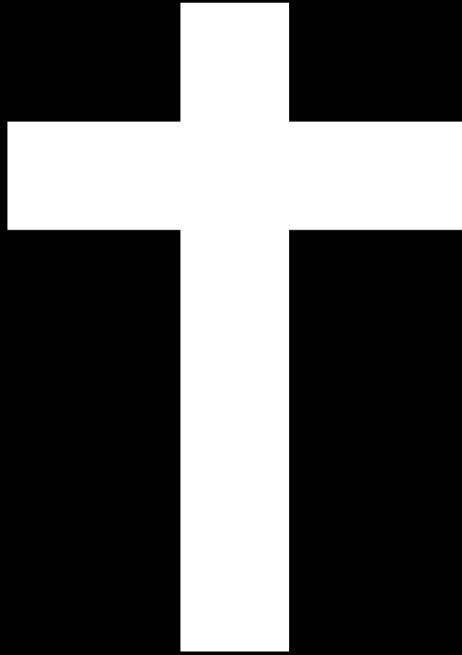

BIBOLO DABUŃ

The Holy Bible in the Yabem language of Papua New Guinea

BIBOLO DABUN
The Holy Bible in the Yabem language of Papua New Guinea
Buk Baibel long tokples Yabem long Niugini

Copyright © 1980 Bible Society of Papua New Guinea

Language: Jabem (Yabem)

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2015-01-03

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 23 Aug 2023 from source files dated 9 Oct 2020
447e01c5-a375-5452-ae54-b3f890293eeb

Contents

Bibolo Dabuŋ	1
Biŋ Tasam Êmuŋŋa	3
GENESIS	12
EKSODUS	68
LEWITIKUS	94
NAMBA	100
DAITERONOMI	113
JOSUA	136
GÔLIŊWAGA	146
RUT	161
SAMUELNÊ 1	165
SAMUELNÊ 2	193
KIŊNÊŋ 1	213
KIŊNÊŋ 2	236
MIŊ	251
ESRA	253
JOB	258
PESALEM	275
ŊACMÊTÊ TAU	409
JESAIA	412
JEREMIA	457
TANĪBOA	485
ESEKIEL	488
DANIEL	498
HOSEA	511
JOEL	516
AMOS	523
JONA	535
MIKA	538
HABAKUK	547
HAGAI	551
SAKARIA	553
MALEAKI	555
MATAI	559
MARKA	602
LUKA	628
JOAN	671
APOSTOLO	702
ROM	740
KORINTI 1	759
KORINTI 2	776
GALATA	788
EPESE	795
PILIPI	801
KOLOSO	806
TESALONIKI 1	811
TESALONIKI 2	815

TIMOTE 1	818
TIMOTE 2	824
TITI	828
PILEMON	831
JAKOBO	833
PETERE 1	838
PETERE 2	844
JOAN 1	848
JOAN 2	853
JOAN 3	854
JUDA	855
GEQC LASÊ	857
NAÊ TO NALÔ NAM	878

Bibolo Dabun

The Holy Bible in the Yabem language of Papua New Guinea

Buk Baibel long tokples Yabem long Niugini

Bibolo Dabun

The Holy Bible in the Yabem language of Papua New Guinea

© 1980, The Bible Society of Papua New Guinea

Print publication, 1980 by The Bible Society of Papua New Guinea

Web version

2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

www.Wycliffe.org

<http://pngscriptures.org>

www.ScriptureEarth.org

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons license (Attribution-Noncommercial-No Derivative Works).

<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0>

Your are free to share – to copy, distribute and transmit the text under the following conditions:

- **Attribution.** You must attribute the work to *The Bible Society of Papua New Guinea* (but not in any way that suggests that they endorse you or your use of the work).
- **Noncommercial.** You may not use this work for commercial purposes.
- **No Derivative Works.** You may not alter, transform, or build upon this work.
- **In addition,** you have permission to port the text to different file formats, as long as you don't change any of the text or punctuation of the Bible.

Notice – For any reuse or distribution, you must make clear to others the license terms of this work.

Tok Orait

Dispela Buk Baibel i kam wantaim tok orait na lo bilong Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivative Works license. Em i tok olsem **yu ken givim kopi long narepela manmeri**. Yu ken wokim kopi na givim long husat i laikim. Tasol, yu mas tok klia dispela samting i kam long <http://tokplesbaibel.org>. Yu no ken kisim mani na salim dispela. **Yu mas givim nating**. Na tu, **yu no ken senisim Tok**.

Ol piksa i kam wantim ol Baibel na narapela buk i stap long dispela sait i gat tok orait long usim wantaim dispela samting tasol. Sapos yu laik narapela tok orait, yu mas askim husat i papa bilong copyright long dispela ol piksa.

Sapos yu laik stretim samting i no orait long dispela tok orait, stretim tok, salim Buk Baibel, o tainim Tok bilong God long nupela tok ples, yu ken **askim mipela**.

Olgeta tok orait na lo long tok ples English i stap long <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/legalcode>.

Sapos yu gat askim long dispela, **plis askim mipela.**

Table of Contents

page

Biñ Tasam Êmuñña

Sêpuc Bibolo tonec ñalêñ teñ kêtôm, tañ sêpuc aêacnêñ Binlênsêm Wakuc nañ atom. Aêac tec tasam ñapuc ñagec tonec gebe epen nêñ kauc lasê e tajala katô kwananğenmañ.

Sêjam Binlênsêm Lanğwa ñabuku samob ôkwi tomalagen ma sêpuc gêc Bibolo tonec atom. Ñam amboac tonec gebe Lau Israel lanğwa nêñ biñsu to nêñ om ma nêñ da to ñasakin ñagôlin gwalêkin kepen aêac lau galocña amboac lau Juda tau nê atom. Anôtô kêkêñ biñ tonañ ñai gêdên lau têm tônênagen gebe sejop. Biñ amboac tonañ tec lau-sêjalin-biñwaga sêwi siñ gêcña. Dedec gêcña ñapucmêgen atom. Sêpuc biñ dambê kêtü ñapeleñ gêjô baliñ, tê sêgeli gêcña nê su. Lau teñ embe taêñ ênam sebe sêsam to sêjala biñ, tê sêgeli gêcña nê, nañ sêkac Bibolo English me Tok Pisin me awenña teñ ma sêsam.

Bibolo ñamêtê ñajamanô teñ gebe sêwa buku samob ñam sa dambêgen ma sêpuc gêmunñ buku tau gêdên-gêdêngeñ. Go ñadênañ teñ gêc gêwiñ Binlênsêm Wakucña, tañ tédênañ biñ ñatênagen gêc awê solop.

Ñalôtêna kêkô miñ to biñ ñagêdô samob ñaô. Buku ñagêdô ñaê ma ñamôkêlatu to ñamadiñ ñanamba embe ênêc ñalôtêna teñ ñalabu, nañ êkêñ puc aêac gebe sêpuc biñ tau gêc buku tonañ ñai gêwiñ.

Sêpuc môkêlatu ñanamba ec kapôêngeñ kêkô gêdên gasêña, tañ sêjac m biñ tau nañ. Ñamadiñ ñanamba gêc ñataliña amboac gêmunña kêtiam atom. Sêwi siñ ma sêpuc ñanamba ec saun gêjô ñatalô madiñña / su. Ñanambagen tec geñ ñamadiñ samob gêngic-gêngic. Embe talic namba luagêc êkô ñamadiñ ñagêdô ñasawa, nañ epen nêñ kauc lasê gebe biñ samuc tagen, tec sêjac gêngic atom, sêpuc ñamadiñ luagêc me têlêac kêpi tagen.

Biñ ñagêdô, tañ aposolo to lau teto e kêkwa tau gêc nêñ buku gêdên-gêdêngeñ nañ, tasam gebe paralel gebe biñ tau ñam me kêkwa tau. Anğa aêacnêñ Binlênsêm Wakuc ñamataña samob sêpuc paralel tau ñabuku ñaê dambê ma môkêlatu to ñamadiñ ñanamba gêc ñatali kêkanôñ biñ tau solop. Ñamêtê ñajam tonañ sêwi siñ anğa Bibolo tonec ma sêsa lêñ teñ. Sêpuc paralel gêc saite tau ñatali ñalabuñagen. Ñapuc teñ gêwiñ atom. Aêac taun taêñ ênam ma tasala namba, tê sêpuc gêc ñalabuña nê. Sêpuc paralel ñamôkêlatu ñanamba ec kapôên, tec kêkô awê ñajam.

Ñatalô teñ amboac utitalata embe sêpuc ênêc êkwa biñ ñalô teñ, nañ êkêñ puc aêac gebe sêwa ñalô tonañ ñam sa sêpuc gêc saite tonañ ñalabu me tatap ñalô tonañ sa anğa buku ñatêku gêc ñaê to Ñalô ñam.

Ñamadiñ ñagêdô kêsêp gandon (...) ñalêlôm. Ñam amboac tonec gebe Lau-tetowaga lanğwa ñagêdô samob teto ñamadiñ togandon tonañ gêc nêñ papiã gêwiñ atom, lau ñagêdôgen teñ gêc nêñ buku gêwiñ. Aêac embe tasam Mêtê, tañ tasam biñ me ñalô, tê gandon kêkapiñ tônia nê êwiñmañ, gebe gêwa biñ tau ñam sa gêwiñ.

Embe atap ñatalô amboac tonec sa "...", go ajala gebe galoc kêsôm-biñwaga nê awa tau tonec, sêjac miñ ênê miñ ñaômagen atom.

Anğa buku tonec ñatêku oc atap biñ ñagêdô sa. Teñ Ñaê to Ñalô Ñam, tañ gêwa biñ to ñalô ñagêdô ñam sa. Môkêlatu to ñamadiñ Ñam, tañ tédênañ gebe tatap lau to gên ñagêdô-gêdô nêñ biñ to ñam sa anğa ñamala, tê takac Bibolo tonec ñalêlôm ondoc-ondoc. Miñanô Ñatêm tédênañ ñatênagen. Tonañ gêwa aêacnêñ kauc sa gebe gên to miñ ñajala samob, tañ kêsã-kêsã kêpi kin to propete nêñ biñ ñagêdô-gêdô nañ, kêdaguc tau amboac ondoc.

Nom ñakatu Binlênsêm Lanğwa to Wakucña oc tatap sa amboac tonanğen.

Aêac tandôn taun e tajala Buku dabun tonec êtu tônia ma takac nêñ Binlênsêm Lanğwa to Wakucña todañge ma totêntac wapigen êtôm bêcgenmañ. Apômtau Jesu gêlên biñ aêac gebe "Mêtê tañ teto gêc nañ, amac apuc atu dôbgen amoa abe anğôn matem jali tengeñ ñam jakêsêp biñ tonañ, ma biñ tonañ ñai gêwa aê ñam sagoc" (Joan 5:39). Lau tolau ñagêdô sêjam koleñ ñanô gebe Bibolo aêac taun awenña êsêp aêac lemeñ. Tec tanam danğe Anôtô

gebe “Aômnêm binj kêtû ockainj ñadawen, ma ja tenj kêpô ñoc intêna” (Pes 119:105). Lanem to lambinj êndênj Apômtau Jesu Kilisi endenj tôngen. Binjnanô.

Njalôandanj

BUKU 70 KÊTU BUKU SAMUC TAGEN

NAÊ BIBOLO NAM

Ñaê Bibolo kêsêp Grik aweng. Êsêac sêsam buku tagen gebe biblos ma biblia buku ñagêdô me taêsam. Sejonj buku 66 sa ma sêsi kêpi tagenj gêc Bibolo ñalêlôm, tec sê ñaê biblia kêpi. Go lau Rom to lau ñamuña toê-toê sêsap ñaê tonanj tonj tec gelom-gelom lau kêtôm nom ñagamêngeñj gêja. Englis sêsam ña taunj aweng gebe Bible (Baibel) ma Jabêm aweng Bibolo. Ñaê tau tonanj kepeñj buku tagen, tanj sêjac buku taêsam sa gêc ñalêlôm nanj.

PAPIA NAMATAANÔ SAMOB GÊJANA

BINJ NALÔ TAU (TEXT)

Lau andanengeña teto Bibolo ñabuku ñagêdô samob ña Hebolai aweng ma luagêcgeñj ña Aramai aweng. Go teto Binjênsêm Wakuc ña Grik awenggeñj. Papia tobôc ñaôlic (parchment), nanj tetowaga ñamataña taunj lemenj teto binj kêsêp nanj, ñatenj mêngegom aêac atom, sêjaña samob. Ñam gebe papia lanjwa kêtû manê, tec lau têm tenja, tanj jasêsi tetowaga ñamataña nêñj têmña nanj, teto binj tau gelom papia wakuc. Papia tanj teto Mêtê tau ñakôninja kêtiam-kêtiam nanjenj ñagêdô tec gêc ñapanj. Binjênsêm Wakuc ñapapia lanjwa tonanj tomalagenj tec sêc. Papia teto ña lemengeñja tonanj têtap ñagêdô sa anja monasteri, ñagêdô anja gamênj sawa ñaganjac ñalêlôm, ma ñagêdô anja pocgêsunj. Pocgêsunj tenj, tanj ñawae kêtôm gamênj samob gêja nanj, gêdênj 1947 ñapalê Arabianja tenj gejob noninj gêmoa Qumran (Kumran) ñalôc kêsî Gwêc Matêña. Enj gesom noninj gêbôm tenj e jagêdô lasê pocgêsunj tenj, tanj tetoc ku ñagêdô kêkô nanj. Papia tolunj lanjwaanô taêsam gêc ku tau ñalêlôm. Lau teto Binjênsêm Lanjwa ñabuku ñagêdô kêsêp papia ñalunj tonanj gêja, go sêpoanec kêsêp ku gêja ma sêbaob auc, gocgo sêsinj ôkwi tokugenj kêkô pocgêsunj tonanj. Kêkô ñajala amboac 2,000 me, go têtap sa. Sêkênj jalau kwalam lanjwa sê dôñ binj Hebolai awenja kêpi binj, tec sêpuc gêc aêacnênj Binjênsêm Lanjwa nec, tec sêlic gebe lulu kêkwa tau ñajamgeñj. Ñabukugenj tec têtap ñagêdô sa todim-todim, mago Bibolo samuc, me Binjênsêm samuc tec têtap sa tosawa-tosawa. Papia ñapopocgeñj to ñagêngic, ñagêdô ec kapôênj, ñagêdô saunanj amboac lemenj ñaja taêsam gelom aêac. Mago dedec gênj lènu-lènu tonanj ñatenj gêcña atomanô, sejonj samob sa tomalagenj, gebe gêjam kwalam lanjwa, tê kôm tau gêjac êsêac ñawae nê, sa gêdênj sêwaka Bibolo ñabinj ñalô tau sa e sêlic jakêtôm, tê ñatetowaga ñamataña teto nê. Lau tau sêjam kôm tonanj sêsinj sugenj tec sêmoa. Mêtê tê teto gêdênj andanengeñj su nê, galoc gêc aêacña amboac tomalagenj kêtiam. Têtap papia teto ña lemengeñja lanjwaanô tonanj 1,000 to 1,000 sa, tec sêwaka Mêtê ñalo tau sa kêtû tôngac. Lau sêjam Bibolo ôkwi ña lau têm galocña awenj nec sêsap papia lanjwa ñabinj ñalô tau tonanj tôngenj.

BIBOLO GÊJAC LAU TAÊSAM LEMENJ ÑAWAE

BINJ TAU GELOM-GELOM

Ñamalac têtap sêpuc papia ña masine ñamêtê sa sebenj atom. Mêngegdênj jala

1 to 1500 lau teto papia kêtû taêsam ñamêtê tagenj gebe teto ña lemengeñj. Teto binj samob ñakôninja jagelom papia wakuc kêtiam-kêtiam, tec kêtû taêsam. Ñamêtê tenj gêc atom, tonanengeñj, tec kêtû kôm kapôênjanô gêdênj lau-tetowaga. Ma gênj, tê teto binj tau kêsêp nê, keso-keso tau. Lau gamênj oc kêpinja sepeñj nêñj binj ñalô kêsêp poc, me sêkôc ka dambê-dambê kêtû kêlêpê jateto ñatalô kêsêp nomku palê-palê. Lau gamênj ñagêdô sêmasanj nêñj

kêlêpê tokainj-tokainj ma teto binj kêpi bôc ñaôlicgen me sêmasanj sinj ñasêbê kêtû nêj papia, nanj teto nêj binj kêsêp.

Lau gêmunja tônê teto binj ñamêtê amboac tec. Teto binj tomôkê-tomôkê kêsî taugenj kêpi papia ñalaunj ec kapôênj tenj e gêlôc. Daê dôj êpi sêpuc aêacnêj nuspaper ñamêtê, gebe tajala katôgenj. Go selom ñalaunj wakuc tenj teto e gêlôc. Sêgôm kêtôm tônêgenj. Teto-teto e sêjac dabij, go sêsi ñalaunj tau samob gêdênj ñataligenj, sêjac têku-sêjac têku e kêtôm papia samuc tagenj baliñ amboac meta tenj me luagêc. Papia baliñ tonanj tec sêluñ sa amboac lac tenj ma sêpoanec kêsêp gasuc me ku tenj gêja gebe ênêc langwa-langwa. Embe taênj ênam sebe sêsam, nanj têtaiñ luñ tau sa mênjsêjac lêtênj ma sêsam binj tau gêc êsêac lanjônêm ñajamgenj. Bibolo ñabuku samob nec gêmunjenj tolunj amboac tonanj.

Lau langwa gamênj ñagêdôña teto nêj binj gelom papia kêtôm aêacnêj buku galocña ñamêtê. Sêsam buku tau gebe Kodeks, ñam gebe papia me buku langwa teto ña lemenjenja. Sêkênj ñalaunj gêsac tau ñaô ma sêsi kêpi tagenj amboac buku galocña. Mêtê kêlainj tau, tec buku kaiñ tonanjenj kêlainj tau gêwiñ-gêwiñ. Judanênj lau mêtê tokauc, nanj kêtôm têm langwa samobgenj (B.C. kêtôm Before Christ ñam gebe gêdênj tanj Apômtau Jesu têna kêkôc enj gêmênj nom atomgenj nanj) teto-teto Binjlênsêm Langwa kêsêp papia tolunj mênjelom aêac nanj, ma moniki to lau, tanj têtôm têm ñasawa ñamuña tenj (Middle Ages, jala

500-1500) teto Bibolo samuc ñakônijnja kêtiam-kêtiam nanj, sêlic nêj kolenj tonanj kêtôm nêj sakiñ gêdênj Anôtô tau, tec teto binj samob ñapepsawa to jagêdênjenj.

BIBOLO ÑABUKU TO BUKU SAMUC TAU ÑABIÑ

BIBOLO ÑAMATA TÊLÊAC

Sêwa Bibolo ñabuku gêja mata têtêac kêtôm binj kaiñ têtêac, tanj kêjaliñ tau sa gêc awê anja Binjlênsêm agêc ñalêlôm nanj (1) Miñ, (2) Têdônj to sêlênj binjña, ma (3) Seoc binj lasênja.

Lau Hebolai langwa sêjac Binjlênsêm Langwa gêngic ma têtênanjanj ñabuku kêtôm binj mata têtêac tonanj su. Sêkênj Biñsu (Tora), tanj tasam gebe Mosenê Buku Lemenjenj me Pentatoik (Buku tolunj 5) nanj, gêc ñamata. Êsêac sêsam Josua e jagêdênj Kiñnênj Buku sebe Propete Ñamataña nêj. Sêjac propete ñagêdô nêj miñ gêjam buku tonanj ñai auc, tec sêsam amboac tonanj ma sêkênj kêsî Mosenê. Go Propete Ñamuña Jesaia e Maleaki nêj buku kêdaguc ñatonj tonanj. Jeremianê Tanj to Danielnê buku ac sêsam sêwiñ tonj tonanj atom. Ma buku ñagêdô samob kêtû tonj tenj tauña, nanj sêkênj gêc ñamuña. Ac têtênanjanj amboac tanj kêtôm lau Juda tauñ tetoc buku tau gêdênj-gêdênjenj sa nanj.

Dr. M. Luther gêsunj buku kaiñ tenj ñatonj gêc Binjlênsêm Langwa to Wakuc ñasawa kêtû tonj tenj tauña. Enj kêsam buku tonanj gebe Apokripi. Ñaê tonanj Grik awenj, tanam ôkwi gebe Ñam kêsîñ tau. Enj gêwa buku tau sa gebe “Buku nanj tatoc sa êtôm Bibolo ñabuku tau nanj atom, mago embe tasam, oc êmoasiñ aêac ñajam êwiñ”.

Apokripi tonanj gêc Bibolo Hebolai awenja atom. Mago sêkênj gêc Bibolo Grik to Rom awenja. Êsêac sêgalunj buku tonanj kêsêp buku ñagêdô ñalêlôm. Apokripi masi anja Hebolainênj Bibolo, tec Luther gêjac sa kêtû tonj tenj tauña. Bibolo Englis to awenj ñagêdô sêpuc gêc Binjlênsêm agêc ñasawa ma ñagêdô masi.

BIBOLO ÑASÊBU SAUNJ TO SAUNANÔ ÑABIÑ

Sêwa Bibolo kêkôc kêtôm ñamata kapôênjenjenj atom, sêjac gêngic-gêngic kêtôm ñasêbu saunj to saunanô nec gêwiñ. Aêac tasam ñasêbu tonanj gebe Môkêlatu to Madinj. Tetowaga langwa tauñ sêjac gêngic amboac galoc talic gêc nec kwananjenj atom. Lau gêmunja teto binj ñamêtê tenj. Ac teto binj ñalô to ñatalô kêsî-kêsî taugenj gêja, e ñalô me ñaê tenj kêkô awê amboac galoc nec atomanô. Englisnênj bisop tenj gêjac binj to miñ samuc-samuc sa kêtû môkêlatu tenj tauña (1350) su. Go ñac Fransja tenj gêjac m ñamadinj kêtû ñamata gêdênj 1551. Enj gêgôm kêpi Binjlênsêm Wakuc tenj, nanj enj kêpuc Grik to Rom awenj e kêkanônj tau nanj.

Gêjac biñ gêngic-gêngic kêtôm ñamadiñgen ma keto ñanamba gêja. Lau sêlic ñajam, tec malô acgom, go samob sêpuc nêñ Bibolo tomôkêlatu ma toñamadiñ kêtôm tônêgen.

Ñalôtêna kapôên to saun, tañ kêkô biñ ñagêdô ñaô ma genj gêngic nan, lau langwa teto kwanan atom, lau galocña sêkên gebe sênam lau-sêsamwaga sa.

ANÔTÔ GÊWIÑ NÊ LAU ÑAMIN

BIÑLÊNSÊM LANGWA ÑAM

Teto Biñlênsêm Langwa ñabuku ñamataña sa seben atom. Lau sêjac ñaminj samob tulu jagelom nêñ wakuc sêsôm gêc awengen ñasawa baliñ e ñêngen sêmoa acgom. Teto papia (toluñ) ñamataña gêdên kin Dawidi agêc Salomo nêñ têmgen. Mago aêac embe taên ênam dabe tandênanj Biñlênsêm Langwa ñabuku êtôm têm, tê teto-teto buku tau nê, oc danjôm ñawapac.

Lau Juda nêñ lau mêtê tokauc to nêñ biñsutau sejon papia dabun sa-sa sêjac m gêdên jala 300 to 400 B.C. ñasawa, go sêkên kêpi tagen amboac sêgôm Mosenê Buku Lemenjên nan. Sêjac Biñlênsêm Langwa tau ñabuku sa nec gêbacnê gêdên jala 200 A.D. (Anno Domini tonan kêtôm têm, tañ Apômtau Jesu gêmên nom su nan, me Apômtaunê jala). Aêac tec talic gebe sêkôc kôm tau sa e sêjac dabinj nec, ñajala amboac 1,000 gêjaña acgom, go sêjac dabinj.

Lau tau ñagêdô nêñ ñalêlôm gêja lu kêtû ñabuku ñagêdôña, tec biñsutau ñagêdô sêkac taun sa gêdên jala 100 A.D. gebe sêsêm biñ tau êtu katô gebe Buku ondoc mênêsêp Bibolo Hebolai awenja ñalêlôm êwiñ ma ondoc êsêp êwiñ atom. Samob sêlôc kêtû tôn gebe Apokripi êsêp Bibolo ñalêlôm atom. Go sêsôm biñ ñalô tau ñabinj e tomalagenj gêwiñ. Biñ tañ êsêac sêsôm kêtû tôn nan, Gôlôac Dabun kêsô ñalabu. Amboac tonan ñalô Hebolai awenja, tañ êsêac sêwaka sa gêc nan, kêtû Biñlênsêm Langwa ñanombanj e mênjêdên oc tonec. Lau teñ embe sênam Biñlênsêm ôkwi, oc têtên nanj biñ tau tonangenj.

BIÑLÊNSÊM LANGWA ÑABUKU TAU

Ñaê Biñlênsêm ñam kêsêp lau Rom awen (Testament). Englis sêsam sebe Testament amboac tañ. Ñaê tau ñam gebe poac. Ñaê Biñlênsêm Langwa kepen aêacnên kauc lasê gebe Biñlênsêm Wakuc teñ gêc amboac tonan. Poac langwa ñam kêsêp poac, tañ Anôtô kêmoatinj gêdên lau Israel anja lôc Sinai nan. Poac tonan kêtû anô kêpi lau tau gêdên tañ sêlôc kêtû tôn gebe tañenj wamu êndên Anôtônê Biñ, tec sêkên bôc kêtû da gêdên en kêtû ñakamaclauñ (Biñsu ñapoac, Eks 24:7,8). Poac wakuc ñam kêsêp Anôtô gêjac mata nê moasinj gêjac ñamalac tapaônjenj ñawae. Sêngônj matenj jali ñam kêsêp Jesu kêkên tau kêtû da gêdên Tama gêjô samob su. Lau tañ sêkên gêwiñ en nan, Anôtô gêlic êsêac têtû lau gêdên. (Moasinj ñapoac.)

Ñaê Buku Minja nê kêkwa buku samob, tañ sêjac Anôtô kêkalem Israel langwa nêñ abenji to gêwê ma kêwaka êsêac sa ñaminj gêjam auc nan. Ac sê Mosenê ñaê kêpi buku ñamataña 5 nê, ñam kêsêp ñac tau nê koleñ gêwê lau tauña ñaminj gêjam sêga anja buku tau tônê. Sêjac m buku tau kêpi Anôtô kêkên undambê to nom ma ñamalac ñaminj. Ac sêjac Israelnên biñ gêmunja ñaminj baliñgenj ma teto Anôtô gêjam êsêac kêsi ma gêwê êsêac sêwi Aiguptu sinj ñaminj e tomalagenj. Minj tonan ñai kêgi poac, tañ Anôtô to nê lau sêmoatinj gêdên taun nan, to Biñsu Lemenlu, tañ toñam kêlêlêc su nan. Lau têtôm nom ñagamênjenj sênjô Biñsu 10 tonan ñawaegac. Go sêjac mata Mosenê Buku Lemenjenj teto Mose jakêkô lôc Nebo gêlic gamênj, nan Anôtô gêjac mata gêdên nê lau nasêmoa êtu têtê nan, mago gêjac jao Mose tec jagêô lasê gamênj tau gêwiñ atom.

Josua to Gôlinwaga teto lau Israel nêñ minj gêdên tañ lau tau sêbinj taun tôn têtû lau-m kapôên su atom nan. Israelnên sinjêlêc to nêñ laumata ma gôlinwaga towae sêjam gôlinj êsêac gêdên ñasawa tônê, tec ñaminj gêjam buku tonan ñai auc. Sêwaka Israelnên gôlinj kinja sa ñaminj e Dawidi agêc Salomo sêboa gamênj tau sa kêtû kapôên ma Israel kêpô lêtên gêdên ñac, tañ gêjô Salomo su nan, gêwa gamênj tau kêkôc gêja luagêc kêtû Juda to Israel nêñ gamênj. Sêjac minj biñ tonan ñai e jagêdên lau Asiriaña sêku Israel tulu ma lau

Babilonja sêku Juda tulu nan. Lau-tetowaga sêpuc gêṅwapac tonan ṅai kêtap lau tau sa nan kêsêp êsêac tanenpêc gêdêṅ Anôtônê Biṅsuṅa. Esra agêc Nehemia teto lau Juda anḡa gamêṅ kapoacwalôṅa sêmu sêmêṅ mênșêkwê lôm dabuṅ sa anḡa Jerusalem ma sêjac m to sêboa Judanêṅ gamêṅ ten taunḡa sa kêtiam ṅaminḡ.

Buku Têdôn Biṅḡa to Sêga Wêṅa nê kêkwa tau atom, gebe biṅ, taṅ teto gêc buku tonan ṅai ṅalêlôm nan, kêtôm tau amboac onan teto gêc buku miṅḡa to seoc lasêṅa nan atom. Anḡa buku Job sêpuc Anôtônê biṅgêdêṅ ṅam. Anôtô en ṅac gêdêṅ, ma amboac ondoc lau mansan ṅajam taêsam sêôc ṅandanḡ to gêmac ma gêṅwapac kêkôninḡ êsêac tōṅḡenḡ. Biṅ tonan kêlênsônḡ lau kêtôm têm to nom ṅagamêṅḡenḡ ṅapanḡ. Pesalem nec buku wêṅa tenḡ. Mec 150 tonan ṅagêdô baliṅ ma ṅagêdô dambê. Lau mansan gêdêṅ-gêdêṅḡenḡ tetenḡ sêmoa nêṅ taunḡa me gôlôac sêjam kêtû nêṅ wê gêdêṅ sêlic nêṅ omḡa. Go Biṅgôlinḡ to ṅacmêtê Tau nê sejonḡ biṅ ṅalô to lêṅ ṅagôlinḡ ṅajam-ṅajam sa, taṅ sê kinḡ tokauc Salomo nê ṅaê kêpi. Wêmoakê nan ṅapalêo to ṅac têtac gêwiṅ taunḡa nêṅ wê. Sêlic wê tau kêtôm Anôtô têtac gêwiṅ ṅamalacḡa ṅadôndônḡ, tec sêkêṅ kêtû Bibolo ṅabuku tenḡ gêwiṅ.

Aêac tatap Propetenêṅ Buku 16 sa gêc aêacnêṅ Bibolo. Sêwa buku tau kêkôc ma sêsam gebe propete kapôêṅ to sauṅ nêṅ. Propete Kapôêṅ nêṅ tonec gebe Jesaia agêc Jeremia ma Esekiel agêc Daniel nêṅ buku, ma Propete Sauṅ nêṅ tonec gebe Hosea e jagêdêṅ Maleaki. Sêsam buku tonan sebe Propete 12 nêṅ Buku gêwiṅ. Buku ṅadani tec sêsam sebe kapôêṅ, ma wapi sêsam sebe sauṅ. Propete tonan ṅai sêjam dôṅ nêṅ lau, tê sêmoa êsêac ṅalêlôm gêdêṅ taunḡ nêṅ têm nê, nêṅ lêṅ kêpi Anôtônê Biṅsu. Go êsêacnêṅ kôm tenḡ tonec gêwiṅ gebe seoc biṅ lasê kêtôm Anôtô gêôc êsêac awenḡ sa ma gêgôm katunḡ kainḡ tenḡ kêsa e sêlic gêṅ ṅakatu to dôṅ nanḡ, tec sêsôm to teto. Propetenêṅ biṅ gelom aêac nec ṅalêṅ tonec gebe ac taunḡ me nêṅ kêpuctônḡwaga teto ṅalô, tê kêsa-kêsa êsêac awenḡsuṅ nê sa. Propete sêsôm lau ṅaôma to laumata nêṅ geo lasê gêdêṅ êsêac solopḡenḡ ma sêjô êsêac gebe Anôtô ocgo êmêtôc to ênac êsêac ṅagêjô. Mago sêsôm biṅ tonanḡenḡ atom, ac sêsôm Anôtô taê labu to taê walô nê lauḡa ṅajaenḡ lasê gêdêṅ êsêac gêc awê amboac tonanḡenḡ gebe gêjac mata nê moasiṅ gêdêṅ samob, taṅ sêsap ênê poac, taṅ kêmoatiṅ gêdêṅ Israel tōṅ ma gebe lau tau sênaḡa atom nanḡ. Sêsôm ṅajaenḡ tonec lasê gêdêṅ samob sêṅô gebe Anôtô oc ênam Israel to lau nomḡa pebenḡ kêsi êṅgôm ṅanô êsa amboac tonec gebe Enḡ êkêṅ Dawid wakuc tenḡ mêṅêtu moasiṅ ṅakinḡ. Têm ṅamuḡa tenḡ acgom, go Gôlôac Dabuṅ sêwa propetenêṅ biṅ ṅalô tonanḡ ṅam sa gebe kepenḡ Jesu Kilisi tau, gebe Mesia Dawidinê Latu enḡ.

JESU KILISI KÊTU LAU PEBENḡ SÊKÊṅ MATENḡ ENḡ ṅANḡANÔ

BIṅLÊNSÊM WAKUC ṅAM

Aposolo Paulu nê papia kêtû Biṅlênsêm Wakuc ṅabuku, taṅ enḡ keto gêmunḡ buku ṅagêdô samob su. Biṅ taṅ Apômtau kêsôm to gêṅ, taṅ enḡ gêgôm-gêgôm nanḡ, lau sêjac ṅaminḡ gêc awenḡḡenḡ gelom kêtôm malacḡenḡ gêja. Sêsôm sêmoa ṅasawa baliṅ e ṅêṅḡenḡ acgom, go lau ṅagêdô nêṅ ṅalêlôm kêkac êsêac ma teto miṅ tonanḡ ṅai sa. Kêtû tonanḡa tec teto Jesunê ṅawae ṅajam kêsêp papia gêja.

Teto Biṅlênsêm Wakuc ṅabuku ṅagêdô samob gêdêṅ jala 50 to 100 ṅasawa. Gêdêṅ têm tônê lau ṅagêdô teto buku gwalêkinḡ, nanḡ sêkêṅ ṅalôtêna gêwa buku tau sa gebe ṅawae ṅajam me aposolonêṅ miṅ ma sêsakinḡ gêdêṅ gôlôac gêwiṅ, mago teto Jesu Kilisi nê ṅawae ṅajam to biṅ, taṅ aposolo têdônḡ nanḡ, keso miṅ ṅanô tau, gebe sêgalunḡ kauc jaba kêsêp ṅalêlôm gêjam auc. Amboac taṅ tec kêtû kôm gêdêṅ Gôlôac Dabuṅ gebe sêpuc papia tonanḡ ṅai ṅam e sêmasuc buku dansanḡ ma sêjaliṅ Mêtê ṅawa ṅabuku taugenḡ sa ma sêkêṅ kêsêp Biṅlênsêm Wakuc. Kôm tonanḡ gêbacnê gêdêṅ jala 400. Laumata sêkac taunḡ sa ma sêsôm buku, taṅ êsêp Biṅlênsêm Wakuc nanḡ, ṅabinḡ kêtû tōṅ. Sêsôm biṅ tau kêtû tōṅ tec gêc ṅapanḡ.

BIṅLÊNSÊM WAKUC ṅABUKU

Jesu Kilisi gêjam lau gêdên-gêdêngeŋ to ŋamalac gamêŋ-gamêŋ tapaôngeŋ kêsi, tec sêwaka biŋ tau sa gêc awêgeŋ anġa Biŋlênsêŋ Wakuc ŋabuku 27 ŋalêlôm.

Ŋawae Ŋajam aclê to Gêŋ Taŋ Aposolo Sêgôm Naŋ kêtû Biŋlênsêŋ Wakuc ŋabuku miŋŋa. Ŋawae Ŋajam ŋamataŋa têlêac, taŋ sê Matai agêc Marka ma Luka nêŋ ŋaê kêpi naŋ, ŋam kêsêp papia lau andanġeŋ teto ŋa lemeŋŋa ŋatoŋ tageŋ. Embe tasam Ŋawae Ŋajam tonanġ ma tapuc ŋam ŋapepgeŋ, oc tajala biŋ, naŋ tetowaga sebe sêwaka sa ênêc awê êndêŋ nêŋ lau-sêsamwaga. Go Ŋawae ŋajam kêtû aclêŋa gêjac têku biŋ, taŋ teto gêc ŋamataŋa têlêac naŋ. Joaŋ kêwaka biŋ tonec sa gebe Biŋ tajala Anôtô ŋamŋa ma gêŋ, taŋ taêŋ kêka anġa ênêŋa naŋ, samob ŋanô kêsa kêpi Jesu Kilisi sugac.

Luka keto Ŋawae Ŋajam kêtû têlêacŋa su, go gêjac êsêac, taŋ sêwaka Gôlôac Dabuŋ sa ma sêsôm Ŋawae Ŋajam kêlainġ tau kêtôm Romnêŋ gamêŋ samobgeŋ gêja naŋ, ŋamiŋ gêc Gêŋ Taŋ Aposolo Sêgôm Naŋ.

Biŋlênsêŋ Ŋabuku Têndônġ To Sêlêŋ Biŋŋa nec aposolonêŋ papia, taŋ teto gêdêŋ gôlôac to lau tageŋ-tageŋ naŋ. Papia tonanġ ŋatoŋ luagêc kêjaliŋ tau sa amboac tonec gebe Paulunê papia, taŋ gêjac gôlôac ŋagêdô ŋawae solopgeŋ naŋ, ma papia, taŋ gêjac gôlôac samob tapaôngeŋ ŋawae naŋ, tec sêsam sebe Papia Gôlôac Tapaôngeŋŋa.

Paulu keto nê papia gêjac gôlôac ŋawae solop ma gêwa takêŋ gêwiŋ Jesu Kilisi ŋam sa gêdêŋ êsêac tomalageŋ gêc papia tau ŋalêlôm. Lau buŋa sêsa nêŋ lêŋ jadêdac gêŋ, taŋ kêlênsônġ nêŋ kauc ma kêkêŋ wapac êsêac naŋ, tec sêjam kênac biŋ tau ŋam gêdêŋ eŋ. Go eŋ gêjô êsêac awenġ keto kêsêp nê papia ma kêsakiŋ gêdêŋ êsêac sêja. Gôlôac ŋamataŋa sêjam kôm Misionŋa jasêsôm Ŋawae Ŋajam kêtû tapa e biŋ jaba tokaiŋ-tokaiŋ kêpoa lasê ma gebe êmbôc Mêtê ŋalêŋ auc. Paulu tec gêjac siŋ ŋajaŋa gebe êkônġiŋ mêtê-geo tokaiŋ-tokaiŋ tôŋ. Eŋ gêjam talaŋ Jesu Kilisi nê Ŋawae Ŋajam ŋawa-tau gêdêŋ biŋ geo to lau geo samob nê, ŋalô dabuŋ teŋ anġa ênê papia gêdêŋ lau Galataŋa kêtôc gêc awê gebe “Anô acgom, aêac me anġela undambêŋa teŋ embe asôm ŋawae ŋajam teŋ lasê êndêŋ amac eso Ŋawae Ŋajam, taŋ aêac asôm lasê sugac naŋ, Anôtô oc êpuc boa eŋ” (Gal 1:8).

Petere agêc Joaŋ ma Jakobo agêc Juda to lau ŋagêdô teto Papia Gôlôac Tapaôngeŋŋa, taŋ gêjac gôlôac malac-malac samob ŋawae naŋ. Biŋ amboac tec gêc papia tonanġ ŋai gebe tawaka takêŋ gêwiŋ ŋawa tau sageŋ to tajop taunġ êndêŋ mêtê geo ma tatiŋ su to tasa lêŋ buŋa mansanġeŋ ma tanam nêŋ sakiŋ êndêŋ gôlôac buŋa to êndêŋ taunġ nêŋ gôlôac êpi kôm, tec gêjac aêac ŋawae nec, ma êndêŋ nêŋ lau, taŋ tamoa êsêac ŋalêlôm anġa nêŋ malacmôkê ma anġa taunġ nêŋ gamêŋ amboac tonanġeŋ naŋ.

Biŋlênsêŋ Wakuc ŋabuku Propeteŋa tageŋ tec gêc. Buku tau ŋaê gebe Biŋ Kilisi Geoc Lasê Gêdêŋ Joaŋŋa. Embe tanam dôŋ êpi propete Biŋlênsêŋ Lanġwaŋa nêŋ buku oc naêtôm tau atomanô. Sêjac m Geoc Lasê ŋa biŋ 7 gêdêŋ gôlôac Asia Saunġa, taŋ ketowaga kêkêli to gêlêŋ biŋ êsêac ma gêjac êsêac têntac tôŋ naŋ. Gêŋ naŋ eŋ katu kaiŋ teŋ kêsa jagêlic ŋakatu ma keto gêjam môkêlatu ŋamuŋa ŋagêdô auc naŋ, samob ŋam tageŋ tonec gebe Gôliŋwaga nomŋa sêgôm gêŋlêlôm gebe sêkônġiŋ Gôlôac Dabuŋ tôŋ, mago kêtû ŋamu Anôtô gêjam sa e kêku ŋacjo samob tulu. Joaŋ oc keto nê buku Geoc Biŋ Lasêŋa gêdêŋ ŋasawa teŋ kêdabiŋ jala 100. Biŋ tau gêjac gôlôac Asia Saunġa ŋawae gêdêŋ têm, taŋ sêjanda to sêlêsu êsêac naŋ.

ANÔTÔNÊ BIŋŋA AÊAC TAUNġ AWEN

SÊJAM MÊTÊ ÔKWI

Kêtôm têm, taŋ Bibolo gêc naŋ, lau sêjam Anôtônê Biŋ Hebolai to Grik awenġa ôkwi ŋa lau gamêŋ ŋagêdô awenġ. Gêdêŋ jala 250-130 B.C. sêjam Biŋlênsêŋ Lanġwa ôkwi ŋa Grik awenġ. Biŋlênsêŋ Lanġwa tonanġ gêjac lau Juda gamêŋ Aiguptuŋa ŋawae, gebe sêsôm Grik awenġeŋ kêtû tôŋ êsêac. Lau mêtê tokauc 72 sêjam kôm tonanġ, tec sêsam Biŋlênsêŋ Lanġwa tonanġ gebe Septuagint. Ŋaê tau ŋam gebe 70 sêjam ôkwi. Biŋlênsêŋ Lanġwa Grik awenġa tonanġ kêtû lau buŋa ŋamataŋa nêŋ Bibolo. Mêtê wakuc kêlainġ tau kêtôm Romnêŋ gamêŋ

gêja e jagêô lasê êsêacnêḡ gamêḡbôm gêwiḡ, tec sêjam Bibolo samuc me ḡabuku ḡagêdô ôkwi ḡa lau-m towae ḡagêdô awenḡ gêwiḡ. Go gêdêḡ jala 400 A.D. Hieronimus gêjam Bibolo samuc ôkwi ḡa Rom tau awenḡ Latin. Bibolo tonanḡ ḡaê Vulgata (ḡam gebe kêtḡ tapa gêja). Katolik sêsap tôḡ e mênḡgêdêḡ galoc.

Wulfila kêtḡ lau Goten nêḡ bisop. Enḡ gêjam Bibolo ôkwi ḡa lau Serman awenḡ tenḡ kêtḡ ḡamata. Enḡ kêwaka alpapet (binḡ ḡatalô) wakuc sa acgom, go gêgôm. Mago ḡac tau gêjam Bibolo samucḡen ôkwi ma kêkêḡ kêsêp nê lau Goten lemenḡ atom. ḡam gebe lau tau sesegenḡ sebe sênac taunḡa. Amboac tonanḡ enḡ kêkêli sinḡ ḡaminḡ anḡa Binḡlênsêḡ Lanḡwaḡa gebe êkêli êsêac êtu sênac sinḡa atom.

Sêjam Bibolo ôkwi ḡa lau-m wakuc awenḡ ḡakôm kapôêḡ nec, sêjac dabinḡ su atom tagenḡ. Sêgôm kôm tau sêmoa e mênḡgêdêḡ 1975 sêjam ḡabuku ḡagêdô ôkwi ḡa lau 1577 awenḡ, ma Bibolo samuc tau nec ḡa lau-m 261 ḡenḡ awenḡ. Binḡlênsêḡ Wakuc tec sêjam ôkwi ḡa lau-m 645 awenḡ su. Anḡa nom samuc nec lau gamêḡ-gamêḡ 3,000 sêsôm taunḡ awenḡ gêdêḡ-gêdêḡḡenḡ tec sêmoa.

SÊJAM BIBOLO ÔKWI ḡA BINḡJABÊḡ

Binḡsu ḡamataḡa mênḡsêô lasê aêac gêdêḡ 1886. Anôtônê lau jaenḡ êsêac, tec taêḡ gêjam kêtḡ tôḡ gebe sêkalem lau Niuginiḡa sa têtḡ Anôtônê lau sêwiḡ. Sêboalec binḡ Jabêḡ sêmoagenḡ, mago sejonḡ ḡapalê sa sêsô lôm papia anḡa Simbanḡ ma têdônḡ êsêac. Binḡsu sêsôm binḡ Jabêḡ kêtḡ tôḡ êsêac ḡagec su acgom, go sêsôm Mêtê (Minḡ Dabunḡ) lasê kêtôm omḡenḡ ma têdônḡ lau lêḡa e êsêac ḡagêdô sêliḡ sanḡu. Lau bunḡa têtḡ taêsam ma gôlôac bunḡa sêwaka taunḡ sa kêtôm malacḡenḡ gêja. Go sêkwê lôm papia sa kêtḡ têndônḡ gôlôac saunḡa. Sêsam papia kêtḡ tôḡ êsêac, tec binḡsu sêjam Binḡlênsêḡ Lanḡwa to Binḡlênsêḡ Wakuc ḡaminḡ ḡanôḡenḡ ôkwi kêtḡ Minḡ Dabunḡ. Malôḡenḡ acgom, go sêjam ḡawae ḡajam ḡagêdô ôkwi amboac taḡ ma sêpuc kêsêp Jaenḡḡam jalau sêsam-sêsam kêtôm nêḡ andugenḡ. Sêjam Mêtê ôkwi sêjam kôm tau sêsiḡ sugenḡ sêmoa e gêdêḡ 1924 sêpuc Binḡlênsêḡ Jabêḡ awenḡa ḡamataḡa anḡa London. Sêbênôc sêmoa e 1935 sêpuc kêtiam (Stuttgart, Sermani). Sinḡ Kapôêḡ Ilḡa gêbacnê, go sêpuc Binḡlênsêḡ Wakuc tonanḡenḡ kêtiam gebe masi anḡa lau taêsam nêḡ. Gêdêḡ jala 1965 sêsuḡ kôm bênôcḡa gêdêḡ lau tonḡ tenḡ. Ac sêjac dabinḡ kôm tau, tec sêpuc Binḡlênsêḡ Wakuc anḡa Hong Kong e gêbacnê gêdêḡ 1973.

Lau tonḡ tonanḡenḡ selom Binḡlênsêḡ Lanḡwa ma sêjam Genesis ôkwi. Kristen Press Madang sêpuc Gêḡ Samob ḡam ḡabuku, Mosenê buku ḡamataḡa gêdêḡ 1970. Su go lau tonanḡenḡ selom Binḡlênsêḡ ḡabuku ḡagêdô gêwiḡ. Binḡsu ḡagêdô sêjam buku tagenḡ-tagenḡ ôkwi gêdêḡ ḡasawa tenḡ su, tec sebe sênac dabinḡ kôm tau. Lau tonḡ tagenḡ têtôm kôm kapôêḡanô tonanḡ atom, tec sêkalem lau tonḡ tenḡ sêkôc nêḡ kôm sa amboac tonanḡ. Sêjam kôm tau sêmoa e 1979 sêjac dabinḡ. Sêpuc Binḡlênsêḡ Lanḡwa to Binḡlênsêḡ Wakuc anḡa Sydney, Australia ma sêsi lulu kêpi tagenḡ, tec Bibolo samuc kêsêp aêac lemenḡ gêdêḡ jala 1980.

BIBOLO ḡAKÔḡ ḡAKÔNIḡḡA

TANAM BIBOLO ÔKWI ḡAKÔNIḡḡA ḡAM

Embe sênam Bibolo ôkwi ḡa lau tenḡ awenḡ su, nanḡ dendec gacḡenḡ ênêcḡa atom. Sêkêḡ êtu kôm êndêḡ lau tenḡ sênam ôkwi êsêp ḡasawa êtiam-êtiam. ḡam gebe lau tenḡ awenḡ amboac binḡ Jabêḡ nec gêḡmatê tenḡ atom, gêḡ mata jali tenḡoc. Lau wakuc sêsôm binḡ tau têtôm lau lanḡwa gêmuḡḡa sêsôm nanḡ ḡapanḡ atom. Sêwi binḡ ḡalô lanḡwa ḡagêdô sinḡ ma sêsôm wakuc gêjô lanḡwa su. Kêtḡ tonanḡa tec tanam Bibolo ôkwi êtôm binḡ, tê lau wakucḡenḡ sêsôm-sêsôm sêmoa nê. Embe danḡôm atom, lau wakuc oc sêpô lêna taunḡ e sêjala Mêtê naeo ma sebe sêḡô atom. Mêtê ḡanô tau nec, lau tenḡ sebe sêpô ôkwi atom, binḡ ḡalôḡenḡ tec tasôm êtu wakuc-êtu wakuc êjô lanḡwa, tê tajala kwalec nê su. Go ḡam tenḡ gêwiḡ. Bibolo ḡakwalam lanḡwa sêpuc ḡapapia andanḡenḡa ḡam sêmoa, tec têtap ḡalô wakuc ḡagêdô sa, tê sêkêḡ gêjô ḡakeso lanḡwa su. Kêtḡ tonanḡa tec sêkêḡ ḡapuc amboac tonec gebe Bibolo tenḡ embe ênêc

êtom jala 30 me 50 su, nan taen enam gebe tanam okwi nakoninnga ten etiam. Embe masi, lau nagêdo oc sejala sapu. Binjsu sêgom kom tonan kèpi Binlênsêm Wakuc Jabêm awennga dim nagêdo su, tec galoc ajala namgac.

ANDU TEN EMBE BIBOLO ÊNÊC ATOM, LAU TAU OC SÊMOA NJAJAM ATOM. (Dr. M. Luther)

BIBOLO KÊLAIN TAU GÊMOA

Bibolo gêjac namalac peben jawae, tec Gôlôac Dabu to lau buņa kêtôm nom nagamengen sêbin taun tøn gebe sêmansan Bibolo êlain tau nalên. Lên tonan gêjac kom têlêac jawae. Tec gebe sêkên lau sênam Bibolo okwi na lau gamêngamên awen. Ten gebe sêmbalin nên mone êna gebe sêpuc Bibolo tau e naoli saunânôgen. Go ten gebe sêkên Bibolo naêdo lasê lau tau. Baibel Sosaiti gejob kom tonan. Sêjam kom tau anga gamên amboac 100 tec sêmoa. Sêbin taun tøn, tec têtôm kom kapôên tonan. Gôlôac Dabu to lau buņa gamên nagêdônga taun têtôm Bibolo nakolen sênam okwi ma sêpuc to sênac sam êtu tapanã tonan atom, nam gebe gêjac mone taêsam jawae. Kêtu tonannga Baibel Sosaiti gamên tolêlômnga sêjam Baibel Sosaiti gamên nalêlôm sawanã sa, tec kom tau kêsêlên njam. Baibel Sosaiti sêjam gôlin kom tau, tec sêjam Bibolo okwi to sêkên kêtu tapa sêgom sêlêsucgêdôgen. Nanamba nagêdo tonec kêtoc gêc awê gêdên aêc

Sêjam Bibolo samuc me nabuku nagêdôgen okwi:

jala 1800 1860 1920 1976

awen jala 71 1900 299 1950 830 1960 1577 1975

Sêjac sam Bibolo samuc me nabuku nagêdôgen:

nanamba 8 000 000 22 000 000 35 000 000 44 000 000

BIBOLO NEC BUKU TEN TAUN SAMUCGEN

NAMALAC AWEN KÊTU ANÔTÔNÊ BIN NASABAN

Bibolo nec buku ten, nan lau sêpuc to sêjam oli ma sêsam-sêsam amboac buku nagêdo nan. Mago buku nagêdo samob kêtôm Bibolo nec atomanô. Bibolo nec buku taujala ten, tec sêsam sebe Buku Tau. Nam amboac ondoc, tec sêsam Bibolo sebe Buku Tau, taun namalac kêtôm nên têm to nên gamengen sêsam-sêsam e nên nalêlôm gêwin bin tau. Ma nam amboac ondoc, tec Gôlôac Dabu toê-toê samobgen sêso Bibolo nalabu ma sêkên kêtu nên nagôlin. Embe takac Bibolo palinpalingen, oc talic amboac buku nagêdônga ten. Sêjac Anôtô kékên undambê to nom ma gên, tê lau tentenlatu dêdac-dêdac nê namin. Min tau kèpi lau, nan sêngôn gêdên gêmun andannga. Sejon lau langwa gamên tennga nên binjsu to nagôlin sêmoa sêwin taunnga sa-sa. Aêc tasam bin tonan nai e nagêdo kêlênsôn aêacnên kauc to tapô lêna taungen. Bin tonan kêtu Bibolo nabin taujala tau nec atom. Bin taujala nê asagen.

Bibolo nabin taujala tau tonec gebe Natetowaga sêjac namalac ma gên, taun ac dêdac-dêdac nan, namin kêtôm sêlic Anôtô tau gêwê to gêjam gôlin êsêac nangen. Lau-teto-Bibolowaga tônê lau, taun Anôtô kékam êsêac tøn nan. Ac sêlic Anôtô gêjam gôlin nom to nagên samob ma namalac to nên lên gêwin. Ênê bin kêtu tøn. En gêgom samob nanô kêsã. Ac sêlic gêc awê gêdên êsêac, tec teto nên bin têtôm lau sêkên gêwin en to ôlin andan ennga. Ac sejala Anôtô kêtu tøn amboac tonan, tec taen gêjam kêtu tøn gebe sêwê lau nagêdo sêkên êwin en amboac taun, me sebe sêpuc êsêacnên sêkên gêwin ennga tøn. Êsêac sebe namalac samob sejala bin tonec êtu katô gebe Sêmoa maten jali me sêmac êndu nê, nam kêsêp Anôtônagen, taun gedec bin geo samob ma têtac têwin to gê bin tøn namadin masigen nan. Lau taun teto Binlênsêm Wakuc nabuku nan, sejala kêtu tønngac gebe Anôtô têtac gêwin namalacnga mênkêtu awê kèpi Jesu Kilisi. Nam gebe ac sêlic en kêsã nê lên kêtôm nac ten, taun kékên tau kêsô Anôtô nalabu kêtu nê bin samobnga samucgen nan. En gêmac êndu ma gêdi sa anga nacmatênên, tec sejala Anôtô kêtôm gebe êsuc namalacnên taenpêc to nên tøn okwi,

ma kêtôm gebe êkêli êsêac sêsa nêñ lêñ totêntac êpa sugen êtiam, ma kêtôm gebe êtôc sêngôn maten jali tengeñ êtu nêñ lêñ ñatêpôê naênêc awêgeñ êndêñ êsêac.

Lau taêsam sê tanen jaen, tan lau-teto-Bibolowaga sêsôm lasê gêdêñ êsêac nan, ma sêmêtoç nêñ lêñ kêtôm Mêtê tau sêjac ñawae. Ac sêñô to sêsam lau tonan nêñ bin to nêñ min kêtôm Anôtô kêsôm bin gêdêñ êsêac solopgeñ. Lau taêsam sêsae sêmoa gebe amboac tonan e mêngeñ galoc ñapan. Lau sêñô Mêtê e atên gêmô êsêac ma nêñ ñalêlôm kêtû malô to têtac kêpa su, ma kêkêli êsêac e sêjala gacgeñ gebe sêngôn nom nec ñaômagen atom.

Bibolo tau gêwa tau sa gebe Anôtônê Bin nec, aêac ñamalac nêñ kauc kêtôm gebe tapuc tôñ me dansen su nec atom. Propete sêsôm nêñ jaen lasê todim-todim sêjac m bin tau gebe “Apômtau awa tau tonec”, tec lau têm tônêña ñagêdô sêñô tonên ñalêlôm gêja lu-gêja lu kwanangen su. Aêac têtac lulu atomman. Apômtau Jesu kêsôm gêc Joañoê ñawae ñajam gebe “Aênoc mêtê kêtû tauc ñoc gên atom, ñac tan kêsakin aê gamên nan, nê gên. Ten embe taê ênam gebe êngôm Anôtônê Bin êtu tôñ, oc êjala ñoc mêtê ñam gebe anga Anôtônê me aê kasôm tauc ñoc bin” (7:16-17). Anôtô kêsôm bin anga Bibolo ñalêlôm nec, aêac tajala kêtû katô atom, tasô bin tau ñalabu ma dangôm ñanô êsa êpi tauñ nêñ lêñ acgom. Embe tanô Bibolo ñakalem e takên êwiñ Mêtê ma ôlin andan Anôtô tonên ñalêlôm taên êka en samucgeñ, oc tatap ñanô sa e daê taên todim-todim. Lau tê sêmoa sêmuñ aêac to onec sêmoa sêwiñ aêac nec, nêñ taêsam ñanô lasê sêjalagac gebe Bibolo buku taujala ten, ma aêac tauñ ocgo tajala amboac tonangen. Oc tajala Bibolo gebe Buku Tau, tan dangôn maten jali ñam kêsêp nan, tec kêlêlêc buku ñagêdô samob su binñanôgeñ.

Gêñ Samob Nam Njabuku

Naê Genesis nam gebe Nam me Namôkê. Buku tau gêjac undambê to nom nam namini ma gêwa namalacnêñ nam sa amboac tonanğen. Go kêpuc namalac sêgôm sec to sêoc gêñwapac anğa nom nec nam sa ma kêwaka Anôtô gêjam gôlin namalac tapaonğen nalen sa gêwiñ.

Aêac tawa buku namôkêlatu kêkêc gêja nasêbu kapôên luagêc gebe

1. Môkêlatu 1-11 gêwa undambê to nom nam sa ma gêjac miñ namalacnêñ lên andanğenja. Aêac tatap Adam agêc Ewa ma Kain agêc Abel to Noa nêñ miñ sa ma tanô bu kêsun natêna to andu natêpôê soso baliñ anğa Babel namini amboac tonanğen.
2. Môkêlatu 12-50 gêjac miñ lau Israel nêñ mimi nêñ lên andanğenja namini. Nêñ mimi namataña tau Abraham. Eñ nac towae kêkêñ gêwiñ to taña wamu Anôtôña. Eñ latu Isak to dêbu Jakob nêñ miñ kédaguc. Jakob, tañ nê ñaê ten gebe Israel nañ, nê latui 12 têtû lau Israel nêñ gôlôac 12 nêñ namôkê. Êsêacnêñ ten Josep. Buku tau gêjac miñ ênê lên kêgêlucgen ma gêwa Jakob tonê gôlôac sênğon gamên Aiguptuña nam sa amboac tonanğen.

Biñnanô, buku tonec gêjac miñ biñ namalacña, mago buku tau namanô tau tonec gebe kêwaka kôm, tañ Anôtô tau gêgôm nañ, sa gêc awêgen. Gêjac m miñ tau gebe Anôtô kêkêñ undambê to nom, tañ buku tau kêpuc miñ tau tøn nañ. Ma gêjac dabiñ namini Anôtô gêjac mata biñ gebe ênam jaom nê lau Israel enden tønğenja.

Anôtô kêtû buku tonec ñagôlinğêna. Eñ kêmetôc namalac to gêjac êsêac kêtû nêñ secña, eñ gêwê nê lau to gêjam êsêac sa ma eñ gêjam gôlin nê lau sêsa nêñ lên sêmoa nom nec.

Êsêac teto buku lanğwaanô tonec nam gebe sênac lau-m ten nêñ sêkêñ gêwiñ Anôtôña namini gebe elom lau namuña ma êpuc êsêac tøn e sêkêñ gêwiñ tau tonanğ mata jaligen ênêc êtôm tônêgen ñapañ.

Anôtô kêkêñ undambê to nom

¹ Gêdên namatanô Anôtô kêkêñ undambê to nom.

² Nom tau sawa to ñagêlên ma ñakesec kêkôm gwêc ñamsêga auc ma Anôtônê Njalau kêlao gêmoa bu ñaô. ³ Ma Anôtô kêsôm gebe “Ñawê êsa”, e ñawê kêsa. ⁴ Anôtô gêlic ñawê gebe ñajam. Ma Anôtô gêwa ñawê to ñakesec kêkêc. ⁵ Anôtô kêsam ñawê gebe “Gelenğña” ma ñakesec gebe “Gêbêcauc.” Tec gêbêcauc to gelenğña tonanğ kêtû bêc namataña.

⁶ Go Anôtô kêsôm gebe “Lênsañ ten êniñ bu êngic ma êwa bu êkêc.” ⁷ Ma Anôtô kêmasañ lênsañ ma gêwa bu kêkêc, ñagêdô kêpoac lênsañ ñalabu ma ñagêdô kêpoac ñaô. ⁸ Ma Anôtô kêsam lênsañ tau gebe “Umboñ.” Gêbêcauc to gelenğña tonanğ kêtû bêc kêtû luagêcña.

⁹ Go Anôtô kêsôm gebe “Bu, tañ kêpoac umboñ ñalabu nañ, êlêc sa naêpoac tauña e gamên ñakelen êsa.” Ma ñanô kêsa. ¹⁰ Ma Anôtô kêsam gamên ñakelen gebe “Nom” ma bu ñatonğ gebe “Gwêc.” Ma Anôtô gêlic gebe ñajam. ¹¹ Go Anôtô kêsôm gebe “Gên êlêc ñamatac anğa nom, gên tolaun tañ êkêñ ñawê êtôm ñakaiñgen nañ, ma ka tañ sênam ñanô êtôm ñakaiñgen nañ.” Ma ñanô kêsa. ¹² Tec gên gêlêc ñamatac anğa nom, gên tolaun, tañ kêkêñ ñawê kêtôm ñakaiñgen nañ ma ka tañ sêjam ñanô kêtôm ñakaiñgen nañ. Ma Anôtô gêlic gebe ñajam. ¹³ Gêbêcauc to gelenğña tonanğ kêtû bêc kêtû têlêacña.

¹⁴ Go Anôtô kêsôm gebe “Ja ñanô sêkô umboñ ñalênsañ e sêwa gelenğña to gêbêcauc êkêc ma têtû têm to bêc ma jala ñabelo. ¹⁵ Ma ja ñanô sêkô umboñ ñalênsañ gebe sêpô nom ñawê êsa.” Ma ñanô kêsa. ¹⁶ Tec Anôtô kêkêñ ja kapôên luagêc, ja kapôênşêga ten gêjam gôlin gelenğña ma ec saun ten gêjam gôlin gêbêcauc ma utitalata sêwiñ. ¹⁷ Ma Anôtô kêkêñ gên tau sêkô umboñ ñalênsañ gebe sêpô nom ñawê êsa, ¹⁸ gebe sênam gôlin gelenğña to gêbêcauc to sêwa ñawê to ñakesec êkêc. Ma Anôtô gêlic gebe ñajam. ¹⁹ Gêbêcauc to gelenğña tonanğ kêtû bêc kêtû aclêña.

²⁰ Go Anôtô kêsôm gebe “Bu to gwêc sêkôc gêñ maten jaliña palac-palacgen to moc sêlôp sêmoa nom to umbonj ñasawa,” e ñanô kêsa. ²¹ Tec Anôtô kékênj gêñsêga gwêcña to gêñ maten jali samob, tañ sêmoa bu to gwêc palac-palacgen ma kékênj moc tomagê tokaiñ-tokaiñ. Ma Anôtô gêlic gebe ñajam. ²² Go Anôtô géjam mec êsêac ma kêsôm gebe “Asu ñalatu ma atu taêsam e anam bu to gwêc auc ma moc têtú taêsam sêmoa nom.” ²³ Gêbêcauc to gelenja tonañ kêtú bêc kêtú lemenj tenja.

²⁴ Go Anôtô kêsôm gebe “Nom êkôc gêñ maten jali tokaiñ-tokaiñ, gêñ masiñ ma gêñ, tañ sêgalab to sêlêgenj nanj ma bôc salenja tokaiñ-tokaiñ.” Ma ñanô kêsa. ²⁵ Tec Anôtô kékênj bôc nomja tokaiñ-tokaiñ, gêñ masiñ tokaiñ-tokaiñ to gêñ, tañ sêgalab to sêlê nanj, tokaiñ-tokaiñ. Ma Anôtô gêlic gebe ñajam.

²⁶ Go Anôtô kêsôm gebe “Takênj ñamalac têtôm aêac taunj katuñ, têtôm aêac. Êsêac têtú i gwêcña to moc umbonj ñalabuña ma gêñ masiñ to bôc salenja samob ma gêñ, tañ sêgalab to sêlêgenj samob, tañ sêmoa nom nanj ñatau.” ²⁷ Ma Anôtô kékênj ñamalac kêtôm enj tau katu, kékênj enj kêtôm Anôtô katu solop. Enj kékênj êsêagêc ñac to awê. ²⁸ Ma Anôtô géjam mec êsêagêc ma kêsôm gêdênj êsêagêc gebe “Aka gôlôac lasê e atu taêsam ma anam nom auc. Nom êsô amac ñalabu. Ma atu i gwêcña to moc umbonj ñalabuña ma gêñ maten jali samob, tañ sêmoa nom nanj, ñatau.” ²⁹ Ma Anôtô kêsôm gebe “Alicgac, aê kakênj gêñ tolaunj samob tañ kékênj ñawê kêtôm ñakaiñgenj nanj to ka samob, tañ sêjam ñanô kêtôm ñakaiñgenj nanj, tec kêtú amacnêm gêñ aniñja. ³⁰ Mago gêgwanj to gêñ matac ñagêdô samob aê jakênj êndênj bôc nomja samob to êndênj moc umbonj ñalabuña samob ma gêñ maten jali samob, tañ sêgalab to sêlê sêmoa nom nanj.” Ma ñanô kêsa. ³¹ Ma Anôtô kêsala gêñ samob, tañ enj kékênj nanj, ma gêlic gebe ñajamanô. Ma gêbêcauc to gelenja.

2

¹ Amboac tonañ undambê to nom ñagênj maten jali totau-totau samob ñanô kêsa. ² Ma Anôtô géjac dabiñ nê kolenj, tañ géjam su nanj, gêdênj bêc lemenj tenj ñanô luagêcña ma kêlêwanj tau gêdênj bêc kêtú ñanô luagêcña kêtú kolenj samob, tañ gêgôm nanja. ³ Ma Anôtô géjam mec bêc kêtú ñanô luagêcña to géjam dabunj, gebe gêdênj bêc tonañ Anôtô kêlêwanj tau anja nê kolenj, tañ géjam e géjac dabiñ nanj. ⁴ Anôtô kékênj undambê to nom ñanô kêsa ñamiñ tau tonec.

Bij Paradisja

Gêdênj tañ Apômtau Anôtô kékênj nom to undambê ⁵ gêñ tolaunj tenj kêpi atom to gêngaga tenj kékô kôm atom tagenj gebe Apômtau Anôtô kékênj kom kêsêp nom atom tagenj. Ma ñamalac tenj gebe êngaluñ nom popocña gêmôa atom. ⁶ Ma bu nom ñalêlômja kêlêni mênjkêpi ma kêmalôm nom ñawambuc kêsa. ⁷ Gêdênj tonañ Apômtau Anôtô kékôc nom anja kôm ma kêlêsob ñamalac to gêju awajaô mata jaliña kêsô enj lurusunj, tec ñamalac kêtú gêñ mata jali.

⁸ Go Apômtau Anôtô kêsê kôm anja Eden, tañ gêc gêmu kêsa gamênj oc kêpiña nanj, ma ketoc ñamalac, tañ kêlêsob nanj, gêmôa kôm tau. ⁹ Ma Apômtau Anôtô kékênj ka kêpi anja nom, ñakatu géjac mataanô ñajam ma ñanô tau kêmoasiñ awasunj. Ma ka dangônj maten jaliña kêpi anja kôm ñaluñ to ka tajala ñajam to secña amboac tonanjenj.

¹⁰ Bu tenj ñamôkê gêc Eden gebe êmalôm kôm tau. Anja kôm ñalêlôm bu tonañ gêwa tau kékôc gêja ñasêli aclê. ¹¹ Ñasêli ñamata ñaê gebe Pison. Bu tonañ kêgi gamênj Hawila, tañ gold gêc nanj, ¹² ma gamênj tonañ ñagold ñajamanô. Katêkwi toñamalu ñajam ñaê gebe bedelium to pocawa kokoc ñaê gebe soham gêc gamênj tonañ amboac tonanjenj. ¹³ Bu ñasêli kêtú luagêcña ñaê gebe Gihon. Bu tonañ kêgi gamênj Kus. ¹⁴ Bu ñasêli kêtú têlêcña ñaê gebe Hidekel, nanj kêpoac Asuria ñagamênj oc kêpiña. Ma bu ñasêli kêtú aclêña ñaê gebe Euprat.

¹⁵ Apômtau Anôtô kékôc ñamalac ma ketoc eñ gêmôa kôm Eden gebe ênam kôm êpi nom ma ejop kôm tau. ¹⁶ Ma Apômtau Anôtô kêjatu ñamalac ma kêsôm gebe “Kañanô peben, tañ kékô kôm nan, ôniñman. ¹⁷ Mago kañanô tajala ñajam to secña ôniñ atom. Embe ôniñ kañanô tau, oc ômac êndu êndên béc tonan.”

¹⁸ Go Apômtau Anôtô kêsôm gebe “Ñamalac taugen êmoa oc ñajam atom. Aê gabe jakênj kêpuctôño tenj êndên eñ, tañ êtôm eñ nan.” ¹⁹ Tec Apômtau Anôtô kékôc nom ma kêmasañ bôc saleñña samob to moc umbonj ñalabuña totau-totau ma kékênj gênj tau gêdênj ñamalac ma gebe êñô ñaê, tañ ñamalac ê êpi gênj totau-totau tonan. Ma ñaê, tañ ñamalac gé kêpi gênj totau-totau samob kêtômgenj nan, tec kêtû êsêacnênj ñaê. ²⁰ Ñamalac gé bôc malacña samob nêñ ñaê to kêsam moc umbonj ñalabuña nêñ ñaê ma bôc saleñña amboac tonan, mago kêtap ñamalacnê kêpuctôño tenj gebe êtôm eñña sa atom. ²¹ Tec Apômtau Anôtô gêgôm ñamalac tau géc béc e kêlinj tau sinj ma kékôc ênê ñabi tenj sa ma ñamêsôm gêôc ñamala auc. ²² Ñabi tañ Apômtau Anôtô kékôc anja ñamalacnê nan, eñ kêmasañ kêtû awê ma kékênj gêdênj ñamalac. ²³ Go ñamalac kêsôm gebe

“Kecgoc, galoc katap ñatêkwa anja aêñoc sa ma ñamêsôm anja aêñoc amboac tonan. Aê gabe jaê ênê ñaê gebe ‘Ñamalaco’ gebe sêkôc anja ñamalacnê.”

²⁴ Kêtû tonanña ñamalac êwi tama agéc têna sinj ma êsap nê awê tôñ ma êsêagéc têtû ôli tagen. ²⁵ Ma ñaclagêco sêmôa ôlinj ñaôma ma majenj gêdênj taunj atom.

3

Ñamalac sêkac taun su anja Anôtônê

¹ Ma moacnê kauc ñagaô kêlêlêc bôc saleñña ñagêdô samob, tañ Apômtau Anôtô kékênj nan nêñ su. Ma eñ kêsôm gêdênj awê gebe “Anôtô oc kêsôm gebe ‘Aniñ kôm ñakananô tenj atom’ me.” ² Go awê kêsôm gêdênj moac gebe “Aêac aniñ kôm ñakananô, ³ tagenj ka, tañ kékô kôm ñalunj nan ñanô, tec Anôtô kêsôm gebe ‘Aniñ atom. Amoasac atom amboac tonan gebe amac êndu atom.” ⁴ Tec moac kêsôm gêdênj awê gebe “Op, agéc oc amac êndu atomgoc. ⁵ Mago Anôtô kêjala gebe amagéc embe aniñ, go matemanô êpoa lasê ma atôm eñ tau ma ajala ñajam to sec.” ⁶ Ma awê gêlic kañanô ma taê gêjam gebe ñalêwê ñajam e gêjac mataanô ñajam amboac tonanjen. Tec têtac gêboan gebe êwa nê kauc sa ma kékôc kañanô tau mênjen, go kékênj ñagêdô gêdênj nê akwenj amboac tonan, ma genj. ⁷ Tec agéc matenjanô kêpoa lasê ma sêjala taunj gebe ôlinj ñaôma, tec sêginj kalaunj mênjsêkic kêtû nêñ ladôm.

⁸ Oc kêtû luc acgom, go Apômtau Anôtô kêsêlênj gêmôa kôm lêlôm. Agéc sênô eñ ma ñamalac agéc nê awê sêsinj taunj sêsô ka, tañ sêkô kôm nan, ñalabu gebe Apômtau Anôtô êlic êsêagéc atom. ⁹ Go Apômtau Anôtô gêmôêc ñamalac ma kêsôm gêdênj eñ gebe “Gômôa ondoc.” ¹⁰ Eñ kêsôm gebe “Aê ganô aôm gômôa kôm ñakicsêa e katêc tauc gebe aê ôlic ñaôma tec kasiñ tauc.” ¹¹ Go Anôtô kêsôm gebe “Asa kêsôm gêdênj aôm gebe ôlim ñaôma. Aôm goenj kañanô, tañ gajac jao gêdênj aôm gebe ôniñ atom nan, me masi.” ¹² Ñamalac kêsôm gebe “Awê, tañ kôkênj gebe êwiñ aê nan, kékênj kañanô tau gêdênj aê, tec gaen.” ¹³ Go Apômtau Anôtô kêsôm gêdênj awê gebe “Aôm gôgôm asagenj tonan.” Awê gêjô eñ awa gebe “Moac kêtîm aê, tec gaen.”

¹⁴ Ma Apômtau Anôtô kêsôm gêdênj moac gebe
 “Aôm gôgôm tonan,
 tec japuc boa aôm êlêlêc bôc malacña
 to bôc saleñña samob su.

Aôm ôkênj ña têtac walôgen
 ma ôniñ kekop e ômac êndu.

¹⁵ Ma aê gabe jakênj amagéc awê
 to nêñ wakuc akênj kisa êndênj taôm.
 Eñ êka aôm môkêmapac popoc

ma aôm ôñac eñ êsêp agêbi.”

¹⁶ Eñ kêsôm gêdêñ awê gebe
 “Aê jakêñ ñandan taêsam êndêñ aôm êndêñ noc ôkêkam ñapalêña.
 Ôkôc ñapalê tonandanğen.
 Aôm matam katu nêñ akwen,
 mago eñ êtu nêñ ñatau.”

¹⁷ Ma eñ kêsôm gêdêñ Adam gebe
 “Aôm kôkêñ tañam nêñ awênê biñ
 ma goeñ ka ñanô,
 tañ gajac jao gêdêñ aôm
 gebe ôniñ atom nañ.
 Kêtu tonanña aê japuc boa nom êtu aômña.
 Ônam kôm ôim taôm sugen êtôm bêc samob,
 tañ ômoa nañ, go nom êlôm aôm.

¹⁸ Gêñ têkwa-têkwa to waôñ êtu nêñ kôm ñanô
 ma ôniñ ñagêñgaga.

¹⁹ Ônam kôm towaenğen,
 go ôtap mo sa
 e ôtu nom êtiam
 gebe aômñem ñam gêc nom.
 Aôm nom,
 tec ômu ôndêñ nom ôna êtiam.

²⁰ Ma ñamalac gê nê awênê ñaê gebe Ewa gebe eñ kêtü lau maten jali samob tenenji.

²¹ Ma Apômtau Anôtô kêmasañ bôc ñaôlic kêtü ñakwê ma kêkêñ gêdêñ ñamalac agêc nê awê sêsô.

²² Ma Apômtau Anôtô kêsôm gebe “Alic acgom, ñamalac kêtôm aêac ma kêjala ñajam to sec. Galoc tec tajop eñ gebe êmêtôc lêma naêpip kañanô anğa ka danğôn maten jaliña ma êniñ e êmoa tenğen nec atom.” ²³ Kêtu tonanña Apômtau Anôtô kêtin eñ su anğa kôm Eden gebe êkaliñ nom, tañ kêtü ênê ñam nañ. ²⁴ Ma eñ kêmasuc ñamalac ma kêkêñ kerub tosiñ ñaôsic-ôsic sêkô kôm Eden ñagamêñ oc kêpiña gebe sejoñ ka danğôn maten jaliña ñaintêna.
 *

4

Kain agêc Abel

¹ Adam gêmoa gêwiñ nê awê Ewa e taê ma kêkôc Kain. Ma eñ kêsôm gebe” Apômtau gêjam aê sa, tec kakôc latuc teñ.” ² Ma kêkôc ñapalê teñ kêtiam, lasi Abel. Abel kêtü gejobwaga bôcña ma Kain gêjam kôm moña. ³ Têm ñagêdô gêjaña, tec Kain kêkôc nê kôm ñanô kêkêñ kêtü da gêdêñ Apômtau. ⁴ Ma Abel kêkôc bôc teñ anğa nê bôc tau ñamêcğen, gêjac endu ma kêkêñ ñalêsi kêtü da. Ma Apômtau gêlic Abel to nê da ñajam. ⁵ Mago gêlic Kain to nê da atom. Tec Kain têtac ñandan kêsä to lañôanô kêbêlê. ⁶ Apômtau kêsôm gêdêñ Kain gebe “Aôm têtac ñandan to lañômanô kêbêlê kêtü asagenña. ⁷ Biñ tau amboac tonec me masi gebe Aôm embe ôngôm êndêñ, go ôsa lañômanô sa. Embe ôngôm eso, go sec êndib aôm ênêc katamdêmôê. Sec mata katu aôm, mago aôm ôku sec tulumañ.”

⁸ Go Kain kêsôm gêdêñ lasi Abel gebe “Tana kôm.” Agêc sêô lasê kôm su, go Kainnê ñalêlôm gêli sa ma gêjac lasi Abel êndu. ⁹ Go Apômtau kêsôm gêdêñ Kain gebe “Lasim Abel gêmoa ondoci.” Eñ kêsôm gebe “Aê gajam kauc. Aê katu lasicnê gejobwaga me.”

¹⁰ Ma Apômtau kêsôm gebe “Aôm gôgôm asagen. Lasimnê dec awa gêmôêc anğa nom kêpi gêdêñ aê gêmên. ¹¹ Ma galoc aê japuc boa aôm anğa nom, tañ gêña awasun ma gênôm lasimnê dec anğa aôm lêmam nañ. ¹² Aôm embe ônam kôm, go êngamiñ ñanô êndêñ aôm.

* **3:24:** Adam ñam gebe ñamalac.

Matam kanôn ôsêlên ôngênên ônac laoc gamêngej.”¹³ Ma Kain kêsôm gédên Apômtau gebe “Noc keso ngagêjô kapôên kélêlêc ôlicwalô su.”¹⁴ Gôlicgac me, galoc aôm kôtiñ aê su ança nom ma jasiñ tauc ôkwi ança lanômênên. Matoc kanôn jasêlên ôngênên janac laoc gamêngej ma lau, tañ têtap aê sa nan, sênac aê êndu.”¹⁵ Mago Apômtau kêsôm gédên en gebe “Amboac tonan atom. Teñ embe ênac Kain êndu, nan êtap ngagêjô êtôm dim 7na sa.” Ma Apômtau kékên nabelo teñ gédên Kain gebe nac teñ embe êtap en sa, nan ênac en êndu atom.¹⁶ Amboac tonan Kain kêtaiñ tau su ança Apômtau lanômênên gêmoa gamên Nod, tañ gêc Eden ngagamên oc kêpiña nan.

Kainnê wakuc

¹⁷ Kain gêmoa gêwiñ nê awê e taê ma kékôc Enok. Ma Kain kêkwê malac teñ sa ma en gê latu Enoknê naê kêpi malac tau.¹⁸ Enok latu Irad, Irad kêka Mehujael lasê, Mehujael kêka Metusael lasê ma Metusael kêka Lamek lasê.¹⁹ Ma Lamek gêjam awê luagêc, teñ nê naê gebe Ada ma teñ nê naê gebe Sila.²⁰ Ada kékôc Jabal. En kêtû lau, tañ sêngôñ becobo to sêmoa sêwiñ nêñ bôc nan, nêñ mimi.²¹ Lasi naê gebe Jubal. En kêtû lau, tañ sêjac gêñ wêña to lau-sêju-gasucwaga nêñ mimi.²² Ma Sila kékôc gôlôac amboac tonan, ênê naê gebe Tubal-Kain. En kêtû lau-sêpac-kiwaga, tañ sêmasan gêñ na ki kokoc to jejec nan, nêñ mimi. Tubal-Kain lu Nama.

²³ Ma Lamek kêsôm gédên nê awê luagêc gebe
“Ada agêc Sila, anô aê aoc.

Lameknê awêlagêc, akên tañem noc biñ.
Biñnanô, aê gajac nac teñ êndu gêjô noc kamoc
ma napanê teñ gêjô noc sêmmala.

²⁴ Teñ embe ênac Kain êndu,
oc sêkên ngagêjô êtôm dim 7na.
Mago teñ embe ênac aê, Lamek, nec êndu,
oc sêkên ngagêjô êtôm dim 77na.”

Setnê wakuc

²⁵ Ma Adam gêmoa gêwiñ nê awê kêtiam ma en kékôc latu teñ, tañ kêsam en gebe Set, nam gebe “Anôtô kékên latuc teñ gédên aê gêjô Abel, tañ Kain gêjac en êndu nan su.”²⁶ Ma Set kêka latu teñ lasê ma gê en gebe Enos. Gédên têm tonan lau awen gêjac Apômtau kêtû namata. * †

5

Namalac namataran nêñ dênan

¹ Adamnê wakucnêñ nadênan tau tonec. Gédên tañ Anôtô kékên Adam nan, kékên en kêtôm en tau.² En kékên êsêagêc nac to awê ma gêjam mec êsêagêc. Ma gédên en kékên êsêagêc nan kêsam êsêagêc gebe “Namalac.”³ Gédên tañ Adamnê jala kêtû 130 nan, kêka latu teñ lasê kêtôm en ma kêtôm en tau katu ma gê ênê naê gebe Set.⁴ Ma Adam kêka Set lasê su acgom, go gêmoa nom jala 800 gêwiñ ma kêka latuio to nac ngagêdô lasê.⁵ Adamnê jala kêtû 930, go gêmac êndu.⁶ Gédên tañ Setnê jala kêtû 105 nan, kêka latu Enos lasê.⁷ En kêka Enos lasê su acgom, go gêmoa nom jala 807 gêwiñ ma kêka latuio to nac ngagêdô lasê.⁸ Amboac tonan Setnê jala kêtû 912, go gêmac êndu.

⁹ Gédên tañ Enosnê jala kêtû 90 nan, kêka Kenan lasê.¹⁰ En kêka Kenan lasê su acgom, go gêmoa nom jala 815 gêwiñ ma kêka latuio to nac ngagêdô lasê.¹¹ Amboac tonan Enosnê jala kêtû 905, go gêmac êndu.

* 4:26: Ewa nam gebe Gêñ maten jali samob namôkê. † 4:26: Kerub têtû Anôtônê anjela ton teñ.

¹² Gêdêñ tañ Kenannê jala kêtú 70 nañ, kêka Mahalalel lasê. ¹³ Enj kêka Mahalalel lasê su acgom, go gêmóa nom jala 840 gêwiñ ma kêka latuio to ñac ñagêdô lasê. ¹⁴ Amboac tonañ Kenannê jala kêtú 910, go gêmác êndu.

¹⁵ Gêdêñ tañ Mahalalelnê jala kêtú 65 nañ, kêka Jared lasê. ¹⁶ Enj kêka Jared lasê su acgom, go gêmóa nom jala 830 gêwiñ ma kêka latuio to ñac ñagêdô lasê. ¹⁷ Amboac tonañ Mahalalelnê jala kêtú 895, go gêmác êndu.

¹⁸ Gêdêñ tañ Jarednê jala kêtú 162 nañ, kêka Enok lasê. ¹⁹ Jared kêka Enok lasê su acgom, go gêmóa nom jala 800 gêwiñ ma kêka latuio to ñac ñagêdô lasê. ²⁰ Amboac tonañ Jarednê jala kêtú 962, go gêmác êndu.

²¹ Gêdêñ tañ Enoknê jala kêtú 65 nañ, kêka Metusala lasê. ²² Enok kêsa nê lêt to Anôtôgeñ ma kêka Metusala lasê su acgom, go gêmóa nom jala 300 gêwiñ ma kêka latuio to ñac ñagêdô lasê. ²³ Amboac tonañ Enoknê jala kêtú 365. ²⁴ Enok kêsa nê lêt to Anôtôgeñ e lanômê gebe Anôtô kêkôc enj su.

²⁵ Gêdêñ tañ Metusalanê jala kêtú 187 nañ, kêka Lamek lasê. ²⁶ Metusala kêka Lamek lasê su acgom, go gêmóa nom jala 782 gêwiñ ma kêka latuio to ñac ñagêdô lasê. ²⁷ Amboac tonañ Metusalanê jala kêtú 969, go gêmác êndu.

²⁸ Gêdêñ tañ Lameknê jala kêtú 182 nañ, kêka latu teñ lasê. ²⁹ Enj gê ênê ñaê gebe Noa ma kêsôm gebe “Ñac tonec ênam aêac kêsi anga nêñ koleñ to gêñwapac, tañ kêtáp aêac lemeñ sa kêtú kôm, tañ Apômtau kêpuc boa nañña.” ³⁰ Lamek kêka Noa lasê su acgom, go gêmóa nom jala 595 gêwiñ ma kêka latuio to ñac ñagêdô lasê. ³¹ Amboac tonañ Lameknê jala kêtú 777, go gêmác êndu.

³² Gêdêñ tañ Noanê jala kêtú 500 nañ, kêka Sem agêc Ham ma Japet lasê.

6

Ñamalacnêñ sec gêjam sêga

¹ Gêdêñ tañ ñamalac sêjac m gebe têtú taêsam anga nom nañ, sêka latuñio lasê, ² ma lau undambêña sêlic ñamalac latuñio gebe ñajam, tec sêjaliñ nêñ lauo sa anga êsêacnêñ ma sêjam. ³ Go Apômtau kêsôm gebe “Aêñoc Ñalau êmoa êwiñ ñamalac enden têtgeñ atom gebe enj toôli nomña tec ênê jala êtôm 120geñ.” ⁴ Gêdêñ têm, tañ lau undambêña sêjam ñamalac latuñio e êsêac sêkôc ñapalê nañ, lau waso-waso kainj teñ sêmoa nom. Ma gêdêñ têm, tañ kêdaguc nañ, amboac tonañgeñ. Lau ñaclai towae têm andanğenñanôña tau tonec.

⁵ Apômtau gêlic gebe ñamalacnêñ sec gêjam sêga anga nom ma êsêac sêlao kêtú binj secña ñapan. ⁶ Ma Apômtau geñ olinj gebe kêkêñ ñamalac sêmoa nom wagenj e nê ñalêlôm ñawapacgosu. ⁷ Tec Apômtau kêsôm gebe “Aê gabe jansenj ñamalac, tañ kakêñ nañ, su anga nom, ñamalac to bôc ma gêñ, tañ sêgalabgeñ nañ, to moc umboñ ñalabuña gebe aêñoc ñalêlôm ñawapac kêtú gaim tauc su ñaômagenj kêtú êsêacña.” ⁸ Mago Noa gêjac Apômtau mataanô ñajam.

Noa gêsô waj

⁹ Noanê minj tau tonec gebe Noa enj ñac gêdêñ, binj teñ kêtáp enj sa anga nê lau ñalêlôm atom. Enj kêsa nê lêt to Anôtôgeñ. ¹⁰ Ma Noa kêka ñapanj têtêac lasê, Sem agêc Ham ma Japet. ¹¹ Mago Anôtô gêlic nom kêtú sec sugac ma binj alôb-alôb gêjam nom auc. ¹² Ma Anôtô kêtuc kêniñ nom ma gêlic gebe sec gêjam aucgeñ gebe gêñ matenj jali samob anga nom sêsa lêt secgeñ.

¹³ Ma Anôtô kêsôm gêdêñ Noa gebe “Aê taêc gêjam kêtú têt gebe janac gêñ matenj jali samob nêñ lêt pep tagenj gebe ñamalacnêñ binj alôb-alôb gêjam nom samucgeñ auc. Kêtú tonañña aê gabe jansenj êsêac tonomgeñ su sênaña. ¹⁴ Ônsô waj kapôeñ teñ ña ka balan. Ômansañ tobalêm-tobalêm ma openj sip anga dêmôeña to lêtômña. ¹⁵ Ônsô waj tau amboac tonec gebe ñalêsiñ baliñ amboac saka 60, takôcña amboac saka 10 ma ñaô amboac saka 6. ¹⁶ Ômansañ waj tau ñasalôm ma katam kapôeñ ênêc lêsirña. Ôwa ñalêlôm êkôc êna denj

têlêac, den ñalabuña to den êtu luagêcña ma den êtu têlêacña. ¹⁷ Gôlicgac me, galoc aê jakêñ bu êsun ñatêna êpoac nom gebe jansen gêñ maten jali samob, tañ sêwê kain awajaô mata jali anga umbon ñalabu nañ, su sênaña, gêñ nomña samob sêmac êndu. ¹⁸ Mago aê gabe jamoatin ñoc poac êndên aôm. Amboac tonañ ôsô wañ ñalêlôm ôna, aôm taôm to latômi ma nêma awê to lawamio wakuc sêwiñ aôm. ¹⁹ Ma bôc samob to gêñ maten jali tokain-tokain nañ, ôkêñ luagêc-luagêc sêsô wañ sêna gebe sêmoa maten jali sêwiñ aôm, ôkêñ kapoac teñ ma têna teñ. ²⁰ Moc tokain-tokain ma gêñ, tañ sêgalabgen nañ, tokain-tokain ñaluagêc-luagêc sêsô wañ sêna sêwiñ aôm gebe sêmoa maten jali. ²¹ Ma aôm ônac gêñ taniñña tokain-tokain sa, gebe êpuc aôm to êsêac samob tôñ. ²² Ma Noa gêgôm gêñ samob. En gêgôm kêtôm Anôtô kêjatu en nañ solopgen. * gebe “Ênam sa,” ma

7

Bu kêsun ñatêna

¹ Go Apômtau kêsôm gêdên Noa gebe “Ôsô wañ ôna, aôm to nêma gôlôac samob gebe aê galic aôm amboac ñac gêdên gômoa aê lanôcnêm anga lau tonañ ñalêlôm. ² Ôkôc bôc 7-7 anga bôc selec samob nêñ, kapoac to têna. Mago ôkôc bôc luagêc-luagêc anga bôc, tañ selec atom nañ, kapoac teñ ma têna teñ. ³ Moc umbon ñalabuña amboac tonañ. Ôkôc 7-7 êtômgen, kapoac to têna gebe sênac ñawê tôñ anga nom. ⁴ Gebe bêc 7 ênaña acgom, go jakêñ kom ênac êtôm elenña 40 to êmbêcauc 40 ma gabe jansen gêñ maten jali samob, tañ kakêñ nañ, su anga nom.” ⁵ Ma Noa gêgôm gêñ samob ñanô kêsa kêtôm Apômtau kêjatu en.

⁶ Noanê jala kêtû 600, go bu kêsun ñatêna kêtap nom sa. ⁷ Ma Noa to latui ma nê awê to lawaio wakuc sêsô wañ sêja gebe sêc bu su. ⁸ Bôc selec to bôc selec atom ma moc to gêñ, tañ sêgalabgen nañ, anga nom samob, ⁹ kapoac teñ to têna teñ sêsô wañ sêwiñ Noa kêtôm Anôtô kêjatu nañ.

¹⁰ Bêc 7 gêjaña, go bu kêsun ñatêna kêtap nom sa. ¹¹ Gêdên tañ Noanê jala kêtû 600 naajôn luagêc ma ñabêc 17 nañ, bumata nom ñalêlômña samob kêpulu kêpi ma katam umbonña gêlêc su ¹² ma kom kêsêwa kêsêp nom gelenña 40 to gêbêcauc 40. ¹³ Gêdên bêc tonañ Noa to latui Sem agêc Ham ma Japet ma nê awê to lawaio wakuc têlêac sêwiñ êsêac sêsô wañ sêja. ¹⁴ Êsêac ma bôc salenña tokain-tokain to bôc malacña tokain-tokain ma gêñ, tañ sêgalabgen anga nom samob tokain-tokain to moc tokain-tokain, moc to gêñ tomagê samob, ¹⁵ gêñ samob tonañ ñai sêsô wañ sêwiñ Noa, gêñ maten jaliña luagêc-luagêc. ¹⁶ Gêñ maten jaliña samob, kapoac teñ to têna teñ sêsô wañ kêtôm Anôtô kêjatu en. Ma Apômtau kêlai en auc.

¹⁷ Bu kêsun ñatêna kêpoac nom gê tôñgen kêtôm bêc 40 ma bu kêsun kapôên ma kêsun wañ sa kêpigen jakêpoac. ¹⁸ Ma bu kêsun kêpi-kêpi e gêjam sêga anga nom ma wañ kêpoac bu ñaô. ¹⁹ Bu kêsun ñatêna e gênôm lôc baliñ, tañ kêkô umbon ñalabu nañ auc samucgen. ²⁰ Bu tañ gênôm lôc ñatêpôê auc nañ e amboac saka samuc têlêac. ²¹ Tec gêñ maten jali, tañ sêmoa nom nañ, samob sêjaña, moc ma bôc malacña to bôc salenña ma gêñ samob, tañ sêgalab to sêlêgen sêjam nom auc nañ, ma ñamalac amboac tonanjen. ²² Gêñ samob, tañ sêsê awen sêmoa masanjen nañ, sêmac êndu. ²³ Amboac tonañ gesen gêñ maten jali, tañ sêmoa nom nañ su samob, ñamalac to bôc ma gêñ, tañ sêgalab to sêlêgen nañ to moc anga umbon ñalabu samobgen sêjaña anga nom. Noa taugen gêmoa to êsêac, tañ sêwiñ en sêmoa wañ ñalêlôm. ²⁴ Ma bu kêsun ñatêna kêpoac nom kêtôm bêc 150. * luagêc. Ton teñ tec sêsam gebe Bôc selec, ma teñ sesam gebe Bôc ñatêmui. Bôc selec nêñ ñagêdô gebe domba to bulimakao. Bôc tonañ êsêac sêkên têtû da, ma bôc selec tonanjen êsêac sen kêtû nêñ gwada. Bôc ñatêmui amboac bôc susu êsêac sên atom ma sêkên têtû da atom.

* **6:22:** Noa ñam gêc awê samucgen atom. Lau ñagêdô sêwa sa gêja ton

* **7:24:** Lau Israel sêwa bôc toê-toê samob kêkôc

8

Bu kêtaiñ su

¹ Ma Anôtô taê gêjam Noa ma bôc saleñña to malacña, tañ sêmoa sêwiñ eñ sêmoa wañ ñalêlôm nañ. Ma Anôtô kêkêñ mu kêsêlêñ anğa nom ma bu tau kêtaiñ su. ² Ma bumata nom ñalêlômña to katam umbonña ñajaña kêsa. Kom gêjac kêtiam atom ³ ma bu kêtaiñ su anğa nom. Bu kêpoac bêc 150, go kêtaiñ su ⁴ ma gêdêñ ajôn kêtü 7ña ñabêc 17 wañ jagêlôc lôc Ararat. ⁵ Bu kêtaiñ-kêtaiñ e gêdêñ ajôn kêtü 10ña. Gêdêñ ajôn tonañ ñabêc ñamataña lôc ñagêdô ñatêpôê mênkêpi.

⁶ Bêc 40 gêjaña, go Noa gêlêc wañ ñakatam saun, tañ eñ kêmasañ nañ, su ⁷ ma kêkêñ aoco teñ gêlôb kêsa gêja. Moc tonañ gêlôb gêja-gêmu, gêja-gêmu e bu kêpa anğa nom. ⁸ Ma Noa kêsâê e bêc 7, go kêkêñ balôsi teñ gêlôb kêsa gêja gebe êlic bu oc kêtaiñ su anğa nom me masi. ⁹ Mago balôsi kêtap ñamala êlêwan taunja teñ sa atom, tec gêlôb gêmu gêdêñ eñ gêja kêtiam, gebe bu gacgeñ kêpoac gêjam nom samucgeñ auc. Tec eñ kêmetôc lêma kêsa jakêkôc moc kêsô wañ ñalêlôm gêja gêwiñ eñ. ¹⁰ Go kêsâê bêc 7 kêtiam, go kêkêñ balôsi tau gêlôb kêsa gêja kêtiam. ¹¹ Gêdêñ kêtulala moc gêmu gêdêñ eñ gêmêñ ma keseneñ katêkwi ñalauñ matac teñ. Gêdêñ tonañ Noa kêjala gebe bu kêtaiñ su anğa nom. ¹² Eñ kêsâê bêc 7 kêtiam ma kêkêñ balôsi gêlôb kêsa gêja, mago gêmu gêdêñ eñ gêmêñ kêtiam atom.

¹³ Gêdêñ tañ Noanê jala kêtü 601 ñaajôn ñamataña ñabêc ñamataña nañ, bu kêpa anğa nom. Tec Noa kêkac wañ ñasalôm su e gêlic nom ñakeleñ kêsa. ¹⁴ Gêdêñ ajôn kêtü luagêcña ñabêc 27 nom ñakeleñ kêsa samucgeñ. ¹⁵ Go Anôtô kêsôm gêdêñ Noa gebe ¹⁶ “Ôwi wañ siñ ôsa ôna, amagêc nêma awê ma latômi to lawamio wakuc sêwiñ aôm, ¹⁷ ma bôc samob, tañ sêwiñ aôm nañ, gêñ mateñ jaliña samob, moc to bôc ma gêñ, tañ sêgalabgeñ sêmoa nom nañ, samob, ôwi êsêac siñ sêwiñ aôm asa ana gebe seola nom auc ma sêsu ñalatu e têtü taêsam anğa nom.” ¹⁸ Ma Noa gêwiñ nê latui to nê awê ma lawaio wakuc sêsa sêja ¹⁹ ma bôc saleñña to malacña samob, moc samob to gêñ, tañ sêgalabgeñ sêmoa nom nañ, samob tokaiñ-tokaiñ sêsa anğa wañ sêja.

²⁰ Ma Noa gêboia Apômtaunê altar teñ sa ma kêkôc bôc selec ñagêdô to moc selec ñagêdô ma kêkêñ kêtü daja gêsac altar ñaô. ²¹ Ma Apômtau gêñu ñamalu ñajam ma kêsôm gêdêñ tau gebe “Aê gabe japuc boa nom êtu ñamalacña êtiam atomanô gebe ñamalacnêñ geo ñapalêgeñña tec gêc. Aê gabe jansen gêñ mateñ jali êtiam amboac gagôm su nê atom. ²² Êtôm nom ñatêm samob sêsê ñawê ma sejon ñanô, malô to ñandan, ocêsa to komô, eleñ to êmbêc êjô tau êjô tau.”

9

Anôtô kêmoatiñ poac gêdêñ Noa

¹ Ma Anôtô gêjam mec Noa to nê latui ma kêsôm gêdêñ êsêac gebe “Aka gôlôac lasê e atu taêsam ma anam nom auc. ² Mago bôc nomña samob to moc umbon ñalabuña samob ma gêñ mateñ jali, tañ sêgalabgeñ sêmoa nom nañ, samob to i samob, tañ sêmoa gwêc nañ, têtêc amac to mateñ golec êsa. Ma aê kakêñ êsêac sêsêp amac lememe. ³ Gêñ mateñ jaliña samob, tañ sêmoa nañ, têtü amacnêma gêñ anijña. Aê kakêñ gêñ tolaun gêdêñ amac su, tec gêñ ñagêdô samob amboac tonanğen. ⁴ Tagen anij bôc ñamêsôm tonê katugen atom. Bôcnê katu tau gebe dec. ⁵ Êtu amac taôm nêma decña aê jaê bin ñagêjônja tôn. Aê jaê bin ñagêjônja tôn êpi bôc samob ma êpi ñamalac. Aê jaê ñamalacnêñ katuñ ñabin ñagêjônja tôn êpi lau samob nêñ lasitêwai amboac tonanğen. ⁶ Teñ embe êkêc ñamalacnêñ dec siñ, nañ ñamalac sêkêc ênê dec siñ êjô, gebe Anôtô kêkêñ ñamalac kêtôm tau katu. ⁷ Amac tec aka gôlôac lasê to atu taêsam anam nom auc to atu nom ñatau.”

⁸ Go Anôtô kêsôm gêdêñ Noa to nê latui, tañ sêwiñ eñ nañ, gebe ⁹ “Alic acgom, aê tec jamoatiñ poac êndêñ amac to nêma wakuc, tañ sêndanğuc nañ, ¹⁰ ma êndêñ gêñ mateñ jali samob, tañ sêmoa sêwiñ amac nañ, êndêñ moc to bôc malacña to saleñña samob, tañ sêmoa

sêwiņ amac naņ, êndêņ gêņ samob, taņ sêsa aņga waņ sêmêņ naņ. ¹¹ Aê gabe jamoatiņ poac êndêņ amac gebe Bu êsuņ ņatêna teņ enseņ gêņ mateņ jali su êtiam atomanô ma bu êsuņ ņatêna teņ enseņ nom su êtiam atom amboac tonañ.”

¹² Ma Anôtô kêsôm gebe “Poac, taņ jamoatiņ êndêņ amac to gêņ mateņ jali, taņ sêmoa sêwiņ amac naņ, ņabelo tonec ênêc teņgeņ ma teņgeņ gebe ¹³ Jakêņ ņoc kasômbuc êkô tao ņasawa êtu poac, taņ kamoatiņ gêdêņ nom naņ, ņabelo. ¹⁴ Aê embe jakêņ tao êkô nom ņaô ma jalic kasômbuc ênsac tao ņaô, ¹⁵ go taêc ênam poac, taņ kamoatiņ gêdêņ amac to gêņ mateņ jali samob naņ, ma bu êsa e êsuņ ņatêna enseņ gêņ mateņ jali samob su êtiam atom. ¹⁶ Kasômbuc embe ênsac tao ņaô, go jasala gêņ tau ma taêc ênam poac teņgeņna, taņ kamoatiņ gêdêņ gêņ mateņ jali samob, taņ sêmoa nom naņ.” ¹⁷ Ma Anôtô kêsôm gêdêņ Noa gebe “Poac, taņ kamoatiņ gêdêņ gêņ mateņ jali samob, taņ sêmoa nom naņ, ņabelo tau tonec.”

¹⁸ Noa latui, taņ sêsa aņga waņ sêmêņ naņ, nêņ ņaê tonec gebe Sem agêc Ham ma Japet. Kanaan tama Ham. ¹⁹ Noa latui têlêac tonañ. Ma êsêac têtû lau nom samucgeņna nêņ ņamôkê. ²⁰ Noa gêjam kôm kêpi nom kêtû ņamata. Eņ kêsê kôm wainna teņ. ²¹ Eņ gênôm wain e kêjaņiņ eņ ma gêc nê becobo toôli ņaôma. ²² Ma Kanaan tama Ham gêlic tama ôli ņaôma ma kêsâ jakêsôm biņ tau gêdêņ têtû. ²³ Go Sem agêc Japet sêkôc ņakwê teņ sêkêņ gêsac magiņm ma sêsêlêņ sênu taungeņ jasêsañ tamenji ôli ņaôma auc. Agêc sêkac laņôņanô ôkwi sebe sêlic tamenji ôli ņaôma atom. ²⁴ Gêdêņ taņ wain ņaņaclai gêbacnê ma Noa gêdi sa naņ, eņ gêņô biņ, taņ ņac sauņ gêgôm gêdêņ eņ naņ, ²⁵ tec kêsôm gebe “Aê japuc boa Kanaan,

eņ êtu lasitêwainêņ sakiņwaganêņ gêņôma.”

²⁶ Eņ kêsôm teņ gêwiņ gebe

“Apômtau, aêņoc Anôtô, ênam mec Sem ma êņgôm Kanaan êtu ênê gêņôma.

²⁷ Anôtô êkêņ ņasawa êndêņ Japet gebe êmoa êwiņ Sem aņga nê becobo.

Mago Kanaan êtu ênê gêņôma.”

²⁸ Bu kêsuņ ņatêna kêpa ma Noa gêmoa nom jala 350 gêwiņ. ²⁹ Noanê jala samob kêtû 950, go gêmac êndu.

10

Noanê wakuc nêņ dênaņ

¹ Lau tonec têtû Noa latui Sem agêc Ham ma Japet nêņ wakuc. Êsêac saka gôlôac lasê gêdêņ taņ bu kêsuņ ņatêna gêbacnê. ² Japet latui tonec Gomer, Magog, Madai, Jawan, Tubal, Mesek ma Tiras. ³ Gomer latui tonec Askenas, Ripat ma Togarma. ⁴ Jawan latui tonec Elisa, Tarsis, Kitim ma Dodanim. ⁵ Lau gwêcņa sêsa aņga lau tonañ nêņ. Lau tonec têtû Japetnê wakuc têtôm nêņ gamêņ to awen gêdêņ-gêdêņgeņ ma têtôm nêņ gôlôac to gôlôacmôkê gêdêņ-gêdêņgeņ.

⁶ Ham latui tonec Kus, Aiguptu, Put ma Kanaan. ⁷ Kus latui tonec Seba, Hawila, Sabta, Rama ma Sabteka. Rama latui tonec Seba agêc Dedan. ⁸ Kus kêka Nimrod lasê, taņ kêtû nom ņaapômtau toņaclai ņamataņa. ⁹ Eņ kêtû ņac lêma gwadaņa towae gêmoa Apômtau laņônêmņa. Kêtû tonañna biņdêm laņgwa gêc gebe “Kêtôm Nimrod, taņ kêtû ņac lêma gwadaņa towae gêmoa Apômtau laņônêmņa.” ¹⁰ Eņ gêjac m nê gôliņ kiņņa aņga Babel to Ereka ma Akad, taņ gêc gamêņ Sinar. ¹¹ Eņ gêwi gamêņ tonañ siņ ma gêja Asuria ma kêkwê malac Niniwe to Rehobot-Ir ma Kala ¹² ma malac teņ gêc Niniwe to Kala ņasawa ņaê gebe Resen, taņ kêtû malac kapôêņ. ¹³ Aiguptu kêka Ludim, Anamim, Lehabim, Naptuhim, ¹⁴ Patrusim, Kasluhim, taņ kêtû Pilistinêņ mimi naņ, ma Kaptorim lasê.

¹⁵ Kanaan kêka nê ñacsêga Sidon agêc lasi Het lasê. ¹⁶ Eñ kêtú lau gamêñ Jebus, Amor, Girgas, ¹⁷ Hib, Ark, Sin, ¹⁸ Arwad, Semar ma Hamatña tamenji. Kêtu ñamu gôlôac, tañ sêsa anğa Kanaannê nañ sesewec. ¹⁹ Lau Kanaan nêñ gamêñ gêc Sidon gêmu kêsô gêdêñ Gerar ma Gasa to gêmu kêsô gêdêñ Sodom to Gomora ma Adma to Seboim e gêdêñ Lasa. ²⁰ Lau tonec têtú Hamnê wakuc têtôm nêñ gamêñ to awen gêdêñ-gêdêñgen ma têtôm nêñ gôlôac to gôlôacmôkê gêdêñ-gêdêñgen.

²¹ Japet têwa Sem, tañ kêtú Ebernê gôlôac abenji nañ, kêka gôlôac lasê amboac tonanğen. ²² Sem latui tonec Elam, Asur, Arpaksad, Lud ma Aram. ²³ Aram latui tonec Us, Hul, Geter ma Mas. ²⁴ Arpaksad kêka Sela lasê, ma Sela kêka Eber lasê. ²⁵ Eber kêka latui luagêc lasê, ñac teñ nê ñaê gebe Peleg, ñam gebe gêdêñ ênê têm lau nomña sêwa tauñ kêkôc, agêc lasi Joktan. ²⁶ Joktan kêka Almodad, Selep, Harsarmawet, Jera, ²⁷ Hadoram, Usal, Dikla, ²⁸ Obal, Abimael, Seba, ²⁹ Opir, Hawila ma Jobab lasê. Lau samob tonec Joktan latui êsêac. ³⁰ Êsêacnêñ gamêñ sêñgônña gêc Mesa ma gêmu kêsô gêdêñ Separ to gêdêñ lôc dênan, tañ kêkô gamêñ oc kêpiña. ³¹ Lau tonec têtú Semnê wakuc têtôm nêñ gamêñ to awen gêdêñ-gêdêñgen ma têtôm nêñ gôlôac to gôlôacmôkê gêdêñ-gêdêñgen.

³² Noanê wakuc nêñ gôlôac têtôm nêñ ñam to gôlôacmôkê êsêac. Bu kêsun ñatêna kêpa, tec êsêac têtú lau nomña samob nêñ ñamôkê.

11

Ñamalac sêkwê andu baliñ teñ

¹ Lau nomña samob sêsôm biñ awen tagen to ñalô tagen. ² Gêdêñ tañ êsêac dêdi anğa gamêñ oc kêpiña nañ, sêsêlêñ e têtap gaboan teñ sa gêc gamêñ Sinar ma sêñgôn tonanğen. ³ Ma êsêac sêoc tauñ gebe “Ajôc, tamansañ nomku têkê-têkê ma tapac e ñajaña êsa.” Ma êsêac sêkôc poc nomkuña gêjô poc anô ma sêkôc kolda kêtú sêsap poc tôñña. ⁴ Go sêsôm gebe “Ajôc, takwê nêñ malac teñ sa to andu baliñ teñ e ñatêpôê soso êpi undambê gebe tamboa nêñ ñaê sa, gebe têta aêac salin-salin tanam nom samuc auc atom.” ⁵ Go Apômtau kêsêp gêmêñ gebe êlic malac to andu soso, tañ ñamalac latunji sêkwê sa nañ. ⁶ Ma Apômtau kêsôm gebe “Kec, êsêac lau m tagen ma samob sêsôm awen tagen. Ma kôm, tañ sêjac m nañ, oc sênac têku ma gêñ samob, tañ êsêac taên ênam gebe sêñgômña nañ, ñateñ oc êkên wapac êsêac atom. ⁷ Ajôc, tasêp tana ma tañgalun êsêac awen gebe sêñô tauñ nêñ biñ sapu.” ⁸ Ma Apômtau kêta êsêac salin-salin e jasêjam nom samucgen auc ma êsêac sêpô kôm sêkwê malac saña sin. ⁹ Kêtú tonanğña sê malac tau ñaê gebe Babel, ñam gebe Apômtau kêgalun lau nomña samob awen anğa ônê ma kêta êsêac salin-salin e sêjam nom samucgen auc.

Semnê wakuc

¹⁰ Semnê wakuc tau tonec. Bu kêsun ñatêna kêpa ma jala luagêc gêbacnê, go Semnê jala kêtú 100, ma kêka Arpaksad lasê. ¹¹ Arpaksad têna kêkôc eñ su ma Sem gêmôa nom jala 500 gêwiñ, go kêka latuio to ñac ñagêdô lasê. ¹² Arpaksadnê jala kêtú 35 ma kêka Sela lasê. ¹³ Sela têna kêkôc eñ su ma Arpaksad gêmôa nom jala 403 gêwiñ, go kêka latuio to ñac ñagêdô lasê. ¹⁴ Selanê jala kêtú 30 ma kêka Eber lasê. ¹⁵ Eber têna kêkôc eñ su ma Sela gêmôa nom jala 403 gêwiñ, go kêka latuio to ñac ñagêdô lasê. ¹⁶ Ebernê jala kêtú 34 ma kêka Peleg lasê. ¹⁷ Peleg têna kêkôc eñ su ma Eber gêmôa nom jala 430 gêwiñ, go kêka latuio to ñac ñagêdô lasê. ¹⁸ Pelegnê jala kêtú 30 ma kêka Reu lasê. ¹⁹ Reu têna kêkôc eñ su ma Peleg gêmôa nom jala 209 gêwiñ, go kêka latuio to ñac ñagêdô lasê. ²⁰ Reunê jala kêtú 32 ma kêka Serug lasê. ²¹ Serug têna kêkôc eñ su ma Reu gêmôa nom jala 207 gêwiñ, go kêka latuio to ñac ñagêdô lasê. ²² Serugnê jala kêtú 30 ma kêka Nahor lasê. ²³ Nahor têna kêkôc eñ su ma Serug gêmôa nom jala 200 gêwiñ, go kêka latuio to ñac ñagêdô lasê. ²⁴ Nahornê jala kêtú 29 ma kêka Tara lasê. ²⁵ Tara têna kêkôc eñ su ma Nahor gêmôa nom

jala 119 gêwiñ, go kêka latuio to ñac ñagêdô lasê. ²⁶ Taranê jala kêtú 70 ma kêka Abram agêc Nahor ma Haran lasê.

Taranê wakuc

²⁷ Taranê wakuc tau tonéc. Tara kêka Abram agêc Nahor ma Haran lasê. Ma Haran kêka Lot lasê. ²⁸ Haran gêmác êndú gêmúñ tama Tara anğa nê malacmôkê Ur anğa Kaldea. ²⁹ Ma Abram agêc Nahor sêjam awê sa. Abramnê awênê ñaê gebe Sarai, Nahornê awênê ñaê gebe Milka, eñ Haran latuo, Haran, tañ kêka Milka agêc Iska lasê nañ. ³⁰ Ma Sarai eñ awê kapoac, eñ kékôc ñapalê tenj atom.

³¹ Tara kékôc latu Abram agêc dêbu Lot, nañ Haran latu ma lawao Sarai, latu Abram nê awê, ma êsêac sêwi Ur anğa Kaldea siñ gebe sêna gamêñ Kanaan. Mago gêdêñ tañ êsêac sêo lasê Haran nañ sêngôn tônê. ³² Taranê jala kêtú 205 ma Tara gêmác êndú anğa Haran.

12

Anôtô kékalem Abram

¹ Ma Apômtau kêsôm gêdêñ Abram gebe “Ondec nêñ gamêñ to nêñ lau sêmoa ma tamamnê andu êkônja ma ôna gamêñ, nañ aê gabe jatôc êndêñ aôm. ² Aê gabe janğôm aôm ôtu laum kapôên ma gabe janam mec aôm ma janğôm nêñ ñaê êtu kapôên gebe ôtu moasiñ ñamôkê. ³ Aê gabe janam mec êsêac, tañ sênam mec aôm ma êsêac, tañ sêpuc boa aôm nañ, aê gabe japuc boa. Gôlôac nomña samob têtáp mec ñamoasiñ sa êtu aômña.”

⁴ Amboac tonañ Abram gêdi kêtôm Apômtau kêjatu eñ, ma Lot gêdi gêwiñ eñ. Gêdêñ tañ Abram gêwi Haran siñ nañ, nê jala kêtú 75. ⁵ Ma Abram kékôc nê awê Sarai to lasinê latu Lot ma nêñ waba samob, tañ têtáp sa nañ, ma lau, tañ têtú nêñ sakiñwaga anğa Haran nañ, ma dêdi gebe sêsêlêñ sêna gamêñ Kanaan. Ma gêdêñ tañ sêo lasê gamêñ Kanaan tau nañ, ⁶ Abram kêsêlêñ-kêsêlêñ e jagêô lasê malac Sikem to kamem, tañ kékô More nañ. Gêdêñ têm tonañ lau gamêñ Kanaan ña sêngôn gamêñ tau. ⁷ Go Apômtau geoc tau lasê gêdêñ Abram ma kêsôm gebe “Aê gabe jakêñ nom tonéc êndêñ nêñ wakuc.” Tec eñ gêboa altar tenj sa gêdêñ Apômtau, tañ geoc tau lasê gêdêñ eñ nañ. ⁸ Go eñ gêdi kêpi lôc anğa Betel ñagamêñ oc kêpiña ma gê becobo kékô Betel, tañ gêc gamêñ oc kêsêpña ma Ai, tañ gêc gamêñ oc kêpi ña nañ ñasawa. Ma anğa tônê eñ gêboa Apômtaunê altar tenj sa ma awa gêjac Apômtaunê ñaê. ⁹ Ma Abram gêdi kêsêlêñ lanjô gêlac Negebgeñ gêja.

Abram gêmoa Aiguptu

¹⁰ Ma tóbôm kêsá gamêñ tonañ. Tec Abram kêsêp Aiguptu gêja gebe êsêlêñ-êsêlêñ êmoa tônê gebe tóbôm kapôên gêc gamêñ tau. ¹¹ Gêdêñ tañ kédabiñ gebe êo lasê Aiguptu nañ, eñ kêsôm gêdêñ nê awê Sarai gebe “Aê kajala gebe aôm awê êjam. ¹² Lau Aiguptu embe sêlic aôm, go sêsôm gebe ‘Ênê awê tonéc,’ go sênac aê êndú, ma oc sendec aôm ômoa. ¹³ Ôsôm gebe aêñoc luco aôm e sêlêwanj aê êtu aômña.” ¹⁴ Gêdêñ tañ Abram gêo lasê Aiguptu nañ, Aiguptuwaga sêlic awê tau gebe awê êjam. ¹⁵ Paraonê laumata sêlic eñ ma sêlambiñ eñ ñanô gêdêñ Parao. Ma sêkôc awê tau sêsô Paraonê andu sêja. ¹⁶ Ma kêtú eñña Parao kêmoasiñ Abram ma kékêñ domba to bulimakao ma donki kapoac ma sakiñwagao to ñac ma donki têna to kamele gêdêñ eñ.

¹⁷ Mago Apômtau gejonj Parao to nê andu ña gêñwapac ñanôgeñ kêtú Abramnê awê Saraiña. ¹⁸ Tec Parao kékalem Abram ma kêsôm gebe “Aôm gôgôm aê amboac ondóc. Kêtú agenña kôsôm lasê gêdêñ aê gebe nêñ awê eñ nec atom. ¹⁹ Kêtú agenña aôm kôsôm gebe ‘Aê luco eñ,’ tec kakôc eñ kêtú ñoc awê. Amboac tonañ nêñ awê tau tonéc, ôkôc eñ ma ôêc ôna.” ²⁰ Ma Parao kêjatu lau kêtú eñña gebe sêsêlêñ sêwiñ êsêagêc nê awê to ênê waba samob.

13

Abram agêc Lot nêñ biñ

¹ Ma Abram agêc nê awê tonêj waba samob sêwi Aiguptu siñ sêmu sêja Negeb. Ma Lot gêwiñ êsêac. ² Abram kêtû ñac tolêlôm bôc ma silber to goldña. ³ Ma enj kêsêlêj-kêsêlêj gêmôa Negeb e gêo lasê Betel e gêdêj gamêj, tañ gêmunjenj gê becobo kêsêp, gêc Betel ma Ai ñasawa nañ, ⁴ gêdêj gamêj, tañ gêboa altar sa. Go Abram awa gêjac Apômtaunê ñaê anja tône. anja tône. ⁵ Ma Lot, tañ gêwiñ Abram nañ, nê domba to bulimakao sêmoa ma nê becobo sêkô amboac tonanjenj. ⁶ Ma gamêj kêtôm gebe êsêagêc lulugenj sêngônj sêwiñ taunja atom, gebe êsêagêcnêj waba to bôc taêsam ñanô gebe sêngônj sêwiñ taunj tec kêtôm atom. ⁷ Ma Abram nê bôc ñagejobwaga to Lot nê bôc ñagejobwaga awensunj gêoc ka tau. Gêdêj têm tonan lau gamêj Kanaan to Perisja sêngônj gamêj tonan.

⁸ Go Abram kêsôm gêdêj Lot gebe “Biñ awensunj êoc ka taunja ênêc aêagêc ñasawa to agêcnêj gejobwaga ñasawa atom gebe aêagêc ñam tagenj. ⁹ Gamêj samuc tonec gôlic atom me. Ôsu taôm su anja aê. Embe ôkôc gamêj gasêja, go aê jana anôña. Embe ôkôc gamêj anôja, go aê jana gasêña.” ¹⁰ Ma Lot gêoc mataanô sa ma gêlic bu Jordan ñagaboanj gebe nom ñalêsi ñajam kêtôm Apômtaunê kôm tau, kêtôm gamêj Aiguptu e gêdêj Soar. Gêdêj tonan Apômtau gesen Sodom to Gomora su atom tagenj. ¹¹ Tec Lot kêjalinj bu Jordan ñagaboanj sa kêtû nê gamêj ma Lot kêsêlêj gêmu gêdêj oc kêpiña gêja. Gêdêj tonan êsêagêc sêwa taunj kêkôc. ¹² Abram gêngônj gamêj Kanaan ma Lot gêngônj malac gaboanja ñasawa ma gêjam bebec e gêdêj Sodom. ¹³ Mago lau Sodomña lau secanô ma sêgôm gêj alôb-alôb gêdêj Apômtau.

¹⁴ Lot kêsû tau su anja Abram nê, go Apômtau kêsôm gêdêj Abram gebe “Ôc matamanô sa ma ôlic gamêj samob, tañ kêgi aôm auc nañ, gêmu kêpi go gêmu kêsêp ma gêmu kêsô to gêmu kêsaña ¹⁵ gebe gamêj samob tonan, tañ gôlic nañ, aê gabe jakêj êndêj aôm to nêm wakuc êtu amacnêm êndêj tønjenj. ¹⁶ Aê gabe janjôm nêm wakuc têtû taêsam amboac ganac gwêcña. Lau embe têtôm gebe sêsa ganac gwêcña ñanamba sa, go têtôm gebe sêsa nêm wakucnêj namba sa amboac tonanjenj. ¹⁷ Ôndi ôsêlêj e naôndêj gamêj ñamadinj makenj-makenj, gebe aê gabe jakêj êndêj aôm.” ¹⁸ Tec Abram gêbuc nê bec sa ma jagêo lasê kamem anja Mamre, tañ kêkô Hebron ñagala nañ, ma gê nê bec, go gêboa Apômtaunê altar teñ sa anja tône.

14

Abram gêjam Lot sa

¹ Gêdêj tañ Amrapel kêtû kinj Sinarña ma Ariok kêtû kinj Elasarña ma Kedorlaomer kêtû kinj Elamña ma Tidal kêtû kinj Goiimña nañ, ² êsêac sêjac siñ gêdêj Bera, tañ kêtû kinj Sodomña ma Birsa, tañ kêtû kinj Gomoraña ma Sinab, tañ kêtû kinj Admaña ma Semeber, tañ kêtû kinj Seboimña ma gêdêj kinj Belaña (ñaê teñ gebe Soar). ³ Êsêac samob sêpi tagenj sêsêlêj sêwê Sidim ñagaboanj (ñaê teñ gebe Gwêc Naton). ⁴ Êsêac sêsô Kedorlaomer ñalabu to sêjam sakinj enj jala 12 ma jala kêtû 13ña êsêac sêkac taunj su. ⁵ Jala kêtû 14ña Kedorlaomer to kinj, tañ sêwiñ enj nañ, sêmêj ma sêkôninj Repaim anja Asterot-Karnaim to Susim anja Ham ma Emim anja Sawe-Kiriataim ⁶ to lau gamêj Horna anja nêj lôc Seir e gêdêj El-Paran, tañ gêc kêsi gamêj sawa nañ. ⁷ Go sêkac taunj ôkwi sêmu sêja En-Mispat (ñaê teñ gebe Kades) ma sêkôninj lau Amalek nêj gamêj samob ma lau gamêj Amorña, tañ sêngônj Hasason-Tamar nañ, amboac tonanjenj. ⁸ Go kinj Sodomña to kinj Gomoraña ma kinj Admaña to kinj Seboimña ma kinj Belaña (ñaê teñ gebe Soar) sêja ma sêdênanj taunj anja gaboanj Sidimña gebe sênac siñ. ⁹ Sênac siñ êndêj Kedorlaomer, tañ kêtû kinj Elamña to Tidal, tañ kêtû kinj Goiimña ma Amrapel, tañ kêtû kinj Sinarña to Ariok, tañ kêtû kinj Elasarña. Kinj aclê sêjac siñ gêdêj kinj lemenj teñ. ¹⁰ Ma kolda ñagêsunj gêjam gaboanj Sidimña auc. Ma gêdêj tañ kinj Sodom to Gomoraña sêc siñ nañ, nêj ñagêdô sêu taunj sêsêp gêsunj tonan ma lau ñagêdô sêc sêpi lôc sêja. ¹¹ Tec ñacjo sêjanjo Sodom to Gomora nêj waba to nêj gêj taniña samob su ma sêc sêmu sêja nêj gamêj. ¹² Abram nê lasi latu

Lot gêngôñ Sodom, tec êsêac sêkôc en tonê waba amboac tonañ ma sêc sêja. samob, tañ sêkôc su ma latu Lot to nê waba ma lauo to lau samob gemu gêja amboac tonañen.

¹³ Ma ñac teñ kêsêp siñ sawa jagêjac miñ gêdên ñac Ebolai Abram, tañ gêngôñ ñac gamên Amornja Mamre nê kamem ñagala. Mamre lasiagêc Eskol agêc Aner. Lau tonañ sêmoatiñ poac sêwiñ Abram gebe sênam taun sa. ¹⁴ Abram gêngô sêkôc latu tôñ ñawae, go kêdênanê nê siñwaga 318, tañ teneñj sêkôc êsêac têtù ênê sakinwaga nan, ma sêjanda êsêac e gêdên Dan. ¹⁵ Ma gêdên gêbêc en gêwa nê siñwaga kêkôc ma en to nê lau sêjac êsêac ma sêjanda êsêac e gêdên Hoba, tañ gêc Damaskus gêmu kêpiña nan. ¹⁶ En kêjanjo waba samob, tañ sêkôc su nan su ma latu Lot to nê waba ma lauo to lau samob gêmu gêja amboac tonañen.

Melkisedek gêjam mec Abram

¹⁷ Abram kêku Kedorlaomer to kin, tañ sêwiñ en nan, tulu ma gêmu gêja. Go kin Sodomña kêpuc en tôñtôn anja gaboan Sawenja (ñaê teñ gebe Kinê Gaboan). ¹⁸ Ma kin Salemña, Melkisedek, kêkôc polom to wain gêja. En kêtù Lôlôc Natau Anôtô nê dabunwaga.

¹⁹ Ma en gêjam mec en to kêsôm gebe

“Lôlôc Natau Anôtô, tañ kêkên undambê to nom nan, ênam mec Abram.

²⁰ Awen êoc Lôlôc Natau Anôtô,

tañ kêkên nê ñacjo sêsô aôm lêmam ñalabu.”

Ma Abram kêkôc gên lemen lu-lemen lu ñatagen-tagen sa kêkên gêdên en. ²¹ Ma kin Sodomña kêsôm gêdên Abram gebe” Ôkên ñamalacgen sêndên aê ma ôkôc waba êtu nê gên.” ²² Mago Abram kêsôm gêdên kin Sodomña gebe “Aê katôc lemoc gêdên Lôlôc Natau Apômtau Anôtô, tañ kêkên undambê to nom nan, ²³ gebe jakôc aômnêm nia me lêkôn me aômnêm gên ñaten atomanô. Moae aôm ôsôm gebe ‘Aê kakên Abram kêtù ñac tolêlôm.’ ²⁴ Aê gabe jakôc gên teñ atom, mago gên tagen tañ lau matak sen nan to gên Aner agêc Eskol ma Mamre, tañ sêwiñ aê nan, sêwê kain, tec sêkôc nêñ gênman.” *

15

Anôtô kêmoatiñ poac gêdên Abram

¹ siñ tonañ gêbacnê, go Abram katu gêlic Apômtau ma awa gêjac en gebe “Abram, ôtêc taôm atom. Aê katu aômnêm lautuc. Moasiñ kapôñ êtap aôm sa.” ² Mago Abram kêsôm gebe “O Apômtau Anôtô, aôm gobe ôkên asagen êndên aê. Aênoc gôlôac masianô ma Elieser anja Damaskus êtu ñac oc êwê kain aênoc gêñlênsêm.” ³ Ma Abram kêsôm gebe “Ôlic acgom, aôm kôkên gôlôac gêdên aê atom ma gêñôma teñ, tañ têna kêkôc en anja ñoc andu nan, oc êtu ñac êwê kain aênoc gêñlênsêm.” ⁴ Mago Apômtaunê biñ gêdên en gebe “Ñac tonoc êwê kain nêñ gêñlênsêm atom, aôm latôm solop êtu ñac êwê kain nêñ gêñlênsêm.” ⁵ Go gêwê en kêsa awê gêja ma kêsôm gebe “Matam endec umbon ma embe ôtôm gebe ôsa utitalata sa, go ôsa samañ.” Go kêsôm gêdên en gebe “Nêñ wakuc oc têtôm tonañ.” ⁶ Ma en kêkên gêwiñ Apômtau, tec gêlic en ñac gêdên.

⁷ Ma Apômtau kêsôm gêdên en gebe “Aê Apômtau, tañ kakôc aôm anja Ur Kaldeanja gebe jakên gamên tonoc êndên aôm ôwê kain.” ⁸ Mago Abram kêsôm gebe “O Apômtau Anôtô, aê jajala amboac ondoc gebe jawê kain gamên tau.” ⁹ En kêsôm gêdên en gebe “Ôkôc bulimakao têna ñajala kêtù têlêac to noniñ têna ñajala kêtù têlêac ma domba kapoac ñajala kêtù têlêac ma balôsi teñ to monjom ñalatu teñ, go ômôñ.” ¹⁰ Ma en kêkôc gên samob tonañ ma kêsêlê kêkôc gêja luagêc-luagêc ma kêdênan makeñ-makeñ kêkanôn tau, mago moc, tec kêsêlê atom. ¹¹ Ma moc, tañ sen gên todec nan, sêpôp sêsêp sebe sêniñ gwada, tec Abram gesoc.

* **14:24:** Melkisedek ñam gebe Biñgêdên ñakin.

¹² Oc jakêsêp ma Abram gêc bêc e kêlin tau sin ma nê ñalêlôm ôluñ-ôluñgeñ to ñakesec kêkôm enj auc. ¹³ Go Apômtau kêsôm gêdêñ Abram gebe “Ôñô, ma ôjala êtu tôn gebe nêñ wakuc oc têtù lau jaba anja gamêñ, tañ êsêac tañ sêwê kain atom nañ, ma têtù gêñôma ma sêkônin êsêac êtôm jala 400. ¹⁴ Mago aê jamêtôc lau, tê sênã sakin êndêñ êsêac nê, go êsêac sêwi gamêñ tau sin towaba taêsã ñanô lasê. ¹⁵ Mago aôm taôm tec ôndêñ tamami ôna tobinmalôgeñ ma nêñ jala êtu taêsã acgom, go sênsuñ aôm. ¹⁶ Ma nêñ gôlôac ñaton têtù aclêña oc sêmu sêmêñ gamêñ tonec êtiam, gebe lau gamêñ Amorña nêñ alôb-alôb gêjac pep atom tagen.”

¹⁷ Oc jakêsêp ma gamêñ ñakesec kêsa, go ku tojadauñ teñ ma dawen teñ gelom lasê gêmoa bôc tau ñasawa. ¹⁸ Gêdêñ bêc tonañ Apômtau kêmoatin poac gêdêñ Abram ma kêsôm gebe “Aê kakêñ gamêñ tonec gêdêñ nêñ wakuc su anja bu Aiguptuña e gêdêñ bu kapôen Euprat, ¹⁹ gamêñ tañ lau Ken to Kenis ma Kadmon ²⁰ to Het ma Peris to Repaim ²¹ ma Amor to Kanaan ma Girgas to Jebus sêwê kain.”

16

Hagar agêc Ismael

¹ Ma Abramnê awê Sarai kêkôc ñapalê teñ atom. Ma ênê sakinwagao Aiguptuña teñ gêmoa, nê ñaê gebe Hagar. ² Ma Sarai kêsôm gêdêñ Abram gebe “Aôm gôlicgac gebe Apômtau kêgamin ñapalê gêdêñ aê gebe jakôc atom. Tec naômoa ôwin sakinwagao, moae jatap ñoc ñapalê sa anja ênê.” Ma Abram kêkêñ taña Sarai awa. ³ Abram gêmoa Kanaan jala 10 su, go Sarai kêkôc nê sakinwagao Aiguptuña Hagar ma kêkêñ gêdêñ nê akwen Abram gebe ênam êtu ênê awê. ⁴ Ma enj gêmoa gêwin Hagar e kêkêkam ñapalê. Gêdêñ tañ enj kêsaê tau gebe taê nañ, gêlic nê ñatauo ña matapanagen. ⁵ Ma Sarai kêsôm gêdêñ Abram gebe “Keso tec sêgôm gêdêñ aêma nec êpi aôm. Aê tauc kakêñ ñoc sakinwagao kêsêp aôm lêmam. Ma galoc kêsaê tau gebe taê, tec gêlic aê ña matapanagen. Apômtau êmêtôc aêagêcnêñ bin ñasawaña.” ⁶ Mago Abram kêsôm gêdêñ Sarai gebe “Ôlic acgom, nêñ sakinwagao kêtù aômnêñ gêngac. Ôngôm gêñ, tañ taêm ênam nañ, êndêñ enj.” Ma Sarai kêkônin enj, tec gêbôm gêja.

⁷ Apômtaunê anjela kêtap enj sa gêngôn bumata, tañ kêpoac gamêñ sawa nañ, bumata tau kêpoac intêna Surnja. ⁸ Ma enj kêsôm gebe “Sarainê sakinwagao Hagar, aôm gômôen anja ondoc ma gobe ôna ondoc.” Enj gêjô enj awa gebe “Aê gabôm anja ñoc ñataunê tec gamêñ.” ⁹ Go Apômtaunê anjela kêsôm gêdêñ enj gebe “Ômu ôndêñ nêñ ñatauo ôna êtiam naôsô enj ñalabu.” ¹⁰ Apômtaunê anjela kêsôm gêdêñ enj gêwin gebe “Aê gabe janngôm nêñ wakuc têtù taêsã e sêsa êsêac sa naeo.” ¹¹ Ma Apômtaunê anjela kêsôm gêdêñ enj gebe “Aôm taêm ma ôkôc ñapalê ñac. Ôê ênê ñaê gebe Ismael gebe Apômtau kêkêñ taña nêñ gêñwapac. ¹² Enj êtu ñac teñ, tañ êtôm bôclai teñ ma enj lêma ejon lau samob ma lau samob lemen ejon enj. Enj oc êngôn êwin tawan atom.” ¹³ Hagar kêtù kênac tau gebe “Amboac ondoc, aê galic Anôtô, tañ gêlic aê nañ, binñanô anja tonec me masi.” Tec kêsam Apômtaunê ñaê gebe “Aôm Anôtô tomatamanô kain teñ.” ¹⁴ Kêtù tonanña lau sêsã bumata tonañ gebe Ber-Lahai-Roi. Bumata tau kêpoac Kades to Bered ñasawa. ¹⁵ Ma Hagar kêkôc Abramnê latu teñ ma Abram gê latu, tañ Hagar kêkôc nañ, nê ñaê gebe Ismael. ¹⁶ Gêdêñ tañ Hagar kêkôc Ismael nañ, Abramnê jala kêtù 86. * nañ.”

17

Anôtônê poac ñabelo

¹ Gêdêñ tañ Abramnê jala kêtù 99 nañ, Apômtau geoc tau lasê gêdêñ enj ma kêsôm gêdêñ enj gebe “Ñajanja ñatauo Anôtô aê, ôsa ñoc lêñ ômansañ taôm ñapep. ² Ma aê gabe jamoatin

* **16:16:** Ber-Lahai-Roi ñam gebe “Ñac mata jali, tañ gêlic aê

poac tenj êndênj aôm ma gabe jakêj aômnm wakuc têtû taêsam njasec.”³ Go Abram gêu tau lanjônô jagêdênj nom ma Anôtô kêsôm gêdênj enj gebe⁴ “Gôlicgac, njoc poac tau tonec gebe jakêj aôm ôtu gôlôacmôkê taêsam tamenj. ⁵ Sêsam aômnm njê Abram êtiam atom, sêsam aôm gebe Abraham gebe aê kakêj aôm kôtu gôlôacmôkê taêsam tamenj. ⁶ Aê gabe jakêj aômnm wakuc têtû taêsam njasec ma nênm wakuc têtû gôlôacmôkê taêsam ma kinj sêsa anja aômnm. ⁷ Aê jamoatiñ poac êndênj aôm to nênm wakuc, tanj sêndanjguc aôm nanj, nênj gôlôac to gôlôac ma poac tau ênêc tenjenj ma tenjenj gebe aê jatu amac to nênm wakuc, tanj sêndanjguc aôm nanj, nênm Anôtô. ⁸ Ma aê jakêj gamênj Kanaan, tanj aôm gômoa amboac njac jaba nanj, samucgenj êndênj aôm to nênm wakuc, tanj sêndanjguc aôm nanj, gebe êtu amacnênm endenj tônjenj ma aê jatu êsêacnênj Anôtô.”⁹ Ma Anôtô kêsôm gêdênj Abraham gebe “Aôm to nênm wakuc, tanj sêndanjguc aôm nanj, ma êsêacnênj gôlôac to gôlôac ajop njoc poac. ¹⁰ Aênjoc poac tau tonec gebe sêsa njapalê njac samob. Binj tonanj kamoatiñ gêdênj aôm to nênm wakuc, tanj sêndanjguc aôm nanj, gebe ajopnja. ¹¹ Sêsa amacnênm utimôlic. Poac, tanj kamoatiñ gêdênj aôm nanj, njabelo tau tonanj. ¹² Njapalê njac tenj anja aômnm, tanj nê bêc êtu 8 nanj, sêsa enj êtôm nênm gôlôacmôkêgenj. Lau, tanj tenenji sêkôc anja taôm nênm andu me ajam ôli nj mone anja lau jaba nênj, tanj sêsa anja aômnm njawê atom nanj, ¹³ sêsa êsêagêc lulugenj, njac tanj têna kêkôc enj anja taôm nênm andu nanj, to njac, tanj gôjam ôli nj mone nanj. Tec njoc poac ênêc amac ôlim êtu poac tenjenj. ¹⁴ Mago njac samuc tenj, tanj sêsa utiôlic atom nanj, sensen enj su anja ênê launênj gebe enj gêgôm njoc poac popoc.”

¹⁵ Ma Anôtô kêsôm gêdênj Abraham gebe “Aômnm awê Sarai, nanj ôsam enj gebe Sarai êtiam atom, ênê njê gebe Sara. ¹⁶ Aê gabe janam mec enj e aôm ôtap latôm sa anja ênê êwiñ. Aê gabe janam mec enj e enj êtu gôlôacmôkê tenenji ma lau to-m-to-m nênj kinj sêsa anja ênênj.”¹⁷ Ma Abraham gêu tau lanjônô jagêdênj nom ma kêômac ma taê gêjam gêc tauñja gebe “Aê njamalacanô, tanj njoc jala kêtû 100 sugac nanj, oc jaka njapalê lasê me. Ma Sara, tanj nê jala kêtû 90 nanj, êkôc gôlôac me.”¹⁸ Ma Abraham kêsôm gêdênj Anôtô gebe “Ojae, Ismael êsa nê lênj êmoa aôm lanjômnmñjamañ.”¹⁹ Mago Anôtô kêsôm gebe “Masi, nênm awê Sara oc êkôc nênm latôm tenj. Ôê ênê njê gebe Isak. Ma aê gabe jamoatiñ njoc poac êndênj enj êtu poac ênêc tenjenj êndênj ênê wakuc, tanj sêndanjguc enj nanj. ²⁰ Ismaelnê binj, tec ganjô sugac. Gôlicgac me, aê janam mec enj ma jakêj gôlôac to gôlôac êndênj enj e têtû taêsam njanô. Enj êka kasêga 12 lasê ma aê gabe jakêj enj êtu laum kapôênj. ²¹ Mago njoc poac, tec gabe jamoatiñ êndênj Isakgenj. Sara êkôc enj êndênj jala ônê njatêm amboac tonec.”²² Anôtô kêsôm binj gêdênj Abraham su, go gêwi enj sinj ma gêc kêpi gêja.

²³ Go Abraham kêkôc latu Ismael to nê gênjôma samob, tanj tenenji sêkôc êsêac anja ênê andu ma êsêac samob, tanj gêjam ôli nj mone nanj. Enj kêkôc njacwaga samob, tanj sêmoa sêwiñ enj anja nê andu ma kêsa nênj utiñôlic gêdênj bêc tônêgenj kêtôm Anôtô kêtatu enj. ²⁴ Abrahamnê jala kêtû 99 ma sêsa enj. ²⁵ Latu Ismael nê jala kêtû 13 tec sêsa enj. ²⁶ Gêdênj bêc tônêgenj êsêac sêsa Abraham agêc latu Ismael, ²⁷ ma njacwaga samob, tanj sêmoa ênê andu, lau, tanj tenenji sêkôc êsêac anja andu tau to êsêac, tanj enj gêjam ôli nj mone anja lau jaba nênj nanj, sêsa êsêac sêwiñ enj.*

18

Anôtô gêjac mata Isak

¹ Ma Apômtau gêoc tau lasê gêdênj Abraham anja kamem Mamrenja. Abraham gênjgônj becobo njasacgêdô gêdênj oc kêkô njaluñ. ² Enj gêoc mataanô sa e gêlic lau têlêac sêkô enj lanjônênj. Enj gêlic êsêac ma kêlêti anja becobo njasacgêdô gêdênj êsêac gêja. Enj gewec gêdênj êsêac³ ma kêsôm gebe “Njoc apômtau, embe ôlic aê njajam, go ôc lêlêc nênm sakinjwaga atom. ⁴ Êsêac sêkôc bu sêmênj gebe akwasinj emkainj êsêpnja, go alêwanj taôm anjgônj ajuntêna, ⁵ go aê jakôc gênj njagec mênjaninj tekwm êsa. Aninj su acgom, go asêlênj nênm

* 17:27: Isak njam gebe Enj kêômac.

lêñ étiam gebe mênjaô lasê nêñ sakinwaga sugac.” Ma êsêac sêsôm gebe “Ôngôm amboac kôsôm.” ⁶ Ma Abraham kêlêti kêsô becobo ñalêlôm gêdên Sara gêja ma kêsôm gebe “Ôkôc polom laclu têlêac ôngamuc ma ôpac ñagaôgen.” ⁷ Ma Abraham kêlêti gêdên bulimakao gêja, kêkôc bulimakao ñalatu ñajam tonjalêsi ten ma kêkên gêdên sakinwaga, tañ kêkacgen gebe eno matajajagen. ⁸ Go kêkôc su gêjac anô to su ñakana ñajam ma bulimakao, tañ en kêmasan nan, ma kêkên gêdên êsêac. Êsêac sen gen ma en tau gêjam sakin êsêac gêmoa ajuntêna. ⁹ Go êsêac sêsôm gêdên en gebe” Nêñ awê Sara gêmoa ondoc.” Ma en kêsôm gebe “Tec gêmoa becobo ñalêlôm.” ¹⁰ Apômtau kêsôm gebe “Êndên ocêsa aê oc jamu jandên aôm jamên étiam ma Sara oc êkôc latu ten êndên têm tonan.” Ma Sara kêkô becobo ñakatam lêlômgen ma tanjasuñ gêjac. ¹¹ Mago Abraham agêc Sara têtû lauo ñanô to ñac sugac, nêñ jala têtû taêsam ma lauonên mêtê sêjam ôli ajônña gêwi Sara sin su. ¹² Kêtu tonanña Sara kêômac kêêngimgen ma kêsôm gêdên tau gebe “Aê kamêlin sugac ma ñoc apômtau kêtu ñamalacanô su amboac tonanjen, tec aêagêc atu samuc taun amboac ondoc.” ¹³ Tec Apômtau kêsôm gêdên Abraham gebe “Kêtu agenña Sara kêômac ma kêsôm gêdên tau gebe ‘Katu awêanô sugac, tec jakôc ñapalê amboac ondoc.’” ¹⁴ Gêñwapac ten gêc, tañ kêlêlêc Apômtau su me. Êndên ocêsa aê jamu jandên aôm jamên étiam ma Sara oc êkôc latu êndên têm tonan.” ¹⁵ Sara kêpa tau ma kêsôm gebe “Aê kaômac atom,” gebe kêtêc tau. Mago Apômtau kêsôm gebe “Magobe, kôômacgac.”

Abraham keten kêtû Sodomña

¹⁶ Go lau tau dêdi ma sêc sêja. Ma êsêac maten gê Sodom. Ma Abraham kêsêlên gêwin êsêac gebe êkên êsêac anga intêna. ¹⁷ Ma Apômtau kêsôm gebe “Aê jansen gên, tañ gabe jangôm nan, auc êndên Abraham oc êtôm me. ¹⁸ Kajalagac gebe Abraham êtu laum kapôn to ñajana, ma lau tom-tom samob têtap mec ñamoasin sa anga ênê, ¹⁹ gebe aê kajalin en sa gebe êjatu nê latui to nê lau samob, tañ sêndanuc en nan, gebe sejop aênoc intêna ma sêngôm ñoc bin ñanô êsa to sêmêtôc lau naêndênjen gebe aê jakên gên, tañ gajac mata gêdên Abraham nan, êndên en.” ²⁰ Go Apômtau kêsôm gebe “Ñaonda kêpi Sodom to Gomora kêtu kapôn ma êsêacnên sec gêjam sêga. ²¹ Tec aê gabe jasêp jana jalic acgom, êsêac samob sêgôm kêtôm ñaonda, tañ ganô nan, me masi. Embe masi, mago gabe jajala.”

²² Ma lau tau sêsêlên sepen Sodom, mago Apômtau gacgen kêkô gêwin Abraham. ²³ Go Abraham kêtu gasuc ma kêsôm gebe “Aôm gobe onsen lau gêdên to lau sec su êtômgen binjanô me. ²⁴ Embe lau gêdên 50 sêngôn malac tau, oc gobe onsen malac su amboac tonanjen me ôsuc malac ñasec ôkwi êtu lau 50, tañ sêngôn malac nanña. ²⁵ Ônac jaê bin amboac tonan, aôm ôngôm gên amboac tonec gebe onsen lau gêdên sêwin lau sec nan atom. Embe ôngôm, ñacgêdên oc êndac êtôm ñac sec. Ônac jaê bin amboac tonan. Ñac-kêmêtôc-nomwaga êmêtôc naêndên-genman.” ²⁶ Ma Apômtau kêsôm gebe “Aê embe jatap lau gêdên 50 sa sêngôn malac Sodom, oc jasuc malac samucgen ñabin ôkwi êtu êsêacña.” ²⁷ Abraham gêjô en awa gebe “Aêma katôm kekop to wao, mago katoc tauc sa gebe janam binjalôm jawin Apômtau. ²⁸ Moae lau gêdên 50 solop atom, moae lemen ten masi. Aôm gobe onsen êsêac su êtu lemen ten masina me.” Ma en kêsôm gebe “Aê embe jatap 45gen sa, oc jansen êsêac su atom.” ²⁹ Abraham awa gêjac en kêtiam ma kêsôm gebe “Moae ôtap 40gen sa anga ênê.” En gêjô en awa gebe “Êtu 40ña aê gabe jangôm gên tau ñanô êsa atom.” ³⁰ Go Abraham kêsôm gebe “Apômtau, ôlic aê sec atom, aê jasôm bin ten êwin. Moae ôtap 30gen sa anga ênê.” En gêjô en awa gebe “Aê embe jatap 30gen sa, oc jangôm gên tau ñanô êsa atom.” ³¹ Abraham kêsôm gebe “Op, aê katoc tauc sa gebe janam binjalôm jawin Apômtau, moae ôtap 20gen sa anga ênê.” En gêjô en awa gebe “Aê jansen êsêac su atom êtu 20genña.” ³² Go Abraham kêsôm gebe “O Apômtau, ôlic aê sec atom, aê jasôm bin tagen tonec êwin. Moae ôtap 10gen sa anga ênê.” En gêjô en awa gebe “Aê jansen êsêac su atom

étu 10genṇa.”³³ Apômtau gêjam biṅgalôm gêwiṅ Abraham e su ma gêc gêja. Ma Abraham tau gêmu gêja nê gamêṅ.

19

Sodom to Gomora gêjaṅa

¹ Ma anjela luagêc sêô lasê Sodom gêdêṅ kêtulala. Lot gêṅgônṅ malac ṅasacgêdô. Enṅ gêlic êsêagêc ma gêdi sa gebe êpuc êsêagêc tôṅtônṅ ma gewec lanṅânô jagêdêṅ nom² ma kêsôm gebe “O apômtauagêc, aê jatenṅ amagêc gebe anam nêṅ lêṅ ôkwi api nêṅ sakinṅwaganê andu. Akwasinṅ emkainṅ to anêc bêc. Êndêṅ bêbêc kanucgeṅ, go andi ma asêlêṅ nêṅ intêna.” Mago êsêagêc sêsôm gebe” Masi, aêagêc anêc malaclunṅ tonec.”³ Mago enṅ kêkac êsêagêc ṅapanṅ, tec agêc sêjam nêṅ lêṅ ôkwi sêwiṅ enṅ sêpi ênê andu. Ma Lot kêmasanṅ moasinṅ gêdêṅ êsêagêc to kêpac polom ṅaluc ma agêc seṅ.⁴ Êsêagêc sêc bêc atom tagenṅ ma ṅacwaga malacm, ṅacwaga anṅa Sodom tau, wakuc to lanṅwa sêwiṅ tauṅ. Lau samob tomalagenṅ sêgi andu tau auc.⁵ Ma êsêac sêmôêc Lot ma sêsôm gebe “ṅacwaga, taṅ sêô lasê aôm gêdêṅ gêbêc nanṅ, sêmoa ondoc. Ôkôc êsêagêc sêsa sêndêṅ aêac sêṅmêṅmanṅ gebe ajala êsêagêc.”⁶ Go Lot kêsa gêdêṅ êsêac gêja gê katam gêc muṅa⁷ ma kêsôm gebe “O lasitêwaiac, anṅôm sec amboac tonanṅ atom.”⁸ Alicgac me, latucoagêc sêmoa, taṅ sêjam kauc ṅacwaga. Aê gabe jakêṅ êsêagêc sêndêṅ amac. Anṅôm êsêagêc amboac têtṅtac gêwiṅ. Mago anṅôm ṅaclagêc tonanṅ sec atom, gebe êsêagêc sêsô ṅoc salôm ṅalabu sugac.”⁹ Mago êsêac sêsôm gebe “Aôm ôêc su.” Ma sêsôm gebe “ṅac tonec gêô lasê amboac ṅac jaba ma galoc ketoc tau sa gebe étu ṅac-êmêtôc-biṅwaga. Amboac tonanṅ, aêac anṅôm aôm sec êlêlêc êsêagêc su.” Ma êsêac guluc-gulucgeṅ sebe sêkôc Lot tôṅ ma sebe têtuc katam popoc.¹⁰ Mago ṅaclagêc sêmêtôc lemeṅ ma sê Lot kêsô andu gêdêṅ êsêagêc gêja ma sêsanṅ katam auc.¹¹ Ma sêgôm ṅacwaga saunṅ to kapôṅ, taṅ sêmoa katam dêṅmôṅna nanṅ, matenṅpec kêsa e seso katam elêṅmê.¹² Go ṅaclu sêsôm gêdêṅ Lot gebe “Aôm nêṅ lau ṅagêdô sêmoa tonec me masi. Aôm nêṅ lawami to latômio ma nêṅ lau, ṅagêdô, taṅ sêmoa malac nanṅ, ôwê êsêac awi malac tonec Sinṅ.”¹³ Gebe aêagêc abe anseṅ malac tonec su gebe Apômtau gêṅô êsêacnêṅ biṅ gêjam sêga ma kêsakinṅ aêagêc gebe anseṅ êsêac su.”¹⁴ Ma Lot kêsa gêja ma kêsôm gêdêṅ lawai, taṅ sebe sênam latuoagêc gebe “Ajôc, awi malac tonec sinṅ gebe Apômtau oc enseṅ su.” Mago lawai sêlic enṅ amboac ṅac kêsôm biṅ makic teṅ.

¹⁵ Gêu bônṅ ma anjela sêkac Lot ma sêsôm gebe “Ôndi, ôkôc nêṅ awê to latômioagêc, taṅ sêmoa tonec nanṅ, gebe ṅagêjô, taṅ êtap malac sa nanṅ, enseṅ aôm su ôwiṅ atom.”¹⁶ Lot kêlêṅagenṅ, tec ṅaclu sêkam êsêagêc nê awê to latuoagêc lemeṅ gebe Apômtau gebe ênam êsêac sa ma sêwê enṅ gêwi malac sinṅ ma sêkêṅ enṅ kêlêwanṅ tau gêṅgônṅ malac ṅamagê.¹⁷ Êsêagêc sêkêṅ êsêac sêmoa awê ma sêsôm gebe “Ôêc ônam katôm kêsi, ôkac taôm ôkwi atom to ôkô ôniṅ awam anṅa gaboanṅ tonec atom. Ôêc ôpi lôc ôna gebe ônaṅa atom.”¹⁸ Mago Lot kêsôm gêdêṅ êsêagêc gebe “O apômtauagêc, masianô.¹⁹ Amagêc amoasinṅ nêṅ sakinṅwaga ma taêm walô aê tec ajam aê kêsi gebe jananṅ atom. Mago aê katôm gebe jaêc japi lôc atom. Gêṅwapac oc êtap aê sa ma jamac êndu.²⁰ Alic acgom, malac tôṅê gêc ṅagala kêtôm gebe jaêc jana tôṅê, ma malac tau saunṅânô. Ôlôc sa gebe jaêc jana tôṅê. Malac tau saunṅânô atom me. Jaêc jana tôṅê, go jamoa matoc jali.”²¹ Apômtau kêsôm gêdêṅ enṅ gebe “Amboac tonanṅ, aê gabe jalôc sa ma jansenṅ malac, taṅ kôsôm ṅabinṅ nanṅ, su atom.”²² bêc ôna tôṅê ṅagaôgeṅmanṅ. Aê janṅôm gêṅ teṅ ṅagaô atom e ô lasê malac tôṅê su acgom.” Kêtu tonanṅna sêsam malac ṅaê gebe Soar.²³ Oc kêpi kêpô nom ma Lot gêô lasê Soar.

²⁴ Go Apômtau kêkêṅ talao to ja anṅa undambê gêjac Sodom to Gomora anṅa Apômtaunê.²⁵ Ma enṅ geseṅ malac tonanṅ to gamêṅ gaboanṅ ma malac to ṅalau pebeṅ to gêṅ, taṅ kêpi anṅa nom nanṅ.²⁶ Mago Lotnê awê, taṅ kêdaguc enṅ nanṅ, kêkac tau ôkwi, tec kêtu pocgwêc.²⁷ Ma bêbêc kanucgeṅ Abraham gêdi ma jakêsa gamêṅ, taṅ enṅ kêkô Apômtau lanṅônêṅma

nañ, ²⁸ ma mata gê Sodom to Gomora ma gamêñ gaboañña samob ma gêlic jadaun kêpi amboac ja geñ kôm.

²⁹ Gêdêñ tañ Anôtô gesen malac gaboañña su nañ, eñ taê gêjam Abraham ma gêwê Lot gêc gamêñ, tañ gêjaña nañ su. Biñ tau kêsa gêdêñ Anôtô gesen malac, tañ Lot gêngôn nañ su.

Lau Moab to Amon ñam

³⁰ Ma Lot gêwi Soar siñ jakêpi lôc gêwiñ latuoagêc gebe eñ kêtêc tau, tec gêwi Soar siñ. Ma eñ gêwiñ latuoagêc jasêngôn pocgêsun ten. ³¹ Ma awêsêga kêsôm gêdêñ awê saun gebe “Tamenji kêtû ñamalacanô sugac ma ñac ten gêmoa nom tonec atom gebe êmoa êwiñ aêagêc amboac sêgôm-sêgôm kêtôm gamêngeñ. ³² Ajôc, aêagêc takêñ wain êndêñ tamenji ênôm e êjañiñ eñ, go tanêc dawin eñ gebe nêñ wakuc sêsa anğa tamenjinê.” ³³ Tec gêdêñ gêbêc sêkêñ wain gêdêñ tamenji gênôm e kêjañiñ eñ. Ma awêsêga kêsô gêja gêc gêwiñ tama. Gêc gêwiñ eñ ma gêdi sa, mago tama kêsaê atom. ³⁴ Ñagelen awêsêga kêsôm gêdêñ awê saun gebe “Gêdêñ gêbêc aê gaêc gawin tamoc ma êndêñ êmbêc takêñ wain êndêñ eñ ênôm êtiam. Su, go aôm ôsô naônêc ôwiñ eñ gebe tatap nêñ wakuc sa anğa tamenjinê.” ³⁵ Tec gêdêñ gêbêc sêkêñ wain gêdêñ tamenji e kêjañiñ eñ kêtiam. Ma awê saun gêdi jagêc gêwiñ eñ. Gêc gêwiñ eñ ma gêdi sa, mago tama kêsaê atom. ³⁶ Tec Lot latuoagêc lulugen taên anğa tamenjinê. ³⁷ Ma awêsêga kêkôc ñapalê ñac ma gê ênê ñaê gebe Moab. Eñ kêtû lau Moab têm galocña nêñ abenji. ³⁸ Ma awê saun kêkôc ñapalê ñac amboac tonanğen ma gê ênê ñaê gebe Ben-Ami. Eñ kêtû lau gamêñ Amonña têm galocña nêñ abenji. * † ‡

20

Abraham agêc Abimelek nêñ biñ

¹ Abraham gêdi anğa ônê kêsêlêñ kepeñ gamêñ Negebgeñ ma jagêngôn Kades to Sur ñasawa. Eñ gêmoa gamêñ Gerar amboac ñac jaba. ² Ma Abraham kêsôm kêpi nê awê Sara gebe “Aê luco eñ.” Ma kiñ Gerarña, Abimelek, kêsakiñ lau gebe sêkôc Sara. ³ Mago gêdêñ gêbêc Anôtô gêsun mê gêdêñ Abimelek ma kêsôm gêdêñ eñ gebe “Ôlic taôm, aôm ômac êndu êtu awê, tañ aôm kôkôc nañña, gebe ñac ten nê awê engoc.” ⁴ Mago Abimelek kêdabiñ eñ atom tagen, tec kêsôm gebe “Apômtau, aôm gobe onsen lau tobiñmê su me. ⁵ Abraham tau kêsôm gêdêñ aê gebe ‘Aênoc luco eñ.’ Ma awê tau kêsôm gebe ‘Ñoc lucña eñ.’ Aê gagôm gêñ tau tonoc ñalêlôm ñañêñ ma tolemoc selecgeñ.” ⁶ Go Anôtô kêsôm gêdêñ eñ gêdêñ tañ gêc mê nañ, gebe “Aec, aê kajala gebe gôgôm gêñ tau tonêm ñalêlôm ñañêngeñ tec aê tauc gabôc aôm auc gebe ôngôm sec êndêñ aê atom. Kêtû tonanğña gajac jao aôm gebe ômoasac eñ atom. ⁷ Amboac tonanğ ôkêñ Abrahamnê awê êmu êna gebe eñ propete ten. Ma eñ eten êtu aômña gebe ômoa matam jaligen. Mago aôm embe ôkêñ eñ êmu êna atom, go ôjala gebe ômac êndu biññanôgeñ, aôm to nêm lau samob.”

⁸ Gêdêñ bêbêc kanucgeñ Abimelek gêdi sa ma gêmôêc nê sakiñwaga samob ma gêjac miñ biñ samob tonanğ ñai gêdêñ êsêac e têtêc taun ñanô. ⁹ Go Abimelek kêkalem Abraham ma kêsôm gêdêñ eñ gebe “Aôm gôgôm asagen gêdêñ aê. Aê gagôm aôm sec amboac ondoc, tec kôsabi sec kapôên kêpi aê to ñoc gamêñ kiñña. Gêñ, tañ sêjac jao gebe dangôm atom nañ, aôm gôgôm gêdêñ aê.” ¹⁰ Ma Abimelek kêsôm gêdêñ Abraham gebe “Aôm taêm gêjam biñ amboac ondoc, tec gôgôm gêñ amboac tonanğ.” ¹¹ Ma Abraham kêsôm gebe “Aê gajam kauc gebe lau gamêñ tonecña têtêc Anôtô atom, tec êsêac sênac aê êndu êtu ñoc awêña, tec gagôm gêñ tau. ¹² Ma eñ aênoc luco biññanôgeñ, gebe eñ tamocnê latuo, mago tinocnê latuo atom. Ma eñ kêtû ñoc awê. ¹³ Gêdêñ tañ Anôtô kêkalem aê ma gawi tamocnê andu siñ nañ, kasôm gêdêñ eñ gebe Aôm embe têtêc êwiñ aê, go ôwa aê ñam sa ma ôsôm êndêñ lau gamêñ samobña gebe ‘Ñoc lucña eñ.’ ” ¹⁴ Go Abimelek kêkôc domba to

* **19:38:** Soar ñam gebe Gêñ saun. † **19:38:** Moab ñam gebe Anğa tamocnê. ‡ **19:38:** Ben-Ami ñam gebe Ñoc tawan latu.

bulimakao ma sakin wagao to nac ma kékên gédên Abraham ma kékên Sara gêmu gédên en gêja. ¹⁵ Ma Abimelek kêsôm gebe “Gôlicgac, noc gamên géc lanôm nêma, ôngôn gamên, tañ gêjac matamanô najam nan.” ¹⁶ Ma kêsôm gédên Sara gebe “Gôlicgac, aê kakên silber 1,000 gédên lôm nac gebe êwaka aôm waem sa êndên lau samob, tañ sêwiñ aôm nan, ma sêlic aôm awê gédên.” ¹⁷ Go Abraham keten mec gédên Anôtô ma Anôtô gégôm Abimelek ôli najam kêsma ma gégôm ênê awê to sakin wagao ôlin najam kêsma amboac tonanjen gebe sêkôc gôlôac êtiam, ¹⁸ gebe Apômtau gêbôc lauo, tañ sêmoa Abimeleknê andu nan, tênglêlôm auc kêtû Abrahamnê awê Saraña.

21

Sara kékôc Isak

¹ Apômtau kêtû nac len Sara amboac kêsôm su, ma gégôm bin, tañ gêjac mata nan, nanô kêsma kêpi Sara. ² Abraham kêtû namalacanô su, go Sara taê ma kékôc Abrahamnê latu-ten gédên noc, tañ Anôtô kêsam gédên en nan. ³ Abraham gê latu, tañ kêka lasê ma Sara kékôc en nan, nê naê gebe Isak. ⁴ Isaknê bêc kêtû 8 ma Abraham kêsma latu amboac Anôtô kêjatu en nan. ⁵ Abrahamnê jala kêtû 100 ma Isak mênkêsma. ⁶ Ma Sara kêsôm gebe “Anôtô gégôm aê kaômac. Lau, tañ sênô bin tau nawae, oc sêômac sêwiñ aê.” ⁷ Ma en kêsôm gebe “Asa oc kêjala kêtû tôñ ma êsôm êndên Abraham gebe Sara oc êkên su êndên napalê dedec sênôm. Mago aê kakôc ênê latu gédên tañ en kêtû namalacanô sugac.”

Têtiñ Hagar agêc Ismael su

⁸ Ma napalê kêtû kapôên e gêwi tênganê su sin. Ma gédên bêc Isak gêwi tênganê su sin nan, Abraham geno moasin kapôên. ⁹ Ma Sara gêlic awê Aiguptuña Hagar, nê latu, tañ Abraham kêka lasê nan, gêjam dôa-dôa gêwiñ latu Isak. ¹⁰ Tec kêsôm gédên Abraham gebe “Ôtiñ sakin wagao tonec nê latu su gebe sakin wagao tonec nê latu êwê kain gên lêsêm êwiñ latuc Isak atom.” ¹¹ Mago Abrahamnê nalêlôm nawapac kêtû latuña. ¹² Mago Anôtô kêsôm gédên Abraham gebe “Nêm nalêlôm nawapac êtu napalê tau to nêm sakin wagaonja atom. Ôngôm bin samob, tañ Sara kêsôm nan, nanô êsa gebe sêsam nêm wakucnên naê sêndan guc Isaknê naêgen. ¹³ Ma aê jan gôm sakin wagaonê latunê wakuc têtû laum kapôên ten amboac tonan, gebe en kêsma anja aôm nê.”

¹⁴ Tec Abraham gêdi gédên bêbêc kanucgen ma kékôc polom to bu kêsêp bôc naôlic ma kékên gédên Hagar gêoc gêwiñ napalê ma kêsakin en gêja. Ma en jakêlêsa gêmôa gamên sawa anja Ber-Seba.

¹⁵ Gédên tañ bu kêpa anja bôc naôlic nan, en gêwi napalê sin géc gamên dani. ¹⁶ Ma en jagên gôn sic anja nasawa kêtôm nac talamna êpê nê sôb naêsênna ma taê gêjam gebe “Aê jalic napalê êmac êndu êndên aê matocanô atom.” En gên gôn kêkanôn en ma napalê awa kêpi ma kêtan. ¹⁷ Anôtô gênô napalê kêtan ma Anôtônê anjela awa gêjac Hagar anja undambê ma kêsôm gédên en gebe “Asagen gégôm aôm, Hagar. Ôtêc taôm atom gebe Anôtô gênô napalê awa anja gamên nan. ¹⁸ Ôndi sa, ôsip en sa ma ôkôc en najana gebe aê gabe jakên en êtu laum kapôên ten.” ¹⁹ Go Anôtô gégôm en mata gêlac e gêlic bumata ten ma en jakêkati bu kêsêp bôc naôlic ma kékên gédên napalê gênôm. ²⁰ Ma Anôtô gêwiñ napalê ma en kêtû kapôên. En gêmôa gamên sawa ma kêpê talam lêma kata sec. ²¹ En gêmôa gamên sawa Paran ma tênga kékôc ênê awê ten anja gamên Aiguptu.

Abraham agêc Abimelek sêmoatin poac gédên tauñ

²² Gédên nasawa tonan Abimelek agêc nê sin waganên nac namatana Pikol sêsôm gédên Abraham gebe “Anôtô gêwiñ aôm to nêm kôm samob. ²³ Kêtû tonanja tec galoc ôtôc lêmam êndên Anôtô matocanô jalic gebe ôngôm aê to noc wakuc me wakucnên wakuc sec atom. Aê kamoasin aôm, amboac tonan ôjô moasin tonan êndên aê to êndên gamên, tañ mên gômôa nac jabanagen nan.” ²⁴ Ma Abraham kêsôm gebe “Aê gabe jatôc lemoc.”

²⁵ Ma Abraham kêtôc biñ Abimelek kêtü bumata teñ, tañ Abimeleknê sakinwaga sêjanjo su nanja. ²⁶ Ma Abimelek kêsôm gebe “Aê gajam kauc lau, tañ sêgôm gêñ tonañ. Aôm kôsôm biñ teñ gêdêñ aê atom, ma aê ganô biñ teñ atom e mênghêdêñ galoc.” ²⁷ Tec Abraham kêkôc domba to bulimakao ma kêkêñ gêdêñ Abimelek ma ñac lu sêmoatinj poac teñ gêdêñ tauñ. ²⁸ Go Abraham kêkêñ domba ñalatu 7 sêkô tauñja ²⁹ tec Abimelek kêtü kênac Abraham gebe “Domba ñalatu 7, tañ kôkêñ sêkô tauñja nan, ñam amboac ondoc.” ³⁰ Eñ kêsôm gebe “Ôkôc domba ñalatu 7 tonañ su anja lemoc ec têtü ñabelo êndêñ aôm ôjala gebe aê tauc tec kakwê bumata tau.” ³¹ Kêtü tonañja sêsam gamêñ tonañ gebe Ber-Seba gebe êsêagêc lulu têtôc lemeñ. ³² Êsêagêc sêmoatinj poac anja Ber-Seba su, go Abimelek agêc Pikol, ênê sinwaganêñ ñac ñamataña, dêdi ma sêmu sêja Pilistinêñ gamêñ kêtiam. ³³ Mago Abraham kêsê ka gamêñ sawaña teñ ñaê gebe tamarisk anja Ber-Seba ma awa gêjac Apômtau Anôtô teñgeñ nê ñaê. ³⁴ Ma Abraham gêmoa Pilistinêñ gamêñ ñasawa ec ñêngeñ. * †

22

Anôtô kêjatu Abraham gebe êkêñ Isak êtu da

¹ Gêñ samob tonañ su acgom, go Anôtô kêsâê Abraham ma awa gêjac eñ gebe “Abraham.” Ma eñ kêsôm gebe “Aê tec gamoa.” ² Ma Anôtô kêsôm gebe “Ôkôc nêñ latôm tagen Isak, tañ têmtac gêwiñ eñ nan, ma ôna gamêñ Moria. Anja ônê ôkêñ eñ êtu daja anja lôc teñ ñatêpôê tañ gabe jatôc êndêñ aôm nan.” ³ Tec Abraham gêdi gêdêñ bêbêc kanucgen kêkôc nê donki mênghêpô ômbinjak kêsêp. Eñ kêkôc sakinwaga wakuc luagêc sêwiñ êsêagêc latu Isak. Eñ gêga ka kêtü dajaña ma gêdi gêja gamêñ, tañ Anôtô kêsôm ñabinj gêdêñ eñ nan. ⁴ Gêdêñ bêc kêtü télêacña Abraham gêoc mataanô sa ma gêlic gamêñ tau gêc jaêcgen. ⁵ Go Abraham kêsôm gêdêñ nê sakinwagaagêc gebe “Amoa tonec awiñ donki. Aêagêc ñapalê ana ônê. Ateñ mec su acgom, go amu amêñ êtiam.” ⁶ Ma Abraham kêkêñ ka dajaña gêdêñ latu Isak gêoc. Ma eñ tau gegen ja ma kêmêgôm bôjan. Ma agêc sêsêlêñ sêwiñ tauñ sêja. ⁷ Ma Isak awa gêjac tama Abraham gebe “Tamoc.” Ma eñ kêsôm gebe “Latucenec, aê tec gamoa.” Ma eñ kêsôm gebe “Ja to ka tec gêc, mago domba dajaña gêmoa ondoc.” ⁸ Ma Abraham kêsôm gebe “Latucenec, Anôtô tau oc ênsuñ domba dajaña.” Ma agêc sêsêlêñ sêwiñ tauñ sêja.

⁹ Agêc sêô lasê gamêñ, tañ Anôtô kêsôm ñabinj gêdêñ eñ nan, ma Abraham gêboa altar sa ma gêjac pac ka. Go gêsô latu Isak tôñ ma ketoc eñ gêsac altar topac ñaô. ¹⁰ Go Abraham kêmêtôc lêma gebe êkôc bôjan ma êmbuc latu. ¹¹ Mago Apômtaunê anjela gêmôêc eñ anja undambê ma kêsôm gebe “Abraham, Abraham.” Ma eñ gêlôc gebe “Aê tec gamoa.” ¹² Ma eñ kêsôm gebe “Lêmam êndêñ ñapalê atom ma ôngôm gêñ teñ êndêñ eñ atom, gebe aê galic aôm kôtêc Anôtô ma kôgamiñ nêñ latôm tagen gêdêñ aê atom.” ¹³ Ma Abraham gêoc mataanô sa e gêlic domba kapoac teñ kêkô eñ dêmôêmu ñajabo gêjac kêsô odani. Tec Abraham gêja ma kêkôc domba kapoac jakêkêñ kêtü daja gêjô latu su. ¹⁴ Abraham kêsam gamêñ tonañ ñaê gebe “Apômtau gebe ênam sa êndêñ ñanoc,” amboac sêsôm-sêsôm e mênghêdêñ galoc gebe “Anja lôc Apômtau gebe ênam sa êndêñ ñanocña.”

¹⁵ Go Apômtaunê anjela gêmôêc Abraham anja undambê kêtü dim luagêcña ¹⁶ ma kêsôm gebe “Apômtau kêsôm gebe ‘Aôm gôgôm tonañ ma kôgamiñ nêñ latôm nan atom, tec katôc lemoc kêpi tauc gebe ¹⁷ janam mec aôm biññanôgen, ma nêñ wakuc têtü taêsam têtôm utitalata umbon ñalabuña to têtôm ganac gwêcña. Ma nêñ ñacjonêñ malac ñasacgêdô êtu nêñ wakucnêñ. ¹⁸ Ma êtu nêñ wakucña laum nomña samob têtap moasiñ sa kêtü tañam wamu aêña.’ ” ¹⁹ Amboac tonañ Abraham gêmu gêdêñ nê sakinwagaagêc gêja ma ac dêdi sêwiñ tauñ sêja Ber-Seba. Ma Abraham gêñgôn Ber-Seba kêtü télê.

* 21:34: Alic 17:19; Isak ñam gebe Eñ kêômac. † 21:34: Ber-Seba ñam gebe Bumata têtôc lemeñja.

Nahornê wakuc

²⁰ Gêñ samob tonañ su acgom, go biñ gêdêñ Abraham gebe “Gôlicgac, Milka kêkôc gôlôac amboac tonañ kêtú lasim Nahorña.” ²¹ Nacsêga Us agêc lasi Bus ma Kemuel, tañ kêtú Aram tama ²² ma Kesed, Haso, Pildas, Jidlap to Betuel ²³ Betuel kêtú Rebeka tama. Lau 8 tonañ Milka kêkôc gêdêñ Abraham lasi Nahor. ²⁴ Ma Milka anao, nê ñaê gebe Reuma, kêkôc Teba, Gaham, Tahas to Maka.

23*Sara gêmac êndu. Abraham gêjam ôli sêô*

¹ Sara gêmoa e nê jala kêtú 127. Saranê jala tau tonañ. ² Ma Sara gêmac êndu anğa Kiriati-Arba (ñaê teñ gebe Hebron) anğa gamêñ Kanaan. Ma Abraham kêsô gebe êpuc tañiboa sa ma êtañ êtu Saraña. ³ Su, go Abraham gêdi gêwi nê ñacmatê siñ ma kêsôm gêdêñ lau gamêñ Hetña gebe ⁴ “Aê ñac jaba to ñac ñasawaña mênğanğôñ gawiñ amac. Akêñ nêñ gamêñ teñ êndêñ aê jawê kainj êtu gamêñ sêôña gebe jansuñ ñoc ñacmatê ênêc.” ⁵ Lau gamêñ Hetña sêjô Abraham awa gebe ⁶ “O apômtau, ôkêñ tañam ma biñ. Aôm gômoa gôwiñ aêac amboac kasêga towae teñ. Ônsuñ nêñ ñacmatê êsêp ma sêô ñajamanô tau. Aêacma ñac teñ êñgamiñ nê sêô êndêñ aôm me êkô aôm auc êtu ônsuñ nêñ ñacmatê êsêpña atom.” ⁷ Abraham gêdi ma gewec gêdêñ lau gamêñ Hetña, tañ têtú gamêñ ñatau nañ. ⁸ Ma eñ kêsôm gêdêñ êsêac gebe “Amac embe alic êtôm gebe jansuñ ñoc ñacmatê ênêc, go akêñ tañem ñoc biñ ma atenj Sohar latu Epron ajô aê su ⁹ gebe êkêñ pocgêsunj Mak-Pela, tañ kêtú ênê gêñ nañ, êndêñ aê. Gêsunj tau gêc kêsî ênê kôm ñamadiñ. Aê jakêñ ñaôli samucgenj êndêñ eñ jakô amac lañômnêmña ma eñ êkêñ êtu aêñoc gêñ êtu jansuñ ñacmatê sêsêpña.”

¹⁰ Mago Epron tau gêñğôñ gêwiñ lau gamêñ Hetña ma ñac Hetña Epron gêjô Abraham awa e lau Hetña tañ sêmêñ sêñğôñ malac ñasacgêdô nañ samob sêñô ma kêsôm gebe ¹¹ “O apômtau, masianô. Ôñô ñoc biñ. Aê jakêñ kôm to jakêñ ñapocgêsunj, tañ gêc kôm tau nañ, ñaômagenj êndêñ aôm. Aê kakô ñoc lau lañôñnêmña, tec jakêñ gêñ tau ñaômagenj êndêñ aôm. Ônsuñ nêñ ñacmatêmanj.” ¹² Go Abraham gewec gêdêñ gamêñ ñatau. ¹³ Ma eñ kêsôm gêdêñ Epron e gamêñ ñatau sêñô sêwiñ gebe “Aê jatenj aôm gebe ôkêñ tañam aê. Aê jakêñ kôm ñaôli êndêñ aôm. Ôkôc ñaôli anğa aê lemoc gebe jansuñ ñoc ñacmatê anğa tonañ.” ¹⁴ Epron gêjô Abraham awa gebe ¹⁵ “O apômtau, ôñô ñoc biñ. Aêagêc tasôm biñ taêsam êpi gamêñ, tañ ñaôli amboac dôn silberña 400genj nañ, êtu agenña. Ônsuñ nêñ ñacmatêmanj.” ¹⁶ Abraham gêlôc gêdêñ Epron. Ma Abraham gêjam dôn silber gêdêñ Epron, tañ eñ kêsam lau gamêñ Hetña sêñô nañ, dôn silberña 400. Eñ gêjam dôn kêtôm lau-têtulu-gêñwaga sêjam dôn gêdêñ tañ.

¹⁷ Amboac tonañ Epronê kôm Mak-Pela, tañ gêc Mamre ñagamêñ gêmu oc kêpiña nañ, kôm to ñapocgêsunj ma gêñkainj, tañ kêkô kôm ñagamêñ samucgenj auc nañ, ¹⁸ kêtú Abrahamnê. Lau gamêñ Hetña samob, tañ sêô lasê ênê malac ñasacgêdô nañ, sêlic. ¹⁹ Su, go Abraham kêsunj nê awê Sara kêsêp pocgêsunj, tañ gêc kôm Mak-Pela nañ, gêc Mamre (ñaê teñ gebe Hebron) ñagamêñ oc kêpiña anğa gamêñ Kanaan. ²⁰ Lau gamêñ Hetña sêkêñ kôm to ñapocgêsunj tonañ kêtú Abrahamnê gêñ gebe ênsuñ ñacmatê sêsêpña. * sacgêdô gêc intênagêsunj. Gamêñ tonañ kêtú êsêacnêñ malenj sêkac saña.

24*Isaknê miñ gêjam awêña*

¹ Abraham kêtú ñamalacanô sugac ma nê jala kêtú taêsam. Ma Apômtau gêjam mec Abrahamnê gêñ samob. ² Ma Abraham kêsôm gêdêñ nê sakiñwaga ñamataña, tañ gejob ênê gêñ samob nañ, gebe “Ôkêñ lêmam êsô lambic ³ ma ôtôc lêmam êndêñ Apômtau, tañ

* 23:20: Lau ñanô sêboa tunjbôm kêgi nêñ malac auc. Sêmasañ

kêtu undambê to nom ñaAnôtô nan, gebe ôkên awê tenj êndên latuc anja lau gamên Kanaanja, tanj gamoa êsêac ñalun nan, nêñ ñapalêonên atom. ⁴ Aôm ôna ñoc malacmôkê ôndên ñoc lau naôkôc latuc Isak nê awê tenj anja ônê.” ⁵ Ma sakinwaga kêsôm gêdên enj gebe “Amboac ondoc, awê tau embe endec ma êndanjuc aê êmên gamên tonec atom, go jakôc latôm êmu êna gamên, tanj aôm gôwi sinj nan, me.” ⁶ Abraham kêsôm gêdên enj gebe “Ôlic taôm, ôkên latuc êna ônê atom. ⁷ Apômtau, Anôtô undambêña, tanj gêwê aê anja tamocnê andu ma anja ñoc gôlôacnên gamên nan, gêjam binjalôm gêwinj aê ma kêtôc lêma gebe Aê gabe jakên gamên tonec êndên nêñ wakuc. Enj oc êsakinj nê anjela êmunj aôm ma aôm ôkôc latucnê awê tenj anja ônê. ⁸ Mago awê tau embe endec ma êndanjuc aôm atom, go binj, tanj ôtôc lêmam nanj ênêcña. Mago ôkên latuc êmu êna ônê êtiam atom.” ⁹ Go sakinwaga kêkên lêma kêsô nê ñatau Abraham lambi ma kêtôc lêma gebe ênjôm ênê binj ñanô êsa.

¹⁰ Go sakinwaga kêkôc nê ñataunê kamele 10 to nê ñataunê gêlôn ma awa tokainj-tokainj ma gêdi gêja. Enj kêsêlên gêja Mesopotamia e gêo lasê Nahornê malac. ¹¹ Enj kêkên kamele sêlêwanj tauñ anja bumaj, tanj kêpoac malac ñagala nanj, gêdên kêtula, gêdên têm, tanj lauo sêsa gebe têtê buña. ¹² Ma enj kêsôm gebe “O Apômtau, ñoc ñatau Abraham nê Anôtô, aê jatenj aôm gebe ôlôc gebe jatap kôm ñanô sa ma ôwaka nêñ têmtac gêwinj ñoc ñatau Abrahamña sa. ¹³ Ôlic acgom, aê mênjakô bumata ñatali ma malacm latunjo oc sêsa mênjtê. ¹⁴ Ñapalêo, tanj jasôm binj êndên enj gebe ‘Ôlêwanj ku gebe mênjanôm bu’ nanj, embe êsôm gebe ‘Wacônôm ma jakên bu êndên nêñ kamele sênôm amboac tonanjen,’ nanj jajala gebe tecenec aôm kôjalij sa kêtu nêñ ñacsakinj Isakña. Binj tonanj êtu ñabelo êndên aê e jajala gebe kôwaka têmtac gêwinj ñoc ñatauña sa.”

¹⁵ Enj kêsôm binj gêmoa, tec Rebeka kêsa gêoc nê ku buña. Enj Betuel, tanj Abraham lasi Nahor nê awê Milka kêkôc nanj, latuo enj. ¹⁶ Ñapalêo tau lanjô ñajamanô, enj awêtakinj tenj, nanj kêtap ñac tenj sa atom tagenj. Enj kêsêp bumata jakêté bu su ma kêpi gêmên. ¹⁷ Go sakinwaga kêlêti gebe êpuc enj tontôn ma kêsôm gebe “Aê gabe jatenj aôm ôkên bu ñagec mênjanôm anja nêñ ku.” ¹⁸ Enj kêsôm gebe “Ñoc ñatau, ônommanj.” Ma sebenj kêlêwanj ku kêsêp lêma ma kêkên bu gêdên enj gênôm. ¹⁹ Kêkên bu gêdên enj gênôm, go kêsôm gebe “Aê jatê bu mênjakên êndên nêñ kamele sênôm e êoc êsêac tônj êwinj.” ²⁰ Amboac tonanj enj kêkêc bu kêsêp bôcnênj suc kêtê-kêtê bu gêja gêmu mênkêkênj gêdên kamele samob sênôm. ²¹ Ma ñac tau kêsala enj ñabinjmejenj gebe êjala Apômtau oc gêjam gôlinj ênê lênj me masi. ²² Kamele sênôm bu e kêtôm, go ñac kêkôc gêlônj goldña tenj, gold tau ñawapac kêtôm gold ñadônj ñamakenj ma joc luagêc, tanj ñawapac kêtôm gold ñadônj 10ña ²³ ma kêsôm gebe “Asanê latuo aôm. Ôsôm acgom, ñasawa gêc tamamnê andu êtôm aêac anêcña me masi.” ²⁴ Enj gêjô enj awa gebe “Milka agêc Nahor latunji Betuel latuo aê.” ²⁵ Ma kêsôm binj ñagêdô gêdên enj gêwinj gebe “Oba to gêgwanj taêsam tê gêc to gamênj kêtôm gebe anêcña tê gêc.” ²⁶ Ñac tau gewec ma awa gêoc Apômtau ²⁷ e kêsôm gebe “Aê jalambinj Apômtau, ñoc ñatau Abraham nê Anôtô, tanj kégaminj nê têtac gêwinj to binj ñanênj gêdên ñoc ñatau atom. Ma Apômtau gêwê aê katôgenj gadên ñoc ñataunê lasitêwainênj andu.”

²⁸ Ma ñapalêo kêlêti jagêjac minj binj tonanj gêdên tênanê lau. ²⁹ Rebekanê lunjac tenj gêmoa, ênê ñaê gebe Laban. Ma Laban kêlêti gêja bumata gêdên ñac tau. ³⁰ Enj gêlic gêlônj to joc, tanj luo kêka nanj, ma gênjô binj, luo kêsôm gebe Ñac tau kêsôm binj amboac tonec gêdên aê. Tec enj kêlêti gêdên ñac tau gêja ma kêtap enj sa kêkô bumata gêwinj nê kamele. ³¹ Ma enj kêsôm gebe “O ñatau, tanj Apômtau gêjam mec nanj, kôkô awê kêtu asagenjña. Ôsô ômôênmanj, aê kamasanj andu su to gamênj kêtu kameleña.” ³² Amboac tonanj ñac tau kêsô andu gêja ma Laban kêkôc kamelenênj waba su ma kêkênj oba to gêgwanj gêdên kamele. Go kêkôc bu gebe Abrahamnê sakinwaga to nê lau sêkwasiñ enkainj êsêpña, ³³ go sêkênj gênj taniñña gêdên sakinwaga gebe êniñ. Mago kêsôm gebe” Aê janiñ gênj tenj atom, aê jawa ñoc binj sa êmunj acgom.” Laban kêsôm gebe “Amboac tonanj ôsômmanj.”

³⁴ Tec enj gêwa tau sa gebe “Abrahamnê sakinwaga aê. ³⁵ Apômtau gêjam mec ñoc ñatau ñanôgeñ e kêtû kapôên. Enj kêkên domba to bulimakao ma silber to gold ma sakinwagao to ñac ma kamele to donki gédên enj. ³⁶ Ma ñoc ñataunê awê Sara nê jala kêtû taêsam su ma kêkôc latu tenj ma ñoc ñatau kêkên gêñlênsêm samob gédên enj gêwê kainj. ³⁷ Ma enj kêsôm gédên aê gebe jatôc lemoc ma kêsôm gebe ‘Aôm ôkôc latucnê awê tenj anja lau Kanaanja, tanj aê gamoa nêñ gamên nanj, latuñionên atom, ³⁸ aôm ôndên tamocnê andu to ñoc lasitêwai ôna ma ôkôc latucnê awê tenj anja ôné.’ ³⁹ Aê kasôm gédên ñoc ñatau gebe ‘Awê embe êndanğuc aê atom, go amboac ondoc.’ ⁴⁰ Tec enj kêsôm gédên aê gebe ‘Apômtau, tanj kasêlên gamoa enj lanônêm nanj, êsakinj nê anjela êwiñ aôm to ênam gôlinj nêm lênj e aôm ôkôc latucnê awê anja ñoc launênj to anja tamocnê andu. ⁴¹ Embe ô lasê ñoc lasitêwai ma êsêac sêkênj awê êndênj aôm atom, go binj, tanj kôtôc lêmam nanj ênêcña.’

⁴² “Ocsalô aê gaô lasê bumata ma kasôm gebe ‘O Apômtau, ñoc ñatau Abraham nê Anôtô aôm, galoc ônam gôlinj ñoc lênj, tec kasa nec. ⁴³ Ôlic aê, galoc kakô bumata. Ñapalêo, nanj êsa êmênj gebe êtê bu ma jasôm binj êndênj enj gebe “Aê jatenj aôm ôkênj bu ñagac anja nêm ku mênjanôm,” ⁴⁴ ma embe êsôm êndênj aê gebe “Ônômmanj, ma aê gabe jatê êndênj nêm kamele amboac tonanj,” nanj awê tecenanj êtu awê tanj Apômtau kêjalij enj sa kêtû ñoc ñataunê latuñja.’

⁴⁵ “Aê taêc gêjam binj tonanj gêbacnê su atomgeñ, tec Rebeka kêsâ gêmênj gêôc nê ku jakêsêp bumata ma kêtê bu. Ma aê kasôm gédên enj gebe ‘Ôkênj bu mênjanôm.’ ⁴⁶ Enj sebenj kêlêwanj ku su ma kêsôm gebe ‘Ônômmanj, ma aê gabe jakênj bu êndênj nêm kamele sênôm amboac tonanjenj.’ Tec aê ganôm ma enj kêkênj bu gédênj kamele sênôm amboac tonanj. ⁴⁷ Go aê katu kênac enj gebe ‘Aôm asanê latuo.’ Enj kêsôm gebe ‘Nahor latu Betuel, tanj Milka kêkôc enj nanj, latuo aê.’ Tec aê kakênj gêlônj genj kalenj enj lususuj ma kakênj joc enj kêka. ⁴⁸ Go aê gawec ma aoc gêôc Apômtau ma kalambinj Apômtau, ñoc ñatau Abraham nê Anôtô, tanj gêwê aê kasa intêna solop e katap ñoc ñataunê lasinê latuo sa kêtû ênê latuñja. ⁴⁹ Ma galoc amac embe têmtac êwiñ ñoc ñatau ma atoc enj sa, go asôm ñawae êndênj aê. Embe masi, go asôm amboac tonanjenj, ec jajala gebe anô ê aê me gasê ê aê.”

⁵⁰ Go Laban agêc Betuel sêjô enj awa gebe “Binj tonanj gêmênj anja Apômtaunê. Aêac atôm gebe asôm binj ñajam me sec tenj êndênj aôm atom. ⁵¹ Gôlicgac, Rebeka kêkô aôm lanjônêm, ôkôc enj ôna ma ôkênj enj êtu nêm ñataunê latunê awê êtôm Apômtau kêsôm.” ⁵² Gédên tanj Abrahamnê sakinwaga gênô binj tonanj nanj, enj gêu tau gédên Apômtau. ⁵³ Ma sakinwaga kêkôc gêlônj silber to gold ma ñakwê jakêkênj gédênj Rebeka. Ma kêkênj gênj mata êjamgenj gédênj luñac to têna amboac tonanjenj. ⁵⁴ Ma enj to nê lau, tanj sêwiñ enj nanj, senj to sênôm gênj ma gédênj gêbêc tonanj sêc sêwiñ êsêac. Ñagelenj êsêac dêdi sa ma enj kêsôm gebe “Asakinj aê jamu jandênj ñoc ñatau jana.” ⁵⁵ Mago têna agêc lu sêsôm gebe “Ôlôc gebe ñapalêo êmoa êwiñ aêac bêc ñagêdô amboac bêc 10 su, go aêc ana.” ⁵⁶ Tagenj enj kêsôm gebe “Akôc aê tôn atom gebe Apômtau gêjam gôlinj ñoc lênj. Asakinj aê, gebe jaêc jamu jandênj ñoc ñatau jana.” ⁵⁷ Êsêac sêsôm gebe “Aêac amôêc ñapalêo to atu kênac enj tau.” ⁵⁸ Ma êsêac sêmôêc Rebeka ma sêsôm gédênj enj gebe “Aôm gobe ôwiñ ñac tonec me masi.” Enj kêsôm gebe “Aê gabe jawiñ.” ⁵⁹ Tec êsêac sêkênj luñio agêc ênê jaomwagao to Abrahamnê sakinwaga to nê lau sêja. ⁶⁰ Ma êsêac sêjam mec Rebeka ma sêsôm gédênj enj gebe “O awêenec, ôtu lau taêsam tenenji ma lau, tanj sêkênj kisa nêm wakuc nanj, nêñ malac êtu nêm wakucnênj.” ⁶¹ Go Rebeka to nê sakinwagao dêdi ma sêpi kamele ma tédaguc ñac tau sêja. Amboac tonanj sakinwaga kêkôc Rebeka ma gêc gêja.

⁶² Ma Isak gêja gamênj, tanj bumata Ber-Lahai-Roi kêpoac nanj, jagênğônj gamênj Negeb. ⁶³ Gédênj kêtula tenj Isak kêsêlênj gêmoa kôm ñalêlôm gebe taê ênam nê binj ñagêdô e gêôc mataanô sa ma gêlic kamele sêmênj. ⁶⁴ Ma Rebeka gêôc mataanô sa ma gêlic Isak. Tec kêsêp anja kamele ⁶⁵ ma kêsôm gédênj sakinwaga gebe “Asa tê kêpuc aêac tônğônj nê.” Sakinwaga gêjô enj awa gebe “Ñoc ñatau tau tônê.” Tec enj kêkôc nê obo ma kêgêduc tau.

⁶⁶ Ma sakinwaga gêjac minj binj samob, taŋ gêgôm nanj, gêdêŋ Isak. ⁶⁷ Go Isak gêwê Rebeka kêsô têna Sara nê becobo gêja ma kêkôc eŋ kêtû ênê awê ma têtac gêwiŋ eŋ. Isak têna gêmâc êndu, mago binj tonan gêjam malô ênê ŋalêlôm. * tonan.

25

Abrahamnê wakuc, taŋ Ketura kêkôc

¹ Abraham gêjam awê teŋ, ênê ŋaê gebe Ketura. ² Eŋ kêkôc Simran, Joksan, Medan, Midian, Isbak to Sua. ³ Joksan kêka Seba agêc Dedan lasê. Dedan latui lau Asurim to Letusim ma Leumim. ⁴ Midian latui tonec Epa, Eper, Hanok, Abida to Elda. Lau samob tonan ŋai têtû Keturanê gôlôac. ⁵ Ma Abraham gêwi nê gêŋ samob sinj gêdêŋ Isak. ⁶ Mago Abraham kêkêŋ awamata gêdêŋ nê lauo ŋagêdô nêŋ gôlôac ma kêsakinj êsêac sêja gamêŋ oc kêpiŋa sêmoa jaêc latu Isak. Binj tonan eŋ gêgôm gêdêŋ gêmôa mata jaligenj.

Abraham gêmâc êndu to sêsun eŋ

⁷ Abrahamnê bêc to jala gêmôaŋa kêtôm jala 175. ⁸ Ma katu gêwi Abraham sinj ma gêmâc êndu. Abraham gêmôa nê jala sa têtû taêsam ma kêtû ŋamalac su e kêsâe gebe kêtôm eŋgac. Tec Apômtau kêkalem eŋ jagêwiŋ nê lau, taŋ sêmac sêmunj eŋ nanj. ⁹ Latuagêc Isak agêc Ismael sêsun eŋ kêsêp pocgêsun Mak-Pela, taŋ gêc ŋac gamêŋ Hetŋa Sohar latu Epronê kôm gêc Mamre ŋagamêŋ oc kêpiŋa nanj. ¹⁰ Kôm tonan Abraham gêjam ôli su anja lau gamêŋ Hetŋa nêŋ. Anja ônê sêsun Abraham gêc gêwiŋ nê awê Sara. ¹¹ Abraham gêmâc êndu ma Anôtô gêjam mec latu Isak. Isak tec gêmôa bumata Ber-Lahai-Roi ŋagala.

Ismaelnê wakuc

¹² Saranê sakinwagao Aiguptuo Hagar latu Ismael, taŋ Abraham kêka eŋ lasê nanj, nê wakuc tonec. ¹³ Ismael latu i nêŋ ŋaê tonec. Ac têtênaŋ ŋaê kêtôm tenenji kêkôc êsêacŋa. Ismaelnê ŋacsêga Nebajot ma Kedar, Adbel, Mibsam, ¹⁴ Misma, Duma, Masa, ¹⁵ Hadad, Tema, Jetur, Napis to Kedema. ¹⁶ Ismael latui tau tonan ma êsêacnêŋ ŋaê tau kêtôm nêŋ malac to gamêŋ sêŋgônŋa. Kasêga 12 têtôm nêŋ gôlôacmôkê. ¹⁷ Ismaelnê jala gêmôa nomŋa tonec gebe 137. Katu gêwi eŋ sinj ma gêmâc êndu jagêwiŋ nê lau. ¹⁸ Nê wakuc sêŋgôn gamêŋ Hawila to Sur, taŋ gêc kêkanônŋ Aiguptu gêmu kêsô Asuriaŋa nanj ŋasawa. Ac sêŋgôn sêwiŋ tawanj atom.

Esau agêc Jakob nêŋ binj

¹⁹ Abraham latu Isak nê wakuc tau tonec. Isak tama Abraham. ²⁰ Isaknê jala kêtû 40, go gêjam Rebeka kêtû ênê awê. Rebeka eŋ ŋac Aram ŋa anja Mesopotamia Betuel latuo, ŋac Aramŋa Laban nê luo. ²¹ Ma Isak keteŋ mec gêdêŋ Apômtau kêtû nê awêŋa gebe eŋ awê kapoac teŋ. Apômtau kêkêŋ taŋa ênê mec e ênê awê Rebeka taê. ²² Ôliŋbôm sêmônâŋ taun sêmoa eŋ têtacclêlôm ma eŋ kêsôm gebe “Embe amboac tonan, nanj jamoa êtu asagenŋa.” Tec gêja gebe êtu kênac Apômtau. ²³ Ma Apômtau kêsôm gêdêŋ eŋ gebe “Gôlôacmôkê luagêc sêmoa aôm têtacclêlôm

ma aôm ôkôc laum luagêc,
mago sêwa taunj êkôc.

Teŋ toôliwalô êlêlêc teŋ su
ma ŋacsêga ênam sakinj ŋacsauŋ.”

²⁴ Gêdêŋ ŋanoc êkôc ŋapalêŋa, tec kêkôc ôliŋbôm. ²⁵ ŋac ŋamata, taŋ kêsa nanj, kokoc ma ôlilu amuc-amuc, tec sê ênê ŋaê gebe Esau. ²⁶ Go lasi kêsa ma lêma kêkôc Esau agêbi tônj, tec sêsam eŋ gebe Jakob. Isaknê jala kêtû 60, tec tenenji kêkôc êsêagêc.

²⁷ ŋapalê têtû kapôêŋ ma Esau kêtû ŋac lêma gwadaŋa, taŋ kêpê talam lêma kata gêjac laoc gamêŋgenj. Ma Jakob kêtû ŋac wapac to ŋanêŋ, taŋ gêŋgônj becobo. ²⁸ Isak têtac gêwiŋ Esau gebe eŋ geŋ gwada gêjac ŋawae. Mago Rebeka têtac gêwiŋ Jakob.

* **24:67:** Lau ŋanô nêŋ mêtê sêsôm binj êtu tônŋa teŋ

²⁹ Gêdêñ ñasawa teñ Jakob geno gabab ma Esau ança kôm gêmêñ totêkwa gêbacgeñ ³⁰ ma Esau kêsôm gêdêñ Jakob gebe “Ôkêñ gêñ kokoc tonañ seben êndêñ aê mênjaninñ gebe aê tekoc gêbac.” Kêtu tonañña sêsam eñ gebe Edom. ³¹ Mago Jakob kêsôm gebe” Ôkêñ nêñm gêñlênsêm ñacsêgaña êndêñ aê jawê kainñ acgom.” ³² Esau kêsôm gebe “Gôlicgac me, aê oc jamac êndu. Gêñlênsêm ñacsêgaña ênam aê sa amboac ondoc.” ³³ Jakob kêsôm gebe “Ôtôc lêmam êmuñ acgom.” Ma eñ kêtôc lêma ma kêkêñ nê gêñlênsêm ñacsêgaña gêdêñ Jakob gêwê kainñ. ³⁴ Go Jakob kêkêñ polom to gabab gêdêñ eñ. Ma eñ geñ to gênôm gêñ su, go gêdi ma gêc gêja. Tec Esau gêlic gêñlênsêm ñacsêgaña amboac gêñ ñaôma.*

26

Isak gêmôa gamêñ Gerar to Ber-Seba

¹ Ma tóbôm teñ kêsa ança gamêñ tonañ. Tóbôm, tañ kêsa gêdêñ Abrahamnê têm nañ, teñ. Ma Isak gêdêñ Pilistinêñ kin Abimelek gêja Gerar. ² Ma Apômtau geoc tau lasê gêdêñ eñ ma kêsôm gebe “Ôsêp Aiguptu ôna atom. Ômoa gamêñ, tañ jasôm ñabinñ êndêñ aôm nañgeñ. ³ amoa gamêñ tau amboac ñac jaba ma aê gabe jawinñ aôm to janam mec aôm. Aê gabe jakêñ gamêñ tonañ samob êndêñ aôm to nêñm wakuc ma gabe janğôm binñ, tañ katôc lemoc gêdêñ tamam Abraham nañ ñanô êsa. ⁴ Aê gabe janğôm nêñm wakuc têtù taêsam ñanô lasê têtôm utitalata umbonña ma gabe jakêñ gamêñ samob tonañ ñai êndêñ nêñm wakuc ma laum nomña samob têtap nêñm wakucnêñ mec ñamoasinñ sa, ⁵ gebe Abraham taña wamu aê aoc ma kêmasañ ñoc ñagôlinñ to ñoc binñsu ma ñoc binñ to ñoc jatu.” ⁶ Tec Isak gêmôa Gerar.

⁷ Gêdêñ tañ lau malac tonañña têtù kêñac eñ kêtù nê awêña nañ, eñ kêsôm gebe “Aê luco eñ,” gebe eñ kêtêc tau, tec kêsôm gebe “Aêñoc awê eñ” atom. Eñ taê gêjam gebe Moae lau gamêñ tonecña sêñac aê êndu êtu Rebekaña, gebe eñ awê ñajam. ⁸ Eñ gêmôa gamêñ tau ñasawa ec baliñ su, tec bêc teñ Pilistinêñ kin Abimelek kêtuc kêniñ kêsa katam sauñ ma gêlic Isak kêtù samuc Rebeka. ⁹ Tec Abimelek gêmôêc Isak ma kêsôm gebe “Amboac ondoc, eñ aômñêm awêgoc. Aôm kôsôm gebe aôm lômo eñ nañ amboac ondoc.” Isak kêsôm gêdêñ eñ gebe “Aê gaboc moae jamac êndu êtu eñña.” ¹⁰ Abimelek kêsôm gebe “Aôm gôgôm aêac amboac ondoc. Aêñoc launêñ teñ embe êmoa êwiñ nêñm awê, go aômñêm keso ñagêjô êtap aêac sa.” ¹¹ Tec Abimelek gêjac binñsu lau samob gebe “Lau, tañ sêmoasac ñac tonec me nê awê nañ, sêñac êsêac êndu.”

¹² Ma Isak kêsê gêñ kêsêp gamêñ tonañ ma gêjam ñanô kêlêlêc ñêñgeñ su. Apômtau gêjam mec eñ, ¹³ tec ñac tau kêtù ñac tolêlôm ma nê awa kêtù kapôên e kêsalê eñ auc. ¹⁴ Ênê domba to bulimakao taêsam sêmoa ma sakiñwaga gwalêkinñ. Pilisti sêlic e têtac sec. ¹⁵ Bumata samob, tañ tamanê sakiñwaga sêkwê gêdêñ tama Abraham nê têm nañ, Pilisti sêsuñ auc ma sêkêñ nom kêsêp. ¹⁶ Ma Abimelek kêsôm gêdêñ Isak gebe “Ôêc ôna gebe aôm kôtu ñaclai ñatau kôlêlêc aêac su.”

¹⁷ Amboac tonañ Isak gêwl gamêñ ôñê sinñ jagêjam bec ança gaboañ Gerar ma gêñgôn tônê. ¹⁸ Ma Isak kêgawê bumata, tañ sêkwê gêdêñ tama Abraham nê têm nañ sa kêtiam. Abraham gêmâc êndu, tec Pilisti sêsuñ bumata tonañ auc. Ma eñ gê ñaê, tañ tama Abraham gê su nañ sa kêtiam. ¹⁹ Mago gêdêñ tañ Isaknê sakiñwaga sêkwê bumata ança gaboañ e têtap bu sa nañ, ²⁰ gejobwaga bôcña ança Gerar sêsôm Isaknê gejobwaga bôcña gebe “Bu tonec aêacma.” Tec eñ kêsam bumata tau gebe “Esek,” gebe êsêac sêsôm eñ. ²¹ Ma êsêac sêkwê bumata teñ kêtiam ma sêsôm tauñ kêtù bu tonañña amboac tonañgeñ. Tec eñ kêsam bumata tau gebe “Sitna.” ²² Ma eñ gêwi gamêñ tônê sinñ ma kêkwê bumata wakuc teñ. Êsêac sêsôm tauñ kêtù bu tonañña atom, tec kêsam ñaê gebe “Rehobot,” + ma kêsôm gebe “Galoc Apômtau kêkêñ ñasawa gêdêñ aêac gebe tatu taêsam ança gamêñ tau.”

* 25:34: Edom ñam gebe Kokoc.

²³ Anğa ônê Isak jakêpi Ber-Seba. ²⁴ Ma Apômtau geoc tau lasê gêdên en gêdên gêbêc tonan ma kêsôm gebe “Tamam Abraham nê Anôtô aê. Ôtêc taôm atom gebe aê jawiñ aôm ma gabe janam mec aôm to jakên nêm wakuc têtû taêsam kêtû ñoc sakiñwaga Abrahamña.” ²⁵ Ma Isak gêboa altar teñ sa ma awa gêjac Apômtaunê ñaê, go gê becobo. Ma Isaknê sakiñwaga sêkwê bumata teñ.

Isak agêc Abimelek sêmoatiñ poac

²⁶ Go Abimelek anğa Gerar gêdên en gêja. Nê ñac Ausat to nê siñwaganên ñac ñamataña Pikol sêwiñ en. ²⁷ Isak kêsôm gêdên êsêac gebe “Amac têtac gedec aê, tec ajanda aê anğa nêm gamên ma galoc amên kêtû agenña.” ²⁸ Êsêac sêsôm gebe “Aêac alic gêc awêgen gebe Apômtau gêwiñ aôm, tec taên gêjam gebe awiñ aôm ma tatôc lemen ma tamoatiñ poac êndên taun, ²⁹ gebe aôm ôngôm aêac sec atom êtôm aêac amoasac aôm atom ma agôm aôm ñajamgen e asakiñ aôm tobiñmalôgen gôêc gômôên. Apômtaunê mec kêpi aôm sugac.” ³⁰ Tec Isak geno moasiñ gêdên êsêac sen to sênôm. ³¹ Gêdên bêbêc kanucgen ac dêdi ma têtôc lemen gêdên taun ma Isak kejon êsêac ma êsêac sebon taun tobiñmalôgen.

³² Gêdên bêc tonan Isaknê sakiñwaga dêdên en sêja ma sêkên ñawae gêdên en kêtû bumata, tañ sêkwê nanña, ma sêsôm gêdên en gebe “Aêac atap bu sa.” ³³ En kêsam bumata tau gebe “Siba,” ñam gebe Tatôc lemen. Kêtû tonanña malac ñaê gebe Ber-Seba e mêngêdên galoc.

³⁴ Esaunê jala kêtû 40 ma en gêjam ñac gamên Hetña Beri nê latuo Judit to ñac Hetña Elon nê latuo Basemat têtû ênê awê agêc. ³⁵ Ma êsêagêc sêgôm Isak agêc Rebeka nêñ ñalêlôm ñawapac sec. * † ‡ §

27

Jakob gêjam genjen tamanê mec

¹ Isak kêtû ñamalacanô ma mataanô kêtû waô e gêlic gamên kêtôm atom. Gêdên tonan en gêmôêc nê ñacsêga Esau ma kêsôm gêdên en gebe “Latucenec.” Ma en gêjô en awa gebe “Aê tec gamoa.” ² Ma en kêsôm gebe “Gôlicgac me, aê katu ñamalacanô sugac ma gajam kauc ñoc bêc jamac ênduña. ³ Tec ôkôc nêm waba gwadaña, nêm talam to sôb naôtap gwada sa anğa salen êtu aêña ⁴ ma ômansañ gên tau êtôm aê têtac êwiñ, go ôkôc mênjanin gebe janam mec aôm su acgom, go jamac êndu.”

⁵ Ma Rebeka tanasun gêjac bin, tañ Isak kêsôm gêdên latu Esau nan. Esau gêja salen kêtû êkôc gwadaña su acgom, ⁶ go Rebeka kêsôm gêdên latu Jakob gebe “Aê ganô tamam kêsôm bin gêdên têtam Esau gebe ⁷ ‘Ôkôc gwada êtu aêña, mênômansañ gên tau gebe janiñ ma janam mec aôm êmun jakô Apômtau lanônêmña, go jamac êndu.’ ⁸ Kêtû tonanña, latucenec, tanam wamu ñoc bin, tec jajatu aôm nec. ⁹ Ôna ôkôc nonin ñalatu kapoac luagêc anğa ñaton mênjamansañ tamamnê gên êtôm têtac êwiñ ¹⁰ ma ôkên êndên tamam êniñ gebe ênam mec aôm êmun, go êmac êndu.” ¹¹ Mago Jakob kêsôm gêdên têna Rebeka gebe “Aôm gôlic gebe teoc Esau en ñac ôlilu amuc-amuc, mago aê ôlic selec. ¹² Moae tamoc êmoasac aê e ênsaê gebe kasau en ma êpuc boa aê êjô mec su.” ¹³ Têna kêsôm gêdên en gebe “Latucenec, bin êpuc boa aômña êpi aê. Aôm tanam wamu ñoc bin naôkôc gên tau ômôên.” ¹⁴ Tec en gêja ma kêkôc gên luagêc jakêkên gêdên têna. Ma têna kêmasañ gên kêtôm tama têtac gêwiñ. ¹⁵ Go Rebeka kêkôc ñacsêga Esau nê ñakwê omña, tañ gêc ténanê andu nan, ma kêkên gêdên ñac saun Jakob kêsô. ¹⁶ Ma kêkwa Jakob lêma to gêsutêkwa auc ña nonin ñaôlic. ¹⁷ Go kêkên gwada to polom, tañ en kêmasañ nan, kêsêp latu Jakob lêma.

¹⁸ Ma en kêsô gêdên tama jakêsôm gebe “Tamoc.” Ma en kêsôm gebe “Aê tec gamoa. Latucenec, aôm asa.” ¹⁹ Jakob kêsôm gêdên tama gebe “Nêm ñacsêga Esau aê. Aê gagôm

* 26:35: Esek ñam gebe Kisa. † 26:35: Sitna ñam gebe Siñ. ‡ 26:35: + Rehobot ñam gebe Ñasawa. § 26:35: Ber-Seba ñam gebe Bumata têtôc lemenña. Alic 21:31.

biñ, tañ kôsôm gêdêñ aê nan, ñanô kêsa. Galoc ôndi sa ma ôniñ ñoc gwada gebe ônam mec aê.” ²⁰ Mago Isak kêsôm gêdêñ latu gebe “Latucenec, amboac ondoc, tec kôtap gwada sa seben.” Enj gêjô enj awa gebe “Ñam gebe Apômtau, aômnêm Anôtô tau, kêkêñ gêdêñ aê.” Go Isak kêsôm gêdêñ Jakob gebe ²¹ “Latucenec, ômôêñman, gebe jamoasac aôm e jajala gebe latuc Esau aôm biññanô me masi.” ²² Tec Jakob jakêsa tama Isak ñagala. Enj kêmooasac enj ma kêsôm gebe “Awam kêtôm Jakob awa, mago lêmam kêtôm Esau lêma.” ²³ Ma enj kêjala enj atom gebe lêma amuc-amuc kêtôm têwa Esau lêma, tec gêjam mec enj. ²⁴ Enj kêsôm gebe “Aôm latuc Esau biññanô me masi.” Enj gêjô enj awa gebe “Aê tau tonec.” ²⁵ Go enj kêsôm gebe “Ôkêñ gêñ êndêñ aê mênjaniñ latucnê gwada ma janam mec aôm.” Tec enj kêkêñ gêñ gêdêñ enj geñ ma kêkêñ wain gêdêñ enj gênôm. ²⁶ Go tama Isak kêsôm gêdêñ enj gebe “Latucenec, mênjôtu gasuc ma ôlêsoñ aê.” ²⁷ Ma enj kêtû gasuc to kêlêsoñ enj. Ma Isak gêñu ênê ñakwê ñamalu ma gêjam mec enj to kêsôm gebe

“Gôlicgac me, latucnê ñamalu

kêtôm kôm, tañ Apômtau gêjam mec nan,
ñamalu gêjam sañiñ.

²⁸ Anôtô êkêñ maniñ umbonña êsêlô êpi aôm
to nom ñalêsi ma polom to wain ñanô lasê.

²⁹ Enj êkêñ tentenlatu sênam sakiñ aôm
to laum sewec êndêñ aôm.

Ôtu lasiminêñ ñatau

to tênam latui sewec êndêñ aôm.

Aê japuc boa lau, tañ sêpuc boa aôm

to janam mec êsêac, tañ sênam mec aôm.”

³⁰ Isak gêjam mec Jakob su ma Jakob gêwi tama Isak siñ dambêgen, ma têwa Esau anja salenj gêmênj. ³¹ Enj kêmasaanj nê gwada amboac tonan ma kêkêñ gêdêñ tama. Ma enj kêsôm gêdêñ tama gebe “O tamoc, ôndi sa ma ôniñ latômnê gwada gebe ônam mec aê.” ³² Tama Isak kêsôm gêdêñ enj gebe “Aôm asa.” Enj gêjô enj awa gebe “Aôm latôm ñacsêga aê, Esau.” ³³ Go Isak kêtakê ñanôgen ma kêsôm gebe “Amboac ondoc, aôm gômôêñ atomgen ma asa kêtap gwada sa to kêkêñ gêdêñ aê gaen ma gajam mec enj su. Biññanô, mec kêpi enj sugac, oc êwê kainj.” ³⁴ Esau gêñô tamanê biñ tonan ma kêtakic to kêtan lasê ma kêsôm gêdêñ tama gebe “O tamoc, ônam mec aê amboac tonanjenmanj.” ³⁵ Mago enj kêsôm gebe “Lasim gêmênj kêbôli tau kêpi aôm ma kêjanjo aômnêm mec su.” ³⁶ Ma Esau kêsôm gebe “Ac sê ênê ñaê gebe Jakob jagêdêñgenj gebe enj kêsau aê kêtû dim luagêc sugac. Enj kêjanjo ñoc gêñlênsêm ñacsêganja ma galoc enj kêjanjo ñoc mec su gêwiñ.” Go enj kêsôm gebe “Aôm kôgaminj mec tenj kêtû aênja me masi.” ³⁷ Isak gêjô Esau awa gebe “Ôlic acgom, aê kakêñ enj kêtû nêm ñatau ma kakêñ lasii samob gêdêñ enj gebe têtû ênê sakiñwaga ma kakêñ polom to wain gêdêñ enj gêwê kainj. O latucenec, aê janam aôm sa ña gêñ amboac ondoc.” ³⁸ Esau kêsôm gêdêñ tama gebe “O tamoc, aômnêm mec tagenjenj gêc me masi. O tamoc, ônam mec aê amboac tonanjenmanj.” Ma Esau gêoc awa sa ma kêtan lasê.

³⁹ Go tama Isak gêjô enj awa gebe

“Malam ôñgônña ênêc jaêc kôm tonjalêsi
to gamênj maniñ umbonña êsêlô êsêpña.

⁴⁰ Nêm siñ êlôm aôm

ma ônam sakiñ lasim.

Mago embe ôñgôm ôtu wakac,

go bêc tenj ônsaic ênê sakiñ su

êkônin aôm tônj êtiam atom.

Isak kêsakiñ Jakob gêja Haran

⁴¹ Galoc Esau têtac gedec Jakob kêtû mec, tañ kêtap sa anğa tamanê nanğa. Ma Esau kêsôm gêdêñ tau gebe “Bêc tatanğ tañjiboa êtu tamocña kêdabinğ. Su, go janac lasic Jakob êndu.” ⁴² Rebeka gêñô latusêga Esau nê biñ tonanğ nabonğa, tec kêsakinğ biñ gêdêñ ñac saunğ Jakob ma kêkalem enğ ma kêsôm gêdêñ enğ gebe “Ôlic acgom, têwam Esau gebe êkac kamocgôc. Enğ gebe ênac aôm êndu, tec kêkic aômnêm biñ. ⁴³ Kêtu tonanğa, latucenec, tañam wamu aê aoc. Ôndi ôêc ôndêñ lucñac Laban ôna Haran. ⁴⁴ Ômoa ôwiñ enğ têm ñagêdô e têwamnê ñalêlôm êtu malô ⁴⁵ e têtac ñandanğ êônğ su ma êliñ biñ, tañ gôgôm gêdêñ enğ nanğ sinğ, ocgo jasakinğ biñ êwac gebe ômu ômôênğ. Êtu asagenğa amagêc lulugenğ ananğa awi aê sinğ êndêñ bêc tagenğ.”

⁴⁶ Ma Rebeka kêsôm gêdêñ Isak gebe “Aê ôlic ñakam kêtû lau gamêñ Hetña nêñ lauonğa. Jakob embe ênam lau Hetña nêñ awê tenğ êwiñ êtôm laocoagêc, awê tenğ anğa lau gamêñ tonecña nêñ, go aê jamoa nom êtu agenğa.”

28

Jakob gêdi gêja gamêñbôm

¹ Go Isak gêmôêc Jakob ma gêjam mec enğ, go kêjatu enğ ma kêsôm gebe “Ônam awê gamêñ Kanaanğa tenğ êtu nêm awê atomanô. ² Ôndi ôêc ôna Mesopotamia ôndêñ tênam tama Betuel nê andu ma ônam awê tenğ anğa tênamnê luñac Laban nê latuionênğ. ³ Njanğa ñatau Anôtô ênam mec aôm gebe ôtap gôlôac wakuc sa e ôtu taêsam ma ôtu lau tom-tom. ⁴ Enğ êkêñ Abrahamnê mec ñanô êndêñ aôm to nêm wakuc, gebe nom, tañ Anôtô kêkêñ gêdêñ Abraham ma aôm gômoa amboac ñac jaba nanğ, êtu aômnêm gêñ.” ⁵ Amboac tonanğ Isak kêsakinğ Jakob gêja Mesopotamia gêdêñ ñac Aramğa Betuel latu Laban, Esau agêc Jakob tenenğ Rebeka nê luñac.

Esau gêjam awê tenğ

⁶ Esau gêlic gebe Isak gêjam mec Jakob ma kêsakinğ enğ gêja Mesopotamia gebe ênam awê anğa ônê ma gêdêñ tañ gêjam mec enğ nanğ, kêjatu enğ gebe “Ônam awê gamêñ Kanaanğa tenğ êtu nêm awê atomanô,” ⁷ ma Jakob tañğa wamu tama agêc têna ma gêc gêja Mesopotamia. ⁸ Tec Esau kêjala gebe tama Isak gêlic lauo gamêñ Kanaanğa ñajam atom ⁹ ma Esau gêdêñ Ismael gêja ma gêjam Abraham latu Ismael latuo, Nebajot luo Mahalat kêtû ênê awê gêwiñ awêlu, tañ enğ gêjam su nanğ.

Jakob gêc mê anğa Betel

¹⁰ Jakob gêdi anğa Ber-Seba kêsêlêñ kepenğ Haran gêja ¹¹ e kêsa ñasawa tenğ jagêc gebe oc kêsêp su. Enğ kêkôc poc, tañ sêc gamêñ tonanğ nanğ, ñatenğ gedenğ kêtû nê kwalim ma kêsa tau sic gebe ênêc bêc. ¹² Ma gêc mê gebe têcwale tenğ kêkô nom ma ñatêpôê jadinğenğ undambê. Ma Anôtônê anğela sêpi-sêsêp sêmoa têc. ¹³ Ma gêlic Apômtau kêkô têcônğa ma kêsôm gebe “Apômtau, tamamagêc Abraham agêc Isak nêñ Anôtô aê. Nom, tañ gôêc nanğ, aê gabe jakêñ êndêñ aôm to nêm wakuc. ¹⁴ Ma aômnêm wakuc oc ñanô lasê têtôm ganğac gwêcña ma sêlainğ tauñ sêmu gamêñ oc kêsêp to oc kêpi ma gamêñ gêmu kêsêp to gêmu kêpiña sêna ma aôm to nêm wakuc nêm mec ñamoasinğ êmoasinğ gôlôac to gôlôac êtôm nom ñagamênğenğ êna. ¹⁵ Gôlicgac me, aê gawinğ aôm ma gabe jajop aôm êtôm nêm lêñ ôsanğa samobgenğ ma gabe jawê aôm e ômu ômôênğ gamêñ tonec êtiam, gebe aê jawi aôm sinğ atom e jangôm biñ, tañ gajac mata gêdêñ aôm nanğ ñanô êsa acgom.” ¹⁶ Jakob gêc bêc e mata gêlac ma kêsôm gebe “Biññanôgenğ, Apômtau gêmoa gamêñ tonecgoc ma aê gajam kauc.” ¹⁷ Ma enğ kêtêc tau ma kêsôm gebe “Gamêñ tonec gamêñ dabunğoc. Anôtô tau nê andu ma undambê ñasacgêdô tonec.”

¹⁸ Gêdêñ bêbêc kanucgenğ Jakob gêdi sa ma gêjac poc, tañ gedenğ kêtû nê kwalim nanğ, sa kêkô kêtû ñabelo ma kêkêc niptêkwi kêpi poc tau. ¹⁹ Enğ kêsam gamêñ tau ñaê gebe Betel. Gêmunğenğ sêsam malac tonanğ ñaê gebe Lus. ²⁰ Ma Jakob gêjac mata biñ amboac tonec

gebe “Anôtô embe êwiñ aê ma ejop aê anğa intêna, tec jasa nec, ma êkênj mo aê janiñ to ñakwê aê jasôña êndênj aê ²¹ e jaô lasê tamocnê andu tobiñmalôgenj êtiam, go Apômtau êtu ñoc Anôtô. ²² Poc tonec gajac sa kêkô kêtú ñabelo êtu Anôtônê andu. Ma gênj samob, tañ aôm ôkênj êndênj aê nañ, aê jakênj gênj 10-10 ñateñ ñanô-teñ ñanô êtômgenj êmu êndênj aôm êwac.” *

29

Jakob gêjam sakinj Laban gêjô Rahel agêc Lea

¹ Go Jakob gêdi ma kêsêlênj e gêô lasê lau oc kêpiña nêñ gamênj. ² Mata geso gamênj, tec gêlic bumata teñ kêpoac kôm ma domba toñ têlêac sêc ñagala gebe domba têtáp nêñ bu sa anğa bumata tau. Poc kapôênj kêgadê bumata tau. ³ Domba ñatonj samob embe sêpi tagenj su, go ñagejobwaga sêôc poc su anğa bumata ma sêkênj bu êndênj domba sênôm. Su, go sêkênj poc êmu ñamala naênjandê bu auc êtiam.

⁴ Ma Jakob kêsôm gêdênj êsêac gebe “O ñoc lasitêwaiac, amac anğa ondoc.” Êsêac sêsôm gebe “Aêac anğa Haran.” ⁵ Enj kêsôm gêdênj êsêac gebe “Amac ajala Nahor latu Laban me masi.” Êsêac sêsôm gebe “Aêac ajala enğac.” ⁶ Enj kêsôm gêdênj êsêac gebe “Enj gêmoa ñajam me masi.” Êsêac sêsôm gebe “Gêmoa ñajam. Ôlic enj latuo Rahel gêmênj gêwiñ domba.” ⁷ Enj kêsôm gebe “Amboac ondoc, oc kêkô ñaluñ, tec bôc sêsô sapa sêna atomgenj, akênj bu êndênj êsêac, go aêc ana gebe sêniñ gêgwanmañ.” ⁸ Mago êsêac sêsôm gebe “Aêac atôm atom tagenj. Domba ñatonj samob sêpi tagenj acgom, go aôc poc su anğa bumata ma akênj bu êndênj domba sênôm.”

⁹ Enj gêjam biñgalôm gêwiñ êsêac gêmoa, ma Rahel gêô lasê gêwiñ tamanê domba gebe enj gejob êsêac. ¹⁰ Jakob gêlic sa lanğwa Laban nê latuo Rahel to nê domba, go gêja gêôc poc su anğa bumata ma kêkênj bu gêdênj sa lanğwa Laban nê domba sênôm. ¹¹ Go Jakob kêsôp Rahel ma kêtañ lasê. ¹² Go Jakob gêwa tau sa gêdênj Rahel gebe “Tamamnê gôlôacnênj teñ aê, gebe tinoc Rebeka.” Tec Rahel kêlêti jakêsôm ñawae gêdênj tama.

¹³ Laban gênjô luu latu Jakob ñawae ma kêlêti gebe êkôc enj sa. Enj kêmbôênj to kêsôp enj, go gêwê enj kêsô nê andu. Jakob gêjac nê lênj samob ñamiñ gêdênj Laban ¹⁴ ma Laban kêsôm gêdênj enj gebe “Biññanô, aênoc ñatê ñagêdô aôm.” Ma Jakob gêmoa gêwiñ enj ajônj teñ.

¹⁵ Go Laban kêsôm gêdênj Jakob gebe “Aôm anğa ñoc gôlôacnênj, tec ônam sakinj aê ñaôma me. Ôsômmanj, jakênj ñagêjô amboac ondoc êndênj aôm êjô nêñ kôm.” ¹⁶ Ma Labannê latuoagêc sêmoa, awêsêganê ñaê gebe Lea ma awê sauñ nê gebe Rahel. ¹⁷ Lea lanjôanô tutuc, mago Rahel ôli to lanjôanô latu-latu. ¹⁸ Ma Jakob têtac gêwiñ Rahel, tec enj kêsôm gebe “Aê gabe janam sakinj aôm jala 7 êjô latômô sauñ Rahel su.” ¹⁹ Laban kêsôm gebe “Jakênj enj êndênj aôm oc ñajam êlêlêc jakênj enj êndênj ñac jaba teñ su. Amboac tonanj ômoa ôwiñ aê.” ²⁰ Tec Jakob gêjam sakinj jala 7 kêtú Rahelña. Enj têtac gêwiñ enj ñanô, tec gêlic ñasawa tonanj kêtôm bêc luagêcgenj.

²¹ Go Jakob kêsôm gêdênj Laban gebe “Ôkênj ñoc awê êndênj aê gebe jamoa jawiñ enj gebe ñoc têtac gêbacnê.” ²² Ma Laban kêkalem lau malacña samob sêpi tagenj ma geno moasiñ teñ. ²³ Mago gêdênj kêtulala enj kêkôc latuo Lea ma gêwê enj gêdênj Jakob gebe êmoa êwiñ enj. ²⁴ (Laban kêkênj nê sakinjwagao Silpa gêdênj latuo Lea gebe ênam sakinj enj.) ²⁵ Ma gêdênj bêbêcgenj Jakob gêlic gebe Lea. Ma enj kêsôm gêdênj Laban gebe “Aôm gôgôm aê amboac ondoc. Aê gajam sakinj aôm kêtú Rahel ña atom me. Aôm kôsau aê kêtú asagenjña.” ²⁶ Laban gêjô enj awa gebe “Aêacma mêtê gebe awê sauñ ênam ñac êmuñ awêsêga nec gêc atom. ²⁷ Agêc amoa awiñ taôm e woke tonec êmbacnê, go aêac akênj awê teñ êndênj aôm êwiñ. Ma aôm ônam sakinj aê jala 7 êtiam êjô awê tau.” ²⁸ Jakob gêlic ñajam ma agêc sêmoa sêwiñ taunj e woke tau gêbacnê, go Laban kêkênj latuo Rahel gêdênj enj gêjam. ²⁹ (Laban

* 28:22: Betel ñam gebe Anôtônê andu.

kêkêñ nê sakinwagao Bilha gêdêñ latuo Rahel gebe ênam sakin en.) ³⁰ Ma Jakob gêmooa gêwiñ Rahel amboac tonanğen ma têtac gêwiñ Rahel kêlêlêc Lea su. Ma en gêjam sakin Laban jala 7 gêwiñ.

Jakobnê wakuc

³¹ Apômtau gêlic gebe Jakob têtac gedec Lea, tec kêkêñ en kêkêkam ñapalê. Mago Rahel en awê kapoac. ³² Ma Lea taê ma kêkêc ñapalê ñac ma gê ênê ñaê gebe Ruben gebe en kêsôm gebe” Apômtau mata gê ñoc gêñ wapac ma galoc ñoc akwen oc têtac êwiñ aê.” ³³ En taê kêtiam ma kêkêc ñapalê ñac ten ma kêsôm gebe “Apômtau gêñô su gebe têtac gedec aê, tec kêkêñ latuc tonec gêwiñ.” Ma gê ênê ñaê gebe Simeon. ³⁴ En taê-kêtiam ma kêkêc ñapalê ñac ten ma kêsôm gebe “Galoc ñoc akwen êsap aê têtac gebe aê kakêc ênê latui têtac.” Kêtu tonanğa en gê ênê ñaê gebe Lewi. ³⁵ Ma en taê kêtiam ma kêkêc ñapalê ñac ten ma kêsôm gebe “Galoc aê gabe jalambin Apômtau.” Kêtu tonanğa en gê ênê ñaê gebe Juda. Go kêkêc gôlôac kêtiam atom. *

30

¹ Rahel kêsaê gebe en oc êkêc ñapalê êjô Jakob atom, tec gêjam lêmuñ têtawo ma kêsôm gêdêñ Jakob gebe “Ôka ñoc gôlôac lasê. Embe masi, oc jamac êndu.” ² Jakob têtac ñandan kêsa gêdêñ Rahel ma kêsôm gêdêñ en gebe “Aê gajô Anôtô su me. En kégamin têtac lêtac lêtac ñanânô gêdêñ aôm.” ³ Go en kêsôm gebe “Ñoc sakinwagao Bilha tonec. Ômoa ôwiñ en gebe êkêc ñapalê êngôn aê labucm gebe jatap latuc ten sa anğa ênê.” ⁴ Tec kêkêñ nê sakinwagao Bilha gêdêñ Jakob kêtu ênê awê ma Jakob gêmooa gêwiñ en. ⁵ Ma Bilha taê e kêkêc ñapalê ñac gêjô Jakob. ⁶ Go Rahel kêsôm gebe “Anôtô kêmetêc aê ma kêkêñ taña aê aoc, tec kêkêñ latuc gêdêñ aê.” Kêtu tonanğa en gê ênê ñaê gebe Dan. ⁷ Ma Rahelnê sakinwagao Bilha taê kêtiam ma kêkêc latu kêtu luagêcña gêjô Jakob. ⁸ Ma Rahel kêsôm gebe “Aêagêc teoco amônar taun ñajanğen e kaku en tulu.” Tec gê ñapalênê ñaê gebe Naptali.

⁹ Lea kêsaê gebe oc êkêc gôlôac êtiam atom, tec kêkêc nê sakinwagao Silpa ma kêkêñ en gêdêñ Jakob kêtu ênê awê. ¹⁰ Ma Leanê sakinwagao Silpa kêkêc latu ten gêjô Jakob. ¹¹ Ma Lea kêsôm gebe “Aê katap ñoc ñajam sa.” Ma gê ênê ñaê gebe Gad. ¹² Go Leanê sakinwagao Silpa kêkêc latu kêtu luagêcña gêjô Jakob. ¹³ Ma Lea kêsôm gebe “Aê gamooa totêtac wapigen. Binğanô, lauo sêlambin aê.” Tec gê ênê ñaê gebe Aser.

¹⁴ Gêdêñ têtac sejon kôm ñanô sanğa nañ, Ruben gêja kôm ma kêtac kañanô ñagêdô sa, tañ lauo kapoac sêkêc êtu sêkêkam ñapalêña. En kêkêñ gêdêñ têtac Lea. Ma Rahel kêsôm gêdêñ Lea gebe “Ôkêñ latômnê kañanô êndêñ aêmanğ.” ¹⁵ Ma Lea kêsôm gebe “Amboac ondoc, aôm kôjanğo ñoc akwen su, nec gôlic amboac gêñ ñaôma me. Ma galoc gobe ôkêc latucnê ka ñanô su amboac tonanğen me.” Ma Rahel kêsôm gebe “Amboac tonanğ êmbêc tonec êmoa êwiñ aôm êjô latômnê ka ñanô.” ¹⁶ Gêdêñ kêtula Jakob gêmu gêmên anğa kôm ma Lea kêpuc en têtac ma kêsôm gebe “Ôndêñ aê omêñmanğ gebe aê gajam ôli aôm ña latucnê ka ñanô.” Tec gêmooa gêwiñ en gêdêñ gêbêc tonanğ. ¹⁷ Ma Anôtô kêkêñ taña Lea e taê ma kêkêc latu kêtu lemen tenğa gêjô Jakob. ¹⁸ Ma Lea kêsôm gebe “Anôtô kêkêñ latuc ten gêdêñ aê gêjô aê kakêñ ñoc sakinwagao gêdêñ ñoc akwen.” Ma gê ênê ñaê gebe Isakar. ¹⁹ Go Lea taê kêtiam ma kêkêc latu kêtu 6ña gêjô Jakob. ²⁰ Ma Lea kêsôm gebe “Anôtô kêkêñ gêñ ñajam gêdêñ aê. Galoc ñoc akwen etoc aê sa gebe aê kakêc latuci 6 gêjô en.” Ma en gê ênê ñaê gebe Sebulon. ²¹ Tonanğ su, go en kêkêc latuo ten ma gê ênê ñaê gebe Dina.

²² Go Anôtô taê gêjam Rahel ma kêkêñ taña en ma gêlêc sa gebe êkêc ñapalê. ²³ En taê ma kêkêc ñapalê ma kêsôm gebe “Anôtô gesen ñoc binğ majocña su,” ²⁴ ma gê ênê ñaê gebe Josep ma kêsôm gebe “Apômtau êkêñ latuc ten mênğwiñ.”

Jakob kêmasanğ binğ gêdêñ Laban

* **29:35:** Lau tonanğ sêlic nêñ om awê to ñacña woke samuc tenğ.

²⁵ Rahel kékôc Josep su, go Jakob kêsôm gédênj Laban gebe “Ôsakinj aê jamu jana ñoc malac to ñoc gamênj. ²⁶ Ôkênj ñoc lauo to ñoc gôlôac êndênj aê gebe aê gajam sakinj aôm kêtú êsêacña. Ôlôc, go jaêc jana. Aôm kôjala sakinj, tañ gajam gédênj aôm nanjac.” ²⁷ Ma Laban kêsôm gédênj enj gebe “Ôlic aê ñajammañ. Aê kapuc kapoac ma katap sa gebe Apômtau gêjam mec aê kêtú aômña. ²⁸ Ôsam nêm ñaôli ma aê gabe jakênj êndênj aôm.” ²⁹ Ma Jakob kêsôm gédênj enj gebe “Taôm kôjala sakinj, tañ gajam nanj, ma gôlic nêm bulimakao to bôc ñagédô sêmoa ñalênj gédênj aê gajob êsêacña, ³⁰ gebe luagêcgenj sêmoa gédênj aê gamênj atomgenj ma galoc têtú taêsam, ma Apômtau gêjam mec aôm gédênj ñasawa, tañ aê gamoa gawinj aôm nanj. Mago galoc amboac ondóc. Aê janam kôm janam tauc ñoc gôlôac sa êndênj ondócgenj.” ³¹ Ma Laban kêsôm gebe “Amboac tonañ aê jakênj asagenj êndênj aôm.” Ma Jakob gêjô enj awa gebe “Ôkênj gênj tenj êndênj aê atom. Aôm embe ôlôc êndênj ñoc binj tonec, go aê jatu gejobwaga ma jajop nêm bôc êtiam. ³² Galoc aê janac nêm bôc pebenj kêsí ma jajalinj bôc ôlinj komokom to tictêla-tictêla samob sa ma domba jejec to noninj komokom to tictêla-tictêla amboac tonangenj ma gênj tonañ têtú ñoc ñaôli. ³³ Êtu ñamu binj tonec êwaka aê sa gebe aê ñac gédênj gebe Aôm embe ômôênj gebe ônac ñoc ñaôli kêsí ma ôlic noninj, tañ ôlinj komokom to tictêla-tictêla atom to domba, tañ jejec atom nanj ñatenj, go ôlic aê amboac ñac genjenj.” ³⁴ Laban kêsôm gebe “Ñajam, amboac tonañ nêm binj êtu tôñ.” ³⁵ Mago gédênj bêc tecenañ Laban kékôc noninj kapoac talô-talô to tictêla-tictêla ma noninj têna ôlinj komokom to tictêla-tictêla samob su, samob, tañ ôlinj sêpsêp ñagec gêc nanj, to domba jejec samob amboac tonañ ma kékênj gédênj latui sejop. ³⁶ Ma gêc gêja e intêna ñasawa kêtôm bêc têlêac genj êsêagêc Jakob kêsí ma Jakob gejob Labannê bôc ñagédôgenj.

³⁷ Go Jakob kékôc kalatu anja kalelonj to otic ma kaopo ma gebenj ñaôlic ñatalô tictêla-tictêla. ³⁸ Enj kékôc kalatu, tañ kêmasañ su nanj, jaketoc kékô busawa, kékô suc, tañ bôc sêmênj sênôm bu kêsêpña nanj, kékô bôc lanjônênj solop. Go gédênj noc sênôm buña bôc sêgêli taunj sêmoa. ³⁹ Bôc sêgêli taunj sêmoa sêkanônj gamênj, tañ kalatu sêkô nanj, tec sêsu ñalatu ôlinj talô-talô to komokom ma tictêla-tictêla. ⁴⁰ Domba tonañ sêmoa taunja ma Jakob kékênj bôc ñagédô lanjônj gédênj bôc ôlinj komokom to tictêla-tictêla, tañ sêmoa Labannê bôc ñatonj ñalêlôm nanj. Ma enj kêjalinj tau nê bôc ñatonj ñagédô sa ma kékênj nê gênj sêwiñ Labannê atom. ⁴¹ Embe bôc toôlinjwalô sênjêli taunj, go Jakob naetoc kalatu ênêc bôc lanjônênj êsêp suc ñalêlôm gebe sêlic kalatu ma sênjêli taunj. ⁴² Mago embe bôc toôlinj secsec, go naetoc kalatu êkô atom. Kêtú tonanja bôc toôlinj secsec têtú Labannê ma bôc toôlinjwalô têtú Jakobnê. ⁴³ Tec ñac tau kêtú ñac tolêlôm ma kêtap nê bôc ma sakinjwagao to ñac ma kamele to donjki taêsam sa.

31

Jakob gêwi Laban sinj

¹ Ma Jakob gênjô Laban latui sêsôm-sêsôm gédênj taunj gebe “Jakob kêjanjo tamenjinê gênj samob su. Anja tamenjinê gênj enj kêtap waba taêsam sa e kêtú ñac tolêlôm.” ² Ma Jakob kêsâe Laban lanjônô e gêlic kêtôm gêmunjenj kêtiam atom. ³ Tec Apômtau kêsôm gédênj Jakob gebe” Ômu tamami to nêm tawanj nênj gamênj ôna ma aê oc jawinj aôm.” ⁴ Ma Jakob kêsakinj binj gêja ma gêmôêc Rahel agêc Lea sêmênj kôm, tañ nê bôc sêmoa nanj, ⁵ ma kêsôm gédênj êsêagêc gebe “Aê galic tamemi lanjônô amboac tenj, enj gêlic aê ñajam amboac gêmunja kêtiam atom. Mago tamocnê Anôtô gêmoa gêwiñ aê. ⁶ Amagêc ajala gebe gajam sakinj tamemi tonoc ñaclai samucgenj. ⁷ Mago tamemi kêsau aê ma gêjam ñoc ñaôli ôkwi kêtú dim 10. Mago Anôtô kékô enj auc gebe êngôm aê sec atom. ⁸ Gédênj tañ enj kêsôm gebe ‘Bôc toôlinj komokom têtú nêm ñaôli’ nanj, bôc samob sêsu ñalatu toôlinj komokom. Ma gédênj tañ enj kêsôm gebe ‘Bôc toôlinj tictêla-tictêla têtú nêm ñaôli’ nanj, bôc samob sêsu

nalatu toôlin tictêla-tictêlagen. ⁹ Amboac tonan Anôtô kêkôc bôc su anga tameminê ma kêkên gêdên aê.

¹⁰ “Gêdên têm tañ bôc sêgêli tauñña nan, aê gaôc matocanô sa ma gaêc mê teñ ma galic nonin kapoac, tañ sêgêli nonin têna nan, ôlin komokom to tictêla-tictêla ma talô-talô. ¹¹ Go Anôtônê anela awa gêjac aê gêdên tañ gaêc mê gaêc nan, gebe ‘Jakob.’ Ma aê kasôm gebe ‘Aê tec gamoa.’ ¹² Ma enj kêsôm gebe ‘Ôc matamanô sa ma ôlic. Nonin kapoac samob, tañ sêgêli nonin têna nan, ôlin komokom to tictêla-tictêla ma talô-talô gebe aê galic gên samob, tañ Laban gêgôm gêdên aôm nan. ¹³ Aê Anôtô, tec gaoc tauc lasê gêdên aôm anga Betel nan, gêdên tañ aôm goenj oso poc ma gôjac mata binj gêdên aê nan. Galoc ôndi ôwi gamên tonec sinj ma ômu ôna gamên, tañ tênam kêkôc aômña nan.’ ”

¹⁴ Ma Rahel agêc Lea sêjô enj awa gebe” Aêagêc awê kainj gên ñagêdô to gênlênsêm ñagêdô gêc tamemainê andu me. ¹⁵ Enj gêlic aêagêc amboac lauo jaba. Enj kêtulu aêagêc ma kêjainj awa, tañ gêjô aêagêc nan, su. ¹⁶ Waba samob, tañ Anôtô kêkôc su anga tamemainê nan, kêtû aêagêc to ma gôlôac ma gên. Kêtû tonanña ôngôm binj samob, tañ Anôtô kêsôm gêdên aôm nan, ñanô êsamanj.”

¹⁷ Tec Jakob gêdi ma kêkên latui to nê lauo sêngônj kamele ñaô. ¹⁸ Ma enj gêwê nê bôc to gênj matenj jali samob, tañ kêtap sa nan, bôc samob, tañ têtû ênê gên gêdên enj gêmoa Mesopotamia nan, gebe êndênj tama Isak êna gamênj Kanaan.

¹⁹ Laban gêja gebe êkapiñ domba ñaôlilu. Ma Rahel gêjam genjenj tamanê anôtô gwam. ²⁰ Ma Jakob gêwê ñac Aramña Laban auc gebe kêkênj tau êc êna nec ñawae teñ gêdên enj atom. ²¹ Enj gêc tonê waba samobgenj gêja, go gêdi jagelom bu Euprat ma kêsêlênj lanjô gêlac gamênj lôcña Gilead.

Laban kêjanda Jakob

²² Bêc têlêac gêjaña, go sêsôm gêdên Laban gebe Jakob gêc gêja. ²³ Tec enj kejonj nê tawanj sêwinj enj ma kêjanda Jakob bêc 7 e gê enj tônj anga gamênj lôcña Gilead. ²⁴ Mago gêdênj gêbêc Anôtô jagêsunj mê gêdênj ñac Aramña Laban ma kêsôm gêdênj enj gebe “Ôlic taôm, ôsôm binj ñajam me sec êndênj Jakob atom.”

²⁵ Ma Laban kêka lêlêc Jakob. Jakob gê nê becobo kêkô lôc ma Laban to nê tawanj jasêlêwanj tauñ sêmoa gamênj lôcña Gilead. ²⁶ Ma Laban kêsôm gêdênj Jakob gebe “Aôm gôgôm asagenj, tec gôwê aê auc ma kôjanjo latucoagêc su amboac sinjwaga sêjanjo ñacjo, tañ sêku êsêac tulu nanj su. ²⁷ Kêtû asagenña aôm gôwê aê auc ma gôêc kelecgenj gômôênj. Aê gabe jambonj aôm ña wê to onj ma dauc, mago aôm kôsôm binj teñ gêdênj aê atom. ²⁸ Ma kêtû asagenña aôm godec gebe jalêsôp latucoagêc to dêbuci alinanô atom. Aôm gôgôm gênj meloc. ²⁹ Aê katôm gebe janjôm aôm sec. Mago tamamnê Anôtô kêsôm binj gêdênj aê gêdênj gêbêc tonan gebe ‘Ôlic taôm, ôsôm binj ñajam me sec teñ êndênj Jakob atom.’ ³⁰ Ma galoc aôm gôêc gômôênj gebe gôjam awam su tamamnê andunja. Mago kêtû asagenña aôm gôjam genjenj aênoc anôtôi gwam.” ³¹ Jakob gêjô Laban awa gebe “Aê katêc tauc gaboc aôm ôjanjo latômio su anga aênoc. ³² Aôm embe ôtap nêmanôtôi gwam sa anga ñac teñ nê, nanj oc êmoa mata jali atom. Aêacnênj tawanj sêmoa, tec ômbêlêm ñoc waba e ôtap nêmanj gên sa ma ôkôc êsêac sêlic.” Jakob gênjô Rahel gêjam genjenj gênj tau ñawae atom.

³³ Amboac tonan Laban kêsô Jakobnê bec gêja ma kêsô Leanê bec ma kêsô sakinjwagao luagêc nênj bec amboac tonanjenj, mago kêtap gênj tau sa atom. Go kêsa anga Leanê bec jakêsô Rahelnê. ³⁴ Ma Rahel kêkôc anôtôi gwam tau jakêsinj ôkwi gêc kamelenênj waba lau sêngônj ñaôña ñalêlôm ma enj tau gênjônj ñaô. Ma Laban kêbêlêm bec ñagênjêlôm samob ma kêtap gênj tau sa atom. ³⁵ Ma Rahel kêsôm gêdênj tama gebe “O ñoc ñatau, aê gadi sa kakô aôm lanjômnmê jakatôm atom, tec têtac ñandanj êndênj aê atom, gebe kakôc ajônj.” Tec gesom-gesom, mago kêtap anôtôi gwam tau sa atom.

³⁶ Go Jakob têtac ñandanj kêsa ma kêsôm Laban. Ma Jakob kêsôm gêdênj Laban gebe “Aê gagôm sec amboac ondoc. Aê gagôm keso ondoc tec kôjanda aê gômôênj nec. ³⁷ Aôm

kôbêlêm ñoc waba samob. Aôm kôtap nêm waba ondoc sa. Otoc gêñ tau ênêc awêgen êndên aênoc tawan to aômnêm tawan lanônêm gebe sêlic ma sêmêtôc aêagêcnên biñ. ³⁸ Aê gamoa gawiñ aôm jala 20. Nêm domba têna to noniñ têna sêjam ñalatu su atom ma aê gaen domba kapoac ten anga nêm domba ñaton atom. ³⁹ Gêñ, tañ kêam sec sêkac gêngic nañ, aê kakên gêdên aôm gebe ôlic nañ atom, aê tauc gajô anga aênoc. Aôm kôkac aê gebe jajô gêñ samob, tañ sêjam genjen gêdên ocsalô ma ônê, tañ sêjam genjen gêdên gêbêc nañ amboac tonanjen. ⁴⁰ Aê gamoa amboac tonanjen. Gêdên ocsalô oc kêpac aê êndu ma gêdên gêbêc malo gêjam aê. Ma bêc gedec matocanô. ⁴¹ Jala 20 aê gamoa gawiñ aôm anga nêm andu. Aê gajam sakin aôm jala 14 gêjô latômoagêc. Ma jala 6 gêjô nêm bôc. Mago aôm gôjam ñoc ñaôli ôkwi kêtú dim 10. ⁴² Tamocnê Anôtô, Abrahamnê Anôtô ma Isaknê kêtêc tau ñamôkê embe êmoa êwiñ aê atom, go aôm ôsakin aê tolemoc sawagen jana. Anôtô gêlic ñoc gêñwapac to lemoc ñakôm ma kêmêtôc nêm biñ gêdên gêbêc tonec.”

Jakob agêc Laban sêmoatiñ poac

⁴³ Go Laban gêjô en awa ma kêsôm gêdên Jakob gebe “Lauo tonec aênoc latucio, gôlôac tau aênoc gôlôac, bôc ñaton aênoc bôc ñaton ma gêñ samob, tañ aôm gôlic nañ, aênoc gêngoc. Mago ocsalô tonec aê janğôm asagen êndên latucio me êndên nêñ gôlôac, tañ êsêac sêkôc nañ. ⁴⁴ Ajôc, aêagêc tamoatiñ poac ten. Poac tau êtu ñabelo êwa aêagêc saña ten.” ⁴⁵ Tec Jakob kêkôc poc ten jagêjac sa kêkô kêtú ñabelo. ⁴⁶ Ma Jakob kêsôm gêdên nê tawan gebe “Ajon poc sa.” Ma êsêac sêkôc poc ma sêboa sa kêtú ton ten. Ma êsêac sen gêñ sêngôn poc tau ñaô. ⁴⁷ Laban kêsam ton tau gebe Jegar-Sahaduta, mago Jakob kêsam gêñ tau gebe Galed. ⁴⁸ Laban kêsôm gebe “Ton tonanjen kêtú ñabelo êwa aêagêc saña êkô ñasawa.” Kêtú tonanjen aen kêsam gêñ tau gebe Galed, ⁴⁹ ma alê poc gebe Mispa gebe en kêsôm gebe “Aêagêc embe tamoa jaêc tauñ, go Apômtau ejop aêagêc. ⁵⁰ Aôm embe ôtu kasec aê latucio me ônam lauo ñagêdô mênşewiñ latucio, nañ ôlic katômanjen gebe ñamalac ten tec mênğewiñ aêagêc atom nec, mago Anôtô oc êjala gebe gejob aêagêc.”

⁵¹ Go Laban kêsôm gêdên Jakob gebe “Ôlic ton to alê poc tonec, tañ aê gajac sa kêkô aêagêc ñasawa nañ. ⁵² Ton tau to alê poc tonec êtu ñabelo gebe aê janğeli ton tonec wacjalom nêm gamên atom, ma aôm ôngeli ton to alê poc tonec mênjolom aênoc gamên êtu ôngôm aê secña atom. ⁵³ Abrahamnê Anôtô to Nahornê Anôtô ma agêc tameninê Anôtô êtu ñac-mêtôcwaga êkô aêagêc ñasawa.” Ma Jakob kêtôc lêma gêdên tama Isak nê kêtêc tau ñamôkê. ⁵⁴ Ma Jakob kêkên da ten anga lôc tonanjen ma kêkalem nê tawan gebe sênin polom. Ma êsêac sen polom ma sêmoa lôc tau gêdên gêbêc samuc tonanjen.

⁵⁵ Gêdên bêbêc kanucgen Laban gedi ma kêlêşôp dêbui to latuio alinjanô to gêjam mec êsêac. Go gêwi êsêac siñ ma gêmu gêja nê gamên. * †

32

Jakob kêmasanjen tau gebe êndac Esau

¹ Ma Jakob kêkôc nê lên sa amboac tonanjen. Ma Anôtônê anjela dêdac en. ² Jakob gêlic êsêac ma kêsôm gebe “Anôtônê siñwaga êsêac.” Tec kêsam gamên tau ñaê gebe Mahanaim.

³ Go Jakob kêsakin nê lau jaen sêmuñ dêdên tewa Esau sêja, tañ gêngôn Edomnê gamên Seir. ⁴ Ma en kêtatu êsêac gebe “Asôm êndên ñoc ñatau Esau amboac tonec gebe Aômnêm sakinwaga Jakob kêsôm biñ tonec gebe Aê gamoa gawiñ Laban e mênğêdên galoc. ⁵ Ma aê katap bulimakao to donki ma bôc ñaton ma sakinwagao to ñac sa. Ma galoc kakên jaen gêdên ñoc ñatau gebe ôlic aê ñajamña.”

⁶ Lau jaenja sêmu dêdên Jakob sêja ma sêsôm gebe “Aêac aô lasê têwam Esau. En gedi gebe êpuc aôm tontôn to lau 400 sêwiñ en.” ⁷ Tec Jakob kêtakê ñanô ma gêmoa tonjalêlôm ñatutucgen ma gêwa lau, tañ sêwiñ en nañ, ma bôc ñaton to bulimakao ma kamele kêkôc

* **31:55:** Jegar-Sahaduta ñam gebe Ton tañ kêtú ñabelo. † **31:55:** Galed tonec Eholai awen ñam gebe Ton tañ kêtú ñabelo.

gêja ton luagêc. ⁸ En taê gêjam gêc tauja gebe “Esau embe êndac ton ten ma ensey su, go ton ten gacgen sêc sêna.”

⁹ Ma Jakob kêsôm gebe “O tamoc Abraham nê Anôtô ma tamoc Isak nê Anôtô, o Apômtau, aôm kôsôm gêdên aê gebe ‘Ômu ôna nê gamên to nê gamêgêc ma aê gabe jamoasin aôm.’ ¹⁰ Aê gên ñaôma nec katôm nê moasin to nê bin ñanên, tañ kôkên gêdên nê sakinwaga aê nan atom. Aê galom bu Jordan tonec tec kamêgôm ñoc tôcgen ma galoc katu ton luagêc. ¹¹ Aê jaten aôm gebe ônam aê kêsi êndên teoc Esau lêma, gebe aê katêc en. Moae êmên e ênac aêac samob êndu, ensey tenenji to nê gamêgêc êtômgen. ¹² Mago aôm kôsôm gebe ‘Aê gabe jamoasin aôm to jakên nê wakuc têtôm ganac gwêcña, tañ lau ten sêsa sa têtôm atom.’ ”

¹³ Ma en gêmoa ônê gêdên gêbêc tonan ma kêkôc nê gên samob, tañ kêtap sa nan, ñagêdô su gebe êwi sin êndên têwa Esau ñaôma. ¹⁴ En kêkôc nonin têna 200 to kapoac 20 ma domba 200 to kapoac 20, ¹⁵ ma kamela 30 tonên ñalutugen, tañ sênôm su nan, bulimakao tana 40 to kapoac 10, donki têna 20 to kapoac 10. ¹⁶ Bôc toton-toton tonan en kakên sêsêp sakinwaga lemen gêdên-gêdêngeñ ma kêsôm gêdên nê sakinwaga gebe “Amac amun aê ma akên ñasawa êsi tau êniñ ton êndên-êndên-geñña êngic êtômgen.” ¹⁷ En kêjatu ñac ñamataña gebe “Teoc Esau embe êndac aôm ma êtu kênac aôm gebe ‘Aôm nê ñatau asa. Aôm ôna ondoc. Gên, tañ gemun aôm nan asanê,’ ¹⁸ go ôsôm gebe ‘Êsêc têtû nê sakinwaga Jakobnê gên. En gebe êkên gên tau êndên ñoc ñatau Esau ñaômagen. En tau kêdaguc aêac.’ ” ¹⁹ En kêjatu bin tonan gêdên ñac kêtû luagêcña to têtêacña ma êsêc samob, tañ têtêdaguc bôc ñaton gêdên-gêdêngeñ nan. “Amac embe andac Esau, go asôm bin tagen tonan êndên en ²⁰ ma asôm ten tonec êwiñ gebe ‘Nê sakinwaga Jakob kêdaguc aêac.’ ” Jakob taê gêjam gebe “Aê jaê wama en ña gên, tañ gabe jakên ñaômagen êndên en nan, êmun acgom, go jalic en lanôanô êtu ñamu. Moae êkôc aê sa.” ²¹ Tec gên, tañ gebe êkên ñaômagen êndên Esau nan, kêsêlên gemun en ma en tau gêmoa bec ñamala gêdên gêbêc tonan.

Jakob agêc ñac ten sêmônân taun anga Peniel

²² Gêdên gêbêc tonan gêdi ma kêkôc nê awêagêc to nê sakinwagoagêc ma nê gôlôac 11 gebe selom buselen Jabok. ²³ En kêkôc êsêc ma kêsakin êsêc selom bu tonê gên ñagêdô amboac tonan. ²⁴ Ma en taugen gêmoa ñamaken. Ma ñac ten jaagêc sêmônân taun e gêu bôn. ²⁵ Gêdên tañ ñac tau gêlic gebe oc êku Jakob tulu êtôm atom nan, kêtap Jakob kêsêp magi e magi kêsû gêdên agêc sêmônân taun sêmoa nan. ²⁶ Ma en kêsôm gebe “Ôwi aê sin gebe gêu bôn gac.” Mago Jakob kêsôm gebe “Aê jawi aôm sin atom e ônam mec aê êmun acgom.” ²⁷ Ma ñac tau kêsôm gêdên en gebe “Nê ñaê amboac ondoc.” Ma en kêsôm gebe “Jakob.” ²⁸ Go en kêsôm gebe “Sêsam aôm gebe Jakob êtiam atom, sêsam aôm gebe Israel, gebe aôm gôjac sin gêdên Anôtô to ñamalac ma kôku êsêc tulu.” ²⁹ Ma Jakob kêtû kênac en gebe “Ôsam nê ñaê êndên aê.” Mago en kêsôm gebe “Aôm kêtû kênac ñoc ñaê kêtû asagenña.” Ma en gêjam mec Jakob anga tônê. ³⁰ Go Jakob kêsam gamên tau ñaê gebe Peniel ma kêsôm gebe “Aê lanôanô gêdên Anôtô lanôanô ma gacgen gamoa tomatoc jaligen.” ³¹ Gêdên tañ kêka lêlêc Peniel nan, oc kêpi. Ma en kêka gwecgen gêja kêtû maginã. ³² Kêtû tonan ña lau Israel sen bôc ñalabu atom e mên gêdên galoc gebe ñac tau kêtap Jakob kêsêp magi.

33

Jakob agêc Esau sê wama taun

¹ Ma Jakob gêc mataanô sa e gêlic Esau to lau 400 sêwiñ en sêmên. Tec en gêjac sam nê gôlôac gêdên Lea agêc Rahel to sakinwago luagêc. ² Ma en kêkên sakinwagoagêc to nê gôlôac sêkô ñamata. Lea to nê gôlôac têtêdaguc, ma Rahel agêc Josep sêkô êsêc samob ñamu.

³ Enj tau gêwê êsêac ac têtû oloŋ-oloŋ sêja. Enj gewec e jakêtap labôc kêtû dim 7 e jagêjac têwa sa.

⁴ Mago Esau kêtêti gêdêŋ enj jagêlô enj tôŋ to kêmbôêŋ enj kêsêp gêsutêkwa, ma kêtêsôp enj alianô. Ma agêc têtaj. ⁵ Gêdêŋ taj Esau gêôc mataanô sa e gêlic lauo to gôlôac naŋ, enj kêsôm gebe “Asa lau, tec sêwiŋ aôm.” Ma Jakob kêsôm gebe “Gôlôac, taj Anôtô kêtêŋ êsêac kêtû êmoasiŋ nêŋ sakiŋwagaŋa naŋ.” ⁶ Ma sakiŋwagoagêc to nêŋ gôlôac mêtêdabiŋ ma sewec. ⁷ Go Lea to nê gôlôac mêtêdabiŋ ma sewec amboac tonanŋen. Gocgo Josep agêc Rahel mêtêdabiŋ ma sewec têtû ŋamu. ⁸ Ma Esau kêsôm gebe “Aôm taêm gêjam biŋ amboac ondoc kêpi tonŋ kapôêŋ, taj gadac naŋ.” Jakob gêjô enj awa gebe “Aê gabe ŋoc ŋatau êlic aê ŋajamŋa.” ⁹ Mago Esau kêsôm gebe “O lasicenec, aêŋoc gêŋ kêtôm aê. Ôkôc nêŋ gêŋmaŋ.” ¹⁰ Jakob kêsôm gebe “O masi. Aôm embe ôlic aê ŋajam, go ôkôc gêŋ tonanŋ anŋa aêŋoc gebe aê galic laŋômanô e kêtôm galic Anôtô tau laŋôanô gebe aôm kôkôc aê sa ŋajamŋen. ¹¹ Aê jatenŋ aôm gebe ôkôc gêŋ, taj kakêŋ gêdêŋ aôm gêwac naŋ, gebe Anôtô kêmoasiŋ aê ŋanôŋen ma kakoc ŋoc gêŋ kêtôm aê su.” Enj kêpiŋkap Esau amboac tonanŋ e kêtêc gêŋ tau su.

¹² Go Esau kêsôm gebe “Ajôc, dandimanŋ ma tasêlêŋ. Aê jasêlêŋ jamuŋ aôm.” ¹³ Ma Jakob kêsôm gebe “O ŋoc ŋatau, aôm gôlicgac gebe gôlôac têtû kapôêŋ su atom ma aê gaê go domba to bulimakao tonjalatu naŋ. Embe sensoc êsêac sêsêlêŋ ec baliŋ sêŋgôm bêc tagenŋ, ŋatonŋ samucŋen oc sênaŋa. ¹⁴ Amboac tonanŋ, ŋoc ŋatau, ôsêlêŋ ômuŋ aêac. Aê jawê bulimakao malô-malôŋen jandanŋuc êtôm bôc to gôlôac ŋasec-ŋasec sêkêŋ aê e wacjao lasê ŋoc ŋataunê gamêŋ Seir.”

¹⁵ Tec Esau kasôm gebe “Aê jawi lau, taj sêwiŋ aê naŋ, ŋagêdô siŋ sêwiŋ aôm.” Mago enj kasôm gebe “Sêwiŋ aêac êtu agenŋa. ŋoc ŋatau, embe ôlic aê ŋajam, go êtôm.” ¹⁶ Tec Esau kêtêc tau ôkwi gêdêŋ bêc tonanŋen gêmu gêja Seir kêtiam. ¹⁷ Ma Jakob kêsêlêŋ jagêô lasê Sukot ma kêtêwê nê andu tenŋ, ma gêjam bec kêtû nê bôcŋa. Kêtû tonanŋa enj kêsam gamêŋ tau gebe Sukot.

¹⁸ Go Jakob toôli samucŋen gêô lasê malac Sikem, taj gêc gamêŋ Kanaan naŋ. Enj kêsêlêŋ anŋa Mesopotamia gêmêŋ ma gêjam nê bec kêtê malac ŋamagê. ¹⁹ Ma enj gêjam ôli nom, taj nê bec kakô naŋ, anŋa Sikem tama Hamor latuinêŋ. Enj gêjam ôli ŋa mone 100. ²⁰ Anŋa tonanŋ enj gêboa altar tenŋ sa ma kêsam altar tau gebe Anôtô, Israelnêŋ Anôtô enj. *

34

Siŋ kêsa Sikem

¹ Bêc tenŋ Lea latuo Dina, taj Jakob kêka lasê naŋ, kêsêlêŋ gebe êlic lauo gamêŋ tonanŋa. ² Ma ŋac gamêŋ Hibŋa tenŋ, taj kêtû gamêŋ ŋatau naŋ, Hamor latu Sikem, gêlic enj ma gêlô enj tôŋ ma gêmoa gêwiŋ enj e gêgôm enj kêtû sec. ³ Mago nê ŋalêlôm kêsap Jakob latuo Dina tôŋ. Enj têtac gêwiŋ ŋapalêo tau ma kêsôm biŋ ŋajamŋen gêdêŋ enj. ⁴ Tec Sikem kêsôm gêdêŋ tama Hamor gebe “Ômansanŋ biŋ gebe ŋapalêo tonanŋ êtu ŋoc awê.” ⁵ Ma Jakob gêŋô gebe enj gêgôm latuo Dina kêtû sec. Tagenŋ latui sejop bôc sêmoa kôm, tec Jakob gêjam tau tôŋ e êsêac sêmu sêmêŋ acgom. ⁶ Ma Sikem tama Hamor gêdêŋ Jakob gêja gebe ênam biŋgalôm êwiŋ enj. ⁷ Jakob latui anŋa kôm sêmêŋ ma sêŋô biŋ tau ŋawae e gegenŋ êsêac sa ma têtac ŋandanŋ ŋanô gebe Sikem gêgôm sec gêdêŋ Israel ma gêmoa gêwiŋ Jakob latuo, gebe lau tenŋ sêŋgôm gêŋ amboac tonanŋ atomanô.

⁸ Mago Hamor gêjam biŋgalôm gêwiŋ êsêac ma kêsôm gebe “Latucnê ŋalêlôm gêwiŋ latômo samucŋen, tec gabe jatenŋ aôm ôkêŋ enj êndêŋ enj êtu êna awê. ⁹ Tanam tauŋmaŋ. Amac akêŋ latômio êndêŋ aêac ma akôc aêac latuŋio êjô. ¹⁰ Amoa awiŋ aêac atu têtê. Ma gamêŋ êtu amacnêŋ gamêŋ. Amoa gamêŋ tau ma atulu gêŋ e atu lau tolêlôm.” ¹¹ Ma

* **33:20:** Sukot ŋam gebe Bec.

Sikem kêsôm biñ gêdên awê tama to lui gebe “Alic aê ênac matemanô njammañ. Ma gên samob, tañ atenñ anga aênoc nañ, aê gabe jakên êndên amac. ¹² Amac embe ajatu ñaôli kapôên sec to awalauñ, oc jakên êtôm tê ajatu nêgen. Tagenñ akên ñapalêo tau êtu ñoc awê.”

¹³ Jakob latui sêjô Sikem agêc tama Hamor awenñ sêbanac biñgenñ gebe enñ gêgôm luñio Dina kêtú sec. ¹⁴ Êsêac sêsôm gêdên êsêagêc gebe “Aêac atôm atom gebe akên luñio êndên ñac samuc tenñ, tañ sêsa enñ atom nañ. Biñ amboac tonanñ êngôm aêac majenñ. ¹⁵ Anğôm biñ tonec êtu tônia êmuñ acgom, gebe asa nêñ ñacwaga samob e amac mênjatôm aêac acgom, go aêac alóc êndên nêñ biñ ¹⁶ ma akên latuñio êndên amac ma aêac akóc amac latômio to amoa awiñ e tatu laum tagenñ. ¹⁷ Mago amac embe akên tañem ma biñ ma asa taôm atom, go aêac akóc latuñio su ma aêc ana.”

¹⁸ Êsêacnênñ biñ tonanñ kêmoasiñ Hamor agêc Hamor latu Sikem. ¹⁹ Ma ñac wakuc tau gêgôm gên tau ñanô kêsa sebenñ gebe enñ têtac gêwiñ Jakob latuo. Ñac tau nê gôlôac tetoc enñ sa kêlêlêc nênñ lau ñagêdô su. ²⁰ Ma Hamor agêc latu Sikem sêo lasê nênñ malac ñasacgêdô ma sêjam biñgalôm sêwiñ ñacwaga malacña ma sêsôm gebe ²¹ “Lau tonanñ sê sêlêb gêdên aêac, Amboac tonanñ alóc gebe sêmoa aêacnênñ gamênñ ma têtulu gênmañ. Alic acgom, gamênñ tau kapôên kêtôm êsêac sênğônña. Aêac tanam êsêac latuñio ma takênñ nênñ latuñio êndên êsêac sênmañ. ²² Tagenñ êsêac oc sêmoa aêac ñaluñ tatu laum tagenñ atom, aêac talóc sa gebe êsêacnênñ biñ tecenec êtu tônia acgom gebe Tasa nênñ ñacwaga samob êtôm êsêac sêsa taunñ nañ. ²³ Ma êsêacnênñ bulimakao to waba ma bôc samob oc têtú aêacnênñ atom me. Tagenñ tecenec gebe talóc êndên êsêacnênñ biñ, go êsêac sêmoa sêwiñ aêac.” ²⁴ Ma êsêac samob, tañ sêsô-sêsa ênê malac ñasacgêdô sêmoa nañ, sêkênñ tañenñ Hamor agêc latu Sikem nênñ biñ. Ma sêsa ñacwaga samob, tañ sêsô-sêsa ênê malac ñasacgêdô sêmoa nañ.

²⁵ Gêdênñ ñabêc kêtú têlêac kamoc kêtunñ êsêac. Tec Jakob latuagêc Simeon agêc Lewi, Dinanê luñacagêc, sêkôc nênñ siñ ma kelecgenñ sêja malac jasêjac ñacwaga samob êndu. ²⁶ Êsêac sêjac Hamor agêc latu Sikem ña siñ amboac tonanñenñ, ma sêkôc Dina su anga Sikemnê andu ma sêc sêja. ²⁷ Ma Jakob latui sêjac lau gêmac ma sêjanğo waba malac tonanña su gebe êsêac sêgôm luñio kêtú sec. ²⁸ Êsêac sêjanğo nênñ domba to bulimakao ma donki ma gên, tañ sêmoa malaclêlôm to kôm nañ su. ²⁹ Êsêac sêkôc waba samob ma nênñ gôlôac ñasac-ñasac samob to nênñ lauo ma sêwê êsêac sêc sêja ma sêjam genñenñ gên samob, tañ gêc nênñ andu nañ. ³⁰ Ma Jakob kêsôm gêdênñ Simeon agêc Lewi gebe “Amagêc akalem gên togêjô kêpi aê, gebe êngôm lau gamênñ tonanña, lau Kanaan to Perisña, têtac sec êndên aê êtu amacña. Aênoc lau luagêcgenğoc. Êsêac embe sêmbiñ taunñ tônia êtu sênac siñ êndên aênña, oc senseñ aê tauc to ñoc gôlôac samucgenñ su tananña.” ³¹ Mago êsêagêc sêjô enñ awa gebe “Enñ êngôm luñio amboac mockainño tenñ me.”

35

Anôtô gêjam mec Jakob anga Betel

¹ Anôtô kêsôm gêdênñ Jakob gebe “Ajôc, ôndi ôpi Betel ôna naônğônñ ônê ma ômboa altar tenñ sa êndên Anôtô, tañ geoc tau lasê gêdênñ aôm gêdênñ tañ gôc têwam Esau su nañ.” ² Tec Jakob kêsôm gêdênñ nê gôlôac to lau samob, tañ sêmoa sêwiñ enñ nañ, gebe “Awî anôtôi gwam, tañ sêc amacña nañ, siñ to akwasinñ nêñ ñatêmui samob su ma asô nêñ ñakwê wakuc. ³ Su, go aêac dandi tapi Betel tana. Ma aê jamboa altar sa êndên Anôtô, tañ kêkênñ taña aê gêdênñ bêc, tañ gamoa tonoc ñalêlôm ñatutucgenñ ma mênğewiñ aê anga intêna samob, tañ aê kasa nañ.” ⁴ Go êsêac sêkênñ anôtôi gwam samob, tañ sêc êsêacña nañ, gêdênñ Jakob to salasa, tañ genñ kalenñ tañenñlauñ nañ, ma Jakob kêsunñ gênñ tau auc gêc kamem, tañ kêkô Sikem ñagala nañ ñalabu.

⁵ Go êsêac dêdi. Ma Anôtô gêgôm lau malac ñamagê-magênña samob têtêc taunñ e sêjanda Jakob latui atom. ⁶ Ma Jakob to nê lau samob sêo lasê Lus (Betel tau tonanñ), tañ gêc

gamêñ Kanaanja. ⁷ Ma anja tônê enj gêboa altar tenj sa ma kêsam gamêñ tau gebe “El-Betel,” gebe Anôtô geoc tau lasê gêdêñ enj anja tônê gêdêñ tanj enj gêc têwa su nanj. ⁸ Ma Rebekanê jaomwagao Debora gêmác êndu ma sêsun enj gêc kamem, tanj kêkô Betel ñalabu nanj, ñaajuñ. Ma êsêac sêsam ka tau gebe “Kamem Tanjiboa.”

⁹ Ma Anôtô geoc tau lasê gêdêñ Jakob kêtiam gêdêñ tanj enj anja Mesopotamia gêmên nanj gêjam mec enj. ¹⁰ Ma Anôtô kêsôm gêdêñ enj gebe “Aômnêm ñaê Jakob, mago sêsam aôm gebe Jakob êtiam atom, sêsam aômnêm ñaê gebe Israel.” Tec sêsam enj gebe Israel. ¹¹ Ma Anôtô kêsôm gêdêñ enj gebe “Ñajana ñatau Anôtô aê. Ôka gôlôac lasê e têtú lau taêsam. Laum kapôên tenj ma lau toê-toê sêsa anja aômnêm. Ma kinj sêsa anja aômnêm amboac tonanjen. ¹² Nom, tanj kakêñ gêdêñ Abraham agêc Isak nanj, aê gabe jakêñ êndên aôm to gabe jakêñ nom tau êndên nêm wakuc, tanj sêsa sêndanjuc aôm nanj.” ¹³ Go Anôtô gêwi gamêñ, tanj gêjam binjalôm gêdêñ enj nanj, sinj kêpi lolôc gêja. ¹⁴ Ma Jakob kêsun alê tenj sa kêtú ñabelo kêkô gamêñ, tanj Anôtô gêjam binjalôm gêdêñ enj nanj. Alê poc tau enj kêkêc wain kêpi kêtú da ma kêkêc niptêkwi kêpi. ¹⁵ Ma Jakob kêsam gamêñ Anôtô gêjam binjalôm gêwiñ enja tau gebe Betel.

Rahel gêmác êndu

¹⁶ Go êsêac dêdi anja Betel. Ac sêsêlêñ tédabinj Eprat ma ñapalê kêtun Rahel secanô. ¹⁷ Gêdêñ tanj ñandanj kêtun enj ñanô nanj, ênê jaomwagao kêsôm gêdêñ enj gebe “Ôtêc taôm atom. Aôm ôkôc ñapalê ñac tenj êtiam.” ¹⁸ Mago gêdêñ tanj kédabinj gebe awa êtu dambê ma êmac êndu nanj, enj gê ênê ñaê gebe Benoni. Mago nê tama kêsam enj gebe Benjamin. ¹⁹ Ma Rahel gêmác êndu. Ac sêsun enj gêc intêna Epratña (ñaê tenj gebe Betlehem) ñatali. ²⁰ Ma Jakob kêsun alê poc tenj kêkô sêo ñaô. Alê tau kêtú Rahelnê sêo ñabelo, tanj kêkô e gêdêñ galoc. ²¹ Go Israel gêdi ma gêjam nê bec kêkô andu soso Ederña ñamakenj.

Jakobnê wakuc

²² Gêdêñ tanj Jakob gêngônj gamêñ ônê nanj, Ruben gêja gêmóa gêwiñ ténanê anao Bilha. Ma Jakob gêñô binj tau ñawae.

Jakob latui 12. ²³ Lea latui gebe Ruben (Jakobnê ñacsêga), Simeon, Lewi, Juda, Isakar ma Sebulon. ²⁴ Rahel latu gebe Josep agêc Benjamin. ²⁵ Rahelnê sakinjwagao Bilha latui gebe Dan agêc Naptali. ²⁶ Leanê sakinjwagao Silpa latui gebe Gad agêc Aser. Jakob latui tau tonan, tenenji sêkôc êsêac anja Mesopotamia.

Isak gêmác êndu

²⁷ Ma Jakob gêo lasê tama Isak anja Mamre (me Kiriati-Arba, ñaê tenj gebe Hebron) Abraham agêc Isak nêñ gamêñ sêmoaña. ²⁸ Isaknê jala kêtú 180. ²⁹ Ma katu gêwi enj sinj e gêmác êndu, go sêkêñ enj gêc gêwiñ nê lau. Enj kêtú ñamalacanô su ma ênê jala gêbacnê tomalagenj. Ma latuagêc Esau agêc Jakob sêsun enj. * † ‡

36

Esaunê wakuc

¹ Esau (nê ñaê tenj gebe Edom) nê wakuc tau tonec. ² Esau gêjam lauo anja lau gamêñ Kanaanja latunjo nêñ. Ñac gamêñ Hetña Elon latuo Ada ma Ana latuo Oholibama. Ana enj ñac gamêñ Hibña Sibeon latu. ³ Ma Ismael latuo Basemat, Nebajot luo enj. ⁴ Ma Ada kêkôc Esau latu Elipas ma-Basemat kêkôc Reuel. ⁵ Ma Oholibama kêkôc Jeus, Jalam ma Kora. Esau latui tau tonan, tanj tenenji sêkôc êsêac anja gamêñ Kanaan.

⁶ Go Esau kejon nê lauo ma latuio to ñac ma nê lau samob, nê bulimakao to nê bôc samob ma nê waba, tanj kêtap sa gêdêñ tanj enj gêmóa gamêñ Kanaan nanj, ma gêc lasi Jakob su gêja gamêñ jaêc. ⁷ Gebe êsêagêcnêñ waba taêsam ñasec, tec êsêagêc têtôm gebe

* **35:29:** El-Betel ñam gebe Anôtô tanj gêmóa Betel. † **35:29:** Benoni ñam gebe Ñoc ñandanj latu. ‡ **35:29:** Benjamin ñam gebe Moasinj latu.

sêmoa sêwiņ tauņ atom ma gamêņ, taņ êsêagêc sêmoa naņ, kêtôm gebe êlôm nêņ bôc atom. ⁸ Kêtu tonanņa Esau jagêņgôn gamêņ lôcņa Seir. (Esaunê ñaê teņ gebe Edom.)

⁹ Lau Edom tamenji Esau, taņ gêņgôn gamêņ lôcņa Seir naņ, nê wakuc tau tonec. ¹⁰ Esau latui nêņ ñaê tau tonec gebe Esaunê awê Ada latu Elipas, Esaunê awê Basemat latu Reuel. ¹¹ Elipas latui Teman, Omar, Sepo, Gatam ma Kenas. ¹² (Esau latu Elipas nê awê teņ gebe Timna. Eņ kêkôc Elipas latu Amalek.) Esaunê awê Ada latui tau tonanņ. ¹³ Reuel latui tau tonec gebe Nahat, Sera, Sama ma Misa. Esaunê awê Basemat latui tau tonanņ. ¹⁴ Esaunê awê Sibeon latu Ana latuo Oholibama nê latui tonec. Eņ kêkôc Esau latui Jeus, Jalam ma Kora.

¹⁵ Esau latuinêņ kasêga tonec. Esaunê ñacsêga Elipas latui tonec gebe kasêga Teman, Omar, Sepo, Kenas, ¹⁶ Kora, Gatam ma Amalek. Elipasnê kasêga êsêac, taņ sêņgôn gamêņ Edom. Ada latui êsêac. ¹⁷ Esau latu Reuel latui tonec gebe kasêga Nahat, Sera, Sama ma Misa. Reuelnê kasêga êsêac, taņ sêņgôn gamêņ Edom. Esaunê awê Basemat latui êsêac. ¹⁸ Esaunê awê Oholibama latui tonec gebe Jeus, Jalam ma Kora. Esaunê awê Ana latuo Oholibama kêkôc kasêga tonanņ. ¹⁹ Esau (nê ñaê teņ gebe Edom) latui to nêņ kasêga tonanņ.

Seirné wakuc

²⁰ Ñac gamêņ Horna Seir latui, taņ sêņgôn gamêņ tonanņ naņ, tonec gebe Lotan, Sobal, Sibeon, Ana, ²¹ Dison, Eser ma Disan. Seir latui êsêac, taņ têtú lau gamêņ Horna nêņ kasêga anğa gamêņ Edom. ²² Lotan latui tau tonec gebe Hori agêc Heman. Lotan luo Timna. ²³ Sobal latui tau tonec gebe Alwan, Manahat, Ebal, Sepo ma Onam. ²⁴ Sibeon latui tau tonec gebe Aia agêc Ana. Eņ Ana, taņ katap bumata ñandan sa gêdêņ taņ gejob tama Sibeon nê donki anğa gamêņ sawa. ²⁵ Ananê gôlôac tonec gebe Dison agêc Oholibama, Ana latuo. ²⁶ Dison latui tonec gebe Hemdan, Esban, Itran ma Keran. ²⁷ Eser latui tonec gebe Bilan, Sawan ma Akan. ²⁸ Disan latui tonec gebe Us agêc Aran. ²⁹ Lau gamêņ Horna nêņ kasêga tau tonec gebe Lotan, Sobal, Sibeon, Ana, ³⁰ Dison, Eser ma Disan. Lau gamêņ Horna nêņ kasêga tonanņ têtôm êsêacnêņ gôlôac anğa gamêņ Seir.

Kiņ Edomņa

³¹ Kiņ, taņ sêjam gôliņ gamêņ Edom gêdêņ têm, taņ kiņ teņ gêjam gôliņ lau Israel atom tagen naņ, tau tonec. ³² Beor latu Bela gêjam gôliņ Edom. Ênê malac ñaê gebe Dinhaba. ³³ Bela gêmác êndu ma Sera anğa Bosra latu Jobab gêjam gôliņ gêjô eņ su. ³⁴ Jobab gêmác êndu ma Husam anğa lau Teman nêņ gamêņ gêjam gôliņ gêjô eņ su. ³⁵ Husam gêmác êndu ma Bedad, taņ kêku Midian tulu anğa Moabnêņ gamêņ naņ, latu Hadad gêjam gôliņ gêjô eņ su. Ênê malac ñaê gebe Awit. ³⁶ Hadad gêmác andu ma Samla anğa Masreka gêjam gôliņ gêjô eņ su. ³⁷ Samla gêmác êndu ma Saul anğa Rehobot, taņ gêc bu Euprat ñatali naņ, gêjam gôliņ gêjô eņ su. ³⁸ Saul gêmác êndu ma Akbor latu Bal-Hanan gêjam gôliņ gêjô eņ su. ³⁹ Akbor latu Bal-Hanan gêmác êndu ma Hadar gêjam gôliņ gêjô eņ su. Ênê malac ñaê Pau. Ênê awênê ñaê Mehetabel. Eņ Mesahab latuo Matred nê latuo.

⁴⁰ Esaunê kasêganêņ ñaê tau tonec têtôm nêņ gôlôac to nêņ gamêņ sêņgônņa. Kasêga Timna, Alwa, Jetet, ⁴¹ Oholibama, Ela, Pinon, ⁴² Kenas, Teman, Mibsar, ⁴³ Magdiel, Iram. Edom (ñaê teņ gebe Esau, taņ kêtú Edom tama) nê kasêga tonanņ kêtôm nêņ gamêņ sêņgônņa anğa tauņ nêņ nom.

37

Josep to têtúwai

¹ Jakob gêņgôn gamêņ Kanaan, gamêņ, taņ tama gêņgôn amboac ñac jaba naņ. ² Jakobnê gôlôacnêņ miņ tau tonec.

Josepnê jala kêtú 17. Eņ gejob bôc gamoa gêwiņ têtúwai. Eņ ñapalê matacgen gêmóa gêwiņ tamanê lauo Bilha agêc Silpa nêņ latuņi. Ma Josep kêdôn êsêacnêņ biņ keso gêdêņ tamenji.

³ Ma Jakob têtac gêwiñ Josep kélêlêc nê gôlôac ñagêdô su, gebe eñ gêlic eñ amboac latu, tañ kêka eñ lasê gêdêñ kêtù ñamalacanô su. Ma eñ kêsi êna ñakwê baliñ teñ tonjalêma. ⁴ Mago gêdêñ tañ têtac sêlic gebe tamenji têtac gêwiñ eñ kélêlêc latui ñagêdô samob su nañ, êsêac têtac sec gêdêñ eñ ma sêsôm biñ malô teñ gêdêñ eñ atom.

⁵ Gêdêñ ñasawa teñ Josep gêc mê teñ. Eñ gajac miñ biñ tau gêdêñ têtac ma êsêac têtac sec ñanôgeñ gêdêñ eñ. ⁶ Eñ kêsôm gêdêñ êsêac gebe “Akêñ tañem mê, tañ aê gaêc nañ. ⁷ Aêac tajak lagic polom tonjakaiñ tamoa kôm, tec aêñoc lagic gêjac sa jakêkô ma amacnêm mênşegi aêñoc auc ma sewec gêdêñ ñoc lagic.” ⁸ Têtac sêsôm gêdêñ eñ gebe “Aôm gobe ônam gôliñ aêac ma ôtu aêacma kiñ me.” Ma êsêac têtac sec samucgeñ gêdêñ eñ kêtù ênê ma to biñña. ⁹ Go eñ gêc mê teñ kêtiam ma jagêjac miñ gêdêñ têtac ma kêsôm gebe “Alic acgom, aê gaêc mê teñ kêtiam. Oc to alôn ma utitalata 11 sewec gêdêñ aê.” ¹⁰ Biñ tonañ eñ gêjac miñ gêdêñ tama to têtac. Tec tama gec biñ eñ ma kêsôm gêdêñ eñ gebe “Mê, tañ aôm gôêc nañ, ñam amboac ondod. Aêagêc têtac to têtami wacapôn aenduc êndêñ aôm biññanôgeñ me.” ¹¹ Ma têtac sêjam lêmun eñ, mago tama taê gêjam biñ tau gêc nê ñalêlôm.

Lau Aiguptu sêjam ôli Josep

¹² Ma têtac jasejop tamenjinê bôc sêmoa Sikem ñagala. ¹³ Ma Israel kêsôm gêdêñ Josep gebe “Aôm gôlicgac me, têtami sejop bôc sêmoa Sikem. Ômôêñ acgom, aê gabe jasakiñ aôm ôndêñ êsêac ôna.” Ma Josep kêsôm gêdêñ eñ gebe “Aê tec gamoa.” ¹⁴ Tec eñ kêsôm gêdêñ eñ gebe “Galoc ôna ma ônac têtami to bôc kêsi ma ômu ômôêñ ôkêñ ñawae êndêñ aê.” Tec kêsakiñ eñ ança gaboañ Hebronña e jagêdô lasê Sikem. ¹⁵ Ma ñac teñ kêtac eñ sa geo gêmoa kôm ñalêlôm. Ma ñac tau kêtù kênac eñ gebe “Aôm gosom asageñ.” ¹⁶ Eñ kêsôm gebe “Aê gasom teoci. Ôsôm êndêñ aêman, êsêac sejop bôc sêmoa ondod.” ¹⁷ Ma ñac tau kêsôm gebe “Êsêac sêc sêja gebe aê ganô êsêac sêsôm gebe ‘Taêc tana Dotanman.’ ” Tec Josep kêtac têtac e jakêtac êsêac sa sêmoa Dotan. ¹⁸ Êsêac sêlic eñ kêsa jaêcgeñ, mênkêdabiñ êsêac atom tageñ, ma ac sêkic ênê biñ gebe sênac eñ êndu. ¹⁹ Êsêac sêsôm gêdêñ tañ gebe “Op, mê ñatau gêmênçac. ²⁰ Ajôc, tanac eñ ênduman ma tambaliñ eñ êsêp sê teñ, go tasôm gebe bôc sec teñ geñ eñ su ma talic ênê mê ñanô acgom.” ²¹ Mago Ruben gêñô biñ tau ma gebe ênam eñ kêsi ança êsêac lemeñ, tec kêsôm gebe “Dansen eñ su atom.” ²² Ma Ruben kêsôm gêdêñ êsêac gebe “Akêc dec siñ atom, naambaliñ eñ êsêp sê têtac êmoa gamên sawa, mago lemem êpi eñ atom.” Eñ gebe ênam eñ sa ança êsêac lemeñ e êsakiñ eñ êmu êndêñ tama êna êtiam, tec kêsôm biñ tonañ. ²³ Gêdêñ tañ Josep mênçêdô lasê têtac nañ, êsêac sêkwalec ênê ñakwê baliñ su, ñakwê baliñ tau, tañ eñ kêso nañ tonjalêma, ²⁴ ma sêkôc eñ têtac jasiñ eñ kêsêp sê teñ gêja. Sê tau ñakelen, bu kêpoac ñalêlôm atom.

²⁵ Go êsêac sênçôn sic gebe sênin gêñ. Ac sêoc matenânô sa e sêlic lau Ismael pom teñ ança Gilead tonên kamele sêmên, tañ sejon katêkwi to gêñmalu ma niptêkwi sebe sêsêp Aiguptu sêna. ²⁶ Go Juda kêsôm gêdêñ nê lasitêtac gebe “Aêac embe tanac lasiñ êndu to tasiñ ênê dec ôkwi, oc tatap ñanô amboac ondod sa. ²⁷ Ajôc, takêñ eñ êndêñ lau Ismael sênam ôli eñ ma aêac lemeñ êpi eñ atom gebe eñ kêtù aêac lasiñ. Aêacnêñ dec tageñ.” Ma ênê lasitêtac sêkên tañ eñ. ²⁸ Ma têtulu-gênwaga ança Midian sêsêlêñ sêoc lêlêc êsêac. Go Josep têtac sê eñ sa ança sêlêlôm ma sêkên eñ gêdêñ lau Ismael sêjam ôli eñ ña silber ñadôn 20. Ma êsêac sêkôc Josep sêja Aiguptu.

²⁹ Ma Ruben gêmu gêja sê e gêlic Josep jaôb tageñ, tec kêkac nê ñakwê gêngic ³⁰ ma gêmu gêdêñ lasiñ jakêsôm gebe “Ñapalê malamê. Ma aê, aê oc jaêc jasa ondod jana.” ³¹ Go êsêac sêkôc Josepnê ñakwê jasiñ nonin teñ êndu ma sêsac ñakwê tau têtac kêsêp ñadec. ³² Ma êsêac sêsakiñ ñakwê baliñ tonjalêma ma sêkên gêdêñ tamenji ma sêsôm gebe “Aêac atap gêñ tonac sa. Ôlic acgom, latômênê ñakwê me masi.” ³³ Ma eñ kêjala gêñ tau ma kêsôm gebe “Latucnê ñakwêgoc. Bôc sec teñ kêkac Josep popoc ma geñ eñ biññanôgeñ.” ³⁴ Go Jakob kêkac nê ñakwê gêngic ma kêso talu kêtù nê ñakwê ma kêtac latu ñatariñoa gêmoa

bêc taêsam. ³⁵ Latuio to ñac samob dêdi sebe sênâmalô-malô en, mago en gedec gebe sênâmalô en ma kêsôm gebe “Masi, aê totañjiboagen jasêp lamboam jawiñ latuc jana.” Tama kêtañ-kêtañ en amboac tonañ. ³⁶ Kêtañ gêmôa ma lau Midianña sêkên Josep gêdên Potipar anga Aiguptu gêjam ôli en. En Paraonê gejobwagasêga ten, tañ kêtû lau sinwaga nêñ laumata. * sêsô ñakwê lanğwa me talu.

38

Juda agêc Tamar nêñ biñ

¹ Gêdên ñasawa tonañ Juda gêwi nê lasitêwai sin-ma jakêsap ñac gamên Adulamña ten tôn, nê ñaê gebe Hira. ² Anğa ônê Juda gêlic ñac gamên Kanaanña Sua latuo. En gêjam en kêtû ênê awê ma gêmôa gêwiñ en. ³ Ma en kêkêkam ñapalê e kêkôc latu ten. Ma en gê ênê ñaê gebe Er. ⁴ Go en kêkêkam ñapalê ten kêtiam e kêkôc latu ten ma gê ênê ñaê gebe Onan. ⁵ Ma kêkôc latu ten kêtiam ma gê ênê ñaê gebe Sela. Gêdên tañ kêkôc Sela nañ, en gêmôa Kesib. ⁶ Ma Juda kêjaliñ awê ten sa ma kêkên gêdên ñacsêga Er. Ênê ñaê gebe Tamar. ⁷ Mago Juda latu ñacsêga Er gêjac Apômtau mataanô ñajam atom, tec Apômtau gesen en su. ⁸ Go Juda kêsôm gêdên Onan gebe “Ôndên têtwanê awê ôna ma ônam en ôjô têtwan ma ôkên ñawê ajô têtwan su.” ⁹ Mago Onan kêjala gebe ñapalê oc têtû ênê atom, tec gêdên tañ en gêmôa gêwiñ têtwanê awê nañ, kêkêc sulu kêsêp nom gebe têtwa êtap wakuc sa atom. ¹⁰ Mago Apômtau gêlic gên, tañ en gêgôm nañ, ñajam atom ma gesen en su amboac tonañ. ¹¹ Go Juda kêsôm gêdên lawao Tamar gebe “Ôngôn tamamnê andu amboac awêtuc ten e latuc Sela êtu kapôên acgom.” Gebe en kêtêc tau gebe moae Sela êmac êndu amboac tonañ êtôm têtwaagêc. Amboac tonañ Tamar gêja gêngôn tamanê andu.

¹² Jala ñagêdô gêjaña acgom, go Sua latuo, tañ Juda gêjam nañ, gêmac êndu. Gêdên tañ Juda kêkac kaukac su nañ, êsêagêc nê ñac Hira anğa Adulam sêpi Timna dêdên nê lau sêkapiñ-domba-ñaôliluwaga sêja. ¹³ Ma êsêac sêsôm gêdên Tamar gebe “Lawam kêpi Timna gêja gebe êkapiñ nê domba ñaôlilu.” ¹⁴ Tec en kêkac nê abec su ma gi tau auc ña obo lala ma gêngôn Enaim ñasacgêdô, tañ gêc intêna Timnaña nañ. En gêlic Sela kêtû kapôên su, mago sêkên en kêtû ênê awê su atom tagen. ¹⁵ Gêdên tañ Juda gêlic en nañ, gêjam kauc gebe awê mockaiño ten, gebe gêsañ lanğwanô auc. ¹⁶ En gelom gêdên en gêja intêna ñamaken jakêsôm gebe “Ômôn, aê gabe jamoa jawiñ aôm.” Gebe en kêjala atom gebe lawao. Ma awê tau kêsôm gebe “Aôm embe ômoa ôwiñ aê, go ôkên asagen êndên aê êjô.” ¹⁷ En kêsôm gebe “Aê gabe jasakiñ noniñ kapoac ñalatu anğa bôc ñaton êndên aôm.” Ma en kêsôm gebe “Aôm gobe ôkên kamaclaun ten êndên aê e êndên ñanoc ôsakiñ gên taunja me masi.” ¹⁸ En kêsôm gebe “Aê jakên asagen êtu kamaclaun êndên aôm.” En gêjô en awa gebe “Ôkên nêm ñatalô êwa aôm saña, tañ sepen kêsêp ki nañ, tonalêkôngeñ ma nêm tôc, tañ kômêgôm nañ, êndên aê.” Tec en kêkên gên tau gêdên en ma gêmôa gêwiñ en e taê. ¹⁹ Go awê tau gêdi ma gêc gêja. Ma en kêkac nê obo lala su ma gêjam abec kêtiam.

²⁰ Ma Juda kêsakiñ nê ñac anğa Adulam kêkôc noniñ ñalatu gêja gebe êkôc kamaclaun anğa awênê êmu êmên, mago kêtap en sa atom. ²¹ Tec en kêtû kênac lau malacña gebe “Awê mockaiño, tañ gêngôn intêna Enaimña ñatali nañ, gêmôa ondoc.” Ma êsêac sêsôm gebe “Awê mockaiño ten gêmôa tonac atom.” ²² Tec en gêmu gêdên Juda jakêsôm gebe “Aê katap en sa atom ma lau malacña sêsôm gebe awê mockaiño ten gêmôa tonac atom.” ²³ Ma Juda gêjô en awa gebe “Amboac tonañ êkôc gên tau êtu ênê gêngman, gebe lau sêômac aê atom. Aôm gôlicgac gebe aê kasakiñ noniñ ñalatu gêja su, mago aôm kôtap en sa atom.”

²⁴ Ñasawa amboac ajôn têtêac gêjaña, tec sêjac miñ gêdên Juda gebe “Lawamo Tamar gêgôm gên mockaiñoña e galoc kêkêkam ñapalê gêmôa.” Ma Juda kêsôm gebe “Akôc en êsa êna ma akên ja êniñ en.” ²⁵ Ma êsêac sêwê en kêsâ gêja, tec en kêsakiñ biñ gêdên lawa gebe

* **37:36:** Lau ñanô embe têtap gêngwapac sa, go têtap tanjiboa ma

“Nac, tañ kêtü gêñ tonañ natau nan, kêtü ñapalê tama.” Ma enj kêsôm gebe “Ôsala gêñ tau ñapepgeñ. Natalô êwa natau sana, tañ sepeñ kêsêp ki nan tonjalêkôn ma tôtec nec natau asa.”²⁶ Ma Juda kêjala gêñ tau ma kêsôm lasê gebe “Enj awê gêdêñ kêlêlêc aê su gebe aê kakêñ latuc Sela gêdêñ enj atom.” Ma enj gêmôa gêwiñ enj kêtiam atom.

²⁷ Gêdêñ enj êkôc ñapalê ñanoc nan kêkôc ôliñbôm. ²⁸ Gêdêñ tañ ñapalê kêtüñ enj gêmôa nan, ñapalê teñ kêkêñ lêma kêsa gêmêñ. Ma jaomwagao kêkôc lêkôn kokoc ma kêkic tön kêpi ñapalê lêma ma kêsôm gebe “Tonec gêô lasê kêtü ñamata.” ²⁹ Mago enj kêtaiñ lêma su ma ñac teñ kêsa gêmêñ ma jaomwagao kêsôm gebe “Aôm gôc nêñ intêna gêñgicgac.” Tec sê ênê ñaê gebe Peres. ³⁰ Go lasi kêdaguc tolêkôn kokoc gêc lêma, ma sê ênê ñaê gebe Sera.

39

Josep gêjam sakinj Potipar

¹ Ma êsêac sêkôc Josep sêsêp Aiguptu sêja ma Paraonê kasêga teñ, ñac Aiguptuñ Potipar, tañ gejob sinwaga ton teñ nan, gêjam ôli enj anga lau Ismael, tañ sêkôc enj gêja onê nan nêñ. ² Apômtau gêwiñ Josep, tec gêjam kôm samob tonanôgeñ gamoa nê natau, ñac Aiguptuñ, nê andu. ³ Ma ênê natau gêlic gebe Apômtau gêwiñ enj ma kêmoasiñ enj, tec gêgôm gêñ samob ñapep sawa. ⁴ Kêtü tonanña enj gêlic enj ñajam ma kêkêñ enj kêtü tau nê sakinwaga ma enj gêgôm enj kêtü ênê andu ñagejobwagasêga ma kêkêñ enj gejob ênê waba samob. ⁵ Gêdêñ têm tañ enj kêkêñ enj kêtü andu to êna waba samob ñagejobwagasêga nan, Apômtau gêjam mec ñac Aiguptuñ nê andu kêtü Josepña. Apômtau gêjam mec ênê waba samob anga andu to kôm kêtômgeñ. ⁶ Kêtü tonanña enj kêkêñ gêñ samob kêsêp Josep lêma ma taê kêka engeñ, gê go tau kêtü nê gêñ ñagêdônna atomanô, nê gêñ êniñña tagen, tec tau gejob.

Josep enj ñac ñajam ma ñac tolanô. ⁷ Têm ñagêdô gêjana, tec ênê ñataunê awa mata ola Josep ma kêsôm gebe “Mênônêc ôwiñ aê.” ⁸ Mago enj gedec ma kêsôm gêdêñ nê ñataunê awê gebe “Ôlic acgom, ñoc natau taê kêka aêgeñ ma gê go tau nê andu ñagênjêlôm teñña atom ma enj kêkêñ gêñ samob kêsêp aê lemoc. ⁹ Enj ñac kapôênj kêlêlêc aê anga andu tonec atom ma kêgamiñ gêñ teñ gêdêñ aê atom, aôm taômgeñ gebe aôm kôtu ênê awê. Tec aê janngôm gêñ alôb-alôb kapôênj tonec ma janngôm sec êndêñ Anôtô êtu asagenña.” ¹⁰ Enj kêsôm binj gêdêñ Josep katôm bêcgeñ, mago enj kêkêñ taña awê atom ma gêc to gêmôa gêwiñ enj atom. ¹¹ Bêc teñ Josep jakêsô andu gebe ênam nê kôm ma ñac teñ gêmôa andu ñalêlôm gêwiñ atom. ¹² Tec awê gê ênê ñakwê tön ma kêsôm gebe “Ônêc ôwiñ aê.” Mago enj gêwi nê ñakwê sinj kêsêp enj lêma ma gêc kasa anga andu gêja. ¹³ Ma gêdêñ tañ awê gêlic enj gawi nê ñakwê sinj kêsêp enj lêma ma gêc kêsa anga andu gêja nan, ¹⁴ enj gêmôêc nê sakinwaga ma kêsôm gêdêñ êsêac gebe” Alic acgom, ñoc natau kêkêñ ñac Ebolainja teñ gêmôa gêwiñ aêac gebe êngôm aêac majen êsa. Enj kêsô gêdêñ aê gamênj gebe ênêc êwiñ aê. Mago aê gamôêc aoc kapôênj. ¹⁵ Enj gênô aê kawakic to gamôêc, tec gedec nê ñakwê gêcña ma gêc kêsa anga andu gêja.” ¹⁶ Go awê ketoc Josepnê ñakwê gêc gêwiñ enj e nê natau gêmu gamênj. ¹⁷ Ma enj gajac minj binj tonanjenj gêdêñ enj ma kêsôm gebe “Sakinwaga Ebolainja, tañ kôkêñ enj gêmôa gêwiñ aêac nan, kêsô gamênj gebe anngôm aê majoc êsa. ¹⁸ Mago gêdêñ tañ aê kawakic to gamôêc nan, enj gedec nê ñakwê gêcña ma gêc kêsa anga andu gêja.”

¹⁹ Ênê natau gênô binj, tañ nê awê kasôm gêdêñ enj nan, gebe “Aômnêñ sakinwaga gêgôm aê amboac tonan,” tec enj têtac ñandanj kêsa. ²⁰ Ma enj kêkôc Josep gêja ma kêbaliñ enj kêsêp kapoacwalô, gamênj, tañ kinjê lau kapoacwalôwaga sênngôn nan. Ma enj gênngôn kapoacwalô tonan. ²¹ Mago Apômtau gêwiñ Josep e lau têtac gêwiñ enj ma kapoacwalô ñagejobwaga gêlic enj ñajam. ²² Ma kapoacwalô ñagejobwaga kêkêñ lau kapoacwalônna samob, tañ sênngôn kapoacwalô nan, sêsêp Josep lêma. Ma kôm samob, tañ sêgôm nan, enj kêtü natau. ²³ Kapoacwalô ñagejobwaga gê go tau kêtü kôm, tañ kêsêp Josep lêma nanña, atomanô, gebe Apômtau gêwiñ Josep ma kêmoasiñ ênê kôm samob e ñapep sawa.

40

Josep gêwa lau kapoacwalôña nêñ mê ñam sa

¹ Tonan su, ma têm ñagêdô gêjaña acgom, go kin Aiguptuña nê ñac kêpip wain ñanôña to nê ñac kêpac polomña sêgôm keso ten gêdên nêñ ñatau, kin Aiguptuña tau. ² Ma Parao têtac ñandan gêdên nê laumata luagêc tonec, gêdên laumata wainña to laumata polomña ³ ma en kêkên êsêagêc sêsô sinwaganên kapitainê andu gebe sejonña. Andu kapoacwalôña tau, nan Josep gêngôn nan. ⁴ Ma sinwaganên kapitai kêkên Josep gêjam sakin êsêagêc. Ma êsêagêc sêngôn kapoacwalô ñasawa ec ten.

⁵ Ma gêdên gêbêc tagen êsêagêc lulugen sêc ma ten-kin Aiguptuña nê ñac kêpip wain ñanôña agêc ñac kêpac polomña, tan sêngôn kapoacwalô nan — agêc sêc nêñ mê keso tau ma agêc lulugen nêñ ma ñam keso tau amboac tonanjen. ⁶ Gêdên bêbêcgen Josep gêdên êsêagêc gêja ma gêlic êsêagêc semoa tonên ñalêlôm ñawapacgen. ⁷ Ma en kêtû kênac Paraonê laumata, tan sêngôn ênê ñataunê andu sêwin en gebe sejon êsêacña nan, gebe “Agêc lanômanô bêlê-bêlê kêtû asagenña.” ⁸ Agêc sêsôm gêdên en gebe “Aêgêc aêc mê ma ñac êwa mê ñam saña ten gêmôa atom.” Ma Josep kêsôm gêdên êsêagêc gebe “Kôm dawa ma saña gêjac Anôtô ñawae. Anac miñ mê tau êndên aêman.”

⁹ Go laumata wainña gêjac miñ nê mê gêdên Josep ma kêsôm gêdên en gebe “Aê gaêc mê ma galic wain ñamôkê ten kêkô. ¹⁰ Wain ñamôkê tau ñalaka têtêac kêkô. Ma gêñ tau kêpô katôm e ñaola kêsâ seben ma gêjam ñanô. ¹¹ Aê kakôc Paraonê laclu. Go kakôc wain ñanô ma kapip ma katêwin ñatêkwi kêsap Paraonê laclu ma kakên laclu tau kêsêp Parao lêma.” ¹² Ma Josep kêsôm gêdên en gebe “Mê tonan ñam amboac tonec gebe ñalaka têtêac kêtôm bêc têtêac. ¹³ Bêc têtêac ênaña acgom, go Parao êsa aôm têmbêlam sa ma êkên aôm ônam sakin en êtiam. Aôm ôkên laclu êsêp Parao lêma êtiam êtôm gôgôm gêdên têm, tan kôtû ênê ñac kêpip wain ñanôña nan. ¹⁴ Mago aôm embe ômoa ñajam, go taêm ênam aê. Taêm walô aê ma ôkên aê ñawae andan Parao ma ônam aê sa gebe jawi andu tonec sin. ¹⁵ Gebe êsêac sêjam genjen aê anga Ebolainên gamên, ma aê gagôm gêñ sec ten anga gamên tonec kêtôm gebe sêmbalin aê jasêp gêsunña atom.”

¹⁶ Laumata polomña gêñô gebe gêwa mê ñam sa ñajamgen, tec kêsôm gêdên Josep gebe “Aê gaêc ma ten amboac tonanjen. Aê kakuc gadob polomña têtêac. ¹⁷ Ma gêñ tokaiñ-tokaiñ, tan sêpac kêtû Paraonña nan, kêsêp gadob ñaôña. Mago moc mênjen gêñ anga gadob, tan aê kakuc nan.” ¹⁸ Ma Josep gêjô en awa gebe “Ñam amboac tonec gebe Gadob têtêac kêtôm bêc têtêac. ¹⁹ Bêc têtêac ênaña acgom, go Parao êsa aôm têmbêlam sa gebe êkên aôm ôñkaleñ ka ten ma moc sêkac nêm ñamêsôm.

²⁰ Bêc kêtû têtêacña kêtû Paraonê bêc têna kêkôc enña, tec geno moasin gêdên nê sakinwaga samob ma kêsâ ñac kêpip wain ñanôña agêc ñac kêpac polomña tenbeben sa gêdên nê sakinwaga. ²¹ En kêkên sakin wainña gêdên ñac kêpip wain ñanôña gêwê kain kêtiam, tec kêkên laclu kêsêp Parao lêma. ²² Mago en kêkên ñac kêpac polomña genkaleñ ka kêtôm Josep gêwa sa gêdên êsêagêc su nan. ²³ Tagen ñac kêpip wain ñanôña taê gêjam Josep atom, kêlin en sin gacgen.

41

Josep gêwa Paraonê mê ñam sa

¹ Jala samuc luagêc gêjaña ma Parao gêc mê gebe kêkô bu Nil ñatali ² ma gêlic bulimakao ñajam to têtôp ñajam 7 sêpi anga bu Nil mênjen sin ñalaun sêmoa. ³ Gocgo bulimakao sec toôlin ñasan kain ten 7 sêpi anga bu Nil têtaduc êsêac mênjêkô sêwin bulimakao ñagêdô sêmoa bu Nil ñatali. ⁴ Ma bulimakao sec toôlin ñasan têtangôn bulimakao ñajam to têtôp ñajam tau su e Parao mata gêlac. ⁵ Ma en kêlin tau sin kêtiam e gêc mê kêtû luagêcña gebe Mopolom ten ñakain tagen gêjam ñanô ñajam to kesewec kapôên 7. ⁶ Su, go gêlic ñanô sec to ñapaôma 7 mênkêpi, tan mu anga oc kêpiña kêlêsan nan. ⁷ Go ñanô sec kêdangôn ñanô ñajam

to kapôên 7 tau su e Parao mata gêlac ma kêsaê gebe gêc mê. ⁸ Gêdên bêbêc enj gamoa tonê ñalêlôm ñawapacgen. Kêtu tonanña enj kêsakinj binj gêdên lau seoc binj lasêwaga to gêdên lau tokauc samob, tanj sêmoa Aiguptu nanj, gebe sêmênj ma gêjac minj nê mê gêdên êsêac. Mago êsêacnênj ñac tenj kêtôm gebe êwa mê ñam sa êndênj Parao atom.

⁹ Gêdên tonan go ñac kêpip wain ñanônja kêsôm gêdên Parao gebe “Ocsalô tonec aê taêc gêjam ñoc keso. ¹⁰ Gêdên tanj Parao têtac ñandanj gêdên nê sakinjwaga ma kêkênj aêagêc ñac polomnja anjônj sinjwaganênj kapitainê andu gebe sejop aêagêcña nanj, ¹¹ aêagêc aêc ma gêdên gêbêc tagenj ma aêagêcma ma keso tau to ñam keso tau amboac tonanjenj. ¹² Ñacsenjom Ebolainja tenj gêngônj gêwinj aêagêc. Enj kêtú sinjwaganênj kapitainê sakinjwaga tenj. Aêagêc ajac minj ma ma gêdên enj ma enj gêwa mê ñam sa gêdên aêagêc. Enj gêwa sa gêdên aêagêc gêdên-gêdênjenj katôm ma ma tau. ¹³ Ma binj tau, tanj gêwa sa gêdên aêagêc nanj, ñanô kêsa. Sêsunj ñoc sakinj gêdên aê kêtiam ma sêkênj ñac kêpac polomnja genjkalenja ka.”

¹⁴ Tec Parao kêsakinj lau gebe sêmôêc Josep. Êsêac sêkôc enj sebenj sa anja gêsunj. Enj kêkalinj tau ma kêsô ñakwê wakuc sa su acgom, go kêsô jakêkô Parao lanjônêm. ¹⁵ Tec Parao kêsôm gêdên Josep gebe “Aê gaêc ma tenj ma ñamalac tenj kêtôm gebe êwa ma tau ñam sanja gamoa atom. Mago aê ganô aôm ñawae gebe aôm embe ônjô ma tenj, go ôtôm gebe ôwa ñam sa solop.” ¹⁶ Josep gêjô Parao awa gebe “Binj amboac tonanj gêc aênja atom. Anôtô tau êjô aôm awam ma awa nêma ma sa ñajamgenj.” ¹⁷ Go Parao kasôm gêdên Josep gebe “Aê gaêc ma gebe kakô bu Nil ñatali ¹⁸ ma bulimakao ñajam to têtôp ñajam 7 sêpi anja bu Nil mênjenj sinj ñalauj sêkô. ¹⁹ Ma bulimakao 7 kêtiam sêpi têtadaguc êsêac. Êsêac ôlinj ñasanj to sec ma ñatêkwa ñaôma. Aê galic gêj tenj amboac tonanj sêmoa Aiguptunênj gamênj atomanô. ²⁰ Ma bulimakao ôlinj ñasanj to sec gacgenj têtanjônj bulimakao ñamatanja 7, tanj têtôp ñajam nanj su. ²¹ Mago gêdên tanj têtanjônj êsêac su nanj, talic êsêac amboac têtanjônj gêj tenj atom, ôlinj ñasanj ñaômagenj sêmoa katôm gêmunja. E matoc gêlac. ²² Ma aê gaêc ma tenj kêtiam nanj galic mopolom ñakainj tagenj gêjam ñanô 7. Ñanô tau ñajam to kapôên. ²³ Ma galic ñanô 7 gêuc mênjkêpi kêtadaguc. Gêj tau kê mêlinj ma ñapaôma to mu anja oc kêpinja kêlêsanj. ²⁴ Ma ñanô ñapaôma kêtanjônj ñanô ñajam 7. Aê gajac minj binj tonanj gêdên lau-seoc-binj-lasêwaga, mago êsêacnênj ñac tenj kêtôm gebe awa ma tau ñam sa atom.”

²⁵ Ma Josep kêsôm gêdên Parao gebe “O Parao, nêma mê luagêc tau ñam tagenj. Anôtô geoc binj, tanj enj gebe ênjôm nanj, lasê gêdên aôm. ²⁶ Bulimakao ñajam 7 to polom ñanô ñajam 7 têtôm jala 7. Ma lulu tau ñam tagenj. ²⁷ Ma bulimakao ñatêkwa ñaôma to sec 7, tanj mênjsêpi têtadaguc êsêac nanj, têtôm jala 7. Ñanô 7 ñapaôma to mu anja oc kêpinja kêlêsanj atôm jala 7 totôbôm amboac tonanj. ²⁸ Amboac kasôm gêdên aôm su gebe Anôtô kêtôc gêj, tanj gebe ênjôm nanj, gêdên aôm. ²⁹ alic acgom, galoc jala 7 tomoasu ênêc Aiguptu ñagamênj samucgenj. ³⁰ Mago tonanj su, go jala totôbôm 7 mênjêsa ma êsêac salinj têtam moasunja sinj samucgenj anja Aiguptu. Tôbôm enjenj gamênj su. ³¹ Ma êsêac sênac kauc moasu anja gamênj tau atu tôbôm, tanj mênjêsa êndanjuc nanj, ma tôbôm tau oc anam sêga. ³² Aôm gôêc mê kêtú dim luagêc ñam gebe Anôtô taê gêjam binj tau kêtú têtam sugac, ma saunjenj, go Anôtô ênjôm gêj tau ñanô êsa. ³³ Amboac tonanj galoc aôm ôjalinj ñac wapac ma ñac tokauc tenj sa ma ôkênj enj ênam gôlinj gamênj Aiguptu. ³⁴ Aôm ôkênj gejobwaga êtôm gamênj samobgenj. Êndênj jala tomoasu 7 tonanj lau embe têtap polom talu lemenj tenj-lemenj tenj sa, go sêkôc talu tagenj-tagenj su anja êsêacnênj atôm gamênj Aiguptunja samob. ³⁵ Ôjatu gebe sênac polom sasa êndênj jala ñajam, tanj mênjêsa nanj, ma sênac polom tau têtam sênac aôm lanjôm. Sejonj polom ñanô samob sêpi malacsêgagenj êna ma sejop têtam. ³⁶ Gêj masê tonanj ênêc e êlôm lau gamênj tonanja êndênj jala totôbôm 7, tanj mênjêsa anja Aiguptu nanj, gebe tôbôm enjenj gamênj tau popoc atom.”

Josep kêtú gôlinjwaga Aiguptunja

³⁷ Parao to nê sakinwaga samob sêjô bin tonan njam. ³⁸ Ma Parao kêsôm gêdên nê sakinwaga gebe “Aêac oc tatap nac, tan Anôtônê Nalau gêjam en auc kêtôm nac tonen nan, ten sa me masi.” ³⁹ Tec Parao kasôm gêdên Josep gebe “Anôtô kêtôc gên samob tonan gêdên aôm, kêtû tonanja nac wapac ma nac tokauc ten kêtôm aôm gamoa atom. ⁴⁰ Aôm ôtu noc andu natau ma noc lau samob tanen wamu aômnêm bin. Lêpôn kinja tagen êkên aê jalêlêc aôm su.” ⁴¹ Go Parao kêsôm gêdên Josep gebe “Ôlic acgom, aê kakên aôm kêtû gamên Aiguptu samucgen natau.” ⁴² Ma Parao kêkôc nê rin tonatalô éwa en saja mênkêkên gêdên Josep kêka. En kakên nakwê njam-njam gêdên en kêsô ma kêkên kapoacwalô gold en gênôn. ⁴³ Go kêkên en gêngôn nê kareta kêtû luagêcna ma êsêac sêmôêc sêsêlên sêmun gebe “Apôn aemduc.” Amboac tonan Parao kêkên en kêtû gamên Aiguptu samucgen natau. ⁴⁴ Ma Parao kêsôm gêdên Josep gebe “Aê Parao, mago nac ten anja gamên Aiguptu ênam kôm ten me êngôm gên ten êôc lêlêc aôm atom.” ⁴⁵ Ma Parao kêsam Josepnê nêaê gebe Sapenat-Panea. Ma en kêkên dabunwaga anja On Potipera latuo Asenat gêdên en gêjam kêtû ênê awê. Su, go Josep gêwi Parao sin ma gêjac gamên Aiguptu kêsî.

⁴⁶ Gêdên tan Josepnê jala kêtû 30 nan, en kêkôc kôm anam sakin kin Aiguptu Parao sa. Ma Josep gêwi Parao sin ma gêjac laoc gamên Aiguptu. ⁴⁷ Gêdên jala tomoasu 7 nan kôm gêjam nan taêsam. ⁴⁸ Ma en kejon jala tomoasu 7 napolom samob sa anja gamên Aiguptu to gêjac gên tau sa kêkô kêtôm malacsêgagen. En gêjac kôm, tan kêgi malac auc kêtômgen nan, nananô sa kêkô malac gêdên-gêdênge. ⁴⁹ Tec Josep gêjac polom taêsam sa kêtôm ganac gwêcna. En gedec gebe ênam dôj to ésa gên tau sa atom gebe namalac ten kêtôm gebe ênam dôj to ésa gên amboac tonan nai sa nec atomanô.

⁵⁰ Jala tôbômja gêô lasê atom tagen ma Josep kêka napolê luagêc lasê. Dabunwaga Onja Potipera latuo Asenat kêkôc êsêagêc. ⁵¹ Josep gê nacsêganê nêaê gebe Manase ma kêsôm gebe “Gaê ênê nêaê Manase gebe Anôtô gêgôm aê kalin noc gêjwapac to tamocnê andu nagôlôac samob sin.” ⁵² Gê nac kêtû luagêcna nê nêaê gebe Epraim gebe “Anôtô kêkên gôlôac gêdên aê anja gamên noc gêjwapacna.” ⁵³ Jala tomoasu 7, tan gêc gamên Aiguptu nan, mêngejac pep ⁵⁴ ma jala totôbôm 7 mênkêsa kêtôm Josep kêsôm nan. Ma tôbôm gêjam gamên nagêdô samob auc, anja gamên Aiguptu tagen, tec têtap nêj polom sa. ⁵⁵ Gêdên tan lau Aiguptu sêôc tôbôm nan, lau têtaj polom gêdên Parao. Ma Parao kêsôm gêdên lau Aiguptu samob gebe “Andên Josep ana ma bin samob, tan en êsôm nan angôm.” ⁵⁶ Ma gêdên tan tôbôm gêjam gamên samucgen auc nan, Josep gêlêc katam su andu gên nanôja ma kêkên gên gêdên lau Aiguptu sêjam ôli gebe tôbôm kapôên gêc gamên Aiguptu amboac tonanjen. ⁵⁷ Tôbôm gêjam sêga, tec lau gamên pebenja sêja Aiguptu sebe sênam ôli polom anja Josepnê, gebe tôbôm kapôên gêjam nom nagamên samob auc.

* jali. † tetoc oc sa kêtû nêj anôtô jaba.

42

Josep têwai sêsêp Aiguptu sebe sênam ôli polom

¹ Gêdên tan Jakob gênô polom gêc Aiguptu nawae nan, en kêsôm gêdên latui gebe “Matemanô gêdên-gêdên taôm kêtû asagenja.” ² Ma kêsôm gebe “Alic acgom, aê ganô nawae gebe polom gêc Aiguptu. Asêp ana ma anam ôli nêj polom anja tônê gebe tamoa maten jali ma tamac êndu atom.” ³ Amboac tonan Josep têwai 10 sêsêp sêja sebe sênam ôli polom anja Aiguptu. ⁴ Mago Jakob kêsakin Josep lasi Benjamin gêwin atom gebe en kêtêc gebe gêjwapac êtap en sa. ⁵ Amboac tonan Israel latui sêô lasê sebe sênam ôli polom, sêmoa lau nagêdô, tan sêmên nan, nalêlôm gebe tôbôm gêjam gamên Kanaanja auc samucgen.

* **41:57:** Sapenat-Panea nam gebe Anôtô kêsôm gebe en gêmôa mata † **41:57:** On kêtû lau Aiguptu nêj malac dabun towae. Êsêac

⁶ Ma Josep kêtü ñacgôlinjsêga gamêñ tonañña. Enj tau kêkêñ polom gêdêñ lau gamêñ samobña sêjam ôli. Ma Josep têwai sêô lasê jatêtap labôc sêc enj lanjônêmña. ⁷ Josep gêlic têwai e kêjala êsêac, mago enj gêgôm êsêac amboac lau jaba ma kêsaic biñ êsêac. Enj kêsôm gebe “Amac anga ondoc amêñ.” Êsêac sêsôm gebe “Anga gamêñ Kanaanña, abe anam ôli mo.” ⁸ Josep kêjala têwai, mago êsêac sêjam kauc enj. ⁹ Ma Josep taê gêjam mê, tañ enj gêc kêpi êsêac nanj, ma kêsôm gêdêñ êsêac gebe “Kêmsecwaga amac, tec amêñ abe alic gamêñ kwananjen.” ¹⁰ Êsêac sêsôm gêdêñ enj gebe “O apômtau, masianô, nêñ sakinwaga aêac tec amêñ abe anam ôli mo. ¹¹ Ñac tagenj latui aêac samob. Aêac lau mansañ. Aômnêm sakinwaga atu kêmsecwaga atom.” ¹² Enj kêsôm gêdêñ êsêac gebe “Masianô, amac amêñ abe alic gamêñ kwananjen.” ¹³ Ma êsêac sêsôm gebe “Aômnêm sakinwaga aêac lasitêwai 12, ñac Kanaanña tenj latui aêac. Ñac saunj gacgenj gêmoa gêwiñ tamemai ma tenj gêjaña.” ¹⁴ Tec Josep kêsôm gêdêñ êsêac gebe “Amboac tê kasôm gêdêñ amac su nê gebe Amac kêmsecwaga. ¹⁵ Aê gabe jansaê amac êpi biñ tonec ma jasôm biññanô êtu Parao gêmoaña gebe amac oc awi gamêñ tonec sinj atom e amacnêm lasimi saunj êô lasê tonec êwiñ acgom. ¹⁶ Asakinj amacnêm tenj gebe êkôc lasimi êmêñ ma amac ñagêdô anjônj kapoacwalô acgom. Aê gabe jansaê amacnêm biñ e jajala gebe amac lau biññanôña me masi. Embe masi, go aê jasôm êtu Parao gêmoaña gebe kêmsecwaga amacgoc.” ¹⁷ Go kêkêñ êsêac samob sêñgônj kapoacwalô bêc têtêac.

¹⁸ Ñabêc kêtü têtêacña go Josep kêsôm gêdêñ êsêac gebe “Anjôm tonec, go amoa matem jali gebe aê katêc Anôtô. ¹⁹ Amac embe lau mansañ, go awi nêñ tenj sinj êñgônj kapoacwalô êjô amac ma amac ñagêdô akôc polom andêñ nêñ gôlôac ana gebe mo êjô êsêac êndu atom. ²⁰ Ma akôc lasimi saunj andêñ aê amêñ, go amacnêm biñ êwaka tau sa gebe biññanô ec amac êndu atom.” Ma êsêac sêgôm amboac tonañ. ²¹ Go êsêac sêsôm gêdêñ taunj gebe “Biññanôgoc, gêñ tañ dagôm gêdêñ lasinji nanj ñagêjô tonec. Aêac talic enj gêmoa tonjalêlôm ôluñ-ôluñjenj ma ketenj aêac, mago takêñ tañenj enj atom. Kêtü tonañña gêñwapac tonec kêtap aêac sa jagêdêñjenj.” ²² Ma Ruben gêjô êsêac awenj gebe “Aê tec kasôm gêdêñ amac gebe anjôm ñapalê sec atom. Nec kasôm me masi. Mago amac abe akêñ tañem atom. Kêtü tonañña ênê dec ñagêjô kêpi aêac galoc.” ²³ Êsêac sêjam kauc gebe Josep gêñô êsêac awenj atom gebe ñac ênam biñ ôkwiña tenj kêkô êsêac ñasawa. ²⁴ Ma enj gêbuc dêmôê êsêac ma kêtanj. Kêtanj su ma gêmu jagêjam biñgalôm gêdêñ êsêac kêtiam. Ma enj kêkôc Simeon anga êsêacnêñ ma gêsô enj tônj ma ac sêlic.

Josep têwai sêmu sêja Kanaan

²⁵ Go kêjatu gebe polom êsêp êsêacnêñ talu e mênêc êtômgenj to nêñ ñaôli êmu êna êtiam ma sêkêñ gêñ êpuc êsêac tônj anga intênaña êndêñ êsêac êwiñ. Ma sêgôm amboac tonañ.

²⁶ Go êsêac sêpô nêñ polom gêsac donji ñaô ma sêc sêja.

²⁷ Ma gêdêñ tañ êsêacnêñ tenj gêjac nê talu lêtêñ gebe êkêñ gêñ êndêñ nê donji êniñ anga gamêñ sênêcña nanj, gêlic nê bôlêñ gêc taluawa ²⁸ ma kêsôm gêdêñ nê lasitêwai gebe “Sêkêñ bôlêñ gêmu gêmêñ, onec gêc ñoc taluawa.” Sêlic e katunj gêjaña, ma têtênêp ma sêsôm gebe “Ojae, Anôtô gêgôm asagenj gêdêñ aêac.”

²⁹ Gêdêñ tañ sêô lasê dêdêñ tamenji Jakob anga gamêñ Kanaan ña nanj, ac sêjac minj biñ samob, tañ kêtap êsêac sa nanj, gêdêñ enj ma sêsôm gebe ³⁰ “Ñac, tañ kêtü gamêñ tônê ñatau nanj, kêsaic biñ aêac ma geboc aêac atu gamêñ tau ñakêmsecwaga. ³¹ Mago aêac asôm gêdêñ enj gebe ‘Aêac kêmsecwaga atom, aêac lau mansañ. ³² Aêac lasitêwai 12, tamemai latui. Ñac tenj gêjaña ma ñac saunj gacgenj gêñgônj gêwiñ tamemai gêmoa Kanaan.’ ³³ Mago ñac, tê kêtü gamêñ ñatau nê, kêsôm gêdêñ aêac gebe ‘Aê jajala amac lau mansañ êndêñ tonec gebe awi nêñ tenj sinj êmoa êwiñ aê ma akôc polom andêñ nêñ gôlôac ana, gebe tóbôm gêc. ³⁴ Akôc lasimi saunj andêñ aê amêñ, go jajala amac gebe lau mansañ ma kêmsecwaga amac atom. Su, go jakêñ nêñ lasitêwa êmu êndêñ amac êtiam ma amac atôm gebe atulu gêñ amoa gamêñ tonec.’ ” ³⁵ Gêdêñ tañ êsêac sêjac nêñ talu lêtêñ nanj, samob sêlic nêñ bôlêñ

tosaban-tosaban kêsêp nêñ talu gêdên-gêdêngeñ. Êsêac to tamenji sêlic nêñ bôlên tosaban-tosaban ma têtêc taun. ³⁶ Ma tamenji Jakob kêsôm gêdên êsêac gebe “Amac ajañgo ñoc gôlôac su. Josep gêjaña, Simeon gêjaña, ma galoc abe akôc Benjamin su êwiñ. Biñ samob tonañ kêpi aêgeñ.” ³⁷ Tec Ruben kêsôm gêdên tama gebe “Ôkên enj êsêp aê lemoc, aê jakôc enj jamu jandên aôm jamên. Aê embe jakôc enj jamu jamên atom, go ônac ñoc latucagêc êndu.” ³⁸ Mago enj kêsôm gebe “Latuc êsêp êwiñ amac atom gebe têwa gêmac êndu su ma enj taugenj tec gêmoa. Gêñ wapac embe êtap enj sa anja intêna, tañ abe asêlên nan, go amac akênj aê tomôdêgeñ jasêp lamboam tonoc ñalêlôm ñawapacgeñ jana.”

43

Josepnê lasitêwai sêsêp Aiguptu kêtû luagêcña

¹ Tôbôm kapôênj kêkônij gamênj tônj ñanôgeñ. ² Êsêac senj polom, tañ sêkôc anja Aiguptu nan, e gêbacnê su, go tamenji kêsôm gêdên êsêac gebe “Amu ana êtiam gebe anam ôli aêacnênj mo ñagêdô.” ³ Tec Juda kêsôm gêdên enj gebe “Ñac tonañ kêjatu aêac ñajaña ma kêsôm gebe ‘Amac alic aê lañôc atom, e lasimi êwiñ amac acgom.’” ⁴ Aôm embe ôsakinj lasinj êwiñ aêac, go asêp naanam ôli nêñ mo. ⁵ Embe ôsakinj enj êwiñ atom, go aêac asêp atom gebe ñac tau kêsôm gêgênj aêac gebe ‘Amac alic aê lañôc atom, e lasimi êwiñ amac acgom.’” ⁶ Israel kêsôm gebe “Amac agôm aê sec ma asôm lasimi ñawae gêdênj ñac tau kêtû asagenja.” ⁷ Êsêac sêjô enj awa gebe “Ñac tau kêkip aêac to ma gôlôac ñam sa ñapep ma kêsôm gebe ‘Tamemi gacgeñ gêngônj mata jali me masi. Amacnêñ lasitêwai tenj gêngônj me masi.’” Biñ, tañ aêac ajac minj gêdênj enj nan, gêjô kênac tonanjenj. Aêac ajala biñ, tê enj kêsôm kêdaguc gebe ‘Akôc lasimi andênj aê amênj’ nê, kwananjenj amboac ondocgeñ.” ⁸ Ma Juda kêsôm gêdênj tama Israel gebe “Ôsakinj ñapalê tau êwiñ aê, go andi ma asêlênj gebe tamoa matenj jali ma aôm to aêac ma nêñ gôlôac ñasec-ñasec amboac tonanjenj, tamac êndu atom. ⁹ Aê jatu lautuc enj, ma enj ê lamu aê. Ôtu kênac enj êndênj aê lemoc. Aê embe jakôc enj jamu jawac to jakênj enj êkô aôm lañômnênj atom, go jawê biñ tonañ ñakainj endenj tônjenj. ¹⁰ Biñjanô, aêac embe tajainj têt atom, oc aêac amu amênj wanêcgeñ su.”

¹¹ Go tamenji Israel kêsôm gêdênj êsêac gebe “Embe amboac tonañ, nan anjôm amboac tec gebe Akôc gamênj tonecña ñagênj mata êjamgenj êsêp nêñ talu ma ajonj êndênj ñac tônê awi sinj êndênj enj ñaômagenj, amboac gêñmalu ñagec, to lêp ñagec, ma ka ñagêdô ñatêkwi, ma kaña to lanip. ¹² Ma akôc bôlênj luagêc êwiñ tau. Bôlênj, tañ sêkênj gêc nêñ taluawa nan, akôc amu ana amboac tonanjenj. Oc moae sêgôm kêgôlinj. ¹³ Akôc lasimi amboac tonañ ma andi amu andênj ñac tau ana. ¹⁴ Embe akô ñac tau lañônênj, go ñajaña ñatau Anôtô taê walô amac gebe êsakinj nêñ lasitêwai tenj agêc Benjamin sêwiñ amac sêmu sêmênj. Ma aêma nec embe jamoa togôlôacmêgeñ, go jamoa amboac tonañ.” ¹⁵ Kêsôm su, go lau tau sêkôc gêñ sêkênj ñaômagenja to sêkôc bôlênj luagêc gêwiñ tau ma Benjamin gêwiñ. Ac dêdi ma sêsêp Aiguptu sêja ma sêkô Josep lañônênj.

¹⁶ Josep gêlic Benjamin gêwiñ êsêac, tec kêsôm gêdênj gejobwaga anduñ gebe “Ôwê lau tonec sêsô andu sêna. Ôñgunj bôc tenj ma ono gebe lau tonec sêniñ gêñ sêwiñ aê êndênj ocsalô tonec.” ¹⁷ Ñac tau gêgôm kêtôm Josep kêjatu nan ma gêwê lau sêsô Josepnê andu sêja. ¹⁸ Ac sêkênj lau tau sêsô Josepnê andu, tec têtêc taun ma sêsôm gebe “Êsêac sêkôc aêac tasô tonec kêtû ñaôli, tañ sêkênj kêsêp aêacnênj talu gêdênj tamênj kêtû ñamata nanja. Êsêac sebe sênac sinj êndênj aêac e sêku aêac tulu ma sêkônij aêac tatu gêñôma to sêjanjo aêacnênj donki su.” ¹⁹ Ma êsêac têtû gasuc dêdênj ñac, tañ gejob Josepnê andu nan, ma sêjam bingalôm sêwiñ enj sêkô andu ñasacgêdô ²⁰ ma sêsôm gebe “O ma apômtau, aêac asêp amênj têt tenj sugac gebe anam ôli mo. ²¹ Gêdênj tañ aêac aô lasê gamênj anij awenja ma ajac ma talu lêtênj nan, atap ma bôlênj sa tomalagenj gêc taluawa gêdênj-gêdênjenj. Tec aêac akôc gêñ tau amu amênj kêtiam. ²² Ma aêac akôc bôlênj ñagêdô gêwiñ amboac tonañ abe

anam ôli mo. Aêac ajam kauc ñac, tañ kékêñ ma bôlêñ kêsêp ma talu.” ²³ Enj gêjô êsêac awen gebe “Atêc taôm atom. Nêm Anôtô to tameminê Anôtô oc kékêñ awa kêsêp nêm talu. Aê tec katap nêm bôlêñ sa sugac.” Ma enj kékôc Simeon gêdêñ êsêac gêja. ²⁴ Go enj gêwê lau tau sêsô Josepnê andu sêja ma kékêñ bu gêdêñ êsêac gebe sêkwasiñ enjkañ ma kékêñ gêñ gêdêñ nêñ donki senj. ²⁵ Êsêac sêñô ñawae gebe sêniñ gêñ anja tônê, tec sêmasañ gêñ, tañ sebe sêkêñ ñaômagenj nanj, ma sêsaê Josep gebe êô lasê êndêñ ocsalô.

²⁶ Gêdêñ tañ Josep gêô lasê nê andu nanj, êsêac sêkôc gêñ, tañ sêmasañ nanj, jasêsô dêdêñ enj ma têtap labôc sêc enj akainja. ²⁷ Mago enj awa gêjac êsêac ma kêsôm gebe “Tamemi lanjwa, tañ ajac ênê miñ gêdêñ aê nanj, gêmoa ñajam me masi. Enj gêmoa mata jali me masi.” ²⁸ Êsêac sêjô enj awa gebe “Aôm nê sakinjwaga, aêac tamemai gêmoa ñajam. Enj gêngôn mata jaligenj.” Ma êsêac sewec to têtap labôc. ²⁹ Enj mata gedec ma gêlic lasi Benjamin, enj tau ténanê latu tenj ma kêsôm gebe “Lasimi saun, tañ ajac ênê miñ gêdêñ aê nanj, tau tonec me.” Go kêsôm gêdêñ enj gebe “Latucenec, Anôtô êmoasiñ aôm.” ³⁰ Go Josep kékacgenj gebe êwi êsêac siñ gebe nê ñalêlôm gêjam awa su lasi ma kêdabiñ gebe êtañ lasê. Enj jakêsô nê balêm tenj ma kêtaj gêmoa tônê. ³¹ Enj kêkwasiñ lanjôanô su, go kêsa gêja. Enj kêpuc tau tônj ma kêsôm gebe “Akôc gêñ taniñja amênmanj.” ³² Êsêac sêjam sakinj enj tañja to êsêac tañja ma lau Aiguptu, tañ senj gêñ sêwiñ enj nanj, tañja amboac tonanjenj, gebe lau Aiguptu nêñ jao kêkô gebe sêniñ gêñ sêwiñ lau Ebolai atom. Gêñ tonaj lau Aiguptu sêlic amboac gêñ alôb-alôb. ³³ Ma Josep têwai to lasi sêngôn enj nêmanja. Nacsêga gêngôn mala, tañ gêjac enj ñawae nanj, ma ñac saun gêngôn mala, tañ gêjac enj ñawae. Ma lau tau sêsalatun e sêñac lemenj. ³⁴ Sêkêñ gêñ taniñja gêdêñ êsêac anja Josepnê tebo, mago sêkêñ gêñ taniñja gêdêñ Benjamin kêlêlêc êsêac ñagêdô nêñ su. Êsêac ñagêdô têtap laclu tagen sa ma Benjamin kêtaj nê laclu lemenj tenj sa. Ma êsêac sênôm sêwiñ enj e têtac ñajam kêsa.

44

Josep kêsaê nê têwai to lasi

¹ Go Josep kêjatu nê andu ñagejobwaga gebe “Ôkêñ polom êsêp lau tau nêñ talu e mênêc êtôm sêmbalanja ma ôkêñ êsêacnêñ bôlêñ ênêc taluawa. ² Mago ñoc laclu silber nanj ôkêñ ênêc ñac saun nê taluawa êwiñ ênê bôlêñ polomja.” Ma enj gêgôm kêtôm Josep kêsôm gêdêñ enj nanj. ³ Gêu bônj acgom, go sêkêñ êsêac to nêñ donki sêja. ⁴ Êsêac sêwi malac siñ saunjenj ma ñasawa kêtû baliñ atom tagenj, tec Josep kêsôm gêdêñ nê andu ñagejobwaga gebe “Ajôc, ôjanda lau tau. Embe ôê êsêac tônj, go ôsôm êndêñ êsêac gebe ‘Amac akêñ sec gêjô ñajam kêtû agenja. Amac ajam genjenj aênoc laclu silber nec kêtû agenja. ⁵ Ñoc ñatau gênôm gêñ kêsêp gêñ tau tonaj to kêpuc kapoac ña gêñ tonaj. Amac agôm gêñ tonaj, tec agôm keso ñanô.’”

⁶ Enj gêôc lêlêc êsêac ma jakêsôm biñ tonanjenj gêdêñ êsêac. ⁷ Êsêac sêjô enj awa gebe “Aêacma apômtau kêsôm biñ amboac tonaj kêtû asagenja. Biñ amboac tonaj ênac jaê nêm sakinjwaga aêac. Biñ amboac tonaj aêac oc anjôm atom. ⁸ Ôlic acgom, bôlêñ, tañ aêac atap sa gêc ma taluawa nanj, aêac akôc amu amên anja gamên Kanaan akêñ gêdêñ aôm, tec aêac anam genjenj silber me gold anja nêm ñataunê andu amboac ondoc. ⁹ Aôm embe ôtap gêñ tau sa anja nêm sakinjwaganênj tenj nê, nanj êmac êndu ma aêac ñagêdô atu ma apômtaunê sakinjwaga amboac tonanjenj.” ¹⁰ Ma enj kêsôm gebe “Amboac tonaj, biñ, tañ asôm su nanj, êtu tônj. Nac, nanj jatap gêñ tau sa anja ênê nanj, êtu ñoc gêñôma, ma amac ñagêdô aêc ana tobiñmêgenj.” ¹¹ Go gaôgenj êsêac samob sêlêwanj nêñ talu ma sêjac nêñ talu lêtênj. ¹² Ma enj kêbêlêm talu gêjac m anja ñacsêganê e gêdêñ ñac saun nê. Ma kêtaj laclu tau sa gêc Benjaminnê talu. ¹³ Ma êsêac sêkac nêñ ñakwê gêngic e sêkêñ talu gêsac nêñ donki ñaô kêtiam ma sêmu sêja malac.

¹⁴ Juda to nê lasitêwai sêô lasê Josepnê andu ma ñac tau gacgen gêmôa. Ma êsêac têtap labôc sêc enj akainja. ¹⁵ Josep kêsôm gêdênj êsêac gebe “Amac agôm gênj amboac ondoc. Amac ajam kauc gebe ñac amboac aê oc Japuc gênj ñam jatôm atom me.” ¹⁶ Ma Juda kêsôm gebe “Aêac asôm binj ondoc êndênj ñoc apômtau. Aim awenjsun su êtu agenja. Aêac awaka tauj sa amboac ondoc. Anôtô kêkip nê m sakinwaga aêac ma keso sa sugac. Gôlicgac, aêac atu ñoc apômtaunê gênjôma, aêac to enj, tanj têtap laclu sa gêc enja nanj, amboac tonanj.” ¹⁷ Mago Josep kêsôm gebe “Binj amboac tonanj ênac jaê aê. Ñac tagenj, tanj têtap laclu sa gêc enja nanjenj êtu ñoc gênjôma. Mago amac ñagêdô, amac aêc tobinjalôgenj andênj tamemi ana.”

Juda gebe ênam Benjamin kêsî

¹⁸ Tec Juda gêdênj enj gêja ma kêsôm gebe “O apômtau, aê gabe jatenj aôm gebe nê m sakinwaga aê jasôm binj tenj êsô ñoc ñatau tanjasun ma têtac ñandanj êndênj nê m sakinwaga atom, gebe aôm kôtôm Parao tau. ¹⁹ Ñoc apômtau kêtû kênac nê sakinwaga gebe ‘Amac tamemi me lasimi tenj gêmôa me masi.’ ²⁰ Ma aêac asôm gêdênj ñoc ñatau gebe ‘Tamemai gêmôa, enj kêtû ñamalacanô sugac, ma lasinji saunj tenj gêmôa, tanj enj kêka lasê gêdênj kêtû ñamalacanô su nanj. Ñac tau têtac gêmôac êndu su, tec enj taugenj gêmôa, têtac gôlôac ñagêdô masi. Ma tama têtac gêwinj enj.’ ²¹ Go aôm kôsôm gêdênj nê m sakinwaga gebe ‘Akôc enj asêp amênj gebe matocanô êpi enj.’ ²² Aêac asôm gêdênj ñoc apômtau gebe ‘Ñapalê tau kêtôm gebe êwi tama sinj atom. Embe êwi tama sinj, oc tama êmac êndu.’ ²³ Go aôm kôsôm gêdênj nê m sakinwaga gebe ‘Lasimi saunj embe êwinj amac êsêp êmênj atom, oc alic aê lanjôc êtiam atom.’ ²⁴ Gêdênj tanj adênj nê m sakinwaga, tamoc tau, amu aja nanj, ajac minj ñoc apômtaunê binj gêdênj enj gênjô. ²⁵ Ma gêdênj tanj tamemai kêsôm gebe ‘Ana êtiam, gebe anam ôli aêacnênj gênj ñagêc’ nanj, ²⁶ aêac asôm gebe ‘Aêac asêp ana atôm atom. Embe lasinji saunj êsêlênj êwinj aêac, go asêp ana, gebe aêac oc alic ñac tau lanjôanô atôm atom, e lasinji saunj êwinj aêac acgom.’ ²⁷ Go nê m sakinwaga, aê tamoc, kêsôm gêdênj aêac gebe ‘Taôm ajalagac gebe ñoc awê kêkôc ñoc ñapalê luagêcgenj. ²⁸ Tenj gêwi aê sinj e kasôm gebe Binjanô, gênj tenj kêkac enj popocgenj ma aê galic enj kêtiam atom e mênjgêdênj galoc. ²⁹ Amac embe akôc ñac tonec su anja aênjoc amboac tonanjenj ma gênjwapac êtap enj sa, go akênj aê tomôdêgenj jasêp lamboam jana tonjoc ñalêlôm ñawapacgenj.’ ³⁰ Kêtû tonanjan aê embe jaô lasê nê m sakinwaga, aê tamoc, ma ñapalê, tanj kêtû enj gênjgônj mata jali ñamôkê nanj, êwinj aêac atom, ³¹ enj embe êlic ñapalê mênjêwinj aêac atom, oc êmac êndu. Ma nê m sakinwaga aêac akênj nê m sakinwaga, aêac tamemai, tomôdêgenj êsêp lamboam êna tonjalêlôm ñawapacgenj. ³² Gebe nê m sakinwaga aê kasôm gêdênj tamoc gebe jatu ñapalê tonec nê lautuc ma enj ê lamu aê. Ma kasôm gebe Aê embe jakôc enj jamu jandênj aôm jawac atom, go jawê binj tonanj ñakainj endenj tônjenj. ³³ Kêtû tonanjan tec galoc jatenj aôm gebe nê m sakinwaga aê jatu ñoc apômtaunê gênjôma jamoa tonec jajô ñapalê tau su. Ma ondec ñapalê tau êwinj têtai êmu ênamanj. ³⁴ Gebe ñapalê tau embe êwinj aê atom nec, oc jamu jandênj tamoc jana amboac ondoc. Aê katêc tauc gabe jalic gênjwapac, nanj êtap tamoc sa nanj jawinj atom.”

45

Josep gêwa tau sa

¹ Ma Josep kêkô lau samob lanjônênj e kêpuc tau tônj jageo. Tec enj gêmôêc gebe “Lau samob sêwi aê sinj sêsa sêna.” Amboac tonanj gêdênj tanj Josep gêwa tau sa gêdênj lasitêwai nanj, lau tenj sêmoa sêwinj êsêac atom. ² Ma enj kêtanj lasê e lau Aiguptu sênjô ma Paronê lau sênjô ñawae amboac tonanjenj. ³ Ma Josep kêsôm gêdênj nê lasitêwai gebe “Aê Josep. Tamoc gênjgônj mata jali me masi.” Mago lasitêwai sêjô enj awa kêtôm atom, gebe enj kêtakê êsêac ñanôgenj.

⁴ Tec Josep kêsôm gêdênj nê lasitêwai gebe “Atu gasuc aêmanj.” Ma êsêac dêdênj enj sêja. Ma enj kêsôm gebe “Lasimi aê Josep, tanj akênj aê gadênj lau Aiguptu sêjam ôli aê. ⁵ Mago galoc

têmtac ñawapac atom to amoa tonêm ñalêlôm ñatutuc êtu akêñ aê gadêñ lau tonec sêjam ôli aêña atom, gebe Anôtô kêsakiñ aê gamuñ amac gebe ênam amac kêsî anğôñ matem jali. ⁶ Tòbôm gêc gamêñ tau jala luagêc su. Ma jala lemeñ teñ gacgeñ gêc tañ lau sêsap nom ma sejoñ kôm ñanô sa atom. ⁷ Ma Anôtô kêsakiñ aê gamuñ amac gebe janam amacnêm ñagêdô kêsî anğa nom ma jajop lau taêsam sêñgôñ mateñ jali êtu amacña. ⁸ Kêtu tonanña amac asakiñ aê gamêñ tonec atom, Anôtô taugen. En kêkêñ aê katu Parao tama to ênê andu ñatau ma gamêñ Aiguptuña samob ñagôliñwaga. ⁹ Andi ñagaôgeñ. Andêñ tamoc api ana ma asôm êndêñ en gebe 'Latôm Josep kêsôm biñ amboac tonec gebe Anôtô kêkêñ aê katu gamêñ Aiguptuña samob ñatau. Ôsêp ôndêñ aê ômôêñ ma ônam gamêñ tøn atom. ¹⁰ Aôm ôñgôñ gamêñ Gosen ma ômoa aê ñagala, aôm to nêm gôlôac ma nêm gôlôacnêñ gôlôac ma nêm domba to bulimakao ma gêñ samob, tañ kêtü aômnêm nañ. ¹¹ Aê gabe janam aôm sa anğa tonec e aôm to nêm lau ma gêñ samob, tañ kêtü aômnêm nañ, apô lêna taôm êtu gêñ teñña atom, gebe tóbôm ênêc jala lemeñ teñ êwiñ.' ¹² Ma galoc amac matemanô alic to lasic Benjamin mataanô gêlic amboac tonanğen gebe aê tauc aocsuñ kasôm biñ gêdêñ amac. ¹³ Anac miñ ñoc ñawasi anğa gamêñ Aiguptuña to gêñ, tañ alic nañ, ñawae êndêñ tamoc. Andi ñagaôgeñ ma akôc tamoc êsêp gamêñ tonec êmêñ." ¹⁴ Ma agêc lasi Benjamin sêmbôêñ tauñ ma têtan kêpi tauñ. ¹⁵ Ma en kêlêsoñ têtai samob ma kêmbôêñ êsêac to kêtan. Su, go lasitêwai sêjam biñgalôm sêwiñ en.

¹⁶ Gêdêñ tañ sêñô ñawae anğa Paraonê andu gebe Josepnê lasitêwai sêmêñ nañ, Parao to nê sakiñwaga sêñô ñajamgeñ. ¹⁷ Ma Parao kêsôm gêdêñ Josep gebe "Ôsôm êndêñ nêm lasitêwai gebe Anğôm amboac tonec gebe akêñ nêm waba ênsac nêm bôc ñaô ma amu ana gamêñ Kanaan. ¹⁸ Ma akôc tamemi to nêm gôlôac samob andêñ aê amêñ ma aê gabe jakêñ Aiguptu ñagamêñ ñajamanô tau êndêñ amac gebe aniñ nom tonan ñañalêsi. ¹⁹ Ôjatu êsêac amboac tonec êwiñ gebe Anğôm tonec gebe Akôc kareta anğa gamêñ Aiguptuña êtu nêm ñasec-ñasec to nêm lauonça ma akôc tamemi amêñman. ²⁰ Ma taêm walô nêm waba anduña atom, gebe Aiguptu ñagamêñ ñajamanô tau êtu amacnêm."

²¹ Ma Israel latui sêgôm kêtôm tonan, go Josep kêkêñ kareta gêdêñ êsêac kêtôm Paraonê jatu ma kêkêñ mo gebe êpuc êsêac tøn anğa intênaña. ²² En kêkêñ ñakwê omña tagen-tagen gêdêñ êsêac samob kêtômgeñ, Benjamin taugen tec kêkêñ silber ñadôn 300 to ñakwê omña lemeñ teñ gêdêñ en. ²³ En kêsakiñ gêñ amboac tonec gêdêñ tama gêja gebe donki kapoac 10 togêñ mata êjam Aiguptuña ma donki têna 10 topolom ma mo to gêñ taniñña êtu êpuc tama tøn anğa intênaña. ²⁴ Go kêsakiñ lasitêwai sêja ma gêdêñ tañ kêkam êsêac lemeñ nañ, kêsôm gêdêñ êsêac gebe "Asôm taôm anğa intêna atom." ²⁵ Tec êsêac sêwi Aiguptu siñ sêpi gamêñ Kanaan jasêô lasê dêdêñ tamenñ Jakob. ²⁶ Ma êsêac sêjac miñ gêdêñ en gebe "Josep gêñgôn mata jali ma en kêtü gamêñ Aiguptuña samob ñagôliñwaga." Mago têtac kêkac en atom, gebe en kêkêñ gêwiñ êsêac atom. ²⁷ Mago gêdêñ tañ sêjac miñ Josepnê biñ samob, tañ kêsôm gêdêñ êsêac nañ, gêdêñ en ma gêdêñ tañ en gêlic kareta, tañ Josep kêsakiñ gebe êkôc enña nañ, tec tamenñ Jakob têtac kêpô su ma nê ñalêlôm gêdi sa kêtiam. ²⁸ Ma Israel kêsôm gebe "Kêtômğac. Latuc Josep gêñgôn mata jali. Aê gabe najalic en acgom, go jamac êndu."

46

Jakob lanğwa kêsêp Aiguptu gêja

¹ Amboac tonan Israel gêdi ma kêkôc nê gêñ samob gêwiñ gêja. En gêô lasê Ber-Seba ma kêkêñ da gêdêñ tama Isak nê Anôtô. ² Ma gêdêñ gêbêc Anôtô geoc tau lasê gêdêñ Israel ma gêjam biñgalôm gêdêñ en ma kêsôm gebe "Jakob, Jakob." Ma en kêsôm gebe "Aê tec gamoa." ³ Go en kêsôm gebe "Aê Anôtô, tamamnê Anôtô aê. Ôsêp Aiguptu ôna tonêm ñalêlôm ñatutuc atom, gebe aê gabe janğôm aôm ôtu laum kapôêñ teñ anğa ônê. ⁴ Aê gabe jasêp Aiguptu jawiñ aôm. Ma aê gabe jakêñ aôm ômu ôpi ômôêñ êtiam ma Josep lêma

êmbaob aôm matamgasi.” ⁵ Go Jakob gêdi anğa Ber-Seba. Ma Israel latui sêkênj tamenj Jakob to nê nasec-nasec ma nêj lauo sêpi kareta, tañ Parao kêsakinj kêtû êkôc enğa. ⁶ Êsêac sêkôc nêj bôc to waba, tañ têtap sa anğa Kanaan nañ, ma sêo lasê Aiguptu, Jakob to nê gôlôac samucgenj sêwiñ enj. ⁷ Enj kêkôc latui to latuio sêwiñ enj ma dêbui to dêbuio to nêj wakuc samob sêwiñ enj sêja Aiguptu.

⁸ Israelnê wakuc, tañ sêo lasê Aiguptu nañ, nêj nêê tau tonec gebe Jakob to nê latui. Jakobnê nacsêga Ruben ⁹ to Ruben latui Hanok, Palu, Hesron ma Karmi. ¹⁰ Simeon latui Jemuel, Jamin, Ohad, Jakin, Sohar ma Saul, awê Kanaanña tenj latu enj. ¹¹ Lewi latui Gerson, Kohat ma Merari. ¹² Juda latui Er, Onan, Sela, Peres ma Sera (mago Er agêc Onan sêmac êndu anğa gamênj Kanaan). Ma Peres latui Hesron agêc Hamul. ¹³ Isakar latui Tola, Puwa, lob ma Simron. ¹⁴ Sebulon latui Sered, Elon ma Jalel. ¹⁵ (Lea latui tau tonan, tañ Jakob kêka lasê anğa Mesopotamia sêwiñ latuo Dina. Êsêac latunjo to nãc samob sêpi tagenj têtôm 33.) ¹⁶ Gad latui Sipion, Hagi, Suni, Esbon, Eri, Arodi ma Areli. ¹⁷ Aser latui Imna, Iswa, Iswi, Beria ma lunjo Sera. Ma Beria latui Heber agêc Malkiel. ¹⁸ (Silpa latui tau tonan. Laban kêkênj enj gêdênj latuo Lea. Ma Jakob kêka êsêac lasê, lau 16 sêpi tagenj.) ¹⁹ Jakobnê awê Rahel latui Josep agêc Benjamin. ²⁰ Ma anğa gamênj Aiguptu Josep kêka Manase agêc Epraim lasê, tañ dabunwaga Onğa Potipera latuo Asenat kêkôc nañ. ²¹ Ma Benjamin latui Bela, Beker, Asbel, Gera, Naman, Ehi, Ros, Mupim, Hupim ma Ard. ²² (Rahel latui tau tonan, tañ Jakob kêka lasê, lau 14 sêpi tagenj.) ²³ Dan latu Husim. ²⁴ Naptali latui Jasel, Guni, Jeser ma Silem. ²⁵ (Bilha, tañ Laban kêkênj gêdênj latuo Rahel nañ, latui tonan, tañ Jakob kêka lasê, lau 7 sêpi tagenj.) ²⁶ Jakobnê lau samob, tañ sêo lasê Aiguptu nañ, ma sêsa anğa enj tau nê sêpi tagenj 66, mago Jakob latuinênj lauo sêwiñ namba tonan atom. ²⁷ Ma Josep latui tañ kêka lasê anğa Aiguptu nañ, luagêc, tec lau samob anğa Jakobnê gôlôac, tañ sêo lasê Aiguptu nañ, sêpi tagenj 70.

²⁸ Jakob kêsakinj Juda gêdênj Josep gêmunj enj gebe etenj Josep êo lasê Gosen êmunj. Ma êsêac sêo lasê gamênj Gosen. ²⁹ Go Josep kêmasan nê kareta ma kêpi gêja gebe êpuc tama Israel tontôn anğa gamênj Gosen. Ma gêdênj tañ enj gêlic tama nañ, kêmbôênj enj kêsêp gêsutêkwa ma kêtanj nãsawa baliñ gêsac enj gêsutêkwa. ³⁰ Israel kêsôm gêdênj Josep gebe “Galoc gabe jamac êndu gebe aê galic lanjomanô ma kajala gebe gongôn matam jali.” ³¹ Josep kêsôm gêdênj lasitêwai to gêdênj tamanê lau gebe “Aê gabe japi jakênj amac nãwae êndênj Parao ma jasôm êndênj enj gebe ‘Noc lasitêwai to tamocnê lau, tañ sêmoa gamênj Kanaan nañ, dêdênj aê sêmênj su. ³² Lau tau gejobwaga bôcña gebe êsêac senjenj bulimakao ma sêkôc nêj domba to bulimakao ma nêj gênj nãgêdô samob sêmênj.’ ³³ Parao embe êkalem amac ma êtu kênac amac gebe ‘Amacnêm kôm amboac ondoc,’ ³⁴ go asôm gebe ‘Aôm nêm sakinwaga aêac angenj bulimakao gêdênj aêac nãpalêgenj e mênjgêdênj galoc, atôm tamemai.’ Asôm binj tonan ec êlôc gebe amoa gamênj Gosen gebe lau Aiguptunã sêlic gejobwaga bôcña samob amboac gênj alôb-alôb.”

47

Jakob langwa kêtôc tau gêdênj Parao

¹ Amboac tonan Josep kêsô jakêkênj nãwae gêdênj Parao ma kêsôm gebe “Tamoc to noc lasitêwai ma nêj domba to bulimakao ma nêj gênj samob sêmênj anğa gamênj Kanaan jasênjôn gamênj Gosen.” ² Enj kêkôc têtai lemenj tenj sêwiñ enj ma kêtôc êsêac gêdênj Parao. ³ Parao kêsôm gêdênj enj têtai gebe “Amac ajam kôm amboac ondoc.” Ma êsêac sêsôm gêdênj Parao gebe “Nêm sakinwaga aêac ajop dombagenj atôm tamemai.” ⁴ Go êsêac sêsôm gêdênj Parao gebe “Aêac amênj gebe amoa gamênj tonec amboac lau jaba gebe nêm sakinwaga aêac ma gamênj alôm ma dombaña tenj gêc gamênj Kanaan atom gebe tóbôm gêjam gamênj auc samucgenj. Tec aêac atenj aôm gebe ôlôc gebe nêm sakinwaga aêac anjôn gamênj Gosenmanj.” ⁵ Go Parao kêsôm gêdênj Josep gebe “Tamam to nêm lasitêwai dêdênj

aôm sêwac. ⁶ Gamêñ Aiguptuñja kêtú aômnêm gêñ. Ôjalij gamêñ ñajamanô teñ sa ma ôkêñ êndêñ tamam to nêñ lasitêwai sêngôn. Ôkêñ êsêac sêngôn gamêñ Gosenmañ. Ma aôm embe ôlic lau tokauc anja êsêacnêñ, go ôkêñ êsêac sejop ñoc bulimakao sêwiñ.”

⁷ Josep gêwê tama jakêôtôc gêdêñ Parao ma Jakob gêjam mec Parao. ⁸ Ma Parao kêtú kênac Jakob gebe “Aômnêm jala tendocgeñ.” ⁹ Jakob gêjô Parao awa gebe “Jala, tañ gamoa nom amboac ñac jaba teñ nañ 130. Jala, tañ gamoa nom ñatêm tau dambê to ñawapac ma taêsam kêtôm tamocinêñ jala sêmoa nom amboac lau jabaña nañ atom.” ¹⁰ Ma Jakob gêjam mec Parao ma gêwi eñ siñ kêsá gêja.

¹¹ Go Josep kêkêñ gamêñ gêdêñ tama to nêñ lasitêwai gebe sêngônña ma kêkêñ nom gêdêñ êsêac kêtú êsêacnêñ gêñ anja gamêñ Aiguptuñja, kêkêñ nom ñajamanô tau gêdêñ êsêac anja gamêñ Rameses kêtôm Parao kêjatu. ¹² Ma Josep gêlôm tama to nêñ lasitêwai ma tamanê lau samob kêtôm êsêacnêñ gôlôacnêñ nambageñ.

Josep gêjam gôlij Aiguptu

¹³ Mo teñ gêc gamêñ samuc tonañ atom, gebe tóbôm kapôêñ sec e mo gêjô lau gamêñ Aiguptu to Kanaanña êndu. ¹⁴ Ma Josep kejoñ awa, tañ gêc gamêñ Aiguptu to Kanaanña nañ, samob sa gêjô polom, tañ lau sêjam ôli nañ. Ma Josep kêkêñ ñaawa kêsô Paraonê andu.

¹⁵ Ma gêdêñ tañ awa samob gêbacnê anja gamêñ Aiguptu to gamêñ Kanaan nañ, lau Aiguptu samob dêdêñ Josep sêja ma sêsôm gebe “Ôkêñ mo êndêñ aêac. Aêac amac êndu anêc aôm lanjômnêmña êtu agenña, gebe ma awa gêbacnê.” ¹⁶ Ma Josep kêsôm gebe “Amacnêm awa embe êmbacnê, go akêñ nêñ bôc ma aê gabe jakêñ mo êndêñ amac êjô nêñ bôc.” ¹⁷ Tec êsêac sêkêñ nêñ bôc gêdêñ Josep ma eñ kêkêñ mo gêjô hos to bulimakao ma domba to donki. Tec gêdêñ jala tonañ eñ gêlôm êsêac ña mo gêjô nêñ bôc samob.

¹⁸ Jala tonañ gêbacnê, tec gêdêñ jala kêtú luagêcña êsêac sêmu dêdêñ eñ jasêsôm gêdêñ eñ gebe “Aêac asij biñ tonec ôkwi êndêñ ma ñatau atôm atom gebe awa gêbacnê ma bôc ñaton kêtú ma ñataunê gêñ sugac. Amboac tonañ ma gêñ akêñ êndêñ ma ñatauña teñ gêc atom, aêac ôlij to ma nom tageñ. ¹⁹ Aêac to ma nom anaña anêc aôm lanjômnêmña êtu agenña. Ônam ôli aêac to ma nom ma ôkêñ mo êjô, go aêac to ma nom anam sakiñ êndêñ Parao. Ôkêñ polom ñawê êndêñ aêac gebe anjôn maten jali ma amac êndu atom ma aêacma nom êtu gasañ atom.”

²⁰ Amboac tonañ Josep gêjam ôli nom samob anja Aiguptu kêtú Paraonê gêñ, gebe lau Aiguptuñja samob sêkêñ nêñ nom gêdêñ eñ gêjam ôli gebe tóbôm kapôêñ sec gêc, tec nom tau kêtú Paraonê gêñ. ²¹ Mago lau tau tec kêkêñ êsêac têtú gêñôma anja Aiguptu ñamadiñ ñamakeñ e gêdêñ ñamakeñ. ²² Dabuñwaga taunjen nêñ nom tec gêjam ôli atom, gebe dabuñwaga têtap nêñ ñaôli sa anja Paraonê, tec ñaôli tau, tañ Parao kêkêñ gêdêñ êsêac nañ, gêlôm êsêac. Kêtú tonañña êsêac sêkêñ nêñ nom gêdêñ eñ gêjam ôli atom.

²³ Ma Josep kêsôm gêdêñ lau gebe “Amboac tonañ, ocsalô tonec aê gajam ôli amac to nêñ nom atu Paraonê gêngac. Galoc akôc polom ñawê tonec ma asê êsêp kômman. ²⁴ Mago kôm ñanô tau awa êkôc êna toñ lemeñ teñ ma akêñ toñ teñ êndêñ Parao. Toñ aclê êtu amacnêm gebe asê êsêp kôm wakuc ma aniñ êtu amac to nêñ gôlôac ma nêñ ñasec-ñasec nêñ mo.” ²⁵ Êsêac sêsôm gebe “Aôm gôjam aêac sa anjôn maten jali. Ma ñatau, embe ôlic aêac ñajam, go anam sakiñ Parao anêc ñawaegen.” ²⁶ Tec Josep kêkêñ biñ tonañ kêtú ñagôlij teñ gêc e mênjêdêñ galoc gêjam gôlij lau Aiguptuñja nêñ nom gebe sêwa kôm ñanô êkôc êna toñ lemeñ teñ ma sêkêñ ñateñ êndêñ Parao. Dabuñwaga taunjen nêñ nom kêtú Paraonê gêñ atom.

Jakob lanjwa kêmasañ biñ kêtú taunja

²⁷ Amboac tonañ Israel sêngôn gamêñ Aiguptu ñagamêñ Gosen. Ac sêngôn têtú têtê ma sêka gôlôac lasê e têtú taêsam ñanô lasê. ²⁸ Ma Jakob gêngôn gamêñ Aiguptu jala 17 e ênê

jala kêtû 147. ²⁹ Israelnê noc êmac ênduᶇa kêdabiᶇ naᶇ eᶇ kêkalem latu Josep ma kêsôm gêdêᶇ eᶇ gebe “Aôm embe ôlic aê ᶇajam, go ôkêᶇ lêmam êsô lambic ma ôsôm êtu tōᶇ gebe ômansaᶇ aê ᶇapep ma totêmtac êwiᶇgeᶇ gebe ônsuᶇ aê aᶇga Aiguptu atom. ³⁰ Mago ôkêᶇ aê janêc jawiᶇ tamoci. Ômbalaᶇ aê aᶇga Aiguptu naônsuᶇ aê aᶇga nêᶇ sêô.” Eᶇ gêjô eᶇ awa gebe “Aê gabe jaᶇgôm êtôm biᶇ, taᶇ kôsôm naᶇgeᶇ.” ³¹ Ma Israel kêsôm gebe “Ôtôc lêmam.” Ma Josep kêtôc lêma. Go Israel gewec gêdêᶇ nê mê ᶇagêdô môkêapacᶇa.

48

Jakob laᶇgwa gêjam mec Josep latuagêc

¹ Tonaᶇ su acgom, go sêkêᶇ ᶇawae gêdêᶇ Josep gebe “Ôlic acgom, tamam gêmac gêc.” Tec eᶇ kêkôc latuagêc Manase agêc Epraim sêwiᶇ eᶇ jasêô lasê Jakob. ² Ma sêkêᶇ ᶇawae gêdêᶇ Jakob gebe “Latôm Josep gêdêᶇ aôm gêwac.” Go Israel kêpuc tau tōᶇ ma gêdi gêᶇgōᶇ nê mê. ³ Ma Jakob kêsôm gêdêᶇ Josep gebe “ᶇajaᶇa ᶇatau Anôtô geoc tau lasê gêdêᶇ aê aᶇga Lus, taᶇ gêc gamêᶇ Kanaan naᶇ, to gêjam mec aê ⁴ ma kêsôm gêdêᶇ aê gebe ‘Ôlic acgom, aê gabe jakêᶇ aôm ôka gôlôac lasê e têtû lau taêsam. Aê gabe jaᶇgôm aôm ôtu laum kapôêᶇ ma jakêᶇ gamêᶇ tonec êndêᶇ nêᶇ wakuc êtu nêᶇ gêᶇ endeᶇ tōᶇgeᶇ.’ ⁵ Ma galoc latômagêc, taᶇ kôka êsêagêc lasê aᶇga Aiguptu gêdêᶇ taᶇ aê gamêᶇ Aiguptu atomgeᶇ naᶇ, têtû aêᶇoc. Epraim agêc Manase têtû aêᶇoc kêtôm Ruben agêc Simeon. ⁶ Gôlôac, taᶇ kôka lasê têdaguc êsêagêc naᶇ, têtû aômnmêᶇ, ma êsêac sêwê kainaᶇ gêᶇlênsêᶇ sêwiᶇ teweᶇiaᶇgêc. ⁷ Gêdêᶇ aê gawi Mesopotamia siᶇ gaô lasê Kanaan naᶇ Rahel gêmac êndu aᶇga intêna, taᶇ kêdabiᶇ Eprat ma aê kasuᶇ eᶇ aᶇga intêna Epratᶇa ᶇatali,” ᶇaê teᶇ gebe Betlehem.

⁸ Israel gêlic Josep latuagêc ma kêsôm gebe “Asaagêc tonec.” ⁹ Josep gêjô tama awa gebe “Aê latucagêc, taᶇ Anôtô kêkêᶇ gêdêᶇ aê aᶇga tonec.” Go Israel kêsôm gebe “Ôkôc êsêagêc têtû gasuc sêᶇmêᶇmaᶇ gebe janam mec êsêagêc.” ¹⁰ Israel kêtû ᶇamalacanô su tec mataanô kêtû waô e gêlic gamêᶇ amboac gêᶇmuᶇᶇa atom. Ma Josep gêwê êsêagêc dêdêᶇ eᶇ sêja, ma eᶇ kêlêsoᶇp êsêagêc aliᶇanô ma kêmbôêᶇ êsêagêc. ¹¹ Go Israel kêsôm gêdêᶇ Josep gebe “Aê gaboc oc jalic aôm laᶇôᶇmanô êtiam atom, mago galoc Anôtô kêkêᶇ aê galic aômnmêᶇ gôlôac amboac tonageᶇ.” ¹² Go Josep kêkam êsêagêc sa aᶇga ênê labum ma gewec e laᶇôanô jagêdêᶇ nom.

¹³ Ma Josep kêkam êsêagêc, kêkam Epraim ᶇa lêma anôᶇa, taᶇ kêkanôᶇ Israel lêma gasêᶇa to Manase ᶇa lêma gasêᶇa, taᶇ kêkanôᶇ Israel lêma anôᶇa ma gêwê êsêagêc têtû gasuc eᶇ. ¹⁴ Mago Israel gêjac lêma keso tau ma kêᶇmêtôc lêma anôᶇa jagêᶇu gêsac ᶇac saᶇᶇ Epraim môkêapac ma lêma gasêᶇa gêsac Manase môkêapac. Manase eᶇ ᶇacsêga. ¹⁵ Ma eᶇ gêjam mec Josep ma kêsôm gebe “Anôtô, taᶇ tamocagêc Abraham agêc Isak sêsa nêᶇ lêᶇ sêᶇmoa eᶇ laᶇônêᶇmaᶇ, Anôtô, taᶇ kêtû ᶇoc ᶇacgeᶇob gêdêᶇ ᶇoc bêc samob e mêᶇgêdêᶇ galoc, ¹⁶ aᶇjela, taᶇ gêjam aê kêsi gêdêᶇ gêᶇwapac samob naᶇ, ênam mec ᶇapalêagêc gebe ᶇoc ᶇaê to tamocagêc Abraham agêc Isak nêᶇ ᶇaê elom-elom aᶇga êsêagêcnêᶇ e têtû taêsam ma seola nom ᶇagamêᶇ auc.”

¹⁷ Josep gêlic gebe tama gêᶇu lêma anôᶇa gêsac Epraim môkêapac e keso ênê ᶇalêlôm, tec kêkôc tama lêma aᶇga Epraim môkêapac gebe naênsac Manase môkêapac. ¹⁸ Ma Josep kêsôm gêdêᶇ tama gebe “O tamoc, amboac tonageᶇ atom. ᶇac tonec ᶇacsêga, tec u lêmam anôᶇa ênsac eᶇ môkêapac.” ¹⁹ Mago tama gedec ma kêsôm gebe “Aê kajala, latucenec, aê kajalagac. ᶇac tonec oc êtu laum amboac tonageᶇ ma êtu kapôêᶇ, mago lasi êtu kapôêᶇ êlêlêc eᶇ ma ênê wakuc têtû laum taêsam.” ²⁰ Tec gêjam mec êsêagêc gêdêᶇ bêc tonageᶇ ma kêsôm gebe” Lau Israel sêsam amagêcnêᶇ ᶇaê gebe sênam mec tauᶇ ma sêsoᶇ gebe’ Anôtô êᶇgôm aôm ôtôm Epraim agêc Manase.’ ” Kêsôm amboac tonageᶇ tec ketoc Epraim sa kêlêlêc Manase. ²¹ Go Israel kêsôm gêdêᶇ Josep gebe “Ôlic acgom, galoc jamac êndu, mago Anôtô êwiᶇ amac ma êkêᶇ amac aô lasê tameminêᶇ gamêᶇ êtiam. ²² Ma aê jatoc aôm sa êlêlêc

nêm lasitêwai su ma jakêñ gamêñ ñabau, tañ kajañgo su aña lau gamêñ Amorna nêñ ña ñoc siñ to talam nañ êndêñ aôm.”

49

Jakob langwa geoc biñ lasê kêpi nê gôlôac

¹ Go Jakob kêkalem latui ma kêsôm gebe “Akac taôm sa api tagen gebe jasôm biñ, tañ êtap amac sa êndêñ têm, tañ gêc nêm ña nañ, lasê êndêñ amac.

² “Jakob latuiac, akac taôm sa ma akêñ tañem tamemi Israel awa.

³ “Ruben, aôm kôtu ñoc ñacsêga, ñoc ñaclai to ñoc ôlicwalô ñamêc. Ñac ñamata waenja to ñac ñamata ñaclaiña.

⁴ Aôm nêñ lêtôm bu, tañ gêc ñasamac nañ, tec ôtu ñac ñamata atom gebe aôm kôpi tamamnê mê ma gôgôm mê, tañ aôm kôpi nañ, kêtù sec.

⁵ “Simon agêc Lewi êsêagêc lasitêwai. Êsêagêcnêñ siñ kêtù ñaclai sec ñawaba.

⁶ O ñoc katuc, naô lasê êsêacnêñ sêkac sa atom. O ñoc ñalêlôm, ôwiñ êsêacnêñ lau atom gebe êsêac embe têtac ñandañ, go sênac ñamalac êndu.

⁷ Aê japuc boa nêñ têtac ñandañ, gebe têtac ñandañ ñawaôboa to nêñ ñalêlôm kêmoatiñ ñajaña. Aê gabe jawa êsêac êkôc aña Jakobnê gamêñ ma jata êsêac salin-salin aña Israel.

⁸ “O Juda, lasitêwai oc sêlambiñ aôm. Aôm lêmam êkam ñacjo êndêñ gêsutêkwa. Tamam latui oc sewec êndêñ aôm.

⁹ Juda kêtôm lewe ñalatu. O latucenec, aôm kôjañgo gêñ, tec gêlôm aôm kôtu kapôêñ. Eñ kêluñ tau jakêlêwan tau amboac lewe, kêtôm lewe têna teñ. Asa gebe ensoc eñ êndi sa.

¹⁰ Kiñnê gêbôm oc endec Juda atom ma tóç gôliñña endec asawa atom e elom ñac, tañ gêjac gêñ tau ñawae nañ, ma tentenlatu oc tañen wamu êndêñ eñ.

¹¹ Eñ kêkô nê donki tôñ kêpi wain ñamôkê to nê donki ñalatu kêpi wain ñalaka. Eñ kêkwasiñ nê obo kêsêp wain to nê ñakwê kêsêp wain ñanô ñatekwi.

¹² Wain gêgôm mataanô ñawasi kêsa ma su gêgôm lulun kêtù sêp.

¹³ “Sebulon êñgôn gwêctali.

Enj êtu wanj ñasêclunj to ênê ñamadinj
ênêc e naêndêj Sidon.

14 “Isakar enj ñatêkwa kêtôm donki,
tanj jakêlêwanj tau gêmoa domba ñalêlôm.

15 Enj gêlic gebe mala lêwanjña ñajam
to gamêj tau têtac kêsa lanjwagenj,
tec enj gewec gebe êôc gêj wapac
ma kêtû gêjôma gêjam kôm e kêkônij enj.

16 “Dan êmêtôc nê lau
amboac Israelnêj gôlôacnêj tonj tenj.

17 Dan êtu moac tenj, tanj gêc intêna,
êtu moacwêm, tanj kêkêj gêjac intêna ñataligenj nanj,
ma êñac hos êsêp agêsu e ñac,
tanj gêjgôj hos ñaô nanj, embenj êsêp muña êna.

18 O Apômtau, aê gaôj aôm gebe ônam aê kêsi.

19 “Sêjanjgowaga sêjanda Gad,
mago enj êjanda êsêac êjô.

20 “Asernê mo tonjalêsi ñajam
ma êmansanj gêj êtôm kinj sênij.

21 “Naptali kêtôm mojava, tanj kêlêti ñagaôgenj nanj.
Binj ñajam kêsa enj awasunj.

22 “Josep kêtôm ka wakuc, tanj gêjam ñanô,
ka wakuc, tanj gêjam ñanô ma kêkô bumata nanj,
ênê ñalaka jagê gêsac tunjbôm.

23 Sinjwaga totalam sêlênsônj enj
to sêpê nêj sôb ma sêjac sinj gêdêj enj.

24 Mago ênê talam ñajana
ma enj lêma kata
gebe Jakobnê ñajana ñatau gêjam enj sa
to ñacgejob, lau Israel nêj poclabu, kêpuc enj tôj.

25 Tamamnê Anôtô ênam aôm sa
to ñajana ñatau Anôtô ênam mec aôm
êkêj mec ñamoasij anjga undambê ôña
to mec ñamoasij anjga ñagêdimbob, tanj kêpoac ñalabuña nanj,
ma mec ñamoasij, tanj kêsa su to têtacclêlôm nanj.

26 Tamamnê mec ñamoasij tolêlôm-tolêlôm
kêlêlêc lôc tenjenjña ñamec ñamoasij su,
kêlêlêc gamêj ñabau lanjgwa sec ñamoasij.
Gêj tonanj ñai ênsac Josep môkêapac ñaô,
ênsac ñac, tanj gêmoa jaêc lasitêwai nanj ñaô.

27 “Benjamin kêtôm kêam sec, tanj kêkac gêj gêjgic-gêjgic nanj.
Êndêj bêbêcgenj enj êndanjgôj nê gwada
ma êndêj êtula ênac sam gêj, tanj kêjanjgo nanj.”

²⁸ Israelnêḡ gôlôac 12 tau tonañ. Ma biḡ, taḡ tamenḡi kêsôm gêdêḡ êsêac naḡ tonañ. Ma eḡ gêjam mec êsêac, eḡ gêjam mec êsêac gêdêḡ-gêdêḡgeḡ ḡa mec gêdêḡ-gêdêḡgeḡ.

Jakob lanḡwa gêmac êndu ma sêsuḡ eḡ

²⁹ Ma eḡ kêjatu êsêac to kêsôm gêdêḡ êsêac gebe “Anôtô embe êkalem aê najawiḡ ḡoc lau, go ansuḡ aê jawiḡ tamoci aḡa pocgêsuḡ, taḡ gêc ḡac gamêḡ Hetḡa Epron nê kôm, ³⁰ aḡa pocgêsuḡ, taḡ gêc kôm Mak-Pela gêmu kêsô Mamreḡa aḡa gamêḡ Kanaan, kôm, taḡ Abraham gêjam ôli aḡa ḡac gamêḡ Hetḡa Epron nê gebe êtu gamêḡ sêôḡa. ³¹ Aḡa ônê êsêac sêsuḡ Abraham agêc nê awê Sara. Aḡa ônê êsêac sêsuḡ Isak agêc nê awê Rebeka. Aḡa ônê aê kasuḡ Lea. ³² Kôm to pocgêsuḡ, taḡ gêc ḡalêlôm naḡ, êsêac sêjam ôli aḡa lau gamêḡ Hetḡa nêḡ.” ³³ Jakob kêjatu biḡ tonañ ḡai gêdêḡ latui e gêbacnê, go Anôtô kêkalem eḡ jagêwiḡ nê lau. Eḡ gê akaiḡ kêpi mê ma gêwi katu siḡ.

50

¹ Go Josep gêu tau gêsac tama lanḡanô ḡaô ma kêtaḡ kêpi eḡ to kêlêsoḡ eḡ. ² Ma Josep kêjatu dokta, taḡ têtû ênê sakiḡwaga naḡ, gebe sêmansaḡ tama. Tec dokta seḡ oso Israelnê ḡawêlêlaḡ. ³ Ac sêjam bêc 40, gebe kôm taniḡ oso ḡawêlêlaḡḡa kêtôm ḡasawa amboac tonañ. Ma lau Aiguptu têtai taḡiḡboa kêtôm bêc 70 kêtû eḡḡa.

⁴ Têm taḡiḡboaḡa gêbacnê, go Josep kêsôm biḡ gêdêḡ Paraonê gôlôac gebe “Amac embe alic aê ḡajam, go jateḡ amac gebe amansaḡ biḡ êndêḡ Parao ma asôm gebe ⁵ ‘Tamoc kêsôm gebe Kêdabiḡ gebe jamac êndu, tec ônsuḡ aê jasêḡ ḡoc sêô, taḡ kasap kêsêḡ poc aḡa gamêḡ Kanaanḡa. Tec katôc lemoc gêdêḡ tamoc gebe jaḡgôm ḡanô êsa. Kêtu tonañḡa aê jateḡ aôm gebe ôlôc gebe japi najansuḡ tamoc, go jamu jamêḡ êtiam.’ ” ⁶ Ma Parao gêjô eḡ awa gebe “Ôpi ôna, ônsuḡ tamam amboac kôtôc lêmam gêdêḡ eḡ.” ⁷ Tec Josep kêpi gêja gebe ênsuḡ tama, ma Paraonê sakiḡwaga samob to ênê gejobwaga anduḡa ma gamêḡ Aiguptu ḡagejobwaga samob sêpi sêwiḡ eḡ sêja. ⁸ Ma Josepnê andu ḡagôlôac to nê lasitêwai ma tamanê andu ḡagôlôac sêwiḡ amboac tonañ, tageḡ nêḡ gôlôac ḡasec-ḡasec ma nêḡ bulimakao to domba tec gacgeḡ sêwi siḡ sêmoa gamêḡ Gosen. ⁹ Kareta to lau tohos sêpi sêwiḡ eḡ sêja amboac tonañgeḡ. Lau tau tônê nêḡ toḡ kapôêḡanô. ¹⁰ Gêdêḡ taḡ sêô lasê polom ḡamala Atadḡa, taḡ gêc bu Jordan ḡamakeḡ ônêḡa naḡ, êsêac sêpuc taḡiḡboa sa ma têtai ḡanô tonêḡ ḡalêlôm ḡawapacgeḡ. Josep kêmasaḡ biḡ gebe lau têtai taḡiḡboa êtôm bêc 7 êtu tamaḡa. ¹¹ Ma malacm tau, lau gamêḡ Kanaanḡa, sêḡô taḡiḡboa kêpi aḡa polom ḡamala Atadḡa ma sêsôm gebe “Lau Aiguptu têtai taḡiḡboa kapôêḡ aḡa ônê.” Tec sê gamêḡ tau ḡaê gebe Abel-Misraim. Gamêḡ tau gêc bu Jordan ḡamakeḡ ônêḡa. ¹² Tec Jakob latui sêgôm biḡ, taḡ eḡ kêjatu êsêac naḡ, kêtû anô ¹³ gebe latui sêbalaḡ eḡ sêja gamêḡ Kanaan ma sêsuḡ eḡ kêsêḡ pocgêsuḡ, taḡ gêc kôm Mak-Pela ḡalêlôm, taḡ gêc gêmu kêsô Mamreḡa. Abraham gêjam ôli pocgêsuḡ tau tokômgeḡ aḡa ḡac gamêḡ Hetḡa Epron nê gebe êtu ênê gamêḡ sêôḡa. ¹⁴ Josep kêsuḡ tama su, go eḡ to nê lasitêwai ma lau samob, taḡ sêpi sêwiḡ eḡ sêja gebe sênsuḡ tamaḡa naḡ, sêmu sêja Aiguptu kêtiam.

Josep kêsuc têwainêḡ biḡ ôkwi

¹⁵ Josepnê lasitêwai sêlic gebe tamenḡi gêmac êndu su, tec sêsôm gebe “Moae Josep êkêḡ kisa aêac ma êkêḡ ḡagêjô êjô sec samob, taḡ dagôm gêdêḡ eḡ naḡ.” ¹⁶ Amboac tonañ êsêac sêsakiḡ biḡ gêdêḡ Josep gêja ma sêsôm gebe “Kêdabiḡ gebe tamam êmac êndu, tec kêkêḡ jatu tonec gebe ¹⁷ Asôm êndêḡ Josep gebe ‘Aê jateḡ aôm êtu têwamiḡa gebe êsêac sêgôm aôm sec. Mago ôsuc êsêacnêḡ keso to sec ôkwimaḡ.’ Ma galoc aêac ateaḡ aôm gebe ôsuc tamamnê Anôtônê sakiḡwaga aêac ma keso ôkwi.” Gêdêḡ taḡ sêsôm biḡ gêdêḡ eḡ sêmoa naḡ, Josep tau kêtaḡ. ¹⁸ Têwai samob dêdêḡ eḡ sêja jasêu taḡ sêc eḡ lanḡônemḡa ma sêsôm gebe “Gôlicgac me, aêac atu nêḡ sakiḡwaga.” ¹⁹ Mago Josep kêsôm gêdêḡ êsêac gebe “Atêc taôm atom. Aê jajô Anôtô su me. ²⁰ Amac abe aḡgôm aê sec, mago Anôtô gêjam keso tau ôkwi kêtû moasiḡ. Eḡ gebe êḡgôm gêḡ tônê gebe lau taêsam sêḡḡôn materḡ jali amboac talic

gêdêñ galoc. ²¹ Amboac tañ, atêc taôm atom, aê gabe janam amac to nê m ñasec-ñasec sa.” Eñ gêjam malô êsêac amboac tonañ ma gêjac êsêac têtac tôñ.

Josep gêmac êndu

²² Amboac tonañ Josep to tamanê gôlôac sêngôñ Aiguptu ma Josepnê jala kêtú 110. ²³ Ma Josep gêlic Epraim latui to dêbui, ma Manase latu Makir nê gôlôac, teneñi sêkôc êsêac sêngôñ Josepnê labum. ²⁴ Ma Josep kêsôm gêdêñ nê lasitêwai gebe “Kêdabiñ gebe jamac êndu. Mago Anôtô ênam amac kêsí ma êwê amac awi gamêñ tonec siñ e aô lasê gamêñ, tañ Anôtô gêc lêma sa ma kêsôm kêtú tôñ gebe êtu Abraham agêc Isak ma Jakob nêñ nan.” ²⁵ Go Josep awa gêjac Israel latui gebe têtôc lemeñ ma kêsôm gebe “Anôtô embe ênam amac kêsí, go ambalanñ ñoc ñatêkwa anga tonec api ana.” ²⁶ Tec Josep gêmac êndu, nê jala kêtú 110, ma êsêac señ oso êné ñawêlêlanñ ma sêkêñ eñ kêsêp wanñ anga Aiguptu. *

* **50:26:** Abel-Misraim ñam gebe Aiguptunêñ tanjiboa.

Eksodus

LAU ISRAEL SÊWI AIGUPTU SIŃ NAMIŃ NABUKU

Ńaê Eksodus Ńam gebe Sêwi siŃ. SêjaliŃ Ńaê tau sa gebe ŃamiŃ samob kepeŃ IsraelnêŃ miŃ towae kapôêŃanô tageŃ gebe sêwi gamêŃ AiguptuŃa siŃ, taŃ kêkôniŃ êsêac tôŃ têtú lau gêŃôma sêŃgôŃ naŃ.

Buku tau ŃamiŃ gêwa tau kêkôc gêja Ńasêbu têtêac.

1. Môkêlatu 1-18 Anôtô kêgaboac lau Ebolai su aŃga kolen gêŃômaŃa ma gêwê êsêac jasêô lasê Lôc Sinai.
2. Môkêlatu 19-24 Anôtô kêmooatiŃ nê poac gêdêŃ lau Israel kêkêŃ biŃsu to ŃagôliŃ gêdêŃ êsêac gebe sêsa nêŃ lêŃ to sênam gôliŃ tauŃ ma sêlic nêŃ-om sêsô biŃ tau ŃalabuŃeŃ.
3. Môkêlatu 25-40 Lau Israel sêkwê nêŃ gamêŃ sênam sakiŃ AnôtôŃa teŃ sa ma sêjac Lômbec ŃagêŃlêlôm sakiŃŃa sa, go biŃsu Ńagêdô gêdêŃ dabuŃwaga seŃop ma gêdêŃ lau Israel sêlic Anôtônê om êtôm sakiŃ dabuŃ.

Mago miŃ Ńanô tau, taŃ buku tonec gêwa sa naŃ, tonec gebe Anôtô kêgaboac nê lau su aŃga sakiŃ gêŃômaŃa ma gêbiŃ êsêac tôŃ têtú lau-m teŃ, taŃ sêkêŃ mateŃ têtú to lêŃ nêmaŃa totêntac kêpa suŃeŃ naŃ.

Ńamalac taŃ nê miŃ gêjam sêga aŃga buku tau naŃ Mose. Ńac tau taŃ Anôtô kêjaliŃ eŃ sa gebe êwê nê lau sêwi Aiguptu siŃ naŃ. Mose kêtú Ńamalac tapaŃŃeŃeŃ nêŃ Ńac towae kapôêŃ teŃ.

Buku tau ŃabiŃ, taŃ lau gamêŃ-gamêŃ samob sêŃô Ńawae su naŃ, BiŃsu Lemenlu, taŃ sêpuc gêc môkêlatu 20 naŃ.

GêŃwapac, taŃ kêtap lau Israel sa aŃga Aiguptu naŃ

¹ Israel latui, taŃ sêja Aiguptu sêwiŃ Jakob naŃ, nêŃ Ńaê tonec. Êsêac samob sêja tonêŃ gôlôacŃeŃ. ² Ruben agêc Simeon ma Lewi agêc Juda, ³ ma Isakar agêc Sebulon ma Benjamin, ⁴ ac to Dan agêc Naptali ma Gad agêc Aser. ⁵ (Jakobnê gôlôac samob sêpi tageŃ lau 70.) Josep tau gêmooa Aiguptu kwananŃeŃ. ⁶ Sêmoa acgom, go Josep tau to nê lasitêwai ma nêŃ gôlôac samob sêmac êndú. ⁷ Mago lau Israel nêŃ wakuc sêka gôlôac lasê e têtú taêsam Ńanô. Êsêac Ńalêlêma atom, sesewec toŃaclaiŃeŃ e sêjam gamêŃ tau auc.

⁸ GêdêŃ tonanŃ kiŃ wakuc mênkêsa aŃga Aiguptu. Ńac tau gêjam kauc Josep. ⁹ EŃ kêsôm gêdêŃ nê lau gebe “Alic acgom, lau Israel têtú taêsam Ńanô ma sesewec toŃaclai sêlêlêc aêac sugoc. ¹⁰ Ajôc, daŃgôm nêŃ gêŃ tokaucŃeŃ gebe têtú taêsam sêlêlêc aêac atom. Embe siŃ êsa, oc moae sêwiŃ aêacnêŃ Ńacjo ma sênac siŃ êndêŃ aêac e sêwi aêacnêŃ gamêŃ siŃ ma sêc sêna.” ¹¹ Kêtú tonanŃa êsêac sêkêŃ gejobwaga kômŃa gebe sêkôniŃ lau Israel Ńa kôm Ńawapac. Tec lau Israel sêkwê malac Piton to Rameses sa. Malac luagêc tonanŃ kêtú Paraonê malac ênac kôm Ńanô saŃa. ¹² Lau Aiguptu sêkôniŃ lau Israel tôŃ ŃanôŃeŃ, mago êsêac têtú taêsam Ńanô e sêjam gamêŃ auc. Tec lau Aiguptu têtêc lau Israel ŃanôŃeŃ. ¹³ Amboac tonanŃ lau Aiguptu sêkac lau Israel gebe sênam kôm kapoacwalôŃa. ¹⁴ Êsêac seŃon lau Israel Ńa kôm Ńawapacgosu. Lau Israel sêkwê andu Ńa poc, taŃ sêmasanŃ Ńa nomku naŃ, to kolda ma sêjam kôm tokôm. Lau Aiguptu sêkac êsêac gebe sênam kôm samob tonanŃ Ńai toŃaôli masiŃeŃ.

¹⁵ Go kiŃ AiguptuŃa kêsôm biŃ gêdêŃ lau Ebolai nêŃ jaomwagao. Awê teŃ nê Ńaê gebe Sipra ma teŃ nê Ńaê Pua. ¹⁶ EŃ kêsôm gebe “Amagêc embe anam EbolainêŃ lauo sa êndêŃ têtú sêkôc ŃapalêŃa, go ajop Ńapep. Awê teŃ embe êkôc Ńapalê Ńac, naŃ anac êndú. Embe êkôc awê, go andec êmoa.” ¹⁷ Mago jaomwagaoagêc têtêc Anôtô, tec sêgôm kiŃ AiguptuŃa nê biŃ Ńanô kêsa atom, agêc dedec Ńapalê Ńac sêmoa mateŃ jali amboac tonanŃeŃ. ¹⁸ Tec kiŃ AiguptuŃa kêkalem jaomwagaoagêc ma kêsôm gêdêŃ êsêagêc gebe “Amagêc adec

ᵎapalê ᵎac sêmoa matenᵎ jali kêtᵎ asagenᵎa.” 19 Jaomwagaoagêc sêsôm gêdêᵎ Parao gebe “Ebolainêᵎ lauo têtôm lauo Aiguptᵎa atom. Êsêac ôlinᵎwalô kainᵎ tenᵎ. Jaomwagao sêô lasê dêdêᵎ êsêac atomgenᵎ ma sêkôc ᵎapalê su.” 20 Anôtô kêmoasiᵎ jaomwagao ma lauo Israel têtᵎ taêsam ma sesewec tonᵎclaigenᵎ. 21 Jaomwagao têtêc Anôtô, tec Anôtô kêkêᵎ gôlôac gêdêᵎ êsêac. 22 Go Parao kêjatu nê lauo samob gebe “ᵎapalê ᵎac samob, taᵎ Ebolainêᵎ lauo sêkôc naᵎ, ambalinᵎ samob sinᵎ sêsêᵎ bu Nil sêna, ma ᵎapalêogenᵎ tec andec sêmoa.”

2

Mose têna kêkôc enᵎ

1 ᵎac tenᵎ aᵎga Lewinê gôlôac gêjam awê tenᵎ. Awê tau aᵎga Lewinê gôlôac amboac tonᵎ. 2 Awê tau taê ma kêkôc ᵎapalê ᵎac tenᵎ. Enᵎ gêlic gebe ᵎapalê tau ᵎajam, tec kêsinᵎ enᵎ ôkwi kêtôm ajônᵎ têlêac. 3 Gêdêᵎ taᵎ têna kêtôm gebe êsinᵎ enᵎ ôkwi êtiam atom naᵎ, enᵎ kêkôc katapa, taᵎ sêmasaᵎ ᵎa talu naᵎ, ma kepenᵎ sib, go kêkêᵎ ᵎapalê tau kêsêᵎ ma ketoc katapa tau kêkô bu Nil ᵎatali ᵎasiᵎ ᵎalêlôm. 4 ᵎapalê luo kêkô ec jaêc saunᵎgenᵎ, gebe êlic gêᵎ ondod oc êtap ᵎapalê tau sa.

5 Gêdêᵎ tonᵎ Parao latuo mênᵎgêô lasê gebe êlinᵎ bu. Ênê sakinᵎwagao sêsêlêᵎ sêmoa butali. Awê tau gêlic katapa kêkô sinᵎ ᵎalêlôm, go kêsakinᵎ nê sakinᵎwagao tenᵎ gebe êkôc gêᵎ tau. 6 Parao latuo kêkac baob sa e gêlic ᵎapalê tenᵎ. ᵎapalê tau kêtaᵎ, tec taê walô enᵎ ma kêsôm gebe “Ebolainêᵎ ᵎapalê tenᵎ tonec.” 7 Tec ᵎapalê luo jakesôm gêdêᵎ Parao latuo gebe “Amboac ondod, aê najamôêc Ebolainêᵎ lasulawê tenᵎ gebe êkêᵎ su ᵎapalê tau ênôm êtu aômᵎa me masi.” 8 Parao latuo kêsôm gêdêᵎ enᵎ gebe “Ônamaᵎ.” Tec ᵎapalê luo gêja jagêmoêc ᵎapalê tau têna. 9 Go Parao latuo kêsôm gêdêᵎ enᵎ gebe “Ôkôc ᵎapalê tonec ma ôkêᵎ su êndêᵎ enᵎ êtu aêᵎa. Aê oc jakêᵎ ᵎaôli êndêᵎ aôm êjô nêᵎ kôm.” Tec awê tau kêkôc ᵎapalê ma gêlôm enᵎ. 10 Gêdêᵎ taᵎ ᵎapalê tau kêtᵎ kapôêᵎ su naᵎ, têna kejonᵎ enᵎ gêdêᵎ Parao latuo gêja. Ma enᵎ kêkôc ᵎapalê tau su kêtᵎ ênê latu ma kêsôm gebe “Aê gaê enᵎ sa aᵎga bu,” tec gê ênê ᵎaê gebe Mose.

Mose gêc gêja Midian

11 Mose kêtᵎ kapôêᵎ su ma bêc tenᵎ enᵎ gêja gebe êlic nê lauo ma gêlic kôm ᵎawapac, taᵎ kêkôninᵎ êsêac tôᵎ naᵎ. Ma gêlic ᵎac Aiguptᵎa tenᵎ gêjac Ebolai tenᵎ. Enᵎ Mosenê launêᵎ tenᵎ. 12 Mose mata geso gamêᵎ e gêlic tenᵎ gêmoa atom, tec gêjac ᵎac Aiguptᵎa tau êndᵎ ma kêgawê gaᵎac ma kêsuᵎ enᵎ. 13 ᵎabêbêc Mose kêsa gêdêᵎ nê lauo gêja kêtiam ma gêlic Ebolai luagêc sêjac tauᵎ. Ma enᵎ kêsôm gêdêᵎ ᵎac, taᵎ gêgôm keso naᵎ, gebe “Gôjac nêᵎ ᵎac kêtᵎ asagenᵎa.” 14 Mago ᵎac tau gêjô enᵎ awa gebe “Asa kêkêᵎ aôm kôtu aêacma gôlinᵎwaga to mêtôcwaga. Oc gobe ônac aê êndᵎ amboac gôjac Aiguptᵎa tau naᵎ me.” Go Mose kêtakê ma taê gêjam gebe “Binᵎanô, binᵎ tau ᵎapuc kêsa sugac.” 15 Gêdêᵎ taᵎ Parao gêᵎô ᵎawae naᵎ, enᵎ gêgôm gêᵎlêlôm gebe ênac Mose êndᵎ.

Mago Mose gêc Parao su jagêmoa gamêᵎ Midiannaᵎ. Ma enᵎ jagêᵎgônᵎ bumata tenᵎ. 16 Ma dabunᵎwaga Midianᵎa nê latuio 7 sêmoa. Êsêac sêsa jasêkati bu jasêsêwa kêsêᵎ suc, gebe tameninê domba sênom. 17 Mago gejobwaga bôcᵎa sêmêᵎ ma têtinᵎ êsêac su. Tec Mose gêdi jagêjam êsêac sa ma kêkêᵎ bu gêdêᵎ nêᵎ domba sênom. 18 Su, go êsêac dêdêᵎ tameninᵎ Reuel sêja, ma enᵎ kêsôm gebe “Amboac ondod, tec ocsalô tonec amu amêᵎ ᵎagaôgenᵎ nec.” 19 Êsêac sêsôm gebe “ᵎac Aiguptᵎa tenᵎ gêjam aêac sa aᵎga gejobwaga bôcᵎa ma kêkati bu gêjô aêac su jakêkêᵎ gêdêᵎ domba sênom.” 20 Go tameninᵎ kêsôm gêdêᵎ latuio gebe “Enᵎ gêmoa ondod. Adec ᵎac tau kêkô tônê kêtᵎ asagenᵎa. Amôêc enᵎ gebe êninᵎ gêᵎ êwinᵎ aêacmaᵎ.” 21 Mose gêlic kêtôm gebe êmoa êwinᵎ Reuel, tec ᵎac tau kêkêᵎ latuo Sipora gêdêᵎ Mose gêjam. 22 Awê tau kêkôc ᵎapalê tenᵎ, ma Mose kêsôm gebe “Aê katu ᵎaclenᵎ gamoa gamêᵎ jaba.” Tec gê ênê ᵎaê gebe Gerson.

²³ Nāsawa baliŋ tonanġ gêbacnê ma kiŋ Aiguptuŋa gêmac êndu. Mago lau Israel senġ olinġ tauŋ kêtū nêŋ kôm ŋawapacŋa ma sêmôêc gebe Anôtô ênam êsêac sa. Ma êsêacnêŋ tanġiboa kêtū kôm ŋawapacŋa kêpi gêdêŋ Anôtô gêja. ²⁴ Ma Anôtô kêkêŋ taŋa nêŋ olinġ tau ma taê gêjam poac, taŋ kêmooatiŋ gêdêŋ Abraham agêc Isak ma Jakob. ²⁵ Ma Anôtô gêlic lau Israel ma kêwaka tau sa gêdêŋ êsêac.

3

Anôtô kêkalem Mose

¹ Ma Mose gejob lawa dabuŋwaga Midianŋa Jetro nê domba. Eŋ gêwê domba kêsa gamêŋ sawa kêsêlêŋ ec ŋêŋgeŋ e gêô lasê Anôtônê lôc Horeb. ² Ma Anôtônê anġela geoc tau lasê gêdêŋ eŋ ŋa jawaô. Ja ŋawaô tau kêsa gamêŋdani ŋalêlôm. Mose gêlic ja kêsa gamêŋdani, mago ja geŋ gamêŋdani tau su atom. ³ Ma Mose kêsôm gebe “Aê gabe jana najalic gêŋsêga tonec. Ja geŋ gamêŋdani su atom ŋam amboac ondoc.” ⁴ Apômtau gêlic eŋ kêdabiŋ gamêŋdani gebe êlic ŋam, tec Anôtô gêmôêc gêdêŋ eŋ anġa gamêŋdani gebe “Mose, Mose.” Ma eŋ gêjô eŋ awa gebe “Aê tec gamoa.” ⁵ Go Anôtô kêsôm gebe “Ôtu gasuc ômôêŋ atom. Ônu nêŋ atapa su anġa amtapa gebe gamêŋ, taŋ aôm kôkô naŋ, nom dabuŋ.” ⁶ Ma kêsôm teŋ gêwiŋ gebe “Tamamnê Anôtô aê, ma Abrahamnê Anôtô ma Isaknê Anôtô ma Jakobnê Anôtô aêgoc.” Mose gêsaj laŋôanô auc gebe kêtêc tau, gebe êlic Anôtô atom.

⁷ Go Apômtau kêsôm gebe “Aê galic ŋoc lau sêmoa jageo ŋanô anġa Aiguptu. Aê gaŋô êsêac sêmôêc kêtū nêŋ gejobwaga kapoacwalôŋa sêlêsu êsêacŋa. Biŋŋanô, aê kajala êsêacnêŋ ŋandaŋ. ⁸ Aê kasêp gamêŋ gebe janam êsêac kêsi anġa lau Aiguptu lemeŋ ma jawê êsêac sêwi gamêŋ tonanġ siŋ nasêpi gamêŋ ŋajam to kapôêŋ teŋ. Anġa gamêŋ tau tône su to lêp keselenġ. Galoc lau Kanaan to Het ma Amor to Peres ma Hib to Jebus sêŋgôn gamêŋ tau. ⁹ Aê gaŋô lau Israel nêŋ taŋi maŋkêsô aê taŋocsuŋ ma galic lau Aiguptu sejoŋ êsêac ŋanô. ¹⁰ Amboac tonanġ aê gabe jasakiŋ aôm ôndêŋ Parao ôna gebe ôwê ŋoc lau Israel sêwi Aiguptu siŋ.”

¹¹ Mago Mose kêsôm gêdêŋ Anôtô gebe “Aê asa, tec jandêŋ Parao jana ma jawê lau Israel sêwi Aiguptu siŋ nec.” ¹² Anôtô gêjô eŋ awa gebe “Aê oc jawiŋ aôm. Ma gabe jakêŋ ŋabelo tonec êndêŋ aôm gebe ôjala, gebe aê tauc tec kasakiŋ aôm. Ŋabelo tau tonec gebe Êndêŋ taŋ ôwê lau sêwi Aiguptu siŋ su naŋ, oc anam sakiŋ Anôtô anġa lôc tonec.”

¹³ Go Mose kêsôm gêdêŋ Anôtô gebe “Embe jandêŋ lau Israel jana ma jasôm êndêŋ êsêac gebe ‘Tameminêŋ Anôtô kêsakiŋ aê tec gamêŋ,’ ma êsêac embe têtū kênac aê gebe ‘Ênê ŋaê amboac ondoc,’ oc jasôm amboac ondoc êndêŋ êsêac.” ¹⁴ Go Anôtô kêsôm gêdêŋ Mose gebe “Aêŋoc ŋaê gebe Aê-Gamoa-Amboac-Gamoa.” Ma Anôtô kêsôm teŋ gêwiŋ gebe “Ôsôm biŋ tonec êndêŋ lau Israel gebe ‘Aê-Gamoa kêsakiŋ aê’ tec gadêŋ amac gamêŋ.” ¹⁵ Ma Anôtô kêsôm gêdêŋ Mose gêwiŋ gebe “Ôsôm êndêŋ lau Israel gebe ‘Apômtau, amac tameminêŋ Anôtô, Abrahamnê Anôtô ma Isaknê Anôtô ma Jakobnê Anôtô kêsakiŋ aê gadêŋ amac gamêŋ.’ Ŋaê tonec kêtū ŋoc ŋaê teŋgeŋ ma teŋgeŋŋa ma gôlôac to gôlôac wakuc samob awenġ ênac aê ŋa ŋaê tonecgeŋ. ¹⁶ Ôna ma ôkalem lau Israel nêŋ laumata sa sêpi tagenġ, go ôsôm êndêŋ êsêac gebe ‘Apômtau, amac tameminêŋ Anôtô, geoc tau lasê gêdêŋ aê. Eŋ Abraham agêc Isak ma Jakob nêŋ Anôtô. Ma eŋ kêsôm gêdêŋ aê gebe “Aê gajac amac kêsi ma galic gêŋ samob, taŋ lau Aiguptu sêgôm gêdêŋ amac naŋ. ¹⁷ Tec aê taêc gêjam kêtū tôŋ gebe jawê amac awi gêŋwapac Aiguptuŋa siŋ ma aô lasê lau Kanaan to lau Het ma Amor to Peres ma Hib to Jebus nêŋ gamêŋ. Anġa gamêŋ tône su to lêp keselenġ.” ’ ¹⁸ Lau Israel nêŋ laumata oc sêkêŋ taŋeŋ nêŋ biŋ ma sêwiŋ aôm andêŋ kiŋ Aiguptuŋa ana ma asôm êndêŋ eŋ gebe ‘Apômtau, Ebolainêŋ Anôtô, mênġgêjam biŋgalôm gêwiŋ aêac, tec galoc atenġ aôm gebe ôwi aêac siŋ gebe asêlêŋ bêc têlêac asa gamêŋ sawa ana ma akêŋ da êndêŋ aêacma Apômtau Anôtô.’ ¹⁹ Aê kajalagac gebe kiŋ Aiguptuŋa oc êwi amac siŋ atom e ŋaclai teŋ êkac eŋ acgom. ²⁰ Amboac tonanġ aê oc jamêtôc lemoc to janac Aiguptu ŋa gêŋtalô

tokainj-tokainj anġa gamêj tau. Gêntalô tau êmbacnê acgom, go êwi amac sinj ana. ²¹ Aê janġôm lau Aiguptu sêlic lau Israel nġam ma embe ana, go ana tolemem sawagenj atom. ²² Amacnêmu lauo samob êndênj-êndênjenj tetenj nêj lauo sackapoac gêdênj taunġa to lauo, tañ sênġôn andu tagenj sêwiñ taunġa nañ, gebe sêkênj gêlônj silber to goldġa ma nġakwê êndênj êsêac. Ma amac akênj nêmu latômio to nġac sêsô to sênônj gêj tau. Amboac tonanj ajanġo gêj su anġa lau Aiguptuġa.”

4

¹ Go Mose gêjô enj awa gebe “Mago lau Israel embe sêkênj êwiñ aê atom to sêkênj tañenj ñoc binj atom ma sêsôm êndênj aê gebe ‘Apômtau geoc tau lasê gêdênj aôm atom,’ go janġôm amboac ondodoc.” ² Apômtau kêtû kênac enj gebe “Aôm lêmam kômêgôm asagenj.” Ma Mose gêjô enj awa gebe “Kamêgôm tôc.” ³ Go Apômtau kêsôm gebe “Ômbalinj naênêc nom.” Ma Mose kêbalinj tôc jagêc nom e kêtû moac. Ma kêtakê e gênu tau su. ⁴ Mago Apômtau kêsôm gêdênj Mose gebe “Ômêtôt kêsôm lêmam ma ômênġôm moac nġalêñuc.” Tec enj kêmetôt lêma ma kêmetôm moac tôñ jakêtu tôc kêtiam kêsêp enj lêma. ⁵ Ma Apômtau kêsôm gebe “Ôñġôm amboac tonanj e sêkênj êwiñ gebe Apômtau enj êsêac tamenjinêj Anôtô. Enj Abrahamnê Anôtô ma Isaknê Anôtô ma Jakobnê Anôtô geoc tau lasê gêdênj aôm.”

⁶ Go Apômtau kêsôm binj nġagêdô gêdênj enj gebe “Ônsêmunj lêmam êsô nêmu nġakwê.” Enj kêsêmunj lêma kêsô ma gêdênj tañ kêtainj sa kêtiam nañ, gêlic gebe kamocbôm gêjac têc lêma auc e kêtû sêp kêtôm labi. ⁷ Go Apômtau kêsôm gebe “Ônsêmunj lêmam êmu êsô nêmu nġakwê êtiam.” Tec Mose kêsêmunj lêma gêmu kêsô nê nġakwê kêtiam, Ma gêdênj tañ kêtainj sa kêtiam nañ, gêlic gebe nġam kêsâ kêtôm ôli nġagêdô. ⁸ Ma Anôtô kêsôm gebe “Êsêac embe sêkênj êwiñ aôm atom ma gêntalô nġamatañ embe ênam êsêac ôkwi atom, go sêkênj êwiñ gêntalô êtu luagêcġa. ⁹ Ma êsêac embe sêkênj êwiñ gêntalô luagêc tonanj to sêkênj tañenj nêmu binj atom, go ôkati bu anġa bu Nil ma mênġokêc êsêp nom, go bu, tañ ôkati anġa bu Nil nañ, oc êtu dec ênêc nom.”

¹⁰ Mago Mose kêsôm gêdênj Apômtau gebe “Oe, ñoc Apômtau, aê aoc sob atom. Gêmunjenj aê gamoa amboac tonanj ma galoc kêsôm binj gêdênj aê, tañ katu nêmu sakinwaga nañ, mago aoc sob kêsâ atom amboac tonanjenj. Aê kasôm binj malô-malô to imbeloc nġawapac sec.”

¹¹ Go Apômtau kêsôm gêdênj enj gebe “Asa kêkênj nġamalac awasunj. Asa kêkênj enj awamê me tañasunġbic me gêlic gamêj me matapec. Aê Apômtau kakênj atom me. ¹² Amboac tonanj ôna ma aê jawiñ aôm to janam aôm awam sa ma jandônj binj ôsômġa êndênj aôm.” ¹³ Mago Mose kêsôm gebe “O Apômtau, aê jatenj aôm gebe ôsakinj lau tenj.”

¹⁴ Go Apômtau têtac nġandanj kêsâ gêdênj Mose ma kêsôm gebe “Têwam Aron anġa Lewinê gôlôac gêmoa atom me. Aê kajala enj awa sob. Ôlic acgom, enj gêdi kêpuc aôm tônġônj gêmênj. Enj embe êlic aôm, oc têtac nġam êsa nġanô. ¹⁵ Amboac tonanj ônam binġalôm êndênj enj ma ôwa nêmu binj sa êndênj enj gebe êsôm lasê. Ma aê gabe jawiñ amagêc to janam amagêc awenj sa ma jandônj gêj ôñġômġa êndênj aôm. ¹⁶ Enj êjô aôm su êsôm binj êndênj lau ma êtu aôm awam. Ma enj êlic aôm amboac Anôtô. ¹⁷ Ma aôm ômênġôm tôc tonec gebe ôñġôm gêntalônġa.”

Mose gêmu gêja Aiguptu

¹⁸ Ma Mose gêmu gêdênj lawa Jetro gêja jakêsôm gêdênj enj gebe “Aê jatenj aôm gebe ôlôc sa ma aê jamu jandênj ñoc lau jana Aiguptu najalic êsêac sêmoa matenj jali me masi.” Ma Jetro kêsôm gêdênj Mose gebe “Ôêc tobinmalôgenj ôna.” ¹⁹ Ma Apômtau kêsôm gêdênj Mose anġa Midian gebe “Ômu ôna Aiguptu gebe lau samob, tañ sebe senseñ aôm nañ, sêmac êndu su.” ²⁰ Amboac tonanj Mose kêkêc nê awê to latu ma kêkênj êsêagêc sênġônj donġi tenj nġanô ma gêja gamêj Aiguptuġa. Ma enj kêmetôm Anôtônê tôc.

²¹ Ma Apômtau kêsôm gêdêñ Mose gebe “Ôlic acgom, aôm embe ô lasê Aiguptu, go ôngôm gêñtalô samob, tañ kakêñ ñaclai gêdêñ aôm gebe ôñgômña nan, ôkô Parao lañônêmña. Mago aê oc jañgôm êné ñalêlôm ñadani êsa, gebe êwi lau siñ atom. ²² Go aôm ôsôm êndêñ Parao gebe ‘Apômtaunê biñ tau tonec gebe Ñoc latuc ñacsêga tau Israel, ²³ ma aê jasôm êndêñ aôm gebe “Ôwi latuc siñ gebe naênam sakiñ aê.” Ôlic acgom, embe ondec ma ôwi eñ siñ atom, go jansen aôm latôm ñacsêga su.’ ”

²⁴ Êsêac sêsêlêñ sêmoa intêna e sêo lasê gamêñ sênêc bêcña teñ. Ma Apômtau gêdac Mose ança tônê ma kêsaê gebe ênac eñ êndu. ²⁵ Go Sipora kêkôc bôjañ poc ñagaôgeñ ma kêsa latu utiôlic jakêmoasac Mosenê lambi ña ñaôlic tau tonañ ma kêsôm gebe “Biññanô, aôm kôtu ñoc ñac-gebe-ênam-awêwaga todec.” ²⁶ Go Apômtau gêwi eñ siñ gêmoa mata jali. Gêdêñ tonañ awê tau kêlêwiñ biñ sêsa launja gebe “Ñac-gebe-ênam-awêwaga todec.”

²⁷ Apômtau kêsôm gêdêñ Aron gebe “Ôpuc Mose tôniañtônia ôsa gamêñ sawa ôna.” Tec eñ gêja ma gêdac Mose ança Anôtônê lôc ma kêlêsoñ eñ alianô. ²⁸ Go Mose gêjac miñ biñ samob, tañ Apômtau kêsôm gêdêñ tañ kêsakiñ eñ nan, to gêñtalô samob, tañ Apômtau kêjatu eñ gebe êñgômña. ²⁹ Go Mose agêc Aron sêja ma sêkalem lau Israel nêñ laumata samob sa sêpi tagen. ³⁰ Ma Aron kêsôm biñ samob, tañ Apômtau kêsôm gêdêñ Mose nan, ma gêgôm gêñtalô lau sêlic. ³¹ Ma lau tau sêkêñ gêwiñ. Gêdêñ tañ sêñô ñawae gebe Apômtau kêtü ñacleñ lau Israel ma gêlic êsêacnêñ gêñwapac nan, êsêac sewec ma teten mec.

5

Mose agêc Aron sêkô Parao lañônêmña

¹ Tônê su, go Mose agêc Aron dêdêñ Parao sêja ma sêsôm gebe “Apômtau, Israelnêñ Anôtô, nê biñ tonec gebe ‘Ôwi ñoc lau siñ gebe sêlic nêñ om teñ ança gamêñ sawa êtu tetoc aê saña.’ ” ² Mago Parao gêjô êsêagêc awen gebe “Apômtau tau asa, tec jakêñ tañoc eñ ma jawi Israel siñ. Aê gajam kauc Apômtau tonañ, ma aê gadec gebe jawi Israel siñ.” ³ Go êsêagêc sêsôm gebe “Ebolainêñ Anôtô gêjam biñgalôm gêwiñ aêagêc, tec aten aôm gebe ôwi aêac siñ. Aêac asa gamêñ sawa ana asêlêñ bêc têlêacgeñ ma akêñ da êndêñ Apômtau, aêacma Anôtô. Embe masi, oc êsêp êndêñ aêac êmêñ ña kole to siñ.” ⁴ Mago Parao kêsôm gêdêñ êsêagêc gebe “Mose agêc Aron, amagêc abe akôc lau su ança nêñ kôm kêtü asageñña. Aec su andêñ nêñ kolen ana.” ⁵ Ma Parao kêsôm teñ gebe “Agêc alic acgom, galoc lau tau têtü taêsam su, ma amagêc abe akô êsêac auc ança nêñ kôm ma akêñ êsêac sêlêwan taun.” ⁶ Gêdêñ bêc tonanğen Parao kêjatu lausêlêsuwaga to gejobwaga gebe ⁷ “Akêñ oba êndêñ lau amboac agôm nan, êtiam atom. Êsêac taun nasejon oba gebe sêmansañ nomku têkê-têkê. ⁸ Mago nomku têkê-têkê ñanamba, tañ sêmansañ kêtôm bêcgeñ nan, êkôgeñ, êtu saun atom, gebe êsêac ojomtêna, tec sêmôêc gebe ‘Ôwi aêac siñ gebe akêñ da êndêñ aêacma Anôtô.’ ⁹ Akêñ kôm ñawapac êkônin lau tonañ e ênam êsêac auc ma têtap nêñ ñasawa sêkêñ taneñ biñ agwa-agwana sa atom.”

¹⁰ Amboac tonañ lau-sêlêsuwaga to launêñ gejobwaga sêsa sêja ma sêjac miñ gêdêñ lau gebe “Parao kêsôm biñ tonec gebe ‘Aê jakêñ oba êndêñ amac êtiam atom. ¹¹ Galoc amac taôm naajon oba ança gamêñ, tañ atap oba saña nan. Mago nomku têkê-têkê, tañ amac oc amansañ nan, ñanamba êtu saun atom, êtôm namba lanğwa.’ ” ¹² Amboac tonañ lau sêsêlêñ sêjam gamêñ Aiguptu samucgeñ auc, gebe sejon oba êtu sêmansañ nomku têkê-têkêña. ¹³ Lausêlêsuwaga sêkac êsêac ma sêsôm gebe “Anam nêñ kôm êtôm bêcgeñña e atap nomku têkê-têkê ñanamba sa êtôm namba, tañ atap sa gêdêñ têm sêkêñ oba gêdêñ amacña nan.” ¹⁴ Paraonê lausêlêsuwaga sêjac launêñ gejobwaga, tañ êsêac sêjalin sa gebe sejon taun nêñ lau nan, ma têtü kênac êsêac gebe “Gêdêñ ocsalô tonec amac atap kôm ñanô sa kêtôm gêmunja atom, nec ñam amboac ondoc.”

¹⁵ Go lau Israel nêj gejobwaga dêdêj Parao sêja ma têtaj gebe “Amboac ondoc aôm gôgôm aêac, taj atu nêj sakiwaga nan, amboac tonaj. ¹⁶ Êsêac sêkêj oba tej gêdêj nêj sakiwaga atom, mago sêjatu gebe ‘Amansaj nomku têkê-têkê.’ Ma galoc ôlic, êsêac sêjac nêj sakiwaga gêwiñ. Nakeso gêc aôm taôm nêj laujagenj.” ¹⁷ Mago enj kêsôm gebe “Amac ojomtêna, amac ojomtêna. Kêtu tonajja amac asôm gebe ‘Ôwi aêac sinj gebe akêj da êndêj Apômtau.’ ¹⁸ Aêc su, anam nêj kôm. Ac sêkêj oba êndêj amac atom, mago amac amansaj nomku têkê-têkê ñanamba êtôm gêmujja.” ¹⁹ Lau Israel nêj gejobwaga sêmoa jageo ñanô kêtuj jatu tonecja gebe “Ajop taôm, gebe nomku têkê-têkê ñanamba êtôm bêcgeñja êtu sauj atom.” ²⁰ Gejobwaga sêsa anja Parao andu sêja ma têtaj Mose agêc Aron sa. Êsêagêc sêoj êsêac sêmoa. ²¹ Ma gejobwaga sêsôm gêdêj êsêagêc gebe “Apômtau mata ê amagêc e êmêtôc amagêc, gebe amagêc agôm Parao to nê lau têtaj gedec aêac ma akêj sinj kêsêp êsêac lemej, gebe sênac aêac êndu.”

Mosenê mec

²² Go Mose kêkac tau ôkwi kêtiam gêmu gêdêj Apômtau gêja ma kêsôm gebe “O Apômtau, amboac ondoc tec gôgôm lau tonec sec. Aôm kôsakiñ aê gamêj kêtuj asagenja. ²³ Aê kasô gadêj Parao gaja ma kasôm biñ gajam aôm lajôm, mago enj gêjô e gêgôm lau tonec sec, ma aôm tec gôjam nêj lau kêsê atomanô.”

6

¹ Mago Apômtau kêsôm gêdêj Mose gebe “Galoc aôm oc ôlic gêj, taj aê gabe jangôm êndêj Parao nan. Enj oc êkac êsêac tonajclajenj gebe sêwi gamêj sinj, ma êjanda êsêac tonajclajenj gebe sêwi ênê gamêj sinj.”

Anôtô kêkalem Mose ñakônijja

² Ma Anôtô kêsôm gêdêj Mose gebe “Aê Apômtau. ³ Aê gaoc tauc lasê gêdêj Abraham agêc Isak ma Jakob gebe ñaniniñ Natau aê, mago aê kawaka tauc sa gêdêj êsêac ña ñoc ñaê Aê-Gamoa-Amboac-Gamoa nec atom. ⁴ Aê kamoatiñ poac gêdêj êsêac gebe jakêj gamêj Kanaan êndêj êsêac. Gamêj tau, taj êsêac sêmoa têtôm lau jabagenj nan. ⁵ Ma aê ganô lau Israel, taj lau Aiguptu sêlêsu êsêac ña kôm ñawapac nan, nêj tajiboa ma taêc gêjam ñoc poac. ⁶ Kêtu tonajja ôsôm êndêj lau Israel gebe ‘Aê Apômtau tau. Aê gabe jaê amac sa anja Aiguptunêj kôm ñawapac, taj kêkônij amac nan, to jangamboac amac su anja êsêacnêj sakiñ gêjômaña ma jamêtôc lemoc gebe janam amac sa to jangôm gêjsêga gebe jamêtôc êsêac. ⁷ Aê gabe jakôc amac sa atu ñoc lau ma gabe jatu nêj Anôtô. Amac ajalamanj gebe aê Apômtau, amacnêj Anôtô, taj gaê amac sa anja Aiguptunêj kôm ñawapac. ⁸ Aê gabe jawê amac aê lasê gamêj, taj katôc lemoc gebe jakêj êndêj Abraham agêc Isak ma Jakob. Aê gabe jakêj gamêj tau êndêj amac êtu amacnêj nom. Aê Apômtau oc jangôm.’ ” ⁹ Mose kêsôm biñ tonaj gêdêj lau Israel, mago êsêac sêkêj tanej Mosenê biñ atom, gebe nêj ñalêlôm popoc ma kôm tau ñawapacgosu.

¹⁰ Ma Apômtau kêsôm gêdêj Mose gebe ¹¹ “Ôsô naôsôm êndêj Aiguptunêj kinj Parao gebe êlôc ma lau Israel sêwi ênê gamêj sinj.” ¹² Mago Mose kêsôm gêdêj Apômtau gebe “Ôlic acgom, lau Israel sêkêj tanej ñoc biñ atom, ma Parao oc êkêj taja aê, taj aocsuj ñawapac nan, amboac ondoc.” ¹³ Go Apômtau gêjam biñgalôm gêwiñ Mose agêc Aron ma kêjatu êsêagêc gebe sêsôm êndêj lau Israel to êndêj Aiguptunêj kinj Parao gebe agêc awê lau Israel sêwi gamêj Aiguptunaj sinj.

6:14-27 Ñamadiñ tonec kêkip Mose agêc Aron nêj ñam sa. Êsêagêc sêsa anja Lewinê gôlôac. Aronnê wakuc ñagêdô nêj ñaê kêsêp ñamadiñ tonec gêwiñ.

Anôtônê Jatu gêdêj Mose agêc Aron

²⁸ Gêdêj bêc, taj Apômtau kêsôm biñ gêdêj Mose anja gamêj Aiguptunaj nan, ²⁹ Apômtau kêsôm gêdêj Mose gebe “Aê Apômtau tau. Ôsôm biñ samob, taj aê jasôm êndêj

aôm nanj êndênj Aiguptunênj kinj Parao.” ³⁰ Mago Mose kêsôm gêdênj Apômtau gebe “Ôlic acgom, aê aocsunj njawapac, tec Parao oc êkênj tanja aê amboac ondoc.”

7

¹ Ma Apômtau kêsôm gêdênj Mose gebe “Ôlic acgom, aê jakênj aôm ôtu Paraonê anôtô ma têwam Aron êtu nêmb propete. ² Aôm ôsôm binj samob, tanj aê jajatu nanj, êndênj Aron, ma enj êsôm êndênj Parao, gebe êlôc gebe lau Israel sêwi ênê gamênj sinj sêc sêna. ³ Mago aê gabe janjôm Paraonê njalêlôm njadani êsa. Aê oc janjôm gênjalô to gênsêga taêsam anja gamênj Aiguptunja, ⁴ tagenj Parao oc êkênj tanja amagêcnêm binj atom. Go aê lemoc êpi Aiguptu ma njoc tonj, njoc lau Israel tau tonanj, sêwi gamênj Aiguptunja sinj, ma janjôm gênsêga gebe jamêtôc lau Aiguptu. ⁵ Aê embe jamêtôc lemoc gebe janac Aiguptu ma jawê lau Israel sa anja êsêac njalêlôm, go lau Aiguptu sêjala gebe aê Apômtau.” ⁶ Ma Mose agêc Aron tanjenj wamu ma sêgôm binj kêtôm Apômtau kêjatu êsêagêc. ⁷ Gêdênj tanj sêsôm binj gêdênj Parao nanj, Mosenê jala kêtû 80 ma Aronnê kêtû 83.

Aronnê tôc

⁸ Ma Apômtau kêsôm gêdênj Mose agêc Aron gebe ⁹ “Parao embe êsôm êndênj amagêc gebe ‘Awaka taôm sa nj gênjalô tenj,’ go ôsôm êndênj Aron gebe ‘Ôkôc nêmb tôc ma ômbalinj naênêc Parao lanjônêmja gebe êtu moac.’” ¹⁰ Amboac tonanj Mose agêc Aron dêdênj Parao sêja ma sêgôm kêtôm Apômtau kêjatu êsêagêc. Aron kêbalinj nê tôc jagêc Parao to nê sakinjwaga lanjônêmja e tôc tau kêtû moac. ¹¹ Go Parao kêkalem lau tokauc ma lau mectomanja, ma Aiguptunênj lau mectomanja tonanj nênj njac lai kainj tenj, tec sêgôm gênjalô tônê amboac tonanjenj. ¹² Êsêac samob gêdênj-gêdênjenj sêbalinj nênj tôc jagêc nom e kêtû moac. Mago Aronnê tôc kêdanjônj êsêacnênj tôc samob su. ¹³ Mago Paraonê njalêlôm njadani njapanj, tec kêkênj tanja êsêagêcnênj binj atom, kêtôm Apômtau kêsôm lasê kwananjenj.

Bu kêtû dec njagênjwapac

¹⁴ Go Apômtau kêsôm gêdênj Mose gebe “Paraonê njalêlôm njadani kêsagac, enj gedec gebe êwi lau sinj. ¹⁵ Bêbêcgenj Parao êsa bu êna, go aôm ôndênj enj ôna ma ônsaê enj ôkô butali. Ômênjôm tôc, tanj gêjam tau ôkwi kêtû moac nanj. ¹⁶ Go ôsôm êndênj enj gebe ‘Apômtau, Ebolainênj Anôtô, kêsakinj aê gadênj aôm gamênj. Enj kêsôm gebe “Ôwi njoc lau sinj sêna, gebe sênam sakinj aê anja gamênj sawa, mago ôlic acgom, aôm tanjam wamu atom tagenj.” ¹⁷ Apômtau kêsôm tenj amboac tonec gebe “Ôlic acgom, aê janac bu, tanj kêpoac bu Nil nanj, njac tôc, tanj kamêgôm nanj, ma bu ênam tau ôkwi êtu dec. Binj tau êwaka aê sa e ôjala gebe aê Apômtau. ¹⁸ Ma i anja Nil oc sêmac êndu ma bu Nil tau njabu njasu êsa ma lau Aiguptu oc sendec bu ma sênôm atom.” ’ ’ ” ¹⁹ Ma Apômtau kêsôm gêdênj Mose gebe “Ôsôm êndênj Aron gebe ‘Ôkôc nêmb tôc ma ômêtôc lêmam êndênj bu Aiguptunja samob, êndênj bu, tanj keselenj nanj, to êndênj busawa ma bu njatonj to bu saboac, gebe bu samob ênam tau ôkwi êtu dec anja gamênj Aiguptunja samucgenj. Bu êtu dec anja suc to kupoc amboac tonanjenj.’ ”

²⁰ Mose agêc Aron sêgôm kêtôm Apômtau kêjatu. Aron gêoc tôc sa ma gi bu, tanj kêpoac bu Nil nanj, Parao to nê sakinjwaga samob sêlic. Ma bu samob, tanj kêpoac bu Nil nanj, gêjam tau ôkwi kêtû dec. ²¹ Ma i, tanj sêmoa bu Nil nanj, sêmac êndu, ma bu Nil njasu kêsa e lau Aiguptu têtôm gebe sênôm bu anja bu Nil êtiam atom. Dec gêjam gamênj Aiguptunja samucgenj auc. ²² Mago lau mectomanj Aiguptunja sêgôm gênj tônê amboac tonanjenj njac nênj njac lai kainj tenj. Amboac tonanj Paraonê njalêlôm njadani gedenj tônjenj ma enj kêkênj tanja êsêagêcnênj binj atom kêtôm Apômtau kêsôm kwananjenj. ²³ Parao kêkac tau ôkwi kêsô nê andu gêja ma binj tonanj gêgôm nê njalêlôm njawapac kêsa atom. ²⁴ Ma lau Aiguptu samob sêgawê bu sênômja sêmoa bu Nil njatali, gebe êsêac têtôm gebe sênôm bu Nil atom. ²⁵ Apômtau gi bu Nil ma gênjwapac tau gêc bêc 7.

8

Ôpoac ñagêñwapac

¹ Go Apômtau kêsôm gêdêñ Mose gebe “Ôsô ôndêñ Parao ôna ma ôsôm êndêñ eñ gebe ‘Apômtaunê biñ tau tonec gebe “Ôwi ñoc lau siñ, gebe nasênam sakiñ aê. ² Mago embe ondec ma ôwi êsêac siñ atom, go jakêñ ôpoac sêlênsôñ nêñ gamêñ samucgeñ. ³ Ôpoac sênam bu Nil auc. Êsêac sêpi nêñ andu ma sêsô nêñ balêñ bêcña ma sênêc nêñ mê. Êsêac sêpi nêñ sakiñwaga to nêñ lau samob nêñ andu. Êsêac sêsô nêñ ki apac polomña ñalêlôm to sênêc nêñ suc añgaluñ polomña. ⁴ Ôpoac oc sêñgalab sêpi aôm to sêpi nêñ lau ma nêñ sakiñwaga samob.” ’ ’ ⁵ Ma Apômtau kêsôm gêdêñ Mose gebe “Ôsôm êndêñ Aron gebe ‘Ômêtôc lêmam to nêñ tôc êndêñ bu to busawa ma bu ñatorñ ma ôkêñ ôpoac sênam gamêñ Aiguptuña auc.’ ” ⁶ Amboac tonañ Aron kêmêtôc lêma gêdêñ Aiguptu ñabu samob ma ôpoac sêpi e sêjam gamêñ Aiguptuña auc. ⁷ Mago lau mectomañña sêgôm gêñ tônê ña nêñ ñaclai kaiñ teñ ma sêkêñ ôpoac sêpi gamêñ Aiguptuña sêmêñ amboac tonañgeñ.

⁸ Go Parao kêkalem Mose agêc Aron ma kêsôm gebe “Ateñ Apômtau gebe êkôc ôpoac su aña aê to ñoc lau ma jawi lau siñ nasêkêñ da êndêñ Apômtau.” ⁹ Mose kêsôm gêdêñ Parao gebe “Aê jateñ aôm gebe taôm ôsam bêc ôpoac sêwi aôm to nêñ andu samob siñña, go jateñ êtu aôm to nêñ sakiñwaga ma nêñ lauña. Ma ôpoac oc sêmoa bu Nil tageñ.” ¹⁰ Ma Parao kêsôm gebe “Elenña.” Mose kêsôm gebe “Biñ, tañ aôm kôsôm nañ, oc ñanô êsa, ec ôjala gebe ñac teñ kêtôm Apômtau, aêacma Anôtô, gêmoa atomanô. ¹¹ Ôpoac oc sêwi aôm to nêñ andu ma nêñ sakiñwaga to nêñ lau samob siñ. Êsêac oc sêmoa bu Nil tageñ.” ¹² Go Mose agêc Aron sêwi Parao siñ, ma Mose awa gêjac Apômtau kêtù ôpoacña, kêtôm tañ eñ kêmasañ biñ gêwiñ Parao nañ. ¹³ Ma Apômtau gêgôm kêtôm Mosenê biñ. Ôpoac sêmac êndu aña andu to malacluñ ma kôm. ¹⁴ Ma êsêac sêboa ôpoac sa toton-toton e ñasu kêpônñ popoc gêjam gamêñ samucgeñ auc. ¹⁵ Mago gêdêñ tañ Parao kêsaê gebe gêñwapac kêlêwanñ eñ nañ, eñ gêgôm nê ñalêlôm ñadani kêsa e kêkêñ taña êsêagêcnêñ biñ atom kêtôm Apômtau kêsôm kwanañgeñ.

Kawanñ ñagêñwapac

¹⁶ Go Apômtau kêsôm gêdêñ Mose gebe “Ôsôm êndêñ Aron gebe ‘Ômêtôc nêñ tôc ma ôi nom ñakekop e êtu kawanñ ênam gamêñ Aiguptuña samucgeñ auc.’ ” ¹⁷ Ma êsêagêc sêgôm amboac tonañ. Aron kêmêtôc lêma tonê tôc ma gi nom ñakekop, ma kawanñ kêpi e gêñac ñamalac to bôc. Nom ñakekop samucgeñ kêtù kawanñ gêjam gamêñ Aiguptuña auc samucgeñ. ¹⁸ Lau mectomañña sêsaê gebe sêkêñ kawanñ amboac tonañ ña nêñ ñaclai kaiñ teñ, mago sêgôm têtôm atom. Amboac tonañ kawanñ gêjac têc ñamalac to bôc auc. ¹⁹ Ma lau mectomañña sêsôm gêdêñ Parao gebe “Anôtônê lêma ñakôm tonec.” Mago Paronê ñalêlôm ñadani kêsa e kêkêñ taña êsêagêcnêñ biñ atom kêtôm Apômtau kêsôm kwanañgeñ.

Danğuc ñagêñwapac

²⁰ Go Apômtau kêsôm gêdêñ Mose gebe “Ôndi sa êndêñ bêbêc kanucgeñ ma ônsaê Parao êsa bu êna, go êsôm êndêñ eñ gebe ‘Apômtaunê biñ tau tonec gebe “Ôwi ñoc lau siñ, gebe nasênam sakiñ aê. ²¹ Ôlic acgom, embe ôwi ñoc lau siñ atom, go jasakiñ danğuc êpi aôm to nêñ sakiñwaga ma nêñ lau ma êsô nêñ andu amboac tonañ. Ma danğuc tolêsôb-tolêsôb ênam lau Aiguptu nêñ andu auc ma ênac têc nom, tañ ñamalac sêmoa nañ, auc amboac tonañgeñ. ²² Êndêñ bêc tonañ aê jañgôm gamêñ Gosen amboac teñ. Ñoc lau sêmoa gamêñ tonañ, tec danğuc teñ êmoa atom e ôjala gebe aê Apômtau gamoa gamêñ tau ñalêlôm. ²³ Amboac tonañ aê jawa ñoc lau to nêñ lau êkôc. Biñ tonañ êsa êndêñ elenña.” ’ ’ ²⁴ Ma Apômtau gêgôm biñ tonañ ñanô kêsa. Danğuc tolêsôb-tolêsôb kêsô Parao to nêñ sakiñwaga nêñ andu. Ma gamêñ Aiguptuña samucgeñ kêtap danğuc ñagêñwapac sa.

²⁵ Go Parao kêkalem Mose agêc Aron ma kêsôm gebe “Ajôc, akêḅ da êndêḅ nêḅ Anôtô aḅga gamêḅ tonec.” ²⁶ Mago Mose kêsôm gebe “Biḅ amboac tonan oc êtôm atom, gebe gêḅ, taḅ aêac oc akêḅ êtu da êndêḅ Apômtau, aêacma Anôtô, nan, lau Aiguptu sêlic amboac gêḅ alôb-alôb. Ma aêac embe akêḅ gêḅ, taḅ lau Aiguptu sêlic amboac gêḅ alôb-alôb nan, êtu da êsêac sêlic, oc têtuc aêac ḅa poc êndu atom me. ²⁷ Aêac asêlêḅ êtôm bêc têlêac asa gamêḅ sawa ana, go akêḅ da êndêḅ Apômtau, aêacma Anôtô, êtôm eḅ tau kêjatu aêac nan.” ²⁸ Tec Parao kêsôm gebe “Aê jawi amac siḅ naakêḅ da êndêḅ Apômtau, amacnêḅ Anôtô, aḅga gamêḅ sawa. Tagen amac ana jaêcgeḅ atom. Awem ênac Apômtau êtu aêḅa.” ²⁹ Go Mose kêsôm gebe “Ôlic acgom, aê jawi aôm siḅ jasa najaten mec êndêḅ Apômtau gebe eleḅḅa danḅuc tolêsôb-tolêsôb êwi Parao to nê sakiḅwaga ma nê lau siḅ. Tagen aôm ônsau aêac êtiam atom ma ôḅgamiḅ lau gebe sêkêḅ da êndêḅ Apômtau nec atom.” ³⁰ Ma Mose kêsa aḅga Paraonê jaketen mec gêdêḅ Apômtau. ³¹ Ma Apômtau gêgôm biḅ, taḅ Mose keten nan, ḅanô kêsa ma kêkôc danḅuc tolêsôb-tolêsôb su aḅga Parao to nê sakiḅwaga ma nê lau nêḅ. Danḅuc teḅ gêmoa kêtiam atom. ³² Mago Parao gêgôm nê ḅalêlôm ḅadani kêsa kêtiam ma gêwi lau siḅ atom.

9

Bôc têtap gêḅwapac sa

¹ Go Apômtau kêsôm gêdêḅ Mose gebe “Ôsô ôndêḅ Parao ôna ma ôsôm êndêḅ eḅ gebe ‘Apômtau, Ebolainêḅ Anôtô, nê biḅ tau tonec gebe “Ôwi ḅoc lau siḅ, gebe nasênam sakiḅ aê. ² Ôlic acgom aôm embe ondec gebe ôwi êsêac siḅ ma ôkôc êsêac tôḅ ḅapan, ³ go Apômtau lêma ênac aôm nêḅm bôc, taḅ sêmoa kôm nan, hos to donḅki ma kamele to bulimakao ma domba. Samob têtap gêmac sec kaiḅ teḅ sa. ⁴ Ma Apômtau êwa lau Israel to Aiguptu nêḅ bôc êkêc, ma lau Israel nêḅ bôc teḅ êmac êndu atom.” ’ ’ ⁵ Ma Apômtau kêkêḅ noc ma kêsôm gebe “Elenḅḅa Apômtau gebe êḅgôm biḅ tau ḅanô êsa aḅga gamêḅ tonec.” ⁶ Ma geleḅḅa Apômtau gêgôm gêḅ tau. Lau Aiguptu nêḅ bôc samob sêmac êndu, mago lau Israel nêḅ bôc teḅ gêmac êndu atom. ⁷ Ma Parao kêsakiḅ lau gebe sênac lau Israel nêḅ bôc kêsi ma êsêac sêlic gebe nêḅ bôc teḅ gêmac êndu atom. Mago Paraonê ḅalêlôm ḅadani kêsa ma gêwi lau siḅ atom.

Kamocmatu ḅagêḅwapac

⁸ Ma Apômtau kêsôm gêdêḅ Mose agêc Aron gebe “Akôc ḅagasi aḅga ki ano gêḅḅa êsêḅ amagêc lememe ma Mose êpalip gêḅ tau êpi umbon ma Parao êlic. ⁹ ḅagasi tau oc ênam tau ôkwi êtu kekop ênam gamêḅ Aiguptuḅa samucgeḅ auc e êḅgôm kamocmatu ênam ḅamalac to bôc nêḅ ôliḅ auc aḅga gamêḅ Aiguptuḅa samucgeḅ, ma kamocmatu tau êu lasê e êtu kamoc.” ¹⁰ Amboac tonan êsêagêc sêkôc ḅagasi tau ma sêkô Parao laḅônêḅḅa. Ma Mose kêpalip kêpi umbon e ḅamalac to bôc têtap kamocmatu sa, tec kamocmatu tau gêu lasê e kêtu kamoc. ¹¹ Lau mectomaḅḅa têtôm gebe sêkô Mose laḅônêḅḅa atom, gebe kamocmatu gêjam êsêac auc kêtôm gêjam lau Aiguptu ḅagêdô samob auc. ¹² Mago Apômtau gêgôm Paraonê ḅalêlôm ḅadani kêsa e kêkêḅ taḅa êsêagêcnêḅ biḅ atom kêtôm Apômtau kêsôm gêdêḅ Mose kwananḅeḅ.

Kompoc ḅagêḅwapac

¹³ Go Apômtau kêsôm gêdêḅ Mose gebe “Ôndi êndêḅ eleḅ bêbêc kanucgeḅ ma ôkô Parao laḅônêḅḅa ma ôsôm êndêḅ eḅ gebe ‘Apômtau, Ebolainêḅ Anôtô, nê biḅ tau tonec gebe “Ôwi ḅoc lau siḅ gebe nasênam sakiḅ aê. ¹⁴ Gebe galoc aê oc jasakiḅ ḅoc gêḅwapac samob êkônin nêḅ ḅalêlôm to nêḅ sakiḅwaga ma nêḅ lau e ôjala, gebe ḅac teḅ kêtôm aê gêmoa nom atomanô. ¹⁵ Wanêcgeḅ aê embe jaôc lemoc sa ma janac aôm to nêḅ lau ḅa gêmac sec, oc galoc amac ananḅ aḅga nom su. ¹⁶ Mago aê gasen aôm su atom, gebe jatôc ḅoc ḅaclai êndêḅ aôm ma janḅôm ḅoc ḅaê ḅawae êsa êtu tapa aḅga nom samucgeḅ. ¹⁷ Aôm kotoc taôm

sa gêdên ñoc lau ñapan ma gôwi êsêac siñ atom. ¹⁸ Ôlic acgom, elenja ñaockatu amboac tonec aê jakên kompoc ênac kapôênanô. Gêdên têm, tañ Aiguptu kêsâ e mênghêdên galoc kompoc amboac tonan gêjac kêsêp Aiguptu atomanô. ¹⁹ Amboac tonan ôsakiñ ñawae gebe nêm bôc samob to gêñ samob, tañ gêmôa kôm nan, sêlamu gadê ten, gebe kompoc oc ênac ñamalac to bôc samob, tañ sêmôa kôm ma nêñ gadê masi nan, sêmac êndu.” ’ ’ ²⁰ Go Paraonê sakiñwaga ñagêdô, tañ têtêc Apômtaunê biñ nan, sêkên nêñ gêñôma to nêñ bôc sêc jasêlamu nêñ andu. ²¹ Mago êsêac, tañ Apômtaunê biñ kepen nêñ ñalêlôm atom nan, dedec nêñ gêñôma to nêñ bôc gacgen sêmôa kôm.

²² Ma Apômtau kêsôm gêdên Mose gebe “Ômêtôc lêmam êndên undambê gebe kompoc ênac êpi ñamalac to bôc ma gêñ kômña anja gamên Aiguptuña samucgen.” ²³ Go Mose kêmêtôc lêma totôc gêdên undambê, ma Apômtau kêkên wapap to kompoc gêjac ma ôsic kêkac kêsêp nom gêmên. Ma Apômtau kêkên kompoc gêjac gamên Aiguptuña. ²⁴ Kompoc gêjac ma ôsic kêkac gê têngen kêsêp kompoc ñalêlôm. Gêdên têm samob, tañ ñamalac Aiguptuña sêbiñ tauñ têng têtû lau-m kapôên nan, kompoc kapôênanô amboac tonan gêjac atomanô. ²⁵ Kompoc kêtuc gêñ samob, tañ gêmôa kôm nan, anja gamên Aiguptuña samucgen. Gêjac ñamalac to bôc kêtômgen ma gêjac gêñ kômña samob to kêtuc ka samob, tañ kêkô kôm nan, tulu. ²⁶ Gamên Gosen tagen, tañ lau Israel sêngôn nan, tec kompoc kêsêp atom.

²⁷ Go Parao kêsakiñ biñ gêdên Mose agêc Aron gebe sêmên ma kêsôm gêdên êsêagêc gebe “Aê gagôm sec gêdên ñasawa tonec. Apômtau en ñac gêdên ma aê to ñoc lau agôm gêñ keso. ²⁸ Aten Apômtau gebe wapap to kompoc êmbacnê, gêjac kêtômgaç. Aê gabe jawi amac siñ ana, amac oc amoa tonec baliñanô atom.” ²⁹ Mose kêsôm gêdên en gebe “Êndên tañ jawi malac siñ su, go jalam lemoc êndên Apômtau, ma wapap êmbacnê ma kompoc ênac êtiam atom, ec ôjala gebe Apômtau kêtû nom ñatau. ³⁰ Mago aê kajala gebe aôm to nêm sakiñwaga atêc Apômtau Anôtô atom tagen.”

³¹ (Kompoc gesen gêñ kômña, tañ kêtû gagwen nan su, ³² gêñ kômña ñagêdô, tañ kêpoa atom tagen nan, gêjaña atom.)

³³ Amboac tonan Mose kêsâ anja Paraonê jagêwi malac siñ ma gêlam lêma gêdên Apômtau, tec wapap to kompoc gêbacnê, ma kom kêsêwa kêsêp nom kêtiam atom. ³⁴ Gêdên tañ Parao gêlic gebe kom to kompoc ma wapap gêbacnê nan, en gêgôm sec kêtiam ma en tau to nê sakiñwaga sêgôm nêñ ñalêlôm ñadani kêsâ. ³⁵ Amboac tonan Paraonê ñalêlôm ñadani ma gêwi lau Israel siñ atom kêtôm Mose kêsôm kwananjen gêjam Apômtau awa.

10

Wagô ñagênwapac

¹ Su, go Apômtau kêsôm gêdên Mose gebe “Ôsô ôndên Parao ôna gebe aê gagôm en to nê sakiñwaga nêñ ñalêlôm ñadani kêsâ gebe jatôc ñoc gêñtalô tonec ñai êndên êsêac ² ma gagôm gêñ tau gebe aôm ônac min êndên latômi ma dêbômi sênô aê gagôm lau Aiguptu têtû meloc to gagôm gêñsêga kaiñ ten anja êsêacnên gebe amac ajala gebe aê Apômtau tau.”

³ Amboac tonan Mose agêc Aron sêsô dêdên Parao sêja ma sêsôm gêdên en gebe “Apômtau, Ebolainên Anôtô, nê biñ tau tonec gebe ‘Aôm gobe ônac jao taôm e êndên ondogen, go ômbu taôm êndên aê. Ôwi ñoc lau siñ gebe nasênam sakiñ aê. ⁴ Ôlic acgom, aôm embe ondec ma ôwi ñoc lau siñ atom, go elenja aê jakên wagô êsa nêm gamên. ⁵ Gên tau ênac têt nom auc e talic nom sapu. Wagô êniñ gêñ, tañ kompoc gesen su atom nan, to êniñ nêm ka samob, tañ kêkô kôm nan. ⁶ Gên tau êpi aôm to nêm sakiñwaga ma lau Aiguptu samob nêñ andu e êlôc. Gêdên têm, tañ tamami to dêbômi sêngôn gamên tonec e mênghêdên galoc êsêac sêlic gêñ amboac tonan ten atomanô.’ ” Go Mose kêkac tau ôkwi ma kêsâ gêja.

⁷ Ma Paraonê sakinwaga sêsôm gêdêñ enj gebe “Ñac tonec êtu aêac tamoa jageo ñamôkê e enden ondocgen. Ôwi lau tau siñman nasênam sakin Apômtau, êsêacnêñ Anôtô. Aiguptu gêjaña nec aômnêm kauc kêsâ atom me.” ⁸ Amboac tonan êsêac sêkôc Mose agêc Aron sêmu dêdêñ Parao sêja, ma Parao kêsôm gêdêñ êsêagêc gebe “Ana anam sakin Apômtau, amacnêm Anôtôman. Mago asa lau oc sêna.” ⁹ Ma Mose kêsôm gebe “Aêac oc ana toma lau wakuc ma lau ñanô, toma latunjo to ñac ma toma bulimakao to domba, gebe aêac alic Apômtaunê om.” ¹⁰ Parao kêsôm gêdêñ êsêagêc gebe “Apômtau êwiñ amacman, mago aê jawi amac tonêm lauo ma nêm gôlôac ñasec-ñasec siñ atom. Bin tonec gêc awê, gebe amac taêm gêjam bin sec gêc nêm ñalêlôm. ¹¹ Masianô. Amac ñacwaga taômgen ana ma anam sakin Apômtau, gebe bin tonec tec abe anjom.” Ma sesoc êsêagêc sêsa anja Parao sêja.

¹² Go Apômtau kêsôm gêdêñ Mose gebe “Ômêtôc lêmam êpi gamêñ Aiguptuña gebe wagô êsa gamêñ Aiguptuña êmêñ ma êniñ gêñ tolaun samob, tañ kompoc gesen su atom nan.” ¹³ Amboac tonan Mose kêmêtôc né tôc kêpi gamêñ Aiguptuña ma Apômtau kêkêñ mu kêsêlêñ anja gamêñ oc kêpiña kêsâ gamêñ tau gêdêñ oc samuc tonan ma gêbêc samuc tonan. Ma ñagelen mu tau kejon wagô gêmêñ. ¹⁴ Ma wagô gêjam nom Aiguptuña auc samucgen ma gêjac têc gamêñ Aiguptuña auc samucgen. Lau ten sêlic wagô toton-toton amboac tonan su atomanô me oc sêlic ten êtiam atom amboac tonanjen. ¹⁵ Gêñ tau gêjac têc nom auc samucgen e jecôma ma gen gamêñ ñagêñ matac samob to kañanô, tañ kompoc gesen su atom nan, e gêbacnê Ka to gêñ kômña anja gamêñ Aiguptuña ñalaun gêjaña samucgen. ¹⁶ Go Parao kêkalem Mose agêc Aron kêkacgen ma kêsôm gebe “Aê gagôm sec gêdêñ Apômtau, amacnêm Anôtô, ma gêdêñ amagêc. ¹⁷ Tec galoc gabe jaten amagêc gebe asuc ñoc sec ôkwi tagen tecenec êwiñ, gebe aten Apômtau, amacnêm Anôtô, ma êkôc gêñwapac tonec su anja aê, gebe janaña atom.” ¹⁸ Go Mose kêsâ anja Paraonê jaketen Apômtau. ¹⁹ Ma Apômtau gêjam mu ôkwi e kêsêlêñ kapôên kêsâ anja gamêñ oc kêsêpña. Mu tonan kejon wagô sa ma kêbaliñ kêsêp Gwêckoc gêja e wagô ten gêmoa gamêñ Aiguptuña kêtiam atom. ²⁰ Mago Apômtau gêgôm Paraonê ñalêlôm ñadani kêsâ ma enj gêwi lau Israel siñ atom.

Gêsunbôm ñagêñwapac

²¹ Go Apômtau kêsôm gêdêñ Mose gebe “Ômêtôc lêmam êpi umbon gebe gêsunbôm êkôm gamêñ Aiguptuña auc e lau têtôm gebe sêmoasac gêsunbôm tau.” ²² Ma Mose kêmêtôc lêma kêpi umbon e gêsunbôm ñadani sec kêkôm gamêñ Aiguptuña samucgen auc kêtôm bêc têlêac. ²³ Lau Aiguptu sêlic taun sapu ma dêdi anja malen atom kêtôm bêc têlêac. Mago lau Israel samob têtap ñawê sa anja nêñ gamêñ. ²⁴ Go Parao kêkalem Mose ma kêsôm gebe “Anam sakin Apômtau. Nêm ñapalêo to ñac sêwiñ amac, tagen nêm bulimakao to domba gacgen sêmoa tonec.” ²⁵ Mago Mose kêsôm gebe “Amboac tonan aôm taôm ôkên bôc gebe akên êtu da to daja êndên Apômtau, aêacma Anôtô. ²⁶ Aêacma bulimakao samob sêwiñ aêacman, ñaten êmoa tonec atom, gebe aêac ajaliñ ñagêdô sa êtu anam sakin Apômtau, aêacma Anôtôña. Aêac ajam kauc anam sakin Apômtau ña gêñ ondoc. Aêac aô lasê gamêñ tau su acgom, go ajala.” ²⁷ Ma Apômtau gêgôm Paraonê ñalêlôm ñadani kêsâ ma enj gêwi êsêac siñ atom. ²⁸ Go Parao kêsôm gêdêñ Mose gebe “Ôêc su. Ôlic taôm gebe ôlic aê lañôcanô êtiam atom. Êndên bêc ôlic aê lañôcanô êtiamña, aôm oc ômac êndu.” ²⁹ Mose kêsôm gebe” Aôm kôsômgaç. Aê oc jalic aôm lañômanô êtiam atom.”

11

Ñamêc samob sêmac êndu ñapuc

¹ Go Apômtau kêsôm gêdêñ Mose gebe “Aê gabe jakên gêñwapac tagenjen êwiñ êkônin Parao to Aiguptu. Tonec êmbacnê, go êwi amac siñ. Embe êwi amac siñ, go êjanda amac

aêc gacgen ana. ² Galoc ôsôm êndên nêl lau gebe ñacwaga samob teten nêl lau sacgêdô gêdên tauñña to lauo samob teten nêl lauo sacgêdô gêdên tauñña gebe sêkên gêlôn silber to gold êndên êsêac.” ³ Ma Apômtau gêgôm lau Aiguptu sêlic lau Israel ñajam. Ma Mose tau amboac tonan. Paraonê sakinwaga to lau tau sêlic en amboac ñac towae kapôên anga gamên Aiguptuñña.

⁴ Ma Mose kêsôm gebe “Apômtaunê bin tau tonec gebe Êndên êmbêc êna lugen, go aê jasêlên janac laoc gamên Aiguptuñña. ⁵ Ma gamên Aiguptuñña ñagên ñamêc samob sêmac êndu. Janac m anga Paraonê ñacsêga, tañ oc êngôn Paraonê lêpôn kinña nan, e êndên sakinwagao, tañ kêlêsa polom popoc nan, nê ñacsêga. Ma bôc ñamêc samob sêmac êndu amboac tonanjen. ⁶ Lau oc têtan tañiboa kapôênanô amboac têtan gêmunña atom ma oc têtan êtiam amboac tonec atomanô. ⁷ Mago lau Israel amboac ten. Kêam ten oc êkên Iêsu ñamalac to bôc atom, gebe ajala Apômtau gêwa lau Aiguptu to lau Israel kêkôc. ⁸ Go nêl sakinwaga samob tonan sêsêp sêndên aê sêmên ma sewec êndên aê ma sêsôm gebe ‘Ôkôc taôm sa ma nêl lau samob sêndanuc aôm.’ Su, go jawi gamên sin.” Ma Mose kêsa anga Paraonê totêtac ñandan kapôênjen gêja. ⁹ Go Apômtau kêsôm gêdên Mose gebe “Parao oc êkên taña aômên bin atom e aênoc gêntalô êtu taêsam anga gamên Aiguptu acgom.”

¹⁰ Mose agêc Aron sêgôm gêntalô samob tonan ñai sêkô Parao lanônênña. Ma Apômtau gêgôm Paraonê ñalêlôm ñadani kêsa ma gêwi lau Israel sin anga nê gamên atom.

12

Bin Pasaña

¹ Ma Apômtau kêsôm gêdên Mose agêc Aron anga gamên Aiguptuñña gebe ² “Ajôn tonec êtu nêl ajôn samob ñamata. Amac anac m nêl Jala ña ajôn ñamata tonan. ³ Asôm êndên Israelnên gôlôac gebe Êndên ajôn tonec ñabêc 10 ñacwaga samob sêkôc domba ñalatu tagen-tagen êtôm nêl gôlôacmôkêjen, sêkôc domba tagen-tagen êtôm andujen. ⁴ Ma lau andu tenña embe nêl ton sauñ, nan têtôm gebe sêniñ domba ñalatu ten e êmbacnê atom, go êsêac to lau, tañ sêngôn mênban tañ nan, sêpi tagen, ec têtôm gebe sêniñ domba ñalatu tau. Lau tau nêl namba êtôm gebe sêniñ domba ñalatu ten e êmbacnê. ⁵ Aômên domba ñalatu tau ñageo ten ênêc atomanô. Ôkôc kapoac ten ñajala tagen. Ôkôc domba me noniñ ñalatu ten. ⁶ Ajop bôc ñalatu tau e êndên ajôn tonec ñabêc 14. Êndên ñabêc tonan ñaêtula Israelnên gôlôac samob sêmbuc nêl domba ñalatu êtômjen. ⁷ Go sêkôc ñadec ñagêdô nasênsê êpi andu, tañ sêngôn ma sêniñ gên nan, ñasagintékwa sacgêdônja to kagêbôc. ⁸ Êsêac sêpac domba ma sêniñ êndên êmbêc tonan êwiñ polom ñaluc to gêngaga ñamakic. ⁹ Anin bôc tau matak atom ma ano êsêp ku, go anin atom amboac tonanjen. Apacjen ma anin. Apac samucjen, ñamôkê to ñaakain ma ñatê. ¹⁰ Ma andec ñapopoc ênêc e elenña lasê atom. ñagêdô embe ênêc, go akên ja êniñ su. ¹¹ Anin gên tau ñalên amboac tonec gebe Ajandin nêl ômbin kap to asô atapa ma amêngôm tôc ma anin gên ñagaôjen. Moasin tonan kêtû Apômtaunê Pasa. ¹² Êndên êmbêc tonan aê jasêlên janac laoc gamên Aiguptuñña ma janac gên ñamêc samob êndu, ñamalac ma bôc. Ma aê jamêtôc Aiguptunên anôtôi samob. Aê Apômtau. ¹³ Dec, tañ ansê êpi nêl andu nan, êtu amacnêl ñabelo. Embe jalic, oc jaôc lêlêc amac. Êndên tañ janac Aiguptu nan, gênwapac ten êpi amac to ensen amac su atom.

¹⁴ “Bêc tonan êtu amacnêl bêc taêm ênamña ma amac alic bêc tau amboac Apômtaunê om ten. Bin tonan êtu amacnêl gôlôac to nêl gôlôac nêl ñagôlin ten ênêc enden tônjen. ¹⁵ Amac anin polom ñaluc êtôm bêc 7. Êndên bêc ñamataña amac akôc jist su anga nêl andu, gebe ñac ten embe êniñ polom tojist êndên bêc ñamataña to bêc êtu 7ña ñasawa, nan têtin en su anga Israelnên. ¹⁶ Êndên bêc ñamataña gôlôac dabun sêkac sa. Ma êndên bêc êtu 7ña gôlôac dabun sêkac sa êtiam. Êndên bêc tonan lau ten sênam kôm atom, kôm

amansañ gêñ aninjñaña tagen, tec êtôm gebe anam. ¹⁷ Ma amac matem êndin Om Polom Nalucña napep, gebe êndên bêc tonanjen aê jawê amacnêm ton samob sêwi Aiguptu sin, tec amacnêm gôlôac to nêñ gôlôac maten êndin bêc tonan êtu nêm om. Bin tonan êtu ñagôlin tenjenña ten. ¹⁸ Êndên ajôn ñamataña ñabêc 14 ñaêtula amac anin polom ñaluc ñapañ e êndên ajôn tonan ñabêc 21 ñaêtula. ¹⁹ Êndên bêc 7 tonan jist ñagec ênêc amacnêm andu atom. Ñac jaba ten me Israel taun nêñ ñac ten embe ênin polom tojist, nan têtin en su anga Israelnên gôlôac. ²⁰ Anin gêñ tojist ten atom, anin polom ñalucgen anga nêm andu samob.”

²¹ Go Mose kêkalem Israelnên laumata samob ma kêsôm gêdên êsêac gebe “Ajalin domba ñalatu sa êtôm nêm gôlôacgen ma ambuc domba Pasaña. ²² Akôc sôbolec ôndôc ten ma asac tôn êsêp dec, tan êpoac laclu nan, go ansê ñadec êpi kagêbôc to sagintêkwa sacgêdôña. Amacnêm ten êsa nê andu ñasacgêdô êna atom e elenña lasê. ²³ Gebe Apômtau êsêlên ênac laoc gamên gebe ênac Aiguptu. Embe êlic dec anga kagêbôc to sagintêkwa sacgêdôña, go êoc lêlêc sacgêdô tonan ma êkô anela sinña auc gebe êsô nêm andu êna ma ênac amac atom. ²⁴ Sakiñ tonan amac matem êndin êtu ñagôlin tenjenña ten êndên amac to nêm gôlôac wakuc. ²⁵ Ma amac embe aô lasê gamên, tan Apômtau gebe êkên êndên amac amboac gêjac mata su nan, go ajop sakiñ dabun tonan. ²⁶ Ma amacnêm gôlôac embe têtû kênac amac gebe ‘Sakiñ dabun tau ñam amboac ondoc,’ ²⁷ go asôm êndên êsêac gebe ‘Pasa ñada, tan akên êndên Apômtau nan tonec. Da tau ñam gebe En gêoc lêlêc lau Israel nêñ andu anga Aiguptu. Gêdên tan gêjac Aiguptu nan, en gêjam aêacnên andu kêsî.’ ” Ma lau sewec to teten mec gêdên Apômtau.

²⁸ Go lau Israel sêja ma sêgôm bin, tan Apômtau kêjatu gêdên Mose agêc Aron nan, ñanô kêsa.

Gêñwapac ñamuña. Namêc sêmac êndu

²⁹ Gêdên gêbêcauc gêja lu Apômtau gêjac launên ñacsêga samob êndu anga gamên Aiguptuña. En gêjac Paraonê ñacsêga, tan êwê kain ênê lêpôn kinña to ñac kapoacwalôña, tan gêngôn gêsun kapoacwalôña nan, nê ñacsêga ma bôc ñamêc samob. ³⁰ Ma Parao to nê sakiñwaga ma lau Aiguptu samob dêdi sa gêdên gêbêc ma tanjiba kapôên kêpi anga Aiguptu gebe ñacmatê sêc kêtôm andu samobgen. ³¹ Ma gêdên gêbêc tonanjen Parao kêkalem Mose agêc Aron ma kêsôm gêdên êsêagêc gebe “Andi ma aêc ana. Amagêc to lau Israel awi ñoc lau sin. Aêc su naanam sakiñ Apômtau amboac asôm. ³² Akôc nêm domba to bulimakao sêwin amac êtôm asôm ma ana. Ma aten Apômtau gebe ênam mec aê amboac tonanjen.”

³³ Lau Aiguptu sêcac lau Israel gebe sêwi gamên sin ñagaôgen gebe sêsôm gebe “Êsêac embe sêwi aêac sin atom, go aêac samob tamac êndu.” ³⁴ Amboac tonan lau Israel sêsaban nêñ suc topolom ñaluc matac kêsêp nêñ ñakwê ma sêbic sa sebe sêsêlên. ³⁵ Lau Israel sêgôm kêtôm Mose kêsôm gêdên êsêac ma teten Aiguptu, tec sêkên gêlôn silber to gold ma ñakwê gêdên êsêac. ³⁶ Ma Apômtau gêgôm lau Aiguptu sêlic lau Israel ñajam e sêkên gên, tan Israel teten nan, gêdên êsêac. Tec lau Israel sêjanjo gên su anga lau Aiguptu nêñ.

Lau Israel sêwi Aiguptu sin

³⁷ Ma lau Israel dêdi anga Rameses sêsêlên sêja Sukot. Êsêacnên namba amboac 600,000, mago sêsa lauo to nêñ gôlôac sa sêwin atom. ³⁸ Ma lau jaba taêsam sêwin êsêac, ma domba to bulimakao toton-toton sêwin amboac tonanjen. ³⁹ Ma lau Israel sêkôc polom matac, tan sêmasan anga Aiguptu nan, anga nêñ suc ma sêpac polom ñaluc. Polom tau ñaluc gebe lau Aiguptu sesoc êsêac, tec nêñ ñasawa sêkên jist êsêpña masi. Êsêac sêmasan gên sênin anga intênña gêwin atom amboac tonanjen.

⁴⁰ Lau Israel sêngôn Aiguptu kêtôm jala 430. ⁴¹ Ma gêdên bêc jala 430 gêbacnên solopgen Apômtaunê lau samob sêwi gamên Aiguptuña sin. ⁴² Gêdên gêbêc tonan Apômtau

gêjam jali ma gêwê êsêac sêsa anğa Aiguptu sêja. Kêtu tonanğa lau Israel nêj gôlôac to nêj gôlôac samob sênam jali êndênj êmbêc tonan ma taênj ênam Apômtau.

12:43–13:16 Anğa njasêbu tonec binjsu sêlic om Pasa to om Polom Njalucņa napeņņa gêc. Binjsu nğagêdô kêkanônj lau Israel nêj nğapalê nğamêc to nêj bôc kapoac nğamêc Anôtô gêwa sa gêdênj êsêac gebe nğamêc tau têtû ênê gênj.

13

Tao majan to tao ja

¹⁷ Gêdênj tanj Parao gêwi lau Israel sinj nanj, Anôtô gêwê êsêac sêsa lau Pilisti nêj gamênj nğaintêna atom. Intêna tau tonanğ dambê, mago Anôtô taê gêjam gebe lau embe sêndac sinj, oc moae sêkac taunğ ôkwi sêmu sêna Aiguptu êtiam. ¹⁸ Tec Anôtô gêwê lau sêsa intêna gamênj sawanğa sepeņ Gwêckoc sêja. Lau Israel dêdi anğa Aiguptu tonênj laukasapgeņ. ¹⁹ Ma Mose kêkôc Josepnê nğatêkwa gêwiņ kêtôm Josep kêtôc lêma ma kêmasanğ binj gêdênj lau Israel gebe “Anôtô oc ênam amac kêsi. Êndênj tonanğ amac akôc nğoc nğatêkwa anğa tonec êwiņ.” ²⁰ Ma êsêac sêwi Sukot sinj jasê bec anğa Etam, tanğ gêc gamênj sawa nğamagê nanj. ²¹ Ma Apômtau kêsêlênj gêmunğ êsêac gêmoa tao majanğ nğalêlôm gêdênj ocsalô gebe êwê êsêac ma gêdênj gêbêc gêmoa tao ja nğalêlôm gebe êpô êsêac e têtôm gebe sêselênj êndênj ocsalô ma êndênj êmbêc. ²² Tao majanğ kêsêlênj gêmunğ gêdênj ocsalô ma tao ja gêdênj gêbêc nğapanğeņ.

14

Lau Israel selom Gwêckoc

¹ Go Apômtau kêsôm gêdênj Mose gebe ² “Ôsôm êndênj lau Israel gebe sêkac taunğ ôkwi sêmu sêna Pihahirot nasê bec anğa gamênj, tanğ gêc Migdol to gwêc nğasawa êkanônj Balsepo nanj. Aê bec êkanônj malac tonanğ anğônğ gwêctaligenj. ³ Parao oc taê ênam gebe lau Israel sêlêsa sêmoa ma gamênj sawa oc kêlênsônğ êsêac. ⁴ Go aê janğôm Paraonê nğalêlôm nğadani êsa e êjanda êsêac. Go jaku Parao to nê sinwaga samob tulu e nğoc nğawasi êsa. Ma lau Aiguptu oc sêjala gebe aê Apômtau.” Ma êsêac sêgôm amboac tonanğ.

⁵ Gêdênj tanğ sêjac minğ gêdênj kinğ Aiguptunğa gebe lau Israel sêc sêja nanj, Parao to nê sinwaga nêj nğalêlôm gêjam tau ôkwi ma taênj gêjam binj teņ kêpi Israel. Ma êsêac sêsôm gebe “Aêac dagôm asageņ tonec, tec dawî Israel sinğ e sêjam sakinğ aêac kêtiam atom.”

⁶ Amboac tonanğ Parao kêjatu gebe sêmansanğ kareta sinğna ma kejonğ nê sinwaga sa sêwiņ eņ. ⁷ Eņ kêkôc kareta sinğna 600, tanğ tau kêjalij sa nanj, to kareta nğagêdô samob, tanğ kêtap sa anğa Aiguptu nanj, ma kêkêņ sinwaganênj laumata sêpi kareta tonanğ kêtômgeņ. ⁸ Ma Apômtau gêgôm kinğ Aiguptunğa Parao nê nğalêlôm nğadani kêsa e kêjanda lau Israel, tanğ sêsa anğa Aiguptu sêja toôlinğ kêpigeņ. ⁹ Lau Aiguptu sêjanda êsêac ma Aiguptunênj hos to kareta ma lau, tanğ sêngônğ hos nğaô nanj, to sinwaga samob jasêoc lêlêc lau Israel, tanğ sê nêj bec sêngônğ gwêctaligenj anğa Pihahirot kêkanônj Balsepo.

¹⁰ Gêdênj tanğ Parao kêdabinğ êsêac nanj, lau Israel sêoc matenğanô sa ma sêlic lau Aiguptu sêselênj sepeņ êsêacgeņ, ma êsêac têtêc taunğ nğanô. Ma lau Israel têtanğ gêdênj Apômtau. ¹¹ Ma êsêac sêsôm gêdênj Mose gebe “Amboac ondoc, sêo masi anğa gamênj Aiguptunğa, tec gôwê aêac asa amênj gebe amac êndu anğa gamênj sawa nec me. Aôm gôgôm aêac amboac ondoc, tec gôwê aêac awi Aiguptu sinğ nec. ¹² Aêac amoa Aiguptugeņ, tec asôm binj tonec gêdênj aôm gebe ‘Ondec aêac, aêac abe anam sakinğ lau Aiguptu.’ Anam sakinğ Aiguptu tec nğjam kêlêlêc amac êndu anğa gamênj sawanğa su. Aêac asôm binj tonanğ atom me.” ¹³ Ma Mose kêsôm gêdênj lau gebe “Atêc taôm atom, akô nğajanğa, go alic Apômtau ênam amac kêsi nğakôm, tanğ gebe ênam êndênj ocsalô tonec êtu amacņa nanj. Lau Aiguptu, tanğ ocsalô tonec alic êsêac nanj, oc alic êsêac êtiam atom. ¹⁴ Apômtau oc ênac sinğ êjô amac su ma amac taôm amoa gamênj êmacgeņ.”

¹⁵ Go Apômtau kêsôm gêdêñ Mose gebe “Aôm gômôêc aê kêtú asageñña. Ôsôm êndêñ lau Israel gebe sêndi sêsêlêñ. ¹⁶ Ôc nêñ tôc sa to ômêtôc lêmam êsa gwêc ma ôwa êkôc gebe lau Israel sêsêp ma sêsêlêñ gamêñ kelengeñ. ¹⁷ Ma aê jañgôm lau Aiguptu nêñ ñalêlôm ñadani êsa e sêsêp sêndañguc êsêac, go jañgôm ñoc ñawasi êsa jaku Parao to nê siñwaga samob ma nê kareta to lau, tañ sêñgônñ hos ñaô nañ tulu. ¹⁸ Aê embe jañgôm ñoc ñawasi êsa jaku Parao to nê kareta ma nê lau, tañ sêñgônñ hos ñaô nañ, tulu su, go lau Aiguptu sêjala gebe aê Apômtau.”

¹⁹ Go Anôtônê añela, tañ kêsêlêñ gêmuy lau Israel nêñ toñ nañ, gêwi mala siñ jakêdaguc êsêac. Ma tao majañ gêwi nêñña siñ jakêkô êsêac dêmôêñmuña, ²⁰ ma geñ lau Aiguptu nêñ toñ to Israelnêñ toñ gêñgic. Ma tao majañ tau kêkêñ gêsunbôm ma toñ luagêc têtap tañ sa atom gêdêñ gêbêcauc samuc tonañ.

²¹ Go Mose kêmêtôc lêma kêsa gwêc ma Apômtau kêkêñ mu gêbuc aña gamêñ oc kêpiña gêdêñ gêbêc samuc tonañ ma gêgôm gwêc ñakelen kêsa. Eñ gêwa gwêc kêkôc, ²² ma lau Israel sêsêp gwêc ñalêlôm jasêsêlêñ sêmoa gamêñ ñakelen. Ma gwêc tau gêlêc sa kêtôm tunbôm kêkô maken-makeñ. ²³ Lau Aiguptu sêjanda êsêac ma Paraonê hos samob to nê kareta siñña ma nê lau, tañ sêñgônñ hos ñaô nañ, têdaguc êsêac sêsêp gwêc ñalêlôm sêja. ²⁴ Gêu bôn kêsa ma Apômtau, tañ gêmoa tao majañ to tao ja ñalêlôm nañ, kêtuc kêniñ kêsêp lau Aiguptu nêñ toñ ma kêlênsônñ êsêac. ²⁵ Eñ gêbôc nêñ kareta auc e kareta kêsêlêñ ñawapac sec. Tec lau Aiguptu sêsôm gebe “Taêc lau Israel sumañ, gebe Apômtau tau gêjac siñ gêdêñ aêac gêjô êsêac.”

²⁶ Go Apômtau kêsôm gêdêñ Mose gebe “Ômêtôc lêmam êsa gwêc gebe gwêc êjô tau mala ma ênsalê lau Aiguptu to nêñ kareta siñña ma nêñ lau sêñgônñ hos ñaôña auc.” ²⁷ Amboac tonañ Mose kêmêtôc lêma kêsa gwêc, tec gêdêñ geleñ mata gwêc gêjô tau mala kêtiam. Lau Aiguptu, tañ sêc su nañ, sêlêti sêsêp gwêc ñalêlôm ma Apômtau kêkêñ gwêc kêsâlê lau Aiguptu auc. ²⁸ Gwêc gêjô tau mala ma kêmakop Paraonê kareta to lau sêñgônñ hos ñaôña ma nê toñ samob, tañ têdaguc lau Israel sêsêp gwêc sêja nañ. Êsêacnêñ teñ gêmoa kêtiam atom. ²⁹ Mago lau Israel sêsêp gwêc jasêsêlêñ sêmoa gamêñ ñakelen. Gwêc tau gêlêc sa kêtôm tunbôm kêkô maken-makeñ.

³⁰ Gêdêñ bêc tonañ Apômtau gêjam lau Israel kêsi aña lau Aiguptu lemeñ ñalêñ tonañ. Ma lau Israel sêlic lau Aiguptu nêñ ñacmatê sêc ambêô. ³¹ Ma lau Israel sêlic kôm kapôêñ, tañ Apômtau gêjam gêdêñ tañ gesen lau Aiguptu su nañ, e têtêc Apômtau. Ma êsêac sêkêñ gêwiñ Apômtau to nê sakiñwaga Mose.

15

¹ Go Mose to lau Israel sêjam wê tonec gêdêñ Apômtau gebe

“Aê gabe janam wê êndêñ Apômtau, gebe eñ kêwaka nê ñawasi sa. Eñ kêbaliñ hos to lau sêñgônñ ñaôña sêsêp gwêc sêja.

² Apômtau kêtú ñoc ñaclaimôkê to ñoc wê ñam. Eñ kêtú moasiñ ênam aê kêsiña.

Aêñoc Anôtô eñgoc, tec gabe jalambiñ eñ.

Eñ kêtú tamocnê Anôtô, tec gabe jatoc eñ sa.

³ Apômtau eñ siñsêlêc lañgwa.

Ênê ñaê gebe Apômtau.

⁴ “Eñ kêbaliñ Paraonê kareta to nê siñwaga sêsêp gwêc sêja.

Ma siñwaga, tañ Parao kêjaliñ sa nañ, sênôm Gwêckoc su sêjaña.

⁵ Gwêc ñadembom kêmakop êsêac auc.

Êsêac sênê sêsêp gêdimbob amboac poc.

6 O Apômtau, aôm lêmam anôña kêwaka ñaclai sa,
 O Apômtau, aôm lêmam anôña kêtuc ñacjo popoc.
 7 Aôm ñaniniñ to ñawasi ñatau kôku nêm soño-soño tulu.
 Aôm têtmtac ñandañ kêsa, tec geñ êsêac amboac ja geñ oba.
 8 Aôm gôju awamjaô kêsa ma gwêc gêlêc tau sa
 e kêkô kêtôm tunbôm
 ma gwêc ñadimdani tau ñajaña kêsa kêkô.
 9 Ñacjo kêsôm gebe 'Aê jajanda e jaôc lêlêc êsêac.
 Aê janac sam waba, tañ jajango anga êsêacnêñ nañ,
 ma matoc katu gêñ tenj êtiam atom.
 Aê jambuc ñoc sinj sa ma lemoc enseñ êsêac su.'
 10 Aômnêm mu gêbuc e gwêc kêmakop êsêac auc.
 Êsêac sênê sêsêp gwêc kapôênj sêja têtôm ki gênê.

11 "O Apômtau, anôtôinêñ asa kêtôm aôm.
 Asa ñaniniñ to dabuñ ma gêgôm gêñsêga tonjaclai
 to gêgôm gêñtalô kaiñ tenj kêtôm aôm.
 12 Aôm kômêtôc lêmam anôña
 ma nom kêdanğôñ êsêac.

13 "Aôm gôwê lau, tañ kôjaliñ sa nañ, totêmtac gêwiñ tengeñña,
 Aôm gôwê êsêac ña nêm ñaclai sêô lasê nêm gamêñ dabuñ.
 14 Lau tomôkê-tomôkê sêñô ñawae e têtênêp.
 Lau, tañ sêngônj Pilistinêñ gamêñ nañ, sêmoa tonêñ ñalêlôm ôluñ-ôluñgeñ.
 15 Gêdêñ têm tonañ lau Edom nêñ kasêga têtakê,
 lau Moab nêñ laumata têtênêp,
 ma lau samob, tañ sêngônj Kanaan nañ, nêñ ñalêlôm kêtû palê.
 16 Êsêac têtakê ma têtêc tauñ ñanô.
 O Apômtau, aôm lêmam ñañaclai gêgôm êsêac awenjmê kêsa têtôm poc
 e aômnêm lau sêôc lêlêc êsêac,
 e lau, tañ aôm gôjam gôliñ nañ, sêôc lêlêc êsêac.
 17 Aôm gobe ôwê êsêac e ôsa êsêac sêsêp aôm taôm nêm lôc.
 O Apômtau, aôm ôsa êsêac sêsêp nom, tañ kêtû nêm gamêñ nañ.
 O Apômtau, gamêñ tonañ êtu nêm lôm dabuñ, tañ lêmam kêmasañ nañ.
 18 Apômtau êtu kinj tengeñ ma tengeñ."

19 Paraonê hos to nê kareta ma lau sêngônj hos ñaôña sêsêp gwêc sêja, mago Apômtau
 kêkêñ gwêc gêjô tau mala jakêmakop êsêac auc. Ma lau Israel sêsêlêñ sêmoa gamêñ ñakelenj
 sêmoa gwêc lêlômgeñ sêja.

20 Go Aron luo, Miriam, tañ kêtû tenj nañ, kêkôc onj saunj tenj ma lauo samob têtadaguc enj
 toongeñ ma têtê wê. 21 Ma Miriam gêjam wê gêdêñ êsêac gebe
 Anam wê êndêñ Apômtau, gebe enj kêwaka nê ñawasi sa,
 Enj kêbaliñ hos to lau sêngônj ñaôña sêsêp gwêc sêja.

Mara ñabu ñamakic

22 Go Mose kêjatu lau Israel gebe sêndi anğa Gwêckoc ma gêwê êsêac sepenj gamêñ sawa
 Surnja. Êsêac sêsêlêñ bêc têtêac sêmoa gamêñ sawa ma têtap bu tenj sa atom. 23 Gêdêñ tañ
 sêô lasê Mara nañ, êsêac têtôm gebe sênôm bu Maraña atom, gebe bu tau ñamakic. Gamêñ
 tau ñaê Mara ñam gebe Bu ñamakic. 24 Ma lau sêli awenj sa gêdêñ Mose ma sêsôm gebe
 "Aêac anôm asagenj." 25 Ma enj gêmôêc gêdêñ Apômtau. Ma Apômtau kêtôc ka tenj gêdêñ enj.
 Mose kêbaliñ ka tau kêsêp bu ma bu tau ñaluc kêsa.

Anğa tònê Apômtau kékêñ ñagôliñ to jatu gêdêñ êsêac ma kêsaê êsêac. ²⁶ Eñ kêsôm gebe “Aôm embe tañam wamu Apômtau, aômnêm Anôtô, nê awa ma ôñgôm êné ñagôliñ êtu tòn, go jakêñ gêmác, tañ kakêñ gêdêñ lau Aiguptu nañ, ñateñ êñgôm aôm atom, gebe aê Apômtau, tañ gagôm aôm ôlim ñajam kêsa nañ.”

²⁷ Go êsêac jasêô lasê Elim. Bumata 12 kêpoac gamêñ tonañ ma nip 70 kêkô. Ma êsêac sê nêñ bec sêmoa bu ñagala.

16

Anôtô kékêñ mana

¹ Êsêac dêdi anğa Elim ma Israelnêñ gôlôac samob sêô lasê gamêñ sawa Sin, tañ gêc Elim to Sinai ñasawa. Êsêac sêwi Aiguptu sin ma sêmoa gamêñ sawa e têtap ajôn kêtú luagêcña ñabêc 15 sa, ma sêô lasê gamêñ tonañ. ² Ma Israelnêñ gôlôac samob sêli awen sa gêdêñ Mose agêc Aron anğa gamêñ sawa ³ ma sêsôm gêdêñ êsêagêc gebe “Aêac abe Apômtau lêma enen aêac su anğa gamêñ Aiguptuñamañ. Gêdêñ tonañ aêacma ku togwada kêkô to anğôn moasu ñaô. Amagêc awê aêac asa gamêñ sawa amên gebe mo êjô aêac samob êndú.”

⁴ Go Apômtau kêsôm gêdêñ Mose gebe “Ôlic acgom, aê gabe jakêñ polom êndên amac anğa undambê amboac kom. Ma lau sêsa sêna to sejon polom êtôm bêcgeñña êndên bêc samob, gebe jansaê êsêac gebe sêmoa ñoc biñsu ñalabu me masi. ⁵ Êndên bêc êtu 6ña embe sêmansañ polom, tañ sejon sa nañ, oc polom bêc tagenña tau êtu taêsam êtôm bêc luagêcña.” ⁶ Go Mose agêc Aron sêsôm gêdêñ lau Israel samob gebe “Êndên êtula amac oc ajala gebe Apômtau gêwê amac asa anğa gamêñ Aiguptuñamañ. ⁷ Ma êndên elen bêbêc amac oc alic Apômtaunê ñawasi, gebe en gênô amac ali awem sa gêdêñ en tau, gebe aêagêc asa, tec ali awem sa gêdêñ aêagêc.” ⁸ Ma Mose kêsôm gebe “Êndên êtula Apômtau êkêñ gwada êndên amac anin, ma êndên elen bêbêc êkêñ amac anğôn moasu ñaô. Gebe Apômtau tau gênô amac ali awem sa gêdêñ en. Aêagêc asa. Amac ali awem sa gêdêñ aêagêc atom, ali awem sa gêdêñ Apômtau.”

⁹ Go Mose kêsôm gêdêñ Aron gebe “Ôsôm êndên lau Israel nêñ gôlôac samob gebe ‘Amên atu gasuc andên Apômtau amên, gebe en gênô amac ali awem sa sugac.’ ” ¹⁰ Ma gêdêñ tañ Aron kêsôm biñ gêdêñ lau Israel nêñ gôlôac nañ, êsêac sêkac tauñ ôkwi gêdêñ gamêñ sawa ma sêlic Apômtaunê ñawasi geoc tau lasê ña tao ten. ¹¹ Ma Apômtau kêsôm gêdêñ Mose gebe ¹² “Aê ganô lau Israel sêli awen sa. Ôsôm êndên êsêac gebe ‘Êndên êtula amac oc anin gwada ma êndên elen bêbêc anğôn moasu ñaô. Gocgo ajala gebe Apômtau, amacnêm Anôtô, aê.’ ”

¹³ Gêdêñ kêtula kêmbico mênşêsa e sêjam gamêñ, tañ bec kêkô nañ, auc. Ma gêdêñ bêbêcgeñ manin gêjam gamêñ tau auc. ¹⁴ Manin gê su acgom, go gên ñasec-ñasec to kuku kêtôm mêcgauc gêc nom. ¹⁵ Lau Israel sêlic gên tau ma sêsôm gêdêñ tauñ gebe “Tonec asagen.” Gebe êsêac sêjam kauc gên tau. Ma Mose kêsôm gêdêñ êsêac gebe “Polom, tañ Apômtau kékêñ gêdêñ amac gebe anin nañ, tonec. ¹⁶ Ma Apômtau tau kêtatu biñ amboac tonec gebe ‘Amac samob êndên-êndêngeñ ajon gên sa êtôm amac aninña. Ajon lita luagêc sa êtôm ñacanôgeñ. Amboac tonañ asa lau, tañ sênğôn amacnêm bec sêwiñ amac nañ sa, go ajon sa êtôm namba tau tonanğen.’ ” ¹⁷ Ma lau Israel sêgôm kêtôm tonañ. Lau ñagêdô sejon ec kapôên, ñagêdô sejon ec ñagec. ¹⁸ Mago gêdêñ tañ sêjam dôn gên tau ña dôn laclu nañ, ñac tañ kejon ec kapôên nañ, kêkôc kêlêlêc laclu ten su atom, ma ñac, tañ kejon ec ñagec nañ, kêpô lêna atom. Êsêac samob sejon sa kêtôm êsêac sêninña solopgeñ. ¹⁹ Ma Mose kêsôm gêdêñ êsêac gebe “Ñac ten êkêñ ñagêdô ênêc e elenña atom.” ²⁰ Mago êsêac sêkêñ tañen en atom. Lau ñagêdô tetoc ñapopoc gêc e geleñña, tec gên tau kêtú sec ma têmoa gêjam auc ma ñasu kêsa. Ma Mose têtac ñandan kêsa gêdêñ êsêac. ²¹ Kêtôm bêbêcgeñ

samob êsêac sejon gêñ tau sa e kêtôm êsêac gebe sêninñagen. Mago gêdênñ tañ oc ñandan kêsá nan, gêñ tau gêwê.

²² Gêdênñ ñabêc kêtú 6ña êsêac sejon polom kêtôm bêc luagêcña. Êsêac sejon laclu luagêc-luagêc kêtôm ñacanôgen. Ma gôlôacnêñ laumata dêdênñ Mose jasêjac ñaminñ gêdênñ en. ²³ Ma enñ kêsôm gêdênñ êsêac gebe “Binñ tonec Apômtau kêtatu gebe ‘Elenña bêc talêwanñ taunña ten. Bêc tau kêtú Apômtaunê sabet dabun. Gêñ tañ amac abe apac nan, apacman. Ma gêñ, tañ amac abe ano nan, anoman. Ma gêñ ñagêdô, tañ gacgenñ gêc nan, ênêc e elenña acgom.’ ” ²⁴ Amboac tonanñ êsêac dedenñ gêñ ñagêdô gêc e gelenña, kêtôm Mose kêtatu êsêac. Ma gêñ tau kêtú sec atom ma têmoa kêsêp atom. ²⁵ Mose kêsôm gebe “Ocsalô aninñ gêñ tau gebe ocsalô kêtú Apômtaunê sabet. Ocsalô amac oc atap gêñ ten sa anña kôm atom. ²⁶ Ajonñ gêñ tau sa êtôm bêc 6, mago êndênñ bêc êtu 7ña, tañ êtu sabet nan, oc atap gêñ ten sa atom.” ²⁷ Gêdênñ bêc kêtú 7ña lau ñagêdô sêsa sêja sebe sejon gêñ tau, mago têtap gêñ ten sa atom. ²⁸ Ma Apômtau kêsôm gêdênñ Mose gebe “Amac adec ñoc jatu to binñsu ma asô ñalabu atom e êndênñ ondocgen. ²⁹ Ôlic acgom, aê Apômtau kakênñ sabet gêdênñ amac. Kêtú tonanña kakênñ polom kêtôm bêc luagêc gêdênñ bêc kêtú 6ña. Êndênñ bêc êtu 7ña amacnêm lau samob sênngônñ nêñ malenñen. Ñac tenñ êwi nê mala sinñ atom.” ³⁰ Amboac tonanñ lau sêlêwanñ taunñ gêdênñ bêc kêtú 7ña.

³¹ Ma lau Israel sêsam gêñ tau gebe Mana. Gêñ tau sêpsêp kêtôm mêcgauc ma ñasaê kêtôm polom tolêp. ³² Ma Mose kêsôm gebe “Apômtau kêtatu binñ tonec gebe ‘Akôc gêñ tau laclu tenñ ma amansanñ ênêc gebe nêm gôlôac ñamuña sêlic polom, tañ kakênñ gêdênñ amac aenñ anña gamênñ sawa gêdênñ tañ gawê amac asa anña gamênñ Aiguptunña amênñ nan.’ ” ³³ Ma Mose kêsôm gêdênñ Aron gebe “Ôkôc ku tenñ ma ôkênñ mana laclu tenñ êsêp ma otoc ku tau êkô Apômtau lanônênñña gebe ênêc e nêm gôlôac ñamuña sêlic amboac tonanñen.” ³⁴ Amboac tonanñ Aron ketoc ku tau kêkô katapa poacña ñanênñña gebe ênêc kêtôm tañ Apômtau kêtatu gêdênñ Mose nan. ³⁵ Ma lau Israel señ mana tau kêtôm jala 40 e sêô lasê gamênñ, tañ ñamalac sênngônñ nan. Êsêac señ mana e sêô lasê gamênñ Kanaan ñamadinñ. ³⁶ (Dônñ sêjam dôñ gêñ ñakelenña gêdênñ têm tonanñ kêkôc kêtôm 20 lita.)

17

Bu kêsá poc

¹ Lau Israel nêñ gôlôacmôkê samob dêdi anña gamênñ sawa Sin. Êsêac sêsêlênñ ma sêlêwanñ taunñ tosawa-tosawa kêtôm Apômtaunê jatu e sê nêñ bec anña Repidim. Mago bu gebe lau sênômñña masi. ² Kêtú tonanña êsêac sêli awenñ sa gêdênñ Mose ma sêsôm gebe “Ôkênñ bu êndênñ aêac anôm.” Ma Mose kêsôm gêdênñ êsêac gebe “Amac ali awem sa gêdênñ aê kêtú asagenña. Amac asaê Apômtau kêtú asagenña.” ³ Ma bu gêjô lau anña tônê, tec sêli awenñ sa gêdênñ Mose ma sêsôm gebe “Aôm gôwê aêac asa anña Aiguptu mênñasa tonec gebe bu êjô aêac to ma gôlôac ma bulimakao samob êndú kêtú asagenña.” ⁴ Amboac tonanñ Mose gêmôêc gêdênñ Apômtau gebe “Aê janngôm lau tonec amboac ondoc. Saunñenñ, go têtuc aê ña poc êndú.” ⁵ Ma Apômtau kêsôm gêdênñ Mose gebe “Ôkôc lau Israel nêñ laumata ñagêdô ma asêlênñ aôc lêlêc’ lau naamuñ. Ômênngôm tôc, tañ kôkôc gêdênñ gôjac bu Nil nan, ma ôsêlênñ. ⁶ Ôlic acgom, aê jakô aôm ñamata anña poc kapôênñ Horebña ma aôm ônac poc tau, go bu êsa gebe lau sênôm.” Mose gêgôm amboac tonanñ, ma lau Israel nêñ laumata sêlic. ⁷ Enñ gê gamênñ tonanñ ñaê gebe Masa to Meriba, ñam gebe sêli awenñ sa gêdênñ Mose to sêsaê Apômtau ña binñ, tañ sêsôm gebe “Apômtau gêmôa gêwiñ aêac me masi.

Lau Israel sêjac sinñ gêdênñ lau Amelek

⁸ Go lau Amelek sêô lasê ma sêjac sinñ gêdênñ lau Israel anña Repidim. ⁹ Ma Mose kêsôm gêdênñ Josua gebe “Ôjalinñ lau sa ma elenñ bêbêc asêlênñ naanac sinñ êndênñ lau Amelek. Aê

tauc jamêngôm Anôtônê tôc najakô gamêñ ñabau.” ¹⁰ Amboac tonañ Josua gêgôm biñ, tañ Mose kêsôm gêdêñ en nañ, ñanô kêsma ma gêjac siñ gêdêñ lau Amelek. Ma Mose agêc Aron ma Hur jasêpi gamêñ ñabau tau sêja. ¹¹ Gêdêñ tañ Mose gêôc lêma sa nañ, lau Israel sêjac lau Amelek ñapañ. Mago gêdêñ tañ Mose kêlêwanj lêma ñasawa ñagêdô nañ, lau Amelek sêjac lau Israel. ¹² Mago Mose lêma gêmâc. Amboac tonañ tec Aron agêc Hur sêkôc poc teñ mênjsêkêñ Mose gêñgônj ñaô, go êsêagêc sêsip enj lêma sa. Ñac teñ kêkô ñamakenj ma teñ kêkô ñamakenj. Tec sêôc Mose lêma tôñ ñañêñgenj e oc jakêsêp. ¹³ Ma Josua gesenj Amelek to nê lau su ña siñ ñamata.

¹⁴ Ma Apômtau kêsôm gêdêñ Mose gebe “Oto biñ tonec êsêp buku teñ, gebe lau taênj ênam ma ôndônj êndênj Josua e êtu tôñ enj, gebe aê jansenj lau Amelek nêñ waenj anja umbonj ñalabu su ênaña samucgenj.” ¹⁵ Ma Mose gêboa altar teñ sa ma kêsam ñaê gebe “Apômtau kêtû ñoc gêbôm,” ¹⁶ ma kêsôm gebe” Lemenj êndênj Apômtaunê gêbôm. Apômtaunê siñ oc ênêc gôlôac togôlôacgenj êtu lau Amalekña.”

18

Mosenê lawa Jetro gêwa lêñ teñ sa gêdêñ enj, tec Mose kêjalinj lau ñañêñ ñagêdô sa têtû mêtôcwaga gebe sêmansanj to sêmêtôc launêñ biñ ñasawaña.

19

Lau Israel sêmoa Lôc Sinai ñalabu

¹ Lau Israel sêwi gamêñ Aiguptuña siñ e ñaajônj kêtû têlêac, go sêô lasê gamêñ sawa Sinainja. ² Êsêac dêdi anja Repidim ma sêsêlêñ e sêô lasê gamêñ sawa Sinainja ma sê nêñ bec anja gamêñ sawa tonañ sêngônj sêkanônj lôc tau. ³ Ma Mose kêpi lôc gêdêñ Anôtô gêja. Ma Apômtau awa gêjac enj anja lôc ma kêsôm gebe “Ôsôm biñ amboac tonec êndênj Jakobnê gôlôac to ôkêñ ñawae êndênj lau Israel gebe” ⁴ Amac taôm alic gêñ, tañ gagôm gêdêñ lau Aiguptu. Amac alic, gebe aê kabalanj amac amboac momboanj kêbalanj ñalatu sêngônj nê magê ñaô, ma kajonj amac adênj aê amênj. ⁵ Amboac tonañ amac embe tañem wamu aê aoc ma ajop ñoc poac, go atu aê tauc ñoc gêñ anja lau nomña samob nêñ, gebe nom samucgenj ñatau aê. ⁶ Amac oc atu ñoc gamêñ kinña ñadabuñwaga to atu ñoc lau dabuñ m teñ. Biñ tau tonañ aôm ôsôm êndênj lau Israel.”

⁷ Amboac tonañ Mose gêdêñ lau gêja ma gêmôêc êsêacnêñ laumata ma kêkêñ biñ samob, tañ Apômtau kêjatu enj nañ, ñawae gêdêñ êsêac. ⁸ Go lau samob sêlôc selenjenj ma sêsôm gebe “Biñ samob, tañ Apômtau kêsôm nañ, aêac abe anjôm ñanô êsa.” Ma Mose gêjac miñ launêñ biñ tonañ gêdêñ Apômtau. ⁹ Ma Apômtau kêsôm gêdêñ Mose gebe “Ôlic acgom, aê jandênj aôm jawac jamoa tao majanj ñalêlôm. Ma embe jasôm biñ êndênj aôm, go lau sêñô ma sêkêñ êwiñ aôm endenj tôñgenj.”

Ma Mose gêjac miñ launêñ biñ gêdêñ Apômtau. ¹⁰ Ma Apômtau kêsôm gêdêñ Mose gebe “Ôndênj lau ôna ma ôsôm êndênj êsêac gebe sênam dabuñ taunj êndênj galoc ma elenja. Êsêac sêkwasiñ nêñ ñakwê, ¹¹ ma êndênj bêc êtu têlêacña êsêac sêmansanj taunj e êmbacnê, gebe êndênj bêc êtu têlêacña tonañ aê Apômtau jasêp lôc Sinai jawac ma lau samob sêlic. ¹² Ônac belo êñgi lôc auc êtu madiñ ma ôsôm êndênj lau gebe ‘Ajop taôm gebe api lôc tau atom ma amoasac ñamadiñ tau atom. Ñac, tañ êmoasac lôc nañ, senseñ enj su ênaña. ¹³ Lau teñ lemenj sêmoasac enj atom. Êsêac oc têtuc enj ña poc me sêpê enj êndu. Bôc me ñamalac, tañ sêmoasac lôc nañ, sêmoa atom, sênaña.’ Êndênj tañ dauc êtañ ê tôñ balingenj nañ, êsêac sêpi lôc sêmênj.”

¹⁴ Amboac tonañ Mose kêsêp anja lôc gêdêñ lau gêja ma kêsôm gêdêñ êsêac, gebe sênam dabuñ taunj. Ma êsêac sêkwasiñ nêñ ñakwê. ¹⁵ Ma enj kêsôm gêdêñ lau gebe “Amansanj taôm e êmbacnê êndênj bêc êtu têlêacña ma andambinj lauo atom.”

16 Gêdêñ bêc kêtú têlêacña ñabêbêcgeñ nan, wapap gêjac to ôsic kêkac ma tao majañ ten kêkôm lôc auc. Ma dauc kêtañ kapôêñ e lau samob, tañ sêngôn gamêñ becña nan têtênêp. 17 Go Mose gêwê lau sêsa anga gamêñ becña sêja gebe sêpuc Anôtô tônia. Ma êsêac sêkô lôc tau ñalabu. 18 Jadaun kêkôm lôc Sinai auc gebe Apômtau kêsêp lôc gêmêñ gêmôa ja ñalêlôm. Ma jadaun kêpi kêtôm ja geñ oba ma lôc kêwiwic tau ñasec. 19 Dauc kêtañ kêtú kapôêñ-kêtú kapôêñ e ñadiñdin sec. Ma Mose kêsôm biñ, go Anôtô gêjô eñ awa ña wapap. 20 Ma Apômtau kêsêp lôc Sinai ñatêpôê gêmêñ. Ma Apômtau gêmôêc Mose gebe êpi lôc ñatêpôê êna, ma Mose kêpi gêja. 21 Ma Apômtau kêsôm gêdêñ Mose gebe “Ôsêp ôndêñ lau naôkên puc êsêac gebe sêngêli ñamadiñ êtu sêlic aêña nec atom. Embe sêngôm, oc taêsam sênaña. 22 Ma ôsôm êndêñ dabunwaga, tañ sêndambiñ aê nan, gebe sênam dabun tauñ amboac tonanjen. Embe masi, go aê janac êsêac êwiñ.” 23 Ma Mose kêsôm gêdêñ Apômtau gebe” Lau tau têtôm gebe sêpi lôc Sinai atom, gebe aôm kôjatu gebe ‘Anac belo angi lôc auc êtu madiñ ma anam dabun lôc tau.’ ” 24 Ma Apômtau kêsôm gêdêñ eñ gebe “Ôsêp ôna ma ôkôc Aron agêc api amêñ êtiam. Mago dabunwaga to lau sêngêli ñamadiñ êtu sêpi sêndêñ aê sêmêñña nec atom. Embe sêngôm, go janac êsêac.” 25 Amboac tonañ Mose kêsêp gêdêñ lau jakêkêñ ñawae gêdêñ êsêac.

20

Biñsu lemeñ lu

1 Ma Apômtau kêsôm biñ samob tonec ñai gebe 2 “Apômtau, aômnêm Anôtô, aê. Aê gawê aôm kôsa anga gamêñ Aiguptuña gômôêñ, kôsa anga andu gêñômaña.

3 “Ônam sakiñ anôtô i jaba êwiñ atom, ônam sakiñ aê taucgeñ.

4 “Ôngôm gêñ, tañ gêmôa undambê me gêmôa nom me gêmôa bu, tañ kêpoac nom ñalêlôm nan, ñateñ ñakatu ênam gêñ tau lanô atom. 5 Owec êndêñ gwam tonañ to ônam sakiñ gêñ tau atom, gebe aê Apômtau, aômnêm Anôtô, gajob ñoc lau gebe têtac êwiñ aê taucgeñ nec. Aê jakêñ lau, tañ têtac gedec aê nan, nêñ geo ñagêjô êpi êsêac latuñi to dêbuñi ma abenji. 6 Mago aê jakêñ moasiñ êndêñ lau, tañ têtac gêwiñ aê to sêmasañ aêñoc biñsu nan, nêñ gôlôac to gôlôac ñêngeñ êna.

7 “Ôjaiñ Apômtau, aômnêm Anôtô, nê ñaê atom gebe Apômtau oc êmêtôc ñac, tañ êjaiñ ênê ñaê nan.

8 “Taêm ênam sabat gebe dabun ma ômansañ ñapep. 9 Êndêñ bêc 6 aôm ônam kôm to ôngôm nêñ gêñ samob. 10 Mago bêc êtu 7ña êtu Apômtau, aômnêm Anôtô, nê sabat. Êndêñ bêc tonañ aôm ônam kôm ten atomanô. Aôm to nêñ latômio to ñac ma nêñ sakiñwagao to ñac ma nêñ bulimakao to lau jaba, tañ sêngôn sêwiñ aôm nan, anam kôm ten atom amboac tonanjen. 11 Gebe gêdêñ bêc 6 Apômtau kêkêñ undambê to nom ma gwêc to ñagêñ samob, tañ sêmoa mateñ jali nan. Ma gêdêñ bêc kêtú 7ña nan, eñ kêlêwan tau. Kêtú tonañña Apômtau gêjam mec sabat tau ma gêjam dabun.

12 “Otoc tamam agêc tênam sa, gebe ômoa ñasawa baliñ anga gamêñ, tañ Apômtau, aômnêm Anôtô, êkêñ êndêñ aôm nan.

13 “Ônac ñamalac êndu atom.

14 “Ôngôm gêñ mockaiño to mockaiñña atom.

15 “Ônam geñgeñ atom.

16 “Ônga biñ êpi lau wacbañ aôm atom.

17 “Matam katu lau wacbañ aôm nêñ andu atom. Matam katu lau wacbañ aôm nêñ awê to sakiñwagao to ñac ma bulimakao to donki ma gêñ ñagêdô ten atom.”

Lau têtêc tauñ

18 Lau samob sêsaê wapap gêjac to ôsic kêkac ma dauc kêtañ ñakicsêa to jadaun kêsa lôc tau ma têtêc tauñ e têtênêp ma sêkô jaêcgeñ. 19 Ma êsêac sêsôm gêdêñ Mose gebe “Aôm

taôm ôsôm biñ êndên aêac ma aêac akên tañeñ. Anôtô embe êsôm biñ êndên aêac, oc amac êndu.”²⁰ Ma Mose kêsôm gêdên lau gebe “Atêc taôm atom, gebe Anôtô gêmên gebe ênsaê amac, ec taêm ênam biñ atêc enña napañ gebe aņgôm sec atom.”

²¹ Gêdên tañ Mose kêtû gasuc tao majañ, tañ Anôtô gêmoa ñalêlôm nañ, lau sêkô jaêcgeñ.

20:22–23:33 Biñsu to ñagôlin ñagêdô kêsêp ñasêbu tonec. Biñsu ñagêdô kêmasañ launên lên sêmoasiñ nên lau jabañ êsêacña napep. Biñsu ñagêdô gêwa lên tamêtôc lau, tañ sêgôm sec tokaiñ-tokaiñ nañ, jagêdêngeñña sa. Ñagôlin ñagêdô kêkanôn lau-sêmêtôc-biñwaganên kôm. Ñagêdô kêmasañ lên tajô launên gên, tañ dagôm kêtû sec nañña. Ma ñagêdô kêjatu om ñasakin to sakin om toê-toê, tañ lau Israel sêlic kêtôm jalagen nañña.

24

Sêmoatiñ poac kêtû tôñ

¹ Ma Apômtau kêsôm gêdên Mose gebe “Amagêc Aron ma Nadab agêc Abihu ma Israelnên laumata 70 api andên aê amên ma aten mec akô jaêcgeñ. ² Mose taugen êtu gasuc aê. Lau ñagêdô têtû gasuc atom ma lau sêpi sêwiñ en sêmên atom.”

³ Go Mose gêdên lau gêja ma kêkên Apômtaunê biñsu to ñagôlin samob ñawae gêdên êsêac. Ma lau samob sêlôc sa awen tagen gebe “Biñ samob, tañ Apômtau kêsôm nañ, aêac abe aņgôm ñanô êsa.” ⁴ Ma Mose keto Apômtaunê biñ samob sa. Ma gêdên bêbêc kanucgeñ en gêdi sa ma gêboa altar teñ sa kêkô lôc ñalabu ma gêjac alê poc 12 sa kêtôm lau Israel nên gôlôacmôkê 12. ⁵ Go en kêjatu lau Israel nên lau wakuc ñagêdô gebe sêkên daja ma sêmbuc bulimakao kapoac wakuc ma sêkên têtû dawama êndên Apômtau. ⁶ Ñadec ñamakeñ Mose kêkên kêsêp laclu teñ. Ñadec ñamakeñ en kêpalip kêpi altar. ⁷ Go kêkôc poac ñabuku ma kêsam lasê gêdên lau sênô. Ma êsêac sêsôm gebe” Biñ samob, tañ Apômtau kêjatu nañ, aêac abe aņgôm ñanô êsa ma tañeñ wamu biñ tau.” ⁸ Go Mose kêkôc dec, tañ kêpoac laclu nañ, jakêpalip kêpi lau ma kêsôm gebe “Alic acgom, poac, tañ Apômtau kêmoatiñ gêdên amac kêdaguc biñ samob tonañ ñai nañ, ñadec tau tonec.”

⁹ Go Mose agêc Aron ma Nadab agêc Abihu to Israelnên laumata 70 sêpi lôc sêja, ¹⁰ ma êsêac sêlic Israelnên Anôtô. Ma gamên, tañ en kêkô nañ, amboac masac pocawa ma ñakênkên gosu kêtôm undambê tau. ¹¹ Ma Apômtau lêma gêjac lau Israel nên kasêga tonañ atom. Êsêac sêlic Anôtô ma señ to sênôm gên.

Mose gêmoa lôc Sinai

¹² Ma Apômtau kêsôm gêdên Mose gebe “Ôpi lôc ôndên aê mênôôn ômoa tonec acgom. Aê gabe jakên poc tapa tau êndên aôm. Aê kato biñsu to jatu kêsêp gebe lau sêjala.” ¹³ Amboac tonañ Mose gêdi tonê sakinwaga Josua ma sêpi Anôtônê lôc sêja. ¹⁴ Ma Mose kêsôm gêdên laumata gebe “Amoa tonec e aêagêc amu amên êtiam. Aron agêc Hur sêmoa sêwiñ amac. Ñac teñ nê biñ teñ embe êlênsôn, go êndên êsêagêc êna.”

¹⁵ Go Mose kêpi lôc gêja ma tao kêkôm lôc tau auc. ¹⁶ Apômtaunê ñawasi kêsêp lôc gêmên, ma tao kêkôm lôc tau auc kêtôm bêc 6. Gêdên bêc kêtû 7ña Apômtau awa gêjac Mose kêsa aņga tao ñalêlôm. ¹⁷ Gêdên tonañ lau Israel sêlic Apômtaunê ñawasi kêtôm ja ñawaô gêlañ-gêlañ aņga lôc ñatêpôê. ¹⁸ Ma Mose kêsô tao ñalêlôm jakêpi lôc. Ma en gêmoa lôc kêtôm gelenña 40 ma gêbêcauc 40.

25

25:1–31:17 Ñasêbu tonec gêwa Lômbec ñadôn to ñakôm ma ñagênlêlôm samob sa. Gêwa sakin dabuñ ñawaba ma dabuñwaganên ñakwê to gêlôn sa. Ñagôlin sênam mec dabuñwagaña kêsêp ñasawa tonañ amboac tonañgeñ. Biñ tonañ kêjatu da to takis tokaiñ-tokaiñ. Gên samob tonañ ñai gebe ênam lau Israel sa gebe sêkwê nên Lômbec to sênac Lôm tau ñagênlêlôm sa ma sêlic nên om êtôm ñagôlingeñ.

31

Bulimakao ñakatu

¹⁸ Apômtau gêjac dabiñ nê biñ gêdêñ Mose anğa lôc su, go kêkêñ biñsu ñatabele luagêc, poc tapa luagêc, tañ Anôtô tau lêma keto biñ kêsêp nan.

32

¹ Gêdêñ tañ lau sêlic gebe Mose kêsêp anğa lôc gêmêñ atom e ñêngeñ nan, êsêac sêkac tauñ sa sêgi Aron auc ma sêsôm gêdêñ en gebe “Ajôc, ômansañ ma anôtô ten, gebe êsêlêñ êmun aêac. Aêac ajam kauc asagen gêgôm Mose, ñac tau, tañ gêwê aêac anğa Aiguptu amêñ nan.” ² Ma Aron kêsôm gêdêñ êsêac gebe “Akôc nêma lauo ma latômio to ñac nêñ salasa gold su ma ajoñ andêñ aê amêñ.” ³ Amboac tonañ lau samob sêkôc salasa gold su ma sejoñ dêdêñ Aron sêja. ⁴ Ma en kêkôc gold tau su anğa êsêac lemeñ ma kêpac kêsêp ku e gêwê ma gêgôm bulimakao ñalatu ñakatu ten. Go êsêac sêsôm gebe “O Israel, nêma anôtô, tañ gêwê aôm anğa gamêñ Aiguptuñ gômôêñ nan, tau tonec.” ⁵ Aron gêlic gêñ tonañ, go gêboa altar ten kêkô ñakatu tau lanônêmña ma kêsôm gebe “Elenña aêac talic om tatoc Apômtau saña ten.” ⁶ Ma êsêac dêdi gêdêñ bêbêc kanucgeñ ma sêkêñ daja to dawama. Ma lau sêngôn sic sen to sênôm gêñ ma dêdi sa sebe sêngôm dôa-dôa.

⁷ Go Apômtau kêsôm gêdêñ Mose gebe “Ôsêp ôna, gebe nêma lau, tañ gôwê anğa Aiguptu sêmêñ nan, sêgôm tauñ têtú sec. ⁸ Êsêac sêkac tauñ su sebeñ anğa intêna, tañ kajatu êsêac gebe sêsaña nan. Êsêac sêmasañ bulimakao ñalatu ñakatu ten ña gold, tañ gêwê nan, ma teteñ mec to sêkêñ da gêdêñ gêñ tau ma sêsôm gebe ‘O Israel, aôm nêma anôtô, tañ gêwê aôm anğa Aiguptu gômôêñ nan, tau tonec.’ ” ⁹ Ma Apômtau kêsôm gêdêñ Mose gebe “Aê galic lau tonañ ma kajala êsêac gebe lau gêsuntêkwa ñatoñ sec. ¹⁰ Amboac tonañ ôwi aê siñ jamoa ñoc tauña, gebe aê têtac ñandan ñaja êkwanam êsêac. Tagen aôm, tec jakêñ aôm ôtu lau-m kapôêñ.”

¹¹ Mago Mose keteñ nê Apômtau Anôtô gebe “O Apômtau, êtu agenña aôm têtac ñandan ñaja enseñ nêma lau, tañ gôwê êsêac tonac lai kapôêñ ma lêmam ñajaña sêsa anğa gamêñ Aiguptuñ sêmêñ nan su. ¹² Amboac ondóc lau Aiguptu oc sêsôm gebe ‘Kec, en kêsau êsêacgoc. En gêwê êsêac sêsa sêja, gebe ênac êsêac êndu anğa lôc to enseñ êsêac su anğa nom ñagamêñ samob.’ Tec ôwi aôm têtac ñandan kapôêñ siñ ma ônam nêma ñalêlôm ôkwi ma ôngôm sec, tañ gobe ôngôm êndêñ nêma lau nan atom. ¹³ Taêm ênam nêma sakiñwaga Abraham agêc Isak ma Jakob. Aôm kôtôc lêmam kêpi aôm taôm ma kôsôm gêdêñ êsêac gebe ‘Aê gabe jakêñ nêma wakuc têtú taêsam têtôm utitalata umbon ñalabuña, ma gamêñ samob, tañ gajac mata gêdêñ amac nan, aê gabe jakêñ êndêñ nêma wakuc êtu êsêacnêñ nomlênsêm enden tôngeñ.’ ” ¹⁴ Amboac tonañ tec Apômtau gêjam nê ñalêlôm ôkwi ma gêgôm sec, tañ gebe êngôm êndêñ nê lau nan atom.

¹⁵ Go Mose kêkac tau ôkwi ma kêsêp anğa lôc gêja. En kêkôc biñsu ñapoc tapa luagêc. Apômtau keto biñ kêsêp poc tapa maken-makeñ, keto kêsêp ñamakeñ nêma to muña kêtôm taugen. ¹⁶ Anôtô tau gêjam poc tapa tonañ ñakôm, ma biñ tau Anôtô keto. En tau kepeñ ñatalô kêsêp poc tapa. ¹⁷ Gêdêñ tañ Josua gêñô lau sêjam lasê ñakicsêa nan, en kêsôm gêdêñ Mose gebe “Siñ ñakicsêa kêpi anğa gamêñ becña.” ¹⁸ Mago Mose kêsôm gebe “Tonec wê siñ atom, ma ñacjo sêku êsêac tulu ñatanjiboa atom amboac tonanjen. Têtê wê ñaonda tec ganô.” ¹⁹ En kêdabiñ gamêñ becña ma gêlic bulimakao ñakatu to lau têtê wê, tec sep tagen Mose têtac ñandan kêsá ma kêbaliñ poc tapa siñ e popoc anğa lôc ñalabu. ²⁰ Ma en kêkôc bulimakao ñakatu, tañ êsêac sêmasañ nan, ma kêkêñ ja gen to kêlêsim popoc, go kêpalip ñataê kêsêp bu ma kêkêñ gêdêñ lau Israel sênôm.

²¹ Go Mose kêsôm gêdêñ Aron gebe “Lau tonañ sêgôm asagen gêdêñ aôm, tec gôgôm êsêac sêwê kaiñ sec kapôêñ amboac tonañ.” ²² Aron kêsôm gebe “O ñatau, têtac ñandan êsa atom. Aôm taôm kôjala gebe lau tonañ taên gêjam secgen. ²³ Êsêac sêsôm gêdêñ aê gebe

'Ajôc, ômansañ ma anôtô ten, gebe êsêlêñ êmun aêac nañ. Aêac ajam kauc asagenj gêgôm Mose, ñac tau, tañ gêwê aêac aña Aiguptu amên nañ.' ²⁴ Ma aê kasôm gêdênj êsêac gebe 'Lau samob, tañ nêñ gold gêc nañ, sêkôc su.' Tec êsêac sêkêñ gêdênj aê, ma aê kabalinj kêpi ja gêja ma bulimakao ñakatu tonañ mênkêsa."

²⁵ Mose gêlic gebe lau têtû meloc ma sesenj ñagôlinj su, gebe Aron gêlôc sa, gebe sêsa lêñ amboac tonañ e nêñ ñacjo sêmajec êsêac, ²⁶ tec en jakêkô gamênj becña ñasacgêdô ma gêmôêc gebe "Asa lau sêsap Apômtau tôn. Asa andênj aê amênj." Ma Lewinê wakuc samob sêkac sa dêdênj Mose sêja. ²⁷ Ma enj kêsôm gêdênj êsêac gebe "Apômtau, Israelnêñ Anôtô, nê binj tau tonec gebe Amac samob ajandinj ômbinjakap tosinj, go asêlêñ ana-amênj-ana-amênj aña gamênj becña ñasacgêdô ñasawa ma anac nêñ lasitêwai to nêñ lau ôlim andañ ma lau wacbañ amacña êndu." ²⁸ Lewinê wakuc sêgôm kêtôm Mosenê binj kêjatu êsêac. Ma gêdênj bêc tonañ lau amboac 3,000 sêjaña. ²⁹ Ma Mose kêsôm gebe" Ocsalô tonec amac akênj latômi to nêñ lasitêwai sêjô mec dabunwagaña gebe anam sakinj Apômtau, gebe enj ênam mec amac êndênj bêc tonec."

³⁰ Ñageleñ Mose kêsôm gêdênj lau gebe "Amac agôm sec kapôênj. Galoc aê gabe japi jandênj Apômtau jana. Moae jatôm gebe jaê wama enj, gebe êsuc nêñ sec ôkwi."

³¹ Amboac tonañ Mose gêmu gêdênj Apômtau gêja ma kêsôm gebe "Ojae, lau tonañ sêgôm sec kapôênjanô. Êsêac sêmasañ nêñ anôtô jaba ña gold. ³² Mago galoc aê jatenj aôm, gebe ôsuc êsêacnêñ sec ôkwi. Embe masi, go jatenj aôm, gebe onsenj ñoc ñaê aña nêñ buku, tañ koto nañ, su." ³³ Apômtau gêjô Mose awa gebe" Lau samob, tañ sêgôm sec gêdênj aê nañ, oc jansenj êsêacnêñ ñaê aña ñoc buku su. ³⁴ Galoc ôna ma ôwê lau sêna gamênj, tañ kasôm ñabinj gêdênj aôm nañ. Ôlic acgom, ñoc añela êsêlêñ êmunj aôm. Mago êndênj ñanoc janac êsêac kêsina, oc jakênj ñagêjô êjô nêñ sec."

³⁵ Ma Apômtau kêkêñ gêmec sec tenj gêdênj lau kêtû tetenj mec gêdênj bulimakao ñalatu, tañ Aron kêmasañ nañ.

33

Jatu sêwi gamênj sinja

¹ Go Apômtau kêsôm gêdênj Mose gebe" Ôndi, ôwi gamênj tonec sinj, aôm to lau, tañ gôwê êsêac sêsa aña gamênj Aiguptuña sêmênj nañ. Asêlêñ e aô lasê gamênj, tañ katôc lemoc gêdênj Abraham agêc Isak ma Jakob ma kasôm gebe 'Aê gabe jakênj nom tonec êndênj nêñ wakuc.' ² Aê gabe jasakiñ ñoc añela tenj êsêlêñ êmunj aôm ma jajanda lau Kanaan to Amor ma lau Het to Peres ma lau Hib to Jebus gebe sêwi gamênj tau sinj. ³ Api gamênj, tañ su to lêp keselenj nañ. Mago aê tauc japi jawinj amac atom. Embe jawinj amac, oc moae jansenj amac su aña intêna anaña, gebe amac lau gêsômtêkwa ñatorj."

⁴ Gêdênj tañ lau sêñô binj ñawapac tonañ nañ, êsêac têtanj lasê ma ñac tenj gêjam gêlônj tau atom, ⁵ gebe Apômtau kêsôm gêdênj Mose gebe "Ôsôm êndênj lau Israel gebe 'Amac lau gêsômtêkwa ñatorj. Aê embe japi jawinj amac êndênj ñasawa dambêgenj oc janac amac eb tagenj anaña. Amboac tonañ akôc nêñ gêlônj su, ec jajala gebe aê jangôm amac amboac ondoc.' " ⁶ Amboac tonañ lau Israel sêkôc nêñ gêlônj su aña lôc Horeb ma sêselêñ ñaômagenj.

Becobo sêkac saña

⁷ Ma Mose kêkôc becobo elêmê ma gê bec tau kêkô jaêc gamênj, tañ bec ñagêdô kêkô nañ. Enj kêsam becobo tau gebe Becobo takac saña. Lau tenj embe sensom Apômtau, go sêsa sêna becobo sêkac tañ saña, tañ kêkô jaêc gamênj, tañ bec ñagêdô kêkô nañ. ⁸ Elêmê embe Mose êsa êndênj becobo tau êna, go lau samob sêndi sa sêkô nêñ bec ñakatam ma matenj êndinj Mose ñapanj e êsô becobo ñalêlôm êna. ⁹ Mose embe êsô becobo ñalêlôm êna su, go tao majañ êsêp êmênj êkô becobo tau ñasacgêdô. Ma Apômtau ênam binjalôm êwinj

Mose. ¹⁰ Lau embe sêlic tao majan êsêp êmêj êkô becobo tau ñasacgêdô, go samob sêndi ma teten mec êndên Apômtau anga nêj bec ñasacgêdô êndên-êndêngej. ¹¹ Amboac tonan Apômtau gêjam biñgalôm gêwiñ Mose agêc lanjônânô gêdên taun amboac ñac ten, tañ gêjam biñgalôm gêwiñ nê ñac ôli andan enja. Ma gêdên tañ Mose gêmu gêja gamên, tañ becobo ñagêdô kêkô nan, nê sakinwaga gêwi becobo tau sin atom. Ñac wakuc tau Nun latu Josua.

Apômtau gêjac mata gebe êmoa êwiñ lau

¹² Go Mose kêsôm gêdên Apômtau gebe “Ôlic acgom, aôm taôm kôsôm gêdên aê gebe ‘Ôwê lau tonec sêpi sêna.’ Mago aôm kôsam ñac, tañ gobe ôsakin êwiñ aê nan, nê ñaê lasê gêdên aê atom. Mago aôm kôsôm gebe ‘Aê kajala aômnêm ñaê ma aôm gôjac matocanô ñajam. ¹³ Amboac tonan galoc aê jaten aôm gebe aê embe janac matamanô ñajam, go ôtôc nêm intêna êndên aê e jajala aôm êtu tôn ma janac matamanô ñajam. Ma taêm ênam tonec êwiñ gebe lau-m tonec têtû aômnêm laugac.” ¹⁴ Ma Apômtau kêsôm gebe “Aê tauc oc jasêlên jawiñ aôm ma jakên aôm ôlêwan taôm.” ¹⁵ Ma Mose kêsôm gêdên enj gebe “Aôm taôm embe ôsêlên ôwiñ aêac atom, go ôsakin aêac awi gamên tonec sin ma api ana atom. ¹⁶ Aôm embe ôsêlên ôwiñ aêac atom, go ajala amboac ondoc gebe aê to ñoc lau ajac aôm matamanô ñajam. Aôm embe ôsêlên ôwiñ aêac, go êwaka aê to nêm lau sa êndên lau nomña ñagêdô samob.”

¹⁷ Ma Apômtau kêsôm gêdên Mose gebe “Biñ tecenan, tañ aôm kôsôm nan, aê oc jangôm ñanô êsa, gebe aôm gôjac aê matocanô ñajam ma aê kajala aômnêm ñaê sugac.” ¹⁸ Mose kêsôm gebe “Aê jaten aôm gebe oc nêm ñawasi lasê êndên aê.” ¹⁹ Ma Apômtau kêsôm gebe “Aê gabe jakên ñoc ñawasi êô lasê aôm lanjônânêma ma jasôm ñoc ñaê lasê êndên aôm ôñô. Ñoc ñaê gebe Apômtau. Ma oc jamoasin ñac, tañ gabe jamoasin enj nan, to taêc walô ñac, tañ gabe taêc walô enj nan.” ²⁰ Ma kêsôm tenj gebe “Mago aôm ôtôm gebe ôlic aê lanjôcanô atom, gebe ñac, tañ êlic aê nan, oc êmoa mata jali atom.” ²¹ Ma Apômtau kêsôm gebe “Ôlic acgom, ñasawa tenj tec gêc kêdabin aê. Ôpi mênjôkô poc kapôên ñaô. ²² Ma êndên aôm ôkô poc ñasawa ma jangandê aôm auc ña lemoc e jaôc lêlêc aôm su acgom, ²³ go jakôc lemoc su e ôlic dêmôêctêkwa, mago ôlic lanjôcanô atom.”

34

Poc tapa kêtû luagêcña

¹ Go Apômtau kêsôm gêdên Mose gebe “Ôpa poc tapa luagêc êtôm ñamataña, go jato biñ, tañ kato kêsêp poc tapa ñamataña, tê kôtuc popoc nê, êsêp poc tapa tonec amboac tonanjen. ² Ômansan taôm êndên elenj bêbêcgenj. Ma elenj bêbêcgenj ôpi lôc Sinai ômôên ma ôtôc taôm êndên aê anga lôc tau ñatêpôê. ³ Ñac tenj êpi êwiñ aôm atom ma tenj êmoa lôc ñagala atom. Domba to bulimakao sêniñ gêgwanj sêmoa lôc ñagala atom amboac tonanjen.” ⁴ Amboac tonan Mose kêpa poc tapa luagêc kêtôm poc tapa ñamataña. Ma gêdên bêbêc kanucgenj enj gêdi jakêpi lôc Sinai kêtôm Apômtau kêjatu enj, ma kêkôc poc tapa luagêc gêwiñ. ⁵ Ma Apômtau kêsêp gêmênj gêmôa tao ñalêlôm e kêkô jabanj Mose. Ma Mose awa gêjac Apômtaunê ñaê. ⁶ Go Apômtau jakêlêlêc enj gêja ma gêmôêc gebe “Apômtau, Apômtau, enj Anôtô, moasinj to taê walô ñatau, enj têtac ñandanj sebenj atom. Enj ñac tolêlôm têtac gêwiñ ñamalacña to ñac biñjanôña. ⁷ Enj têtac gêwiñ lau 1,000 to 1,000 to kêsuc êsêacnênj geo to sêgêli biñña ma sec ôkwi. Mago enj kêmetôc lau geo amboac tonanjen ma kêkênj tamenj sêgêli biñ ñagêjô kêpi latunji to dêbunji ma abenji to nêj gôlôac.” ⁸ Go Mose gewec sebenj to ketenj mec gêdên Apômtau ⁹ ma kêsôm gebe “O Apômtau, aê embe janac aôm matamanô ñajam, go jatenj ñoc Apômtau aôm, gebe ôsêlên ômoa aêac ñalêlôm ôwiñ. Biñjanô, êsêac lau gêsuntêkwa ñatonj, mago ôsuc aêac agêli biñ to ma sec ôkwi ma ôkôc aêac sa atu nêm gênj.”

Poac ñakônirña

¹⁰ Ma Apômtau kêsôm gebe “Ôlic acgom, aê jamoatiņ poac teņ. Aê oc jaņgôm gêntalô nêmu lau samob sêlic. Gêntalô amboac tonec kêsa aņga nom ņagamêņ to aņga lau-m teņ atomanô. Ma lau samob, taņ sêwiņ aôm naņ, oc sêlic gêņ, taņ Apômtau êņgôm naņ. Ma gêņ, taņ gabe jaņgôm êndêņ aôm naņ, gêņsêga kaiņ teņ.

¹¹ “Ojop biņ, tec galoc jajatu aôm nec. Ôlic acgom, aê jajanda lau Amor to Kanaan ma lau Het to Peres ma lau Hib to Jebus sêc sêna. ¹² Ôlic taôm gebe ômoatiņ poac ôwiņ lau, taņ sêņgôņ gamêņ aôm ô lasêņa naņ atom. Embe ôņgôm, go êtu nêmu lakô. ¹³ Ônsêlô êsêacnêņ altar su to ôsap nêņ alê poc tulu ma ôtuc nêņ anôtônê ņakatu popoc. ¹⁴ Aôm oteņ mec êndêņ anôtô jaba teņ atom, gebe Apômtau eņ Anôtô, taņ gêjam lêmuņ nê lau gebe têtac êwiņ eņ taugen naņ. Ênê ņaê gebe Aê gajob ņoc lau têtac gêwiņ aêņa. ¹⁵ Ôlic taôm, gebe ômoatiņ poac ôwiņ lau gamêņ tônêņa atom. Êsêac embe sêņgôm mockaiņņa êndêņ nêņ anôtô to sêkêņ da êndêņ nêņ anôtô, oc moae sêkalem aôm gebe ôniņ da ôwiņ êsêac, ¹⁶ ma aôm oc moae ôjaliņ nêņ latuņio sa gebe sênam latômi. Ma êsêac latuņio embe sêņgôm mockaiņo êndêņ nêņ anôtô, oc sêlêtôm aôm latômi gebe sêņgôm mockaiņ êndêņ êsêacnêņ anôtô amboac tonanņeņ.

¹⁷ “Ôpac ki êwê ma ômansaņ anôtô jaba atom.

¹⁸ “Ôlic Om Polom ņalucņa ņapep. Êndêņ bêc 7 aôm ôniņ polom ņaluc êtôm kajatu aôm naņ. Ôniņ êndêņ ņanoc. taņ kakêņ gêdêņ aôm naņ, êndêņ ajôņ Abib, gebe gêdêņ ajôņ Abib tau tonan aôm gôwi Aiguptu siņ. ¹⁹ ņamêc samob têtû aêņoc gêņ, aôm nêmu bôc kapoac ņamêc samob, nêmu bulimakao to domba kapoac ņamêc. ²⁰ Donķi ņamêc, naņ ônac da ņa domba ņalatu. Embe ondec gebe ônac da gêņ tau atom, go ôpôņ gêsutêkwa tulu. Ma ônac da nêmu latômi ņamêc samob. Ma ņac teņ êo lasê aê tolêma sawa atom.

²¹ “Ônam kôm êndêņ bêc 6, mago êndêņ bêc êtu 7ņa ôlêwan taôm. Ôlêwan taôm êndêņ bêc tonan êndêņ têmu ôkac nom ôkwiņa ma êndêņ têmu ojon kômņanô saņa amboac tonanņeņ. ²² Aôm ôlic Om Wokenja êndêņ noc ôniņ gêņ lasêņa. Ma êndêņ jala ņabêc ņamuņa aôm ôlic Om Ojon Kômņanô saņa. ²³ Nêmu ņacwaga samob sêo lasê sêkô aê Apômtau Anôtô, taņ katu Israelnêņ Anôtô naņ, laņôcnêmuņa êtu dim têlêac êtôm jalagen. ²⁴ Aê oc jajanda lau tomôkê-tomôkê sêc su ma aê jaņgôm nêmu gamêņ esewec êtu kapôeņ. Ma êndêņ taņ ôpi ôna ô lasê ôkô aê Apômtau, aôm nêmu Anôtô, laņôcnêmuņa êtu dim têlêac êtôm jalagen naņ, ņac teņ oc êjaņgo nêmu gamêņ su atom.

²⁵ “Ôkêņ polom tojist êwiņ daja ņadec atom. Ma Om Pasa ņada ņagêdô ênêc e elenņa atom. ²⁶ Ôkôc nêmu kôm ņamêc ņajamanô tau ôndêņ aê Apômtau, aôm nêmu Anôtô, ņoc andu ôna. Ono domba ņalatu ņa tênanê su atom.” ²⁷ Ma Apômtau kêsôm gêdêņ Mose gebe “Oto biņ tonan sa gebe biņ tonan kêtû poac, taņ kamoatiņ gêdêņ aôm to Israel naņ, ņagôliņ.” ²⁸ Ma Mose gêmua gêwiņ Apômtau gelenņa 40 ma gêbêcauc 40. Eņ geņ mo atom to gênom bu atom. Ma eņ keto poac ņabiņ kêsêp poc tapa, eņ keto biņsu lemeņ lu.

Mose kêsêp aņga lôc gêmêņ

²⁹ Gêdêņ taņ Mose kêsêp aņga lôc Sinai gêmêņ naņ, eņ kêkôc biņsu ņapoc tapa luagêc. Ma gêdêņ taņ eņ kêsêp aņga lôc gêmêņ naņ, kêjala tau gebe laņôanô ņawasi kaiņ teņ nec atom. Eņ laņôanô ņawasi kaiņ teņ tonan ņam gebe eņ gêjam biņgalôm gêwiņ Apômtau. ³⁰ Gêdêņ taņ Aron to lau Israel samob sêlic Mose naņ, tec sêlic laņôanô ņawasi kaiņ teņ ma têtêc gebe nasêndambiņ eņ atom. ³¹ Mago Mose kêkalem êsêac, tec Aron to gôlôacnêņ laumata samob sêmu dêdêņ eņ sêja, ma Mose gêjam biņgalôm gêwiņ êsêac. ³² Tonan su, go lau Israel samob têtû gasuc eņ ma eņ kêkêņ biņsu samob, taņ Apômtau kêsôm gêdêņ eņ aņga lôc Sinai naņ, gêdêņ êsêac. ³³ Mose kêsôm biņ gêdêņ êsêac su, go kêkêņ obo lala teņ gêsar laņôanô auc ³⁴ Kêtôm têmu samob, taņ Mose kêsô bec gêdêņ Apômtau gêja gebe ênam biņgalôm êwiņ eņ naņ, eņ kêkac obo lala su e gêmu kêsa kêtiam. Ma gêdêņ taņ kêsa gêmêņ naņ, eņ gêjac miņ biņ, taņ Apômtau kêjatu naņ, gêdêņ lau Israel. ³⁵ Ma lau Israel sêlic Mose laņôanô gebe

ņawasi kainī tenj. Go Mose gêsarj lanđanô auc ņa obo lala ņapanj e gêmu kêsô gêja kêtiam gebe ênam biņgalôm êwiņ Apômtau.

35

35:1–40:16 Lau Israel sêkêņ nêņ da gebe sêkwê Lômbec sa ma sêmansarj Lômbec ņagêņlêlôm. Kôm tau kêsêlêņ kêtôm Anôtô kêjatu gêdêņ Mose gebe sêkwê Lômbec tau sa ma sênac kawi.

40

Sêkwê lômbec sa

¹⁷ Gêdêņ jala kêtû luagêcņa ņaajônj ņamatarja ņabêc ņamatarja êsêac sêkwê lômbec tau sa. ¹⁸ Mose kêkwê lômbec sa. Eņ kêkêņ nombarj to kêmasarj sagiņtêkwa ma kêkêņ budenj gêsac ņaô ma kêkwê alê ņalêlômņa. ¹⁹ Go gê obo kêpi lômbec tau ma kêmasarj obo tenj gêsac ņaô kêtû salôm, kêtôm Apômtau kêjatu eņ. ²⁰ Go Mose kêkôc poc tapa ma kêkêņ kêsêp katapa poacņa. Su, go kêmasarj katapa ņata ma kêkêņ ņagadê gêsac katapa tau ņaô. ²¹ Ma eņ kêkôc katapa kêsô lômbec gêja ma kêkêņ obo baliņ geņkaleņ gêsarj katapa poacņa auc, kêtôm Apômtau kêjatu eņ.

²² Go ketoc tebo kêkô bec sêkac taunj saņa. Tebo tau kêkô obo baliņ nêņņa kêkanônj gamêņ gêmu kêpiņa, ²³ ma kêdênarj polom, taņ sêkêņ gêdêņ Apômtau kêtû da narj, gêsac tebo ņaô, kêtôm Apômtau kêjatu eņ. ²⁴ Ma eņ ketoc jakaiņ kêkô bec sêkac taunj saņa ņalêlôm, kêkô tebo ņamakerj kêkanônj lômbec ņagamêņ gêmu kêsêpņa, ²⁵ go kêkêņ ja ņalêsi kêkô Apômtau lanđônêņņa, kêtôm Apômtau kêjatu eņ. ²⁶ Go ketoc altar gold kêkô obo baliņ ņalêlôm aņga bec sêkac taunj saņa tau. ²⁷ Go kêkêņ ja geņ gêņ ņamalu, taņ gêsac altar ņaô narj, kêtôm Apômtau kêjatu eņ. ²⁸ Go kêkêņ obo baliņ geņkaleņ lômbec ņasacgêdô. ²⁹ Ma ketoc altar dajarja kêkô bec sêkac taunj saņa tau ņakatam nêņņa ma kêkêņ daja to da gêņ kêpuc ņamalac ôliņ tônņa gêsac ņaô, kêtôm Apômtau kêjatu eņ. ³⁰ Go ketoc laclu kapôêņ kêkô bec sêkac taunj saņa to altar ņasawa ma kêkêņ bu kêsêp êtu sêkwasiņ lemeņ to eņkaiņ ņa bu tau tonarj. ³¹ Mose ma Aron to latui sêkwasiņ lemeņ to eņkaiņ ņa bu tau tonarj. ³² Kêtôm têņ samob, taņ êsêac sêsô bec sêkac taunj saņa to sêndambiņ altarņa narj, sêkwasiņ taunj, kêtôm Apômtau kêjatu Mose. ³³ Ma eņ gêjac balanj malacluņ to lômbec ma altar auc ma kêkêņ obo geņkaleņ malacluņ ņasacgêdô amboac tonarj. Tec Mose gêjac dabiņ nê kôm tau.

Tao gêsarj lômbec auc

³⁴ Go tao gêsarj bec sêkac taunj saņa auc ma Apômtaunê ņawasi gêjam lômbec ņalêlôm auc. ³⁵ Ma Mose kêtôm gebe êsô bec sêkac taunj saņa êna atom, gebe tao kêkôm auc ma Apômtaunê ņawasi gêjam lômbec ņalêlôm auc. ³⁶ Kêtôm têņ samob, taņ lau Israel sêsêlêņ sêmoa intêna narj, tao embe êônj sa aņga lômbec, go êsêac sêndi ma sêsêlêņ. ³⁷ Mago tao embe êônj sa atom, go sêndi sêsêlêņ atom, sêônj e tao êônj sa acgom. ³⁸ Kêtôm têņ samob, taņ lau Israel sêsêlêņ sêmoa intêna narj, Apômtaunê tao kêkôm lômbec auc gêdêņ geleņņa, ma ja gêjam tao auc gêdêņ gêbêc. Israelnêņ gôlôac samob sêlic.

Lewitikus SÊJAM SAKIN ANÔTÔ NANAGÔLIN

Lewitikus nec dabunwaga, tañ sêsa anga Lewinê gôlôac nan, taun nêñ buku. Nabin ñagêdô tec kepen dabunwaga tau solop, go nabin ñagêdô kêpi nêñ sakin tokain-tokain nan. Kôm tonec gêjac dabunwaga tonan ñawae gebe sêlic lau Israel langwa tônê nêñ om ma têndôñ Anôtônê bin êndên lau tau gebe sêsa nêñ lêt to awen êoc Anôtô sêsô bin tau ñalabugen.

Bin Anôtô dabunña kêtû ñalôtênasêga gêjam gôlin buku tau gêjam aucgen. Amboac tonan ñagôlin tonec gêdên Anôtônê lau Israel gebe sêlic nêñ om to sêsa nêñ lêt ñañên, ec sêmbin taun tôn tamin Israelnên Anôtô Dabun tau enden tôngeñ.

Buku tau ñasêbu lemen teñ gebe

1. Môkêlatu 1–7 Binjsu da to dajaña.
2. Môkêlatu 8–10 Sêjam mec Aron to latui gebe sênam kôm dabunwagaña ñamin.
3. Môkêlatu 11–15 ñagôlin lau sêngôn selecña to sênam dabun taunña.
4. Môkêlatu 16 Omsêga Wama ñagôlin.
5. Môkêlatu 17–27 ñagôlin gêdên lau gebe sêsa nêñ lêt to sêlic nêñ om sênam dabun taun ñapep.

Ñalô towae, tañ kêsêp buku tonec ñalêlôm nan, teto gêc 19:18. Apômtau Jesu kêsam ñalô tau gebe Binjsu kêtû luagêcña, tañ kêtôm binjsu kapôên ñamataña. Binjsu tau gebe “Têmtac êwiñ lau wacbañ aôm amboac têtmac gêwiñ taôm.”

1:1–15:33 Binjsu, tañ gêjam gôlin lau Israel nêñ sakin omña ma nêñ lêt sêkên da to dajaña nan, kêsêp môkêlatu 1–7. Êsêac sêjam mec Aron to latuagêc ñamin kêsêp môkêlatu 8–10. Môkêlatu 11–14 gêwa bin tatu selec to bin ñatêmuiña sa. Bôc, tañ lau Israel têtôm gebe sêniñ to bôc, tañ sêjac jao gebe sêniñ atom nan, nêñ ñaê kêsêp môkêlatu tonan amboac tonan geñ. Bin ñagêdô gêwa lau, tañ sêkôc ñapalê nan, nêñ lêt têtû selecña sa. Ma binjsu ñagêdô kêkanôn lau tokamocbôm ma gêwa êsêacnên lêt têtôc taun êndên dabunwaga ma dabunwaganên kôm sêwaka lau tonan saña sa.

16

Omsêga Pasaña

¹ Gêdên Aronnê latuagêc sêmac êndu kêtû sêkên daja dabun atomña gêdên Apômtau, en kêsôm gêdên Mose gebe ² “Ôsôm êndên têtam Aron gebe en êsô gamên dabunânô, tañ obo balin gêsan auc nan, êna palin-palin geñ atom gebe gamên tonan aê maloc, tañ gaoc tauc lasê ña tao gêsac poac ñakatapa, lêpôn taê labuña, ñaô, gebe êmac êndu atom. ³ En êsô gamên dabunânô tau ñalên tagen tonec gebe êkôc bulimakao kapoac wakuc teñ êtu dawamaña to domba kapoac teñ êtu dajaña êna. ⁴ En êlin bu su acgom, go êsô ñakwê kwalam-kwalam balin ma ñakwê akainña kwalam-kwalam dambê. En êjandin ômbin kap kwalam-kwalam ma embec obo gasuc. Gêñ samob tonan tec kêtû ñakwê dabun tau. ⁵ Ma en êkôc nonin kapoac luagêc anga lau Israel nêñ êtu dawama ma domba kapoac teñ êtu daja.

⁶ “Ma Aron êkên bulimakao kapoac tau êtu dawama êtu en taunña ma ê wama tau to nê gôlôac su acgom. ⁷ Go en êkôc nonin luagêc tonan naetoc lulugen êkô Apômtau lanônêmña anga becobo ñakatam dêmôênña. ⁸ Anga tonan en êpuc kapoac êpi nonin luagêc tau, teñ êtu Apômtaunña ma teñ êtu Asaselña. ⁹ Go Aron êkên nonin tañ kêtû kapoac kêtû Apômtaunña nan êtu dawama. ¹⁰ Mago nonin, tañ kêtû kapoac jakêsêp Asaselña nan, en êkôc tomata jaligen ma etoc êkô Apômtau lanônêmña, go êsa sakin asuc sec ôkwiña êpi en ma êjanda nonin tau êsa gamên sawa êndên Asasel êna.

11 “Aron êkêñ bulimakao kapoac tau êtu dawama êtu enj tau to nê gôlôacña nêñ secña, enj ênac bulimakao tonanjen êtu dawama êtu enj taunja. 12 Go êkôc ja ñalana anja Apômtaunê altar naêkêñ êsêp laclu tenj ma êngainj gêñmalu, tanj sêlênsim popoc nanj, lêma luagêc êkôc êmêñ gamêñ dabujanô tau. 13 Anja Apômtaunê lanjônêñma enj êkêñ gêñmalu tau êpi ja ma gêñmalu ñajadaunjen ênam lêpônjen taê labunja auc gebe êmac êndu atom. 14 Ma enj êkôc bulimakao kapoac ñadec ñagêdô ma êpalip êpi lêpônjen ñagadê to katapa poacña nêñma ña nê lêma latu êtu dim 7.

15 “Tonanjen su acgom, go êmbuc noninjen, tanjen êtu da ensenj launêñ secña nanjen, ma êkôc ñadec êsô gamêñ dabujanô tau êna ma êpalip êpi katapa poacña ñagadê to nêñma êtôm tê enj gêgôm ña bulimakao kapoac ñadec su nê. 16 Enjen êngôm amboac tonanjen tec enjen ê wama êtu gamêñ dabunjen ma lau Israel nêñ ñatêmui to nêñ sêgêli binjsu ma nêñ sec samobña. Ma êngôm amboac tonanjenjen êtu becobo poacña, tanjen gacgenjen kêkô êsêacnêñ môm ñalêlôm nanjen. 17 Ñac tenjen êmoa becobo ñalêlôm êndêñ tanjen enjen êsô gamêñ dabujanô e êsa êmêñ ma ênac da tau to nê gôlôac ma lau Israel samob nanjen, atom. 18 Go enjen êsa êndêñ altar, tanjen kêkô Apômtau lanjônêñma nanjen, êna ma ênac da êtu altar taunja ma enjen êkôc dec ñagêdô anja bulimakao to noninjen nêñ ma ênsê êpi altar ñajabo ênam aucgenjen. 19 Ma êpalip dec ñagêdô êpi altar tau êtu dim 7 ña nê lêma latu gebe êngôm gêñ tau êtu selec to dabunjen ma ensenjen lau Israel nêñ ñatêmui su.

Noninjen kapoac gêc sec sa

20 “Êndêñ tanjen enjen ênac da gamêñ dabunjen to becobo poacña ma altar êmbacnê nanjen, go enjen êkôc noninjen mata jali tau êmêñ. 21 Go Aron êkêñ nê lêma lulugenjen ênsac noninjen mata jali tau môkêapac ñaô ma êsôm keso samob, tanjen lau Israel sêgôm to sêgêlinja ma nêñ sec samob nanjen, lasê ma êkêñ êpi noninjen môkêapac. Go ñac, tanjen kêmasanjen tau su kwananjen nanjen, êwê noninjen tau êc êsa gamêñ sawa êna. 22 Noninjen tau êc êsêacnêñ sec samob êpi tau êna gamêñ gasanjen tenjen ma (ñac tau) esoc noninjen tau anja gamêñ sawa.

23 “Go Aron êsô becobo poacña ñalêlôm êna ma êkôc ñakwê kwalam-kwalam, tanjen enjen kêsô sa gêdêñ tanjen kêsô gamêñ dabujanô gêja nanjen, su ma êkêñ ênêc tonanjen. 24 Ma enjen êlinjen bu anja gamêñ dabunjen ñabalêm tenjen ma êsô taunê ñakwê ma êsa êmêñ, go êkêñ daja êtu enjen tau to launja ma ê wama tau to lau samob. 25 Ma ñalêsi da êjô launêñ secña enjen êkêñ ja êninjen anja altar tau. 26 Ma ñac, tanjen êwê noninjen êndêñ Asasel êna nanjen, êkwasiñ nê ñakwê ma êlinjen bu su acgom, go êmu êsô malac êmêñ êtiam. 27 Ma bulimakao to noninjen, tanjen êtu da êjô secña nanjen, nêñ dec, tanjen sêkôc sêsô gamêñ dabujanô tau sêna gebe ê wama nanjen, nêñ ñaôlic to ñamêsôm ma ñatêkwa sêmbalinjen êsa malac ñamagê êna ma sêkêñ ja êninjen su. 28 Ma ñac, tanjen êkêñ ja êninjen gêñ tau nanjen, êkwasiñ nê ñakwê ma êlinjen bu su acgom, go êmu êsô malac êmêñ êtiam.

Sêlic om sê wama êsêacña ñalêñ

29 “Ma tonenjen êtu ñagôlinjen ênêc endenjen tôngênña tenjen êndêñ amac gebe êndêñ ajônjen êtu 7 ñabêc 10 amac taôm to lau jaba, tanjen sêmoa sêwiñ amac nanjen, anam dabunjen taôm ma anam kôm tenjen atom. 30 Gebe êndêñ bêc tonanjen oc sê wama amac gebe atu selec. Nêñ sec ênanja ma atu selec samucgenjen akô Apômtau lanjônêñ. 31 Om tonanjen êtu amacnêñ Omsêga anam dabunjen taômña tenjen. Tonanjen êtu ñagôlinjen ênêc endenjen tôngênña tenjen. 32 Ma sakinjen daê wamanja gêjac dabunjenwaga, tanjen senjen oso to sêjam mec enjen gebe êjô tama su nanjen, ñawae. Enjen êsô ñakwê kwalam-kwalam, tanjen kêtunjen ñakwê dabunjen nanjen. 33 Ma ê wama êtu gamêñ dabunjen to becobo ma altarña ma êngôm êtu dabunjenwaga to gôlôac ñalau samobña êwiñ amboac tonanjenjen. 34 Lêñ tonanjen êtu amacnêñ ñagôlinjen ênêc endenjen tôngênña tenjen gebe asa sakinjen wamanja êtu lau Israel nêñ sec samobña êtu dim tagenjen êtôm jalagenjen.”

Ma Mose gêgôm kêtôm Apômtau kêjatu enjen.

17:1–18:30 Binjsu tanjen kêsêp môkêlatu tonanjen nanjen, kêjatu lau gebe sêkêñ nêñ da anja lôm dabunjen taugenjen. Binjsu ñagêdô gêjac jao gebe lau sênôm dec to sêninjen bôc ñamêsôm todecgenjen.

Biñsu tañ kêsêp môkêlatu 18 nañ, gêwa lauo to ñac nêñ lêñ sêmoa sêwiñ taunña sa ma gêjac jao nêñ lêñ mockainña ñagêdô.

19

Biñsu dabuñ to gêdêñña

¹ Ma Apômtau kêsôm gêdêñ Mose gebe ² “Ôsôm êndêñ gôlôac Israel ñalau samob gebe amac atu lau dabuñ gebe Apômtau, amacnêm Anôtô, aê tauc dabuñ. ³ Amac samob êtôm ñacanôgeñ atoc tenemi to tamemi sa ma taêm ênam om gebe dabuñ ma amansañ ñapep, gebe Apômtau, nêm Anôtô aê. ⁴ Amac akac taôm ôkwi andêñ anôtô gwam ana atom. Ma apac kî êwê ma amansañ anôtô jaba teñ atom, gebe Apômtau, nêm Anôtô aê.

⁵ “Embe akêñ da danje êndêñ Apômtau, go akêñ ñalêñ gebe ênac Apômtau mataanô ñajamgeñ. ⁶ Êndêñ bêc, tañ akêñ da tau nañ, to bêc, tañ êndançuc nañ, aniñ da tau e êmbacnê. Gêñ ñagêdô-gêdô, tañ ênêc e êndêñ bêc êtu têlêac nañ, ja êniñ su. ⁷ Ma embe aniñ êndêñ bêc êtu têlêac, nañ oc êtu gêñ geñeñ ma oc ênac aê matocanô ñajam atom. ⁸ Ma teñ embe êniñ, oc êtu tôp êndêñ eñ gebe eñ gêgôm Apômtaunê gêñ dabuñ teñ kêtú sec, ma senseñ eñ su ança nê lau nêñ.

⁹ “Ma êndêñ tañ amacnêm gamêñ ñakôm ñanô êsa nañ, go anac sa e êndêñ kôm ñamadiñ samucgeñ atom, ma ajon gêñ ñasaliñ-saliñ sa êtu ñamu atom. ¹⁰ Ança nêm kôm wainña amboac tonançgeñ ajon gêñ ñasaliñsaliñ ma akôc ñanô, tañ kêsêlô kêsêp nom nañ, sa atom. Awi siñ êndêñ lau ñalêlôm sawa to lau jaba gebe Apômtau, amacnêm Anôtô aê.

¹¹ “Anam geñeñ atom, ma anam launêñ bôlêñ auc atom to ansau auc lau atom. ¹² Atôc lememeñ ansau anam aê lançoc ma ançôm amacnêm Anôtônê ñaê êtu sec ña lêñ amboac tonanç atom gebe Apômtau aê.

¹³ “Akônin nêm lau wacbañ amacña ma ajañgo nêñ gêñ su atom. Ançamiñ nêm sakiñwaga nê ñaôli kômña e êndêñ ñaeleñ atom. ¹⁴ Apuc boa ñac tañasunçbic to akêñ gêñ teñ êmbôc ñac matapec nê intêna auc atom. Atêc nêm Anôtô, gebe Apômtau aê.

¹⁵ “Amêtôc biñ eso atom. Ma ambu lau ñalêlôm sawa ma atoc lau tolêlôm sa êlêlêc atom, mago amêtôc nêm lau wacbañ amac ña biñgêdêñgeñ. ¹⁶ Ôñga biñ êpi nêm lau atom. Ma embe ôkô mêtôcwaga lançônêm nañ ôkic nêm ñac wacbañ aôm nê biñ ôwiñ atom gebe Apômtau aê.

¹⁷ “Têmtac endec lasitêwa atom, awa biñ sa êndêñ ñac wacbañ amac gebe awê kaiñ sec êtu eñña atom. ¹⁸ Ôkêñ ñagêjô ma ôê têmtac ñandanç êndêñ taômnmêm lau teñ tôñ atom, mago têmtac êwiñ lau wacbañ aôm amboac têmtac gêwiñ taôm, gebe Apômtau aê.

¹⁹ “Ajop aêñoc ñagôliñ tonec gebe akêñ bôc kaiñ luagêc sêñgêli taunç atom. Ma apalip ñawê kaiñ luagêc êsêp kôm tagenç atom, ma asô ñakwê, tañ sêwa ña gam kaiñ luagêc kêsêp taulêlôm nañ atom.

²⁰ “Embe ñac teñ ênêc êwiñ awê teñ, tañ sê eñ gêdêñ ñac teñ gebe ênam ôli êtu ênê gêñômao, mago gêjam ôli su me sêwi eñ siñ su atom tagenç nañ, go akêñ ñagêjô, mago êsêagêc sêmac êndu lulugeñ atom, gebe sêwi awê siñ kêtú taunê ñatauo su atom tagenç. ²¹ Mago ñac tau êkôc domba kapoac teñ êna becobo ñakatam gebe êkêñ êtu datôp êndêñ Apômtau êtu eñ taunça. ²² Ma dabuñwaga ê wama ñac tau ña domba kapoac datôpña tonanç êkô Apômtau lançônêm êtu sec, tañ eñ gêgôm nanña. Ma Anôtô oc êsuc sec, tañ ñac tau gêgôm nañ, ôkwi.

²³ “Êndêñ tañ asô gamêñ tau ma asê ka ñanô aniñña tokaiñ-tokaiñ nañ, go alic ñanô tau amboac gêñ selec êtôm aniñña atom e jala têlêac êmbacnê acgom. ²⁴ Ma êndêñ jala êtu aclê ñanô samob êtu gêñ dabuñ ma êtu da lambiñña êndêñ Apômtau. ²⁵ Mago êndêñ jala êtu lementenç aniñ kananô tau gebe ênam ñanô taêsam êndêñ jala samob, tañ êndançuc nañ. Apômtau, amacnêm Anôtô aê.

²⁶ “Aniñ gêñ todec teñ atomanô. Aoc biñ lasê to anğôm mectomañ atom. ²⁷ Akapiñ nê mômêmlaun su anğa mômêmapac atom ma êm nasaô êtu dambê atom. ²⁸ Asa nê mômêmlaun êtu nacamatêña me anac bô teñ êpi taôm ôlim atom gebe Apômtau aê.

²⁹ “Ôkêñ latômo êtu awê mockainjo gebe mockainj ênam gamêñ auc e sec ênam sêga anğa gamêñ tau atom. ³⁰ Taêm ênam njo om gebe dabuñ ma ômansañ napep ma otoc njo andu dabuñ sa gebe Apômtau aê.

³¹ “Naandêñ lau, tañ sêkalem lau katuñ nañ, to lau mectomañña ana atom. Embe anğôm oc anğôm amac selec napaniñ gebe Apômtau, amacnê mômêmlaun Anôtô aê.

³² “Ôndi sa êtu njo tomôdêña to otoc njamalacanô sa ma ôtêc aôm nê mômêmlaun Anôtô gebe Apômtau aê.

³³ “Embe njo jaba teñ êmoa êwiñ aôm anğa nê mômêmlaun gamêñ, go ôtu kasec eñ atom. ³⁴ Njo jaba êmoa êwiñ aôm êtôm nê mômêmlaun lasitêwa teñ ma aôm têtmac êwiñ eñ amboac têtmac gêwiñ taôm, gebe amac taôm atu lau jaba gêmunña anğa gamêñ Aiguptu, gebe Apômtau, amacnê mômêmlaun Anôtô aê.

³⁵ “Amêtôc lau eso atom. Anam dôn gêñ baliñ to nwapac ma taêsamña ôkwi gebe ansau lau atom. ³⁶ Nê mômêmlaun dôn gêdêñ ênêc êtu gêñ nwapacña ma gadob to laclu anam dôn gêñ êsêpña nañ, solop amboac tonanğen gebe Apômtau, amacnê mômêmlaun Anôtô, tañ gawê amac anğa gamêñ Aiguptu amêñ nañ, aê. ³⁷ Ma ajop njo nğôlinj to njo jatu samob ma anğôm njanô êsa gebe Apômtau aê.”

20:1–22:33 Mômêmlaun tonanğen nabinjsu gebe ênam lau to dabuñwaga sa e têt lau dabuñ njanô.

23

Om nğôlinj

¹ Apômtau kêsôm gêdêñ Mose gebe ² “Ôsôm êndêñ lau Israel gebe Apômtaunê om toê-toê, tañ amac asam gebe dabuñ ma akac taôm sa nañ, tonec. ³ Anam nê mômêmlaun kôm êtôm bêc 6, mago êndêñ bêc êtu 7 êtu bêc lêwanña njanô akac saña dabuñ teñ. Anam kôm teñ atom. Bêc tonanğen êtu Apômtau tau nê om anğa nê mômêmlaun gamêñ samob. ⁴ Bêc tonec kêtû Apômtaunê om toê-toê, tañ eñ kêkêñ nañ. Akalem lau sa êndêñ njanoc gebe akac taôm sa ma alic om dabuñ tau.

Omsêga Pasa

⁵ “Êndêñ ajôn njamataña njabêc 14 njaêtulala nañ alic Apômtaunê Om Pasa. ⁶ Ma êndêñ ajôn tonanğen njabêc 15 alic Apômtaunê om Polom Njalucña. Êndêñ bêc 7 aniñ polom njaluc. ⁷ Êndêñ bêc njamataña tonanğen akac sa to alic om dabuñ. Anam kôm teñ atom. ⁸ Mago akêñ daja êndêñ Apômtau êtôm bêc 7 tonanğen ma êndêñ bêc êtu 7 oc alic om dabuñ teñ êtiam ma anam kôm atom.”

⁹ Ma Apômtau kêsôm gêdêñ Mose gebe ¹⁰ “Ôsôm êndêñ lau Israel gebe êndêñ tañ aô lasê gamêñ tau, tañ aê jakêñ êndêñ amac ma aniñ gêñ lasê nañ, go amac akêñ kôm njanô njamêc êndêñ dabuñwaga ¹¹ ma eñ ênsun nê mômêmlaun gêñ tonanğen êndêñ Apômtau êna gebe eñ êlic amac njam. Sabat su ma njaelenj dabuñwaga êngôm gêñ tau. ¹² Ma êndêñ bêc, tañ ansun nê mômêmlaun gêñ tonanğen nañ, akêñ domba njalatu kapoac njam teñ njalata tagenña êtu daja êndêñ Apômtau êwiñ. ¹³ Ma akêñ da kelenj tonec êwiñ gebe polom matac êtôm gêñ 10 njalugêc sênğaluñ êwiñ katêkwi êtu daja êndêñ Apômtau gebe ênu njamalu njam ma akêñ wain njetêkwi kekec teñ êwiñ êtu da. ¹⁴ Aniñ polom matac ma sigob me kêsôcña teñ anğa kôm wakuc atomanô e êndêñ bêc, tañ amac akêñ nê mômêmlaun da êndêñ nê mômêmlaun Anôtô su acgom. Biñ tonanğen êtu nğôlinj ênêc endenj tônğenña teñ êndêñ gôlôac to gôlôac êtôm nê mômêmlaun gamêñgeñ.”

Om Tajon Kôm Njanô Saña

¹⁵ “Sabat, tañ amac akêñ da onañ su nañ, ñaelen go asa woke sa e êtôm woke samuc 7. ¹⁶ Asa bêc 50 sa e etap bêc, tañ êndanğuc Sabat êtu 7 nañ sa, go akêñ da polom wakucña teñ êndên Apômtau. ¹⁷ Akôc polom sigob luagêc anğa nêm andu amên gebe êtu da. Sêmansañ polom tonañ ña polom matac ñajam ma sêpac ña jist êtu kôm ñanô ñamêc êndên Apômtau.

¹⁸ “Ma akêñ domba ñalatu ñajam 7 ñajala tagen ma bulimakao kapoac wakuc teñ ma domba kapoac luagêc êwiñ polom tonañ êtu daja êndên Apômtau. Êwiñ da gên kômña to da gên têkwiña oc êtu daja, tañ ñamalu ênac Apômtau mataanô ñajam nañ. ¹⁹ Ma akêñ noniñ kapoac teñ êtu da êjô secña to domba ñalatu kapoac luagêc, tañ ñajala tagen nañ, êtu dawamaña teñ. ²⁰ Ma dabuñwaga ênsuñ gên tonañ êwiñ polom ñamêc êtu da daiñdaiñ êndên Apômtau êwiñ domba ñalatu luagêc. Gên tau êtu Apômtaunê gên ma dabuñwaga êwê kain. ²¹ Êndên bêc tau amac akac taôm sa gebe êtu om dabuñ ma anam kôm kapôên atom. Tonañ êtu ñagôliñ ênêc enden tònğenña teñ êtu nêm wakucña êtôm amacnêm gamên samob.

²² “Ma êndên tañ amac anac nêm kôm ñanô sa nañ, go anac sa e êndên kôm ñamadiñ samucgen atom, ma ajon gên ñasaliñ-saliñ sa êtu ñamu atom. Awi siñ êndên lau ñalêlôm sawa to lau jaba gebe Apômtau, amacnêm Anôtô aê.”

Om Jala Wakucña

²³ Ma Apômtau kêsôm gêdên Mose gebe ²⁴ “Ôsôm êndên lau Israel gebe ajôn êtu 7 ñabêc ñamataña êtu bêc lêwanña ñanô teñ êndên amac. Akac sa ma alic om dabuñ tau toôndugen. ²⁵ Anam kôm teñ atom, mago akêñ da kelen teñ êndên Apômtau.”

Omsêga Wama

²⁶ Ma Apômtau kêsôm gêdên Mose gebe ²⁷ “Ajôn êtu 7 tonañ ñabêc 10 êtu bêc Omsêga Wamaña. Êtu bêc dabuñ, tañ amac akac taôm sa ma anam dabuñ mo to akêñ daja êndên Apômtau nañ. ²⁸ Ma anam kôm êndên bêc tonañ atom gebe bêc Omsêga Wamaña, ma sê wama amac êndên Apômtau, amacnêm Anôtô. ²⁹ Gebe teñ embe ênam dabuñ mo êndên bêc tonañ atom, oc senseñ eñ su anğa nê lau nêñ. ³⁰ Ma teñ embe ênam kôm êndên bêc tonañ, aê oc janseñ eñ su anğa nê lau nêñ amboac tonanğen. ³¹ Anam kôm teñ atom. Tonañ êtu ñagôliñ ênêc enden tònğenña teñ êndên amacnêm wakuc samob êtôm gamênğen. ³² Bêc tonañ êtu bêc lêwanña ñanô teñ êndên amac ma anam dabuñ mo. Alic om tau anac m êndên ajôn tonañ ñabêc 9 ñaêtulala, ma amansañ nêm sabat e naêndên ñabêc 10 ñaêtulala.”

Om Bec

³³ Ma Apômtau kêsôm gêdên Mose gebe ³⁴ “Ôsôm êndên lau Israel gebe Êndên ajôn tonanğen ñabêc 15 êtu Apômtaunê om sêsam gebe Om Bec. Alic om tonañ êtôm bêc 7. ³⁵ Êndên bêc ñamataña akac taôm sa gebe alic om dabuñ teñ. Anam kôm teñ atom. ³⁶ Êndên bêc 7 tonañ akêñ daja êndên Apômtau. Ma êndên bêc êtu 8 amac akac taôm sa gebe alic om dabuñ teñ êtiam ma akêñ daja teñ êndên Apômtau. Bêc tonañ êtu bêc dabuñ akac saña, tec anam kôm teñ atom.

³⁷ “Apômtaunê om toê-toê tau tonañ, tañ amac asôm lasê gebe akac sa ma anam sakiñ Apômtau gebe akêñ daja to da kelen ma da têkwi. Da samob tonañ akêñ êndên Apômtau êtôm ñanoc solopgen. ³⁸ Alic om tonañ naêwiñ Apômtaunê sabat to êwiñ nêm gên ñagêdô, tañ ajac mata ma akêñ kêtü nêm ñalêlôm kêkac amacña gebe akêñ êndên Apômtau nañ.”

Biñ Om Becña ñagêdô kêtiam

³⁹ “Êndên ajôn 7 ñabêc 15 embe anac nêm kôm ñanô samob sa êmbacnê nañ, alic Apômtaunê om êtôm bêc 7. Bêc ñamataña êtu bêc lêwanña ñanô teñ ma bêc êtu 8 amboac tonanğen. ⁴⁰ Êndên bêc ñamataña amac ajon ka ñanô ñajam-ñajam to tômtôm ñalauñ ma lêsô ma atu samuc amoa Apômtau, amacnêm Anôtô, lanğônêm êtôm bêc 7. ⁴¹ Alic Apômtaunê

om êtôm bêc 7 êtôm jalagen. Tonañ êtu ñagôlinj ênêc endenj tôngenja tenj êndênj nêw wakuc samob. Alic om tau êndênj ajôñ êtu 7ña. ⁴² Anjônj bec êtôm bêc 7 tonañ. Lau Israel ñanô samob sênjônj becgenj. ⁴³ Gebe nêw wakuc to nêñ wakuc sêjala gebe aê kakênj lau Israel sênjônj bec gêdênj tañ aê kakôc êsêac sêsa anja gamênj Aiguptunja sêmênj nañ. Apômtau, amacnêw Anôtô aê.”

⁴⁴ Amboac tonañ Mose kêkênj om, tañ Apômtau kêjatu nañ, ñawae gêdênj lau Israel.

24:1–27:34 Biñsu tokainj-tokainj kêsêp môkêlatu tonañ. Biñsu ñagêdô kêmasañ sakinj omña, ñagêdô kêmetôc lau, tañ sêsôm binj alôb-alôb, ñagêdô kêjatu lau gebe sêsa nêñ lênj bisnis to kômña ñapep ma sênjônj sêwinj tañ tomêtêgenj, ñagêdô kêmetôc lau, tañ tañenpêc gêdênj Anôtônê biñsu nañ ma ñagêdô kêmasañ lênj tatôc lemenj ma tanac mata gênj êndênj Anôtôña.

Namba

LAU ISRAEL SÊMOA GAMÊŋ SAWA NAMIN

Buku Namba tonec gêjac miŋ lau Israel nêŋ lêŋ, taŋ sêsêlêŋ gêdêŋ taŋ sêwi lôc Sinai siŋ e jasêo lasê gamêŋ tê Anôtô gêjac mata gebe êkêŋ êndêŋ êsêac nê, ŋamadiŋ gêmu oc kêpiŋa naŋ. Têm ŋasawa tau kêdabiŋ jala 40. Buku tonec ŋaê kêkanôŋ miŋ towae, taŋ kêsêp buku tau naŋ. Mose kêsa lau Israel sa aŋga lôc Sinai gêmuŋ êsêac dêdi aŋga tônê. Ma eŋ kêsa êsêac sa kêtiam aŋga Moabnêŋ gamêŋ, taŋ gêc bu Jordan ŋamakeŋ gêmu oc kêpiŋa naŋ. Êsêac sêwi lôc Sinai siŋ ma sêsêlêŋ sepeŋ Moab sebeŋ atom. Êsêac sêo lasê gamêŋ Kades-Barnea, taŋ gêc Kanaan ŋamadiŋ gêmu kêsêpna naŋ. Êsêac sebe selom ŋamadiŋ tau e nasêsa Kanaan, mago têtôm atom, tec sêmoa gamêŋ tônê jala taêsam. Kêtu ŋamu êsêac sêwi Kades Barnea siŋ jasêo lasê bu Jordan ŋagamêŋ gêmu oc kêpiŋa ma lau ŋamakeŋ sêŋgôŋ tonan têtû wakac ma ŋagêdô sêmasaŋ tauŋ gebe selom bu nasêsa gamêŋ Kanaan gebe sêŋgôŋŋa.

Buku Nambaŋa tau gêjac miŋ lau, taŋ gêŋwapac gêgôm êsêac ma sêmoa tonêŋ ŋalêlôm ŋagogo to ŋatutucgeŋ kêsêp ŋasawa elêmé naŋ, nêŋ miŋ. Êsêac sêli awen sa gêdêŋ Anôtô to gêdêŋ Mose, taŋ Anôtô tau kêjaliŋ eŋ sa gebe êwê êsêac naŋ, amboac tonanŋeŋ. Miŋ tau gêwa sa gebe Anôtônê lau têtû palê to taŋeŋpêc, mago Anôtô gejob êsêac ŋapep to ŋaŋêŋgeŋ ma gêwa Mose sa gebe eŋ kêtu môsi kêsêp ŋasawa, mago gêjam sakiŋ Anôtô to nê lau ŋaŋêŋgeŋ.

1:1–6:21 Miŋ taŋ kêsêp môkêlatu tonec naŋ, tau tonec: Mose kêsa lau Israel sa aŋga lôc Sinai. Biŋsu ŋagêdô gêwa lau Lewi nêŋ kôm, taŋ gêjac êsêac ŋawae naŋ, sa tomalagenŋ. Biŋsu ŋagêdô kêtôc Anôtônê lau nêŋ lêŋ têtû dabuŋŋa.

6

Mec dabuŋsêga ênam mec gôlôacŋa

²² Apômtau kêsôm gêdêŋ Mose gebe ²³ “Ôsôm biŋ êndêŋ Aron to latui gebe Anam mec lau Israel ma asôm amboac tonec gebe

²⁴ ‘Apômtau ênam mec aôm ma ejop aôm.

²⁵ Apômtau êkêŋ laŋôanô êpô aôm ma taê labu aôm.

²⁶ Apômtau êsa laŋôanô sa êndêŋ aôm ma êkêŋ têtmac êtu malô.’

²⁷ “Êsêac sêkêŋ ŋoc ŋaê ênsac lau Israel ŋaô, go aê gabe janam mec êsêac.”

7:1–9:14 ŋasêbu tonec kêkêŋ da, taŋ lau sêkêŋ gebe sênam sakiŋ omŋa sa aŋga Lômbec naŋ, ŋawae gêdêŋ êsêac. Lêŋ sênam mec lau Lewi êtu sakiŋ dabuŋŋa ma miŋ lau seŋ Pasa aŋga lôc Sinaiŋa kêsêp môkêlatu tonec amboac tonanŋeŋ.

9

Tao kêkô lômbec ŋaô

¹⁵ Gêdêŋ bêc, taŋ sêkwê lômbec tau sa naŋ, tao majan mênkêgadê Anôtônê biŋsu ŋabec tau. Ma gêdêŋ kêtula tao mênkêkô andu ŋaô amboac ja e geleŋŋa. ¹⁶ Tao majan kêgadê andu gêdêŋ ocsalô ma tao ja kêkô ŋaô gêdêŋ gêbêc gêjô tau-gêjô tau ŋapaŋ. ¹⁷ Tao embe êoŋ sa aŋga lômbec, go lau Israel sêndi. Ma embe naêsêp gamêŋ teŋ, go lau Israel sê nêŋ bec aŋga tonan. ¹⁸ Apômtaunê biŋ kêjatu lau Israel, gebe sêndi ma Apômtaunê biŋ kêjatu êsêac, gebe sê nêŋ bec. Êsêac sêmoa gamêŋ tau êtôm bêc, taŋ tao êŋgandê lômbec auc naŋ. ¹⁹ Tao embe êŋgandê lômbec auc bêc taêsam, go lau Israel sêsô Apômtaunê biŋ ŋalabu ma sêndi atom. ²⁰ ŋasawa ŋagêdô tao kêgadê lômbec auc bêc gwalêkiŋ atom, tec êsêac sêmoa

gamêñ tau kêtôm Apômtaunê biñ kêjatu ma dêdi kêtôm Apômtaunê jatu. ²¹ Njasawa ñagêdô tao kêkô gêdêñ kêtula e gêdêñ bêbêcgeñ ma gêdêñ tañ gêôñ sa gêdêñ bêbêcgeñ nañ, êsêac dêdi. Me tao embe gacgeñ êkô êndêñ ocsalô teñ ma êmbêc teñ, ma embe êôñ sa êndêñ tonañ, go sêndi amboac tonañgeñ. ²² Tao embe êngandê lômbec auc bêc luagêc me ajôn samuc teñ me ñasawa baliñ ec, go lau Israel sêmoa gamêñ tau ma sêndi atom. Mago tao embe êôñ sa, nañ êsêac sêndi amboac tonañgeñ. ²³ Êsêac sê nêñ bec kêtôm Apômtaunê jatu ma dêdi kêtôm Apômtaunê jatu. Êsêac sêsô Apômtaunê biñ ñalabu kêtôm Apômtaunê jatu, tañ Mose kêsôm lasê nañ.

10:1-32 Lau Israel dêdi anğa lôc Sinai ma sêwi gamêñ sawa siñ ma sepeñ gamêñ, tañ Anôtô gêjac mata gebe êkêñ êndêñ êsêac ñamiñ kêsêp ñasawa tonec.

10

Lau Israel sêli awen sa anğa gamêñ sawa

³³ Amboac tonañ êsêac dêdi anğa Apômtaunê lôc ma sêsêlêñ bêc têtêac ma Apômtaunê katapa poacña kêsêlêñ bêc têtêac gêmuj êsêac gebe têtap gamêñ sêlêwan taunña teñ sa.

³⁴ Kêtôm têt samob, tañ êsêac dêdi nañ, Apômtaunê tao kêkô êsêac ñaô gêdêñ ocsalô.

³⁵ Gêdêñ tañ sêbalañ katapa poacña sa nañ, Mose kêsôm gebe “O Apômtau, ôndiman, ma nêñ ñacjo sêc êliñ-êliñ ma êsêac, tañ têtac gedec aôm nañ, sêc su anğa lañômñemña.” ³⁶ Ma gêdêñ tañ sêlêwan katapa kêkô nañ, Mose kêsôm gebe “O Apômtau, ômu ôndêñ lau Israel nêñ ton 1,000 to 1,000 ômôêñ.”

11

¹ Ma lau sêli awen sa kêtû gêñ masiña jakêsô Apômtau tañasuj. Apômtau gêñô biñ tau e têtac ñandañ kêsa. Ma Apômtaunê ja gelom anğa êsêac ñalêlôm e geñ gamêñ, tañ sê bec kêsêpna nañ, ñamagê su. ² Go lau têttañ gêdêñ Mose ma Mose keten Apômtau, tec ja gêmec.

³ Êsêac sêsam gamêñ tonañ gebe Tabera gebe Apômtaunê ja gelom anğa êsêac ñalêlôm.

⁴ Lau jaba, tañ sêwiñ lau Israel nañ, têtû meloc gwada ma lau Israel têttañ kêtiam amboac tonañgeñ ma sêsôm gebe “Ojae, asa êkêñ gwada êndêñ aêac taniñ. ⁵ Aêac taên gêjam i, tañ taen ñaômagen anğa gamêñ Aiguptunña nañ, ma katim to melen ma laki to anian ma lomboc. ⁶ Mago galoc nêñ ôliñwalô gêbacnê. Gêñ ñajam teñ gêc atom. Mater ge mana tagen.”

⁷ Mana tau kêtôm mêtçgauc ma ñalañô kêtôm uc ñatêkwi, tañ ñajaña kêsa nañ. ⁸ Lau sêsêlêñ-sêsêlêñ ma sejon gêñ tau sa jasêlêsa popoc me sepeñ kêsêp tonñon. Go seno kêsêp ku ma sêpac polom tapa-tapa. Gêñ tau ñasaê kêtôm polom tapa-tapa, tañ sêpac ña ñalêsi nañ. ⁹ Gêdêñ gêbêc manij kêsêp nêñ gamêñ becña ma mana kêsêp gêwiñ.

¹⁰ Mose gêñô launêñ gôlôac têttañ gêdêñ-gêdêñgeñ sêngôn nêñ bec ñasacgêdô, tec Apômtau têtac ñandañ kêsa ñanô ma Mose gêlic sec amboac tonañgeñ. ¹¹ Go Mose kêsôm gêdêñ Apômtau gebe “Aôm gôgôm nêñ sakiñwaga sec kêtû asagenña. Ma aê gajac matamanô ñajam atom kêtû asagenña, tec kôkêñ lau samob tonec nêñ gêñwapac kêkônij aê. ¹² Aê kakêkam lau samob tonañ e kakôc êsêac me, tec aôm kôsôm gêdêñ aê gebe ‘Ôsip êsêac sa êtôm jaomwagao kêsip ñapalê dedec, tañ gênôm su nañ, ma ôkêñ êsêac sêna gamêñ, tañ aê katôc lemoc, gebe jakêñ êndêñ tamenji nañ.’ Amboac tonañ me. ¹³ Aê jakôc gwada anğa ondoc, gebe jakêñ êndêñ lau tonec sêniñ. Êsêac têttañ gêdêñ aê ma sêsôm gebe ‘Ôkêñ gwada êndêñ aêac aniñman.’ ¹⁴ Aê taucgeñ jaôc lau samob tonañ nêñ gêñwapac jatôm atom, gebe ñawapac sec. ¹⁵ Mago aôm embe taêm ênam gebe ôngôm aê amboac tonañ, nañgo ônac aê êndu, go jajala gebe gajac matamanô ñajam ma jalic gêñwapac, tañ êtap aê sa nañ, atom.”

¹⁶ Ma Apômtau kêsôm gêdêñ Mose gebe “Ôjaliñ ñoc lau 70 sa anğa lau Israel nêñ laumata, tañ kôjala êsêac têtû launêñ laumata to gejobwaga. Ôwê êsêac sêna lômbec ma ôndênan

êsêac sêkô tônê sêwiñ aôm. ¹⁷ Su, go aê jasêp jawac ma janam biñgalôm jawiñ aôm. Go jakôc ñalau, tañ kêpi aôm nan, ñagêdo su ma jakêñ elom êsêac ma êsêac sêoc launêñ gêñwapac sêwiñ aôm, gebe aôm taômgenj ôc gêñwapac tau êtiam atom.

¹⁸ “Go ôsôm êndêñ lau gebe ‘Anam dabuñ taôm êtu elenja, go atap gwada sa, gebe amac atanj kêsô Apômtau tanjasuñ gebe “Asa oc êkêñ gwada êndêñ aêac aniñ. Anja Aiguptu tec amoa ñajamgen.” Kêtu tonanña Apômtau êkêñ gwada êndêñ amac aniñ. ¹⁹ Enj êkêñ gwada bêc tagen me luagêc me lemenj tenj me 10 me 20 atom, ²⁰ amac aniñ gwada ajônj samuc tenj e ôlim ñakam êsa ma nêñ ñalêlôm êli amac. Biñ tonanj êtap amac sa gebe atinj Apômtau, tec gêmoa gêwiñ amac nec, su ma atanj to asôm gêdêñ enj gebe “Aêac awi Aiguptu sinj kêtú asagenja.” ’ ’ ²¹ Ma Mose kêsôm gebe “Aê gamoa gawinj sinjwaga 600,000 ma aôm kôsôm gebe ‘Aê oc jakêñ gwada êndêñ amac aniñ êtôm ajônj samuc tenj.’ ²² Êsêac sêmbuc domba to bulimakao e êtôm êsêac me. Me i gwêcña samob sêpi tagenj, go êtôm êsêac me.” ²³ Mago Apômtau kêsôm gêdêñ Mose gebe “Amboac ondóc, Apômtau lêma kêtú dambê me. Galoc aôm oc ôlic gebe ñoc biñ, tañ gajac mata gêdêñ aôm nan, oc ñanô me masi.”

Sêkêñ laumata 70 sêjam Mose sa

²⁴ Go Mose kêsá gêja ma kêsôm Apômtaunê biñ gêdêñ lau, ma kêjalinj lau 70 sa anja lau Israel nêñ laumata ma kêdêñanê êsêac sêkô sêgi lômbec auc. ²⁵ Su, go Apômtau kêsêp gêmênj totaogenj mênjkêsôm biñ gêdêñ Mose ma kêkôc ñalau, tañ kêpi Mose nan, ñagêdô su, ma kêkêñ gelom laumata 70. Ñalau gelom êsêac e sep tagenj seoc biñ lasê ñapanj.

²⁶ Ma ñac luagêc gacgenj sêmoa gamênj becña. Ñac tenj nê ñaê Eldad, ma tenj nê Medad. Ma ñalau gelom êsêagêc gêwiñ. Êsêagêcnêñ ñaê kêsêp laumatanênj ñaêmôkê gêwiñ, tagenj êsêagêc sêsa lômbec sêja sêwiñ atom. Mago êsêagêc seoc biñ lasê sêmoa gamênj becña. ²⁷ Ma ñapalê tenj kêlêti gêdêñ Mose gêja ma kêsôm gêdêñ enj gebe “Eldad agêc Medad seoc biñ lasê sêmoa gamênj becña.” ²⁸ Go Mosenê sakinjwaga Nun latu Josua, tañ Mose kêjalinj enj sa gêwiñ laumata nan, kêsôm gebe “O ñoc ñatau Mose, ônac jao biñ tau êndêñ êsêagêc.” ²⁹ Mago Mose kêsôm gêdêñ enj gebe “Aôm gobe ômêtôc êsêagêc ôjô aê su me. Aê gabe Apômtau êkêñ nê Ñalau êpi nê lau samob e samob seoc biñ lasê.” ³⁰ Su, go Mose to lau Israel nêñ laumata sêmu sêja gamênj kêtiam.

Kêmbico

³¹ Go Apômtau kêkêñ mu kêsêlêñ ma kejonj kêmbico anja gwêc gêmênj. Mu tau kêpalip kêmbico kêsêp gamênj becña e gêjam gamênj, tañ kêgi gamênj becña nan, auc samucgenj. Lau embe sêsêlêñ oc samuc tenj sêmu sêsa me oc samuc tenj sêmu sêsô, oc têtáp kêmbico sa ñapanj. Kêmbico sêñgônj tauñ ñaô-ñaô e ñadani kêtôm kêdabinj meta samuc tenj luagêc. ³² Tec lau dêdi gêdêñ bêc tonanj ma sejonj kêmbico oc samuc ma gêbêc samuc ma ñagelenj oc samucgenj kêtiam. Lau, tañ sejonj sêjac ñawae atom nan, têtáp gadob 10 sa. Êsêac têta gênj tau e gêjam nanj gamênj becña auc gebe ñakelenj êsa. ³³ Êsêac sêsac gwada tau e têdanjônj su atom, ma Apômtau têtac ñandanj kêsá gêdêñ lau tau, tec gêjac êsêac ña gêmác kapônj tenj. ³⁴ Kêtú tonanña sêsam gamênj tonanj gebe Kibrot-Hatawa, gebe sêsunj lau matenj katu gwadaña anja tonanj. ³⁵ Êsêac dêdi anja Kibrot-Hatawa ma sêlêlêñ sêja Hasarot. Ma êsêac sêmoa Hasarot tau.

12

¹ Miriam agêc Aron sêli awenj sa gêdêñ Mose kêtú awê Kusña, tañ enj gêjam kêtú nê awê nanj, gebe enj gêjam awê Kusña tenj. ² Ma êsêagêc sêsôm gebe “Apômtau kêsôm biñ gêdêñ Mose taugenj biññanô me masi. Enj kêsôm gêdêñ aêagêc gêwiñ atom me.” Ma Apômtau gênjô biñ tau. ³ Mose enj ñac malô kêlêlêc lau samob, tañ sêmoa nom ñagamênj nan, su. ⁴ Ma ñagaôgenj Apômtau kêsôm gêdêñ Mose agêc Aron ma Miriam gebe “Amac lau têlêac asa andêñ becobo takac saña ana.” Ma êsêac têlêac sêsa awê sêja. ⁵ Ma Apômtau kêsêp totaogenj mênjkêkô becobo ñakatam ma gêmôêc Aron agêc Miriam, go êsêagêc sêsa jatêtu

gasuc enj. ⁶ Go enj kêsôm gebe “Anjô aênoc binj. Embe propete tej êmoa amac njalêlôm, go aê Apômtau jaoc tauc lasê êndên enj nj aên njakatu ma janam binjalôm jawinj enj nj aên. ⁷ Mago lên jaoc tauc lasê êndên njoc sakinwaga Mose êtôm tonanj atom. Aê kakên enj gebe ejop aênoc andu njagênlêlôm samob. ⁸ Aêagêc ajam binjalôm aôc taunma awenjkasi. Aê kasôm binj gêc awêgenj ma kasinj binj tej ôkwi atom. Enj gêlic Apômtau kêpi njanô. Kêtu asagenj a magêc atêc taôm atom ma asôm binj kêpi njoc sakinwaga Mose.”

12:9-16 Miriam gêli awa sa gêdênj Mose ma njagêjô kêtap enj sa njaminj.

13

Mose kêsakinj kelenwaga 12 sêja Kanaan

¹ Ma Apômtau kêsôm gêdênj Mose gebe ² “Osakinj lau gebe sêkênj kelenj gamênj Kanaan, tanj gabe jakênj êndênj lau Israel nanj. Ôsakinj nênj laumata tagen-tagenj êtôm tamenjinênj gôlôacmôkêgenj.” ³ Amboac tonanj Mose kêdaguc Apômtaunê jatu ma kêsakinj lau, tanj têtû lau Israel nênj laumata nanj, dêdi anja gamênj sawa Paran sêja.

13:4-24 Kelenwaga, tanj sêja Kanaan nanj, nênj njâê kêsêp njamadinj tonec. Ma Mose kêjatu kôm gêdênj êsêac.

Kelenwaga sêmu sêmênj

²⁵ Êsêac sêkênj kelenj gamênj tau kêtôm bêc 40 su, go sêmu sêja kêtiam. ²⁶ Êsêac sêsêlênj e sêo lasê dêdênj Mose agêc Aron ma lau Israel nênj gôlôac samob anja Kades, tanj gêc gamênj sawa Taran nanj. Êsêac sêjac minj nênj binj gêdênj êsêac to gôlôac samob ma têtôc gamênj tau njakananô gêdênj êsêac.

²⁷ Ma êsêac sêjac minj gêdênj Mose ma sêsôm gebe “Aêac jaaô lasê gamênj tau kêtôm aôm kôsakinj aêac. Gamênj tau gamênj, tanj su to lêp keselenj nanj. Ma gamênj tau njakananô tonec. ²⁸ Mago lau, tanj sêngônj gamênj tau nanj, lau njajana ma tunjôm kêgi nênj malac kapôênj auc. Ma tej, aêac alic Anaknê wakuc. ²⁹ Lau Amalek sêngônj gamênj Negeb, lau Het to Jebus ma Amor sêngônj lôc ma lau Kanaan sêngônj gwêclêndanj to bu Jordan njatali.”

³⁰ Mago Kaleb gêjam malô launênj njalêlôm kêkô Mose lanjônêmj ma kêsôm gebe “Aêac tapi gamênj tau sebenj tana ma tajanjo gamênj su, gebe aêac tatôm gebe taku gamênj tau tulu.” ³¹ Go lau, tanj sêpi gamênj tau sêwinj enj sêja nanj, sêsôm gebe “Aêac tatôm gebe tapi dandênj lau tônê tana atom, gebe êsêac lau njajana sec sêlêlêc aêac su.” ³² Êsêac sêgôlinj binj kêpi gamênj, tanj jasekelenj nanj, ma sêsôm gêdênj lau Israel gebe “Gamênj, tanj aêac ajac laoc to akelenj nanj, gamênj kainj tej, tanj gesenj lau gamênj taunja su. Ma lau samob, tanj alic anja gamênj nanj, lau waso-waso sec. ³³ Ma aêac alic lau njadambê kapôênj sec anja tônê. Lau tau Anaknê lau. Ma aêac asaê taunj gebe saunjanô atôm wagô, ma êsêac sêlic aêac saunjanô atôm wagô amboac tonanjenj.”

14

Lau sêli awenj sa gêdênj Apômtau

¹ Go lau samob sêpuc tanjiboa sa ma têtanj gêdênj gêbêc samuc tonanj. ² Ma lau Israel samob sêli awenj sa gêdênj Mose agêc Aron ma samob sêsôm gêdênj êsêagêc gebe “Ojae, aêac tamac êndu anja Aiguptumanj me tamac êndu anja gamênj sawa tonecmanj. ³ Apômtau gebe êwê aêac natasa gamênj tônê êtu agenja. Enj gebe sinj ensenj aêac su to njacjo sêjanjo aêacnênj lauo to gôlôac njasec-njasec me. Aêac embe tamu tana Aiguptu, oc êmoasinj aêac êlêlêc su atom me.”

⁴ Go sêsôm gêdênj taunj gebe “Aêac tajalinj nênj laumata tej sa ma tamu tana Aiguptu.” ⁵ Go Mose agêc Aron sêu taunj e lanjônjanô jagêdênj nom lau Israel nênj gôlôac samob sêlic. ⁶ Ma Nun latu Josua agêc Jepune latu Kaleb, njaclagêc, tanj sekelenj gamênj tau sêwinj lau njagêdô nanj, sêkac nênj njakwê gêngic ⁷ ma sêsôm gêdênj lau Israel nênj gôlôac samob gebe

“Gamêñ, tañ aêac ajac laoc ma akelen nan, gamêñ ñajamanô. ⁸ Apômtau embe êlic aêac ñajam, go êwê aêac tasa gamêñ tau tana ma êkêñ êndêñ aêac. Su to lêp keselen ñamala tônê. ⁹ Tagnê ali awem sa êndêñ Apômtau atom, ma atêc lau gamêñ tônêña atom, gebe êsêac oc têtú aêacnêñ mo ma nêñ lamu gêc su ança êsêacnêñ. Ma Apômtau gêmoa gêwiñ aêac. Atêc êsêac atom.” ¹⁰ Ma gôlôac samob sêsôm sebe têtuc êsêagêc ña poc êndu.

Go Apômtaunê ñawasi geoc tau lasê gêdêñ lau Israel samob ança lômbec. ¹¹ Ma Apômtau kêsôm gêdêñ Mose gebe “Aê gagôm gêñtalô ança êsêacnêñ, mago lau tau lanôñ gelo aê ñapan to sêkêñ gêwiñ aê atom nec, sebe sêngôm e êndêñ ondocgen. ¹² Aê gabe jakôñiñ êsêac ña kole to jansenê êsêac su ma jakêñ aôm ôtu lau-m kapôên to ñaclai ôlêlêc êsêac su.” ¹³ Mago Mose kêsôm gêdêñ Apômtau gebe “Lau Aiguptu oc sêñô ñawae gebe aôm gôwê lau tonec tonçaclaigen sêsa ança êsêacnêñ sêmêñ. ¹⁴ Êsêac oc sêsôm binj tau ñawae êndêñ lau, tañ sêngôn gamêñ tônê nan. O Apômtau, êsêac sêñô ñawae gebe aôm taôm gômoa lau tonec ñalêlôm ma goc taôm lasê gêdêñ êsêac sêlic ña matenjanô. Êsêac sêñô gebe nêñ tao kêkô lau Israel ñaô ma nêñ tao majan kêsêlêñ gêwiñ êsêac gêdêñ ocsalô to tao ja gêdêñ gêbêc. ¹⁵ Embe onsen lau tonec su wen tagnê étôm ñac tagnê, go lau tomôkê-tomôkê, tañ sêñô aôm ñawae nan, oc sêsôm gebe ¹⁶ ‘Kec, Apômtau gêjac mata gamêñ gêdêñ lau Israel ma kêtôc lêma gebe êkêñ gamêñ tau êndêñ êsêac, mago en kêtôm atom, gebe êwê êsêac nasêsa gamêñ tau, tec gesenê êsêac su ança gamêñ sawa.’ ¹⁷ O Apômtau, galoc aê jatenê aôm gebe ôwa nêñ ñaclai sa étôm binj, tañ taôm kôsôm nan gebe ¹⁸ ‘Apômtau en gê binj tôn ma nê têtac gêwiñ tenjenña ñatêku masi. En kêsuc launêñ sec to sêgêli binjña ôkwi. Mago en oc êlic binj ñagêjôn siñ samucgen atom. En oc êkêñ tamenjinêñ sec ñagêjô êndêñ latunji to dêbunji ma abenji.’ ¹⁹ Aê jatenê aôm, ôsuc lau tonec nêñ sec ôkwi êtu nêñ têtac gêwiñ tenjen kapôênña ma êtu kôsuc lau tonec nêñ binj ôkwi gêdêñ tañ sêwi Aiguptu siñ e mênjgêdêñ galoc nanña.”

Apômtau kêmêtôc lau Israel

²⁰ Apômtau kêsôm gebe “Aê oc kasuc êsêacnêñ binj ôkwi kêtôm nêñ binj. ²¹ Mago aê gamoa matoc jali ma aêñoc ñawasi oc ênam nom ñagamêñ samob auc, tec jasôm binjanôgen gebe ²² Lau samob, tañ sêlic ñoc ñawasi to ñoc gêñtalô, tê gagôm ança Aiguptu to gamêñ sawa nê, ma sêsaê aê kêtú dim 10 su to sêñô aê aoc atom nan, ²³ oc sêlic gamêñ, tañ gajac mata gêdêñ tamenji to katôc lemoc gebe têtap sa nan, atom. Ma lau samob, tañ lanôñ gelo aê nan, oc nasêô lasê gamêñ tau atom. ²⁴ Mago ñoc sakinwaga Kaleb gêwê kain ñalau kain ten ma en taña wamu aê ñapep sawa. Kêtu tonanña aê gabe jawê en êsô gamêñ, tañ en jakêsa su nan êna, ma gamêñ tau êtu ênê wakuc nêñ gamêñ. ²⁵ Galoc lau Amalek to Kanaan sêngôn gaboan, tec elenña andi ma akac taôm ôkwi amu asa gamêñ sawa asêlêñ asa intêna Gwêckocña ana.”

²⁶ Ma Apômtau kêsôm binj gêdêñ Mose agêc Aron gebe ²⁷ “Gôlôac sec tonec sêli awen sa êndêñ aê e êndêñ ondocgen. Aê ganô lau Israel nêñ binj sêli awen saña, tañ sêgôm gêdêñ aê nan. ²⁸ Ôsôm êndêñ êsêac gebe Apômtau kêsôm gebe ‘Aê gamoa matoc jali, tec jasôm binjanô. Aê gabe janjôm amacnêñ binj, tañ ganô amac asôm kêsô aê tanocsun nan, ñanô êsa. ²⁹ Amac samob, tañ nêñ jala kêtú 20 su ma ali awem sa gêdêñ aê nan, nêñ ôlim ê su ança gamêñ sawa. ³⁰ Binjanô, amac asa gamêñ, tañ katôc lemoc gebe anjôn nan, atom. Jepune latu Kaleb agêc Nun latu Josua taunjen nasêô lasê. ³¹ Ma nêñ gôlôac ñasec-ñasec, tañ asôm gebe ñacjo oc sêjanjo êsêac su nan, tec jawê êsêac nasêsa gamêñ tau e sêlic gamêñ, tañ amac adec nan. ³² Amac taôm nêñ ñawêlêlan oc ênanña ança gamêñ sawa tonec. ³³ Ma amac latômi sejop bôc sêmoa gamêñ sawa êtôm jala 40 ma sêôc amacnêñ tanjempêc ñagêjô e amac samob aê su ança gamêñ sawa. ³⁴ Amac akelen gamêñ tau kêtôm bêc 40, tec aôc nêñ keso ñagêjô étôm jala 40. Jala ten êjô bêc ten e nêñ kauc êsa êpi gênwapac, tañ ñam kêsêp gawi amac siñña nan.’ ³⁵ Aê Apômtau kasôm binj tonec. Binjanô, binj tonec oc janjôm ñanô êsa êndêñ gôlôac sec, tañ sêboa taun sa gêdêñ aê. Ança gamêñ sawa tonec êsêac samob oc sênanja ma samob oc sêmac êndu ança tonec.”

Kelenwaga 10, tañ sêkêñ gêwiñ atom nan, sêmac êndu

³⁶ Mago lau, tañ Mose kêsakin êsêac gebe sekelen gamêñ ma sêmu sêmêñ e sêgôlin biñ sec kêpi gamêñ tau ma sêli gôlôac samob nêñ ñalêlôm sa gêdêñ Mose nan, ³⁷ lau tau, tañ sêgôlin biñ sec kêpi gamêñ tau nan, sêmac êndu sep tagen, gebe Apômtau gêjac êsêac. ³⁸ Lau, tañ sêja gebe sekelen gamêñ nan, samob sêmac êndu, Nun latu Josua agêc Jepune latu Kaleb taunjen tec sêmoa maten jali.

Ñacjo sêku lau Israel tulu anga Horma

³⁹ Mose gêjac miñ biñ tonan gêdêñ lau Israel samob, go êsêac têtan tanjiboa kapôên. ⁴⁰ Ma gêdêñ gelen mata êsêac dêdi jasêpi lôc ñatêpôê ma sêsôm gebe “Ôlic acgom, aêac tec amoa ma abe api gamêñ, tañ Apômtau gêjac mata gêdêñ aêac nan, gebe aêac agôm sec.” ⁴¹ Mago Mose kêsôm gebe “Amac abe anjêli Apômtaunê biñ êtu asagenña. Amac oc atôm atom. ⁴² Api ana atom, nêñ ñacjo oc sênac amac, gebe Apômtau gêmoa gêwiñ amac atom. ⁴³ Oc andac lau Amalek to Kanaan ma nêñ sin ensen amac su, gebe amac akac taôm su anga Apômtaunê, tec Apômtau êmoa êwiñ amac atom.” ⁴⁴ Mago êsêac tetoc taun sa ñanôgen, tec sêpi lôc ñatêpôê sêja, tagen Apômtaunê katapa poacña ma Mose sêwi gamêñ becña sin atom. ⁴⁵ Go lau Amalek to Kanaan, tañ sêngôn gamêñ lôcña nan, sêsêp mênjsêku êsêac tulu ma sêjanda êsêac êlin-êlin e jagêdêñ Horma.

15:1–19:22 Da to daja ñabinu ñagêdô gêc môkêlatu tonec ñalêlôm. Biñsu ñagêdô gêwa dabunwaga to lau Lewi nêñ kôm sa ma kêjatu lau gebe sêpuc êsêac tôn. Biñsu ñagêdô kêmasan lau, tañ sêmoasac ñacmatê ten e têtôm gebe sêlic om sêwiñ gôlôac atom nan, nêñ lêt têtulec êtiamña. Ma miñ ten kêsêp môkêlatu tonec gêwiñ gebe Kora gêli awa sa gêdêñ Mose agêc Aron ma kêtap ñagêjô sa.

20

Bu kêsa anga poc

¹ Gêdêñ ajôn ñamataña lau Israel nêñ gôlôac samob sêo lasê gamêñ sawa Sin ma lau sêlêwan taun sêngôn Kades. Ma Miriam gêmac êndu ma sêsun en anga tônê.

² Ma gôlôacnêñ bu masi, tec sêkac sa jasêli awen sa gêdêñ Mose agêc Aron. ³ Ma lau sêoc gêdô Mose ma sêsôm gebe “Ojae, aêac anan awiñ ma lasitêwai, tañ Apômtau gêjac êsêac nanman. ⁴ Amagêc awê Apômtaunê gôlôac mênjaô lasê gamêñ sawa tonec gebe aêac amac êndu toma bulimakaogen êtu asagenña. ⁵ Amagêc awê aêac awi Aiguptu sin e aô lasê gamêñ sec tonec kêtulec asagenña. Aêac atôm gebe asê gên ten atom. Jambô to wain ma ain masi. ma bu anômña masi amboac tonanjen.” ⁶ Go Mose agêc Aron sêwi gôlôac sin sêja lômbec ñasacgêdô ma sêu taun lanôñanô jagêdêñ nom. Go Apômtaunê ñawasi geoc tau lasê gêdêñ êsêagêc. ⁷ Ma Apômtau kêsôm gêdêñ Mose gebe ⁸ “Ôkôc nêñ tôc ma amagêc têtam Aron akac gôlôac sa sêpi tagen. Go ôsôm biñ êndên poc ôkô êsêac lanôñnêñ gebe poc êkên bu. Amboac tonan ôngôm bu êsa anga poc êtu êsêacña ma ôkên êndên gôlôac to nêñ bulimakao sênôm.” ⁹ Ma Mose kêkôc tôc, tañ gêc Apômtaunê gamêñ nan, kêtôm Apômtau kêjatu en.

¹⁰ Go Mose agêc Aron sêkac gôlôac sa sêpi tagen sêkô sêwiñ poc ma kêsôm gêdêñ êsêac gebe “Amac gêsôm têtewa-ñatonwaga, anô acgom. Aêac oc atôm gebe anjôm bu êsa anga poc ma akên êndên amac me masi.” ¹¹ Go Mose gêoc lêma sa ma gêjac poc ña nê tôc kêtulec dim luagêc, ma bu kapôên kêsa, ma gôlôac to nêñ bulimakao sênôm e kêtôm. ¹² Ma Apômtau kêsôm gêdêñ Mose agêc Aron gebe “Amagêc akên gêwiñ aê atom to awa aê sa e lau Israel sêlic aê amboac ñac dabun atom, tec amagêc awê gôlôac tonec e nasêsa gamêñ, tañ kakên gêdêñ êsêac nan, atom.” ¹³ Bu tonec bu Meriba, gebe lau Israel sêli awen sa gêdêñ Apômtau, ma en gêwa tau sa gebe en ñac dabun.

Lau Edom sêjac jao nêñ gamêñ gêdêñ lau Israel

¹⁴ Go Mose kêsakinj lau jaenja anja Kades dèdènj kin Edomja sêja, ma sêsôm gebe “Aôm lasim Israel gebe êsôm êndènj aôm gebe Aôm kôjala gèjwapac samob, tanj kêtap aêac sa nanjac. ¹⁵ Aêac tamemai sêsêp Aiguptu sêja ma anjônj Aiguptu njasawa balinj. Mago lau Aiguptu sêgôm aêac toma tamemai sec. ¹⁶ Tec aêac awenj gèjac Apômtau ma enj kèkènj tanja aêac awenj to kêsakinj anjela tenj. Anjela tau gèwê aêac asa anja Aiguptu amènj. Ma galoc aêac anjônj malac Kades, tanj gèc nèm gamènj njamadinj nanj. ¹⁷ Ma galoc aêac atenj, gebe ôlôc ma aêac asô nèm gamènj awac. Aêac oc asa nèm kôm monja to kôm wainja atom ma anôm bu anja bumata atom. Aêac oc asêlènj amoa intênasêgagenj. Aêac oc awi intêna sinj amu anônja me gasènja atom e aô lasê nèm gamènj njamadinj ônènja.” ¹⁸ Mago Edom kêsôm gèdènj enj gebe “Ôsa njoc gamènj ômôènj atom. Embe ôsa ômôènj, oc ôndac aènjoc sinj.” ¹⁹ Ma lau Israel sêsôm gèdènj enj gebe “Aêac asêlènj amoa intênasêgagenj. Ma aêac to ma bulimakao embe anôm nèm bu, oc anam ôli bu tau. Aêac abe atenj tagenj tonec, gebe asêlènj amoa intênasêgagenj e aô lasê njamadinj ônènja.” ²⁰ Mago enj kêsôm gebe “Aôm ôsa tonec ômôènj atom.” Ma Edomné lau taêsam sêsa dèdènj êsêac sêja tonjajanagenj. ²¹ Amboac tonanj Edom gedec ma gèlôc, gebe lau Israel sêsa nê gamènjnagenj sêna atom, tec lau Israel sêjac jaê enj.

Aron gêmâc êndu anja lôc Horeb

²² Lau Israel to nènj gôlôac samobgenj sêsêlènj e sêo lasê lôc Horeb. ²³ Anja lôc Horeb, tanj kèkô lau Edom nènj gamènj njamadinj nanj, Apômtau kêsôm gèdènj Mose agèc Aron gebe ²⁴ “Aron naèwiñ nê lau, gebe enj êsa gamènj, tanj kakènj gèdènj lau Israel nanj, atom. Enj êsa atom gebe amagèc ali awem sa to tanjempêc gèdènj njoc jatu anja bu Meriba. ²⁵ Amboac tonanj ôkôc Aron agèc latu Eleasar ma ôwê êsêagèc sèpi lôc Horeb sêna. ²⁶ Go ôkwalec Aronnê njakwê su ma ôkènj êndènj latu Eleasar êsô sa. Ma Aron êmac êndu anja tônê naèwiñ nê lau.” ²⁷ Mose gègôm Apômtaunê jatu njanô kêsâ ma êsêac sèpi lôc Horeb sêja ma gôlôac samob sêlic. ²⁸ Ma Mose kèkwalec Aronnê njakwê su ma kèkènj gèdènj ênê latu Eleasar kêsô sa. Go Aron gêmâc êndu anja lôc ônê. Ma Mose agèc Eleasar sêsêp anja lôc sêmènj. ²⁹ Gèdènj tanj gôlôac samob sêlic gebe Aron gêmâc êndu nanj, lau Israel nènj gôlôac samob têtanj tanjiboa kêtû enja kêtôm bêc 30.

21

Lau Kanaan sêjac sinj gèdènj lau Israel

¹ Gèdènj tonanj njac Kanaanja tenj kêtû kinj Aradja. Enj gèngônj gamènj Negeb. Enj gènjô, gebe lau Israel sêsêlènj sêsa intêna anja Atarimja sêmènj, tec gèjac sinj gèdènj Israel, ma kèkôc lau Israel njagèdô tônj jakèkènj êsêac sèngônj kapoacwalô. ² Go lau Israel têtôc lemenj gèdènj Apômtau ma sêsôm gebe “Aôm embe ôkènj lau tônê sêsêp aêac lemenj, oc anseñj êsêacnènj malac samob su samucgenj.” ³ Apômtau kèkènj tanja lau Israel awenj ma gèwi lau Kanaan sinj sêsêp êsêac lemenj. Tec lau Israel sesenj êsêac tonènj malac samob su ma sêsam gamènj tau gebe Horma.

Moac Njyclai

⁴ Lau Israel dêdi anja lôc Horeb ma sêsêlènj sepenj Gwêckoc sebe sênac jaê gamènj Edom. Êsêac sêsêlènj sêmoa intêna e lau ôlinj njakam kêsâ. ⁵ Êsêac sèli awenj sa gèdènj Apômtau agèc Mose gebe “Amagèc awê aêac awi Aiguptu sinj gebe amac êndu anja gamènj sawa kêtû agenja. Gebe mo to bu masi anja tonec ma aêac ôlinj njakam gèj njasèpam, tanj aenj amoa nanj.” ⁶ Go Apômtau kêsakinj moac njyclai gèdènj lau. Moac tau sènjac lau Israel e taêsam sêmâc êndu. ⁷ Ma êsêac dèdènj Mose jasêsôm gebe “Aêac agôm sec gebe ali awenj sa gèdènj amagèc Apômtau. Otenj Apômtau, gebe êkôc moac su anja aêacma.” Amboac tonanj Mose ketenj Apômtau kêtû launja. ⁸ Go Apômtau kêsôm gèdènj Mose gebe “Ômansanj moac njyclai tenj njakatu ma ôjac sa naèkô. Ma lau samob, tanj moac gènjac êsêac nanj, embe matenj ê

moacki tau, nanj sêmoa materj jali.”⁹ Amboac tonanj Mose kêmasanj moacki tenj ma gêjac sa jakêkô. Ma moac embe ênjac njac tenj, go njac tau mata ê moacki tau ma êmoa mata jali.

21:10-35 njamadinj tonec kêsa gamênj to malac samob, tanj lau Israel sêo lasê gêdênj tanj sêsêlênj sêmoa gamênj sawa nanj sa.*

22

Balak kêkalem Bileam

¹ Go lau Israel dêdi jasê nênj becobo kêkô Moabnênj gaboanj anja Jordan njamakenj ônênj kêkanônj malac Jeriko. ² Ma Sipor latu Balak gêlic gênj samob, tanj lau Israel sêgôm gêdênj lau Amor nanj. ³ Ma lau Moab têtêc lau Israel gebe lau taêsam njasec ma êsêac sêmoa tonênj njalêlôm njatutuc kêlêlêc su kêtû lau Israelnja. ⁴ Ma êsêac sêsôm gêdênj lau Midian nênj laumata gebe “Ojae, galoc lau Israel nênj tonj kapôênj oc sêniñ gênj samob, tanj gêc aêacnja nanj, su amboac bulimakao senj gégwanj anja kôm.” Ma Sipor latu Balak kêtû lau Moab nênj kinj gêdênj njasawa tonanj. ⁵ Ma enj kêsakinj lau jaenja gêdênj Beor latu Bileam, tanj gêngônj malac Petor, tanj gêc gamênj Amaunja anja bu Euprat njatali. Lau jaenja sebe sêkalem enj ma sêsôm gêdênj enj gebe “Ôlic acgom, lau-m tenj sêwi Aiguptu sinj sêmênj sêjam gamênj auc samucgenj mênjsênjônj sêkanônj aêac. ⁶ Amboac tonanj ômôênj sebenj mênjôpuc boa lau tônê êtu aênja, gebe lau tau njajanja sêlêlêc aê su. Embe ôpuc boa êsêac, oc moae jatôm, gebe jaku êsêac tulu ma jajanda êsêac e sêwi gamênj sinj, gebe aê kajalagac aôm embe ônam mec njac tenj, oc êtap mec njanô sa, ma embe ôpuc boa njac tenj, oc êtap kôpuc boa njanjanô sa amboac tonanjenj.”

⁷ Ma lau Moab to lau Midian nênj laumata dêdi ma sêkôc njôli Bileam eoc binj lasênja gêwiñ. Êsêac jasêo lasê dêdênj Bileam ma sêsôm Balaknê binj gêdênj enj. ⁸ Ma enj kêsôm gêdênj êsêac gebe “Anêc awiñ aê êndênj êmbêc tonec, go jasôm binj êndênj amac êtôm Apômtau êsôm êndênj aê.” Tec lau Moab nênj kasêga sêmoa sêwiñ Bileam. ⁹ Ma Anôtô gêdênj Bileam jakêsôm gebe “Asa lau sêmoa sêwiñ aôm.” ¹⁰ Bileam kêsôm gêdênj Anôtô gebe “Sipor latu Balak, lau Moab nênj kinj, kêsakinj binj tenj gêdênj aê gebe ¹¹ ‘Ôlic acgom lau-m tenj sêwi Aiguptu sinj sêmênj sêjam gamênj auc samucgenj. Amboac tonanj ômôênj mênjôpuc boa êsêac, moae jatôm, gebe janac sinj êndênj êsêac ma jajanda êsêac e sêwi gamênj sinj.’ ” ¹² Mago Anôtô kêsôm gêdênj Bileam gebe “Ôsêlênj ôwiñ êsêac atom ma ôpuc boa lau tau atom amboac tonanjenj, gebe aê gajam mec êsêac su.” ¹³ Gêdênj bêbêcgenj Bileam gêdi sa ma kêsôm gêdênj Balaknê kasêga gebe “Aêc amu ana nênj gamênj êtiam, gebe Apômtau gedec gebe aê jasêlênj jawiñ amac.” ¹⁴ Go lau Moab nênj kasêga dêdi jasêo lasê gêdênj Balak ma sêsôm gebe “Bileam gedec gebe êsêlênj êwiñ aêac êmênj.”

¹⁵ Tec Balak kêsakinj kasêga njagêdô kêtiam. Êsêac lau taêsam to lau towae sêlêlêc lau njamataja su. ¹⁶ Êsêac sêo lasê dêdênj Bileam ma sêsôm gêdênj enj gebe “Sipor latu Balak kêsôm binj tonec gebe ‘Ôndênj aê ômôênjmanj, gênj tenj êkô aôm auc atom. ¹⁷ Aê gabe jatoc aôm sa njanôgenj ma janjôm binj samob, tanj aôm ôsôm êndênj aê nanj, njanô êsa. Amboac tonanj ômôênj mênjôpuc boa lau tônê.’ ” ¹⁸ Mago Bileam gêjô Balaknê sakinjwaga awenj gebe “Silber to gold êsô Balaknê andu e mênjêc gebe êkênj êndênj aê, mago jatôm gebe janjêli aênjoc Apômtau Anôtô nê binj njagec atomanô. ¹⁹ Tagenj anêc awiñ aê êndênj êmbêc tonec, gebe jajala binj njagêdô, tanj Apômtau oc êsôm êndênj aê nanj.” ²⁰ Ma gêdênj gêbêc Anôtô gêdênj Bileam jakêsôm gêdênj enj gebe “Lau tonanj sêmênj gebe sêkôc aôm me. Amboac tonanj ôndi ma ôsêlênj ôwiñ êsêac. Mago ônjôm binj, tanj aê jajatu aôm nanjenj, njanô êsa.”

Anjela ma Bileamnê donji

²¹ Amboac tonanj Bileam gêdi gêdênj bêbêc kanucgenj. Enj kêpô ômbinjak kêsêp nê donji ma kêsêlênj gêwiñ lau Moab nênj kasêga. ²² Mago Apômtau têtac njandanj kêsa gêdênj enj

* 21:9: Horma njam gebe sesenj sêjaña.

gebe enj gêdi gêja. Ma Apômtaunê anjela kêkô intêna auc enj, tanj gêngôn donki njaô ma nê sakinwaga luagêc sêsêlên sêwiñ enj nanj. ²³ Donki gêlic Apômtaunê anjela kêkô intêna auc ma anjela kêmêgôm sinj namata tenj. Tec donki gêwi intêna sinj ma kêsêlên kêsêp kômîlêlôm. Tec Bileam gêjac enj gebe êmu êsa intêna êna êtiam. ²⁴ Go Apômtaunê anjela jakêkô intêna gasuc-gasuc, tanj kêsâ kôm wainja njalêlôm nanj, gebe tunjbôm kêkô intêna maken-maken. ²⁵ Donki gêlic Apômtaunê anjela, tec jagêjac tunjbôm namaken e kêkapiñ Bileam akainj tônj taminj tunjbôm, tec Bileam gêjac enj kêtiam. ²⁶ Go Apômtaunê anjela gêmunj gêja kêkô gamênj, tanj intêna nasawa kêtû sauñ nanj, ma nasawa tenj gebe donki êmônij êsa anô me gasêna gêc atom. ²⁷ Donki gêlic Apômtaunê anjela, go gêu tau kêsêp jagêc. Ma Bileam têtac njandanj kêsâ ma gêjac donki nja nê tôc. ²⁸ Go Apômtau gêña donki awasunj ma kêsôm gêdênj Bileam gebe “Aê gagôm asagenj gêdênj aôm, tec gôjac aê kêtû dim têlêac nec.” ²⁹ Bileam kêsôm gêdênj donki gebe “Aê gajac aôm gebe gôjam ôwê gêdênj aê. Aê gabe embe jakôc sinj tenj êsêp lemoc, oc janac aôm tomatêgenj.” ³⁰ Go donki kêsôm gêdênj Bileam gebe “Aê katu nêñ donki, tanj gêngôn njaô gedênj têngênj e mêngêdênj galoc me masi. Aênoc mêtê gebe jangôm aôm kwalec amboac tonec me.” Ma enj kêsôm gebe “Masi.”

³¹ Go Apômtau gêgôm Bileam mataanô kêpoa lasê e gêlic Apômtaunê anjela kêkô intêna to lêma kêmêgôm sinj namata. Ma enj gewec to gêu tau jagêc lanjônô gêdênj nom. ³² Go Apômtaunê anjela kêsôm gêdênj enj gebe “Aôm gôjac nêñ donki kêtû dim têlêac kêtû agenja. Ôlic acgom, aê tec gamênj gebe jakô aôm auc, gebe aê galic aôm kôsâ intêna keso. ³³ Donki gêlic aê ma gêjac jaê aê kêtû dim têlêac. Embe ênac jaê aê atom, oc janac aôm êndu binjanôgenj, ma donki tau oc êmoa mata jali.” ³⁴ Go Bileam kêsôm gêdênj Apômtaunê anjela gebe “Aê gagôm sec. Aê gajam kauc gebe kôkô intêna auc aê atom, Amboac tonanj embe ôlic sec, nanjo jamu jana êtiam.” ³⁵ Go Apômtaunê anjela kêsôm gêdênj enj gebe “Ôsêlên ôwiñ lau tau. Mago ôsôm binj tagênj, tanj aê oc jajatu aôm nanjenj.” Amboac tonanj Bileam kêsêlênj gêwiñ Balaknê kasêga.

Bileam agêc Balak

³⁶ Balak gênô Bileam gêmênj njawae, tec gêdi kêpuc enj tontônj gêja Moabnê malac, tanj gêc bu Amon njatali anja gamênj tau namadinj jaêcgenj nanj. ³⁷ Balak kêsôm gêdênj Bileam gebe “Aôm gôdênj aê gômôênj atom kêtû asagenja. Aê kakênj jaenj to kakalem aôm atom me. Aôm gobe aê oc katôm gebe jatoc aôm sa atom me.” ³⁸ Bileam gêjô enj awa gebe “Ôlic acgom, aê tec gadênj aôm gamênjac. Mago aê oc katôm gebe jasôm binj me masi. Aê oc jasôm binj tagênj, tanj Anôtô êkênj êsêp aocsunj nanjenj, lasê.” ³⁹ Go Bileam kêsêlênj gêwiñ Balak e sêo lasê Kiriât-Husot. ⁴⁰ Ma Balak kêkênj bulimakao to domba kêtû da ma kêsakinj njagêdô gêdênj Bileam to kasêga, tanj sêmoa sêwiñ enj nanj. ⁴¹ Ma gêdênj bêtêcgenj Balak kêkôc Bileam jakêpi Bamot-Bal. Anja ônê enj gêlic lau Israel nêñ gamênj becña njagêdôgenj.

23

¹ Ma Bileam kêsôm gêdênj Balak gebe “Ômboa altar 7 sa êtu aêña, go ôkênj-bulimakao kapoac 7 to domba kapoac 7 êndênj aê.” ² Balak gêgôm kêtôm Bileam kêsôm ma agêc sêkênj bulimakao kapoac tenj ma domba kapoac tenj kêtû daja gêsac altar 7 tau njaô kêtômgenj. ³ Ma Bileam kêsôm gêdênj Balak gebe “Ôkô ôwiñ nêñ daja, ma aê gabe jana. Moae Apômtau oc mênêlic aê. Ma binj, tanj enj êtôc êndênj aê nanj, oc janac miñ êndênj aôm.” Go enj kêpi lôc sawa tenj gêja.

Bileam gêjam mec lau Israel

⁴ Ma Anôtô mênêlic Bileam ma Bileam kêsôm gêdênj enj gebe “Aê gaboâ altar 7 sa ma kakênj bulimakao kapoac tenj ma domba kapoac tenj kêtû daja gêsac altar 7 njaô kêtômgenj.” ⁵ Ma Apômtau kêkênj binj kêsêp Bileam awasunj su, go kêsôm gêdênj enj gebe “Ômu ôndênj

Balak ôna ma ôsôm biñ tonec êndêñ en.” ⁶ Go Bileam gêmu gêdêñ Balak gêja ma Balak to lau Moab nêñ kasêga samob sêkô sêwiñ ênê daja. ⁷ Go Bileam gêôc awa sa ma kêsôm gebe “Lau Moab nêñ kiñ Balak kêkôc aê anga lôc oc kêpiña Aram gamêñ ma kêsôm gebe

‘Ômôêñ ôpuc boa Jakob êtu aêña.

Ômôêñ ônac jatu Israel.’

⁸ Mago aê japuc boa ñac, tañ Anôtô kêpuc boa en atom nañ, amboac ondocgeñ.

⁹ Gebe aê kakô lôc ñatêpôê ma galic en,

kakô gamêñ ñabau ma matoc gê en.

Lau-m ten, tê sêngôn nêñ ñasawa ten taunña nê,

sedec gebe sêngôn sêwiñ lau samuc.

¹⁰ Asa kêtôm gebe êsa Jakobnê kekop sa.

Asa kêtôm gebe êsa Israelnê lau ñator sa.

Aê jamac êndu jatôm lau gêdêñ

ma janac dabiñ ñoc lêñ êtôm êsêac sêjac dabiñ nêñman.”

¹¹ Go Balak kêsôm gêdêñ Bileam gebe “Aôm gôgôm aê amboac ondoc. Ôlic acgom, aê kakêñ biñ aôm gebe ôpuc boa ñoc ñacjo, mago galoc aôm gôjam mec êsêac.” ¹² Bileam gêjô en awa gebe “Amboac ondoc, aê tañoc wamu ma jasôm biñ, tañ Apômtau kêkêñ kêsêp aê aocsuñ nañ, atom me.”

¹³ Balak kêsôm gêdêñ en gebe “Mênôwiñ aê ma aêagêc tana gamêñ ten. Anga ônê aôm oc ôlic Israel, mago ôlic samucgeñ atom, ôlic ñagêdô, tañ mênkêsi aêacña nanen. Ma anga tônê ôpuc boa êsêac êtu aêña.” ¹⁴ Ma en gêwê Bileam kêpi dibwaganêñ kôm, tañ gêc lôc Pisga ñatêpôê nañ, gêja. Go en gêboa altar 7 sa ma kêkêñ bulimakao kapoac ten ma domba kapoac ten kêtû daja gêsac altar 7 tau ñaô kêtômgeñ. ¹⁵ Go Bileam kêsôm gêdêñ Balak gebe “Ôkô ôwiñ nêñ daja, ma aê najalic Apômtau anga lôc ñamaken ônêña.” ¹⁶ Ma Apômtau mênghêlic Bileam ma kêkêñ biñ kêsêp en awasuñ ma kêsôm gebe “Ômu ôndêñ Balak ôna ma ôsôm biñ tonec.” ¹⁷ Go Bileam gêmu gêdêñ Balak gêja ma Balak to lau Moab nêñ kasêga samob sêkô sêwiñ ênê daja. Ma Balak kêsôm gêdêñ en gebe “Apômtau kêsôm biñ amboac ondoc.” ¹⁸ Go Bileam gêôc awa sa ma kêsôm nê biñ tau gebe

“O Balak, ôndi ma ôñô biñ.

O Sipor latu, ôkêñ tañam aê.

¹⁹ Anôtô en ñamalac atom, gebe ênsau biñdansañ.

En ñamalac ten latu atom, gebe ênam nê biñ ôkwi.

Biñ, tañ en kêsôm nañ, gêgôm kêtû anô atom me.

Biñ, tañ en gêjac mata nañ, gêgôm ñanô kêsa atom me.

²⁰ Ôlic acgom, en kêjatu aê gebe janam mec.

En gêjam mec su, tec katôm, gebe janam mec tau ôkwi atom.

²¹ Gêñwapac ten gêc Jakob ñalêlôm atom,

ma ñakeso ten gêc Israel ñalêlôm atom amboac tonanen.

Nê Anôtô gêmôa gêwiñ en

ma lasê kêtañ kêtû ênê kiñña.

²² Anôtô, tañ gêwê en gêwi Aiguptu siñ nañ,

kêkêñ ñaclai gêdêñ en kêtôm bôcgabuñ ñajabo.

²³ Biñ beñña ten kêtôm gebe enen Jakob atom,

ma biñ sêpuc boaña ten enen Israel atom.

Galoc sêsôm kêpi Jakob to Israel gebe

‘Anôtô gêgôm gêñsêga kain ten.’

²⁴ Alic lau tau acgom. Êsêac têtôm lewe têna gêdi sa.

Êsêac têtôm lewe kêpuc tau gêdi kêkô.

En êlêwan tau atom e êniñ gwada su

ma ênom gwada, tañ gêjac nañ, ñadec.”

²⁵ Go Balak kêsôm gêdên Bileam gebe “Aôm kôpuc boa êsêac atom, tec ônam mec êsêac atom amboac tonanjen.” ²⁶ Bileam gêjô en awa ma kêsôm gêdên Balak gebe “Bin samob, tañ Anôtô kêjatu nañ, aê oc jangôm ñanô êsa. Aê kasôm bin tonec gêdên aôm me masi.”

²⁷ Balak kêsôm gêdên Bileam gebe “Ômôên acgom, aê gabe jawê aôm ôna gamên ten. Moae Anôtô oc êlic ñajam gebe aôm ôpuc boa êsêac êtu aêña anga ônê.” ²⁸ Go Balak gêwê Bileam kêpi lôc Peor ñatêpôê gêja. Anga ônê en gêlic gamên sawa. ²⁹ Ma Bileam kêsôm gêdên Balak gebe “Ômboa altar 7 sa êndên aê anga tonec ma ôkôc bulimakao kapoac 7 to domba kapoac 7.” ³⁰ Balak gêgôm kêtôm Bileam kêsôm ma kêkên bulimakao kapoac ten to domba kapoac ten kêtû daja gêsac altar 7 tau ñaô kêtômgen.

24

¹ Bileam gêlic gebe Apômtau gêlic ñajam, gebe ênam mec Israel, tec gêja kêtôm têm ñagêdô gebe êtap puc saña atom. En lanôanô gêdên gamên sawagen. ² En gêoc mataanô sa ma gêlic Israel sêngôn toton-toton têtôm nên gôlôacmôkêgen. Ma Anôtônê Ñalau mênkêpi en,

³ go gêoc awa sa ma kêsôm nê bin tau gebe

“Beor latu Bileam, ñac, tañ mata gêlac nañ, nê bin tonec.

⁴ Ñac, tañ gênô Anôtônê bin to gêlic gên, tañ Ñaniniñ Ñatau geoc lasê ma gêu tau jagêc tomata gêmôbgen atom nañ, nê bin tonec.

⁵ O Jakob, nêm becobo e ñajamanô.

O Israel, nêm gamên gônônna e ñajam êndu,

⁶ kêtôm gaboan tapa baliñ,

kêtôm kôm, tañ gêc bugala nañ,

kêtôm môsê, tañ Apômtau kêsê nañ,

kêtôm kaseda anga bu ñatali.

⁷ Êsêacnên kôm moña êpô lêna bu atom, gebe bu oc êpoac kôm ñalêlôm.

Êsêacnên kin kapôên kêlêlêc Agag su ma tetoc ênê gôlin kinna ñawae sa êlêlêc su.

⁸ Anôtô, tañ gêwê en gêwi Aiguptu sin nañ, kêkên ñaclai gêdên en kêtôm bôcgabuñ tojabo.

En oc êndanôn lau tomôkê-tomôkê, tañ têtû ênê ñacjo nañ,

ma oc êtuc nên ñatêkwa e popoc-popocgen,

ma nê sôb oc esenjen nên ñacjo.

⁹ En kêluñ tau gêc kêtôm lewe,

kêtôm lewe têna. Asa gebe êkalom e êndi sa.

Ma ñac, tañ êpuc boa aôm nañ, êtap êpuc boa aôm ñagêjô sa.”

¹⁰ Go Balak têtac ñandan kêsâ gêdên Bileam, tec kêtuc lêma kêpi tau ma kêsôm gêdên Bileam gebe “Aê kakalem aôm, gebe ôpuc boa ñoc ñacjo, mago aôm gôjam mec êsêac kêtû dim têlêc. ¹¹ Ôêc su, ômu ôna nêm gamên. Aê gabe jatoc aôm sa, mago Apômtau tau kégamiñ aôm waem.” ¹² Bileam gêjô en awa gebe “Aê kasôm gêdên nêm lau jaenña, tañ kôsakin dêdên aê sêmên nañ, su gebe ¹³ ‘Silber to gold embe êsô Balaknê andu e mênêc,

gebe êkên êndên aê, mago jatôm gebe jangêli Apômtaunê bin atom. Aê oc jangôm sec to ñajam êtôm ñoc ñalêlôm êkac aêña jatôm atom amboac tonanjen. Aê jasôm bin tagen, tañ Apômtau kêsôm nanjen.’ ¹⁴ Ma galoc jamu jandên ñoc lau jana êtiam. Amboac tonan ômôên gebe jasôm bin, tañ lau tônê sêngôm êndên nêm lau êtu ñamu nañ, lasê êndên aôm.”

¹⁵ Ma Bileam gêoc awa sa ma kêsôm nê bin tau gebe

“Beor latu Bileam, ñac, tañ mata gêlac nañ, nê bin tonec.

¹⁶ Ñac, tañ gênô Anôtônê bin to kêjala Lôlôc Ñatau nê kauc ma gêlic gên,

tañ Njaniniñ Njatau geoc lasê nan,
e gêu tau jagêc tomata gêmôbgeñ atom nan, nê biñ tonec.

¹⁷ Aê galic ñac tau, mago gêmôa galoc atom.

Matoc gê eñ, mago gêmôa ñagala atom.

Utitalata teñ oc mênêpi anğa Jakobnê,
ma tôc gôlinğa teñ mênêsa anğa Israelnê.

Ma tôc tau êtuc lau Moab teñbelen
to êku Set latui samob tulu.

¹⁸ Gamên Edom oc êtu ênê gêñ,
ma eñ êjanço nê ñacjo Seir nêñ gamên su,
ma Israelnê ñaclai êsa.

¹⁹ Jakob ênam gôlin nê ñacjo ma enseñ lau,
tañ sêsêp siñ sawa nan su.”

²⁰ Gêdên tañ Bileam gêlic lau Amalek nan, gêôc awa sa ma kêsôm nê biñ tonec gebe
“Amalek kêtû lau tomôkê-tomôkê samob nêñ ñamata,
mago êtu ñamu eñ oc ênaña.”

²¹ Gêdên tañ eñ gêlic lau Kain nan, eñ gêôc awa sa ma kêsôm nê biñ tonec gebe
“O Kain, nêñ gamên, tañ gônğon nan, ñajana.

Aôm gôjac nêñ sac gêsac poc kapôên ñaô.

²² Mago ñacjo oc senseñ Kain su.

Têm kédabiñ, go lau Asur sêwê aôm naônğon kapoacwalô.”

²³ Bileam gêôc awa sa kêtiam ma kêsôm nê biñ tonec gebe
“Ojae, Anôtô embe êngôm biñ tonec ñanô êsa,
asa oc êmôa mata jali.

²⁴ Wañ oc êmên anğa Kitim, ma êsêac oc sêkônin Asur to Eber tôn.

Ma êsêac oc sênaña amboac tonanğen.”

²⁵ Go Bileam gêdi ma gêc gêmu gêja nê gamên. Ma Balak gêc kêsa nê intênaña gêja
amboac tonanğen.

25:1–27:11 Năsêbu tonec ñamin amboac tonec gebe Anôtô kêpuc boa sakin Balğa ma
kêkên ñagêjô gêdên lau, tañ sêjam sakin anôtô jaba tonan. Mose kêsa lau Israel nêñ
ñacwaga toôlin walôña sa ma gêjac sam nom, tañ Anôtô gêjac mata gêdên lau Israel nan,
gêdên gôlôacmôkê kêtôm ñacwaga tonan nêñ nambagen. *

27

Mose kêjalin Josua sa gebe êjô eñ su

¹² Ma Apômtau kêsôm gêdên Mose gebe “Ôpi lôc Abarim ônamañ ma ôsala gamên, tañ
kakên gêdên lau Israel nan. ¹³ Embe ôlic gamên tau su, go naôwiñ nêñ lau amboac têwam
Aron jagêwiñ êsêac. ¹⁴ Biñ tonec êtap amagêc sa gebe tañempêc anğa gamên sawa Sin.
Gôlôac sêli awen sa gêdên aê, ma amagêc akô êsêac lanğonnêmña ma awa aê sa anğa bu
gebe aê ñac dabuñ nec atom.” Bu tau bu Meriba anğa gamên sawa Sin ñamalac Kades.

¹⁵ Ma Mose kêsôm gêdên Apômtau gebe ¹⁶ “Aê jateñ Apômtau, gêñ mateñ jali samob
nêñ awenjaô ñaAnôtô, gebe êjalin ñac teñ sa gebe ênam gôlin gôlôac. ¹⁷ Nac tau êsô-êsa
êmuñ êsêac ma êwê êsêac sêsô-sêsa, gebe Apômtaunê gôlôac tau têtôm toñ dombaña, tañ
ñacgejob masi nan, atom.” ¹⁸ Apômtau kêsôm gêdên Mose gebe “Ôkôc Nun latu Josua. Eñ
ñac toÑalau ma u lêmam ênsac eñ. ¹⁹ Ôwê eñ naêkô dabuñwaga Eleasar to gôlôac samob
lanğonnêm ma ôsakin eñ lau samob sêlic. ²⁰ Ôkên nêñ ñaclai ñagêdô elom eñ, gebe lau
Israel nêñ gôlôac samob tañeñ wamu eñ. ²¹ Eñ naêkô dabuñwaga Eleasar lanğonnêm gebe
êtu kênac Urim gebe êtap Apômtaunê taê gêjam sa. Josua êjatu ma Israel nêñ gôlôac samob

* 24:25: Agag, ôlic Sam 1. 15:8-33.

sêsô-sêsa sêwiñ en.”²² Mose gêgôm biñ, tañ Apômtau kêjatu nañ, ñanô kêsa ma kêkôc Josua to gêwê en jakêkô dabuñwaga Eleasar to gôlôac samob lañônñem²³ ma gêu lêma gêsac en to kêsakiñ en kêtôm Apômtau kêsôm gêjam Mose awa.

28:1–36:13 Biñ tokaiñ-tokaiñ kêsêp môkêlatu tonec. Biñ tenj gebe da to daja, tañ gêjac om to têt toê-toê ñawae nañ. Biñ tenj kêkanônj lauonênj lêtj têtôc lemenña. Môkêlatu tenj gêjac miñ kêpi Israel sêjac siñ gêdênj lau Midian ma sêku êsêac tuluña. Ruben agêc Gad nêj gôlôac ma Manasenê gôlôac ñamakenj têtj wakac anga bu Jordan ñagamênj gêmu oc kêpiña ñamiñ kêsêp môkêlatu tenj. Môkêlatu tenj kêsa gamênj to malac, tañ lau Israel sêo lasê to sêlêwanj tañj gêdênj sêwi Aiguptu siñ e sêo lasê gamênj Kanaan nañ, sa tomalagenj. Môkêlatu ñagêdô gêwa gamênj Kanaan ñamadiñ sa ma kêmasañ lêtj sênac sam nom êndênj gôlôacmôkê ñagêdônja. Biñ ñamuña kêmasañ biñ sêmêtôc lauña to biñ nomlênsêmña.*

* 27:23: Urim kêtj lau Israel nêj kapoac.

Daiteronomi

BINJSU NAKÛNINŅA NABUKU

GêdêŅ taŅ lau Israel nêŅ intêna gamêŅ sawaŅa kêdabinŅ gebe ênac pep naŅ, êsêac sêô lasê lau Moab nêŅ gamêŅ ma sêmoa tonanŅ. Êsêac sêsaê gebe selom bu Jordan ma nasêsa gamêŅ Kanaan ma sêjaŅgo su. GêdêŅ Ņasawa tonanŅ Mose gêjac biŅsu to gêjam mêtê nê lau ma ênê biŅ tonanŅ kêsêp buku Daiteronomi tonec.

Buku tau Ņasêbu aclê gêc awê gebe

1. Mômêlatu 1-4 Mose gêjac miŅ kêpi gêŅsêga, taŅ lau Israel sêsaê gêdêŅ taŅ sêwi Aiguptu siŅ e mênŅsêsa MoabnêŅ gamêŅ naŅ. EŅ gêjac biŅsu nê lau gebe taêŅ ênam Anôtô gêwê êsêac aŅga gamêŅ sawa tec taŅeŅ wamu eŅ to sêsô eŅ Ņalabu.
2. Mômêlatu 5-28 Mose gêwa biŅsu lemeŅlu ŅakôninŅa sa. EŅ gêlêŅ biŅ lau kêtû biŅsu ŅamataŅa ma gêjac biŅsu lau gebe sênam sakiŅ Apômtau taugenŅ. EŅ taê gêjam biŅsu toê-toê Ņagêdô, taŅ ênam gôliŅ lau Israel nêŅ lêŅ aŅga gamên. taŅ Anôtô gêjac mata gêdêŅ êsêac naŅ, amboac tonanŅeŅ.
3. Mômêlatu 29-30 Mose gêlêŅ biŅ lau gebe taêŅ ênam poac, taŅ Anôtô kêmoatiŅ gêdêŅ êsêac naŅ, Ņam ma kêjatu êsêac gebe sêlôc êtu tôŅ gebe sêŅgôm biŅ tau Ņanô êsa.
4. Mômêlatu 31-34 Mose gêjam mec Josua gebe êjô eŅ su ma êtu Anôtônê lau nêŅ kasêga. Mose gêjam wê teŅ ma kêlambiŅ Anôtô gebe eŅ Ņac ŅaŅêŅgosu. Su, go gêjam mec IsraelnêŅ gôlôacmôkê ma gêmac êndu aŅga MoabnêŅ gamêŅ, taŅ gêc bu Jordan ŅagamêŅ gêmu oc kêpiŅa.

Buku tau Ņalôtêna towae tonec gebe Anôtô têtac gêwiŅ nê lau, taŅ kêjaliŅ êsêac sa naŅ, ma gêjam êsêac sa to gêjam mec êsêac. Nê lau taêŅ ênam biŅ tonanŅ ma têtac êwiŅ to taŅeŅ wamu eŅ gebe sêmoa mateŅ jali ma têtap Anôtônê moasiŅ sa ŅapaŅ.

ŅamadiŅ towae tau gêc 6:4-6. Apômtau Jesu kêsam Ņalô dabuŅ tonec gebe BiŅsu kapôêŅ kêlêlêc Ņagêdô su. BiŅsu tau gebe “Têmtac êwiŅ Apômtau, aômŅêm Anôtô, tonêŅ Ņalêlôm samuc ma nêŅ katôm samuc ma nêŅ Ņaclai samuc êwiŅ eŅgeŅ (Mat 22:37).”

Mose kêsôm Apômtaunê biŅ, taŅ gêjac mata aŅga Horeb naŅ, lasê kêtiam

¹ BiŅ tonec Mose kêsôm gêdêŅ lau Israel samob aŅga Jordan ŅamakeŅ ônêŅa gêdêŅ taŅ sêmoa gamêŅ sawa Araba, taŅ gêc gamêŅ Paran to Topel ma Laban to Hesarot ma Disahab Ņasawa kêkanônŅ gamêŅ Sup naŅ. ² TasêlêŅ aŅga lôc Horeb tasa intêna lôc SeirŅa e taô lasê malac Kades-Barnea Ņasawa kêtôm bêc 11. ³ Ma gêdêŅ jala kêtû 40 ŅaajônŅ 11 Ņabêc ŅamataŅa Mose kêsôm biŅ samob, taŅ Apômtau kêjatu eŅ naŅ, lasê gêdêŅ lau Israel. ⁴ GêdêŅ taŅ Apômtau kêku kiŅ AmorŅa Sihon, taŅ gêŅgônŅ Hesbon ma kiŅ BasanŅa Og, taŅ gêŅgônŅ Astarot to EdriŅa naŅ, tulu. ⁵ AŅga gamêŅ MoabŅa, taŅ gêc Jordan ŅamakeŅ ônêŅa naŅ, Mose gêjac m gebe êwa biŅsu tonec sa gebe ⁶ “Apômtau, aêacnêŅ Anôtô, kêsôm gêdêŅ aêac aŅga lôc Horeb gebe ‘Amac amoa lôc tonec kêtômŅac. ⁷ Andi ma anac têku nêŅ lêŅ êtiam ma asêlêŅ ana lau Amor nêŅ gamêŅ Ņabau to êndêŅ êsêacnêŅ lau jabaŅŅa, taŅ sêŅgônŅ Araba ma gamêŅ Ņabau to gaboanŅ ma Negeb to gwêctali ma gamêŅ Kanaan to Lebanon e êndêŅ bu kapôêŅ Euprat naŅ. ⁸ Alic acgom, aê kakêŅ nom tonanŅ gêdêŅ amac sugac. Asô ana ma akôc ma awê kaiŅ nom, taŅ Apômtau kêtôc lêma ma gêjac mata gêdêŅ amac tamemi, gêdêŅ Abraham agêc Isak ma Jakob gebe êkêŅ êndêŅ êsêac to nêŅ wakuc, taŅ têndaŅguc êsêac naŅ.’”

1:9-3:39 Mose taê gêjam gêŅsêga Ņagêdô, taŅ kêsa gêdêŅ taŅ lau Israel sêwi lôc Sinai siŅ jasêwê sêmoa gamêŅ sawa naŅ.

4

Mose gêjac biñsu lau Israel gebe tañeñ wamu Anôtônê biñ

¹ Go Mose kêsôm kêtiam gebe “O Israel, galoc akêñ tañem ñagôliñ to biñsu, tañ jandôn êndên amac nañ, ma anğôm ñanô êsa gebe amoa matem jali ma asa gamêñ, tañ Apômtau, amac tameminêñ Anôtô gebe êkêñ êndên amac nañ, ana ma awê kain gamêñ tau êtu nêñ gamêñ. ² Anac têku biñ, tañ aê kajatu amac nañ ñateñ atom to akôc ñalô teñ su atom amboac tonanğeñ. Anğôm Apômtau, amacnêñ Anôtô, nê biñsu, tañ kajatu amac nañ, ñanô êsa. ³ Amac taôm alic gêñ, tañ Apômtau gêgôm anğa Bal-Peor nanğac. Lau samob, tañ sêsap Bal anğa Peorña tôn nañ, Apômtau, amacnêñ Anôtô gesen êsêac su anğa amac ñalêlôm. ⁴ Mago amac, tañ asap Apômtau, amacnêñ Anôtô, tôn ñajana nañ, tec amoa matem jali e mênğedên galoc. ⁵ Alic acgom, aê kadôn ñagôliñ to biñsu gêdên amac kêtôm Apômtau, aênoc Anôtô, kêjatu aê, gebe amac anğôm ñanô êsa anğa gamêñ, tañ oc asa gebe awê kain êtu amacnêñ gamêñ nañ. ⁶ Amboac tonan ajop biñsu tau ñapep ma anğôm ñanô êsa, gebe biñsu tonan êwaka amacnêñ kauc to nêñ ajala mêtêña sa êndên tentenlatu sêlic. Êsêac embe sênô ñagôliñ samob tonan ñai, oc sêsôm gebe ‘Lau-m kapôên tonan êsêac lau tokauc ma lau sêjala mêtêña biññanôgoc.’ ⁷ Biññanô, lau-m kapôên ondoc oc nêñ anôtô gêmoa êsêac ñagala kêtôm Apômtau, aêacnêñ Anôtô, gêmoa aêac ñagala gêdên têm samob, tañ awen gêjac en nañ. ⁸ Ma lau-m kapôên ondoc oc têtap ñagôliñ to biñsu gêdên sa, kêtôm biñsu samob, tañ ocsalô tonec kakêñ gêdên amac nañ.

Israel taên ênam biñ samob, tañ kêsa anğa lôc Horeb nañ

⁹ “Mago ôlic taôm to ojop katôm ñapep. Ôliñ biñ, tañ gôlic ña matamanô nañ, siñ atom, ma taêm ênam biñ tonan êtôm bêc ômoa matam jaliña samob. Ônac miñ biñ tau êndên nêñ gôlôac to nêñ gôlôacnêñ gôlôac. ¹⁰ Gêdên bêc, tañ kôkô Apômtau, aômñêñ Anôtô, lanônênña anğa Horeb nañ, Apômtau kêsôm gêdên aê gebe ‘Ôkac lau sa dêndên aê sêmên gebe jakêñ êsêac sênô ñoc biñ ma jandôn êsêac gebe têtêc aê êtôm bêc samob, tañ sêmoa mateñ jali anğa nom nañ, ma têndôn biñ tau êndên nêñ gôlôac amboac tonanğeñ.’ ¹¹ Ma amac tec atu gasuc jaakô lôc ñalabu. Ma ja gelom anğa lôc tau e jagêdên undambê, tañ ñakesec to tao ma gêsunbôm kêkôm auc nañ. ¹² Go Apômtau awa kêsa gêdên amac anğa ja ñalêlôm. Amac anô biñ ñakicsêa, mago alic ñanô atom, anô awagen. ¹³ Ma en geoc nê poac lasê gêdên amac ma kêjatu amac, gebe ajop. Poac tau biñsu 10, tañ en keto kêsêp poc tapa luagêc. ¹⁴ Ma Apômtau kêjatu aê gêdên bêc tonan gebe jandôn ñagôliñ to biñsu êndên amac, gebe anğôm biñ tau ñanô êsa anğa gamêñ, tañ oc asa ana nañ, gebe awê kain êtu amacnêñ gamêñ.

Lau Israel sejop taun êndên anôtôi jaba

¹⁵ “Amboac tonan ajop taôm ñapep. Gêdên bêc, tañ Apômtau awa kêsa gêdên amac anğa ja ñalêlôm anğa Horeb nañ, amac alic ñanô teñ atom. ¹⁶ Amboac tonan alic taôm gebe anğôm biñ alôb-alôb ma asap gêñ tokain-tokain ñakatu êtu taômña atom. Asap gwam ñac me awê ñakatu atom. ¹⁷ Asap bôc nomña to moc, tañ gêlôb gêmoa umbon ñalabu nañ, ñateñ ñakatu atom. ¹⁸ Asap gêñ, tañ kêgalab gêmoa nom nañ, to i, tañ gêmoa bu nom ñalêlômña nañ, ñateñ ñakatu atom. ¹⁹ Ma embe ôc matamanô sa e ôlic oc to ajôn ma utitalata ma undambê ñagêlôn samob, go êlêtôm aôm e oteñ mec to ônam sakin gêñ tau atom. Apômtau, aômñêñ Anôtô, kêkêñ gêñ tau gêdên lau samob, tañ sêmoa umbon ñalabu nañ, sêwê kain. ²⁰ Mago Apômtau kêkôc amac ma gêwê amac asa anğa Aiguptu, tañ kêtun amac kêtôm ja geñ ki gêwê nañ, amên, gebe atu en taugen nê lau, kêtôm tañ amoa e gêdên galoc. ²¹ Ma Apômtau têtac ñandan gêdên aê kêtun amacña. En kêtôc lêma ma kêsôm kêtun tôn gebe aê jalom bu Jordan atom ma jasa gamêñ ñajam, tañ Apômtau, amacnêñ Anôtô, gebe êkêñ êndên amac êtu nêñ nomlênsêm nañ atom. ²² Tec aê jamac êndu anğa gamêñ tonec, jalom Jordan atom. Amac taômğeñ alom e awê kain gamêñ ñajam tau êtu amacnêñ gamêñ.

²³ Amboac tonan ajop taôm ma alij poac, tañ Apômtau, amacnêm Anôtô, kêmoatinj gêdên amac nan, sij atom. Asap gêñ tokainj-tokainj ñakatu atom, Apômtau, amacnêm Anôtô, gêjac jao gebe anjom atom. ²⁴ Gebe Apômtau, aômnnêm Anôtô, en ja êndanjac gêñña, en Anôtô, tañ gêjam lêmuj nê gêñ, gebe têtac êwiñ en taugenj.

²⁵ “Amac embe akac gôlôac to gôlôacnênj gôlôac lasê to atu wakac anja gamênj tônê ma embe asap gêñ tokainj-tokainj ñakatu êtu gwam to anjom gêñ, tañ Apômtau, amacnêm Anôtô, êlic amboac gêñ alôb-alôb nan, e êngôm en têtac ñandanj êsa, ²⁶ go ocsalô tonec jakalem lau undambê to nom sênô gebe amac malemmê wenj tagen anja gamênj, tañ êtu amacnêm gamênj êndênj tañ alom bu Jordan nan. Amac oc amoa gamênj tau ñasawa baliñ atom, oc ananja samucgenj. ²⁷ Ma Apômtau êsa amac êlij-êlij asêp lau tomôkê-tomôkê ñalêlôm. Ma amac, tañ Apômtau kêpalip amac asêp lau tomôkê-tomôkê ñalêlôm nan, nêm lau ñapopocgenj oc gacgenj sêmoa lau tomôkê-tomôkê ñasawa. ²⁸ Ma anja tônê oc anam sakinj anôtôi, tañ ñamalac lemenj sêsap kêsêp ka to poc nan. Anôtôi tonanj sêlic gamênj atom, sênô binj atom, senj gêñ atom, sênju gêñ ñamalu atom. ²⁹ Mago anja lau tomôkê-tomôkê ñalêlôm aôm oc onsom Apômtau, aômnnêm Anôtô. Ma aôm embe onsom en tonêm ñalêlôm samuc ma nêm katôm samuc, oc ôtap en sa. ³⁰ Êndênj bêc ñamu embe gêñwapac samob êpi aôm e ôpô lêna ñanô, go ômu ôndênj Apômtau, aômnnêm Anôtô, ôna ma tañam wamu en awa. ³¹ Gebe Apômtau, aômnnêm Anôtô, en Anôtô taê walôña. En oc êwi aôm sij to ensenj aôm su ma êlij poac, tañ kêmoatinj gêdênj tamemi to kêtôc lêma nan, sij atom.

³² “Ôkip têm, tañ gêjaña su to gêmuj aôm nan, ñabinj sa acgom. Ônac m êndênj bêc Anôtô kêkênj ñamalac sêmoa nom nan ma ôtu kênac lau, tañ sênjônj umbonj ñalabu ñamakenj tonecña e êndênj ñamakenj tônênja nan, gebe gêñsêga amboac tonec oc kêsa ma lau sênô binj tenj amboac tonec ñawae su me masi. ³³ Lau-m tenj sênô Anôtô awa kêsa anja ja ñalêlôm gêmênj kêtôm aôm gônô, ma sêmoa matenj jali me. ³⁴ Me anôtô tenj gêmoa, tañ kêsaê gebe naêjanjo lau-m tenj su anja lau-m tenj ñalêlôm êtu en taña ma kêsaê êsêac to gêgôm gêñtalô ma gêñsêga to gêjac sij ña lêma ñajaña, tañ kêmetôc nan, ma kêtakê êsêac ña gêñwapac kainj tenj kêtôm Apômtau, amacnêm Anôtô, gêgôm kêtû amacña anja Aiguptu, amac taôm matemanô alic nan, me. ³⁵ Enj kêtôc binj samob tonanj gêdênj aôm, gebe ôjala gebe Apômtau en Anôtô binjnanôgenj, ma anôtô tenj gêmoa gêwiñ atomanô. ³⁶ Enj kêkênj aôm gônô en awa kêsa anja undambê gebe êndônj aôm ma kêkênj aôm gôlic ênê ja kapôênj anja nom to gônô ênê binj kêsa anja ja ñalêlôm. ³⁷ Enj têtac gêwiñ aôm tamami to kêjalij êsêacnênj wakuc sa, ma gêwê aôm kôsa anja Aiguptu gômôênj. Enj tau gêmoa gêwiñ aôm ma gêgôm gêñ tonanj ña nê ñaclai kapôênj. ³⁸ Enj kêjanda lau-m kapôênj-kapôênj to ñajaña sêlêlêc aôm su gêmuj aôm, gebe êwê aôm ôsa êsêacnênj gamênj ôna ma êkênj gamênj tau êtu nêm nomlênsêm, kêtôm tec gêc galoc nec. ³⁹ Amboac tonanj ocsalô tonec ôjala ma taêm ênam binj tau ênêc nêm ñalêlômgenj gebe Apômtau taugenj en undambê to nom ñaAnôtô. Anôtô tenj gêmoa atom. ⁴⁰ Kêtû tonanña aôm ôngôm ênê ñagôlij to biñsu, tañ ocsalô tonec kajatu aôm nan, ñanô êsa gebe aôm to nêm gôlôac, tañ sêndanjac aôm nan, amoa ñajam to anjônj ñasawa ñênjenj anja gamênj, tañ Apômtau, aômnnêm Anôtô, êkênj êndênj aôm endenj tôngenj nan.”

4:41–5:33 *Ñasêbu tonec teto malac, nanj sêsam têtû malac sê lamunja anja Jordan ñamakenj oc kêpiña nan, ñaê, go têdênanj Biñsu Lemenju ñakônijnja kêtiam (alic Eksodus 20).*

6

Biñsu towae

¹ Go Mose kêsôm gebe “Biñsu to ñagôlij ma jatu tau, tañ Apômtau, amacnêm Anôtô kêjatu aê, gebe jandônj êndênj amac gebe anjom ñanô êsa anja gamênj, tañ alom ana gebe awê kainj êtu amacnêm gamênj nan, tonec. ² Gebe aôm ma latômi to dêbômi atêc Apômtau, aômnnêm Anôtô, ma anjom biñsu to ñagôlij samob, tañ kajatu amac nan, ñanô êsa êndênj

nêm têm amoa matem jaliņa, gebe anğôñ ñasawa ñêngeñ anğa nom. ³ Amboac tonañ amac lau Israel, anğ biñsu tau to anğôm ñanô êsa ñapep, gebe amoa ñajamgeñ ma atu taêsam anğa gamêñ, tañ su to lêp keselen nañ, êtôm tañ amac tameminêñ Anôtô gêjac mata gêdêñ amac nañ.

⁴ “O Israel, ôkêñ tañammañ. Apômtau, aêacnêñ Anôtô, eñ Apômtau tageñ. ⁵ Têmtac êwiñ Apômtau, aômnêm Anôtô, tonêm ñalêlôm samuc ma nêm katôm samuc ma nêm ñaclai samuc. ⁶ Ma oto biñ, tec galoc jajatu aôm nec, êsêp nêm ñalêlôm. ⁷ Ôndôn biñ tau êndêñ nêm gôlôac ma embe ôlêwan taôm ôngôn nêm andu me ôsêlêñ ômoa intêna me êndêñ noc ônêc bêc to ôndi saña nañ, ôsôm biñ tau ñakôninña amboac tonanğeñ. ⁸ Ôkic biñ tau tôn êpi lêmam êtu ñabelo to ombec biñ tau êtôm ñatalô. ⁹ Oto biñ tau êpi nêm andu ñasagințêkwa sacgêdôña to êpi nêm katam tau.

¹⁰ “Êndêñ tañ Apômtau, aômnêm Anôtô, êwê aôm naô lasê gamêñ, tañ eñ kêtôc lêma gêdêñ tamami Abraham agêc Isak ma Jakob gebe êkêñ êndêñ aôm nañ, ma êkêñ malac kapôêñ to ñajam, tañ aôm kôkwê atom nañ, ¹¹ ma êkêñ andu toawa tokaiñ-tokaiñ, tañ aôm kotoc gêc andu tau atom nañ, ma êkêñ kôm wain to katêkwiña, tañ aôm kôsê atom nañ, ma êndêñ tañ ôniñ gêñ tau e êôc aôm tôn nañ, ¹² Ojop taôm gebe ôliñ Apômtau siñ atom, gebe eñ tec gêwê aôm kôsa anğa gamêñ Aiguptuña, tañ kêtôm andu kapoacwalôña nañ, gômôêñ. ¹³ Ôtêc Apômtau, aômnêm Anôtô, to ônam sakiñ eñ ma ôtôc lêmam ña ênê ñaê. ¹⁴ Andanğuc lau tomôkê-tomôkê, tañ sêgi amac auc nañ, nêñ anôtôi jaba atom, ¹⁵ gebe Apômtau, amacnêm Anôtô, tañ gêmoa amac ñalêlôm nañ, gêjam lêmuñ nê lau, gebe têtac êwiñ eñ taugen. Embe andanğuc anôtôi jaba, oc Apômtau, amacnêm Anôtô, têtac ñandan êsa êndêñ amac e enseñ amac su anaña anğa nom.

¹⁶ “Ansaê Apômtau, amacnêm Anôtô, amboac asaê eñ anğa Masa nec atom. ¹⁷ Anğôm Apômtau, amacnêm Anôtô, nê biñsu to ñagôliñ ma jatu, tañ kêjatu amac nañ, ñanô êsa. ¹⁸ Ma ôngôm gêñ gêdêñ to ñajam ênac Apômtau mataanôgeñ ômoa ñajamgeñ ma ôsa gamêñ ñajam ôna gebe ôwê kaiñ êtu aômnêm gamêñ êtôm Apômtau kêtôc lêma, gebe êkêñ êndêñ tamami. ¹⁹ Eñ êjanda nêm ñacjo êmuñ aôm êtôm eñ tau gêjac mata.

²⁰ “Embe latôm êtu kênac aôm êtu ñamu gebe ‘Biñsu to ñagôliñ ma jatu, tañ Apômtau, aêacnêñ Anôtô, kêjatu amac nañ, ñam amboac ondoc,’ ²¹ go ôsôm êndêñ latôm gebe ‘Aêac atu Paraonê sakiñwaga, ma Apômtau gêwê aêac ña lêma ñajana asa anğa Aiguptu amêñ. ²² Ma Apômtau kêtôc gêñtalô to gêñsêga kapôêñ, tañ kêtakê lau Aiguptu ma Parao to nê gôlôac samob gêdêñ aêac matenjanô alic. ²³ Mago eñ gêwê aêac asa anğa ônê amêñ, gebe êkêñ aêac naaô lasê gamêñ, tañ kêtôc lêma gêdêñ tamenji, gebe êkêñ êndêñ aêac nañ. ²⁴ Ma Apômtau kêjatu aêac gebe danğôm ênê biñsu samob tonec ñai ñanô êsa to tatêc Apômtau, aêacnêñ Anôtô, gebe tamoa ñajam ñapan ma eñ ejop aêac tamoa maten jali êtôm tec galoc tamoa nec. ²⁵ Ma aêac embe danğôm biñsu samob tonañ ñanô êsa e ñapepgeñ takô Apômtau, aêacnêñ Anôtô, lanğônêmña êtôm tec kêjatu aêac nec, go tatu lau gêdêñ.’

7

Anôtônê lau dabuñ

¹ “Êndêñ tañ Apômtau, aômnêm Anôtô, êwê aôm ô lasê gamêñ, tañ galoc kopen gômoa nañ, gebe ôwê kaiñ êtu aômnêm gamêñ nañ, eñ oc êjanda lau tomôkê-tomôkê êmuñ aôm. Eñ êjanda lau-m 7, tañ nêñ namba to ñaclai kêlêlêc aômnêm su nañ, lau Het to Girgas ma Amor to Kanaan ma Peres to Hib ma Jebus. ² Ma êndêñ tañ Apômtau, aômnêm Anôtô, êkêñ êsêac sêsêp aôm lêmam ma aôm ôku êsêac tulu nañ, onseñ êsêac su samucgeñ sênaña. Ômoatiñ poac ôwiñ êsêac to taêm walô êsêac atomanô. ³ Ômansañ biñ awê to ñac sênam taunña ôwiñ êsêac atom. Ôkêñ latômio sênam êsêac latunji atom to ôkôc êsêac latunjo sênam aôm latômi atom. ⁴ Gebe êsêac oc sênam latômi ôkwi e sêndanğuc aê êtiam atom ma sênam sakiñ anôtôi jaba. Embe amboac tonañ, go Apômtau têtac ñandan êsa êndêñ amac e enseñ

amac su anaja seben. ⁵ Anjom êsêac amboac tonec gebe ansej nêj altar su to atuc nêj alêpoc popoc ma asap nêj gwam tulu to akêj nêj anôtôi jaba nêj nakatu êsa ja êni su.

⁶ “Gebe amac atu Apômtau, amacnêm Anôtô, nê lau dabuj. Apômtau, amacnêm Anôtô, kêjaliñ amac sa anja lau tomôkê-tomôkê nomja samob, gebe atu enj taugen nê lau. ⁷ Apômtau têtac gêwiñ amac to kêjaliñ amac sa kêtû nêm namba kapôênj kêlêlêc lau-m ñagêdô nêj suja nec atom. Masi, amacnêm namba saujanô kêlêlêc lau tomôkê-tomôkê samob nêj su. ⁸ Apômtau gêwê amac ña lêma ñajaja asa amêj ma kêgaboac amac su anja andu kapoacwalôña to anja kinj Aiguptuña Parao lêma, gebe enj têtac gêwiñ amac ma gêgôm binj, tañ kêtôc lêma gêdêj amac tamemi nañ, ñanô kêsa. ⁹ Amboac tonaj ajala gebe Apômtau, amacnêm Anôtô, enj Anôtô ñanô. Enj Anôtô ñañêj, tañ kêsap nê poac tôj ma têtac gêwiñ êsêac, tañ têtac gêwiñ enj ma sêmansañ ênê binjsu nañ, oc êmoasiñ êsêac gôlôac to gôlôac ñêngeñ êna. ¹⁰ Mago Anôtô êkêj ñagêjô êndêj êsêac, tañ têtac gedec enj nañ, êpi êsêac tauñ ôliñ ma ensej êsêac su. Enj ê lau, tañ têtac gedec enj nañ, nêj binj tôj atom. Masigoc, êkêj ñagêjô êpi êsêac tauñ ôliñ solopgeñ. ¹¹ Amboac tonaj ôngôm binjsu to ñagôliñ ma jatu, tañ galoc kajatu aôm nañ, ñanô êsamañ.

Anôtô ênam mec lau tañen wamuja

¹² “Anjô to anjom ñagôliñ tonaj ñanô êsa, ma Apômtau, amacnêm Anôtô, êsap poac tau tôj to têtac êwiñ amac êtôm kêtôc lêma gêdêj tamemi. ¹³ Enj oc têtac êwiñ aôm ma ênam mec aôm to êngôm aôm ôtu taêsam. Enj ênam mec aôm ôlim ñañanô to nêm nom ñanô amboac polom to wain ma katêkwi. Enj ênam mec nêm bulimakao têtû taêsam to domba ñalatu amboac tonaj. Enj êngôm gêj tau anja gamêj, tañ kêtôc lêma gêdêj tamami, gebe êkêj êndêj aôm nañ. ¹⁴ Enj ênam mec aôm êlêlêc lau-m ñagêdô samob su. Nêm ñacwaga samob sêka gôlôac lasê to nêm lauo kapoac teñ sêmoa atom. Ma nêm bulimakao samob sêsu ñalatu amboac tonajen. ¹⁵ Apômtau gebe êmbalanj gêmac tokaiñ-tokaiñ auc êndêj aôm ma lau Aiguptu nêj gêmac, tañ ajala kêtû tôj nañ, ñateñ êtap aôm sa atom. Ma Apômtau ênac lau samob, tañ têtac gedec aôm nañ, ña gêmac tau tonaj. ¹⁶ Aôm onseñ lau-m samob, tañ Apômtau, aômnêm Anôtô, êkêj êsêp aôm lêmam nañ, su. Taêm walô êsêac atom to ônam sakin nêj anôtôi atom amboac tonajen, gebe oc êtu lakô ênac aômña.

¹⁷ “Aôm moae ôsôm êndêj taôm gebe ‘Lau-m tonec nêj namba kêlêlêc aêñoc su, oc jajanda êsêac amboac ondocgeñ.’ ¹⁸ Ôtêc êsêac atom. Taêm ênam gêj, tañ Apômtau, aômnêm Anôtô, gêgôm gêdêj Parao to gamêj Aiguptuña samucgeñ nañ. ¹⁹ Taêm ênam gêjwapac to gêjsêga ma gêjtalô, tañ matamanô gôlic nañ, ma taêm ênam Apômtau, aômnêm Anôtô, lêma ñajaja, tañ kêmetôc ma gêwê aôm kôsa gômôênj nañ. Apômtau, aômnêm Anôtô, oc êngôm lau-m samob, tañ aôm kêtêc êsêac nañ, êtôm tonaj. ²⁰ Ma enj êngôm gêj teñ êlêlêc su êwiñ, enj êsakinj banic kapôênj-kapôênj êndêj êsêac e enseñ lau ñapopoc, tañ gacgeñ sêmoa to sêsiñ tauñ êndêj aôm nañ, su amboac tonajen. ²¹ Ôtêc êsêac atom, gebe Apômtau, aômnêm Anôtô, gêmoa aôm ñalêlôm. Enj Anôtô kapôênj ma kaiñ teñ. ²² Ma Apômtau, aômnêm Anôtô, oc êtiñ lau-m tonaj su malô-malô êmuñ aôm. Aôm oc ôtôm gebe onseñ êsêac su sep tageñ atom. Embe ôngôm, oc bôc saleñña têtû taêsam ma sêkêj wapac aôm. ²³ Mago Apômtau, aômnêm Anôtô, oc êkêj êsêac sêsêp aôm lêmam ma êlênsôj êsêac e nêj meloco êsa ma sênaña. ²⁴ Enj oc êkêj êsêacnêj kinj sêsêp aôm lêmam ma aôm onseñ êsêacnêj ñaê su anja nom. Ñac teñ êtôm gebe êkô aôm auc atom e onseñ êsêac samob su. ²⁵ Ôkêj êsêacnêj anôtôi gwam ja êniñ su. Matam katu silber to gold, tañ kêtû ñakatu tau ñagêlôj nañ, ma ôkôc su atom, gebe oc êtu lakô ênac aômña, gebe Apômtau, aômnêm Anôtô, gêlic gêj tonaj amboac gêj alôb-alôb. ²⁶ Ôkêj gêj alôb-alôb êsô nêm andu êna atom. Apômtau kêpuc boa gêj tau ma enj oc êpuc boa aôm amboac tonajen. Ôlic gêj tau amboac gêj ñatêmui to alôb-alôb, gebe Apômtau kêpuc boa gêj tau su.

8

Lau Israel têtap nêḡ gamêḡ ḡjam sa

¹ “Ajop ḡapeḡ gebe aḡgôm biḡsu samob, taḡ galoc kajatu amac naḡ, ḡanô êsa, gebe amoa matem jali to atu taêsam ma asa gamêḡ, taḡ Apômtau, amacnêḡ Anôtô, kêtôc lêma gebe êkêḡ êndêḡ tamemi naḡ, e awê kainḡ gamêḡ tau êtu amacnêḡ gamêḡ. ² Ma taêm ênam intêna samob, taḡ Apômtau, aômḡnêḡ Anôtô, gêwê aôm gêdêḡ taḡ gômoa gamêḡ sawa kêtôm jala 40 naḡ, gebe êkôninḡ aôm to ênsaê aôm e êjala biḡ, taḡ gêc nêḡ ḡalêlôm naḡ, ma êjala aôm oc ôḡgôm ênê biḡsu ḡanô êsa me masi. ³ Eḡ kêkôninḡ aôm to kêkêḡ mo gêjô aôm, go kêkêḡ mana, taḡ aôm gôjam kauc naḡ, gêdêḡ aôm goeḡ. Aôm tamami sêjam kauc mana amboac tonanḡeḡ. Eḡ gêgôm gêḡ tonanḡ, gebe ôjala gebe mo tageḡ gêôc ḡamalac tôḡ atom. Biḡ samob, taḡ kêsas aḡḡa Apômtau awa nanḡeḡ, tec gêôc ḡamalac tôḡ. ⁴ Gêdêḡ jala 40 tonanḡ aômḡnêḡ ḡakwê, taḡ kôsô naḡ, kêtû manê atom ma amkainḡ kêtinḡ atom amboac tonanḡeḡ. ⁵ Amboac tonanḡ ôjala ênêc nêḡ ḡalêlômḡeḡ, gebe Apômtau, aômḡnêḡ Anôtô, kêmêtôc aôm kêtôm ḡac teḡ kêmêtôc latu. ⁶ Tec ôḡgôm Apômtau, aômḡnêḡ Anôtô, nê biḡsu ḡanô êsa ma ôsas ênê lêḡ to ôtêc eḡeḡ. ⁷ Biḡḡanô, Apômtau, aômḡnêḡ Anôtô, gêwê aôm, gebe naô lasê gamêḡ ḡjam teḡ. Bu to bumata kêpoac gamêḡ tau, ma bu kêpulu aḡḡa gaboanḡ to lôc. ⁸ Gêḡ tokainḡ-tokainḡ gêjam ḡanô ḡjam aḡḡa nom tau. Polom to jaḡḡom ma wain to jambô ma ainḡ to katêkwi ma lêp. ⁹ Aḡḡa gamêḡ tonanḡ aôm ôninḡ polom e êôc aôm tôḡ ma ôpô lêna gêḡ teḡ atom. Gamêḡ tau ḡapoc gêdêḡ ki jejec ma aôm oc ôkwê ki kokoc aḡḡa gamêḡ tau ḡalôc. ¹⁰ Aôm ôninḡ gêḡ e êôc aôm tôḡ ma ôlambinḡ Apômtau, aômḡnêḡ Anôtô, gebe kêkêḡ gamêḡ ḡjam gêdêḡ aôm.

Lau Israel seḡop taunḡ gebe sêlinḡ nêḡ Anôtô sinḡ atom

¹¹ “Ojop taôm gebe ôlinḡ Apômtau, aômḡnêḡ Anôtô, sinḡ atom. Amboac tonanḡ ôḡgôm ênê biḡsu to ḡagôlinḡ ma jatu, taḡ galoc kajatu aôm naḡ, ḡanô êsa. ¹² Aôm embe ôninḡ gêḡ e êôc aôm tôḡ to ôḡgôḡ andu ḡjam, taḡ kôkwê naḡ, ¹³ ma embe nêḡ bulimakao to domba ḡatonḡ têtû taêsam ma nêḡ silber to gold êtu kapôêḡ to nêḡ gêḡ samob êtu taêsam, ¹⁴ go nêḡ ḡalêlôm etoc tau sa e ôlinḡ Apômtau, aômḡnêḡ Anôtô, sinḡ atom, gebe eḡ tec gêwê aôm kôsas aḡḡa Aiguptu, taḡ kêtû andu kapoacwalôḡa naḡ, gômôêḡ. ¹⁵ Eḡ gêwê aôm golom-golom gamêḡ sawa kapôêḡ to kainḡ teḡ. Moac ḡaclai to alidêbu sêmoa gamêḡ tau ma bu masi e nom gêôc kêkôc-kêkôc. Mago eḡ kêkêḡ bu kêsas poctêmui aôm gônôm. ¹⁶ Eḡ gêlôm aôm aḡḡa gamêḡ sawa ḡa mana, taḡ tamami sêjam kauc naḡ, gebe êkôninḡ to ênsaê aôm, ma êmoasinḡ aôm êtu ḡamu. ¹⁷ Ôlic taôm gebe ôsôm biḡ tonec ênêc nêḡ ḡalêlôm gebe Aêḡoc ḡaclai to lemoc ḡajaḡa kêkêḡ aê katu ḡac tolêlôm, nec atom. ¹⁸ Taêm ênam Apômtau, aômḡnêḡ Anôtô, gebe eḡ tec kêkêḡ ḡaclai gêdêḡ aôm, tec kôtû ḡac tolêlôm. Eḡ gêgôm gêḡ tau gebe êḡḡôm poac, taḡ kêmoatinḡ gêdêḡ tamami naḡ, ḡanô êsa amboac asaê galoc. ¹⁹ Galoc aê jakêḡ puc aôm, gebe aôm embe ôlinḡ Apômtau, aômḡnêḡ Anôtô, sinḡ to ôndanḡuc anôtôi jaba ma ônam sakinḡ êsêac to oteḡ mec êndêḡ êsêac, go ônaḡa biḡḡanôḡeḡ. ²⁰ Aôm embe taḡam wamu Apômtau, aômḡnêḡ Anôtô, awa atom, oc ônaḡa ôtôm lau tomôkê-tomôkê, taḡ Apômtau kêsêlêḡ gêmuḡ aôm ma gesêḡ êsêac su naḡ.

9

Apômtau oc enseḡ bu-m Kanaanḡa su

¹ “O Israel, ôḡô acgom, galoc aôm gobe olom bu Jordan gebe naôsas gamêḡ tau ma ôjanda lau tomôkê-tomôkê kapôêḡ to ḡajaḡa sêlêlêc aôm su ma ôku malac kapôêḡ totunḡbôm balinḡ, taḡ ḡatêpôê jadinḡeḡ undambê naḡ, tulu. ² Oc ôjanda lau Anakim. Aôm kôjala êsêac gebe lau-m kapôêḡ to lau waso-waso. Aôm gôḡô lau sêsôm biḡ kêpi êsêac gebe ‘Asa oc êtôm gebe êkô ḡajaḡa êtu Anak latuinḡa.’ ³ Amboac tonanḡ galoc ôjala, gebe Apômtau, aômḡnêḡ Anôtô, elom êmuḡ aôm. Eḡ kêtôm ja, taḡ kêdanḡac gêḡ naḡ. Eḡ êsêlêḡ êmuḡ aôm ma enseḡ

êsêac su to êku êsêac tulu, tec aôm ôjanda êsêac to onsej êsêac su sebej êtôm Apômtau, aômnnêm Anôtô, gêjac mata gêdêj aôm.

⁴ “Êndêj tañ Apômtau, aômnnêm Anôtô, êsêlêj êmuñ aôm ma êjanda êsêac su nan, ôsôm biñ tonec ênêc nêm ñalêlôm gebe Apômtau kêkêj gamêj tonec kêtû aêacnêj gamêj gêjô aêacnêj ñjam nec atom. Apômtau êsêlêj êmuñ aôm to êjanda lau-m tonañ su êtu êsêacnêj secña. ⁵ Aôm ôsa gamêj tonec e êtu aômnnêm gamêj êtu nêm biñ gêdêjña me êtu nêm ñalêlôm ñakêjñkêjña atom, masianô. Apômtau, aômnnêm Anôtô, êsêlêj êmuñ aôm ma êjanda lau-m tonañ êtu êsêacnêj secña. Ma teñ, eñ gebe êñgôm biñ, tañ kêtôc lêma gêdêj tamami Abraham agêc Isak ma Jakob nan, ñanô êsa.

Lau Israel sêli awen sa anga lôc Horeb

⁶ “Amboac tonañ ôjala gebe Apômtau, aômnnêm Anôtô, êkêj gamêj ñjam tonec êtu aômnnêm gamêj êtu nêm biñ gêdêjña atom, gebe aôm ñac gêsômtekwã ñatonj. ⁷ Taêm ênam ma ôliñ siñ atom, gebe gôgôm Apômtau, aômnnêm Anôtô, têtac ñandanj kêsa anga gamêj sawaña. Gêdêj tañ awi Aiguptu siñ e mênjaô lasê gamêj tonec nan, ali awem sa gêdêj Apômtau ñapanj. ⁸ Amac agôm Apômtau têtac ñandanj kêsa anga lôc Horeb e têtac ñandanj ñanô ma gebe ensej amac su. ⁹ Aê kapi lôc gaja gebe jakôc poc tapa. Poc tapa tau poac, tañ Apômtau kêmoatiñ gêdêj amac nan, ñapoc tapa. Aê gamoa lôc geleñña 40 to gêbêcauc 40 ma gaen to ganôm gêj teñ atom. ¹⁰ Ma Apômtau kêkêj poc tapa luagêc tonañ gêdêj aê. Anôtô tau lêma keto biñ kêsêp. Eñ keto biñ samob, tañ kêsôm gêdêj amac kêsa anga ja ñalêlôm gêmêj gêdêj bêc, tañ akac sa amoa lôc nan. ¹¹ Geleñña 40 to gêbêcauc 40 gêbacnê, go Apômtau kêkêj poc tapa luagêc, tañ kêtû poac tau ñapoc tapa nan, gêdêj aê. ¹² Go Apômtau kêsôm gêdêj aê gebe ‘Ajôc, ôndi, ôsêp sebej ôna, gebe nêm lau, tañ gôwê êsêac anga Aiguptu sêmêj nan, sêgôm sec. Êsêac sêwi intêna, tañ aê kajatu êsêac gebe sêsa nan, siñ sebej. Êsêac sêpac ki gêwê ma sêmasañ nêj ñakatu teñ.’

¹³ “Ma Apômtau kêsôm biñ teñ gêwiñ gêdêj aê gebe ‘Aê galic lau tônê ma kajala êsêac gebe lau gêsuntêkwã ñatonj sec. ¹⁴ Ôwi aê siñ gebe jansen êsêac tonêj ñaêgenj su anga umbonj ñalabu. Go jakêj aôm ôtu lau-m kapôêj to ñajaña ôlêlêc êsêac su.’ ¹⁵ Amboac tonañ aê kasêp anga lôc gamêj, ma ja kêsa lôc tau. Ma aê kakôc poc ñapoc tapa luagêc ña lemoc lulugenj. ¹⁶ Go galic gêj tau. Amac agôm sec gêdêj Apômtau, amacnêm Anôtô. Amac apac ki gêwê ma amasanj nêm bulimakao ñalatu ñakatu to awi intêna, tañ Apômtau kêjatu amac gebe asaña nan, siñ sebej. ¹⁷ Tec aê kakôc poc tapa luagêc tau ña lemoc lulugenj ma kabaliñ gêj tau siñ e gêjac popoc gêc amac lañômnnêmña. ¹⁸ Go aê gau tau gaêc Apômtau lañônêmña geleñ 40 to gêbêcauc 40 kêtôm gagôm gêdêj ñasawa teñ su. Aê gaen to ganôm gêj teñ atom kêtû amacnêm sec samob, tañ agôm nanña. Amac asa lêj, tañ gêjac Apômtau mataanô ñjam atomanô nan, e agôm eñ têtac ñandanj kêsa. ¹⁹ Gebe aê katêc Apômtaunê têtac ñandanj to têtac kêbôli auc gêdêj amacña, tañ kêkac eñ gebe ensej amac su nan. Mago Apômtau kêkêj taña aê gêdêj ñasawa tonañ kêtiam. ²⁰ Ma Apômtau têtac ñandanj gêdêj Aron gêwiñ ma gebe ensej eñ su amboac tonañgeñ. Tec gêdêj ñasawa tonañ kateñ eñ kêtû Aronña gêwiñ. ²¹ Go aê kakôc bulimakao ñalatu, amac lemec ñakôm sec tonañ ma kakêj ja genj, go katuc popoc ma kalêsim e kêtôm kekop, ma kapalip ñakekop tau kêsêp bu, tañ keselenj anga lôc kêsêp gêmêj nan.

²² “Anga Tabera to Masa ma Kibrot-Hatawa amac agôm Apômtau têtac ñandanj kêsa amboac tonañgeñ. ²³ Ma gêdêj tañ Apômtau kêsakiñ amac anga Kades-Barnea nan, kêsôm gebe ‘Api ana ma akôc gamêj, tañ kakêj gêdêj amac, gebe êtu amacnêm gamêj nan,’ amac ali awem sa gêdêj Apômtau, amacnêm Anôtô, nê biñsu ma akêj gêwiñ eñ to tañem wamu eñ awa atom. ²⁴ Aê kajala amac ali awem sa gêdêj Apômtau wanêcgenj e mênjgêdêj galoc. ²⁵ Amboac tonañ aê gau tauc gaêc Apômtau lañônêmña kêtôm geleñña 40 to gêbêcauc 40, gebe Apômtau kêsôm, gebe oc ensej amac su. ²⁶ Ma aê kateñ mec gêdêj Apômtau gebe ‘O Apômtau Anôtô, onsej nêm lau to nêm gêjñlênsêm su atom. Aôm gôjam

êsêac kêsi ña nêma ñaclai kapôên to gôwê êsêac ña lêmam ñajaña sêsa anğa Aiguptu sêmên.
²⁷ Taêm ênam nêma sakinwaga Abraham agêc Isak ma Jakob. Matam ê lau tonan nên gêsuntêkwa ñaton to nên geo ma nên sec atom, ²⁸ gebe lau anğa gamên, tan aôm gôwê aêac asa amên nan, oc sêsôm gebe “Êsêacnên Anôtô kêtôm, gebe êwê êsêac nasêo lasê gamên, tan gêjac mata gêdên êsêac nan, atom. En têtac gedec êsêac, tec gêwê êsêac sêsa gamên sawa sêja, gebe ênac êsêac êndu anğa tônê.” ²⁹ Mago êsêac têtû nêma lau to nêma gênlênsêm sugac. Aôm kômêtoc lêmam ma gôwê êsêac ña nêma ñaclai kapôên sêsa sêmên.’

10

Apômtau kêmasan poc tapa kêtû luagêcña

¹ “Gêdên ñasawa tonan Apômtau kêsôm gêdên aê gebe ‘Ôpa poc tapa luagêc êtôm ñamataña, go ôpi lôc ôndên aê ômôn ma ômansan katapa ten ña ka. ² Ma aê gabe jato bin, tan kato kêsêp poc tapa ñamataña, tê gôjac popoc nê, êsêp poc tapa tau su, go ôkên êsêp katapa tau.’ ³ Tec aê kamasan katapa ña kalelon ma kapa poc tapa luagêc kêtôm ñamataña, go kakoc poc tapa luagêc tau ña lemoc ma kapi lôc gaja. ⁴ Ma en keto bin kêsêp poc tapa tonan kêtôm keto kêsêp poc tapa ñamataña. Apômtau keto binsu 10, tan kêsôm gêdên amac kêsa anğa ja ñalêlôm gêmên gêdên tan akac sa amoa lôc nan. Keto su, go kêkên gêdên aê. ⁵ Go kakac tauc ôkwi ma kasêp anğa lôc gamên e kakên poc tapa luagêc kêsêp katapa, tan kamasan nan. Poc tapa gêc katapa gêc, kêtôm Apômtau kêjatu aê.”

⁶ (Lau Israel dêdi anğa Berot-Bene-Jakan sêsêlên sêja jasêsa Mosera. Anğa tônê Aron gêmac êndu. ⁷ Anğa tônê êsêac dêdi jasêsa Gudgoda. Anğa Gudgoda êsêac dêdi jasêsa Jotbata, anğa gamên tonan bu ñagêdô kêpoac. ⁸ Gêdên ñasawa tonan Apômtau kêjalij Lewinê gôlôacmôkê sa, gebe sêmbalan Apômtaunê katapa poacña ma sêkô Apômtau lanônênña to sênam sakin en ma sênam mec lau ña ênê ñaê. Kôm tonan êsêac sêjam e mênghêdên galoc. ⁹ Kêtû tonanña Lewi gêwê kain nom to gênlênsêm gêwin nê lasitêwai atom. Apômtau tau kêtû nê gênlênsêm kêtôm Apômtau, aômên Anôtô, tau kêsôm gêdên en.)

¹⁰ “Aê gamoa lôc gelenña 40 to gêbêcauc 40 kêtôm ñamataña ma Apômtau kêkên tana aê gêdên ñasawa tonan kêtiam. Apômtau gebe enen aôm su atom. ¹¹ Ma Apômtau kêsôm gêdên aê gebe ‘Ôndi, ôsêlên ômun lau tonac gebe sêsa gamên, tan katoc lemoc gêdên êsêac tamenj, gebe jakên êndên êsêac nan, ma gamên tau êtu êsêacnên gamên.’

Gên, tan Anôtô taê kêka gebe Israel sênghôm nan

¹² “O Israel, galoc Apômtau, aômên Anôtô, taê kêka gên ondoc anğa aômên. En taê kêka tagen tonac gebe ôtêc Apômtau, aômên Anôtô, ma ôsa ênê lên samob, têtac êwin en ma ônam sakin Apômtau, aômên Anôtô, tonên ñalêlôm samuc ma nêma katôm samuc ¹³ ma ômansan Apômtaunê binsu to ñagôlin, tan galoc kajatu aôm nan, êtu tôn gebe ômoa ñajamgen. ¹⁴ Ôlic acgom, Apômtau, aômên Anôtô, kêtû undambê to undambê ñaundambê ma nom to gên nomña samob ñatau. ¹⁵ Mago Apômtau kêkên nê ñalêlôm gêdên tamamigen to têtac gêwin êsêacgen. Ma en kêjalij êsêacnên wakuc, amac taômgen, sa anğa lau tomôkê-tomôkê samob nên e mênghêdên galoc. ¹⁶ Amboac tonan anam taôm ôkwi e nêma ñalêlôm êtu selec ma awi gêsômêtêkwa ñaton sinman. ¹⁷ Gebe Apômtau, amacnên Anôtô, en anôtôinên Anôtô to apômtaunên Apômtau. En Anôtô kapôên ma ñajaña kain ten. En kêpuc open lau atom to gedec lau sêjac papac en ña nên awa. ¹⁸ En kêmetoc mosêbu to awêtuc nên bin solopgen. En têtac gêwin ñac jaba ma kêkên mo to ñakwê gêdên en. ¹⁹ Amboac tonan têtac êwin lau jaba amboac tonan, gebe amac amoa amboac lau jaba gêdên tan anghôn gamên Aiguptuña nan. ²⁰ Ôtêc Apômtau, aômên Anôtô, ma ônam sakin en to ôsap en tôn ma otoc lêmam ôsam en taugen nê ñaê. ²¹ En kêtû aômên lambin ñam. En kêtû aômên Anôtô, tan gêghôm gênsga kain ten nan, matamanô gôlic. ²² Aôm tamami sêsêp

Aiguptu sêja, êsêac lau 70geņ. Ma galoc Apômtau, aômnêm Anôtô, kêkêņ aôm kôtu taêsam amboac utitalata undambêņa.”

11: 1-32 Mose gêlêņ biņ lau Israel gebe sêliņ Anôtônê gêņsêga ņamoasiņ siņ atom. Ma eņ gêwa sa gêdêņ êsêac gebe êsêac embe taņeņ wamu Anôtô oc têtap ênê moasiņ toê-toê sa.

12

Sênam sakiņ Anôtô anġa ņamala tagenġeņ

¹ Go Mose kêsôm gebe “Biņsu to ņagôliņ gebe anġôm ņanô êsa anġa gamêņ, taņ Apômtau, amac tamemi nêņ Anôtô, kêkêņ gêdêņ amac awê kaiņ naņ, tau tonec. Ajop biņ tau êndêņ bêc samob, taņ amac amoa matem jali anġa nom naņ. ² Anseņ tentenġlatui, taņ amac oc aku tulu naņ, nêņ gamêņ sêjam sakiņ nêņ anôtôi jabaņa anġa lôc ņatêpôê to ņabau ma ajuņtêna su samucgeņ biņņanô. ³ Akac nêņ altar su ma atuc nêņ alê popoc to akêņ ja êniņ nêņ ņakatu Aseraņa ma amakiņ nêņ anôtôi nêņ ņakatu to anseņ êsêacnêņ ņaê su anġa gamêņ tonanġ. ⁴ Amac anġôm êndêņ Apômtau, nêm Anôtô kêtôm êsêac sêgôm naņ, atom. ⁵ Mago amac oc andêņ gamêņ, taņ Apômtau, êjaliņ sa êtu amacnêm gôlôacmôkê samob nêņ naņ, gebe êtu ênê ņaê ņamala. ⁶ Andêņ gamêņ tonanġeņ ajoņ nêm daja to da ņagêdô ma nêm gêņ lemeņlu-lemeņlu ņatageņ-tageņ ņada to nêm da samob, taņ abe akêņ naņ, ma da danġe to da tôpņa ma da bôc ņamêc samobņa ana. ⁷ Ma anġa tonanġ amac aniņ gêņ amoa Apômtau, nêm Anôtô laņônêmņa to atu samuc to nêm gôlôacņa êtu gêņ samobņa, taņ agôm ma Apômtau gêjam mec amac naņ. ⁸ Anġôm gêņ tau êtôm aêac dagôm gêdêņ ocsalô tonec nec atom, gebe amac samob agôm nêm gêņ kêtôm taôm taêm gêjam to alic ņajam naņ. ⁹ Gebe amac jaalêwan taôm to atap nêm nomlênsêm, taņ Apômtau, nêm Anôtô gebe êkêņ êndêņ amac naņ, sa su atom tageņ. ¹⁰ Mago embe alom bu Jordan ma anġônġ gamêņ, taņ Apômtau, nêm Anôtô êkêņ êndêņ amac awê kaiņ naņ, ma enseņ amacnêm ņacjo samob, taņ sêņgi amac auc naņ, su gebe alêwan taôm e amoa towamagenġ. ¹¹ Go akôc nêm gêņ samob, taņ kajatu amac naņ, amêņ gamêņ tau, taņ Apômtau, nêm Anôtô, êjaliņ sa gebe êtu ênê ņaê ņamala naņ. Akôc nêm daja to da ņagêdô ma nêm gêņ lemeņlu-lemeņlu ņatageņ-tageņ ņada to nêm da, taņ ņalêlôm êkac amac gebe akêņ naņ, to da, taņ akêņ êtu danġe to tôp anac mata êndêņ Apômtau naņ. ¹² Ma amac to nêm latômio to ņac ma nêm sakiņwagao to ņac ma lau Lewi, taņ sêņgônġ nêm malac, mago sêwê kaiņ nomlênsêm sêwiņ amac atom naņ atu samuc Apômtau, amacnêm Anôtô. ¹³ Ojop taôm gebe ôkêņ nêm daja anġa gamêņ, taņ ôlic naņ paliņ-paliņeņ atom. ¹⁴ Ôkêņ nêm daja anġa gamêņ tageņ, taņ Apômtau oc êjaliņ sa anġa nêm gôlôacmôkê nêņ teņ. Anġa tonanġ amac akêņ nêm daja ma anġôm gêņ samob, taņ kajatu amac naņ, ņanô êsa.

¹⁵ “Mago aôm ôtôm gebe ômbuc to ôniņ ņamêsôm anġa nêm malac samob êndêņ-êndêņeņ êtôm nêm ņalêlôm êkac aômņa ma êtôm moasiņ, taņ Apômtau, nêm Anôtô kêkêņ gêdêņ aôm. Lau selec to selec atom naņ lulugeņ têtôm gebe sêniņ tonanġ amboac noniņ saleņņa to mojava. ¹⁶ Tageņ dec tec ôniņ atom, ôkêc siņ êsêp nom amboac kôkêc bu siņ. ¹⁷ Aôm ôniņ polom ma ônôm wain to katêkwi lemeņlu-lemeņlu ņatageņ-tageņ anġa nêm malac atom. Ma ôniņ bulimakao to domba ņamêc ma da danġe to da, taņ nêm ņalêlôm êkac aômņa gebe ôkêņ naņ, ma gêņ ņagêdô, taņ gobe ôkêņ êtu da naņ, anġa nêm malac atom amboac tonanġeņ. ¹⁸ Mago aôm to nêm latômio to ņac ma nêm sakiņwagao to ņac ma ņac Lewi, taņ êņgônġ nêm malac êwiņ aôm naņ, aniņ amoa Apômtau, nêm Anôtô laņônêm anġa gamêņ, taņ Apômtau, nêm Anôtô êjaliņ sa ma amac atu samuc amoa Apômtau, nêm Anôtô laņônêmņa êtu lememeņ ņakôm ņanôņa. ¹⁹ Ajop taôm gebe aliņ nêm ņac Lewi siņ êndêņ ņasawa samucgeņ, taņ amoa nêm gamêņ naņ atom.

²⁰ “Apômtau, nêm Anôtô embe êkêņ gamêņ esewec êtu kapôeņ êtôm eņ gêjac mata gêdêņ aôm ma bôc êjô aôm e ôsôm gebe ‘Aê gabe janiņ bôc,’ naņ ôniņ êtôm ņalêlôm êkac aômņa.

²¹ Mago gamêņ, taņ Apômtau, nêm Anôtô êjaliņ sa gebe ênê ņaê ênêc anġa tonanġ naņ, ênêc

jaécgeŋ êlêlêc aôm, go aôm taôm ôtôm gebe ômbuc nêmbôc ten, taŋ Apômtau êkêŋ êndêŋ aôm êtôm aê kajatu aôm naŋ. Ma aôm ôtôm gebe ôniŋ aŋga taômnêm malac êtôm nêmbôc ŋalêlôm êkac aômŋa. ²² Ôniŋ amboac sêniŋ noniŋ saleŋŋa to moŋawa. Lau selec me selec atom lulugeŋ têtôm gebe sêniŋ. ²³ Mago ojop gebe ôniŋ dec êwiŋ atom gebe tamoa materŋ jali ŋam kêsêp dec ŋalêlôm, tec ôniŋ materŋ jali ŋam êwiŋ ŋamêsôm atom. ²⁴ Ôniŋ atom, ôkêc siŋ amboac tasêwa bu siŋ êsêp nom. ²⁵ Ôniŋ atom. Embe ôŋgôm gêŋ, taŋ ênac Apômtau mataanô ŋajam, go aôm to nêmbôc wakuc amoa ŋajam. ²⁶ Mago gêŋ, taŋ aôm gôjac mata ma gôjam dabuŋ gêdêŋ Apômtau naŋ, aôm ôkêc ôna gamêŋ, taŋ Apômtau êjaliŋ sa naŋ. ²⁷ Ma ôkêŋ nêmbôc daja ŋamêsôm to dec ênsac Apômtau, nêmbôc Anôtô nê altar ŋaô. Dec tau oc sêkêc êpi Apômtau, nêmbôc Anôtô nê altar, mago ŋamêsôm tau aôm ôtôm gebe ôniŋ. ²⁸ Mago ojop taôm to ôkêŋ taŋam biŋ samob, taŋ kajatu aôm naŋ ŋapep. Embe ôŋgôm gêŋ samob, taŋ Apômtau, nêmbôc Anôtô êlic to ênac eŋ mataanô ŋajam naŋ, go aôm to nêmbôc wakuc amoa ŋajam ŋapaŋgeŋ.”

Jao kêtu lau samuc nêŋ sakiŋ anôtôi jabaŋa

²⁹ “Êndêŋ taŋ Apômtau, nêmbôc Anôtô, enseŋ tentenlatui êmuŋ aôm aŋga gamêŋ, taŋ aôm ôsêlêŋ ôsa gebe ôku êsêac tulu naŋ, ma êndêŋ taŋ aôm ôku êsêac tulu ma ôŋgôm nêŋ gamêŋ naŋ, ³⁰ go ojop taôm gebe lakô, taŋ gêjac êsêac naŋ, ênac aôm atom. Apômtau êku êsêac tulu êmuŋ aôm, tec ôtêku êsêac ma ôkip êsêacnêŋ anôtôi jaba ŋam sa atom. Mago asôm biŋ tonec gebe ‘Lau tonanŋ sêjam sakiŋ nêŋ anôtôi amboac ondoc. Aê gabe jaŋgôm êtôm êsêac sêgôm nê atom.’ ³¹ Ôŋgôm tonanŋ êndêŋ Apômtau, nêmbôc Anôtô atom. Êsêac sêgôm gebe gêŋ samob, taŋ Apômtau, nêmbôc Anôtô têtac gedec ma gêlic amboac gêŋ alôb-alôb naŋ, gêdêŋ nêŋ anôtôi jabaŋa. Êsêac sêkêŋ nêŋ latuŋio to ŋac ja geŋ kêtu tetoc nêŋ anôtôi jaba saŋa su. ³² Gêŋ samob, taŋ aê kajatu aôm gebe ôŋgôm naŋ, ôŋgôm ŋanô êsa ŋapepgeŋ. Ônac têku biŋ ten ma onseŋ biŋ ten su atomanô.

13

¹ “Embe propete ten êndi sa aŋga amac ŋalêlôm me ŋac ten, taŋ gêc mê naŋ, êtôc gêŋsêga me gêŋtalô ten êndêŋ aôm ² ma gêŋsêga to gêŋtalô, taŋ eŋ kêtôc gêdêŋ aôm naŋ ŋanô êsa ma eŋ embe êsôm gebe ‘Tandanŋuc anôtôi jaba ŋagêdô ma tanam sakiŋ êsêac’, taŋ ajam kauc êsêac gêmuŋ naŋ, ³ go ôkêŋ taŋam propete me ŋac taŋ gêc mê tonanŋ nê biŋ atomanô, gebe Apômtau, amacnêmbôc Anôtô kêsaê amac e ajala gebe têtac gêwiŋ Apômtau, nêmbôc Anôtô tonêmbôc ŋalêlôm samuc ma nêmbôc katôm samuc me masi. ⁴ Andanŋuc Apômtau, nêmbôc Anôtô ma atêc eŋ to ajop ênê biŋsu ma taŋem wamu ênê awa to anam sakiŋ eŋ ma asap eŋ tôŋ. ⁵ Mago propete me ŋac, taŋ gêc mê tonanŋ êmac êndu gebe eŋ gêli nêmbôc ŋalêlôm sa gêdêŋ Apômtau, amacnêmbôc Anôtô, taŋ kêtôc amac su aŋga gamêŋ Aiguptuŋa ma gêjam aôm kêsi aŋga andu kapoacwalôŋa naŋ, ma eŋ kêtôc aôm gebe ôwi lêŋ tau, taŋ Apômtau, nêmbôc Anôtô kêjatu aôm gebe ôsa naŋ siŋ. Amboac tonanŋ aôm onseŋ sec, taŋ gêc amac ŋalêlôm naŋ su.

⁶ “Lasim, tênam latu me nêmbôc latômo to ŋac me nêmbôc awê, taŋ têtac gêwiŋ eŋ naŋ, me nêmbôc ŋac ten, taŋ gôlic eŋ amboac taômnêmbôc ŋatê ŋagêdô naŋ embe êlêtôm aôm kelecgeŋ ma êsôm gebe ‘Tana ma tanam sakiŋ anôtôi jaba maŋ’ ⁷ lau taŋ sêŋgôm sêgi aôm auc sêŋgôm dambê me jaéc me sêmoa nom ŋamakeŋ tonec me ônê naŋ, nêŋ anôtôi ŋagêdô, taŋ aôm me nêmbôc tamami sêjam kauc naŋ, ⁸ go ôkêŋ êwiŋ eŋ me ôkêŋ taŋam eŋ me taêm walô eŋ me ônam eŋ kêsi me ônsa eŋ auc atom, ⁹ mago ônac eŋ êndumanŋ. Aôm lêmam êpi eŋ êtu ŋamata gebe eŋ êmac êndu ma lau samob sênac eŋ sêwiŋ. ¹⁰ Ôtuc eŋ êndu ŋa poc gebe eŋ kêsaê gebe êkac aôm su aŋga Apômtau, nêmbôc Anôtô, taŋ kêtôc aôm kôsa aŋga gamêŋ Aiguptuŋa, aŋga andu kapoacwalôŋa naŋ. ¹¹ Go lau Israel samob sêŋô biŋ tonanŋ e têtêc taŋ gebe sêŋgôm gêŋ ten amboac tonanŋ aŋga amac ŋalêlôm êtiam atomanô.”

13:12–18:13 Biñsu to ñagôlin, tañ ênam gôlin lau Israel nêñ lêñ nomña to nêñ sakin omña nan, ñakôninña kêsêp môkêlatu tonec.

18

Anôtô gêjac mata propete teñ amboac Mose. Propete ñanô to propete dansañ

¹⁴“Go Mose kêsôm gebe “Lau tañ aôm ôkôc nêñ gamêñ su nan, samob sêkêñ tañen gêdêñ lau-seoc-biñ-lasêwaga to mectoman, mago Apômtau, nêñ Anôtô, kêkêñ gêwiñ gebe ôngôm gêñ amboac tonan atom. ¹⁵ Apômtau, nêñ Anôtô, oc êñu nêñ propete teñ sa anga nêñ lasitêwai nêñ êtôm aê. Akêñ tañem enman. ¹⁶ Biñ tonan aôm taôm koten anga Apômtau, aôm nêñ Anôtô nê gêdêñ noc akac saña anga lôc Horeb. Aôm kôsôm gebe ‘Aê gabe janô Apômtau, aêñoc Anôtô, nê awa êtiam atom to jalic ja kapôêñ tonec êtiam atom, gebe jamac êndu atom.’ ¹⁷ Ma Apômtau kêsôm gêdêñ aê gebe ‘Biñ samob, tañ êsêac sêsôm nan, sêsôm jagêdêñgen. ¹⁸ Aê oc janu êsêacnêñ propete teñ sa anga nêñ lasitêwai nêñ êtôm aôm, ma jakêñ ñoc biñ êsêp en awasun ma êsôm biñ samob, tañ jajatu en nan, êndêñ êsêac sêñô. ¹⁹ Ma lau samob, tañ sêkêñ tañen aêñoc biñ, tañ en oc êsôm ênam aê aoc nan atom, aê tauc oc jajatu êsêac gebe sêwa nêñ biñ sa. ²⁰ Mago propete teñ embe êsôm biñ, tañ kajatu nan atom ênam aê aoc, me êsôm biñ ênam anôtô jaba awen nan, propete tonan en êmac êndu ênan.’ ²¹ Aôm embe taêm ênam ênêc nêñ ñalêlômgen gebe ‘Aêac tajala biñ, tañ Apômtau kêsôm atom nan, êpi asagen’, ²² go anô acgom, propete teñ embe êsôm biñ ênam Apômtau awa, mago biñ tau êtu anô me êtu tôñ atom, go ajala gebe biñ tonan Apômtau kêsôm atom. Propete amboac tonan ketoc tau sa, tec ôtêc en atom.”

19:1-14 Mose kêjatu nê lau gebe sêjalij malac ñagêdô sa anga Kanaan êtu malac lamunja. Lau tañ sêjac ñamalac teñ êndu, mago sêgôm amboac lêlêgen nan têtôm gebe sê lamu malac tonan ma lau-sêkac-kamocgôcwaga têtôm gebe sênac êsêac êjô atom.

19

Lau-sêwa-biñ-sawaga nêñ ñagôlin

¹⁵ Go Mose kêsôm gebe “Ñac teñ embe êngôm sec teñ ma êtap ñakeso to geo teñ sa, go ñac-gêwa-biñ-sawaga tagenjen êtôm atom gebe en taugen êwa biñ tonan sa. Ñac luagêc me têtêc, tañ sêñô to sêlic gêñ tau sêwiñ nan, sêpuc biñ tau tôñ amboac tonanjen acgom. ¹⁶ Embe ñac-êwa-biñ-sawaga alôb-alôb teñ êndi sa ma ênga biñ teñ êpi ñac teñ gebe kêgêli biñsu, ¹⁷ go ñac tobiñ lulugen mênșêkô Apômtau lanônêñ ma dabunwaga agêc mêtôcwaga, tañ sênam kôm êndêñ bêc tonan nan, sêwiñ êsêagêc. ¹⁸ Lau mêtôcwaga sêkip biñ sa ñapepjen ma ñac-gêwa-biñ-sawaga embe ñac dansañ teñ ma ênga biñ eso, ¹⁹ go amac angom gêñ, tañ en taê gêjam gebe êngôm êndêñ nê lasitêwa nan, êpi en taugen ma onsen gêñ sec, tañ gêc amac ñalêlôm nan, su amboac tonanjen. ²⁰ Ma lau ñagêdô sêñô ma têtêc taun gebe sêngôm gêñ sec teñ amboac tonan ênêc amac ñalêlôm êtiam atom. ²¹ Têmtac êtu lêsi atom. Ñamalac êjô ñamalac. Mataanô êjô mataanô. Ma lulun êjô lulun to lêma êjô lêma ma akain êjô akain.”

20:1–23:20 Biñsu ñagêdô ñakôninña kêsêp môkêlatu tonec. Biñsu ñagêdô kêkanôn biñ sinña, ñagêdô kêmasañ biñ gêñlênsêmña, ñagêdô gêwa lauo to ñac nêñ lêñ sêmoa sêwiñ taun tonêñ ñalêlôm ñawagenña sa.

24

Lauo to ñac nêñ biñ sêwi taun sinña

¹“Ñac teñ embe ênam awê sa ma êmoa êwiñ en e awê tau ênac ñac mataanô ñajam atom, gebe kêtap awênê keso kain teñ sa, nan eto papia sêwi taun sinña teñ ma êkêñ êsêp awê tau lêma to êsakin en êwi ênê andu sin. ² Ma awê tau embe êwi ñacnê andu sin ma ênam ñac wakuc teñ, ³ ma ñac wakuc tau embe endec en to eto papia sêwi taun sinña ma êkêñ

êsêp awê tau lêma to êsakinj enj êwi ênê andu sinj amboac tonan, me nac wakuc, tanj gêjam enj kêtû nê awê nan, embe êmac êndu, ⁴ go awênê akwenj namatana, tanj kêsakinj enj gêc gêja nan, ênam awê tau êtu nê awê êtiam atom, gebe awê kêtû sec su. Apômtau gêlic gênj amboac tonanj kêtôm gênj alôb-alôb. Anjôm gamênj, tanj Apômtau, amacnêm Anôtô, kêkênj gêdênj amac kêtû nêm nomlênsêm nan, êtu sec atom.

⁵ “Nac, tanj gêjam awê wakucgenj nan, ênac sinj êwiñ sinjwaga to êwê kainj kôm gôlôacna tenj atom. Enj êmoa nãôma jala samuc tenj, gebe êsêagêc nê awê, tanj gêjam nan, têtû samuc tauñ.

⁶ “Aôm embe ôkênj gênj tenj êndênj nac tenj êtu ênê tîp, nanj ôkôc ênê poc êlai polomña êtu kamaclauñ atom. Embe ôngôm amboac tonan, oc ôkôc ênê gênj, tanj êpuc enj tîñ gebe êmoa mata jali nanj su.

⁷ “Nac tenj embe êjanjo nac Israelña tenj su ma êkênj enj êtu gênjôma me êkênj lau sênam ôli enj, nanj enj êmac êndu. Ôngôm amboac tonan gebe onsenj lênj sec tonan su anja nêm nalêlôm.

⁸ “Embe kamocbôm êngôm aôm, nanj ojop taôm gebe ôndanjuc binj samob, tanj dabunwaga sêsôm êndênj aôm nanj. Ôngôm êsêacnênj binj nanjô êsa tomalagenj êtôm najôlinj, tanj aê kakênj gêdênj êsêac nanj. ⁹ Taêm ênam gênj, tanj Apômtau, nêm Anôtô, gêgôm gêdênj Miriam gêdênj tanj amac asa anja Aiguptu amênj nanj.

Biñsu najêdô

¹⁰ “Aôm nêm nac wacbanj aômña embe êpô lêna gênj tenj ma etenj aôm, gebe ônam enj sa e tau êtap gênj sa gebe êkênj êjô gênj, tanj kêkôc anja aôm nêm nanj, go ôpi ênê andu ôna ma ôkôc tîp najkamaclauñ atom. ¹¹ Ôkô olonjenj, ma nac, tanj ketenj gênj anja aôm nêm nanj, êkôc kamaclauñ êndênj aôm êwac. ¹² Enj embe nac nalêlôm sawa ma êkênj nê najkwê êtu kamaclauñ, go ônêc bêc tonajkwê tau atom. ¹³ Êndênj tanj oc naêsêp nanj, ôkênj ênê kamaclauñ êmu êndênj enj êna, gebe ênêc bêc tonê najkwêgenj ma ênam mec aôm. Embe ôngôm amboac tonan, go Apômtau, aôm nêm Anôtô, êlic aôm amboac nac gêdênj.

¹⁴ “Ôkônij sakinjwaga nalêlôm sawa, tanj kêpô lêna gênj ma gêjam kôm kêtû najôlinja nanj, atom. Sakinjwaga tau embe nêm lasitêwa tenj, me nac jaba tenj, tanj gêngônj nêm malac nanj, ôkônij enj atom. ¹⁵ Oc êsêp atomgenj, ma ôkênj najôli êndênj enj êjô ênê kôm bêc tonanña su. Gebe enj nac nalêlôm sawa, tec kêkênj mata najôli tau. Embe ôngôm atom, oc enj awa ênac Apômtau êtu aômña e aôm ôwê kainj sec.

¹⁶ “Lau sênac tamenj êndu sêjô latunj nêñ geo atom ma sênac latunj êndu sêjô tamenjinênj geo atom. Lau sênac lau êndu êtu tauñ nêñ secnagenj.

¹⁷ “Ônam najôlinj mêtôcña ôkwi êndênj tanj ômêtôc nac jaba to mosêbu nanj atom ma ôkôc awêtucnê najkwê êtu kamaclauñ atom. ¹⁸ Taêm ênam acgom, anja gamênj Aiguptunja aôm kêtû gênjôma e Apômtau, aôm nêm Anôtô, gêjam aôm kêsî anja tînê. Kêtû tonanña aê kajatu aôm, gebe ôngôm binj tonec nanjô êsa.

¹⁹ “Aôm embe ônac kôm nanjô sa ma ôlinj polom logic tenj sinj êkô kôm, go ômu ôna gebe ôkôc gênj tau atom. Gênj tau êtu lau jaba to mosêbu ma awêtuc nêñ gênj, gebe Apômtau, aôm nêm Anôtô, ênam mec aôm to lêmam najôm samob. ²⁰ Ma embe okolonj katêkwi najêwê su, go okolonj najônijnja êtiam atom. Kanjônô najêdô tonanj êtu lau jaba to mosêbu ma awêtuc nêñ gênj. ²¹ Ma embe ojonj wain najêwê anja kôm wainña sa, go amboac tonanjenj, ojonj najônijnja êtiam atom. Nanjô najêdô tonanj êtu lau jaba to mosêbu ma awêtuc nêñ gênj. ²² Taêm ênam acgom, anja Aiguptu aôm kêtû gênjôma, kêtû tonanña aê kajatu aôm, gebe ôngôm binj tonec nanjô êsa.

25

¹ “Embe nac luagêc nêñ binj tenj êlênsônj, go sêna sêmêtôc binj namala, ma mêtôcwaga sêmêtôc êsêagêc. Êsêac sêwi nac tobijn masi sinj ma sêkênj najêjô êndênj nac tobijn.

² Mêtôcwaga embe êlic êtôm gebe ñac tobiñ êtap ñandan sa, go êsôm êndên ñac tau, gebe êtap labôc ênêc eñ lanônêmña ma si eñ ña sêm êtôm ênê keso. ³ Mêtôcwaga êlôc sa gebe si eñ êtu dim 40, si eñ êlêlêc dim 40 su atom. Embe si eñ êlêlêc dim 40 su, go sêngôm aôm lasim tonan maja êsa.

⁴ “Akic bulimakao kapoac, tan kêka polom ñanô gêmoea nan, awasun auc atom.

Lasi ênam têwanê awêruc ñabiñsu

⁵ “Lasitêwai ñagêdô embe sêngôn andu tagen ma ten embe latu masi ma êmac êndu, go ñac gêmoea nê awêruc ênam ñac jaba gamên tenja atom. Nê akwen lasi êmoa êwiñ eñ e ênam eñ êtu nê awê êjô têwa su. ⁶ Awê tau embe êkôc latu ñacsêga, go ñapalê tau êwê kain awênê akwen ñamataña, tan gêmoea êndu nan, nê ñaê, gebe ênê ñaê êmbacnê anja lau Israel nêñ atom. ⁷ Ma lasi embe endec ma ênam têwanê awêruc atom, go têwanê awêruc êna malacgêdô sêmêtoç biñña ma êsôm êndên laumata gebe ‘Ñoc akwen lasi gedec, gebe têwanê ñaê ênêc tenjen anja lau Israel nêñ. Eñ gedec gebe ênam aê êjô têwa su.’ ⁸ Go laumata malacña sêmêtoç ñac tau to sêlên biñ eñ, ma eñ embe êkô ñajaña ma êsôm gebe ‘Aê gadec gebe janam awê tonec,’ ⁹ go têwanê awêruc êndên eñ êna anja laumata lanônêmña ma ênu atapa su anja ñac tau akain to êkasôp êpi eñ lanôanô ma êsôm gebe ‘Biñ amboac tonan danjôm êndên lau samob, tan sendec gebe sêkwê tewenine andu sa nan.’ ¹⁰ Lau Israel sê ñac amboac tonan nê gôlôacnên ñaê gebe ‘Ñac, tan sênu atapa su nan, nê gôlôac.’

Biñsu ñagêdô

¹¹ “Embe ñac luagêc sênac tauñ sêmoa ma ñac ten nê awê ênsaê gebe ênam nê akwen kêsi anja nê soño-soño nê ma êkôc ñac tau utianô tôñ, ¹² go taêm walô eñ atom, ôndim ênê lêma êngic beb tagen.

¹³ “Kidêbu kain luagêc, ñawapac to ñagaô, ênêc nêñ atali ñalêlôm atom. ¹⁴ Ôkên don tanam don gênña kain luagêc sauñ to kapôên ênêc nêñ andu atom. ¹⁵ Ôkôc kidêbu ñanô to jagêdên ma don ñanô to jagêdên gebe aôm ômoa matam jali balingen anja gamên, tan Apômtau, nêñ Anôtô, kêkên gêdên aôm nan. ¹⁶ Apômtau têtac gedec lau samob, tan sêgôm gên dansen ma sêsau lau nan.

Jatu gebe sêkên ñagêjô êndên lau Amalek

¹⁷ “Taêm ênam gên, tan lau Amalek sêgôm gêdên aôm gêdên tan kôsa anja Aiguptu gômôên nan. ¹⁸ Êsêac têtêc Anôtô atom ma sêjac sin gêdên aôm gêdên tan aôm têkwam gêbac ma ôlim walô masi nan, ma sêjac nêñ lau samob, tan sênu tauñ su-su sêmoa ñamu nan êndu. ¹⁹ Amboac tonan êndên tan Apômtau, nêñ Anôtô, êlêwan aôm anja nêñ ñacjo, tan sêngôn sênji aôm nan ma êkên aôm ôngôn nom êtu têlê, tan eñ gêjac mata gêdên aôm gebe êtu nêñ lênsên nan, go onsen Amalek su e ñamôkê êmakop gebe ñamalac ten taê ênam êsêac êtiam atomanô. Ôlin biñ tonan sin atomanô. * ñawapacña.

26

Sênij mo lasê to sêkên kôm ñanô ten ñanô-ten ñanô ñagôlin

¹ “Êndên tan ô lasê gamên tau, tan Apômtau, aôm nêñ Anôtô, gebe êkên êndên aôm êtu nêñ nomlênsên nan, ma êndên tan gamên tau êtu aôm nêñ gamên su e ôngôn ôtu wakac nan, ² ôkôc kôm ñanô samob ñamêc ñagêdô, tan ojon sa anja nêñ gamên, tan Apômtau, aôm nêñ Anôtô, êkên êndên aôm nan, ma ôkên êsêp gadob ten. Go ôna gamên, tan Apômtau, aôm nêñ Anôtô, oc êjalij sa, gebe êtu ênê ñaê ñamala nan, ³ ma ôndên dabunwaga, tan sakij bêc tonanña ênac eñ ñawae nan, ôna ma ôsôm êndên eñ gebe ‘Aê mênjagô lasê gamên, tan Apômtau kêtoç lêma gêdên aêac tamenji gebe êkên êndên aêac nan.’ ⁴ Go dabunwaga êkôc gadob su anja lêmam ma etoc ênêc Apômtau, aôm nêñ Anôtô, nê altar ñanêmña.

* 25:19: Kidêbu lau ñanô nêñ ñaê kêtú don tanam don gên

⁵ “Go ôc awam sa ma ôsôm ôkô Apômtau, aômnêm Anôtô, lajônêmña gebe ‘Aê tamoc enj nac Aramña, taj kêsêlên gêjac laoc gamêngej. Enj kêsêp Aiguptu jagêmoa gamênj tau amboac nac jaba tenj, nê lau luagêcgej. Ma anja tônê enj kêtû lau-m kapôênj to njaja ma nê lau têtû taêsam. ⁶ Mago lau Aiguptu sêgôm aêac kwalec to sêkônij aêac tônj ma sejonj aêac na kolenj njawapac njanô. ⁷ Go tamôêc gêdênj Apômtau, aêac tamenjinênj Anôtô, ma Apômtau kêkênj taja aêac awenj. Enj gêlic aêac tamoa jageo to tajam kolenj njawapac ma sêkônij aêac. ⁸ Go Apômtau kêmêtôc lêma njaja to gêwê aêac dawi Aiguptu sinj. Enj gêgôm gênj kainj tenj kêtakê lau ma gêgôm gênjalô to gênjsêga. ⁹ Ma enj gêwê aêac taô lasê gamênj tonec ma kêkênj gamênj tau, taj su to lêp keselenj nanj, gêdênj aêac. ¹⁰ Ma galoc, o Apômtau, aê kakôc nom, taj aôm kôkênj gêdênj aê nanj, njakôm njanô njamêc gamênj.’ Go otoc gênj tau ênêc Apômtau, aômnêm Anôtô, lajônêmña ma otenj mec êndênj Apômtau, aômnêm Anôtô. ¹¹ Ma aôm to Lewinê gôlôac ma lau jaba, taj sêmoa sêwinj aôm nanj, atu samuc gênj njajam samob, taj Apômtau, amacnêm Anôtô, kêkênj gêdênj amac to nêm gôlôac samob nanj.

¹² “Êtôm jala têlêac-têlêacgej aôm ôkôc gênj 10-10 njatagenj-tagenj sa ma ôkênj êtû da. Embe ôkênj da tonanj su êndênj Lewinê gôlôac to lau jaba ma mosêbu to awêtuc, taj sênjgônj nêm malac nanj, sênij e êôc êsêac tônj, ¹³ go ôsôm ôkô Apômtau, aômnêm Anôtô lajônêmña gebe ‘Aê kakôc gênj dabuj samob su anja njoc andu ma kakênj gêdênj Lewinê gôlôac to lau jaba ma mosêbu to awêtuc kêtôm nêm binjsu samob, taj kôjatu aê nanj. Aê kagêli nêm binjsu tenj atom to kalij njatenj sinj atom amboac tonanjenj. ¹⁴ Gêdênj taj gaôc wapac kêtû njacmatêña nanj, gaenj gênj tau njatenj atom. Gêdênj taj gamoa selec atom nanj, kakôc gênj tenj su atom. Ma kakênj gênj tau njatenj kêtû da gêdênj lau njanô katunj atom amboac tonanjenj. Aê tanjoc wamu Apômtau, aênjoc Anôtô, awa ma gagôm gênj samob, kêtôm taj aôm kôjatu aê nanjenj. ¹⁵ Ôtuc kêniñ anja nêm andu dabuj undambêña ma matam ê aêac ma ônam mec nêm lau Israel to nom, taj kôkênj gêdênj aêac nanj, kêtôm kôtôc lêmam gêdênj aêac tamemai. Kôkênj gamênj, taj su to lêp keselenj nanj.’

Apômtaunê lau dabuj

¹⁶ “Ocsalô tonec Apômtau, aômnêm Anôtô, kêjatu aôm gebe ôngôm binjsu to njagôlij tonec njanô êsa, tec ojop taôm gebe ôngôm binj tau njanô êsa tonêm njalêlôm samuc ma nêm katôm samuc. ¹⁷ Ocsalô tonec aôm kôsôm kêtû tônj, gebe Apômtau kêtû aômnêm Anôtô ma aôm gobe ôsa ênê lênj to ôngôm ênê binjsu to njagôlij ma jatu njanô êsa ma tanjam wamu enj awa. ¹⁸ Ma ocsalô tonec Apômtau kêsôm kêtû tônj, gebe amac atu lau, ênê laugac kêtôm gêjac mata gêdênj amac, ma anjôm ênê binjsu samob njanô êsa. ¹⁹ Enj oc etoc amac sa alêlêc lau tomôkê-tomôkê samob, taj enj kêkênj nanj, su e sêlambij amac to sêsôm amac waem lasê ma tetoc amac sa. Ma amac atu Apômtau, amacnêm Anôtô, nê lau dabuj êtôm enj kêsôm su.”

27:1-29:29 Binj kêpuc boaña njagêdô kêsêp njasêbu tonec. Binjsu kêpuc boa lau, taj tanjenpêc gêdênj Apômtaunê binj nanj. Lau amboac tonanj têtap nênj njagêjô sa. Mago lau tanjenj wamuña têtap moasinj sa anja Apômtaunê. Môkêlatu 29 gêjac minj poac, taj Anôtô kêmoatinj gêdênj nê lau anja Moabnênj gamênj kêtiam nanj.

30

Lênj, taj lau Israel sêsa e Apômtau ênam mec êsêac nanj

¹ Go Mose kêsôm kêtiam gebe “Êndênj taj binj Anôtô ênam mec to êpuc boa amacña, taj kakênj gêc amac lajônêmña nanj, njanô êsa êpi amac, ma amac embe taêm ênam binj tau anja gamênj, taj Apômtau, aômnêm Anôtô, êjanda amac nanj, amoa lau tomôkê-tomôkê njalêlôm, ² ma amac to nêm gôlôac amu andênj Apômtau ana to tanjem wamu enj awa ma anjôm binj samob, taj ocsalô tonec kajatu amac nanj, njanô êsa tonêm njalêlôm samuc ma nêm katôm samuc, ³ go Apômtau, amacnêm Anôtô, ênam nêm kapoacwalô ôkwi to taê walô amac. Enj êsa amac êlij-êlij amoa lau tomôkê-tomôkê njalêlôm ma oc ênac amac sa

anğa lau tomôkê-tomôkê ñalêlôm e api tagerj êtiam. ⁴ Apômtau, amacnêm Anôtô, embe êsa amac êliñ-êliñ e naêndên umbonj ñamadiñ, oc ênac amac sa ma êkôc amac anğa ônê êtiam. ⁵ Go Apômtau, amacnêm Anôtô, êwê amac e aô lasê gamênj, tañ tamemi sêwê kaiñ nañ, gebe êtu amacnêm gamênj êtiam. Ma eñ oc êmoasiñ amac êlêlêc su to êngôm amac atu taêsam alêlêc tamemi su. ⁶ Ma Apômtau, aômnêm Anôtô, oc ênam nêm ñalêlôm to nêm wakucnêj ñalêlôm ôkwi êtu selec e têtmac êwiñ Apômtau, aômnêm Anôtô, tonêm ñalêlôm samuc ma nêm katôm samuc, gebe ômoa matam jali. ⁷ Ma Apômtau, aômnêm Anôtô, oc êsôm biñ êpuc boaña tonañ êpi nêm ñacjo to nêm soño-soño, tañ sêjanda aôm nañ. ⁸ Ma aôm oc tañam wamu Apômtau awa êtiam ma ôngôm ênê biñsu samob, tañ ocsalô kajatu aôm nañ, ñanô êsa. ⁹⁻¹⁰ Aôm embe tañam wamu Apômtau, aômnêm Anôtô, awa to ôngôm ênê biñsu to ñagôliñ, tañ teto gêc biñsu ñabuku tonec nañ, ñanô êsa, ma embe ônam taôm ôkwi êndênj Apômtau, aômnêm Anôtô, tonêm ñalêlôm samuc ma nêm katôm samuc, go Apômtau, aômnêm Anôtô, êmoasiñ lêmam ñakôm êlêlêc ñêñgeñ su. Eñ êmoasiñ nêm wakuc to êmoasiñ nêm bulimakao e têtta taêsam. Ma nêm nom ênam ñanô êlêlêc su. Gebe Apômtau êtu samuc aôm êtiam, tec ênsêwa moasiñ êpi aôm êtôm kêtta samuc tamami.

¹¹ “Gebe biñsu, tañ ocsalô tonec kajatu aôm nañ, ñawapac ñanô kêlêlêc aôm su atom me gêc jaêc aôm atom. ¹² Gêc undambê atom, gebe aôm ôsôm gebe’ Asa êpi undambê êna êjô aêac su naêkôc biñ tau êndênj aêac êmênj, gebe añô to anğôm ñanô êsa.’ ¹³ Me gêc gwêc ñamakenj ônêña atom, gebe aôm ôsôm gebe ‘Asa elom gwêc êjô aêac su naêkôc biñ tau êndênj aêac êmênj, gebe añô to anğôm ñanô êsa.’ ¹⁴ Masianô, biñ tau gêc aôm ñagala, gêc aôm awamsuñ ma nêm ñalêlôm, tec kôtôm gebe ôngôm ñanô êsa.

¹⁵ “Ôlic acgom, ocsalô tonec aê katoc ôngônj matam jali to moasiñ ma ômac êndu to gênj sec gêc aôm lañômnêmña. ¹⁶ Aôm embe têtmac êwiñ Apômtau, aômnêm Anôtô, to ôsa ênê lêñ ma ôngôm ênê biñsu to ñagôliñ ma jatu ñanô êsa, oc êwa aôm sa gebe tañam wamu Apômtau, aômnêm Anôtô, nê biñsu, tañ ocsalô aê kajatu aôm nañ. Embe amboac tonañ, go ômoa matam jali to ôtu taêsam ma Apômtau, aômnêm Anôtô, oc ênam mec aôm anğa gamênj, tañ ôsa ôna, gebe ôwê kaiñ êtu aômnêm gamênj nañ. ¹⁷ Mago aômnêm ñalêlôm embe eo gala ma embe ôkêñ tañam eñ atom, ôwi eñ siñ ma oteñ mec to ônam sakiñ êndênj anôtôi jaba, ¹⁸ oc ocsalô tonec aê jasôm êndênj aôm, gebe oc ônaña. Aôm oc ômoa matam jali to ôngônj gamênj, tañ olom Jordan ma ôsa ôna, gebe êtu aômnêm gamênj nañ, ñêñgeñ atom. ¹⁹ Ocsalô tonec aê jakalem undambê to nom gebe sêlic to sêñô biñ sêwiñ, gebe sêwa aê sa. Aê katoc ômoa matam jali to ômac êndu ma biñ janam mec to japuc boa aômña gêc aôm lañômnêmña. Amboac tonañ ôjaliñ ômoa matam jaliña sa, gebe aôm to nêm wakuc amoa matem jali, ²⁰ ma têtmac êwiñ Apômtau, aômnêm Anôtô, to tañam wamu eñ awa ma ôsap eñ tônj. Biñ tonañ kêtta ômoa matam jali to ôngônj ñêñgeñ anğa gamênj, tañ Apômtau kêtôc lêma gêdênj tamami Abraham agêc Isak ma Jakob, gebe êkêñ êndênj êsêac nañ, ñam.”

31

Josua êjô Mose su

¹ Mose kêsôm biñ tonañ gêdênj lau Israel samob su, ² go kêsôm biñ tonec gêwiñ gebe “Ocsalô tonec aênoc jala kêtôm 120. Aênoc lêñ galoc gêbacnê ma katôm gebe jasô-jasa êtiam atom. Apômtau kêsôm gêdênj aê gebe ‘Aôm oc olom bu Jordan ôna atom.’ ³ Apômtau, aômnêm Anôtô, tau oc elom êmuñ aôm. Eñ êsêlêñ êmuñ aôm ma enseñ lau tomôkê-tomôkê tonec su, gebe ôjanço êsêacnêj gamênj su. Ma Josua oc elom êtu nêm ñamata kêtôm Apômtau kêsôm su. ⁴ Ma Apômtau êngôm êsêac êtôm gêgôm lau Amor nêñ kiñ Sihon agêc Og to nêñ gamênj gêdênj tañ gesenj êsêac su nañ. ⁵ Apômtau êkêñ êsêac sêsêp amac lememe ma amac anğôm gênj êtôm biñsu samob, tañ kajatu amac nañ, êndênj êsêac. ⁶ Akô ñajaña totêtmac êpa sugenj. Atêc taôm atom ma matem golec êtu êsêacña atom, gebe Apômtau,

amacnê m Anôtô, oc êwiñ amac. Enj êwi amac siñ atom ma êtaiñ tau su anja amacnê m atom.”

⁷ Go Mose kêkalem Josua mênkêsôm gêdên enj kêkô lau Israel samob lanjônêmña gebe “Ôkô njaja totêmtac êpa sugen, gebe aôm ôwiñ lau tonec asa gamên, tañ Apômtau kêtôc lêma gêdên êsêac tamenj, gebe êkênj êndênj êsêac nan ana. Ma aôm ôkênj êsêac têtû gamênj njatau. ⁸ Apômtau tau êsêlênj êmunj aôm. En oc êmoa êwiñ aôm. Enj oc êwi aôm siñ atom ma êtaiñ tau su anja aôm atom. Ôtêc taôm atom ma ôtakê atom.”

⁹ Ma Mose keto biñsu tonec sa ma kêkênj biñ tau gêdên Lewi latui, tañ têtû dabunwaga ma sêbalañ Apômtaunê katapa poacña nan, to gêdên lau Israel nêñ laumata samob. ¹⁰⁻¹¹ Ma Mose kêjatu êsêac gebe “Êtôm jala êtu 7ña samob, êndênj jala, tañ amac anjamboac gênjôma su nan, asam biñsu tonec lasê êndênj lau Israel samob sênjô. Asam lasê êndênj Om Lômbecña, êndênj tañ lau Israel samob sêkac sa sêkô Apômtau lanjônêmña anja gamênj, tañ enj oc êjaliñ sa nan. ¹² Ôkac lau samob sa, lauo to njacwaga ma gôlôac saun to lau jaba, tañ sênjônj nê m malac nan, gebe sênjô biñ tau êtu tônj êsêac e têtêc Apômtau, amacnê m Anôtô, ma sejop taunj gebe sênjôm biñsu tonec njabinj samob njanô êsa. ¹³ Êsêacnênj gôlôac saun, tañ oc sênam kauc biñsu nan, sênjô amboac tonan ma êndônj êsêac gebe têtêc Apômtau, amacnê m Anôtô, êtu tônj êtôm tê m samob, tañ anjônj gamênj, tañ oc alom Jordan ma naasa, gebe êtu nê m gamênj nan.”

Apômtau kêdônj biñ njamuña gêdênj Mose

¹⁴ Ma Apômtau kêsôm gêdênj Mose gebe “Ôlic acgom, nê m bêc ômac êndunja kêdabinjac. Ômôc Josua ma agêc naakô bec akac saña njalêlôm, gebe jakênj kôm êndênj enj.” ¹⁵ Tec Mose agêc Josua jasêkô bec sêkac saña njalêlôm ma Apômtau, geoc tau lasê anja bec gêmoa tao njalêlôm. Tao tau kêkô bec tau njasacgêdô.

¹⁶ Ma Apômtau kêsôm gêdênj Mose gebe “Ôlic acgom, noc kêdabinj gebe ônêc ôwiñ tamami. Ma lau tonec oc sêndi to sênjôm mockainj êndênj anôtôi jaba anja gamênj, tañ oc sêsa sêna nan. Êsêac sêwi aê siñ ma sênac njoc poac, tañ kamoatinj gêdênj êsêac nan, popoc. ¹⁷ Êndênj bêc tônê aê têtac njandanj êsa êndênj êsêac. Aê oc jawi êsêac siñ to jansañ lanjôcanô auc êndênj êsêac e sênaña. Sec to gênjwapac tokainj-tokainj êtap êsêac sa ma êndênj bêc tônê êsêac sêsôm gebe ‘Apômtau, aêacnênj Anôtô, gêmoa gêwiñ aêac atom, tec gênjwapac samob tonec kêpi aêac.’ ¹⁸ Biñjanôgenj, êndênj bêc tônê aê jansañ lanjôcanô auc êtu sec samob, tañ êsêac sênjôm nanña, gebe êsêac oc sênam taunj ôkwi dêndênj anôtôi jaba sêna. ¹⁹ Amboac tonan galoc oto wê tonec sa ma ôndônj wê tau êndênj lau Israel. Ôkênj êsêp êsêac awensun ma wê tau êwa aê sa êndênj lau Israel. ²⁰ Aê oc jakênj êsêac sêo lasê gamênj, tañ katôc lemoc gebe jakênj êndênj êsêac tamenj, gamênj, tañ su to lêp keselenj nan. Êsêac oc sêninj gênj e êoc êsêac tônj ma têtôp e nêñ njadambê kapôênj-kapôênj acgom, go sênam taunj ôkwi dêndênj anôtôi jaba sêna ma sênam sakinj êsêac. Ma têtinj aê su to sênac aênjoc poac popoc. ²¹ Êndênj tañ sec to gênjwapac êpi êsêac nan, wê tonec ênam malô êsêac ma êwa aê sa. Wê tau ênêc nêñ wakuc awenjenj ma sêlinj siñ atom. Biñjanô, aê kakênj êsêac jasêo lasê gamênj, tañ katôc lemoc, gebe jakênj êndênj êsêac nan atomgenj, ma kajala biñ, tañ êsêac taênj gêjam gêc nêñ njalêlôm nan.” ²² Amboac tonan gêdênj bêc tonanjenj Mose keto wê tau sa ma kêdônj gêdênj lau Israel.

²³ Ma Apômtau kêsakinj Nun latu Josua ma kêsôm gebe “Ôkô njaja to têmtac êpa sugen, gebe aôm oc ôwê Israel latui nasêo lasê gamênj, tañ katôc lemoc gebe jakênj êndênj êsêac nan. Aê oc jawinj aôm.”

²⁴ Gêdênj tañ Mose keto biñsu tonec njabinj kêsêp buku tenj e gêjac dabinj su nan, ²⁵ enj kêjatu lau Lewi, tañ sêbalañ Apômtaunê katapa poacña nan, gebe ²⁶ “Akôc biñsu njabuku tonec ma atoc ênêc êsi Apômtaunê katapa poacña, gebe êwa aê sa êndênj amac. ²⁷ Gebe aê kajala amacnê m ali awem sa to gêsôm têtêkwa njatonj. Alic acgom, galoc aê gamoa matoc jali

gawin̄ amac, mago ali awem sa gédêñ Apôm̄tau. Ma embe jamac êndu, oc aᅅgôm taêsam êlêlêc. ²⁸ Akalem nêñ gôlôacmôkê ñalaumata to nêñ kasêga, gebe jasôm biñ tonec êsô êsêac tañesun̄ ma jakalem undambê to nom gebe sêñô sêwiñ, ec sêwa aê sa. ²⁹ Aê kajalagac, gebe aê jamac êndu su ma amac oc aᅅgôm sec anac ñawaegen̄ to awi lêñ, tañ kajatu amac, gebe asa nañ siñ. Go êtu ñamu gêñwapac êtap amac sa, gebe aᅅgôm gêñ, tañ ênac Apôm̄tau mataanô ñajam atom nañ. Amac lememe ñakôm oc êᅅgôm eñ têtac ñandañ êsa.”

Mosenê wê

³⁰ Go Mose kêsôm wê tonec ñabiñ kêsô lau Israel samob, tañ sêkac sa nañ, tañesun̄ e gêbacnê.

32

¹ “O undambêac, akêñ tañem, aê gabe jasôm biñ, ma nom êñô aê aoc.

² Ñoc mêtê, tañ kadôñ nañ, êsêp amboac kom, ñoc biñ êsêp êmêñ amboac maniñ, êtôm kom, tañ kêmalôm nom to kêsêli gêgwañ.

³ Gebe aê oc jasôm Apôm̄taunê ñaê lasê. Atoc aêacnêñ Anôtô samañ.

⁴ “Eñ poctêna. Eñ gêjam nê kôm ñajam êndugen̄, gebe nê lêñ samob jagêdêñ. Eñ Anôtô ñañêñ ma nê keso masi, eñ ñac gêdêñ to ñakêñkêñ.

⁵ Êsêac, tañ têtú ênê gôlôac nañ, sêgôm eñ sec ñanô.

Êsêac lau sec to geo.

⁶ O amac lau meloc to kaucmêac, amac ajam dan̄ge Apôm̄tau ña lêñ amboac tonañ me. Amac tamemi eñ, tañ kêkêñ amac nañ, atom me. Eñ kêsêsb to kêmasañ amac atom me.

⁷ Taêm ênam têm andañgen̄ña, asala jala, tañ gôlôac to gôlôac sêmoa nañ.

Ôtu kênac tamam ma eñ oc êwa sa êndêñ aôm.

Ôtu kênac nêñ lau ñanô, go sênac miñ êndêñ aôm.

⁸ Gêdêñ tañ Lôlôc Ñatau kêkêñ nomlênsêm gêdêñ lau tomôkê-tomôkê samob, gêdêñ tañ eñ gêwa ñamalac latuñi kêkôc nañ, eñ kêmasañ lau nomña samob nêñ gamên ñamadin̄ kêtôm Anôtônê añela nêñ namba.

⁹ Mago Apôm̄tau tau tec gêwê kain̄ lau ton̄ teñ taña, Jakob kêtú ênê gêñlênsêm.

¹⁰ “Eñ kêtap Jakob sa aᅅga gamêñ sawa gêᅅgôn̄ gamêñbôm ñakicsêa ñalêlôm, tec kêkwa eñ auc to gêlôm eñ ma gejob eñ kêtôm tau nê matalakôp.

¹¹ Eñ kelelo amboac momboañ gejob ñalatu kêkô êsêac ñaô.

Eñ gêlam nê magê gebe êpuc Jakob tôn̄, ma kêsip eñ sa ña nê magê.

12 Apômtau taugen gêwê en,
anôtô jaba ten gêwin en atom.

13 En gêwê en kêpi nom ñagamên ñabau
ma kêkên kôm ñanô gédên en gen.
En kêkên lêp kêsâ anğa poc en kêlib
to kêkên ñalêsi kêsâ anğa poctêmui.

14 En kêkên su gêjac anô anğa bulimakao
ma su ñakana anğa domba ma ñalêsi anğa domba ñalatu to domba kapoacña.
En kêkên bulimakao gamên Basanña to nonin
ma polom ñajam êndu.
Ma kêkên wain ñanô ñatêkwi kêtû wain aôm gônôm.

15 “Amboac tonan Jakob gen gên e gêôc en tôñ.
Mago Jesurun kêtôp ma kêtû kapôên to ôli kêpi.
Aôm kôtôp ma kôtû kapôên ma ôlim ñawasi.
Go gêwi Anôtô, tan kêkên en nan, sin
to kêsû nê poctêna, tan gêjam en kêsî nan, susu.

16 Êsêac sêsap anôtôi jaba tôñ, tec bin tonec gêli ênê ñalêlôm sa e gêjam lêmun êsêac.
Êsêac sêgôm gên alôb-alôb tonan, tec sêlakoc en.

17 Êsêac sêkên da gédên ñalau sec, sêkên gédên Anôtô tau atom,
sêkên gédên anôtô jaba, tan êsêac sêjala atom nan,
sêkên gédên anôtôi wakuc, tan galocgen dêdi sa nan.
Amac tamemi têtêc êsêac atomanô.

18 Aôm taêm gêjam poc, tan kêka aôm lasê nan, atom.
Aôm kôlin Anôtô, tan kêtû aôm tamam nan sin.

19 “Apômtau gêlic bin tonec tec kêtin êsêac su,
gebe en latuio to ñac sêgôm en têtac ñandan kêsâ.

20 Ma en kêsôm gebe ‘Aê gabe jansañ lanôcanô auc êndên êsêac,
ma jansaê gên amboac ondoc oc êtap êsêac sa êtu ñamu.
Gebe êsêac lau geo,

êsêac têtôm ñapalê, tan sêmoa ñanên atom nan.

21 Êsêac sêli ñoc ñalêlôm sa, tec gajam lêmun êsêac
kêtû gên, tan anôtô atom nanña.

Êsêac sêlakoc aê ña nêñ gwam.

Amboac tonan aê oc jali nêñ ñalêlôm sa e sênam lêmun aê
êtu lau, tan têtû ñoc lau atom nanña.

Aê oc jalakoc êsêac ña lau-m meloc ten.

22 Gebe aênoc têtac ñandan kêtuñ ja ten gelom,
ma ja tau gelom e gédên lamboam ñalêlôm
ma kêkwanam nom to nom ñagên samob
to kêtuñ lôc ñamôkê gelom.

23 “ ‘Aê oc jamboac gênwapac êpi êsêac ênsac gênwapac ñaô
ma japê ñoc sôb samob êpi êsêac.

24 Mo êjô êsêac êndu

ma gêmac ôlin ñandanña to gêmac sec gelom-gelomña ensen êsêac su.
Aê oc jakin bôc saleñña tolunlun kain ten êndên êsêac,
to gên, tan kêgalab gêmoa nom nan, ñamalic.

25 Sin oc ensen lau, tan sêmoa awê nan, su

Ma lau, tañ semoa balêm ñalêlôm nañ, têtakê e sêmac êndu.
Awêtakiñ to ñacsenjom ma ñapalê dedec to lau tomôdê samob oc sênaña.

²⁶ Aê gabe jasôm gebe “Aê gabe japa êsêac êliñ-êliñ,
ma lau nomña taêñ ênam êsêac êtiam atom.”

²⁷ Mago aê katêc ñacjonêñ tetoc tañ saña,
gebe moae êsêacnêñ ñacjonêñ kauc êsa atom.
ma taêñ ênam gebe “Aêac lemeñ aku êsêac tulu,
Apômtau gêgôm tonañ atom.” ’

²⁸ “Gebe êsêac lau teñ, tañ nêñ jala masi nañ,
ma sêjala gêñ teñ atomanô.

²⁹ Embe nêñ kauc ênêc, oc sêjala biñ tonec ñam
ma nêñ kauc êsa êpi gêñ, tañ oc êtap êsêac sa êtu ñamu nañ.

³⁰ Lau tau nêñ poctêna embe êkêñ êsêac dêndêñ lau sênam ôli atom,
ma Apômtau embe êwi êsêac siñ atom,
oc ñac tageñ êjanda êsêacnêñ lau 1,000 amboac ondoc,
ma ñac luagêc têtakê nêñ lau 10,000 e sêc su amboac ondoc.

³¹ Gebe êsêacnêñ poctêna kêtôm aêacnêñ Poctêna atom,
aêacnêñ ñacjo tañ sêwa biñ tonec sa.

³² Gebe êsêacnêñ wainmôkê ñam kêsêp wainmôkê Sodomña,
gêmêñ aña kôm Gomoraña.

Êsêacnêñ wain ñanô ñamalic sec,
ma ñanô tau ñamakic ñanô.

³³ Êsêacnêñ wain kêtôm moac ñamalic,
kêtôm moacwêm ñaawasulu sec.

³⁴ “Biñ amboac tonañ kêsiniñ tau gêc aêña
ma kalai auc gêc ñoc balêm awamataña atom me.

³⁵ Êndêñ tañ êsêac sêka selelec nañ,
aê taucgeñ oc jakac kamocgôc to jakêñ ñagêjô êndêñ êsêac,
gebe bêc êsêac sênañaña kêdabiñgac,
gêñ enseñ êsêac suña kêlêti gêmêñ

³⁶ Biññanô, Apômtau oc êmêtôc nê lau naêndêñgeñ
ma eñ taê walô nê sakiñwaga.

Eñ gêlic gebe nêñ ñaclai samob gêbacnê
ma nêñ lau kapôêñ to saun samob gêbacnê.

³⁷ Go eñ oc êsôm gebe ‘Êsêacnêñ anôtôi sêmoa ondoc,
poctêna, tañ êsêac sêlamu nañ, kêkô ondoc.

³⁸ Asa geñ êsêacnêñ da ñañalêsi
to gênôm êsêacnêñ da, tañ sêkêc siñ nañ, ñawain.

Êsêac sêndi sa to sênam amac samañ,
êsêac têtû amacnêm lamumañ.

³⁹ “ ‘Galoc alicgac, gebe aê, aê tauc tonec tec Apômtau,
ma anôtô teñ gêmoa gêwiñ aê atomanô.

Aê tec janac lau êndu ma aê jañu lau sa sêmoa maten jali.
Aê janac lau e kamoc êsa ma aê jañgôm kamoc emo.

Ñac teñ oc êtôm, gebe ênam lau sa aña lemoc gêmoa atom.

⁴⁰ Biññanô, aê jatôc lemoc êpi undambê
ma jasôm gebe Aê tec jamoa teñgeñ,

⁴¹ embe jauc ñoc sinj ñaôsic-ôsic ñamata êsa
ma embe jakôc kôm mêtôcña sa,
go jakac kamocgôc êndênj ñoc ñacjo
ma jakênj ñagêjô êndênj lau têtac gedec aêña.

⁴² Aê jakênj dec êjanjij ñoc sôb
ma ñoc sinj êndanjgôj gwada.

Dec tau êmênj anja lau, tanj sêjac êsêac êndu to lau kapoacwalôña nêj,
oc êmênj anja ñacjonênj sinj sêlêc môkênjapac.’

⁴³ “O amac lau tomôkê-tomôkê samob, alambij ênê lau,
gebe enj êkênj ñagêjô êjô nê sakinjwaganênj dec
to êkac nê ñacjonênj kamocgôc
ma enj êngôm nê launênj gamênj êtu selec.”

⁴⁴ Mose agêc Nun latu Josua sêô lasê ma sêsôm wê tonec ñabij samob lasê gêdênj lau sênô. ⁴⁵ Ma gêdênj tanj Mose gêjac mata nê bij tonanj gêdênj lau Israel nanj, ⁴⁶ kêsôm gêdênj êsêac gebe “Bij samob, tanj galoc gawa sa gêdênj amac nanj, ênêc nê m ñalêlôm, ma ajatu nê m gôlôac, gebe sêngôm bij su tonec ñabij samob ñanô êsa ñapepjen, ⁴⁷ gebe bij tau êtu bij ñaôma atom, bij tau kêt u amac amoa matem jali ñamôkê. Ma bij tonec êngôm amac anjgôj ñênjen anja gamênj, tanj êtu amacnê m gamênj êndênj tanj alom bu Jordan su nanj.”

Apômtau kêtôc gamênj Kanaan gêdênj Mose

⁴⁸ Gêdênj bêc tonanjen Apômtau kêsôm gêdênj Mose gebe ⁴⁹ “Ôpi gamênj lôcña Abarim ñalôc Nebo, tanj kêtô lau Moab nêj gamênj kêtanônj malac Jeriko ôna ma ôsala gamênj Kanaan, tanj jakênj êndênj lau Israel gebe êtu nêj gamênj nanj. ⁵⁰ Su, go ômac êndu anja lôc, tanj ôpi ôna nanj, naôwinj nê m lau ôtôm têwam Aron gêmac êndu anja lôc Horeb jagêwinj nê lau. ⁵¹ Bij tonanj kêt ap amagêc sa gebe akênj gêwinj aê kwalec amoa lau Israel ñalêlôm anja gamênj sawa Sin gêdênj tanj anjgôj bu Meribat-Kades nanj, ma awaka aê sa gêdênj lau Israel, gebe aê ñac dabuj nec atom. ⁵² Ômoa jaêcjen ma ôlic gamênj tau, mago naôsa gamênj, tanj jakênj êndênj lau Israel nanj atom.” * lau nomja tomôkê-tomôkê samob nêj gejobwaga gêdênj-gêdênjenj. †

33

Mose gêjam mec Israelnênj gôlôac

¹ Mec, tanj Anôtônê ñac Mose gêjam mec lau Israel nanj, tonec. Mec tau kêt u ênê awamu.

² Enj kêsôm gebe

“Apômtau gêmênj anja Sinai.

Enj kêpi mênjkêpô aêac anja Seir.

Ênê ñawê kêsa anja lôc Paran.

Enj mênjgêô lasê anja Meribat-Kades

to ja ñawaô kêsi enj lêma anôña.

³ Bij ñanô, enj têtac gêwinj nê lau,
nê lau dabuj samob sêsêp enj lêma.

Êsêac sêpuc aôm wanjam

to sêsêlêj têdaguc nê m bij.

⁴ Mose kêt kênj bij su gêdênj aêac.

Bij su tau kêt u gôlôac Jakobña nêj bijlênsê m.

⁵ Gêdênj tanj launênj laumata sêkac

to Israelnênj gôlôac samob sêpi tagen nanj,

* 32:52: Lau ñanô sêkênj gêwinj gebe anja tagen-tagenj têt u † 32:52: Jesurun-Jakobnê ñaê tenj.

Apômtau kêtû kin aŋga Jesurun.

⁶ “Ruben êmoa mata jali, eŋ êmac êndu atom, ma nê siŋwaganêŋ namba êtu sauŋ atom.”

⁷ Biŋ tonec Mose kêsôm kêpi Juda gebe
“O Apômtau, ôkêŋ taŋam Juda awa
ma ôwê eŋ naêô lasê êndêŋ nê lau.
Aôm lêmam ênac siŋ êjô eŋ
to ônam eŋ sa aŋga nê ŋacjonêŋ.”

⁸ Ma eŋ kêsôm biŋ tonec kêpi Lewi gebe
“Ôkêŋ nêŋ Tumim to nêŋ Urim êndêŋ Lewi.
Eŋ ŋac, taŋ gêjac matamanô ŋajam naŋ.
Aôm kôsaê eŋ aŋga Masa
to gôjac siŋ gôwiŋ eŋ aŋga bu Meribaŋa.

⁹ Ŋac tau kêsôm kêpi têna agêc tama gebe
‘Aê kajala êsêagêc atom’.
Eŋ gêlic nê lasitêwai atom
ma gêjam kauc nê latuio to ŋac.
Biŋŋanô, êsêac mateŋ gêdiŋ nêŋ biŋ
to sejob nêŋ poac.

¹⁰ Êsêac oc sêndôŋ nêŋ ŋagôliŋ êndêŋ Jakob
ma nêŋ biŋsu êndêŋ Israel.

Êsêac sêkêŋ gêŋ ŋamalu êndêŋ aôm ôŋu
to tetoc daja ênsac nêŋ altar ŋaô.

¹¹ O Apômtau, ônam mec ênê waba samob
ma ôkôc eŋ lêma ŋakôm sa.

Ôtuc ênê ŋacjo to lau, taŋ sêkêŋ kisa eŋ naŋ, magiŋ êsu,
gebe sêndi sa êtiam atom.”

¹² Ma kêsôm biŋ tonec kêpi Benjamin gebe
“Ŋac Apômtau têtac gêwiŋ eŋŋa,
eŋ gêŋgôŋ tomalô.

Lôlôc Ŋatau ejop eŋ êtôm bêcgeŋ,
go êŋgôŋ ênê lôc ŋadenj êwiŋ eŋ.”

¹³ Ma kêsôm biŋ tonec kêpi Josep gebe
“Apômtau ênam mec ênê nom
ŋa ŋanô ŋajam, taŋ êsêp aŋga undambê
ma êpi aŋga nom ŋalêlôm naŋ.

¹⁴ Oc êpô kôm e ênam ŋanô ŋajamanô,
ma ŋanô esewec ŋajam êtôm ajôŋgeŋ.

¹⁵ Lôc laŋgwa sec êkêŋ kôm ŋanô ŋajam êndu
to gamêŋ ŋabau teŋgeŋŋa ênam ŋanô êlêlêc su.

¹⁶ Nom to ŋagêŋ samob êkêŋ ŋanô ŋajam-ŋajam,
ma ŋac, taŋ gêmoa gamêŋ dani naŋ, êlic Josep ŋajam.

Biŋ samob tonan ŋai ŋanô êsa êpi Josep,
êpi ŋac, taŋ kêtû nê lasitêwainêŋ kasêga naŋ, nê sunsuŋ ŋaô.

¹⁷ Nê bulimakao kapoac ŋamêc kêtap ŋawasi sa
ma ênê jabo kêtôm bulimakao saleŋŋa nê.
Eŋ êsuc lau tomôkê-tomôkê ŋa jabo tonan
e naêndêŋ nom ŋamadiŋ.

Epraimnê lau 10,000 to 10,000 tau tonan,
ma Manasenê lau 1,000 to 1,000 tau tonan.”

¹⁸ Ma kêsôm binj tonec kêpi Sebulon gebe
“O Sebulon, têmtac najam êsa êtu nêmlên lagajana
Ma aôm Isakar, têmtac najam êsa êtu nêmlên becoboņa.

¹⁹ Êsêac sêkalem lau tomôkê-tomôkê sêpi êsêacnêlôc sêna.
Anğa tônê oc sêkênj da gêdênj,
gebe êsêac sejonj gwêc najênj lêlôm totau-totau najawamata,
to ganjac najawamata, tanj kêsinj tau nanj sa.”

²⁰ Ma kêsôm binj tonec kêpi Gad gebe
“Aê aoc êoc naj, tanj kêkênj nasawa gêdênj Gad.
Gad kêluj tau kêtôm lewe,
enj kêkac gênj nalêma to najamôkêapac gênjgic.

²¹ Enj kêjalinj gamênj najamanô sa kêtu tauņa.
Enj gêlic kasêganê nomlênsêm gêc kêtu enjja.
Enj jagêwiinj launênj laumata
ma gejob, gebe Apômtaunê mêtôc êtu anô
to ênê binj êtu tônj êpi Israel.”

²² Ma kêsôm binj tonec kêpi Dan gebe
“Dan kêtôm lewe najatu,
tanj gêboanj kêsa anğa Basan gêmênj nanj.”

²³ Ma kêsôm binj tonec kêpi Naptali gebe
“O Naptali, moasinj gêjam sêga anğa aômnmêm
to Apômtaunê mec gêjam aôm auc.
Aôm ôwê kainj bugêjactonj to gamênj gêmu kêsêpņa.”

²⁴ Ma kêsôm binj tonec kêpi Aser gebe
“Aser kêtu Israel latuinênj naj, tanj kêtap mec sa kêlêlêc nanj.
Nê lasitêwai têtac êwiinj enj najanômanj,
ma enj êsac akainj tônj êsêp nalêsi.

²⁵ Sênsô tunj aôm auc naj ki jejec to kokoc,
ma nêmlên najalai ênanja atom e ômac êndu.

²⁶ “O Jesurun, naj tanj kêtôm Anôtô, tanj gênjgônj tao najô tonê najawasi
me kêlêti gêmoa undambê gebe ênam aôm sanja nanj, gêmoa atom.

²⁷ Anôtô taugenj kêtu nêmlên lamuanô,
enj kêsip aôm sa naj lêma tenjenjja.
Enj kêtiinj najjo su gêmunj aôm
ma kêsôm gebe Onsenj sumanj.

²⁸ Tec Israel gênjgônj tomalô,
Jakobnê bumata êpoac tauņa
anğa gamênj, tanj gêjam najanô polom to wain.
Binjanô, ênê undambê kêpalip maninj kêsêp gêmênj.

²⁹ O Israel, aê aoc êoc aôm. Asa kêtôm aôm.
Apômtau tau gêjam aôm sa.

Enj kêtu lautuc gêjam aôm kêsinja
to sinj êku nêmlên najjo tulunja,
Nêmlên najjo sêo lasê aôm to sênac papac aôm,
ma aôm ôsêlênj ômoa êsêacnêlôc najô.” * † ‡ tanj sêlac wanj kêtu têtulu gênjja.

* **33:29:** Israelnênj najê tenj. † **33:29:** Tumim to Urim Israelnênj kapoac najê. ‡ **33:29:** Sebulon naj êlac wanja.
Nalô “lagaja” kêpi lau,

34

Mose gêmac êndu

¹ Ma Mose gêdi anġa gaboan Moabġa jakêpi lôc Nebo ŋatêpôê Pisga, taŋ kêkô kêkanônġ Jeriko naŋ. Ma Apômtau kêtôc gamêŋ samob gêdêŋ eŋ anġa Gilead e jagêdêŋ Dan, ² kêtôc Naptalinê gamêŋ samob to Epraim agêc Manase nêŋ gamêŋ ma Judanê gamêŋ samob e gêdêŋ gwêc oc kêsêpġa, ³ ma kêtôc gamêŋ Negeb to gaboan Jerikonġa e jagêdêŋ Soar gêdêŋ eŋ. Jeriko tau kêtû malac nipġa. ⁴ Ma Apômtau kêsôm gêdêŋ eŋ gebe “Gamêŋ tonec tec katôc lemoc ma kasôm gêdêŋ Abraham agêc Isak ma Jakob gebe ‘Aê oc jakêŋ gamêŋ tau tonec êndêŋ nêŋ wakuc,’ naŋ gamêŋ tau tonec. Aê kakêŋ matamanô gôlic gamêŋ tau su, mago aôm taôm oc naôsa tônê atom.” ⁵ Amboac tonanġ Apômtaunê sakinġwaga Mose tau gêmac êndu anġa gamêŋ Moabġa kêtôm Apômtaunê biŋ. ⁶ Ma Apômtau kêsunġ eŋ gêc gaboan, taŋ gêc gamêŋ Moabġa naŋ, kêkanônġ Bet-Peor, mago ŋac tenġ kêjala ênê sêô atom e mênġgêdêŋ galoc. ⁷ Mosenê jala 120, go gêmac êndu. Eŋ mataanô kêtû waô atom, ma ôliwalô gêjaŋa atom. ⁸ Ma lau Israel têtanġ taŋjiboa kêtû Mosenġa sêmoa gaboan Moabġa kêtôm bêc 30, go bêc têtanġ taŋjiboa kêtû Mosenġa gêbacnê.

⁹ Ma ŋalau tokauc tatu mêtê tauŋġa gêjam Nun latu Josua auc, gebe Mose gêu lêma gêsac eŋ. Amboac tonanġ lau Israel taŋeŋ wamu eŋ ma sêgôm biŋ, taŋ Apômtau kêjatu Mose naŋ, ŋanô kêsa. ¹⁰ Ma propete tenġ gêdi sa anġa Israel kêtôm Mose, taŋ êsêagêc Apômtau laŋônġanô gêdêŋ tauŋ naŋ, atom e mênġgêdêŋ galoc. ¹¹ Tenġ gêgôm gêŋsêga to gêŋtalô kêtôm Mose, taŋ Apômtau kêsakinġ eŋ gebe êŋgôm anġa gamêŋ Aiguptuŋa êndêŋ Parao ma ênê sakinġwaga to ênê gamêŋ samob naŋ atom. ¹² Ma ŋac tenġ gêwê kainġ Mosenê ŋaclai to ŋajaŋa ma nê gêŋsêga kainġ tenġ, taŋ Mose gêgôm anġa lau Israel samob laŋônġnêŋna naŋ atom.

Josua

Josua gêwê lau Israel gêjô Mose su jasêku lau Kanaan tulu ma sêjanjo gamêj tau su naminj gêc buku, tec sê Josuanê njaê kêpi nec njalêlôm.

Buku tau njasêbu kapôêj têlêac gebe

1. Môkêlatu 1-12 Lau Israel selom bu Jordan jasêsa Kanaan ma sêkôc nom tau su anja malacm nêj.
2. Môkêlatu 13-22 Lau Israel sêpuc kapoac gebe gôlôacmôkê njagêdô 9 to Manasenê gôlôac njamakenj têtap nêj nom sa anja gamêj, taj gêc bu Jordan njamakenj gêmu oc kêsêpna nanj.
3. Môkêlatu 23-24 Josua kêsâê gebe nê noc êwi nom sinja kêdabinj, tec kêkalem lau Israel sêkac sa ma gêlêj binj êsêac kêtum dim luagêc. Lau Israel sêsôm kêtum tôj kêtiam gebe sejop Anôtônê poac ma sênam sakinj enj taugenj endenj tôjgenj.

Lau Israel sêmasanj tauj gebe sêsa gamêj Kanaan sêna

¹ Apômtaunê sakinwaga Mose gêmâc êndu su, go Apômtau kêsôm binj gêdêj Mosenê sakinwaga Nun latu Josua gebe ² “Noc sakinwaga Mose gêmâc êndu, amboac tonanj ôndi olom bu Jordan tonec. Lau samob sêwiñ aôm, ma naaô lasê gamêj, taj galoc jakêj êndêj lau Israel nanj. ³ Gamêj samob, taj emtapa aka nanj, aê jakêj êndêj amac êtôm gajac mata gêdêj Mose. ⁴ Gamêj samob, taj gêc gamêj sawa to lôc Lebanon ma bu kapôêj Euprat, taj kêtum lau Het nêj gamêj nanj, e gêdêj gwêc kapôêj, taj kêpoac gêmu oc kêsêpna nanj njasawa, gamêj samob tonanj êtu amacnêm nom. ⁵ Êtôm têm ômoa matam jalinja nanj, njac tej êtôm gebe êkô aôm auc atom. Aê jamoa jawiñ aôm êtôm gamoa gawiñ Mose. Aê oc jangaminj tauc êndêj aôm to jawi aôm sinj atom. ⁶ Ôkô njajana totêmtac êpa sugenj, gebe aôm taômgenj ôkêj lau tonec sêwê kainj gamêj, taj katôc lemoc gêdêj êsêac tamenj gebe jakêj êndêj êsêacna nanj. ⁷ Amboac tonanj ôkô njajana totêmtac êpa sugenj ma ojop taôm gebe ôngôm binjsu samob, taj noc sakinwaga Mose kêjatu aôm nanj, njanô êsa. Ôwi binjsu tau sinj ma o sic ômu anô me gasêna atom, ec ôtap nêm lêj njanô njajam sa. ⁸ Binjsu njabuku njabinj ênêc aôm awamsunj njapanjenj. Taêm ênam binj tau ênêc nêm njalêlôm êtôm elenj to êmbêc, ec ôngôm binj samob, taj teto gêc buku tau nanj, njanô êsa tomalagenj. Embe ôngôm amboac tonanj, go ôsa nêm lêj e ônac dabinj njapep ma ôtap nêm lêj njanô njajam sa. ⁹ Aê kajatu aôm gebe ôkô njajana totêmtac êpa sugenj. Ôtêc taôm atom ma katôm ôluj-ôluj atom, gebe Apômtau, aôm nêm Anôtô, oc êmoa êwiñ aôm êtôm lêj samob, taj ôsa ôna nanj.”

¹⁰ Go Josua kêjatu launêj kasêga gebe ¹¹ “Asa gamêj becna ana ma ajatu lau gebe ‘Amansanj nêm gêj aninja gebe êpuc amac tôj anja intêna. Bêc têlêac ênana acgom, go alom bu Jordan tonec naakôc nom, taj Apômtau, amacnêm Anôtô, gebe êkêj êndêj amac nanj su, gebe êtu amacnêm gamêj.’”

¹² Go Josua kêsôm gêdêj lau Ruben to Gad ma lau Manase njamakenj gebe ¹³ “Taêm ênam binj, taj Apômtaunê sakinwaga Mose kêjatu amac nanj, gebe ‘Apômtau, amacnêm Anôtô, oc êkêj gamêj alêwanj taômna êndêj amac, ma gebe êkêj nom tonec êndêj amac.’ ¹⁴ Amacnêm lauo to nêm gôlôac njasec-njasec ma nêm bulimakao sêmoa gamêj, taj Mose kêkêj gêdêj amac gêc bu Jordan njamakenj tonecna nanj. Mago amacnêm lau njac lai sêja laukasap sa naselom bu sêmunj nêm lasitêwai ma sênam êsêac sa ¹⁵ e Apômtau êkêj nêm lasitêwai sêlêwanj tauj têtôm amac ma sêngôj têtum wakac anja gamêj, taj Apômtau êkêj êndêj êsêac nanj. Su, go amac amu amênj nom, taj kêtum amacnêm gamêj nanj. Apômtaunê sakinwaga Mose kêkêj gamêj, taj gêc bu Jordan njamakenj gêmu oc kêpinja nanj, gêdêj amac.” ¹⁶ Ma êsêac sêjô Josua awa gebe” Binj samob, taj kôjatu aêc nanj, aêc abe anjôm njanô êsa, ma asa gamêj samob, taj ôsakinj aêc nanj ana. ¹⁷ Aêc tanej wamu aôm êtôm

tañeñ wamu Mosenê biñ samob. Biñ tagenñ tonec gebe Apômtau, aômnêm Anôtô êmoa êwiñ aôm êtôm gêmoa gêwiñ Mose. ¹⁸ Lau samob, tañ sêli awenñ sa êndênñ aômnêm jatu to tañeñpêc aômnêm biñ, tañ ôjatu êsêac nañ, oc sênac êsêac êndu. Biñ tagenñ tonec gebe ôkô ñajaña ma têmtac êpa su.”

2

Josua kêsakinñ kelenwaga sêja Jeriko

¹ Go Nun latu Josua kêsakinñ ñac luagêc kelecgenñ anga gamênñ Sitim, gebe sêkênñ kelenñ gamênñ. Enñ kêsôm gêdênñ êsêagêc gebe “Ajôc, amagêc akênñ kelenñ gamênñ to malac Jeriko amboac tonañgenñ.” Ma êsêagêc sêja jasêô lasê mockainño tenñ nê andu ma sêngônñ tônê. Awê tau nê ñaê gebe Rahab. ² Ma lau sêkênñ ñawae gêdênñ kinñ Jerikoña ma sêsôm gebe “Ôlic acgom, gêdênñ gêbêc lau Israel nênñ lau ñagêdô sêô lasê tonec gebe sêlic gamênñ.” ³ Go kinñ Jerikoña kêsakinñ lau dêdênñ Rahab jasêsôm gebe “Ôkênñ lau, tañ sêpi nêm andu dêdênñ aôm sêwac nañ, sêsa sêmênñ. Êsêac sêmênñ gebe sêkênñ kelenñ gamênñ.” ⁴ Mago awê kêkôc ñaclagêc sa jakêsiniñ êsêagêc ôkwi ma kêsôm gebe “Biññanô, lau dêdênñ aê sêmênñ, mago aê gajam kauc êsêac sêmênñ anga ondoc. ⁵ Gêdênñ tañ gamênñ ñakesec kêsas ma kêdabinñ gebe sênsañ malac ñakatam auc nañ, lau tau sêc sêja. Gamênñ tañ êsêac sêja nañ, aê gajam kauc. Andañguc êsêac ñagaôgenñ, oc aê êsêac tônñ.” ⁶ Mago awê tau gêwê êsêagêc sêpi salôm ñaô jakêsiniñ êsêagêc sêc mê ñalaunñ, tañ enñ kêta gêc salôm ñaô nañ ñalêlôm. ⁷ Amboac tonañ lau tau têdaguc êsêagêc sêsa intêna Jordanna sêja e jadêdênñ buselenñ. Lau tonañ sêwi malac sinñ, ma sêsanñ katam auc.

⁸ Ñaclagêc tau sêc bêc atom tagenñ ma awê kêpi salôm gêdênñ êsêagêc gêja ⁹ ma kêsôm gêdênñ êsêagêc gebe “Aê kajalagac gebe Apômtau kêkênñ gamênñ tonec gêdênñ amac, ma aêac samob atêc amac, ma lau gamênñ tonecña nênñ ñalêlôm kêtû palê sugac. ¹⁰ Gebe aêac anô ñawae, gebe Apômtau kêkênñ Gwêckoc kêtû kelenñ kêtû amacña gêdênñ tañ awi Aiguptu sinñ nañ. Ma anô gênñ, tañ agôm gêdênñ lau Amor nênñ kinñ luagêc Sihon agêc Og anga Jordan ñamakenñ ônênja. Amac asenñ êsêagêc su samucgenñ. ¹¹ Gêdênñ ñasawa, tañ aêac anô biñ tonañ nañ, aêacma ñalêlôm kêtû palê kêtû amacña, ma ñajaña tenñ gêc lau tenñ kêtiam atom, gebe Apômtau, amacnêm Anôtô, enñ undambê lólôcña ma nom elonña ñaAnôtô. ¹² Amboac tonañ atôc lememe êndênñ Apômtau ma asôm êndênñ aê gebe taêm walô tamocnê gôlôac êtôm aê tauc taêc walô amagêc. Ma akênñ ñabelo ñanô tenñ êndênñ aê. ¹³ Aôc lememe tônñ êndênñ tinoc agêc tamoc ma lasicio to ñac ma êsêacnênñ lau samob, ma anam aêac sa gebe amac êndu atom.” ¹⁴ Ma ñaclagêc sêsôm gêdênñ enñ gebe “Amac embe aoc aêagêcma biñ tonec lasê atom, go aêagêc anac da amac. Êndênñ tañ Apômtau êkênñ gamênñ tau êndênñ aêac nañ, taênñ walô amac to amoasinñ amac.”

¹⁵ Go awê tau kêlêwanñ êsêagêc ña lêpoa sêsêp katam saunñ, gebe nê andu kêtû tunjbôm malacña gêwiñ, tec tunjbôm kêtû ênê andu. ¹⁶ Ma enñ kêsôm gêdênñ êsêagêc gebe “Api lôc ana, gebe sêjandawaga têtap amagêc sa atom. Asinñ taôm amoa tônê êtôm bêc têlêac e sêjandawaga sêmu sêmênñ su acgom, go amagêc asa nêm intêna ana.” ¹⁷⁻¹⁸ Go ñaclagêc sêsôm gêdênñ enñ gebe “Ôlic acgom, êndênñ tañ aêac asa gamênñ tonec amênñ nañ, ômoatiñ gam kokoc tonec enñkalenñ katam saunñ, tañ kôlêwanñ aêagêc asêp amênñ nañ. Ma tênam agêc tamam to lômi ma tamamnê gôlôac samob sêpi tagenñ anga nêm andu. Embe ôngôm tonec atom, go biñ, tañ aôm kôsôm gebe atôc lemenñ êpi nañ, ênsêlô. ¹⁹ Ñac tenñ embe êwi nêm andu sinñ êsa intêna êna, nañ enñ tau êwê nê dec ñakainñ, aêac atom. Mago ñac tenñ, tañ êmoa andu ñalêlôm êwiñ aôm nañ, embe êtap gênwapac sa, go aêac awê ênê dec ñakainñ. ²⁰ Ma aôm embe ôsôm aêagêcma biñ tonañ lasê, go biñ, tañ aôm kôsôm gebe aêagêc atôc lemenñ êpi nañ ênsêlô.” ²¹ Ma awê tau kêsôm gebe “Biñ tañ asôm su nañ, ñanô êsa.” Go kêsakinñ êsêagêc gebe sêc sêna, tec êsêagêc sêwi enñ sinñ ma sêja. Ma enñ tau kêmoatiñ gam kokoc genñkalenñ katam saunñ tau.

²² Êsêagêc sêwi awê tau sin jasêpi lôc ma sêmoa tônê kêtôm bêc têtêac e sêjandawaga sêmu sêja. Sêjandawaga sesom gamêñ, tañ gêc intêna maken-maken nan, mago têtap lau teñ sa atom. ²³ Go ñaclagêc sêsêp anga lôc sêmên kêtiam jaselom bu ma sêo lasê dêdên Nun latu Josua, go sêjac miñ biñ samob, tañ kêtap êsêagêc sa nan, gêdên en. ²⁴ Ma sêsôm gêdên Josua gebe “Apômtau kêkên gamêñ samob kêsêp aêac lemeñ biññanôgeñ. Ma biñ teñ, lau gamêñ tauña samob sêmoa tonên ñalêlôm ñatutucgeñ kêtú aêacña.”

3

Lau Israel selom bu Jordan

¹ Gêdên bêbêc kanucgeñ Josua gêdi ma gêwi Sitim sin ma lau Israel samob sêwiñ en. Êsêac sêo lasê bu Jordan ma sê becobo anga tônê, selom sebeñ atom. ² Bêc têtêac gêbacnê, go sinwaganên laumata sêsêlên sêmoa gamêñ becña ñalêlôm ³ ma sêjatu lau gebe “Amac embe alic Apômtau, amacnêm Anôtô, nê katapa poacña, tañ lau Lewi nêñ dabuñwaga sêmbalañ nan, go andi ma andanguc katapa tau, ⁴ ec ajala intêna, tañ asa nan, gebe amac asa intêna tonec kwanangen atom. Mago ñasawa êniñ katapa to amac êngic. Ñasawa tau amboac saka 500. Andambiñ katapa tau atom.” ⁵ Ma Josua kêsôm gêdên lau gebe “Anam dabuñ taôm, gebe elenña Apômtau gebe êngôm gêñtalô anga amac ñalêlôm.” ⁶ Ma Josua kêsôm gêdên dabuñwaga gebe “Aôc katapa poacña sa ma asêlên amuñ.” Tec êsêac sêoc katapa poacña tau sa ma sêsêlên sêmuñ lau.

⁷ Ma Apômtau kêsôm gêdên Josua gebe “Ocsalô aê gabe jatoc aôm sa lau Israel samob sêlic e sêjala gebe aê oc jamoa jawiñ aôm êtôm gamoa gawiñ Mose. ⁸ Ma aôm ôjatu dabuñwaga, tañ sêmbalañ katapa poacña nan, gebe ‘Êndên tañ aô lasê Jordan ñatali nan, akô ñañêngeñ anga bu ñalêlôm.’”

⁹ Go Josua kêsôm gêdên lau Israel gebe “Ajôc, atu gasuc amên, ma akên tañem Apômtau, amacnêm Anôtô, nê biñ.” ¹⁰ Ma Josua kêsôm gebe “Biñ tonec êwa sa êndên amac gebe Anôtô mata jali gêmoea gêwiñ amac ma en êsêlên êmuñ amac ma êjanda lau Kanaan to Het ma lau Hiw to Peris ma lau Girgas to Amor ma Jebus biññanôgeñ. ¹¹ Alic acgom, Apômtau, tañ kêtú nom samucgeñ ñatau nan, nê katapa poacña elom bu Jordan êmuñ amac. ¹² Ma galoc ajaliñ lau 12 sa anga Israelnên gôlôacmôkênên, ñac tagen-tagen êtôm gôlôacmôkêgeñ. ¹³ Ma êndên tañ lau dabuñ, tañ sêmbalañ Apômtau, nom samucgeñ ñatau, nê katapa nan, sêu enñapa êsêp bu Jordan, go bu tau enselen êtiam atom êpoac ma bumôkê êlêc sa naêkô amboac lênsañ teñ.”

¹⁴ Amboac tonañ gêdên tañ lau dêdi anga nêñ becobo sebe selom bu Jordan nan, dabuñwaga sêbalañ katapa poacña sêmuñ lau. ¹⁵ Ma gêdên tañ dabuñwaga, tañ sêbalañ katapa nan, sêo lasê Jordan ma gêdên tañ lau-sabalañ-katapawaga tau sêu enñkain kêsêp bu, tañ kêsâlê Jordan ñatali auc gêdên têm sêjac kôm ñanô saña nan, ¹⁶ bumôkê gêlêc sa jakêsuñ tôñ kêkô Jaêcgeñ amboac lênsañ kêkanôn malac Adam, tañ gêc Sareta ñagala nan. Ma bu aênja, tañ kêsá gwêc Arabaña, tañ sêsam teñ gebe Gwêcmatê nan, kêpa samucgeñ. Ma lau selom sêsêp gamêñ, tañ kêkanôn Jeriko nan. ¹⁷ Ma gêdên tañ lau Israel samob sêsêlên sêmoa gamêñ kelengeñ jasêpi bumaken nan, dabuñwaga, tañ sêbalañ katapa poacña nan, sêkô gamêñ ñakelen anga bu Jordan ñaluñ e lau samob selom bu Jordan gêbacnê.

4

Poc 12, nan sêkôc anga Jordan

¹ Lau samob selom bu Jordan jasêpi su acgom, go Apômtau kêsôm gêdên Josua gebe ² “Ôjaliñ lau 12 sa anga launên, ñac tagen-tagen êtôm gôlôacmôkêgeñ, ³ ma ôjatu êsêac gebe ‘Akôc poc 12 anga Jordan ñaluñ tonec, akôc anga gamêñ, tañ dabuñwaga enñapa sêka nan, ma akôc poc tau amên bumaken ma atoc poc tau êkô gamêñ, tañ êmbêc anêc nan.’” ⁴ Go Josua kêkalem lau 12 tau anga lau Israel nêñ, tañ kêjaliñ sa nan, ñac tagen-tagen

kêtom gôlôacmôkêgen. ⁵ Ma Josua kêsôm gêdên êsêac gebe “Asêlên naamun Apômtau, amacnêm Anôtô, nê katapa êsêp bu Jordan naluŋgen ma aoc poc tagen-tagen êtômgen ma poc tau nanamba êtom Israelnên gôlôacmôkê. ⁶ Poc tonan êtu nabelo êkô amac nalêlôm. Ma embe nêma napalêo to nac têtû kênac amac êtu namu gebe ‘Poc tonec gebe êwa asagen sa êndên amac,’ ⁷ go anac min êndên êsêac gebe Bu Jordan gêlêc sa ma kêkên nasawa gêdên Apômtaunê katapa poacna. Gêdên tan katapa tau gelom Jordan nan, naba gêlêc sa. Tec poc tonec êtu nabelo tengeŋa êndên lau Israel.”

⁸ Ma lau tau sêgôm bin, tan Josua kêjatu nan, nanô kêsâ ma sêkoc poc 12 anga Jordan naluŋgen kêtôm lau Israel nêg gôlôacmôkênên ton, kêtôm tan Apômtau kêsôm gêdên Josua nan. Ma êsêac sêoc poc tau selom jasêpi gamên, tan sebe sênc nan, ma tetoc poc tau sêngôn tonan. ⁹ Ma Josua gêboa poc 12 sa kêkô Jordan naluŋgen anga gamên, tan dabunwaga sêbalan Apômtaunê katapa ma entapa sêka nan, ma poc tau kêkô tônê e mêngêdên galoc. ¹⁰ Ma Apômtau kêjatu Josua gebe êsôm bin, tan Mose kêjatu Josua nan, êndên lau Israel. Ma dabunwaga, tan sêbalan katapa nan, gacgen sêkô Jordan naluŋgen e bin samob, tan Apômtau kêjatu Josua nan, nanô kêsâ.

Ma lau selom sêkac taunŋen sêja bumaken. ¹¹ Ma gêdên tan lau samob selom jasêpi namaken su nan, Apômtaunê katapa to dabunwaga selom amboac tonanŋen sêmun lau. ¹² Rubennê wakuc ma Gadnê wakuc to Manasenê gôlôac namaken selom tolaukasapŋen sêmun lau Israel kêtôm Mose kêjatu êsêac. ¹³ Sinwaga tolaukasap amboac 40,000 selom jasêpi Jeriko naganên gaboanŋa sêja. Êsêac sêmasan tan gebe sênac sin sêmoa Apômtau lanônêmŋa. ¹⁴ Gêdên bêc tonan Apômtau ketoc Josua sa anga lau Israel lanônêm nâ ma êsêac têtêc en kêtôm têm, tan gêmoa mata jali nan, kêtôm têtêc Mose.

¹⁵ Ma Apômtau kêsôm gêdên Josua gebe ¹⁶ “Ôjatu dabunwaga, tan sêbalan katapa poacna nan, gebe sêpi anga Jordan sêmên.” ¹⁷ Amboac tonan Josua kêjatu dabunwaga gebe “Api anga Jordan amên.” ¹⁸ Ma gêdên tan dabunwaga, tan sêbalan Apômtaunê katapa poacna nan, sêpi anga Jordan nalu su ma êsêac entapa sêka gamên nakelen nan, bu Jordan gêjô tau mala e kêsâlê butali auc kêtiam kêtôm gêmunŋa.

¹⁹ Lau mênssêpi anga Jordan gêdên ajôn namatanŋa nabêc kêtû 10 ma sê nêg bec sêngôn Gilgal, tan gêc malac Jeriko naganên oc kêpiŋa nan. ²⁰ Ma Josua gêboa poc 12, tan êsêac sêkoc anga Jordan nan, sa anga Gilgal. ²¹ Ma en kêsôm gêdên lau Israel gebe “Amacnêm napalêo to nac embe têtû kênac tamenjê êtu namu gebe ‘Poc tonec nam amboac ondoc,’ ²² go awa sa êndên êsêac ma asôm gebe ‘Lau Israel selom bu Jordan tonec sêmoa gamên kelenŋen,’ ²³ gebe Apômtau, amacnêm Anôtô, gêgôm bu Jordan kêpa kêtû amacna e alom mênjapi namaken kêtôm gêgôm gêdên Gwêckoc, tan gêgôm kêpa kêtû aêcna e alom mênjapi namaken. ²⁴ En gêgôm gên tonan, gebe lau tomôkê-tomôkê nomŋa sêjala, gebe Apômtau lêma najaŋa ma gebe amac atêc Apômtau, amacnêm Anôtô, enden tônŋen.”

5

¹ Lau Amor nêg kin samob, tan sêmoa bu Jordan namaken kêsî gamên oc kêsêpŋa nan, ma lau Kanaan nêg kin samob, tan sêngôn gwêctali nan, sêjô nawae gebe Apômtau gêgôm bu Jordan kêpa kêtû lau Israelŋa e selom bu su, tec nêg nalêlôm kêtû palê ma nêg nâclai gêbacnê kêtû lau Israelŋa.

Josua kêsâ lau ma êsêac sêlic om Pasa anga Gilgal

² Gêdên nasawa tonan Apômtau kêsôm gêdên Josua gebe “Ômansan bôjan poc ma ôsa lau Israel êtiam êtu luagêcna.” ³ Amboac tonan Josua kêmasan bôjan poc ma kêsâ lau Israel anga Gibeat-Haralot. ⁴ Josua kêsâ êsêac kêtû nam amboac tonecna gebe lau to sinwaga samob, tan sêwi Aiguptu sin nan, sêmac êndu anga intêna gamên sawanŋa gêdên tan sêwi Aiguptu sin su nan. ⁵ Êsêac sêsa lau samob, tan sêmên nan, mago lau samob, tan tenenŋ sêkoc êsêac gêdên tan sêwi Aiguptu sin su ma sêmoa intêna gamên sawanŋa nan, tec sêsa

êsêac atom. ⁶ Gebe lau Israel sêsêlêñ sêmoa gamêñ sawa kêtôm jala 40 e lau samob to siñwaga samob, tañ sêwi Aiguptu siñ nañ, sêjaña anğa gamêñ sawa kêtü êsêac sêkêñ tañeñ Apômtau awa atomña, tec Apômtau kêtôc lêma gebe êsêac sêlic gamêñ, tañ Apômtau gêjac mata gêdêñ aêac tamenji gebe êkêñ gamêñ, tañ su to lêp keselen êndêñ aêac nañ atom. ⁷ Amboac tonañ Josua kêsa êsêac gebe êsêac sêsa lau tonañ anğa intêna atom.

⁸ Gêdêñ tañ sêsa lau samob su nañ, sêngônêñ nêñ gamêñ becoboñagen e kamoc gemo. ⁹ Ma Apômtau kêsôm gêdêñ Josua gebe “Ocsalô tonec aê kakac biñ majen Aiguptuña su anğa amacnê.” Tec sê gamêñ tau ñaê gebe Gilgal e mênngêdêñ galoc.

¹⁰ Lau Israel sê nêñ becobo sêngônêñ Gilgal ma gêdêñ ajôn tonañ ñabêc kêtü 14 ñagêbêc êsêac sêlic om Pasa. Êsêac sêmoa malac Jeriko ñagamêñ gaboanña. ¹¹ Sen Pasa su ma ñagelen êsêac sen gamêñ tau ñakôm ñanô, sen polom ñaluc to polom ñanô, tañ sêpac nañ, gêdêñ bêc tonanjen. ¹² Ma mana tau gêbacnê gêdêñ bêbêcgen tonañ, gêdêñ tañ sen gamêñ tau ñakôm ñanô nañ. Ma lau Israel têtap mana sa kêtiam atom, sen gamêñ Kanaan ñakôm ñanô gêdêñ jala tonañ.

Josua agêc ñac tosiñ

¹³ Gêdêñ tañ Josua gêmoa Jeriko ñamalac gala nañ, en gêoc mataanô sa ma gêlic ñac ten kêkô en lañônemña. Ñac tau gê nê siñ sa ma kêmêgôm siñ tau ña lêma. Josua gêdêñ en gêja ma kêsôm gêdêñ en gebe “Aêacma ñac aôm me ma ñacjonêñ ñac aôm.” ¹⁴ Ma en kêsôm gebe “Masi, aê Apômtaunê siñwaganêñ laumata. Galocgen tec gamêñ.” Go Josua gêu tau jagêc lañôanô gêdêñ nom ma keten mec to kêsôm gêdêñ en gebe “Ñoc apômtau êjatu biñ ondoc êndêñ nê sakiñwaga.” ¹⁵ Ma Apômtaunê siñwaganêñ laumata kêsôm gêdêñ Josua gebe “Ônu atapa su anğa amtapa, gebe gamêñ, tañ kôkô nañ, gamêñ dabuñ.” Ma Josua gêgôm kêtôm tonañ. *

6

Lau Israel sêku malac Jeriko tulu

¹ Ma lau Jeriko sêbalañ nêñ malac auc ñapep kêtü lau Israelña. Lau ten sêsô-sêsa atom. ² Ma Apômtau kêsôm gêdêñ Josua gebe “Ôlic acgom, aê kakêñ Jeriko to ñakiñ ma siñwaga tonac lai sêsêp aôm lêmam. ³ Amboac tonañ amac siñwaga samob asêlêñ anği malac tau auc êtu dim tagen. Ma anğôm amboac tonañ êtôm bêc 6. ⁴ Ma dabuñwaga 7 sêkôc dauc 7 sêsêlêñ sêmuñ katapa poacña. Ma êndêñ bêc êtu 7ña amac asêlêñ anği malac auc êtu dim 7 ma dabuñwaga sênac dauc êtañ. ⁵ Ma êsêac embe sênac dauc êtañ ê tôn baliñgen, ma amac embe anjô dauc êtañ amboac tonañ, go lau samob sênam lasê toaligen ma malac ñatunbôm êku sa ma lau samob gacgen sembo sêsa malaclêlôm sêna.” ⁶ Amboac tonañ Nun latu Josua kêkalem dabuñwaga ma kêsôm gêdêñ êsêac gebe “Aôc katapa poacña sa ma dabuñwaga 7 sêkôc dauc 7 ma sêsêlêñ sêmuñ Apômtaunê katapa poacña.” ⁷ Ma en kêsôm gêdêñ lau gebe “Ajôc, asêlêñ anği malac auc ma siñwaga tolaukasap sêsêlêñ sêmuñ Apômtaunê katapa.”

⁸ Ma lau sêgôm biñ, tañ Josua kêjatu nañ, ñanô kêsa. Dabuñwaga 7 sêkôc dauc 7 ma sêsêlêñ sêmuñ sêmoa Apômtau lañônemña. Êsêac sêjac dauc kêtan ma Apômtaunê katapa poacña kêsêlêñ kêdaguc êsêac. ⁹ Ma siñwaga tolaukasap sêsêlêñ sêmuñ dabuñwaga, tañ sêjac dauc kêtan ñapan. ¹⁰ Ma Josua kêjatu lau gebe “Anam lasê atom, anam taôm tônjen, asôm biñ ten êsa awemsuñ atom e êndêñ bêc aê jasôm êndêñ amac gebe Anam lasê, go anam lasê.” ¹¹ Amboac tonañ en kêsakiñ Apômtaunê katapa kêgi malac tau auc kêtü dim tagen. Su, go sêo lasê gamêñ becoboña kêtiam ma sêc bêc anğa tonañ.

¹² Gêdêñ bêbêc kanucgen Josua gêdi sa ma dabuñwaga sêbalañ Apômtaunê katapa. ¹³ Ma dabuñwaga 7 sêkôc dauc 7 sêsêlêñ sêmuñ Apômtaunê katapa ma sêjac dauc ñapan. Ma

* 5:15: Gilgal ñam gebe Takac su.

sinwaga tolaukasap sêsêlêñ sêmuñ êsêac ma lau ñagêdô têdaguc Apômtaunê katapa, ma dauc kêtañ ñapañ. ¹⁴ Ma gêdêñ bêc kêtû luagêcña êsêac sêsêlêñ sêgi malac auc kêtû dim tagen amboac tonanğen ma sêmu sêja gamêñ becoboña. Sêgôm amboac tonanğ kêtôm bêc 6.

¹⁵ Gêdêñ bêc kêtû 7ña êsêac dêdi gêdêñ gelen mata ma sêsêlêñ sêgi malac auc amboac sêgôm-sêgôm kêtû dim 7. Gêdêñ bêc tagen tonanğen tec êsêac sêsêlêñ sêgi malac auc kêtû dim 7. ¹⁶ Ma gêdêñ tañ sêgi malac auc kêtû dim 7ña ma dabuñwaga sêjac dauc kêtañ nañ, Josua kêsôm gêdêñ lau gebe “Anam lasêmañ, gebe Apômtau kêkêñ malac tau gêdêñ amac. ¹⁷ Ma malac to ñagêñ samob êtu Apômtaunê gêñ ensen suña. Mockaiño Rahab to nê lau samob, tañ sêmoa sêwiñ eñ anğa ênê andu nañ, taunğen go sêmoa maten jali, gebe eñ gêsa lau jaenğa, tañ aêac tasakiñ êsêac nañ auc. ¹⁸ Ma amac ajop taôm êndêñ gêñ, tañ gêjac ansen suña ñawae. Matem katu gêñ tau e akôc ñagêdô, tañ kêtû Apômtaunê nañ, su atom. Embe anğôm, go lau Israel nêñ gamêñ becoboña êwê kaiñ biñ, tañ êtap malac Jeriko sa nañ, êwiñ ma êtap gêñwapac ñanô sa. ¹⁹ Ma silber to gold samob ma laclu, tañ sêmasañ ña ki kokoc to jejec nañ, êtu Apômtaunê gêñ dabuñ naêsêp Apômtaunê kanom.” ²⁰ Amboac tonanğ lau sêjam lasê ma sêjac dauc kêtañ. Gêdêñ tañ lau sêñô dauc kêtañ nañ, sêjam lasê ma tunbôm kêku sa, ma lau sêpi malac sêja. Lau samob gacgen sebo sêsa malac sêja ma sêku malac tau tulu. ²¹ Go sesen malac samucgen su. Êsêac sesen ñac to awê ma lau matac to lau ñanô, sesen bulimakao to domba ma donki. Êsêac sesen gêñ samob su ña sinğ ñamata.

²² Ma Josua kêsôm gêdêñ ñaclagêc, tañ sêkêñ kelen gamêñ nañ, gebe “Asô awê mockaiño nê andu ana ma akôc awê tau to nê lau samob, tañ sêmoa sêwiñ eñ nañ, sêsa sêmêñ amboac atôc lememe gêdêñ eñ nañ.” ²³ Amboac tonanğ ñac wakuc luagêc tau, tañ sêkêñ kelen gamêñ nañ, sêsô andu sêja ma sêkôc Rahel to têna agêc tama ma lui to nê lau samob, tañ sêngôn sêwiñ eñ nañ, sêsa sêmêñ. Êsêac sêkôc ênê lau samob ma sêkêñ êsêac sêngôn lau Israel nêñ gamêñ becoboña ñamagê. ²⁴ Ma êsêac sêkêc malac to ñagêñ samob ja gen. Tagen silber to gold ma ku, tañ sêmasañ ña ki kokoc to jejec nañ, sêkêñ jakêsêp kanom, tañ kêkô Apômtaunê andu nañ. ²⁵ Josua gêjam awê mockaiño Rahab to tamanê gôlôac ma nê lau samob, tañ sêwiñ eñ nañ sa. Eñ gêngôn lau Israel ñalêlôm e mênğêdêñ galoc, gebe eñ gêsa lau jaen, tañ Josua kêsakiñ gebe sêkêñ kelen malac Jeriko nañ auc.

²⁶ Gêdêñ têm tonanğ Josua kêjatu lau gebe têtôc lemen sêkô Apômtau lanğônemña ma kêsôm gebe “Aêac tapuc boa ñac, tañ êndi mênğekwê malac Jeriko tonec sa êtiam nañ. Eñ ênac da alê ñamataña ña nê ñacsêga. Ma ênac da malac ñakatam ña nê ñac saunğ.”

²⁷ Amboac tonanğ Apômtau gêwiñ Josua ma ênê wae gêjam gamêñ samucgen auc.

7

1-26 *

8

1-35 *

9

1-27 *

10

Lau Israel sêku lau gamêñ gêmu kêsêpña tulu

* **7:1-26:** 7:1-9:27 Josua gêwê lau Israel nêñ sinwaga sêpi Kanaan ñagamêñ lônça ma sêku malac Ai tulu. Êsêac sêmoatin poac tenğ sêwiñ lau Gibeon ñamiñ gêc tonec. * **8:1-35:** 7:1-9:27 Josua gêwê lau Israel nêñ sinwaga sêpi Kanaan ñagamêñ lônça ma sêku malac Ai tulu. Êsêac sêmoatin poac tenğ sêwiñ lau Gibeon ñamiñ gêc tonec. * **9:1-27:** 7:1-9:27 Josua gêwê lau Israel nêñ sinwaga sêpi Kanaan ñagamêñ lônça ma sêku malac Ai tulu. Êsêac sêmoatin poac tenğ sêwiñ lau Gibeon ñamiñ gêc tonec.

¹ Kiñ Jerusalemña Adonisedek gêñô Josua kêku malac Ai tulu to gesen malac tau samucgen su ñawae. Josua gêgôm malac Ai to ñakiñ kêtôm gêgôm gêdên malac Jeriko to ñakiñ. Kiñ tau gêñô biñ ten gêwiñ gebe Lau Gibeonña sê wama gêdên lau Israel ma sêmoa sêwiñ êsêac. ² En gêñô biñ tonan ma kêtêc tau gebe Gibeon malac kapôên kêtôm kiñnên malac ñagêdô, ma malac tau kapôên kêlêlêc Ai su ma nêñ lau samob lau tonjaclai. ³ Kêtu tonanña kiñ Jerusalemña Adonisedek kêsakiñ biñ gêdên kiñ Hebronña Hoham to gêdên kiñ Jarmutña Piram ma gêdên kiñ Lakisña Japia to gêdên kiñ Eglonña Debir ma kêsôm gebe ⁴ “Api andên aê amênman ma anam aê sa. Aêac tanac Gibeon gebe êsêac sê wama gêdên Josua to lau Israel.” ⁵ Go lau Amor nêñ kiñ lemen ten tonec, kiñ Jerusalemña to kiñ Hebronña ma kiñ Jarmutña to kiñ Lakisña ma kiñ Eglonña sêkac nêñ siñwaga sa ma êsêac tonên siñwaganên ton samob sêpi jasêgi malac Gibeon auc ma sêjac siñ gêdên malac tau.

⁶ Ma lau Gibeonña sêkên biñ gêdên Josua gêja Gilgal ma sêsôm gebe “Ôngamiñ taôm êndên nêñ sakiñwaga atom. Ôpi ôndên aêac ômôên seben ma ônam aêac kêsi to ônam aêac sa. Gebe lau Amor nêñ kiñ samob, tan sêngôn gamên lôcña nan, sêkac sa sêmên gebe sênac siñ êndên aêac.” ⁷ Ma Josua gêdi anga Gilgal ma kêpi gêja. Siñwaga to lau tonjaclai samob sêsêlên sêwiñ en. ⁸ Ma Apômtau kêsôm gêdên Josua gebe “Ôtêc êsêac atom, gebe aê kakên êsêac sêsêp aôm lêmam sugac. Êsêacnên ñac ten oc êkô aôm auc atom.” ⁹ Josua gêdi anga Gilgal ma kêsêlên gêdên gêbêc samuc tonan ma gêo lasê gêdên êsêac e têtakê. ¹⁰ Ma Apômtau gêgôm êsêacnên meloco kêsa e sêc lau Israel, tan sêjac êsêac ñanô anga Gibeon nan su. Lau Israel sêjanda êsêac sêsêp intêna Bet-Horonña, ma sêjac êsêac e jadêdên Aseka to Makeda. ¹¹ Gêdên tan êsêac sêc lau Israel su sêsêp intêna Bet-Horonña sêja nan, Apômtau tau kêbaliñ poc kapôên anga undambê jakêruc êsêac e jasêo lasê Aseka, ma êsêac sêmac êndu. Lau tan sêmac êndu kêtu kom pocña nan, taêsam sêlêlêc lau, tan lau Israel sêjac ña siñ êndu nan su.

¹² Gêdên bêc, tan Apômtau kêkên lau Amor sêsêp lau Israel lemen nan, Josua kêkô lau Israel lanônên ma kêsôm gêdên Apômtau gebe “Aôm oc, ôkô ñanên anga Gibeon ma aôm ajôn, anga gaboan Aijalon.”

¹³ Ma oc kêkô ñanên ma ajôn kêkô amboac tonanjen e lau sêkac kamocgôc gêbacnê.

Biñ tonan teto gêc Jasarnê buku gebe Oc tau kêkô umbon ñaluñ ma kêkac tau gebe naêsêp atom, kêkôgen kêtôm bêc samuc ten. ¹⁴ Bêc ten kêtôm tonan gêc gêmun atom ma gêc atom e mênghêdên galoc. Gêdên bêc tonan Apômtau kêkên tan ñac ten awa ñam gebe Apômtau gêjac siñ gêjô Israel.

¹⁵ Go Josua ma lau Israel samob sêc sêmu sêja nêñ gamên Gilgal kêtiam. ¹⁶⁻⁴³ *

11

1-23 *

12

1-24 *

13

1-33 *

* **10:16-43:** 10:16-23:16 Lau Israel sêku gamên Kanaan samucgen tulu. Êsêac sêpuc kapoac e nêñ gôlôacmôkê têtap nêñ nom ñasawa sa kêtômgen. * **11:1-23:** 10:16-23:16 Lau Israel sêku gamên Kanaan samucgen tulu. Êsêac sêpuc kapoac e nêñ gôlôacmôkê têtap nêñ nom ñasawa sa kêtômgen. * **12:1-24:** 10:16-23:16 Lau Israel sêku gamên Kanaan samucgen tulu. Êsêac sêpuc kapoac e nêñ gôlôacmôkê têtap nêñ nom ñasawa sa kêtômgen. * **13:1-33:** 10:16-23:16 Lau Israel sêku gamên Kanaan samucgen tulu. Êsêac sêpuc kapoac e nêñ gôlôacmôkê têtap nêñ nom ñasawa sa kêtômgen.

1-15 *

14

1-63 *

15

1-10 *

16

1-18 *

17

1-28 *

18

1-51 *

19

1-9 *

20

1-45 *

21

1-34 *

22

1-16 *

23**24***Josuanê awamu*

¹ Go Josua kêkac lau Israel nêḡ gôlôacmôkê samob sa anḡa Sikem. Eḡ kêkalem lau Israel nêḡ lau ḡanô to laumata ma nêḡ gôliḡwaga to kasêga samob sa jasêkô Anôtô laḡônêḡ.

² Go Josua kêsôm gêdêḡ lau samob gebe “Apômtau, lau Israel nêḡ Anôtô, kêsôm biḡ tonec gebe ‘Gêdêḡ andanḡen amac tamemi Abraham agêc Nahor tamenḡi Tara sêḡḡôḡ bu Euprat ḡamakenḡ ôḡêḡa, ma sêḡam sakinḡ gêdêḡ anôtôi jaba. ³ Go aê kakôc amac tamemi Abraham su anḡa bu ḡamakenḡ ôḡêḡa ma gawê eḡ kêsêlêḡ kêtôm gamêḡ Kanaanḡa samob. Aê kakêḡ êḡê wakuc têtḡ taêsam. Aê kakêḡ Isak gêdêḡ eḡ. ⁴ Ma kakêḡ Jakob agêc Esau gêdêḡ Isak. Aê kakêḡ gamêḡ lôcḡa Seir gêdêḡ Esau gêwê kainḡ, mago Jakob to nê latui sêsêḡ Aiguptu sêja. ⁵ Go kasakinḡ Mose agêc Aron ma kakônḡi Aiguptu ḡa ḡêḡwapac, taḡ gagôm anḡa gamêḡ

* **14:1-15:** 10:16–23:16 Lau Israel sêku gamêḡ Kanaan samucḡen tulu. Êsêac sêpuc kapoac e nêḡ gôlôacmôkê têtḡp nêḡ nom ḡasawa sa kêtômḡen. * **15:1-63:** 10:16–23:16 Lau Israel sêku gamêḡ Kanaan samucḡen tulu. Êsêac sêpuc kapoac e nêḡ gôlôacmôkê têtḡp nêḡ nom ḡasawa sa kêtômḡen. * **16:1-10:** 10:16–23:16 Lau Israel sêku gamêḡ Kanaan samucḡen tulu. Êsêac sêpuc kapoac e nêḡ gôlôacmôkê têtḡp nêḡ nom ḡasawa sa kêtômḡen. * **17:1-18:** 10:16–23:16 Lau Israel sêku gamêḡ Kanaan samucḡen tulu. Êsêac sêpuc kapoac e nêḡ gôlôacmôkê têtḡp nêḡ nom ḡasawa sa kêtômḡen.

* **18:1-28:** 10:16–23:16 Lau Israel sêku gamêḡ Kanaan samucḡen tulu. Êsêac sêpuc kapoac e nêḡ gôlôacmôkê têtḡp nêḡ nom ḡasawa sa kêtômḡen. * **19:1-51:** 10:16–23:16 Lau Israel sêku gamêḡ Kanaan samucḡen tulu. Êsêac sêpuc kapoac e nêḡ gôlôacmôkê têtḡp nêḡ nom ḡasawa sa kêtômḡen. * **20:1-9:** 10:16–23:16 Lau Israel sêku gamêḡ Kanaan samucḡen tulu. Êsêac sêpuc kapoac e nêḡ gôlôacmôkê têtḡp nêḡ nom ḡasawa sa kêtômḡen. * **21:1-45:** 10:16–23:16 Lau Israel sêku gamêḡ Kanaan samucḡen tulu. Êsêac sêpuc kapoac e nêḡ gôlôacmôkê têtḡp nêḡ nom ḡasawa sa kêtômḡen.

* **22:1-34:** 10:16–23:16 Lau Israel sêku gamêḡ Kanaan samucḡen tulu. Êsêac sêpuc kapoac e nêḡ gôlôacmôkê têtḡp nêḡ nom ḡasawa sa kêtômḡen. * **23:1-16:** 10:16–23:16 Lau Israel sêku gamêḡ Kanaan samucḡen tulu. Êsêac sêpuc kapoac e nêḡ gôlôacmôkê têtḡp nêḡ nom ḡasawa sa kêtômḡen.

* **22:1-34:** 10:16–23:16 Lau Israel sêku gamêḡ Kanaan samucḡen tulu. Êsêac sêpuc kapoac e nêḡ gôlôacmôkê têtḡp nêḡ nom ḡasawa sa kêtômḡen. * **23:1-16:** 10:16–23:16 Lau Israel sêku gamêḡ Kanaan samucḡen tulu. Êsêac sêpuc kapoac e nêḡ gôlôacmôkê têtḡp nêḡ nom ḡasawa sa kêtômḡen.

* **22:1-34:** 10:16–23:16 Lau Israel sêku gamêḡ Kanaan samucḡen tulu. Êsêac sêpuc kapoac e nêḡ gôlôacmôkê têtḡp nêḡ nom ḡasawa sa kêtômḡen. * **23:1-16:** 10:16–23:16 Lau Israel sêku gamêḡ Kanaan samucḡen tulu. Êsêac sêpuc kapoac e nêḡ gôlôacmôkê têtḡp nêḡ nom ḡasawa sa kêtômḡen.

tau nan. Su, go gawê amac asa amêḅ. ⁶ Aê gawê amac tamemi sêsa anḅa Aiguptu sêmêḅ e aô lasê gwêc. Ma lau Aiguptu sêjanda amac tamemi ḅa kareta to hos e jadêdêḅ Gwêckoc. ⁷ Ma êsêac awenḅ gêjac Apômtau ma enḅ kêkêḅ gêsuḅbôm genḅ amac to lau Aiguptu kêsi to gêgôm gwêc kêmakop e kêsalê êsêac auc. Amac matemanô alic gêḅ, taḅ aê gagôm gêdêḅ Aiguptu nan su. Amac amoa gamêḅ sawa ḅasawa baliḅ. ⁸ Go aê gawê amac aô lasê lau Amor, taḅ sêḅgônḅ Jordan ḅamakenḅ ôḅêḅa nan, nêḅ gamêḅ. Gêdêḅ taḅ kakêḅ êsêac sêsêḅ amac lememe ma amac akôc êsêacnêḅ gamêḅ su nan, aê gasenḅ êsêac gamuḅ amac. ⁹ Go kiḅ Moabḅa Sipor latu Balak gêdi ma gêjac siḅ gêdêḅ Israel. Enḅ kêsakiḅ biḅ gêdêḅ Beor latu Bileam gebe êmêḅ ma êpuc boa amac. ¹⁰ Mago aê kakêḅ taḅoc Bileam atom, tec enḅ gêjam mec amac. Gagôm amboac tonanḅ, tec gajam amac kêsi anḅa Balak lêma. ¹¹ Go amac alom bu Jordan e aô lasê malac Jeriko. Ma lau Jerikoḅa sêjac siḅ gêdêḅ amac. Mago lau Jeriko taunḅenḅ atom, lau Amor to Peres ma Kanaan to Het ma Girgas to Hiw ma Jebus amboac tonanḅenḅ. Mago aê kakêḅ êsêac sêsêḅ amac lememe. ¹² Aê kasakiḅ banic gêmumu ma kêjanda lau Amor nêḅ kiḅ luagêc gêmumu amac. Amacnêḅ siḅ to talam gêgôm atom. ¹³ Aê kakêḅ gamêḅ teḅ, taḅ ajam kôm kêpi atom nan, gêdêḅ amac ma kakêḅ malac, taḅ amac akwê sa atom nan, gêdêḅ amac anḅgônḅ. Amac aenḅ kôm wainḅa to katêkwi, taḅ asê atomanô nan ḅanô.

¹⁴ “Amboac tonanḅ galoc atêc Apômtau to anam sakiḅ enḅ têmtac makenḅ ma tonêḅ ḅalêlôm ḅanḅenḅ. Atiḅ anôtôi jaba, taḅ tamemi sêjam sakiḅ anḅa bu ḅamakenḅ ôḅêḅa to anḅa Aiguptu nan su, ma anam sakiḅ Apômtau. ¹⁵ Mago amac embe andec gebe anam sakiḅ Apômtau, go ocsalô tonec ajalini anôtôi, taḅ abe anam sakiḅ nan sa. Abe anam sakiḅ anôtôi, taḅ tamemi sêjam sakiḅ anḅa bu ḅamakenḅ ôḅêḅa nan, me lau Amor, tec anḅgônḅ êsêacnêḅ gamêḅ nec, nêḅ anôtôi me. Mago aê to ḅoc gôlôac abe anam sakiḅ Apômtaugenḅ.”

¹⁶ Go lau tau sêjô enḅ awa gebe “Biḅ tonec gebe awi Apômtau siḅ ma anam sakiḅ anôtôi jaba nec ênac jaê aêac, ¹⁷ gebe Apômtau, aêacnêḅ Anôtô, gêwê aêac to tamenḅ tapi anḅa Aiguptu tamêḅ ma gêwê aêac dawu andu kapoacwalôḅa siḅ. Enḅ gêgôm gêḅsêga kaiḅ teḅ aêac talic ma gejob aêac anḅa intêna samob, taḅ tasa nan, ma gejob aêac gêdêḅ taḅ tasêlêḅ tasêḅ lau tomôkê-tomôkê ḅalêlôm nan. ¹⁸ Ma Apômtau kêjanda lau tomôkê-tomôkê gêmumu aêac, enḅ kêjanda lau Amor, taḅ sêḅgônḅ gamêḅ tonec nan, amboac tonanḅenḅ. Kêtu tonanḅa aêac abe anam sakiḅ Apômtau amboac tonanḅenḅ, gebe enḅ kêtu aêacnêḅ Anôtô.”

¹⁹ Mago Josua kêsôm gêdêḅ lau tau gebe “Amac atôm gebe anam sakiḅ Apômtau atom, gebe enḅ Anôtô dabuḅ. Enḅ gêjam lêmuḅ lau gebe têntac êwiḅ enḅ taugenḅ. Enḅ oc êsuc amacnêḅ biḅ agêli biḅsuḅa to nêḅ sec ôkwi atom. ²⁰ Enḅ kêmoasiḅ amac su, mago amac embe awi enḅ siḅ ma anam sakiḅ anôtôi jaba, go ênam dêmôê amac ma êḅgôm amac sec to enḅenḅ amac su.” ²¹ Ma lau sêsôm gêdêḅ Josua gebe “Masi, aêac abe anam sakiḅ Apômtau.” ²² Ma Josua kêsôm gêdêḅ lau gebe “Amac taôm awa taôm sa gebe ajalini Apômtau sa gebe anam sakiḅ enḅ.” Ma êsêac sêsôm gebe “Aêac awa tauḅ sa sugac.” ²³ Enḅ kêsôm gebe “Amboac tonanḅ, go atiḅ anôtôi jaba, taḅ sêc amac ḅalêlôm nan su, ma akêḅ nêḅ ḅalêlôm êndêḅ Apômtau, Israelnêḅ Anôtô.” ²⁴ Ma lau sêsôm gêdêḅ Josua gebe “Aêac anam sakiḅ Apômtau, aêacnêḅ Anôtô, to taḅenḅ wamu ênê awa.” ²⁵ Tec gêdêḅ bêc tonanḅ Josua kêmoatiḅ poac gêwiḅ’ lau ma kêmasanḅ biḅsu to ḅagôliḅ kêtu êsêacḅa anḅa Sikem. ²⁶ Ma Josua keto biḅ tonanḅ kêsêḅ Anôtônê biḅsu ḅabuku. Ma enḅ kêkôc poc kapôêḅ teḅ jagêjac sa anḅa kameme, taḅ kêkô Apômtaunê gamêḅ dabuḅ nan ḅalabu. ²⁷ Ma Josua kêsôm gêdêḅ lau samob gebe “Alic acgom, poc tonec êtu ḅabelo êwa aêac saḅa, gebe gêḅ Apômtaunê biḅ samob, taḅ enḅ kêsôm gêdêḅ aêac nan gêwiḅ. Kêtu tonanḅa amac embe ansa nêḅ Anôtô auc, go poc tau êtu ḅabelo êwa amac saḅa.” ²⁸ Go Josua kêsakiḅ lau sêc sêja nêḅ nomlênsêḅ gêdêḅ-gêdêḅenḅenḅ.

²⁹ Bin tonan gêbacnê, go Apômtau nê sakin waga Nun latu Josua gêmac êndu. Ênê jala kêtû 110. ³⁰ Ma êsêac sêsuj en anga tau nê nomlênsêm ñamalac Timnat-Serat, tañ gêc lôc Gas ñagamên gêmu kêpiña anga Epraim ñagamên lôcña.

³¹ Ma lau Israel sêjam sakin Apômtau gêdên bêc Josua gêmoa mata jaliña samob. En gêmac êndu su ma laumata ñagêdô, tañ sêlic kôm, tañ Anôtô gêjam kêpi lau Israel nañ, gacgen sêmoa. Tec lau Israel sêjam sakin Apômtau gêdên laumata tonan nêñ bêc sêmoa maten jaliña samob amboac tonanjen.

³² Josepnê ñatêkwa, tañ lau Israel sêkôc anga Aiguptu sêmên nañ, sêsuj anga Sikem kêsêp nom, tañ Jakob gêjam ôli ña mone silber 100 gêdên Sikem tama Hamor latui nañ, ñasawa ten. Gamên tau kêtû Josepnê wakuc nêñ nomlênsêm ten.

³³ Ma Aron latu Eleasar gêmac êndu ma sêsuj en anga latu Pinehas nê malac Gibeaa. Êsêac sêkên malac, tañ gêc Epraim ñagamên lôcña nañ, gêdên en.

Gôliŋwaga

Lau Israel sêku Kanaan tulu e sêwaka sakin kinŋa sa ŋaminŋ gêjam lau Gôliŋwaga nêŋ buku tonec auc. Miŋ tau ŋai kêpi Israelnêŋ siŋsêlêc, taŋ sêsam êsêac sebe Gôliŋwaga naŋ, nêŋ gêŋ siŋsêlêcŋa. Lau tonanŋ ŋagêdô samob gôliŋwaga ŋanô êsêac atom, laumata êsêac sêwê nêŋ lau sêjac siŋŋa to kêsiwaga, taŋ sêjam nêŋ lau sa-sa gêdêŋ ŋacjo sêkôninŋ êsêac tôŋ naŋŋa. Gôliŋwaga ŋac towae kêlêlêc ŋagêdô samob su naŋ Simson, taŋ sêjac ênê gêŋsêga ŋaminŋ gêc môkêlatu 13-16.

Biŋ kapôêŋ tec buku tau kêdônŋ nec tonec gebe Lau Israel sêsap Anôtô tôŋ ŋaŋêŋ, tec gêjam êsêac sa sêŋgônŋ nêŋ ŋajam Ma sêsap tauŋ su aŋga Anôtônê, tec gedec êsêac dêdac gêŋwapac e sêŋgônŋ jageo.

Mago biŋ ŋanô teŋ kêsiŋ tau gêc lêlôm gêwiŋ gebe Lau tau embe sêsap tauŋ su aŋga Anôtônê e dêndac gêŋwapac, mago eŋ embe êlic êsêac sêmbu tauŋ to sêkac tauŋ ôkwi êtiam, eŋ taê labu nê lau to gêjam êsêac kêsi gêjac ŋawaegenŋ.

1:1-36. Josua gêmac êndu su acgom, go lau Israel nêŋ gôlôacmôkê ŋagêdô sêjac siŋ jasêku Kanaannêŋ malac ŋagêdô tulu ŋaminŋ.

2

Apômtaunê aŋela geoc tau lasê aŋga Bokim

¹ Apômtaunê aŋela gêwi Gilgal siŋ gêja Bokim ma kêsôm gêdêŋ lau Israel gebe “Aê kakôc amac aŋga Aiguptu ma gawê amac mênjaô lasê gamêŋ, taŋ katôc lemoc gebe jakêŋ êndêŋ tamemi naŋ. Aê kasôm gebe ‘Aê janac poac, taŋ kamoatinŋ gêdêŋ amac naŋ, popoc atomanô. ² Ma amac amoatinŋ poac teŋ êndêŋ lau, taŋ sêŋgônŋ gamêŋ tonec naŋ atom. Atuc êsêacnêŋ altar popoc.’ Mago amac taŋem wamu aêŋoc jatu tonanŋ atom. Amac agôm asagenŋ. ³ Amboac tonanŋ aê jasôm êndêŋ amac gebe Aê jajanda lau tomôkê-tomôkê jamuŋ amac atom. Êsêac oc têtû nêŋ ŋacjo ma nêŋ anôtôi jaba têtû amacnêŋ lakô.” ⁴ Apômtaunê aŋela kêsôm biŋ tonanŋ gêdêŋ lau Israel samob su, go lau tau sêpuc taŋjiboa sa ma têtanŋ. ⁵ Ma sê gamêŋ tonanŋ ŋaê gebe Bokim ma sêkêŋ da gêdêŋ Apômtau aŋga tônê.

Josua gêmac êndu

⁶ Josua kêlêwanŋ lau Israel sêmu dêdêŋ nêŋ nomlênsêŋ gêdêŋ-gêdêŋgeŋ sêja, gebe sêŋgônŋ têtû wakac. ⁷ Ma lau Israel sêjam sakinŋ Apômtau kêtôm têm Josua gêmoa nomŋa. Josua gêmac êndu su, go êsêac sêjam sakinŋ Apômtau sêmoa kêtôm têm, taŋ laumata, taŋ sêjala gêŋ samob, taŋ Apômtau gêgôm gêdêŋ lau Israel naŋ, sêmoa materŋ jali naŋ. ⁸ Ma Nun latu Josua, taŋ Apômtaunê sakinŋwaga naŋ, nê jala kêtû 110 ma gêmac êndu. ⁹ Êsêac sêsuŋ eŋ aŋga tau nê nomlênsêŋ ŋamalac Tinat-Heres, taŋ gêc lôc Gas ŋagamêŋ gêmu kêpiŋa aŋga Epraim ŋagamêŋ lôcŋa. ¹⁰ Lau taŋ sêmoa sêwiŋ Josua naŋ, sêmac êndu amboac tonanŋ, ma lau wakuc mênjsêsa, naŋ êsêac sêjam kauc Apômtau to nê kôm, taŋ gêjam kêtû lau Israelŋa naŋ.

Lau Israel sêwi Apômtau siŋ ma gôliŋwaga sêkôc kôm sa

¹¹ Go lau Israel sêgôm gêŋ, taŋ Apômtau gêlic sec naŋ, gebe sêjam sakinŋ Bal. ¹² Êsêac sêwi Apômtau, tameninêŋ Anôtô, taŋ kêkôc êsêac su aŋga Aiguptu naŋ, siŋ ma sêsap lau, taŋ sêgi êsêac auc naŋ, nêŋ anôtôi jaba tôŋ. Êsêac sêpônŋ eŋduc gêdêŋ anôtôi tonanŋ ma sêgôm Apômtau têtac ŋandanŋ kêsa. ¹³ Êsêac sêwi Apômtau siŋ ma sêjam sakinŋ Bal agêc Astarte. ¹⁴ Apômtau têtac ŋandanŋ ŋanô gêdêŋ lau Israel, tec kêkêŋ êsêac sêsêp kêjaŋgowaga lemeŋ, gebe sêjaŋgo êsêacnêŋ gêŋ su. Eŋ kêkêŋ nêŋ ŋacjo, taŋ sêgi êsêac auc naŋ, gebe sêkôninŋ êsêac e lau Israel têtôm gebe sênam tauŋ sa êtiam atom. ¹⁵ Kêtôm têm samob, taŋ êsêac

dêdi sebe sênac siŋ nan, Apômtau gêjam dêmôê êsêac kêtôm enj kêsôm ma kêtôc lêma gebe êngôm nan. Ma êsêac sêpô lêna tauŋ ŋanôgeŋ.

¹⁶ Go Apômtau kékêŋ gôliŋwaga, taŋ sêjam lau Israel sa anŋa kêjaŋgowaga lemeŋ. ¹⁷ Mago êsêac sêkêŋ taŋeŋ nêŋ gôliŋwaga atom. Êsêac sêkêŋ tauŋ dêdêŋ anôtôi jaba to sêpôn aenduc gêdêŋ êsêac. Êsêac tamenj taŋeŋ wamu Apômtaunê biŋsu, mago êsêac tauŋ sêwi tamenjêŋ lêŋ tonan siŋ sebeŋ ma sêsa kêtiam atom. ¹⁸ Kêtôm têm samob, taŋ Apômtau kékêŋ gôliŋwaga gêdêŋ êsêac nan, enj gêmoa gêwiŋ gôliŋwaga tau ma enj gêjam lau tau sa anŋa nêŋ ŋacjo lemeŋ kêtôm têm samob, taŋ gôliŋwaga gêmoa gêwiŋ êsêac nan. Apômtau taê walô êsêac kêtû nêŋ taŋjboa, taŋ têtan kêtû nêŋ ŋacjo sêlêsu to sêkônij êsêac nanŋa. ¹⁹ Mago gêdêŋ taŋ gôliŋwaga gêmâc êndu nan, lau sêmu sêja nêŋ intêna lanŋwa kêtiam e sêgôm sec kêlêlêc lau gêmunŋa su. Êsêac têdaguc anôtôi jaba ma sêjam sakiŋ êsêac to sêpôn aenduc gêdêŋ êsêac ma sêwi nêŋ lêŋ tonan siŋ atom, sêsa togêsunjêkwa ŋatonŋeŋ sêmoa. ²⁰ Apômtau têtac ŋandan sec gêdêŋ lau Israel ma kêsôm gebe “Lau tonec seseŋ poac, taŋ kajatu gêdêŋ êsêac tamenj gebe sêsap tôŋ nan, su ma taŋeŋ wamu aê atom, ²¹ tec aê jajanda lau tomôkê-tomôkê, taŋ Josua kêku tulu atom ma gêmâc êndu nan, nêŋ teŋ êtiam atom. ²² Aê jaŋgôm gêŋ tonec gebe jansaê lau Israel e jajala êsêac sêsa ŋoc lêŋ têtôm tamenj sêsa nêŋ me masi.” ²³ Amboac tonan Apômtau gêlôc gebe lau tomôkê-tomôkê, taŋ sêsô Josua lêma ŋalabu atom nan, sêŋgônŋeŋ. Enj kêjanda êsêac sebeŋ atom.

3:1-31 Lau Israel sêwi Apômtau siŋ kêtû dim têlêac, tec Apômtau kékêŋ êsêac sêsô nêŋ ŋacjo ŋalabu. Gêdêŋ taŋ êsêac teteŋ enj nan, enj kêsakiŋ gêjamsawaga teŋ. * † ‡

4

Debora agêc Barak sêku Sisera tulu

¹ Gôliŋwaga Ehud gêmâc êndu su, go lau Israel sêgôm gêŋ, taŋ Apômtau gêlic sec nan kêtiam. ² Amboac tonan Apômtau kékêŋ êsêac sêsêp Jabin lêma. Enj lau Kanaan nêŋ kiŋ, taŋ gêjam gôliŋ êsêac gêŋgôn malac Hasor nan. Ênê siŋwaganêŋ laumata Sisera, taŋ gêŋgôn lau samuc nêŋ malac Haroset. ³ Jabinnê kareta ki 900 ma enj gejoŋ lau Israel secanô kêtôm jala 20. Tec lau Israel awenj gêjac Apômtau gebe ênam êsêac sa.

⁴ Lapidotnê awê Debora enj propeteo teŋ kêtû lau Israel nêŋ gôliŋwagao gêdêŋ ŋasawa tonan. ⁵ Enj gêŋgôn nê nip, taŋ kêkô Rama to Betel ŋasawa anŋa gamêŋ lôcŋa Epraim nan, ŋalabu ma lau Israel sêja tônê gebe enj êmêtôc êsêacnêŋ biŋ. ⁶ Debora kêsakiŋ biŋ gêdêŋ Abinoam latu Barak anŋa Naptalinê gamêŋ ŋamalac Kedes gebe êmêŋ ma kêsôm gêdêŋ enj gebe “Apômtau, lau Israel nêŋ Anôtô, kêjatu aôm gebe ‘Ôna ma ôwê nêŋ lau sêpi lôc Tabor sêna. Ôkôc lau 10,000 anŋa Naptali agêc Sebulon nêŋ gôlôac. ⁷ Aê gabe jalêtôm Jabinnê siŋwaganêŋ laumata Sisera gebe ênac siŋ êndêŋ aôm anŋa bu Kison. Enj êmêŋ tonê kareta ki ma nê siŋwaga, mago aê gabe jakêŋ enj êsêp aôm lêmam.’ ” ⁸ Barak kêsôm gêdêŋ Debora gebe “Aôm embe ôwiŋ aê, go jana, mago aôm embe ôwiŋ aê atom, oc jana atom amboac tonanŋeŋ.” ⁹ Debora gêjô enj awa gebe “Amboac tonan aê jawiŋ aôm, mago intêna, taŋ aôm ôsa nan, êwaka aôm waem sa atom, gebe Apômtau êkêŋ Sisera êsêp awê teŋ lêma.” Go Debora gêdi jagêwiŋ Barak sêja Kedes. ¹⁰ Barak kêkalem Sebulon agêc Naptali nêŋ gôlôac sêpi tagen anŋa Kedes, go lau 10,000 têdaguc enj, ma Debora jagêwiŋ enj amboac tonanŋeŋ.

¹¹ Kennê wakuc teŋ, Heber, kêkac tau su anŋa lau Ken nêŋ ma gê nê becobo kêkô kamem Sananimŋa, taŋ kêkô Kedes ŋagala nan ŋalabu. Lau Ken tonan Mosenê lawa Hobab nê wakuc.

¹² Êsêac sêsôm ŋawae gêdêŋ Sisera gebe Abinoam latu Barak kêpi lôc Tabor gêja. ¹³ Tec Sisera kêkalem nê kareta ki 900 to nê lau samob ma kêjatu êsêac gebe sêwi lau samuc nêŋ malac Haroset siŋ sêna bu Kison. ¹⁴ Go Debora kêsôm gêdêŋ Barak gebe “Ajôc, ôndi gebe

* **2:23:** Bokim ŋam gebe Lau-têtanwaga. † **2:23:** Bal kêtû lau Kanaan nêŋ anôtô jaba towae teŋ. ‡ **2:23:** Astarte kêtû nêŋ anôtô towae teŋ.

bêc tonec Apômtau êkêŋ Sisera êsêp aôm lêmam. Apômtau êwê aôm.” Tec Barak gêdi anġa Tabor kêsêp gêja ma nê lau 10,000 têdaguc eŋ. ¹⁵ Gêdêŋ taŋ Barak tonê siŋwaga sêo lasê naŋ, Apômtau kêlênsôŋ Sisera to nê kareta samob ma nê lau. Sisera gêboanġ kêsêp anġa nê kareta e gacgeŋ gêc su gêja. ¹⁶ Barak kêjanda kareta to siŋwaga e jagêdêŋ lau samuc nêŋ malac Haroset ma siŋ gesenġ siŋwaga samob su, ŋac teŋ gêwê sa atom.

¹⁷ Sisera kêlêti gêja Kennê wakuc Heber nê awê Jael nê becobo, gebe kiŋ Hasornġa Jabin to Hebernê gôlôac sêmoa sêwiŋ tauŋ towamagenġ. ¹⁸ Jael kêsa gêja gebe êpuc Sisera tôŋtôŋ ma kêsôm gêdêŋ eŋ gebe “O apômtau, ôsô ômôêŋ, ôsô ŋoc becobo ômôêŋmaŋ. Ôtêc taôm atom.” Amboac tonanġ eŋ kêsô gêja ma awê tau kêgaduc eŋ ŋa belanġke. ¹⁹ Ma ŋac tau kêsôm gêdêŋ awê gebe “Aê jateŋ aôm gebe ôkêŋ bu ŋagec êndêŋ aê janôm gebe bu gêjô aê.” Awê tau kêkac bulakôp bôcôlic, taŋ su kêpoac ŋalêlôm naŋ, ŋasunġ su jakêkêŋ su gêdêŋ eŋ gênôm ma kêgaduc eŋ auc kêtiam. ²⁰ Go ŋac tau kêsôm gêdêŋ eŋ gebe “Ôkô becobo ŋasacgêdô ma ŋac teŋ embe êo lasê ma êtu kênac aôm gebe ‘Ŋac teŋ gêmoa tonec me masi’, go ôsôm gebe ‘Masi.’”

²¹ Sisera têkwa gêbac ŋanô, tec gêc bêc e kêliŋ tau siŋ gêc. Ma Hebernê awê Jael kêkôc hama to biakim becoboŋa teŋ ma kêsô kelecgeŋ gêdêŋ eŋ gêja ma gêjac biakim tau kêsêp Siseranê mom palalap e jagêjam nom ma gêmac êndu tomatêgeŋ. ²² Gêdêŋ tonanġ Barak gêo lasê. Eŋ gesom Sisera. Ma Jael kêpuc eŋ tôŋtôŋ jakêsôm gêdêŋ eŋ gebe “Ômôêŋ tonec, aê gabe jatôc ŋac, taŋ aôm gosom eŋ naŋ, êndêŋ aôm.” Amboac tonanġ Barak kêsô becobo gêwiŋ eŋ ma gêlic Sisera tomatêgeŋ gêc ma biakim kêkô nê mom.

²³ Gêdêŋ bêc tonanġ Anôtô kêku lau Kanaan nêŋ kiŋ Jabin tulu gêjô lau Israel su. ²⁴ Ma lau Israel sêkôninġ lau Kanaan nêŋ kiŋ Jabin ŋajanġa sec e sesenġ eŋ su samucgeŋ.

5

Debora agêc Barak nêŋ wê

¹ Gêdêŋ bêc tonanġ Debora agêc Abinoam latu Barak sêjam wê tonec gebe

² “Alambinġ Apômtau,
gebe lau Israel sêmasanġ binġ kêtü tônia gebe sênac siŋ,
ma lau sêlôc sa tonanġ ŋalêlômgeŋ.

³ Amac kiŋac, anô binġ tau,
amac kasêgaac, akêŋ taŋem.
Aê janam wê to janac gêŋ wêŋa
êndêŋ Apômtau, lau Israel nêŋ Anôtô.

⁴ O Apômtau, gêdêŋ taŋ kôsêp anġa Seir ŋalôc gômôêŋ,
ma gêdêŋ taŋ kôsa anġa gamêŋ Edomġa gômôêŋ naŋ,
nom kêtênêp ma undambê kêsêwa,
binġnanô, bu kêsêwa anġa tao gêmêŋ.

⁵ Lôc kêtênêp kakô Sinai ŋaApômtau lanônêmġa,
kêkô Apômtau, lau Israel nêŋ Anôtô, lanônêmġa.

⁶ “Gêdêŋ Anat latu Samgar nê têm gêdêŋ Jaelnê têm,
lau sêwê sêmoa intênasêga kêtiam atom,
ma lau, taŋ sêsêlêŋ naŋ, sêjac jaê intênasêga.

⁷ O Debora, lau Israel nêŋ malac kêtü gasanġ
e mênġgêdêŋ aôm gôdi.
Aôm gôdi amboac lau Israel teneŋi.

⁸ Anôtônê siŋwaga awenġmê kêsa
ma siŋ jakêpi gamêŋ.
Lau 40,000, taŋ sêmoa Israel naŋ,
nêŋ teŋ gêjac lautuc ma gêoc kêm atom.

⁹ Njoc űalêlôm gêwiű lau Israel nêű laumata,
gêwiű lau, taű sêlôc sa tonêű űalêlômgeű.
Alambiű Apômtau.

¹⁰ “Amac laumata, taű api donki kwalam-kwalam
ma aűgôű űabelanĳe űaô,
ma amac siűwaga, taű asêlêűgeű amoa intêna naű,
anac miű biű tau.

¹¹ Anô acgom, lau taű sêjam biűgalôm sêmoa bumata naű,
sêsôm Apômtau kêku nê űacjo tulu űawae,
sêsôm lau Israel sêku nêű űacjo tulu űawae.
Go Apômtaunê lau sêwê sêsêp aűga nêű malac sêmêű.

¹² “O Debora, ajôc, ajôc.
Ajôc, ôpuc wê teű samaű.
O Barak, ôndimaű,
o Abinoam latu,
ôwê lau kapoacwalôűa ma aêc ana.

¹³ Go lau űaűêű sêsêp dêdêű nêű laumata sêja,
Apômtaunê lau dêdêű eű sêja sebe sênac siű.

¹⁴ Êsêac sêsêp gaboan sêmêű aűga Epraim
têdaguc Benjaminnê gôlôac to nêű lau.
Kasêga sêsêp aűga Makir sêmêű
to laumata sêmêű aűga Sebulon.

¹⁵ Isakarnê gôlôac nêű laumata sêwiű Debora sêmêű,
biűűanô, Isakarnê gôlôac sêwiű Barak sêmêű.
Êsêac têdaguc eű sêsêp gaboan sêja.
Tagenű Rubennê gôlôac sêwa taunű kêkôc,
êsêac têtôm gebe sêsôm biű katô taunű atom.

¹⁶ Kêtu asagenűa êsêac sêmoa sêwiű nêű domba űatonűgeű.
Sêmoa gebe sêűô laugejob têtêlam nêű domba űatonű me.
Biűűanô, Rubennê gôlôac sêwa taunű kêkôc,
êsêac têtôm gebe sêsôm biű katô taunű atom.

¹⁷ Gadnê gôlôac sêmoa Jordan űamakenű oc kêpiűa,
ma kêtu asagenűa Dannê gôlôac sêjam kôm waűűa.
Asernê gôlôac sêűgôű gwêctali,
sêűgôű nêű sêcluűgeű.

¹⁸ Mago lau Sebulon to Naptali sêjac kapoac taunű
totaêű kêpa taunű sugenű sêmoa siű mala.

¹⁹ “Kiű sêmêű ma sêjac siű
aűga Tanak, taű gêc bu Megidoűa naű.
Lau Kanaan nêű kiű sêjac siű,
mago sêjaűgo silber teű atom.

²⁰ Utitalata undambêűa sêjac siű.
Êsêac sêsa nêű lêű ma sêjac siű gêdêű Sisera.

²¹ Bu Kison gêc űasamac kapôêű e gêc êsêac su.
Bu Kison gêc, gêc űasamac kapôêű.
O katuc tau, ajôc, ôndi tonĳaclaigenű.

²² Go hos eűkainű kêka nom

ma sêboan-sêboan.

²³ “Apômtaunê anjela kêsôm gebe ‘Apuc boa malac Meros, apuc boa êsêac, taŋ sêngôn malac tau naŋ nanôgen, gebe êsêac sêmênj kêtû sênâm Apômtau saŋa atom, ma sêmênj gebe sêwiŋ Apômtaunê siŋwaga atom.’

²⁴ “Anôtô ênam mec Kennê wakuc Hebernê awê Jael, ênam mec enj êlêlêc lauo samob, taŋ sêngôn becobo naŋ su.

²⁵ Sisera ketenj bu, mago enj kêkênj su gêdênj enj, kêkênj su ŋakana kêsêp laclu ŋajamanô tenj gêdênj enj.

²⁶ Awê tau kêmêgôm biakim kêsêp lêma ŋamakenj ma kêmêgôm kamundanê hama kêsêp lêma anôŋa.

Enj gêjac Sisera e gêjac môkêapac popoc.

Enj gêgunj ênê mom palalap ma gêjac popoc.

²⁷ Sisera gebenj e gêu tau gêc awê tau akaiŋŋa.

Enj gêu tau jagêc awê tau akaiŋŋa.

Enj gebenj kêsêp nom tomatêgenj jagêc.

²⁸ “Sisera têna gewec kêsa katam saunj, enj gêjam tuc kêsa lala.

‘Kêtû asagenjŋa ênê kareta gêmênj sebenj atom nec. Kêtû asagenjŋa ênê hos sêsêlênj malô-malô sec’.

²⁹ Sisera têna nê sakiŋwagao tokauc kêlêlêc gêjô enj awa, ma enj tau kêsôm binj tonec ŋakôninŋa ŋapanj gebe

³⁰ ‘Êsêac oc têtap awa sa ma sêjac sam gêdênj taunj sêmoa. Sêjac sam ŋapalêo tagenj me luagêc gêdênj siŋwaga gêdênj-gêdênjenj.

Sisera tau oc kêtap ŋakwê ŋajam sa ma obo, taŋ sêsi ŋa gam talô-talô naŋ, gebe êkênj êndênj ŋatauo ênôŋ’.

³¹ “O Apômtau, aômnêm ŋacjo samob sênaŋamanj, mago nêma lau têtôm oc kêpi tonjaclai.”

Amboac tonanj wama gêjam gamênj auc kêtôm jala 40.

6

Anôtô kêkalem Gideon

¹ Lau Israel sêgôm gênj, taŋ Apômtau gêlic sec naŋ, tec Apômtau kêkênj êsêac sêsêp lau Midian lemenj kêtôm jala 7. ² Lau Midian lemenj kêkôninj lau Israel, tec lau Israel sêsiŋ taunj kêtû êsêacŋa sêngônj pocgêsunj to poclabu anjga gamênj lôcŋa. ³ Kêtôm têm lau Israel sêsê gênjŋa samob lau Midian ma lau Amalek to lau gamênj sawanja sêô lasê sebe sênac êsêac. ⁴ Êsêac sê nêŋ-becobo kêsêp Israelnênj gamênj ma sesenj êsêacnênj kôm samob su e jagêdênj gamênj ŋalabuŋa kêkanônj malac Gasa. Êsêac sêwi gênj taniŋŋa tenj siŋ kêtû lau Israel sêniŋŋa atom, sêkôc domba to bulimakao ma donki samob. ⁵ Êsêac sêô lasê tonênj bulimakao ma nêŋ becobogenj sêwê têtôm lêsêc. Lau tenj sêsa êsêac to nêŋ kamele sa têtôm atom. Êsêac sêô lasê ma sesenj gamênj tau ŋagênj samob su. ⁶ Tec lau Israel sêpô lêna taunj nanô kêtû êsêacŋa ma lau Israel awenj gêjac Apômtau gebe ênam êsêac sa.

⁷ Gêdênj taŋ lau Israel awenj gêjac Apômtau kêtû lau Midiannja naŋ, ⁸ Apômtau kêsakinj propete tenj gêdênj êsêac ma kêsôm gêdênj êsêac gebe “Apômtau, lau Israel nêŋ Anôtô, kêsôm binj tonec gebe Aê kakôc amac asa anjga Aiguptu amênj to gawê amac awi andu gênjômanja

siŋ. ⁹ Aê gajam amac sa aŋga lau Aiguptu lemeŋ to aŋga lau samob, taŋ sêkôniŋ amac naŋ, lemeŋ amboac tonanŋeŋ ma kajanda êsêac gamuŋ amac ma kakêŋ lau tau nêŋ gamêŋ gêdêŋ amac. ¹⁰ Aê kasôm gêdêŋ amac gebe ‘Aê Apômtau, amacnêm Anôtô. Amac aŋgôn lau Amor nêŋ gamêŋ, mago anam sakiŋ lau Amor nêŋ anôtô i jaba atom.’ Mago amac akêŋ taŋem ŋoc biŋ atom.”

¹¹ Go Apômtaunê aŋela mênŋgêô lasê ma gêŋgôn kamem, taŋ kêkô malac Opar ŋagala naŋ ŋalabu. Joas aŋga Abiesernê gôlôac kêtû ka tau ŋatau. Joas latu Gideon kêka polom kelecgeŋ gêmoa sêka wain ŋamala, gebe êsiŋ polom ôkwi kêtû lau Midianna. ¹² Ma Apômtaunê aŋela gêô lasê gêdêŋ eŋ ma kêsôm gêdêŋ eŋ gebe “O siŋsêlêc, Apômtau gêwiŋ aôm.” ¹³ Ma Gideon kêsôm gêdêŋ eŋ gebe “O ŋatau, Apômtau embe êwiŋ aêac, go gêŋwapac samob êtap aêac sa êtu asagenŋa. Ma gêŋsêga samob, taŋ tamenji sêjac miŋ gêdêŋ aêac naŋ ma sêsôm gebe ‘Apômtau kêkôc aêac asa aŋga Aiguptu amêŋ atom me, gêŋsêga tonanŋ ŋanô ondoc.’ Galoc Apômtau kêtîŋ aêac su to kêkêŋ aêac asêp Midian lemeŋ.” ¹⁴ Go Apômtau kêjatu eŋ gebe “Aê tauc jasakiŋ aôm ôna tonêm ŋajaŋa, taŋ gêc aômŋa naŋ, gebe ônam lau Israel sa aŋga lau Midian lemeŋ.” ¹⁵ Gideon gêjô eŋ awa gebe “O Apômtau, aê oc janam lau Israel sa amboac ondoc. Ôlic acgom, aêŋoc lau têtû Manasenê gôlôacnêŋ lau ômbôêŋ-ômbôêŋ ma aê tauc katu ŋoc launêŋ ŋac ŋamuŋa tau.” ¹⁶ Ma Apômtau kêsôm gêdêŋ eŋ gebe “Aôm kôtôm gebe ôŋgôm gêŋ tau gebe aê oc janam aôm sa. Aôm oc ôku lau Midian tulu amboac kôku ŋac tagenŋ tulu.” ¹⁷ Gideon gêjô eŋ awa gebe “Aê embe janac aôm matamanô ŋajam, naŋgo ôwaka taôm sa ŋa gêŋtalô teŋ, gebe aôm taôm tec kôsôm biŋ gêdêŋ aê. ¹⁸ Aê jateŋ aôm gebe ôwi gamêŋ tonec siŋ atom e jamu jandêŋ aôm jamêŋ êtiam acgom. Aê gabe jakêŋ moasiŋ teŋ êtu da êndêŋ aôm.” Ma eŋ kêsôm gebe “Aê oc jamoa e ômu ômôêŋ.”

¹⁹ Amboac tonanŋ Gideon kêsô nê andu gêja ma geno noniŋ ŋalatu teŋ ma kêkôc polom matak laclu kapôêŋ teŋ gebe êpac polom, mago kêkêŋ jist kêsêp atom. Eŋ kêkêŋ gwada kêsêp gadob ma sulu kêsêp ku, kêkôc gêŋ tau gêdêŋ Apômtaunê aŋela gêja kamem ŋalabu. ²⁰ Go Apômtaunê aŋela kêsôm gêdêŋ eŋ gebe “Otoc gwada to polom ŋaluc ênsac poc tonec ŋaô ma ôkêc sulu êpi.” Ma Gideon gêgôm amboac tonanŋ. ²¹ Ma Apômtaunê aŋela kêmetôc lêma ma kêmoasac gwada to polom ŋaluc ŋa tôc, taŋ eŋ kêmêgôm naŋ ŋatêpôê. Ma ja kêsa aŋga poc mênŋgeŋ gwada to polom ŋaluc tau su. Go Apômtaunê aŋela malamê.

²² Go Gideonnê kauc kêsa, gebe gêlic Apômtaunê aŋela ma eŋ kêtakê ma kêsôm gebe “Op, Apômtau Anôtô, aêagêc aŋela laŋôŋanô gêdêŋ taunŋoc.” ²³ Mago Apômtau kêsôm gêdêŋ eŋ gebe “Ôtêc taôm atom, ômoa tobiŋmalôgeŋ, aôm oc ômac êndu atom.” ²⁴ Gideon gêboa altar teŋ sa gêdêŋ Apômtau aŋga tônê ma kêsam altar tau gebe Apômtau eŋ biŋmalô ŋam. Altar tau kêkô Opra, taŋ kêtû Abiesernê gôlôacnêŋ malac naŋ, e gêdêŋ galoc.

²⁵ Gêdêŋ gêbêc tonanŋ Apômtau kêsôm gêdêŋ Gideon gebe “Ôkôc tamam nê bulimakao kapoac êwiŋ bulimakao kapoac teŋ, taŋ nê jala kêtôm 7 ma onseŋ tamamnê altar Balŋa su ôsap alê gwam, taŋ kêkô altar ŋagala naŋ tulu. ²⁶ Su, go ômboa altar teŋ sa êndêŋ Apômtau, aôm nêm Anôtô, êkô poc tau ŋaô. Ômboa altar tau sa êtôm ŋagôliŋgeŋ. Go ôkôc bulimakao kêtû luagêc ŋa ma ôkêŋ êtu daja êwiŋ alê gwam, taŋ ôsap tulu naŋ.” ²⁷ Amboac tonanŋ tec Gideon kêkôc nê sakiŋwaga 10 ma gêgôm biŋ, taŋ Apômtau kêsôm gêdêŋ eŋ naŋ, ŋanô kêsa. Mago eŋ kêtêc tau nê gôlôac to lau malac tonecŋa, tec gêgôm gêŋ tau gêdêŋ ocsalô atom, gêgôm gêdêŋ gêbêcgeŋ.

²⁸ Gêdêŋ taŋ lau malacŋa dêdi sa gêdêŋ bêbêc kanucgeŋ naŋ, êsêac sêlic gebe Balnê altar to alê gwam tau gêjaŋa ma ja geŋ bulimakao kêtû luagêcŋa gêsac altar teŋ, taŋ sêboa sa naŋ ŋaô. ²⁹ Êsêac sêsôm gêdêŋ taunŋ gebe “Asa gêgôm gêŋ tonec.” Êsêac sêkip biŋ tau sa e têtap sa gebe “Joas latu Gideon gêgôm.” ³⁰ Go lau malacŋa sêsôm gêdêŋ Joas gebe “Ôkôc latôm ômôêŋ tonec gebe anac eŋ êndu. Eŋ gesenŋ Balnê altar su ma kêsap alê gwam, taŋ kêkô altar ŋagala naŋ tulu.” ³¹ Mago Joas kêsôm gêdêŋ lau samob, taŋ sêgi eŋ auc naŋ, gebe “Amac abe anac siŋ êjô Bal ma abe anam eŋ sa me. Elenŋa atomgeŋ ma ŋac, taŋ

ênac siŋ êjô Bal naŋ, oc ênaŋa. Gebe Bal embe anôtô ten, go ênam tau kêsi ma ênac siŋ êndên ŋac, taŋ gesen ênê altar su naŋ.” ³² Gêdên ŋasawa tonaŋ sêsam Gideon gebe Jerubal gebe Joas kêsôm gebe “Bal ênam tau kêsi ma ênac siŋ êndên ŋac, taŋ gesen ênê altar su naŋ.”

³³ Go Midian to Amelek ma lau gamên sawaŋa mênșêpi tagen ma selom bu Jordan jasê nêŋ becobo kêkô gaboan Jesrelŋa. ³⁴ Ma Apômtaunê Nalau gêjam Gideon auc. Ma en gêjac dauc e kêkalem Abiesernê gôlôac gebe sêndaŋguc en. ³⁵ En kêsakiŋ lau jaenŋa sêjac laoc Manasenê gôlôacnên gamên samob, gebe sêkalem êsêac mênșendaŋguc en ma en kêsakiŋ lau jaenŋa gêdên Aser to Sebulon ma Naptali nêŋ gôlôac e êsêac mênșewiŋ amboac tonanŋen.

³⁶ Go Gideon kêsôm gêdên Anôtô gebe “Aôm embe taêm ênam gebe ônam lau Israel kêsi ŋa aê lemoc amboac tê kôsôm nê, ³⁷ naŋ ôlic acgom, aê gaja domba ŋaôlilu gêc gamên aka polom ŋa. Êndên elen ŋa embe maniŋ ênêc domba ŋaôlilugen ŋaô ma nom ŋakelen, go jajala êndên tonaŋ gebe aôm taêm kêka aê ŋanôgen, gebe ônam lau Israel kêsi ŋa aê lemoc, amboac tê kôsôm su nê.” ³⁸ Biŋ tau ŋanô kêsa. Gêdên taŋ Gideon gêdi sa gêdên bêbêc kanucgen naŋ, en kêpip ŋaôlilu tau ma kêmôgiŋ kêsêp laclu ten e mênșêc. ³⁹ Go Gideon kêsôm gêdên Anôtô gebe “Têmtac ŋandaŋ êndên aê atomman, aê jasôm biŋ tagen tonec êwiŋ. Aê jaten aôm gebe jansaê domba ŋaôlilu ŋalên tagen êtiam. Ôŋgôm ŋaôlilu ŋakelen ênêc ma maniŋ êsêp nomgen.” ⁴⁰ Ma gêdên gêbêc Anôtô gêgôm amboac tonaŋ. Nôlilu ŋakelen ma maniŋ kêsêlô e gêjam nom auc.

7

Gideonnê lau sêku lau Midian tulu

¹ Go Jerubal, Gideonnê ŋaê ten tonec, to nê lau samob dêdi gêdên bêbêc kanucgen ma sê nêŋ becobo kêkô bumata Harod ŋagala. Lau Midian sê nêŋ becobo kêkô gaboan gêmu kêpiŋa aŋga lôc More ŋalabu.

² Ma Apômtau kêsôm gêdên Gideon gebe” Lau, taŋ sêwiŋ aôm naŋ, taêsam kêlêlêc, tec katôm gebe jakên lau Midian sêsêp êsêac lemen atom. Moae lau Israel oc tetoc taun sa êndên aê ma sêsôm gebe ‘Aê tauc ŋoc lemoc gêjam aê kêsi.’ ³ Amboac tonaŋ ôkên ŋawae êndên lau gebe’ Ŋac ten embe êtêc tau to nê ŋalêlôm ŋatutuc, naŋ êmu êna nê malac.’ ” Ma Gideon kêsaê êsêac ma lau 22,000 sêmu sêja, ma lau 10,000gen sêmoa sêwiŋ en.

⁴ Apômtau kêsôm gêdên Gideon gebe “Lau tau taêsam kêlêlêc gacgen sêkô ŋapaŋ. Ôwê êsêac sêsêp bu sêna ma aê gabe jawa êsêac êkôc jajô aôm. Embe jasôm êndên aôm gebe ‘Ŋac tonec êwiŋ aôm’, naŋ en êwiŋ. Embe jasôm êndên aôm gebe’ Ŋac tonec êwiŋ aôm atom’, naŋ en êwiŋ atom.” ⁵ Tec Gideon gêwê êsêac sêsêp bu sêja, ma Apômtau kêsôm gêdên en gebe “Lau, taŋ imbelen gêjac bu amboac kêam naŋ, sêmoa nêŋ taunŋa, ma êsêac, taŋ sêpôn aenduc ma sênôm naŋ, sêmoa nêŋ taunŋa amboac tonanŋen.” ⁶ Lau 300 sêmoa, taŋ imbelen gêjac bu naŋ, lau ŋagêdô samob sêpôn aenduc ma sênôm. ⁷ Go Apômtau kêsôm gêdên Gideon gebe “Aê gabe janam amac kêsi ŋa lau 300, taŋ imbelen gêjac bu naŋ, ma jakên lau Midian sêsêp aôm lêmam. Lau ŋagêdô samob sêmu sêna nêŋ malac.” ⁸ Gideon kêmasaŋ biŋ gêdên lau gebe sêkên gên taniŋŋa to nêŋ dauc êndên en ma kêsakiŋ lau samob sêmu sêja nêŋ malac, lau 300 tônêgen tê sêmoa sêwiŋ en. Lau Midian nêŋ becobo kêkô lau Israelnêŋ bec ŋalabu aŋga gaboan.

⁹ Gêdên gêbêc tonanŋen Apômtau kêsôm gêdên Gideon gebe “Ajôc, ôndi ma ôsêp gamên becŋa ôna. Aê jakên gamên tau êsêp aôm lêmam. ¹⁰ Mago embe ôtêc taôm gebe ônac siŋ, naŋgo ôsêp lau Midian nêŋ gamên becŋa ma nêŋ sakiŋwaga Pura êwiŋ aôm. ¹¹ Aôm oc ôŋô biŋ, taŋ êsêac sêsôm naŋ, e têmtac êpa su ma ônac siŋ êndên êsêac.” Amboac tonaŋ Gideon agêc nê sakiŋwaga Pura sêsêp sêja e sêo lasê gamên becŋa ŋamagê. ¹² Lau Midian to Amelek ma lau, taŋ sêmoa gamên sawa naŋ, sêjam gaboan auc amboac lêšêc, ma nêŋ

kamele taêsam ñasec têtôm ganjac gwêcña. ¹³ Gêdênj tañ Gideon gêô lasê malac ñamagê nanj, gêñô ñac teñj gêjac miñj nê mê, tañj gêc nanj, gêdênj nê ñac teñj, ma kêsôm gebe “Aê gaêc mê teñj. Aê galic êsêac sêkôc polom matac ma sêpac polom kuku. Polom kuku tau kêsabi kêsêp lau Midian nêñj gamêñj becoboña. Polom tau mênkêtuc becobo e becobo tau kêku sa jakêsô gedec ma kêtû tapa gêc nom.” ¹⁴ Nê ñac gêjô enj awa gebe “Mê tonanj ñam tagenj tonec gebe ñac Israelña Joas latu Gideon nê siñj. Anôtô kêkêñj enj gebe êku lau Midian to nêñj siñwaga samob tulu.”

¹⁵ Gêdênj tañ Gideon gêñô mê ñam ñawae nanj, kêpônj aduc gêdênj Anôtô. Go gêmu gêja lau Israel nêñj gamêñj becoboña ma kêsôm gebe “Ajôc, andimanj, Apômtau kêkêñj lau Midian nêñj siñwaga sêsêp amac lememe sugac.” ¹⁶ Enj gêwa lau 300 kêkôc gêja mata têlêac ma kêkêñj dauc to ku sawa gêdênj êsêac gêdênj-gêdênjenj ma kêkêñj dawenj kêsêp ku tau ñalêlôm. ¹⁷ Enj kêsôm gêdênj êsêac gebe “Matemanô êndênj aêgenj, ma anjôm gêñj, tañj aê janjôm nanjenj. Êndênj tañj daô lasê êsêacnêñj gamêñj becoboña ñamagê nanj, go anjôm gêñj samob êtôm aê janjôm. ¹⁸ Aê to ñoc lau embe anac ma dauc, go amac, tañj anj gamêñj becoboña auc nanj, anac nêmm amboac tonanj ma anac mu gebe ‘Apômtau ma Gideon nêñj siñj.’ ”

¹⁹ Gideon to nê lau 100 sêô lasê malac ñamagê gêdênj om-m kêsa atomgenj, ma lau-sejop-malacwaga sêjô tauñj su ma ñasawa dambêgenj. Go Gideon to nê lau sêjac dauc to têtuc ku, tañj sêkôc nanj popoc. ²⁰ Siñwaga mata têlêac samob sêjac dauc to têtuc ku popoc. Êsêac sêkôc dawenj kêsêp êsêac lemenj gasêña ma dauc kêsêp lemenj anôña gebe sênac ma sêjac mu gebe “Apômtau ma Gideon nêñj siñj.” ²¹ Lau samob sêkô malenjenj sêgi gamêñj becoboña auc. Ma Midiannêñj siñwaga samob sêlêti to sêwakic ma sêc sêja. ²² Lau 300 sêjac nêñj dauc kêtanj gê têngenj sêmoa, ma Apômtau gêgôm lau anja gamêñj becoboña nêñj kauc kêlênsônj e sêjac tauñj. Ma siñwaga samob sêc e jagêdênj Betsita sêkanônj Serera ma sêô lasê malac Abel-Mehola, tañj gec Tabat ñagala.

²³ Ma êsêac sêkalem lau Israel anja Naptali to Aser nêñj gôlôac ma lau Manase samob sa ma sêjanda lau Midian. ²⁴ Gideon kêsakinj lau jaenja sêjac laoc gamêñj Epraim, tañj gêc gamêñj lôcña nanj, ma sêsôm gebe “Asêp amênj, anac siñj êndênj lau Midian. Akô lau Midian auc gebe selom bu Jordan to bu ñagêdô e naêndênj Bet-Bara atom.” Amboac tonanj lau Epraim samob sêpi tagenj ma sejop bu Jordan to bu ñagêdô e jagêdênj Bet-Bara. ²⁵ Êsêac sêkôc lau Midian nêñj kasêga luagêc Oreb agêc Seb tôñj, ma sêjac Oreb êndu anja Orebnê poc ma Seb anja Sebnê sêka wain ñamala. Êsêac sêjanda lau Midian sêmoa ma sêkôc Oreb agêc Seb môkêñjapac dêdênj Gideon, tañj gêmoa Jordan ñamakenj oc kêpiña nanj sêja.

8

¹ Ma lau Epraim sêsôm gêdênj Gideon gebe “Amboac ondoc, aôm gôjac siñj gêdênj Midian, mago kôkalem aêac atom kêtû asagenja. Kêtû asagenja aôm gôgôm aêac amboac tonanj.” Ma êsêac sêlic enj sec ñanô. ² Mago enj kêsôm gêdênj êsêac gebe “Embe janam dôñj gêñj, tañj aê gagôm nanj, êpi gêñj, tañj amac agôm nanj, go jalic ñoc gêñj ñanô masi. Gêñj saunj, tañj amac lau Epraim agôm nanj, ñanô kêlêlêc gêñj, tañj aê to ñoc gôlôac agôm nanj. ³ Anôtô kêkêñj lau Midian nêñj kasêga Oreb agêc Seb gêdênj amac. Aê gagôm asagenj kêlêlêc su gebe janam dôñj êpi gêñj tau.” Enj kêsôm biñj tonec, go nêñj têtac ñandanj gêbacnê.

Gideon kêkôc lau Midian nêñj kinj tôñj

⁴ Gideon to nê lau 300 sêô lasê bu Jordan ma selom bu tau. Êsêac tekwenj gêbac, mago sêjanda ñacjo sêmoa. ⁵ Tec kêsôm gêdênj lau anja malac Sukot gebe “Aê jatenj amac gebe akênj polom ñagêdô êndênj ñoc lau. Êsêac tekwenj gêbac ma aê kajanda lau Midian nêñj kinj Seba agêc Salmuna tec gamoa.” ⁶ Mago malac Sukot ñalaumata sêsôm gebe “Aêac akênj mô êndênj nêmm siñwaga êtu asagenja. Aôm kôkôc Seba agêc Salmuna tôñj atom tagenj.” ⁷ Ma Gideon kêsôm gebe “Amboac tonanj. Apômtau êkêñj Seba agêc Salmuna sêsêp aê lemoc su acgom, go jai amac ôlim ña gêñj têkwa-têkwa to okêmm gamêñj sawaña.” ⁸ Gideon gêwi

malac tonañ siñ gêja malac Penuel ma kêsôm biñ tonañgenj gêdêñ lau anğa ônê. Mago lau Penuelña sêjô enj awa kêtôm lau Sukotña. ⁹ Tec enj kêsôm gêdêñ êsêac gebe “Aê embe janam samuc ma jamu jamêñ, go jansenj andu soso tonec su.”

¹⁰ Seba agêc Salmuna to nêñ siñwaga sêñgônj Karkor. Lau gamêñ sawaña nêñ siñwaga 120,000 sêjaña, ma siñwaga amboac 15,000 genj tec sêmoa. ¹¹ Êsêac sêlêwanj taunj e sêliñ taunj siñ ma Gideon kêsa intêna, tañ gêc Noba to Jogbeha gêmu oc kêpiña nanj, gêmoa gamêñ sawa ñataligenj gêja jagêjac siñ gêdêñ êsêac. ¹² Lau Midian nêñ kinj luagêc, Seba agêc Salmuna sêc sêja, mago enj kêjanda êsêagêc e kêkôc êsêagêc tônj ma kêsa siñwaga samob êliñ-êliñ.

¹³ Go Joas latu Gideon gêmu anğa siñña kêsêlêñ kêsêp intêna Heresña gêja. ¹⁴ Enj kêkôc ñapalê matac Sukotña tenj tônj ma kêtû kênac enj ma ñac tau keto Sukot ñakasêga to ñalaumata 77 nêñ ñaê sa ma kêkêñ gêdêñ Gideon. ¹⁵ Go Gideon gêdêñ lau Sukot gêja ma kêsôm gebe “Alic acgom, Seba agêc Salmuna tau tonec. Amac asu aê susu kêtû êsêagêcña ma asôm gebe ‘Seba agêc Salmuna sêsêp aôm lêmam sugac, tec aêac akêñ polom êndêñ nêñ lau, tañ tekwenj gêbac nanj me.’ ” ¹⁶ Go enj kêkôc gêñ têkwa-têkwa to okêñ gamêñ sawaña ma kêmêtôc Sukot ñalaumata. ¹⁷ Ma enj gesenj andu soso anğa Penuel su ma gêjac malac tau ñalau êndu.

¹⁸ Go Gideon kêtû kênac Seba agêc Salmuna gebe “Lau, tañ ajac êndu anğa Tabor nanj, lanjônânô amboac ondoc.” Êsêagêc sêjô enj awa gebe “Êsêac têtôm aôm. Êsêac samob lanjônânô amboac kinj tenj latui.” ¹⁹ Gideon kêsôm gebe “Ñoc teoci to lasici êsêac, aê tinoc latui solop. Aê jatôc lemoc ma jasôm gebe Amagêc embe anam êsêac kêsi sêmoa matenj jali, oc janac amagêc êndu atom.” ²⁰ Go kêsôm gêdêñ latu ñacsêga Jeter gebe “Ôndi ônac êsêagêc êndumanj.” Mago ñapalê tau gê nê siñ sa atom. Enj kêtêc tau gebe enj ñapalê wakuc. ²¹ Ma Seba agêc Salmuna sêsôm gebe “Ajôc, aôm taôm ôndi ma ônac aêagêc êndumanj. Ñacwaganêñ kôm gêjac ñacwaga ñawae.” Amboac tonañ Gideon gêjac Seba agêc Salmuna êndu ma kêkôc gêlônj, tañ agêcnêñ kamele sênônj nanj su.

Gideonnê lêñ ñagêdô ñamiñ

²² Go lau Israel sêsôm gêdêñ Gideon gebe “Onam gôliñ aêac, aôm to latômi ma dêbômi, tañ sêndanjuc aôm nanj, amboac tonañgenj, gebe aôm gôjam aêac kêsi anğa lau Midian nêñ.”

²³ Gideon gêjô êsêac awenj gebe “Aê oc janam gôliñ amac atom, ma latuci oc sênam gôliñ amac atom amboac tonañgenj. Apômtau oc ênam gôliñ amac.” ²⁴ Ma kêsôm biñ ñagêdô gebe “Aê gabe jatenj biñ tenj êndêñ amac. Amac samob akêñ salasa, tañ amac ajañgo su nanj, êndêñ aê. Lau Midian nêñ salasa goldgenj gebe êsêac lau gamêñ sawaña.” ²⁵ Lau sêjô enj awa gebe “Aêac oc akêñ gêñ tau êndêñ aôm totêntac ñajamgenj.” Êsêac sêja obo tenj ma êsêac samob, sêbaliñ salasa, tañ êsêac sêjañgo su nanj, kêsêp obo tau. ²⁶ Salasa gold, tañ Gideon keteñ nanj, ñawapac kêtôm kilo 30. Gêlônj, tañ lau Midian nêñ kinj sêkôc to sênônj nanj, ma ñakwê asôsamuc gêwiñ atomgenj, ma kamelenêñ gêlônj, tañ sênônj nanj, gêwiñ atom amboac tonañgenj. ²⁷ Gideon kêmasañ gwam tenj ña gold tonañ ma kêkêñ gwam tau kêkô nê malac Opra. Ma lau Israel samob sêwi Anôtô siñ jatetenj mec gêdêñ gwam tonañ. Gwam tau kêtû lakô, tañ gêjac Gideon to nê gôlôac nanj.

²⁸ Lau Israel sêku lau Midian tulu ma lau Midian ôliñ kêpi kêtiam atom. Wama gêjam gamêñ auc kêtôm jala 40, kêtôm têm, tañ Gideon gêmoa mata jali nanj.

Gideon gêmac êndu

²⁹ Joas latu Gideon jagêñgônj tau nê andu. ³⁰ Ênê latui 70 gebe enj gêjam lauo taêsam. ³¹ Ma nê awê tenj anğa Sikem kêkôc ñapalê tenj amboac tonañ, ma Gideon gê ênê ñaê gebe Abimelek. ³² Gideon kêtû ñamalacanô ma gêmac êndu. Êsêac sêsunj enj gêc tama Joas nê sêô anğa Abiesernê gôlôacnêñ malac Opra.

³³ Gideon gêmác êndu su acgom, go lau Israel sêwi Anôtô siŋ kêtiam ma sêjam sakin Bal. Êsêac sêgôm Bal-Berit kêtú nêŋ anôtô. ³⁴ Lau Israel taêŋ gêjam nêŋ Apômtau Anôtô, taŋ gêjam êsêac sa aŋga nêŋ ŋacjo, tê sêgi êsêac auc nê, kêtiam atom. ³⁵ Ma êsêac sêjam dange Gideonné gôlôac gêjô kolenŋ ŋajam, taŋ eŋ gêjam gêdêŋ lau Israel naŋ, su atom. *

9

Abimelek gêjam gôliŋ gamêŋ

¹ Jerubal latu Abimelek gêdêŋ sai gêja Sikem ma kêsôm gêdêŋ êsêac to tēnanê lau samob gebe ² “Atu kēnac lau Sikemŋa samob gebe ‘Amac oc tēmtac êwiŋ biŋ ondóc êlêlêc su, Jerubal latui 70 sēnam gôliŋ amac me ŋac tagenŋ ênam gôliŋ amac.’ Taēm ênam gebe amacnēm ŋatê ŋagêdô aê.” ³ Tēnanê lau sêjam biŋgalôm kēpi biŋ tonanŋ kêtú enŋa sēwiŋ lau Sikemŋa. Ma nêŋ ŋalêlôm gēwiŋ Abimelek gebe êsêac sēsôm gebe “Eŋ aêac lasiŋi teŋ.” ⁴ Êsêac sêkôc mone silber 70 aŋga Bal-Berit nê lôm dabuŋ ma sêkêŋ gêdêŋ eŋ. Eŋ kêkôc mone tau ma gêjam ôli lau bôja-bôja to wauc-wauc tēna ŋagêdô gebe sēndanŋguc eŋ. ⁵ Go eŋ gêja tamanê andu aŋga Opra ma gêjac tama Jerubal latui 70 êndu aŋga poc teŋ ŋaô. Jerubalnê latu ŋamu Jotam taugenŋ tec gēmoa, gebe eŋ kēsini tau. ⁶ Go lau Sikem to Betmilonŋa samob jasêkac taunŋ sa sēmoa kamem dabuŋ, taŋ kêkô Sikem naŋ, ma sêkêŋ Abimelek kêtú kiŋ.

⁷ Gêdêŋ taŋ Jotam gēŋô biŋ tonanŋ ŋawae naŋ, gêja ma kêkô lôc Garisim ŋaô to gēmôêc gêdêŋ êsêac gebe “O amac lau Sikemŋa, akêŋ taŋem aê acgom, gebe Anôtô êkêŋ taŋa amac. ⁸ Gêdêŋ bêc teŋ ka sêsa sêja sebe sêjaliŋ nêŋ kiŋ teŋ sa, ma êsêac sēsôm gêdêŋ katêkwi gebe ‘Ôtu ma kiŋ.’ ⁹ Katêkwi gêjô êsêac awenŋ gebe ‘Amboac ondóc, oc jawi ŋoc ŋatêkwi tonalêsi, taŋ lau sêkôc kêtú tetóc anôtô to ŋamalac saŋa naŋ, siŋ ma janam gôliŋ amac me.’ ¹⁰ Ma ka sēsôm gêdêŋ jambô gebe ‘Ômôêŋ mēŋôtu ma kiŋ.’ ¹¹ Mago jambô gêjô êsêac awenŋ gebe ‘Amboac ondóc, oc jawi ŋoc ŋanô ŋajam to ŋakana siŋ ma janam gôliŋ amac me.’ ¹² Tec ka sēsôm gêdêŋ wain gebe ‘Ômôêŋ mēŋôtu ma kiŋ.’ ¹³ Mago wain gêjô êsêac awenŋ gebe ‘Amboac ondóc, oc jawi ŋoc wain, taŋ gêgôm anôtô to ŋamalac tēmtac ŋajam kêsa naŋ, siŋ ma janam gôliŋ amac me.’ ¹⁴ Go ka samob sēsôm gedēŋ okēm gebe ‘Ômôêŋ mēŋôtu ma kiŋ.’ ¹⁵ Go okēm gêjô êsêac awenŋ gebe ‘Amac embe tēmtac êwiŋ ŋanôgenŋ gebe jatu amacnēm kiŋ, go amêŋ aê lamu aêŋoc ajuŋ. Embe amêŋ atom, ja êsa aŋga okēm ma êniŋ kaseda aŋga lôc Lebanon.’ ”

¹⁶ Jotam gêjac tēku nê biŋ gebe “Amboac tonanŋ amac akêŋ Abimelek kêtú amacnēm kiŋ tonēm ŋalêlôm samuc ma tonanôgenŋ me masi. Amac amoasiŋ Jerubal to nê gôlôac ŋapēp ma akêŋ ŋagêjô gêdêŋ eŋ kêtôm kolenŋ, taŋ eŋ gêjam naŋ, me masi. ¹⁷ Taēm ênam acgom, tamoc gêjac siŋ gêjô amac ma gim tau su gebe ênam amac sa aŋga lau Midian lemeŋ. ¹⁸ Mago galoc akêŋ kisa gêdêŋ tamocnê gôlôac. Amac ajac latui 70 êndu aŋga poc ŋaô ma akêŋ sakinŋ wagao latu Abimelek kêtú kiŋ Sikemŋa gebe amacnēm lasitêwa teŋ eŋ. ¹⁹ Amboac tonanŋ, gēŋ taŋ amac agôm galoc gêdêŋ Jerubal to nê gôlôac naŋ, embe aŋgôm tonēm ŋalêlôm samuc ma tonanôgenŋ, go amoa totēmtac ŋajamgenŋ awiŋ Abimelek, ma eŋ êmoa totēmtac ŋajamgenŋ êwiŋ amac. ²⁰ Mago embe masi, go ja êsa aŋga Abimeleknê e êniŋ lau Sikem to Betmilonŋa su. Ma ja êsa aŋga lau Sikem to Betmilonŋa e êniŋ Abimelek su.” ²¹ Go Jotam gêc gêja jagêŋgôŋ Ber, gebe kêtêc tēwa Abimelek. ²² Abimelek gêjam gôliŋ Israel jala têlêac.

9:23–12:15 Abimelek gêmác êndu su, go gôliŋwaga ŋagêdô sêjô taunŋ-sêjô taunŋ ma sêjam gôliŋ Israel amboac jala 75.

* **8:35:** Salasa gold kêtú lau gamêŋ sawaŋa nêŋ gêbôm.

13

Simson tēna kēkôc eņ

¹ Lau Israel sēgôm gēņ, taņ Apômtau gēlic sec naņ kētiam, ma eņ kēkēņ lau Pilisti sējam gôliņ êsêac kêtôm jala 40.

² Ma ņac teņ gēņgôņ malac Sora. Eņ aņga Dannê gôlôacnēņ, ênê ņaê gebe Manoa. Nê awê eņ awê kapoac ma kēkôc gôlôac atom. ³ Ma Apômtaunê aņela geoc tau lasê gēdēņ awê tau ma kēsôm gēdēņ eņ gebe “Ôlic acgom, aôm awê kapoac ma kôkôc gôlôac atom. Mago aôm oc taêm ma ôkôc latôm teņ. ⁴ Amboac tonañ ojop taôm ma ônôm wain to bu ņajaņa teņ atom to ôniņ gēņ, taņ sējac jao naņ, atom amboac tonañgeņ. ⁵ Gebe aôm oc taêm ma ôkôc latôm teņ. Ôkapiņ eņ môkēlaun atom, gebe êndēņ bēc aôm ôkôc eņņa ņapalê tau oc êtu Anôtônê ņac dabuņ teņ. Eņ ênac m kôm ênam lau Israel kēsi aņga lau Pilistinēņņa.” ⁶ Go awê tau jagêjac miņ gēdēņ nê akweņ ma kēsôm gebe “Anôtônê ņac teņ gēdēņ aê gēmēņ ma laņôanô kêtakê aê amboac Anôtônê aņela teņ laņôanô. Aê katu kēnac eņ gebe eņ gēmēņ aņga ondoc nec atom, ma eņ kēsam nê ņaê atom amboac tonañgeņ. ⁷ Mago eņ kēsôm gēdēņ aê gebe ‘Ôlic acgom, aôm oc taêm ma ôkôc latôm teņ. Amboac tonañ galoc ônôm wain to bu ņajaņa atom ma ôniņ gēņ, taņ sējac jao naņ, atom amboac tonañgeņ, gebe ņapalê tau êtu Anôtônê ņac dabuņ êtôm tēm êmoa nomņa.’”

⁸ Go Manoa keteņ mec gēdēņ Apômtau gebe “O Apômtau, aê jateņ aôm, gebe ôsakiņ Anôtônê ņac êmu êndēņ aêac êmēņ êtiam, gebe êndôņ kôm anam jaom ņapalê tau êndēņ noc tēna êkôc eņņa êndēņ aêagêc.” ⁹ Anôtô gēgôm biņ, taņ Manoa keteņ naņ, ņanô kēsa ma ênê aņela gēo lasê gēdēņ awê tau kētiam gēdēņ taņ eņ gēņgôņ kôm naņ. Ênê akweņ gēwiņ eņ atom. ¹⁰ Tec awê tau kēlêti sebeņ jakēsôm gēdēņ nê akweņ gebe “Ôlic acgom, ņac taņ gēdēņ aê gēmēņ gēdēņ bēc ônê naņ, mēņgēo lasê gēdēņ aê kētiam.” ¹¹ Manoa gēdi kēdaguc nê awê e gēo lasê gēdēņ ņac tau ma kētu kēnac eņ gebe “Aôm ņac, taņ kôsôm biņ gēdēņ ņoc awê naņ me.” Eņ gējô eņ awa gebe “Aêc.” ¹² Go Manoa kēsôm gebe “Amboac tonañ, biņ taņ aôm kôsôm naņ, embe ņanô êsa, go ņapalê tau êsa lēņ amboac ondoc. Eņ êņgôm asageņ.” ¹³ Apômtaunê aņela gējô Manoa awa gebe “Aômnêm awê êņgamiņ tau êndēņ gēņ samob, taņ gajac jao gēdēņ eņ naņ. ¹⁴ Eņ êniņ gēņ, taņ gēmēņ aņga wain ņakaiņ naņ, ņateņ atom. Eņ ênôm wain to bu ņajaņa ma êniņ gēņ, taņ sējac jao naņ, atom amboac tonañgeņ. Eņ êņgôm gēņ samob, taņ kajatu eņ naņ, ņanô êsa.”

¹⁵⁻¹⁶ Manoa gējam kauc Apômtaunê aņela. tec kēsôm gēdēņ eņ gebe “Aê jateņ aôm ôêc ôna atom, aêagêc ano noniņ ņalatu teņ gebe ôniņ.” Mago aņela kēsôm gēdēņ eņ gebe “Aê embe jamoa, oc janiņ nēm gēņ atom. Mago embe taêm ênam gebe ôkēņ da teņ, naņgo ôkēņ gēņ tau êsa ja êniņ êtu da êndēņ Apômtau.” ¹⁷ Manoa kēsôm gēdēņ Apômtaunê aņela gebe “Aômnêm ņaê amboac ondoc, gebe atoc aôm sa êndēņ tēm aômnêm biņ ņanô êsaņa.” ¹⁸ Aņela kētu kēnac eņ gebe “Aôm kôtu kēnac ņoc ņaê kētu asageņņa. ņaê tau geņ, taņ kēsiņ tau gêc lēlômgeņņa naņ ņateņ.” ¹⁹ Amboac tonañ Manoa kēkôc noniņ ņalatu to polom ņagêdô ma kēkēņ gēņ tau kētu da gēsac altar poc gēdēņ gēņ, taņ kēsiņ tau gêc lēlômgeņņa naņ, ņaApômtau. ²⁰ Ma gēdēņ taņ jawaô kêpi aņga altar naņ, Manoa agêc nê awê sêlic Apômtaunê aņela kêpi undambê gēja gēwiņ jawaô. Ma êsêagêc sêu tauņ jasêc laņôanô gēdēņ nom. ²¹ Manoa agêc nê awê sêlic Apômtaunê aņela kētiam atomanô. Tec Manoa nê kauc kēsa gebe Apômtaunê aņela eņgoc.

²² Ma Manoa kēsôm gēdēņ nê awê gebe “Aêagêc oc tamac êndu, gebe talic Anôtô.” ²³ Mago nê awê gējô eņ awa gebe “Apômtau embe taê ênam gebe ênac aêagêc êndu, go êkôc aêagêcnēņ da sa atom ma êtôc gēņ samob tonañ ņai to êsôm biņ kaiņ teņ tonañ êndēņ aêagêc atom.”

²⁴ Ma awê tau kêkôc ñapalê ñac ma gê ênê ñaê gebe Simson. Ñapalê tau kêtû kapôên ma Apômtau gêjam mec en. ²⁵ Apômtaunê Ñalau gêjac m nê kôm êkac Simsonña gêdên tañ en gêmoa Dannê gamên becoboña, tañ gêc Sora to Estaol ñasawa nan.

14

Simson agêc awê Timnaña

¹ Simson kêsêp malac Timna gêja ma gêlic lau Pilisti nêñ ñapalêo ten anga tônê. ² En gêmu gêja nê malac kêtiam ma kêsôm gêdên têna agêc tama gebe “Aê galic lau Pilisti nêñ ñapalêo ten. Amansañ biñ êtu enña, gebe janam en êtu ñoc awê.” ³ Mago têna agêc tama sêsôm gêdên en gebe “Aôm gosom awê anga lau samuc Pilisti nêñ kêtû asagenña. Aôm oc ôtap ñapalêo ten sa anga tauñ nêñ tawan me tauñ nêñ lau nêñ atom me.” Mago Simson kêsôm gêdên tama gebe “Aê têtac gêwiñ awê tonanjen, tec ôkôc en ômôên, gebe janam en.”

⁴ Têna agêc tama sêjala gebe Apômtau tau gêjam gôlin biñ tonec, tec Simson gêgôm nec atom, gebe gêdên têm tonan lau Pilisti sêjam gôlin lau Israel, tec Apômtau gesom intêna ênac sin êndên êsêacña.

⁵ Simson kasêp Timna gêja ma têna agêc tama sêwiñ en. Êsêac sêo lasê lau Timna nêñ kôm wainña ma Simson gêñô lewe wakuc kêlêñêc luluñ gebe êñac en. ⁶ Mago Apômtaunê Ñalau gêjam en auc, tec en kêkac lewe kêkôc kêtôm ñac ten kêkac noniñ ñalatu kêkôc. En kêkôc gêñ ten kêsêp lêma atom. Mago en gêjac miñ biñ, tañ en gêgôm nan, gêdên têna agêc tama atom.

⁷ Go Simson gêja ma gêjam biñgalôm gêwiñ ñapalêo ma têtac gêwiñ en. ⁸ Bêc ñagêdô gêjaña, go Simson gêmu gêja kêtiam gebe ênam en êtu nê awê. En gêwi intêna sin ma kêsô gebe naênac lewe, tañ en gêjac êndu nan, kêsi e gêlic gêñ kain ten, gebe kêtap lêp tonabu sa gêc lewe ñawêlêlan. ⁹ En kêgain lêp tau kêsêp lêma, go kêsêlên ma gen gêñ tau gêmoa intêna. En gêdên têna agêc tama gêja jakêkên lêp ñagêdô gêdên êsêagêc sen amboac tonanjen. Êsêagêc sen lêp tau, mago Simson gêjac miñ kêkôc lêp anga lewe ñawêlêlan ñabin gêdên êsêagêc atom.

¹⁰ Go tama kêsêp awê tau nê andu gêja, ma Simson geno moasiñ ten anga tonan, kêtôm lau wakuc sêgôm sêmoa. ¹¹ Gêdên tañ lau Pilisti sêlic en nan, êsêac sêkôc lau wakuc 30 gebe sêmoa sêwiñ en. ¹² Ma Simson kêsôm gêdên êsêac gebe “Aê gabe jasôm biñgôlin ten êndên amac. Amac embe atap biñ tau ñam sa êndên moasiñ tau ñabêc 7 êmbacnê, go jakên obo ñajam 30 to ñakwê omña 30 êndên amac. ¹³ Embe atap sa atom, go amac akên obo ñajam 30 to ñakwê omña 30 êndên aê.” Ma êsêac sêsôm gêdên en gebe “Ôsôm nêm biñgôlin tauman gebe aêac anjô. ¹⁴ Ma en kêsôm gêdên êsêac gebe

“Gên taniñña kêsa anga ñac-awa-genwagaña.

Gên ñakana kêsa anga ñactêkwanê.”

Bêc têlêac gêjaña ma êsêac têtap biñ tonan ñam sa atom.

¹⁵ Gêdên bêc kêtû aclêña êsêac sêsôm gêdên Simsonnê awê gebe “Ôsôm biñ banac-banac êndên nêm akwen e êwa nê biñgôlin ñam sa êndên aêac. Embe masi, oc akên ja êniñ tamamnê andu ma akên aôm ôsa ja amboac tonanjen. Amagêc akên jaen aêac gebe ajañgo aêacma gêñ me.” ¹⁶ Amboac tonan Simsonnê awê gêdên en gêja tomatasulugen ma kêsôm gebe “Aôm têtac gêwiñ aê atom, aôm têtac gedec aê. Aôm kôsôm biñgôlin gêdên ñoc lau, mago gôwa ñam sa gêdên aê atom.” En kêsôm gêdên awê tau gebe “Ôlic acgom, aê kasôm biñ ten gêdên tinoc agêc tamoc atom. Ma jawa ñam sa êndên aôm êtu asagenña.” ¹⁷ En kêtan kéli en kêtôm bêc samuc 7 e noc moasiñña gêbacnê. Ma gêdên bêc kêtû 7ña Simson gêwa biñ tau ñam sa gêdên en, gebe awê tau kêkac en ñapan. Go awê tau jagêjac miñ biñ tau gêdên nê lau. ¹⁸ Tec gêdên bêc kêtû 7ña gêdên tañ Simson gebe êsô nê balêm bêcña êna nan, lau malacña jasêsôm gêdên en gebe

“Gên ondoc ñakana ñajam kêlêlêc lêp.

Gêŋ ondoc ŋatêkwa kêlêlêc lewe.”

Simson gêjô êsêac awen gebe

“Amac embe akac nom ôkwi ŋa ŋoc bulimakao atom,
oc ajala biŋ tau ŋam atom.”

¹⁹ Go Apômtaunê Ŋalau mêngejam en auc e ôliwalô kêsma ma en kêsêp gêja malac Askalon ma gêjac lau 30 êndu ma kêjanŋo nêŋ ŋakwê omŋa jakêkêŋ gêdêŋ lau, taŋ sêwa ênê biŋgôlin ŋam sa nan. Go gêmu gêja tau nê malacmôkê totêtac ŋandan secanô kêtubin, taŋ kêtap en sa nanŋa. ²⁰ Go sêkêŋ nê awê gêdêŋ ŋac, taŋ Simson tau kêjalin sa gebe êtu ênê ŋac êwa en saŋa nan. * saŋa kêpi bulimakaonê kom kêkac nom ôkwiŋa.

15

¹ Têm ŋagêdô gêjaŋa ma lau sêjac polom sa sêmoa, tec Simson gêja gebe êtu ŋaclen nê awê ma en kêkôc nonin ŋalatu ten gêwiŋ. Go en kêsôm gêdêŋ awê tama gebe “Aê gabe jasô ŋoc awênê balêm jana.” Mago en tama gêlôc gebe en êsô êna atom. ² Ênê tama kêsôm gêdêŋ Simson gebe “Aê gajam kauc gebe aôm têmtac gedec en, tec kakêŋ en gêdêŋ nêŋ ŋac. Mago lasio tec ŋajam kêlêlêc en su, ônam en êjôman.” ³ Simson kêsôm gêdêŋ êsêac gebe “Galoc embe janŋôm lau Pilisti sec, oc aêŋoc keso atom.” ⁴ Tec gêja ma gêlô kêam saleŋŋa 300. En kêkôc luagêc-luagêc ma kêkic ŋalêŋuc tôn kêpi tagen ma kêsêmun dawen kêsêp ŋasawa. ⁵ Go en kêtun dawen ma gesoc kêam saleŋŋa sêlêti sêsêp lau Pilisti nêŋ kôm polomŋa sêja. Tec en kêkêŋ polom, taŋ sêjac sa nan, to polom, taŋ gacgen kêkô kôm nan, ja gen su gêwiŋ katêkwi to kôm wainŋa amboac tonanŋen. ⁶ Go lau Pilisti têtubin kênac gebe “Asa gêgôm gêŋ tonan.” Êsêac sêjô êsêac awen gebe “Ŋac anŋa Timna nê lawa Simson. En gêgôm gêŋ tau gebe lawa lanŋwa kêkêŋ latuo gêdêŋ ênê ŋac.” Tec lau Pilisti sêkêŋ ja gen awê tau agêc tama to nêŋ lau su. ⁷ Simson kêsôm gêdêŋ êsêac gebe “Aê jatôc lemoc gebe Amac embe anŋôm gêŋ amboac tonan, go jakac kamocgôc su acgom, go biŋ êmbacnê.” ⁸ En gêjac êsêac secanô e nêŋ ŋatêkwa pocgen su, go kêsêp jagêŋgôn pocgêsun anŋa Etam.

Simson kêku lau Pilisti tulu

⁹ Lau Pilisti sêlêti gamêŋ Juda to sê nêŋ becobo anŋa tônê ma sêjac sin gêdêŋ malac Lehi. ¹⁰ Lau anŋa Juda têtubin kênac êsêac gebe “Amac ajac sin gêdêŋ aêac kêtubin asagenŋa.” Êsêac sêjô êsêac awen gebe “Aêac amêŋ gebe ansô Simson tôn ma anŋôm gêŋ, taŋ en gêgôm gêdêŋ aêac nan, êndêŋ en.” ¹¹ Go lau 3,000 anŋa Juda sêsêp pocgêsun anŋa Etam jasêsôm gêdêŋ Simson gebe” Aôm kôjala lau Pilisti sêjam gôlin aêac nec, me masi. Aôm gôgôm aêac amboac ondoc.” En gêjô êsêac awen gebe “Gêŋ taŋ sêgôm gêdêŋ aê nanŋen, tec gagôm gêdêŋ êsêac.” ¹² Êsêac sêsôm gêdêŋ en gebe “Aêac amêŋ tonac gebe ansô aôm tôn ma akêŋ aôm ôsêp lau Pilisti lemen.” Simson kêsôm gêdêŋ êsêac gebe “Atôc lemem êndêŋ aê acgom gebe amac taôm anac aê êndu atom.” ¹³ Êsêac sêsôm gêdêŋ en gebe “Masi, aêac ansô aôm tônŋen ma akêŋ aôm ôsêp lau Pilisti lemen. Aêac anac aôm êndu atom.” Amboac tonan êsêac sêsô en tôn ŋa lêpoa wakuc luagêc, go sêwê en anŋa pocgêsun sêpi sêja.

¹⁴ Gêdêŋ taŋ gêlê lasê Lehi nan, lau Pilisti sêlêti dêdêŋ en sêja tolasêgen. Ma Apômtaunê Ŋalau gêjam Simson auc, ma lêpoa, taŋ sêsô en tôn nan, gêŋgic amboac ja gen gam. ¹⁵ Ma en kêtap donki ŋasê wakuc ten sa, tec kêmetôc lêma jakêkôc gêŋ tau sa ma gêjac lau 1,000 êndu ŋa gêŋ tau. ¹⁶ Go Simson kêsôm gebe “Aê gaboac êsêac sa toton-toton ŋa donki ŋasê. Aê gajac lau 1,000 êndu ŋa donki ŋasê.”

¹⁷ Kêsôm biŋ tau su, go kêbalin ŋasê tau sin, tec sêsam gamêŋ tau gebe Ramat-Lehi.

¹⁸ Ma bu gêjô Simson ŋasac, tec awa gêjac Apômtau ma kêsôm gebe “Aôm kôkêŋ nêŋ sakinwaga aê kaku ŋacjo tulu ma galoc bu êjô aê êndu e jasêp lau samuc lemen me.” ¹⁹ Go Anôtô kêkêŋ gêsun ten anŋa Lehi ma bu kêpulu kêpi anŋa nom mênSimson gênôm e têkwa

* **14:20:** Simson gêjam dôŋ nê awênê kom kêkic biŋgôlin ŋam

saki kêsá kêtiam. Ma sêsam bumata tau gebe Hakore. Bumata tau kêpoac Lehi e mênghêdên galoc.

²⁰ Ma Simson gêjam gôliŃ lau Israel kêtôm jala 20 geden lau Pilisti nêŃ têm. *

16

Simson gêja Gasa

¹ Simson gêdi anġa ônê ma gêja Gasa. Enġ gêlic mockainġo tenġ anġa tônê ma kêsô ênê andu gêja. ² Lau Gasanġa sênô Simson gêmoa nêŃ malac Ńawae, tec sêgi gamênġ tau auc ma sêwa enġ anġa malac Ńasacgêdô gêdênġ gêbêc samuc tonanġ. Êsêac sêmoa gamênġ gêmacgenġ gêdênġ gêbêc samuc ma sêsôm gêdênġ tauġ gebe “Aêac tansaê e êu bônġ acgom, go tanac enġ êndu.” ³ Mago Simson gêc e gêjac ulugenġ, go gêdi gêja e lêma kêsêp malac Ńakatam, go gêbuc katam to Ńaalê luagêc ma balanġ to Ńagênġlêlôm samob sa. Enġ gêôc gênġ tau kêsá magim ma kêbalanġ kêpi lôc, tanġ kêkanônġ Hebron nanġ, Ńatêpôê gêja.

Simson agêc Delila

⁴ Tonanġ su, go têtac gêwiŃ awê tenġ anġa gaboanġ Sorekġa, ênê Ńaê gebe Delila. ⁵ Lau Pilisti nêŃ laumata dêdênġ awê tau sêja ma sêsôm gêdênġ enġ gebe “Ôsôm binġ banac-banac êndênġ enġ e ôtap ênê Ńaclai Ńam sa, go ajala lêŃ êkôninġ enġ tônġa ma ansô enġ tônġ e aku enġ tulu. Aêac samob oc akênġ mone silber 1,100 êndênġ aôm êtôm aêacgenġ.”

⁶ Go Delila kêsôm gêdênġ Simson gebe “Aê jatenġ aôm, ôwa nêŃ Ńaclai Ńam sa êndênġ aêmanġ. Lau tenġ embe taênġ ênam gebe sênsô aôm tônġ to sêku aôm tulu, oc sênġgôm amboac ondoc.”

⁷ Simson gêjô enġ awa gebe “Êsêac embe sênsô aê tônġ Ńa talam Ńatikoc 7, tanġ Ńakelenġ kêsá atom nanġ, go Ńoc Ńaclai ênanġa ma jatôm lau Ńagêdô.” ⁸ Amboac tonanġ lau Pilisti nêŃ laumata sêkênġ talam Ńatikoc 7, tanġ Ńakelenġ kêsá atom nanġ, gêdênġ Delila ma enġ gêsô Simson tônġ. ⁹ Awê tau kêsinġ lau sêmoa balêm tenġ ma gêmôêc gebe “O Simson, lau Pilisti sêmênġ.” Mago enġ kêmonanġ tikoc gênġgic amboac ja genġ lêpoa. Amboac tonanġ tec ênê Ńaclai Ńam kêsinġ tau gêdênġ êsêac Ńapanġ.

¹⁰ Ma Delila kêsôm gêdênġ Simson gebe “Ôlic acgom, aôm kôsu aê susu to kôsôm binġdansanġ gêdênġ aê. Aê jatenġ aôm gebe ôsôm êndênġ aê acgom, lau sêkôc asagenġ, go sênsô aôm tônġ.” ¹¹ Enġ kêsôm gêdênġ awê tau gebe “Embe sênsô aê tônġ Ńa lêpoa matac, tanġ sênsô gênġ tenġ atom nanġ, go Ńoc Ńaclai ênanġa ma jatôm lau Ńagêdô.” ¹² Tec Delila kêkôc lêpoa wakuc Ńagêdô ma gêsô enġ tônġ. Su, go gêmôêc gebe “O Simson, lau Pilisti sêmênġ.” Lau sêsaê sêmoa balêm tenġ. Mago enġ kêmonanġ lêpoa gênġgic anġa lêma amboac gam.

¹³ Delila kêsôm gêdênġ Simson gebe “Aôm kôsu aê susu to kôsôm binġdansanġ gêdênġ aê e mênghêdênġ galoc. Ôsôm êndênġ aê acgom, lau sêkôc asagenġ ma sênsô aôm tônġ.” Enġ kêsôm gêdênġ awê tau gebe “Aôm embe ônam Ńoc môkêclauŃ gêmôê 7 êwiŃ gam Ńagêdô ma wê tônġ e Ńagêgêb ma ôkic tônġ êpi bêlêm ka, go Ńoc Ńaclai ênanġa ma jatôm lau Ńagêdô.” ¹⁴ Gêdênġ tanġ Simson gêc bêc nanġ, Delila gêjam môkêclauŃ gêmôê 7 gêwiŃ gam Ńagêdô ma gê e Ńagêgêb to kêkic tônġ kêpi bêlêm ka ma gêmôêc gebe “Simson, lau Pilisti sêmênġ.” Ma Simson gêdi to gê bêlêm to môkêclauŃ su.

¹⁵ Tec awê tau kêsôm gêdênġ enġ gebe “Amboac ondoc tec kôsôm gebe ‘Aê têtac gêwiŃ aôm’, mago nêŃ Ńalêlôm gêwiŃ aê atom. Aôm kôsu aê susu kêtú dim têlêac ma gôwa nêŃ Ńaclai Ńam sa gêdênġ aê atom tagenġ.” ¹⁶ Awê tau kêtú Iêsu enġ Ńapanġ tobêc-tobêc. Enġ kêkac enġ e Simson ôli Ńakam ênê binġ ma gebe êmac êndu. ¹⁷ Ma kêtú Ńamu enġ kêsôm nê Ńalêlôm lasê gêdênġ awê tau gebe “KapiŃ tenġ kêsac aê môkêcapac atomanô. Gêdênġ tanġ tinoc kêkôc aê nanġ, aê katu Anôtônê Ńac dabuŃ tenġ. Embe sêkapiŃ aê môkêclauŃ, go Ńoc Ńaclai endec aê to Ńoc Ńajanġa ênanġa ma aê jatôm lau Ńagêdô samob.”

* 15:20: Ramat-Lehi Ńam gebe Lôc ŃasêŃa.

¹⁸ Delila kêsaê gebe Simson kêsôm nê ñalêlôm lasê gêdêñ en, tec kêkêñ jaen gêdêñ lau Pilisti nêñ laumata ma kêsôm gebe “Amu amêñ dim tagen tonec êwiñman. En kêsôm nê ñalêlôm lasê gêdêñ aê.” Go lau Pilisti nêñ laumata sêpi dêdêñ en sêja tomonegen. ¹⁹ Delila gêoc Simson e gêc bêc gêsac ênê labum ma awê tau gêmôêc ñac ten, gebe ênsêmbuñ Simsonnê môkêlauñ gêmôê 7 su. Ma Simson kêtû palê ma nê ñaclai gêwi en siñ. ²⁰ Delila gêmôêc gebe “Simson, lau Pilisti sêmêñ.” Tec en gêdi sa ma taê gêjam gebe “Aê jamônaj tauc su, go jaêc jana êtôm têm ñagêdô.” En gêjam kauc gebe Apômtau gêwi en siñ atom. ²¹ Lau Pilisti sêkôc en tôñ ma sêkip en matalakôp sa. Êsêac sejon en sêsêp Gasa sêja ma sêsô en tôñ ña kapoacwalô ki. Go sêkêñ en gêjam kôm kêlêsa polom popocña anja andu kapoacwalôña. ²² Mago môkêlauñ, tañ sêsêbuñ su nan, kêpuc kêtiam.

Simson gêmâc endu

²³ Lau Pilisti nêñ laumata sêkac tauñ sa sebe sêkêñ da êndêñ nêñ anôtô Dagon to sêlic nêñ om têtac ñajamña ten, gebe êsêac sêsôm gebe “Aêacnêñ anôtô kêkêñ nêñ ñacjo Simson kêsêp aêac lemeñ.” ²⁴ Gêdêñ tañ lau sêlic nêñ anôtô nan, êsêac sêlambiñ en ma sêsôm gebe “Aêacnêñ anôtô kêkêñ nêñ ñacjo, tañ gesen aêac, nêñ gamêñ su to gêjac nêñ lau taêsam êndu nan, kêsêp aêac lemeñ.” ²⁵ Êsêac têtû samuc, tec sêsôm gebe “Amôêc Simson gebe êngôm biñ makic êndêñ aêac.” Amboac tonaj êsêac sêmôêc Simson anja kapoacwalô gêmêñ, ma en gêgôm biñ makic gêdêñ êsêac ma sêkêñ en kêkô andu ñaalê poc ñasawa. ²⁶ Ma Simson kêsôm gêdêñ ñapalê, tañ kêkam en lêma nan, gebe “Ôwê aê najamoasac alê, tañ kêpuc andu tôñ nan, gabe jajac alê tau.” ²⁷ Lauo to ñacwaga taêsam ñasec sêsô e andu tau gêlôc. Lau Pilisti nêñ laumata sêmoa amboac tonanjen ma lau amboac 3,000 sêkô salôm ñaô sebe sêlic Simson gêgôm biñ makic.

²⁸ Go Simson awa gêjac Apômtau ma kêsôm gebe “O Apômtau Anôtô, aê jaten aôm gebe taêm ênam aê. O Anôtô, aê jaten aôm gebe ôkêñ ñaclai êndêñ aê dim tagen êtiam, gebe jakêñ ñagêjô êndêñ lau Pilisti guluj tagen êjô matocanô luagêc su.” ²⁹ Simson kêmbôêñ alêsêga luagêc, tañ kêpuc andu tau tôñ nan tôñ, lêma anôña kêmbôêñ alê ten ma gasêña kêmbôêñ ten to kêsuc alê tau tonajajagen ³⁰ ma kêsôm gebe “Ôkêñ aê jamac êndu jawiñ Pilisti.” Go gewec ma kêsuc tonajajagen e andu kêku sa ma kêkônin laumata to lau ñagêdô samob, tañ sêmoa ñalêlôm nan. Lau tañ en gesen êsêac su gêdêñ têm gêmâc ênduña nan, nêñ namba kêlêlêc lau, tañ en gêjac êndu gêdêñ têm gêmôa mata jalinja nan, ñênjen su.

³¹ Ênê lasitêwai to gôlôac samob sêsêp sêja sebe sêkôc ênê ñawêlêlan. Êsêac sêkôc ñawêlêlan tau sêpi sêja ma sêsun en anja Sora to Estaol ñasawa kêsêp tama Manoa nê sêô. En gêjam gôlinj lau Israel kêtôm jala 20. *

17:1–21:25 Môkêlatu ñamuña tonec gêjac miñ biñ ñagêdô kêpi lau Israel nêñ lêñ e jagêdêñ nêñ kin ñamataña nê têm.

* **16:31:** Hakore ñam gebe Ñac, tañ gêmôêc nan, nê bumata.

Rut

Rutnê minj njam to malô kêsâ gêdênj tanj Gôlinjwaga sêjam gôlinj Israel nanj. Awê Moabnja Rut gêjam njac Israelnja tenj. Gêdênj tanj nê akwenj gêmâc êndu nanj, Rut kêsap lawao lanjgwa tônj nanjêngej ma gêjam sakinj lau Israel nênj Anôtô tonê njalêlôm samucgej. Kêtu njamu enj gêjam nê akwenj lanjgwa nê lasitêwai tenj ma kêtu lau Israel nênj kinj towae Dawid nê mimio.

Gôlinjwaganênj minj gêwa sa gebe Anôtônê lau embe sêkac tauj su anja Anôtônê, nanj têtâp gêjwapac sa ma sec êôc êsêac sa. Rutnê minj gêwa sa gebe Lau jaba, tanj sêkênj gêwinj lau Israel nênj Anôtô nanj, têtâp moasinj sa e têtâ Anôtônê lau nanjênj nênj njagêdô.

Rut agêc Naomi

¹ Gêdênj têm, tanj gôlinjwaga sêjam gôlinj gamênj nanj, tôbôm tenj kêsâ. Ma njac tenj anja Betlehem Judaianja gêdi gebe naêngônj gamênj Moabnja amboac njac jaba. Ênê awê to latuagêc sêwinj enj. ² Njac tau nê njâe gebe Elimelek, nê awênê njâe Naomi ma latuagêcnênj njâe Malon agêc Kilion. Êsêac lau Epraim anja malac Betlehem Judaianja. Êsêac jasêô lasê gamênj Moabnja ma sêngônj tônê. ³ Ma Naominê akwenj Elimelek gêmâc êndu, ma awê tau to latuagêc gacgej sêmoa. ⁴ Êsêagêc sêjam lau Moab nênj awê, tenj nê njâe gebe Orpa ma tenj nê njâe Rut. Êsêac sêngônj gamênj tau amboac jala 10. ⁵ Malon agêc Kilion sêmac êndu lulugenj amboac tonanjenj, tec awê tau latuagêc ma nê akwenj sêwi enj sinj su ma taugenj gêmôa.

⁶ Tec Naomi ma lawaoagêc dêdi sebe sêwi gamênj Moabnja sinj sêmu sêna ênê gamênj, gebe enj gêjô njawae anja gamênj Moab, gebe Apômtau taê walô nê lau ma kêkênj mo gêdênj êsêac. ⁷ Amboac tonanjenj enj gêdi anja malac, tanj gêngônj nanj, ma lawaoagêc sêwinj enj. Êsêac sêselênj sêsa intêna gamênj Judaianja sêja. ⁸ Ma Naomi kêsôm gêdênj lawaoagêc gebe “Ajôc, agêc aêc amu andênj tenemiagêcnênj andu ana. Apômtau êmoasinj amagêc êtôm amagêc amoasinj aê to njoc njacmatê. ⁹ Apômtau êkênj amagêc atap nênj njaciagêc sa ma alêwanj taôm anja êsêagêcnênj andu.” Go enj kêlêsoj êsêagêc alijanô. Êsêagêc têtânj lasê ¹⁰ ma sêsoj gêdênj enj gebe “Masi, aêagêc abe awinj aôm tamu dandênj nênj lau tana.” ¹¹ Mago Naomi kêsôm gebe “O latucoagêc, amu anamanj. Amagêc abe awinj aê êtu asagenja. Njapalê njagêdô sêc aê têtâclêlôm gebe jakôc têtâ amagêcnênj njaciagêc me. ¹² O latucoagêc, amu anamanj. Asa nênj lênj, gebe aê katu awêanô sugac, oc janam njac tenj êtiam atom. Aê embe jasôm gebe aê taêc kêka njapalê ma aê embe jatap njoc akwenj sa êndênj êmbêc tonêc ma jakêkam njapalê, ¹³ amagêc oc aônj e êsêagêc têtâ kapônj me. Oc anjgaminj taôm êndênj lênj sênam taujja me. O latucoagêc, masianô. Apômtau lêma mênjkêtap aê sa, tec kêkênj wapac aê njanôgej kêtu amagêcna.” ¹⁴ Go êsêagêc têtânj lasê kêtiam ma Orpa kêlêsoj lawao lanjgwa alianô, mago Rut kêmboênj enj tônj.

¹⁵ Ma Naomi kêsôm gêdênj enj gebe “Ôlic acgom, nênj boaluo gêmô gêdênj nê lau to nê anôtôi gêja. Ôndanjuc nênj boaluo ômu ôna amboac tonanjenj.” ¹⁶ Mago Rut kêsôm gebe “Ôkac aê, gebe jawi aôm sinj to jandanjuc aôm êtiam atom nec atom.

Gamênj tanj aôm ôna nanj, aê gabe jana.

Gamênj tanj aôm ôngônj nanj, aê gabe janjônj.

Aômnênj lau têtâ aênjoc lau

ma aômnênj Anôtô êtu aênjoc Anôtô.

¹⁷ Gamênj tanj aôm ômac êndu nanj, aê gabe jamac êndu, ma sênsuj aê anja tonanjenj.

Apômtau êwê aê êtôm enj taê gêjam,

tagenj gêmâcanô taugenj tec êkac aê su anja aômnênj.”

¹⁸ Gêdêñ tañ Naomi gêlic gebe awê tau taê gêjam kêtù tòn gebe êwiñ eñ, tec kêsôm biñ ten kêtiam atom.

¹⁹ Amboac tonañ tec agêc lulugen sêsêlên e jasêo lasê Betlehem. Sêo lasê Betlehem e malacm samob têtakê kêtù êsêagêcña ma lauo sêsôm gebe “Naomi tau tonec me.” ²⁰ Awê tau kêsôm gêdêñ êsêac gebe “Naomi atom, asam aê gebe Mara, gebe Njaniniñ Njatau kêkên ñamakic taêsam kêpi aê. ²¹ Aê gawi ñoc gamên siñ toawê tolêlôm, ma Apômtau gêwê aê gamu gamên tonjalêlôm sawagen. Apômtau gêwa aê sa gebe gawê kain biñ ma Njaniniñ Njatau kêlêsù aê, tec asam aê Naomi kêtù asagenña.” ²² Naomi agêc lawao Moabo Rut sêmu sêmên anga gamên Moabña naminiñ tau tonañ. Êsêagêc jasêo lasê Betlehem gêdêñ tañ lau sêkôc kôm sêjac polomña sa. * †

2

Rut kejon polom ñasaliñ-saliñ sa anga Boasnê kôm

¹ Ma Naominê akweñnê lasitêwa ten gêmoa. Eñ ñac tolêlôm anga Elimeleknê gôlôacnên. Ênê ñaê Boas. ² Ma Moabo Rut kêsôm gêdêñ Naomi gebe “Ôlôc ma jana kôm najajon polom ñasaliñ-saliñ sa jandanꝑuc lau, tañ sêlic aê ñajam ma têtin aê atom nañ.” Ma Naomi kêsôm gêdêñ eñ gebe “Latucoenec, ônamañ.” ³ Tec gêdi jakejon polom ñasaliñ-saliñ anga kôm ten kêdaguc lau-sêsapwaga. Ma kôm tau tonañ Boasnê. Eñ Elimeleknê gôlôacnên ñac ten. ⁴ Gêdêñ tonanꝑen Boas mêngeô lasê kôm. Eñ awa gêjac lau-sêsapwaga gebe “Apômtau êwiñ amac.” Ma êsêac sêjô eñ awa gebe “Apômtau ênam mec aôm.” ⁵ Go Boas kêsôm gêdêñ nê sakinwaga, tañ gejob lau-sêsapwaga nañ, gebe “Asanê ñapalêo tônê.” ⁶ Ma sakinwaga, tañ gejob lau-sêsapwaga nañ, gêjô eñ awa gebe “Eñ Moab ñapalêo, tañ gêwiñ Naomi anga gamên Moabña gêmên nañ. ⁷ Awê tau kêsôm gebe ‘Aê jaten gebe alôc gebe jajon polom ñasaliñ-saliñ jamoa logic ñasawa jandanꝑuc lau-sêsapwaga.’ Amboac tonañ tec gêmên ma gêjam kôm ñapan gêdêñ bêbêc kanucꝑen e mêngeôdên galoc ma kêlêwan tau ñagec atom.”

⁸ Go Boas kêsôm gêdêñ Rut gebe “Latucoenec, ôkên tanam aê acgom. Ojon polom anga kôm ten ma ôwi tonec siñ atom. Ôwiñ aênoc sakinwagao banbanꝑen. ⁹ Ma matam êsap kôm, tañ êsêac sêsap sêmoa nañ, ma ôndanꝑuc êsêacꝑen. Aê gajac biñsu sakinwaga gebe sêlênsôn aôm atom. Bu embe êjô aôm, go ôndên ku naônôm bu, tañ sakinwaga têtê nañ.” ¹⁰ Go Rut gêu tau lanðanô jagêdên nom ma kêsôm gêdêñ Boas gebe Aê awê jabao nec gajac matamanô ñajam ma matam gêdin aêgen kêtù asagenña.” ¹¹ Boas gêjô eñ awa gebe “Gên samob, tañ aôm gôgôm gêdêñ lawamô langwa gêdên tañ nê m akweñ gêmec êndu e mêngeôdên galoc nañ, sêjac min gêdên aê tomalagen. Aôm gôwi tênam agêc tamam to nê malacmôkê siñ mêngeô lasê gamên ten, tañ gêmunꝑen gôjam kauc nañ. ¹² Apômtau êmoasiñ aôm êjô gên, tañ gôgôm nañ, ma Apômtau Israelnên Anôtô, tañ gôê lamu ênê magê gômôn tonec nañ, êkên moasiñ totau-totau êndên aôm êjô. ¹³ Go awê tau kêsôm gebe “O ñoc apômtau, aôm kômosiñ aê ñanô to gôjac aê têtac tôn. Aôm nê m sakinwagao ñanô ten aê atom, mago kôsôm biñ ñajamꝑen gêdên nê m sakinwagao aê.”

¹⁴ Gêdêñ noc sêniñ gênña Boas kêsôm gêdêñ awê tau gebe “Ômônên mênônin polom ma ôsac nê m polom ñagêdô tôn êsêp wain.” Amboac tonañ Rut gêngeôn gêwiñ lau-sêsapwaga ma Boas kêkên polom sigob gêdên eñ gen. Ma awê tau gen e gêoc eñ tôn ma ñagêdô gacꝑen kêkô. ¹⁵ Gêdêñ tañ awê tau gêdi gebe ejon polom ñasaliñ-saliñ nañ, Boas gêlên biñ nê sakinwaga gebe Andec eñ ejon polom êmoa logic ñasawa ma anac jao êndên eñ atom. ¹⁶ Ma atain ñakain ñagêdô su anga logic ma awi siñ ênêc, gebe eñ ejon sa ma aec biñ eñ atom.”

¹⁷ Amboac tonañ tec kejon gêmoa e kêtula, go kêsêlô polom, tañ kejon sa nañ, e ñadôn amboac talu tagen. ¹⁸ Ma eñ kêkôc ñanô tau sa gêja malac jakêtoç gên, tañ kejon sa nañ, gêdên lawao langwa ma kêkôc gên, tañ gen e gêoc eñ tôn nañ, ñagêdô jakêkên gêdên eñ.

* **1:22:** Naomi ñam gebe Mataêjamo. † **1:22:** Mara ñam gebe Njamakico.

¹⁹ Ma lawao lanjwa kêsôm gêdêj enj gebe “Ocsalô tonec aôm kojorj polom ñasaliñ-saliñ sa anja ondoc ma gôjam kôm gômoa ondoc. Anôtô ênam mec ñac, tanj mata gêdiñ aôm nanj.” Tec Rut gêjac ñac, tanj gêjam ênê kôm nanj, nê miñ gêdêj lawao lanjwa ma kêsôm gebe “Ñac tanj gajam kôm gawinj enj gêdêj ocsalô tonec nanj, nê ñaê Boas.” ²⁰ Go Naomi kêsôm gêdêj lawao gebe “Apômtau tanj kêgaminj nê moasinj gêdêj lau matenj jali to ñacmatê atom nanj, anam mec enj.” Naomi kêsôm biñ tonec gêdêj enj gêwinj gebe “Ñac tau aêagêcnêñ lasitêwainêñ tenj enj kêtú aêacnêñ nomlênsêm ñakêsiwaga tenj gêwinj.” ²¹ Ma Moabo Rut kêsôm gebe “Enj kêsôm biñ tenj gêdêj aê gêwinj gebe ‘Ôsap ñoc sakinjwagao tôñ ñapanj e sênac ñoc kôm ñanô samob sa êmbacnê.’ ” ²² Ma Naomi kêsôm gêdêj lawao Rut gebe “O latucoenec, ñajam gebe ôsêlêñ ôwinj ênê sakinjwagao, gebe tenj êlênsônj aôm anja kôm ñagêdô atom.” Amboac tonanj Rut kejoj polom ñasaliñsaliñ sa kêsap Boasnê sakinjwagao tôñ ñapanj e sêjac polom to polom sa gêbacnê. Ma enj gêngônj gêwinj lawao lanjwa. * lasitêwainêñ nomlênsêm, gebe lau jaba sêjanjo su atom.

3

Rut agêc Boas sêmoa gamêñ sêka polomña

¹ Go Rut lawao lanjwa Naomi kêsôm gêdêj enj gebe “Latucoenec, amboac ondoc aê oc jansom nêñ malam ôngônj ñajamña tenj, gebe ômoa ñajamgenj me. ² Boas tanj gôwinj ênê sakinjwagao nanj, aêacnêñ lasitêwainêñ tenj enj. Ôlic acgom, êmbêc tonec enj oc ekolorj polom ñapa anja gamêñ sêka polomña. ³ Amboac tonanj ôlinj bu to ôniñ oso taôm ma ôsô nêñ ñakwê ñajam tau, go ôsêp ôna gamêñ sêka polomña. Mago ôtôc taôm ôndênj ñac tau atom e êniñ to ênôm gêñ êmbacnê acgom. ⁴ Ma êndênj tanj enj êsa tau sic naênêc nanj, matam êndiñ gamêñ, tanj enj gêc nanj, naôkac belanjke akaiñña sa ma ôsa taôm sic. Go enj êsôm gêñ, tanj enj gebe êngôm nanj, êndênj aôm.” ⁵ Ma awê tau gêjô Naomi awa gebe “Biñ samob, tanj kêsôm nanj, oc janjôm.”

⁶ Amboac tonanj enj kêsêp gamêñ sêka polomña gêja ma gêgôm kêtôm biñ, tanj lawao lanjwa kêsôm gêdêj enj nanjenj. ⁷ Boas genj to gênôm gêñ su, go gêmoa totêtac ñajamgenj jakêsa tau sic gêc polom totonj ñamagê. Go awê tau kêsêlêñ sacgenj-sacgenj gêdêj enj gêja ma kêkac belanjke akaiñña sa, go kêsá tau sic gêc. ⁸ Gêdêj gêbêcauc ñaluj, go ñac tau kêtakê ma kêkac tau ôkwi e gêlic awê tenj gêc enj akaiñña. ⁹ Enj kêtú kênac gebe “Aôm asa.” Ma awê tau gêjô enj awa gebe “Nêñ sakinjwagao aê Rut. Ôlam nêñ obo mênjênsañ nêñ sakinjwagao, gebe aôm kôtú aêacma nom lênsêm ñakêsiwaga.” ¹⁰ Ma enj kêsôm gebe “O latucoenec, Apômtau ênam mec aôm, gebe aôm gôgôm gêñlêlôm gêdêj lau tolêlôm me lau ñalêlôm sawa nêñ ñapalê wakuc atom. Biñ tonec kêtú aôm têtac gêwinj ñanô ñabelo kapôênj kêlêlêc belo ñamataña su. ¹¹ Latucoenec, amboac tonanj tec ôtêc taôm atom. Aê oc janjôm gêñ samob, tanj otenj nanj, gebe aêñoc lau Betlehemña samob sêlicgac, gebe aôm awê mansañ tenj. ¹² Ma galoc, biññanô, nêñ nomlênsêm ñakêsiwaga tenj aê, mago nom lênsêm ñakêsiwaga ñanô tenj gêmoa. ¹³ Ômoa êmbêc tonec ma êndênj bêbêcgenj enj embe ênam kôm, tanj gêjac nom lênsêm ñakêsiwaga ñawae nanj, oc ñajam, êngômmanj. Mago enj embe endec ma ênam kôm tau atom, nanjo aê janam kôm, tanj gêjac nom lênsêm ñakêsiwaga ñawae nanj. Aê jasôm biñ êtu tôñ êtôm Apômtau gêmoa mata jali. Ônêc bêc e elenña acgom.”

¹⁴ Go Rut gêc bêc gêc Boas akaiñña e gelenj mata, go enj gêdi gêdêj tanj lau sêlic taunj sapu-sapu nanj. Boas taê gêjam gebe awê tau gêc sêka polom ñamala nec ñapuc êsa atommanj, ¹⁵ tec kêsôm gebe “Ôkôc obo, tanj kôgadê nanj, mênjôlam.” Ma Rut gêlam obo, go enj gêjam dôñ polom laclu 6 jakêsewa kêsêp obo tau ma kêkêñ gêdêj awê tau gêoc sa ma gêc gêja malac. ¹⁶ Enj jagêô lasê andu ma lawao gêjam kênac enj gebe “Latucoenec, biñ amboac ondoc.” Go Rut gêjac miñ biñ samob, tanj ñac tau gêgôm gêdêj enj nanj, ¹⁷ ma kêsôm gebe “Polom

* 2:22: Nomlênsêm ñakêsiwaga êsêac lau, tanj sejoj

laclu 6 tonec enj kékênj gédênj aê ma kêsôm gebe ‘Ôêc tolêmam sawagenj ôndênj lawamo ôna atom.’ ¹⁸ Rut lawao gêjô enj awa gebe “Latucoenec, ônsaê malôgenj e ôjala binj tau êtu katô acgom, gebe njac tonanj oc êwi binj tau sinj atom, ocsalô oc êmansanj binj tau êtu solop.”

* lasitêwainênj awêtuc.

4

Boas gêjam Rut sa

¹ Ma Boas kêpi malac njasacgêdô gêja jagêngônj tonanj. Gêngônj ma gêlic nom njakêsiwaga, tanj Boas kêsôm ênê binj nanj, kêsêlênj gêmênj. Tec Boas kêsôm gebe “O njoc njac, ômôênjmanj, mênjngônj sic ôngônj tonec.” Ma enj jagêngônj sic gêwinj Boas. ² Go enj kékalem lau mata 10 anja malac ma kêsôm gebe “Mênjanngônj tonec.” Ma êsêac jasêngônj sic. ³ Go Boas kêsôm gédênj nom njakêsiwaga tau gebe “Naomi tanj anja Moabnênj gamênj gêmu gêmênj nanj, kékênj aêagêcnênj njac Elimelek nê nom njamakenj gebe lau sênam ôli. ⁴ Amboac tonanj tec taêc gêjam gebe jakênj njawae êndênj aôm ma jasôm gebe ‘Ônam ôli nom tau ma lau, tec sêngônj nec, to njoc launênj laumata sêlic. Aôm embe ôsi nom tau su, go ôsi su. Mago embe masi, go ôsôm binj katô aê gebe jajala, gebe nom njakêsiwaga tenj gêmoa atom, aôm taômgenj, ma aê kadaguc aôm.’” Ma njac tau kêsôm gebe “Aê gabe jasi nom tau su.” ⁵ Go Boas kêsôm gebe “Êndênj bêc, tanj ônam ôli nom su anja Naomi lêma nanj, ônam ôli njac gêmac nê awêtuc Moabo Rut êwinj, gebe daônj njac gêmac nê njâe sa êpi ênê nomlênsêm êtiam.” ⁶ Go nom njakêsiwaga kêsôm gebe “Embe amboac tonanj, go aê oc jatôm gebe jasi nom su êtu njoc gênj atom. Embe jasi su, go jajainj tauc njoc nomlênsêm. Aôm taôm ôsi nom tau su ôjô aê, gebe aê katôm gebe jasi su atom.”

⁷ Gédênj andanjenj lau Israel nênj mêtê lanjwa tenj amboac tonec gêc, gebe njac tenj embe êsi nom su me êkênj gênj êjô gênj tenj, go ênu atapa tenj su ma êkênj andênj nê njac tenj. Mêtê tonanj gêwa sa gebe genj, tanj sêgôm nanj, kêtû tôngac. ⁸ Amboac tonanj gédênj tanj nom njakêsiwaga kêsôm gedenj Boas gebe “Aôm taôm ônam ôli nom tau nanj,” enj gênu atapa tenj su. ⁹ Ma Boas kêsôm gédênj laumata to lau samob gebe “Ocsalô tonec amac samob alic su, gebe aê gajam ôli Elimeleknê gênj samob ma Kilion agêc Malon nênj gênj samob su anja Naomi lêma. ¹⁰ Ma gajam ôli Malonnê awêtuc Moabo Rut amboac tonanj, gebe êtu njoc awê, gebe jaônj njac gêmac tau nê njâe sa êpi ênê nomlênsêm, gebe sênac njac gêmac nê njâe êngic anja nê lasitêwainênj to anja nê malacmôkê njasacgêdô atom. Ma amac atu aênjoc lau-awa-binj-sawaga.” ¹¹ Go lau samob, tanj sêngônj sacgêdô nanj, to laumata sêsôm gebe “Aêac alic gênj tau sugac. Apômtau êkênj awê tau, tanj êpi nênj andu nanj, êtôm Rahel agêc Lea, tanj sêboa gôlôac Israel sa sêwinj taunjanj. Ôtu njac tolêlôm anja Eprata ma nênj waem êsa anja Betlehem. ¹² Ma nênj wakuc, tanj Anôtô êkênj awê matak tau êkôc nanj, sêkênj nênj gôlôac têtôm Peresnê, tanj Tamar kékôc kêtû Juda latu nanj.”

¹³ Amboac tonanj tec Boas gêjam Rut kêtû nê awê. Enj gêmoa gêwinj enj e Apômtau kékênj enj taê ma kékôc latu tenj. ¹⁴ Go lauo sêsôm gédênj Naomi gebe “Talambinj Apômtau, tanj kégaminj nom njakêsiwaga gédênj aôm atom nanj. Lau Israel sêngôm ênê njâe njawae êsa. ¹⁵ Enj oc êlau aôm têkwam saki êsa ma êndênj tanj ôtu awêanô nanj, enj êlôm aôm, gebe lawamo, tanj têtac gêwinj aôm to gêjac matamanô njam kêlêlêc latômi 7 su nanj, kékôc enj.” ¹⁶ Go Naomi kêsip njapalê tau sa mênjketoc enj gêsac labum ma kêtû ênê jaomwagao. ¹⁷ Ma nê lauo jabanj enja sê ênê njâe tenj gebe “Naomi kêtap latu tenj sa.” Ma sêsam enj gebe Obed. Enj Dawid tama Isai nê tama.

¹⁸ Peresnê wakuc tau tonec. Peres kêka Hesron lasê. ¹⁹ Hesron kêka Ram lasê, Ram kêka Aminadab lasê. ²⁰ Aminadab kêka Nason lasê, Nason kêka Salmon lasê, ²¹ Salmon kêka Boas lasê, Boas kêka Obed lasê, ²² Obed kêka Isai lasê, ma Isai kêka Dawid lasê.

* **3:18:** Nomlênsêm njakêsiwaga nê kôm tenj, gebe ênam nê

Samuelnê Buku Namataña

Binj tañ kêsêp buku tonec nañ, gêjac miñ lau Israel nêñ lêñ sêwi têm gôlinwagaña sinj jaselom têm kinja. Lau têtêac sêjam gôlin lêñ, tañ gêjam lau Israel ôkwi nañ. Êsêacnêñ ñaé gebe Samuel, tañ enj êsêacnêñ gôlinwaga ñamuña nañ, agêc Saul, tañ kêtû lau Israel nêñ kinj ñamataña nañ, ma Dawid. Dawidnê binj kêsêp Samuel agêc Saul nêñ miñ ñalêlôm. Dawid kêtû kinj atomgeñ, mago teto ênê lêñ kainj tenj ñagêdô to ênê gêñsêga ñaminj kêsêp Samuelnê buku ñamataña gêwiñ.

Buku tau ñalôtêna kêtôm Binj lêsêm Langwa ñabuku miñña ñagêdô ñalôtêna gebe Lau tañ sêsap Anôtô tônia nañ, têtap moasinj sa, mago sec êôc êsêac, tañ tañenpêc nañ sa. Apômtaunê binj gêdênj dabunwaga Eli gêwa ñalôtêna tonañ sa gebe “Aê jatoc êsêac, tañ tetoc aê sa nañ sa ma êsêac, tañ lañônj gelo aê nañ, oc jalic êsêac amboac lau meloc” (2:30).

Lau sêlic Apômtau Anôtô kêtû lau Israel nêñ kinj ñanô (8:7), tec ñac-keto-bukuwaga gê go gebe Israel embe sêjalij nêñ kinj tenj sa, oc sêwi Anôtô sinj me masi. Mago gêdênj tañ têtap nêñ kinj sa nañ, êsêac sêmasañ ñagôlinj towae tonec gebe kinj to lau samob sêsô Anôtônê gôlinj to mêtôc ñalabu (2:7-10). ñagôlinj tonañ ejop gebe êmoasinj lau saunj to kapôênj ma lau towae to lau ñaôma êtôm taugenj.

Elkana to nê gôlôac semoa Silo

¹ Ñac tenj gêmoa malac Ramataim. Enj ñac Supña anga Epraim ñagamênj lôcña, nê ñaé Elkana. Enj Jeroham latu, nañ Elihu latu, nañ Tohu latu, nañ Sup latu, êsêacnêñ ñam gêc Epraimña. ² Enj gêjam awê luagêc, tenj nê ñaé Hana ma tenj nê ñaé Penina. Penina kêkôc gôlôac ma Hana enj awê kapoac.

³ Ñac tonañ anga nê malac kêpi gêja Silo kêtôm jalagenj gebe etenj mec to êkênj da êndênj lau sinj undambêña nêñ Apômtau. Eli latuagêc Hopni agêc Pinehas têtû Anôtônê dabunwaga anga tonañ. ⁴ Gêdênj bêc, tañ Elkana kêkênj da nañ, enj kêkênj da ñagêdô-gêdô gêdênj Penina ma latuio to ñac. ⁵ Enj têtac gêwiñ Hana, mago kêkênj ñamêsôm ñagêdô tagenjenj gêdênj enj ñam gebe Apômtau gêbôc têtac lêlôm auc gebe êkôc gôlôac atom. ⁶ Tec anao kêkôc binjalom gebe êngôm enj maja êsaña gebe Apômtau gêbôc enj auc. ⁷ Kêtôm jalagenj gêñ tonañ kêtap Hana sa. Kêtôm têm samob êsêac sêpi Apômtaunê lôm dabunj sêja nañ, anao kêkôc binjalom enj ñapanj. Tec Hana kêtanj ñanô ma gedec gebe êniñ gêñ. ⁸ Go nê akwenj Elkana kêsôm gêdênj enj gebe “Hana, aôm kôtanj ma goenj gêñ atom nec ñam amboac ondoc. Nêm ñalêlôm ñawapac kêtû asagenja. Aôm gôlic aê ñajam kalêlêc latômi 10 su atom me.”

Hana agêc Eli

⁹⁻¹⁰ Gêdênj tañ senj to sênôm gêñ su acgom, go Hana gêdi tonê ñalêlôm ñawapacgosu jakêkô Apômtau lañônêmña ma ketenj mec gêdênj enj to kêtanj ñanô. Gêdênj tonañ dabunwaga Eli gêngônj nê lêpônj kêsî Apômtaunê lôm ñakatam. ¹¹ Ma Hana gêjac mata binj tenj ma kêsôm gebe “Lau sinj undambêña nêñ Apômtau, aôm embe taêm walô nêm sakinwagao aê to taêm ênam aê ma ôlinj aê sinj atom, ma ôkênj ñapalê ñac tenj êndênj nêm sakinwagao aê, go jansunj ñapalê tau samucgenj êndênj Apômtau wacêmoa êtu ênê gêñ e êmac êndu, ma kekec tenj oc êsac môkêlauñ atomanô.”

¹² Enj ketenj mec ñasawa ec baliñ gêmoa Apômtau lañônêmña. Gêdênj tonañ Eli mata gê enj gêdôôlic. ¹³ Hana ketenj mec gêc lêlômgenj, ma gêdôôlic kêboa-kêboa, mago sênjô awa atom. Tec Eli gêjam kauc gebe gêñ kêjanij awê tau. ¹⁴ Ma kêsôm gêdênj Hana gebe “Êndênj ondoc nêm meloc gêñ kêjanij aômña êmbacnê. Ôwi wain meloc tonañ sinjmanj.” ¹⁵ Hana gêjô enj awa gebe “O ñoc apômtau, amboac tonañ atom. Aê awê gêñwapac kêkônij aê tônia. Aê ganôm wain to gêñ kêjanijña tenj atom. Aê kasêwa ñoc ñalêlôm sa gêdênj Apômtau

tau. ¹⁶ Ôlic nê m sakin wagao aê amboac awê sec atom. Gêdêñ ñasawa tonec aê kasôm ñoc ñalêlôm ñawapac to kêbuli aucña lasê tec gamoa.” ¹⁷ Go Eli gêjô eñ awa gebe “Ôna totêmtac malôgeñ ma Israelnêñ Anôtô oc êngôm biñ, tañ koteñ nañ, ñanô êsa.” ¹⁸ Hana kêsôm gebe “Ôlic nê m sakin wagao aê ñajammañ.” Go eñ gêc gêja ma geñ gêñ totêtac kêpa sugen.

Hana kêkôc Samuel tau

¹⁹ Bêbêc kanucgeñ êsêac dêdi ma teteñ mec gêdêñ Apômtau. Su acgom, go sêmu sêja malac Rama kêtiam. Elkana gêmoa gêwiñ nê awê Hana ma Apômtau taê gêjam eñ. ²⁰ Tec Hana kêkêkam ñapalê ma gêdêñ ñanoc eñ kêkôc ñapalê ñac teñ ma gê ênê ñaê Samuel. Samuel ñam gebe “Aê kateñ eñ aña Apômtaunê.”

²¹ Gêdêñ tañ Elkana to nê gôlôac samob sêpi sêja kêtiam gebe êkêñ da jalana êndêñ Apômtau to êngôm nê biñ gêjac mataña ñanô êsa nañ, ²² Hana gêwiñ atom. Eñ kêsôm gêdêñ nê akweñ gebe “Ñapalê êwi su siñ acgom, go aê japi ma jakôc eñ êwiñ gebe eñ êkô Apômtau lañônêmña ma êmoa êwiñ eñ enden tôngeñ.” ²³ Ma ênê akweñ Elkana gêjô eñ awa gebe “Ôngôm êtôm biñ, tañ aôm taêm gêjam gebe ñajam nañ. Ômoa e ñapalê êwi su siñ acgom. Tageñ Apômtau êngôm nê biñ ñanô êsa.” Amboac tonañ awê tau gêmoa nê andu ma kêkêñ su gêdêñ ñapalê e gêwi siñ. ²⁴ Ñapalê gêwi su siñ, go Hana kêkôc eñ agêc sêpi sêja. Ma kêkôc bulimakao kapoac, tañ ñajala têlêac nañ teñ ma polom matak suc teñ ma bôc ñaôlic teñ towain. Ñapalê tau saungeñ ma têna kêkôc eñ gêja Apômtaunê lôm dabuñ aña Silo. ²⁵ Sêjac bulimakao tonañ êndu ma sêkôc ñapalê tau gêdêñ Eli. ²⁶ Hana kêsôm gêdêñ eñ gebe “O ñoc ñatau, aê jasôm biññanôgeñ êndêñ aôm gebe aê awê tau, tañ kakô aôm lañônêm ma kateñ mec gêdêñ Apômtau nañ tonec. ²⁷ Aê kateñ kêtü ñapalê tecenecña ma Apômtau kêkêñ taña aê ma gêgôm ñoc mec ñanô kêsa. ²⁸ Kêtü tonañña aê gasuñ eñ gêdêñ Apômtau. Eñ êtu ênê gêñ e êmac êndu.”

Go êsêac teteñ mec gêdêñ Apômtau.

2

Hananê wê

¹ Go Hana keteñ nê mec amboac tonec gebe “Ñoc ñalêlôm kêtü samuc Apômtau aê têtac kêpa su kêtü Apômtauna. Aê aocsuñ kêsü ñoc soño-soño susu gebe aê katu samuc kêtü aôm gôjam aê saña.

² “Ñac dabuñ teñ kêtôm Apômtau gêmoa atom. Apômtau teñ gêmoa atom, aôm taômgeñ. Lamuanô teñ kêtôm aêacma Anôtô gêmoa atom.

³ Asôm biñ tembelem aña geñ teñ êtiam atom.

Biñ atoc taôm saña êsa awemsuñ atom, gebe Apômtau eñ Anôtô kêjala gêña ma eñ gêjam dôñ ñamalac nêñ kôm.

⁴ Lau ñactêkwa nêñ talam tulu, mago lau palê-palê sêjandiñ ñaclai sa.

⁵ Êsêac tañ sêngôn nêñ masê ñaô su nañ, sesom kôm gebe têtap gêñ sêniñña ñagec-ñagec sa. Ma êsêac, tañ gêñ gêjô êsêac su nañ, galoc gêñ gêoc êsêac tôn.

Awê kapoac kêkôc ñapalê 7, mago awê, tañ kêkôc gôlôac taêsam nañ, nê ôli kêmêliñ.

⁶ Apômtau gêjac êndu to gêñu mata jali kêsa.

Eñ gêwê lau sêsêp lamboam sêja ma gêwê êsêac sêpi sêmêñ kêtiam.

⁷ Apômtau kêkêñ lau ñagêdô têtü lau ñalêlôm sawa ma ñagêdô lau tolêlôm.

Enj kĕkĕniņ ma ketoc sa.

⁸ Enj kĕsip lau ņalĕlĕm sawa sa aņga kekop ma gĕoc lau sĕpĕ lĕnawaga sa aņga waomĕkĕ, gebe kĕkĕņ ĕsĕac sĕņgĕņ sĕwiņ gĕliņwaga towae ma sĕwĕ kainj lĕpĕņ tetoc lau saņa. Gebe Apĕmtau kĕtu nom ņaalĕ ņatau ma kĕkwĕ nom kĕkĕ alĕ tau ņaĕ.

⁹ “Enj oc ejop nĕ lau dabuņ enj kainj, mago lau alĕb-alĕb oc sĕnaņa sĕmoa ņakesec ņalĕlĕm gebe ņac teņ etoc tau sa ĕtu tau nĕ ņaclaiņa atom.

¹⁰ Apĕmtau oc ĕtuc nĕ ņaĕjo popoc ma Lĕlĕc ņatau ĕkĕņ wapap ĕnac aņga undambĕ. Apĕmtau oc ĕmĕtĕc nom e naĕndĕņ ņamadiņ.

Enj oc ĕkĕņ ņajaņa ĕndĕņ nĕ kiņ ma oc etoc nĕ ņac-geņ-oso-enjwaga nĕ ņaclai sa.”

¹¹ Go Elkana gĕmu gĕja nĕ malac Rama kĕtiam gĕwiņ nĕ gĕlĕac samucgeņ, ma ņapalĕ tau gĕjam sakinj Apĕmtau gĕmoa dabuņwaga Eli laņĕnĕmņa.

Elinĕ latui

¹² Eli latuagĕc sĕgĕm gĕņ wauc-wauchoa, ĕsĕagĕc sĕwi Apĕmtau auc. ¹³ Ma sĕgĕli ņagĕliņ dabuņwagaņa amboac tonanĕņ. Gĕdĕņ taņ ņac teņ kĕkĕņ da gĕmoa naņ, dabuņwaga nĕ sakinjwaga mĕņgĕĕ lasĕ tosala ņamata tĕlĕac. ¹⁴ Bĕc tau eletoc ĕmoa, go ĕsĕli sala ĕsĕp ku me pane me laclu me kuki. Gĕņ samob, taņ sala kĕsĕp naņ, ĕtu dabuņwaganĕ gĕņ. ĕsĕac sĕgĕm amboac tonanĕ gĕdĕņ lau Israel samob, taņ sĕkĕņ da aņga Silo naņ. ¹⁵ Mago gĕdĕņ Eli latuagĕc nĕņ tĕm, gĕdĕņ taņ ja geņ ņalĕsi atomgeņ naņ, dabuņwaganĕ sakinjwaga mĕņgĕĕ lasĕ ma kĕsĕm gĕdĕņ ņac, taņ kĕkĕņ da gĕmoa naņ, gebe “Ėkĕņ dabuņwaganĕ bĕc ĕndĕņ aĕ gebe japac sigobgeņ. Enj gebe ĕkĕc bĕc senonja teņ aņga aĕmnĕm atom, gebe ĕkĕc bĕc matacgeņ.” ¹⁶ Ma ņac tau embe ĕsĕm ĕndĕņ enj gebe “Ja ĕniņ ņalĕsi su acgom, go ĕkĕc ĕtĕm tĕmtac ĕwiņ”, go sakinjwaga asĕm gebe “Masianĕ, galocgeņ ĕkĕņ, ma embe masi, go Jajango su.” ¹⁷ Apĕmtau gĕlic lau wakuc naņ mĕtĕ sec samucgeņ gebe sĕsu Apĕmtaunĕ da susu.

¹⁸ ņapalĕ Samuel gĕjam sakinj Apĕmtau gĕmoa. Enj kĕjandiņ obo sakinjna teņ. ¹⁹ Katĕm jalagenj Samuel tĕna kĕsi ņakwĕ ĕliņa sauņ teņ kĕtu enja. Ma gĕdĕņ taņ ĕsĕagĕc nĕ akwenj sĕpi sĕja gebe sĕkĕņ da naņ, enj kĕkĕņ ņakwĕ tau gĕdĕņ Samuel. ²⁰ Go Eli gĕjam mec Elkana agĕc nĕ awĕ ma kĕsĕm gebe “Apĕmtau ĕkĕņ awĕ tonec ĕkĕc nĕm ņapalĕ sĕjĕ ņac, taņ kĕkĕņ gĕdĕņ Apĕmtau naņ su.” Go agĕc sĕmu sĕja nĕņ gamĕņ kĕtiam.

²¹ Ma Apĕmtau taĕ gĕjam Hana ma enj kĕkĕc ņapalĕ ņac tĕlĕac ma awĕ luagĕc. Ma ņapalĕ Samuel kĕtu kapĕņ gĕmoa-Apĕmtau laņĕnĕmņa.

²² Eli kĕtu ņamalacanĕ su ma gĕņĕ latuagĕc nĕņ biņ samob, taņ sĕgĕm gĕdĕņ lau Israel naņ, to sĕgĕm mockainj gĕdĕņ lau, taņ sĕjam sakinj aņga katam lĕm becņa naņ. ²³ Ma kĕsĕm gĕdĕņ ĕsĕagĕc gebe “Amagĕc agĕm gĕņ amboac-tonanĕ kĕtu asagenja. Gebe aĕ gaņĕ lau samob sĕsĕm amagĕc nĕm gĕņ alĕb-alĕb ņawaegac. ²⁴ O latucagĕc, awi siņmaņ gebe aĕ gaņĕ Apĕmtaunĕ lau sĕsĕm amagĕcnĕm lĕņ ņawae ņajam teņ atom. ²⁵ ņac teņ embe ĕņgĕm ņac teņ sec, Anĕtĕ oc ĕmĕtĕc gĕņ tonanĕ. Mago ņac teņ embe ĕņgĕm sec ĕndĕņ Apĕmtau, asa oc ĕtĕm gebe eteņ ĕtu ņac tonanja.” Tagenj ĕsĕagĕc sĕkĕņ taņeņ tamenj awa atom, gebe Apĕmtau taĕ gĕjam kĕtu tĕņ gebe ĕnac ĕsĕagĕc.

²⁶ Samuel kĕtĕp kĕtu kapĕņ gamoa ma Apĕmtau to ņamalac tĕntac gĕwiņ enj.

Apĕmtau geoc Elinĕ gĕlĕac nĕņ biņ lasĕ

²⁷ Go Anĕtĕnĕ ņac teņ gĕdĕņ Eli gĕmĕņ ma kĕsĕm gĕdĕņ enj gebe “Apĕmtaunĕ biņ tonec gebe ‘Aĕ gaoc tauc lasĕ gĕdĕņ nĕm miminĕ gĕlĕac gĕdĕņ taņ sĕmoa Aiguptu sĕsĕ Parao to nĕ gĕlĕac ņalabu naņ. ²⁸ Aĕ kajaliņ enj sa aņga Israel samob nĕņ gĕlĕacmĕkĕ gebe ĕtu

noc dabunwaga. Enj êpi êndênj noc altar êna gebe ênsôb jadaun ma êsô njakwê dabun êkô aê lanjôcnêmja. Ma aê kakênj lau Israel nêj daja samob gêdênj miminê gôlôac. ²⁹ Kêtu asagenja aôm matam katu noc daja ma da samob, tanj kajatu sa nanj. Kêtu asagenja aôm kotoc latômagêc sa kêlêlêc aê su nanj, e alôm taôm ja da, tanj noc lau Israel sêkênj nanj, njagênj mataêjamgenj. ³⁰ Kêtu tonanja Apômtau, Israelnêj Anôtô, kêsôm gebe ‘Aê gajac mata su gebe nêj gôlôac to tamamnê gôlôac sêsô-sêsa aê lanjôcnêm endenj tônggenj.’ Mago galoc Apômtau kêsôm gebe ‘Binj tonanj ênêcja. Lau tanj tetoc aê sa nanj, aê oc jatoc êsêac sa ma êsêac, tanj sêpêc gêdô aê nanj, oc jalic êsêac amboac gêj njôma. ³¹ Ôlic acgom, bêc oc mênjêo lasê, nanj jasap aôm nêj njac lai to tamamnê gôlôac nêj njac lai su e njamalacanô tenj êmoa nêj gôlôac njalêlôm êtiam atom. ³² Êndênj onanj oc ôsala moasinj, tanj jansêwa êpi lau Israel nanj, tomatam katugenj, ma njamalacanô tenj oc êmoa nêj gôlôac njalêlôm êtiam atom endenj tônggenj. ³³ Aôm nêj njac tagenj aê jatinj enj su anja noc altar atom, enj êmoa gebe êtanj tomatasulugenj e têkwa êmbac-êmbac to nê njalêlôm ôlun-ôlunjenj. Mago njamalacnênj sinj oc ensenj nêj gôlôac nêj lau wakuc su. ³⁴ Gêj tanj êtap latômagêc Hopni agêc Pinehas sa nanj, êkênj puc aôm gebe êsêagêc lulugenj oc sêmac êndu bêc tagenj. ³⁵ Ma aê oc jakênj taucnoc dabunwaga njajênj tenj. Enj oc êngôm genj êtôm aênoc taêc gêjam to noc njalêlôm. Aê oc jakwê ênê andu tenjenja tenj sa ma enj êsêlêj êsô-êsa êmoa noc njac, tanj gaenj oso enj nanj, lanjônêmja endenj tônggenj. ³⁶ Ma nêj gôlôac njapopoc samob oc sêndênj enj sêna ma tetenj enj êtu moni me polom tenja ma oc sêsôm gebe “Aê jatenj aôm gebe ôkênj kôm sakinj dabunja tenj êndênj aê gebe jatinj polom njapopoc njagecmanj.” ’ ”

3

Apômtaunê kalem gêdênj Samuel

¹ Amboac tonanj njapalê Samuel gêjam sakinj Apômtau ma Eli gêjam jaom enj. Gêdênj njasawa tonanj Apômtau kêgaminj nê binj ma geoc tau lasê ja njakatu atom. ² Gêdênj têt tonanj Eli, tanj mataanô kêtun waô ma gêlic gêj njapep atom nanj, gê nê balêm. ³ Anôtônê lam gêmac atomgenj ma Samuel gêc Apômtaunê lôm dabun njalêlôm, tanj Anôtô nê poac njakatapa kêkô nanj. ⁴ Gêdênj tonanj Apômtau gêmôêc gebe “Samuel, Samuel”, ma Samuel gêjô enj awa gebe “Aê tec gamoa.” ⁵ Go kêlêti gêdênj Eli gêja ma kêsôm gebe “Gômôêc aê, tec gamênj.” Eli kêsôm gebe “Masi, aê gamôêc aôm atom, ômu naônêc bêc êtiam.” Amboac tonanj enj gêmun jakêsa tau sic kêtiam. ⁶ Ma Apômtau gêmôêc kêtiam gebe “Samuel.” Tec enj gêdi gêdênj Eli gêja ma kêsôm gebe “Gômôêc aê, tec gamênj.” Mago Eli gêjô enj awa gebe “O latucenec, aê gamôêc aôm atom, ômu naônêc bêc êtiam.” ⁷ Gêdênj tonanj Samuel kêjala Apômtau su atom tagenj. Ma Apômtaunê binj geoc tau lasê gêdênj enj su atom tagenj. ⁸ Ma Apômtau gêmôêc Samuel kêtiam kêtun dim têtêacja. Go enj gêdi ma gêdênj Eli gêja jakêsôm gebe “Gômôêc aê, tec gamênj.” Gêdênj tonanj Elinê kauc kêsâ gebe Apômtau gêmôêc njapalê. ⁹ Tec kêsôm gêdênj Samuel gebe “Ômu naênêc bêc ma enj embe êmôêc aôm êtiam, go ôsôm gebe ‘Apômtau, ôsôm binj mênjêo sakinjwaga ênjô.’ ” Amboac tonanj Samuel gêmun jakêsa tau sic gêc nê mala.

¹⁰ Apômtau jakêkô kêdabinj enj ma gêmôêc kêtiam têt gêmôêc nê, gebe “Samuel, Samuel.” Ma Samuel gêjô enj awa gebe “Ôsôm binj mênjêo sakinjwaga ênjô.” ¹¹ Go Apômtau kêsôm gêdênj Samuel gebe “Ônjô acgom, aê gabe janjôm gêj tenj anja Israel lau samob sênjô e tanjensunj êtanj. ¹² Êndênj bêc ônê aê oc janjôm binj samob, tanj kasôm kêpi Elinê gôlôac nanj, njanô êsa êpi enj tomalagenj. ¹³ Ma aê jasôm êndênj enj gebe Aê jakênj njagêjô êndênj ênê gôlôac endenj tônggenj gebe enj kêjala latuagêc sêgôm sec to sêsôm binj alôb-alôb kêpi Anôtô nanj, mago enj kêmêtôc êsêagêc njajaja atom. ¹⁴ Kêtu tonanja aê katôc lemoc kêpi Elinê gôlôac gebe daja to da njagêdô oc ensenj nêj sec su atomanô.”

¹⁵ Samuel gêc e gelenja lasê, go jagêlêc Apômtaunê lôm njakatam su. Enj kêtêc tau gebe ênac minj Apômtau geoc tau lasê gêdênj enja njaminj êndênj Eli atom. ¹⁶ Mago Eli gêmôêc

Samuel gebe “Latucenec Samuel.” Ma Samuel gêjô en awa gebe “Aê tec gamoa.” ¹⁷ Ma Eli kêtû kênac en gebe Apômtau kêsôm biñ amboac ondoc gêdên aôm. Ônsa ñalô tenj auc êndên aê atom. Aôm embe ônsa biñ, tañ Apômtau kêsôm gêdên aôm nan, ñateñ auc, go ôndac êtôm tonan ma êlêlêc su.” ¹⁸ Amboac tonan Samuel gêjac miñ biñ samob tomalagenj gêdên Eli ma gêsa ñalô tenj auc atom. Ma Eli kêsôm gebe “Enj Apômtau, enj êngôm êtôm êlic ñajamña.”

¹⁹ Samuel kêtôp kêtû kapôên ma Apômtau gêmoa gêwiñ enj ma gêgôm nê biñ samob, tañ geoc lasê nan, ñanô kêsa. ²⁰ Ma lau Israel anja Dan e gêdên Berseba sêjala gebe Apômtau kêkên Samuel kêtû ênê propete. ²¹ Amboac tonan Apômtau gêo lasê anja Silo kêtiam, gebe enj geoc tau lasê gêdên Samuel anja tonan ma kêsôm biñ gêdên enj.

4

¹ Ma lau Israel samob sênô Samuelnê biñ.

Lau Pilisti sêjanjo Apômtaunê poac ñakatapa su

Gêdên ñasawa tonan lau Israel dêdi sêja gebe sênac siñ êndên lau Pilisti. Êsêac sê nêñ becobo sênngôn Ebeneser, ma lau Pilisti sê nêñ becobo sênngôn malac Apek ñagala. ² Go lau Pilisti têdênanj tau su ma sebo sêsa gêdên lau Israel. Siñ kapôên kêsa e lau Pilisti sêku lau Israel tulu ma sêjac lau amboac 4,000 êndu sêc siñ ñamala.

³ Ma gêdên tañ lau Israel nêñ siñwaga sêmu sêmênj malen su nan, Israel nêñ laumata sêsôm gebe “Kêtû asagenña Apômtau kêkên lau Pilisti sêku aêac tulu gêdên ocsalô tonec. Ajôc, takôc Apômtaunê poac ñakatapa anja Silo êmênj gebe mênêmoa aêac ñaluñ ma ênam aêac kêsi anja nêñ ñacjo lemenj.” ⁴ Amboac tonan sêsakiñ lau sêja Silo ma sêkôc Apômtau, lau siñ undambêña nêñ ñatau, tañ gênngôn kerubim ñaô nan, nê poac ñakatapa sêmênj. Ma Eli latuagêc Hopni agêc Pinehas sêwiñ poac ñakatapa.

⁵ Gêdên tañ poac ñakatapa jagêo lasê lau Israel nêñ malac becoboña nan, lau Israel samob sêjam lasê to ñaclaigenj e nom kêwiwic. ⁶ Lau Pilisti sênô ñaôndu tonan ma têtû kênac tañ gebe “Sêjam lasê tonaclaigenj anja Ebolainênj gamênj tonan ñam amboac ondoc.” Sênô gebe Apômtaunê poac ñakatapa mênngêo lasê ⁷ tec têtêc tañ ñanô gebe êsêac sêsôm gebe “Anôtô mênngêo lasê êsêacnênj malac. Ojae aêacmênj. Gên amboac tonan talic tenj su gêmunj atomanô. ⁸ Ojae aêacmênj. Asa ênam aêac kêsi anja Anôtô ñaclai tonan lêma. Anôtô tonan kêku lau Aiguptu tulu ña gênwapac tokainj-tokainj anja gamênj sawa. ⁹ O Pilisti, ajôc, apuc taôm tôñ. Anac siñ amboac ñacgenj. Embe masi, go atu lau Ebolai nêñ gênôma, êtôm êsêac têtû amacnêm gênôma. Akô amboac ñac ma anac siñ.”

¹⁰ Amboac tonan lau Pilisti sêjac siñ ma sêku lau Israel tulu e sêc siñ su sêlêti sêja nêñ andu gêdên-gêdêngeñ. Siñ tau kapôên ma lau Israel nêñ siñwaga 30,000 sêjana bêc tagenj.

¹¹ Ma sêjanjo Apômtaunê poac ñakatapa su ma sêjac Eli latuagêc Hopni agêc Pinehas êndu.

Eli gêmac endu

¹² Ñac Benjaminña tenj kêsu anja siñ ñamala ma kêlêti e mênngêo lasê malac Silo gêdên oc tagenj tonan. Nê ñakwê gênngic ma nom gê enj môkêapac. ¹³ Gêdên tañ ñac tau gêo lasê nan, Eli gênngôn nê lêpôn, mataanô gêdên intêna gêsungenj gebe nê ñalêlôm ñatutuc kêtû Apômtaunê poac ñakatapaña. Gêdên tañ ñac tau kêsa malac ma gêjac miñ biñ nan, lau malacña samob têtan lasê. ¹⁴ Eli gênô tanjiboa ma gêjam kênac gebe “Gamênj ñadinjin tonan ñam amboac ondoc.” Go ñac tau kêlêti gêdên Eli ma kêsôm biñ tau lasê gêdên enj. ¹⁵ Elinê jala kêtû 98 ma mataanô kêtû waô e gêlic gamênj atom. ¹⁶ Go ñac tau kêsôm gêdên Eli gebe “Aê ñac, tañ gamênj anja siñ ñamala. Aê gaêc siñ gêdên ocsalô tonec.” Ma Eli kêtû kênac gebe “Latucenec, biñ amboac ondoc.” ¹⁷ Ñac jaenña gêjô enj awa gebe “Lau Israel sêc lau Pilisti ma siñ gesenj lau taêsam su. Aôm latômagêc Hopni agêc Pinehas sêmac êndu ma sêjanjo Apômtaunê poac ñakatapa su amboac tonanjenj.” ¹⁸ Gêdên tañ enj kêsam Apômtaunê poac ñakatapa nan, Eli gêu tau kêso gedecgenj anja lêpôn, tañ kêkô kêsi malac ñasacgêdô

nan, namanja e kèpôn gèsu tulu ma gèmac êndu, gebe enj kètu njamalacanô ma njawapac kèsa. Enj gajam gôlinj Israel jala 40.

¹⁹ Eli lawao, Pinehasnê awê, taê e kèdabinj gebe akôc njalê. Enj gènjô njawae gebe sèjanjo Apômtaunê poac njakataja su to lawa agêc nê akwenj sèmac êndu nan, ma enj gewec gebe njalê kètu enj e kèkôc njalê su. ²⁰ Gêc e kèdabinj gebe êmac êndu ma lau, tanj sèjam jaom enj nan, sèsôm gebe “Ôtêc taôm atom. Aôm kôkôc njalê njac tenj.” Mago enj gèjô binj atom ma kèkênj tanja binj, tanj êsêac sèsôm nanj atom. ²¹ Enj gè njalênê njê gebe Ikabod, njam gebe” Njawasi kèkac tau su anja lau Israelnêj”, gebe sèjanjo Anôtônê poac njakataja ma kètu lawa to nê akwenja. ²² Ma enj kèsôm gebe “Njawasi kèkac tau su anja Israelnêj gebe sèjanjo Anôtônê poac njakataja su.”

5

Poac njakataja kèkô gamênj Pilistiana

¹ Gèdênj tanj lau Pilisti sèjanjo Anôtônê poac njakataja su nan, êsêac sèbalanj gènj tau anja malac Ebeneser jasêo lasê malac Asdod. ² Mago sèbalanj katapa tau sèsô anôtô Dagon nê lôm e tetoc kèkô kèsi Dagon tau. ³ Njagelenj gèdênj tanj lau Asdod dêdi sa gèdênj bèbêcgenj nan, êsêac sêlic gebe Dagon gèu tau gèc masac gèc Apômtaunê poac njakataja njanêmja gèc nom. Amboac tonanj sèkôc enj ma tetoc enj gèmu jakêkô njamala kêtiam. ⁴ Mago njagelenj êsêac dêdi e sêlic gebe Dagon geberj kêtiam gèc Apômtaunê poac njakataja njanêmja, lanjônô gèdênj nom ma môkêapac to lêma makenj-makenj tulu gèc tauja kèsa taonj njô ma njadambê njômagenj gèc. ⁵ Tonanj njam gebe Dagonnê dabunwaga to lau samob embe sèsô Dagonnê lôm oc sejop tauj gebe sêka Dagon anja Asdod nê andu njataonj atomanô e mènjgèdênj galoc.

⁶ Apômtaunê lêma gejonj lau Asdod njagènjwapac. Enj kêtakê to kèkôninj malac to njagamênj samucgenj njakamocmatu. ⁷ Lau Asdod sêlic gènj tonanj ma sèsôm gebe “Israelnêj Anôtônê poac njakataja êkô êwinj aêac atom, gebe enj lêma kèkôninj aêac to aêacnênj anôtô Dagon tøn.” ⁸ Amboac tonanj êsêac sèsakinj binj sèkac lau Pilisti nênj gôlinjwaga sèpi tagenj ma sèsôm gebe “Aêac dangôm asagenj êtu Israelnêj Anôtônê poac njakataja.” Lau gôlinjwaga sèjô êsêac awenj gebe “Akênj Israelnêj Anôtônê poac njakataja naêkô Gat.” Tec sèkôc katapa tau jakêkô tonanj. ⁹ Gèô lasê su, go Apômtau nê lêma kèkênj gènjwapac kèkôninj malac tonanj. Enj kêtakê lau Gat kapônj to saunj samob ma gèjac êsêac njakamocmatu. ¹⁰ Tec sèsakinj Anôtônê poac njakataja gèja malac Ekron. Gèdênj tanj Anôtônê poac njakataja gèô lasê Ekron nan, lau Ekron sèjac wali gebe “Êsêac sèkôc Israelnêj Anôtônê poac njakataja sêmênj gèdênj aêac gebe ênac aêac to ma gôlôac êndu.” ¹¹ Amboac tonanj sèkalem lau Pilisti nênj gôlinjwaga sèkac sa sèpi tagenj ma sèsôm gebe “Asakinj Israelnêj Anôtônê poac njakataja êmu êndênj taunê gamênj êna gebe ênac aêac to nênj lau samob êndu atom.” Malac tau njalau têtakê tauj êndu-êndu gebe Anôtônê lêma kèkôninj êsêac njanôgenj. ¹² Lau tanj sèmac êndu atom nan, têtap kamocmatu sa. Amboac tonanj lau malac tonec nênj wali kèpi e gèdênj undambê.

6

Sèsakinj poac njakataja gèmu gèja Israel kêtiam

¹ Apômtaunê poac njakataja kèkô gamênj Pilistiana ajônj 7 su acgom, ² go lau Pilisti sèkalem nênj dabunwaga to lau sèpuc kapoacwaga sèkac sa ma sèsôm gebe “Aêac dangôm asagenj êtu Apômtaunê poac njakataja. Asôm êndênj aêac acgom, aêac tasakinj gènj tau êmu êna njamala êtiam njalênj ondoci.” ³ Go êsêac sèjô êsêac awenj gebe “Embe asakinj Israelnêj Anôtônê poac njakataja êmu êna, go asakinj njômagenj atom. Anac da taôm êwinj acgom, go amac ôlim njajam êsa ma amac ajala Apômtau Anôtô lêma kèkôninj amac gèwi sinj atom njam.” ⁴ Êsêac tètê kènac kêtiam gebe” Aêac anac da tauj njasagenj.” Tec êsêac sèjô êsêac awenj

gebe “Kamocmatu ñakatu gold lemenÿen to moadec ñakatu lemenÿen êtôm lau Pilisti nêñ gôlinwaga nêñ namba gebe gêñwapac tonan kêtap amac to nêñ gôlinwaga sa kêtôm taugen. ⁵ Amansañ nêñ kamocmatu to moadec, tañ gesen gamên samob nan ñakatu ma atoc Israelnêñ Anôtô sa, oc moae en êkôc nê lêma ñawapac su anga amacnêñ to anga nêñ anôtô nêñ ma anga nêñ gamên. ⁶ Amac abe nêñ ñalêlôm ñadani êsa êtôm Parao to nêñ lau Aiguptu nêñ êtu asagenÿa. Taêm ênam bin, tañ Anôtô tonan gêgôm êsêac têtù meloc e sêwi lau Israel sin sac sêja nan. ⁷ Galoc amansañ kareta wakuc ten ma akôc bulimakao têna luagêc, tañ sêkên su gêdên ñalatu sêmoa ma sêjala sê kareta ten su atom tagen nan. Ma akên bulimakao tonan sê kareta, mago akên ñalatu sêmu sêna sapa. ⁸ Ma akên Apômtaunê poac ñakatapa êkô kareta ñaô ma akên ñakatu gold, tañ êtu da nan, êsêp gadob ten êkô êwiñ katapa, gocgo awi êsêac sin taunÿen sêna. ⁹ Ma alic acgom, embe sêsa intêna malac Betsemesña, oc ajala gebe Anôtô tau kakônin amac ña gêñwapac. Embe masi oc ajala gebe gêñ tonan ênê lêma gêjac aêac atom, kêtap aêac sa ñaômagenÿ.”

¹⁰ Tec lau sêgôm amboac tonan. Êsêac sêkôc bulimakao luagêc, tañ sêkên su gêdên ñalatu sêmoa nan, ma sêkên sa kareta ma sêkôc ñalatu tau su sêmoa sapa. ¹¹ Go sêkên Apômtaunê poac ñakatapa kêkô kareta ma gadob tomoadec gold ma tokamocmatu ñakatu gold gêwiñ. ¹² Bulimakao têna sêsêlên gacgen sepen malac Betsemes. Sêsêlên tatan-têtan ma sêwi intêna sin sêmu anô me gasên sêja atomanô. Gôlinwaga Pilistinÿa têtadaguc êsêac e dêdên lau Betsemes nêñ madin. ¹³ Gêdên tonan lau Betsemesña sejon mopolom ñanô sêmoa gamên gaboan. Sêoc matenânô sa ma sêlic poac ñakatapa tec tatu samuc ma sêpuc kareta tôn-tôn sêja. ¹⁴ Bulimakao sê kareta tau jagêô lasê Josua anga Betsemes nê kôm ma kêkô. Poc kapôên ten kêkô ñagala. Amboac tonan êsêac sêga kareta ñaka popoc ma sêkên bulimakao têna luagêc tonan katu daja gêdên Apômtau. ¹⁵ Lau Lewit sêkôc Apômtaunê poac ñakatapa to gadob, tañ da goldña kêsêp ñalêlôm nan, su ma tetoc kêkô poc kapôên tonan ñaô. Ñacwaga Betsemesña sêkên daja to da sênin sêwiñña gêdên Apômtau gêdên bêc tonan. ¹⁶ Lau Pilistinÿa nêñ gôlinwaga lemenÿen sêsala gêñ samob tonan su, go sêmu sêja Ekron gêdên bêc tonanÿen.

¹⁷ Kamocmatu ñakatu gold, tañ lau Pilisti sêsakin kêtù sêjac da taunÿa gêdên Apômtau nan, malac Asdod to Gat ma Askalon to Gasa ma Ekron. Tagen-tagen kêtom êsêacnên malacgen. ¹⁸ Moadec gold gêjô lau Pilisti nêñ malac samob, tañ gôlinwaga lemenÿen tonan sêjam gôlin nan, malac tunbôm ma tunbôm masi. Poc tau kapôên, tañ êsêac tetoc Apômtaunê poac ñakatapa kêkô ñaô nan, gêngôn Josua Betsemesña nê kôm ñagala. Poc tonan kêtù ñabelo gêngôn gêdên tonê e gêdên galoc.

¹⁹ Ma Apômtau gêjac lau Betsemesña ñagêdô gebe êsêac têtù kênin kêsêp Apômtaunê poac ñakatapa ñalêlôm. En gêjac êsêacnên ñacwaga 70 êndu. Ma lau têtan taniboa gebe Apômtau gêjac êsêac secanô.

Poac ñakatapa mênkêkô Kiriati-jearim

²⁰ Go êsêac ñacwaga Betsemesña sêsôm gebe “Asa êtôm gebe êkô Apômtau, Anôtô dabun tonan lanônêñ. Aêac tasakin gêñ tau êndên asa lau gebe êmoa êwiñ aêac atom.” ²¹ Go êsêac sêsakin bin gêdên lau Kiriati-jearim gebe “Lau Pilistinÿa sêkên Apômtaunê poac ñakatapa gemu gêmên. Asêp amên ma akôc êpi êndên amac êwac.”

7

¹ Go lau Kiriati-jearim sêja sêkôc Apômtaunê poac ñakatapa su. Sêkôc jasêkên gêdên Abinadabnê andu, tañ kêkô gamên ñabau ma sêjam mec ênê latu Eleasar gebe ejop Apômtaunê poac ñakatapa. ² Ñasawa baliñanô amboac jala 20 poac ñakatapa kêkô malac Kiriati-jearim, ma lau Israel samob têtan Apômtau.

Samuel kêtù gôlinwaga

³ Amboac tonañ Samuel kêsôm biñ gêdêñ gôlôac Israelña samob gebe “Embe amu andêñ Apômtau ana tonêm ñalêlôm samucgeñ, go awi anôtôi jaba, tañ ajam sakiñ amoa nañ, to alê gwam siñ ma nêm ñalêlôm epeñ Apômtaugen ma anam sakiñ en taugen. Go en oc ênam amac kêsî anğa lau Pilisti lemeñ.” ⁴ Amboac tonañ lau Israel sêwi anôtôi Bal to alê gwam siñ ma sêjam sakiñ Apômtau taugen.

⁵ Go Samuel kêsôm gebe “Akac lau Israel samobgeñ sa anğa Mispa gebe jateñ mec êndêñ Apômtau êtu amacña.” ⁶ Amboac tonañ êsêac sêkac taun sa anğa Mispa, sêkati bu, go sêsêwa kêsêp nom sêkô Apômtau lanônêmña ma sêjam dabun mo gêdêñ oc samuc tonañ. Ma sêsôm lasê gebe “Aêac dagôm sec gêdêñ Apômtaugoc.” Samuel kêmêtôc lau Israel anğa Mispa. ⁷ Gêdêñ tañ lau Pilisti sêñô gebe lau Israel sêkac taun sa anğa malac Mispa nañ, êsêacnêñ gôliñwaga sêpi dêdêñ êsêac sêja. Lau Israel sêñô biñ tonañ ma têtêc taun kêtû lau Pilistiña. ⁸ Ma lau Israel sêsôm gêdêñ Samuel gebe “Awam ênac Apômtau enden tôngeñ êtu aêacña gebe Apômtau ênam aêac kêsî anğa lau Pilisti lemeñ.” ⁹ Amboac tonañ Samuel kêkôc domba ñalatu teñ, tañ gênôm su gêmoa nañ, ma kêkêñ samucgeñ kêtû daja gêdêñ Apômtau. Ma en kêtan gêdêñ Apômtau gêjô lau Israel su ma Apômtau kêkêñ taña ênê mec. ¹⁰ Gêdêñ tañ Samuel kêkêñ daja tau gêmoa nañ, ma lau Pilisti jatêdabiñ Israel gebe sênac siñ êndêñ êsêac. Mago Apômtau nê wapap gêjac kapôên gê tôngeñ gêsac lau Pilisti ñaô e gêjam êsêac salin-salingeñ, tec lau Israel sêku êsêac tulu. ¹¹ Go lau Israel sêwi Mispa siñ jasêjanda lau Pilisti to sêjac êsêac e jakêsêp gêdêñ malac Bet-Kar ñalabuña.

¹² Go Samuel kêkôc poc teñ jagêjac sa kêkô Mispa to Jesana ñasawa ma gê poc tau ñaê gebe Eben-Eser, ma kêsôm gebe “Apômtau gêjam aêac sa e mêngêdêñ tonec.” ¹³ Apômtau kêkônin lau Pilisti amboac tonañ, tec êsêac sêmu sêmên Israel nêñ gamên kêtiam atom. Ma Apômtau lêma gejon êsêac gêdêñ têm samob, tañ Samuel gêmoa mata jali nañ. ¹⁴ Malac tañ lau Pilisti sêjanço su anğa Israel nañ, kêtû lau Israel nêñ gên kêtiam anğa Eskron e jagêdêñ Gat. Ma lau Israel sêjam nêñ gamên kêsî anğa lau Pilisti lemeñ. Ma wama gêc Israel ma lau Amor ñasawa amboac tonanğen.

¹⁵ Ma Samuel kêtû lau Israel nêñ gôliñwaga kêtôm têm samob, tañ en gêmoa mata jali nañ. ¹⁶ Kêtôm jalagen en kêsêlên gêjac laoc malac Betel to Gilgal ma Mispa ma kêmêtôc lau Israel nêñ biñ kêtôm malac tonañ ñai. ¹⁷ Go gêmu jagêngôn Rama kêtiam gebe ênê andu kêkô malac tônê. Anğa tônê en gêjam gôliñ lau Israel amboac tonanğen. Ma en gêboa Apômtaunê altar teñ sa kêkô tônê.

8

Lau Israel teteñ kin teñ

¹ Gêdêñ tañ Samuel kêtû ñamalacanô su nañ, en kêkêñ latui têtû gôliñwaga Israelña. ² Latu ñacsêga nê ñaê Joel ma ñac kêtû luagêcña nê ñaê Abija. Êsêagêc têtû gôliñwaga sêngôn malac Berseba. ³ Mago en latuagêc sêpuc tamenji waña atom. Êsêagêc mateñ katu mone. Sêkôc awa ñalêsina ma sêjam mêtôc gêdêñ ôkwi.

⁴ Go lau Israelnêñ laumata samob sêkac sa dêdêñ Samuel sêja Rama. ⁵⁻⁶ Ma sêsôm gêdêñ en gebe “Aôm kôtu ñamalacanô su ma latômagêc sêpuc aôm wañam atom. Amboac tonañ ôkên kin teñ êndêñ aêac gebe ênam gôliñ aêac êtôm tentenlatu samob nêñ kin sêgôm.” Êsêacnêñ biñ gebe” Ôkên kin teñ êndêñ aêac gebe ênam gôliñ aêac” nañ, kêmoasin Samuel atomanô, ma en keteñ mec gêdêñ Apômtau. ⁷ Ma Apômtau gêjô Samuel awa gebe “Ôkên tañam launên biñ, tañ sêsôm nañ, gebe êsêac têtin aôm atom, têtin aê ma sedec gebe jatu êsêacnêñ kin. ⁸ Êsêac sêwi aê siñ ma sêjam sakiñ anôtôi jaba. Gên samob, tañ sêgôm gêdêñ aê gêdêñ tañ kakôc êsêac su anğa Aiguptu e mêngêdêñ ocsalô tonec nañ, sêgôm gêdêñ aôm amboac tonanğen. ⁹ Ôkên tañam êsêacnêñ awen, tagen ôlên biñ êsêac ñajana ma ôndôn kin, tañ ênam gôliñ êsêac nañ, nê ñagôliñ êndêñ êsêac.”

¹⁰ Go Samuel kasôm Apômtaunê biñ samob gêdên lau, tañ tetên kiñ ten gêdên en nan.
¹¹ Ma kêsôm gebe “Kiñ tau oc ênam gôlin amac ñalên amboac tonec gebe En oc êkôc amac latômi ma êkên êsêac sênam gôlin êna kareta siñña to sênghôn hos ñaô ma êkên êsêac sêlêti sêmuñ ênê kareta siñña. ¹² Ñagêdô en oc êkên êsêac tatu siñwaga 1,000 nêñ kapitai ma ñagêdô têtû siñwaga 50 nêñ kapitai. Ñagêdô sêkac ênê nom ôkwi to sejon ênê kôm ñanô sa. Ñagêdô oc sêmansañ laukasap siñña ma ênê kareta siñña ñagênlêlôm. ¹³ En oc êkôc amac latômio gebe sêmansañ gênmalu to seno ma sêpac gên. ¹⁴ En oc ejon nêñ kôm to wain ma katêkwiña ñañanô mataêjam samob su ma ênac sam gên tau êndên nê sakiñwaga. ¹⁵ En oc êkôc gên lemenlu-lemenlu ñatagen-tagen su anga nêñ kôm polom to wainña gebe êkên êndên nê gejobwaga to sakiñwaga. ¹⁶ En oc êkôc nêñ sakiñwagao to ñac ma nêñ bulimakao to donki ñajamanô su anga amacnêñ ma êkên sênam ênê kôm. ¹⁷ En oc êkôc nêñ domba lemenlu-lemenlu ñatagen-tagen ma amac taôm oc atu ênê gênôma. ¹⁸ Ma êndên bêc tonan amac oc atan lasê êtu nêñ kiñ, tañ taôm ajalin sa nanña, mago Apômtau oc êkên taña amac êndên bêc tonan atom.”

¹⁹ Mago lau dedec gebe sênô Samuelnê biñ. Êsêac sêsôm gebe “Masianô, aêac abe akôc kiñ ten ênam gôlin aêac. ²⁰ Go aêac atôm lau tentenlatu samob. Aêacma kiñ ênam gôlin aêac to êwê aêac ma ênac aêacma siñ.” ²¹ Biñ samob, tañ êsêac sêsôm nan, Samuel gênô ma kêsôm lasê kêtiam gêdên Apômtau. ²² Ma Apômtau kêsôm gêdên Samuel gebe “Ôkên tañam êsêacnên biñ ma ôkên kiñ ten êndên êsêac.” Go Samuel kêsôm gêdên lau Israel nêñ ñacwaga gebe “Amu andên nêñ malacmôkê êndên-êndêngeñ ana.”

9

Sêjalin Saul sa kêtû kiñ

¹ Ñac ten anga Benjaminnê gôlôac gêmoa nê ñaê Kis. En Abiel latu, nan Seroro latu, nan Bekorat latu, nan Apia latu anga ton Benjaminña. En ñac tolêlôm. ² En latu ten gêmoa ñaê Saul. En ñac matac ñajam. Ñac Israelña ten lanôanô ñajam kêtôm en gêmoa atom. Môkêapac kelen gamên su.

³ Bêc ten Saul tama Kis nê donki têna ñagêdô sêbôm. Amboac tonan Kis kêsôm gêdên latu Saul gebe “Ôkôc sakiñwaga ten êwiñ aôm ma andi naansom donki têna tau.” ⁴ Êsêagêc sêsêlên jasêsa gamên lôcña Epraim, go sêsêlên jasêsa gamên Salisaña, mago têtap bôc tau sa atom. Sêsêlên jasêsa gamên Salimña, mago sêmoa tonan atom. Go agêc sêsêlên jasêsa gamên Benjaminña, mago sesom elêmê amboac tonanên.

⁵ Gêdên tañ jasêsa gamên Supña nan, Saul kêsôm gêdên sakiñwaga, tañ gêwiñ en nan, gebe “Ajôc, aêagêc tamu tana. Tamoc oc êwi donki têna ñabiñ siñ ma ê go tau êtu aêagêcña.”

⁶ Ma sakiñwaga tonan gêjô en awa gebe “Anôtônê ñac ten gênghôn malac tonec. En ñac, tañ lau tetoc en sa nan. Biñ samob, tañ en kêsôm nan, ñanô kêsa. Aêagêc dandên en tana. Oc moae en êsôm biñ katô aêagêc êtu lên tec tasêlên tamoa necña.” ⁷ Go Saul kêsôm gêdên nê sakiñwaga gebe “Aêagêc embe tana, go takên asagen êndên ñac tau. Polom tañ gêc nêñ talu nan, gêbacnê. Ma gên ñagêdô gebe takên êndên Anôtônê ñac tauña gêc atom. Aêagêc nêñ asagen gêc.” ⁸ Sakiñwaga tau gêjô en awa gebe “Ôlic acgom, aê kakôc silber 50 toea, aê oc jakên tonan êndên Anôtônê ñac gebe êwa aêagêcnên lên sa.” ⁹ (Anga Israel andanên embe ñac ten taê ênam gebe êtu kênac Anôtô êtu gên tenña, nan êsôm gebe “Dandên ñac-gêlic-gênwaga tana.” Gebe ñac tañ sêsam en galoc gebe Propete nan, andanên sêsam en gebe Ñacgêlic-gênwaga.) ¹⁰ Saul kêsôm gebe “ñajam, dandên en tana.” Amboac tonan tec agêc sêsa malac, tañ Anôtônê ñac gêmoa nan sêja.

¹¹ Gêdên tañ êsêagêc sêpi malac, tañ gêc gamên ñabau sêja nan, êsêagêc dêdac ñapalêo ñagêdô sêsa sêmên sebe sêkati bu, tec têtû kênac êsêac gebe “Gêlic-gênwaga gêmoa me masi.”

¹² Êsêac sêjô êsêagêc awen gebe “Aec, en kêsêlên gêmun amagêc. Galocgen en mênghêo lasê malac gebe ocsalô tonec lau sêkên da ten anga gamên ñabau. ¹³ Êndên tañ asa malac nan,

oc atap enj sa. Enj gebe êpi gamêj ñabau naêninj gêj. Gebe lau oc sêninj gêj atomgenj e enj êo lasê ma ênam mec da su acgom, go lau, tanj sêkalem êsêac nanj, sêninj gêj. Api anamanj, oc atap enj sa solopgenj.” ¹⁴ Amboac tonanj êsêagêc sêpi malac sêja ma gêdêj tanj êsêagêc sêsa malac nanj, sêlic Samuel kêsêlêj kêsâ gêdêj êsêagêc gêmêj gebe êpi gamêj ñabau êna.

¹⁵ Bêc tanj gêmuj bêc Saul gêo lasêja nanj, Apômtau geoc binj lasê gêdêj Samuel ma kêsôm gebe ¹⁶“Elenja êndêj tanj oc êkô amboac kêkô galoc nanj, aê oc jasakinj ñac tenj anja gamêj Benjaminja êndêj aôm êwac. Ôniñ oso enj êtu ñoc lau Israel nêj kinj. Enj oc ênam ñoc lau kêsî anja lau Pilisti lemenj. Aê galic gêjwapac, tanj ñoc lau sêoc nanj, gebe nêj tanjiboa kêsô aê tanjocsuj sugac.” ¹⁷ Gêdêj tanj Samuel gêlic Saul nanj, Apômtau kêsôm gêdêj enj gebe “Ñac tau, tanj kasôm ênê binj gêdêj aôm nanj tonec. Enj ñac, tanj oc ênam gôlinj ñoc lau.” ¹⁸ Go Saul kêtuj gasuc Samuel anja malac ñasacgêdô ma kêsôm gêdêj enj gebe “Aê jatenj aôm gebe ôtôc Gêlic-gêjwaga nê andu êndêj aê.” ¹⁹ Samuel gêjô enj awa gebe “Ñac-gêlic-gêjwaga tau aê. Ômunj aê ôpi ôndêj gamêj ñabau ôna gebe ocsalô tec oc ôniñ gêj ôwinj aê. Ma êndêj bêbêcgenj oc jakêj aôm ôna ma jasôm binj tau, tanj gobe ôtu kênac êndêj aê nanj, lasê êndêj aôm. ²⁰ Ôpô sim taôm êtu donjki têna, tanj sêbôm gêdêj ñabêc kêtuj têlêac gêjana su nanj atom gebe têtap êsêac sa su. Mago lau Israel nêj awamata samob gêjac asa ñawae. Gêjac aôm to tamam nê gôlôac samob ñawae atom me.” ²¹ Saul gêjô enj awa gebe “Aê ñac Benjaminja, lau Israel nêj gôlôacmôkê saunânô tau, ma aênoc gôlôac kêtuj Benjamin nê gôlôacmôkê nêj gôlôac ñamuanô tau. Aôm kôsôm binj tonanj gêdêj aê kêtuj agenja.”

²² Go Samuel gêwê Saul agêc nê sakinjwaga sêsô andu sêninj gêjja sêja ma kêkêj êsêagêc sêjgônj lau, tanj sêkalem êsêac nanj ñamata. Lau tau nanj namba amboac 30. ²³ Go Samuel kêsôm gêdêj-ñac-geno-gêjja gebe “Ôkôc gêj, tanj kakêj gêdêj aôm ma kasôm gebe otoc ênêc tau ña nanj ômôênj.” ²⁴ Tec geno-gêjwaga kêkôc akainj samuc to ñailênô ma ketoc kêkô Saul lajônêmja ma Samuel kêsôm gebe “Ôlic gêj ñagec tonec, tec tetoc kêkô aôm lajônêmja nec ôniñ. Gêj tonec sêmasanj kêtuj aômja gebe ênêc e êndêj ñanoc gebe ôniñ ôwinj ñaclenj.”

Amboac tonanj Saul genj gêj gêwinj Samuel gêdêj bêc tonanj. ²⁵ Gêdêj tanj êsêac sêsêp anja gamêj ñabau jasêo lasê malac nanj, êsêac sêja mê tenj gêc andu ñasalôm tapa-tapa ñaô kêtuj Saulja ma enj gêc bêc gêc tonanj.

Samuel genj oso Saul kêtuj kinj

²⁶ Gêdêj tanj gêu bônj nanj, Samuel gêmôêc kêpi gêdêj Saul gebe “Ôndi sa, aê gabe jakêj aôm ôna.” Saul gêdi ma êsêagêc Samuel lulugenj sêsa intêna sêja.

²⁷ Sêsa malac ñamadinj, go Samuel kêsôm gêdêj Saul gebe “Ôsôm êndêj nêj sakinjwaga gebe êsêlêj êmunj aêagêc. Enj êoc lêlêc aêagêc su, go aôm taôm ômoa saunjenj acgom, gebe jasôm Anôtô nê binj êndêj aôm ôjô.”

10

¹ Go Samuel kêkôc ñoplakôp toniptêkwi ma kêkêc kêpi Saul môkêapac ma kêlêsoj enj alianô ma kêsôm gebe “Apômtau genj oso aôm gebe ôtu ênê lau Israel nêj kinj. Aôm oc ônam gôlinj Apômtaunê lau to ônam êsêac kêsî anja nêj ñacjo, tanj sêgî êsêac auc nanj. Gêntalô tonec êwa sa êndêj aôm gebe Apômtau genj oso aôm gebe ôtu ênê gêjhlênsêm ñakinj. ² Galoc embe ôwi aê sinj, oc ôndac ñac luagêc anja Rahelnê sêo, tanj gêc gamêj Benjamin ñamalac Selsa nanj. Êsêagêc oc sêsôm êndêj aôm gebe “Têtap donjki têna, tanj gosom nanj, sa su. Ma galoc tamam taê gajam donjki têna kêtiam atom, mago gê go tau kêtuj aômja gêmôa ma kêsôm gebe “Aê jangom asagenj êtu ñoc latucja.” ³ Anja tonanj aôm gacgenj ôna e ô lasê kamem Taborna, go lau têlêac oc dêndac aôm. Êsêac oc sêpi malac Betel sêna gebe sêkêj da êndêj Anôtô. Tenj êkôc noninj ñalatu kapoac têlêac. Tenj êkôc mopolom têlêac ma tenj êkôc bôc ñaôlic towain. ⁴ Êsêac oc sê moalêc aôm ma sêkêj mopolom luagêc êndêj aôm.

Aôm oc ôkôc su anġa êsêac lemeņ. ⁵ Go aôm ô lasê malac Gibea Elohim, taņ lau Pilisti nêņ malac ġêc naņ. Aôm oc ôndac propete ŋatoņ teņ anġa malac ŋasacġêdô. Êsêac anġa gamêņ ŋabau sêsêp sêmêņ. Ġêņ wêņa togam to gegob ma oņ to gasuc ŋakicsêa êwê êsêac ma nêņ katuņ kaiņ teņ amboac propete nêņ ġêġôm êsêac. ⁶ Ma Apômtaunê Ŋalau oc ênam aôm auc êlêlêc su ma nêņ katôm kaiņ teņ êsa êtôm propete tauņ nêņ, go aôm ôtu ŋac wakuc teņ samucgeņ. ⁷ Êndêņ taņ ġêņtalô tonan samob êtap aôm sa su naņ, ôņġôm êtôm nêņ ŋalêlôm êkac aôm gebe Apômtau tau oc êwiņ aôm. ⁸ Ôsêp malac Gilgal ôna ômuņ aê, go aê jandêņ aôm jawac gebe jakêņ daja to dawama. Ônsaê aê bêc 7 acgom, go jandêņ aôm jawac ma jasôm ġêņ, taņ ôņġômņa naņ, êndêņ aôm.”

⁹ Ġêdêņ taņ Saul kêkac tau ôkwi gebe êwi Samuel siņ naņ, go Anôtô kêkêņ ŋalêlôm wakuc ġêdêņ eņ ma ġêņtalô samob tonan ŋanô kêsa ġêdêņ bêc tagen tonan. ¹⁰ Ma ġêdêņ taņ êsêagêc sêlê lasê malac Gilgal naņ, propete nêņ toņ teņ kêpuc eņ têt-têt. Ma Anôtônê ŋalau ġêjam eņ auc kêlêlêc su e katu kaiņ teņ kêsa ma jakêsêp êsêac ŋalêlôm. ¹¹ Lau samob, taņ sêjala eņ gamuņ ma sêlic ênê katu kaiņ teņ kêsa amboac propete nêņ naņ, sêsôm ġêdêņ tauņ gebe” Asageņ ġêġôm Kis latu Saul. Eņ kêtü propete nêņ teņ amboac tonan me.” ¹² Ma ŋac teņ anġa gamêņ tonan kêsôm gebe “Êsêacnêņ tamenġi asa.” Tec sêsôm tonec gebe “Saul kêtü propetenêņ teņ amboac tonan me.” ¹³ Ġêdêņ taņ katu kaiņ teņ kêsa su naņ, eņ ġêja nê malac Gibea.

¹⁴ Go Saul sa lanġwa kêsôm ġêdêņ eņ to nê sakiņwaga gebe “Amagêc aja ondoc.” Tec eņ ġêjô eņ awa gebe “Aêagêc asom donki têna ma ġêdêņ taņ atap sa atom naņ, adêņ Samuel aja.” ¹⁵ Sa lanġwa kêsôm gebe “Ôsôm acgom, Samuel kêsôm asageņ.” ¹⁶ Saul ġêjô eo awa gebe “Eņ kêsôm ġêdêņ aêagêc gebe têtap donki têna sa su.” Mago biņ kiņņa, taņ Samuel kêsôm naņ, eņ ġêjac miņ ġêwiņ atom.

Lau tetoc nêņ kiņ Saul sa

¹⁷ Ġêdêņ ŋasawa tonan Samuel kêkalem lau Israel sêpi tagen dêdêņ Apômtau anġa malac Mispâ. ¹⁸ Ma kêsôm ġêdêņ lau Israel gebe “Apômtau, Israel nêņ Anôtô nê biņ amboac tonec gebe ‘Aê gawê Israel sêpi anġa Aiguptu sêmêņ. Aê ġajam amac kêsi anġa lau Aiguptuņa ma anġa gamêņ kiņņa samob, taņ sêkônij amac naņ.’ ¹⁹ Mago amac atij nêņ Anôtô, taņ ġêjam amac sa anġa nêņ ġêņwapac to ġêņ lênsônņa samob naņ, su ġêdêņ ocsalô tonec ma asôm gebe ‘Masi, ôkêņ kiņ teņ ênam ġôliņ aêac.’ Amboac tonan andênaņ taôm akô Apômtau lanônêmņa êtôm nêņ ġôlôacmôkê to nêņ sackapoacġêdôġêņ.” ²⁰ Samuel kêkêņ Israelnêņ ġôlôacmôkê samob sêsa sêmêņ ma kêpuc kapoac e jakêsêp Benjaminņa. ²¹ Go kêkêņ ġôlôacmôkê Benjamin nêņ sackapoacġêdô ġêdêņ-ġêdêņgeņ sêsa sêmêņ. Eņ kêpuc kapoac e jakêsêp sackapoacġêdô Matri. Go kêkêņ sackapoacġêdô Matri nêņ ŋac tagen-tagen sêsa sêmêņ ma kêpuc kapoac e jakêsêp Kis latu Saul. Mago ġêdêņ taņ sesom eņ naņ, eņ ġêmoa atom. ²² Tec têtü kênac Apômtau kêtiam gebe “Ŋac tau ġêmêņ tonec me masi.” Ma Apômtau ġêjô êsêac awenġe gebe “Aec, eņ kêsiņ tau ġêmoa waba ŋalêlôm.” ²³ Amboac tonan sêlêti sêja ma sêkôc eņ anġa tonan. Ma ġêdêņ taņ eņ kêkô lau ŋalêlôm naņ, eņ ŋac waso-waso kêlêlêc êsêac samob su. ²⁴ Go Samuel kêsôm ġêdêņ lau samob gebe “Alic ŋac tau, taņ Apômtau kêjaliņ sa naņ me masi. Ŋac teņ kêtôm eņ ġêmoa lau samob ŋalêlôm atom.” Go lau samob sêjam lasê ma sêmôc gebe “Kiņ tau êmoa ŋajamônġe.”

²⁵ Ma Samuel ġêwa mêtê to ŋagôliņ kiņņa sa ġêdêņ lau ma keto biņ samob kêsêp buku teņ ma ketoc ġêc Apômtau lanônêmņa. Tonan su, go Samuel kêsakiņ lau samob sêmu sêja nêņ andu ġêdêņ-ġêdêņgeņ. ²⁶ Saul tau ġêmu ġêja malac Gibea amboac tonanġe ma siņwaga, taņ Anôtô kêkac nêņ ŋalêlôm naņ, jasêwiņ eņ. ²⁷ Mago lau sec ŋagêdô sêmoa naņ sêsôm gebe “Ŋac tonan oc ênam aêac sa amboac ondoc.” Êsêac sêpêc ġêdô eņ ma sêkêņ ġêņ teņ ġêdêņ eņ atom. Tagen Saul ġêġôm amboac ġêlic atom.

11

Saul kêku lau Amon tulu

¹ Lau Amon nêj kiñ Nahas kêpi gêmên ma kêgi malac Jabes-Gilead auc. Go lau Jabes sêsakiñ biñ gêdên Nahas gebe “Ômoatiñ poac teñ ôwiñ aêac, go anam sakiñ aôm.” ² Mago ñac Amon Nahas gêjô êsêac aweñ gebe “Aê jamoatiñ poac tagen tonec jawiñ amac gebe jakip amac matemlakôp anôña sa ma jañgôm Israel samob majen êsa.” ³ Go lau Jabes-Gilead nêj kasêga sêsôm gêdên en gebe “Ôkên ñasawa êtôm bêc 7 êndên aêac gebe asakiñ lau jaenña êtôm malac-malac Israelña samob sêna ma embe lau teñ sênam aêac sa atom, go akên tauñ andên amac.”

⁴ Gêdên tañ lau jaenña jasêo lasê malac Gibeá, tañ Saul gêngôn ma sêkên ñawae tau nañ, lau samob sêpuc tanjiboa sa ma têtan. ⁵ Gêdên tonan Saul gêwê bulimakao gêmua anga kôm gêmên ma kêtú kênac gebe “Lau têtan tanjiboa tônê ñam amboac ondóc.” Go êsêac sêjac miñ lau Jabes nêj biñ gêdên en. ⁶ Gêdên tañ Saul gêñô biñ tau nañ, Anôtônê Ñalau gêjam en auc ma en têtac ñandan sec. ⁷ Ma en kékôc bulimakao luagêc ma kêsa gêngic-gêngic, go kêsakiñ lau jaenña gebe sênac sam êtôm gamên Israelña samobgen ma sêsôm biñ tonec gebe “Lau tañ sêndi nasêndan guc Saul agêc Samuel atom nañ, nêj bulimakao oc têtap biñ tonan gen sa.” Go Apômtau gêgôm êsêac têtakê ñanô, tec êsêac dêdi tomalagen sêja. ⁸ Go Saul kékac êsêac sa anga malac Besek. Lau Israel nêj ñacwaga 300,000 to lau Juda nêj 30,000. ⁹ Ma en kêsôm geden lau, tañ sêkôc jaen sêmên nañ, gebe “Asôm êndên lau Jabes-Gilead gebe ‘Elen oc ñandan êsa, go nêj gêñwapac ñagaô êsa.’ ” Gêdên tañ lau jaenña sêo lasê malac nañ, lau Jabes sêñô biñ tau e êsêac têtac kêpô su. ¹⁰ Go lau Jabes sêkên biñ gêdên Nahas gebe “Elenña aêac oc ansuñ tauñ awac, go amac an gôm aêac atôm taêm ênam.” ¹¹ Gêdên gelenmata Saul gêwa nê lau kékôc sêja ton têtac ma geden bebec kanucgen êsêac sêo lasê ñacjonên becobo ma sêjac lau Amon e oc ñandan kêsa. Ma lau ñapopoc sêc êliñ-êliñ e ñac luagêc sêmoa sêwiñ tauñ atom.

¹² Go lau sêsôm gêdên Samuel gebe “Lau ondóc sêsôm gebe ‘Saul ênam gôliñ aêac atom.’ Ôkên êsêac dandên aêac gebe tanac êsêac êndu.” ¹³ Mago Saul kêsôm gebe “Êndên ocsalô tonec ñac teñ êmac êndu atom, gebe galoc Apômtau gêjam nê lau Israel kêsi.” ¹⁴ Go Samuel kêsôm gêdên lau gebe “Ajôc, aêac tapi malac Gilgal ma tawaka mêtê kiñña sa.” ¹⁵ Lau samob sêpi jasêo lasê Gilgal ma sêkên Saul kêtú kiñ sêkô Apômtau lanônênña. Ma sêkên da moasiñña gêdên Apômtau ma Saul to lau Israel samob têtac ñajam kêtêlêc.

12

Samuel kêsôm biñ gêdên lau samob

¹ Go Samuel kêsôm biñ gêdên lau Israel samucgen gebe “Aê kakên tañoc amacnêj biñ atenña samob ma kakên kiñ teñ gêdên amac gebe ênam gôliñ amac. ² Ma galoc kiñ tau oc êwê amac. Aê katu ñamalacanô su ma môdê kêpi aê ma aê latuci sêmoa sêwiñ amac. Aê gawê amac gêdên aê ñapalêgen e mên gêdên galoc. ³ Aê tec gamoa. Aênoc biñ teñ embe ênêc amacña, nañ asôm lasê galoc tamoa Apômtau to ñac, tañ gen oso en nañ, lanônênña. Aê kajan go asanê bulimakao su. Aê kakôc asanê donki su. Aê gagôm keso gêdên ñac ondóc ma kakônin asa. Ñac ondóc kékên awa ñalêsina gêdên aê gebe ênac aê matoc su. Asôm lasê gebe jakên gêñ tau ñagêjô.” ⁴ Êsêac sêjô ênê biñ gebe “Aôm gôm keso teñ gêdên aêac atom to kôkônin aêac atom ma kôkôc awa ñalêsina teñ anga lau teñ nêñ atom.” ⁵ Go en kêsôm gêdên êsêac gebe “Apômtau tau kêjala ma ênê ñac gen osona gêlic gêdên ocsalô tonec amboac tonan gen gebe amac atap gêñ teñ sa gêc aê lemoc atom.” Ma êsêac sêjô en awa gebe “Aec, Apômtau kêjala.”

⁶ Go Samuel kêsôm gêdên lau gebe “Apômtau tañ kékên Mose agêc Aron ma sêwê nêj tamemi sêpi anga Aiguptu sêmên nañ kêjala. ⁷ Amboac tonan andi mênakô gebe dawa nêñ biñ sa takô Apômtau lanônên ña ma aê jawa Apômtaunê moasiñ samob, tañ kékên gêdên

amac to nêmi tamemi nan sa. ⁸ Gêdên tañ Jakob kêsêp Aiguptu gêja ma lau Aiguptu sêkônin en ña gêñwapac nan, amac tamemi sêmôéc gêdên Apômtau. Go en kêsakin Mose agêc Aron, tañ sêkôc tamemi su anğa Aiguptu ma sêkên êsêac sêngôn gamên tonec. ⁹ Mago êsêac sêlin Apômtau, nên Anôtô sin, tec Anôtô gêwi êsêac sin sêsêp kin Hasor anğa Jabin nê sinjêlêc Sisera ma lau Pilisti to lau Moab nên kin, tañ sêjac sin gêdên êsêac nan lemen. ¹⁰ Gêdên tonan êsêac têtañ gêdên Apômtau ma sêsôm gebe 'Aêac agôm sec, aêac awi Apômtau sin ma ajam sakin Bal agêc Astarot. Mago galoc ônam aêac kêsî anğa ma ñacjo nên ma aêac anam sakin aômgen.' ¹¹ Amboac tonan Apômtau kêkên Jerubal agêc Balak ma Jepta agêc Samuel sêjam amac kêsî anğa nêmi ñacjo, tañ sêgî amac auc nan, lemen ma amac amoa ñajam.

¹² "Ma gêdên tañ alic lau Amon nên kin Nahas gêmên gebe ênac sin êndên amac nan, amac alin nêmi kin ñanô Apômtau, amacnêmi Anôtô, sin ma asôm gadên aê gebe 'Masi, kin ten anam gôlin aêac.' ¹³ Amboac tonan kin, tañ ajalîn sa to atên en nan, Apômtau kêkên en gebe ênam gôlin amac. ¹⁴ Embe atoc Apômtau sa ma anam sakin en akên tañem ênê bin ma ali awem sa êndên Apômtaunê bin su atom, embe amac to nêmi kin tau, tec gêjam gôlin amac nec andanğuc Apômtau, nêmi Anôtô, go amoa ñajam. ¹⁵ Mago amac embe akên tañem Apômtaunê bin atom, ma embe ali awem sa êndên ênê bin su, go Apômtaunê lêma oc enen amac êtôm gêgôm gêdên tamemi. ¹⁶ Amboac tonan atu gasuc amên ma alic gêntalô kapôên nan, Apômtau oc êngôm êndên amac matemanôgen. ¹⁷ Galoc noc tanac mopolom ñanô sanja me. Aê oc jaten Apômtau ma en êkên wapap to kom ênac, go alic to ajala gebe Apômtau gêlic nêmi bin atên kêtû kinğa sec." ¹⁸ Go Samuel ketên Apômtau, ma Apômtau kêkên wapap to kom gêjac gêdên oc tonan. Ma lau samob têtêc Apômtau agêc Samuel ñanôgen. ¹⁹ Ma sêsôm gêdên Samuel gebe "Oten Apômtau, aôm nêmi Anôtô, ôjô nêmi sakin waga aêac su, gebe ênam aêac sa ec amac êndû atom. Gebe ma sec gêc kwananğen ma agôm keso tonan jagêwin gebe atên kin ten." ²⁰ Samuel kêsôm gêdên lau gebe "Atêc taôm atom. Amac agôm sec samob tonan bin ñanôgen, tagen andanğuc Apômtau awi sin atom, anam sakin Apômtau ña nêmi ñalêlôm samucgen. ²¹ Akac taôm su anğa ênê atom gebe anam sakin gwam, tañ sênâm lau sa to sênâm lau kêsî sêngôm êtôm atom nan, gebe ñanô masi. ²² Apômtau oc êtin amac su atom kêtû ênê ñaê kapôênğa. En kêsôm kêtû tôn gebe êkên amac atu ênê lau. ²³ Aê tauc amboac tonan. Aê janac jaê bin tonec gebe janğôm sec êndên Apômtau ma jawi mec êtu amacğa sin atom. Masianô, aê oc jandôn intêna ñajam to solop êndên amac jamoa. ²⁴ Tagen atêc Apômtau to anam sakin en ñanên to nêmi ñalêlôm samucgen. Asala gênsêga samob, tañ en gêgôm kêtû amacğa nan. ²⁵ Mago embe anğôm sec amoa, go amac anağa to nêmi kinğen."

13

Saul gêjac sin gêdên lau Pilisti

¹ Saulnê jala kêtû ... ma en kêtû kin, ma en gêjam gôlin Israel jala ... ² En kêjalîn ñacwaga 3,000 sa anğa Israel. 2,000 sêmoa sêwin en sêngôn malac Mikmas to gamên lôc Betelğa. Ma 1,000 sêmoa sêwin Jonatan sêngôn malac Gibe Benjamînğa. Lau sin ñagêdô samob Saul gêwi sin sêmu sêja nên malac.

³ Go Jonatan gêjac lau Pilisti nên gejobwaga, tañ gêngôn Gibe nan êndû. Lau Pilisti sênô bin tonan ñawae. Go Saul kêjatu lau sêjac dauc kêtan kêtôm gamênğen ma kêjatu gebe "Lau Hebrai sêkên tañenman." ⁴ Lau Israel samob sênô Saul gêjac Pilisti nên gejobwaga êndû ñawae ma sênô gebe nên waen kêtû sec anğa lau Pilisti nên. Ma Saul kêkalem lau samob gebe sêndanğuc en sêna malac Gilgal.

⁵ Lau Pilisti sêkac taun sa sebe sênac sin êndên Israel. Êsêacnên kareta sinğa 3,000 to lau sêngôn hos ñanğa 6,000 ma lau sin ñagêdô taêsam ñanô lasê kêtôm ganac gwêcğa. Êsêac sêpi jasê nên becobo anğa malac Mikmas, tañ gec Bet Awen ñamaken oc kêpinğa nan. ⁶ Gêdên tañ lau Israel sêlic gebe lau Pilisti oc sêoc êsêac popoc gebe sêkapiñ êsêac sa ñanôgen nan,

êsêac sêsiņ taunj ôkwi semoa poclabu to nom gêsuj ma poc kapôêj-kapôêj ņasawa to sê Tuc ma sê buņa. ⁷ Ma ņagêdô selom bu Jordan jasêmoa Gad to Gilead ņagamêj. Saul gacgen gêmoa malac Gilgal ma lau samob, taņ têdaguc eņ naņ, têtêc taunj ņasec.

⁸ Saul kêsâê bêc 7, kêtôm taņ Samuel kêsam gêdêj eņ gebe naêndac eņ naņ, mago Samuel jagêo lasê Gilgal atom. Amboac tonaj lau sêwi Saul siņ-siņ sêja. ⁹ Tec Saul kêsôm gebe “Akôc daja to dawama andêj aê amêj.” Ma eņ tau kakêj daja tonaj. ¹⁰ Saul kêkêj da tau gêbacnê su, go Samuel mêngêo lasê. Saul kêpuc eņ têt-têt gebe ê moalêc eņ. ¹¹ Mago Samuel kêsôm gebe “Aôm gôgôm asagenj.” Ma Saul gêjô eņ awa gebe “Aê galic lau sêwi aê siņ ma aôm gômôêj kêtôm gôjac noc naņ atom ma lau Pilisti sêkac taunj sa aņga Mikmas, ¹² tec taêc gêjam gebe lau Pilisti oc sêsêp Gilgal mênsênac aê êmuņ noc jamansaņ biņ êndêj Apômtau êtu êlic aê ņajamņa. Amboac tonaj ņoc ņalêlôm kêkac aê ma kakêj daja tau.” ¹³ Go Samuel kêsôm gêdêj Saul gebe “Aôm gôgôm gêj meloc, gôgôm Apômtau, aômnmê Anôtô, nê biņsu, taņ kêjatu aôm naņ, ņanô kêsâ atom. Embe ôngôm ņanô êsa oc Apômtau ênac dabiņ aôm gebe ôtu Israelnêj kiņ endenj têtgenj. ¹⁴ Mago galoc nê m gôliņ kiņņa oc ênêc endenj têtgenj atom. Apômtau kêjaliņ nê ņac tenj sa kêtôm ênê ņalêlôm ma kêkêj eņ kêtû ênê launêj gôliņwaga gebe aôm gôgôm biņ, taņ Anôtô kêjatu aôm naņ, ņanô kêsâ atom.” ¹⁵ Ma Samuel gêdi aņga Gilgal jakêpi malac Gibeâ Benjaminņa.

Saul kêsâ lau, taņ sêmoa sêwiņ eņ naņ sa. Lau tau amboac 600 genj. ¹⁶ Saul agêc latu Jonatan ma lau, taņ sêmoa sêwiņ eņ naņ, jasêjgôn malac Gibeâ Benjaminņa ma lau Pilisti sêjgôn nêj becobo aņga malac Mikmas. ¹⁷ Aņga tonaj lau Pilisti sêsakiņ siņwaga gebe sêjaņgo launêj gêj. Êsêac sêwa taunj kêkôc gêja mata têtêac. Mata tenj gêja malac Opra, taņ gêc gamêj Sualņa. Mata tenj gêja malac Bet Horon ¹⁸ ma tenj kepeņ gamêj ņabau, taņ sêkô ma sêlic gaboañ Seboim to gamêj sawa naņ.

¹⁹ Aņga gamêj Israel samucgenj ņackêpac-kiwaga tenj gêmoa atom gebe lau Pilisti sêsôm gebe” O moae lau Ebolai sêmansañ siņ to kêm ki”. ²⁰ Tec lau Israel samob dêdêj lau Pilisti sêja gebe sêuc êsêacnêj sakwenj ki to kinom ma ki to bôjaņ jalô. ²¹ Lau Pilisti embe sêuc sakwenj ki me kinom, go lau Israel sênam ôli ņa mone têtêac, ma embe sêuc ki me bôjaņ jalô, go sênam ôli ņa mone tagenj. ²² Amboac tonaj gêdêj siņ kêsâ lau samob, taņ sêmoa sêwiņ Saul agêc Jonatan naņ, nêj tenj kêkôc siņ me kêm ki atom, Saul agêc Jonatan taunjenj tec sêkôc. ²³ Lau Pilisti sêsakiņ siņwaga tonj tenj gebe sejop intêna ņamaņgi Mikmasņa. *

14

Jonatan kêkili siņwaga Pilistiņa

¹ Bêc tenj Saul latu Jonatan kêsôm gêdêj ņac, taņ gêoc ênê laukasap naņ gebe “Ajôc, dandêj Pilistinêj siņwaga, taņ sêjgôn ņamakenj ônêja naņ tana.” Mago kêsôm ņawae gêdêj tama atom. ² Gêdêj tonaj Saul kêkô ka ņanô tenj ņalabu aņga malac Migron, taņ gêc Gibeâ naņ, ma lau 600 sêmoa sêwiņ eņ. ³ Ma Ahija, Iskiabod nê lasi Ahitub latu eņ kêsô ņakwê dabuņ. Ahitub eņ Apômtaunê dabuņwaga Eli, taņ gêjgôn Silo naņ, nê latu Pinehas latu eņ. Lau tenj sêjô Jonatan gêja ņawae atom. ⁴ Aņga intêna ņamaņgi, taņ Jonatan kêsâ gebe naêo lasê lau Pilisti nêj siņwaga naņ, poc soso baliņ luagêc kêkô makenj-makenj, sêsam tenj gebe Beses ma tenj gebe Sene. ⁵ Tenj kêkô gêmu kêsô Mikmasņa ma tenj kêkô gêmu kêsâ Gebaņa.

⁶ Jonatan kêsôm gêdêj ņac, taņ gêoc ênê laukasap naņ, gebe “Ajôc, talom dandêj lau samuc naņ siņwaga tana. Oc moae Apômtau ênam kôm êtu aêagêcņa. Eņ kêtôm gebe êkêj aêagêc taku ņacjo tulu ma ņacjo taêsam me luagêcgenj têtôm gebe sêkô eņ auc atom.” ⁷ Ma ênê ņac, taņ gêoc ênê laukasap naņ, gêjô eņ awa gebe “Ôngôm êtôm aôm taêm gêjam. Ônamaņ. Aê oc jawiņ aôm. Biņ taņ aôm taêm gêjam naņ, aê taêc gêjam amboac tonajgenj.”

* **13:23:** Aņga Hebolai awenj namba jalaņa gêc awê atom.

⁸ Jonatan kasôm gebe “Najam, talom natatôc taunj êndênj êsêac sêlic aêagêc. ⁹ Êsêac embe sêsôm êndênj aêagêc gebe ‘Akô tonanj e aêac awac’, go aêagêc takô malenj ma dandênj êsêac tana atom. ¹⁰ Mago embe sêsôm gebe ‘Api andênj aêac amênj’, go aêagêc tapi tana gebe binj tonanj oc êkênj puc aêagêc gebe Apômtau kékênj lau Pilisti sêsêp aêagêc lemenj.” ¹¹ Amboac tonanj êsêagêc têtôc taunj gêdênj Pilisti nênj sinwaga sêlic êsêagêc. Ma lau Pilisti sêsôm gebe “Alic acgom, Ebolai sêsa anjga gêsunj, tanj sêsinj taunj sêmoa nanj sêmênj.” ¹² Go sêmôêc gêdênj Jonatan agêc nê njac, tanj gêôc ênê laukasap nanj, gebe “Api andênj aêac amênj. Aêac abe atôc gênj tenj êndênj amagêc.” Jonatan kêsôm gêdênj nê njac gebe “Ajôc, ôndanjguc aê. Apômtau kékênj êsêac sêsêp Israel lemenj sugac.” ¹³ Jonatan kêgalap kêpi nj akainj to lêma gêmunj ma nê njac kêdaguc enj. Jonatan kêsôlô lau Pilisti jagwac-jagwac jasêc ma nê njac gêjac êsêac êndu kêdaguc-kêdaguc. ¹⁴ Jonatan agêc nê njac sêjac sinj kwapuc ma sêjac lau amboac 20 êndu anjga nom njasawa saunj tenj. ¹⁵ Pilisti nênj sinwaga selendec njanô ma lau Pilisti samob amboac tonanj. Sinwaga to sêjanjgowaga katunj unj tagenj. Ôjô gêjam ma Anôtô kêtakê êsêac njanôgenj.

Sêku lau Pilisti tulu

¹⁶ Saulnê dibwaga anjga malac Gibe Benjaminnja sêlic Pilisti sêwê sêlêsagenj. ¹⁷ Amboac tonanj Saul kêsôm gêdênj lau, tanj sêwinj enj nanj gebe “Asa lau sa ma alic asa gêwi aêac sinj.” Sêsa lau sa e sêlic gebe Jonatan agêc njac, tanj gêôc ênê laukasap nanj, sêmoa atom. ¹⁸ Tec kêsôm gadênj Ahija gebe “Ôkôc Anôtônê poac njakatapa ômôênj.” Gêdênj njasawa tonanj êsêac sêbala nj Anôtônê poac njakatapa gêwinj lau Israel. ¹⁹ Saul kêsôm binj gêdênj dabunjwaga gêmoa ma njanda anjga Pilisti nênj gamênj becobo nj ketu kapôênj. Tec Saul kêsôm gêdênj dabunjwaga gebe “Ôpuc kapoac dabunj atom.” ²⁰ Go Saul gêwinj lau samob, tanj sêmoa sêwinj nanj, têdênan j taunj sebe sênac sinj. Êsêac sêlic gebe lau Pilisti sêjac taunj sejogenj ma njalênsônj ketu kapôênj. ²¹ Ma lau Ebolai, tanj sêmoa sêwinj Pilisti kwananjenj ma sêwinj êsêac jasênjgônj gamênj becobo nj nanj, sêwi êsêac sinj ma sêkac taunj ôkwi jasêwinj Saul agêc Jonatan. ²² Ma lau Israel samob, tanj sêsinj taunj sêmoa lôc Epraim nanj, sênjô njawae gebe lau Pilisti sêc sinj su sêja, tec êsêac jasêwinj ma sêjanda lau Pilisti amboac tonanjenj. ²³ Amboac tonanj Apômtau gêjam Israel kêsi gêdênj bêc tonanj ma sêjac sinj e jasêlêlêc malac Bet Awen su.

Sinj gêbacnê ma binj kêsa

²⁴ Lau Israel sêjac sinj e tekwenj gêbac samucgenj, gebe gêdênj bêc tonanj Saul kêtôc lêma ma kêjatu nê lau gebe “Aê japuc boa njac, tanj êninj gênj e oc naêsêp ma aê jakac njoc kamocgôc êpi njoc njacjo.” Amboac tonanj lau tenj awen sunj kêsac gênj tani nj nanj tenj atomanô. ²⁵ Ma lau samob jasêô lasê malenj ma têtap lêp sa gêc nom. ²⁶ Mago lau, tanj têtap sa ma sêlic lêp tau gêwê nanj, nênj tenj kêmetôc lêma jakêkôc mênjenj njagec atom gebe têtêc Saul nê binj kêpuc boanja. ²⁷ Mago Jonatan gênjô tama kêsôm binj êpuc boa launja tonanj atom. Tec enj kêmetôc nê tôc, tanj kêmetôc nanj, jakêc njatêpôê kêsêp lêp, go kékênj kêsô awasunj ma gênj tau kêlau enj. ²⁸ Go lau tau nênj njac tenj kêsôm gêdênj enj gebe “Tamam gêjac jao gênj tonanj to kêtôc lêma gêwinj ma kêsôm gebe ‘Aê japuc boa njac, tanj êninj gênj êndênj ocsalô tonec.’ Tec lau samob tekwenj gêbac.” ²⁹ Go Jonatan kêsôm gebe “Aê tamoc gêgôm keso gêdênj aêacnênj lau, Alic acgom, aê matocanô njawa kêsa gebe gaenj lêp tonec njagecgenj. ³⁰ Ocsalô tonec lau embe sêninj gênj, tanj sêjanjgo su anjga njacjo nênj nanj, oc njajam êlêlêc, oc sênac lau Pilisti popoc samucgenj.”

³¹ Gêdênj bêc tonanj lau Israel sêku lau Pilisti tulu to sêjanda êsêac anjga Mikmas e gêdênj Aijalon. Mago lau tekwenj gêbac njanô. ³² Tec êsêac jasêkac domba to bulimakao njalatu, tanj sêjanjgo su nanj njagaôgenj, ma sêjac êndu gêc nom njâoma pali nj-palinjenj ma senj njamêsôm todecgenj. ³³ Go êsêac sêsôm gêdênj Saul gebe “Ônjô acgom, lau sêgôm sec gêdênj Apômtau ma senj gênj todec.” Enj kêsôm gebe “Amac agôm secgoc. Ansambi poc kapôênj tenj êmênj tonec.” ³⁴ Go Saul gêjac têku nê binj gebe “Andênj lau naasôm êndênj êsêac gebe ‘Lau

samobgen sêkôc nêñ bulimakao to domba dëndên aê sêmên gebe sêmbuc anğa tonec ma sênin. Mago anğôm sec êndên Apômtau gebe anin gên todecgen atom.' ” Amboac tonan gêdên gêbêc lau samob sêkôc nêñ bulimakao gêdên-gêdêngeñ sêmên ma sêbuc anğa tonan. ³⁵ Ma Saul gêboa Apômtaunê altar teñ sa ma altar tau kêtü Saulnê altar ñamataña, tañ gêboa gêdên Apômtau nan.

³⁶ Go Saul kêsôm gebe “Ajôc, tasêp tandanğuc lau Pilisti tana êndên êmbêc ma tajanğo êsêacnêñ gên su e oc êpi, ma êsêacnêñ ñac teñ êwê aêac sa atom.” Lau samob sêjô enj awa gebe “Ôngôm gên, tañ taêm gêjam gebe ñajam nan.” Mago dabunwaga kêsôm gebe “Tatu gasuc dandên Apômtau tana acgom.”

³⁷ Amboac tonan Saul kêtü kênac Anôtô gebe “Aê jasêp najanda lau Pilisti me masi. Aôm oc ôkên êsêac sêsêp Israel lemeñ me masi.” Mago Anôtô gêjô enj awa gêdên bêc tonan atom. ³⁸ Tec Saul kêsôm gebe “Amac lau nêñ kasêga samob, amên ma akip bin sa e ajala gebe asa gêgôm keso gedên ocsalô tonec binñanôgeñ. ³⁹ Aê jasôm êtu tôn êtu Apômtau, Israelnêñ kêsiwaga, tañ gêmoa mata jali nanña, gebe bin tau embe anêc aê latuc Jonatanña enj oc êmac êndü binñanô.” Mago lau nêñ teñ gêjô enj awa atom. ⁴⁰ Go Saul kêsôm gêdên lau Israel samob gebe “Amac lau samob akô ñamakeñ ma aêagêc latuc Jonatan akô ñamakeñ.” Ma lau samob sêjô enj awa gebe “Ôngôm gên, tañ gôlic gebe oc ñajam nan.” ⁴¹ Tec Saul kêsôm gebe “O Apômtau, Israelnêñ Anôtô, amboac ondoc tec gôjô nêñ sakinwaga awa gêdên ocsalô tonec atom. O Apômtau, Israelnêñ Anôtô, töp tau embe ênêc aê me latuc Jonatan, go ôkên Urim, mago embe töp tau ênêc nêñ lau Israelña, go ôkên Tumim.” Ma Jonatan agêc Saul sêwê kain töp ma lau Israel sêmoa. ⁴² Go Saul kêsôm kêtiam gebe “Apuc kapoac êtu aêagêc latuc Jonatanña.” Ma kêtap Jonatan sa.

⁴³ Go Saul kêsôm gêdên Jonatan gebe “Ôsôm êndên aê gebe gôgôm asageñ.” Tec Jonatan kêsôm lasê gêdên enj gebe “Binñanô, aê gaen lêp ñagec, tañ kêsap tóc, tañ kamêgôm nan tôn. Aê tec kakô aê jamac ênduman.” ⁴⁴ Ma Saul kêsôm gêdên enj gebe “Aôm embe ômac êndü atom, go Anôtô enseñ aê suman.” ⁴⁵ Go lau sêsôm gêdên Saul gebe” Jonatan tañ kêku ñacjo tulu toñaclaigen anğa Israel ñalêlôm nan, oc êmac êndü me. Masianô. Aêac asôm êtu tôn êtu Apômtau, tañ gêmoa mata jali nanña gebe ênê môtêlauñ tagen êu tau êsêp nom atom.” Amboac tonan lau sêjam Jonatan kêsi gebe êmac êndü atom. ⁴⁶ Go Saul kêjanda lau Pilisti kêtiam atom ma gêc gêja. Ma lau Pilisti sêc sêmu sêja nêñ gamên.

Saulnê gôlin to gôlôac

⁴⁷ Gêdên tañ Saul kêtü kin Israelña su nan, enj gêjac sinj gêdên nê ñacjo anğa gamên samob. Enj gêjac sinj gêdên lau Moab to Amon ma Edom, gêjac sinj gêdên kin Sobaña ma gêdên lau Pilisti. Anğa gamên samob, tañ enj gêjac sinj kêsa nan, enj kêku êsêac tulu. ⁴⁸ Enj kêtôc nê ñaclai ma kêku lau Amalek tulu, ma gêjam Israel kêsi anğa lau sêjanğowaga nêñ.

⁴⁹ Saul latui nêñ ñaê tonec gebe Jonatan agêc Iswi ma Malkisua. Ma latuio nêñ ñaê tonec gebe awêsêga nê ñaê Merab, ma awê sauñ nê Mikal. ⁵⁰ Saul tau nê awê nê ñaê gebe Ahinoam, enj Ahimas latuo. Ênê sinjwaganêñ ñac sinjêlêc nê ñaê Abner. Enj Saul tama sauñ Ner latu. ⁵¹ Saul tama Kis ma Abner tama Ner êsêagêc nêñ tamenji Abiel.

⁵² Gêdên têm samob, tañ Saul gêmoa nom nan, enj gêjac sinj ñajanañ sec gêdên lau Pilisti ñapan. Ma enj embe êlic ñactêkwa to ñaclai teñ, nan enj êkên enj naêwiñ ênê sinjwaga. * †

15

Sinj gêdên lau Amalek

¹ Samuel kêsôm gadên Saul gebe “Apômtau kêsakin aê gebe janiñ oso aôm ôtu ênê lau Israel nêñ kin. Amboac tonan galoc ôkên tañam Apômtau awa acgom. ² Lau sinj undambêña nêñ Apômtau kêsôm binj tonec gebe ‘Aê gabe jakên ñagêjô êndên Amalek êjô

* 14:52: Ñakwê tau Ebolai sêsam gebe Epod. † 14:52: Tumim to Urim Israelnêñ kapoac ñaê.

gên, tañ êsêac sêgôm gêdên Israel. Êsêac sêkô intêna auc êsêac gêdên tañ sêpi anğa Aiguptu saman nañ. ³ Galoc ôna ma ônac Amalek ma onsenj êsêac to nañ gên samob su. Taêm walô êsêac atom. Ônac samob êndu, ñacwaga to lauo ma ñapalêo to ñac ma ñapalê dedec, bulimakao to domba ma kamel to donki.’ ”

⁴ Tec Saul kakalem lau sêpi tagen anğa Telaim. Êsêac sinwaga Israelña 200,000 ma Judawaga 10,000. ⁵ Saul mêngeô lasê Amaleknên malacsêga ma gêwa êsêac gêc nêñ gamênña gaboan. ⁶ Go Saul kêsakinj binj gadên lau Ken gebe “Andi, awi Amalek sinj, aêc asêp ana gebe jansenj amac su awinj êsêac atom, gebe amac amoasinj lau Israel gadên tañ sêpi anğa Aiguptu sêmên nañ.” Amboac tonan lau Ken sêwi lau Amalek sinj. ⁷ Go Saul kêku lau Amalek tulu anğa malac Hawila e gêdên Sur, tañ gêc kêkanôn Aiguptu ñagamên oc kêpiña nañ. ⁸ Enj kakôc lau Amalek nañ kinj Agag tôn tomata jaligenj ma gesen lau samob su ña sinj. ⁹ Mago Saul to nê lau taên walô Agag ma domba to bulimakao ñalatu ñajam-ñajam to domba ñalatu ma gên ñagêdô samob, tañ sêlic ñajam nañ, tec sebe sensen su sênaña atom. Mago êsêac sesenj gên sec-sec to ñatêkê samobgenj su.

Saul tañapêc ma Anôtô kêtin enj su

¹⁰ Tec Apômtau nê binj gêdên Samuel gebe ¹¹ “Aê gaen olinj gebe kakên Saul kêtin kinj owagenj gebe enj gêbuc dêmôê aê ma gêgôm aênoc jatu ñanô kêsa atom.” Samuel nê ñalêlôm ñawapac ma kêtanj gêdên Apômtau gêdên gêbêc samuc tonan. ¹² Ñabêbêc kanucgenj Samuel gêdi gebe êpuc Saul tôn-tôn gêja. Go binj tonec gêdên Samuel gebe “Saul kêpi lôc Karmel ma jagêboa ñabelo tenj sa kêtin enj taña anğa tonan, go kêkac tau ôkwi kêsêp malac Gilgal gêja.” ¹³ Samuel jakêtap Saul sa ma Saul gê moalêc enj gebe “Apômtau ênam mec aôm. Aê gagôm Apômtaunê jatu ñanô kêsagac.” ¹⁴ Mago Samuel kêsôm gebe “Ñam amboac ondoc, tec ganô domba kêtanj kêsô tañocsun ma bulimakao kêtanj mênğanô.” ¹⁵ Saul gêjô enj awa gebe “Lau sêkôc gên tau anğa Amaleknên. Êsêac taên walô domba to bulimakao ñajam-ñajam tonec gebe sêkên êtu da êndên Apômtau, aômnêm Anôtô. Gên ñagêdô aêac asen su samucgenj.” ¹⁶ Ma Samuel kêsôm gêdên Saul gebe “Kêtomgac. Aê gabe jasôm binj, tañ Apômtau kêsôm gêdên aê gêdên gêbêc nañ, êndên aôm.” Ma enj gêjô enj awa gebe “Ôsôm acgom.”

¹⁷ Ma Samuel kêsôm gebe “Aôm gôlic taôm amboac ñac ñaôma, mago kôtu gôlôacmôkê Israelña nêñ laumata ma Apômtau genj oso aôm kôtu Israelnên kinj. ¹⁸ Ma Apômtau kêsakinj aôm gebe naonsen lau alôb-alôb Amalek su ma ônac sinj êndên êsêac e sênaña samucgenj. ¹⁹ Kêtu asagenña aôm tañam wamu Apômtau awa atom. Kêtu agenña nêñ ñalêlôm kêboanj kêtu êsêacnên awamataña ma gôgôm gên, tañ Apômtau gêlic sec nañ.” ²⁰ Saul gêjô Samuel awa gebe “Aê tañoc wamu Apômtau. Aê gaja kêtôm Apômtau kêsakinj aê. Ma aê kakôc lau Amalek nêñ kinj Agag gamên ma gasen Amalek ñagêdô samob su sêjaña. ²¹ Mago lau sêkôc domba to bulimakao anğa awa sinjña ñajamanô tau, tañ Apômtau kêjatu gebe sênaña nañ, gebe sêkên êtu da êndên Apômtau, aômnêm Anôtô anğa malac Gilgal.”

²² Go Samuel kêsôm gebe “Apômtau mataanô gêlic daja to da ñagêdô ñawa kêtôm takên tañen Apômtau awa me. Ôlic acgom, tañen wamu kêlêlêc da su ma takên tañen nañ kêlêlêc domba kapoac ñalêsi su amboac tonan. ²³ Tañenpêc tau gên sec kêtôm benj ma gêsunj têkwa ñatonj kêtôm sakinj gwamña. Aôm kôtin Apômtaunê binj su, tec Apômtau kêtin aôm su. Kôtu kinj kêtôm gac.”

²⁴ Go Saul kêsôm gêdên Samuel gebe “Aê gagôm secgoc gebe kagêli Apômtaunê jatu to aômnêm binj. Aê katêc lau ma kakên tañoc êsêac awen. ²⁵ Mago galoc jatenj aôm gebe ôsuc ñoc sec ôkwi ma ôwinj aê, agêc tamu tana gebe janam sakinj êndên Apômtau.” ²⁶ Mago Samuel gêjô enj awa gebe “Oc jawinj aôm atom, gebe aôm kôtin Apômtaunê binj su, tec Apômtau kêtin aôm su gebe ôtu Israelnên kinj êtiam atom.” ²⁷ Go Samuel kêkac tau ôkwi gebe êc êna ma Saul gê enj tôn kêsêp nê ñakwê ñalêsu e gêngic. ²⁸ Tec Samuel kêsôm gêdên enj gebe “Ocsalô tonec Apômtau kêkao sakinj kinj su anğa aômnêm amboac tonan ma

kêkêñ gêdêñ ñac wachañ aôm ña ten, tañ ñajam kêlêlêc aôm su nañ. ²⁹ Israelnêñ Anôtô ñawasi kêsau binj to gêjam tau ôkwi atom. Enj ñamalac gebe ênam tau ôkwi-ôkwi nec atom.”

³⁰ Go Saul kêsôm gebe “Aê kajala gebe gagôm secgoc. Mago otoc aê sa ñoc launêñ laumata to lau Israel sêlic ma ôwiñ aê, agêc tamu tana gebe janam sakinj Apômtau, aôm nêñ Anôtô.”

³¹ Go Samuel kêkac tau ôkwi kêdaguc Saul. Ma Saul gêjam sakinj gêdêñ Apômtau.

³² Su, go Samuel kêsôm gebe “Akôc Amaleknêñ kinj Agag andêñ aê amêñ.” Agag kêsêlêñ gêdêñ enj tonjalêlôm ñatutucgenj ma kêsôm gêc tau gebe “Tamac êndu kêtû gêñ ñamakicgoc.”

³³ Ma Samuel kêsôm gebe “Kêtôm aôm nêñ sinj gesenj lauonêñ ñapalê su, tec aôm tênam nê ñapalê masi amboac tonanjenj.” Ma Samuel gêjac Agag popoc-popocgenj kêkô Apômtau lanjônêñña anja Gilgal.

³⁴ Go Samuel gêja Rama ma Saul kêpi gêja nê andu anja Gibeaa. ³⁵ Samuel gêlic Saul kêtiam atom e gêmac êndu, mago Samuel nê ñalêlôm ñawapac kêtû Saulña. Ma Apômtaunê ñalêlôm gêbuc dêmôê gebe kêkêñ Saul kêtû Israelnêñ kinj wagenj.

16

Samuel genj oso Dawid kêtû kinj

¹ Apômtau kêsôm gêdêñ Samuel gebe “Nêñ ñalêlôm ñawapac êtu Saulña e êndêñ ondocgenj. Aê katinj enj su gebe êtu Israelnêñ kinj êtiam atom. Ôkêc niptêkwi êsêp nêñ ñoplakôp ma ôsêlêñ. Aê jasakiñ aôm ôndêñ ñac Betlehemña Isai ôna gebe kajalinj latuinêñ tenj sa gebe êtu kinj.” ² Mago Samuel kêtû kêñac gebe “Aê oc jana amboac ondoc. Saul embe êñô ñawae, oc êñac aê êndu.” Go Apômtau gêjô enj awa gebe “Ôkôc bulimakao têna wakuc tenj êwiñ ma ôsôm gebe ‘Aê gamêñ gabe jakêñ da êndêñ Apômtau.’” ³ Go ôkalem Isai êniñ da ñamoasiñ êwiñ. Aê oc jaoc binj, tañ ôngômña nañ, lasê êndêñ aôm. Ma aôm ôniñ oso ñac, tañ aê oc jasam êndêñ aôm nañ.” ⁴ Samuel gêgôm kêtôm Apômtau kêsôm gêdêñ enj ma gêja malac Betlehem. Malac tau ñagejobwaga sêpuc enj têt-têt tonêñ ñalêlôm ñatutucgenj ma sêsôm gebe “Kôsêlêñ binj ñajamña me.” ⁵ Enj gêjô êsêac awenj gebe “Aec, aê gamêñ kêtû binj ñajamña. Aê gamêñ gabe jakêñ da êndêñ Apômtau. Anam dabunj taôm gebe mênjêwiñ aê ma takêñ da tau.” Go enj tau gêjam mec Isai to latui ma ketenj êsêac gebe mênjêkêñ da sêwiñ.

⁶ Êsêac sêô lasê ma Samuel gêlic Eliab, tec geboc Apômtaunê ñac êniñ oso enja tau. ⁷ Mago Apômtau kêsôm gêdêñ Samuel gebe “Ôê taêm enj ôlinj ñawasi to waso-waso atom. Aê katinj enj su, gebe aê galic gêñ kêtôm ñamalac sêlic nañ atom. Ñamalac sêlic gêñ, tañ gêc dêmôêña nañ ma Apômtau gêbi ñalêlôm lêtêñ.” ⁸ Isai gêmôêc Abinadab ma kêkôc enj gêdêñ Samuel gêja. Mago enj kêsôm gebe “Apômtau kêjalinj enj sa atom amboac tonanjenj.” ⁹ Go Isai kêkêñ Sama gêja, mago Samuel kêsôm gebe “Apômtau kêjalinj enj sa atom amboac tonanjenj.” ¹⁰ Isai kêkêñ latui 7 dêdêñ Samuel sêja. Ma Samuel kêsôm gêdêñ Isai gebe “Apômtau kêjalinj êsêac tonec ñai nêñ tenj sa atom.” ¹¹ Go Samuel kêtû kêñac Isai gebe “Latômi tecenanjenj me.” Ma Isai gêjô enj awa gebe “Ñac saunj gacgenj gêmoo, enj gejob domba gêmoo.” Samuel kêsôm gêdêñ Isai gebe “Ôkêñ lau nasêkôc enj sêmêñ. Aêac oc danjôn sic atom e enj êmêñ acgom.” ¹² Amboac tonanj kêkêñ lau jasêkôc enj sêmêñ. Enj lanjônô ñajamanô to mataanô ñakêñkêñ ma ôli e ñawasi lanjwagenj. Ma Apômtau kêsôm gêdêñ Samuel gebe “Ajôc, ôniñ oso enj, ñac tau tonec.” ¹³ Samuel kêkôc niptêkwi ñanoplakôp ma genj oso Dawid anja têtwai ñalêlôm. Go Apômtaunê Ñalau kêsêp Dawid ñalêlôm jagêjam enj auc gêdêñ bêc tonanj ma gê têtgenj gêja. Samuel gêdi ma gêc gêja Rama.

Dawid gêjac gêñ wêña kêtû Saulña

¹⁴ Apômtaunê Ñalau gêwi Saul sinj ma ñalau sec tenj anja Apômtaunê kêlêsu enj. ¹⁵ Go Saul nê sakinjwaga sêsôm gêdêñ enj gebe “Aôm kôjala gebe ñalau sec anja Anôtônê kêlêsu aôm gêmoo. ¹⁶ Amboac tonanj ma ñatau, ôjatu nêñ sakinjwaga aêac gebe ansonj ñac gêjac

gêñ wêñawaga tenj. Ma embe ñalau sec anja Anôtônê mênêlêsu aôm enj oc ênac gêñ wêña ma nêñ ñalêlôm êtu malô êtiam.” ¹⁷ Saul kêsôm gêdênj nê sakinwaga gebe “Ñajam, anson ñac-gêjac-gêñ-wêñawaga tenj ma akôc enj andênj aê amênj.” ¹⁸ Sakinwaganênj tenj kêsôm gebe “Aê galic Isai anja Betlehem nê latu tenj gêjac gêñ wêña ñajamanô. Enj ñactêkwa to ñaclai ma kêsôm binj tokauc to lanôanô ñajam ma Apômtau gêmoa gêwiñ enj.” ¹⁹ Amboac tonanj Saul kêsakinj lau dêdênj Isai sêja ma kêsôm gebe “Ôsakinj latôm Dawid, tanj gejob domba gêmoa nanj, êndênj aê êmênj.” ²⁰ Tec Isai kêkôc donki tenj jakêkênj polom gêsac ñaô to wain kêsêp ñaôlic tenj ma noninj ñalatu kapoac tenj ma kêsakinj latu Dawid gebe êkênj gêñ tau êndênj Saul. ²¹ Amboac tonanj Dawid gêdênj Saul gêja ma gêjam sakinj enj. Ma Saul têtac gêwiñ Dawid ñanôgenj ma kêkênj enj kêtû ñac, tanj gêôc ênê laukasap nanj. ²² Ma Saul kêsakinj binj gêdênj Isai ma kêsôm gebe “Ôkênj latôm Dawid ênam sakinj aê êmoa gebe aê galic enj ñajam.” ²³ Ma kêtôm têm samob, tanj Anôtônê ñalau sec kêlêsu Saul nanj, Dawid kêkôc nê genj wêña ma gêjac e kêmoasinj Saul ma ôli ñajam kêsa ma ñalau sec gêwi enj sinj.

17

Goliat kêkili lau Israel

¹ Lau Pilisti sêkac nêñ lau sinja sa sêpi tagen anja malac Judanja tenj ñaê Soho. Êsêac sê becobo kêsêp Soho ma Aseka ñasawa anja Epes-Damim. ² Saul to lau Israel sêkac sa sêpi tagen amboac tonanjenj ma sê becobo anja gamênj Ela. Go êsêac têdênanjenj taunjenj sebe sênac sinj endenjenj lau Pilisti. ³ Lau Pilisti sêkô lôc ñamakenjenj ma Israel sêkô lôc ñamakenjenj ma gaboanjenj gêc ñalunjenj. ⁴ Go lau Pilistinênjenj ñac sinjêlêc kêsa anja êsêacnênjenj tonjenj gêmênjenj, ênê ñaê Goliat anja malac Gat. Enj ñac waso-waso balinjenj sec kêtôm saka samuc tenjenj ma ñasêku. ⁵ Enj kêkuc kululunjenj ki ma kêsô ñakwê ki. ñakwê ki tau ñawapac kêtôm 75 kilo. ⁶ Enj kêkwa atêkwa auc ña ki ma gêôc kêñ ki. ⁷ Kêñ ñadambê kêtôm sap ma kêñ ñamata ki ñawapac kêtôm 10 kilo. Ma ênê ñac tenjenj gêja ênê lautuc kêsêlênjenj gêmunjenj enj. ⁸ Enj kêsa mênjêkô ma gêmôc gêdênjenj lau Israel gebe “Kêtu asagenjenja amac amênjenj abe anac sinjenj. Aê Pilisti tenjenj ma Saulnê sakinwaga amac atom me. Ajalinjenj nêñ ñac tenjenj sa êsêp êndênjenj aê êmênjenj. ⁹ Enj embe êtôm gebe ênac aê êndu, nanjenjgo atu amacnêñ sakinwaga. Mago aê embe jaku enjenj tulu ma janac enjenj êndu, nanjenjgo amac atu aêacma sakinwaga ma anam sakinjenj aêac.” ¹⁰ Ma Pilisti tau kêsôm gebe “Ocsalô tonec aê kasu lau Israel susu gebe akênjenj ñac tenjenj mênjaêagêc anac taunjenj.” ¹¹ Saul to Israel samob sênjenj Pilisti nê binjenj tonanj e nêñ ñalêlôm ñagogo ma têtêc taunjenj ñanô.

Dawid gêô lasê sinjmala

¹² Dawid enjenj ñac Epra anja Betlehem Judanja latu. ñac tau nê ñaê Isai. Isai latui 8. Ma gêdênjenj Saulnê têm ñac tau kêtû ñamalacanô su. ¹³ Nê latui ñamataja têlêac têdaguc Saul kêtû sinjenja. Lau têlêac tau nêñ ñaê tonec ñacsêga Eliab ma ñac kêtû luagêcna nê ñaê Abinadab ma ñac kêtû têlêacna Sama. ¹⁴ Dawid enjenj ñac ñamuña. Tagenjenj lau ñamataja têlêac tonanj têdaguc Saul sêja. ¹⁵ Ma Dawid gêwi Saul sinjenj kêsêp ñasawa ñagêdô ma gêmu gêja Betlehem gebe ejop tamanê domba. ¹⁶ Kêtôm bêc 40 ñabêbêc to ñakêtula samob Pilisti Goliat tonanj kêsa jakêkô nê mala.

¹⁷ Gêdênjenj bêc tenjenj Isai kêsôm gêdênjenj latu Dawid gebe “Ôkôc gadob topolom sigob ma polom 10 tonec ôndênjenj têwami ôna gamênjenj becoboña, ¹⁸ ma ôkênjenj su-gêjac-anô 10 tonec êndênjenj êsêacnênjenj gôlinwaga. Ma ôlic têwami oc sêmoa amboac ondoc, go ôkôc gêñ tenjenj, tanjenj êwa sa gebe sêmoa ñajam nanjenj, ômu ômôênjenj.”

¹⁹ Saul to êsêac ma lau Israel samob sêjac sinjenj gêdênjenj lau Pilisti sêmoa gaboanjenj Ela. ²⁰ Dawid gêdi gêdênjenj bêbêc kanucgenjenj ma gêwi domba sinjenj gêdênjenj ñac tenjenj gejob ma kejonjenj gêñ gêja kêtôm tama Isai kêtatu enjenj. Enjenj jagêô lasê sinjenj ñamala tau ma lau sinjenj têdênanjenj taunjenj gebe sêsa êtu sinjenja ma sêjam lasê. ²¹ Israel to Pilisti têdênanjenj taunjenj towalanjenj-towalanjenj. ²² Dawid kêlêwanjenj nê waba su kêsêp ñac gejob wabanja lêma ma kêlêti gêdênjenj lau towalanjenj ma kêtû

kênac tēwai gebe sēmoa amboac ondoc. ²³ Êsêac sējam biŋgalôm gêdêŋ tauŋ sēmoa ma ŋac waso-waso Goliat tau kêsa jagêmôêc biŋ, taŋ gêmunŋa gêmôêc gêdêŋ êsêac naŋ, kêtiam ma Dawid gêŋô biŋ tau.

²⁴ Gêdêŋ taŋ lau Israel sêlic ŋac tau naŋ, êsêac têtêc tauŋ ma sêc. ²⁵ Êsêac sêsôm gebe “Amac alic ŋac, taŋ kêsa gêmêŋ naŋ, me masi. Eŋ kêsa gêmêŋ kêtû êsu Israel susuŋa. Ŋac taŋ ênac eŋ êndu naŋ, kiŋ oc êkêŋ waba taêsam êndêŋ eŋ êtu ŋac tolêlôm to êkêŋ latuo êndêŋ eŋ ênam ma ênac tamanê gôlôac êŋgic gebe sêkêŋ takis êtiam atom.” ²⁶ Go Dawid kêtû kênac lau, taŋ sêkô tédabiŋ eŋ naŋ, gebe “ŋac samuc Pilisti tē mērŋkêsu Anôtô mata jali nê siŋwaga susu nê asa. Teŋ embe ênac eŋ êndu ma enseŋ biŋ susuŋa su aŋga Israel oc sēmoasiŋ eŋ ŋa asageŋ.” ²⁷ Tec lau tau sêjô eŋ awa ma sêsôm biŋ ŋakôninŋa gebe ŋac, taŋ ênac eŋ êndu naŋ, oc sēmoasiŋ eŋ ŋa gêŋ amboac tonanŋ.

²⁸ Têwa ŋacsêga Eliab gêŋô Dawid gêjam biŋgalôm gêwiŋ lau ma têtac ŋandanŋ kêsa ma kêsôm eŋ gebe “Aôm kôsêp gômôêŋ tonec kêtû agenŋa. Ma gôwi domba ŋapopoc aŋga oba ônê siŋ gêdêŋ asa gebe ejop. Aê kajala gebe aôm kotoc taôm sa ma nêŋ ŋalêlôm sec tau tonec gebe gômôêŋ gobe ôlic siŋ tonec.” ²⁹ Dawid gêjô biŋ tonanŋ gebe “Aê gagôm asageŋ keso. Aê gajam kênac ŋaômageŋ.” ³⁰ Go eŋ kêkac tau ôkwi aŋga ênê gêdêŋ ŋac teŋ ma kêtû kênac biŋ tageŋ tonanŋ kêtiam. Ma lau sêjô awa kêtôm ŋamataŋa.

³¹ Biŋ taŋ Dawid kêsôm naŋ, lau sêŋô ma tédôŋ gêdêŋ Saul. Ma eŋ kêsakiŋ biŋ gêdêŋ Dawid gebe “Ôndêŋ aê ômôêŋ.” ³² Ma Dawid kêsôm gêdêŋ Saul gebe “Ŋoc ŋatau, lau sênam golec sa êtu ŋac ônêŋa amboac secgeŋmaŋ. Nêŋ sakiŋwaga aê gabe naaêagêc Pilisti tônê anac tauŋ.” ³³ Tageŋ Saul kêsôm gêdêŋ Dawid gebe “Masi, aôm naônac siŋ êndêŋ Pilisti tonanŋ atom. Aôm kôtôm Pilisti tau atom, gebe aôm ŋac wakuc ma eŋ ŋac siŋsêlêc laŋgwa.” ³⁴ Mago Dawid kêsôm gêdêŋ Saul gebe “Nêŋ sakiŋwaga aê gajob tamocnê domba. Gêdêŋ taŋ lewe me bôclai ber gêmêŋ ma gêjam geŋgeŋ domba teŋ naŋ, ³⁵ aê kajanda kadaguc eŋ e kajaŋgo domba su aŋga eŋ awasuŋ. Ma embe êsa tau sa êndêŋ aê, go aê jakôc ênê êm tôŋ ma jamakiŋ eŋ êndu. ³⁶ Nêŋ sakiŋwaga aê gajac lewe to ber ŋagêdô êndu su ma ŋacsamuc Pilisti tônê oc êtap gêŋ tageŋ tônê sa amboac tonanŋ gebe kêsu Anôtônê lau siŋ susu.” ³⁷ Ma Dawid kêsôm biŋ teŋ gêwiŋ gebe “Apômtau taŋ gêjam aê kêsi aŋga lewe to bôclai ber nêŋ ŋaclai naŋ, oc ênam aê kêsi aŋga Pilisti tau nê ŋaclai êwiŋ.” Go Saul kêsôm gêdêŋ Dawid gebe “Amboac tonanŋ ôna, ma Apômtau êmoa êwiŋ aôm.” ³⁸ Go Saul kêkêŋ tau nê ŋakwê siŋŋa gêdêŋ Dawid. Kêkêŋ kululuŋ ki Dawid kêkuc ma kêkêŋ eŋ kêsô ŋakwê ki ŋagala. ³⁹ Ma Dawid kêjandiŋ Saulnê siŋ gêsac ŋakwê ŋaô ma kêsêlêŋ gebe ênsaê e gêgôm elêmê, gebe eŋ kêtôm gêŋ tau atom. Tec Dawid kêsôm gêdêŋ Saul gebe “Aê katôm gebe jasêlêŋ tolaukasap samucgeŋ tonec atom, gebe katôm gêŋ tau atom.” Amboac tonanŋ Dawid kêsêlô gêŋ samob tonanŋ su kêtiam. ⁴⁰ Go kêmêgôm nê tôc kêsêp lêma ma kêjaliŋ dabanŋ matu ŋawasi lemeŋteŋ aŋga bumanŋ sa ma kêkêŋ kêsêp atali. Lêma kêmêgôm nê dabanŋ tôŋ ma gêdêŋ Pilisti tau gêja.

Dawid gêjac Goliat endu

⁴¹ Ŋac Pilisti kêtû oloŋ-oloŋ gêdêŋ Dawid gêmêŋ ma ênê ŋac gêja lautuc gêmunŋ eŋ. ⁴² Ŋac tau gêlic Dawid ma kêpuc mata tôŋ eŋ e kêsu eŋ susu gebe eŋ ŋac matac tolaŋôanô ŋajamanô. ⁴³ Ma Pilisti tau kêsôm gêdêŋ Dawid gebe “Aê kêam me, tec kôkôc tôcgeŋ gôdêŋ aê gômôêŋ.” Ma kêpuc boa Dawid kêsam nê anôtôinêŋ ŋaê. ⁴⁴ Ma Pilisti tau kêsôm gêdêŋ Dawid gebe “Ômôêŋmaŋ, aê, oc jakêŋ aôm ôtu moc to bôclai nêŋ gwada.” ⁴⁵ Dawid gêjô eŋ awa gebe “Aôm gôc siŋ to kêm ma gôja lautuc gôdêŋ aê gômôêŋ ma aê nec gadêŋ aôm gajam lausiŋ undambêŋa nêŋ Apômtau to lau Israel nêŋ siŋwaga nêŋ Anôtô, taŋ kôsu eŋ susu naŋ laŋô. ⁴⁶ Ocsalô tonec Apômtau oc êkêŋ aôm ôsêp aê lemoc ma aê oc janac aôm êndu ma jandim aôm gêsômtêkwa êŋgic. Ma jakêŋ lau Pilisti nêŋ ŋawêlêlaŋ êtu moc umbonŋ ŋalabuŋa to bôclai nomŋa nêŋ gwada. Go lau nomŋa samob sêjala gebe Israelnêŋ Anôtô gêmoa. ⁴⁷ Ma lau samob, tec sêkac sa aŋga tonec nec sêlic gebe Apômtau kêpô lêna tubac

to kêm ênam lau saña atom, gebe siñ tonec kêtú Apômtaunê siñ ma enj oc êkênj amac asêp aêac lemenj.”

⁴⁸ Gêdênj tañ Pilisti tau kêtú gasuc Dawid nanj, Dawid kêlêti ñagaôgenj gêdênj enj gêja. ⁴⁹ Enj kêkênj lêma kêsêp nê atali ma gic dabanmatu tenj sa ma kêdaiñ e jagêjac Pilisti têbêla palap tagenj. Poc tau kêtuc enj môkêapac popoc ma gêu tau lanjônô jagêdênj nom.

⁵⁰ Amboac tonanj Dawid kêku Pilisti tulu ña dabanj topoc. Enj gêjac Goliat e gêu tau ma gêmác êndu ma siñ tenj kêsêp Dawid lêma atom. ⁵¹ Go Dawid kêlêti gêdênj enj jakêsô palap enj ma gêbuc ênê siñ sa gêjac enj êndu go gêdim enj gêsutêkwa gêngic. Lau Pilisti sêlic gebe nêñ siñsêlêc gêmác êndu su, tec sêc. ⁵² Ma lau Israel to Juda dêdi sêjam lasê ma sêjanda lau Pilisti e gêdênj Gat to Ekron nêñ tunjôm ñakatam. Ma lau Pilisti, tañ siñ gêjac êsêac ôlinj lasê nanj, sêc intêna-intêna anja Saraim e gêdênj Gat to Ekron. ⁵³ Go lau Israel sêkac tañj ôkwi sêmu sêmênj ma sêjanjo lau Pilisti nêñ waba, tañ gêc nêñ gamênj becoboña nanj, samob su. ⁵⁴ Ma Dawid kêkôc Goliat nê môkêapac ma kêkôc gêja Jerusalem ma kêkênj ênê laukasap gêc taunê becobo.

⁵⁵ Gêdênj tañ Saul gêlic Dawid kêsa gêja gebe ênac Pilisti tau nanj, enj kêtú kênac nê ñac siñsêlêc Abner gebe “Abner, ñac matac tônê asanê latu enj.” Ma Abner gêjô enj awa gebe “O kinj, aê gajam kauc enj binjanôgenj.” ⁵⁶ Ma kinj kêsôm gebe “Ôkip ñac matac tau nê ñam sa. Asanê latu enj.” ⁵⁷ Amboac tonanj gêdênj tañ Dawid gêjac Pilisti êndu ma gêmu gêmênj nanj, Abner kêkôc enj gêdênj Saul gêja. Dawid gegenj Pilisti nê môkêapac têtônjenj. ⁵⁸ Ma Saul kêtú kênac enj gebe “Ñacnec, asa latu aôm.” Ma Dawid gêjô enj awa gebe “Nêm sakinjwaga Isai anja Betlehem nê latu aê.”

18

Jonatan kêmoatiñ poac gêwiñ Dawid

¹ Dawid gêjam binjalôm gêdênj Saul su acgom, go Jonatan agêc Dawid sê sêlêb gêdênj tañj ma Jonatan têtac gêwiñ enj kêtôm têtac gêwiñ tau. ² Ma Saul kêkôc Dawid têtônjenj gêmóa gêwiñ enj gedenj têtônjenj ma gêwi enj siñ gêmu gêja tamanê andu kêtiam atom. ³ Go Jonatan kêmoatiñ poac gêdênj Dawid gebe enj têtac gêwiñ Dawid amboac têtac gêwiñ tau. ⁴ Jonatan kêkwalec ñakwê, tañ enj tau kêsô nanj, su kêkênj gêdênj Dawid ma kêkênj nê laukasap to nê siñ ma talam to ômbinjakap gêwiñ. ⁵ Kêtôm têtam samob, tañ Saul kêsakinj kêtú kôm tokaiñ-tokaiñña nanj, Dawid gêjam kôm tau tonjanôgenj. Kêtú tonanjña Saul kêkênj enj kêtú nê lau siñña nêñ siñsêlêc. Binj tonanj gêjac lau samob matenjanô ñajam ma Saulnê sakinjwaga sêlic ñajam amboac tonanjjenj.

Saul gêjam lêmuñ Dawid

⁶ Gêdênj tañ Dawid gêjac Pilisti tau êndu ma lau siñ sêmu sêja nêñ gamênj nanj, lauo anja malac Israel ña samob sêsa sêja sebe sêpuc Saul têtônjenj-têtônjenj. Êsêac sêjam wê têtac ñajam ña toonj ma gegob ma têtê wê. ⁷ Lauo têtú samuc ma sêjam wê sêjô-sêjô tañj gebe “Saul gêjac nê ñacjo 1,000 ma Dawid gêjac nê 10,000.”

⁸ Saul gêñô binj tonanj ñajam atom ma têtac ñandanj secanô. Enj kêsôm gebe “Êsêac sêkênj 10,000 gêdênj Dawid ma 1,000 genj gêdênj aê. Tec galoc kêtap gênj samob sa su, gênj tagenj nanj masi enj nanj, tonec gebe êtu kinj.” ⁹ Gêdênj bêc tonanj Saul gêlic Dawid sec ma gê têtônjenj gêja. ¹⁰ Ñagelenj Anôtônê ñalau sec tenj kêlêsu Saul ma kêlêti gêmóa nê andu ñalêlôm amboac meloc kêtê enj. Dawid gêjac gênj wêña gêmóa kêtôm enj gêgôm-gêgôm ma Saul kêmêgôm nê kêm. ¹¹ Saul kêkôtênj nê kêm ma kêsôm gebe “Aê jandinj Dawid têtônjenj taminj saginj.” Mago Dawid kêtêc kêm su kêtú ñim luagêc.

¹² Ma Saul kêtêc Dawid gebe Apômtau gêwiñ enj ma gêwi Saul siñ su. ¹³ Saul gêwi Dawid siñj gebe êmóa lanjônênjña êtiam atom ma kêkênj enj kêtú tonj lausinj 1,000ña nêñ kasêga. Amboac tonanj enj gêwê nê lau kêsô kêsa. ¹⁴ Gêñ samob, tañ Dawid gêgôm nanj, ñanô kêsa

gebe Apômtau gêmoea gêwiñ enj. ¹⁵ Saul gêlic Dawidnê kôm samob ñanô kêsa, tec kêtêc enj kêlêlêc. ¹⁶ Mago Israel to Juda samucgenj têtac gêwiñ Dawid gebe enj gêwê êsêac kêso kêsa.

Dawid gêjam Saul latuo kêtû nê awê

¹⁷ Go Saul kêsôm gêdêñ Dawid gebe “Aê latuco awêsêga Merab tec gêmoea. Aê oc jakêñ enj êndêñ aôm ônam êtu nêwê. Ma aôm ônam sakiñ aê totêmtac êpa sugenj to ônac Apômtaunê siñ.” Gebe Saul taê gêjam gêc taugenj gebe “Aê lemoc êpi enj atom. Lau Pilisti lemenj êpi enjmanj.” ¹⁸ Dawid kêsôm gêdêñ Saul gebe “Aê asa, ma aêñoc lasitêwai to tamocnê gôlôac lau towae amboac ondoc anja Israel, tec aê jatu kiñ lawa nec.” ¹⁹ Mago gêdêñ têm, tañ sebe sêkêñ Saul latuo Merab êndêñ Dawid nanj, Saul kêkêñ enj gêdêñ Adriel anja Meholaña gêjam enj kêtû nê awê.

²⁰ Mago Saul latuo Mikal têtac gêwiñ Dawid. Êsêac têdônj biñ tonanj gêdêñ Saul ma enj gêlic ñajam. ²¹ Saul taê gêjam gêc tauña gebe “Aê jakêñ latuco êndêñ Dawid gebe êtu ênê lakô tenj ma lau Pilisti sensenj enj su.” Ma Saul kêsôm gêdêñ Dawid kêtû dim luagêcña gebe “Aôm oc ôtu aê laoc.” ²² Ma Saul kêjatu nê sakiñwaga gebe.” Anam biñgalôm awiñ Dawid kelecgenj ma asôm gebe ‘Gôlicgac me, kiñ gêlic aôm ñajam ma ênê sakiñwaga samob têtac gêwiñ aôm amboac tonanj galoc ôtu kiñ lawa.’ ” ²³ Ma Saulnê sakiñwaga têdônj biñ tau gêdêñ Dawid. Mago Dawid kêsôm gebe “Amac alic amboac ondoc, jatu kiñ lawa nec gêñ saunj tenj me. Aê ñac ñalêlôm sawa to ñac ñaôma.” ²⁴ Saulnê sakiñwaga jasêjac miñ biñ, tañ Dawid kêsôm nanj, gêdêñ Saul. ²⁵ Tec Saul kêsôm gebe “Asôm biñ tonec êndêñ Dawid gebe ‘Kiñ taê kêka awê ñaôli atom. Enj ketenj lau Pilisti 100 nêñ utiñôlic gebe aôm ôkac kiñnê kamocgôc êndêñ ênê ñacjonêñ.’ ” Gebe Saul taê gêjam gêc tauña gebe lau Pilisti sensenj Dawid su. ²⁶ Saulnê sakiñwaga têdônj biñ tonanj gêdêñ Dawid ma Dawid gêlic ñajam gebe êtu kiñ lawa. Noc ênam awêña gêcgenj ²⁷ ma Dawid gêdi gêwiñ nê lau gêja ma gêjac lau Pilisti 200 êndu. Go Dawid kêkôc utiñôlic mênketoc tomalagenj gêc kiñ lanônêmña. Amboac tonanj enj kêtû kiñ lawa ma Saul kêkêñ latuo Mikal gêdêñ enj gêjam kêtû nê awê.

²⁸ Saul gêlic ma kêjala gebe Apômtau gêmoea gêwiñ Dawid ma lau Israel samob têtac gêwiñ enj. ²⁹ Tec kêtêc Dawid kêlêlêc ma kêtû ênê soño-soño gedenj tônjenj. ³⁰ Kêtôm têm samob nanj lau Pilisti nêñ gôliñwaga sêsa sêmênj kêtû sênac siñña nanj, Dawid gêjac siñ tonanj kêlêlêc Saulnê sakiñwaga samob su. Amboac tonanj Dawidnê wae kêsa e gêjam sêga.

19

Saul gebe ênac Dawid endu

¹ Saul gêjam biñgalôm gêwiñ latu Jonatan to nê sakiñwaga samob gebe sensenj Dawid su. Mago Saul latu Jonatan têtac gêwiñ Dawid kêlêlêc. ² Tec gêjac miñ biñ tau gêdêñ Dawid ma kêsôm gebe “Tamoc Saul gêgôm gênjêlôm gebe ensenj aôm su. Ojop taôm êndêñ elenj bêbêcgenj ma ôsiñ taôm ôkwi ñapep anja gamênj ñakêsiñ tenj ma ômoa tonanj. ³ Aê oc jasa jawiñ tamoc jawac gamênj, tañ aôm ômoa nanj, ñagala ma janam biñgalôm êndêñ tamoc êtu aômña. Ma embe janô biñ tenj oc jakêñ ñawae êndêñ aôm.” ⁴ Ma Jonatan kêlanem Dawid gêdêñ tama Saul ma kêsôm gêdêñ enj gebe “O kiñ, ôngôm sec êndêñ nêwê sakiñwaga Dawid atom gebe enj gêgôm sec tenj gêdêñ aôm atom ma gêjam sakiñ aôm ñajamanô. ⁵ Enj gêjac môkê tau ma gêjac Pilisti Goliat êndu ma Apômtau kêku Israelnêñ ñacjo tulu. Aôm gôlic ma kôtu samuc ma amboac ondoc gobe ôngôm sec êndêñ ñac lanônêm sawa ma ônac Dawid êndu ñaômagenj.” ⁶ Saul kêkêñ taña Jonatan awa ma kêtôc lêma ma kêsôm gebe “Apômtau gêmoea mata jali biññanôgenj, tec Dawid êmac êndu atom.” ⁷ Amboac tonanj Jonatan gêmôêc Dawid ma gêjac miñ biñ samob tonanj gêdêñ enj. Go gêwê Dawid gêdêñ Saul ma Dawid gêjam nê sakiñ kiñ kêtôm gêmunña kêtiam.

⁸ Siñ tenj kêsa kêtiam ma Dawid gêdi gêwiñ jagêjac siñ gêdêñ lau Pilisti. Ma enj gêjac êsêac ñanôgenj, tec sêwi siñ siñ ma sêc enj su sêja.

⁹ Go Apômtaunê ñalau sec tenj gêjam Saul auc gêdênj tanj enj gêngônj nê andu ma kêmêgôm kêm tenj. Dawid gêjac gêj wêña gêmoa. ¹⁰ Ma Saul kêsâê gebe êndinj Dawid taminj saginj ña kêm, mago Dawid kêtêc su e kêm jakêpi saginj. Dawid gêc gêja ma gêjam samuc.

¹¹ Gêdênj gêbêc tonanjenj Saul kêsakinj lau sêja Dawidnê andu gebe dêndib enj ma taê gêjam gebe ênac enj êndu êndênj bêbêcgenj. Mago Dawidnê awê Mikal kêkênj puc enj gebe “Embe ôêc êndênj êmbêc tonec atom oc sênac aôm êndu êndênj bêbêc.” ¹² Ma Mikal kêlêwanj Dawid kêsêp katam saunj ma enj gêc gêja, tec gêjam samuc. ¹³ Go Mikal kêkôc gwam tenj ma ketoc gêc mê go kêkênj noninj ñaôlilu gêsac gwam môkêapac ñaô ma kêgadê auc ña obo. ¹⁴ Ma gêdênj tanj Saul kêsakinj lau gebe nasêkôc Dawid nanj, Mikal kêsôm gebe “Gêmac gêgôm enj.” ¹⁵ Go Saul kêsakinj lau gebe sêlic Dawid ma kêtatu êsêac gebe” Ambalanj enj to mêgenj andênj aê amênj gebe janac enj êndu.” ¹⁶ Lau tonanj sêsô andu sêja e sêlic gwam tau gêc mê ma noninj ñaôlilu gêsac môkêapac ñaô. ¹⁷ Saul kêsôm gêdênj Mikal gebe “Kêtu asagenjña kôsau aê ma gôwi ñoc soño-soño sinj jagêmoa toôli samuc.” Mago Mikal kêsôm gêdênj Saul gebe” Enj kêsôm gêdênj aê gebe ‘Ôkênj aê jaêc jana. Embe masi, oc janac aôm êndu.’”

¹⁸ Dawid gêc gêmoa toôli samuc jagêô lasê gêdênj Samuel anja Rama, go gêjac minj binj samob, tanj Saul gêgôm gêdênj enj nanj. Go êsêagêc Samuel sêja Naiot ma sêmoa tonanj. ¹⁹ Ñawae kêtap Saul sa gebe “Dawid gêmoa Naiot Ramaña.” ²⁰ Tec enj kêsakinj lau gebe nasêkôc Dawid sêmênj. Ma gêdênj tanj êsêac sêlic tonj propetenja, tanj katunj kainj tenj kêsâ ma Samuel jagêjam gôlinj êsêac nanj, Anôtônê Ñalau gêjam Saulnê lau auc ma katunj kainj tenj kêsâ gêwinj amboac tonanjenj. ²¹ Binj tonanj ñawae gêdênj Saul gêja, tec kêsakinj lau tonj tenj, mago êsêac katunj kainj tenj kêsâ amboac tonanjenj. Ma Saul kêsakinj lau kêtiam kêtû dim têlêac ma êsêac katunj kainj tenj kêsâ gêwinj amboac tonanjenj. ²² Go enj tau gêja Rama jagêô lasê bumata kapôênj, tanj gêc Seku nanj, ma kêtû kênac gebe “Samuel agêc Dawid sêmoa ondoc.” Ñac tenj kêsôm gêdênj enj gebe “Êsêagêc sêmoa Naiot Ramaña.” ²³ Gêdênj tanj Saul kêsêlênj gebe êna Naiot Ramaña nanj, Anôtônê Ñalau gêjam enj auc amboac tonanjenj ma enj kêsêlênj ma geoc binj lasê e jagêô lasê Naiot Ramaña. ²⁴ Go enj kêkwalec nê ñakwê su ma gêmoa Samuel lanjônêmjña ma geoc binj lasê amboac tonanj ma gêc ôli ñaôma oc samuc ma gêbêc samuc tonanj. Tec binj tonec kêtû binjalôm gebe “Saul gêmoa gêwinj propete amboac tonanj me.”

20

Jonatan gêjam Dawid sa

¹ Dawid gêc anja Naiot Ramaña gêmu gêmênj ma kêsôm gêdênj Jonatan gebe “Aê gagôm asagenj. Aêñoc keso ondoc. Aê gagôm sec ondoc gêdênj tamam, tec gebe ensenj aê su nec.” ² Jonatan gêjô enj awa gebe “Masianô. Aôm oc ômac êndu atom. Ôlic acgom, tamoc kêsinj gêj kapôênj me saunj, tanj gebe êngôm ña nanj, ñatenj ôkwi gêdênj aê atom. Tamoc ênam binj amboac tonanj auc êndênj aê êtu asagenjña. Binj amboac tonanj tenj gêc atom.” ³ Mago Dawid gêjô enj awa gebe “Aôm tamam kêtala kêtû tôj su gebe aôm gôlic aê ñajam, tec taê gêjam gêc taunagenj gebe ‘Jonatan êñô binj tonanj atom, oc êngôm ênê ñalêlôm ñawapac êsa.’ Aê jasôm binjnanô êtu Apômtau gêmoa mata jali to aôm gômoe matam jalinja gebe aê kasa panj sêawa.” ⁴ Go Jonatan kêsôm gêdênj Dawid gebe “Binj samob, tanj ôsôm nanj, aê janjôm ñanô êsa êtu aômjña.” ⁵ Dawid gêjô enj awa gebe “Elenjña ajônj mênjgêô lasê ma aêñoc noc janinj gêj jawinj kinj taunja. Mago jatenj aôm gebe ôwi aê sinj najasinj jamoa kôm e bêc êtu têlêac ñaêtula. ⁶ Tamam embe êlic aê malocmê go ôsôm gebe ‘Dawid ketenj aê ñanôgenj gebe êlic nê malacmôkê Betlehem gebe nê lau sêkênj da jalaña êtu nêj gôlôacña.’ ⁷ Ma tamam embe êsôm gebe ‘Ñajam’, go nêj sakinjwaga aê jamoa ñajam. Mago embe enj têtac ñandanj, go ôjala gebe ênê binj sec tônê oc êtu tôj. ⁸ Ômoasinj nêj sakinjwaga aê amboac tonanj gebe aôm kômoeatinj poac gêdênj nêj sakinjwaga kôkô Apômtau lanjônêmjña. Mago

keso ten embe ênêc aêña, go aôm taôm ônac aê êndu. Gobe ôkên aê jandên tamam êtu asagenña.”⁹ Jonatan kêsôm gebe “Bin amboac tonan etap aôm sa atom. Aê embe jajala gebe tamoc êsôm bin êtu tôn gebe enen aôm su, oc aê jakên nawae êndên aôm atom me.”¹⁰ Go Dawid kêsôm gêdên Jonatan gebe “Tamam embe ênsaic bin aôm, asa oc êkên nawae êndên aê.”¹¹ Tec Jonatan kêsôm gêdên Dawid gebe “Tana kôm acgom.” Tec êsêagêc sêwin taun sêja kôm.

¹² Ma Jonatan kêsôm gêdên Dawid gebe “Aê jasôm bin tonac jakô Apômtau, Israelnên Anôtô lanônêmña gebe elenña me naelen ten nœckatu amboac tonac embe jajala tamocnê nalêlôm gebe êlic Dawid njam, go jasakin bin êndên aôm êwac.”¹³ Mago en embe taê ênam êtu tôn gebe enen aôm su, ma aê embe jakên puc aôm ma jasakin aôm ôêc toôlim samucgen atom, go Anôtô enen aê su amboac tonanên. Apômtau êwin aôm êtôm gêwin tamoc.”¹⁴ Embe jamoa matoc jali êndên tonan, go taem walô aê êtu Apômtauña gebe jamac êndu atom.”¹⁵ Ma ôkôc nêmoasin su anga noc gôlôacnên atomanô. Apômtau embe enen Dawidnê nacjo samob tomalagen su anga nom,¹⁶ go Jonatannê naê êkac tau su anga Dawidnê gôlôacnên atom. Ma Apômtau êkên nagêjô êndên Dawidnê nacjo.”¹⁷ Go Jonatan keten Dawid gebe êtôc lêma êtiam êtu nê têtac gêwin en nanôña gebe en têtac gêwin Dawid amboac têtac gêwin tau.

¹⁸ Go Jonatan kêsôm gêdên en gebe “Elen ajôn oc mênêlô lasê. Oc sensom aôm gebe malac sawa.”¹⁹ Ma elen naelen oc sensom aôm nanôgen. Êndên tonan aôm ôna gamên, ta kôsên taôm gêdên bêc ten su nan, ma ôsên taôm ômoa poc toton namuña.”²⁰ Ma aê oc japê sôb têlêac êsêp poc toton namaken janôm amboac japê sokoc.”²¹ Ôkên tanam napep. Aê oc jasakin napalê tau ma jasôm gebe ‘Naosom sôb.’ Aê embe jasôm êndên napalê gebe ‘Ôlic sôb kêsêp aôm nêmoamen tonacña, ôkôc saman, go ômôn.’ Aê jasôm bin nanô êtu Apômtau, ta gêmoa mata jali nanña gebe oc ômoa njam ma gênwapac ten etap aôm sa atom.”²² Mago embe jasôm êndên napalê tau gebe ‘Ôlic sôb gêc namaken ônê’ nan ôêc ôna gebe Apômtau kêsakin aôm gebe ôna.”²³ Ma Apômtau oc êmbin aêagêc tôn enden tônên êtu bin, ta aêagêc tamasan gêdên taun nan.”

²⁴ Amboac tonan Dawid kêsên tau ôkwi gêmoa kom. Ma gêdên ta ajôn mênêlô lasê nan, kin gêngôn sic gebe ênin gên.”²⁵ Kin gêngôn nê mala, gêngôn kêdabin sagin kêtôm gêgôm-gêgôm. Jonatan gêngôn kêkanôn en ma Abner gêngôn kêsê Saulña. Tagen Dawid mala sawa.

²⁶ Mago gêdên bêc tonan Saul kêsôm bin ten atom. En taê gêjam gebe “Bin ten kêtap Dawid sa, tec en kêtê selet atom.”²⁷ Mago ajôn mênêlô lasê nabêc kêtê luagêcña nan Dawid mala sawa kêtiam. Tec Saul kêsôm gêdên latu Jonatan gebe “Kêtê asagenña Isai latu mênên gên gêdên nôgen to galoc atom.”²⁸ Go Jonatan gêjô Saul awa gebe “Dawid keten aê nanôgen gebe jawi en sin êna Betlehem”²⁹ ma kêsôm gebe ‘Aê jaten gebe jana gebe aêacma gôlôac sêkên da anga malac. Ma teoc kêjatu aê gebe jawin. Amboac tonan embe ôlic aê njam, go ôkên aê jana gebe jalic teoci.’ Kêtê bin tonanña tec en gêmên gêngôn kinê tebo atom.”

³⁰ Go Saul têtac nandan sec gêdên Jonatan ma kêsôm gêdên en gebe “Awê sec to mockaino nalatu aôm. Aê kajala gebe amagêc Isai latu abin taôm tôn, tec gêgôm aôm taôm majam kêsê to kômajec tênam amboac tonanên.”³¹ Êtôm têm samob, ta Isai latu êmoa mata jali anga nom nan, aôm ômoa atom ma nêmoa gôlin kinña oc ênêc nanên atom amboac tonanên. Tec ôsakin lau gebe sêkôc en dêndên aê sêmên. En êmac êndu.”³² Go Jonatan gêjô tama Saul awa ma kêsôm gêdên en gebe “En êmac êndu êtu asagenña. En gêgôm asagen keso.”³³ Tec Saul kêkôtên kêmoa gênên en. Tec Jonatan kêjala gebe tamanê bin kêtê tôn gebe ênac Dawid êndu.”³⁴ Ma Jonatan têtac nandan sec ma gêdi sa anga tebo ma gên gên ten gêdên ajôn mênêlô lasê nabêc kêtê luagêcña atom, gebe ênê nalêlôm nawapac kêtê Dawidña gebe tama gêbu en.

³⁵ Gêdêḡ bēbēcgeḡ Jonatan kêsa kôm gēja kêtôm kêmasaḡ biḡ gēdêḡ Dawid su ma kêkôc ḡapalê saunḡ teḡ gēwiḡ eḡ. ³⁶ Eḡ kêsôm gēdêḡ ḡapalê tau gebe “Ôlêti ma onsom sôb, taḡ galoc japê naḡ.” ḡapalê kêlêti ma eḡ kêpê sôb teḡ kêka lêlêc ḡapalê tau gēja. ³⁷ ḡapalê jagêô lasê gamêḡ, taḡ Jonatan nê sôb kêsêp naḡ, go Jonatan gêmôêc biḡ kêdaguc ḡapalê tau gebe “Sôb tonanḡ kêka lêlêc aôm gēja ônê.” ³⁸ Jonatan kêkac ḡapalê tau gebe “Ôlêti ḡagaôgeḡ, ônam gamêḡ tôḡ atom.” Amboac tonanḡ ḡapalê kejoḡ sôb sa ma gēmu gēdêḡ nê ḡatau gêmêḡ. ³⁹ Mago ḡapalê kêjala biḡ samob tonanḡ ḡam atom. Jonatan agêc Dawid taunḡeḡ sêjala. ⁴⁰ Go Jonatan kêkêḡ nê laukasap gēdêḡ nê ḡapalê ma kêsôm gēdêḡ eḡ gebe “Ôkôc ôna malac.” ⁴¹ Gêdêḡ taḡ ḡapalê gēja naḡ, go Dawid gēdi aḡga poc totonḡ muḡa mēḡgêu tau laḡoanô gēdêḡ nom ma gewec gēdêḡ eḡ kêtû dim têlêac. Go agêc sêlêsoḡp taunḡ aliḡanô ma têtanḡ taunḡ, ma Dawid kêtanḡ kêlêlêc. ⁴² Go Jonatan kêsôm gēdêḡ Dawid gebe “Ôêc tobiḡmalôgeḡ ôna. Biḡ taḡ tamoatiḡ tajaḡ Apômtau laḡô naḡ, êtu tôḡ. Apômtau êkô aêagêc ḡasawa ma êkô aêḡoc wakuc to aôm nêḡ wakuc ḡasawa amboac tonanḡeḡ endenḡ tōḡgeḡ.” Dawid gēdi gêc gēja ma Jonatan gēmu gēja malac.

21

Dawid gêc Saul

¹ Go Dawid jagêô lasê Nob gēdêḡ Anôtônê dabuḡwaga Ahimelek aḡga malac Nob. Ahimelek kêpuc Dawid tôḡ-tôḡ to nê ḡalêlôm ḡatutuc ma kêsôm gēdêḡ eḡ gebe “Aôm taômgeḡ gômôêḡ ma teḡ gēwiḡ aôm atom kêtû aḡeḡḡa.” ² Ma Dawid kêsôm gēdêḡ dabuḡwaga Ahimelek gebe “Kiḡ kêjatu aê biḡ teḡḡa ma kêsôm gēdêḡ aê gebe ‘Aê jasakiḡ aôm êtu jaenḡ teḡḡa ma jajatu aôm biḡ teḡḡa, mago ḡac teḡ êḡô biḡ tonanḡ ḡawae teḡ atom.’ Amboac tonanḡ gajac noc ḡoc lau gebe sêḡmêḡ gamêḡ teḡ. ³ Galoc gēḡ teḡ embe ênêc aômḡa amboac polom 5 me gēḡ taniḡḡa ḡagêdô naḡ, ôkêḡ êndêḡ aê.” ⁴ Mago dabuḡwaga gējô Dawid awa gebe “Polom ḡaôma teḡ gêc aêḡa atomanô. Polom dēnaḡ dabuḡḡageḡ tec gêc. Nêḡ lau wakuc embe têtû mêtê lauonḡa, go sēniḡ polom tau.” ⁵ Dawid gējô dabuḡwaga awa gebe “Biḡḡanô, sêjac jao lauo gēdêḡ aêac bêc ḡagêdô su. Gêdêḡ taḡ aê gadi naḡ, lau sêjam dabuḡ taunḡ. Ocsalô kôm kaiḡ teḡ gējac aê ḡawae, tec sêjam dabuḡ taunḡ ḡapeḡ sawageḡ.” ⁶ Amboac tonanḡ dabuḡwaga kêkêḡ polom dabuḡ gēdêḡ eḡ.

21:7–23:29 Saul kêjanda Dawid gēmoa mago Dawid kêbuli Saul auc ma kejoḡ siḡwaga tonḡ teḡ sa. Êsêac sêsap Dawid tôḡ ma sêjac siḡ geḡgeḡ.

24

Dawid taê walô Saul

¹ Saul kêjanda lau Pilisti su ma gēdêḡ taḡ gēmu gēja nê malac naḡ, êsêac sêjac miḡ gēdêḡ eḡ gebe Dawid gēmoa gamêḡ sawa Engedi. ² Amboac tonanḡ Saul kêkôc lau siḡ 3,000, taḡ kêjaliḡ êsêac sa aḡga lau Israel samob nêḡ naḡ, ma jagesom Dawid to nê lau aḡga pocdēnaḡ Noniḡ gêbôm ḡagamêḡ kêsi oc kêpiḡa. ³ Saul jagêô lasê pocgêsuḡ teḡ, taḡ gêc dombanêḡ sapa ḡaintêna ḡamagê naḡ. Eḡ kêsô gēja gebe ênam tau ôkwi. Dawid to nê lau sêsiḡ taunḡ sêḡgôn pocgêsuḡ tonanḡ ḡalêlôm. ⁴ Go Dawidnê lau sêsoḡm gēdêḡ eḡ gebe “Galoc bêc tau, taḡ Apômtau kêsôm ḡabiḡ gēdêḡ aôm naḡ, gebe ‘Ôlic acgom, aê gabe jakêḡ nêḡ ḡacjo êsêp aôm lêmam gebe ôḡgôm êtôm aôm taêm ênam.’ ” Ma Dawid gēdi jakêsoḡbuḡ Saul nê ḡakwê baliḡ ḡalêsu su kelecgeḡ. ⁵ Su, go Dawidnê ḡalêlôm kepeḡ eḡ kêtû kêsoḡbuḡ Saulnê ḡakwê baliḡ ḡalêsu gēḡgic. ⁶ Ma eḡ kêsôm gēdêḡ nê lau gebe “Apômtau ênac jao aê gebe jaḡgôm ḡoc ḡatau, taḡ Apômtau geḡ oso eḡ naḡ, sec ma jakêḡ leḡoc êpi eḡ, taḡ kêtû Apômtaunê ḡac geḡ oso eḡḡa.” ⁷ Ma Dawid gējam saic nê lau ḡa biḡ tonanḡ ma gêlôc gebe êsêac sēnac Saul êndû atom. Ma Saul gēdi sa ma gēwi pocgêsuḡ tau siḡ kêsa gēja.

⁸ ḡasawa saunḡeḡ, go Dawid kêdaguc eḡ kêsa awê gēja amboac tonanḡeḡ ma gêmôêc kêdaguc Saul ma kêsôm gebe “O ḡoc ḡatau kiḡ.” Saul kêkac tau ôkwi ma Dawid gewec

lanjôanô gédêñ nom ma ketoc Saul sa. ⁹ Ma Dawid kêsôm gédêñ Saul gebe “Aôm kôkêñ tanjam lau, tañ sêsôm gebe ‘Dawid gebe ensey aôm su’ nan, nêñ biñ kêtü agenña. ¹⁰ Bêc tonec aôm taôm gôlic ña matamanô gebe Apômtau kékêñ aôm kôsêp aê lemoc anja pocgêsun. Ma lau ñagédô sêsôm gédêñ aê gebe janac aôm êndü. Mago aê gagôm atom. Aê kasôm gebe aê oc jakêñ lemoc êpi ñoc ñatau atom gebe Apômtau genj oso enj. ¹¹ O tamoc, ôlic nêñ ñakwê baliñ ñalêsu, tec gêc aê lemoc nec. Aê kasêbuñ ñakwê baliñ ñalêsu tonec su, mago gajac aôm êndü atom. Tonañ êkêñ puc aôm ma aôm ôjala gebe aê taêc gêjam biñ sec tenj atom ma biñ jali tauc sa êndêñ aômña gêc ñoc ñalêlôm atom. Aê gagôm sec gédêñ aôm atom, mago aôm kôjanda aê gebe ônac aê êndü. ¹² Apômtau êmêtôc aêagêcnêñ biñ. Apômtau êkêñ ñagêjô êndêñ aôm êjô aê su. Mago aê lemoc êmoasac aôm atom. ¹³ Êtôm biñgôlinj langwa kêsôm gebe ‘Ñac alôb-alôb êngôm gêñ alôb-alôb’, mago aêñoc lemoc êmoasac aôm atom. ¹⁴ Israelnêñ kiñ gêmêñ kêtü asaña. Kôjanda asa. Kôjanda kêam ñamatê tenj me. Me kôjanda tec tenj me. ¹⁵ Amboac tonañ Apômtau êtu ñacmêtôc ma êmêtôc biñ, tañ gêc aêagêc ñasawa. Enj êtuc kênin aêñoc ñam ma ênam aê kêsi anja aôm lêmam.”

¹⁶ Dawid kêsôm biñ tonañ gédêñ Saul su, go Saul kasôm gebe “O latuc Dawid, aôm awam tonañ me.” Ma Saul gêu tanjiboa lasê ma kêtan. ¹⁷ Ma kasôm gédêñ Dawid gebe” Aôm gôgôm jagédêñ kêlêlêc aê. Gebe aê kakêñ sec gédêñ aôm, mago aôm kôkêñ moasinj gêjô su. ¹⁸ Ocsalô tonec Apômtau kékêñ aê kasêp aôm lêmam, mago gôjac aê êndü atom. Tec gêwa aôm sa gebe kômoasinj aê ñanô. ¹⁹ Ñac tenj embe êtap nê ñacjo sa oc awi enj siñ êc toôli samucgenj ana me. Amboac tonañ Apômtau êmoasinj aôm êjô gêñ, tañ ocsalô tonec gôgôm gédêñ aê nan. ²⁰ Ma galoc ôlic acgom, aê kajala gebe aôm oc ôtu kiñ ma Israelnêñ gôlinj kiñña tonañ êsêp aôm lêmam ñalêlôm. ²¹ Amboac tonañ ôtôc lêmam ôkô Apômtau lanjônêñ gebe embe jamac êndü su, go onsenj ñoc wakuc su atom ma ômbuñ ñoc ñaê su anja tamocnê gôlôac nêñ atom. ²² Ma Dawid kêtôc lêma gédêñ Saul. Go Saul gêmu gêja nê malac ma Dawid to nê lau sêpi malac ñajanja sêja.

25

Samuel gêmac êndü

¹ Gédêñ tonañ Samuel gêmac êndü. Ma lau Israel samob sêkac tauñ sa ma têtan tanjiboa kêtü enña, go sêsun enj anja taunê andu anja Rama.

25:1b–27:12 Dawid gêjam Abigail. Enj awê lanjôêjam ma awê tokauc ñagaô. Saul kêjanda Dawid gêmoa. Dawid kékêñ sec gêjô sec atom, enj taê walô Saul kêtiam. Su, go gêja lau Pilisti nêñ gamêñ ma gêjam sakinj êsêacnêñ kiñ tenj.

28

Saul agêc awê, tañ kêtü kênac lau katuñ

¹ Gédêñ ñasawa tonañ lau Pilisti sêkalem nêñ siñwaga samob sêpi tagenj sebe sênac siñ êndêñ lau Israel. Ma nêñ kiñ Akis kêsôm gédêñ Dawid gebe “Aôm kôjala gebe aôm to nêñ lau oc anac siñ awin aê.” ² Dawid kêsôm gédêñ Akis gebe “Ñajam, aôm oc ôlic gêñ, tañ nêñ sakinwaga ocgo êngôm nan.” Ma Akis kêsôm gédêñ Dawid gebe “Ñajam, aê gabe jakêñ aôm ôtu aê taucñoc siñwaga ejop aê endenj töngeñña.”

³ Gédêñ ñasawa tonañ Samuel gêmac êndü su ma lau Israel samob têtan tanjiboa kêtü enña ma sêsun enj anja taunê malac Rama. Ma Saul kêtin lau, tañ sêkalem ñacmatê katuñ to lau mectomanña nan, su anja lau Israelnêñ gamêñ. ⁴ Lau Pilisti sêkac tauñ sa mênêsê nêñ becobo kêkô Sunem, ma Saul kêkac lau Israel samob sa sê nêñ becobo kêkô gamêñ ñabau Gilboa. ⁵ Gédêñ tañ Saul gêlic lau Pilisti nêñ siñwaga taêsam nan, enj kêtêc tau ñasec ma nê ñalêlôm ñatutuc ñanô. ⁶ Go Saul kêtü kênac Apômtau, mago Apômtau gêjô enj awa ña mê me kapoac me propete awenj atom. ⁷ Amboac tonañ Saul kêsôm gédêñ nê sakinwaga gebe “Ansom awê tenj, tañ êtôm gebe êtu kênac ñacmatê katuñ nan. Aê gabe najatu kênac

en.” Ma nê sakinwaga sêjô enj awa gebe “Awê tenj gêmoa Endor, tanj kêtôm gebe êtu kênac ñacmatê katunj nanj.”

⁸ Tec Saul kêsô ñakwê ñaôma tenj gêjam lau ñaôma lanjônj ma nê ñac luagêc sêwiñ enj sêja. Êsêac jasêô lasê dêdênj awê tau gêdênj gêbêc ma Saul kêsôm gebe “Ôkalem ñacmatê katunj êtu aênja. Ma ômôêc ñac, tanj aê jasam êndênj aôm nanj, nê katu êmênj.” ⁹ Mago awê tau gêjô enj awa gebe “Aôm taôm kôjala gênj, tanj Saul gêgôm nanj. Enj kêtinj lau, tanj sêkalem ñacmatê katunj to lau mectomanj su anja gamênj tonec. Aôm gobe ôwa lakô aê gebe onsenj aê su kêtû asagenja.” ¹⁰ Mago Saul kêtôc lêma ma kêsôm gebe “Aê jasôm binjanôgenj jakô Apômtau mata jali lanjônêmja gebe aôm ôwê binj tonanj ñakainj atom.” ¹¹ Go awê tau kêtû kênac gebe “Jakalem asa êmênj êtu aôm ña.” Ma Saul gêjô enj awa gebe “Ôkalem Samuel êmênj.” ¹² Gêdênj tanj awê tau gêlic Samuel nanj, enj kêwakic ma kêsôm gêdênj Saul gebe “Aôm Saul tau. Kôsau aê kêtû asagenja.” ¹³ Tec kinj kêsôm gêdênj enj gebe “Ôtêc taôm atom. Gôlic asagenj.” Awê tau gêjô Saul awa gebe “Aê galic ñalau tenj kêpi anja nom ñalêlôm gêmênj.” ¹⁴ Saul kêtû kênac gebe “Ñalanjô kêtôm asagenj.” Awê gêjô enj awa gebe “Ñamalacanô tenj tec kêpi gêmênj ma ñakwê baliñ kékwa enj auc.” Go Saul kêjala gebe Samuel tau tônê, tec gewec lanjônô gêdênj nom ma ketoc enj sa.

¹⁵ Go Samuel kêsôm gêdênj Saul gebe “Aôm kôlêsonj aê ma gômôêc aê gamu kapi gamênj kêtû asagenja.” Saul gêjô enj awa gebe “Aê kêpô lêna tau ñanôgenj. Lau Pilisti sêjac sinj gêdênj aê ma Anôtô gêbuc dêmôê aê ma gêjô aê aoc kêtiam atom. Enj kêkênj propete seoc binj lasê me gêsuj mê tenj gêdênj aê atom. Tec aê kakalem aôm gebe ôsôm gênj, tanj janjôm nanj, êndênj aê.” ¹⁶ Samuel kêsôm gebe “Apômtau kêgamiñ tau gêdênj aôm to kêtû nêm ñacjo su ma aôm kôtu kênac aê kêtû asagenja.” ¹⁷ Apômtau gêgôm binj, tanj kasôm lasê kêsa aê aoc nanj, ñanô kêsa kêpi aôm. Enj kêkac gôlinj kinja su anja aôm lêmam ma kêkênj kêpi ñac wacbanj aômja Dawid. ¹⁸ Aôm tanjam wamu gêdênj Apômtau awa atom ma gôgôm ênê têtac ñandanj gêdênj lau Amalek ñanô kêsa atom, tec galoc Apômtau gêgôm gênj tonanj gêdênj aôm. ¹⁹ Ma Apômtau êkênj aôm taômgenj ôsêp lau Pilisti lemenj atom, êkênj lau Israel samob sêwiñ. Ma êndênj elenja aôm to latômi oc mênjamo awiñ aê ma Apômtau oc êkênj Israelnênj sinjwaga sêsêp lau Pilisti lemenj amboac tonanjenj.”

²⁰ Saul gênjô Samuelnê binj tonanj e nê katu kelendec ma enj gêu tau gêc nom. Enj ôliwalô gêjana gebe genj genj atom bêc samuc tenj to gêbêc samuc tenj. ²¹ Go awê tau gêdênj Saul gêja e gêlic enj kêsabigenj gêc, tec kêsôm gêdênj enj gebe “Nêm sakinwagao aê kakênj tanjoc aômnmên binj. Ma gajac môkêc tauc gebe janaña, tec kasô nêm binj ñalabu. ²² Galoc ôkênj tanjam nêm sakinwagao aê. Ôlôc go jakênj gênj taniñja ñagec êndênj aôm ôniñ têkwam saki êsa gebe ôsêlênj.” ²³ Mago enj gedec ma kêsôm gebe “Masi, aê janiñ gênj atom.” Tec ênê sakinwaga jasêwiñ awê tau ma sêkac enj e kêkênj tanja nênj binj, go gêdi anja nom mênjênjônj mê. ²⁴ Awê tau kêkôc bulimakao ñalatu tanjenj tenj, tanj kêkô nê andu nanj, ma gêjac êndu ma kêsa. Go kêkôc polom matac mênjkêgamuc ma kêpac polom ñalucgenj ²⁵ mênjkêkênj gêdênj Saul to nê sakinwaga. Senj gênj su, go ac sêdi ma jasêc sêja gêdênj gêbêc tonanj.

29:1–30:31 Lau Pilisti nêj laumata sinjwaganja sedec gebe Dawid tonê lau sênac sinj êndênj lau Israel sêwiñ êsêac. Tec Dawid gêmu gêja malac Siklag ma kêtap sa gebe lau Amalek sêjac sinj gêdênj malac tau su. Kêtû tonanjanj e kêjanda êsêac e kêku êsêac tulu.

31

Saul to latui sêmac êndu

¹ Lau Pilisti sêjac sinj gêdênj lau Israel ma sêjam lau Israel êlinj-êlinj to sêjac taêsam êndu sêc lôc Gilboa. ² Lau Pilisti sêjanda Saul to nê latui e sêjac Saul latui Jonatan agêc Abinadab ma Malkisua êndu. ³ Ma ñacjo sêgi Saul auc e lau talamja sêpê enj ña sôb. ⁴ Amboac tonanj enj kêsôm gêdênj ñac wakuc, tanj gêoc ênê laukasap nanj, gebe “Ômbuc nêm sinj sa ma ôñgunj aê êndu gebe lau samuc tonanj mênjsênac aê êndu ma sêsu aê susu atom.” Mago ñac tau gedec

gebe enj kêtêc tau ñanô. Go Saul kêtêc tau nê sinj ma gêu tau kêsêp. ⁵ Gêdênj tañ nê ñac-gêôc-ênê-laukasapwaga gêlic Saul gêmac êndu nañ, enj tau jagêgunj tau ma gêmac êndu gêwinj Saul. ⁶ Amboac tonañ Saul gêmac êndu to nê latui têtêac ma nê ñac-gêôc-ênê-laukasapwaga to nê lau samob sêmac êndu gêdênj bêc tagenj tonañ. ⁷ Lau Israel, tañ sêngônj gaboanj Jesrel ñamakenj to bu Jordan ñagamênj oc kêpiña nañ, sêlic Israelnênj sinjwaga sêc êlinj-êlinj ma sêjac Saul to latui êndu, tec êsêac sêwi nêj malac sinj ma sêc su amboac tonanjenj. Ma lau Pilisti mênjsêngônj êsêacnênj malac tau.

⁸ Ñagelenj lau Pilisti sebe sêjanjo ñacmatê nêj gênj sinja su ma têtap Saul to nê latui têtêac nêj ñawêlêlanj sa sêc lôc Gilboa. ⁹ Êsêac dêdim Saul gêsutêkwa gêngic ma sêjanjo ênê laukasap su, go sêsakiñ lau jaenj sêjac laoc Pilisti nêj gamênj samucgenj gebe sêsôm ñawae ñajam tonañ lasê êndênj nêj anôtôi to lau sênô. ¹⁰ Êsêac tetoc Saulnê laukasap gêc anôtôo jaba Astarot nê lôm dabunj ma sêjac ênê ñawêlêlanj tôj genjkalenj malac Betsan ñatunbôm. ¹¹ Ma gêdênj lau Jabes-Gilead sênô biñ, tañ lau Pilisti sêgôm gêdênj Saul nañ ñawae ¹² êsêacnênj lau ñaclai samob dêdi ma sêsêlênj gêdênj gêbêc jasêkôc Saul to nê latui nêj ñawêlêlanj su anja Betsan ñatunbôm ma sêkôc sêmênj malac Jabes, go sêkênj ja genj. ¹³ Ma sêkôc êsêacnênj ñatêkwa jasêsunj enj gêc ka kamem anja Jabes ñalabu ma sêjam dabunj mo bêc 7.

Samuelnê Buku Kêtu Luagêcña

Samuelnê Buku Kêtu Luagêcña gêjac têku min, tañ kêsêp buku namataña. Dawid kêtu kin ma gêjam gôlin gamên Judana gêmuñ (môkêlatu 1-4) e kêtu lau Israel samob nêñ kin (môkêlatu 5-24). Dawid gêjac sinj gédên nê ñacjo gebe êngôm nê gamên kinña esewec. Ênê ñacjo namaken sêmoa lau Israel ñalêlôm, namaken sêmoa gamên ñamagêña. Buku tonec gêjac min Dawidnê sinj tonan ñabin, mago buku tau gêwa Dawidnê bin ñagêdô sa gêwiñ. En ñac gédên, tañ kékên gêwiñ Anôtô ma gêjam sakin en tonê ñalêlôm samucgen. Nê lau têtac gêwiñ en ma tetoc en sa. Mago buku tonec gêsan Dawidnê bin, tañ kélênsôn to kékên wapac en nan, auc atom amboac tonanjen Kêsêp ñasawa en têtac ñandan to têtac ñakalac ma ketoc tau sa. Tagen gédên tañ Anôtônê propete Natan kêtôc ênê sec gédên en nan, en geoc nê keso lasê ma kêsô Apômtaunê mêtôc ñalabu.

Lau Israel sê taên ênê lên to kôm ñanô e kêtu ñamu gédên tañ gêñwapac kékônin êsêac nan, êsêac sêkên maten kin ten, tañ êsa anga Dawidnê gôlôacnên ma êtôm en tau. Êsêac taên kêka Dawidnê latu ten.

Dawid gêjô Saul gêmac êndu ñawae

¹ Saul gêmac êndu su ma Dawid kêku lau Amalek tulu. En gêmu gêmên mênngêmoa Siklag bêc luagêc. ² Ma gédên bêc kêtu têtêacña ñac ten mênngêo lasê anga Saulnê sinwaga nêñ tonê ñakwê gêngic ma kekop gi en môkêapac. Gédên tañ en gêo lasê gédên Dawid nan, ñac tau gêu tau gêc nom ma ketoc en sa. ³ Dawid kêtu kênac en gebe “Gômôên anga ondoc.” Tec en gêjô ênê bin gebe “Aê gaêc anga Israelnên sinwaga nêñ, tec gamên.” ⁴ Ma Dawid kêsôm gédên en gebe “Bin amboac ondoc. Ôsômman.” Ma en kêsôm gédên Dawid gebe “Sinwaga sêc su anga sinmala ma ñacjo sêjac taêsam êndu. Saul agêc latu Jonatan sêmac êndu amboac tonanjen.” ⁵ Go Dawid kêtu kênac ñac matac tau, tañ kékôc ñawae gêmên nan gebe “Saul agêc Jonatan sêmac êndu ñawae kêtap aôm sa ñalên amboac ondoc.” ⁶ Ñac matac gêjô ênê bin gebe “Aê tauc gamoa lôc Gilboa gamoa ma galic Saul gesen gun tau tôn ña nê kêm kékô ma ñacjonên kareta to lau, tañ sênngôn hos ñaô nan, sêkapiñ en sa. ⁷ Gédên tañ en kékac tau ôkwi nan, gêlic aê ma gêmôêc aê. Aê gajô en awa gebe ‘Aê tec gamoa.’ ⁸ En kêtu kênac aê gebe ‘Aôm asa.’ Ma aê gajô en awa gebe ‘Aê ñac Amalek ten.’ ⁹ Go en kêsôm gédên aê gebe ‘Ômôên ma ônac aê êndu. Matocanô kêtu talô su, tagen matoc jali gamoa.’ ¹⁰ Amboac tonan aê katu gasuc en jagajac en tomatêgen gebe aê kajala gebe en oc êmoa atom. Go aê kakôc sunsun kinña su anga môkêapac ma joc anga lêmadambê tec kajon gadên aôm, ñoc apômtau gamên.”

¹¹ Go Dawid lêma kêsêp nê ñakwê ma kékac gêngic ma lau samob, tañ sêmoa sêwiñ en nan, sêgôm amboac tonanjen. ¹² Ma sêpuc tanjiboa sa ma têtan to sêjam dabun mo e oc jakêsêp kêtu Saul agêc nê latu Jonatan ma Apômtaunê lau Israel, tañ sinj gesen êsêac su nanña. ¹³ Ma Dawid kêsôm gédên ñac matac, tañ kékôc ñawae gêmên nan gebe “Aôm anga ondoc.” Ma en gêjô en awa gebe “Ñac jaba Amalek ten latu aê, mago gamoa nêñ gamên.” ¹⁴ Go Dawid kêsôm gédên en gebe “Amboac ondoc tec kôtêc taôm atom ma lêmam kêpi Apômtaunê ñac, tañ gen oso en nan, ma gôjac en êndu.” ¹⁵ Go Dawid gêmôêc lau matac nêñ ñac ten gêmên ma kêsôm gebe “Ôna, ônac en êndu.” Amboac tonan en jagêjac ñac Amalekña tonan e gêmac êndu. ¹⁶ Dawid kêsôm gédên en gebe “Nêñ dec êpi aôm taôm gebe aôm taôm kôkic nêñ bin ña taôm awamsun gédên tañ kôsôm gebe ‘Aê gajac Apômtaunê ñac, tañ gen oso en nan êndu nan.’ ”

Dawid kêtan tanjiboa kêtu Saul agêc Jonatanña

¹⁷ Go Dawid gêga wê tanjiboan̄a tonec kêpi Saul agêc latu Jonatan ¹⁸ ma kêjatu gebe têndôn̄ wê tau êndên̄ lau Juda ma teto kêsêp Jasarnê buku.

¹⁹ “Ojae Israel, sêjac nê m waem êndu gêc nê m lôc ñaô.
Ojae, nê m sin̄sêlêc ñactêkwa sêjan̄agoc.

²⁰ Asôm lasê an̄ga Gat atom
ma anac min̄ an̄ga Askalon ñamalaclun̄ atom
gebe lauo Pilisti têtû samuc atom
ma lau samuc latun̄io sênam lasê atom.

²¹ “Amac lôc Gilboa, manin̄ to kom
êpi amac atom, atu gamên̄ gasan̄.
Gebe sesen̄ sin̄sêlêcnê lautuc ñadabuñ su
ma sen̄ oso Saulnê lautuc ña niptêkwi kêtiam atom.

²² “Jonatannê sôb keso ñacjo atomanô
ma Saulnê sin̄ gêjam kôm ñaôma atom.
Gêjac lau sin̄sêlêc popoc
ma gesen̄ ñacjo su.

²³ “Saul agêc Jonatan têtac gêwin̄ taun̄ to sêlic taun̄ ñajam
sêmoa maten̄ jali sêwin̄ taun̄ ma sêmac êndu sêwin̄ taun̄ amboac tonan̄gen̄.
Sêlêti ñagaô kêlêlêc momboan̄ gêlôb
ma nêñ ñaclai kêlêlêc lewe nêñ su.

²⁴ “O amac Israel latun̄io, atan̄ êtu Saulñ
gebe en̄ kêkên̄ ñakwê asôsamuc ñajam-ñajam gêdên̄ amac ma kêkên̄ gêlôn̄ gold gen̄ kalen̄
nê m ñakwê.

²⁵ “Ojae, lau ñactêkwa sêjan̄a an̄ga sin̄ ñalêlôm.
Sêjac Jonatan êndu tomatêgen̄ gêc lôc ñaô.

²⁶ “O teocenec Jonatan, atêc gêmô aê kêtû aômña.
Ojae, ñoc gêñenec.
Nê m têtac gêwin̄ aêña kêmoasin̄ aê ñanôgen̄
kêlêlêc lauo têtac gêwin̄ aêña su.

²⁷ “Ojae, sin̄ gesen̄ lau ñactêkwa su ma nêñ laukasap gêjan̄a.”

2

Dawid kêtû kin̄ Judan̄a

¹ Tonañ su, go Dawid kêtû kênac Apômtau gebe “Aê oc Japi najan̄gôn̄ malac Judan̄a ten̄ me masi.” Apômtau gêjô ênê bin̄ gebe “Ôna.” Dawid kêtû kênac kêtiam gebe “Jana malac ondoc.” Ma Apômtau gêjô en̄ awa gebe “Ôna Hebron.” ² Amboac tonañ Dawid gêwin̄ nê awêlagêc Ahinoam an̄ga Jesrel agêc Nabalnê awêtuc Abigail an̄ga Karmel jakêpi Hebron. ³ Dawid kêkôc lau, tan̄ sêmoa sêwin̄ en̄ nan̄, to nêñ gôlôac sêwin̄ jasên̄gôn̄ malac Hebron ñagamên̄ ñagêdô. ⁴ Go ñacwaga Judan̄a sêmên̄ ma sen̄ oso Dawid kêtû gôlôac Judan̄a nêñ kin̄ an̄ga tonañ.

Ñawae gêdên̄ Dawid gêmên̄ gebe lau Jabes-Gilead sêsun̄ Saul su. ⁵ Tec Dawid kêsakin̄ bin̄ tonec gêdên̄ êsêac gebe “Apômtau ênam mec amac gebe têtac gêwin̄ nê m ñatau Saul amboac tonañ ma asun̄ en̄. ⁶ Apômtau êtôc nê têtac gêwin̄ ten̄gen̄ña êndên̄ amac to taê

walô amac ma aê gabe jamoasiñ amac amboac tonanğen êjô gên, tañ amac agôm nañ. ⁷ Ma galoc têtmac êpa su ma awa taôm sa amboac ñacgen. Gebe nê m ñatau Saul gêmac êndu su ma lau Juda señ oso aê gebe jatu êsêacnêñ kiñ.”

2:8–4:12 Saulnê siñwaganêñ kasêga Abner kêkêñ Saul latu Isboset kêt u kiñ aña gamêñ gêmu kêpiña. Siñ kêsa ma lau Israel nêñ gôlôacmôkê, tañ sêngôn gamêñ gêmu kêpiña to êsêac, tañ sêngôn gamêñ gêmu kêsêpña nañ, sêjac tauñ. Siñ gesen Abner agêc Isboset su, tec Dawid kêt u gamêñ samucgen ñakiñ En gêbiñ gamêñ Israelña to gamêñ Judaña tôn sêpi tagen.

5

Sêkêñ Dawid kêt u Israel samob nêñ kiñ

¹ Go Israelnêñ gôlôacmôkê samob sêô lasê gadêñ Dawid aña Hebron ma sêsôm gêdêñ en gebe “Aêacma ñatê ñagêdô aôm. ² Gêmuñña gêdêñ tañ Saul kêt u kiñ nañ, aôm gôwê lau Israel kêt u siñña sêja ma kôkôc êsêac sêmu sêmêñ kêtiam. Ma Apômtau kêsôm gêdêñ aôm gebe ‘Aôm oc ôtu aênoc lau Israelnêñ gejobwaga ma ôtu êsêacnêñ gôliñwaga.’ ” ³ Go lau Israelnêñ kasêga samob sêô lasê gêdêñ kiñ aña Hebron ma kiñ Dawid kêmoatiñ poac gêwiñ êsêac aña Hebron semoa Apômtau lañônê m, go señ oso Dawid kêt u kiñ Israelña gêwiñ. ⁴ Dawidnê jala kêt u 30 ma kêt u kiñ. Ma en gêjam gôliñ êsêac jala 40. ⁵ En kêt u kiñ Judaña aña Hebron kêtôm jala 7 ma añôn 6 ma aña Jerusalem en kêt u Israel to Juda samobnêñ kiñ kêtôm jala 33.

Dawid kêku Jerusalem tulu

⁶ Kiñ to nê lausiñ sêja Jerusalem gebe sênac lau Jebus, tañ têt u malac ñatau nañ. Êsêac sêsôm geden Dawid gebe “Aôm ôsô tonec ômôêñ atomanô, lau matenpec to puliñ oc sêkô aôm auc.” Biñ tonan ñam gebe Dawid oc êku malac tulu atomanô. ⁷ Mago Dawid kêku malac totuñbôm ñajaña tulu, tec sêsam malac tau gebe Dawidnê malac. ⁸ Gêdêñ bêc tonan Dawid kêsôm gebe “Ñac tañ êsêli êsô gasuc buña naênac lau Jebus ma ensen lau puliñ to matenpec Dawid gedec ñanôgen nañ su, go êtu ñac ñamataña.” Kêt u tonanña sêsôm biñ tonec sêmoa gebe “Matenpec to puliñ oc sêsô Apômtaunê andu atom.” ⁹ Dawid gêngôn malac totuñbôm ñajaña tau ma kêsam gamêñ tau gebe Dawidnê malac. En kêkwê malac tau kêgigen gêjam m aña Milo ma kêsô gêja. ¹⁰ Amboac tonan Dawidnê ñaclai kêpi ec-kêpi ec gebe Apômtau lausiñ undambêña nêñ Anôtô gêmoa gêwiñ en.

Kiñ Hiram ketoc Dawid sa

¹¹ Lau Tirus nêñ kiñ Hiram kêsakiñ lau jaenña gêdêñ Dawid. En kêsakiñ kaseda to kamunda ma sêsap-pocwaga ma sêkwê Dawidnê andu. ¹² Tec Dawid kêjala gebe Apômtau kêkêñ en kêt u kiñ Israelña biñnanôgen-ma ketoc ênê gôliñ kiñña sa kêt u ênê lau Israelña.

Dawidnê latuio to ñac, tañ tenenji sêkôc êsêac aña Jerusalem nañ

¹³ Gêdêñ tañ Dawid gêwi Hebron siñ jagêngôn Jerusalem nañ, en gêjam lauo ñagêdô mênşewiñ, tec sêkôc ênê latuio to ñac ñagêdô. ¹⁴ Latui tañ tenenji sêkôc aña Jerusalem nañ, nêñ ñaê tonec Samua agêc Soba ma Natan agêc Salomo ¹⁵ ma Ibkar agêc Elisua ma Nepeg agêc Japia ¹⁶ ma Elisama agêc Eliada ma Elipelet.

Dawid kêku lau Pilisti tulu

¹⁷ Gêdêñ tañ lau Pilisti sêñô gebe señ oso Dawid kêt u kiñ Israelña nañ, lau Pilisti samob sêwê sêpi sêja gebe sêkôc Dawid tôn. Mago Dawid gêñô biñ tau ñawae ma kêsêp jagêngôn malac totuñbôm ñajaña tau. ¹⁸ Lau Pilisti sêô lasê gaboan Repaim ma sêngôn gamêñ aucgen. ¹⁹ Go Dawid kêt u kênac Apômtau ma kêsôm gebe “Aê oc japi jandêñ lau Pilisti jana ma aôm ôkêñ êsêac sêsêp aê lemoc me masi.” Ma Apômtau gêjô en awa gebe “Aec, ôpi ôna, gebe aê oc jakêñ lau Pilisti sêsêp aôm lêmam biñnanôgen.” ²⁰ Amboac tonan Dawid gêô lasê Bal-Perasim ma kêku êsêac tulu aña tonan. Go en kêsôm gebe “Apômtau gêjac

ņoc ņacjo gēmuņ aē amboac bu kēsap lēndanj.” Kētu tonanņa sēsam gamēņ tonan gebe Bal-Perasim (Apōmtau kēku tulu). ²¹ Lau Pilisti sēwi nēņ anōtōi gwam siņ sēc tonan ma Dawid to nē lau sēkōc sa ma sēc sēja.

²² Go lau Pilisti sēpi jasēō lasē gaboan Repaim kētiam ma sēņgōņ sējам gamēņ aucgeņ.

²³ Gēdēņ taņ Dawid kētu kēnac Apōmtau kētiam naņ, Apōmtau gējō eņ awa gebe “Ōpi ōna atom. Ōmbuc ōmoa ēsēac dēmōēņmuņagen ma ōnac ēsēac aņga gamēņ, taņ kēkanōņ ka mōsē kēkō naņ. ²⁴ Ma embe ōņō lau sēsēlēņ ņakicsēa aņga ka lōlōcņa, go ōlēti gebe ēndēņ tonan Apōmtau ēsēlēņ ēmuņ aōm gebe ēnac Pilisti nēņ lausiņ.” ²⁵ Dawid gēgōm kētōm Apōmtau kējatu eņ ma gējac lau Pilisti aņga Geba e gēdēņ Geser.

6

Dawid kēkōc poac ņakatapa gēmēņ Jerusalem

¹ Tonan su, go Dawid kēkac Israelnēņ laumata siņņa 30,000 sa kētiam. ² Dawid gēdi gawiņ lau samob tonan gēja malac Bal-Juda gebe ēkōc Anōtōnē poac ņakatapa, taņ sēsam lausiņ undambēņa nēņ Apōmtau, taņ gēņgōņ kerub ņaō naņ, nē ņaē kēpi naņ. ³ Ēsēac tetoc Anōtōnē poac ņakatapa kēkō kareta wakuc teņ ņaō ma sēkōc sēsa aņga Abinadabnē andu, taņ kēkō gamēņ ņabau naņ, ma Abinadab latuagēc Usa agēc Ahio sėjам gōliņ kareta tau. ⁴ Usa kēsēlēņ gēwiņ poac ņakatapa ma Ahio kēsēlēņ gēmuņ. ⁵ Dawid to lau Israel samob tētē wē toōliņ walōgeņ sēmuņ Apōmtau ma sėjам wē ma sėjac gēņ wēņa togam ma sekolon gegob ma sėjac dauc ma oņ.

⁶ Gēdēņ taņ ēsēac jasēō lasē Nakonnē sēka polom ņamala naņ, bulimakao sēka selelec, tec Usa kēmētōc lēma jakēpuc Anōtōnē poac ņakatapa tōņ. ⁷ Go Apōmtau tētac ņandanj gēdēņ Usa ma gējac eņ gebe kēmētōc lēma gēdēņ Apōmtaunē poac ņakatapa. ⁸ Dawid tētac ņandanj kētu Apōmtau kēkac Usa su amboac tonanņeņ, tec sēsam gamēņ tau gebe Peres-Usa e mēņgēdēņ galoc. ⁹ Gēdēņ bēc tonan Dawid kētēc Apōmtau ma kēsōm gebe “Apōmtaunē poac ņakatapa ēndēņ aē ēmēņ amboac ondoc.” ¹⁰ Tec Dawid gedec gebe Apōmtaunē poac ņakatapa ēna ēnē malac, ma kēkōc katapa tau kēsō Obed-Edom aņga malac Gat nē andu gēja. ¹¹ Amboac tonan Apōmtaunē poac ņakatapa kēkō Obed-Edom nē andu aņga malac Gat kētōm alōņ tēlēc. Ma Apōmtau gėjам mec Obed-Edom to nē gōlōac samucgeņ.

¹² Ma ēsēac sēsōm ņawae gēdēņ kiņ Dawid ma sēsōm gebe “Apōmtau gėjам mec Obed-Edom nē gōlōac to nē gēņ samob kētu Anōtōnē poac ņakatapaņa”, tec Dawid gēja jakēkōc Anōtōnē poac ņakatapa totētac ņajamgeņ aņga Obed-Edom nē andu gēmēņ taunē malac. ¹³ Gēdēņ taņ lau sēbalaņ katapa sa ma sēu eņkaiņ sēsēlēņ kētu dim 6 naņ, Dawid kēkēņ bulimakao kapoac teņ ma domba toņalēsi teņ kētu da. ¹⁴ Ma Dawid kētē wē to nē ņalēlōm samucgeņ gēmuņ Apōmtau. Eņ kējandiņ obo dabuņgeņ. ¹⁵ Dawid to lau Israel samob sēkōc Apōmtaunē poac ņakatapa sēmēņ ņalēņ amboac tonan sėjам lasē to sėjac dauc kētaņ toōndugeņ.

¹⁶ Gēdēņ taņ Apōmtaunē poac ņakatapa mēņgēō lasē Dawidnē malac naņ, Saul latuo Mikal gėjам tuc kēsa katam sauņ ma gēlic kiņ Dawid kētē wē gēboan-gēboan gēmuņ Apōmtau, tec eņ kēpēc gēdō eņ gēc lēlōmgeņ. ¹⁷ Sēkōc Apōmtau nē poac ņakatapa mēņsēsō becobo, taņ Dawid gē naņ, ma tetoc kakō ņamala. Ma Dawid kēkēņ daja to dawama gēdēņ Apōmtau. ¹⁸ Kēkēņ daja to dawama tonan su acgom, go gėjам mec lau gėjам Apōmtau, lausiņ undambēņa nēņ Anōtō laņō, ¹⁹ gocgo kēsōm ņabiņ ma sėjac sam polom teņ ma bōc ņagēdō teņ ma polom ņakana teņ gēdēņ lau Israel nēņ lauo to ņac kētōmgeņ. Su, go lau samob sec ēliņ-ēliņ sēmu sēja nēņ gamēņ kētiam.

²⁰ Dawid gēmu gēja nē andu amboac tonanņeņ gebe ēnam mec nē gōlōac. Go Saul latuo Mikal kapuc eņ tōņ-tōņ ma kēsōm gebe “Ocsalō tonec Israelnēņ kiņ kēwaka tau sa ņajamanō. Eņ kēsēlēņ toōli ņaōmageņ gēmoa nē sakiņwaganēņ sakiņwagao ņalēlōm tomaja gēbacgeņ kētōm ņac ņaōma teņ.” ²¹ Dawid gējō Mikal awa gebe “Aē katē wē gebe jatoc

Apômtau sa. Enj kêjalij aê sa gajô aôm tamam ma gajô ênê gôlôac samob. Enj kêkêñ aê katu ênê lau Israel nêñ kinj. Aê oc jatê wê to jatoc Apômtau sa jamoa. ²² Ma aê oc jakônij tauc êlêlêc galocña e jalic tauc amboac geñ ñaôma. Mago ñapalêo, tañ aôm kôsôm binj kêpi êsêac nañ, oc tetoc aê sa.” ²³ Ma Saul latuo Mikal kêkôc ñapalê tenj atom e gêmac êndu. *

7

Anôtô kêmoatij poac gêdêñ Dawid

¹ Gêdêñ tañ Apômtau kêkêñ kinjê ñacjo sêsô enj ñalabu nañ, kinj tau kêlêwanj tau gêñgôn nê andu. ² Ma kinj kêsôm gêdêñ propete Natan gebe “Ôlic acgom, galoc aê gangôn andu kaseda tonec, mago Anôtônê poac ñakatapa kêkô becobogen.” ³ Ma Natan kêsôm gêdêñ kinj gebe “Ñajam, ôna ma ôñgôm gêñ samob, tañ gêc nêñ ñalêlôm nañ, ñanô êsa gebe Apômtau gêwiñ aôm.”

⁴ Mago gêdêñ gêbêc tonanjen Apômtau gêsuj binj gêdêñ Natan ma kêsôm gebe ⁵ “Ôna ma ôsôm êndêñ ñoc sakinwaga Dawid gebe ‘Apômtau kêsôm amboac tonec gebe Aôm gobe ôkwê andu tenj êtu aê janğônña me. ⁶ Gêdêñ tañ aê gawê lau Israel anğa Aiguptu sêpi sêmên e mênğêdêñ galoc nañ, aê gangôn andu tenj ñalêlôm atomanô. Aê gajac laoc gamênjen ma gangôn becobogenj kêtü ñoc andu. ⁷ Amboac ondoc gêdêñ ñasawa samob, tañ gajac laoc gamênj gawij lau Israel nañ, aê kasôm binj tenj gêdêñ Israelnêñ gôlinwaga, tañ kajatu êsêac gebe sejop ñoc lau Israel nañ, nêñ tenj gebe Amac akwê andu kasedanña tenj êtu aênña atom, kasôm me masi.’ ⁸ Ma galoc aôm ôsôm êndêñ ñoc sakinwaga Dawid gebe Lausij undambênña nêñ Apômtau kêsôm gebe ‘Aôm gojob domba gômoa gamênj wale-wale, tec aê kakôc aôm su gebe ôtu ñoc lau Israel nêñ gôlinwaga. ⁹ Ma aê gamoa gawij aôm anğa gamênj samob, tañ kôsêlênj kôsa nañ, ma gasenj nêñ ñacjo samob su gamuj aôm ma gabe jakênj aômnêñ ñaê êtu kapôênj êtôm lau kapôênj nomña nêñ. ¹⁰ Ma aê jajalinj gamênj tenj sa êtu ñoc lau Israelña ma oc jasê êsêac sêsêp gebe êtu êsêacnêñ gamênj sênğônña ma ñacjo sêlênsônj êsêac êtiam atom, ma lau ñaclai sec sêkônij êsêac êtôm sêgôm gêdêñ gêmujña êtiam atom. ¹¹ Sêgôm gêdêñ tañ aê kakênj gôlinwaga sêjam gôlinj ñoc lau Israel nañ. Aê oc jakênj nêñ ñacjo sêsô aôm ñalabu ma ôñgônj tomalô. Apômtau gêjac mata gêdêñ aôm gebe enj tau oc êmboa nêñ gôlôac sa. ¹² Nêñ têm embe êmbacnê ma ônêc nêñ bêc ôwiñ tamami, nañ oc jakênj latôm, tañ mênêsa anğa aôm nañ, êjô aôm su, ma oc janac dabinj ênê gamênj kinjña. ¹³ Enj oc êkwê andu tenj êtu ñoc ñaênña ma jakênj ênê lêpônj kinjña êkô endenj tônjen. ¹⁴ Aê oc jatu enj tama ma enj êtu aê latuc. Enj embe êñgôm sec aê oc jamêtôc enj êtôm tama tenj kêmetôc latu. ¹⁵ Mago aê oc jakôc ñoc moasinj su anğa ênê êtôm kakôc su anğa Saul, tañ katu kinj gêmuj aôm nañ atom. ¹⁶ Tagenj aômnêñ gôlôac to nêñ gôlinj kinjña êmoa aê lanğcnênña tenjenj ma tenjenj. Ma nêñ lêpônj kinjña êkô endenj tônjen.’” ¹⁷ Natan kêsôm binj samob, tañ Anôtô geoc lasê gêdêñ enj nañ gêdêñ Dawid.

Dawidnê mec danğenña

¹⁸ Go kinj Dawid kêsô lômbec jagênğônj Apômtau lanğnênmña ma ketenj mec gebe “O Apômtau Anôtô, aê asa ma ñoc gôlôac asa tec gôwê aê e mênğêdêñ tonec. ¹⁹ Mago moasinj tonan, aôm Apômtau Anôtô, gôlic amboac kêtôm su atom, tec kôsôm binj, tañ oc mênêsa êtu ñamu nañ, kêpi nêñ sakinwaganê gôlôac gêwiñ. O Apômtau Anôtô, aôm kôtôc gôlôac to gôlôac, tañ ocgo mênșêsa nañ gêdêñ aê. ²⁰ O Apômtau Anôtô, aê oc jasôm asagenj êwiñ. Aôm taôm kôjala nêñ sakinwaga. ²¹ Aôm gôgôm gênșêga samob tonan ñai kêtü binj, tañ gôjac mata nañ, ma katu nêñ ñalêlôm kêkac aômña gebe ôsôm gêñ tau lasê êndêñ nêñ sakinwaga aê jajala. ²² O Apômtau Anôtô, aôm ñac kapôênjanô ma tenj kêtôm aôm gêmoa atom. Anôtô tenj gêmoa atom, aôm taômgenj, kêtôm binj samob, tañ aêac anğ kêsô aêac tanjenj nañ. ²³ Ma lau nomña ondoc têtôm aômnêñ lau Israel, tañ anôtô tenj gêjam êsêac kêsi gebe têtü ênê lau nañ, ma êwaka taunê ñaê sa to êñgôm gênșêga to gênğtalô êtu êsêacña. Ma êtinj lau to

* **6:23:** Peres-Usa ñam “kêkac su”.

nêj anôtôi jaba su êmuñ nê lau. ²⁴ Mago aôm kôkêñ lau Israel têtù nê lau geden tòngeñ ma aôm, Apômtau, kôtu êsêacnêñ Anôtô.

²⁵ “O Apômtau Anôtô, galoc ôkêñ biñ, tañ gôjac mata kêpi nê sakîwaga to nê gôlôac nañ, êtu tòn enden tòngeñ, ma ôngôm gêñ, tañ kôsôm nañ ñanô êsa. ²⁶ Go aôm nêñ ñaê oc êtu kapôêñ enden tòngeñ ma sêsôm gebe ‘Lausîñ undambêña nêñ Apômtau katu Israel nêñ Anôtô.’ Ma nêñ sakîwaga Dawid nê gôlôac sêmoa aôm lañôm nêñ nageñ. ²⁷ Gebe aôm, lausîñ undambêña nêñ Apômtau, Israelnêñ Anôtô, goc biñ lasê gêdêñ nêñ sakîwaga ma kôsôm gebe ‘Aê oc jamboa nêñ gôlôac sa’, tec nêñ sakîwaga aê têtac kêpa su e katen mec tonec gêdêñ aôm.

²⁸ “Ma galoc, o Apômtau Anôtô, aôm taômgeñ Anôtô ma nêñ biñ kêtù biññanô. Aôm gôjac mata biñ ñajamanô tonec gêdêñ nêñ sakîwaga. ²⁹ Amboac tonañ ôlic ñajam ma ônam mec nêñ sakîwaga nê gôlôac gebe sêmoa aôm lañôm nêñ nageñ enden tòngeñ, gebe aôm Apômtau Anôtô kôsôm biñ tau ma nêñ mec êpi nêñ sakîwaga nê gôlôac enden tòngeñ.”

8:1-18 Dawid kêku lau-m ñagêdô, tañ semoa Israel ñamagê nañ, tulu ma kêtù lau Israel samob nêñ kiñ.

9

Dawid kêmoasiñ Mepiboset

¹ Ma Dawid kêtù kêñac gebe “Saulnê gôlôac nêñ teñ gêmoa gebe jamoasiñ eñ êtu Jonatanna me masi.” ² Saulnê gôlôac ñasakîwaga teñ gêmoa, nê ñaê Siba. Êsêac sêmôêc eñ gêdêñ Dawid gêmêñ. Ma kiñ tau kêtù kêñac eñ gebe “Aôm Siba me.” Ma eñ gêjô kiñ awa gebe “Nêñ sakîwaga tec gamoa.” ³ Ma kiñ kêsôm gebe “Saulnê gôlôac nêñ teñ gêmoa gebe jatôc Anôtônê moasiñ êndêñ eñ me masi.” Go Siba gêjô kiñ awa gebe “Jonatannê latu teñ tec gêmoa. Eñ akaiñ lulugeñ kêtù palê gêngôn.” ⁴ Kiñ kêsôm gêdêñ eñ gebe “Eñ gêmoa ondoc.” Ma Siba gajô kiñ awa gebe “Eñ gêngôn Amiel latu Makir nê andu ança malac Lodabar.” ⁵ Go kiñ Dawid kêsakiñ lau jasêkôc eñ ança Amiel latu Makir nê andu ança Lodabar sêmêñ. ⁶ Ma Saul latu Jonatan nê latu Mepiboset gêdêñ Dawid gêmêñ ma gêu tau jagêc eñ lañônêñ ma ketoc eñ sa. Ma Dawid kêsôm gebe “Mepiboset”. Ma eñ gêjô awa gebe “Aec, nêñ sakîwaga aê tec gamoa.” ⁷ Dawid kêsôm gêdêñ eñ gebe “Ôtêc taôm atom gebe aê gabe jamoasiñ aôm êtu tamam Jonatanna. Ma aê oc jakêñ dêbôm Saulnê nom samob enden aôm êtiam. Ma aôm oc ôniñ gêñ ança aêñoc tebo ñapan.” ⁸ Ma Mepiboset kêpôn aduc ma kêsôm gebe “Nêñ sakîwaga aê asa tec gobe ônam jaom aê, tañ katôm kêam ñamatê teñ nañ.”

⁹ Go kiñ gêmôêc sakîwaga Siba ma kêsôm gêdêñ eñ gebe “Saulnê gêñ samob to nê gôlôacnêñ gêñlênsêm samob aê kakêñ gêdêñ nêñ ñatau latu. ¹⁰ Aôm to nêñ latômi ma nêñ sakîwaga anam kôm êtu eñña ma akôc ñanô amêñ gebe nêñ ñatau nê gôlôac têtap nêñ gêñ sêniñña sa, mago nêñ ñatau latu Mepiboset oc êniñ gêñ ança aêñoc tebo ñapan.” Siba latui 15 ma nê sakîwaga 20 sêmoa. ¹¹ Go Siba kêsôm gêdêñ kiñ gebe “Nêñ sakîwaga oc êngôm gêñ samob, tañ ñoc apômtau kiñ kêjatu nañ.” Amboac tonañ Mepiboset geñ gêñ ança Dawidnê tebo kêtôm kiñnê latui nêñ teñ. ¹² Mepiboset latu saun teñ gêmoa, êné ñaê Mika. Ma samob, tañ sêngôn Sibanê andu nañ, têtù Mepibosetnê sakîwaga. ¹³ Amboac tonañ Mepiboset gêngôn Jerusalem gebe eñ geñ gêñ ança kiñnê tebo ñapan. Ma eñ akaiñ lulugeñ kêtù palê.

10:1-19 Dawidnê siñwaga toton-toton sêku lau Amon to lau Suria tulu.

11

Dawid agêc Batseba

¹ Ockêsa kédabinj, kiñnêj tèm sênac siñja mênkêsa. Tec Dawid kêsakinj Joab to nê sakinwaga ma lau Israel samob jasesen lau Amon nêj nom su ma sêgi malac Raba auc. Mago Dawid gacgenj gêmoa Jerusalem.

² Njakêtula tenj Dawid gadi anja nê mê ma kêsêlêj gêmoa nê andu njasalôm tapa-tapa ñaô. Gêdêj tonanj Dawid gêlic awê tenj gêlij bu. Ma awê tau njajamanô. ³ Tec Dawid kêsakinj lau gebe têtû kênac awê tonanj nê ñam. Ma ñac tenj gêwa sa gêdêj enj gebe “Enj Eliam latuo Batseba, ñac Hetña Uria nê awê.” ⁴ Go Dawid kêsakinj lau gebe sêkôc enj sêmêj. Tec sêkôc enj dêdêj Dawid sêja ma enj gêc gêwiñ enj. Gêdêj tonanj awê tau gêlij busenjom su ma kêtû selec. Go gêmu gêja nê andu kêtiam. ⁵ Awê tau taê, tec kêsakinj binj ma kêsôm gêdêj Dawid gebe “Aê taêc tec gamoa.”

⁶ Amboac tonanj Dawid kêsakinj binj gêdêj Joab gebe “Ôsakinj ñac Hetña Uria êndêj aê êmêj.” Ma Joab kêsakinj enj gêja. ⁷ Gêdêj tanj Uria mênjgêô lasê gedenj Dawid nanj, Dawid tau kêtû kênac enj gebe “Joab gêgôm asagenj ma lau samob sêmoa njam me masi. Ma siñ njabinj amboac ondoc.” ⁸ Su, go Dawid kêsôm gêdêj Uria gebe “Ôna nê andu ma ôkwasiñ amkainj.” Uria kêsa anja kiñnê andu gêja, go kiñ kêsakinj moasiñ tenj kêdaguc enj. ⁹ Mago Uria gêja nê andu atom. Enj gêwiñ nê ñataunê sakinwaga ñagêdô gêc bêc gêc kiñnê andu njasacgêdô. ¹⁰ Êsêac sêjac miñ binj tau gêdêj Dawid ma sêsôm gebe “Uria gêja nê andu atom.” Tec Dawid kêtû kênac Uria gebe “Aôm kôsêlêj intêna baliñ. Kêtû asagenj gôja nê andu atom.” ¹¹ Tagenj Uria gêjô Dawidnê binj gebe “Poac ñakatapa ma lau Israel to Juda sênjgôn becobo ma ñoc ñatau Joab to ñoc ñataunê sakinwaga samob sêsa jasêc awêgenj ma aê najanjgôn ñoc andu, janiñ to janôm gêj ma janêc jawiñ ñoc awê me. Aê jatôc lemoc ma jasôm êtu tônj gebe aê oc jangôm gêj amboac tonanj atomanô.” ¹² Go Dawid kêsôm gêdêj Uria gebe “Amboac tonanj ômoa ocsalô tonec êwiñ ma elenj oc jawi aôm siñ ômu ôna.” Amboac tonanj Uria gêmoa Jerusalem bêc tonanj ma ñagelenj gêwiñ. ¹³ Dawid ketenj enj gebe êniñ to ênôm gêj êwiñ enj ma gêgôm e gêj kêjanj enj. Mago gêdêj gêbêc enj gêja nê andu atom, enj gêc bêc gêc nê mê gêwiñ nê ñataunê sakinwaga anja andu njasacgêdô.

¹⁴ Gêdêj bêbêcgenj Dawid keto papia tenj gêdêj Joab ma Uria kêkôc papia tau gêja. ¹⁵ Ma enj keto binj tonec gêc papia tau gebe “Ôkêj Uria êkô siñmata, go atainj taôm su gebe ñacjo sênac enj êndu.” ¹⁶ Tec gêdêj tanj Joab kêgi malac tau auc nanj, enj kêkêj Uria kêkô ñasawa, tanj enj kêjala gebe lau ñactêkwa ñanô sêkô nanj. ¹⁷ Ma lau malacña sêsa jasêjac siñ gêdêj Joab. Gêdêj tonanj sêjac Dawidnê sakinwaga ñagêdô êndu. Ma ñac Hetña Uria gêmac êndu amboac tonanj enj. ¹⁸ Go Joab kêsakinj binj ma gêjac miñ siñ njabinj gêdêj Dawid. ¹⁹ Ma enj gêjac binjsu ñac jaenja gebe “Êndêj tanj ônac miñ binj siñja êndêj kiñ su nanj, ²⁰ kiñ embe têtac ñandanj êsa ma êsôm êndêj aôm gebe ‘Kêtû asagenj amac atu gasuc jaadabinj malac gebe anac siñ. Amac ajala gebe sêkô tunjbôm ñaô ma oc sêpê amac nec atom me. ²¹ Asa gêjac. Jerubeset latu Abimelek êndu. Awê tenj kêkôc poc sêlêsa polomña tenj ma kêkô tunjbôm ñaô, go kêbaliñ jakêtuc enj êndu anja Tebes. Kêtû asagenj amac atu gasuc jaadabinj tunjbôm amboac tonanj.’ Kiñ embe êtu kênac binj amboac tonanj, go ôsôm êndêj enj gebe ‘Nê sakinwaga ñac Hetña Uria gêmac êndu amboac tonanj.’”

²² Amboac tonanj ñac jaenja jagêjac miñ binj samob, tanj Joab kasakinj enj gebe êsôm nanj, êndêj Dawid. ²³ Nac jaenja kêsôm gêdêj Dawid gebe “Lau tônê sêlêlêc aêac ma sêsa anja malac sêmêj gebe sênac aêac anja awêña. Go aêac ajac êsêac ma alêsuc êsêac dêdêj malac njasacgêdô sêja. ²⁴ Go lau talamña sêkô tunjbôm ñaô ma sêpê nê sakinwaga ñagêdô êndu. Nê sakinwaga ñac Hetña Uria gêmac êndu amboac tonanj enj.” ²⁵ Go Dawid kêsôm gêdêj ñac jaenja gebe “Ônac Joab têtac tônj ña binj tonec gebe ‘Binj tonanj êkêj wapac aôm êlêlêc su atom, gebe siñ gesenj ñac tenj galoc ma tenj oc êndêj ñasawa tenj. Ônac siñ njanja êndêj malac tau e ôku tulu su.’”

²⁶ Gêdêj tanj Urianê awê gêjô ñawae gebe nê akwenj Uria gêmac êndu nanj, enj kêtanj tanjboia kêtû nê akwenja. ²⁷ Gêdêj tanj kêkac abec su nanj, Dawid kêsakinj ñac tenj jakêkôc

Batseba gêmêñ ênê andu ma gêjam enj kêtû nê awê ma awê tau kêkôc ênê latu tenj. Mago gêñ, tañ Dawid gêgôm nanj, gêjac Apômtau mataanô ñajam atom.

12

Natan gêbu Dawid

¹ Ma Apômtau kêsakiñ propete Natan gêdêñ Dawid gêja. Enj gêo lasê ma kêsôm gêdêñ Dawid gebe “Ñac luagêc sêmoa malac tenj. Tenj ñac tolêlôm ma tenj ñac ñalêlôm sawa. ² Ñac tolêlôm nê domba to bulimakao taêsam ñasec. ³ Mago ñac ñalêlôm sawa nê gêñ masi, domba ñalatu têna tagenjen, tañ enj gêjam ôli. Ma enj gêlôm nê gêñ e kêtû kapôênj gêwiñ enj to nê ñapalêo to ñac. Agêc senj to sênôm gaenj kêsêp tagenj ma gêc bêc gêsac enj labum ma ñatau gêlic enj kêtôm latuo tenj. ⁴ Bêc tenj ñaclenj tenj mênjgêo lasê gêdêñ ñac tolêlôm. Ma ñac tau gedec gebe êkôc taunê domba me bulimakao nêñ tenj gebe êmansañ êtu ñaclenj, tañ jagêo lasê gêdêñ enj nanja. Mago enj kêkôc ñac ñalêlôm sawa nê domba tagenjen su ma kêmasañ kêtû ñaclenj, tañ gêmêñ gêdêñ enj nanja.” ⁵ Go Dawid têtac ñandanj ñanô gêdêñ ñac tonanj ma kêsôm gêdêñ Natan gebe “Aê jatôc lemoc êndêñ Apômtau mata jali gebe ñac, tañ gêgôm gêñ amboac tonanj nanj ênanja. ⁶ Ma enj oc êjô domba tonanj êtu ñim aclê, gebe gêgôm gêñ amboac tonanj ma taê walô ñagec gêc enja atom.”

⁷ Natan kêsôm gêdêñ Dawid gebe “Ñac tau aôm taômogoc. Apômtau, lau Israel nêñ Anôtô, kêsôm amboac tonec gebe ‘Aê gaenj oso aôm kôtu lau Israel nêñ kinj ma gajam aôm sa anja Saul lêma. ⁸ Ma kakêñ nêñ ñataunê andu gêdêñ aôm gôwê kainj ma ênê lauo toônjenj wacsênjgônj aôm labômm ñaô to kakêñ gôlôac Israel to Juda dêdêñ aôm. Ma embe tonanj êtôm atom nanjo jakêñ gêñ ñagêdô wacênsac ñaô. ⁹ Aôm lanjôm gelo Apômtaunê binj ma gôgôm gêñ sec, tañ gêjac matocanô ñajam atom nanj, kêtû asagenja. Aôm gôjac ñac Hetña Uria ña sinj êndu ma gôjam ênê awê kêtû nêñ awê. Aôm gôjac enj ña lau Amon nêñ sinj êndu. ¹⁰ Amboac tonanj sinj tau oc êwê nêñ wakuc sinj atomanô gebe lanjôm gelo aê ma kôkôc ñac Hetña Uria nê awê su gebe êtu aômnêñ awê.’ ¹¹ Tec Apômtau kêsôm gebe ‘Ôlic acgom, aê oc jakalem gêñwapac êpi aôm anja aôm taômnêñ gôlôac nêñ. Ma oc jakôc aômnêñ lauo su ma jakêñ êndêñ nêñ ñac wacbañ aôm ma enj oc ênêc êwiñ nêñ lauo ênêc awêgenj êndêñ oc êkôgenj. ¹² Gebe aôm gôgôm gêñ tau kelecgenj, mago aê oc janjôm gêñ tonanj êndêñ lau Israel samob sêlic êndêñ ocsalô.’” ¹³ Go Dawid kêsôm gêdêñ Natan gebe “Aê gagôm sec gêdêñ Apômtau.” Natan gêjô Dawid awa gebe “Amboac tonanj Apômtau kêsuc nêñ sec ôkwi, aôm oc ômac êndu atom. ¹⁴ Mago kôsu Apômtau susu ña binj tonanj, tec nêñ ñapalê, tañ têna êkôc enj nanj, oc êmac êndu.” ¹⁵ Go Natan gêmu gêja nê andu.

Dawidnê latu gêmac êndu

Ma Apômtau gêjac Dawidnê ñapalê, tañ Urianê awê kêkôc nanj, e gêmac gêgôm enj. ¹⁶ Amboac tonanj Dawid ketenj Apômtau kêtû ñapalêña ma gajam dabunj mo ma kasô nê balêm gaja jagêc nom kêtôm gêbêc samob. ¹⁷ Ma ana laumata sêkô sêwiñ enj sebe sêsunj enj sa, mago enj gedec ma genj gêñ gawinj êsêac atom amboac tonanjenj. ¹⁸ Gêdêñ bêc kêtû 7ña ñapalê tau gêmac andu. Ma Dawidnê sakiñwaga têtêc gebe sêsôm ñapalê gêmac endu ñawae êndêñ enj. Êsêac taenj gêjam gebe “Gêdêñ tañ ñapalê gêmoa mata jaligenj nanj, aêac tasôm binj gêdêñ enj, mago kêkêñ taña aêac atom. Aêac tasôm ñapalê gêmac êndu su ñawae lasê êndêñ enj amboac ondoci. Oc moae enj êngôm tau palinj.” ¹⁹ Mago gêdêñ tañ Dawid gêlic êsêac sêjac binj kesec-kesec gêdêñ taunj nanj, enj kêjala gebe ñapalê gêmac êndu su ma kêtû kêñac nê sakiñwaga gebe “Ñapalê gêmac êndu me.” Êsêac sêjô enj awa gebe “Aec, gêmac êndu.” ²⁰ Go Dawid gêdi sa anja nom ma gêlinj bu to genj oso ôli ma kêsô ñakwê tenj. Go kêsô Apômtaunê lômbec jaketenj mec. Su, go gêmu gêja taunê andu ma ketenj gêñ taniñja. Tec sêkôc gêñ dêdêñ enj jagenj. ²¹ Ma ênê sakiñwaga sêsôm gêdêñ enj gebe “Gôgôm amboac tonanj ñam amboac ondoci. Ñapalê mata jali gêmoa ma gôjam dabunj mo to kôtanj ñanô kêtû enja. Ma gêdêñ tañ ñapalê gêmac êndu su nanj, gôdi sa ma goenj gêñ.” ²² Ma enj gêjô êsêac

awen gebe “Gêdên tañ ñapalê mata jali gêmôa nan, aê gajam dabuñ mo to katan tañboea gebe taêc gêjam amboac tonec gebe ‘Asa kêjala Apômtau, oc moae taê walô aê ma êkên ñapalê êmoa mata jali.’ ²³ Galoc gêmâc êndu su, tec janam dabuñ mo êtu agenña. Oc jakôc enj êmu êmênj êtiam me. Aê oc jandên enj jana, mago enj oc êmu êndênj aê êtiam atomanô.”

²⁴ Go Dawid gêjam malô nê awê Batseba ma kêsô jagêc gêwiñ enj. Ma enj kêkôc ñapalê ñac tenj ma gê ênê ñaê gebe Salomo. Ma Apômtau têtac gêwiñ enj ²⁵ ma kêsakiñ propete Natan gebe ê ênê ñaê gebe Jedidia (ñam gebe Anôtô têtac gêwiñ) kêtû Apômtauña.

12:26–14:20 Dawid kêku lau Amon nêñ malacsêga tulu. Mago Dawidnê gôlôacnênj binj kélênsôñ. Dawid latu Absalom gêjac lasi têna tenña êndu kêtû gégôm sec gêdênj Absalom lasio Tamarna. Absalom gêc su jagêmoa gamênj Gesur jala têlêac. Joab kêkac Dawid gebe êkalem Absalom êmu êmênj.

14

Dawid agêc Absalom sê sêlêb tañj kêtiam

²¹ Go kinj kêsôm gêdênj Joab gebe “Gôlicgac, aê jakênj êwiñ nêñ binj, tañ kotenj nan. Naôkôc ñac wakuc Absalom êmu êmênj êtiam.” ²² Ma Joab gêu tau lañôanô gêdênj nom ma ketoc kinj sa to gêjam mec enj. Ma Joab kêsôm gebe “Ocsalô nêñ sakiñwaga aê kajala gebe ñoc ñatau kinj gêlic aê gajac mataanô ñajam ma kinj tau gêlôc kêtû binj, tañ katenj nanña.” ²³ Amboac tonanj Joab gêdi gêja Gesur ma kêkôc Absalom gêmu gêmênj Jerusalem kêtiam. ²⁴ Ma kinj tau kêsôm gebe “Enj êngônj taunê andu ma êmoa taunja. Enj êmênj êkô aê lañôcnêmña atom.” Tec Absalom gêmôa nê taunja gêngônj ênê andu ma jakêkô kinj lañônêmña atom.

²⁵ Ñac lañôêjam tenj kêtôm Absalom gêmôa Israel ñalêlôm atom. Lañôanô latu-latu ma ôli ñageo gêc atomanô. ²⁶ Gêdênj tañ jala gêjac pep nan, enj kêkapiñ nê mômêlauñ gebe mômêlauñ ñawapac kêsa. Ma kêkênj mômêlauñ kêpi dôñ ma gêlic ñawapac kêtôm kinj nê dôñ kilo 2. ²⁷ Ma Absalomnê latui têlêac ma latuo tagen, ñaê Tamar. Awê tonanj awê êjam ñanô.

²⁸ Amboac tonanj Absalom gêmôa Jerusalem jala samuc luagêc ma kêsa kinj lañônêm ñagec atomanô. ²⁹ Go Absalom kêsakiñ binj gêdênj Joab gebe êmênj ma Absalom êsakiñ enj êndênj kinj êna. Mago Joab gedec ma gêja atom. Ma enj kasakiñ binj kêtiam kêtû luagêcña, mago Joab gêja atom. ³⁰ Tec enj kêsôm gêdênj nê sakiñwaga gebe “Alic acgom, Joabnê kôm gêc kêsi aênoc kôm ma enj kêsê polom kêkô tonanj. Ana ma akênj ja êniñ kôm tau.” Amboac tonanj Absalomnê sakiñwaga sêkênj ja genj kôm tau. ³¹ Go Joab gêdi gêdênj Absalom nê andu gêja ma kêsôm gêdênj enj gebe “Aôm nêñ sakiñwaga sêkênj ja genj aênoc kôm kêtû agenña.”

³² Absalom gêjô Joab awa gebe “Gôlicgac me, aê kasakiñ binj gêdênj aôm gebe Ômôênj gebe jasakiñ aôm ôndênj kinj ôna ma ôtu kênac enj gebe ‘Aê gamu gamênj anja Gesur kêtû agenña. Aê gacgenj jamoa tônêmanj oc ñajam êlêlêc. Amboac tonanj ôlôc gebe najakô kinj lañônêmña ma embe jawê kaiñ binj tenj, go enj ênac aê êndumanj.’” ³³ Go Joab gêdênj kinj gêja ma gêjac miñ binj gêdênj enj. Ma kinj gêmôêc Absalom. Amboac tonanj enj gêdênj kinj tau gêja ma gewec lañôanô kêsêp nom gêc kinj lañônêmña. Ma kinj kélêlêc Absalom alianô.

15

Absalom gêli tau sa gêdênj Dawid

¹ Tonanj su, go Absalom gêjam ôli kareta to hos ma kêkôc lau 50 gebe sêlêti sêmuñ enj. ² Kêtôm têm samob Absalom gêdi gêdênj bêbêcgenj jakêkô intêna kêsi malac ñasacgêdônja. Ma elêmê ñac tenj embe êmênj gebe êlic kinj êtu êmêtôc ênê binj ñasawaña, nan Absalom oc êmôêc enj ma êtu kênac gebe “Aôm anja malac ondôc.” Ma enj embe êjô enj awa gebe “Nêñ sakiñwaga aê anja Israelnênj tonj tenj”, ³ go Absalom oc êsôm êndênj enj gebe “Ôlic acgom, nêñ binj ñajam to gêdênj, mago kinj nê ñac gebe êñô aôm nêñ binjña gêmôa atom.” ⁴ Ma Absalom kêsôm gêwiñ gebe “Oe, sêkênj aê jatu ñacmêtôc anja gamênj tonecmanj, go

lau samob, tañ nêñ biñ ênêc nañ, dëndêñ aê sêmêñ ma jamêtôc nêñ biñ naëndêngeñ.”⁵ Ma ñac teñ embe êndambiñ gebe êpôn aduc êndên en, go Absalom êmêtôc lêma ma êkam en sa to êlêsoñ en alianô.⁶ Absalom gêgôm amboac tonañ gêdên lau Israel samob, tañ sêmêñ gebe kiñ êmêtôc êsêacnêñ biñ nañ, ma gêjam lau Israel nêñ ñalêlôm ôkwi gêdên en tau.

⁷ Jala aclê gêjaña, go Absalom kêsôm gêdên kiñ gebe “Aê jateñ aôm gebe ôlôc gebe jana Hebron ma jañgôm biñ, tañ gajac mata gêdên Apômtau nañ, ñanô êsa.”⁸ Gêdên tañ ganğôn Gesur Aram nañ, nêñ sakiñwaga gêjac mata biñ ma kasôm gebe ‘Embe Apômtau êkên aê jamu jana Jerusalem biññanôgeñ, go janam sakiñ en aña Hebron.’⁹ Ma kiñ tau kêsôm gêdên en gebe “Ôna tobiñmalôgeñ.” Amboac tonañ Absalom gêdi ma gêja Hebron.¹⁰ Mago Absalom kêsakiñ lau jaenña kelecgeñ kêtôm Israelnêñ gôlôacmôkê samob sêja ma sêsôm gebe “Amac embe añô dauc êtañ, go anam lasê to asôm gebe ‘Absalom kêtü kiñ aña Hebron.’”¹¹ Absalom keteñ lau 200 aña Jerusalem gebe têtü ñaclen en, tec sêsêlên sêwiñ en. Êsêac sêjam kauc biñ samob tonañ ñai ma sêwiñ en tonên ñalêlôm sawa biññageñ sêja.¹² Gêdên tañ Absalom kêkên da gêmoa nañ, en kêsakiñ biñ gêja malac Gilo gebe Dawidnê ñac gêwa biñ saña Ahitopel êndên en êmên. Ma biñ sêli tauñ saña kêtü kapôên ma lau toton-toton sêwiñ Absalom.

Dawid gêwi Jerusalem siñ

¹³ Ma ñac jaenña teñ mêngeô lasê gêdên Dawid ma kêsôm gebe “Lau Israel nêñ ñalêlôm gêjam tau ôkwi jakêsap Absalom tôn.”¹⁴ Go Dawid kêsôm gêdên nê sakiñwaga samob, tañ sêmoa sêwiñ en aña Jerusalem nañ, gebe “Ajôc, taêc. Embe taêc atom, oc tawê Absalom sa atom. Añgôm ñagaô. Embe masi, oc Absalom mêngeô lasê tonec sebeñ ma êkônin aêac to ênac lau malacm tau ña siñ êndü.”¹⁵ Ma kiñnê sakiñwaga sêjô en awa gebe “O ma ñatau kiñ, nêñ sakiñwaga aêac, tec añgôm nêñ biñ ñanô êsa.”¹⁶ Amboac tonañ kiñ gêdi gêja ma nê gôlôac sêwiñ en. Ma kiñ gêwi nê lauo 10 siñ gacgeñ sêmoa gebe sejoñ andu.¹⁷ Ma kiñ gêdi gaja ma lau samob tédaguc en ma aña andu ñamuña êsêac sêka tôn sêkô sêlêwan tañ.¹⁸ Go nê sakiñwaga samob sêoc lêlêc en sêja. Ma siñwaga Keret to Peletña, tañ sejoñ en ñapañ nañ, to lau Git 600, tañ tédaguc en aña Gat nañ, jasêoc lêlêc kiñ.

¹⁹ Go kiñ tau kêsôm gêdên ñac Gitña Itai gebe “Aôm gobe ôwiñ aêac êtu asagenña. Ômu ôna ma ômoa ôwiñ kiñ wakuc gebe aôm ñacjaba ma têtin aôm su aña nêñ malacmôkê mêngeônğôn gamên jaba.”²⁰ Nôgeñ tec gômôên ma ocsalô tonec oc jakac aôm gebe ônac laoc gamên ôwiñ aêac me. Aê jana, tagen gajam kauc jana ondoci. Ôkac taôm ôkwi to nêñ lasitêwaigen amu ana. Apômtau têtac gêwiñ aôm ma êmoa êwiñ aôm ñañêngeñ.”²¹ Go Itai gêjô kiñ awa ma kêsôm gebe “O ñoc kiñ, aê jasôm êtu tôn jakô Apômtau mata jali lanônên ña gebe gamên, tañ aôm ôna nañ, aê jawiñ ma embe jamac êndü oc jamac êndü.”²² Tec kiñ kêsôm gêdên Itai gebe “Amboac tonañ ôsêlên ômuñ aê.” Tec ñac Gitña Itai to nê lau samob ma nêñ gôlôac sañ samob, tañ sêmoa sêwiñ en nañ, sêsêlên sêmuñ Dawid sêja.²³ Ma gêdên tañ lau samob sêoc lêlêc Dawid sêja nañ, lau samob têtan ñanô ma kiñ gelom bu Kidron ma lau samob sêmuñ en sepeñ gamên sawagen sêja.

²⁴ Ma Abiatar agêc Sadok sêwiñ lau Lewit samob, tañ sêbalañ Anôtônê poac ñakatapa nañ, sêo lasê amboac tonañ. Ma êsêac tetoc Anôtônê poac ñakatapa kêkô e lau samob aña malac sêsa sêmên.²⁵ Go kiñ tau kêsôm gêdên Sadok gebe “Ôkôc Anôtônê poac ñakatapa êmu êsô malac kapôên êna êtiam. Embe Apômtau êlic aê ênac mataanô ñajam, go êkên aê jamu jamên ma jalic katapa tau to ênê gamên êtiam.”²⁶ Mago embe êsôm gebe ‘Aê matocanô galic aôm ñajam atom’, go êngôm aê êtôm en taê ênam. Aê tec gamoa.”²⁷ Go kiñ kêsôm biñ teñ gêdên dabunwaga Sadok gêwiñ gebe “Ôlic acgom, ômu ôna malac tobiñmalôgeñ, amagêc Abiatar awiñ nêñ latômiagêc, nêñ latôm Ahimas agêc Abiatar latu Jonatan.”²⁸ Ôlic acgom, aê oc jansaê aña buselen, tañ gêc gamên sawa nañ, e jatap ñawae teñ

sa anja amacnêm.”²⁹ Amboac tonan Sadok agêc Abiatar sêbalañ Anôtônê poac ñakatapa sêmu sêja Jerusalem ma gacgenj sêmoa tonan.

³⁰ Mago Dawid jakêpi lôc Katêkwi totañiboagenj. Enj kêsêlênj ña atapa ñaômagenj to gêsañ lanjônô auc. Ma lau samob, tanj sêwiñ enj nanj, sêsañ lanjônjanô auc ma sêsêlênj sêpi sêja totañiboagenj amboac tonanjenj. ³¹ Ma ñawae gêdênj Dawid gebe “Ahitopel gêwiñ lau sêli taun saña gêmôa gêwiñ Absalom.” Go Dawid gêmôêc gebe “O Apômtau, aê jatenj aôm, ônam Ahitopelnê biñ ôkwi êtu biñ meloc.”

³² Gêdênj tanj Dawid gêo lasê gamênj, tanj sêjam sakinj Anôtô sêmoa anja lôc ñatêpôê nanj, nê ñac Ark Husai gêdac enj. Enj kêkac nê ñakwê gêngic ma nom gi enj môkêapac. ³³ Ma Dawid kêsôm gêdênj enj gebe “Aôm embe ôwiñ aê oc ônam aê sa êtôm atom. ³⁴ Mago aôm embe ôna malac ma ôsôm êndênj Absalom gebe ‘O kiñ, aê gabe jatu nêm sakinjwaga amboac gêmunjenj katu tamamnê.’ Embe ôngôm amboac tonan, go ônam aê sa ma onsenj Ahitopelnê biñ su. ³⁵ Dabuñwaga Sadok agêc Abiatar sêmoa sêwiñ aôm. Amboac tonan biñ samob, tanj ôñô anja kiñnê andu nanj, ôndônj êndênj dabuñwaga Sadok agêc Abiatar. ³⁶ Êsêagêcnênj latuñjagêc Sadok latu Ahimas agêc Abiatar latu Jonatan sêmoa sêwiñ êsêagêc ma aôm ôsakinj êsêagêc tobiñ samob, tanj aôm ôñô nanj, dêndênj aê sêmênj.”

³⁷ Tec gêdênj têm, tanj Absalom jakêsô Jerusalem nanj, Dawidnê ñac Husai jagêo lasê amboac tonanjenj.

16

Dawid agêc Siba

¹ Gêdênj tanj Dawid jakêlêlêc lôctêpôê ñagec su nanj, Mepibosetnê sakinjwaga Siba kêpuc enj tòn-tôn todonki luagêc ma waba. Polom 200 ma wain kwalim 100 ma kañanô 100 ma bôc ñaôlic towain tenj gêsac donki ñaô. ² Ma kiñ kêtú kênac Siba gebe “Gên tonan ñam amboac ondoc.” Go Siba gêjô enj awa gebe “Donki sênám kiñnê gôlôac sa gebe sêngônj ñaô. Ma lau wakuc sêninj polom to kañanô ma êsêac, tanj tekwenj gêbac anja gamênj sawa nanj, sênôm wain.” ³ Go kiñ kêtú kênac gebe “Ma nêm ñataunê latu gêmôa ondoc.” Tec Siba gêjô kiñ awa gebe “Enj gêngônj Jerusalem gebe enj kêsôm gebe ‘Ocsalô tonec gôlôac Israel oc sêkênj tamocnê gamênj kiñña êmu êndênj aê.’ ” ⁴ Tec kiñ kêsôm gêdênj Siba gebe “Amboac tonan gên samob, tanj kêtú Mepibosetnê nanj, êtu aômnêm.” Ma Siba kêsôm gebe “Ñoc ñatau kiñ, aê jasô aôm ñalabu, matamanô êlic aê ñajammañ.”

Dawid agêc Simei

⁵ Gêdênj tanj kiñ Dawid mêngêo lasê malac Bahurim nanj, ñac tenj anja Saulnê gôlôac, Gera latu Simei kêsá anja tonan gêmênj gebe êpuc enj tòn-tôn. Enj kêsêlênj tonê ñalêlôm secgenj gêmôa ma kêpuc boa Dawid gêmôa intêna. ⁶ Dawidnê lau samob to sinjêlêc sêgi enj auc, mago Simei kêtuc Dawid to nê sakinjwaga ña poc. ⁷ Ma Simei kêpuc boa enj ma gêmôêc gebe “Ônaña, ônaña, dec kêsap aôm lêmam tôn, aôm ñac alôb-alôb. ⁸ Aôm kôjanjo Saulnê gôlinj kiñña su ma kôkêc Saulnê gôlôac nênj dec taêsam sinj. Tec Apômtau kêkênj ñagêjô kêpi aôm ma kêkênj nêm gamênj kiñña kêsêp latôm Absalom lêma. Kec, ñagêjô kêtap aôm, tanj lêmam sinjdec nanj sa sugac.” ⁹ Go Seruia latu Abisai kêsôm gêdênj kiñ gebe “Kêam ñamatê tonan oc êpuc boa êoc ñatau kiñ êtu agenña. Ôsôm ma najandim enj gêsutêkwa êngic.” ¹⁰ Mago kiñ gêjô enj awa gebe “Seruia latui amac, aêacnênj asagenj ñagêdô gêdênj taun. Enj embe êpuc boa aê gebe Apômtau kêsôm gêdênj enj gebe ‘Ôpuc boa Dawid,’ go asa êtôm gebe êsôm gebe ‘Gôgôm tonan kêtú asagenña.’ ” ¹¹ Ma Dawid kêsôm gêdênj Abisai to nê sakinjwaga samob gebe “Alicgac me, aê tauc latuc kêkic ñoc biñ ma ñac Benjaminña tonan oc êngôm atom me. Andec enj êpuc boa aêmanj gebe Apômtau kêtatu enj. ¹² Oc moae Apômtau êlic aênoc gênwapac ma êkênj moasinj êjô biñ kêpuc boa ocsalô tonecña su.” ¹³ Amboac tonan Dawid to nê lau sêsêlênj sêmoa intêna ma Simei kêsêlênj gêwiñ gêmôa

lôcdênañ, tañ kêkanônñ kiñ nañ, ma kêpuc boa eñ to kêtuc eñ ña poc ma kêpalip kekop kêpi gêgôm geden tòngeñ gêja. ¹⁴ Ma kiñ tau to lau samob, tañ sêwiñ eñ nañ, sêo lasê Jordan totekweñ gêbacgeñ ma anğa tonañ eñ kêlêwanñ tau.

Absalom gêmoo Jerusalem

¹⁵ Absalom to lau Israelnêñ ñacwaga samob sêo lasê Jerusalem ma Ahitopel gêmoo gêwiñ eñ. ¹⁶ Ma gêdêñ tañ Dawidnê ñac Ark Husai jagêo lasê gêdêñ Absalom nañ, eñ awa gêoc Absalom gebe “Kiñ êmoa tengeñ, kiñ êmoa tengeñ.” ¹⁷ Ma Absalom kêsôm gêdêñ Husai gebe “Aôm têtac gêwiñ nêñ ñac amboac tonañ me. Kêtu asageñña aôm gôwiñ nêñ ñac gôja atom.” ¹⁸ Ma Husai kêsôm gêdêñ Absalom gebe “Masi, aê jatu ñac, tañ Apômtau to lau tonec ma ñacwaga Israel peben sêjaliñ eñ sa nañ, nê gêñ ma aê jamoa jawiñ eñgeñ. ¹⁹ Ma teñ êwiñ, aê janam sakiñ asa. Oc janam sakiñ ñoc ñatau latu atom me. Janam sakiñ aôm êtôm gajam sakiñ tamam.”

²⁰ Go Absalom kêsôm gêdêñ Ahitopel gebe “Ôwa sa acgom, galoc aêac dangôm asageñ.” ²¹ Ahitopel gêjô Absalom awa gebe “Aôm ôsô ôndêñ tamamnê awênê anaio, tañ gêwi êsêac siñ gebe sejop andu tau nañ ôna. Go Israel samucgeñ sêñô ñawae gebe kôkêñ taôm kôtu tamamnê ñacjo, go samob, tañ sêsap aôm tònñ nañ, tekweñ saki êsa.” ²² Amboac tonañ êsêac sê becobo teñ kêtù Absalomña kêkô andu ñasalôm tapa-tapa ñaô. Ma Absalom kêsô gêdêñ tamanê awênê anaio ma Israel samob sêlic. ²³ Gêdêñ ñasawa tonañ Ahitopel embe êwa biñ teñ sa, nañ tetoc biñ tau sa ma sêlic amboac anğa Anôtô taunê. Dawid agêc Absalom lulugeñ tetoc Ahitopel nê biñ sa kêtôm tonañ.

17

Husai gesen Ahitopelnê biñ

¹ Go Ahitopel kêsôm gêdêñ Absalom gebe “Tajaliñ lau 12,000 sa ma aê jandi ma jandaguc Dawid êndêñ êmbac tonec. ² Aê oc jandac eñ êndêñ tañ eñ têtac êmbac ma têtac ñatutuc ma jatakê eñ to lau samob, tañ sêwiñ eñ nañ sêc sêna. Aê oc janac kiñ taugen ³ ma jakôc lau samob sêmu dêdêñ aôm sêmên amboac awê teñ gêmu gêdêñ nê akweñ gêmên. Aôm gobe ônac ñac tagengeñ ma lau samob sêmoa tobiñmalôgeñ.” ⁴ Ma biñ tau kêmoasiñ Absalom to Israel nêñ lauñanô samob.

⁵ Go Absalom kêsôm gebe “Amôêc ñac Ark Husai amboac tonanğen ma tanjô biñ, tañ eñ taê gêjam nañ.” ⁶ Ma gêdêñ tañ Husai mêngeô lasê gêdêñ Absalom nañ, Absalom kêsôm gêdêñ eñ gebe “Ahitopel kêsôm amboac tonañ. Aêac dangôm êtôm eñ kêsôm me masi. Embe masi, go ôwa biñ tau sa.” ⁷ Go Husai kêsôm gêdêñ Absalom gebe “Biñ tañ Ahitopel kêsôm gêdêñ aôm gebe dangômña nañ, ñajam atom.” ⁸ Ma Husai kêsôm gêwiñ gebe “Aôm kôjala gebe tamam to ñacwaga, tañ sêwiñ eñ nañ, lau ñactêkwa ma êsêac têtac ñandanğ sec amboac bôclai têna teñ, tañ gêmoo salen ma sêjanğo ñalatu su anğa ênê nañ. Ma biñ teñ Aôm tamam eñ siñsêlêc lanğwa ma kêjala siñ ñagôlin. Eñ oc êkêñ nê lau sêlêwanñ taunğ êndêñ êmbêc atom. ⁹ Taêm ênam, Dawid galocgeñ oc kêsiñ tau ôkwi anğa pocgêsun me gamên teñ. Ma embe siñ êsa ma sênac nêñ lau ñagêdô êndu, go lau tañ sêñô ñawae nañ, oc sêsôm gebe ‘Lau taêsam tañ têtadaguc Absalom nañ sêjaña.’ ¹⁰ Go ñac têtac kêpa suna, tañ nê ñalêlôm amboac lewe nê nañ, oc êtu palê ma êtêc tau ñanôgeñ. Gebe Israel samucgeñ sêjala gebe aôm tamam eñ ñac siñsêlêc to êsêac, tañ sêwiñ eñ nañ, lau tonac laiğen. ¹¹ Mago biñ tañ aê taê gajam gebe dangôm nañ, tonec gebe Israel samucgeñ anğa Dan e êndêñ Berseba sêkac taunğ sa sêpi tagenğ dêndêñ aôm. Êsêac lau taêsam ñanô lasê amboac ganğac gwêcña ma aôm taômgeñ ôwê êsêac sênac siñ. ¹² Aêac embe tatap Dawid sa anğa nê ñasawa teñ, go aêac takôm eñ auc amboac maniñ kêsêlô kêsêp nom ma eñ tonê lau, tañ sêmoa sêwiñ eñ nañ, nêñ teñ oc êwê sa atom. ¹³ Eñ embe êtaiñ tau su naêlamu malac totunğôm teñ, go Israel samucgeñ sêkôc lêpoa sêna malac tonañ ma sê malac tau êsêp gaboanğ to sensenğ su ênaña e têtap ñapoc tagenğen sa êtiam atom.” ¹⁴ Ma Absalom to Israelnêñ ñacwaga samob sêsôm

gebe “Nac Ark Husai nê biñ njam këlêlêc Ahitopelnê su.” Apômtau gebe ensey Absalom su, tec kêkênj êsêac sêwi Ahitopelnê biñ njam siñ gêcña.

¹⁵ Go Husai gêjac miñ biñ, tañ Ahitopel kêsôm gêdênj Absalom to lau Israelnênj kasêga ma biñ, tañ enj tau kasôm gêdênj êsêac nañ, gedenj dabuñwagaagêc Sadok agêc Abiatar.

¹⁶ Ma kêsôm biñ tonec gêwiñ gebe “Asakiñ biñ njagaôgenj êna ma asôm endenj Dawid gebe êmoa buselenj gamênj sawaña êndênj êmbêc atom. Selom bu sêna ñamakenj gebe gêñwapac êtap kiñ to lau samob, tañ semoa sêwiñ enj nañ sa atom.”

¹⁷ Jonatan agêc Ahimas sêsaê sêmoa bumata Enrogel. Sakiñwagao tenj gêja ma kêsôm biñ gêdênj êsêagêc gebe êsêagêc nasêsôm ñawae êndênj kiñ Dawid. Êsêagêc taunj têtôm gebe sêsa malac tau sêna e lau sêlic êsêagêc nec atom. ¹⁸ Mago ñapalê tenj gêlic êsêagêc, tec jagêjac miñ gêdênj Absalom. Amboac tonan agêc sêwi gamênj tonan siñ njagaôgenj ma jasêo lasê ñac tenj anga malac Bahurim nê andu. Ênê sê buña tenj gêc nê malaclun, tec êsêagêc sêsêp sê tau ñalêlôm sêja. ¹⁹ Ma ñac tau nê awê jakêgadê sê awa auc ma keta mopolom ñanô gêsac gadê ñaô e gênj tenj gêc awê atom. ²⁰ Gêdênj tañ Absalom nê sakiñwaga jasêo lasê dêdênj awê tau anga andu tonan nañ, êsêac têtû kênac gebe “Ahimas agêc Jonatan semoa ondoc.” Awê tau gêjô êsêac awenj gebe “Êsêagêc selom bu sêja.” Ma êsêac sesom elêmê, mago têtap êsêagêc sa atom. Tec sêmu sêja Jerusalem kêtiam.

²¹ Sêc sêja su acgom, go êsêagêc sêpi anga sê sêmênj kêtiam ma sêja sêkênj ñawae gêdênj kiñ Dawid tau. Êsêagêc sêsôm gêdênj Dawid gebe “Ôndi ma sebenj olom bu ñamakenj ôna.” Go sêjac miñ biñ, tañ Ahitopel kêsôm kêtû enja nañ. ²² Tec Dawid to lau samob, tañ sêmoa sêwiñ enj nañ, dêdi selom bu Jordan su sêwi nêñ ñac tenj siñ gêmoo ñamakenj ônênja atom.

²³ Ahitopel gêlic gebe sêgôm ênê biñ samob ñanô kêsaa atom, tec kêmasan nê donki ma gêc gêja taunê malacmôkê. Enj kêmasan nê biñ to gênj samob gêbacnê ma jagêbic tau êndu ma sêsun enj anga tamanê sêo.

Dawid gêmoo malac Mahanaim

²⁴ Go Dawid jagêo lasê Mahanaim ma Absalom to lau Israel nêñ ñacwaga samob selom bu Jordan sêja. ²⁵ Absalom kêkênj Amasa kêtû siñwaganênj ñamata gêjô Joab su. Amasa tonan enj ñac Ismael Itra latu. Itra tau gêjam Nahas latuo Abigail. Enj Joab têna Seruia lasio. ²⁶ Absalom to lau Israel sê nêñ becoo sêmoa gamênj Gilead.

²⁷ Gêdênj tañ Dawid gêo lasê Mahanaim nañ, Nahas latu Sobi anga Amon nêñ malac Raba agêc Amiellatu Makir anga Lodebar ma ñac Gileadña Barsilai anga Rogelim, ²⁸ sêkôc mê to laclu ma ku to mopolom tokaiñ-tokaiñ ma polom sigob to gabab ma gêngaga ñagêdô.

²⁹ Êsêac sêkôc lêp to ñalêsi ma su gêjac anô sêmênj gebe Dawid to lau siñña, tañ sêmoa sêwiñ enj nañ sêninj. Êsêac sêsôm gebe “Lau sêmoa gamênj sawa e mo to bu gêjô êsêac ma tekwenj gêbac.”

18

Absalom gêmoo êndu

¹ Go Dawid gêjac nê lau, tañ sêmoa sêwiñ enj nañ, kêsi ma kêkênj êsêacnênj laumata siñña ñagêdô sêjam gôlinj lau 1,000 ma ñagêdô sêjam gôlinj lau 100. ² Go Dawid gêwa lau siñña kêkôc gêja tonj têlêac. Tonj ñamataña Joab gêjam gôlinj. Tonj tenj Seruia latu Joab lasi Abisai gêjam gôlinj. Ma tonj tenj ñac Gitña Itai gêjam gôlinj. Ma kiñ kêsôm gêdênj lau gebe “Aê tauc oc jawiñ amac amboac tonanjenj.” ³ Mago êsêac sêsôm gebe “Aôm ôwiñ aêac atom. Aêac embe aêc ñacjo su oc lau taênj ênam biñ taêsam atom. Embe aêacma ñamakenj sêmac êndu oc lau taênj ênam biñ taêsam atom amboac tonanjenj. Mago aôm tec kôlêlêc ma lau 10,000 su. Amboac tonan aôm embe ômoa malac ma ôpuc aêac tonj oc ñajam êlêlêc.” ⁴ Tec kiñ kêsôm gêdênj êsêac gebe “Gênj tañ amac alic ñajam nañ, aê gabe jasô ñalabu.” Amboac tonan kiñ kêkô kêsi malac ñasacgêdô ma siñwaga samob sêsêlênj sêsa sêja totonj-totonj. Tonj ñagêdô

nalau têtôm 100 ma tonj ñagêdô ñalau têtôm 1,000. ⁵ Ma kinj kêjatu Joab agêc Abisai ma Itai gebe “Anğôm ñac wakuc Absalom saic-saicgenj atom êtu aêña.” Ma lau samob sêñô jatu tonanj, tanj kinj kêkêñj gêdêñj êsêac laumata sinjña samob kêtú Absalomña nanj.

⁶ Amboac tonanj Dawidnê sinjwaga sêsa awê gebe nasêndac lau Israel. Ma sêjac sinj tau kêsa anja saleñj Epraimña. ⁷ Ma Dawid nê sinjwaga sêku Israel tulu anja tonanj. Sêjac sinj kapôênanô gêdêñj bêc tonanj. Lau 20,000 sêmac êndú. ⁸ Sinj tonanj gelom gêjam gamêñj tonanj auc ma gêdêñj bêc tonanj saleñj kêdañgônj lau taêsam kêlêlêc lau, tanj sinj gesenj nanj su.

⁹ Ma Absalom kêtap Dawidnê sakinjwaga sa. Absalom gêñgônj nê donki ñaô ma donki tau jagêboanj kêsô kamem kapôênj ñalaka ñalêlôm gêja. Ma Absalom nê môkêlauñj gêjac kêsô ñalaka ma enj gacgenj genj kalenj ma donki tau, tanj Absalom gêñgônj ñaô nanj, gêboanj su gêc gêja. ¹⁰ Ñac tenj gêlic gêñj tau ma kêsôm gêdêñj Joab gebe “Ôlic acgom, aê galic Absalom genj kalenj kamem ñalaka.” ¹¹ Joab kêsôm gêdêñj ñac, tanj kêsôm binj tau nanj gebe “Aôm gôlic enj me. Kêtu asagenjña gôjac enj kêsêp nom gêmêñj atom. Aê oc jakêñj silber 10 êndêñj aôm ma ômbinjak tenj êwiñj.” ¹² Mago ñac tau kêsôm gêdêñj Joab gebe “Aê embe jatap silber 1,000 sa êsêp aê lemoc, mago oc jakêñj lemoc êpi kinj latu atom. Gebe aêac anô kinj gêjac binjsu amagêc Abisai ma Itai gebe ‘Anğôm ñac wakuc Absalom saic-saicgenj atom êtu aêña.’” ¹³ Ma aê embe janğôm gêñj tenj kelecgenj êndêñj enj katu oc êsinj tau êndêñj kinj atom ma aôm taôm oc ônam aê kêsi atom.” ¹⁴ Joab kêsôm gebe” Aê gabe jajainj têm jawiñj aôm atom.” Go enj kêkôc kêm têlêac jagêgunj Absalom kêsô bôdagi gêdêñj tanj enj mata jaligenj genj kalenj kamem ñalaka nanj. ¹⁵ Ma lau matak 10, tanj sêôc Joabnê laukasap nanj, sêgi Absalom auc ma sêjac enj êndú.

¹⁶ Go Joab gêjac dauc kêtanj ma lau sinjña, tanj sêjanda Israel nanj, sêwi sinj ma sêmu sêmêñj gebe Joab kêkô êsêac auc. ¹⁷ Ma êsêac sêkôc Absalomnê ñawêlêlanj ma sêbaliñj kêsêp sê kapôênj tenj anja saleñj ma sêboa poc tonj kapôênj tenj sa kêkô sê tau ñaô. Ma lau Israel samob sêc sêja nêñj andu gêdêñj-gêdêñgenj.

¹⁸ Gêdêñj tanj Absalom gêmoa mata jali nanj, enj kêkôc alê poc tenj jagêjac sa kêtú enj taunja kêkô kinj nê gaboanj gebe enj kêsôm gebe “Aê latuc masi gebe lau taênj ênam aê.” Enj gê taunê ñaê kêpi alê poc tonanj ma sêsam gêñj tau gebe Absalomnê ñabelo e gêdêñj ocsalô tonec.

Sêsôm Absalom gêmác êndú ñawae gêdêñj Dawid

¹⁹ Go Sadok latu Ahimas kêsôm gêdêñj Joab gebe “Ôkêñj aê jalêti najakêñj ñawae êndêñj kinj tau gebe Apômtau gêjam enj kêsi anja nê ñacjo nêñj ñaclai.” ²⁰ Ma Joab kêsôm gêdêñj enj gebe “Aôm ôkôc ñawae ôna êndêñj ocsalô tonec atom. Moae oc ôkôc ñawae ôna êndêñj bêc tenj, mago galoc aôm ôna atom gebe kinj latu gêmác êndú.” ²¹ Go Joab kêsôm gêdêñj nê sakinjwaga ñac Kusña gebe “Ôna ôkêñj ñawae êndêñj kinj êtu gêñj, tanj gôlic nanjña.” Ñac Kusña gewec gêdêñj Joab ma kêlêti gêja. ²² Go Sadok latu Ahimas kêsôm gêdêñj Joab kêtiam gebe “Gêñwapac tenj embe êtap aê sa, go êtap saman. Mago ôkêñj aê jalêti jandañguc ñac Kusña jana.” Ma Joab gêjô enj awa gebe” Ñoc latucenec, ôlêti êtu asagenjña. Aôm oc ôtap ñagêjô ñajam tenj sa êtu ôkêñj ñawaenja atom.” ²³ Enj kêsôm kêtiam gebe “Gêñwapac tenj embe êtap aê sa, go etap sa, mago gabe jalêti jana.” Tec Joab kêsôm gêdêñj enj gebe “Ôlêtimañj.” Go Ahimas kêlêti kêdaguc intêna gaboanjña jagêôc lêlêc ñac Kusña su.

²⁴ Dawid jagêñgônj tunjbôm ñasacgêdô. Ma dibwaga tau kêpi tunjbôm jakêkô sacgêdô ñasalôm ñaô. Enj gêôc mataanô sa e gêlic ñac tenj taugenj kêlêti gêmêñj. ²⁵ Ma gêmôêc to kêsôm ñawae gêdêñj kinj. Ma kinj kêsôm gebe “Embe enj taugenj oc moae kêkôc ñawae ñajam gêmêñj.” Ñacjaenj tau kêlêti mênjkêdabinj. ²⁶ Go dibwaga gêlic ñac tenj kêlêti gêmêñj kêtiam. Tec enj gêmôêc binj gêdêñj gejobwaga sacgêdôña gebe “Ôlic acgom, ñac tenj taugenj kêlêti gêmêñj kêtiam.” Kinj kêsôm gebe “Enj kêkôc ñawae ñajam tenj amboac tonanjenj.” ²⁷ Ma dibwaga kêsôm gebe “Aê galic ñac, tê kêlêti kêtú ñamata nê, amboac Sadok latu Ahimas.” Ma kinj kêsôm gebe “Enj ñac ñajam ma oc kêkôc ñawae ñajam.”

²⁸ Go Ahimas gêmôêc gêdênj kinj gebe “Gên samob njajamgenj.” Go enj gewec gêdênj kinj lanjônô gêdênj nom ma kêsôm gebe “Awenj êêc Apômtau, aôm nê Anôtô, tanj kêkênj lau, tê sêêc lemenj sa gêdênj njoc njatau kinj nê, sêsô aôm njalabu nanj.” ²⁹ Ma kinj kêtû kênac gebe “Njac wakuc Absalom gêmôa njajam me masi.” Ahimas gêjô enj awa gebe “Gêdênj tanj nê laumata Joab kêsakinj nê sakinjwaga aê nanj, aê galic lau taêsam sêjac seso tauj, mago gajam kauc njam.” ³⁰ Ma kinj kêsôm gebe “Mênjôkô tonec.” Amboac tonanj enj kêkac tau ôkwi ma kêkô njanjênj.

³¹ Go njac Kusnja mênjgêô lasê ma kêsôm gebe “Njawae njajam kêtû njoc njatau kinjja. Ocsalô tonec Apômtau kakênj lau, tanj sêli tauj sa gêdênj aôm nanj, sêsô aôm njalabu.” ³² Kinj tau kêsôm gêdênj njac Kusnja gebe “Njac wakuc Absalom gêmôa njajam me masi.” Ma njac Kusnja gêjô enj awa gebe “O njoc njatau kinj, aê gabe nê njacjo samob to lau samob, tanj sêli tauj sa gêdênj aôm nanj, oc tatôm njac wakuc tonanjgenj.” ³³ Kinj tau atê gêmô enj ma kêpi balêm, tanj gêc malac njasacgêdô njô nanj, gêja ma kêtanj gebe “O njoc latuc Absalom, latucenec Absalom. Jamac jajô aômmanj. O njoc latuc Absalom, njoc gênenec.”

19

Joab kêsôm Dawid

¹ Go sêkênj njawae gêdênj Joab gebe “Ôlic acgom, kinj kêtanj tanjiboa kêtû Absalomnja.” ² Amboac tonanj gêdênj bêc tonanj binj sêku njacjo tulujja tau gêjam tau ôkwi kêtû tanjiboa gêdênj lau samob gebe lau sênjô njawae gebe kinj kêtanj tanjiboa kêtû latujja. ³ Gêdênj bêc tonanj lau sinjja sêsa malac sêmênj kelecgenj sêgôm amboac lau, tanj majenj kêtû têtainj tauj su anja sinjja nanj. ⁴ Kinj gêsanj lanjônô auc ma kêtanj toawa-toawa gebe “O latuc Absalom, o Absalom latucenec, o gênenec.”

⁵ Go Joab kêsô andu gêdênj kinj gêja ma kêsôm gebe “Ocsalô tonec aôm gôgôm nê sakinjwaga samob, tanj sêjam aôm to nê latômio to njac ma nê lau to anenjio kêsi amoa matem jali nanj, majenj kêsa. ⁶ Aôm têtac gêwinj êsêac, tanj têtac sec gêdênj aôm nanj, ma têtac gedec êsêac, tanj têtac gêwinj aôm nanj. Ocsalô tonec aôm gôwa taôm sa gebe gôlic lau sinjêlêc to nê sakinjwaga samob amboac gênj njôma. Galoc aê kajala gebe Absalom embe êmoa mata jali ma aêac samob amac êndu, go ôlic njajam. ⁷ Amboac tonanj galoc ôndi sa naôsôm binj njajam tenj êndênj nê sakinjwaga. Embe masi, go aê jatôc lemoc jakô Apômtau lanjônê gebe êndênj êmbêc tonec njac tenj oc êmoa êwinj aôm atomanô. Binj tonanj oc êtu binj sec êlêlêc binj samob, tanj kêtap aôm sa gêdênj aôm njapalêgenj e mênjgêdênj galoc nanj su.” ⁸ Go kinj gêdi sa jagênjgôn malac njasacgêdô. Ma njawae gêdênj lau samob gebe “Alic acgom, kinj gênjgôn malac njasacgêdô” ma lau samob sêsa dêdênj enj.

Dawid gêmu gêja Jerusalem

Gêdênj njasawa tonanj Israelnênj lau samob sêc dêdênj taujnênj andu gêdênj-gêdênjenj sêja. ⁹ Ma lau samob sêêc gêdô tauj gêdênj-gêdênjenj kêtôm Israelnênj gôlôacmôkêgenj ma sêsôm gebe “Kinj gêjam aêac kêsi anja aêacnênj njacjo lemenj ma gêjam aêac sa anja lau Pilisti lemenj. Ma galoc enj gêwi gamênj sinj ma gêc gêja kêtû Absalomnja. ¹⁰ Ma Absalom, tanj aêac taenj oso enj nanj, sinj gesenj enj su. Ma amboac ondoc amac ajam taôm tônj ma asôm binj tenj gebe akôc kinj tau êmu êmênjja atom.”

¹¹ Kinj Dawid gênjô lau Israel sêmasanj binj kêtû enjja njawae, tec kêsakinj binj gêdênj dabunjwagaagêc Sadok agêc Abiatar gebe “Asôm êndênj lau Juda nê laumata gebe ‘Amboac ondoc, tec amac amasanj binj kêtû akôc kinj êmu êwac nê andujja kêtû njam nec. ¹² Aênjoc lasitêwai amac, njoc njatêkwa to njoc njamêsôm amac. Amboac ondoc tec abe akôc kinj êmu êwac êtu njamugenj nec.’ ¹³ Ma asôm êndênj Amasa gebe ‘Njoc njatêkwa to njoc njamêsôm aôm atom me. Aê embe jakênj aôm ôtu njoc sinjwaga nê laumata ôjô Joab su atom oc Anôtô ensenj aê su jananja.’” ¹⁴ Ma enj gêjam lau Juda samob nê njalêlôm ôkwi e têtac tagenj ma sêsakinj binj gêdênj kinj gebe “Aôm to nê sakinjwaga samob amu amênj.”

15 Amboac tonan kin tau gëmu gëmên bu Jordan ma lau Juda sêpuc kin tòn-tòn sêmên Gilgal sebe sêkôc kin tau elom bu Jordan namaken êmên.

16 Ma nac Benjaminja Gera latu Simei anja Bahurim kêsêp nagaôgen gëmên gëwiñ lau Juda gebe êpuc kin Dawid tòn-tòn amboac tonanjen. 17 Ma lau Benjaminja 1,000 sêwiñ en. Ma Saulnê gôlôacnên sakinwaga Siba to latui 15 ma nê sakinwaga 20 sêlêti sêsêp jasêo lasê bu Jordan sêmuñ kin. 18 Ma êsêac selom buselen tau sebe sêkôc kin nê gôlôac sêmên namaken ma sebe sêngôm gên, tan kin êlic êmoasiñ en nan. Ma gédên tan kin gebe elom bu Jordan tau nan, Gera latu Simei gëu tau gec en lanônêmja 19 ma kêsôm gédên en gebe “O ñoc natau, taêm ênam bin, tan nêm sakinwaga aê gagôm keso gédên bêc, tan gôwi Jerusalem sin nan, ma ôlic aê sec atom. O kin, ôê bin tau tòn ênêc nêm ñalêlôm atom. 20 Nêm sakinwaga aê kajala gebe gagôm keso. Mago galoc ôlic acgom, aê tec kasêp gamên katu Josepnê gôlôac nên nac namatanja gebe japuc ñoc natau kin aôm tòn-tòn.” 21 Go Seruia latu Abisai gêoc awa sa ma kêsôm gebe “Simei êmac êndu êtu kêpuc boa nac, tan Apômtau gen oso en nanja atom me.” 22 Mago Dawid kêsôm gebe “Seruia latui amac, aêacnên asagen ñagêdô gédên taun, tec ocsalô tonec amac alêtôm aê. Nac ten oc êmac êndu anja Israel ocsalô tonec me. Aê kajala gebe katu kin Israelja gédên ocsalô tonec.” 23 Ma kin kêtôc lêma ma kêsôm gédên Simei gebe “Aôm oc ômac êndu atom.”

24 Ma Saul dêbu Mepiboset kêsêp gëmên gebe êndac kin tau. En kêkwasiñ akaiñ to kêkapiñ nê êm ma kêkwasiñ nê ñakwê atomanô gédên tan kin gëwi gamên sin nan, e gëmu gëmên toôli samucgen kêtiam. 25 Gédên tan Mepiboset anja Jerusalem mêngêo lasê gebe êndac kin nan, kin tau kêsôm gédên en gebe “Mepiboset, kêtû asagenja aôm gôwiñ aê gôja atom.” 26 En gêjô en awa gebe” O ñoc natau ma ñoc kin, aê nac puliñ. Aê kasôm gédên ñoc sakinwaga gebe êmansan donki ten êtu aêña gebe janğôn ñaô ma jawiñ kin jana. Mago ñoc sakinwaga kêsau aê. 27 En kêgôlin bin kêpi nêm sakinwaga aê gédên ñoc natau kin. Mago ñoc natau kin kêtôm Anôtônê anela. Amboac tonan ôngôm gên, tan aôm gôlic ñajam nan. 28 Gebe ñoc natau kin gêlic tamocnê gôlôac samucgen amboac lau gêbac jagédên, mago aôm kôkên nêm sakinwaga aê ganğôn êsêac, tan sen gên anja nêm tebo nan ñalêlôm. Aênoc bin ñajam ondoc gêc gebe jaten êndên kin.” 29 Ma kin kêsôm gédên en gebe “Ôsôm bin taêsam êwiñ êtu asagenja. Aê kasôm bin kêtû tòn gebe Amagêc Siba awa nomlênsêm êkôc.” 30 Ma Mepiboset kêsôm gédên kin gebe “Ñoc natau kin gëmu gëmên toôli samucgen, tec Siba êkôc gên tauman.”

31 Nac Gileadja Basilai kêsêp anja Rogelim gëmên ma kêsêlên gawiñ kin e jasêo lasê bu Jordan gebe êkên en elom êna namaken. 32 Basilai kêtû ñamalacanô su, ênê jala kêtû 80. En gêjam kin tau sa ña gen taniñja gédên ñasawa, tan en gêmoa Mahanaim gebe en nac tolêlôm ñanô ten. 33 Ma kin kêsôm geden Basilai gebe “Ômôên ôngôn Jerusalem ôwiñ aê ma aê jamoasiñ aôm anja tônê.” 34 Mago Basilai kêsôm geden kin gebe “Aênoc jala jamoa matoc jaliña tendocgen gêc, tec jawiñ kin japi Jerusalem jana. 35 Ocsalô tonec aênoc jala kêtû 80. Aê katôm gebe jansaê ñajam to sec me. Aê katôm gebe jansaê gên, tan janiñ me janôm nan me. Aê katôm gebe janô lau awen sênam wêña me. Êtu asagenja nêm sakinwaga wacêtu gênwapac ten êndên ñoc natau kin êwiñ. 36 Nêm sakinwaga gebe êsêlên êwiñ kin dambêgen e êndên Jordan namaken. Kin êmoasiñ aê amboac tonan êtu asagenja. 37 Aê jaten aôm gebe ôkên nêm sakinwaga êmu êna gebe jamac êndu anja taucñoc malacmôkê ma anja tamoc agêc tinoc nên sêo ñagala. Nêm sakinwaga Kimham tec gêmoa. Ôkên en êsêlên êwiñ ñoc natau kin tau ma ôngôm gên, tan gôlic ñajamgen nan, êndên en.” 38 Ma kin gêjô en awa gebe “Kimham êwiñ aê êna ma aê oc janğôm gên, tan aôm ôlic ñajam nan, êndên en ma janğôm gên samob, tan aôm oten nan, amboac tonanjen.” 39 Go lau samob selom bu Jordan ma kin gelom amboac tonanjen. Ma kin kêlêsoñ Basilai alianô ma gêjam mec en ma Basilai gëmu gêja taunê malac. 40 Kin tau gêja Gilgal ma Kimham gëwiñ en. Ma lau Juda samob to lau Israel namaken amboac tonanjen sejon kin sêmoa intêna.

⁴¹ Go lau Israel samob dèdên kin sêja ma sêsôm gèdên en gebe “O kin, kètu asagenja aèacnên lasitèwai Judaña sêjam genjen aôm ma sèkôc aôm to nêm gôlôac ma nêm lau samob amên Jordan namaken tonecña.” ⁴² Lau Judaña sêjô lau Israel awen gebe “Kin kètu aèacma nagèdô ten. Kètu asagenja amac tèm tac nandan kètu bin tonanja. Aèac aen kin nê gên ten me. Me en kèkên gên ten naômagen gèdên aèac me.” ⁴³ Ma lau Israel sêjô lau Juda nê bin gebe “Aèac awê kain kin Dawid alêlêc amac su gebe aèac lau Israel ma gôlôacmôkê 10. Kètu asagenja amac alic aèac sec. Aèac asôm bin gebe akôc aèacnên kin amu amênja kètu namata atom me.” Mago lau Juda awen najanja kèlêlêc lau Israel nê su.

20:1–21:22 Dawid kètap gèjwapac tokain-tokain sa. Lau Israel nagèdô sèli taun sa, nê wakuc sèlênsôn taun, tóbôm kèsa ma nê najo sêjac sin gèdên en. Mago gèjwapac samob tonan naj kèku Dawid tulu atom.

22

Dawidnê wê danjenja

¹ Dawid gèga wê tonec gèdên Apômtau, gèdên bêc, tañ Apômtau gèjam en sa anja nê najo samob lemen to anja Saul lêma nan. ² En kèsôm gebe

“Apômtau kètu noc lamuanô to noc tuntêna ma noc gèjam-sawaga.

³ Aênoc Anôtô kètu noc lôm, tañ gaê lamu nan. En kètu noc lautuc ma noc moasin nabulakôp. En kètu noc lêmôp to noc lômlabu ma noc kèsiwaga, tañ gèjam aè sa anja gên saic-saic nan.

⁴ Aè aoc gèjac Apômtau, tañ talanem en nan, ma en gèjam aè kèsi anja noc najonên.

⁵ “Gebe gêmacanô nadembom gênôm aè auc to gên gebe enen aèja nasamac kètakê aè.

⁶ Lamboam nalêpoa gèsô aè tôn gêmacanô gèwa lakô aè.

⁷ Gamo e katuc un tagen ma aoc gèjac Apômtau ma gamôec gèdên noc Anôtô gebe ênam aè sa. En gèngôn nê gamên dabun ma gèngô noc môec ma gè taña aênoc tanjboa, tañ katan gèdên en nan.

⁸ “Go nom wiwic to kôtên-kôtênjen, undambê nataon kêtênêp e kôjô-kôjôjen gebe en tètac nandan kèsa nanô.

⁹ Jadaun kèsa en lususun to ja nawaô kèsa en awasun ma nalana namôsi kèpêlan anja ênê kèsa gèja-gèja.

¹⁰ En kèwê undambê sèlilib kèsêp gêmên. Tao namajan gèc en akain nalabu.

¹¹ En gèlôb gèngôn kerub naô. En gèngôn mu namagê naô ma gèlôb wip tagen.

¹² En kèkên gèsunbôm kètu nê becobo.

Kom namajan to tao tokatap-tokatap kèkôm en auc.

¹³⁻¹⁴ Nalana namôsi kèpêlan kèsa anja nawasi, tañ gèmun en nan.

“Apômtau kèkên nê wapap gèjac anja undambê. Ma Lôlôc Natau kèkên nê awa kèsa.

¹⁵ En kèpê nê sôb ma kèpalip nê najo êlin-êlin.

Ôsic kètakê êsêac sêc gôlin-gôlinjen.

16 Gwêc ñagêdimbob gêoc tau sa kêtû awê
ma nom ñataonj kêwaka tau sa.
Gebe Apômtau gêjam wamban
ma ñawajaô kêsa enj lususunj.

17 “Enj kêmêtôc lêma anja lôlôc mênkêkam aê tôñ
ma gê aê sa anja ñasamac kapôênj ñalêlôm.

18 Enj kêjanjo aê su anja ñoc ñacjo ñaclai nê
to anja ñoc gobi, tanj nêñ ñaclai kêkôm aê auc nanj nêñ.

19 Êsêac sebo sêsa dêdênj aê gêdênj ñoc bêc ñawapacña,
mago Apômtau kêpuc aê tôñ.

20 Enj kêkam aê sa jakakô gamênj kwalam.

Enj kêsaic aê sa kasa gaja gebe enj têtac gêwinj aêgac.

21 “Apômtau kêmoasinj aê kêtôm lanjôcnêm sawanja.
Enj gêjam aê sa kêtôm lemoc selecña.

22 Gebe aê kasa Apômtaunê lêñ ñapep
ma kakac tauc su anja ñoc Anôtônê ñaucñagenj atom.

23 Ênê binjgêdênj samob kêkô aê lanjôcnêm
ma gajam dêmôêc ênê binjsu atom.

24 Aê kasa ñoc lêñ ñapep e enj gêlic aê ñajam.

Ma gajob tauc ñapep gêdênj gênj sec.

25 Amboac tonanj Apômtau kêmoasinj aê kêtû gamoa ñanjênja,
kêtû ñoc ñalêlôm selec gamoa enj lanjônêmña.

26 “Aôm gôwa taôm sa gêdênj ñac ñajam gebe aôm ñac gabêjam,
gêdênj ñac lanjônêm sawanja gebe aôm taôm ñac lanjônêm sawa.

27 Aôm gôwa taôm sa gadênj ñac mansanj gebe aôm taôm mansanj
mago gêdênj keso-keso, tec kôtôc taôm amboac kainj tenj.

28 Aôm gôjam lau, tanj sêkônij taunjan sa
ma kôkônij lau, tanj tetoc taunjan sa nanj.

29 Binjanô, o Apômtau, aôm kôtu ñoc ja.

Ñoc Anôtô kêpô ñoc ñakesec ñawê kêsa.

30 Binjanô, aôm embe ôwinj aê oc janac lausinj popoc
ma ñoc Anôtô embe êwinj aê oc jamboanj janjêli nêñ tunjbôm.

31 Anôtô tonanj tec gêjam gôlinj gênj samob tomalagenj.

Binj tanj Apômtau gêjac mata nanj, kêtû anô.

Enj kêtû lau samob, tanj sê lamu enj nanj, nêñ lautuc.

32 “Apômtau taugenj enj Anôtô.

Ma aêacnêñ Anôtô taugenj enj lamu ñanô.

33 Anôtô tau tonanj kêtû ñoc lamu ñajanja tau
to kêmasanj ñoc intêna gebe jasa toôlic samucgenj.

34 Enj gêgôm ñoc ockainj kêtôm mojawawa nê.

Enj ketoc aê kakô lôc ñamoatêc ñaô toôlic samucgenj.

35 Enj kêdônj lemoc sinja

tec lemoc jakêkam talam ñamadi.

36 Aôm kôkênj lautuc ênam aê kêsinja.

Aômnêm moasinj ketoc aê sa.

37 Aôm kômasanj intêna ñasawa kapôênj gebe jasa

ma japô ocgêsu ôkwi atom.

³⁸ Aê kajanda ñoc ñacjo e gasen êsêac su ma kakac tauc ôkwi atom e êsêac sêjaña.

³⁹ Aê gajac êsêac piñpañ ma sebe sêndi e sêgôm jageo. Ac sêc ockaiñ ñalabu.

⁴⁰ Aôm kôjandiñ aê ña ñaclai gebe janac siñ ñanô. Aôm kôkôniñ ñoc ñacjo sêmoa aê ñalabu.

⁴¹ Aôm kôpuc ñoc ñacjo sa tec sêc aê e gasen êsêac samob, tañ têtac sec gêdêñ aê nañ su.

⁴² Êsêac sesom nêñ gêjam sa teñ, mago teñ gajam sa atom.

Êsêac sêmôêc gêdêñ Apômtau, mago eñ gêjô êsêac awenñ atom.

⁴³ Aê kalêsa êsêac e têtôm nom ñakekop.

Aê kaka êsêac tônia kêtôm kaka lêsap aña intêna.

⁴⁴ “Aôm gôjam aê sa aña siñ tomôkê-tomôkê e kôkên aê katu lausamucnêñ gôliñwaga. Lau tañ kajala êsêac atom nañ, sêjam sakiñ aê.

⁴⁵ Lau jaba sewec dêdêñ aê.

Aê embe jakac aocsuñ sa jamoa ma oc tañen wamu êndêñ aê.

⁴⁶ Lau jaba latuñ katunñ gêjaña ma sêsuñ taunñ têtênêp-têtênêpgeñ sêsa aña nêñ tunbôm sêmên.

⁴⁷ “Apômtau gêmoa mata jali. Aê aoc êoc ñoc lamu.

Aê jatoc ñoc ñacmoasiñ Anôtô sa.

⁴⁸ Anôtô tau tec kêpuc aê tônia e kakac ñoc kamocgôc.

Eñ kêkôniñ malac-malac tônia sêsô aê ñalabu.

⁴⁹ Ma eñ gêjam aê kêsi gêdêñ ñoc ñacjo. Aôm kotoc aê sa kêlêlêc ñoc soño-soño, ma gôjam aê sa aña lau ñaclai nêñ.

⁵⁰ “O Apômtau, kêtú tonañña aê gabe jalambiñ aôm jamoa lausamuc ñalêlôm ma janam wê lanemña êpi nêm ñaê.

⁵¹ Aôm tonañ kotoc nêm kiñ sa ñanô ma kôtôc nêm têtac gêwiñ teñgeñña gêdêñ ñac, tañ señ oso eñ nañ, gêdêñ Dawid to nê wakuc gedeñ tôniañ.”

23

Dawidnê awamu

¹ Biñ tonec kêtú Dawidnê awamu

“Isai latu Dawid kêsôm biñ.

Ñac tañ tetoc eñ sa nañ, kêsôm biñ.

Jakobnê Anôtô nê ñac señ oso eñña.

Ñac gêga Israelnê wê ñajamwaga.

² “Apômtaunê Ñalau kêsôm biñ kêsa aê aoc, ma ênê biñ gêc aê imbeloc.

³ Israelnêñ Anôtô kêsôm biñ.

Israelnêñ lamu kêsôm biñ gêdêñ aê.

Ñac tañ kêtêc Anôtô

ma gêjam gôliñ ñamalac ñañêngeñ nañ,

⁴ kêpô êsêac kêtôm ñawê bêbêcgeñña,

kêtôm oc, tañ kêpi tonagêlôm masi nañ, ma gêgôm gêgwanñ, tañ kom gêjac nañ kêpuc.

⁵ Aênoc gôlôac sêmoa sêwiñ Anôtô

gebe enj kêmoatinj poac tenjenja tenj gêwinj aê ma kêmasanj gêj samob njapep ma ênêc tenjenj,

gebe enj oc êkêj aê gebe jamoa njajam

ma gêj tanj njoc njalêlôm têtac gêwinj nanj, enj êngôm esewec.

⁶ Mago lau, tanj sêmoa jaêc Anôtô nanj, têtôm gêj têkwa-têkwa,

tanj tambalinj sinj nanj, gebe tatôm gebe takôc nj lemenj atom.

⁷ Mago njac tanj gebe ejonj gêj tau sa nanj,

êkôc sinj to kê m njadambê ma ja êninj gêj tau êmbacnê samucgenj.”

23:8–24:25 Dawidnê sijsêlêc lanjwa towae nêj njê kêsêp njasêbu tonec. Dawid kêsa nê lau sa, mago Anôtô gêlic njajam atom, tec kêkêj gêmec sec kêtap lau Israel sa. Kêtu njamu Anôtô taê walô nê lau kêtiam ma kêkôc gêmec sec tau su.

Kiŋnêŋ Buku Ŋamataŋa

Kiŋnêŋ Buku Ŋamataŋa tonec gêjac têku lau Israel nêŋ kiŋ nêŋ miŋ, taŋ kêsêp Samuelnê buku luagêc naŋ. Buku tau gêwa tau kêkôc gêja ŋasêbu têlêac gebe

1. Môkêlatu 1-2 Salomo kêtû lau Israel to Juda nêŋ kiŋ gêjô Dawid su. Dawid gêmac êndu ŋamiŋ.
2. Môkêlatu 3-11 Salomo gêjam gôliŋ lau Israel to ênê kôm ŋanô ŋamiŋ. Ênê kôm towae gebe kêkwê lôm dabuŋ aŋga Jerusalem.
3. Môkêlatu 12-22 Gamêŋ Israel gêwa tau kêkôc gêja gamêŋ luagêc, sêsam teŋ gebe Israel ma teŋ gebe Juda. Kiŋ taŋ sêjam gôliŋ gamêŋ luagêc tonan naŋ, nêŋ miŋ kêsêp môkêlatu tonan e jagêdêŋ têm Jehosapat kêtû kiŋ aŋga Juda ma Ahasia gêjam gôliŋ Israel.

Kiŋnêŋ buku luagêc kêkip kiŋ samob nêŋ lêŋ taŋeŋ wamu gêdêŋ Anôtôŋa sa. Kiŋ, taŋ taŋeŋ wamu Anôtô naŋ, sêjam gôliŋ lau jagêdêŋ ma têtap kôm ŋanô ŋajam sa. Mago êsêac, taŋ sêjam sakiŋ gwam to sêbuc dêmôêŋ Anôtô naŋ, nêŋ gôliŋ gêôc sec sa. Kiŋ samob, taŋ sêjam gôliŋ gamêŋ gêmu kêpiŋa naŋ, seso Anôtônê jatu. Gamêŋ Juda ŋakiŋ ŋagêdô sêsô Anôtônê ŋagôliŋ ŋalabu, ŋagêdô sêkac tauŋ su aŋga Anôtônê.

Lau ŋatêkwa teŋ teŋ nêŋ miŋ kêsêp buku tau amboac tonanŋeŋ. Êsêac têtû Apômtaunê jaenwaga. Aêac tasam êsêac gebe Propete. Êsêac sêkêŋ puc gêdêŋ lau samob ma sêjac jao sakiŋ gwamŋa to taŋeŋpêc. Êsêacnêŋ ŋac towae teŋ Elia. Ênê miŋ towae kêsêp môkêlatu 18. Eŋ to Balnê dabuŋwaga awenŋsuŋ gêôc ka tauŋ aŋga lôc Karmel gebe Anôtô ondôc ŋanô.

Abisag gêjam sakiŋ Dawid

¹ Gêdêŋ taŋ kiŋ Dawid kêtû ŋamalacanô teŋ ma nê jala kêtû taêsam naŋ, êsêac sêkwa eŋ auc ŋa belanŋke, mago malo gêgôm eŋ ŋapaŋ. ² Amboac tonan ênê sakiŋwaga sêsôm gêdêŋ eŋ gebe “O kiŋ, sensom ŋapalêo teŋ êtu aômŋa gebe ênam sakiŋ aôm ma êtu aôm nêŋ jaomwagao. Eŋ ênêc awiŋ aôm oc êjandaŋ aôm.” ³ Tec sesom awêtakiŋ ŋajamanô teŋ aŋga gamêŋ Israelŋa samucgeŋ e têtap awê Sunemŋa Abisag sa ma sêkôc eŋ dêdêŋ kiŋ sêja. ⁴ Ma awêtakiŋ tonan eŋ ŋajamanô ma kêtû kiŋ nê jaomwagao ma gêjam sakiŋ eŋ, mago kiŋ gêjam eŋ atom.

Adonia gebe êjanŋo lêpôŋ kiŋŋa su

⁵ Dawid agêc Hagit nêŋ latuŋi Adonia ketoc tau sa ma kêsôm gebe “Aê gabe jatu kiŋ.” Ma eŋ kêkôc kareta to lau, taŋ sêŋgônŋ hos ŋaôŋa naŋ, to lau 50 gebe sêlêti sêmuŋ eŋ. ⁶ Ma eŋ tama gêjac jao ma kêtû kênac eŋ gebe “Kêtû asageŋŋa aôm gôgôm gêŋ amboac tonan” naŋ atom. Eŋ ŋac tolanôanô ŋajam teŋ amboac tonan ma têna kêkôc eŋ kêdaguc Absalom. ⁷ Adonia gêjam biŋgalôm gêwiŋ Seruia latu Joab agêc dabuŋwaga Abiatar ma êsêagêc têdaguc Adonia ma sêjam eŋ sa. ⁸ Mago dabuŋwaga Sadok agêc Jehoiada latu Benaia ma propete Natan to Simei agêc Rei ma Dawid nê siŋsêlêc samob, taŋ sejob eŋ naŋ, sêwiŋ Adonia atom.

⁹ Adonia kêkêŋ domba to bulimakao kapoac ma bulimakao ŋalatu, taŋ segeŋ e kêtôp ŋajam naŋ, kêtû da aŋga Poc moacŋa, taŋ gêc kêsi Enrogel naŋ, ma kêkêŋ jaen gêdêŋ nê lasitêwai, kiŋ latui, samob ma kiŋ nê lau kapôêŋ aŋga Juda gebe têtû ŋaclen eŋ. ¹⁰ Mago eŋ kêkêŋ jaen gêdêŋ propete Natan agêc Benaia ma siŋsêlêc me lasi Salomo atom.

¹¹ Go Natan kêsôm gêdêŋ Salomo têna Batseba gebe “Aôm gônô su gebe Hagit latu Adonia kêtû kiŋ ma aêacnêŋ ŋatau Dawid gêjam kauc biŋ tau me masi. ¹² Amboac tonan ômôêŋ ma aê gabe jawa lêŋ teŋ sa êndêŋ aôm gebe ônam taôm to latôm Salomo katômi kêsi.

¹³ Aôm ŋagaôgeŋ ôsô ôndêŋ kiŋ Dawid ôna ma ôsôm êndêŋ eŋ gebe ‘O ŋoc ŋatau kiŋ, aôm

kôtôc lêmam gêdêŋ nêŋ sakinwagao aê ma kôsôm gebe “Aômnêŋ latôm Salomo êtu kiŋ êjô aê su ma êŋgôn aêŋoc lêpôn” aôm kôsôm me masi. Kêtu asageŋŋa Adonia kêtû kiŋ.’ ¹⁴ Aôm ôsôm biŋ êndêŋ kiŋ ômoa, go aê oc jasô jandanŋuc aôm ma japuc nêŋ biŋ tôŋ.”

¹⁵ Amboac tonan Batseba kêsô kiŋnê balêŋ gêja (kiŋ tau kêtû ŋamalacanô su ma Abisag anŋa Sunem gêjam sakin eŋ). ¹⁶ Batseba gewec ma gêu tau gêc kiŋ akaiŋŋa. Ma kiŋ kêtû kênac gebe “Ŋalêlôm kêkac aôm kêtû asageŋŋa.” ¹⁷ Eŋ gêjô eŋ awa gebe “Ŋoc ŋatau, aôm kôtôc lêmam gêdêŋ nêŋ sakinwagao aê kôkô Apômtau, aôm nêŋ Anôtô, laŋônêŋ ma kôsôm gebe ‘Nêŋ latôm Salomo oc ênam gôliŋ êjô aê su ma eŋ oc êŋgôn ŋoc lêpôn.’ ¹⁸ Ma galoc, ôlic acgom, Adonia kêtû kiŋ, ma aôm kiŋ gôjam kauc gêŋ tau. ¹⁹ Eŋ kêkêŋ bulimakao to ŋalatu, taŋ segeŋ e kêtôp ŋajam naŋ, ma domba taêsam ŋasec kêtû da ma kêkêŋ jaen kiŋ latui samob to dabuŋwaga Abiatar ma siŋwaga nêŋ ŋac ŋamataŋa Joab, mago latôm Salomo tec keteŋ eŋ gêwiŋ atom. ²⁰ O ŋoc ŋatau kiŋ, galoc lau Israel samob sêkêŋ mateŋ aôm gebe ôsôm êndêŋ êsêac gebe asa êŋgôn aêŋoc ŋatau kiŋ nê lêpôn êjô aôm su. ²¹ Embe masi oc êndêŋ taŋ ŋoc ŋatau kiŋ ênêc nê bêc êwiŋ tamai naŋ aêagêc latuc Salomo oc atap ŋagêjô sa.”

²² Gêdêŋ taŋ eŋ gêjam biŋgalôm gêdêŋ kiŋ gêmoa naŋ, propete Natan gêô lasê. ²³ Ma êsêac sêkêŋ ŋawae gêdêŋ kiŋ tau gebe “Propete Natan tec gêmoa tonec.” Ma gêdêŋ Natan kêsô gêdêŋ kiŋ gêja naŋ, eŋ gewec gêdêŋ kiŋ, laŋônêŋ gêdêŋ nom. ²⁴ Ma Natan kêsôm gebe “Ŋoc ŋatau kiŋ, aôm oc kôsôm gebe Adonia êtu kiŋ êjô aê su ma êŋgôn aêŋoc lêpôn me masi. ²⁵ Gebe eŋ kêsêp gêja gêdêŋ ocsalô tonec ma kêkêŋ bulimakao kapoac to ŋalatu, taŋ segeŋ e kêtôp ŋajam naŋ ma domba taêsam ŋasec kêtû da ma kêkêŋ jaen kiŋ latui ma siŋwaga nêŋ ŋac ŋamataŋa Joab ma dabuŋwaga Abiatar. Ma ôlic acgom, êsêac seŋ to sênôm sêwiŋ eŋ ma sêsôm gebe ‘Kiŋ Adonia êmoaôn. ²⁶ Mago eŋ kêkêŋ jaen gêdêŋ nêŋ sakinwaga aê to gêdêŋ dabuŋwaga Sadok ma Jehoiada latu Benaia agêc latôm Salomo atom. ²⁷ O ŋoc ŋatau kiŋ, aôm kômasaŋ biŋ amboac tonan ma kôkêŋ ŋac, taŋ êŋgôn ŋoc ŋatau nê lêpôn êjô aôm su naŋ, ŋawae gêdêŋ nêŋ sakinwaga aêac atom me.”

Sêkêŋ Salomo kêtû kiŋ

²⁸ Go kiŋ Dawid gêjô Natan nê biŋ gebe “Ômôêc Batseba êndêŋ aê êmêŋ.” Amboac tonan eŋ kêsô gêdêŋ kiŋ jakêkô eŋ laŋônêŋ. ²⁹ Ma kiŋ kêtôc lêma to kêsôm gebe “Kêtu Apômtau gêŋgôn mata jali ma gêjam aê katuc kêsî gêdêŋ gêŋwapac samobŋa, ³⁰ tec jaŋgôm biŋ, taŋ katôc lemoc gêdêŋ aôm gajam Apômtau, Israel nêŋ Anôtô laŋô to kasôm gebe ‘Nêŋ latôm Salomo ênam gôliŋ êjô aê su êŋgôn ŋoc lêpôn êjô aê’ naŋ oc ŋanô êsa êndêŋ ocsalô tonec.” ³¹ Go Batseba gewec laŋônêŋ gêdêŋ nom ma ketoc kiŋ tau sa ma kêsôm gebe “Ŋoc ŋatau kiŋ Dawid êmoa teŋgeŋ.”

³² Kiŋ Dawid kêsôm gebe “Ômôêc dabuŋwaga Sadok agêc propete Natan ma Jehoiada latu Benaia dêndêŋ aê sêmêŋ.” Amboac tonan êsêac dêdêŋ kiŋ tau sêja. ³³ Ma kiŋ tau kêsôm gêdêŋ êsêac gebe “Akôc nêŋ ŋatau nê sakinwaga sêwiŋ amac ma akêŋ latuc Salomo êŋgôn aê taucŋoc donki ŋac akôc eŋ asêp andêŋ bumata Gihon ana. ³⁴ Ma dabuŋwaga Sadok agêc propete Natan sêniŋ oso eŋ anŋa tonan êtu Israelnêŋ kiŋ. Go anac dauc êtaŋ ma amôêc gebe ‘Kiŋ Salomo êmoa teŋgeŋ. ³⁵ Go amac api andaŋŋuc eŋ ma eŋ mênêŋgôn ŋoc lêpôn ŋaô gebe eŋ oc êtu kiŋ êjô aê su. Gebe aê kakêŋ eŋ kêtû lau Israel to Juda nêŋ gôliŋwaga.” ³⁶ Ma Jehoiada latu Benaia gêjô kiŋ awa gebe” Biŋŋanô, Apômtau, ŋoc ŋatau kiŋ nê Anôtô kêsôm amboac tonan. ³⁷ Apômtau êmoa êwiŋ Salomo êtôm gêmoa gêwiŋ ŋoc ŋatau kiŋ tau ma êŋgôm ênê gôliŋ êtu kapôêŋ alêlêc ŋoc ŋatau kiŋ Dawid nê su.”

³⁸ Amboac tonan dabuŋwaga Sadok agêc propete Natan ma Jehoiada latu Benaia ma lau Keret to Pelet sêsêp sêja ma sêkêŋ Salomo gêŋgôn kiŋ Dawid nê donki ma sêkôc eŋ dêdêŋ bumata Gihon sêja. ³⁹ Anŋa tonan dabuŋwaga Sadok kakôc ŋoplakôp katêkwiŋa anŋa becobo ma geŋ oso Salomo. Go sêjac dauc kêtan ma lau samob sêsôm gebe “Kiŋ Salomo

êmoa tengeŋ.”⁴⁰ Ma lau samob, taŋ têdaguc eŋ naŋ, sêju gasuc to sêjac oŋ ma têtû samuc toŋabêlêc kapôeŋ, e nom gêoc kêkôc kêtû êsêacnêŋ ŋaônduŋa.

⁴¹ Adonia to nê ŋacleŋ samob, taŋ sêmoa sêwiŋ eŋ naŋ, sêŋô biŋ tau gêdêŋ taŋ seŋ moasiŋ tau gêbacnê. Ma gêdêŋ taŋ Joab gêŋô dauc kêtaŋ naŋ, eŋ kêtû kênac gebe “Ŋaonda aŋga malac nec ŋam amboac ondoc.”⁴² Gêdêŋ taŋ eŋ kêsôm biŋ gêmoea naŋ, dabuŋwaga Abiatar latu Jonatan gêmêŋ ma Adonia kêsôm gebe “Ôsô ômôeŋ gebe aôm ŋac mansaŋ tec kôkôc ŋawae ŋajam gômôeŋ.”⁴³ Jonatan gêjô Adonia awa gebe “Aec, gebe ŋoc ŋatau kiŋ Dawid kêkêŋ Salomo kêtû kiŋ.”⁴⁴ Ma kiŋ tau kêsakiŋ dabuŋwaga Sadok agêc propete Natan ma Jehoiada latu Benaia sêwiŋ lau Keret to Pelet ma êsêac sêkêŋ eŋ gêŋgôŋ kiŋnê donki ŋaô⁴⁵ ma dabuŋwaga Sadok agêc propete Natan seŋ oso eŋ kêtû kiŋ aŋga bumata Gihon ma êsêac sêmu sêpi aŋga tonan tolasêgeŋ e malac samucgeŋ ŋadindiŋ kêsa. Ŋakicsêa taŋ amac aŋô naŋ, ŋam tau tonan.⁴⁶ Salomo jagêŋgôŋ lêpôŋ kiŋŋa.⁴⁷ Ma kiŋ nê sakiŋwaga sêja sêsôm biŋ êmoa ŋajamŋa geden aêacnêŋ ŋatau kiŋ Dawid ma sêsôm gebe ‘Nem Anôtô êwaka Salomo nê ŋaê sa êlêlêc aômnêm ma êŋgôm ênê gôliŋ êtu kapôeŋ êlêlêc aômnêm su.’ Ma kiŋ tau gêŋgôŋ nê mê ma gewec.⁴⁸ Ma kêsôm amboac tonec gebe ‘Aê aoc êoc Apômtau, lau Israel nêŋ Anôtô, taŋ galoc kêkêŋ aê galic ŋa tauc matocanô gebe ŋoc wakuc nêŋ teŋ gebe êŋgôŋ ŋoc lêpôŋ naŋ.’”

⁴⁹ Go Adonia nê ŋacleŋ samob têtakê ma dêdi e sêc êliŋ-êliŋ sêja.⁵⁰ Ma Adonia kêtêc Salomo. Tec eŋ gêdi jakêkam jabo altarnŋa tôŋ.⁵¹ Ŋawae gêdêŋ Salomo gebe “Ôlic acgom, Adonia katêc kiŋ Salomo ma eŋ jakêkam jabo altarnŋa tôŋ ma kêsôm gebe ‘Kiŋ Salomo êtôc lêma sa êndêŋ aê gebe ênac aê ŋa siŋ atom.’”⁵² Tec Salomo kêsôm gebe “Eŋ embe êwaka tau sa gebe eŋ ŋac ŋaŋêŋ, go teŋ êmoasac eŋ môkêlauŋ teŋ atom. Mago embe têtap ênê sec sa, go eŋ êmac êndu.”⁵³ Amboac tonan kiŋ Salomo kêsakiŋ lau ma sêkôc eŋ su aŋga altar. Ma êsêac sêmêŋ, go eŋ gêu tau gêdêŋ kiŋ Salomo. Ma Salomo kêsôm geden eŋ gebe “Ôêc ôndêŋ nêm andu ôna.”

2

Dawid kêjatu Salomo kêtû gêŋ ŋagêdôŋa

¹ Gêdêŋ taŋ Dawid nê noc êmac ênduŋa kêtû dambê naŋ, eŋ kêjatu latu Salomo ma kêsôm gebe² “Aê oc jasa intêna, naŋ gêŋ nomŋa samob sêja-sêja naŋ jana. Ôkô ŋajaŋa ôtôm ŋacgeŋ.³ Ôŋgôm nêm kôm ŋaŋêŋgeŋ êtu Apômtau, aômnêm Anôtôŋa. Ôsa ênê lêŋ ma ôŋgôm ênê jatu to biŋsu ma gôliŋ ŋanô êsa êtôm teto gêc Mosenê biŋsu gebe ômoa ŋajamgeŋ gebe ôtap nêm kôm to lêŋ samob ŋaŋanô sa.⁴ Gebe Apômtau êŋgôm biŋ, taŋ gêjac mata gêdêŋ aê naŋ ŋanô êsa. Eŋ gêjac mata biŋ gebe ‘Nêm latômi embe sejop nêŋ lêŋ e sêsêlêŋ semoa aê laŋôcnêmŋa ŋaŋêŋgeŋ toŋalêlôm samucgeŋ ma tokatuŋ samucgeŋ, go aôm ôpô lêna nêm wakuc teŋ gebe êŋgôŋ Israel nêŋ lêpôŋ êjô aôm nec atom.’

⁵ “Aôm taôm kôjala gêŋ, taŋ Seruia latu Joab gêgôm gêdêŋ aê ma gêŋ, taŋ eŋ gêgôm gêdêŋ Israelnêŋ siŋwaga nêŋ siŋsêlêc laŋgwa luagêc, Ner latu Abner agêc Jeter latu Amasa. Eŋ gêjac êsêagêc êndu gêdêŋ têm wamaŋa gêjô dec, taŋ êsêagêc sêkêc siŋ gêdêŋ têm siŋŋa naŋ. Ma kêtiŋ lau laŋôŋnêm sawa nêŋ dec gi aêŋoc ômbiŋkap to ŋoc atapa.⁶ Ôŋgôm êtôm nêm kauc, mago ôkêŋ êwiŋ gebe eŋ êsêp lamboam êna towamagenŋ atom.⁷ Mago ômoasiŋ ŋac Gileadŋa Barsilai latui. Êsêac sêniŋ nêŋ gêŋ sêŋgôŋ nêm tebo gebe êsêac sêmoasiŋ aê amboac tonanŋeŋ gêdêŋ têm, taŋ aê gaêc têwam Absalom su naŋ.⁸ Ma Gera latu Simei, ŋac Benjaminŋa aŋga Bahurim gêmoea gêwiŋ aôm. Ŋac tonan kêpuc boa aê secanôtêna gêdêŋ bêc, taŋ aê gaja Mahanaim naŋ. Mago gêdêŋ taŋ eŋ kêsêp jagêdac aê aŋga bu Jordan naŋ, aê katôc lemoc eŋ kakô Apômtau laŋônêm ma kasôm gebe ‘Aê oc janac aôm êndu ŋa siŋ atom.’⁹ Mago aôm ôlic eŋ amboac ŋac tobiŋmê atom. Aôm ŋac tokauc, aôm kôjala gebe oc ôŋgôm asagenŋ êndêŋ eŋŋa gebe ôkêŋ eŋ êsêp lamboam êna todecgeŋ.”

Dawid gêmac êndu

¹⁰ Go Dawid gêc nê bêc gêwiṅ tamai ma sêsuṅ eṅ aṅga Dawidnê malac. ¹¹ Ma têm, taṅ Dawid gêjam gôliṅ Israel naṅ, kêtôm jala 40. Eṅ gêjam gôliṅ jala 7 aṅga Hebron ma jala 33 aṅga Jerusalem. ¹² Amboac tonañ Salomo gêṅgôṅ tama Dawid nê lêpôṅ ma nê gôliṅ kiṅṅa ṅajaṅa kêsa.

Salomonê gôliṅ kiṅṅa kêtû tôn

¹³ Ma Hagit latu Adonia gêdêṅ Salomo têna Batseba gêja. Ma awê tau kêsôm gebe “Aôm gômôêṅ towamagenṅ me masi.” Ma Adonia kêsôm gebe “Aê gamêṅ towama.” ¹⁴ Go ṅac tau kêsôm gebe “Aê gabe jasôm biṅ teṅ êndêṅ aôm.” Ma Batseba kêsôm gebe “Ôsômmanṅ.” ¹⁵ Eṅ kêsôm gebe “Aôm kôjala gebe gôliṅ kiṅṅa kêtû aêṅoc ma lau Israel samob sêsaê gebe aê jatu kiṅ tau. Mago galoc gêṅ tonañ gêjam tau ôkwi ma gôliṅ kiṅṅa kêtû ṅoc lasicnê, gebe Apômtau gêgôm amboac tonañ. ¹⁶ Ma galoc aêṅoc biṅ tagenṅeṅ gêc gebe jatenṅ êndêṅ aôm gebe onseṅ ṅoc biṅ atom.” Batseba kêsôm gêdêṅ eṅ gebe “Ôsôm acgom.” ¹⁷ Eṅ kêsôm gebe “Ônam biṅgalôm êndêṅ kiṅ Salomo, eṅ oc enseṅ aômnmêṅ biṅ atom, gebe eṅ êkêṅ Abisag aṅga Sunem êndêṅ aê janam eṅ êtu ṅoc awê.” ¹⁸ Batseba kêsôm gebe “Ṇajam, aê gabe janam biṅgalôm êndêṅ kiṅ êtu aômṅa.”

¹⁹ Tec Batseba kêsô gêdêṅ kiṅ Salomo gêja gebe ênam biṅgalôm êndêṅ eṅ êtu Adoniaṅa. Ma kiṅ tau gêdi sa ma kêpuc eṅ tôn-tôn ma gewec gêdêṅ eṅ, go gêṅgôṅ nê lêpôṅ ma sêkêṅ lêpôṅ teṅ kêtû kiṅ tênaṅa gêwiṅ ma gêṅgôṅ sic gêṅgôṅ kiṅ nê anôṅa. ²⁰ Go eṅ kêsôm gebe “Aê kakôc biṅ sauṅ teṅ gebe jatenṅ êndêṅ aôm. Onseṅ aê atom.” Kiṅ tau gêjô eṅ awa gebe “O tinoc, oteṅ acgom. Aê oc jansenṅ aôm atom.” ²¹ Go eṅ kêsôm gebe “Takêṅ Abisag aṅga Sunem êndêṅ aôm têwam Adonia ênam êtu nê awê.” ²² Go kiṅ Salomo gêjô têna awa ma kêsôm gebe “Kêtû asagenṅa aôm koteṅ Abisag aṅga Sunemṅagenṅ kêtû Adoniaṅa. Oteṅ gôliṅ kiṅṅa êtu eṅṅa êwiṅmanṅ. Eṅ kêtû aê teocgoc ma dabuṅwaga Abiatar agêc Seruia latu Joab sêkô jabanṅ eṅ.” ²³ Ma kiṅ Salomo kêtôc lêma gêdêṅ Apômtau ma kêsôm gebe “Anôtô êṅgôm gêṅ, taṅ taê gêjam naṅ, êndêṅ aê, mago Adonia êmac êndu êjô nê biṅ tonañ. ²⁴ Apômtau kêkêṅ aê gaṅgôṅ tamocnê lêpôṅ ma gêjac m aêṅoc gôlôac kêtôm eṅ gêjac mata naṅ. Kêtû Apômtau gêmoa mata jaliṅa, tec ocsalô tonecgeṅ Adonia êmac êndu.” ²⁵ Amboac tonañ kiṅ Salomo kêsakiṅ Jehoiada latu Benaia ma eṅ jagêjac Adonia êndu.

Dabuṅwaga Abiatar agêc Joab têtap nêṅ ṅagêjô sa

²⁶ Ma kiṅ tau kêsôm gêdêṅ dabuṅwaga Abiatar gebe “Ôna Anatot ôndêṅ nêṅ andu gebe gôjac ṅawae gebe aôm ômac êndu, mago aê gabe janac aôm êndu galoc atom gebe aôm kôbalaṅ Apômtau Anôtô nê poac ṅakatapa kôsêlêṅ gômuniṅ aê tamoc Dawid ma gôc gêṅwapac samob gôwiṅ tamoc.” ²⁷ Amboac tonañ Salomo kêtiniṅ Abiatar gebe êtu Apômtaunê dabuṅwaga êtiam atom, gebe Apômtaunê biṅ ṅanô êsa, taṅ kêsôm kêtû Elinê gôlôac aṅga Silo naṅ.

²⁸ Gêdêṅ taṅ ṅawae kêtap Joab sa naṅ, (gebe Joab kêpuc Adonia tôn, mago kêpuc Absalom tôn atom) eṅ gêc gêdêṅ Apômtaunê becobo jakêkam jabo altariṅa tôn. ²⁹ Ma êsêac sêsôm ṅawae gêdêṅ kiṅ Salomo gebe “Joab gêc gêdêṅ Apômtaunê becobo gêja ma ôlic acgom, eṅ kêkô kêsi altar.” Tec Salomo kêsakiṅ ṅacjaeṅ teṅ gêdêṅ Joab ma kêtû kênac eṅ gebe “Gôêc gôdêṅ altar gôja katu asagenṅa.” Joab gêjô eṅ awa gebe gêc gadêṅ Apômtau gebe kêtêc Salomo. Amboac tonañ Salomo kasakiṅ Jehoiada latu Benaia ma kêsôm gebe “Ôna ma ônac eṅ êndu.” ³⁰ Amboac tonañ Benaia jagêô lasê Apômtaunê becobo ma kasôm gadêṅ Joab gebe “Kiṅ tau kêjatu gebe ‘Ôsa ômôêṅ.’” Mago eṅ kêsôm gebe “Masi, aê gabe jamac êndu aṅga tonec.” Go Benaia jakêsôm biṅ tau gêdêṅ kiṅ kêtiam ma kêsôm gebe Joab kêsôm amboac tonañ ma eṅ gêjô aê aoc amboac tonec. ³¹ Kiṅ tau gêjô eṅ awa gebe “Ôṅgôm êtôm eṅ kêsôm. Ônac eṅ êndu ma ônsuṅ eṅ. Ma gêṅ tonañ êkac tôp su aṅga aê to tamoc nê gôlôac êtu dec, taṅ Joab kêkêc siṅ ṅam masiṅa naṅ. ³² Apômtau êkêṅ eṅ taunê dec êpi eṅ tau gebe

tamoc Dawid gêjam kauc ma en gêjac ñac gêdên to ñajam luagêc, tañ sêlêlêc en tau nañ, ña sin êndu, sinwaga Israelña nêñ laumata Ner latu Abner agêc Jeter latu Amasa. ³³ Amboac tonañ êsêagêc nêñ dec êmu naêpi Joab to nê wakuc. Mago Apômtau êkên wama êndên Dawid to nê wakuc ma nê gôlôac to nê lêpôn kinña enden tòngeñ.” ³⁴ Go Jehoiada latu Benaia kêpi gêja ma gêjac Joab êndu. Ma sêsun en anga en tau nê andu, tañ kêkô gamên sawa nañ. ³⁵ Kin tau kêkên Jehoiada latu Benaia kêtú sinwaga nêñ ñac ñamataña gêjô Joab su ma kêkên dabunwaga Sadok gêjô Abiatar su.

³⁶ Go kin tau kêsakin bin gêdên Simei to gêmôêc en ma kêsôm gêdên en gebe “Ôkwê nêmandu ten êkô Jerusalem ma ômoa tonec ma anga tonec aôm ôwi gamên tonec sin naôsa gamên ten atomanô. ³⁷ Taêm ênam ñapep, êndên bêc tañ aôm ôsa naolom bu Kidron nañ, aôm ômac êndu. Ma dec êpi aôm taôm.” ³⁸ Ma Simei kêsôm gêdên kin gebe “Bin tañ kôsôm nañ, ñajam. Nêmandu sakinwaga êngôm êtôm ñoc ñatau kin kêsôm.” Amboac tonañ Simei gêngôn Jerusalem ñasawa ñêngeñ.

³⁹ Mago gêdên tañ jala têlêac gêjaña nañ, Simeinê gênôma luagêc sêbôm dêdên kin Gatña Maka latu Akis sêja. Ma Simei gênô ñawae gebe “Gôlicgac me, nêmandu gênôma luagêc jasêmoa malac Gat.” ⁴⁰ Tec Simei gêdi kêmasañ nê donki ma gêdên Akis anga Gat gêja gebe ensom nê gênôma. Simei gêja ma kêkôc nê gênôma anga Gat gêmu gêmên. ⁴¹ Salomo gênô ñawae gebe Simei anga Jerusalem gêja Gat ma gêmu gêmên. ⁴² Tec kin tau kêsakin bin gêdên Simei ma gêmôêc en ma kêsôm gêdên en gebe “Aê kakên aôm kôtôc lêmam gêdên Apômtau ma gajac bin su aôm atom me. Aê kasôm gêdên aôm gebe taêm ênam ñapep, êndên bêc tau, tañ aôm ôsa gamên ten ôna nañ, aôm ômac êndu. Ma aôm gajô aê aoc gebe ñajam, aê ganôgac. ⁴³ Kêtu asagenña aôm gôgôm bin, tañ kôtôc lêmam gêdên Apômtau nañ, to bin su tañ kakên gêdên aôm nañ, ñanô kêsa atom.” ⁴⁴ Ma kin kêsôm gêdên Simei gebe “Aôm taôm kôjala gên sec samob, tañ aôm gôgôm gêdên aê tamoc Dawid. Galoc Apômtau êkên aôm nêmandu sec êpi aôm taôm môkêmapac. ⁴⁵ Mago en oc ênam mec kin Salomo ma Dawidnê lêpôn êkô ñajana ma êkô Apômtau lanônênña enden tòngeñ.” ⁴⁶ Ma kin tau kêjatu Jehoiada latu Benaia, tañ kêsa gêja ma gêjac Simei êndu.

Gêdên tonañ gôlin kinña gêc Salomo lêma kêtú tôn.

3

Salomo gêjam Parao latuo kêtú nê awê

¹ Go Salomo kêmoatin poac gêwin lau Aiguptunên kin Parao ma gêjam Parao latuo kêtú nê awê ma kêkôc en jagênôn Dawidnê malac acgom, e en gêjac dabin tau nê andu kapôn to Apômtaunê lôm dabun ma tunbôm, tañ kêgi Jerusalem auc nañ, ñakôm. ² Mago lau sêkên da anga gamên ñabau ñapan gebe gêdên ñasawa tonañ sêkwê andu ten kêtú Apômtaunê ñaêña su atom tagen. ³ Mago Salomo têtac gêwin Apômtau ma kêsêlên kêtôm tama Dawid nê ñagôlin, tagen en kêkên da to gêsôb jadaun anga gamên ñabau gêwin.

Salomo nê da to mec anga Gibeon

⁴ Gêdên ñasawa ten kin gêja Gibeon gebe êkên da anga tonañ, gebe gamên tonañ kêtú gamên ñabau towae kapôn kêlêlêc. Salomo kêkên daja 1,000 anga altar tonañ. ⁵ Anga Gibeon Apômtau geoc tau lasê gêdên Salomo ña mê gêdên gêbêc ma Anôtô kêsôm gebe “Oten gên ten, tañ jakên êndên aôm nañ.” ⁶ Salomo kêsôm gebe “Aôm kômoin nêmandu sakinwaga aê tamoc Dawid ñanôgeñ gebe en kêsêlên gêmôa aôm lanôm nêmandu tobêngêdên ma lanônên sawagen. Ma aôm gôjac têku nêmandu moasin tonañ ma kôkên latu, tañ galoc gêngôn ênê lêpôn nañ, gêdên en. ⁷ O Apômtau, ñoc Anôtô, galoc aôm kôkên nêmandu sakinwaga kêtú kin gêjô aê tamoc Dawid su, mago aê amboac ñapalê saun ten tec gamoa. Aê kapô lêna lên jasa to jasô janaña. ⁸ Ma nêmandu sakinwaga aê kakô nêmandu lau, tañ aôm kôjalín sa nañ, ñalêlôm. Êsêac lau-m kapônên aê ñac ten êtôm êsa êsêac sa to êsam nêñ ñanamba lasê êngôm êtôm atom. ⁹ Amboac tonañ ôkên ñalêlôm tokauc êndên nêmandu sakinwaga aê gebe janam gôlin

nêm lau napep to jajala njam to sec gebe asa êtôm gebe ênam gôlinj nêm lau-m kapôên tonec.”

¹⁰ Apômtau gêŋô binj, taŋ Salomo keten nan njam. ¹¹ Ma Anôtô kêsôm gédên en gebe “Aôm kotenj gêŋ tonan ma kotenj kêtû ômoa nom e nêŋgenj me ôtap awa taêsam sa me ôku nêm njacjo tulunja nec atom. Mago kotenj mêtê tokaucŋa gebe ôjala gêŋ njam to gédênŋa.

¹² Tec ôlic acgom, galoc aê janŋôm binj, taŋ kotenj nan, njanô êsa. Ôlic acgom, aê oc jakênj njalêlôm tokauc, taŋ êjala binj naêndênŋenj êndên aôm. Nac tenj kêtap njalêlôm amboac tonan sa gêmunj aôm atom ma tenj oc êndanŋuc aôm atom amboac tonanŋenj. ¹³ Ma gêŋ taŋ kotenj atom nan, aê gabe jakênj êndên aôm amboac tonan. Aê oc jakênj awamata to waem, taŋ kinj tenj kêtap sa atom tagenj nan. ¹⁴ Ma aôm embe ôsa aêŋoc lêŋ ma ojop ŋoc njagôlinj to binjsu êtôm tamam Dawid kêmasan nan, go aê gabe janac têku nêm têm ômoa matam jalina nêŋgenj êwiŋ.”

¹⁵ Ma Salomo mata gêlac ma gêlic gebe gêc mê tenj. Go enj gêmu gêja Jerusalem ma jakêkô Apômtaunê poac njakatapa njanêmŋa ma kêkênj daja to dawama ma geno moasinj kapôên tenj kêtû nê sakinwaga samobŋa.

Salomo kêmetôc binj njawapac tenj

¹⁶ Gédênj tonan mockainj luagêc dédênj kinj sêja ma sêkô enj lanŋônêm. ¹⁷ Ma awê tenj kêsôm gebe “O ŋoc njatau, ôŋô acgom. Aêagêc awê tonec anŋôn andu tagenj. Enj gêmua ma aê kakôc njapalê tenj. ¹⁸ Bec têlêac gêjaŋa, gocgo enj kêkôc tenj kêdaguc. Aêagêc anŋôn awinj taunj ma tenj gêmua andu tau gêwiŋ atom. Aêagêc taunŋenj tec amoa. ¹⁹ Gédênj gêbêc tenj awê tonec nê njapalê gêmac êndu gebe enj gêsac enj êndu. ²⁰ Ma enj gêdi gédênj gêbêcauc ma kêkôc ŋoc njapalê su anŋa aê gédênj taŋ nêm sakinwagao gêc su nan, ma kêkênj gêlô tau nê su ma ketoc nê njapalê njamatê gêc gêwiŋ aê. ²¹ Gédênj bêbêc gadi sa gebe jakênj su ŋoc njapalê e galic gebe enj gêmac êndu su. Mago gédênj bêbêc, gédênj taŋ kasala enj napep nan, aê kajala gebe ŋoc latuc, taŋ kakôc nan atom.” ²² Mago awê tenj kêsôm gebe “Masi, aêŋoc njapalê mata jali ma aômnmê njapalê njamatê.” Ma awê njamataŋa kêsôm gebe “Masi, aômnmê njapalê gêmac êndu ma mata jali aêŋoc.” Êsêagêc sêsôm amboac tonan sêmoa kinj lanŋônêmŋa.

²³ Go kinj tau kêsôm gebe “Awê tenj kêsôm njapalê, taŋ gêmua mata jali tonec nan, aêŋoc ma aôm latôm gêmac êndu matêŋenj. Ma awê tenj kêsôm gebe Masi, aômnmê njapalê gêmac êndu ma aê latuc tec mata jali gêmua.” ²⁴ Ma kinj kasôm gebe “Akôc sinj tenj êndên aê.” Amboac tonan sêkôc sinj tenj dédênj kinj sêja. ²⁵ Ma kinj tau kêsôm gebe “Asêlê njapalê mata jali êkôc êna luagêc ma akênj njamakenj êndên awê tenj ma njamakenj êndên tenj.” ²⁶ Go awê, taŋ nê latu mata jali gêmua nan, taê walô nê njapalê ma kêsôm gédênj kinj gebe “O ŋoc njatau, ônac njapalê êndu atom, enj mata jaligenj êndên awê tonan.” Ma awê tenj kêsôm gebe “Njapalê êtu aêŋoc to ênê atom, asêlêmanj.” ²⁷ Go kinj tau gêjô êsêagêc awenj ma kêsôm gebe “Anac njapalê êndu atom, akênj enj tomata jaligenj êndên awê njamataŋa gebe enj njapalê têna.” ²⁸ Israel samob sêŋô mêtôc tonan, taŋ kinj tau kêmetôc nan, njawae ma êsêac têtêc nêŋ kinj gebe êsêac sêjala gebe Anôtônê kauc gêwiŋ enj ma kêmetôc binj jagédênŋenj.

4:1-34 Môkêlatu tonec kêsa Salomonê laumata towae sa, taŋ sêjam sakinj sêmoa Salomo njalabu nan. Sêwa Salomo nê awa sa ma kêsôm binj kêtû Salomonê kauc towae kapôênŋa.

5

Salomo kêmasan tau gebe êkwê lôm dabun

¹ Gédênj taŋ kinj Tirusŋa Hiram gêŋô gebe senj oso Salomo kêtû kinj gêjô tama su nan, enj kêsakinj nê sakinwaga gédênj Salomo gebe Hiram têtac gêwiŋ Dawid njapan. ² Ma Salomo kêsakinj binj gédênj Hiram gebe ³ “Aôm kôjala gebe aê tamoc Dawid kêtôm gebe êkwê nê Apômtau Anôtô nê nê nêŋandun tenj atom gebe sinj to njacjo kêgi enj auc e Apômtau kêkênj êsêac sêsô enj akainj njalabu. ⁴ Mago galoc Apômtau, ŋoc Anôtô, kêkênj wama gédênj aê anŋa gamênj makenj-makenj ma njacjo me gêŋwapac tenj sêmoa atom. ⁵ Amboac tonan aê gabe jakwê

andu Apômtau, aênoc Anôtô nê ñaê ênêcña tenj kêtôm Apômtau kêsôm gêdênj aê tamoc Dawid gebe 'Aôm latôm, tanj aê gabe jakênj êngônj nêmlêpônj kinjña êjô aôm su nanj, enj êkwê andu tenj êtu aênoc ñaêña.' ⁶ Tec ôjatu gebe sêsap kaseda anjga Lebanon êtu aêña. Aênoc sakinjwaga sênamlôm sakinjwaga sa. Ma aê oc janam ôli aôm êtu nêml sakinjwagaña êtôm aôm ôsam êndênj aê. Gebe aôm kôjala gebe ñac tenj gêmoa aêac ñalêlôm, tanj kêjala kôm sêsap kaña kêtôm lau Sidonña nanj atom."

⁷ Gêdênj tanj Hiram gênô Salomonê binj nanj, enj kêtû samuc ñanôgenj ma kêsôm gebe "Ocsalô tonec aoc êoc Apômtau gebe kêkênj latu tokauc tenj gêdênj Dawid gebe ênam gôlinj lau towae tonanj." ⁸ Ma Hiram kêsakinj binj gêdênj Salomo ma kêsôm gebe "Aê ganjô binj, tanj kôsakinj gêdênj aê nanj. Aê katôm gebe janjgôm gênj samob, tanj ñalêlôm kêkac aôm kêtû kaseda to katênjña nanj, ñanô êsa. ⁹ Aênoc sakinjwaga oc sêkôc ka tau anjga Lebanon sêsêp gwêc sêna. Go jambec kwambônj gebe êpoac ma sênamlôm sêmoa gwêcgenj sêna gamênj, tanj aôm ôsôm nanj, ma aê jajatu lau gebe sêndim ñao su anjga tonanj ma aôm ôtap ka tau sa. Go aôm ôngôm binj, tanj taêc gêjam nanj, ñanô êsa ma ôkênj gênj taniñña êndênj aênoc gôlôac to lau." ¹⁰ Amboac tonanj Hiram kêkênj kaseda to katênj samob gêdênj Salomo kêtôm enj ketenj, ¹¹ ma Salomo kêkênj polom ñanô talu 20,000 kêtû gênj taniñña gêdênj Hiram nê gôlôac to nê lau ma niptêkwi gasuc kêtôm 20,000. Salomo kêkênj gênj tonanj gêdênj Hiram kêtôm jalagenj. ¹² Apômtau kêkênj kauc gêdênj Salomo kêtôm enj gêjac mata. Ma wama gêc Hiram agêc Salomo ñasawa, ma êsêagêc sêmoatinj poac tenj sêwinj taunj.

¹³ Kinj Salomo kêkac lau Israel gebe sêkênj ñacwaga kêtû kômña. Ma lau tau nênj namba tau kêtôm 30,000. ¹⁴ Ma enj kêsakinj êsêac sêja Lebanon, 10,000 sêjô taunj-sêjô taunj kêtôm ajônjenj. Sêmoa ajônj tenj anjga Lebanon ma ajônj luagêc anjga nênj malacmôkê. Adoniram gêjam gôlinj lau kômña tonanj. ¹⁵ Salomo kêkôc lau 70,000 amboac tonanj kêtû sêbalañ wabaña ma 80,000 kêtû sêsap poc anjga gamênj lôcña. ¹⁶ Ma Salomo kêkênj lau 3,300 têtû gejobwaga kômña, tanj sêjatu lau kômña. ¹⁷ Salomo kêjatu ma êsêac sêkôc poc ñajamanô kapônj-kapônj sêmênj gebe êtu nombanj lôml dabanjña. ¹⁸ Amboac tonanj Salomo agêc Hiram nênj lau sêkwêwaga sêwinj lau Gebalña sêsap to sêpa ka to poc gebe sêkwê andu tau.

6

Salomo kêkwê Apômtaunê lôml

¹ Jala 480 gêjaña su gêdênj tanj lau Israel sêwi gamênj Aiguptunja sinj sêsa sêmênj nanj, ma Salomo gêjam gôlinj Israel jala aclê su. Gêdênj jala tonanj ñaajônj kêtû luagêcña, tanj sêsamlôm gebe Siw nanj, Salomo gêjac m gebe êkwê Apômtaunê lômlña. ² Lôml tau, tanj kinj Salomo kêkwê kêtû Apômtaunja nanj, ñadônj amboac tonec gebe ñalêsijnja kêtôm saka samuc 15, ñatakôcña kêtôm saka 5 ma ñaatêkwa kêtôm saka 8. ³ Ma andu seleb, tanj gêc anduanô tau ñanêmlña nanj, ñadônj saka 5, kêtôm lôml tau ñakalopawa ma kêdaguc sagijn balinj anduanônja kêtôm ñadônj saka samuc 2 ma ñasêku. ⁴ Anjga lôml tau ñasagijn êsêac sêkênj kataml saunj ñagêdô gêc talic saunj anjga awêña, mago kêsô gedec anjga lêlômña. ⁵ Enj gêjac têtû lômlanô tau ñasagijn balinj makenj-makeñ ma ñakalopawa ñamuña amboac tonanjenj. Ma kêkwê ñadenj têtêac tobalêml-tobalêml.

⁶ Ñadênj ñalabuña ñakalopawa kêtôm ñadônj saka samuc tagenj. Denj kêtû luagêcña kêtôm ñadônj saka samuc tenj to ñasêku lêmatuc tenj, ma denj kêtû têtêacña ñadônj saka tenj ma ñamakenj. Enj kêkênj dembonjêdô kêtû balinj gêc kwananjenj gebe sênac têtû gênj sêmoa dêmlôênjenj.

⁷ Gêdênj tanj sêkwê lôml nanj, êsêac sêkôc poc, tanj sêpa sêmoa gamênj sêkôc pocña kwananjenj su nanj. Tec gêdênj tanj sêkwê lôml dabanj sêmoa nanj, lau sênjô hama me ki me waba kômña ñakicsêa tenj atom.

⁸ Lôml tau ñadenj ñamataña ñakatalaml gêc lôml dabanj ñamakenj gêmû kêsêpña. Anjga tônlê têtêwale tenj kêpi denj kêtû luagêcña ma têtêwale tenj kêpi anjga tônlê jagêdênj denj kêtû têtêacña.

⁹ Amboac tonan Salomo kêkwê lôm tau e gêbacnê ma enj kêmasan masac jaba ñaôña ña gamêntêkwa to katapa kaseda. ¹⁰ Enj kêkwê ñatêku kêgi lôm auc. Ñatêku tau gêmu kêpiña amboac saka samuc tagen ma gamênj têkwa kaseda kêtû ñawalô tenj jagêdinj ñatêku tau tônj taminj anduanô tau.

¹¹ Ma Apômtaunê binj gêdênj Salomo gebe ¹² “Aôm embe ôsêlênj êtôm ñoc jatu to ômansan ñoc ñagôlinj samob ma tanam wamu ñoc binjsu to ôsa lênj êtôm tonan, go janğôm ñoc binj, tanj gajac mata gêdênj tamam Dawid nanj, ñanô êsa êpi aôm. ¹³ Aê wacjanğônj lau Israel ñalêlôm anğa lôm, tec kôkwê gômoa nec, ma jawi ñoc lau Israel sinj atomanô.” ¹⁴ Go Salomo kêkwê lôm e gêjac dabinj.

Sêmasanj lôm dabunj ñalêlômña

¹⁵ Enj kêkwa saginj ñalêlômña auc ña katapa kaseda anğa masac ñalabuña e gêdinj kêsô ñagadê ñaôña. Enj kêkwa masac ñalabuña tau ña katapa katênj. ¹⁶ Anğa lôm ñalêlômña enj gêjam dônj saka samuc lemenj tenj anğa saginj ñamuña ma kêpiñj ñasawa tonan auc anğa masac ñalabuña e jagêdênj masac jaba ñaôña ña katapa kaseda. Balêm tonan kêtû Gamênj Dabuñanô tau. ¹⁷ Gamênj Dabuñ, tanj gêc Gamênj Dabuñanô tau ñanêmña nanj, balinj amboac ñadônj saka 10. ¹⁸ Anğa lôm ñalêlôm talic poc tenj atomanô, sêkwa saginj auc ña kasedagenj. Ma sêsap walô to ñaola gêjac lêtênj ñakatu gêjam katapa tau auc. ¹⁹ Enj kêmasanj gamênj Dabuñanô tau gêc andu ñalêlôm tau gebe etoc Apômtaunê poac ñakatapa êkô tonan. ²⁰ Gamênj Dabuñanô tau ñasaginj balinj kêtôm saka samuc 5, ñakalopawa kêtôm saka samuc 5 ma ñasawa, tanj genj masac ñalabu to ñaôña gêngic nanj, kêtôm saka samuc 5 amboac tonanjenj. Ñalêlôm tau Salomo kêkwa auc samucgenj ña gold ma kêmasanj altar tenj ña kaseda. ²¹ Ma Salomo kêkwa andu ñalêlôm auc ña gold. Ma gêjac balanj Gamênj Dabuñanô tau ña kapoacwalô gold. ²² Ma Salomo kêkwa andu ñalêlôm samucgenj auc ña gold e gêbacnê, ma altar, tanj kêkô Gamênj Dabuñanô tau ñalêlôm nanj, amboac tonanjenj.

²³ Anğa Gamênj Dabuñanô tau ñalêlôm enj kêkôc ka katêkwi ñadambê luagêc ma kêsap kêtû anjela kerub ñakatu luagêc. Ñakatu tau balinj kêtôm saka luagêc ma ñasêku lulugenj. ²⁴ Kerub tau nê magê tanj kêtôm saka samuc tenj ma ñasêku ma magê ñamakenj kêtôm tonanjenj. Ma ñasawa, tanj genj anjela tenj nê magê luagêc gêngic nanj, kêtôm saka luagêc ma ñasêku. ²⁵ Kerub tenj balinj kêtôm saka luagêc amboac tonanjenj. Kerub ñakatu lulugenj ñadônj to ñalanô kêtôm tau. ²⁶ Ñakatu lulugenj balinj kêtôm saka luagêc ma ñasêku kêtôm taugenj. ²⁷ Enj ketoc kerub tonanj sêkô Gamênj Dabuñanô tau. Kerub nêñj ñamagê gêlam e tenj nê ñamagê gêdinj saginj ñamakenj. Ma tenj nê gêdinj saginj ñamakenj ônêña. Êsêagêc nêñj ñamagê ñamakenj gêdinj tau anğa andu tau ñalunjenj. ²⁸ Ma enj kêkwa anjela kerub tau auc samucgenj ña gold.

²⁹ Enj kêsap kerub to nip ma ñaola ñakatu e gêjam andu ñasakinj samob auc ³⁰ ma kêkwa masac balêm luagêcña tonan auc ña gold.

³¹ Enj kêmasanj katam Gamênj Dabuñanôña ña katapa katêkwiña. Katam tau ñakêclêsu lementenj. ³² Enj kepenj kerub to nip ma ñaola gêjac lêtênj ñakatu gêjam katam lulugenj auc ña gold. Ma gold kêpi kerub ma nip ñakatu amboac tonanjenj.

³³ Enj kêmasanj Gamênj Dabuñña ñasacgêdô ñakatam têkê-têkê ña katapa katêkwiña aclê. ³⁴ Enj kêmasanj katam luagêc ña katênj. Katam luagêc tonan talêc su dandibgenj. ³⁵ Ma enj kêsap kerub to nip ma ñaola gêjac lêtênj ñakatu gêjam katam auc ma kêkwa ñakatu samob auc ña gold e ñapep. ³⁶ Ma enj kêboa tunğôm kêgi malaclunj ñalêlômña auc. Enj kêkênj poc dênanj têtêac-têtêac, tanj sêpa ñatip kêsana nanj, gêsac tau ñaô ma kêkênj kaseda kêtû tunj tau ñakanô.

³⁷ Gêdênj jala katu aclê ñaajônj Siw êsêac sêkênj Apômtaunê andu tau ñanombanj. ³⁸ Ma gêdênj jala kêtû 11ña ñaajônj Bul, tanj kêtû jala ñaajônj 8ña nanj, êsêac sêjac dabinj gêñj samob,

taŋ gêjac andu tau ŋawae naŋ, kêtôm sêmasaŋ kwananŋen. Amboac tonanŋ Salomo kêkwê lôm dabuŋ kêtôm jala 7, go gêjac dabiŋ ŋakôm. * †

7:1-51 Mòkêlatu tonec gêwa Salomonê andu, taŋ kêkwê kêtû en taunŋa naŋ sa to gên ŋagêdô, taŋ sêmasaŋ ŋa kopa kêtû lôm dabuŋna naŋ. (Enlis sêsam gebe Silinŋ).

8

Salomo kêkôc poac ŋakatapa gêmêŋ lôm dabuŋ

¹ Go Salomo kêkalem gejobwaga Israelŋa to lau Israel nêŋ gôlôacmôkê nêŋ laumata samob sêpi tagenŋ sêmêŋ gêdêŋ en anŋa Jerusalem gebe sêkôc Apômtaunê poac ŋakatapa anŋa Dawidnê malac, taŋ sêsam gebe Sion naŋ, sêpi lôm dabuŋ sêna. ² Gêdêŋ ajônŋ kêtû 7ŋa ŋaê Etanim ŋacwaga Israelŋa samob sêkac taunŋ sa dêdêŋ kiŋ Salomo jasêlic ombec. ³ Gêdêŋ taŋ gejobwaga Israelŋa samob sêô lasê su naŋ, dabuŋwaga sêôc poac ŋakatapa sa. ⁴ Dabuŋwaga to lau Lewi sêbalaŋ Apômtaunê poac ŋakatapa to becobo takac saŋa ma laclu samob, taŋ gêc becobo ŋalêlôm naŋ, sêpi sêja. ⁵ Ma kiŋ Salomo to gôlôac Israelŋa samob, taŋ sêkac taunŋ sa dêdêŋ en naŋ, sêkô poac ŋakatapa nêŋma ma sêkêŋ bulimakao to domba kêtû da. Teŋ kêtôm gebe êsa bulimakao to domba nêŋ namba sa atom. ⁶ Go dabuŋwaga sêkôc Apômtaunê poac ŋakatapa sêja lôm dabuŋ ŋaGamêŋ Dabuŋanô tau ma tetoc kakô kerubnêŋ magê ŋalabu. ⁷ Kerub sêlam nêŋ magê kêpi poac ŋakatapa ŋamala kêtôm sêjam ajuŋ poac ŋakatapa to ta. ⁸ Ma ta tau kêsa baliŋ sêlic ŋatêpôê anŋa Gamêŋ Dabuŋ, taŋ gêc Gamêŋ Dabuŋanô tau ŋanêŋna naŋ, mago sêlic anŋa awêŋa atom. Ma ta tau sêc tonanŋ e gêdêŋ galoc. ⁹ Gêŋ teŋ kêsêp poac ŋakatapa ŋalêlôm atom, poc tapa luagêcŋen, taŋ Mose kêkêŋ kêsêp anŋa lôc Horeb naŋ. Anŋa tônê Apômtau kêmoatiŋ poac gêwiŋ lau Israel gêdêŋ taŋ êsêac sêsa anŋa gamêŋ Aiguptu sêmêŋ naŋ. ¹⁰ Ma gêdêŋ taŋ dabuŋwaga sêsa anŋa Gamêŋ Dabuŋ sêmêŋ naŋ, tao teŋ gêjam Apômtaunê lôm dabuŋ auc. ¹¹ Tec dabuŋwaga têtôm gebe sêkô ma sênam sakiŋ kêtû tao tonanŋa atom, gebe Apômtaunê ŋawasi gêjam lôm dabuŋ auc.

Salomo kêsôm biŋ gêdêŋ lau

¹² Go Salomo kêsôm gebe
 “Apômtau kêkêŋ oc kêkô umbonŋ,
 mago kêsôm gebe en tau êŋgônŋ gamêŋ ŋakesec.
¹³ Aê kakwê nêŋ andu dabuŋ teŋ,
 nêŋ malam teŋ gebe ômoa endenŋ tônŋen.”
¹⁴ Go kiŋ tau kêkac tau ôkwi gêdêŋ lau Israel samob, taŋ sêkô naŋ, ma gêjam moc êsêac
¹⁵ ma en kêsôm gebe “Aê aoc êôc Apômtau, lau Israel nêŋ Anôtô, taŋ lêma gêgôm biŋ, taŋ gêjac mata gadêŋ aê tamoc Dawid ŋa awasuŋ naŋ, ŋanô kêsa. En kêsôm gebe ¹⁶ ‘Gêdêŋ bec, taŋ aê kakôc ŋoc lau Israel sêsa anŋa Aiguptu sêmêŋ naŋ, aê kajaliŋ malac teŋ anŋa Israel nêŋ tonŋ samob sa gebe sêkwê andu teŋ ŋoc ŋaê ênêcŋa atom, mago aê kajaliŋ Dawid sa gebe ênam gôliŋ ŋoc lau Israel.’ ¹⁷ Ma aê tamoc Dawid taê gêjam gebe êkwê Apômtau, Israelnêŋ Anôtô, nê ŋaê ŋaandu teŋ. ¹⁸ Mago Apômtau tau kêsôm gêdêŋ aê tamoc Dawid gebe ‘Aôm taêm gêjam gebe ôkwê andu teŋ êtu aêŋoc ŋaêŋa naŋ, ŋajam gebe taêm gêjam ŋabiŋ tau gêc nêŋ ŋalêlôm, ¹⁹ mago aôm oc ôkwê andu tau atom, tagenŋ nêŋ latôm, taŋ têna êkôc en naŋ, en êkwê andu êtu aêŋoc ŋaêŋa.’ ²⁰ Galoc Apômtau gêgôm nê biŋ, taŋ gêjac mata naŋ, ŋanô kêsa gebe aê gadi gajô tamoc Dawid su ma ganŋônŋ lêpônŋ Israelŋa katôm biŋ, taŋ Apômtau gajac mata naŋ, ma kakwê andu tau kêtû Apômtau, Israelnêŋ Anôtô nê ŋaêŋa. ²¹ Ma kakêŋ ŋamala teŋ katu katapa, taŋ Apômtaunê poac, taŋ en kamoatiŋ gêwiŋ aêacnêŋ tamenŋi gêdêŋ en kêkôc êsêac sasa anŋa gamêŋ Aiguptu sêmêŋ naŋ kêsêp.”

Salomo ketenŋ mec

* **6:38:** Saka tagenŋ kêtôm 1.8 meta. † **6:38:** Masac jaba sêsabanŋ dembonŋ to lêlôm, me lêsa to salôm

²² Go Salomo jakêkô Apômtaunê altar nêmn̄a lau Israel samob sêlic ma eŋ gêlam lêma gêdêŋ undambê ²³ ma keteŋ mec gebe “O Apômtau, Israelnêŋ Anôtô, anôtô teŋ kêtôm aôm gêm̄oa undambê n̄aôŋa me nom n̄alabu n̄a atom. Aôm gojob poac ma kôtôc nêmn̄ têtac gêwiŋ teŋgeŋn̄a gêdêŋ nêmn̄ sakiŋwaga, taŋ sêsa nêŋ lêŋ sêm̄oa aôm laŋômnêmn̄ tonêŋ n̄alêlôm samucgeŋ naŋ. ²⁴ Aôm taêm gêjam biŋ, taŋ kôsôm gêdêŋ aê tamoc, nêmn̄ sakiŋwaga Dawid naŋ n̄apan. Biŋnanô, aôm kôsôm n̄abiŋ n̄a awamsuŋ ma gôgôm n̄anô kêsa n̄a lêmam gêdêŋ ocsalô tonec. ²⁵ O Apômtau, Israelnêŋ Anôtô, ôŋgôm biŋ, taŋ gôjac mata gêdêŋ nêmn̄ sakiŋwaga aê tamoc Dawid naŋ n̄anô êsa. Aôm kôsôm gebe ‘Aôm latôm embe ejop tageŋ tonec gebe êsa nê lêŋ êmoa aê laŋôcnêmn̄a êtôm aôm taŋam wamu gôm̄oa aê laŋôcnêmn̄a, go aôm ôpô lêna nêmn̄ n̄ac teŋ êmoa aê laŋôcnêmn̄a gebe êŋgôŋ lêpôŋ Israeln̄a atom.’ ²⁶ O Israelnêŋ Anôtô, amboac tonar n̄onac dabiŋ nêmn̄ biŋ, taŋ kôsôm gêdêŋ nêmn̄ sakiŋwaga aê tamoc Dawid naŋ.

²⁷ “Mago Anôtô oc êŋgôŋ nom biŋnanôgeŋ me masi. Alic acgom, undambê to undambê n̄aôŋa samucgeŋ kêtôm aôm atom, ma andu tecenec kakwê su naŋ, oc êtôm atom amboac tonarŋeŋ. ²⁸ Mago o Apômtau, ŋoc Anôtô, mênôkêŋ taŋam nêmn̄ sakiŋwaga aê ŋoc mec to ŋoc biŋ, taŋ aê kateŋ naŋ. Ôŋô môêc to mec, taŋ nêmn̄ sakiŋwaga aê kateŋ gêdêŋ aôm gêdêŋ galoc. ²⁹ Ma nêmn̄ matam ê andu tonec êndêŋ êmbêc to eleŋ, malac tau, taŋ kôsôm biŋ kêpi gebe ‘Aêŋoc n̄aê oc ênêc tonec’ naŋ, gebe aôm ôkêŋ taŋam mec, taŋ nêmn̄ sakiŋwaga aê kateŋ aŋga gamêŋ tonec naŋ. ³⁰ Ma ôkêŋ taŋam biŋ, taŋ nêmn̄ sakiŋwaga to nêmn̄ lau Israel asuŋ êndêŋ aôm aŋga gamêŋ tonec êndêŋ taŋ ateŋ mec êndêŋ aôm naŋ. Ôkêŋ taŋam aŋga undambê, gamêŋ taŋ gôŋgôŋn̄a ma embe ôŋô, go ôsuc ôkwi.

³¹ “Embe n̄ac teŋ êŋgôm sec êndêŋ nê n̄ac jabaŋ eŋn̄a ma têtû kênac eŋ gebe êtôc lêma ma eŋ mênêtôc lêma êkô nêmn̄ altar nêmn̄a aŋga andu tonec, ³² go ôŋô aŋga undambê ma ômêtôc nêmn̄ sakiŋwaga. Ôkêŋ n̄ac tobiŋ nê sec êpi eŋ tau môkêapac ma ônam n̄ac gêdêŋ sa ma ôpuc nê biŋ tôŋ ma ôkêŋ n̄agêjô êtôm nê biŋgêdêŋ.

³³ “Embe n̄acjo sêku nêmn̄ lau Israel tulu êtu sêgôm sec gêdêŋ aôm̄na naŋ, ma êsêac sênam taŋ ôkwi êndêŋ aôm êtiam to tetoc nêmn̄ n̄aê sa ma teteŋ mec to sêsuŋ nêŋ biŋ êndêŋ aôm aŋga andu tonec, ³⁴ go ôkêŋ taŋam aŋga undambê ma ôsuc nêmn̄ lau Israel nêŋ sec ôkwi ma ôkôc êsêac sêmu sêmêŋ gamêŋ, taŋ aôm kôkêŋ gêdêŋ nêŋ tamen̄i naŋ êtiam.

³⁵ “Embe ôkêŋ gêŋwapac êndêŋ êsêac ma ôlai undambê auc to kom ênac atom kêtû êsêac sêgôm sec gêdêŋ aôm̄na naŋ, ma êsêac teteŋ mec sêkanôŋ gamêŋ tonec to tetoc nêmn̄ n̄aê sa ma sêwi nêŋ sec siŋ, ³⁶ go ôkêŋ taŋam nêŋ mec aŋga undambê ma ôsuc nêmn̄ sakiŋwaga Israel nêŋ sec ôkwi. Ôndôŋ lêŋ n̄ajam êndêŋ êsêac gebe sêsaŋa naŋ ma ôkêŋ kom ênac aŋga nêmn̄ gamêŋ, taŋ kôkêŋ gêdêŋ nêmn̄ lau gebe êtu nêŋ gêŋlênsêmn̄ naŋ.

³⁷ “Embe tóbôm êsa aŋga gamêŋ tau me gêm̄ac sec êtap lau sa me mo gwa ênac me mo n̄akan me wagô me moac tamoac enseŋ nêŋ gêŋ taniŋn̄a me nêŋ n̄acjo sêŋgi êsêac auc aŋga nêŋ malac naŋ, gêŋwapac me gêm̄ac tokaiŋ-tokaiŋ êtap êsêac sa ³⁸ ma teteŋ mec me n̄ac tageŋ me nêmn̄ lau Israel tapaôŋgeŋ embe sêsuŋ nêŋ biŋ teŋ gebe sêjala nêŋ gêŋwapac n̄alêlôm̄na ma sêlam lemeŋ êndêŋ andu tonec, ³⁹ go ôkêŋ taŋam aŋga undambê, aŋga gamêŋ, taŋ gôŋgôŋ naŋ, ma ôsuc nêŋ sec ôkwi to ônam êsêac sa ma ôkêŋ n̄agêjô êndêŋ êsêac, taŋ sêjala nêŋ n̄alêlôm naŋ, êtôm nêŋ lêŋ êndêŋ-êndêŋgeŋ gebe aôm, aôm taômgeŋ kôjala n̄amalac latuŋi samob nêŋ n̄alêlôm, ⁴⁰ gebe êsêac têtêc aôm êtôm bêc samob, taŋ sêŋgôŋ mateŋ jali aŋga nom, taŋ kôkêŋ gêdêŋ aêac tamen̄i naŋ.

⁴¹ “Ma n̄acjaba, taŋ aŋga lau Israel nêŋ atom naŋ, embe mênêô lasê aŋga gamêŋ jaêcsêga êtu gêŋô nêmn̄ n̄aê n̄awaen̄a ⁴² gebe lau oc sêŋô aôm̄nêmn̄ n̄aê to lêmam n̄ajana, taŋ kômêtôc naŋ n̄awae, eŋ embe amêŋ ma eteŋ mec aŋga andu tonec, ⁴³ go ôkêŋ taŋam aŋga undambê, aŋga gamêŋ, taŋ gôŋgôŋn̄a naŋ, ma ôŋgôm gêŋ samob, taŋ n̄ac jaba eteŋ êndêŋ aôm naŋ, n̄anô êsa gebe lau nom̄na sêjala aôm̄nêmn̄ n̄aê to têtêc aôm, êtôm taŋ nêmn̄ lau Israel sêgôm naŋ. Ma êsêac oc sêjala gebe andu tonec taŋ aê kakwê naŋ, sêsam aôm̄nêmn̄ n̄aê kêpi.

⁴⁴ “Aôm embe ôjatu nêma lau gebe nasênac siŃ êndên nêŃ Ńacjo ma embe teten mec êndên aôm laŃôŃanô êndên malac kapôên, taŃ aôm kôjaliŃ sa to andu, taŃ aê kakwê kêtú nêma ŃaêŃa naŃ, ⁴⁵ go ôkên taŃam êsêacnêŃ mec to biŃ, taŃ sêsuŃ êndên aôm naŃ, aŃga undambê ma ônam êsêac kêsí.

⁴⁶ “Embe êsêac sêŃgôm sec êndên aôm, gebe Ńac ten gêmoa atom, taŃ gêgôm sec atom naŃ, ma aôm têmtac ŃandaŃ êndên êsêac ma ôkên êsêac êndên Ńacjo, taŃ sêkên êsêac sêŃgôn kapoacwalô aŃga nêŃ gamêŃ jaêc me gamêŃ dambê ⁴⁷ ma êsêac embe taêŃ ênam tauŃ aŃga gamêŃ kapoacwalôŃa ma sênam tauŃ ôkwi to têtai êndên aôm aŃga nêŃ Ńacjo nêŃ gamêŃ ma sêsom gebe ‘Aêac agôm sec to geo ma awi Anôtô siŃ.’ ⁴⁸ Ma êsêac embe sênam tauŃ ôkwi êndên aôm to nêŃ Ńalêlôm makenŃen ma tokatuŃ samucŃen aŃga nêŃ Ńacjo, taŃ sêkên êsêac sêŃgôn kapoacwalô naŃ, ma teten êndên aôm laŃôŃanô êndên gamêŃ, taŃ aôm kôkên gêdên êsêacnêŃ tamení naŃ, to êndên malac kapôên tau, taŃ aôm kôjaliŃ sa naŃ, ma êndên andu tau, taŃ aê kakwê kêtú nêma ŃaêŃa naŃ, ⁴⁹ go ôkên taŃam êsêacnêŃ mec to taŃi aŃga undambê, taŃ gônŃôn naŃ, to ônam êsêac sa. ⁵⁰ Ma ôsuc nêma lau, taŃ sêgôm sec gêdên aôm naŃ, nêŃ geo to sêgêlí nêma biŃŃa ôkwi. Ma taêm walô êsêac gebe lau, taŃ sêkên êsêac sêŃgôn kapoacwalô naŃ, sêlic ma taêŃ walô êsêac amboac tonanŃen. ⁵¹ Gebe êsêac têtú nêma lau to nêma gêŃlênsêm, taŃ kôkôc êsêac aŃga ja Ńalakoc sec AiguptuŃa sêmêŃ naŃ. ⁵² O Apômtau Anôtô matam ê nêma sakiŃwaga aê Ńoc mec to nêma lau Israel nêŃ mec to ôkên taŃam aêac êndên noc amôêc êndên aômŃa. ⁵³ Gebe aôm kôjaliŃ aêac sa aŃga lau nomŃa samob nêŃ gebe atu nêma gêŃlênsêm, kêtôm kôkên nêma sakiŃwaga Mose kêsôm lasê gêdên taŃ aôm kôkôc aêacma tamení sêsa aŃga Aiguptu sêmêŃ naŃ.”

Salomo keten mec ŃakôníŃŃa

⁵⁴ Gêdên taŃ Salomo keten mec to gêsun biŃ samob tonec gêdên Apômtau su naŃ, en gêdí sa aŃga Apômtaunê altar nêma Ńa, taŃ en kêpôn aduc ma kêmetôc lêma gadên undambê naŃ. ⁵⁵ Go en kêkô ma gêjam mec lau Israel, taŃ sêkac sa sêkô naŃ, Ńa awa kapôên ma kêsôm gebe ⁵⁶ “Aê aoc êoc Apômtau, taŃ kêkên nê lau Israel sen awen kêtôm biŃ samob, taŃ en gêjac mata ma biŃ ten geben aŃga nê biŃ, taŃ gêjac mata gêdên nê sakiŃwaga Mose naŃ atom. ⁵⁷ Apômtau, aêacnêŃ Anôtô êmoa êwiŃ aêac êtôm en gêmoa gêwiŃ aêac tamení. En êwi aêac siŃ to êkac tau su aŃga aêacmêŃ atom. ⁵⁸ En ê aêacnêŃ Ńalêlôm êndên en gebe tasa ênê lêŃ samob ma tamansaŃ ênê biŃsu ma ênê jatu to ênê ŃagôlíŃ, taŃ en kêjatu gêdên aêac tamení naŃ. ⁵⁹ Apômtau, aêacnêŃ Anôtô taê ênam mec to biŃ, taŃ katen gêdên en naŃ, enden tônŃen ma ênam nê sakiŃwaga to nê lau Israel sa êtôm bêcŃen ⁶⁰ e lau nomŃa samob sêjala gebe Apômtau taŃen kêtú Anôtô ma ten gêwiŃ en gêmoa atom. ⁶¹ Amboac tonan nêma Ńalêlôm ŃanêŃ êsa êndên Apômtau, aêacnêŃ Anôtô, ma asêlêŃ êtôm ênê ŃagôlíŃ to amansaŃ ênê biŃsu êtôm agôm gêdên ocsalô tonec.”

Sêjac kawi lôm dabuŃ tau

⁶² Go kiŃ to lau Israel samob sêwiŃ tauŃ sêkên da gêdên Apômtau. ⁶³ Salomo kêkên bulimakao kapoac 22,000 to domba 120,000 gêdên Apômtau kêtú dawama. Amboac tonan kiŃ to lau Israel samob sêjac kawi Apômtaunê lôm dabuŃ. ⁶⁴ Gêdên bêc tonanŃen kiŃ gêjam mec lôm ŃamalacluŃ ŃaluŃ, taŃ gêc Apômtaunê lôm ŃanêmŃa naŃ. AŃga tonan en kêkên daja ma da kôm ŃanôŃa to Ńalêsí dawamaŃa gebe altar kopa, taŃ kêkô Apômtau laŃônêmŃa naŃ, kêtôm da samob tonan atom.

⁶⁵ Tec gêdên Ńasawa tonan Salomo gêlic om ma Israel samob sêwiŃ en. ÊsêacnêŃ ton kapôênanô. Êsêac sêmêŃ aŃga Hamat ŃamadiŃ e gêdên bu AiguptuŃa ma sêmoa Apômtau, aêacnêŃ Anôtô laŃônêmŃa kêtôm bêc 7. ⁶⁶ Gêdên bêc kêtú 8 Salomo kêkên lau sêc êlíŃ-êlíŃ. Ma êsêac sêjam mec kiŃ ma sêja nêŃ malac totêntac ŃajamŃen ma têtú samuc kêtú moasiŃ samob, taŃ Apômtau kêtôc gêdên nê sakiŃwaga Dawid to nê lau Israel naŃ.

9

Apômtau geoc tau lasê gêdêŅ Salomo kêtū dim luagêcŅa

¹ Salomo gêjac dabij lôm dabuŅ to kinê andu kapôêŅ ma gêŅ samob, taŅ taê gêjam gebe êŅgômŅa naŅ, gêbacnê su, ² go Apômtau geoc tau lasê gêdêŅ eŅ kêtū dim luagêcŅa kêtôm taŅ eŅ geoc tau lasê gêdêŅ eŅ aŅga malac Gibeon naŅ. ³ Ma Apômtau kêsôm gêdêŅ eŅ gebe “Aê gaŅô nêŅ mec to taŅi, taŅ koteŅ gêdêŅ aê naŅ. Aê kakêŅ andu, taŅ kôkwê sa naŅ, kêtū Ņoc andu dabuŅ gebe Ņoc Ņaê ênêc tonan ender tōŅgeŅ ma matocanô to Ņoc Ņalêlôm êmoa êwiŅ andu tau. ⁴ Embe aôm ôsa Ņoc lêŅ êtôm tamam Dawid kêsā to laŅômŅem sawagen ma tonalêlôm ŅaŅêŅgeŅ gebe ôŅgôm gêŅ samob, taŅ kajatu aôm naŅ, ma taŅam wamu êndêŅ Ņoc ŅagôliŅ to jatu, ⁵ go jakêŅ nêŅ lêpônŅ gôliŅ IsraelŅa êkô ender tōŅgeŅ êtôm gajac mata gêdêŅ tamam Dawid ma kasôm gebe ‘Aôm oc ôpô lêna Ņac teŅ gebe êŅgônŅ nêŅ lêpônŅ naŅ atom.’ ⁶ Mago aôm to nêŅ wakuc embe akac taôm su aŅga aê ma amansaŅ aêŅoc biŅsu to ŅagôliŅ, taŅ kakêŅ gêdêŅ amac naŅ atom ma andêŅ anôtôi jaba ana ma anam sakiŅ to atenŅ mec êndêŅ êsêac, ⁷ go aê oc jansenŅ Israel su aŅga gamêŅ, taŅ kakêŅ gêdêŅ êsêac naŅ, ma jatiŅ andu tau, taŅ gajam mec gebe Ņoc Ņaê ênêcŅa naŅ, su aŅga laŅôcnêŅa. Ma lau-m samob sêsu Israel susu ma sêpêlê êsêac. ⁸ Ma andu tonec êtu gêŅ Ņapopoc ma lau samob, taŅ mêŅsêlêlêc gamêŅ tau naŅ, nêŅ Ņalêlôm elendec ma sêpêlê biŅ. Ma embe têtū kênac gebe ‘Kêtū asagenŅa Apômtau gêgôm gêŅ amboac tonan gêdêŅ gamêŅ to andu tau,’ ⁹ go sêjô biŅ amboac tonan gebe ‘Êsêac sêwi Apômtau nêŅ Anôtô, taŅ gêwê êsêac aŅga gamêŅ AiguptuŅa sêsa sêmêŅ naŅ, siŅ ma sêsap anôtôi jaba tōŅ to tetenŅ mec ma sêjam sakiŅ gêdêŅ êsêac, tec Apômtau kêkêŅ gêŅwapac samob tonan êsêac sêoc sa.’ ”

9:10-28 Salomo agêc kinŅ TirusŅa Hiram sê sêlêb gêdêŅ tauŅ. Salomo kêkac lau jaba gebe sênam ênê kôm tonjaôli masigenŅ.

10

Kwin aŅga Seba kêtū ŅacleŅ gêdêŅ Salomo

¹ GêdêŅ taŅ kwin aŅga Seba gêŅô Salomonê wae kêpi Apômtaunê ŅaêŅa naŅ, eŅ gêja gebe ênsaê eŅ Ņa kênac Ņawapac Ņagêdô. ² EŅ gêô lasê Jerusalem tonê lau taêsam, kamel sêbalaŅ gêŅmalu to gold taêsam Ņanô lasê to pocawa gwalêkiŅ. Ma gêdêŅ taŅ eŅ gêô lasê gêdêŅ Salomo naŅ, eŅ gêjac kênac biŅ samob, taŅ eŅ taê gêjam naŅ. ³ Ma Salomo gêjô ênê kênac samob, gêŅ teŅ kêsiniŅ tau gêdêŅ Salomo atom. EŅ gêwa gêŅ samob sa tomalagenŅ gêdêŅ eŅ. ⁴ Ma gêdêŅ taŅ kwin aŅga Seba gêlic Salomonê kauc samob to andu, taŅ eŅ kêkwê naŅ ⁵ ma gêŅ taniŅŅa aŅga nê tebo to nê laumata nêŅ ŅadênaŅ ma nê kômwaga nêŅ sakiŅ to nêŅ Ņakwê ma nê lau-sejop-lacluwwaga to nê daja, taŅ kêkêŅ kêtū da aŅga Apômtaunê lôm naŅ, eŅ gêjac lêma ŅanôgeŅ.

⁶ Ma eŅ kêsôm gêdêŅ kinŅ tau gebe “Ņawae taŅ gaŅô aŅga taucŅoc gamêŅ kêtū aômŅem gêŅ to nêŅ kaucŅa naŅ, biŅŅanô. ⁷ Mago aê kakêŅ gêwiŅ Ņawae tonan atom e tauc gamêŅ tec taucŅoc matocanô galic. Ôlic acgom, biŅ ŅamakeŅgeŅ tec sêjac miŅ gêdêŅ aê. Mago nêŅ kauc to awa kêlêlêc Ņawae, taŅ aê gaŅô naŅ su. ⁸ Aê aoc êoc nêŅ lau. Aê aoc êoc nêŅ sakiŅwaga, taŅ sêkô aôm laŅômŅemŅa to sêŅô nêŅ kauc ŅapaŅ naŅ. ⁹ Aê aoc êoc Apômtau, nêŅ Anôtô, taŅ gêlic aôm Ņajam to kêkêŅ aôm gōŅgōŅ lau Israel nêŅ lêpônŅ kinŅa. Gebe Apômtau têtac gêwiŅ Israel gêdêŅ tōŅgeŅ, eŅ kêkêŅ aôm kôtu kinŅ gebe aôm ômêtôc biŅ êndêŅgeŅ.” ¹⁰ Go eŅ kêkêŅ gold ŅadônŅ kêtôm 120 gêdêŅ kinŅ to gêŅ Ņamalu taêsam Ņasec ma pocawa. GêŅmalu taêsam amboac kwin SebaŅa kêkêŅ gêdêŅ kinŅ Salomo naŅ, sêlic amboac tonan kêtiam atom.

¹¹ Ma Hiram nê waŅ taêsam, taŅ sejonŅ gold aŅga Ofir sêmêŅ naŅ, tetolonŅ ka môsê taêsam Ņanô lasê to pocawa gêmêŅ aŅga Ofir. ¹² Ma kinŅ kêmasaŅ ka balaŅ katu Apômtaunê lôm to kinê anduŅa Ņa ka môsê tonanŅ ma gêŅ wêŅa togam kêtū lau-sêjam-wêwagaŅa amboac

tonanġen. Ka môtê taêsam amboac tonanġ gêmêŋ gamêŋ tonec teŋ kêtiam atom to sêlic teŋ kêtiam atom e mênġêdêŋ galoc.

¹³ Ma kinġ Salomo kêkêŋ gêŋ samob, taŋ kwin Sebaŋa têtac gêwiŋ naŋ, gêdêŋ eŋ. Kêkêŋ gêŋ aŋga kinġ Salomo nê waba taêsamŋa kêtôm sêgôm-sêgôm jagêwiŋ geŋ samob, taŋ eŋ keteŋ naŋ. Go kwin to nê sakinġwaga sêc sêmu dêdêŋ tauŋ nêŋ gamêŋ sêja.

Salomonê awa to wae

¹⁴ Gold taŋ Salomo kêtap sa gedêŋ Jala teŋ naŋ, ŋawapac kêtôm ŋadôŋ goldŋa 666 ¹⁵ ma gold tonanġ ŋagêdô gêmêŋ aŋga lau têtulu gêŋwaga to lau bôlêŋŋa, taŋ sêkêŋ takis naŋ, ma ŋagêdô aŋga kinġ Arabianŋa samob to gôliŋwaga gamêŋ ŋagêdôŋa. ¹⁶ Kinġ Salomo kêmasaŋ lautuc kapôêŋ-kapôêŋ 200 ŋa gold, taŋ sêsac naŋ. Gold taŋ eŋ kêmasaŋ lautuc tageŋ naŋ, ŋadôŋ amboac 7 kilo. ¹⁷ Go eŋ kêsap lautuc saunġ 300 ŋa gold, taŋ sêsac naŋ, tageŋ ŋa ŋadôŋ amboac 2 kilo. Ma kinġ kakêŋ gêŋ samob tonanġ kêsô andu, taŋ sêsam gebe Andu Saleŋ Lebanonŋa. ¹⁸ Ma kinġ kêmasaŋ lêpôŋ kapôêŋ teŋ ŋa jabo ma kêkwa auc ŋa gold ŋakêŋkêŋ amboac tonanġen. ¹⁹ Lêpôŋ tonanġ ŋatêcboŋ 6 ma bulimakao môkêapac ŋakatu kêkô lêpôŋ tau ŋamu. Ma aŋga lêpôŋ makeŋ-makeŋ sêmasaŋ lêma ŋaadeŋ to lewe ŋakatu luagêc kêkô kêsi lêma ŋaadeŋ tonanġ. ²⁰ Ma lewe ŋakatu 12 sêkô têtboŋ 6 tonanġ, sêkô têtboŋ makeŋ-makeŋ kêtômgeŋ. Sêmasaŋ gêŋ kainġteŋ amboac tonanġ teŋ aŋga kinġ teŋ nê gamêŋ gêmunġ su atomanô. ²¹ Kinġ Salomo nê laclu ênôm gêŋ êsêpŋa samob tonanġ gold ma waba kômŋa samob aŋga Andu Saleŋ Lebanonŋa gold ŋakêŋkêŋ. Sêmasaŋ teŋ ŋa silber atom. Sêlic silber amboac gêŋ ŋaôma gêdêŋ Salomonê têm. ²² Ma kinġnê waŋ ômbala Tarsisŋa sêpoac gwêc sêwiŋ Hiramnê. Katôm jala têtêacgeŋ waŋ Tarsisŋa tonanġ mênġsejoŋ gold to silber ma bôc ŋajabo to moŋki ma moc kainġteŋ ŋaê pikok.

²³ Amboac tonanġ kinġ Salomo nê awamata to kauc kêtêlêc kinġ nomŋa samob nêŋ su. ²⁴ Ma nom ŋalau samob sêlic Salomo gebe sêŋô ênê kauc, taŋ Anôtô kêkêŋ gêdêŋ eŋ naŋ. ²⁵ Êsêac samob, taŋ sêmêŋ naŋ, sêkôc gêŋ tokainġ-tokainġ gebe sêkêŋ êndêŋ Salomo. Êsêac sêkêŋ gêŋ silber to gold ma obo to gêŋmalu ma laukasap to hos ma doŋki. Tonanġ sêgôm kêtôm jalageŋ.

²⁶ Ma Salomo gêjac kareta sinġa 1,400 to lau sêŋgôŋ hos ŋaôŋa 12,000 sa, eŋ kêkêŋ êsêac sêŋgôŋ malac karetaŋa ma ŋagêdô sêmoa sêwiŋ eŋ aŋga Jerusalem. ²⁷ Ma kinġ kêkêŋ silber taêsam gêc Jerusalem amboac poclô ma kaseda kêtû taêsam amboac jambô, taŋ sêkô gaboanġ naŋ. ²⁸ Ma Salomo kêkôc hos gêmêŋ aŋga Aiguptu to Koa. Ênê lau têtulu gêŋwaga sêjam ôli hos aŋga Koa ŋa moni solopgeŋ. ²⁹ Kareta teŋ, taŋ sêkôc aŋga Aiguptu naŋ, ŋaôli kêtôm silber ŋadôŋ 600 ma hos teŋ kêtôm silber ŋadôŋ 150. Ma Salomo nê lau-têtulu-gêŋwaga sêkêŋ ŋagêdô kinġ Hetŋa to kinġ Suriaŋa sêjam ôli amboac tonanġen.

11:1-25 Salomo gêjam lauo jaba taêsam. Êsêac sêlêtôm eŋ e kêkac tau su aŋga Anôtônê. Tec Anôtô kêsôm gêdêŋ eŋ gebe êkac gamêŋ kinġna su aŋga eŋ latunê ma êwi gôlôacmôkê tageŋgeŋ sinġ êndêŋ eŋ.

11

Anôtô gêjac mata binġ gêdêŋ Jerobeam

²⁶ Ŋac Epraimŋa teŋ aŋga malac Sereda Nebat latu Jerobeam kêtû Salomonê sakinġwaga teŋ, mago gêli tau sa gêdêŋ kinġ. Ênê têna awêtuc teŋ nê ŋaê Seruat. ²⁷ Ma gêli tau sa gêdêŋ kinġ ŋam amboac tonec gebe Salomo kêkwê andu ŋajaŋa Milo kêsêp ŋasawa, taŋ gêc tama Dawid nê malac naŋ. ²⁸ Jerobeam tonanġ eŋ ŋac ôlipalê ŋanô. Ma gêdêŋ taŋ Salomo gêlic gebe ŋac wakuc tonanġ gêjam kôm kêtû dôbgeŋ naŋ, eŋ kêkêŋ eŋ kêtû lau aŋga Josepnê gôlôacmôkê, taŋ sêpiŋkap êsêac gebe sênam kôm ŋaôli masigeŋ naŋ, nêŋ gejobwaga. ²⁹ Ma gêdêŋ têm, taŋ Jerobeam gêwi Jerusalem sinġ naŋ, propete ŋac Silonŋa Ahija kêtap eŋ sa aŋga intêna. Ahija kêsô ŋakwê wakuc teŋ ma êsêagêc tauŋgeŋ sêmoa gamêŋ tonanġ. ³⁰ Go Ahija kêkêŋ lêma kapi ŋakwê wakuc, taŋ eŋ kêsô naŋ, ma kêkac gêŋgic

gêja ñagêngic 12. ³¹ Ma kêsôm gêdêñ Jerobeam gebe “Ôkôc ñagêngic 10 su êtu aômnêm gebe Apômtau, Israelnêñ Anôtô kêsôm amboac tonec gebe ‘Ôlic acgom, aê gabe jakac gamêñ kinña su anña Salomonê ma gabe jakêñ gôlôacmôkê 10 êndêñ aôm. ³² Mago Salomo oc êkôc gôlôacmôkê tagen êtu ñoc sakinwaga Dawidña to êtu malac Jerusalemña, tañ kajalin sa anña Israelnêñ gôlôacmôkê samobña nan, ³³ gebe eñ gêwi aê sin ma gêjam sakin lau Sidon nêñ anôtôo Astart ma lau Moab nêñ anôtô Kemos to lau Amon nêñ anôtô Milkom ma kêsâ aêñoc lêñ atom. Gêgôm gêñ gêjac aê matocanô ñjam atom to kêmasañ ñoc ñagôlin to jatu kêtôm ênê tama Dawid gêgôm nan atom. ³⁴ Mago aê gabe jakôc gamêñ kinña samucgen su anña ênê lêma atom, eñ ênam gôlin gamêñ êmoa êtôm nê têm êngôn mata jalinê êtu ñoc sakinwaga Dawid, tañ kajalin eñ sa ma eñ kêmasañ ñoc binusu to ñoc ñagôlinña nanña. ³⁵ Mago aê oc jakôc gamêñ kinña su anña Salomonê latu lêma ma jakêñ gôlôacmôkê 10 gen êndêñ aôm. ³⁶ Tagen aê oc jakêñ gôlôacmôkê tagen êndêñ Salomo latu gebe ñoc sakinwaga Dawid nê ja ten elom ênêc aê lanôcnêm anña Jerusalem, anña malac, tañ kajalin sa gebe ñoc ñaê ênêcña nan. ³⁷ Ma aê gabe jakôc aôm sa ôtu kin Israelña ma aôm oc ônam gôlin gamêñ samob, tañ têtac gêwin nan. ³⁸ Ma embe ôkêñ tañam bin samob, tañ jajatu aôm nan, ma ôsa ñoc lêñ to ôngôm gêñ, tañ ênac matocanô ñjam ma ômansañ ñoc ñaôlin to binusu kêtôm ñoc sakinwaga Dawid gêgôm nan, go aê oc jawin aôm. Ma gabe jamboa nêm wakuc sa ñanôgen amboac aê gaboa Dawidnê sa ma jakêñ Israel êndêñ aôm. ³⁹ Ma aê gabe jakônin Dawidnê wakuc, mago janngôm enden têngen atom.’ ”

⁴⁰ Ma Salomo kêtû kêka-kêka gebe ênac Jerobeam êndû êtu bin tonanña. Mago Jerobeam gêdi ma gêc gêdêñ kin Aiguptuña Sisak jagêmoa tonan e Salomo gêmac êndû.

Salomo gêmac endu

⁴¹ Salomonê kôm to nê kauc ñamin ñagêdô êsêac teto gêc Salomo nê min ñabuku. ⁴² Salomo gêjam gôlin Israel samob gêngôn Jerusalem kêtôm jala 40. ⁴³ Go Salomo gêc nê bêc gêwin tamai ma sêsun eñ anña tama Dawidnê malac ma ênê latu Rehabeam kêtû kin gêjô eñ su.

12

Israel gêli tau sa

¹ Rehabeam gêja Sikem gebe lau Israel samob sêkac taun sa anña tonan gebe sêkêñ eñ êtu kin. ² Nebat latu-Jerobeam, tañ gêc kin Salomo su jagacgen gêmoa Aiguptu nan, gêñô ñawae ma gêmu anña Aiguptu gêmên. ³ Ma lau Israel sêsakin bin sêmôêc eñ gamên. Go sêwin taun jasêsôm gêdêñ Rehabeam gebe ⁴ “Aôm tamam kêkônin aêac ña ta gêñwapacña. Tec aôm ôlêwan tamamnê sakin ñajana to gêñwapac gêsac aêac têngña, go aêac oc anam sakin aôm.” ⁵ Eñ gêjô êsêacnêñ bin gebe “Amoa bêc têlêac acgom, go amu andên aê amên êtiam.” Amboac tonan lau sêc sêja.

⁶ Go kin Rehabeam kêkac launânô, tañ sêpuc ênê tama Salomo têng gêdêñ tañ eñ gêmoa mata jaligen nan, sa ma katu kênac bin ma kêsôm gebe “Amac taêm gêjam gebe jajô lau tône nêñ bin amboac ondoc.” ⁷ Ma êsêac sêsôm gêdêñ eñ gebe “Embe aôm ôtu lau tonan nêñ sakinwaga êndên galoc ma ônam sakin to ôsôm bin malôgen êndên êsêac êndên noc, tañ ôjô êsêacnêñ bin nan, go êsêac oc sênac sakin aôm enden têngen.” ⁸ Mago Rehabeam gesen bin, tañ launânô sêkêñ gêdêñ eñ nan, ma kêtû kênac lau matac, tañ têtû kapôên sêwin eñ to sêpuc eñ têng nan, ⁹ ma kêsôm gebe “Ma amac taêm gêjam aê jajô lau tône nêñ bin amboac ondoc. Êsêac sêsôm gêdêñ aê gebe ‘Ôngôm gêñwapac, tañ tamam kêkêñ gêsac aêac nan, ñagaô êsa.’ ” ¹⁰ Ma lau matac, tañ têtû kapôên sêwin eñ nan, sêjô ênê bin gebe “Ôsôm bin tonec êndên lau, tañ sêsôm gêdêñ aôm gebe ‘Aôm tamam kêkônin aêac ña gêñwapac, mago aôm ôlêwan gêñwapac’ nan gebe ‘Lemoc sêlêkic ñajana êlêlêc tamoc magi su. ¹¹ Ma aê tamoc kêkônin amac ña gêñwapac, galoc aê gabe jakêñ ñagêdô wacêwin. Tamoc gi amac ña sêm, ma aê tec jai amac ña okêm.’ ”

¹² Amboac tonañ Jerobeam to lau samob dēdēŋ Rehabeam sēja gēdēŋ bēc kētu tēlēcŋa kētōm kiŋ kēsōm gebe “Bēc ētu tēlēcŋa oc amu andēŋ aē amēŋ étiam.” ¹³ Ma kiŋ gējam saic lau ma gēwi kauc, taŋ launānō sēsōm gēdēŋ eŋ nanj siŋ. ¹⁴ Eŋ kēsōm biŋ gēdēŋ êsēac kētōm lau matak sēkēŋ kauc eŋ ma kēsōm gebe “Tamoc kēkōniŋ amac ŋa gēŋwapac, mago aē gabe jakēŋ ŋagēdō wacēwiŋ. Tamoc gi amac ŋa sēm, ma aē tec oc jai amac ŋa okēm.” ¹⁵ Amboac tonañ kiŋ kēkēŋ taŋa lau nēŋ biŋ atom gebe Apōmtau kēmasaŋ ŋalēŋ amboac tonañ gebe nē biŋ, taŋ eŋ kēsōm kēsa ŋac Siloŋa Ahija nē awasuŋ gēdēŋ Nebat latu Jerobeam nanj, ŋanō ēsa.

¹⁶ Ma Israel samob sēlic gebe kiŋ kēkēŋ taŋa êsēac atom, tec sējō ênē biŋ gebe “Aēacnēŋ asageŋ ŋagēdō gēdēŋ Dawid, nēŋ asageŋ ŋagēdō gēdēŋ Isai latu.

Ajōc, lau Israel, amu ana nēm gamēŋ. O Dawid, galoc ojop taōmgeŋ nēm gōlōac.” taunēŋ andu sēja. ¹⁷ Mago Rehabeam gējam gōliŋ lau Israel, taŋ sēŋgōŋ malac Judaŋa nanj.

¹⁸ Go kiŋ Rehabeam kēsakiŋ Adoram. Eŋ kētu lau, taŋ sēkac êsēac gebe sēnam kiŋnē kōm ŋaōmageŋ nanj, nēŋ gejobwaga. Ma lau Israel samob tētuc eŋ êndu ŋa poc. Kiŋ Rehabeam gacgeŋ kēpi nē kareta ma jagēc Jerusalem. ¹⁹ Amboac tonañ lau Israel sēli taun sa gēdēŋ Dawidnē gōlōac e mēŋgēdēŋ galoc. ²⁰ Ma gēdēŋ taŋ Israel samob sēŋō gebe Jerobeam gēmu gēmēŋ su nanj, êsēac sēsakiŋ biŋ to sēmōēc eŋ gēdēŋ nēŋ sēkac saŋa ma sēkēŋ eŋ kētu Israel samob nēŋ kiŋ. Teŋ kēdaguc Dawidnē gōlōac atom, gōlōacmōkē Juda taungeŋanō sēsap Dawid tōŋ.

²¹ Gēdēŋ taŋ Rehabeam mēŋgēō lasē Jerusalem nanj, eŋ kēkalem gōlōac Juda to gōlōacmōkē Benjaminŋa sēpi tageŋ ma kējaliŋ siŋwaga 180,000 sa gebe ênac siŋ êndēŋ Israel nēŋ gōlōac. Eŋ gebe êmboa gamēŋ kiŋŋa sa atu Salomonē latu Rehabeam étiam.

²² Mago Anôtônē biŋ gēdēŋ propete Semaia gebe ²³ “Ôsōm êndēŋ kiŋ Judaŋa Salomo latu Rehabeam ma êndēŋ gōlōacmōkē Juda ma Benjamin ma êndēŋ lau ŋagēdō gebe ²⁴ ‘Apōmtau kēsōm amboac tonac gebe Api naanac siŋ êndēŋ nēm lasitēwai, lau Israel, atom. Amac samob aēc amu ana nēm malac gebe aē gagōm gēŋ tonañ ŋai.’ ” Amboac tonañ êsēac sēkēŋ taŋeŋ Apōmtaunē biŋ ma sēmu sēja nēŋ malac kētiam.

Jerobeam gēwē lau Israel ma sēgōm sec

²⁵ Go Jerobeam kēkwē malac Sikem aŋga gamēŋ lôc Epraimŋa kētu malac ŋajaŋa ma gēŋgōŋ tonañ. Ma aŋga tonañ eŋ kēkwē malac Penuel kētōm tonanŋeŋ. ²⁶ Ma Jerobeam kēsōm aŋga taunē ŋalēlōm gebe “Gamēŋ kiŋŋa oc êmu êndēŋ Dawidnē gōlōac êna. ²⁷ Lau tonañ embe nasēpi gebe sēkēŋ da aŋga Apōmtaunē andu aŋga Jerusalem, go nēŋ ŋalēlōm ênam tau ôkwi êndēŋ nēŋ ŋatau, kiŋ Judaŋa Rehabeam, ma êsēac oc sēnac aē êndu ma sēmu dēndēŋ kiŋ Judaŋa Rehabeam sēna étiam.” ²⁸ Kiŋ taē gējam biŋ tonañ ma kēmasaŋ bulimakao ŋalatu luagēc ŋa gold. Ma eŋ kēsōm gēdēŋ lau gebe “O Israel, amac api Jerusalem aja kētōmgac. Alic nēm anôtōi, taŋ sēkōc amac api aŋga gamēŋ Aiguptuŋa amēŋ nanj tonac.” ²⁹ Ma eŋ kēkēŋ ŋakatu teŋ kēkō Betel, ma teŋ kēkō Dan. ³⁰ Ma gēŋ tonañ kētu Israelnēŋ sec gebe lau dēdēŋ teŋ sēja Betel to dēdēŋ teŋ sēja Dan. ³¹ Eŋ kēkwē andu aŋga gamēŋ ŋabau amboac tonañ ma kēkēŋ dabuŋwaga aŋga Lewinē gōlōac atom, kēkōc êsēac aŋga lau ŋagēdō nēŋ. ³² Ma Jerobeam kēkēŋ om teŋ êsēac sēlic gēdēŋ ajōŋ 8 ŋabēc 15 kētōm omsēga, taŋ sēlic aŋga Jerusalemŋa ma eŋ kēkēŋ da gēsac altar. Eŋ gēgōm tonañ aŋga Betel, kēkēŋ da gēdēŋ bulimakao ŋalatu gold, taŋ tau lêma kēmasaŋ nanj. Eŋ kēkēŋ dabuŋwaga gamēŋ ŋabaunŋa sēmoa Betel, taŋ eŋ kēkwē sa nanj. ³³ Eŋ kēpi gēdēŋ altar, taŋ eŋ gēboa sa aŋga Betel nanj, gēja gēdēŋ ajōŋ 8 ŋabēc 15, taŋ eŋ tau kējaliŋ sa gēc nē ŋalēlōm nanj, ma geno moasiŋ kapōēŋ gēdēŋ lau Israelŋa ma kēkēŋ da ŋamalu. * †

13:1–16:28 Apōmtaunē propete sēlēŋ biŋ Israelnēŋ kiŋ Jerobeam gebe ejop tau êndēŋ sakiŋ gwamŋa. Mago eŋ gedec gebe ênam tau ôkwi. Gēdēŋ tonañ lau Juda nēŋ kiŋ

* **12:33:** Amboac tonañ êsēac sēmu dēdēŋ † **12:33:** Jos 6:26

Rehabeam gêmac êndu ma Abijam gêjô enj su. Abijam gêmac êndu amboac tonan ma Asa gêjô enj su. Jerobeam gêmac êndu amboac tonan ma kinj ŋagêdô sêjô-sêjô taunj sêjam gôlinj gamênj gêmu kêpiŋa.

16

Ahab gêjam gôlinj

²⁹ Gêdênj taŋ kinj Judaŋa Asa gêjam gôlinj gamênj jala 38 su nanj, Omri latu Ahab kêtû Israelnênj kinj. Enj gêngônj Samaria ma gêjam gôlinj nê gamênj kêtôm jala 22. ³⁰ Ma Omri latu Ahab gêgôm sec gêmôa Apômtau lanjônêm kêlêlêc êsêac samob, taŋ sêmunj enj nanj su. ³¹ Enj kêsa Nebat latu Jerobeam nê lênj sec. Mago enj gêgôm sec gêsac sec tonan ŋaô ma gêjam kinj Sidonŋa Etbal nê latuo Jesebel kêtû nê awê ma jagêjam sakinj anôtô dansanj Bal ma keteŋ mec gêdênj enj gêwiŋ. ³² Enj gêboa altar teŋ sa anjga Balnê andu, taŋ enj kêkwê anjga malac Samaria nanj. ³³ Ma Ahab kêmasanj altar ŋakatu ma gêgôm gênj ŋagêdô, taŋ gêgôm Apômtau, lau Israel nênj Anôtô têtac ŋandanj kêsa nanj kêlêlêc Israelnênj kinj samob, taŋ sêmunj enj nanj su. ³⁴ Gêdênj ênê têm Hiel anjga Betel kêkwê Jeriko sa kêtiam. Gêdênj taŋ enj kêkôc kôm sa nanj, nê latu ŋacsêga Abiram gêmac êndu ma gêdênj taŋ kêkênj katam gêja nanj, nê latu saunj Segub gêmac êndu kêtôm Apômtaunê biŋ, taŋ enj kêsôm gêdênj Nun latu Josua nanj.

17

Elia kêsôm lasê gebe kom ênac atom

¹ Go propete Elia anjga malac Tisbet Gileadŋa kêsôm gêdênj Ahab gebe “Apômtau, Israelnênj Anôtô, taŋ gajam sakinj enj gamoa nanj, gêngônj mata jali. Êndênj jala tonec ŋai maninj to kom êsêp atomanô e aê jasôm acgom.” ² Ma Apômtaunê biŋ gêdênj enj gebe ³ “Wêc anjga tonec ma ôna gamênj oc kêpiŋa naôsij taôm ômoa bu Kerit, taŋ kapoac bu Jordan ŋamakenj oc kêpiŋa nanj. ⁴ Aôm oc ônôm bu Kerit tau ma aê kajatu aoco gebe sêlôm aôm anjga tônê.” ⁵ Amboac tonan Elia gêja ma gêgôm kêtôm Apômtaunê biŋ. Enj jagêngônj bu Kerit, taŋ kêpoac bu Jordan ŋamakenj oc kêpiŋa nanj. ⁶ Ma aoco sejonj polom to gwada gêdênj bêbêc ma kêtula ma enj gênôm bu Kerit tau. ⁷ Ma gêdênj bêc teŋ bu tau kêpa gebe kom gêlac anjga gamênj tau atom.

Elia agêc awêtuc Sareptaŋa

⁸ Go Apômtaunê biŋ gêdênj Elia gebe ⁹ “Ajôc, ôndi ma ôna Sarepta, taŋ gêc gamênj Sidon nanj, ma ômoa ônê. Aê kajatu awêtuc teŋ anjga ônê gebe êlôm aôm.” ¹⁰ Amboac tonan Elia gêdi gêja Sarepta. Ma gêdênj enj gêô lasê malac ŋasacgêdô enj gêlic awêtuc teŋ kejonj ka gêmôa tonan ma Elia gêmôêc gêdênj enj gebe “Ôkênj bu ŋagec êsêp laclu mênjanôm.” ¹¹ Ma gêdênj taŋ awêtuc gêja gebe êkôc bu tau nanj, Elia gêmôêc gêdênj enj ma kêsôm gebe “Ôkôc polom ŋapopoc ŋagec êsêp lêmam êwiŋ.” ¹² Ma awêtuc gêjô enj awa gebe “Apômtau, nêm Anôtô, gêmôa mata jali, polom teŋ gêc aêŋa atom. Mopolom matac ŋagec to niptêkwi ŋakeneŋ, tec kêpoac laclu. Aê galoc kajonj ka luagêc gebe najamansanj êtu aêagêc latuc aninj su ma amac êndu.” ¹³ Tec Elia kêsôm gêdênj enj gebe “Ôtêc taôm atom, ôna ma ôngôm êtôm kôsôm gac, mago ôpac mopolom saunj teŋ êtu aêŋa êmunj acgom, go ôkôc ômôênj. Go ôpac êtu amagêc latômŋa êndanjuc. ¹⁴ Gebe Apômtau, Israelnênj Anôtô kêsôm amboac tonec gebe ‘Ku mopolomŋa oc sawa atom ma niptêkwi oc êpa anjga ŋalakôp atom amboac tonanjenj e êndênj bêc, taŋ Apômtau êsakinj kom ênac êsêp nom êtiam.’ ” ¹⁵ Ma awêtuc gêja ma gêgôm kêtôm Elia kêsôm. Go Elia ma awêtuc agêc latu seŋ gênj bêc taêsam. ¹⁶ Ku mopolomŋa sawa atom ma niptêkwi kêpa anjga ŋalakôp atom kêtôm Apômtaunê biŋ, taŋ kêsôm gêdênj Elia nanj.

¹⁷ Tonaŋ su, go andu ŋatauo tau nê latu gêmâc kêtâp eŋ sa e ênê gêmâc kêtâ kapôêŋ ma kêsi awa kêtôm atom, tec gêmâc êndu. ¹⁸ Ma awêtuc kêsôm gêdêŋ Elia gebe “O Apômtaunê ŋac, aêagêc asageŋ ŋagêdô gêdêŋ taun. Aôm gôdêŋ aê gômôêŋ gebe ŋoc sec êôŋ sa êtiam enseŋ aê latuc su.” ¹⁹ Ma Elia gêjô eŋ awa gebe “Ôkêŋ nêŋ latôm êndêŋ aê acgom.” Ma eŋ kêsip eŋ sa aŋga têna labum ma jakêpi balêm ŋaô, taŋ eŋ gêŋgôn naŋ, ma ketoc eŋ gêc taunê mê. ²⁰ Go eŋ gêmôêc gêdêŋ Apômtau gebe “O Apômtau, ŋoc Anôtô, kêtâ asageŋŋa aôm taêm gêjam biŋwapac kêtâ awêtuc, taŋ gaŋgôn gawiŋ eŋ naŋŋa, tec gôjac eŋ latu.” ²¹ Go eŋ kêmetôc tau ma jagêu tau gêsac ŋapalê kêtâ dim têtêac ma gêmôêc gêdêŋ Apômtau gebe “O Apômtau, ŋoc Anôtô, ôkêŋ ŋapalê tonec nê katu êmu êsô eŋ êna êtiam.” ²² Ma Apômtau kêkêŋ taŋa Elia nê awa ma ŋapalênê katu gêmu kêsô eŋ gêja kêtiam ma mata jali kêsa kêtiam. ²³ Ma Elia kêkôc ŋapalê tau ma kêkêŋ eŋ aŋga balêm ŋaôŋa kêsêp jakêsô andu ma kêkêŋ eŋ gêdêŋ têna gêja. Ma Elia kêsôm gebe “Ôlic acgom, latôm gêmôa mata jali.” ²⁴ Ma awê gêjô Elia awa gebe “Galoc tec kajala gebe Anôtônê ŋac teŋ aôm ma Apômtaunê biŋ, taŋ gêc awamsuŋ naŋ, biŋŋanô tau.”

18

Elia gêmu gêdêŋ Ahab gêja

¹ Bêc taêsam gêjaŋa su acgom, go Apômtaunê biŋ gêdêŋ Elia gêdêŋ jala kêtâ têtêacŋa ma kêsôm gebe “Naôtôc taôm êndêŋ Ahab. Ma aê gabe jakêŋ kom ênac êsêp nom êtiam.”

² Amboac tonaŋ Elia gêja gebe êtôc tau êndêŋ Ahab. Gêdêŋ têm tonaŋ têtôm kêsa kapôêŋanô aŋga Samaria. ³ Ma Ahab gêmôêc Obadia, taŋ gejob kiŋnê andu naŋ. Obadia ketoc Apômtau sa ŋanô. ⁴ Gêdêŋ taŋ Jesebel gesen Apômtaunê propete su naŋ, Obadia kêkôc propete 100 ma kêsiŋ 50 ôkwi aŋga pocgêsun teŋ ma 50 aŋga pocgêsun teŋ ma gêtôm êsêac ŋa polom to bu. ⁵ Ahab kêsôm gêdêŋ Obadia gebe “Agêc tanac laoc gamêŋ ma bumata samob to bumaŋ samob kêsi, oc moae tatap gêgwaŋ sa gebe tanam hos to donki sa sêmôa maten jali ec sêmâc êndu atom.” ⁶ Amboac tonaŋ êsêagêc sêwa gamêŋ kêkôc gêdêŋ taun. Ahab ênac laoc ŋamakeŋ ma Obadia ênac laoc ŋamakeŋ.

⁷ Ma gêdêŋ taŋ Obadia kêsêlêŋ gêmôa naŋ, eŋ gêdac Elia. Obadia kêjala eŋ tec gêu tau gêc eŋ laŋônêm ma kêsôm gebe “O ŋoc ŋatau Elia, aôm tonaŋ me.” ⁸ Ma Elia gêjô eŋ awa gebe “Aê tauc tonec. Ôna ma ôsôm êndêŋ nêŋ ŋatau gebe ‘Ôlic acgom, Elia tau tec gêmôa.’”

⁹ Ma eŋ gêjô Elia awa gebe “Aê gagôm sec ondoc, tec gobe ôkêŋ nêŋ sakiŋwaga aê êsêp Ahab lêma gebe ênac aê êndu. ¹⁰ Apômtau, aôm nêŋ Anôtô gêmôa mata jali, tec lau-m teŋ sêmôa atom ma gamêŋ kiŋŋa teŋ gêc atom naŋ ŋoc ŋatau kêsakiŋ lau sêja gebe nasensom aôm. ¹¹ Ma galoc aôm-kôsôm gebe Naôsôm êndêŋ nêŋ ŋatau gebe ‘Ôlic acgom, Elia tau tec gêmôa’. ¹² Ma aê embe jawi aôm siŋ, naŋ sebeŋ Apômtaunê ŋalau oc êkôc aôm su ôna gamêŋ, taŋ kajala atom naŋ. Amboac tonaŋ embe aê jaô lasê ma jasôm aôm ŋawae êndêŋ Ahab ma eŋ embe êtap aôm sa atom oc ênac aê andu. Mago nêŋ sakiŋwaga aê ŋapalêgeŋ gajam sakiŋ Apômtau. ¹³ Sêjac miŋ gêŋ, taŋ gagôm naŋ, gêdêŋ ŋoc ŋatau aôm atom me. Gêdêŋ taŋ Jesebel gêjac Apômtaunê propete êndu naŋ, aê kasiŋ Apômtaunê propete 100 ôkwi. 50 sêŋgôn pocgêsun teŋ ma 50 sêŋgôn teŋ ma galôm êsêac ŋa polom to bu. ¹⁴ Ma galoc kôsôm gebe Naôsôm êndêŋ nêŋ ŋatau gebe ‘Ôlic acgom, Elia tau tec gêmôa’, go eŋ oc ênac aê êndu.” ¹⁵ Elia gêtô eŋ awa gebe “Lau undambêŋa nêŋ Apômtau, taŋ gajam sakiŋ eŋ naŋ, gêmôa mata jali tec aê gabe jatôc tauc êndêŋ kiŋ êndêŋ ocsalô tonec biŋŋanôgoc.” ¹⁶ Amboac tonaŋ Obadia gêja gebe êlic Ahab. Eŋ kêtâp eŋ sa ma kêsôm biŋ tau gêdêŋ eŋ. Ma Ahab gêja gebe êndac Elia.

¹⁷ Gêdêŋ taŋ Ahab gêlic Elia naŋ, eŋ kêsôm gêdêŋ eŋ gebe “Aôm ŋac, taŋ kêlênsôn Israel elêmê naŋ tonaŋ me.” ¹⁸ Tec Elia gêjô eŋ awa gebe “Aê kêlênsôn Israel atom. Aôm to tamam nê gêtôac alênsôn êsêac kêtâ awi Apômtaunê biŋ siŋŋa ma adaguc anôtô dansaŋ Bal. ¹⁹ Amboac tonaŋ ôkêŋ biŋ ma ôkac lau Israel samob sa dêndêŋ aê sêmêŋ lôc Karmel

ma Balnê propete 450 to anôtô Asera nê propete 400, taŋ sen gêŋ sêŋgôn Jesebelnê tebo naŋ, sêmêŋ amboac tonanŋ.”

Sêjam dôŋ taun anŋa lôc Karmel

²⁰ Amboac tonaŋ Ahab kakalem biŋ gadêŋ lau Israel samob ma kêkac propete samob sa anŋa lôc Karmel. ²¹ Ma Elia kêsa jakêkô lau samob lanôŋnêmŋa ma kêsôm gebe “Amac abe aka gwecgen amoa biŋ luagêc ŋasawa e êndêŋ ondocgen. Apômtau embe Anôtô, go andanŋuc eŋ. Ma embe Bal, naŋ andanŋuc eŋ.” Mago lau sêjô ênê biŋ teŋ atom. ²² Ma Elia kêsôm gêdêŋ lau gebe “Apômtaunê propete teŋ gêmoa atom, aê, aê taucgenanô, mago Balnê propete 450. ²³ Sêkêŋ bulimakao kapoac luagêc êndêŋ aê sêmêŋ acgom. Ma êsêac sêjaliŋ bulimakao kapoac teŋ sa ma sêsa sêsêlê êkôc-êkôc ma sênac pac nasêkêŋ ênsac ŋaô ma sêuc ja êsô atom. Ma aê jamansaŋ bulimakao teŋ ma jakêŋ ênsac pac ŋaô ma jauca ja êsô atom. ²⁴ Ma amac awem ênac nêŋ anôtônê e ma aê aoc ênac Apômtaunê ŋaê. Anôtô naŋ ajô biŋ ŋa ja naŋ, eŋ Anôtô ŋanô.” Ma lau samob sêjô eŋ awa gebe “Ŋajam, amboac tonaŋ.” ²⁵ Go Elia kêsôm gêdêŋ Balnê propete gebe “Ajaliŋ nêŋ bulimakao kapoac teŋ ma amansaŋ êtu ŋamata gebe amac lau taêsam. Ma awem ênac nêŋ anôtô, mago auc ja êsô atom.” ²⁶ Êsêac sêkôc bulimakao kapoac teŋ, taŋ sêkêŋ gêdêŋ êsêac naŋ, ma sêmasaŋ gêŋ tau. Go awen gêjac Balnê ŋaê sêjac m gêdêŋ bêbêcgen e oc kêkô ŋaluŋ ma sêsôm gebe “O Bal, ôkêŋ taŋam aêacmaŋ.” Mago awa teŋ kêsa atom ma teŋ gêjô biŋ atom. Ma êsêac sêka pelendec-pelendec sêgi altar, taŋ sêboa naŋ. ²⁷ Gêdêŋ taŋ oc kêkô ŋaluŋ naŋ, Elia kêsu êsêac susu ma kêsôm gebe “Amôêc apuc sagen. Eŋ anôtô tenŋoc. Oc taê gêjam biŋ teŋ gêmoa me gêjam tau ôkwi, me oc kêtû ŋaclen me oc gêc bêc gêc, tec aŋu eŋ sa acgom.” ²⁸ Ma êsêac sêmôêc sêpuc sagen ma sêbuc taun ŋa bôjaŋ to sêgun taun ŋa kêm kêtôm êsêacnêŋ mêtê e ôliŋ dec-decgen. ²⁹ Êsêac sêgôm-sêgôm gêdêŋ taŋ oc kêkô ŋaluŋ e gêdêŋ oc geben kwalam, noc takêŋ da gêŋ kelenŋa, mago awa teŋ masianô, teŋ gêjô biŋ atom, teŋ kêkêŋ taŋa atom.

³⁰ Go Elia kêsôm gêdêŋ lau samob gebe “Andêŋ aê amêŋ.” Ma lau samob dêdêŋ eŋ sêja. Ma eŋ kêbênôc Apômtaunê altar, taŋ têta salin-salin naŋ. ³¹ Elia kêkôc poc 12 kêtôm Jakobnê latuinêŋ namba. Jakob eŋ ŋac, taŋ Apômtau kêsôm biŋ gêdêŋ eŋ gebe “Galoc nêŋ ŋaê teŋ gebe Israel.” ³² Ma eŋ gêboa altar sa ŋa poc tau kêtû Apômtaunê ŋaêŋa. Go kêkwê busawa kêgi altar tau. Busawa gebe sêkêc bu ec kapôêŋ êsêp. ³³ Ma eŋ gêjac pac su, go kêsêlê bulimakao kapoac kêkôc-kêkôc ma ketoc bôc tau jagêsac pac ŋaô. Ma eŋ kêsôm gebe “Akati bu ŋa bulakop 4 ma ansêwa êpi daja to êpi ka.” ³⁴ Ma eŋ kêsôm gebe “Anŋôm êtu dim luagêc.” Tec êsêac sêgôm kêtû dim luagêc. Go eŋ kêsôm gebe “Anŋôm êtu dim têlêac.” Tec êsêac sêgôm kêtû dim têlêac. ³⁵ Ma bu keselen kêgi altar tau ma kêpoac busawa tau gêwiŋ.

³⁶ Ma gêdêŋ noc sêkêŋ daŋa propete Elia kêtû gasuc gêdêŋ altar ma keten mec gebe “O Apômtau, Abraham agêc Isak ma Jakob nêŋ Anôtô, mênôwa taôm sa êndêŋ ocsalô tonec gebe aôm kôtu Israelnêŋ Anôtô ma aê katu nêŋ sakinwaga, tec gagôm gêŋ samob tonec ŋai kêtôm aôm nêŋ biŋ. ³⁷ O Apômtau, ôkêŋ taŋam aêma, gebe lau tonec ŋai sêjala aôm Apômtau gebe aôm Anôtô ŋanô ma ônam êsêacnêŋ ŋalêlôm ôkwi êndêŋ aôm êtiam.” ³⁸ Go Apômtaunê ja kêsêp mênŋen daja to ka ma poc to nom ma bu, taŋ kêpoac busawa naŋ su. ³⁹ Gêdêŋ taŋ lau samob sêlic gêŋ tonaŋ naŋ, êsêac jatêtap labôc sêc nom ma sêmôêc gebe “Apômtau eŋ Anôtô ŋanô Apômtau eŋ Anôtô ŋanô.” ⁴⁰ Go Elia kêsôm gêdêŋ êsêac gebe “Akôc Balnê lau tôŋ, nêŋ teŋ êwê sa atom.” Ma lau sêkôc êsêac tôŋ ma Elia gêwê êsêac dêdêŋ bu Kison ma jasêjac êsêac êndu anŋa tonaŋ.

Elia keten mec gebe kom ênac êtiam

⁴¹ Ma Elia kêsôm gêdêŋ Ahab gebe “Galoc naônin to ônom gêŋ gebe aê ganô kom gêjac ŋakicsêa sugac.” ⁴² Amboac tonaŋ Ahab gêja gebe êniŋ to ênom gêŋ. Ma Elia kêpi lôc Karmel ŋatêpôê gêja. Eŋ kêpôn aduc ma kêkêŋ lanôanô kêsô aduc ŋasawa. ⁴³ Go eŋ kêsôm

gêdêŋ nê sakiŋwaga gebe “Ôpi ôna galoc ma matamanô enso gwêc.” Enj kêpi jakêsala gwêc ma kêsôm gebe “Aê galic gêŋ tenj atom.” Ma Elia kêjatu enj gebe “Ôna ômu êtu dim 7 êtiam.” ⁴⁴ Go gêdêŋ dim kêtû 7ŋa tonan sakiŋwaga kêsôm gebe “Ôlic acgom, tao tenj kapôêŋ amboac ŋac tenj lêma kêpi anŋa gwêc-m gêmêŋ.” Ma Elia kêsakiŋ nê sakiŋwaga gebe “Naôndêŋ Ahab ma ôsôm gebe ‘Ômansaŋ nêŋ hos to kareta ma ôsêp ôna gebe kom êkô aôm auc atom.’ ” ⁴⁵ Ŋasawa saunŋen ma kom to mu ŋamajaŋ kêkêŋ kanuc gamêŋ e kom gêjac ŋanô. Ma Ahab gêŋgôn kareta ma gêja malac Jesrel. ⁴⁶ Ma Apômtaunê lêma gêmoa gêwiŋ Elia ma enj gêlêc nê ŋakwê sa ma kêgambam tau ma kêlêti gêmuaŋ Ahab e jagêô lasê malac Jesrel. *

19

Elia gec Jesebel gêja lôc Horeb

¹ Ahab kêdôn biŋ samob, taŋ Elia gêgôm to gêjac propete samob andu ŋa siŋ nan, gêdêŋ nê awê Jesebel. ² Tec Jesebel kêsakiŋ biŋ tenj gêdêŋ Elia ma kêsôm gebe “Elenŋa êndêŋ ockatu êtôm tonec aê embe jaŋgôm gêŋ, taŋ aôm gôgôm gêdêŋ êsêac nan, êndêŋ aôm atom, go anôtô sêŋgôm gêŋ, taŋ êsêac taêŋ gêjam nan, êlêlêc êpi aê.” ³ Go Elia kêtêc tau ma gêdi gêc gêjam katu kêsi e jagêô lasê malac Berseba Judaŋa ma gêwi nê sakiŋwaga siŋ gêmoa tonan.

⁴ Tagenj enj tau kêsêlêŋ bêc samuc tenj kêsa gamêŋ sawa e jagêŋgôn ka puliŋ-puliŋ tenj ŋalabu. Go enj ketenj mec gebe êmac êndu ma kêsôm gebe “O Apômtau, kêtômgaç. Ôkôc katuc su êwao gebe aê ŋac ŋajam kalêlêc tamoci su atom.” ⁵ Kêsôm su ma kêsa tau sic ma gêc bêc gêc ka puliŋ-puliŋ tonan ŋalabu. Ma anjela tenj kêmoasac enj ma kêsôm gebe “Ôndi, ôniŋ gêŋ.” ⁶ Elia mata gêlac e gêlic polom sigob ma bu ku tenj kêkô enj môkêapacŋa. Enj genj to gênôm gêŋ su ma gêc bêc kêtiam. ⁷ Ma Apômtaunê anjela gêmêŋ kêtiam kêtû dim luagêcŋa, kêmoasac enj ma kêsôm gebe “Ôndi, ôniŋ gêŋ gebe intêna baliŋ tec gêc.” ⁸ Enj gêdi genj to gênôm gêŋ e têkwa kêsa ma kêsêlêŋ gelenŋa 40 ma gêbêcauc 40, go gêô lasê Anôtônê lôc Horeb.

⁹ Anŋa tonan enj kêtap poclabu tenj sa ma gêŋgôn tonan. Go Apômtaunê biŋ gêdêŋ enj jakêsôm gebe “Elia, aôm gôgôm asagenj anŋa tonec.” ¹⁰ Enj gêjô Apômtau awa gebe “Aê gagôm Apômtau, lau undambêŋa nêŋ Anôtô nê biŋ topalêgenj gebe lau Israel sêwi aôm nêŋ poac siŋ to sesenj nêŋ altar su ma sêjac nêŋ propete ŋa siŋ êndu. Ma aê taucgenj tec gamoa, ma sêgôm gêŋlêlôm gebe sênac aê amboac tonanŋen.” ¹¹ Ma Anôtô kêsôm gebe “Ôsa mênôkô Apômtau laŋônêŋ anŋa lôc tonec.” Ma Apômtau gêôc lêlêc enj gêja. Go mu gêbuc ŋatêna tenj ma kêkac lôc gêŋgic-gêŋgic to gêjac poc têna popoc-popocgenj, mago Apômtau gêmoa mu ŋalêlôm atom. Mu gêôn sa ma ôjô gêjam, mago Apômtau gêmoa ôjô ŋalêlôm atom. ¹² Ôjô kêtû malô ma ja ŋawaô kêsa, mago Apômtau gêmoa ja ŋalêlôm atom. Ja gêmac ma mulêli kêsêlêŋ. ¹³ Gêdêŋ taŋ Elia gêŋô mu tonan nan, enj gêsanaŋ laŋôanô auc ŋa nê ŋakwê ma kasa jakêkô poclabu ŋaawa. Ma awa tenj gêdêŋ enj anŋa tonan ma kasôm gebe “Elia, aôm gôgôm asagenj anŋa tonec.” ¹⁴ Ma enj gêjô ŋabiŋ gebe “Aê gagôm Apômtau, lau undambêŋa nêŋ Anôtô nê biŋ topalêgenj gebe lau Israel sêwi aôm nêŋ poac siŋ to sesenj aôm nêŋ altar su ma sêjac nêŋ propete ŋa siŋ êndu. Ma aê, aê taucgenj tec gamoa ma sêgôm gêŋlêlôm sebe sênac aê amboac tonanŋen.” ¹⁵ Apômtau kêsôm gêdêŋ enj gebe “Ôsêlêŋ ômu gamêŋ sawa Damaskusŋa ôna êtiam. Embe ô lasê, go naôniŋ oso Hasael êtu kiŋ Suriana ¹⁶ to ôniŋ oso Nimsi latu Jehu êtu kiŋ Israelŋa ma Sapat latu Elisa anŋa Abel-Mehola êtu propete êjô aôm su. ¹⁷ Tenj embe êwê Hasaelnê siŋ sa nan Jehu oc ênac enj. Ma tenj embe êwê Jehunê siŋ sa, nan Elisa oc ênac enj. ¹⁸ Ma aê oc jawaka Israel nêŋ lau 7,000, taŋ sêpôn enjduc gêdêŋ Bal to sêlêsoŋ enj atom nan sa.”

* **18:46:** Amboac 4 oklok.

Kalem gédêŃ Elisa

¹⁹ Amboac tonañ Elia gêwi gamêŃ tonañ siŃ ma kêtap Sapat latu Elisa sa kêkac nom ôkwi ƚa bulimakao kion 12 sêsêlêŃ sêmuŃ eŃ. Ma eŃ tau kêsêlêŃ gêwiŃ bôc kêtú 12Ńa. GêdêŃ taŃ Elia gebe êôc lêlêc Elisa naŃ, eŃ gau nê ƚakwê baliŃ gêsac eŃ. ²⁰ Ma eŃ gêwi bulimakao siŃ ma kêlêti kêdaguc Elia ma kêsôm gebe “ÔkêŃ aê najalêsôp tamoc agêc tinoc aliŃanô, go jandanƚuc aôm.” Ma Elia kêsôm gêdêŃ eŃ gebe “Ômu ôna êtiam, mago taêm ênam gêŃ, taŃ gagôm gêdêŃ aôm naŃ.” ²¹ EŃ gêwi eŃ siŃ gêmu gêja ma kêkôc bulimakao kion teŃ ma gêjac lulugeŃ êndu ma geno nêŃ ƚamêsôm ƚa kion bulimakaona ma kêkêŃ gêdêŃ lau seŃ. Go eŃ gêdi kêdaguc Elia ma gêjam sakiŃ eŃ.*

20:1-43 KiŃ Suriana Benhadad kêgi gamêŃ Israel ƚamalacsêga Samaria auc ma gêjac siŃ gêdêŃ malac tau. Mago IsraelnêŃ kiŃ Ahab kêku lau Suria tulu kêtú dim luagêc. Go propete teŃ geoc lasê gêdêŃ Ahab gebe êmac êndu, gebe eŃ taê walô kiŃ Benhadad ma gêjac eŃ êndu atom.

21

Ahab kêjaŃgo Nabotnê kôm wainja su

¹ ƚac Jesrelja teŃ ƚaê Nabot nê kôm wainja teŃ gêc Jesrel kêsi kiŃ Samarianja Ahab nê andu. ² Ma Ahab kasôm gêdêŃ Nabot gebe “ÔkêŃ nêŃ kôm wainja tonañ êndêŃ aê. Aê gabe jakôc êtu kôm gêŃ gagaŃa teŃ gebe gêc kêdabiŃ ƚoc andu. Aê oc jakêŃ kôm wainja ƚajamanô êlêlêc teŃ êndêŃ aôm êjô me embe taêm ênam teŃ, go jakêŃ mone êjô.” ³ Mago Nabot kêsôm gêdêŃ Ahab gebe “Aê katêc Apômtau, tec oc jakêŃ tamoci nêŃ kômliênsêm êndêŃ aôm atom.” ⁴ Ahab têtac ƚandan ma tolanôsigeŃ kêsô nê andu jagêc nê mê ma kêkac nê lanôanô ôkwi ma gebe êniŃ gêŃ atom kêtú biŃ, taŃ ƚac Jesrelja Nabot kêsôm gêdêŃ eŃ gebe “Aê oc jakêŃ tamocinêŃ kômliênsêm êndêŃ aôm atom” naŃja.

⁵ Mago nê awê Jesebel gêdêŃ eŃ jakêsôm gebe “Aôm têmtac ƚandan e godec gêŃ kêtú asageŃja.” ⁶ EŃ gêjô awê tau awa gebe “Aê gajam biŃgalôm gawiŃ ƚac Jesrelja Nabot ma kasôm gebe ‘ÔkêŃ nêŃ kôm wainja janam ôli ƚa mone me embe ôlic ƚajam oc jajô ƚa kôm wainja teŃ.’ Ma eŃ gêjô aêŃoc biŃ gebe ‘Aê gabe jakêŃ ƚoc kôm wainja êndêŃ aôm atom.’ ”

⁷ Go nê awê Jesebel kêsôm gêdêŃ eŃ gebe “Aôm IsraelnêŃ kiŃ me masi. Ôndi ôniŃ gêŃ ma têmtac ƚajam êsa. Aê gabe jakêŃ Nabotnê kôm wainja êndêŃ aôm.”

⁸ Amboac tonañ eŃ keto papia gêjam Ahab awa ma kepeŃ Ahabnê ƚatalô kêpi ma kêsakiŃ papia dansaŃ gêdêŃ gejobwaga to gôliŃwaga, taŃ sêŃgôŃ Nabotnê malac naŃ. ⁹ Ma eŃ keto biŃ amboac tonec gêc papia tau gebe “AkêŃ noc anam dabuŃ moŃa teŃ ma atoc Nabotnê sa êŃgôŃ lau samob ƚamata. ¹⁰ Ma akêŃ kalomtêna luagêc sêŃgôŃ sêkanôŃ eŃ ma êsêagêc sêŃgôliŃ biŃ êpi Nabot gebe ‘Aôm kôpuc boa Anôtô to kiŃ.’ Go akôc eŃ asa awê ana ma atuc eŃ ƚa poc êndu.” ¹¹ Gejobwaga to gôliŃwaga sêgôm Jesebelnê biŃ ƚanô kêsa kêtôm biŃ gêc papia, taŃ eŃ kêsakiŃ gêdêŃ êsêac naŃ. ¹² Êsêac sêmasaŃ noc sênam dabuŃ moŃa teŃ ma sêkêŃ Nabot gêŃgôŃ lau samob ƚamata. ¹³ Ma kalomtêna luagêc sêsô jasêŃgôŃ sêkanôŃ eŃ. Ma êsêagêc sêgôliŃ biŃ kêpi Nabot sêmoa lau samob lanôŃnêŃma ma sêsôm gebe “Nabot kêpuc boa Anôtô to kiŃ.” Amboac tonañ sê eŃ aŃga malac sêsa jatêtuc eŃ ƚa poc êndu. ¹⁴ Go êsêac sêsakiŃ biŃ gêdêŃ Jesebel gebe “Têtuc Nabot ƚa poc êndu ma gêmac êndu su.”

¹⁵ Jesebel gêŃô biŃ tau gebe têtuc Nabot ƚa poc êndu ma gêmac êndu su, go sebeŃ kêsôm gêdêŃ Ahab gebe “Ôndi sa, ôkôc ƚac Jesrelja Nabot nê kôm wainja, taŃ eŃ gedec aôm ônam ôli naŃ, gebe Nabot gêmoa mata jaliŃa kêtiam atom, eŃ gêmac êndu sugac.” ¹⁶ Ahab gêŃô Nabot gêmac êndu ƚawae, tec sebeŃ gêdi sa jakêsêp gêdêŃ Nabotnê kôm wainja gebe êkôc êtu ênê gêŃ.

* **19:21:** Kion ƚam gebe ka gêbiŃ bulimakao luagêc-luagêc tôŃ.

¹⁷ Go Apômtaunê binj gêdêŃ Ńac TisbetŃa Elia amboac tonec gebe ¹⁸ “Ôndi naôsêp ôndac kinj IsraelŃa Ahab, taŃ gêŃgôn Samaria naŃ. Ma ôlic acgom, eŃ jagêmoa Nabotnê kôm wainŃa. EŃ gêja gebe êkôc kôm tau su êtu ênê gêŃ. ¹⁹ Ma aôm oc ôsôm êndêŃ eŃ gebe ‘Apômtau kêsôm amboac tonec gebe Aôm gôjac Ńamalac êndu ma kôjaŃgo launêŃ gêŃ su kêtú aômŃnê me.’ Ma aôm oc ôsôm êndêŃ eŃ gebe ‘Apômtau kêsôm amboac tonec gebe AŃga gamêŃ, naŃ kêam têdamôê Nabotnê dec naŃ, oc têdamôê aôm taômŃnê dec amboac tonanŃeŃ.’ ”

²⁰ Ahab kêsôm gêdêŃ Elia gebe “Ńoc o aôm, kôtap aê sa me.” Elia gêjô ênê binj gebe “Aê katap aôm sa. Aôm kôkêŃ taôm gêdêŃ gêŃ, taŃ gêjac Apômtaunê mataanô sec samucgeŃ naŃ. ²¹ Ôlic acgom, aê oc jakêŃ gêŃwapac êpi aôm. Aê gabe jansenj aômŃnê gôlôac Ńac samucgeŃ ma oc jandim nêŃ lau wakuc to lanŃwa êŃgic tomalagenj aŃga Israel. ²² Ma aê oc jansenj aômŃnê gôlôac êtôm gagôm gêdêŃ Nebat latu Jerobeam ma Ahija latu Basa nêŃ gôlôac naŃ, gebe aôm gôgôm aê têtac Ńandanj kêsa ma kôlêtôm lau Israel e sêgôm sec.’ ²³ Ma Apômtau kêsôm binj kêpi Jesebel gebe ‘Kêam oc sêŃiŃ eŃ aŃga gamêŃ Jesrel Ńalêlôm.’ ²⁴ Ahabnê teŃ embe êmac andu aŃga malac Ńalêlôm, naŃ kêam oc sêŃiŃ, ma teŃ embe êmac êndu aŃga awêŃa, naŃ moc umboŃ ŃalabuŃa oc sêŃiŃ.”

²⁵ Ńac sec teŃ kêtôm Ahab gêmoa atom. Nê awê Jesebel kêkêli eŃ e kêkêŃ tau-êŃgôm gêŃ, taŃ Apômtau gêlic sec naŃ, ²⁶ EŃ gêgôm gêŃ alôb-alôb gebe kadaguc anôtôli gwam kêtôm lau Amor, taŃ Apômtau gesenj êsêac su aŃga Israel lanônêŃna naŃ.

²⁷ GêdêŃ taŃ Ahab gêjô binj tonanŃ naŃ, eŃ kêkac nê Ńakwê gêŃgic ma kêsô talu Ńagonen ma gêbu tau ŃanôgeŃ, gêjam dabuŃ mo ma gêc bêc totalugenj ma gêmoa tonê Ńalêlôm ŃatutucgeŃ. ²⁸ Ma Apômtaunê binj gêdêŃ Ńac TisbetŃa Elia gebe ²⁹ “Aôm gôlic Ahab kêpôn tau tulu-tulu gêmoa aê lanônêŃna nec me masi. Kêtu eŃ gêbu tau gêmoa aê lanôcnêŃ Ńa aê jakêŃ gêŃwapac êndêŃ Ńasawa eŃ êmoa mata jaliŃa naŃ atom. JakêŃ gêŃwapac êndêŃ eŃ latui nêŃ têŃ.”

22

Propete Mikaia geoc Ahab nê binj lasê

¹ Wama gêc Suria to Israel Ńasawa kêtôm jala têlêac. ² Ma gêdêŃ jala kêtú têlêacŃa tonanŃ kinj JudaŃa Jehosapat gêdêŃ kinj IsraelŃa Ahab gêja. ³ Ma kinj IsraelŃa kêsôm gêdêŃ nê laumata gebe “Amac ajala gebe Ramot-Gilead kêtú aêacnêŃ malac, mago aêac jamanŃeŃ danŃgôn ma takôc malac tau su aŃga kinj SurianŃa lêma atom kêtú asagenŃa.” ⁴ Ma eŃ kêsôm gêdêŃ Jehosapat gebe “Aôm oc ôwiŃ aê natanac siŃ aŃga Ramot-Gilead me masi.” Ma Jehosapat gêjô eŃ awa gebe “Aê katôm aôm, Ńoc lau têtôm aômŃnê lau, Ńoc hos têtôm aômŃnê hos.”

⁵ Ma Jehosapat ketenj kinj IsraelŃa gebe “Ôtu kênac Apômtau êmuŃ acgom.” ⁶ Go Ahab kêkalem propete amboac 400 sêpi tagenj ma kêsôm gêdêŃ êsêac gebe “Aê najanac siŃ êndêŃ Ramot-Gilead me ênêcŃa.” Ma êsêac sêmôêc gebe “Ôpi ôna, gebe Apômtau oc êkêŃ malac tau êsêp lêmam.” ⁷ Mago Jehosapat kêtú kênac gebe “Apômtaunê propete teŃ gêmoa tonec gebe aêac tatu kênac eŃ me masi.” ⁸ Ma Ahab gêjô eŃ awa gebe “Ńac teŃ gêmoa gebe aêac tatu kênac eŃ êtu ApômtaunŃa. Imla latu Mikaia tec gêmoa, mago aê gadec eŃ gebe eŃ geoc binj Ńajam teŃ lasê kêtú aêŃa atom, kêsôm gêŃwapac Ńaômagenj.” Ma Jehosapat gêjô ênê binj gebe “Ôsôm amboac tonanŃ atom.” ⁹ Go Ahab gêmôêc laumata teŃ ma kêsôm gebe “Naôkôc Imla latu Mikaia êmêŃ sebenj.” ¹⁰ Kinj Ahab agêc Jehosapat tonêŃ gêlôn kinjŃa sêŃgôn nêŃ lêpôn, taŃ kêkô gamêŃ sêsac mopolomŃa aŃga malac Samaria Ńasacgêdô naŃ, ma propete samob seoc binj lasê sêmoa êsêagêc lanônêŃna. ¹¹ Ma Kenan latu Sedekia kêmasan jabo ki luagêc kêtú taunŃa ma geoc binj lasê gebe “Apômtau kêsôm amboac tonec gebe ‘Aôm oc ôsuc lau SurianŃa piŃpanŃ Ńa jabo tonanŃ e sênaŃa.’ ” ¹² Ma propete samob têdaguc ênê binjenj

ma sêsôm gebe “Ôpi Ramot-Gilead ôna ma ôku malac tau tulu. Apômtau oc êkêĵ malac tau êsêp aôm lêmam.”

¹³ Ma űacjaeĵ, taĵ gêĵa gebe êmôêc Mikaia naĵ, kêsôm gêdêĵ eĵ gebe “Ôĵô acgom, propete samob tomalagen seoc biĵ űajam lasê gêdêĵ kiĵ. Amboac tonaeĵ aôm ôsôm êtôm êsêac sêsôm ma ôsôm biĵ űajamgeĵ.” ¹⁴ Mago Mikaia kêsôm gebe “Apômtau gêmoa mata jali, tec biĵ, taĵ Apômtau êsôm êndêĵ aê naĵ, aê oc jasôm lasê.” ¹⁵ Gêdêĵ taĵ gêô lasê gêdêĵ kiĵ naĵ, kiĵ tau kêsôm gêdêĵ eĵ gebe “Mikaia aêac oc ana Ramot-Gilead gebe anac siĵ me ênêcĵa.” Ma eĵ gêĵô ênê biĵ gebe “Ôpi ôna ma ôku tulu. Apômtau oc êkêĵ malac tau êsêp aôm lêmam.” ¹⁶ Mago kiĵ gêĵô ênê biĵ gebe “Aê janac biĵsu aôm êtu dim tendocgeĵ gebe aôm ôsôm biĵűanôgeĵ êndêĵ aê ônam Apômtau lanô.” ¹⁷ Ma Mikaia gêĵô eĵ awa gebe “Aê galic lau Israel sêc êliĵ-êliĵ aĵga lôc amboac domba, taĵ űacgeĵobmê naĵ, ma Apômtau kêsôm gebe ‘Êsêacnêĵ űatau masi, samob sêmu sêna nêĵ andu towamagen.’ ” ¹⁸ Go Ahab kêsôm gêdêĵ Jehosapat gebe “Kec, aê kasôm gêdêĵ aôm su gebe eĵ oc êsôm biĵ űajam teĵ êtu aêĵa atom. Oc êsôm biĵwapacgeĵ.” ¹⁹ Ma Mikaia kêsôm gebe “Amboac tonaeĵ ôĵô Apômtaunê biĵ. Aê galic Apômtau gêĵgôĵ nê lêpôĵ ma lau undambêĵa samob sêkô ênê anô to gasêĵa. ²⁰ Ma Apômtau kêsôm gebe ‘Asa oc êlêtôm Ahab gebe êpi êna ma êmac êndu aĵga Ramot-Gilead.’ Ma aĵela teĵ kêsôm biĵ teĵ ma teĵ kêsôm teĵ. ²¹ Go űalau teĵ kêsa jakêkô Apômtau lanônêmĵa ma kêsôm gebe ‘Aê gabe jalêtôm eĵ.’ ²² Ma Apômtau kêtû kênac eĵ gebe ‘Gobe ôĵgôm amboac ondoc.’ Ma eĵ gêĵô ênê biĵ gebe ‘Aê gabe jana ma jatu űalau dansaĵĵa teĵ jamoa ênê propete samob awenĵsuĵ.’ Ma Apômtau kêsôm gebe ‘Aôm ôlêtôm eĵ ma eĵ oc e 50 aôm űalabu. Ôna ma ôĵgôm amboac tonaeĵ.’ ²³ Amboac tonaeĵ gôlicgac me, Apômtau kêkêĵ űalau dansaĵĵa teĵ gêc aômnêm propete tonec űai nêĵ awenĵsuĵ. Apômtau kêkic aômnêm biĵ.”

²⁴ Go Sedekia jakêtu gasuc Mikaia ma kêtap eĵ kêsêp alianô ma kêsôm gebe” Apômtaunê űalau gêwi aê siĵ ma kêsôm biĵ gêdêĵ aôm amboac ondoc.” ²⁵ Ma Mikaia gêĵô eĵ awa gebe “Biĵűanô, aôm oc ôjala biĵ tonaeĵ êndêĵ bêc, taĵ ôsô balêm űalêlômĵa gebe ôsiĵ taôm ôkwiĵa naĵ.” ²⁶ Ma Ahab kêĵatu gebe “Akôc Mikaia tôĵ ma akôc eĵ andêĵ gôliĵwaga malacĵa Amon agêc kiĵ latu Joas ana ²⁷ ma asôm gebe ‘Kiĵ kêĵatu amboac tonec gebe “Akêĵ űac tonec êĵgôĵ kapoacwalô ma alôm eĵ űa polom to bu űagec-űagec e aê jamu jamêĵ towamagen.’ ” ²⁸ Ma Mikaia kêsôm gebe “Aôm embe ômu ômôêĵ towamagen, go Apômtau kêsôm biĵ űa aê aoc atom.” Ma eĵ gêĵac têku nê biĵ gebe “Amac lau samob aĵô biĵ tau.”

Ahab gêmac êndu

²⁹ Amboac tonaeĵ Ahab agêc Jehosapat sêwê sêpi Ramot-Gilead sêĵa. ³⁰ Ma Ahab kêsôm gêdêĵ Jehosapat gebe “Aê gabe jasô siĵwaga űaôma nêĵ űakwê, go janac siĵ. Mago aôm ônac siĵ tonêm gêlôĵ kiĵĵa.” Ma kiĵ Ahab gêgôm kêtôm taê gêĵam ma gêĵac siĵ. ³¹ Kiĵ Suriaĵa kêĵatu nê laumata karetaĵa gebe “Anac siĵ êndêĵ lau űaôma to laumata atom êndêĵ kiĵ Israel űa taugen.” ³² Ma gêdêĵ taĵ laumata karetaĵa sêlic Jehosapat naĵ, êsêac sêsôm gebe “Tonaeĵ kiĵ Israelĵa biĵűanôgeĵ.” Tec samob sêkac taĵ űôkwi sebe sênac siĵ êndêĵ eĵ. Go Jehosapat kêwakic lasê. ³³ Gêdêĵ taĵ laumata karetaĵa sêlic gebe kiĵ Israelĵa tonaeĵ atom naĵ, êsêac sêkac taĵ űôkwi ma sêĵanda eĵ kêtiam atom. ³⁴ Mago siĵwaga Suriaĵa teĵ kêkêkam nê talam jakêpê paliĵpaliĵgeĵ e kêtap kiĵ Israelĵa Ahab sa kêsêp űakwê ki űagala. Tec kiĵ kêsôm gêdêĵ űac, taĵ gêĵam gôliĵ kareta naĵ, gebe “Aê katap kamoc sa sugac, tec ôkac ôkwi ma daêc siĵ su.” ³⁵ Siĵ űandaĵ kêsa gêdêĵ bêc tonaeĵ ma lau sêpuc kiĵ tôĵ kêkô kareta űaô lanôanô gêdêĵ lau Suriaĵa e gêdêĵ kêtula eĵ gêmac êndu. Ma ênê kamoc űadec keselenĵ kêsêp jakêpoac kareta űalêlôm. ³⁶ Ma gêdêĵ oc jakêsêp wali teĵ kêtap siĵwaga samob sêĵô gebe “Lau samob dêndêĵ nêĵ malac ma nêĵ gamêĵ êndêĵ-êndêĵgeĵ sêna.” ³⁷ Amboac tonaeĵ Ahab gêmac êndu ma sêkôc eĵ sêmêĵ Samaria ma sêsuĵ

en anġa tonan. ³⁸ Êsêac sêkwasiġ kareta sêmoa bu-gêjac-toġ Samariaġa ma kêam têdamôê ênê dec ma lauo mockaiġoġa sêliġ bu tau kêtôm biġ, taġ Apômtau kêsôm lasê nan. ³⁹ Gêġ ŋagêdô samob, taġ Ahab gêgôm ma andu, taġ en kêkwê ŋa jabo nan, to malac samob, taġ en kêkwê nan, êsêac teto ŋabiġ gêc kiġ Israelġa nêġ miġ ŋabuku. ⁴⁰ Amboac tonan Ahab gêc nê bêc gêc gêwiġ nê tamai ma en latu Ahasia gêġam gôliġ gêġô en su.

22:41-53 Jehosapat gêġô Asa su ma kêtû Judanêġ kiġ, ma Ahasia gêġô Ahab ma gêġam gôliġ Israel.

KiynêŃ 2

KiynêŃ Buku Kêtu LuagêcŃa tonec gêjac têku KiynêŃ Buku ŃamataŃa ma gêjac miŃ lau Israel nêŃ gamêŃ luagêc ŃabinŃ Ńagêdô.

Buku tau Ńasêbu luagêc gebe

1. Môkêlatu 1-17 GamêŃ IsraelŃa ŃamiŃ e gêdêŃ Ńaço sesêŃ malacsêga Samaria su ma sêku gamêŃ tulu gêdêŃ jala 721 gêmunŃ Kilisi gêmêŃ nomŃa kêsêp Ńasêbu ŃamataŃa tonec.
2. Môkêlatu 18-25 GamêŃ JudaŃa ŃamiŃ Ńagêdô kêsêp Ńasêbu kêtu luagêcŃa tonec. GamêŃ IsraelŃa gêbacnê, mago Ńaço sêku gamêŃ JudaŃa tulu sebenŃ atom. Mago gêdêŃ jala 586 gêmunŃ Kilisi gêmêŃ nomŃa kiŃ BabelŃa Nebukadnesar gesêŃ malac Jerusalem su ma kêkêŃ Gedalia kêtu gôliŃwaga JudaŃa. JudanêŃ kiŃ ŃamuŃa Jojakim nê miŃ kêsêp môkêlatu ŃamuŃa amboac tonanŃeŃ.

KiynêŃ Buku ŃamataŃa kêsôm lasê su gebe gêŃwapac êtap gamêŃ Israel to Juda sa êtu kiŃ to lau sêwi Anôtô siŃŃa. Ńaço sesêŃ malacsêga Jerusalem su to sêwê Judawaga taêsam jasêŃgôŃ kapoacwalô anŃa Babel. BiŃ tonanŃ gêjam lau Israel nêŃ lêŃ ôkwi samucŃeŃ.

Propete Elisa, taŃ gêjô propete Elia su nanŃ, nê miŃ gêjam sêga gêc KiynêŃ Buku Kêtu LuagêcŃa.

1:1-18 Elia geoc biŃ lasê gebe IsraelnêŃ kiŃ Ahasia êmac êndu. EŃ gêmac êndu su, go Jehoram gêjô eŃ su.

2

Elia kêpi undambê gêja

¹ GêdêŃ Ńasawa, taŃ Apômtau gebe êkôc Elia Ńa mu ilai êpi undambê êna nanŃ, Elia agêc Elisa dêdi anŃa Gilgal ma sêsêlêŃ sêja. ² Elia kêsôm gêdêŃ Elisa gebe “Aê jateŃ aôm gebe ômoa Gilgal tonec gebe Apômtau kêsakiŃ aê gebe jana Betel.” Mago Elisa gêjô eŃ awa gebe “Apômtau gêŃgôŃ mata jali ma aôm gômoo matam jali, tec aê oc jawi aôm siŃ atomanô.” Amboac tonanŃ êsêagêc sêwiŃ taŃ sêsêp Betel sêja. ³ Ma propete tonŃ tenŃ, taŃ sêmoa Betel nanŃ, sêsa dêdêŃ Elisa sêmêŃ ma sêsôm gêdêŃ eŃ gebe “Aôm oc kôjala gebe ocsalô tonec Apômtau gebe êkôc nêŃ Ńatau su anŃa aôm nêŃ nec me masi.” Tec eŃ kêsôm gebe “Aec, aê kajalagac, asôm atom.”

⁴ Elia kêsôm gêdêŃ eŃ gebe “Elisa, aê jateŃ aôm gebe ômoa tonec gebe Apômtau kêsakiŃ aê gebe jana Jeriko.” Mago eŃ kêsôm gebe “Apômtau gêŃgôŃ mata jali ma aôm gômoo matam jali, tec aê oc jawi aôm siŃ atom.” Amboac tonanŃ êsêagêc jasêô lasê Jeriko. ⁵ Propete tonŃ tenŃ, taŃ sêmoa Jeriko nanŃ, têtú gasuc dêdêŃ Elisa ma sêsôm gêdêŃ eŃ gebe” Aôm oc kôjala gebe ocsalô tonec Apômtau gebe êkôc nêŃ Ńatau su anŃa aôm nêŃ nec me masi.” Tec eŃ gêjô êsêac awêŃ gebe “Aec, kajalagac, asôm atom.”

⁶ Go Elia kêsôm gêdêŃ eŃ gebe “Aê jateŃ aôm gebe ômoa tonec gebe Apômtau kêsakiŃ aê gebe jana bu Jordan.” Mago eŃ kêsôm gebe “Apômtau gêŃgôŃ mata jali ma aôm gômoo matam jali, tec aê oc jawi aôm siŃ atomanô.” Amboac tonanŃ agêc sêsêlêŃ sêja. ⁷ Propete 50 sêja amboac tonanŃeŃ ma êsêac sêkô Ńasawa jaêcŃeŃ gêdêŃ taŃ êsêagêc sêkô bu Jordan Ńatali nanŃ. ⁸ Go Elia kêkôc nê Ńakwê baliŃ jakêluŃ sa ma gi kêsêp bu e bu gêlêc sa makeŃ-makeŃ ma agêc selom gamêŃ kelenŃeŃ sêja ônêŃa.

⁹ GêdêŃ taŃ selom jasêpi ônêŃa su nanŃ, go Elia kêsôm gêdêŃ Elisa gebe “Apômtau gebe êkôc aê su anŃa aôm nêŃ ma gobe jaŃgôm asageŃ êtu aômŃa.” Ma Elisa kêsôm gebe “Aê jateŃ aôm gebe jawê kaiŃ nêŃ Ńalau mêŃelom aê êtu dim luagêc.” ¹⁰ Ma eŃ kêsôm gebe “Aôm koteŃ gêŃwapac tenŃ, mago aôm embe ôlic sêkôc aê su anŃa aôm nêŃ Ńa matamanô oc

biŋ tau ŋanô êsa. Mago embe ôlic aê atom, go biŋ tau ŋanô êsa atom.” ¹¹ Sêsêlêŋ ma sêjam biŋgalôm sêmoa ma sep tagen kareta ja tohos ja mênġêwa êsêagêc kêkôc. Ma Elia ŋa mu ilai kêpi undambê gêja. ¹² Elisa gêlic e gêmôêc gebe “O tamoc, tamoc, Israelnêŋ laukasap to lautucgoc.” Ma gêlic eŋ jaôb tagen.

Elisa gêjô Elia su

Go eŋ kêkac nê ŋakwê gênġic gêja luagêc. ¹³ Go kêkôc Elia nê ŋakwê baliŋ, taŋ gebeŋ anġa ênê naŋ, sa gêmu jakêkô bu Jordan ŋatali. ¹⁴ Eŋ kêkôc Elianê ŋakwê baliŋ, taŋ gebeŋ naŋ, jagi kêsêp bu ma kêsôm gebe “Apômtau, Elianê Anôtô gêmôa ondoc.” Ma gêdêŋ taŋ eŋ gi ŋakwê kêsêp bu tau naŋ, bu gêlêc sa maken-maken ma Elisa gelom gêmêŋ ŋamaken.

¹⁵ Gêdêŋ taŋ propete toŋ teŋ, taŋ sêmoa Jeriko naŋ, sêlic eŋ gêmu gêdêŋ êsêac gêmêŋ naŋ, êsêac sêsôm gebe “Elianê ŋalau gêsac Elisa ŋaô.” Ma êsêac sêpuc eŋ tônia-tônia mênsewec laŋôŋanô kêsêp nom. ¹⁶ Go êsêac sêsôm gêdêŋ eŋ gebe “Gôlicgac me, lau ŋaclai 50 tec sêmoa sêwiŋ nêŋ sakiŋwaga aêac. Aêac aten aôm, gebe ôkêŋ êsêac nasensom nêŋ ŋatau. Oc moae Apômtaunê ŋalau gêôc eŋ sa e jagêwi eŋ siŋ gêmôa lôcdênaŋ ŋaô me gêmôa busawa teŋ.” Ma eŋ kêsôm gebe “Asakiŋ lau atom.” ¹⁷ Mago êsêac sêkac eŋ ŋapaŋ e eŋ maja kêsa, tec kêsôm gebe “Asakiŋ êsêac sêna.” Tec êsêac sêsakiŋ lau 50. Ma êsêac sesom eŋ bêc têlêac e têtap eŋ sa atomanô. ¹⁸ Elisa gacgeŋ gêmôa Jeriko ma êsêac sêmu dêdêŋ eŋ sêja ma eŋ kêsôm gêdêŋ êsêac gebe “Aê kasôm gêdêŋ amac gebe ‘Ana atom’ me masi.”

¹⁹ Lau malacŋa sêsôm gêdêŋ Elisa gebe “Ôlic acgom, malac tonec ŋagêŋ samob ŋajamanô, kêtôm ŋoc ŋatau tau gêlic, mago bu tau ŋajam atom ma gêjam lauonêŋ ŋapalê su.” ²⁰ Eŋ kêsôm gebe “Akêŋ gwêc êsêp laclu wakuc teŋ ma akêŋ êndêŋ aê êmêŋ.” Amboac tonanê êsêac sêkôc gêŋ tau gêdêŋ eŋ sêja. ²¹ Go eŋ gêja ma kêpalip gwêc kêsêp bumata tau ma kêsôm gebe “Apômtau kêsôm amboac tonec gebe ‘Aê gagôm bu tonec ŋajam kêsa. Gêmacanô me sênam ŋapalê suŋa êsa tonec atomanô.’ ” ²² Amboac tonanê bu tau ŋajam kêsa e mênġêdêŋ ocsalô tonec kêtôm biŋ, taŋ Elisa kêsôm naŋ.

²³ Eŋ anġa tonanê kêpi Betel gêja ma gêdêŋ taŋ eŋ kêsêlêŋ kêpi gêmôa naŋ, ŋapalê ŋasec-ŋasec ŋagêdô sêsa anġa malac mênġsêsu eŋ susu sêmôêc geden eŋ gebe “Môkêmkani, ôpi ômôêŋ. Môkêmkani, ôpi ômôêŋ.” ²⁴ Tec eŋ kêkac tau ôkwi ma gêdêŋ taŋ eŋ gêlic êsêac naŋ, eŋ kêpuc boa êsêac gêjam Apômtau laŋô. Ma bôc saleŋŋa ber têna luagêc sêsa anġa saleŋ sêmêŋ ma sêkac ŋapalê 42 tonanê popoc. ²⁵ Eŋ anġa tonanê gacgeŋ kêpi lôc Karmel gêja ma anġa tonanê gêmu gêja malac Samaria.

3:1–4:7 Israel to Juda ma Edom nêŋ kiŋ sêjac siŋ gêdêŋ Moab, mago sêku eŋ tulu atom.

4

Elisa agêc awê Sunemŋa

⁸ Gêdêŋ bêc teŋ Elisa gêja Sunem. Awê tolêlôm teŋ gêmôa tonanê. Eŋ kêkac eŋ gebe êniŋ gêŋ anġa ênê. Amboac tonanê gêdêŋ têm samob, taŋ eŋ kêsa intêna tonanê naŋ, kêsô gêdêŋ eŋ gêja gebe êniŋ gêŋ. ⁹ Ma awê tau kêsôm gêdêŋ nê akweŋ gebe “Ôlic acgom, aê kajala gebe ŋac tônia eŋ Anôtônê ŋac dabuŋ teŋ, taŋ kêsa aêacnêŋ intêna ŋapaŋgeŋ naŋ. ¹⁰ amansaŋ balêm sauŋ teŋ tosagiŋ anġa ŋadenê ŋaôŋa ma takêŋ mê to tebo ma lêpôn to lamp teŋ êkô êtu eŋŋa. Ma eŋ embe êndêŋ aêac êmêŋ, go êŋġôn tonanê.”

¹¹ Gêdêŋ bêc teŋ eŋ gêô lasê tonanê ma kêsô nê balêm gêja ma kêlêwaŋ tau. ¹² Ma eŋ kêsôm gêdêŋ nê sakiŋwaga Gehasi gebe “Ômôêc awê Sunemŋa tonanê.” Eŋ gêmôêc awê tau mênġkêkô eŋ laŋônêŋŋa. ¹³ Ma Elisa kêsôm gêdêŋ Gehasi gebe “Galoc ôsôm êndêŋ awê tau gebe ‘Gôlicgac me, aôm gôgôm gêŋlêlôm taêsam tonec kêtu aêagêcŋa, tec aê jakêŋ asageŋ êndêŋ aôm êjô. Aê jamansaŋ biŋ teŋ endenê kiŋ êtu aômŋa me êndêŋ ŋac siŋsêlêc me masi.’ ” Awê tau gêjô eŋ awa gebe “Aê gamoa gawiŋ ŋoc lau.” ¹⁴ Ma Elisa kêtu kênac Gehasi gebe “Janġôm gêŋ asageŋ êtu eŋŋa.” Eŋ gêjô ênê biŋ gebe “Êne latu masi, ma nê

akweŋ kêtû ñamalacanô sugac.” ¹⁵ Go Elisa kêsôm gebe “Ômôêc eŋ.” Gêdêŋ taŋ eŋ gêmôêc eŋ naŋ, awê tau kêkô sacgêdô. ¹⁶ Ma Elisa kêsôm gebe “Êndêŋ jala teŋ, ñasawa amboac galoc aôm oc ôsip latôm teŋ.” Ma awê tau kêsôm gebe “O ñoc ñatau, kôtu Anôtônê ñac. Ônsau nêŋm sakiŋwagao aê atôm.” ¹⁷ Mago awê tau taê e kêkôc latu teŋ gêdêŋ têŋ komô gêbacnê, kêtôm têŋ, taŋ Elisa kêsôm gêdêŋ eŋ naŋ.

¹⁸ Ñapalê tau kêtû kapôêŋ ma gêdêŋ bêc teŋ eŋ gêwiŋ tama kêsa gêdêŋ lau sêjac kôm ñanô saŋa gêja. ¹⁹ Ma eŋ kêtataŋ gêdêŋ tama gebe “Joe, ñoc môkêcapac, ñoc môkêcapac.” Tec tama kêsôm gêdêŋ nê sakiŋwaga gebe “Ôkôc eŋ ôndêŋ têna êna.” ²⁰ Go eŋ kêsip ñapalê sa jakêkêŋ eŋ gêdêŋ têna. Ñapalê gêŋgôn eŋ labum e gêdêŋ oc kêkô ñaluŋ ma gêmac êndu. ²¹ Awê tau kêpi jaketoc ñapalê gêc Anôtônê ñac nê mê, go gêsataŋ katam auc ma kêsa gêja. ²² Go gêmôêc nê akweŋ ma kêsôm gebe “Ôsakiŋ sakiŋwaga teŋ êndêŋ aê êmêŋ ma donki teŋ êwiŋ gebe aê ñagaôgeŋ jandêŋ Anôtônê ñac jana ma jamu jamêŋ êtiam.” ²³ Eŋ kêtû kêŋnac gebe “Aôm galoc ôndêŋ eŋ ôna êtu asageŋña. Galoc bêc ajôn mêŋgêô lasê me sabat kêsa atom nec.” Awê gêjô eŋ awa gebe. “Kêtôm, ôsôm taêsam atom.” ²⁴ Go eŋ kêkêŋ waba gêsac donki ma kêsôm gêdêŋ nê sakiŋwaga gebe “Ôkac donki gebe êsêlêŋ ñagaôgeŋ, êtu malô êtu aêŋa atom e jasôm êndêŋ aôm acgom.” ²⁵ Amboac tonataŋ eŋ gêdi ma jagêô lasê gêdêŋ Anôtônê ñac aŋga lôc Karmel.

Gêdêŋ taŋ Anôtônê ñac gêlic awê tau gêmêŋ naŋ, eŋ kêsôm gêdêŋ nê sakiŋwaga Gehasi gebe “Ôlic acgom, awê Sunemña gêmêŋ. ²⁶ Ôlêti naôpuc eŋ tôn-tôn ma ôtu kêŋnac eŋ gebe ‘Aôm gômôa ñajam me. Ma nêŋm akweŋ gêmôa ñajam me. Nêŋm ñapalê gêmôa ñajam me.’ ” Ma eŋ gêjô ênê biŋ gebe “Samob sêŋmôa ñajam.” ²⁷ Ma gêdêŋ taŋ eŋ gêô lasê gêdêŋ Anôtônê ñac aŋga lôc tau naŋ, eŋ gêlô eŋ akaiŋ tôn. Ma Gehasi gêmêŋ gebe êkac eŋ su, mago Anôtônê ñac kêsôm gebe “Ôndec eŋ gebe galic eŋ katu ôluŋ-ôluŋgeŋ. Apômtau kêsiŋ biŋ tau ma kêsôm lasê gêdêŋ aê atom.” ²⁸ Go awê tau kêsôm gebe “Aê kateŋ ñapalê teŋ gêdêŋ ñoc ñatau aôm me masi. Aê kasôm gebe ‘Aôm ônsau aê ñaômageŋ naŋ atom me.’ ” ²⁹ Go Elisa kêjatu Gehasi ma kêsôm gebe “Ôjandiŋ nêŋm ômbiŋkap tôn ma ômêŋgôm ñoc tôc êsêp lêmam ma ôsêlêŋ. Embe ñac teŋ êndac aôm naŋ, awam ênac eŋ atom. Ma embe teŋ ê moalêc aôm, naŋ ôjô eŋ awa atom. Ôkêŋ ñoc tôc ênsac ñapalê laŋôanô ñaô.” ³⁰ Go ñapalê têna kêsôm gebe “Apômtau gêmôa mata jali ma aôm taôm gômôa matam jali, tec aê oc jawi aôm siŋ atom.” Amboac tonataŋ ñac tau gêdi ma gêwiŋ awê tau gêja. ³¹ Gehasi gêmun ma kêkêŋ tôc tau gêsac ñapalê laŋôanô ñaô, mago gêŋô ñapalê nê awa teŋ me kêsaê ñapalê mata jali êsa ñapuc teŋ atom. Tec eŋ gêmu gêja gebe êtap Elisa sa ma êsôm êndêŋ eŋ gebe ñapalê mata jali kêsa atom.

³² Gêdêŋ taŋ Elisa mêŋgêô lasê andu naŋ, eŋ gêlic ñapalê tomatêgeŋ gêc ênê mê. ³³ Amboac tonataŋ eŋ kêsô jagêsataŋ katam auc ma ketateŋ mec gêdêŋ Apômtau. ³⁴ Go eŋ kêpi mê jakêmetôc tau gêsac ñapalê tau ñaô, kêkêŋ awasuŋ gêdêŋ eŋ awasuŋ, mataanô gêdêŋ ênê mataanô ma lêma gêsac ênê lêma ma gêdêŋ taŋ eŋ jagêsac ñapalê ñaô naŋ, ñapalê tau ôli ñandaŋ kêsa. ³⁵ Go eŋ gêdi sa kêtiam ma kêsêlêŋ gêja ma gêmêŋ aŋga andu lêlôm kêtû dim tageŋ, go jakêmetôc tau gêsac ñapalê tau kêtiam. Ñapalê kêsamuc kêtû dim 7 ma mata gêlac. ³⁶ Go eŋ gêmôêc Gehasi ma kêsôm gêdêŋ eŋ gebe “Ômôêc awê Sunemña.” Amboac tonataŋ eŋ gêmôêc eŋ. Ma awê tau gêdêŋ Elisa gêmêŋ, tec eŋ kêsôm gebe “Ôkôc latôm sa.” ³⁷ Eŋ kêtû gasuc jagêu tau gêc Elisa akaiŋña laŋôanô gêdêŋ nom. Go kêkôc latu sa ma kêsa awê gêja.

4:38-44 Propete Elisa nê miŋ luagêc kêsêp ñamadiŋ tonec.

5

¹ Kinj Suriana nê sinwaga nêŋ ŋac sinşêlêc teŋ gêmoa ŋaê Naeman. Enj ŋac towae ma nê ŋatau ketoc enj sa gebe Apômtau kêkêŋ enj kêku lau Suriana nêŋ ŋacjo tulu. Ma kole gêjac têc enj auc. ² Gêmungeŋ gêdêŋ taŋ lau Suria sêjac sinj naŋ, êsêac sêjaŋgo ŋapalêo teŋ aŋga gamêŋ Israelŋa sêja. Ŋapalêo tonan jasêkêŋ gêjam sakinj gêdêŋ Naemannê awê. ³ Enj kêsôm gêdêŋ nê ŋatauo gebe “Ŋoc ŋatau êndêŋ propete, taŋ gêŋgôn Samaria naŋ, ênamanj oc êŋgôm ênê kole ênsêlô.” ⁴ Amboac tonan Naeman jakêsôm gêdêŋ nê ŋatau gebe “Ŋapalêo Israelŋa kêsôm binj amboac tonan.” ⁵ Tec kinj Suriana gêjô enj awa gebe “Ônamanj, ma aê gabe jasakiŋ papia teŋ êndêŋ kinj Israelŋa.”

Amboac tonan enj gêja. Enj kêkôc silber 3,000 to gold 6,000 ma ŋakwê moasiŋŋa 10 gêwiŋ. ⁶ Ma enj kêkêŋ papia tau gêdêŋ kinj Israelŋa. Binj tonec gêc papia tau gebe “Embe papia tonec êtap aôm sa, go ôjala gebe aê kasakinj ŋoc sakinjwaga Naeman gêdêŋ aôm gebe aôm ôŋgôm ênê kole ŋajam êsa.” ⁷ Gêdêŋ kinj Israelŋa kêsam papia tau su naŋ enj kêkac nê ŋakwê gêŋgic ma kêsôm gebe “Aê Anôtô me, tec janac êndu to jaŋgôm sêŋgônj materj jaliŋa nec. Ŋac tonan kêsakinj binj gêdêŋ aê gebe jaŋgôm ŋac kole tonan ôli ŋajam êsa. Alic to ajala acgom, enj gebe êkalom sinj.”

⁸ Gêdêŋ taŋ Anôtônê ŋac gêŋô gebe kinj Israelŋa kêkac nê ŋakwê gêŋgic naŋ, enj kêsakinj binj gêdêŋ enj ma kêsôm gebe “Kêtu asageŋŋa kôkac nêŋ ŋakwê gêŋgic. Ôkêŋ enj êndêŋ aê êmêŋ, go êjala gebe propete teŋ gêŋgônj Israel.” ⁹ Amboac tonan Naeman to nê hos ma kareta gêdêŋ Elisa gêja ma kêka kareta tôŋ kêkô Elisanê andu ŋasacgêdô. ¹⁰ Go Elisa kêsakinj ŋacjaenj teŋ gêdêŋ enj ma kêsôm gebe “Naôliŋ bu êtu dim 7 aŋga bu Jordan, go ôlim êtu selec êtiam.” ¹¹ Mago Naeman têtac ŋandanj kêsa ma gêc gêja ma kêsôm gebe “Aê taêc gêjam gebe enj tau êsa êndêŋ aê êmêŋ ma awa ênac Apômtau, nê Anôtônê ŋaê to êkêŋ lêma ênsac kole ŋamala ma êŋgôm ôlic tau ŋajam êsa. ¹² Bu Damaskusŋa Abana to Parpar ŋajam kêlêlêc bu Israelŋa atom me. Aê katôm gebe jaliŋ bu tône ma ôlic ŋajam êsa atom me.” Amboac tonan enj kêkac tau ôkwi gêc gêja totêtac secgeŋ. ¹³ Mago ênê sakinjwaga têtac gasuc enj ma sêmac binj enj gebe “O tamoc, propete embe êjatu aôm gebe ôŋgôm gêŋ kapôŋj teŋ oc aôm ôŋgôm atom me. Tec ôŋgôm binj, taŋ enj kêsôm gêdêŋ aôm gebe ‘Ôliŋ bu, go ôlim êtu selec’ naŋ maŋ.” ¹⁴ Amboac tonan enj gim kêsêp bu Jordan kêtac dim 7 kêtôm Anôtônê ŋac nê binj ma nê ôli kêtac selec kêtôm ŋapalê wakuc teŋ nê ôli.

¹⁵ Go enj to nê lau samob, taŋ sêwiŋ enj naŋ, sêmu dêdêŋ Anôtônê ŋac tau sêja. Enj gêô lasê to kêkô enj laŋônêŋ ma enj kêsôm gebe “Gôlicgac me, aê kajala aŋga nom ŋagamêŋ samob Anôtô ŋanô teŋ gêmoa atomanô, lau Israel nêŋ tageŋ. Amboac tonan ôkêc gêŋ ŋaômageŋŋa aŋga nêŋ sakinjwaganê acgom.” ¹⁶ Mago Elisa kêsôm gebe “Apômtau taŋ aê gajam sakinj enj naŋ, gêmoa mata jali, tec aê gabe jakôc gêŋ teŋ atomanô.” Ma Naeman kêkac enj gebe êkôc, mago enj gêjac jao tau samucgeŋ. ¹⁷ Go Naeman kêsôm gebe “Embe masi, go ôlôc gebe sêkêŋ nom êndêŋ nêŋ sakinjwaga êtôm donki luagêc sêmbalanj gebe êndêŋ ŋamu nêŋ sakinjwaga gebe êkêŋ daja me da ŋagêdô êndêŋ anôtô teŋ atomanô, Apômtau tageŋ. ¹⁸ Tageŋ Apômtau êsuc nêŋ sakinjwaga nê binj tonecgeŋ ôkwi gebe êndêŋ taŋ aê jawiŋ aêŋoc ŋatau êsô Rimonnê andu gebe ênam sakinj Rimon ma aê japô janduc jamoa Rimonnê andu naŋ, Apômtau êsuc aêŋoc binj tonan ôkwi.” ¹⁹ Elisa kêsôm gêdêŋ enj gebe “Ôna tobiŋmalôgeŋ.”

Mago gêdêŋ taŋ Naeman gêwi enj sinj ma kêsêlêŋ intêna ŋasawa dambêgeŋ naŋ, ²⁰ Anôtônê ŋac Elisa nê sakinjwaga Gehasi taê gêjam gêc tau gebe “Gôlicgac me, ŋoc ŋatau kêgamiŋ lêma kêtac ŋac Suriana Naeman nê gêŋ, taŋ kêkôc gêmêŋ naŋŋa. Apômtau gêmoa mata jali, aê gabe jalêti jandaguc enj ma jatap gêŋ ŋagêdô sa aŋga ênê.” ²¹ Amboac tonan Gehasi kêdaguc Naeman. Ma gêdêŋ taŋ Naeman gêlic ŋac teŋ kêlêti kêdaguc enj naŋ, enj kêsêp aŋga kareta gebe êpuc enj tôŋ-tôŋ ma kêtac kênac gebe “Gêŋ samob gêc ŋajam me masi.” ²² Ma enj gêjô enj awa gebe “Geŋ samob ŋajam. Ŋoc ŋatau kêsakinj aê gebe jasôm amboac tonec gebe ‘Lau propete aŋga gamêŋ lôc Epraimŋa nêŋ ŋac wakuc luagêc dêdêŋ

aê sêmêŋ galocgeŋ, tec jateŋ gebe ôkêŋ awa silber ŋamatu teŋ ma ŋakwê omŋa luagêc êndêŋ êsêagêc.” ²³ Ma Naeman kêsôm gebe “Jateŋ aôm gebe ôkôc awa ŋamatu luagêc.” Ma eŋ kêkac eŋ ma kêmasaŋ awa ŋamatu silber kêsêp talu luagêc to ŋakwê omŋa luagêc gêwiŋ ma kêkêŋ gêdêŋ nê sakiŋwaga luagêc sêbalaŋ sêmuŋ ma Gehasi kêdaguc. ²⁴ Ma gêdêŋ taŋ eŋ jakêpi gamêŋ ŋabau naŋ, eŋ kêkôc gêŋ tau su aŋga êsêagêc lemeŋ ma kêkêŋ kêsô andu gêja. Go kêsakiŋ ŋaclagêc tau sêmu sêja. ²⁵ Go eŋ kêsô jakêkô nê ŋatau laŋônêm. Ma Elisa kêsôm gêdêŋ eŋ gebe “Gehasi, aôm gôja ondoc.” Ma eŋ gêjô biŋ gebe “Nêm sakiŋwaga aê gaja gamêŋ teŋ atom.” ²⁶ Mago Elisa kêsôm gêdêŋ eŋ gebe” Aêŋoc ŋalau kêsêlêŋ gêwiŋ aôm gêdêŋ taŋ ŋac tau gêwi nê kareta siŋ gebe êpuc aôm tôŋ-tôŋ naŋ atom me. Tonaŋ ŋasawa ŋajam gebe takôc mone to ŋakwê ma kôm kaŋanôŋa to kôm wainŋa ma domba to bulimakao ma sakiŋwagao to ŋac me. ²⁷ Amboac tonaŋ Naeman nê kole wacêsap aôm to nêm wakuc tôŋ endeŋ tôŋgeŋ.” Amboac tonaŋ Gehasi kêsâ aŋga eŋ laŋônêmŋa ma kole gêjac têc eŋ e boboma amboac labi.

6

Elisa gêgôm ki nakabasi gêdam

¹ Go propete nêŋ toŋ teŋ sêsôm gêdêŋ Elisa gebe “Ôlic acgom, gamêŋ taŋ aêac aŋgôn aôm ŋalabu naŋ, saunânô, kêtôm aêac atom. ² Ôkêŋ aêac ana bu Jordan ma akôc ka ŋadambê tagen-tageŋ kêtôm ŋacanôgeŋ ma akwê gamêŋ teŋ sa êtôm aêac samob aŋgôn.” Ma eŋ gêjô êsêacnêŋ biŋ gebe “Aec, ana.” ³ Go êsêacnêŋ teŋ kêsôm gebe” Aôm ôlic aêac ŋajam ma ôwiŋ nêm sakiŋwaga.” Eŋ gêjô biŋ tau gebe “Aec, oc jawiŋ.” ⁴ Ma eŋ kêsêlêŋ gêwiŋ êsêac. Gêdêŋ taŋ êsêac sêô lasê bu Jordan tau naŋ, êsêac sêsap ka. ⁵ ŋac teŋ kêsap ka ŋadambê teŋ gêmoea e nê ki nakabasi kêsû ma gebeŋ kêsêp bu ma ŋac tau gêmôêc gebe “Ojae, apômtau, aê kakôc ŋac teŋ nê ki gebe janam kôm.” ⁶ Ma Anôtônê ŋac kêtû kênac gebe “Gebeŋ kêsêp ondoc gêja.” Ma gêdêŋ taŋ eŋ kêtôc gamêŋ tau naŋ, Elisa kêsap ka ŋagêdô sauŋ teŋ me kêbaliŋ jakêpoac gamêŋ, taŋ ki kêsêp naŋ, ma ki nakabasi tau gêôŋ sa mêngeŋdam kêpoac. ⁷ Go eŋ kêsôm gebe “Ôkôc gêŋ tau sa.” Go ŋac tau kêmêtôc lêma ma kêkôc ki nakabasi tau sa.

Elisa to lau Suriana

⁸ Gêdêŋ ŋasawa teŋ kiŋ Suriana ma kiŋ Israelŋa sêjac siŋ gêdêŋ taun. Ma kiŋ Suriana kêmasaŋ biŋ gêdêŋ nê siŋsêlêc ma kêsôm gebe “Asiŋ taôm ma andib ŋacjo aŋga gamêŋ tonec, taŋ tasôm ŋabiŋ su naŋ.” ⁹ Mago Anôtônê ŋac kêsakiŋ biŋ gêdêŋ kiŋ Israelŋa ma kêsôm gebe “Ojop taôm gebe ôsa gamêŋ tonaŋ atom gebe lau Suriana dêdib aôm sêmoa tonaŋ.” ¹⁰ Tec kiŋ Israelŋa kêsakiŋ nê lau sêja gamêŋ tau, taŋ Anôtônê ŋac kêsôm lasê gêdêŋ eŋ naŋ. Amboac tonaŋ Elisa kêkêŋ puc eŋ gêmoea gebe ejop tau, gêgôm kêtû dim tagen me luagêcgeŋ atom, gêgôm ŋapaŋgeŋ.

¹¹ Kêtû tonaŋŋa kiŋ Suriana gesom mala ôkwi tec gêmôêc nê siŋsêlêc kêpi tagen ma kêtû kênac êsêac gebe “Amac atôm gebe asôm biŋ tonec êndêŋ aê me masi gebe Asa geoc aêac lasê gêdêŋ kiŋ Îsraelŋa.” ¹² Ênê sakiŋwaga nêŋ teŋ gêjô ênê biŋ gebe “O ŋoc ŋatau to kiŋ, masianô. Mago propete Elisa, taŋ gêmoea Israel naŋ, kêsôm biŋ, taŋ aôm kôsôm aŋga nêm balêm bêcŋa naŋ, lasê gêdêŋ kiŋ Israelŋa.” ¹³ Go eŋ kêsôm gebe “Ana ma alic eŋ gêmoea ondoc gebe jasakiŋ lau nasêkôc eŋ tôŋ.” Ma êsêac sêsôm gêdêŋ eŋ gebe “Eŋ gêmoea Dotan.” ¹⁴ Amboac tonaŋ eŋ kêsakiŋ hos to kareta ma siŋwaga taêsam sêja malac tau. Êsêac sêô lasê gêdêŋ gêbêc ma sêgi malac tau auc.

¹⁵ Gêdêŋ taŋ Anôtônê ŋac nê sakiŋwaga gadi sa gêdêŋ bêbêc kanucgeŋ ma kêsâ gêja naŋ, gêlic siŋwaga toŋ kapôêŋ to hos ma kareta sêwa malac auc e kêsô tau. Ma sakiŋwaga jakêsôm gebe “Ojae, ŋoc ŋatau, aêac oc dangôm asageŋ.” ¹⁶ Eŋ gêjô ênê biŋ gebe “Ôtêc taôm atom, lau taŋ sêmoa sêwiŋ aêac naŋ, sêlêlêc lau, taŋ sêwiŋ êsêac naŋ.” ¹⁷ Go Elisa keteŋ mec ma kêsôm gebe “O Apômtau, aê jateŋ aôm gebe ôŋgôm eŋ mataanô êpoa lasê

gebe êlic gêŃ.” Amboac tonañ Apômtau gêgôm ñac wakuc tonañ mataanô kêpoa lasê ma enj gêlic. Ma gêlic hos to kareta toja sêgi Elisa auc sêkô lôc tonañ. ¹⁸ GêdêŃ taŃ lau SuriaŃa mênťêdabiŃ Elisa naŃ, enj ketenj mec gêdêŃ Apômtau gebe “Aê jatenj aôm gebe ôŃgôm lau tonañ matenj pec êsa.” Ma enj gêgôm êsêac matenj pec kêsa kêtôm Elisanê biŃ. ¹⁹ Mago Elisa kêsôm gêdêŃ êsêac gebe “Intêna tau tonec jagêdêŃ atom ma malac tau atom. Andanġuc aê. Aê gabe jawê amac êndêŃ ñac, taŃ asom enj amoa naŃ ana.” Ma enj gêwê êsêac sêja Samaria.

²⁰ GêdêŃ taŃ êsêac sêo lasê Samaria naŃ, Elisa kêsôm gebe “O Apômtau, ôŃgôm lau tonec matenj êlac gebe sêlic gamêŃ.” Ma Apômtau gêgôm êsêac matenj gêlac e sêlic gebe sêmoa malac Samaria ñalêlôm. ²¹ GêdêŃ taŃ kiŃ IsraelŃa gêlic êsêac naŃ, enj kêtu kênac Elisa gebe “Tamoc, aê janac êsêac me masi.” ²² Ma enj gêjô enj awa gebe “Ônac êsêac atom. Aôm oc gôjac lau, taŃ kôkôc tônia sêŃgônia kapoacwalô naŃ, ña siŃ to kôpê êsêac ña talam me masi. ÔkêŃ gêŃ êndêŃ êsêac gebe sêniŃ to sênôm, go ôkêŃ êsêac sêmu dêndêŃ nêŃ ñatau sêna êtiam.” ²³ Amboac tonañ enj kêsôm gebe seno moasiŃ kapôêŃ êtu êsêacŃa. Ma gêdêŃ taŃ êsêac senj to sênôm gêŃ su naŃ, enj gêwi êsêac siŃ ma êsêac sêc sêmu gêdêŃ nêŃ ñatau sêja. GêdêŃ tonañ lau SuriaŃa nêŃ kelenjwaga sêmêŃ gamêŃ IsraelŃa kêtiam atom.

Ñacjo sêgi Samaria auc

²⁴ Tonañ su, go kiŃ SuriaŃa Benhadad kêsala nê siŃwaga samob ma kêpi gêja gebe anġi Samaria auc. ²⁵ GêdêŃ taŃ sêgi malac tau auc ma tôbôm kapôêŃ gêc anġa Samaria naŃ, e lau sêjam ôli donġi ñamôkê tenj ña silber ñamatu 80 ma sêjam ôli balôsi ñatac ñagec ña silber ñamatu 5. ²⁶ GêdêŃ bêc tenj, taŃ kiŃ IsraelŃa tau kêsêlêŃ gêmoa tunbôm ñaô naŃ awê tenj kêtaŃ ma gêmôêc gêdêŃ enj gebe “O ñoc ñatau kiŃ, ônam aê sa.” ²⁷ Ma enj gêjô enj awa gebe “Embe Apômtau ênam aôm sa atom, go aê janam aôm sa amboac ondoc. JakêŃ gêŃ anġa andu tanac kôm ñanô saŃa ma anġa gamêŃ tapiŃ wainŃa me.” ²⁸ Ma kiŃ kêtu kênac enj gebe “Aôm gobe otenj asagenj.” Ma enj gêjô ênê biŃ gebe “Awê tonec kêsôm gêdêŃ aê gebe ‘ÔkêŃ nêŃ latôm êmêŃ gebe aêagêc taniŃ enj êndêŃ ocsalô tonec ma elenġa aêagêc oc taniŃ aêŃoc latuc.’ ²⁹ Amboac tonañ aêagêc ano aêŃoc latuc ma aenj su. Mago gêdêŃ nôgenj aê kasôm gêdêŃ enj gebe ‘akêŃ nêŃ latôm êmêŃ gebe taniŃ enj.’ Mago enj kêsiŃ latu ôkwi.” ³⁰ GêdêŃ taŃ kiŃ gêŃô awênê biŃ tonañ naŃ, enj kêkac nê ñakwê gêŃgic. GêdêŃ tonañ enj kêsêlêŃ gêmoa tunbôm ñaô. Ma lau samob sêlic gebe kiŃ kêsô talu gêsañ ôli. ³¹ Ma enj kêsôm gebe “Embe sêndim Sapat latu Elisa nê môkêapac su êndêŃ ocsalô tonec atom, go Anôtô ênac aê êndu.”

³² Elisa gêŃgônia nê andu ma launêŃ gejobwaga sêŃgônia sêwiŃ enj. Go kiŃ kêsakiŃ ñac tenj anġa êsêac, taŃ sêmoa sêwiŃ enj naŃ. Mago ñacjaenj gêo lasê atomgenj ma Elisa kêsôm gêdêŃ gejobwaga gebe “Amac alic ñac lêma dec tonañ kêsakiŃ lau gebe sêndim aê môkêapac êŃgic. Alic acgom, ñacjaenj embe êmêŃ, go ansañ katam auc ma apuc tônia ñajañagenj, oc taŃô ênê ñatau nê akaiŃ ñakicsêa kêdaguc enj me masi.” ³³ Enj kêsôm biŃ gêdêŃ êsêac gêmoa ma kiŃ gêo lasê ma kêsôm gebe “GêŃwapac tonañ anġa Apômtaunê. Aê jaônia Apômtau jamoa ñasawa êwiŃ êtu asagenj.” *

7

¹ Mago Elisa gêjô ênê biŃ gebe “ÔŃô Apômtaunê biŃ. Apômtau kêsôm amboac tonec gebe ‘ÊndêŃ elenj ñaockatu amboac galoc, go sêkêŃ lau sênam ôli polom sêpsêp ñadônia tagenj ña silber ñamatu tagenj ma sêkêŃ polom jejec ñadônia luagêc ña silber tagenj anġa Samaria ñasacgêdô.’ ” ² Go ñac taŃ gêwiŃ kiŃ naŃ, gêjô Anôtônê ñac awa gebe “Apômtau embe êlêc undambê ñakatam su, tagenj biŃ tonañ oc ñanô êsa atom.” Mago Elisa kêsôm gebe “Aôm oc ôlic gêŃ tau ña taôm matamanô, mago aôm oc ôniŃ gêŃ tonañ tenj atomanô.”

* **6:33:** Balôsi ñatac, oc moae sêsam kêpi lakibôm tenj ñae.

Sinjwaga Samarianja sêc su

³ Lau 4 taŋ kole gêjac têc êsêac auc naŋ, sêmoa sacgêdô awêŋa. Êsêac sêsôm gadêŋ taun gebe “Aêac tamoa tonec e tamac êndu êtu asagenŋa. ⁴ Aêac embe taêŋ ênam gebe tasa malac tana oc tatap tóbôm sa ma oc tamac êndu. Embe tamoa tonec oc tamac êndu amboac tonanŋen. Ajôc, dandêŋ lau Surianja nêŋ malac becoboŋa tana. Embe êsêac sendec aêac tamoa, go tamoa matenŋ jali. Embe sênac aêac êndu, go tamac êndu.” ⁵ Tec êsêac dêdi gêdêŋ dala-dala kêsa gebe sêna lau Surianja nêŋ malac becoboŋa. Mago gêdêŋ taŋ êsêac sêo lasê lau Surianja nêŋ malac becobo ŋamagê naŋ, lau teŋ sêmoa tonanŋ atom. ⁶ Gebe Apômtau gêgôm lau Surianja nêŋ sinwaga sêŋô kareta to hos ŋakicsêa to sinwaga ŋatonŋ kapôêŋanô ŋaôndu. Tec sêsôm gêdêŋ taun gebe “Alicgac me, kiŋ Israelŋa gêjam ôli kiŋ Hetŋa agêc kiŋ Aiguptuŋa gebe mênŋsênac aêac.” ⁷ Amboac tonanŋ êsêac sec gêdêŋ gamêŋ dala-dala kêsa sêja ma sêwi nêŋ becobo to nêŋ hos ma nêŋ donki sinŋ sêmoa ma dedec nêŋ becobo to gêŋ samob kêkô ma sêc sinŋ su gebe sêmoa matenŋ jali. ⁸ Ma gêdêŋ taŋ lau tokole tonanŋ sêo lasê becobo ŋamagê naŋ, êsêac sêsô becobo teŋ ŋalêlôm sêja ma seŋ to sênôm gêŋ ma sêkôc silber to gold ma ŋakwê ŋagêdô su ma jasêsinŋ ôkwi. Go sêmu sêmêŋ ma sêsô becobo teŋ ma sêkôc gêŋ anŋa tonanŋ su jasêsinŋ ôkwi amboac tonanŋen.

⁹ Go êsêac sêsôm gêdêŋ taun gebe “Aêac dagôm gêŋ gêdêŋ atom. Bêc tonec katu bêc ŋawae ŋajam ŋa teŋ. Embe aêac jamanŋenŋ tamoa tansaê e oc êpi oc ŋagêjô êtap aêac sa. Amboac tonanŋ galoc tana ma tasôm ŋawae tau êndêŋ kiŋ nê lau.” ¹⁰ Amboac tonanŋ êsêac mênŋsêmôêc biŋ gêdêŋ lau sejop sacgêdô malacŋa ma sêjac miŋ biŋ tau gêdêŋ êsêac gebe “Aêac jaaô lasê lau Surianja nêŋ becobo, mago alic gêŋ teŋ ma anô biŋ teŋ atomanô. Aêac alic sêkô hos to donki tôŋ ma becobo kakô ŋaômagenŋ.”

¹¹ Go gejobwaga sacgêdôŋa sêmôêc biŋ ma sêsôm biŋ tau ŋawae gadêŋ lau, taŋ sêŋgôn kiŋnê andu ŋalêlôm naŋ. ¹² Kiŋ tau gêdi sa gêdêŋ gêbêc ma kêsôm gêdêŋ nê sakiŋwaga gebe “Aê gabe jasôm andanŋ amac gebe lau Surianja sêmasanŋ taun gebe sênac aêac. Êsêac sêjala gebe gêŋ gêjô aêac. Tec sêwi nêŋ becobo sinŋ gebe sêsinŋ taunŋ sêmoa gamêŋ ŋamagêŋen. Êsêac taêŋ gêjam gebe êndêŋ êsêac sêsa anŋa malac sêmêŋ, go aêac takôc êsêac tôŋ tomatenŋ jaligêŋ ma tasa nêŋ malac tana.” ¹³ Tec ênê sakiŋwaga nêŋ teŋ kêsôm gebe” Tasakiŋ lau ŋagêdô sêkôc hos 5, taŋ gacŋenŋ sêmoa matenŋ jali naŋ, nêŋ ŋagêdô sêna sêlic acgom gebe embe sêmoa malac oc sênaŋa têtôm ŋagêdô, taŋ sêjaŋa su naŋ.” ¹⁴ Amboac tonanŋ êsêac sêjaliŋ lau ŋagêdô sa ma kiŋ kêsakiŋ kareta luagêc ma kêjatu êsêac gebe sêndanŋuc Surianêŋ sinwaga ma kêsôm gebe “Ana ma alic acgom.” ¹⁵ Tec êsêac têdaguc lau Surianja sêja e dêdêŋ bu Jordan ma sêlic gebe ŋakwê to waba sinŋa ŋagêdô-gêdô gajam intêna auc samucŋen. Lau Surianja sêbaliŋ gêŋ tonanŋ sinŋ gêdêŋ taŋ sêc sêkacŋenŋ naŋ. Ma kelenwaga sêmu sêmêŋ jasêjac miŋ biŋ tau gêdêŋ kiŋ.

¹⁶ Go lau samob sêsa sêja ma sêjaŋgo waba anŋa lau Surianja nêŋ becobo su. Amboac tonanŋ polom sêpsêp matac ŋadônŋ tagenŋ sêjam ôli ŋa mone silber ŋamatu tagenŋ ma polom jejec ŋadônŋ luagêc ŋa mone silber ŋamatu tagenŋ amboac tonanŋ kêtôm Apômtaunê biŋ. ¹⁷ Kiŋ kêiatu ŋac, taŋ gawiŋ enŋ gêmunŋ naŋ gebe enŋ ejop sacgêdô. Ma lau sêka enŋ anŋa sacgêdô tonanŋ e enŋ gêmac êndu kêtôm Apômtaunê ŋac kêsôm lasê gêdêŋ taŋ kiŋ kêsêp gêdêŋ enŋ gêja naŋ. ¹⁸ Gebe gêdêŋ tonanŋ Anôtônê ŋac kêsôm gêdêŋ kiŋ gebe “Êndêŋ elenŋ ŋaockatu amboac tonec lau sênam ôli polom matac sêpsêpŋa ŋadônŋ tagenŋ ŋa mone silber ŋamatu tagenŋ ma polom jejec ŋadônŋ luagêc ŋa mone silber ŋamatu tagenŋ anŋa malac ŋasacgêdô.” ¹⁹ Ma lau mata sinŋa tau gêjô Anôtônê ŋac nê biŋ gebe “Embe Apômtau tau êlêc undambê ŋakatam su gêŋ amboac tonanŋ oc ŋanô êsa atom.” Ma Elisa gêjô enŋ awa gebe “Aôm oc ôlic gêŋ tau ŋa taôm matamanô, mago aôm oc ôniŋ gêŋ tau atomanô.” ²⁰ Amboac tonanŋ biŋ tau ŋanô kêsa kêpi enŋ gebe lau sêka enŋ anŋa malac ŋasacgêdô e gêmac êndu.

8:1–13:13 Miŋ ŋagêdô, taŋ kêsa anŋa gamêŋ Juda to Israelŋa gêdêŋ kiŋ ŋagêdô sêjam gôliŋ gamêŋ tonanŋ naŋ, kêsêp môkêlatu tonec.

13

Elisa geoc biŋ lasê kētu ŋamu

¹⁴ Gêdêŋ taŋ Elisa kêtap gêmâc, taŋ gebe enseŋ eŋ suŋa sa naŋ, kiŋ Israelŋa Joas kêsêp gêdêŋ eŋ gêja ma kêtaŋ e gêliŋ matasulugeŋ gêmoa eŋ laŋônêmŋa ma kêsôm gebe “O tamoc. tamoc, aôm kôtu launêŋ laukasap to lautucgoc.” ¹⁵ Ma Elisa kêsôm gêdêŋ eŋ gebe “Ôkôc talam teŋ to sôb ŋagêdô.” Amboac eŋ kêkôc talam to sôb ŋagêdô. ¹⁶ Go eŋ kêsôm gadêŋ kiŋ Israelŋa gebe “Ôkêkam talam.” Tec eŋ kêkêkam talam tau. Ma Elisa kêkêŋ lêma gêsac kiŋ lêma ŋaô. ¹⁷ Go kêsôm gebe “Ôlêc katam saunŋ gêmu oc kêpiŋa su.” Ma eŋ gêlêc su. Go Elisa kêsôm gebe “Ôpê.” Ma eŋ kêpê. Ma Elisa kêsôm gebe “Apômtaunê sôb kêku ŋacjo tuluŋa tau tonanŋ. Sôb kêku lau Suriaŋa tulu. Gebe aôm oc ônac siŋ êndêŋ lau Suriaŋa anŋa malac Apek e aôm onseŋ êsêac su.” ¹⁸ Ma eŋ kêsôm gebe “Ôkôc sôb ŋagêdô.” Tec eŋ kêkôc. Go eŋ kêsôm gêdêŋ kiŋ Israelŋa gebe “Ônac nom tau ŋa sôb.” Tec eŋ gêjac kētu dim têtêac ma gêwi siŋ. ¹⁹ Go Anôtônê ŋac têtac ŋandaŋ gêdêŋ eŋ ma kêsôm gebe “Aôm ôna êtu 5 me 6 acgom, go ônac Suria e onseŋ su samucgeŋ, mago galoc oc ônac Suria êtu dim têtêacgeŋ.”

²⁰ Amboac tonanŋ Elisa gêmâc êndu ma êsêac sêsuŋ eŋ. Kêtôm jalageŋ gêdêŋ taŋ komô kêdabiŋ gebe êmbacnê naŋ, lau Moab nêŋ sêjaŋgowaga ŋagêdô mênșêlêsoŋ gamêŋ Israelŋa. ²¹ Ma gêdêŋ taŋ sêsuŋ ŋac teŋ naŋ, êsêac sêlic toŋ sec teŋ amboac tonanŋ ma sêbaliŋ ŋacmatê tonanŋ kêsêp Elisane sê. Ma gêdêŋ taŋ ŋacmatê jagêjac Elisane ŋatêkwa ŋaô naŋ, sep tageŋ ŋac tau mata jali kêsa ma gêdi sa kêkô.

13:22–18:8 Kiŋ gamêŋ luagêcŋa nêŋ miŋ ŋagêdô kêsêp ŋasawa tonec. Lau Asuria sêô lasê gamêŋ Israelŋa ma ŋacjo tonanŋ sêku malac Samaria tulu ma sêwê lau Israel taêsam jasêŋgônŋ kapoacwalô anŋa Asuria.

18

Seseŋ Samaria su

⁹ Gêdêŋ taŋ kiŋ Hesehia nê jala kiŋŋa kētu aclê naŋ, ma kiŋ Israelŋa Ela latu Hosea nê jala kiŋŋa kētu 7 naŋ, kiŋ Asuriaŋa Salmanaser gêmêŋ Samaria ma kêgi malac tau auc, ¹⁰ e jala têtêac gêbacnê su acgom, kêku malac tau tulu. Biŋ tonanŋ kêsa gêdêŋ taŋ Hesehia nê jala kētu 6 ma kiŋ Israelŋa Hosea nê jala kētu 9 naŋ. ¹¹ Kiŋ Asuriaŋa kêkôc lau Israel su sêja Asuria ma kêkêŋ êsêac sêŋgônŋ malac Hala to bu Gosanŋa Habor ŋatali ma lau Meder nêŋ malac kapôeŋ ŋagêdô, ¹² gebe êsêac taŋeŋ wamu Apômtau, nêŋ Anôtô nê awa atom ma sêgôm ênê poac popoc to sêgêli Apômtaunê sakiŋwaga Mose nê biŋsu samob. Êsêac sêkêŋ taŋeŋ ma taŋeŋ wamu atomanô.

Lau Asuria sejoŋ malac Jerusalem

¹³ Gêdêŋ taŋ kiŋ Hesehia nê jala kiŋŋa kētu 14 naŋ, kiŋ Asuriaŋa Senakerib kêpi malac Judaŋa ŋajaŋa samob gêmêŋ ma kêku tulu. ¹⁴ Ma Judanêŋ kiŋ Hesehia kêsakiŋ biŋ gêdêŋ kiŋ Asuriaŋa gêja malac Lakis ma kêsôm gebe “Aê gagôm keso. Ôwê aê siŋ. Biŋ samob, taŋ aôm embe ôsôm gebe jaŋgômŋa naŋ, oc jaŋgôm. “Ma kiŋ Asuriaŋa kêsôm gebe êkôc silber ŋadônŋ 300 ma gold ŋadônŋ 30 anŋa kiŋ Judaŋa Hesehia nê. ¹⁵ Ma Hesehia kêkêŋ silber samob, taŋ gêc Apômtaunê lôm dabuŋ to kiŋnê andu ŋakanom naŋ gêdêŋ eŋ. ¹⁶ Gêdêŋ ŋasawa tonanŋ Hesehia kêkac gold, taŋ eŋ tau gêjac kêkwa Apômtaunê lôm dabuŋ ŋakatam to sagiŋtêkwa katam ŋa auc naŋ su ma kêkêŋ gêdêŋ kiŋ Asuriaŋa. ¹⁷ Ma kiŋ Asuriaŋa kêsakiŋ siŋwaga toŋ kapôeŋ teŋ anŋa Lakis gebe ênac siŋ êndêŋ Hesehia anŋa Jerusalem. Ênê siŋsêlêc têtêac tonec Tartan agêc Rabsaris ma Rabsake sêjam gôliŋ lau tau. Gêdêŋ taŋ êsêac sêô lasê Jerusalem naŋ, êsêac sêkô intêna, taŋ lau sêmasaŋ ŋakwêwaga sêjam kôm sêmoa naŋ, to busawa, taŋ bu keselenŋ anŋa bugêjactoŋ ŋaônŋa kêsa gêmêŋ naŋ. ¹⁸ Go êsêac sêmôc kiŋ Hesehia gebe êmêŋ. Tec kiŋnê lau têtêac tonec Hilkia latu Eliakim, taŋ gejob

kiñnê andu nan, agêc kêlêpêwaga Sebna ma Asap latu Joa, tañ gejob andu papiaña nan, dêdêñ êsêac sêja.

¹⁹ Ma Rabsake kêsôm gêdêñ êsêac gebe “Asôm êndêñ Hesehia gebe kiñ kapôêñ Asuriaña kêsôm amboac tonec gebe ‘Aôm taêm kêka asa tec gômoa. ²⁰ Aôm oc taêm gêjam gebe biñ agwaagwageñ oc kêtôm gebe êkêñ kauc to ñaclai siñña me. Aôm taêm kêka asa tec gôli taôm sa gêdêñ aê. ²¹ Ôlic acgom, aôm kôkêñ matam Aiguptu, tañ kêtôm siñ, tañ tulu ma gêgun lau samob, tañ sêpuc kêtû tôc nan, lemeñ lasê nan. ²² Kiñ Aiguptuña Parao gêgôm tonañ gêdêñ lau samob, tañ taêñ kêka eñ nan. Ma abe asôm êndêñ aê gebe “Aêac taêñ kêka ma Apômtau Anôtô.” Amboac ondoc Hesehia gesen Anôtô tau nê gamêñ ñabau to altar su ma kêjatu lau Juda to Jerusalem gebe “Amac anam sakiñ anga altar Jerusalemñageñ”. ²³ Ñajam, alic acgom, aôm embe ôtôm gebe ôtap lau sa têtôm gebe sêngôñ hos ñaô êtu tôñ, go ñoc ñatau, kiñ Asuriaña, oc êkêñ hos 2,000 êndêñ aôm. ²⁴ Aôm taêm kêka lau Aiguptu nêñ kareta to lau, tañ sêngôñ hos ñaô nan ma gobe ôjanda ñoc ñatau nê sakiñwaga ñasec tagenñeñ amboac ondoc. ²⁵ Ma teñ gêwiñ. Aê kapi gamêñ tonec gebe jansen malac tonec su ma Apômtau gêlôc atom me. Apômtau kêsôm gêdêñ aê gebe “Ôpi gamêñ tonañ naonsen su.” ’ ’ ”

²⁶ Go Hilkia latu Eliakim agêc Sebna ma Joa sêsôm gêdêñ Rabsake gebe ac aten aôm gebe ôsôm biñ ña awen Aramai êndêñ nêñ sakiñwaga aêac gebe aêac anô awen tonañ kêtû tôñ. Ôsôm biñ ña awen Ebolai êndêñ aêac atom gebe oc lau, tañ sêmoa tunbôm ñaô nan sêñô.” ²⁷ Mago Rabsake kêsôm gêdêñ êsêac gebe “Aêñoc ñatau kêsakiñ aê gebe jasôm biñ samob tonañ êndêñ aôm to nêñ ñataugeñ me. Aê kasôm biñ gêdêñ lau, tañ sêngôñ tunbôm ñaô ma oc sêniñ tauñnêñ tac to sênôm tauñnêñ mêp têtôm amac oc anğôm nan, amboac tonañgeñ.”

²⁸ Go Rabsake kêkô ma gêmôêc biñ kapôêñ ña awen Ebolaiña gebe “Anô lau Asuriaña nêñ kiñ kapôêñ nê biñ. ²⁹ Kiñ kêsôm amboac tonec gebe ‘Akêñ êwiñ Hesehia atom gebe eñ kêsau gêoc amac gebe eñ oc êtôm atom gebe ênam amac kêsi anga aê lemoc. ³⁰ Hesehia embe êkac amac gebe taêm êka Apômtau ma êsôm gebe “Apômtau oc ênam aêac kêsi biññanôgeñ ma oc êkêñ malac tonec êsêp kiñ Asuriaña lêma atom” nan, akêñ êwiñ atom.’ ³¹ Akêñ tañem Hesehia atom. Gebe kiñ Asuriaña kêsôm amboac tonec gebe ‘Asa amêñ anga nêñ malac ma akêñ taôm êndêñ aê, go amac samob oc aniñ taômnêm wain ñanô to ka ñanô ma anôm bu anga taômnêm bu mata ³² e aê jawac ma jakôc amac ana gamêñ, tañ kêtôm amac taômnêm gamêñ nan. Polom to wain ma mo to kôm wainña ma ka katêkwi to lêp gêc gamêñ tonañ gebe amac oc amoa matem jali ma amac êndu atom. Hesehia embe ênsau amac ma êsôm gebe “Apômtau oc ênam aêac kêsi,” nan akêñ tañem atom. ³³ Lau tentenlatu ñagêdô nêñ anôtôi oc sêjam nêñ gamêñ kêsi anga kiñ Asuriaña nê lêma me masi. ³⁴ Hamat ma Argad nêñ anôtôi sêmoa ondoc. Sepawaim to Hena ma Iwa nêñ anôtôi sêmoa ondoc. Êsêac sêjam Samaria kêsi anga aê lemoc atom. ³⁵ Gamêñ samob tonañ nêñ anôtôi nêñ teñ gêjam nê gamêñ kêsi anga aê lemoc me masi, tec abe Apômtau oc ênam Jerusalem kêsi anga lemoc nec.’ ”

³⁶ Mago lau tau sêjam tauñ tôñ ma sêjô ênê biñ teñ atom gebe kiñ gêjac jaô êsêac gebe “Ajô ênê biñ atom.” ³⁷ Go Hilkia latu Eliakim, tañ gejob kiñnê andu nan, agêc kêlêpêwaga Sebna ma Asap latu Joa, tañ gejob andu papiaña nan, tonêñ ñakwê gêngicña dêdêñ Hesehia sêja ma sêsôm Rabsake nê biñ gêdêñ eñ.

19

Kiñ kêtû kênac Jesaia kêtû biñ tonañña

¹ Gêdêñ tañ kiñ Hesehia gêñô biñ tau nan, eñ kêkac nê ñakwê gêngic to kêsô talu ma gêdêñ Apômtaunê andu gêja. ² Ma eñ kêsakiñ Eliakim, tañ gejob kiñnê andu nan, agêc kêlêpêwaga Sebna ma dabuñwagasêga, tañ sêsô talu amboac tonañgeñ nan, dêdêñ Amos

latu propete Jesaia sêja. ³ Êsêac sêsôm gêdêŃ enj gebe “Hesekia kêsôm amboac tonec gebe ‘Bêc tonec kêtú bêc gêŃwapac ma Ńagêjô to majenŃa. Aêac tatôm awê, taŃ Ńapalê kêtun enj naŃ, mago nê ôliwalô masi gebe êkôcŃa. ⁴ Oc moae Apômtau, aômnêm Anôtô, gêŃô Rabsake, taŃ nê Ńatau kiŃ AsuriaŃa kêsakiŃ gebe êsu Anôtô mata jaliŃa susu naŃ, nê biŃ ma êkêŃ Ńagêjô êtu biŃ, taŃ Apômtau, aômnêm Anôtô, gêŃô naŃ. Amboac tonan enj mec êndêŃ Anôtô êtu aêacnêŃ lau Ńapopoc, taŃ gacgeŃ sêmoa naŃa.’ ” ⁵ GêdêŃ taŃ kiŃ Hesekia nê sakiŃwaga sêô lasê dêdêŃ Jesaia naŃ ⁶ enj kêsôm amboac tonec gêdêŃ êsêac gebe “Asôm êndêŃ nêm Ńatau gebe Apômtau tau kêsôm amboac tonec gebe ‘Ôtêc taôm êtu biŃ alôb-alôb, taŃ kiŃ AsuriaŃa nê sakiŃwaga sêsôm kêpi aê ma aôm gôŃô naŃ atom. ⁷ Ôlic acgom, aê gabe jakêŃ Ńalau teŃ êsêp ênê Ńalêlôm e êŃô biŃ jaô-jaô ma êc êmu taunê gamêŃ êna aŃga tonan ma aê jakêŃ sênac enj êndu Ńa siŃ.’ ”

⁸ Rabsake gêmu gêja ma gêŃô gebe kiŃ AsuriaŃa gêwi Lakis siŃ ma gêjac siŃ gêdêŃ malac Libna gêmoa. ⁹ GêdêŃ taŃ kiŃ gêŃô Ńawae gebe kiŃ AitiopiaŃa Tirhaka gêdi gebe ênac siŃ êndêŃ enj naŃ, enj kêsakiŃ laujaen gêdêŃ kiŃ JudaŃa Hesekia ma kêsôm gebe ¹⁰ “Asôm êndêŃ kiŃ JudaŃa Hesekia gebe Anôtô, taŃ aôm taêm kêka enj naŃ, kêsôm gêdêŃ aôm gebe Jerusalem oc êsêp kiŃ AsuriaŃa lêma atom. Nêm Anôtô ênsau aôm atom. ¹¹ Aôm gôŃô gêŃ, taŃ kiŃ AsuriaŃa sêgôm naŃ Ńawae. Êsêac sesen gamêŃ samob su sêjaŃa. Ma aôm taômgeŃ gobe ônam samuc me. ¹² Aê tamoci sesen malac Gosen to Haran ma Resep to lau Beteden, taŃ sêmoa Telasar naŃ. Ma êsêacnêŃ anôtôî têtôm gebe sênam êsêac kêsi atom. ¹³ Ma kiŃ aŃga Hamat to Arpad ma Separwaim to Hena ma Iwa sêmoa ondóc.”

¹⁴ KiŃ Hesekia kêkôc papia tau sa aŃga laujaen lemeŃ ma kêsam. Go Hesekia kêpi Apômtaunê andu gêja ma kêlain papia tau gêc Apômtau lanônêm, ¹⁵ ma keteŃ mec gêdêŃ Apômtau ma kêsôm gebe “O Apômtau, lau Israel nêŃ Anôtô, taŃ gôŃgôŃ lêpôŃ kêkô kerub Ńaô naŃ. Aôm taômgeŃ kôtu nom ŃagamêŃ kiŃŃa samob ŃaAnôtô. Aôm kôkêŃ undambê to nom. ¹⁶ O Apômtau, ôkêŃ taŃam ma ôŃô. O Apômtau, matam êlac ma ôlic. ÔŃô biŃ, taŃ Senakerib kêsôm gebe êsu aôm Anôtô matam jali susu naŃ. ¹⁷ O Apômtau, kiŃ AsuriaŃa sêjac lau-m taêsam êndu ma sesen sesen nêŃ gamêŃ biŃŃanôgoc, ¹⁸ ma sêbaliŃ nêŃ anôtôî kêsa ja gebe nêŃ anôtôî anôtôî Ńanô atom, Ńamalac lemeŃ ŃakômgeŃ, Ńamalac sêmasaŃ Ńa ka to poc. Tec sesen samob su sêjaŃa. ¹⁹ O Apômtau aêacma Anôtô, ônam aêac kêsi aŃga enj lêma gebe lau nomŃa samob sêjala gebe aôm Apômtau taômgeŃ kôtu Anôtô.”

Jesaiane biŃ gêdêŃ kiŃ

²⁰ Go Amos latu Jesaia kêsakiŃ biŃ teŃ gêdêŃ kiŃ Hesekia ma kêsôm gebe “Apômtau, lau Israel nêŃ Anôtô, kêsôm amboac tonec gebe Aê gaŃô nêm mec, taŃ koteŃ gêdêŃ aê kêtú kiŃ Asuria SenakeribŃa naŃ. ²¹ Ma biŃ tonec Apômtau kêsôm kêkanôŃ enj gebe ‘Sion latuo, awêtakiŃ tau, gêbu aôm ma kêsu aôm susu, Jerusalem latuo kêdaiŃ gêsu kêtú aômŃa. ²² Aôm kôsu asa susu ma kôsôm biŃ alôb-alôb kêpi asa. Aôm kôsaic biŃ asa ma matampaŃa gêjac asa. GêŃ samob tonan Ńai gôgôm gêdêŃ IsraelnêŃ Ńac dabun aê. ²³ Aôm kôsakiŃ nêm laujaen gebe ôsu Apômtau susu ma kôsôm gebe “Aê kapi lôc baliŃ gaja tonoc kareta siŃŃa taêsam, kapi Lebanon Ńatêpôê gaja gêwiŃ. Aê kasap Lebanon Ńakaseda baliŃanô to Ńakêmêsic Ńajamanô. Aê kabêlêm saleŃ ŃagamêŃ jaêcsêga to Ńadani. ²⁴ Aê kakwê sê buŃa ma ganôm bu gamêŃ jabaŃa ma octapa kêka bu AiguptuŃa samob e kêpa.”

²⁵ “ ‘Aôm gôŃô gebe gêdêŃ andanŃen kamasan gêŃ samob tonan su atom me. Ma galoc aê gagôm Ńanô kêsa ma kakêŃ aôm gebe onseŃ malac totunbôm popoc. ²⁶ Lau taŃ sêmoa tonan naŃ, nêŃ ôliŃwalô masi. Êsêac têtêc tauŃ ma katuŃ gêjaŃa. Êsêac têtôm gêgwan, taŃ kêkô kôm naŃ, ma waôŃ, taŃ kêpi kêkô salôm naŃ. Oc kêpac gêŃ tau ma kêmêliŃ ma kêtú kapôŃen atom.

²⁷⁻²⁸ “ ‘Aôm embe ôndi sa me ôŃgôŃ sic, embe ôsa ôna me ôsô ômôŃen me embe têtmtac êmbuli auc êndêŃ aê naŃ kajalagac. Aôm têtmtac kêbuli auc gêdêŃ aê ma kotoc taôm sa

ɳawae mênkêsô aê taɳocsuɳ, tec gabe jakêɳ kawaɳgoɳ êsêp lusumsuɳ to ɳoc gôliɳ ɳamôkê êsêp awamsuɳ ma jawê aôm ômu ôsa intêna, taɳ kôsa gômôêɳ naɳ ôna.

²⁹ “Ma gêɳ tonec êtu ɳabelo êndêɳ aôm Hesehia gebe Jala tonec to jala teɳ aôm oc ôniɳ gêɳ, taɳ tau êpi, mago êndêɳ jala êtu têlêacɳa amac oc asê gêɳ ma aɳoɳ ɳanô sa, amac asê wain ma aniɳ ɳanô tau. ³⁰ Lau Juda ɳapopoc, taɳ gacgeɳ sêmoa naɳ, oc sêkêɳ nêɳ ɳawakac êsêp nom êtiam ma ɳanô amboac gêɳ kômɳa teɳ, ³¹ gebe lau ɳapopoc sêsa aɳga Jerusalem sêna ma lau toɳ teɳ, taɳ gacgeɳ sêmoa maten jali naɳ, sêsêp aɳga lôc Sion sêna. Apômtaunê ɳalêlôm oc êkac eɳ gebe êɳgôm gêɳ tonan.

³² “Biɳ tonec Apômtau kêsôm kêkanôɳ kiɳ Asuriaɳa gebe ‘Siɳwaga oc sêsa malac kapôêɳ tonec ma sêpô sôb tageɳ êsô malac tau atom. Siɳwaga tolautuc oc sêndambiɳ malac ma êsêac sêmboa nom sa êɳgi malac tau auc atom. ³³ Intêna taɳ eɳ kêsa gêmêɳ naɳ, eɳ oc êsa êmu êna amboac tonanɳeɳ ma êsô malac ɳalêlôm êna atom’ Apômtau kêsôm biɳ tonan. ³⁴ Gebe aê oc janac siɳ janam malac tonec sa êtu aê taucɳoc waec ma êtu ɳoc sakiɳwaga Dawidɳa.”

³⁵ Gêdêɳ gêbêc tonanɳeɳ Apômtaunê aɳela gêja malac, siɳwaga Asuriaɳa sêɳgôɳ naɳ, ma gêjac siɳwaga 185,000 endu. Ma gêdêɳ oc kêpi êsêac samob tomatêgeɳ sêc. ³⁶ Go kiɳ Asuriaɳa Senakerib gêc gêja nê gamêɳ jagêɳgôɳ malac Niniwe. ³⁷ Ma gêdêɳ taɳ eɳ gêjam sakiɳ gêmoa nê anôtô Nisrok nê andu naɳ, ênê latuagêc Adramelek agêc Sareser sêjac eɳ êndu ɳa siɳ ma sêc sêja gamêɳ Ararat. Ma ênê latu teɳ ɳaê Esarhadon kêtu kiɳ gêjô eɳ su.

20:1–21:26 Judanêɳ kiɳ Hiskia kêtap gêmac kapôêɳ sa, mago ôli ɳajam kêsa kêtiam ɳamiɳ kêsêp môkêlatu 20. Môkêlatu 21 gêjac miɳ biɳ, taɳ kêsa gêdêɳ taɳ Judanêɳ kiɳ Manase agêc Amon sêjam gôliɳ gamêɳ tau naɳ.

22

Kiɳ Josia aɳga Juda

¹ Josianê jala kêtu 8 gêdêɳ taɳ eɳ kêtu kiɳ ma gêjam gôliɳ gamêɳ jala 31 aɳga Jerusalem. Ênê têna nê ɳaê Jedida, eɳ Adaja aɳga Boskat nê latuo. ² Josia gêgôm gêɳ, taɳ Apômtau gêlic ɳajam naɳ. Eɳ kêdaguc nê mimi kiɳ Dawid nê lêɳ ma taɳa wamu gêdêɳ Anôtônê biɳsu ɳapep sawa.

Têtap biɳsu ɳabuku sa

³ Gêdêɳ taɳ kiɳ Josia nê jala katu 18 naɳ, eɳ kêsakiɳ ɳac kêlêpêɳa Asalia latu ma Mesulam dêbu Sapan gêja lôm dabuɳ ma kêsôm gêdêɳ eɳ gebe ⁴ “Ôndêɳ dabuɳwagasêga Hilkia ôna ma eɳ êmansaɳ mone samob, taɳ lau sêkêɳ aɳga Apômtaunê lôm dabuɳ to lau sejob ɳasacgêdôɳa sejob aɳga launêɳ naɳ. ⁵ Ôsôm êndêɳ eɳ gebe êkêɳ mone tonan êndêɳ lau, taɳ sejob kôm sêbênôc lôm dabuɳna naɳ. Ma êsêac sênam ôli kolenwaga, taɳ sêjam Apômtaunê lôm ɳakôm naɳ. ⁶ Êsêac sêkêɳ êndêɳ kamunda to êndêɳ lau sêkwê anduwaga ma êndêɳ lau sêpa pocɳa ma sênam ôli ka to poc êtu sêmbênôc anduɳa. ⁷ Gejobwaga kômɳa êsêac lau mansaɳ, tec sêwa mone, taɳ kêsêp êsêac lemeɳ naɳ, ɳam sa atom.”

⁸ Sapan kêkêɳ kiɳnê awa gêdêɳ Hilkia. Ma Hilkia kêsôm gêdêɳ eɳ gebe “Aê katap Biɳsu ɳabuku sa aɳga Apômtaunê lôm.” Hilkia kêkêɳ buku tau gêdêɳ Sapan gebe êsam. ⁹ Go gêmu gêdêɳ kiɳ gêja ma kêkêɳ ɳawae gêdêɳ eɳ gebe “Nêm sakiɳwaga sêkôc mone, taɳ gêc lôm dabuɳ naɳ, ma sêkêɳ gêdêɳ lau, taɳ sejob kôm lôm dabuɳna naɳ.” ¹⁰ Go kêlêpêwaga Sapan kêsôm gêdêɳ kiɳ gebe “Dabuɳwaga Hilkia kêkêɳ buku teɳ gêdêɳ aê.” Ma Sapan kêsam buku tau lasê gêdêɳ kiɳ.

¹¹ Gêdêɳ taɳ kiɳ gêɳô ɳalô, taɳ gêc biɳsu ɳabuku tau naɳ, eɳ kêkac nê ɳakwê gêɳgic. ¹² Ma kiɳ gêmôêc dabuɳwaga Hilkia agêc Sapan latu Ahikam ma Mikaiia latu Akbor agêc kêlêpêwaga Sapan ma kiɳnê sakiɳwaga Asaia ma kêsôm gebe ¹³ “Ana ma atu kênac Apômtau ajô aê to ɳoc lau ma Juda samucgeɳ êtu ɳalô, taɳ gêc buku tonec, taɳ têtap sa

nanja. Gebe Apômtau têtac nandan gêdên aêac gebe aêac tamenj tanen wamu buku tonan nabin ma sêgôm binj samob, tanj teto gêc nan, nanô kêsa atom.”

¹⁴ Amboac tonan dabunwaga Hilkia agêc Ahikam ma Akbor agêc Sapan ma Asaia dêdên propeteo Hulda sêja. Hulda enj Tikwa latuo ma Harhas dêbuo Salumnê awê. Salum tau gejob nkwê dabun anja lôm dabun. Ma awê tau gêngôn Jerusalem namalacgêdô wakuc. Ma êsêac sêjam binjalôm sêwin enj. ¹⁵ Ma enj kêsôm gêdên êsêac gebe sêmu dêdên kinj sêna ma sêkên ¹⁶ Apômtaunê binj tonec gebe “Ôlic acgom, aê oc jakên nagejô êndên Jerusalem to nalau samob êtôm buku nabin tau, tanj sêsam lasê gêdên kinj gêjô nan. ¹⁷ Gebe êsêac têtin aê su ma sêkên da gêdên anôtôi jaba gebe nêj lemenj nêkôm gêgôm aê têtac nandan kêsa. Aê têtac nandan êlakoc gamên tonec ma gêj tenj êsi aê têtac nandan êndu atom. ¹⁸ Tagenj asôm binj tonec êndên kinj Judanja, tanj kêsakinj amac gebe atu kênac Apômtau nan, gebe Apômtau, Israelnêj Anôtô, nê binj tonec gebe Aôm gônj binj, tanj aê kasôm nan. ¹⁹ Ma gêdên tanj aôm gônj binj, tanj aê kasôm kêkanôn malac tonec to nalau gebe lau embe têtakê ma embe sêpuc boa lau, go sêsam malac tonan jaê nan. Gêdên tanj aôm gônj binj tonan nan, aôm gônjam taôm ôkwi ma gôbu taôm. Ma aôm kôkac nêj nkwê gêngic to kôtanj tanjiboa, tec ganjô aôm. ²⁰ Tec ôlic acgom, aê gabe jajonj aôm ôwinj tamami ma ôsêp nêj sa tobinjalôgenj ma matamanô êlic gêjwapac sec samob, tanj jakênj gebe êkôninj malac tonan nan atom.” Ma êsêac jasêkoc binj tonan sêmu dêdên kinj sêja.

23

Josia gesenj sakinj anôtôi Jabanja su

¹ Go kinj kêkalem lau Juda to Jerusalem nêj laumata gebe sêkac sa sêwin enj. ² Ma kinj kêpi Apômtaunê lôm dabun gêja gêwinj lau Juda to Jerusalemja samob ma dabunwaga to propete ma lau nagejô samob, lau kapôênj to lau saunj kêtômgenj. Ma kinj tau kêsam Binju njabuku, tanj têtac sa anja lôm dabun nan lasê. ³ Ma kinj kêkô kêsi alê ma kêmoatinj poac tenj gêwinj Apômtau gebe tanja wamu enj ma êmansanj ênê binju to jatu ma nageolinj tonê nalêlôm samuc ma tonê katu samuc ma êngôm poac nabinj samob, tanj teto gêc buku tau nan, nanô asa. Ma lau samob sêmoatinj poac tonan sêwinj.

⁴ Go kinj Josia kajatu dabunwagasêga Hilkia to nê dabunwaga nagejô ma lau-sejop-lôm-dabun-nasacgêdôwaga gebe sêkoc gêj samob, tanj gêjac sakinj Bal to anôtôo Asera ma utitalata jawae nanj êsa anja lôm dabun êna. Kinj tau kêkênj ja genj gêj samob tonan anja malac Jerusalem namagê, anja gaboanj Kidronja. Go kêsôm gebe sêkoc nataê sêna Betel. ⁵ Ma enj kêkoc anôtôi jaba nadabunwaga, tanj kinj Judanja sêjatu gebe sêkênj da êndên anôtôi jaba anja lau Juda nêj malac to gamênj kêdabinj Jerusalem nan, ma dabunwaga, tanj sêkênj da gêdên Bal to oc ma ajonj to utitalata nanj samob su. ⁶ Go enj kêkoc Aseranê nakatu su anja Apômtaunê lôm dabun jakêsa Jerusalem namagê gêdên gaboanj Kidronja gêja ma kêkênj ja genj su, go kêsac nagejô popoc kêtû kekop ma kêpalip kêpi gamênj sêôja. ⁷ Enj kêtuc lau mockainjo to mockainja nêj andu, tanj gêjac têku Apômtaunê lôm dabun nanj popoc. Anja tonan lauo sêwa obo, tanj genj kalenj gêsanj anôtôo Asera nê nakatu auc. ⁸ Ma enj kakoc dabunwaga samob, tanj sêmoa malac kapôênj Judanja nan, su sêmênj Jerusalem ma enj gêsênj altar, tanj êsêac sêkênj da nan, su anja Geba e gêdên Berseba. Enj gesenj nalau sec nêj altar su amboac tonanjenj. Altar tau kêkô kêsi golinjwaga malacja Josua nê sacgêdô nagejô. ⁹ Gamênj nabau nadabunwaga tonan têtôm gebe sênam sakinj anja Apômtaunê lôm dabun anja Jerusalem atom, mago êsêac têtôm gebe sêninj polom naluc sêwinj nêj lau dabunwaga nagejô. ¹⁰ Kinj Josia gesenj gamênj Topet anja gaboanj Hinonja nadabun su gebe tenj êkênj nê latu me latuo êtu daja êndên anôtô Molok êtiam atom. ¹¹ Enj kêkoc hos samob, tanj kinj Judanja sêkênj kêkô lôm dabun nasacgêdô to laumata Natan Melek nê andu nagejô gebe tetoc oc sa nan su ma kêkênj ja genj kareta, tanj gêjac sakinj ocja jawae nan. ¹² Kinj Judanja sêboa altar nagejô sa anja balêm, tanj kêkô Ahasnê andu nasalôm jaô nan, ma

Manase gēboa altar ŋagêdô sa aŋga Apômtaunê andu ŋamalacŋ luagêc. Kiŋ Josia kêtuc altar samob tonan̄ popoc ma kêbaliŋ altar ŋapopoc kêsêp bu Kidron. ¹³ Ma Josia gesen̄ gamêŋ ŋabau ŋaaltar, taŋ kiŋ Salomo kêkwê kêkô Jerusalem ŋaoc kêpi ŋa ma lôc Katêkwi gêmu kêsaŋa ŋadabuŋ su. Gamêŋ ŋabau tonan̄ gêjac lau Sidon nêŋ anôtôo alôb-alôb Astarte ma lau Moab nêŋ anôtô alôb-alôb Kemos ma lau Amon nêŋ anôtô alôb-alôb Milkom ŋawae. ¹⁴ Kiŋ Josia kêtuc alê gwam popoc ma kêsap anôtôo Asera nê ŋakatu tulu go kêkêŋ ŋamalac nêŋ ŋatêkwa gêjam gêŋ alôb-alôb tonan̄ ŋamala aucgen̄.

¹⁵ Nebat latu Jerobeam, taŋ gêwê lau Israel sêgôm sec naŋ gēboa gamêŋ ŋabau to altar teŋ sa aŋga Betel. Gamêŋ ŋabau to altar tonan̄ Josia gesen̄ su ma kêtuc altar ŋapoc tau popoc e lêsîm-lêsîngen̄. Ma kêkêŋ Aseranê ŋakatu ja gen̄ su. ¹⁶ Ma gêdêŋ taŋ Josia kêkac tau ôkwi naŋ, eŋ gêlic sêô ŋagêdô gêc gamêŋ ŋabau. Tec kêsakiŋ lau gebe sêkôc ŋatêkwa su ma sêkêŋ ŋatêkwa tau kêsa ja aŋga altar ŋaô. Kêtu tonan̄na eŋ gesen̄ altar tau ŋadabuŋ su kêtôm Apômtaunê biŋ, taŋ propete kêsôm lasê gêdêŋ taŋ Jerobeam gêlic om ma kêkô kêsi altar tau naŋ. Kiŋ Josia kêsala gamêŋ e gêlic propete tau, taŋ geoc biŋ tau lasê naŋ, nê sêô gêc. ¹⁷ Eŋ kêtû kênac gebe “Asanê sêô tonan̄.” Ma lau malacŋa sêjô eŋ awa gebe “Anôtônê ŋac, taŋ gêmêŋ aŋga Juda ma geoc gêŋ tau lasê, taŋ aôm gôgôm gêdêŋ altar Betelna naŋ, nê sêô tonan̄.” ¹⁸ Josia kêsôm gebe “Eŋ ênêcŋa, ŋac teŋ êmoasac ênê ŋatêkwa atom.” Amboac tonan̄ sêjam ênê ŋatêkwa ôkwi atom. Ma sêkôc propete, taŋ gêmêŋ aŋga Samaria naŋ, nê atom amboac tonan̄gen̄. ¹⁹ Josia gesen̄ gamêŋ sakiŋ jabaŋa, taŋ kiŋ Israelna sêmasan̄ e sêgôm Apômtau têtac ŋandan̄ kêsa ŋa gêŋ tonan̄ naŋ, su aŋga Israel nêŋ malac kapôeŋ samob tomalagen̄. Eŋ gêgôm gêŋ, taŋ gêgôm aŋga Betel naŋ, gêdêŋ altar samob. ²⁰ Eŋ gêjac gamêŋ ŋabau ŋadabuŋwaga, taŋ sêmoa naŋ, êndu sêsac altar ŋaô ma kêkêŋ ŋamalac ŋatêkwa ja gen̄ gêsac altar tau ŋaô amboac tonan̄gen̄. Go eŋ gêmu gêja Jerusalem kêtiam.

Josia kêmasan̄ Pasa

²¹ Ma kiŋ kêjatu lau gebe “Atoc Apômtau, amacnêŋ Anôtô, sa ma alic om Pasa êtôm teto gêc Poac ŋabuku.” ²² Gebe sêlic om Pasa gêdêŋ lau gôliŋ waga, taŋ sêjam gôliŋ Israel naŋ, nêŋ têm e gêdêŋ kiŋ Israel me Judaŋa nêŋ têm atom amboac tonan̄gen̄. ²³ Mago gêdêŋ taŋ Josia gêjam gôliŋ gamêŋ jala 18 su naŋ, êsêac tetoc Apômtau sa ma sêlic om Pasa aŋga Jerusalem.

²⁴ Ma teŋ gêwiŋ. Josia gesen̄ lau-seoc-biŋ-lasêŋa to mectoman̄ ma ŋakatu to anôtôi jaba ma gêŋ alôb-alôb samob, taŋ kêtap sa aŋga gamêŋ Judaŋa to Jerusalem naŋ su. Eŋ gêgôm gêŋ tonan̄ gebe êŋgôm biŋ, taŋ teto gec Poac ŋabuku, taŋ dabuŋwaga Hilkiã kêtap sa aŋga Apômtaunê andu naŋ, ŋanô êsa. ²⁵ Kiŋ teŋ gêjam sakiŋ Apômtau tonê ŋalêlôm samuc, tonê katu samuc ma tonê ŋaclai samuc ma taŋa wamu Mosenê ŋalô kêtôm eŋ gêmoa gêmuŋ eŋ ma teŋ kêdaguc eŋ atom amboac tonan̄gen̄.

²⁶ Mago Apômtau gêwi nê têtac ŋandan̄ sec, taŋ kêlakoc lau Juda naŋ, siŋ atom gebe Manasenê lêŋ geo gêgôm eŋ têtac ŋandan̄ kêsa ŋanôgen̄. ²⁷ Ma Apômtau kêsôm gebe “Aê jatiŋ lau Juda su aŋga laŋôcnêŋ amboac katiŋ Israel su ma jambaliŋ malac Jerusalem, taŋ kajaliŋ sa naŋ, to andu, taŋ kasôm gebe ŋoc ŋaê anêc ŋalêlôm naŋ siŋ.”

²⁸ Gêŋ ŋagêdô samob, taŋ kiŋ Josia gêgôm naŋ, teto gêc kiŋ Judaŋa nêŋ miŋ ŋabuku. ²⁹ Gêdêŋ taŋ Josia kêtû kiŋ naŋ, kiŋ Aiguptuŋa Neko gêwê nê siŋwaga sêja bu Euprat gebe ênac siŋ êndêŋ kiŋ Asuriaŋa. Kiŋ Josia gebe naêndac eŋ, tec Parao Neko gêlic eŋ ma gêjac eŋ êndu aŋga Megido. ³⁰ Ma Josianê sakiŋwaga sêkêŋ ênê ŋawêlêlan̄ gêsac kareta aŋga Megido ma sêkôc eŋ sêja Jerusalem ma sêsun̄ eŋ aŋga taunê sêô. Ma lau Juda sêjaliŋ Josianê latu Joahas sa ma seŋ oso eŋ kêtû kiŋ gêjô tama su.

23:31–24:7 Ŋamadiŋ tonec gêjac miŋ biŋ taŋ kêsa gêdêŋ taŋ Judanêŋ kiŋ Joahas to Joiakim, taŋ gêjô eŋ su naŋ, sêjam gôliŋ gamêŋ Judaŋa.

24

Kinj Judaña Jehoiakin

⁸ Jehoiakinê jala kêtû 18 ma enj kêtû kinj ma gêjam gôlinj gamêñ ajonj têlêacgenj gêngônj Jerusalem. Ênê tēnanê ñaê Nehusta, enj Elnatan anja Jerusalem latuo. ⁹ Jehoiakin kēdaguc tamanê lēñ ma gēgôm gēñ, tañ Apômtau gēlic sec nañ.

¹⁰ Gêdêñ ñasawa tonañ kinj Babilonña Nebukadnesar nê sinwaga sēpi Jerusalem jasēgi malac tau auc. ¹¹ Gêdêñ tañ sinwaga sēgi Jerusalem auc nañ kinj Babilonña Nebukadnesar mēñgêô lasê Jerusalem amboac tonanjen, ¹² ma kinj Judaña Jehoiakin agêc tēna to nê sakinwaga ma laumata to gejobwaga andu kapôêñña sêkēñ taunj dēdēñ kinj Babilonña. Nebukadnesar gējam gôlinj gamêñ jala 8 gēmoa, tec kēkôc Jehoiakin kêtû ñac kapoacwalôña. ¹³ Ma enj kejonj awamata samob, tañ gēc lôm dabunj to kinjê andu nañ, ma sēga laclu gold, tañ kinj Israelña Salomo kēmasañ anja Apômtaunê lôm dabunj nañ, popoc-popoc kêtôm Apômtau kēsôm lasê gamunj su. ¹⁴ Ma Nebukadnesar gēwê lau Jerusalemña samob to kasēga ma sinjêlêc amboac lau 10,000 têtû lau kapoacwalô, ma lau lemenj mêtēña to lau sēpac kiwaga sēwiñ. Lau ñalêlôm sawa taunjenj tec sēmoa nēñ gamêñ. ¹⁵ Nebukadnesar kēkôc Jehoiakin gēja malac Babilon gēwiñ ênê tēna to nê lauo ma nê gejobwaga to gamêñ ñalaumata têtû lau kapoacwalôña. ¹⁶ Nebukadnesar kēkôc lau towae 7,000 ma lau lemenj mêtēña to lau sēpac kinja 1,000 sēngônj kapoacwalô anja Babilon. Êsêac samob tonañ lau ñajaña, tañ têtôm gebe sēnac sinj nañ. ¹⁷ Go kinj Nebukadnesar kēkēñ Jehoiakin tama saunj Matania kêtû kinj Judaña ma gējam ênê ñaê ôkwi kēsam enj gebe Sedekia.

¹⁸ Sedekia nê jala kêtû 21 gêdêñ enj kêtû kinj Judaña ma gējam gôlinj gamêñ jala 11 anja Jerusalem. Ênê tēna nê ñaê Hamutal, enj Jeremia anja malac Libna latuo. ¹⁹ Enj kēdaguc Jehoiakin nê lēñ ma gēgôm gēñ, tañ Apômtau gēlic sec nañ. ²⁰ Apômtau têtac ñandanj kēsa gêdêñ lau Jerusalem to Judaña, tec kêtinj êsêac su anja lañônēmña.

Jerusalem gebenj

Sedekia gēli tau sa gêdêñ binj Babilon Nebukadnesar.

25

¹ Sedekia gējam gôlinj gamêñ jala 9 ma ajônj 10 ma bēc 10, go kinj Babilonña gēwiñ nê sinwaga samob gēmēñ gebe sēnac sinj êndēñ Jerusalem ma sēgi malac tau auc. Êsêac sê nēñ becobo kēkô malac ñamagê ma sēboa nom sa ma sēgi malac tau auc. ² Ma êsêac sēgi malac auc e gêdêñ Sedekia nê gôlinj ñajala kêtû 11. ³ Gêdêñ jala tonañ ñaajônj 4 ñabêc 9 tōbôm gējam sēga ma launēñ gēñ taniñña masianô samucgenj. ⁴ Gêdêñ bēc tonañ ñacjo têtuc tunbôm popoc. Lau Kaldea sēgi malac auc, mago kinj Judaña to nê sinwaga samob sêc sēja gêdêñ gêbêc. Êsêac sêsa sacgêdô, tañ gēc tunbôm luagêc ñasawa kēsi kinjê kôm saunj nañ, ma sepenj gaboanj Arabagenj sēja. ⁵ Mago Kaldeanēñ sinwaga sējanda kinj ma sê êsêac tōñ anja gaboanj Jerikonja ma ênê sinwaga samob sêc êlinj-êlinj. ⁶ Go êsêac sêkôc Sedekia tōñ ma sêkēñ enj gêdêñ kinj Babilonña anja malac Ribla ma enj kēmêtôc Sedekia. ⁷ Êsêac sējac ênê latui êndu anja enj tau lañônēmña, go sêkip Sedekia mataanô sa to sêsô enj tōñ ña kapoacwalô ma sêkôc enj gēja Babilon.

Sesenj lôm dabunj su

⁸ Gêdêñ tañ kinj Nebukadnesar nê gôlinj ñajala kêtû 19 ñaajônj 5 ma ñabêc 7 nañ kinj Babilonña nê sakinwaga tenj Nebusaradan tañ kêtû sinwaga sejop kinjña nēñ kasēga nañ, kēsô Jerusalem gēja. ⁹ Enj kēkēñ ja genj lôm dabunj to kinjê andu ma andu Jerusalemña samob su. ¹⁰ Ma Kaldeanēñ sinwaga, tañ sēwiñ sinwaga sejop kinjña nēñ kasēga nañ, sesenj Jerusalem ñatunbôm su samucgenj. ¹¹ Go kasēga Nebusaradan kēkôc lau ñapopoc, tañ gacgenj sēmoa malac nañ samob, lau lemenj mêtê ñagêdô, tañ gacgenj sēmoa nañ ma êsêac,

tañ sêsuñ taun gêmun gêdên êsêac lau Babilon su nan, sêja Babilon. ¹² Mago en gêwi lau ñalêlôm sawa ñagêdô sin gacgen sêmoa, gebe sejop kôm wainña to sênam kôm moña.

¹³ Ma lau Kaldea sêjac Apômtaunê andu ñaalê kopa ma laclu kapôên buña, tañ sêmasañ ña kopagen nan, popoc ma sêkôc kopa samob sêja Babilon. ¹⁴ Ma êsêac sêjanço ku to siac ma bôjan to laclu ma waba kopaña samob, tañ gêjac sakin lôm dabunña ñawae nan su. ¹⁵ Ma kasêga kêkôc gêmalu ñabulakôp to suc ma ñagêñlêlôm samob, tañ sêmasañ ña gold to silber nan, su amboac tonan. ¹⁶ Alê luagêc ma bukom to sac, tañ Salomo kêmasañ kêtû lôm dabunña nan, ñakopa ñawapac sec, tec sêjam dôn kêtôm atom. ¹⁷ Alê tau baliñ kêtôm saka 5 ma sêmasañ alê ñatêpôê ña kopa baliñ amboac saka samuc tagen. Ma sêyac kopa kêtû o to walô ma kañanô ñakatu gêjam ñamôkê tau auc ma alê kêtû luagêcña kêtôm tonan.

Sêkôc lau Juda sêja Babilon

¹⁸ Go sinwaganên kasêga Nebusaradan kêkôc ñac dabunçêga Seraia agêc dabunwaga, tañ kêsô en ñalabu nan, Sepania ma gejobwaga sacgêdôña têlêac tôn. ¹⁹ Ança malac en kêkôc gejobsêga, tañ gêjam gôlin sinwaga nan, to lau lemeñ teñ tañ ôlin andan kin ma gacgen sêmoa malac nan, tôn ma sinçêlêc lançwa nê kêlêpêwaga, tañ gejob sinwaganên ñaêmôkê nan, to lau towae 60 gamên ñagêdôña, tañ en kêtap sa ança Jerusalem tau. ²⁰ Kasêga Nebusaradan kêkôc êsêac gêdên kin Babilonña, tañ gêmoe malac Ribla. ²¹ Ma ança malac Ribla, tañ gêc gamên Hamat nan, kin Babilonña kêjatu lau gebe sênac êsêac êndu. Amboac tonan êsêac sêwê lau sêwi nên gamên sin jasênçôn gamên Babilon.

Gôlinwaga Judaña Gedalia

²² Kin Babilonña Nebukadnesar kêkên Ahikam latu ma Sapan dêbu Gedalia kêtû lau ñagêdô, tañ Nebukadnesar gêwi sin gacgen sêmoa gamên Judaña nan, nên gôlinwaga. ²³ Gêdên tañ lau Juda nên laumata to nên sinwaga samob sênô gebe kin Babilonña kêkên Gedalia kêtû gôlinwaga nan, êsêac dêdên Gedalia sêja Mispa. Lau tau tonan nên ñaê tonec gebe Netania latu Ismael agêc Kareia latu Johanan ma Tanhumet latu Seraia ança malac Netopat, agêc Jasia ança Maka. ²⁴ Ma Gedalia kêtôc lêma gêdên êsêac to nên lau ma kêsôm gebe “Atêc taôm êtu lau Babilon nên laumataña atom. Ançôn gamên tonec ma anam sakin kin Babilonña, go amoa ñajam.” ²⁵ Mago gêdên jala tonançen ñaajôn 7 Netania latu ma Elisama dêbu Ismael ança kinê gôlôac ñam gêmên Mispa gêwiñ lau 10 ma sêjac Gedalia to lau Juda ma lau Kaldea, tañ sêmoa sêwiñ en nan, êndu ança Mispa. ²⁶ Go lau samob, lau tolêlôm to lau ñalêlôm sawa kêtômgen, sêwiñ sinwaganên laumata sêwi gamên sin ma sêsêp Aiguptu sêja gebe êsêac têtêc Kaldeawaga.

Sêwi Jehoiakin sin ança kapoacwalô

²⁷ Gêdên tañ kin Judaña Jehoiakin nê jala gênçôn kapoacwalôn kêtû 37 ñaajôn kêtû 12 ma ñabêc 27 nan, Ewilmerodok kêkôc nê gôlin kinña sa, tec en kêmoasin kin Judaña Jehoiakin ma kêgaboac en su ança kapoacwalô. ²⁸ En kêmoasin en ma gêmac-gêmac bin gêdên en ma kêkên en gênçôn lêpôn teñ ñaô ma ketoc en sa kêlêlêc kin ñagêdô, tañ sêmoa Babilon sêwiñ en nan su. ²⁹ Jehoiakin kêkwalec ñakwê kapoacwalôn su ma gen gên gênçôn kinê tebo kêtôm têm samob e gêmac êndu. ³⁰ Gêdên têm samob, tañ en gêmoe mata jaliña nan, en kêtap nê gên, tañ kêpô lêna nan sa kêtôm bêcgen ança kinê.

Minj

Minj njabuku Luagêc gêjac minj binj, tanj kêsêp Samuelnê buku luagêc to Kinjênj buku luagêc nanj, njakôninjna, mago njac-keto-bukuwaga gêjac minj binj amboac tenj. Enj keto lau Israel nêj kinjênj minj kêtû njam luagêcna.

Njam tenj gebe êwa sa gebe gêjwapac, tanj kêtap gamêj kinjna Israel to Judanja sa nanj, kêtôm gebe ensej Anôtônê binj gêjac matanja su atom. Lau njapopoc, tanj sêngôn gamêj Juda nanj, sênanja atom, Anôtô êpuc êsêac tôn e sêngôm ênê binj njanô êsa. Njac-keto-binjwaga taê gêjam Dawid agêc Salomo nêj gêjnsêga ma Jehosapat agêc Hesejia ma Josia sêwaka sakinj Anôtônja sa kêtiam to lau, tanj sêsap Anôtô tôn njajênj, tec kêkêj gêwijn njanja gebe Anôtô taê walô nê lau, tanj sêngôn gamêj Judanja nanj to êngôm nê binj samob njanô êsa.

Njam tenj gebe enj gebe êkip sakinj lôm dabunja njam sa ma gebe êwaka dabunwaga to lau Lewi nêj kôm njagôlinj to kôm njalênj sa amboac tonanjenj gebe lau tau tonanj sêwê kainj sakinj omnja. Njac-keto-binjwaga gêlic Dawid amboac njac, tanj kêtû lôm dabunj to sakinj dabunj toê-toê njamôkê, tagenj enj tau kêkwê lôm dabunj sa atom. Kôm tonanj latu Salomo gêjam kêtôm Kinjênj buku gêjac minj.

33

Kinj Manase anja Juda

¹ Manasenê jala kêtû 12 gêdênj enj kêtû kinj Judanja ma gêjam gôlinj jala 55 gêngônj Jerusalem. ² Enj gêgôm gêj, tanj Apômtau gêlic gêjac mataanô njam atom. Enj kêdaguc lau tentenlatu, tanj Apômtau kêtijn êsêac su gêmunj lau Israel nanj, nêj mêtê alôb-alôb. ³ Gebe enj kêkwê gamêj njabau, tanj enj tama Hesejia gesenj su nanj, sa kêtiam ma kêkwê anôtô jaba Bal nê altar sa ma kêmasanj anôtôo Asera nê njakatu to gêjam sakinj gêdênj utitalata undambêna samob. ⁴ Enj kêkwê altar jaba anja Anôtônê lôm njalêlôm, anja gamêj, tanj Apômtau kêsôm gebe “Anja Jerusalem aênoc njâe oc ênêc endenj tônjenj” nanj. ⁵ Anja Apômtaunê lôm dabunj njamalacluj lulugenj enj gêboa altar sa gebe lau sênam sakinj utitalata undambêna. ⁶ Ma enj kêkêj nê latui têtû daja anja Gaboanj Hinomnja ma gêgôm mectomanj to kêsôm mec jaba tokainj-tokainj ma kêtû kênac lau sêmôêc njacmatê katuinja. Enj gêgôm gêj secsêga gêmoa Apômtau lanjônêmja e gêli Apômtaunê têtac njandanj sa. ⁷ Ma kêsôm gebe sêmansanj njakatu tenj ma kêkêj gêj tau kêkô Apômtaunê lôm dabunj, kêkô anja gamêj, tanj Apômtau kêsôm binj kêpi gêdênj Dawid agêc latu Salomo nanj, gebe “Anja andu tonec to Jerusalem, tanj aê kajalinj sa anja Israelnêj gôlôacmôkê samob nêj nanj, aê gabe jakênj njoc njâe ênêc endenj tônjenj. ⁸ Ma lau Israel embe tanjenj wamu aênoc jatu to sêmansanj binjsu samob, tanj aênoc sakinjwaga Mose kêkêj gêdênj êsêac nanj, go aê jalôc gebe sêjanda njoc lau anja gamêj, tanj aê kakênj gêdênj nêj tamenj nanj, êtiam atom.” ⁹ Manase kêtiam lau Juda to lau Jerusalem e sêgôm sec sêlêlêc lau tentenlatu, tanj Apômtau gesenj êsêac su ma lau Israel sêlic nanj.

Manase gêjam tau ôkwi

¹⁰ Apômtau gêlênj binj Manase to nê lau kêsa propete awenjsun, mago êsêac sêkênj tanjenj atom. ¹¹ Kêtû tonanja Apômtau kêkêj kinj Asuriana nê sinjwaga nêj laumata mênjsêgauc Manase njalêngêc to sêsô enj tôn njakapoacwalô ma sêkôc enj sêja Babilon. ¹² Enj kêtap njandanj sa, go awa gêjac Apômtau, nê Anôtô gebe taê walô enj êtiam ma kêkôninj tau njanôgenj gêdênj tamainênj Anôtô. ¹³ Ketenj mec gêdênj enj, go Anôtô kêkôc ênê mec sa ma kêkêj tanja ênê taji e kêkêj enj kêtû kinj anja Jerusalem kêtiam. Tec Manase kêjala gebe Apômtau tau enj Anôtô njanô.

¹⁴ Njasawa tenj acgom, go kêkwê tunjbôm tenj sa kêkô Dawidnê malacsêga njamagê gêdênj njamakenj oc kêsêpnja kepenj Gihonja, kêdaguc gabonjenj e jagêdinj kêsô “Katam Inja”, tec kêgi Opel ma sêboa kêpi e njênjenj gêja. Go kêkêj sinjwaganênj laumata jasêngônj têtôm malac

natunbôm gamêḡ Judaiana samobgen. ¹⁵ Ma en kékôc anôtôi jaba to nêḡ ḡakatu su anḡa Apômḡtaunê andu to altar, taḡ en ḡêboa sa anḡa lôc, tê Apômḡtaunê andu kékô nê, ma anḡa Jerusalem tau naḡ, en ḡêjac samob sa ma sêbaliḡ siḡ kêsêḡ malac ḡamagê ḡêja. ¹⁶ En kêbênôc Apômḡtaunê altar kêtiam ma jakêkêḡ da wama to da danḡe ma en kêtatu Judawaga gebe sênam sakiḡ êndêḡ Apômḡtau, Israel nêḡ Anôtôḡen. ¹⁷ Lau sêkêḡ da anḡa gamêḡ ḡabau ḡagêdô ḡêwiḡ, mago sêkêḡ ḡêdêḡ Apômḡtau, nêḡ Anôtô taugen.

Manasenê ḡôliḡ ḡêjac pep

¹⁸ ḡêḡ ḡagêdô samob, taḡ Manase ḡêḡôm mec taḡ en ketenḡ ḡêdêḡ nê Anôtô ma biḡ, taḡ propete sêsôm ḡêdêḡ en sêjam Apômḡtau, lau Israel nêḡ Anôtô lanô naḡ, teto sa samob ḡêc “Kiḡ Israelḡa nêḡ miḡ” ḡalêlôm. ¹⁹ Manase nê mec to Anôtônê ḡagêjô, nê sec ḡalêḡ, taḡ en ḡêḡôm ḡêmunḡ ḡêjam tau ôkwiḡa naḡ, ma gamêḡ sakiḡḡa to anôtôo Asera nê ḡakatu, taḡ en kêmasaḡ to anôtôi jaba samob, taḡ en ḡêjam sakiḡ naḡ, samob teto sa ḡêc “Propetenêḡ Miḡ”. ²⁰ Manase ḡêc nê bêc ḡêc ḡêwiḡ tamai ma sêsuḡ en anḡa nê andu kapôêḡ ma nê latu Amon kêtü kiḡ ḡêjô en su.

* kêtiam atom.

* **33:20:** Buku luagêc tonan taḡô ḡaêḡen, ḡanô tau ḡêc

Esra

Esranê buku tonec gêjac têku Min̄tau n̄abuku luagêc. Lau Juda, tañ sêngôn̄ kapoacwalô an̄ga Babel nañ, nêñ n̄agêdô sêmu sêja nêñ malacmôkê ma sêkwê nêñ malac Jerusalem sa to sêwaka sakin̄ om̄ña sa kêtiam.

Êsêac têdênañ min̄ tau kêsêp n̄asêbu têlêac gebe

1. Mòkêlatu 1-2 Lau Persia nêñ kin̄sêga Kirus kêtatu lau Juda nêñ toñ n̄amataña gebe sêmu sêna nêñ gamêñ.
2. Mòkêlatu 3-6 Êsêac sêkwê lôm dabuñ sa kêtiam ma sêjac kawi lôm tau. Su, go sêwaka Anôtônê sakin̄ om̄ña sa kêtiam.
3. Mòkêlatu 7-10 Jala n̄agêdô gêjaña acgom, go Esra gêwê lau Juda nêñ toñ teñ sêô lasê Jerusalem amboac tonañ. Esra kêtjala Anôtônê bin̄su kêtú tôn̄ eñ, tec kêmasañ lên̄ teñ gebe lau Juda sêwi nêñ lauo jaba, tañ sêjam nañ, sin̄ gebe sejop lau Israel nêñ bin̄lênsêm, tañ gêjam gôlin̄ nêñ sakin̄ dabuñ n̄alên̄ nañ.

Kin̄ Kirus nê jatu

¹ Gêdên̄ jala n̄amataña, tañ Kirus kêtú kin̄ Persiaña nañ, Apôm̄tau kêkac kin̄ Persiaña Kirus nê n̄alêlôm gebe êngôm bin̄, tañ Apôm̄tau kêkên̄ gêdên̄ propete Jeremia geoc lasê nañ, n̄anô êsa. Kirus kêkên̄ bin̄ n̄a awasun̄ ma keto papia gêwiñ kêtôm nê gamêñ gôlin̄ña gêja gebe

² “Kin̄ Persiaña Kirus kêsôm bin̄ amboac tonec gebe Apôm̄tau, Anôtô undambêña, kêkên̄ nom n̄agamêñ samob kêsô aê n̄alabu. Ma eñ kêtatu aê gebe jakwê ênê andu teñ sa an̄ga Jerusalem, tañ gêc gamêñ Judaña nañ. ³ Anôtô êwiñ nê lau, tañ sêmoa sêwiñ amac nañ, ma sêndi ma sêpi Jerusalem, tañ gêc gamêñ Judaña nañ, sêna gebe sêkwê Apôm̄tau, Israelnêñ Anôtô nê andu sa êtiam. Eñ Anôtô tañ gêngôn̄ Jerusalem nañ. ⁴ Ma nê lau n̄apopoc, tañ sêmoa malac gêdên̄-gêdên̄geñ amboac lau jaba nañ, têtap moasin̄ sa an̄ga lau malac taun̄a. Lau sêkên̄ silber to gold ma waba to bôc êndên̄ êsêac ma sêkên̄ da êtôm nêñ n̄alêlôm êkac êsêacña êtu Anôtônê andu an̄ga Jerusalemña.”

Lau kapoacwalôña sêmu sêja Jerusalem

⁵ Go gôlôacmôkê Juda to Benjamin nêñ laumata dêdi sêwiñ dabuñwaga to lau Lewi. Êsêac lau tañ Anôtô kêkac êsêac gebe sêpi sêna ma sêkwê Apôm̄taunê andu sa an̄ga Jerusalem nañ. ⁶ Ma lau malacm samob sêjam êsêac sa ma sêkên̄ silber to gold ma waba to bôc ma awamata êjamgeñ gêwiñ gên̄, tañ êsêac sêkên̄ kêtú n̄alêlôm kêkac êsêacña nañ. ⁷ Kin̄ Kirus kêkôc Apôm̄taunê andu n̄alacu, tañ Nebukadnesar kêtango su an̄ga Jerusalem ma kêkên̄ kêsô ênê anôtônê andu gêja nañ, kêsa gêmêñ amboac tonan̄geñ. ⁸ Kin̄ Persiaña Kirus kêkên̄ lacu tau gêdên̄ kanomwaga Mitradat ma eñ kêsa sa gêdên̄ gôlin̄waga Judaña Sesbasar. ⁹ Ma waba tau n̄anamba amboac tonec gebe suc gold 1,000 ma suc silber 1,000 ma lacu da jadaun̄ña 29. ¹⁰ Lacu gold 30 ma silber 2,410 ma lacu n̄agêdô 1,000. ¹¹ Lacu gold to silber samob kêpi tagen̄ kêtôm 5,469. Gêdên̄ tañ sêwê lau kapoacwalôña an̄ga Babilon sêpi sêja Jerusalem sêja nañ, Sesbasar kêkôc gên̄ samob tonañ n̄ai gêwiñ.

2:1-70 Lau tañ sêwi kapoacwalô an̄ga Babel sin̄ ma sêmu sêja Juda nañ, nêñ gôlôacmôkên̄geñ n̄aê to nêñ namba kêsêp mòkêlatu tonec.

3

Sêmasañ sakin̄ n̄agôlin̄

¹ Lau Israel sêngôn̄ nêñ malac gêdên̄-gêdên̄geñ su acgom, go gêdên̄ ajôn̄ kêtú 7 mêngêô lasê êsêac samob sêkac taun̄ sa an̄ga Jerusalem. ² Go Josadak latu Jesua to nê dabuñwaga ma Sealtiel latu Serubabel to nê lasitêwai dêdi ma sêboa Israelnêñ Anôtô nê altar sa gebe

sêkên daja ênsac ñaô kêtôm teto gêc Anôtônê ñac Mose nê biñsu. ³ Êsêac sêboa altar tau kêkô ñamala lanğwa gebe têtêc taun kêtû lau gamêñ tonanña. Ma sêkên daja gêsac altar gêdên Apômtau tau kêtôm bêbêc to kêtulagen. ⁴ Êsêac sêlic Om Bec kêtôm teto gêc, go sêkên daja kêtôm bêcgen kêtôm jatu ñadênan. ⁵ Tonañ su, go êsêac sêkên daja kêtôm bêcgenña sêmoa to sêkên daja ajôn mênğêô lasêña ma gêdên Apômtaunê om samob kêtôm ñajatu gêc nan, ma da tañ ñac teñ êkên êndên Apômtau êtôm nê ñalêlôm êkac en nan. ⁶ Gêdên ajôn kêtû ⁷ ñabêc ñamataña êsêac sêjac m gebe sêkên daja gêdên Apômtau. Mago sêkên nomban kêtû Apômtaunê lôm dabuñña su atom tagen. ⁷ Amboac tonan êsêac sêkên mone gêdên sêpapocwaga to kamunda ma gên sêniñ to sênômña ma katêkwi gêdên lau Sidon to Turu gebe sembon kaseda anğa lôc Lebanon sêsêp gwêc sêna Jope êtôm tañ kiñ Persiaña Kirus gêlôc sa nan.

Sêjac m kôm sêkwê lômdabuñña

⁸ Gêdên jala kêtû luagêcña, tañ êsêac sêô lasê Anôtônê andu ñamala anğa Jerusalem su nan, ñaajôn kêtû luagêcña Sealtiel latu Serubabel agêc Josadak latu Jesua sêjac m kôm tau sêwiñ nêñ lasitêwai ñagêdô ma dabuñwaga to lau Lewi ma êsêac samob, tañ anğa kapoacwalô sêmu sêmên Jerusalem nan. Êsêac sêkên lau Lewi, tañ nêñ jala kêtû 20 ma kêlêlêc nan, gebe sejob kômwaga, tañ sêkwê Apômtaunê andu nan. ⁹ Ma Jesua gêwiñ latui to nê tawanj ma Juda latu Kadmiel to nê latui sejob Anôtônê andu ñakômwaga sêwiñ Henadad latui to lau Lewi nêñ latuñj to nêñ tawanj.

¹⁰ Ma gêdên tañ sêkwêwaga sêu nomban Apômtaunê lôm dabuñña nan, dabuñwaga sêso nêñ ñakwê dabuñ ma sêwê todauc ma Asap latui, lau Lewi, toonğen gebe sêlambin Apômtau kêtôm ñagôlin, tañ kiñ Israelña Dawid kêkên nan. ¹¹ Ma êsêac sêjam wê sêjô taun awen, sêlambin to sêjam danğe gêdên Apômtau

“Gebe en ñac gabêjam

ênê têtac gêwiñ Israelña ênêc enden tônğen.”

Gêdên tañ êsêac sêlambin Apômtau nan, lau samob sêjam lasê sêpuc awen sagen gebe sêu Apômtaunê andu ñanomban sugac. ¹² Mago dabuñwaga to lau Lewi ma laumata gôlôacmôkêña nêñ lau ñanô taêsam, tañ sêlic lôm dabuñ ñamataña su nan, sêlic andu wakuc tonec ñanomban ma têtan tañjiba kapôênanô. Mago nêñ ñagêdô taêsam sêjam lasê kapôên kêtû têtû samucña. ¹³ Amboac tonan lau têtôm atom gebe sêwa sêjam lasê ñabêlêc to launên tañjiba êkôc gebe lau sêjam lasê ña awen kapôên ma sênô ñaôndu gêja nêñgen.

4:1–5:17 Lau Juda sêkôc kôm sêkwê lôm dabuñña sa, mago nêñ ñacjo sebe sensen êsêac. Tagen propete Hagai agêc Sakaria sêpuc êsêac tôn. Gêdên tañ ñacjo sêlênsôn êsêac ñapan nan, lau Persia nêñ gôlinwaga, tañ sejob gamên Judan nan, teto papia gêdên nêñ kiñ Darius, tañ gêjô Kirus su nan ma teten en gebe êmbêlêm kiñ Kirus nê minkaton, oc êtap Kirusnê jatu sa gebe lau Juda sêkwê nêñ lôm dabuñ sa êtiam me masi.

6

Sêkwê lôm dabuñ sa. Lôm dabuñ ñakôm

¹ Go kiñ Darius kêjatu biñ gebe sensom andu papianja ôkwi gebe sêjac minkaton samob sa gêc andu tonan. ² Ma anğa Media ñamalacsêga Ekbatana êsêac têtap papia luñ teñ sa. Biñ tañ teto kêsêp papia tau nan gebe “Minkaton. ³ Gêdên kiñ Kirus nê gôlin ñajala ñamataña kiñ Kirus tau kêjatu biñ tonec gebe Biñ tonec kêkanôn Anôtônê andu anğa Jerusalem. Êsêac sêkwê andu tau sa êtu gamên sêkên da to dajanja êtiam. Lôm ñasagin êmu êpi amboac saka 15 to ñagêbôcña amboac saka 15 amboac tonanğen. ⁴ Êsêac sêkên poc dênan têtêac ênsac tau ñaô ma sênsac ka palan êtu sagin ñakanô. Kôm ñaôli samob êsa anğa kiñnê kanom. ⁵ Ma akên Anôtônê andu ñaclu gold to silber, tañ Nebukadnesar kêjanğo su anğa lôm dabuñ Jerusalemña ma kejon gêmên Babilon nan, êmu êna lôm dabuñ, tañ êkô Jerusalem nan êtiam. Akên samob êkô ñamala anğa Anôtônê andu.”

Kiņ Darius kêjatu gebe sêkôc kôm sa êtiam

⁶ Go kiņ Darius kêsakiņ biņ tau ñagêjô amboac tonec gebe “Êndên gôliņwaga gamên, taņ gêc bu ñamakeņ ônêņa naņ, Tatenai agêc Sedarbosenai to nê lau ñagêdô, taņ anğôn gamên ñamakeņ ônêņa naņ. Amoa jaêc gamên tonañ. ⁷ Aliņ Anôtônê andu ñakôm su êndên lau Juda nêņ gôliņwaga to kasêga taunğen. Êsêac sêkwê Anôtônê andu sa êtiam êkô ñamala lanğwa. ⁸ Aê kajatu biņ ñagêdô, taņ kêkanôn amacnêm lên anam lau Juda nêņ kasêga saņa gebe sêkwê Anôtônê andu sa êtiam. Akêņ ñaôli samucgeņ êndên lau tonañ ma anam ñagêdô tôn atom. Akôc mone, taņ lau anğa bu ñamakeņ ônêņa sêkêņ êtu takis naņ, sa anğa kiņnê kanom ma anam ôli lau tonañ solop ma êtôm ñanocgeņ. ⁹ Ma gên samob, taņ êsêac sêpô lêna gebe sêkêņ êtu dajaņa sêkêņ êndên Anôtô undambêņa amboac bulimakao ñalatu kapoac ma domba kapoac to ñalatu akêņ êndên êsêac. Ma akêņ polom ñanô to gwêc ma wain to niptêkwi êtôm taņ dabuņwaga Jerusalemņa sêsôm naņ, akêņ êndên êsêac topalêgeņ êtôm bêcgeņ. ¹⁰ Gebe êsêac sêkêņ da ñajamanô êndên Anôtô undambêņa ma teten mec êtu kiņ to latuiņa gebe sêmoa maten jali. ¹¹ Aênoc jatu teņ gêc gebe Ñac teņ embe ênam biņ tonec ôkwi, go sêkip ka gêbôc teņ sa anğa ênê andu ma sênac eņ êpi ka tau ma nê andu êtu lênduc teņ êtu ênê kesonğa. ¹² Ma Anôtô, taņ kêkêņ nê ñaê gêc andu tonañ naņ, êku kiņ to lau samob, taņ sêmêtôc lemeņ gebe sênğêli jatu tonec ma senseņ Anôtônê andu, taņ kêkô Jerusalem naņ, tulu sênaņa tomalageņ. Aê Darius kajatu biņ tonec. Sênğôm ñanô êsa toôliņ palêgeņ.”

Sêjac kawi lôm dabuņ tau

¹³ Go gôliņwaga bu ñamakeņ ônêņa Tatenai agêc Sedarbosenai ma êsêagêcnêņ laumata, taņ sêwiņ êsêac naņ, sênğôm gên samob, taņ kiņ Darius kêjatu sa naņ, ñanô kêsa toôliņ palêgeņ. ¹⁴ Ma lau Judanêņ laumata sêkwê andu tau têtü wakac kêtü propete Hagai agêc Ido latu Sakaria nêņ biņ seoc lasêņa. Êsêac sêjac dabiņ andu tau kêtôm Israelnêņ Anôtô nê jatu to kiņ Persiaņa Kirus agêc Darius ma Artakerkes sêjatu. ¹⁵ Ma êsêac sêjac dabiņ andu tau gêdên ajôn Adar ñabêc kêtü têlêacņa. Gêdên tonañ kiņ Darius nê gôliņ ñajala kêtü 6.

¹⁶ Ma lau Israel to dabuņwaga ma lau Lewi to êsêac ñagêdô, taņ sêmu sêmên anğa kapoacwalô naņ, sêlic nêņ om sêjac kawi Anôtônê lôm dabuņņa totêntac ñajamgeņ. ¹⁷ Gêdên taņ êsêac sêjac kawi Anôtônê andu tonañ naņ, êsêac sêkêņ bulimakao kapoac 100 to domba kapoac 200 ma domba ñalatu 400 kêtü daja, kêtü da enseņ lau Israel samob nêņ sec suņa. Ma êsêac sêkêņ noniņ kapoac 12 kêtôm Israel nêņ gôlôacmôkê ñanamba. ¹⁸ Ma êsêac tédênaņ dabuņwaga to lau Lewi nêņ toņ kêtü sênam sakiņ Anôtô anğa Jerusalemņa kêtôm teto gêc Mosenê buku naņ.

Seņ Pasa

¹⁹ Gêdên ajôn ñamata ñabêc 14 êsêac, taņ sêmu sêmên anğa kapoacwalô naņ, sêlic om Pasa. ²⁰ Gebe dabuņwaga to lau Lewi sêjam dabuņ taun kêtü têtü selecņa. Êsêac samob têtü selec su, amboac tonañ sêjac domba Pasaņa kêtü lau kapoacwalô samob, taņ sêmu sêmên naņ, kêtü nêņ dabuņwaga ñagêdô ma êsêac taunğa gêwiņ. ²¹ Ma lau Israel samob, taņ sêmu anğa kapoacwalô sêmên naņ, to êsêac samob, taņ sêbiņ taun tôn sêwiņ êsêac ma sêkac taun su anğa lau gamên tonañņa nêņ ñatêmui gebe sênam sakiņ Apômtau, Israelnêņ Anôtô naņ, samob seņ Pasa tau. ²² Ma êsêac sêlic om polom ñalucņa tonañ kêtôm bêc 7 totêntac ñajamgeņ gebe Apômtau gêgôm êsêac têntac ñajam kêsa to gêjam kiņ Asuriaņa nê ñalêlôm ôkwi gêdên êsêac. Amboac tonañ kiņ tau gêjam êsêac sa kêtü kôm Anôtô, Israelnêņ Anôtô nê lôm dabuņņa. * March ñasawa.

* **6:22:** Adar katu lau Juda nêņ ajôn ñamuņa naņ February to

7

Esra to lau sê mêj Jerusalem

¹ Gêj tonañ su acgom, go Esra kêpi anğa Babilon gêmêj gêdêj tañ kiñ Persiaña Artakerkes gêjam gôliñ gamêj nañ. Esra eñ Asaria latu, nañ Kilkia latu, ² nañ Salum latu, nañ Sadok latu, nañ Ahitub latu, ³ nañ Amaria latu, nañ Asaria latu, nañ Meraiot latu, ⁴ nañ Serajah latu, nañ Usi latu, nañ Buki latu, ⁵ nañ Abisua latu, nañ Pinahas latu, nañ Eleasar latu, nañ dabuñwaga Aron latu. ⁶ Esra tau tonañ anğa malac Babilon kêpi Jerusalem gêja. Eñ kêtü biñsutau teñ, tañ kêjala Mosenê biñsu, tañ Apômtau, Israelnêj Anôtô kêkêj nañ, tomalagen, Ma kiñ kêkêj gêj samob, tañ eñ keteñ nañ, gebe Apômtau, ênê Anôtônê lêma gejob eñ.

⁷ Gêdêj tañ kiñ Artakerkes nê jala gôliñña kêtü 7 nañ, lau Israel nêj ñagêdô sêpi Jerusalem sêja amboac tonanğen ma dabuñwaga to lau Lewi ma lau wêña to gejobwaga sacgêdôña ma sakiñwaga lôm dabuñña sêwiñ. ⁸ Ma Esra gêô lasê Jerusalem gêdêj kiñnê jala gôliñña kêtü 7 ñaajôn kêtü lemeñteñña. ⁹ Gêdêj ajôn ñamata ñabêc ñamataña eñ gêdi anğa Babilon ma gêdêj ajôn kêtü lemeñteñ ñabêc ñamataña eñ gêô lasê Jerusalem gebe ênê Anôtônê lêma ñajam kêkêj ajuñ eñ. ¹⁰ Esra nê ñalêlôm kêkac eñ gebe êndôn tau e êjala Apômtaunê biñsu to êngôm ñanô êsa ma êndôn ñagôliñ to jatu anğa Israel.

Papia tañ kiñ Artakerkes kêkêj gêdêj Esra nañ

¹¹ Biñ tonec kêsêp papia, tañ kiñ Artakerkes kêkêj gêdêj dabuñwaga to biñsutau Esra, tañ kêjala Apômtaunê biñsu to ñagôliñ, tañ Anôtô kêkêj gêdêj Israel nañ kêtü tonj. ¹² “Kiñ samob nêj kiñ Artakerkes nê papia êndêj dabuñwaga Esra, Anôtô undambêña nê biñsu ñabiñsutêna. ¹³ Aê kajatu biñ tonec gebe lau Israel nêj teñ me nêj dabuñwaga to ñac Lewi teñ, tañ gêmoa ñoc gamêj kiñña ma nê ñalêlôm êkac eñ gebe êna Jerusalem nañ, êtôm gebe êwiñ aôm êna. ¹⁴ Aê kiñ to ñoc lau señeñ 7 asakiñ aôm gebe ônac gamêj Juda to Jerusalemña kêsî ma ônam dôñ ñabiñ êpi aômñêm Anôtônê biñsu, tañ kêsêp aôm lêmam nañ. ¹⁵ Ôkôc silber to gold, tañ aê kiñ ma ñoc lau señeñña akêj toma ñalêlôm samucgeñ gêdêj Israelnêj Anôtô, tañ gêngôj Jerusalem nañ, ôna amboac tonanğen. ¹⁶ Ôkôc silber to gold samob, tañ aôm oc ôtap sa anğa gamêj Babilonña samucgeñ nañ ma da, tañ lau Israel to nêj dabuñwaga sêkêj tonêj ñalêlôm samucgeñ êtu nêj Anôtônê andu anğa Jerusalem nañ. ¹⁷ Mone tonañ aôm ôkôc ma ônam ôli bulimakao kapoac to domba kapoac ma domba ñalatu êwiñ da kelen to wain, tañ sêkêc êtu da nañ. Ôkêj gêj tau êtu da ênsac aômñêm Anôtônê andu ñaaltar, tañ kêkô Jerusalem nañ. ¹⁸ Ma aôm to nêm lasitêwai anğôm silber to gold, tañ gacgeñ gêc nañ, êtôm amac alic ñajam ma êtôm amacñêm Anôtônê biñ nañ. ¹⁹ Laclu tañ sêkêj gêdêj aôm kêtü Anôtônê andu ñasakiñ nañ, aôm oc ôkêj tomalagen ênêc Anôtô lanônêmña anğa Jerusalem. ²⁰ Gêj ñagêdô samob, tañ embe ôpô lêna êtu Anôtônê anduñ nañ, ma gêj tañ gêjac aôm ñawae gebe ônam ôliña nañ, ôkôc ñamone sa anğa kiñnê kanom.

²¹ “Ma aê, kiñ Artakerkes, ñoc jatu gêdêj kanomwaga samob, tañ sêmoa bu ñamakeñ ônêña nañ, gebe akêj gêj samob, tañ dabuñwaga Esra, Anôtô undambêña nê biñsu ñabiñsutêna eteñ êndêj amac nañ topalêgeñ. ²² Akêj silber e naêtôm talu 10 to polom ñanô ñadôn 100 ma wain ñagasuc 100 to niptêkwi ñagasuc 100 ma gwêc akêjgeñ. ²³ Gêj samob, tañ Anôtô undambêña kêjatu sa nañ, anğôm ñanô êsa toôlim palêgeñ êtu Anôtô undambêña nê anduñ gebe ênê têtac ñandañ êsa êtu kiñnê gamêj to nê latuiña atom. ²⁴ Ma aêc akêj ñawae êndêj amac amboac tonanğen gebe ajac jao gebe amac akôc takis tokaiñ-tokaiñ anğa êsêc dabuñwaga to lau Lewi ma lau wêña to gejobwaga katamña ma sakiñwaga lôm dabuñña to sakiñwaga Anôtônê anduñ samob nêj teñ atom.

²⁵ “Ma aôm Esra ôjaliñ gôliñwaga to mêtôcwaga sa êtôm nêm Anôtônê kauc, tañ gôwê kaiñ nañ gebe sêmêtôc lau samob, tañ sêngôj bu ñamakeñ ônêña nañ. Êsêc sêmêtôc lau samob,

tañ sêjala Anôtônê biñsu su nañ to êsêac, tañ sêjala biñsu su atom tagen nañ, ôndôñ êsêac acgom. ²⁶ Ma êsêac tañ tañen wamu nê Anôtônê biñsu to kiñnê jatu atom nañ, sêmêtôc êsêac solopgen, êsêac sêmac êndu me sêmasuc êsêac me sênam ôli nêñ keso ña nêñ waba me sêngôn kapoacwalô.”

Esra kêlanem Anôtô

²⁷ Esra kêsôm gebe “Aweñ gêôc Apômtau, aêac tameninêñ Anôtô, tañ kêkêñ kauc amboac tonan kêsêp kiñnê ñalêlôm gebe êngôm Apômtaunê andu, tañ kêkô Jerusalem nañ, ñawae êsa. ²⁸ Ma kêmoasiñ aê e kiñ to nê lau senen ma nê lau ñactêkwa sêlic aê ñajam. Aê têtac kêpa su gebe Apômtau, ñoc Anôtô nê lêma gêwiñ aê ma gajac laumata Israelña sa gebe sêpi sêwiñ aê sêna.”

8:1–10:44 Esra gêwê lau Juda sêmu sêja Jerusalem ma kêmasañ biñsu gebe Judawaga sênam lauo jaba êtiam atom ñamiñ kêsêp ñasêbu tonec.

Job

Sadan kêsaê Jobnê kêkêñ gêwiñ

¹ Nac tenj gêmoa gamêñ Usña, ênê ñaê gebe Job. Nac tau kêsa nê lêtñ tolañônêm sawagenj ma enj ñac gêdêñ. Enj ketoc Anôtô sa to gejob tau gêdêñ sec. ² Ênê latui 7 to latuio têtêac. ³ Ênê domba 7,000 to kamele 3,000 ma bulimakao 1,000 to donki 500 sêmoa. Ma sakiñwaga taêsam sêmoa, tec enj kêtú ñac tolêlôm kêtêlêc lau ñagêdô, tañ sêñgônj gamêñ oc kêpi ña nañ, su ñêñgenj.

⁴ Enj latui seno moasiñ gêjô tau-gêjô tau anja nêñ andu kêtôm ñanocgenj ma sêkalem luñio têtêac mênseñ moasiñ sêwiñ taunj. ⁵ Ma gêdêñ bêc samob, tañ moasiñ tonanj gêtacnê nañ, Job gêdi sa gêdêñ bêbêc kanucgenj ma kêkêñ daja kêtôm êsêacnêñ namba, kêtú nê gôlôac têtú selecña. Enj gêgôm gêñ tonanj ñapanj, gebe enj taê gêjam gebe “Moae latuci sêgôm sec ma sêsêm biñ alôb-alôb kêpi Anôtô anja nêñ ñalêlôm.”

⁶ Gêdêñ bêc tenj lau undambêña jasêpi tagenj gebe sêkô Apômtau lañônêmña. Ma Sadanj gêtô lasê gêwiñ êsêac amboac tonanj. ⁷ Apômtau kêtú kênac enj gebe “Ma aôm gômôên anja ondoc.” Sadanj sêjô enj awa gebe “Aê gaja ônê ma gamêñ onec to gajac laoc nom ñagamêngeñ.” ⁸ Go Apômtau kêsôm gêdêñ Sadanj gebe “Aôm gôlic ñoc sakiñwaga Job me masi. Nac tenj kêtôm enj gêmoa nom atom. Enj kêsa nê lêtñ lañônêm sawagenj ma enj ñac gêdêñ. Enj ketoc aê sa ma gejob tau gêdêñ sec.” ⁹ Sadanj gêjô Apômtau awa gebe “Job tau ketoc aôm sa ñaômagenj me. ¹⁰ Aôm lêmam kôpiñ enj to nê gôlôac ma nê gêñ samob auc. Aôm gôjam mec kôm samob, tañ enj gêjam nañ, ma nê bulimakao to domba seola gamêñ auc. ¹¹ Mago galoc ômêtôc lêmam ma ômoasac ênê gêñ samob acgom, go enj êpuc boa aôm êpi têtêlamgenj.” ¹² Tec Apômtau kêsôm gêdêñ Sadanj gebe “Amboac tonanj ênê gêñ samob kêsêp aôm lêmam, mago enj tau ôli tagenj, tec ômoasac atom.” Tec Sadanj gêwi Apômtau lañônêmña siñ.

Jobnê latuñio to ñac ma awa samob gêjaña

¹³ Gêdêñ bêc tenj Job latuio to ñac senj moasiñ sêñgônj ñacsêganê andu, ¹⁴ ma ñac tenj kêtêti jagaô lasê gêdêñ Job ma kêkêñ ñawae tonec gebe “Bulimakao sêkac nom ôkwi ma donki têna senj gêgwanj sêmoa êsêac ñagala, ¹⁵ go lau Saba mênseñjanjo bôc samob su ma sêjac nêm sakiñwaga samob ña siñ êndu. Aê taucgenj, kasêp siñ sawa, tec gamêñ gebe jakêñ ñawae êndêñ aôm.” ¹⁶ Enj kêsôm biñ gêmoa ma ñac tenj mêngeô lasê ma kêsôm gebe “Ôsic kêkac e genj domba to ñagejobwaga samob su. Aê taucgenj gawê sa, tec gamêñ gebe jakêñ ñawae êndêñ aôm.” ¹⁷ Enj kêsôm biñ gêmoa ma ñac tenj mêngeô lasê ma kêsôm gebe “Lau Kaldea nêñ sêjanjowaga tonj têtêac sêjac siñ gêdêñ aêac ma sêkôc kamele samob su to sêjac nêm sakiñwaga samob endu, aê taucgenj kasêp siñ sawa, tec gamêñ gebe jakêñ ñawae êndêñ aôm.” ¹⁸ Enj kêsôm biñ gêmoa ma ñac tenj mêngeô lasê ma kêsôm gebe “Aôm latômio to ñac senj moasiñ sêñgônj ñacsêganê andu, ¹⁹ go mu ilai kêsa anja gamêñ sawa. Mu ilai jakêpi andu ñakêclêsu aclê ma andu kêtú sa jakêkôninj lau wakuc tau e samob sêmac êndu. Aê taucgenj gawê sa, tec gamêñ gebe jakêñ ñawae êndêñ aôm.”

²⁰ Go Job gêdi e kakac nê ñakwê gêñgic to kêtalinj môkêlauñ su ma gêtú tau gêc nom ma ketenj mec. ²¹ Enj kêsôm gebe “Tinoc kêkôc aê toôlic ñaôma ma jawi nom siñ toôlic ñaômagenj amboac tonanj. Apômtau kêkêñ ma Apômtau kêkôc su. Aê jalambiñ Apômtaunê ñaê.”

²² Gêñwapac samob tonanj ñai kêtap Job sa, mago enj gêgôm sec tenj atom me kêtinj biñ kêpi Anôtô atom.

2

Sadañ kêsaê Job kêtiam

¹ Gêdêñ bêc teñ lau undambêña jasêpi tagen kêtiam gebe sêkô Apômtau lanônêmña. Ma Sadañ gêô lasê gêwiñ êsêac amboac tonanğen. ² Apômtau katu kênac Sadañ gebe “Ma aôm gômôên anğa ondoc.” Sadañ gêjô Apômtau awa gebe “Aê gaja ônê ma gamêñ onec to gajac laoc nom ñagamênğen.” ³ Go Apômtau kêsôm gêdêñ Sadañ gebe “Aôm gôlic ñoc sakinwaga Job me masi. Ñac teñ kêtôm eñ gêmoa nom atom. Eñ kêsa nê lêñ tolanônêm sawagen ma eñ ñac gêdêñ. Eñ ketoc aê sa ma gejob tau gêdêñ sec. Aôm kôkac aê e galôc sa gêdêñ aôm, gebe onsen eñ su ñabinmêgen. Mago eñ kêsap nê kêkêñ gêwiñ tôn ñapan.” ⁴ Sadañ gêjô Apômtau awa gebe “Ñaôlic êjô ñaôlic. Ñamalac ênac da tau ña gêñ samob, tañ gêc eñña nañ, gebe êmoa mata jali. ⁵ Galoc ômêtôc lêmam ma ômoasac Job ôli to nê ñatêkwa acgom, go eñ êpuc boa aôm êpi têmbêlamgen.” ⁶ Tec Apômtau kêsôm gêdêñ Sadañ gebe “Amboac tonanğ, eñ kêsêp aôm lêmam, tagen onsen eñ su ênaña atom.”

⁷ Go Sadañ gêwi Apômtau lanônêmña sin ma kêkêñ kamoc gêjac têc Job ôli auc. ⁸ Ma Job kêkôc ku ñapopoc teñ ma kêgabe nê kamoc ñatêkwi gêngôn wao ñaô. ⁹ Ma nê awê kêsôm gêdêñ eñ gebe “Aôm kôsap nê kêkêñ gêwiñ tôn ñapan me. Ôpuc boa Anôtô ma ômac êndumañ.”

¹⁰ Job gêjô eñ awa gebe “Aôm kôsôm bin kêtôm awê meloc teñ. Aêac takôc moasin anğa Anôtônêgen, ma takôc gêñwapac atom me.” Gêñwapac samob tonanğ ñai kêtap Job sa, mago eñ kêsôm bin sec teñ kêsa awasunğ atom.

Jobnê ñac têtêac têtü ñaclen eñ

¹¹ Ma Jobnê lau têtêac sêmoa, Elipas anğa malac Teman agêc Bildad anğa gamêñ Sua ma Sopar anğa gamêñ Nama. Êsêac sêñô gêñwapac kêtap Job sa ñawae, tec sêmasanğ bin sêwiñ taunğ ma dêdi sebe sênac eñ kêsi to sênac eñ têtac tôn. ¹² Êsêac sêsa jaêcgen ma sêlic Job, mago sêjala eñ atom. Gêdêñ tañ sêjala eñ nañ, êsêac sêpuc tañjiboa sa ma têtanğ ñanô. Êsêac sêkac nañ ñakwê gêngic ma sêpalip kekop kêpi gêja ma kêsêp mênğêsac êsêac môkêñapac. ¹³ Go sêngônğ sic sêngônğ nom sêwiñ eñ kêtôm bêc 7 to gêbêcauc 7, ma lau tau nêñ teñ kêsôm bin gêdêñ eñ atom, gebe êsêac sêlic gebe ênê ñandanğ kapôênanô.

3

Job kêtanğ tañjiboa kêtü têna kêkôc eñña

¹ Ñasawa tonanğ gêbacnê, go Job gêoc awa sa ma kêpuc boa bêc têna kêkôc eñña ² ma eñ kêsôm gebe

³ “O Apômtau, ôpuc boa bêc tinoc kêkôc aêña ma ôpuc boa gêbêc tamoc kêka aê lasêña.

⁴ O Anôtô, ônam bêc tau ôkwi e ñakesec êsa ma ñawê êpô bêc tau to taêm ênam bêc tau êtiam atom.

⁵ Gêmac ñakanuc to gêsunğbôm êkôm bêc tau auc, ma tao ñakesec ênsanğ auc.

Oc ênam kanuc êtakê bêc tonanğ.

⁶ Ôkêñ gêsunğbôm êndanğônğ gêbêc tonanğ su, gebe sêsa gêbêc tonanğ sa êwiñ jala ñabêc ñagêdô atom, ma sêndênanğ bêc tau êsêp ajônğ ñabêc atom amboac tonanğen.

⁷ Gêbêcauc tonanğ ênam ñanô teñ atom, ma lau têtü samuc to sênam lasê êtu gêbêc tonanğña atom.

⁸ Lau-sêpuc-boawaga sêpuc boa bêc tonanğ, êsêac têtôm gebe sêkalem gêsêsêga toñaclai.

⁹ Ônsanğ gêbêc tonanğ ñautitalata gelenğ matanğ auc

ma êkêñ mata gebe êu bôn elêmê
to êlic gamêñ elendeñ gêlôm atomanô.

¹⁰ Ôpuc boa gêbêcauc tonañ, gebe gêbôc tinoc têtacêlôm auc atom,
ma gêsañ gêñwapac auc gêdêñ matocanô atom.

¹¹ Aê gamac êndu gêdêñ tinoc kêkôc aê nan
ma kasa gamêñ tomatêgeñ atom kêtú agenña.

¹² Tinoc kêkêñ aê gaêc eñ labum ñaô
ma kêkêñ su gêdêñ aê ganôm kêtú agenña.

¹³ Gêñ amboac tonañ embe masi,
go galoc jamangeñ tec janêc ma jalêwan tauc.

¹⁴ Aê oc janêc jawiñ kiñ to gôliñwaga nomña,
tañ sêboa nêñ sêo sa nan.

¹⁵ Aê oc janêc jawiñ kasêga tolêlôm goldña,
tañ sêboa silber sa kêpi nêñ andu e mêngec nan.

¹⁶ Aê jatôm ñapalê, tañ têna gêjam eñ su ma sêsun kelecgeñ nanman,
jatôm ñapalê dedec, tañ sêlic ñawê atomanô nan.

¹⁷ Anğa gamêñ tônê lau sec sêngôm sec êtiam atom,
ma lau, tañ sim taun su e tekweñ gêbac nan, sêlêwan taun.

¹⁸ Lau kapoacwalôña sêmoa tobiñmalôgeñ anğa gamêñ tônê,
ma nêñ gejobwaga kapoacwalôña sêkac êsêac êtiam atom.

¹⁹ Lau saun to kapôeñ sêmoa tônê têtôm taungeñ
ma sakiñwaga êsô nê ñatau ñalabu êtiam atom.

²⁰ “Anôtô kêkêñ ñawê kêpô ñac, tañ gêoc gêñwapac nan,
ma mata jali gêdêñ ñac, tañ gêmoa toñalêlôm ñamakic nan, kêtú agenña.

²¹ Êsêac sêjam awen su gêmacanô, gebe êmêñ, mago gêmêñ atomanô.

²² Êsêac sesom gêmacanô kêlêlêc lau sesom awamata su.

Êsêac embe têtap sêlêlôm sa, go têtú samuc ñanôgeñ.

²³ Ñawê kêpô ñac, tañ Anôtô kêsiñ ênê lêñ ôkwi to kêbalan ênê intêna auc nan, kêtú agenña.

²⁴ Aê gajam de kêtú ñoc mo
ma aêñoc tañihoa kêsa gê töngeñ kêtôm bu keselen.

²⁵ Gêñ samob, tañ katêc nan, mênkêtap aê sa.

Gêñ tañ gêgôm aê katakê nan, mênkêkônin aê tön.

²⁶ Ñoc biñmalô masi to kalêwan tauc ma gamoa ñañêñ atom,
gêñwapac gêjô tau-gêjô tau ñapan.”

4

Elipas gêlêñ biñ Job

¹ Go Elipas anğa malac Teman gêjô eñ awa gebe

² “Ñac ten embe êsôm biñ êndêñ aôm, oc êli aômñêm ñalêlôm sa me masi.
Mago asa kêtôm, gebe ênam tau töngeñ.

³ Ôlic acgom, aôm kôdôn lau taêsam
ma kôpuc lau-lemen-palê-palêwaga tön.

⁴ Aômñêm biñ kêkam ñac, tañ kêka keso nan sa
ma gêgôm aduc kêsu ñajana kêsa.

⁵ Mago galoc gêñwapac tau mêngeê lasê aôm,
tec têkwam gêbac.

Gêñ tau mênkêtap aôm taôm sa, tec kôtakê.

⁶ Aôm kotoc Anôtô sa kêtû nê m taêm kêka ñam me masi.
Aôm kôsa nê m lêng tolañôm nê m sawageñ kêtû nê m kôkêñ matam ñam me masi.

⁷ “Galoc taêm ênam acgom, ñac tobiñmê teñ gêjaña su me masi.
Me sesen lau gêdêñ su ñaômageñ aña ondoc.

⁸ Aê galic lau sêsap sec ñakôm
ma sêsê biñ alôb-alôb kêtû ñawê,
tec êsêac têtap biñ alôb-alôb to sec ñanô sa.

⁹ Anôtô awajaô enesen êsêac
ma ênê têtac ñandañ oc êndañgac êsêac su.

¹⁰ Lau alôb-alôb têtap e awen têtôm lewe.
Mago Anôtô gêgôm êsêac awenmê kêsa ma kêtuc nêñ luñluñ popoc.

¹¹ Êsêac sêmac êndu têtôm lewe, tañ têtap gwada sa atom nañ,
ma teta nêñ wakuc salin-salingeñ.

¹² “Galoc biñ teñ kêtap aê tañocsuñ sa kelecgeñ,
gañô kêsô tañocsuñ amboac mugeñ.

¹³ Biñ tau kêtôm mê, tañ gaêc gêdêñ gêbêc e kêtakê aê
gêdêñ tañ gaêc bêc e kaliñ tauc sin nañ.

¹⁴ Aê katakê to katênêp
e ñoc ñatêkwa wiwicgeñ.

¹⁵ Mu ñajaôjaô gêju aê kêpi lañôcanô
ma ôliclu gêli.

¹⁶ Aê galic gêñ teñ kêkô aê lañôcnêmña,
mago kajala ñalañô atom.
Gêñ amboac ñamalac kêkô aê lañôcnêmña.

Gamêñ ñañêñ kêsa, go gañô awa teñ gebe

¹⁷ ‘Anôtô gêlic ñac dalamatê kêtôm ñac gêdêñ me masi.
Ñac teñ kêtôm gebe êwaka tau sa êndêñ ñac-kêkêñ-eñwaga,
gebe ênê ñalêlôm ñakêñkêñ me masi.

¹⁸ Ôlic acgom, Anôtô kêkêñ gêwiñ nê sakinwaga atom,
ma eñ kêtap nê añelanêñ ñakeso sa.

¹⁹ Embe amboac tonañ, go eñ êkêñ êwiñ êsêac,
tañ sêngôn andu nom nañ, amboac ondoc.
Êsêacnêñ ñam kêsêp kekop, ma sêpip êsêac êndu têtôm moclêlêp.

²⁰ Êsêac sêmoa mateñ jali êndêñ bêbêcgeñ,
êtula atomgeñ ma sênaña.

Êsêac malenmê enden tôniañ, mago ñac teñ taê ênam êsêac êtiam atom.

²¹ Embe sêndim êsêacnêñ becobo ñalêpoa êngic,
oc sêmac êndu ñamêtê tokauc masigeñ.’

5

¹ “Ômôêcmañ. Ñac teñ oc êjô aôm awam me masi.
Oc nawê lamu ñac dabuñ ondoc.

² Ñac meloc nê têtac sec enesen eñ su
ma kauc gêbôc nê lêmun ênac eñ êndu.

³ Aê galic ñac meloc gêmoa gamêñ teñ e ñawakac jagêjam,
mago aê kapuc boa ênê andu sep tagen.

⁴ Ênê latui têtap gamêñ sêmoa ñañêña teñ sa atom.

Lau sêkônij êsêac tôj anja sêmêtôc binj ñamala
ma ñac teñ gêjam êsêac sa atom.

⁵ Ñac tañ mo gêjô eñ nan, oc ênij ñac meloc nê kôm ñanô.
Eñ oc êkôc ñanô tau sa anja gamênjani amboac tonanjen.
Ma ñac, tañ bu gêjô eñ nan, mata katu ênê awamata.

⁶ Gebe gênwapac gêmênj anja kekop atom,
ma ñalêlôm ñawapac gêlac anja nom atom.

⁷ Masi, ñamalac tau kêka gênwapac lasê,
kêtôm ja ñamôsi gêlôb kêpi anja ja.

⁸ “Aê embe jatôm aôm, oc jaê lamu Anôtô,
ma jansuñ ñoc binj samob êndênj enjen êna.

⁹ Eñ gêgôm gênsêga, tañ takip ñam sa naeo.
Eñ gêgôm gêntalô, tañ tasa sa tatôm atom nan.

¹⁰ Eñ kêkênj kom gêjac kêsêp nom
ma kêkênj bu kêmalôm kôm.

¹¹ Eñ kêsip lau sawa sa
ma gêgôm lau tonênj ñalêlôm ñawapac têtac ñajam kêsa.

¹² Eñ kêlênsônj lau, tañ sêsau sêôc lau nan, nêj kôm ñalênj, tañ sêmasañ nan,
e êsêac lemenj ñakôm ñanô masi.

¹³ Eñ gêwa laumêtênênj kauc kêtû tauñ nêj lakô,
gebe binj, tañ êsêac sêmasañ tokaucgenj nan, ênaña sep tagenj.

¹⁴ Êsêac têtac gamênj ñakesec sa êndênj ocsalô
ma sêlênsagenj êndênj oc êkô ñaluñ amboac sêlêsa gêdênj gêbêc.

¹⁵ Mago Anôtô gêjam mosêbu sa anja lau awenjsuñ
ma gêjam lau-sêpô-lêna-tauñwaga sa anja lau tonjaclai lemenj.

¹⁶ Amboac tonañ tec lau ñalêlôm sawa sêkênj matenj
ma lau alôb-alôb sêkâpic awenjsuñ.

¹⁷ “Aê aoc êôc ñac, tañ Anôtô kêmetôc eñ nan,
tec ôlic ñaniniñ Natau nê mêtôc sec atom.

¹⁸ Gebe eñ kêkênj kamoc, mago kêsabañ.
Eñ gêjac aôm, mago eñ lêma gêgôm ôlim ñajam kêsa kêtiam.

¹⁹ Eñ ênam aôm sa anja gênwapac taêsam ñalêlôm
ma ejop aôm gebe gênj sec teñ êmoasac aôm atom.

²⁰ Êndênj noc tôbômña eñ oc ênam aôm sa gebe ômac êndu atom
ma êndênj noc sinja eñ oc ejop aôm êndênj sinj ñanjaclai.

²¹ Eñ êkwa aôm auc êtu lau imbelenj ñamalicña
ma êndênj tañ sensenj gênj waucwauçgenj nan, aôm ôtêc taôm atom.

²² Êndênj tañ sensenj gênj su waucwauçgenj ma sêôc tôbôm nan, aôm oc ôjômac.
Ma aôm ôtêc bôc saleñña atom.

²³ Waônj anja nêkôm oc êkênj wapac aôm atom
ma bôc saleñña oc sê wama aôm.

²⁴ Aôm oc ôngônj nêkôm bec tobinjalôgenj
ma nêkôm domba ñatonj sêmoa tomalagenj.

²⁵ Aôm oc ôlic nêkôm wakuc têtû taêsam,
êsêac oc sêpuc amboac gêgwanj.

²⁶ Nêkôm têm nomña ênac pep acgom, go ôsêp nêkôm sê ôna,
ôtôm kôm ñanô, tañ sejonj sa gêdênj ñanoc nan.

²⁷ Ôlic acgom, binj tonañ aêac atap sa gebe binjñanô,

amboac tonañ ôkêñ tañam ma taêm ênam e êmoasiñ aôm.” *

6:1-13:28 Job gêjô Elipas awa. Go Bildad agêc Sopar sêsôm nêñ biñ gêdêñ Job gêdêñ-gêdêñgeñ, ma Job gêjô êsêagêc awen amboac tonanjen. Êsêacnêñ biñgalôm ñamataña gêjac pep kêsêp môkêlatu 14.

14

Job kêsala ñamalacnê bêc gebe dambê

¹ Ñamalac tañ awê kêkôc enj su
nañ, nê bêc nomña jauc atom
ma êmoa naeo tec kêlêlêc.

² Enj kêpi amboac ñaola ma êmbêlê e ênsêlô.
Enj êmoa dendenj atom, ê su wenj tagenj.

³ Aôm Anôtô oc matam êsap ñac amboac tonañ
me ôkêñ enj êkô aôm lañômnêm gebe ômêtôc enj me masi.

⁴ Asa oc êtôm enj êkô aôm lañômnêm gebe ômêtôc enj me.
Ñac amboac tonañ gêmoa atom,

⁵ gebe nê bêc aôm kôsa sa su ma nê ajôn ñanamba gêc aômña.
Ma aôm kôkêñ ênê noc, tañ enj êngêli atom nañ.

⁶ Ôwi enj siñ ma enj êmoa nê gêñ
gebe enj têtac ñajam êsa êtu nê bêc lêwanña amboac kômwaga sêgôm-sêgôm sêmoa nañ.

⁷ “Embe sêsap ka teñ su, oc ka tau êmac samucgenj atom
gebe ênê mata jali oc êmbacnê atom, ñasêli oc êpuc êtiam.

⁸ Embe nê ñawakac êtu namu anja nomlêlôm
ma nê ñakatuc êtu palê ênaña,

⁹ mago embe êlib bu oc êpuc
ma oc êkêñ ñalaka amboac ka wakuc teñ.

¹⁰ Mago ñamalac êmac êndu ma oc ênaña.
Enj êwi nom siñ ma êmoa ondoc.

¹¹ “Amboac bu êpa anja bu-gêjactonj
ma bu e su e êtu gamêñ ñakelenj.

¹² Ñamalac êmac êndu ma êndi sa êtiam atom.
Enj oc mata êlac êtiam atom e undambê ênaña
ma sêñu enj sa anja nê bêc atom.

¹³ Ojae, ôsiñ aê ôkwi jamoa lamboam, tañ kêtù katunj nêñ malenj nañmanj.
Ônac lênsôn aê e nêm têtac ñandanj êmbacnê acgom,
go ôkêñ noc teñ êndêñ aê ma taêm ênam aê êtiam.

¹⁴ Embe ñamalac teñ êmac êndu, oc mata jali êsa êtiam me masi.
Ñoc bêc samob, tañ jamoa nañ, aê oc jansaê e noc ênam aê saña mênjêô lasê.

¹⁵ Go aôm ômôêc ma aê jajô awam.
Aôm oc ônam awam su êtu nêm gêñ, tañ lêmam kêkêñ nañ.

¹⁶ Gebe aôm oc ojop ñoc lêñ
ma oc ôsala ñoc sec, tañ gagôm nañ atom.

¹⁷ Aôm oc ôkic ñoc geo tônj êsêp talu ma aôm oc ômbunj ñoc sec samob su.

¹⁸ “Mago lôc oc êndib-êndib e êku
ma poc kapôênj-kapôênj sêwi malenj siñ.

¹⁹ Bu oc êlêsa poc ma ñasamac êmbunj nom su ênaña

* 5:27: Enj kêlêwiñ anjela kêpi ñac dabunj.

ma aôm onsej biñ, tañ ñamalac sêkêñ materñ nan, su amboac tonanjen.

²⁰ Aôm ôku enj tulu e ênaña.

Aôm ônam ênê lanðanô ôkwi ma ôsakinj enj êc êna.

²¹ Nê latui têtú lau towae, mago enj ênam kauc biñ tau.

Êsêac sembenj ma enj êjala atom.

²² Enj ênsaê enj tau nê ñandanj ôliña
ma enj têtac ñawapac êtu enj taunñagenj.”

15:1–18:21 Biñgalôm kêtú luagêcña ñagêdô kêsêp ñasawa tonec. Elipas agêc Job ma Bildad sêsôm nêñ biñ. Job kêtanj gebe êsêac samob sêkac biñ sa kêpi enjenj e ñac tagenjenj, tañ gêñgônñ undambê nanj masi.

19

Job kêkêñ gêwiñ gebe Anôtô oc ewaka enj sa

¹ Go Job gêjô êsêacnêñ biñ gebe

² “Amac abe alêsu aê to alêsa aê popoc ña nêñ biñ
e êndêñ ondocgenj.

³ Amac amajec aê todim-todim.

Amac majem masi, tec agôm aê sec nec.

⁴ Ma aê embe janğôm sec biññanôgenj,
go aê taucgenj jawê ñoc sec ñakaiñ.

⁵ Amac atoc taôm sa
ma abe akip ñoc keso sa me.

⁶ Ajalagac, gebe Anôtô gêgôm aê sec,
enj kêgi aê auc ña nê uc.

⁷ Aê gamôêc gebe ‘Êsêac sêlêsu aê,’
mago ñac teñ gêjô aê aoc atom.

Aê gamôêc gebe ‘Anam aê saman,’
mago biñgêdêñ teñ gêc atom.

⁸ Enj kêbalanj ñoc intêna auc,
amboac tonanj tec katôm, gebe janğêli balanñ tau atom.

Enj kêkêñ ñakesec gêsanj ñoc lêñ auc.

⁹ Enj kêjanğo aê waec ñajam su
ma kêkac sunsunñ su anğa mômêcapac.

¹⁰ Enj kêpônñ aê tulu-tulugenj e gajaña.
Enj gêbuc ñoc biñ kakêñ matocña sa amboac ka teñ.

¹¹ Anôtô têtac ñandanñ gêdêñ aê
ma kêsam aê gawinñ ênê ñacjo.

¹² Ênê sinwaga sêmêñ tonñaclaigenj
sebe sênac sinñ êndêñ aê mênşêgi ñoc bec auc.

¹³ “Enj kêkêñ ñoc lasitêwai sêmoa jaêc aê
ma lau, tañ sêjala aê kêtú tônñ nanñ, sêlic aê amboac ñac jaba samuc teñ.

¹⁴ Ñoc tawanñ to ñoc lau ôlinñ andanj taunña sêc sêja.

¹⁵ Ñaclenñ tañ sênğônñ ñoc andu nanñ, sêlinñ aê sinñ.

Ñoc sakinñwagao sêlic aê amboac ñac jaba,
êsêac sêlic aê amboac ñac lanğô matak teñ.

¹⁶ Aê gamôêc ñoc sakinñwaga, mago enj gêlôc gêjô aê aoc atom,
enj kêsaê gebe aê jatenñ enj acgom.

¹⁷ Aê aoc-u katinñ ñoc awê su,

ma ñoc lasitêwai sêlic aê katôm gêñ sec.

¹⁸ Ñapalê matenpaña gêñjac aê.

Embe jandi sa, go sêsu aê susu.

¹⁹ Ñoc lau ôlin andan taunña sê kanôn aê,
ma êsêac, tañ aê têtac gêwin êsêac nan, sêkên kisa aê.

²⁰ Ñoc ñaôlic gedec ñatêkwa, ma gêmacanô kêku aê tulu su, mago gawê sa.

²¹ O ñoc lauac, taêm walô aê, taêm walô aê, taêm walô aêman
gebe Anôtô lêma kêtap aê sa.

²² Amac ajanda aê kêtôm Anôtô kêjanda aê nec kêtû agenña.

Amac akên ñandan gêdên aê ôlic ñapan kêtû agenña.

²³ “Ojae, ñac teñ eto ñoc bin saman,
eto ñoc bin samob êsêp buku teñ.

²⁴ Ojae, sepen ñoc bin ña kêlêpê ki êsêp pocman,
gebe ênêc enden tôngeñ.

²⁵ Mago aê kajalagac, gebe ñoc kêsiwaga tê gêmoa mata jali
ma enj êsêp êmên êtu ñamu ma ênam aê sa.

²⁶ Ma gêmac embe ensen aênoc ñaôlic su,
ma ôlic embe ê su, oc jalic Anôtô.

²⁷ Aê oc jalic enj êkô êwin aê,
ma tauc matocanô êpi enj, ñac teñ êlic enj atom.

Ñoc ñalêlôm gêjam awa su noc tonan.

²⁸ Amac embe asôm gebe ‘Tajanda enman,
ma takip bin tau ñam sa anga ênêman’,

²⁹ go atêc taôm êtu sinña
gebe sinj kêtû Anôtônê têtac ñandanña ñagêjô,
ec ajala gebe mêtôc tec gêc.”

20:1-30:31 Job to nê sêlêb nêñ binjalôm kêtû têtêacña kêsêlên e gêbacnê. Mòkêlatu 28 kêtôm wê teñ, tañ sêga kêpi mêtê tokauc nan. Job gêwa nê bin sa kêtû ñamu kêsêp mòkêlatu 29 to 30 ma gêñjac mata nê bin kêsêp mòkêlatu 31.

31

Job kêwaka nê lêñ gêdên sa

¹ “Aê kamoatin poac gêdên matocanô,
gebe matoc katu awêtakin teñ atomanô.

² Embe janngôm, go Anôtô êkên asagenj êndên aê,
ma jawê kainj Lôlôc Ñatau nê gêñlênsêm amboac ondoc.

³ Ñac-alôb-alôbwaga oc ênaña
ma kêjanngowaga oc êtap gêñwapac sa atom me.

⁴ Anôtô gêlic ñoc intêna samob
ma kêsa ñoc lêñ samob sa atom me.

⁵ “Aê kasêlên kasa lêñ keso
ma ockainj kasêlên kepenj bindansan me.

⁶ Anôtô ênam dôñ aê naêndêngeñ
e êtap sa, gebe aênoc bin teñ gêc atom.

⁷ Aê embe jao sic ma ñoc ñalêlôm embe êkên êwin matocanô
to sec ñajec teñ embe êsap lemoc tôn,

⁸ go ñac teñ êniñ gêñ ñanô, tañ aê kasê nan,
ma êmbuc ñoc gêñ, tañ kêpi nan sa.

9 “Noc njalêlôm embe êtu palê êndên awê ten
 ma aê embe jandib jamoa noc nac sackapoagêdô gêdên taunja nê katam,
 10 go noc awê eno nac ten nê gên
 ma lau ten sênac sêwiñ enj.

11 Gebe biñ amboac tonan oc êtu sec alôb-alôb,
 ma mêtôcwaga oc sêmêtôc sec kapôên tonan.

12 Biñ amboac tonan oc êtôm ja, tan êniñ gên e naêndên lamboam nan,
 ma êdanjgac noc kôm nanô samob su.

13 “Gêdên tan noc sakinwagao to nac sêmên, gebe sêsôm noc keso êpi aê
 ma aê embe jatin êsêac su,

14 go janjôm asagenj êndên noc Anôtô êndi sanja
 ma jajô enj awa amboac ondoc êndên noc êtu kênac aêña.

15 Nac tan kêmasan aê anja tinoc têtacêlôm nan,
 kêmasan noc sakinwaga gêwiñ atom me.

Nac tagen tonan kêmasan aêagêc lulu atom me.

16 “Aê kagaminj gên, tan lau njalêlôm sawa teten nan,
 ma gagôm awêtuc mata kêlic-kêlic me.

17 Aê taucgenj gaenj noc mo napopoc
 ma kakênj gêdên mosêbu genj gêwiñ atom me.

18 Enj napalêgenj, tec gajob enj amboac tama
 ma aê gawê awêtuc amboac lunjac.

19-20 Aê galic nac ten malo gêjam enj, gebe nê njakwê masi,
 tec kakênj njakwê ma ênê njalêlôm kêlambin aê atom me.

Aê galic nac njalêlôm sawa tonê gadê masigenj,
 tec noc domba njaôlilu kêjandan enj atom me.

21 Aê gaôc lemoc sa, gebe jatap mosêbu
 ma taêc kêka, gebe mêtôcwaga sênam aê sa anja mêtôc namala me.

22 Aê embe janjôm gên tonan, go magiclaunj êsa ma lemoc tulu e ênsêlô.

23 Gebe aê katêc Anôtônê têtac nandan,
 ma aê oc jakô ênê nawasi lanjônêm amboac ondoc.

24 “Aê embe taêc êka gold ma jaê lamu awa goldña,

25 aê embe têtac njajam êsa êtu noc awamata taêsamña
 me êtu lemoc njakôm nanô taêsamña,

26 aê embe matoc ê oc êndên ocsalô
 me ajônj, tan kêsa nê lênj tonjawasi nan,

27 ma noc njalêlôm embe êkac aê
 e jawec êndên gên samob tonan naj,

28 go jawê kainj biñ alôb-alôb amboac tonan
 ma mêtôcwaga oc sêmêtôc aê,

gebe oc jansa Anôtô Lôlôcña auc.

29 “Aê têtac njajam kêsa gêdên tan nac têtac gedec aêña gêjana nan
 ma katu samuc gêdên tan gênwapac kêtap enj sa nan, me masi.

30 Aê gajob aocsunj, gebe ênjôm sec atom
 ma apuc boa nac tau gebe ênaña atom amboac tonanjenj.

31 Lau tan sêngônj noc bec sêwiñ aê nan, sêsôm biñ tonec me masi gebe
 ‘Asa gêmoa, tan ênê gwada gêôc enj tôn atom nan.’

³² Lau jaba sêc intêna atom,
aê galêc ñoc andu ñakatam su gêdêñ êsêac.

³³ “Aê gasañ ñoc sec auc gêdêñ lau sêlic atom
ma kasin ñoc keso ôkwi gêc ñoc ñalêlôm me.

³⁴ Aê katêc lau, tec gagôm gêñ tonañ me.
Aê katêc tauc gebe ñoc tawan sêlic aê sec,
tec gajam tauc tôñ ma kasa anga ñoc andu gaja atom me.

³⁵ “Ojae, ñoc ñac tagen êmoa, gebe êñô aêman.
Aê gawa ñoc bin samob sa tomalagen sugac.
Galoc Ñaninin Ñatau êjô aê aocman.
Ojae, aê jatap papia tobin, tan ñoc ñacjo sêgôlin kêpi aê nan saman.

³⁶ Aê oc jaôc papia tau ênsac aê magicm,
aê oc jambec êtôm naneney.

³⁷ Aê oc jawa ñoc lêñ samob sa êndên en
ma jandambin en amboac aê kasêga ten.

³⁸ “Ñoc kôm embe êtan êtu gagôm kesonja,
ma kôm ñalôcawa embe êtan tanjiboa,

³⁹ aê embe janin kôm ñanô, mago jakên ñaôli atom
ma jalênsu kômwaga,

⁴⁰ go gêñ têkwa-têkwa êpi êjô polom
ma waôn sec êpoa êjô Jangom.”

Jobnê bin tau gêbacnê gêdêñ tonec.

32:1–37:24 Jobnê sêlêb lanğwa sêjam taun tôñ ma sêjô Job awa kêtiam atom. Tec ñac wakuc ten, nê ñaê gebe Elihu, gêwa nê taê gêjam sa. En kêsôm bin wakuc ten atom, kêsôm lau lanğwa têlêac nêñ bin ñakôninñagen ma gêwa Anôtônê ñaclai kapôên sa. Bin tonañ kêtü pelen gebe lau-sêsamwaga sêjandêb nasêo lasê bin, tan Anôtô kêsôm gêc môkêlatu 38:1–42:6 nan. * Ñagôlin ten gebe sêsê gêñ êsêp kôm ten atom jala 6 ma jala êtu 7ña sêsê gêñ atom. Job gejob ñagôlin kômña samob ñapep.

38

Anôtô gêwa sa gebe Job gêjam kauc bin

¹ Go Anôtô gêjô Job awa ma kêsôm bin kêsä anga mu ilai ñalêlôm gebe

² “Asa tê gêsañ ñoc bin, tan kamasañ nan, auc
ña kauc masi nê.

³ Ôngambam taôm amboac ñac,
go aê jatu kênac aôm, ma aôm ôwa sa êndên aê.

⁴ “Gêdên tan kasun nom ñaalê nan, aôm gômoa ondoc.
Embe ôjala, nan ôsôm êndên aêman.

⁵ Asa kêmasañ nom tau ñadôn. Aôm kôjala me.
Ma asa gê dôñ nom tau.

⁶ Nom ñaalê kêsêp asagen,
ma asa kêsun ñaalê kêclêsunja,

⁷ gêdên tan utitêna sêjam wê lambinña
ma lau undambêña sêjam lasê totêntac ñajamgen nan.

* **31:40:** Anôtô kêmasañ ñagôlin tokain-tokain kêtü kômña.

8 “Me asa gêsarj gwêc ñakatam auc
 gêdêj tarj kêpulu mênkêpi anja ñamôkê narj,
 9 gêdêj tarj kakêj tao kêtû ñanjakwê
 ma gamêj ñamajarj kêtû ñaobo.
 10 Aê kakêj ñamadij gêdêj gwêc
 ma gajac balan auc ña katam ñajarja,
 11 ma kasôm gebe ‘Ômôêj e mênôndêj tonecgen
 ma nêj ñadembom mênêndêj tonec.’

12 “Gêdêj tarj tênam kêkôc aômja e mênêgêdêj galoc narj,
 aôm kôjatu gebe êu bôn
 ma kôtôc kelenderj gêlôm mala me masi.
 13 Aôm kôsôm gêdêj en gebe êkôc nom ñakêclêsu tôj
 ma ekolonj lau alôb-alôb sêsa sêna,
 14 gebe ênam nom ôkwi e nom ñagêj lêlôm samob ênêc awêgenj
 ma ñatalô êsa êtôm tamôêc lêkônj.
 15 Ñawê kêgami j tau gêdêj lau alôb-alôb
 ma kêtuc êsêac lemerj, tarj sêmêtôc narj tulu.

16 “Aôm kôsêlêj e gô lasê gwêc ñamôkê
 ma kôsêlêj gômoe ñagêdimbob ñalêlôm me masi.
 17 Têtôc gêmacanô ñakatam gêdêj aôm,
 ma gôlic lamboam sec ñasacgêdô me masi.
 18 Aôm kôjala nom ñamadij samob su me.
 Aôm embe ôjala gêj samob tonarj ñai, go ôwa samarj.

19 “Ñawê ñamalacmôkê ñaintêna gêc ondoc,
 ma ñakesec ñamala gêc ondoc.
 20 Aôm kôtôm gebe ôwê ñawê to ñakesec nasêô lasê malen,
 ôkêj lulugenj sêsa intêna nêj malacja me masi.
 21 Aôm kôjala bi j samob tonarj ñai,
 gebe tênam kêkôc aôm gêdêj têm ñawê to ñakesec ñamatarja
 ma nêj bêc ñanamba ñalêlêma atom.

22 “Aôm kôpi andu sêjac sno sarja gôja
 ma gôlic andu sêjac kompoc sarja me masi.
 23 Aê gajac gêj tonarj sa kêtû bêc gêjwapac to bêc si jja.
 24 Gamêj mu gêwa tau kêkôcja ñaintêna gêc ondoc.
 Ma musalô, tarj gêjam nom auc narj, ñamôkê gêc ondoc.
 25 Asa kêkwê kom gêjac kêsêwagerj ñabusawa
 ma asa gêjam wapap gêjac ñaintêna,
 26 gebe kom ênac êsêp gamêj, tarj ñamalac tenj gêmoe atom
 ma ênac êsêp gamêj sawa, tarj ñac tenj gêjgônj atom narj,
 27 gebe êmoasi j gamêj sawa to ñakelenj tau
 ma êkêj gêgwarj êpuc anja nom.

28 “Kom ñatama gêmoe me masi.
 Asa kêka manij ñatetep lasê.
 29 Ais kêsa anja asa têtac lêlôm.
 Ma awê ondoc kêkôc umbonj ñaôm bi j têtac.

³⁰ Bu tau njajaña kêsâ kêtôm poc
ma gwêc njâolic gêjac anô.

³¹ “Aôm kêtôm, gebe ôkic dam njawalô tôn
ma ôngamboac i totili su me masi.

³² Aôm kêtôm, gebe ôwê jalêo êpi êmên
ma ôkênj momboan tolalui sêsa nêj lênj me masi.

³³ Aôm kôjala njagôlinj undambêña
ma kêtôm, gebe ôkênj njagôlinj tau ênam gôlinj nom me masi.

³⁴ “Aôm awam kêtôm, gebe êpi tao êna
e tao taña wamu aôm ma ênsêwa kom mênjêpi aôm me masi.

³⁵ Aôm kêtôm, gebe ôsakinj ôsic gebe êkac
ma êsôm êndênj aôm gebe ‘Aê tau tonec,’ me masi.

³⁶ Asa kêkênj kauc gêdênj kwendec
ma kêdônj talec kapoac gebe êkênj puc aêac.

³⁷ Asa kêtôm, gebe êsa tao sa tokaucgenj
ma êndac bulakôp undambêña sa, gebe ênsêwa,

³⁸ ma êmalôm kekop e njalêsap êsa
ma nom êlêsob tau tônj.

³⁹⁻⁴⁰ “Aôm kêtôm, gebe ôjanda lewenênj gwada
ma ôkênj êndênj lewe njalatu,
tañ sêc nêj gêsuj to dêdib gwada sêmoa êcdani nanj,
sêniñ e êoc êsêac tônj me masi.

⁴¹ Asa êkênj gênj êndênj aoco êndênj tañ njalatu êtañ mo êndênj Anôtô
ma ensom elêmê gebe êtap gênj taniñña sa nanj. * auc nanj.

39

¹ “Aôm kôjala noniñ lôcña kêsû njalatu njanoc
ma gôlic noniñ salenña kêsû njalatu me masi.

² Aôm kôsa ajônj, tañ bôc tonan taê nanj, sa
ma kôjala noc êsu njalatuña me masi.

³ Bôc tau kêgasuj tau e kêsû njalatu su
ma njandanj tau gêbacnê.

⁴ Njalatu tau embe êtôp êtu kapôênj e njajaña êsa,
go êc êna ma êmu êndênj têna êna êtiam atom.

⁵ “Asa kêgaboac donki gamênj sawaña su
ma asa gêdim o, tañ gêsô donki tônj nanj su.

⁶ Aê kakênj gamênj sawa kêtû ênê gamênj
ma kakênj nom, tañ gwêcpoc gêc nanj, kêtû ênê gamênj êmoaña.

⁷ Enj gêjac jaê malac njakicsêa.

Nac-êwê-ênjwaga tenj gêmoea gebe ênjô enj awaña atom.

⁸ Enj gêjac laoc gamênj lôcña, tañ kêtû ênê gamênj êniñ gêñña nanj,
ma gesom gênj matac-matac samob.

⁹ “Bulimakao salenña gebe ênam sakinj aôm me masi.
Enj oc êniñ gênj anja nêniñ sac êndênj êmbêc me masi.

* **38:41:** Momboan tolalui kêkanônj utitalata, tañ sêgi momboan

- 10 Aôm embe ôkô enj tøj ña lêpoa,
oc ê sakwenj ki ma ênac nom popoc êndanğuc aôm me masi.
- 11 Aôm kôtôm, gebe ôkêñ êwiñ enj êtu ênê ôliwalô kapôêñña
ma ôwi nêkôm sinj êndêñ enj taugenj ênam me masi.
- 12 Aôm kôtôm gebe ôkêñ êwiñ enj gebe êmu êndêñ aôm êwac
ma ejoj nêkôm polom êna nêkôm sêka polom ñamala me masi.
- 13 “Kêcsêwa kêtêlinj nê waô gegenj taugenj,
tagenj nê ñawaô tau kêtú magê to ñamaic palê têtac gêwiñña me masi.
- 14 Gebe enj kêsú ñakêcsulu ma gêwi sinj gêc nom,
ma nom taugenj kêjandanj gêñ tau.
- 15 Enj taê gêjam tonec, gebe ñamalac tenj êka ñakêcsulu popoc
me bôc salenñña tenj êngôm êtu secña nec atom.
- 16 Enj gejob nê ñalatu ñapep atom, gêlic êsêac amboac gêñ jaba.
Enj gim tau su ñaômagenj, mago taê gêjam binj tenj kêpi atom,
- 17 gebe Anôtô kêkêñ enj ñagêbôcñagenj,
gebe êjala gêñ atom.
- 18 Mago enj embe êndi gebe êc,
enj oc êômac hos to ñac gêngônj hos ñaônña.
- 19 “Aôm kôkêñ hos ôliwalô me.
Aôm kôkêñ ênê mom kêtú ênê gêlônj gêsutêkwañña me.
- 20 Aôm kôkêñ enj, tec gêboanj amboac wagô me.
Enj kêtanj ñakanñan, tec kêtakê lau.
- 21 Enj apoap kêkip nom gaboanñña sa totêtac ñajamgenj,
ma kêsa tonjaclaigenj, gebe êna êsêp sinj ñalêlôm.
- 22 Enj kêômac gêñ têtêc tauñña ma kêtêc gêñ tenj atom
ma kêkac tau ôkwi anğa sinj atom.
- 23 Sôb kêtanj ma oc kêpô kêk e ñaôsic-ôsic.
- 24 Enj gêjac tênêp ma kêlêti gêjam gamêñ kêtú dambê-kêtú dambê.
Enj embe êñô dauc êtanj, oc êkô atom.
- 25 Dauc embe êtanj, go êsôm gebe ‘Aa.’
Enj gêmoa jaêcgenj, mago kêlib sinj
ma gêñô laumatanêñ jatu ñaonda to ñakicsêa.
- 26 “Aôm nêkôm kauc gêjam gôlinj kikic,
tec gêlam magê ma gêlôb gêja gamêñ ñandanj me.
- 27 Aôm kôjatu momboan, gebe êlôp sa
naênam nê sac ênêc lólôc me.
- 28 Enj gêngônj poc ma gêjam sac gêc lôc ñatêpôê.
- 29 Anğa ônê enj gêdib nê gwada,
enj mataanô gêu laenj su gêja ma mata kata sec.
- 30 Ênê ñalatu sênôm dec,
ma enj gêmoa gamêñ, tanj ñacmatê gêc nanj.” * tonanj kêkanônj kêcsêwa tonanj.

40

- 1 Ma Apômtau kêsôm gêdêñ Job gebe
- 2 “Ñac tanj gebe êmêtôc ñaninij ñatau nanj, gebe ênam tau tøj me.
Enj êjô Apômtau awamanj.”

* 39:30: Kêcsêwa kainj tenj gêmoa gamêñ sawa Aprikanja, tec binj

³ Tec Job gêjô Apômtau awa gebe
⁴ “Ôlic acgom, aê ñac ñaôma,
 aê jajô aôm awam amboac ondoc.
 Aê jambôc aocsuñ auc ña lemoc.
⁵ Aê kasô ñoc biñ teñ su, oc jasôm teñ êtiam atom, ma janac têku biñ tau atom.”

Anôtô kêwaka nê ñaclai sa

⁶ Go Anôtô gêjô Job awa ma kêsôm biñ kêsa anğa mu ilai ñalêlôm gebe
⁷ “Ôndi, ôngambam taôm amboac ñac.
 Galoc aê gabe jatu kênac aôm, ma aôm ôwa biñ tau sa êndên aêman.
⁸ Aôm gobe ôtiñ biñ êpi aê me.
 Aôm gobe ômêtôc aê eogen ma
 gobe ôwaka taôm sa gebe aôm ñac gêdên me.
⁹ Aôm lêmam ñajaña kêtôm Anôtônê me.
 Ma aôm awam kêtan amboac wapap gêjac kêtôm aê me.

¹⁰ “Embe amboac tonan, go ôndi totêmbêlam anğen amboac kin
 ma ônam gêlôn taôm ñapep toñawasi.
¹¹ Matam ê êsêac, tañ tetoc taun sa nan,
 ma ônsêwa nêmtac ñandan êpi êsêac to ôkônin êsêac.
¹² Biñjanô, matam ê êsêac ma ôkônin êsêac
 to ôka lau alôb-alôb tôñ anğa malen, tañ sêkô nan.
¹³ Ônsuñ êsêac sêsêp nom sêna
 ma ônsô êsêac tôñ sêmoa lamboam.
¹⁴ Go aê jalambin aôm
 ma jajala gebe kôku ñacjo tulugac.

¹⁵ “Ôlic gênsêga Behemot. Aê kakên amagêc lulugen.
 En gen gêgwan kêtôm bulimakao.
¹⁶ Mago aôm ôlic ñaclai, tañ gêc ênê ñadambê nan,
 ma ôlic ñajaña, tañ gêc ênê ‘ñawalô nan acgom.
¹⁷ Ênê ñalêñuc kêpi amboac kaseda,
 ma akalô ñajaña ma ñagegeb sec.
¹⁸ Ênê ñatêkwa kêtôm gasuc ki jonjon
 ma akain ñajaña kêtôm balan ki.

¹⁹ “En kêtû gên towae ñamataña, tañ aê kakên nan.
 Ñac tañ kêkên en nan, taugen kêtôm gebe êku en tulu.
²⁰ Lôc tañ kêtû bôc salenña nêñ gamên dôa-dôanña nan,
 kêkên gên êniñña gêdên en.
²¹ En gêc ka têkwa-têkwa ñalabu
 ma kêsiniñ tau gêc wandob anğa sinlêlôm.
²² En gec ka têkwa-têkwa ñaajuñlabu
 ma gê lamu ka, tañ kêkô buman nan.
²³ En kêtêc bu ñasamac atom.
 Bu embe ênsalê en auc, mago en oc êmoa totêtac êpa sugen.
²⁴ Asa êtôm, gebe êngun en êsêp mataanô ma êkôc en tôn.
 Ma asa êtôm, gebe êkim lususun lasê. * bôc tau ñam sa ma sêjam dôñ kêpi bôc buña, tañ
 sêmoa Aprika nan. Lau ñagêdô sêsôm gebe Behemot kêtôm elefant.

* **40:24:** Behemot en bôcsêga kain teñ. Lau ñagêdô sebe sêkip

41

- 1 “Aôm kôtôm gebe ônac Lewiatan ña êñpañ
ma ôkic enj imbêla tônia ña lêpoa me masi.
- 2 Aôm kôtôm gebe ôkim lususunj lasê ma ôkênj lêpoa êsêp
ma ôñgauc enj ña êñpañ asap nê ñasê me masi.
- 3 Enj oc etenj aôm gebe taêm walô enj
ma asôm binj ñajam-ñajam êndênj aôm me.
- 4 Enj oc êmoatiñ poac êndênj aôm,
gebe ênam sakiñ aôm endenj tônia enj me.
- 5 Aôm oc ôlic enj amboac moc, tañ kêtú gênj masiñ nañ,
ma ôtu dôa-dôa ôwiñ enj
ma ôkô enj tônia gebe sakiñwagao têtú samuc enj me.
- 6 Lau iña têtulu enj
ma lau-têtulu-gênwaga sêmoata enj su, gebe lau sênám ôli enj me.
- 7 Aôm kôtôm gebe ôñgunj enj ña sao e ênam enj ôli auc
ma ôñgunj enj ña bêlêm êsêp môkêapac me.
- 8 Aôm embe ômoasac enj, oc êtu siñ, ma ômoasac enj êtiam atom.
- 9 “Lau tañ taênj kêka gebe sêkôc Lewiatan tônia nañ,
embe sêlic enj, go têtakê e sêu taunj sênêc nom.
- 10 Embe sêli ênê ñalêlôm sa, go mataanô êtu koc
ma ñac tenj êtôm gebe êkô enj lanjônêmña atom.
- 11 Asa êtôm gebe ênac siñ êndênj enj ma êmoa toôli samuc.
Lau tañ sêmoa nom ñagamênj samob nañ, nêñ ñac tenj oc êngôm êtôm atom.
- 12 “Aê gabe jawa enj akaiñ sa
ma jasôm ênê ñaclai to ñajaña lasê êndênj aôm.
- 13 Asa kêtôm gebe êkwalec ênê ñakwê su
ma êñgunj ênê ñakwê siñña lasê.
- 14 Asa kêtôm gebe êña enj awasunj.
Ênê lulunj oc êtakê lau ñanô.
- 15 Lautuc ñadênañ-dênañ gêsañ enj dêmôêtêkwa auc,
kêsap tau tônia-tônia e ñajaña kêsa.
- 16 Lautuc tau ñasawa masianô,
ma mu ñalaulau êtôm gebe êsô ñasawa tenj atom.
- 17 Lautuc tau kêsap tau tônia ñajaña
e gênj tenj kêtôm gebe êkac gênj tau sunj atomanô.
- 18 Enj embe êsamuc, go ja ñamôsi êsa
ma mataanô ñawê amboac gêlôm kelendenj.
- 19 Jawaô gêlanj-gêlanj kêsa enj awasunj
ma ja tomôsi-tomôsi gêlôb kêsa gêmênj.
- 20 Jadaunj kêsa enj lusuawa
kêtôm ñawajaô kêpi anja bu, tañ keletoc nañ.
- 21 Ênê awajaô ñandanj kêtôm jalana,
ma ja ñawaô gêboañ kêsa anja enj awasunj.
- 22 Enj gêsutêkwa ñaôliwalô kaiñ tenj.
Lau tañ dêdac enj nañ, sêc totêtêc taunjenj.
- 23 Ênê ñadambê e gêôc taunj tônia-tônia,
ma ñaôlic kêtôm ki, tañ sêpac gêwê jakêsap ôli tônia nañ.
- 24 Ênê nipkalop ñajaña kêtôm poc,

amboac poc, tañ sêlêsa polom kêpi nañ.
²⁵ Eñ embe êndi, go ñaclai samob têtakê
 ma têtêc tañ e nêñ meloco êsa.
²⁶ Siñ teñ êtôm gebe ênac eñ atom,
 ma kê m to sôb ma bêlêm kêtôm gebe êngun eñ lasê atom.
²⁷ Eñ kêsaê bêlêm ki kêtôm sôbolec,
 ma ki jonjon kêtôm ka ñanamuc.
²⁸ Sôb teñ kêtôm gebe êngôm eñ êc atom,
 ma kêsaê dabanmatu amboac obalaun ñapopoc.
²⁹ Embe sênac eñ ña olopoac, oc ênsaê amboac oba sôb.
 Ma embe sêmbalin kê m êpi eñ, go êômac.
³⁰ Eñ akêku ñamata kêtôm kekec
 ma kêkip nom palê-palê sa amboac sakweñ ki.
³¹ Eñ gêgôm gwêc keletoc kêtôm ku
 ma kêjali e ñaboab-boab kêtôm ñalêsi keletoc.
³² Eñ embe êkêkôc, oc ñagwêc ñasênêc êwê kô
 ma ñaôpic ênam gwêc auc.
³³ Gêñ nomña teñ kêtôm eñ gêmoa atom,
 Anôtô kêkêñ eñ nê kêtêc masi.
³⁴ Eñ matapaña gêjac bôc samob, tañ tetoc tañ sa nañ,
 eñ kêt u bôc towae samob nêñ kin.” *

42

Job geoc nê biñ lasê ma Anôtô kêkôc eñ sa kêtiam

¹ Go Job gêjô Apômtau awa gebe
² “Aê kajalagac gebe aôm Ñaniniñ Ñatañ,
 gêñ tañ taêm gêjam gebe ôngômña nañ, aôm kôtôm gebe ôngôm.
³ Asa tê gêsañ nê m biñ, tañ kômasañ nañ, auc ña kauc gêbôcgeñ.
 Aê kasôm biñ kêpi gêñ, tañ ñoc kauc kêsa atom nañ,
 kêpi gêñsêga, tañ kêlêlêc aêñoc kauc su nañ.
⁴ Aôm kôjatu aê gebe ‘Ôkêñ tañam ñoc biñ
 ma ôwa ñoc kênac, tañ katu kênac aôm nañ, sa êndêñ aê’
⁵ Aê ganô aôm nê m ñawae kêsô tañocsun amboac lau sêjac mingeñ,
 mago galoc galic aôm ña matocanô.
⁶ Tec majoc kêt u biñ samob, tañ kasôm nañña.
 Aê jambu tauc ma janac tauc auc.”

Anôtô kêkêñ waba gêdêñ Job kêtiam

⁷ Apômtau kêsôm biñ samob tonañ gêdêñ Job su, go kêsôm gêdêñ Elipas anga Teman
 gebe “Aê têtac ñandan gêdêñ aôm to nê m ñac luagêc gebe amac awa aê sa tonanôgeñ kêtôm
 ñoc sakinwaga Job gêwa aê sa nañ atom. ⁸ Galoc akôc bulimakao kapoac 7 to domba
 kapoac 7 andêñ ñoc sakinwaga Job ana ma akêñ bôc tau têt u da êtu amacña. Job eteñ mec
 êtu amacña, ma aê jakêñ tañoc ênê mec ma jakêñ ñagêjô êndêñ amac êtôm nê m keso atom.
 Amac awa aê sa tonanôgeñ kêtôm ñoc sakinwaga Job gêwa aê sa nañ atom.” ⁹ Amboac
 tonañ Elipas anga Teman agêc Bildad anga Sua ma Sopar anga Nama sêja ma sêgôm kêtôm
 Apômtau kêjatu êsêac. Ma Apômtau kêkôc Jobnê mec sa.

¹⁰ Job keteñ mec kêt u nê lauña su acgom, go Apômtau kêmoasiñ Job kêtiam ma kêkêñ
 waba, tañ gêmungeñ eñ gêwê kain nañ, kêt u dim luagêc. ¹¹ Go Job lasiio to ñac samob
 ma lau samob, tañ gêmungeñ sêjala eñ nañ, dêdêñ eñ sêja ma sêngôn ênê andu ma señ

* **41:34:** Lewiatan oc bôc kain teñ amboac iwa.

gêñ sêwiñ enj. Êsêac taêñ walô enj ma sêjac enj têtac tôñ kêtú gêñwapac samob, tañ Apômtau kêkêñ gêdêñ enj nanña. Êsêac samob sêkêñ mone to joc gold tagen-tagen kêtôm lemengen gêdêñ enj.

¹² Ma Apômtau gêjam mec Jobnê jala ñamuña kêlêlêc nê jala ñamataña su. Enj kêtap domba 14,000, kamele 6,000, bulimakao 2,000 ma donki 1,000 sa. ¹³ Enj kêka latui 7 to latuio têtêac lasê. ¹⁴ Enj gê awêsêganê ñaê gebe Jemima, awê kêtú luagêcña gebe Kesia, ma awê kêtú têtêacña gebe Keren-Hapuk. ¹⁵ Anğa nom ñagamêñ ñagêdô samob lauo tolanôñ amboac Job latuio sêmoa atom. Tameñi kêkêñ êsêac sêwê kainj gêñlênsêñ sêwiñ luñi.

¹⁶ Tonañ su, go Job gêmoe nom jala 140 gêwiñ ma gêlic dêbui to abai. ¹⁷ Enj kêtú ñamalacanô su ma nê jala gêjac pep, tec gêmec êndu. sênam gêlôn taunña kêsêp nañ. * † Hapuk ñam gebe Katapa saun, tao sêkêñ nêñ gêñ

* **42:17:** Alic ñamadinj 12 gêwa binj tonañ sa. † **42:17:** Jemima ñam gebe Balôsi, Kesia ñam gebe Môsê, Keren

Pesalem Njabuku

Pesalem njabuku kêtû Bibolo njabuku mecña to njawê dabuñ. Lau sêga-wêwaga sêga wê tau gêdêñ njasawa baliñanô. Lau sejoñ wê to mec tau sa ma lau Israel sêjam wê to teteñ mec tau gêdêñ tañ sêlic nêñ om nañ. Gêdêñ njasawa teñ lau sêkêñ Pesalem njabuku kêsêp Bibolo gêwiñ Bibolo njabuku nğagêdô.

Lau sêga wê tonec kêpi biñ tokaiñ-tokaiñ. Wê nğagêdô wê lambiñña, nğagêdô wê tanam sakiñ Anôtôña, nğagêdô wê mecña. Lau teteñ Anôtô gebe ênam êsêac sa to taê walô êsêac ma ênam êsêac kêsi. Lau nğagêdô teteñ eñ gebe êsuc nêñ sec ôkwi. Wê nğagêdô gêjam danje Anôtô gebe gêjam mec nê lau. Nğagêdô teteñ eñ gebe êmêtôc nê launêñ nğacjo. Mec tonañ nğagêdô gêjac lau tagen-tagen nğawae ma nğagêdô gêjac lau tapaôngeñ nğawae. Wê nğagêdô geoc nğac tagen nê nğalêlôm lasê ma nğagêdô kêtôc gêñwapac to biñ, tañ Anôtônê lau samob sêôc to sêsaê sêmoa nañ.

Apômtau Jesu keteñ Pesalem kêtû nê mec amboac tonanğeñ. Lau teto-Biñlênsêm-Wakucwaga sêkôc nğalô dabuñ sa anğa Pesalem ma teto kêsêp nêñ papia. Lau Buña nğamataña e mênğêdêñ galocña tetoc buku tonec sa kêtû nêñ buku mecña to nêñ lêñ nğagôliñ.

Pesalem 150 tonañ sêwa kêkôc kêtû nğasêbu lemeñteñ me buku lemeñteñ amboac tonec gebe

- Buku kêtû nğamataña Pesalem 1–41
- Buku kêtû luagêcña Pesalem 42–72
- Buku kêtû têlêacña Pesalem 73–89
- Buku kêtû aclêña Pesalem 90–106
- Buku kêtû lemeñteñña Pesalem 107–150

1

BUKU KÊTU NĠAMATAÑA

Lau gêdêñ to lau sec

- ¹ Aweñ êôc nğac, tañ êsa nê lêñ êtôm lau,
tañ sêkac taun su anğa Anôtônê nañ, nêñ mêtê atom,
ma êsa lau sec nêñ lêñ
to êngôñ lau-susuwaga nğalêlôm atom.
- ² Nğac amboac tonañ têtac gêwiñ Apômtaunê biñsu
ma taê gêjam ênê biñsu nğam kêtôm bêc to gelenğeñ.
- ³ Eñ kêtom ka sêsê kêkô butali, tañ gêjam nğanô kêtôm nğanocgeñ nañ.
Nğalaun oc êmêliñ atom, ma gêñ samob, tañ eñ gêgôm nañ, oc êtap nğanô sa.
- ⁴ Lau tañ sêkac taun su anğa Anôtônê nañ, amboac tonañ atom.
Êsêac têtôm nğapaôma, tañ mu kelelo sa.
- ⁵ Amboac tonañ lau-sêkac-taun-suwaga oc sêkô nğajaña êndêñ noc mêtôcña atom,
ma lau sec sêkô gôlôac nğalêlôm atom amboac tonañ,
- ⁶ gebe Apômtau kêjala lau gêdêñ nêñ lêñ.
mago lau-sêkac-taun-suwaga nêñ lêñ oc ênaña.

2

Anôtô agêc nğac, tañ geñ oso eñ nañ

- ¹ Lau samuc sêli aweñ sa kêtû asagenña,
ma tentenlatui sêkic biñ nğaôma-nğaôma nec nğam amboac ondoc.
- ² Kiñ nomña sêkac taun sa,

- ma gôliŋwaga sêkic biŋ sêwiŋ tauŋ sebe senseŋ Anôtô agêc nê ŋac, taŋ geŋ oso eŋ naŋ.
- ³ Êsêac sêsôm gebe “Tamô êsêacnêŋ lakô êŋgic
ma tambaliŋ êsêacnêŋ lêpoa, taŋ kêgi aêac auc, naŋ siŋ.”
- ⁴ Apômtau, taŋ gêŋgôŋ lêpôŋ aŋga undambê naŋ, kaômac
ma kêsu êsêac susu.
- ⁵ Go kêsôm biŋ gêdêŋ êsêac totêtac ŋandanŋeŋ
ma eŋ têtac kêmoatiŋ tôŋ kêtakê êsêac gebe
- ⁶ “Aê tauc kakêŋ ŋoc kiŋ gêŋgôŋ ŋoc lôc dabuŋ Sion.”
- ⁷ “Aê gabe jasôm biŋ, taŋ Apômtau taê gêjam naŋ, lasê acgom.
Eŋ kêsôm gêdêŋ aê gebe ‘Aêŋoc latuc aôm, ocsalô tonec aê katu aôm tamam.
- ⁸ Oteŋ aê, go jakêŋ lau samuc têtû nêŋ gêŋlênsêŋ
ma jakêŋ nom samucgeŋ êtu nêŋ gamêŋ.
- ⁹ Aôm oc ônam gôliŋ êsêac ŋa tôcki
to olo êsêac êtôm selo kunom.’ ”
- ¹⁰ Amboac tonanŋ amac kiŋ nêŋ kauc êsamaŋ
ma amac nom ŋagôliŋwaga taêm ênam biŋ, taŋ galêŋ biŋ amac naŋ.
- ¹¹ Anam sakiŋ Apômtau toatêc eŋgeŋ,
au taôm anêc eŋ akaiŋŋa toatêŋêpgeŋ.
- ¹² Embe masi, oc têtac ŋandanŋ êsa
ma amac anaŋa aŋga intêna,
gebe eŋ ŋac têtac dambê.
Aweŋ êôc lau samob, taŋ sê lamu eŋgeŋ naŋ.

3

Mec bêbêcŋa gebe Anôtô ênam sa

- ¹ Ojae, o Apômtau, lau taŋ sêlêsu aê naŋ, taêsam ŋasecgoc,
taêsam dêdi sêkô sebe senseŋ aê.
- ² Lau taêsam sêsôm kêpi aê gebe
“Anôtô oc anam eŋ sa teŋ atom.”
- ³ O Apômtau, aôm kôtu lautuc gômôê aê aucgoc.
Aôm kôtu aê waec to kôsa môkêcapac sa.
- ⁴ Gamôêc Apômtau ŋa aoc kapôêŋ,
e kêkêŋ taŋa ŋoc taŋi aŋga nê lôc dabuŋ.
- ⁵ Aê kasa tauc sic ma gaêc bêc e kaliŋ tauc siŋ.
Gaêc e matoc jali kêsa gebe Apômtau gêjam aê sa.
- ⁶ Lausiŋ taŋ topom-topom sêgi aê auc naŋ,
mago katêc êsêac atom.
- ⁷ O Apômtau, ôndi. O ŋoc Anôtô, ônam aê sa.
Aôm tonanŋ tec kôtap ŋoc ŋacjo samob kêsêp alianô, ma kôtuc lau, taŋ sêkac taŋ su
aŋga aôm nêŋ naŋ, luŋluŋ kêsêlô.
- ⁸ Apômtau kêtû ênam aêac sa ŋamôkê.
Ônam mec nêŋ laumaŋ.
Dawidnê pesalem teŋ. Gêc latu Absalom gêja su, go gêga.

4

Mec êtulara ten gebe Anôtô ênam sa

- ¹ O Anôtô, tañ kômasañ ñoc biñ jagêdên,
aê embe jamôêc, nan ôkên tañam aê.
Aê gamoa togênwapac, go aôm kôgaboac aê su.
Taêm labu aê ma ôkên tañam ñoc mec.
- ² O amac lau tembelem angen,
abe anôm aê waec êtu meloc e êndên ondoc acgom.
Amac abe taêm ênam biñ dansañ,
tec abe asap gên ñaôma tôñ e êndên ondocgen.
- ³ Ajalaman gebe Apômtau kêjalij nê ñac mansañ aê sa.
Embe jamôêc êndên Apômtau, oc êkên taña aê.
- ⁴ Embe têmtac ñandañ, nan anôm taôm sec atom.
Taêm ênam biñ tonañ ênêc lêlômgen, amoa nêma gamên ma anam taôm tôñ. ⁵ Ansun
da gêdên
ma akên matem Apômtau.
- ⁶ Lau taêsam sêsôm gebe
“Asa oc êmoasiñ aêac.
O Apômtau, ôc lañômanô ñaja sa
mênêpô aêac.”
- ⁷ Aôm kôkên têtac ñajam kêsêp aênoc ñalêlôm,
kômoasiñ aê kêlêlêc êsêac, tañ sênghôn gênmasê ñaôgen nan su.
- ⁸ Aê jasa tauc sic to janêc bêc tobiñ malôgen
gebe aôm taômgen, o Apômtau, kôkên aê gamoa ñoc ñajam.
Dawidnê pesalem ten.

5

Mec ten kêtû Anôtô ejop aêacña

- ¹ O Apômtau, ôñô ñoc biñ.
Wê tañam ñoc olin.
- ² Ojae aênoc kin to ñoc Anôtô, ôñô ñoc tañiboa kapôênman,
gebe aênoc mec êndên aôm êwac.
- ³ O Apômtau, ôñô aê aoc êndên bêbêc kanucgen.
Kamasañ ñoc da gêdên aôm gêdên bêbêc kanucgen, ma tec matoc ten-tengeñ aômña
gamo.
- ⁴ Aôm kôtôm Anôtô, tañ têtac gêwiñ biñ paliñ-paliñ nan atom.
Ñac sec ten êtu nêma ñacleñ atom.
- ⁵ Lanemtêna sêkô lañômnêma atom.
Aôm kôkên kisa gêdên lau-sêgôm-secwaga samob.
- ⁶ Aôm gosen dansañwaga samob su.
Apômtau gêjam lañôanô ôkwi anga lau, tañ sêwê kain dec to biñ-dansañwaga nan nên.
- ⁷ Aôm gôlôc kêtû nêma têmtac gêwiñ tengeñña
gebe aê jasô nêma andu jana.
Aê jaten mec anga nêma lôm dabun

ma jau tauc janêc gebe jatoc aôm sa.

- ⁸ O Apômtau, ônam gôlinj aê êtôm nêmbiŋgêdêŋ.
 Ômansaŋ nêmbintêna ênêc aê laŋôcnêmbiŋgêdêŋ êtu ŋoc ŋaçoŋa,
⁹ gebe biŋŋanô gêc êsêac awenŋsuŋ atom.
 Ac taêŋ gêjam biŋ sesenj gêŋ suŋagenj.
 Êsêacnêŋ koclabenj kêtôm sêawa gêŋa.
 Imbelenj geno biŋ e ŋawasi laŋgwagenj.
¹⁰ O Anôtô, ôkêŋ ŋagêjô êndêŋ êsêac
 gebe nêŋ dib êtu lakô êndêŋ taunj.
 Ôtiŋ êsêac su aŋga laŋômnêmbiŋgêdêŋ êtu nêŋ biŋ alôb-alôb taêsamŋa
 gebe sêli taunj sa gêdêŋ aôm.
¹¹ Mago lau samob, taŋ sê lamu aôm naŋ, têtac ŋajam êsa.
 Ôtu lautuc êsêac,
 taŋ têtac gêwiŋ aôm naŋ,
 gebe sêmoa toôlinj êpigenj.
¹² O Apômtau, aôm gôjam mec ŋac gêdêŋ,
 ma nêmbiŋgêdêŋ kêkwa enj auc amboac lautuc.
 Dawidnê pesalem tenj.

6

Mec gebe Anôtô ênam sa êndêŋ têmbiŋgêdêŋ

- ¹ O Apômtau, têtac ŋandaŋ ênac aê atom.
 Têtac êmoatiŋ tôŋ ma ôsôm aê atom.
² O Apômtau, taêm labu aê gebe aoc kêtudambê.
 O Apômtau, ômoasiŋ aê gebe katakê e katuc unj tagenj.
³ Aê katuc ŋatutuc ŋasec.
 O Apômtau, aôm gobe ônac jaê aê e êndêŋ ondocgenj.
⁴ O Apômtau, ôkac taôm ôkwi ômu ômôêŋ ma ônam aê sa.
 Ônam aê sa êtu nêmbiŋgêdêŋ,
⁵ gebe lau, taŋ sêmac êndu su sêja naŋ, taêŋ gêjam aôm atom.
 Asa oc êŋgôm waem êsa aŋga lamboam.
⁶ Aê kasê aoc jamêc-jamêc e tekoc gêbac,
 ma gaêc bêc gajac matocsulu sasa gêdêŋ gêbêc baliŋ gebe matocsulu kêsunj laplap
 laŋgwagenj.
⁷ Aê kataŋ ŋanô e matocdêbu kêtinj ma galic gamêŋ sapu
 kêtudambê ŋoc ŋaço sêlêsu aêŋa.
⁸ Amac secwaga samob aêc su aŋga aêŋoc,
 gebe Apômtau kêkêŋ taŋa ŋoc taŋiboa kapôêŋ.
⁹ Aê kataŋ e Apômtau kêkêŋ taŋagoc.
 Apômtau kêkêc ŋoc mec sagac.
¹⁰ Aêŋoc ŋaço samob oc selendec sec e nêŋ meloco êsa,
 go têtaiŋ taunj su sebenj e sêc tomajenjenj sêna.
 Dawidnê pesalem tenj. Pesalem dambu taunŋa kêtudambê ŋamataŋa.

7

Apômtau kêmêtôc lau jagêdêñ ηawê

- ¹ O Apômtau, ηoc Anôtô, aê gaê lamu aômgen.
 Ôjanngo aê su anga lau samob, tañ sêjanda aê nanj nêñ, ma ônam aê sa.
- ² Embe masi, go ηacjo sêmônij aê êngic to sênsaic aê amboac lewe
 gebe ηoc ηac-ênam-aê-sawaga masi.
- ³ O Apômtau, ηoc Anôtô, aê embe janngôm gêñ keso ten
 êndêñ ηac ten,
- ⁴ ma embe jatu kasec ηac, tañ jagêc amoa tobiñmalôgen taun nanj,
 ma embe janam êsêac, tañ sêkêñ kisa aê ηaôma nanj, sa atom,
- ⁵ go ηacjo êjanda aê e naê aê tôñ ma êka aê tôñ tamiñ nom
 to êngôm aê waec êtu meloc.
- ⁶ O Apômtau, ôndi totêmtac ηandanjen ma ôndi sa mêñonserη lau, tañ sêlêsu aê nanj, nêñ
 ηaôndu su.
 Aôm tañ kômêtôc biñ nanj, matam jali êsa gebe ômoasiñ aê.
- ⁷ Ôkac tenterlatu samob sa wactetoc aôm sa acgom,
 gocgo wêc ômu ôpi ôwac nêñ lólôc êtiam.
- ⁸ Apômtau kêmêtôc lau samob nêñ biñ.
 O Apômtau, ômêtôc ηoc biñ êtôm nêñ biñgêdêñ ma ômoasiñ aê êtu ηoc biñ masiña.
- ⁹ Ôkêñ lau, tañ sêkac taun su anga aôm nêñ nanj, nêñ biñ alôb-alôb ênac pep,
 ma ôpuc ηac gêdêñ tôñ êkô ηajaña.
 O Anôtô gêdêñ,
 aôm kôjala ηoc ηalêlôm e gôbi lêtêñ.
- ¹⁰ Anôtô kêkam aêñoc lautuc ηagabiñ.
 Eñ gêjam lau, tañ taêñ gêjam biñgêdêñ nanj sa.
- ¹¹ Anôtô kêmêtôc biñ jagêdêñ
 ma Anôtô tonanj kêkêñ ηagêjô kêtôm bêcgen.
- ¹² Nac ten embe ênam tau ôkwi atom, oc Apômtau êuc nê siñ ηamata êsa êtu enña.
 Eñ êkêkam nê sôb êkanôñ en.
- ¹³ Eñ êkêñ nê sôb-enserη-lauña nadiñgen en
 to ênam jalana tamiñ nê sôb.
- ¹⁴ Alicgac me, biñ alôb-alôb gêjam ηac sec auc. Eñ taê gêñ wapacña.
 Ma embe êkôc, oc talic gêñ tau gebe biñdansañ.
- ¹⁵ Eñ kêkwê sê e ηalêlôm gêjac tau Jaê,
 mago tau oc nau tau êsêp nê gêñ, tañ kêkwê nanj.
- ¹⁶ Gêñwapac tañ taê gêjam nanj, oc êngôndiñ en tau,
 ma nê gêñ alôb-alôb oc êtap en tau môkêdangam sa.
- ¹⁷ Aê aoc êoc Apômtau êtu nê biñ gêdêñña,
 ma jannga wê êpi Lólôc Natau Apômtaunê ηaê.
 Dawidné wê ten, gêjam gêdêñ Apômtau kêtú ηac Benjaminña Kus nê biñña.

8

Tatoc Anôtô sa gebe gêgôm aêac waen kêsa

- ¹ O Apômtau, aêacma Natau, nêñ ηaê ηawae kêsa gêjam nom aucgoc.
 Êsêac sêlambiñ aôm nêñ ηawasi e jagêdêñ undambê.

- ² Njapalê to njapalêo dedec awen sêlambin aôm sêwin.
Aôm gôboa gamên njaja sa
êpuc nêma njaco su
ma nêma sonjo-sonjo to lau-sêli-awen-sawaga sênam tauj ôkwi.
- ³ Aê embe jalic undambê, tanj lêmamlatu kêkên,
ma embe jalic ajôn to utitalata, tanj kômasan nan,
⁴ (oc taêc ênam tauc gebe) Njama lac tau oc amboac asagen, tec taêm gêjam en,
ma njama lac latu oc amboac asagen, tec gôjam jaom en nec.
- ⁵ Aôm kôkên en kédabin gebe êtôm aôm,
ma gôjam gêlôn en na wae to njawasi.
- ⁶ Aôm kôkên en gêjam gôlin gên, tanj lêmam gôgôm nan,
ma kôkên gên samob kêsô en njalabu.
- ⁷ Kôkên domba to bulimakao
ma kôkên bôc salejja gêwin.
- ⁸ Aôm kôkên moc, tanj sêmoa umbon njalabu ma i, tanj sêmoa gwêclêlôm,
to gên maten jali gwêcna samob, tanj sêsa nêj lên gêdên-gêdênjen nan.
- ⁹ O Apômtau, aêacma Njatau,
nêma njâe njawae kêsâ gêjam nom aucgoc.
Dawidnê pesalem tenj.

9

Tanam danje Anôtô gebe en kêmêtôc lau jagêdênjen

- ¹ Aê gabe aoc êoc Apômtau tonoc njalêlôm samuc.
Aê gabe jasôm aômnêm gênsêga, tanj gôgôm nan samob njawae lasê.
- ² Aê gabe têtac njam ma aoc êoc aôm toôndugen.
O Lôlôc Njatau, aê gabe janja wê êpi aômnêm njâe,
³ gebe aôm kôkên aênoc njaco sênu tauj su sêmu sêsô sêja.
Aôm kôtin êsêac e sêka enkainj ôkwi ma sêjana,
⁴ gebe aôm kômasan aênoc binj to kômêtôc jagêdên.
Aôm-kômêtêc-gêdênwaga gônghôn lêpôn tau njâo.
- ⁵ Aôm goec binj lau samuc to gosenj alôb-alôbwaga su.
Aôm gosenj êsêacnên njâe su gêjana samucgenj.
- ⁶ Aôm golo njaco popoc e gacgenj malenmê balingenj sêja.
Aôm gosenj malac gêwinj e njâe samob gêjana.
- ⁷ Apômtau oc êngôn nê lêpôn endenj têngenj.
Enj ketoc lêpôn kêkô gebe êmêtôc binj.
- ⁸ Njâc tagenj tonan tec kêmêtôc lau nomja nêj binj jagêdên
ma kêkên njagêjô gêdênj tentenlatu gêjô gên, tanj sêgôm nanj.
- ⁹ Apômtau kêtû lau, tanj sêoc gênwapac nanj, nêj tunjtêna.
Enj kêtû tunjtêna gebe êsêac sêngôn njalêlôm êndênj tanj gênwapac êngôm êsêac nanj.
- ¹⁰ Amboac tonan êsêac, tanj sêjala aômnêm njâe nanj, sêkênj matenj aôm.
Aôm Apômtau tec gôwi êsêac, tanj sesom aôm nanj, sinj atom.
- ¹¹ Awem êoc Apômtau, tanj gêngôn nê lêpôn gêngôn Sion nanj,
asôm ênê gênsêga lasê êndênj tentenlatu sênô,

- 12 gebe enj taê gêjam gebe êkac êsêacnêj kamocgôc.
Enj kélij môêc, tanj lau njasec sê môêc gêdêj enj nanj, sinj atom.
- 13 O Apômtau, tanj kôkô aê auc gêdêj jamac êndu njasec gêdô nanj, taêm labu aê.
Ôlic aêmamanj gebe njoc njacjo sêgôm aê kwalecgoc.
- 14 Aê gabe jasôm aômnêm gêj towae lasê samob.
Jakô Sion latuo nê sacgêdô ma aoc êôc aôm toôndu, gebe gôjam aê sa.
- 15 Lau samuc nêj sê, tanj sêkwê kêtû aêja nanj, êsêac tauj sêu tauj sêsêp.
Tauj enj kainj gêwê uc, tanj sêkic kelecgenj nanj.
- 16 Apômtau kêmêtôc binj gêwa tau sagac.
Njac alôb-alôb gêwê tau lêma njalakô.
- 17 Lau alôb-alôbwaga sêsêp lamboam sêja,
ma lau samuc samob, tanj sêlinj Anôtô sinj nanj, amboac tonanjenj.
- 18 Anôtô oc êlinj lau njalêlôm sawa sinj njapanj atomanô,
ma lau njasec sênsaê gêj, tanj sêkêj matenj nanj, elê mê atomanô.
- 19 O Apômtau, ôndi sa. Ôkêj njamalac sêngôm gêj palinj atom.
Ôkêj lau samuc têtap nêj njagêjô sa anja aômnêm.
- 20 O Apômtau, ôngôm êsêac têtakê.
Ôkêj lau samuc sêjala tauj gebe êsêac lau njôma.
Dawidnê pesalem tenj.

10

Mec Anôtô êmêtôc naêndêjja

- 1 O Apômtau, amboac ondoc kôkac taôm su wackôkô jaêcgenj.
Amboac ondoc kôsij taôm gêdêj têm gêjwapacnja.
- 2 Lau alôb-alôb tetoc tauj sa ma sêjanda lau njasec.
Binj tanj êsêac taênj gêjam nanj, êtap êsêac tauj sa acgommanj.
- 3 Njac alôb-alôb kêkêli tau kêtû nê kauc secnja
ma njac, tanj gêjam bôlêj njôli ôkwi nanj, kêsôm binj meloc kêpi Anôtô e gêwi enj sinj.
- 4 Njac alôb-alôb nê binj gêjac kolec tau gebe Anôtô êkêj njagêjô atom.
Enj ketoc tau sa ma taê gêjam gebe Anôtô gêmôa atom.
- 5 Enj gêgôm nê gêj kêmoatinj enj e gêmôa njajam gedênj tôngenj. Aômnêm lêj mêtôcnja gêjac
jaê enj.
Enj kêtanj pêlê nê sojô-sojô samob.
- 6 Enj taê gêjam gêj tau gebe “Aê oc jambenj tenj atomanô,
ma gêjwapac oc êtap aê sa atomanô amboac tonanjenj.”
- 7 Ênê awasunj kapuc boa njanô ma binjdansanj to njac lai gêjam auc.
Gêjwapac to gêj alôb-alôb gêsac imbêla njatêpôêgenj.
- 8 Enj gêdib lau gêngônj gamênj gasanj e gêjac njac, tanj tobinj mê nanj êndu.
Enj mata geso lau, tanj sêpô lêna kêtû gêj njagêdônja nanj.
- 9 Enj gê lamu gamênj ma gêdib lau amboac lewe gêdib gêj gêmôa gamênjdani.
Enj gêdib gebe êkatôm njac njasec tôj.
Enj kêkatôm njac njasec
gebe ênsaic enj naêsêp nê uclêlôm.

- 10 En kêgalab gewec-gewec
e kêtap lau nasec sêpô lêna taunja sa.
- 11 En taê gêjam gêc nê nalêlôm gebe “Anôtô kêlinj sinj.
Anôtô gêsanj lanjôanô auc e gêlic sapu.”
- 12 O Apômtau, ôndi sa. O Anôtô, ôc lêmam sa.
Ôlinj lau nasec sinj atom.
- 13 Nac alôb-alôb oc êsôm binj meloc-meloc êpi Anôtô êtu asagenja.
Ma amboac ondoc taê ênam ênêc nê nalêlôm gebe “Aôm oc ôkênj njagêjô êndênj aê atom
nec.”
- 14 Mago aôm tec gôlic gêngac. Aôm gôlic gêngwapac to lau-sêpô-lênawagagac,
ma aôm lêmam ônam gôlinj.
Aôm taômgenj, tec njac kêpô lênanja mata kêsap aôm.
Aôm gôjam mosêbu sa.
- 15 Ônac njac alôb-alôb to njac, tanj kêkac tau su anja Anôtônê nanj, lêma tulu.
Ôkênj njagêjô êpi enj êjô nê gênj samob e tomalagenj.
- 16 Apômtau kêtû kinj êngônj tenjenj ma tenjenj.
Lau samuc malenmê anja ênê gamênj sugac.
- 17 O Apômtau, aôm kôjala lau nasec têtac kêkac êsêac aômja.
Aôm gôê tanjam êsêac to kôpuc êsêacnênj nalêlôm tônj,
18 gebe ômêtôc mosêbu to lau sêngônj jageonja nênj binj êtu katô
e jamalac nomja têtakê lau tenj êtiam atom.

11

Lau gedênj nênj lamu

- 1 Apômtau kêtû njoc lamu. Ma amboac ondoc asôm gêdênj aê gebe
“Ôêc ôpi lôc ôna amboac moc.
- 2 Gôlicgac me, dedec-Anôtôwaga sêkac tikoc talam ma sêjô sôb e jadinjenj,
sebe sêpô lau-nalêlôm-gêdênjwaga êndênj gamênj njakesec.
- 3 Embe sensenj mêtê njanombanj, nanj gedênj jamalac tônj nanj su
njac gêdênj oc êsôm njabinj amboac ondocgenj.”
- 4 Apômtau gêmôa nê lôm dabunj nalêlôm.
Ênê lêpônj kêkô undambê.
Enj mata geso lau gamênj samobnja
ma gêlic gênj, tanj êsêac sêgôm nanj.
- 5 Apômtau kêsaê njac gêdênj to njac, tanj gedec enj nanj kêtômgenj.
Ma nê nalêlôm kêmoatinj tônj kêtû njac, tanj gêgôm nê gênj togôlinjmê nanja.
- 6 Enj kêkênj ja to talao gêjac lau sec amboac kom gêjac
ma kêsakinj mu njandanj kêtû nênj gênj êlau êsêacnja.
- 7 Apômtau enj njac gêdênj ma têtac gêwinj binjgêdênj.
Lau tanj sêgôm njanô kêsa nanj, oc sêmôa enj lanjônêmja.
Dawidnê tenj.

12

Mec Apômtau ênam aêac saņa

- ¹ O Apômtau, ônam aêac sa gebe lau mansaņ têtaiņ su ma lau wapac maleņmê e gamêņ kêta êņ.
- ² Sêsôm biņ geo gelom-gelom tau.
Ac sêsôm nêņ biņ awenșuņ geno-genogen ma nêņ ņalêlôm gêja lulu.
- ³ Ojae, Apômtau enseņ gêdôņôlic samob, taņ seno-seno bingēņ, to awenșuņ, taņ sêboa taunĵoa naņ, acgommaņ.
- ⁴ Lau tonaņ tec sêsôm gebe “Tauņma imbelen kêpuc aêac têt to gêdôņôlic gêjac aêac sa. Asa gebe ênam gôliņ aêac.”
- ⁵ Apômtau kêsôm gebe “Aê gabe japuc tauc jandi êtu lau, taņ sêkôniņ êsêac sêņgôņ jageo to lau ņagêbôc seņ oliņ taun elêmê nanĵa.
Aê gabe janam lau, taņ sêkêņ mateņgeņ gebe janam êsêac saņa naņ sa.”
- ⁶ Apômtaunê biņ ņalô ņakêņkêņ
kêtôm labi naņ sêjam e ņakep masi amboac kwalamwaô.
- ⁷ O Apômtau, ônam jaom lau ņasec ma ôpuc aêac têt
êndêņ lau têtê êtôm têt samob,
- ⁸ gebe lau geo oc dêndi sêoņ to sêmboa taun e sêsiņ aêac auc,
gebe sec gêjam sêga aņga ņamalacnêņ.
Dawidnê pesalem.

13

Mec Apômtau ênam aêac saņa

- ¹ O Apômtau, gobe ôliņ aê siņ samucgeņ e êndêņ ondoc acgom.
Ma gobe ôsiņ laņôm aê e êndêņ ondocgeņ.
- ² Aêņoc katuc oc êôc ņandaņ
ma ņoc ņalêlôm ņawapac êtôm elēņ to êmbêc e êndêņ ondocgeņ ma ņoc ņaĵo etoc tau sa êndêņ aê e êndêņ ondocgeņ.
- ³ O Apômtau, ņoc Anôtô, ôlic aê ma ôkêņ taņam aêma.
Ôkêņ matocanô ņawa êsa gebe gêmac enseņ aê atom.
- ⁴ Ma ņoc ņaĵo etoc tau sa ma êsôm gebe “Aê kaku eņ tulu,”
ma ņoc soņo-soņo têt samuc êtu aê kaku saņa atom.
- ⁵ Mago aê taêc kêka aôm têtmac gêwiņ teņgeņĵa.
ņoc ņalêlôm êtu samuc gebe gôjam aê kêsi.
- ⁶ Aê janam wê êndêņ Apômtau
gebe eņ kêmoasiņ aê ņanô.
Dawidnê pesalem.

14

ņamalacnêņ sec

(Pes 53:1-6)

- ¹ Lau meloc tec nêņ ņalêlôm kêsôm gêdêņ taun gebe “Anôtô teņ gêmoa atomanô.”
Êsêac sêgôm gêņ sec to alôb-alôb ma nêņ teņ gêgôm gêņ ņajam teņ atom.

- ² Apômtau kêtû kênîj ñamalac latuñi anğa undambê
gebe oc êtap ñac tokauc tenj, tañ kêtêc Anôtô nañ, sa gêmôa me masi.
- ³ Mago êsêac samob sêkac taun su. Samob têtû secñagenj.
Êsêacnêj tenj gêgôm gêj ñajam tenj atom, masi samucgenj.
- ⁴ “Lau secwaga samob nêj kauc gêbôc me. Êsêac têdañgônj ñoc lau amboac senj mo
ma êsêac awenj gêjac Apômtau atom.”
- ⁵ Mago êsêac oc têtakê ñasec
gebe Anôtô gêmôa gêwiñj lau gêdêj nêj gôlôac.
- ⁶ Amac abe akô binj, tañ ñac ñalêlôm sawa kêkêj mata nañ, auc.
Mago Apômtau tau kêtû ênê lamu.
- ⁷ Ojae, moasiñ ênam Israel saña mênjêsa anğa Sion ecmanj.
Êndênj tañ Apômtau êmoasiñ nê lau êtiam nañ, Jakob oc êtu samuc ma Israel oc têtac
ñajam êsa.
Dawidnê pesalem.

15

Lau, tañ sêñgônj Anôtônê lôc dabuñ nañ

- ¹ O Apômtau, asa oc êtu ñaclenj aômnêm bec.
Ma asa oc êñgônj aômnêm lôc dabuñ.
- ² Ñac tagenj, tañ kêsa nê lêj tolanônêm sawagenj ma gêgôm gêj gêdêj-gêdêngenj nañ,
ma kêsôm binjanô tau, tañ gêc nê ñalêlôm nañ lasê.
- ³ Ñac tagenj, tañ binj gêga kêsa awasuñ atom nañ.
Ñac tañ gêgôm gwadê sec to kêsac nê ñac jabanj enja atom nañ.
- ⁴ Ñac tagenj, tañ gêlic lau alôb-alôb amboac gêj ñaôma
ma etoc lau, tañ têtêc Anôtô nañ sa.
Ñac tagenj, tañ êñgôm binj nañ kêtôc lêma kêpi nañ, ñanô êsa
ma binj tau embe êkêj ñandanj êndênj enj, oc ênam nê ñalêlôm ôkwi atom.
- ⁵ Ñac tagenj, tañ kêkêj nê mone gêdêj lau ma taê kêka gebe mone êsu ñalatu kapôênja
atom nañ,
ma kêtû palê gêdêj binj kana-kanaña ma kêgôlinj bam ñac tobinjmê atom.
- Ñac tenj embe nê lêj amboac tonan,
oc nê ñalêlôm ñawiwic atomanô.
Dawidnê pesalem.

16

Anôtô kêtû nê lau nêj awamata

- ¹ O Anôtô, ojop aê
gebe aê gaê lamu aôm.
- ² Aê kasôm gêdêj Apômtau gebe “Ñoc ñatau aôm.
Ñoc gêj ñajam ñam aôm taômgenj.”
- ³ Lau dabuñ nomña êsêac lau ñañênj.
Êsêac sêjac aê matocanô ñajam.
- ⁴ Lau tañ sêjalîj anôtôi jaba sa nañ, oc sêôc gêñwapac taêsam.
Aê jakêj da decña êndênj êsêac atom, ma êsêacnêj ñaê êsa aocsuñ atom.

- ⁵ Apômtau kêtû ñoc gêñlênsêm ma ñoc gêñ, tañ gawê kain nan.
Aôm gojob ñoc lêñlênsêm ñapep.
- ⁶ Sêjac belo gamêñ e katap ñoc gamêñ ñajam sa.
Biññanô, aê galic ñoc gêñlênsêm e gêjac matocanô ñajam.
- ⁷ Aê aoc gêjac Apômtau, gebe kêtû ñoc gêjam-sawaga ñajam.
Gêdêñ gêbêc atêc kepeñ aê kêtû biñ tonanña gêwiñ.
- ⁸ Aê kakêñ Apômtau kêkô lanôcnêm-ñagenñ gebe matocanô êpi en enden tòngeñ.
En kêkô ñoc anôña, tec aê oc jakô tengeñ.
- ⁹ Amboac tonanñ ñoc ñalêlôm ñajam to ñoc katuc kêtû samuc,
ma aê ôlic gêngôñ ñajam.
- ¹⁰ Gebe aôm oc ôwi ñoc katuc siñ êndêñ lamboam atom.
Aôm oc ôkêñ sê êngaminñ nêm ñac mansañ ôli tòn atom.
- ¹¹ Aôm kôtôc intêna janğôñ matoc jaliña gêdêñ aê.
Aê jamoa aôm lanômnêmña totêtac ñajam samucgeñ ma jatap lêmam anôña ñamoasiñ
sa enden tòngeñ.
Dawidnê mec teñ.

17

Ñac mansañ awa gêjac Apômtau

- ¹ O Apômtau, biñgêdêñ ñatau, ôkêñ tañam ñoc tañi.
Ôê tañam ñoc mec gebe kasôm kêsa gêdôcôlic dansañ atom.
- ² Aôm taôm oc ômêtôc aêñoc biñ,
gebe aôm tec matamanô gôlic gêñ gêdêñ.
- ³ Embe ônsaê ñoc ñalêlôm me embe ôtuc kêniñ êsêp ñoc ñalêlôm êndêñ êmbac me embe
ômbêlêm aê,
oc ôtap aê taêc gêjam biñ geo teñ sa atom ma aocsuñ kasôm biñ keso teñ atom.
- ⁴ Ñamalac embe sêngôm nêñ gêñ oc sêngôm, mago aê kasa ñaclainêñ lêñ atom
gebe aôm awamsuñ gêjac jao.
- ⁵ Ockaiñ kêpuc aôm wañam.
Aê kasêlêñ kaku-kaku atom.
- ⁶ O Anôtô, aê aoc gêjac aôm, gebe aôm kôkêñ tañam aê.
Ôê tañam aê ma ôñô ñoc biñmañ.
- ⁷ Oc nêm têmtac gêwiñ tengeñña lasê.
Aôm gôjam lau, tañ sêc nêñ ñacjo su wacsê lamu nêm anôña nan kêsi.
- ⁸ Ojop aê êtôm aôm taôm gojob nêm matamanô.
Ôngandê aê janğôñ nêm magêm ñaajuñlabu.
- ⁹ Ojop aê êndêñ lau sec, tañ têtû kasec aê nan,
to êndêñ ñoc ñacjo, tañ sêgi aê auc e tapi-tapiğenñ sebe senseñ aêña nan.
- ¹⁰ Êsêacnêñ ñalêlôm ñadani e taêñ walô aê atom
ma sêboa taun sa ña awenñsungeñ.
- ¹¹ Aê embe jamoa ñasawa teñ, oc sêwa aê auc.
Êsêacnêñ ñalêlôm taêñ gêjam tageñ tonec gebe sênac aê piñpañ e jansambi sa janêc.
- ¹² Êsêac têtôm lewe, tañ kesegenñ gwadaña gêmoa nan.

Ac têtôm lewe ñalatu, tañ sacgeñ-sacgeñ gêmôa gamêñdani ñalêlôm gêdib nê gwada gêmôa nañ.

- ¹³ O Apômtau, ôndi naôndac ñoc ñacjo ma ôku êsêac tulu.
 Ôc nê m sin sa ma ônam katuc kêsi anga lau secwaga nêñ.
¹⁴ O Apômtau, taôm lêmam ônam aê sa anga ñamalacnêñ
 to lau nom tonecña, tañ taêñ kêka nêñ gêñ nomñageñ nañ nêñ.
 Gêñ tañ gôjac tônia gêc nañ, ôkêñ êndêñ êsêac e êpô êsêac ôkwi lanğwagen.
 Tauñ sêniñ e êtôm êsêac ma sêkêñ ñagêdô êndêñ nêñ latuñi.
¹⁵ Mago aê oc jalic aôm lanğomanô gebe aê gagôm keso teñ atom.
 Embe matoc êpoa êtiam, nañ jalic aôm enden tôniañ e tekoc êsa lanğwagen.
 Dawidnê mec teñ.

18

Dawidnê wê kêku ñacjo tuluña

- ¹ O Apômtau, aê têtac gêwiñ aôm,
 tañ kôtu ñoc ñaclai nañ.
² Apômtau kêtü ñoc lamuanô to kêtü ñoc tuntêna ma kêtü ñoc gêjamsawaga.
 Ñoc Anôtô kêtü ñoc lôm, tañ gaé lamu nañ, eñ kêtü ñoc lautuc to kêtü ñoc moasin
 ñabulakôp ma kêtü ñoc lê môm ñajana sec nañ.
³ Aê aoc gêjac Apômtau ma eñ ênam aê kêsi anga ñoc ñacjonêñ.
 Talanem Apômtau.
⁴ Gêmacanô ñadembom gênôm aê auc
 to gêñ gebe enseñ aêña kêtakê aê.
⁵ Lamboam ña-uc kêkic aê auc.
 Gêmac ñalakô mênkêtap aê sa.
⁶ Gamoa e katuc uñ tagen ma aoc gêjac Apômtau.
 Gamôêc gêdêñ ñoc Anôtô gebe ênam aê sa.
 Eñ gêngôn nê gamêñ dabuñ ñalêlôm e gêñô ñoc môêc.
 Ma gê taña aêñoc tañiboa, tañ katanğ gangôn eñ lanğônêmña nañ.
⁷ Go ôjô gêjam to nom ñawiwic kêsa to kôtêñ-kôtêñgen ma lôc ñam kêtênêp e kôjô-kôjôgen,
 gebe eñ totêtac ñandanğ gêmôa.
⁸ Jadauñ kêsa eñ lusuawa to ja ñawaô kêsa eñ awasuñ
 ma ñamôsi kêpêlanğ anga ênê kêsa gêja-gêja.
⁹ Eñ kêwê undambê sêlilip kêsêp gêmêñ.
 Ma tao majanğ gêc eñ akainğ ñalabu.
¹⁰ Eñ mênğêlôb gêngônğ kerub ñaô
 to mu ñamagê kêpuc eñ tônia mênğkelelo gêmôa.
¹¹ Eñ kêkwa tau auc ña gêsunğbôm.
 Kom ñamajanğ to tao tokatap-tokatap kêkôm ênê bec auc.
¹² Tao kêkôm ênê ñawasi auc,
 mago kompoc to jawaô mênğkêlêpañ kêsa.
¹³ Go Apômtau kêkêñ nê wapap kêtanğ anga undambê.
 Ma Lôlôc Ñatau kêkêñ nê awa kompoc to jawaô kêsa.
¹⁴ Eñ kêpê nê ñacjo ña sôb e sêc sêjam gamêñ aucgenğ sêja.

- En kêpalip ôsic e kêjanda êsêac êliņ-êliņ.
 15 Gêgôm e gwêc ñagêdimbob gêôc tau sa kêtû awê
 ma nom ñataoņ kêwaka tau sa.
 Gebe aôm Apômtau gôjam wambaņ
 e atêm bu gwec-gwecgeņ.
- 16 En kêmetôc lêma aņga lólôc mênkêkam aê tôņ,
 ma gê aê sa aņga ñasamac kapôêņ ñalêlôm.
 17 En kêjaņgo aê su aņga ñoc ñacjo ñaclai nê
 to aņga ñoc gobi, taņ nêņ ñaclai kêlêlêc aê su naņ nêņ.
 18 Êsêac sebo sêsa dêdêņ aê gêdêņ ñoc bêc wapacņa,
 mago Apômtau kêpuc aê tôņ.
 19 En kêkam aê sa jakakô gamêņ kwalam.
 En kêsaic aê sa kasa gaja gebe têtac gêwiņ aêgac.
- 20 Apômtau kêmoasiņ aê kêtû laņôcnêm sawaņa.
 En gêjam aê sa kêtû lemoc selecņa.
 21 Gebe aê kasa Apômtaunê lêņ ñapep
 ma kakac tauc su aņga ñoc Anôtônê ñaucņageņ atom.
 22 Ênê ñagôliņ samob gesen ñoc intêna auc
 ma kamasuc ênê biņsu teņ atom.
 23 Aê kasa ñoc lêņ ñapep e eņ gêlic aê ñajam
 ma gajob tauc ñapep gêdêņ gêņensen aêņa samob.
 24 Amboac tonañ Apômtau kêmoasiņ aê kêtû gamoa ñaņêņņa,
 kêtû aê lemoc selecņa, tec eņ mataanô gêlic aê jagêdêņ.
- 25 Aôm oc ôwa taôm sa êndêņ ñac ñajam gebe aôm ñac gabêjam.
 Aôm oc ôwa taôm sa êndêņ ñac biņņanôņa gebe aôm ñac biņņanôņa.
 26 Aôm oc ôwa taôm sa êndêņ ñac mansañ gebe aôm ñac mansañ,
 mago ñac keso-keso, tec oc ôtôc taôm êndêņ eņ e êtakê.
 27 Aôm kotoc lau mateņ jali sa ñapep
 ma kôkôninļ lau mateņ waó tôņ.
- 28 Aôm kôtunļ ñoc ja kêpô gamêņ ñajam.
 Apômtau, ñoc Anôtô, gêgôm ñoc ñakesec ñawê kêsa.
 29 Biņņanô, aôm embe ôwiņ aê oc jalêti laņôc êlac ñoc ñacjogeņ jana.
 Ñoc Anôtô embe êwiņ aê oc jamboañ jaņgêli (ñoc ñacjonêņ) tunbôm.
- 30 Anôtô tonañ tec gêjam gôliņ gêņ samob tomalageņ.
 Apômtaunê biņ ñakêņkêņ. En kêtû lau samob, taņ sê lamu eņ naņ, nêņ lautuc.
 31 Gebe anôtô teņ oc êmoa ondoc, Apômtau eņ taugençoc.
 Ma lamuanô tau teņ oc êmoa ondoc, aêacnêņ Anôtô taugençoc.
 32 Anôtô tau tonañ tec kêjandiņ aê tôņ ña ñaclai
 to gêjam ñoc intêna gebe ockainļ êndinļ gêņ teņ atom.
 33 Ñac tonañ kêkêņ aê kasêlêņ ñagaó katôm isom.
 En ketoc aê kakô ñoc lôc ñamoatêc ñaôgeņ.
 34 En kédôņ lemoc siņņa,
 tec lemoc jakêka talam ñamadi ñajaņa.
- 35 Aôm gôsunļ nêm lautuc êpiņ aê aucņa to nêm anôņa kêpuc aê tôņ.

Aômnêm moasiņ ketoc aê sa.

³⁶ Aê kasêlêņ e aôm kômasaņ ockaiņ ņamala ņapep
gebe japô ocgêsu ôkwi atom.

³⁷ Aê kajanda ņoc ņacjo e gaê êsêac tônia
ma paņpaņ jagasaņ êsêac popoc.

³⁸ Aê kamakiņ êsêac e têtü motam su ma dêdi sa kêtiam atom.
Êsêac sêc ockaiņ ņalabu.

³⁹ Aôm kôjandiņ aê ņa ņaclai gebe janac siņ ņanô biņņanôgoc.
Aôm kôkôniaņ ņoc ņacjo tônia e ockaiņ kaka êsêac tônia.

⁴⁰ Aôm kôkêņ aêņoc ņacjo sêc aê sêja.
Aê gasaņ êsêac samob, taņ sêkêņ kisa gêdêņ aê naņ su.

⁴¹ Êsêac sêmôêc, mago nêņ ņac-ênam-êsêac-sawaga teņ gêmoa atom.
Sêmôêc gêdêņ Apômtau, mago eņ kêkêņ taņa êsêac atom.

⁴² Aê kadaba êsêac sa kêtôm mu kelelo kekop.
Aê kakip êsêac sa kêtôm sêpiņ bôc-kêpêc sa aņga malaclun ma sêbaliņ siņ.

⁴³ Aôm gôjam aê sa aņga siņ tomôkê-tomôkê e kôkêņ aê katu lau samuc nêņ gôliņwaga.
Lau taņ sêjam kauc aê naņ, tec sêjam sakiņ aê sêmoa.

⁴⁴ Lau jaba sêņô aê ņawaegen ma taņeņ wamu êndêņ aê.
Êsêac latuņi tetoc aê sa.

⁴⁵ Lau jaba latuņi katuņ gêjaņa
ma sêsuņ tauņ têņêp-têņêpgeņ sêsa aņga nêņ tuņlêlôm sêmêņ.

⁴⁶ Apômtau gêmoa mata jali. Aoc êoc ņoc lamu.
Aê jatoc ņoc ņacmoasiņ Anôtô sa.

⁴⁷ Anôtô tau tec kêpuc aê tônia e kakac ņoc kamocgôc.
Eņ kêkôniaņ malac-malac tônia sêsô ņoc gôliņ ņalabu.

⁴⁸ ņac tonañ tec gêjam aê kêsi aņga ņoc ņacjo, taņ ņaclai sec naņ, nêņ to kêpuc aê sa jakatu
ņoc gobi nêņ ņatau.
ņac tonañ tec gêjam aê kêsi aņga ņaclai sec nê.

⁴⁹ O Apômtau, amboac tonañ jalambiņ aôm aņga lau samuc ņalêlôm
ma jaņa wê êpi aômnêm ņaê.

⁵⁰ Aôm tonañ tec kotoc nêm kiņ sa ņanô ma kôtôc nêm têtmtac gêwiņ teņgeņņa gêdêņ nêm
ņac goeņ oso eņņa
gêdêņ aê Dawid to ņoc gôlôac geden tôniaņeņ.

Apômtaunê sakiņwaga Dawid kêsôm biņ tonac gêdêņ Apômtau gêjam eņ kêsi aņga Saul
lêma ma ênê ņacjo ņagêdô nêņ.

19

Anôtônê koleņ to biņsu

¹ Undambê kêwaka Anôtônê wae sa
ma umbon gêjac eņ lêma ņakoleņ ņamiņ.

² Gelenņa teņ kêkêņ biņ tau ņawae gêdêņ gelenņa teņ.
Ma gêbêcauc teņ gêwa kauc sa gêdêņ gêbêcauc teņ.

³ Sêsôm biņ atom ma sêsam ņalô teņ lasê atom.
Lau sêņô êsêac awen atom.

⁴ Mago êsêac awen kêsa
gêjam nom ņagamêņ samob auc.

Ma nêñ biñ kêsa e jagêdêñ nom ñamadiñ.

Enj gê oc ñabec teñ anja tônê.

⁵ Oc tau tonañ kêtôm sagu togêlôngeñ kêsa gêmêñ anja nê andu ma kêlêti kêsa nê lêñ kêtôm ñaclai teñ totêtac ñajamgeñ.

⁶ Kêpi anja umbon ñamadiñ teñ ma kêlêti e jakêsêp ñamadiñ teñ ma gêñ teñ gêc ênê ñandan su atom.

⁷ Apômtaunê biñsu mansañ kêlau katun.

Apômtau gêwa nê biñ sa jagêdêñ ma kêkêñ lau meloc-meloc têtû lau tokauc.

⁸ Apômtaunê jatu e jakêtom ma gêgôm nêñ ñalêlôm e ñajamanô.

Apômtaunê biñsu e ñakêñkêñ lanjwageñ, tec kêpô aêac materjanô.

⁹ Tatêc Apômtau tonêñ ñalêlôm ñawa ênêc endeñ tôngeñ.

Apômtaunê mêtôc tau ñanô ma jagêdêñ samob.

¹⁰ Biñsu tau tonañ ñanô kêlêlêc gold, kêlêlêc gold, tañ sêpac e ñanôgeñ kêjaliñ tau sa nañ su.

Biñsu tonañ ñakana ñajam kêlêlêc lêp to ñatêkwi, tañ kêpoac ñaobo nañ su.

¹¹ Biñsu tonañ kêtû nêñ sakiñwaga nê puc.

Lau tañ sêmansañ nañ, oc têtap ñamoasiñ taêsam sa.

¹² Ojae, asa oc taê ênam nê geo tomalageñ samob.

Amboac tonañ ôsuc ñoc keso, tañ tauc gajam kauc nañ okwi.

¹³ Ojop nêñ sakiñwaga gebe etoc tau sa atom.

Biñ jatoc tauc saña ênam gôliñ aê atom.

Go jamoa lanjôcnêñ sawageñ.

Jawê kaiñ biñ kapôeñ teñ atom.

¹⁴ Ôñô aocsun ñabiñ ñajam ma biñ, tañ ñoc ñalêlôm taêc gêjam nañ, êndêñ aôm êwac.

O Apômtau, ñoc lamu to kêsiwaga ñanô aôm.

Dawidnê pesalem teñ.

20

Mec taku ñacjo tuluña

¹ Apômtau êkêñ taña aôm êndêñ bêc gêñwapacña.

Jakobnê Anôtô nê ñaê êtu lautuc aôm.

² Enj ênam aôm sa anja gamêñ dabun

to êpuc aôm tônia anja Sion.

³ Enj taê ênam aôm nêñ da samob.

Ma nêñ daja ênac enj mataanô ñajam.

⁴ Enj êkêñ gêñ, tañ nêñ ñalêlôm taê kêka nañ, ñanô êsa.

Enj êkêñ aôm ôngôm gêñ samob, tañ taêm gajam nañ, e ônac dabiñ.

⁵ Embe ôku nêñ ñacjo tulu, aêac oc ôliñ api toôndugeñ, oc andaiñ obokêam asam aêacma Anôtônê ñaê.

Apômtau êkêñ gêñ samob, tañ koteñ nañ, ñanô êsa.

⁶ Galoc tec kajala gebe Apômtau gêjam nê ñac, tañ señ oso enj nañ sa.

Enj kêkêñ taña enj anja nê undambê dabun. Nê anôña aku ñacjo tulu tonjaclaigeñ.

⁷ Lau ônê ñai-ñai samob taên kêka nêñ kareta siñña to hos,

mago aêac tec taên kêka aêacnêñ Apômtau Anôtô nê ñaclai.

⁸ Êsêac tê sêku sa sêsêp jasêc,

mago aêac gacgeñ bônjagi anjeñ akô ñajaña.

⁹ O Apômtau, ôkên kinj tau êku nê ñacjo tulu.
 Ôkên tanjam aêacmênma môêc.
 Dawidnê pesalem tenj.

21

Awenj gêôc Anôtô kêtú kêku ñacjo tuluña

- ¹ O Apômtau, kinj têtac ñajam kêtú kôpuc enj tônia
 ma ôli kêpi ñanô gebe aôm gôjam enj sa.
- ² Binj tanj nê ñalêlôm taê gêjam nanj, gôgôm ñanô kasa
 to binj, tanj gêdôlic kêsôm lasê nanj, gôgôm kêtú tônia.
- ³ Aôm gôdênj enj jakômoasinj enj ñanôgenj.
 Aôm kôkênj enj kêkuc sunsunj gold tenj.
- ⁴ Enj ketenj aôm gebe êmoa mata jali, tec gôgôm kêtú tônia,
 gebe gôjac têku ênê jala ma gêmoa e ñênjenj su.
- ⁵ Aôm gôjam enj sa, tec nê-wae kêtú kapôênj.
 Aôm kôgêlônj enj ña ñawasi to kôwaka enj sa.
- ⁶ Aôm kotoc enj sa kêtú moasinj ñamôkê ñanô.
 Aôm gômoa gôwinj enj, tec gêgôm enj têtac ñajam kêsá.
- ⁷ Kinj taê kêka Apômtau
 ma Lôlôc Njatau nê têtac gêwinj tenjenjña êpuc enj tônia ma êku atom.
- ⁸ O kinj, lêmam oc ôlô nê ñacjo samob tônia.
 Nê ñanôña oc êtap samob, tanj sêkênj kisa aôm nanj sa.
- ⁹ Aôm embe ojoc taôm lasê,-oc ôndamba êsêac êtôm ja genj oba.
 Apomtau têtac ñandanj oc êndanjgônj êsêac ma ja oc êninj êsêac su.
- ¹⁰ Kinj oc enjenj êsêacnênj wakuc anja nom su
 ma oc enjenj nênj gôlôac anja ñamalac ñalêlôm su.
- ¹¹ Êsêac embe sêninj olinj sec êtu aômña me taênj ênam gebe sênsau sêôc aôm,
 oc sênjgôm gênjêlôm elémê.
- ¹² Enj oc êpê êsêac ña nê sôb
 ma êôc êsêac ôkwi e sêc.
- ¹³ O Apômtau, ômôênj tonê ñaclaigenj,
 ec aêac alanem to alambinj aôm nê ñaclai.
 Dawidnê pesalem tenj.

22

Tañiboa to wê lambinña tenj

- ¹ O ñoc Anôtô, o ñoc Anôtô, amboac ondóc gôwi aê sinj
 ma kôkô jaêc ñoc tanj ônam aê sanja.
- ² O ñoc Anôtô, aê aoc gêjac aôm gêdênj gelenjña, mago gôjô aê aoc atom.
 Ma gêdênj gêbêc, mago ñoc ñalêlôm kêtú malô atom.
- ³ Mago aôm ñac dabunj.
 Aôm gônjgônj Israelnê wê lambinña ñaô kêtú nê ñêpônj.
- ⁴ Aôm tonanj tec aêac tamenjmai sêkênj materj.
 Sêkênj materj aôm, tec gôjam êsêac sa.
- ⁵ Êsêac sêmôêc gêdênj aôm ma gôjam êsêac kêsi.

Êsêac sêkêñ materñ aôm e gôgôm êsêac majerñ kêsa atom.

⁶ Aê katôm ñamalac atom, katôm moacêñgic.

Lau sêsu aê susu ma ñamalac lanjônñ gelo aê.

⁷ Lau samob, tanj sêlic aê nanj, têtanj pêlê aê.

Sêñjala to têtaiñ gêsunñ aê gebe

⁸ “Ñac tau tonanj gêsunñ tau gêdêñ Apômtau, tec Apômtau akôc enj samanñ.
Apômtau têtac gêwiñ enj, tec ênam enj kêsimanñ.”

⁹ Aôm tonanj tec kôkôc aê anja tinoc têtacclêlôm,
gojob aê ñapep ma gainj tinocnê su tônñ.

¹⁰ Tinoc kêkôc aê su ma aôm gôjam jaom aê ñapanñ.
Gêdêñ aê katu awê nanj, aôm kôtu aêñoc Anôtô.

¹¹ Ômoa jaêc aêma atom
gebe gêñwapac mênjkêdabinñ ma gêjam-sawaga tenj gêmoa atom.

¹² Bulimakao kapoac taêsam sêkôm aê auc.
Bulimakao kapoac Basanña tonjaclai sêgi aê auc.

¹³ Gêñ tau sêña awenñ gêdêñ aê
kêtôm lewe kêtanj gebe êkaku gêñ popoc.

¹⁴ Aê gawê amboac labi.
Aêñoc ñatêkwa samob kêsu.

Aêñoc ñalêlôm kêtôm lêp
ma gêwê gêc ñoc wanjlêlôm.

¹⁵ Aêñoc koclabeñ ñakelenñ kêsa amboac ku ñasaboac
ma imbeloc kêsap lôcboam tônñ. Ma kôkôninñ aê tônñ gaêc gêmacanô ñakekop ñalêlôm.

¹⁶ Ojae, kêam sêgi aê aucgoc. Secwaga tonj tenj sêwa aê auc
ma sêkim lemoc to octapa lasê.

¹⁷ Ñoc ñatêkwa samob gêc awêgeñ.
Êsêac materñ gê aê e gêjac materñanô ñajam.

¹⁸ Êsêac sêjac sam ñoc ñakwê gêdêñ taunñ.
Ma sêpuc kapoac kêtú ñoc ñakwê baliñña.

¹⁹ O Apômtau, ômoa jaêc aêma atom.
O ñoc ñaclai, mênjônñam aê sa sebeñ.

²⁰ Ônam aê kêsi anja sinj
ma ônam aê sa anja kêamnêñ gebe jamoa matoc jali.

²¹ Ônam aê sa anja lewe awasunñ
ma ojop aê êndêñ bôcgabuñ ñajabo.

²² Aê jasôm nêñ ñaê lasê êndêñ ñoc lasitêwai
ma jalanem aôm jakô gôlôac ñalêlôm.

²³ Amac tanj atêc Apômtau nanj, alambiñ enj.
Amac samob, tanj anja Jakobnê gôlôac nanj, atoc enj sa.
Amac samob, tanj nêñ ñam kêsêp Israel nanj,
anac têtêp enj.

²⁴ Gebe enj mataanô geo gala to gêjam dêmôê
ñac ñalêlôm sawa, tanj kêpô lêna tau nanj atom.
Enj gêsanj lanjônñ auc gêdêñ enj atom.

Apômtau kékêñ taña enj gêdêñ tañ gêmôêc gêdêñ enj nanj.

- ²⁵ Aôm kôtu ñoc lambiñ, tañ kêsâ gôlôac kapôêñ ñalêlôm nanj ñamôkê.
Ñoc biñ, tañ gajac mata nanj, gabe jañgôm êtu tôñ jakô lau, tañ têtêc enj nanj
lanjônêmña.
- ²⁶ Lau ñalêlôm sawa oc sêniñ gêñ e êôc êsêac tôñ.
Êsêac tañ sesom Apômtau nanj, oc awenñ êôc enj.
Nêm ñalêlôm êpi-êpi endenñ tôñgenñ.
- ²⁷ Nom ñamadiñ samob oc taêñ ênam biñ tonañ ma sênam taunñ okwi dendenñ Apômtau.
Lau tomôkê-tomôkê samob oc sêu taunñ sênêc enj lanjônêmña.
- ²⁸ Gebe Apômtau enj kiñ,
enj tec gêjam gôliñ lau tomôkê-tomôkê samob.
- ²⁹ Lau towae samob anja nom oc sewec êndênñ enj.
Samob tañ têtû kekop nanj, to êsêac tañ lênñ tamac ênduña gêjac êsêac ñawae nanj, oc
sewec êndênñ enj amboac tonanjenñ.
- ³⁰ Lau samob, tañ ocgo mênjsêsa nanj, oc sênam sakiñ enj.
Ma lau oc têtêku Apômtaunê miñ êndênñ nêñ wakuc.
- ³¹ Êsêac oc sênac miñ êndênñ lau, tañ tenenji sêkôc êsêac atom tagenñ nanj,
gebe Apômtau gêjam êsêac sa. *

23

Apômtau kêtû ñoc ñacgejob

- ¹ Apômtau kêtû ñoc ñacgejob,
tec oc japô lêna gêñ tenñ atom.
- ² Enj kékêñ aê kasa tauc sic gaêc gamêñ wale-wale
to gêwê aê jakalêwanñ tauc ganjgônñ bumata.
- ³ Enj kêlau ñoc katuc
to gêwê aê kasa lênñ ñanjenñ kêtû ênê ñaêña.
- ⁴ Ma embe jamoa ñakêlêndiñ sec ñalabu, oc jatêc gênwapac tenñ atom,
gebe aôm gôwiñ aê. Nêm guñ to tôc gêjac aê têtac tôñ.
- ⁵ Aôm gono moasiñ aê ma ñoc ñacjo sêlic.
Aôm goenñ oso môkêcapac ña niptêkwi ma kôkêc aênoc gênñ janômña e mênjgêc.
- ⁶ Biñjanô, malô to moasiñ êsap aê tôñ êndênñ bêc samob, tañ jamoa matoc jali nanj,
ma jañgônñ Apômtaunê andu totêm-totêm. *

24

Kiñ tonjawi

- ¹ Apômtau kêtû nom to gênñ samob, tañ gêjam auc nanj ñatau.
Lau tañ sênjgônñ nom tau e jagêdênñ ñamadiñ nanj, têtû nê gênñ amboac tonañ.
- ² Enj kêsunñ nom tonañ sa kêkô gwêc ñaô
ma kêkwê e ñajaña sec kêkô bu ñaô.
- ³ Asa oc êpi Anôtônê lôc naêtôm.
Ma asa oc êtôm gebe êkô ênê gamêñ dabunñ.
- ⁴ Ñac tañ lêma ñawasi ma ñalêlôm ñakêñkêñ lanjwagenñ nanj.

* 22:31: Dawidnê pesalem tenj. * 23:6: Dawidnê pesalem tenj.

- Nac tañ gêoc tau sa gêdêñ gêñdansañ atom nañ, to ñac tañ kêtôc lêma kêtú geo tenña atom nañ.
- ⁵ Enj oc akôc mec aña Apômtaunê.
Ma Anôtô, tañ gêjam enj kési nañ, oc êwaka enj sa.
- ⁶ Lau tañ sesom enj nañ, nêñ lêñ amboac tonañ.
Êsêac tañ sesom Jakobnê Anôtô lañôanô.
- ⁷ O sacgêdôac, asa lañômanô sa ma katam lañgwaanôac, alêc taôm su gebe kiñ toñawasi êsô êwac.
- ⁸ Kiñ toñawasi tau asa.
Apômtau ñaclai to ñactêkwa, Apômtau ñactêkwa, tañ gêjac siñ nañ.
- ⁹ O sacgêdôac, asa lañômanô sa ma katam lañgwaanôac, alêc taôm su gebe kiñ toñawasi êsô êwac.
- ¹⁰ Kiñ toñawasi tau asa.
Lausiñ undambêña nêñ Apômtau, ñac tonañ kêtú kiñ toñawasigoc. *

25

Mec Anôtô ejop to êwê aêac ma êsuc nêñ sec ôkwiña

- ¹ O Apômtau, aê jansuñ ñoc katuc sa êndêñ aôm.
- ² O ñoc Anôtô, aê kakêñ gêwiñ aôm. Ôkêñ lau sêngôm aê majoc êsa atom ma ôkêñ ñoc ñacjo sêoc ôndu aê atom.
- ³ Samob tañ sêkêñ maten aôm nañ, sêngôm êsêac majen êsa atom.
Lau tagen, tañ sêkac taun su aña aômnm nañ, go majen êsa.
- ⁴ O Apômtau, ôwa nêñ lêñ sa êndêñ aê.
Ôkêñ aê jajala nêñ intênamañ.
- ⁵ Ôndôñ aê ma ôkêñ aê jasêlêñ jasa nêñ biñjanô ñaintêna, gebe aôm kôtu ñoc Anôtô gêjam aê saña.
Aê kakêñ matoc aôm kêtôm bêcgeñ.
- ⁶ O Apômtau, taêm ênam nêñ taêm walô to nêñ têtac gêwiñ tengeña, tañ gêc gêdêñ andanjen e mêngeñ galoc nañ.
- ⁷ Taêm ênam ñoc sec to geo ñapalêgeña atom.
O Apômtau, taêm ênam aê êtu têtac gêwiñ tengeña to nêñ moasiña.
- ⁸ Apômtau enj ñajam to gêdêñ.
Amboac tonañ tec kêdôñ lau sec sêsa lêñ gêdêñ.
- ⁹ Enj gêwê lau, tañ sêkôniñ taun nañ, sêsa nêñ lêñ gêdêñ ma kêdôñ nê lêñ gêdêñ lau, tañ sêkôniñ taun nañ.
- ¹⁰ Apômtau gêwê lau, tañ sêmasañ ênê poac to biñsu nañ.
Sêsa ênê lêñ têtac gêwiñ tengeña to biñjanôña.
- ¹¹ O Apômtau, ôsuc ñoc biñ kapôên nañ ôkwi êtu nêñ ñaêña.
- ¹² Nac tañ kêtêc Apômtau nañ, enj asa.
Apômtau oc êndôñ lêñ, tañ ñac tau êjaliñ sa nañ, êndêñ enj.
- ¹³ Enj tau oc êngôn tomoasiñ
ma nê wakuc oc sêwê kaiñ gamên tau.
- ¹⁴ Lau tañ têtêc Apômtau nañ, têtú ênê lau ôliñ andan enja.

* **24:10:** Dawidnê pesalem tenj.

Ma enj gêwa nê poac sa gêdêñ êsêac.

- 15 Matoc kêsap Apômtau tøn
gebe enj oc ênu ockainj su anja lakô.
- 16 Ôkac taôm ôkwi êndêñ aê ma taêm labu aê
gebe aê taucgenanô gangônj tonoc ñalêlôm ñawapacgenj.
- 17 Ôngôm ñoc ñalêlôm ñawapac êtu gaô
ma ôngamboac aê su anja ñoc ñandanj.
- 18 Taêm ênam ñoc ñalêlôm ñawapac to binj, tanj kêlênsônj aê
ma ôsuc aêñoc sec samob ôkwi.
- 19 Ôlic ñoc ñacjo samob, tanj sêjac aê ñawae nanj.
Êsêacnêñ ñalêlôm kêmoatinj tøn aêña.
- 20 Ônam gôlinj katuc ma ônam aê sa.
Ôkêñ lau sêngôm aê majoc êsa atom gebe aê gaê lamu aôm.
- 21 O Apômtau, binjgêdêñ to gêñ mansanj êkôm aê auc,
gebe aê kakêñ matoc aôm ñapanj.
- 22 O Anôtô, ônam Israel sa
anja nêñ gêñwapac samob ñalêlôm. *

26

Ñac mansanj tenj nê mec

- 1 O Apômtau, nêmetôc êwaka aê sa gebe gawê binj ñakainj tenj atom gebe aê kasa ñoc lêñ
lanjôcnêmet sawagenj
to taéc kêka aôm ñanjêñgenj.
- 2 O Apômtau, ônsaê aê ma ôjala aê.
Ômbêlêmet ñoc ñalêlôm e ômbi lêtêñ.
- 3 Gebe nêmetêmtac gêwiñ tenjenjña gêjac aê matoc su gedênj tønjenj
ma kasa nêmet lêñ ñanjêñ ñapanj.
- 4 Aê gangônj gawiñ lau kesowaga atom.
Ma gajac binj ôkwi gêdêñ kalomtêna atom.
- 5 Aê gadec secwaganêñ sêkac tauñ sanja
to gajac jaê lau geowaga.
- 6 O Apômtau, aê kakwasinj lemoc ñabinj masigenj.
Ma kasêlêñ kagi nêmet altar amboac tonanjenj tec gamoa.
- 7 Gebe janam danje aôm ña aoc kapôênj
Ma jasôm aômnetêmet gêñsêga samob ñawae lasê.
- 8 O Apômtau, aê têtac gêwiñ nêmet andu ñamala,
gamêñ tanj nêmet ñawasi gêjam auc nanj.
- 9 Ôtinj ñoc katuc sinj êwiñ lau secwaga nêñ atom.
Ma ôlic ênaña êwiñ lau-sêjac-ñamalac-ênduwaga nêñ atom.
- 10 Lau tonanj lemenj sinj-dec kêsap tøn.
Ma sêmetgôm awa ñalêsinja kêsêp lemenj anônja e mênjgêc lanjwagenj.
- 11 Ma aê kasa ñoc lêñ tobinj masigenj.

* 25:22: Dawidnê tenj.

- O Apômtau, ônam aê kêsi to taêm labu aê.
¹² Ockaij tec kaka gamêj ñatapa ñajam tôj.
 Lau embe sêkac tauj sa, oc sêlambiñ Apômtau. *

27

Apômtau kêtù ñoc Ja to ñoc moasiñ

- ¹ Apômtau kêtù ñoc ja to ñoc moasiñ, amboac tonañ oc jatêc asa.
 Apômtau kêtù katucnê lamu, amboac tonañ oc jaê go asa.
- ² Lau sec embe sênac aê gebe sensej aê su,
 go êsêac, tañ têtù ñoc soño-soño to ñoc ñacjo nan, sêka selelec e sêu tauj.
- ³ Siñwaga taêsam embe sêngi aê auc, oc ñoc ñalêlôm ñatutuc atom.
 Ma êsêac embe sênac siñ êndêj aê, oc têtac êpa sugenj.
- ⁴ Aê katenj gêj tagenj gêdêj Apômtau ma ñoc ñalêlôm kêkac aê binj tagenj tonecña
 gebe jañgônj Apômtaunê andu êtôm ñoc bêc jamoa matoc jaliña samob
 gebe jalic Apômtaunê ñajam
 ma jatenj enj gebe êwê aê.
- ⁵ Gebe êndêj bêc ñawapacña enj oc êsiñ aê jañgônj ênê bec ñalêlôm.
 Ênê bec ñagadê oc êsanj aê auc. Enj êsuñ aê sa najaka poc ñajañja tôj.
- ⁶ Amboac tonañ techeloc anjenj êndêj ñoc ñacjo, tañ sêgi aê auc nanj.
 Aê gabe jakêj da anja ênê bec ma jakêj toôndugenj. Aê jañga wê ma janam êndêj
 Apômtau.
- ⁷ O Apômtau, ôkêj tañam aê gebe aoc gêjac aôm kapôêj.
 Taêm walô aê ma ôkêj tañam aêmanj.
- ⁸ Aôm kôsôm gebe “Ansom aê.”
 “O Apômtau, amboac tonañ tec gabe jansom aôm.”
- ⁹ Ôsiñ lanôm aê atom ma ôtiñ nêsm sakiñwaga su totêmtac ñandanja atom.
 O ñoc kêsiwaga Anôtô, aôm kôtù ñoc gêjam-sa amboac tonañ ôtiñ aê su to ônac kapoac
 aê atom.
- ¹⁰ Tinoc agêc tamoc sêwi aê siñ su,
 mago Apômtau oc êkôc aê sa.
- ¹¹ O Apômtau, ôtôc nêsm intêna êndêj aê ma ôwê aê jasa gamêj tapa ñajam.
 Ôñgôm êtu ñoc ñacjoña.
- ¹² Ôwi aê siñ jandêj binj, tañ ñoc ñacjo sêkic nanj atom.
 Gebe binj-gêgawaga dêdi sebe sênac aê ma sêjac tênêp gebe sensej aê su.
- ¹³ Aê kakêj gêwiñ
 gebe jalic Apômtaunê ñajam anja gamêj sêngônj matenj jaliña.
- ¹⁴ Ôkêj matam Apômtau totêmtac êpa sugenj ma tonêsm ñalêlôm samucgenj.
 Ôkêj matam Apômtaugenj. *

28

Mec Apômtau ênam aêac saña

- ¹ O Apômtau, aê aoc gêjac aôm gebe ñoc lamu aôm.
 Lanôm elo ma ônam taôm tôj aê atom,

* 26:12: Dawidnê tenj. * 27:14: Dawid gêga.

- gebe aôm embe ênam taôm tôñ aê,
 aê oc jatôm lau, tañ sêsêp sê sêja e lanjômê nañ.
- ² Embe jamôêc êndên aôm ma jaôc lemoc sa êndên nêlôm ñagamên dabuñsêga,
 nañ ôkên tañam ñoc tañiboa.
- ³ Ôtiñ aê su jawiñ lau, tañ sêkac taun su anga Anôtônê nañ, to lau alôb-alôbwaga atom.
 Gebe lau tonañ nêñ ñalêlôm keso ma sêbanac biñ gêdên nêñ lau jabañ êsêacña.
- ⁴ Ôkên ñagêjô êndên êsêac êtôm nêñ gên, tañ sêgôm to sêjac lau mateñanô aucña nañ.
 Ôkên ñagêjô êndên êsêac êtôm gên, tañ lemeñ sêgôm nañ, ôkên gên tau ñagêjô êndên êsêac.
- ⁵ Gebe êsêac mateñ gêdiñ Apômtaunê gôliñ to gên, tañ lêma gêgôm nañ atom.
 Amboac tonañ oc enseñ êsêac su e ênam êsêac sa êtiam atom.
- ⁶ Aoc êôc Apômtau
 gebe eñ kêkên taña ñoc tañiboa kapôên.
- ⁷ Apômtau kêtú ñoc ñaclai to ñoc lautuc.
 ñoc ñalêlôm kêsap engeñ, tec gêjam aê sa.
 Amboac tonañ ñoc ñalêlôm gegeñ aê sa samucgeñ
 gebe janğa wê dangeña êpi eñ.
- ⁸ Apômtau kêtú nê lau nêñ ñaclai
 to kêtú nê ñac, tañ señ oso eñ nañ, nê lautuc.
- ⁹ Ônam nêlôm lau sa to ônam mec nêlôm gêñlênsêmmañ
 ma ojop to ôsip aêac sa enden tôneñ. *

29

Ôsic to wapap kêwaka Apômtaunê wae sa

- ¹ O lau undambêña, awem êôc Apômtau
 ma alanem ênê ñawasi to ñaclai.
- ² Awaka Apômtaunê ñaê ñawae sa.
 Au taôm togêlôn dabuñ anêc Apômtau lanjônêm.
- ³ Êsêac sêñô Apômtau awa anğa gwêc.
 Ma ênê awa kêdôn tau gêsac gwêc.
- ⁴ Apômtau awa kêtanj toñaclai.
 Apômtau awa ñadindiñ kain tenj.
- ⁵ Apômtau awa, wapap tau, gêjac kaseda.
 Apômtau gêjac kaseda, tañ kêkô Lebanon nañ popocgoc.
- ⁶ Eñ gêgôm lôc Lebanon gêboañ amboac bôclatu.
 Ma Hermon amboac bulimakao ñalatu.
- ⁷ Apômtau awa kêkên jawaô kêbêlan
 sinsen-sinsen kêsá makeñ-makeñ.
- ⁸ Apômtau awa kêlêndiñ gamêñsawa e kêtênêp lasê.
 Apômtau kêkôjôc gamêñsawa Kades.
- ⁹ Apômtau awa kêwiwic kamem to giñ kalaka walôña e kêsêlô su.
 Ma samob, tañ sêñgôn nê andu nañ, sêôc lambiñ eñ gebe ñataugoc.
- ¹⁰ Apômtau gêjam gôliñ gwêc ñagêdimbob.

* 28:9: Dawidnê tenj.

- En gêngôn nê lêpôn kinja geden têngen.
 11 Apômtau êpuc nê lau têngman.
 Apômtau ênam mec nê lau na binmalô. *

30

Mec danjerja tenj

- 1 O Apômtau, aê gabe aoc êôc aôm gebe gôjam aê kêsi.
 Ma kôkên aênoc nacjo têtû samuc kêtû aê gajaŋaŋa atom.
 2 O Apômtau noc Anôtô, aê gamôêc gêdên aôm gebe ônam aê sa.
 Ma aôm kômôasiŋ aê, tec aê njam kêsagoc.
 3 Apômtau, aôm tec gôwê noc katuc aŋga lamboam kêpi gêmên.
 Aôm gômôêc aê têng mênkôkên aê matoc jali kêsa kêtiam gebe jaêc su jasêp sêlêlôm jana atom.
 4 Amac lau mansaŋwaga, awem êôc Apômtau.
 Ma alanem ênê naê dabuŋ.
 5 Gebe enj têtac nandaŋ olaŋ-olaŋ atom.
 Ma nê moasiŋ ênêc enden têngen.
 Êmbêc tataŋ taŋjboa
 ma elenj ôlinj êpi-êpigenj.
 6 Aê tec taêc gêjam e gwala kêpa su
 gebe “Oc jaku atomanô.”
 7 O nacmoasiŋ Apômtau, aôm kôwaka aê sa gaŋgônj noc malac njajaŋa.
 Ma gôsaŋ laŋômanô auc gêdên aê e katakê.
 8 O Apômtau, gêdên tonan aoc gêjac aôm
 ma katanj gêdênj noc Anôtô.
 9 “Aê embe jamac êndu ma jasêp sê jana,
 oc êmoasiŋ aôm amboac ondoc.
 Kekop oc etoc aôm sa
 ma êwaka nêmlênj to nêmlênj binj njanênj sa êtôm me.
 10 O Apômtau, ôkênj taŋam aê to taêm walô aê.
 O Apômtau, ôtu noc ônam-aê-sawaga.”
 11 Aôm gôjam noc gêŋwapac ôkwi kêtû wê.
 Aôm kôkac noc abec su ma kôkênj têtac njam aê kajandinj.
 12 Amboac tonan aê janam tauc têng atom. Aê jalambin aôm.
 O Apômtau, noc Anôtô, aê gabe janam danjer aôm enden têngen. * nanj.

31

Mec Anôtô ênam aêac sa êndênj noc gêŋwapacŋa

- 1 O Apômtau, aênoc lam u aôm. Ôwi aê siŋ amboac nac gêbac atomanô.
 Ônam aê sa êtu aômnmên binjgêdênjŋagenj.
 2 Ôê taŋam aê
 ma mênômam aê sa sebenj.
 Ôtu noc poclabu ôŋgandê aê
 ma noc tunjêna gebe ôpiŋ aê auc.

* 29:11: Dawidnê pesalem tenj. * 30:12: Dawidnê pesalem, taŋ gêga gêdênj sêjac kawi lôm dabuŋ

- 3 Aôm tec kôtu ñoc poclabu to tunjtênagoc.
Aôm oc ôkam to ôwê aê êtu nêma ñaêña.
- 4 Aôm oc wê aê sa anja uc, tañ êsêac sêkic kelecgen kêtú aêña nan,
gebe aôm kôtu aênoc lamu.
- 5 Aê jasakinj ñoc katuc êndênj aôm lêmam êwac.
O Apomtau, aôm Anôtô ñañênj, tec gôjam aê sa.
- 6 Aôm têmtac gedec êsêac, tañ sêsap gwam ñaôma tôñ nan samucgen,
mago aê matoc kêsap Apômtau tôñ.
- 7 Aê oc têtac ñajam ma ôlic êpigenj êtu nêma têmtac gêwiñ tengeñña
gebe aôm matam gê aê gêdênj ganjônj jageonja ma kôjala ñoc katuc ôluñ-ôluñ ñam.
- 8 Aôm gôwi aê sinj kêsêp ñaçjonê lêma atom.
Aôm kôkênj aê ockainj kaka gamênj ñatapa tôñ.
- 9 O Apômtau, taêm walô aê gebe ganjônj jageo.
Gênwapac gêgôm aê matocanô ñatalô kêsá e katuc to ôlic kêlênim tau.
- 10 Ñoc têm gamoa matoc jalinja samob kêtú gênwapacñagenj gêja
ma katanj tañiboa kêtôm ñoc jala samob.
Aê tekoc gêbac kêtú gamoa jageonja
ma ñoc ñatêkwa kêtú golonj su.
- 11 Ñoc ñaçjo samob têtanj pêlê aê
ma ñoc lau, tañ sackapoagêdô gêdênj taunj nan, sêsu sam su aê.
Ñoc sêlêb embe sêlic aê, oc têtêc aê.
Lau tenj embe têtap aê sa anja intêna, oc sêc aê.
- 12 Êsêac sêlinj aê sinj amboac ñac, tañ gêmac êndu su nan.
Aê katôm ku ñamoasagac.
- 13 Lau taêsam sêjac binj kesec-kesec gêdênj taunj. Gên secsêga kêkôm aê auc.
Êsêac sêmasanj binj sêwiñ taunj gebe senseñ aê su janaña.
- 14 O Apômtau, mago aê tec kasap aôm tôñgenj.
Aê kasôm gebe “Ñoc Anôtô aôm.”
- 15 Aôm lêmam gôjam gôlinj ñoc lêñ.
Amboac tonanj ônam aê sa anja ñoc ñaçjo to lau, tañ sêlêsu aê nanj.
- 16 Ôkênj lanjômanô êpô nêma sakinjwaga.
Onam aê sa êtu nêma têmtac gêwiñ tengeñña.
- 17 O Apômtau, ôwi aê sinj amboac gên gêbac atom gebe aoc gêjac aôm.
Ôkênj lau alôb-alôbwaga têtú gênj gêbacmanj ma toawenjmêgenj sêsêp lamboam sêna.
- 18 Ômbôc gêdônjôlic dansanj auc.
Êsêac tetoc taunj sa ma sêsôm ñac gêdênj nê bôlênj palinj e sêgôm enj wae kêtú sec.
- 19 Aôm gôjac nêma moasinj sa gêjam sêga
kêtú lau, tañ têtêc aôm nanña,
ma kômoasinj lau, tañ sê lamu aôm nanj,
ma lau samob sêlic gêdênj mateñanô.
- 20 Aôm kôpinj êsêac auc ña lanjômanô
gêdênj ñamalacnênj poac.
Aôm kôsinj êsêac ôkwi sêngônj bec tenj
gebe imbelenj ênac êsêac atom.
- 21 Aoc gêoc Apômtau,

gebe enj kêtôc nê têtac gêwiñ tenjenña gêdênj aê gêdênj tañ sêgi aê auc sebe sêku aê tulu nañ.

²² Aê katêc tauc ñanôgenj ma taêc gêjam gebe
“Aôm tec kôtiñ aê su aña lañômnêmña.”

Mago aôm gônô aêñoc tañiboa kapôênj
gêdênj tañ aoc gêjac aôm gebe ônam aê sa nañ.

²³ Amac akênj-gêwiñwaga samob, têtac êwiñ Apômtau.

Apômtau gejob lau-ñañênjwaga ma êkênj ñagêjô êlêlêc su êndênj lau-tetoc-taun-sawaga.

²⁴ Amac samob, tañ asaê Apômtau amoa nañ,
akô ñajaña totêmtac êpa sugenj. *

32

Tamoa totêmtac êpa sugenj gebe Anôtô kêsuc nêñ sec okwi

¹ Aweñ êôc ñac, tañ Anôtô kêsuc ênê sec ôkwi
to kêgadu ênê geo auc nañ.

² Aweñ êôc ñac, tañ Anôtô taê gêjam ênê keso atom
ma biñdansañ gêc ênê ñalêlôm atom nañ.

³ Gêdênj tañ gajam tauc tôñ nañ, ñoc ôlicwalô gêbacnê
gebe katanj tañiboa kêtom bêcgenj.

⁴ Gebe lêmam gêsac aê ma kôkônij aê kêtôm bêc to gelenjenj.
Ñoc ñalêlôm ñakelenj kêsa kêtôm oc kêpac mêckelep e ñakelenj kêsa.

⁵ Amboac tonañ tec gaoc ñoc biñ lasê gêdênj aôm
ma gasañ ñoc geo auc atom.

Aê kasôm gebe “Jaoc ñoc biñ keso lasê êndênj Apômtau,”
tec aôm kôsuc ñoc geo ñatôp ôkwi.

⁶ Amboac tonañ lau mansañ samob tetenj êndênj aôm,
êndênj têm sêpô lêna taunña.

Ec embe ñasamac sec ênsalê auc êmênj,
nañ êtap êsêac sa atom.

⁷ Aôm kôtu ñoc gamênj jasiñ taucña. Aôm gojob gêdênj tañ gamoa jageo nañ.
Nêm moasiñ gôjam aê kêsiña kêkôm aê auc.

⁸ “Aê gabe jandônj to jatôc intêna ôsaña êndênj aôm.
Aê matoc êndij aôm ma jawa aôm.

⁹ Ôtôm hos me donki kaucmê atom.
Embe gôlij to gôlij ñamôkê êsêp awasuñ atom, oc taña wamu aôm atom.” Apômtaunê
biñ tonañ.

¹⁰ Ñac alôb-alôb kêtap gêñwapac taêsam sa.

Ma ñac, tañ mata kêsap Apômtau tôñ nañ, Apômtaunê têtac gêwiñ tenjenña êkwa enj
auc.

¹¹ O lau gêdênjac, ôlim êpi totêmtac ñajamgenj êtu Apômtaunja.

Ma amac samob, tañ nêm ñalêlôm ñañênj nañ, atu samuc toôndugenj. *

* **31:24:** Dawidnê pesalem tenj. * **32:11:** Dawid gêga. Pesalem dambu taunña kêtû luagêcña.

33

Lambiņ êndêņ Anôtô, taņ kêkêņ to gejob gêņ samob naņ

- 1 O lau gêdêņac, atu samuc Apômtau toôndugeņ.
Lambiņ gajac lau mansaņ ņawae.
- 2 Anam danġe Apômtau ņa gêņ wêņa.
Aôc eņ sa ņa gêņ wêņa, taņ ņagam lemeņlu naņ.
- 3 Aņga wê wakuc teņ epi eņ.
Ansaic ņagam êtaņ toaligeņ.
- 4 Gebe Apômtaunê biņ biņņanô.
Ma gêgôm nê gêņ samob ņaņêņgosu.
- 5 Eņ têtac gêwiņ biņ gêdêņ to biņ ņaņêņ.
Apômtaunê têtac gêwiņ teņgeņņa gêjam nom samuc auc.
- 6 Undambê ņanô kêsa ņa Apômtaunê biņ.
Ma ņagêlôn samob tonaņ ņanô kêsa ņa ênê awajaô.
- 7 Eņ gêjac gwêc sa kêpi tageņ amboac kêsêp bulakôp.
Eņ kêkêņ gwec ņagêdimbob kêpoac ņalapsamboam.
- 8 Nom samuc têtêc Apômtau
ma ņamalac samob, taņ sêņgôn nom naņ, sêuc labu eņgeņ.
- 9 Gebe eņ kêsôm ma gêņ ņanô kêsa.
Eņ kêjatu ma gêņ tau jakêkô.
- 10 Apômtau geseņ tentenlatunêņ poac e ņanô masi.
Eņ kêkô biņ, taņ lau samuc sêmasaņ naņ auc.
- 11 Apômtaunê poac ênêc endeņ tôngeņ.
Biņ taņ eņ kêmasaņ gêc nê ņalêlôm naņ, oc elom gôlôac to gôlôac.
- 12 Aweņ êoc lau, taņ Apômtau kêtû nêņ Apômtau naņ,
lau tau, taņ eņ kêjaliņ sa gebe têtû ênê gêņlênsê m naņ.
- 13 Apômtau kêtuc kêniņ aņga undambê kêsêp gêmêņ.
Eņ mataanô kêpi ņamalacnêņ latuņi samob.
- 14 ņac tau gêņgôn nê lêpôn ma mata gêdiņ ņamalac samob,
taņ sêņgôn nom naņ.
- 15 ņac tau tonaņ tec kêmasaņ samob nêņ ņalêlôm.
ņac tau tonaņ tec mata gêdiņ gêņ samob, taņ êsêac sêgôm naņ.
- 16 Siņwaga taêsam ņasec, mago oc sênam nêņ kiņ sa atom.
Ma siņsêlêc ņaclai oc êku ņacjo tulu atom.
- 17 Teņ embe taê êka nê hos siņņa gebe êku ņacjo tulu, oc ênsau tau,
gebe nê hosnê ņaclai tau oc ênam eņ sa atom.
- 18 Alic acgom, Apômtau mata gê êsêac, taņ têtêc eņ naņ,
to êsêac, taņ sêkêņ mateņ ênê têtac gêwiņ teņgeņņa naņ,
- 19 gebe ênam êsêac katuņ sa êtu sêmac êndu atomņa
to êoc êsêac, taņ sêmoa mateņ jali naņ, tôn êndêņ noc tôbômņa.
- 20 Aêacnêņ katuņ kêtû gwasae Apômtau,
aêanêņ gêjam-sawaga to aêacnêņ lautuc eņ.
- 21 Biņņanô, aêacnêņ ņalêlôm kêtû samuc eņgeņ,
gebe aêac takêņ gêwiņ ênê ņae dabuņ.

22 O Apômtau, aômnêm têtmac gêwiņ tengeņja mênêpi aêac
êtôm aêac, tec akêņ mateņ aôm nec.

34

Anôtô gêjam nê lau, taņ sêpo lêna taņ nan sa

- 1 Aoc êoc Apômtau enden tôngeņ.
Nabin lanem ênêc aocgeņ napaņ.
- 2 Nôc katuc etoc tau sa êtu Apômtau ŋa.
Êsêac, taņ sêoc gêņwapac nan, sênô e têtmac ŋajam êsa.
- 3 Anam Apômtaunê wae êsa awiņ aê.
Ma tatoc ênê ŋaê sa selengeņ.
- 4 Aê gamôêc Apômtau ma eņ kêkêņ taņa aê.
Ma kêjaņgo aê su aņga gêņ samob, taņ katêc nan.
- 5 Matam ê Apômtau, go têtmac ŋajam êsa
ma asa tembelam sa napaņ.
- 6 Nac ŋalêlôm sawa tonec gêmôêc e Apômtau kêkêņ taņa eņ
ma gêjam eņ sa aņga nê gêņwapac samob.
- 7 Apômtaunê aņela kêpiņ êsêac, taņ têtêc eņ nan auc
ma gêjam êsêac sa.
- 8 Ansaê ênac awem to ajala gebe Apômtau eņ ŋac gabêjam ŋanô.
Aweņ êoc samob, taņ sê lamu eņ nan.
- 9 Amac taņ atu Apômtaunê lau dabuņ nan, atêc eņgeņ.
Gebe êsêac, taņ têtêc eņ nan, oc sêpô lêna gêņ teņ atom.
- 10 Lewe ŋalatu taņ oc sêpô lêna ma mo oc êjô êsêac,
mago êsêac, taņ sensom Apômtau nan, oc seso gêņ ŋajam teņ atom.
- 11 O ŋapalêac, amên akêņ taņem aêmaņ.
Aê gabe jandôn amac êtu atêc Apômtau ŋa.
- 12 Asa taê gêjam gebe êņgôn mata jali nêņgeņ
ma taê kêka gebe nê bêc ênac têku tau ma êtap ŋajam sa.
- 13 Ojop imbêlam êndên biņ sec
to gêdômôlic êndên biņdansaņ.
- 14 Ônac jaê sec ma ôņgôm gêņ ŋajam.
Onsom biņ malô ma ôlêtigeņ e naôê tôn.
- 15 Apômtau mata kêsap lau gêdên
ma kêkêņ taņa nêņ taņiboa.
- 16 Apômtaunê laņôanô kêkô secwaga auc
gebe enseņ êsêac su e nêņ lau taên ênam êsêac êtiam atom.
- 17 Lau gêdên embe sêmôêc, go Apômtau oc êkêņ taņa
ma ênam êsêac sa aņga nêņ gêņwapac samob.
- 18 Apômtau gêjam tamiņ lau-ŋalêlôm-popocwaga.
Eņ gêjam êsêac, taņ nêņ katuņ ôluņ-ôluņgeņ nan sa.
- 19 Nac gêdên gêoc gêņwapac taêsam,
mago Apômtau gêjam eņ sa gêdên gêņ tonan ŋai samob.
- 20 Eņ gejob ênê ŋatêkwa samob
gebe ŋaten tulu atom.

- 21 Sec oc ênac ñac sec êndu.
Ma êsêac, tañ têtac sec êndên ñac gêdên nañ, oc têtap ñagêjô sa.
- 22 Apômtau gêjam nê sakinwaga nêñ katuñ sa.
Ma êsêac, tañ sê lamu eñ nañ, oc têtap ñagêjô sa êjô sec atom. * meloc kêtê eñ e ñac tau kêtin eñ su gêc gêja nañ.

35

Ñac gaôc gêñwapacña nê mec Anôtô ênam eñ saña

- 1 O Apômtau, ônac sin êndên êsêac, tañ sêjac aê semoa nañ.
Ôku êsêac, tañ sêku aê tulu sêmoa nañ tulu.
- 2 Ôja lautuc to maluku sa
ma ôndi mênônâ aê saman.
- 3 Ôkôtên kêm to ôndain olo enden lau, tañ sebe sê aê tôñ nañ.
Ôsôm êndên ñoc katuc gebe “Aê tec gabe janam aôm sa.”
- 4 Ôkên lau, tañ sesom lên senseñ aê suna nañ,
têtu meloc ma sêmbac tauñ su.
Êsêac tañ sêkic aênoc bin nañ,
sênu tauñ su tomajenjen sêc sêmu sêna.
- 5 Ôkên êsêac têtôm jataê, tañ mu kelelo nañ,
ma Apômtaunê añela êtin êsêac su.
- 6 Êsêacnên intêna êtu kesec ma ñalênô êsa
ma Apômtaunê añela êjanda êsêac.
- 7 Êsêac sêwa lakô aê kelecgen
ma sêkwê sê gebe aê janac tauc êndu.
- 8 Gêñwapac êtap êsêac sa eb tagenman ma tauñ sêsêp nêñ lakô, tañ sêwa kelecgen nañ,
e gacgen sênaña.
- 9 Go ñoc ñalêlôm êtu samuc Apômtau
ma êoc eñ sa gebe gêjam aê kêsi.
- 10 Aê oc jasôm tonoc ñalêlôm samucgen gebe
“Apômtau, asa oc êtôm aôm,
tañ kôjanço ñac gêngôn jageonça su ança ñaclainê
to kôjanço ñalêlôm sawa, tañ gêoc gêñwapac nañ, su ança ñac, tañ kêkônin eñ tôñ nañ.”
- 11 Imbeleñ dansañ sêsa gebe mênssenseñ aê,
têtu kênac gêñ, tañ gajam kauc ñam nañ, gêdên aê.
- 12 Aê kamoasin êsêac, mago sêkên sec gêjô ñajam
e aê katuc gêbac su.
- 13 Mago gêdên tañ gêmâc kêtâp êsêac sa nañ, aê kasô talu kêtù ñoc ñakwê.
Aê gajam dabun mo ma katen ñoc mec gasañ-lañôcanô auc.
- 14 Gagôm tauc amboac gagôm kêtù ñoc ñac me lasic tenña.
Gançon kapô gaducgen katôm ñac ten ñalêlôm ñawapac kêtù tênaña.
- 15 Mago gêdên tañ aê katu sec nañ, êsêac sêkac sa toôlin kêpigen sebe sêsu aê susu.
Ma lau, tañ gajam kauc êsêac nañ, sêsôm bin alôb-alôb kêpi aê geden tôñgen.

* 34:22: Dawid gêga gêdên tañ kepen tokauc gêdên Abimelek gebe

- 16 Êsêac têtôm sêsu-susuwaga sêjam aê katu ôwê to sêgôm aê katu meloc ma sêmôêḡ luḡluḡ gêdêḡ aê.
- 17 O Apômtau, gobe ôlic gêḡ tonan e êndêḡ ondocgeḡ.
Ôjanda katuc su anḡa êsêanêḡ biḡ alôb-alôb. Ônam aê kêsi anḡa lewe matac nêḡ.
- 18 Go janam danḡe aôm êsêp taêsam sêkac taun sa ḡalêlôm.
Aoc êoc aôm êsêp lau taêsam ḡanô tanḡsuḡ.
- 19 Ôkêḡ êsêac, taḡ sêkic aêḡoc biḡ sêsiḡgeḡ sêmoa nan, sêmajec aê atom.
Ôkêḡ êsêac, taḡ sêkêḡ kisa aê ḡabiḡ masiḡeḡ nan, sêsenic mateḡ êtu aêḡa atom.
- 20 Êsêac sêsoḡm biḡ malô-malô atom.
Ma sêgôliḡ biḡdansan kêpi gamêḡ tau ḡalau wapac.
- 21 Êsêac sêpa laweḡgeḡ kêtu aêḡa ma sêmôêc gebe “Kec, kec taun mateḡ anô talic ḡanôgac.”
- 22 O Apômtau, aôm gôlicgac, amboac tonan ônam taôm tôḡ atom.
O Apômtau, ômoa jaêc aê atom.
- 23 Matam jali êsa to ôndi sa gebe ômansan ḡoc biḡ êtu katô.
O ḡoc Anôtô to ḡoc Apômtau, ônam gôliḡ ḡoc biḡmanḡ.
- 24 O Apômtau ḡoc Anôtô, aôm ḡac gêdêḡ. Ômêtoḡ ḡoc biḡ êtu katô gebe êsêac ôliḡ êpi atu aêḡa atom.
- 25 Ôkêḡ êsêac sêômac aê êtu biḡ, taḡ sêpuc boa gêc nêḡ ḡalêlôm nanḡa atom gebe “Kec, gêḡ amboac tonan tec aêac taêḡ gêjam.”
Ôkêḡ êsêac sêkêli taun gebe “Aêac asen eḡ sugac” nan atom.
- 26 Ôkêḡ êsêac samob, taḡ ôliḡ kêpi kêtu ḡoc gêḡwapacḡa nan, majen to môkêḡapac ḡawapac êsa acgom.
Ôkêḡ êsêac, taḡ tetoc taun sa gêdêḡ aê nan, têtû meloc ma majen êkôm êsêac auc.
- 27 Ôkêḡ êsêac, taḡ sêlic aê ḡajam nan, taun têtac ḡajam to ôliḡ êpiḡeḡ.
Ma ôkêḡ êsêac sêsoḡm ênêc awêgeḡ gebe” Apômtau eḡ ḡac kapôêḡ. Eḡ taê gêjam nê sakiḡwaga gebe êmoa ḡajamgeḡ.”
- 28 Imbeloc oc êwaka nêḡm biḡgêdêḡ sa,
êḡgôm waem êtu tapa enden tôḡgeḡ. *

36

Lau secwaga nêḡ biḡ alôb-alôb to lau gêdêḡ

- ¹ ḡac alôb-alôb gêḡô sec ḡaawa anḡa tau nê ḡalêlôm.
Eḡ gedec Anôtô, tec ketoc eḡ sa atom.
- ² Eḡ ketoc tau sa e taê gêjam kêtu tôḡ gebe
Anôtô oc êkip sa to atiḡ eḡ su atom.
- ³ Biḡ samob, taḡ eḡ kêsoḡm nan, biḡ alôb-alôb to biḡ dansanḡ.
Eḡ gêwi nê gêḡ, taḡ andanḡeḡ gêgôm tokauc ma ḡapep nan, siḡ su.
- ⁴ Eḡ kêsa tau sic jagêc nê mê nan taê gêjam biḡ alôb-alôb.
Eḡ kêsa sec ḡalêḡ ma lanô gelo biḡ keso tau atom.

Anôtônê moasiḡ

- ⁵ O Apômtau, nêḡm têtac gêwiḡ teḡgeḡḡa kapi e jagêdêḡ undambê

* 35:28: Dawidnê teḡ.

ma nê m binj ñañêñ kapi e jakêpuc kêpi tao.

⁶ Aômnêm binjêdêñ kêtôm Anôtônê lôc sêkô ñajaña. Aômnêm mêtôc kêtôm gwêc ñagêdimbob.

O Apômtau, aôm gôjam ñamalac to bôc sa.

⁷ O Anôtô, nê m têtac gêwiñ tengeñña ñajamanôgoc, tec ñamalac latuñi sêlamu aôm magêm ñaajuñlabu.

⁸ Aômnêm andu ñamoasiñ taêsam gêjac êsêac materñ su. Aôm kôkêñ êsêac sênôm aômnêm gêñlêwê ñajam ñabu,

⁹ gebe aôm kôtu dangôñ materñ jali ñamôkê.

Aômnêm ñawê kêpô aêac, tec tauñ ajala ñawê amboac tonañ.

¹⁰ Nê m têtac gêwiñ tengeñña êmoasiñ êsêac, tanj sêjala aôm nanj, to êmoasiñ êsêac, tanj sêsa nêñ lêñ tolanôñnêm sawagenj nanj.

¹¹ Ôkêñ lau tenbelenj angenj enkainj êka aê tôn atom.

Ma êsêac, tanj sêkac tauñ su anja Anôtônê nanj, sensoc aê atom.

¹² Secwaga sebenj jasêc

oc sêndi naeo.

*

37

Lau-secwaga nêñ ñajam, nanj gêñ têlagenña

¹ Ôniñ oliñ êtu lau secwaga atom.

Ôlim taôm êtu lau-kesowagaña atom.

² Êsêac oc têtû gegonj sebenj amboac gêgwanj ma sêmêliñ amboac gêgwanj ñamêdôb.

³ Ôkêñ êwiñ Apômtau, ec ôñgôm gêñ ñajamgenj.

Ôñgôn nê m gamêñ ma ôñgôm gêñ êndêñgenj.

⁴ Ôtu samuc Apômtau.

Enj oc êkêñ gêñ, tanj nê m ñalêlôm taêm kêka nanj.

⁵ Ôsakiñ nê m lêñ êndêñ Apômtau ma ôkêñ êwiñ enj, enj oc êñgôm ñajam êsa.

⁶ Enj oc êkêñ aômnêm binj gêdêñ êpô gamêñ amboac ñawê.

Ma aômnêm binj ñañêñ ñawê amboac oc kêkô ñaluñ.

⁷ Ônam taôm tôn ômoa Apômtau lanjônêm ma ôkêñ matam engenj.

Ôniñ oliñ ñac, tanj kêtap nê kôm ñanô sa ma ñac, tanj kêkic launêñ binj ma gêgôm ñanô kêsa nanj atom.

⁸ Ojop taôm êndêñ têtac ñandanj ma ôkac taôm su anja ñalêlôm kêmoatiñ tôn.

Ôniñ oliñ taôm atom, oc êkalem sec.

⁹ Apômtau oc enseñ lau-sêgôm-secwaga su.

Ma êsêac, tanj sêkêñ materñ Apômtau nanj, oc sêwê kainj gamêñ tau.

¹⁰ Saunjenj acgom, go secwaga tau oc malamê

ma embe onsom anja enj mala, oc ôtap enj sa atom

* **36:12:** Apômtaunê sakiñwaga Dawid gêga.

- 11 Mago lau wapac oc têtù gamêñ n̄atau,
ma moasiñ oc ênam êsêac auc sêmoa nêñ n̄ajam.
- 12 Secwaga kêkic n̄ac gêdêñ nê bin
ma gêmôê luluj kêtù en̄ña.
- 13 Mago Apôm̄tau kêômac en̄
gebe kêjala gebe sauñgen, go n̄ac tau ênaña.
- 14 Lau-secwaga sêkac nêñ siñ sa ma sêkêkam nêñ talam,
sebe sensen̄ n̄ac n̄asec to n̄alêlôm sawa ma sênac êsêac, tañ sêsa nêñ lêñ gêdêñgen nan̄
êndu.
- 15 Mago acnêñ siñ oc êmbuc êsêac taun̄ nêñ n̄alêlôm
ma nêñ talam oc tulu-tulugen̄ ênaña.
- 16 N̄ac-gêdêñ nê waba luagêcgen̄ embe ênêc,
oc êlêlêc secwaga taêsam nêñ waba n̄anô lasê su.
- 17 Lau tañ sêkac taun̄ su an̄ga Anôtônê nan̄, nêñ lemen̄ dambê oc tulu,
mago Apôm̄tau oc êpuc lau gêdêñ tôn̄.
- 18 Apôm̄tau kêjala lau mansañ nêñ bêc
ma nêñ gêñlênsêm oc ênêc ten̄gen.
- 19 Êndêñ bêc gêñwapacña oc sêpô lêna taun̄ atom.
Êndêñ bêc tôbômña, nan̄ mo oc êoc êsêac tôn̄.
- 20 Lau tañ sêkac taun̄ su an̄ga Anôtônê nan̄, oc sêmbac sênaña.
Ma Apôm̄taunê n̄acjo oc sênaña amboac n̄aola kêsêlô, ma sê su amboac jadaun̄.
- 21 N̄ac sec nê gêñ masi, tec oc ênac launêñ tîp êtôm atom.
Ma n̄ac gêdêñ oc êkêñ gêñ totêtac wapômgen.
- 22 Lau tañ Apôm̄tau gêjam mec êsêac nan̄, oc sêwê kain̄ gamêñ êtu nêñ gêñ.
Ma lau, tañ en̄ kêpuc boa êsêac nan̄, oc sênaña.
- 23 Apôm̄tau gêjam gôlin̄ launêñ lêñ
ma kêpuc n̄ac, tañ nê lêñ gêjac en̄ mataanô n̄ajam nan̄ tôn̄.
- 24 En̄ embe emben̄, oc gacgen̄ êsêp naênêc atom
gebe Apôm̄tau kêkam en̄ gêdêñ lêma.
- 25 Aê n̄apalêgen̄ e katu n̄ac lan̄gwa,
mago galic Apôm̄tau gêwi n̄ac gêdêñ ten̄ siñ atomanô. Ma galic nê gôlôac têtan̄ gêñ ten̄
atomanô.
- 26 En̄ n̄ac têtac wapôm ma êkêñ gêñ êndêñ lau, tañ teten̄ en̄ nan̄.
Ma nê gôlôac oc têtù moasiñ laugen̄.
- 27 Ôñgamiñ taôm êndêñ sec ma ôñgôm gêñ n̄ajamgen̄,
go ômoa nêñ gamêñ ten̄gen
- 28 Gebe Apôm̄tau têtac gêwiñ bin̄ gêdêñ
ma oc êwi nê lau mansañ siñ atom.
En̄ oc ejop nê lau gêdêñ sêmoa ten̄gen,
mago lau alôb-alôb nêñ wakuc oc malen̄mê.
- 29 Lau gêdêñ oc têtù gamêñ n̄atau
ma oc sêñgôn̄ nêñ gamêñ tau enden̄ tôn̄gen.

- 30 Nac gêdêñ nê awasuñ kêsôm biñ tokauc lasê
ma imbêla kêsôm biñ jagêdêñ.
- 31 Nac tau nê Anôtônê biñsu gêc ênê ñalêlôm,
tec kêsêlêñ kêku kêpac atom.
- 32 Nac keso gêdib ñac gêdêñ
ma taê gêjam gebe enseñ eñ su ênaña.
- 33 Mago Apômtau kêkô ñac gêdêñ auc
ma embe êmêtôc ênê biñ, oc êkêñ eñ lêwan-lêwan atom.
- 34 Ôkêñ matam Apômtaugeñ to ôsap ênê lêñ têt, go etoc aôm sa ôtu gamêñ ñatau
ma aôm ôlic eñ enseñ lau sec su.
- 35 Aê galic ñac sec teñ, tañ ketoc tau sa ñanôgeñ
e kelen gamêñ su amboac kaseda Lebanonña.
- 36 Mago gêdêñ tañ kasêlêñ jagaô lasê eñ mala kêtiam nañ, galic eñ malamê
ma gasom e katap eñ sa atomanô.
- 37 Ômoa tobiñmêgeñ ma ôsa nêñ lêñ êndêñgeñ
gebe Anôtô oc êmoasiñ lau amboac tonañ.
- 38 Lau-secwaga samob oc sênaña.
Ma lau, tañ sêkac tañ su ança Anôtônê nañ, nêñ wakuc oc malenmê.
- 39 Apômtau kêtú lau gêdêñ nêñ ênam êsêac sa ñamôkê
ma kêtú nêñ lamu ñanô gêdêñ noc sêpô lêna tañña.
- 40 Apômtau kêpuc êsêac têt to gêjam êsêac kêsi.
Eñ gêjam êsêac kêsi gêdêñ lau keso ma kêpuc êsêac têt gebe sê lamu engeñ.
- *

38

Ñac ñasec teñ nê mec

- 1 O Apômtau, aôm têtmac ñandan ma ônac aê atom.
Têtmac êmoatiñ têt ma ôim aê atom.
- 2 Gebe aômnêñ sôb keseneñ aêgac.
Ma lêmam kêkônin aê têt ñanô.
- 3 Aôm têtmac ñandan kêkêñ gêmac gêjam ôlic samucgeñ auc.
Aêñoc geo gêgôm aê ôlic ñagêñlêlôm kêtú masê sugac.
- 4 Aêñoc keso gênôm aê auc kêpi e kalêlêc môtêcapac su,
kêkônin aê têt amboac gêñ wapacsêga teñ.
- 5 Kêtú aê ñac melocña,
tec ñoc kamoc kêtú kapôêñ e gêmôb.
- 6 Aê kapô gaduc ganğon ducgeñ.
Aêñoc ñalêlôm ñawapac ma ganon kaukauc kêtôm bêc to gelen.
- 7-8 Lambic gêjac aê secanô.
Ma gêmac gêjam aê ôlic auc.
Kasê aoc jamêc-jamêc e tekoc gêbac.
Ñoc ñalêlôm kêjamuñ aê tec gamôêc.

* 37:40: Dawid gêga tonec.

- 9 O Apômtau, aôm kôjala gêñ samob, tañ gajam aoc su nañ,
ma gôñô ñoc gaen olin sapu atom.
- 10 Ñoc ñalêlôm ñatutuc ñasec. ñaclai kêtaiñ su anga aêñoc
ma matocanô ñawê gêjaña amboac tonanğen.
- 11 Ñoc ñac to tawanğ sêkac taunğ su gêdêñ aêñoc gêñwapac
ma ñoc lasitêwai sêmoa jaêc aê.
- 12 Êsêac tañ sebe senseñ aê su nañ, sêwa lakô aê.
Êsêac tañ sebe aê jambac janaña nañ, sêjam kisa aêğen to sêkic ñoc biñ kêtôm bêc to
gelenğen.
- 13 Ma aê amboac ñac tañasunğbic, nañ gêñô biñ atom.
Ma amboac ñac awamê, nañ gêña awa atom.
- 14 Biññanô, aê katôm ñac teñ gêñô biñ atomanô
ma awasunğ kêpuc biñ su tau atomanô.
- 15 O Apômtau, aê matoc kêsap aôm.
O ñoc Apômtau Anôtô, aôm oc ôjô aê aoc.
- 16 Aê katanğ aôm gebe êsêac ôlinğ êpi êtu aêña atommanğ.
Embe ockaiñ êku êpac, nañ êsêac sêsu aê susu atommanğ.
- 17 Kêdabiñ gebe jambenğ
ma taêc gêjam ñoc ñandanğ gedenğ tônğenğ.
- 18 Ojae, aê jasôm ñoc biñ lasê acgom,
gebe ñoc ñalêlôm kêtunğ aê kêtu ñoc secña.
- 19 Êsêac tañ sêkêñ kisa aê ñaômagenğ nañ, nêñ lai kêpoa.
Ma êsêac, tañ nêñ ñalêlôm kêmoatiñ tônğ ñaômagenğ kêtu aêña nañ, lau taêsam ñasec.
- 20 Aê tec kasap biñ ñajam tônğ.
Ma êsêac sêkêñ sec gêjô ñajam ma sêkêñ kisa aêğenğ.
- 21 O Apômtau, ôwi aê sinğ atom.
Ñoc Anôtô, ômoa jaêc aê atom.
- 22 O ñoc ñacmoasiñ Apômtau,
mêñônam aê sa. * têlêacña.

39

Aêñoc ñac tañ gêmoa gêñwapac ñalêlôm nañ, gêbu tau

- 1 Aê taêc gêjam gabe jajop ñoc lêñ ñapep
ma imbeloc ênac biñ sec teñ atom.
Lau sec embe sêmoa aê ñagala,
oc jakêñ ñagôlinğ êsêp aocsunğ.
- 2 Amboac tonanğ gajam tauc tônğ ñanğenğ lanğwagenğ kakô.
Ma ñoc ñandanğ kêpônğ aê secanô gêc lêlômgenğ.
- 3 Ñoc ñalêlôm gêlanğ aê gêc bôcdagi ñalêlômgenğ ma taêc gêjam gamoa e kêlakoc aê amboac
ja kêpi gêmêñ,
go kapô imbeloc ñagôlinğ su.
- 4 “O Apômtau, aê oc janğônğ matoc jali e êndêñ ondoc. Oc jamac êndu êndêñ ondoc.
Oc jamac êndu êndêñ ondoc.

* 38:22: Dawidnê pesalem teñ. Pesalem dambu taunğna kêtu

Ôkêḡ aê jajala tauc gebe aê gêḡ dalamatê sec.”

- ⁵ Ojae, kôsaka ḡoc bêc kêtôm samuc tagen wagen, matamanô gôlic aêḡoc bêc ḡawalan ḡanô masi.
ḡamalac samob gêḡ ḡajaô-jaô ḡaômagoc.
- ⁶ ḡamalac kêsa nê lêḡ kêtôm gêḡ ḡakatu ten. En gêḡ ḡaôma, mago gêḡôm gêḡlêlôm kêtû taḡḡa elê mê.
Gêḡjac gêḡ sasa geden tōḡḡen ma asa oc êtu gêḡ tau ḡatau.
- ⁷ O Apômtau, aê oc jakêḡ matoc asa.
Taêc kêka aôm taômḡenḡoc.
- ⁸ Ônam aê sa aḡḡa ḡoc sec samobmaḡ.
Ôkêḡ lau meloc sêsu aê susu atom,
- ⁹ Aê jaḡa aoc atom, janam tauc tōḡḡen jamoa,
gebe aôm gôjam gôliḡ ḡoc lêḡ tau.
- ¹⁰ Nêḡ gêḡwapac tec kêsac aê nec, ôkôc su aḡḡa aêḡoc,
gebe lêmam kêkônîḡ aê tōḡ ḡanô e oc janḡḡa.
- ¹¹ Aôm embe ônac ḡamalac ten êtu nê sec ḡagêḡjōḡa, oc nê katu ḡajam ênaḡa êtôm abêlōḡ ḡen tau.
Ojae, ḡamalac samob gêḡ ḡajaô-jaô ḡaômagoc.
- ¹² O Apômtau, ôḡô ḡoc mec ma ôkêḡ taḡam ḡoc taḡi.
Aê galiḡ matocsulu, amboac tonḡ ḡnam taôm tōḡ atom.
Gebe aê katu ḡacjaba katôm tamoci samob.
Ma katu nêḡ ḡaclen ten.
- ¹³ Ôlêwaḡ aê gebe jasi aoc su acgom,
go jaêc su e malocmê samucḡen. *

40

Wê lambiḡḡa (Pes 70:1-5)

- ¹ Aê gaōḡ Apômtau to gajam aoc su en,
ma en gewec mênkêkêḡ taḡa ḡoc taḡi.
- ² En gê aê sa aḡḡa gêsuḡ ḡakêlêndîḡ
to aḡḡa lemonḡ ḡagôlub-gôlub.
En kêkêḡ ockaiḡ kaka poc tōḡ
ma kêpuc ockaiḡ tōḡ kasêlêḡ ḡajaḡa.
- ³ En kêkêḡ wê wakuc kêsêp aocsuḡ.
Kêdōḡ wê lambiḡḡa ten kêpi aêacnêḡ Anôtô.
Lau taêsam sêlic e selendec
e mateḡ êsap Apômtaugenḡ.
- ⁴ Aoc êoc ḡac, taḡ mata kêsap Apômtau naḡ,
ma gêmoa gêwiḡ tenbelenḡ aḡḡenwaga atom to kêsa dansaḡtêna nêḡ lêḡ atom.
- ⁵ O ma Apômtau Anôtô, aôm gôgôm gêḡḡalô taêsam kêtû aêacḡa.
ḡac ten kêtôm aôm gêmoa atom.
Aôm taêm gêjam lêḡ moasiḡḡa taêsam amboac tonḡ.
Aê embe jawa sa to jasa sa, oc jatôm atom gebe taêsam ḡanô lasê.

* 39:13: Dawidnê pesalem ten.

- ⁶ Da sêbucña to da kelenj gêjac aôm matamanô njam atom, mago kômasañ tanjocsunj gobe janô binj.
Aôm kotenj daja to da wama atom.
- ⁷ Amboac tonañ jasôm gebe “Ôlic acgom, oc jawac sêwa aênoc binj sa gêc binjsu njabuku.
- ⁸ O njoc Anôtô, aê janngôm aômnêm binj êtu tônj janac njawae.
Nêm binjsu gêc njoc njalêlôm.”
- ⁹ Aê kasôm aôm gôjam aêac sa njawae lasê anja lau taêsam sêkac taun sa njalêlôm.
O Apômtau, aôm taôm gôlicgac gebe aê kagaminj gêdôcôlic atom.
- ¹⁰ Aê gasañ nêm binj gôjam lau kêsiña njawae auc gêc njoc njalêlôm atom.
Kasôm lasêgenj gebe aôm njac njanênj to gôjam lau sa.
- ¹¹ O Apômtau, amboac tonañ ônjgaminj taêm walô êndênj aêma atom.
Nêm têmtac gêwinj tenjenja to binj njanênj oc êkwa aê auc njapanj.

Mec ênam sanja

- ¹² Gênjwapac njalêlêma atom kêgi aê auc.
Njac sec kêtap aê sa gêjam aucgenj.
Taêsam njasec kêlêlêc mômêclauj mômêcapacña su,
tec gajac kapoac tauc gacgenj gamoa.
- ¹³ O Apômtau, ôlic njam ma ônam aê sa.
O Apômtau, ônsaic taômgenj mênjôpuc aê tônj.
- ¹⁴ Êsêac tanj dêdib aê sebe sensenj aê su nanj, ôkênj êsêac samob majenj to tenbelenj njawapac êsa.
Ôkênj êsêac, tanj sêkênj matenjenj sebe aê jatu sec nanj, sêc tomajenjenj sêmu sêna.
- ¹⁵ Êsêac tanj sêgôm Kec, kec kêpi aê nanj,
ôkênj êsêac têtakê tomajenjenj.
- ¹⁶ Ôkênj êsêac samob, tanj sesom aôm nanj,
ôlinj êpi to têntac njam êsa êtu aômña.
Ôkênj êsêac samob, tanj taênj kêka aômnêm moasinj nanj,
sêsôm lasê endenj tôngenj gebe Apômtau njac towae.
- ¹⁷ O Apômtau, aê tec njac palê-palê to njac njalêlôm sawa jamoa naeo, mago aôm taêm gêjam aê.
O njoc Anôtô, ônam gamênj tônj atom gebe njoc ônam-aê-sa to ôpuc-aê-tônjwaga aômngoc.

*

41

Njac gêmac nê mec

- ¹ Aoc gêoc njac, tanj gêjam njac njasec sa nanj,
gebe êndênj gênjwapac njabec Apômtau oc ênam enj sa.
- ² Apômtau ejop enj ma êwaka ênê katu sa gebe awenj êoc enj anja nê gamênj.
Ma aôm oc ôpô enj njabênic su êndênj nê njacjo, tanj têtû kêka-kêka enj nanj atom.
- ³ Enj embe êmac jaonagenj ênêc, Apômtau oc ênam malô enj.
Aôm gôjam ênê gênjwapac samob ôkwi kêtû gaô.
- ⁴ Aê kasôm gebe “O Apômtau, taêm labu aêmanj.

* **40:17:** Dawidnê pesalem tenj.

Ômoasiñ ñoc katuc gebe aê gagôm geo gêdên aôm.”

⁵ Ñoc soño-soño sêjac jatu aê gebe

“Êndên ondoc eñ oc êmac êndu ma nê ñaê ênaña.

⁶ Ten embe êtu ñaclen aê êmên, oc êsôm binj dansañ. Nê ñalêlôm ênac binj sec-sec sa, gocgo êsa awê naêsôm lasê.

⁷ Êsêac samob, tañ nêñ ñalêlôm kêmoatin tônj kêtû aêña nan, sêjac binj kesec-kesec kêtû aêña. Êsêac taênj gêjam binjalom kêpi aêgenj gebe

⁸ “Eñ ñac tobinj kalon-kalon sec, ten embe ênêc amboac tonañ, oc êndi sa êtiam atom.

⁹ Ñoc ñac mênbanj, tañ ôlic andañ eñ ma genj mo anja aêñoc nan, tec kêkac akainj sa gebe êka aê.

¹⁰ O Apômtau, taêm labu aê ma ônam aê sa êtiam, go jakênj ñagêjô êndênj êsêac.

¹¹ Ñoc ñacjo embe ôli êpi-êpi êtu aêña atom, go aê jajala gebe aôm gôlic aê ñajam.

¹² Aôm gôjam aê sa kêtû ñoc binj masigenña ma kôkênj aê kakô aôm lanjômnmênja gedenj tônjenj.

¹³ Lambinj êndênj Apômtau, Israelnênj Anôtô êndênj galoc to endenj tônjenj.

Binjanô, binjanôgoc.

*

42

BUKU KÊTU LUAGÊCÑA

Tanam aweñ su Apômtauña

¹ O Anôtô, aê aocsulu kapa aômña amboac bôcgabuñ, tañ awa ececgenj gebe ênôm bu nanj.

² Ñoc katuc ñaawasulu kêpa Anôtôña, kêpa kêtû Anôtô mata jalinja. Êndênj ondoc oc jasa najalic Anôtônê lanjôanô.

³ Galinj matocsulu kêtû ñoc mo kêtôm bêc to gelenj, gebe sênac aêñoc Anôtô ôkwi kêtôm bêcgenj gebe Nêm Anôtô gêmoa ondoc.”

⁴ Jakô ñoc ñalêlôm ñawapac auc atom, taêc ênam binj tonecgenj gebe gêmunjenj gawinj lau taêsam ma gawê êsêac gadênj Anôtônê andu gaja. Aêac awê tolasê ma toôndugenj aja abe akênj Anôtônê om.

⁵ O katuc tau, amboac ondoc gômoa ñoc ñalêlôm tobinj wapac ma ôluñ-ôluñjenj. Ôkênj matam Anôtô gebe aê oc janam danje êndênj eñ, tañ kêsa aê lanjoc sa to kêtû ñoc Anôtô nanj.

⁶ Ñoc katuc kêpô gêducgenj gêmoa ñoc ñalêlôm. Amboac tonañ tec taêc gêjam aôm gamoa Jordan to lôc Hermon ñatêpôê ñagamênj tonec. Ganjônj lôc Misar tonec.

⁷ Bu ñasamac tenj gêmôc binj gêdênj ñasamac tenj gêdênj tañ kêpô kêsêp pocdambê nanj. Ojae, aômnmêm dembom to kotenj samob gênôm aê aucgoc.

* **41:13:** Dawidnê pesalem tenj.

⁸ Gêdêñ gelenña gaen olin gebe Apômtau êkêñ nê moasin êsa ma gêdêñ gêbêc nê wê gêc
aocsuñ
to kateñ ñoc mec gêdêñ Anôtô, tañ kêkêñ aê ganğôn matoc jali.

⁹ Aê kasôm gêdêñ ñoc poclabu Anôtô gebe
“Amboac ondoci kôlin aê sin.
Amboac ondoci gamoa togêñwapacgen.
Ma ñacjo kêkônin aê tôñ.”

¹⁰ Lau tañ sêlêsu aêña nan, têtan pêlê aê
e sêjamun ñoc ñatêkwa popoc-popocgen.
Êsêac têtan pêlê aê gedên tôngên gebe
“Nêñ Anôtô gêmoa ondoci.”

¹¹ O katuc tau, amboac ondoci gômoe ñoc ñalêlôm tobin wapac ma ôluñ-ôlungên.
Ôkêñ matam Anôtô, gebe aê janam danğe êndên en, tañ kêsa aê lanğoc sa to kêtun ñoc
Anôtô nan.

*

43

(Gêjac têtun pesalem 42)

Mec Anôtô ênam aêac saña

¹ O Anôtô, ôwaka ñoc gêdêñ sa ma ônam gôlin ñoc bin
êndên lau têtac gêwiñmê tônê ñai.

Ônam aê sa
anğa ñamalac dansan to secwaga nêñ.

² Aôm kêtun Anôtô, tañ gejob aê nan,
amboac ondoci kôtin aê su.

Amboac ondoci jamoa togêñwapacgen
ma soño-soño kêkônin aê tôñ.

³ Ôsakin nêñ ñawê to nêñ bin ñanên
gebe êwê aê.

Ma ôkêñ aê jandên nêñ lôc dabun,
to nêñ andu, tañ gôngôn nan jana.

⁴ Go jandên Anôtônê altar jana.
Jandên Anôtô, tañ ôlic kêpi-kêpi enña nan.

O ñoc Apômtau Anôtô,
aê jalambin aôm ña gên wênagen.

⁵ O katuc tau, amboac ondoci gômoe ñoc ñalêlôm tobin wapac
ma ôluñ-ôlungên.

Ôkêñ matam Anôtô gebe aê janam danğe êndên en,
tañ kêsa aê lanğoc sa to kêtun ñoc Anôtô nan.

44

Mec Anôtô ejop aêacña

¹ O Anôtô, aêac taun anô kêsô tañensun
ma tamenmai sêjac aômnêñ min gêdên aêac
gebe gêdên êsêacnên bec, tañ sêmoe nan, aôm gôgôm nêñ gênşêga gêdên êsêac,
gôgôm gêdên bêt andanğenña.

* **42:11:** Lau Kora nêñ wê teñ.

- 2 Aôm lêmam jagosen lau samuc su ma kôkêñ nêmau lau sêngôn sêjô êsêac malen.
Aôm gosen tentenlatu su, ma kôlain êsêacgen sêjam gamên auc.
- 3 Êsêac tauñ nêñ sin kêsi gamên ñatau su atom.
Ma êsêac tauñ nêñ ñaclai kêku ñacjo tulu atom.
Aôm taômgen nêmau anôña to lêmam ma lanômanô ñawê gêgôm
gebe aôm têmtac gêwiñ êsêac.
- 4 Aôm taômgen kôtu ñoc kin to Anôtô.
Aôm kôkêñ Jakob kêku nê ñacjo tulu.
- 5 Aôm ôwiñ aêac, go akônin ma ñacjo tôn.
Aômnêm ñaê êpuc aêac tôn, go aka ma ñacjo popoc.
- 6 Aê kakêñ gêwiñ ñoc talamgen atom.
Ma aênoc sin gêjam aê sa atom.
- 7 Aôm taômgen tec kôpuc aêac tôn gêdên ma ñacjo.
Ma gôgôm êsêac, tañ nêñ ñalêlôm kêmoatin tôn kêtû aêacña nan, nêñ meloco kêsa.
- 8 Aêac atoc Anôtô sa geden tôngen.
Ma awen gêôc nêmau ñaê ñapan.
- 9 Mago galoc kôtin aêac su to gôgôm aêac majen kêsa
ma gôwiñ aêacma sinwaga atom.
- 10 Aôm kôpuc aêac tôn atom, tec aêac aêc kêtû ma ñacjoña.
Ma êsêac, tañ nêñ ñalêlôm kêmoatin tôn kêtû aêacña nan, sê ma waba êlin-êlin.
- 11 Aôm gôwi aêac sin ñamelocñagen amboac domba, tañ sêwê gebe nasêmbuc nan.
Aôm kôpa aêac êlin-êlin asêp lau samuc ñalêlôm.
- 12 Aôm kôkêñ taôm nêmau dêdên lau sêjam ôli êsêac
ma sêkên ñaôli saunân amboac êsêac gêñ ñaôma ten.
- 13 Aôm kôkêñ lau, tañ ma sackapoagêdô gêdên tauñ nan, têtan pêlê aêac.
Lau samob, tañ sêgi aêac auc sêngôn nan, têtan pêlê to sêômac aêac.
- 14 Aôm kôkêñ aêac atu lau samuc nêñ bin makicña
ma tentenlatu têdaiñ gêsun kêtû aêacña.
- 15 Aê taêc gêjam ñoc majoc geden tôngen
ma majoc kêkôm lanôcanô auc.
- 16 Gebe ganô bin pêlêña to bin alôb-alôb
ma galic ñacjo sen anô-anô gebe sêkac nêñ kamocgôc.
- 17 Aêac atap gêñ tonan ñai samob sa,
mago alin aôm sin ma agôm aômnêm poac palin atom.
- 18 Aêacma ñalêlôm kêkac tau su anga aômnêm atom.
Ma aêac enkain geo gala aômnêm intêna atom.
- 19 Mago aôm kôkêñ kêam sec salenña sêñac aêac popoc
ma gêsunbôm gêjam aêac auc.
- 20 Aêac embe alin ma Anôtô sin
ma aoc lemen sa êndên anôtô jaba ten,
- 21 en oc êtap bin amboac tonan sa atom me.
Gebe en tec kêjala gêñ samob, tañ aêac ajala gêc ma ñalêlôm ñadim labusêga ten nan.
- 22 Masigoc, sêjaiñ aêac kêtôm bêcgen kêtû aômña.
Ma sêgôm aêac atôm bôc, tañ sebe sêmbuc nan.
- 23 O Apômtau, matam êpoaman. Gôc bêc kêtû asagenña.

- Matam êlac ma ômasuc aêac endenj tòngeŋ atom.
²⁴ Gôsaŋ laŋômanô auc, o wagenj.
 Ma kôlinj aêacma gêŋwapac to aŋgônj jageoŋa sinj.
²⁵ Ojae, ma katunj kêpô gêduc e genj kekop laŋwageŋ.
 Aêacma ôlinj kêtap labôc jagêc.
²⁶ Ôndi, mênônâma aêac samaŋ.
 Ônam aêac sa êtu nêma têmtac gêwiŋ tengeŋŋa.
 *

45

Kiŋ gêjam awê ŋawê

- ¹ Biŋ êjam-êjam kêôlinj kêpi aŋga aêŋoc ŋalêlôm tec gebe ênsêwa êsa. Amboac tonan jansun
 ŋoc wê êndênj kiŋ.
 Imbeloc kêtôm ŋac lêmagaôŋa keto kêlêpê.
² Aôm laŋômanô ŋajam kêlêlêc ŋamalac samob, taŋ sêŋgônj nom nanj, nêŋ su. Gêdômôlic e
 têtac kêsa laŋwageŋ.
 Amboac tonan tec Anôtô gêjam mec aôm gedênj tòngeŋ.
³ O ŋactêkwa, ôjandiŋ nêma sinj êŋkaleŋ magim.
 Nêma laukasap e ŋawasi laŋwageŋ.
⁴ Ajôc, ŋac tau, ônac sinj taumaŋ. Ôŋgôm êtu biŋŋanôŋa to ôpuc biŋgêdênj tônj.
 Ma lêmam anôŋa êwaka nêma ŋaclai kapôênj sa.
⁵ Aômnêma sôb ŋamatagosu kesenjen kiŋnê ŋacjo nêŋ nipkalop tônj
 ma tentenlatu samob sêu tauŋ jasêc amkaiŋ ŋalabu.
⁶ Aômnêma lêpônj, taŋ Anôtô kêpuc tônj nanj, êkô tengeŋ to tengeŋ.
 Aôm gôjam gôlinj nêma lau ŋa biŋgêdênj.
⁷ Aôm têmtac gêwiŋ biŋgêdênj ma nêma ŋalêlôm kêmoatiŋ tônj kêtû biŋ alôb-alôbŋa.
 Amboac tonan Anôtô, taŋ kêtû nêma Anôtô nanj, genj oso aôm ŋa niptêkwi têtac
 ŋajamŋa e kôlêlêc samob su.
⁸ Lakisia to môsê ma samboa ŋamalu kêsa aŋga nêma ŋakwê.
 Êsêac sêjam wê sêŋgônj andu, taŋ sêgêlônj ŋa bôc ŋajabo nanj, e gêgôm aôm têmtac
 ŋajamanô.
⁹ Kiŋ latuŋio sêmoa sêwiŋ lauo ŋagêdô aŋga nêma andu.
 Ma nêma awê togêlônj gold Opirŋagenj kêkô aômnêma anôŋa.
¹⁰ O latucoenec, matam ê aê ma ôkêŋ taŋam ŋoc biŋ.
 Ôlinj nêma lau to tamamnê andu sinj.
¹¹ Ma embe kiŋ têtac êkac enj êtu aôm laŋômanô ŋajamŋa,
 nanj ôkêŋ êwiŋgenj gebe enj kêtû nêma ŋatau.
¹² Lau Tirusŋa oc sênsuŋ awa êndênj aôm.
 Ma lau tolêlôm oc têtû kêka-kêka gebe aôm ôlic êsêac ŋajam.
¹³ Kiŋ latuo gêmoa andu kiŋŋa ŋalêlôm togêlônj ŋawasi laŋwageŋ.
 Ênê ŋakwê sêwa gam gold gêwiŋ.
¹⁴ Êsêac sêwê enj, taŋ kêsô ŋakwê talô-talô sa nanj, dêdênj kiŋ sêja.
 Ma sêwê ênê sakiŋwagao toôngeŋj dêdênj kiŋ sêja amboac tonanjenj.

* **44:26:** Lau Kora nêŋ wê tenj.

- 15 Sêjam lasê ma sêwê êsêac toôndugen
ma jasêsô kiñnê andu ñalêlôm sêja.
- 16 Aôm ôtap latômi taêsam sa, tañ sêjô tamami su nañ.
Aôm oc ôkêñ êsêac têtú kasêga anga gamêñ samob.
- 17 Aê oc jakêñ lau wakuc ñamuña samob taêñ ênam aôm ñapañ.
Amboac tonañ tentenlatu awenê êoc aôm tengeñ to tengeñ.
- *

46

Anôtô kêtú nêñ lamu to ñaclai

- 1 Anôtô kêtú nêñ lamu to ñaclai.
En gêjam aêac sa gêdêñ danğonñ jageonña gêjac ñawae.
- 2 Amboac tonañ embe nom ênaña ma lôc êu tau êsêp gwêc êna,
nañ aêac tatêc tauñ atom.
- 3 Embe gwêc ñadindin
ma êngasim e ê kâpic-kâpic naêpi lôc e êkôtêñ tau, nañ aêac tatêc tauñ atom.
Lau sin undambêña nêñ Apômtau kêpuc aêac tônia
Jakobnê Anôtô kêtú aêacnêñ laimôkê.
- 4 Bu kapôên tec kêpoac ma ñasêli kêmalôm Anôtônê malac
to kêmoasinñ Lôlôc Natau nê andu dabun.
- 5 Anôtô tec gêmoea malac tau ñalunğen, tec sensenñ su ênaña atom.
Anôtô gêjam malac tau sa gêdêñ bêbêc kanucgen.
- 6 Tentenlatunêñ lai kêpoa ma kiñnêñ gamêñ kêku,
en kêkêñ nê wapap gêjac e nom kêtênêp.
- 7 Lau sin undambêña nêñ Apômtau kêpuc aêac tônia.
Jakobnê Anôtô kêtú aêacnêñ laimôkê.
- 8 Amêñ ma alic Apômtaunê gêñsêga.
Alic gêñ kainñ ten, tañ gêgôm anga nom nañ.
- 9 Nac tonañ tec gêjam gônia sin e gêdêñ nom ñamadinñ.
Nac tonañ tec gêjac talam ñatikoc gêñgic to kêmadôm kêmi tulu ma kêkêñ kareta sinña
ja genñ su.
- 10 “Gamêñ ñañêñ êsa ma ajala gebe Apômtau aê taugen.
Tentenlatu tetoc aê sa ma lau anga nom samob amboac tonanğen.”
- 11 Lau sin undambêña nêñ Apômtau kêpuc aêac tônia.
Jakobnê Anôtô kêtú aêacnêñ lai môkê.
- *

47

Anôtô kêtú lau nomña samob nêñ kin

- 1 O tentenlatuac, amakop lememe,
anam lasê Anôtô toôndugen.
- 2 Lôlôc Natau Anôtô en ñacsinsêlêcsêga,
kinñ ñaclai tec gêjam gônia nom samucgen.
- 3 En kêkôninñ tentenlatu tônia sêsô aêac ñalabu.

* 45:17: Lau Kora nêñ wê têtac gêwinñ tauñña ten. * 46:11: Lau Kora nêñ wê ten.

- Ma kêkêñ aêac tãjam gôlinj lau to-m-to-m.
⁴ Eñ kêjalinj aêacnêñ nomlênsêm sa,
 Jakob, tañ eñ têtac gêwinj nanj, nê gêñ towae.
⁵ Anôtô kêpi gêja toôndugeñ.
 Dauc gêwê Apômtau toaligenj kêpi gêja.
⁶ Awem êoc Anôtô, awem êocmañ.
 Awêm êoc aêacnêñ kinj, awem êocmañ.
⁷ Gebe Anôtô kêtú nom samucgeñ ñakinj
 Amboac tonañ anam ênê wê totalô ñajam teñ.
⁸ Anôtô kêtú lau samuc nêñ kinj.
 Anôtô kêpônj tau sic gêñgônj nê lêpônj dabuñ.
⁹ Tentenlatunêñ kasêga sêkac tauñ sa
 kêtôm Abrahamnê Anôtô nê lau,
 gebe nom tau ñagôlinjwaga sêsô Anôtô ñalabu,
 gebe eñ kêtú ñatau towaegac. *

48

Anôtônê malac ñawê

- ¹ Apômtau eñ ñac kapôêñ, amboac tonañ awenj eoc eñ ñanô
 aña aêacnêñ Anôtônê malac.
² Ênê lôc dabuñ gêguñ sa lanjwageñ
 kêtú ñamalac samob nêñ gêñ ênac matenjanô ñajamña.
 Anôtônê lôc tau tec lôc Sion
 kinj kapôêñ nê malac.
³ Anôtô kêwaka tau sa aña êsêacnêñ andulêlôm
 gebe eñ laimôkê.
⁴ Gôlicgac me, kinj sêkac tauñ sa
 ma êsêac sêwêgeñ sêmêñ,
⁵ e sêlic ma têtakê.
 Êsêac selendec e nêñ meloco kêsa ma sêc êlinj-êlinj
⁶ ma têtênêp tauñ êndu-êndu
 to sêmoa jageo amboac awê, tañ ñapalê kêtunj eñ nanj.
⁷ Aôm kôkêñ musalô kapôêñ
 e gôjac lau Tarsis nêñ wanj popoc.
⁸ Galoc talic gêñ tau kêtôm, tañ tañô nanj,
 aña lau sinj undambêña nêñ Apômtau nê malac,
 aña nêñ Anôtô nê malac,
 tañ eñ kêwaka sa gebe êkô endenj tôngeñ.
⁹ O Anôtô, aêac taêñ gêjam aômñêm têtac gêwinj tengeñña
 amoa nêñ lôm dabuñ ñalêlôm.
¹⁰ O Anôtô, aôm waem kêsa e jagêdêñ nom ñamadinj kêtôm nêñ ñaê.
 Binjêdêñ kêsêp lêmam anôña e mênjgêc poap tagenj.
¹¹ Lôc Sion êtu samuc êtu binj tonañña.
 Juda latunjo sênam lasê toôndugeñ êtu aôm kômêtôc binjña.
¹² Asêlêñ awê aña lôc Sion auc

* 47:9: Lau Kora nêñ wê teñ.

ma asa n̄aandulatu tunjbôm̄na sa.

¹³ Asala tunjbôm̄ tomalagen̄ e êmbacnê ma asêlê̄n amoa n̄aandu towae n̄alêlôm̄,
gebe anac min̄ êndên̄ lau wakuc sên̄ô,

¹⁴ gebe Anôtô tonan̄ kêtû aêacnê̄n Anôtô êmoa ten̄gen̄ to ten̄gen̄.
En̄ oc êwê aêac enden̄ tôn̄gen̄.

*

49

Taen̄ kêka awamata atom̄ gebe gen̄ n̄aôma

¹ Tenten̄latu samob̄, an̄ô bin̄ tonec.

Amac lau, tañ an̄gôn̄ nom samob̄ auc nan̄, akê̄n tañemman̄.

² Amac lau n̄aôma latun̄ji to apôm̄tau latun̄jac,
amac lau tolêlôm̄ ma lau n̄alêlôm̄ sawa amboac tonan̄gen̄.

³ Aocsun̄ êsôm̄ mêtê lasê
ma n̄oc n̄alêlôm̄ taê ênam bin̄ tokauc acgom.

⁴ Aê jaê tañoc êndên̄ bin̄gôlin̄ lan̄gwa
ma jawa n̄am sa to janac gên̄ wên̄a êtan̄.

⁵ Êndên̄ bêc wapacn̄a embe n̄acjo nê̄n bin̄ alôb-alôb êkôm̄ aê auc,
nan̄ jatêc tauc êtu agen̄na.

⁶ Lau sec taên̄ kêka nê̄n awagen̄
to tetoc taun̄ sa kêtû nê̄n waba taêsam̄na.

⁷ N̄amalac ten̄ êkê̄n gên̄ ênac da tau êngôm̄ êtôm̄ atom̄
ma en̄ êkê̄n n̄aôli êsi tau sun̄a êndên̄ Anôtô oc êngôm̄ naeo amboac tonan̄gen̄.

⁸ Gebe katun̄ n̄aôli (gebe tamoa maten̄ jali n̄aôli) kapôên̄ secsêga,
n̄ac ten̄ êtap sa êtôm̄ atomanô.

⁹ En̄ embe taê ênam gebe ênac da tau e êmoa mata jaligen̄ ma êsêp sê atom̄
oc êngôm̄ êtôm̄ atomanô.

¹⁰ Aêac talicgac gebe laumêtê sêmac êndu ma lau meloc to kaucmê sêjan̄a amboac
tonan̄gen̄.

Ma êsêac oc sêwi nê̄n waba sin̄ naelom lau ten̄ sêkôc.

¹¹ Lau tonan̄ sê nê̄n n̄aê kêpi nom n̄agamên̄ n̄agêdô,
mago nê̄n sê kêtû nê̄n malacmôkê, kêtû nê̄n andu totêm-totêm.

¹² Bin̄nanô, n̄amalac tonê gêlôn̄gen̄, tec êmoa nê̄ ten̄gen̄ atom̄.
En̄ kêtôm̄ bôc, tañ ênan̄a nan̄.

¹³ Lau tañ taên̄ kêpa taun̄ su nan̄,
ma êsêac, tañ sêkê̄n gêwin̄ êsêacnê̄n bin̄ ma oc têndan̄guc êsêac nan̄, nê̄n lên̄ kêtôm̄
tonan̄gen̄.

¹⁴ Êsêac têdên̄an̄ taun̄ têtôm̄ domba gebe lamboam gêwê kain̄ êsêac.
Gêmac anô kêtû nê̄n n̄acgejob.

¹⁵ Ma Anôtô oc ênam n̄oc katuc kêsi an̄ga lamboam n̄an̄aclai
gebe en̄ oc ênam aê kêsi.

¹⁶ Amboac tonan̄ embe ôlic n̄ac ten̄ nê̄ awa êtu taêsam
ma nê̄ andu n̄agên̄lêlôm̄ ênsac tau n̄aô-n̄aô, nan̄ têmtac sec atom̄,

¹⁷ gebe en̄ embe êmac êndu, oc êkôc gên̄ samob̄ tonan̄ n̄ai n̄aten̄ êna atom̄.
Ênê gêlôn̄ n̄awasi oc êwin̄ en̄ êna atom̄.

* **48:14:** Lau Kora nê̄n wê ten̄.

- 18 Eñ embe êlambin tau gebe êmoa ñajam anğa nom
ma lau embe sêlambin eñ gebe kêtap nê kôm ñanô taêsam sa,
19 oc ênam eñ sa atom, eñ naëndên tamai to nêñ lau ñanô,
tañ sêlic oc ñawê kêtiam atom nañ.
20 Binñanô, ñamalac tonê gêlôn oc êmoa tengeñ atom.
Eñ kêtôm bôc, tañ ênaña nañ.

*

50

Anôtô eñ mêtôcwaga

- 1 Ñaniniñ Natau Apômtau Anôtô gêmôêc gêdên nom ma kêsôm nê bin
anğa oc kêpiña jagêdên oc kêsêpña.
2 Anôtônê ñawê kêpoac lasê anğa Sion,
tañ kêtü malac togêlônşêga nañ.
3 Aêacnên Anôtô gêmên togamên gêmacgeñ atom.
Ja kêdanğac-kêdanğac gêmuñ eñ kêsêp gamên kêlanğañ.
4 Eñ gêmôêc gêdên undambê ôña ma gêdên lau nomña,
gebe êmêtôc nê lau.
5 Eñ kêsôm gebe “Akac ñoc lau-mansañwaga,
tañ sêkên da sêmoatiñ poacña gêdên aê nañ, sa sêmên.”
6 Tec undambê êsôm ênê bin gêdên lasê
gebe Anôtô tau eñ mêtôcwaga.
7 “O ñoc lau, akên tañem aê gabe jasôm bin.
O Israel tau, aê gabe jawa nêk keso, tañ gôwê kain nañ lasê. Anôtô, aômñem Anôtô
aê.
8 Aê gabe jasôm aôm êtu nêk daña atom
gebe matocanô galic nêk daja geden tôngeñ.
9 Aê gabe jakôc bulimakao kapoac anğa nêk andu
to noniñ kapoac anğa nêk sapalêlôm atom,
10 gebe gwada saleñña samob
to bôc tokain-tokain, tañ sêmoa lôc tolôc nañ, ñatau aê.
11 Moc samob, tañ sêmoa lôlôc nañ, aê kajala kêtü tôn
ma gên, tañ sêmoa obalêlôm nañ, ñatau aê.
12 “Mo embe êjô aê, oc jasôm êndên aôm atom,
gebe nom samucgeñ to ñagêñlêlôm samob ñatau aê.
13 Aê oc gaen bulimakao ñamêsôm
me oc ganôm noniñ ñadec me.
14 Ôkên danğe êtu da êndên Apômtau,
ma ôngôm bin, tañ gôjac mata nañ, ñanô êsa êndên Lôlôc Natau.
15 Ma awam ênac aê êndên bêc ôpô lênaña,
go janam aôm sa ma awam êoc aê.”
16 Mago Apômtau kêsôm gêdên ñac-kêkac-tau-suwaga gebe
“Amboac ondoc aôm kôsa aênoc binşu sasa ma aênoc poac ñabin gêc awamgeñ.
17 Aôm tonañ tec godec ñoc mêtôc
ma kôtiñ ñoc bin şu gêc dêmôêmmuña.

* 49:20: Lau Kora nêñ wê teñ.

- 18 Embe ôtap genjen têna ten sa, oc wê enj êtu nê m sêlêb
ma mockain têna êtu nê m nac ôlim andan nja.
- 19 “Aôm kôlêwan awamsunj gêdênj binj sec
ma imbêlam geno-geno binj dansan njan ngenj.
- 20 Aôm gôngông ngenj ma kôgôlinj binj kêpi lasim
to gôga binj kêpi taôm tênam latu,
- 21 Aôm gôgôm gênj tonan nja, mago aê gajam tauc tônj, tec taêm gêjam gebe aê katôm aôm.
Tagenj galoc jaec binj aôm gebe jawa nê m kauc sa.
- 22 “Amac tanj alinj Anôtô sinj nanj, taêm ênam binj tonan acgom.
Embe masi, oc jansenj amac su anan nja ma nac tenj êtôm gebe ênam amac sa atomanô.
- 23 Nac tanj êkênj danje êtu da nanj, etoc aê sa
ma nac, tanj êsa nê lênj lanônê m sawagenj nanj, oc jakênj enj êlic Anôtônê moasinj.”
- *

51

Mec Anôtô êsuc sec ôkwinja

- 1 O Anôtô, taêm walô aê gebe aôm nac moasinj.
Aôm taêm walô njatau kapôênj, onsenj aênoc sec su.
- 2 Ôkwasinj njoc tôp su
ma ômbunj njoc geo su e jatu selec.
- 3 Gebe aê tauc kajala njoc kesogac
ma matoc gê njoc geo gedenj tôn ngenj.
- 4 Aê gagôm sec gêdênj aôm taôm goc
ma gagôm gênj, tanj aôm gôlic gebe sec nanj.
Tec kômê tôc aê jagêdênj
ma nê m mêtôc tau solop.
- 5 Ojae, tinoc kêkêkam aê tobinjenj
ma kêkôc aê tosecgenj.
- 6 Aôm gobe binj nanô ênam njamalacnênj njalêlôm auc,
amboac tonan ôwa mêtê tokauc njabinj njalêlôm nja sa êndênj aê.
- 7 Ônsêlô njoc geo su tomalagenj gebe jatu selec.
Ôkwasinj aê gebe njakênj kênj lanjwagenj.
- 8 Ôkênj aê jatu samuc to têtac njajam êsa
ma ôlic, tanj gôjac popoc nanj, ôli êpi-êpi êtiam.
- 9 Ônsan njan lanômanô auc êndênj njoc sec
ma ômbunj aênoc geo samob su.
- 10 O Anôtô, ôkênj njoc njalêlôm njawa êsa
ma ôkênj njalau wakuc to nanjênj tenj êngôn njoc njalêlôm.
- 11 Ôtinj aê su an nja lanômnê m atom
ma ôkôc nê m Nalau Dabun su an nja aê atom.
- 12 Ôkênj nê m moasinj êngôm aê têtac njajam êsa êtiam
ma ôpuc aê tôn nja njalau tanjoc wamu nja.
- 13 Go aê jandôn aôm nê m binj êndênj lau, tanj sêgêli aôm nê m binj sêmoa nanj,

* 50:23: Asapnê pesalem tenj.

ma lau sec sênam tauŋ ôkwi dëndêŋ aôm sêmu sêwac êtiam.

¹⁴ O Anôtô, ñoc moasiŋ ñaAnôtô, ônam aê sa gebe jamac êndu atom,
go imbeloc êoc aôm sa toôndugeŋ gebe aôm ñac gêdêŋ.

¹⁵ O Apômtau, ondelec gêdôcôlic
gebe aocsuŋ jasôm aôm waem lasê

¹⁶ gebe da gêjac matamanô ñajam atom
ma embe jansuŋ daja êwac, aôm oc ôlic ñajam atom.

¹⁷ Da taŋ gêjac Anôtô mataanô ñajam naŋ, katuŋ popoc.
O Anôtô, laŋôm eo ñalêlôm popoc to ôluŋ-ôluŋ atom.

¹⁸ Moasiŋ ñatau aôm, ômoasiŋ Siongeŋ.

Ômboa tuŋbôm Jerusalemña sa êtiam.

¹⁹ Go da ñanô to daja ma da samuc ênac matamanô ñajam,
go sêkêŋ bulimakao kapoac wacênsac nê m altar ñaô.

* propete Natan gêdêŋ eŋ gêja. Pesalem dambu tauŋña kêt u aclêña.

52

Anôtônê mêtôc to moasiŋ

¹ O ñaclaisêga aôm, kotoc taôm sa nê m secña kêt u agenña.
Anôtônê têtac gêwiŋ tengeŋña gêc gedêŋ tôneŋ.

² Aôm kalomtêna, taêm gêjam imbêlam ñabiŋgêga
e wai-waiôma.

³ Aôm têmtac gêwiŋ sec kêlêlêc ñajam su
ma têmtac gêwiŋ biŋ dansaŋ kêlêlêc biŋñanô su.

⁴ Aôm imbêlam dansaŋ.
Têmtac gêwiŋ biŋ alôb-alôb ñaôma.

⁵ Amboac tonan Anôtô oc enseŋ aôm su ônaña samucgeŋ. Eŋ oc êtiŋ to enseŋ aôm su anga
nê m beclêlôm
ma oc êkip aôm sa anga lau maten jali nêŋ gamêŋ.

⁶ Lau gêdêŋ oc sêlic e têtêc tauŋ
ma sêômac aôm gebe

⁷ “Kec, alic ñac tône kêkêŋ Anôtô kêt u nê lamu atom.
Kêkêŋ gêwiŋ nê awa taêsam ma gêjam kauc gebe sec êpuc eŋ tôneŋ.”

⁸ Ma aê tec katôm katêkwi ñawawa ñajam
kakô Anôtônê andu.

Aê taêc kêka Anôtônê têtac gêwiŋ tengeŋña
gedêŋ tôneŋ.

⁹ Aê oc janam danŋe aôm endêŋ tôneŋ êtu nê m gêŋ, taŋ gôgôm naŋña
ma jatoc nê m ñaê sa êndêŋ lau mansaŋ sêŋô gebe aôm gabêjam.

* mênkêtêku biŋ gêdêŋ Saul gebe Dawid kêsô Abimeleknê andu gaja naŋ.

53

Ñamalacnêŋ sec (Pes 14:1-7)

¹ Lau meloc tec nêŋ ñalêlôm kêsôm gêdêŋ tauŋ gebe “Anôtô ten gêmoa atomanô.”

* **51:19:** Dawidnê pesalem gêga gêdêŋ eŋ gêmoa gêwiŋ Baseba ma Edomña Doeg

* **52:9:** Dawidnê wê ten. Gêga gêdêŋ taê ñac

Êsêac sêgôm gêñ sec to alôb-alôb ma nêñ tej gêgôm gêñ njajam tej atom.

² Apômtau katuc kêniñ njamalac latuñi anğa undambê
gebe êtap ñac tokauc tej, tañ kêtêc Anôtô nan, sa gamoa me masi.

³ Mago samob sêkac taun su, samob têtú secñagen.
Êsêacnêñ tej gêgôm gêñ njajam tej atom, masi samucgen.

⁴ Lau secwaga samob nêñ kauc gêbôc me. Êsêac têdañgôn ñoc lau amboac señ mo
ma êsêac aweñ gêjac Apômtau atom.

⁵ Mago êsêac têtakê ñasec kêtôm têtakê tej gêmun su atomanô
gebe Anôtô kêsa nêñ ñacjo nêñ ñatêkwa salin-salinjen.
Enj oc êku êsêac tulu samucgen
gebe enj kêtin êsêac su.

⁶ Ojae, moasin ênam Israel saña mênjêsa anğa Sion ecman.
Êndênj tañ Apômtau êmoasin nê lau êtiam nan, Jakob oc êtu samuc, ma Israel oc têtac
njajam êsa.

*

54

Anôtô ênam aêac sa êndênj nêñ ñacjo ñamec

¹ O Anôtô, ôkênj nêñ ñaê ênam aê sa
ma nêñ ñaclai êwaka ñoc binjêdênj sa.

² O Anôtô, ôkênj tañam ñoc mec.
Wê tañam êndênj aocsun ñabinj,

³ gebe lau jaba tetoc taun sa gêdênj aê ma ñaclaikoc têtú kêka-kêka sebe senseñ katuc su.
Êsêac sêsa Anôtô lanô sa atom.

⁴ Aê galicgac, Anôtô kêtú ñoc gêjam-aê-sawaga.
Apômtau kêpuc katuc tôñ njajana.

⁵ Sec tañ aênoc ñacjo sêgôm nan, naêpi êsêac taun.
Onsenj êsêac su gebe aôm ñac ñañênj.

⁶ Go aê jansun ñoc da êndênj aôm totêtac njajamgen.
O Apômtau, aê gabe aoc êôc nêñ ñaê gebe gabêjam ñanô,

⁷ gebe aôm kôjanjo aê su anğa gêñwapac samob
ma matocanô galic ñoc ñacjo e têtac njajam gebe sênanjagac.

* Saul sêja ma sêsôm gebe Dawid kêsinj tau gêmoa êsêacnêñ gamênj.

55

Ñac tej keteñ nê mec kêtú nê ñac jabanj kêkac tau su anğa êné

¹ O Anôtô, ôkênj tañam ñoc mec
ma ôsinj taôm êndênj ñoc tañiboa atom.

² Ôñô aê ma ôjô aênoc binj.
Aê gaenj olinj tauc ma gao toñoc gêñwapacgenj,

³ kêtú ñacjonênj ñaonda
ma kêtú lau, tañ sêkac taun su anğa Anôtônê nêñ ñaôndu,

* 53:6: Dawidnê pesalem tej. * 54:7: Dawidnê pesalem tej, gêga gêdênj tañ lau Sipit dêdênj

gebe êsêac sêgôlinj gêṅwapac kêpi aê
ma sêkêṅ kisa aê ṅawaôboa.

⁴ ṅoc ṅalêlôm ṅatutuc ṅasec gêc ṅoc wanjêlêlôm.
Gêmacanô gêgôm aê katakê e gêjac ṅoc lênô auc.

⁵ Katakê e katênêp
to ôliclu gêbuc.

⁶ Aê kasôm gebe “Ojae, balôsimagê ênêc aêmamanj
gebe jalôp sa jaêc gêṅ tonec su najalêwanj tauc jamoa ṅoc ṅasawa tenj.

⁷ Oc jaêc balingenj jana,
jalêwanj tauc janjgônj ṅoc gamêṅ sawa tau.

⁸ Oc jaêc jana ṅoc gamêṅ kêsinj tenj
gebe mu-gêbuc to gamêṅ-kêlanjanj ê aê tôṅ atom.”

⁹ O Apômtau, onsenj êsêac su ma ôwa êsêac nêṅ binj êṅgic
gebe galic sêgôm gêṅ ṅaclai to sêkac tauṅ kêkôc anja malac.

¹⁰ Êsêac sêgi malac kêtôm bêc to gelenjenj sêsêlêṅ sêmoa ṅatunjbôm ṅaô
ma gêṅ keso to binjwapac gêjam malac auc.

¹¹ ṅaclai sec gêjam gamêṅ auc.
Ma sêkôninj lau to sêsau binjdanjanj anja malaclunj.

¹² ṅacjo embe êsu aê susu
oc jaôc gêṅwapac tonanj.

Embe ṅoc soṅo-soṅo êkianj tau sa êndêṅ aê
oc jasinj tauc ôkwi.

¹³ Mago aôm, tanj kôtôm aê nanj,
aôm ṅoc ṅac jabanj aê to ṅoc ṅac, ôlim andanj aêṅa gôgôm gêṅ tau.

¹⁴ Aêagêcnêṅ binj gelom tau e ṅapep
ma tawê toôndugenj dawinjanj taunjanj dadêṅ Anôtônê andu taja.

¹⁵ Ojae, ṅoc ṅacjo sêmac sênanjanjanj ma sêsêp lamboam tomatenjanj jaligenjanj sênamanj
gebe binj alôb-alôb gêjam nêṅ andu to nêṅ ṅalêlôm auc.

¹⁶ Aê tec gamôêc gêdêṅ Apômtau
ma Apômtau oc ênam aê kêsi.

¹⁷ Aê gabe jatenj to janiṅ oliṅ tauc êndêṅ êtula ma elenjanj to ocsalô
ma oc êkêṅ tanja aê aoc.

¹⁸ Enj oc ênam katuc kêsi gebe êmoa tomalô ec êsêac mênjtêtu gasuc aê atom
gebe êsêac, tanj sebe sensenjanj aê nanj, taêsam ṅalêlêma atom.

¹⁹ Anôtô tanj gêṅgônj nê lêpônj gêdêṅ andanjenjanô nanj,
oc êkêṅ tanja aê ma êkôninjanj êsêac tôṅ.

Êsêac têtêc Anôtô atom
ma sênam tauṅ ôkwi atom amboac tonanjanj.

²⁰ Aêṅoc ṅac, tanj gêmunjenj ôli andanj aê nanj, lêma kêpi tau nê lau.
Enj gêjac nê poac popoc.

²¹ Awasunjanj genj oso binj e ṅawasi kêtôm bôc ṅalêsi,
mago binj tau ṅamata kêtôm sinj.

Enj kêbanac binj ṅajam-ṅajamgenjanj kêlêlêc niptêkwi su,
mago kêtôm têdaiṅ sinj gebe sênac.

- 22 Ôkac nê m gêwawapac tolagic su êndên Apômtau, en oc ênam aôm sa.
En oc êkên nac gêdên êku atomanô.
- 23 Binjanô, o Anôtô, aôm oc ôku êsêac tulu
ma sêsêp sê nadimlabu sêna.
Lau tan sêwê kain dec to binjansa nan, oc sêmac êndu natêkwa galigen.
Ma aê tec taêc kêka aômgen.
*

56

Mec maten êsap Anôtôna

- 1 O Anôtô, taêm labu aê gebe namalac sêu lai aêna elêmê.
Lau sinwaga sêlêsu aê geden têngen.
2 Noc nacjo sêu lai aê geden têngen
gebe êsêac, tan tetoc tan sa ma sêkên kisa aê nan, lau taêsam nasec.
3 Gêdên nasawa, tan noc nalêlôm nagogo gamoa nan,
aê taêc kêka aômgen.
4 Aê taêc kêka Anôtô ma katêc tauc atom.
Aê kalambin Anôtô kêtû bin, tan en gêjac mata nan. Namalac oc sêngôm asagen êndên
aê.
5 Kêtôm bêc samobgen noc nacjo sêlênsôn aê.
Êsêac taên gêjam bin tagen tonec gebe sêkic aênoc bin.
6 Êsêac sêkac tan sa ma dêdib aênoc lên semoa
gebe taên kêka sebe sensen aê su.
7 O Anôtô, ôken nagêjô êndên êsêac êtu nên secna.
Aôm têmtac nandan ma ôku tentenlatu tulu.
8 Aôm kôsa aênoc noc nawapacna sa. Aôm kôkên aê matocsulu kêsêp nê laclu jakêpoac.
Aôm koto noc bêc nawapacna kêsêp nê bukugoc.
9 Embe jamôêc êndên Apômtau oc noc nacjo sêc su.
Aê kajala kêtû tôn gebe Anôtô ênam aê sa.
10 Aê oc jalambin Anôtô êtu nê binja.
Aê kalambin Apômtau kêtû bin, tan gêjac mata nan.
11 Aê taêc kêka Apômtau, tec katêc tauc atom.
Namalac têtôm gebe sêngôm asagen êndên aê.
12 O Anôtô, kôm tonec gêjac aê nawae gebe jangôm bin, tan gajac mata gêdên aôm nan,
nanô êsa.
Aê oc jansun da danjena êndên aôm êwac.
13 Gebe aôm gôjam aênoc katuc sa gebe jamac êndu atom
ma gôjam ockain sa gebe jaka bêlêlib atom.
Gebe jasêlên jamoa Anôtô lanônêmja
ma jamoa nawê, tan kêpô lau maten jali nan, nalêlôm jawin.
* en tôn anga malac Gat nan.

57

Mec Anôtô ênam aêac saja (Pes 108:1-5)

- 1 O Anôtô, taêm labu aê, taêm labu aêman

* 55:23: Dawidnê wê têt. * 56:13: Dawidnê pesalem ten, gêga gêdên tan lau Pilisti sêkôc

gebe ɲoc katuc gê lamu aômgen.
 Aê gabe jaê lamu aôm magêmlabu
 e ɲaclai enseɲ aê suɲa ê su acgom.

² Aê gamôêc gêdêɲ Lôlôc ɲatau Anôtô.

Gamôêc gêdêɲ Anôtô, taɲ gêjam gôliɲ ɲoc biɲ gêmoa naɲ.

³ Eɲ kêkêɲ nê gêɲ ênam aê saɲa aɲga undambê mênêsa. Eɲ oc êɲgôm lau, taɲ sêjanda aê
 naɲ, majey êsa.

Anôtô oc êkêɲ nê têtac gêwiɲ tengeɲɲa to biɲ ɲaɲêɲɲa êmêɲ.

⁴ Aê gaêc lewe ɲalêlôm.

Êsêac gwadatêna sec.

Lunɲun kêtôm kê m to sôb

ma imbelen kêtôm siɲ ɲamata.

⁵ O Anôtô, ôwaka taôm sa aɲga undambê

ma nê m ɲawasi ênam nom samucgeɲ auc.

⁶ Êsêac sêkic uc aê gebe jawê

ma sêkôniɲ aê katuc tôɲ.

Êsêac sêkwê sê ten gesey aê auc,

mago êsêac taun sêu taun sêsêp.

⁷ O Anôtô, aê têtac kêpa su, têtac kêpa sugoc.

Aê janam wê to janac gêɲ wêɲa êtaɲ.

⁸ O ɲoc katuc, ôndi sa. O gêɲ wêɲaagêc, andi sa.

Aê gabe jaɲu gamêɲ êu bôɲ sa.

⁹ O Apômtau, aê gabe janam danje aôm jamoa lau taêsam ɲalêlôm.

Aê gabe jalambiɲ aôm jamoa tenterɲlatu ɲalêlôm.

¹⁰ Gebe aôm nê m têtac gêwiɲ tengeɲɲa kêpi e jagêdêɲ undambê

ma aôm nê m biɲ ɲaɲêɲ e gêdêɲ tao.

¹¹ O Anôtô, ôwaka taôm sa aɲga undambê

ma nê m ɲawasi ênam nom samucgeɲ auc.

* pocgêsuɲ naɲ.

58

Mec Anôtô êmêtôc lau alôb-alôbɲa

¹ O amac gôliɲwagaac, amac amêtôc biɲ katôgeɲ me masi.

Amac amêtôc ɲamalac samob jagêdêɲ me masi.

² Masianô, amac taêm gêjam biɲ alôb-alôb gêc nê m ɲalêlôm.

Amac agôm gêɲgeo gêjam gamêɲ samob auc.

³ Lau taɲ sêkac taun su aɲga Anôtônê naɲ, sêgôm nêɲ gêɲ sêjac m gêdêɲ nêɲ têm
 ɲapalêgeɲɲa kwananɲey.

Lau dansaɲwaga seo kwananɲey gêdêɲ taɲ teneyi sêkôc êsêac su naɲ.

⁴ ɲamalac gêjam êsêac auc kêtôm gêjam moac sec auc.

Ac têtôm moac, taɲ gêbôc taɲasuɲ auc gebe êɲô biɲ atom naɲ.

⁵ Têtôm moac, taɲ kêkêɲ taɲa nê gôliɲwaga awa

to ɲac mectomaɲɲa, taɲ kêsôm ɲamec kêtô tôɲ naɲ atom.

* **57:11:** Dawidnê pesalem ten gêga gêdêɲ taɲ gêc Saul su aɲga

- 6 O Anôtô, ônac êsêacnêḡ lunḡḡ popoc aḡḡa awenḡsuḡ.
O Apômḡtau, ôkip lewe matac nêḡ ḡḡani sa.
- 7 Ôkeḡ êsêac sê su êtôm bu kêḡḡaiḡ su.
Êsêac têtḡ masê amboac gêḡḡwanḡ intêḡnaḡ.
- 8 Êsêac sêḡnaḡ amboac i, taḡ daôḡ sa aḡḡa malenḡ naḡ.
Êsêac têtôm ḡḡapalê, taḡ têḡa kêkôc enḡ ḡḡamatê ma gêḡic gamêḡ ḡḡawê sapu naḡ.
- 9 Sêḡjala atomḡenḡ ma sebob êsêac amboac waôḡ.
Sêḡmoa matenḡ jaligenḡ ma Anôtô têtac ḡḡandanḡ êḡju êsêac sa sêḡnaḡ.
- 10 ḡḡac gêḡdêḡ embe êḡic sêkêḡ ḡḡagêḡjô êḡndêḡ ḡḡac, taḡ gêḡgôm sec naḡ, oc ôḡli êḡpi.
Enḡ oc êḡkwasiḡ akaiḡ êsêḡ ḡḡac alôb-alôb nê dec.
- 11 Ma lau oc sêḡsôm gebe Biḡḡḡanô, lau gêḡdêḡ têtap nêḡ ḡḡagêḡjô ḡḡajam sa.
Biḡḡḡanô, Anôtô taḡ kêḡmêtôc biḡ aḡḡa nom naḡ, tec gêḡmoa.”

*

59

Mec Anôtô êḡnam aêac saḡḡa

- 1 O ḡḡoc Anôtô, ôḡḡaḡḡo aê su aḡḡa ḡḡoc ḡḡacjonêḡ.
Ôḡḡu aêḡḡoc lamu êḡndêḡ ḡḡoc soḡḡo-soḡḡo.
- 2 Ôḡḡaḡḡo aê su aḡḡa secwaga nêḡ.
Ma ôḡnam aê sa aḡḡa lau, taḡ sêkêc dec siḡ naḡ nêḡ.
- 3 Gôḡlicgac me, êsêac têtḡ kêka-kêka sebe sensenḡ katuc su. Ma ḡḡactêkwa sêkac sa sebe sensenḡ aê.
O Apômḡtau, aê gagôm gêḡ ḡḡeo tenḡ atom.
- 4 Aêḡḡoc biḡ masi, mago êsêac sêḡlêtigenḡ mênḡḡtêḡdêḡnaḡ taunḡ sêkô sebe sêḡnac aê.
Ôḡndi mênḡḡnam aê sa ma ôḡnac êsêac.
- 5 O Apômḡtau, lau siḡ undambêḡḡa nêḡ Anôtô ma Israelnêḡ Anôtô aômḡḡoc, ôḡndi, ôkêḡ ḡḡagêḡjô êḡndêḡ lau samuc samob.
Taêm labu êsêac, taḡ sêḡgôm aômḡnêm biḡ paliḡ ḡḡa biḡ alôb-alôb naḡ, nêḡ tenḡ atom.
- 6 Êsêac amboac kêamḡenḡ sêḡmu e mênḡseola malac auc kêtôm kêḡtulagenḡ.
- 7 Ôḡlic êsêac awenḡ ôḡpic kêsa. Imbelenḡ kêtôm siḡ gebe êsêac taêḡ ḡêḡjam gebe “Asa oc êḡḡô aêac.”
- 8 O Apômḡtau, aôm kôômḡc êsêac.
Aôm kôsu lau samuc susu.
- 9 ḡḡoc ḡḡaclai aôm, gabe matoc êsap aômḡenḡ gebe aôm Anôtô, kôḡḡu ḡḡoc tuḡḡtêḡna.
- 10 ḡḡoc Anôtô oc êḡḡuc aê tôtḡtôtḡ êḡmêḡ tonê têtac gêḡwiḡ aêḡḡa.
Enḡ oc êḡkêḡ aê jalic enḡ êḡku ḡḡoc ḡḡacjo tulu.
- 11 Ôḡnac êsêac êḡndḡ atom ec ḡḡoc lau matenḡanô êḡpi êsêac ma sêḡliḡ biḡ siḡ atom. Aôm ḡḡaclai, onsoc êsêac gebe seo êḡliḡ-êḡliḡ sêḡmoa.
O Apômḡtau, aêacma lamu aôm, nêm ḡḡaclai êḡtiḡ êsêac piḡḡḡaḡ nasênêc.
- 12 Êsêac awenḡsuḡ sec, ma biḡ, taḡ kêsa gêḡdôḡḡolic naḡ, amboac tonanḡ.

* 58:11: Dawidnê pesalem tenḡ.

- Ôkêñ êsêac sêwê nêñ tetoc tauñ sa êtu uc ma sêwê nêñ biñ alôb-alôb to biñdansañ, tañ sêsôm nañ, amboac tonañ.
- 13 Têmtac ñandañ ma onseñ êsêac su. Ônseñ êsêac su e maleñmê samucgeñ.
Ôkêñ êsêac sêjala gebe Anôtô ñacgôliñ tau tec gêjam gôliñ aña Jakob e gêdêñ nom ñamadiñ.
- 14 Aêñoc ñacjo amboac kêamgeñ sêmu e mênseola malac auc kêtôm kêtulageñ.
- 15 Êsêac sêoc jaan-jaan gebe têtap nêñ gwada sa ma embe têtap sa êtôm atom, oc sêkêñ Iêsu.
- 16 Mago aê gabe jañga wê êpi aômnêm ñaclai ma aoc êoc nêm têtmac gêwiñ tengeñña ña ôndu êpi êtôm bêc samob gebe aôm kôtu ñoc tuntêna
gêdêñ ñoc noc kapô lêna taucña, tec gaê lamu aômgeñ.
- 17 Ñoc ñaclai aôm, tec gabe jañga wê êpi aôm gebe Anôtô kêtú ñoc tuntêna, ñoc Anôtô, tañ têtac gêwiñ aê nañ.
* dêdib eñ aña nê andu gebe sênac eñ endu.

60

*Mec Anôtô ênam aêac sa êndêñ nêñ soño-soñoña
(Pes 108:6-13)*

- 1 O Anôtô, aôm kôtiñ aêac su ma gosen aêac êliñ-êliñ.
Aôm têtmac ñandañ su ma galoc ônam aêac sa êtiam.
- 2 Aôm kôwiwic gamêñ e kôkac nom kêkôc.
Ômakop ñasêawa auc êtiam gebe gamêñ ñakôjô-kôjô.
- 3 Aôm kôkêñ nêm lau sêoc gêñwapac ñasec.
Aôm kôkêñ gêñ aêac anôm e kêjañiñ aêac.
- 4 Aôm gôjac lau, tañ têtêc aôm nañ, nêñ gêbôm su
gebe sêkac tauñ sa ma sêc nêñ ñacjo nêñ talam su.
- 5 Ônam nêm lau, tañ têtmac gêwiñ êsêac nañ sa.
Nêm anôña ênam aêac sa ma ôkêñ tañam aêacmêñmañ.
- 6 Ñac dabuñ Anôtô kêsôm nê biñ lasêgac gebe
“Kaku ñacjo tulu, tec ôlic kêpigeñ. Aê gabe janac sam Sikem, gabe janam dôñ buman
Sukot.
- 7 Aê katu Gilead to Manase ñatau ma Epraim kêtú môkêcapac ñakululuñ.
Juda kêtú ñoc gôliñ.
- 8 Moab kêtú laclu jakwasin taucña. Aê janú ñoc atapa su ma jambalin naênsac Edom.
Aê oc janam lasê êtu Pilistiaña.”
- 9 Asa oc êwê aê jasa malac ñajaña jana.
Asa oc êwê aê jasa Edom jana.
- 10 O Anôtô, aôm oc kôtiñ aêac su me.
O Anôtô, aôm oc ôwê aêacma lau sinña atom me.
- 11 Ônam aêac sa êndêñ ñacjomañ
gebe ñamalac oc sênam aêac sa êtôm atom.
- 12 Anôtô êwiñ aêac, go taku nêñ ñacjo tulu

* 59:17: Dawidnê pesalem ten gêdêñ tañ Saul kêsakiñ lau gebe

gebe en oc êka aêacnêj njacjo popoc samob.

Dawidnê tenj gêdêj tanj gêjac sinj gêdêj lau Aramea anja Naharalm to Soba ma Joab kêkac tau ôkwi ma gêjac lau Edom 12,000 anja Gaboan Gwêcja.

61

Mec Anôtô ejop aêacja

¹ O Anôtô, ôjô njoc tanj kapôên.

Ôkên tanjam njoc mec.

² Ganjôn gêdêj nom njamadinj ma aoc gêjac aôm

gebe njoc njalêlôm njatutuc njasec.

Poc kapôênj tec kêkô, ma aê tauc oc japi jatôm atom.

Amboac tonanj aôm ôkam aê, go japi.

³ Gebe aê gaê lamu aômgenj.

Aôm kôtu njoc tunjtêna gêdêj njacjo.

⁴ Ojae, janjônj nêj beclêlôm endenj tônjenmanj.

Janjônj nêj magêj njalabugenmanj.

⁵ Gebe aôm Anôtô kôkênj tanjam binj, tanj gajac mata nanj.

Aôm kôkênj aê gawê kainj êsêac, tanj têtêc aômnêj njê nanj, nêj gêjênsêj.

⁶ Ônac têku kinjê bêc wakuc-wakucgenj ênêc.

Ôkênj enj êmoa tojala-tojala njapanj.

⁷ Ôkênj enj êngônj nêj lêpônj êngônj Anôtô lanjônêjnagenj.

Ôkênj nêj têtêc gêwinj tenjenja to binj njajêj êkwa enj auc.

⁸ Amboac tonanj aoc êôc nêj njê endenj tônjenj

ma janjôm binj, tanj gajac mata nanj, njanô êsa êtôm bêcgenj.

*

62

Anôtô taugenj enj lamuanô

¹ Aênjoc katuc gêôj Anôtô njajêngenj

gebe enj oc ênam aê sa.

² Enj taugenj kêtuj njoc poclabu ma njoc gêjam-sawaga.

Enj kêtuj njoc laimôkê, tec oc jaku sa samucgenj atom.

³ Amac samob aboa taôm sa api njac tagenj abe aku enj tulu

amboac tunj, tanj kêôpac kwananjenj nanj, e êndêj ondocgenj.

⁴ Êsêac taênj gêjam binj tagenj tonêc gebe têtinj enj anja nêj lêpônj.

Êsêac têtêc gêwinj binjdanjanj. Awenj sunj gêjam mec, mago nêj njalêlôm kêpuc boa.

⁵ O njoc katuc, ôôj Anôtô njajêngenj

gebe enj kêtuj aê kakênj matoc njamôkê.

⁶ Enj taugenj kêtuj njoc poclabu ma njoc gêjam-sawaga.

Enj kêtuj njoc laimôkê, tec oc jaku sa atom.

⁷ Anôtô kêtuj njoc moasinj to waec njamôkê.

Anôtô kêtuj njoc pôtêna, tanj gaê lamu nanj.

* **61:8:** Dawidnê tenj.

- ⁸ O ɲoc lauac, taêm êka eɲ ɲapanɲ. Ansêwa nê̄m ɲalêlôm sa êndêɲ eɲ.
Anôtô kêtú aêacnêɲ lamú.
- ⁹ ɲamalac ɲaôma latuɲi têtôm gêɲ ɲajaô-jaô, kasêga latuɲi têtôm gêɲ ɲanômê.
Embe tanam dôn êsêac, oc dôn êmandi êsêac sa gebe samob ɲagaô kêlêlêc ɲajaô-jaô su.
- ¹⁰ Taêm êka ɲaclai êkôninɲ ɲamalac tônia atom ma akêɲ matenɲ gebe ajaɲgo gêɲna atom.
Embe nê̄m awa êtu taêsam, naɲ nê̄m ɲalêlôm êsap tônia atom.
- ¹¹ Anôtô kêsôm biɲ kêtú dim tagenɲ, mago aê gaɲô biɲ luagêc kêsêp tau lêlôm gebe
Anôtô eɲ ɲaclai.
- ¹² Ma aôm Apômtau, kêtú têtac gêwinɲ tenɲenɲa ɲatau
gebe aôm kôkêɲ ɲagêjô gêdêɲ ɲamalac kêtôm gêɲ samob, taɲ êsêac sêgôm naɲ.
*

63

Tanam aweɲ su Anôtô

- ¹ O Anôtô, aôm kêtú ɲoc Anôtô, aê gasom aôm.
Katuc gêjam awa su aôm.
Ôlic kêtú sawa aômɲa
amboac gamêɲ ɲakelenɲ, taɲ bu masi samucɲen ma kêtú sawa bu naɲ.
- ² Aê gabe matoc ê aôm aɲga nê̄m gamêɲ dabuɲ
ma jalic nê̄m ɲaclai to ɲawasi.
- ³ Gebe aôm têtac gêwinɲ tenɲenɲa ɲajam kêlêlêc jaɲgônia matoc jalinɲa su,
tec aoc êôc aôm.
- ⁴ Amboac tonanɲ aê jalambinɲ aôm êtôm ɲoc bec jaɲgônia matoc jalinɲa samob
ma jaôc lemoc sa to aoc ênac nê̄m ɲaê.
- ⁵ ɲoc katuc kêtap moasinɲ sa e gêôc eɲ tônia
ma aoc gêôc aôm toôndugenɲ.
- ⁶ Êndêɲ taɲ jasa tauc sic najanêc ɲoc mê naɲ, jasa aôm lanôm sa
ma taêc ênam aôm êndêɲ êmbêc samuc.
- ⁷ Gebe aôm gôjam aê sagac,
tec gajam wê totêtac ɲajam samucɲen gaɲgônia aôm magê̄m labu.
- ⁸ Aêɲoc katuc kêsap aôm tônia ɲajaɲa.
Lêmam anônia kêkam aê sa kakô ɲaɲêɲ.
- ⁹ Ma êsêac, taɲ têtú kêka-kêka sebe sensenɲ aê su naɲ,
oc sênaɲa sêsêp nom ɲakêlêdinɲ sec sêna.
- ¹⁰ Sinɲ ensenɲ êsêac su
ma têtú kêam sec saleɲna nêɲ gwada.
- ¹¹ Mago kinɲ oc têtac ɲajam Anôtônia. Êsêac samob, taɲ têtôc lemen
kêpi eɲ naɲ, oc têtú samuc gebe eɲ oc êmbôc dansantênanêɲ awenɲsuɲ auc.
* Judaɲa naɲ.

64

Mec Anôtô ejop aêac êndêɲ ɲacjo alôb-alôb

- ¹ O Anôtô, katanɲ nec, ôkêɲ taɲam aê aoc.
Ojop katuc êndêɲ ɲacjo, taɲ kêtakê aê naɲ.

* **62:12:** Dawidnê pesalem tenɲ. * **63:11:** Dawidnê pesalem gêga gêdêɲ taɲ gêmoa gamêɲ sawa

- 2 Ôkô aê auc êndên lau secwaga nêj biñ, tañ taên gêjam gêc nêj ñalêlôm sebe senseñ aê nañ.
Ma êndên lau geo, tañ sêkac taun sa toôndugen sêmoa nañ.
- 3 Sêuc imbeleñ kêtôm siñ.
Sêsôm biñ ñamalic kêtôm sêpê sôb.
- 4 Sêpê ñac mansañ ña siñ geñgeñgeñ.
Sêpê eñ paliñ-paliñgeñ ñamelocñageñ.
- 5 Sêjatu taun siñ geonja ma sêmoatiñ sebe sêkên lakô.
Êsêac taên gêjam gebe “Asa oc êlic aêac.”
- 6 Êsêac taên gêjam kêsêp biñ alôb-alôb. Taêngeñgeñ gebe “Ajac dabiñ tomalagen sugac,”
gebe ñamalac samob nêj ñalêlôm kêtôm gêsunjbôm seclêlôm.
- 7 Sêgôm taun amboac tonañ e Anôtônê sôb kêtap êsêac sa,
go sêjala taun gebe ôliñ lasê sep tagen.
- 8 Eñ oc enseñ êsêac êtu nêj imbeleñña.
Samob tañ sêlic êsêac nañ, tédain gêsun gêdên êsêac.
- 9 Go ñamalac samob têtêc taun sêsôm Anôtônê gêñsêga lasê
ma nêj kauc kêsâ kêpi ênê gôliñ.
- 10 Ñac gêdên têtac ñajam kêtû Apômtaunja ma gê lamu engeñ.
Ma ñalêlôm mansañ samob sêmoa ñajam to ôliñ kêpigen.
- *

65

Dange kêtû Anôtônê moasiñ ñalêlômña

- 1 O Anôtô, lau awenj êoc aôm anja Sionmanj.
Ma sêngôm biñ, tañ sêjac mata gêdên aôm nañ, ñanô êsa.
- 2 Aôm kôkênj tañam mec,
amboac tonañ ñamalac samob dêndên aôm sêwac
- 3 êtu nêj geo ñatonña. Aêacma geo embe êlêlêc aêac su,
go ôsuc ôkwi.
- 4 Aê aoc êoc ñac, tañ aôm kôjalij eñ sa gebe êtu gasuc aôm
wacêmoa nêñ malaclun nañ,
gebe aômnêñ andu to lôm ñagênj ñajam,
tec oc êoc aêac tôñ.
- 5 O Anôtô, aêacma kêsiwaga, aôm kôkênj tañam aêac
to gôjam aêac sa ña gêñtalô.
Lau anja nom ñamadiñ samob to êsêac, tañ sêngônj gwêcm anja jaêcsêga nañ,
sêkênj materj aômgenj.
- 6 Aôm ñactêkwa, tañ kôjandij ñaclai kêtû nêñ ômbiñkap nañ,
tec kôkwê lôc tolôc sa kêkô.
- 7 Aôm gôê gwêc kêtû malô to gôgôm ñadembom ñatip kêsâ
ma gôgôm tentenlatu samob nêj wambañ kêtû malô.
- 8 Gôgôm e lau, tañ sêngônj nom ñamadiñ jaêcsêga nañ,
têtêc taun kêtû nêñ gêñtalôña.
Aôm gôgôm lau gamênj oc kêpi to oc kêsêpña
sêjam lasê toôndugenj.
- 9 Aôm kokelenj nom ma kôsânem ña bu.

* **64:10:** Dawidnê pesalem tenj.

- Aôm kômoasiņ nom ɲanôgeņ.
 Aôm Anôtô kôkêņ nêmbu kêsun e ɲalap-lap lanğwagen.
 Aôm kômasaņ nom amboac tonañ, tec kôkêņ launêņ gêņ kômɲa kêpi ɲajamgeņ.
 10 Aôm kôsanem nom ɲawampôm e ɲapep sawa to kôlênsim nom e kêtupalê.
 Aôm kôkêņ kom kêmalôm nom ma gôjam mec gêņ e kêpi ɲajam.
 11 Aôm gôjac dabiņ jala ɲa nêmbu moasiņ totau-totau
 ma waɲam ɲalêsi gêñôm gamêņ gêjam auc.
 12 Bôcnêņ gamêņ sêniņ gêņɲa ɲamêdôb ɲajamgeņ ɲapaņ.
 Ma gamêņ ɲamatu gêbuc tau sa e têtac kêsa lanğwagen.
 13 Bôc sêjam oba auc amboac oba kêsô ɲakwê
 ma gaboañ kêkwa tau auc ɲa molaun.
 Êsêac sêjam lasê
 to sêjam wê sêwiņ taun totêntac ɲajamgeņ.
 *

66

Wê lambiņ to danğeņa teņ

- 1 Gamêņ samob awem êoc Anôtô toôndugeņ.
 2 Atoc ênê ɲaê ɲawae sa.
 Alambiņ eņ e ɲawasi lanğwagen.
 3 Asôm êndêņ Anôtô gebe “Aômnêmbu gôliņ e ɲajamanô kaiņ teņ.
 Aômnêmbu ɲacjo tetoc aôm sa kêtunêmbu ɲaclai gêjam sêgaņa.
 4 Lau gamêņ samobɲa sewec êndêņ aôm ma awenê oc aôm.
 Samob tetoc nêmbu ɲaê sa.”
 5 Amêņ ma alic gêņ, taņ Apômtau gêgôm naņ.
 Eņ gêjam gôliņ ɲamalacnêņ latuņi e têtac kêsa lanğwagen.
 6 Eņ gêjam gwêc ôkwi kêtunêmbu gamêņ ɲakelen, tec eņkaiņ sêsa ɲasamac ɲamala sêja.
 Ma aêac têtac ɲajam kêtunêmbu eņɲa.
 7 Eņ ɲagôliņ, nê gôliņ oc ênêc teņgeņ. Mata kêsap tentenlatugeņ, tec gêmoa.
 Lau-sêli-taun-sawaga oc tetoc taun sa êndêņ eņ atom.
 8 O tentenlatuac, alanem aêacma Anôtô.
 Anğôm ênê wae êtu tapa ɲanô.
 9 Eņ gêjam aêac katuņ sa, tec tamoamatenjali
 ma kêpuc eņkaiņ tôn, tec taku atom.
 10 O Anôtô, aôm kôsaê aêacgac.
 Aôm kôpac aêac e awê kêtombu sêpac silber gêwê.
 11 Aôm kôkêņ aêac awê uc.
 Aôm kôkêņ gêņwapac gêsac aêac dêmbôñtêkwa tôn.
 12 Aôm kôkêņ ma ɲacjo sêka aêac lênsôn. Aôm kôkêņ aêac asa ja to bu ɲasamac ɲalêlôm aja,
 mago galoc gôwê aêac sa jaakô gamêņ ɲajam.
 13 Aê todajageņ jasô nêmbu andu
 ma jañgôm biņ, taņ gajac mata su naņ, ɲanô êsa.
 14 Gêdêņ taņ kapô lêna naņ, kasôm lasê
 ma aocsun kasôm kêtunêmbu tôn gebe jañgôm gêņ tau tonañ.
 15 Aê gabe jansun domba ɲalêsi êtu daja to domba kapoac ɲada ɲamalu êsa êndêņ aôm.
 Aê gabe jamansaņ bulimakao to noniņ kapoac atu da êndêņ aôm.

* 65:13: Dawidnê pesalem teņ. Wê teņ.

- 16 Amac lau, tañ atêc Anôtô nan, samob amêñ añô.
 Aê gabe janac miñ biñ, tañ eñ kêmoasiñ ñoc katuc nan.
- 17 Aê aocsuñ gamôêc kapôêñ gêdêñ eñ
 ma wê lambiñña gêc imbeloc ñatêpôê.
- 18 Ñoc ñalêlôm embe taê êka biñ eso,
 oc Apômtau êkêñ taña aê atom.
- 19 Mago Apômtau kêkêñ taña aêgoc.
 Eñ gê taña aêñoc mec.
- 20 Aê aoc êôc Anôtô gebe gêjac kapoac ñoc tañiboa atom.
 Ma kêgamiñ nê têtac gêwiñ tengeñña gêdêñ aê atom.

*

67

Señ mo lasê ñawê dangeña

- 1 Anôtô taê labu to ênam mec aêac.
 Eñ oc êkêñ lañôanô êpô aêac.
- 2 Gebe lau nomña sêjala nêmlêñ
 to lau samuc samob sêjala ñaclai ônam lau saña.
- 3 O Anôtô, tentenlatu awenê êôc aôm.
 Tentenlatu awenê êôc aôm tomalagenê.
- 4 Tentenlatu ôlinêpi ma sênam wê toôndugenê gebe aôm kômêtôc launêñ biñ jagêdêñ
 ma gôwê tentenlatu samob anga nom.
- 5 O Anôtô, tentenlatu awenê êôc aôm.
 Tentenlatu awenê êôc aôm tomalagenê.
- 6 Nom gêjam ñanôgac.
 Anôtô, aêacnêñ Anôtô, gêjam mec aêac.
- 7 Anôtô gêjam mec aêac
 ma nom ñamadiñ samob têtêc eñ.

*

68

Anôtô kêku nê ñacjo lulu ñawê lambiñña

- 1 Anôtô êndi êkô gebe ensenê nê ñacjo êlinêlin
 ma êsêac, tañ nêñ ñalêlôm kêmoatiñ tôñ kêtú eñña nan, sêc su anga ênê lañônêmlêñ.
- 2 Anôtônê lañôanô ensenê lau, tañ sêkac tauñ su anga ênê nan,
 êtôm mu kêdaba jadaun to ja kêpac lêp gêwê.
- 3 Ma lau gêdêñ têtac ñajamgenê to têtú samuc sêkô Anôtô lañônêmlêñ
 ma ôlinêpi toôndugenê.
- 4 Anam wê êpi Anôtô. Awem êôc ênê ñaê. Anam ñac, tañ kêsa gamêñ sawa nan, nê intêna.
 Ñac tau nê ñaê gebe Apômtau. Akô eñ lañônêmlêñ ma anam lasê toôndugenê.
- 5 Anôtô tañ gêmôa nê andu dabuñ nan,
 kêtú mosêbunêñ tamenê to awêtucnêñ gêjam-sawaga.
- 6 Anôtô gêjam lau sawa sa gebe têtap gôlôac sa ma kêgaboac lau kapoacwalôña su jasêmoa
 nêñ tauñña.

* 66:20: Wê tenj. * 67:7: Wê tenj.

Ma kêmasê gêsuntêkwa ñatorŋwaga sa e nêŋ gamêŋ, taŋ sêŋgôŋ naŋ, kêtû kelen
lanŋwageŋ.

⁷ O Anôtô, gêdêŋ taŋ gôdi gôwê lau sa ma kôtu êsêacnêŋ ñamata
to gêdêŋ taŋ amkainŋ kôka gamêŋ sawa tôŋ naŋ,

⁸ nom kêtênêp to umbonŋ kêsêwa kom
kêtû Anôtônê lanŋôanô kêtû awêŋa.

Lôc Sinai kêtênêp kêtû Anôtô gêô lasê lôc tauŋa.
Israelnêŋ Anôtô gêô lasêgac.

⁹ O Anôtô, aôm kôkêŋ kom gêjac kêsêwageŋ
ma kôlau nêŋ nomlênsêŋ, taŋ gelo-gelo naŋ.

¹⁰ Aômnêŋm gôlôac têtap nêŋ gamêŋ sêŋgôŋŋa sa.
O Anôtô, nêŋ moasiŋ kêmasaŋ gamêŋ tau kêtû lau ñalêlôm sawaŋa.

¹¹ Apômtau kêjatu sa
ma lauo taêsam ñasec sêjam wêsini e ñawae kêtû tapa.

¹² “Lausiŋ totonŋ-totonŋ to nêŋ kinŋ sêc, sêcgoc”
ma lauo sêjac sam ñawaba gêdêŋ tauŋ.

¹³ Talic êsêac amboac balôsi ñaôsic-ôsic amboac silber ma ñawaô jonŋsamuc ma ñaôsic-ôsic
amboac gold.
Amacnêŋm lauo ñagêdô sêmoa domba nêŋ sapa ñalêlôm kêtû agenŋa.

¹⁴ Gêdêŋ taŋ ñajaŋa ñatau Anôtô kêpa kinŋ êliŋ-êliŋ naŋ,
eŋ kêkêŋ sno gêjac aŋga lôc Salmon.

¹⁵ Aôm lôc Basanŋa kôtu lôc towae.
Aôm lôc Basanŋa ñatêpôê jabo-jabogoc.

¹⁶ Amac lôc ñagêdô, taŋ jabo-jabo naŋ, asagenŋ têtac ñandaŋ gêdêŋ lôc, taŋ Anôtô gebe
êŋgôŋ êtu nê gamêŋ naŋ.
Biŋŋanô, Apômtau oc êŋgôŋ tônê endenŋ tôŋgeŋ.

¹⁷ Anôtô gêmêŋ aŋga Sion ña nê kareta siŋŋa taêsam ñalêlêma atom.
Apômtau gêmêŋ aŋga Sinai mêŋgêô lasê nê gamêŋ dabuŋ.

¹⁸ Aôm kôpi lolôc jagôwê lau kapoacwalôŋa sêwiŋ aôm. Ñamalac sêsuŋ nêŋ gêŋ gêdêŋ aôm
gêwac.
Gêsuntêkwa ñatorŋ oc sêŋgôŋ sêwiŋ Apômtau Anôtô amboac tonanŋ.

¹⁹ Aweŋ êoc Apômtau, eŋ kêsip aêac sa bêc to bêc.
Eŋ Anôtô, taŋ gêjam aêac sa naŋ.

²⁰ Anôtô tonanŋ tec kêtû aêacnêŋ Anôtô, taŋ gêjam aêac kêsi naŋ,
ma Apômtau Anôtô eŋ ñatau, tec oc ênam tasa paŋ lêndaŋ ôkwi.

²¹ Biŋŋanô, Anôtô oc elo nê ñacjo môkêŋapac popoc,
oc ênac ñac, taŋ kêsêlêŋ tonê secgeŋ naŋ, môkêdanŋam popoc amboac tonanŋ.

²² Apômtau kêsôm kêtû tôŋ gebe “Aê oc jajonŋ êsêac aŋga Basan sêmu sêmêŋ.
Biŋŋanô, oc jajonŋ êsêac aŋga gwêc ñagêdimbob sa sêmu sêmêŋ.

²³ Gebe ôkwasiŋ amkainŋ êsêp nêŋ declêlôm.
Nêŋ kêam imbelenŋ têtap nêŋ gwada aŋga ñacjonêŋ sa.”

²⁴ O Anôtô, lau sêlic nêŋm gôlôac ñawalaŋ baliŋ.
Sêlic ñoc kinŋ Anôtônê walaŋ baliŋ omŋa sêmoa gamêŋ dabuŋ.

²⁵ Lau sênam wê ña aweŋwaga têtû ñamata, go lau, taŋ sêjac gêŋ wêŋa kêtaŋ naŋ, têtû ñamu

- ma lauo takin sêmoa njasawa togegobgen.
- ²⁶ Awem êoc Apômtau Anôtô anga gôlôacnêñ sêkac sa njalêlôm.
Amac tañ Israel kêtû nêñ njamôkê nan, awem êoc Apômtau.
- ²⁷ Lau Benjaminña toñ saun ec teñ sêwê sêmoa ônê, lau Judanêñ kasêga toñ kapôêñ teñ
kêdaguc,
go kasêga Sebulonña to kasêga Naptaliña amboac tonanjen têtû njamu.
- ²⁸ O Anôtô, ôñgôm nêñ lai êpoa.
O Anôtô, onden gêñ, tañ gôjam aêac saña nan tôñ.
- ²⁹ Kin oc sejon awa sa dëndêñ aôm sêna Jerusalem
êtu nêñ lôm dabunña.
- ³⁰ Ôlêñ bin bôcbôm Aiguptuña, tañ sêmoa buman njasinlêlôm nan.
Ôlêñ bin tentenlatui, tañ têtôm bulimakao kapoac to njalatu nan,
e samob sêmbu tauñ ma sêkêñ silber êndêñ aôm.
Onsen lau, tañ têtac gêwiñ sin nan, êlin-êlin.
- ³¹ Kasêga anga Aiguptu sêmêñ.
Lau Aitiopiaña sêlêti ma sêmêtoç lemeñ gêdêñ Anôtô.
- ³² Amac kin nomña anam wê êpi Anôtô.
Awem êoc Apômtau,
- ³³ tañ gêmun andanjenanô gêmoa nê undambê lólôcña nan.
Anô en gêoc awa sa ma gêmôec ña awa kapôêñ.
- ³⁴ Aoc Anôtô ñaclai lasê. En gêjam gôlin Israel toñawasigen
ma nê ñaclai gêc tao njalêlôm.
- ³⁵ Anôtô ñaclai kain teñ kêsa anga nê gamêñ dabun gêmêñ.
En Israelnêñ Anôtô. En kêkêñ ôlin walô gêdêñ nê lau.

Lambin êndêñ Anôtô.

*

69

Mec Anôtô ênam saña

- ¹ O Anôtô, ônam aêma samañ
gebe bu gênôm aê auc e gabe janaña.
- ² Aê malocmê kasêp lemeñ gôlub-gôlub gaja. Gamêñ teñ kêtôm gebe jaka tônia gêc atom.
Aê katap bugaboan sec sa ma njasamac kêkôm aê auc.
- ³ Katañ tauc e tekoc gêbac ma ñoc koclabeñ kêtû dambê-dambê lanswagen.
Aê gaôn to kakêñ matoc Anôtô e matocanô ñabob kêsa.
- ⁴ Lau tañ têtac gedec aê kêtû ñam teñña atom nan, taêsam ñasec,
sêlêlêc môkêclauñ môkêcapacña su.
Lau tañ sebe senseñ aê su nan, ñaclai sec
ma êsêac sêgôlin bin kêpi aê. Êsêac sêkac aê gebe jakêñ gêñ êjô gêñ, tañ gajam genjen
atom nan.
- ⁵ O Apômtau, aôm kôjala ñoc keso
ma ñoc geo kêsin tau gêdêñ aôm atom.
- ⁶ O Anôtô, tañ kêtû lausin undambêña nêñ ñatau nan,
ôkêñ aê gebe jangôm lau, tañ mateñ gê aôm nan, majen êsa atom.
- O Israelnêñ Anôtô,

* **68:35:** Dawidnê pesalem teñ. Wê teñ.

- ôkêñ aê gabe jañgôm lau, tañ sêsap aôm tôñ nañ, waen sec atom,
 7 gebe aê gaôc gêñwapac sec kêtú aôm ña.
 Majoc e techeloc ñawapac kêsa kêtú aômña.
- 8 Ñoc lasitêwai sêlic aê amboac ñac jaba
 ma tinocnê lau sêlic aê amboac ñac gamêñbômña tenj.
- 9 Gebe gaim tauc su nêñ anduñña e katu meloc su.
 Ma lau, tañ sêmbu aômña nañ, nêñ biñ sêmbuñña mênkêpi aê gêwiñ.
- 10 Aê katu kasec ôlic gebe katanj to gajam dabuñ mo,
 mago lau sêsu aê susu.
- 11 Aê ganônj kaukauc kêtú ñoc ñakwê
 ma êsêac sêga wê susuña kêpi aê.
- 12 Lau embe sêñgônj malacluñ nañ, oc sênam aêñoc biñ êtu biñgalôm
 ma lau, tañ bu kêjanjñ êsêac nañ, sêga wê sec kêpi aê.
- 13 O Apomtau, aê tec jansuñ ñoc mec êndênj aôm.
 O Anôtô, ôjô ñoc mec êndênj noc, tañ aôm gôlic ñajam nañ.
 Ôjô aê aoc êtu nêñ têtmac gêwiñ tenjenña,
 êtu ôñgôm nêñ biñ, tañ gôjac mata nañ, ñanô êsa.
- 14 Ôkam aê sa anja lemoñ gebe gôdubub jasêp e najanaña atom.
 Ônam aê sa anja ñoc ñacjo nêñ, ma anja bu ñagêdim êwiñ.
- 15 Ôkêñ ñasamac ênsalê aê auc atom.
 Ma ôkêñ aê janôm bu su jasêp gêdimbob me janêc êsêp sê jana atom.
- 16 O Apômtau, ôkêñ tañam aê gebe nêñ têtmac gêwiñ tenjenña tau ñajam.
 Ôkac taôm ôkwi êndênj aê êtu nêñ taêm labu ñanônña.
- 17 Ôsiñ lañôm ôkwi êndênj nêñ sakiñwaga atom.
 Aê gamoa jageo, ôjô aêñoc biñ galocgenj.
- 18 Ôndênj aê ômôênj ma ônam aê kêsi.
 Ôsa aê lañôc sa êndênj ñoc ñacjo.
- 19 Aôm gôlic aêñoc biñ, tañ sêgôm aê êndu-êndugenj to gangônj jageo ma sêgôm aê katu meloc
 nañgac.
 Aôm kôjala ñoc soño-soño samobgac.
- 20 Sêsu aê susu e katuc gêbac to popocgenj,
 tec gamoa jageo ñanô.
 Kasaê gebe sê malô aê elêmê
 ma kakêñ matoc gebe sênam aê sa e masi.
- 21 Êsêac sêkêñ ñaikisi aê gaenj kêtú mo
 ma gêdênj tañ bu gêjô aê nañ, sêkêñ bu ñamakic gêdênj aê ganôm.
- 22 Nêñ moasiñ êtu nêñ lakô
 ma nêñ moasiñ daña êtu nañ sê sêu taunj êsêpña.
- 23 Ôkêñ êsêac matenânô êtu kanuc sêlic gamênj atom
 ma ôkêñ êsêac magiñ êsu.
- 24 Ôkêc nêñ têtmac ñandanj êpi êsêac
 ma nêñ ñalêlôm ñamondec-mondec êtap êsêac sa.
- 25 Nêñ malac oc êtu gasañ ênêc
 ma nêñ andulêlôm êtu tuc êkô.
- 26 Gebe êsêac sêjanda ñac, tañ aôm taôm gôjac enj nañ,

- ma sêjam bingalôm kêpi lau, tañ aôm gôjac êsêac ôlin lasê nañ, nañ nandan.
- 27 Ônsalê nêñ keso ñagêjô ênsac nêñ keso ñagêdô ñaô.
Ma ôkêñ êsêac sêwê kain nêñ moasin ñam ñamalac kêsinja atom.
- 28 Nêñ ñaê ênêc êwiñ lau gêdêñ nêñ atom.
Sensen êsêacnêñ ñaê su anga buku maten jalinja ñalêlôm.
- 29 Aê tec gangôn jageo ma gaôc gêñwapac ñanô.
O Anôtô, ôsip aê sa ma ñnam aê kêsi.
- 30 Aê gabe janja wê janğôm Anôtônê ñaê ñawae êsa.
Janam danje to jatoc en sa ñanô.
- 31 Janğôm amboac tonan ec Apômtau êlic ñajam êlêlêc bôc kapoac,
êlêlêc bulimakao kapoac to ñajabo ma bôc, tañ enkêku gêwa kêkôc nañ su.
- 32 Lau tañ sêoc gêñ wapac nañ, embe sêlic oc têtac ñajam êsa.
Amac tañ asom Anôtô amoa nañ, nêñ ñalêlôm enjen amac sagen.
- 33 Gebe Apômtau kêkêñ taña lau ñalêlôm sawa
ma kêlin nê lau, tañ sênğôn kapoacwalô nañ, sin atom.
- 34 Undambê to nom awen êoc Anôtô.
Gwêc tau to ñagêñ maten jali samob, tañ gêmoa ñalêlôm nañ, amboac tonanjen.
- 35 Gebe Anôtô oc ênam Sion kêsi ma êkwê malac Judanja sa êtiam
ma nê lau nasênğôn tônê ma têtû gamên ñatau.
- 36 Ênê sakinwaga nêñ wakuc oc sêkôc sa êtu nêñ gêñlênsêm
ma êsêac, tañ têtac gêwiñ en nañ, oc sênğôn tônê.

*

70

Mec Anôtô ênam sanja (Pes 40:13-17)

- 1 O Anôtô, mênôn am aê sa.
O Apômtau, ônsaic taômgen mênôpuc aê tôn.
- 2 Êsêac tañ dêdib aê sebe sensen aê su nañ,
ôkêñ êsêac majen to tenbelen ñawapac êsa.
Ôkêñ êsêac, tañ sêkêñ maten sebe aê jatu sec nañ,
sêc tomajenjen sêmu sêna.
- 3 Êsêac tañ sênğôm “Kec, kec” kêpi aê nañ,
ôkêñ êsêac têtakê tomajenjen.
- 4 Ôkêñ êsêac samob, tañ sesom aôm nañ,
ôlin êpi to têtac ñajam êsa êtu aôm ña.
Ôkêñ êsêac samob, tañ taên kêka aôm nêñ moasin nañ,
sêsôm lasê enden tônjen gebe “Apômtau ñac towae.”
- 5 O Apômtau, aê tec ñac palê-palê to ñac ñalêlôm sawa.
O Anôtô, ôlêti seben ôndên aê ômôên.
O Apômtau, ñnam gamên tôn atom
gebe ñoc ñnam-aê-sa to ôpuc-aê-tônwaga aômğoc.

*

* 69:36: Dawidnê ten. * 70:5: Dawidnê pesalem ten. Tanjiboa ten.

71

Namalacanô tey nê mec

- ¹ O Apômtau, aê gaê lamu aômgey.
Ôkêy aê jamoa tomajocgey atom.
- ² Ôngamboac aê to ônam aê sa êtu nêmbingêdêyha.
Ôê tanjam aê ma ônam aê kési.
- ³ Ôtu ñoc poclabu jaê lamuña to ñoc laimôkê ônam aê saña.
Aôm tonañ kôtu ñoc poclabu to ñoc laimôkê.
- ⁴ O ñoc Anôtô, ôjanço aê su ança lau, tan sêkac taun su ança aômnmê nanj lemeñ.
Ôjanço aê su ança lau alôb-alôb to lêsutêna nêy.
- ⁵ O Apômtau, aê kakêy matoc aômgey.
O Apômtau, aê ñapalêgey ma taêc kêka aôm.
- ⁶ Gêdêy tinoc kêkôc aê su ma gasuñ tauc gêdêy aôm, kasa ança tinocnê e aôm gôlôm aêgey,
amboac tonañ oc jalambiñ aôm endey tônegey.
- ⁷ Lau samob sêlic aê amboac gênsêga tey,
mago aôm kôtu aêñoc lamu ñajaña.
- ⁸ Aocsuñ kêsuñ aômnmê lanem sa
ma gêgôm waem kêtû tapa kêtôm bêcgey.
- ⁹ Aê katu ñamalacanôgac, tec ôtiñ aê su atom.
Ñoc ñaclai gêbacnê, tec ôwi aê siñ atom.
- ¹⁰ Gebe ñoc ñacjo sêsôm biñ kêpi aê
ma êsêac, tan sêkic ñoc biñ nanj, sêjam biñgalôm sêwiñ taun
- ¹¹ ma sêsôm gebe “Anôtô gêwi ey siñgac,
ajanda ey e naakam ey tône gebe ênê kêsiwaga masi.”
- ¹² O Anôtô, ômoa jaêc aê atom. O ñoc Anôtô, ôlêtigen mêñônam aê sa.
- ¹³ Êsêac tan sêkêy kisa aê nanj, majey êsa e sênaña
ma sêsu êsêac, tan sebe sêkêy aê jandac gêñwapac nanj, susu e sêmoa totenbeley
ñawapacgey.
- ¹⁴ Aê gabe jakêy matoc aôm endey tônegey
ma jangôm waem êsa êlêlêc su.
- ¹⁵ Aocsuñ êsôm nêmbingêdêy to nêmbingêdêy to ñoc ñaclai ônam ñamalac saña lasê êtôm bêcgey.
Aê oc jasa moasiñ tonañ sa êtôm atom.
- ¹⁶ Aê gabe jasa Apômtau Anôtô nê gêy ñaclai sa.
Aê gabe jalambiñ aôm taômgey nêmbingêdêy.
- ¹⁷ O Anôtô, aê ñapalêgey ma aôm kôdôy aê,
tec gaoc nêmbingêdêy lasê ñapanj e gêdêy galoc.
- ¹⁸ O Anôtô, embe jatu ñamalacanô e môdê ênam aê auc,
nanj ôwi aê siñ atom.
Gebe jasôm nêmbingêdêy ñaclai êndêy lau wakuc,
tan mênsêsa êtu ñamu nanj.
- ¹⁹ O Anôtô, nêmbingêdêy ñaclai to biñgêdêy kêsuñ kwandanj kêpi e jagêdêy undambê.
O Anôtô, tan gôgôm gêy ñaclaisêga nanj, asa oc êtôm aôm.
- ²⁰ Aôm kôkêy gêñwapac to gêy ñandanj gêjam aê auc elêmê.
Mago aôm oc ôkêy aê tekoc saki êsa êtiam ma ôwê aê sa ança nom ñalêlômsêga japi
jamêy êtiam.

- 21 Aôm oc otoc aê sa êlêlêc
ma ônac aê têtac tôḡ.
- 22 O ḡoc Anôtô, amboac tonanḡ oc aoc êôc aôm ḡa ḡêḡ wêḡa
kêtu aôm ḡac ḡaḡêḡḡa.
O Israelnêḡ ḡac dabunḡ,
aê gabe jaḡḡôm ḡêḡ wêḡa êtanḡ êndêḡ aôm.
- 23 Aê gêdôcôlic ênam lasê êtu têtac ḡajamḡa
ma katuc, tanḡ ḡôjam kêsi nanḡ, amboac tonanḡenḡ.
- 24 Imbeloc oc êsôm nêḡ biḡḡêdêḡ ḡêḡam aê sanḡa lasê êtôm bêcḡenḡ
gebe êsêac, tanḡ sebe sêkêḡ aê jandac ḡêḡwapac nanḡ, majenḡ êsa e sêmoa totenḡbelenḡ
ḡawapacḡenḡ.

72

Mec kêtu kiḡḡa

- 1 O Anôtô, ôndôḡ kiḡ gebe êmêtôc biḡ ḡa nêḡ biḡḡêdêḡḡa
ma ôkêḡ nêḡ biḡḡêdêḡ êndêḡ kiḡ latu.
- 2 Gebe ênam ḡôliḡ nêḡ lau ḡa biḡḡêdêḡenḡ
ma êmêtôc lau ḡasec nêḡ biḡ katôḡenḡ.
- 3 Lôc sênam ḡanô moasiḡ êmoasiḡ lauḡa
ma gamêḡ ḡabau sênam ḡanô biḡḡêdêḡ.
- 4 Kiḡ êmêtôc lau ḡalêlôm sawa nêḡ biḡ naêndêḡenḡ, enḡ ênam lau sêpô lênaḡa sa
ma êka êsêacnêḡ lêsutêna popoc.
- 5 ḡôlôac to ḡôlôac têtêc aôm
êtôm têm, tanḡ oc ajôḡ êpô gamêḡ nanḡ.
- 6 Kiḡ êtôm kom, tanḡ ḡêḡjac kêsêp kôm
ma enḡ oc êtôm kom, tanḡ kêmalôm nom nanḡ.
- 7 Êtôm kiḡ tau nê têm biḡḡêdêḡ ênac tau lêtêḡ amboac ḡaola ḡajam
ma wama ênam gamêḡ auc kêtôm ajuḡ ḡawê kêpô gamêḡ ḡêôc aucḡenḡ.
- 8 Ênê gamêḡ ḡôliḡḡa ênêc ḡwêc ḡamadiḡ tenḡ e naêndêḡ ḡamadiḡ tenḡ
ma anḡa bu Euprat e naêndêḡ nom ḡamadiḡ.
- 9 lau gamêḡ sawaḡa sêpôḡ aenḡduc êndêḡ enḡ
ma nê ḡacjo sêu tauḡ sênêc nom.
- 10 Kiḡ Tarsis to lau, tanḡ sêḡḡôḡ nuc nanḡ,
oc sejoḡ nêḡ awa nasênsunḡ êndêḡ enḡ.
Lau Arabia to Aitiopia ḡataui
oc sêkêḡ nêḡ awamata êndêḡ enḡ.
- 11 Biḡḡanô, kiḡ samob oc tetoc enḡ sa.
Lau samuc samob oc sênam sakiḡ êndêḡ enḡ.
- 12 Gebe enḡ oc ênam ḡac ḡalêlôm sawa, tanḡ awa ḡêḡjac enḡ nanḡ sa
ma ḡac ḡasec, tanḡ ḡêḡjam-sawaḡa ḡêmoa atom nanḡ, amboac tonanḡenḡ.
- 13 Enḡ oc taê labu ḡac ḡaôma to ḡalêlôm sawa
ma ejop lau sawa nêḡ katunḡ.
- 14 Enḡ oc ênam êsêacnêḡ katunḡ kêsi anḡa lêsutêna to ḡaclai-secwaga lemenḡ.
Enḡ oc êlic lau tonanḡ ḡai nêḡ dec amboac ḡêḡ ḡanô.
- 15 Kiḡ oc êḡḡôḡ ḡêḡenḡ ma sêkêḡ gold Arabiaḡa êndêḡ enḡ.
Êsêac tetenḡ mec êtu enḡa endenḡ tôḡenḡ ma Anôtônê mec êpi enḡ ḡapanḡ.

- 16 Mo êmôp lasê ênêc ênê gaboan
 ma êtu secna ênêc lôctêpôê.
 Mu êôc ênê gênkainj natêpôê naêsêp-naêsêp amboac anga Lebanon
 ma namalac êlêc anga malac êtôm gêgwanj gélêc anga nom.
- 17 Ênê njaê oc ênêc endenj tôngenj.
 Ênê wae ênêc êtôm oc êpô gamênj.
 Lau nomja samob awenj êôc enj
 ma tetenj Anôtô gebe ênam mec enj to êkênj enj êmoa totêtac njamgenj.
- 18 Lambinj êndênj Apômtau, lau Israelnênj Anôtô.
 Enj taugenj tec gêgôm gênsêga gêmoa.
- 19 Lambinj êndênj ênê njaê towae endenj tôngenj.
 Ênê njawasi ênam nom auc samucgenj.

Binjanô, binjanôgoc.

- 20 Isai latu Dawid nê mec gêbacnê gêdênj tonec.

Salomonê tenj.

73

BUKU KÊTU TÊLÊACNA

Anôtô kémêtôc binj jagêdênjenj

- 1 Binjanô, Anôtô kêmoasinj lau mansanj
 to kêmoasinj êsêac, tanj nênj njalêlôm njawa nanj, amboac tonanj.
- 2 Mago aê kadabinj gebe japô ockainj ôkwi
 ma kadabinj gebe jaka bêlip tagenj
- 3 gebe matoc katu lanemtêna kêtû sêmoa njajam-njajamja
 ma galic lau alôb-alôb têtû lau tolêlôm.
- 4 Lau tonanj naj sêjam kauc njandanj
 ma sêmoa ôlinj njajam to ôlinj samuc.
- 5 Êsêac sêôc gêngwapac têtôm lau njagêdô atom.
 Ma sêlic njandanj tenj têtôm lau njagêdô atom.
- 6 Amboac tonanj tec tetoc tauj sa kêtû nênj gêlônj, tanj sênônj nanj,
 ma njac lai kékwa êsêac auc amboac nênj njakwê.
- 7 Êsêac tonanj têtôp e matenjanô kololoc gêja
 ma sêsêwa binj meloc, tanj taênj gêjam gêc nênj njalêlôm nanj, kêsa awê.
- 8 Êsêac sêsu binj susu tonênj njalêlôm namalic.
 Êsêac tetoc tauj sa ma sêpô binj kêpi laugenj.
- 9 Awenjsunj kêsôm binj gesenj undambê
 ma imbelenj kêsôm binj gêjac laoc nomgenj.
- 10 Amboac tonanj tec lau dêdênj êsêac
 ma sêlib êsêacnênj binj kêtôm sêlib bu.
- 11 Êsêac sêsôm gebe “Anôtô oc êjala binj amboac ondoc
 ma Lôlôc Njatau oc ênjô binj nam amboac ondocgenj.”
- 12 Alic acgom, lau alôb-alôb nênj binj amboac tonanj
 sêmoa njajam gedênj tôngenj sêjac nênj awa sa-sa.

- 13 Ojae, kamasan̄ ɲoc ɲalêlôm e ɲatipsawa ɲaômagoc
ma kakwasin̄ lemoc e gawê geo ten̄ ɲakain̄ atom.
- 14 Mago gêɲwapac gêgôm aê kêtôm bêcgen̄
ma gêɲ kêlêsû aê kêtôm ɲagelen̄ samob.
- 15 Aê embe taêc ênam gebe aê jasôm bin̄ amboac tonan̄ jawin̄
oc jansau nêrn̄ launêɲ gôlôac.
- 16 Amboac tonan̄ katu kêka-kêka gebe jajala ɲam elêmê,
mago galic gebe ɲawapac.
- 17 E kasô Anôtônê gamêɲ dabun̄ gaja,
go ɲoc kauc kêsa kêpi lau alôb-alôb nêɲ lêɲtêpôê.
- 18 Bin̄ɲanô, aôm kotoc êsêac sêkô gamêɲ ɲalêɲô,
go gôgôm êsêac sêu taun̄ e popoc-popocgen̄ sêjaɲa.
- 19 Seseɲ êsêac su wen̄ tagen̄,
sêjaɲa tonêɲ ɲalêlôm ɲatutucgen̄.
- 20 Êsêac têtôm aêac taêc bêc e taêc mê.
Mateɲ gêlac ma talic gêɲ ɲakatu tau malamê.
- 21 Gêdêɲ tan̄ ɲoc ɲalêlôm ɲamakic kêsa
e kêtun̄ aê masi nan̄,
22 aê katu meloc e ɲoc kauc gêjaɲa,
katôm bôc gamoa aôm lan̄ômnêrn̄a.
- 23 Mago kasap aôm tôɲ geden̄ tôɲgen̄.
Aôm kôkam aê tôɲ gêdêɲ lemoc anôɲa.
- 24 Aôm gôwê aê kêtôm, tan̄ taêm gêjam nan̄,
ma êtu ɲamu aôm oc ôkôc aê sa ton̄awasigen̄.
- 25 Aêɲoc asa ten̄ gêmoa undambê
ma ɲoc asagen̄ gêc nom gebe japô lêna. Aôm taômgen̄goc.
- 26 Ôlic to katuc oc êtu palê,
mago Anôtô kêtû ɲoc gêɲlênsêrn̄ ten̄gen̄ ma ten̄gen̄.
- 27 Bin̄ɲanôgoc, êsêac tan̄ sêmoa jaêc aôm nan̄ sênaɲa.
Aôm gosen̄ lau samob, tan̄ sêkac taun̄ su an̄ga aômnrn̄ nan̄ su.
- 28 Mago aêgoc tec galic ɲajam gebe jamoa Anôtô ɲagalagen̄.
Aê gaê lamu Apômtau Anôtô gebe jasôm aômnrn̄ gêɲ samob, tan̄ gôgôm nan̄ lasê.

*

74

Têtan̄ nêrn̄ lôm, dabun̄ kêtû ɲacjo seseɲ sun̄a

- 1 O Anôtô, amboac ondoc kôtiɲ aêac su ɲanôgen̄.
Ma têmtac ɲandan̄ sec gêdêɲ gêɲ, tan̄ gojob nan̄.
- 2 Taêm ênam nêrn̄ gôlôac, tan̄ gêmun̄gen̄ kôjaliniɲ ma kôwaka êsêac sa têtû taôm nêrn̄ lau nan̄.
Taêm ênam lôc Sion, tan̄ gôɲgôɲ kêtû nêrn̄ malac nan̄.
- 3 Ôsêlêɲ open̄ gamêɲ popoc tau, tan̄ gacgen̄ gêc-gêc nan̄.
Ojae, gêɲ samob, tan̄ kêkô gamêɲ dabun̄ ɲalêlôm nan̄, ɲacjo seseɲ sugoc.
- 4 Nêrn̄ ɲacjo sêjam wamban̄ ɲamelocɲagen̄ an̄ga nêrn̄ gamêɲ, tan̄ lau sêkac taun̄ sa sêmoa
nan̄.

* 73:28: Asapnê.

- Êsêac sêgun nêj bam kêkô gebe gamêj tonaj kêtû êsêacnêj.
- ⁵ Êsêac têtôm kômwaga salenja,
tañ sêsap ka tulu ña nêj ki nanj.
- ⁶ Êsêac sêga katapa tonatalô popoc
ña nêj ki to hama kapôêj.
- ⁷ Êsêac sêkêc nêj gamêj dabuj ja geñ su
ma sesen nêj ñaê ñaandu ñadabuj su e gêjaña samucgenj.
- ⁸ Êsêac taêj gêjam gêc taunjenj gebe “Aêac dansenj êsêac su e tomalagenj.”
Ma sêkêc Anôtônê sakinj dabuj ñamala samob, tañ kêkô-kêkô nanj, ja geñ su.
- ⁹ Aêacma gêbôm dabuj samob malenmê.
Propete tenj gêmoa kêtiam atom, ma aêac samob ajam kauc ñanoc gêj tonaj oc
êmbacnê êndênj ondoc.
- ¹⁰ O Anôtô, kalomtêna oc sêsôm nêj binj susu e êndênj ondocgenj.
Ñacjo oc sêngôm aôm nêj ñaê oc êtu meloc endenj tônjenj me.
- ¹¹ Amboac ondoc kôtaiñ lêmam su.
Amboac ondoc kôkapiñ lêmam tônj.
- ¹² Mago Anôtô kêtû aênoc kinj gêdênj andanjenj tauanô.
Enj gêjam ñamalac sa kêtôm nom ñagamênjenj.
- ¹³ Aôm gôwa gwêc kakôc ña nêj ñaclai kapôêj
ma golo secsêga gwêcña mômêapac popoc.
- ¹⁴ Aôm gôga bôcsêga Lewiatan mômêapac kêkôc
ma kôkênj enj ôli kêtû bôc gamêj sawa nêj.
- ¹⁵ Aôm kôkênj bumata kêpulu to keselenj.
Aôm gôwa bu kapôêj-kapôêj gêngic-gêngic e ñakelenj kêsa samucgenj.
- ¹⁶ Aôm kôtu gelenja ñatau. Aôm kôtu gêbêcauc ñatau.
Aôm tec kotoc ajônj to oc sêkô malenj.
- ¹⁷ Aôm gôjac lôcawa nom e gêdênj ñamadinj.
Aôm kôkênj oc kêsa to komôgoc.
- ¹⁸ O Apômtau, taêm ênam gebe nêj ñacjo sêômac aôm.
Êsêac sêkac taunj su anja aôm nêj ma sêgôm nêj ñaê kêtû gêj meloc.
- ¹⁹ Ôwi nêj balôsinê katu sinj êndênj kikic atom.
Ôlinj aôm nêj lau ñasec nêj katuñ sinj samucgenj atom.
- ²⁰ Matam êndinj nêj poac, tañ kômoinj gawinj aêac nanj,
gebe ñaclai sec gêjam gamêj ñakesec nomña samob auc.
- ²¹ Ôkênj ñac, tañ gêôc gêjwapac nanj, maja êsa atom.
Lau ñalêlôm sawa to lau ñasec awenj êôc nêj ñaêmanj.
- ²² O Anôtô, ôndi sa ma ônam nêj gêj kêsimanj.
Taêm ênam binj meloc, tañ lau alôb-alôbwaga sêgôlinj kêpi aôm kêtôm bêc to gelenjenj.
- ²³ Olinj nêj ñacjo nêj ñaonda sinj atom.
Nêj soño-soño nêj wambanj, tañ kêpi gedenj tônjenj nanj, amboac tonanj.

*

* **74:23:** Asapnê tenj.

75

Anôtô kêmêtôc ñamalacnêj biñ jagêdêj

- ¹ O Anôtô, aêac awenj gêoc aôm. O Anôtô, aêac alanem aôm.
Aêac asôm aôm waem lasê ma awa gêñtalô samob, tañ aôm gôgôm nanj sa.
- ² Anôtô kêsôm gebe “Aê kakêj ñoc noc mêtôcña
ma oc jamêtôc biñ naëndêñgenj.
- ³ Embe nom êkôtin tau ma ñamalac samob, tañ sêñgôn nom nanj têtênêp,
go aê janderj nom ñanombarj têtj.
- ⁴ Aê aoc ênac tetoc tauñ sawaga gebe ‘Atoc taôm-sa atom.’
Ma êndêj lau alôb-alôbwaga gebe ‘Asa mômêmapac sa amboac secgenjmanj.
- ⁵ Asa mômêmapac sa ñanôgenj
amboac tonanj atom. Amêtôc gêsômtêkwa êtu baliñ alanem taômgenj atom.’ ”
- ⁶ Mêtôcwaga oc mênêsa anja oc kêpiña ma anja oc kêsêpña atom
ma êmênj anja gamênj gêmu kêpi to gêmu kêsêpña atom amboac tonanjenj.
- ⁷ Anôtô oc êmêtôc biñ êmoa.
Enj oc êkôninj lau tenj têtj me etoc lau tenj sa.
- ⁸ Apômtau lêma kêkam laclu tenj,
tañ ênê têtac ñandanj ñawain ñajanja kêpoac nanj.
Enj kêkêc kêsêp laclu
ma lau alôb-alôb sêlib ñatetep samob gêwinj.
- ⁹ Ma aê oc ôlic api toôndugenj ñapanj
gabe aoc aóc Jakobnê Anôtô.
- ¹⁰ Enj asap lau sec samob, tañ sêkac tauñ su anja Anôtônê nanj, nanj ñaclai tulu.
Enj êkianj lau gêdêj nêñ ñaclai sa êtu kapôênj.

*

76

Wê awenj êoc Anôtôña

- ¹ Anôtônê wae kêsa anja Juda.
Ênê ñaê kesewec anja Israel.
- ² Êsêac sê ênê bec anja Salem.
Ma nê andu kêkô Sion.
- ³ Anja tonanj tec enj gêjac talam ñasôb-ôsic popoc
ma gêgôm lautuc to sinj ma laukasap samob amboac tonanjenj.
- ⁴ Lôc tenjenjña ñatau aôm ñac ñawasi.
Samob têtêc aômgenj.
- ⁵ Sêjanjo ñaclai ñasiñsêlêc nêñ waba su.
Êsêac sêjac tuluc e sêlinj tauñ sinj ma ñactêkwa samob lemenj kêtû golonj.
- ⁶ O Jakobnê Anôtô, aôm gôjam wambanj
e kômônanj kareta to gôgôm hosnêñ meloco kêsa.
- ⁷ Aôm embe têtmac ñandanj êsa ma asa oc êkô aôm lanjômnêm
gebe aôm ñaclai sec.
- ⁸ Aôm kôsôm biñ katô anja undambê gobe ômêtôc biñ,
tec lau nomña sêñj e gêjac êsêacnêñ lênô auc sêñgônj.
- ⁹ Gêdêj tonanj Anôtô gêdi gebe êmêtôc biñ

* 75:10: Asapnê wê tenj.

gebe êôc lau samob, tañ sêôc gêñwapac anja nom nan sa.

¹⁰ Namalacnêñ têtac ñandan oc êngôm aôm waem êtu tapa.
Ma êsêac, tañ sêwê siñ sa nan, oc sêlic nê m om.

¹¹ Anac mata biñ ma anjom ñanô êsa êndên Apômtau, amacnê m Anôtô.

Lau samob, tañ sêngôn sêgi en auc nan, sêsun nêñ gêñ êndên Anôtô, tañ têtêc en nan.

¹² Ñac tau kêkônin kasêga, tañ tetoc tauñ sa nan,
ma kêtakê kin kapôên-kapôên ñasec.

*

77

Gêñwapac embe êngôm aêac, nan Anôtô taê walô aêac

¹ Aê gamôêc gêdên Anôtô ña aoc kapôên. Biñnanô aê gabe jamôêc.
Gamôêc kapôên gêdên Anôtô gebe en êkên taña aê.

² Gêdên tañ gêñwapac gêgôm aê nan, aê katen mec gêdên Apômtau,
mago gêñ ten gêjam malô aê atom.

³ Aê embe taêc ênam Anôtô, oc janin olin tauc.
Embe taêc ênam biñ ñam, oc ñoc kauc ensom mala ôkwi.

⁴ En kêkên aê gajam jali gêbêcauc samuc.
ñoc ñalêlôm ñatutuc e kasôm biñ jageo.

⁵ Aê taêc gêjam kêsêp bêc gêmungenña
ma jala, tañ gêjaña wanêcgen su nan, amboac tonan.

⁶ Kêtôm gêbêcgen aê taêc gêjam biñ jakêsa-jakêsa.
Aê taêc gêjam biñ gêc ñoc ñalêlôm ma kakip sa e ganac matoc gebe

⁷ “Apômtau oc êtin aêac su samucgen
ma êmoasin aêac êtiam atomanô me masi.

⁸ Ênê têtac gêwin tengeñña gêbacnê me.
Ma biñ, tañ en gêjac mata nan, gêjac pep su me.

⁹ Anôtô oc kêlin êmoasin launja siñ me.
Ênê têtac ñandan gêbôc nê taê walô auc me.”

¹⁰ Tec kasôm gêdên tauc gebe “Aêñoc ñalêlôm ñawapac ñanô
gebe Apômtau gêjam nê gôlin ôkwi.”

¹¹ Aê gabe taêc ênam gêñ, tañ Apômtau gêgôm nan.
Biñnanô, gabe taêc ênam nê m gêñtalô, tañ gôgôm gêdên andanjen nan.

¹² Jakip gêñ samob, tañ aôm gôgôm nan, ñam sa
ma jasala aôm nê m gêñsêga samob.

¹³ O Anôtô, nê m intêna dabun.
Lau samuc nêñ anôtô ondoc kapôên kêtôm aôm.

¹⁴ Aôm taômgen Anôtô, tañ gôgôm gêñsêga nan.
Aôm kôwaka nê m ñaclai sa gêdên tentenlatu sêlic.

¹⁵ Lêmam ñajaña gôjam nê m lau,
Jakob agêc Josep latunji kêsi.

¹⁶ O Anôtô, gêdên tañ bu gêlic aôm nan, kêtêc aôm.
Ma gwêc ñagêdim kêtênêp lasê.

¹⁷ Tao sêsêwa kom ñasec to umbon ñatêtac kêkên wapap gêjac.
Ma aôm nê m sôbôsic gen gamên gêñgic-gêñgic.

* **76:12:** *Asapnê wê ten.*

- 18 Aômnêm wapap ñakicsêa ñadindiñ kainñ ten, ôsic kêpô gamênñ ñawê kêsa
e nom ñawiwic dendêngeñ to kôtênñ-kôtêngeñ.
19 Aômnêm intêna gêjac gwêc gênjic ma nêm lênñ gêwa ñasamac kapôênñ êlinñ-êlinñ,
mago sêlic wanjam atom.
20 Aôm gôwê nêm lau amboac ñacgejob gêwê nê domba.
Mose agêc Aron sêjam aôm lanôm.

*

78

Sêlên binñ Israel kêtu tanênñpêcña

- 1 Ao ñoc lauac, akênñ tanem ñoc mêtê.
Aê tanem aocsunñ ñabinñ.
2 Aê gabe jaña aoc êtu jasôm binngôlinñña.
Aê gabe jaônñ binngôlinñ têm ñamata tauanônña sa.
3 Binñ tanñ aêac anô to ajala
ma tamenñi sêjac minñ gêdênñ aêac nanñ.
4 Binñ tau aêac ansa auc êndênñ aêacnênñ ñapalê atom,
tanac minñ êndênñ lau wakuc, tanñ têndanğuc nanñ, gebe
Apômtau gêgôm nê gênñ towae ma ñaclai
to gênsêgagenñ.
5 Enñ gêwa binñ sa anğa Jakobnênñ
to kêwaka binñ sa anğa Israelnênñ
ma kêsakinñ aêacnênñ mimi
gebe sêsôm lasê êndênñ nênñ wakuc.
6 Gebe lau wakuc, tanñ têndanğuc êsêac nanñ, sênğô ñawae
ma tauñ sênac ñaminñ elom nênñ wakuc.
7 Sênğôm amboac tonanñ, go sêkênñ materñ Anôtô to sêlinñ gênñ, tanñ enñ gêgôm nanñ, sinñ atom
ec sênğôm ênê binñsu êtu tônñ.
8 Gebe êsêac têtù gôlôac gêsunjtêkwa ñatonñboa
têtôm nênñ mimi.
Êsêacnênñ ñalêlôm geo gala
ma nênñ katunñ kêsap Anôtô tônñ ñanênñ atom.
9 Epraimnê gôlôac sêpê talam lemenñ kata,
mago gêdênñ sinñ ñabêc nanñ sêc ñamelocñagenñ.
10 Êsêac sêmasanñ Anôtônê poac atom
ma sebe sêsa nênñ lênñ êtôm ênê binñsu atom.
11 Êsêac sêlinñ ênê gênsêga, tanñ gêgôm nanñ sinñ
ma gênñtalô, tanñ enñ gêgôm êsêac sêlic nanñ, amboac tonanğenñ.
12 Enñ gêgôm gênsêga êsêac tamenñi sêlic.
Gêgôm anğa gamênñ Aiguptu ñagaboanñ Soan.
13 Enñ gêwa gwêc kêkôc ma kêkênñ êsêac sêwê sêsêp ñalunğenñ sêja.
Enñ gêlêc dembom sa kêpi e amboac tunñbôm.
14 Enñ gêwê êsêac ña tao gêdênñ ocsalô
ma ña ja gêdênñ gêbêc.
15 Enñ gêga poc kêkôc anğa gamênñ sawa
ma kêkênñ bu kapôênñ anğa nom ñalêlôm gêmênñ mênñêsêac sênôm e gêôc êsêac tônñ.
16 Enñ kêkênñ bu kêpulu anğa poc ñalêlôm

* 77:20: Asapnê tenñ.

- ma bu tau géc n̄samac lan̄gwagen̄ k̄esa ḡja.
- 17 Mago êsêac sêkên̄ sec ḡjô geden̄ t̄ongen̄
ma sêli taun̄ sa ḡdên̄ L̄l̄ôc N̄atau an̄ga gamên̄ sawa.
- 18 Êsêac sêsaê Apôm̄taugen̄ sêjac n̄awae
ma sêkapiñ̄ en̄ gebe êkên̄ mo êndên̄ êsêac êtôm̄ êsêac taun̄ t̄entac ḡwiñ̄.
- 19 Êsêac t̄etan̄ p̄lê Anôtô gebe
“Talic acgom, Anôtô oc êkên̄ mo êndên̄ aêac an̄ga gamên̄ sawa me masi.
- 20 En̄ ḡjac poc
e bu keselen̄ n̄samac lan̄gwagen̄ k̄esa ḡja,
ma oc êkên̄ mo to gwada
gebe nê lau sên̄iñ̄ amboac tonan̄gen̄ me masi.”
- 21 Apôm̄tau ḡên̄ô biñ̄ amboac tonan̄ e t̄êtac n̄andan̄ k̄esa.
Ênê ja k̄esa gebe en̄sen̄ Jakob, ma nê lai kêpoa gebe en̄sen̄ Israel
- 22 k̄êtu êsêac sêkên̄ ḡwiñ̄ Anôtô atom̄na ma k̄êtu êsêac t̄entac kêpa sugen̄ gebe Anôtô ocgo
ên̄am êsêac sa nec atom̄na.
- 23 Mago en̄ kêjatu tao l̄l̄ôcna
ma ḡlêc undambê n̄akatam su
- 24 ma kêkên̄ mana k̄êsêlô k̄êtôm̄ kom ḡjac gebe sên̄iñ̄.
Amboac tonan̄ en̄ kêkên̄ mo undambên̄a ḡdên̄ êsêac.
- 25 Amboac tonan̄ êsêac sen̄ an̄elanên̄ mo k̄êtu nêñ̄ ḡên̄.
Ma Anôtô kêkên̄ ḡdên̄ êsêac k̄êtôm̄ êsêac t̄entac ḡwiñ̄.
- 26 En̄ kêkên̄ musalô k̄esa umbon̄
ma n̄aclai n̄atau kêkalem mula ḡêmên̄.
- 27 En̄ kêkên̄ gwada k̄êsêlô k̄êtôm̄ kekop
ma moc tomagê k̄êtôm̄ gan̄ac gwêcna.
- 28 En̄ kêkên̄ k̄êsêlô k̄êsêp nêñ̄ gamên̄, tan̄ sêc nan̄ n̄alun̄gen̄,
kêgi nêñ̄ bec, tan̄ sên̄gôn̄ nan̄ auc.
- 29 Sen̄ e ḡêoc êsêac t̄ôn̄ n̄anôgen̄.
Gên̄ tan̄ teten̄ nan̄, en̄ kêkên̄ kêlêlêc ḡdên̄ êsêac.
- 30 Nêñ̄ n̄alêlôm̄ kêkac êsêac ḡên̄ amboac tonan̄na n̄awaô
ma sen̄ ḡên̄ ḡêc awen̄gen̄
- 31 e Anôtô t̄êtac n̄andan̄ k̄esa ḡdên̄ êsêac
ma gesen̄ êsêacnên̄ lau n̄actêkwa n̄agêdô su ma ḡjac lau Israel nêñ̄ lau matak n̄agêdô
êndu.
- 32 Anôtô ḡêgôm̄ nê ḡên̄ amboac tonan̄, mago êsêac sêgôm̄ nêñ̄ sec sêsiñ̄ sugen̄,
ma sêkên̄ ḡwiñ̄ ênê ḡên̄talô atom.
- 33 Kêtu ḡên̄ tonan̄na tec Apôm̄tau kêkên̄ êsêacnên̄ bêc ḡjañ̄a amboac awen̄jaô
ma kêkên̄ ḡên̄ n̄aclai sec sep tagen̄na gesen̄ nan̄ jala sêmoa maten̄ jalin̄a su.
- 34 Ḡdên̄ tan̄ Anôtô gesen̄ êsêac nan̄, gocgo awen̄ ḡjac en̄ k̄êtiam
ma sêjam taun̄ ôkwi to sesom en̄.
- 35 Ma taên̄ ḡêjam nêñ̄ lamu Anôtô
gebe L̄l̄ôc N̄atau Anôtô k̄êtu nêñ̄ kêsiwaga.
- 36 Mago awen̄sun̄ sêsôm̄ biñ̄ dansan̄
ma imbelen̄ sêsau
- 37 gebe nêñ̄ n̄alêlôm̄ kêsap en̄ t̄ôn̄ n̄ajan̄a atom
ma sêmasan̄ ênê poac k̄êtu anô atom.
- 38 Mago en̄ taê walô êsêac ma kêsuc êsêacnên̄ sec ôkwi

- ma gesen êsêac tauṅ su sêjaṅa atom.
 Eṅ gêjam têtac ṅandaṅ tōṅ gêdêṅ êsêac
 ma kêkêṅ nê ṅaclai kêtū awê kêpi êsêac samucgeṅ atom.
- 39 Eṅ taê gêjam êsêac gebe gêṅ palê-palê,
 têtôm gêṅ ṅajaô-jaô, taṅ êna e êna-ênageṅ naṅ.
- 40 Sêli awen sa aṅga gamêṅ sawa gêdêṅ eṅ elêmê
 ma sêgôm êné ṅalêlôm ṅawapac kêsa.
- 41 Êsêac sêsaê Anôtô todim-todim kêtū gêṅ wakuc-wakucṅa elêmê
 ma sêgôm Israelnêṅ Anôtô dabuṅ têtac ṅandaṅ kêsa.
- 42 Êsêac taêṅ gêjam êné lêma ṅajaṅa atom,
 sêliṅ bêc, taṅ eṅ gêjam êsêac kêsi aṅga nêṅ ṅacjonêṅ naṅ siṅ.
- 43 Gêdêṅ taṅ gêgôm nê gêṅtalô aṅga Aiguptu
 to gêgôm nê gêṅsêga aṅga gamêṅ gaboṅ Soanṅa naṅ.
- 44 Eṅ gêjam nêṅ bu ôkwi kêtū dec
 e lau Aiguptu nêṅ bu sênômṅa masi.
- 45 Eṅ kêkêṅ lelonṅ taêsam ṅasec gêṅac êsêac
 to ôpôac, taṅ sêgôm êsêac têtū meloc naṅ.
- 46 Eṅ kêkêṅ moac tamoac seṅ êsêacnêṅ gêṅ ṅanô aṅga kôm
 ma gêṅ, taṅ lemeṅ sêgôm ṅakoleṅ elêmê naṅ, wagô jaseseṅ su.
- 47 Eṅ kêkêṅ kompoc gêjac êsêacnêṅ wain ṅamôkê popoc
 ma kom ṅamatu kêtuc nêṅ gêṅlêwê êndu.
- 48 Eṅ kêkêṅ kompoc gêjac nêṅ bulimakao
 ma ôsic geṅ nêṅ bôc totoṅ su.
- 49 Eṅ kêbaliṅ nê têtac ṅandaṅ kêpi êsêac ṅawaô.
 Eṅ geṅ oliṅ sec e nê ṅalêlôm kêmoatiṅ tōṅ ma kêkêṅ gêṅwapac sec toṅaê-toṅaê samob.
- 50 Eṅ kêpô nê têtac ṅandaṅ ṅabênic sugenṅ gêdêṅ êsêac.
 Eṅ kêjaṅgo êsêac katunṅ su atom, gêsiṅ êsêac sugenṅ sêsêp gêmacc sec ṅalêlôm sêja.
- 51 Eṅ gêjac ṅapalê ṅamêc samob êndu aṅga Aiguptu,
 Lau matac samob nêṅ ṅamêc sêjaṅa aṅga Hamnê bec.
- 52 Go gêwê nê lau sêsa sêmêṅ têtôm ṅacgejob gêwê nê domba
 ma gêjam gôliṅ êsêac aṅga gamêṅ sawa kêtôm domba pom kapôêṅ teṅ.
- 53 Eṅ gêwê êsêac sêmoa ṅaṅêṅgeṅ e têtêc tauṅ atom,
 mago kêkêṅ gwêc kêmakop êsêacnêṅ ṅacjo auc.
- 54 Amboac tonṅ gêwa êsêac e sêô lasê êné gamêṅ dabuṅ,
 sêô lasê lôc, taṅ eṅ lêma anôṅa kêkôc kêtū nê gêṅ naṅ.
- 55 Eṅ gesoc lau samuc sêmuṅ-sêmuṅ
 ma kêkêṅ Israelnêṅ gôlôacmôkê sêṅgôṅ lau tau nêṅ gamêṅ.
- 56 Mago êsêac sêsaê Lôlôc ṅatau Anôtô to sêli tauṅ sa ṅapaṅ
 ma sêsap êné biṅsu tōṅ atom.
- 57 Sêkac tauṅ su aṅga êné ma sêgôm êné biṅ paliṅ têtôm tamenṅi.
 Êsêacnêṅ lêṅ keso kêtôm talam, taṅ sêkêkam ṅasôb mata kôtêṅ-kôtêṅgeṅ naṅ.
- 58 Êsêacnêṅ sakiṅ gamêṅ ṅabaṅa gêgôm eṅ têtac ṅandaṅ
 ma nêṅ sakiṅ anôtôṅi jabaṅa kêbôli êné ṅalêlôm auc.
- 59 Anôtô gêlic e ṅalêlôm kêmoatiṅ tōṅ
 ma kêtiṅ Israel su samucgeṅ.
- 60 Eṅ gêwi nê bec aṅga Silo siṅ.
 Mala tau, taṅ eṅ jagêmoa ṅamalac ṅalêlôm naṅ.

- 61 En kêkêñ nê poac ñakatapa,
tañ kêtù ênê ñaclai to ñawasi ñabelo nan, ñacjo sêkôc sêja.
- 62 En gêwi nê lau siñ gêdêñ ñacjonêñ siñ
ma nê ñalêlôm kêbôli auc kêtù nê gêñlênsêmña.
- 63 Siñ gesen ênê lau matac su
ma nêñ lauo takin sêjam wê ñacña kêtiam atom.
- 64 Siñ gesen ênê dabuñwaga su
ma sêlôc gêdêñ êsêacnêñ awêtuc gebe têtan tanjiboa kêtù êsêacña atom.
- 65 Sêgôm sêmoa e Apômtau mata gêlac kêtôm ñac tenj gêc bêc e kêlinj tau siñ, go mata gêlac.
Kêtôm ñac siñsêlêc tenj gênôm gêñ e kêjanj enj.
- 66 En gêjac nê ñacjo kêsêp dêmôêmunagenj
ma gêgôm êsêac e majenj tauñ êndu-êndu.
- 67 En kêtinj Josepnê bec su
ma kêjalij gôlôac Epraimña sa atom.
- 68 En kêjalij gôlôac Judaña sa.
Lôc Sion tau, tañ têtac gêwinj nan.
- 69 En kêsunj nê gamêñ dabuñ sa kêpi e jakêtôm undambê.
Gêgôm e gêjac malac su kêtôm nom, tañ êkô ñêñgenj nan.
- 70 Go kêjalij nê sakinjwaga Dawid sa,
kêkôc enj su anja gamêñ dombaña.
- 71 Kêkôc enj anja domba têna to ñalatu nêñ
gebe ejop ênê lau Jakob to ênê gêñlênsêm Israel.
- 72 Dawid gejob êsêac tonjalêlôm ñanêñ
ma gajam gôlinj êsêac ña lêma kwalam langwa.
*

79

Mec Anôtô ênam nê lau kêsiña

- 1 O Anôtô, lau samuc sêsô nêñ gamêñ sêja.
Êsêac sesen nêñ lôm dabuñ ñadabuñ ma sêjamu Jerusalem e popocgenj.
- 2 Êsêac sêkêñ nêñ sakinjwaga nêñ ñawêlêlanj kêtù moc, tañ sêmoa umbonj ñalabu nan, nêñ gwada.
Sêkêñ nêñ lau mansan nêñ ñawêlêlanj gêdêñ bôc ñaclai.
- 3 Êsêac sêkêc êsêacnêñ dec siñ kêtôm bu, sêgôm sêgi Jerusalem auc e kêsô tau
ma ñac tenj gêmoa gebe ênsunj ñacmatê nanj gêmoa atom.
- 4 Aêacma lau malac ñagêdô, tañ dêmôêñ gêjac tauñ nan, sêsu aêac susu
ma tentenlatu, tañ sêngôñ makenj-makenj nan, sêlic aêac amboac gêñ meloc ma têtanj pêlê aêac.
- 5 O Apômtau, oc gobe ôli nêñ ñalêlôm sa ñapanj e êndêñ ondoc acgom.
Nêñ têtac ñandanj êndanjac-êndanjac amboac jawaô e êndêñ ondoc, go êmbacnê.
- 6 Ôkêñ nêñ têtac ñandanj naêpi lau samuc, tañ sêjam kauc aôm nan,
to êpi tentenlatu, tañ awenj gêjac nêñ ñaê atom nanjmanj.
- 7 Gebe êsêac sêjac aêacma lau êndu
ma sêgôm nêñ malac kêtù gasanj.
- 8 Ôkêñ tamenjinêñ sec ñagêjô êpi aêac atom. Taêm labu aêac sebenjmanj

* 78:72: Asap gêga.

- gebe aêac awi atu gwasaê aôm̃na siŋ.
⁹ O Anôtô, taŋ kôtu aêacma kêsiwaga naŋ, ônam aêac samaŋ.
 Ôŋgôm nê m̃ ɲaê ɲawae êsa.
 Ônam aêac sa to ôsuc aêacma biŋ ôkwimaŋ.
 Ôŋgôm êtu nê m̃ waem̃na.
¹⁰ Amboac ondoc lau samuc sênac aêac ôkwi gebe
 “Lau tône nê Anôtô oc gêmoa ondoc.”
 Ôkac nê m̃ sakiŋwaga, taŋ lau samuc sêkêc êsêacnêŋ dec siŋ naŋ,
 nêŋ kamocgôc êndêŋ aêac mateŋanô alicmaŋ.
¹¹ Ôkêŋ taŋam lau kapoacwalôŋa nêŋ biŋ, taŋ seŋ oliŋ tauŋŋa naŋ.
 Lêmam ɲajaŋaboa, amboac tonan ônam lau, taŋ sêkic êsêacnêŋ biŋ gebe sêmac êndu
 naŋ sa.
¹² O Apôm̃tau, aôm ôkêŋ ɲagêjô êpi lau, taŋ têtan pêle aôm sêŋgôŋ aêacma gamêŋ ɲamadin
 naŋ acgom.
 Ma ôkêŋ êsêacnêŋ biŋ ɲagêjô êtu dim 7.
¹³ Ma aêac tec atu nê m̃ lau to toŋ, taŋ aôm gojob êsêac nec, abe anam danŋe aôm enden
 tôŋgen,
 ma gôlôac to gôlôac sêŋgôm aôm waem êsa êtôm têmgen.
 *

80

Mec gebe Anôtô ênam Israel sa êtiam̃na

- ¹ O Israelnêŋ ɲacgejob, taŋ gojob Josep kêtôm domba ɲaton ten naŋ, ôkêŋ taŋam.
 Aôm taŋ gôŋgôŋ kerub ɲaô naŋ, oc taôm lasê
² êndêŋ Epraim agêc Benjamin ma Manase.
 Ôndi toŋacli mênônam aêac sa.
³ O Anôtô, ônam aêac sa êtiam.
 Ôkêŋ laŋômanô mênêpô aêac gebe ênam aêac sa.
⁴ O Apôm̃tau, lausiŋ undambêŋa nêŋ Anôtô,
 nê m̃ lau teteŋ mec elê mê ma aôm gobe ôê têtac ɲandan tôŋ e êndêŋ ondocgen.
⁵ Aôm kôkêŋ êsêac seŋ mateŋsulu kêtû nêŋ mo.
 Aôm kôkêŋ êsêac sênôm mateŋsulu, taŋ kê sêp laclu e mênŋgêc naŋ.
⁶ Aôm kôpô aêac siŋ e tenteŋlatu sêsu aêac susu
 ma aêacma ɲacjo sêômac aêac.
⁷ O Lausiŋ undambêŋa nêŋ Apôm̃tau, mênônam aêac sa êtiam.
 Ôkêŋ laŋômanô mênêpô aêac gebe ênam aêac sa.
⁸ Aôm kôkip wainmôkê ten sa aŋga Aigu ptu
 ma kôjanda lau samuc sêsa gebe ôsê êsêp êsêac maleŋ.
⁹ Aôm kôwaka ɲagamêŋ sa ɲapep,
 tec ɲawakac keselen ɲajam ma gêjam gamêŋ auc.
¹⁰ Ka tau kêkêŋ ajuŋ lôc samob
 ma ɲalaka gêjam kaseda kapôêŋ auc.
¹¹ Ka tau ketoc laka kêsa e jagêdêŋ gwêc
 ma ɲasêli kêpi e jagêdêŋ bu Euprat.

* **79:13:** Asapnê ten.

- 12 Amboac ondoc tec gosenj ntuŋ su.
Lau samob, taŋ sasa intêna tonan nan, oc sênam genjen nanô.
- 13 Bôcgabuŋ kêsuc popoc
ma bôc saleŋŋa ŋagêdô senj katu nêŋ mo.
- 14 O lausij undambêŋa nêŋ Apômtau, ômu ômôêŋ êtiam.
Ôtuc kêniŋ anŋa undambê ma matam e wainmôkê tau e taêm walô nêŋ genj êtiam.
- 15 Taêm walô nêŋ gêŋ, taŋ lêmam anôŋa kasê nan.
ma ŋasêli, taŋ gôjac kolec nan.
- 16 Ŋacjo dêdim gêŋgic e ja-genj su.
Lanômanô ŋajaê êndêŋ êsêac ma onsenj êsêac su sênaŋa.
- 17 Ôkêŋ lêmam eo ŋac, taŋ kêkô nêŋ anôŋa nan auc.
Eo ŋamalac latu, taŋ gôlôm enj e kêtû kapôêŋ nan auc.
- 18 Go aêac akac taŋ su anŋa aômnêŋ êtiam atom.
Ôkêŋ aêac anŋôŋ materj jali ma awenj êôc aômnêŋ ŋaê.
- 19 O lausij undambê nan Apomtau, mêŋônam aêac sa êtiam.
Ôkêŋ lanômanô mêŋêpô aêac gebe ênam aêac sa.
- *

81

Wê omŋa to biŋ sênam taŋ ôkwiŋa

- 1 Awem êôc Anôtô, taŋ kêtû aêacnêŋ gêjam-sawaga nan toôndugenj.
Awem êôc Jakobnê Anôtô toôndugenj.
- 2 Apuc wê sa ma anac onj êtaŋ
ma anŋôm gêŋ wêŋa tokaiŋ-tokaiŋ êtaŋ.
- 3 Anac dauc êtaŋ êndêŋ ajôŋ mêŋêô lasê
ma embe ajôŋ êtu samuc nan, anac ataŋ êtu nêŋ om ŋawaenja,
- 4 gebe Israelnêŋ mêtê amboac tonan.
Jakobnê Anôtô kêjatu nê biŋ amboac tonan.
- 5 Kêkêŋ kêtû biŋsu gedêŋ Josep gêdêŋ taŋ gebe ensenj Aiguptu nan.
Aê ganô biŋ samuc tenj, nan taŋocsuŋ gêjac kwananjenj atom nan gebe
- 6 “Aê kajonj gêŋwapac su anŋa aôm magim
ma kakêŋ aôm gôwi nêŋ gadob kômŋa siŋ.
- 7 Gêdêŋ taŋ kôtap gêŋwapac sa nan, awam gêjac aê ma gajam aôm sa.
Anŋa ŋoc gamêŋ kêjanŋan, taŋ kasiŋ tau gamoa nan, aê kakêŋ taŋoc aôm. Anŋa bu sêli
awenj saŋa Meriba aê kasaê aôm.
- 8 Ŋoc lauac, akêŋ taŋem gabe jalêŋ biŋ amac.
O Israel, taŋam wamu aêmamaŋ.
- 9 Ônam sakiŋ anôtô jaba tenj atomanô.
Ma aôm otenj mec êndêŋ tentenlatunêŋ anôtôi tenj atom.
- 10 Aê Apômtau, tec katu nêŋ Anôtô, taŋ gawê aôm anŋa gamêŋ Aiguptu nan.
Ôŋa awamsuŋ kacgenj gebe jalôm aôm.
- 11 “Mago ŋoc lau sêkêŋ taŋenj aê atom
ma Israel sêgôm aêŋoc biŋ kêtû tôŋ atom.
- 12 Tec gawi êsêac siŋ kêtû gêsuŋtêkwa ŋatonŋa

* 80:19: Asap gêwa nê biŋ sa.

- sêsa nêj lêj kêtôm êsêac tauj nêj ñalêlôm.
 13 Ojae ñoc lau sêkêj tanêj aêman.
 Israel sêsa ñoc lêjman.
 14 Go jakôniñ êsêacnêj ñacjo tôj seben
 ma jaku êsêacnêj ñacjo samob tulu.
 15 Êsêac tanj têtac gedec aê nan, oc sewec tonjalêlôm ñatutucgen sêkô aê lanjôcnêm
 gebe nêj ñagêjô oc ênêc endenj têngen.
 16 Mago aê gabe jalôm aôm ña mo mataêjamgen
 ma gabe jakêj lêp anga poclabu êsa wacêlau aôm.”
 *

82

Anôtô enj ñacgôliñsêga

- 1 Anôtô gêmoa nê lau sêkac tauj sa ñalunjen.
 Enj kêmêtôc binj gêngônj gôliñwaga sêkac tauj sa ñalêlôm.
 2 “Awi amêtôc kesonja sinman
 ma akêj êwinj lau, tanj sêkac tauj su anga Anôtônê nan, nêj binj atom.
 3 Amêtôc lau ñaôma to mosêbu nêj binj êtu katô
 ma anam lau ñasec to ñalêlôm sawa sa.
 4 Apuc ñac sawa to ñac, tanj kêpô lêna gêj nanj tôj.
 Ajanjo enj su anga lau, tanj sêkac tauj su anga Anôtônê nanj lemenj.
 5 “Êsêac lau meloc to nêj kauc masi.
 Amacnêm mêtê kêtû sec samucgen ma binjêdêj malamê anga nom.
 6 Binjanô, aê tauc kasômgaç gebe ‘Amac atu anôtôigenj
 ma amac samob atu Lôlôc Njatau latuigenj.’
 7 Mago oc amac êndu atôm ñamalac
 ma aku e anaña atôm kasêga sêjanja.”
 8 O Anôtô, ômôênj ma ônam gôliñ nom samucgen
 ma tentenlatu samob têtû aômênj gêj.
 *

83

Tapô lêna takô ñacjo ñalêlôm ñamec

- 1 O Anôtô, ôngaminj taôm atom.
 O Anôtô, ônam taôm tôj to awam mêgenj atom.
 2 Gôlicgac me, nêj ñacjo awenj alin-alonj kêsa sêmoa
 ma êsêac, tanj nêj ñalêlôm kêmoatinj tôj kêtû aômña nan, sêsa lanjônjanô sagenj.
 3 Êsêac sêgôm gêjnlêlôm sebe sensej nêj lau su
 ma sêmoatinj poac sebe sensej lau, tanj sê lamu aôm nan.
 4 Êsêac sêsom gebe “Amênj nadansenj êsêac su ec nêj tenj ênêc êtiam atom
 ma taênj ênam ñaê Israel êtiam atomanô.”
 5 Binjanôgoc, êsêacnêj ñalêlôm tagenj ma sêmoatinj nêj binj e gacgenj gêc-gêcgenj,
 sêmoatinj poac gebe sensej aôm su.
 6 Lau tanj sêngônj Edom to Ismaelwaga nêj bec
 lau Moab to lau Hagar amboac tonanj.
 7 Lau Gebal to Amon ma Amalek,

* 81:16: Asapnê tenj. * 82:8: Asapnê pesalem tenj.

- lau Pilisti to lau Tirusña amboac tonanjen.
⁸ Lau Asuriaña sêsap lau tônê ñai tôn.
 Lau tonan ñai sêpuc Lotné latui tôn.
⁹ Onsen êsêac êtôm gêmunjen gosen Midian
 ma êtôm gosen Sisera to Jabin anga bu Kison.
¹⁰ Lau tonan ñai sêjaña anga Endor
 ma nêñ ñawêlêlan gêmôb gêc nom.
¹¹ Onsen êsêacnên kasêga êtôm gosen Oreb ma Seb.
 Onsen êsêacnên lau towae samob êtôm Seba agêc Salmuna.
¹² Lau tonan ñai tec sêjac awen gebe
 “Aêac tajaño Anôtônê gamên su.”
¹³ O ñoc Anôtô, onsen êsêac êtôm mu kêlai kekop jagêngôn gên êndu
 ma êtôm mu kelelo jataê.
¹⁴ Onsen êsêac êtôm ja gen oba
 ma êtôm jawaô kêdangac kêpi lôc.
¹⁵ Nêm gamên kêlangan êtakê êsêac
 ma nêm mu-gêbuc êpuc soc êsêac amboac tonan.
¹⁶ O Apômtau, ôkên majen êkwa êsêac lanôñanô auc,
 ec sensom gebe sênam sakinôm.
¹⁷ Ôkên êsêac majen to têtakê ñanô
 e nêñ meloco êsa ma sênañaman.
¹⁸ Ôngôm êsêac amboac tonan e sêjala gebe aôm taômgen tec kôtu Apômtau.
 Lau nomña samob tetoc aôm sa gebe Lôlôc Natau aôm taômgen.
 *

84

Tanam awen su Anôtônê andu ñawê

- ¹ O lausin undambêña nêñ Apômtau,
 nêm andu e têtac kêsa langwagenogoc.
² Ñoc katuc gêjam awa su Apômtaunê lôm ñamalaclun
 e taê gêjac tau kêsi-kêsi.
 Ôlic to katuc kêpi-kêpigen ma gêjam wê
 kêtû Anôtô mata jalinã.
³ O lausin undambêña nêñ Apômtau,
 o ñoc kin to ñoc Anôtô,
 kêclêwam kêtap nê andu sa
 ma mocbibi gêjam nê ic gebe êsu ñalatuña gêc nêm altar ñagala.
⁴ Aoc gêôc lau, tañ sêngôn nêm andu ñalêlôm
 ma sêlambin aôm geden tônjen nan.
⁵ Aê aoc gêôc lau, tañ lanôn gêlac nêm gamênjen sêja
 ma nêñ ñaclai ñam kêsêp aôm nan.
⁶ Embe nasêsa gaboan ñakelenña, oc sêngôm gaboan tau êtu gamên bumatanã
 ma komô sauñ êkên bu ênam gamên tau auc.
⁷ Êsêac sêwê taên andanjen
 e sêlic Anôtô anga Sion.

* **83:18:** Asapnê pesalem wêña ten.

- 8 O lausij undambêña nêñ Apômtau Anôtô, ôñô ñoc mec.
O Jakobnê Anôtô, ôkêñ tanjam.
- 9 O Anôtô, matam ê aêacma kin
ma matamanô ôlic nêñ ñac, tanj señ oso eñ nanj lanjôanô.
- 10 Amoa nêñ-malacluj bêc tagenjen
ñajam kêlêlêc amoa aêacma malac bêc tausen su.
Jajop ñoc Anôtônê andu ñakatam oc êmoasiñ aê
êlêlêc janjônê lau kesowaga nêñ bec su ñênjen.
- 11 Gebe Apômtau Anôtô kêtú ñoc ñawasi to lautuc, eñ kêkêñ moasiñ to wae.
Eñ oc êñgamiñ gêñ ñajam tenj êndênj lau, tanj sêsa nêñ lênj lanjônên sawa nanj atom.
- 12 Lausij undambêña nêñ Apômtau,
aê aoc êôc ñamalac, tanj taê kêka aôm nanj.
*

85

Israel tetenj gebe Anôtô taê walô êsêac

- 1 O Apômtau, aôm kômoasiñ nêñ launênj gamênj.
Aôm gôjam gênwapac, tanj gêgôm Jakob nanj ôkwi.
- 2 Aôm kôsuc nêñ launênj binj ôkwi
ma gôsaj êsêacnênj geo samob auc.
- 3 Aôm kôpuc nêñ têtac ñandanj tônj
ma gôwi nêñ têtac ñalakoc sinj.
- 4 O Anôtô, aêacma kêsiwaga, mênjônám aêac sa êtiam
ma ôwi ôlim ñakam aêacña sinj.
- 5 Aôm oc gobe têtac ñandanj êndênj aêac endenj tônjen me.
Aôm oc gobe ôê têtac ñandanj tônj elom-elom ma wakuc samob me.
- 6 Aôm oc ôkêñ aêac asê awenj su êtiam
gebe nêñ lau ôlinj êpi êtu aômña êtiam me masi.
- 7 O Apômtau, ôtôc nêñ têtac gêwiñ tenjenña êndênj aêac
ma ôkenj aêac awê kainj nêñ moasiñ.
- 8 Aê gabe janjô binj, tanj Apômtau Anôtô tau kêsôm kêsa awa nanj.
Eñ kêsôm binjmalô
gêdênj nêñ lau, gadênj nêñ lau dabuj,
tanj sêmu dêndênj nêñ lênj meloc êtiam atom nanj.
- 9 Kêdabinjgac gebe ênam lau, tanj têtac eñ nanj, sa binjnanôgenj
gebe ñawasi ênam aêacnênj gamênj auc.
- 10 Têtac gêwiñ tenjenña to binj ñanênj oc sêwiñ taunj.
Binjgêdênj to binjmalô oc sêmbôênj taunj.
- 11 Binj ñanênj oc êpoa anja nom êpi êmênj
ma binjgêdênj oc atuc kêninjanja undambê asap êmênj.
- 12 Apômtau oc êkêñ gênj ñajam
ma nanj nom ñanô esewec êlêlêc su.
- 13 Binjgêdênj oc êmuñ enjenj
ma binjmalô oc êpuc eñ wana. *

* 84:12: Kora latui nêñ pesalem tenj. * 85:13: Kora latui nêñ pesalem tenj.

86

Tapô lêna tauŋ danġôŋ ŋamec

- ¹ O Apômtau, mênwê taŋam to ôkêŋ taŋam aê
gebe aê ŋac sawa ganġôŋ jageo.
- ² Ojop aêŋoc katuc gebe aê ôlic andaŋ aôm tec gamoa.
O ŋoc Anôtô, ônam nêŋm sakinwaga, taŋ mata kêsap aôm naŋ sa.
- ³ O Apômtau, ŋoc Anôtô, taêm walô aê
gebe aoc gêjac aôm gedenj tîŋgenj.
- ⁴ Ôkêŋ nêŋm sakinwaganê ŋalêlôm êtu samuc.
O Apômtau, aê kasuŋ ŋoc ŋalêlôm sa gêdêŋ aôm.
- ⁵ Gebe aôm Apômtau, kôtu ŋac gabêjam ma kôsuc biŋ ôkwi kêlêlêc.
Aôm nêŋm têtac gêwiŋ tenġenġa gêdêŋ lau samob, taŋ awenj gêjac aôm naŋ.
- ⁶ O Apômtau, ôŋô ŋoc mec.
Wê taŋam ŋoc taŋiboa kapôêŋ.
- ⁷ Embe japô lêna, oc aoc ênac aôm
gebe aôm oc ôjô aêŋoc mec.
- ⁸ O Apômtau, anôtôi nêŋ tenj kêtôm aôm gêmoa atom.
Ma gêŋ ŋanô tenj oc êtôm gêŋ, taŋ aôm gôgôm naŋ, atom amboac tonanġenj.
- ⁹ O Apômtau, lau samuc samob, taŋ kôkêŋ êsêac naŋ, oc mênšêpônj enġduc êndêŋ aôm.
Ma sênġôm nêŋm ŋaê ŋawae êsa.
- ¹⁰ Gebe aôm taômġenj ŋac kapôêŋ tec gôgôm gêŋšêga.
Biŋŋanô, aôm taômġenj tec kôtu Anôtô.
- ¹¹ O Apômtau, ôndônj nêŋm lêŋ êndêŋ aê,
go taŋoc wamu aôm ŋaŋêŋġenj.
Ôndônj aê gebe janam sakin aôm
toŋoc ŋalêlôm samucġenj.
- ¹² O Apômtau ŋoc Anôtô, gabe aoc êôc aôm toŋoc ŋalêlôm samucġenj
ma jaŋġôm nêŋm ŋaê ŋawae êsa endenj tîŋgenj.
- ¹³ Gebe aôm têtac gêwiŋ aê tenġenj.
Aôm kôjaŋgo katuc su aŋga lamboam ŋakêlêndiŋ.
- ¹⁴ O Anôtô, lau tenjbeleŋ aŋġenj sêkêli tauŋ gêdêŋ aê ma ŋaclai totonġenj dêdib katuc sêmoa
ma êsêac sêsa aôm laŋôm sa elêmê atom.
- ¹⁵ O Apômtau, aôm Anôtô taêm labu to kômooasiŋ kêlêlêc.
Aôm ŋac gabêjam tec gôê biŋ tîŋ ma nêŋm têtac gêwiŋ tenġenġa gêc gedenj tîŋgenj.
- ¹⁶ Ôkac taôm ôkwi ôndêŋ aê ma taêm labu aê.
Ŋajaŋa ŋatau, ôpuc nêŋm sakinwaga tîŋ gebe aê gajam sakin aôm kêtôm tinoc gêgôm.
- ¹⁷ Ôŋgôm ġên talô tenj êpi aê gebe jajala nêŋm moasiŋ. Ôkêŋ ŋoc ŋacjo sêjala e majenj êsa
êndêŋ êsêac sêlic gebe aôm Apômtau tec gôjam aê sa to gôjam malô aê. *

87

Jerusalem ŋalambiŋ

- ¹ Apômtau kêkwê nê malac sa kêkô lôc dabuŋ.
- ² Apômtau têtac gêwiŋ Sion ŋasacġêdô
kêlêlêc ġamêŋ ŋaġêdô, taŋ Jakobnê lau sênġônj naŋ su.

* **86:17:** Dawidnê mec tenj.

- ³ O Anôtônê malac, ôkênj tanam binj tonec,
tanj enj kêsôm kêpi aôm nanj gebe
- ⁴ “Aê kasa Aiguptu to Babilon sa gêwiñ lau-tanjen-wamu-aêwaga.
Ma lau Pilistia to Tirus ma Aitiopia nêñ malacmôkê Jerusalem.”
- ⁵ Ma sêsôm êpi Sion gebe lau tokainj-tokainj nêñ malacmôkê
gebe Lôlôc Njatau tau kêpuc tøj gebe êkô njajaja.
- ⁶ Apômtau eto tentenlatu nêñ njâmôkê ma êwa êsêac sa gebe
“Tenerji sêkôc êsêac anja Jerusalem, Jerusalem njatau êsêac.”
- ⁷ Êsêac sênâw wê to têtê gebe
“Aôm kôtu ma moasinj samob njâmôkê.”
- *

88

Njac togêñwapac nê wê kêtanj tauña

- ¹ O Apômtau, tanj kôtu aênjoc kêsiwaga to Anôtô nanj,
aê gamôêc gêdênj ocsalô ma aoc gêjac aôm gêdênj gêbêc.
- ² Ôñô ñoc mec
ma wê tanjam ñoc tanjiboa gebe ônam sa.
- ³ Gebe katuc gêôc gêñwapac e têkwa gêbac
ma kasa panj lamboam njâlêndanj.
- ⁴ Êsêac sêsam aê gawinj lau, tanj sê su sêsêp sêlêlôm sêja nanj.
Aê katôm njac, tanj nê ôliwalô gêjajaja su nanj.
- ⁵ Aênjoc mê gêc njacmatê njâlêlôm
katôm êsêac, tanj sêjac êsêac êndu sêc sêlêlôm nanj.
Lau tonanj njai aôm taêm gêjam êsêac kêtiam atom
gebe lêmam gêjam êsêac sapu sugac.
- ⁶ Aôm kôtinj aê su kasêp lamboam njalabuanô gaja,
kasêp gêsunjbôm njakêlêndinj sec.
- ⁷ Aômnêm têtac njandanj kêsac aê êndu.
Ma nêm têtac njandanj njadembom samob kêkôninj aê tøj.
- ⁸ Aôm kôkênj ñoc lau mênbanj samob sêjac jaê aê gebe sêlic aê amboac gêñ njanô masi tenj.
Kôlai aê auc, tec gabe jasa e jatuc-jatuc.
- ⁹ Ganğônj jageo e matocanô kêtü wao.
O Apômtau, aê aoc gêjac aôm kêtôm bêcgenj ma galam lemoc gêdênj aôm.
- ¹⁰ Aôm oc ôngôm gêñtalô êpi njacmatê me masi.
Êsêac oc dêndi mênjsêlanem aôm me masi.
- ¹¹ Êsêac oc sênac minj binj êpi aômnêm têtac gêwiñ tenjenja anja sêlêlôm me masi.
Oc sêsôm binj êpi aômnêm binj njajênj anja gêñ gêmôb njamala me masi.
- ¹² Êsêac oc sêsôm aômnêm gêñtalô njawae anja gêsunjbôm me masi.
Oc sêsôm nêm binjgêdênj lasê anja gamênj sêlinj tauñ sinja me masi.
- ¹³ O Apômtau, amboac tonanj aoc gêjac aôm.
Ñoc mec gêdênj aôm gêwac kêtôm bêbêcgenj samob.
- ¹⁴ O Apômtau, amboac ondoc kôtinj aê su

* **87:7:** Kora latui nêñ pesalem wêña tenj.

- ma gôsaŋ laŋômanô auc gêdêŋ aê.
 15 Aê tekoc saki masi gêdêŋ ŋapalêgeŋ ma tec gamoa jageo ŋapaŋ.
 Aê tekoc gêbac kêtû nêŋ ŋagêjô ŋawapacŋa.
 16 Aôm têmtac ŋandaŋ ŋawaô kêku aê tulu.
 Aôm nêŋ gêŋwapac kêtakê aê e katuc uŋ tageŋ.
 17 Kêtôm bêc samob kêkôm aê auc amboac bu ŋasamac
 ma gêjam aê auc samucgeŋ.
 18 Aôm kêkêŋ ŋoc ŋac to tawaŋ sêjac tauŋ gêŋgic aŋga aêŋoc
 ma galic gêsuŋbôm kêtû ŋoc tawaŋ.
 *

89

Sênac mateŋ biŋ, taŋ Anôtô gêjac mata naŋ

- 1 O Apômtau, aê gabe jaŋga wê êpi nêŋ têmtac gêwiŋ tengeŋŋa enden tôteŋgeŋ.
 Gabe jasôm nêŋ biŋ ŋaŋêŋ lasê êndêŋ gôlôac e naêsu kwanangeŋ.
 2 Aôm tec gôjac mata gebe têmtac gêwiŋ tengeŋŋa tau oc ênêc enden tôteŋgeŋ.
 Aôm kêwaka nêŋ biŋ ŋaŋêŋ sa ŋapep kêtôm, taŋ kêmasaŋ undambê naŋ.
 3 Aôm kêsôm gebe “Aê kamoatiŋ poac gêdêŋ ŋac, taŋ kajaliŋ eŋ sa naŋ,
 ma gajac mata gêdêŋ ŋoc sakiŋwaga Dawid gebe
 4 ‘Aê jakêŋ nêŋ gôliŋ kiŋŋa elom nêŋ wakuc ŋapaŋ
 ma jawaka nêŋ lêpôtŋ sa êtôm gôlôac to gôlôac samob.’ ”
 5 O Apômtau, undambê sêlanem aôm nêŋ gêŋtalô
 ma lau dabuŋ, taŋ sêkac tauŋ sa naŋ, awen gêôc aôm gebe aôm ŋac ŋaŋêŋ.
 6 Gebe asa oc êtôm Apômtau aŋga tao lôlôcŋa
 ma anôtôinêŋ latuŋi asa oc êtôm Apômtau.
 7 Anôtô ŋaclai gêŋgôtŋ lau dabuŋ sêkac tauŋ sa ŋalêlôm
 ma samob, taŋ sêmoa eŋ laŋôanôŋa naŋ, têtêc eŋ ŋanô.
 8 O Apômtau, lausiŋ undambêŋa nêŋ Anôtô, asa oc êtôm aôm.
 O Apômtau, aôm ŋaclai sec ma nêŋ biŋ ŋaŋêŋ kêkwa aôm auc.
 9 Aôm gôjam gôliŋ gwêc, taŋ kêgasim naŋ.
 ŋadembom embe êkuc-êkuc, aôm oc ôŋgôm ŋatip êsa.
 10 Aôm gôjac gêŋsêga Rahab popoc jamuŋ-jamuŋgeŋ.
 Lêmam ŋajaŋa gesen nêŋ ŋacjo êliŋ-êliŋ
 11 Aôm kêtu undambê to nom ŋatau.
 Aôm kêkêŋ nom samuc to gêŋ samob, taŋ gêjam nom tau auc naŋ.
 12 Aôm kêkêŋ gamêŋ musaŋgu-m to mula-mŋa.
 Lôc Tabor to Hermon ôliŋ kêpi kêtû aôm nêŋ ŋaêŋa.
 13 Lêmam dambê ŋactêkwa sec.
 Lêmam ŋajaŋa to kêsuŋ nêŋ anôŋa sa.
 14 Biŋgêdêŋ to biŋ ŋaŋêŋ kêtû nêŋ lêpôtŋ ŋanombaŋ.
 Têmtac gêwiŋ tengeŋŋa to biŋ ŋaŋêŋ gêc aôm laŋômnêŋŋa.
 15 O Apômtau, aê aoc gêôc lau, taŋ laŋômanô ŋawê kêpô êsêac
 ma ôliŋ kêpi kêtû aômŋa naŋ.
 16 Êsêac tapi-tapigeŋ kêtû nêŋ ŋa ŋapaŋ.
 Ma sêjam lasê kêtû aôm nêŋ biŋgêdêŋŋa.
 17 Gebe aôm kêtu êsêac waen to ŋaclai ŋamôkê.

* **88:18:** Kora latui nêŋ pesalem wêŋa ten.

Aômnêm moasiñ kêwaka aêacma ñaê sa e ñapep.

18 Gebe Apômtau kêtú aêacnêñ lautuc ñatau
ma Israelnêñ ñac dabuñ kêtú aêacnêñ kin nê ñatau.

Anôtônê bin, tañ gêjac mata gêdêñ Dawid nan

19 Gêdêñ gêmunğen aôm gôwa nêñ bin sa gêdêñ nêñ sakinwaga ñañêñ ña ñakatu gebe
“Aê kakêñ sunsuñ kinña gêdêñ ñactêkwa teñ kêkuc ênam lau sa. Aa kakêñ lêpôn kinña
gêdêñ ñac, tañ kajalin sa anğa lau nêñ nan.

20 Aê katap ñoc sakinwaga Dawid sa,
gaen oso en ña ñoc niptêkwi dabuñ

21 gebe lemoc êpuc en tôn enden tônğen
ma lemoc êkêñ ñaclai êndên en.

22 Nê ñacjo ênsau êoc en êtôm atom
ma secwaga teñ êku en tulu atom.

23 Aê gabe jansen ênê ñacjo popoc sênêc en lanônêmña
ma janac êsêac, tañ sêkêñ kisa en nan êndu.

24 Aênoc bin ñañêñ to têtac gêwiñ tenğenña êpuc en tôn.
Aênoc ñaê oc êsun ênê wae sa.

25 Aê jakêñ ênê gôlin ñamadin
anğa gwêc ñaluñ e êndên bu kapônêñ Euprat.

26 En oc awa ênac aê gebe ‘Aênoc tamoc aôm,
aôm kôtu ñoc Anôtô to ñoc moasiñ ñamôkê.’

27 Aê gabe jakêñ en êtu latuc ñamêc.
En kêtú kin nomña nêñ ñatau.

28 Aê oc jamoasiñ en enden tônğen
ma matoc êsap ñoc poac tôn ñajana êtu enña.

29 Aê gabe jawaka ênê gôlôac nêñ teñ sa enden tônğen gebe êtu kin
ma ênê lêpôn êkô ñapan êtôm undambê.

30 “Ênê latui embe sêwi ñoc bin sin
ma nêñ lêñ eso aênoc bin, tañ kajatu nan,

31 ma embe sêngôm aênoc bin êtu meloc
ma sêkêñ tañen ñoc binñsu atom,

32 oc jai êsêac ña palip êtu sêkac tañ suna
ma oc janac êsêac êtu nêñ kwalecña.

33 Mago gabe jañgamin ñoc moasiñ êndên Dawid atom
ma jansa ñoc bin ñañêñ auc êndên en atomanô.

34 Aê gabe jañgôm ñoc poac êtu bin lêlêña atom
ma janam bin, tañ aocsun kasôm lasê nan, ôkwi atom.

35 “Aê ñac dabuñ, tec katôc lemoc sa kêpi tauc katu dim tagen
gebe jansau Dawid teñ atomanô.

36 Ênê gôlôac oc sêmoa enden tônğen.
Ênê lêpôn êtôm oc, tañ kêkô aê lanônên nan.

37 En oc êmoa enden tônğen êtôm ajôn,
tañ kêtôm gêwa-bin-tau-sawaga ñañêñ anğa tao lôlôcña nan.”

Tañi kêtú sêku kin tuluna

38 Mago galoc aôm kôtiñ to kômasuc ma têtmac ñandan

- gêdêñ nêñ ñac, tañ goeñ oso eñ nañ.
 39 Aôm kôsap poac, tañ kômoatiñ gêdêñ nêñ sakiñwaga nañ tulu
 ma gôgôm êñê sunsuñ kêtù meloc ma kôpalip kêsêp lêsap gêja.
 40 Aôm gosenj êñê tunjbôm samob êliñ-êliñ
 ma kôsiñ baliñ êñê malac totunjbôm e popoc jamuñ-jamuñgeñ.
 41 Lau samob, tañ sêsa tonañ sêja-sêmêñ nañ, sêjanjo gêñ anja êñê
 nê lau mênbañ eñ sêsu eñ susu.
 42 Aôm kôkêñ lau, tañ sêlêsu eñ nañ, sêku eñ tulu.
 Aôm kôkêñ êñê ñacjo samob e sêpi-sêpigenj kêtù eñña.
 43 Aôm kôkêñ eñ gêc tonê siñ ñamatagenj gêja
 ma gêdêñ siñ kêsà nañ, kôpuc eñ tôñ atom.
 44 Aôm gôgôm e êñê ñawasi gêjaña samob
 ma kôtiñ êñê lêpônj piñpañ jagêc nom.
 45 Aôm kôgasuñ êñê bêc ñapalê matacña kêtù dambê
 ma kôkêñ maja to ñawapac kêsâlê eñ auc.

Mec teñ kêtù Anôtô êjanjo eñ sunja

- 46 O Apômtau, gobe ônam taôm auc samucgeñ e êndêñ ondocgeñ acgom.
 Aômñêm têmtac ñandanj ñajawaô êndanjac e êndêñ ondocgeñ acgom.
 47 O Apômtau, taêm ênam aêac anjônj matenj jali ñam
 ma taêm ênam gebe kôkêñ ñamalac samob gebe oc sê su sebeñ.
 48 Ñamalac teñ gêmoa ondoc gebe ênam kauc gêmac ma êmoa endenj tôngeñ.
 Asa oc êjanjo tau nê katu su anja lamboam.
 49 O Apômtau, aômñêm têmtac gêwiñ, tañ gôjac mata gêdêñ andanjenj tauanô nañ,
 to biñ, tañ aôm ñac biñ ñañêñña gôjac mata kêpi Dawid nañ, gêc ondoc.
 50 O Apômtau, taêm ênam nêñ sakiñwaga nê gêñwapac
 gebe kajala gêc ñoc ñalêlôm amboac tonec gebe tentenlatu samob sêlic aê amboac
 gêñ lêlêña teñ.
 51 O Apômtau, nêñ ñacjo têtanj pêlê
 to sêsu nêñ ñac, tañ goeñ oso eñ nañ, susu kêtôm nê lêñ samobgeñ.
 52 Lambin êndêñ Anôtô enden tôngeñ
 Biññanô. Biññanôgoc.
 *

90

BUKU KÊTU ACLÊÑA

Anôtô gêmoa teñgeñ ma ñamalac gêmoa têlagenj

- 1 O Apômtau, aôm kôtù aêacma lamu.
 Gôlôac to gôlôac sê lamu aôm.
 2 Lôc gêboa tau sa atomgeñ ma aôm kôkêñ nom to ñagêñlêlôm samob atomgeñ,
 nañ aôm Anôtô gômoa teñgeñ to teñgeñ.
 3 Aôm kôkêñ ñamalac têtù kekop kêtiam
 ma kôsôm gebe “O ñamalac latui, amu ana.”
 4 Aôm gôlic jala tausen kêtôm bêc nôgenña, tañ gêjaña nañ,

* 89:52: Ñac Esraña Etan nê wê teñ.

ma kêtôm ajam jali dambêgen gêdên gêbêc.

⁵ Aôm kôtiñ aêac su amboac bu lau. Êsêac sêmoa dambêgen amboac taêc bêc ma taêc mê têlagen.

Êsêac têtôm oba ñamêdôb, tañ kêpuc wakuc gêdên bêbêcgen nañ.

⁶ Bêbêcgen kêpuc ñajam-ñajamgen e kêtula ma kêmêliñ e kêtula masê.

⁷ Aôm têtac ñandan kedañgac aêac su ma aômniem ñalêlôm kêmoatiñ tônia kêtakê aêac secanô.

⁸ Aôm kotoc aêacma geo kêkô aôm lañômniema. Aôm lañômanô ñawê kêpô aêacma sec, tañ gêc lêlômgen nañ.

⁹ Gebe aôm têtac ñandan gêjac aêacma bêc samob gêngic. Aêacma jala kêtôm atan awen kêtula dambê.

¹⁰ Aêac amoa maten jali ñajala jagêdên 70. Ma embe anğon ñengen, nañ oc naêndên 80.

Mago jala tau ñanô gêñwapac to ñanômê ma gê su seben amboac moc gêlôb.

¹¹ Asa oc taê ênam aôm têtac ñandan ñañaclai ma asa kêtêc têtac kêbôli auc.

¹² Amboac tonan ôndôn aêac gebe asa ma bêc sa ñapep gebe ma ñalêlôm êjala mêtê tokauc.

¹³ O Apômtau, ômu ômôênmañ, gobe ômoa jaêc aêac e êndên ondocgen. Taem walô nem sakiñwagamañ.

¹⁴ Aôm têtac gêwiñ tengeña êoc aêac tônia êtôm bêcgen, ec ôliñ êpi to têtac ñajam êtôm ma bêc samob.

¹⁵ Ôkên bêc aêacma ñalêlôm ñajam êsaña e naêtôm bêc, tañ kôkôniñ aêac tônia nañ, to êtôm jala, tañ gêñwapac kêkôm aêac auc nañ.

¹⁶ Ôwa nem koleñ ñam sa êndên nem sakiñwaga ma ôwa nem ñawasi sa êndên êsêacniñ ñapalê amboac tonanğen.

¹⁷ O Apômtau, aêacma Anôtô, nem moasiñ mênêpi aêac.

Ônam mec aêacma lemen ñakolen, biñjanô, ônam mec ma lemen ñakolenmañ.

*

91

Tamoa Naniniñ Natau nê ajuñlabu

¹ Ñac tañ gê lamu Lôlôc Nataugen ma gêngôn Naniniñ Natau nê ajuñlabu nañ,

² oc êsôm êndên Apômtau gebe “O ñoc lamu to ñoc laimôkê. O ñoc Anôtô, tañ taêc kêka aôm nañ.”

³ Gebe en taugen oc êjañgo aôm su anğa ñac-gêdib-mocwaga nê lakô ma ênam aôm sa êndên gêmac sec.

⁴ En oc êngandê aôm auc ña nê magê ma aôm oc ôngôn ênê magêlabu ñajamgen. Ênê biñ ñañên kêtula lautuc to maluku.

⁵ Aôm oc ôtêc gêñsêga gêbêcña atom ma ôtêc sôb, tañ gêlôb gêdên ocsalôña nañ, atom amboac tonanğen.

⁶ Aôm oc ôtêc gêmac sec, tañ kêmoasac tokesecgen

* **90:17:** Anôtônê ñac Mose nê mec.

ma ônanj gesen lau gêdêḡ ocsalô nanj, êtap aôm sa atom amboac tonanḡen.

- ⁷ Lau tausen, taḡ sêwiḡ aôm nanj, embe sênaḡa, ma tausen to tausen, taḡ sêmoa kêsi lêmam anôḡaḡa nanj, embe sênaḡa nanj, mago oc êjac aôm sa.
- ⁸ Aôm taôm matamanô êpi lau kesowaga ma ôlic ḡagêḡo, taḡ oc êtap êsêac sa nanj.
- ⁹ Apômtau kêtû aôm nêḡ lamu.
Aôm kôjalij Lôlôc ḡatau sa gebe êtu nêḡ laimôkê,
- ¹⁰ tec oc ôndac ḡêḡwapac atom
ma ḡêḡ sec teḡ oc êsa nêḡ bec ḡagala atom.
- ¹¹ Gebe eḡ oc êsakiḡ nê aḡela êtu aômḡa
gebe seḡop aôm aḡga nêḡ lêḡ samob.
- ¹² Êsêac oc sêsip aôm sa ḡa lemeḡ
gebe amkaiḡ êndiḡ êpi poc atom.
- ¹³ Aôm oc ôsêlêḡ ôḡḡêli lewe to moac.
Aôm oc ôka lewe to moactêna popoc.
- ¹⁴ Anôtô kêsôm gebe “Aê oc janam lau, taḡ sêsap aê tôḡ totêntac ḡêwiḡenḡ nanj sa
ma japiḡ êsêac, taḡ sêjala ḡoc ḡaê nanj auc.
- ¹⁵ Êndêḡ taḡ aweḡ ênac aê, oc jakêḡ taḡoc êsêac. Êndêḡ taḡ sêḡḡoḡ naeo, oc jamoa jawiḡ
êsêac
ma janam êsêac kêsi to jatoc êsêac sa.
- ¹⁶ Aê oc jakêḡ êsêac sêmoa mateḡ jali ḡêḡenḡ
ma jatôc ḡoc moasiḡ êndêḡ êsêac sêlic.”

92

Wê lambiḡḡa

- ¹ Tanam danḡe Apômtau kêtû ḡêḡ ḡanô mataêjam.
O Lôlôc ḡatau, aêac alanem nêḡ ḡaê.
- ² Êndêḡ bêbêcḡenḡ samob aêac asôm nêḡ têḡntac ḡêwiḡ teḡenḡḡa lasê
ma êndêḡ êmbêc akêḡ nêḡ biḡ ḡaḡêḡ ḡawae.
- ³ Apip ḡêḡ wêḡa ḡagam lemelu ma anac kaliḡḡwaḡsêga êtaḡ
ma anac ḡêḡ wêḡa ḡagêdô amboac tonanḡenḡ.
- ⁴ Gebe aôm Apômtau ḡôḡôm nêḡ ḡêḡ ḡajam e kêmoasiḡ aêḡoc ḡalêlôm,
tec ḡajam wê ma katuc samuc nêḡ lêmam ḡakôm.
- ⁵ O Apômtau, aôm nêḡ kôm ḡanô kapôêḡanô.
Aôm taêm ḡêjam biḡ samob kêsêp lêlôm e jakôkip sa.
- ⁶ ḡac taḡ nê kauc masi nanj, oc êjala ḡêḡ tonanḡ ḡai atomanô.
Ma ḡac meloc oc êjala ḡam sapu.
- ⁷ Lau taḡ sêkac tauḡ su aḡga Anôtônê nanj, têtôm ḡêḡwaḡ ḡamêdôb wakuc ḡajam, ma lau
samob, taḡ sêḡôm sec nanj, têtôm ka ḡaola kêsa,
mago oc sêmoa atom, sênaḡa samucḡenḡ.
- ⁸ Ma aôm Apômtau oc ôḡḡoḡ nêḡ lêpôḡ, taḡ kêkô lôlôcḡa nanj,
endeḡ tôḡenḡ.
- ⁹ O Apômtau, aôm nêḡ ḡacjo oc sênaḡa biḡḡanô. Nêḡ ḡacjo oc sênaḡa biḡḡanôḡoc.
Aôm oc onseḡ lau samob, taḡ sêḡôm sec nanj, popoc êliḡ-êliḡ.

- 10 Aôm gôgôm aê ôlic walô kêsa amboac bôc bulimakao kapoac ñaclai tej.
Aôm goeñ oso aê ña gêñ têtac ñajamña.
- 11 Aê galic sêku ñoc ñacjo tulu
ma ganô lau sec sêwakic.
- 12 Lau gêdêñ sêpoa sêpi amboac nip
ma têtû baliñ kêtôm kaseda Lebanonña.
- 13 Êsêac têtôm ka, tañ sêsê kêsêp Apômtaunê andu nañ.
Êsêacnêñ ñaola gêjac lêtêñ anğa aêacnêñ Anôtônê malaclun.
- 14 Êsêac sêjam ñanô gêdêñ tañ môdê kêpi êsêac nañ.
Nêñ ñatêkwi taêsam ma ñalaun ñawawa lanğwageñ.
- 15 Biñ tonañ gêwa sa gebe Anôtô eñ ñac ñañêñ
ma biñ keso tej gêc ñoc lamu atom.
- *

93

Anôtô kêtû kin

- 1 Apômtau kêtû kin. Eñ kêsô ñawasi kinña kêtû nê ñakwê. Apômtau gêjam gêlôn sa ma
kajandiñ ñaclai kêtû nê ômbinğap.
Ñac tau gedeñ nom tôn ñajaña gebe wiwic atom.
- 2 Aômnêm lêpôn kêkô ñajaña kwananğeñ gêdêñ andanğeñ ma ñapañ.
Aôm gômoa gêdêñ têm kêsa atomğeñ.
- 3 O Apômtau, bu ñasamac kêsa, ñasamac kêsa e ñadindiñ ñanô.
Ñasamac kêsa e gamêñ gêôn-gêôn
- 4 Apômtau lólôcña kêtû ñatau ñajaña, eñ kêlêlêc bu ñasamac kapôêñ ñadindiñ.
Kêlêlêc gwêc, tañ kêgasim ñatêna nañ su.
- 5 Biñ tañ aôm gôwa sa nañ, ñañêñ to biññanô.
O Apômtau, ñamalac tetoc nêm andu sa gebe gamêñ dabun ma sêngôm endeñ tønğeñ
açgomman.

94

Anôtô kêtû lau samob nêñ mêtôcwaga

- 1 O Apômtau, aôm kôkac kamocğôc ñatau.
Kamocğôc ñaAnôtô mênô lasê.
- 2 Aôm tañ kômêtôc lau nomña nêñ biñ nañ, ôndi saman.
- 3 Ôkêñ ñagêjô êndêñ lau, tañ tetoc taun sa nañ.
- 3 Secwaga tetoc taun sa
ma ôliñ kêpi kêtû nêñ secña e êndêñ ondocğeñ.
- 4 Êsêac sêsôm biñ alôb-alôb e awenôpic mênğêbôc lanğwageñ.
Secwaga samob sêkêli taun ñanô.
- 5 O Apômtau, êsêac sêka nêm lau popoc.
Êsêac sêkônin nêm gênğlênsêm tôn.
- 6 Êsêac sêgin awêtuc to mosêbu êndu
ma sêjac lau jaba, tañ sêmoa aêacma gamêñ nañ êndu.
- 7 Êsêac sêsôm gebe “Anôtô oc êlic sapu.

* 92:15: Wê Sabatña.

Jakobnê Anôtô kêpuc mata tônia aêac atom.”

- ⁸ Amac lau meloc, tañ amoa lau ñalêlôm nañ, nê m kauc êsa acgomman.
Ma amac lau gêbôc oc êndên ondoc acgom, go ajala biñ ñam.
- ⁹ Ñac tau, tañ kêkên aêac tañesun kêsap tônia nañ, oc êñô biñ atom me.
Ma ñac tau, tañ kêkên aêac matenânô nañ, oc êlic gamên teñ sapu me.
- ¹⁰ Ñac tau, tañ gêwa ñamalacnên kauc sa to gêjam gôlin tenterlatu samob nañ,
oc êkên ñagêjô atom me.
- ¹¹ Apômtau tec kêjala biñ, tañ ñamalac taên gêjam gêc nên ñalêlôm nañ, e jakêkip sa,
mago êsêac tañ têtôm awenjaô ñaôma.
- ¹² O Apômtau, aê aoc êôc ñac, tañ aôm gôjam gôlin en nañ,
to aoc êôc ñac, tañ aôm gôwa nê m biñsu sa gêdên en nañ.
- ¹³ Aôm gobe ômbôc gênwapac auc êndên en,
ôngôm ômoa e êndên bêc, tañ sêkwê sê gebe ñac alôb-alôb êsêp êna nañ.
- ¹⁴ Apômtau oc êtiñ nê lau su atom
ma oc êwi nê gênlênsêm siñ atom.
- ¹⁵ Biñgêdên oc êwaka tau sa aña gamên mêtôcña êtiam
ma lau gêdên oc sêpuc biñgêdên tau tônia.
- ¹⁶ Asa oc êpuc aê tônia êndên lau secwaga.
Asa oc êkô êwiñ aê êndên lau alôb-alôb.
- ¹⁷ Apômtau embe ênam aê sa atom,
oc ñoc katuc wanêcgen naêmoa nê gamên ñañên su.
- ¹⁸ Gêdên tañ katêc tauc gebe janac tauc êndu nañ,
nê m têtac gêwiñ teñgenña kêpuc aê tônia, o Apômtau.
- ¹⁹ Gêdên tañ gênwapac gêjam ñoc ñalêlôm auc nañ,
aôm gôjam malô aê e gôgôm aê têtac ñajam kêsa kêtiam.
- ²⁰ Lau sêmêtôc biñ kesowaga to êsêac, tañ sêjam biñsu ñamata ôkwi-ôkwi nañ,
oc sêwê kain aôm me.
- ²¹ Lau tonañ sêkac tañ sa gebe sêkic ñac gêdên nê biñ
ma sêmêtôc lau, tañ nên biñ masi samucgen nañ, gebe sêmac êndu.
- ²² Mago Apômtau tec kêtû ñoc tuñtêna ñajaña sec.
Ñoc Anôtô kêtû ñoc poc, tañ gaê lamu nañ.
- ²³ En oc êkên ñagêjô êndên êsêac êtôm nên biñ alôb-alôb ma enen êsêac tañ êtu nên secña.
Biññanô, Apômtau aêacnên Anôtô, oc enen êsêac su.

95

Talambij Anôtô to tanam sakin en ñawê

- ¹ Amên, talambij Apômtau.
Lasê êtañ to têtac ñajam êndên aêacnên moasiñmôkê.
- ² Aêac todañgegen dandên en tawac takô en lañônêm.
Tanam wê lambiñña toaligen.
- ³ Gebe Apômtau en Anôtô kapôên.
En kêtû anôtôi samob nên kiñsêga.
- ⁴ En gêjam gôlin nom ñakêlêndin
to lôc ñatêpôê samob.
- ⁵ En kêtû-gwêc ñatau gebe en kêkên.
En kêtû masañm ñatau gebe en kêlêsob ña lêma.

- 6 Amêñ, tawec ma tateñ mec êndêñ eñ.
 Tapôñ aenduc êndêñ Apômtau, tañ kêkêñ aêac nañ,
 7 gebe eñ kêtú aêacnêñ Anôtô ma aêac tatu ênê lau, tañ eñ gejob nañ, ma domba, tañ eñ
 gêjam gôlinñ nañ.
 Ojae, êndêñ ocsalô tonec akêñ tañem eñ awamañ.
 8 “Anôm nêñ ñalêlôm ñadani asa êtôm sêgôm anga Meriba,
 ma êtôm sêgôm gêdêñ bêc sêmoa gamêñ sawa Masaña nañ atom.
 9 Gêdêñ tonañ Tamemi sêsaê aê.
 Aê gagôm ñoc gêñ ñagêdô êsêac taunñ sêlicgac, mago sêsaê aê.
 10 Gôlôac tonañ sêgôm aê têtac kêbôli auc kêtôm jala 40 ma aê kasôm gebe’ Êsêac lau tonañ
 nêñ kauc kêlêsa ñapañ
 ma êsêac sêkô taunñ auc gêdêñ aêñoc lêñ.’
 11 Amboac tonañ têtac ñandañ ma katôc lemoc kêtú tônia gebe
 ‘Êsêac oc sêsô aêñoc gamêñ sêniñ awenña atomanô.’ ”

96

Wê lambiñña

- 1 Anga wê wakuc êpi Apomtau.
 Amac lau gamêñ samobña, anga wê êpi Apômtau.
 2 Anga wê êpi Apômtau ma awem êoc ênê ñaê.
 Asôm ênê moasiñ ñawae lasê êtôm bêc to elenğen.
 3 Asôm ênê ñawasi lasê êndêñ tentenlatu
 to ênê gêñsêga êndêñ lau nomña samob.
 4 Apômtau eñ ñac kapôên, amboac tonañ samob awenñ êoc eñ.
 Tatêc eñ êlêlêc anôtôi samob su.
 5 Gebe tentenlatu nêñ anôtôi samob gwamğen.
 Apomtau taugenñ tec kêkêñ undambê.
 6 Wae to ñawasi kiñña kêkôm eñ auc.
 Ñaclai to ñawasi gêjam ênê gamêñ dabunñ auc.
 7 O lau samuc nêñ gôlôac, atoc Apômtau sa.
 Atoc Apômtaunê ñawasi to ñaclai sa.
 8 Atoc Apômtaunê ñaê towae sa.
 Asô ênê malaclunñ ana ma ansunñ da êndêñ eñ.
 9 Au taôm anêc Apômtau lañônêñ togêlôñ dabunğen.
 Nom ñagamêñ samob, atênêp êtu eñña.
 10 Asôm binñ tonec lasê êndêñ lau samuc gebe “Apômtau katu kiñ.
 Eñ kêsunñ nom ñam tônia ñajaña gebe kôjô-kôjô atom. Eñ oc êmêtôc tentenlatunêñ binñ
 naêndêñgen.”
 11 Undambê atu samuc ma nom têtac wapi,
 gwêc tau to gêñ mateñ jali samob, tañ sêmoa ñalêlôm nañ, ñadindiñ êsa.
 12 Kôm to gêñ kômña samob sênam lasê.
 Ka salenğenaña samob sêmoêc toaligenñ.
 13 Sêkô Apômtau lañônêñña gebe eñ oc êmêñ.
 Binñanô, eñ oc amêñ gebe êmêtôc nom.
 Eñ oc amêtôc gamêñ samob ña binğêdêñ
 to tentenlatu ña nê binñ ñarêñ.

97

Anôtô en gôlijsêga

- 1 Apômtau kêtû kin. Nom tau ênam lasê toôndugen.
Nuc samob, atu samuc.
- 2 Tao ñamajan kékwa en auc.
Biñgêdên to biñ katô kêtû ênê lêpôn ñanombañ.
- 3 Ja anga ênê gêmun-gêmungen.
Ja kêdanğac ênê ñacjo su sêjanja.
- 4 Ênê ôsic kêpô nom
ma lau, tañ sêngôn nom nan, sêlic e têtakê.
- 5 Apômtau gêgôm lôc gêwê e kêtôm lêp
gebe en kêtû lau nomña samob nêñ Apômtau.
- 6 Undambê sêwaka ênê biñgêdên sa
ma tentenlatu samob sêlic ênê ñawasi.
- 7 Lau samob, tañ sêjam sakin gwam to tetoc tauñ sa kêtû nêñ gwamña nan, oc sêkô
tomajenğen.
Anôtôi samob sêu tauñ sêc en lañônêmña.
- 8 Sion gênô e têtac ñajam ma Juda latunjo awen gêôc toôndugen
kêtû aôm Apômtau, kômêtôc biñña.
- 9 Gebe aôm, Apômtau, kôtu nom samuc ñatau towae.
Aôm kôlêlêc anôtôi samob ñênğen su.
- 10 Apômtau têtac gêwiñ lau, tañ sêkên kisa êndên sec nan.
En tau gejob nê lau mansañ katuñ ma kêjanğo êsêac su anga lau geo nêñ lemeñ.
- 11 ñawê kêsa gebe êpô lau gêdên
ma têtac ñajam kêpi êsêac, tañ nêñ ñalêlôm ñañên nan.
- 12 Amac lau gêdên atu samuc Apômtaunja
ma anam danğe en.

98

Anôtô kêtû nom samucgen ñagôliñwaga

- 1 Apuc wê wakuc teñ sa êndên Apômtau
gebe en gêgôm gêñsêga.
Ênê lêma anôña
to ñaclai dabuñ kêku nê ñacjo tulu.
- 2 Apômtau kêsôm en kêku ñacjo tulu ñawae lasê.
En geoc nê biñgêdên lasê gêdên tentenlatu samob.
- 3 En taê gêjam nê têtac gêwiñ tenğenña to biñ ñañên,
tañ gêjac mata gêdên gôlôac Israel nan.
- 4 Lau gamên samobña awem êôc Apômtau toôndugen.
Anam lasê to apuc wê lambiñña sa.
- 5 Anğôm gên wêña êtañ gebe êngôm Apômtaunê wae êsa.
Anğôm ña gên wêña ma apuc wê tau sa.
- 6 Anac dauc to posauno êtañ.
Awem êôc kin Apômtau toôndugen.
- 7 Gwêc to ñagên samob, tañ gelec-gelecgen sêmoa ñalêlôm nan, ñadindiñ êsa
ma lau samob, tañ sêngôn nom auc nan, amboac tonanğen.

- ⁸ Bu kapôên ñasamac, amakop lemem.
Lôc samob sêkêli tauñ sêpi-sêpigen sêkô Anôtô lanjôgen.
⁹ Sêngôm êndên Apômtau gebe enj oc mênêmêtôc ñamalac nomña nêñ biñ.
Enj oc êmêtôc lau samob, tanj sêngôn nom auc nanj, ña biñgêdên ma biñkatô.

99

Anôtô enj kinj towae

- ¹ Apômtau kêtû kinj. Tenteñlatu têtênêp tauñ êndu-êndu.
Nê lêpônj kêkô kerub nêñ magê ñaô e nom kôjô-kôjôgenj.
² Apômtau kêtû ñac kapôên anja Sion.
Enj ñatau kêlêlêc tenteñlatu samob su.
³ Lau samob sêlambinj ênê ñaê towae to ñaclai kainj tenj
gebe enj ñac dabunj.
⁴ O kinj tonjaclai,
aôm têtmtac gêwinj biñgêdênj.
Aôm kôwaka ñagôlinj gêdênj sa
ma kômêtôc biñ kêtû katô anja Jakobnê.
⁵ Atoc Apômtau, aêacnêñ Anôtô sa
ma au taôm naanêc taonj, tanj akainj kêka tôñ nanj, gebe enj ñac dabunj.
⁶ Mose agêc Aron têtû ênê dabunwaga, ma Samuel gêmoa gêwinj êsêac, tanj awenj gêôc ênê
ñâê nanj.
Êsêac awenj gêjac enj, tec enj kêkênj tanja êsêac.
⁷ Enj gêmoa tao ñalêlôm ma kêsôm biñ gêdênj êsêac.
Êsêac sêmasanj ênê biñsu to biñ, tanj enj kêjatu gêdênj êsêac nanj.
⁸ O Apômtau, aêacma Anôtô, aôm kôkênj tanjam êsêac.
Aôm Anôtô kôsuc êsêacnêñ biñ ôkwi ma gôjac êsêac kêtû sêgôm kesonja.
⁹ Atoc aêacnêñ Apômtau Anôtô sa ma au taôm naanêc ênê lôc dabunj ñalabu
gebe aêacnêñ Apômtau Anôtô enj ñac dabunjoc.

100

Wê lambinña

- ¹ Amac lau gamênj samobña, lasê êtanj totêmtac ñajam êndênj
² Apômtau. Anam sakinj Apômtau toôlim êpigenj.
Mênjakô enj lanjônêm toôndugenj.
³ Ajala Apômtau gebe enj Anôtô.
Enj kêkênj aêac tec tatu ênê gênj. Aêac tatu ênê lau to tonj, tanj enj gejob nanj.
⁴ Awê asô ênê sacgêdô ana todanje ma asô ênê lôm dabunj ñamalaclunj toôndugenj.
Anam danje enj to awem êôc ênê ñaê.
⁵ Gebe Apômtau enj ñac gabêjam, ênê moasinj oc ênêc tenjenj
ma ênê biñ ñanênj ênêc tenjenj to tenjenj.
*

101

Kinj gêjac mata biñ

* **100:5:** Pesalem danjenja tenj.

- 1 Aê gabe janğa wê api moasiņ to biņgêdêņ.
O Apômtau, aê gabe janam wê êndêņ aômgen.
- 2 Aê gabe jasa lau laņôņnêm sawa nêņ lêņ
Aôm oc ôndêņ aê ômôêņ êndêņ ondoc.
- Aê gabe janğôņ ȳoc andulêlôm
tonoc ȳalêlôm ȳawagen.
- 3 Aê gabe matoc êndiņ
gêņ eso atom.
Aê jakêņ kisa êndêņ êsêac, taņ sêkac tauņ su aņga Anôtônê.
Biņ amboac tonañ êtap aê sa atom.
- 4 ȳalêlôm keso ênac jaê aê.
Aê gabe janam kauc gêņ sec.
- 5 Aê gabe jansenj lau,
taņ sêgôliņ biņ sacgenj kêpi nêņ lau sackapoa gêdô gêdêņ tauņ naņ.
Lau tenbelej aņgenj ma êsêac, taņ nêņ ȳalêlôm kêkianj tauboa naņ,
galic êsêac keso ȳoc ȳalêlôm.
- 6 Matoc gê lau, taņ sêgôm nêņ gêņ ȳaņêņgenj naņ,
gebe sêmoa sêwiņ aê.
Lau tolaņôņnêm sawa
oc sênam sakiņ aê.
- 7 ȳac tenj embe ênam biņ dansañ ȳa lêmagenj
oc êņgôņ ȳoc andu atom.
Matoc geso lau,
taņ sêsôm biņ dansañ sêmoa naņ.
- 8 Lau samob, taņ sêgôm biņ alôb-alôb naņ,
jansenj êsêac su aņga gamêņ tonec êtôm bêcgenj.
Ma lau samob, taņ sêgôm sec naņ,
oc jansenj êliņ-êliņ aņga Apômtaunê malac.
*

102

ȳac matac tonê ȳalêlôm ȳawapac nê mec

- 1 O Apômtau, ôkêņ taņam ȳoc mec
ma ôkêņ ȳoc taņiboa e wacdiņgenj aôm.
- 2 Êtôm ȳasawa, taņ ȳoc ȳalêlôm ȳatutuc naņ,
ônsañ laņômanô auc êndêņ aê atom.
Wê taņam aê.
Êtôm ȳasawa, taņ jamôêc naņ, ôkêņ taņam aê ȳagaôgenj.
- 3 Ojae, ȳoc bêc gêôņ sa katôm jadauņ
ma ȳoc ȳatêkwa ȳandaņ kêtôm ja genj gêmoa ȳalêlôm.
- 4 Aê ȳoc ȳalêlôm kêsêlic e kêtu masê amboac gêgwaņ
ma gêgôm aê e kaliņ tauc siņ ma gaenj gêņ atom.
- 5 Kasê aoc jamêc-jamêc
e ȳoc ȳamêsôm gedec ȳatêkwa.
- 6 Aê katôm moc gwêcȳa, mago jagamoa gamêņ sawa.

* **101:8:** Dawidnê pesalem tenj.

Aê katôm mocki gêmoa gamêḡ gasaḡ.

⁷ Aê gabe janêc bêc e gagôm jageo ma katanḡ tauc.

Aê katôm moc ḡnanô kêsû tagenḡ, taḡ ḡḡḡḡḡḡ nîp naḡ.

⁸ ḡoc ḡaḡjo sêsû aê susu kêtôm bêcḡḡenḡ.

Êsêac taḡ sêkêli taunḡ kêtû aêḡa naḡ, sêpuc boagenḡ gebe aê janaḡamaḡ.

⁹ Ojae, aê gaenḡ wao kêtû ḡoc mogoc

ma gabe janôm ḡêḡ, naḡ ganôm matocsulu toôḡ-toôḡ

¹⁰ kêtû aôm têtmac ḡandaḡ to nêḡ ḡalêlôm kêmoatiḡ tôḡḡa

gebe aôm ḡôc aê sa ma kôḡôndiḡ aê.

¹¹ Aêḡoc bêc kêtôm katuḡ kêtû baliḡ.

Ojae, aêḡa kamêliḡ amboac ḡêḡḡaḡḡoc.

¹² Mago aôm Apômtau, tec kôtu kiḡ ḡôḡḡḡḡ nêḡ lêpôḡ gedenḡ tôḡḡenḡ

ma ḡôlôac to ḡôlôac tetoc aôm nêḡ ḡaê sa.

¹³ Aôm oc ôndi ma taêm walô Sion gebe ḡanoc aôm taêm walôḡa kêdabiḡḡac.

ḡanoc tau mênḡkêsa su.

¹⁴ Aôm nêḡ sakiḡwaga têtmac ḡêwiḡ Sion tau ḡaalê

ma nêḡ ḡalêlôm kêmoatiḡ tôḡ kêtû gamêḡ tau ketocḡa.

¹⁵ Ec lau samuc oc têtêc Apômtaunê ḡaê

ma kiḡ nomḡa samob têtêc nêḡ ḡawasi.

¹⁶ Biḡḡanô, Apômtau oc êkwê Sion sa êtiam.

Enḡ oc eoc tau lasê tonê ḡawasi.

¹⁷ Enḡ oc êkac laḡôanô ôkwi êndênḡ lau, taḡ sêjac kapoac êsêac naḡ, nêḡ mec

ma êmbôc taḡasuḡ auc êndênḡ êsêacnêḡ taḡiḡboa atom.

¹⁸ Biḡ tonanḡ ḡai teto ênêc e lau wakuc sêlic

gebe lau, taḡ tenenḡi sêkôc êsêac su atomḡenḡ naḡ, awenḡ êôc Apômtau.

¹⁹ Gebe enḡ ḡêjam tuc aḡa nê lôlôc dabuḡ

gebe Apômtau kêtuc kêniḡ aḡa undambê kêsêp nom ḡêmêḡ

²⁰ gebe êkênḡ taḡa êndênḡ lau kapoacwalôḡa nêḡ olinḡ

ma êḡḡamboac lau, taḡ têtû lau ḡêbac naḡ, su sêmoa matenḡ jali.

²¹ Gebe sêsôm Apômtaunê ḡaê lasê aḡa Sion

ma nê wae aḡa Jerusalem.

²² Sêḡḡôm êndênḡ taḡ tentenḡlatu sêkac taunḡ sa naḡ,

ma kiḡnêḡ lau sebe sênam sakiḡ êndênḡ Apômtau amboac tonanḡ.

²³ Aê kasa ḡoc lêḡ gamoa e enḡ ḡêḡôm aêḡoc ḡaclai kêtû ḡolonḡ.

Enḡ ḡêjam aêḡoc bêc ḡaḡḡôḡ matoc jaliḡa su kêtû dambê,

²⁴ e galoc katanḡ gebe “ḡoc Anôtô, ôkaja aêḡa êndênḡ ḡoc bêc ḡaluḡḡenḡ atom

gebe aôm kôtu têt tenḡenḡ to tenḡenḡ ḡatau.”

²⁵ Andanḡenḡ tauanô ḡôjac m nom

ma undambê kêtû lêmam ḡakôm.

²⁶ ḡenḡ tonanḡ ḡai oc sênaḡa ma aôm oc ḡacḡenḡ ômoa.

ḡêḡ tonanḡ ḡai samob oc têtû manê amboac ḡakwê.

Aôm oc ôjô ḡêḡ tau êtôm tajô ḡakwê

ma aôm oc ônam ḡêḡ tau tonanḡ ôkwigenḡ.

²⁷ Mago aôm ômoa amboac ḡômoa endenḡ tôḡḡenḡ

ma nêḡ jala oc ḡatêku êsu atom.

- 28 Aômnêm sakinwaga nêj latuņi oc tec sêmoa nêj ôlinņ ɳajamgeņ
 ma nêj gôlôac oc sêmoa aôm laņômnêmņa ɳapaņ.
 * lêna tau êndu-êndu naņ, nê taņiboa gêdêj Apômtau kêtû nê kwalecņa.

103

Talambij Apômtaunê moasiņ

- 1 O katuc tau, ôlanem Apômtau
 ma aêjoc ɳalêlôm samucgeņ, êlanem ênê ɳaê dabuņ.
- 2 O katuc tau, ôlanem Apômtau
 ma ôlinņ ênê moasiņ samob, taņ gêjam aôm sa naņ, siņ atom.
- 3 Gebe eņ tec kêsuc aômnêm biņ samob ôkwi
 to gêgôm aômnêm gêmac samob ɳajam kêsa.
- 4 Eņ gêjam aôm kêsi aņga sec
 ma kêkêj têtac gêwiņ tengeņņa to taê walô kêtû sunsuņ gêdêj aôm.
- 5 Aôm gôņgôj ênê moasiņ ɳaô kêtôm têm gômoa nomņa.
 Amboac tonañ tec gômoa ôlim matac kôtôm momboañ.
- 6 Apômtau kêwaka biņgêdêj sa
 to kêwaka lau samob, taņ kêkônij êsêac tøj naņ, sa amboac tonañgeņ.
- 7 Eņ gêwa nê lêj sa gêdêj Mose
 ma Israel latuņi sêlic ênê gêjsêga.
- 8 Apômtau kêtû taê walô to moasiņ ɳam.
 Eņ têtac ɳandaņ gaôgeņ atom ma têtac gêwiņ tengeņņa gêjam sêga.
- 9 Eņ oc êli biņ laņgwa sa elêmê atom
 ma ê têtac ɳandaņ tøj ênêc ɳapaņ atom.
- 10 Eņ gêjac aêac kêtôm nêj sec atom
 to kêkêj ɳagêjô gêdêj aêac kêtôm nêj geo atom.
- 11 Ênê têtac gêwiņ tengeņņa gêdêj lau, taņ têtêc eņ naņ kapôêjanô,
 kêtôm ɳasawa, taņ geņ umbonj to nom gêņgic naņ.
- 12 ɳasawa taņ eņ kêkêj geņ aêac to nêj geo gêņgic naņ,
 kêtôm ɳasawa, taņ geņ oc kêpi to oc kêsêp gêņgic naņ.
- 13 Apômtau taê walô nê lau, taņ têtêc eņ naņ,
 kêtôm tama teņ taê walô nê ɳapalê.
- 14 Gebe eņ kêjala aêac ôlinņ ɳam su
 eņ kêjala gebe aêac kekop ɳaôma.
- 15 ɳamalacnê bêc kêtôm gêgwaņ
 to kêtôm ɳaola, taņ kêkô obalêlôm naņ.
- 16 Mu embe êsêlêj naêpi, oc malamê eb tagen
 e talic êtiam atom.
- 17 Mago Apômtaunê têtac gêwiņ tengeņņa gêdêj lau, taņ têtêc eņ naņ, gêc tengeņ to tengeņ
 ma ênê moasiņ naelom gôlôac to gôlôac.
- 18 Biņ tonañ kêpi lau, taņ sêmasañ ênê poac
 to taêj gêjam ênê biņsu gebe sêņgôm êtu tøjņa naņ.
- 19 Apômtau kêsa nê lêpøj sa kêkô undambê.
 Eņ kiņ gêjam gôlinņ gamêj samob.
- 20 Amac ênê aņela to ɳaclaisêga, taņ akêj taņem ênê biņ to atu ênê jaenwaga naņ,
 alanem Apômtau.

* **102:28:** Pesalem dambu taunņa kêtû lemenjtenņa. ɳac taņ kêpô

- 21 Amac lausij undambêña samob to ênê sakinwaga, tañ agôm ênê binjsu kêtû tônia nan,
alanem Apômtau.
- 22 Amac ênê gêñ samob, tañ kékêñ géc gamên samob, tañ en gêjam gôliñ nan, alanem
Apômtau.
O katuc tau, ôlanem Apômtau.

*

104

Apomtau gejob nê gêñ, tañ en kékêñ nan

- 1 O katuc tau, ôlanem Apômtau. O ñoc Apômtau Anôtô, aôm ñac kapôêngoc.
Aôm kôsô ñawasi kinña to ñac lai kêtû nêm.ñakwê.
- 2 Aôm gôi taôm auc ña ñawê kêtû nêm gadê.
Aôm gôlam undambê kêtôm becobo.
- 3 Aôm gôjac nêm andu ñadembon tônia tamin bu.
Tao kêtû nêm kareta ma gôngôn mu ñamagê ñaô.
- 4 Aôm kôkêñ mu kêtû nêm jaeñwaga.
Aôm kôkêñ ôsic towaô kêtû nêm sakinwaga.
- 5 Aôm kôsuj nom ñaalê kêsêp ñêngeñ gêja, tec kékô ñajaña,
amboac tonañ oc wiwic atomanô.
- 6 Aôm kôkêñ gwêc kékwa nom tau auc kêtôm ñakwê
ma bu tau kêpoac e kélêlêc lôc su.
- 7 Aôm goec bin bu, tec gê su.
Aôm gôjac wapap kêtañ, tec kêtaiñ tau su gêja.
- 8 Aôm kôkêñ lôc kêpi ma gaboañ gênê kêsêp gêja
e kêtôm ñamadin, tañ aôm kôtôc nan.
- 9 Aôm kôtôc bu tau ñamadin gebe êngêli atom
gebe bu tau ênam nom samucgeñ auc êtiam atom.
- 10 Aôm kôkêñ bumata kêpulu kêsa gaboañ
ma bu tau keselen kêsa lôc ñasawageñ gêja.
- 11 Gêñ maten jali saleñña samob sênôm.
Bôcgabuñ sênôm e gêôc êsêac tônia.
- 12 Moc tañ sêmoa umbon ñalabu nan, sêjam sac sêngôn ñalêndan.
Sêjam nê wê kêtañ kêsa ñalaka ñasawa.
- 13 Aôm kôkêñ kom anga nêm andu lôlôcña mênkêmalôm lôc.
Aôm gôjam kôm ñamoasin gêôc tônia.
- 14 Aôm kôkêñ gégwan kêpi gebe bôc sêniñ
ma gêñ tolaun gebe ñamalac sênam ñakôm
e têtap gêñ sêniñña sa anga nom
- 15 to wain gebe êngôm ñamalacnêñ ñalêlôm ñajam êsa ma niptêkwi gebe êngôm
ñamalacnêñ lanôñanô sênic-sênic êsa.
- 16 Kaseda Lebanonña sênôm bu e gêôc êsêac tônia.
Ka tau Apômtaunê ka, tañ tau kêsê nan.
- 17 Moc sêjam ic sêngôn ka tau
ma boaloc gêjam sac gêngôn kêmêsic.
- 18 Lôc baliñ kêtû noniñ gêbôm nêñ gamên

* 103:22: Dawidnê ten.

ma mojan têkam sê lamu ñapoclabu.

- 19 Aôm kôkêñ ajôn gebe êtôc têm ñanoc.
Oc tau kêjala ñanoc naêsêñña.
- 20 Aôm kôkêñ ñakesec, tec gêbêcauc,
go gêñ saleñña samob oliñ palê êsa.
- 21 Lewe matac têtaiñ sebe sêniñ nêñ gwada,
sêjatu nêñ mo anğa Anôtônê.
- 22 Oc embe êpi, oc têtaiñ tauñ su
nasêsa tauñ sic sênêc nêñ gêsuiñ.
- 23 Go ñamalacgeñ êsa naênam nê kôm,
êñgôm nê gêñ êmoa e êmbêcauc.
- 24 O Apômtau, aômniêm kôm taêsam ñanô lasê.
Aôm kômasañ gêñ tau samob tomêtêgeñ ma aômniêm gêñ, tañ kôkêñ nañ, gêjam nom
auc.
- 25 Gwêc tau kêpoac ñatapa kêsô gedec langwagen.
Gêñ maten jali sauiñ to kapôêñ e gelec-gelecgeñ.
- 26 Wan sêsêlêñ sêmoa
ma gasu-gasu, tañ kôkêñ nañ, gêjam nê ôwê gêmoa.
- 27 Gêñ tonañ ñai samob sêôn aômgeñ
gebe aôm oc ôkêñ nêñ mo êtôm ñanocgeñ.
- 28 Aôm embe ôkêñ, oc sejon sa.
Aôm embe ôlam lêmam, oc ñanô ñajam êoc êsêac tôn.
- 29 Aôm embe ônsañ lanômanô auc, oc têtakê.
Aôm embe ôkôc êsêac awenjaô su, oc sêmac êndu ma têtû kekop êtiam.
- 30 Aôm embe ôkêñ awamjaô, oc maten jali êsa.
Aôm gôjam nom lanô ôkwi kêtû wakuc.
- 31 Apômtaunê ñawasi oc ênêc tengeñ.
Apômtau oc êtû samuc nê geñ, tañ kêkêñ nañ.
- 32 Eñ mata gê nom, tec kêkôtêñ tau.
Eñ lêma kêmoasac lôc, tec ñajadauiñ kêsa.
- 33 Aê gabe janğa wê êpi Apômtau êtôm ñoc bêc janğôn matoc jali samob.
Aê janğa wê lambiñña êndêñ ñoc Anôtô êtôm ñoc têm, tañ jamoa nañ.
- 34 Eñ êñô aêñoc wê ñajammañ
gebe Apômtau gêgôm aê têtac ñajam kêsa.
- 35 Lau secwaga sênañ anğa nom ma lau, tañ sêkac tauñ su anğa Apômtaunê nañ malenmê.

O katuc tau, ôlanem Apômtau. Aleluja.

105

Anôtô kêmoasiñ Israel ñanô

- 1 Anam dançe êndêñ Apômtau, awem ênac ênê ñaê.
Anam ênê gêñ, tañ gêgôm nañ, ñawae êsa êndêñ tentenlatu.
- 2 Anam wê êpi eñ to anam wê lambiñña êndêñ eñ.
Anam ênê gêñsêga samob ñawae êsa.
- 3 Atoc taôm sa êtû ênê ñaê dabuñña.
Êsêac tañ sesom Apômtau nañ, ôliñ êpi e tapi-tapigen.

- 4 Apuc Apômtau to nê ñaclai ñam.
Ansom ênê lanôanô enden tòngeñ.
- 5 Taêm ênam ênê gêñsêga, tañ en gêgôm nañ.
Taêm ênam ênê gêñtalô to biñ, tañ awasun kêmêtôc nañ.
- 6 Ênê sakinwaga Abraham nê latui amac.
Jakobnê latui tec kêjaliñ amac sa.
- 7 En Apômtau, aêacnêñ Anôtô.
En nom samucgen ñatau.
- 8 En taê gêjam nê poac geden tòngeñ.
En taê gêjam nê biñ, tañ gêjac mata kêpi gôlôac to gôlôac ñêngeñ su nañ.
- 9 En taê gêjam poac, tañ kêmoatin gêdên Abraham nañ,
ma biñ, tañ kêtôc lêma gêdên Isak ma kêsôm kêtú tòngeñ nañ.
- 10 Biñ tonan en kêsôm kêtú tòngeñ gebe êtu Jakobnê biñsu
ma kêtú Israelnê poac ênêc tengeñña.
- 11 Gêdên tañ en kêsôm gebe “Aê gabe jakên gamên Kanaan êndên aôm,
nom tañ gajac sam kêtú aômnêm gêñlênsêm nañ.”
- 12 Gêdên tañ êsêac lau luagêcgen sêmoa nañ,
amboac lau jaba anga gamên tau.
- 13 Êsêac anga lau ten jaselom lau ten
ma anga gamên ten jasêpi gamên ten.
- 14 Ma en gêlôc gebe lau ten sêkônin êsêac tòngeñ atom
ma gec biñ kin ñagêdô kêtú êsêacña.
- 15 En kêsôm gebe” Amosac ñoc lau, tañ gaen oso êsêac nañ atom
ma atu kasec aênoc propete atom.”
- 16 Gêdên tañ Apômtau kêsakin tóbôm kêsa nêñ gamên
ma gebe enen ñamalac ôlin ñasenen mo samob su nañ,
- 17 en kêsakin ñac ten nê ñaê Josep gêmun êsêac,
tañ lau ten sêjam ôli en amboac gêñôma ten nañ.
- 18 Sêkapiñ ênê akain tòngeñ ña ka
ma sêsô en gêsutêkwa tòngeñ ña kapoacwalô.
- 19 En gêmua amboac tonan e biñ, tañ kêsôm lasê nañ ñanô kêsa,
go Anôtônê biñ kêwaka en sa.
- 20 Gocgo kin kêkên lau jasêgaboac en su.
Ñac tañ gêjam gôlin lau jaba taêsam nañ, kêlêwan en jagêmua nê taunja.
- 21 Ñac tau kêkên en kêtú ênê andu ñatau
ma gêjam gôlin ênê waba samob.
- 22 Kêkên en gebe ênam gôlin ênê kasêga êtôm nê ñalêlôm taê gêjam
ma êndên mêtê êndên ñac tau nê gôlinwaga towae.
- 23 Go Israel gêja Aiguptu.
Ma Jakob gêngôn gamên tonan kêtú wakac.
- 24 Gêdên tonan Apômtau kêsun nê lau sa e têtú taêsam.
Kêsun êsêac sa têtú dani sêlêlêc nêñ ñacjo, tañ sêlêsu êsêacña nañ.
- 25 Go gêjam lau Aiguptu nêñ ñalêlôm ôkwi e sêkên kisa gêdên nê lau
ma sêgôm Anôtônê sakinwaga kwalec.
- 26 Tec kêkên nê sakinwaga Mose

- agêc Aron, tañ kêjaliñ eñ sa nañ.
- 27 Nañ ulu tonañ sêgôm ênê gêntalô anğa lau tau nêñ
ma sêgôm gênsêga anğa lau Aiguptu nêñ gamêñ.
- 28 Eñ kêkêñ gêsunbôm to gêgôm gamêñ ñakanuc kêsâ,
mago êsêac sêkêñ tañeñ ênê biñ atom.
- 29 Eñ gêjam êsêacnêñ bu ôkwi kêtû dec
ma kêkêñ êsêacnêñ i sêmac êndu.
- 30 Eñ kêkêñ ôpôac seola gamêñ auc
e sêsô nêñ kiñ nê balêm ñalêlôm sêja.
- 31 Eñ kêjatu ma danğuc topom-topom Aleluja. sêmêñ.
Kawañ sêjam êsêacnêñ gamêñ samob auc.
- 32 Eñ kêkêñ kompoc kêtuc êsêac
ma ôsic kêkac kêpô gamêñ gêjô kom su.
- 33 Kom tau gêjac êsêacnêñ aiñ to jambô
ma gêjac êsêacnêñ gamêñ ñaka popoc.
- 34 Eñ kêjatu ma wagô sêmêñ.
Wagô wakuc taêsam ñalêlêma atom.
- 35 Gêñ tonañ ñai señ gamêñ tonañ ñagêñ tolaun samob
ma señ êsêacnêñ kôm ñanô su.
- 36 Go gêjac lau nêñ ñacmêc samob êndu anğa nêñ gamêñ,
gêjac êsêacnêñ lau matac ñamêcgoc.
- 37 Ma kêkêñ nê lau sêwê tosilber ma goldgen sêja.
Ma ênê lau tau nêñ teñ kêsêlêñ gêbôc-gêbôc atom.
- 38 Aiguptu sêlic êsêac sêc sêja, gocgo nêñ ñalêlôm kêlêwan tau
gebe têtêc êsêac ñanô.
- 39 Eñ kêkêñ tao teñ kêgadê êsêac
ma jawaô gebe êpô êsêac êndêñ êmbêc.
- 40 Êsêac teten, go eñ kêkêñ kêmbico sêmêñ
ma kêpuc êsêac tôñ ña mo kêsêp anğa undambê.
- 41 Eñ gêga poc kêkôc ma bu kasa
e keselen kêsâ gamêñ sawa kêtôm bu kapôêñ
- 42 gebe eñ taê gêjam nê poac dabun.
Eñ taê gêjam nê sakiñwaga Abraham.
- 43 Amboac tonañ eñ gêwê nê lau sêsa sêja.
Ma êsêac sêjam wê totêntac ñajamgen.
- 44 Eñ kêkêñ lau samuc nêñ gamêñ gêdêñ êsêac
ma êsêac sêwê kaiñ lau tau nêñ awa to waba kêtû nêñ gêñ
- 45 gebe êsêac sêmansañ ênê biñsu
ma sêngôm biñ, tañ eñ kêjatu nañ, êtu tôñ.

Aleluja.

106

Anôtô kêmoasiñ nê lau

¹ Aleluja.

Anam danğe êndêñ Apômtau gebe eñ gabêjam.

Ênê moasiñ oc ênêc teñgen biññanôgoc.

² Asa kêtôm gebe êsôm Apômtaunê gêsêga lasê tomalagen

ma asa oc êngôm ênê wae êsa naêtôm.

³ Aê aoc êoc êsêac, tañ sêsap bingêdên tòn
ma sêmasañ bingêdên gedên tòngeñ nan.

⁴ O Apômtau, taêm ênam aê êtôm, tañ taêm walô nêlô lau nan.

Mênônâm aê aoc sumañ

⁵ gebe jalic lau, tañ kôjalij êsêac sa nan, sêmoa nêñ njam ma êmoasiñ noc njalêlôm
gebe têtac njam êsa êtu nêlô lau têtac njamña ma jamoa ôlic êpigeñ êtu nêlô
gênlênsêmña.

⁶ Aêac to ma mimi agôm secgoc.

Aêac agôm keso to geogoc.

⁷ Ma mimi sêmoa Aiguptu ma tetoc aômniêm gênsêga sa atom, ac taên gêjam nêlô moasiñ,
tañ gêjam êsêac auc nan atom.

Êsêac gêsuntêkwa naton kêsâ gêdên Lôlôc Natau anga Gwêckoc,

⁸ mago en gêjam êsêac sa kêtû nê njênja
gebe êwaka nê njac lai sa njamalac sêlic.

⁹ En kêsâic biñ kêpi Gwêckoc e njakelen kêsâ.

En gêwê nê lau sêsêlên selom njamaken amboac sêmoa gamên njakelen.

¹⁰ En gêgôm gêñ tonañ gêjam êsêac kêsâ anga lau, tañ sêjanda êsêac nan lemen
ma kêjanço êsêac su anga nêñ njacjo nêñ njac lai.

¹¹ Nadembom kêsîñ lau, tañ sêlêsu êsêac nan auc
e njanô kêsû ten kêsêp siñsawa atom.

¹² Gêdên tonañ sêkên gêwiñ ênê biñ
ma sêjam wê lambiñña kêpi en.

¹³ Mago êsêac sêliñ ênê gênsêga siñ seben
ma sesen ênê gôliñ popoc.

¹⁴ Êsêac sêkên gêwiñ nêñ njalêlôm njakalac anga gamên sawa
ma sêsâê Anôtô anga gamên njagêlên.

¹⁵ Tec en kêkên gêñ, tañ êsêac têtan nan,
mago kêkên gêmâc sec gesen êsêac.

¹⁶ Anga gamên becña êsêac sêjam lêmun Mose
ma sêgôm Anôtônê dabunwaga Aron amboac tonanjen.

¹⁷ Tec nom gêñac ma kêdançôn Datan
ma kêmakop ton Abiramña auc.

¹⁸ Ja kêsâ anga êsêacnên ton njalêlôm
e jawaô gen alôb-alôbwaga su.

¹⁹ Êsêac sêmasañ nêñ bulimakao njakatu gold ten anga Sinai
ma sêjam sakiñ njakatu gold tau.

²⁰ Ma sêkên bôc, tañ sen gêgwanña nan, nêñ ten njakatu
gêjô nêñ Anôtô nê njawasi su.

²¹ Êsêac sêliñ nêñ gêjam-sawaga Anôtô,
tañ gêgôm gênsêga anga Aiguptu nan siñ.

²² Nac tau gêgôm gêntalô anga gamên tonañ,
gêgôm gêñ njac laisêga anga Gwêckoc.

²³ Amboac tonañ Anôtô kêsôm gebe
ensen nê lau su.

Mago nê sakinwaga Mose, tañ Anôtô kējalin enj sa nan,
kêkô Anôtônê têtac nandanj auc gebe ensej êsêac su atom.

24 Go sêkêñ gêwiñ biñ, tañ enj gêjac mata nanj atom
ma sêbu gamêñ njam tau.

25 Êsêac têtû dindiñ biñ kêtôm nêñ beclêlômgenj
ma sêkêñ tanenj Apômtaunê awa atom.

26 Tec enj gêôc lêma sa ma kêsôm kêtû têtû gebe
ensej êsêac anja gamêñ sawa.

27 Go êta êsêacnêñ wakuc êliñ-êliñ sêsêp tentenlatu njalêlôm
e sêmac êndu anja gamêñ jaba.

28 Go êsêac sêsap Bal Peor têtû
ma senj gwam matê njada.

29 Êsêac sêgôm gêñ amboac tonanj e sêgôm Apômtau têtac kêbôli auc
ma gêmac sec tenj gêgôm êsêac.

30 Go Pinehas gêdi ma kêmêtôc êsêac
e gêmac sec gêôñ sa.

31 Nac tau gêgôm nê gêñ amboac tonanj tec lau sêlic enj amboac nac mansanj
ma gôlôac to gôlôac taên gêjam enj gedênj têtûgenj.

32 Go sêgôm Anôtô têtac nandanj kêsa anja bu Meriba
e Mose kêtap njagêjô sa gêjô êsêac.

33 Êsêac sêgôm Mosenê njalêlôm gêôñ enj sa sec
e kêsôm biñ tokauc masi.

34 Israel sesenj lau samuc
kêtôm Apômtau kêsakinj êsêacnja atom.

35 Êsêac sêjam taun
e têtêku lau samuc nanj lêtñ jaba.

36 Ma sêjam sakinj êsêacnêñ gwam,
tec kêtû lakô gêdênj êsêac.

37 Êsêac sêkêñ latunjo to nac têtû da
gêdênj lau samuc nêñ njalau sec.

38 Êsêac sêkêc lau tobiñmê nêñ dec sinj gebe sêkêñ latunjo to nac kêtû da gêdênj Kanaannêñ
gwam.
Sêgôm amboac tonanj tec sesenj nom njadabuñ su.

39 Êsêac sêjac môp taunj tec sêkac taunj su anja Anôtônê.
Êsêac sêgôm nêñ gêñ amboac tonanj tec sesenj poac popoc.

40 Go Apômtau têtac nandanj kêsa gêdênj nê lau
gebe nê njalêlôm kêmoatiñ tau têtû kêtû nê gêñlênsêmña.

41 Enj gêwi êsêac sinj sêsêp lau samuc lemenj,
tec lau, tañ sêkêñ kisa êsêac nanj, sêjam gôliñ êsêac.

42 Nêñ njacjo sêkôninj êsêac têtû
e sewec sêsô njacjo lemenj njalabu samucgenj.

43 Apômtau gêjam êsêac sa kêsêp njasawa njapanj,
mago êsêac gêsuntêkwa njatonj ma nêñ sec gêjam sêga e kêkôninj êsêac têtû.

44 Tagenj gêdênj tañ têtanj taunj gêdênj enj nanj,
Apômtau kêkêñ taña to taê walô êsêac kêtû nêñ gêñwapacnja.

- 45 En taê gêjam nê poac, tañ kêmoatiñ kêtû êsêacña nan,
ma taê walô êsêac kêtû nê têtac gêwiñ tengeñña.
- 46 Ma kêkêñ êsêac, tañ sêwê êsêac sêngôn kapoacwalô nan,
nêñ ñalêlôm taêñ walô êsêac.
- 47 O Apômtau, aêacma Anôtô, ônam aêacmêñ sa
ma ônac aêac sa anğa lau samuc nêñ êtiam
gebe aêac anam danđe êndêñ aômnêm ñaê dabuñ
ma têtac ñajam êsa êtu nêñ waemña.
- 48 Aweñ êoc Apômtau Israelnêñ Anôtô êndêñ galoc to enden tòngeñ,
ma lau samob sêlôc gebe “Biññanô.”

Aleluja.

107

BUKU KÊTU LEMENTENÑA

Apômtau gêjam aêac sa

- 1 “Anam danđe êndêñ Apômtau gebe en ñac gabêjam,
ênê moasiñ ênêc tengeñ biññanô.”
- 2 Lau tañ Apômtau gêjam êsêac kêsi ma kêjanço êsêac su anğa gêñwapac nan,
sêsôm amboac tonan.
- 3 Lau tañ en gêjac êsêac sa sêmêñ anğa oc kêpi to oc kêsêp ma anğa musanğu-m to mula-m
nan,
sêsôm amboac tonan.
- 4 Nêñ lau ñagêdô seo sêmoa gamêñ sawa, tañ intêna masianô nan,
ma têtap malac sêngônña ten sa atomanô.
- 5 Mo to bu gêjô êsêac
e katun tekweñ gêbac.
- 6 Gêñwapac tonan gêgôm êsêac e awen gêjac Anôtô,
tec gêjam êsêac sa anğa nêñ ñandan tau
- 7 ma gêwê êsêac katôgen
e sêo lasê malac ten ma sêngôn.
- 8 Êsêac sênam danđe êndêñ Apômtau êtu ênê têtac gêwiñ tengeñña
ma êtu ênê gêñsêga, tañ gêgôm gêdêñ ñamalac latunji nanña,
- 9 gebe en kêlau êsêac, tañ bu gêjô êsêac nan,
ma kêkêñ gêñ ñajam gêoc êsêac, tañ mo gêjô nan tôn.
- 10 Nêñ lau ñagêdô sêngôn gêsunbôm to ñakesec,
sêlai êsêac tôn ña ki sêngôn jageo
- 11 gebe êsêac sêli awen sa gêdêñ biñsu
ma sêbu Lôlôc Natau nê biñ.
- 12 Kolen ñajana kêkônin êsêac e tekweñ gêbac.
Êsêac sêu taun jasêc ma nêñ gêjam-sawaga masi.
- 13 Gêñwapac tonan gêgôm êsêac e awen gêjac Apômtau,
tec en gêjam êsêac sa anğa nêñ ñandan tau.
- 14 En gêwê êsêac sêsa anğa gêsunbôm to ñakesec
ma kêsaic nêñ kapoacwalô gêngic.
- 15 Lau tonan awen êoc Apômtau êtu ênê têtac gêwiñ tengeñña

- ma êtu ênê gêñsêga, tañ gêgôm gêdêñ ñamalac latuñi nañña,
 16 gebe eñ kêtuc katam ki popoc
 ma kêtuc balan ki tulu.
- 17 Nêñ lau ñagêdô têtap gêmac sa kêtú nêñ secña
 ma sêôc ñandan kêtú nêñ geonja.
- 18 Lau tonañ nêñ ñalêlôm gedec gêñ taniñña samob
 e sêsa pañ lêndan sêmac ênduñja.
- 19 Gêñwapac tonañ gêgôm êsêac ma awen gêjac Apômtau,
 tec eñ gêjam êsêac sa aña nêñ ñandan tau.
- 20 Eñ kêsakiñ nê biñ gebe êñgôm êsêac ñajam êsa
 ma kêjañgo êsêac su aña sê.
- 21 Lau tonañ awen êôc Apômtau êtu ênê têtac gêwiñ tengeñña
 ma êtu ênê gêñsêga, tañ gêgôm gêdêñ ñamalac latuñi nañña.
- 22 Êsêac sêkêñ da danje
 ma sêsôm ênê gêñ, tañ gêgôm nañ, lasê êsêp wê têtac ñajamña.
- 23 Nêñ lau ñagêdô sêlac sêsa gwêcô sêja
 sebe têtulu gêñ aña gwêc sawa.
- 24 Êsêac sêlic gêñ, tañ Apômtau gêgôm nañ,
 to ênê gêñsêga gwêc sawaña.
- 25 Gebe eñ kêjatu e mu gêbuc
 ma gêli gwêc ñadembom kapôên sa.
- 26 Gwêc tau kêsun êsêac sa sêpi e jadêdêñ undambê, go gêu êsêac sêsêp e gacgeñ sêsêp
 gwêclêlôm sêja.
 Ma gêgôm êsêac e atêñ uc-ucgeñ.
- 27 Êsêac katuñ kêlau e sêku amboac bu kêjañiñ êsêac
 ma nêñ meloco kêsa samucgeñ.
- 28 Gêñwapac tonañ gêgôm êsêac e awen gêjac Apômtau,
 tec eñ gêjam êsêac sa aña nêñ ñandan tau.
- 29 Eñ gêgôm mutêna kêtú malô
 ma kêkêñ bênôn kêsêp
- 30 e êsêac têtac ñajam kêsa gebe gwêc kêtú malô,
 go gêwê êsêac sêsô lêlôm, tañ sepeñ nañ sêja.
- 31 Lau tonañ awen êôc Apômtau êtu ênê têtac gêwiñ tengeñña
 ma êtu ênê gêñsêga, tañ gêgôm gêdêñ ñamalac latuñi nañña.
- 32 Êsêac tetoc eñ sa aña gôlôac ñalêlôm
 ma sêlanem eñ aña laumatanêñ sêkac sa ñalêlôm.
- 33 Eñ gêjam bu ôkwi kêtú gamêñ sawa
 ma bumata kêtú gamêñ kelenj.
- 34 Nom ñalêsi ñajam kêtú mêcgauc
 kêtú lau, tañ sêngôn nañ, nêñ geonja.
- 35 Go gêjam gamêñ sawa ôkwi kêtú bugêjactonj
 ma gamêñ kelenj kêtú bumata.
- 36 Ma eñ kêkêñ gamêñ tau gêdêñ lau, tañ mo gêjô êsêac nañ sêngôn,
 go sêkwê nêñ malac sa gebe sêngônña.
- 37 Êsêac sêjam nêñ kôm to sêsê kôm wainña
 e gêjam ñanô gêôc tau tôn-tôn.
- 38 Eñ gêjam mec êsêac têtú lau taêsam
 ma kêkêñ nêñ bôc ñalêlêma atom.

- 39 Gêdêḡ taḡ gêḡwapac kêkônîḡ êsêac e sêpô lêna tauḡ êndu-êndu
ma nêḡ gêḡ ḡajam kêtainḡ su e têtû wapi naḡ,
40 eḡ kêsêwa majenḡ kêpi kasêga
ma kêkêḡ êsêac seo sêmoa gamêḡ sawa naḡ, intêna masi.
41 Mago eḡ gêôc ḡac ḡalêlôm sawa sa aḡga gêḡwapac ḡalêlôm
ma gêḡjac ênê gôlôac sa têtû kapôêḡ.
42 Lau mansaḡ sêlic e têtac ḡajam kêsa
ma gêḡjac lau secwaga samob nêḡ lônô auc.
43 Lau tokauc taêḡ ênam biḡ tonanḡ
ma sêjala Apômtaunê têtac gêwiḡ tenḡenḡa ḡanô.

108

*Mec Anôtô ênam aêac sa aḡga ḡacjo nêḡ
(Pes 57:7-11; 60:5-12)*

- 1 O Anôtô, ḡoc ḡalêlôm kêpa su gabe janam wê to jaḡḡôm gêḡ wêḡa êtaḡ.
O katuc tau, ôndimaḡ.
2 Gêḡ wêḡa totau-totau, andi.
Aê gabe jaḡu gamêḡ kelendenḡ sa.
3 O Apomtau, aê gabe jalanem aôm aḡga lau ḡalêlôm.
Aê gabe aoc êôc aôm aḡga tentenḡlatu ḡalêlôm.
4 Gebe aôm nêḡm têtac gêwiḡ tenḡenḡa kêpi-kêpi e jagêdêḡ undambê
ma aôm nêḡm biḡ ḡaḡêḡ kelendenḡ tau e jagêdêḡ tao.
5 O Anôtô, ôsuḡ taôm sa e êndêḡ undambê ḡaô
ma nêḡ ḡawasi ênam nom samuc auc.
6 Ôkêḡ taḡam aêac ma ônam nêḡm lau, taḡ têtac gêwiḡ êsêac naḡ sa.
Nêḡm anôḡa enḡenḡ aêac sa.
7 ḡac dabuḡ Anôtô kêsôm aḡga nê gamêḡ dabuḡ gebe
“Aê jawa Sikem êkôc-êkôc totêtac ḡajamḡenḡ ma janac sam gaboanḡ Sukot êndêḡ ḡoc
lau.
8 Gilead to Manase kêtû ḡoc gamêḡ.
Epraim kêtû môkêcapac ḡakululuḡ ki to Juda kêtû ḡoc tôc gôliḡa.
9 Moab kêtû ḡoc laclu jakwasinḡ taucuḡ.
Aê jambalinḡ ḡoc atapa êpi Edom ma ḡoc dimai êpi Pilistinêḡ gamêḡ.”
10 O Anôtô, asa oc êwê aê jandêḡ malac totuḡbôm ḡajaḡa jana.
Asa oc êwê aê najaô lasê Edom.
11 O Anôtô, aôm oc gôwi aêac sinḡ
ma kôtu aêacma lausinḡ nêḡ laumata atom me.
12 Ônam aêac sa êndêḡ ḡacjomaḡ
gebe ḡamalac oc sênam aêac sa êtôm atom.
13 Anôtô êwiḡ aêac, go dansenḡ ḡacjo alinḡ-êlinḡ.
Eḡ taugenḡ tec oc êka aêacnêḡ ḡacjo popoc.
*

109

ḡac-gêmoa-gêḡwapac-ḡalêlôm nê taḡi

- 1 O Anôtô, aê aoc gêôc aôm,

* 108:13: Dawidnê pesalem tenḡ. Wê tenḡ.

- amboac tonan̄ ônam taôm tôṅ aê atom,
 2 gebe lau alôb-alôb to lau dansan̄ sêṅa awen̄ gêdên̄ aê
 ma sêgôlin̄ bin̄ kêpi aê.
 3 Nêṅ bin̄ têtac ṅandan̄ secṅa kêkôm aê auc
 ma sêjac aê ṅam mêṅen̄.
 4 Aê katen̄ mec kêtû êsêacṅa.
 Aê têtac gêwin̄ êsêac, mago sêjam kisa aê.
 5 Aê kamoasin̄ êsêac, mago sêkên̄ sec gêjô
 Aê têtac gêwin̄ êsêac, mago sêkên̄ kisa aê.
 6 Ôkên̄ ṅac alôb-alôb ten̄ êmêtôc ṅoc ṅacjo
 ma nê ṅacjo ten̄ êṅgôlin̄ bin̄ êpi en̄.
 7 Êsêac sêmêtôc en̄ ma sêkip ênê keso sa
 ma ṅac tau nê mec êtu nê sec.
 8 Ênê bêc êṅgôn̄ mata jalin̄a êtu dambê
 ma nê sakin̄ elom ṅac ten̄man̄.
 9 Ênê ṅapalê têtû mosêbu
 ma nê awê êtu awêtuc.
 10 Ênê ṅapalê sêmoa nêṅ alê katuc ṅagala atom,
 sensom mo ma teten̄ sêôn̄-sêôn̄ṅen̄.
 11 ṅac sec tau, tan̄ launên̄ tôp gêc en̄ nan̄, nê waba samob êpêla tau su
 ma lau jaba sêjan̄go ênê kolên̄ ṅanô su.
 12 En̄ êtap nê ṅac taê walô en̄ṅa ten̄ sa atomanô
 ma lau ten̄ sênam jaom ênê mosêbu atom.
 13 Ênê wakuc samob sêmac êndu
 ma sênam kauc dêbuṅinên̄ ṅaê samucṅen̄man̄.
 14 Apômtau taê ênam ênê mimi nêṅ keso
 ma êsuc tênanê sec ôkwi atomanô.
 15 Apômtau taê ênam nêṅ sec enden̄ tôṅṅen̄
 ma en̄en̄ lau sec tonan̄ nêṅ ṅaê su samucṅen̄ e sêlin̄ sin̄ an̄ga nom.
 16 Gebe ṅac tau taê gêjam têtac gêwin̄ lauṅa atom.
 En̄ kêjanda lau sêṅgôn̄ jageon̄a to lau ṅalêlômsawa ma lau sêpô lêna taun̄ṅa e sêmac
 êndu.
 17 En̄ têtac gêwin̄ gebe êpuc boa lau amboac tonan̄ sêpuc boa en̄ tau.
 En̄ têtac gedec moasin̄, tec moasin̄ ênac jaê en̄.
 18 Bin̄ kêpuc boan̄a kêkôm en̄ auc amboac kêsô ṅakwê.
 Gêṅ tau tonan̄ êsêli ênê ôlilêlôm popoc amboac bu ma êndan̄guc ênê ṅatêkwa amboac
 niptêkwiman̄.
 19 Bin̄ kêpuc boan̄a tonan̄ kêtôm obo, tan̄ en̄ gêjac nan̄,
 ma kêtôm ômbin̄kap, tan̄ kêjandin̄ geden̄ en̄ tôṅ nan̄.
 20 Apômtau oc êṅgôm aêṅoc soṅo-soṅo
 to êsêac, tan̄ sêsôm bin̄ sec kêpi aê nan̄, amboac tonan̄ṅen̄man̄.
 21 Ma aôm Apômtau, ṅoc Anôtô, mên̄ômoa ôwin̄ aê êtu nêṅ ṅaêṅa
 ma ônam aê sa êtu nêṅ têtac gêwin̄ ten̄ṅen̄ṅa.
 22 Gebe aê ṅac ṅalêlôm sawa kapô lêna
 ma aêṅoc ṅalêlôm popoc jamuṅ-jamuṅṅen̄.
 23 Aê ôlic kêtaiṅ e kêtôm katun̄ kêtû balin̄ su.
 Aê katôm siob, tan̄ mutêna kêdaba pin̄ṅan̄.

- 24 Aê gajam dabuñ mo e ocmatu kêtú golon
ma ôlic kêtú sec e ñatêkwa kêsa awê samob.
- 25 Êsêac sêkêñ aê katu êsêacnêñ gêñ lêlêña ten
ma têdaiñ gêsuy kêtú aêña.
- 26 O Apômtau, ñoc Anôtô, mênôpuc aê tôñ.
Ônam aê sa êtu nêmtac gêwiñ aê ñanôgenña.
- 27 Ôkêñ ñoc ñacjo sêjala gebe aôm lêmam gôjam aê sa.
Aôm Apômtau gêjam gôliñ amboac tonanğen.
- 28 Êsêac sêpuc boa aêmañ, mago aôm ônam mec aê.
Êsêac tañ sêjanda aê nañ, sêkumañ gebe aômnêm sakiñwaga aê jamoa totêtac ñajamgen.
- 29 Majen êtu ñoc soño-soñonêñ ñakwê
ma êsêac sênac biñ majenña êtu nêñ obo.
- 30 Aocsuy ênam danğe kapôêñ êndêñ Apômtau.
Aê jalambiñ en jamoa launêñ sêkac sa ñalêlôm,
- 31 gebe en kêkô ñac ñalêlôm sawa nê anôña
gebe ênam en sa êndêñ êsêac, tañ sebe sensen en su nañ.
- *

110

Apômtau agêc nê kiñ, tañ gen oso en nañ

- 1 Apômtaunê biñ gêdêñ ñoc Apômtau gebe
“Mênôngôñ aênoc anôña
e jakêñ nêmtac
sênc amkaiñ ñalabu acgom.”
- 2 Apômtau êkêñ nêmtac gôliñ ñaclai esewec anğa Sion ma êsa êna êtu tapa.
Ônam gôliñ nêmtac ñacjo.
- 3 Êndêñ bêc, tañ aôm ônac nêmtac ñacjo nañ,
nêmtac lau sêwiñ aôm sênac ñawaegen.
- Êtôm nop êpoac bêbêc kanucgen
aômnêm lau mata sêwac êndêñ aômnêm lôc dabuñ.
- 4 Apômtau kêtôc lêma sa su
ma oc ensen nê biñ atom gebe
“Aôm kôtu ñac dabuñsêga ômoa tenğenña
kôtôm Melkisedek tau.”
- 5 Apômtau kêkô aômnêm anôña.
Êndêñ ênê bêc têtac ñandañña oc êku kiñ samob tulu.
- 6 En oc êmêtôc tentenlatunêñ biñ ma êkêñ nêñ ñacmatê sênam gamêñ auc.
En ênac lau môkêñ êkôc anğa gaboan tapa.
- 7 Kiñ oc ênôm bu, tañ kêpoac gêdêñ intêna ñatali nañ,
amboac tonanğec êsa môkêpac sagen.
- *

111

Awen êoc Anôtô êtu êmoasiñ ôliñ to katunña

- * 109:31: Dawidnê pesalem ten. * 110:7: Dawidnê pesalem ten.

¹ Aleluja.

Aê gabe janam danje Apômtau tonoc ñalêlôm samucgen.

Janğôm amboac tonan anğa lau mansan to gôlôac ñalêlôm.

² Apômtau gêgôm gênsêga kapôên.

Êsêac samob, tan têtac kêkac êsêac kêtü gêñ tonanña nan, sêpuc gêñ tau ñam.

³ Ñawasi to ñaclai gêjam samob, tan en gêgôm nan auc
ma ênê biñgêdên oc ênêc enden tôngeñ.

⁴ Apômtau kêkên nê gêñtalô taujala gebe taliñ siñ atom.

En ñacmoasiñ to ñac gabêjam.

⁵ En kêkên mo gêdên êsêac, tan têtêc en nan.

En taê gêjam nê poac geden tôngeñ.

⁶ En kêkên lau samuc nêñ gêñlênsêm gêdên nê lau,
tec gêwa nê ñaclai sa gêdên êsêac.

⁷ Gêñ tan lêma gêgôm nan, ñanên to gêdên.

Ênê biñsu samob kêtü katô.

⁸ En kêwaka biñsu tau sa gebe ênêc enden tôngeñ

ma kêkên biñsu tau tobiñ ñanên ma tobiñ ñanôgeñ.

⁹ En gêjam nê lau kêsi ma kêmoatiñ nê poac tengeñña gêdên êsêac.

Ênê ñaê dabuñ to ñaclai.

¹⁰ Tatêc Apômtau kêtü mêtê ñam êwa lau samob, tan sêñgôm ñanô êsa nan, nêñ kauc sa.

Talambiñ en enden tôngeñ.

112

Embe tatêc Anôtô oc ênam aêac sa

¹ Aleluja.

Aê aoc êôc ñac, tan kêtêc Apômtau

to gêgôm ênê biñsu ñanô kêsa totêtac ñajamgen nan.

² Ênê wakuc oc têtü gamên ñatau tonaclai.

Ma Apômtau ênam mec lau mansan nêñ gôlôac.

³ Gêñ masê to awa ênêc ênê andu

ma ênê biñgêdên oc ênêc enden tôngeñ.

⁴ En kêpô lau mansan kêtôm ñawê kêpô gamên ñakesec.

En ñac gêdên tec taê labu ma kêmoasiñ lau.

⁵ Aê aoc êôc ñac, tan taê walô lau to gêjam lau sawa sa nan,

ma êñgôm nê gêñ samob naêndêngeñ.

⁶ En oc êkô ñajaña êku atomanô

ma lau oc taên ênam en enden tôngeñ.

⁷⁻⁸ Gêñwapac ñawae oc êñgôm en êtêc tau atom.

Ênê ñalêlôm ñanên ma taê êka Apômtau!

En têtac kêpa su ma kêtêc tau atom.

Êndên ñamu en oc êku nê ñacjo tulugen.

⁹ En gêjac sam nê gêñ gêjac ñawaegen gêdên lau ñalêlôm sawa amboac tonanğen.

Ênê biñgêdên oc ênêc enden tôngeñ. En oc êtü apômtau towae.

¹⁰ Ñac tan kêkac tau su anğa Anôtônê nan, gêlic e kêtü môsi.

Enj gêmôênj luluj, mago ñanô masi. Lau secwaga embe taênj êka binj tenj oc ñanô ênsun
tau êndênj êsêac atom.

113

Awenj êôc moasinj ñatau Anôtô

¹ Aleluja.

Apômtaunê sakinjwaga amac,
alanem Apômtaunê ñaê

² Awenj êôc Apômtaunê ñaê
êndênj galoc ma ênêc endenj tôngenj.

³ Awenj êôc Apômtaunê ñaê
añga oc kêpi e êndênj oc kêsêp.

⁴ Apômtau kêlêlêc tentenjatui samob su.
Ênê ñawasi kelenj undambê su.

⁵ Asa oc êtôm Apomtau, aêacnênj Anôtô,
tanj gêngônj nê lêpônj añga lólôc nanj.

⁶ Ñac tau nanj gewec,
go katuc kêninj undambê to nom.

⁷ Enj kêkam ñalêlôm sawa añga kekop
ma gêôc ñac kapô lênanja sa añga wao.

⁸ Gebe etoc enj êngônj êwinj kasêga,
êngônj nabanj ênê launênj kasêga.

⁹ Enj kêkênj awê kapoac gêwê kainj andu
ma kêkênj enj kêkôc ñapalê e têtac ñajam kêsa langwagenj.

Aleluja.

114

Wê Pasaña tenj

¹ Alleluja.

Gêdênj tanj Israel gêdi añga Aiguptu,
gedenj tanj Jakobnê gôlôac dêdi añga lau awenj jaba nanj,

² Juda kêtû Apômtaunê gamênj dabun
ma Israel kêtû ênê gamênj gôlinja.

³ Gwêc tau gêlic e kêtainj su
ma bu Jordan gêlêc tau sa jakêkô.

⁴ Lôc sêboanj têtôm domba kapoac
ma gamênj ñabau têtôm domba ñalatu.

⁵ O gwec, asagenj gêgôm aôm tec kêtainj su.
O Jordan, asagenj gêgôm aôm tec gôlêc taôm sa jakôkô.

⁶ O lôc, asagenj gêgôm amac tec aboanj amboac domba kapoac.
O gamênj ñabau, asagenj gêgôm amac, tec aboanj amboac domba ñalatu.

⁷ O nom, ôwiwic taôm gebe Apômtau gêmênj,
Jakobnê Anôtô mêngêmoa gêwinj aôm.

⁸ Njac tau gêjam poc ôkwi kêtû bu nator
ma poclô kêtû bumata, tañ kêpulu kêpi gêmêñ nan.

115

Anôtô mata jali né wae êsa

¹ O Apômtau, otoc aêac sa atom, otoc aêacma njaê sa atom, otoc taômnêm njaê sa
êtu nêm têtac gêwiñ tengeñña to nêm biñ nanêñña.

² Amboac ondoc lau samuc têtû kênac gebe
“Êsêacnêñ Anôtô gêmoa ondoc.”

³ Aêacnêñ Anôtô gêmoa undambêgoc,
eñ gégôm gêñ samob, tañ nê njalêlôm taê gêjam nan.

⁴ Êsêacnêñ gwam silber to gold,
nan njamalac lemeñ sêgôm.

⁵ Êsêacnêñ awensuñ gêc, mago sêsôm biñ atom.
Mateñanô gêc, mago sêlic gamêñ Aleluja. atom.

⁶ Êsêac tañensuñ gêc, mago sêñô biñ atom.
Lusuñsuñ gêc, mago sêñu gêñ atom.

⁷ Êsêac lemeñ gêc, mago sêmoasac gêñ atom. Enkainj gêc, mago sêsêlêñ atom
ma nêñ koclabenj kêtañ atom.

⁸ Lau sêmasañ-gêñ-tauwaga têtôm nêñ gêñ tau
ma lau samob, tañ taêñ kêka gwam nan, amboac tonanjen.

⁹ O amac Israelwaga, taêm êka Apômtau.
Eñ kêtû amacnêm lautuc ma gêjam-sawaga.

¹⁰ O Aronnê gôlôac, taêm êka Apômtau.
Eñ kêtû amacnêm lautuc to gêjam-sawaga.

¹¹ O amac, tañ atêc Apômtau nan, taêm êka Apômtau.
Eñ kêtû amacnêm lautuc ma gêjam-sawaga.

¹² Apômtau taê gêjam aêac, eñ oc ênam mec aêac.
Eñ oc ênam mec Israelnêñ gôlôac ma oc ênam mec Aronnê gôlôac.

¹³ Eñ oc ênam mec êsêac, tañ têtêc Apômtau nan,
lau sauñ to lau kapôêñ.

¹⁴ Apômtau êkêñ amac atu taêsam.
Eñ êkêñ amac atu taêsam ma nêm gôlôac amboac tonanjen.

¹⁵ Apômtau tañ kêkêñ undambê to nom nan,
ênam mec amac.

¹⁶ Undambê kêtû Apômtaunê undambê
ma nom tec eñ kêkêñ gêdêñ njamalac.

¹⁷ Njacmatê to êsêac, tañ sêc sêsêp nêñ gamêñ nanêñña sêja nan,
nêñ teñ oc êlanem Apômtau atom.

¹⁸ Mago aêac oc talanem Apômtau
galoc to oc endenj tôñgenj.

Aleluja.

116

Anôtô gêjam ñac, tañ kêsa panj lêndan nan, sa ñawê danjena

- 1 Aê têtac gêwiñ Apômtau gebe enj kêkêñ taña aê
ma gêñô ñoc tañiboa.
- 2 Enj gê taña aê.
Amboac tonañ jamôêc êndên enj êtôm ñoc bêc samob.
- 3 Tamac êndu ñalêpoa gêsô aê tônia ma katêc tauc ñasec kêtû lamboamña.
Aê gaôc gêñwapac to kapô lêna
- 4 e aoc gêjac Apômtaunê ñaê gebe
“O Apômtau, aê jatenj aôm ônam aê kêsimañ.”
- 5 Apômtau enj ñacmoasiñ to gêdên.
Aêacnên Anôtô kêtû taê labu ñamôkê.
- 6 Apômtau gejob lau meloc-meloc.
Aê katu palê, mago enj gêjam aê sa.
- 7 O katuc tau, naôlêwanj taôm êtiam
gebe Apômtau kêmoasiñ aômgaç.
- 8 Biñjanô, aôm gôjam katuc kêsi añga tamac êndunja.
Aôm kôpuc matocgasi tônia gêdên matocsulu ma godenj ockainj tônia gebe jaka selevel
atom.
- 9 Aê jasa ñoc lênj jamoa Apômtau lanjônêm
añga gamênj sêngôñ matenj jalinja.
- 10 Gêdên tañ aê kasôm gebe “Ñoc ñalêlôm popoc-popocgenj” nanj,
mago gawi kakênj gêwiñ Anôtônia siñ atom.
- 11 Gêdên tañ kapô lêna ñasec nanj, aê kasôm gebe
“Ñamalac samob dansañtêna.”
- 12 Aê oc jakênj asagenj êndên Apômtau
êjô nê moasiñ, tañ kêkêñ gêdên aê nanj.
- 13 Aê gabe jaôc moasiñ ñalaclu sa êtu danje
ma gabe aoc ênac Apômtaunê ñaê.
- 14 Biñ tañ gajac mata gêdên Apômtau nanj, gabe janjôm êtu tônia.
Gabe janjôm êtu tônia añga ênê lau samob ñalêlôm.
- 15 Apômtaunê lau mansañ embe sêmac êndu,
oc êlic amboac gêñwapac tenj.
- 16 O Apômtau, nêñm sakinjwaga aê, nêñm sakinjwaga latu aê.
Aôm kôgaboac lêpoa, tañ gêsô aê tônia nanj su.
- 17 Aê jakênj da danjena êndên aôm
ma aoc ênac Apômtaunê ñaê.
- 18 Biñ tañ gajac mata gêdên Apômtau nanj, gabe janjôm êtu tônia.
Gabe janjôm êtu tônia añga ênê lau samob ñalêlôm.
- 19 Aê gabe janjôm jakô Apômtaunê andu ñamalaclunj,
añga aôm, Jerusalem, ñaluñgenj.

117

Alambij Apômtau

- 1 Amac lau nomña samob, awem êôc Apômtau.
Amac tentenjlatu samob, alanem enj.

² Gebe ênê têtac gêwiņ tengeņņa tau toņaclaigen
ma ênê biņ ņaņêņ oc ênêc enden tōņgen.
Aleluja.

118

Gôlôac sêlic om ņawê dangeņa

- ¹ Anam dange êndêņ Apômtau gebe eņ ņac gabêjam.
Biņņanô ênê moasiņ ênêc enden tōņgen.
- ² Israel sêsôm lasê amboac tonec gebe
“Biņņanô, ênê moasiņ ênêc enden tōņgen.”
- ³ Aronnê gôlôac sêsôm lasê amboac tonec gebe
“Biņņanô, ênê moasiņ ênêc enden tōņgen.”
- ⁴ Lau-têtêc-Anôtôwaga samob sêsôm lasê amboac tonec gebe
“Biņņanô, ênê moasiņ ênêc enden tōņgen.”
- ⁵ Aê kapô lêna ma aoc gêjac Apômtau,
tec Apômtau kêkêņ taņa aê ma gajam aê sa.
- ⁶ Aê katêc tauc atom gebe Apômtau gêwiņ aê
ņamalac oc sêņgôm asageņ êndêņ aê.
- ⁷ Apômtau gêwiņ aê, oc ênam aê sa
ma jaku ņoc ņacjo tulu.
- ⁸ Daê lamu Apômtau
ņajam kêlêlêc taêņ kêka ņamalac su.
- ⁹ Daê lamu Apômtau
ņajam kêlêlêc taêņ kêka ņamalacnêņ laumata su.
- ¹⁰ Tentenlatu samob sêgi aê auc,
mago aê gasen êsêac su gajam Apômtau laņô.
- ¹¹ Sêgi aê auc e kêsô tau,
mago aê gasen êsêac su gajam Apômtau laņô.
- ¹² Êsêac sêgi aê auc amboac banic, mago ja kêkwanam êsêac su amboac oba,
mago aê gasen êsêac su ņa Apômtaunê ņaclai.
- ¹³ Êsêac têtuc aê ņajaņa gebe jamben,
mago Apômtau gêjam aê sa.
- ¹⁴ Apômtau kêtû ņoc ņaclai to ņoc ņac kalanem-eņwaga.
Eņ kêtû ņoc kêsiwaga.
- ¹⁵ Wêsiņ toôndu kêpi aņga lau gêdêņ nêņ bec.
Apômtau lêma anôņa gêgôm gêņsêga ņaclai.
- ¹⁶ Apômtaunê lêma anôņa kêsip ņamalac sa.
Apômtaunê lêma anôņa gêgôm gêņsêga ņaclai.
- ¹⁷ Aê oc jamac êndu atom, jaņgôn matoc jali
ma jasôm Apômtaunê ņaê lasê.
- ¹⁸ Apômtau gêjac aê matocgasi aucgen,
mago gêlôc gebe jamac êndu atom.
- ¹⁹ Alêc lôm dabuņ tau ņakatam su êndêņ aê.
Aê gabe jasô najanam dange êndêņ Apômtau.
- ²⁰ Apômtaunê sacgêdô tonec

gêjac lau gêdêñ taunğen ñawae.

²¹ Aê gajam danğe aôm gebe kôkêñ tanğam aê
ma kôtu ñoc kêsiwaga.

²² Poc, tanğ sêkwêwaga sêbaliñ siñ nanğ,
tec kêtú poc kêclêsuña.

²³ Gêñ tonanğ Apômtau gêgôm,
tec matenânô talic amboac gêñsêga.

²⁴ Bêc tau tonanğ Apômtau kêkêñ.
Awenğ êôc toôndu ma ôliñ êpi-êpigenğmanğ.

²⁵ O Apômtau, ônam aêacmêñ sa.
O Apômtau, ôkêñ aêac atap koleñ ñanô sa.

²⁶ Awenğ êôc ñac, tanğ gêmêñ gêjam Apômtau lanğô.
Aêac anam mec amac anğa Apômtaunê andu.

²⁷ Apômtau enğ Anôtô, enğ kêkêñ ñawê gêdêñ aêac.
Atê wê tolêsôgenğ ma anam gêlônğ altar ñajabo.

²⁸ Ñoc Anôtô aôm, aê gabe janam danğe êndêñ aôm.
Ñoc Anôtô aôm, aê gabe jatoc aôm sa.

²⁹ Anam danğe êndêñ Apômtau gebe enğ ñac gabêjam.
Biñğanô, ênê moasiñ ênêc endenğ tônğenğ.

119

Anôtônê biñ wae

¹ Aoc êôc êsêac, tanğ sêsa nêñ lêñ lanğônêm sawa
ma sêsêlêñ kêtôm Apômtaunê biñsu nanğ.

² Aê aoc êôc êsêac, tanğ sêmasanğ ênê biñsu
ma tanğenğ wamu enğ tonêñ ñalêlôm samucgenğ nanğ.

³ Êsêac sêgôm keso tenğ atom.
Sêsa ênê lêñ katôgenğ.

⁴ Aôm kôjatu nêñ ñagôliñ
gebe ñamalac sêmansanğ tomalagenğ.

⁵ Ojae, ñoc lêñ ñanğênğenğ
ma jamansanğ aômnêm biñsu ñapepmanğ.

⁶ Aômnêm biñsu samob embe ênêc aê lanğôcnêmñagenğ
oc janğôm tauc majoc êsa atom.

⁷ Aê embe janğô nêñ biñsu gêdêñ êtu tônğ,
oc jalambinğ aôm tonğoc ñalêlôm makenğenğ.

⁸ Aê gabe jamansanğ aômnêm biñsu.
Ônam aê sapu samucgenğ atom.

Tanğenğ wamu êndêñ Apômtaunê biñsu

⁹ Ñacsêñjom tenğ oc êsa nê lêñ mata sawa amboac ondoc.
Enğ êsap aômnêm biñ tônğ acgom, go êsa êndêñ.

¹⁰ Aê gasom aôm tonğoc ñalêlôm samucgenğ.
Ôkêñ aê janac jaê aômnêm biñsu atom.

¹¹ Aê kamasanğ nêñ biñ gêc ñoc ñalêlôm

- gabe jaŋgôm sec êndêŋ aôm atom.
 12 O Apômtau, aoc gêôc aôm
 ôndôŋ nêŋ ŋagôliŋ êndêŋ aê.
 13 Aocsuŋ jasa biŋ, taŋ aôm awamsuŋ kôjatu naŋ,
 samob sa ŋapep.
 14 Aê têtac kêkac aê aôm nêŋ biŋsu ŋalêŋŋa
 kêlêlêc têtac kêkac aê awa nomŋa su.
 15 Aê japuc biŋ, taŋ aôm kôjatu naŋ ŋam
 ma matoc êndiŋ aôm nêŋ lêŋgeŋ.
 16 Aêŋoc ŋalêlôm kêkac aê aôm nêŋ biŋsuŋageŋ.
 Aê gabe jaliŋ aôm nêŋ biŋ siŋ atom.

Tatu samuc Apômtaunê biŋsu

- 17 Ômoasiŋ nêŋ sakiŋwaga aê gebe jamoa matoc jali
 ma jajop aôm nêŋ biŋ.
 18 Ôkêŋ matocanô êpoa lasê
 gebe jalic aôm nêŋ biŋsu ŋagêŋsêga.
 19 Aê katu ŋacleŋ ŋaôma gaŋgôŋ nom.
 Ônsaŋ nêŋ biŋsu auc êndêŋ aê atom.
 20 Ŋoc ŋalêlôm gêjam aoc su
 aôm nêŋ biŋ taŋ kôjatu naŋ e tekoc gêbac.
 21 Aôm goec biŋ lau kesowaga, taŋ teŋbeleŋ aŋgeŋ
 ma sêkac taŋ su aŋga nêŋ biŋsu naŋ.
 22 Aê kamasan aôm nêŋ biŋsu,
 amboac tonan ôŋgôm aê majoc êmbac ma lau sêsu aê susu atom.
 23 Kasêga sêkac taŋ sa sêkic aêŋoc biŋ sêmoa,
 mago nêŋ sakiŋwaga aê tec kapuc aôm nêŋ biŋsu ŋam.
 24 Aôm nêŋ biŋsu gêgôm aê têtac ŋajam kêsa
 gebe kêtû ŋoc gôliŋwaga.

Ŋalêlôm kêkac aê gebe taŋoc wamu Apômtaunê biŋsu

- 25 Aê kapô lêna tauc gaŋgôŋ wao ŋaô,
 amboac tonan mêŋônâŋ aê sa êtôm, taŋ gôjac mata naŋ.
 26 Gêdêŋ taŋ gajac miŋ ŋoc biŋ gêdêŋ aôm naŋ, aôm kôkêŋ taŋam aê.
 Ôndôŋ nêŋ ŋagôliŋ êndêŋ aê jaŋô.
 27 Ôkêŋ aêŋoc kauc êsa êpi intêna, taŋ nêŋ biŋsu kêjatu naŋ,
 oc japuc aôm nêŋ gêŋsêga ŋam.
 28 Aêŋoc ŋalêlôm ŋawapac gê tôneŋ ma galiŋ matocsulu elê mê.
 Ôkêŋ ôlicwalô êsa êtôm gôjac mata.
 29 Ôŋgamiŋ aê êndêŋ biŋ dansan ŋalêŋ
 ma ômoasiŋ aê ŋa aôm nêŋ biŋsu.
 30 Aê kajaliŋ lêŋ biŋŋanôŋa sa.
 Kakêŋ nêŋ biŋsu kêkô aê laŋôcnêŋŋa.
 31 Aê kasap aôm nêŋ biŋsu tôŋ.
 O Apômtau, ôkêŋ aê jaŋgôm tauc paliŋ atom.
 32 Aê gabe jalêti jasa aôm nêŋ biŋsu ŋalêŋ
 gebe ŋoc ŋalêlôm kêkac aê lêŋ tonanŋa.

Mec kauc êsaŋa

- 33 O Apômtau, ôndôn aê nêmbiñsu ñalêñ.
Aê gabe matoc êsap e wacjao lasê.
- 34 Ôkêñ ñoc kauc êsa gebe jamansañ aômnêmbiñsu
ma jamansañ toñoc ñalêlôm samucgeñ.
- 35 Ôwê aê jasa aômnêmbiñsu ñalêñ
gebe katu samuc aômnêmbiñ tonañ.
- 36 Ôkêñ ñoc ñalêlôm êsap awa tônia atom,
êsap nêmbiñsugeñ tônia.
- 37 Ônam matocanô ôkwi aña gêñ nomña.
Ôkêñ aê jasa nêmlêñ topalêgeñ.
- 38 Ôkêñ biñ, tañ gôjac mata gêdêñ lau-têtêc-aômwaga nañ,
ñanô êsa êpi nêmbiñsugêñ aê amboac tonañgeñ.
- 39 Ôkac biñ susu, tañ katêc nañ su
gebe nêmbiñsugêñ ñajam.
- 40 Biñ ñanô, aê gajam aoc su nêmbiñsugêñ, tañ gôjac jatu nañña.
Ôkêñ nêmbiñsugêñ êpuc aê tônia.

Ôliñ andañ Apômtaunê biñsu

- 41 O Apômtau, ôkêñ nêmbiñsugêñ êmoasiñ aê.
Ônam aê sa êtôm, tañ gôjac mata nañ,
42 gebe jajô ñac, tañ kêsu aê susu nañ awa,
gebe aê kakêñ gêwiñ aômnêmbiñ.
- 43 Ma ôkêc biññanô ñamêtê su aña aê aocsuñ samucgeñ atom
gebe aê kakêñ matoc aômnêmbiñsugêñ.
- 44 Aê gabe jamansañ nêmbiñsu toñanôgeñ
ma gabe jañgôm enden tônia geñ ñapan.
- 45 Amboac tonañ jasa lañôcnêmbiñ sawagen
gebe aê gasom aômnêmbiñ, tañ kôjatu nañ.
- 46 Aê gabe jasôm aômnêmbiñsugêñ êndêñ kiñ
tomajoc êmbacgeñ.
- 47 Aê têtac ñajam kêtu nêmbiñsugêñ,
tañ aê têtac gêwiñ nañ.
- 48 Aê jatoc aômnêmbiñsu, tañ têtac gêwiñ nañ sa
ma taêc ênam japuc aômnêmbiñsugêñ ñam.

Aêac taêñ êka Apômtaunê biñsu

- 49 Taêm ênam biñ, tañ gôjac mata gêdêñ nêmbiñsugêñ aê nañ.
Biñ tau kêkêñ aê kakêñ matoc.
- 50 Aê gañgôn jageo ñasec, mago biñ, tañ aôm gôjac mata nañ,
tec kêpuc aê tônia ma gê malô aê.
- 51 Lau sêkêli taunña sêsu aê susu ñasec,
mago aê kakac tauc su aña aômnêmbiñsu atom.
- 52 O Apômtau, aê embe taêc ênam aômnêmbiñsugêñ lañgwaanôña,
nañ oc ênac têtac tônia.
- 53 Aê têtac ñandan sec kêtu lau, tañ sêkac taun su aña Anôtônê nañ,
gebe lau tonañ sêwi nêmbiñsu siñ.
- 54 Aômnêmbiñsu kêtu ñoc wê lanemña
gêdêñ tañ kasa ñoc lêñ gamoa jaê ñoc malacmôkê ñanô nañ.

55 O Apômtau, aê taêc gêjam aômnêm ñaê gêdêñ gêbêc
ma kamasan aômnêm biñsu.

56 Moasiñ ñanô, tañ gawê kain nan, tonec
gebe kamasan aômnêm biñsu.

Anôtônê biñsu e ñañêñ lanğwageñ

57 Apômtau kêtü ñoc gêñlênsêñ.

Aê kasôm kêtü tônia gebe jamasan aômnêm biñsu.

58 Aê kateñ aôm toñoc ñalêlôm samucgeñ
gebe taêm walô aê êtu biñ, tañ gôjac mata nanña.

59 Aê taêc gêjam ñoc lêñ
ma gajam gôliñ ockain gêdêñ aômnêm ñagôliñ.

60 Aê gajam gamêñ tônia atom, kakac taucgeñ
gebe jamasan aômnêm biñsu.

61 Lau alôb-alôb nêñ lêpoa gêsô aê tônia,
mago kaliñ aômnêm biñsu siñ atom.

62 Aê gadi sa gêdeñ gêbêcauc gêja lu gabe janam dançe aôm
êtu nêm gôliñ gêdêñña.

63 Lau tañ têtêc aôm
ma êsêac, tañ tañeñ wamu nêm jatu nan, nêñ ñac teñ aê.

64 O Apômtau, aômnêm têtac gêwiñ teñgeñña gêjam nom auc.
Ôndônia aômnêm biñsu êndêñ aê.

Apômtaunê biñsu ñañanô

65 O Apômtau, aôm kômoasiñ nêm sakiñwaga ñanôgeñ,
kêtôm biñ, tañ gôjac mata nan.

66 Ôndônia mêtê tokauc ma mêtê jakip biñ saña êndêñ aê
gebe aê taêc kêka aômnêm biñsu.

67 Gêdêñ tañ kôkôniñ aê atomgeñ nan, gao gamoa,
mago galoc kamasan aômnêm biñ kêtü tônia.

68 Aôm ñac gabêjam ma kômoasiñ lau.
Ôndônia aômnêm biñsu êndêñ aê.

69 Lau teñbeleñ angeñ sêga biñ kêpi aê,
mago aê kamasan nêm jatu toñoc ñalêlôm samucgeñ.

70 Êsêacnêñ ñalêlôm ôliñ ñakam amboac ñalêsi kêkêkam lau,
mago aê tec ñoc ñalêlôm kêkac aê kêtü nêm biñsuña.

71 Aôm kôkôniñ aê, tec kêmoasiñ aê
gebe nêm mêtôc tau kêdônia nêm biñsu gêdêñ aê.

72 Awamsuñ ñabiñsu kêmoasiñ aê
kêlêlêc awamata toton-toton su.

Apômtaunê biñsu ñamêtôc gêdêñ

73 Aôm lêmam kôkêñ to kôlêsob aê.

Ôwa ñoc kauc sa gebe jajala aômnêm biñsu.

74 Êsêac tañ têtêc aôm nan, embe sêlic aê oc têtac ñajam êsa
gebe aê kakêñ matoc aômnêm biñ.

75 O Apômtau, aê kajala gebe aôm kômêtôc biñ jagêdêngeñ,
tec kôkôniñ aê kêtôm aômnêm biñ ñañêñ.

- 76 Ôkêñ nêñ têtac gêwiñ tengeñña ênam mañ aêman,
 êtôm nêñ biñ, tañ gôjac mata gêdêñ nêñ sakiñwaga aê nañ.
 77 Taêm walô aê gebe jañgôn matoc jali
 gebe aê têtac gêwiñ aômnêm biñsunageñ.
 78 Tenbelen añgeñ, tañ sêgôm aê waec sec nañ, majenê esa
 ma aê tec taêc gêjam aômnêm biñ, tañ kôjatu nañ ñam.
 79 Ôkêñ êsêac, tañ têtêc aôm to sêjala aômnêm biñ, tañ gôwa sa nañ,
 gebe sêkac taun ôkwi dêndêñ aê.
 80 Ôkêñ aêñoc ñalêlôm êsap aômnêm biñsu tôn
 gebe jañgôm tauc paliñ atom.

Mec Apômtau ênam saña

- 81 Aôm nêñ moasiñ gêjô katuc
 ma kakêñ matoc aômnêm biñ.
 82 Matocanô kêkac gebe jalic biñ, tañ aôm gôjac mata nañ,
 ma katu kênac gebe “Êndêñ ondoc, go ônam malô aê.”
 83 Aê katôm bêlabi, tañ dedenê e kêtú ton nañ,
 mago kaliñ aômnêm gôliñ siñ atom.
 84 Aômnêm sakiñwaga nê bêc tendocgeñ gêc.
 Êndêñ ondocgeñ, go ômêtôc lau, tañ sêlêsu aê nañ, nêñ biñ.
 85 Lau tañ sêkêli taun nañ, sêkwê sê aê.
 Lau tañ seo gala aômnêm biñ nañ, sêgôm biñ tonañ.
 86 Aômnêm biñsu samob tobiññanôgeñ.
 Êsêac sêôc aê ôkwi ña biñ dansañ, amboac tonañ ônam aê sa.
 87 Saungeñ oc senseñ aê su janaña aña nom,
 mago aê tec gabe jawi biñ, tañ aôm kôjatu nañ, siñ atom.
 88 Aôm ñacmoasiñ ônam aê sa êtu nêñ têtac gêwiñ tengeñña gebe jañgôn matoc jali
 gebe jañgôm awamsun ñabiñ ñanô esa.

Takêñ êwiñ Apômtaunê biñsu

- 89 O Apômtau, aômnêm biñ kêtú tôn kêsa aña undambê
 ma ênêc endenê tóngeñ.
 90 Aômnêm biñ ñañên ênêc êtôm gôlôac to gôlôac.
 Aôm kôsun nom su, tec gacgeñ kêkô ñajaña kêsa.
 91 Gên tañ kôkên nañ, kêkô e gêdêñ galoc
 gebe gên samob têtú nêñ sakiñwaga.
 92 Aômnêm biñsu embe êtu aê têtac gêwiñ ñamôkê atom,
 oc janaña êndêñ tañ gêñwapac kêkôm aê auc nañ.
 93 Aê gabe jaliñ aômnêm jatu siñ atomanô
 gebe aôm kôkên, tec kêpuc aê tôn ganğôn matoc jali.
 94 Aê katu aômnêm gên, ônam aê sa
 gebe aê kapuc aômnêm gôliñ tec gamoa.
 95 Lau alôb-alôb dêdib aê gebe senseñ aê su,
 mago aê taêc gêjam aômnêm biñ, tañ gôwa sa nañ.
 96 Aê galic gên samob ñatêku gêc.
 Aômnêm biñsu tagenê tec ñamadinê masi.

Têtac gêwiñ Apômtaunê biñsu

- 97 Aê têtac gêwiñ nêñ biñsu kêlêlêc

- ma taêc gêjam kêtôm bêcgeŋ.
 98 Nêm biŋsu gêc aêŋa ŋapaŋ
 ma gêgôm ŋoc kauc kêsa kêlêlêc ŋoc ŋaçonêŋ su.
 99 Aêŋoc kauc kêlêlêc ŋoc kêdôŋwaga samob nêŋ su
 gebe aê taêc gêjam biŋ tagen, taŋ aôm gôwa sa nanŋen.
 100 Aêŋoc kauc kêsa kêlêlêc kwalam lanŋwa nêŋ su
 gebe aê kamasan aôm nêŋ jatu.
 101 Aê kagamiŋ ockaiŋ gêdêŋ lêŋ geo samob
 gebe Jamansaŋ aôm nêŋ biŋ ŋapep.
 102 Aê kakac tauc su aŋga nêŋ gôliŋ atom
 gebe aôm taôm kôdôŋ aê.
 103 Aê kasaê aôm nêŋ biŋ gebe ŋakana ŋajamanô.
 Kasaê ŋakana kêlêlêc lêp su gêc aocsuŋ.
 104 Aôm nêŋ jatu gêwa ŋoc kauc sa,
 tec kakêŋ kisa gêdêŋ biŋ dansaŋ samob.

Apômtaunê biŋsu kêtu ockaiŋ ŋaja

- 105 Aôm nêŋ biŋ kêtu ockaiŋ ŋadawen
 ma ja teŋ kêpô ŋoc intêna.
 106 Aê katôc lemoc ma jamansaŋ êtu tôŋ
 gebe taŋoc wamu aôm nêŋ gôliŋ gêdêŋ.
 107 Gêŋwapac gêjac aê tôŋ kasêp ŋêŋgeŋ gaja.
 O Apômtau, ojop aê jamoa matoc jali êtôm nêŋ biŋ, taŋ gôjac mata nan.
 108 O Apômtau, ôkôc ŋoc da lambiŋŋa sa
 ma ôndôŋ nêŋ gôliŋ êndêŋ aê.
 109 Aê kasa paŋ lêndaŋ gebe jamac ênduŋa enden tôŋgeŋ,
 mago kaliŋ aôm nêŋ biŋsu siŋ atom.
 110 Lau alôb-alôb sêwa lakô aê,
 mago aê gao gala aôm nêŋ jatu teŋ atom.
 111 Biŋ taŋ aôm gôwa sa nan, kêtu ŋoc gêŋlênsêŋ tenŋenŋa
 kêtu aêŋoc ŋalêlôm kêtu samuc ŋam.
 112 Aêŋoc ŋalêlôm taê gêjam kêtu tôŋ gebe jaŋgôm aôm nêŋ biŋsu ŋanô êsa,
 jaŋgôm enden tôŋgeŋ e jamac êndu.

Apômtaunê biŋsu kêtu lamu ŋajam

- 113 Aê kakêŋ kisa gêdêŋ lau, taŋ nêŋ ŋalêlôm gêja lu nan,
 mago aê têtac gêwiŋ aôm nêŋ biŋsu.
 114 Aôm kôtu ŋoc lamu to lautuc.
 Aê kakêŋ matoc aôm nêŋ biŋ.
 115 Amac lau secwaga, akac taôm sa naamoa jaêc.
 Aê gabe jamansaŋ ŋoc Anôtônê biŋsu.
 116 Ôpuc aê tôŋ êtôm biŋ, taŋ gôjac mata nan, gebe jamoa matoc jali.
 Aê kakêŋ matoc aôm, amboac tonan ôŋgôm aê majoc êsa atom.
 117 Ôpuc aê tôŋ gebe jamoa ŋajam
 ma jamansaŋ aôm nêŋ biŋsu enden tôŋgeŋ.
 118 Aôm oc ôtiŋ lau samob, taŋ seo gala aôm nêŋ biŋsu nan, siŋ
 gebe êsêac sêsau taun ŋamelocŋageŋ.
 119 Lau samob, taŋ sêkac taun su nan, aôm gôlic êsêac amboac gêŋ gambu.
 Ma aê tec têtac gêwiŋ biŋ, taŋ aôm kôdôŋ nan.

120 Aê katêc aôm e ôlilu gêli.
Aê katêc tauc kêtû nê mêtôcɲa.

Taɲeɲ wamu Apômtaunê biɲsu

121 Aê kamasan biɲ solop to biɲgêdêɲ kêtû tôɲ.
Ôwi aê siɲ êndêɲ sêlêsutêna atom.
122 Ôjô nê m sakiɲwaga awa gebe ômoasiɲ eɲ.
Ôkêɲ teɲbeleɲ aɲgeɲ sêkôniniɲ aê tôɲ atom.
123 Matocanô ɲawapac kêsa gebe aê gaôɲ nê m moasiɲ,
gaôɲ aôm gebe ônam aê sa êtôm gôjac mataɲa.
124 Ônam nê m sakiɲwaga sa êtôm nê m têtac gêwiɲ teɲgeɲɲa
ma ôndôɲ nê m biɲsu aê jajala.
125 Nê m sakiɲwaga aê, ôwa ɲoc kauc sa
gebe jajala biɲ, taɲ aôm ôwa sa naɲ ɲapep.
126 Apômtaunê noc gebe êwaka tau saɲa kêdabiɲ
gebe êsêac sêgôm aôm nê m biɲsu popoc.
127 Kêtû tonanɲa aê têtac gêwiɲ nê m biɲsu
kêlêlêc awamata toton-toton su.
128 Kêtû tonanɲa nê m jatu gêjam gôliɲ aê.
Aê gadec lêɲ dansan samob.

ɲalêlôm kêkac gebe taɲeɲ wamu Apômtaunê biɲsu

129 Biɲ taɲ aôm gôwa sa naɲ, kaiɲ teɲ.
Kêtû tonanɲa ɲoc ɲalêlôm kêsap biɲ tau tôɲ.
130 Aôm embe ônac nê m biɲ lêtêɲ, oc êpô gamêɲ
ma êwa lau meloc-meloc nêɲ kauc sa.
131 Aôm nê m biɲsu gêjô aê
e aoc ec-ecgeɲ.
132 Ôkac taôm ôkwi êndêɲ aê ma taêm walô aê,
êtôm gôgôm gêdêɲ lau, taɲ têtac gêwiɲ nê m ɲaê naɲ.
133 Ôkêɲ nê m biɲ êpuc ockaiɲ tôɲ
ma ôkêɲ gêɲ sec teɲ ênam gôliɲ aê atom.
134 Ônam aê kêsi êndêɲ ɲamalac, taɲ sêkôniniɲ aê tôɲ naɲ,
go jamasan aôm nê m jatu êtu tôɲ.
135 Ôkêɲ laɲômanô êpô nê m sakiɲwaga
ma ôndôɲ nê m biɲsu êndêɲ aê.
136 Matocsulu keselen amboac bu
kêtû lau sêmasan aôm nê m biɲsu atom ɲa.

Apômtaunê biɲsu ɲamêtôc gêdêɲ

137 O Apômtau, aôm ɲac gêdêɲ
ma aôm nê m gôliɲ jagêdêɲ samob.
138 Aôm kômasan nê m biɲsu tobiɲgêdêɲ
ma kômasan tobiɲ ɲaɲêɲ ɲanô amboac tonanɲeɲ.
139 Aê têtac ɲandan kêlakoc aê sec
kêtû ɲoc soɲo-soɲo sêliɲ aôm nê m biɲ siɲɲa.
140 Aôm nê m biɲ, taɲ gôjac mata naɲ, ɲakêɲkêɲ laɲgwageɲ
ma nê m sakiɲwaga têtac gêwiɲ biɲ tau.

- 141 Aê katu ñac sawa to sêbu aê,
mago kaliñ aômnêm jatu siñ atom.
- 142 Aômnêm biñgêdêñ kêtú biñgêdêñ tengeñña
ma aômnêm biñsu tau biññanô.
- 143 Aê kapô lêna to gêñwapac gêgôm aê,
mago nêm biñsu gêgôm aê têtac ñajam kêsa.
- 144 Biñ tañ aôm gôwa sa nañ, oc ênêc ñañêñ enden tôngeñ.
Ôwa ñoc kauc sa, go jañgôn matoc jali.

Mec Apômtau ênam saña

- 145 Aê gamôêc toñoc ñalêlôm samucgeñ gêdêñ aôm. O Apômtau, ôkêñ tañam aêmañ.
Aê gabe jamansañ aômnêm biñsu êtu tôn.
- 146 Aê aoc gêjac aôm gebe ônam aê sa,
go jañgôm biñ, tañ gôwa sa nañ, ñanô êsa.
- 147 Aê gadi gêdêñ bêbêc kanucgeñ ma katan tauc kapôêñ.
Aê matoc kêsap aômnêm biñ tec gamoa.
- 148 Matoc jali ñapañ gêdêñ gêbêc baliñ e geleñña
ma taêc gêjam biñ, tañ aôm gôjac mata nañ, gêc ñoc ñalêlôm.
- 149 Ôkêñ tañam aê êtu nêm têmtac gêwiñ tengeñña.
O Apômtau, ôkêñ aê jamansañ aômnêm gôliñ.
- 150 Lau tañ têtím aê, mago sêkac tauñ su aña aômnêm biñsu nañ,
têdabiñ aêgac.
- 151 Ma aôm Apômtau, tec gômoa aê ñagala
ma aômnêm biñsu samob kêtú biññanô.
- 152 Aê kajala biñ, tañ aôm kômasañ nañ, wanêcgeñ
gebe aôm kômasañ gebe ênêc tengeñña.

Mec Apômtau ênam kêsiña

- 153 Ôlic ñoc ñandañ ma ônam aê samañ
gebe aê kaliñ aômnêm biñsu siñ atom.
- 154 Ônam gôliñ ñoc biñ ma ônam aê kêsi.
Ojop aê jamoa matoc jali êtôm nêm biñ, tañ gôjac mata nañ.
- 155 Aôm oc ônam lau alôb-alôb kêsi atom
gebe êsêac sesom aômnêm biñsu atom.
- 156 O Apômtau, aôm taêm walô lau kêlêlêc.
Ojop aê jamoa matoc jali êtôm nêm biñgêdêñ.
- 157 Lau taêsam sêjanda aê to sêlêsu aê,
mago aê gawi aômnêm biñ, tañ gôwa sa nañ, siñ atom.
- 158 Ñoc ñalêlôm gêbu lau-sêkêñ-gêwiñ-atomwaga
gebe êsêac sêmasañ aômnêm biñsu atom.
- 159 Ôlic aê, tec têtac gêwiñ nêm jatu nec.
Ojop aê jamoa matoc jali êtôm nêm têmtac gêwiñ tengeñña.
- 160 Aômnêm biñ kêtú biññanô anô tau.
Aômnêm gôliñ gêdêñ samob oc ênêc enden tôngeñ.

Ñalêlôm samucgeñ êndêñ Apômtaunê biñsu

- 161 Aê gajam kauc tauc ma kasêga sêlêsu aê,
mago ñoc ñalêlôm kêtêc aômnêm biñ tagen.
- 162 Aê katu samuc biñ, tañ aôm gôjac mata nañ,

- kêtom ñac teñ gêjac siñ e kêtap awa taêsam sa.
 163 Aê gadec to kakêñ kisa biñ dansañ
 ma têtac gêwiñ aômnêm biñsu tagen.
 164 Aê aoc gêoc aôm kêtôm bêcgeñ kêtú dim 7
 kêtú aômnêm gôliñ gêdêñña.
 165 Lau tañ têtac gêwiñ nêm biñsu nañ, sêmoa tobiñmalô ñanô
 gebe gêñ teñ êngôm êsêac semben atomanô.
 166 O Apômtau, aê kakêñ matoc aôm gebe ônam aê sa
 ma kamasañ aômnêm biñsugac.
 167 Aêñoc ñalêlôm kêmasañ biñ, tañ gôwa sa nañ, kêtú tôñ
 ma têtac gêwiñ kêlêlêc.
 168 Aê kamasañ nêm jatu to biñ, tañ gôwa sa nañ.
 Aôm kôjala aêñoc lêñ samob kêtú tôñ.

Mec Apômtau ênam saña

- 169 O Apômtau, ñoc tañi wacêsô aôm tañamsuñ.
 Ôwa ñoc kauc sa êtôm nêm biñ.
 170 Ñoc mec wacêsô aôm tañamsuñ
 ma ônam aê sa êtôm biñ, tañ gôjac mata nañ.
 171 Lanem oc êsêwa êsa aocsuñ
 gebe aôm kôdôñ nêm biñsu gêdêñ aê.
 172 Imbeloc oc ênam wê êpi nêm biñ
 gebe aômnêm biñsu samob jagêdêñ.
 173 Ômansañ lêmam gebe ônam aê sa
 gebe aê kajala aômnêm jatu.
 174 O Apômtau, aê gajam aoc su gebe ônam aê sa
 ma aômnêm biñsu gêgôm aê têtac ñajam kêsa.
 175 Ojop aê jamoa matoc jali gebe jalanem aôm
 ma nêm gôliñ ênam aê sa.
 176 Aê gao sic amboac domba gêbôm, onsom nêm sakiñwaga
 gebe aê kaliñ aômnêm biñsu siñ atom.

120

Apômtau ênam aê sa anga kalomtênanêñ

- 1 Aê kapô lêna ma aoc gêjac Apômtau,
 tec eñ kêkêñ taña aê.
 2 O Apômtau, ônam aê kêsi anga gêdôñôlic dansañ
 ma anga imbelen geo.
 3 Aôm imbêlam geo,
 Natau oc êkêñ asagen êndêñ aôm ma êngôm aôm amboac ondoc.
 4 Oc êkêñ siñwaganê sôb bôjañ-bôjañ
 ma sôb tojalana.
 5 Ijoc aêma, tec gañgôñ Mesek,
 tec gañgôñ Kedarnêñ becobo.
 6 Aê gañgôñ gawin lau,
 tañ sêkêñ kisa gêdêñ biñmalô nañ kêtômgac.
 7 Aê ñac biñmalôña, mago êndêñ tañ jasôm biñ wamaña nañ,
 êsêac sêndi êtu siñña.

121

Nac tañ gejob Israel ñañêñ nan

- 1 Aê gaôc matocanô sa kêpi lôc.
Ñoc ênam-aê-sawaga mênêsa anğa ondoc.
- 2 Apômtau tañ kêkêñ undambê to nom nan,
oc ênam aê sa.
- 3 Eñ oc êkêñ amkainğ êka selelec atom.
Ñac tañ gejob aôm nan, ênac tuluc atom.
- 4 Biññanô, ñac-gejob-Israelwaga
gêjac tuluc to gęc bęc atom.
- 5 Apômtau kêtü nêm gejobwaga. Apômtau kêtü nêm ajuñ,
tañ lêmam anôña kêsô ñalabu nan,
- 6 gebe oc êpac aôm êndêñ ocsalô atom,
ma ajôñ êpô aôm êndêñ êmbęc atom.
- 7 Apômtau ejop aôm êndêñ gêñ sec samob,
eñ gejob aôm katôm.
- 8 Apômtau oc ejop aôm êndêñ tañ ôsa ôna ma ôsô ômôêñ nan,
galoc ma endenğ tôniañ.

122

Biñmalô ênęc Jerusalem ñamec

- 1 Aê ganô lau sêsôm gędêñ aê gebe “Tawê dandêñ Apômtaunê andu tana”
ma gęgôm aê têtac ñajamanô.
- 2 O Jerusalem,
galoc eñkainğ kêka aômnêm sacgêdô tôniañ.
- 3 O Jerusalem, sêkwê aôm sa kêtiam
kêtôm malac, tañ tuñbôm kêpiñ auc e ñajana nan.
- 4 Gôlôac to gôlôac sêpi gamêñ tonanğ
Apômtau tau nê gôlôac sêpi-sêpi sêmoa
êtôm eñ kêjatu êsêac
gebe sêlanem Apômtaunê ñaê.
- 5 Anğa tonanğ tec tetoc lêpônğ sêmêtôc biñña kêkô,
tetoc Dawidnê gôlôacnêñ lêpônğ kêkô.
- 6 Ateñ mec êtu Jerusalem êtap biñmalô saña.
Êsêac tañ têtac gêwiñ aôm nan, sêmoa ñajamgenğ.
- 7 Wama ênęc nêm tuñbôm ñalêlôm
ma biñmalô ênęc nêm andu ñalêlôm.
- 8 Aê gabe jasôm gebe “Biñmalô êndêñ aôm”
êtu ñoc lasitêwai to ñoc ñacña.
- 9 Aê gabe jateñ moasinğ êtu aômña,
êtu Apômtau, aêacnêñ Anôtônê anduña.
*

123

Mec Apômtau taê walô aêacña

* 122:9: Dawidnê teñ.

- ¹ Aê jaôc matocanô sa wacêpi aôm.
Matocanô endec undambê, taŋ gôjam gôliŋ gôŋgôŋ naŋ.
- ² Aêac tatôm sakiŋwaga, taŋ mataanô êndêŋ nê ŋatau to sakiŋwagao, taŋ mataanô gêdêŋ nê ŋatau,
tec aêac mateŋanô êndêŋ Apômtau, aêacnêŋ Anôtô, e taê walô aêac.
- ³ O Apômtau, taêm walô aêac, taêm walô aêacmêŋ.
Aêac aŋô lau sêbu aêac e kêmasê aêac sa.
- ⁴ Lau sêkêli taŋ nêŋ pêlê to teŋbeleŋ aŋgeŋ nêŋ biŋ susu
kêmasê aêac katuŋ sa kêlêlêc.

124

Anôtô gêjam Israel sa, tec sêlambiŋ eŋ

- ¹ Israel galoc sêsôm acgom gebe
“Apômtau embe êmoa êwiŋ aêac atom, oc amboac ondoc.
- ² Gêdêŋ taŋ ŋamalac dêdi sebe sênac aêac naŋ,
Apômtau embe êmoa êwiŋ aêac atom,
- ³ oc têndaŋgôŋ aêac su tomateŋ jaligeŋ
ma senseŋ aêac su êtu nêŋ têtac ŋandaŋ secanôŋa.
- ⁴ Bu ŋasamac oc epeŋ aêac lênsôŋ
ma êc aêac su
- ⁵ e ŋasamac ŋakotoŋ-kotoŋ
ênsaŋ aêac auc.”
- ⁶ Aêac awenê êôc Apômtau gebe gêsunê aêac dadêŋ ŋacjo luŋluŋ
jakêkaku aêac popoc atom.
- ⁷ Aêac katuŋ gêwê sa kêtôm moc gêwê dibwaganê lakô sa.
Lakô tau gêŋgic ma aêac tec tajaŋ samuc.
- ⁸ Apômtau taŋ kêkêŋ undambê to nom naŋ,
nê ŋaê oc ênam aêac sa.
- *

125

Anôtô kêtû nê lau Israel nêŋ lamu

- ¹ Lau taŋ ôliŋ andaŋ Apômtau naŋ, têtôm lôc Sion,
taŋ oc kôjô-kôjô atom, êkô ŋaŋêŋ endenê tôneŋ naŋ.
- ² Lôc kêgi Jerusalem auc ma Apômtau kêgi nê lau auc kêtôm tonanê.
Gagôm gêdêŋ galoc ma oc endenê tôneŋ.
- ³ Lau alôb-alôb sênam gôliŋ lau gêdêŋ nêŋ gamêŋ ŋapaŋ atom.
Embe sêŋgôm, go lau gêdêŋ tauŋ oc sêŋgôm sec.
- ⁴ O Apômtau, ômoasiŋ lau ŋajaŋ
to êsêac, taŋ taŋeŋ wamu aômnmê jatu naŋ.
- ⁵ Ma êsêac, taŋ seo sic naŋ,
Apômtau ôtiŋ êsêac su nasêwiŋ lau geowaga.

O Israel, biŋmalô êndêŋ aômmanê.

126

Sêjam danje kêtû Anôtô gêjac êsêac sa kêtiamŋa

- ¹ Gêdêŋ taŋ Apômtau gêjam Sionnê gêŋwapac ôkwi naŋ,

* 124:8: Dawidnê teŋ.

- aêac asaê amboac aêc mêgeŋ.
² Gêdêŋ tonan aêac gêdôŋ ômac-ômacgeŋ
 ma imbelen toôndugeŋ.
³ Biŋŋanô, Apômtau gêgôm gêŋsêga kêtû aêacŋa.
 Aêac ôlin kêpi ŋanô.
⁴ O Apômtau, ônam aêacma gêŋwapac ôkwi,
 amboac kom kêkêŋ bu kêsa ŋaman kêtiam anga gamêŋ mula-mŋa.
⁵ Lau taŋ sêsê gêŋ tomaten sulu nan,
 oc sêkôc ŋanô sa toôndugeŋ.
⁶ Ŋac taŋ kêbic mowê tomatasulugeŋ gêja gebe êsê nan,
 oc êmu êmêŋ tomolêpoan ma totêtac ŋajamgeŋ.

127

Anôtônê mec tageŋ ênam aêac sa

- ¹ Apômtau embe êkwê andu atom,
 oc lau taŋ sênam ŋakolen elê mê.
 Apômtau embe ejop malac atom,
 oc kelenwaga sênam jali êtôm atom.
² Amac embe andi êndêŋ bêbêc kanucgeŋ
 ma anam kôm e êmbêcauc
 gebe atap gêŋ êôc amac tôŋŋa sa, oc anôm elê mê.
 Ŋam gebe Anôtônê lau têtac gêwiŋ êsêacŋa têtap nêŋ gêŋ sa êndêŋ taŋ sêncêc bêc nan.
³ Latuŋi têtû Anôtônê moasiŋ gêdêŋ aêac
 ma eŋ gêjam mec aêac ŋa gôlôac tau.
⁴ Lau matac latuŋi
 têtôm sôb, taŋ kêsêp siŋwaga lêma nan.
⁵ Aê aoc êôc ŋac,
 taŋ kêbic nê sôb tolagic-tolagic nan.
 Ŋac tonan embe êmansan nê biŋ êndêŋ nê soŋo-soŋo anga malac ŋasacgêdô,
 oc sêŋgôm eŋ maja êsa atom.
 *

128

Taŋeŋ wamu Apômtau ŋagêjô

- ¹ Aê aoc êôc ŋac, taŋ kêtêc Apômtau,
 taŋ kêsa êné lêŋ gêmoa nan.
² Aôm oc ôtap lêmam ŋakolen ŋaŋanô sa.
 Ma aôm ôtu samuc ma ômoa ŋajamgeŋ.
³ Aômnêm awê êmoa nê andu amboac m mamaloc,
 taŋ ŋalatu taêsam kêgi auc nan.
 Aômnêm ŋapalê têtôm nip kepeŋ
 kêgi nê tebo auc.
⁴ Biŋŋanô, ŋac teŋ embe êtêc Apômtau,
 oc Apômtau ênam mec eŋ amboac tonan geŋ.
⁵ Apômtau ênam mec aôm anga Sion

* **127:5:** Salomonê teŋ.

gebe ôlic Jerusalem n̄amoasiñ ênac matamanô n̄ajam êtôm aômnêm têm ômoa matam
jaliña,

⁶ ma ôlic nêm n̄apalênêñ wakuc.
O Israel, biñmalô êndêñ aômman.

129

Israel sêoc gêñwapac ma Apômtau gêjam êsêac sa

¹ Israel embe êsôm nê biñ teñ, oc êsôm, nê biñ tonec lasê gebe

“Aê n̄apalêgeñ ma sêlêsu aê n̄asec.

² Biññanô, aê n̄apalêgeñ ma sêlêsu aê n̄asec,
mago sêkônij aê tônia atom.

³ Lau sakweñtêna sêsêlê aê dêmôectêkwa
e popoc jamuñ-jamuñgeñ,

⁴ mago n̄ac gêdêñ Apômtau gêdim lakô,
tañ lau sec sêwa su nanñ gêñgic.”

⁵ Lau samob, tañ têtac kêbôli auc kêtú Sionña nanñ,
sênu tauñ su tomajenñgeñ.

⁶ Oc têtôm gêgwanñ, tañ kêkô salôm enñ, n̄aô nanñ,
êtu kapôêñ atom tagenñ ma êmêlinñ sebenñ.

⁷ N̄nanô masi, tec n̄ac teñ ejoñ sa atom
ma teñ ênac lagic gêñ tau atomanô.

⁸ Ma n̄ac teñ, tañ êsa intêna tonanñ mênêlic gêñ tau nanñ, oc êmôêc gebe “Apômtaunê moasinñ
êpi amac.

Aêac ajam mec amac ajam Apômtau lanjô” nec atom.

130

Mec Apômtau ênam aêac saña

¹ O Apômtau, aê aoc gêjac aôm an̄ga n̄akêlêndinñ sec.

² Apômtau, ôkêñ tañam aê aoc.

Ôê tañam n̄oc tañjiboa kapôêñ.

³ O Apômtau, aôm embe ôê sec tônia,
o Apômtau, asa oc êkô aôm lanjômnêm.

⁴ Mago aôm, tec kôsuc biñ ôkwi,
amboac tonanñ tec têtêc aôm.

⁵ Aê gaôn Apômtau. noc katuc gêôñ enñ,
tec kakêñ matoc nê biñ.

⁶ N̄noc katuc gêôñ Apômtau gêmoa,
gêgôm kêlêlêc n̄ac, tañ gêdib gamênñ gebe elenññaña nanñ su. Gêgôm kêlêlêc dibwaga
tonanñ su biññanôgoc.

⁷ Israel, ôkêñ matam Apômtau
gebe Apômtau kêtú têtac gêwinñ tenñgeñña n̄amôkê ma gêjam lau kêsi gêjac n̄awaegenñ.

⁸ Ma enñ oc ênam Israel kêsi
an̄ga nêñ sec samob.

*

* **130:8:** Pesalem dambu tauñña kêtú 6ña.

131

Olinj andan Apômtauŋa

- ¹ O Apômtau, aêŋoc ŋalêlôm kêkian tau sa atom
ma matocanô ketoc tau sa atom.
Aêŋoc ŋalêlôm taê kêka gêŋ,
taŋ kapôêŋ kêlêlêc aê nan atom.
- ² Masianô, aê kakôniŋ ŋoc ŋalêlôm tôŋ ŋaŋêŋgeŋ.
Ŋoc ŋalêlôm ŋaŋêŋ kêtôm ŋapalê, taŋ jamaŋgeŋ gêsac têna lêma dambê nan.
- ³ O Israel, ôkêŋ matam Apômtau
êndêŋ galoc ma enden tôŋgeŋ.

Dawidnê teŋ.

132

Anôtô ênam mec gamêŋ dabuŋ

- ¹ O Apômtau, taêm ênam Dawid
to nê gêŋwapac samob.
- ² Taêm ênam gebe eŋ kêtôc lêma gêdêŋ Apômtau
ma gêjac mata biŋ gêdêŋ Jakobnê Anôtô ŋaclai gebe
- ³ “Aê gabe jasô ŋoc beclêlôm atom
ma jasa tauc sic janêc ŋoc mê atom,
- ⁴ aê gabe matocanô ênam kauc bêc
ma matoc êmôp êtu bêcŋa atom,
- ⁵ jamoa e jatap Apômtaunê mala teŋ sa
ma jatap Jakobnê Anôtô ŋaclai nê andu teŋ sa acgom.”
- ⁶ Biŋŋanô, aêac aŋgôŋ Eprata ma aŋô andu tau ŋawae,
go atap sa aŋga kôm Jarŋa.
- ⁷ Aêac asôm gebe “Ajôc, tasô ênê andu ŋalêlôm tana
nadau tauŋ ma tateŋ mec tanêc ênê akaiŋ ŋataoŋ.”
- ⁸ O Apômtau, ôndi tonêm poac ŋakatapa ŋac laiŋa
ma ôna malam ôlêwaŋ taômŋa.
- ⁹ Aômnêm dabuŋwaga sêsô biŋgêdêŋ êtu nêŋ ŋakwê
ma aômnêm lau mansaŋ sênam lasê totêntac ŋajamgeŋ.
- ¹⁰ Ôtiŋ nêŋ ŋac, taŋ goeŋ oso eŋ nan, su atom
êtu nêŋ sakiŋwaga Dawidŋa.
- ¹¹ Apômtau kêtôc lêma ma kêsôm nê biŋ kêtôc tôŋ gêdêŋ Dawid.
Eŋ kêsôm tobiŋŋanôgeŋ ma oc ênam ôkwi atom gebe
“Aê gabe jakêŋ aôm taôm latôminêŋ teŋ
êŋgôŋ aômnêm lêpôŋ.
- ¹² Latômi embe sêmansaŋ aêŋoc poac
to ŋoc biŋsu, taŋ jandôŋ êsêac nan,
oc nêŋ wakuc sêŋgôŋ aômnêm lêpôŋ
enden tôŋgeŋ.”
- ¹³ Biŋŋanô, Apômtau kêjaliŋ Sion sa
ma taê gêjam gebe êtu ênê andu.
- ¹⁴ Ma eŋ kêsôm gebe “Aê maloc jalêwaŋ tauc enden tôŋgeŋŋa nan tonec.
Aê taêc gêjam kêtôc tôŋ tec jaŋgôŋ tonec.

- 15 Aê gabe janam mec êsêacnêḡ gêḡ êlêlêc su.
 Aê gabe jakêḡ mo êôc nêḡ lau ḡalêlôm sawa tôḡ.
 16 Aê gabe jakêḡ moasiḡ êtu nêḡ dabuḡwaganêḡ ḡakwê.
 Êsêacnêḡ lau mansaḡ oc sênam lasê totêntac ḡajamgeḡ.
 17 Aê gabe Dawidnê ḡaclai êpoa lasê aḡga tônê.
 Aê kamasanḡ aêḡoc ḡac, taḡ gaenḡ oso enḡ naḡ, nê jakaiḡ teḡ kêkô.
 18 Aê jakêḡ majenḡ êtu ênê ḡacjonêḡ ḡakwê,
 mago enḡ êkuc sunsuḡ ḡaôsic-ôsic êḡḡôḡ enḡ môkêapac.”

133

Lasitêwai semoa sêwiḡ taḡ ḡapeḡ ḡabiḡ

- 1 Alicgac me, lasitêwai embe sêḡḡôḡ sêwiḡ taḡ,
 oc talic ḡakatu têtac êsa lanḡwageḡ.
 2 Biḡ tonanḡ kêtôm niptêkwi ḡajamanô, taḡ sêkêc kêpi Aron môkêapac ma keselenḡ kêdaguc
 ênê êm,
 e jagêsac ênê ḡakwê gêsutêkwa.
 3 Kêtôm maniḡ aḡga lôc Hermon,
 taḡ kêsêlô mêḡkêpi Sion naḡ,
 gebe gamêḡ tonanḡ Apômtau gêjam mec su
 gebe sêmoa matenḡ jali endenḡ tôḡgeḡ.
 *

134

Anôtônê sakiḡ gêbêcḡa ḡawê

- 1 Ajôc, Apômtaunê sakiḡwaga samob, taḡ akô Apômtaunê andu gêdêḡ gêbêc naḡ,
 alanem Apômtau.
 2 Aôc lememe sa atenḡ mec akô gamêḡ dabuḡ
 ma alanem Apômtau.
 3 Apômtau, taḡ kêkêḡ undambê to nom naḡ,
 ênam mec aôm aḡga Sion.

135

Aweḡ êôc Apomtau

- 1 Aleluja.
 Aweme êôc Apômtaunê ḡaê.
 Amac taḡ ajame sakiḡ Apômtau naḡ, alanem enḡ.
 2 Amac taḡ akô Apômtaunê andulêlôm
 to akô aêacnêḡ Anôtônê andu ḡamalacluḡ naḡ,
 3 aweme êôc Apômtau, gebe Apômtau enḡ ḡac gabêjam.
 Aname wê êpi ênê ḡaê gebe enḡ têtac kêsa lanḡwageḡ.
 4 Gebe Apômtau kêjaliḡ Jakob sa
 ma Israel kêtú ênê gêḡlênsêḡ.
 5 Biḡḡanô, aê galicgac, Apômtau enḡ ḡac kapôêḡ
 ma aêacnêḡ Anôtô kêlêlêc anôtôi samob su.
 6 Gêḡ samob, taḡ Apômtau têtac gêwiḡ aḡga undambê to nom ma aḡga gwêc to
 gêdimbobsêga samob naḡ,
 oc êḡḡôm êtu tôḡ.

* 133:3: Dawidnê teḡ.

- 7 En tec gêwê tao anğa gwêcm kêpi gêmên
ma kékênj ôsic kêsêp kom ñalêlôm ma kékôc mu su anğa nom ñakêclêsu.
- 8 En tec gêjac Aiguptu nêj ñamêc êndu,
gêgôm gêdênj ñamalac to bôc.
- 9 Anğa tônê enj kêsakinj gênsêga to gêntalô
gebe êmêtôc Parao to nê sakinjwaga samob.
- 10 Enj tec gesenj lau tomôkê-tomôkê taêsam
ma gêjac nêj kinj toñaclai êndu.
- 11 Amboac lau Amor nêj kinj Sihon ma Basan ñakinj Og
ma lau Kanaan nêj kinj toê-toê samob.
- 12 Ma enj kékênj êsêacnêj gamênj
gêdênj lau Israel sêwê kainj.
- 13 O Apômtau, aôm nêj ñaê oc ênêc tenjenj.
O Apômtau, nêj waem oc êsa êndênj gôlôac to gôlôac.
- 14 Gebe Apômtau kêwaka nê launênj binjêdênj sa
ma taê walô nê sakinjwaga.
- 15 Tentenlatunênj gwam ñamalac lemenj sêgômña.
Êsêac sêmasanj ña silber to gold.
- 16 Awenj sunj gêc, mago sêsôm binj atom.
Mateñanô gêc, mago sêlic gamênj atom.
- 17 Tanjenj sunj gêc, mago sênô binj atom
ma sêsi awenj atom amboac tonanjenj.
- 18 Lau tanj sêmasanj gêj tauwaga nanj, oc têtôm nêj gêj tonanj
ma lau samob, tanj ôlinj andanj nanj, amboac tonanjenj.
- 19 O Israelnê gôlôac, alanem Apômtau.
O Aronnê gôlôac, alanem Apômtau.
- 20 O Lewinê gôlôac, alanem Apômtau.
Amac tanj atêc Anôtô nanj, alanem Apômtau.
- 21 Awenj êôc Apômtau anğa Sion,
ñatau, tanj gêngôj Jerusalem nanj.

Aleluja.

136

Wê danjena tenj

- 1 Anam danje Apômtau gebe enj ñac gabêjam.
Binjanô, ênê moasinj ênêc endenj têngenj.
- 2 Anam danje anôtôinênj Anôtô.
Binjanô, ênê moasinj ênêc endenj têngenj.
- 3 Anam danje apômtauinênj Apômtau.
Binjanô, ênê moasinj ênêc endenj têngenj.
- 4 Enj gêgôm gênsêga.
Binjanô, ênê moasinj ênêc endenj têngenj.
- 5 Enj kékênj undambê tokaucgenj.
Binjanô, ênê moasinj ênêc endenj têngenj.
- 6 Enj kêmasanj nom gêsac bu ñaô.

- Biññanô, ênê moasiñ ênêc enden tôngeñ.
 7 Eñ kékêñ oc to ajôñ.
 Biññanô, ênê moasiñ ênêc enden tôngeñ.
 8 Eñ kékêñ oc gebe êwê gamêñ êndêñ ocsalô.
 Biññanô, ênê moasiñ ênêc enden tôngeñ.
 9 Eñ kékêñ ajôñ to utitalata gebe sêpô gamêñ êndêñ êmbêc.
 Biññanô, ênê moasiñ ênêc enden tôngeñ.
 10 Eñ gêjac Aiguptunêñ ñamêc êndu.
 Biññanô, ênê moasiñ ênêc enden tôngeñ.
 11 Eñ gêwê Israel sa aña Aiguptu.
 Biññanô, ênê moasiñ ênêc enden tôngeñ.
 12 Eñ gêgôm ña lêma ñajaña ma gêôc lêmadambê sa.
 Biññanô, ênê moasiñ ênêc enden tôngeñ.
 13 Eñ gêwa Gwêckoc kékôc gêja luagêc.
 Biññanô, ênê moasiñ ênêc enden tôngeñ.
 14 Eñ gêwê Israel sêsêp ñalêlôm sêja.
 Biññanô, ênê moasiñ ênêc enden tôngeñ.
 15 Eñ kêtin Parao to nê lausiñ sêsêp Gwêckoc ñalêlôm ma sênôm gwêc su.
 Biññanô, ênê moasiñ ênêc enden tôngeñ.
 16 Eñ gêwê nê lau sêmoa gamêñ sawa.
 Biññanô, ênê moasiñ ênêc enden tôngeñ.
 17 Eñ gêjac kiñ tonac lai êndu.
 Biññanô, ênê moasiñ ênêc enden tôngeñ.
 18 Ñac tau, tañ gêjac kiñ towae êndu nañ.
 Biññanô, ênê moasiñ ênêc enden tôngeñ.
 19 Eñ gêjac lau Amor nêñ kiñ Sihon êndu.
 Biññanô, ênê moasiñ ênêc enden tôngeñ.
 20 Eñ gêjac Basan ñakiñ Og êndu.
 Biññanô, ênê moasiñ ênêc enden tôngeñ.
 21 Eñ kékêñ lau tonañ ñai nêñ gamêñ gêdêñ nê lau sêwê kain.
 Biññanô, ênê moasiñ ênêc enden tôngeñ.
 22 Eñ kékêñ gamêñ tau gêdêñ nê sakiñwaga Israel.
 Biññanô, ênê moasiñ ênêc enden tôngeñ.
 23 Eñ tec taê gêjam aêac gêdêñ tañ tapô lêna nañ.
 Biññanô, ênê moasiñ ênêc enden tôngeñ.
 24 Ma gêjam aêac kêsî aña lau, tañ sêlêsu aêac nañ.
 Biññanô, ênê moasiñ ênêc enden tôngeñ.
 25 Eñ gêlôm gêñ taniñña gêdêñ gêñ mater jaliña samob.
 Biññanô, ênê moasiñ ênêc enden tôngeñ.
 26 Anam danje êndêñ undambê ñatau Anôtô.
 Biññanô, ênê moasiñ ênêc enden tôngeñ.

137

Lau tañ sêngôn kapoacwalô aña Babel nañ, nêñ tanjiboa

- 1 Gêdêñ tañ aêac añañ Babelnêñ bu nañ,
 aêac taên gêjam Sion ma atañ.

- ² Aêac akêñ ma gêñ wêña
geñ kalen ka siun, tañ kêkô tonan nan,
³ gebe lau, tañ sêkôc aêac tòn nan,
sêkac aêac gebe anam ma wê, ma lau, tañ sêlêsû aêac nan,
sêkac aêac gebe amoa toôndugerñ ma sêsôm gebe
“Anam nêñ wê Sionña teñ aêac anô.”
- ⁴ Mago aêacmêñ oc anam Apômtaunê wê
anğa gamêñ jaba amboac ondocgeñ.
⁵ O Jerusalem, aê embe jalin aôm sin,
oc lemoc anôña êtu toñ.
⁶ Aê embe taêc ênam aôm atom ma embe jatoc Jerusalem sa êlêlêc ñoc gêñ samob, tañ
gêgôm aê têtac ñajam nan atom,
oc imbeloc êsap lôcboam tòn.
- ⁷ O Apômtau, taêm ênam bêc, tañ lau Edom sêgôm gêñwapac
gêdêñ Jerusalem nan.
Êsêac sêmôêc geden tòngeñ gebe
“Anseñ êlin-êlin êsêp e êndêñ nomban.”
- ⁸ O Babel, aôm kalomtênao.
Aêac awen êoc ñac, tañ êkêñ gêñ, tañ gôgôm gêdêñ aêac nan, êmu wacêpi aôm êtiam.
⁹ Aêac awen êoc ñac, tañ êoc nêñ ñapalê dedec sa
ma êmakin êsêac sêpi poc nan.

138

Wê danğeña kêtû Anôtônê bin ñañêñña

- ¹ O Apômtau, aê gabe janam danğe aôm toñoc ñalêlôm samucgeñ.
Aê gabe jalambin aôm êndêñ anôtôi sêlic.
² Aê gabe jaten mec êndêñ aôm jakô nêñ lôm dabun ñamagêña
ma jalanem aôm nêñ ñaê êtu nêñ moasin to bin ñañêñña
gebe aôm kôwaka nêñ ñaê to bin, tañ gôjac mata nan sa
kêlêlêc ñêngeñ su.
³ Gêdêñ tañ aoc gêjac aôm nan, kôkêñ tañam aê.
Ma kôpuc ñoc ñalêlôm tòn ña nêñ ñaclai kain teñ.
- ⁴ O Apômtau, kin samob anğa nom embe sênô awamsun ñabin
oc sêlambin aôm.
⁵ Êsêac oc sênğa wê êpi Apômtaunê gôlin
gebe Apômtaunê ñawasi gêjam gamêñ auc.
⁶ Apômtau kêtû ñac towaegoc ma gêjam ñac ñalêlôm sawa sa
ma kêjala lau-tetoc-taun-sawaga, tañ sêmoa jaêc en nan, amboac tonanğen.
- ⁷ Aê embe jamoa gêñwapac ñalêlôm,
aôm oc ôpuc aê tòn jañgôn matoc jali.
Aôm kôpuc ñoc ñacjo, tañ têtac ñandan sec gêdêñ aê nan sugen
ma nêñ anôña gêjam aê sa.
⁸ Apômtau oc êngôm gêñ, tañ gêjac mata gêdêñ aê nan ñanô êsa.
O Apômtau, nêñ moasin ênêc teñgeñ. Ônac dabin kôm, tañ gôjac m nan.

*

139

Anôtô kējala gēn samob e gēdēn ηamadīn to gēmoa gamēn samob

- 1 O Apômtau, aôm gôbi ηoc ηalêlôm lêtēn e kôjala aê.
- 2 Aê embe janğōn me jandi sa, oc ôjala.
Aôm gômoa jaêc, mago kôjala biñ, tañ aê taêc gējam nañ.
- 3 Aôm gôlic aê kasêlēn me gaêc
ma kôjala aēnoc lēn e tomalagen samob.
- 4 Njalô teñ ênsac imbeloc atom tagen
ma aôm Apômtau oc ôjala kwananğen.
- 5 Aôm kôpiñ aê auc anğa muña ma nēm ηa
ma gu lêmam gêsac môkêcapac.
- 6 Aê kasaê biñ tonan kain teñ ηanô
kêlêlêc aēnoc kauc su, tec kajala atom.
- 7 Nēm Njalau gēmoa ma aê oc jasa ondoc
ma aê oc jaêc jamu ondocna gebe ôlic aê atom.
- 8 Aê embe japi undambê jawac, oc jatap aôm sa.
Ma embe jaja ηoc mé ênêc lamboam, oc jatap aôm sa.
- 9 Aê embe jalôp jandēn gamēn oc kêpiña
ma najalêwan janğōn gamēn oc kêsêpna jana,
- 10 oc lêmam êwê aê anğa ôné
ma ôsip aê sa ηa nēm anôna.
- 11 Ma aê embe jasôm gebe gêsunğôm êkôm aê auc samucgen
ma ηawê, tañ kêpô aê nañ, ênam kesec,
- 12 mago aôm oc ôlic ηakesec amboac ηakesec atom.
Ôlic gêbêcauc amboac elenğa ma ηakesec amboac ηawê.
- 13 Aôm taômgen tec kôkēn aēnoc ηalêlôm
ma kôlêsob aê anğa tinoc têtacêlêlôm.
- 14 Aê gajam danğe aôm gebe kôkēn aê ηamêtê kain teñ.
Aēnoc katuc kējala gebe aôm nēm gēn, tañ gôgôm nañ, kêtü gēnsêga kain teñ.
- 15 Aôm kôjala ηoc ηatêkwa ηasec-ηasec samob
gêdēn tañ kôkēn aê kelec-kelec kôsingen ma kôlêsob aê anğa tinoc têtacêlêlôm.
- 16 Matamanô gôlic aê gêdēn tañ aê ηanô kêsä atomgen ma koto ηoc bêc, tañ taêm gējam
gebe janğōnna nañ, gêc nēm buku kwananğen.
Gôgôm gēmuñ kêsêp ηasawa, nañ ηoc bêc teñ mēñkêsä atomanô nañ.
- 17 O Anôtô, biñ tañ aôm taêm gējam nañ, ηawapac, oc jajala amboac ondoc.
Gēn tonan taêsam e ηalêlêma atom.
- 18 Aê embe jasa sa, oc jalic êlêlêc ganac su.
Aê embe janêc e gulun jandi, nañ jatap aôm sa.
- 19 O Anôtô, ônac alôb-alôbwaga ênduman
ma ôkēn lau, tañ sêwê kain dec nañ, sêc su anğa aēnoc.
- 20 Lau tonan tec sêkian taun sa ma sêsôm biñ alôb-alôb kêpi aôm
ma sêgôm aôm nēm ηaê kêtü meloc.
- 21 O Apômtau, aê oc jakēn kisa êndēn lau, tañ sêkēn kisa gêdēn aôm nañ, atom me.
Ma janam lanğocanô ôkwi êndēn lau, tañ sêli taun sa gêdēn aôm nañ, atom me.

* 138:8: Dawidnê teñ.

22 Binjanô, aê kakêñ kisa gêdêñ êsêac ñajaña,
galic êsêac têtù ñoc ñacjo.

23 O Anôtô, ômbi aê létêñ e ôjala ñoc ñalêlôm.
Ônsaê aê to ôjala gêñ, tañ taêc gêjam nañ.

24 Ma embe ôlic aê jasa lêñ dansañ jamoa,
nañ ôwê aê jasa lêñ ñañêñña.

*

140

Mec êtu Anôtô ênam aêac saña

1 O Apômtau, ônam aê kêsi êndêñ lau sec
ma ojop aê êndêñ lau toñaclai.

2 Lau tonañ taêñ gêjam bin sec gêc nêñ ñalêlôm
ma sêkalom kisa kêtôm bêcgeñ.

3 Êsêacnêñ imbelen ñamata kêtôm moac wêmnê.
Moac ñamalic gêc kêsa pañ gêdôñôlicgeñ.

4 O Apômtau, ojop aê êndêñ lau alôb-alôb lemeñ.

Ônam jaom aê êndêñ lau toñaclai, tañ sêkic bin sebe senseñ aê nañ.

5 Tetoc-taun-sawaga sêwa lakô kêtù aêña.

Êsêac sêkic uc gêjac intênataligen ma sêwa lip kêtù aêña gebe ênac aê.

6 Aê kasôm gêdêñ Apômtau gebe “Ñoc Anôtô aôm.”
O Apômtau, ôkêñ tañam ñoc tañi kapôêñ

7 O Apômtau, ñoc Anôtô, ñoc ñac, tañ gôjam aê sa ñajaña nañ.
Aôm kôtu ñoc lamu gêdêñ noc siñña.

8 O Apômtau, ôkêñ bin, tañ lau alôb-alôb taêñ gêjam to kêkac êsêac nañ, ñanô êsa atom.
Onseñ bin, tañ sêkic kêtù aêña nañ su.

9 Ôkêñ ñoc ñacjo sêku aê tulu atom
ma bin, tañ sêkic kêtù aêña nañ, êpi êsêac taun.

10 Eñ êkêñ ñalana ênsêlô êpi êsêac taun.
Eñ êtiñ êsêac sêsêp sêlêlôm sêna e dêndi sa êtiam atom.

11 Ñac-gêga-binwaga oc êmoa naeo.
Ma gêñwapac oc epeñ ñac toñaclai sec nañ, piñpoap-piñpoap e ênaña.

12 Aê galicgac gebe Apômtau oc êmansañ lau sêngôñ jageo nêñ bin
to êmansañ lau ñalêlôm sawa nêñ bin.

13 Binjanô, lau gêdêñ oc sênam danje êtu aômnmêm ñaêña.
Lau gêdêñ oc sêngôñ sêwiñ aôm.

*

141

Mec kêtulaña ten

1 O Apômtau, aê aoc gêjac aôm ôkac taômgeñ ôndêñ aê ômôêñ.
Embe jamôêc aôm, nañ ôkêñ tañam ñoc aoc.

* 139:24: Dawidnê pesalem ten. * 140:13: Dawidnê pesalem ten.

- ² Ôlic ñoc mec êtôm gasôb jadaun gêdêñ aôm.
Ôlic jaôc lemoc sa êtu da êtulaña.
- ³ O Apômtau, ôkêñ aocsun ñadibwaga ten
ma ôkêñ gêdôcôlic ñakatam ñagejobwaga ten.
- ⁴ Ôkêñ ñoc ñalêlôm ewec êndêñ gêñ sec
gebe jañgôm gêñ alôb-alôb atom.
- ⁵ Ñac gêdêñ ten embe ênac aê me êlêñ bin aê, nañ jajala gebe oc têtac gêwiñ aê,
mago aê janac jao gebe lau sec nêñ ten êniñ oso môkêcapac atomanô gebe katen mec
geden tôngeñ gebe Apômtau epen êsêacnêñ kisa su.
- ⁶ Embe sêmbalin nêñ mêtôcwaga sêsêp pocsagin,
lau oc sêjala gebe Apômtaunê bin binñanô.
- ⁷ En kêpalip êsêacnêñ ñatêkwa jatoton-toton sêc gêdêñ lamboam ñagêsunawa,
kêtôm poc, tañ têtuc kêkôc e popoc-popocgeñ gêc intêna nañ.
- ⁸ Matoc êndiñ aôm, Apômtau ñoc Anôtô. Aê gabe jaê lamu aôm.
Amboac tonan ôwi ñoc katuc siñ gebe janaña atom.
- ⁹ Ojop aê êndêñ lakô, tañ sêwa kêtû aêña nañ,
ma êndêñ lau secwaga nêñ lip amboac tonan.
- ¹⁰ Ôkêñ lau, tañ sêkac taun su nañ, sêwê taun nêñ uc
ma aê jao gala jana.

*

142

Anôtô ênam aêac sa anga gêñwapac ñalêlôm ñamec

- ¹ Aê aoc gêjac Apômtau kapôêngeñ,
gamôêc kapôên gêdêñ Apômtau.
- ² Aê kasêwa ñoc tañi gêc en lanônêmña,
kasôm ñoc gêñwapac lasê gêdêñ en.
- ³ Gêdêñ tañ ñoc ñalêlôm ñagogo nañ,
mago aôm kôjala lêñ, tañ aê kasa nañ.
Sêwa lakô kelecgeñ
gêc ñoc intêna, tañ kasa nañ.
- ⁴ Aê matoc geso gêmu anôña,
mago katap ñac ten gebe ênam aê saña sa atom.
Aê gabe jaê lamu gêñ ten, mago katap sa atomanô
ma ñac ten gebe ênam aê saña gêmoa atomanô.
- ⁵ O Apômtau, aê aoc gêjac aôm.
Aê kasôm gebe ñoc lamu aôm to ñoc gêñlênsêm, tañ gawê kain anga lau maten jali nêñ
gamêñ nañ.
- ⁶ Ojae, ôñô ñoc tañiboaman gebe aê katuc gêbac su.
Ônam aê kêsi anga lau, tañ sêlêsû aê nañ, gebe nêñ ôliñ walô kêlêlêc aê su.
- ⁷ Wê aê sa anga kapoacwalô
gebe jalanem aômñêm ñaê.
Aôm embe ômoasiñ aê,
oc lau gêdêñ sêkac sa sêwiñ aê.

* **141:10:** Dawidnê pesalem ten.

gêngôḡ poclabu nanḡ. *

143

Embe ôliḡ to katunḡ êḡgôḡ naeo, nanḡ awenḡ ênac Anôto

- ¹ O Apômtau, ôḡô ḡoc mec ma ôê taḡam ḡoc taḡi.
Aôm ḡac tobiḡ ḡaḡêḡ, ôkêḡ taḡam aê êtu nêḡm biḡgêdêḡḡa.
- ² Ôkic nêḡm sakiḡwaga nê biḡ atom
gebe aôm ôlic ḡamalac mata jali tenḡ êtôm ḡac gêdêḡ atom.
- ³ Ojae, ḡacjo tau kêjanda katuc.
Enḡ kêku aê tulu jagaêc nom ma aê katôm êsêac, taḡ sêḡmac êndu su nanḡ.
- ⁴ Aêḡoc katuc ôluḡ-ôluḡḡen
e ḡoc ḡalêlôm kêtḡ tonḡ aḡga ḡoc wanḡlêlôm.
- ⁵ Aê taêc gêjam têḡm gêḡḡuḡ andanḡḡenḡa ma taêc gêjam aômḡnêḡm lêḡmam ḡakôm samob, taḡ
gôgôm nanḡ.
Taêc gêjam jakêšêḡp aômḡnêḡm gôliḡ samob.
- ⁶ Aê galam lemoc ma katenḡ mec gêdêḡ aôm.
Aêḡoc katuc gêjam awa su aôm kêtôm nom ḡakelenḡ kêšê awa gebe kom ênac.
- ⁷ O Apômtau, ôkac taômḡenḡ mêḡḡokêḡ taḡam aê.
ḡoc ḡalêlôm kêtḡ dambê-dambê su gebe janaḡa.
Ônsaḡ lanḡôḡmanô auc êndêḡ aê atom
gebe jatôm êsêac, taḡ sê su sêšêḡp sêlêlôm sêja nanḡ atom.
- ⁸ Ôkêḡ aê jaḡô aômḡnêḡm têḡḡtac gêwiḡ tenḡḡenḡa ḡawae êndêḡ elenḡa
gebe aê taêc kêka aôm.
- Ôtôc intêna, taḡ gobe aê jasa nanḡ, êndêḡ aê
gebe jasaḡ ḡoc katuc sa êndêḡ aôm êwac.
- ⁹ O Apômtau, ôḡam aê kêsi êndêḡ ḡoc ḡacjo.
Aê jandêḡ aôm wacjaê lamu aôm.
- ¹⁰ Ôḡdôḡ aê jaḡgôm ḡoc gêḡ êtôm aôm gôlic ḡajam gebe aêḡoc Anôto aôm.
Aômḡnêḡm ḡalau ḡajam êwê aê jasa lêḡ ḡaḡêḡ.
- ¹¹ O Apômtau, ôḡuc aê tôḡ jaḡgôḡ matoc jali êtu aômḡnêḡm ḡaêḡa.
Ôḡam aê sa aḡga gêḡwacpac êtu aômḡnêḡm biḡgêdêḡḡa.
- ¹² Onsenḡ ḡoc ḡacjo su ma ôḡoasiḡ aê ma onsoc samob, taḡ sêlêsu aê nanḡ,
gebe nêḡm sakiḡwaga aê. *

144

Awenḡ gêôc Anôto ḡamec. Moasiḡ gêjam Israel auc

- ¹ Aê aoc gêôc Apômtau, taḡ kêtḡ ḡoc tuḡtêna nanḡ.
Enḡ tec kêdôḡ lemoc gebe janac siḡ ḡajaḡa ma lemoclatu gebe janac siḡ ḡajaḡa.
- ² Enḡ tec kêtḡ ḡoc balanḡ ma ḡoc tuḡtêna to ḡoc kêsiwaga. Enḡ tec kêtḡ ḡoc lautuc to ḡoc lamu.
Enḡ kêkêḡ tenterlatu sêšô aê ḡalabu.
- ³ O Apômtau, ḡamalac kêtôm asagenḡ, tec aôm matam gêdiḡ enḡ
ma ḡamalac latu tonec kêtôm asagenḡ, tec aôm taêḡm gêjam enḡ nec.

* **142:7:** Dawid gêga wê tonanḡ gêdêḡ taḡ * **143:12:** Dawidnê pesalem tenḡ.

- ⁴ Njamalac kêtôm awajaô
ma ênê bêc kêtôm gêñ ñajaô-jaô.
- ⁵ O Apômtau, ôwê nêmbê sa ma ôsêp ômôên
ma ômoasac lôc gebe jadaunj êsa.
- ⁶ Ôpalip ôsic mêñensenj êsêac êlinj-êlinj.
Ôpê nêmbê ma onsoc êsêac sêc sêna.
- ⁷ Ômêtôt lêmam anja lôlôc mêñôjanjo aê su
ma ônam aê sa anja ñasamac kapôên anja lau jaba lemenj.
- ⁸ Lau tonanj gêdôñôlic sêsôm binj dansanj
ma nêñ anôña kêtôt gêñ geo.
- ⁹ O Anôtô, aê gabe janja wê wakuc tenj êpi aôm
ma janjôm gêñ wêña tonagam lemelu êtanj ma janam wê êndênj aôm.
- ¹⁰ Aôm kôpuc kinj tôñ e sêku ñacjo tulu.
Aôm kôjanjo nêmbê sakinjwaga Dawid su anja sinj ñaclai.
- ¹¹ Ônam aê sa ma ôjanjo aê su anja lau jaba lemenj.
Anja lau, tanj gêdôñôlic sêsôm binj dansanj to nêñ anôña têtôt geo nanj.
- ¹² Aêac latunj lau matac têtôm ka balinj
ma aêac latunjio têtôm andu ñajam-ñajam ñaalê poc, tanj sepenj ñatalô nanj.
- ¹³ Aêacma andu moña gêlôc lanjwageñ
ma anjônj gêñmasê ñaô gedênj tôñgenj.
Aêacma domba sêsu ñalatu tausen to tausen
ma tentausen to tentausen senj gêñ sêmoa oba.
- ¹⁴ Aêacma bulimakao sêsu ñalatu taêsam ma gêñwapac kêtap sa to sêjam ñalatu su atom.
Lau sêñgônj sênam aucgenj, mago tanjiboa ênêc nêñ malaclunj atom.
- ¹⁵ Aê aoc êôc lau, tanj sêmoa kêtôm binj, tec tasôm su nec.
Aê aoc êôc lau, tanj Apômtau kêtô nêñ Anôtô nanj.

*

145

Talanem Apômtau êtu nê moasinj to ñaclainja

- ¹ O ñoc kinj Anôtô, aê gabe jatoc aôm sa
ma jalanem nêmbê ñaê endênj tôñgenj.
- ² Aê gabe jalanem aôm êtôm bêcgenj
ma aoc êôc nêmbê ñaê endênj tôñgenj.
- ³ Apômtau enj ñac kapôênj, tec talanem enj ñanômanj.
Aêac ñamalac oc tapuc ênê ñam natatôm atom.
- ⁴ Gôlôac tenj sêlanem aôm nêmbê kolenj êndênj gôlôac tenj sêñô
ma sêsôm aôm nêmbê ñaclai ñagêñsêga lasê.
- ⁵ Êsêac oc sêsôm aôm nêmbê ñawasi to waem kinj ña lasê,
ma aê gabe janja wê êpi nêmbê gêñsêga.
- ⁶ Lau oc sêsôm aôm nêmbê gêñsêga ña ñaclai lasê
ma aê gabe jawa aôm nêmbê waem kapôênj sa.
- ⁷ Lau oc sênac aôm nêmbê moasinj tenjgenj ña ñaminj
to têtô samuc aôm nêmbê binjgêdênj toôndugenj.

* **144:15:** Dawidnê tenj.

- ⁸ Apômtau enj ñac moasinj to taê walô ñam.
Enj gêbinj tôñ ma têtac gêwinj tenjenña gêjam enj auc.
- ⁹ Apômtau enj ñajam gêdêñ ñamalac samob
ma enj taê labu gêñ samob, tañ kêkêñ nanj.
- ¹⁰ O Apômtau, gêñ samob, tañ kôkêñ nanj, sênam danje aôm.
Ma nêñ lau mansanj sêlanem aôm.
- ¹¹ Êsêac oc sêsôm aômñêm gamêñ kinña ñawae lasê
ma sênac aômñêm ñaclai ñaminj
- ¹² gebe ñamalacnêñ latunji sêñô aômñêm gêñsêga
to aômñêm gamêñ kinña ñawasi ñanô ñawae.
- ¹³ Aômñêm gamêñ kinña ênêc tenjenj
ma ônam gôlinj gôlôac to gôlôac ñêñgen êna.
- Apômtau gêgôm nê binj samob ñanô kêsa
ma nê kolenj samob gêwa ênê têtac gêwinj sa.
- ¹⁴ Apômtau kêpuc lau samob, tañ sebenj nanj tôñ
ma gêjac êsêac samob, tañ sêñgônj sêpô dêducgenj nanj sa.
- ¹⁵ Lau samob materj gêdinj aôm
ma aôm kôkêñ êsêacnêñ mo gêdêñ ñanoc.
- ¹⁶ Aôm kôlainj lêmamtapa ma gôlôm gêñ materj jali samob
e gêôc êsêac tôñ.
- ¹⁷ Apômtau gêgôm nê gêñ samob gêdêñgenj
ma gêgôm nê gêñ samob tomoasinjenj.
- ¹⁸ Apômtau gêmoa êsêac, tañ awenj gêjac enj nanj ñagala
ma gêwinj êsêac samob, tañ awenj gêjac enj tonjanôgenj nanj.
- ¹⁹ Enj gêjam êsêac, tañ têtêc enj nanj, nêñ sêpô lêna sa
to gêñô êsêacnêñ tanjiboa ma kêpuc êsêac tôñ.
- ²⁰ Apômtau gejob êsêac samob, tañ têtac gêwinj enj nanj,
ma oc enserj lau alôb-alôb samob su.
- ²¹ Aoc êôc Apômtaunê wae
ma lau nomña samob sêlanem ênê ñaê dabunj tenjenj ma tenjenj.
- *

146

Talanem Apômtau êtu ênê kôm gêdêñña

- ¹ Aleluja.
O katuc tau, ôlanem Apômtau.
- ² Aê gabe jalanem Apômtau êtôm ñoc bêc samob, tañ gangônj matoc jali nanj,
ma gabe janam wê êndêñ ñoc Anôtô êtôm ñoc têm, tañ jamoa nom nanj.
- ³ Taêm êka laumata to ñamalac tenj
gebe êsêac têtôm gebe sênam lau sa atom.
- ⁴ Awenjaô embe ênac pep, oc têtû kekop êtiam
ma nêñ binj, tañ taênj gêjam nanj, oc ênac pep amboac tonanjenj.
- ⁵ Aê aoc êôc ñac, tañ Jakobnê Anôtô gêjam enj sa

* **145:21:** Dawidnê wê lanemña tenj.

- ma kêkêñ mata Apômtau Anôtôgeñ nan.
- ⁶ Ñac tonañ tec kêkêñ undambê to nom ma gwêc to ñagêñlêlôm samob.
En ñac ñañêñ enden tôneñ.
- ⁷ Ênê mêtôc gêdêñ gêjam êsêac, tañ lau sêkônin êsêac tôñ nan sa
ma gêlôm êsêac, tañ mo gêjô êsêac nan. Apômtau kêgaboac lau kapoacwalôña su.
- ⁸ Apômtau kêkêñ matenpec sêlic gamêñ kêtiam ma kêsa lau, tañ sêpô dêducgeñ nan sa.
Apômtau têtac gêwiñ lau gêdêñ.
- ⁹ Apômtau gejob lau jaba ma gêjam awêtuc to mosêbu sa.
Mago en gesen lau alôb-alôb nêñ intêna su.
- ¹⁰ Apômtau en kin tengeñña.
O Sion, aômnêm Anôtô ênam gôlin enden tôneñ.

*

147

Anôtô kêtú ñaclai to moasin ma mêtê ñatau ñamôkê

¹ Aleluja.

Alanem Apômtau gebe tanam wê êndêñ aêacnêñ Apômtau tonec gêñ ñajam.
Lambin tonañ ñajam ma jagêdêñ.

² Apômtau kêkwê Jerusalem sa kêtiam.
En gêjac Israel latuñi, tañ sêmoa salin-salin nan sa.

³ En kêmoasin êsêac, tañ ñalêlôm popoc nan,
ma kêsaban êsêacnêñ kamoc ñandan.

⁴ En kêkêñ utitalata kêtôm tau taê gêjam
ma kêsam êsêacnêñ ñaê samob tomalagen.

⁵ Aêacnêñ Apômtau en ñac kapôêñ to ñaclaisêga.
Ênê mêtê ñadôn gêc atomanô.

⁶ Apômtau gêjam lau ñasec sa
ma kêtin alôb-alôbwaga pinpan jasêc nom.

⁷ Apuc Apômtaunê wê dangeña sa.
Anôm gêñ wêña êtan êndêñ aêacnêñ Anôtô.

⁸ En kêkêñ tao gêsac umbon
ma kêkêñ kom kêmalôm nom to kêkêñ gêgwan kêpuc anga lôc.

⁹ En gêlôm bôc
ma kêkêñ mo gêdêñ aoco ñalatu, tañ têtan gêdêñ en nan.

¹⁰ En têtac gêwiñ hos ñaclai atom
to gêlic ñamalac, tañ labum ñajana nan ñajam atom.

¹¹ Apômtau têtac gêwiñ lau, tañ têtêc en nan,
to têtac gêwiñ lau, tañ sêkêñ maten ênê têtac gêwiñ tengeñña nan.

¹² O Jerusalem, ôlanem Apômtau.
O Sion, ônam wê êndêñ nêm Anôtô.

¹³ Gebe en kêmasan nêm katam ñajana.
En gêjam mec nêm ñapalê, tañ sêmoa nêm ñalêlôm nan.

¹⁴ En kêbalan nêm gamêñ ñamadin auc ñapep
ma gêlôm aôm gônğôn moasu ñađeñ.

* **146:10:** Aleluja.

- 15 En kêsakinj nê jatu kêsêp nom gêmên
ma binj tau kêlêti gêjam nom aucgenj sep tagenj gêja.
- 16 En kêkênj sno kêtôm kapok
ma kêkênj nop kêtôm wao.
- 17 En kêpalip nê kompoc kêtôm poclô.
Asa oc êoc ênê malotêna tôj.
- 18 En kêkênj nê binj e gêj tau gêwê.
Enj kêkênj nê mu, tec njabu keselenj.
- 19 En gêwa nê binj sa gêdênj Jakob
ma kêsôm nê gôlinj to binjgêdênj lasê gêdênj Israel.
- 20 Enj kêmoasinj tentenlatu tenj amboac tonanj atom.
Êsêac sêjala ênê binjsu atom.

Aleluja.

148

Undambê to nom sêlanem Apomtau

¹ Aleluja.

Alanem Apômtau anja undambê.
Alanem enj anja lolôc.

² Ênê anjela samob, alanem enj.
Ênê lau totonj-totonj samob, alanem enj.

³ Oc to ajônj, alanem enj.
Amac utitalata samob, alanem enj.

⁴ Amac undambê to undambê, alanem enj.
Amac bu, tanj apoac umbonj njaô nanj, alanem enj.

⁵ Gêj samob tonanj naj, alanem Apômtaunê njaêmanj
gebe enj kêjatu, tec gêj tau njanô kêsa.

⁶ Gebe enj ketoc gêj tonanj naj kêkô gebe êkô endenj tôngenj
ma kêkênj njagôlinj, tanj sêngêli atom nanj, gêdênj êsêac.

⁷ Amac gêj nomnja, amac gêjsêga gwêcnja to gwêc njagêdimlabunja samob nanj,
alanem Apômtau.

⁸ Aôm ja to kompoc, aôm sno to ômbinj,
aôm mutêna, tanj gôgôm ênê binj kêtuj tônj nanj, amboac tonanjenj.

⁹ Amac lôc to gamênj njabau samob,
amac gêjkainj to nip walanj samob,

¹⁰ amac bôc salenja ma malacnja samob,
amac gêj kêkênjja ma moc tomagê, alanem Apômtau.

¹¹ Amac kinj anja nom to tentenlatu samob,
amac kasêga to gôlinjwaga nomnja samob,

¹² amac njacsênjom to awêtakinj,
amac lau njanô to njapalê, alanem Apômtau.

¹³ Lau samob tonanj naj sêlanem Apômtaunê njaêmanj

gebe ênê ñaê tagen tec ñaê towae. Ênê ñawasi këlêlêc undambê to nomgen.

¹⁴Enj kêkêñ ñaclai gêdênj nê lau gebe ênê lau mansañ samob sêlanem enj sêwiñ lau Israel, tañ têtû ênê gêñ nanj.

Aleluja.

149

Wê lambiñña tenj

¹Aleluja.

Anam wê wakuc êndênj Apômtau.

Awenj êôc enj anga ênê lau mansañ ñalêlôm.

²Israel têtû samuc nêñ ñac, tañ kêkêñ êsêac nanj.

Sion latui awenj êôc nêñ kinj toôndugenj.

³Êsêac têtê wê sêlanem ênê ñaê

sênac onj to gêñ wêña êtañ.

⁴Apômtau têtac gêwiñ nê lau

ma kêkêñ lau palê-palê sêku nêñ ñacjo tulu.

⁵Anôtônê lau têtû samuc enj to sênam lasê to ôliñ êpi

sênêc nêñ mê ma awenj êôc enj toôndugenj.

⁶Êsêac sêlambiñ Anôtô to awenj êpigenj

ma sêmêngôm sinj ñamata makenj-makenj

⁷gebe sêkac nêñ kamocgôc anga lau samuc nêñ

ma sêkêñ ñagêjô êndênj tentenlatu.

⁸Sênsô êsêacnêñ kinj ña kapoacwalô tônj

ma sênsô nêñ lau mata tônj ña kapoacwalô ki

⁹gebe sêngôm biñ, tañ Anôtô kêkic wanêcgenj nanj, êtu tônj êpi êsêac.

Biñ tonanj ketoc Anôtônê lau samob sa.

Aleluja.

150

Alanem Apômtau

¹Aleluja.

Alanem Apômtau anga nê lôm dabunj.

Alanem enj anga undambê.

²Alanem enj êtu nê gêñsêganja

ma alanem enj êtu nê ñaclai kapôênja.

³Alanem enj ña dauc ñaôndu.

Alanem enj ña gêñ wêña to kalinjwanj.

⁴Alanem enj ña wê to onj.

Alanem enj ña gêñ wêña to gasuc.

⁵Alanem enj ña gegob êtañ.

Alanem enj ña gegob ñakicsêa galan-jalanjenj.

⁶Gêñ samob, tañ sêse awenj nanj, sêlanem Apômtau.

Aleluja.

Ŋacmê^{tê} tau

Ŋac tokauc teŋ keto buku Ŋacmê^{tê} Tau tonec. Eŋ kêkip ŋamalacnêŋ lêŋ nomŋa dambê to gejo-gêjac ŋam sa. Eŋ kêtap sa gebe lêŋ tonanŋ kêlênsônŋ ma biŋgêdêŋ masi. Eŋ kêsaê gebe ŋamalac sêjam nêŋ kôm tosê gogenŋ, tec gêlic gebe ŋamalacnêŋ lêŋ nomŋa ŋanô masi, gêŋ ŋaôma. Ênê kauc kêsa kêpi Anôtô, taŋ gêjam gôliŋ ŋamalacnêŋ têm nanŋ, nê lêŋ atom. Eŋ kêpô lêna kêtû biŋ tonanŋa, mago eŋ gêjam la lau gebe sênam kôm ŋajaŋa to têtû samuc moasiŋ, taŋ Anôtô kêkêŋ gêdêŋ êsêac nanŋ, êtôm têm, taŋ gêjac êsêac ŋawae nanŋ.

Ŋalô taŋ sêjaliŋ sa aŋga buku tau ŋamôkêlatu 12 nanŋ, kepeŋ biŋ tonanŋ, gebe Anôtô kêkêŋ gêŋ samob ŋanoc su. Ŋalô ŋagêdô gêlêŋ biŋ aêac gebe tasa nêŋ lêŋ nomŋa tokauc ma tatu samuc nêŋ lêŋ ŋanêŋ ŋajam êtôm têm, taŋ tamoa nom nanŋ.

Biŋ taêsam, taŋ ŋac tokauc taê gêjam nanŋ, kêsa aŋga nê ŋalêlôm ŋawapac to ŋatutuc. Mago lau andanŋenŋa sêkêŋ ênê buku tonec kêsêp Bibolo ŋalêlôm gêwiŋ. Tec gêwa sa gebe biŋ takêŋ gêwiŋŋa, taŋ gêc Bibolo ŋalêlôm nanŋ, kêkêŋ ŋasawa gêdêŋ lau tonêŋ ŋalêlôm ŋawapac to lau-sê-gowaga amboac tonanŋenŋ. Lau taêsam sêsaê buku tonec ŋabiŋ amboac tasalakatu teŋ ma sêlic taunŋ nêŋ ŋakatu kêsêp buku tonanŋ ŋabiŋ. Go êsêacnêŋ kauc kêsa gebe Bibolo, taŋ kêtôc gêŋwapac tokaiŋ-tokaiŋ gêdêŋ ŋamalac nanŋ, kêkêŋ ŋanô teŋ, taŋ ŋamalac sêkêŋ mateŋ e sêjala nêŋ lêŋ nomŋa ŋatêpôê ŋanô nanŋ.

3

Gêŋ samob tonanoc

¹ Gêŋ samob ŋanoc gêc gêdêŋ-gêdêŋenŋ. Ma kôm samob, taŋ sêjam sêmoa umbonŋ ŋalabu nanŋ, ŋanoc gêc amboac tonanŋenŋ.

² Teneŋi sêkôc aêac ŋanoc gêc, ma tamac êndu ŋanoc gêc.

Tasê gêŋ ŋatêm gêc ma tajonŋ ŋanô sa ŋatêm gêc.

³ Sêjac ŋamalac êndu ŋanoc gêc ma sêgôm lau ôliŋ ŋajam êsa ŋanoc gêc.

Dansenŋ gêŋ suŋa ŋanoc gêc ma takwê sa ŋanoc gêc.

⁴ Tatanŋ taŋi^{boa} ŋanoc gêc ma taômac ŋanoc gêc.

Tanam abec ŋanoc gêc ma tatê wê ŋanoc gêc.

⁵ Tasac poc êliŋ-êliŋ ŋanoc gêc ma tajonŋ poc sa ŋanoc gêc.

Tamoa dawinŋ taunŋ ŋanoc gêc ma tatu mêtê taunŋ ŋanoc gêc.

⁶ Dansom gêŋ ŋanoc gec ma tanam gêŋ sapu ŋanoc gêc.

Tanac gêŋ sa ŋanôc gêc ma tajaiŋ gêŋ ŋanoc gêc.

⁷ Takac gêŋ êŋgic ŋanoc gêc ma tasi gêŋ êpi tagenŋ ŋanoc gêc.

Tanam taunŋ tôŋ ŋanoc gêc ma tasôm biŋ ŋanoc gêc.

⁸ Têntac êwiŋ taunŋ ŋanoc gêc ma têtac endec taunŋ ŋanoc gêc.

Tanac siŋ ŋatêm gêc ma daê wama ŋatêm gêc.

⁹ Kolenŋwaga oc kêtap ŋanô ondoc sa gêjô nê kolenŋ. ¹⁰ Aê galic gêŋwapac, taŋ Anôtô gêu gêsac ŋamalac latuŋi gebe sim taunŋ suŋa. ¹¹ Eŋ kêkêŋ gêŋ samob ŋajamanô gêdêŋ nê noc.

Eŋ kêkêŋ kêsêp ŋamalac ŋalêlôm gebe sênam awenŋ su sêŋgônŋ mateŋ jaliŋa, mago ŋamalac kêtôm gebe êkip Anôtônê kôm, taŋ gêjam gêdêŋ taŋ gêjac m kôm tau e gêdêŋ gêŋ samob ŋatêku êsuŋa nanŋ, ŋam sa atom. ¹² Aê kajala gebe ŋamalac nêŋ gêŋ ŋajam kêlêlêc gebe sêmoa totêntac ŋajamŋenŋ ma têtû samuc moasiŋ tokaiŋ-tokaiŋ êtôm nêŋ bêc sêmoa nomŋa teŋ gêc atom. ¹³ Ma kajala teŋ gebe Ŋamalac sêniŋ gêŋ to sênomŋ gêŋ ma sêôc gêŋwapac totêntac ŋajamŋenŋ nanŋ kêtû Anôtônê moasiŋ teŋ amboac tonanŋenŋ. ¹⁴ Ma aê kajala gebe gêŋ samob, taŋ Anôtô gêgôm nanŋ, oc ênêc endenŋ tôŋŋenŋ. Ŋamalac têtôm gebe sênac têtû gêŋ teŋ atom ma têtôm gebe sêkôc gêŋ teŋ su atom amboac tonanŋenŋ. Anôtô kêmasanŋ gêŋ tau amboac tonanŋ kêtû ŋamalac têtêc enŋa. ¹⁵ Gêŋ taŋ kêsa galoc nanŋ, gêdêŋ andanŋenŋ

kêsa sugac. Ma gêŋ taŋ oc mênêsa naŋ, gêdêŋ andaŋgeŋ kêsa su amboac tonanŋeŋ. Ma Anôtô gesom gêŋ, taŋ gêjaŋa su naŋ kêtiam.

Gêŋ alôb-alôb gêc nom

¹⁶ Ma aê galic gêŋ teŋ aŋga oc ŋalabu amboac tonanŋeŋ gebe Gêŋ alôb-alôb gêc gamêŋ, taŋ gêjac biŋgêdêŋ ŋawae naŋ, ma gêŋ alôb-alôb gêc gamêŋ, taŋ gêjac mêtôc gêdêŋ ŋawae naŋ. ¹⁷ Tec aê kasôm gêc ŋoc ŋalêlôm gebe “Anôtô oc êmêtôc lau gêdêŋ to lau sec êtômgeŋ gebe gêŋ samob ŋanoc gêc ma kôm samob ŋanoc gêc amboac tonanŋeŋ.” ¹⁸ Aê kasôm gêc ŋoc ŋalêlôm gebe Anôtô gêgôm gêŋ tonanŋeŋ gebe ênsaê to êtôc êndêŋ ŋamalac e sêjala gebe êsêac têtôm bôc. ¹⁹ Gebe ŋamalacnê lêŋ kêtôm bôcnê. Lulugeŋ sêmac êndu kêtômgeŋ. Lulugeŋ sêwê kain awenjaô tageŋ. Ŋamalacnê gêŋ ŋajam kêlêlêc bôcnê teŋ gêc atom. Gêŋ samob gêŋ ŋaôma. ²⁰ Samob sepeŋ gamêŋ tageŋ. Samob ŋam kêsêp kekop. Ma samob têtû kekop êtiam. ²¹ Ŋamalac ondoc kêjala kêtû tônŋeŋ gebe ŋamalac katu oc êpi lôlôc ma bôc katu oc êsêp nomlêlôm êna. ²² Amboac tonanŋeŋ aê galic gebe gêŋ ŋajam kêlêlêc ŋamalac ênam nê kôm totêtac ŋajamgeŋ teŋ gêc atom gebe gêŋ tonanŋeŋ gêjac eŋ ŋawae. Asa oc êtôm gebe êndônŋeŋ e êjala gêŋ, taŋ mênêsa êtu ŋamu naŋ.

9

Lau sec to lau gêdêŋ

⁷ Amboac tonanŋeŋ ôna ma ôniŋ nêŋm gêŋ totêmtac ŋajamgeŋ to ônôm nêŋm wain tonalêlôm ŋajamgeŋ gebe Anôtô gêlôc gêdêŋ gêŋ, taŋ gôgôm naŋ sugac. ⁸ Ôsô nêŋm ŋakwê kwalam-kwalam ŋapaŋ ma ôniŋ oso môkêmapac. ⁹ Ôtu samuc ôwiŋ nêŋm awê, taŋ têmtac gawiŋ naŋ, êtôm nêŋm bêc samob, taŋ Anôtô kêkêŋ aôm gômoa oc ŋalabu naŋ. Bêc tonanŋeŋ ŋai, taŋ ê su ŋaômageŋ naŋ, êtu gêŋ, taŋ gêjac aôm ŋawae naŋ, ma êtu nêŋm gôêm taôm su gômoa oc ŋalabu ŋagêjôŋa. ¹⁰ Ônam kôm samob, taŋ êtôm aôm lêmam naŋ, ôtu dôbgeŋ gebe aŋga lamboam, taŋ aôm kopeŋ naŋ, aôm ônam kôm atom ma taêm ênam biŋ atom to ôjala biŋ atom ma ôtap kauc sa atom amboac tonanŋeŋ.

¹¹ Aê galic gêŋ teŋ kêtiam aŋga oc ŋalabu gebe Lau embe sêniŋ kwaŋ-kwaninoc, go êsêac, taŋ sêlêti ŋajaŋa naŋ, têtû ŋamata atom. Lau ŋactêkwa sêku nêŋ ŋacjo tulu atom. Lau mêtê têtap mo sa atom. Lau tokauc têtû lau tolêlôm atom. Lau lemeŋmêtêŋa têtû lau towae atom. Têŋm to gêŋwapac gêjam gôliŋ lau samob. ¹² Gebe ŋamalac gêjam kauc nê noc. Ŋamalac têtôm i, taŋ gêwê wasaŋ sec naŋ, ma têtôm moc, taŋ lip gêjac naŋ. Êndêŋ têŋm sec lakô oc ênac ŋamalac sep tageŋ.

11

Gêŋ taŋ ŋac tokauc gêgôm naŋ

¹ Ônac sam nêŋm mo êtu moasiŋ. Êndêŋ ŋasawa ec baliŋ, go ôtap sa êtiam. ² Ônac sam gêŋ tau êndêŋ lau taêsam gebe aôm gôjam kauc gêŋwapac, taŋ oc êtap aôm sa aŋga nom naŋ. ³ Tao embe ênac lênsônŋeŋ, go êsêwa kom êsêp nom. Ma ka embe êku êsêp gamêŋ gêmu kêsêp me gêmu kêpiŋa, naŋ ênêc ŋamala, taŋ êku êsêp naŋ. ⁴ Ŋac taŋ kêsaê mu naŋ, oc êpalip ŋawê atomanô, ma ŋac teŋ, taŋ gejob tao naŋ, oc ejoŋ kôm ŋanô sa atom amboac tonanŋeŋ. ⁵ Aôm gôjam kauc mutêpôê to gôjam kauc ŋapalê dedec, taŋ gêc têna têtacclêlôm naŋ, nê ŋatêkwa ŋam, tec gôjam kauc Anôtô, taŋ kêkêŋ gêŋ samob naŋ, nê kôm amboac tonanŋeŋ. ⁶ Ôsê nêŋm gêŋ êndêŋ bêbêcgeŋ ma lêmam êlêwaŋ atom e êndêŋ êtula gebe aôm gôjam kauc ondoc oc êpoa, ŋawê taŋ kôsê gêdêŋ bêbêcgeŋ me ŋawê, taŋ kôsê gêdêŋ kêtula naŋ, me lulugeŋ oc êpi ŋajam êtôm taugenŋ.

12

Puc êndêŋ lau wakuc

¹ Amboac tonan taem enam Anotot, tan kekêh aom nan, endêh nem bec napanêgenja gebe bec sec to jala mênêô lasê, tan aom oc osom gebe “Bec tonan kemoasij aê atom.”
² Endêh tonan oc to nawê ma ajoh to utitalata enam kanuc ma namajan êkô endanguc kom enac. ³ Endêh nasawa tonan gejobwaga anduja oc têtênêp (lemen) to lau njanja têtû golon (enkañ). Lauo tan sêlêsa polom nan (lunlun), sêwi kôm sij gebe têtû luagêcgen. Ma êsêac, tan têtû kêniñ sêsa katam saun nan (matenanô) têtû kanuc. ⁴ Katam tan kêsa intêna nan (tanensun), oc njanja êsa gebe ohô malaclun nakicsêa atom. Sêlêsa polom nakicsêa ma musik êtanja oc ohô saunanogên. Tagen moc êtan endêh bêbêc oc ênu aom sa. ⁵ Namalac oc têtêc gebe sêsêlêh gamên nabau ma sêsa nêh intêna tonên njalêlôm natutucgen (olin walô gêjana). Wa naola enac lêtên (môdê êsa) ma wagô êka gwec-gwecgen (têntac walô nawapac êsa) ma namalac êngôm mocsac gêh ten êtiam atom.

Gebe en oc êna nê andu tengeñja (sêô) ma lau-têtan-tanjiboawaga sêsêlêh sêmoa intêna. ⁶ Kapoacwalô silber oc êngic ma laclu gold oc emben ma popoc. Bulakop oc popoc ma waba tatê buña oc enanja. ⁷ Kekop tan nam kêsêp nom nan (olin), oc êmu êna nom êtiam ma awajaô êmu endêh Anotot, tan kekêh nan, êna êtiam. ⁸ Nacmêtu Tau kêsôm gebe “Gên samob gêh naoma, gêh naoma samuc gen.”

Jesaia

Lau sê buku tonec ñaê kêpi propete kapôên Jesaia, tañ gêmoa nom gêdên jala 800 ma 700 ñasawa gêmun Kilisi gêmên nom nañ. Eñ gêjam kôm ança Jerusalem. Lau tokauc, tañ sêkip Bibolo ñam sa nañ, nêñ ñalêlôm kêpi tagen gebe buku ñabin ñagêdô ñam kêsêp Jesaia tau, mago bin ñagêdô ñam kêsêp lau ten, tañ sêmoa nom tédaguc Jesaia nañ. Êsêac sêjam kauc lau tendoc sêwê kain buku ñabin sêwiñ propete, mago bin tonec gêc awê gebe lau sêkaton papia ñagêdô sa kêtú Jesaianê buku. Bin tañ kêsêp papia tau nañ, gêjac miñ gamên Judana ñamin, tañ kêsá gêdên ñasawa ec baliñ amboac jala 200.

Môkêlatu 1–39 Môkêlatu tonec gêjac miñ gamên Judana ñagênwapac ñanô ten. Lau Asuria sebe sejon gamên Judana. Jesaia gêlic gebe lau Juda nêñ ñacjo ñanô lau Asuria atom, ñacjo ñanô lau tau nêñ sec to tañenpêc gêdên Anôtônê bin ma nêñ sêkên gêwiñ kwalecña. Propete gêjac bin su nê lau to gêjam dôñ ñagêdô gwalêkin gebe êkalem lau to nêñ gejobwaga gebe sêsa nêñ lên tobiñgêdên ma tomêtôc gêdêngeñ. Eñ gêlên bin to kêkên puc êsêac gebe êsêac embe sêkên tañen Anôtô atom, go têtáp gênwapac sa ma sênaña. Anôtô oc êmêtôc êsêac ñabin gêjam sêga, mago bin Anôtô ênam mec lau-sêsap-en-tôñwaga kêsêp môkêlatu tonec gêwiñ. Jesaia amboac tonanğen kêsôm kêtú têt wamaña ten, tañ oc ênêc nom nañ, ma Dawidnê wakuc ten oc êmên tañ êtu kin ñanô tau nañ.

Môkêlatu 40–55 Lau teto môkêlatu tonec gêdên tañ lau Juda taêsam sênğôn kapoacwalô ança Babel nañ. Nêñ ñacjo sejon êsêac e sêkên maten ñanô ten kêtiam atom. Propete kêsôm jaen ñajam lasê gebe Têlagen oc Anôtô êngamboac nê lau su ança kapoacwalô ma êwê êsêac sêmu sêna nêñ malacmôkê Jerusalem êtiam gebe sênac m nêñ lên wakuc ten. Bin towae gêjam sêga gêc môkêlatu tonec gebe Anôtô kêtú lau-m samob nêñ lên natau. Ma bin ten, tañ Anôtô taê gêjam kêpi nê lau nañ, tonec gebe en êsakin êsêac sêndên lau-m nomña samob sêna, ma en ênam mec lau nomña samob êtu Jerusalemña.

Ñasêbu tañ kêsôm gebe “Anôtônê sakinwaga” nañ, têtú ñasêbu towae, tañ lau sêjala kêtú tôn gêc Binlênsêm Lanğwanña nañ.

Môkêlatu 56–66 Môkêlatu tonec ñabin kêkanôn lau, tañ sêmu sêja Jerusalem nañ. Êsêacnêñ ñalêlôm ñatutuc, tec propete gêjac êsêac têtac tôn ma kêsôm kêtú tôn gebe Anôtô êngôm nê bin, tañ gêjac mata gêdên nê lau nañ, ñanô êsa.

Bin ñagêdô kêkanôn binğêdên to mêtôc gêdên ma bin ñagêdô gêlên bin lau gebe sêmansañ om to sêkên da ma teten mec. Ñalô towae ten gêc 61:1-2. Gêdên tañ Apômtau Jesu kêkôc nê kôm sa nañ, en gêwa nê kalem sa ña ñalô tonañ.

Jesaia geoc bin lasê kêkanôn lau Juda to Jerusalem

¹ Gên tañ Amos latu Jesaia gêlic kêkanôn lau Juda to Jerusalem gêden têt, tañ Usia agêc Jotam ma Ahas agêc Hiskia têtú Judanên kin nañ tonec.

² O undambê ôñô, o nom ôkên tañam, gebe Apômtau kêsôm bin tonec gebe “Aê galôm to kapôn latuci, mago êsêac sêbuc dêmôên aê.

³ Bulimakao kêjala nê natau ma donki kêjala nê ñataunê sac. Mago lau Israel sêjala atom, aênoc launên kauc kêsá atom.”

⁴ Ijoc, amac lau secmên, amac lau totôp kapôên, sec ñalatu amac, ma agôm gên sakop-sakop sec. Êsêac sêwi Apômtau sin,

êsêac sêmajec Israelnêḡ ḡac dabuḡ,
êsêac sêbuc dêmôêḡ eḡ.

⁵ Amac abe aê janac amac êtiam êsêḡ ondoc,
tec asap nêḡ lêḡ lanḡwa tōḡ ḡapaḡ nec.
Gêmac kêtap môkêmapac samucḡeḡ sa,
ma ḡanipkalop samucḡeḡ ḡêmac-ḡêmac.

⁶ Anḡa môkêmdaḡḡam e jakêḡsêḡ emtapa amac amoa toôlim samuc atom,
sêḡ mala to pipi ma kamocbôm ḡêḡjac têc ôlim auc,
ma amac apip ḡatêkwi su atom, asabaḡ atom,
ma akêḡ katêkwi gebe êmalôm kamocḡa atom.

⁷ Nêḡ nom kêtu gasaḡ ma ja geḡ nêḡ malac su.
Lau jaba têdaḡḡôḡ nêḡ kôm ḡanô ma amac matemanô alicḡeḡ.
Nêḡ gamêḡ kêtu gasaḡ kêtôm lau jaba sesêḡ su.

⁸ Sion latuo taugenḡ gacḡeḡ ḡêmoa
amboac bec jakwa asê kêkô kôm wainḡa,
amboac bec, taḡ sêḡjam kêkô kôm katimḡa naḡ,
ma amboac malac, taḡ ḡacḡo sêḡgi auc.

⁹ Lau siḡ undambêḡa nêḡ Apômtau
embe endec aêacnêḡ lau ḡapopoc sêmoa atom,
oc tatôm lau Sodom ma malenḡmê amboac lau Gomora.

Kalem sênam tauḡ ôkwiḡa

¹⁰ Amac ḡôliḡwaga Sodom ḡa, aḡô Apômtaunê biḡ.
Amac lau Gomora, akêḡ taḡem aêacnêḡ Anôtônê biḡsu.

¹¹ Apômtau kêsôm gebe
“Amacnêḡ da ḡwalêkiḡ gebe êmoasiḡ aê amboac ondoc.
Aê ôlic ḡakam nêḡ domba kapoac
ma bulimakao ḡalêsi, taḡ akêḡ kêtu daja naḡ.
Aê têtac ḡêwiḡ bulimakao kapoac to domba kapoac
me noniḡ kapoac ḡadec atom.

¹² “Gêdêḡ taḡ amac mênakô aê lanḡôcnêḡ naḡ,
asa kêḡjatu amac gebe aka aêḡoc malacluḡ popoc.

¹³ Akôc da ḡaôma andêḡ aê amêḡ êtiam atom.
Nêḡ da ḡadauḡ ḡêôc aê e ḡasu sec.
Aê gadec nêḡ om aḡôḡ ḡêô lasêḡa ma sabaḡ to nêḡ akac sa ḡaonda.
Aê gadec nêḡ biḡ alôb-alôb to nêḡ omsêḡa samob.

¹⁴ Aê têtac gedec nêḡ om aḡôḡ ḡêô lasêḡa
ma noc aniḡ moasiḡ kapôêḡḡa.
Gêḡ tonanḡ ḡai kêḡsac aê
e ôlic ḡakam gebe jaôc.

¹⁵ Embe alam lememe êtu atêḡ mecḡa,
oc jansaḡ matocanô auc.
Ma embe atêḡ mec ḡwalêkiḡ,
oc Jakêḡ taḡoc atom,
gebe dec ḡêḡjam lememe auc.

¹⁶ “Akwasiḡ taôm e atu selec,

ma ansej sec, tañ agôm nan su
gebe ênêc aê lanjôcnêm êtiam atom.

¹⁷ Andôn taôm êtu anjôm gêj njamña.

Ansom bin gêdên.

Amêtôc êsêac, tañ sêlêsu lau nan.

Akwa mosêbu ma anam êsêac sa,
ma apuc awêtucnên bin tôj.”

¹⁸ Apômtau kêsôm gebe

“Ajôc, amênmanj, tamansañ bin dawin taun acgom.

Embe nêm sec êtuñ gamên amboac dêlêcola,

oc jalic êtôm tao kwalam.

Ma embe amboac obo asôsamuc,

oc janjôm êtu sêpôma amboac gwêcôpic.

¹⁹ Embe akên êwin ma akên tanem aênoc bin,

oc anin moasin nom tonecña êtiam.

²⁰ Mago embe tanempêc ma ambuc dêmôêm aê,

sin oc enseñ amac su.

Bin tonañ kêsa Apômtau tau awa.”

Anôtô êmêtôc Sion ma ênam Sion kêsi

²¹ Ojae, gêmunjen malac tau kêsap Apômtau tôj,

mago galoc kêtû awê mockaino sec sugac.

Gêmunjen bin gêdên gêngôn tonec

ma bin mansañ gêjam malac tau auc,

ma galoc lausin genjen sêngôn.

²² Nêm silber kêtû matê

ma sêgalun bu gêwin nêm wain.

²³ Nêm kasêga sêbuc dêmôên aê

ma sêngôn sêwin genjentêna.

Êsêac têtac gêwin bin kana-kana

ma taên kêka gebe lau sêkên gêj nômagen êndên êsêac.

Êsêac sêkwa mosêbu ma sêjam êsêac sa atom

ma sêjô awêtucnên bin atom.

²⁴ Amboac tonañ tec Apômtau, lausin undambêna nêj Apômtau

ma Israelnên laimôkê kêsôm gebe

“Aê, aê oc jakêc ñoc têtac ñandan êpi ñoc ñacjo

ma jakên ñagêjô êpi ñoc sono-sono.

²⁵ Aê oc jaja lemoc ôkwi ma janac aôm

to jakên ja ênin nêm ñatêmui su ênaña

ma japac gêj jaba, tañ kêgalun gêj ñanô nan, su ênaña.

²⁶ Go jakên gôlinwaga êtôm gêmunja

ma kwalam langwa têtû nêm lau sejen êtiam êtôm gêmunja.

Tonañ su acgom, go lau samob oc sêsam aôm gebe Malac-bin-gêdênja

ma Malac, tañ kêsap Anôtô tôj nan.”

²⁷ Mêtôc gêdên oc ênam Sion kêsi

ma bin gêdên oc êpuc lau Sionja, tañ sêjam taun ôkwi nan tôj.

²⁸ Mago lau-sêbuc-dêdênwaga to lau sec oc senseñ êsêac su sêwin taunjen,

ma êsêac, tañ sêwi Apômtau siñ nan, oc sênaña.

²⁹ Amac oc majem êsa êtu kamem, tañ atoc sa nanña,
ma lanômanô êmbêlê êtu nêkôm njaolaña, tañ ajaliñ sa nanña.

³⁰ Amac oc atôm kamem, nan njaolañ kêsêlô
ma atôm kôm teñ, tañ njabumata kêpa nan.

³¹ Nactêkwa oc êtôm dawen

ma ênê koleñ oc êtôm ja njamôsi

ma ja oc êniñ lulugen êwiñ tau

ma nac teñ oc êsi êndu atom. * njaolaña kêtû nêñ gamên sêjam sakiñ anôtôi jabaña. Tec lau

Israel sêsô mêtê jaba ton

2

Apômtau ênam gôliñ nom njaamên samob towamagen

¹ Biñ tañ Amosnê latu Jesaia gêlic kêkanôn lau Juda to Jerusalem nan tonec.

² Êndên têm nam u na tau gêñ tonec oc êsa
gebe Apômtaunê lôm nalôc oc êkô amboac lôc,

tañ natêpôê kelen gamên su nan,

ma oc êpi kacgen êlêlêc lôc samob su nêñgen.

Ma tentenlatui samob oc sêkac sa anga tônêgen.

³ Ma lau taêsam sêpi sêna ma sêoc taun gebe

“Ajôc, tapi Apômtaunê lôc tawac

ma tasô Jakobnê Anôtônê andu nalêlôm tana,

gebe êndôn nê mêtê êndên aêac e tasa ênê lên tônê.

Gebe njaogôliñ oc êsa anga Sion, ma Apômtaunê biñ êsa anga Jerusalem.”

⁴ Enj oc êmêtôc tentenlatuinên biñ

ma êmansañ lau gwalêkiñ nêñ lên.

Ma êsêac oc sênam nêñ tubac ôkwi êtu sakwen

ma nêñ kêkêm êtu lêngêc.

Lau ton teñ oc sêoc siñ sa êndên lau ton teñ êtiam atom

ma sêndôn mêtê siñña êtiam atom.

⁵ O gôlôac Jakobña, amên,

mênstasêlên tamoa Apômtaunê nawê nalêlôm.

2:6–4:6 Anôtô oc êmêtôc lau-tetoc-taun-sawaga to lau sec, mago gêjac mata gebe êmbun
lau njaopoc nêñ sec su to êngôm êsêac têtû wakuc.

5

Biñgôliñ kêpi kôm wainña

¹ Aê gabe janam wê teñ êtu noc nacña,

janam wê êpi ênê kôm wainña.

Noc nac kêsap nê kôm wainña teñ

gêsac lôc tonom nalêsi njam njo.

² Enj kêkac nom ôkwi napep ma kêjaliñ poc samob sa

ma kêpuc wain njawalô njam kêsêp.

Enj kêkwê andu njaatêkwa baliñ kêtû sejop kôm taunja

ma kêsap sêpip wain namala teñ gêc gêwiñ.

Go taê kêka gebe nê kôm ênam njanô njam,

mago gêjam njanô sec njaômagen.

* **1:31:** Lau Kanaan tetoc kamem sa kêtû nêñ anôtô jaba ma kôm

³ “O amac lau Jerusalemja to amac Judawaga,
galoc jatenj amac gebe amêtôc aêagêc ñoc kôm wainja ma binj acgom.
⁴ Aê janam kôm ondoc, tanj gajam atom nanj, êwiñ êpi ñoc kôm wainja.
Aê taêc kêka gebe ênam ñanô ñajam, mago gêjam ñanô sec ñaômagenj kêtû asagenja.

⁵ “Ma galoc aê jasôm gêñ,
tanj gabe jangôm êndênj ñoc kôm wainja nanj, lasê êndênj amac anô.
Aê gabe jansenj ñatuj su, gebe bôc sêninj su
ma jatuc ñatujbôm ênsêlô, gebe bôc sêka gamênj tau popoc.

⁶ Aê oc jakênj kôm tau êtu gamênj gasanj
ma janac ñasêli su to jasap nom êtiam atom
e wanjanic to gêñ têkwa-têkwa êôc auc
ma jajatu tao ñamajanj gebe êkênj kom ênac êsêp ñoc kôm atom.”

⁷ Lau Israel têtû lausinj undambêña nêñ Apômtau nê kôm wainja,
Ma Judawaga têtû wain ñawê, tanj kêjalinj sa nanj.
Enj taê kêka mêtôc gêdênj, mago gêlic sêkêc dec sinj.
Enj taê kêka binj gêdênj, mago kêtap tanjiboa sa.

5:8-30 Binj ojae kêpi lau sec tokainj-tokainj kêsêp môkêlatu tonec. * lau tau têtanj lasê kêtû mêtôc geo to ñandanj, tanj kêtap êsêac sa nanja.

6

Anôtô geoc tau lasê ma kêkalem Jesaia

¹ Gêdênj jala, tanj kinj Usia gêmac êndu nanj, aê galic Apômtau tau gêngônj lêpônj kinja tenj ñaô lôlôcgenj, ma nê ñakwê balinj kêsêp e kêjalec lôm dabuj ñalêlôm auc. ² Anjela Serapim sêkô Apômtau ñaô. Êsêac samob nêñ magê 6-6 kêtôm êsêacgenj. Êsêac sêkwa lanjônjanô auc ña magê luagêc ma sêkwa enjainj auc ña magê luagêc ma sêlôp ña magê luagêc. ³ Ma anjela tenj gêmôêc binj gêdênj tenj ma sêmôêc gelom-gelom gêja gebe

“Lausinj undambêña nêñ Apômtau
enj dabuj, dabuj, dabuj.

Ênê ñawasi gêjam nom samucgenj auc e gêdênj ñamadinj.”

⁴ Ma ñaôndu, tanj kêsa anjela tenj awasuj nanj, kêwiwic andu ñataonj e jadauj kêkôm lôm ñalêlôm auc.

⁵ Go kasôm gebe “Ijoc, aêma oc janaña, gebe aê ñac togêdôcôlic ñatêmui ma gamoa gawinj lau-gêdônjôlic-ñatêmuiwaga, mago matocanô galic Kinj, lausinj undambêña nêñ Apômtau.”

⁶ Go Serapimnêñ tenj kêgandonj jalana tenj sa anja altar ma kêkôc kêsêp lêma, go gêlôb gêdênj aê gêmênj ⁷ mênkêmoasac aê aocsuj ma kêsôm gebe “Gôlicgac me, aê kamoasac gêdômôlic, tec gesenj nêñ tôp su ma kêsuc nêñ sec ôkwi.” ⁸ Go ganjô Apômtau awa kêsôm gebe “Aê oc jasakinj asa êna ma asa oc naêtu aêacma ñacjaenj.” Go aê kasôm gebe “Aê tec gamoa, ôsakinj aê.” ⁹ Ma enj kêsôm gebe “Naôsôm êndênj lau tônê gebe ‘Anjô binj amboac anjô, mago anjô êtu tônj atom.
Alic gêñ amboac alic, mago ajala atom.’

¹⁰ Ôngôm lau tonanj nêñ ñalêlôm ñadani êsa
to tanjensuj êôc auc
ma matenj êmôp,
gebe moae sêlic gêñ ña matenjanô
ma sêrjô binj ña tanjensuj
to sêjala binj ênêc nêñ ñalêlôm e sênam tauñ ôkwi ma ôlinj ñajam êsa.”

* 5:7: Tanjiboa ñam gebe mêtôcwaga sêmêtôc lau kesogenj, tec

11 Tec katu kênac gebe
 “O Apômtau, aê jasôm lasê e êndên ondogen.”
 Ma enj gêjô aê aoc gebe
 “Ôsôm e êndên tañ malac samob êtu gasañ
 ma ñamalac maleñmê
 ma andu samob êtu tuc
 ma gamên e ñagêlên nan.
 12 Ma Apômtau oc êtinj lau nasêngôn gamên jaêcsêga,
 ma malac gasañ taêsam ênêc gamên tonec ñalêlôm.
 13 Ma embe lau 10-10 nêñ tagen-tagenj gacgenj sêmoa,
 oc senseñ êsêac êtiam amboac sêsap kamem me kalelon
 e ñakatuc gacgenj êkô.”
 Ñakatuc tau tonañ ñawê dabunj tau.

7

Jesaianê wae ñamataña gêdênj kinj Ahas

1 Gêdênj têm, tañ Usia latu Jotam nê latu Ahas kêtü kinj Judaña nan, kinj Resin anja Suria agêc Remalianê latu Peka, tañ kêtü kinj Israelña nan, sêpi Jerusalem sêja sebe sênac sinj êndênj malac tau, mago sêku tulu atom. 2 Gêdênj tañ sêkênj ñawae gêdênj kinj Dawid nê wakuc gebe “Suria to Epraim sêmoatinj poac gêdênj taunj” nan, enj to nê lau nêñ ñalêlôm kêtênêp ñasec amboac mu kêwiwic ka saleñña.

3 Go Apômtau kêsôm gêdênj Jesaia gebe “Amagêc latôm Sear-Jasub asa naandac Ahas anja busawa, tañ kêsa anja bugêjactonj ñaônja nan ñaawa, nanj gêc lau-sêkwasiñ-obowaga nêñ kôm ñaintêna, 4 ma ôsôm êndênj enj gebe ‘Ojop taôm ñapep ma ôpuc taôm tônj. Ôtêc taôm atom ma nêñ ñalêlôm ñatutuc êtu Resin anja Suria agêc Remalianê latu nêñ têtac ñandañña atom. Êsêagêc têtôm jakalic luagêc, tañ ja gêôc e kêtü jec nanj. 5 Suria agêc Epraim ma Remalianê latu sêmasañ binj gêdênj taunj sebe sêngôm aôm sec, ma sêsôm gebe 6 “Ajôc, tapi Juda tana ma tatakê êsêac ñamelocñagenj ma taku êsêac tulu e sêwi gamênj tau sinj êndênj aêac, ma takênj Tabelnê latu êtu kinj anja tônê.” ’ ’ 7 Apômtau Anôtô kêsôm binj tonec gebe

“Binj tonañ oc êtu tônj atom ma ñanô êsa atom,

8 gebe Damasku kêtü Suria ñamôkê
 ma Resin kêtü Damaskunê ñatau.

Jala 65 ênaña acgom, go sênac Epraim popoc
 e sêmoa amboac lau-m tagenj êtiam atom.

9 Samaria kêtü Epraim ñamôkê
 ma Remalianê latu kêtü Samarianê ñatau.

Amac embe akênj êwinj atom, nanj oc akô ñajaña atom amboac tonañgenj.”

Jesaia geoc Imanuelnê binj lasê

10 Ma Apômtau kêsôm gêdênj Ahas kêtiam gebe 11 “Otenj gêñtalô tenj anja Apômtau, aômñêm Anôtô nê. Gêñtalô tau êpi anja lamboam me êsêp anja lôlôc.” 12 Tagenj Ahas gêjô nê binj gebe “Aê oc jatenj atom, ma oc jansaê Apômtau atom.” 13 Tec Apômtau kasôm gebe “O gôlôac Dawid, akênj tañjem aêñoc binj. Amac alênsônj ñamalac, nec alêc kêtôm atom, tec abe alênsônj aêñoc Anôtô êwinj nec. 14 Amboac tonañ Apômtau tau oc êkênj gêñtalô tenj êndênj amac amboac tonec gebe Awêtakinj tenj oc taê e êkôc latu tenj ma ê ênê ñaê gebe Imanuel. 15 Êndênj tañ êjala lênj êtinj sec su to êjalinj ñajam saña nanj, enj êninj su gêjac anô to lêpgeñ. 16 Ñapalê tau êjala lênj êtinj sec su to êjalinj ñajam saña atomgeñ, ma kinj luagêc, tañ sêgôm aôm taêm dani taôm nanj, nêñ gamênj oc êtu gasañ. 17 Apômtau oc êkênj têm kainj tenj êpi aôm to nêñ lau ma tamamnê gôlôac. Gêdênj tañ Epraim sêkac taunj su anja Juda

e mêngêdêñ galoc nañ, têm amboac tonañ kêtap amac sa atom. Anôtô êkêñ kiñ Asuriaña êkônin aôm.”

¹⁸ Êndêñ bêc ônê Apômtau oc êmôêc kawan aña bu Aiguptuña ñamôkê to banic aña gamêñ Asuriaña ¹⁹ mênşênac têt nêm gamêñ ñasalic to pocsawa auc ma sênam wañganic to ñagamêñ wale-wale auc amboac tonañgeñ.

²⁰ Êndêñ bêc ônê Apômtau oc êkôc kiñ Asuriaña aña bu ñamaken ônêña mênjêtu kekec bôjañ ma êkaliñ môkêmlauñ to ôlimlu ma nêm êm ênaña amboac tonañgeñ.

²¹ Êndêñ bêc ônê ñac teñ oc engeñ bulimakao tagen ma domba luagêcgeñ. ²² Ma bulimakao to domba sêkêñ su kapôêñ e êtôm gebe lau ñapopoc, tañ gacgeñ sêngôñ gamêñ tau nañ, sêniñ su gêjac anô to lêpgeñ.

²³ Êndêñ bêc ônê wañganic to gêñ têtwa-têtwa oc êôc gamêñ samob, tañ sêsê wain 1,000 kêsêp, tañ ñaôli mone silber 1,000 nañ auc. ²⁴ Wañganic to gêñ têtwa-têtwa oc êôc gamêñ tau auc samucgeñ, tec lau embe sêsa gamêñ tau, oc sêsêlêñ totalam ma sôbgeñ. ²⁵ Ma amac oc api gamêñ ñabau, tañ gêmungeñ asap ña kinom nañ, ana atom, êtu atêc wañganic to gêñ têtwa-têtwaña, ma gamêñ ñabau tau oc êtu bulimakao sêsêlêñ ñamala ma domba oc sêka popoc. * †

8

Propete latu nê ñae

¹ Go Apômtau kêsôm gêdêñ aê gebe “Ôkôc poc tapa kapôêñ teñ ma oto êsêp êtôm tañ teto sêmoa nañ gebe ‘Maher-salal-has-bas.’ ” ² Ma kakôc dabunwaga Uria agêc Jeberekia nê latu Sakaria mênşewiñ gebe sêlic biñ tau sêwiñ. ³ Gêdêñ tonañ aê gadêñ propeteo gaja ma en taê e kêkôc latu teñ. Tec Anôtô kêsôm gêdêñ aê gebe “Wê ênê ñaê gebe Maher-salal-has-bas, ⁴ gebe ñapalê tau êsôm Mamac me Nenec atomgeñ, ma kiñ Asuriaña oc êjañgo Damaskunêñ gêlôñ to Samarianêñ awamata su aña êsêacnêñ.”

⁵ Apômtau kêsôm gêdêñ aê kêtiam gebe

⁶ “Lau tonec sedec bu Siloa,
tañ keselen ñañêñ langwagen nañ,
ma têtêc tauñ kêtü Resin agêc Remalianê latuña
e têtü tonañña Apômtau gêgôm bu ⁷ Kêtü tonañña Apômtau gêgôm bu gêc kapôêñ
ma keselen tonjaclaigen,
ma oc êsuñ e ênam ñasêli auc
to ênsalê ñatali auc.

Kiñ Asuriaña to nê ñawasi kêtôm bu tau tonañ.

⁸ O Imanuel, bu tau oc êc êsa Juda
e ênsalê gamêñ tau auc ma êsuñ ênam aucgeñ êpi e êndêñ nêm koclabeñ,
ma bu ñamagê oc ênam nêm gamêñ aucgeñ êna.”

⁹ O lau tomôkê-tomôkê, ajala biñ tau ma atakêmañ.
O amac lau gamêñ jaêcñaac, akêñ tañemmanñ.

Añgambam taôm ma atakêmañ.

Añgambam taôm ma atakêmañ.

¹⁰ Amansañ biñ awiñ taôm,
mago ñanô masi.

Anam biñgalôm awiñ taôm,

mago biñ tau êtu tônia atom, gebe Anôtô mêngêwiñ aêac.

Atêc Apômtau taugen

* **7:25:** Sear-Jasub ñam gebe ñapopoc oc sêmu sêmên. † **7:25:** Imanuel ñam gebe Anôtô mêngêwiñ aêac.

¹¹ Apômtaunê lêma njajaña kêkôc aê tôj ma enj gêjac binjsu aê, gebe jasa lau tonec nêj lêt atom, ma kêsôm gebe ¹² “Binj samob, tañ lau tonec sêsam gebe poac sêkic binja nan, asam gebe poac sêkic binja atom, ma gên, tañ êsêac têtêc nan, amac atêc atom ma atakê atom. ¹³ Atoc lausij undambêja nêj Apômtau taugen sa, gebe enj nac dabuj. Atêc enj taugen ma atakê êtu enj taugenja. ¹⁴ Gebe enj oc êtu gamêj dabuj lau sê lamuna tenj êndênj Israel nêj tonj lulugen, mago êtu poc sêndij enjkainja to poctêna têtac êmbôli aucja ma êtu sa to lakô êndênj lau Jerusalem amboac tonangenj. ¹⁵ Êsêacnêj taêsam oc sêndij enjkainj êpi poc tau ma sênac taunj êndu e ôlij popoc ma lakô tau oc ênac êsêac e ênsô êsêac tôj.”

¹⁶ Jakic njoc binj gaoc lasêja tôj ma japac binj, tañ kadônj nan, ja penj njajaña êsa ênêc njoc njacsenominênj njalêlôm.

¹⁷ Aê oc jansaê Apômtau, tañ kêsij lanjônô gêdênj gôlôac Jakob nan, ma jakênj matoc enjenj.

¹⁸ Alicgac me, lau sij undambêja nêj Apômtau, nanj gêngônj lôc Sion nan, kêkênj aê to njoc njapalê, tañ Apômtau kêkênj gêdênj aê nan, atu gêntalô to puc gêdênj lau Israel.

¹⁹ Lau embe sêsôm êndênj amac gebe “Awem ênac lau tonjalau geoc binj lasêja ma mectomanjwaga, tañ sêsôm binj kesec-kesec ma ole-ole nanj,” go asôm gebe “Aêac awenj ênac nêj Apômtau atom ma tatenj njacmatê êtu sênam lau matenj jali sanja me.”

²⁰ Êsêac embe sêsôm gebe “Dandênj binj, tañ kêdônj to geoc lasê nanj tana, nec atom,” oc sêlic gêu bônj atom binjanôgenj.

²¹ Êsêac oc sêlênsa êtôm gamênjenj tonênj njalêlôm njawapac ma mo êjô êsêac. Ma embe sêoc tôbôm, oc têtac êmbôli auc ma sêpuc boa nêj kinj to nêj Anôtô.

Êsêac oc sêoc matenjanô sa êpi undambê

²² ma matenjanô êsêp nom, mago sêlic gêjwapac to njakesecgenj ma têtêc taunj njawaô êkôm êsêac auc ma seo sêmoa gêsunjbôm njalêlôm.

Mago êsêac, tañ sêmoa totêtêc taunjboa nanj, oc sêngônj tokesec êtiam atom. Gêmunjenj enj gêbu gamênj Sebulon to Naptali, mago êtu njamu enj oc êngôm lau samuc nêj Galilaia, nanj gêc bugêjactonj njalêndanj anja bu Jordan njamakenj ônênja nanj, êtu gamênj towae. * sêkac waba su sep tagenj. †

9

Têna kêkôc binjmalô njatau ma enj kêkôc nê gôlij sa

¹ Lau tañ sêngônj gêsunjbôm nanj, sêlic ja kapônj tenj.

Ma njawê kêpô êsêac, tañ sêngônj gêmec njagamênj kanucja nanj.

² Aôm kôkênj lau têtê taêsam ma gôgôm êsêac têtac njajam gêjam sêga.

* **8:22:** Maher-salal-has-bas njam gebe Kêjanjowaga têdabij gebe † **8:22:** Bu tau bu Euprat, tañ kêpoac Asurianênj gamênj nanj.

Êsêac sêmoa aôm lajômnmêma toôlinj kêpigey
têtôm lau, tañ senj mo lasê nan,
ma amboac lau, tañ sêjac sam najonêj awamata.

³ Gebe gêjwapac nata, tañ gêsac êsêac nan,
ma tôc magimma to nêj nac, tañ kêlêsû êsêac nan, nê sêm
nan aôm kôpônj tulu toc tagen amboac gêdêj Midiannê têm.

⁴ Gebe sinjwaganêj atapa samob
to nêj najwê sinja, tañ dec gi auc nan,
êsa ja ma êniñ su.

⁵ Gebe awê tenj kêkôc najalê tenj kêtû aêacna,
kêkêj latu tenj gêdêj aêac gêmêj.
Najôlinj gêsac enj magim ma sêsam enj gebe
“Mêtênjam, Laimôkê, Tenjenjam, Binjalôtau.”

⁶ Ênê gôlinj oc ênam sêga,
ma binjalô oc ênêc tenjen
anja Dawidnê lêpônj to nê gamêj kinja.
Gebe enj oc ênac m najôlinj tau to êpuc tôj
na mêtôc gêdêj to binj gêdêj
êndêj galoc ma endenj tôjen.
Lausinj undambêna nêj Apômtau nê najêlôm kêkac enj,
tec êngôm binj tonanj êtu tôj.

9:7–10:34 Anôtô kêmetôc gamêj Israelja kêtû puc gêdenj gamêj Judanja. Mago lau
Asuria, tañ têtû Anôtônê waba mêtôcna gebe êmetôc nê lau sec nan, têtap gêjwapac sa
e sênanja amboac tonanjen. *

11

Isainê wakuc ênam gôlinj lau naêndêj

¹ Najêli tenj êlêc anja najatuc Isai
ma najakac tenj êlêc sa.

² Ma Apômtaunê Najau oc êsêp mênjênsac enj najô.
Enj Najau kauc mêtêna to tajala gêjja.
Enj Najau êwa binj sanja to Najau najlainja.
Enj Najau takip binj nam sanja to tatêc Apômtaunja.

³ Enj oc êtêc Apômtau êtu ênê têtac najam nam.

Enj oc êmetôc binj êpi gêj, tañ mataanô gêlic nanj atom
ma êkêj êwiñ binj, tañ najasuj gêjô nanj, palinj-palinjenj atom.

⁴ Enj oc êmetôc lau najsec nêj binj êndênjenj
ma êmansanj lau wapac nêj binj solopjenj.
Enj oc ênac wauc-wauctêna na sêm awasunja
ma nê awajaô oc ensenj lau alôb-alôb su.

⁵ Enj ênac binj gêdêj êtu nê obo ênêc dambê palê
ma binj najênj êtu nê ômbinjakp.

⁶ Kêam salenja to domba najatu oc sêmoa sêwiñ taunj
ma pusip salenja to noninj najatu oc sênêc sêwiñ taunj.
Bulimakao najatu to lewe oc sêninj genj sêwiñ taunj
ma najalê saunj tenj oc êwê êsêac.

⁷ Bulimakao to iwa oc sê sêlêb êndênj taunj

* 9:6: Najô êsêac kêkanônj lau Juda to Jerusalem.

ma nêh ñalatu oc sênêc napan-napan tauñ,
ma lewe oc êniñ gêgwanj êtôm bulimakao.

⁸ Ñapalê dedec oc êtu dôa-dôa êngônj moacwêmnê gêsunj ñaô
ma ñapalê saunj oc êkêñ lêma êsô moacmôsinê ic êna.

⁹ Lau oc sêngôm tauñ sec to sêlênsu tauñ anja aêñoc lôc dabunj atom,
gebe lau sêjala Apômtau kêtû tônia kêtôm gamêñgenj
amboac dembom gêjam gwêc samucgenj auc.

¹⁰ Êndêñ bêc ônê Isainê ñawakac oc êtu ñabelo tenj êkô
ma lau samob sêlic
ma tenterlatu samob sensom to têtû kênac enj
ma ênê malac êtu gamêñ towae.

11:11-16 Anôtô gêjac mata gebe ejonj nê lau ñapopoc sa anja nom ñagamêñ samob.

12

Wê tanam danjêña

¹ Êndêñ bêc tônê aôm oc ôsôm gebe
“O Apômtau, aê gabe janam danjê êndêñ aôm
gebe têtmac ñandanj gêdêñ aê,
mago gôjam têtmac ñandanj tau ôkwi
ma gôjac aê têtac tônia.

² “Alicgac me, Anôtô kêtû ñoc moasinj ñamôkê,
tec gamoa taêc kêpa sugenj ma katêc tauc atom,
gebe Apômtau Anôtô enj kêtû ñoc ñaclai to ñoc wê lambinja
ma kêtû ñoc kêsiwaga.”

³ Amac oc atê bu anja bumata danjônj matenj jalinja totêtmac ñajamgenj. ⁴ Ma êndêñ bêc
tônê amac oc asôm gebe

“Anam danjê êndêñ Apômtau, awem ênac ênê ñaê.
Asôm ênê gêñsêga ñawae êtu tapa anja lau samuc nêñ.
Asôm lasê gebe ênê ñaê towae.

⁵ Anam wê lanemja êndêñ Apômtau gebe gêgôm gêñsêga tonjaclai.
Naasôm ñawae ênam nom ñagamêñ samob auc.

⁶ O amac lau Sionja, anam lasê ma anam wê toôndugenj
gebe Israel nêñ ñac Dabunj enj kapôênj ma gêmoa amac ñalêlôm.”

13:1-27:13 Anôtô oc êmêtôc lau jaba to-m-to-m, tanj sêngônj sêsi gamêñ Israel to Judanja
nanj, ñawae kêsêp môkêlatu tonec. Mago pesalem lambinja to Anôtônê lau sêoc gêñwapac
e Anôtô ênam êsêac kêsi ñawae kêsêp ñasawa tonec gêwiñ.

28

Puc gêdêñ Epraim

¹ Ojae lau Epraim. Êsêacnêñ waenj gê su amboac sunsunj ñaolana nêñ kasêga, tanj
wain kêjanj nanj sêkuc. Êsêac tenjbelej anjenj, mago wain kêku êsêac tulu. ² Alicgac
me, Apômtaunê ñactêkwa ñajana tenj gêmoa. Enj oc mênjêo lasê amboac kompoc to gamêñ
kêlanjanj sec to amboac bu ñasamac kapôênj. Enj oc êku gamêñ tulu tonjaclai kapôênj. ³ Ma
ñacjo oc sêka lau Epraim nêñ gôlinjwaga, tanj wain kêjanj êsêac nanj, nêñ sunsunj towae
popoc. ⁴ Ma gôlinjwaga, tanj tetoc tauñ sa nanj, nêñ ñawasi oc ê su e malamê amboac jambô
ñalêwê ñamataña, nanj lau sêlic ma ñagaôgenj têtinj su ma senj nanj.

⁵ Êndêñ béc ôñê lausiñ undambêña nêñ Apômtau oc êtu sunsuñ ñawasiña to nanjenen ñajam êndêñ nê lau ñapopoc. ⁶ Ma enj oc êtu ñac-kêmêtôc-binwaga nê ñalau mêtôc gêdêñña ma êtu êsêac, tañ sêpuc sec ñacjo anja malac tau ñasacgêdô nan, nêñ ñaclai ñamôkê.

Apômtau gelen binj to gêjac mata binj kêpi Jerusalem

⁷ Wain kêjañij dabuñwaga to propete amboac tonanjen ma bu ñajaña gêgôm êsêac sêku-sêku. Lau tau sênôm bu ñajaña e kêjañij êsêac. Wain kêlênsôñ êsêac ma bu ñajaña gêgôm êsêac sêku-sêku. Êsêac embe seoc binj lasê, go sêkô wiwicgen ma embe sêmêtôc binj, go sêkô kôjô-kôjôgen. ⁸ Êsêac sêluc e ñasu gêjam nêñ tebo auc ma gamêñ ñajam tenj gêc atom.

⁹ “Enj oc êndôñ kauc tajala binja êndêñ asa ma êwa jaen ñabinj sa êndêñ asa. Êndêñ ñapalê ñasec-ñasec, tañ gocgo sêwi teneñinêñ su sinj nan me. ¹⁰ Enj kêdôñ binjsu tenj ma binjsu tenj, binjsu tenj ma binjsu tenj, ñagôlinj tenj ma ñagôlinj tenj, ñagôlinj tenj ma ñagôlinj tenj, kêdôñ ñagec anja tonec ma ñagec anja ôñê.”

¹¹ Binjanô, Apômtau oc êsôm binj êndêñ lau tonec ña lau samuc awen ma ña lau jaba nêñ binj. ¹² Gêmunjen enj kêsôm gêdêñ êsêac gebe “Alêwanj taôm anja tonec. Akêñ lau-têkwen-gêbacwaga sêlêwanj tauñ. Anij awen anja tonec.” Mago êsêac sêkêñ tañen atom. ¹³ Kêtu tonanña Apômtau oc êsôm binj tonec êndêñ êsêac gebe “Binjsu tenj ma binjsu tenj, binjsu tenj ma binjsu tenj, ñagôlinj tenj ma ñagôlinj tenj, ñagôlinj tenj ma ñagôlinj tenj, êndôñ ñagec anja tonec ma ñagec anja ôñê. Ma êsêac embe sêsêlêñ oc sembenj sêsêp munja e ôlinj popoc ma lakô ênac êsêac to sêkôc êsêac tôñ.”

Alê kêclêsuña kêtu Sionja

¹⁴ Kêtu tonanña amac lau-susuwaga, tañ ajam gôlinj lau Jerusalemña tonec nan, akêñ tañem Apômtau awa. ¹⁵ Amac asôm gebe “Aêac tamoatinj poac dawinj gêmacanô ma tamasanj binj dawinj lamboam gebe êndêñ têm ñawapac sec mênêsaña oc êtap aêac sa atom, gebe binj dansanj kêtu aêacnêñ gamêñ tasinj tauñña.” ¹⁶ Kêtu tonanña Apômtau Anôtô kêsôm gebe “Alic acgom, aê kakêñ alêpoc kêkô Sion, poc ñajaña tenj, poc mataêjam tenj kêtu alê kêclêsuña ma lau, tañ sêkêñ gêwiñ nan, oc sêc su atom. ¹⁷ Ma aê oc jakêñ mêtôc gêdêñ êtu ñadôñ ma binjgêdêñ êtu dôñpoc. Go kom poc oc ensenj nêñ lamu dansanj su ma bu ñasamac êsuñ nêñ gamêñ sêsij tauñña sa.”

¹⁸ Go nêñ poac gêdêñ gêmacanô nan, oc sêsap tulu ma nêñ binj, tañ amoatinj gêdêñ lamboam nan, oc senseñ su. Gêñwapac ñamata secsêga tonan embe êpi lau êkajagenj oc êjamunj amac popoc êwiñ. ¹⁹ Oc wacêtap amac sa todim-todim êtôm béc samob, tañ mênêsa nanjoc. Amac oc aóc ñawapac tonanj êmbêc to elenj samobgenj. Ma binj, tañ Anôtô eoc lasê nan, oc êtakê amac ñanô-ñanô.

28:20–29:24 Anôtô kêkêñ puc nê lau gebe êmêtôc êsêac, mago gêjac mata gebe ênam êsêac kêsi amboac tonanjen. * okwi jakêpi lau tau kêtiam. † solopgenj.

30

Taen êka Aiguptuña ñanô masi

¹ Apômtau kêsôm gebe “Ojae lau, tañ sêli tauñ sa gêdêñ aê nan. Êsêac taên gêjam binj, tañ aê kamasanj atom nan, to sêgôm ñanô kêsa ma sêmoatinj poac keso aênoc Ñalau, tec têtêku sec gêsac sec ñaô. ² Êsêac dêdi sêsêp Aiguptu sêja, mago têtê kênac aê atom. Êsêac sebe sê lamu Aiguptu, tec taên kêka Paraonê ñaclai. ³ Ma Paraonê ñaclai oc ênam amac sa atom to Aiguptu, tañ aê lamu nan, êngôm amac majem êsa. Ma lamu, tañ asom anja Aiguptu ñaajuñlabu nan, oc êmbu amac. ⁴ Binjanô, laumata Aiguptuña sêngônj Soan ma ñajaenwaga sêô lasê Hanes, ⁵ mago lau Judaña majenj êsa gebe taên kêka lau, tañ sênam êsêac sa naeo

* 28:19: Binj susu, tañ Jesaianê ñacjo sêsôm nan, Apomtau kakac † 28:19: Dôñ tau sêmasanj ña gam to poc gebe atoc gêñ

nañ. Lau Aiguptuñja tonañ oc sênam amac sa to sêpuc amac tòn atom, oc sênam lau majen êsa to sesen êsêac waen ñjam su.”

⁶ Anôtônê bin kêpi bôc Negebña tonec gebe “Laujaen sêsêlêñ sêsa gamên, tañ kêtakê to kêlênsôn lau nañ. Lewe ma moacwêm ma moactêna kain ten sêmoa gamên tau. Laujaen tau sêkên nêñ waba to awamata gêsac donki to kamele ñaô. Êsêac sebe sêkên gên tau dêdên lau, tañ têtôm gebe sênam êsêac sa atomanô nañ. ⁷ Aiguptu ênam êsêac sa naeo to ñaôma. Tec kasam gamên tau gebe ‘Rahab, tañ gêngôn e ñañên lanjwagen.’ ”

Lau tanjêpêcña

⁸ Go Anôtô kêsôm gêdên aê gebe “Ôna oto bin tonañ êpi poctapa êsêac sêlic ma oto êsêp buku ten gebe ênêc enden tònjen. Gebe lau ñamuña sêsam e sêjala min tau. ⁹ Gebe lau tonañ sêli taun sa gêdên Anôtô ñapan. Êsêac bin dansañ ñalalui ma sêkên tanjê Apômtaunê ñagôlin atom. ¹⁰ Êsêac sêsôm gêdên lau-geoc-bin-lasêwaga gebe ‘Alic gên ten atom.’ Ma gêdên propete gebe ‘Aoc bin ñanô lasê êndên aêac atom. Asôm bin, tañ aêac abe anôgen nañ lasê. Akên aêac akôc ma bin taên gêjamña tòn. ¹¹ Akên ñasawa ma akô intêna auc atom. Aêac abe anô Israelnên Anôtô Dabuñ nê bin êtiam atom.’ ”

¹² Mago Israelnên Anôtô Dabuñ kêsôm gebe “Amac adec bin, tañ kasôm gêdên amac ma taêm kêka ñaclai sec to bin dansañ gebe êtu amacnêm senjen. ¹³ Kêtu tonañña amac awê bin ñakain. Amac atôm tunbôm balin, tañ kêôpacgen nañ. Amac aku sa sep tagen nagulun. ¹⁴ Amac popoc amboac kuanô, atôm ku, tañ selo popoc samucgen nañ, e ñasaboac ten êtôm gebe sêkên ja ñalana êsêp ma sêkati buña atom.”

¹⁵ Gebe Apômtau Anôtô, Israelnên Nac Dabuñ kêsôm gebe “Embe anam taôm ôkwi ma akên êwiñ aêgen, nañ oc janam amac kêsi. Anôm ñañên ma akên matem aêgen, go nêñ ñaclai êsa.” ¹⁶ Mago amac akên tanjem atom ma asom gebe “Masi, aêac oc anôñ hos ma aêc su.” Tec amac oc aêc su bin ñanô. Ma asôm gebe “Aêac oc anôñ hos ma aêc su wen tagen.” Tec nêñ ñacjo oc sêjanda amac wen tagen amboac tonanjen. ¹⁷ Nacjo tagen embe êkôtên lêma, go amacnêm lau tausen oc sêc su. Nacjo lemen ten embe sêkôtên lemen ma amac samob aêc su e obokêam ñajamoa taugen êkô lôc ñaô êtu ñabelo ten. ¹⁸ Mago Apômtau gêôn amac gêmoa gebe taê walô amac. En gêdi gebe têtac labu amac gebe Apômtau en Anôtô gêdên ma lau, tañ sêôn en nañ, oc têtac ñjam êsa.

30:19-33 Anôtô taê walô nê lau, tañ sêôc gênwapac to ñandan ma êmêtôc lau Asuria.

31

Anôtô oc êtu lautuc Jerusalem

¹ Ojae êsêac, tañ aê lamu Aiguptu ma taên kêka hosgen ma sêkên maten kareta gebe taêsam to sinwaga, tañ sêngôn hos ñaô nañ, gebe êsêac ôlinwalô kêlêlêc. Mago sêkên maten Israelnên Nac Dabuñ atom ma teten Apômtau kêtú ênam êsêac saña atom. ² Mago Anôtô en ñac tokauc. En kêkên gênwapac kêkônin êsêac tòn. En gêjam nê bin ôkwi atom. En oc êndi naensen lau secwaga nêñ gôlôac ma ensen êsêac, tañ sêjam lau sêgôm secña sa nañ. ³ Lau Aiguptu êsêac ñamalac, êsêac Anôtô atom. Êndên tañ Anôtô oc êmêtôc lêma nañ, gêjam-sawaga oc ênac tau êndu ma ñac, tañ en gêjam en sa nañ, oc emben ma êsêac samob oc sênaña sêwiñ taun.

⁴ Apômtau kêsôm bin tonec gêdên aê gebe “Lewe têna me lewe ñalatu embe têtac gwada sa, go gejobwaga bôcña nêñ wambañ to ñakicsêa êtôm gebe êtakê êsêac e sêc su nec atom. Ma aê, lausiñ undambêña nêñ Apômtau amboac tonanjen. Nac lai ten oc êkô aê auc atom êtôm tonañ. Aê oc jatu lautuc lôc Sion. ⁵ Aê, lausiñ undambêña nêñ Apômtau, oc jakên sêlin Jerusalem -amboac moc kelelo gebe ênam ñalatu kêsi. Aê oc janam malac tau sa to jaku ñacjo tulu.”

⁶ Apômtau kêsôm gebe “O lau Israel, akac taôm ôkwi andên aê, tañ ajam dêmoêm nañ.
⁷ Gebe êndên ñasawa teñ amac samob oc ambaliñ nêm gwam sec, tañ lememe kêmasañ ña silber to gold nañ, siñ ênaña. ⁸ Siñ oc ensey lau Asuriaña su ña ñamalacnên ñaclai atom. Lau Asuriaña oc sêc siñ su sêna ma nêñ lau matac têtû gêñôma. ⁹ Êsêacnên kiñsêga oc êtênêp tau êndu-êndu ma nêñ laumata siñña têtakê e sêc su ma sêwi nêñ gêbôm siñña siñ.” Apômtau tañ nê ja kêsa Sion ma nê ja ñawao gêc Jerusalem nañ, nê biñ tonañ.

32

Kiñ biñ gédênña

¹ Alic acgom, kiñ teñ oc ênam gôliñ ña biñ gédên ma kasêga sênam gôliñ ña mêtôc gédên.
² Êsêac samobgen oc têtôm gamên, tañ kepen mu auc nañ, ma têtû launên lamu gamên êlanğanña.
 Êsêac têtôm bu kêsa gamên ñakelen ma têtôm poclabu ñaajuñ anga gamên sawa.
³ Go êsêac, tañ sêlic nañ, matenânô êmôp atom ma êsêac, tañ sêñô biñ nañ, oc sê tañen.
⁴ Lau tañ sêsôm biñ beleb-belebgen nañ, oc sêmêtôc biñ êndêngeñ, ma êsêac, tañ sêsôm biñ kwac-kwac nañ, oc sêsôm biñ ñañên êsa.
⁵ Êsêac sêsam lau meloc gebe apômtau êtiam atom ma tetoc lau wauc-wauctêna sa amboac lau towae atom.
⁶ Gebe ñac meloc oc êsôm biñ meloc ma nê ñalêlôm taê gêjam secgen, gebe êngôm gêñ toAnôtômêgen ma êsôm biñdansañ êpi Apômtau ma êwi lau, tañ mo gêjô êsêac nañ, siñ sêmoa tomo êjô êsêacgen ma êngamiñ bu êndên lau, tañ bu gêjô êsêac nañ.
⁷ Wauc-wauctênanê mêtê sec, en taê gêjam biñ sec kêtû wakuc-kêtû wakuc ma lau sêpô-lêna-taunwaga embe sêwa nêñ biñ sa gebe biññanô, oc ñac tau ensey êsêac su ña nê biñdansañ.
⁸ Mago ñac mansañ taê gêjam biñ mansangen ma êsap gêñ mansañ tôñ ñajañagen.

Propete gêlên biñ lauo Jerusalemña

⁹ Amac lauo, tañ anğôn ñaômagen nañ, andi, anô aê aoc, ma êsêac latunjo amac, tañ akên gêwiñ biñ paliñ-paliñgenboas nañ. akên tanem ñoc biñ.
¹⁰ Jala teñ ma bêc ñagêdô ênaña acgom, go amac lauo, tañ akên gêwiñ biñ paliñ-paliñgenboas nañ atakê, gebe wain ñanô oc êtu lêwê atom, ma noc anin mo lasêña mênêsa atom.
¹¹ Amac lauo, tañ anğôn ñaômagen nañ atênêpman, amac lauo, tañ akên gêwiñ biñ paliñ-paliñgenboas nañ atakêman. Akwalec nêm ñakwê su ma amoa ñaômagen, go asô talu êtu nêm ñakwê.
¹² Atañ taniboas êtu nêm kom ñajamña, êtu nêm wain ñajamña,
¹³ êtu ñoc launên nom, tañ wanğanic to gêñ têtka-têtka gêjam auc nañña ma êtu gôlôac, tañ sênğôn malac tatu samucña totêntac ñajamgen nañña.
¹⁴ Gebe andu kapôên oc êtu tuc, ma malac tonãonda tau êtu gasañ. Gamên ñabau to andu soso dêdib ñacjona oc êtu bôcnên gêsun enden tòngeñ,

ma êtu donki gêbôm nêḡ gamêḡ ôwêḡa,
ma êtu dombanêḡ gamêḡ sêniḡ gêḡḡa.

¹⁵ Biḡ tonan ênêc e Apômtau ênsêwa ḡalau anḡa lôlôc mênêḡpi aêac,
go gamêḡ sawa ênam tau ôkwi êtu kôm tonanô ḡajam,
ma kôm tonanô ḡajam ênam ḡanô êlêlêc su.

¹⁶ Ma mêtôc gêdêḡ oc ênêc gamêḡ sawa
ma biḡ gêdêḡ êmoa kôm tonanô ḡajam ḡalêlôm.

¹⁷ Ma biḡ gêdêḡ ênam ḡanô biḡmalô
ma mêtôc gêdêḡ ênam ḡanô tamoa ḡanêḡ totêntac êpa sugen enden tōḡḡenḡ.

¹⁸ ḡoc lau oc sêḡḡōḡ tobiḡmalô
ma sêlêwan taḡ sêḡḡōḡ andu ḡajana to gamêḡ êmacḡenḡ.

¹⁹ Ma salen oc êku gulun tagen
ma malac popoc samucḡen êsêp êtap ênêc.

²⁰ Aê aoc êôc amac, taḡ asê nêḡm gêḡ êsêp bugala
ma akêḡ bulimakao to donki taḡ sêmoa nêḡ gêḡ.

33

Apômtau oc ênam Jerusalem kêsi

¹ Ojae aôm ḡac-gosenḡ-gêḡ-suwaga-ma, taḡ sesen aôm taôm su atom nanḡ,
ma aôm ḡac-kôjanḡgo-gêḡwagama, taḡ ḡac ten kêjanḡgo nêḡm gêḡ su atom nanḡ.

Êndêḡ taḡ onsen ḡen êmbacnê nanḡ, oc sensen aôm taôm su,
ma êndêḡ taḡ ôjanḡgo gêḡ e êmbacnê nanḡ, êsêac oc sêjanḡgo nêḡm gêḡ.

² O Apômtau, taêm walô aêac,
aêac aôm aôm amoa.

Ôtu aêacma lemen êtôm bêbêcḡen
ma aêacma kêsiwaga êndêḡ têm gêḡḡwapacḡa.

³ Êndêḡ taḡ lau oc sêḡô aôm awam amboac wapap gêḡjac nanḡ, oc sêc.

Êndêḡ taḡ aôm ôndi sa nanḡ,
tenteḡlatu samob sêc êliḡ-êliḡ.

⁴ Ma lau oc seḡon ḡawaba amboac lêšêc seḡon gwada
ma waba tau ê êsêac amboac têapa gê lêšêc.

⁵ Tatoc Apômtau sa gebe en ḡêḡḡōḡ lôlôc.

En oc êkêḡ mêtôc gêdêḡ to biḡ gêdêḡ ênam Sion auc.

⁶ En oc ênam ḡoliḡ aôm nêḡm têm samob êsêlêḡ ḡanêḡḡenḡ
ma êkêḡ moasiḡ ênam aôm kêsiḡa to kauc mêtêḡa

ma kauc tajala gêḡḡa ênam sêga.

Tatêc Apômtau kêtu ênê awamata.

⁷ Alic acgom, siḡsêlêc têtaḡ sêmoa intêna
ma wama ḡasêliḡwaga têtaḡ secanô.

⁸ Intênasêga kêtu gasanḡ ma lau ten sêšêlêḡ sêsa kêtiam atom.

Êsêac sêjac poac popoc ma sêpêlê lau-sêwa-biḡ-sawaga
ma tetoc ḡamalac ten sa kêtiam atom.

⁹ Nom kêtaḡ tonalêlôm ḡawapacḡenḡ.

Lôc Lebanon kêmêliḡ tomajagenḡ.

Gaboanḡ Saronḡa kêtôm gamêḡ sawa.

Ma lôc Basan to Karmel kêtu kwalam.

10 Apômtau kêsôm gebe

“Galoc aê kamasan tauc gebe jandi,
galoc aê oc jandi jakô.

11 Amac taêm, mago akêkam gêñ napa
ma akôc nalaun nãmasêgen.

Nêm awemjaô kêtôm ja nawaô, tan oc êniñ amac su nan.

12 Ma tentenlatu samob oc têtôm usu napa, tan sêpac kêtû ñop nan,
têtôm wanjanic, tan sêsap su ma sêkên ja gen nan.

13 Amac lau, tan amoa jaêcsêga nan, anô gêñ, tan gagôm nan nãwae.
Ma amac lau, tan amoa nãgala nan, ajala ñoc nãclai.”

14 Secwaga Sionna têtêc taun nãsec,

ma lau alôb-alôb têtakê ñanô ma sêsôm gebe

“Aêacnên asa oc êtôm gebe êngôn êwiñ ja, tan êsa enden tôngeñ nan.”

15 Nãc tan kêsã nê lêñ gêdêngeñ ma kêsôm biññanô nan,

ñac tan gedec gêñ, tan lau sêjanço nan,

ma gêoc lêma tôn gêdên awa êtim enña

ma kêkên tanã biñ sêkêc dec sinña atom,

ma gêsã mataanô auc gebe êlic gêñ sec atom

16 ñac tonan tec êngôn lôlôc.

lôc to poc sagiñ oc êtu ênê lamu

ma anã tonan oc sêkên mo êndên en ma êpô lêna bu atom.

17 Matamanô oc êpi nêm kiñ tonê ñawasi,

matamanô oc êu lain su êna.

18 Nêm ñalêlôm oc taêm ênam ñawapac lançwa, tan katakê aôm nan,

gebe “Nãc kêsã gêñ sanã gêmoea ondoc.

Nãc gêjam dôñ gêñña gêmoea ondoc.

Nãc kêsã andu jaliña samob sanã gêmoea ondoc.”

19 Matamanô oc êpi lau-tetoc-taun-sawaga êtiam atom.

Êsêac sêsôm awen ten, tan gôjam kauc ñam,

ma imbelen kêpêlê biñ, tan kôjala atom.

20 Matamanô êpi Sion, tan kêtû aêacnên omsêga ñamala.

Matamanô oc êpi malac ñanên Jerusalem tau,

tan kêtôm becobo, tan kêkô geden tôngeñ nan.

Lau ten oc sêmbuc ñaalê sa atom.

21 Ma Apômtau oc êmoa êwiñ aêac tonê ñawasi kiñña.

En oc êtu aêacnên bu kapôn to ñawenwen,

tan manowa ma wan tolac têtôm atom gebe sêsô sêna nan.

22 Gebe Apômtau kêtû aêacnên mêtôcwaga ma kêtû nên gôliñwaga.

Apômtau kêtû nên kiñ ma oc ênam aêac kêsã.

23 Nêm lêpoa kêm kêtû golon ma gê jamoea tôn atom,

tec agen lac sa kêtôm atom.

Go sênac sam awa, tan sêjanço nan,

ma lau puliñ oc sêkôc sêwiñ amboac tonançen.

24 Nãc malac tonanña ten oc êsôm gebe “Gêmac gêgôm aê,” nec atom.

Apômtau oc êsuc lau, tan sêngôn malac tau nan, nên sec ôkwi.

34:1-17 Mòkêlatu tonec geoc Anôtônê ñacjo nêñ ñandan, tañ enserj êsêac su sênaña nan lasê. * sa. Lau jaba sêsôm tañ awenj katu sejop to sêkônij êsêacña. † wañ gebe sênac sinj êndênj Israel nan, nêñ binj sa.

35

Anôtô kêmasañ nê lau têtú wakuc

¹ Gamênj gasañ to gamênj ñakelenj oc têtac ñajam ma gamênj sawa oc êtu samuc ma ñaola ênac lêtênj amboac mênaminj.

² Ñaola êsa ênam aucgenj ma gamênj tau oc êtu samuc ma ênam wê totêtac ñajamgenj. Ma sêkênj Lebanon ñañawasi ma Karmel to Saron ñagêlônj êndênj gamênj tau. Êsêac oc sêlic Apômtaunê ñawasi ma Anôtônê ñawasi kinja.

³ Anjôm lememe, tañ kêtú palê nan, ñajaña êsa to anjôm emduc, tañ kêtú golonj nan, ñajam êsa.

⁴ Asôm êndênj lau tonênj ñalêlôm ñatutuc gebe “Akô ñajaña ma atêc taôm atom. Alic acgom, nême Anôtô oc êmênj êtu êkac kamocgôc to êkênj ñagêjôña ma ênam amac kêsi.”

⁵ Go matenpêc matenj êlac ma tañensunbic tañensunj êpoa lasê.

⁶ Go maginj kêsu sêmboanj sa têtôm mojava ma awenjmê sênam wê lambinja, gebe bumata oc êu lasê êsa gamênj gasañ to bu kapôênj êsa gamênj sawa.

⁷ Kekop ñandan oc êtu bugêjactonj ma bumata oc êpulu anja nom gelo-gelo, ma gêgwanj to ôpic ma sinj êpi anja kêam gamênj sawaña malenj.

⁸ Ma intênasêga tenj oc ênêc tonec, ma sêsam intêna tau gebe “Intêna dabunj.” Lau môpña sêsêlênj sêsa tonanj atom, ma lau meloc sêmoa intêna tau atom.

⁹ Lewe tenj oc êmoa tônê atom ma bôclai tenj oc êsêlênj êmoa intêna tau atom, oc tatap êsêac sa sêmoa tônê atom, lau tañ Apômtau gêjam êsêac kêsi nanjenj, oc sêsêlênj intêna tau.

¹⁰ Ma êsêac, tañ Apômtau kêgaboac su nan, oc sêmu sêmênj mênjsêo lasê Sion towêgenj. Têtac ñajam tenjenja oc ênsac êsêac ñaô têtac ñajam to têtac ñagaô oc ênam êsêac auc ma gênjwapac to tañjiboa oc êwi êsêac sinj.

* **33:24:** Ñamadinj 18 to 19 gêwa lau Israel nêñ têm gênjwapacña † **33:24:** Ñamadinj 23 gêwa lau Israel nêñ ñacjo, tañ sêlac

36:1–39:8 Lau Asuria nêj kinj Sanherib gêwê nê siŋwaga sêô lasê gamêj Judaja naminj kêsêp môkêlatu tonec. Mago Anôtô gêjam malac Jerusalem sa na lêng kainj tenj. Kinj Hiskia kêtap gêmâc kapôênj sa, mago ôli najam kêsâ kêtiam.

40

Anôtônê binj gêjam malô Sionja

¹ Nêj Anôtô kêsôm gebe

“Anam malô, anam malô ñoc lau.

² Asôm binj malôgenj êndênj Jerusalem

ma amôêc êndênj enj

gebe ênê sakinj gêjômanja ñatêm gêbacnê

ma sêsuc ênê keso ñatôp ôkwi,

gebe Apômtau lêma kêkêj ñagêjô kêlêlêc su

gêjô ênê sec samob.”

³ Awa tenj gêmôêc gebe

“Amansanj Apômtaunê gamêj êsêlêj êsanja anja gamêj sawa

to amêtôc intêna êtu solop anja gamêj ñakelenj êtu nêj Anôtôja.

⁴ Gaboanj samob oc êêc sa

ma lôc to gamêj ñabau êtu tapa

ma sêmêtôc ñapoalic êtu solop

ma sêmansanj gamêj kalonj-kalonj ñatip êsa.

⁵ Go Apômtaunê ñawasi oc eoc tau lasê

ma ñamalac pebenj oc sêlic gêj tau sêwinj taunj

gebe Apômtaunê awa kêsôm binj tau.”

⁶ Awa tenj kêsôm gebe “Ômôêc.”

Ma aê kasôm gebe “Jamôêc asagenj.”

“Gêj nomja samob kêtôm gêgwanj

ma ñamalacnêj gêlônj samob kêtôm ñaola kômja.

⁷ Êndênj tañ Apômtau êju nê awajaô nanj,

gêgwanj êmêlinj ma ñaola êsêlic.

Binjanô, lau têtôm gêgwanj.

⁸ Gêgwanj kêmêlinj ma ñaola kêsêlic,

mago aêacnêj Apômtaunê binj oc ênêc endenj tôngenj.”

⁹ O Sion, jaenwaga ñawae ñajamja,

ôpi lôc balinj tenj ôna.

O Jerusalem, jaenwaga ñawae ñajamja,

ôpuc awam sagenj.

Ôsôm êndênj malac Judaja gebe “Alic nêj Anôtô tonec.”

¹⁰ Alic acgom, Apômtau Anôtô gêmêj tonjaclai

ma enj tau lêma gêjam gôlinj gêj samob.

Alic acgom, lau tañ enj kêku êsêac atom tulu nanj, sêwinj enj

ma lau, tañ gêjam kôm kêpi êsêac nanj, sêmunj enj.

¹¹ Enj oc enjenj nê domba êtôm ñacgejob

ma êsip domba ñalatu taminj bôdagi,

go êwê ñatêna malôgenj.

Israelnêj Anôtônê dôj masi

12 Asa kékati gwêc ña lêma ma gêjam dôñ
ma kêsaka undambê.
Asa gêjam dôñ nom ñakekop kêsêp bakep
ma gê dôñ lôc samob to kêsâê gamêñ ñabau ñañawapac.

13 Asa gêjam gôliñ Apômtaunê ñalau
ma mêtêmôkê ondoc kêdôñ en.

14 En gêjam kênac asa gebe êwa biñ sa êndêñ en
ma asa kêtôc intêna mêtôc gêdêñña gêdêñ en
ma kêdôñ kauc gêdêñ en
ma kêtôc intêna êjala gêñ ñamña gêdêñ en.

15 Alic acgom, tentenlatu têtôm bu ñatetep, tañ kêsap bakep tôñ nañ,
ma têtôm kekop, tañ lau sênac dôñ êtôm atom nañ.
Alic acgom, nuc ñawapac kêtôm gêñgambu ten.

16 Ka Lebanonña kêtôm gebe sênac pac êtu dajaña
ma bôc Lebanonña kêtôm gebe êtu daja tau atom.

17 En gêlic tentenlatu samob amboac gêñ ñaôma
gêlic êsêac têtôm gêñ ten atom.

18 Amac alic Anôtô kêtôm asa,
ma anam dôñ en êpi asagen.

19 Anam dôñ en êpi gwam me.

Ñacmêtê kêpac gêñ tau,
ma ñac-kêpac-goldwaga kêkwa gêñ tau auc ña gold
ma kêmasañ kapoacwalô silberña kêtù gêñ tauña.

20 Ñac ñalêlôm sawa oc êjaliñ ka ñajaña ten sa gebe êtu namuc atom
ma êtap kwalam langwa ten sa,
gebe êsap ñakatu ten tañ êkô ñañêngeñ nañ.

21 Amac ajala atom me. Amac añô atom me.

Êsêac sêjac miñ biñ tau gêdêñ amac gêdêñ andanengeñña su atom me.
Amacnêm kauc kêsâ gêdêñ Anôtô kêkêñ nom nañ, atom me.

22 En taugen gêñgôn nom ñamadiñ lólôcña ñaô
ma gêlic ñamalac têtôm wagô
ma kêlain umbon kêtôm obo ten,
go gêlam gêñ tau kêtôm becobo, gebe lau sênngôn ñalabu.

23 En gêgôm kasêga têtù gêñ ñaôma
ma gôliñwaga nomña têtôm gêñ ñanô masi.

24 Sêsê êsêac ma sêpôn êsêac
ma ñawakac keselen kêsêp nom,
go en gêju awajaô kêpi êsêac e gacgen sêmêliñ
ma mulai kêlai êsêac sa amboac gêñgambu.

25 Ñac dabuñ tau kêsôm gebe Amac oc anam dôñ aê êpi asa,
ma aêagêc asa atôm tauñ.

26 Aôc matemanô sa êpi lólôc ma alic.
Asa kêkêñ utitalata samob tônê ñai.
Ñac, tañ gêwê êsêac toton-toton sêsâ sêmêñ
ma kêsam êsêac samob nêñ ñaê nañ,
nê ñaclai kapôêñ ma en Ñaniniñ Ñatau,
tec nêñ ten gêjaña atom.

27 Aôm kôsôm gebe “Noc lêñ kêsîñ tau gêdêñ Apômtau ma noc Anôtô gêôc lêlêc noc biñ, tañ taêc kêka nan.”

O Jakob, aôm kôsôm biñ tonan kêtü agenña, o Israel, aôm kôtañ tañiboa tonan kêtü agenña.

28 Amac ajala to anô biñ tonec atom me gebe Apômtau en Anôtô tengeña.

En kêkêñ nom ñamadiñ samob.

En oc êtu golon atom ma têkwa êmbac atom.

Aêac tatôm gebe takip ênê kauc êjala biñña ñam sa atom.

29 En kêkêñ ñaclai gêdêñ lau tekwen gêbac ma ñajaña gêdêñ lau palê-palê.

30 Lau matac oc têtü golon ma tekwen êmbac, ma ñapalê wakuc oc sêu taun,

31 mago êsêac, tañ tañ kêka Apômtau nan, oc têtap ñaclai wakuc sa.

Êsêac oc sêkêñ magê amboac momboan.

Êsêac oc sêlêti, mago tekwen êmbac atom,

êsêac oc sêsêlêñ, mago têtü golon atom.

41

Anôtô gêjac mata biñ gêdêñ Israel

1 “Amac nuc samob, jamañen ma akêñ tañem aê.

Ma tentenlatu samob têtap nêñ ñaclai wakuc sa.

Êsêac têtü gasuc mênşêsôm nêñ biñ.

Aêac samob dawîñ taun natakö êtu mêtôcña.

2 “Asa kêjaliñ ñac, tañ kêku ñacjo tulu ñapan nan, sa anga oc kêpiña.

Ñac tau kêkêñ tentenlatu taêsam sêsô en ñalabu to kêka kiñ tôn.

Ênê siñ gêjac êsêac popocgen e têtôm kekop

ma nê talam kêjanda êsêac e têtôm gêngambu, tañ mu gêju nan.

3 En kêjanda êsêac kêdaguc ma kêsa nê lêñ toôli samucgen, en kêlêti e akaiñ gedec nom.

4 Asa kêkalem gôlôac to gôlôac samob gêdêñ andañen ñanô ma kêmasañ to gêgôm gêñ tonan.

Aê Apômtau, aê ñac, tañ gagôm gêñ tau.

Aê katu ñamata ma oc jatu ñamu.

5 “Nuc samob sêlic gêñ tau ma têtakê

ma nom ñamadiñ têtênêp,

êsêac têtü gasuc-têtü gasuc sêmên.

6 Lau sêjam taun sa

ma sêsôm gêdêñ taun gebe ‘Têntac êpa sugen.’

7 Ñacmêti awa gegen ñac-kêpac-goldwaga tôn.

Kamunda awa gegen ñac-keto-ñatalôwaga tôn ma kêsôm gebe ‘Gên tau ñajamanô.’

Ma sêjac gêñ tau tôn ña bêlêm gebe wiwic atom.

8 “Ma noc sakiñwaga aôm, Israel,

aôm Jakob, tañ kajaliñ sa nan,

noc ñac Abraham nê wakuc aôm

⁹ aê kakôc aôm anğa nom ñamadin
to gamôêc aôm anğa nom ñakêclêsu jaêcsêga
ma kasôm gêdêñ aôm gebe ‘Aêñoc sakinwaga aôm,
aê kajalin aôm sa ma katiñ aôm su atom.’

¹⁰ Ôtêc taôm atom gebe aê gamoa gawiñ aôm,
têmtac ñagogo atom gebe aômñêm Anôtô aê.
Aê oc jakêñ ñaclai êndêñ aôm, aê oc janam aôm sa,
aê oc japuc aôm tôñ ña lemoc anôña, tañ kêku ñacjo tulu nañ.

¹¹ “Alic acgom, êsêac tañ têtac ñandan gêdêñ aôm nañ,
oc sêsu êsêac susu ma sêñgôm êsêac majenêsa.
Êsêac tañ sêkêñ kisa gêdêñ aôm nañ,
oc têtôm gêñ ñaôma ma sênaña.

¹² Aôm oc onsom nêm ñacjo, mago oc ôtap êsêac sa atom,
ma êsêac, tañ sêjac siñ gêdêñ aôm nañ, oc maleñmê sênaña.

¹³ Gebe aê Apômtau, aômñêm Anôtô,
kakam lêmam anôña tôñ.
Aê tec kasôm gêdêñ aôm gebe ‘Ôtêc taôm atom,
aê oc janam aôm sa.’ ”

¹⁴ Apômtau kêsôm gebe” O ñoc gêñenec Jakob, ôtêc taôm atom.
Amac lau Israelña, oc janam amac sa,
gebe amacnêm kêsiwaga aê, Israelnêñ ñac dabuñ.

¹⁵ Ôlic acgom, aê gagôm aôm kôtu olo,
olo wakuc ñajaña.

Aôm oc ôtuc lôc popoc e êtu kekop,
ma gamêñ ñabau e êtu gêñgambu.

¹⁶ Aôm oc okolon gêñ tau e mu êju ñapa su,
mulai oc êlai gêñ tau êlin-êlin.
Ma aôm oc têtac ñajam êsa êtu Apômtauña,
ma waem êsa êtu Israelnêñ ñac dabuñña.

¹⁷ “Lau ñalêlôm sawa to sêpô-lêna-taunwaga embe sensom bu elêmê
ma bu embe êjô êsêac e imbelen ñakelenêsa,
nañ aê Apômtau oc jakêñ tañoc êsêac.

Aê, Israelnêñ Anôtô, oc jawi êsêac siñ atom.

¹⁸ Aê oc jakêñ bu enselenêsa lôc kalon-kalon
ma bumata êpoac gamêñ ñagaboañ.
Aê oc janam gamêñ sawa ôkwi êtu bugêjacton
ma bu êpulu êpi gamêñ ñakelenêñ.

¹⁹ Aê oc jasê kaseda to kakêlim
ma kabôên to katêkwi êkô gamêñ sawa
ma jakêñ siuñ êkô gamêñ ñakelenêñ
ma kalelon to kêmêsic êwiñ amboac tonanğen

²⁰ gebe lau samob oc sêlic to sêjala
ma sêsala e nêñ kaucêsa,
gebe Apômtaunê lêma gêgôm gêñ samob tonañ
ma Israelnêñ ñac dabuñ kêkêñ gêñ tau.”

Anôtô kêpêlê anôtôi dansañ

21 Apômtau kêsôm gebe “Amansaŋ nêmbiŋ.”
 Kiŋ Jakobŋa kêjatu gebe “Akêŋ lau-sêwa-nêmbiŋ-sawaga sêsa sêmêŋ.
 Sêsa sêmêŋmaŋ ma sêsôm biŋ samob, taŋ oc mênêsaŋa naŋ lasê.
 Anac miŋ biŋ langwa samob ŋam
 gebe ênêc ma kauclêlôm ma taêŋ ênam.
 22 Ma awa gêŋ, taŋ oc mênêsaŋa naŋ, sa êndêŋ aêac
 gebe taêŋ ênam gêŋ tau êtu anô ŋalêŋ.
 23 Asôm gêŋ, taŋ mênêsa êtu ŋamu ŋa naŋ, êndêŋ aêac,
 ec ajala gebe amac anôtôi biŋŋanô.
 Ajôc, aŋgôm gêŋ teŋmaŋ, ŋajam me sec
 gebe aêac alic ma atakê.
 24 Mago amac gêŋ ŋaôma
 ma nêmbiŋ kolêŋ ŋanô masi samucgeŋ
 ma ŋac, taŋ kêjaliŋ amac sa naŋ, eŋ ŋac alôb-alôb.

25 “Aê gajac ŋac teŋ sa aŋga gamêŋ nodonŋa, tec gêmêŋ.
 Gêmêŋ aŋga oc kêpiŋa. Eŋ oc awa ênac ŋoc ŋaê.
 Eŋ oc êka gôliŋwaga tôŋ amboac lêsap
 ma amboac ŋac-kêpac-kuwaga kêka nomku.
 26 Asa gêwa gêŋ tau sa gêdêŋ andanŋeŋ gebe aêac ajala
 me kêkêŋ ŋawae gêmuŋ gebe aêac alôc gebe ‘Ŋajam.’
 Lau teŋ sêwa sa atom, lau teŋ sêkêŋ ŋawae gêmuŋ atom.
 Lau teŋ sêŋô nêmbiŋ atom.
 27 Aê kasôm biŋ tau lasê gêdêŋ Sion kêtu ŋamata
 ma kasakiŋ jaenŋwaga to ŋawae ŋajam tau gêdêŋ Jerusalem.
 28 Aê matocanô gêja, mago galic ŋac teŋ atom.
 Aê embe jatu kênac, oc nêŋ ŋac êwê êsêacŋa teŋ gêmoa
 gebe êjô aê aocŋa nec atom.
 29 Alic acgom, êsêac samob têtû gêŋ ŋaôma ma nêŋ kolêŋ ŋanô masi samucgeŋ.
 Nêŋ gwam kêtôm mu ŋaôma.” * † ŋagêdô sa. Alic 40:19-20

42

Apômtaunê sakiŋwaga

1 “Alic acgom, ŋoc sakiŋwaga, taŋ gajac eŋ sa naŋ,
 ŋac taŋ kajaliŋ eŋ sa ma katuc galic eŋ ŋajam naŋ,
 tau tonêc.
 Aê kakêŋ ŋoc ŋalau jagêŋsac eŋ ŋaô
 ma eŋ oc êkôc biŋgêdêŋ êndêŋ tentenlatu samob êna.
 2 Eŋ oc êmôêc êkac sagenŋ atom
 ma êlainŋ nê biŋ êtu tapa ênêc malacluŋ atom.
 3 Eŋ oc êpônŋ sôbolec, taŋ tulu kwananŋeŋ naŋ,
 tulu samucgeŋ atom
 ma êsi dawenŋ gasilana êmac atom.
 Eŋ oc êwaka biŋgêdêŋ sa ŋanêŋgeŋ.
 4 Eŋ oc êtu palê me êtu golonŋ atomanô
 e ênac dabiŋ biŋgêdêŋ aŋga nom,
 ma nuc sêkêŋ matenŋ ênê biŋsu.”

5 Apômtau Anôtô, taŋ kêkêŋ undambê ma kêlainŋ gêŋ tau

* 41:29: Biŋ tonanŋ kêkanônŋ kiŋ towae Kores. † 41:29: Ŋamadiŋ 6 to 7 gêwa lau-sêsap-gwamwaganêŋ kôm

ma kêmasañ nom to ñagêñlêlôm samob
 ma kêkêñ lau nomña sêsê awen
 to kêkêñ maten jali gêdêñ gêñ samob, tañ sêsêlêñ sêmoa nom ñaô nañ,
 kêsôm binj tonec gebe

⁶“Aê Apômtau, aê kakalem aôm tobijgêdêñgen
 ma kakam aôm tôñ gêdêñ lêmam ma gajam jaom aôm.
 Aê kakêñ aôm kôtu ñoc poac ñabelo gêdêñ lau,
 ma kôtu tentenlatunêñ ja.

⁷Gebe ôñgôm lau matenpec nêñ matenjanô êpoa lasê
 to ôwê lau kapoacwalôña sêsa anga gêsun sêmêñ
 ma êsêac, tañ sêñgôn tokesecgen nañ, sêsa anga kapoacwalô sêmêñ.

⁸Aê Apomtau, aêñoc ñaê tau tonañ.
 Aê jawi ñoc ñawasi sinj êndêñ lau tenj atom
 ma jawi ñoc waec sinj naelom gwam atom.

⁹Alic acgom, binj lanjwa ñanô kêsa sugac
 ma galoc oc jasôm binj wakuc lasê.
 Binj tau ñanô kêsa atom tagen ma jasôm lasê êndêñ amac kwananjen.”

Talambin Apômtau, gebe gêjam nê lau kêsi

¹⁰Anjga wê wakuc tenj êndêñ Apômtau
 ma alanem enj e êndêñ nom ñamadinj.
 Gwêc to ñagêñlêlôm ñadindinj êsa
 ma nuc to lau, tañ sêñgôn tonañ nañ, sêlambin sêwinj.

¹¹Gamêñ sawa tau to malac gamêñ sawaña sêôc awen sa
 ma lau Kedar nêñ malac amboac tonañ.
 Lau tañ sêñgôn gamêñ Sela nañ, sênam lasê
 ma nêñ ñaôndu êpi anjga lôc ñatêpôê.

¹²Êsêac tetoc Apômtau sa
 ma sêsôm ênê wae lasê anjga nuc.

¹³Apômtau oc êsa amboac ñactêkwa tenj,
 enj êli tau sa amboac ñac sinj nañ tenj.
 Enj ênam wambañ to ênac mu.
 Enj êtôc tau êndêñ nê ñacjo gebe enj ñac sinjsêlêc.

Anôtô gêjac mata gebe ênam nê lau kêsi

¹⁴“Aê ganjgôn gamêñ gêmac ñasawa ñênjenj,
 aê kasôm binj atom ma gajam tauc tôñ.
 Ma galoc aê oc jatanj lasê amboac awênê gabêsi sec.
 Aê oc jasê aoc e tekoc êmbac-êmbac.

¹⁵Aê oc janjgôm lôc to gamêñ ñabau êtu gasañ
 ma ñagêgwanj samob êsêlic.
 Bu kapôênj oc ñamanj ñaôma
 ma bugêjactorj ñakelenj êsa.

¹⁶“Aê oc jawê lau matenpec sêsa intênasêga, tañ sêjam kauc nañ,
 ma sêsa intêna saun, tañ sêjala atom nañ.
 Aê janam ñakesec, tañ gê êsêac auc nañ, ôkwi êtu ñawê
 ma gamêñ kalon-kalon ñatip êsa.
 Gêñ samob tonañ ñai aê oc janjgôm ma jandec sênêcña atom.

17 Êsêac tañ sêkêñ gêwiñ anôtôi jaba
ma sêsôm gêdêñ gwam gebe 'Aéacma anôtôi amac' nañ,
oc sênu tañ su tomajenñ sêna."

Lau Israel seso tañen wamu ñamoasin

18 "Amac lau tañemsuñbic añô biñ,
ma amac lau matempec alic to asala gêñ.

19 Asa matapec kêtôm ñoc sakinwaga
ma asa tañasuñbic kêtôm ñoc jaenwaga, tañ kasakin en nañ.
Asa matapec kêtôm en, tañ ôli andañ aê nañ,
ma tañasuñbic kêtôm Apômtaunê sakinwaga.

20 Aôm gôlic gêñ taêsam, mago kôsala atom.
Aôm tañamsuñ kêpoa lasê, mago gôñô biñ atom."

21 Kêtu nê biñgêdêñña Apômtau gêlic ñajam,
gebe êngôm nê biñsu êtu kapôên to ñawasi êsa.

22 Mago kêjañgowaga sêjam genñen ma sêjañgo lau tonec nêñ gêñ samob su.

Êsêac samob têtôm bôc kêsêp sê
ma sêsiniñ tañ sêngôn kapoacwalô.

Êsêac têtû ñaçjonên gêñ sugac ma ñac ten gêmoa gebe ênam êsêac kêsiniñ atom.

Ñaçjo sêjañgo êsêac su ma ñac ten kêsôm gebe

"Akên êsêac sêmu sêna," nec atom.

23 Amacnêm asa êkên taña biñ tonañ.

Asa oc êñô ma taê ênam êtu têm, tañ oc mênjêsa nanña.

24 Asa kêkên Jakob gêdêñ lau saic-saic

ma Israel gêdêñ kêjañgowaga.

Apômtau tañ aêac dagôm sec gêdêñ en nañ, gêgôm atom me.

Êsêac sêsa ênê lên mansañ atom

ma tañen wamu ênê biñsu atom.

25 Tec en kêsêwa ñandan têtac ñandanña to sin ñajaña kêpi en.

En kêkên jawaô kêkôm en auc, mago nê kauc kêsâ atom.

Gên tau gen en ôli, mago kepen ênê ñalêlôm atom.

43

Apômtau taugen en kêsiwaga ñanô

1 O Jakob, o Israel, galoc Apômtau, tañ kêkên aôm
ma kêmasañ aôm nañ, kêsôm biñ tonec gebe

"Ôtêc taôm atom, gebe aê gajam aôm kêsi su.

Aê gamôêc aôm ma kasam nêm ñaê anôgen, aôm kôtu aênoc gêñ.

2 Embe olom gwêc, aê oc mênjawiñ aôm.

Ma embe ôsêlên ômoa ja ñalêlôm, oc ênam aôm atom
ma jawaô oc êniñ aôm atom,

3 gebe Apômtau, aômnêm Anôtô aê,

Israelnên ñac dabuñ to nêm kêsiwaga aê.

Aê kakên Aiguptu kêtû awa gêjam ôli aôm suña

ma kakên Aitiopia to Seba gêjô aôm

4 gebe aê galic aôm kôtôm awamata ten

ma kakian aôm sa to têtac gêwiñ aôm.

Aê kakên gamên gêjô aôm

ma kakên lau tomôkê-tomôkê gebe ômoa matam jali.

⁵ Ôtêc taôm atom gebe aê mêngawiņ aôm,
aê oc jajoņ nêc wakuc sa aņga oc kêpiņa
ma janac aôm sa aņga oc kêsêpņa.

⁶ Aê oc jasôm êndêņ musaņgu-m gebe Ôwi siņmaņ,
ma êndêņ mula-m gebe Ôņgamiņ atommaņ.
Ôkêņ latuci aņga gamêņ jaêc
to ñoc latucio aņga nom ñamadiņ
⁷ ma lau samob, taņ sêwê kaiņ ñoc ñaê
ma kakêņ to kamasañ êsêac kêtũ ñoc waecņa naņ,
sêndêņ aê sêmêņ.

⁸ “Akêņ lau, taņ mateņpec, mago mateņanô gêc naņ,
to lau, taņ taņeņsuņbic, mago taņeņsuņ gêc naņ, sêsa sêmêņ.

⁹ Akêņ tentenlatu samob sênac taũ sa
ma lau tomôkê-tomôkê sêkac sa sêpi tagen.
Êsêacnêņ asa kêtôm gebe êwa gêņ tonec sa
ma êtôc gêņ andaņgeņņa êndêņ aêac.

Êsêac sêkêņ nêņ lau, taņ sêpuc êsêacnêņ biņ tônia naņ, sêsa sêmêņ gebe sêwaka êsêac sa
e sêņô ma sêsôm gebe Biņ tau biņnaņô.”

¹⁰ Apômtau kêsôm gebe “Aê ñoc lau-sêpuc-ñoc-biņ-tôniawaga
to ñoc sakiņwaga, taņ kajaliņ êsêac sa naņ amac
gebe amac ajala to akêņ êwiņ aê
ma nêc kauc êsa gebe aê tau tonec.
Anôtô teņ kêsa gêmũ aê atom
ma teņ oc êndaņguc aê atom.

¹¹ Aê, aê taucgeņ Apômtau
ma kêsiwaga teņ gêmoa gêwiņ atomanô.”

¹² Apômtau kêsôm gebe “Aê kasôm biņ lasê to gajam amac kêsi
ma aê kakêņ ñawae gêdêņ amac gêmũ su.
Gêdêņ tonañ anôtô jaba teņ gêmoa amac ñalêlôm atom
ma amac atu ñoc lau-sêpuc-ñoc-biņ-tôniawaga.

¹³ Aê Anôtô gêdêņ andaņgeņņa
ma galoc amboac tonañgeņ
ma teņ kêtôm gebe êjaņgo gêņ su aņga aê lemoc atom.
Aê gajam kôm ma asa oc êtôm gebe êkô kôm tau auc.”

¹⁴ Apômtau, nêc kêsiwaga ma Israelnêņ ñac dabuņ kêsôm biņ tonec gebe
“Aê oc jasakiņ biņ êna Babel êtu amacņa
ma jatuc kapoacwalô ñabalaņ popoc
ma lau Kaldea nêņ lasê ênam tau ôkwi êtu taņiboa.

¹⁵ Aê Apômtau, amacnêc ñac dabuņ,
aê kakêņ Israel ma katu amacnêc kiņ.”

¹⁶ Apômtau gêjam intêna kêsêp gwêc ñalêlôm
ma gêjam intêna gelom bu ñawenweņ

¹⁷ ma gêwê kareta to hos ma siņwaga to nêņ siņsêlêc sêja
e sêsêp jasêc, êsêac oc sêndi sa êtiam atom.

Êsêac sêmac amboac dawen gasilana.

Apômtau, taņ gêgôm gêņ tonañ naņ, kêsôm biņ tonec gebe

18 “Taêm ênam gêṅ lanḡwa atom
ma aê go taôm êtu gêṅ gêmunḡṅa atom.

19 Alic acgom, aê gagôm gêṅ wakuc teṅ
ma galic gêṅ tau kêpoa.

Amac alic gêṅ tau atom me.

Aê oc janam intêna êsa gamêṅ sawa êna
ma jakêṅ bu enselenḡ êsa gamêṅ ḡakelenḡ.

20 Bôc saleṅṅa ma kêambôm to kêcsêwa oc tetoc aê sa
gebe kakêṅ bu kêpoac gamêṅ sawa
ma bu kapôêṅ keselenḡ kêsa gamêṅ ḡakelenḡ
gebe êkêṅ bu êndêṅ ḡoc lau, taṅ kajalinḡ êsêac sa naṅ sênôm.

21 Aê kakêṅ êsêac têtû ḡoc lau gebe sêsôm ḡoc waec lasê.

22 “O Jakob, aôm awam gêḡac aê atom.

O Israel, aôm gôm taôm su kêtû aêṅa atom.

23 Aôm kôkêṅ domba kêtû daja gêdêṅ aê
me kotoc aê sa ṅa nêṅ da ḡagêdô atom.

Aê kakôniṅ amac ṅa da atom
ma kalênsônḡ amac ṅa biṅ da ḡamalunḡa atom.

24 Aôm gôjam ôli tê kêtû aêṅa ṅa nêṅ mone
me kômôasiṅ aê ṅa nêṅ da toṅalêsi atom.

Aôm kôkôniṅ aê ṅa nêṅ sec
to kôlênsônḡ aê ṅa nêṅ geogenḡ.

25 Aê, aê taucgenḡ gasenḡ nêṅ geo su
ma oc taêc ênam nêṅ sec êtiam atom kêtû aê taucṅa.

26 Taêm ênam ma ôkêṅ puc aê gebe tajô biṅ tau dawinḡ taunḡ.
Aôm ôwa nêṅ biṅ sa ma ôwaka taôm sa gebe kôsôm biṅḡanô.

27 Tamam ḡamataṅḡa gêgôm sec
ma nêṅ sêlinḡwaga sêgêli ḡoc biṅ.

28 Kêtû tonanḡḡa aê kakôc ḡoc dabunḡ su anḡa kasêga lôṅ dabunḡḡa
ma kakêṅ Jakob gebe lau sensenḡ eṅ su
ma kakêṅ Israel gebe lau sêsôm biṅ êpi eṅ.”

44

Apômtau taugenḡ eṅ Anôtô

1 “O ḡoc sakinḡwaga Jakob, o Israel, taṅ kajalinḡ sa naṅ,
galoc ôkêṅ taṅam.

2 Apômtau taṅ kêkêṅ aôm
to kêmasanḡ aôm anḡa tênam têtacclêlôm ma oc ênam aôm kêsi naṅ,
kêsôm biṅ tonec gebe

O ḡoc sakinḡwaga Jakob, o Israel,
taṅ kajalinḡ aôm sa naṅ, ôtêc taôm atom.

3 Gebe aê oc jakêc bu êsêp gamêṅ ḡakelenḡ
ma bu oc êpoac nom gelo-gelo.

Aê oc jakêc ḡoc ḡalau êpi nêṅ wakuc
ma jakêc ḡoc mec êpi nêṅ gôlôac.

4 Ma êsêac oc sêlêc amboac gêgwanḡ anḡa gamêṅ ḡawambuc ḡajam
ma sêpi amboac ka, taṅ kêkô bulêndanḡ naṅ.

5 ḡac teṅ oc êsôm gebe ‘Apômtaunê ḡac aê.’

Ma tenj oc êsam tau nja Jakobnê njaê.
Ma tenj oc eto êpi lêma gebe 'Apômtaunê gêj,'
ma ê tau êpi Israel."

⁶ Apômtau, Israelnêj kinj to kêsiwaga
ma lausinj undambêna nêj Apômtau kêsôm binj tonec gebe
"Aê njaç njamata to njamu, anôtô tenj gêmoa gêwiñ aê atomanô.

⁷ Asa kêtôm aê. Êsa mênêwa sa,
êkênj tau êkô aê lanjôcnêm ma êwa tau sa.
Njaç andanjenja asa geoc binj, tanj ocgo mênêsa nanj, lasê kwananjenj.
Enj eoc gêj, tanj ocgo mênêsa êtu njamu nanj, lasê êwiñmanj.

⁸ Atêc taôm atom ma aê go taôm atom.
Aê gajac minj to gawa binj tau sa gêdênj amac gêdênj andanjenja atom me.
Amac atu njoc lau-apuc-njoc-binj-tônjwaga.
Anôtô tenj gêmoa gêwiñ aê me masi.
Lamu njanô tenj gêmoa atom. Aê kajala tenj atom."

Sakinj gwamja tonec gêj meloc

⁹ Lau-sêsap-gwamwaga êsêac gêj njaôma ma nêj kôm njanô, tanj tetoc sa nanj, njanô masi.
Ma lau, tanj sêsap êsêac tôñ nanj, sêlic to sêjala gêj tenj atom, tec oc sêmoa tomajenjenj.

¹⁰ Asa kêsap gwam ma kêmasanj njakatu njaôma ma njanô masi. ¹¹ Alic acgom, njaç tau nê
sakinjwaga oc majenj êsa, ma lau lemenj-mêtêwaga tau njamalac njaôma. Êsêac samob sêkac
taunj sa nasêkô acgom, go têtakê njanô ma sênjgôm êsêac samob majenj êsa.

¹² Njaç-kêpac-kiwaga kêkênj ki kêsa ja e njalana kêsa. Enj kêsac nja hama gebe êkênj gwam
njalanô. Enj gêjam kôm tolêma njajanja sec e mo gêjô enj ma têtka gêbac. Enj gêjam dabunj bu,
tec ôliwalô gêbacnê.

¹³ Kamunda tenj gê dôñ nê ka ma keto njakatu nja kêtêpê. Go kêsap nja ki kêdaguc njadônj tau
ma kêwaka njamalac njakatu sa e kêtôm njamalac lanjô, gebe kêkô andu tenj. ¹⁴ Njaç tau kêsap
kaseda me kêjalij kalelonj me kamem tenj sa anja salenj me moae kêsê kaseda tenj ma kom
gêlôm ka tau e kêtû kapôênj. ¹⁵ Go ka tau êtu njaç tenj nê kamasê, enj êkôc njagêdô ma ênsêlu
ma njagêdô gebe eno nê gêj. Mago ka njagêdô tec enj kêsap kêtû anôtô jaba ma gêjam sakinj
gêj tau, ma kêmasanj gwam ma kêpônj aduc gêdênj gêj tau. ¹⁶ Ka njamakenj tec enj kêkênj ja
genj ma kêpac gwada ma genj bôc e gêôc enj tôñ, ma enj kêsêlu ja gêwiñ ma kêsôm gebe "Kec,
galoc kasêlu jagac." ¹⁷ Ma ka tau njamakenj enj kêsap kêtû nê anôtô gwam ma kêpônj aduc
to gêjam sakinj ma ketenj mec gêdênj gêj tau gebe "Ônam aêac kêsi gebe njoc anôtô aôm."

¹⁸ Lau tau tonanj sêjala gêj tenj atom ma nêj kauc masi gebe nêj matenjanô gêmôb e
sêlic gêj tenj atom ma nêj njalêlôm njadani e sêjala gêj tenj atom. ¹⁹ Êsêac taênj gêjam binj tenj
atomanô ma nêj kauc to jala gebe sêsôm binj amboac tonecja masi gebe "Ka tau njamakenj
aê kakênj kêsa ja ma gano njoc gêj to kapac gwada e gêôc aê tôñ ma ka tau njamakenj aê oc
jasap êtu gêj alôb-alôb tenj me. Aê oc japônj ocduc êndênj ka njadambê tenj me." ²⁰ Njaç tanj
mata katu gêj njaôma-njaôma nanj, nê njalêlôm dansanj gêjam gôlij enj keso ma enj kêtôm
gebe ênam tau kêsi atom. Enj kêtôm atom gebe êsôm binj tonec gebe "Gênj tanj lemoc anônja
gêgôm nanj gêj dansanj."

Apômtau enj Israelnêj kêsiwaga

²¹ "O Jakob ma Israel, taêm ênam binj tonanj,
gebe njoc sakinjwaga aôm.

Aê kamasanj aôm kôtu njoc sakinjwaga.
O Israel, aê oc jalinj aôm sinj atom.

²² Aê gasenj nêm keso su amboac mu kêdaba tao

ma nê m sec gê su amboac ômbiņ.

Ômu ôndên aê ômôên gebe aê gajam aôm kêsi.”

²³ O undambêac, anam wê gebe Apômtau gêgôm gêņ tau ņanô kêsa.

O nom ņalêlômac, anam lasê.

O lôcac, o saleņac to ņaka samob, apuc wê sa

gebe Apômtau gêjam Jakob kêsi

ma geoc nê ņawasi lasê aņga Israel.

²⁴ Apômtau, nê m kêsiwaga, taņ kêmasaņ aôm aņga tênam têtacêlêlôm naņ, kêsôm biņ tonec
gebe

“Aê Apômtau, taņ kakêņ gêņ samob naņ.

Aê taucgeņ galam umboņ ma gaja nom.

Asa gêmoa gêwiņ aê.

²⁵ Aê gaseņ laudansaņ nêņ puc gebe ņanô êsa atom

ma gagôm lau-seoc-biņ-lasêwaga têt u meloc

ma kakêņ lau tokauc sênu taui su sêja

ma nêņ kauc kêt u meloc.

²⁶ Aê kapuc ņoc sakiņwaganêņ biņ tônia

ma gagôm ņoc jaeņwaganêņ biņ ņanô kêsa.

Aê kasôm kêpi Jerusalem gebe ‘Lau oc sêngônia tonec,’

ma kêpi malac Judaņa gebe ‘Lau oc sêkwê malac tonec sa

ma aê oc jajac malac ņapopoc sa êtiam.’

²⁷ Aê kasôm gêdên gwêc ņagêdim gebe ‘Ôtu kelen,

ma aê oc jaņgôm nê m bu êpa.’

²⁸ Aê kasôm kêpi kiņ Kores gebe ‘ņoc ņacgejob dombaņa eņ

ma eņ oc êņgôm ņoc biņ ņanô êsa.’

Aê kasôm kêpi Jerusalem gebe ‘Lau sêkwê malac tonec sa êtiammaņ,’

ma kêpi lôm dabui gebe ‘Lau sênac m kôm sêkwê aôm saņa.’ ”

45

Apômtau kêjaliņ kiņ Kores sa

¹ Apômtau kêsôm biņ tonec gêdên

nê ņac Kores, taņ geņ oso eņ naņ, gebe

Aê kakam ênê lêma anônia tônia,

gebe êku tentenlatu tulu êmuņ eņ

ma êkwalec kiņnêņ ņakwê su to êlêc katam su eņ,

gebe sênsaņ auc atom.

² “Aê oc jasêlêņ jamui aôm ma jaņgôm lôc êtu tapa

ma jatuc katam ki popoc ma janac balaņ ki tulu-tulugeņ.

³ Ma oc jakêņ awa totau-totau, taņ sêsiņ gêc gamêņ ņakesec naņ, êndên aôm

ma awamata, taņ sêjac sa gêc gamêņ ņakêsiņ naņ êwiņ.

Gebe ôjala gebe Apômtau Israelnêņ Anôtô aê,

tec gamôêc aôm ņa nê m ņaê anôgeņ,

⁴ kêt u ņoc sakiņwaga Jakobņa ma kêt u Israel, taņ kajaliņ sa naņņa.

Aê gamôêc aôm ņa nê m ņaê anôgeņ.

Aôm gôjam kauc aê, mago aê gaê aôm nê m ņaê.

⁵ Aê Apômtau ma teņ gêmoa gêwiņ atom.

Anôtô teņ gêmoa gêwiņ aê atom.

Aôm gôjam kauc aê, mago aê gajam gêlônia aôm

⁶ gebe lau aņga oc kêpi to aņga oc kêsêpņa sêjala

gebe Anôtô tenj gêmoa gêwiņ aê atom.
 Aê Apômtau ma tenj gêmoa gêwiņ atom.
 7 Aê kakêņ ņawê to kamasan ņakesec.
 Aê kamasan gêņ ņajam ma kakêņ gêņwapac.
 Aê Apômtau, taņ gagôm gêņ samob tonan ņai nanj.”

Apômtau kêkêņ undambê to nom

8 “O undambêac, ansêwa anġa lôlôc,
 ma biņġêdêņ êsêp anġa umbon amboac kom ġêjac.
 Nom tau êņa gebe Apômtaunê moasiņ ênam kêsina êpoa
 ma êkêņ biņġêdêņ êpi êwiņ amboac tonanġeņ.
 Aê Apômtau kakêņ gêņ tau.”

9 Ojae êndêņ ņac, taņ ġêjam saic biņ ġêdêņ nê ņac-kêkêņ-eņwaga nanj.
 Eņ kêtôm kunom tenj, taņ ġêjac saic biņ ġêdêņ ņac-ġêjac-kuwaga nanj.
 Nomku kêsôm ġêdêņ ņac-ġêjac-kuwaga gebe
 “Aôm ġôġôm asageņ.” Kêsôm me.

Ma kôm ņanô tau kêsôm gebe “Nêm lêmam ņamêtê masi.” Kêsôm me.

10 Ojae êndêņ ņac, taņ kêsôm ġêdêņ tama gebe “Aôm kôka asageņ lasê,”
 ma kêsôm ġêdêņ awê tenj gebe “Aôm kôkôc asageņ.”

11 Apômtau, Israelnê ņac dabuņ, ma nê ņac-kêkêņ-eņwaga kêsôm biņ tonec gebe
 “Amac abe atu kênac aê êtu latucina me.

Me abe ajatu aê êtu kôm, taņ lemoc êņġôm nanġa me.

12 Aê kakêņ nom ma kamasan ņamalac, taņ sêmoa nom nanj.

Aê lemoc kalaiņ undambê ma aê kajatu gêņ undambêņa samob.

13 Aê kajaliņ kiņ Kores sa kêtû biņġêdêņņa
 ma janam nê intêna samob êtu solop.

Eņ oc êkwê ņoc malac sa

ma êņġamboac ņoc lau kapoacwalôņa su.

Eņ êņġôm êtu ņaôli to ņagêġô tenġa atom.”

Lausiņ undambêņa nêņ Apômtau kêsôm biņ tonanġ.

14 Apômtau kêsôm biņ tonec gebe

“Awamata Aiguptu to Aitiopia ņagêņ têtuluņa
 ma lau waso-waso anġa Seba oc dêndêņ aôm sêmêņ ma têtû nêm ġêņ.

Êsêac sêndanġuc aôm. Êsêac sêmêņ tokapoacwalôġeņ

ma sêpôņ aenġuc êndêņ aôm ma têtanġ êndêņ aôm gebe

‘Anôtô ġêmoa ġêwiņ aômġeņ

ma anôtô tenj ġêmoa ġêwiņ atomanô.’ ”

15 Biņņanô, aôm Anôtô, taņ kôsiņ taôm nanj.

O Israelnêņ Anôtô aôm kêsiwaga tau.

16 Êsêac sêkôniņ nêm ņacjo samob tôņ ma sêņġôm êsêac majenġ êsa.

Lau-sêsap-gwamwaga sêc sêwiņ taunġ tomajenġeņ sêja.

17 Mago Apômtau ġêjam Israel kêsi

ma oc ênam êsêac kêsi endenġ tôņġeņ.

Êsêac oc sêkôniņ amac to sêņġôm amac majem êsa atom endenġ tôņġeņ.

18 Gebe Apômtau, taņ kêkêņ undambê nanj, eņ taugenġ Anôtô

ma kêkêņ to kêmasanġ nom e ņajanġa kêsa.

Eņ kêkêņ gêņ tau wauc-waucġeņ atom,

eņ kêmasanġ kêtû lau sêņġôņņa.

Apômtau tonan kêsôm biñ tonec gebe
 “Aê Apômtau ma tenj gêmôa gêwiñ atom.
 19 Aê gajac biñ kesec gamoa gamênj ñakesecña atom.
 Aê kasôm gêdênj Jakobnê wakuc atom gebe
 ‘Ansom aê anğa gênj wauc-wauc ñalêlôm.’
 Aê Apômtau kasôm biññanôgenj,
 aê kasôm biñ lasê gêc awêgenj.

Anôtô ñanô to anôtôî dansañ Babilonña

20 “Amac tentenlatu ñapopoc, tanj asêp sinj sawa nanj,
 amênj akac taôm sa apî tagenj.
 Lau tanj sêbalan nênj gwamka sêwêgenj
 ma tetenj mec gêdênj anôtô tenj,
 tanj kêtôm gebe ênam êsêac kêsi atom nanj,
 lau tonan nênj kauc masi.
 21 Awa nêmbiñ sa ma akênj nêmbiñ tau êsa êmênj
 ma amansañ biñ awiñ taôm.
 Asa gêjac miñ biñ tonec gêdênj andanjenj.
 Ma asa geoc biñ tau lasê wanêcgenj su.
 Aê Apômtau kasôm atom me.
 Anôtô tenj gêmôa gêwiñ aê atom.
 Aa Anôtô ñanô to kêsîwaga ma tenj gêmôa gêwiñ atom.

22 “O nom ñamadiñ samobac, akac taôm ôkwi andênj aê amênj
 ma janam amac kêsi
 gebe aê Anôtô ma tenj gêmôa gêwiñ aê atom.

23 Aê katôc lemoc kêpi tauc
 ma biññanô kêsa aê aocsunj,
 biñ tau êmu êndênj aê êmênj êtiam atom.
 Lau samob sêpônj aenđuc êndênj aêgenj
 to lemenj samob têtôc êpi aê
 ma samob sêsôm gebe

24 ‘Biñgêdênj to ñaclai ñam kêsêp Anôtô taugenj.
 Lau samob, tanj sêjam saic biñ enj nanj, oc dêndênj enj sêna tomajenjenj.
 25 Israelnênj wakuc samob oc ôlinj êpi ma waenj êsa êtu Apômtaunagenj.’ ”

46

Nom ñaApômtau to lau Babilon nênj anôtôî jaba

1 “Babilonnênj anôtôî gêbacnê. Gêmunjenj lau Babilon sêjam sakinj Bel agêc Nebo, mago galoc sêkênj anôtôî tonanj gêsac donki ñaô. Bôc tekwenj gêbac ma sêbalan gênj tau kêtû waba gêsac êsêac ñaô. 2 Gwam kêtôm gebe ênam tau sa atom. Ñacjo sêjanngo su ma sêbalan sêja kapoacwalô.

3 “O gôlôac Jakob to gôlôac Israel nênj lau ñapopoc, anjô ñoc biñ. Aê kasip amac sa gêdênj tanj tenemi sêkôc amac to amac asa amênj nanj, e mênjgêdênj galoc. 4 Amacnêmbiñ Anôtô aê. Aê janam jaom amac e atu lau ñanô tomôdê. Aê kakênj amac ma jajop amac ma aê oc janam amac sa to janam amac kêsi.

5 “Oc anam dônj aê êpi ñac ondoc gebe aêagêc atôm tauñ. Ñac ondoc kêtôm aê ma amac oc ansaê aê katôm asa. 6 Lau sêsêwa nênj gold sa anğa nênj talu ma sêjam dônj nênj silber. Êsêac sêjam ôli kwalam lanğwa tenj gebe êmansañ nênj gold êtu gwam ma sêpônj aenđuc to

sêjam sakinj gêj tau. ⁷ Êsêac sêoc gêj tau sa ma sêbalañ jagêsac magiñm jatetoc geñ tau kêkô ñamala ma gacgeñ kêkô tônê. Gêj tau katôm gebe êwi ñamala tau sinj atom. Ñac teñ awa embe ênac oc êjô eñ awa atom to ênam eñ sa aña gêjwapac atom.

⁸ “Amac tañ ajam dêmoêm aê nañ, taêm ênam biñ tonañ ma asala gêj, tañ gagôm nañ. ⁹ Taêm ênam gêj, tañ gagôm gêdêj andañgeñ, ajala gebe Anôtô aê taucgeñ ma teñ kêtôm aê gêmoa atomanô. ¹⁰ Gêdêj tañ gajac m ñoc kôm nañ, kasôm kôm ñatêpôê lasê kwanañgeñ. Gêdêj andañgeñ aê gaoc biñ, tañ oc mênêsa su nañ lasê. Aê kasôm gebe ‘Biñ tañ taêc gêjam nañ oc êkô ma gêj samob, tañ gabe jañgôm ñanô êsa nañ, oc jañgôm ñanô êsa.’ ¹¹ Aê gamôêc ñac teñ gebe êmêj aña oc kêpiña. Eñ oc êpôp êsêp amboac kikiç gebe êngôm biñ, tañ aê taêc gêjam nañ, êtu anô. Aê kasôm tec oc ñanô êsa.

¹² “Amac gêsuntêkwa ñatonwaga, tañ ajam kauc gebe bêc jaku ñacjo tuluña gêc jaêc nañ, añô ñoc biñmañ. ¹³ Aê kakêj bêc jaku ñacjo tuluña kêdabiñ. Bêc tau gêc jaec atom. Noc janam amac kêsiña ênam tau tøj atom. Aê gabe janam Jerusalem sa ma jatoc Israel sa aña tônê.”

47:1–48:22 Sêku malac Babilon tulu ñawê kêsêp môkêlatu 47. Môkêlatu 48 kêtôc Anôtônê lêj gêjam gôliñ lau-mña to gêjam nê lau saña.

49

Apômtaunê sakinwaga kêtú tentenlatunêj ja

¹ O amac nucac, añô ñoc biñ ma amac lau gamêj jaêcñaac, akêj tañem. Apômtau kêkalem aê gêdêj tinoc kêkôc aê atomgeñ. Eñ gê aêñoc ñaê aña tinoc têtacclêlôm.

² Eñ gêgôm aocsuñ ñamata amboac bôjañ ma kêsiñ aê gamoa nê lêma ñalabu. Eñ gêgôm aê katu sôb ñawanic sawa teñ ma kêsiñ aê ôkwi kasêp nê atali sôbrña ñalêlôm.

³ Eñ kêsôm gêdêj aê gebe “Ñoc sakinwaga aôm, Israel, aôm oc ôwaka ñoc waec sa.”

⁴ Mago aê kasôm gebe “Aê gaim tauc su ma kajaiñ ñoc ñaclai ñaômageñ. Mago ñoc biñgêdêj gêc Apômtauna ma ñoc ñaôli gêc ñoc Anôtôña.”

⁵ Ma galoc Apômtau, tañ kêmasañ aê aña tinoc têtacclêlôm, gabe jatu ênê sakinwaga nañ, kêsôm gebe Jakôc Jakob êmu êndêj eñ êna êtiam ma Israel sênac tauñ sa sêndêj eñ sêna.

Tec Apômtau ketoc aê sa ma ñoc Anôtô kêtú ñoc ñaclai ñam. ⁶ Eñ kêsôm gebe “Aôm kôtu ñoc sakinwaga gebe ômboa Jakobnê gôlôac sa ma ôkôc Israelnêj lau ñapopoc sêmu sêmênj êtiam necgeñ atom, aê oc jakêj aôm ôtu tentenlatunêj ja amboac tonañgeñ gebe ñoc moasiñ janam lau kêsiña naêndêj nom ñamadiñ.”

⁷ Biñ tonec Apômtau, Israelnê kêsiwaga ma nê ñac dabuñ kêsôm gêdêj eñ, tañ lau sêsu eñ susu ma tentenlatu sedec eñ ma gôliñwaga sêlic eñ kêtú gêjôma nañ, gebe

“Kin oc sêlic aôm ma dêndi sa êtu aôm ña ma kasêga oc sêpôn aenduc êndên aôm êtu Apômtau ñañên, tañ kêtû Israelnê ñac dabun ma kêjaliñ aôm sa nanña.”

Apômtau gêjac mata gebe sêkwê Sion sa êtiam

⁸ Apômtau kêsôm biñ tonec gebe

“Aê kakên tañoc aôm gêdên têm moasiñña ma gajam aôm sa gêdên bêc gajam lau kêsija. Aê gajob aôm ma kakên aôm kôtu poac gêdên lau, gebe jamboa nêñ gamên sa êtiam ma janac sam nêñ nomlênsêm, tañ kêtû gasañ nan.

⁹ Tec jasôm êndên lau kapoacwalôña gebe ‘Asa amên,’ ma êndên êsêac, tañ sêngôn ñakesec ñalêlôm nan, gebe ‘Asa awê amên.’

Êsêac oc têtap nêñ mo sa anga intêna to sêlôm tauñ anga lôc kwalam.

¹⁰ Mo to bu oc êjô êsêac atom ma mu ñandañ to oc oc êpac êsêac atom gebe ñac, tañ taê walô êsêac nan, oc ejon êsêac ma êwê êsêac sêndên bumata.

¹¹ Aê oc jañgôm ñoc lôc samob êtu intêna ma jamansañ intênasêga samob êtu solop.

¹² Alic acgom, lau ñagêdô oc sêmên anga jaêc ma ñagêdô anga nodo to anga oc kêsêpña ma ñagêdô anga gamên Siene.”

¹³ O undambêac, anam lasê. O nom, ñaôndu êpi. O lôcac, lasê êtañ gebe Apômtau gêjac nê lau têtac tôn ma taê walô nê lau, tañ sêoc wapac nan.

¹⁴ Mago Sion kêsôm gebe “Apômtau gêwi aê siñ, ñoc Apômtau kêliñ aê siñ.”

¹⁵ “Awê teñ oc êtôm gebe êliñ nê gên dedec siñ ma taê walô nê têtacêlêlôm ñañanô atom me. Ma embe êliñ siñ, nan aê oc jaliñ aôm siñ atomgoc.

¹⁶ Ôlic acgom, aê gajac bô nêm ñaê gêc lemoc tapa, nêm tunbôm kêkô aê lanôcnêm ñapañ.

¹⁷ Nêm lau-sêkwê-aôm-sawaga sêlêtigen sêmên ma êsêac, tañ sesen aôm su to sêgôm aôm kôtu gasañ nan, sêc sêja.

¹⁸ Oc matamanô sa ma ôlic.

Êsêac samob sêkac tauñ sa dêdên aôm sêmên.”

Apômtau kêsôm gebe “Aê jasôm êtu tôn gebe aôm oc ônam êsêac samob sa êtu nêm gêlôn ma ôjandiñ êsêac amboac awê gebe ênam ñacña kêjandiñ nê ômbiñkap.

¹⁹ “Biñjanô, nêm malac gasañ to ñaalê katuc ma nêm gamên, tañ lau sesen su nan, oc êtu saun-saun êtu nêm laun ma êsêac, tañ sesen aôm su nan, sêc su jaêcgen sêja.

²⁰ Nêm gôlôac, tañ kôkôc gêdên gônôn tonalêlôm ñawapacgen nan,

oc sêsôm êsô tañamsuñ gebe
 ‘Gamêñ tonec e kêtû saun-saun ma kêtôm aê atom,
 ôngôm ñasawa êtu kapôêñ gebe êtôm aê janğôñña.’

²¹ Ma aôm oc ôsôm êndêñ taôm gebe
 ‘Asa kêkôc gôlôac tonec.

Aê awê kapoac ma ñoc ñapalê masi.

Êsêac sêkêñ aê ganğôñ kapoacwalô anğa gamêñ jaêc
 ma lau tonec asa gêlôm êsêac,
 sêwi aê sinğ gamoa taunğ,
 tec lau tonec sêmêñ anğa ondoc.’ ”

²² Apômtau Anôtô kêsôm binğ tonec gebe
 “Alic acgom, aê oc jaôc lemoc sa êndêñ lau samuc
 ma oc jakêñ puc êndêñ lau tomôkê-tomôkê
 ma êsêac oc sêsip nêm latômi taminğ bônğdagi
 ma sêkuc nêm latômio sênğôñ maginğm ñaô sêmêñ.

²³ Ma kinğ oc têtû tamemi sêpô mo amacğ,
 ma nêñ kwin oc sêlôm amac têtôm tenemi.

Êsêac oc sêpônğ aenğduc êndêñ amac lanğonânô êsêp nomgenğ
 ma oc sêlêsoğ kekop anğa emkainğ.

Go amac ajala gebe aê Apômtau.

Ma êsêac, tañ sêônğ aê nanğ, oc majenğ êsa atom.”

²⁴ Lau têtôm gebe sêjanğo ñactêkwanê waba su me.

Êsêac têtôm gebe sênam gôlinğ-waganê lau kapoacwalônğa kêsi me.

²⁵ Mago Apômtau kêsôm binğ tonec gebe

“Aê oc janam ñactêkwanê lau kapoacwalônğa kêsi
 ma jajanğo gôlinğwaganê waba su.

Aê oc janac sinğ êndêñ êsêac, tañ sêjac aôm nanğ,
 ma janam nêm gôlôac wakuc kêsi.

²⁶ Êsêac tañ sêkôninğ aôm nanğ, oc jakêñ êsêac sêninğ taunğ nêñ ñamêsôm
 to sênôm taunğ nêñ dec e êjaninğ êsêac êtôm wain kêjaninğ lau.
 Go ñamalac pebenğ sêjala gebe aê Apômtau, Jakobnê ñaclai,
 nêm kêsiwaga to nêm gêjam-sawaga.”

50

¹ Apômtau kêsôm binğ tonec gebe

“Teneminêñ papia-gajac-sêmôcwalô-gênğicğ,
 tañ êsêac sêkôc gêdêñ aê gawi êsêac sinğna nanğ, gêc ondoc.

Ma ñac ondoc nê tốp gêc aê
 gebe kakêñ amac gêdêñ enğ aja.

Alicğac me, aê kakêñ amac gêdêñ lau sêjam ôli amac kêtû nêm secğa
 ma aê gawi tenemi sinğ kêtû êsêac taunğ nêñ geonğ.

² “Amboac ondoc, gêdêñ tañ aê gaô lasê nanğ, ñac tenğ gêmoa atom.

Ma gêdêñ tañ aê gamôêc nanğ, tenğ gêjô aênğoc binğ atom.

Ñoc lemoc kêtû dambê tec janam kêsi janğôm êtôm atom me.

Ñoc ñaclai kêtû palê, tec janam sa atom me.

Alicğac me, aê gaec binğ ma gwêc ñakelenğ kêsa.

Aê gajam bu ôkwi kêtû gamêñ sawa
 e i sêpô lêna kêtû buñğ

ma bu gêjô êsêac êndu.

³ Aê kakêñ umbonj kêsô majanj kêtû nê ñakwê to kakêñ talu katu nê gadê abecña.”

Anôtônê sakinwaga tanja wamu êsa

⁴ Apômtau Anôtô kékêñ imbeloc jandônj lauñja gêdêñ aê gebe jasôm ñalô ñajam êndêñ lau tekwenj gêbac. Kêtôm bêcgenj samob enj kêmasanj aê tanjocsunj gebe janô binj kêtôm lau tokauc sêñô.

⁵ Apômtau Anôtô gêjac aê tanjocsunj lasê ma aê gadec ma gajam dêmôêc atom.

⁶ Aê kakêñ dêmôêc gêdêñ êsêac, tanj si lau ña sêm nanj, ma alicanô gêdêñ êsêac, tanj sêbu ñoc sêm sa nanj. Aê kakwa lanjôanô auc gadêñ lau, tanj sêsu aê susu to sêkasôp kêpi aê nanj atom.

⁷ Mago Apômtau Anôtô gêjam aê sa, tec tecbeloc ñawapac kasa atom.

Aê kamasanj lanjôcanô kêtôm poc ma kajala kwananjenj gebe êsêac têtôm gebe sêñgôm aê majoc êsa atom.

⁸ Enj tanj oc êwaka ñoc binjgêdêñ sa nanj, gêmoa ñagala.

Asa gebe êñgôlinj binj êpi aê.

Dawinj tauñ dandêñ enj tana.

Ñoc soño-soño ondoc.

Enj mênjêtu gasuc aêmanj.

⁹ Alic acgom, Apômtau Anôtô gêjam aê sa.

Asa oc êñgôm aê janjgônj naeo.

Alic acgom, êsêac samob oc têtû manê amboac ñakwê tenj, tanj bulesenj senj nanj.

50:10–51:23 Propete gêjac Anôtônê launêñ ñalêlôm tôñ ma geoc lasê gebe Anôtônê binj, tanj gêjac mata gebe ênam nê lau kêsi to êkêñ êsêac têtû wakuc nanj, oc ñanô êsa.

52

Anôtô ênam Sion kêsi anja kapoacwalô

¹ O Sion, matam êlac, ôsô nêm ñaclai sa.

O malac dabunj Jerusalem, ôsô nêm ñakwê ñawasi sa gebe lau samuc to lau ñatêmui tenj oc sêsô sêmênj êtiam atom.

² O awê kapoacwalôña Jerusalem, okolonj kekop su anja taôm ma ôndi sa.

O latuo kapoacwalôña Sion, ôkac lêpoa su anja gêsumtêkwa.

³ Apômtau kêsôm gebe “Lau sêkôc aôm ma sêkêñ ñaôli tenj gêjô aôm atom, tec oc janam aôm kêsi tonjaôli masigenj amboac tonanjenj. ⁴ Gêmunjenj ñoc lau sêsêp Aiguptu sêja sebe sêñgônj tônê. Go lau Asuria sêlêsu êsêac ñaômagenj. ⁵ Ma galoc aê galic asagenj anja tonec. Êsêac sêjanjo ñoc lau su ñaômagenj ma nêñ gôlinjwaga sêsu êsêac susu, go sêjainj ñoc ñaê kêtôm bêcgenj ñapanj. Apômtaunê binj tonec. ⁶ Kêtû tonanña ñoc lau oc sêñô ñoc ñaê êtu tôñ ma êndêñ bêc ônê oc sêjala gebe aê taucgenj tec kasôm gebe Aê tau tonec.”

⁷ Op, ñawae-ñajamwaga, tanj mênjkêpi lôc nanj,

akainj ñakicsêa ñajamanô.

Enj kêsôm wama lasê to kékêñ ñawae ñajam gêmênj

ma kêsôm moasinj Anôtô ênam aêac kêsinja lasê

to kêsôm gêdêñ Sion gebe

“Nê m Anôtô kêt u kiŋgac.”

⁸ Ôŋô, nê m dibwaga sêôc awen sa
ma sêjam lasê gebe tauŋ matenânô sêlic
Apômtau gêmu gêmêŋ Sion kêtiam.

⁹ O Jerusalem ŋapopoc, ôpuc wê sa ma ônam toôndugen
gebe Apômtau gêjac nê lau têtac tôŋ
ma gêjam Jerusalem kêsi.

¹⁰ Apômtau kêmêtôc nê lêma dabuŋ gebe tentenlatu samob sêlic
ma nom ŋamadiŋ samob sêlic aêacnêŋ Anôtônê moasiŋ gêjam lau kêsija.

¹¹ Ajôc, ajôc, awi gamêŋ tonec siŋ,
amoasac gêŋ ŋatêmui atom.
Amac taŋ abalaŋ Apômtaunê laclu naŋ,
awi gamêŋ tonec siŋ ma amansaŋ taôm atu selec.

¹² Gebe amac oc asa akacgeŋ atom
me aêc su amboac lau sêc siŋ atom
gebe Apômtau oc ejop amac
ma Israelnêŋ Anôtô oc êkwa amac auc.

Apômtaunê sakiŋwaga nê ŋandaŋ

¹³ “Alic acgom, ŋoc sakiŋwaga oc êtap kôm ŋamoasiŋ sa,
oc sêkiaŋ eŋ to tetoc eŋ sa e êŋgôŋ lólôcgeŋ.

¹⁴ Lau taêsam têtakê kêt u eŋŋa
gebe sêlic eŋ ôli todecgeŋ kêtôm ŋamalac atom
ma laŋôanô kêtôm ŋamalacnêŋ atom.

¹⁵ Ma tentenlatu taêsam oc têtakê êtu eŋŋa amboac tonanŋeŋ.

Ma kiŋ oc sêkapiç awen suŋ êtu eŋŋa
gebe êsêac oc sêlic gêŋ, taŋ lau sêkêŋ ŋawae gêdêŋ êsêac atom naŋ,
ma sêjala gêŋ, taŋ sêŋô ŋawae su atom naŋ. * kiŋ Kores kêkêŋ laclu tau lau sejoŋ sêmu
sêja.

53

¹ “Asa kêkêŋ gêwiŋ biŋ, taŋ aêac taŋô naŋ.

Ma Apômtaunê lêma ŋaclai geoc tau lasê kêpi asa.

² Gebe ŋac tau kêpuc kêtôm ka ŋasêli teŋ aêac talic,
kêtôm ŋawakac teŋ kêpoa anŋa nom ŋakelenŋ.

Ênê ŋakatu to ŋawasi gebe êmansaŋ aêac matenânô ŋajamŋa masi.

Ma ênê laŋôanô gêjac aêac matenânô ŋajam atom.

³ ŋamalac sêsu eŋ susu to sêsu sam su eŋ.

Eŋ ŋac togêŋwapac, taŋ kêjala ŋandaŋ gêmacŋa kêt u tôŋ.

Eŋ kêtôm ŋac, taŋ lau sêsaŋ laŋôanô auc gêdêŋ eŋ naŋ.

Êsêac sêsu eŋ susu, ma aêac talic eŋ amboac gêŋ ŋaôma.

⁴ “Biŋŋanô, eŋ kêbalaŋ aêacnêŋ gêmac

to kêsip aêacnêŋ gêŋwapac sa,

mago aêac tec talic eŋ kêtôm ŋac, taŋ Anôtô kêlêsu

to gêjac ma kêkôniŋ tôŋ eŋ naŋ.

⁵ Tagenŋ sêguŋ eŋ ôli lasê kêt u aêacnêŋ geonŋa

* **52:15:** Laclu lôm dabuŋŋa tau tonec. Lau Babel sêjanŋo su ma

ma sêjac enj ôli popoc kêtû aêacnêj secja.
 Ma njagêjô, tañ enj kêtap sa nanj, kêkêj aêac tamoa toôlinj samucgenj
 ma ênê sêmmala gêgôm aêac ôlinj njajam kêsa.
⁶ Aêac samob dajo tatôm domba gêbôm
 ma tasa taunj nêj lêj gêdêj-gêdêjgenj.
 Ma Apômtau gêu aêacnêj sec samob jagêscac enjgenj.

⁷ “Sêjac to sêlêsu enj, mago kêtanj atom.
 Sejonj enj amboac domba, tañ sebe sêmbucja
 ma amboac domba njalatu, tañ sebe sêkapij njâôlilu nanj,
 ma kêtanj atom.
⁸ Gêdêj tañ sêkôninj enj nanj, sêmêtôc enj kêtôm njagôlinj atom.
 Asa kêtôm gebe ênac ênê wakucnêj minj.
 Oc masi gebe sesenj enj su anja nom
 ma sêjac enj êndu kêtû njoc launêj geonja.
⁹ Sêkwê ênê sê gêc gêwinj lau alôb-alôb nêj
 ma sêsuñ enj gêc gêwinj lau tolêlôm.
 Mago njac tau gêgôm keso tenj atom
 ma binjdananj tenj kêsa enj awasuñ atom.

¹⁰ “Mago Apômtau gêlic njajam, tec kêkêj njandanj kêpi enj to kêkôninj enj njagêmac.
 Njac tau embe êkêj tau êtu da êjô sec su,
 oc êlic nê wakuc ma êmoa bêc gwalêkinj
 to binj, tañ Apômtau taê gêjam nanj, oc êngôm êtu anô.
¹¹ Enj oc êlic nê katu ôluñ-ôluñ tau njananô e têtac njajam êsa ma êôc enj katu tôj.
 Aênjoc sakinjwaga gêdêj tau nê njandanj gêgôm lau taêsam têtû lau gêdêj
 gebe enj gêôc nêj sec gêjô êsêac su.
¹² Amboac tonanj gabe jakêj enj êwê kainj gênlênsêm êwinj lau towae
 ma êwê kainj lau njajanja nêj sinj njanô êwinj
 gebe enj kêkêc nê dec sinj ma gêmac êndu
 ma sêsam enj gêwinj lau sec,
 enj tañ gêôc taêsam nêj sec su
 ma ketenj mec kêtû secwaganja nanj.”

54

Apômtau têtac gêwinj Israel gedenj tôjgenj

¹ Apômtau kêsôm gebe
 “O awê kapoac, tañ kôkôc njapalê atom nanj, ôpuc wê sa.
 Aôm awê, tañ njapalê kêtunj aôm atom nanj, ônam wê toôndugenj ma têtac njajam êsa.
 Gebe awê sawa nê njapalê taêsam kêlêlêc awê toñac nê su.
² Ônac têtû nêmandu
 ma ôngôm nêmandu balêm ênac tau jaê,
 ôngaminj salôm to waba andunja atom.
³ Gebe aôm oc ôtu taêsam ma ônam gamêj, tañ gêc nêmandu anô to gasêja nanj auc.
 Ma nêmandu wakuc oc sêwê kainj tentenjlatau têtû nêj gênlênsêm
 to sêngôj malac gasanj samob auc.

⁴ “Ôtêc taôm atom, gebe sêngôm aôm majam êsa atom.
 Ma têtambêlam njawapac êsa êtu sêsu aôm susunja atom.
 Gebe gêj, tañ gêgôm aôm majam kêsa gêdêj aôm njapalêgenj nanj, oc ôlinj sinj

ma taêm ênam kôtu awêtuc ñabin wapac êtiam atom.

⁵ Gebe ñac, tañ kékêñ aôm nañ, kêtù nêm akweñ,
nê ñaê gebe Lausij undambêña nêñ Apômtau.

Ma Israelnêñ ñac dabuñ kêtù nêm kêsiwaga,
sêsam eñ gebe Nom samucgeñ ñaAnôtô.

⁶ Gebe Apômtau gêmôêc aôm

amboac gêmôêc awê, tañ nê akweñ gêwi eñ siñ ma gêngôñ tonjalêlôm ñawapacgeñ nañ,
ma amboac awê, tañ ñac wakuc kêtij eñ su nañ.

Nêm Anôtônê biñ tau tonec.

⁷ Aê gawi aôm siñ têlagen,

mago taêc walô aôm ñanô, tec jajoñ aôm sa êtiam.

⁸ Aê têtac ñandan sec, tec gasañ lanjocanô auc gêdêñ aôm têlagen,
mago kêtù aêñoc têtac gêwiñ tengeñña aê oc taêc walô aôm.

Apômtau, nêm kêsiwaga, nê biñ tau tonec.

⁹ “Aê galic têm tonec kêtôm Noanê bêc.

Aê katôc lemoc gebe Noanê bu êsuñ gamêñ sa êtiam atom,

tec aê katôc lemoc amboac tonanğeñ gebe oc têtac ñandan êndêñ aôm
to jaec biñ aôm êtiam atom.

¹⁰ Lôc oc êc su ma gamêñ ñabau oc ñawiwic-êsa,

mago ñoc têtac gêwiñ tengeñña oc êwi aôm siñ atom
ma ñoc poac wamaña oc ñawiwic êsa atom.

Apômtau tañ taê walô aôm nañ, nê biñ tau tonec.”

Jerusalem wakuc

¹¹ “Aôm tañ gômoa jageo ma gamêñ kêlanğañ aôm

ma teñ gêjac aôm têtac tôñ atom nañ,

ôlic acgom, aê jakêñ nêm alê êkô poc ñaô

ma jau nêm demboñ ênsac pocawa ñaô.

¹² Aê oc jamansañ nêm bôcdêmôê ña pocawa kokoc

to nêm katam ña pocawa ñaôsic-ôsic

ma nêm sagiñ samob ña poc ñawasi tokaiñ-tokaiñ.

¹³ Apômtau tau oc êndôñ nêm latômi samob

ma nêm wakuc oc têtap kôm ñamoasiñ kapôêñ sa.

¹⁴ Aôm oc ôkô biñgêdêñ ñaô.

Lau teñ oc sêkônij aôm tôñ atom, tec ôtêc taôm atom.

Ma gêñ êtakê aômña oc êndambiñ aôm atom, oc ênac jaê aôm.

¹⁵ Lau teñ embe sêkêñ kisa êndêñ aôm, nañ ñam êsêp aê atom

ma aôm taôm oc ôku ñac, tañ ênac siñ êndêñ aôm nañ tulu.

¹⁶ Ôlic acgom, aê kakêñ ñac-kêpac-kiwaga, tañ gêguc ja

gebe êmansañ waba siñña nañ,

ma kakêñ ñac, tañ enseñ waba tau su nañ, amboac tonañ.

¹⁷ Waba siñña, tañ sêmasañ gebe sênac aômña nañ, ñateñ êpi aôm atom

ma lau, tan têtij biñ êpi aôm nañ,

aôm oc ôwa êsêacnêñ dansañ sa êndêñ noc mêtôcña.

Gêñ tonañ kêtù Apômtaunê sakiñwaganêñ gêñlênsêm

ma kêtù moasiñ, tañ kakêñ gêdêñ êsêac nañ.

Apômtaunê biñ tau tonec.”

55

Apômtau gebe êkêñ nê taê walô êndêñ lau samob ñaômagen

¹ “Ajôc, amac lau, tañ bu gêjô amac nañ, samob andêñ bu amêñ.

Ma amac, tañ nêñ mone masi nañ, amêñmañ.

Akôc ma aniñ.

Mêñakôc wain to su ñaôma toñaôli masigen.

² Amboac ondoc, tec ajain nêñ mone kêpi gêñ, tañ gêlôm amac amboac mo atom nañ, ma nêñ kôm ñaôli gêjô gêñ, tañ gêôc amac tôñ atom nañ.

Añô, añô ñoc biñ ma oc aniñ gen ñajam ma nêñ katôm oc êtap moasiñ ñajam sa.

³ Akêñ tañem ma andêñ aê amêñ.

Añô gebe nêñ katôm oc sêñgôn mater jali.

Aê oc jamoatiñ poac tengeñña êndêñ amac

êtu têtac gêwiñ tengeñña, tañ gajac mata gêdêñ Dawid nañña.

⁴ Ôlic acgom, aê kakêñ en gêwa biñ sa gêdêñ lau tomôkê-tomôkê, ma kêtù tentenlatunêñ ñatau to gôliñwaga.

⁵ Ôlic acgom, aôm oc ômôêc lau tomôkê-tomôkê, tañ gôjam kauc êsêac nañ, ma lau tomôkê-tomôkê, tañ sêjam kauc aôm nañ, oc dêndêñ aôm sêwac

êtu Apômtau, aômnêñ Anôtô ma Israelnêñ ñac dabuñ, tañ kêwaka nêñ ñawasi sa nañña.”

⁶ Ansom Apômtau, gebe têtam atap en saña tec gêc.

Awen ênac en, gebe gêmoa amac ñagala.

⁷ Ñac sec êwi nê lêñ siñ

ma ñac alôb-alôb êwi nê biñ, tañ taê gêjam nañ siñ

ma êmu êndêñ Apômtau êna êtiam

gebe en tau oc taê walô en.

En êmu êndêñ aêacnêñ Anôtô êna gebe en oc êsuc ênê sec ôkwi samucgen.

⁸ Apômtau kêsôm gebe “Biñ, tañ aê taêc gêjam nañ, kêtôm biñ, tañ amac taêm gêjam nañ atom,

ma amacnêñ lêñ kêtôm aêñoc lêñ atom,

⁹ gebe ñasawa, tañ gen aêñoc lêñ to amacnêñ lêñ

ma biñ, tañ aê taêc gêjam to biñ, tañ amac taêm gêjam nañ, gêñgic nañ,

kêtôm ñasawa, tañ gen undambê to nom gêñgic nañ.

¹⁰⁻¹¹ “Aêñoc biñ oc êtôm kom to sno gêjac kêsêp anga umbon gêmêñ

ma oc êmu êpi êtiam atom

e êmalôm nom ma ñawê êpoa to êlêc sa

ma êkêñ ñawê êndêñ ñac-kêpalip-ñawêwaga

to êkêñ mo gebe lau sêniñ.

Ma aêñoc biñ, tañ kêsa anga aocsuñ gêja nañ,

oc êmu êmêñ toñanômê atom amboac tonanjen.

Oc ênam kôm êtôm tañ aê taêc gêjam nañ.

¹² “Gebe amac oc asa totêmtac ñajamgen ana

ma jawê amac tobiñmalôgen.

Lôc to gamêñ ñabau oc lasê êtañ êtu amacña

ma ka saleñña samob oc sêmakop lemen.

Ma kêmêsic oc êpi êjô gêñ têtka-têtka

ma môsi êpi êjô locgôm

ma gêñ tonañ êngôm Apômtaunê wae êsa
ma êtu ñabelo tengeñña, tañ senseñ su atomanô nanj.”

56:1–57:21 ñalôtêna ñagêdô, tañ kêkanônj binj takêñ gêwiñña to ñamalacnêñ lêñ sêwi Anôtô sinjña nanj, kêsêp ñasêbu tonec. Ñasêbu tau ñabinj ñamuña gêjac mata gebe Anôtô ênam nê lau sa to gêjac mata gebe ênam êsêac kêsi.

57

Sakiñ Anôtônê gêdêñ to keso

¹ Apômtau kêsôm gebe “Ômôêc ôpuc awam sagneñ. Ôc awam sa amboac dauc kêtañ. Ôsôm ñoc lau nêñ binj alôb-alôb lasê êndêñ êsêac to ôwa gôlôac Jakob nêñ sec sêgômña sa. ² Êsêac sesom aê kêtôm bêcgeñ ma têtac gêwiñ sebe sêjala ñoc intêna. Kêtôm lau, tañ sêgôm gêñ mansañ ma sêwi nêñ Anôtônê ñagôliñ sinj atom. Êsêac teteneñ aê kêtû mêtôc gêdêñña ma ñalêlôm kêkac êsêac gebe têtû gasuc Anôtônê.”

³ Ma lau têtû kênac gebe “Aôm embe ôlic aêac atom, go anam dabuñ mo êtu asagneñña. Ma embe ôsala aêac atom, go atu mêtê tauñ êtu asagneñña.”

Tec Apômtau kêsôm gêdêñ êsêac gebe “Alic acgom, gêdêñ bêc ajam dabuñña amac agôm nêñ geñ, tañ taêm gêjam nanj, to akônij nêñ kômwaga samob. ⁴ Alic acgom, amac ajam dabuñ mo gebe asôm to ajac taôm ma apeneñ taôm ña lememe. Dabuñ tañ amac agôm nanj, dabuñ ñanô gebe jakêñ tañoc nêñ mec anja lôlôc nec atom. ⁵ Tonañ dabuñ teñ, tañ gêjac aê matocanô ñajam nanj me. Bêc teñ gebe ñamalac teñ êkêñ ñandañ êndêñ tau ôli me. Tonañ ñalêñ gebe môkêapac ênac tuluc amboac sinj teñ gêjac bic ma êsô talu êtu nê ñakwê ma êliñ waô me. Aôm kôsam gêñ samob tonañ ñai gebe gôjam dabuñ mo me. Bêc teñ, tañ gêjac Apômtaunê matocanô ñajam me.

Taêñ walô launja gêjac Anôtô mataanô ñajam

⁶ “Mêtê anam dabuñña, tañ galic ñajam nanj, tonec gebe ôñgamboac ñaclai sec ñalêpoa su to ôkôc mêtôc geo ñagêñwapac su. Ôwi lau, tañ kôkônij nanj sinj ma ôpônj gêñwapac ñakionj tulu. ⁷ Ônac sam nêñ mo êndêñ lau, tañ gêñ gêjô êsêac nanj. Ma ôkêñ lau ñalêlôm sawa to andu masiña sêngônj nêñ andu. Ma embe ôlic lau ôliñ ñaôma, nanj ôkêñ ñakwê êndêñ êsêac ma ôñgamiñ taôm êndêñ taômnêñ lau atom.

⁸ “Go nêñ ja ñawê oc êpô amboac oc kêtunj tau ma nêñ gêmac oc êmbacnê sebeñ ma nêñ binjêdêñ oc êwê aôm ma Apômtaunê ñawasi oc êndañguc aôm. ⁹ Go embe ômôêc, nanj Apômtau oc êjô aôm awam. Embe ôkalem, nanj eneñ oc êsôm gebe ‘Aê tec gamoa.’ Êndêñ ôkac gêñwapac to ôtôc lêmam ma mêtôc geo su anja nêñ ñalêlôm. ¹⁰ Embe ôkêñ mo êndêñ lau gêñ gêjô êsêacña ma ônam malô êsêac, tañ sêôc gêñwapac nanj, êndêñ tonañ nêñ ñawê oc êpô lasê ma nêñ ñakesec amboac ñawê ocsalônja. ¹¹ Ma Apômtau oc êwê aôm tôngeñ ma êlôm aôm anja gamêñ sawa. Aômnêñ ñatêkwa oc ñajana êsa ma aôm amboac kôm, tañ bu kêmalôm nom ñajam nanj, amboac bumata ñakêñkêñ, nanj bu êpa atomanô. ¹² Nêñ lau sêkwê malac, tañ popoc wanêcgeñ su nanj, sa êtiam ma ônsunj nêñ mimi wakuc nêñ ñam sa êtiam. Lau oc sêsam aôm gebe ñac, tañ kêbênôc tunbôm ñalasê nanj ma kêmasañ andu gebe êngônj êtiam.”

Tajop Sabat ñamoasiñ

¹³ Apômtau kêsôm gebe “Embe ôñgamiñ amkaiñ êndêñ om ma ôtulu gêñ êndêñ ñoc bêc dabuñ atom. Ma embe ôsam sabat tau gebe nêñ bêc ôtu samucña ma ôlic Apômtaunê bêc dabuñ ñajam ma otoc sa ma ôwi nêñ lêñ langwa sinj, ônam kôm to ônam kôm awaña ma binjalôm agwa-agwa atom, ¹⁴ go ôtap nêñ moasiñ sa anja Apômtaunê ma aê oc jakêñ aôm ôsêlêñ ômoa nom samuc ñamoasiñ ñaôgeñ. Aê oc jakêñ aôm ôwê kaiñ tamam Jakob nê gêñlênsêm. Binj tonañ Apômtau kêsôm kêsa awa.”

59:1-21 Propete kêpuc boa launêḡ sec ma lau tau sêḡo ma seoc nêḡ sec lasê. Apômtau kêmasaḡ lêḡ gebe ênam nê lau sa to gêḡac mata gebe ênam êsêac kêsi.

60

ḡawasi Sionḡa, taḡ mênêsa êtu ḡamu naḡ

¹ Ôndi, ḡawê êsa gebe nêḡ ḡawê mênḡgêo lasê su ma Apômtaunê ḡawasi mênḡkêpô aôm.

² Ôlic acgom, ḡakesec gêsḡaḡ nom auc ma gêsunḡbôm gêḡam tentenḡlatu auc, mago Apômtau oc mênḡêpô aôm ma nê ḡawasi oc mênḡênsac aôm ḡaô.

³ Ma tentenḡlatu oc dênḡdêḡ nêḡ ḡawê ma kiḡ oc dênḡdêḡ ḡawasi, taḡ mênḡêpô aôm naḡ sêmêḡ.

⁴ Ôc matamanô sa ma matam enso ôlic gebe Êsêac samob sêkac taunḡ sa ma dênḡdêḡ aôm sêmêḡ. Nêḡ latômi oc sêmêḡ aḡḡa gamêḡ jaêc ma lau oc sêsip nêḡ latômio.

⁵ Aôm oc ôlic gêḡ tau totêmbêlam aḡḡeḡ ma nêḡ ḡalêlôm êkac aôm to têtḡtac ḡajam êsa gebe gwêc ḡaawa totau-totau oc êndêḡ aôm êwac ma tentenḡlatu oc sêkêḡ nêḡ awamata êndêḡ aôm.

⁶ Kamele taêsam oc sênsaḡ aôm auc ma kamele ḡalatu sêmêḡ aḡḡa Midian to Epa. Lau Seba samob oc sêmêḡ ma sêkôc gold to gêḡḡmalu sêmêḡ ma sêsôm Apômtaunê wae lasê.

⁷ Êsêac oc sejoḡ domba samob aḡḡa Kedar sêndêḡ aôm sêmêḡ ma domba kapoac aḡḡa Nebaiot oc sênam sakiḡ aôm. Êsêac oc sênsac ḡoc altar têtḡ da ḡajam ma aê jaḡḡêlônḡ ḡoc andu ḡawasi.

⁸ Asa lau tec sêlôp amboac tao ma amboac moḡḡôm, taḡ sêlôp dênḡdêḡ nêḡ kakai.

⁹ Êsêac sêḡac waḡ sa kêtḡ aêḡa ma lau Tarsis nêḡ waḡ têtḡ ḡamata gebe sêkôc nêḡ latômi aḡḡa gamêḡ jaêc sêmêḡ tonêḡ gold ma silbergeḡ sebe tetoc Apômtau, aômḡnêḡ Anôtô ma Israelnêḡ ḡac dabunḡ sa gebe eḡ kêwaka nêḡ ḡawasi sa.

¹⁰ “Ma lau jaba oc sêmboa nêḡ tunḡbôm sa ma nêḡ kiḡ oc sênam sakiḡ aôm. Gebe aê gajac aôm kêtḡ têtḡtac ḡandaḡḡa, mago kêtḡ ḡoc moasiḡḡa tec oc taêc walô aôm.

¹¹ Ma nêḡ katam oc êlêc su êkôgeḡ endenḡ tônḡeḡ êtôm êmbêc to eleḡ oc sênsaḡ auc atom gebe lau oc sejoḡ tentenḡlatunêḡ awamata dênḡdêḡ aôm sêmêḡ ma nêḡ kiḡ oc sêwê sêmunḡ êsêac.

12 Gebe tentenlatu ten me gamên kinja ten, tañ ênam sakin aôm atom nan, oc ênaña.
Lau amboac tonan oc sênaña samucgen.

13 Lebanon njanawasi oc êndên aôm êmên,
kalelon to kêmêsic ma kabôên amboac tonangen
gebe sêngêlôn ñoc lôm dabun ñamala
ma aê gabe jatoc octapa ñamala sa.

14 Go êsêac, tañ sêkônin aôm nan, nêñ latunji oc sewec dêndên aôm
ma êsêac samob, tañ sêsu aôm susu nan, oc mênjsêu taun sênêc aôm amkainja
ma oc sêsam aôm gebe 'Apômtaunê malac,
Israelnên ñac dabun nê Sion.'

15 "Lau sêwi aôm sin to sedec aôm
ma lau ten sêsa nêñ gamên atom,
mago galoc oc jawaka nêñ waem sa ênêc enden têngen
ma lau oc têtac ñajam êtu aômña ênêc tenjen ma tenjen.

16 Aôm oc ônom tentenlatunên su, kinjên su oc êlôm aôm.
Ma aôm oc ôjala gebe aê Apômtau, aôm nêñ kêsawaga
ma nêñ gêjamsawaga aê, Jakobnê ñac tonclai.

17 "Aê oc jakên gold êjô ki jonjon
ma silber êjô ki jejec
ma ki jonjon êjô ka
ma ki jejec êjô poc.
Ma jakên binmalô êtu nêñ gejobwaga
ma binjêdên êtu nêñ golinwaga.

18 Lau sênô gên ñac lai wauc-wauc-genja anja nêñ gamên
to senseñ gên su ma sênac gên popoc anja nêñ gamên ñamadin ñawae êtiam atom.
Ma aôm ôsam nêñ tunbôm gebe Gêjam-kêsi
ma nêñ sacgêdô gebe Lambin.

19 "Oc oc êkên ñawê êndên aôm êndên elenja êtiam atom
ma ajôn ñawê êpô aôm êndên êmbêc atom amboac tonangen
gebe Apômtau oc êtu nêñ ñawê tenjenja
ma nêñ Anôtô oc êtu nêñ ñawasi.

20 Nêñ oc naêsêp êtiam atom
ma nêñ ajôn oc naênam tôn êtiam atom
gebe Apômtau oc êtu nêñ ñawê tenjenja
ma nêñ bêc ôtan tanjiboanja oc êmbacnê.

21 Nêñ lau peben oc têtû lau gêdên
ma oc sêwê kain gamên tonec enden têngen.

Êsêac oc têtû ñoc ka, tañ kasê nan, ñasêli
ma ñoc lemoc ñakôm ñanô,
gebe sêwaka aênoc ñawasi sa.

22 ñac saun tau oc êtu gôlôac kapôên,
ma ñac ñamu êtu lau-m tonclai.

Aê Apômtau oc jangôm bin tau ñanô êsa seben êndên ñanoc." *

61

Ñawae ñajam Anôtô ênam Sion kêsirja

* 60:22: Lebanon njanawasi tau kaseda, tañ kêkô lôc tau nan.

¹ Apômtau Anôtô nê Nalau kêpi aê gebe Apômtau geŋ oso aê gebe jasôm ŋawae ŋajam lasê êndêŋ lau ŋalêlôm sawa ma kêsakiŋ aê gebe janac lau ŋalêlôm popoc têtac tôŋ ma jasôm lasê êndêŋ lau, taŋ sêŋgôŋ kapoacwalô naŋ, gebe sêŋgamboac êsêac su ma sêlêc katam su êndêŋ lau, taŋ sêsô êsêac tôŋ naŋ.

² Ma jasôm Apômtau ênam lau kêsi ŋajala ma aêacnêŋ Anôtônê bêc êkac kamocgôcŋa lasê gebe janac malô lau samob, taŋ sêmoa toŋalêlôm ŋawapacgeŋ naŋ.

³ Eŋ kêsakiŋ aê gebe jamoasiŋ lau toŋalêlôm ŋawapac aŋga Sion to jakêŋ êsêac sêkuc sunsuŋ êjô wao, taŋ gêsac mômêŋapac naŋ, ma katêkwi têtac ŋajamŋa êjô nêŋ abec, taŋ sêjam naŋ, lambiŋ êjô nêŋ katuŋ popoc gebe lau sêsam êsêac gebe Ka biŋgêdêŋŋa, taŋ Apômtau kêsê gebe êwaka ênê ŋawasi sa.

⁴ Êsêac oc sêkwê ŋapopoc laŋgwaanô sa êtiam ma sêjac gamêŋ, taŋ andanŋen sesen su naŋ sa ma sêmbênôc malac ŋapopoc to gamêŋ, taŋ kêtû gasaŋ gêc laŋgwa sec naŋ, e ŋajam êsa.

⁵ Ma lau jaba oc sejob nêŋ domba, lau gamêŋbômŋa oc têtû lau sêkac nêŋ nom ôkwiŋa to sênam nêŋ kôm wainŋa.

⁶ Ma lau oc sêsam amac gebe Apômtaunê dabuŋwaga ma sê amac gebe Aêacnêŋ Anôtônê sakiŋwaga. Tentenlatu samob nêŋ awamata oc êmoasiŋ amac ma amac aŋgêlônŋ taôm ŋa êsêacnêŋ waba tokaiŋ-tokaiŋ.

⁷ Anôtônê lau têtap biŋ majenŋa sa kêlêlêc ma lau sêgôm êsêac waenŋ sec. Kêtû tonanŋa êsêac oc sêwê kaiŋ gamêŋ êlêlêc su ma êsêac têtac ŋajam ênêc endenŋ tôŋgeŋ.

⁸ “Gebe aê Apômtau tau têtac gêwiŋ biŋgêdêŋ ma têtac gedec kêjaŋgowaganêŋ lêŋ alôb-alôb. Aê oc jakêŋ êsêacnêŋ kôm ŋaôli solopgeŋ ma oc jamoatiŋ poac tenŋenŋa êndêŋ êsêac.

⁹ Ma lau samob, taŋ sêlic êsêac naŋ, oc sêlôc gebe êsêac lau, taŋ Apômtau gêjam mec êsêac naŋ tonec.”

¹⁰ Aê oc têtac ŋajam samucgeŋ êtu Apômtaunŋa ma ŋoc katuc êtu samuc ŋoc Anôtô gebe eŋ kêkêŋ aê kasô Apômtau gêjam aê kêsiŋa kêtû ŋoc ŋakwê ma kêkwa aê auc ŋa obo biŋgêdêŋŋa, kêtôm ŋac-gebe-ênam-awêwaga kêkuc nê sunsuŋ ma kêtôm awê gebe ênam ŋacŋa gêjam gêlônŋ tau ŋa pocawa.

¹¹ Apômtau Anôtô oc êŋgôm biŋgêdêŋ to lambiŋ êpoa êpi tentenlatu samob laŋôŋnêŋŋa, êtôm nom kêkêŋ ŋakatôm wakuc ma êtôm kôm kêkêŋ ŋawê, taŋ sêsê naŋ kêpoa.

62:1-12 Mômêlatu tonec propete kêlambiŋ Anôtô gebe ênam nê lau sa êndêŋ têm ŋamuŋa tenŋ.

63

Bêc Anôtô êmêtôc laurja

(Anôtô agêc propete sêjam binjalôm sêwiñ taun)

¹ “Asa tê gêmên anga Edom, gêmên anga malac Bosra tonê ñakwê kêtú koc samucgen ma nê obo ñawasi sec ma kêsêlêñ tonjaclaigen.”

“Aê, aê tauc tec kasôm binjêdêñ lasê ma aêñoc ñaclai kapôên kêtôm gebe janam lau kêsija.”

² “Nêm ñakwê kêtú koc samucgen kêtú asagenña ma nêm obo kêtôm lau-sêka-wain-popocwaga nêñ kêtú asagenña.”

³ “Aê taucgen kaka wain popoc, lau teñ sêmoa sêwiñ aê atom. Aê kaka êsêac totêtac ñandanjen, kaka êsêac gaim taucgen totêtac ñandan sec, tec êsêacnêñ dec ñakasi-kasi mênkêpi ñoc ñakwê ma gêjam ñoc obo samob auc. ⁴ Gebe ñoc ñalêlôm taê gêjam bêc jakac kamocgôcña kêtú tôñ su ma ñoc jala jakêñ ñagêjôña mêngeô lasê su. ⁵ Aê matoc geso gamên, mago katap ñac ênam aê saña teñ sa atom. Aê katakê gebe ñac êpuc aê tôñña teñ gêmoa atom. Tec tauc lemoc kaku ñacjo tulu ma ñoc têtac ñandan kêpuc aê tôñ. ⁶ Aê kaka tentenlatu tôñ totêtac ñandanjen ma kamakiñ êsêac popoc totêtac secgen ma kakêc êsêacnêñ dec siñ kêsêp nom.”

Anôtônê moasiñ gêdêñ Israel

⁷ Aê oc jalambiñ Apômtaunê têtac gêwiñ tenjenña ma jalambiñ gêñsêga, tañ Apômtau gêgôm gêdêñ aêac nañ. Eñ kêkêñ nê moasiñ kapôên gêdêñ gôlôac Israeliña kêtú taê walô êsêacña ma kêtú nê têtac gêwiñ tenjenñaña.

⁸ Eñ kêsôm gebe “Binjanô, aêñoc lau tonec, ñoc latuci, tañ oc sênsau aê atom nañ.” Tec eñ kêtú êsêacnêñ kêsiwaga kêtú nêñ gêñwapac samobña.

⁹ Jaenwaga me anjela gêjam êsêac kêsi atom, eñ tau gêmoa gêwiñ êsêac, tec gêjam êsêac kêsi. Eñ têtac gêwiñ to taê labu êsêac, tec kêsi êsêac su. Eñ gêôc êsêac sa mênkêsip êsêac kêtôm têm lanjwa ñabêc samob.

¹⁰ Mago êsêac sêli awen sa ma sêgôm ênê Nalau Dabuñ têtac ñawapac kêsa. Tec eñ kêkac tau ôkwi jakatu nêñ ñacjo ma tau gêjac siñ gêdêñ êsêac.

¹¹ Go êsêac taên gêjam ênê sakiñwaga Mose nê têm lanjwa. “Ñac tañ gêwê nê domba ñagejobwaga kêpi anga gwêc gêmên nañ, gêmoa ondoc. Ñac tañ kêkêñ nê Nalau Dabuñ kêsêp nêñ ñalêlôm nañ,

¹² to kêkêñ nê lêma ñawasi jagêwiñ Mosenê lêma anôña ma gêwa gwêc kêkôc kêtú êsêacña gebe êwaka nê ñaê tenjenña sa

¹³ to gêwê êsêac sêsêp gwêc ñagêdimbob ñalêlôm nañ ma sêka selelec atom amboac hos, tañ kêsêlêñ gêmoa gamên sawa nañ, gêmoa ondoc.”

¹⁴ Apômtaunê Nalau gêwê êsêac amboac bulimakao sêsêp gaboan sêja gebe sêlêwan taun. Aôm gôwê nêm lau amboac tonan gebe ôñgôm nêm ñaê ñawae êsa.

Mec Anôtô taê walô to ênam nê lau saña

¹⁵ Matamanô êsêp anga undambê, anga nêm gamên dabuñ to ñawasi ma ôlic.

Nêm ôlim palê to ñaclai tau ma gôjam awam su taêm walô aêacña gêc ondoc.

Ôngamiñ taôm atom

¹⁶ gebe aêacma tamenji aôm.

Abraham gêjam kauc aêac ma Israel kêjala aêac atom.

O Apômtau, aêacma tamenji aôm,

gêdêñ andanğen sêsam aômñêm ñaê gebe Aêacma kêsiwaga.

¹⁷ O Apômtau, amboac ondoc gôgôm aêac aôc aso nêm intêna.

Amboac ondoc gôgôm aêacma ñalêlôm ñadani kêsa gebe atêc aôm atomña nec.

Ômu ômôêñ êtu nêm sakiñwaga,

tañ têtü nêm gôlôaclênsêm nañña.

¹⁸ Lau alôb-alôb sêjaiñ nêm lôm dabuñ

to aêacma ñacjo sêka nêm gamêñ dabuñ popoc kêtü agenña.

¹⁹ Aêac atôm lau, tañ aôm gôjam gôliñ êsêac atom nañ,

ma atôm lau, tañ sêwê kaiñ nêm ñaê atom nañ. * lau-sêkawaga nêñ kôm ñagêdô sa. Lau saka wain ñanô e popoc ma ñatêkwi asa. Propete gêjam

64

¹ Ojae, ôkac undambê êñgic ma ôsêp ômôêñmañ,

e lôc ñawiwic êsa êkô aôm lañômnêmña,

² amboac ja geñ gab ma amboac ja gêgôm bu keletoc

gebe êwaka nêm ñaê sa êndêñ nêm ñacjo

ma êñgôm tentenlatu têtênêp sêkô aôm lañômnêmña.

³ Aôm gôgôm gêñsêga kaiñ teñ, tañ taêñ gêjam atom nañ,

ma kôsêp gômôêñ e lôc ñawiwic kêsa kêkô aôm lañômnêmña.

⁴ Lau teñ sêñô biñ amboac tonañ ñatenğ gêdêñ gêmunğen atom

ma kêsô lau teñ tañenşuñ atom

ma lau teñ mateñanô sêlic anôtô teñ, tañ gêmoa gêwiñ aôm

ma gêjam kôm kêpi êsêac, tañ sêoñ en nañ atom.

⁵ Aôm gôwê êsêac, tañ sêgôm gêñ gêdêñ

ma taêñ gêjam nêm lêñ sêmoa nañ.

Aôm têtmac ñandañ gêdêñ tañ aêac agôm sec nañ,

ma aêac ali awenğ sa gêdêñ aôm wanêc-wanêc.

Asa oc ênam sa.

⁶ Aêac samob atôm ñac ñatêmui

ma aêacma koleñ gêdêñ samob kêtôm ñakwê ñajec.

Aêac samob atu masê amboac ka ñalauñ

ma aêacma sec gêju aêac sa amboac mu gêju ka ñalauñ sa.

⁷ Lau teñ awenğ gêjac aômñêm ñaê atom

ma lau teñ têtmac gêboañ gebe sêsap aôm tônia atom.

Gebe aôm kôsiniñ lañômanô gêdêñ aêac

ma kôkêñ aêac asô tauñ ma sec ñañaclai ñalabu.

⁸ Mago aêacma Tamenji aôm, Apômtau.

Aêac atôm nomku ma aôm kôtôm ñac-kêpac-kuwaga.

Aôm lêmam ñakôm ñanô aêac samob.

⁹ O Apômtau, têtmac ñandañ êndêñ aêac êlêlêc su atom

ma taêm ênam aêacma sec endenğ tôniañ atom.

Ôlic ma taêm ênam acgom, aômñêm lau aêac samob.

¹⁰ Nêm malac samob kêtü gamêñ gasañ.

* **63:19:** Ñamadiñ 2 gawa lau, tañ sejoñ wain ñanô sa nañ, ma

Sion kêtù gasañ ma Jerusalem kêtaêñ.

¹¹ Êsêac sêkêc aêacma lôm dabuñ njam, tañ andanğen tamenmai sêlanem aôm sêmoa nañ, ma sêjac gêñ njam samob, tañ têtac gêwiñ nañ popoc.

¹² O Apômtau, aôm gobe ôngamiñ taôm êndên aêac ma ônam taôm tôñ to ôkôniñ aêac ñanôgen me.

65

Anôtô kêtaj tañiboa kêtù lau sêkêñ dêmôên enja

¹ Apômtau kêsôm gebe “Aê kasaê êsêac, tañ sêjam maten sa êtu aêña atom nañ, ma kasaê lau, tañ sesom aê atom nañ, gebe têtac aê sa. Aê kasôm gebe ‘Aê tec gamoa, aê tec gamoa’ gêdên lau, tañ awenğ gêjac aê atom. ² Aê kamêtôc lemoc kêtôm bêc samuc gêdên lau sêli taun saña, tañ sêsa nêñ lêñ alôb-alôb kêtôm taun nêñ kauc taên gêjam nañ. ³ Ma sêgôm aê têtac ñandan kêsâ ñapan tomajen gêbacgen. Êsêac sêkêñ da anğa nêñ kôm ma gêñ malu kêtù daja gêsac poc tiki-tiki, tañ sêpac nañ ñaô. ⁴ Ma sêngôn gamên sêôña ma sêkac taun sa gêdên gêbêc anğa gamên ñakêsiñ ñagêdô. Ma sen bôcanô ñamêsôm to gêñ, tañ gajac jao nañ, ñasulu kêpoac nêñ laclu ñalêlôm. ⁵ Êsêac sêsôm gebe ‘Amoa nêñ taômña ma mênandambiñ aêac atom gebe aêac lau dabuñ.’ Lau tonaj têtôm ja dauñ kêtun aê lusucusun, kêtôm ja kêtun aê bêc samuc.”

65:6-16 Anôtô geoc lasê gebe êmêtôc lau sêbuc dêmôên enja ma gêjac mata sêngôn maten jali tenğen ñawasi gêdên lau ñalêlôm ñanên. Biñ tonaj lulu kêgalun tau anğa ñasêbu tonaj.

Undambê wakuc to nom wakuc

¹⁷ “Alic acgom, aê jakêñ undambê wakuc to nom wakuc.

Ma lau oc taên ênam gêñ andanğenña êtiam atom me oc ênêc nêñ kauclêlôm êtiam atom.

¹⁸ Ma lau oc têtac ñjam to sênam lasê êtu gêñ, tañ aê jakêñ nañña.

Gebe alic acgom, aê jakêñ Jerusalem têtac ñjam êsa ma ñalau têtù samuc.

¹⁹ Ma aê oc têtac ñjam êpi Jerusalem ma jatu samuc ñoc lau.

Ma lau sêñô lau sêpuc tañiboa sa ma têtaj anğa malac tau êtiam atom.

²⁰ Ñapalê dedec tenğ oc êmoa bêc luagêcgen anğa malac tau ma êmac êndu atom ma ñamalacanô oc êmac êndu atom e nê bêc ñatêku êsu.

Gebe ñapan dedec nê jala êtu 100, go êmac êndu ma tenğ nê jala embe êtôm 100 atom ma êmac êndu, nañ lau oc sêsôm gebe Anôtô kêpuc boa en.

²¹ Ma êsêac oc sêkwê andu sa ma sêngôn ma oc sêsê kôm wainña ma sêniñ ñanô.

²² Êsêac oc sêkwê andu sa ma lau tenğ sêngôn atom ma êsêac oc sêsê wain ma lau tenğ sêniñ atom gebe ñoc launên bêc sêngôn nomña oc êtu taêsam êtôm kabôên ñabêc, ma ñoc lau, tañ kajaliñ sa nañ, oc têtù samuc nêñ lemenğ ñakôm ñanô.

²³ Êsêac oc sênam kolên ñaômagenğ atom ma sêka gôlôac lasê êtu sêôc gênwapacña atom.

Gebe lau, tañ Apômtau gêjam mec nañ, nêñ wakuc êsêac.

Ma êsêacnênğ gôlôac oc sêmoa sêwiñ êsêac.

²⁴ Êsêac awenj ênac aê atomgenj ma aê jajô êsêacnêj binj.

Êsêac gocgo sêsôm binj sêmoa ma aê jakêj tanoc êsêac.

²⁵ Kêambôm to domba ñalatu oc sêniñ gêj sêwiñ tauñ
ma lewe oc sêniñ gêgwanj êtôm bulimakao
ma kekop êtu moacnê mo.

Êsêac oc sêkêj ñandanj to sensenj gêj anja ñoc lôc dabunj atom.
Apômtaunê binj tau tonec.”

66

Anôtônê mêtôc to Sionnê moasiñ, tanj gocgo mênjêsa

¹ Apômtau kêsôm binj tonec gebe

“Undambê kêtú ñoc lêpônj

ma nom kêtú ockainj ñakademboñ.

Amac abe akwê aênoc andu amboac ondoc

ma ñoc gamênj jalêwanj taucña ênêc ondoc.

² Aê lemoc kamasanj gêj samob tonec ñai,

tec gêj samob tonec kêtú aênoc gêj.

Apômtaunê binj tau tonec.

Mago matoc gê ñac, tanj kêkônij tau

ma nê katu ôluñ-ôluñgenj to gêjac tênêp aênoc binj nanj.”

66:3-24 Ñasêbu ñamuña nec kêkwa Anôtô êmêtôc lau geo gala, tanj sêsa nêj lêj gêjac enj mataanô ñajam atom nanña ma ênam mec lau, tanj têtêc enj to tanenj wamu enj nanña.

Jeremia

Propete Jeremia gêmôa nom gêmun Apômtau Jesu amboac jala 600. Enj gêjam kôm propeteña jala taêsam ma gêjac biñsu Anôtônê lau gebe sênam taunj ôkwi. Embe masi, go gêñwapac kapôênj êtap êsêac sa êtu nêñ sec to nêñ sakinj gwamñaña. Enj gêmôa nom e gêlic biñ, tañ kêsôm lasê nanj ñanô kêsâ. Kinj Babilonña Nebukadnesar kêku Jerusalem tulu ma gesen malac to ñalôm dabunj su ma gêwê kinj Judaña to nê lau taêsam jasêngônj kapoacwalô anja Babilon. Mago Jeremia geoc biñ tenj lasê gêwinj gebe êsêac sêmu sêmênj anja Babilon ma sêmboâ nêñ gôlôac sa êtiam.

Buku tau ñasêbu aclê gebe

1. Môkêlatu 1–25 Anôtô kêkênj ñawae gêdênj nê lau gêdênj tañ kinj têlêac sêjam gôlinj êsêac nanj. Kinj têlêac nêñ ñaê gebe Josia agêc Joiakim ma Sedekia.
2. Môkêlatu 26–45 Jeremianê ñac-keto-papiawaga Baruk gêjac minj nê biñ ñagêdô. Enj keto biñ ñagêdô Anôtô geoc lasê ma Jeremia tau nê lêtj ñaminj towae ñagêdô kêsêp buku tonec gêwinj.
3. Môkêlatu 46–51 Anôtô geoc lau jaba nêñ biñ ñagêdô lasê.
4. Môkêlatu 52 Biñ ñatêku tenj, tañ gêjac minj ñacjo sêku Jerusalem tulu to sesenj lôm dabunj su ma sêwê lau jasêngônj kapoacwalô anja Babilon.

Jeremia enj ñac têtac malô. Enj têtac gêwinj nê lau ñanôgenj ma gedec gebe êsôm biñ mêtôcña lasê êndênj êsêac. Mago Anôtônê biñ kêtunj ênê ñalêlôm kêtôm ja, tec enj kêtôm gebe êngaminj biñ tau atom, kêsôm lasêgenj.

Buku tau ñalô towae ñagêdô kêkanônj Jeremianê têtj wapac atom, kêkanônj têtj, tañ gêc nêmnja nanj. Êndênj têtj ônê Anôtô oc êmoatinj poac wakuc êndênj nê lau. Ma êsêac oc sejop poac tônê ñapep. Kêdônjwaga to biñsu tenj oc êlênj biñ êsêac gebe sêlinj poac sinj atomña nec atom, gebe poac tau ñabinj ênêc nêñ ñalêlôm (31:31-34).

Anôtô kêkalem Jeremia ma kêsakinj enj gebe ênam kôm

¹ Jeremianê biñ tonec. Jeremia enj Hilikia latu. Hilikia tau enj anja dabunjwaga, tañ sêmoa malac Anatot anja Benjammînê gamênj nanj, nêñ ñac tenj. ² Gêdênj têtj tañ Amon latu Josia kêtj Judanênj kinj ma gêjam gôlinj gamênj kêtôm jala 13 su nanj, Apômtaunê biñ gêdênj Jeremia tau. ³ Biñ tau gêdênj Jeremia amboac tonanjenj gêdênj Judanênj kinj Josia latu Jojakim nê bêtj e gêdênj Judanênj kinj Josia latu Sedekia nê gôlinj ñajala kêtj 11 ña su ñapanj e gêdênj jala, tañ sêkênj lau Jerusalemña sêngônj kapoacwalô ñaajônj kêtj lemenj tenjña.

⁴ Ma Apômtaunê biñ gêdênj aê gebe

⁵ “Aê kajala aôm gêdênj tañ kamasanj aôm anja têtam têtacclêlôm atomgenj nanj, têtam kêkôc aôm atomgenj ma gajam mec aôm su, aê kajalinj aôm sa gebe ôtu tentenlatunênj propete.”

⁶ Go aê kasôm gebe “O Apômtau Anôtô, ôlic acgom, aê ñapalê kwalam ma kajala jasôm biñña atom.” ⁷ Mago Apômtau kêsôm gêdênj aê gebe

“Ôsôm gebe’ Aê ñapalê kwalam’ nec atom gebe aôm oc ôndênj lau, tañ jasakiñ aôm nanj ôna ma ôsôm biñ, tañ aê jajatu aôm nanj.

⁸ Ôtêc êsêac atom gebe aê gamoa gawinj aôm gebe janam aôm sa. Apômtaunê biñ tau tonec.”

⁹ Go Apômtau kêmetôtj lêma mênjkêmoasac aê aocsunj ma kêsôm gêdênj aê gebe

“Ôlic acgom, aê kakênj ñoc biñ kêsêp aôm awamsunj.

¹⁰ Gôlicgac me, ocsalô tonec aê kakênj aôm kêtj tentenlatu to gamênj kinjña samob ñatau

gebe ômbuc sa ma ôtuc popoc gebe onsej su ma ôku tulu
gebe ôkwê sa ma ôsê.”

¹¹ Go Apômtaunê biñ gêdêñ aê gebe “Jeremia, aôm gôlic asagenj.” Ma aê kasôm gebe “Aê galic tali ñalaka teñj.” ¹² Go Apômtau kêsôm gêdêñ aê gebe “Aôm gôlic jagêdêñ gebe aê gajam jali ñoc biñ gebe ñanô êsa.”

¹³ Apômtaunê biñ gêdêñ aê kêtú dim luagêcña gebe “Aôm gôlic asagenj.” Ma aê kasôm gebe “Aê galic ku teñ keletoc ma kêku sa anğa gamêñ nodoña gêmêñ.” ¹⁴ Go Apômtau kêsôm gêdêñ aê gebe “Anğa gamêñ nodoña ñaclai sec enseñ gêñña oc mênêpi lau samob, tañ sêñgôn gamêñ tonec nañ. ¹⁵ Ôlic acgom, aê oc jamôêc gamêñ kiñña samob, tañ gêc nodoña nañ, ñalau toton-totonj. Apômtaunê biñ tau tonec. Ma êsêac oc sêmêñ ma tetoc nêñ lêpôn kiñña êkô êkanôn Jerusalem ñasacgêdô samob êtômgenj ma sêndênañ lêpôn kiñña êñgi Jerusalem ñatuñbôm auc ma tetoc lêpôn êkô êkanôn malac Judaña samob. ¹⁶ Ma aê oc jasôm ñoc mêtôc lasê êpi êsêac êtu nêñ sec samobña gebe êsêac sêwi aê siñ ma sêkêñ da ñamalu gêdêñ anôtôi jaba ma tetenj mec gêdêñ gêñ, tañ êsêac tañj lemenj sêmasañ nañ.

¹⁷ “Mago aôm ôjandinj nêñ ômbiñkap tôn ma ôsôm biñ samob, tañ oc jajatu aôm nañ, êndêñ êsêac. Ôtakê êtu êsêacña atom, embe ôtakê, go aê jatakê aôm anğa êsêac lanjônêmña amboac tonanjenj. ¹⁸ Ôlic acgom, ocsalô tonec aê jakêñ aôm ôtu malac ñajaña teñ ma ôtu alê ki teñ to ôtu tuñbôm ki gebe ôkô ñajaña e Judanêñ kiñ to kasêga ma dabuñwaga to lau gamêñ tonecña tau sêku aôm tulu atom. ¹⁹ Êsêac oc sênac siñ êndêñ aôm, mago êsêac oc sêku aôm tulu atom gebe aê gamoa gawiñ aôm gebe janam aôm sa. Apômtaunê biñ tau tonec.” * † kêtôm tau. Jeremia gejo Apômtau awa gebe “Aê galic tali... “Ma Apômtau kêsôm gebe “Biññanô

2

Anôtô gêjam jaom Israel

¹ Apômtaunê biñ gêdeñ aê gebe ² “Ôna ma ôsôm biñ tonec lasê êndêñ lau Jerusalemña sêñô gebe Apômtau kêsôm biñ tonec gebe Aê taêc gêjam aôm gebe kôkêñ taôm samucgenj gêdêñ aê gêdêñ tañ gômoa ñapalêogenj nañ. Aôm têtmac gêwiñ aê amboac awê gebe ênam ñac. Aôm kôdaguc aê anğa gamêñ sawa, anğa gamêñ, tañ sêsê gêñ teñ kêsêp atom nañ.

³ Apômtau gêlic Israel amboac lau dabuñ, Israel kêtú ênê kôm ñamêc. Lau samob, tañ señ ñamêc tonañ nañ, sêwê kainj tôp. Gêñwapac kêtap êsêac sa. Apômtaunê biñ tau tonec.”

Lau Israel nêñ tamenj nêñ sec

⁴ O gôlôac Jakob to amac gôlôac Israelña samob, anjô Apômtaunê biñ. ⁵ Apômtau kêsôm biñ tonec gebe

“Amac tamemi têtap ñoc keso ondóc sa, tec sêwi aê siñ ma sêjac jaê aê ma têdaguc gêñ ñaôma e tañj têtú gêñ ñaôma.

⁶ Êsêac têtú kênac atom gebe ‘Apômtau gêmoa ondóc, Apômtau, tañ gêwê aêac tapi anğa Aiguptu tamêñ ma gêwê aêac tamoa gamêñ sawa, tamoa gamêñ gasañ, tañ gêsunj gêjam auc nañ, gamêñ kelej to ñakesec,

* **1:19:** Têm tonañ kêsêp jala 608 to 587 gêmunj Kilisi. † **1:19:** Anğa Ebolai awenj “tali” ma ñalô “tanam jali” kêtanj

gamêñ, tañ ñamalac teñ kêsa atom ma ñac teñ gêñgôn atom nañ,
gêmoa ondoc.'

⁷Ma aê kakêñ amac anğôn gamêñ tonom ñalêsi ñajam
gebe gamêñ tau ñaka ñanô to ñagêñ ñajam-ñajam êngôm amac têmtac ñajam êsa.
Mago gêdêñ tañ amac aô lasê gamêñ tau su nañ,
agôm dabuñ tau paliñ
ma agôm ñoc nomlênsêm kêtú gêñ alôb-alôb.

⁸Lau dabuñwaga têtú kênac atom gebe 'Apômtau gêmoa ondoc.'
Êsêac tañ sejop biñsu nañ, sêjam kauc aê.
Gejobwaga sêli tauñ sa gêdêñ aê
ma propete seoc biñ lasê sêjam Bal lanjô
ma sêsap gêñ ñaôma tôn.

Anôtô kémêtôc nê lau

⁹"Kêtú tonanña aê kamêtôc amac tec gamoa
ma aê oc jamêtôc nêñm gôlôacnêñ gôlôac amboac tonanğen.
Apômtaunê biñ tau tonec.

¹⁰Alom ana nuc Kuproman ma alic
me asakiñ lau sêna gamêñ Kedar gebe sêkip biñ ñam sa ñapep.
Ma alic acgom, biñ amboac tonec kêtap lau teñ sa me masi.

¹¹Lau samuc nêñ anôtôi ñanô masi,
mago lau-m teñ sesen nêñ anôtôi ma sêkêñ wakuc sêjô me masi.
Aênoc lau sêkêñ nêñ Ñawasi gêjô gêñ ñaôma.

¹²O undambêac, atakê to alendec
ma atênêp êtu biñ tonanña.
Apômtaunê biñ tau tonec.

¹³Gebe ñoc lau sêgôm sec luagêc kêpi tagen,
êsêac sêwi aê, tañ katu bumata materñ jaliña nañ siñ
ma sêgawê sê, tañ bu êpoac atom nañ.

Israelnêñ tañenpêc ñagêjô

¹⁴"Israel en gêñôma teñ me.
Me têna kêkôc en gebe êtu sakiñwaga teñ me.
Ma amboac ondoc tec sêjanğo en su.

¹⁵Lewe sêlic en ma sêkêkwan.
Ac sêkêkwan kapôênanô.

Êsêac sesen ênê gamêñ su e kêtú gasan
ma ênê malac samob popoc,
lau teñ sêñgôn kêtiam atom.

¹⁶Ma teñ gêwiñ gebe lau anğa malac Mempis to Tapane sêkaliñ aôm mômêmlauñ su.

¹⁷Biñ samob tonan ñai kêtap aôm sa
gebe gôwi Apômtau, aômnêñ Anôtô, tañ gêwê aôm nañ siñ me masi.

¹⁸Ma galoc gobe ôna Aiguptu ma ônôm bu Nil,
oc ênam aôm sa amboac ondoc.
Ma gobe ôna Asuria ma ônôm bu Euprat,
oc ênam aôm sa amboac ondoc.

¹⁹Aôm taôm nêñ sec oc êmêtôc aôm.
Aôm gôwi aê siñña oc ênac aôm.

Nêñm kauc êsa e ôlic gebe aôm gôwi Apômtau, aômnêñ Anôtô siñ ma kôtêc en atom,

nañ keso to sec ñanô.

Apômtau, lausij undambêña nêñ Anôtô, kêsôm biñ tonec.

Israel gedec gebe ênam sakinj Apômtau

²⁰ “Aôm kôbaliñ sakinj ñagêñwapac, tañ kêsac aôm nañ, siñ wanêcgeñ ma gômô ñalêpoa gêñgic ma kôsôm gebe ‘Aê gadec gebe janam sakinj.’

Mago anğa lôt baliñ samob to anğa ka ñalabu samob aôm kôsa taôm sic jagôêc amboac awê mockaiñoña teñ.

²¹ Aê tec kasê aôm amboac wain ñamôkê ñajam, tañ tauc kajaliñ sa nañ, kasê wain ñasêli ñajamanô teñ.

Amboac ondod tec gôjam taôm ôkwi kôtu gêñ sec, kôtu wainbôm teñ.

²² Aôm embe ôkwasiñ taôm ña bu ñandan to sop kapôêñ, oc jalic nêñ keso ñajec ñapan.

Apômtaunê biñ tau tonec.

²³ Aôm kôtôm gebe ôsôm biñ tonec amboac ondod gebe ‘Aê gajam ñoc dabuñ paliñ atom, aê kadaguc Bal atom.’

Ôsala nêñ lêñ, tañ kôsa anğa gaboan nañ, ma ôjala biñ, tañ gôgôm nañ.

Aôm gôjac laoc gamêñgeñ kôtôm kamele têna wakuc tobiñ,

²⁴ tañ gêbôm kêsâ gamêñ sawa gêja nañ.

Ñalêlôm ñakalac kêkac eñ, tec kêsê awa kapôêñ.

Êndêñ nê noc eñ êmoa tobiñgeñna nañ, asa oc êtôm gebe ênam gôliñ eñ.

Lau tañ sesom eñ nañ, oc sênam kôm kapôêñ atom, êsêac oc têtap eñ sa êmoa êwiñ kamele kapoac.

²⁵ Ojop amkaiñ gebe ôsêlêñ toatapa masigen atom, ma ojop nêñ koclabeñ gebe bu êjô aôm atom.

Mago aôm kôsôm gebe ‘Aê gadec, aê têtac gêwiñ lau jaba ma oc jandanğuc êsêacgeñ.’

Anôtô oc ênac lau Israel

²⁶ “Israelnê gôlôac samob to kiñ ma nêñ kasêga to nêñ dabuñwaga ma nêñ propete sêmoa tomajengeñ

têtôm ñac geñgeñ, tañ sê eñ lasê ma gêmoa tomajagen nañ.

²⁷ Êsêac sêsôm gêdêñ ka teñ gebe

‘Aêñoc tamoc aôm.’

Ma sêsôm gêdêñ poc teñ gebe

‘Aôm kôkôc aê.’

Gebe êsêac sêbuc dêmôêñ aê,

lanôñanô gêdêñ aê atom.

Mago êndêñ têm gêñwapac êtap êsêac saña nañ,

êsêac sêsôm gebe ‘Ôndi ma ônam aêac saman.’

²⁸ Mago nêñ anôtôi, tañ taôm kômasan nañ, sêmoa ondod.

Ôjatu êsêac gebe sêndi ma sênam aôm sa êndêñ têm gêñwapac êtap aôm saña.

O Juda, nêñ anôtôi taêsam têtôm nêñ malacgeñ.

²⁹ Amac aôm gêdô gêdêñ aê kêtû asagenña.

Amac samob ali taôm sa gêdêñ aê.

Apômtaunê biñ tau tonec.

³⁰ Aê gajac nê m gôlôac, mago ñanô masi,
êsêac sêsô mêtôc ñalabu atom.

Amac taôm nê m siñ gesen nê m propete
amboac lewe kêdañgôn gwada.

³¹ Amac lau kain ten, akên tanem Apômtaunê biñ.

Amboac ondoc lau Israel sêlic aê katôm gamên sawa ten
me sêlic aê katôm gêsunbôm ten.

Êsêac sêsôm biñ tonec kêt u asagenña gebe

‘Aêac tauñ asa ma lên, oc andên aôm awac êtiam atom.’

³² Awêtakiñ ten oc êliñ nê gêlôn siñ me masi.

Awê gebe ênam ñacña oc êliñ nê ñakwê omña siñ me masi.

Mago ñoc lau sêliñ aê siñ e ñabêc manñi masi.

³³ “Aôm kôsa nê m lên kôtap mockaiñ saña tokauc.

Kêtu tonanña ôlim gêjac gên sec samob kêt u tôñ.

³⁴ Lau tan nêñ biñ masi nan, nêñ dec gi nê m ñakwê ñatali.

Aôm kôtap êsêac sa têtuc andu popoc atom,
mago gôjac êsêac êndu.

Biñ samob tonan ñai tec gêc,

³⁵ mago aôm kôsôm gebe

‘Aênoc biñ ten gêc atom.

Apômtaunê têtac ñandan kêkac tau su anga aê.’

Ôlic acgom, aê oc jamêtôc aôm gebe aôm kôsôm gebe ‘Aê gagôm sec ten atom.’

³⁶ Ojae, aôm gôjam nê m lên ôkwi-ôkwi ñagaôgen.

Aiguptu oc êñgôm aôm majam êsa

êtôm Asuria gégôm aôm majam kêsa su.

³⁷ Aôm oc ôwi Aiguptu siñ amboac tonan

tolêmam sawagen

gebe Apômtau kêt iñ lau, tan aôm taêm kêka êsêac nan su

ma aôm oc ôtap moasiñ sa anga êsêacnên atom.”

3:1-6:15 Lau Juda sêjam sakiñ gwam, tec têtap ñagêjô sa ma sênaña. Êsêac sêkôn iñ lau to sêmêtôc êsêac kesogen. Embe sênam tauñ ôkwi atom, oc têtap ñagêjô sa. * andu popoc nanñen, êndu seben (Eks 22:1).

6

Juda to Jerusalem oc sênaña

¹⁶ Apômtau kêsôm biñ tonec gebe

“Naakô intêna ñatali ma alic

ma atu kênac intêna andanñenña

e atap intêna moasiñña tau sa ma asa intêna tau,

go atap katôm ñagamên alêwan taômña sa.

Mago êsêac sêsôm gebe ‘Aêac adec, oc asa intêna tonan atom.’

¹⁷ Ma aê kakên dibwaga gêdên amac, tec sêsôm gebe

‘Anô dauc kêtan.’

Mago êsêac sêsôm gebe ‘Aêac adec, oc anô atom.’

¹⁸ Kêtu tonanña amac tentenlatu anô

ma amac gôlôac, ajala gên, tan êtap êsêac sa nan acgom.

* 2:37: Mosenê biñsu kêmasan biñ gebe sênac lau, tan têtuc

19 O nom, ôñô. Ôlic acgom, aê oc jakêñ gêñ sec,
tañ kêtú êsêac sêkac taun su ñañanô nan, êpi êsêac
gebe êsêac sêkêñ tañeñ ñoc biñ atom
ma têtin ñoc biñsu su.

20 Êsêac sêkêñ gêñmalu anga gamêñ Seba
ma gêñ ñakana anga gamêñ jaêcsêga gêdêñ aê kêtú agenña.
Amacnêñ daja kêtôm gebe jakôc sa atom
ma amacnêñ da ñagêdô gêñjac aê matocanô atom.

21 Tec Apômtau kêsôm biñ tonec gebe
'Alic acgom, aê jatoc poc sêndin enkañ êpiña êñgôn
gebe lau tonec sêndin enkañ êpi e semben.
Tamenñ to latunji
ma nêñ lau jaban to nêñ sêlêb oc sênaña samob.' "

22 Apômtau kêsôm biñ tonec gebe
"Alic acgom, lau-m ten sêmêñ anga gamêñ nodonja
ma lau ton kapôêñ ten dêdi anga nom ñagamêñ nodonja
ma lau ton kapôêñ ten dêdi anga nom ñagamêñ jaêcsêgaña.

23 Êsêac sêkôc talam to kêm.
Êsêac lau wauc-wauctêna to taêñ walô lau atom.
Êsêacnêñ ñakicsêa kêtôm gwêc kêgasim ñakicsêa.
Êsêac sêngôn hos ñaô ma sêsun nêñ laukasap sa
gebe sênac sin êndêñ aôm, Sion latuo."

24 Aêac tañô biñ tonec ñawae,
tec lemeñ kêtú golon
ma nêñ ñalêlôm ñatutuc kêsa,
ñandan kêtun aêac amboac ñapalê kêtun awê ten.

25 Ana kôm atom, asêlêñ amoa intêna atom
gebe ñacjonê sin gebe enseñ amac su
ma gêñ ñaclai sec êtakê amacña gêjam gamêñ auc.

26 "O ñoc lau latunjo, ôsô talu sa
ma ônsambi sa ônsac wao."
Ôpuc tañiboa sa amboac ñac ten, tañ gêjam taê tau kêtú nê latu tagenña.
Ôtañ ñanôgeñ
gebe ñac-enseñ-gêñ-suwaga oc mênêpi aêac sep tagenñ.

27 "Aê kakêñ aôm gebe ônsaê to ônam dôn ñoc lau
gebe ôjala to ônsaê êsêacnêñ lêñ.

28 Êsêac samob sêli taun sa togêsuntêkwa ñatongeñ.
Êsêac sêjac laoc gamêngeñ ma sêga biñ kêpi lau.
Êsêac têtôm ki jonjon to ki jejec.
Êsêac samob sêgôm sec.

29 Êsêac sêguc ñajaña sec gebe ja elom,
mago ki bobobgeñ kêsa anga ja gêmêñ.
Êsêac sêgôm elêmê,
mago têtôm gebe têtin lau sec su atom.

30 Sêsam lau sec gebe silberbôm, gebe Apômtau kêtin êsêac su." * † silber sa atom, têtap ki
bobobgeñ sa, ma propete gêjam dôn lau sec kêpi ki bobob tau.

* 6:30: Nalô ñoc Lau Latunjo kêkanôn malac Jerusalem. † 6:30: Êsêac sebe sêpac silber êwê e êtu selec, mago têtap

7

Amêtoç nêmlên to nêmkôm

¹ Biñ tañ Apômtau kêkênj gêdênj Jeremia nañ, tonec gebe ² “Naôkô Apômtaunê andu ñasacgêdô ma ôsôm biñ tonec lasê anğa ônê gebe Amac lau Judaña samob, tañ asô sacgêdô tonec amênj gebe atenj mec êndênj Apômtau nañ, anjô Apômtaunê biñ. ³ Lausiñ undambêña nêñ Apômtau, Israelnêñ Anôtô, kêsôm biñ tonec gebe Amêtoç nêmlên to nêmkôm, go aê jakênj amac anğôñ gamênj tonec. ⁴ Taêm êka biñdansañ tonec gebe ‘Apômtaunê lôm dabuñ tau tonec, Apômtaunê lôm dabuñ tau tonec, Apômtaunê lôm dabuñ tau tonec,’ nec atom.

⁵ “Mago amac embe amêtoç nêmlên to nêmkôm ñanôgenj ma embe amansañ nêmlên biñ ñasawaña ñanôgenj awiñ taôm, ⁶ embe akônij lau jaba to mosêbu ma awêtuc atom ma embe akêc lau tobiñmê nêñ dec siñ anğa gamênj tonec atom ma embe andanğuc anôtôi jaba, tañ senseñ amac su anaña nañ atom, ⁷ go jakênj amac anğôñ gamênj tonec, anğôñ nom, tañ kakênj wanêcgenj gêdênj tamemi gebe êtu nêñ gamênj endenj têngenj nañ.

⁸ “Mago alic acgom, amac taêm kêka biñdansañ, tañ gêjam amac sa atom nañ. ⁹ Amboac ondoc amac abe anam genjenj to anac ñamalac êndu ma anğôm gênj mockainjo to mockainja ma atôc lememe biñdansañña ma akênj da gênmaluña êndênj Bal to andanğuc anôtôi jaba, tañ ajam kauc êsêac nañ. ¹⁰ Su, gocgo amênj akô aê lanjôcnêmña anğa andu tonec, tañ sê ñoc ñaê kêpi nañ, ma asôm gebe ‘Galoc tamoã ôlij samuc.’ Asôm su, go anğôm gênj alôb-alôb samob tonañ ñai êtiam me. ¹¹ Amboac ondoc amac alic andu, tañ sê ñoc ñaê kêpi nañ, kêtû kêjanğowaganênj gêsuj me. Biññanô, aê tauc galic amboac tonañ. Apômtaunê biñ tau tonec. ¹² Galoc ana ñoc maloc, tañ gêc Silo nañ acgom. Alic gamênj, tañ kêtû ñoc ñaê ñaandu ñamataña nañ. Alic gênj, tañ gagôm gêdênj gamênj tau kêtû ñoc lau Israel nêñ secña nañ acgom. ¹³ Ma galoc amac agôm sec samob tonañ ñai ma akênj tanjem gêdênj tañ kasôm biñ gêdênj amac gamoa nañ atom ma alôc gêdênj tañ gamôêc amac nañ atom, ¹⁴ tec janğôm andu, tañ sê ñoc ñaê kêpi ma amac taêm kêka nañ, to gamênj, tañ kakênj gêdênj amac to tamemi nañ, êtôm gagôm gêdênj Silo. ¹⁵ Aê oc jatiñ amac su gebe jalic amac êtiam atom, êtôm katiñ nêmlên tawañ, Epraimnê wakuc samob su. Apômtaunê biñ tau tonec.

Launênj tañenpêcña

¹⁶ “Ma aôm, Jeremia, otenj mec êtu lau tonañña atom. Awam ênac aê ma nêmlên mec êndênj aê êtu êsêacña atom. Ônam nenenj aê êtu êsêacña atom gebe aê oc jakênj tañoc aôm atom. ¹⁷ Aôm gôlic gênj, tañ êsêac sêgôm anğa malac Judaña to anğa intêna Jerusalemña nañ, atom me. ¹⁸ Gôlôac ñasec-ñasec sejonj ka masê sa ma tamenj sêgôm ja gelom, go lauo sêgamuc polom gebe sêpac polom êtu undambê ñatauoña. Ma êsêac sêkênj wain kêtû da gêdênj anôtôi jaba gebe sêngôm aê têtac ñandañ êsa. ¹⁹ Apômtau kêsôm gebe Amboac ondoc oc sêgôm aê têtac ñandañ kêsa me. Oc masi, sêgôm tauñ têtac ñandañ kêsa e sêlênsônj tauñ secanô. ²⁰ Kêtû tonañña Apômtau Anôtô kêsôm gebe Alic acgom, aê jakêc ñoc têtac ñandañ to ñoc têtac kêbôli auc siñ wacêpi gamênj tonañ, êpi ñamalac to bôc ma ka anğa kôm to gênj ñanô nomña. Ñoc têtac ñandañ oc êniñ gênj amboac ja ma ñac tenj êtôm gebe êsi êmacña atom.”

²¹ Lausiñ undambêña nêñ Apômtau, Israelnêñ Anôtô, kêsôm biñ tonec gebe “Akênj nêmlên daja to nêmlên da ñagêdô êpi tagenj ma taôm anij nêmlên gênj. ²² Gebe gêdênj tañ gawê tamemi sêsa anğa Aiguptu sêmlênj nañ, aê kasôm biñ tenj kêtû daja to da ñagêdônja gêdênj êsêac atom ma kajatu êsêac kêtû sêkênj daña atom. ²³ Mago kakênj biñsu tonec gêdênj êsêac gebe ‘Tanjem wamu aê, go jatu nêmlên Anôtô ma amac atu ñoc lau. Ma asa lênj samob, tañ kajatu amac nañ, gebe amoa ñajam.’ ²⁴ Mago êsêac tañenj wamu to sêkênj tañenj aê atom. Êsêac sêsa nêñ lênj kêtôm nêñ ñalêlôm sec kêkac êsêac. Êsêac lanjôñanô gêdênj aê atom, sêbuc dêmlênj aê. ²⁵ Gêdênj bêc, tañ amac tamemi sêsa anğa Aiguptu sêmlênj e mênjgêdênj galoc nañ, aê kasakiñ ñoc sakiñwaga propete gêdênj êsêac gamoa e ñabêc manji masi. ²⁶ Mago êsêac

tañeñ wamu to sêkêñ tañeñ aê atom. Êsêac gêsuntêkwa ñatonñ ma sêgôm sec kêlêlêc tamenñ su.

²⁷ “Amboac tonañ ôsôm binñ samob tonañ êndêñ êsêac, mago êsêac oc sêkêñ tañeñ aôm atom. Aôm oc ômôêc êsêac, mago êsêac oc sêlôc atom. ²⁸ Ma aôm oc ôsôm êndêñ êsêac gebe ‘Lau-m tonec tec tañeñ wamu Apômtau, êsêacnêñ Anôtô, awa atom ma sêsô ênê mêtôc ñalabu atom amboac tonanñeñ. Binñanô gêjaña, gêjac tau gêñgic anña êsêac awenñsuñ.

Sêgôm geñ sec anña gaboanñ Benhinonña

²⁹ “ ‘Ôkapiñ mômêmlaunñ ma ômbaliñ siñ.

Ôpuc tañiboa sa anña lôc

gebe Apômtau kêtinñ gôlôac, tañ ênê têtac ñandanñ kêpi êsêac nañ su to gêwi êsêac siñ.’ ”

³⁰ Apômtau kêsôm gebe “Juda latui sêgôm sec gêjac aê matocanô atom. Êsêac sêkêñ nêñ gêñ alôb-alôb kêkô andu, tañ sê ñoc ñaê kêpi nañ, ñalêlôm gebe sêñgôm andu tau ñadabuñ paliñ. ³¹ Êsêac sêkwê gamêñ ñabau Topetña sa anña gaboanñ Benhinon gebe sêkêñ latunñio to ñac sêsa ja têtû da. Aê kajatu binñ amboac tonañ gêdêñ êsêac teñ atom ma taêc gêjam binñ amboac tonañ gec ñoc kauclêlôm teñ atom amboac tonanñeñ.” ³² Tec Apômtau kêsôm gebe “Ôlic acgom, ñanoc kêdabiñ gebe sêsam gamêñ tonañ Topet me gaboanñ Benhinon êtiam atom, sêsam gamêñ tau gebe gaboanñ sesenñ ñamalac sunña. Ma Topet êtu gamêñ sêôña gebe gamêñ ñasawa sênsunñ ñacmatêña teñ oc ênêc atom. ³³ Ma lau tonec nêñ ñawêlêlanñ êtu moc umbonñ ñalabuña to bôc nomña nêñ gwada ma ñac teñ oc ensoc êsêac sêc su anña tônê atom. ³⁴ Ma aê janñgaminñ têtû samuc to têtac ñajam ñakicsêa ma ñac-gebe-ênam-awêwaga to awê gebe ênam ñacña nêñ awenñ ñaonda anña malac Judanañ samob ma anña intêna Jerusalemña gebe gamêñ tau oc êtu gasañ.”

8:1-9:9 Anôtônê jaenñ ñagêdô kêtû launêñ secña ma ñagêjô, tê gêjac êsêac ñawae nê, ñabinñ gêc ñasêbu tonec. *

9

Mêtôc kêpi Juda

¹⁰ Aê kasôm gebe “Aê jabe jatanñ êtu lôcña ma ñoc tañiboa êsa êtu gamêñ gêgwanñ-gêgwanñña gebe gêñ tau ñakelenñ kêsa ma teñ kêsêlêñ kêsa gamêñ tonañ gêja atom.

Tañô bulimakao ñakicsêa kêtiam atom.

Moc to bôc saleñña sêc êlinñ-êlinñ sêja su.”

¹¹ Apômtau kêsôm gebe “Aê oc jatuc Jerusalem popoc êlinñ-êlinñ êtu lênduc, êtu kêambôm nêñ gamêñ.

Ma janam Judanêñ malac ôkwi êtu gamêñ sawa, tañ lau teñ sêmoa atom nañ.”

¹² Aê katu kênac gebe “Apômtau, kêtû asagenña gamêñ e popocgeñ ma ñakelenñ amboac gamêñ sawa ma ñamalac teñ kêsêlêñ kêsa tonañ atom. Asa ñac tokauc gebe êjala gêñ tonañ. Aôm gôwa binñ tau sa gêdêñ asa gebe êsôm lasê êndêñ lau ñagêdô.”

¹³ Apômtau gêjô binñ tau gebe “Gêñ tonañ ñanô kêsa ñam gebe aênoc lau sêwi binñ, tañ kadônñ gêdêñ êsêac nañ siñ. Êsêac tañeñ wamu gêdêñ aê me sêgôm binñ tau, tañ kasôm gêdêñ êsêac nañ, ñanô kêsa atom. ¹⁴ Masigoc, êsêac gêsuntêkwa ñatonñ ma sêjam sakinñ anôtô Bal nê ñakatu kêtôm nêñ tamenñ têdônñ êsêac. ¹⁵ Amboac tonañ anñ binñ, tañ aê Apômtau ñajanañ ñatau, lau Israel nêñ Anôtô, gabe janñgôm nañ acgom. Aê gabe jakêñ gêñ ñamakic êndêñ ñoc lau sêniñ ma jakêñ bu ñamalac êndêñ êsêac sênôm. ¹⁶ Aê oc jansenñ êsêac êlinñ-êlinñ

* 7:34: Undambê ñatauo enñ anôtôo jaba teñ.

sêsêp tenterlatu ñalêlôm. Êsêac to tamenji sêñô êsêacnêñ ñaê gêmur su atom nan, ma gabe jasakin ñacjo toton-toton dëndên êsêac sêna e jansen êsêac su sênam samucgen.”

Lau Jerusalem sêmôêc gebe sênam êsêac sa

¹⁷ Lausin undambêña nêñ Apômtau kêsôm gebe
 “Taêm ênam gên, tan ñanô kêsa nan. Amôêc tanjipalêo sêmên.
 Amôêc êsêac lauo abec sêmên.”

¹⁸ Lau tau sêsôm gebe
 “Ôsôm êndên êsêac gebe sêmên ñagaôgen ma têtan tanjiboa êtu aêacña.
 Têtan e maten sulu bôlôb-bôlôbgen ma maten gasi ñawambu êsa.”

¹⁹ Akên tanjemman. Tanjiboa ñakicsêa anga Sion gebe
 “Aêac abac su.
 Aêac majen kêsa samucgen
 kêtû awi ma gamên sinña
 ma sesen ma andu su gêjanña.”

²⁰ Aê kasôm gebe
 “Amac lauo, akên tanjem Apômtau awa
 ma anô ênê bin.
 Andên tanjiboa êndên nêñ latômio
 ma nêñ tawanï ñawê tanjiboaña.
²¹ Gebe gêmacanô tau kêsô aêacma andu ñakatam saun
 ma kêsô aêacma laumata nêñ andu gêmên.
 Gêmacanô gêjac ñapalêo to ñac anga malac ñaintêna
 ma lau wakuc anga malaclun.”

²² Ôsôm gebe
 “Apômtau kêsôm amboac tonec gebe
 Launên ñawêlêlan salin-salin gêjam gamên aucgen
 amboac bôcnê tac, tan sêpalip gêjam kôm auc.
 Ma amboac polom ñanô, tan lau sêjanngowaga sêwi sin nan,
 ma lau ten sejon sa atom.”

²³ Apômtau kêsôm gebe
 “Kwalam lanngwa etoc tau sa êtu nê kaucña atom
 ma ñac ñactêkwa êtu nê ñaclainja gebe atom,
 ma ñac tolêlôm êtu nê awaña atom.

²⁴ Embe ten taê ênam gebe etoc tau sa
 go etoc tau sa gebe gêlic to kêjala gebe Aê Apômtau
 gebe aênoc têtac gêwin gêc geden tôngen
 ma gên, tan gagôm nan, gêdên to solop.
 Gên tonan aê galic ñajam.
 Aê, Apômtau tau, kasôm bin tonan.”

9:25–13:27 ñasêbu tonec kêpuc boa sakin gwamña to kêsôm bin kapoac walôña lasê ma kêkên puc lau gebe Apômtau oc êmoatin poac êndên nê lau. Anôtô kêkên puc Jeremia gebe lau sêkic ênê bin ma Apômtau kêpô lêna ñanô kêtû nê launja. Apômtau agêc Jeremia sêlên bin lau gebe tetoc taun sa ma sênngôm sec atom.

14

Oc kêsêgô gamên

¹ Apômtau kêsôm gêdên aê, Jeremia, kêtû oc kêsêgô gamênña gebe
² “Juda gêjam abec
 nê malac sêmasan binña kêtû gasan

ma nê lau sêc nom tonêḡ ḡalêlôm ḡawapacḡeḡ
ma Jerusalem ḡêmôêc ḡebe sênam eḡ sa.

³ Lau towae sêsaḡiḡ nêḡ saḡiḡwaga kêtḡ têtê buḡa.

Êsêac sêja bumata,
mago têtap bu sa atomanô.

Êsêac sêmu sêmêḡ tonêḡ bulakôp sawageḡ.

Êsêac majeḡ ma kauc kêlêsoḡp,
tec sêsaḡ laḡôḡanô auc.

⁴ Kom ḡêjac atom

ma nom ḡakelenḡ kêsa laḡwageḡ.

Lau-sêkaliḡ-nomwaga sêmoa tomajeḡeḡ,
tec sêsaḡ nêḡ laḡôḡanô auc.

⁵ Mojawa têna ḡêwi nê ḡalatu wakuc siḡ
aḡga kôm ḡebe ḡêḡwaḡ masianô.

⁶ Doḡkibôm sêkô ḡamêḡ ḡabau selec-selec
ma imbelenḡ olec-olecḡeḡ amboac kêambôm.

Êsêacnêḡ mateḡanô kêtḡ malô ḡebe ḡeḡ sêniḡḡa masi.

⁷ “Aêḡoc lau sêmôêc ḡêdêḡ aê ḡebe

‘O Apômtau, aêacma sec ḡeoc aêac lasê,

mago ônam aêac sa êtu aômniêm ḡaêḡa.

Aêac akac tauḡ su aḡga aômniêm kêtḡ dim taêsam.

Aêac aḡôm sec ḡêdêḡ aôm.

⁸ Aôm taômḡeḡ, tec lau Israel sêkêḡ mateḡ.

Aôm taômḡeḡ kôtôm ḡebe ônam aêac sa êndêḡ ḡêḡ enseḡ aêacḡa.

Kêtḡ asageḡḡa ḡômoa ma ḡamêḡ amboac ḡacjaba teḡ

amboac ḡacleḡ teḡ, taḡ ḡêmoa ḡêbêc tageḡ naḡ.

⁹ Kêtḡ asageḡḡa aôm ḡômoa amboac ḡac, taḡ ḡêḡ teḡ kêtakê eḡ naḡ, amboac siḡwaga teḡ
nê ḡaclai masi ḡebe ênam saḡa naḡ.

O Apômtau, aôm ḡômoa ḡôwiḡ aêac.

Sê aômniêm ḡaê kêpi aêac. Ôwi aêac siḡ atom.’ ”

¹⁰ Apômtau kêsôm biḡ tonec kêkanôḡ lau tonanḡa ḡebe “Êsêac têtac ḡêwiḡ ḡebe sêlêti
sejo sêja-sejo sêja ma sêjam ḡôliḡ nêḡ eḡkaiḡ atom. Amboac tonanḡ aê ḡalic êsêac ḡêjac aê
matocanô ḡajam atom. Aê ḡabe taêc ênam êsêacnêḡ ḡeoc, taḡ sêḡôm naḡ, ḡapanḡ ma jakêḡ
ḡagêḡô êtu nêḡ secḡa.”

Tôbôm ḡawae

¹¹ Apômtau kêsôm gedēḡ aê ḡebe “Oteḡ mec êtu lau tonec sêmoa ḡajamḡa atom. ¹² Êsêac
sêjam dabuḡ mo, mago aê ḡabe jaḡô êsêac aweḡ atom. Êsêac sêkêḡ daja to da kelenḡ, mago
aê ḡabe jakôc da tau sa atom. Aê ḡabe janseḡ êsêac su ḡa siḡ to tôbôm ma ḡêmac sec.”

¹³ Go aê kasôm ḡebe “Ojae, Apômtau Anôtô, ôlic acḡom, propete sêsoḡ ḡêdêḡ êsêac ḡebe
‘Amac oc alic siḡ atom ma oc aôc tôbôm atom. Aê oc jakêḡ amac aḡḡôḡ ḡamêḡ tonec
towamageḡ ḡapanḡ.’ ” ¹⁴ Ma Apômtau kêsôm ḡêdêḡ aê ḡebe “Propete tonanḡ seoc biḡdansanḡ
lasê sêjam aê laḡôc, naḡ aê kasakiḡ êsêac atom ma aê kajatu êsêac atom to kasôm biḡ
ḡêdêḡ êsêac atom. Êsêac seoc ḡakatu dansanḡ to biḡ ḡaôma ma dansanḡ, taḡ êsêac tauḡ nêḡ
ḡalêlôm taêḡ ḡêjam naḡ, lasê ḡêdêḡ amac. ¹⁵ Amboac tonanḡ tec Apômtau kêsôm biḡ tonec
kêkanôḡ propete tau ḡebe Propete, taḡ kasakiḡ êsêac atom, mago seoc biḡ lasê sêjam aê
laḡôc ma sêsoḡ ḡebe ‘Siḡ to tôbôm oc êtap ḡamêḡ tonec sa atom’ naḡ siḡ to tôbôm tau oc
enseḡ êsêac su sênaḡa. ¹⁶ Ma lau, taḡ propete seoc biḡ lasê ḡêdêḡ êsêac naḡ, siḡ to tôbôm

oc ensey êsêac su ma sêmbaliñ êsêac siñ sênêc intêna Jerusalemña ma ñac tenj êmoa gebe ênsuñ êsêac to nêñ lauo ma nêñ latuñio to ñacña atom. Gebe aê gabe jansêwa êsêac taun nêñ sec naêpi êsêac taun.

17 “Aôm ôsôm biñ tonec êndênj êsêac gebe
‘Matocsulu enselenj êtôm êmbêc to elenjenj,
enselenj ma êpa atom
gebe sêjac ñoc lau latuñio, awêtakiñ tau, e kêtap kamoc kapôênj sa.
Sêjac enj secanô.

18 Aê embe jasa kôm jana, oc jalic ñacmatê, tañ siñ gesenj êsêac su nanj.
Ma embe jamênj malac, oc jalic lau togêmac tóbômña.
Propete to dabuñwaga sêjac laoc gamênjenj
ma sêpô lêna kauc sênam lau saña.’ ”

Lau teten Apômtau ñanôgenj

19 Aôm kôtiñ Juda su samucgenj me.
Aôm ôlim ñakam gêdênj Sion me.
Amboac ondoc tec gôjac aêac
kêtôm gebe ôliñ ñajam êsa êtiam atom nec.
Aêac akênj materj têm ôliñ ñajam êsaña,
mago gênj êtakê aêacñagenj mênjkêsa.

20 O Apômtau, aêac ajala ma sec to tamenjinênj keso
gebe aêac agôm sec gêdênj aôm.

21 Ôtiñ aêac su atom êtu nêm ñaêña
ma ôñgôm nêm lêpônj ñawasi ñawae êtu sec atom.
Taêm ênam nêm poac, tañ kômotiñ gêdênj aêac nanj,
ma onsenj su atom.

22 Tentenlatunênj anôtôi jaba têtôm gebe sêkênj kom ênac me.
Me undambê kêtôm gebe êngôm kom ênsêwa me masi.
O Apômtau Anôtô, aôm taômgenj kôtôm.
Aêac akênj materj aôm taômgenj
gebe aôm gôgôm gênj samob tonanñ ñai ñanô kêsa.

15

Apômtau têtac ñandanj sec gêdênj Juda

1 Go Apômtau kêsôm gêdênj aê gebe “Mose agêc Samuel embe sêkô aê lanjôcnêmña, aêñoc ñalêlôm oc ênam tau ôkwi êndênj lau tonec atom. Onsoc êsêac sêc su anja aê lanjôc-anôña ma sêc sêna. 2 Ma êsêac embe têtû kênac aôm gebe ‘Aêac ana ondoc,’ go ôsôm êndênj êsêac gebe Apômtau kêsôm biñ tonec gebe

Lau tañ gêmac sec gêjac êsêac ñawae nanj,
sêndênj gêmac sec sêna.

Ma lau, tañ siñ gêjac êsêac ñawae nanj,
sêndênj siñ sêna.

Ma lau, tañ tóbôm gêjac êsêac ñawae nanj,
sêndênj tóbôm sêna.

Ma lau, tañ kapoacwalô gêjac êsêac ñawae nanj,
sêndênj kapoacwalô sêna.”

3 Apômtau kêsôm gebe “Aê jajaliñ gênj ensey êsêac suña aclê sa, siñ gebe ênac êsêac, kêam gebe sêkac êsêac popoc, moc umbonj ñalabuña to bôc nomña gebe sensenj to sêdanjônj êsêac.

4 Ma aê janjôm êsêac têtû gênj êtakê nom ñagamênj kinña samobña, kêtû Judanênj kinj Hiskia latu Manase nê sec, tañ gêgôm anja Jerusalem nanña.”

⁵ Apômtau kêsôm gebe
 “O Jerusalem, asa oc taê walô aôm.
 Ma asa êtañ aômña.
 Asa ênac aôm kêsi
 gebe êtu kênac gebe aôm gômoa amboac ondoc.

⁶ Aôm kôtiñ aê su.
 Aôm kôkêñ dêmôêm aê.
 Amboac tonañ aê kamêtôc lemoc ma gasen aôm su
 gebe aê ôlic ñakam kêsa gebe taêc walô aôm.

⁷ Anğa malac tonec ñagamêñ samob
 aê katiñ amac adêñ mu amboac gêñ ñapaôma.
 Aê gasen aêñoc lau amac su.
 Aê gajac nêñ ñapalêo to ñac êndu gebe awi nêñ lêñ sec siñ atom.

⁸ Awêtuc anğa nêñ gamêñ ñanamba
 kêlêlêc ganjac gwêcña su.
 Aê gajac nêñ lau matac, tañ sêmoa tonaçlai nañ êndu
 ma gagôm nêñ tenenji sêôc gêñwapac.
 Aê gajac êsêac sep tagen ña gêñwapac e selendec ñanô.

⁹ Ñapalê 7, tañ sêjaña nañ, tenenji mata kêlô
 ma kêsi de sec.
 Nê oc ñawê gêjam tau ôkwi kêtu ñakesec.
 En maja kêsa-ma gêmoa towaemêgen.
 Aê gabe jakêñ nêñ ñacjo sênac amac,
 tañ gacgen amoa matem jali nañ, ña siñ.
 Aê Apômtau tau, kasôm biñ tonañ.”

Jeremia kêtanj gêdêñ Apômtau

¹⁰ Ijoc aêma. O tinoc, kôkôc aê o wagen. Lau gamêñ tonecña samob sêlic aê amboac
 kisamôkê to kalomtêna. Aê kakêñ mone kêtu tôp gêdêñ ñac ten atom ma katen gêñ ten
 anğa ñac tenê atom, mago samob sêpuc boa aê. ¹¹ O Apômtau, embe aê janam sakin aôm
 ñajam atom ma embe aê jaten gêñ kêsi-kêsigen êtu ñoc soño-soño, tañ sêmoa gêñwapac to
 sêpô lêna ñalêlôm nañ atom, go êsêacnêñ biñ sêpuc boa aêña ñanô êsaman. ¹² Ten êtôm gebe
 êpôn ain, ain anğa gamêñ gêmu kêsêpña (nodonja), tañ sêgaluñ gêwiñ bras nañ, tulu me. Oc
 masi samucgen.

¹³ Apômtau kêsôm gêdêñ aê gebe “Aê gabe jakin ñacjo gebe sêjanço amacnêñ awa to
 gêlôn ñajam-ñajam su gebe êjô nêñ sec, tañ agôm kêtôm gamêñ samobgen nañ. ¹⁴ Aê gabe
 jakêñ amac anam sakin nêñ ñacjo anğa gamêñ, tañ ajam kauc nañ, gebe aê têtac ñandan
 kêtôm ja, tañ gelom geden tôngeñ nañ.”

¹⁵ Go aê kasôm gebe “O Apômtau, aôm kôjalagac. Taêm ênam aê ma ônam aê sa. Ôkêñ
 ñagêjô êndêñ lau, tañ sêlêsu aê nañ. Ôê kanôn êsêac e sênac aê êndu nec atom. Taêm ênam
 gebe êsêac sêsôm biñ kêsi-kêsigen kêpi aê kêtu aômnêñ ñaêña. ¹⁶ Aômnêñ biñ gêôc ñoc
 ñalêlôm tôn. O Apômtau, lausiñ undambêña nêñ Anôtô, nêñ biñ gêgôm aê têtac ñajam
 kêsa ma ôlic kêpi-kêpigen. ¹⁷ Aê ganğôn gawiñ lau ômacña ma katu samuc gawiñ êsêac
 atom. Aôm lêmam kêkanôn aê, tec gamoa ñoc lêtêgen ma nêñ têtac ñandan gêjam aê auc.
¹⁸ Kêtu asagenña gêñwapac kêkônin aê gêmoa. Kêtu asagenña lau sêjam aêñoc kamoc sa
 kêtôm atom. Kêtu asagenña aêñoc kamoc gemo atom. Aôm gobe ôngôm aê amboac bu,
 tañ ñakelen kêsa gêdêñ têm oc kêsaña nañ me.”

¹⁹ Apômtau gêjô biñ tonañ amboac tonec gebe “Aôm embe ômu ôndêñ aê ômôên, go jakôc
 aôm sa êtiam ma aôm ôtu aêñoc sakinwaga êtiam. Aôm embe ôsôm biñ ñanô ten, biñ agwa-
 agwa atom, go aôm ôtu ñoc propete êtiam. Lau oc sêmu dêndêñ aôm sêwac, tec aôm ôndêñ

êsêac ôna atom. ²⁰ Aê oc jakêñ aôm ôtu tuñbôm bras ñajana êndêñ êsêac. Êsêac oc sênac sin êndêñ aôm, mago sêku aôm tulu atom. Aê gabe jamoa jawiñ aôm ma japuc aôm tôn to janam aôm sa. ²¹ Aê oc janam aôm kêsî ança lau sec to alôb-alôb nêñ ñaclai. Aê Apômtau tau, kasôm biñ tonañ.”

16:1–17:27 Lau Juda sênaña ñapuc kêsêp ñasêbu tonec. Jeremia keten mec gebe Apômtau ênam en sa ma Anôtô gêjac biñsu lau gebe sênam dabuñ om sabat.

18

¹ Biñ tañ Apômtau kêsôm geden Jeremia nañ, tonec gebe ² “Ôndi, ôsêp ñac-kêpac-kuwaga nê andu ôna. Aê gabe jasôm biñ êndêñ aôm ôñô ança tônê.” ³ Tec aê kasêp ñac-kêpac-kuwaga nê andu gaja ma ñac tau gêjac ku gêmôa. ⁴ Ma ku, tañ en gêjac ña nom nañ, kêtû sec ança en lêma, tec en gêjam nomku tau ôkwi kêtû ku wakuc ten kêtôm lau-sêpac-kuwaga nêñ mêtê.

⁵ Ma Apômtaunê biñ gêdêñ aê gebe ⁶ “O gôlôac Israel, aê katôm gebe janğôm amac êtôm ñac-kêpac-kuwaga gêgôm nomku atom me.” Apômtau kêsôm gebe “O gôlôac Israel, alic acgom, amac asêp aê lemoc kêtôm nomku kêsêp ñac-kêpac-kuwaga lêma. ⁷ Êndêñ ñasawa ten oc jasôm êtu tôn êpi lau-m ten me gamêñ kiñña ten, gebe jambuc êsêac sa to jakônin êsêac ma jansen êsêac su. ⁸ Mago lau, tañ kasôm biñ kêpi nañ, embe sêkac tañ su ança sec, go aê janam gêñ sec, tañ gabe janğôm êndêñ êsêac nañ ôkwi. ⁹ Ma êndêñ ñasawa ten aê jasôm êtu tôn êpi lau-m ten me gamêñ kiñña ten gebe jakwê sa to jasê. ¹⁰ Mago êsêac embe sêngôm sec ênêc aê lanğcnêmña ma sêkêñ tañen aê aoc atom, go aê janam gêñ ñajam, tañ gabe janğôm êndêñ êsêac nañ ôkwi. ¹¹ Amboac tonañ tec ôsôm êndêñ lau Juda to êndêñ êsêac, tañ sêngôn Jerusalem nañ, gebe ‘Apômtau kêsôm biñ tonec gebe Alic acgom, aê kamasan lêt gêñwapac enen amac suna ma taêc gêjam lêt janac amacña. Amboac tonañ amac samob anam taôm ôkwi ança nêñ lêt sec to amêtôc nêñ lêt to nêñ kôm êtu solop acgom.’

¹² “Mago êsêac oc sêsôm gebe ‘Biñ tonañ ñanô masi. Aêac oc andanğuc tañ ma têtac gêtwin ma aêac samob oc anğôm biñ, tañ ma ñalêlôm ñadani êkac aêacña nañ, ñanô êsa.’ ”

¹³ Kêtû tonañña Apômtau kêsôm biñ tonec gebe

“Atu kênac tentenlatu, êsêac oc sêñô biñ amboac tonañ me masi.

Awêtakiñ Israel gêgôm gêñ secsêga ten.

¹⁴ Lebanon ñasno oc êwê e ênaña ança poctêna Sirion me.

Me bu lôcña, tañ keselen tonalucgen nañ, oc êpa me.

¹⁵ Mago ñoc lau sêlin aê sin.

Êsêac sêkêñ da ñamalu gêdêñ anôtô dansañ.

Êsêac sêc seso ança nêñ intêna,

tañ gêmunğen sêjam nañ,

ma sêsa intêna ñamagêña, sêsa intênasêga atom.

¹⁶ Êsêac oc sêngôm nêñ gamêñ êtu gasañ

ma lau sêsu susu enden tônğen.

Ma lau samob, tañ sêwê sêna sêmêñ nañ têtakê ma têtain gêsun.

¹⁷ Aê jansen êsêac êlin-êlin ança ñacjo lanğñnêmña

amboac mu kelelo ka ñalauñ êlin-êlin.

Êndêñ têm gêñwapacña nañ,

aê oc jatôc lanğcanô êndêñ êsêac atom, jambuc dêmôêc êsêac.”

Lau sêkic Jeremianê biñ

¹⁸ Go êsêac sêsôm gebe “Ajôc, takic Jeremianê biñman gebe en embe êmoa atom, mago dabunğaga oc êpô lêna biñsu atom ma ñac tokauc êpô lêna biñ ênam lau saña atom ma propete êpô lêna biñ eoc lasêña atom. Ajôc, takêñ tañen ênê biñ samob ñapepğen gebe tanac lakô en ña tau nê biñ.”

Jeremianê mec

19 O Apômtau ôkêñ tanjam aê
ma ôñô ñoc tanjiboa.

20 Sec êjô ñajam oc êtôm me.

Êsêac sêkwê sê kêtú aêña.

Taêm ênam gebe kakô aôm lañômnêmña
gebe jasôm biñ ñajam êndêñ aôm êtu êsêacña
gebe janam aôm têmtac ñandañ ôkwi aña êsêacnêñ.

21 Amboac tonañ ôkêñ nêñ gôlôac ñasec-ñasec sêôc tóbôm.

Ôkêñ êsêac sêndêñ siñ ñañaclai.

Ôkêñ nêñ lauo têtú lauo kapoac to awêtuc
ma nêñ ñacwaga têtap gêmac sec sa e sêmac êndu.

Ma nêñ lau matac sênac siñ e siñ ensey êsêac su.

22 Êndêñ tan aôm ôsakiñ kêjañgowaga têtap êsêac sa sep tagenñ nan,
tanjiboa êpi aña nêñ andu samob.

Gebe êsêac sêkwê sê gebe aê jasêp ma sêwa lakô gebe ênac aê.

23 O Apômtau, mago aôm kôjala nêñ biñ samob, tan sêkic kêtú aêña nan.

Ôsuc êsêacnêñ keso ôkwi atom

to ômbuñ êsêacnêñ sec su aña lañômnêmña atom.

Ôkêñ nêñ ñacjo sêku êsêac tulu sêncê aôm lañômnêmña.

Sêndac aôm êndêñ têm têmtac ñandañña.

19*Biñ tan ku popoc kêdôñ nan*

1 Apômtau kêsôm biñ tonec gebe “Ôna ma ônam ôli ku ten, tan sêpac ña nom nan. Go ôkôc launêñ laumata ñagêdô to dabuñwaga lañgwa ñagêdô 2 ma ôsa gaboañ Benhinonña, tan gêc Sacgêdô Kusaboacña nan, ôna ma ôsôm biñ, tan oc jasôm êndêñ aôm nan, lasê aña tônê. 3 Ôsôm gebe ‘O amac kiñ Judaña to amac lau, tan añañ Jerusalem nan, akêñ tanjem Apômtaunê biñ. Lausiñ undambêña nêñ Apômtau, Israelnêñ Anôtô, kêsôm gebe Alic acgom, aê oc jakêñ gêñwapac kaiñ ten, tan ensey gamêñ tonañ su nan, ma lau samob, tan sêñô biñ tonañ ñawae nan, oc têtakê sec. 4 Lau sêwi aê siñ ma sêgôm gamêñ tonec kêtú sec gebe sêkêñ da gêñmaluña gêdêñ anôtôi jaba, tan êsêac to êsêac tamenji ma kiñ Judaña sêjam kauc nan, aña gamêñ tau. Ma êsêac sêkêc lau tobiñmê nêñ dec siñ e gêjam gamêñ tau auc. 5 Ma êsêac sêboa altar sa kêtú Balña gebe sêkêñ latuñi sêsa ja têtú daja êndêñ Bal. Aê kajatu biñ tonañ ma galôc sa atom ma biñ amboac tonañ taêc gêjam gêc ñoc kauclêlôm atom. 6 Kêtú biñ samob tonañ ñaiña Apômtau kêsôm gebe Alic acgom, bêc oc mênêsa, go sêsam gamêñ tonañ gebe Topet me gaboañ Benhinonña êtiam atom, sêsam gamêñ tau gebe Gaboañ sêjac ñamalac ênduña. 7 Ma aña gamêñ tonañ aê gabe jansen biñ, tan Juda to Jerusalem sêmasañ nan, su ma jakêñ nêñ launêñ ñacjo sênac êsêac êndu ña siñ to jakêñ êsêac sêsêp lau, tan sêkic êsêacnêñ biñ nan lemen. Aê oc jakêñ nêñ ñacmatê têtú moc umbonñ ñalabuña to bôc nomña nêñ gwada. 8 Aê oc jakêñ malac tonec êñgôm lau têtakê ma sêsu susu. Lau tan sêwê sêja sêmêñ nan, oc têtakê ma têndaiñ gêsuiñ êtu gêñwapac, tan gesen malac tau su nanña. 9 Êndêñ tan ñacjo to lau, tan sêkic êsêacnêñ biñ nan, sêñgi malac tau auc to sêkônij êsêac ña gêñwapac ñanô nan, aê oc jakêñ êsêac sêniñ latuñio to ñac nêñ ñamêsôm ma lau samob oc sêniñ lau sackapoacgêdô gêdêñ taunña nêñ ñamêsôm.’

10 “Go aôm ôtuc ku tau popoc aña lau, tan sêwiñ aôm nan lañôñnêmña 11 ma ôsôm êndêñ êsêac gebe ‘Lausiñ undambêña nêñ Apômtau kêsôm biñ tonec gebe Aê oc jatuc lau tonec

to nêḡ malac popoc êtôm ḡac teḡ kêtuc ku popoc e êtôm gebe tambênôc êtiamḡa atom. Lau sêḡsuḡ nêḡ ḡacmatê êsêḡ gamêḡ Topet gebe gamêḡ sêḡsuḡ ḡacmatê êsêḡḡa ḡateḡ oc ênêc atom. ¹² Apômḡtau kêsôm gebe Aê oc jaḡḡôm malac tonec to lau, taḡ sêḡḡôḡ ḡalêlôm naḡ, êtôm tonan e malac tau êtôm Topet. ¹³ Andu Jerusalem to kiḡ Judanḡ nêḡ andu êtu gamêḡ alôb-alôb êtôm Topet gebe lau sêkêḡ da ḡêḡmaluḡa ḡêdêḡ umbonḡ ḡaḡêḡlêlôm ma sêkêc wain kêtû da ḡêdêḡ anôtôi jaba anḡa andu tau ḡasalôm ḡaô.’ ”

¹⁴ Go Jeremia ḡêḡmêḡ anḡa Topet, taḡ Apômḡtau kêsakinḡ eḡ ḡêḡa gebe eoc biḡ lasê naḡ, jakêkô Apômḡtaunê andu ḡamalacuḡ ma kêsôm ḡêdêḡ lau samob gebe ¹⁵ “Lauḡiḡ undambêḡa nêḡ Apômḡtau, Israelnêḡ Anôtô, kêsôm biḡ tonec gebe Alic acgom, aê oc jakêḡ ḡêḡwapac sec, taḡ kasôm lasê su naḡ, êḡi malac tonec to malac gamêḡ tonecḡa samob gebe êsêac ḡêsuḡtêkwa ḡatonḡ sec ma dedec gebe sêḡḡô aêḡoc biḡ.”

20

Pasur kêkêḡ Jeremia ḡêḡḡôḡ kapoacwalô, tec eḡ etap ḡaḡêḡḡ ḡawapac sa

¹ Ma Imer latu dabuḡwaga Pasur, taḡ kêtû Apômḡtaunê andu ḡageḡjobsêḡa naḡ, ḡêḡḡ biḡ, taḡ Jeremia geoc lasê naḡ. ² Go Pasur ḡêḡjac propete Jeremia ma kêkapiḡ eḡ akaiḡ tôḡ ḡa ka, taḡ sêḡmasanḡ ḡêc Apômḡtaunê andu ḡasacḡêdô ḡêḡmu kêḡiḡa, taḡ sêḡsam gebe Benjaminnê Katam naḡ ḡagala. ³ ḡageleḡ Pasur kêkôc Jeremia su anḡa ka ma Jeremia kêsôm ḡêdêḡ eḡ gebe “Apômḡtau kêsam aômḡnêḡ ḡaê Pasur atom, ḡê nêḡ ḡaê gebe ‘ḡêḡ-kêḡtakê-lauḡa-kêḡi-makeḡ-makeḡ.’ ⁴ Gebe Apômḡtau kêsôm biḡ tonec gebe ‘Ôlic acgom, aê jakêḡ aôm ôtu taôm to nêḡ lau nêḡ ḡêḡ êḡakê amacḡa. Nem launêḡ ḡacjo oc sêḡnac êsêac ḡa siḡ êḡdu ma aôm taôm oc ôlic ḡa matamanô. Ma aê jakêḡ lau Juda samob sêḡsêḡ kiḡ Babelḡa lêma. Eḡ oc êwê êsêac sêḡḡôḡ kapoacwalô anḡa Babel ma ênac êsêac ḡa siḡ. ⁵ Ma teḡ êwiḡ gebe jakêḡ malac tau ḡakanom samob to waba samob, taḡ sêḡjac sa naḡ, ma nêḡ awamata samob to Judanêḡ kiḡ nêḡ ḡêlônḡ samob êsêḡ ḡacjo lemeḡ. Êsêac oc sêḡjanḡo su ma sêkôc ḡêḡ tau sêḡna Babel. ⁶ Ma aôm, Pasur, to nêḡ ḡôlôac samob oc anḡôḡ kapoacwalô. Oc ana Babel ma amac êḡdu anḡa tônê ma sêḡsuḡ aôm to nêḡ lau samob, taḡ ḡoc biḡ keso lasê ḡêdêḡ êsêac naḡ, anêc tônê.’ ”

Jeremia kêtanḡ ḡêdêḡ Apômḡtau

⁷ O Apômḡtau, aôm kôtim aê ma aê kakêḡ ḡêwiḡ nêḡ biḡ ḡalêsi. Aôm ḡajaḡa kôlêlêc aê su ma kôku aê tulu. Lau samob sêôḡmac aê ma sêsu aê susu ḡapanḡ.

⁸ Kêtôm têḡ aê kasôm biḡḡa samob aê katanḡ to gamôêc gebe “Ojae, ḡaclai sec gesenḡ aê ḡawaô.” O Apômḡtau, êsêac sêḡmajec aê ma têtanḡ pêlê aê ḡapanḡ gebe aê kasôm nêḡ jaenḡ lasê.

⁹ Mago embe jasôm gebe “Aê gabe jalinḡ Apômḡtau siḡ ma jasôm biḡ janam eḡ lanḡ êḡtiam atom,”

mago nêḡ jaenḡ kêlakoc aê amboac ja anḡa ḡoc ḡalêlôm.

Aê tekoc ḡêbac gebe jakôc ḡêḡ tau tônḡ ma katôm gebe jaḡḡaminḡ biḡ tau atomanô.

¹⁰ Aê ḡanḡô lau samob sêḡjac biḡ kesec-kesec gebe

“ḡaclai sec kêḡi makeḡ-makeḡ. Amboac taḡ daoc eḡ lasê êḡdêḡ ḡôliḡwaga.”

Aê tauc ḡoc lau sêsaê gebe jana tauc êḡdu.

Êsêac sêḡsôm gebe “Tasau eḡḡanḡ, ḡo moae takôc eḡ tônḡ ma takac kamocḡôc.”

¹¹ Mago aôm, Apômḡtau, ḡêḡmoa ḡôwiḡ aê tonḡajanḡ ma ḡaclai

amboac tonañ êsêac, tañ sêlêsu aê nan, oc sêgôm elêmê.

Êsêac oc sêngôm nêñ biñ ñanô êsa atom,
tec majen êsa enden têtjen.

Ma lau sêlin biñ majenña sin atomanô.

¹² Mago lausin undambêña nêñ Apômtau, aôm kôsaê lau jagêdên.

Aôm kôjala gên, tañ gêc êsêacnên ñalêlôm to kauc.

Amboac tonañ ôkên aê jalic aôm ôkên ñagêjô êndên ñoc ñacjo
gebe aê kakên ñoc gên samob kêsêp aôm lêmam.

¹³ Anam wê êndên Apômtau.

Alanem Apômtau.

En gêjam lau, tañ sêoc gêñwapac nan,
kêsi anga lau alôb-alôb nêñ ñaclai.

¹⁴ Apuc boa bêc, tañ tinoc kêkôc aê nanman.

Alin bêc, tañ tinoc kêkên aê kasa gamên nan sin.

¹⁵ Apuc boa ñac, tañ gêgôm tamoc têtac ñajam kêsâ

gêdên tañ en kêkên ñawae tonec gêdên en gebe

“Ñapalê ñac. Aôm kôtap latôm ten sa” nan.

¹⁶ Ñac tau tonañ êtôm malac,

tañ Apômtau gesen su ma taê walô atom nanman.

En êñô sênac wali êndên bêbêcgen

ma sin ñakicsêa êndên ocsalô.

¹⁷ Gebe en gêjac aê êndu gêdên katu awê atomgen nan atom.

Embe êngôm amboac tonañ, go tinoc têtac lêlôm êtu ñoc sêo.

¹⁸ Tinoc kêkôc aê o wagen.

En kêkôc aê gebe ñandan to gêñwapac êtap aê sa ma jamac êndu tomajocgen me.

21:1–22:30 Jeremia kêkên Apômtaunê jaen gêdên lau Juda gebe êmêtôc to ensen lau-m
ñagêdô to nêñ kin su êtu nêñ tañenpêcña. Apômtau oc êmêtôc to êkên ñagêjô êndên lau
nomña samob.

23

Lau ñapopoc oc sêmu sêmên

¹ Apômtau kêsôm gebe “Ojae laugejob, tañ sesen to sêsa ñoc gamên ñadomba êlin-êlin
nan.” ² Kêtu tonanña Apômtau, Israelnên Anôtô, kêsôm biñ tonec kêkanôn laugejob, tañ
sejop ñoc lau nan, gebe “Amac ajop ñoc domba ñaton atom, asa êsêac êlin-êlin ma asoc

êsêac sêc sêja. Amboac tonañ oc andec aê êtu nêñ secña. Apômtaunê biñ tau tonec. ³ Ma
aê tauc gabe jajon ñoc domba ñapopoc sa anga gamên samob, tañ kapalip êsêac nan, ma
jawê êsêac sêmu sêmên nêñ gamên sêniñ gêñña êtiam. Ma êsêac sênam ñanô e têtta taêsam.

⁴ Aê oc jakên laugejob gebe sejop êsêac ma êsêac têtêc tañ êtiam atom me gên ten êtakê
êsêac êtiam atom ma nêñ ten ênaña atom. Apômtaunê biñ tau tonec.”

⁵ Apômtau kêsôm gebe “Alic acgom, bêc oc mênêsa, go janu Dawidnê ñalaka gêdên ten
sa. En êtu kin ma ênam gôlin tokaucgen ma êmêtôc lau naêndênjen to etoc biñgêdên sa
annga gamên tau. ⁶ Êndên nê têtta en oc ênam lau Juda sa ma lau Israel sêngôn ñanên êsa.

Ma sêsam en ña ñaê tonec gebe ‘Apômtau-aêacnên-biñgêdên.’ ”

⁷ Apômtau kêsôm gebe” Alic acgom, têtta oc mênêsa, go lau sêsôm êtiam atom gebe ‘Aê
jatôc lemoc êndên Apômtau mata jali, tañ gêwê lau Israel sêpi annga Aiguptu sêmên nan,’

⁸ oc sêsôm gebe ‘Aê jatôc lemoc êndên Apômtau mata jali, tañ kêkôc to gêwê gôlôac Israel
nêñ wakuc annga gamên nodonja to annga gamên samob, tañ kêjanda êsêac nan, gebe sêngôn
tañ nêñ nom.’ ”

Jeremianê jaenê kêtû propeteña

⁹ Aênoc ñalêlôm popoc
ma ñoc ñatêkwa wiwicgen.

Apômtau to nê biñ dabuñ kêtakê aê,
tec katôm ñac, tañ gêñ kêjanin en nan,
katôm ñac, tañ gênôm wain anaboa nan.

¹⁰ Lau tañ sêkêñ dêmôên Apômtau nan, sêjam gamêñ auc samucgen.

Êsêac sêsa nêñ lêñ alôb-alôb ma sêjain nêñ ôlinwalô kêpi gêñ geo.

Apômtau kêpuc boa nom gebe êoc wapac
ma gêgwan êtu masê kêtû êsêacña.

¹¹ Apômtau kêsôm gebe

“Propete to dabuñwaga sêkêñ gêwiñ Anôtô atom.

Aê katap êsêac sa sêgôm sec anga lôm dabuñ tau ñalêlôm.

¹² Intêna tañ êsêac sêsa nan, ñalêñô to ñakesec.

Aê gabe jañgôm êsêac sêka selelec ma semben.

Aa oc jakêñ gêñwapac êpi êsêac.

Têm sêkôc ñagêjônja kêdabinçac.

Aê Apômtau tauc kasôm biñ tonan.

¹³ Aê galic propete Samarianja nêñ sec.

Êsêac sêsôm biñ sêjam anôtô Bal lanô ma sêwê noc lau seo sic.

¹⁴ Mago aê galic propete Jerusalemña sêgôm sec kêlêlêc.

Êsêac sêgôm gêñ mockainja ma sêsau biñdansañ.

Êsêac sêpuc lau tôn gebe sêngôm sec.

Amboac tonan tec teñ gêwi lêñ êngôm secña sin atom.

Aê galic êsêac samob kêtôm malac Sodom

ma têtû sec têtôm lau Gomoraña.”

¹⁵ Tec lausin undambêña nêñ Apômtau kêsôm biñ tonec kêtû propete Jerusalemña gebe

“Aê gabe jakêñ gêñ ñamakic êndên êsêac sêniñ

to bu ñamalic êndên êsêac sênôm

gebe êsêac sêkêñ nêñ gêñ alôb-alôb gelom-gelomgen gêja e gêjam gamêñ samucgen auc.”

¹⁶ Lausin undambêña nêñ Apômtau kêsôm gêdên lau Jerusalem ña gebe “Akêñ tañem

biñ, tañ propete sêsôm nan atom. Êsêac sêsau sêoc amac, tec akêñ mater biñdansañ. Êsêac

sêsôm biñ, tañ êsêac tañ taên gêjam nan, sêsôm biñ, tañ aê kasôm nan atom. ¹⁷ Êsêac

sêsôm gêdên lau, tañ sedec gebe sêkêñ tañen biñ, tañ aê kasôm nan, gebe gêñ samob oc

ênêc ñajamgen êtu êsêacña. Ma êsêac sêsôm gêdên lau samob, tañ môkêñ takôc nan, gebe

gêñwapac oc êmoasac êsêac atom.”

¹⁸ Aê kasôm gebe “Propete tonan nêñ teñ kêjala biñ, tañ Apômtau taê gêjam gêc lêlômgen

nan atom. Êsêacnêñ teñ gêñô me kêjala ênê jaen me kêkêñ taña to taña wamu ênê biñ

atomanô. ¹⁹ Ênê têtac ñandañ kêtôm mutêna to mulai sec, ekolon lau alôb-alôb môkêñapac.

²⁰ Ênê têtac ñandañ êtu malô atom e êndên êngôm gêñ samob, tañ gebe êngômña nan, su

acgom. Êndên bêc, tañ mênêsa nan, lau oc sêjala gêñ tonan ênêc awêgen.”

²¹ Apômtau kêsôm gebe “Aê kasakin propete tonan atom, mago êsêac tañ sêwac. Aê

kakêñ jaen teñ êsêac sêoc atom, mago sêsôm biñ sêjam aê lanôc ²² Êsêac embe sêjala biñ,

tañ aê taêc gêjam gêc lêlômgen nan, go sêoc jaen lau e sêwi nêñ lêñ sec, tañ sêsa nan, to nêñ

gêñ alôb-alôb, tañ sêgôm nan sin.

²³ “Aê Anôtô, tañ gamoa gamêñ samob nan, aê gamoa gamêñ tagençen atom. ²⁴ Nac teñ

êtôm gebe êsin tau ôkwi êmoa gamêñ teñ, tañ jalic en sapu nan atom. Amac ajala gebe aê

gamo a undambê to nom samucgen me masi. ²⁵ Aê kajala biñ, tañ propete tonañ sêsôm nanj. Êsêac sêsôm biñdansañ sêjam aê lanôc ma sêsôm gebe 'Aê gaêc mêgoc. Apômtau gêsunj mê gêdêñ aê.' ²⁶ Propete tonañ oc sêwê ñoc lau seo ña biñdansañ, tañ êsêac tañ taênj gêjam nanj, e êndênj ondocgenj. ²⁷ Êsêac sêjam kauc gebe mê, tañ êsêac sêsôm nanj, oc êngôm aênjoc lau sêlinj aê sinj, kêtôm êsêac tamenj sêlinj aê sinj ma sêjam tañ ôkwi gêdêñ anôtô jaba Bal. ²⁸ Propete tañ ênêc mê nanj, êsôm solopgenj gebe gêc mêgenj, mago propete, tañ gênô aênjoc jaen nanj, êsôm jaen tonanjenj lasê êndênjenj. Polom ñapa to polom ñanô gên luagêc tonañ ñaasagenj ñagêdô gêdêñ tañ. ²⁹ Ñoc jaen kêtôm ja me kêtôm hama tenj, tañ kêtuc poctêna popoc nanj. ³⁰ Tec aê gadec propete tonañ, tañ sêjam genjenj tañ nêñ propete ñagêdô nêñ biñ ma sêsau gebe aênjoc biñ nanj. ³¹ Aê gadec propete, tañ sêsôm tañ nêñ biñ, mago sêsôm gebe gêmênj anja aênja nanj. ³² Akênj tañem biñ, tañ aê Apômtau tau kasôm nanj. Aê gadec propete, tañ seoc nêñ mê dansañ lasê nanj. Êsêac sêsôm mê tonañ lasê e nêñ biñdansañ to tetoc tañ saña gêwê ñoc lau seo sic. Aê kasakinj êsêac to kajatu êsêac gebe sêwac nec atom. Êsêac sêjam lau tenj sa atomanô. Aê Apômtau, kasôm biñ tonañ."

Apômtaunê gênj kêkôninjan

³³ Apômtau kêsôm gêdenj aê gebe "Jeremia, aênjoc lau nêñ tenj me propete tenj me dabunwaga tenj embe êtu kênac aôm gebe 'Apômtaunê jaen amboac ondoc', go ôsôm êndênj enj gebe 'Aôm kôtu gênj kêkôninjan tenj gêdêñ Apômtau tau ma enj gebe ensenj aôm su.' ³⁴ Aênjoc lau nêñ tenj me propete tenj me dabunwaga tenj embe êsam biñ tonanjenj gebe 'Apômtaunê gênj kêkôninjan', go aê oc jakênj ñagêjô êndênj enj to nê gôlôac. ³⁵ Tagenj lau samob têtû kênac nêñ ñaci to tawanj gebe 'Biñ ondoc Apômtau kêsôm gêjô. Apômtau kêsôm asagenj.' ³⁶ Amboac tonañ êsêac sêsôm ñalô tonec 'Apômtaunê gênj kêkôninjan' êtiam atom gebe tenj embe êsôm, go aê janjom aênjoc jaen êtu gênj kêkôninjan ñanô tenj êndênj enj gebe lau sêjainj Anôtô mata jalinja, Apômtau ñanininj ñatau nê biñ. ³⁷ Jeremia, ôtu kênac propete tenj gebe 'Apômtau kêkênj biñ ondoc gêjô amacnêm biñ. Apômtau kêsôm biñ ondoc.' ³⁸ Ma êsêac embe tañenpêc êndênj aênjoc jatu ma sêsôm ñalô tonec 'Apômtaunê gênj kêkôninjan', go ôsôm êndênj êsêac gebe ³⁹ Aê biññanôgenj gabe jajonj êsêac sa ma jatijn êsêac su lulugenj êsêac tañ to malac, tañ kakênj gêdêñ êsêac to nêñ mimi nanj. ⁴⁰ Aê oc janngôm êsêac majenj êsa endenj tônjenj, tañ talin sinj atomanô nanj."

24:1-25:38 Biñj mêtôcña, tañ Jeremia geoc lasê gêdêñ lau Juda nanj, kêdabinj gebe ñanô êsa. Ma ñac, tañ Apômtau kêjalijn sa gebe êkênj ñagêjô êndênj ênê lau êjô enj su nanj, Kinj Nebukadnesar. Apômtau êkênj ñagêjô êndênj lau nomña samob.

26

Lau sêbe sênac Jeremia êndu

¹ Kinj Judanja Josia latu Jojakim kêkôc gôlinj sa wakucgenj ma Apômtaunê biñ tonec mênkêsa. ² Apômtaunê biñ tau tonec gebe "Naôkô Apômtaunê andu ñamalaclun ma ôsôm biñ samob, tañ jajatu aôm gebe ôsôm êndênj lau anja malac Judanja samob, tañ sêmênj gebe tetenj mec anja Apômtaunê andu nanj. Ôngaminj biñ tenj atom. ³ Moae êsêac oc sêkênj tañenj ma samob sênam tañ ôkwi amboac tonanjenj ma janngôm gênj, tañ taêc gêjam gebe janngôm êndênj êsêac êtu nêñ sec, tañ sêgômña nanj atom. ⁴ Ôsôm êndênj êsêac gebe Apômtau kêsôm biñ tonec gebe Amac embe akênj tañem aê atom ma asa lênj êtôm ñoc biñsu, tañ kakênj gêdêñ amac nanj atom ⁵ ma amac embe anô ñoc sakinwaga propete, tañ kasakinj êsêac kakacgenj gêdêñ amac nanj, nêñ biñ atom amboac agôm-agôm amoa, ⁶ go janngôm andu tonec êtôm gagôm gêdêñ Silo ma tentenlatu anja nom ñagamênj samob embe sêpuc boa lau, go sêsam malac tonec ñaê."

⁷ Dabunwaga to propete ma lau samob sênjô Jeremia kêsôm biñ tonañ anja Apômtaunê andu. ⁸ Ma gêdêñ tañ Jeremia gêjac mata nê biñ, tañ Apômtau kêjatu gebe êsôm êndênj lau

samob nan, dabunwaga to propete ma lau samob sêkôc enj tòn ma sêsôm gebe “Aôm oc ômac êndu. ⁹ Aôm goc binj lasê gôjam Apômtau lanjô ma kôsôm gebe ‘Andu tonec oc êtôm Silo ma malac tonec oc êtu tuc ma lau tenj sêngônj ñalêlôm êtiam atom kêtû asagenja.’” Ma lau samob sêkac sa mênjsêgi Jeremia auc anja Apômtaunê andu.

¹⁰ Gêdênj tan Judanênj kasêga sênjô binj tau nan, êsêac sêwi kinjê andu sinj jasêsô Apômtaunê andu ma sêngônj Apômtaunê andu ñasacgêdô, tanj sêsam gebe Sacgêdô Wakuc nanj ñalêlôm. ¹¹ Go dabunwaga to propete sêsôm gêdênj kasêga to lau samob gebe “Ñac tonec êtap ñagêjô êmac êndunja sa gebe enj geoc malac tonec ênanja ñabinj lasê amac taôm anjô kêsô tanjemsunjac.”

¹² Go Jeremia kêsôm binj gêdênj kasêga to lau samob gebe “Apômtau kêsakinj aê gebe jaoc andu tonec to malac tonec ênanja ñabinj, tanj anjô su nanj lasê. ¹³ Amboac tonanj galoc amêtôc nêmlênj to nêmlôm ma tanjem wamu amacnêmlôm Apômtau Anôtô awa, go Apômtau ênam binj sec, tanj kêsôm lasê kêpi amac nanj ôkwi. ¹⁴ Tagenj aê tauc, tec kasêp amac lemlem sugac, tec anjôm aê êtôm alic ñajam to naêndênjenj nanj. ¹⁵ Mago ajala binj tagenj tonec êtu tòn gebe amac embe anac aê êndu, go ñac tobinjmê nê dec ñagêjô êpi amac taôm ma malac tonec to ñalau, tanj sêngônj ñalêlôm nanj, gebe Apômtau kêsakinj aê gadênj amac binjanôgenj gebe jasôm binj samob tonanj ñai êsô amac tanjemsunj.”

¹⁶ Go kasêga to lau samob sêsôm gêdênj dabunwaga to propete gebe “Ñac tonec êwê kainj ñagêjô êmac êndunja atom gebe enj kêsôm binj gêdênj aêac gêjam aêacnênj Apômtau Anôtô lanjô.” ¹⁷ Ma gamênj tau ñalaumata ñagêdô dêdi ma sêsôm gêdênj lau samob, tanj sêkac tau sa nanj, gebe ¹⁸ “Gêdênj Judanênj kinj Hiskia propete Mika anja Moreset geoc binj lasê ma kêsôm gêdênj Judanênj lau samob gebe ‘Lausinj undambênja nênj Apômtau kêsôm binj tonec gebe

Oc sêkac Sion ôkwi amboac sêkac nom ôkwi anja kôm.

Jerusalem popoc-popocgenj êtu lënduc

ma lôc lôc dabunja ênam-tau ôkwi êtu salenjbôm.’

¹⁹ Judanênj kinj to lau Juda samob sêjac ñac tau êndu me. Êsêac têtêc Apômtau ma tetenj enj, tec gêjam binj wapac, tanj kêsôm lasê kêpi êsêac nanj, ôkwi atom me. Ma galoc aêac dabe takalem gênjwapac tau mênjêpi aêac me.”

²⁰ Ñac tenj gêmoa. Enj geoc binj lasê gajam Apômtau lanjô amboac tonanj. Enj Semaia latu Uria anja Kiriati-Jearim. Enj geoc malac tonec to gamênj tonec ênanja ñabinj lasê kêtôm Jeremianê. ²¹ Ma gêdênj tanj kinj Jojakim to nê lausinj ma nê kasêga samob sênjô ênê binj nanj, kinj tau gebe ênac enj êndu. Mago Uria gênjô ñawae, tec kêtêc tau ma gêc gêja Aiguptu.

²² Go kinj Jojakim kêsakinj Akbor latu Elnatan to lau ñagêdô sêwinj enj sêja Aiguptu. ²³ Êsêac sêkôc Uria anja Aiguptu mênjsêkênj enj gêdênj kinj Jojakim gêjac enj ña sinj êndu ma kêbalinj ênê ñawêlêlanj kêsêp lau ñaôma nênj gamênj sêônja.

²⁴ Sapan latu Ahukam lêma gejo Jeremia auc, tec sêkênj enj gêdênj lau gebe sênac enj êndu atom.

^{27:1-30:24} Apômtau kêjatu Jeremia gebe êôc ka ñawapac tenj êngôm êtu dônj êwa kinj Babilonja Nebukadnesar nê ñaclai sa. Enj oc êkôninj lau-m ñagêdô ma êkôninj lau Juda amboac tonanjenj. Propete dansanj gêjac sinj gêdênj Jeremia kêtû dônj tonanjanja, mago ñagêjô kêtap enj sa ma gêmac êndu. Jeremia keto papia tenj gêdênj lau, tanj sêngônj kapoacwalô anja Babilon ma kêsôm gêdênj êsêac gebe têtû wakac anja gamênj jaba, gebe oc sêngônj tônê ñasawa ec balinj. Mago enj geoc lasê gêdênj êsêac amboac tonanjenj gebe êndênj ñanoc oc sêmu sêna nênj malacmôkê êtiam.

31

Lau Israel sêmu sêmlênj nênj gamênj êtiam

¹ Apômtau kêsôm gebe “Êndênj têm

tonanj oc jatu Israelnênj gôlôac samob nênj Anôtô

ma êsêac oc têtû aênoc lau.”

² Apômtau kêsôm binj tonec gebe

“Lau, tanj sêsêp sinj sawa nanj, têtap moasinj sa anja gamênj sawa.

Gêdênj tanj Israel gesom gamênj êlêwanj taunja nanj,

³ Apômtau geoc tau lasê gêdênj enj anja gamênj jaêc.

Aê têtac gêwinj aôm nja têtac gêwinj tenjenja.

Kêtu tonanjanja aê kamoasinj aôm gedenj tôngenj.

⁴ O awêtakinj Israelo, aê gabe jakwê aôm sa ôkô êtiam.

Ôngêlônj taôm nja gegob êtiam

ma ôsa naôtê wê ôwinj lau têtac-njamwaga.

⁵ Aôm oc ôsê kôm wainja êsêp lôc Samarianja êtiam.

Lau-sêsêwaga oc sêsê ma têtû samuc kôm nanô.

⁶ Gebe bêc tenj oc mênêsa, go dibwaga oc sêmôêc anja lôc Epraimja gebe

‘Ajôc, andi ma tapi Sion dandênj aêacnênj Apômtau Anôtô tana.’ ”

⁷ Gebe Apômtau kêsôm binj tonec gebe

“Anam lasê totêmtac njamgenj êtu Jakobnja.

Awem êôc lau tomôkê-tomôkê nênj namatanja.

Asôm lasê to atoc sa ma asôm gebe

‘Apômtau gêjam nê lau Israel nênj njapoc kêsi.’

⁸ Alic acgom, aê gabe jakôc êsêac anja gamênj nodonja

ma jajonj êsêac sa anja nom njagamênj jaêcsêga.

Oc jajonj matenpec to pulinj ma lauo, tanj taênj to êsêac, tanj njapalê kêtunj êsêac nanj sêwinj.

Gôlôac tonj kapôênj tenj oc sêmu sêmênj tonec.

⁹ Êsêac oc sêmênj tomatenjsulugenj

ma jawê êsêac tobinjmalôgenj sêmu sêmênj.

Aê jakênj êsêac sêsêlênj sêmoa bu njakênkênj njataligenj,

oc sêsêlênj sêmoa intêna solop gebe sembenj atom

gebe aê katu Israel tama

ma Epraim kêtû njoc njacsêga.

¹⁰ “O tentenlatuac, akênj tanjem Apômtaunê binj

ma asôm lasê anja gamênj gwêcnja, tanj gêc jaêcsêga nanj.

Asôm gebe ‘Nac tanj kêsa Israel êlinj-êlinj nanj,

gebe ejonj enj sa êtiam

ma ejop enj amboac njacgejob gejob nê domba.’

¹¹ Gebe Apômtau gêjam ôli Jakob su

ma gêjam enj kêsi anja lau, tanj lemenj njajanja kêlêlêc Jakobnê su nanj.

¹² Êsêac oc sêmênj ma sênam wê kapôênj anja lôc Sion.

Êsêac ôlinj êpigenj êtu Apômtaunê moasinjja,

êtu polom to wain ma njalêsi

ma domba to bulimakao njalatuja.

Êsêac katu njêtôm kôm, tanj bu kêmalôm nanj,

ma sêpô lêna gênj tenj êtiam atom.

¹³ Go awêtakinj têtê wê totêmtac njamgenj

ma lau matac to lau nanô têtû samuc.

Aê oc janam nênj tanjiboa ôkwi êtu têtac njam.

Aê oc janac êsêac têtac tônj ma jakênj êsêac têtac njagaô êsa êjô njalêlôm njawapac su.

¹⁴ Aê oc jalôm dabunwaga nja gênj njam taêsam

ma ñoc moasinj êôc ñoc lau tôñ.
Apômtaunê binj tau tonec.”

Apômtau taé walô nê lau

¹⁵ Apômtau kêsôm binj tonec gebe

“Sêñô awa ñaonda anja Rama.

Sêwakic to têtanj tanjiboa ñanô.

Rahel kêtanj nê gôlôac.

Sêjam malô-malô enj kêtû nê gôlôacña kêtôm atom gebe sêjanagac.”

¹⁶ Apômtau kêsôm binj tonec gebe

“Ônam tanjiboa tôñ ma ômbun matamsulu su

gebe nêk koleñ oc êtap ñagêjô ñajam sa

ma êsêac oc sêmu sêmênj anja ñacjonênj gamênj.

Apômtaunê binj tau tonec.”

¹⁷ Apômtau kêsôm gebe

“Ôkênj matam têm, tanj gêc nêmnja nanj,

gebe latômi oc sêmu sêmênj taunj nêñ gamênj.

¹⁸ Aê tec ganjô Epraimnê tanjiboa tonec gebe

‘Aôm kômêtôc aê amboac kômêtôc bulimakao kapoac wakuc mata daunj

ma aê kasô nêk mêtôc ñalabu.

Ôkôc aê jamu jana gebe jamoa ñajam êtiam,

gebe Apômtau, aêñoc Anôtô, aôm.

¹⁹ Aê kakac tauc su mago galoc gajam tauc ôkwi.

Ma gêdênj tanj ñoc kauc kêsa nanj, aê gabu tauc.

Aê majoc ma ñoc ñalêlôm popoc

gebe ñoc lêñ ñapalêgeñña kêmajec aê.’

²⁰ Epraim enj ñoc latuc têtac gêwinj enjña me masi.

Aoc gêjac enj gebe Ñoc gêñenec, me masi.

Têm samob, tanj kasôm binj kêpi enj nanj, taêc gêjam enj gamoa.

Tec ñoc ñalêlôm gêjam awa su enj

ma kêkac aê gebe taêc walô enj.

Apômtaunê binj tau tonec.

²¹ “Ôñgunj ka êkô êtu nêk intêna ñabelo.

Matam êndinj intênasêga ma ojop intêna, tanj kôsa nanj.

O awêtakinj Israelo, ômu ômôênj,

ômu ôndênj nêk malac tonec ñai ômôênjmanj.

²² O latuco, tanj gôwi aê sinj nanj,

aôm gobe o sic e êndênj ondocgeñ.

Gebe Apômtau kêkênj gêñ wakuc anja nom amboac tonec gebe

Awê gêjam ñac kêsi.”

²³ Lausinj undambêña nêñ Apômtau, Israelnênj Anôtô kêsôm binj tonec gebe “Êndênj tanj aê jamansanj launênj lêñ êtu wakuc êtiam nanj, êsêac oc sêsôm binj tonec anja gamênj Judanja to nêñ malac samob êtiam gebe

‘O malac, tanj binjgêdênj gêñgôñ nanj,

o lôc dabunj, Apômtau ênam mec aôm.’

²⁴ Ma gamênj Judanja to ñamalac samob ma kômwaga to êsêac, tanj sejop domba ñatonj nanj, oc sêpi tagenj sêñgôñ gamênj tau ñalêlôm. ²⁵ Gebe aê jangôm katu, tanj têkwa gêbac nanj, têkwa saki êsa ma jakênj gêñ êndênj katu, tanj kêpô lêna nanj, e êôc enj tôñ.”

²⁶ Su, go matoc gêlac ma galic gamêj. Aê gaêc bêc njajam kêmoasiñ aê.

Poac wakuc

²⁷ Apômtau kêsôm gebe “Alic acgom, têm kêdabiñ gebe jasê ñamalac ñawê to bôc ñawê êsêp gôlôac Israel to Juda. ²⁸ Aê matoc gêdiñ êsêac gêdêñ tañ sêbuc sa to têtuc popoc, gêdêñ tañ sêku tulu to sesen su ma sêlêsu êsêac nañ, tec êndêñ tañ sêkwê sa to sêsê gêñ nañ, matoc êndiñ êsêac amboac tonanğen. Apômtaunê biñ tau tonec. ²⁹ Êndêñ bêc tônê oc sêsôm biñ tonec êtiam atom gebe

‘Tameñi sen wain ñanô matac
ma nêñ gôlôac luñluñ siñ-siñ.’

³⁰ Lau samob sêmac êndu êtu taun nêñ secña ma lau samob, tañ sen wain ñanô matac nañ, taun luñluñ siñ-siñ.”

³¹ Apômtau kêsôm gebe “Alic acgom, têm oc mênêsa, go jamoatiñ poac wakuc êndêñ gôlôac Israel to gôlôac Juda. ³² Poac tonec oc êtôm poac, tañ kamoatiñ gêdêñ êsêac tamenji gêdêñ tañ kakam êsêac gêdêñ lemeñ ma gawê êsêac sêsa anğa Aiguptu sêmên nañ atom. Êsêac sêjac ñoc poac tonanğ popoc, tec gawa tauc sa gebe êsêacnêñ natau aê. ³³ Apômtau kêsôm gebe Bêc tônê ñai êmbacnê acgom, go jamoatiñ poac tonec êndêñ gôlôac Israel gebe jakêñ to jato ñoc biñsu êsêp êsêacnêñ ñalêlôm ma aê oc jatu nêñ Anôtô ma êsêac oc têtü ñoc lau. ³⁴ Êndêñ noc tonanğ lau teñ oc sêndôn nêñ lau sackapoacgêdô gêdêñ taunğa to nêñ latuñi ma sêsôm gebe ‘Ajala Apômtaumañ’ êtiam atom gebe gôlôac to nêñ lau towae samob oc sêjala aê gebe aê oc jasuc êsêacnêñ geo ôkwi ma taêc ênam nêñ sec êtiam atom. Apômtaunê biñ tau tonec.”

³⁵ Apômtau kêsôm biñ tonec gebe

“Asa kêkêñ oc ñawê gêdêñ geleñğa
ma ajôn to utitalata ñawê gêdêñ gêbêc.

Asa gêli gwêc sa e ñadembom kêgasim ñakicsêa kapôêñ.
Ñac tau nê ñaê gebe Lausiñ undambêña nêñ Apômtau.

³⁶ Apômtau kêsôm gebe

Ñagôliñ ñajaña tonanğ embe ênaña anğa aê lañôcnêmña,

go Israelnêñ wakuc sêmoa aê lañôcnêmña têtôm lau-m tagen êtiam atom endenğ tônğenğ
amboac tonanğen.”

³⁷ Apômtau kêsôm biñ tonec gebe

“Embe êtôm gebe sênam dônğ undambê lôlôcña

ma sêkip nom ñalabuña ñanombañ ñam sa,

go aê jatiñ Israelnêñ wakuc samob su êtu gêñ samob,

tañ sêgôm nañğa. Apômtaunê biñ tau tonec.”

³⁸ Apômtau kêsôm gebe “Alic acgom, têm oc mênêsa, go sêkwê malac sa êtiam êtu Apômtaunğa. Oc sênac m anğa Hananelnê andu soso e naêndêñ Sacgêdô Kêclêsuña. ³⁹ Ma gam dônğa êsêlêñ solopğen e naêndêñ gamêñ ñabau Gareb, go êmôê êndêñ gamêñ Goa êna. ⁴⁰ Ma gaboanğ ñawêlêlañğa to waonğa samucğenğ ma kôm samob e naêndêñ bu Kidron to Sacgêdô Hosña ñagamêñ gêmu oc kêpi ña, gamêñ samob tonanğ ñai oc êtu Apômtaunê gamêñ dabuñ. Lau teñ oc senseñ su to têtuc popoc êtiam atom endenğ tônğenğ.”

32:1–35:19 Jeremia gêjam ôli nom anğa nê malacmôkê gêdêñ tañ Nebukadnesar kêgi malac Jerusalem auc nañ. Biñ tonanğ gêgôm kêtü dônğ teñ ma gebe êwa sa gebe lau sêkêñ mateñ têm, tañ gêc nêmña nañ. Anôtô oc êngôm nê biñ ñanô êsa, Jerusalem oc ênaña, mago êtu ñamu enğ oc êmboia lau Juda sa êtiam. * êsêac sa tatu lau samob nêñ tonğ ñamataña.

* **31:40:** Biñ tonanğ kêkanônğ lau Israel gebe Anôtô kêjaliñ

36

Baruk kêsam bin lasê anga Apômtaunê andu

¹ Judanêj kin Josia latu Jojakim gêjam gôlinj gamêj njajala kêtû aclêja, go Apômtaunê bin gêdêj Jeremia gebe ² “Ôkôc papia toluj ma oto bin samob, tañ aê kasôm gêdêj aôm gajac m gêdêj Josianê têm e mênjgêdêj galoc nañ, kêpi Israel to Juda ma tentenlatu samob ³ gebe gôlôac Judaña oc moae sênô gêj sec samob, tañ aê gabe jangôm êndêj êsêacña nañ, njawae ma êsêac samob sênam taunj ôkwi anga nêj lêj sec ma aê oc jasuc êsêacnêj geo to sec ôkwi.”

⁴ Go Jeremia kêkalem Neria latu Baruk. Jeremia kêsôm ma Baruk keto bin samob, tañ Apômtau kêsôm gêdêj Jeremia nañ, kêsêp papia toluj. ⁵ Ma Jeremia kêjatu Baruk ma kêsôm gebe “Êsêac sêjac jao aê gebe jasô Apômtaunê andu atom. ⁶ Amboac tonañ aôm ôna ma êndêj bêc sênam dabuj moña aôm ôsam Apômtaunê bin, tañ aê kasôm gêdêj aôm ma koto kêsêp papia nañ, lasê lau samob sênô. Ôsam êndêj lau Juda samob, tañ sêmêj anga nêj malac gêdêj-gêdêjgenj nañ. ⁷ Oc moae teten nêj mec êndêj Apômtau ma êsêac samob sênam taunj ôkwi anga nêj lêj sec gebe Apômtau gebe ejonj lau tonec ña têtac njandanj sec to têtac kêbôli auc.” ⁸ Ma Neria latu Baruk gêgôm bin, tañ propete Jeremia kêjatu enj nañ, njanô kêsa ma kêsam Apômtaunê bin, tañ gêc papia nañ, lasê anga Apômtaunê andu.

⁹ Judanêj kin Josia latu Jojakim gêjam gôlinj gamêj jala aclê ma njajonj kêtû ⁹ ma lau Jerusalem ña samob ma lau samob, tañ sêmêj Jerusalem anga malac gêdêj-gêdêjgenj nañ, sêlic om sênam dabuj moña tenj sêmoa Apômtau lanjônemña. ¹⁰ Go Baruk kêsam Jeremianê bin, tañ gêc papia nañ, lasê gêdêj lau samob sênô. Enj kêsam lasê anga ñac-keto-papiawaga Sapan latu Gemarianê balêm, tañ gêc Apômtaunê andu njamalacluj njanña nañ, kêdabinj Apômtaunê andu njasacgêdô, tañ sêsam gebe Sacgêdô Wakuc nañ.

Sêsam papia tau gêdêj laumata

¹¹ Gêdêj tañ Sapan latu Gemaria nê latu Mikaia gêjô Apômtaunê bin samob, tañ gêc papia nañ, ¹² enj kêsêp kinjê andu jakêsô ñac-keto-papiawaganê balêm. Kasêga samob sênjônj tônê, ñac-keto-papiawaga tau Elisama, Semaia latu Delaia, Akbor latu Elnatan, Sapan latu Gemaria, Hanania latu Sedekia ma kasêga njagêdô samob. ¹³ Ma Mikaia gêjac minj bin samob, tañ enj gêjô gêdêj Baruk kêsam papia lasê gêdêj lau nañ, gêdêj êsêac. ¹⁴ Go kasêga samob sêsakinj Kusi latu Selemia latu Netania nê latu Jehudi gebe êsôm êndêj Baruk gebe “Ôkôc papia, tañ kôsam lasê gêdêj lau samob nañ, ma ômôj.” Amboac tonañ Neria latu. Baruk kêkôc papia ma gêdêj êsêac gêja. ¹⁵ Ma êsêac sêsôm gêdenj enj gebe “Ôngônj sic ma ôsam lasê.” Tec Baruk kêsam papia tau lasê gêdêj êsêac. ¹⁶ Gêdêj tañ sênô bin samob tonañ nañ, êsêac sêsôm gêdêj taunj totêtêc taunjenj gebe “Aêac takêj bin samob tonañ njawae êndêj kinmanj.” ¹⁷ Go têtû kênac Baruk gebe “Ôsôm acgom, aôm koto bin samob tonañ amboac ondoc. Enj kêsôm gêdêj aôm ma koto me.”

¹⁸ Baruk gêjô êsêac awenj gebe “Jeremia kêsôm bin samob gêdêj aê ma aê kato ña busa kêsêp papia.”

¹⁹ Go kasêga sêsôm gêdêj Baruk gebe “Amagêc Jeremia aêc naasinj taôm ma akêj gamêj, tañ asinj taôm nañ, njawae êndêj lau tenj atom.”

Kinj kêkêj papia la genj su

²⁰ Êsêac sêkêj papia tau gêc ñac-keto-papiawaga Elisama nê balêm, go sêja kinjê malacluj ma sêjac minj bin samob gêdêj kinj. ²¹ Go kinj kêsakinj Jehudi gebe êkôc papia tau. Ma enj kêkôc papia tau su anga ñac-keto-papiawaga Elisama nê balêm jakêsam lasê gêdêj. kinj to kasêga samob, tañ sêgi kinj auc sêkô nañ. ²² Kinj tau gêngônj nê andu komônja gebe ajônj kêtû ña mênkêsa. Sêgôm ja gelom ma kinj kêsêlu ja gêmoa. ²³ Jehudi kêsam papia njasêbu têtêac me aclê su acgom, go kinj kêkôc bôjanj papianja ma kêsa njasêbu tau gêngic ma kêbalinj kêpi ja, tañ gelom kêsa nañ. Enj gêgôm amboac tonañ e ja genj papia samucgenj gêbacnê.

²⁴ Mago kiñ tau me nê sakinwaga, tañ sêñô biñ tonañ nan, têtakê ma sêkac nêñ ñakwê gêngic atom. ²⁵ Elnatan agêc Delaia ma Gemaria teten kiñ tonajajagen gebe êkên papia ja êniñ atom, mago en kékên taña êsêac atom. ²⁶ Ma kiñ kêjatu tau latu Jeramel agêc Asriel latu Seraia ma Abdel latu Selmia gebe sêkôc ñac-keto-papiawaga Baruk agêc propete Jeremia tôñ. Mago Apômtau kêsiniñ êsêagêc ôkwi.

Jeremia keto biñ tau kêsêp papia wakuc kêtiam

²⁷ Kiñ kékên papia, tañ Baruk keto kêdaguc Jeremia awa nan, ja gen su acgom, go Apômtaunê biñ gêdên Jeremia kêtiam gebe ²⁸ “Ôkôc papia tolun wakuc ma oto biñ, tañ kêsêp papia ñamataña tañ Judanên kiñ Jojakim kékên ja gen nan, êsêp papia tau. ²⁹ Ma ôsôm biñ êkanôn Judanên kiñ Jojakim amboac tonec gebe ‘Apômtau kêsôm biñ tonec gebe Aôm kôkên ja gen papia tonec ma kôsôm gebe “Kêtu agenña tec aôm koto kêsêp papia gebe kiñ Babelña oc êmên biññanôgen ma êngôm gamên tonec êtu gasañ ma ensen ñamalac to bôc samob su sênaña.” ³⁰ Tec Apômtau kêsôm biñ tonec kêkanôn Judanên kiñ Jojakim gebe Ênê ñac ten êngôn Dawidnê lêpôn kiñña oc êmoa atom ma êsêac oc sêmbalin ênê ñawêlêlan siñ gebe gelenña ñaoc ñandan êpac en to gêbêc ñamaniñ ênam en. ³¹ Ma aê gabe jamêtôc en to nê wakuc ma nêñ sakinwaga êtu nêñ secña. Ma aê oc janngôm biñ sec, tañ kasôm lasê kêtû êsêacña, mago sêñô atom nan, ñanô êsa êpi êsêac to lau, ta sêngôn Jerusalem nan, ma lau Juda.’ ”

³² Go Jeremia kékôc papia wakuc ma kékên gêdên Neria latu ñac-keto-papia-waga Baruk. Ñac tau keto biñ samob, tañ Jeremia kêsôm ma gêc papia, tañ Judanên kiñ Jojakim kékên ja gen nan, ma gêjac têku biñ ñagêdô taêsam gêwiñ.

37

Jeremia gêngôn kapoacwalô

¹ Kiñ Babelña Nebukanesar kékên Josia latu Sedekia kêtû kiñ anga gamên Judana, ma gêjam gôlinj gêjô Jojakim latu Konia su. ² Mago Sedekia to nê sakinwaga ma lau gamên taña sêkên tañen Apômtaunê biñ, tañ kêsôm kêsâ propete Jeremia awa nan atom.

³ Kiñ Sedekia kêsakin Selemia latu Jehudi agêc Maseia latu dabunwaga Sepania gêdên propete Jeremia ma sêsôm gebe “Oten mec êtu aêacña êndên aêacnên Apômtau Anôtô.” ⁴ Gêdên tonañ Jeremia kêsô kêsâ gêwiñ lau gêmoa gebe sêkên en gêngôn kapoacwalô atom tagen. ⁵ Gêdên tonañ Paraonê siñwaga ton ten sêsa anga Aiguptu sêmên ma lau Kaldeana tañ sêgi Jerusalem auc nan, sêñô biñ tonañ ñawae, tec sêwi Jerusalem siñ ma sêc sêja.

⁶ Go Apômtaunê biñ gêdên propete Jeremia gebe ⁷ “Apômtau, Israelnên Anôtô, kêsôm biñ tonec gebe Ôsôm biñ tonec êndên Judanên kiñ, tañ kêsakin aôm gôdên aê gômôn gebe ôtu kênac aê nan, gebe ‘Ôlic acgom, Paraonê siñwaga, tañ sêmên gebe sênam aôm sa nan, oc sêc sêmu sêna nêñ gamên êtiam. ⁸ Lau Kaldea oc sêmu sêmên ma sênac siñ êndên malac tonec. Êsêac oc sêku malac tau tulu ma sêkên ja êniñ. ⁹ Apômtau kêsôm biñ tonec gebe Ansau taôm ma asôm gebe “Lau Kaldea oc sêmoa jaêc aêac,” nec atom gebe êsêac sêc oc sêna samucgen atom. ¹⁰ Ma amac embe aku lau Kaldea nêñ siñwaga samob, tañ sênac siñ êndên amac nan, tulu e nêñ lau tokamocgen embe sêmoa, tec lau tonañ oc sêndi anga nêñ becobo ma sêkên ja êniñ malac tonec.’ ”

¹¹ Gêdên tañ lau Kaldea nêñ siñwaga sêwi Jerusalem siñ kêtû Paraonê siñwaga têtabinj êsêacña nan, ¹² Jeremia gêdi anga Jerusalem gebe êna Benjaminnê gamên gebe êmansañ nê nomlênsêm ñabinj êwiñ nê lau. ¹³ En gêô lasê Sacgêdô Benjaminña gêdên siñwaga ten, nê ñaê Iria, gejob sacgêdô tau. Iria en Hanania latu Selemia nê latu. En kékôc propete Jeremia tôñ ma kêsôm gebe “Aôm gobe ôêc ôndên Kaldeawaga ôna.” ¹⁴ Ma Jeremia kêsôm gebe “Aôm kôsau, aê jaêc jandên Kaldeawaga jana atom.” Mago Iria kékên taña en atom. En kékôc en tôñ ma gêwê en gêdên kasêga gêja. ¹⁵ Ma kasêga têtac ñandan gêdên Jeremia

ma sêjac enj to sêkênj enj gêngônj kapoacwalô anja nac-keto-papiawaga Jonatan nê andu. Gêdênj nasawa tonanj êsêac sêjam andu tonanj ôkwi kêtû andu kapoacwalônja tenj.

Sedekia gêjam binjalôm gêwiñ Jeremia

¹⁶ Êsêac sêkênj Jeremia gêngônj andu tonanj nabalêm, tanj gêc nom njalêlôm nanj, ma gêmoa tonanj bêc taêsam. ¹⁷ Ma bêc tenj kinj Sedekia kêsakinj nac tenj gebe êkôc Jeremia. Ma kinj kêtû kênac enj kelecgenj anja nê andu ma kêsôm gebe “Apômtaunê binj tenj gêc aômña me masi.” Jeremia gêjô enj awa gebe “Aec, gêc.” Go enj kêsôm gebe “Aôm oc ôsêp kinj Babelña lêma.” ¹⁸ Ma Jeremia kêsôm gêdênj kinj Sedekia gêwiñ gebe “Aê gagôm keso ondoc gêdênj aôm me gêdênj nêni sakinjwaga me gêdênj nêni lau, tec kôkênj aê ganjônj kapoacwalô. ¹⁹ Amacnêni propete, tanj seoc binj lasê gêdênj aôm ma sêsôm gebe ‘Kinj Babelña oc êmênj ma ênac sinj êndênj amac me êndênj gamênj tonec atom’ nanj, sêmoa ondoc. ²⁰ O njoc njatau kinj, ônjô njoc binj, tec katenj aôm lêna-lêna nec, ôsakinj aê jamu jana nac-keto-papiawaga Jonatan nê andu êtiam atom. Embe ôsakinj aê jana, oc jamac endu.” ²¹ Amboac tonanj kinj Sedekia kêjatu nê lau, tec sêkênj Jeremia gêngônj sinjwaga, tanj sejop gamênj nanj, nê malaclunj ma sêkênj polom samuc tenj, tanj sêkôc anja lausêpac-polomwaga nênj nanj, gêdênj enj kêtôm bêcgenj e polom samob gêbacnê anja malac. Sêgôm amboac tonanj gêdênj enj ma gêngônj sinjwaga, tanj sejop gamênj nanj, nênj malaclunj.

38

Sêjam Jeremia sa anja sê

¹ Ma Matan latu Sepatia agêc Pasur latu Gedalia ma Selemia latu Jukal agêc Malkia latu Pasur sênjô binj, tanj Jeremia kêsôm gêdênj lau samob gebe ² “Apômtau kêsôm binj tonec gebe Lau, tanj sêmoa malac tonec nanj, oc sêmac êndu na sinj me tóbôm me gêmac sec. Mago lau, tanj sêsa dêndênj lau Kaldea sêna nanj, oc sêmoa matenj jali. Êsêac sêsêp sinj sawa nasêmoa tomatenj jaligenj. ³ Apômtau kêsôm binj tonec gebe Malac tonec oc êsêp kinj Babelña nê sinjwaga lemenj ma oc sêku malac tau tulu binjnanôgenj.”

⁴ Go kasêga sêsôm gêdênj kinj gebe “Ôsôm gebe sênac nac tonec êndu gebe ênê binj tonanj oc êngôm lausinj, tanj gacgenj sêmoa malac nanj, to lau samob lemenj êtu golonj. Nac tonec taê gêjam binj lau sêmoa njajamña atom, enj taê gêjam binj lau têtap gêngwapac sanjagenj.” ⁵ Kinj Sedekia kêsôm gebe “Alic acgom, enj kêsêp amac lememe sugac gebe kinj kêtôm gebe ensenj amacnêni binj su atom.” ⁶ Amboac tonanj êsêac sêkôc Jeremia tônj ma sêbaliñ enj kêsêp kinj latu Malkia nê bukom nasê, tanj gêc sinjwaganênj malaclunj nanj. Êsêac sêlêwanj Jeremia na lêpoa. Mago bu kêpoac sê tau atom, njalemonjgenj. Tec Jeremia kêsêp jakêkô lemenj njalêlôm.

⁷ Mago kinj nê andu nasakinjwaga tenj anja Aitiopia, ênê njâ Ebedmelek, gêngô njawae gebe sêbaliñ Jeremia kêsêp bukom nasê. Enj gêmoa kinj nê andu ma kinj tau gêngônj Sacgêdô Benjaminña. ⁸ Tec enj gêwi kinj nê andu sinj ma gêdênj kinj gêja jakêsôm gebe ⁹ “O njoc njatau kinj, gêng samob, tanj lau tonec sêgôm gêdênj propete Jeremia nanj, samob sec, êsêac sêbaliñ enj kêsêp bukom nasê gebe naêmac êndu gebe polom tenj gêc malac atomanô.” ¹⁰ Go kinj kêjatu nac Aitiopianja Ebedmelek gebe “Ôkôc lau têlêac anja tonec sêwiñ aôm ma aê propete Jeremia sa anja sê gebe êmac êndu atom.” ¹¹ Go Ebedmelek kêkôc lau sêwiñ enj ma sêja kinj nê andu jasêsô balêm njakwêña sêja ma enj kêkôc obo gêngic to njakwê lanjwa anja tônê jakêlêwanj gêng tau na lêpoa kêsêp sê gêdênj Jeremia gêja. ¹² Go nac Aitiopianja Ebedmelek kêsôm gêdênj Jeremia gebe “Ôkênj obo lanjwa tonanj êsô kasumlabu êtu sunj gebe lêpoa êniñ aôm atom.” Tec Jeremia gêngôm amboac tonanj. ¹³ Ma êsêac sê enj sa na lêpoa kêpi gêmênj ma sêkam enj sa anja sê. Sêgôm amboac tonanj tec Jeremia jagêngônj sinjwaga, tanj sejop gamênj nanj, nênj malaclunj kêtiam.

Sedekia gebe ênjô binj anja Jeremianê

¹⁴ Kiñ Sedekia kêsakiñ lau gebe sêkôc propete Jeremia. Êsêac sêwê eñ gêdêñ kiñ, tañ gêngôñ Apômtaunê lôm dabuñ ñasacgêdô kêtû têlêacña nan sêja. Kiñ kêsôm gêdêñ Jeremia gebe “Aê oc jatu kênac biñ teñ êndêñ aôm. Ônsa biñ teñ auc êndêñ aê atom.” ¹⁵ Jeremia kêsôm gêdêñ Sedekia gebe “Aê embe jasôm biñ tau êndêñ aôm, oc ôsôm êndêñ lau gebe sênac aê êndu biññanôgeñ. Ma embe jawa lêñ êmoasiñ aômña sa êndêñ aôm, oc ôkêñ tañem aê atom.” ¹⁶ Go kiñ Sedekia kêtôc lêma kelecgeñ gêdêñ Jeremia gebe “Kêtû Apômtau, tañ kêkêñ aêac tamoa maten jali nanña, aê jasôm biññanôgeñ gebe oc jansen aôm su atom me jakêñ aôm ôsêp lau tonec, tañ sebe sênac aôm êndu nan, lemeñ atom amboac tonanjen.”

¹⁷ Go Jeremia kêsôm gêdêñ Sedekia gebe “Apômtau, lausiñ undambêña nêñ Anôtô to lau Israel nêñ Anôtô, kêsôm biñ tonec gebe Aôm embe ôkêñ taôm ôsêp kiñ Babelña nê kasêga lemeñ, go ônam samuc ma ja êniñ malac tonec su atom, ma aôm to nêñm gôlôac oc amoa matem jali. ¹⁸ Mago aôm embe ôkêñ taôm ôndêñ kiñ Babelña nê kasêga atom, go malac tonec êsêp lau Kaldea lemeñ ma êsêac sêkêñ ja êniñ malac tau ma aôm ôwê êsêac lemeñ sa atom.” ¹⁹ Ma Sedekia kêsôm gêdêñ Jeremia gebe “Aê katêc Judawaga, tañ sêc dêdêñ lau Kaldea sêja. Moae lau Kaldea sêkêñ aê jandêñ êsêac ma êsêac oc sêngôm aê sec.” ²⁰ Mago Jeremia kêsôm gebe “Oc sêkêñ aôm ôndêñ êsêac atom. Galoc aôm tañam wamu Apômtau awa, tañ kasôm gêdêñ aôm nan, go ênam aôm sa ma ônam samuc. ²¹ Mago aôm embe ondec ma ôkêñ taôm ôndêñ êsêac atom, go biñ, tañ Apômtau kêtôc gêdêñ aê nan, êtu têtñ gebe ²² Ôlic acgom, oc sêwê lau samob, tañ sêngôñ Judanêñ kiñnê andu nan, sêsa dêndêñ kiñ Babelña nê kasêga sêna ma êsêac oc sêsôm gebe

‘Nem lau, tañ ôliñ andañ aôm nan,
sêsau sêôc aôm to sêkônin aôm têtñ.

Galoc kôka taôm su kôsêp lemeñ jakôkô ma êsêac sêc sêja.’ ²³ Êsêac oc sêwê nêñm lau to latômi samob sêsa dêndêñ lau Kaldea sêna, ma aôm taôm oc ôêc êsêac lemeñ su atom, kiñ Babelña oc êkôc aôm têtñ ma ja oc êniñ malac tonec.”

²⁴ Go Sedekia kêsôm gêdêñ Jeremia gebe “Ôkêñ biñ tonan êndêñ lau teñ sêñô atom, go ômac êndu atom. ²⁵ Kasêga embe sêñô ñawae gebe gajam biñgalôm gawiñ aôm, ma êsêac embe dêndêñ aôm sêwac ma sêsôm gebe ‘Ônac miñ biñ, tañ aôm kôsôm gêdêñ kiñ ma kiñ kêsôm gêdêñ aôm nan, êndêñ aêac, ônsa biñ teñ auc êndêñ aêac atom, go anac aôm êndu atom’ ²⁶ embe sêsôm amboac tonan, go ôsôm êndêñ êsêac gebe ‘Aê katen kiñ lêna-lêna gebe êsakiñ aê jamu jana Jonatannê andu êtiam atom. Embe jana, oc jamac êndu anga tônê.’ ” ²⁷ Go kasêga samob dêdêñ Jeremia sêja ma têtû kênac eñ ma eñ gêjô êsêac awen kêtôm biñ, tañ kiñ kêsôm gêdêñ eñ nan. Tec êsêac sêwi eñ siñ gacgeñ gêmoa gebe ñac teñ tañasuñ gêjac biñgalôm tônê atom. ²⁸ Ma Jeremia gêngôñ sinwaganêñ malacluñ e gêdêñ bêc, tañ ñacjo sêku Jerusalem tulu nan.

39:1–51:64 Nebukadnesar kêku malac Jerusalem tulu ma gêwê Judanêñ kiñ Sedekia jagêngôñ kapoacwalô anga Babilon, mago kêgaboac Jeremia su. Gedalia kêtû gôliñwaga, mago saunjen, go sêjac eñ êndu kelecgeñ. Lau Juda ñagêdô sêc su sêja Aiguptu ma sêkac Jeremia gebe êwiñ êsêac. Anôtônê jaen, tañ kêkanôn lau-m ñagêdô nan, kêsêp môkêlatu 46–51. Eñ kêsôm biñ mêtôcña lasê gêdêñ êsêac ma gêdêñ lau Aiguptu to Babilon amboac tonanjen.

52

Sedekianê gôliñ

¹ Sedekianê jala kêtû 21, go eñ kêtû kiñ. Eñ gêjam gôliñ jala 11 gêngôñ Jerusalem. Eñ têna Jeremia anga Libna latuo Hamutal. ² Eñ gêgôm geñ, tañ gêjac Apômtau mataanô ñajam atom nan, kêtôm Jojakim gêgôm. ³ Gêñ tañ kêtap Jerusalem to Juda sa e Apômtau kêtin êsêac su anga lanônêmña nan, ñam kêsêp Apômtaunê têtac ñandan.

Seku Jerusalem tulu

Ma Sedekia gêli tau sa gêdên kiñ Babelña. ⁴ Sedekia gêjam gôlinj jala 8 ma ajôn 10 ma ñabêc 10 su, go kiñ Babelña Nebukadnesar to nê siñwaga samob sêo lasê Jerusalem gebe sênac siñ. Êsêac sêgi Jerusalem auc ma sêmasañ gamên to gên siñña ñajaña ñagêdô êtu sêku malac tau tuluña. ⁵ Amboac tonañ ñacjo sêgi malac tau auc e kiñ Sedekia nê jala gôlinjña kêtú 11. ⁶ Gêdên jala tonañ ñaajôn kêtú aclê ñabêc 9 tôbôm gêjam sêga anga malac tau, tec lau tau nêñ mo masi samucgen. ⁷ Go ñacjo têtuc malac ñatunbôm ñasawa tenj popoc. Tec kiñ Sedekia to nê siñwaga samob sêlic ma sêc sêja. Êsêac sêwi malac tau siñ gêdên gêbêc sêsa sacgêdô, tanj gêc tunbôm luagêc ñasawa kêsî kiñnê kôm saunja ma sepen gamên Arabagen sêja. Gêdên tonañ lau Kaldeaña sêgi malac tau auc sêmoa. ⁸ Mago lau Kaldea nêñ siñwaga sêjanda kiñ Sedekia e sê enj tôn anga gaboañ Jerikonja ma ênê siñwaga samob sêwi enj siñ ma sêc êlinj-êlinj. ⁹ Go sêkôc kiñ tôn ma sejon enj gêdên kiñ Babelña, tanj gêngôn Ribla anga gamên Hamat nan, sêja ma enj kêmêtôc Sedekia. ¹⁰⁻¹¹ Kiñ Babelña gêjac Sedekia latui êndu anga enj tau mataanô ma gêjac Judanên lau towae samob êndu amboac tonanjen anga Ribla. Ma kêsôm gêdên nê lau gebe sêngun Sedekia mataanô lasê ma sênsô enj tôn ña kapoacwalô ki. Go kiñ Babelña gêwê enj gêja Babel ma kêkên enj gêngôn kapoacwalô e gêmac êndu.

Lau Juda sêngôn kapoacwalô

¹² Gêdên ajôn kêtú lemen tenja ñabêc 10 siñwaga, tanj sejon kiñ Babelña nan, nêñ kasêga Nebusaradan, tanj gêjam sakin kiñ Babelña nan, kêsô Jerusalem gêja. Gêdên tonañ kiñ Babelña Nebukadnesar gêjam gôlinj nê gamên jala 19 su. ¹³ Ma Nebusaradan kêkên ja gen Apômtaunê andu to kiñnê andu ma Jerusalem ñaandu samob. Enj kêkên ja gen andu kapôên samob su. ¹⁴ Ma lau Kaldea nêñ siñwaga, tanj sêwiñ Nebusaradan nan, têtuc tunbôm, tanj kêgi Jerusalem auc nan, popoc samucgen. ¹⁵ Ma kasêga Nebusaradan kêkôc lau ñalêlôm sawa ñagêdô to lau ñapopoc, tanj sêngôn malac nan, ma lau, tanj sêc dêdên kiñ Babelña sêja nan, ma lau lemen mêtêña ñapopoc tôn. ¹⁶ Mago gêwi lau ñalêlôm sawa ñagêdô siñ gacgen sêmoa gebe sênam kôm anga kôm wainja to kôm moña.

¹⁷ Ma lau Kaldeaña têtuc Apômtaunê andu ñaalê, tanj sêmasañ ña ki jonjon nan, ma sac to bukum, tanj sêmasañ ña ki jojon kêkô Apômtaunê andu ñalêlôm nan, popoc-popocgen ma sêkôc ki jonjon tau sêja Babel. ¹⁸ Ma êsêac sêkôc ku to siac ma bôjan to laclu ma gênmalu ñabulakôp to ñagênlêlôm samob, tanj sêmasañ ña ki jonjon kêtú sakin lôm dabunja nan, samobgen su. ¹⁹ Êsêac sêkôc laclu saun to laclu sêkên wao kêsêpna ma suc to ku ma jakain to gênmalu ñabulakôp ma laclu sênôm wain kêsêpna su amboac tonanjen. Siñwaganên kasêga kêkôc gên, tanj sêmasañ ña gold to silber nan, samob su. ²⁰ Alê kapôên luagêc to bukum ma bulimakao kapoac 12 ñakatu, tanj kêtú bukum tau ñasac ma sac ñagêdô, tanj kiñ Salomo kêmasaan kêtú Apômtaunê andunja nan, gên samob tonañ ñai êsêac sêmasañ ña ki jonjon. Ma ki samob tonañ ñawapac sec, tec sêjam dôñ kêtôm atom. ²¹ Alê kapôên ñadôn amboac tonec. Alê tau balin amboac saka lemen tenj, ma alê tau ñadambê kêtôm lau têlêac sêmbôên. Êsêac sêmasañ alê tau kêtôm gasuc tonalêlôm ma ñadani ñadôn kêtôm lemenlatu aclê. ²² Ma sêmasañ ñatêpôê tonatalô ña ki jonjon ma ñatêpôê ñasawa, tanj sepen ñatalô kêsêp nan, kêtôm saka samuc tenj. Ma sêmasañ o to kañanô ñakatu ña ki jonjon amboac tonanjen ma sêkên genkalenj kêgi natalô tau auc. Alê kêtú luagêcña kêtôm tonanjen. ²³ Kañanô 96 genkalenj maken-maken ma kañanô ñakatu samob kêpi tagen kêtôm 100 genkalenj o ñakatu ñalêlôm.

²⁴ Ma siñwaganên kasêga kêkôc ñac dabunjsêga Seraia agêc dabunwaga, tanj jakêsô enj ñalabu nan, Sepania ma lau têlêac, tanj sejon lôm dabun ñasacgêdô nan tôn. ²⁵ Anga malac Nebusaradan kêkôc Judanên siñwaganên kasêga to lau 7, tanj ôlinj andan kiñ ma gacgen sêmoa malac nan, ma siñwaganên kasêganê ñac-keto-papiawaga, tanj kêjalij siñwaga sa anga gamên Judaña ma keto nêñ ñaê kêsêp ñaêmôkê nan, ma lau gamên Judaña 60, tanj gacgen sêmoa malac tau nan tôn. ²⁶ Ma Nebusaradan kêkôc êsêac tôn ma kêsakin êsêac dêdên kiñ

Babelña, tañ gêngôñ Ribla nañ sêja. ²⁷ Ma kiñ Babelña kêsôm, tec sêjac êsêac êndu anğa Ribla, tañ géc gamêñ Hamat. Tec lau Juda sêwi nêñ gamêñ sin ma sêwê êsêac jasêngôn kapoacwalô.

²⁸ Lau tañ Nebukadnesar gêwê êsêac jasêngôn kapoacwalô nañ, nêñ namba tonec. Enj kêkôc lau Juda 3,023 gêdêñ ênê jala gôliñña kêtú 17. ²⁹ Ma gêdêñ ênê jala gôliñña kêtú 18 nañ, enj gêwê lau 832 anğa Jerusalem jasêngôn kapoacwalô. ³⁰ Ma gêdêñ tañ Nebukadnesarnê jala gôliñña kêtú 23 nañ, sinwaganêñ kasêga Nebusaradan gêwê lau Juda 745 jasêngôn kapoacwalô. Lau samob sêpi tagenj têtôm 4,600.

Êsêac sêgaboac Jojakim su ma tetoc enj sa anğa Babel

³¹ Kiñ Judaña Jojakim gêngôñ kapoacwalô jala 37 su. Gêdêñ jala tonañ kiñ Babelña Ewilmerodak kêkôc nê kôm gôliñña sa. Tec jala tau ñaajôn kêtú 12 ma ñabêc 25 enj taê walô kiñ Judaña Jojakim, tec kêgaboac enj su anğa kapoacwalô. ³² Enj kêsôm binj malôgenj gêdêñ enj ma kêkêñ enj gêngôñ lêpônj tenj ñaô ma ketoc enj sa kêlêlêc kiñ ñagêdô, tañ sêmoa Babel nañ su. ³³ Jojakim kêkwalec nê ñakwê kapoacwalôña su ma genj gênj gêngôñ kiñnê tebo kêtôm bêc samob ñapañ e gêmac êndu. ³⁴ Ma kiñ kêkêñ gênj ñagêdô, tañ enj kêpô lêna nañ, gêdêñ enj kêtôm bêc samob, tañ enj gêmoa mata jali nañ, e gêmac êndu.

Jeremianê Tanjiboa

Tanjiboa lemen ten kêsêp buku tonec ñalêlôm. Tanjiboa tau ñam gebe ñacjo sesen malac Jerusalem su ma sêwê lau jasêngôn kapoacwalô anga Babilon gêdên jala 586 gêmun Kilisi gêmên nom. Bin ñawapac gêjam sêga anga buku tonec, mago bin takên gêwiñ Anôtôña to takên maten têm, tan gêc nêmña nan, gêc buku ñalêlôm amboac tonanjen. Kêtom jalagen Judawaga taên gêjam ñacjo sesen Jerusalem su gêdên jala 586 gêmun Kilisi gêmên nomña ñabin ma sêjam dabun mo to têtan tanjiboa tonec anga nêñ lôm dabun ñamuña.

3

Ñagêjô ma sêjam tauñ ôkwi to sêkên maten

- 1 Aê ñac ten, tan kêjala gêñwapac gêdên Anôtô kêkên ñagêjô nan.
- 2 Enj kêtin aê to kêjanda aê kasêp ñakesec ñalêlôm gaja, nan ñawê ten kêsa atom.
- 3 Ma gêjac aê kêtiam-kêtiam popocgen ma taê labu masi.
- 4 Enj gêjac aê ôlic lasê ma ñoc ñatêkwa popocgen.
- 5 Enj kêkên aê ganğôn kapoacwalô gêñwapac to katêc taucña.
- 6 Enj kêkên aê gamoa ñakesec kêtom gêñmatê lanğwa ten.
- 7 Enj gêsô aê tôn ña kapoacwalô ñajaña. Katu ñac kapoacwalôña, tan jaêc su êtom atom.
- 8 Aê gamôêc ma katan gebe sênam aê sa. Anôtô gedec gebe êkên taña ñoc môêc.
- 9 Enj gêbôc ñoc intêna samob auc ña poc sagin. Enj gêgôm ñoc lên kêtü poalic.
- 10 Enj gêdib aê amboac bôc saleña ber kêboan pusup tagen kêpi aê amboac lewe ten.
- 11 Enj kêjanda aê anga intêna ma kêkac aê popoc, go gêwi aê sin.
- 12 Enj kêkêkam talam ma kêkên aê katu ênê sôb ñasokoc.
- 13 Enj kêpê nê sôb kêsô ñoc ñalêlôm ñanôgen
- 14 e lau samob sêômac kêpi aê ma katu bin susuña gêdên êsêac samob kêtom bêc samucgen.
- 15 Enj kêkêc bu ñamakic kêsêp koclaben ma kêsalê aê auc ña gên to bu ñamakic.
- 16 Enj gêgôm luclun kikec-kikec kêpi ganğac ma ganğôn wao ñalêlôm.
- 17 Ñoc katuc kêjala wama atom. Aê kalin ñalêlôm ñajamña sin.
- 18 Amboac tonan tec kasôm gebe “Ñoc ñawasi gêjaña su ma kakên matoc Apômtauña amboac tonanjen.”
- 19 Taêc gêjam ñoc gêñwapac to gamoa jageoña tonan kêtom ñamalic sec.
- 20 Aê taêc gêjam bin tonan ñapan ma kêkônin aê katuc tôn.
- 21 Mago bin kakên matocña gêmu gêmên gêdên aê taêc gêjam bin tagen tonec gebe
- 22 Apômtaunê moasin gêjac pep su atom ma nê taê labu gêbacnê su atom tagen.
- 23 Bêbêcgen samob mênkêtu wakuc, aômnm bin ñanên gêjam sêga.
- 24 Katuc kêsôm lasê gebe “Apômtau kêtü ñoc gêñlênsêm, tec jakên matoc en.”
- 25 Apômtau enj ñac gabêjam gêdên aêac, tan akên maten en, gêdên lau, tan tonên ñalêlôm sesom en samucgen nan.
- 26 Daôn Apômtau gebe mênênam aêac kêsi ña awenmêgen nec gên ñajamgoc.
- 27 Ñac ten embe êôc nê gêñwapac ênac m êndên en ñapalêgen oc êmoasin en ñajam.
- 28 Apômtau embe êkên gêñwapac naênsac en, nan ênam tau tônjen êngôn nê tauña.

29 Eñ êmbôc awasuñ auc, ec êmac êndu samucgeñ atom.

30 Eñ êtôc alianô êndên ñac, tañ kêtap eñ nan, ma êkên tau êndên lau sêngôm eñ maja êsa e êc eñ tôñ.

31 Gebe Apômtau eñ taê walô ñam, tec êtiñ su enden tôngeñ atom.

32 Eñ embe êkên gêñwapac êtap aêac sa oc taê walô aêac êtiam gebe gabêjam gêjam eñ auc

33 gebe êkên gêñwapac to ñandan tonan kêmoasin eñ atom.

34 Apômtau kêjala embe sêkônin aêac katun sêsêp kapoacwalô,

35 embe sêngamin binğedên, tañ eñ kêkên gêdên aêac nan,

36 embe sênam binğedên ôkwi anğa gamên mêtôcña, eñ kêjala.

37 Apômtaunê ñalêlôm ñanô kêsa ñapan.

38 Bin ñajam to bin sec oc mênêsa êtôm taugen êtu ênê jatunja.

39 Embe sêkên ñagêjô êtu aêacnên secña, nan tali awen sa êtu asagenña.

40 Tasala to tansaê nêñ lên ma tamu dandên Apômtau tana.

41 Daôc lemen to ñalêlôm sa êndên Anôtô undambêja gebe

42 “Aêac agêli to ali taun sa ma aôm Apômtau kôsuc ma bin ôkwi atom.

43 “Aôm kôkwa taôm auc ña têmtac ñandan ma kôjanda aêac ma gôjac aêac ña taêm walô masigen.

44 Aôm kôkwa taôm auc ña tao gebe aêacma mec êsô wacêtap aôm sa atom.

45 Aôm gôgôm aêac atu nom samucgeñ ñalênduc to gêñgambu.

46 “Aêacma ñacjo sêpêlê to sêsu aêac susu.

47 Ñalêlôm ñatutuc ma gêñwapac kêkôm aêac auc ma aêac amoa atêc taun to alendec ñanôgeñ.

48 Ñoc matocsulu kêsêwa amboac bu kapôên gebe aênoc lau samob sêjaña.

49 “Matocsulu keselen gê tôngeñ

50 e Apômtau êtu kêniñ anğa undambê ma êlic aêac.

51 Ñoc ñalêlôm ñawapac ñanôgeñ gebe gêlic gêñ, tañ kêtap aênoc lauo malacña sa nan.

52 “Ñacjo tañ sedec aê ñam masigen nan, nêñ lip gêjac aê amboac moc.

53 Êsêac sêbaliñ aê tomatoc jaligen kasêp sê ma sêsabi poc gêñgôn sêawa auc.

54 Bu gêjam aê auc. Aê taêc gêjam gebe ‘Aê gabacgac.’

55 “O Apômtau, anğa sê ñalêlôm aê gamôêc gêdên aôm,

56 ma gêdên tañ aê katen aôm gebe ‘Ôñô ñoc môêc’ nan, aôm kôkên tañam.

57 Aôm gôjô aênoc bin ma kôsôm gebe ‘Ôtêc taôm atom.’

58 “O Apômtau, aôm mênğôjam aê sa to gôjam aê katuc kêsi.

59 O Apômtau, aôm gôlic gêñ geo, tañ sêgôm gêdên aê nan. Ômêtôc aê naêndên.

60 Aôm kôjala ñacjo nêñ têmtac gedec aênja ma sêgôm gêñlêlôm taêsam kêtua aênja.

61 “O Apômtau, aôm gônô êsêacnên bin kêsi-kêsi, nêñ gêñlêlôm samob kêtua aênja.

62 Sêsôm bin kêtôm bêc samob ma sêkic bin kêtua aênja.

63 Gêdên bêbêc e oc kêsêp êsêac têtan pêlê aê.

64 “O Apômtau, ôkên ñagêjô êndên êsêac êtôm gêñ, tañ sêgôm nan.

⁶⁵ Ôpuc boa êsêac ma ôkêᶇ êsêac sêᶇgôᶇ togêᶇwapac ᶇanôᶇᶇ.

⁶⁶ Ôjanda êsêac to onseᶇ êsêac su samucᶇᶇ aᶇga nom.”

Esekiel

Propete Esekiel gêmôa nom gêdênj tanj sesen malac Jerusalem su gêdênj jala 586 gêmun Kilisi gêmênj nomnja nanj. Enj gêjam sakinj lau, tanj sêngônj kapoacwalô anja Babilon to êsêac, tanj sêngônj Jerusalem nanj. Buku tau gêwa tau kêkôc gêja njasêbu aclê gebe

1. Môkêlatu 1–24 Propete kêkênj puc nê lau gebe njacjo oc sêku Jerusalem tulu ma sensen malac tau su ênaja.
2. Môkêlatu 25–32 Apômtau kêkênj jaen gebe êmêtôc lau-m toê-toê, tanj sêkôninj ênê lau to sêwê êsêac seogen nanj.
3. Môkêlatu 33–39 Gêdênj tanj Jerusalem gêjana su nanj, Apômtau gêjac nê lau têntac tônj to gêjac mata gêdênj êsêac gebe êmoasinj êsêac êndênj têm, tanj gêc nêmnja nanj.
4. Môkêlatu 40–48 Esekiel gêlic lôm dabunj wakuc to njagênjlêlôm ma gêwa Judawaganênj lau-m wakuc sa amboac tonanjenj.

Esekiel kêkênj gêwinj njanô ma gêlic njakatu taêsam gêc nê njalêlôm. Enj gêlic njakatu tau gêdênj tanj nê katu kainj tenj kêsa nanj. Ma enj gêwa nê jaen taêsam sa nj dônj, tanj gêjam nanj. Esekiel kêkac lau gebe sênam tauj ôkwi e nênj njalêlôm êtu wakuc ma enj gêlênj binj tamenj gebe sejop nênj latunji njapep. Enj kêsôm lasê gebe kêkênj mata lau sênam tauj ôkwiña e nênj lênj êtu wakuc. Esekiel enj propetegenj atom, enj dabunjwaga amboac tonanjenj. Kêtu tonanja enj taê kêka njanô gebe lôm dabunj êtu wakuc ma lau sêmansanj tauj e têtû lau dabunj.

Anôtônê lêpônj

¹ Gêdênj jala kêtû 30 njajônj kêtû aclê ma njabêc kêtû lemenj tenj aê gamoa gawinj lau kapoacwalônja anja bu Kebar njatali. Gêdênj tonanj undambê gênja ma galic njakatu, tanj Anôtô gêsunj gêdênj aê nanj. ² Gêdênj ajônj tau njabêc kêtû lemenj tenj tonanj kinj Jehoiakin gêngônj kapoacwalô njajala kêtû lemenj tenj su ³ ma Apômtau kêsôm gêdênj Busi latu aê, dabunjwaga Esekiel, anja bu Kebar, tanj kêpoac Kaldeanênj gamênj nanj. Ma Apômtaunê njalci mênjgêjam aê auc.

⁴ Aê gaôc matoc sa ma galic mu gêbuc njatêna sec, tanj gêmênj anja gamênj gêmu kêsêpnja (nodoña) totao kapôênjanô, tanj njawasi kêkôm aê auc to ja kêpêlanj kêsa gêmênj njapanj nanj. Ma anja ja tau njalêlôm aê galic amboac bras njamondec-mondec. ⁵ Anja mutêna tau njalêlôm aê galic njakatu amboac gênj matenj jali aclê, tanj njakatu amboac njamalac. ⁶ Êsêac samob nênj lanjônjanô aclê-aclê to njamagê aclê-aclê kêtômgenj. ⁷ Êsêac enjkainj solop ma galic enjpoap amboac bulimakao kapoac nênj ma njawasi to njôsic-ôsic amboac bras. ⁸ Êsêac lemenj kêtôm njamalacnênj ma kêsa anja nênj njamagê aclê-aclê njaka-sunjabu. Ma êsêac lanjônjanô to nênj njamagê amboac tonec gebe ⁹ Nênj njamagê luagêc gêlam e njatêpôê kêmoasac tau ma êsêac embe sêsêlênj, go sêkac tauj ôkwi-ôkwi tenj atom, sêsêlênj solopgenj sêja.

¹⁰ Êsêacnênj lanjônjanô njakatu amboac tonec gebe Êsêac samob nênj lanjônjanô, tanj gêc nêmnja nanj, njakatu amboac njamalac. Lanjônjanô anônja amboac lewe ma lanjônjanô gasêna amboac bulimakao to lanjônjanô dêmômunja amboac momboanj. ¹¹ Êsêac sêlam nênj njamagê luagêc-luagêc gêmu kêpi e sêmoasac tau. Ma êsêac sêkwa ôlinj auc nj nênj njamagê luagêc-luagêc njagêdô. ¹² Ma samob sêsêlênj solopgenj sêja kêtôm njalau gêjam gôlinj êsêac ma sêkac tauj ôkwi tenj atom.

¹³ Anja gênj matenj jali tonanj njalêlôm gênj tenj gêc, tanj galic amboac ja njalana kêtôm dawenj njawê njaoleb-oleb kêsa. Ja tau njawê kainj tenj ma ôsic kêkac anja ja tau kêsa gêmênj. ¹⁴ Ma gênj matenj jali tau sêlêti sêja sêmênj—sêja sêmênj eb tagenj amboac ôsic kêkac.

¹⁵ Gêdênj tanj aê kasala gênj matenj jali tonanj nanj, aê galic wil aclê sêkô nom, wil tau tagenj-tagenj kêtôm êsêacgenj. ¹⁶ Wil aclê tonanj kêtôm taugenj, njawasi amboac pocawa.

Kêtôm wilgen wil ten gêjac keso ñalêlômgen. ¹⁷ Embe sêsêlên sêna gamên tônê me ônê, oc sêsêlên solopgen sêna, sêkac tauñ ôkwi-ôkwi atom. ¹⁸ Ma matenânô gêjam wil samob ñatali aucgen. ¹⁹ Ma gên maten jali aclê tau embe sêsêlên, go wil sêsêlên sêwiñ êsêac. Ma gên maten jali embe sêôn sa sêpi anga nom, go wil sêôn sa amboac tonanjen. ²⁰ Gên maten jali aclê sêsêlên kêtôm nên ñalau têtac gêwiñ ma wil dêdi sêwiñ êsêacgen gebe gên maten jali nên ñalau gêjam gôlin wil amboac tonan. ²¹ Amboac tonan têm samob nan gên maten jali tauñ embe sêsêlên, go wil sêsêlên. Embe sêkô, go wil sêkô. Embe sêôn sa, go wil sêôn sa amboac tonanjen gebe gên maten jali nên ñalau gêjam gôlin wil.

²² Anga gên maten jali môkênjapac lôlôc gên ten gêc, tan galic amboac umbon ñawasi amboac glas kain ten, ñaê kristal. ²³ Anga umbon ñalabu gên maten jali tauñ sêkô ma sêmêtôc nên ñamagê luagêc kêtômgen e ten nê kêmôasac êsêagêc, tan sêkô en maken-maken nan nên. Ma êsêac sêkwa nên ôlin auc ña nên ñamagê luagêc ñagêdô. ²⁴ Gêdên tan sêsêlên nan, aê ganô nên ñamagê ñakicsêa amboac bu kapôên ñakicsêa ma amboac Apômtau ñaclai ñatau nê awa to gamên ñadindin amboac sinwaga ton kapôên nên ñadindin. Gêdên tan sêkô ñanên nan, sêgasun nên ñamagê ²⁵ Mago awa ten kêsa anga umbon, tan gêc êsêac môkênjapac ñaôña nan ñapanjen.

²⁶ Ma anga umbon, tan gêc êsêac môkênjapac ñaôña nan, ñamaken aê galic gên ten amboac lêpôn sapir majan-majanña ma ñakatu ten amboac ñamalac gêngôn lêpôn tau ñaô. ²⁷ Ma galic ñakatu tau ñamaken ñaôña ñawasi amboac bras ñamondec-mondec ma ñamaken ñalabuña amboac ja ñawaô. Ma ñawê ñawasi kain ten kêtôm ñakatu samucgen auc. ²⁸ Ma ñawê ñawasi tau kêtôm kasômbuc, tan kêtôm tao ñalêlôm nan. Apômtaunê ñawasi ñakatu tau tonan.

Apômtau kêkalem Esekiel gebe êtu propete ten

Aê galic ma gau tauc gaêc lanôcanô gêdên nom ma ganô awa ten, tan kêsôm bin nan.

2

¹ Ma en kêsôm gêdên aê gebe “Ñamalac latu, ôndi sa. Aê gabe jasôm bin êndên aôm.” ² Gêdên tan awa kêsôm bin gêmôa nan, Apômtau nê ñalau kêsêp aênoc ñalêlôm gêja ma gêôc aê sa jakakô ma aê ganô awa tau kêsôm bin gebe ³ “O ñamalac latu, aê gabe jasakiñ aôm ôndên lau Israel. Êsêac to nên mimi sêli tauñ sa to sêbuc dêmôên aê e mêngêdên galoc. ⁴ Êsêac gêsuntêkwa ñaton to tetoc aê sa atom. Aê jasakiñ aôm ôndên êsêac ôna gebe ôsôm êndên êsêac gebe Apômtaunê bin tau tonec. ⁵ Êsêac lau ton ten, tan sêli tauñ sa ñasec, tec êsêac sêkên tanjen me sêkên tanjen atom, mago êsêac sêjala gebe propete ten gêmôa êsêac ñalêlôm.

⁶ “Ñamalac latu, aôm ôtêc êsêac to nên bin atom. Gên ñatêkwa to locgôm oc sêkôm aôm auc ma ôngôn alidêbu ñaô, mago ôtêc êsêacnên bin to nên lanônsiboa atom gebe êsêac lau ton ten, tan sêli tauñ sa ñasec nan. ⁷ Aôm ôsôm ñoc bin êndên lau ton ten, tan sêli tauñ sa ñasec nan, êsêac sêkên tanjen me sêkên tanjen atom.

⁸ “Ñamalac latu, aôm ôkên tanam bin, tan aê gabe jasôm êndên aôm nan. Ôli taôm sa êtôm êsêac atom. Ôña awamsun ma ôniñ gên, tan aê gabe jakên êndên aôm nan.” ⁹ Go aê galic lêma ten, tan kêmêgôm papia tolun ten nan, kêmêtôc tau gêdên aê. ¹⁰ Ma lêma tau kêtôn papia tau ma galic teto bin tanjiboaña to bin ijoc ma bin ojaenja kêsêp maken-maken.

3

¹ Go Anôtô kêsôm gêdên aê gebe “Ñamalac latu, ôniñ gên, tan gêc aôm lanômnêmña nan, ôniñ papia tolun tonan, go ôna ma ôsôm bin andên lau Israel.”

² Amboac tonan aê ganja aocsun ma en kêtôn lun tau gêdên aê gebe janiñ. ³ Ma en kasôm gebe “Ñamalac latu, ôniñ papia tec kakên gêdên aôm nec e ênam têtacsêga auc.” Aa gaen gên tau ma kasaê ñakana kêtôm lap.

⁴ Go Anôtô kasôm gebe “Namalac latu, ôndên lau Israel ôna ma ôsôm ñoc biñ lasê êndên êsêac. ⁵ Aê jasakiñ aôm ôndên lau toawen talô ma toawen ñawapac nec atom, jasakiñ aôm ôndên lau Israelgen. ⁶ Aê jasakiñ aôm ôndên lau-m ñagêdô, tañ sêsôm awen jaba, tañ aôm gôñô atom nanñ atom amboac tonanjen. Embe jasakiñ aôm ôndên lau-m amboac tonañ, oc sêkên tañen aôm awam. ⁷ Mago lau Israel oc sêkên tañen aôm awam atom gebe êsêac dedec gebe sêkên tañen aê aoc. Biñ tonañ ñam gebe lau Israel samob gêsuntêkwa ñatonñ ma nanñ ñalêlôm ñadani. ⁸ Ôlic acgom, galoc aê jañgôm aôm lañômsiboa atôm êsêacnên ma têmbêlam ñajaña êtôm êsêac tenbeleñ. ⁹ Biñjanô, aê kakên aôm têmbêlam ñajaña kêtôm pocawa kainñ tenñ diamand su. Ôtêc êsêac atom ma êsêac lañôñsiboa êtakê aôm atom gebe êsêac lau tonñ tenñ, tañ sêli taunñ sa ñasec nanñ.”

¹⁰ Go Anôtô kêsôm biñ tonec gêwiñ gebe “Namalac latu, biñ samob, tañ jasôm êndên aôm nanñ, ênêc nêmb ñalêlôm ma ôkên tañam aê aoc tau. ¹¹ Gocgo ôndên nêmb lau, tañ sêñgôn kapoacwalô nanñ, ôna ma ôsôm êndên êsêac, tañ sêkên tañen me sêkên tañen atom gebe ‘Apômtaunê biñ tau tonec.’ ”

¹² Go Anôtônê Nalau kêsip aê sa ma gêdên tañ Apômtau tonawasi gêdi nanñ, aê ganô ôjô gêjam ñakicsêa kapôên anja aê dêmôêcmaña. ¹³ Ñakicsêa tau ñam kêsêp gêñ matenñ jali sêkac ñamagê kêpi tau ma wil kêsêlên gêwiñ êsêac. Ma ñakicsêa tau tonañ kêtôm ôjô ñakicsêa. ¹⁴ Go ñalau kêsip aê sa ma kêkôc aê gêc gêja. Ma aê gaêc gaja tonac laigen e ñalêlôm kêpuc aê ma Apômtaunê lêma kêkôninñ aê ñanôgenñ. ¹⁵ Tec aê gaô lasê lau kapoacwalôña, tañ sêñgôn malac Tel Abib anja bu Kebar ñatali nanñ. Aê ganjôn êsêac ñalêlôm bêc 7 tonñoc ñalêlôm gêmô aêgenñ kêtû genñ, tañ galic to ganô nanñ.

Apômtau kêkên Esekiel kêtû dibwaga tenñ

¹⁶ Gêdên tañ bêc 7 gêjaña nanñ, Apômtau kêsôm biñ gêdên aê. ¹⁷ En kêsôm gebe “Namalac latu, aê kakên aôm kôtu dibwaga lau Israelña. Êndên tañ ôñô biñ êsa aocsunñ, nanñ naôkên puc êsêac ônam aê lañoc. ¹⁸ Aê embe jasôm êndên ñac alôb-alôb tenñ gebe enñ oc êmac êndu, mago aôm embe ôkên puc to ôsôm biñ êndên enñ e êwi nê lên sec sinñ ma êmoa mata jali nec atom, oc ñac alôb-alôb êmac êndu êtu nê secña, mago aôm oc ôwê ênê dec ñakaiñ. ¹⁹ Mago aôm embe ôkên puc ñac alôb-alôb ma enñ êwi sinñ atom to ênam tau ôkwi anja nê lên sec atom, go enñ oc êmac êndu amboac ñac alôb-alôb, mago aôm gôjam taôm kêsi.

²⁰ “Ma tenñ. Ñac gêdên tenñ embe êwi nê lên gêdên sinñ ma êñgôm sec ma aê jakên enñ êka selelec, enñ oc êmac êndu, gebe aôm kôkên puc enñ atom, tec enñ êmac êndu êtu ênê secña. Aê oc taêc ênam nê kolenñ ñajam, tañ enñ gêgôm nanñ, êtiam atom. Mago aôm oc ôwê nê dec ñakaiñ. ²¹ Mago aôm embe ôkên puc ñac gêdên tenñ gebe êñgôm sec atom ma enñ embe endec sec, nanñgo êmoa mata jali gebe enñ kêkên taña nêmb puc ma aôm oc ônam taôm katôm kêsi amboac tonanjenñ.”

Esekiel oc êtôm gebe êsôm biñ atom

²² Ma Apômtau lêma gêsac aê ma enñ kêsôm gêdên aê gebe “Ôndi sa ma ôsa gaboanñ ôna. Aê gabe jasôm biñ êndên aôm anja tônê.”

²³ Amboac tonañ aê kasa gaboanñ gaja ma anja tonañ aê galic Apômtaunê ñawasi kêtôm aê galic su anja bu Kebar ñatali. Aê gau tauc lañocanô gêdên nom, ²⁴ mago Apômtaunê Nalau gêjam aênoc ñalêlôm auc. Ma Apômtau kêsôm gêdên aê gebe “Naôsô nêmb andu ma ôlai katam auc. ²⁵ O ñamalac latu, oc sêsô aôm tônñ ña lêpoa ma aôm ôtôm gebe ôsa awê ôndên lau atom. ²⁶ Ma aê gabe jakên imbêlam êsap lômboam tônñ gebe awammê êsa ma ôtôm gebe ônac biñsu êsêac atom gebe êsêac lau tonñ tenñ, tañ sêli taunñ sa sec nanñ. ²⁷ Mago êndên tañ jasôm biñ êndên aôm nanñ, jandelec awamsunñ, go aôm ôsôm êndên êsêac gebe ‘Apômtau Anôtô nê biñ tonec’. Ñac tañ êkên taña nanñ, êñô biñ tau. Ñac tañ endec nanñ, endecgenñ gebe êsêac lau tonñ tenñ, tañ sêli taunñ sa sec nanñ.”

4:1-17:24 Apômtaunê jaen ñagêdô, tañ Esekiel geoc lasê nan, kêsêp ñasêbu tonec. Anôtônê binj kêkanôñ Jerusalem, tañ ñacjo oc senseñ su nan, ma lau, tañ ñacjo oc sêwê êsêac nasênğôn kapoacwalô nan. Propete gêwa binj ñawapac ñam sa amboac tonan. Ñam kêsêp launênj sakinj gwamña to nêñ sec.

18

Lau samob sêwê nêñ binj ñakainj êndênj-êndêngeñ

¹ Apômtau kêsôm binj gêdênj aê gebe ² “Anğa gamênj Israel amac asôm-asôm binğôlin lanğwa tonec gebe

‘Tamenj senj wain ñanô matac ma latunj lunlun sinj-sinj.’
nan ñam amboac ondoc.”

³ Apômtau kêsôm gebe “Aê gamoa matoc jali, tec jasôm êtu tônj gebe sêsôm binğôlin tonan anğa Israel êtiam atomanô. ⁴ Ôlic acgom, aê katu lau samob katuñ ñatau. Aê katu tama katu ñatau to latu katu ñatau amboac tonanğenj ma ñac, tañ êngôm sec nan, êmac êndu.

⁵ “Ñac gêdênj êsap binjsu tônj ma êsa nê lênj ñanêngeñ. ⁶ Enj êniñ gênj anğa anôtôi jaba nêñ gamênj ñabau to êoc mataanô sa êndênj Israelnênj gwam atom ma êngôm gênj mockainjña êndênj nê ñac jabanj enj nê awê ma ênêc êwiñ, tañ ênam ôli ajônj nanj atom. ⁷ Enj êkôninj ñac teñ atom ma êngaminj ñac teñ nê kamaclauñ atom. Enj ênam geñgeñ atom. Enj êkênj mo êndênj lau, tañ mo êjô êsêac nanj, sêniñ to êkênj ñakwê êndênj lau toôlinj ñaôma sêsô. ⁸ Enj êkênj mone êndênj lau, mago taê êka ñalakac atom ma enj êka jaê mone êlêlêc su atom amboac tonanğenj. Enj êngôm sec atom ma êmêtôc launênj binj naêndêngeñ. ⁹ Enj êsa nê lênj êtôm ñoc jatu ma ejop ñoc binjsu ñapepgeñ. Ñac amboac tonan enj ñac gêdênj ma êmoa mata jali. Apômtau Anôtô nê binj tau tonan.

¹⁰ “Ma latu, tañ ñac amboac tonanj êka lasê nanj, êjanğo gênj su ma ênac ñamalac êndu ma êsa tamanê lênj gêdênj atom, ¹¹ enj êniñ gênj anğa anôtôi jaba nêñ gamênj ñabau ma êngôm gênj mockainjña êndênj nê ñac jabanj enj nê awê, ¹² ma êkôninj lau ñalêlôm sawa to lau sêpô lêna taunjña ma ênam geñgeñ gênj to êngaminj kamaclauñ ma êoc mataanô sa êndênj gwam to êngôm gênj alôb-alôb, ¹³ êkênj mone êndênj lau ma taê êka ñalakac to êka jaê mone êlêlêc su, oc êmoa mata jali me masi. Masianô. Enj gêgôm gênj alôb-alôb samob tonan, amboac tonan enj êmac êndu, ma oc êwê enj tau êmac êndu ñakainj.

¹⁴ “Ma latu tañ ñac tau tonanj êka lasê nanj, êlic sec samob, tañ tama gêgôm nanj, ma êtakê to êngôm gênj samob tonanj atom, ¹⁵ enj êniñ gênj anğa anôtôi jaba nêñ gamênj ñabau to êoc mataanô sa êndênj Israelnênj gwam atom ma êngôm gênj mockainjña êndênj nê ñac jabanj enj nê awê atom. ¹⁶ Enj êkôninj lau to êjatu kamaclauñ ma êjanğo gênj atom, mago êkênj mo êndênj lau, tañ mo êjô êsêac nanj, sêniñ ma êkênj ñakwê êndênj lau toôlinj ñaôma sêsô. ¹⁷ Enj ejop lêma gebe êngôm gênj eso atom ma êkênj mone êndênj lau, mago taê êka ñalakac to êka jaê mone êlêlêc su atom. Enj ejop ñoc jatu to êsa nê lênj êtôm ñoc binjsu, oc êmac êndu atom, enj êmoa mata jali binjnanôgeñ. ¹⁸ Tagenj ñac tau tama, tañ gêgôm gênj ñaclai sec to kêjanğo launênj gênj ma gêgôm gênj ñajam gêdênj nê lau nanj atom, oc êmac êndu êtu nê secña.

¹⁹ “Ma amac atu kênac gebe ‘Latu êoc ñandanj êtu tamanê secña atom êtu asagenjña.’ Latu kêsap binjsu tônj to têtac gêwiñ binğêdênj ma gejob ñoc jatu samob ñanêngeñ, tec enj êmoa mata jali binjnanôgeñ. ²⁰ Ñac tañ gêgôm sec nanj, êmac êndu. Latu êoc ñandanj êtu tamanê secña atom ma tama êoc ñandanj êtu latunê secña atom. Ñac gêdênj êtap nê ñagêjô ñajam sa ma ñac sec êtap ñagêjô sec sa êtu nê secña.

²¹ “Mago ñac sec teñ embe êkac tau su anğa nê sec samob, tañ enj gêgôm nanj, ma ejop ñoc jatu samob ma êsap ñoc binjsu tônj ma têtac êwiñ binğêdênj, nanj êmoa mata jali binjnanôgeñ. Enj êmac êndu atom. ²² Anôtô oc taê ênam nê sec, tañ enj gêgôm nanj, êtiam atom. Enj êmoa mata jali êtu binğêdênj, tañ enj gêgôm nanjña.” ²³ Apômtau Anôtô kêsôm gebe “Amac abe

ñac sec teñ embe êmac êndu, oc jalic ñajam me. Masianô. Aê têtac gêwiñ gebe jalic eñ ênam tau ôkwi ma êmoa mata jali.

²⁴ “Mago ñac gêdêñ teñ embe êwi nê lêñ gêdêñ siñ ma êngôm sec to êngôm gêñ alôb-alôb, tañ ñac sec gêgôm nañ, oc êmoa mata jali me masi. Masianô. Anôtô taê ênam ênê biñgêdêñ, tañ eñ gêgôm nañ, ñatenñ atom. Eñ êmac êndu gebe eñ kêgêli biñsu ma gêgôm sec.

²⁵ “Mago amac asôm gebe ‘Anôtônê lêñ jagêdêñ atom.’ Amac lau Israel, akêñ tañem aê acgom. Ñoc lêñ jagêdêñ atom me. Amac taôm nêñ lêñ tonañ jagêdêñ atom. ²⁶ Ñac gêdêñ teñ embe êkac tau su ança biñgêdêñ ma êngôm sec, e êmac êndu. Eñ êmac êndu êtu sec, tañ eñ gêgôm nañña. ²⁷ Ma ñac sec teñ embe êkac tau su ança sec, tañ eñ gêgôm nañ, ma êsap biñsu tôñ to têtac êwiñ biñgêdêñ, go ênam katu kêsi. ²⁸ Eñ gêjam tau ôkwi ança nê sec samob, tañ gêgôm nañ, tec êmoa mata jali ma êmac êndu atom. ²⁹ Mago lau Israel sêsôm gebe ‘Apômtaunê lêñ jagêdêñ atom.’ O lau Israel, amboac ondod. Aêñoc lêñ jagêdêñ atom me. Aê gabe amacnêñ lêñ jagêdêñ atom.

³⁰ “O lau Israel, kêtù biñ tonañña aê gabe jamêtôc amac samob êndêñ-êndêñgeñ êtôm nêñ lêñ. Apômtaunê biñ tau tonañ. Amac embe ambu taôm to anam taôm ôkwi ança nêñ keso atom, oc anañña êtu nêñ secña. ³¹ Ambaliñ nêñ sec samob, tañ agôm gêdêñ aê nañ, siñ ma amansañ nêñ ñalêlôm to nêñ katôm êtu wakuc. O lau Israel, amac abe amac êndu êtu agenña.” ³² Apômtau kêsôm gebe “Ñac teñ embe êmac êndu, oc jalic ñajam atom. Amboac tonañ anam taôm ôkwi gebe amoa matem jali.”

19:1–32:32 Jaenñ ñagêdô, tañ kêsôm lasê gebe Anôtô êmêtôc nê lau nañ, ma ñagêdô, tañ kêkanônñ lau jaba, tañ sêñgônñ sêsi Judawaga nañ, kêsêp môkêlatu tonec.

33

Apômtau kêkêñ Esekiel kêtù dibwaga teñ

¹ Apômtau kêsôm gêdêñ aê gebe ² “o ñamalac latu, ôsôm êndêñ nêñ lau gêñ, tañ ñanô êsa êndêñ noc, tañ jakêñ siñ êsa gamêñ êmêñ. Lau gamêñ tonañña sêjaliñ nêñ teñ sa êtu dibwaga. ³ Eñ embe êlic ñacjo têtabiñ, nañ eñ ênac dauc êtañ gebe êkêñ puc lau samob. ⁴ Embe teñ êñô, mago êkêñ taña atom e ñacjo êô lasê ma ênac eñ êndu, go eñ tau êwê kainñ êmac êndu ñatôp. ⁵ Eñ êmac êndu ñatôp ênêc eñ taña gebe eñ kêkêñ taña puc atom. Embe eñ êkêñ taña oc moac eñ êtôm gebe êc siñ su. ⁶ Mago dibwaga embe êlic ñacjo sêmêñ ma ênac dauc êtañ atom ma êkêñ puc lau atom e ñacjo sêô lasê ma sênac ñac teñ êndu, oc ñac tau ênaña êtu nê secña, mago dibwaga êwê ênê dec ñakainñ.

⁷ “O ñamalac latu, aê jakêñ aôm ôtu lau Israel nêñ dibwaga. Êndêñ tañ ôñô biñ teñ ança aêñoc nañ, ôkêñ puc êsêac ônam aê lanôc. ⁸ Aê embe jasôm êndêñ ñac sec gebe Aôm ômac êndu, mago aôm embe ôkêñ puc eñ gebe ênam nê lêñ ôkwi gebe êmoa mata jali nañ atom, go eñ oc êmac êndu êtu nê secña, mago aôm ôwê ênê dec ñakainñ. ⁹ Mago aôm embe ôkêñ puc ñac sec ma eñ ênam tau ôkwi ança nê sec atom, oc êmac êndu êtu nê secña, mago aôm gôjam taôm katôm kêsi.

Lau sêwê nêñ biñ ñakainñ êndêñ-êndêñgeñ

¹⁰ “Ma aôm ñamalac latu, ôsôm êndêñ lau Israel biñ tau, tañ êsêac sêsôm nañ gebe ‘Gêñ sec to geo, tañ aêac agôm nañ, kêkôninñ aêac tôñ e abêlê. Aêac amoa matenñ jali amboac ondod.’ ¹¹ Aôm ôsôm êndêñ êsêac gebe Apômtau Anôtô kêsôm gebe Aê gamoa matoc jali biññanôgeñ, tec jasôm êtu tôñ gebe ñac sec teñ embe êmac êndu, oc aê têtac ñajam atom. Ñac sec teñ embe ênam tau ôkwi to êmoa mata jali, aê oc têtac ñajam êsa. O lau Israel, anam taôm ôkwimanñ, amac abe amac êndu êtu agenña.

¹² “Ma aôm, ñamalac latu, ôsôm êndêñ nêñ lau gebe Ñac gêdêñ embe êngêli biñsu, go êna lêñ gêdêñ ênam eñ kêsi atom. Ma ñac sec embe êwi nê sec siñ, go nê sec êku eñ tulu ênaña atom. Ñac gêdêñ, tañ êngôm sec nañ, oc êmoa mata jali atom. ¹³ Aê embe jasôm êndêñ ñac gêdêñ gebe êmoa mata jali ma eñ taê êka nê lêñ gêdêñ e êngôm sec, go aê taêc ênam ênê lêñ

gêdêñ teñ étiam atom ma eñ êmac êndu êtu nê secña. ¹⁴ Ma teñ. Aê embe jasôm êndêñ ñac sec gebe amac êndu biññanôgeñ, mago eñ embe ênam tau ôkwi anğa nê lêñ sec ma ejop ñoc jatu to êsap biñsu tôn ¹⁵ ma êngamiñ kamaclaun atom to êjô gêñ, tañ kêjanço su nañ, ma êngôm biñsu, tañ kêtú anğôn matem jali ñam nañ, ñanô êsa to êngôm sec atom, nañ êmoa mata jali biññanôgeñ, eñ êmac êndu atom. ¹⁶ Aê oc taêc ênam ênê sec, tañ gêgôm nañ, ñaten étiam atom. Eñ gejob ñoc jatu to kêsap biñsu tôn, tec êmoa mata jali biññanôgeñ.

¹⁷ “Ma nêñ lau sêsôm gebe ‘Apômtaunê lêñ jagêdêñ atom.’ Mago aê gabe êsêacnêñ lêñ jagêdêñ atom. ¹⁸ Ñac gêdêñ embe êwi nê lêñ gêdêñ siñ ma êngôm sec, oc êmac êndu êtu tonanña. ¹⁹ Ma ñac sec embe êwi nê sec siñ ma ejop ñoc jatu to êsap biñsu tôn, oc êmoa mata jali êtu tonanña. ²⁰ Mago amac asôm gebe ‘Apômtaunê lêñ jagêdêñ atom.’ O lau Israel, aê oc jamêtôc amac samob êtôm nêñ lêñ êndêñ-êndêñgeñ.”

Ñawae gebe Jerusalem ênaña

²¹ Gêdêñ jala kêtú 12, tañ aêac anğôn kapoacwalô nañ, ñaajôn kêtú 10 ñabêc 5 ñac teñ, tañ gêc siñ anğa Jerusalem gêmêñ nañ, mêngeô lasê aê ma kêsôm gebe “Êsêac sêku malac tulu.” ²² Gêdêñ kêtula, tañ gêmun bêc ñac tau gêô lasêña nañ, Apômtau lêma gêsac aê ma eñ kêkêñ imbeloc kêtú golon gêdêñ bêc, tañ ñac tau gêô lasê nañ, ma aê aocmê kêsa kêtiam atom.

Launêñ sec

²³ Apômtau kêsôm biñ gêdêñ aê gebe ²⁴ “O ñamalac latu, lau tañ sêngôn malac ñapopoc anğa lau Israel nêñ gamêñ nañ, sêsôm gebe ‘Abraham eñ ñac tagen ma Anôtô kêkêñ gamêñ samucgen gêdêñ eñ. Mago aêac lau taêsam, tec galoc gamêñ tau kêtú aêacnêñ gêngac.’

²⁵ “Amboac tonan ôsôm êndêñ êsêac gebe Apômtau kêsôm gebe Aôm goeñ dec gêwiñ ñamêsôm tau. Aôm gôjam sakiñ gwam. Aôm gôjac lau êndu. Asagen kêkêñ aôm taêm gêjam gebe gamêñ tau kêtú amacnêñ. ²⁶ Aôm taêm kêka nêñ siñ. Amac agôm gêñ alôb-alôb. Amac agôm mockaiñ gêdêñ nêñ lau wacbañ amac nêñ lauo. Asagen kêkêñ amac taêm gêjam gebe gamêñ tau kêtú amacnêñ.

²⁷ “Ôsôm êndêñ êsêac gebe Apômtau kêsôm biñ tonec gebe Aê gamoa matoc jali biññanôgeñ, tec jasôm êtu tôn gebe lau, tañ sêngôn malac ñapopoc nañ, lau oc sênac êsêac êndu. Êsêac tañ sêngôn gamêñ ñamagêña nañ, bôcbôm oc sêndanğôn êsêac. Êsêac tañ sêngôn malac ñajaña me pocgêsun nañ, gêmac sec oc êngôm êsêac e sênaña. ²⁸ Aê gabe janğôm gamêñ êtu gasañ. Nêñ ñaclai, tañ êsêac tetoc taun sa kêpi nañ, oc êmbacnê. Ma gamêñ Israel ñalôc oc êtu gamêñ sawa e ñac teñ êtôm gebe êsa lôc ñaintêna étiam atom. ²⁹ Êndêñ tañ aê janğôm gamêñ êtu gasañ êtu sêgôm gêñ alôb-alôb nañña, êsêac oc sêjala gebe aê Apômtau tau.”

Jaen tañ propete kêsôm nañ ñanô

³⁰ “O ñamalac latu, nêñ lau sêsôm biñ kêpi aôm sêkô tunbôm ñagala to andu ñasacgêdô. Êsêac sêsôm gêdêñ taun gebe ‘Ajôc, tawac ma tañô biñ, tañ galoc gêmêñ anğa Apômtaunê nañ.’ ³¹ Amboac tonan lau sêliñ taun japan-japan amboac lau sêgôm-sêgôm ma ñoc lau sêngôn sic sêngôn aôm lanğmênña to sêñô nêñ biñ, mago sêngôm ñanô êsa atom gebe biñdansañ gêc êsêac awensun ma nêñ ñalêlôm gêgôm mocsac awagen. ³² Ma êsêac sêlic aôm amboac ñac, tañ gêjam wê têtac gêwiñña ñajamgen to gêjac gêñ wêña nañ. Êsêac sêñô aôm nêñ biñ samob, mago sêngôm ñaten ñanô êsa atomanô. ³³ Ma êndêñ nañ nêñ biñ ñanô êsa-ma oc ñanô êsa biññanôgeñ-gocgo sêjala gebe propete teñ gêmoa êsêac ñalêlôm.” * êndêñ ñamu (Ep 1:14) † ñabelo gebe eñ oc taê ênam nê tốp tonan. ‡ étiam.

* **33:33:** Kamaclaun; 1. kêtú ñabelo gebe tatap ñanô tau sa † **33:33:** 2. ñac teñ embe ênam tốp teñ, go êkêñ gêñ teñ êtu ‡ **33:33:** Malôgen embe ênac tốp tonan, go êtap nê gêñ tau sa

34

Lau Israel nêj gejobwaga

¹ Apômtau kêsôm biñ tonec gêdênj aê gebe ² “O ñamalac latu, oc biñ lasê êkanônj lau Israel nêj gejobwaga. Oc biñ lasê ma ôsôm êndênj êsêac gebe Apômtau Anôtô kêsôm biñ tonec gebe Ojae, amac gejobwaga Israelña, amac ajop taômgenj. Gejobwaganêj kôm gebe sejop domba nec atom me. ³ Amac aej ñalêsi to asô ñakwê, tañ awa ña domba ñaôlilu ma abuc domba ñajam to aej ñamêsôm tau, mago amac alôm domba tau atom. ⁴ Amac apuc gêj palê-palê tôj atom to agôm êsêac, tañ gêmac gêgôm êsêac nañ, ôlij ñajam kêsa atom. Amac asabanj êsêacnêj kamoc atom ma ajonj êsêac, tañ seo sic nañ, sa ma awê êsêac sêmu sêmênj atom to asom êsêac, tañ sêjaña nañ, atom amboac tonanjenj ⁵ Tec lau sêjac domba tau salinj-salinj e têtû bôcbôm samob nêj gwada gebe nêj gejobwaga masi. ⁶ Êsêac sêjac ñoc domba salinj-salinj e seo sic sêmoa lôc to gamênj ñabau samob. Êsêac sêjac ñoc domba salinj-salinj e sêjam nom ñagamênj samob auc. Ma ñac teñ gêjam jaom êsêac to gesom êsêac atom. ⁷ “Amac gejobwaga, galoc añô biñ, tañ aê Apômtau gabe jasôm êndênj amac nañ acgom. ⁸ Aê gamoa matoc jali biññanôgenj, tec jasôm êtu tôj gebe Aênoc domba têtû bôcbôm nêj gwada ma bôcbôm samob señ ñoc domba kêtû êsêacnêj mo gebe domba nêj gejobwaga masi. Aênoc gejobwaga sesom ñoc domba atom. Gejobwaga sêlôm taunjenj ma sêlôm ñoc domba atom. ⁹ Kêtû biñ tonanjenj ñajña amac gejobwaga akênj tañem ñoc biñ acgom. ¹⁰ Aê Apômtau Anôtô jasôm lasê gebe aê oc jakalem gejobwaga gebe sêwa nêj biñ sa. Aê oc jaka jaê ñoc domba anja êsêacnêj ma janac jao gebe sejop ñoc domba êtiam. Ma gejobwaga sejop taunjenj êtiam atom amboac tonanjenj. Ma aê gabe janam ñoc domba kêsi anja êsêacnêj awenjsunj e têtû êsêacnêj gwada atom.”

Ñacgejob ñajam

¹¹ “Aê Apômtau Anôtô jasôm êndênj amac gebe aê taucgenj gabe jansom ñoc domba ma jajop êsêac. ¹² Aê gabe jajop êsêac êtôm ñacgejob gêjam jaom nê domba, tañ lau sêjac salinj-salinj sêmoa gamênj samob nañ. Aê gabe janam ñoc domba kêsi anja gamênj samob, tañ lau sêjac êsêac salinj-salinj gêdênj ômbinj to ñakesec kêkôm gamênj auc nañ. ¹³ Aê gabe jakôc êsêac su anja gamênj jaba tau ma jajonj êsêac sa to jawê êsêac sêmu dêndênj taunjenj nêj gamênj sêmênj êtiam. Aê oc jalôm êsêac anja lôc to gaboanjenj Israelña ma anja gamênj tau ñamala ñajamanô. ¹⁴ Aê gabe jalôm êsêac ña gêgwanjenj ñajam ma êsêac sêninjenj gêgwanjenj tau anja Israel ñalôc. Anja tône êsêac sêlêwanjenj taunjenj anja gamênj wale-wale ma sêninjenj gêgwanjenj ñajamanô anja Israel ñagamênj. ¹⁵ Aê taucgenjenj gabe jatu ñoc domba nêj gejobwaga ma gabe jatap gamênj sêlêwanjenj taunjenj tañ sa êtu êsêacña. Aê, Apômtau Anôtô tauc kasôm biñ tonanjenj.

¹⁶ “Aê gabe jansom êsêac, tañ sêjaña nañ, ma jajonjenj êsêac, tañ seo sic nañ, sa to jawê êsêac sêmu sêmênj ma jansambanjenj êsêacnêj kamoc to jangôm êsêac, tañ gêmac gêgôm êsêac nañ, ôlij ñajam êsa, mago onanjenj, tañ tonjalêsi ma toôlijwalô nañ, aê oc jansenjenj su. Aê oc jatu êsêacnêj ñacgejob gêdênj tau.

¹⁷ “O ñoc domba, amboac tonanjenj aê, Apômtau Anôtô jasôm êndênj amac gebe Aê gabe jamêtôc domba êndênjenj ma jawa domba kapoac to noninjenj kapoac êkôc. ¹⁸ Amboac ondoc amac ñagêdô aej gêgwanjenj ñajamanôgenjenj jakêtôm atom, tec amac aka gêj, tañ amac aninjenj atom nañ, popoc nec. Amac anôm bu ñakênkênjenj, tec agôm onanjenj, tañ amac anôm atom nañ, ñamôp kêsa. ¹⁹ Ma aênoc domba ñagêdô oc sêninjenj gêgwanjenj, tañ amac aka popoc nañ, ma sênôm bu, tañ amac agôm ñamôp kêsa nañ.

²⁰ “Amboac tonanjenj aê, Apômtau Anôtô jasôm êndênj amac gebe Aê tauc jamêtôc amac domba, tañ atôp e ñatêku masi nañ, to amac, tañ ôlij ñasanjenj nañ. ²¹ Amac alêsuc domba palê-palê to asap êsêac ña nêj jabo e atinjenj êsêac su anja tonjenj ñalêlôm. ²² Mago aê oc janam ñoc domba kêsi. Êsêac têtû nêj gwada êtiam atom. Aê oc jamêtôc domba samob êndênjenj. ²³ Aê oc jakênjenj ñoc sakinjenj waga Dawid êtu êsêacnêj gejobwaga. Enjenj oc

êlôm êsêac ma êtu nêj ñacgejob ñanô. ²⁴ Aê Apômtau tauc gabe jatu êsêacnêj Anôtô ma ñoc sakinwaga Dawid êtu êsêacnêj gôliñwaga. Aê, Apômtau kasôm biñ tonañ. ²⁵ Aê gabe jamoatiñ poac wamaña êndênj êsêac ma jansoc bôcbôm sêwi nêj gamêj siñ, go ñoc domba sêngônj ñajamgeñ anga oba ma sêncêc bêc anga salenj.

²⁶ “Aê gabe janam mec êsêac to gamêj, tañ kêgi ñoc lôc dabunj auc nanj, ma jakêj kom ênac êndênj ñanoc solop. Kom tau oc êmoasiñ nom. ²⁷ Ka kômña ênam ñanô ma nom êkêj gêj êpi ñajamgeñ ma lau oc sêmoa ñajam anga tauñ nêj nom. Ma aê embe jamô ñoc launêj kapoacwalô êngic ma jajañgo êsêac su anga lau, tañ sêkônij êsêac tônj lemeñ e sêmoa nêj tauñña nanjo sêjala gebe aê Apômtaugoc. ²⁸ Lau tentenlatu oc sêjañgo êsêac êtiam atom ma gamêj ñabôcbôm oc sêndañgônj êsêac êtiam atom amboac tonañgeñ. Êsêac oc sêmoa ñajam ma teñ êtakê êsêac atom. ²⁹ Aê oc jasê êsêacnêj kôm moasiñña gebe mo êjô êsêac êndu anga gamêj tau êtiam atom. ³⁰ Ma êsêac samob oc sêjala gebe aê, Apômtau Anôtô jamoa jawiñ êsêac ma lau Israel têtû aêñoc lau. Aê Apômtau Anôtô, kasôm biñ tau tonañ.

³¹ “Ñoc domba amac, ñoc domba ñatonj, tañ aê galôm nanj, atu ñoc lau. Ma amacnêj Anôtô aê. Apômtau Anôtô kêsôm biñ tau tonañ.”

35:1–36:21 Propete geoc biñ lasê kêkanônj gamêj Edomña ma kêsôm lasê gebe lau Israel sêmu sêna nêj malacmôkê êtiam.

36

Lau Israel sêmoa ñajam êtiam

²² “Amboac tonañ ôsôm êndênj lau Israel gebe Apômtau Anôtô kêsôm biñ tonec gebe O lau Israel, gêj tañ aê jañgôm nanj, aê jañgôm êtu amacña atom, aê jañgôm êtu aêñoc ñaê dabunña, tañ amac agôm kêtû sec anga lau samob, tañ amac aô lasê êsêac nanña. ²³ Aê oc jawaka ñoc ñaê towae ñadabunanô sa. Ñoc ñaê kêtû sec anga tentenlatunêj, amac agôm ñoc ñaê kêtû sec. Ma tentenlatu sêjala gebe Apômtau aê. Aê Apômtau Anôtô kasôm biñ. Aê oc jawaka tauc sa êpi amac gebe aê dabunj. ²⁴ Aê gabe jakôc amac su anga tentenlatunêj ma jajoj amac sa anga gamêj samob ma jawê amac amu andênj taôm nêj gamêj ana êtiam. ²⁵ Aê jansanem bu ñawa êpi amac e atu selec. Aê jakwasij nêj ñatêmui to nêj sakin gwamña su ênaña. ²⁶ Aê gabe jakêj ñalêlôm wakuc teñ êndênj amac. Aê gabe jakôc nêj ñalêlôm ñadani su ma jakêj ñalêlôm biñmalônja êndênj amac. ²⁷ Aê oc jakêj ñoc ñalau êsêp amacnêj ñalêlôm ma jajoj gebe amac andañguc ñoc biñsu ma anjôm jatu samob, tañ kakêj gêdênj amac nanj, ñanô êsa. ²⁸ Go amac oc anjônj gamêj, tañ kakêj gêdênj amacnêj mimi nanj. Amac atu aêñoc lau ma amacnêj Anôtô aê. ²⁹ Aê gabe janam amac kêsi anga nêj ñatêmui samob. Aê gabe jajatu nom gebe êkêj ñanô taêsam gebe aôc tóbôm êtiam atom. ³⁰ Aê gabe jakêj ka ênam ñanô to kôm ênam ñanô êtu taêsam gebe tóbôm, tañ êngôm waem sec anga tentenlatunêj nanj, teñ êsa êtiam atom, ³¹ go amac taêm ênam nêj lêñ alôb-alôb, tañ asa nanj, to nêj sec, tañ agôm nanj, ma majem taôm êtu nêj sec to geonja. ³² O lau Israel, ajalamanj gebe aê jañgôm gêj tonañ ñai êtu amacña atom. Majem to asi taôm êtu nêj lêñña. Aê Apômtau Anôtô kasôm biñ tonañ.”

³³ Apômtau Anôtô kêsôm gebe “Êndênj bêc, tañ jakwasij amacnêj sec samob su atu selec nanj, aê jakêj amac anjônj nêj malac ma akwê nêj andu ñapopoc sa êtiam. ³⁴ Ma jakêj amac awaka gamêj, tañ lau tê sêwê sêja sêmênj nê, sêlic amboac gamêj sawa nanj, sa êtiam. ³⁵ Ma lau oc sêsôm gebe ‘Gamêj tonañ kêtû gasañ ma galoc talic amboac kôm Eden. Ma malac, tañ kêtû tuc to sawa ma sesenj popoc nanj, galoc lau sêngônj ma sêkwê tunbôm sa kêtiam.’ ³⁶ Go lau tentenlatu, tañ sêngônj sêngi amac auc nanj, sêjala gebe aê, Apômtau kakwê malac popoc sa ma kasê mo kêsêp gamêj gasañ kêtiam. Aê Apômtau gajac mata biñ tonañ ma aê oc jañgôm ñanô êsa.”

³⁷ Apômtau Anôtô kêsôm biñ tonec gebe “Aê gabe jakêj lau Israel tetenj aê gebe janam êsêac sa êtu gêj teñña êwiñ gebe jakêj êsêacnêj namba êtu kapôênj amboac domba ñatonj

tenj. ³⁸ Lau toton-toton sênam malac, tanj galoc kêtû tuc nanj, auc amboac domba danja sêjam Jerusalem auc gêdênj têtêm omsêganja. Êndênj tonanj êsêac sêjala gebe Apômtau aê.”

37

Gaboanj ñatêkwa ñakeleñña

¹ Apômtaunê lêma gêsac aê ma Apômtaunê Ñalau kêkôc aê ma ketoc aê kakô gaboanj, tanj ñatêkwa gêjam nom auc samucgenj. ² Ma enj gêwê aê kasêlênj gaboanj tonanj samucgenj ma aê galic gebe ñatêkwa taêsam ñasec gêjam gaboanj tonanj auc ma ñatêkwa tau ñakeleñ lanjwageñ. ³ Enj kêsôm gêdênj aê gebe “O ñamalac latu, ñatêkwa tonec oc êtôm gebe matenj jali êsa êtiam me masi.”

Ma aê gajô enj gajô enj awa gebe “O Apômtau, ñoc Anôtô, aôm taômgenj tec kôjala binj tonanj.”

⁴ Enj kêsôm gebe “Oc binj lasê êndênj ñatêkwa tau ma ôsôm êndênj êsêac gebe O ñatêkwa ñakeleñ, akênj tanjem Apômtaunê binj. ⁵ Apômtau Anôtô kêsôm binj tonec gêdênj ñatêkwa gebe Alic acgom, aê oc jaju aocjaô êsêp nêma ñalêlôm, go matem jali êsa êtiam. ⁶ Aê oc jakênj ñakalôc to ñamêsôm êndênj amac ma jakwa amac auc ña ñaôlic. Aê gabe jaju aocjaô êsêp amacnêma ñalêlôm ma jakênj amac matem jali êsa. Go amac ajala gebe aê Apômtau tau.”

⁷ Amboac tonanj aê gaoc binj lasê kêtôm Apômtau kajatu aê. Ma gêdênj tanj gaoc binj lasê nanj, ganj ñakicsêa amboac gegob kêtanj ma galic ñatêkwa sêjac têku taunj ma sêlinj taunj japan-japanj ma sêjac têku taunj. ⁸ Gêdênj tanj kapuc matoc têtj gênj tau nanj, ñakalôc to ñamêsôm ma ñaôlic gêjac têtj ñatêkwa auc, mago awajaô kêsêp ôlinj atom tageñ.

⁹ Go Apômtau kêsôm gêdênj aê gebe “O ñamalac latu, oc binj lasê êndênj ñalau. Ôsôm êndênj ñalau gebe O awajaô, ômôtênj anja nom makenj-makenj samob ma ôju êsêp ñacmatê tonec gebe matenj jali êsa.”

¹⁰ Amboac tonanj aê gaoc binj lasê kêtôm enj kêtatu aê. Ma awajaô jakêsêp ñacmatê e matenj jali kêsâ ma dêdi sa jasêkô. Êsêac taêsam ñasec kêtôm sinjwaga tonj kapôtênjanô tenj.

¹¹ Anôtô kêsôm gêdênj aê gebe “O ñamalac latu, lau Israel têtôm ñatêkwa tonanj. Êsêac sêsôm gebe êsêac têtû keleñ ma nênj gênj sêkênj matenja masi, tec sêbacgac. ¹² Amboac tonanj aôm oc binj lasê ma ôsôm êndênj êsêac gebe Apômtau kêsôm binj tonec gebe O ñoc lauace, alic acgom, aê gabe janja amacnêma sêô ma janju amac andi sa ma jakênj amac amu ana gamênj Israelña êtiam. ¹³ Êndênj tanj janja nêma sêô ma janju amac andi sa nanj, ajala gebe aê Apômtau tau. ¹⁴ Aê gabe jaju ñoc aocjaô êsêp amacnêma ñalêlôm ma amac matem jali êsa ma jakênj amac anjônj nêma gamênj. Êndênj tonanj oc ajala gebe Aê Apômtau gajac mata binj tonanj ma aê oc janjôm ñanô êsa. Aê Apômtau kasôm binj tonanj.”

Juda to Israel têtû gamênj kinja tageñ

¹⁵ Apômtau kêsôm binj tonec gêdênj aê kêtiam gebe ¹⁶ “O ñamalac latu, ôkôc têtj tenj ma oto binj tonec êsêp gebe ‘Êtu Juda to Israel, tanj sêsap enj têtj nanjña.’ Go ôkôc têtj tenj êtiam ma oto binj tonec êsêp gebe ‘Êtu Josep to lau Israel samob, tanj sêsap enj têtj nanjña.’ ¹⁷ Gocgo ômênjgôm têtj luagêc tonanj e ñatêku êndinj tau gebe talic amboac gênj tageñ. ¹⁸ Ma nêma lau embe sêsôm gebe ‘Ôwa gênj tonanj ñam sa,’ ¹⁹ go ôsôm êndênj êsêac gebe Apômtau Anôtô kêsôm binj tonec gebe Aê gabe jakôc Josep nê têtj, tanj kêsêp Epraim lêma nanj, to gôlôac Israel, tanj sêsap enj têtj nanj, nênj ma janac têku ña Judanê têtj e têtj têtj tageñ, tanj jamênjgôm êsêp aê lemoc.

²⁰ “Ômênjgôm ka luagêc, tanj koto binj kêsêp nanj, têtj ña lêmam ma ôtôtj lau sêlic. ²¹ Go ôsôm êndênj êsêac gebe Apômtau Anôtô kêsôm binj tonec gebe Alic acgom, aê gabe jakôc lau Israel sa anja tentenlatunênj ma jajonj êsêac sa anja gamênj samob ma jakênj êsêac sêmu dêndênj êsêac taunj nênj gamênj sêna. ²² Aê gabe jakênj êsêac têtj lau tonj tageñ anja Israel ñagamênj lôcña. Êsêacnênj kinj tageñ ênam gôlinj êsêac ma êsêac sêwa taunj êkôc têtj lau tonj

luagêc me têtû gamêñ kinña luagêc êtiam atom. ²³ Êsêac sêngôm tauñ ñatêmui êsa ña nêñ gwam to gêñ alôb-alôb kainñ tenñ ma nêñ sec tokainñ-tokainñ êtiam atom. Aê gabe janam êsêac kêsi anga nêñ lêñ sêgêli binñsu to sêgôm secña ma jakwasinñ êsêac têtû selec. Ma êsêac têtû ñoc lau ma aê jatu nêñ Anôtô. ²⁴ Kinñ tenñ amboac ñoc sakinñwaga Dawid ênam gôlinñ êsêac ma ñacgejob tagenñ ejop êsêac samob. Êsêac tanenñ wamu ñoc jatu to sejop ñoc binñsu ñapepgeñ. ²⁵ Êsêac oc sêngônñ gamêñ, tanñ kakêñ gêdêñ ñoc sakinñwaga Jakob nanñ, êsêac sêngônñ nom, tanñ nêñ mimi sêwê kainñ nanñ. Êsêac to nêñ gôlôac to nêñ gôlôac nêñ wakuc samob sêngônñ gamêñ tonanñ endenñ tôngeñ. Ma kinñ tenñ amboac ñoc sakinñwaga Dawid oc ênam gôlinñ êsêac endenñ tôngeñ. ²⁶ Aê gabe jamoatinñ poac wamaña tenñ êndêñ êsêac. Poac tau ênêc êsêacña endenñ tôngeñ. Aê gabe janam mec êsêac to jakêñ êsêac têtû taêsam ma jakêñ ñoc lôm dabunñ êkô êsêac ñaluñ endenñ tôngeñ. ²⁷ Aê gabe janñgônñ êtu têlê jawinñ êsêac. Aê gabe jatu êsêacnêñ Anôtô ma êsêac têtû aêñoc lau. ²⁸ Embe jatoc ñoc lôm dabunñ êkô êsêac ñalêlôm endenñ tôngeñ, go tentenñlatu oc sêjala gebe aê Apômtau jakêñ Israel têtû lau dabunñ.”

38:1–48:35 Apômtaunê jaenñ tenñ kêsôm lasê gebe Israelnêñ ñacjo oc sênaña ma Anôtônê lau oc sêngônñ nêñ malacmôkê têtû wakac êtiam. Môkêlatu ñamuña gêwa lôm dabunñ wakuc to ñagêñlêlôm samob, tanñ Esekiel gêlic gêdêñ tanñ katu kainñ tenñ kêsa nanñ sa. Binñsu tanñ ênam gôlinñ sakinñ lôm dabunñña nanñ, gêc môkêlatu tonec gêwiñ ma ñagôlinñ sênac sam nomña gêc amboac tonanñgeñ.

Esranê buku tonec gêjac têtû Minñtau ñabuku luagêc. Lau Juda, tanñ sêngônñ kapoacwalô anga Babel nanñ, nêñ ñagêdô sêmu sêja nêñ malacmôkê ma sêkwê nêñ malac Jerusalem sa to sêwaka sakinñ omña sa kêtiam.

Êsêac têdênañ minñ tau kêsêp ñasêbu têlêac gebe

1. Môkêlatu 1-2 Lau Persia nêñ kinñsêga Kirus kêjatu lau Juda nêñ tonñ ñamataña gebe sêmu sêna nêñ gamêñ.

2. Môkêlatu 3-6 Êsêac sêkwê lôm dabunñ sa kêtiam ma sêjac kawi lôm tau. Su, go sêwaka Anôtônê sakinñ omña sa kêtiam.

3. Môkêlatu 7-10 Jala ñagêdô gêjaña acgom, go Esra gêwê lau Juda nêñ tonñ tenñ sêlê lasê Jerusalem amboac tonanñ. Esra kêjala Anôtônê binñsu kêtû tônñ enñ, tec kêmasanñ lêñ tenñ gebe lau Juda sêwi nêñ lauo jaba, tanñ sêjam nanñ, sinñ gebe sejop lau Israel nêñ binñlênsêm, tanñ gêjam gôlinñ nêñ sakinñ dabunñ ñalêñ nanñ.

Daniel

Ñac-keto-bukuwaga Daniel keto buku tau gédênj jala 200 ma 100 gémuñ Kilisi gémênj nomña ñasawa. Gédênj tonañ lau samuc nêñ kinj teñ kékônij to gejonj lau Juda e sêóc ñandanj kapôênj. Ñac-keto-bukuwaga kejonj minj to ñakatu, tañ lau sêlic gédênj tañ katunj kainj teñ kêsanañ, sa ma gebe êpuc nê lau tôñ e sêkênj materj têm, tañ Anôtô êku nêñ ñacjo tulu to êkênj nê lau sênam gôlinj taunj êtiam nañ.

Buku tau ñasêbu luagêc gebe

1. Môkêlatu 1-7 Judawaganêñ minj, tañ kêsana gédênj tañ lau Persia sêjam gôlinj nêñ gamênj nañ, gêc môkêlatu tonec. Judawaganêñ kasêga Daniel. Enj to nê lau sêkênj gêwinj to tañenj wamu Anôtô, tec sêku nêñ ñacjo tulu.
2. Môkêlatu 8-12 Daniel katu kainj teñ kêsana, tec gêlic ñakatu aclê. Ñakatu tau ñam gebe êtôc lau Babilon to lau ñagêdô nêñ gamênj kinj kêpi ma gédênj ñanoc gêjanja kêtiam e mênjgédênj têm ñac-keto-bukuwaga keto buku taunja. Ñakatu tau geoc lasê gebe lau samuc nêñ kinj, tañ kékônij Anôtônê lau nañ, oc ênanja. Anôtônê /au oc sêku enj tulu.

Ñacsêñomi Judanja sêmoa kinj Nebukadnesar nê gamênj

¹ Gédênj lau Juda nêñ kinj Jehoiakim nê jala gôlinj kêtû têlêacña nañ, kinj Babilonja Nebukadnesar jakêgi Jerusalem auc. ² Ma Apômtau kékênj lau Juda nêñ kinj Jehoiakim kêsêp enj lêma ma Apômtaunê lôm ñawaba ñagêdô gêwinj. Ma enj kékôc gênj tau jakêsô ênê anôtônê lôm anja gamênj Sinar ma ketoc waba tau kékô ênê anôtônê andu kanom ña.

³ Go kinj tau kêjatu nê gejobwagasêga Aspenas gebe êjaliñ lau ñagêdô anja lau Israel nêñ kinj to nêñ lau towae nêñ gôlôac sa. ⁴ Enj êjaliñ lau wakuc sa. Êsêac ôlinj ñago masi to lañônj êjam ma lau tokauc mêtê samobña ma lau, tañ sêjala binj nañ, ma têtap kauc sa ñagaôgenj, ma têtôm sênam sakinj sêmoa kinj nê andu. Ma Aspenas êndônj êsêac e teto to sêsam awenj Kaldea tau êtu tôñ. ⁵ Kinj tau kêjatu gebe sêkênj gênj taniñña to wain anja enj tau nê tebo êndênj êsêac sênij to sênôm êtôm bêcgenj. Ma kêsôm gêwinj gebe têndônj êsêac êtôm jala têlêac, go mênjsêkôc nêñ kôm sênam sakinj kinjña sa. ⁶ Lau tonanj nêñ ñaê tonec Daniel agêc Hanania gebe Sadrak ma Misael gebe tonanj anja lau Juda nêñ. ⁷ Ma gejobwagasêga gê êsêacnêñ ñaê wakuc. Enj kêsam Daniel gebe Beltesasar ma Hanania gebe Sadrak ma Misael gebe Mesak ma Asaria gebe Abednego.

⁸ Mago Daniel taê gêjam kêtû tôñ gebe kinj nê gênj taniñña to nê wain ensenj ênê dabunj su atom, tec ketenj gejobwagasêga gebe êkênj gênj tonanj êndênj enj e ensenj ênê dabunj su atom. ⁹ Ma Anôtô taê gêjam Daniel ma kékênj gejobwagasêga gêlic enj ñajam ma taê walô enj. ¹⁰ Gejobwagasêga Aspenas tau kêsôm gédênj Daniel gebe “Aê katêc tauc gebe ñoc apômtau kinj tê kêjaliñ nêñ gênj ôniñ to ônômña sa nê, oc êlic gebe aôm ôtôp ôtôm ñapalê, tañ nêñ jala kêtôm aôm nêñ nañ atom ma oc ênac aê êndu.”

¹¹ Go Daniel kêsôm gédênj sakinjwaga, tañ gejobwagasêga kékênj enj gebe ênam sakinj Daniel agêc Hanania ma Misael agêc Asaria nañ gebe ¹² “Ônsaê nêñ sakinjwaga aêac êtôm bêc lemenju acgom ma ôkênj gênjgaga to bugenj aêac anij to anôm. ¹³ Go ônam dônj aêac êpi ñapalê, tañ senj kinj nê moasinj nañ, ôlic su, go aêacma lau ondoc têtôp ñajam êlêlêc su, go ôngôm êndênj nêñ sakinjwaga aêac êtôm aôm taêm gêjam.”

¹⁴ Tec enj kékênj taña enj ma kêsaaê êsêac kêtôm bêc lemenju. ¹⁵ Bêc lemenju tonanj gêbacnê ma enj gêlic gebe Daniel to nê lau ôlinj ñajam ma têtôp sêlêlêc ñapalê samob, tañ senj kinj nê moasinj nañ su. ¹⁶ Amboac tonanj sakinjwaga tau kékôc nêñ moasinj to nêñ wain, tañ gêjac êsêac ñawae nañ, su ma kékênj gênjgagenj gédênj êsêac senj.

¹⁷ Ma Anôtô kékênj kauc to jala gédênj ñacsenjom aclê tonanj e sêjala binj to mêtê samob. Ma Daniel kêjala mêtê êwa mê to gênj ñakatu ñam sanja gêwinj.

¹⁸ Gêdêj tēm tañ kiñ Nebukadnesar kêkêj nañ gêbacnê, gejobwagasêga Aspenas gêwê êsêac dêdêj enj sêja. ¹⁹ Ma kiñ gêjam biñgalôm gêwiñ êsêac e gêlic gebe êsêac samob nêj teñ kêtôm Daniel agêc Hanania ma Misael agêc Asaria atom, amboac tonañ sêkêj êsêac sêmoa sêwiñ kiñ napan. ²⁰ Têm samob, tañ kiñ kêtû kênac êsêac kêtû biñ kauc to jalaña teñ nañ, enj gêlic gebe êsêac sêjala biñ kêlêlêc lau benj to mectomañ samob, tañ sêmoa ênê gamêj kiñña nañ su nêjgen. ²¹ Ma Daniel gêmua napan e Kirus kêtû kiñ Babilonña.

2

Nebukadnesarnê mê

¹ Gêdêj Nebukadnesar nê jala gôliñña kêtû luagêc enj gêc mê e kêkônij enj nasec ma gêc bêc jageo. ² Tec kiñ kêjatu gebe sêkalem benwaga to lau mectomañ ma lau-sêpuc-kapoacwaga to lau Kaldea mêrsênac miñ mê tau êndêj enj. Êsêac sêmêj ma sêkô kiñ lañônêm. ³ Go kiñ tau kêsôm gêdêj êsêac gebe “Aê gaêc mê teñ e kêkêj wapac aê tec gabe jañô mê tau ñam.” ⁴ Go lau Kaldeaña awenj gêôc enj gebe “Kiñ, ômoa endenj têtjen. Ôsôm nêm mê tau lasê êndêj aêac ma aêac oc awa mê tau sa.”

⁵ Kiñ tau gêjô Kaldea awenj gebe “Aênoc biñ tonec oc êtu têtjen gebe ‘Embe asôm mê lasê to awa ñam sa êndêj aê atom nañ, oc sêkac amac ôlim êngic-êngic ma oc senseñ nêm andu su. ⁶ Mago embe asôm mê lasê to awa ñam sa oc jakêj awa to ñaôli êndêj amac to jatoc amac sa ñanôjen.’ Tec asôm mê tau lasê to awa ñam sa êndêj aêmañ.”

⁷ Êsêac sêjô awa kêtû dim luagêcña gebe “Kiñ ênac miñ nê mê ñabinj êndêj nê sakinwaga aêac acgom, go aêac oc awa ñam tau sa.” ⁸ Kiñ tau gêjô êsêac awenj gebe “Aê kajala gebe amac abe anac têtû têm gebe ajala gebe aê kasôm ñoc ñalêlôm gêdêj amac lasê sugac. ⁹ Embe asôm mê tau lasê êndêj aê atom, go biñ tagen, tañ kakêj puc gêdêj amac su nañ, êtap amac sa êtômgen. Amacnêm ñalêlôm kêpi tagen gebe ansau biñ dansañ to ambanac biñ êndêj aê e aênoc ñalêlôm ênam tau ôkwi. Amboac tonañ asôm mê tau lasê êndêj aê, go jajala gebe amac atôm gebe awa mê ñam sa êwiñ amboac tonanjen.” ¹⁰ Lau Kaldea sêjô kiñ awa gebe “Ñac tañ êtôm gebe êngôm kiñnê jatu ñanô êsaña teñ gêmua nom tonec atomanô. Ma kiñ towae me tonac lai teñ kêjatu biñ amboac tonañ teñ sa gêdêj laumêtê to lau mectomañ ma Kaldea su atomanô amboac tonanjen. ¹¹ Biñ tañ kiñ tau kêjatu aêac gebe añgôm nañ, ñawapacgosu ma ñamalac teñ oc eoc biñ tau lasê êndêj kiñ êtôm atom. Anôtôi tañ sêngôn sêwiñ ñamalac atom nañ taunjen.”

¹² Go kiñ tau têtac ñandanj sec e nê ñalêlôm kêbôli auc ma kêjatu biñ gebe senseñ lau mêtê Babilonña samob su sênaña. ¹³ Go sêkêj jatu tau ñawae kêtû tapa gebe senseñ lau mêtê samob su. Tec sêsakinj lau gebe sensom Daniel to nê lau gebe sênac êsêac sêwiñ.

Anôtô kêtôc mê tau to ñamgenj gêdêj Daniel

¹⁴ Go Daniel tomêtê ma tokaucenj kêtû gasuc gêdêj kiñnê siñwaga nêj laumata Ariok, tañ kêsa gêja gebe ênac lau mêtê Babilonña samob êndu nañ, ¹⁵ ma kêtû kênac Ariok gebe “Kiñ kêjatu biñ najaña sec tonañ kêtû asagenña.” Ma Ariok kêsôm ñam lasê gêdêj Daniel. ¹⁶ Go Daniel kêsô gêdêj kiñ gêja ma keten enj gebe êkêj noc teñ acgom ma enj oc êwa mê ñam sa êndêj kiñ tau. ¹⁷ Ma Daniel gêmu gêja nê andu ma kêsôm biñ tau lasê gêdêj Hanania agêc Misael ma Asaria. ¹⁸ Ma kêsôm gebe teten Anôtô undambêña gebe taê walô êsêac ma eoc biñ ñalêlômña tonañ lasê gebe Daniel to nê lau sênaña sêwiñ lau mêtê Babilonña atom. ¹⁹ Ma Anôtô geoc biñ ñalêlômña tau lasê gêdêj Daniel kêsêp mê tonakatu gêbêcña. Tec Daniel kêlambij Anôtô undambêña ²⁰ ma kêsôm gebe “Lanem êndêj Anôtônê ñaê endenj têtjen gebe kauc to ñac lai gêc enjagenj.

²¹ Enj kêkêj nom ñatêm to ñanoc gêjô-gêjô tau. Enj gesen kiñ ñagêdô ma kêkian kiñ ñagêdô sa. Enj kêkêj kauc gêdêj lau tokauc,

ma mêtê gêdêḡ lau mêtê.

²² Eḡ geoc gêḡ kêsḡḡ tau to gêḡ ḡalêlômḡḡ lasê
ma kêjala gêḡ, taḡ kêsḡḡ tau gêc ḡakesec ḡalêlôm naḡ,
ma ḡawê tau gêjam eḡ auc.

²³ O Anôtô, abocac nêḡ Anôtô aôm,
aê janam danḡe to jalambḡḡ aôm
gebe kôkêḡ kauc to ḡaclai gêdêḡ aê
ma galoc goc gêḡ, taḡ aêac atenḡ gêdêḡ aôm naḡ,
lasê gêdêḡ aê
ma kôsôm biḡ, taḡ kiḡ gebe êḡô naḡ, lasê gêdêḡ aêac.”

Daniel gêjac miḡ mê to gêwa ḡam sa gêdêḡ kiḡ

²⁴ Tec Daniel kêsô gêdêḡ Ariok, taḡ kiḡ kêsakiḡ eḡ gebe enseḡ lau mêtê Babilonḡḡa su
naḡ, gêja ma kêsôm gêdêḡ eḡ gebe “Ônac lau mêtê Babilonḡḡa êndu atom. Ôkôc aê najakô
kiḡ laḡônêm ma aê galoc jawa ênê mê ḡam sa êndêḡ eḡ.” ²⁵ Ariok kêkôc Daniel sa jakêkô
kiḡ laḡônêm sebeḡḡeḡ ma kêsôm gêdêḡ eḡ gebe “Aê katap ḡac teḡ sa aḡḡa lau Juda nêḡ,
naḡ êtôm gebe êwa mê tau ḡam sa êndêḡ kiḡ.” ²⁶ Go kiḡ kêsôm gêdêḡ Daniel, taḡ sêsam eḡ
gebe Beltesasar gêwiḡ naḡ, gebe “Aôm kôtôm gebe ônac miḡ mê, taḡ galic naḡ, ma ôwa
ḡam sa êwiḡ me.” ²⁷ Daniel gêjô kiḡ awa gebe “Lau mêtê to lau beḡ ma mectomaḡ to
sêpuc-utitalata-ḡamwaga nêḡ teḡ oc eoc biḡ kêsḡḡ taḡḡa, taḡ kiḡ gebe êḡô naḡ, lasê êtôm
atom. ²⁸ Mago Anôtô teḡ gêmoa undambê, taḡ geoc biḡ ḡalêlômḡḡa lasê. Eḡ gêwa biḡ, taḡ
oc ḡanô êsa êndêḡ têm ḡamuḡa naḡ, sa gêdêḡ kiḡ Nebukadnesar. Mê to ḡakatu, taḡ gôlic
gêc nêm kauclêlôm gêdêḡ gôêc bêc naḡ, tau tonec. ²⁹ O kiḡ, aôm gôêc mê ma taêm gêjam
gêḡ, taḡ oc ḡanô êsa êndêḡ têm ḡamuḡa naḡ. Ma Anôtô, taḡ geoc gêḡ ḡalêlômḡḡa lasê naḡ,
kêtôc gêḡ, taḡ oc mêmêsa naḡ, gêdêḡ aôm. ³⁰ Eḡ geoc gêḡ kêsḡḡ taḡḡa tonanḡ lasê gêdêḡ aê
kêtu aêḡoc kauc kêlêlêc lau matenḡ jaliḡa samob nêḡ suḡa nec atom. Eḡ gêgôm kêtu aôm
kiḡ ôjala nêm mê ma gêḡ, taḡ taêm gêjam gêc nêm kauclêlôm naḡḡa.

³¹ “O kiḡ, aôm gôlic ḡakatusêga teḡ kêkô aôm laḡômnmêm tonḡaclai ma ḡawasi kaiḡ teḡ. Aôm
gôlic e kôtakê ḡanô. ³² Sêmasaḡ ḡakatu tau ḡamôkêapac ḡa gold ḡawasi, ḡabôdagi to ḡalêma
ḡa silber, ³³ dambêpalê to labum ḡa kopa, ḡaakaiḡ ḡa ki jejec ma ḡaatapa ki jejec to nomku.
³⁴ Gêdêḡ taḡ kôsala gêḡ tau gômoe naḡ, poc teḡ, taḡ ḡamalac teḡ lêma kêtuc atom naḡ,
mêmkêsêp ma gesenḡ ḡakatu tau ḡaakaiḡ ki to nomku tau e popoc samucḡeḡ. ³⁵ Go ki to
nomku ma kopa to silber ma gold samob tonanḡ ḡai popoc samucḡeḡ e kêtôm ḡapaôma
aḡḡa taka polom ḡamala gêdêḡ oc kêsa. Mu kêlai gêḡ tau sa e malamê samucḡeḡ. Mago poc
tau, taḡ kêtuc ḡakatu tau popoc naḡ, kêtôp kêtu lôc kapôêḡ teḡ ma gêjam nom samucḡeḡ
auc.

³⁶ “Mê tau tonanḡ. Ma galoc oc jawa ḡam sa êndêḡ aôm, o kiḡ. ³⁷ O kiḡ, kiḡ samob nêḡ
kiḡ aôm goc. Anôtô undambêḡa kêkêḡ aôm kôtu gamêḡ to ḡaclai ma ḡajaḡa to ḡawasi ḡatau.
³⁸ Eḡ kêkêḡ tentenlatu pebeḡ ma gêḡ matenḡ jali nomḡa to moc umbonḡ ḡalabuḡa gebe ônam
gôliḡ samob. ḡakatu ḡamôkêapac gold tau aôm taôm. ³⁹ Aômnmêm têm êmbacnê acgom, go
gôliḡ kiḡḡa teḡ oc êndanḡuc naḡ nê ḡaclai êtôm aômnmêm atom. Go teḡ naḡ kêtu têlêacḡa
oc êtôm kopa ma eḡ oc ênam gôliḡ nom ḡagamêḡ samob. ⁴⁰ Go gôliḡ kiḡḡa êtu aclêḡa teḡ
oc mêmêsa naḡ ḡajaḡa amboac ki. Tonanḡ ênac gôliḡ gêmuḡḡa samob tulu. Ki kêlêsa to
kêtuc gêḡ samob popoc ma gôliḡ kiḡḡa tônê êtôm ki, oc êlêsa to êtuc gôliḡ ḡagêdô popoc
amboac tonanḡeḡ. ⁴¹ Ma aôm gôlic atapa to alatu tonanḡ ḡamakeḡ nomku ma ḡamakeḡ ki
jejec. Tonanḡ ḡam gebe gôliḡ kiḡḡa gêwa tau kêkôc. ḡamakeḡ oc ḡajaḡa amboac ki jejec
gebe sêgaluḡ ki gêwiḡ nomku. ⁴² ḡakatu ḡaalatu tau ḡamakeḡ ki to ḡamakeḡ nomku ḡam
gebe ênê gôliḡ oc ḡamakeḡ ḡajaḡa ma ḡamakeḡ palê-palê amboac tonanḡeḡ. ⁴³ Aôm gôlic
ki to nomku kêsêp taulêlôm kêtôm êsêac oc sênam taḡḡ ma sêḡgaluḡ taḡḡ sêsêp taḡḡlêlôm,
mago oc sêsap taḡḡ tōḡ atom amboac ki to nomku kêsap tau tōḡ atom. ⁴⁴ Êndêḡ gôliḡ kiḡḡa

tônê nêñ têm Anôtô undambêña oc êkêñ gamêñ kiñña ten, tañ senseñ su ênaña atomanô nan, mênêsa ma ñagôliñ tau oc elom êndêñ lau-m ten atom. Gamêñ tau oc ênac gamêñ samob tonan ñai popoc e êmbacnê ma gamêñ tau oc ênêc enden tîngen. ⁴⁵ Kêtôm aôm gôlic poc ten gêdib anga lôc ma ñamalac ten lêma kêtuc poc tau atom. Ma poc tau kêtuc ki jejec to kopa ma nomku to silber ma gold popoc. Anôtô ñaclai geoc gêñ tau, tañ ocgo mênêsa êndêñ ñamu nan, lasê gêdêñ kiñ tau. Mê tau biññanô ma ñam biññanô amboac tonanjen.”

Kiñ ketoc Daniel sa

⁴⁶ Go kiñ Nebukadnesar gêu tau lañôanô jagêdêñ nom ma kêpôn aduc gêdêñ Daniel ma kêjatu biñ sa gebe sêkêñ da ñanô ma da gêñ ñamalunja êtu enja. ⁴⁷ Ma kiñ tau kêsôm gêdêñ Daniel gebe “Biññanô, aômnêm Anôtô kêtû anôtôi nêñ Anôtô ma kiñ nêñ Apômtau. En geoc-gêñ-ñalêlôm ña-lasêwaga tenjoc gebe aôm goc gêñ kêsiñ tonan lasê.” ⁴⁸ Go kiñ tau kêkian Daniel sa ñanôgen ma kêkêñ awamata êjamgen gêdêñ en ma kêkêñ en kêtû gamêñ Babilon ñagôliñwagasêga ma Babilon nêñ lau mêtê nêñ laumata. ⁴⁹ Daniel keteñ kiñ tau e kêkêñ Sadrak agêc Mesak ma Abednego têtû gôliñwaga gamêñ Babilonña, mago Daniel tau tec gêmoa gêwiñ kiñ ñapan.

3

Nebukadnesar kêjatu gebe lau samob sênam sakin gwam gold

¹ Kiñ Nebukadnesar kêkêñ biñ gebe sêmansañ ñakatu gold ten, baliñ kêtôm meta 27 ma ñadambê kêdabiñ meta 3. En kêkêñ gêñ tau kêkô gamêñ Babilon ñagaboan ten sêsam gebe Dura. ² Go kiñ kêkalem nê gôlôacmôkê nêñ laumata to gôliñwaga ma siñwaga nêñ laumata to mêtôcwaga ma gejobwaga kanomña to lau mêtê ma kasêga to kômwaga towae gamêñ ñamagêña ñagêdô sêwiñ gebe mênşênac kawî ñakatu, tañ kiñ Nebukadnesar mênşêjac sa kêkô nan. ³ Amboac tonan lau samob tonan sêkêñ tañen ênê kalem ma sêkac taun sa mênşêkô ñakatu tau lañônêmña. ⁴ Ma wambanwaga kêpuc awa sa ma kêsôm gebe “Jatu êndêñ amac lau samob to tentenlatu ma lau awen ten-awen ten samob gebe ⁵ êndêñ tañ anô gasuc wêña to gegob ma on to gelom ma diñ to dauc ma gêñ wêña tokain-tokain êtan nan, au taôm naapôn emduc êndêñ ñakatu gold, tañ kiñ Nebukadnesar mênşêjac sa kêkô nan. ⁶ Ma ñac ten embe êu tau naêpôn aduc êndêñ ñakatu atom nan, oc gacgen sêmbaliñ en êsêp ja ñamondec-mondec ñamala êna.” ⁷ Amboac tonan gêdêñ tañ lau samob sênô gasuc wêña to gegob ma on to gelom ma diñ to dauc ma gêñ wêña tokain-tokain kêtan nan, lau samob to tentenlatu ma lau awen ten-awen ten samob sêu taun jasêpôn enduc gêdêñ ñakatu gold, tañ kiñ Nebukadnesar mênşêjac sa kêkô nan.

Têdôn Juda têlêac nêñ biñ tañenpêcña

⁸ Gêdêñ tonan lau Kaldea ñagêdô sêmên ma sêgôliñ biñ kêpi Juda têlêac. ⁹ Êsêac sêsôm gêden kiñ Nebukadnesar gebe “O kiñ, ômoa enden tîngen. ¹⁰ Aôm kôjatu biñ gebe lau samob, tañ sênô gasuc wêña to gegob ma on to gelom ma diñ to dauc ma gêñ wêña tokain-tokain êtan nan, sêu taun nasêpôn enduc êndêñ ñakatu gold. ¹¹ Ma ñac ten embe êu tau naêpôn aduc êndêñ ñakatu tau atom nan, oc gacgen sêmbaliñ en êsêp ja ñamondec-mondec ñamala êna. ¹² Lau Juda ñagêdô sêmoa, tañ kôkian êsêac sa sêjam gôliñ Babilonña nan, nêñ naê tonac Sadrak agêc Mesak ma Abednego. O Kiñ, lau tau tonan sêkêñ tañen aômnêm jatu ma sêjam sakin aômnêm anôtô to sêpôn enduc gêdêñ ñakatu gold, tañ mênşôjac sa kêkô nan atom.”

¹³ Go Nebukadnesar têtac kêbôli auc ma kêjatu biñ totêtac ñandanjen gebe sêkêñ Sadrak agêc Mesak ma Abednego mênşêkô en lañônêm. ¹⁴ Ma Nebukadnesar kêsôm gêdêñ êsêac gebe “Sadrak agêc Mesak ma Abednego, amac amboac ondoc. Amac ajam sakin aênoc anôtô ma apôn emduc gêdêñ ñakatu gold, tañ kakêñ kêkô nan, atom nec biññanô me masi. ¹⁵ Ajôc, amansañ taôm. Êndêñ tañ anô gasuc wêña to gegob ma on to gelom ma diñ to dauc

ma gêj wêña tokainj-tokainj êtañ nan, au taôm to apôn emduc êndênj ñakatu, tañ kamasan nan, go ñajam ma êtôm. Ma embe apôn emduc êndênj ñakatu atom oc gacgenj sêmbalinj amac asêp ja ñamondec-mondec ñamala ana. Tansaê talic acgom, anôtô ondoc teñ oc êtôm gebe ênam amac kêsi anja aê lemoc.”

¹⁶ Go Sadrak agêc Mesak ma Abednego sêjô Nebukadnesar awa gebe “Aêac abe anam taunj kêsi to ajô aôm awam atom. ¹⁷ Embe Anôtô, tañ aêac ajam sakinj enj nan, êtôm gebe ênam aêac kêsi anja ja ñamondec-mondec ñamala ñalêlôm to aôm lêmam nan oc êngôm. ¹⁸ O kinj, mago embe masi, go ôñô ma binj tonec. Aêac oc anam sakinj aômnmê anôtô to apôn enjduc êndênj ñakatu gold, tañ gôjac sa kêkô nan, atom amboac tonanjenj.”

Sêbalinj lau têtêac sêsêp ja ñamondec-mondec ñalêlôm sêja

¹⁹ Go Nebukadnesar têtac ñandanj kêsa ma lanjônô kêtû koc gêdênj Sadrak agêc Mesak ma Abednego. Tec kêjatu gebe sêngôm ja elom anja ja ñamondec-mondec ñamala e ñandanj êlêlêc ja bêc ñagêdônja su ñênjenj. ²⁰ Ma kêjatu nê sinjwaga, tañ nêñ ôlinjalô kêlêlêc ñagêdô nêñ su nan, gebe sênsô Sadrak agêc Mesak ma Abednego tôn ma sêmbalinj êsêac sêsêp ja ñamondec-mondec ñalêlôm sêna. ²¹ Tec sêsô êsêac to nêñ obo gambam ma ñakwê balinj to kululunj ma nêñ ñakwê ñagêdô samob tôn ma sêbalinj êsêac sêsêp ja ñamondec-mondec ñalêlôm sêja. ²² Kêtû kinj nê jatu ñajana, tañ kêsôm nanja, tec sêgôm ja kêsa kapôênanô e ñamondec-mondec secsêga. Tec ja tau kêlakoc lau tau, nanj sêkô Sadrak agêc Mesak ma Abednego nan, e sêmac êndu. ²³ Mago lau têtêac tonec Sadrak agêc Mesak ma Abednego sebenj tolêpoagenj sêsêp ja ñamondec-mondec sec ñalêlôm sêja.

²⁴ Go kinj Nebukadnesar kêtakê saunj atom ma gacgenj gêdi jakêtu kênac nê lau sejenj gebe “Amboac ondoc aêac tabalinj lau têtêac tolêpoagenj sêsêp jawaô sec ñalêlôm sêja me.” Êsêac sêlôc gêdênj kinj gebe “Aec, binjanô, o kinj.” ²⁵ Go kinj kêsôm gebe “Mago aê galic lau aclê sêmoa ja ñalêlôm ma sêsêlênj kêtôm sêsô êsêac tôn atom ma sêmoa toôlinj samucgenj. Ñac tañ kêtû aclênja nan, lanjônô amboac anôtôi nêñ latu.”

Sêwi lau têtêac tau sinj

²⁶ Go Nebukadnesar kêtû gasuc ja ñamala ñakatam jagêmoêc gebe “Sadrak agêc Mesak ma Abednego, Anôtô Lôlôcña tau nê sakinjwaga amac, asa amênj.” Go Sadrak agêc Mesak ma Abednego sêsa anja ja ñalêlôm sêja. ²⁷ Ma apômtau to gôlinjwaga ma kinj nê lau sejenj sêkac taunj sa ma sêlic gebe ja genj êsêac ôlinj to kêlagô môkênjlaunj ma genj êsêac nêñ ñakwê atomanô. ²⁸ Go Nebukadnesar gêoc awa sa ma kêsôm gebe “Aê aoc gêoc Sadrak agêc Mesak ma Abednego nêñ Anôtô. Enj kêsakinj nê anjela ma gêjam nê sakinjwaga, tañ ôlinj andanj enj to sêsô kinj nê binj ñalabu atom ma sebe sênam sakinj to sêpônj enjduc êndênj anôtôi jaba nêñ teñ atom, sênam sakinj nêñ Anôtô taugenj nan sa. ²⁹ Kêtû tonanja aê jasôm binj tonec êtu tôn gebe Lau teñ me tentenlatu ma lau awenj teñ-awenj teñ embe sêsôm binj alôb-alôb êpi Sadrak agêc Mesak ma Abednego nêñ Anôtô nan, oc sêkac êsêac ôlinj êngic-êngic to têtuc nêñ andu popoc gebe anôtô teñ gêjam ñamalac kêsi amboac Anôtô tonec gêmoa nec atom.” ³⁰ Go kinj kêtû Sadrak agêc Mesak ma Abednego sa têtû apômtau anja gamênj Babilon.

4

Nebukadnesar nê me kêtû luagêcña

¹ Kinj Nebukadnesar nê binj tonec êndênj lau to tentenlatu ma lau awenj teñ-awenj teñ pebenj, tañ sêmoa nom ñagamênj samob nan, gebe “Binjalô ênam amac auc. ² Aê gabe janac minj gênsêga to gêñtalô samob, tañ Anôtô Lôlôc Ñatau tau gêgôm gêdênj aê nan gebe ³ “Nê gênsêga kainj teñ ma nê gêñtalô kapôênanô. Nê gamênj kinj kêtû gamênj gêmoa tenjenja teñ ma nê ñagôlinj gêc gôlôac to gôlôac ñênjenj gêja.

4 “Aê Nebukadnesar kalêwan tauc gaêc ñoc andu ma kamoasiñ tauc gamoa ñoc andu kapôên. 5 Gêdên tañ aê gaêc mê nan, galic gêñ tenj kêtakê aê e katuc gêjaña. Ma gêñ ñakatu, tañ galic gêc ñoc kauclêlôm nan, kêlênsôn aê ñanôgen. 6 Kêtu tonanña aê kajatu gebe lau mêtê samob anja Babilon mênjsêkô aê lanôcnêm gebe sêwa mê tau ñam sa êndên aê. 7 Go benwaga to lau mectoman ma lau Kaldea to sêpuc-utitalata-ñamwaga samob sêsô sêmên ma aê gajac miñ mê tau gêdên êsêac, mago sêwa ñam sa gêdên aê kêtôm atom. 8 Kêtu ñamu Daniel, tañ sê aênoc anôtô Beltesasar nê ñaê kêpi enj ma anôtôi dabuñ nêñ ñalau gêjam enj auc nan, mênkêkô aê lanôcnêm ma gajac miñ mê tau gêdên enj amboac tonec gebe 9 O Beltesasar, lau mêtê samob nêñ laumata aôm, aê kajala gebe anôtôi dabuñ nêñ ñalau gêjam aôm aucgoc, tec gêñ ñalêlômña tenj kêsiniñ tau gêdên aôm atom. Mê tec galic nec, ôñô ma ôwa ñam sa êndên aê.

10 “Ñakatu tañ galic gêc ñoc kauclê-lômgenj gêdên tañ gaêc mê nan, amboac tonec gebe Aê galic ka tenj kêkô nom ñaluñgenj, ma ka tau kêpi e baliñanô. 11 Ka tau kêtôp e kêtû kapôên to ñajaña kêsâ ma ñatêpôê kêsuniñ sa kêpi e jagêdên undambê. Ma lau nom ñagamênj sêlic ka tau. 12 Ñalauñ ñawawa ñajam ma gêjam ñanô taêsam ñasec. Kêtôm gebe lau samob sêniñ ka tau ñanô e gêoc êsêac tôn. Bôc to gêñ saleñña sêc ñaajuñlabu ma moc sêjam sac sêngôn ñalaka ma gêñ matenj jali samob senj ñanô tau.

13 “Aê taêc gêjam ñakatu, tañ galic su nan, gamoa ma galic gebe anjela mata jali to kêsala gêñña tenj kêsêp anja undambê gêmênj. 14 Enj kêpuc awa sagenj ma kêsôm gebe ‘Asap ka tau tulu ma asapu ñalaka su to ansêlô ñalauñ ênaña ma apalip ñanô êlin-êlin êna. Ma ansoc bôc anja ajuñlabu ma moc anja ñalaka sêc su. 15 Mago andec ñakatuc to ñawakac gacgenj êkô nom ñalêlôm. Kapoacwalô ki to kopa endenj enj tônj êkô gégwanj ñamêdôb kôm ña ñalêlôm. Enj êlinj maninj umbonña to êniñ gégwanj êwiñ bôc. 16 Nê kauc ñamalacña êmbacnê ma bôc nêñ kauc naêjô su. Enj êmoa amboac tonan e têm ñasawa 7 êmbacnê. 17 Binj tonan anjela dabuñ sêjac mata e kêtû tônj ma sêsôm lasê gebe lau matenj jali sêjala gebe Lôlôc Ñatau kêtû ñamalacnênj gamênj ñatau ma gêjac sam gamênj kêtôm enj taê gêjam ma oc êkênj êndên lau ñasec tenj sêwê kainj.’ 18 Aê kinj Nebukadnesar galic mê tau tonan. Ma aôm Beltesasar galoc ôwa mê tau ñam sa gebe lau mêtê ñoc gamênj samobña sêwa mê tonan ñam sa têtôm atom. Aôm oc ôtôm gebe anôtôi nêñ ñalau gêmoa gêwiñ aôm.”

Daniel gêwa mê tau ñam sa

19 Daniel tañ nê ñaê tenj gebe Beltesasar nan, kêtakê saun atom e gêjac nê lênô auc ñasawa ec nêñgenj. Mago kinj tau kêsôm gebe “Beltesasar, mê tau to ñam êngôm aôm taêm dani taôm atom.” Beltesasar gêjô enj awa gebe “O ñoc ñatau, aê gabe mê tau êkanônj êsêac, tañ sedec aôm nan, ma êkanônj aômnmênj ñacjo acgommanj. 20 O kinj, ka tañ gôlic kêtôp e ñajaña kêsâ ma ñatêpôê kêsuniñ kêpi e jagêdên undambê ma gêu laen su gêja, 21 ma ñalauñ ñawawa ñajam ma gêjam ñanô e ñalaka sêlêlib langwagenj ma gêñ samob senj ñanô tau, ma bôc to gêñ saleñña sêc ñaajuñlabu ma moc sêjam sac sêngôn ñalaka nanj.

22 “O kinj, ka tau tonan aôm taôm. Aôm kôtû kapôên ma ñajaña kêsâ. Nem ñaclai kesewec e jagêdên undambê. Nêm waem gêjam nom ñagamênj samob auc. 23 Aôm kinj, gôlic anjela dabuñ kêsêp gêmênj ma kêsôm gebe ‘Asap ka tonan tulu ma ansenj su, mago ñakatuc to ñawakac andec gacgenj êkô nom ñalêlôm. Kapoacwalô ki to kopa endenj enj tônj ênêc gégwanj ñamêdôb kômña ñalêlôm. Enj êlinj maninj umbonña to êniñ gégwanj êwiñ bôc e têm ñasawa 7 êmbacnê.’

24 “Binj tau ñam amboac tonec. O kinj, Lôlôc Ñatau kêmasanj binj, tañ kêkanônj aôm nanj. 25 Enj oc êtiñ aôm su anja ñamalacnênj naômôa ôwiñ bôc saleñña ma ôniñ gégwanj amboac bulimakao ma nop ênôm aôm ônêc awê e têm ñasawa 7 êmbacnê e nêm kauc êsa acgom, gebe Lôlôc Ñatau kêtû ñamalacnênj ñatau ma gêjac sam gamênj kêtôm enj tau taê gêjam. 26 Ma jatu, tañ kêsâ gebe sendec ka ñakatuc to ñawakac gacgenj êkônja nanj tonanj gêwa sa gebe êndên tañ aôm ôjala Anôtô, tañ gêjam gôlinj nom ñagamênj samob nanj, aôm oc ôtu kinj

êtiã. ²⁷ O kiñ, kêtú tonañña aê gabe janac biñsu aôm gebe Ôngôm sec êtiã atom, ôsa lêñ biñgêdêñña. Ônam lau ñalêlôm sawaña sa ma taêm walô lau ñasec. Talic acgom, oc ômoa ñajam me masi.”

²⁸ Biñ samob tonañ ñai ñanô kêsa kêpi kiñ Nebukadnesar. ²⁹ Ajôn 12 gêjaña su acgom, go kiñ kêsêlêñ gêmoa nê andu kiñña ança Babilon ñasalôm tapa-tapa ñaô. ³⁰ Ma kiñ awa gêôc tau gebe “Malac tau tonec Babilon kapôêñ, tañ ñoc ñaclai kêkwê sa kêtú ñoc gamêñ kiñña ma kêkêñ aê waec kiñña kêtú tapa nañ atom me.” ³¹ Biñ tañ kiñ kêsôm kêsa nañ, gêjac pep atom tagen ma awa ten kêsa ança undambê gemêñ gebe “O kiñ Nebukadnesar, biñ tonec kepen aôm gebe gamêñ tonec ñagôliñ kiñña kêkac tau su ança aômnêm. ³² Lau oc têtin aôm su ança ñamalacnêñ ma oc ômoa ôwiñ bôc gabuñ. Aôm oc ôniñ gêgwan amboac bulimakao e têm ñasawa 7 êmbacnê acgom, go nêm kauc êsa ma ôjala gebe Lôlôc Natau tau gêjam gôliñ ñamalacnêñ gamêñ kiñña ma gêjac sam gamêñ kêtôm en tau taê gêjam.” ³³ Ma biñ tau gacgen ñanô kêsa kêpi Nebukadnesar. Lau têtin en su ança ñamalacnêñ ma en gen gêgwan amboac bulimakao, nop gênôm en ma môkêlauñ kêtú baliñ kêtôm nonin ôlilu ma lêmakêku kêtú baliñ kêtôm momboan lêmakêku.

Nebukadnesar kêlambiñ Anôtô

³⁴ “Aê Nebukadnesar gamoa e têm tau gêbacnê acgom, go gaôc matocanô sa kêpi undambê ma ñoc kauc kêsa kêtiam. Aê kalanem Lôlôc Natau tau ma kalambiñ to katoc en, tañ gêmoa tenjen to tenjen nañ, sa gebe

Ênê gôliñ oc ênêc tenjen

to ênê gamêñ, tañ gêjam gôliñ nañ, oc ênêc tenjen e gôlôac togôlôac ñênjen êna.

³⁵ Lau nomña samob amboac gêñôma

ma en gêgôm kêtôm taê gêjam gêdêñ lau undambêña ma gêdêñ ñamalac nomña amboac tonañen.

Ma ñac ten kêtôm gebe êkô en auc

me êtu kênac en gebe ‘Aôm gôgôm asagen’ nec atom.

³⁶ “Gêdêñ têm tecênanjen aêñoc kauc ñawa kêsa kêtiam ma ñoc waec to ñawasi amboac tonañen kêtú ñoc gamêñ ñawaenja. Aêñoc lau senjen to apômtaui sesom aê ma sêkêñ aê katu kiñ kêtiam ma ñoc waec kêsa kêlêlêc gemuñña su. ³⁷ Galoc aê, Nebukadnesar, gabe jalanem to jalambiñ ma jatoc kiñ undambêña sa gebe en gêgôm nê gêñ samob jakêtôm ma nê gôliñ jagêdêñ. Êsêac tañ tetoc taun sa nañ, en oc êkônin êsêac tôñ.”

5

Kiñ Belsasar geno moasin kapôêñ

¹ Kiñ Belsasar geno moasin kapôêñanô ten kêtú nê gôliñwaga 1,000ña ma gênôm wain gêwiñ lau 1,000 tonañ gêmoa êsêac lanônêm.

² Wain kêjanin Belsasar, tec kêjatu gebe sêkôc laclu gold to silber, tañ en tama Nebukadnesar kêkôc ança lôm dabuñ Jerusalemña mênkêkô nañ, sêmên gebe kiñ tau to nê laumata ma nê awêi to nêñ anenjo samob sênôm gêñ êsêp. ³ Tec sêkôc laclu gold to silber, tañ sêjanjo su ança Anôtônê lôm dabuñ Jerusalemña nañ, gemên ma kiñ tau to nê laumata ma nê awêi to nêñ anenjo samob sênôm gêñ kêsêp laclu tau tonañ. ⁴ Êsêac sênôm wain e tetoc nêñ anôtô gold to silber ma kopa to ki ma ka to pocña sa ña wê lambiñña.

⁵ Gêdêñ tonañen lêmalatu ten mênketo biñ kêpi kiñnê andu ñasagin kêkanôn jakain kapôêñ. Ma kiñ tau gêlic lêma tonañ keto biñ gêmoa. ⁶ Go kiñ lanôanô kêtú sêp ma taê gêjam tau jakêsa-jakêsa to kêtênêp tau êndu-êndu e akain to lêma gemac lanwagen. ⁷ Kiñ gemôêc ña awa kapôêñ gebe sêkôc lau mêtê to Kaldea ma sêpuc-utitalata-ñamwaga sêmên. Go kiñ kêsôm gêdêñ lau mêtê Babilonña gebe “Ten embe êsam biñ tonañ ma êwa ñam sa oc jakên en êsô ñakwê asôsamuc ma ênôn kapoacwalô gold ten ênsac gêsutêkwa to êtu gamên ñagôliñwaga êtu ñac êtu têlêacña.” ⁸ Go kiñnê lau mêtê samob sêsô sêmên, mago sêjam kauc

biñ, tañ lêma keto nan, to sêpô lêna ma sêwa ñam sa êndên kin tau atom amboac tonanjen. ⁹ Ma kin kelendec ñanôgen e lanôanô kêtú sêp ma nê gôlinwaga samob têtakê saun atom amboac tonanjen.

¹⁰ Gêdên tañ kin agêc nê gôlinwaga sêsôm biñ sêmoa nan, kin têna lanawa kêsô balêm ñalêlôm gêja ma kêsôm gebe “O kin, ômoa enden tôngên. Taêm dani taôm to lanômanô êtu sêp atom. ¹¹ Ñac tenj gêmôa aômnmêm gamên ma anôtôinên ñalau gêmôa gêwiñ enj. Gêdên tamamnê têm enj kêtáp kauc ñawa to jala ma saê êjam sa kêtôm anôtôinên. Ma aôm tamam Nebukadnesar kêkên enj kêtú lau mêtê to mectomanj ma Kaldea to sêpuc-utitalata-ñamwaga nên laumata. ¹² Gebe Daniel, tañ kin kêsam enj gebe Beltesasar nan, nê kauc to saê kain tenj, kêjala mêtê dawa mê ñam sa to daoc biñ lasê ma takip biñ ñam saña kêtú tôn. Ôkên biñ gebe enj êmên gebe êwa gên tonec ñam sa.”

Daniel gêwa biñ, tañ lêma tenj keto nan sa

¹³ Go sêkôc Daniel kêsô jakêkô kin lanônêm. Ma kin kêsôm gêdên enj gebe “Aôm Daniel, lau kapoacwalô Judanja nên tenj, tañ tamoc kêkôc aôm anja gamên Judanja gêmên nan me. ¹⁴ Aê ganô aôm ñawae gebe anôtô dabun nên ñalau gêmôa gêwiñ aôm ma saê to jala ma kauc kain tenj gêc aômña. ¹⁵ Lau mêtê to mectomanj mênjsêkô aê lanônêm gebe sêsam biñ tonec ma sêwa ñam tau sa êndên aê, mago sêgôm têtôm atom. ¹⁶ Ma aê ganô aôm gebe gôwa biñ ñalêlômña sa to wêc gên ñam sa. Amboac tonan embe ôtôm gebe ôsam biñ tonan ma ôwa ñam sa, go jakên aôm ôsô ñakwê asôsamuc ma jatoc aôm sa ña kapoacwalô gold ônôñña ma jakên aôm ôtu gamên tonec ñagôlinwaga êtu têtêacña.”

¹⁷ Tec Daniel gêjô kin awa gebe “Aômnmêm gên gacgenj ênêc aômña, me ôkên ñaôli êndên ñac tenj. Aê oc jasam biñ tau êndên aôm ma jawa ñam sa êndên aôm.

¹⁸ “O kin, Anôtô Lôlôc Njatau tau kêkên tama Nebukadnesar kêtú kin gamên tonecña ma kêkên ñaclai to ñawasi ma wae gêwiñ. ¹⁹ Ma lau samob to tentenlatu ma lau awen tenj-awen tenj têtênêp to têtêc taun kêtú ñaclai, tañ Anôtô kêkên gêdên enj nanña. Embe enj taê ênam gebe ênac ñac tenj êndu oc êngôm. Ma embe taê ênam gebe ñac tenj êmoa mata jali oc êngôm amboac tonanjen. Embe etoc ñac tenj sa me êkônin tenj tôn oc êngôm êtôm enj taê gêjam. ²⁰ Mago gêdên tañ enj kêtian tau sa ma nê ñalêlôm ñadani kêsana nan, Anôtô kêkôc enj su anja nê lêpôn kinña ma kêjanjo wae su anja ênê gêwiñ. ²¹ Ma kêtin enj su anja ñamalacnên. Ênê kauc kêtôm bôcnê ma gêngôn gêwiñ donkibôm. Enj genj gêngwan kêtôm bulimakao to nop gênôm enj e ênê kauc kêsana gebe Lôlôc Njatau taugen kêtú ñamalacnên kin nên ñatau ma gêjac sam gamên kêtôm enj tau taê gêjam.

²² “Mago ênê latu aôm, Belsasar gônô gên samob tonan ñai sugac, mago kôkônin taôm atom. ²³ Aôm kêtian taôm sa gêdên Apômtau undambêña. Aôm kôsôm gebe sêkôc laclu lôm dabunña mênac to nêm gôlinwaga ma nêm awêi to nên anenjo samob anôm gên êsêp ma alanem nêm anôtô silber to gold ma kopa to ki ma ka to poc, tañ sêlic gamên to sênô biñ ma sêjala gênña gêc atomanô nan, mago kotoc Anôtô, tañ kêkên aôm kôsê awam to gêjam gôlin nêm lêñ samob nan, sa atom.

²⁴ “Kêtú tonanña Anôtô kêsakin lêma tonan mêngêô lasê ma keto biñ tonan. ²⁵ Ma biñ tañ keto nan, tonec gebe ‘Mene, mene, tekêl, peres’ (kêsana sa, kêsana sa, gêjam dôn, gêjac kêkôc). ²⁶ Biñ tau ñam amboac tonec ‘mene’ gebe Anôtô kêsana nêm bêc gôlinña sa e ñatêku êsu su. ²⁷ ‘Tekêl’ gebe Anôtô kêkên aôm gônôn dôn e kêtáp sa gebe nêm ñanô masi. ²⁸ ‘Peres’ gebe Anôtô oc ênac nêm gamên êngic ma êkên êndên lau Mede to Persia sêkôc.”

²⁹ Belsasar kêjatu ma sêkên Daniel kêsô ñakwê asôsamuc ma gênôn kapoacwalô gold. Go sêjam enj wae sa kêtú tapa gebe enj kêtú ñac kêtú têtêacña anja gamên kinña tonec. ³⁰ Gêdên gêbêc tonanjen sêjac Kaldeanên kin Belsasar êndu. ³¹ Ñac Medenja Darius kêjanjo ñaclai gôlinña su. Ênê jala 62.

6

Sêbaliñ Daniel geden lewe

¹ Darius gêlic ñajam tec kékên gôliñwaga saun 120 sêjam gôliñ nê gamên samob. ² Go kékên lau tonan ñai sêsô gôliñwagasêga têlêac ñalabu. Gebe gôliñwaga 120 tonan sêwa nêñ kôm ñalên samob sa êndên lau têlêac gebe kiñnê gên ten ênaña atom. Ma lau têlêac tonan nêñ ten Daniel. ³ Kiñ ketoc Daniel sa kêlêlêc gôliñwagasêga to gôliñwaga saun samob su gebe ênê ñalêlôm mansan kêlêlêc êsêac samob nêñ. Tec kiñ taê gêjam gebe êkên en taugen ênam gôliñ ênê gamên samob. ⁴ Tec gôliñwagasêga to gôliñwaga saun samob sesom Daniel nê lên poalic ten anga nê kolen gôliñwagaña sebe sêngôliñ bin êpi enña elêmê. Daniel ñac gêdên tec têtap bin me gên geo ten sa gêc enña atom. ⁵ Tec lau tau sêsôm gêdên taun gebe “Aêac oc tatap bin ten sa gebe tangôliñ êpi Danielña atom. Oc moae tatap ñakeso ten gêc ênê sakiñ Anôtô tagenña.”

⁶ Tec gôliñwagasêga to gôliñwaga saun tonan sêkic Daniel nê bin ma dêdên kiñ sêja, go sêsôm gêdên en gebe “O kiñ Darius, ômoa enden tôngeñ. ⁷ Aêac gôliñwagasêga to kasêga ma gôliñwaga saun to gejobwaga ma lau senen gamên tonecña alôc kêtú tôn gebe kiñ êjatu ñagôliñ to jao ten êtu tôn amboac tonec gebe ñac ten eten gên ten anga anôtô ten me anga ñamalac ten nê atomanô. Lau samob teten êndên aôm taômgeñ. O kiñ, jao tonec ênêc bêc 30 geñ. Ma ñac ten embe êngêli bin tonan, nan sêmbaliñ en êsêp lewe nêñ gêsun êna. ⁸ O kiñ, galoc ôsôm bin tau êtu tôn ma oto bin tau ênêc. Ma open nêñ ñatalô êsêp êwiñ gebe lau ten sênam ôkwi atom. Bin tau êkô ñajaña êtôm lau Mede to Persia nêñ ñagôliñ ten, tan lau sênam okwi sêngôm êtôm atom.” ⁹ Tec kiñ Darius kepen nê ñatalô kêsêp ñagôliñ to jao ma bin tau kêtú tôn.

¹⁰ Gêdên tan Daniel gênô gebe kiñ gêlôc gebe sêngôm bin tonan êtu tôn nan, en kêsô nê andu gêja. Anga andu tau ñabalêm lólôcña ñakatam saun kêkanôn Jerusalem. En kêpuc aduc kêtú dim têlêac kêtôm bêcgeñ keten mec to gêjam danje Anôtô amboac gêgôm-gêgôm. ¹¹ Lau tonan dêdib Daniel sêmoa e jatêtap en sa keten mec to kêtan gêdên nê Anôtô gêmoa. ¹² Tec lau tau dêdên kiñ jasêsôm en lasê kêtú ñagôliñ tau ña gebe “O kiñ, aôm kopen nêñ ñatalô kêsêp ñagôliñ gebe ñac ten eten gên ten anga anôtô me ñamalac ten nê atomanô, samob teten êndên aôm taômgeñ e bêc 30 ênaña. Ma ñac ten embe êngêli bin tonan, nan sêmbaliñ en êsêp lewe nêñ gêsun êna me masi.” Kiñ tau gêjô êsêac awen gebe “Magobe, ñagôliñ tonan kêkô kêtôm lau Mede to Persia nêñ ñagôliñ, tan lau sênam ôkwi sêngôm êtôm êtôm nan.” ¹³ Go êsêac sêsôm gêdên kiñ gebe “O kiñ, Daniel tonan, nan sêkôc en anga Juda sêmên nan, tec kêsô aôm ñalabu atom. En kêgêli aômnêm ñagôliñ, tan kômasan kêtú tôn nan, gebe en keten mec kêtú dim têlêac gêmoa kêtôm bêcgeñ.”

¹⁴ Kiñ gênô ñawae e nê ñalêlôm ñawapac kêsâ ñanô ma gesom lên ênam Daniel kêsina ten. En taê gêjam bin tonan jakêsâ-jakêsâ gebe ênam en sa amboac ondoc e oc jakêsêp. ¹⁵ Go lau tonan sêwiñ taun jasêsôm gêdên kiñ gebe “Aôm taôm kôjalagac gebe lau Mede to Persia nêñ mêtê tonec gebe kiñ embe êsôm nê bin ten êtu tôn me êkên ñagôliñ ten oc ênêc ñapan, lau ten sênam ôkwi sêngôm êtôm atom.”

¹⁶ Amboac tonan kiñ kêjatu gebe sêkôc Daniel tôn ma êsêac sêbaliñ en kêsêp lewe nêñ gêsun. Kiñ kêsôm gêdên Daniel gebe” Aômnêm Anôtô, tan gôjam sakiñ en geden tôngeñ gômoa nan, oc ênam aôm kêsî.” ¹⁷ Ma sêkôc poc kapôên ten gêsan gêsú ñawa auc ma kiñ kêkic poc tau tôn ña tau to gôliñwaga nêñ ñatalô gebe lau ten sênam Daniel kêsî atom. ¹⁸ Kiñ gêmu gêja nê andu e jagedec geñ taniñña gêbêc baliñ tonan. Ma gedec gebe lau ten dêndên en sêna ma en gêc bêc atom amboac tonan.

¹⁹ Gêdên gamên kêtú gaô acgom, go kiñ gêdi sa ma kêlêti gêdên lewe nêñ gêsun gêja. ²⁰ Jakêdabiñ gêsunawa tau ma gêmôêc gêjac asê susu gebe “O Daniel, Anôtô mata jalinê ñacsakiñ aôm, nêñ Anôtô, tan gôjam sakiñ en geden tôngeñ nan, oc gêjam aôm kêsî anga lewe nêñ me masi.”

²¹ Tec Daniel awa gêjac kiñ ma kêsôm gebe “O kiñ, ômoa enden tòngeñ. ²² Aênoc Anôtô kékên nê añela gêbôc lewe awenşuñ auc e sênac aê atom gebe eñ gêlic aê gamoa tobiñmêgeñ ma gagôm geo ten gêdên aôm atom amboac tonanğen.” ²³ Kiñ gênô e têtac ñajam kêsâ samucgeñ ma kêsôm gebe sê Daniel sa anğa gêsun. Tec sê Daniel kêpi gêmên e sêlic lewe lemeñ-kêku kêsê eñ ñagec atomanô, ôli samucanô ñam gebe eñ ôli andan nê Anôtô. ²⁴ Go kiñ kêjatu ma sejon lau, tañ sêgôliñ biñ kêpi Daniel nan, to nêñ lauo to nêñ gôlôac samob jasêbaliñ êsêac sêsêp gêsun sêja. Êsêac sêsêp gêsun su samucgeñ atom, go lewe têdanğac êsêac ma sêkaku êsêac popoc.

²⁵ Go kiñ Darius keto papia ten gêdên lau to tentenlatu ma awen ten-awen ten kêtôm nê gamên ñamadiñ samob gêja gebe “Biñmalô ênam amac auc. ²⁶ Aê jasôm êtu tôn gebe aênoc lau peben têtênêp to têtêc taun êndên Danielnê Anôtô gebe eñ Anôtô mata jaliña tau, nan gêmoa tengeñ. Ênê gamên oc êkô enden tòngeñ ma ênê gôliñ ñatêku masi. ²⁷ Gêjam kêsî ñatau to gêjamsawaga eñ, tec gêgôm gênjalô to gênşêga anğa undambê to nom. Eñ gêjam Daniel kêsî anğa lewenên ñaclai.”

²⁸ Tec Daniel kêtû ñac towae gêdên Dariusnê têm gôliñña e mênğêdên Kirus anğa Persia nê têm amboac tonanğen.

7

Daniel gêc me kêpi bôc aclê

¹ Gêdên kiñ Babilonña Belsasar nê gôliñ ñajala kêtû ñamataña Daniel gêc mê to gêlic gên ñakatu gêdên gêbêc. Go keto mê tau sa, tañ gêc ñabiñ kêsêp papia amboac tonac ² “Aê Daniel, galic ñakatu gêdên gêbêc. Ma galic undambê ñamutêna aclê gêli gwêcsawa sa. ³ Ma bôcsêga kain aclê sêpi anğa gwêc sêmên. ⁴ Bôc kêtû ñamataña gêjam lewe ten lanô ma ñamagê amboac momboan. Aê kasala gamoa ma sêbuc ñamagê sa ma sêoc bôc tau sa kêkô ñaakain luagêcgeñ amboac ñamalac ten ma sêkên ñamalac nêñ kauc gêdên eñ. ⁵ Go aê galic bôcsêga ten kêtû luagêcña gêjam bôc salenña ber lanô ma kêkô gêoc lêma sageñ. Eñ keseney ñabi têlêac gêc awasun ñalêlôm ma sêsôm gêdên eñ gebe’ Ajôc, najau nê deô.’ ⁶ Tonañ su, go galic bôcsêga tañ kêtû têlêacña gêjam pusipbôm kapôên (leopard) lanô tomoc ñamagê aclê kêkô dêmôêtêkwa ma mômêapac aclê. Ma sêkên nom ñagôliñ gêdên eñ. ⁷ Tonañ su, go gaê mê e galic bôc ten kêtû aclêña. Bôc tau gênşêga kain ten ñanô ma ñajana sec ma ñaluluñ ki kapôên ma geñ gên ñawaô to kêkaku gên popoc ma kêlêsa ñapopoc-popoc kêtiam ña akain. Bôc tau kêtôm bôc ñamataña têlêac tônê atom gebe ñajabo 10. ⁸ Aê kasala jabo tonañ gamoa e jabo saun ten kêpi ñasawa kêtiam ma gêbuc jabo langwa têlêac tonawakacgeñ sa ma galic gebe jabo tonañ ñamataanô amboac ñamalacnên ma ñaawasun ten gêc, tañ kêsôm biñ ketoc tau saña nan.

Ñac tañ gêmoa tengeñ nan, nê ñakatu

⁹ “Aê kasala gamoa ma galic gebe sêkên lêpôn kiñña ñagêdô kêkô ma ñac, tañ gêmoa tengeñ nan, jagênğôn ten ñaô. Nê ñakwê sêpôma amboac tao kwalam ma mômêlauñ kêtôm domba ñaôlilu sêp samuc amboac gwêc ôpic. Nê lêpôn kêkô jawaô ñalêlôm ma lêpôn ñaakain amboac ja ñawaô. ¹⁰ Ja ñawaô amboac bu gêc ñasamac kêsêwa kêsâ anğa tônê. Ma lau tausen to tausen sêjam sakin eñ. Lau tentausen dim tentausen sêkô eñ lanônêm. Mêtôcwaga sênğôn sebe sêmêtôc biñ, tec sêkac buku sa.

¹¹ “Aê galic ma ganô biñ ketoc tau saña samob, tañ kêsâ jabo tonañ awasun. Ma gêdên tonañ sêjac bôc kêtû aclêña êndu ma sêbaliñ ñanô tau kêpi jawaô e geñ su. ¹² Ma sêkac nom ñagôliñ su anğa bôc ñagêdô nêñ, mago sêjac têku nêñ têm sêmoa maten jaliña ñasawa ten gêwiñ. ¹³ Aê gaêc mê gêdên gêbêc ma galic ñakatu ten amboac ñamalac latu gêmên gêmoa tao undambêña ñalêlôm jakêtu gasuc ñac, tañ gêmoa tengeñ nan, ma sêwê eñ gêdên eñ sêja.

¹⁴Ma sêkênj ñaclai to wae ma gamênj gôlinjña gêdênj enj gêwiñj. Ma tentenjlalui to lau tomôkê-tomôkê ma lau awenj tenj-awenj tenj samob sêjam sakinj gêdênj enj. Ênê ñaclai oc ênêc tenjenj. Ênê gamênj gôlinjña ênac pep atom.

Gênj ñakatu tau ñam

¹⁵“Ma aê Daniel, ñoc katuc kelendec ñanô ma gênj ñakatu, tanj galic gêc ñoc kauclêlôm nanj, kêtakê aê êndu-êndu. ¹⁶Aê katu gasuc lau, tanj sêkô tonanj nanj, nênj tenj ma katenj enj gebe êwa gênj tonanj ñam sa acgom. Tec enj gêwa ñam sa gêdênj aê ma kêsôm gebe ¹⁷‘Bôcsêga aclê tonanj têtôm kinj aclê, tanj oc sêsa anja nom. ¹⁸Mago ñac Lôlôcña nê lau dabunj oc sêwê kainj gamênj to sênam gôlinj gamênj tau totêm-totêm endenj têngenj.’

¹⁹“Go katenj enj gebe êwa bôc kêtû aclêña, tanj kêtôm bôc têlêac ñagêdô tonanj atom nanj, ñam sa êndênj aê. Bôc tonanj gênsêga kainj tenj ñanô, nê lulunj ki to kêtû ki kopa. Enj kêlêsa to kêdanjgônj gênj ñawaô ma kêka ñagêdô popoc. ²⁰Ma aê katenj enj gebe êwa jabo lemelu, tanj kêtô môkêapac ñaô nanj, ma ñajabo tenj, tanj kêsâ ma gesenj jabo lanjwa têlêac su nanj, ma tomataanô to awasunj kêsôm binj ketoc tau saña sec ma kêtû kapôênj kêlêlêc ñagêdô su nanj, sa êwiñj.

²¹“Aê kasala gamoa ma galic jabo tau gêjac sinj gêdênj Anôtônê lau dabunj e kêtû êsêac tulu, ²²go ñac, tanj gêmoa tenjenj nanj, mênjgêô lasê ma kêmêtôc binj ma kêtênj ñaclai gêdênj ñac Lôlôcña nê lau dabunj ma gêdênj noc tonanj lau dabunj sêwê kainj gamênj kinjña.

²³“Ñac tanj katenj nanj, kêsôm amboac tonec gebe ‘Bôc kêtû aclêña ñam gebe gamênj kinjña êtu aclêña oc mênjêsa. Ma gamênj tonanj kainj tenj, oc êtôm gamênj ñagêdô atom. Gamênj tau oc êndanjgônj nom ñagamênj samob su ma êka têng êsêp nom to êlêsa popoc. ²⁴Ma jabo lemelu ñam amboac tonec gebe Kinj lemelu oc sêsa anja gamênj tonanj ma tenj oc êsa êtiam êndanjguc êsêac. Enj oc êtôm êsêacnênj ñagêdô atom ma oc êkôninj kinj têlêac têng. ²⁵Enj oc êsôm binj alôb-alôb êpi ñac Lôlôcña tau ma êlênsu ñac Lôlôcña nê lau dabunj. Enj oc ênsaê gebe ênam mêtê to om ñagôlinj samob ôkwi. Ma lau dabunj oc sêsêp enj lêma êtôm ñasawa samuc tagenj ma ñasawa samuc têlêac ma ñasêku tenj êwiñj. ²⁶Mago mêtôcwaga oc sêkôc nênj kôm sa ma oc sêjanjgo kinj tonanj nê ñaclai su ma sensenj enj su ênaña samucgenj. ²⁷Ma mêtôcwaga sêkênj ênê gamênj to gôlinj ma gamênj samob, tanj gêc umbonj ñalabu nanj, êndênj ñac Lôlôcña nê lau dabunj. Êsêacnênj gamênj oc ênêc endenj têngenj ma gamênj samob oc sênam sakinj ma tanjenj wamu êndênj êsêac.’

²⁸“Binj tau tonanjenj. Ma aê Daniel, katakê ñanô e lanjôcanô kêtû sêp, ma gajam binj tau têng gêc ñoc kauclêlômgenj.”

8

1-27 *

9

Daniel katenj mec kêtû nê launja

¹Ahasweros latu Darius, tanj nê ñam kêsêp lau Medenja nanj, kêtû kinj gamênj Kaldeanja. ²Gêdênj ênê gôlinj ñajala ñamataña aê Daniel kasam buku dabunj ma gajam lêsu jala ñanamba, tanj ênaña e sêkwê Jerusalem, tanj kêtû gasanj su nanj, sa êtiam êtôm Apômtau kêsôm lasê gêdênj propete Jeremia, jala tau ñanamba 70. ³Go aê kakac lanjôcanô ôkwi gêdênj Apômtau Anôtô ma katenj mec gêdênj enj ma gajam dabunj ma kasô talu ma ganjgônj wao ñaô. ⁴Aê katenj mec gêdênj Apômtau, ñoc Anôtô ma kasôm tauc ñoc to ñoc lau nênj sec lasê.

Aê kasôm gebe “O Apômtau, Anôtô kapôênj to ñaclai secgoc, aôm gojob poac to têtmtac gêwiñj êsêac, tanj têtmtac êwiñj aôm to sêngôm aômnmêm binjsu ñanô êsa nanj.

* **8:1-27:** 8:1-27 Daniel katu kainj tenj kêsâ ma gêlic ñakatu, tanj gêwa lau Mede to Persia nênj minj sa e gêdênj têm ñacjo sêku kinj Antioqus Epipanes tulunja.

⁵ “Aêac agôm sec to geo ma keso to ali tauņ sa ma akac tauņ su aņga nê m biņsu to ņagôliņ. ⁶ Aêac akêņ taņeņ nê m sakiņwaga propete, taņ sêjam aôm laņôm ma sêsôm biņ gêdêņ aêacma kiņ to laumata ma tamenji to lau gamêņ samobņa naņ atom. ⁷ O Apômtau, aôm biņgêdêņ ņatau, mago ocsalô tonec aêac amoa tomajenģeņ aêac lau Juda to lau Jerusalemņa ma lau Israel samob, taņ gosoc êsêac sêja kêt u nêņ sec, taņ sêgôm gêdêņ aôm jasêmoa ņagala me sêmoa jaêc aņga gamêņ samob naņņa aêac samob amoa tomajenģeņ. ⁸ O Apômtau, aêac to ma kiņ ma gôliņwaga to tamenji amoa tomajenģeņ gebe aêac agôm sec gêdêņ aômģoc. ⁹ Apômtau, aêacma Anôtô, kêt u taê walô ma kêsuc biņ ôkwiņa ņatau, mago aêac ali tauņ sa gêdêņ eņ. ¹⁰ Aêac taņeņ wamu gêdêņ Apômtau, aêacma Anôtô, nê awa atom ma adaguc ênê biņsu, taņ eņ kêkêņ gêdêņ aêac ņa ênê sakiņwaga propete naņ atom. ¹¹ Israel samob sêgêli aôm nê m biņsu ma sêkac tauņ su ma sedec gebe taņeņ wamu aôm awam. Ma biņ sêpuc boaņa to têtôc lemeņņa, taņ teto gêc Anôtônê sakiņwaga Mose nê biņsu naņ, sêsêwa siņ kêpi aêac kêt u aêac agôm sec gêdêņ aômņa. ¹² Aôm gôgôm nê m biņ, taņ kôsôm gêdêņ aêac to ma gôliņwaga, taņ sêjam gôliņ aêac naņ, ņanô kês a to kôkêņ gêņwapac kapôeņ teņ gebe aņga umbon ņalabu samucģeņ gêņ teņ kês a kêtôm, taņ kês a aņga Jerusalem naņ atom. ¹³ Gêņwapac taņ teto gêc Mosenê biņsu naņ, samob kêt ap aêac sa, mago aêac ajam malô Apômtau, aêacma Anôtô, atom gebe akac tauņ su aņga gêņ sec to akêņ taņeņ êndêņ aôm nê m biņņanô atom. ¹⁴ Amboac ton aņ Apômtau kômas aņ gêņ wapac tau ma kôkêņ kêpi aêac gebe Apômtau, aêacma Anôtô, eņ ņacgêdêņ kêt u nê kôm samobņa, taņ eņ gêgôm naņ, mago aêac taņeņ wamu eņ awa atom.

¹⁵ “O Apômtau, aêacma Anôtô, aôm kôkôc aôm nê m lau su aņga Aiguptu ņa lêmam ņajaņa ma gôgôm aôm nê m ņaê ņawae kês a e gêdêņ ocsalô tonec aêac agôm sec to gêņ alôb-alôb gêdêņ aôm. ¹⁶ O Apômtau, aêac at eņ aôm êtu nê m kolengêdêņ samobņa gebe ôkêņ nê m têtmac ņandaņ to ņalêlôm sec ênam jaê nê m malac Jerusalem to nê m lôm dabuņ. Gebe aêacma sec to aêacma tamenji nêņ geoņa gêgôm lau, taņ sêgi aêac auc naņ, sêsu Jerusalem to nê m lau susu. ¹⁷ O aêacma Anôtô, amboac ton aņ ôkêņ taņam nê m sakiņwaga aê ņoc mec to ņoc taņi. O Apômtau, ôkêņ laņômanô êpô nê m lôm dabuņ, taņ kêt u gas aņ naņ, êtu aôm taômņa. ¹⁸ O ņoc Anôtô, ôkêņ taņam to ôņô aêac, ôsa laņômanô sa ma ôlic aêac to malac, taņ sêsam aôm nê m ņaê kêpi naņ, gebe atu gêņ gêbac. Aêac akêņ ma mec gêdêņ aôm kêt u ma biņgêdêņņa atom, akêņ kêt u nê m taêm labu kapôeņņageņ. ¹⁹ O Anôtô, ôņô aêac. O Apômtau, ôsuc ma biņ ôkwi. O Apômtau, ôkêņ taņam to ônam aêac sa. O ņoc Anôtô, ônam gamêņ tôn atom êtu aôm nê m ņaêņa gebe êsêac sêsam aôm nê m ņaê kêpi nê m malac to nê m lau.”

Gabriel gêwa biņ tau ņam sa

²⁰ Aê kasôm biņ to kateņ mec amboac ton aņ ma gaoc tauc ņoc to ņoc lau Israel nêņ sec lasê ma kataņ gêdêņ Apômtau, ņoc Anôtô kêt u ênê lôm dabuņņa. ²¹ Aê kateņ mec tau gamoa, tec Gabriel, taņ galic eņ gêdêņ taņ galic ņakatu ņamataņa naņ, gêlôb ņagaôģeņ gêdêņ aê gêmêņ gêdêņ noc da kêtulaņa. ²² Eņ gêmêņ ma kêsôm gêdêņ aê gebe “O Daniel, aê mênģaô lasê gebe jawa aôm sa e aôm ôjala. ²³ Gêdêņ taņ gôjac m nê m mec naņ, biņ teņ kês a ma aê gamêņ gabe jasôm biņ tau lasê êndêņ aôm gebe Anôtô têtac gêwiņ aôm ņanôģeņ. Amboac ton aņ ôsala biņ tau ma nê m kauc êsa êtu gêņ, taņ gôlic naņ.

²⁴ “Anôtô kêkêņ noc jala 70 êtu dim 7 êtu aôm nê m lau to aôm nê m malac dabuņņa, go biņ alôb-alôb êmbacnê to sec ênac pep ma Anôtô êsuc nê tốp, taņ gêc amac naņ, ôkwi to êkêņ biņgêdêņ ênêc end eņ tônģeņņa êndêņ amac. Go eņ êņģôm ņakatu, taņ geoc lasê naņ, to propetenêņ biņ ņanô êsa ma êniņ oso gamêņ dabuņanô tau. ²⁵ Amboac ton aņ ôjala ma nê m kauc êsa gebe ņasawa, taņ noc ņajatu êsa gebe sêkwê Jerusalem sa êtiamņa ma noc kasêga, taņ sêniņ oso naņ, mênģêô lasêņa êtôm jala 7 êtu dim 7. Sêkwê Jerusalem sa ma sênam intêna to busawa ma êkô tobiņ wapacģeņ êtôm jala 62 êtu dim 7. ²⁶ Jala 62 êtu dim 7 ton aņ êmbacnê, go senseņ ņac, taņ seņ oso eņ naņ, su ton aģôliņmêģeņ. Ma gôliņwaga to ņaclai teņ to nê lau oc sêmêņ ma senseņ malac to lôm dabuņ su ênaņa. Go têm ņamuņa

mêñêô lasê amboac bu ñatênagen ma ensey sin to gêñwapac ñanô, tañ Anôtô kêjatu nañ. ²⁷Ma gôlinwaga tonañ oc êmoatin poac ñajaña teñ êwin lau taésam êtôm jala 7. Ma embe ñasawa tonañ ñamaken êmbacnê oc ênac jao daja to da ñagêdô. Ma gêñ alôb-alôb, tañ ensey gêñ ñawaô nañ, êkô gamên dabuñ ma êmoa tonañ e ñac, tañ ketoc gêñ tau kêkô tônê nañ, êndac ñagêjô, tañ Anôtô kêmasañ kwananjen kêtù enña su nañ.”

1-21 *

10

1-45 *

11

1-13 *

12

* **10:1-21:** 10:1-12:13 Daniel katu kain teñ kêsa ma gêlic ñakatu, tañ kêbênôc ñakatu gêmuñña ñamin nañ, ma gêjac têku min ñagêdô. * **11:1-45:** 10:1-12:13 Daniel katu kain teñ kêsa ma gêlic ñakatu, tañ kêbênôc ñakatu gêmuñña ñamin nañ, ma gêjac têku min ñagêdô. * **12:1-13:** 10:1-12:13 Daniel katu kain teñ kêsa ma gêlic ñakatu, tañ kêbênôc ñakatu gêmuñña ñamin nañ, ma gêjac têku min ñagêdô.

Hosea

Propete Hosea gêjam mêtê lau anğa gamêñ Israelña kêdaguc propete Amos. Enj gêjam kôm mêtêña gêdêñ têm ñawapac gêmuñ siñ, tañ gesen malac Samaria su gêdêñ jala 721 gêmuñ Kilisi gêmêñ nomña nan. Lau sêjam sakin gwam ma sêwi Anôtô siñ kékêñ wapac enj ñanôgen. Hosea tau gêjam awê mockainj ma gebe êtu ñadôndôn êpi launêñ lêñ sêwi Anôtô siñña. Anôtônê lau sêwi Apômtau siñ kêtôm Hoseanê awê Gomer gêwi enj siñ kêtû mockainjoña. Mago êtu ñamu Anôtônê têtac gêwiñ tengeñña taê walô nê lau, tec ênam kôm êpi lau Israel e sêmu dêndêñ enj sêna êtiam ma têtû ênê lau êtiam. Anôtônê ñalô ñagêdô, tañ kepenj aêacnêñ ñalêlôm nan, gêwa ênê têtac gêwiñ nê lauña sa. Anôtô kêsôm gebe “O Israel, aê jawi aôm siñ amboac ondoc. Aê jandec aôm amboac ondoc. Ñoc ñalêlôm kêkac aê gebe jañgôm aôm sec atom, gebe aê têtac gêwiñ aôm kêlêlêc.”

¹ Apômtaunê binj gêdêñ Beri latu Hosea. Enj kékêñ binj tau gêdêñ Usia agêc Jotam ma Ahas agêc Hesekia sêjam gôlinj gamêñ Judaña, ma Joas latu Jerobeam gêjam gôlinj gamêñ Israel ña.

Hoseanê awê to nê gôlôac

² Gêdêñ tañ Apômtau kêsôm binj kêsa Hosea awasunj kêtû ñamata nan, enj kêsôm gêdêñ Hosea gebe “Ajôc, ôna ma ônam awê mockainjo tenj êtu nêma awê ma ôka ñapalê mockainjña lasê gebe lau gamêñ tonecña sêgôm mockainj kapôênj gebe sêwi Apômtau siñ.” ³ Amboac tonan enj gêja jagêjam Diblaim latuo Gomer ma enj taê ma kêkôc ñapalê ñac tenj. ⁴ Ma Apômtau kêsôm gêdêñ enj gebe “Wê ênê ñaê gebe ‘Jesrel’, gebe ñasawa dambêgenj, go aê jakêñ ñagêjô êndêñ Jehunê gôlôac êtu dec, tañ enj kêkêc siñ anğa Jesrel nan, ma aê gabe jansenj gôlinj kinjña su anğa Israelnêñ gôlôac.” ⁵ Ma êndêñ bêc tonan aê oc japônj Israelnêñ talam tulu anğa gaboanj Jesrelña.”

⁶ Awê tau taê kêtiam ma kêkôc ñapalêo tenj. Ma Apômtau kêsôm gêdêñ Hosea gebe “Wê ênê ñaê gebe ‘Taêwalômêo’. Gebe aê gabe taêc walô gôlôac Israelña e jasuc êsêacnêñ binj ôkwi êtiam atom.” ⁷ Mago aê gabe taêc walô gôlôac Judaña ma aê, Apômtau, nêñ Anôtô, gabe janam êsêac kêsî. Aê gabe janam êsêac kêsî ña talam to tubac ma ña siñ to hos ma lau, tañ sêngônj hos ñaô nan atom.” ⁸ Gêdêñ tañ Taêwalômêo gêwi su siñ nan, Gomer taê kêtiam ma kêkôc ñapalê ñac tenj. ⁹ Ma Apômtau kêsôm gebe “Wê ênê ñaê gebe ‘Ñoc lau atom’ gebe amac Israel atu aêñoc lau atom ma aê katu amacnêma Anôtô atom.”

Israel êtu wakuc êtiam

¹⁰ Mago lau Israelnêñ namba oc êtôm ganjac gwêcña, tañ tanam dônj ma tasa sa danjôm êtôm atom nan. Ma anğa gamêñ, tañ sêsôm gêdêñ êsêac gebe “Aêñoc lau atom” nan, oc sêsôm êndêñ êsêac gebe “Anôtô mata jali latui amac.” ¹¹ Ma oc sênac lau Juda to lau Israelña sa sêpi tagenj ma êsêac oc sêjalij nêñ laumata tenj sa ma êsêac oc sêpi sêmêñ anğa gamêñ tau gebe Jesrel ñabêc oc êtu bêc kapôênjanô.

2

¹ Amboac tonan asam nêma lasitêwai gebe “Anôtônê lau” ma lômio gebe “Apômtaunê taê walô.”

Mockainjo Gomer—mockainjo Israel

² Ñoc ñapalêac, atenj tenemi kêsî-kêsigenj — akac tenemi gebe enj kêtû aêñoc awê kêtiam atom ma aê katu ênê akwenj kêtiam atom. Enj êwi nê mockainjo to êtu mandabña siñ. ³ Embe masi, go aê oc jakwalec ênê ñakwê su e êkô ôli ñaôma êtôm bêc, tañ têna kêkôc enj nan. Aê oc jañgôm enj êtôm nom ñakelenj to gasan ma bu êjô enj êndu. ⁴ Aê oc taêc walô ênê gôlôac atom gebe nêñ ñam kêsêp mockainjo ⁵ gebe êsêac tenenji kêtû mockainjo su. Enj kêkôc êsêac, mago kêsa nê lêñ maja gêbacgenj. Enj kêsôm gebe “Aê jandanjuc ñoc

lau-têntac-gêwiñ-aêwaga. Êsêac oc sêkêñ gêñ taniñña ma bu to ñakwê ma obo to niptêkwi ma wain êndêñ aê.”

⁶ Kêtu tonanña aê oc jambôc ênê intêna auc ña gêñ têkwa-têkwa. Aê gabe jamboa tunjbôm êkô enj auc gebe enj êsa awê atom. ⁷ Enj embe êlêti êndançuc nê ñaci, mago enj oc êtôm gebe ê êsêac tôñ atom. Enj oc ensom êsêac, mago êtap nê intêna sa atom. Go enj êsôm gebe “Aê oc jamu jandêñ ñoc akweñ ñamatarña jana êtiam gebe gamoa gawiñ enj ñajam kêlêlêc galoc nec su.”

⁸ Ma enj kêjala gebe aê tauc tonec tec kakêñ polom to wain ma niptêkwi gêdêñ enj nec atom. Ma aê tec kakêñ silber ma gold ñanô lasê, tañ enj kêkêñ kêtú gêjam sakinj Bal nañ. ⁹ Amboac tonan êndêñ têm, tañ sejon ñanô nañ, aê oc jakôc polom to wain, tañ kakêñ gêdêñ enj nañ su, ma aê oc jakôc obo to ñakwê, tañ kakêñ gêdêñ enj kêtú enj êkwa nê ôli ñaôma nañ auc. ¹⁰ Go aê jakwalec nê ñakwê su e ôli ñaôma êsa êmoa ênê lau-têntac-gêwiñ-enjwaga sêlic ênê ôli ñaôma ma ñac tenj ênam enj kêsi ança ñoc lemoc êngôm êtôm atom. ¹¹ Aê oc jansenj ênê bêc êtu samuçña samob su êwiñ ênê om kapôêñ ma ênê om êtôm ajôñña to ênê om sabat ma om dabuñ ñagêdô samob. ¹² Aê gabe jansenj ênê wainmôkê to jambô su gebe enj kêsôm gebe “Gêñkaiñ tonan kêtú ñoc ñaôli, tañ lau-têntac-gêwiñ-aêwaga sêkêñ gêdêñ aê nañ.” Aê oc jakêñ gêñ tau êtu salen ma bôcbôm oc sensenj gêñ tau su. ¹³ Aê oc jakêñ ñagêjô êndêñ enj êtu têm samob, tañ enj kêliñ aê siñ nañ, gêdêñ enj gêsôb gêñmalu gêdêñ Bal nê om ma jagêjam gêlôn tau ña pocawa to gold ma kêlêti kêdaguc nê lau-têntac-gawiñ-enjwaga e kêliñ aê siñ. Apômtau kêsôm binj tau tonan.

Apômtau têtac gêwiñ nê lau

¹⁴ Kêtu tonanña aê gabe jatêlam enj e jasa gamêñ sawa jana, ma jasôm binj malôña êndêñ enj. ¹⁵ Ança tônê aê jakêñ ênê kôm wainña êndêñ enj êtiam ma jakêñ gaboan Akorña êtu katam takêñ matenña. Ança tônê enj êjô aê aoc êtôm gêmunña gêdêñ enj gêmoa awêtakiñgenj, gêdêñ têm, tañ enj kêsa ança gamêñ Aiguptuña gêmênj nañ. ¹⁶ Êndêñ bêc tônê enj oc êsam aê gebe “Ñoc akweñ.” Enj êsam aê gebe “Ñoc Bal” êtiam atom. ¹⁷ Gebe aê oc jakôc Balnêñ ñaê su ança enj awasuñ ma enj êsam nêñ ñaê êsa êtiam atomanô. ¹⁸ Êndêñ bêc tônê aê oc jamoatiñ poac êndêñ bôcbôm ma moc umbonj ñalabuña ma êndêñ gêñ sêgalabña sêmoa nom ma jansenj talam to tubac ma siñ su ança gamêñ samob ma jakêñ aôm ôsa taôm sic towamagenj.

¹⁹ Aê oc janam aôm ôtu ñoc awê endenj tôñgenj.

Aê oc jamoa jawiñ aôm mansañ to êndêñgenj ma têtac gêwiñ to taêc walô aôm ñanô.

²⁰ Aê oc janam aôm ñañêñgenj. Ma aôm oc ôjala gebe nêñ Apômtau aê.

²¹⁻²² Êndêñ bêc tonan aê oc jajô ñoc lau Jesrel nêñ mec tetenña, ma jakêñ kom ênac êsêp nom

ma nom oc êkêñ polom ñanô ma wain ñanô to katêkwi ñanô.

²³ Ma aê, Apômtau, jasê Jesrel êsêp nom gebe êtu aênoc gêñ.

Ma taêc walô awê “Taêwalômêo”, ma jasôm êndêñ ñac “Ñoc lau atom” gebe” ñoc Lau amac”, ma êsêac sêsôm gebe “Ma Anôtô aômçoc.”

3

Hosea agêc awê mockaiño

¹ Apômtau kêsôm binj gêdêñ aê gebe “Ôna êtiam ma têtac êwiñ awê tenj, tañ ênê akweñ têtac gêwiñ enj nañ, mago gêgôm mockaiño. Têtac êwiñ enj êtôm aê, Apômtau, têtac gêwiñ Israel gamoa. Israel tonan sêjam tauñ ôkwi gêdêñ anôtôi ñagêdô ma sebe sêkêñ polom ñakana ñakelenj êndêñ êsêac êtu da.” ² Amboac tonan aê gajam ôli enj ña silber 15 ma polom ñanô ñadônj 7. ³ Aê kasôm gêdêñ enj gebe “Aôm ômoa ôwiñ aê ñasawa baliñ ma ôtu mandab atom. Aôm ônêc ôwiñ ñac tenj atomanô ma aê amboac tonanjenj.” ⁴ Ñam gebe bêc taêsam

lau Israel oc sêmoa tonêñ kiñ masi ma kasêga masi, nêñ da masi me nêñ alê dabuñ masi, nêñ kapoac sêpucña masi to nêñ gwam masi, gebe têtú kênac têm ñamuña. ⁵ Êtu ñamu lau Israel oc sêmu sêmêñ ma sensom nêñ Apômtau Anôtô ma nêñ kiñ Dawid. Êndêñ noc tonañ êsêac sêndêñ Apômtau to ênê moasiñ ñajam totêtêc taugen.

4

Apômtau kêsôm lau Israel

¹ Amac lau Israel, anô Apômtaunê biñ. Gebe Apômtau kêsôm lau tonecña tonamgen. “Biñ ñañêñ to têtac êwiñ gêc gamêñ tau atom ma êsêac sêjala Anôtô atom amboac tonanjen. ² Mago êsêac sêpuc boa lau to sêsau biñdansañ ma sêjac ñamalac êndu. Êsêac sêjam genjen to sêgôm gêñ mockaiño to mockaiñña. Gêñ ñaclai sec gêjam sêga ma sêjac ñamalac sêjac ñawae. ³ Amboac tonañ gamêñ tau gêjam tañi sa ma lau samob, tañ sêngôn gamêñ tau nañ, têtú palê e sênaña. Bôc tokaiñ-tokaiñ samob to moc, tañ sêmoa umbon ñalabu nañ, ma i, tañ sêmoa gwêc ñalêlôm nañ, samob oc sênaña.”

Apomtau kêsôm dabuñwaga

⁴ Apômtau kêsôm gebe “Teñ êsôm to êmêtôc lau atom, aêñoc biñ gêdêñ amac dabuñwaga tec gêc. ⁵ Amboac tonañ aôm ônac taôm êndu êndêñ oc ma propete oc ênac tau êndu êndêñ êmbêc êwiñ aôm. Ma aê oc jansen aôm tênám su amboac tonanjen. ⁶ Aêñoc lau sêjaña gebe sêjam kauc aê. Aôm kôbaliñ mêtê tokauc siñ, tec aê oc jambaliñ aôm siñ amboac tonanjen. Aê jatiñ aôm su anga kôm dabuñwagaña. Aôm kôliñ nêm Anôtô nê biñsu siñ, tec aê oc jaliñ aôm nêm gôlôac siñ amboac tonanjen.

⁷ “Êsêac têtú taêsam, ma nêñ sec, tañ sêgôm gêdêñ aê nañ, kêtú sêga. Amboac tonañ aê oc janam êsêac waen ôkwi atu biñ majenña êndêñ êsêac naan-naan. ⁸ Aêñoc lau nêñ sec kêtú êsêacnêñ mo ma êsêac materñ katu ñoc lau nêñ keso. ⁹ Amboac tonañ gêñ, tañ êtap lau tau sa nañ, oc etap lau dabuñwaga sa amboac tonanjen. Aê oc jamêtôc êsêac êtôm nêñ lêñ ma jakêñ ñagêjô êtôm gêñ, tañ sêgôm nañ. ¹⁰ Êsêac oc sêniñ gêñ, mago êôc êsêac tôñ atom. Sêngôm gêñ mockaiñña to mockaiño, mago sêka gôlôac lasê têtú taêsam atom gebe sêwi aê Apômtau siñ ma sêjam sakiñ gêñ mockaiñoña.”

4:11–5:3 Apômtau kêpuc boa anôtôï jaba ñasakiñ.

5

Hosea kêkêñ puc kêtú sakiñ gwamña

⁴ Sec tañ êsêac sêgôm nañ, gêsô êsêac tôñ, tec gêjac jao gebe sêmu dêndêñ nêñ Anôtô sêna. Ma ñalau mockaiñña gêc êsêacnêñ ñalêlôm, tec sêjala nêñ Apômtau atom. ⁵ Nêñ tetoc taun saña kêsôm Israel lasê. Lau Epraim nêñ sec gêgôm êsêac sêka keso e seben ma lau Juda seben sêwiñ êsêac. ⁶ Êsêac oc sensom nêñ Apômtau ña nêñ domba to bulimakao, mago oc têtap en sa atom, gebe en kêkac tau su anga êsêacnêñ. ⁷ Êsêac sêsa Apômtau auc ma sêkôc ñapalê ñacdu. Tec ajôn wakuc oc êndañgôn êsêac to nêñ nomlênsêm samob.

Siñ gêc Juda to Israel ñasawa

⁸ Anac dauc êtañ anga Gibeá. Anac dauc êtañ anga Rama. Amôc kapôñ anga malac Bet Awen. Atakê Benjamin. ⁹ Epraim oc êtu gamêñ gasañ teñ êndêñ bêc jakêñ ñagêjôña. Aê oc jasôm biñ, tañ ñanô êsa biññanôgen nañ, lasê êndêñ Israelnêñ gôlôacmôkê.

¹⁰ Laumata Judaña têtôm lau, tañ sêjam nom ñamadiñ ôkwi, tec aê oc jakêc ñoc têtac ñandañ êpi êsêac êtôm bu nañ. ¹¹ Êsêac sêkôniñ Epraim tôñ. Sêkôc ênê gamêñ, tañ en gêwê kaiñ jagêdêñ nañ, su ñam gebe en gêja gêdêñ lau, tañ têtôm gebe sênám en sa atom nañ. ¹² Mago Epraim gêlic aê amboac bulesen ma Juda gêlic aê amboac têmoa.

¹³ Gêdêñ tañ Epraim kêsaê nê gêmác ma Juda kêsaê nê kamoc nañ, Epraim gêdi gêja Asuria ma kêsakiñ biñ gêdêñ kiñ kapôêñ. Mago eñ kêtôm gebe êngôm êsêác ôliñ ñajam êsa me êngôm nêñ kamoc emo atom. ¹⁴ Aê oc jatôm lewe teñ êndêñ Epraim ma oc jatôm lewe wakuc êndêñ Juda. Aê, aê tauc jakac êsêác popoc ma jaêc jana. Aê jakôc êsêác jana ma teñ êtôm gebe ênam êsêác sa atom. ¹⁵ Aê gabe jamu jana ñoc gamêñ êtiam e êsêác sêjala nêñ keso to sensom aê lañôcanô. Embe sêpô lêna tauñ oc sensom aê ma sêsôm gebe

6

¹ “Ajôc, aêác tamu dandêñ Apômtau tana êtiam, gebe eñ kêkac aêác popoc, eñ oc êngôm aêác ôliñ ñajam êsa êtiam. Eñ gêjac aêác ôliñ lasê, mago eñ oc ênsambañ aêacnêñ kamoc. ² Bêc luagêc ênaña acgom, go eñ êngôm aêác mateñ jali êsa. Êndêñ bêc êtu têlêác eñ oc êñu aêác sa gebe tamoa eñ lañônêmña. ³ Tajala Apômtaumañ, danngôm tanac ñawae gebe tajala Apômtau. Eñ oc mênêô lasê biññanôgeñ amboac gelenmata ma êndêñ aêác amboac kom, amboac kom ñamuña, tañ kêmalôm nom nañ.”

Apômtau gêjô biñ

⁴ “O Epraim, aê jañgôm asageñ êndêñ aôm. O Juda, jañgôm aôm amboac ondóc. Nêm têmtac gêwiñ aê amboac tao gelenmataña teñ ma amboac maniñ, tañ kêpa gêdêñ oc kêpigeñ nañ. ⁵ Kêtu tonañña aê kasakiñ ñoc propete gebe sênac êsêác, tañ gajac êsêác êndu ña aê aoc ñabiñ nañ. Ma ñoc mêtôc mênêpi amboac oc ñawê. ⁶ Aê gabe jalic nêma da atom, gabe jalic amacnêma têmtac gêwiñ tengeñña. Ñoc lau sêjala aêña tonañ ñanô kêlêlêc sêkêñ daja su.”

6:7–10:15 Ñasêbu tonec gêjac miñ gebe Apômtau kêmetôc nê lau Israel kêtu nêñ secña ma kêtu sêjac nêñ kiñ ênduña. Ñagêjô oc êtap êsêác sa kêtu taêñ kêka ñaclai jabaña ma kêtu sêjam sakiñ gwamña amboac tonañgeñ.

11

Anôtô têtac gêwiñ nê lau, tañ sêli tauñ sa nañ

¹ “Gêdêñ tañ Israel ñapalêgeñ nañ, aê têtac gêwiñ eñ ma gamôêc ñoc latuc anga Aiguptu gêmên. ² Aê gamôêc-gamôêc eñ, mago eñ gaja ec-gêja ec ma kêkêñ da gêdêñ Bal ma da ñamalu gêdêñ gwam. ³ Aê tec kadôñ Epraim gebe êsêlêñ. Ma kasip eñ sa. Mago êsêác sêjala gebe aê gagôm êsêác ôliñ ñajam kêsa nañ atom. ⁴ Aê gajam gôliñ êsêác ña gôliñ taê walôña to gaê êsêác ña lêpoa têtac gêwiñña. Aê gajam êsêác sa gebe kion, tañ gêsac êsêác gêsuntêkwa nañ, êkônin êsêác tôñ atom ma gawec ma galôm êsêác.

⁵ “Êsêác sedec gebe sêmu dêndêñ aê sêmên, amboac tonañ oc sêmu sêna Aiguptu êtiam, ma Asuria ênam gôliñ êsêác. ⁶ Siñ oc êsa anga nêñ malac ma ensey nêñ malac ñakatom ñawalô ma êndanngôn êsêác su anga nêñ malac ñajaña ñalêlôm. ⁷ Aêñoc lau sebe sêkac tauñ su anga aêñoc sêmoa, amboac tonañ kion ênsac êsêác gêsuntêkwa ma teñ êoc su atomanô.

⁸ “O Epraim, aê jawi aôm siñ amboac ondóc. O Israel, aê jakêñ aôm êndêñ lau tenterlatu amboac ondóc. Aê jañgôm gêñ, tañ gagôm gêdêñ Adma nañ, êndêñ aôm amboac ondóc. Aê jañgôm gêñ, tañ gagôm gêdêñ Seboim nañ, êndêñ aôm amboac ondóc. Aêñoc ñalêlôm kêkac tau ôkwi ma taêc walô aôm kêlêlêc su. ⁹ Aê oc jañgôm ñoc têtac ñandan kapôêñ ñanô êsa atom. Aê gabe jansen Epraim su êtiam atom. Gebe aê Anôtô, aê ñamalac atom. Aê ñac dabuñ, tañ gamoa aôm ñalêlôm nañ, ma aê jawac êtu jansen suña atom.”

11:10–13:3 Anôtô êmêtôc to êmasuc nê lau êtu nêñ lêñ alôb-alôbña ñabiñ ñagêdô gêc ñasêbu tonec. * to Gomora.

13

Mêtôc ñamuña kêpi lau Israel

* 11:9: Adma to Seboim, malac luagêc tonañ sêjaña sêwiñ Sodom

⁴ “Aê Apômtau, aômnêm Anôtô, gêdênj tañ aôm gômoa Aiguptu nañ. Aôm kôjala Anôtô teñ gêwiñ atom, aê taucgeñ ma Kêsiwaga teñ gêmoa atomanô. ⁵ Aê gajam aôm sa anğa gamênj sawa to gamênj ñakelenj. ⁶ Mago gêdênj tañ sêsô gamênj ñajamanô tau nañ, señ gênj gêôc êsêac tôñ. Ma gêdênj tañ señ gêôc êsêac tôñ nañ, go tetoc tauñ sa ma sêlinj aê sinj. ⁷ Tec aê gajam duc êsêac amboac lewe ma gadib êsêac anğa intêna ñamagê amboac pusip saleñña leopard. ⁸ Aê oc jajanda amac amboac bôc ber têna teñ, tañ sêkôc ênê ñalatu su nañ, jajanda ma jakac êsêac ôlinj lasê ma jandangônj êsêac amboac lewe kêdangônj gwada ma amboac bôcbôm êkac êsêac popoc.

⁹ “O Israel, aê oc jansenj amac su. Asa êtôm gebe ênam amac sa. ¹⁰ Amacnêm ñagêdô sêsôm gebe ‘Ôkênj kinj to gôlinjwaga êndênj aêac’ ma galoc nêm kinj gêmoa ondoc gebe ênam amac kêsi. Nêm gôlinjwaga, tañ sênac sinj êtu amacña nañ, sêmoa ondoc. ¹¹ Kêtu ñoc têtac ñandanña aê kakênj kinj teñ gêdênj amac ma kêtu ñoc ñalêlôm kêbôli aucña aê kakôc enj su.

¹² “Aê kakic Israelnênj sec to keso tôñ, ma gajac ênê sec sa to gajob. ¹³ Gabêsi mênjgêô lasê kêtu enña, mago enj latu masi, gebe galoc enj gedec gebe êwi ñaabêlônj sinj. ¹⁴ Aê oc janam êsêac kêsi êndênj lamboam atom. Jakac êsêac su anğa ñaclai gêmacanônja atom. Gêmacanô, nêm ñaclai gêc ondoc. Lamboam, nêm ñaclai onsenj sunja gêc ondoc. Aê taêc walô lau tonec êtiam atom. ¹⁵ Epraim oc êtôp amboac sinj, mago mu oc kêpiña oc êmênj, Apômtaunê mutêna oc êô lasê anğa gamênj sawa, go êngôm ênê bumata êpa ma ênê bu ñamôkê ñakelenj êsa ma êjanngo awamata samob su anğa ênê kanom. ¹⁶ Samaria oc êôc nê ñagêjô êtu gêli tau sa gêdênj nê Anôtônja. Sinj oc ensenj êsêac su. Oc sênac êsêacnênj ñapalê ñasec-ñasec popoc ma sêsêlê lauo, tañ sêmoa teñ nañ, nênj têtacwalô.”

14

Hosea gêlêñ biñ lau Israel

¹ O Israel, ômu ôndênj Apômtau, aômnêm Anôtô, ôna gebe nêm sec gêgôm aôm gôjac taôm êndu. ² Ômu ôndênj Apômtau ôna ma ôkôc biñ tonec êwiñ. Ôsôm êndênj enj gebe “Ôsuc ma keso samob ôkwi gebe ñalêlôm ñajam êsa ma akênj awenjsunj ñalambinj êtu da êndênj aôm. ³ Asuria ênam aêac sa atom. Aêac naapi anğônj hos ñaô atom. Ma aêac oc asôm êndênj lemenj ñakôm gebe ‘Aêacnênj Anôtô’ nañ êtiam atom gebe aôm taômgenj taêm walô mosêbu.”

Apômtau gêjac mata moasinj wakuc gêdênj Israel

⁴ “Aê gabe janğôm êsêacnênj gêmac sêwi aê sinjña ñajam êsa. Aê oc têtac êwiñ êsêac janac ñawaegenj gebe ñoc têtac ñandanj kêkac tau su anğa êsêacnênj. ⁵ Aê oc jatôm maninj êndênj lau Israel. Nênj ñaola ênac lêtênj amboac mênaminj ma nênj ñawakac êsêlênj êsêp nom amboac kalelonj ñawakac. ⁶ Êsêacnênj ñasêli oc esewec, nênj ñakatu amboac katêkwi ñakatu ma. nênj ñamalu amboac môsê Lebanonña. ⁷ Êsêac oc sêmu sêmênj sênğônj aênjoc ajuñlabu êtiam. Êsêac oc têtôm amboac kôm ñajam teñ ma sênam ñaola amboac kôm wainña teñ. Ma nênj wain ñanô êtu wain towae amboac wain Lebanonña. ⁸ O lau Israel, aêagêc gwam ma asagenj ñagêdô gêdênj tauñ. Aê taucgeñ jajô aômnêm biñ ma janam jaom aôm. Aê katôm ka, nañ ñalauñ ñamajanj ñapanj ma nêm moasinj samob gêmênj anğa aêgenj.”

⁹ Asa kêtu ñac tokauc gebe êjala gênj tonec. Asanê kauc kêsa gebe êlic gênj tonec. Apômtaunê intêna solop ma laugêdênj oc sêsa intêna tau, mago lau alôb-alôb oc sênac tauñ êndu.

Joel

Joelnê têm gêmoa nomña to nê lêñ kêsiñ tau ma tajala samucgen atom. Moae en keto nê buku gêdêñ lau Persia sêjam gôliñ gamêñ gêdêñ jala 500 ma 400 gêmun Kilisi gêmêñ nomña ñasawa. Joel gêjac miñ gebe wagô tolêsôb-tolêsôb sêsa gamêñ Israelña ma oc ñandañ gesen nom su. En kêsaê gebe gêñwapac tonañ kêtú puc ten gebe Anôtônê bêc êmêtôc lau, tañ sesen ênê bingêdêñ su nanña kédabiñ. Propete kêkêñ Anôtônê kalem gêdêñ lau gebe sênam taun ôkwi ma kêkêñ Anôtônê biñ, tañ gêjac mata nan, gelom êsêac gebe êkatonê nê lau sa êtiam to ênam mec êsêac. Biñ towae ten, tañ Anôtô gêjac mata nan, kêsêp Joelnê buku gebe Anôtô êsakiñ nê Ñalau naêpi ñamalac samob, êpi lauo to ñac ma lau wakuc to lanğwa êtômgen.

¹ Apômtaunê biñ gêdêñ Petuel latu Joel tau tonec.

Tañiboa kêtú sasen gêñ taniñña

² Amac lau ñanôac, anô biñ
to amac lau gamêñ tonecña, akêñ tañem.
Amac alic gêñsêga amboac tec ten ñanô kêsa
gêdêñ amacnêñ têm me gêdêñ abeminêñ têm me masi.

³ Anac ñamiñ êndêñ nêñ gôlôac wakuc sêñjô.
Êsêac sênac ñamiñ êndêñ nêñ wakuc ma elom-elom amboac tonanğen êna.

⁴ Gêñ tañ wagô-kêlêña dedec gêcña nan,
wagô-sêboanña mênşen.
Ma gêñ tañ wagô-sêboanña dedec gêcña nan,
wagô-sêlôpña mênşen.
Go gêñ tañ wagô-sêlôpña dedec gêcña nan,
wagô-ñatêna-kêsaña mênşen.
⁵ Amac anôm-gêñ-anaboawaga, matem êlac ma atan lasêman.
Amac anôm-wainwaga samob, apuc tañiboa sa
êtu wain ñakananña,
tañ sêkac su anğa awemsun nan.

⁶ Gebe lau-m ten sêwê sêpi mênşêjam aênoc gamêñ auc,
lau ñactêkwa ma taêsam ñanô lasê.
Luñluñ kêtôm lewe kapoac nê
ma ñani amboac lewe têna nê.

⁷ Êsêac sesen aênoc wain ñamôkê su
ma sêsap ñoc jambô tulu.
Êsêac selec ñaôlic su sêbaliñ siñ jagêc nom
e ñalaka ñapom ñaôma.

⁸ Atan tañiboa amboac awêtakiñ, tañ gêjam abec
kêtú nê ñac, tañ sê gêdêñ en nanña.

⁹ Êsêac sêkêñ gêñ taniñña to gêñ tanômña kêtú da
anğa Apômtaunê andu kêtiam atom.
Apômtaunê sakiñwaga, dabunwaga taun,
sêpuc tañiboa sa.

¹⁰ Kôm tau kêtú gasan
nom tau kêtan

gebe sêjainj kôm ñanô gêjaña,
wain ñanô kêmêlinj ma niptékwi kêpa.

11 O kômwagaac, nê m ñalêlôm êôc auc
ma kômwaga wainñaac, atanmanj.
Kêtu janjom to polomña
gebe kôm ñanô kêtu sec su.

12 Wain ñamôkê kêmêlinj
ma jambô kêsêlic.
Ainj to nij ma uc
to gêjkainj samob kêtu masê anja sêñam.
Ma têtac ñajam
gêc su anja ñamalacnêñ.

13 O dabunwagaac, asô talu sa ma atanj.
O sakinwaga altarnja, anam tanjboa sa.
Ñoc Anôtônê sakinwagaac, amêñ
tonê m abecgenj
gebe sêgaminj gêñ taniñja to gêñ tanômña ma sêkêñ kêtu da
anja nê m Anôtônê andu kêtiam atom.

14 Akêñ noc anam dabunja tenj.
Akalem gôlôac sêpi tagenj.
Akac kasêga to gamêñ ñatau samob sa sêpi tagenj
dêndênj Apômtau, amacnê m Anôtô, nê andu,
go awam ênac Apômtau.

15 Ojae, bêcsêga taugoc.
Apômtaunê bêc kêdabinj ma mêngeô lasê
amboac gêñ ñaclai mênkêpoa lasê
anja Njajña Njatau nê.

16 Sêkac gêñ taniñja su
gêdênj aêac matenjanô atom me.
Ma têtac ñajam to ôlinj kêpi
gêwi aêacnêñ Anôtô nê andu sinj atom me.

17 Gêñ ñawê kêtu matê anja nom ñalêlôm
lêsucm kêpô létênj
ma andu gêñ ñanônja kêku
gebe kôm ñanô masi.

18 Bôc têtanj gêñ
ma bulimakao ñatonj sêmoa jageo
ma têtap gêgwanj sa atom
ma domba totonj-totonj sêpô lêna taunj.

19 O Apômtau, aê aoc gêjac aôm, gebe ja genj
gêgwanj ñamêdôb anja oba
ma jawaô kêsêgô
gêjkainj samob anja sêñam.

20 Bôc salenja awenj ec-ecgenj têtanj gêdênj aôm

gebe bu kêpa
ma ja geŋ
gêgwanj ŋamêdôb anġa oba.

2

Wagô kêtû Apômtaunê bec ŋapuc

¹ Anac dauc êtaŋ anġa Sion.

Anac wali anġa ŋoc lôc dabuŋ tau
e lau gamêŋ tonecŋa samob têtênêp
gebe Apômtaunê bêc, taŋ mênêsa nanj kêdabiŋgac.

² Ŋakesec to gêsunbôm ênam bêc tau auc
ma tao to ômbiŋ êkôm bêc tau auc amboac tonanġen.
Lau amboac tonanġ sêmoa gêdêŋ gêmunġ andanġenġ atomanô
ma oc sêmoa atom e êndêŋ têm samob ŋamadiŋ.

³ Ja kêkuc gamêŋ sa gêmunġ lau-m tau
ma ja ŋawaô kêdanġac gêŋ kêdaguc êsêac.
Gamêŋ tê gêc êsêac nêmuŋa nê, kêtôm kôm Eden
ma tê gêc dêmôênmuŋ nê, kêtôm gamêŋ sawa ma gêŋ tenġ gêwê êsêac sa atomanô.

⁴ Êsêacnêŋ ŋakatu amboac hos ŋakatu
ma sêlêti amboac hos siŋŋa sêja.

⁵ Êsêac sêboanġ sêmoa lôctêpôêgeŋ
ma ŋakicsêa amboac kareta siŋŋa.
ma amboac jawaô kêdanġac oba
ma amboac lau ŋajaŋa, tê têtêdanġ taunġ êtu sênac siŋŋa nê.

⁶ Lau katunġ ŋatutuc ŋasec
ma lanġôŋanô kêtû sêp kêtû êsêacŋa.

⁷ Êsêac sebo sêsa amboac siŋsêlêc
jasêpi tunbôm amboac kwalam lanġwa siŋŋa.
Ac sêwê têtêdaguc taunġ sêsa nêŋ intêna
ma tenġ geo sic anġa nê walaŋ atom.

⁸ Êsêac sêbôc taunġ auc atom.
Sêsap nêŋ lêŋ tôŋ gêdêŋ-gêdêŋgeŋ.
Êsêac sêwê sêseli ŋacjo sêja
ma gêŋ tenġ kêtôm gebe êkô êsêac auc atom.

⁹ Ac sebo sêpi malac sêja
sêlêti sêpi tunbôm
to sêpi andu sêja
sêsô katam saunġ amboac geŋgeŋtêna.

¹⁰ Nom kêkôtêŋ tau kêtû êsêacŋa
to umbonġ ŋawiwic.
Oc to ajônġ sêjam kanuc
ma utitalata sêgamiŋ ŋawê.

¹¹ Apômtaunê wapap gêjac
gêmunġ nê siŋwaga
gebe ênê siŋwaga nêŋ tonġ kapôênġ kêlêlêc
ma ŋac, taŋ gêgôm ênê biŋ kêtû tôŋ nanġ, ŋaclai sec.
Gebe Apômtaunê bêc kapôênanô

ma kainj tenj ñanô.
Asa êtôm gebe êpuc tau tôj.

Anôtô gêlêj biñ nê lau gebe sênam tauj ôkwi

¹² Apômtau kêsôm gebe “Galocgenj amu andêj aê amêj tonêm ñalêlôm samucgenj.

Anam dabunj taôm, atanj to apuc tanjiboa sa.

¹³ Akac nêj ñakwêgenj êngic atom, nêj ñalêlôm tec akac êngicmanj.”

Akac taôm ôkwi amu andêj Apômtau, nêj Anôtô, ana gebe moasinj to taê labu ñam enj.

Enj gê biñ tôj to têtac gêwiñ gêjac ñawae ma têtac êtu lêsi ma êsuc biñ ôkwi.

¹⁴ Asa kêjala. Oc moae Apômtau taê ênam tau e nê ñalêlôm tenj ma êlij moasinj tenj su êndêj amac, e êtôm gebe akêj gêj taniñja to tanômña êtu da endenj nêj Apômtau.

¹⁵ Anac dauc êtanj anja Sion.

Akêj noc bec anam dabunja tenj.

Akalem gôlôac sêpi tagenj.

¹⁶ Akac lau sa.

Akalem gôlôac sênam dabunj tauj.

Kasêga sêpi tagenj.

Ajonj ñapalêo to ñac

ma ñapalê dedec sa.

Ñac tanj gêjam awê wakucgenj nanj, êsêp anja nê andu to awê wakuc êsa anja nêj balêm êmêj.

¹⁷ Dabunwaga, Apômtaunê lausakinj tau

têtanj sêkô lôm dabunj ñasacgêdô to altar ñasawa

ma sêsôm gebe “O Apômtau, taêm labu nêj lau.

Ondec nêj gêjnlênsêm êtu meloc, e tentenlatu sêsu susu atom.

Lau to-m-to-m sênac ôkwi êndêj tauj gebe

‘Lau tônê nêj Anôtô gêmoa ondoc’ êtu asagenja.”

Anôtô gêjô mec ma kêkêj gêj taniñja kêtiam

¹⁸ Gocgo Apômtau têtac kêkac enj nê gamêjña, tec taê walô nê lau.

¹⁹ Tec Apômtau gêjô êsêac awenj ma kêsôm gêdêj nê lau gebe

“Alic acgom, oc jasakiñ polom ñanô

to wain ma niptêkwi e êôc amac tôj

ma jandec amac atu biñ susunja

êndêj tentenlatu êtiam atom.

²⁰ “Aê oc jansoc ñacjo anja gamêj gêmu kêpiña êc amac su baliñgenj êna ma jatinj enj naênjgôj gamêj gasanj to ñagêlêj tenj.

Nê pom ñamataña êsêp gwêc oc kêpiña (gwêc matê)

ma nê pom ñamuña êsêp gwêc oc kêsêpiña (gwêc ñalun) sênaña.

E ñajaê to ñasu êôj sa

gebe enj ketoc tau sa kêlêlêc.

21 “O gamêñ tau, ôtêc taôm atom.
Têmtac ñagaô êsa to ôlim êpigen gebe Apômtau gêgôm gêñsêga.

22 Amac bôc sêñamña, atêc taôm atom
gebe gêgwan ñamêdôb kêpuc anga oba kêtiam.
Gêñkain gêjam ñanô
ma jambô to wain ñanô taêsam.

23 “O Sion latuiac, têmtac ñajam
ma atu samuc êtu Apômtau, aômnêm Anôtôña,
gebe eñ kêkêñ kom gêjac gêdêñ ñatêm
ec êwaka amacnêm gêdeñ sa.
Eñ kêsêwa kom kêsêp kêtû amacña,
kêkêñ kom gêdeñ têm asê geñ to ajac gêñ sa kêtôm andanげña.

24 “Polom ñanô êsô têtin-kôm ñanô-ñamala e êlôc
ma wain to niptêkwi ñagasuc mênêc e êkêc.

25 Aê jajô jala ñakôm ñanô, tan wagô tolêsôb-tolêsôb sen nan, wagô sêlôpña to ñatêna kêsaña
ma kêlêña
têtu ñoc sinwaga ñaton kapôên, tan kajatu gebe sênac sin sêndêñ amac nan.

26 “Amac oc anin gêñ e êôc amac tôn
ma awem êôc Apômtau, nêm Anôtô, tan kêmoasin amac ñajam kêlêlêc nan, nê ñaê,
ma sêngôm ñoc lau majen êsa êtiam atom.

27 Amac oc ajala gebe aê gamoa Israel ñalêlôm
ma aê Apômtau taucgen katu nêm Anôtô
ma sêngôm ñoc lau majen êsa êtiam atomanô.

Anôtô êkêc nê Nalau êpi ñamalac peben

28 “Go êndêñ têm ten acgom
oc jakêc ñoc Nalau êpi ñamalac peben
ma latômio to ñac seoc bin lasê
to nêm lau ñanô oc sênêc mê
ma nêm ñacsenjomi oc sêlic gêñ ñakatu.

29 Êndêñ bêc tônê oc jakêc ñoc Nalau
êpi sakinwagao to ñac amboac tonanげ.

Bêc ñamu tau ñawêc

30 “Oc jakêñ gêñsêga êsa umbon ma anga nom, dec to ja ma ja ñatêtac. 31 Oc oc ênam
kanuc ma ajôn oc êtôm dec su acgom, go Apômtaunê bêc kapôên to ñaclai kain ten tau oc
mênêsa. 32 Ma ñamalac samob, tan awen ênac Apômtaunê ñaê nan, eñ oc ênam êsêac kêsî
êndêñ-êndêñgen, gebe lau, tê sêwê gêñwapac sa nê, oc sêngon lôc Sion to Jerusalem, ma
lau, tê Apômtau êkalem êsêac nanげñ sêmoa maten jali êtôm Apômtau gêjac mata nê.

3

Anôtô êmêtôc ñamalac peben êndêñ Bec ñamuña

1 “Alic acgom, êndêñ tan jawaka Juda to Jerusalem sa nan,
êndêñ bêc to ñasawa tônê

2 aê oc jakalem tentenlatu samob sêpi tagen
ma jawê êsêac sêsêp gaboan Josapat sêna,
gebe jamêtôc êsêac anga tônê

êtu gêñ samob, tañ sêgôm gêdên aêñoc lau to ñoc gêñlênsêm Israelña,
gebe sêjam êsêac êlin-êlin sêmoa tentenlatu ñasawa
ma sêjac sam aêñoc nom gêdên tañ.

³ Êsêac sêpuc kapoac

kêtu ñoc lauña

ma sêkên ñapalê gêjô awê mockaino

ma sêkên ñapalêo lau sêjam ôli ña wain, tañ êsêac tañ sênôm nañ.

⁴ “Ma amac lau Tirus to Sidon ma Pilistia nêñ gamêñña samob, aêacnêñ asagen ñagêdô
gêdên tañ. Amac abe akên ñagêjô êndên aê êtu gêñ tenña me. Embe akên ñagêjô êndên
aê, go janam nêñ ñagêjô ôkwi wacêtap amac taôm môkêmapac sa wen tagen. ⁵ Gebe amac
añango ñoc silber to gold su ma ajon ñoc awamataêjam kêsô nêñ lôm gwam gêja. ⁶ Ma akên
lau Juda to Jerusalem gêdên lau Helen sêjam ôli gebe sejon êsêac sêna e sêmoa jaéc nêñ
gamên ñamadin. ⁷ Alicgac me, galoc tec jaóc êsêacnêñ ñalêlôm gebe sêndi anga gamên, tañ
amac atulu êsêac sêja nañ, ma gêñ amac agôm nañ, ñagêjô wacêtap amac taôm môkêmapac
sa. ⁸ Aê oc jakên latômio to ñac sêndên lau Juda sênam ôli nasêsêp êsêac lemen, ocgo ac
sêkên êsêac sêndên lau Sabea, tê sêngôn jaéc sêga nê, sênam ôli êsêac. Bin tec Apômtau
kêsôm.

⁹ “Asôm bin tonec êtu tapa anga lau tentenlatu nêñ gebe
‘Amansañ taôm êtu anac sinña.

Ajatu lau siñsêlêc sa.

Akên siñwaga sêmênman

samob sêpi tagen.

¹⁰ Apa nêñ sakwen ôkwi êtu sin

to anam lêngêc ôkwi êtu kêm.

Ñac ômbôên-ômbôên êsam tau gebe “Aê ñactêkwa ten.”

¹¹ Amac tentenlatu, tañ anğôn agi aêac auc nañ,
andi ñagaôgen, naakac taôm sa anga tônêman.’ ”

O Apomtau, ôwê nêñ lausñ sêsêp tônê sêna.

¹² “Tentenlatu sêndiman.

Ma êsêac sêwê sêna gaboan Josapat

gebe anga tônê aê oc jañgôn ma jamêtôc tentenlatu samob,

tañ sêngôn sêjam aucgen nañ.

¹³ Akên bôjan jalô êna

gebe kôm ñanô gêmêc e kêtu masê su.

Asô anaman, aka wain,

tañ kêsêp tonjon e mêngêc su nañ.

Ma ñatêkwi êsêp gasuc e mêngêc amboac tonan e wain êkêc

gebe nêñ sec gêjam sêga.

¹⁴ “Lau toton-toton

sêmoa gaboan mêtôcña

gebe Apômtaunê bêc kêdabinğac

anğa gaboan mêtôcña.

¹⁵ Oc to ajôn sêjam kanuc

ma utitalata sêgamin ñawê.”

Anôtô gebe êmoasin nê lau

¹⁶ Ma Apômtau awa ñadindin kêsâ anğa Sion.

Apômtau gêmôêc biñ awa kapôêñ anğa Jerusalem ma umbon to nom ñawiwic.
Mago Apômtau kêtú nê lau nêñ lamu teñ
ma lau Ísraël nêñ tuntêna teñ eñ.

17 “Ocgo ajala gebe Apômtau, nêñ Anôtô aê,
tec ganğon ñoc lôc dabun Sion nec, aê taucgoc.
Ma Jerusalem oc êtu gamêñ dabun
ma lau jaba teñ oc sêsêlêñ sêñac malac êñgic êtiam atomanô.

18 “Ma êndêñ bêc tônê wain oc enselen anğa lôc
ma su êsêp anğa gamêñ ñabau
ma bu enselen
êtôm Judanêñ buman samobgen.
Ma bumata teñ êpulu êpi anğa Apômtaunê andu
ma êmalôm gaboan Sitim.

19 “Gamêñ Aiguptunğa oc êtu gasan
ma gamêñ Edomnğa oc ñagêlêñ êsa
êtu gêñ alôb-alôb, tan sêgôm gêdêñ lau Juda nanğa
gebe sêkêc biñ-masiwaganêñ dec sin anğa nêñ gamêñ.

20 Ma lau sêngon gamêñ Juda enden tonton
ma gôlôac oc sêjô-sêjô tauñ anğa Jerusalem ñapan.

21 Aê oc jakêñ ñagêjô êjô êsêacnêñ dec
ma sêwê-biñ-ñakainwaga
teñ êwê sa atom
gebe Apômtau oc êngon lôc Sion.”

Amos

Propete Amos nê biñ kêtü propete samob nêñ biñ ñamatana, tañ teto sa kêsêp buku teñ tomalagen. Têna kêkôc en anga malac Judana teñ, mago en gêjam mêtê lau anga gamêñ Israelña gêdêñ jala 800 ma 700 gêmuñ Kilisi gêmêñ nomña ñasawa. Gêdêñ ñasawa tonañ lau sêpô lêna gêñ teñ atom, sêmoa ñajamgen. Êsêac sêlic nêñ om ma sêsaê gebe sêmoa towamagen. Mago Amos gêlic amboac teñ. En kêsâê gebe lau tolêlômgen sêmoa ñajam ma êsêac sêmoa ñajam ñam kêsêp nêñ sêmêtôc lau ñalêlôm sawa kesogen to nêñ sêkônin êsêacña. Lau sêlic om, tagen nêñ ñalêlôm gêwiñ atom. Êsêac sêjam kauc gebe sêmoa towamagen, mago sêsau taun. Tec Amos gêjam mêtê lau toôli palêgen ma kêtêc tau atom. En kêsôm Anôtô êmêtôc lau ñawae lasê. En kêjatu gebe Binğêdêñ ñalêñ êsa êtôm bu keselen ma kêsôm gebe Moae Apômtau taê walô nê launêñ ñagêdô, tañ gacgen sêmoa maten jali nañ (5:15).

¹ Amosnê biñ tau tonec. En gejobwaga dombaña nêñ teñ anga malac Tekoa. Ôjô gêjam atomgen ma en gêlic biñ tau gêdêñ Judanêñ kiñ Usia agêc Israelnêñ kiñ Joas latu Jerobeam nêñ têm e ñajala luagêc gêja, go ôjô gêjam. ² Ma en kêsôm gebe “Apômtau gêjam wambañ anga Sion to kêkac awa sa anga Jerusalem e gejobwaga dombaña nêñ gamêñ ñagêgwan kêsêlic to lôc Karmel ñatêpôê kêmêlin.”

Anôtô kêmêtôc lau Israel nêñ lau jabañ êsêacña

Siria

³ Apômtau kêsôm biñ tonec gebe “Aê oc jawi Damaskusnêñ keso têlêac me aclêña ñagêjô sin atom, gebe êsêac sêlêsa Gilead popoc to sêlêsu êsêac. ⁴ Amboac tonañ aê jakêñ ja êniñ Hasaelnê andu ma êndanğac Benhadadné andu kiñña. ⁵ Aê gabe jatuc malac Damaskus ñabalañ popoc ma jansen lau Bikat Awenna to ñac, tañ kêmêgôm tôc kiñña gêñgôn Bet-Eden nañ su. Ma lau Sirianañ nasêñgôn kapoacwalô anga Kir.” Apômtaunê biñ tau tonec.

Pilistia

⁶ Apômtau kêsôm biñ tonec gebe “Aê jawi Gasanêñ keso têlêac me aclêña ñagêjô sin atom, gebe êsêac sêjañgo lau-m samuc teñ su gebe sêkêñ êsêac sêsêp lau Edom lemen. ⁷ Amboac tonañ aê jakêñ ja êniñ Gasa ñatunbôm ma êndanğac ñaandu kiñña su. ⁸ Aê gabe jansen lau Asdodña to ñac, tañ kêmêgôm tôc kiñña gêñgôn Askalon nañ su. Aê lemoc ejoñ malac Ekron e lau Pilisti nêñ ñapopoc sênaña.” Apômtaunê biñ tau tonec.

Tirus

⁹ Apômtau kêsôm biñ tonec gebe “Aê jawi Tirusnêñ keso têlêac me aclêña ñagêjô sin atom, gebe êsêac sêkêñ lau-m samuc teñ sêsêp Edom lemen

ma taêj gêjam poac lasitêwainja atom.

¹⁰ Amboac tonan aê jakêj ja êniñ Tirus natunbôm ma êndanğac njaandu kinja su.”

Edom

¹¹ Apômtau kêsôm binj tonec gebe

“Aê jawi Edomnê keso têlêac me aclêja nagêjô sinj atom

gebe enj kêjanda lasi ja sinj

ma kêtinj nê taê walô lauja su.

ma têtac njandanj njapanj

to têtac kêmoatinj têtj gedenj têtjgenj.

¹² Amboac tonan aê jakêj ja êniñ malac Teman

ma êndanğac malac Bosra njaandu kinja.”

Amon

¹³ Apômtau kêsôm binj tonec gebe

“Aê jawi lau Amon nêj keso têlêac me aclêja nagêjô sinj atom,

gebe êsêac sêkac lau, tanj sêmoa tenj nanj, gêtjgic anja Gilead,

gebe sêtjngôm tauj nêj nom njamadinj êtu kapôêtj.

¹⁴ Amboac tonan jangôm ja elom anja malac Rahab natunbôm njalêlôm

ma êndanğac njaandu kinja

êndêj tanj wali êtanj êndêj bêc sinja

ma êndêj tanj mu êmbuc êndêj bêc mulainja.

¹⁵ Ma êsêacnêj kinj to nê kasêga samob sêwinj tauj

nasêtjngônj kapoacwalô anja gamêj jaêc.”

Apômtaunê binj tau tonec.

2

Moab

¹ Apômtau kêsôm binj tonec gebe

“Aê jawi Moabnê keso têlêac me aclêja nagêjô sinj atom,

gebe enj kêpac kinj Edomja nê njatêkwa kêtj njop.

² Amboac tonan aê jakêj ja êniñ Moab

ma êndanğac andu kinja anja Kerijot

ma Moab ênanja êsêp sinj njakicsêa njalêlôm

êndêj tanj wambanj to dauc êtanj êmoa nanj.

³ Aê oc jasap gôlinjwaga tulu anja êsêac njalunj

to janac ênê kasêga samob êndu sêwinj enj.”

Apômtaunê binj tau tonec.

Juda

⁴ Apômtau kêsôm binj tonec gebe

“Aê gabe jawi Judanêj keso têlêac me aclêja nagêjô sinj atom,

gebe êsêac têtinj Apômtaunê binjsu su

to sejop ênê njagôlinj atom.

Ma êsêacnêj dansanj, tanj kêtj tamenjinêj lêtj njagôlinj nanj,

gêwê êsêac seo amboac tonanjenj.

⁵ Amboac tonan aê jakêj ja êniñ Juda

ma êndanğac Jerusalem njaandu kinja.”

Anôtô kêmetôc lau Israel

⁶ Apômtau kêsôm binj tonec gebe

“Aê jawi Israelnêj keso têlêac me aclêja nagêjô sinj atom,

gebe êsêac sêkênj ñac gêdênj gêdênj lau sêjam ôli kêtú têtáp silber saña,
ma ñac ñalêlôm sawa kêtú têtáp atapa saña.

⁷ Êsêac sêka lau ñalêlôm sawa môkênjapac tônj kêsêp kekop ñalêlôm
ma sêkô lau-ñalêlôm-ñawapacwaga nêj lêt auc.
Ñac tenj agêc tama sêsô dêdênj mockainjo tagenj
e sêgôm ñoc ñaê dabunj kêtú sec.

⁸ Êsêac sêsa taunj sic sêc altar samob ñagala
ma ñakwê, tañ sêjanjo su anja launênj nanj, kêtú nêj mê
ma sênôm wain, tañ lau sêkênj kêtú nêj binj ñagêjôña nanj,
anja nêj Anôtônê andu.

⁹ “Ma aê, tec gamunj amac ma gasenj lau Amor,
tañ waso-waso têtôm kaseda
ma ñajanja têtôm kamem nanj.

Aê gasenj nêj ñanô, tañ genkalenj lólôc nanj,
to nêj ñawakac, tañ gêc nom ñalêlôm nanj.

¹⁰ Aê kakôc amac sa anja gamênj Aiguptunja api amênj
to gawê amac amoa gamênj sawa kêtôm jala 40,
gebe awê kainj lau Amor nêj gamênj,

¹¹ Ma aê, tec gajac nêmi latômi ñagêdô sa têtú propete
ma nêmi ñacsenjomi ñagêdô têtú lau sêjam dabunj taunja.
O lau Israel, binj amboac tonanj binjanô me masi.”
Apômtaunê binj tau tonec.

¹² “Mago amac akênj wain gêdênj lau sêjam dabunj taunja tau sênôm
to ajac jao propete ma asôm gebe ‘Aoc binj lasê atom.’

¹³ “Alic acgom, aê janjôm nêmi gamênj kôjô-kôjôgenj
êtôm wanj, tañ gêlac gwêc sec nanj.

¹⁴ Ñac, tañ ñagaô nanj, embe êc su, oc ênam enj sa atom.

Ma ñac ñajanja nê ñaclai ñanô masi.

Ma ñac ñaclai ênam tau sa êtôm atom.

¹⁵ Ñac talamja oc êkô ñajanja atom.

Ñac, tañ ñagaô nanj, ênam tau sa atom.

Ma ñac, tañ gêngônj hos ñaô nanj, ênam katu sa atom.

¹⁶ Ma lau sinjêlêc, tañ sêmoa totêntac kêpa sugenj nanj,
oc sêc toôlinj ñaôma êndênj bêc tonanj.”

Apômtaunê binj tau tonec.

3

Kôm tañ gêjac propete ñawae nanj

¹ O lau Israel, anô binj tonec, tañ Apômtau kêsôm kepenj amac gôlôac samob, tañ kakôc
sa anja gamênj Aiguptunja api amênj nanj.

² “Aê kajalinj amac taômgenj sa anja gôlôac nomja samob nêj.
Kêtú tonanj aê gabe jamêtôc amac êtu nêmi keso samobja.

³ “Ñac luagêc, tañ sêjac noc taunj atom nanj,
sêsêlênj sêwinj taunj me.

⁴ Lewe, tañ kêtáp gwada sa atom nanj,
oc êu awa ñaôma anja salenj me.

Lewe ñalatu, tañ gêjac gênj atom nanj,

oc êkêkwanj anja nê gêsuj me.

⁵ Embe sêwa lakô atom, oc lip ênac moc me.

Gwada ten embe êsêp lakô atom,
oc lipkainj êmandi sa me.

⁶ Dauc embe êtanj anja malac,

oc lau têtakê atom me.

Gênwapac embe êtap malac ten sa,

nanj Apômtau gêgôm atom me.

⁷ Binjanô, Apômtau Anôtô êngôm gêj tenj atom,

enj eoc nê binj nalêlômja lasê

êndênj propete, tanj têtû ênê sakinwaga nanj, êmunj acgom.

⁸ Lewe embe êtanj asa oc êtêc tau atom.

Apômtau Anôtô embe êsôm binj, asa oc eoc binj lasê atom.”

Samaria ênanja njapuc

⁹ Asôm lasê êndênj lau, tanj sêngônj andu kinja anja Asuria

to êsêac, tanj sêngônj andu kinja anja gamênj Aiguptuja,

gebe “Akac taôm sa anja lôc Samariaja,

go alic lau sênac seso tauj anja gamênj tau

to sêkôninj tauj sêmoa gamênj tau.”

¹⁰ Apômtau kêsôm gebe “Êsêac sêjam kauc lêj sêngôm gêj naêndênja.

Êsêac sêboa njac lai sêkôninj lauja to sêjanjo gêjja sa anja nêj andu kinja.”

¹¹ Kêtu tonanja Apômtau Anôtô kêsôm binj tonec gebe

“Nacjo sêngi gamênj auc ma sensej nêj tunbôm su

ma sêjanjo waba su anja nêj andu kinja.”

¹² Apômtau kêsôm binj tonec gebe “Aê oc janam lau Israel, tanj sêngônj nêj bec nalêlôm
to sêc nêj mê njawasi njô anja Samaria nanj, kêsi êtôm njacgejob gêjam dombalabu njapopoc
me tanjalaunj kêsi anja lewe awasuj.”

¹³ Apômtau Anôtô, lausinj undambêja nêj Anôtô, kêsôm gebe

“Anjô binj tonec ma awa Jakobnê gôlôacnênj keso sa.

¹⁴ Êndênj bêc, tanj jamêtôc Israel êtu nêj sêgêli binja nanj,

aê oc jamêtôc Betel njac altar ma jatuc altar tau njacabo tulu

e embenj êsêp nom.

¹⁵ Aê jatuc andu komôja to andu ockêsa ja popoc.

Ma andu, tanj sêkwê tonjagêlônj kainj tenj nanj, ênanja

ma andu taêsam malenmê.”

Apômtaunê binj tau tonec.

4

¹ “Amac bulimakao Basanja,

tanj amoa lôc Samariaja nanj,

anjô binj tonec.

Amac akôninj lau nalêlôm sawa tonj to alêsa lau-sêpô-lênawaga popoc,

ma asôm gêdênj njaci gebe

‘Akôc gêj amênj, gebe anômônj.’

² Apômtau kêtôc lêma ma gebe nê binj nanô êsa êtu enj njac dabunja gebe

Alic acgom, bêc oc mênêsa, go sêngauc amac asa amênj njalêngêc

to sênac nêj lauo njamuja njac ênjanj.

³ Ma amac oc akênj taôm tagenj-tagenj asa tunbôm njakêlêtêc njasawa ana

ma sêmbaliņ amac siņ ana Hermon.”
Apômtaunê biņ tau tonec.

4 “Amêņ Betel ma aņgôm gêņ alôb-alôb.
Amêņ Gilgal ma aņgôm gêņ alôb-alôb êlêlêc su.
Akêņ nê m daja êtôm bêbêcgeņ samob
ma akêņ nê m gêņ teņ ņanô teņ ņanô êtôm bêc êtu têlêacņa samob.

5 Akêņ polom togoleņ êtu da danje
to anam nê m da awalaun ņawae êsa ênêc awêgeņ.
O lau Israel, biņ tonaņ amac têmtac gêwiņ gebe aņgôm.”
Apômtau Anôtô nê biņ tau tonec.

6 “Kêtôm nê m malac samob, aê kakêņ amac lumluņ gêņac gêņ teņ atom
to kakêņ amac aôc tóbôm moņa kêtôm nê m gamêņgeņ.
Mago amac ajam taôm ôkwi amu adêņ aê amêņ atom.”
Apômtaunê biņ tau tonec.

7 “Aê kagamiņ kom gêdêņ amac amboac tonaņgeņ e ajôņ têlêac su,
go ajoņ kôm ņanô sa.
Aê kakêņ kom gêjac malac teņ,
ma kagamiņ kom gêdêņ malac teņ.
Kôm teņ kêtap kom sa,
ma kôm, taņ kêtap kom sa atom naņ, ņagêņ kêmêliņ.

8 Amboac tonaņ tec malac luagêc me têlêac sêsêlêņ sêja malac teņ
sebe sênôm bu, tageņ sênôm e gêôc êsêac tôņ atom.
Mago amac ajam taôm ôkwi amu adêņ aê amêņ atom.”
Apômtaunê biņ tau tonec.

9 “Aê kakêņ gwa gêjac amacnê m mo to kakêņ kôm ņanô kêmêliņ.
Aê gasen nê m kôm moņa to kôm wainņa su.
Wagô geņ amacnê m jambô to katêkwi.
Mago amac ajam taôm ôkwi amu adêņ aê amêņ atom.”
Apômtaunê biņ tau tonec.

10 “Aê kasakiņ kole gêdêņ amac kêtôm gagôm gêdêņ Aiguptu.
Aê gajac nê m lau wakuc êndu ņa siņ.
Aê kajanda nê m hos sêc sêja.
Ma nê m gamêņ becņa ņasu sec e gêjam gamêņ-gamêņ aucgeņ.
Mago amac ajam taôm ôkwi amu adêņ aê amêņ atom.”
Apômtaunê biņ tau tonec.

11 “Aê gasen amac su katôm gasen Sodom to Gomora su.
Ma amac atôm jakalic, taņ sêwê sic aņga ja naņ.
Mago amac ajam taôm ôkwi amu adêņ aê amêņ atom.”
Apômtaunê biņ tau tonec.

“Kêtu tonaņņa aê gabe jaņgôm biņ tonaņ ņanô êsa êpi ¹² amac, o Israel.
O Israel, aê gabe jaņgôm biņ tonaņ ņanô êsa, tec ômansaņ taôm,
gebe ôndac nê m Anôtô.”

¹³ Ôlic acgom, ņac taņ gêboa lôc sa to kêkêņ mu naņ,
ņac taņ geoc nê biņ, taņ taê gêjam naņ, lasê gêdêņ ņamalac naņ,

ḡac taḡ kēkēḡ gamēḡ kelendeḡ to ḡakesec
 ma kēsēlēḡ ḡēmoa nom ḡabau ḡaô naḡ,
 nē ḡaē gebe Apômtau, lausiḡ undambēḡa nēḡ Anôto. * Basanḡa, taḡ seḡ ḡēḡeḡ ma sējam
 kom teḡ atom.

5

Kalem sēnam tauḡ ôkwiḡa

¹ O ḡôlôac Israel, aḡô biḡ tonec ma akēḡ taḡem taḡiḡoa, taḡ katanḡ kētu amacḡa naḡ.
² “Awētakiḡ Israel ḡējac tau êndu, eḡ oc êndi sa êtiam atom.
 Eḡ ḡējac tau êndu ḡēc tau nē nom ma ḡac teḡ oc ḡējac eḡ sa atom.”

³ Gebe Apômtau Anôto kēsôm biḡ tonec gebe
 “Malac taḡ êkēḡ lau 1,000 sēsa sēna naḡ,
 nēḡ lau 100 geḡ sēmoa materḡ jali.
 Ma malac, taḡ êkēḡ lau 100 sēsa sēna naḡ,
 nēḡ 10 geḡ sēmoa materḡ jali.”

⁴ Gebe Apômtau kēsôm biḡ tonec ḡêdēḡ ḡôlôac Israel gebe
 “Ansom aē, go amoa matem jali,
⁵ ansom Betel atom, ma ana Gilgal atom
 ma asēlēḡ alom Berseba ana atom.
 Gebe Gilgal oc êḡḡôḡ kapoacwalô aḡḡa gamēḡ jaêc biḡḡanôḡeḡ,
 ma Betel oc ênaḡa.”

⁶ Ansom Apômtau, go amoa matem jali.
 Embe masi, go eḡ époa lasē êtoḡ ja e êndaḡḡac ḡôlôac Josep su,
 ma ḡac teḡ émoa Betel, gebe ênac ja tau êmac atom.
⁷ O amac, taḡ aḡam lēḡ biḡḡêdēḡa ôkwi kētu ḡēḡ ḡamakic sec
 ma akôniḡ biḡḡêdēḡ toḡ ḡēc nom.

⁸ ḡac taḡ kēkēḡ dam to i totili
 ma ḡējam ḡakesec ôkwi kētu gелеḡḡa
 to ḡēḡôm gелеḡḡa ḡakesec kēsa,
 ḡac taḡ kēkalem ḡwēc ma kēsēwa kēsēp nom naḡ,
 ênē ḡaē gebe Apômtau.

⁹ Eḡ gesēḡ lau ḡajaḡa su eb tagēḡ
 ma ḡēḡôm malac ḡajaḡa kētu gasēḡ.

¹⁰ Êsêac tēntac gedec ḡac, taḡ kēpuc biḡḡêdēḡ toḡ ḡēmoa sēmêtôc biḡ ḡamala
 to sē kanôḡ ḡac, taḡ kēsôm biḡḡanô naḡ.

¹¹ Amac akwê andu ḡa poc, taḡ apa e ḡatip kēsa naḡ,
 mago oc aḡḡôḡ andu tau ḡalêlôm atom.
 Amac asê kôm wainḡa ḡaḡam,
 mago oc anôm wain tau atom,
 gebe amac aka ḡac ḡalêlôm sawa toḡ
 to akac eḡ, gebe êkēḡ polom êndēḡ amac.

¹² Aē kajala gebe aḡôm ḡēḡ alôb-alôb taêsam
 ma nēm sec kapôēḡanô.
 Amac taḡ alêsu ḡac ḡêdēḡ

* **4:13:** Propete ḡējam dōḡ Israelnēḡ lauo kēpi bulimakao

to akôc awa ñalêsija
 ma akô ñac ñalêlôm sawa auc aña amêtôc biñ ñamala nañ.
 13 Kêtu tonañña tec ñac tokauc oc ênam tau tøj êndêñ têm tonec,
 gebe têm tau têm sec.

14 Ansom gêñ ñajam, ansom gêñ sec atom,
 gebe amoa matem jali.
 Go Apômtau, lausij undambêña nêñ Anôtô, êmoa êwiñ amac
 amboac asôm su.

15 Têmtac endec sec ma têmtac êwiñ ñajam
 to amansañ biñgêdêñ aña mêtôc ñamala,
 ec Apômtau, lausij undambêña nêñ Anôtô,
 taê walô Josepnê gôlôac ñapopoc.

16 Amboac tonañ Apômtau, lausij undambêña nêñ Anôtô,
 kêsôm biñ tonec gebe
 “Tanjiboa êpi êtôm malaclun samobgeñ.
 Ma lau sêmôêc gebe ‘Ojae, ojae’ êtôm intêna samob.
 Êsêac sêkalem lau kômña gebe têtanj
 to êsêac, tanj têtanj tanjiboa kêtuj tøj nañ, gebe sêpuc tanjiboa sa.
 17 Tanjiboa êtanj êtôm kôm wainña samob
 gebe aê oc jasêlêñ jamoa amac ñasawa-ñasawa.”
 Apômtaunê biñ tau tonec.

18 Ojae amac, tanj ajam awem su Apômtaunê bêc.
 Ajam awem su bêc tonañ kêtuj ageñña.
 Bêc tonañ ñakesec, ñawê atom.

19 Oc êtôm ñac teñ gêc lewe su,
 mago gêdac bôclai teñ,
 me gêô lasê andu ma gêjac senen tau ña lêma
 ma moac teñ gêñac enj.

20 Apômtaunê bêc tau ñakesec, ñawê atom,
 ñakanuc ma ñawasi masi.

21 “Aê gadec ma galic nêñ om sec
 ma nêñ akac taôm sa omña gêjac aê matocanô ñajam atom.

22 Ma amac embe akêñ daja to dadançe êndêñ aê,
 oc jakôc sa atom.
 Aê matoc ê nêñ bulimakao kêtôp ñajam, tanj akêñ êtu dawama nañ atom.

23 Aêc su tonêñ wê ñakicsêa aña aêñoc.

Aê gabe janô nêñ gêñ wêña êtanj atom.

24 Mago biñgêdêñ ñalêñ êsa êtôm bu keselenj
 ma biñgêdêñ êtôm bu, tanj keselenj gedenj tøjgeñ nañ.

25 “O gôlôac Israel, amac akêñ daja to da ñagêdô gêdêñ aê gêdêñ tanj amoa gamênj
 sawa kêtôm jala 40 nañ, me masi. 26 Tec galoc akôc nêñ kinj Sakut to amacnêñ gwam
 utitalatana Kaiwan, tanj amasañ kêtuj amac taômña nañ, sa 27 gebe aê oc jawê amac aka
 lêlêc Damaskus su naasêp kapoacwalô.” Apômtau tanj nê ñaê gebe lausij undambêña nêñ
 Anôtô nañ, kêsôm biñ tonañ. * Babel nêñ anôtôi jaba.

* 5:27: Sakut agêc Kaiwan nêñ ñam gêc awê atom, moae têtuj lau

6

Senseŋ Israel su ŋabin

¹“Ojae êsêac, taŋ sêlêwan sêmoa Sion,
to êsêac, taŋ sêŋgôn lôc Samariaŋa totêntac kêpa sugen,
ma tentenlatu ŋamataŋa nêŋ lau towae,
taŋ gôlôac Israel dêdêŋ êsêac sêja naŋ.

²Alom malac Kalne ana ma alic acgom,
go aŋga ônê ana malacsêga Hamat.
Go asêp Pilistinêŋ malac Gat ana.

Êsêacnêŋ gamêŋ ŋajam kêlêlêc gamêŋ tonec su me.
Me êsêacnêŋ nom kapôêŋ kêlêlêc amacnêŋ nom su me.

³O amac, taŋ atin bêc sec su naŋ,
mago akalem ŋaclai êkônin launja mênkêtu dambê.

⁴“Ojae êsêac, taŋ sêsa taun sic sêc pôpô, taŋ sêjam gêlôn ŋa jabo naŋ,
to sêmêtôc taun sêzac nêŋ mê ŋaô,
ma seŋ domba ŋalatu aŋga domba ŋaton
to bulimakao ŋalatu, taŋ seŋgen e kêtôp ŋajam naŋ.

⁵Êsêac sêjam wê ole-ole to sêjac gêŋ wêŋa kêtaŋ gêwiŋ,
ma sêmasaŋ gêŋ wêŋa wakuc kêtôm Dawid.

⁶Êsêac sênôm wain kêsêp laclu kapôêŋ
to seŋ oso taun ŋa niptêkwi ŋajamanô tau,
mago sêmoa tonjalêlôm ŋawapac kêtû Josep gêjaŋaŋa atom.

⁷Tec êsêac têtû lau, taŋ sêŋgôn kapoacwalô aŋga gamêŋ jaêc naŋ, nêŋ ŋamata,
ma êsêac, taŋ sêmêtôc taun sêzac nêŋ mê ŋaô naŋ, têtû samuc taun toôndugen êtiam atom.”

⁸Apômtau, lausiŋ undambêŋa nêŋ Anôtô, kêsôm gebe
Apômtau Anôtô kêtôc lêma kêpi tau gebe

“Aê gadec Jakobnê ketoc tau sa
ma têtac gedec ênê andu kinŋa

ma gabe jakêŋ malac to gêŋ samob, taŋ gêc ŋalêlôm naŋ, êndêŋ ŋacjo.”

⁹Lau 10 embe sêmoa andu teŋ, oc sêmac êndu. ¹⁰Ma ŋac teŋ, taŋ gêjaŋa atom ma kêsiŋ
tau gêŋgôn nê andu ŋabalêm ŋalêlômŋa naŋ, nê tawaŋ, taŋ gebe êkôc eŋ ma sejoŋ ŋatêkwa
sa aŋga andu naŋ, embe êsôm gebe “Ŋac teŋ gêŋgôn gêwiŋ aôm me masi,” go eŋ êjô nê
tawaŋ awa gebe “Masi,” ma êmbaob eŋ gebe “Us, jamaŋen, aêac tasam Apômtaunê ŋaê
atomman.”

¹¹Alicgac me, Apômtau kêjatu, tec oc têtuc andu kapôêŋ popoc
ma sênac andu saun êkôc-êkôc.

¹²Amboac ondoc, hos sêlêti sêmoa poc ŋaô
ma bulimakao sê sakweŋ ki, gebe sêkac gwêc ôkwi me.
Mago amac ajam lêŋ mêtôcŋa ôkwi kêtû gêŋ ŋamalac
to agôm biŋgêdêŋ ŋaŋanô ŋamakic kêsa.

¹³Amac atu samuc gêŋ ŋaôma
ma asôm gebe “Aêac aku malac Karnaim tulu ŋa taun ma ôlinwalô atom me.”

¹⁴“O gôlôac Israel, alic acgom,
aê jajatu tentenlatu ton teŋ sa, gebe sênac siŋ êndêŋ amac.”
Apômtau, lausiŋ undambêŋa nêŋ Anôtô, kêsôm biŋ tonan.
“Ma êsêac sêkônin amac tôn aŋga Hamat ŋaintênagêsun e naêndêŋ bu Arabaŋa.”

7

Amos gêlic ñakatu wagôña

¹ Apômtau Anôtô kêtôc gêñ tonec gêdêñ aê gebe Aê galic enj kêmasañ wagô gêdêñ tan kiñné lau sebob gêgwanj ñamata su ma gêgwanj ñamêdôb kêpuc kêtû luagêcña. ² Wagô senj nom ñagêgwanj su, go kasôm gebe

“O Apômtau Anôtô, aê jatenj aôm gebe ôsuc biñ okwi, gebe Jakob oc êôc gêñ tau amboac ondoc. Enj saunjanô.”

³ Tec Apômtau gêjam nê ñalêlôm ôkwi ma kêsôm gebe “Biñ tonanj êtu anô atom.”

Amos gêlic ñakatu jana

⁴ Go Apômtau Anôtô kêtôc gêñ tonec gêdêñ aê gebe Aê galic Apômtau Anôtô kêkalem ja gebe êmêtôc biñ. Ma ja genj gêdimbobsêga su ma mêngeñ nom gêmoa. ⁵ Go kasôm gebe

“O Apômtau Anôtô, aê jatenj aôm gebe ôwi siñ, gebe Jakob êôc gêñ tau amboac ondoc. Enj saunjanô.”

⁶ Tec Apômtau Anôtô gêjam nê ñalêlôm ôkwi ma kêsôm gebe “Biñ tonanj êtu anô atom amboac tonanjenj.”

Amos gêlic ñakatu gam topocña

⁷ Enj kêtôc gêñ tonec gêdêñ aê gebe Aê galic Apômtau kêkô tunjbôm, tanj sêkwê todônj, tanj sêmasañ ña gam topoc êtôc gêñ solopña. Ma enj lêma kêkôc dônj tonanj jatenj. ⁸ Ma Apômtau kêsôm gêdêñ aê gebe “Amos, aôm gôlic asagenj.” Ma aê kasôm gebe “Galic dônjoc tenj.” Go Apômtau kêsôm gebe

“Ôlic acgom, aê kakô ñoc lau Israel ñalêlôm ma gajam dônj êsêac ña dônjoc.

Aê gabe jaê êsêacnêñ biñ tôñ êtiam atom.

⁹ Isaknê gamênj ñabau êtu gasanj to senseñ Israelnêñ gamênj dabunj su.

Ma aê gabe jandi tosinjenj gebe janac siñ êndênj Jerobeamnê gôlôac.”

Amos agêc Amasia

¹⁰ Go dabunjwaga Betelña Amasia kêsakinj biñ gêdêñ Israelnêñ kinj Jerobeam gebe “Amos kêkic aômnmê biñ gêmoa gôlôac Israel ñalêlôm. Lau tau têtôm gebe sêoc ênê biñ tôñ atom.

¹¹ Gebe Amos kêsôm gebe

‘Siñ oc ensenj Jerobeam su,

ma Israel sêwi nêñ gamênj siñ nasênjgônj kapoacwalô anja gamênj jaêc.’

¹² Ma Amasia kêsôm gêdêñ Amos gebe “O ñac-goc-biñ-lasêwaga, wêc siñ su taôm ôna nêñ gamênj Judanja, ec ôniñ nêñ polom to oc biñ lasê anja ônê. ¹³ Mago oc biñ lasê anja Betel êtiam atomanô gebe Betel kêtû kiñné gamênj dabunj to kêtû ênê gamênj tau ñalôm dabunj tenj.”

¹⁴ Go Amos gêjô Amasia awa gebe “Aê propete atom, ma propete tenj latu aê atom amboac tonanjenj. Mago aê ñac bôcña to ñac kasê ka ñanôña. ¹⁵ Ma Apômtau kêkôc aê su anja bôc ñatonj ma Apômtau kêsôm gêdêñ aê gebe ‘Ôna oc biñ lasê êndênj ñoc lau Israel.’

¹⁶ Amboac tonanj galoc ôkênj tanjam Apômtaunê biñ.

Aôm kôsôm gebe ‘Oc biñ lasê eso Israelnêñ ñalêlôm atom ma ônam mêtê eso Isaknê gôlôacnêñ ñalêlôm atom.’

¹⁷ Kêtû tonanña Apômtau kêsôm biñ tonec gebe

‘Aômnmê awê oc êtu mockainjo êmoa malac,

ma siñ ensenj latômio to ñac su.

Ñacjo sênac lôcawa nêñ nom to sênac sam êndênj taunj.

Aôm taôm ômac êndu anja lau samuc nêñ gamênj,

ma Israel oc sêwi nêj gamêj siñ nasêngôn kapoacwalô anğa gamêj jaêc.” ’

8

Nakatu kêtû aclêña

¹ Go Apômtau Anôtô kêtôc gêñ tonec gêdêñ aê gebe Aê galic ka ñanô ñalêwê gadob teñ.
² Ma eñ kêsôm gebe” Amos, aôm gôlic asageñ.” Ma aê kasôm gebe “Gal ic ka ñanô ñalêwê gadob teñ.” Go Apômtau kêsôm gêdêñ aê gebe
 “Aêñoc lau Israel nêj têm mêngêjac pep,
 aê jaê êsêacnêj biñ tôñ étiam atom.
³ Êndêñ bêc tonan wê anğa lôm dabuñ ênam tau ôkwi êtu tanjiboa.”
 Apômtau Anôtô nê biñ tau tonec.
 “Êtôm gamêj samob êsêac sêmbaliñ ñawêlêlan taêsam siñ ñabinmêgeñ.”

Israel sênaña ñatêm kêdabingac

⁴ Amac tan aka lau sêpô lêna tauñña tôñ
 ma akônin lau ñalêlôm sawa gamêj tonecña nan,
 akêñ tanem biñ tonec.
⁵ Amac asôm gebe “Êndêñ ondoc ajôn mêngêô lasê ñaôm êmbacnê,
 gebe takêñ polom êndêñ lau sênam ôli.
 Êndêñ ondoc sabat êmbacnê,
 gebe tatulu mo ma dangôm dôñ moña êtu sauñ ma mo ñaôli êtu kapôên
 ma tansau lau ña dôñdansañ.
⁶ Ma tanam ôli lau ñalêlôm sawa ña silber
 to lau sêpô lêna tauñña ña atapa
 ma takêñ polom ñapa êndêñ lau sênam ôli amboac tonanğen.”
⁷ Apômtau kêtôc lêma kêpi Jakobnê wae ñajam gebe
 “Biññanôgeñ, aê jalin êsêacnêñ gêñ samob, tan sêgôm nan, ñateñ siñ atomanô.
⁸ Biñ tonec êngôm nom êtênêp
 to êngôm lau samob, tan sêngôn nom tau nan, têtan tanjiboa
 ma êngôm nom samucgeñ êsun êtôm bu Nil
 ma ñakoton-koton e ê su étiam êtôm bu Nil anğa Aiguptu nan, atom me.”
⁹ Apômtau Anôtô kêsôm gebe “Êndêñ bêc tonan
 aê jakêñ oc naêsêp êndêñ têm oc êkô ñaluñña
 ma janğôm nom ñagamêñ ñakesec êsa êndêñ ocsalô.
¹⁰ Aê gabe janam nêñ om têtmac ñajamña ôkwi êtu bêc ñawapac
 to janam nêñ wê samob ôkwi êtu tanjiboa.
 Aê gabe jakêñ amac samob anac talu
 ma samob akalin môkêmlauñ su.
 Aê gabe janğôm amac atan tanjiboa êtôm ñac,
 tan gêjam taê tau kêtû nê latu tagenğenña,
 ma anac dabin bêc tau amboac sêjac dabin bêc têtmac ñamakicña teñ.”
¹¹ Apômtau Anôtô kêsôm gebe “Alicgac me, bêc oc mênêsa,
 go jakêñ tôbôm ênam gamêj auc.
 Tôbôm mo to buña atom, tôbôm sêñô Apômtaunê mêtêña.
¹² Lau oc sêsêlêñ sêwê anğa gwêc ñamaken e dêndêñ gwêc ñamaken
 to anğa gamêj musanğumña e dêndêñ gamêj oc kêpiña.
 Êsêac sêna sêmên—sêna sêmên ma sensom Apômtaunê mêtê,

mago têtap sa atom.

13 “Ëndên bêc tonan lau takin tolanôn êjam ma nacsenom maten êlô êtu bu êjô êsêacna.
14 Lau tan têtôc lemen êndên gwam Asima Samarianan ma sêsôm gebe
‘Dannê anôtô gêngôn mata jali, tec aê jasôm binjanô,’
ma êsêac, tan sêsôm ten gebe ‘Bersebanê lamu gêmoa, tec aê jasôm binjanô,’
nan êsêac samob oc semben e sêndi sa êtiam atom.” * gêbacnê, tec ka nanô nalêwê katu
Apômtaunê bec mêtôcna nãdôn. †

9

Lau ten sêwê Apômtaunê mêtôc sa atom

1 Aê galic Apômtau kêkô kêsi altarna ma kêsôm gebe

“Ôtuc alê popoc e salôm ênsêlô
mênêtuc lau samob môkênãpac popoc,
ma êsêac, tan sêwê sa nan, aê oc janac na sin,
ma ten êc su atom, ten ênam samuc atom.

2 “Êsêac embe sewen nom sêsêp lamboam sêna,
aê lemoc oc jakôc êsêac anãa ônê.

Êsêac embe sêpi undambê sêna,
aê oc jakôc êsêac anãa tônê sêsêp sêmên.

3 Êsêac embe sêsijn taun sêmoa lôc Karmel nãtêpôê,
oc jaê êsêac lasê ma jakôc êsêac tôn.

Êsêac embe sêsijn taun sêsêp gwêc nãgêdimbob, gebe jalic êsêac atom,
oc jajatu moac, gebe ênãc êsêac anãa ônê.

4 Êsêac embe sêsêlên sêmun nên nãcjo sêsêp kapoacwalô sêna
oc jajatu sin, gebe ensen êsêac su anãa tônê.

Aê matocanô êpi êsêac êtu êmoasin êsêacna atom, êtu êkên sec êsêacna.”

5 Apômtau, lausin undambêna nên Anôtô, kêmoasac nom e gêwê,
ma êsêac samob, tan sênãôn nom tau nan, têtã lasê,
ma gên nomna samucgen kêsun kêtôm bu Nil
ma gê su kêtiam kêtôm bu Nil Aiguptuna.

6 En kêkwê nê balêm lôlôcna anãa undambê
ma kêsun nê andu nãalê kêkô nom.

En tan kêkalem gwêc nãdembom ma kêsêwa kêsêp nom nan,
nê nãê gebe Apômtau.

7 Apômtau kêsôm gebe

“O gôlôac Israel, aê galic amac atôm lau Aitiopianan atom me.
Aê gawê Israel anãa Aiguptu ma lau Pilisti anãa Kaptor
to lau Suria anãa Kir sêmên atom me.

8 Alicgac me, Apômtau Anôtô mata gê gamên kinãa sec
ma aê gabe jansen gamên tau su ênanã anãa nom,
tagen gabe jansen Jakobnê gôlôac su samucgen atom.”
Apômtaunê bin tau tonec.

9 “Alic acgom, aê gabe jajatu bin
ma jakolonã gôlôac Israel sêsêp lau tomôkê-tomôkê samob nalêlôm.

* 8:14: Ka nanô nalêwê gêwa sa gebe jala ten nãtêm nãjam † 8:14: Lau Israel nên abec tau tonan.

Aê jakolonj êsêac êtôm sekolonj polom kêsêp lala e namatu tenj embenj êsêp nom atom.

¹⁰ Aênoc launênj lau sec samob, tanj sêsôm gebe 'Gênwapac êtap aêac sa to êôc lêlêc aêac atom nanj, sinj ensenj êsêac su sênaŋa.' "

Êtu namu Apômtau êmansanj Israelnênj binj êtiam

¹¹ "Êndênj bêc tônê aê gabe jajac Dawidnê bec, tanj kêku nanj, sa êtiam. Aê gabe jambôc ŋalasê to jamboa ŋapopoc sa ma jakwê sa êtiam êtôm andanŋenŋa,

¹² gebe êsêac sêwê kainj Edom ŋapopoc to lau tomôkê-tomôkê samob, tanj sê noc ŋaê kêpi êsêac nanj."

Apômtau tanj êngôm binj tau êtu anô nanj, kêsôm binj tonanj.

¹³ Apômtau kêsôm gebe

"Alic acgom, bêc oc mênêsa, go ŋac êkac nom ôkwi mênê ŋac ejonj ŋanô sanj tônj, ma ŋac êka wain ŋanôŋa mênê ŋac êsê ŋawêŋa tônj.

Wain ŋakana oc mênjep-mênjep anjga lôc to enselenj anjga gamênj ŋabau.

¹⁴ Aê gabe janjgôm noc lau Israel nênj gênj mataêjam êtu wakuc.

Êsêac sêkwê malac, tanj sesenj popoc nanj, sa êtiam ma sênjgônj ŋalêlôm.

Êsêac sêsê kôm wainjga ma sênôm ŋawain.

Êsêac sêsê kôm ma sêninj ŋanô.

¹⁵ Aê gabe jasê êsêac sêsêp tauj nênj nom

ma sêmbuc êsêac sa anjga nom, tanj kakênj gêdênj êsêac nanj, êtiam atom."

Apômtau aômnmê Anôtô, nê binj tau tonec. * † êkôc. Têm ŋagêdô lau sekolonj ŋop kêsêp lala, tec ŋop ŋajam kêsêp laclu ma ŋapoc gacgenj gêc lala ŋalêlôm. Têm tenj lau sekolonj polom ŋanô e ŋanô gêc lala ŋalêlôm ma ŋapa gêjaŋa. Namadinj tonec kêkanônj binj polom ŋanôŋa. ‡

* **9:15:** Lau Israel nênj kinjê gamênj. † **9:15:** Lau sekolonj gênj kêsêp lala, gebe sêwa ŋajam to sec ‡ **9:15:** Binj tonec nam gebe kom oc anam ŋanô ŋapanj.

Jona

Buku tonec kêtôm propete ñagêdô nëñ buku atom Buku tau gêjac min propete Jona, tañ gebe êwê Anôtônê bin sa nan, nè lën ñagêñsêga. Anôtô kêsôm gêdên en gebe êna lau Israel nëñ ñacjosêga Asuria nëñ malacsêga Niniwe. Mago Jona gedec. En gebe êkên Anôtônê jaen êndên êsêac atom. En taê gêjam gebe Anôtô oc êngôm nè bin ensen malac suna ñanô êsa atom, tec gedec gebe êkên puc lau malac tônêña. Gêdên tañ bin ñagêdô kêtap en sa su nan, en taña wamu Anôtônê bin lëna-lënageñ. En gêja ma kêkên Anôtônê jaen gêdên lau Niniwe, mago kêsâe gebe Anôtô gesen malac su atom, tec gêoc gêdô gêdên en.

Buku tau gêwa Anôtô sa gebe en kêkên gên samob ma kêtû gên samob ñatau. Mago bin tonanjen atom, en Anôtô, tañ têtac gêwiñ to taê walô nè gên kêlêlêc su. En gedec gebe êmêtôc to ensen nè launên ñacjo, en têtac gêwiñ kêlêlêc ma gebe êsuc nëñ sec ôkwi to ênam êsêac sa.

Jona gebe ec Apômtau Anôtô

¹ Apômtaunê bin gêdên Amitai latu Jona gebe ² “Ajôc, ôndi ôna malac kapôên Niniwe naônâam mêtê êsêac ma ôsôm êpi êsêac tenbelenjen gebe nëñ sec ñawae kêpi gêdên aê gêmên.” ³ Mago Jona gêdi gebe êc su anga Apômtau lanônêm ma êna Tarsis. En kêsêp Jope gêja e kêtap wañ ten, tañ gebe êna Tarsis nan sa. Tec gêjam ôli wañ tau ma kêpi gebe êc su anga Apômtau lanônêm ma êna Tarsis.

⁴ Mago Apômtau kêbaliñ mu ñaclai sec ten kêsêp gwêc gêjac, tec mu tau gêbuc ñatêna ma gêgôm gwêc kêtû sec e kêdabiñ gebe wañ popoc. ⁵ Ma lau wañña têtêc taun ma awen gêjac nëñ anôtôi gêdên-gêdênjen. Ma sêbaliñ waba anga wañ kêsêp gwêc gêja gebe wañ ñagaô êsa. Mago Jona kêsêp wañ ñalêlôm gêja jakêsa tau sic ma gêc bêc e kêliñ tau siñ. ⁶ Go kapitai wañña gêdên en jakêsôm gebe “Aôm gôc bêc me. Taêm gêjam asagen. Ôndi samañ, awam ênac nêm Anôtô, oc moae taê ênam aêac, gebe dambac tanaña atom.”

⁷ Go êsêac sêsôm gêdên taun gebe “Ajôc, tapuc kapoac, talic acgom, gênwapac, tec kêtap aêac sa nec, ñam kêsêp asa.” Ma sêpuc kapoac e jakêsêp Jona. ⁸ Gocgo sêsôm gêdên en gebe “Ôsôm acgom, aôm gôjam kôm amboac ondoc, ma aôm anga ondoc gômôên, nêm gamên ñaê amboac ondoc ma nêm ñam kêsêp asa lau nëñ.” ⁹ En gêjô êsêac awen gebe “Aê Ebolai ten ma katêc Apômtau, Anôtô undambêña tau, tañ kêkên gwêc to nom nan.” ¹⁰ Lau sênô e têtêc taun secanô ma sêsôm gêdên en gebe “Aôm gôgôm asagen.” Gebe lau tonan sêjala gebe en gêc Apômtau su, gebe tau kêsôm gêdên êsêac.

¹¹ Go sêsôm gêdên en gebe “Aêac angom aôm amboac ondoc, gebe gwêc êtu malô ma êpôn aêac êtiam atom.” Gebe gwêc kêjamun êsêac secanôtêna. ¹² En gêjô êsêac awen gebe “Akôc aê ma ambaliñ aê jasêp gwêc jana, ocgo bônôn êsêp. Aê kajalagac, gebe mu gêbuc ñatêna nec ñam kêsêp aênagen.” ¹³ Lau sênô bin tau, mago sêsâe sebe sêsô bau sêna êtiam, tec segolem ñajana, mago sêgôm elêmê, gebe gwêc kêjamun êsêac secanô ma kêtiñ êsêac su sêsa sêja. ¹⁴ Go awen gêjac Apômtau ma sêsôm gebe “O Apômtau, aêac aten aôm gebe ondec aêac e ambac anaña êtu ñac tonecña nec atom ma ôkên aêac awê ñac tobiñmê ten nè dec ñakaiñ atom, gebe aôm, Apômtau, gôgôm kêtôm gôlic gêjac matamanô.” ¹⁵ Go sêkôc Jona tôñ ma sêbaliñ en kêsêp gwêc gêja, go gwec kêtû malô. ¹⁶ Go lau têtêc Apômtau ñanô-ñanô ma sêkên da gêdên Apômtau ma sêjac mata bin gêdên en.

2

Jona gêjam danje Apômtau

¹ Ma Apômtau kékêñ i kapôên teñ gebe êndanğôn Jona. Ma Jona gêmoa i têtacîlôm gelenña têtêac ma gêbêcauc têtêac. ² Go Jona keteñ mec gêdêñ nê Apômtau Anôtô gêñğôn i têtacîlôm ³ ma kêsôm gebe

“Aê kapô lêna tau ñanô ma aoc gêjac Apômtau, tec eñ kékêñ taña aê.

Aê gamôêc anğa lamboam ñalêlôm ma aôm gôê tañam aê aoc.

⁴ Aôm kôbaliñ aê kasêp gwêc ñagêdimbob gaja, kasêp gwêc ñaluñgeñ,

ma ñasamac gêjam aê auc,

aômnêm dembom to ñakôtôt-ñakôtôtñ samob kêsâlê aê auc.

⁵ Ma aê taêc gêjam gebe ‘Aôm kôtiñ aê su anğa lanğômnêm, ma oc jañğôm amboac ondoc gebe matocanô êpi nêm lôm dabuñ êtiam.’

⁶ Gwêc ñasamac mênğêdêñ ñoc koclaben, ñagêdimbob kêmakop aê auc

⁷ anğa lôc ñanombañ tau.

Kasêp nom ñalêlôm gaja

ma ñakatam ñajaña kêsâ gêc geden tôngeñ.

Mago aôm, o ñoc Apômtau Anôtô,

gôê aê sa anğa gêsun ñakêlêndiñ gamoa matoc jali.

⁸ Gêdêñ tañ katuc kêpô lêna tau êndu-êndu nañ,

aê taêc gêjam Apômtau,

ma ñoc mec gêdêñ aôm

kêsô nêm lôm dabuñ gêwac.

⁹ Êsêac tañ sêsap gwam ñaôma tôn nañ,

sêwi nêñ lamuanô tau siñ.

¹⁰ Mago aê nec jakêñ-da êndêñ aôm todañgegen.

ma biñ, tañ gajac mata nañ,

gabe jañğôm ñanô êsa.

Apômtau eñ gêjam sa ñamôkê.”

Ma Apômtau kêjatu i jagêluc Jona kêpi bau gêja.

3

Lau Niniwe sêjam tauñ ôkwi

¹ Go Apômtaunê biñ gêdêñ Jona kêtû dim luagêcña gebe ² “Ajôc, ôndi ôna malac kapôên Niniwe ma ôsôm biñ, nañ oc jasôm êndêñ aôm nañ, lasê êndêñ êsêac.” ³ Ma Jona gêdi gêja Niniwe kêtôm Apômtau kêsakiñ eñ nañ. Ma Niniwe tau malac kapôênanô sec teñ, tasêlêñ oc samuc têtêac anğa malacgêdô oc kêsêpña e tasa malacgêdô oc kêpiña. ⁴ Ma Jona kêsô malac tau kêsêlêñ oc samuc teñ, go gêôc awa sa ma gêmôêc gebe “Ñabêc 40geñ, go sêku malac Niniwe tulu ênaña.” ⁵ Ma lau Niniwe sêkêñ gêwiñ Anôtô, tec sêsôm gebe sênâ dabuñ gêñña kêtû tapa, ma lau kapôên to saun sêsô talu kêtôm êsêacgeñ.

⁶ Ma biñ tau ñawae gêdêñ Niniwenêñ kiñ gêñô, tec gêdi sa anğa nê lêpôn kiñña ma kêkwalec nê ñakwê su ma kêsô talu jagêñğôn wao. ⁷ Ma eñ kêjatu gebe sêsôm biñ tonec lasê anğa Niniwe samucgeñ gebe “Kiñ to nê kasêga nêñ jatu tonec gebe Ñamalac to bôc ma bulimakao to domba sêniñ gêñ teñ atom, sêniñ gêgwan atom to sênôm bu atom. ⁸ Ñamalac to bôc sêsô talu ma awen ênac Anôtô ma têtan ñanôgeñ. Samob sênâ tauñ ôkwi êndêñ-êndêñgeñ ma sêwi nêñ lêñ sec to gêñ alôb-alôb, tañ kêsap lemeñ tôn nañ siñ. ⁹ Tajam kauc, oc moae Anôtô taê ênam teñ ma êwi nê têtac ñandan ñalakoc siñ ma tanaña atom.”

¹⁰ Anôtô gêlic gêñ, tañ êsêac sêgôm nan, gebe sêjam tauñ ôkwi anğa nêñ lêñ sec tau, tec taê gêjam teñ ma gêgôm gêñwapac, tañ gebe êñgôm êndên êsêac nan, ñanô kêsa atom.

4

Jona gêlic Anôtô sec kêtú taê walô lauñ

¹ Bin tonañ kemasê Jona sa secanô e têtac ñandan kêsa ² jakateñ nê mec gêdên Apômtau ma kêsôm gebe “O Apômtau, gêdên tañ gamoa ñoc gamêngeñ nan, aê taêc gêjam kwananğen gebe bin amboac tonañ oc êsa. Kêtu tonañña tec gaêc gaja Tarsis. Aê kajalagac. gebe moasin to taê labu ñaAnôtô aôm. Aôm gôê bin tônia to nêmtac gêwiñ tengeñña kêlêlêc su ma taêm walô lau sec e ôngôm nêmtac taêm gêjam ñanô êsa atom.

³ Amboac tonañ, Apômtau. aê galoc jateñ aôm gebe ôkôc katuc su. Embe jamac êndu, oc êmoasin aê êlêlêc jamoa matoc jaliña su.” ⁴ Ma Apômtau gêjô eñ awa gebe “Aôm têtac ñandan oc jagêdên me masi.” ⁵ Go Jona kêsa anğa malac jagêngôn ñamagê gêmu oc kêpiña. Eñ gêjam bec teñ ma kêsô jagêngôn ñaajun, gebe ênsaê gêñ, tañ oc êtap malac tau sa nan.

⁶ Go Apômtau kêkên ka teñ kêpoa kêpi e jakêlêlêc Jona su, gebe êkên ajun eñ môkêapac ma ênam malô ênê ñalêlôm. Ma Jona têtac ñajam ñanô kêtú ka tonañña. ⁷ ñagelen gamên kêtun tau ma Apômtau kêkên gaoc teñ gêñac ka tau e kêmêlin. ⁸ Go gêdên oc kêpi nan, Anôtô kêkên mu ñandan teñ anğa oc kêpiña kêsêlên ma oc kêpac Jona môkêapac e mata kêlô. Go kêpuc boa tau gebe êmac êndu ma kêsôm gebe “Aê embe jamac êndu, oc êmoasin aê êlêlêc jamoa matoc jaliña su.” ⁹ Mago Apômtau kêsôm gêdên Jona gebe “Aôm têtac ñandan kêtú kañ oc jagêdên me masi.” Ma Jona gêjô eñ awa gebe “Aec, aê têtac ñandan jagêdêngoc ma katu gêñ gêbacgac.” ¹⁰ Ma Apômtau kêsôm gêdên eñ gebe “Aôm taêm walô ka, tañ gôjam ñakolen teñ atom to gôlôm kêtú kapôên atom, ka tañ kêpi gêdên gêbêc tagen ma kêmêlin gêdên gêbêc tagen nan. ¹¹ Ma aê nec oc taêc walô malac kapôên Niniwe tau, tañ ñamalac sêlêlêc 120,000 su sêngôn nan, atom me. Êsêac sêjala anô to gasê kêtú tônia atom tagen, ma bôc taêsam ñasec sêmoa sêwiñ.”

Mika

Propete Mika gëmoa nom gëdên propete Jesaia nê têm. Têna kêkôc en anğa gamên Judana namalac saun ten. En kêkên gëwîj gebe gamên Judana oc êtap gëwâpac, tan Amos geoc lasê kêpi gamên Israelna nan, sa amboac tonanjen. Tec Anôtô oc êmêtôc lau Juda êtu nêj keso kapôênja. Mago Mikanê jaen kêtôm Amosnê samucgen atom. Mika geoc lasê gebe lau têtôm gebe sêkên maten njanô najam, tan gëc têm nêmna nan.

Mika gêlic nakatu towae najêdô. Nakatu ten gebe Anôtônê wama ênam nom najamên samob auc (4:1-4). Ten gebe kin kapôên, tan êsa anğa Dawidnê gôlôac nan, êkên wama êndên lau Juda nan (5:2-4). Ma najô towae ten gëc 6:8. Najô tau kêkaton Israelnên propete samob nêj bin sa gebe “Gên tan Apômtau taê kêka anğa aômnêm nan, tonec Ôngôm gên samob tobinğedênjen, têtac êwîj lau ôsin sugen ma ôsêlên ômbu taômgen ômoa nêm Anôtô lanônêmna.”

¹ Apômtaunê bin gëdên Mika anğa malac Moreset gëdên kin Judana Jotam agêc Ahas ma Hiskia nêj têm. En gêlic bin tau kêkanôn Samaria to Jerusalem.

Tanjiboa kêpi Samaria to Jerusalem

² O amac lau tomôkê-tomôkê samob, akên tanemman, o nom to najênlêlôm samob, anômnan. Apômtau Anôtô, tan êsa anğa nê lôm dabun êmên nan, gebe êwa amacnêm bin sa e ênêc awêgen.

³ Gebe alic acgom, Apômtau kêsa anğa nê gamên gêmên, en oc êsêp mênêka nom najamên najabu.

⁴ Ma lôc, tan akain êka nan, oc êwê êtôm lêp najobo, tan ja gen nan.

Ma gaboan oc êoc êkôc êtôm bu, tan gêboan kêsêp salic nan.

⁵ Bin samob tonan êsa êtu Jakobnê geonja ma êtu gôlôac Israel nêj secja.

Jakobnê geo tau nam amboac ondoc Nam kêsêp Samaria atom me.

Gôlôac Juda nêj sec tau nam amboac ondoc.

Nam kêsêp Jerusalem atom me.

⁶ Kêtu tonanja aê gabe janğôm Samaria êtu lênduc ten êkô awê anğa gamên tau,

janğôm êtu gamên sêsê wain êsêpja.

Aê jansambi najoc êsêp gaboan êna ma jakip malac tau najomnan sa ênêc awêgen.

⁷ Êsêac oc têtuc Samaria nakatu samob popoc ma sêkên ja ênin nada awalaun

ma aê oc jansen najagwam samob su.

Gebe gên samob tonan naj nam kêsêp mockainjo najôli. tec gên tau êmu naêtu mockainjo najôli êtiam.

⁸ Kêtu tonanja aê gabe japuc tanjiboa sa ma jatan, aê jasô atapa atom, jasêlên ja ockain najôma ma toôlic najôma Aê oc jatan amboac kêam salenja ma jatan amboac kêcsêwa,

⁹ gebe kamoc, tañ Apômtau gêjac nan, oc emo atom,
ma kamoc tau jagelom Juda,
ma gêô lasê ñoc launêñ katam jagêdêñ Jerusalem.

Nacjo tédabin Jerusalem

¹⁰ Asôm bin tau lasê anga Gat atom, atañ atomanô.
Ansambi taôm anêc kekop anga Bet-Le-Aprá.

¹¹ Amac lau Sapirña, andi asêlêñ.

Lau Sananña sêsa anga nêñ malac sêmêñ atom.
Tanjiboa tañ kêpi anga Bet-Esel nan, oc elom amac.

¹² Lau Marotña sêkêñ maten gêñ ñajam elêmê,
gebe gêñwapac sec kêsêp anga Apômtaunê gêmêñ
mêñgêô lasê katam Jerusalemña.

¹³ Amac lau Lakisña, amansañ hosnêñ ômbin kap, gebe sê kareta.
Aôm kôtu Sion latuonê sec ñamôkê,
gebe êsêac têtáp Israelnêñ geo sa anga aôm ñalêlôm.

¹⁴ Amboac tonañ akêñ gêñ êndêñ Moreset-Gat ma awi êsêac siñ.
Aksib ñaandu oc êtu lakô êndêñ Israelnêñ kiñ.

¹⁵ O lau Maresña, aê jasakiñ lau-sêku-amac-tuluwaga êndêñ amac êtiam,
ma Israelnêñ ñawasi oc naêô lasê Adulam.

¹⁶ Ôkaliñ taôm ma ôkapiñ mômêmlaun êtu nêñ gêñenecña.

Ôkaliñ taôm pomgen,

gebe êsêac oc sêwi aôm siñ nasêñgôn kapoacwalô. * ñagêdô nêñ gêñwapac, tañ atap êsêac
sa nan sa. † êsêac sa nanña.

2

Ojae êsêac, tañ sêkônin lau ñalêlôm sawa tôñ nan

¹ Ojae êsêac, tañ sêmasañ lêñ sêñgôm secña
ma sêc nêñ mê ñaô to taêñ gêjam lêñ tau nan.
Embe elenña lasê, go sêñgôm nêñ lêñ tau ñanô êsa,
gebe nêñ ñaclai gêc.

² Êsêac maten katu kôm, tec sêjanço su.

Êsêac maten katu andu, tec sêkôc su.

Êsêac sêkônin andu ñatau to nê andu,
ma sêkônin ñac-gêwê-kaiñ-gêñlên-sêmwaga tonê gêñlênsêñ gêwiñ

³ Kêtu tonañña Apômtau kêsôm gebe

“Alic acgom, aê kamasañ lêñ sec kêtu gôlôac tonañña.

Amac atôm gebe andaiñ su anga gêsômtêkwa atom,
ma oc asêlêñ totembelem angen atom amboac tonanjen,
gebe têm tôñê oc têm sec.

⁴ Êndêñ bêc tonañ êsêac oc sêñga wê êpi amac
to têtañ tanjiboa kapônêñ ma sêsôm gebe Aêac dabacgac.

Êsêac sêjam dôñ ñoc launêñ nomlênsêñ e su
ma sêjac sam gêdêñ taun.

Lau ten oc sêkêñ nom tau êmu êndêñ êsêac êtiam atom.

Êsêac sênac sam nom êndêñ lau, tañ sesen aêac su nan.”

* **1:16:** Ñamadin 10-15 ñam gêc awa atom. Propete gêwa malac † **1:16:** Lau Juda sêkaliñ taun katu gêñwapac, tañ katap

⁵ Kêtu tonanña amacnêm ñac tenj ênam dôñ nom êndên tañ akac sa amoa Apômtaunê gôlôac ñalêlôm nanj atom.

⁶ Lau sêjam mêtê aê gebe “Ônam mêtê atom, ônam mêtê êpi binj amboac tonanñ atom, ñam gebe binj majenña oc êtap aêac sa atom.

⁷ Apômtau kêpuc boa gôlôac Jakob me. Apômtau lêma kêtu dambê me. Gên tonanñ enj gêgôm me.

Ênê binj kêmoasinj ñac, tañ kêsa lêñ ñanñên nanj, atom me.”

⁸ Mago amac adi amboac ñacjo gebe anac sinj êndên ñoc lau. Amac akwalec ñakwê su anja lau malô to anja êsêac, tañ sêsêlên taên gêjam binj sinj tañ atom nanj.

⁹ Amac ajanda ñoc lau nêñ lauo sêsa anja nêñ andu ñajam, ma ajanjo ñoc ñawasi su anja êsêacnên gôlôac ñasec-ñasec samucgenj.

¹⁰ Andi ma aêc su, gebe gamênj tonec gamênj talêwanj tauñña atom. Genjnmôkê gesen gamênj tau su e ñajam êsa êtôm atom.

¹¹ Ñac tenj embe ênac laoc gamênjenj ma êsôm binj agwa-agwa to binjdansanj gebe “Aê gabe janam mêtê amac êpi wain to bu ñaclai,” ñac amboac tonanñ oc êtu lau tonanñ nêñ ñac-ênam-mêtêwaga.

¹² “O Jakob, aê gabe jajonj amac samob sa binjnanôgenj, aê oc janac Israelnênj ñapopoc sa. Aê oc jakênj êsêac sêpi tagenj amboac domba sêpi tagenj sêmoa sapa, amboac domba ñatonj, tañ senj gêgwanj sêwinj tauñ nanj. Ma ñamalac taêsam ñaonda êsa.”

¹³ Ñac-ensenj-balanj-suwaga oc êsêlênj êmunj êsêac.

Êsêac oc têtuc katam popoc ma sêsa sêna.

Êsêacnênj kinj oc êmunj êsêac,

Apômtau oc êsêlênj êtu êsêacnênj ñamata. * sênac sam nomlênsêm, tañ Apomtau kêkênj gêdênj êsêac nanj êndênj tauñ.

3

Anôtô gec binj lau Israel nêñ laumata

¹ Ma aê kasôm gebe

Amac Jakobnênj laumata to Israelnênj gôlinjwaga, akênj tañem.

² Amacnêm kôm, gebe ajala binjgêdênj me masi.

Amac tañ akênj kisa gêdênj gênj ñajam ma têtac gêwinj sec, amac tañ akwalec ñoc launênj ñaôlic su ma amoata nêñ ñamêsôm su anja ñatêkwa,

³ amac tañ aenj ñoc lau amboac aenj gwada ma akwalec nêñ ñaôlic su ma atuc nêñ ñatêkwa popoc-popocgenj nanj, amac asa êsêac amboac asa gwada kêsêp ku, amboac bôc ñamêsôm kêsêp suc.

⁴ Êsêac oc têtañ êndênj Apômtau,

* **2:13:** Lau Israel sêkac sa kêsêp ñasawa ñagêdô, gebe

mago enj oc êkênj taja êsêac atom.

Êndênj bêc tonanj enj oc ênsanj lanðanô auc êndênj êsêac,
gebe sêngôm nêj gêj sec.

⁵ Apômtau kêsôm binj tonec kêkanônj propete, tanj sêwê aênoc lau seso nanj, gebe
Êsêac embe têtap gêj taniñja sa, go sêmôêc gebe “Wama,”
mago ñac, tanj kêkêj gêj taniñja kêsêp êsêac awenjsunj atom nanj,
oc sênac sinj êndênj enj.

⁶ Kêtu tonanjja êmbêcauc êkôm amac auc, gebe alic ñakatu êtiam atom,
gêsunjbôm êsa, gebe aoc binj lasê atom.
Oc êsêp gebe êpô propete tonanj êtiam atom,
ma êndênj ocsalô ñakesec êkôm êsêac auc.

⁷ Go lau-sêlic-ñakatuwaga majenj ê
ma lau-seoc-binj-lasêwaga nêj kauc oc êlênsônj.
Êsêac oc sêmbôc awenjsunj auc,
gebe Anôtô gêjô êsêac awenj atom.

⁸ Mago aê amboac tenj. Ñaclai to Apômtaunê ñalau
ma binjêdênj to ñajanja gêjam aê auc,
gebe jawa Jakobnê geo to Israelnêj sec sa.

⁹ Amac gôlôac Jakob nêj laumata to gôlôac Israel nêj gôliñwaga, akênj tanjem binj tonec.
Amac adec binjêdênj to alênsônj lêj solop samob.

¹⁰ Amac akwê Sion sa ña dec
ma Jerusalem ña binj geo.

¹¹ Êsêacnêj laumata sêmêtôc binj gêjô awa ñalêsiña su.
Nêj dabunwaga têdônj lau, tanj sêjam ôli êsêac nanjenj.
Nêj propete seoc binj lasê gêdênj lau, tanj sêkêj mone gêdênj êsêac nanj.
Mago êsêac taênj kêka Apômtau ma sêsôm gebe
“Apômtau gêmoa aêac ñalêlôm gêwiñ atom me.
Gêjwapac tenj êtôm gebe êtap aêac sa atom.”

¹² Mago êsêac oc sêkac Sion ôkwi amboac sêkac nom ôkwi anja kôm,
ma Jerusalem popoc-popocgenj êtu lênduc,
ma lôm dabunj ñalôc ênam tau ôkwi êtu salenjbôm êtu amacña.

4

Apômtau ênam gôliñ nom ñagamênj samob towamagenj

¹ Êndênj bêc ñamuña Apômtaunê
andu ñalôc oc êpi êlêlêc lôc ñagêdô su
ma elenj gamênj samob su.

Ma tentenlatu sêwê dêndênj lôc tau sêna.

² Ma lau tomôkê-tomôkê oc sêmênj ma sêsôm gebe
“Ajôc, tapi Apômtaunê lôc tana,
dandênj Jakobnê Anôtônê andu tanamanj,
gebe êndônj nê lêj êndênj aêac e tasa ênê intêna.
Gebe ñagôliñ êsa anja Sion ma Apômtaunê binj anja Jerusalem.”

³ Enj oc êmêtôc tentenlatu taêsam nêj binj
ma ênam gôliñ lau tomôkê-tomôkê ñajanja anja gamênj jaêc.
Êsêac sênam nêj sinj ôkwi êtu kinom
ma nêj kêm êtu lêngêc.

Lau-m teŋ sênac siŋ êndêŋ lau-m teŋ atom
ma têndôŋ lêŋ sênac siŋŋa êtiam atom.

⁴ Êsêac samob sêŋgôŋ nêŋ wain ŋalabu
ma sêŋgôŋ nêŋ kaŋanô ŋaajuŋlabu êndêŋ-êndêŋgeŋ,
ma lau teŋ têtakê êsêac atom,
gebe lau siŋ undambêŋa nêŋ Apômtau kêsôm sugac.

⁵ Tenteŋlatu samob sêsêlêŋ sêjam nêŋ anôtôŋi jaba laŋôŋ,
mago aêac oc tasêlêŋ tanam aêacnêŋ Apômtau Anôtô laŋô teŋgeŋ ma teŋgeŋ.

Apômtau êŋgamboac lau Israel su aŋga kapoacwalô

⁶ Apômtau kêsôm gebe

“Êndêŋ bêc ônê aê oc jajoŋ magiŋ kêsû sa
ma jakatoŋ êsêac, taŋ sêjanda êsêac êliŋ-êliŋ
to êsêac, taŋ kakêŋ ŋandaŋ gêdêŋ êsêac naŋ sa.

⁷ Aê oc jaŋgôm magiŋ kêsû têtû lau ŋapopoc,
ma êsêac, taŋ sêsa êsêac êliŋ-êliŋ naŋ, têtû lau-m ŋajaŋa.
Ma Apômtau ênam gôliŋ êsêac aŋga lôc Sion
galoc ma endeŋ tôŋgeŋ.”

⁸ O andu soso, taŋ domba ŋatoŋ sêkac sa sêmoa naŋ,
o Sion latuonê ŋabau
gôliŋ kiŋŋa ma gamêŋ kiŋŋa, taŋ gôlôac Israel sêwê kaiŋ gêdêŋ andanŋeŋ naŋ,
oc êmu êndêŋ aôm êwac êtiam.

⁹ Amboac ondoc tec kôtaŋ kapôêŋ.
Kiŋ teŋ gêmôa gêwiŋ aôm atom me.

Me ŋac-gêwa-biŋ-sawaga gêjaŋa,
tec ŋandaŋ kêtûŋ aôm amboac awê, taŋ ŋapalê kêtûŋ eŋ naŋ me.

¹⁰ O Sion latuo, ŋandaŋ êmônâŋ aôm ma ôtaŋ
êtôm awê, taŋ ŋapalê kêtûŋ eŋ naŋ,
gebe galoc oc ôwi malac siŋ ma ôsa naôŋgôŋ gamêŋ sawa.
Aôm oc ôna Babel, ma aŋga ônê Apômtau oc ênam aôm kêsi
ma ênam aôm sa aŋga nêŋ ŋacjo lemeŋ.

¹¹ Galoc lau-m taêsam sêkac sa sebe sênac siŋ êndêŋ aôm.

Êsêac sêsôm gebe “Daŋgôm ênê dabuŋ paliŋ
e Sion ŋapopoc ênac mateŋanô ŋajam.”

¹² Mago êsêac sêjam kauc biŋ, taŋ Apômtau taê gêjam naŋ.
Êsêacnêŋ kauc kêsa kêpi biŋ, taŋ eŋ kêmasaŋ gebe êŋgôm ŋanô êsaŋa naŋ, atom.
Eŋ kejoŋ êsêac sa amboac sêjac lagic polom toŋakaiŋ,
gebe sêkôc sêna sêka polom ŋamala.

¹³ O Sion latuo, ôndi ma ôka polom,
gebe aê jakêŋ jabo ki to ampoap ki joŋjoŋ êndêŋ aôm.
Aôm oc ôka lau-m taêsam popoc
ma ôkêŋ êsêacnêŋ waba êtu da êndêŋ Apômtau
to êsêacnêŋ awamata êndêŋ nom samuc ŋatau.

5

¹ Galoc tunjbôm kêkwa aôm auc ma ñacjo sêgi aôm auc.
Êsêac si Israelnêñ gôliñwaga alianô ña tôc.

Kêsiwaga tañ oc êsa anğa Betlehem nan, nê gôliñ

² Mago aôm Betlehem Eprata,
aôm gôlôac Judaña nêñ toñ sauñanô ten,
aêñoc ñac, tañ êtu Israelnêñ gôliñwaga nan, mênêsa anğa aôm.

Ênê ñam kêsêp têm lanğwaanô to bêc andanğenñ.

³ Kêtu tonanñ Apômtau oc êwi êsêac siñ e êndên têm,
tañ awê tau, tañ ñapalê kêtun en nan, êkôc ñapalê su.
Go ñapalênê lasitêwai ñagêdô oc sêmu dêndên Israel latui sêmên êtiam.

⁴ Go en êndi êkô ma êlôm nê domba ñaton,
gebe Apômtaunê ñaclai ênam en auc to Apômtau Anôtô nê ñaê ñawasi êpuc en têt.
Ma êsêac oc sênğôn ñanğên êsa,
gebe ênê ñaclai esewec e naêndên nom ñamadiñ.

Sêjam kêsi to sêkên ñagêjô

⁵ Êndên tañ lau Asur sêsa aêacnên gamên sêmên
ma enkainê êka aêacnên kôm têt nan,
aêac takên nêñ laugejob 7 to nêñ kasêga 8 sêkô êsêac auc.

⁶ Êsêac oc sênam gôliñ gamên Asuria ña siñ
ma Nimrodnê gamên ña siñ ñamata,
ma êndên tañ lau Asur sêsa aêacnên gamên sêmên
ma sênğêli aêacnên nom ñamadiñ nan,
êsêac oc sênam aêac kêsi anğa Asur lemen.

⁷ Go Jakobnê lau ñapopoc oc sêmoa lau tomôkê-tomôkê ñalêlôm
têtôm maniñ, tañ kêsêp anğa Apômtaunê gêmên nan,
ma têtôm kom, tañ kêmoasiñ gêgwan nan,
gên tau gêôn ñamalac to kêsaê ñamalac latui atom.

⁸ Ma Jakobnê lau ñapopoc oc sêmoa lau tomôkê-tomôkê ñalêlôm
têtôm lewe ten gêmoa bôc saleñña ñalêlôm,
têtôm lewe wakuc ten gêmoa domba ñaton ñalêlôm.

Lewe embe êô lasê, go êka têt
ma êkac êngic-êngic
ma ñac ten gebe ênam kêsiña gêmoa atom.

⁹ Amac lememe akôninê nêñ sonjo-sonjo têt
ma nêñ ñacjo samob oc sênanña.

¹⁰ Apômtau kêsôm gebe

“Êndên bêc têtê aê oc jansenê nêñ hos su
ma jatuc nêñ kareta siñña popoc.

¹¹ Aê oc jansenê malac kapônêñ su anğa nêñ gamên
ma jaku nêñ malac ñajanña tulu.

¹² Aê oc jansenê nêñ mectomanñ su anğa amac lememe
ma nêñ lau-seoc-biñ-lasêwaga oc malenmê.

¹³ Aê oc jansenê nêñ gwam to nêñ alê gwam su anğa amac ñalêlôm
ma apôn emduc êndên lememe ñakôm êtiam atom.

14 Aê oc jambuc nê m anôtôonê ñakatu sa ma jansenj nê m malac kapôêñ su.

15 Ma aê oc jamê tôc tentenlatu samob, tañ sêkêñ tañeñ aê atom nañ, toñoc têtac ñandañ ma totêtac êmbôli aucgenj.”

6

Apômtau kêmê tôc Israel

1 Akêñ tañem biñ, tañ Apômtau kêsôm nañ, gebe Ajôc, ôkô lôc ñalabu ma ôwa nê m biñ samañ, ma gamêñ ñabau êñô aôm awam.

2 O lôcac to amac nom ñaalê tengeñña, akêñ tañem Apômtaunê biñ mêtôcña, gebe Apômtaunê biñ tenj gêc nê launja, gebe êmê tôc Israel.

3 “O ñoc lauace, aê gagôm asagenj gêdêñ amac, aê kalênsôñ amac amboac ondoc.

Ajô aê aocmañ.

4 Aê kakôc amac aña gamêñ Aiguptuña api amêñ ma gajam amac kêsi aña andu kapoacwalôña.

Aê kasakiñ Mose agêc Aron ma Miriam sêmuñ amac.

5 O ñoc lauace, taêm ênam biñ, tañ kiñ Moabña Balak kêmasañ gebe êñgômña nañ, ma taêm ênam biñ, tañ Beor latu Bileam gêjô eñ awa nañ.

Taêm ênam nê m lêñ aña Sitim e gêdêñ Gilgal ma ajala Apômtaunê gêñsêga gêjam amac kêsiña.”

Biñ tañ Apômtau taê kêka nañ

6 “Aê jakôc asagenj ma jandêñ Apômtau najakô eñ lañônê mña ma japôñ ocduc êndêñ Anôtô lôlôcña.

Aê oc jakôc bulimakao ñalatu, tañ ñajala tagenj nañ, ma jakêñ êtu daja êndêñ eñ me.

7 Apômtau oc êlic domba kapoac 1,000 to 1,000 me ñalêsi, tañ enselenj amboac bu taêsam keselenj nañ, ñajam me.

Me aê oc jakêñ ñoc ñacsêga êtu da êjô ñoc geo su, jakêñ ôlic ñamêc êjô ñoc katucnê sec su me.”

8 O ñac tau, eñ gêwa gêñ, tañ ñajam nañ, sa gêdêñ aôm, ma gêñ, tañ Apômtau taê kêka aña aôm nê m nañ, tonec.

Ôñgôm gêñ samob tobiñgêdêñgenj, têtac êwiñ lêñ moasiñña

ma ôsêlêñ ômbu taômgenj ômoa nê m Anôtô lañônê mña.

9 Akêñ tañemmañ. Apômtau awa gêjac malac, ma lau tokauc têtêc ênê ñaê.

“Amac gôlôac to lau malacña, tañ akac sa nañ, akêñ tañemmañ.

10 Aê katôm, gebe jaliñ awa alôb-alôb, tañ gêc lau alôb-alôb nêñ andu nañ, ma dôñdansañ, tañ aê kapuc boa nañ, siñ me.

11 Aê oc jamê tôc ñac, tañ gêjam dôñ gêñ keso ma kêsau lau ña dôñdansañ nañ, atom me.

12 Ñaclai sec gêjam amacnê m lau tolêlôm auc, ma êsêac, tañ sêñgônj nê m malac ñalêlôm nañ, sêsau biñdansañ

ma imbelen kêbêlê biñdansañ.

¹³ Kêtu tonañña aê gadi, gebe janac aôm popoc
ma jañgôm aôm ôtu gasañ êtu nê m secña.

¹⁴ Aôm oc ôniñ gêñ, mago êoc aôm tôñ atom,
ma mo êjô aôm ñapañgeñ.

Aôm ônac waba sa, mago ônam sa atom.

Ma gêñ, tañ gôjac sa nañ, aê oc jakêñ êndêñ siñ enseñ su.

¹⁵ Aôm oc ôsê gêñ, mago ônac ñanô sa atom,
aôm oc ôsac katêkwi ñanô, mago ôniñ oso taôm ña ñalêsi tau atom.

Aôm oc ôka wain ñanô, mago ônôm wain tau atom,

¹⁶ gebe aôm kôdaguc Omrinê ñagôliñ ma gôgôm gêñ samob, tañ Ahabnê gôlôac sêgôm nañ,
ma aôm kôsa lêñ, tañ êsêac sêmasañ nañ.

Kêtu tonañña aê jansenñ nê m gamêñ su êtu gasañ

to jakêñ lau sêsu nê m lau susu. Amboac tonañ aôm oc ôc biñ majenña anğa launêñ.” *

sênam sakinñ anôtôi jaba.

7

Propete kêtañ tanjiboa kêtu Israelnêñ mêtê ñajam kêtu secña

¹ Ojae aêma, aê jatôm ñac, tañ
gebe ejoñ kañanô sa nañ,
mago sejoñ sa su.

Aê katôm ñac, tañ gebe êtap wain ñanô sa nañ,
mago sejoñ gêbacnê.

Wain ñanô teñ geñkaleñ, gebe janiñña atom.

Jambô ñalêwê gêjô aê, mago masi.

² Lau mansañ samob maleñmê anğa gamêñ tau,
ma lau gêdêñ sêmoa lau ñalêlôm kêtiam atom.

Êsêac dêdib ñamalac, gebe sêkêc dec siñ
to sêkic uc, gebe sêlô nêñ lasitêwai.

³ Êsêac lemeñ ñagaô kêtu sêngôm secña.

Gôliñwaga sêjatu mone,

ma mêtôcwaga sêkôc awa ñalêsiña.

Lau kapôêñ sêsa lêñ, tañ nêñ ñalêlôm kêkac êsêac nañ,
ma sêlênsôn biñgêdêñ.

⁴ Êsêacnêñ lau ñajam têtôm wanğanic,

êsêacnêñ lau gêdêñ ñanô têtôm gêñ ñatêkwa.

Nêñ dibwaganêñ bêc to bêc êsêac têtap ñagêjô saña mênkêsa,
galoc nêñ kauc kêlênsôn.

⁵ Ôsô nê m ñac wacbañ aômña ñalabu atom

ma ôkêñ êwiñ nê m ñac ôli andañ aômña atom.

Ojop awamsuñ êndêñ awê, tañ gêc gêwiñ aôm nañ.

⁶ Gebe latu gêjac kapoac tama,

ma latuo gêli tau sa gêdêñ têna,

ma lawao wakuc gêdêñ lawao langwa.

Ma lau, tañ sêngôn andu tagenñ nañ, têtú soño-soño gêdêñ tauñ.

Apômtaunê ñawê êpô nê lau ma ênam êsêac sa

⁷ Mago aê tec oc jakêñ matoc Apômtau,

* **6:16:** Israelnêñ kin luagêc Omri agêc Ahab sêjatu lau, gebe

aê oc jaôn Anôtô, tañ ênam aê kêsi nan.
 ñoc Anôtô oc êkên taña aê.

⁸ O ñoc ñacjo, ôlim êpi êtu aêña atom.

Aê embe jamben, oc jandi sa êtiam.

Aê embe jañgôn gamên ñakesecña, Apômtau oc êtu ñoc ja.

⁹ Aê gabe jaôc Apômtaunê têtac ñandan, gebe aê gagôm sec gêdên en
 e êkôc ñoc bin sa ma êmêtôc aê.

En oc êwê aê jasa ñawê jana ma aê oc jalic ênê lên ênam aê kêsiña.

¹⁰ Go ñoc ñacjo, tañ kêsôm gêdên aê gebe “Aômnêm Apômtau Anôtô gêmôa ondoc” nan,
 oc êlic ma maja êsa.

Aê matocanô jalic bin tau ñajam,

êsêac sêka ñacjo tau tôn êtôm sêka lêsap tôn anga intêna.

¹¹ Êndên bêc ônê oc sêkwê nêm tunbôm sa êtiam
 ma sêngôm nêm gamên ñamadin êtu kapôên.

¹² Êndên bêc ônê lau anga Asuria e êndên Aiguptu

ma anga Aiguptu e êndên bu Euprat

ma anga gwêc ñamaken e êndên gwêc ñamaken

ma anga lôcdênan ten e êndên lôcdênan ten sêndên aôm sêwac.

¹³ Mago nom tau oc êtu gasan êtu lau, tañ sêngôn nom tau nanña,
 gebe êjô gên, tañ êsêac sêgôm nan.

Apomtau taê walô lau Israel

¹⁴ Ojop nêm lau ña nêm tôc, êsêac têtû nêm dombalênsêm.

Êsêac sêmoa taunjen sêmoa salenbôm,

mago nom tonjalêsi ñajam kêgi êsêac auc.

Tec ôwê êsêac acgom, gebe nasêniñ gêgwan ñajam anga gamên Basan to Gilead
 êtôm sêgôm gêdên andanjen.

¹⁵ Aê gabe jatôc gêntalô êndên êsêac

êtôm andanjen gêdên tañ gômôên anga Aiguptu nan.

¹⁶ Tentenlatu sêlic ma êngôm êsêac majen êsa êtu nêñ ñaclai samobña.

Êsêac sêmbôc awensun auc ma tañensun êôc auc.

Êsêac sêndamôê kekop amboac moac to gên, tañ sêgalab sêmoa nom nan.

¹⁷ Êsêac sêsa anga nêñ malac ñajana totêtênêpjen,

êsêac têtakê êtu aêacnên Apômtau Anôtôn ma têtêc aôm.

¹⁸ Asa anôtô kêtôm aôm, gebe êsuc sec ôkwi ma taê ênam nê gêñlênsêm ñapopoc nêñ bin
 alôb-alôb êtiam atom.

En gê nê têtac ñandan tôn geden tônjen atom,

gebe en têtac gêwiñ, gebe taê walô lau.

¹⁹ En oc taê walô aêac êtiam

ma êka aêacnên keso tôn.

Aôm oc ômbalin ma sec samob êsêp gwêc ñagêdimbob êna.

²⁰ Aôm oc ôtôc bin ñanên êndên Jakob

to têtac gêwiñ tenjenña êndên Abraham

êtôm gôjac mata gêdên aêac tamenmai gêdên andanjenña.

Habakuk

Propete Habakuk geoc biñ lasê gêdên tañ lau Babilon sêjam gôlin gamên gêdên jala 605 gêmuj Kilisi gêmên nomña nan. Lau Babilon sêlsu lau ma nêñ ñaclai sec kêlênsôn Habakuk ñasec. Tec kêtü kênac Apômtau gebe “ñacjo sesen lau gêdên, tañ ñajam kêlêlêc êsêac nan, su ma aôm gôjam taôm tôn kêtü agenña.” Apômtau gêjô enj awa gebe enj êkên ñagêjô êndên ñanoc solop. Ma êndên ñasawa, tañ genj lau gêngic anja noc tau nan, lau gêdên sêmoa maten jali êtu sêsap Anôtô tön ñanêngeña.

Buku ñabinj ñagêdô geoc lasê gebe lau geo têtap mêtôc ñajana sa e sênaña.

Biñ ñamuña kêlambinj Anôtô gebe enj kapônê kêlêlêc ma gêwa propetenê kêkên gêwinj ñajana sa.

¹ Anôtônê biñ, tañ geoc lasê gêdên Habakuk nan tonec.

Habakuk kêtanj kêtü mêtôc kesonja

² O Apômtau, aê jamôêc êtu ônam aê saña e êndên ondocgenj, mago aôm kôkênj tañam atom. Aê gamôêc gêdên aôm gebe sêkôninj aê tön ñanôgenj, mago aôm gôjam aê sa atom. ³ Aôm kôkênj aê galic gênj geo to kasala gênj keso kêtü asagenña. Aê galic sesen gênj su to sêgôm gênj saic-saicgenj, galic kisa to sinj ñabêlêc gêjam sêga. ⁴ Kêtü tonanña ñagôlinj kêtü golonj ma biñgêdênj kêsä awê atom. Gebe ñac sec kêgi ñacgêdênj auc, tec biñgêdênj gêjam tau ôkwi kêtü meloc.

Anôtô gêjô propete awa

⁵ “Asala tentenlatu samob to alic. Alainj matemanô to anjac lemem. Gebe aê oc jangôm gênj kainj tenj êndênj amacnêm têm. Lau embe sênac minj êndênj amac nan, oc akênj êwinj atom. ⁶ Alicgac me, aê oc jali lau Kaldea sa. Êsêac lau salanj-salanj to têtac ñamakic, tañ sêsêlêñ sêjac laoc nom samucgenj gebe sêjanjo gamênj, tañ êsêacnênj atom nanj su. ⁷ Lau kalomtêna sec to alôb-alôb sê mêtôc launênj biñ waucwucgenj êtôm tauñ taênj ênam. ⁸ Nêñ hos sêlêti sêlêlêc bôclai Leopard su. Sêlêti ñagaô kêlêlêc kêam-bôm gêdênj gêbêc. Nêñ lau hosña sêmênj amboac momboanj kêpôp kêsêp gebe êtap gwada sa. ⁹ Êsêac samob sêmênj kêtü gênj saic-saicnagenj. Nêñ wali kêtanj gêmuj êsêac. Êsêac sêboa lau kapoacwalô taêsam sa amboac ganjac gwêcña. ¹⁰ Êsêac sêmajec kinj ma sêsu gôlinwaga susu. Êsêac sêlic malac ñajana totunbôm ma sêômac. Êsêac sêboa nom sa e gêjam tunbôm tön ma sêjanjo gamênj tau su. ¹¹ Go êsêac sêsa amboac mu ilai sêja. Êsêac sêkênj tauñ nêñ ñaclai kêtü nêñ anôtô.”

Habakuk awasunj gêoc ka Apômtau kêtiam

¹² O Apômtau, ñoc Anôtô dabunj, tañ gômoa tenjenj nan, aêac abe amac êndu atomanô. O Apômtau, aôm kôkênj lau tonanj têtü mêtôcwaga me. O ñoc lamu, aôm kôjatu êsêac gebe sêkênj ñagêjô me. ¹³ Nêm matamanô ñakênj kênjosu, tec godec gebe ôsala sec ma ôlic gênj geo. Mago kêtü agenña aôm kôsala sêjanjowaga ma gôjam taôm tön gêdênj tañ alôb-alôb têtanjônj lau, tañ nêñ gêdênj kêlêlêc êsêac tauñ nêñ su nan. ¹⁴ Aôm gôgôm ñamalac amboac i gwêcña. Amboac gênj sêgalabña, tañ nêñ ñatau masi nan. ¹⁵ ñacjo gêjac lau amboac gêjac i ña êñpanj. Enj gêmô êsêac ña kata. Enj gêlô lau amboac sêlô i ña wasanj, tec enj têtac ñajam to ôli kêpi. ¹⁶ Tec enj kêkênj da gêdênj nê wasanj ma gêsôb jadaunj kêtü nê gamña gebe kêtü gênj tonanña enj kêtü ñac tolêlôm ma gêngônj gênj masê ñaô. ¹⁷ Enj oc inj i su anja nê wasanj ñapanj êmoa ma ensenj lau tentenlatu palinj-palinjgenj êmoa me.

2

Apômtau gêjô Habakuknê biñ

¹ Aê gabe japi najakô ñoc andu ñaatêkwa baliñ ma jalic acgom. Ma jansaê biñ ondoc Apômtau oc êsôm êndên aê, êjô ñoc biñ, tañ aocsuñ gêôc ka enña nan.

² Ma Apômtau gêjô aênoc biñ ma kêsôm gebe “Oto gêñ, tañ gôlic nan, ñawagen êsêp tapele gebe sêsam biñ tau ênêc awêgen. ³ Gêñ tañ aôm gôlic nan, oc ênêc e ñanô êsa êndên ñanoc, go êndên ñamu êwaka tau sa gebe êtu dansañ atom. Embe êmên seben atom, go ôñ gêñ tau oc mênêô lasê ma ênam gamên tôñ atom. ⁴ Ôlic acgom, ñac alôb-alôb nê katu oc ênaña, mago ñac gêdên tau oc êngôn mata jali êtu kêkên gêwiñña.”

Biñ ojaeña kêpi lau alôb-alôb

⁵ Wain kêjanñ lau. Ñac tañ ketoc tau sa oc êmoa atom. En gêña awa amboac lamboam. En kêtôm gêmacanô, tañ gen lasambo, tagen gêôc en tôñ atom. En kejon lau tentenlatu samob sa gêdên tau ma kêkaton lau to-m-to-m sêsô en ñalabu. ⁶ Êsêac samob oc sênnga wê kêsi-kêsigenña êpi en ma sêsu en susu ma sêsôm gebe “Ojae, ñac ten gêboa launên gêñ sa kêtû ênê ma gêgôm keso e gêjam sêga. En oc êngôm e êndên ondocgen.” ⁷ Lau tañ nêñ tôp gêc aômñagen nan, oc dêndi sa seben atom me. Nêm lau, tañ sêlênsu aôm nan, oc maten êlac ma mênêsjanngo nêm gêñ su êtôm aôm taôm kôjanngo tentenlatu taêsam nêñ su gêmuñ nan. ⁸ Tec lau tentenlatu, tañ gacgen sêmoa nan, oc sêjanngo nêm gêñ su êjô ñamalacnên dec, tañ kôkêc sin nan, to gêñ ñaclai, tañ gôgôm gêdên nom to malac ma lau samob, tañ sênngôn tonan nan.

⁹ Ojae ñac, tañ gêjam launên bôlên auc êtu êmboa awa sa anga nê andu ma ênam nê sac ênêc lôlôcgen gebe ênam tau sa êndên gêñ ensen enña. ¹⁰ Aômnêm biñ gêgôm nêm gôlôac majen kêsá. Gêdên tañ aôm gosen lau-m taêsam su nan, aôm gosen taôm su amboac tonan gen. ¹¹ Poc sêpiñ anduña oc sêmôêc lasê ma gamên têtêkwa oc êjô biñ.

¹² Ojae ñac, tañ kêkwê malac sa ña dec ma kêkajo malac ñajaña ña biñ geo. ¹³ Ôlic acgom, lau undambêña nêñ Apômtau kêsôm biñ tonec gebe “Lau sêjam koleñ kêtû ja gesen suña ma tentenlatu sim taun su ñaômagen.” En kêsôm me masi. ¹⁴ Gebe nom ñalau samob nêñ kâuc êsa êpi Apômtaunê ñawasi êtôm bu gêjam gwêc auc.

¹⁵ Ojae êndên en, tañ êngôm nê lau jabanña sênôm gêñ e êjanñ êsêac gebe êlic êsêac ôlinêdô. ¹⁶ Majam ênam aôm auc êjô waem su. Tec aôm taôm ônom gêñ tau e êjanñ aôm. Laclu tañ kêsêp Apômtaunê lêma anôña nan, oc wacêô lasê aôm e majam êkônñ waem tôñ. ¹⁷ Gebe gêñ alôb-alôb, tañ gôgôm gêdên Lebanon nan, oc êku aôm tulu. Ma bôc samob, tañ gôjac êndu nan, oc êtakê aôm. Gêñ tonan êtap aôm sa gebe kôkêc ñamalacnên dec sin to gôgôm gêñ ñaclai gêdên nom to malac ma gêdên lau, tañ sênngôn malac tau ñalêlôm nan.

¹⁸ Gwam ten, tañ ñac lêma mêtêña kêsap nan, oc ênam sa amboac ondoc. Gêñ tau ñakatu ñaôma ten ma biñ dansañ ñamgoc. Kêsapwaga kêkên gêwiñ tau nê gêñ, tañ kêmasañ gwam awamê nan, oc ênam en sa amboac ondoc. ¹⁹ Ojae ñac, tañ kêsôm gêdên ka gebe “Matam êlac,” gêdên poc awamê gebe” Ôndi sa” nan. Gêñ tonan oc eoc biñ lasê me. Alic acgom, sêkwa ña gold to silber, mago gêñ tau kêsi awa atom.

²⁰ Mago Apômtau gêmoa nê lôm dabun ñalêlôm, nom ñagamên samob ñanên êsa sêmoa en lanônêmña.

3

Habakuknê mec

¹ Propete Habakuk nê mec, taten ñaawa amboac wê.

² O Apômtau, aê ganô gêñ, tañ aôm gôgôm nan ñawae.

O Apômtau, aê katakê sauñ atom kêtû nêm kômña.

Ônam nêm kôm ñakônñña êndên tonec.

Ôngôm kôm tau ñawae êsa êndên ñasawa tonec.

Taêm ênam nêm taêm labu êndên noc têtac ñandan êsarña.

³ Anôtô gêmêñ anğa gamêñ Edom ma ñac dabuñ tau anğa lôc Paran.

Ênê ñawasi gêjam undambê auc
ma nê lambiñ mênğêjam nom auc.

⁴ Ênê ñawasi kêtôm oc ñawê.

Ñawê kêsa eñ lêma amboac ôsic kêkac. Ma eñ kêsiñ nê ñaclai kêsêp gêñ tonañ.

⁵ Gêmac sec kêsêlêñ gêmurñ eñ
ma gêmac ñawajaôña kêpuc eñ waña.

⁶ Eñ gêdi kêkô ma nom ñawiwic kêsa.

Eñ mata gê tentenlatu ma têtênêp.

Go lôc tenğenña gêoc kêkôc.

Gamêñ ñabau, tañ kêkô wanêc-wanêc nañ, gênu kêsêp gêja. Nê mêtê gêgôm gêñña gêc
andanğenânô.

⁷ Aê galic becobo Kusanña kêtap ñawapac sa.

Midiannêñ becobo kêwiwic tau. ⁸ O Apômtau, gêdêñ aôm gônğôn nêñ hos ñaô

ma nêñ kareta siñña kêku ñacjo tulu nañ,

aôm têtac ñandanğêdêñ bu kapôêñ me.

Nêñ têtac sec gêdêñ gwêc tau me.

⁹ Aôm kôka tikoc kêsêp nêñ talam.

Aôm kôkêñ sôb kêkô tikoc. Aôm kôkêñ bu ñasamac kêsêli nom gêñgic.

¹⁰ Lôc sêlic aôm e ñawiwic kêsa.

Kom kêsêwa kêsêp gêmêñ.

Gwêc ñagêdimbob kêgasim ñakicsêa kapôêñ

ma ñadembom kêpigenğêja.

¹¹ Oc kêliñ tau siñ kêpi gêmêñ atom

ma ajôñ kêkô ñañêñ anğa nê mala.

Êsêac têtêc nêñ sôb ñaja

to nêñ kêñ ñawasi ñaôsic-ôsic.

¹² Aôm kôsêlêñ kôka nom totêmtac kêbuli aucgen

ma golo tentenlatu popoc totêmtac ñandanğenğ.

¹³ Aôm gôdi gebe ônam nêñ lau sa

gebe ônam nêñ ñac, tañ goenğ oso eñ nañ kêsi.

Aôm kômakiñ ñac alôb-alôb nê andu

ma gosenğ andu tau popoc e malamê.

¹⁴ Aômnêñ sôb kêpê ênê môkêapac e palalap

ma ênê laumata sêc êliñ-êliñ amboac mu gêju gêñ salinğ-salinğ.

gebe êsêac selo lau ñalêlôm sawa popoc ma têdanğônğ êsêac kelecgenğ.

¹⁵ Aôm kôka gwêc ña nêñ hos e bu ñasamac kêsa.

¹⁶ Aê gañô e ôlic kêlênim tau

ma ñakicsêa gêgôm gêdôcôlic kêtênêp.

Ñoc ñatêkwa kêtû palê.

Ockaiñ kêtû mêlê-mêlê.

Aê gabe jamañgenğ jamoa ma jaônğ bêc Anôtô êkêñ ñagêjô

êpi lau, tañ sêkôninğ aêac nañ.

¹⁷ Jambô oc êoc atom

ma wainmôkê oc ênam ñanô atom.

Katêkwi êñgaminğ nê ñatêkwi

ma gêḡ taniḡḡa ênam ḡanô atom.
Domba malenḡmê anḡa nêḡ sapa
ma bulimakao sêmoa nêḡ andu atom.
¹⁸ Mago aê jatu samuc Apômtau.
Aê janam lasê êtu ḡoc moasiḡ ḡaAnôtô.
¹⁹ Apômtau Anôtô kêtḡ ḡoc ḡaclai ḡam.
En kêkêḡ aê kalêti amboac mojava.
En kêkêḡ aê kasêlêḡ anḡa gamêḡ lôcḡa.

Hagai

Gêdêñ jala 520 gêmun̄ Kilisi gêmên̄ nom̄ja Anôtô kékên̄ jaen̄ dambê ñagêdô gêdên̄ propete Hagai. En̄ kejon̄ bin̄ tonan̄ sa kêsêp̄ nê buku. Lau Juda sêmu sêmên̄ an̄ga nên̄ kapoacwalô ma sêngôn̄ Jerusalem jala ñagêdô su. Mago lôm dabun̄ ñapopoc gacgen̄ gêc. Anôtônê jaen̄ kékac launên̄ kasêga gebe sêkwê lôm dabun̄ sa êtiam. Ma Apôm̄tau gêjac mata gebe lau, tan̄ sêjam taun̄ ôkwi e têtû selesc nan̄, oc têtap nên̄ gên̄ ñajam to wama sa êndên̄ têt ten̄, tan̄ gêc nêm̄ja nan̄.

Jatu gebe sêkwê lôm dabun̄ sa êtiam

¹ Gêdên̄ kin̄ Darius nê gôlin̄ ñajala kêtû luagêcña ñaajôn̄ kêtû 6 ñabêc ñamataña Apôm̄taunê bin̄ gêmên̄ gêdên̄ Sealtiel latu Serubabel, tan̄ kêtû gôlin̄waga Judan̄ja nan̄, agêc Jehosadak latu dabun̄sêga Josua kêsâ propete Hagai awa gebe ² “Lausin̄ undambên̄ja nên̄ Apôm̄tau kêsôm amboac tonec gebe Lau tonec sêsôm gebe ‘Têm̄ takwê Apôm̄taunê andu sa êtiamña mên̄gêdô lasê su atom tagen̄.’” ³ Kêtû tonan̄ña Apôm̄tau nê bin̄ kêsâ propete Hagai awa gebe ⁴ “Andu tonec popoc-popocgen̄ gêc, mago amac akwê taôm nêm̄ andu ñajam-ñajamña ñatêm̄ mên̄kêsâ me.” ⁵ Amboac tonan̄ lausin̄ undambên̄ja nên̄ Apôm̄tau kêsôm tonec gebe “Taêm̄ ênam taôm alic acgom, amac amoa amboac ondóc. ⁶ Amac apalip ñawê taêsam, mago ajon̄ ñanô ñagecgen̄ sa. Gên̄ anin̄ña gêc amac, mago gêoc amac tôñ atom. Amac akôc ñakwê gebe asô, mago kêjandan̄ amac atom. Ma lau, tan̄ sêjam kôm kêtû awan̄ja nan̄, sêjam kôm, mago kôm ñaôli tau gêlôm êsêac atom.

⁷ “Lausin̄ undambên̄ja nên̄ Apôm̄tau kêsôm gebe Taêm̄ ênam alic acgom, amac amoa amboac ondóc. ⁸ Galoc api lôc anaman̄ ma akôc ka amên̄ ma akwê andu tau gebe ênac matocanô ñajam ma atoc aê sa ñapep êtiam. ⁹ Amac taêm̄ kêka kôm ñanô kapôên̄, mago gêjam tau ôkwi kêtû saun̄. Amac ajon̄ kôm ñanô tau sa ma aê gaju sa gêjan̄ja. Apôm̄tau kêsôm gebe Aê gagôm tonan̄ kêtû asagen̄ña. Ñam gebe ñoc andu popoc-popocgen̄ gêc ma amac samob ôlim palê kêsâ kêtû akwê taôm nêm̄ andu sa kêtômgen̄. ¹⁰ Kêtû tonan̄ña umbon̄ kêgamin̄ manin̄ ma nom kêgamin̄ ñanô. ¹¹ Ma aê gamôêc oc kêsêgô gamên̄ to lôc ma polom to wain wakuc ma niptêkwi to gên̄ samob, tan̄ nom kékên̄ kêpi gêmên̄ nan̄, ma ñamalac to bulimakao ma kôm samob tan̄ sêjam nan̄.”

¹² Go Sealtiel latu Serubabel agêc dabun̄sêga Jehosadak latu Josua ma lau ñapopoc samob tanen̄ wamu Apôm̄tau, nên̄ Anôtô nê awa to propete Hagai, tan̄ Apôm̄tau, nên̄ Anôtô kêsakin̄ en̄ nan̄, nê bin̄ ma têtêc Apôm̄tau. ¹³ Go Apôm̄taunê jaen̄waga Hagai kêsôm Apôm̄taunê bin̄ gêdên̄ lau tau gebe “Apôm̄tau kêsôm gebe Aê gamoa gawin̄ amac.” ¹⁴ Ma Apôm̄tau kékêli Sealtiel latu gôlin̄waga Serubabel agêc Jehosadak latu dabun̄sêga Josua ma lau ñapopoc samob nên̄ ñalêlôm ma êsêac sêmên̄ sêjam kôm kêpi lausin̄ undambên̄ja nên̄ Apôm̄tau, nên̄ Anôtô, nê andu ¹⁵ gêdên̄ ajôn̄ kêtû 6 ñabêc 24.

2

Lôm dabun̄ wakuc ñawasi tau ma moasin̄ wakuc

¹ Gêdên̄ kin̄ Darius nê gôlin̄ ñajala kêtû luagêc ñaajôn̄ kêtû 7 ñabêc 21 Apôm̄taunê bin̄ kêsâ propete Hagai awa amboac tonec gebe ² “Galoc ôsôm êndên̄ gôlin̄waga Judan̄ja Sealtiel latu Serubabel agêc Jehosadak latu dabun̄sêga Josua ma êndên̄ lau ñapopoc samob amboac tonec gebe ³ Amacnêm̄ asa gêmoa, tan̄ gêlic andu ñawasi gêmun̄ña su nan̄. Ma amac alic andu galocña tau amboac ondóc. O alic gên̄ galocña amboac gên̄ ñaôma me masi. ⁴ O Serubabel, têtmac êpa sugen̄. Dabun̄sêga Josua, têtmac êpa sugen̄. Ma lau gamên̄ tonecña samob, têtmac êpa sugen̄. Apôm̄taunê bin̄ tau tonec. Akôc kôm sa gebe aê gamoa

gawin̄ amac. Lausin̄ undambêḡa nêḡ Apômtau nê biḡ tau tonec. ⁵ Aêḡoc ḡalau oc êmoa amac ḡalêlôm, atêc taôm atom. ⁶ Gebe lausin̄ undambêḡa nêḡ Apômtau kêsôm amboac tonec gebe Saun̄geḡ acgom, go aê oc jawiwic undambê to nom ma gwêc to masan̄m dim tagen̄geḡ êwiḡ. ⁷ Aê oc jawiwic tenten̄latu pebeḡ gebe samob sêkôc nêḡ awamataêjam sêmêḡ ma aê jakêḡ ḡawasi andu tonecḡa ênam auc. Lausin̄ undambêḡa nêḡ Apômtau kêsôm biḡ tonec. ⁸ Gebe silber ḡatau aê ma gold ḡatau aêḡoc. Lausin̄ undambêḡa nêḡ Apômtau kêsôm biḡ tonec. ⁹ Lôm dabuḡ tonec ḡawasi ḡamuḡa oc êlêlêc gêmuḡḡa su. Lausin̄ undambêḡa nêḡ Apômtau kêsôm biḡ tonec ma an̄ga gamêḡ tau tonec tec janam mec lau. Lausin̄ undambêḡa nêḡ Apômtau kêsôm biḡ tonec.”

Propete kêtḡ kênac lau dabuḡwaga

¹⁰ Gêdêḡ Dariusnê gôliḡ ḡajala kêtḡ luagêc ḡaajôn̄ 9 ḡabêc 24 Apômtaunê biḡ kêsâ propete Hagai awa amboac tonec gebe ¹¹ “Lausin̄ undambêḡa nêḡ Apômtau kêsôm amboac tonec gebe Ôtu kênac êsêac dabuḡwaga gebe sêwa biḡ tonec sa gebe ¹² ‘ḡac teḡ embe ênsamban̄ ḡamêsôm da dabuḡḡa êsêp nê ḡakwê ḡalêsu ma êmoasac polom me gêḡ kêsôc teḡ me wain me niptêkwi me gêḡ amboac tonan̄ ḡagêdô ḡa nê ḡakwê nan̄, oc gêḡ tau êtu dabuḡ me masi.’” Ma dabuḡwaga sêjô biḡ tau gebe “Masi.” ¹³ Go Hagai kêsôm gebe “Mago ḡac teḡ, taḡ gêmoa gêwiḡ ḡacmatê teḡ ma gesen̄ nê dabuḡ su nan̄, embe en̄ êmoasac gêḡ amboac tonan̄ ḡateḡ nan̄, oc gêḡ tau ḡatêmui êsa e êtu da êtiam me masi.” Dabuḡwaga sêjô biḡ tau gebe “Oc selec atom.” ¹⁴ Go Hagai kêsôm gebe” Apômtau kêsôm gebe Lau tonan̄ nêḡ biḡ amboac tonan̄. Aê galic gôlôacmôkê têtôm tonan̄. ¹⁵ Mago galoc taêm ênam ḡapep ma ajop gêḡ, taḡ mên̄esa ênac m êndêḡ bêc tonec ma elom-elom êna. Gêdêḡ taḡ adênan̄ poc teḡ gêsac poc teḡ ḡaô an̄ga Apômtaunê lôm dabuḡ atomgeḡ nan̄, amac amoa amboac ondoc. ¹⁶ ḡac teḡ gêô lasê polom ḡaton̄, taḡ gêjac talu 20 ḡawae nan̄, mago kêtap polom talu 10 geḡ sa. Teḡ gêô lasê sêpip wain ḡamala gebe êkôc gasuc 50, mago kêtap 20 geḡ sa. ¹⁷ Apômtau kêsôm gebe Aê gajac amac to nêḡm gêḡ kômḡa ḡa buḡ to gwa ma kom poc. Gêḡ samob, taḡ amac ajam kôm kêpi nan̄, mago amac amu adêḡ aê amêḡ atom. ¹⁸ Ajop ḡapep, anac m êndêḡ bêc tonec. Bêc tau ajôn̄ 9 ḡabêc 24. Akêḡ Apômtaunê lôm dabuḡ ḡanomban̄ gêdêḡ bêc tau. Ajop ḡapep gebe ¹⁹ gêḡ ḡawê oc ê su an̄ga andu ajac gêḡ saḡa me masi. Ma wain to jambô ma nip to katêkwi oc ḡanômê me masi. Ocsalô aê gajac m gebe janam mec.”

Apomtau gêjac mata biḡ gêdêḡ Serubabel

²⁰ Gêdêḡ bêc 24 tonan̄geḡ Apômtaunê biḡ gêdêḡ Hagai kêtḡ luagêcḡa amboac tonec gebe ²¹ “Ôsôm êndêḡ gôliḡwaga Judaḡa Serubabel gebe Aê gabe jawiwic undambê to nom ²² ma japô kiḡnêḡ lêpôn̄ ênduc to jansen̄ tenten̄latu nêḡ gamêḡ ḡaclai su. Aê oc japô nêḡ kareta to êsêac, taḡ sêkô ḡaô nan̄, ênduc ma nêḡ hos to lau, taḡ sêḡgôn̄ hos ḡaô nan̄, sêu tauḡ ma senseḡ tauḡ su sênaḡa. ²³ Lausin̄ undambêḡa nêḡ Apômtau kêsôm gebe Êndêḡ bêc tonan̄ aê oc jakôc ḡoc sakiḡwaga aôm Sealtiel latu Serubabel gebe jakôc aôm gebe ôtu gôliḡwaga ônam aê lan̄ôc gebe aê kajaliḡ aôm sa.” Lausin̄ undambêḡa nêḡ Apômtau kêsôm biḡ tonan̄.

Sakaria

Sakarianê buku gêwa tau kékôc gêja ñasêbu luagêc gebe

1. Mòkêlatu 1-8 Sakaria katu kainj teñ kêsá e gêlic ñakatu ma geoc binj lasê gédênj jala 520-518 gêmuj Kilisi gêmênj nomña ñasawa. Enj gélênj binj lau gebe sêkwê Jerusalem to ñalôm dabuj sa êtiam ma sênám taunj ôkwi têtú selesc. Ma enj geoc lasê gebe Mesianê têm kédabinj.
2. Mòkêlatu 9-14 Lau tañ sêkip Bibolo ñam sa nañ, nêñ ñagêdô sêsaê gebe binj, tañ kêsêp mòkêlatu tonéc nañ, lau teñ teto. Êsêac sêjac têku Sakarianê binj ma sêsôm binj kêpi Mesianê têm to têm ñamuña lasê.

2

Sion ênam lasê êtu Apômtauña

¹⁰ Sion latuo, ônam lasê to têtmac wapigenj gebe aê oc wacjangônj aôm ñaluñ. Apômtau kêsôm amboac tonañ. ¹¹ Êndênj bêc tônê tentenlatu gwalêkinj oc sêmbinj taunj tônj dêndênj Apômtau ma têtú aênoc laugenj, ma wacsênjgônj aôm ñaluñgenj. ¹² Ocgo ôjala gebe lausinj undambêña nêñ Apômtau kêsakinj aê gawac. Ma Apômtau oc êkôc lau Juda sa têtú ênê gênjênsêm sêmoa gamênj dabuj ma êjalinj Jerusalem tau sa êtiam.” ¹³ Ñamalac pebenj sênám taunj tônj jamañgenj sêkô Apômtau lanjônêm gebe enj gêdi anja gamênj dabuj taugoc.

9

Kinj ñamuña oc ênam nê lau sa

⁹ Ôtu samuc, o Sion latuo.

Ônam lasê, o Jerusalem latuo.

Gôlicgac me, nêm kinj gédênj aôm gêwac.

Enj ñac gédênj to gêjam sa.

Ñac malô jagênjgônj donki teñ,

gênjgônj bôc wabaña ñalatu ñaô.

¹⁰ “Aê oc jansenj kareta sinjña su anja Epraim ma hos sinjña anja Jerusalem.

Aê oc japônj talam sinjña tulu

ma enj oc êjatu binjmalônja êndênj tentenlatu samob.

Ma nê gamênj kinjña oc ênêc anja gwêc teñ e êndênj gwêc teñ,

ma anja bu (Euprat) tau e êndênj nom ñamadinj tau.

¹¹ “Ma kêtú aômña, kêtú poac decña, tañ kamoatinj gédênj aôm nañ, aê oc janjgamboac nêm lau kapoacwalônja, tañ sênjgônj sê sawa bu masinja nañ su.

¹² Amboac tonañ amac lau kapoacwalônja, tañ akênj matem nañ, amu andênj nêm lamu ñañênjña amênj.

Ocsalô tonéc aê jasôm lasê gebe jajô nêm gênj êtu dim luagêc êndênj aôm.

¹³ Gebe aê kakêkam Juda amboac ñoc talam

ma kakênj Epraim kékô tikoc.

O Sion, aê kajatu latômi gebe sênac lau Grik nêñ latui.

Aê jakam aôm amboac sinjwaga kêmêgôm nê sinj.”

¹⁴ Êndênj tonañ Apômtau oc êô lasê êndênj êsêac ma nê sôb oc êlôp amboac ôsic.

Apômtau Anôtô oc ênac dauc êtañ

ma êmêḅ amboac mu ilai, taḅ gêmêḅ aḅga gêmu kêsêḅḅa naḅ.

¹⁵ Lausiḅ undambêḅa nêḅ Apômḅtau oc ejop êsêac

ma êsêac oc sêndaḅgôḅ lau dabaḅḅa

ma sêḅôm nêḅ dec amboac wain

e têtac êkôc amboac suc mênḅgêc, ḅawambuc kêsa amboac altar ḅakêclêsu.

¹⁶ Êndêḅ bêc tonan nêḅ Apômḅtau Anôtô oc ênam êsêac kêsi.

Eḅ oc ejop êsêac amboac gejobwaga gejob bôc ḅatoḅ teḅ

gebe êsêacnêḅ ḅawê oc êḅô ênê gamêḅ

amboac sunsuḅ pocawa gêwê kô.

Maleaki

Lau sêkwê lôm dabuŋ anŋa Jerusalem sa su ma propete Maleaki keto buku tonec. Biŋ taŋ kêkêŋ wapac propete naŋ, tonec gebe dabuŋwaga to lau sêsap poac, taŋ Anôtô kêmoatiŋ gêdêŋ êsêac naŋ tulu. Tec propete kêkalem êsêac gebe taêŋ ênam poac tau ma sêŋgôm ŋanô êsa.

Gêdêŋ propete Maleaki nê têm lau sêsa nêŋ lêŋ paliŋ-paliŋgeŋ to sêjam sakiŋ Anôtô kwalec-kwalec. Dabuŋwaga to lau sêsau Anôtô. Êsêac sêgamiŋ da, taŋ gêjac Apômtau ŋawae naŋ, ma sêsa nêŋ lêŋ kêtôm Anôtônê biŋ atom. Mago Apômtau oc êmêŋ ma êmêtôc nê lau. Eŋ oc êŋgôm êsêac têtû selec ma êsakiŋ nê jaenwaga teŋ gebe êmansaŋ intêna to êsôm ênê poac lasê.

¹ Biŋ pucŋa. Maleaki kêsôm Apômtaunê biŋ, taŋ gêdêŋ lau Israel naŋ lasê.

Apômtau têtac gêwiŋ lau Israel

² Apômtau kêsôm gebe “Aê têtac gêwiŋ amac.” Ma amac atu kênac gebe “Aôm têtac gêwiŋ aêac ŋalêŋ amboac ondoc.” Apômtau kêsôm gebe “Jakob têwa Esau atom me. Mago aê têtac gêwiŋ Jakob, ³ ma têtac gedec Esau. Amboac tonan aê gagôm ênê lôc kêtû gamêŋ sawa ma gawi nê nomlênsêŋ siŋ gêdêŋ bôcbôm.” ⁴ Edom embe êsôm gebe “Sêjac aêacnêŋ malac popoc, mago aêac oc akwê ŋapopoc sa êtiam.” Go lausiŋ undambêŋa nêŋ Apômtau oc êsôm gebe “Êsêac oc sêkwê sa, go aê jansaŋ su. Ma sêsam êsêac gebe ‘Gamêŋ alôb-alôb’ to ‘Lau taŋ Apômtau têtac ŋandaŋ gêdêŋ êsêac geden tôngeŋ’ naŋ.” ⁵ Ma amac taôm matemaŋ oc alic ma asôm gebe “Apômtau eŋ kapôêŋ kêlêlêc Israelnêŋ gamêŋ ŋamadiŋ gêja.”

Apômtau gêjam la dabuŋwaga

⁶ “Latu ketoc tama sa ma sakiŋwaga ketoc nê ŋatau sa. Ma aê embe jatu tama teŋ ma amboac ondoc atoc aê sa atom. Ma aê embe jatu ŋatau, go amboac ondoc atêc aê atom. Lausiŋ undambêŋa nêŋ Apômtau kêsôm biŋ tonan gêdêŋ amac dabuŋwaga, taŋ asu ŋoc ŋaê susu naŋ. Ma amac atu kênac gebe ‘Aêac asu nêŋ ŋaê susu amboac ondoc.’ ⁷ ŋam gebe amac akêŋ gêŋ sec kêtû da gêsac ŋoc altar. Ma amac atu kênac gebe ‘Aêac ajaiŋ amboac ondoc.’ ŋam gebe amac taêm gêjam Apômtaunê tebo kêtû gêŋ ŋaôma teŋ. ⁸ Embe akêŋ bôc matapec êtu da, tonan sec atom me. Embe akôc bôc kêlêc ma gêmac gêgômŋa teŋ, tonan sec atom me. Ôkêŋ gêŋ tau êndêŋ nêŋ gôliŋwaga eŋ oc etoc gêŋ tau sa ma êlic aôm ŋajam me.” Lausiŋ undambêŋa nêŋ Apômtau nê biŋ tonan.

⁹ Ajôc, amac dabuŋwaga, anam malô Anôtônê ŋalêlôm gebe eŋ taê walô aêac. Amac embe anŋôm amboac tonanŋeŋ eŋ oc êŋgamiŋ nê moasiŋ êndêŋ amac me masi. Lausiŋ undambêŋa nêŋ Apômtau nê biŋ tonan. ¹⁰ “Ojae, ŋac teŋ êmoa amac ŋaluŋmaŋ, taŋ ênsaŋ katam auc gebe ja êpô ŋoc altar ŋaômageŋ atom naŋ. Amac ajac aê matocanô ŋajam atom ma gabe jakôc da teŋ anŋa amacnêŋ sa atom. Lausiŋ undambêŋa nêŋ Apômtau kêsôm biŋ amboac tonan. ¹¹ Anŋa oc ŋam e gêdêŋ oc kêsêp aêŋoc ŋaê ŋawae kêsa anŋa tentenlatunêŋ, ma sêkêŋ da ŋamalu to da selec kêtû aêŋoc ŋaêŋa anŋa gamêŋ samob gebe aêŋoc ŋaê kapôêŋ anŋa tentenlatunêŋ. Lausiŋ undambêŋa nêŋ Apômtau kêsôm biŋ tonan. ¹² Mago amac asôm gebe ‘Apômtaunê tebo selec atom’ ma akêŋ gêŋ, taŋ taôm adec naŋ, êtu da, tec atoc aêŋoc ŋaê sa atom. ¹³ Lausiŋ undambêŋa nêŋ Apômtau kêsôm biŋ tonec gebe Amac asôm gebe ‘Aêac ôliŋ ŋakam têtû kôm samob tonanŋa,’ ma apêc gêdôm aê. Amac aê jakôc gêŋ amboac tonan su anŋa amam lememe. ¹⁴ Aê japuc boa ŋac dansaŋ, taŋ gêjac mata bôc selec ŋajam teŋ, taŋ gêmoa nê ton ŋalêlôm naŋ, mago kêkêŋ puliŋ teŋ gêjô kêtû da gêdêŋ Apômtau. Aê kiŋ kapôêŋ, naŋ lau tentenlatu samob têtêc aêŋoc ŋaê.

2

1 “Ajôc, amac dabunwaga, ñagôlinj tau tonec kêkanôñ amac. 2 Lausinj undambêña nêñ Apômtau kêsôm gebe Amac embe akêñ tanem atom ma embe taêm ênam gebe atoc aêñoc ñaê sa atom, go japuc boa amac. Ma janam amacnêm mec ôkwi êtu gêñ japuc boaña tenj. Binjanô, aê gajam nêm mec ôkwi su gebe amac akêñ tanem aêñoc binjsu atom. 3 Alic acgom, aê jandim amac lememe êñgic, ma japalip amacnêm bôc daña nêñ tac êpi amac lanjômanô ma jatinj amac su anja lanjôcnêmña. 4 Go amac ajala gebe aê kasakinj binjsu tonanj kêtû amacña gebe aêñoc poac, tanj kamoatinj gawinj Lewi nanj, êtu tôñ. Lausinj undambêña nêñ Apômtau kêsôm binj tonanj. 5 Ñoc poac gêdêñ Lewi gebe enj êmoa mata jali to êwê kainj binjalô ma enj etoc aê sa to êtêc ñoc ñaê. 6 Enj kêdôñ aêñoc lêñ tobinjanôgenj ma binj keso tenj kêsa ênê awa atom. Enj kêsa nê lêñ gêwinj aê towama ma tobinjêdêñgenj to gêjam lau taêsam ôkwi anja nêñ lêñ sec. 7 Têndôñ lau sêjala Anôtô ñanôña gêjac dabunwaga ñawae. Lau dêndêñ êsêac sêna gebe sêñô ñoc ñalêlôm gebe êsêac têtû Apômtau ñanininj nê jaenwaga. 8 Mago amac dabunwaga ao sic anja intêna gêdêñ. Ma binj, tanj amac adôñ nanj, gêgôm lau taêsam sebeñ. Amac ajac poac, tanj kamoatinj gawinj amac nanj popoc. Lausinj undambêña nêñ Apômtau kêsôm binj tonanj. 9 Amboac tonanj aê kakêñ lau samob sêpêc gêdôñ amac to sêlic amac amboac gêñ ñaôma gebe amac adaguc ñoc binj, tanj kakêñ nanj, atom ma embe andôñ aêñoc lau, go amac apuc êsêac ñamgenj.”

Lau Israel nêñ kwalec

10 Aêac samob nêñ tamenj tagenj atom. Ma Anôtô tagenj kêkêñ aêac atom me. Kêtû asagenja aêac tajak binj, tanj tajak mata gêdêñ tauñ nanj gêñgic. Ma kêtû asagenja aêac tasu poac, tanj Anôtô kêmoatinj gêdêñ nêñ mimi nanj susu. 11 Lau Juda sêjac binj, tanj sêjac mata gêdêñ Anôtô nanj, popoc ma sêgôm gêñ alôb-alôb anja Israel to Jerusalem. Êsêac sêjainj lôm dabun, tanj Apômtau têtac gêwinj nanj. Ñacwaga sêjam lau, tanj sêjam sakinj anôtôi jaba nanj. 12 Apômtau enenj ñac, tanj gêgôm gêñ amboac tonanj nanj, sumanj ma enj êwê kainj aêacnêñ lau, tanj sêkêñ da gêdêñ lausinj undambêña nêñ Apômtau nanj, êtiam atom.

13 Ma gêñ tonec amac agôm amboac tonanjenj. Amac agadê Apômtaunê altar ña matemsulu to nêm tanj ma nêm olinj gebe enj êkôc da, tanj akôc amênj nanj, sa kêtiam atom. 14 Ma amac atu kênac gebe “Kêkôc sa atom kêtû agenja.” Ñam gebe amac asap binj, tanj ajac mata gêdêñ lau nanj, ajam gêdêñ amac ñapalêgenj nanj popoc. Enj kêtû nêm kêpuctôño ma aôm kôsap binj, tanj gôjac mata gêdêñ enj nanj tulu. Binj tanj gôjac mata kôkô Anôtô lanjônêm gebe ôsap enj tôñ nanj. 15 Anôtô gêgôm amagêc nêm awê atu ôli to katu tagenj atom me. Ma enj gêgôm tonanj kêtû ñam ondocña. Ñam gebe amagêc atap gôlôac, tanj têtû Anôtônê ñapalê ñanôgenj nanj sa. Amboac tonanj ajop taôm gebe nêm tenj êwi nê awê, tanj gêjam gêdêñ enj ñac matacgenj nanj, sinj atom. 16 Apômtau Israelnêñ Anôtô kêsôm gebe “Aê gadec mêtê awê to ñac sêwi tauñ sinja. Aê têtac sec embe amacnêm tenj êñgôm mêtê sec tonanj êndêñ nê awê. Amboac tonanj ajop taôm gebe anac binj, tanj ajac mata nanj, popoc atom ma asap nêm lau tôñ.”

Bêc mêtôcña kêdabinjac

17 Amac asakam Apômtau ña nêm binj. Mago amac asôm gebe “Aêac agôm enj ôli ñakam kêsa ña asagenj.” Agôm ña binj tonec gebe “Lausinj undambêña nêñ Apômtau gêlic lau, tanj sêgôm sec nanj ñajam. Ma enj têtac ñajam kêtû êsêacña.” Ma amac atu kênac binj tenj gebe “Anôtô tanj oc êmêtôc binj nanj, gêmoa ondoc. *

3

1 “Alic acgom, aê oc jasakinj ñoc ñacjaenj gebe êmansanj aêñoc intêna. Ma Apômtau, tanj amac asom amoa nanj, gaôgenj mênjêô lasê nê lôm dabun. Ñacjaenj tanj amac akêñ matem

* 2:17: Gebe enenj êsêac su anja nêñ kôm to sakinj.

nañ, oc êwac ma êsôm ñoc poac, tañ kamoatiñ nañ lasê. ² Mago asa êtôm gebe êpuc tau tòn êndên bêc enj êmênja. Asa oc êtôm gebe êmoa êndên enj êo lasêja.

“Enj oc êtôm ñac-kêpac-kiwaga nê ja to ñac-kêkwasiñ-obowaga nê sop. ³ Enj oc êmên gebe êmêtôc biñ amboac ñac, tañ gêgôm silber to gold ñakênkên kêsâ nañ, ma amboac ñac-kêpac-kiwaga gêjam nê kôm, nañ Apômtau oc êngôm Lewi latui têtü selec gebe sêkên da gêdên êndên Apômtau. ⁴ Go da, tañ lau Juda to lau Jerusalem sêkên gêdên Apômtau nañ, ênac enj mataanô ñajam êtôm andanjen.”

⁵ Lausiñ undambêja nên Apômtau kêsôm gebe “Aê oc jawac gebe jawa amac sa ñagaôgenj êndên laubenj to lau mockainjo to mockainja ma dansañwaga to êsêac, tañ sêsau sêôc kômwaga nên mone ma onañ sêgôm awêtuc to mosêbu sec to têtü kasec lau jaba ma têtêc aê atom nañ.

Takên genj lemelu-lemelu (10-10) ñateñ enden Apômtau

⁶ “Aê Apômtau, gajam tauc ôkwi atom. Ma amac amboac tonanjen Jakob latui ñawakuc amoa ñapanj amboac amoa amboac tonanjen. ⁷ Amac akac taôm su anja aênoc biñsu kêtôm nê mimi ma agôm biñsu tau ñanô kêsâ atom. Lausiñ undambêja nên Apômtau kêsôm gebe Amu andên aê amên êtiam, go aê jandên amac jawac. Mago amac asôm gebe ‘Aêac amu awac amboac ondoc.’ ⁸ Aê jatu kênac gebe Kêtôm gebe ñac teñ êmbuli Anôtô auc me masi. Ma amac tec abuli aê aucgoc. ⁹ Aê kapuc boa amacnêm lau samob gebe abuli aê auc. ¹⁰ Akôc nê gên lemelu-lemelu ñateñ samob amên andu tajac gên saña gebe gên taniñja ênêc ñoc andu. Ansaê aê acgom, go amac oc alic gebe aê oc jalêc undambê ñakatam su ma jansêwa moasiñ ñajamanô wacêpi amac. ¹¹ Aê oc jatiñ wagô su gebe senseñ amacnêm gên ñanô su atom. Ma nê kôm wainja oc ênam ñanô. Lausiñ undambêja nên Apômtau kêsôm biñ tonañ. ¹² Go lau tentenlatu samob awenj oc êôc amac gebe amacnêm gamên êtu gamên têtac ñajam ña teñ. Lausiñ undambêja nên Apômtau kêsôm biñ tonañ.”

Anôtô gêjac mata nê moasiñ

¹³ Apômtau kêsôm gebe “Amac awem ola gêdên aê. Ma asôm gebe ‘Aêac asôm biñ ondoc kêpi aôm.’ ¹⁴ Amac asôm gebe ‘Tanam sakinj Apômtau ñañanô masi. Danjom nê biñ ñanô êsa ma tasêlên tonjalêlôm ñawapacgenj tamoâ lausiñ undambêja nên Apômtau lanjônêm oc ñajam amboac ondoc. ¹⁵ Tec aêac talanem tetoc-taun-sawaga gebe lau sec têtap kôm ñanôgenj sa atom, êsêac embe sênsaê Anôtô ña nên lên sec, mago sêwê ñagêjô sa amboac tonanjen.’ ”

¹⁶ Go lau, tañ têtêc Apômtau nañ, sêjam biñgalôm gêdên taun. Ma Apômtau kêkên taña ma gênô biñ, tañ êsêac sêsôm nañ. Ma teto lau, tañ têtêc Apômtauña ma tetoc enj sa nañ, nên ñaê kêsêp buku teñ sêkô enj lanjônêmja. ¹⁷ Lausiñ undambêja nên Apômtau kêsôm gebe “Êsêac oc têtü ñoc lau. Êndên bêc, tañ aê jakên nañ, êsêac oc têtü aê tauc ñoc gên. Ma aê taêc walô êsêac êtôm tama, tañ taê walô nê latu, tañ gêjam sakinj enj nañ. ¹⁸ Êndên tonañ amac oc alic êtiam gebe asagenj gêwa ñac gêdên ma ñac alôb-alôb to ñac, tañ gêjam sakinj aê ma teñ, tañ gêjam sakinj aê atom nañ gênjic.”

4

Apômtaunê bêc oc êmên

¹ “Alicgac me, bêc tau oc êmên, nañ tetoc-taun-sawaga to sêgôm secwaga samob ja oc êniñ êsêac amboac oba. Êndên bêc tonañ ja oc êniñ êsêac su e nên ñawakac to ñalaka ñapopoc malamê samucgenj. Lausiñ undambêja nên Apômtau kêsôm biñ tonañ. ² Mago amac, tañ atêc aênoc ñaê nañ, ñoc ñaclai ênam kêsina oc êpô amac amboac oc ma oc ñawê êngôm amac ôlim ñajam êsa. Amac oc amboañ to amoa ñajam amboac bulimakao ñalatu wakuc, tañ sêsa anja sapa nañ. ³ Êndên bêc aê janjom tonañ ñanô êsaña amac oc aka lau alôb-alôb

tôñ gebe êsêac têtôm wao, tañ gêc anğa emtapa ñalabu. Lausiñ undambêña nêñ Apômtau kêsôm biñ tonañ.

⁴“Taêm ênam biñ, tañ ñoc sakiñwaga Mose kêdôñ nañ. Biñsu to ñagôliñ, tañ kakêñ gêdêñ eñ anğa lôc Horeb (Sinai) kêtú lau Israel samobña nañ.

⁵“Alic acgom, aê oc jasakiñ propete Elia êndêñ amac êmuñ Apômtaunê bêc kapôêñ to ñawapac kaiñ teñ êwac. ⁶Eñ oc ênam tamenji nêñ ñalêlôm ôkwi êndêñ nêñ ñapalê, ma ñapalênêñ êndêñ tamenji. Embe masi, aê oc jawac ma japuc boa amacnêm gamêñ.”

Nawae Najam kêtôm MATAI KETO

Nawae najam kêtôm Matai Keto nec gêjac jaen najam tonec namin gebe Kilisi (Mesia, Kêsiwaga), tañ Anôtô gêjac mata en nan, Jesu tau. Bin tañ Anôtô gêjac mata gédên nê lau gêc Binlênsêm Lanjwa nan, en gégôm ñanô kêsâ kêpi ñac tau tonan. Jesu têna kêkôc en anjâ lau Juda nêñ, tañ en ñapalêgen gêmoa êsêac ñaluñ e kêtû kapôên nan, mago najam gêlam gêden êsêac lau Juda taunjen nê atom, kepen ñamalac peben kêtôm nom ñagamênjen gêwiñ.

Matai kédênan nê Nawae Najam ñatitipgen ñapep. En gêjac m gédên Jesu têna kêkôc en namin, go keto Jesu gêlin sanju ma Sadan kêlêtom en ñabin. Go gelom en kêkôc nê sakin Mesiana sa namin gebe gêjam mêtê to kédôn lau ma gégôm gêmac ôlin najam kêsâ jagêmoa Galilaia ñagamen nan. Su go keto Jesu anjâ Galilaia gêja Jerusalem ñabin, gocgo gêjac min gên samob, tañ kêtap en sa gédên nê woke ñamuña nan, e jagédên sêjac en kêpi ka ma Anôtô gêñu en mata jali gêdi sa anjâ ñacmatênên nan.

Bin tê Najam tau gebe êwaka sa ênêc awêgen nê, ñaten tonec gebe Jesu en kédônsgêga kapôên tau engoc, tañ gêwa Anôtônê Binju sa amboac ñatau en ma kêsôm Anôtônê Gamên ñawae lasêgen. Bin tañ en kédôn-kédôn nan, sejon ñagêdô samob sa gêc ñasêbu kapôên 5 tonec gebe (1) Bin Lôcña, tañ en gêwa lau Gamên Undambêña nêñ ñam sa gebe sêpô lêna taun kêtû Mêtêña to ñalêlôm ñawapac ma têtac malô to sebe sêngôm Anôtônê bin êtu tôñña ma taen walô lau to genña to ñalêlôm ñawa ma sê wama taunña to sêjanda êsêac kêtû Anôtônê binña. Go gêwa êsêacnên kolen to nêñ lên ñam ma Anôtônê moasin to nê ñagêjô êjam ma sêngôn maten jali ñawasi ñam sa amboac tonan (môkêlatu 5-7); (2) Jesu kêkên nê ñacsenomi 12 sêja ma gêwa nêñ sakin ñam sa gédên êsêac (môkêlatu 10); (3) binjôlin kêpi Gamên Undambêña ñamña (môkêlatu 13), (4) tanac dabin taunña gêjac Jesunê lau samob ñawae (môkêlatu 18); go (5) Jesu geoc bin nom tonec ñatêm ênac pep to Anôtônê Gamên mênêsana ñabin lasê (môkêlatu 24-25).

Nadênan

1. Jesunê mimi ñam to têna kêkôc en ma gêmoa ñapalêgenña namin 1:1-2:23
2. ñackêsagu Joañ nê sakin 3:1-12
3. Jesu gêlin sanju ma Sadan kêlêtom en 3:13-4:11
4. Jesu kêkôc nê sakin sa gêmoa Galilaia 4:12-18:35
5. Jesu gêwi Galilaia sin gêja Jerusalem 19:1-20:34
6. Jesunê woke ñamuña anjâ Jerusalem to malac, tañ gêc malac tau ñagala nan 21:1-27:66
7. Apômtau gêdi sa ma geoc tau lasê namin 28:1-20

Jesu Kilisi nê ñam (Luk 3:23-38)

¹ Abraham latu Dawid nê latu Jesu Kilisi nê ñam ñabuku tonec.

² Abraham kêka Isak lasê, Isak kêka Jakob lasê, Jakob kêka Juda to lasitêwai lasê, ³ Juda kêka Peres agêc Sera lasê, Tamar kêkôc êsêagêc, Peres kêka Hesron lasê, Hesron kêka Aram lasê, ⁴ Aram kêka Aminadab lasê, Aminadab kêka Nason lasê, Nason kêka Salmon lasê, ⁵ Salmon kêka Boas lasê, Rahab kêkôc en, Boas kêka Obed lasê, Rut kêkôc en, Obed kêka Isai lasê, Isai kêka kin David lasê.

⁶ Dawid kêka Salomo lasê, Urianê awê kêkôc en, ⁷ Salomo kêka Rehoboam lasê, Rehoboam kêka Abia lasê, Abia kêka Asa lasê, ⁸ Asa kêka Josapat lasê, Josapat kêka Joram lasê, Joram kêka Usia lasê, ⁹ Usia kêka Jotam lasê, Jotam kêka Ahas lasê, Ahas kêka Hesekia

lasê, ¹⁰ Hesehia kêka Manase lasê, Manase kêka Amos lasê, Amos kêka Josia lasê, ¹¹ Josia kêka Jekonia to lasitêwai lasê gêdênj tañ sêngônj gamênj jaba Babel nañ.

¹² Sêngônj gamênj jaba Babel su acgom, go Jekonia kêka Sealtiel lasê, Sealtiel kêka Serubabel lasê, ¹³ Serubabel kêka Abiud lasê, Abiud kêka Eliakim lasê, Eliakim kêka Asor lasê, ¹⁴ Asor kêka Sadok lasê, Sadok kêka Akim lasê, Akim kêka Eliud lasê, ¹⁵ Eliud kêka Eleasar lasê, Eleasar kêka Matan lasê, Matan kêka Jakob lasê, ¹⁶ Jakob kêka Josep, tañ gêjam Maria nañ lasê, ma awê tau tonañ kékôc Jesu, tañ, sêsam enj sebe Kilisi nañ.

¹⁷ Gôlôac samob tonañ ñai anga Abrahamnê e gêdênj Dawid nañ nêñ ñadênañ 14, ma anga Dawid e gêdênj sêngônj gamênj jaba Babel nañ nêñ ñadênañ 14, ma gêdênj sêngônj gamênj jaba Babel e gêdênj Kilisi tau nañ nêñ ñadênañ 14.

*Jesu kêtû ñamalac
(Luk 2:1-7)*

¹⁸ Jesu Kilisi kêtû ñamalac ñalên tau tonec. Êsêac sê ênê tana Maria gêdênj Josep. Agêc sêmoa sêwiñ tauñ atom e sêlic awê tau taê anga Ñalau Dabuñ nê. ¹⁹ Ma ênê akwenj Josep enj ñac gêdênj gebe êngôm awê tau maja êsa atom, tec gebe êwi enj sinj kelecgenj. ²⁰ Taê gêjam binj tonañ gêmoa e Apômtaunê anjela geoc tau lasê to gêsunj mê gêdênj enj ma kêsôm gebe “Dawidnê latu Josep, taêm dani taôm atom, ôkôc nê awê Maria sa wacêngônj êwiñ aôm, gebe enj taê anga Ñalau Dabuñ nê. ²¹ Enj oc êkôc latu teñ, nañ ôê ênê ñaê gebe Jesu, gebe enj êsi nê lau su anga nêñ sec to ênam êsêac kêsî.”

²² Binj samob tonañ ñai ñanô kêsa gebe Apômtaunê binj, tañ kêkêñj propete awasunj kêsôm lasê nañ, êtu anô gebe

²³ “Alic acgom, awêtakiñ teñ taê e êkôc latu teñ, ma sê ênê ñaê gebe Imanuel!” (tanam ôkwi gebe “Anôtô mênjgêwiñ aêc.”)

²⁴ Josep gêc mê e mata gêlac ma gêgôm kêtôm Apômtaunê anjela kêsakiñ enj, tec jakêkôc nê awê sa mênjgêngônj gêwiñ enj, ²⁵ ma gêjac jaê enj ñapep e kékôc latu su, ma gê ênê ñaê gebe Jesu.

2

Lau mêtê anga oc ñam

¹ Jesu têna kékôc enj anga Betlehem Judaiaña gêdênj kinj Herodo nê têtêm su, ma lau samuc nêñ lau mêtê anga oc ñam jasêo lasê Jerusalem ² ma têtû kênac gebe “Judanênj kinj, ñapale wakuc nañ, gêmôa ondóc. Aêac alic ênê utitalata anga oc ñam su, tec abe mênjapônj aenjduc êndênj enj.” ³ Kinj Herodo gêñô e kêtakê ñanô, ma lau Jerusalemña samob amboac tonañ. ⁴ Tec kékalem launênj dabuñsêga to biñsutau samob sa jakêtu lêsu êsêac ñapep gebe “Kilisi oc têna êkôc enj anga ondóc.” ⁵ Ma êsêac sêjô enj awa gebe “Anga Betlehem Judaiaña gebe propete keto amboac tonec gebe

⁶ ‘Aôm Betlehem gamênj Judaña, tañ kôtu kasêga Judaña ñamôkê saunj-saunjma atom, gebe kasêga teñ mênjêsa anga aômnmê, tañ ejop ñoc lau Israel.’ ”

⁷ Herodo gêñô su, go kékalem lau mêtê kelecgenj gebe sêndênj enj sêna ma kêtû Iêsu noc utitalata mênjgêo lasêña gêdênj êsêac. ⁸ Go kêkêñj êsêac sêja Betlehem ma kêsôm gebe “Naatu kênac ñapalê tau ansinj sugenj e embe atap enj sa, nañgo mênjnasôm ñawae êndênj aê gebe tauc wacjapônj ocduc amboac tonañ.” ⁹ Sêñô kinj nê binj su, go dêdi sêja. Ma utitalata, tañ sêlic anga oc ñam nañ, kêsêlênj gêmunj êsêac e jakêkô gamênj, tañ ñapalê gêc nañ ñaô. ¹⁰ Sêlic utitalata tau e têtac ñajam ma têtû samuc ñanô. ¹¹ Sêsô andu ñalêlôm sêja e sêlic ñapalê agêc têna Maria, tec sêu tauñ ma sêpônj aenjduc gêdênj enj, go sêña nêñ talu ma sê awa gold to katêkwi ma lakisia ñajam-ñajam sa jasêkêñj gêdênj enj.

¹² Ma Anôtô kékên puc êsêac ña mê gebe sêmu sêndên Herodo sêna atom, tec sêc sêsa intêna tenj sêmu sêja nêñ gamên.

Josep kékôc né gôlôac sa sêja Aiguptu

¹³ Êsêac sêc sêja su, go Apômtaunê anjela geoc tau lasê gêdên Josep ña mê ma kêsôm gebe “Ôndi sa ma ôkôc ñapalê agêc têna sa aêc asap Aiguptu ana, naôngôn onê jakên binj aôm acgom, gebe Herodo kêtú kêka-kêka gebe ênac ñapalê êndu.” ¹⁴ Tec Josep gêdi sêc kékôc ñapalê agêc têna sa gêdên gêbêc, ma sêc sêsêp Aiguptu sêja. ¹⁵ Jasêmoa tonan e Herodo gêmác êndu acgom, gebe binj tanj Apômtau kékên propete kêsôm lasê gebe “Aê gamôêc ñoc Latuc anja Aiguptu gêmên” nanj êtu anô.

Herodo gêjac ñapalê dedec êndu

¹⁶ Gêdên tanj Herodo kêjala gebe lau mêtê sêsau enj nanj, enj têtac ñandanj kapôên ma kêjatu lau gebe sênac ñapalê ñac anja Betlehem to gamên ñamadinj, tanj nêñ jala tagenj to luagêc nanj, samob êndu kêtôm ñasawa, tanj enj kêtú lêsú binj gêdên lau mêtê nanj. ¹⁷ Gêdên tonan binj, tanj propete Jeremia kêsôm lasê nanj, kêtú anô gebe

¹⁸ “Sênô awenj ñaonda anja Rama,
sêwakic to têtanj tanjiboa ñanô,
gebe Rahel kêtanj nê gôlôac,
ma sêjam malô-malô enj e kêtôm atom,
gebe sêjanjagac.”

Sêkôc ñapalê Jesu anja Aiguptu gêmu gêmên

¹⁹ Herodo gêmác êndu su acgom, go Apômtaunê anjela geoc tau lasê gêdên Josep anja Aiguptu ña mê ²⁰ ma kêsôm gebe “Ôndi s ma ôkôc ñapalê agêc têna sa amu ana gamên Israel, gebe êsêac, tanj sêgôm gênjêlôm sebe sensenj ñapalê nanj, sêmac êndugac.” ²¹ Tec Josep gêdi sa, kékôc ñapalê agêc têna sa ma sêc sêja gamên Israel. ²² Gênô Arkelaus kêtú kinj Judaiana gêjô tama Herodo su ñawae e kêtêc tau gebe êna tônê atom, tec gêc mê kékên puc enj ma gêc kêtanj taugenj gêja gamên Galilaiana. ²³ Jagêô laeê malac tenj ñaê Nasaret ma gênjôn tonan gebe propetenên binj êtu tônj gebe “Êsêac sêsam enj gebe ñac Nasareneña.”

3

Ñackêsagu Joan gêjam mêtê

(Mar 1:2-8; Luk 3:1-18; Joan 1:19-28)

¹ Gêdên têm tonan ñackêsagu Joan kêpoa lasê ma gêjam mêtê gêmôa gamên sawa Judaiana ² ma kêsôm gebe “Anam taôm ôkwi gebe gamên undambêña kêdabinjagac.” ³ Ñac tau tonan, tec propete Jesaia kêsôm binj kêpi enj gebe “Ñac tenj gêmôêc awa tonec gêmôa gamên sawa gebe ‘Amansanj gamên Apômtau êsêlênjña to amêtoc ênê intêna solop.’ ”

⁴ Joan tau tonan kêsô ñakwê bôc kamele ñaôlilu to kêjandinj ômbinjakap bôc ñaôlic gêc dambêpalê, ma genj wagô to lêp kêtú nê mo. ⁵ Gêmôa tonan, go lau Jerusalem to Judaia samob ma gamên Jordanja samob sêwê sêsa dêdên enj sêja. ⁶ Êsêac seoc nêñ sec lasê, go kêsagu êsêac anja bu Jordan.

⁷ Joan gêlic Parisai to Sadukai nêñ taêsam sêmênj gebe êsanjgu êsêac, tec kêsôm gêdên êsêac gebe “Moac ñalatu amac, asa gêwa sa gêdên amac gebe awê Anôtônê têtac ñandanj, tanj oc mênêsa nanj sa. ⁸ Asa nêñ lêñ êwa amac sa gebe ajam taôm ôkwi. ⁹ Taêm êka to asôm êndên taôm gebe Abraham kêtú aêac tamenj, nec atom. Aê jasôm êndên amac gebe Anôtô kêtôm gebe êñu poc tonec ñai sa têtú Abrahamnê latui. ¹⁰ Ki ñamata gêdên kawakac tec gêc. Amboac tonan ka samob, tanj sêjam ñanô ñajam atom nanj, oc êsap su ma êmbalinj êpi ja êna. ¹¹ Aê tec kasagu amac ña bu anam taôm ôkwinja, ma ñac, tanj êndanjguc aê nanj, nê

naclai këlêlêc aê su, ma aê katôm atom gebe janjen ênê atapa. Nac tonan oc ênsanġu amac na Nalau Dabun to ja. ¹² En lêma kêkam lala sekolon ġeġna gebe êtin ġeġ napaôma ma ênac nanô sa êpi nê andu-ġeġnanôna êna, go napaôma êkêġ êpi ja, tan êsa napan nan.”

Joan kêsagu Jesu anġa Jordan
(Mar 1:9-11; Luk 3:21-22)

¹³ Gêdêġ tonan tec Jesu anġa Galilaia jagêô lasê Jordan ġeġdêġ Joan gebe ênsanġu en. ¹⁴ Mago Joan ġeġjac jao tau gebe “Aôm ônsanġu aê acgom, go njam. Amboac ondoc ġôdêġ aê ġômôêġ.” ¹⁵ Tec Jesu ġeġjô en awa gebe “Galoc ondecġen gebe ġeġjac aêġêc nawaê gebe danġôm bin, tan Anôtô kêjatu nan, nanô êsa.” Go Joan kêkêġ ġeġwiġ en. ¹⁶ Jesu ġeġlin sanġu su, go gacġen kêpi anġa bu ġêmêġ, ma undambê ġeġna e ġêlic Anôtônê Nalau amboac balôsi kêsêp manġêsac en naô. ¹⁷ Ma awa ten kêsa anġa undambê gebe “Aêġoc Latuc tau tonec, tec têtac ġeġwiġ en to galic en njam.”

4

Sadan këlêtôm Jesu
(Mar 1:12-13; Luk 4:1-13)

¹ Gêdêġ tonan Nalau Dabun ġeġwê Jesu kêsa ġamêġ sawa ġeġja gebe Sadan êlêtôm en. ² Ma Jesu ġeġjam dabun mo ġeġleġna 40 ma ġêbêcauc 40 e mo ġeġjô en. ³ Go Sadan ġakêsôm ġeġdêġ en gebe “Aôm embe Anôtônê latu, go ôsôm poc tonec nâi êtu mo.” ⁴ Ma Jesu ġeġjô en awa gebe “Teto ġêc gebe

‘Mo tagen êoc nâmalac tôn atom, bin samob, tan kêsa Anôtô awa nan, tec ġeġoc en tôn.’ ”

⁵ Go Sadan kêkêc en ġêc sêpi malac dabun sêja ġaketoc en kêkô lôm dabun nâsalôm nâlami, ⁶ ma kêsôm ġeġdêġ en gebe “Aôm embe Anôtônê Latu, go u taôm ôna gebe teto ġêc gebe

‘En oc êsakin nê anġela êtu aômna mênġêsip aôm na lemen,

gebe ôndin amkain êpi poc atom.’ ” ⁷ Tec Jesu ġeġjô en awa gebe “Teto ten kêtiam ġeġwiġ gebe

‘Ônsaê Apômtau aômnmê Anôtô atom.’ ” ⁸ Go Sadan kêkêc en ġêc sêpi lôc balin ten sêja ġakêtoc ġamêġ nomna samob tonawasi ġeġdêġ en ⁹ ma Kêsôm gebe “Aôm embe ôpôn amduc to oten mec êndêġ aê, oc ġalin ġeġ tonec nâi samob su êndêġ aôm êwac.” ¹⁰ Go Jesu kêsôm ġeġdêġ en gebe “Sadan, ôkêc taôm sa ôêc ôna gebe teto ġêc gebe

‘Ôpôn amduc êndêġ Apômtau, aômnmê Anôtô,

to ônam sakin en taugen.’ ” ¹¹ Go Sadan ġeġwi en sin, ma anġela mênġsêjam sakin ġeġdêġ en.

Jesu ġeġja Galilaia ma ġeġjac m nê kôm mêtêġa
(Mar 1:14-15; Luk 4:14-15)

¹² Jesu ġeġnô sêkêc Joan tôn nawaê su ma kêtain tau su ġeġja Galilaia. ¹³ Go ġeġwi Nasaret sin ġagêġġon Kapanau, tan ġêc ġamêġ Sebulon to Naptali jaban ġugêġactonġa, ¹⁴ gebe bin, tan propete Jesaia kêsôm nan, êtu anô gebe

¹⁵ “ġamêġ Sebulon to ġamêġ Naptali,

tan ġêc kêkanôn ġugêġacton anġa Jordan nâmakeren ônêġa nan, lau samuc nêġ Galilaia.

¹⁶ Lau tan sêġġon ġêsunbôm nan, sêlic ja kapôêġ tenġoc,

ma êsêac, tan sêġġon ġêmac nâġamêġ nâkesec nan, nêġ ja mênġkêpigac.”

¹⁷ Gêdêġ tonan Jesu ġeġjam mêtê ġeġjac m gebe “Anam taôm ôkwi gebe ġamêġ undambêġa kêdabinġac.”

Jesu kêkalem lau inġa aclê
(Mar 1:16-20; Luk 5:1-11)

18 Jesu kêsêlên gêmoa bugêjacton Galilaiya e gêlic ñaclagêc lasi, Simon, tañ sêsam en gebe Petere nañ, agêc lasi Andrea sêkên wasañ sêmoa, gebe êsêagêc ñac ulu ña. 19 Tec kêsôm gêdên êsêagêc gebe “Andanguc aê ma oc jakên amagêc alô ñamalac.” 20 Tec gacgen dedec nêñ wasañ gêc ma têdaguc en.

21 Gêwi gamên tau sin ma kêsêlên gêja e gêlic ñac ten agêc lasi kêtiam, Sebedai latuagêc Jakobo agêc lasi Joa, sêngôn wan sêwiñ tamenji Sebedai tau sêbênôc nêñ wasañ sêmoa, go gêmôc êsêagêc. 22 Tec gacgen dedec wan totamenjen kêpoac ma têdaguc en sêja.

Jesu gêjam sakin lau

(Luk 6:17-19)

23 Go Jesu kêsêlên gêjac laoc Galilaila ñagamên samob ma kêdôn êsêac anga nêñ lôm to gêjam mêtê kapi ñawae ñajam Anôtônê gamêanña ma gêgôm launên gêmac to ôlin ñasec tokain tokain ñajam kêsâ. 24 Ma ênê wae kêsâ gêjam gamên Suriana samob auc, tec sejon lau ñasec samob dêdên en sêja, lau togêmac tokain tokain ma tonandan ñagêdô ma lau, tañ ñalau sec gêgôm êsêac to meloc kêtê êsêac ma ñatêkwa kêtû golon nañ, ma gêgôm êsêac ôlin ñajam kêsâ samob. 25 Ma lau taêsam anga Galilaila to Malaclemenlu ma anga Jerusalem to Judaia ma Jordan ñamaken ònênja têdaguc en.

5

Bij lôcña

1 Jesu gêlic lau taêsam, tec kêpi lôc ten e jagêngôn sic, ma nê ñacsenomi dêdên en sêja.
2 Go gêoc awa sa ma kêdôn êsêac to kêsôm gebe

Jesu awa gêoc lau

(Luk 6:20-23)

3 “Aê aoc êoc êsêac, nañ sêpô lêna taun kêtû mêtênja, gebe gamên undambênja kêtû êsêacnên.

4 Aê aoc êoc êsêac, nañ ñalêlôm ñawapac, gebe Anôtô oc ênac êsêac têtac tôñ.

5 Aê aoc êoc êsêac, nañ nêñ ñalêlôm malô, gebe êsêac têtac gên, tañ Anôtô gêjac mata nañ sa.

6 Aê aoc êoc êsêac, nañ nêñ êka
ñanô gebe sêngôm bin, tañ Anôtô
kêjatu nañ ñanô êsa,
gebe Anôtô oc êmoasin êsêac.

7 Aê aoc êoc êsêac, nañ taên walô lau, gebe Anôtô oc taê walô êsêac.

8 Aê aoc êoc êsêac, nañ nêñ ñalêlôm ñawa, gebe oc sêlic Anôtô.

9 Aê aoc êoc êsêac, nañ sê wama lau, gebe Anôtô oc êsam êsêac gebe latui.

10 Aê aoc êoc êsêac, nañ ñamalac
êjanda êsêac kêtû sêgôm bin,
tañ Anôtô kêjatu nañ, ñanô kêsâ,
gebe gamên undambênja kêtû êsêacnên.

11 “Aê aoc êoc amac tec ñamalac sêmbu to sêjanda amac ma sêngôlin bin ñakain gwalêkin êpi amac êtu aênja. 12 Têmtac ñajam ma atu samuc, gebe nêñ ñagêjô kapônên gêc undambê, gebe amac masigen ma sêgôm propete langwa amboac tonan.

Bij nom ñagwêc to ñajana

(Mar 9:50; Luk 14:34-35)

13 “Nom ñagwêc amac. Gwêc embe ñamakic ênaña, oc danğôm ñamakic êsa êtiam amboac ondoc, kêtú secgac. Tambaliñ siñ ma lau sêka tòn.

14 “Nom ñaja amac. Malac teñ embe ênêc lôc, oc êsiñ tau ôkwi êtôm atom. 15 Embe têtun ja sa, go sênğênduc ña suc auc atom, tetoc êkô jakaiñ ñaô, go êpô lau samob, tañ sêmoa andu ñalêlôm nañ. 16 Amboac tonañ nêma ja ñawê êsa êpô ñamalac, gebe sêlic amacnêma kolen ñajam ma sêlambiñ Tamemi undambêña.

Biñ kêpi biñsu

17 “Taêm anam gebe aê gameñ kêtú jansen Mosenê biñsu to propetenêñ biñ samob suna atom. Gamêñ kêtú jansen suna atom, kêtú jañğôm êtu tònña. 18 Biññanô, aê jasôm êndêñ amac gebe Undambê to nom oc ênaña ma ñatalô sepeñ to sêmôêña ñasauñ teñ oc ênaña aña Mosenê biñsuna atom e samob êtu tòn aegom. 19 Amboac tonañ, ñac teñ embe êwi biñsu tonañ ñasauñanô teñ siñ ma êndôn lau êtôm tonañ, oc sêsam eñ gebe ñapalê sauñ ec teñ aña gamêñ undambêña. Ma ñac teñ embe êmansañ to êndôn biñ tau, oc sêsam eñ gebe ñac kapôêñ aña gamêñ undambêña. 20 Gebe aê jasôm êndêñ amac gebe amacnêma biñğêdêñ embe êlêlêc biñsutau to Parisai nêñ ñênğeñ atom, oc asô gamêñ undambêña ana atom.

Biñ kêpi têtac ñandan (Luk 12:57-59)

21 “Amac añôgac gebe sêsôm gêdêñ lau ñanô gebe ‘Ônac ñamalac êndu atom. Teñ embe ênac ñac teñ êndu, oc sêmêtôc eñ.’ 22 Mago aê jasôm êndêñ amac gebe Ñac teñ embe têtac ñandan êndêñ nê lasitêwainêñ teñ, oc sêmêtôc eñ. Ma teñ embe êsôm lasitêwainêñ teñ gebe ‘Majam gêbac,’ oc gôlôacnêñ laumata sêmêtôc eñ. Ma teñ embe êsôm gebe, ‘Melocma gôbacgac,’ oc êsêp lamboam ñakêlêndiñ ñaja êna. 23 Embe ôkêñ nêma da êndêñ altar êna ma taêm ênam taôm gebe agêc lasim nêma biñ teñ gêc, 24 go ondec nêma da ênêc altar ñagala ma ôna agêc lasim amansañ biñ êndêñ taôm aegom, go ômu ôna ôkêñ nêma da.

25 “Nêma soño-soño embe êkêñ aôm ôndêñ ñac-mêtôcwaga, go ôtu palê êndêñ eñ seben êndêñ tañ asêlêñ amoa intêna nañ, gebe soño-soño êkêñ aôm ôndêñ mêtôcwaga atom. Moae mêtôcwaga êmasuc aôm ôndêñ gejobwaga kapoacwalôña, go eñ êmbaliñ aôm ôsêp kapoacwalô ôna. 26 Biññanô, aê jasôm êndêñ aôm gebe Oc ôsa aña tônê ômôêñ atom e ônac nêma tốp samob êmbacnê aegom.

Biñ mockalñoña

27 “Amac añôgac sêsôm gebe ‘Ôngôm gêñ mockaiño to mockaiñña atom.’ 28 Mago aê jasôm êndêñ amac gebe Ñac teñ embe mata ê awê teñ e têtac êkac eñ, nañ êngôm gêñ mockaiñña êndêñ eñ aña nê ñalêlôm. 29 Matamanô anôña embe êtim aôm, nañ ôkip sa ma ômbaliñ siñ. Ôlim ñagêñ teñ ênaña aegom, gebe sêmbaliñ aôm toôlim samucgeñ ôsêp lamboam ñakêlêndiñ ôna atom. 30 Ma lêmam anôña embe êtim aôm, nañ ôndim su ma ômbaliñ siñ. Ôlim ñagêñ teñ ênaña aegom, gebe sêmbaliñ aôm toôlim samucgeñ ôsêp lamboam ñakêlêndiñ ôna atom.

Biñ sêndim sêmôcwalo êngicna (Mat 19:9; Mar 10:11-12; Luk 16:18)

31 “Êsêac sêsôm teñ gebe ‘Ñac teñ embe êndim sêmôcwalô êngic, nañ êkêñ papia sêwi taun siñña êndêñ awê.’ 32 Mago aê jasôm êndêñ amac gebe Ñac teñ embe êndim sêmôcwalô êngic, go êngôm eñ êtu awê mockaiñoña. Embe awê tobiñ, go tasôm atom. Ma teñ embe ênam awê, tañ sêwi siñ su nañ, oc êngôm gêñ mockaiñña.

Biñ tatôc lemeñña

33 “Ma amac añô teñ, tañ sêsôm gêdêñ lau ñanô gebe ‘Ôtôc lêmam ônsau atom, ma ôngôm biñ, tañ kôtôc lêmam nañ, ñanô êsa êndêñ Apômtau.’ 34 Mago aê jasôm êndêñ amac gebe

Atôc lememe atomanô, atôc êndên undambê atom gebe Anôtônê lêpôn tônê, ³⁵ ma atôc êndên nom atom gebe ênê akainj ñalêpôn, to atôc êndên Jerusalem atom gebe Kinj kapôn tau nê malac. ³⁶ Ma ôtôc lêmam êpi môkêmapac atom gebe aôm tonanj ôngôm môkêmlauj tagenj êpô tau ôkwi êtu kwalam me êtu jec nec kôtôm atom. ³⁷ Amacnêm binj amboac tonec acgom gebe ‘Aec’ to ‘Masi’. Embe asôm ñalô êlêlêc tonec su, oc anja ñac sec tau nê.

Binj ñagêjôña
(Luk 6:29-30)

³⁸ “Amac anjogac sêsôm gebe ‘Mataanô êjô mataanô ma luluj êjô luluj.’ ³⁹ Mago aê jasôm êndên amac gebe Anac jao taôm êndên ñamalac sec atom. Tenj embe etap aôm êsêp alimanô anôña, nanj ôtôc ñamakenj êndên enj êwiñ. ⁴⁰ Ma ñac tenj embe taê ênam gebe êwê aôm ôndên mêtôcwaga ôna êtu êkôc nêm ñakwê ôlimña, nanj ôkênj ñaobo balinj êwiñ. ⁴¹ Ma tenj embe êkac aôm gebe ojonj ênê waba intêna ñasawa tagenj, nanj ôsêlêñ ñasawa luagêc ôwiñ enj. ⁴² Tenj embe etenj gênj êndên aôm, nanj ôkênj, ma tenj embe êkôc tôp anja aômnêm, nanj ôkênj dêmôem enj atom.

Binj têtac gewiñ ñacjonja
(Luk 6:27-28, 32-36)

⁴³ “Amac anjogac sêsôm gebe, ‘Têmtac êwiñ nêm lau wacbanj aôm ma têtac endec nêm sonjo-sonjo.’ ⁴⁴ Mago aê jasôm êndên amac gebe Têmtac êwiñ nêm sonjo-sonjo to atenj mec êtu êsêac, tanj sêjanda amac nanja, ⁴⁵ ec atu Tamemi, tanj gêngônj undambê nanj, nê latui, gebe enj kêkênj nê oc kêpi kêpô lau sec to lau ñajam, ma kêkênj nê kom gêjac lau gêdênj to lau keso. ⁴⁶ Embe têtac êwiñ lau, tanj têtac gêwiñ amac nanj, oc ñanô amboac ondoc. Telonj sêgôm gênj tonanj amboac tonanjenj. ⁴⁷ Ma embe awem ênac nêm lasitêwaigenj, go anjôm gênj ñanô amboac ondoc. Lau samuc sêgôm gênj tonanj amboac tonanjenj. ⁴⁸ Amboac tonanj anac dabin taôm ñapep amboac Tamemi undambêña gêjac dabinj tau ñapep.

6

Binj tamoasinj lauña

¹ “Alic taôm gebe anam sakinj Anôtô êtu ñamalac sêlic amacña atom. Embe anjôm êtu lau sêlic amacña, go atap ñagêjô anja Tamemi, tanj gêmoa undambê nanj, nê sa atom.

² “Amboac tonanj embe ômoasinj lau, nanj ôkênj lau sênac dauc êtanj aôm atom amboac lau tetoc taunj saña sêgôm sêmoa lôm to malacluj gebe ñamalac sêlambinj êsêac. Binjanô, aê jasôm êndên amac gebe Êsêac seso nêñ ñaôligac. ³ Mago aôm embe ômoasinj lau, nanj ôngôm kelecgenj, lau tenj sêñô ñawae atom, ⁴ gebe nêm moasinj êsinj tau ênêc lêlômgenj, go Tamam, tanj gêlic gênj kêsêp lêlômgenj nanj, êkênj ñagêjô êndên aôm.

Binj tatenj mecña
(Luk 11:2-4)

⁵ “Ma embe atenj mec, nanj atôm lau tetoc taunj saña atom, gebe êsêac têtac gêwiñ gebe tetenj mec sêkô lôm to intêna gêga tau ñamala êtu têtôc taunj êndên lau sêlic êsêacña. Binjanô, aê jasôm êndên amac gebe Êsêac seso nêñ ñaôligac. ⁶ Mago aôm embe otenj mec, nanj ôsô nêm balêm ôna e naôlai katam auc, go otenj mec êndên Tamam, tanj gêmoa lêlôm, ma Tamam, tanj gêlic gênj kêsêp lêlômgenj nanj, êkênj ñagêjô êndên aôm.

⁷ “Embe atenj mec, nanj atenj êtu binj ole amboac lau samuc atom. Êsêac tonanj seboc sêkôc ñanô êtu nêñ ñalô gwalêkinja. ⁸ Atôm êsêac atom, gebe Tamemi kêjala gênj, tanj gêjô amac ma abe atenj nanj kwananjenj. ⁹ Amboac tonanj atenj nêm mec amboac tonec gebe ‘Tamemai, tanj gêmoa undambê.

Aômnêm ñaê lau sênam dabunjanj.

¹⁰ Ômôênj ôtu Apômtau ôtôm gamênjenj.

Aômnêm binj êtu tônj anja nom amboac anja undambê.

11 Ôkêñ aêacma mo êtôm bêcgeñña êndêñ aêac êndêñ oc tonec.

12 Nêm tôp, tañ gêc aêac nañ, ôsuc ôkwi amboac aêac asuc ma tôp ôkwi gêdêñ taun.

13 Ôwê aêac asa lêtôm atom.

Ôjanço aêac su ança gêñ sec.

(Aôm Apômtau, aôm ñaniniñ to ñajaña
ma ñawê ñatau lançwa teñgeñ. Biññanô.)'

14 Gebe amac embe asuc ñamalacnêñ biñ ôkwi, go Tamemi undambêña êsuc amacnêñ
biñ ôkwi amboac tonañ. 15 Ma embe asuc ñamalacnêñ biñ ôkwi atom, go Tamemi êsuc
amacnêñ biñ ôkwi atom amboac tonañgeñ.

Biñ tanam dabuñ moña

16 “Embe anam dabuñ mo, nañ ançôm lançomanô bêlê-bêlê amboac lau tetoc taun saña
atom. Lau tonañ sêgôm lançonanô taujala gebe têtêc taun êndêñ lau sêlic êsêac sêjam dabuñ
mo. Tec biññanô, aê jasôm êndêñ amac gebe Êsêac seso nêñ ñaôligac. 17 Amboac tonañ aôm
embe ônam dabuñ mo, nañ ôniñ oso môkêmapac to Okwasin lançomanô, 18 gebe ôtôc taôm
ôndêñ lau sêllc aôm gôjam dabuñ mo nec atom, mago Tamam, tañ gêmoa lêlôm nañ, oc
êjala ma gêlic gêñ kêsêp lêlômgeñ, tec êkêñ ñagêjô êndêñ aôm.

Biñ awa undambêña

(Luk 12:33-34)

19 “Anac nêñ awa sa ança nom atom, gebe bulesen to da enesen gêñ tau su ma
geñgeñtêna oc sêkwê ma sênam geñgeñ sa. 20 Anac nêñ awa sa ança undambê acgom,
gebe bulesen to da enesen su ma geñgeñtêna sêkwê ma sênam geñgeñ sa atom. 21 Gebe
gamêñ, tañ nêñ awa gêc nañ, nêñ ñalêlôm oc êsap tôñ amboac tonañgeñ.

Biñ kêpi ôlin ñaja

(Luk 11:34-36)

22 “Matamanô kêtû ôlim ñaja. Matamanô embe ñajam, oc ñawê ênam ôlim samucgeñ auc.
23 Ma matamanô embe sec, oc ôlim samuc ñakesec. Embe ñawê, tañ gêc nêñ ñalêlôm nañ,
ñakesec êsa, go ñakesec tau ênam sêga.

Biñ tanam sakin Anôtô to awaña

(Luk 16:13)

24 “Ñac teñ ênam sakin ñatau luagêc êngôm êtôm atom, eñ oc têtac endec teñ ma têtac
êwiñ teñ me oc êsap teñ tôñ ma têtac êmbu teñ. Amac amboac tonañ. Atôm gebe anam
sakin Anôtô to awa êpi tagen atom.

Biñ tapô sim taauñ atomña

(Luk 12:22-31)

25 “Tec aê jasôm êndêñ amac gebe Apô sim taôm êtu anin to anôm geñ êoc amac tôñ
amoa matem jalinça atom to êtu ñakwê ênsañ ôlimña atom. Amoa matem jali kêlêlêc mo
ma ôlim kêlêlêc ñakwê su. 26 Asala moc, nañ sêmoa umbonç ñalabu. Êsêac taun sêsê gêñ to
sejon ma sêjac ñanô sa kêpi andu atom, mago Tamemi undambêña gêlôm êsêac. Ma amac
abe oc alêlêc moc tau atom me. 27 Amacnêñ asa oc êpô sim tau êtu nê têm êmoa nomñaña
ma ênac têtû ñasawa tagen êwiñ.

28 “Amac apô sim taôm ñakwêña kêtû asageñña. Asala mênamin, tañ kêpuc kêkô saleñ
nañ, gêjam kôm to kêsac obo atom. 29 Mago jasôm êndêñ amac gebe Salomonê gêñ ñawasi
samob, tañ kêkwa eñ auc nañ, ñateñ kêtôm gêñ tonañ ñai atomanô. 30 Mago Anôtô embe
êkêñ gêgwan, tañ galoc kêkô kôm ma bêbêc sêkêñ êsa ja nañ, ñagêlôm êkwa auc, nañ oc êkêñ
gêñ êkwa amac auc êlêlêc atom me. Amac lau akêñ gêwiñ kwalecña. 31 Amboac tonañ apô
sim taôm to asôm gebe “Taniñ asageñ” me “Tanôm asageñ” me “Tasô asageñ” nañ atom.
32 Gêñ samob tonañ ñai lau samuc oc taêñ êka. Mago Tamemi undambêña tec kêjala gebe
apô lêna gêñ samob tonañ ñai. 33 Amboac tonañ ansom ênê gamêñ to ançôm biñ, tañ

enj kêtatu nanj, êtu ñamata acgom, go gêñ samob tonanj ñai êtu amacnêm êwiñ. ³⁴ Apô sim taôm êtu gêñ elenj bêbêcña atom, gebe apô sim taôm gêñña oc masi êndênj elenj bêbêc atom. Gêñwapac kêlêti bêc samob auc kêtômgenj.

7

Biñ tamêtôc lauña

(Luk 6:37-38, 41-42)

¹ “Amêtôc lau atom, go Anôtô êmêtôc amac atom. ² Gebe Anôtô êmêtôc amac êtôm amac amêtôc lauña nanj, to ênam dôñ amac êtôm dôñ, tañ anam dôñ lauña nanj. ³ Asagenj gôlic ka ñasili, nanj gêgunj lasim mataanô ma ka ñadambê, tañ kêkô taôm matamanô nanj, gôlio, sapu. ⁴ Ma amboac ondoc gobe ôsôm êndênj lasim gebe ‘Ondecgenj ma jambuc ñasili anja matamanô sa.’ Mago ka ñadambê kêko aôm taôm matamanô. ⁵ Aôm dansantêna, ômbuc ka ñadambê anja matamanô sa êmunj acgom e ñawa êsa, go ômbuc ñasili anja lasim mataanô sa.

⁶ “Akênj gêñ dabunj êndênj kêam atom, oc sêkac taunj ôkwi ma sêñac amac, to ambalinj nêñ kêkôm, tañ kêtû nêñ awamata nanj, êndênj bôc atom, oc sêka popoc.

Ateñ, ansom, amandi katam

(Luk 11:9-13)

⁷ “Ateñ gêñ, go akôc ñanô, ansom, go atap sa, amandi katam, go êlêc su êndênj amac. ⁸ Gebe ñac, tañ keteñ gêñ nanj, êkôc ñanô sa to ñac, tañ gesom nanj, êtap sa. Ma ñac, tañ kêmadi katam nanj, êlêc su êndênj enj. ⁹ Amacnêm asa, nanj latu eteñ mo ma êkênj poc êndênj enj, ¹⁰ me eteñ i ma êkênj moac êndênj enj. ¹¹ Amac lau sec, mago ajala akênj gên ñajam êndênj nêñ gôlôac ñasec-ñasec. Ma abe Tamemi, tañ gêmoa umdambê nanj, êkênj gêñ ñajam êndênj êsêac, tañ teteñ enj nanj, êlêlêc su atom me. ¹² Gêñ samob, tañ amac abe ñamalac sêñgôm êndênj amac nanj, taôm anjgôm êndênj êsêac, gebe Mosenê biñsu to propeteñenj biñ ñam tau tunc.

Biñ sacgêdô gasuc-gasucña

(Luk 13:24)

¹³ “Asô sacgêdô gasuc-gasuc ana, gebe sacgêdô kapôênj to intêna kêsô gedec, tañ gêwê lau sepeñ sênaña tau nanj, ma lau taêsam sêsa tonanj. ¹⁴ Ma sacgêdô gasuc-gasuc to intêna saunj, tañ gêwê gêdênj gamênj danjonj matenj jalinj nanj, ma lau, tañ têtap intêna tonanj sa nanj luagêcgenj.

Tajala ka êndênj ñañanô

(Luk 6:43-44)

¹⁵ “Ajop taôm êndênj propete dansañ, gebe lau tonanj tonakwê domba ñaôlic dêndênj amac sêwac, mago nêñ ñalêlôm amboac kêam ñaclai sêñac gêñ ñawaô. ¹⁶ Ajala êsêac êndênj nêñ lê genj. Ainj oc tajonj anja okêm atom, ma jambô anja locgôm atom. ¹⁷ Amboac tonanj ka ñajam samob gêjam ñanô ñajamgenj, ka sec tec gêjam ñanô sec. ¹⁸ Ka ñajam oc êtôm gebe ênam ñanô sec atom, ma ka sec oc êtôm gebe ênam ñanô ñajam atom. ¹⁹ Ka samob, tañ ênam ñanô ñajam atom nanj, oc sêsap su ma sêmbalinj êpi ja êna. ²⁰ Amboac tonanj ajala êsêac êndênj nêñ lêñ ñanô.

²¹ “Lau samob, tañ sêsam aê gebe ‘Apômtau, Apômtau’ nanj, oc sêsô gamênj undambêña sêna tomalagenj atom, lau tagenj, nanj sêñgôm Tamoc, tañ gêmoa undambê nanj, nê biñ êtu tôñ. ²² Êndênj bêc ônê lau taêsam oc sêsôm endenj aê gebe ‘Apômtau, Apômtau, aêac aoc biñ lasê ajam aôm lanjôm to atinj ñalau sec ajam aôm lanjôm ma agôm gêñsêga gwalêki ñ ajam aôm lanjôm, agôm atom me.’ ²³ Mago aê oc jasôm êpi êsêac gebe ‘Kajala amac atomanô, secwaga, aêc su anja aêñoc.’

Ñac luagêc sêkwê andu

(Luk 6:47-49)

²⁴ “Lau, tañ sêñô aêñoc biñ tonec ma sêñgôm ñanô êsa nan, têtôm ñac tokauc, tañ kêsun nê andu kêsêp poc. ²⁵ Ma kom gêjac to bu gêc ma mu gêbuc ñatêna jakêpi andu tau, mago kêku atom, gebe poc kêkapiñ tôn. ²⁶ Ma lau samob, tañ sêñô aêñoc biñ tonec ma sêñgôm ñanô êsa atom nan, têtôm ñac meloc, tañ kêsun nê andu kêsêp ganjac. ²⁷ Ma kom gêjac to bu gêc ma mu gêbuc ñatêna jakêpi andu tau e kêku sa jagulun tagen.”

²⁸ Jesu gêjac mata nê biñ tonec ma lau samob têtakê kêtú ênê mêtêña, ²⁹ gebe enj kêdôn êsêac kêtôm êsêacnêñ biñsutau atom, kêdôn êsêac kêtôm ñac toñaclai tenj.

8

Jesu gêgôm ñac tokamocbôm ôli kêtú selec (Mar 1:40-44; Luk 5:12-14)

¹ Gêdên Jesu gêmu kêsêp anja lôc nan, lau taêsam têdaguc enj. ² Ma sêlic ñac tokamocbôm tenj mênkêpôn aduc gêdên enj ma kêsôm gebe “Apômtau, embe têtmac êwiñ, go ôñgôm aê jatu selec.” ³ Tec Jesu kêmêtôc lêma jakêmoasac enj ma kêsôm gebe “Aê gabe ôtu selec.” Ma gacgenj ênê kamocbôm kêsêlô. ⁴ Go Jesu kêsôm gêdên enj gebe “Ôlic acgom, ôtu awê êndên lau tenj atom, naôtôc taôm êndên dabunwaga ma ôkênj da êtôm Mose kêjatu gebe êwaka nêñ biñ sa êndên êsêac.”

Jesu gêgoôm kapitai Kapanaumña nê ñacsenjom ôli ñajam kêsa (Luk 7:1-10)

⁵ Go jagêô lasê Kapanaum ma kapitai tenj gêdên enj gêja jaketenj enj ⁶ ma kêsôm gebe “Apômtau, aêñoc ñacsenjom, tê gêc ñatêkwa kêtú golonj ma ñandanj secanô.” ⁷ Tec Jesu kêsôm gêdên enj gebe “Aê gabe jawac janngôm enj ôli ñajam êsa.” ⁸ Ma kapitai gêjô enj awa gebe “Apômtau, aê galic tauc katôm gebe ôsô ñoc andu ñasalôm ñalabu ôna atom, ôsôm ña awamgenj ma ñoc ñacsenjom ôli ñajam êsa. ⁹ Gebe aê ñac tenj, tañ kasô gôlinwaga ñagêdô ñalabu ma sinwaga sêsô aê ñalabu. Embe jasôm êndên ñac tenj gebe ‘Ôna,’ oc êna, ma êndên ñac tenj gebe ‘Ômôên,’ oc êmên, ma êndên ñoc sakinwaga gebe ‘Ôngôm gêñ tonac,’ oc êngôm.” ¹⁰ Jesu gêñô e gêñac lêma ma kêsôm gêdên lau, tañ têdaguc enj nan, gebe “Biññanô, aê jasôm êndên amac gebe Aê katap Israelnêñ ñac tenj nê kêkênj gêwiñ amboac tonan sa atom. ¹¹ Amboac tañ jasôm êndên amac gebe Lau taêsam anja oc kêpi to oc kêsêpña nasêwiñ Abraham agêc Isak ma Jakob sêniñ gêñ sêñgônj gamênj undambêña. ¹² Ma gamênj tau ñaawêlatu nanj têtinj êsêac su sêsêp gêsunbôm, tañ gêc dêmôêña nanj sêna. Anja tônê lau oc têtanj ma lunlunj êkôsij tau ñano.” ¹³ Go Jesu kêsôm gêdên kapitai gebe “Ôna, aômñên biñ ñanô êsa êtôm kôkênj gêwiñ.” Ma gêdên ñasawa tecenanjenj ñacsenjom ôli ñajam kêsa.

Jesu gêgôm lau taêsam ôlinj ñajam kêsa (Mar 1:29-34; Luk 4:38-41)

¹⁴ Ma Jesu gêja Peterenê andu ma gêlic ênê lawao gêmac ôli ñawajaô kapôênj gêc. ¹⁵ Tec kêmoasac enj lêma ma ñandanj gêônj su, go gêdi sa mênngêjam sakinj enj.

¹⁶ Go ñakêtula sejonj lau tonjalau sec gwalêkinj dêdên Jesu sêja, jakêtinj ñalau sec tonan ña awagenj, ma gêgôm lau togêmac samob ôlinj ñajam kêsa. ¹⁷ Enj gêgôm amboac tonan, tec biñ, tañ propete Jesaia kêsôm nanj, kêtú anô gebe “Enj gêoc aêacnêñ gêmac to kêsip aêacnêñ ñandanj sa.”

Biñ tandanruc Jesuña (Luk 9:57-62)

¹⁸ Jesu gêlic lau taêsam sêgi enj auc, tec kêjatu gebe sembonj enj êna ñamakenj ônêña. ¹⁹ Go biñsutau tenj gêdên enj gêja jakêsôm gebe “Mêtêmôkê, gamênj, tañ aôm gobe ôna nanj, aê oc jandanruc aôm.” ²⁰ Tec Jesu kêsôm gêdên enj gebe “Mojanj sê ic ma moc, tañ sêmoa umbonj ñalabu nanj, sêjam sac, mago ñamalacnê Latunê gamênj tenj gebe endên kwalim ênêcña gêc atom.” ²¹ Go ñacsenjominênj ñac tenj kêsôm gêdên enj gebe “Apômtau, ôlôc gebe jana jansun

tamoc acgom.” ²² Tec Jesu kêsôm gêdêñ enj gebe “Ôndanğuc aê ma ñacmatê sênsuñ taun nêñ ñacmatê.”

Jesu kêsôm mu to ñadembom kêtú malô
(Mar 4:35-41; Luk 8:22-25)

²³ Jesu kêpi wañ ma nê ñacseñomi sêwiñ enj sêja, ²⁴ go mu gêbuc ñatêna gêli bu sa e ñadembom kêsâlê wañ auc, ma enj tau gêc bêc gêc. ²⁵ Tec êsêac têtú gasuc jasêñu enj ma sêsôm gebe “Apômtau, ônam aêac sa, oc dambac tanaña.” ²⁶ Go enj kêsôm gêdêñ êsêac gebe “Amac atênêp kêtú agenña, akêñ gêwiñ kwalecgoc.” Go gêdi sa gec biñ mu to ñadembom, ma bônôñ kêsêp e kêñôma. ²⁷ Tec ñamalac sêñac lemeñ ma sêsôm gebe “Enj ñac amboac ondóc tec mu to ñadembom tañeñ wamu gêdêñ enj nec.”

Ñac luagêc toñalau sec anğa Gadarene ôliñ ñajam kêsá
(Mar 5:1-20; Luk 8:26-39)

²⁸ Ma Jesu jakêsô lau Gadarene nêñ gamêñ anğa ñagêjactonj ñamakeñ ôñêña. Tec ñac luagêc toñalau sec sêsa anğa sêô jadêdac enj. Ñaclagêc tau ñaclai sec, tec lau têtêc taun ma sêsa intêna tonañ atom. ²⁹ Tec agêc têtôc enj êndu ma sêmôêc gebe “Anôtônê Latu, aêacnêñ asageñ ñagêdô gêdêñ taun. Amboac ondóc, ñanoc kêdabiñ atom ma gômôêñ gobe ôlênsu aêac.” ³⁰ Bôcanô matu kapôêñ teñ señ gêñ sêmoa ñasawa ec baliñ, ³¹ tec ñalau sec tau teten enj gebe “Embe ôtiñ aêac, nanj ôkêñ aêac asêp bôc tomatu tônê ñai ñalêlôm ana.” ³² Ma enj kêsôm gêdêñ êsêac gebe “Ana.” Tec sêsa jasêsêp bôc tonañ ñalêlôm sêja ma bôc tau samob tomatugeñ sêsabi anğa sêlic guluj tagen jasêsêp bu sêjaña.

³³ Go lau bôcña sêc jasêô lasê malac ma sêjac miñ biñ samob, tañ kêtap ñaclagêc toñalau sec sa nanj. ³⁴ Go lau malac tonañña samob sêpuc Jesu t ñtônj sêsa sêja e dêdac enj ma teten enj gebe êwi êsêacnêñ gamêñ siñ ma êc êna.

9

Jesu gêgôm ñac ñatêkwa ketu golon ôli ñajam kêsá
(Mar 2:1-12; Luk 5:17-26)

¹ Jesu kêpi wañ teñ ma gelom jakêsô nê malac. ² Ma lau anğa tonañ sêbalañ ñac teñ ñatêkwa kêtú golon gêsac sac gêdêñ enj sêja. Jesu gêlic êsêac sêkêñ gêwiñ, tec kêsôm gêdêñ ñac ñatêkwa kêtú golon gebe “Latucenec, têtmtac êpa su, gebe aê kasuc aômñem sec ôkwi su.” ³ Ma biñsutaunêñ ñagêdô sêsôm gêdêñ taunjen gebe “Ñac tonec kêsôm biñ alôbalôbgoc.” ⁴ Mago Jesu kêjala biñ, tañ êsêac taêñ gêjam sêmoa nanj, ma kêsôm gebe “Amboac ondóc, amac taêm gêjam biñ sec gêc nêñ ñalêlôm. ⁵ Biñ ondóc tasôm ñagaô. Tasôm tonec gebe ‘Aê kasuc aômñem sec ôkwi’ nec, me tasôm gebe “Ôndi sa ma ôsêlêñ.’ ⁶ Ma aê gabe amac ajala gebe Ñamalacnê Latu kêtú ñatau anğa nom gebe êsuc sec ôkwi anğa nomña.” Go awa gêjac ñac ñatêkwa kêtú golon gebe “Ôndi sa, ôc nêñ mê sa ma ôêc ôna nêñ andu.” ⁷ Tec ñac tau gêdi sa ma gêc gêja nê andu. ⁸ Lau taêsam sêlic e têtakê ma sêlambiñ Anôtô, gebe kêpuc ñamalac tônj ña ñaclai amboac tonañ.

Jesu kêkalem Matai
(Mar 2:13-17; Luk 5:27-32)

⁹ Ma Jesu gêdi anğa tonañ ma gêlic ñac teñ gêñgônj telonj malen, nê ñaê Matai. Tec kêsôm gêdêñ enj gebe “Ôndanğuc aê.” Ma enj gêdi kêdaguc enj gêja.

¹⁰ Jesu geñ gêñ gêñgônj andu tau, ma telonj to lau sec taêsam sêmêñ sêñgônj sêwiñ Jesu to nê ñacseñomi. ¹¹ Parisai sêlic ma sêsôm gêdêñ ênê ñacseñomi gebe “Amboac ondóc, ma amacnêñ mêtêmôkê geñ gêñ gêñgônj gêwiñ telonj to lau sec.” ¹² Jesu gêñô ma kêsôm gebe “Lau ôliñ ñajam sêpô lêna taun kêtú doktaña atom, mago lau togêmac tec sêpô lêna. ¹³ Ana ma taêm ênam biñ tonec ñam acgom gebe ‘Aê gabe akêñ da atom, gabe taêm walô taômgenj.’ Gebe aê gamêñ gabe jakalem lau gêdêñ atom, jakalem lau secgenj.”

*Bij tanam dabuŋ moŋa
(Mar 2:18-22; Luk 5:33-39)*

¹⁴ Gêdêŋ tonan Joaŋnê ŋacsenomi dêdêŋ eŋ jatêtu kênac eŋ gebe “Amboac ondoc, tec aêac to Parisai ajam dabuŋ mo, ma aômniêm ŋacsenomi sêjam dabuŋ atom nec.” ¹⁵ Ma Jesu kêsôm gêdêŋ êsêac gebe “Lau embe sêniŋ awê ŋamoasiŋ ma ŋac-gebe-ênam-awêwaga êmoa êwiŋ êsêac, oc nêŋ ŋalêlôm ŋawapac me. Mago ŋabêc oc mênjêsa ma sêkôc ŋac-gebe-ênam-awêwaga su anŋa êsêacnêŋ, nanŋo êsêac sênam dabuŋ mo.

¹⁶ “Ŋamalac teŋ ambênôc ŋakwê lanŋwa ŋa obo ŋatali wakuc atom, gebe ŋatali wakuc oc êôc ŋakwê êŋgic ma êkac kalalac e êtu sec samucgeŋ. ¹⁷ Ma ŋac teŋ êkêŋ wain wakuc êsêp bôc ŋaôlic lanŋwa atom. Embe êŋgôm, oc wain êôc ŋaôlic êpoa e êtaiŋ ênaŋa, ma naôlic tau Êtu sec. Wain wakuc sêkêŋ êsêp ŋaôlic wakuc acgom, go êmoasiŋ gên tau lulugeŋ.”

Jairi latuo to awê, taŋ kêmoasac Jesunê ŋakwê nanŋ
(Mar 5:21-43; Luk 8:40-56)

¹⁸ Gêdêŋ taŋ Jesu kêsôm bij tonan gêdêŋ êsêac gêmoa nanŋ, Iômmôkê teŋ mênkêpônŋ aduc gêdêŋ eŋ ma kêsôm gebe “Aêŋoc latuco galoc gêmac êndu su. Mago ômôêŋmanŋ gebe ôkêŋ lêmam ênsac eŋ ma mata jali êsa.” ¹⁹ Tec Jesu gêdi ma tonê ŋacsenomi têdaguc eŋ sêja.

²⁰ Ma awê teŋ gêjam dec kêtôm Jala 12, nanŋ kêtû gasuc mênkêkô eŋ dêmôêmu ma kêmoasac ênê ŋakwê ŋalêsô. ²¹ Awê tau kêsôm gêc taugenŋ gebe “Aê embe jamoasac ênê ŋakwêgeŋ, oc êŋgôm aê ôlic ŋajam êsa.” ²² Tec Jesu kêsa tau ôkwi jamata gê eŋ ma kêsôm gebe “Latucoenec, têmtac êpa su, kôkêŋ gêwiŋ tec gêgôm aôm ôlim ŋajam kêsa.” Ma gêdêŋ ŋasawa tecenaŋ awê tau ôli ŋajam kêsa.

²³ Go Jesu gêja e gêô lasê Iômmôkêndê andu ma gêlic lau sêju gasuc to sêgôm ŋaonda kapôêŋ, ²⁴ tec kêsôm gebe “Aêc su, gebe ŋapalêo gêmac êndu atom, gêc bêcgeŋ tec gêc.” Ma êsêac sêômac eŋ. ²⁵ Ma gêdêŋ sesoc lau sêsa sêja nanŋ, Jesu kêsô gêja kêkam ŋapalêo gêdêŋ lêma ma eŋ gêdi sa. ²⁶ Ma bij tau ŋawae kêsa kêtôm gamêŋ tonan ŋai samob.

Jesu gêgôm matenŋpec luagêc ŋajam kêsa

²⁷ Jesu gêdi anŋa tonanŋ, ma matenŋpec luagêc têdaguc eŋ, nanŋ sêmôêc kapôêŋ gebe “Dawidinê Latu, taêm walô aêagêc.” ²⁸ Kêsô andu gêja, ma matenŋpec luagêc tonanŋ dêdêŋ eŋ sêja, tec Jesu kêtû kênac êsêagêc gebe “Amagêc akêŋ gêwiŋ gebe aê katôm gebe janŋôm gêŋ tonec me masi.” Agêc sêsôm gederŋ eŋ gebe “Aec, Apômtau.” ²⁹ Go kêmoasac êsêagêc matenjanô ma kêsôm gebe “Nêm bij, taŋ akêŋ gêwiŋ nanŋ, ŋanô êsa.” ³⁰ Ma agêc matenjanô kêpoa lasê. Go Jesu kêbaob êsêagêc gebe “Alic taôm gebe asôm êndêŋ lau teŋ sêŋô atom.” ³¹ Mago agêc sêsa sêja e sêgôm ênê wae kêsa kêtû tapa kêtôm gamêŋ tonanŋ ŋai samob.

Jesu gêgôm awamê kêsôm bij lasê

³² Êsêac sêsa sêja ma lau sêkôc ŋac tonjalau awamê teŋ sêmêŋ. ³³ Jesu kêtij ŋalau sec tonanŋ kêsa gêja su, go awamê tau kêsôm bij lasê ma lau taêsam tonanŋ sêŋac lemeŋ ma sêsôm gebe “Aêac taiic gêŋ teŋ amboac tonec anŋa Israel atomanô.” ³⁴ Ma Parisai sêsôm gebe “Eŋ kêtij ŋalau sec ŋa ŋalau sec nêŋ kasêga.”

Jesu taê walô lau

³⁵ Ma Jesu gêjac laoc malac kapôêŋ to saunŋ samob gêja ma kêdônŋ êsêac anŋa nêŋ lôm togêjam mêtê kêpi ŋawae ŋajam Anôtônê gamêŋna ma gêgôm launêŋ gêmac to ôlinŋ ŋasec samob ŋajam kêsa. ³⁶ Eŋ gêlic êsêac lau taêsam ma taê walô êsêac, gebe sêpô lêna taunŋ to sêmoa jageo ŋanô amboac domba, nanŋ nêŋ ŋacgejob masi. ³⁷ Go eŋ kêsôm gadêŋ nê ŋacsenomi gebe “Mo tau tec ŋanô kêsa samob, mago kolenŋwaga tec luagêcgeŋ. ³⁸ Amboac tonanŋ atenŋ êndêŋ mo tau ŋatau, gebe êkêŋ kolenŋwaga nasênac nê gêŋ ŋanô sa.”

10

Jesu kêjalij aposolo 12 sa (Mar 3:13-19; Luk 6:12-16)

¹ Jesu gêmôêc nê ñacsenomi 12 dêdêñ en sêja ma kêkêñ ñaclai gêdêñ êsêac gebe têtin ñalau ñatêmui to sêngôm gêmac to ôlin ñasec samob ñajam êsaña. ² Êsêac aposolo 12 tau nêñ ñaê tonec ñac ñamataña Simon, tañ sêsam en gebe Petere nañ, agêc lasi Andrea ma Sebedai latuagêc Jakobo agêc lasi Joañ, ³ Pilip agêc Batolomai, Tom agêc telon Matai, Alpai latu Jakobo agêc Tadaï, ⁴ Simon Kanaanña agêc Juda Isariot, tañ geoc en lasê.

Jesu kêkêñ ñacsenomi 12 kêtû kôm misionña (Mar 6:7-13; Luk 9:1-6)

⁵ Lau 12 tonañ Jesu kêsakin êsêac to gêjac biñsu êsêac gebe “Asa lau samuc nêñ intêna atom to asa lau Samaria nêñ malac atom, ⁶ andêñ lau Israel nêñ domba gêbômgen ana. ⁷ Asêlêñ naanam mêtê to asôm gebe ‘Gamêñ undambêña kêdabingac.’ ⁸ Anğôm gêmac ôlin ñajam êsa, anu ñacmatê dêndi sa, anğôm kamocbôm têtû selec, atin ñalau sec su sêna. Amac akôc ñaômagen, tec akêñ ñaômagen. ⁹ Gold to silber ma mone sauñ ñagêdô êsêp nêñ ômbinjakap ñaatali atom. ¹⁰ Ambic atali amoa intêna atom, akôc ñakwê luagêc atom, akôc atapa atom ma aoc tuc atom, gebe kolen tau ñanô oc êlôm kolenwaga.

¹¹ “Embe asa malac kapôñ to sauñ ana, go atu kênac ñac, tañ sêlic en jagêdêñ anga malac tau ma naanğon awin en e andi êtiam. ¹² Ma embe api andu tau ana, go awem ênac lau acgom. ¹³ Ma embe lau gêdêñ, go amacnêñ biñmalô êpi êsêac. Mago embe lau gêdêñ atom, go nêñ biñmalô êmu wacêpi amac taôm. ¹⁴ Ma embe sêkoc amac sa atom to sêkêñ tañen nêñ biñ atom, nañ awi andu to malac tau sin e andon ñakekop anga emkain su. ¹⁵ Biñ ñanô, aê jasôm êndêñ amac gebe Êndêñ bêc sêmêtoc biñña Sodom to Gomora oc sêngon naeo êtôm malac tonañ atom.

Jesunê lau sêoc ñandan (Mar 13:9-13; Luk 21:12-27)

¹⁶ “Alic acgom, aê jasakiñ amac amboac domba asêp kêam sec ñalêlôm ana. Amboac tonañ anğôm nêñ gêñ tokauc atôm moac ma malô-malô amboac balôsi. ¹⁷ Ajop taôm êndêñ ñamalac, gebe oc sêkêñ amac andêñ mêtôcwaga ana ma si amac anga êsêacnêñ lôm, ¹⁸ ma sêwê amac andêñ golinwaga to kin ana êtu aêña gebe awa biñ sa ñañêngeñ êndêñ êsêac to lau samuc. ¹⁹ Êndêñ tañ sêkoc amac ana nañ, apô sim taôm êtu len to biñ asômña atom, gebe êndêñ noc tau biñ asômña tau ênsuñ tau êndêñ amac êwac. ²⁰ Gebe amac taôm asôm biñ atom, Tameminê ñalau êoc amac awem sa.

²¹ “Têwa êkêñ lasi êndêñ sin ma tama êkêñ latu ma ñapalêo to ñac sêli taun sa êndêñ tenenji to tamenji ma sênsuñ êsêac e sin enser êsêac su. ²² Ma lau samob têtac endec amac êtu ñoc ñaêña. Mago ñac, tañ êoc gênwapac totêtac êpa sugen e ñatêku êsu nañ, Anôtô ênam en kêsi. ²³ Embe sêjanda amac anga malac ten, nañ aêc ana ten. Biññanô, aê jasôm êndêñ amac gebe Amac oc anam kôm êpi Israelnêñ malac samob tomalagen atom, ma ñamalacnê Latu êmên.

²⁴ “Kwapuc oc êlêlêc kwalam lanğwa, ma sakinwaga oc êlêlêc nê ñatau atom. ²⁵ Kwapuc êtôm nê kwalam lanğwa, ma sakinwaga êtôm nê ñatau, go êtôm. Embe sêsam gôlôac ten nêñ ñatau gebe Belsebul, oc sêsam ñaê sec êpi ênê lau amboac tonañen.

Aêac tatêc asa (Luk 12:2-7)

²⁶ “Amboac tonañ atêc ñamalac atom. Gêñ samob, tañ sêsan auc nañ, oc êtu awê, ma biñ samob, tañ gêc lêlômgen nañ, oc êsa awê. ²⁷ Biñ tañ jasôm êndêñ amac kesecgen nañ, asôm êtu awê, ma biñ tañ anô êsêp tañemsuñ nañ, anam mêtê êpi akô salôm ñaô. ²⁸ Ma atêc êsêac, tañ sênac ôlimgen êndu, mago sênac katôm êndu têtôm atom nañ atom. Mago

atêc Anôtô, tañ kêtôm gebe ensey ôlim to katôm sêsêp lamboam ñakêlêndiñ sênaña nan.
²⁹ Kêlinkeien luagêc, nan ñaôli saun ec teñ. Mago ñatenj êu tau êsêp nom atom e Tamemi êlôc sa acgom. ³⁰ Ñac tau tonanj kêsa amac môkêmlaun sa tomalagenj. ³¹ Tec atêc taôm atom gebe amac alêlêc kêlinkeien taêsam su.

Tasom Killsi lase êndêñ ñamalac
(Luk 12:8-9)

³² “Ñac teñ embe êsôm aê lasê êndêñ ñamalac, oc jasôm enj lasê êndêñ Tamoc, tañ gêngôn undambê nan, amboac tonanj. ³³ Ma ñac teñ embe ênsê aê auc êndêñ ñamalac, oc jansa enj auc êndêñ Tamoc, tañ gêngôn undambê nan, amboac tonanj.

Biñmalô masi, sinjen
(Luk 12:51-53; 14:26-27)

³⁴ “Taêm ênam tonec gebe aê gamêñ gabe jakêñ biñmalô ênêc nom nec atom. Aê gamêñ gabe jakêñ biñmalô atom, gamêñ gabe jakêñ sinj. ³⁵ Aê gamêñ gabe jawa ñamalac êkôc, latu agêc tama, ma latuo agêc têna, ma lawao wakuc agêc lawao langwa. ³⁶ Ma lau gôlôac m teñña têtû ñacjo êndêñ tauñ andêñ-êndêñgenj.

³⁷ “Ñac teñ embe têtac êwiñ tama me têna êlêlêc aê su, oc êwê kainj aê atom. Ma teñ embe têtac êwiñ latu me latuo êlêlêc aê su, oc êwê kainj aê atom. ³⁸ Ma ñac teñ embe êôc nê kakesotau êndanğuc aê atom, oc êwê kainj aê atom. ³⁹ Ñac teñ embe taê ênam gebe êmoa mata jali, oc êmac êndu. Ma ñac teñ embe êmac êndu êtu aêña, oc êngôn mata jali.

Biñ tatap ñagêjô saña
(Mar 9:41)

⁴⁰ “Ñac teñ embe êkôc amac sa, oc êkôc aê sa, ma teñ embe êkôc aê sa, oc êkôc ñac, tañ kêsakiñ aê gamêñ nan sa. ⁴¹ Ñac teñ embe êkôc propete teñ sa êtu enj propeteña, nan ocgo êkôc ñagêjô êtôm propete êkôc, ma teñ embe êkôc ñac gêdêñ teñ sa êtu enj ñac gêdêñña, nan ocgo êkôc ñagêjô êtôm ñac gêdêñ êkôc. ⁴² Ma teñ embe êkêñ bu ñaluc laclu teñ êndêñ lau ñaôma tonec ñai nêñ teñ ênôm êtu enj aêñoc ñacsenjomña, nan jasôm biññanôgenj êndêñ amac gebe ñagêjô ñajam eso enj atomanô.” * sêc samob nê ñatau. Sandanğnê ñaê teñ, tañ gêwa sa gebe enj kêtû ñalau sec samob nêñ ñatau.

11

¹ Jesu kêdônj nê ñacsenjomî 12 su, go gêdi anğa tonanj gêja gebe naêndônj to ênam mêtê lau êtôm nêñ malacgenj.

Ñackêsagu Joanj kêkêñ lau dêdenj Jesu sêja
(Luk 7:18-30)

² Joanj gêngônj kapoacwalô e gêñô Kilisinê kolenj ñawae, tec kêsakiñ nê ñacsen omî ñagêdô ³ jatêtu kênac enj gebe “Aôm ñac tau, tañ sêsôm sebe êmêñña nan, me aêac ansaê ñac teñ acgom.” ⁴ Tec Jesu gêjô êsêac awenj gebe “Ana ma anac miñ gêñ, tañ anô to alic nan, êndêñ Joanj ⁵ gebe matenpec sêlic gamêñ kêtiam to magiñ kêsu sêsêlêñ, kamochôm têtû selec to tanensunğbic sêñô biñ, ñacmatê dêdi sa to lau sêsôm ñawae ñajam lasê gêdêñ lau ñalêlôm sawa. ⁶ Ma aê aoc êôc êsêac, nan têtac lulu kêtû aêña atom nanj.”

⁷ Êsêac sêc sêja acgom, go Jesu gêôc awa sa ma kêsôm biñ gêdêñ lau totonj-totonj tau kêpi Joanj gebe “Amac asa gamêñ sawa aja abe al ic asagenj. Abe alic sôbolec teñ mu gêôc jakêsêp mênkêsêp me. ⁸ Aja abe alic asagenj. Abe alic ñac teñ kêsô ñakwê palê-palê me. Alic acgom, lau, tañ sêsô ñakwê palê-palê nan, sêngônj kiñgenj nêñ andu. ⁹ Asa aja kêtû agenña. Abe alic propete teñ me. Aec, aê jasôm êndêñ amac gebe ñac tau kêlêlêc propete su, ¹⁰ gebe ñac tau tec teto biñ kêpi enj gebe

* **10:42:** Sanda n ae teñ, tañ gêwa sa gebe enj kêtû ñalau

‘Ôlic acgom, aê jasakinj ñoc ñacjaenj êmunj aôm naêmansanj nê m intêna, tanj gêc aôm lanjôm nê mna nanj.’

Anôtônê binj tau tonanj. ¹¹ Binjanô, aê jasôm êndênj amac gebe Lau samob, tanj lauo sêkôc êsêac nanj, nêj tej kêlêlêc ñackêsagu Joan atom. Mago ñac saunj, tanj sêsam enj kêt u ñamu anja gamênj undambêna nanj, kêlêlêc enj su. ¹² Gêdênj tanj ñackêsagu Joan kêpoa lasê e mênjgêdênj galoc nec Anôtô gêu gamênj undambêna lasê, ma lau, tanj sêjac tê nêp nanj, oc sêjanjo su. ¹³ Gebe propete samob to Mosenê binjsu seoc binj lasê e gêdênj Joan ¹⁴ ma amac embe taêm ênam gebe akôc sa, go akênj êwinj gebe Joan enj Elia, tanj sêsôm gebe êmênj nanj. ¹⁵ Ñac tej nê tanjasunj embe ênêc, nanj ênjômanj.

¹⁶ “Aê janam dônj lau têm tonecna êpi asagenj. Êsêac têtôm ñapalê, tanj sêmoa malaclunj ma sêmôêc gêdênj taunj gebe ¹⁷ ‘Aêac ajac onj, mago amac atê wê atom. Aêac atanj tanjiboa, mago amac atanj awinj atom.’ ¹⁸ Joan gêmênj e genj to gênôm gênj atom, ma lau sêsôm sebe ‘Ñalau sec tej gêgôm enj.’ ¹⁹ Ñamalacnê Latu mênjenj to gênôm gênj ma mênjac sêsôm tej gebe ‘Alic enj lasamtêna to gênôm wain anaboa, telonj to lau sec nêj tej enjoc.’ Mago Anôtônê mêtê tokauc gêjam ñanô kêwaka tau sa.”

Jesu genj olinj malac, tanj sêkênj gêwinj atom nanj
(Luk 10:13-15)

²⁰ Go Jesu gêoc awa sa ma genj olinj malac, tanj sêlic ênê gêntalô taêsam nanj, gebe sêjam taunj ôkwi atom gebe ²¹ “Ojae Korasinma, ojae Betsaidama, gêntalô tanj gagôm anja amacnê m nanj, embe janjôm anja Turu to Sidon nêj, oc sênam taunj ôkwi wanêcgenj su ma sêsô talu sa to sênac taunj auc. ²² Amboac tonanj jasôm êndênj amac gebe Êndênj bêc Anôtô êmêtôc ñamalacnênj binja enj taê walô lau Turu to Sidon êlêlêc amac su. ²³ Ma aôm Kapanaum gobe sêsunj aôm sa e ñatêpôê nadinjenj undambê me. Aôm oc u taôm ôsêp lamboam ôna. Gêntalô tanj kêsa aôm nê m gamênj nanj, embe êsa Sodom oc ênêc e mênjêndênj tonec. ²⁴ Amboac tonanj jasôm êndênj amac gebe êndênj bêc Anôtô êmêtôc ñamalacnênj binja enj taê walô lau Sodom êlêlêc amac su.”

Andênj aê amênj ma alêwanj taôm
(Luk 10:21-22)

²⁵ Gêdênj ñasawa tonanj Jesu gêoc awa sa ma kêsôm gebe “Tamoc, undambê to nom Ñatau, aê jalambinj aôm gebe gôsa binj tônê ñai auc gêdênj lau mêtê to lau tokauc ma goc lasê gêdênj ñapalê dedec. ²⁶ Tamoc, binjanô, aôm gôlic ñajam amboac tonanj, tec gôgôm nê m gênj.

²⁷ “Tamoc kêkênj gênj samob gêdênj aê, ma ñac tej kêjala Latu atom, Tama taugenj. Ma Tama, nanj ñac tej kêjala enj atom, Latu taugenj to lau, tanj Latu gebe eoc lasê êndênj êsêac.

²⁸ “Amac samob, tanj anjônj jageo to aôc wapac amoa nanj, andênj aê amênj, go janam amac awem su. ²⁹ Aôc ta ambalanj ñoc wabanja e jatu nê m kêdônjwaga gebe ñoc ñalêlôm malô to katoc tauc sa atom, ec atap malem alêwanj taômna sa. ³⁰ Gebe ñoc tê ñagaô to ñoc waba ñawapac atom.”

12

Ñacsenjomi sesolop polom ñanô gêdênj sabat
(Mar 2:23-28; Luk 6:1-5)

¹ Gêdênj ñasawa tonanj Jesu kêsêlênj gêmoa kôm polomna ñalêlôm gêdênj sabat. Mo gêjô ênê ñacsenjomi ma êsêac sesolop polom ñanô mênjenj. ² Parisai sêlic e sêsôm gêdênj enj gebe “Gôlicgac me, nê m ñacsenjomi sêgôm gênj, tanj sêjac jao gebe danjôm êndênj sabat atom.” ³ Tec enj kêsôm gêdênj êsêac gebe “Binj tanj Dawid to nê lau sêgôm gêdênj mo gêjô êsêac nanj, asam atom me. ⁴ Enj kêsô Anôtônê andu jagenj polom, tanj sêkênj gêdênj Anôtô kêt u da ma sêjac jao gebe êsêac sêninj atom, lau dabunjwaga taunjenj. ⁵ Ma binj, tanj gêc Mosenê binjsu nanj, gebe gêdênj sabat samob dabunjwaga sêjac sabat popoc anja lôm dabunj, mago sêwê

ņakainj atom naņ asam atom me. ⁶ Aê jasôm êndêņ amac gebe Gêņ taņ kêlêlêc lôm dabuņ su naņ, tau tonec. ⁷ Embe ajala biņ tonec gebe ‘Aê gabe akêņ da atom, gabe taêm walô laugen,’ oc ambu lau, tec nêņ biņ masi nec atom, ⁸ gebe Ņamalacnê Latu kêtû sabat űatau.”

Jesu gêgôm lêma kêtû golonj űajam kêsa
(Mar 3:1-6; Luk 6:6-11)

⁹ Go Jesu gêdi aņga tonaj gêja e kêsô êsêacnêņ lôm. ¹⁰ Ma űamalac teņ lêma kêtû golonj gêmoa tonaj. Ma lau űagêdô sêmoa, taņ sebe sêņgôliņ biņ êpi eņ, tec têtû kênac eņ gebe “Embe daņgôm lau ôliņ űajam êsa êndêņ sabat, oc êtôm me masi.” ¹¹ Tec eņ kêsôm gêdêņ êsêac gebe “Amacnêm asa embe nê domba teņ êmoa ma êu tau êsêp sê êndêņ sabat, oc naê sa atom me. ¹² Op, űamalac kêlêlêc domba su űêņgeņ. Tec tatôm gebe tamoasiņ lau êndêņ sabat.” ¹³ Go kêsôm gêdêņ űac tau gebe “Ômêtôc lêmam.” Tec kêmêtôc lêma e űajam kêsa kêtiam kêtôm űamakeņ. ¹⁴ Ma Parisai sêsa sêkic ênê biņ gebe senseņ eņ.

Sakiņwaga taņ Anôtô kêjaliņ sa naņ

¹⁵ Jesu kêjala biņ tonec, tec kêtaiņ tau su aņga gamêņ tonaj, ma lau taêsam têdaguc eņ, ma gêgôm êsêac samob ôliņ űajam kêsa. ¹⁶ Go kêbaob êsêac űajaņa gebe sêsôm eņ lasê atom, ¹⁷ gebe biņ, taņ propete Jesaia kêsôm naņ, êtu tônj gebe

¹⁸ “Alic acgom, aêņoc sakiņwaga, taņ kajaliņ sa

to űoc űac têtac gêwiņ eņņa, taņ gallic eņ űajam naņ,
oc jakêņ űoc űalau êpi eņ
ma êsôm bêc jamêtôc biņņa lasê êndêņ lau samuc.

¹⁹ Eņ oc ênam wambaņ to êmôec atom,
ma teņ êņô eņ awa aņga malacluņ atom.

²⁰ Siņ taņ gêjac bic naņ, eņ oc êmandôm su atom,
ma daweņ gasilana naņ, eņ oc êsi êmac atom,
êņgôm êmoa e êwê biņgêdêņ êku űaņacjo tulu,

²¹ ma lau samuc sêkêņ mateņ ênê űaê.”

Jesu ma Belsebul
(Mar 3:20-30; Luk 11:14-23)

²² Gêdêņ tonaj sêkôc űac teņ tonalau sec, naņ matapec to awamê, dêdêņ Jesu sêja. Ma Jesu gêgôm eņ ôli űajam kêsa e awamê kêsôm biņ lasê to gêlic gamêņ. ²³ Ma lau samob sê taêņ ma sêsôm gebe “űac tonec oc Dawidnê Latu me.” ²⁴ Parisai sêņô, tec sêsôm gebe “űac tônê kêtij űalau sec űa űalau sec nêņ kasêga Belsebul.” ²⁵ Jesu kêjala biņ, taņ êsêac taêņ gêjam naņ, ma kêsôm gêdêņ êsêac gebe “Gamêņ teņ embe êwa tau êkôc, go êtu gasaņ ma malac me gôlôac teņ embe sêwa tauņ êkôc, oc sêmoa atom. ²⁶ Ma embe Sadaņ êtiņ Sadaņ, go êwa tau êkôc. Ma ênê gamêņ ênêc amboac ondoc. ²⁷ Ma aê embe jatiņ űalau sec űa Belsebul, go amac latômi têtij űa asa. Kêtû tonajņa êsêac tauņ ocgo sêmêtôc amac. ²⁸ Mago aê embe jatiņ űalau sec űa Anôtônê űalau, go êwa sa gebe Anôtônê gôliņ wacêpi amac.

²⁹ “Me űac teņ êsô űac űajaņa teņ nê andu naêjaņgo ênê waba su amboac ondoc. Eņ ênsô űac űajaņa tau tônj êmuņ acgom, go êjaņgo ênê waba.

³⁰ “Ñac tenj embe êwiñ aê atom, oc ensen aê, ma ñac tenj embe ejon ñanô êwiñ aê atom, oc êtê salin-salin. ³¹ Kêtu tonanña aê jasôm êndên amac gebe Ñamalacnên sec to binj alôb-alôb samob Anôtô oc êsuc ôkwi, tagen binj alôb-alôb êpi Ñalau Dabun, tec Anôtô êsuc ôkwi atom. ³² Ma tenj embe ênam saic binj êndên Ñamalacnê Latu, tec Anôtô oc êsuc ôkwi, mago tenj embe ênam saic binj êndên Ñalau Dabun, nan Anôtô oc êsuc ôkwi êndên têm tonec to ônêña atomanô.

*Binj karjanôña
(Luk 6:43-45)*

³³ “Embe asê ka ñajam, oc ênam ñanô ñajam, ma embe asê ka sec, oc ênam ñanô sec. Gebe ka tajala gêdên ñanôgenj. ³⁴ Moac ñalatu amac. Amac secgoc, tec asôm binj ñajam amboac ondoc. Gênj tanj gelôc gêc nêm ñalêlôm nanj, mênkêsa awamsunj. ³⁵ Ñamalac ñajam oc êtainj gênj ñajam sa anja nê awa ñajam, tanj gêc nê ñalêlôm, ma ñamalac sec oc êtainj gênj sec sa anja nê awa sec.

³⁶ “Aê jasôm êndên amac gebe Êndên bêc mêtôcña ñamalac sêwa binj agwaagwa samob, tanj sêsôm nanj, ñam sa. ³⁷ Awamsunj ñabinj oc ênam aôm kêsi, ma awamsunj ñabinj oc êtinj aôm su.”

*Lau sec sêjatu gênjalô
(Mar 8:11-12; Luk 11:29-32)*

³⁸ Go binjutau to Parisai nênj ñagêdô sêjô Jesu awa gebe “Mêtêmôkê, aêac abe alic aôm ôngôm gênjalô tenj.” ³⁹ Tec enj gêjô êsêac awenj gebe “Lau sec to mockainña sêjatu gênjalô, mago gênjalô tenj oc êndên êsêac atom, gênjalô propete Jonaña tagenj. ⁴⁰ Jona gêmoa gênsêga têtacêlôm kêtôm geleñña têtêac ma gêbêcauc têtêac, ma Ñamalacnê Latu oc amboac tonanjenj. Enj ômoa nom ñalêlôm êtôm elenña têtêac ma êmbêcauc têtêac. ⁴¹ Êndên noc mêtôcña ñacwaga Niniwenja oc sêndi sa sêwiñ lau tônê ma sêmêtôc êsêac, gebe Jona gêjam mêtê êsêac, tec sêjam taunj ôkwi. Ma alic acgom, tenj kêtêlêc Jona su tec gêmoa. ⁴² Êndên noc mêtôcña kwina anja mula-mña oc êndi sa êwiñ lau tônê ma êmêtôc êsêac, gebe enj anja nom ñamadinj, mago gêmênj gebe êjô Salomonê mêtê. Ma alicgac, tenj kêtêlêc Salomo su tec gêmoa.

*Ñalau sec gêmu gêja nê gamênj lanjwa kêtiam
(Luk 11:24-26)*

⁴³ “Ñalau ñatêmui embe êsa anja ñamalac tenj nê, oc eo êmoa gamênj kwalam ma ensom gamênj êlêwanj taunja e êtap sa atom. ⁴⁴ Go êsôm gebe ‘Aê jamu jana ñoc andu, tanj kasa gamênj nanj êtiam.’ Ma embe naêô lasê, oc alic andu tau sawa ma sêkajo sa to sêgêlônj. ⁴⁵ Go naêkôc ñalau 7, tanj nênj sec kêtêlêc ênê su nanj, sêwiñ enj sêsô nasenjônj. Go ñamalac tonanjenj êmoa naeo ñanô êlêlêc gêmunja su. Ma lau sec tônê ñai amboac tonanjenj.”

*Jesu têna ma lasiio to ñac
(Mar 3:31-35; Luk 8:19-21)*

⁴⁶ Enj kêsôm binj gêdênj lau gêmoa ma têna to lasii mênjsêkô dêmôênja sebe sêsôm binj êndên enj. ⁴⁷ Tec ñac tenj kêsôm gêdên enj gebe “Gôlicgac me, tênam to lasimi tec mênjsêkô dêmôênja sebe sêsôm binj êndên aôm.” ⁴⁸ Mago Jesu gêjô ñac, tanj kêsôm binj gêdên enj nanj, awa gebe “Tinoc asa ma lasici asa lau.” ⁴⁹ Ma kêmêtôc lêma jakêtôc nê ñacsenjomi ma kêsôm gebe “Alic acgom, aê tinoc to lasici tau tonec. ⁵⁰ Lau tanj sêmasan Tamoc, tanj gênjônj undambê nanj nê binj nanj, go têtê lasicio to ñac ma tinoc.” *

13

*Binjônj ñac kêpalip ñ awênja
(Mar 4:1-9; Luk 8:4-8)*

* 12:50: Sadanênj ñaê tenj. Alic Mat 10:25

¹ Bêc tonanjen ma Jesu anja andu kêsâ jagêngôn ambêô. ² Lau topom-topom sêkac sa sêgi enj auc, tec kêpi wanj tenj jagêngôn ma lau samob sêkô bau. ³ Ma gêjac minj binj taêsam gêdênj êsêac gêjam kêtû binjgôlinjen ma kêsôm gebe

“Alic acgom, njac kêpalip njawêja tenj kêsâ gêja gebe êpalip njawê. ⁴ Kêpalip gêmôa e njagêdô kêsêp intêna, tec moc mênsej su. ⁵ Njawê njagêdô kêsêp poclêlôm nanj nom kapônj gêc atom. Tec kêpoa sebenjenj gebe kêsêp nomlêlôm gêja atom, ⁶ e oc kêpi ma kêsêgô e kêtû masê gebe njawakac keselenj kêsêp gêja atom. ⁷ Ma njagêdô kêsêp êcmôkê ma êc kêpoa e gejonj êndu. ⁸ Ma njagêdô kêsêp nom njam, tec gêjam njanô. Tenj gêjam 100, ma tenj 60, ma tenj 30. ⁹ Njac tenj nê tanjasunj embe ênêc, nanj ênjô.”

Binjgôlinj tau njam

(Mar 4:10-12; Luk 8:9-10)

¹⁰ Njacsenjomî dêdênj Jesu jasêsôm gêdênj enj gebe “Amboac ondoci tec gôjam kêtû binjgôlinjenj gêdênj êsêac nec.” ¹¹ Ma enj gêjô êsêac awenj gebe “Amac atap kauc sa, tec ajala gamênj undambêja njabinj njalêlômja, mago êsêac têtapi sa atom. ¹² Njac tanj nê gênj gêc nanj, êtapi njagêdô sa naêwinj e êlêlêc su. Mago njac, tanj nê gênj masi nanj, sêkôc njakêsu, tanj gêc enja nanj, su amboaci tonanjenj. ¹³ Êsêac sêlic gênj e amboaci sêlic atom to senjo binj e amboaci sênjô atom ma nênj kauc kêsâ atom, tec gajam kêtû binjgôlinjenj gêdênj êsêac. ¹⁴ Ma Jesaianê binjdêm, tanj geoci lasê nanj, kêtû tônj kêpi êsêac gebe

‘Tanjemsunj oc anjô, mago oc nêmi
kauc êsa atom.

Matamanô oc alic, mago oc ajala
atom.

¹⁵ Lau tonanj nênj njalêlôm njadani to
tanjensunj gêoci auc ma matenj gêmôb.

Mago embe amboaci tonanj atom,
go sêlic gênj to tanjensunj sênjô

binj ma nênj njalêlôm sêjala mêtê
to sênami tauj ôkwi ma aê janam
êsêac sa.’

¹⁶ Aê aoci aoci amaci matamanô gebe alic gênj ma amaci tanjemsunj gebe anjô binj. ¹⁷ Binjanô, aê jasôm êndênj amaci gebe Propete to lau gêdênj gwalêkinj sêkênj matenj gebe sêlic gênj, tec amaci alic nec, mago sêlic atom to sênjô binj, tec amaci anjô nec, mago sênjô atom.

Jesu gêwa binj gôlinj njac kêpalip njawêja njam sa

(Mar 4:13-20; Luk 8:11-15)

¹⁸ “Amboaci tonanj anjô binjgôlinj njac kêpalip njawêja tau njam acgom. ¹⁹ Lau embe sênjô gamênj undambêja njabinj ma sêjala atom, nanj têtôm njawê, tanj kêpalip kêsêp intêna nanj. Njac sec tau naêjanjgo binj, tanj kêpalip kêsêp nênj njalêlôm nanj su. ²⁰ Ma ônanj kêpalip kêsêp poc kêtôm lau, tanj sênjô binj ma gacgenj sêkôc sa totêntaci njajamgenj. ²¹ Mago nênj njawakac jagêjam atom, êsêac lau dainjaij. Embe gênj wapaci êtapi êsêac sa ma sêjanda êsêac êtu mêtêja, oc gacgenj sêwi sinj. ²² Ma ônanj kêpalip kêsêp êcmôkê kêtôm lau, tanj sênjô binj ma gênjêlôm-lêlôm nomja to lêtôm awêja ejonj binj tau êndu ma sênami njanô atom. ²³ Ma ônanj kêpalip kêsêp nom njam kêtôm lau, tanj sênjô binj e sêjala ma sêjam njanô, tenj gêjam 100, tenj gêjam 60 ma tenj 30.”

Binjgôlinj waônja

²⁴ Go Jesu kêkênj binjgôlinj tau njatenj gêdênj êsêac ma kêsôm gebe “Tanami dônj gamênj undambêja êpi njac, tanj kêpalip njawê njam kêsêp nê kôm. ²⁵ Ma gêdênj tanj lau sêc bêc sêc nanj, ênê sonjo-sonjo mênjkêpalip waônj njawê gêsaci padi njao ma gêc gêja. ²⁶ Njawê gêlêc e jagêuc acgom, go têtapi waônj sa kêpi gêwinj. ²⁷ Tec njataunê sakinjwaga mênjsêsôm gêdênj enj gebe ‘Apômtau, aoci oc kôpalip njawê njajamgenj kêsêp nêmi kôm me. Ma waônj tec anja ondoci

mênkêsa.’ ²⁸ Enj kêsôm gédênj êsêac gebe ‘Gên tonanj ñacjo tenj gégôm.’ Ma sakinwaga sêsôm gédênj enj gebe ‘Aôm gobe aêac naajo sa me masi.’ ²⁹ Ma enj kêsôm gebe ‘Masi, gebe amac embe ajo waônj, oc ambuc padi sa êwiñ. ³⁰ Andec, lulugenj têtú kapôênj sêsêlip taunjenj sêkô e êndênj têm sêsêpña acgom. Ma êndênj noc sêsêpña aê jasôm êndênj sêsapwaga gebe Ajonj waônj tau sa êmuñ mênanac logic sa naja êniñ su. Mago gênj taniñña tau anac sa êpi aênoc andu gênj ñanôña êna.’ ”

Biñgôlinj gêmêc ñawêña

(Mar 4:31-32; Luk 13:18-19)

³¹ Go kékênj biñgôlinj tau ñatenj gédênj êsêac ma kêsôm gebe “Gamênj undambêña kêtôm gêmêc ñawê ñamalac tenj kékôc jakêsê kêsêp nê kôm. ³² Gênj tau talic ñasec-ñasec kêtôm gênj ñagêdô ñamatu atom ma êpi acgom, go êiêlêc gênj tolaunj ñagêdô su e naêtu ka, ma moc umbonj ñalabuña mênșênac sac sênğônj ñalaka.”

Biñgôlinj jistña

(Luk 13:20-21)

³³ Ma kêsôm biñgôlinj tau ñatenj gédênj êsêac gebe “Gamênj undambêña kêtôm jist, awê tenj kékôc mênkêgalunj gêwiñ polom kêsêp suc têlêac e gêjam aucgenj.”

Jesu kêsôm biñ kêtú biñôlinj ñamña

(Mar 4:33-34)

³⁴ Biñ samob tonanj Jesu gêjam kêtú biñgôlinjenj gédênj lau ma kêsôm biñ tenj gêc awê atom, kêsôm kêtú biñgôlinjenj, ³⁵ gebe propetenê biñdêm tonec êtu tônj gebe

“Aê gabe jaña aoc êtu biñgôlinjña,
aê gabe jaônj biñ sa, tañ kêsiniñ tau
gêc lélôm gédênj Anôtô kékênj nom
e mênğêdênj galoc.”

Jesu gêwa biñgôlinj waônjña sa

³⁶ Go kékênj lau tonanj sêja ma kêsô andu gêja. Ma nê ñacsenjomi dêdênj enj jasêsôm gebe “Ôwa biñ waônj kêsêp kômña nanj ñam sa êndênj aêac acgom.” ³⁷ Tec enj gêjô êsêac awenj gebe “Ñac, tañ kêpalip ñawê ñajam nanj, ñamalacnê Latu. ³⁸ Kôm kêtôm nom, ma ñawê ñajam kêtôm gamênj undambêña tau ñaawêlatu, go waônj kêtôm ñac sec nê latui. ³⁹ Ma ñacjo, tañ kêpalip waônj nanj Sadanj. Noc sêsêpña kêtôm nom ñabêc ñamuña. Ma sêsapwaga tau anjela. ⁴⁰ Kêtôm sejonj waônj nasêmboa êpi ja êna, ma êndênj bêc ñamuña oc sênğôm amboac tonanj. ⁴¹ ñamalacnê Latu êkênj nê anjela sêna sejonj lau kalomtêna to secwaga samob anja ênê gamênj sa, ⁴² ma sêmbalinj êsêac sêsêp gamênj, tañ ja ñawaô kêlakoc sêna, natêtanj ma lunlunj êkôsiniñ tau. ⁴³ Ma lau gédênj nênj ñawê êpoa lasê amboac oc anja Tamenjinê gamênj. Ñac tenj nê tañasunj embe ênêc, nanj êñômanj.

Biñgôlinj awa gêc kômña

⁴⁴ “Gamênj undambêña kêtôm awa, tañ ñac tenj kêsiniñ ôkwi gêc kôm e ñac tenj kêtap sa ma kêsunj auc kêtiam ma totêtac ñajamgenj gêja, jakêkênj nê gênj samob lau sêjam ôli, go jagêjam ôli kôm tau.

Biñgôlinj kékômña

⁴⁵ “Ma tenj gêwiñ gebe Gamênj undambêña kêtôm ñac-kêtulu-gênwaga tenj gesom kékôm ñajam-ñajam gêmoa ⁴⁶ e kêtap kékôm mata êjam tenj sa, go gêja ma kékênj nê gênj samob lau sêjam ôli, go jagêjam ôli gênj tau.

Biñgôlinj wasanña

⁴⁷ “Ma tenj gêwiñ gebe Gamênj undambêña kêtôm wasanj, tañ sêkênj kêsêp gwêc ma gênj tokainj-tokainj sêwê ⁴⁸ e tonjoma, go sê sa kêpi bau gêja jasênğônj sic ma sêjaliniñ i ñajamgenj sa kêsêp laclu, ma sec nanj sêbaliniñ sinj. ⁴⁹ Êndênj nom ñabêc ñamuña nanj, oc amboac tonanjjenj.

Anjela oc sêsa sêmên ma sêjalij lau sec anja lau gêdên nê sa ⁵⁰ ma sêmbalij êsêac sêsêp gamên ja njawaô kêlakocja sêna. Anja tônê oc têtanj ma lunlun êkôsinj tau.

Awa wakuc to lanjwa

⁵¹ “Amacnêm kauc kêsa kêpi binj samob tonanj naj me masi.” Ma êsêac sêlôc sebe “Aec.”

⁵² Tec enj kêsôm gêdên êsêac gebe “Kêtu tonanja binjutau samob, tanj sêjô binj gamên undambêja katu tônj nanj, têtôm andu njatau tenj, nanj gê nê gên wakuc to lanjwa sa anja nê awa njalêlôm.”

Jesunê lau têtij enj anja Nasaret

(Mar 6:1-6; Luk 4:16-30)

⁵³ Jesu gêjac mata bingôlinj tonanj naj su, go gêdi sa anja tonanj. ⁵⁴ Jagêô lasê nê malacmôkê ma kêdônj êsêac gêmoa nênj lôm e têtakê njanô ma sêsôm gebe “Njac tonec kêkôc kauc to gêntalô nec anja ondoc. ⁵⁵ Enj tonec kamunda latu me masi. Sêsam enj têna sebe Maria me. Ma lasii Jakobo agêc Josep ma Simon agêc Juda me. ⁵⁶ Ma luio samob sêmoa sêwij aêac atom me. Ma enj kêkôc gên samob tônê naj anja ondoc.” ⁵⁷ Ma têtû môsi enj. Tec Jesu kasôm gêdên êsêac gebe “Lau gamên tenj tetoc propete tenj sa kwalec atom, tau nê malacmôkê to nê laugenj tec sêmbu enj.” ⁵⁸ Ma enj gêgom gêntalô taêsam anja tonanj atom gebe sêkênj gêwij atom. * êsêp ewin gebe polom esuj êtu kapôênj. Jist njanjaclai ênam polom samucgenj auc.

14

Njackêsagu Joanj gêmâc endu

(Mar 6:14-29; Luk 9:7-9)

¹ Gêdênj têt tonanj kinj Herodo gênjô Jesu njawae ² ma kêsôm gêdênj nê sakinjwaga gebe “Enj tonec njackêsagu Joanj. Enj gêdi sa anja njacmatênênj, tec njacclai kêpoa kêpi enj.”

³ Gebe Herodo kêjatu gebe sêkôc Joanj tônj ma sênsô enj tônj nasêkênj enj êngônj kapoacwalô kêtû têwa Pilip nê awê Herodianja, ⁴ gebe Joanj kêsôm gêdênj enj gebe “Gôjam awê tonanj tec keso.” ⁵ Ma têtac kêkac Herodo gebe ênac enj êndu, mago kêtêc lau gebe sêlic Joanj kêtôm propete.

⁶ Gêdênj tanj Herodo taê gêjam nê bêc têna kêkôc enja nanj, Herodia latuo jakêtê wê gêmoa êsêac to nê njaclej njalêlôm. Herodo gêlic e têtac njajam kêsa, ⁷ tec kêtôc lêma ma kêsôm gebe “Gên tanj otenj nanj, oc jakênj êndênj aôm.” ⁸ Ma têna kêsôm binj kêsêp latuo têtac, tec kêsôm gebe “Ôkênj njackêsagu Joanj môkêapac êsêp laclu tenj êndênj aê anja tonec.” ⁹ Kinj nê njalêlôm njawapac kêsa, tagenj kêtû kêtôc lêma njaclej sêlic sunja, tec kêjatu gebe sêkênj, ¹⁰ ma kêsakinj jadêdim Joanj gêsutêkwa gêngic anja kapoacwalô. ¹¹ Ma sêkênj môkêapac kêsêp laclu tenj mênjsêkênj gêdênj njapalêo, ma kêkôc gêdênj têna gêja. ¹² Ma Joanj nê njacsenjomi mênjsêkôc ênê njawêlêlanj su jasêsuj ma jasêsôm njawae gêdênj Jesu.

Jesu gêlôm lau 5,000

(Mar 6:30-44; Luk 9:10-17; Joanj 6:1-14)

¹³ Jesu gênjô Joanj gêmâc êndu njawae e kêtainj tau su anja gamênj tonanj jakêpi wanj ma gêja gebe êmoa nê njasawa tenj tauja. Ma lau sêjô njawae tec sêlêlênj anja nênj malac têtadaguc enj sêja. ¹⁴ Jesu jakêsô bau ma gêlic lau topom-topom tau, tec taê walô êsêac ma gêgôm êsêacnênj gêmâc njajam kêsa.

¹⁵ Oc jagêjam kwalam, tec nê njacsenjomi dêdênj enj jasêsôm gebe “Gamênj tonec gamênj sawa ma oc gêja su. Amboac tonanj ôkênj lau sêc êlinj-êlinj têtôm malacgenj nasênam ôli nênj mo.” ¹⁶ Ma Jesu kêsôm gêdênj êsêac gebe “Oc sêc sêna atom, amac taôm akênj gên êsêac sêninj.” ¹⁷ Go êsêac sêsôm gêdênj enj gebe “Aêacma gênj gêc tonec atom polom lemenj tenj to i luagêcgenj tec gêc.” ¹⁸ Ma enj kêsôm gebe “Akôc gênj tau andênj aê amênj.” ¹⁹ Tec

* **13:58:** Bômbôm embe sêpac nanj polom, go sêkênj gên tau

kêjatu lau tau gebe sêngôn sic sêngôn gêgwan, ma kêkôc polom lemenj tenj to i luagêc tau sa mênmata gedec undambê ma gêjam danje, go kêpô kêkôc ma kêkênj polom gédênj nê nacsenomi jasêjac sam gédênj lau. ²⁰ Samob senj e gêôc êsêac tônj, go sejonj nâpopoc sa kêsêp gadob 12 e mênjêc. ²¹ Ma êsêac, tanj senj gênj tau nanj, nâcwaga amboac 5,000, ma sêsa lauo to nâpalê sa sêwinj atom.

*Jesu kêsêlênj gêmoa nâdembom nâô
(Mar 6:45-52; Joan 6:15-21)*

²² Ma Jesu kêkac nê nacsenomi gacgenj sêpi wanj sêmunj enj sêna nâmakenj ônênja ma enj tau êmoa e êkênj lau sêna acgom. ²³ Enj kêkênj lau tau sêja ma taugenj kêpi lôc gêja gebe etenj mec. Oc jakêsêp su ma enj taugenj gêmoa nê tônê. ²⁴ Wanj kêsa e jakêkô nâluengenj ma dembom kêpônj êsêac secanô gebe mu kêpuc êsêac tônj. ²⁵ Talec kêtanj, go Jesu kêsêlênj gêmoa dembom nâôgenj kêsa gédênj êsêac gêja. ²⁶ Nacsenomi sêlic enj kêsêlênj gêmoa nâdembom nâôgenj e têtakê ma sêsôm gebe “Joe, balôm tenj.” Tec têtêc e sêwakic. ²⁷ Go Jesu awa kêsa sebenj ma kêsôm gebe “Têmtac êpa su, aê tau tonec, atêc taôm atom.” ²⁸ Tec Petere gêjô enj awa gebe “Apômtau, embe aôm tau tonan, nanj ôsôm ma jamoa bu nâô jandênj aôm jawac.” ²⁹ Ma Jesu kêsôm gebe “Ômôênj.” Go Petere anja wanj kêsêp kêsêlênj gêmoa bu nâô gédênj Jesu gêja. ³⁰ Mago enj gêlic mu nâsênôm ma kêtakê e kêka tau su ma gêmôêc gebe “Apômtau, ôkam aê sa.” ³¹ Tec Jesu kêmêtôc lêma ôb tagenj jakêkam enj ma kêsôm gédênj enj gebe “O aôm nâc, kôkênj gêwinj kwalec, kêtû asagenja nê m nâlêlôm gêja lu.” ³² Agêc jasêpi wanj ma mu kêtû malô. ³³ Ma êsêac, tanj sêngônj wanj nanj, sêpônj aenduc dédênj enj ma sêsôm gebe “Anôtônê Latu aôm binjanôgoc.”

*Jesu gêgôm gêmâc ôlinj nâjam kêsa anja Genesaret
(Mar 6:53-56)*

³⁴ Ma sêja e sêpi bau anja Genesaret. ³⁵ Ma gédênj tanj lau gamênj tonanja sêjala enj nanj, sêkênj binj kêtôm nênj malac nâmagênja samob gêja, go sejonj lau samob, tanj gênj gêgôm êsêac nanj, dédênj enj sêja ³⁶ ma tetenj enj gebe sêmoasac ênê nâkwê nâtaligenj. Tec samob, tanj sêmoasac nanj, ôlinj nâjam kêsa.

15

*Lau nânô nênj mêtê
(Mar 7:1-13)*

¹ Gédênj tonan Parisai to binjsutau anja Jerusalem dédênj Jesu sêja ma têtû kênac enj gebe ² “Amboac ondoci, nê m nacsenomi sêgêli lau nânô nênj binj ma sebe sêni nj gênj, nanj sêkwasi nj lemenj atom.” ³ Tec enj gêjô êsêac awenj gebe “Ma amac taôm gédênj tanj amasanj nê m nâgôlinj langwa nanj, asenj Anôtônê binjsu gêwinj. ⁴ Anôtô gêjac jatu gebe ‘Otoc tamam agêc tênâ sa, ma tenj embe êpuc boa tama me têna, nanj sensenj enj su ênaja.’ ⁵ Mago amac asôm gebe Nâc tanj êsôm êndênj tama me têna gebe ‘Aôm taêm kêka njoc gênj, mago gabe jakênj êtu da,’ ⁶ nâc tonan embe etoc tama agêc têna sa atom, oc nâêndênj. Tec agôm nê m nâgôlinj langwa nânô kêsa ma asenj Anôtônê binj su. ⁷ Dansantêna, Jesaia geoc binj tonec lasê jagadênjenj kêpi amac gebe ⁸ Anôtô kêsôm gebe ‘Lau tonec tetoc aê sa nâ gêdonjôlicgênj, ma nênj nâlêlôm gêmoa jaêc aê. ⁹ Êsêac sêjam sakinj aê kwalec, gebe binjsu, tanj tédônj nanj, nâmalacnênj binj nâômagenj.’ ”

*Gênj tanj gêgôm nâmalac kêtû sêc
(Mar 7:14-23)*

¹⁰ Go Jesu gêmôêc lau dêdên en sêja ma kêsôm gêdên êsêac gebe “Anjô binj ma nêma kauc êsa. ¹¹ Gêñ tañ kêsô awasun nan, oc êngôm ñamalac êtu sec atom, tagenj gêñ tañ kêsâ awasun, tonanj tec êngôm ñamalac êtu sec.”

¹² Go nê ñacsenjomi jasêsôm gêdên en gebe “Parisai tau sêño binj tonanj e gêli nêñ ñalêlôm sa, nê kôjalagac me.” ¹³ Tec Jesu gêjô êsêac awenj gebe “Gêñ samob, tañ Tamoc undambêña kêsê atom nan, oc êjô sa. ¹⁴ Andec êsêac, êsêac matenpec, tañ sêwê matenpec. Matapec tenj embe êwê matapec tenj, nan oc agêc lulugenj sêu taunj sêsêp sê sêna.” ¹⁵ Ma Petere gêjô enj awa ma kêsôm gebe “Ôwa binjgolinj tonec ñam sa êndênj aêac acgom.” ¹⁶ Tec Jesu kêsôm gebe “Ma amac tonec amboac ondoc, nêma kauc kêsâ atom tagenj atom êsêac me. ¹⁷ Ajala atom me. Gêñ samob, tañ êsô awemsun nan, oc êsêp ñatêtac ma tau êtainj su êna. ¹⁸ Ma gêñ samob, tañ kapi anja ñalêlôm mênkêsâ awemsun, tonanj tec oc êngôm ñamalac êtu sec. ¹⁹ Gebe gêñ tonec anja ñalêlôm kêpi gêmênj gebe Taênj gêjam sec, sêjac ñamalac êndu, dêdim sêmôcwalô gêogic, sêgôm gêñ mockainjo to mockainja, genjenj, binj gêga ma binj alôb-alôb. ²⁰ Gêñ tonanj ñai tec gêgôm ñamalac kêtû sec. Mago embe sêkwasiñ lemenj atom ma sêniñj gêñ, tonanj oc êngôm ñamalac êtu sec atom.”

Awê Kanaanja kêkênj gêwiñ ñajanja

(Mar 7:24-30)

²¹ Jesu gêdi kêtaiñ taugenj anja tonanj jagêô lasê gamênj Turu to Sidonja. ²² Ma gêdên tonanj awê Kanaanja tenj anja gamênj tonanj mênjgêmôêc gebe “Apômtau, Dawidnê Latu, taêm walô aê. Aênoc latuco ñalau sec tenj kêlêsu enj.” ²³ Mago Jesu gêjô ênê binj tenj atom. Ma nê ñacsenjomi dêdênj enj jatetenj enj gebe “Ôkênj enj ênemanj, kêtanj-kêtanj kêdaguc aêac nec.” ²⁴ Enj gêjô êsêac awenj gebe “Anôtô kêsakinj aê gadênj gôlôac Israel taunjenj nêñ domba gêbôm tec gamênj.” ²⁵ Ma awê tau kêpônj aduc gêdênj enj ma kêsôm gebe “Apômtau, ônam aê sa.” ²⁶ Tec Jesu gêjô enj awa gebe “Embe takôc ñapalênênj mo su ma tambalinj êndênj kêamlatu, oc ñajam atom.” ²⁷ Ma awê tau gêjô enj awa gebe “Apômtau, kôsômngac. Mago mo ñapopoc, tañ kêsêlô kêsêp nêñ ñataunênj tebo ñalabu nan, kêamlatu senjoc.” ²⁸ Go Jesu gêjô enj awa gebe “O awê tau, aôm kôkênj gêwiñ ñajanja. Amboac tonanj binj, tañ kotenj nan, êtu tônj.” Ma gêdênj ñasawa tonanjenj awê tau latuo ôli ñajam kêsâ.

Jesu gêgôm lau taêsam ôlinj ñajam kêsâ

²⁹ Ma Jesu gêdi anja tonanj jagêô lasê bugêjactonj Galilaiana, go kêpi lôc tenj jakêponj tau sic gêngônj. ³⁰ Go lau topom-topom dêdênj enj sêja, nan sejonj nêñ maginj kêsû, pulinj, matenpec, awenjmê ma gêmâc tokainj-tokainj sêwiñ dêdênj enj sêja jatetoc êsêac sêc enj amnja, ma gêgôm êsêac ñajam kêsâ. ³¹ Lau sêlic awenjmê sêsôm binj to pulinj ôlinj ñajam kêsâ, ma maginj kêsû sêsêlênj to matenpec sêlic gamênj, tec sê taênj ma sêlambinj Israelnênj Anôtô ñanô.

Jesu gêlôm lau 4,000

(Mar 8:1-10)

³² Go Jesu gêmôêc nê ñacsenjomi dêdênj enj jakêsôm gebe “Aê taêc walô lau tonec gebe sêmoa sêwiñ aê e bêc têlêac samuc ma nêñ gêñ sêniñja masi, tec gabe jakênj êsêac têtac sawagenj sêna atom gebe oc enkainj to lemenj êmac anja intêna.” ³³ Ma ñacsenjomi sêsôm gêdênj enj gebe “Aêac tamoa gamênj sawa nec, oc takôc polom taêsam anja ondoc gebe lau tonec sêniñj êtôm êsêac.” ³⁴ Tec Jesu kêtû kênac êsêac gebe “Amacnêma polom tendocgenj gêc.” Ma êsêac sêsôm gebe “7 to i palê ñagêdô.” ³⁵ Go kêsôm lau sêngônj sic sêngônj nom. ³⁶ Ma kêkôc polom 7 to i tonanj sa ma gêjam danje, go kêpô kêkôc ma kêkênj gêdênj ñacsenjomi, go ñacsenjomi sêjac sam gêdênj lau. ³⁷ Êsêac samob senj e gêôc êsêac tônj ma sejonj ñapopoc sa kêsêp gadob 7 e mênjgêc. ³⁸ Ma êsêac, tañ senj gêñ tau nan, ñacwaga 4,000, ma sêsa lauo to ñapalê sa sêwiñ atom.

³⁹ Enj kêkênj lau tau sêja acgom, go kêpi wan jagêô lasê gamênj Magadannja. * enanja nec atom. Êsêac sêkênj gêwiñ gebe êsêac embe sêmoasac lau samuc nêñ gênj tenj, go lau samuc nêñ njetêmui njalêlômnja elom êsêac, tec sêkwasiñ lemenj gebe njetêmui tau tonanj ênanja.

16

Lau sêjatu gêntalô
(*Mar 8:11-13; Luk 12:54-56*)

¹ Ma Parisai to Sadukai dêdênj Jesu jasêlêtôm enj ma tetenj enj gebe êtôc gêntalô umdambêña tenj êndênj êsêac sêlic. ² Tec enj gêjô êsêac awenj gebe “Êndênj êtula amac asôm gebe ‘Gêjac wêcdêlanj, oc gamênj njajam.’ ³ Ma bêbêc asôm gebe ‘Gêjac wêcdêlanj ma gamênj kêtuj tau. Ocsalô gamênj oc êtu sec.’ Gamênj njapuc tec ajala, mago têm to noc njabelo tec ajam kauc. ⁴ Gôlôac sec to mockainja sêgôm mocsac gêntalô, mago gêntalô tenj oc êndênj êsêac atom, gêntalô Jonanja tagenj.” Go gêjam dêmôê êsêac gacgenj sêkô ma gêc gêja.

Parisai to Sadukai nêñ jist
(*Mar 8:14-21*)

⁵ Njacsenomi jasêsô njamakenj ônêña ma sêlinj polom sinj sêkôc gêwiñ atom. ⁶ Tec Jesu kêsôm gêdênj êsêac gebe “Alic ma ajop taôm njapep êndênj Parisai to Sadukai nêñ jist.” ⁷ Ma êsêac taênj gêjam gêc tauñña ma sêsôm gebe “Kec, aêac takôc polom gêwiñ atom, tec kêsôm binj tonec.” ⁸ Ma Jesu kêjala ma kêsôm gebe “O amac, akênj gêwiñ kwalec, kêtuj agenja amac taêm gêjam gêc taôm njagenj gebe akôc polom gêwiñ atom. ⁹ Nêm kauc kêsa atom tagenj me. Taêm gêjam polom lemenj tenjenj, nanj gêdênj lau 5,000 me masi. Ma ajonj njagêdô-gêdô sa njagadob tendocgenj. ¹⁰ Ma polom 7, nanj gêdênj lau 4,000 nanj amboac ondoci. Ajonj njagêdô-gêdô sa njagadob tendocgenj. ¹¹ Amboac ondoci nêm kauc kêsa atom gebe aê kasôm binj kêpi polom gêdênj amac nec atom. Ajop taôm êndênj Parisai to Sadukai nêñ jist.” ¹² Gêdênj tonanj nêñ kauc kêsa gebe enj kêsôm binj sejop tauñña kêpi jist polomnja atom, kêsôm kêpi Parisai to Sadukai nêñ mêtê.

Petere kêsôm Jesu njam
(*Mar 8:27-30; Luk 9:18-21*)

¹³ Jesu kêsa gamênj Kaisarea Pilipiña, go kêtuj kênac gêdênj nê njacsenomi gebe “Lau sêsam Njamalacnê Latu sebe asa.” ¹⁴ Ma êsêac sêjô enj awa gebe “Lau njagêdô sebe njackêsagu Joan, ma njagêdô sebe Elia, ma njagêdô sebe Jeremia me propetenênj tenj.” ¹⁵ Go gêjam kênac êsêac gebe “Ma amac nec asam aê abe asa.” ¹⁶ Go Simon Petere gêjô enj awa gebe “Aôm Kilisi tau, Anôtô mata jali nê Latu aôm.” ¹⁷ Ma Jesu gêjô enj awa gebe “Jona latu Simon, aê aoc êôc aôm gebe njamalac tenj geoc binj tonanj lasê gêdênj aôm atom, Tamoc taugenj, tanj gêngônj undambê nanj. ¹⁸ Ma aêgenj mênjasôm êndênj aôm gebe Petere, aôm poc tenj ma jansuj njoc gôlôac sa êsêp poc tonec naêkô, ma lamboam njanjaclai êku tulu atom. ¹⁹ Aê jakênj gamênj undambêña njaki êndênj aôm gebe gênj, tanj aôm ôi tônj anja nom nanj, oc si tônj anja undambê ma gênj, tanj aôm ônac pêla anja nom nanj, oc sênac pêla anja undambê.” ²⁰ Go gêjam njacsenomi awenj auc gebe sêsôm enj wae Kilisiña lasê êndênj lau tenj atom.

Kilisi geoc êmac êndu to êndi sanja lasê
(*Mar 8:31-9:1; Luk 8:22-27*)

²¹ Gêdênj tonanj Jesu geoc lasê gêdênj nê njacsenomi kêtuj njamata gebe “Aê oc jana Jerusalem ma laumata to dabunjsêga ma binjsutau sêkênj njandanj taêsam êndênj aê ma sênac aê êndu e njabêc êtu têlêac, go jandi sa matoc jali êsa êtiam.” ²² Tec Petere gê enj jakêsôm enj gebe “Apômtau, Anôtô êkô binj tonanj auc. Binj amboac tonanj êtap aôm sa atommanj.” ²³ Tec Jesu kêsa tau ôkwi jakêsôm gêdênj Petere gebe “Sadanj, ôkôc taôm sa naêkô jaêc, aôm gôwa lakô aê. Aôm taêm gêjam binj Anôtônja atom, taêm gêjam binj njamalacnjagenj.”

* **15:39:** Lau tonanj sekwasinj lemenj gebe njatemui demôêña

²⁴ Go Jesu kêsôm gêdên nê ñacsenjomi gebe “Ñac tenj embe taê ênam gebe êsap aê tôj, nanj ênac kapoac tau ma êoc nê kakesotau êndanjuc aê, ²⁵ gebe ñac tenj embe ênjgôm mocsac gebe êmoa mata jali, nanj oc êmac êndu. Ma tenj embe êmac êndu êtu aêja, nanj oc ênjgôn mata jali. ²⁶ Ñac tenj embe ênsôb gêj nomja samob sa êtu ênê gêj, mago êjainj katu, oc ênam enj sa me masi. Oc ênam enj sa atom. Ñamalac oc ênac da katu ña asagenj. ²⁷ Gebe Ñamalacnê Latu oc êmêj to Tamanê ñasawi ma nê anjela oc sêwinj, ma êkêj ñagêjô êndênj ñamalac samob êndênj-êndênjenj êtôm gêj, tanj êsêac tau ñ sêgôm. ²⁸ Binjanô, aê jasôm êndênj amac gebe Êsêac tec sêkô nec nêj ñagêdô oc sêmac êndu atomgenj, e sêlic Ñamalacnê Latu tonê gôlinj êmêj acgom.” * kêpi jist. Jist êtôm gebe polom samucgrj auc (alic Mat 13:33) ma Parisai to Sadukai nêj mêtê êtôm gebe êenam launêj ñalêlôm auc amboac tonanjenj. †

17

Jesu ôli kainj têj kêsâ

(Mar 9:2-13; Luk 9:28-36)

¹ Bêc 6 gêjaña acgom, go Jesu kêkôc Petere ma Jakobo agêc lasi Joanj sêwinj enj. Enj gêwê êsêac sêpi lôc ñatêpôê balinj tenj sêja gebe nasêmoa tauñja. ² Ma sêlic enj ôli kêpô tau ôkwi e lanjônô kêpô gamêj amboac oc, ma nê ñakwê ñawasi ñaeb ñaôma. ³ Go sêlic Mose agêc Elia seoc tauñ lasê dêdênj êsêac ma sêjam binjalôm sêwinj enj. ⁴ Tec Petere gêoc awa sa ma kêsôm gêdênj Jesu gebe “Apômtau, ñajam gebe tamoa gamêj tonec. Embe ôsôm, go janam bec têlêac anja tonec, aômnmê tenj ma Mosenê tenj ma Elianê tenj.” ⁵ Kêsôm binj tonanjenj gêmoa ma sêlic tao tonawê tenj gêjam ajuñ êsêac, go awa tenj kêsâ anja tao kêsôm gebe “Aêñoc Latuc, tanj têtac gêwinj enj ma galic enj ñajam nanj tonec. Akêj tanjem enj.” ⁶ Ñacsenjomi sêjô e sêu tauñ jasêc ma têtêc tauñ ñanô. ⁷ Go Jesu kêsâ jakêmoasac êsêac ma kêsôm gebe “Andi sa ma atêc taôm atom.” ⁸ Ma gêdênj tanj sêoc matenjanô sa nanj, sêlic tenj atom, Jesu taugenj.

⁹ Êsêac sêsêp anja lôc sêmoa ma Jesu gêjac jao êsêac gebe “Asôm gêj kainj tenj, tanj amac alic nanj, êndênj ñac tenj atom e Ñamalacnê Latu êndi sa anja ñacmatênênj su acgom.” ¹⁰ Go ñacsenjomi têtû kênac enj gebe “Amboac ondoc, binj suta sêsôm sebe Elia êmêj êmuñ acgom.” ¹¹ Tec enj gêjô êsêac awenj gebe “Elia oc êmêj ma êsa gêj samob ñalanjô sa êtiam. ¹² Mago aê jasôm êndênj amac gebe Elia tec gêmêj su, ma sêjala enj atom, ma têtû kasec enj kêtôm taênj gêjam. Ma Ñamalacnê Latu oc êtap ñandanj sa anja êsêacnênj amboac tonanjenj.” ¹³ Gêdênj tonanjenj ñacsenjominênj kauc kêsâ gebe binj, tanj enj kêsôm gêdênj êsêac nanj, kêsôm kêpi ñackêsagu Joanj.

Jesu gêgôm ñapalê tonjalau sec ôli ñajam kêsâ

(Mar 9:14-29; Luk 9:37-43)

¹⁴ Ac sêmênj e sêo lasê dêdênj lau, ma ñac tenj kêsâ gêdênj Jesu jakêpônj aduc gêdênj enj ¹⁵ ma kêsôm gebe “Apômtau, taêm walô ñoc latuc, tê meloc kêtê enj ma gêmoa jageo ñanô, tec gêu tau kêpi ja to kêsêp bu kêtû dim taêsam. ¹⁶ Aê kakôc enj gadênj nêj ñacsenjomi gamêj, mago têtôm gebe sênjgôm enj ôli ñajam êsa atom.” ¹⁷ Tec Jesu gêjô enj awa gebe “O amac akêngêwinj-atom to laukesowaga, aê jamoa jawinj amac e êndênj ondoc, ma jaoc amacnêj binj e êndênj ondocgenj. Akôc ñapalê andênj aê amêj.” ¹⁸ Jesu gec binj ñalau sec e kêsâ anja ênê gêja, ma gêdênj ñasawa tonanjenj ñapalê tau ôli ñajam kêsâ.

¹⁹ Go ñacsenjomi dêdênj Jesu sêja sêkô tauñja ma sêsôm gebe “Amboac ondoc tec aêac atôm gebe atinj ñalau tonanjenj atom.” ²⁰ Enj kêsôm gêdênj êsêac gebe “Kêtû amac akêj gêwinj kwalecña. Binjanô, aê jasôm êndênj amac gebe Amac embe nêj akêj êwinj êtôm gêmêc ñamatu tagenj ênêc, ma asôm êndênj lôc tonec gebe ‘Ômbuc taôm sa anja tonec naôkô ônêja’ oc êmbuc tau sa êna, ma anjgôm gêj tenj eselop sa atom. ²¹ [Ñalau amboac tonanjenj ñai oc tauñ sêsa ñagaô sêna atom, tatenj mec to tanam dabuj mogenj, go êtôm.]”

* **16:28:** Apômtau gêjam dôj Parisai to Sadukai nêj mêtê † **16:28:** Ñaê Petere ñam be poc. (Alic Joanj 1 42)

Jesu geoc êmac êndu to êndi sanja lasê kêtû luagêcya
(*Mar 9:30-32; Luk 9:43-45*)

²² Ac sêsêlên sêmoa Galilaia ma Jesu kêsôm gêdên êsêac gebe “Kêdabinj gebe sêkên Namalacnê Latu êndên namalac lemenj êna ²³ nasênac enj êndu e bêc êtu têlêac, go êndi sa êtiam.” Ma nacsenominênj njalêlôm jawapac kêsa njanô.

Binj takis lôm dabunja

²⁴ Ac jasêo lasê Kapanaum ma lau, tanj sêjac takis lôm dabunja sa nanj, dêdênj Petere jasêsôm gebe “Amacnêm mêtêmôkê oc êkênj takis me masi.” ²⁵ Tec enj gêlôc gebe “Aec.” Ma gêdênj tanj Petere kêpi andu gêja nanj, Jesu sep tagenj kêsôm gêdênj enj gebe “Simon, aôm gobe amboac ondoc. Kinj nomja nanj sêkôc awa to takis anja asa nê, anja tauj latuninênj me anja lau jaba nênj.” ²⁶ Ma Petere kêsôm gebe “Anja lau jaba nênj.” Tec Jesu kêsôm gêdênj enj gebe “Amboac tonanj ma êsêac tauj latunji oc gacgenj sêmoa. ²⁷ Mago aêac dabe danjôm êsêac sêli awenj sa atom. Amboac tonanj ôna bu tau nawenj i ma ôkôc i namatana, tanj ôjac nanj, ôja awasunj, go ôtap mone tau natenj sa, ma ôkôc naôkênj êndênj êsêac êtu aêagêc lemenj.”

18

Asa êtu njac kapôênj
(*Mar 9:33-37; Luk 9:46-48*)

¹ Gêdênj njasawa tonanj nacsenomi dêdênj. Jesu sêja ma sêsôm gebe “Asa oc êtu njac towae êlêlêc anja gamênj undambêja.” ² Tec enj gêmôc njapalê saunj tenj mênketoc enj kêkô êsêac njalunjenj ³ ma kêsôm gebe “Binjanô, aê jasôm êndênj amac gebe Amac embe akac taôm ôkwi ma atôm njapalê atom, oc asô gamênj undambêja ana atomanô. ⁴ Njac tanj kêkôninj tau kêtôm njapalê tonec nanj, kêtû njac towae kêlêlêc anja gamênj undambêja. ⁵ Ma tenj embe êkôc njapalê tenj amboac tonec sa êtu njoc njaênja, oc êkôc aê sa.

Tatim lau atom
(*Mar 9:42-48; Luk 17:1-2*)

⁶ “Njac tenj, embe êtim lau saunj, tanj sêkênj gêwinj aênja nanj nênj tenj e êtu sec, nanj lau oc sêwa poctêmui sa enj gêsutêkwa ma sêmbalinj enj êsêp gwêc gêdimbobsêga êna, go njajam. ⁷ Ojae êsêac kalomtênamênj. Binjalom oc êsa, mago ojae njackalomma.

⁸ “Lêmam me amkainj embe êtim aôm gebe ôngôm sec, nanj ôndim su ma ômbalinj sinj. Ôngônj matam jali amboac pulinj me magi kêsû nanj, njajam êlêlêc sembalinj aôm lêmam to amkainj samucgenj ôsêp ja, tanj kêsa gedenj tonjenja ôna nanj su. ⁹ Ma matamanô embe êtim aôm gebe ôngôm sec, nanj ôkip sa ma ômbalinj sinj, ômoa matam jali tomatamanô makenjenj nanj, njajam êlêlêc sêmbalinj aôm tomatamanô lulu ôsêp ja kêlakoc njalamboam njakêlêndinj ôna nanj su.

Binj gôlinj domba gêlaja
(*Luk 15:3-7*)

¹⁰ “Alic taôm gebe ambu êsêac lau saunj tonec nênj tenj atom. Aê jasôm êndênj amac gebe Êsêacnênj anjela, tanj sêmoa undambê nanj, sêlic Tamoc, tanj gêmôa undambê nanj, lanjôanô napanj. ¹¹ [Gebe Namalacnê Latu gêmênj gebe ênam gêngebenj sa.]

¹² “Amac abe amboac ondoc. Njac tenj embe nê domba 100. sêmoa e natenj êmbôm, oc endec 99, nanj sêmoa lôc ma naensom gêbôm tonanj atom me. ¹³ Aê jasôm binjanôgenj endenj amac gebe Embe êtap sa, oc êtu samuc gênj tau njanô êlêlêc 99, tanj sêbom atom nanj su. ¹⁴ Amboac tonanj tec Tamoc, tanj gêmôa undambê nanj, gebe êsêac saunj tecenec nênj tenj ênana atom.

Lasitêwai tobij keso
(*Luk 17:3*)

15 “Lasim embe êngôm sec, go ôna e agêc taômgenj lanjômanô êpi tagenj ma ômêtôc enj. Embe êkêj taña aôm, go ambiñ taôm tôñ lasitêwainja êtiam. 16 Ma embe êkêj taña aôm atom, nanj ôkôc ñac tenj me luagêc sêwiñ aôm acgom, gebe ‘ñac luagêc me têlêac, tañ sêñô biñ sêwiñ nanj, sêpuc biñ tau tôñ amboac tonañ.’ 17 Embe êkêj taña Êsêac tonañ atom, nanj ôsôm êndênj gôlôac. Ma embe êkêj taña gôlôac atom, nanj ôlic enj amboac ñac samuc me telonj tenj.

Dai biñ tôñ to tanac pêla biñ

18 “Biññanô, aê jasôm êndênj amac gebe Gêñ, tañ amac ai tôñ anja nom nanj, Anôtô i tôñ anja undambê, ma gêñ, tañ amac anac pêla anja nom nanj, Anôtô ênac pêla anja undambê. 19 “Ma jasôm tenj êndênj amac êwiñ gebe Amacnêm luagêc embe nêm ñalêlôm tagenj anja nom êtu gêñ samob, tañ abe atenj nanja, Tamoc tañ gêmoa undambê nanj, êngôm ñanô êsa êndênj amagêc. 20 Gebe gamênj-gamênj samob, tañ luagêc me têlêac sêpi tagenj kêtû ñoc ñaêña, tê gêngônj êsêac ñaluñ.”

Biñgôliñ kêpi sakiñwaga, tañ kêsuc biñ ôkwi atom

21 Go Petere kêsa jakêtu kênac Jesu gebe “Apômtau, lasic embe êngôm sec êndênj aê, oc jasuc ôkwi êtu dim tendocgenj. Êtu dim 7 oc êtôm me masi.” 22 Tec Jesu kêsôm gêdênj enj gebe “Aê jasôm êndênj aôm gebe êtu dim 7 genj atom, 70 e êtu dim 7 acgom. 23 Kêtu tonañña gamênj undambêña kêtôm kiñ tenj, tañ gebe nê sakiñwaga sêwa ênê awa ñabiñ sa êndênj enj. 24 Gêgôm gêjac m gêmoa ma sêkôc ñac tenj, tañ nê tôp kêtôm gold totalu milion samuc tenj gêc nanj, dêdênj enj sêja. 25 Ma ñac tonañ nê gêñ gebe êjô tôpña gêc atom, tec ñatau kêjatu gebe sêkêñ êsêagêc nê awê to nêñ gôlôac ma nêñ waba samob lau sênam ôli, ma ñaôli tau êjô ênê tôp. 26 Tec sakiñwaga kêpônj aduc ma ketenj nê ñatau gebe ‘Ôê aênoc biñ tôñ ma aê janac nêm tôp samob e êmbacnê.’ 27 Amboac tonañ apômtau taê walô ñac tonañ, tec kêgaboac enj su ma kêsuc tôp tau ôkwi gêwiñ.

28 “Sakiñwaga tau kêsa gêja e gêdac nê ñac tenj, tañ sêjam kôm sêwiñ tauñ nanj. Ñac tonañ nê tôp denari 100 gêc enja. Tec kêkam enj tôñ gêginj enj ma kêsôm gebe ‘Ônac ñoc tôp.’ 29 Ma nê ñac tonañ gêu tau ma ketenj enj gebe ‘Oê ñoc biñ tôñ, ma aê janac nêm tôp e êmbacnê.’ 30 Mago enj gedec jakêbaliñ enj kêsêp kapoacwalô gebe ênac ênê tôp e êmbacnê. 31 Tec nê lau, tañ sêjam kôm sêwiñ tauñ nanj, sêlic gêñ tonañ e têtac kêbôli auc, tec sêja sêsôm biñ tonac lasê samob gêdênj nêñ ñatau. 32 Go nê ñatau gêmôêc enj ma kêsôm gêdênj enj gebe ‘Aôm sakiñwaga sec, aê kasuc aôm nêm tôp samob ôkwi kêtû kotenj aêña. 33 Aê tec taêc walô aôm, ma aôm gobe taêm walô nêm ñac amboac tonañ atom me.’ 34 Ma nê ñatau têtac ñandanj sec ma kêkêñ enj gêdênj gejobwaga kapoacwalôña gebe sêlênsu enj e ênac ênê tôp samob su. 35 Ma amac embe asuc lasiminênj biñ ôkwi tonêm ñalêlômgenj atom, go Tamoc undambêña êngôm amac amboac tonañgenj.” *

19

Biñ sêmôcwalôña

(Mar 10:1-12; Luk 16:18)

1 Jesu gêjac mata biñ tônê su acgom, go gêdi anja Galilaia ma kêsêlênj e gêô lasê Judaia ñagamênj, tañ gêc Jordan ñamakenj ônêña. 2 Ma lau topom-topom têdaguc enj jagêgôm êsêac ñajam kêsa anja tônê.

3 Ma Parisai ñagêdô dêdênj enj sêja sebe sêlêtôm enj ma sêsôm gebe “Ñac tenj embe êwi nê awê siñ êtu biñ gêga tenja paliñ-paliñgenj, oc êtôm me masi.” 4 Tec enj gêjô êsêac awenj gebe “Gêdênj andanjenj ñac-kêkêñ-gênwaga kêkêñ awêlu ñac, nanj asam atom me. 5 Anôtô kêsôm gebe ‘Amboac tonañ ñac oc êwi tama agêc têna siñ êsap nê awê tôñ, ma agêc lulu têtû ñanô tagenj,’ 6 ma agêc têtôm gêñ luagêc êtiam atom, têtôm ñanô tagenj. Gêñ tañ Anôtô

* 18:35: Denari tagenj kêtû kôm waganênj ñaôli bêc tagenja.

kêkênj kêkwa tau nan, ñamalac tenj êkac su atom.” ⁷ Go Parisai sêsôm gêdênj enj gebe “Ma kêtú asagenja Mose kêjatu gebe sêkênj papia sêwi awê sinja acgom, go sêwi enj sinj.” ⁸ Jesu gêjô êsêac awenj gebe “Mose gêlôc gêdênj amac gebe awi nêmlauo sinj kêtú nêmlauc ñadanija. Mago gêdênj andanjen nan amboac tonan atom. ⁹ Tec aê jasôm êndênj amac gebe Nac tenj embe nê awê êsêlênj mockainja atom, mago êwi enj sinj ma ênam awê tenj, nan oc êngôm binj sêjam tauja popoc.”

¹⁰ Go nê ñacsenomi sêsôm gêdênj enj gebe “Embe lauo to ñac sêjam tauj ñabinj amboac tonan, go sênamlau tauj ñamoasinj masi.” ¹¹ Ma enj kêsôm gêdênj êsêac gebe “Lau samob oc nêmlauc êsa êpi binj tonan atom, lau tanj Anôtô gêwa sa gêdênj êsêac nanjen. ¹² Lau ñagêdô sêmoa, tanj tenejni sêkôc êsêac têtôm gebe sênamlau awê atomja kwananjen, ma ñagêdô ñamalac sêjam êsêac ôkwi gebe sênamlau awê atom, ma ñagêdô sêmoa, tanj sêjam awê atom kêtú gamênj undambêja. Tenj embe êjala ñam, oc êjala.”

*Jesu gêjam mec ñapalê ñasec-ñasec
(Mar 10:13-16; Luk 18:15-17)*

¹³ Ma sejonj ñapalê dêdênj Jesu sêja gebe êkênj lêma ênsac êsêac to etenj mec. Ma ñacsenomi sec binj lau. ¹⁴ Mago Jesu kêsôm gebe “Andec, ma ñapalê dêndênj aê sêmlênj. Akô êsêac auc atom, gebe lau tecenanj ñai têtú gamênj undambêja ñatau.” ¹⁵ Go kêkênj lêma gêsac êsêac su ma gêdi anja tonan gêja.

*Ñacsenom tolêlôm
(Mar 10:17-31; Luk 18:18-30)*

¹⁶ Ma ñac tenj gêdênj enj jakêtú kênac enj gebe “Mêtêmôkê, aê jangôm gênj ñajam ondoc gebe jangônj matoc jali tenjenj.” ¹⁷ Tec Jesu kêsôm gêdênj enj gebe “Amboac ondoc kêtú kênac aê kêtú gênj ñajamja. Nac ñajam tagenjanô tê gêmoa. Embe taêm ênam gebe ôngônj matam jali tenjenj, nan ômansanj binjsu.” ¹⁸ Enj kêtú kênac gebe “Binjsu ondoc.” Tec Jesu gêjô enj awa gebe “Ônac ñamalac êndu atom. Ôngôm gênj mockainjo to mockainja atom. Ônam genjenj atom. Ônga binj atom. ¹⁹ Otoc tamamlau agêc tênamlau sa ma tênamlau êwinj lau wacbanj aôm amboac tênamlau gêwinj taôm.” ²⁰ Nacsenom tau kêsôm gêdênj enj gebe “Gênj tonan ñai samob kamasanj su, ma jangôm asagenj tenj êwinj.” ²¹ Jesu kêsôm gêdênj enj gebe “Embe taêm ênam gebe ômansanj taôm e ñapep sawa, go ôna naôkênj nêmlau waba samob lau sênamlau ôli ma ôkênj ñaawa êndênj lau ñalêlôm sawa, go nêmlau awa oc ênêc undambê, ma ômlênj ôndanjuc aê.” ²² Nacsenom tau gênjô binj tonan e nê ñalêlôm ñawapac ñanô ma kêsa gêja, gebe nê waba taêsamlau.

²³ Ma Jesu kêsôm gêdênj nê ñacsenomi gebe “Binjanô, aê jasôm êndênj amac gebe Nac tolêlôm embe êsô gamênj undambêja êna, oc êngôm elêmlê. ²⁴ Ma jasôm êndênj amac êwinj gebe Bôc kamele tenj oc êsêli êsô so ñalacê êna ñagaôgenj êlêlêc ñac tolêlôm êsô Anôtônê gamênj ênanja su.” ²⁵ Nacsenomi sênjô binj tonan e têtakê ñanô ma têtú kênac gebe “Ai, amboac tonan asa oc ênam samuc.” ²⁶ Tec Jesu mata gê êsêac ma kêsôm gebe “Ñamalac oc têtôm gênj amboac tonan atom, mago Anôtô oc êngôm gênj samob naêtôm.”

²⁷ Go Petere gêjô enj awa gebe “Ôlic acgom, aêacmlênj tec awi ma gênj samob sinj gêcña ma adaguc aôm nec. Oc akôc asagenj êjô.” ²⁸ Tec Jesu kêsôm gêdênj êsêac gebe “Binjanô, aê jasôm êndênj amac, tec adaguc aê nec, gebe Êndênj tanj gênj samob êtu wakuc nanj, Namlacnê Latu oc êngônj nê lêpônj ñawasi, ma amac oc anjônj lêpônj 12 amboac tonan ma amêtôc Israelnênj gôlôacmlêkê 12. ²⁹ Lau samob, tanj sêwi andu me lasitêwai me lunjo me tenejni me tamenj me ñapalê me kôm sinj êtu aênja, oc sêkôc ñagêjô êtu dim 100 ma sêwê kainj sênjônj matenj jali tenjenj. ³⁰ Ma lau ñamataja taêsamlau oc têtú ñamu, ma ñamu oc têtú ñamata.

20

Binjônj ñapalê sêjam kôm wainja

¹ “Gamêñ undambêña kêtôm kôm wainña ñatau ten, nan bêbêc kanucgen gêja gebe eten kômwaga sênam ênê kôm wainña. ² En to kômwaga nêñ bin kêpi tagen gebe têtap denari tagen-tagen sa êndên oc ten. Su, go kêsakiñ êsêac sêja ênê kôm wainña. ³ Oc mêngic laun sa ma kêsâ gêja e jagêlic lau ñagêdô tau sêkô malaclun. ⁴ Tec kêsôm gêdên êsêac gebe ‘Ana kôm wainña êwiñman, oc janam ôli amac ñajam.’ ⁵ Tec Êsêac sêja. Go ocsalô to ocmata ma kêsâ gêja kêtiam nan gêgôm amboac tonanjen ⁶ e oc kêpô sisi, gocgo kêsâ gêja e gêdac ñagêdô sêkô ma kêsôm gêdên êsêac gebe ‘Asagen oc samuc tonec amac taôm akô tonec.’ ⁷ Êsêac sêsôm gêdên en gebe ‘Ñac ten keten aêac kêtû anam kômña atom.’ Tec kêsôm gêdên êsêac gebe ‘Ana kôm wainña êwiñman.’

⁸ “Kêtula acgom, go kôm wainña ñatau kêsôm gêdên nê gejobwaga gebe ‘Ômôêc kômwaga ma ôkên nêñ ñaôli êndên êsêac, ônac m êndên lau ñamuña ma êsêlên e êndên lau ñamata.’ ⁹ Tec lau, tan sêmên gêdên oc kêpô sisi nan, sêkôc denari tagen-tagen kêtôm êsêacgen. ¹⁰ Ma lau ñamataña sêmên, tec seboc oc sêkôc êlêlêc, mago êsêac sêkôc denari tagen-tagen kêtôm êsêacgen amboac tonan. ¹¹ Ac sêkôc su acgom, go sêli awen sa gêdên ñatau ¹² ma sêsôm gebe ‘Lau ñamuña tonec sêjam kôm kêtôm ockatu ñasawa tagen, mago gôjam ôli êsêac kêtôm aêac, tec aôc wapac to ñandan oc samucgenña nec.’ ¹³ Tec ñatau gêjô acnên ñac ten awa gebe ‘Ñac nec, aê gagôm aôm sec atom, taôm gôlôc kêtû denari tagenña gêdên aê. ¹⁴ Ôkôc nêñ ñaôli sa ma ôêc ôna. Aê gabe jakên ñac ñamuña tonec êkôc êtôm aôm. ¹⁵ Gêñ ñatau aê katôm gebe janjom ñoc gêñ êtôm taêc gêjamña nec atom me. Ma aôm amboac ondoc. Gôlic aê sec kêtû aê ñac wapômña me.’ ¹⁶ Amboac tonan tec lau ñamu têtû ñamata, ma ñamata têtû ñamu.”

Jesu geoc êmac êndu to êndi sanja Iasê kêtû têlêacña
(Mar 10:32-34; Luk 18:31-34)

¹⁷ Ma gêdên tan Jesu gebe êpi Jerusalem êna nan, kêkôc êsêac ñacsenjomi 12 sa jasêmoa nêñ tauñña ma kêsôm gêdên êsêac anga intêna gebe ¹⁸ “Alic acgom, aêac tapi Jerusalem tana ma oc sêkên Ñamalacnê Latu êndên lau dabunjsêga to binjutau sêkic ênê bin, ¹⁹ go sêkên en êndên lau samuc gebe sêsu en susu ma si en to sênac en êpi kakesotau. Ma ñabêc êtu têlêac, go êndi sa.”

Jakobo agêc Joan tenenji keten Jesu kêtû êsêagêcña
(Mar 10:35-45)

²⁰ Gêdên tonan Sebedai latuagêc to tenenji dêdên Jesu sêja ma tenenji kêpôn aduc gebe eten gêñ anga Jesunê. ²¹ Tec Jesu kêsôm gêdên en gebe “Aôm gobe amboac ondoc.” Awê tau kêsôm gêdên en gebe “Ôsôm êtu tôn gebe latucagêc tonec nêñ ten êngôn aôm anônja ma ten êngôn aôm gasêña anga nêñ gamên.” ²² Ma Jesu gêjô en awa gebe “Amac ajam kauc gêñ, tan aten nan. Amac atôm gebe anôm êsêp laclu, tan aê oc janôm êsêpña nan me.” Ac sêsôm gêdên en gebe “Aêac atôm.” ²³ En kêsôm gêdên êsêac gebe “Amac oc anôm êsêp aênoc laclu, tagen aê katôm gebe jakên lau sênjen ñoc anônja to gasêña atom, gêjac lau, nan Tamoc kêjal i ñ êsêac sa nanjen ñawae.”

²⁴ Êsêac lau 10 sênô e têtû môsi ñaclu lasi. ²⁵ Tec Jesu gêmôêc êsêac dêdên en sêja ma kêsôm gebe “Amac ajalagac gebe lau samuc nêñ gôlinwaga sêkônin êsêac ma nêñ lau kapôn sêjam gôlin êsêac ñajana. ²⁶ Mago amac amboac tonan atom. Ñac ten embe taê ênam gebe êtu amacnêñ ñac kapôn, nan êtu amacnêñ sakiñwaga. ²⁷ Ma ten embe taê ênam gebe êtu amacnêñ ñamata, nan êtu amacnêñ gênôma. ²⁸ Ñamalacnê Latu gêmên gebe sênam sakiñ enja atom, mago gebe ênam sakiñ to êkên tau ênac da lau taêsam.”

Jesu gêgôm matapec luagêc sêlic gamên kêtiam
(Mar 10:46-52; Luk 18:35-43)

²⁹ Ma gêdên tan sêwi Jeriko sin nan, lau topom-topom sêwê têtadaguc Jesu. ³⁰ Ma matapec luagêc sênjôn intêna ñatali, nan sênô gebe Jesu kêsêlên gêmên, tec sêmôêc gebe “Apômtau,

Dawidnê Latu, taêm walô aêagêc.” ³¹ Tec lau tonan̄ ηai sec bin̄ êsêagêc gebe sên̄am taun̄ tôn̄. Mago êsêagêc sêmôêc sêpuc sagen̄ gebe “Apôm̄tau, Dawidnê Latu, taêm walô aêagêc.” ³² Tec Jesu kêkô ma gêmôêc êsêagêc ma kêsôm̄ gebe “Agêc abe jan̄gôm̄ asagen̄ êndên̄ amagêc.” ³³ Agêc sêsôm̄ gêdên̄ en̄ gebe “Apôm̄tau, ôngôm̄ aêagêc maten̄anô̄ êpoa lasê.” ³⁴ Tec Jesu taê walô êsêagêc ma kêmoasac êsêagêc maten̄anô̄ e sep tagen̄ maten̄ gêlac ma têdaguc en̄. *

21

Jesu jagêô lasê Jerusalem

(Mar 11:1-11; Luk 19:28-38; Joan 12:12-19)

¹ Ma gêdên̄ tañ êsêac têdabin̄ Jerusalem jasêsa Betpage, tañ gêc Lôckatêkwi nan̄, Jesu kêsakin̄ ηacsen̄om luagêc ² ma kêsôm̄ gêdên̄ êsêagêc gebe “Agêc asêlên̄ apen̄ malac, tañ gêc nêmn̄a nan̄, ana ma gaôgen̄ andac don̄ki têna ten̄ sêkô tôn̄ ma ηalatu kêkô gêwin̄, nan̄ an̄gamboac su ma awê andên̄ aê amên̄. ³ Nac ten̄ embe êsôm̄ bin̄ êndên̄ amagêc, nan̄ agêc asôm̄ gebe ‘Apôm̄tau kêpô lêna gen̄ tau’ ma oc êkên̄ gaôgen̄ êndên̄ amagêc.”

⁴ Bin̄ tonan̄ kêsa gebe bin̄, tañ propete kêsôm̄ nan̄, êtu anô̄ gebe

⁵ “Asôm̄ êndên̄ Sion latuo gebe
Gôlicgac me, nêmn̄ kin̄ gêdên̄ aôm̄ gêmên̄,
ηac malô kêpi jagên̄gôn̄ don̄ki
ma gên̄gôn̄ bôc wabañ̄a ηalatu ηaô.”

⁶ Nacsen̄omagêc sêja jasêsôm̄ kêtôm̄ Jesu kêsakin̄ êsêagêc, ⁷ sêwê don̄ki têna to ηalatu sêja jasêu nên̄ ηakwê gêsac ma Jesu gên̄gôn̄ ηaô. ⁸ Lau topom nên̄ taêsam sêja nên̄ ηakwê gêc intêna, ma ηagêdô, sêsapu kalaun̄ mên̄sêja gêc intêna. ⁹ Ma lau, tañ sêwê topom-topom sêmun̄ to têdaguc nan̄, sêmôêc gebe “Osana êndên̄ Dawidnê Latu, alanem en̄, nan̄ gêmên̄ gêjam Apôm̄tau lan̄ô. Osana êsa an̄ga lôlôc.”

¹⁰ Ma gêdên̄ tañ Jesu jagêô lasê Jerusalem nan̄, lau malacñ̄a samucgen̄ sêjam sêjô ma sêsôm̄ gebe “Tônê asa.” ¹¹ Go lau topom tonan̄ sêsôm̄ gebe “Propete Jesu, tañ an̄ga Nasaret Galilaian̄a nan̄, ηac tau tonsc.”

Jesu kêjanda lau an̄ga lôm dabun̄

(Mar 11:15-19; Luk 19:45-48; Joan 2:13-22)

¹² Ma Jesu kêsô lôm dabun̄ jakêjanda lau-samob, tañ têtulu gên̄ sêmoa lôm dabun̄ ηalêlôm nan̄, sêsa awê sêja ma kêtin̄ lau sêjam-mone-gêjô-tauwaga nên̄ tebo to lau-têtulu-balôsiwaga nên̄ lêpôn̄ pin̄pon̄. ¹³ Go kêsôm̄ gêdên̄ êsêac gebe “Teto gêc gebe ‘Aên̄oc andu sêsam gebe andu mecñ̄a,’ mago amac agôm̄ kêtû kêjan̄gowaganên̄ gêsun̄.”

¹⁴ Ma maten̄pec to magin̄ kêsû dêdên̄ en̄ sêja ma gêgôm̄ êsêac ôlin̄ ηajam kêsa an̄ga lôm dabun̄. ¹⁵ Lau dabun̄sêga to bin̄suta sêlic gên̄ kain̄ ten̄, tañ en̄ gêgôm̄ nan̄, to ηapalê, tañ sêmôêc sêmoa lôm dabun̄ gebe “Osana êndên̄ Dawidnê Latu,” tec têtû môsi, ¹⁶ ma sêsôm̄ gêdên̄ Jesu gebe “Bin̄ tec êsêac sêsôm̄ nec aôm̄ gôn̄ô me.” Ma Jesu kêsôm̄ gêdên̄ êsêac gebe “Aec, gan̄ôgac. Ma bi η tonec gebe “Aôm̄ kôm̄asan̄ lambin̄ kêsa ηapalê saun̄ to gên̄ dedec awen̄sun̄’ nec amac asam atom me.” ¹⁷ Ma gêwi êsêac sin̄ kêsa an̄ga malac gêja Betania ma gêc tônê.

Jesu kêpuc boa jambô

(Mar 11:12-14, 20-24)

¹⁸ Gêdên̄ bêbêcgen̄ Jesu gêmu gêja malac kêtiam e mo gêjô en̄. ¹⁹ Ma gêlic jambô ten̄ kêkô intêna, tec kêtû gasuc gêja e gêlic gên̄ ten̄ atom, gêlic ηalauñ̄ naômagen̄. Ma kêsôm̄ gêdên̄ ka tau gebe “Aôm̄ oc ônam ηanô̄ êtiam atom enden̄ tôn̄gen̄.” Ma jambô tau kêsêlic sep tagen̄. ²⁰ Ma ηacsen̄omi sêlic e sêñac lemen̄ ma sêsôm̄ gebe “Amboac ondoc, tec jambô kêsêlic sep tagen̄ nec.” ²¹ Tec Jesu gêjô êsêac awen̄ gebe “Bin̄ñanô̄, aê jasôm̄ êndên̄ amac

* 20:34: Alic Mat 18:28

gebe Embe akêñ ôwiñ ma têtmac lulu atomanô, oc anğôm gêñ amboac tonañ api jambôgen atom. Embe asôm êndêñ lôc tonec gebe ‘Ômbuc taôm sa nau taôm ôsêp gwêc ôna,’ ma oc alic ñanô êsa. ²² Ma gêñ samob, tañ amac aten êsêp nêñ mec ñalêlôm embe akêñ êwiñ, oc atap ñanô sa.”

*Judawaga têtù kênac Jesunê ñaclai ñam
(Mar 11:27-33; Luk 20:1-8)*

²³ Jesu kêsô lôm dabuñ gêja kêtiam jakêdôn lau. Tec lau dabuñsêga to launêñ laumata dêdêñ en sêja ma têtù kênac en gebe “Aôm gôgôm gêñ tonañ gôjam ñaclai ondoc lanô. Ma asa kêkêñ ñaclai tau gêdêñ aôm.” ²⁴ Jesu gêjô êsêac awen gebe “Aê gabe jatu kênac bin ten êndêñ amac amboac tonañ. Embe ajô ñoc kênac, go aê Jasam ñaclai, tañ gêjam aê sa ma gagôm gêñ tau nañ, êndêñ amac amboac tonanğen. ²⁵ Joaņnê sanu anğa ondoc, oc anğa Anôtônê me anğa ñamalacnêñ.” Ma Êsêac taên gêjam gêc taunğen gebe “Embe tasôm gebe anğa Anôtônê, en oc êsôm êndêñ aêac gebe Ma amboac ondoc tec akêñ gêwiñ en atom. ²⁶ Ma embe tasôm gebe anğa ñamalacnêñ, oc tatêc lau gebe samob sêlic Joaņ kêtôm propete.” ²⁷ Tec sêjô Jesu awa gebe “Aêac ajam kauc.” Ma en kêsôm gêdêñ êsêac gebe “Amboac tonañ aê jasôm ñaclai, tañ gêjam aê sa ma gagôm gêñ tau nañ, lasê êndêñ amac atom amboac tonanğen.”

Binğôliñ latuagêcnêñ bin keso taunğa

²⁸ “Amac abe amboac ondoc. Ñac ten latu luagêc sênğôn. En gêdêñ ñacsêga gêja ma kêsôm gebe ‘Latucenec, ocsalô ôna ônam kôm wainğa.’ ²⁹ Ñac tau gêjô en awa gebe ‘Apômtau, aêc.’ Mago gêja atom. ³⁰ Go gêdêñ ñac sêu ñ gêja ma kêsôm amboac tonanğen gêdêñ en. Tec ñac tau gêjô en awa gebe ‘Aê gadeç.’ E saunğen, go taê gêjam tau tec gêja. ³¹ Ñaclagêc tonañ nêñ asa gêgôm tamenjinê bin kêtù tôn.” Ma êsêac sêsôm gebe “Ñac saunğ.” Jesu kêsôm gêdêñ êsêac gebe “Binğanô, aê jasôm êndêñ amac gebe Telon to mockainğo oc sêsô Anôtônê gamêñ sêna sêmuñ amac. ³² Joaņ tec gêdêñ amac gêmêñ ma kêtôc bin, tañ Anôtô kêjatu nañ, gêdêñ amac gebe andanğuc, mago akêñ gêwiñ en atom. Telon to mockainğogen tec sêkêñ gêwiñ en. Amac tec alicğac, mago taêm gêjam taôm to akêñ gêwiñ en atom.”

*Binğôliñ kêpi kôm wainğa to ñagejobwaga
(Mar 12:1-12; Luk 20:9-19)*

³³ “Anô binğôliñ ten. Andu ñatau ten gêmoa, nañ kêsê wain kôm ten, gêsô tuñ e kêsô tau ma kêsap sêpip wain ñamala to kêkwê andu ñaatêkwa baliñ kêtù sejop kôm taunğa, go kêmasañ bin gêdêñ lau sênam kôm êpiña ma en tau gêja gamêñbôm ten. ³⁴ Noc wain ñanô êsaña kêdabinğ, go kêsakiñ nê sakiñwaga gêdêñ kômwaga sêja gebe sêkôc ênê ñanô. ³⁵ Ma lau-sêjam-kômwaga sêkôc ênê sakiñwaga tôn jasi ten ma sêjac ten êndu ma têtuc ten ña poc. ³⁶ Ma kêsakiñ ñagêdô kêtiam sêlêlêc ñamataña su sêja e sêgôm gêñ tonanğen gêdêñ êsêac. ³⁷ Kêtù ñamu en kêsakiñ nê latu gêdêñ êsêac gêja ma kêsôm gebe ‘Êsêac oc tetoc aênoc latuc sa.’ ³⁸ Kômwaga sêlic latu tau gêmêñ ma sêsôm gêdêñ taunğen gebe ‘Ñac-gêwê-kaiñ-gênğlênsêmwaga tau tonec. Ajôc, tanac en êndu ma ênê gênğlênsêm êtu aêacnêñ.’ ³⁹ Go sêkôc en tôn ma têtinğ en anğa kôm wainğa kêsa gêja e sêjac en êndu. ⁴⁰ Amboac tonañ kôm wainğa ñatau embe êô lasê, oc êngôm lau-sêjam-kômwaga tonañ amboac ondoc.” ⁴¹ Ma êsêac sêsôm gêdêñ en geb “Oc ensenğ lau sec tonañ popoc ma êwi kôm wainğa sinğ êndêñ lau ten sênam kôm êpi, tañ sêkêñ kôm ñanô êndêñ en êtôm ñanocgen nañ.” ⁴² Ma Jesu kêsôm gêdêñ êsêac gebe

“ ‘Poc tañ sêkwêwaga sêbaliñ sinğ nañ,
poc tonanğen tec kêtù poc kêclêsuña.
Gêñ tonañ Apômtau gêgôm,
tec matenğanô talic amboac gênğsêga ten.’

Biñ tonañ teto gêc, oc asam atom me. ⁴³ Amboac tonañ jasôm êndên amac gebe sêkôc Anôtônê gamên su anğa amacnêm ma sêkên êndên lau ten gebe sênâm njanânô. ⁴⁴ Nac ten embe êtuc êpi poc tonec, oc ôli êngic, ma poc tau êmbe êtuc êpi ten, oc êsac en popocgenj.”

⁴⁵ Lau dabunșêga to Parisai sênô ênê biñgôlinj e sêjala gebe en kêsôm biñ kêpi êsêac. ⁴⁶ Tec sebe sêkam en tôn, mago têtêc lau gebe sêlic en kêtôm propete ten. *

22

Biñgôlinj kêpi moasiñ awêña (Luk 14:15-24)

¹ Go Jesu gêoc awa sa ma gêjam kêtû biñgôlinjenj gêdên êsêac kêtiam ma kêsôm gebe ² “Gamên undambêña kêtôm kin ten kêsî awê gebe latu ênam. ³ Ma kêsakinj nê sakinwaga gebe nasêkalem êsêac, tañ jaen moasiñ awêña gêdên êsêac kwananjenj nan, e dedec ma sêmên atom. ⁴ Go kêsakinj sakinwaga ñagêdô ma kêsôm gebe Asôm êndên êsêac, tañ jaen gêdên êsêac nan, gebe ‘Alicgac, aê gagôm ñoc moasiñ su, gagunj ñoc bulimakao to bôc ñadambê kapôên-kapôên ma gajac dabinj gên samob e gêbacnê. Amboac tonañ amên ma anij moasiñ awêña tau.’ ⁵ Lau tau sênô e sêkônj auc ma sêc êlinj-êlinj. Ten gêja nê kôm, ma ten gêgôm nê kôm awaña. ⁶ Lau ñagêdô sêkam ênê sakinwaga tau tôn ma sêlêsu êsêac e sêjac êsêac êndu. ⁷ Tec kinjê lai kêpoa ma kêkênj nê lausij sêja e sesenj lau, tañ sêjac ênê sakinwaga êndu nan su ma sêkêc êsêacnênj malac ja genj. ⁸ Gocgo kêsôm gêdênj nê sakinwaga gebe ‘Moasiñ tau tec gajac dabinj su, mago êsêac, tañ jaen gêdênj êsêac nan, têtôm atom. ⁹ Amboac tonañ naakô intêna gêga tau ma embe andac lau, go akalem êsêac sêmênj sênij moasiñ awêña.’ ¹⁰ Tec sakinwaga tonañ ñai sêsa intênaña sêja ma sêjac lau samob, tañ dêdac nan sa, sec to ñajam gôlinj-golinjenj e ñaclej sêlôc andu moasiñña.

¹¹ “Ma kinj kêsô gêja gebe êlic ñaclej. Ma gêlic ñac ten gêmoa, tañ kêsô ñakwê moasiñña atom. ¹² Tec kêsôm gêdênj en gebe ‘Nacnec, aôm kôsô ñakwê moasiñña atom, mago amboac ondoc tec kôsô gômôênj.’ Ma ñac tau awamê kêsa. ¹³ Go kinj kêsôm gêdênj sakinwaga gebe ‘Ansô en lêma to akainj tôn ma ambalinj en êsa naêsêp gêsunbôm ñalêlôm êna, ec êtanj ma luluj êkôsij êpi tau.’ ¹⁴ Njakalem gêdênj lau gwalêkinj, mago sêjalij ulugenj sa.”

Biñ takisña (Mar 12:13-17; Luk 20:20-26)

¹⁵ Go Parisai sêja sêkic biñ sebe sêwa lip Jesu ña tau nê biñ. ¹⁶ Tec sêsakinj nêñ ñacsenjomi to Herodonê lau dêdênj Jesu jasêsôm gebe “Mêtêmôkê, aêac alic aôm ñac biññanôña ma kôdônj Anôtônê intêna ña biññanôgenj ma goe go lau ten atom ma kôpuc openj lau ten atom. ¹⁷ Amboac tonañ ôsôm biñ, tañ taêm gêjam nan êndên aêac. Embe takênj takis êndênj kaisara oc eso biñsu me masi.” ¹⁸ Mago Jesu kêjala êsêacnênj ñalêlôm sec, tec kêsôm gebe “Amac dansantêna, amboac ondoc tec abe alêtôm aê. ¹⁹ Akôc mone takisña mênjalic acgom.” Tec êsêac sêkôc denari ten dêdênj en sêja. ²⁰ Ma kêsôm gêdênj êsêac gebe “Asa nê ñakatu to ñatalô tonec.” Êsêac sêsôm gebe “Kaisaranê.” ²¹ Tec kêsôm gêdênj êsêac gebe “Amboac tonañ akênj kaisaranê gên êndênj kaisara ma Anôtônê gên êndênj Anôtô.” ²² Êsêac sênô biñ tonañ e sê taênj ma sêwi en sij ma sêc sêja.

Ñacmatê sêndi sa ñabinj (Mar 12:18-27; Luk 20:27-40)

²³ Gêdênj bêc tonanjenj ma Sadukai, tañ sêsôm sebe ñacmatê oc sêndi sa atom nan, dêdênj Jesu sêja ma têtû kênac en gebe ²⁴ “Mêtêmôke, Mose kasôm gebe ‘Nac ten embe êmac êndu ma nê gôlôac masi, nanj lasi ênam ênê awêtuc gebe êka gôlôac lasê êjô têwa su.’ ²⁵ Lasitêwai 7 sêmoa sêwiñ aêac. Njacsêga gêjam awê e gêmac êndu. Ênê wakuc masi, tec gêwi nê awê

* **21:46:** Osana ñam gebe lambinj.

sinj gédênj lasi, tanj kési enj nanj. ²⁶ Awê tagenj tonanj ma lasitêwa m tenj tonanj sêjam gelom-gelom jakêsu nac saunj. ²⁷ Samob sêmac acgom, go awê tau gêmac êndu kêdaguc. ²⁸ Êndênj noc nacmatê sêndi saña, enj oc êtu lau 7 nêj asa nê awê gebe êsêac samob sêjam enj su.”

²⁹ Ma Jesu gêjô êsêac awenj gebe “Amac ajala mêtê to Anôtônê ñac lai atom, tec taêm gêjam binj keso. ³⁰ Gebe êndênj noc nacmatê sêndi saña nacwaga oc sênam awê atom ma lauo sênam nac atom, samob têtôm anjela, tanj sêmoa undambê nanj. ³¹ Binj nacmatê sêndi saña, tanj Anôtô kêsôm gédênj amac gêc mêtê nanj, asam atom me. Enj kêsôm gebe ³² ‘Abrahamnê Anôtô agêc Isaknê Anôtô ma Jakobnê Anôtô aê.’ Enj nacmatênênj Anôtô atom, enj lau materj jali nêj Anôtô.” ³³ Lau topom-topom sênjô binj, tanj Jesu kêdônj nanj, e têtakê.

Bijsu ñalô, tanj kêlêlêc ñagêdô su nanj
(Mar 12:28-34; Luk 10:25-28)

³⁴ Parisai sênjô enj gêjam Sadukai awenj auc, tec sêkac tauj sa ³⁵ ma acnênj bijsutau tenj gebe êlêtôm enj, tec kêtû kênac gebe ³⁶ “Mêtêmôkê, bijsu ñajatu ondoc kapôênj kêlêlêc ñagêdô su gêc bijsu ñabuku.” ³⁷ Ma enj kêsôm gédênj enj gebe “ ‘Têmtac êwiñ Apômtau, aôm nê Anôtô, tonêm ñalêlôm samuc ma nê katôm samuc ma nêm kauc samuc êwiñ enjenj.’ ³⁸ Bijsu ñajatu ñamataña tonanj tec kapôênj kêlêlêc. ³⁹ Kêtû luagêcña kêtôm tonanj gebe ‘Têmtac êwiñ lau wacbanj aôm amboac têtac gêwiñ taôm.’ ⁴⁰ Bijsu ñajam luagêc tonanj tec gedênj Mosenê bijsu samob to propetenênj binj tônj.”

Kilisi asa nê latu enj
(Mar 12:35-37; Luk 20:41-44)

⁴¹ Parisai sêkac tauj sa sêmoa ma Jesu kêtû kênac êsêac gebe ⁴² “Amac taêm gêjam binj amboac ondoc kêpi Kilisi, asa nê latu enj.” Ma êsêac sêsôm gédênj enj gebe “Dawidnê latu.” ⁴³ Enj kêtû kênac êsêac gebe “Amboac ondoc, ñalau gêoc Dawid awa sa ma kêsam enj gebe ‘Apômtau’ ma kêsôm gebe

⁴⁴ ‘Apômtau kêsôm gédênj aênjoc Apômtau gebe mênjônjônj aênjoc anônja e jakênj nêm ñacjo sênêc amkainj ñalabu acgom.’

⁴⁵ Embe Dawid êsam enj gebe ‘Apômtau’ mago amboac ondoc tec Kilisi kêtû ênê latu.”

⁴⁶ Ma nac tenj kêtôm gebe êjô enj awa ña binj tenj atom ma gédênj bêc tonanj têtêc tauj e têtû kênac binj tenj gédênj enj kêtiam atom.

23

Jesu genj oliñ bijsutau to Parisai
(Mar 12:38-40; Luk 11:37-52; 20:45-47)

¹ Gédênj ñasawa tonanj Jesu kêsôm binj gédênj lau pom kapôênj tenj to nê ñacsenjomi gebe ² “Bijsutau to Parisai têdônj to sêwa Mosenê bijsu sa. ³ Amboac tonanj binj samob, tanj sêsôm gédênj amac nanj, ajop to amansanj. Tagenj gênj, tanj sêgôm nanj, anjôm atom, gebe êsêac sêsôm gêc awenjsunenj, mago tauj sêgôm atom. ⁴ Êsêac sêkic gênj ñawapac ma sêu gêsac lau maginm, ma êsêac tauj segenj taunenj. ⁵ Êsêac sêgôm nêj gênj samob kêtû ñamalac sêlicnagenj, sebec nanjenj kapôênj mecña to sêsô ñakwê ñalêsô baliñ. ⁶ Ma êsêac têtac gêwiñ sebe sênac tauj mata-mata gebe sênjônj ñamatagenj anja gamênj sêninj gênj to anja lôm amboac tonanjenj, ⁷ ma sebe lau awenj ênac êsêac anja malacluj to sêsam êsêac gebe ‘Mêtêmôkê’. ⁸ Mago sêsam amac gebe ‘Mêtêmôkê’ atom, nac tagenj kêtû nêm mêtêmôkê ma amac samob atu ñalasisetwaigenj. ⁹ Ma asam nac tenj anja nom gebe ‘Tamemi’ atom, amac Tamemi tagenj têtê gêmoa undambê. ¹⁰ Ma sêsam amac gebe “Laumata mêtêña’ atom, gebe amacnê m laumata mêtêña tagenj tec Kilisi tau. ¹¹ Amacnê nac kapôênj atu amacnê sakinwaga. ¹² Tenj embe etoc tau sa, go Anôtô êkôninjenj enj ma tenj embe êkôninjenj tau, go Anôtô etoc enj sa.

13 “Ojaê amac dansantêna, biñsutau to Parisaimêñ, tec êlai gamêñ undambêña auc gêdêñ ñamalacgoc. Amac taôm oc asô ana atom, ma lau tañ sebe sêsô sêna nan, tec amac akô êsêac auc sêwiñ.

14 [“Ojae amac dansantêna, biñsutau to Parisaimêñ, tec ajañgo awêtucnêñ andu to ñawaba ñawaô, mago akwa taôm auc ña mec baliñ. Ñagêjô oc êtap amac sa êlêlêc.]

15 “Ojae amac dansantêna, biñsutau to Parisaimêñ, tec ajac laoc gwêc to masañmgen abe anam ñac jaba tagen ôkwi êtu Juda. Ma embe anam en ôkwi su, oc añgôm en êtu lamboam ñakêlêndiñ ñalatu êlêlêc amac taôm su.

16 “Ojae amacmêñ tec matempec, mago abe awê lau. Amac asôm gebe ‘Ñac ten embe êtôc lêma êpi lôm dabuñ, oc êñgôm nê biñ ñanô êsa atom. Ma tagen embe êtôc lêma êpi lôm dabuñ ñagold, tonan tec oc êñgôm ñanô êsa.’ 17 Meloc to matempec ñanô amac. Gêñ ondoc ñanô, gold me lôm dabuñ, tañ gêgôm gold kêtû gêñ dabuñ. 18 Ma ten gebe ‘Ten embe êtôc lêma êpi altar, oc êñgôm nê biñ ñanô êsa atom. Ma tagen embe êtôc lêma êpi da, tañ gêsac altar tau ñaô, tonan tec oc êñgôm ñanô êsa.’ 19 O matempecac, gêñ ondoc ñanô, da me altar, tañ gêgôm da kêtû dabuñ. 20 Ñac embe êtôc lêma êpi altar, nan oc êtôc êpi altar tau to gêñ samob, tañ gêsac ñaô nan êwiñ. 21 Ma ten embe êtôc lêma êpi lôm dabuñ, nan oc êtôc êpi lôm tau to ñac, tañ gêmoa lôm ñalêlôm nan êwiñ. 22 Ma ñac ten embe êtôc lêma êpi undambê nan oc êtôc êpi Anôtônê lêpôn to ñac, tañ gêñgôn ñaô nan êwiñ.

23 “Ojae amac dansantêna, biñsutau to Parisaimêñ, amac embe atap laki to gwêc ma môsi 10-10 sa, go akêñ ñaten êtu da. Ma biñsu ñakolen ñanô tonec biñgêdêñ to taêm walô lauña ma akêñ gêwiñ, tec awi siñ, Dañgôm ten ma dawî ten siñ atom. 24 Amac matempec, mago abe awê lau. Embe aniñ gwada saunsaun, go ajaliñ ñatêkwa ñapepgeñ, ma bôc tec aen totêkwageñ.

25 “Ojae amac dansantêna, biñsutau to Parisaimêñ, tec akwasin laclu to suc ñadêmôêña ñapep ma ñalêlôm gengeñ to gêñ wauc-wauc gêjam auc. 26 Aô, matapec Parisai, ôkwasiñ laclu ñalêlôm êmuñ acgom, go ñadêmôêña ñawasi êsa êwiñ.

27 “Ojae amac dansantêna, biñsutau to Parisaimêñ, amac tec atôm sêô, tañ sêsê ñadêmôêña ña pocko gebe ñakatu ñajam, go ñalêlôm nan ñacmatê ñatêkwa to gêñ gêmôb gêjam auc. 28 Amac atôm tonan. Ñamalac sêlic amacnêm ñadêmô ña amboac lau gadêñ, mago nêm ñalêlôm tec biñdansañ to gêñ sec gêjam auc.

29 “Ojae amac dansantêna, biñsutau to Parisaimêñ, tec akwê andu kêkô propetenêñ sêô ñaô to ajam gêlôn lau gêdêñ nêñ sêô 30 ma asôm gebe ‘Aêac embe dañgôn êndêñ tameninêñ têm, oc tawe propetenêñ dec ñakain atom.’ 31 Amacnêm biñ tonan gêwa amac sa gebe Lau tañ sêjac propete êndu nan, nêñ latuñi amac. 32 Amboac tonan anac dabin tameminêñ secmañ. 33 Moac to lêñuckêm ñalatu amac, abe aêc lamboam ñakêlêndiñ ñamêtôc su amboac ondoc.

34 Amboac tonan alic acgom, aê jasakiñ propete to lau malô ma biñsutau êndêñ amac, ma amac oc anac êsêacnêñ ñagêdô êndu to anac ñagêdô sêpi kakesotau ma ai ñagêdô anga nêm lôm ma ajanda ñagêdô selom-selom malacgeñ sêna, 35 gebe dec ñajam samob, tañ sêkêc siñ anga nom gêdêñ ñac gêdêñ Abelnê dec e gêdêñ Balakia latu Sakaria nê dec, tañ ajac en êndu anga lôm dabuñ tau to altar dajaña ñasawa nan, êpi amac samob. 36 Biññanô, aê jasôm êndêñ amac gebe Gêñ samob tonan ñai ñagêjô oc êtap lau têm tonecña sa.

*Jesu kêtañ tañiboa kêpi Jerusalem
(Luk 13:34-35)*

37 “Jerusalem, Jerusalem, aôm gôjac propete êndu to kôtuc êsêac, tañ Anôtô kêsakiñ dêdêñ aôm sêwac nan, ña poc êndu. Aê gagôm gêñlêlôm elêmê gabe janac aôm nêm ñapalê sa amboac talec têna gêjac ñalatu sa sêsô magê ñalabu, mago amac adec. 38 Alic acgom, amacnêm andu oc êtu tuc êkôña. 39 Aê jasôm êndêñ amac gebe Galoc oc alic aê êtiam atom,

e taôm asôm gebe ‘Lambin êndên en, tañ gêmên gêjam Apômtau lanô nan.’ ” * nanjenen toatali nasec-nasec. Êsêac teto binjsu ñagêdô kêsêp papia ma sêkên kêsêp atali ma sebec gêdên noc mecña. Ñakwê ñalêsô aclê ñam gebe êkên puc lau e sêlin Anôtônê binjsu sin atom.

24

Jesu geoc senseñ lôm dabun su ñabin lasê

(Mar 13:1-2; Luk 21:5-6)

¹ Jesu kêsã anğa lôm dabun gêja ma nê ñacsenomi dêdên en sêja sebe têtôc lôm dabun ñaandu êndên en. ² Tec en gêjô êsêac awen gebe “Amac alambin gên samob tônê me. Binñanô, aê jasôm êndên amac gebe Poc ten oc êngôn ten ñaô anğa tonec atom, têta samob salin-salingen.”

Gênwapac ênac m tau

(Mar 13:3-13; Luk 21:7-19)

³ Jesu jagêngôn Lôckatêkwi acgom, go ñacsenomi dêdên en sêja jasêmoa nêñ taunña, go sêsôm gebe “Ôsôm êndên aêac acgom, êndên ondoc bin tonan ñanô êsa ma asagen oc êtu aôm ômôên to nom ñatêku êsuña ñabelo.”

⁴ Ma Jesu gêjô êsêac awen gebe “Alic taôm gebe lau sênam amac ôkwi atom. ⁵ Lau gwalêkin oc sênam aê lanôc sêmên ma sêsôm gebe ‘Aê Kilisi,’ ma sênam lau taêsam ôkwi. ⁶ Malôgen oc anô sin ñawae to sin ñaboña. Alic taôm, atakê atom. Gên samob tonan mênêsa, mago noc ñatêku êsuña atom tagen. ⁷ Laum ten sêndi sebe sênac sin êndên laum ten ma gamên ten êndên gamên ten to tóbôm êsa ma ôjô ênamênam êtôm gamênjen. ⁸ Gên samob tonan ñai gêjac m gên ñandan ñanô tau.

⁹ “Go sêkên amac gebe sêlênsu amac e sênac amac êndu. Ma lau tomôkêtomokê têtac endec amac êtu aênoc ñaêña. ¹⁰ Êndên tonan lau taêsam oc sêwi sêkên gêwin sin to seoc taun lasê-lasê ma têtac endec taun. ¹¹ Ma propete dansan gwalêkin oc sêndi sa mênjsênam lau taêsam ôkwi. ¹² Êtu gên alôb-alôb ênam sêgaña lau taêsam nêñ têtac gêwin oc ñaluc êsa. ¹³ Ma ñac, tañ êpuc tau tôn e êndên ñamadin nan, Anôtô ênam en kêsî. ¹⁴ Ma sênam mêtê êpi ñawae ñajam Anôtônê gamênña tonec anğa nom samucgen e lau samuc samob sênô, go béc ñatêku êsuña tau mênêsa.”

Gênwapac ñanô tau

(Mar 13:14-23; Luk 21:20-24)

¹⁵ “Embe alic gên alôb-alôb, tañ propete Daniel kêsôm ñabin nan, ensen gên ñawaô êkô gamên dabun—lau tañ sêsam bin tonec nan, nêñ kauc êsamañ — ¹⁶ go êsêac, tañ sêngôn Judaia nan, sêc sêpi lôc sêna. ¹⁷ Ten embe êngôn salôm ñaô, nan oc ê-sêp naêkôc nê gên su anğa nê andu atom. ¹⁸ Ma ten embe êmoa kôm, nan êmu naêkôc nê ñakwê atom. ¹⁹ Ojae lauo, tañ sêmoa ten to êsêac, tañ sêkên su ñapalê sêmoa nanmên êndên béc ônê. ²⁰ Amboac tonan aten mec êtu aêc êndên komô to êndên sabat atomña, ²¹ gebe êndên béc ônê gênwapac kapôên êsa êtôm tañ kêsã gêdên nom ñatêm andanjenña e mênghêdên galoc atom, ma êtu ñamu oc êsa amboac tonan êtiam atomanô. ²² Ma embe Anôtô ênac béc tonan ñagêdô êngic atom, oc lau ten sêngôn maten jali atom. Mago êtu lau, tañ en kêjalij êsêac sa nanña, tec oc ênac béc tonan êngic.

²³ “Êndên tonan ten embe êsôm êndên amac gebe ‘Alic acgom, Kilisi tec gêmoa tonec’ me ‘Gêmoa ônê,’ nan akên êwin atom. ²⁴ Kilisi dansan to propete dansan oc mênjsêsa ma sêngôm gên talô kapôên to gên sêga. Embe têtôm, go sêwê lau Anôtô kêjalij êsêac saña ôkwi amboac tonan. ²⁵ Alic acgom, aê kakên puc amac kwananjenjac.

* **23:39:** Mosenê binjsu kêjatu gebe lau Juda sêmansan

²⁶ “Amboac tonañ embe sêsôm êndên amac gebe ‘Alic acgom, enj gêmôa gamên sawa,’ nanj asa ana atom. Embe sêsôm gebe ‘Alic acgom, enj gêmôa balêmlêlôm,’ nanj akênj êwiñ atom. ²⁷ Kêtôm ôsic kêkac anja gamênj oc kêpiña gê tângen e gêdênj gamênj oc kêsêpña nanj Namalacnê Latu embe êmênj, oc êtôm tonañ. ²⁸ Gêngêmôb tej embe ênêc, nanj aoco sêkac tauñ sa.

Namalacnê latu êmu êmênj
(Mar 13:24-27; Luk 21:25-28)

²⁹ “Gêjwapac ñabêc tonañ êmbacnê, go sep tagen oc ênam kanuc ma ajônj êngamin ñawê ma utitalata êpôp-êpôp anja undambê, ma gênj ñaclai undambêña kôtênj-kôtênjenj. ³⁰ Tonañ su acgom, go Namalacnê Latunê gêbôm anja undambê mênjêsa ma lau tomôkê-tomôkê samob anja nom oc têtanj tanjboa ma sêlic Namalacnê Latu êngônj tao undambêña ñaô tonjaclai ma tonjawasi kapôênj êmênj. ³¹ Ma enj oc êsakiñ nê anjela todauc êtanj kapôênj ma êsêac sênac ênê lau, tanj kêjalij êsêac anja mu aclê ñam to anja undambê ñamadin samobgenj nanj sa.

Kalelonj êkênj puc aêac
(Mar 13:28-31; Luk 21:29-33)

³² “Kalelonj êtu biñgôlij êwa nêma kauc sa. Êndênj tanj ñalaka êlij têkwi to ñamatadêbu êjac sa nanj, ajala gebe ockêsa kêdabinj. ³³ Amac amboac tonañ. Êndênj tê alic gênj samob tonañ ñai mênjêsa nê, ajala gebe Ñac tau mênjkêdabinj katam. ³⁴ Biñjanô, aê jasôm Êndênj amac gebe Gôlôac tonec oc sênaña atom e gênj tonañ ñai samob ñanô êsa acgom. ³⁵ Undambê to nom oc ênaña, mago aênjoc biñj oc ênaña atomanô.

Ñac tej kêjala bêc to ockatu atom
(Mar 13:32-37; Luk 17:26-30, 34-36)

³⁶ “Bêc tonañ to ockatu ñac tej kêjala atom e anjela undambêña sêjam kauc ma Latu gêjam kauc amboac tonañ, Tama taugenj tec gêlic. ³⁷ Namalacnê Latu êmu êmênj ñabêc oc êtôm Noanê bêc. ³⁸ Gêdênj tanj bu kêsuñ atomgenj nanj, senj to sênôm gênj ma ñac sêjam awê to awê sêjam ñac, sêgôm sêmoa e gêdênj bêc, tanj Noa kêsô wanj ñalêlôm gêja nanj, ³⁹ ma sêjam kauc tauñ sêmoa e bu kêsuñ mênjesenj êsêac samob su. Namalacnê Latu êmu êmênj ñabêc oc êtôm tonañ. ⁴⁰ Êndênj tonañ ñac luagêc oc sêmoa kôm, nanj Anôtô oc êkôc tej sa ma êwi tej sinj, ⁴¹ ma awê luagêc oc sêlai polom sêmoa, nanj Anôtô oc êkôc tej sa ma êwi tej sinj. ⁴² Amboac tonañ anam jali gebe ajam kauc bêc amacnê Apômtau êmu êmênjña. ⁴³ Ajala tonec gebe Andu ñatau embe êjala ockatu genjgentêna oc êmênj êndênj êmbêcña, nanj oc ênam jali gebe êkô genjgentêna auc, ec êtuc ênê andu popoc atom. ⁴⁴ Tec amansañ taôm amboac tonanjenj gebe Namalacnê Latu êmênj êndênj ockatu, nanj amac abe oc êmênj atom nanj.

Biñgôlij sakiñwaga gêdenj to kesonja
(Luk 12:41-48)

⁴⁵ “Sakiñwaga ñañênj ma tokauc ondoc, tanj nê ñatau kêkênj enj gebe ejop ênê komwaga gebe êkênj mo êndênj êsêac êtôm ñanocgenj. ⁴⁶ Aê aoc êôc sakiñwaga tonañ, tanj nê ñatau êmu êmênj ma êtap enj sa gebe kêsap nê kôm tângêmoa. ⁴⁷ Biñjanô, aê jasôm êndênj amac gebe ñatau oc êkênj enj ejop ênê waba samob. ⁴⁸ Ma sakiñwaga sec tonañ embe taê ênam ênêc tau gebe ‘Ñoc ñatau gêjam gamênj tângê,’ ⁴⁹ ma ênac m gebe i nê sakiñwaga ñagêdô ma ênij to ênôm gênj êwiñ lau, tanj sênôm gênj e kêjanij êsêac nanj, ⁵⁰ go sakiñwaga tonañ nê ñatau êmênj êndênj bêc, nanj enj gebe oc êmênj atom nanj, to êndênj ockatu, nanj enj kêjala atom nanj, ⁵¹ oc ênac enj popoc to êkênj ñagêjô êpi enj êwiñ dansantêna, go ac têtanj ñanô ma lunjulj êkôsij êpi tau anja ônê.

1 “Êndên tonan gamên undambêna oc êtôm awêtakiñ 10 sêkôc nêñ lamp sa ma sêpuc ñac-gebe-ênam-awêwaga tontôn sêja. 2 Êsêacnên lemen ten nêñ kaucmê ma lemen ten tokauc. 3 Kaucmêo sêkôc nêñ lamp sa, mago sêkôc buja gêwiñ atom. 4 Ma êsêac tokauc, nan tec sêkôc buja kêsêp kekec gêwiñ nêñ lamp. 5 Ñac-gebe-ênamawêwaga gêjam gamên tôn ma êsêac sêjac tuluc sêngôn e sêc bêc samob.

6 “Gêdên gêbêc gêja lugen môêc ten kêtan gebe ‘Aô, ñac-gebe-ênam-awêwaga gêmên, apuc en tontôn ana.’ 7 Gêdên tonan awêtakiñ samob dêdi sa ma sêmasan nêñ lamp. 8 Go kaucmêo sêsôm gêdên tokauc gebe ‘Akên buja ñagêdô êndên aêac gebe aêacma lamp oc êmac.’ 9 Tec tokauc sêjô êsêac awen gebe ‘Masigoc, oc êtôm aêac sêlên atom. Amboac tonan naanam ôli nêñ êndên têtulu-gênwaga acgomman.’ 10 Êsêac tonan sebe sênâm ôli, tec têtulu lênga sêmoa ma ñac-gebe-ênamawêwaga gêmên e êsêac, tan sêmasan taun kwananjen nan, sêsô sêwiñ en gebe nasênin ñamoasin ma katam ñajanja kêsâ.

11 “Sêmoa acgom, go awêtakiñ ñagêdô, nan sêmên amboac tonan ma sêsôm gebe ‘Apômtau, Apômtau, ôiêc katam su êndên aêac.’ 12 Mago en gêjô êsêac awen gebe ‘Binñanô, aê jasôm êndên amac gebe Gajam kauc amac.’ 13 Amboac tonan anam jali, gebe ñabêc to ñaockatu amac ajam kauc.

Binğôlinğ gold totalunğ (Luk 19:12-27)

14 “Têm tau tonan tanam dôn êpi ñamalac, tan gebe êna gamênbôm ten nan. En kêkalem nê sakiñwaga gebe ênac sam nê waba êndên êsêac. 15 En kêkên gold talu lemen ten gêdên ñac ten, ma luagêc gêdên ñac ten, ma ten gêdên ñac ten, kêtôm êsêacnên kauc, ma gêc gêja. 16 Ma ñac, tan kêkôc talu lemen ten nan, gêja seben jagêjam kôm kêpi awa tau ma kêtulu gên e kêtap talu lemen ten sa mênğewiñ. 17 Ma ñac, tan kêkôc talu luagêc nan, kêtulu luagêc mênğewiñ. 18 Ma ñac, tan kêkôc tagen nan, gêja jakêkwê nom ma kêsun nê ñataunê awa auc.

19 “Ñasawa nêngen gêjana su, go sakiñwaga tonan nêñ ñatau gêmu gêmên gebe sêwa awa ñam sa êndên en. 20 Ma ñac, tan kêkôc gold talu lemen ten nan, kêsâ gêja ma kêkôc gold talu lemen ten mênğewiñ ma kêsôm gebe ‘Apômtau, aôm kôkên gold talu lemen ten gêdên aê, mago aê katap lemen ten sa mênğewiñ.’ 21 Tec nê ñatau kêsôm gêdên en gebe ‘O ñajam, aôm sakiñwaga ñajam ma ñanên, tec gojob gen luagêcgen ñapep. Aê jakên aôm ojop gên taêsam. Ôsô nêñ ñataunê gamên têtac ñajamña ôna.’ 22 Ma ñac, tan kêkôc gold talu luagêc nan, kêsâ gêja ma kêsôm gebe ‘Apômtau, aôm kôkên gold talu luagêc gêdên aê, mago aê katap gold talu luagêc sa mênğewiñ.’ 23 Ma nê ñatau kêsôm gêdên en gebe ‘O ñajam, aôm sakiñwaga ñajam ma ñanên, tec gojob gên luagêgen ñapep. Aê jakên aôm ojop gên taêsam. Ôsô nêñ ñataunê gamên têtac ñajamña ôna.’ 24 Go ñac, tan kêkôc gold talu tagen nan, kêsâ gêja amboac tonan ma kêsôm gebe ‘Apômtau, aê galic aôm ñac lanğômsiboa. Gên tan aôm kôsê atom, mago kôkôc ñanô, ma gên tan aôm kôpalip atom, mago gôjac sa elêmê. 25 Aê katêc tauc, tec gaja ma kasun nêñ gold totalu auc kêsêp nom. Ôlic acgom, nêñ gên tau tec gêwac.’ 26 Mago nê ñatau gêjô en awa gebe ‘Aôm sakiñwaga sec to ojom, aôm gôlic aê kakoc gên, tan kêsê atom nan, ñanô sa to gajac gên, tan kapalip atom nan, sa me. 27 Embe amboac tonan, go ôkên ñoc awa êndên lausêjam-mone-gêjô-tauwaga acgomman, go embe jamu jamên amboac tec ma jakôc ñoc gên tonğalakacgen. 28 Amboac tonan akôc ênê gold totalu tau su ma akên êndên ñac, tan kêkôc gold talu 10 nan. 29 Gebe ñac, tan kêtap gên sa su nan, oc sêkên ñagêdô naewiñ e êlêlêc su. Ma ñac, tan kêkôc gên ten atom nan, oc sêkôc gên ñagec, tan gêc enña nan su ewiñ. 30 Ma sakiñwaga ñanô masi nan, ambalin en sin êsêp gêsunğbômsêga êna. Anğa ônê êsêac oc têtan ma lunğun ekôsiniñ tau.’ ”

Jesu êmêtôc laum nomña samob

³¹ “Ëndên tañ Njmalacnê Latu êmu êmên tonê njawasi ma anjela samob sêwiñ enj nan, êngôn njawasi njalêpôn njô ³² ma êkac laum nomnja samob sa sêkô enj lanjônêm ma êwa êsêac êkôc amboac njacgejob gêwa nê domba to noninj kékôc ³³ ma êkên domba sêkô ênê anôña ma noninj sêkô gasêña. ³⁴ Go kinj oc êsôm êndên êsêac, tañ sêkô ênê anôña nan gebe ‘Amac tañ Tamoc gêjam mec amac nanj amên. Tamoc kêmasanj gamênj kwananjenj kêtú amacnja gédênj tañ kékênj undambê to nom nanj. Tec akôc gamênj tau sa êtu nêm gênjlênsêm. ³⁵ Mo gêjô aê, ma amac akênj gênj aê gaenj, bu gêjô aê, ma amac akênj bu aê ganôm, aê njac jaba, ma amac agôm ja aê. ³⁶ Aê ôlic njôma, ma amac akênj njakwê aê kasô, gêmac gêgôm aê, ma amac ajac aê kêsi, aê ganjônj kapoacwalô, ma amac adênj aê amên.’ ³⁷ Ëndên tonanj lau gédênj oc sêjô enj awa gebe ‘Apômtau, gédênj ondoc aêac alic mo gêjô aôm, ma akênj gênj aôm goenj, me bu gêjô aôm, ma akênj bu aôm gônôm. ³⁸ Gédênj ondoc aêac alic aôm njac jaba, ma agôm ja aôm, me ôlim njôma, ma akênj njakwê aôm kôsô. ³⁹ Ma gédênj ondoc alic gêmac gêgôm aôm me gônjônj kapoacwalô, ma adênj aôm awac ajac aôm kêsi.’ ⁴⁰ Ma kinj oc êjô êsêac awenj gebe ‘Binjanô, aê jasôm êndênj amac gebe Gênj tañ amac agôm gédênj aênjoc lasici njasec-sec tecenec njai nêñ tej nanj, agôm gédênj aégac.’

⁴¹ “Go êsôm êndênj êsêac, tañ sêkô gasêña nanj, amboac tonec gebe ‘Sec njalatu amac, aêc su asêp ja kêlakoc tenjenja, tañ Tamoc kêmasanj kêtú Sadanj to nê anjelanja nanj ana. ⁴² Mo gêjô aê, ma amac akênj gênj aê gaenj atom, bu gêjô aê, ma amac akênj bu aê ganôm atom. ⁴³ Aê njac jaba, ma agôm ja aê atom, aê ôlic njôma, ma amac akênj njakwê aê kasô atom, gêmac gêgôm aê, ma gênjônj kapoacwalô, ma amac ajac aê kêsi atom.’ ⁴⁴ Go êsêac oc sêjô enj awa gebe ‘Apômtau, gédênj ondoc aêac alic mo gêjô aôm, me bu gêjô aôm, me alic aôm njac jaba, me ôlim njôma, me gêmac gêgôm aôm, me gônjônj kapoacwalô, ma ajam sakinj aôm atom.’ ⁴⁵ Go enj êjô êsêac awenj gebe ‘Binjanô, aê jasôm êndênj amac gebe Gênj tañ amac agôm gédênj lau njasec-sec tecenec njai nêñ tej atom nanj, agôm gédênj aê atom amboac tonanj.’ ⁴⁶ Ma êsêac tonanj sêsêp njagêjô njanandanj ênêc tenjenja, mago lau gédênj oc sênjônj maten jali tenjenj.”

26

Sêkic Jesunê binj

(Mar 14:1-2; Luk 22:1-2; Joanj 11:45-53)

¹ Jesu gêjac mata binj tonanj njai samob su, go kêsôm gédênj nê njacsenjomi gebe ² “Amac alicgac, bêc luagêc ênanja acgom, ma Pasa, ma oc sêkênj Njmalacnê Latu êpi kakesotau êna.”

³ Gédênj tonanj lau dabunjsêga to launênj laumata sêkac taunj sa sêmoa dabunjsêga, tañ sêsam enj gebe Kaiapa nanj, nê gamênj, ⁴ ma sêkic Jesunê binj gebe sêkôc enj tôñ kelecgenj e sênac enj êndu. ⁵ Mago sêsôm gebe “Danjôm êndênj om atom, moae tali launênj njalêlôm sa.”

Awê tej genj oso Jesu anja Betania

(Mar 14:3-9; Joanj 12:1-8)

⁶ Jesu gêmoa Betania gênjônj njac tokamocbôm Simon nê andu, ⁷ nanj awê tej kékôc njop kwalam-kwalam togênmalu, tañ njôli kapôênj nanj. Enj kêtú gasuc gédênj Jesu, tañ genj gênj nanj, jakêkêc kêpi enj môkêapac. ⁸ Njacsenjomi sêlic e têtú môsi ma sêsôm gebe “Amboac ondoc sêjainj gênj tonanj. ⁹ Sêkênj êndênj lau sênam ôlimanj ma sêkôc njawa kapôênj ma sêkênj êndênj lau njalêlôm sawa acgom.” ¹⁰ Jesu gênjô ma kêsôm gédênj êsêac gebe “Amboac ondoc tec agôm awê tonec nê njalêlôm njawapac kêsa nec. Enj gêjam kôm njajam kêpi aê. ¹¹ Lau njalêlôm sawa oc sênjônj sêwiñ amac njapanj, mago aê oc janjônj jawiñ amac njapanj atom. ¹² Enj kêsêwa gênmalu tonec kêpi aê ôlic gêgôm kêtú sênsunj aêña. ¹³ Binjanô, aê jasôm êndênj amac gebe Anja nom samucgenj njagamênj embe sênam mêtê êpi njawae njajam tonec, go sênac minj gênj, tañ enj gêgôm nanj, êwiñ gebe taênj ênam enj.”

Juda geoc nê natau lasê
(Mar 14:10-11; Luk 22:3-6)

¹⁴ Go êsêac lau 12 nêj tenj, tañ sêsam enj gebe Juda Isariot nanj, gêdênj lau dabunjsêga gêja
¹⁵ ma kêsôm gebe “Embe jaoc Jesu lasê êndênj amac, oc akênj asagenj êndênj aê.” Ma êsêac sêjam ôli enj ña silber 30. ¹⁶ Gêdênj tonanjenj enj gêdib gebe êtap ñasawa ñajam tenj sa gebe eoc enj lasêña.

Jesu genj Pasa gêwiñ nê ñacsenjomi
(Mar 14:12-21; Luk 22:7-14, 21-23; Joañ 13:21-30)

¹⁷ Gêdênj Om Polom Ñalucña ñabêc ñamataña ñacsenjomi dêdênj Jesu sêja ma têtû kênac gebe “Aôm gobe aêac amansañ ôniñ Pasa ñamala anja ondoc.” ¹⁸ Ma enj kêsôm gebe “Asa malac andênj ñac tenj ana ma asôm êndênj enj gebe ‘Mêtêmôkê awa tonec gebe Ñoc noc kêdabiñ ma aê to ñoc ñacsenjomi abe aniñ Pasa anjônj awiñ aôm.’ ” ¹⁹ Ma ñacsenjomi sêgôm kêtôm Jesu kêsakiñ êsêac ma sêmasañ Pasa.

²⁰ Kêtula acgom ma enj to nê ñacsenjomi 12 sêsa taunj sic. ²¹ Senj gênj sêmoa ma Jesu kêsôm gebe “Biññanô, aê jasôm êndênj amac gebe Amacnêm ñac tenj oc eoc aê lasê.” ²² Êsêacnênj ñalêlôm ñawapac ñanô ma sêkênj taunj tagenj-tagenj jatêtu kênac enj gebe “Apômtau, oc aê me.” ²³ Ma enj gêjô êsêac awenj gebe “Ñac tau, tañ aêagêc asac polom tôñ selenjenj kêsêp laclu su, ñac tonañ tec oc eoc aê lasê.

²⁴ Ñamalacnê Latu tau oc êsa nê lênj êtôm teto gêc. Tagenj ojae ñac tauma, nanj eoc Ñamalacnê Latu lasê nanj, têna êkôc enj atommanj.” ²⁵ Ma Juda tau, tañ gebe eoc enj lasê nanj, kêsôm gebe “Mêtêmôkê, oc aê me.” Jesu kêsôm gadênj enj gebe “Taôm kôsômgaç.”

Biñ moasiñ dabunja
(Mar 14:22-26; Luk 22:15-20; 1Kor 11:23-25)

²⁶ Senj gênj sêmoa, go Jesu kêkôc polom mênjgêjam danje ma kêpô kêkôc jakêkênj gêdênj ñacsenjomi ma kêsôm gebe “Akôc êwac aniñ. Aênjoc ôlic tonec.” ²⁷ Go kêkôc laclu mênjgêjam danje ma kêkênj gêdênj êsêac ma kêsôm gebe “Samob akôc êwac anôm. ²⁸ Aênjoc dec jamoatiñ poacña tau tonec, tañ kakêc siñ kêtû taêsamña gebe êsuc sec ôkwi. ²⁹ Aê jasôm êndênj amac gebe Aê janôm wain ñanô tonec êtiam atom, e êndênj bêc ônê, go janôm wakuc jawiñ amac anja Tamocnê gamênj.” ³⁰ Sêsôm wê moasiñña su acgom, go sêpi Lôckatêkwi sêja.

Jesu kêkênj puc Petere
(Mar 14:27-31; Luk 22:31-34; Joañ 13:36-38)

³¹ Sêsêlênj sêmoa, go Jesu kêsôm gêdênj êsêac gebe “Êmbêc tonec amac samob awi aê siñ gebe teto gêc gebe ‘Aê janac ñacgejob ma domba samob sêc êliñ-êliñ.’ ³² Mago embe jandi sa su, oc jamunj amac jana Galilaia.” ³³ Ma Petere gêjô enj awa gebe “Samob embe sêwi aôm siñ, mago aê taucgenj oc jawi aôm siñ atomanô.” ³⁴ Jesu kêsôm gêdênj enj gebe “Biññanô, aê jasôm êndênj aôm gebe Êmbêc tonec talec oc êtañ atomgenj, ma aôm ônsa aê auc êtu dim têtêac.” ³⁵ Ma Petere kêsôm gêdênj enj gebe “Sênac aê êndu jawiñ aômmanj, aê gabe jansa aôm auc atomanô.” Ma ñacsenjomi samob sêsôm amboac tonanjenj.

Jesu ketenj mec gêmôa kôm Getsemane
(Mar 14:32-42; Luk 22:30-46)

³⁶ Go Jesu kêkôc êsêac sa sêja gamênj tenj, ñaê Getsemane, ma kêsôm gêdênj ñacsenjomi gebe “Anjônj tonec ma aê gabe jana ônê najatenj mec.” ³⁷ Ma kêkôc Petere to Sebedai latuagêc sêwiñ enj. Nê ñalêlôm ôluñ-ôluñjenj ma katu kêlênim tau. ³⁸ Go kêsôm gêdênj êsêac lau têtêac gebe “Ñoc katuc ôluñôluñjenj e gabe jamac. Amoa tonec ma anam jalî awiñ aê.” ³⁹ Go kêsâ ñasawa gênjgic saunjenj e gêu tau lanjônô jagêdênj nom ma ketenj mec gebe “Tamoc, embe êtôm, go ôkôc laclu tonec su anja aênjoc. Mago aênjoc biñ êtu tôñ atom, aôm taôm nê biñ.”

⁴⁰ Go gêmu gêdêñ ñacsenomi gêja e gêlic êsêac sêc bêc ma kêsôm gêdêñ Petere gebe “Amboac ondoc, amac oc anam jali ockatu ñasawa tagen awiñ aê atôm atom me. ⁴¹ Anam jali to aten mecmanj gebe lêtôm êtap amac sa atom. Ñalau ôli palê, mago ôlim tekwem gêbac.”

⁴² Go gêja kêtiam kêtû dim luagêcña ma ketenj gebe “Tamoc, embe êtôm gebe ôkôc laclu tonec su atom, nan janômmanj. Aôm taôm nêmbiñ êtu têtj.” ⁴³ Ma gêmu gêja kêtiam e gêlic êsêac sêc bêc gebe matenânô ñawapac kêsâ su.

⁴⁴ Tec gêwi êsêac siñ kêtiam ma gêja jaketenj kêtû dim têtêac ma kêsôm biñ tonangenj kêtiam. ⁴⁵ Go gêmu gêdêñ ñacsenomi gêja ma kêsôm gêdêñ êsêac gebe “Aêc bêc to alêwanj taôm amoa me. Alicgac, ñanoc tau kêdabinjgac, oc sêkênj Ñamalacnê Latu êsêp lau sec lemenj. ⁴⁶ Andi sa ma tawac. Alic acgom, ñac-eoc-aê-lasêwaga mênjkêdabinj.”

Sêkôc Jesu toñ

(Mar 14:43-50; Luk 22:47-53; Joañ 18:3-12)

⁴⁷ Kêsôm biñ kêtô ma êsêac 12 nêñ tenj, Juda, kêtôc lau pom kapôtênj tenj sêôc siñ to olopoac anja dabuñsêga to launênj laumata nêñ sêmênj. ⁴⁸ Ñac-eoc-en-lasêwaga kêtênj ñabelo tenj gêdêñ êsêac ma kêsôm gebe “Ñac tanj jalêsôp enj alianô nanj, ñac tau tonanj. Akôc enj têtj.” ⁴⁹ Go gacgenj kêtû gasuc gêdêñ Jesu gêja ma kêsôm gebe “O Metêmôkê” ma kêtêsôp enj alianô. ⁵⁰ Ma Jesu kêsôm gêdêñ enj gebe “Ñacnec, gômôtênj kêtû agenña.” Go êsêac têtû gasuc sêja e sêjac lemenj kêsêp Jesu ma sêkôc enj têtj. ⁵¹ Ma êsêac tanj sêwiñ Jesu nanj, nêñ tenj kêtênj lêma jagêbuc nê siñ sa ma gêjac dabuñsêganê sakinjwaga e kêpa tanjalauñ su. ⁵² Ma Jesu kêsôm gêdêñ enj gebe “Ônsêmunj nêmbiñ êsêp ñamala êtiam, gebe samob, tanj lemenj gêdêñ siñ nanj, siñ oc ensenj êsêac su. ⁵³ Aôm gobe aê embe jatenj Tamoc gebe êkênj anjela êiêlêc toñ kapôtênj 12 su sep tagenj mênjsênâma aê kêsî, oc jatôm atom me. ⁵⁴ Aê embe janjôm amboac tonanj. go biñdêm, tanj teto gêc gebe biñ tonec mênjêsanañ nanj, oc êtu anô amboac ondoc.”

⁵⁵ Gêdêñ ñasawa tonanj Jesu kêsôm gêdêñ lau tau gebe “Amac amênj abe akôc aê têtj, mago agôm amboac adênj kêjanjowaga tenj, tec aôc siñ to olopoac gêwiñ. Kêtôm bêcgenj kadôtj lau gênjgônj lômbiñ dabuñ ma amac akôc aê têtj atom. ⁵⁶ Biñ tonanj samob mênjkêsâ gebe propetenênj biñ, tanj teto gêc nanj, êtu têtj.”

Ma ñacsenomi samob sêwi enj siñ ma sêc su sêja.

Dabuñwaga to laumata sêgôm Jesunê biñ

(Mar 14:53-65; Luk 22:54-55, 63-71; Joañ 18:13-14, 19-24)

⁵⁷ Lau tanj sêkôc Jesu têtj nanj, sêwê enj dêdênj dabuñsêga Kaiapa sêja. Anja têtj biñsutau to laumata sêkac tauñ sa sêmoa. ⁵⁸ Ma Petere gêjac tau susu kêdaguc e jakêsâ dabuñsêganê andu ñamalacluñ ma kêsô jagênjgônj gêwiñ sakinjwaga gebe êlic biñ tau ñam. ⁵⁹ Lau dabuñsêga to laumata samob, tanj sêkac sa sêmoa nanj, sêsôm biñ sebe sênjgôlinj êpi Jesu gebe sênac enj ênduñja. ⁶⁰ Lau taêsam sêgôlinj biñ kêpi enj, mago têtjap ñanô tenj sa atom. Ñac luagêc dêdi sa kêtû ñamu ⁶¹ ma sêsôm gebe “Ñac tonec kêsôm gebe ‘Aê katôm gebe jansenj Anôtônê lômbiñ dabuñ su ma jakwê sa êtôm bêc têtêac.’ ”

⁶² Ma dabuñsêga gêdi sa ma kêsôm gêdêñ enj gebe “Aôm gobe ôjô biñ atom me. Biñ amboac ondoc tec sêgôlinj kêpi aôm.” ⁶³ Mago Jesu gêjam tau têtjgenj. Ma dabuñsêga kêsôm gêdêñ enj gebe “Aê jatôt lemoc êpi Anôtô mata jali gebe aôm ôwa taôm sa êndênj aêacmanj gebe Kilisi, Anôtônê Latu tau aôm me masi.” ⁶⁴ Jesu gêjô enj awa gebe “Taôm kôsômjgac. Mago jasôm êndênj amac gebe Oc alic Ñamalacnê Latu ênjgônj ñaninij Ñatau nê anôña ma ênjgônj tao undambêña ñaô êmênj.” ⁶⁵ Kêsôm e dabuñsêga kêtac nê ñakwê gênjgic ma kêsôm gebe “Enj kêsôm biñ alôbalôbgoc, tapô lêna lau sêsôm biñ lasêña ñagêdô êtu asagenña. Biñ alôb-alôb tau tec galoc anjôgac. ⁶⁶ Ma abe amboac ondoc.” Tec êsêac sêjô enj awa gebe “Enj êmac êndugenj.”

⁶⁷ Sêsôm tonañ ma sêkasôp kêpi enj lanjônô sêmêgôm lemenj ma têtuc enj, ma njagêdô têtap enj ⁶⁸ ma sêsôm gebe “Kilisi, oc lasê êndênj aêac. Asa tanj gêjac aôm.”

Petere gêsa Jesu auc

(Mar 14:66-72; Luk 22:56-62; Joañ 18:15-18, 25-27)

⁶⁹ Petere gêngônj malacluj ma sakinj wagao tenj kêtû gasuc enj ma kêsôm gebe “Aôm tec gôwinj Jesu Galilaiana amboac tonañ.” ⁷⁰ Mago enj kêpa tau gêdênj êsêac samob gebe “Binj tanj kôsôm nanj, aê gajam kauc.” ⁷¹ Go Petere gebe êsa sacgêdônja êna e sakinj wagao tenj gêlic enj kêtiam ma kêsôm gêdênj lau, tanj sêkô nanj, gebe “Njac tonec gêwinj Jesu Nasaretja.” ⁷² Ma Petere kêpa tau kêtiam e kêtôc lêma gêwinj gebe “Aê kajala njamalac tônê atom.” ⁷³ Saunjenj acgom, go lau, tanj sêkô-sêkô nanj, têtû gasuc sêja ma sêsôm gêdênj Petere gebe “Binjanôgoc, êsêacnênj njac tenj aôm, tec awam tau jala.” ⁷⁴ Go enj gêôc awa sa, kêpuc boa tau ma kêtôc lêma gebe “Aê kajala njamalac tônê atom.” Kêsôm binj tonañ gêmoe e gacgenj talec kêtanj. ⁷⁵ Tec tanj gêjam binj, tanj Jesu kêsôm nanj, gebe “Talec oc êtanj atomgenj, ma aôm ônsa aê auc êtu dim têlêac.” Tec kêsa gêja kêtanj njanô.

27

Sêwê Jesu dêdênj gôlinjwaga Pilata

(Mar 15:1; Luk 23:1-2; Joañ 18:28-32)

¹ Oc mênkêtuj tau ma lau dabunjsêga samob to launênj laumata sêkac tauñ sa ma sêkic Jesunê binj gebe sênac enj êndu. ² Tec sêsô enj tônj ma sêkôc enj dêdênj gôlinjwaga Pilata sêja.

Juda gêjana

(Apos 1:18-19)

³ Gêdênj tanj njac-geoc-enj-lasêwaga Juda gêlic gebe sêkic Jesunê binj e gêbacnê, tec taê gêjam tau ma kêkôc awa silber 30 nanj gêdênj lau dabunjsêga to laumata gêmu gêja, ⁴ ma kêsôm gebe “Aê gagôm secgoc, gebe gaoc njac gêdênj lasê.” Ma êsêac sêsôm gebe “Aêacma gêng atom, aôm taôm ôlic.” ⁵ Tec enj kêbaliñ silber sinj gêc lôm dabunj ma kêtaiñ tau su jagêbic tau êndu.

⁶ Go dabunjsêga sêkôc awa tau sa ma sêsôm gebe “Awa decnja tonec embe takênj êsêp kanom lôm dabunja, oc eso binjsu.” ⁷ Tec sêsôm binj kêpi tagenj ma sêjam ôli njac-gêjac-kuwaga nê kôm gebe sênsunj lau jaba sêncê. ⁸ Kêtû tonañnja sêsam kôm tau gebe “Kômdec” e mênjêdênj galoc.

⁹ Tec binj, tanj propete Jeremia kêsôm nanj, kêtû anô gebe “Êsêac sêkôc silber 30, tanj kêtû ênê njâoli lau Israel sêlôc kêpi nanj, ¹⁰ ma sêkênj gêdênj njac-gêjackuwaga nê kôm kêtôm Apômtau kêsakinj aê.”

Pilata kêtû lêsu Jesu

(Mar 15:2-5; Luk 23:3-5; Joañ 18:33-38)

¹¹ Êsêac sêkôc Jesu kêkô gôlinjwaga lanjônêm, ma gôlinjwaga kêtû kênac enj gebe “Judanênj kinj aôm me masi.” Tec Jesu gêlôc gebe “Kôsôm gac.” ¹² Go lau dabunjsêga to laumata sêgôlinj binj kêpi enj, tec gêjô êsêac awenj atom. ¹³ Ma Pilata kêsôm gêdênj enj gebe “Gônô binj, tê sêgôlinj kêpi aôm nê atom me.” ¹⁴ Ma Jesu gêjô ênê binj tenj atomanô, tec gôlinjwaga tau gê taê njanô.

Sêsôm kêtû tônj gebe Jesu êmac êndu

(Mar 15:6-15; Luk 23:13-25; Joañ 18:39-19:16)

¹⁵ Kêtôm omsêgagenj gôlinjwaga kêsa nê lênj tenj amboac tonec. Enj kêgaboac njac kapoacwalônja tenj su gêdênj lau kêtôm êsêac tauñ sêsam. ¹⁶ Ma gêdênj tonañ êsêacnênj njac kapoacwalônja towae secnja tenj gêngônj, njâe Baraba. ¹⁷ Sêkac tauñ sa su, go Pilata kêtû kênac êsêac gebe “Amac abe janjgaboac asa êndênj amac, Baraba me Jesu, tanj sêsam enj gebe Kilisi nanj.” ¹⁸ Pilata kêjalagac gebe sêkênj Jesu kêtû têtac secnja gêdênj enj gêja.

¹⁹ Pilata jagêngôn lêpôn sêmêtoc biñña, ma nê awê kêsakin biñ gêdên enj gêja gebe “Ôlic gebe ôwê ñac gêdên tonan nê biñ ñakain atom, gebe aê gaêc mê kêpi enj ma ênê biñ kêkên wapac aê ñanô.”

²⁰ Ma lau dabuñsêga to laumata sêsôm biñ kêsêp lau têtac gebe tetenj êtu Barabaña ma sensen Jesu suna. ²¹ Ma gôlinwaga kêsôm gêdên êsêac gebe “Amac abe jañgamboac ñac luagêc tonec nêñ asa su êndên amac.” Ma êsêac sêsam “Baraba”. ²² Pilata kêsôm gêdên êsêac gebe “Ma Jesu, tañ sêsam enj gebe Kilisi nan, oc jañgôm enj amboac ondoc.” Ma êsêac samob sêsôm gebe “Enj êpi kakesotau êna.” ²³ Ma enj kêsôm gebe “Enj gêgôm sec amboac ondoc.” Mago êsêac sêmôêc sêoc aucgenj gebe “Enj êpi kakesotau êna.” ²⁴ Pilata gêlic gebe oc êngôm êtôm atom ma lau sêli tauñ sa ênam sêga, tec kêkôc bu jakêkwasiñ lêma lau sêlic ma kêsôm gebe “Aê jawê ñac tonec nê dec ñakain atom, amac taôm alic.” ²⁵ Ma lau samob sêjô ênê biñ gebe “Ênê dec êpi aêac tauñ to ma ñapalê.” ²⁶ Go Pilata kêgaboac Baraba su gêdên êsêac, ma si Jesu ma kêkên enj gêja gebe sênac enj êpi kakesotau.

Lau sinj sêsu Jesu susu
(Mar 15:16-20; Joañ 19:2-3)

²⁷ Ma gôlinwaganê lau sinj sêkôc Jesu sêja gôlinwaganê andu ma sêkac sinjwaga samucgenj sa gebe sêlic enj. ²⁸ Êsêac sêkwalec ênê ñakwê su ma sêu sinjwaganênj ñakwê asôsamuc balin jagêsan enj, ²⁹ go sêmôê okêm kêtû sunsunj jasêkên enj kêkuc to sêkên ôpic enj kêkam gêc lêma anôña ma sêpôn aenduc gêdên enj to sêsu enj susu gebe “Judanên kin, ômoa ñajamônj.” ³⁰ Sêkasôp kêpi enj to si enj ña ôpic tau kêsêp môkêapac. ³¹ Sêsu enj susu su acgom, go sêkwalec ñakwê balin nan su ma sêu enj tau nê ñakwê gêsan enj, go sêwê enj sêja sebe sênac enj êpi kakesotau.

Sêjac Jesu kêpi ka
(Mar 15:21-32; Luk 23:26-43; Joañ 19:17-27)

³² Sêsêlênj sêmoa e jadêdac ñac tenj, ñaê Simon anja Kurene, ma sêkac enj gebe êoc Jesunê kakesotau su. ³³ Jasêo lasê gamênj tenj, ñaê Golgata, ñam gebe “Gamênj môkêlacña” ³⁴ ma sêkên wain to ñaikisi gêdên enj gebe ênôm. Enj kêsaê ma gebe ênôm atom. ³⁵ Sêjac enj kêpi kakesotau su acgom, go sêpuc kapoac ênê ñakwê ma sêjac sam ³⁶ ma sejop enj Sêngônj tônê. ³⁷ Ma teto ênê biñ ma sêjac taminj ka gêc enj môkêapac ñaôña gebe “Judanên kin Jesu tau tonec.” ³⁸ Gêdên tonan sêjac kêjañgowaga luagêc sêpi kakesotau sêwinj enj, tenj genkalen anôña ma tenj genkalen gasêña.

³⁹ Ma lau, tañ sêwê sêja sêmênj sêmoa nan, têdainj gêsunj ma sêsôm biñ alôb-alôb kêpi enj ⁴⁰ gebe “Aôm tau, tañ gobe onsenj lôm dabuñ su ma ôkwê sa êndênj bêc têlêac nan, embe Anôtônê Latu aôm, go ônam taôm sa ôsêp anja kakesotau ômôênmanj.” ⁴¹ Lau dabuñsêga to biñsutau ma laumata sêsu enj susu amboac tonan gebe ⁴² “Lau ñagêdô tec gêjam êsêac sa, mago gêjam tau sa jakêtôm atom. Israelnên kin enj, tec galoc êsêp anja kakesotau êmênmanj, go aêac takênj êwinj enj. ⁴³ Enj taê kêka Anôtô ma kêsôm gebe Anôtônê Latu enj. Tec galoc embe Anôtô taê ênam enj, nan ênam enj kêsi.” ⁴⁴ Ma kêjañgowaga, tañ sêjac êsêagêc sêpi kakesotau sêwinj enj nan, sêbu enj amboac tonan.

Jesu gêmâc endu
(Mar 15:33-41; Luk 23:44-49; Joañ 19:28-30)

⁴⁵ Gêdênj tañ oc kêkô ñalun nan, gêsunbôm gêjam gamênj samob auc e gêdênj oc mata. ⁴⁶ Ma gadênj oc mata tonan Jesu gêmôêc awa kapôênj gebe “Êli, Êli, lêma sabatani,” ñam gebe “Aênoc Anôtô, aênoc Anôtô, amboac ondoc gôwi aê sinj.” ⁴⁷ Ma lau ñagêdô, tañ sêkô ñagala nan sênô, tec sêsôm gebe “Ñac tau gêmôêc Elia.” ⁴⁸ Ma êsêacnênj ñac tenj kêlêti sebenj jakêsac mêckelep tônj kêsêp bu ñamakic ma gêjac kêsô ôpic jagêsunj gêdênj enj gênôm. ⁴⁹ Ma ñagêdô sêsôm sebe “Akôgenj ma talic acgom, Elia oc êmênj ênam enj kêsi me masi.” ⁵⁰ Go Jesu gêmôêc awa kapôênj kêtiam ma gêwi katu sinj.

⁵¹ Ma obo baliñ, tañ genkaleñ lôm dabuñ nan, kêkac tau gêngic gêja luagêc anğa ɲaô e jakêsu ɲalabu, ma ôjô gêjam e poc gêôc kêkôc, ⁵² ma sêô gêja ma lau dabuñ, tañ sêc bêc sêc nan, nêñ taêsam dêdi sa toôliñgen ⁵³ sêsa anğa sêô sêmên. Ma gêdên tañ en gêdi sa nan, sêsa malac dabuñ sêja ma têtôc taun dêdên lau taêsam sêlic.

⁵⁴ Ma kapitai to nê lau, tañ sejop Jesu sêmoa nan, sêlic ôjô gêjam to gêñ samob tonañ tec têtakê ɲanô ma sêsôm sebe “Nac tonec Anôtônê Latu en biñɲanôgoc.” ⁵⁵ Ma lauo taêsam, tañ têdaguc Jesu anğa Galilaia sêmên sêjam sakin en nan, sêkô ec jaêcgen ma sêlic. ⁵⁶ Ma lauo tau nêñ ɲagêdô tonec Maria anğa Magdala ma Jakobo agêc Josep tenenji Maria ma Sebedai latuagêc tenenji.

Sêsun Jesu

(Mar 15:42-47; Luk 23:50-56; Joan 19:38-42)

⁵⁷ Njakêtula ma ɲac tolêlôm ten anğa Arimatia, ɲaê Josep, gêmên. En kêtú Jesunê ɲacsenom amboac tonañ. ⁵⁸ En gêdên Pilata gêja ma keten Jesunê ɲawêlêlan, tec Pilata kêjatu gebe sêkên êndên en. ⁵⁹ Josep kêkôc ɲawêlêlan jakêkwa auc ɲa obo kwalam-kwalam ɲajam ten ⁶⁰ ma ketoc en gêc nê sêô wakuc, tañ kêsap kêsêp poc nan, ma kêsabi poc kapôên jagêngôn sêawa auc, ma gêc gêja. ⁶¹ Ma Maria anğa Magdala agêc Maria ten sêmoa tônê sêngôn sêkanôn sêô tau.

Sinwaga sejop sêô

⁶² Bêc sêmasañ taunɲa gêjaɲa su, ma ɲabêc ten, go lau dêbuñsêga to Parisai sêwiñ taun dêdên Pilata sêja ⁶³ ma sêsôm gebe “Apômtau, aêac taên gêjam biñ, tañ dansantêna tônê kêsôm gêdên tañ gêmôa mata jaligen nan, gebe ‘Bêc têlêac ênaɲa acgom, go jandi sa êtiam.’ ⁶⁴ Tec abe akên lau nasejop ênê sêô e bêc têlêac ênaɲa acgom gebe moae ênê ɲacsênomi nasênam genen en ma sêsôm êndên lau gebe ‘En gêdi sa anğa ɲacmatênên.’ Biñdansañ ɲamuɲa tonañ oc êtu kapôên êlêlêc gêmunɲa su.” ⁶⁵ Tec Pilata kêsôm gêdên êsêac gebe “Akôc sinwagaman, ana ma amansañ sêô ɲajaɲa êsa e alic naêtôm.” ⁶⁶ Êsêac sêja sêpac katêkwi gêwê kêsêp poc ɲasawa e sêmasañ sêô ɲajaɲa kêsa ma sêkên sinwaga sejop.

28

Jesu gêdi sa

(Mar 16:1-10; Luk 24:1-12; Joan 20:1-10)

¹ Gêdên woke ɲabêc ɲamata ɲabêbêc kanucgen, go Maria anğa Magdala agêc Maria ten sêja sebe sênac e sêô kêsi. ² Ma Apômtaunê anjela ten kêsêp anğa undambê gêmên, tec ôjô gêjam kapôên ma anjela tau kêsabi poc su ma gêngôn ɲaô. ³ Nac tau ôli amboac ôsic ma nê ɲakwê sêp samuc amboac oc ɲaboatilo. ⁴ Gejobwaganên ɲalêlôm ɲatutuc e têtênêp ma maten kêlô sêsêp jasêc.

⁵ Ma anjela awa gêjac lauo gebe “Atêc taôm atom. Aê galic amac asôm Jesu, tañ sêjac en kêpi kakesotau nan. ⁶ En gêc tonec atom, en gêdi sa su kêtôm tañ en kêsôm nan. Amên, mênêlic mala, tañ en gêc nan. ⁷ Go seben naasôm ɲawae êndên ênê ɲacsenomi gebe ‘En gêdi sa anğa ɲacmatênên su ma alicgac, en oc êmun amac êna Galilaia, oc alic en anğa ôné.’ Biñ tau tañ kasôm gêdên amac.” ⁸ Awêlagêc tonañ sêsa anğa sêô seben sêja totetec taun ma totêntac ɲajam samucgen. Agêc sêlêti sebe nasêsôm ɲawae êndên ênê ɲacsenomi.

⁹ Tec Jesu gêdac êsêagêc ma kêsôm gebe “Têmtac ɲajam êsa.” Ma agêc têtú gasuc sêja e sêkam en akain tôn ma sêpôn aenduc gêdên en. ¹⁰ Go Jesu kêsôm gêdên êsêagêc gebe “Atêc taôm atom. Ana asôm ɲawae êndên ɲoc lasici gebe sêna Galilaia acgom, go sêlic aê anğa tônê.”

Sinwaga sêsôm Jesu gêdi sa ɲawae

¹¹ Agêc sêsêlên sêmoa ma sinwaga, tañ sejop sêô nan, nêñ ɲagêdô sêja malac ma sêsôm biñ samob, tañ gêgôm êsêac nan, ɲawae gêdên lau dabuñsêga. ¹² Ma êsêac sêkac sa sêwiñ

laumata ma sêmasañ e sêkêñ awa taêsam gêdêñ siñwaga ¹³ ma sêsôm gebe “Asôm gebe Aêac aêc bêc, ma gêdêñ gêbêc ênê ñacsenomi sêmêñ sêjam gengeñ ênê ñawêlêlan. ¹⁴ Ma biñ tau embe ñapuc êsa êndêñ gôliñwaga, aêac oc anac eñ têtac tôñ ma akac amac su anga gêñwapac.” ¹⁵ Tec siñwaga sêkôc nêñ awa sa ma sêgôm kêtôm sêjac biñsu êsêac. Ma biñ tau kêtû tapa anga Judanêñ ma gêc mêngeñ galoc.

Jesu geoc tau lasê gêdêñ nê ñacsenomi

(Mar 16:14-18; Luk 24:36-49; Joan 20:19-23; Apos 1:6-8)

¹⁶ Êsêac ñacsenomi 11 sêja Galilaia jasêpi lôc, tañ Jesu gêjac noc êsêac nañ. ¹⁷ Ac sêlic eñ e sêpôn aenduc ma êsêacnêñ ñagêdô têtac lulu. ¹⁸ Tec Jesu kêsa jakêsôm gêdêñ êsêac gebe “Undambê to nom ñatau aê. ¹⁹ Amboac tonañ ana e akalem lau samob sa têtû ñoc ñapalê, go ansañgu êsêac anam Tamoc agêc Latu ma Ñalau Dabuñ nê lanô, ²⁰ ma andôn êsêac gebe sêmansañ biñ samob, tañ kasakiñ amac nañ. Alicgac me, aê jawiñ amac êtôm bêc samob e nom ñatêm êmbacnê.”

Nawae Najam kêtôm MARKA KETO

Nawae Najam kêtôm Marka Keto kêtû “Jesu Kilisi, Anôtônê Latu, nê Nawae Najam,” tec enj gêwa Jesu sa gebe ñac têkwa saki gêgôm kôm ñadôbgenj ma amboac ñatau enj. Gêgôm gêñ amboac ñatau enj nec, kêtû awê kêpi binj enj kédôñ-kédôñ nanj, ma kêpi nê ñaclai, tanj kêtinj ñalau sec ña awagenj ma kêsuc launêñ sec ôkwi nanj. Jesu kêsam tau gebe Ñamalacnê Latu enj gêwinj, tanj gêmênj gebe êkênj tau gebe êñgamboac lau su anja sec ñañaclai.

Marka keto Jesunê minj gêc awê solop, keto kêtû wakac. Enj kêwaka kôm Jesu gêgôm nanj sa kélêlêc binj enj kêsôm to kédôñ launja nanj. Gêjac m Nawae Najam tau keto binj dambêgenj kêpi ñackêsagu Joan ma kêpi Jesu gêlinj sanju to Sadanj kélêtôm enj nanja ma gacgtenj gelom Jesu gêgôm gêmác ñajam kêsá ma gêjam mêtê lau ñasakinj tau. Malôgenj acgom, go lau, tê tédaguc Jesu nê, nêñ kauc kêsá-kêsá kêpi enj ma ênê soño-soño sêkênj kisa enj ñandanj kêsá. Marka gêjac Jesunê woke ñamuña, tanj sêjac enj kêpi ka ma enj gêdi sa anja ñacmatênêñ ñaminj gêc môkêlatu ñamuña.

Nadênanj

1. Gêjac m Nawae Najam tau 1:1-13
2. Jesu gêjam mêtê gêmóa Galilaia 1:14-9:50
3. Anja Galilaia gêja Jerusalem 10:1-52
4. Jesunê woke ñamuña anja Jerusalem to malac, tanj gêc malac tau ñagala nanj 11:1-15:47
5. Jesu gêdi sa anja ñaematênj 16:1-8
6. Apômtau gêdi sa su jageoc tau lasê ma kêpi undambê gêja 16:9-20

*Ñackêsagu Joan gêjam mêtê
(Mat 3:1-12; Luk 3:1-18; Joan 1:19-30)*

¹ Jesu Kilisi, Anôtônê Latu, nê nawae najam tonec. ² Nawae najam tau gêjac m kêtôm propete Jesaia keto gebe

“Ôlic acgom, Anôtônê binj tau tonec, aê jasakinj ñoc ñacjaenj êmunj aôm naêmansanj nêñ intêna.

³ Ñac tenj gêmôêc awa tonec gêmóa gamênj sawa gebe ‘Amansanj gamênj Apômtau êsêlêñña to amêtôc ênê intêna êtu solop.’ ”

⁴ Ñackêsagu Joan gêô lasê gamênj sawa ma kêsagu lau to gêjam mêtê êsêac gebe “Anam taôm ôkwi to alinj sanju ma Anôtô êsuc nêñ sec ôkwi.” ⁵ Tec lau gamênj Judaijana to lau Jerusalemña samob sêsa dêdêñ enj sêja ma seoc nêñ sec lasê, go kêsagu êsêac anja bu Jordan.

⁶ Ma Joan kêsô bôc kamele ñaôlilu, tanj sêwa kêtû obo nanj, to kêjandinj ômbinjak bôc ñaôlic gêc dambêpalê ma genj wagô to lêp kêtû nê mo. ⁷ Ma gêjam mêtê gebe “Ñac tenj oc êndanju aê, nanj ñaclai kélêlêc aê su. Aê oc jatôm gebe jatu ênê ataliwaga atom. ⁸ Aê tec kasagu amac ña bu ma enj oc ênsanj amac ña Ñalau Dabunj.”

*Jesu gêlinj sanju
(Mat 3:13-17; Luk 3:21-22)*

⁹ Gêdênj tonanj Jesu anja Nasaret Galilaiana gêja ma Joan kêsagu enj anja Jordan. ¹⁰ Jesu kêpi anja bu gêmênj e gêlic undambê gêña ma Ñalau Dabunj amboac balôsi kêsêp mênjgêsac enj ñaô. ¹¹ Ma awa tenj kêsá anja undambê gebe “Aêñoc Latuc aôm, tec têtac gêwinj aôm ma galic aôm ñajam.”

*Sadaŋ këlêtôm Jesu
(Mat 4:1-11; Luk 4:1-13)*

¹² Ma Nalau Dabuŋ kékac Jesu gacgeŋ kêsá gamêŋ sawa gêja. ¹³ Gêmoa gamêŋ sawa bêc 40 ma Sadaŋ këlêtôm eŋ, ma gêmoa gêwiŋ bôc saleŋŋa, mago aŋela sêjam sakin eŋ.

*Jesu gêjac m nê kôm mêtêŋa aŋga Galilaia
(Mat 4:12-17; Luk 4:14-15)*

¹⁴ Êsêac sêkôc Joaŋ tōŋ su acgom, go Jesu gêja Galilaia jagêjam mêtê kêpi Anôtônê ŋawae ŋajam ¹⁵ gebe “Noc tau mênkêsá ma Anôtônê gamêŋ kêdabiŋ. Amboac tonan anam taôm ôkwi ma akêŋ êwiŋ ŋawae ŋajam tau.”

*Jesu kêkalem lau iŋa aclê
(Mat 4:18-22; Luk 5:1-11)*

¹⁶ Jesu kêsêlêŋ gêmoa bugêjactōŋ Galilaiaŋa e gêlic Simon agêc lasi Andrea sêkêŋ wasaŋ sêmoa gebe êsêagêc ŋac ulu iŋa. ¹⁷ Tec Jesu kêsôm gêdêŋ êsêagêc gebe “Andaŋguc aê ma oc jakêŋ amagêc alô ŋamalac.” ¹⁸ Tec gacgeŋ dedec nêŋ wasaŋ gêcŋa ma têdaguc eŋ.

¹⁹ Gêwi gamêŋ tau siŋ ma kêsêlêŋ gêja ec saunŋeŋ ma gêlic Sebedai latui Jakobo agêc lasi Joaŋ sêbêŋôc wasaŋ sêŋgôŋ waŋ. ²⁰ E gacgeŋ gêmôêc êsêagêc ma sêwi tamenŋi Sebedai to nê kômwaga siŋ sêŋgôŋ waŋ ma têdaguc Jesu sêja.

*Ŋac tonjalau sec
(Luk 4:31-37)*

²¹ Aŋga tonan jasêsa Kapanaum ma gêdêŋ sabat Jesu gacgeŋ kêsô lôm jakedôŋ lau ²² e êsêac têtakê kêtú ênê mêtêŋa, gebe eŋ kêdôŋ êsêac kêtôm biŋsutau atom, kêdôŋ êsêac kêtôm ŋac tonjaclai teŋ.

²³ Gêdêŋ tonan ŋac tonjalau ŋatêmui teŋ gêŋgôŋ nêŋ lôm, naŋ gêmôêc gebe ²⁴ “Jesu Nasaretŋa, aêacnêŋ asageŋ ŋagêdo gêdêŋ taunŋ. Aôm gômôêŋ gebe onseŋ aêac su me. Aê kajala aômŋac, Anôtônê ŋac dabuŋ aôm.” ²⁵ Ma Jesu gec biŋ eŋ gebe “Awammê êsa ma ôsa aŋga ênê ôna.” ²⁶ Ma ŋalau ŋatêmui kêmônaŋ eŋ e kêwakic kapôêŋ, go kêsá aŋga ênê gêja. ²⁷ Ma lau samob selendec ŋanô e têtú kênac gêdêŋ taunŋ gebe “Gêŋ tonec amboac ondoc, mêtê wakucgoc. Eŋ kêjatu ŋalau ŋatêmui tonjaclaigeŋ ma taŋeŋ wamu eŋ.” ²⁸ Ma gacgeŋ ênê wae kêsá kêtôm Galilaia ŋagamêŋ samob gêjam aucgeŋ gêja.

*Jesu gêgôm lau taêsam ôliŋ ŋajam kêsá
(Mat 8:14-17; Luk 4:38-41)*

²⁹ Ma êsêac sêsa aŋga lôm mênŋsêpi Simon agêc Andrea nêŋ andu sêja, ma Jakobo agêc Joaŋ sêwiŋ. ³⁰ Ma Simon lawao gêmác ôli ŋawajaô kapôêŋ gêc, tec gacgeŋ sêsôm eŋ ŋawae gêdêŋ Jesu. ³¹ Tec Jesu gêja e kêkôc eŋ sa e ŋawajaô gêwi eŋ siŋ ma gêjam sakin êsêac.

³² Kêtúla gêdêŋ oc jakêsêp êsêac sejoŋ lau gêmác samob ma lau tonjalau sec samob dêdêŋ Jesu sêja. ³³ Lau malac tonanŋa samob sêkac sa jasêkô katamŋa. ³⁴ Ma eŋ gêgôm lau gêmác tokaiŋ-tokaiŋ taêsam ôliŋ ŋajam kêsá ma kêtinŋ ŋalau sec taêsam su ma gêjac jao ŋalau sec gebe sêsôm biŋ atom, gebe êsêac sêjala eŋŋac.

*Jesu gêjam mêtê gêmoa Galilaia
(Luk 4:42-44)*

³⁵ Ma gêdêŋ bêbêc kanucgeŋ Jesu gêdi gêja gamêŋ sawa teŋ jaketeŋ mec gêmoa nê taunŋa. ³⁶ Go Simon to êsêac, taŋ sêwiŋ eŋ naŋ, têdaguc eŋ ³⁷ e têtáp eŋ sa ma sêsôm gêdêŋ eŋ gebe “Lau samob sêsôm aôm.” ³⁸ Ma eŋ kêsôm gêdêŋ êsêac gebe “Tana malac ŋagêdo aŋga ônêŋa êwiŋmaŋ najanam mêtê êsêac aŋga ônêŋa amboac tonan, gebe aê gajac kôm tonecgeŋ ŋawae tec gamêŋ.” ³⁹ Amboac tonan eŋ gêjam mêtê kêtôm lôm Galilaiaŋa samob ma kêtinŋ ŋalau sec su.

*Jesu gêgôm ŋac tokamocbôm ôli kêtú selec
(Mat 8:2-4; Luk 5:12-16)*

⁴⁰ Nac tokamocbôm gêdêḅ Jesu gêja kêpôn aduc ma kêsôm gêdêḅ eḅ gebe “Embe têtmac êwiḅ, naḅ ôḅgôm aê jatu selec.” ⁴¹ Jesu taê walô eḅ tec kêmêtôc lêma jakêmoasac eḅ ma kêsôm gêdêḅ eḅ gebe, “Aê gabe ôtu selec.” ⁴² Ma gacgeḅ kamocbôm gêwi eḅ siḅ ma ôli kêtuc selec. ⁴³ Go Jesu kêmasuc eḅ gacgeḅ kêsa gêja ⁴⁴ ma kêsôm gêdêḅ eḅ gebe “Ôlic acgom, ôtu awê êndêḅ lau teḅ atom, naôtôc taôm êndêḅ dêbuḅwaga ma ôkêḅ da êtu kôtu selecḅa êtôm Mose kêjatu, gebe êwaka nêḅ biḅ sa êndêḅ êsêac.” ⁴⁵ Mago eḅ kêsa gêja e gêjac tau nê miḅ topalêgeḅ ma gêgôm biḅ tau kêtuc tapa. Tec Jesu jakêsa malac samob gêmoa awêgeḅ kêtôm gêmuḅḅa kêtiam atom, go gêjam tau susu gêmoa ḅamagêgeḅ ma lau aḅga malac gêdô-gêdô dêdêḅ eḅ sêja-sêja.

2

Jesu gêgôm ḅac natêkwa kêtuc golon ôli ḅajam kêsa (Mat 9:1-8; Luk 5:17-26)

¹ Bêc ḅagêdô gêjaḅa acgom, go Jesu gêja Kapanaum kêtiam ma êsêac sêḅô eḅ ḅawae gebe gêḅgôn nê andu. ² Ma lau taêsam sêkac taḅ sa jasêpô eḅ ḅêḅôma ma sêkô katam dêḅôêḅa gêwiḅ, go eḅ gêjam mêtê êsêac. ³ Gêjam mêtê gêmoa ma sêkôc ḅac teḅ ḅatêkwa kêtuc golon dêdêḅ eḅ sêja. Lau aclê sêbalaḅ eḅ. ⁴ Lau taêsam sêkô êsêac auc ma sêgôm gêḅlêlôm sebe nasêsa Jesu ḅagala elêḅmê, tec sêkac andu ḅasalôm sa kêkanôn ḅnaḅ Jesu kêkô naḅ, go sêlêwaḅ ḅac ḅatêkwa kêtuc golon tonan tomêgeḅ kêsêp gêja. ⁵ Jesu gêlic êsêac sêkêḅ gêwiḅ, tec kêsôm gêdêḅ ḅac ḅatêkwa kêtuc golon gebe “Latucenec, aê kasuc aômḅnêḅ sec ôkwi su.” ⁶ Ma biḅsutaḅ ḅagêdô, taḅ sêḅgôn tonan sêwiḅ naḅ, taêḅ gêjam gêc nêḅ ḅalêlôm gebe ⁷ “ḅac tonec kêsôm biḅ amboac ondod. Eḅ kêsôm biḅ alôb-alôb. Asa kêtôm gebe êsuc sec ôkwi. Anôtô taugen.” ⁸ Tec Jesunê kauc kêtap bi ḅ, taḅ taêḅ gêjam gêc nêḅ ḅalêlôm naḅ sa, ma kêsôm gêdêḅ êsêac gebe “Asageḅ amac taêḅ gêjam biḅ amboac tonan gêc nêḅ ḅalêlôm. ⁹ Biḅ ondod tasôm ḅagaô êndêḅ ḅac ḅatêkwa kêtuc golon. Tasôm tonec gebe ‘Aê kasuc aômḅnêḅ sec ôkwi’ nec, me tasôm gebe ‘Ôḅdi sa, ôluḅ nêḅ mê sa ma ôsêlêḅ.’ ¹⁰ Ma aê gabe amac ajala gebe ḅamalacnê Latu kêtuc ḅataḅ aḅga nom gebe êsuc sec ôkwi.” Go kêsôm gêdêḅ ḅac ḅatêkwa kêtuc golon gebe ¹¹ “Aê jasôm andêḅ aôm gebe Ôḅdi sa, ôluḅ nêḅ mê sa ma ôêc ôna nêḅ andu.” ¹² Nac tau gêdi sa gacgeḅ e kêluḅ nê mê sa ma kêsa gêja, samob sêlic eḅ e têtakê ḅanô ma sêlambiḅ Anôtô gebe “Aêac alic gêḅ teḅ amboac tonec atomanô.”

Jesu kêkalem Lewi (Mat 9:9-13; Luk 5:27-32)

¹³ Go Jesu kêsa bugêjacton gêja kêtiam ma lau samob dêdêḅ eḅ sêja jakêdôn êsêac. ¹⁴ Go kêsêlêḅ ma gêlic Alpai latu Lewi gêḅgôn telon malen. Tec kêsôm gêdêḅ eḅ gebe, “Ôḅdanḅuc aê.” Lewi gêdi kêdaguc eḅ gêja.

¹⁵ Jesu geḅ gêḅ gêḅgôn ênê andu, ma telon to lau sec taêsam, taḅ têdaguc eḅ naḅ, sêḅgôn sêwiḅ Jesu to nê ḅacsenomi. ¹⁶ Parisainêḅ binsutaḅ ḅagêdô sêlic eḅ geḅ gêḅ gêḅgôn gêwiḅ lau sec to telon, tec têtuc kêḅac ênê ḅacsenomi gebe “Eḅ geḅ to gêḅôm gêḅ gêḅgôn gêwiḅ telon to lau sec kêtuc asageḅḅa.” ¹⁷ Jesu gêḅô tec gêjô êsêac awen gebe “Lau ôliḅ ḅajam sêpô lêna taḅ kêtuc doktaḅa atom. Mago lau togêḅmac tec sêpô lêna. Aê gamêḅ gabe jakalem lau gêdêḅ atom, jakalem lau secgeḅ.”

Biḅ tanam dabuḅ moḅa (Mat 9:14-17; Luk 5:33-39)

¹⁸ Joaḅnê ḅacsenomi to Parisai sêjam dabuḅ mo. Tec lau ḅagêdô dêdêḅ Jesu sêja têtuc kêḅac eḅ gebe, “Kêtuc ageḅḅa Joaḅnê ḅacsenomi to Parisainêḅ ḅacsenomi sêjam dabuḅ mo, mago aômḅnêḅ ḅacsenomi masi.” ¹⁹ Ma Jesu kêsôm gêdêḅ êsêac gebe “Lau embe sêḅiḅ

awê n̄amoasiñ ma n̄ac-ênamawêwaga êmoa êwiñ êsêac, oc sênam dabuñ mo me. N̄ac-ênamawêwaga embe emôa êwiñ êsêac, oc sênam dabuñ mo atom. ²⁰ Mago n̄abêc oc mênêsa ma sêkôc n̄ac-ênamawêwaga su an̄ga êsêacnêñ, nan̄go êsêac sênam dabuñ mo êndên bêc tonan̄.

²¹ “N̄ac ten̄ oc êsi obo n̄atali wakuc êpi n̄akwê lan̄gwa atom, gebe n̄atali wakuc oc êoc n̄akwê êñgic, wakuc êkac su an̄ga lan̄gwa ma êkac kalalac e êtu sec samucgen. ²² Ma ten̄ oc êkêc wain wakuc êsêp bôc n̄aôlic lan̄gwa atom. Embe sên̄gôm, oc wain êoc n̄aôlic êpoa e êtain̄ ênañ ma n̄aôlic tau êtu sec amboac tonan̄. Wain wakuc sêkên̄ êsêp n̄aôlic wakuc.”

N̄acsen̄omi sesolop polom n̄anô gedên sabbat
(Mat 12:1-8; Luk 6:1-5)

²³ Gêdên sabbat ten̄ Jesu kêsêlên̄ gêmoa kôm polom-n̄a n̄alêlôm ma nê n̄acsen̄omi sêsêlên̄ sêwiñ ma sesolop polom n̄anô. ²⁴ Tec Parisai sêsôm gêdên en̄ gebe “Gôlicgac me, êsêac sêgôm gên, tan̄ tatôm gebe dan̄gôm êndên sabbatna atom.” ²⁵ Ma en̄ kêsôm gêdên êsêac gebe “Bin̄ tan̄ Dawid gêgôm gêdên gêmoa jageo ma mo gêjô en̄ to nê lau nan̄, asam atom me. ²⁶ En̄ kêsô Anôtônê andu gêdên n̄ac dabun̄sêga Abiatar nê têm jagen̄ polom, tan̄ sêkên̄ gêdên Anôtô kêtû da ma sêjac jao gebe lau sên̄iñ atom, dabun̄waga tauñgen̄, ma kêkên̄ gêdên lau, tan̄ sêwiñ en̄ nan̄, sen̄ amboac tonan̄gen̄.” ²⁷ Ma kêsôm gêdên êsêac gebe “Anôtô kêkên̄ sabbat kêtû n̄amalacna, en̄ kêkên̄ n̄amalac kêtû sabbatna atom. ²⁸ Amboac tonan̄ N̄amalacnê Latu kêtû sabbat n̄atau gêwiñ.”

3

N̄ac lêma kêtû golon̄ nê bin̄
(Mat 12:9-14; Luk 6:6-11)

¹ Jesu kêsô lôm kêtiam ma n̄ac ten̄ gêmoa tonan̄, tan̄ lêma kêtû golon̄. ² Tec êsêac dêdib Jesu gebe moae êngôm en̄ ôli n̄ajam êsa êndên sabbat, gebe êsêac sebe sên̄gôlin̄ bin̄ êpi en̄. ³ Ma en̄ kêsôm gêdên n̄ac lêma kêtû golon̄ gebe “Ôsa ômôên̄.” ⁴ Go kêsôm gêdên êsêac gebe “Tatôm gebe tamoasiñ lau me dan̄gôm êsêac sec êndên sabbat. Tanam katun̄ sa me dansen̄ su.” E êsêac sêjam tauñ tôn̄. ⁵ Tec en̄ têtac n̄andan̄ ma mata gê êsêac gelom-gelom e nê n̄alêlôm n̄awapac kêtû êsêac têtac n̄adaniña, go kêsôm gêdên n̄ac tau gebe “Ômêtôc lêmam.” Tec en̄ kêmêtôc lêma e n̄ajam kêsa kêtiam. ⁶ Parisai sêsa e jagacgen̄ sêwiñ Herodonê lau ma sêkic Jesunê bin̄ gebe sensen̄ en̄ su.

Lau taêsam sêkac sa semoa bugêjacton̄

⁷ Go Jesu to nê n̄acsen̄omi têtaiñ tauñ su sêsa bugêjacton̄ sêja, ma lau taêsam an̄ga Galilaia to Judaia ⁸ ma an̄ga Jerusalem to Idumaia ma an̄ga Jordan n̄amaken̄ ônêña ma an̄ga Turu to Sidon n̄agamên̄ n̄agêdô têdaguc en̄ sêja. Lau taêsam, tan̄ sên̄ô en̄ gêgôm gên samob n̄awae, tec dêdên en̄ sêja. ⁹ Ma en̄ kêsôm gêdên nê n̄acsen̄omi gebe sêmansañ wan̄ sauñ ten̄ êtu en̄ña, gebe lau sêkapiñ en̄ sa atom. ¹⁰ En̄ gêgôm lau taêsam ôlin̄ n̄ajam kêsa, ma êsêac, tan̄ n̄andan̄ totau-totau gêgôm êsêac nan̄, sêsêli-sêsêli lau dêdên en̄ sêja sebe sêmoasac en̄. ¹¹ N̄alau n̄atêmui sêlic en̄ e sêu tauñ sêc en̄ lan̄ônêmña ma sêmôêc gebe “Anôtônê Latu aôm.” ¹² Tec en̄ kêbaob êsêac n̄ajana, gebe sêsôm en̄ lasê atom.

Jesu kêjaliñ nê aposolo 12 sa
(Mat 10:1-4; Luk 6:12-16)

¹³ Go kêpi gamên̄ n̄abau gêja ma gêmôêc êsêac, tan̄ nê n̄alêlôm kepen̄ êsêac nan̄, dêdên en̄ sêja. ¹⁴ Ma Jesu kêjaliñ êsêac 12 sa ma kêsôm gêdên êsêac gebe “Amoa awiñ aê e jasakin̄ amac anam mêtê lau ¹⁵ to jakên̄ n̄aclai êndên amac gebe atin̄ n̄alau sec.” ¹⁶ En̄ kêjaliñ êsêac 12 tonan̄ sa ma gê Simonnê n̄aê gebe Petere ¹⁷ ma Sebedai latuagêc Jakobo agêc Joan̄, tan̄ gê êsêagêcnêñ n̄aê gebe Boaneges, n̄am gebe Wapap latuagêc, ¹⁸ ma Andrea agêc Pilip, ma Batolomai agêc Matai, ma Tom agêc Alpai latu Jakobo, ma Tadaï agêc Simon Kanaan̄na ¹⁹ ma Juda Isariot, tan̄ geoc Jesu lasê.

*Jesu ma Belsebul**(Mat 12:22-32; Luk 11:14-23; 12:10)*

²⁰ Ma Jesu gêmu gêja nê andu, ma lau sêkac sa sêpi tagen kêtiam, tec enj to nê ñacsenjomi sebe sêniñ gêñ e sêgôm jageo. ²¹ Ênê lau sêñô ma sêsa sebe sêkôc enj têt sêsôm sebe “Gêñ tenj gêgôm enj”.

²² Ma biñsutau, tañ anja Jerusalem sêsêp sêmên nanj, sêsôm gebe “Belsebul gêwiñ enj, tec kêtij ñalau sec ña ñalau sec nêñ kasêga.” ²³ Amboac tonanj enj kêkalem êsêac sa ma kêsôm kêtü biñgôliñ gêdêñ êsêac gebe “Sadanj oc êtiñ Sadanj amboac ondoc. ²⁴ Gamêñ tenj embe êwa tau êkôc, oc gamêñ tonanj ênêc êtôm atom. ²⁵ Ma gôlôac tenj embe sêwa tauñ êkôc, oc gôlôac tonanj sêmoa êtôm atom. ²⁶ Ma Sadanj embe êkêñ kisa êndêñ tau e êwa tau êkôc, oc êmoa êtôm atom, êtu ñacgêbac.

²⁷ “Mago ñac tenj êsô ñac ñajana tenj nê andu naêjanjo ênê waba su atom. Enj ênsô ñac ñajana tau têt êmuñ acgom, go êjanjo ênê waba.

²⁸ “Biñjanô, aê jasôm êndêñ amac gebe Ñamalac latuñi nêñ sec samob to nêñ biñ alôb-alôb, tañ sêsôm-sêsôm nanj, Anôtô oc êsuc ôkwi. ²⁹ Mago ñac tenj embe êsôm biñ alôb-alôb êpi Ñalau Dabuñ, oc sêsuc sec tau ôkwi atomanô. Sec êsap enj têt ênêc tenjenj.” ³⁰ Êsêac sêsôm gebe “Ñalau ñatêmui gêgôm enj,” tec Jesu kêsôm biñ tonanj.

*Jesu têna to lasii ñanô**(Mat 12:46-50; Luk 8:19-21)*

³¹ Ma Jesu têna to lasii mênşêkô dêmôêña ma sêkêñ lau jasêmôêc enj. ³² Lau sêgi enj auc sêñgôn ma êsêac sêsôm gêdêñ enj gebe “Gôlicgac me, tênam to lasimi tec sêsôm aôm sêmoa dêmôêña.” ³³ Tec Jesu gêjô êsêac awenj gebe “Tinoc to lasici asa lau.” ³⁴ Go mata gaôc lau, tañ sêgi enj auc sanjôn nanj, ma kêsôm gebe “Alic acgom, aê tinoc to lasici tau tonec. ³⁵ Lau tañ sêmasanj Anôtônê biñ, lau tonanj têtü lasicio to ñac ma tinoc.” *

4*Biñgôliñ ñac kêpalip ñawêña**(Mat 13:1-9; Luk 8:4-8)*

¹ Go Jesu gêmu jagêjac m kêdôn êsêac gêñgôn ambêô kêtiam. Lau taêsam sêkac sa dêdêñ enj sêja, tec kêpi wanj tenj jagêñgôn. Sêsu wanj su jakêpoac ma lau samob sêmoa bau e gêdêñ butali. ² Ma kêsôm biñ taêsam gêdêñ êsêac gêjam kêtü biñgôliñjenj. Ma kêsôm kêsêp nê mêtê gêdêñ êsêac gebe ³ “Akêñ tanjem acgom. Alic acgom, ñac-kêpalip-ñawêwaga tenj kêsä gêja gebe êpalip nê ñawê. ⁴ Kêpalip gêmöa e ñagêdô kêsêp intêna, tec moc mênşenj su. ⁵ Ma ñawê ñagêdô kêsêp nompoc, nanj nom ñalêsi gêc atom. Tec gacgenj kêpoa gebe kêsêp nomlêlôm gêja atom. ⁶ E oc kêpi ma kêsêgô e kêtü masê gebe ñawakac keselenj kêsêp gêja atom. ⁷ Ma ñagêdô kêsêp êcmôkê, ma êc kêpoa e gejonj êndü ma gêjam ñanô atom. ⁸ Ma ñagêdô kêsêp nom ñajam, tec kêpi to kesewec ma gêjam ñanô ñajam. Tenj gêjam 30, tenj 60, ma tenj 100.” ⁹ Ma kêsôm gebe “Ñac tenj nê tanjasuñ embe ênêc, nanj êñômanj.”

*Jesunê biñgôliñ ñam**(Mat 13:10-17; Luk 8:9-10)*

¹⁰ Ma gêdêñ tañ enj gêmöa tauña nanj, êsêac tañ sêwiñ enj to êsêac 12 têtü kênac enj kêtü biñgôliñ tauña. ¹¹ Ma enj kêsôm gêdêñ êsêac gebe “Amac atap Anôtônê gamêñ ñabiñ ñalêlômña tônê sa, mago êsêac, tañ sêmoa dêmôêña nanj, sêñô biñ samob êtu biñgôliñjenj ¹² gebe

‘Êsêac sêlic amboac sêlic ma sêjala atom
to sêñô amboac sêñô ma nêñ kauc êsa atom,
gebe sênam tauñ ôkwi atom ma nêñ sec ênanja atom.’ ”

* **3:35:** Sadanjnê ñaê tenj. (Alic Mat 10:25)

*Jesu gêwa bingôlinj ñac kêpalip ñawenja ñam sa
(Mat 13:18-23; Luk 8:11-15)*

¹³ Go kêsôm gêdêj êsêac gebe “Amac ajala bingôlinj tônê ñam atom, ma oc ajala bingôlinj ñagêdô samob ñam amboac ondod. ¹⁴ Ñac-kêpalip-ñawêwaga nanj kêpalip mêtê. ¹⁵ Lau tanj sêsêp intêna nanj amboac tonec gebe sêpalip mêtê kêsêp êsêacnêj ñalêlôm ma êndêj tanj sêjô nanj e gacgenj Sadanj mênêjanjo mêtê, tanj sêpalip kêsêp êsêacnêj ñalêlôm nanj su. ¹⁶ Ma tonec têtôm êsêac, tanj sêpalip kêsêp nompoc nanj gebe Gêdêj tanj sêjô mêtê nanj e gacgenj sêkôc sa totêntac ñajamgenj. ¹⁷ Mago êsêacnêj ñawakac jagêjam atom. Êsêac lau daij-daij. Embe gêj wapac êtap êsêac sa me sêjanda êsêac êtu mêtêna, oc gacgenj sêwi sinj. ¹⁸ Ma ñagêdô, tanj sêpalip kêsêp êcmôkê nanj, têtôm êsêac, tanj sêjô binj ¹⁹ ma gêjêlêlôm-lêlôm nomja to lêtôm awêna ma têtac kalac gêj ñagêdôna ejonj binj tau êndu ma sênam ñanô atom. ²⁰ Ma ônanj sêpalip kêsêp nom ñajam têtôm êsêac, tanj sêjô binj to sêkôc sa ma sêjam ñanô, ñagêdô 30, ñagêdô 60, ñagêdô 100.”

*Lamp kêkô suc ñalêlôm
(Luk 8:16-18)*

²¹ Ma Jesu kêsôm gêdêj êsêac gebe “Sêkôc lamp sêmêj gebe sêngênduc ña suc auc me sêkêj êsô pôpô ñalabu me masi. Me sêkôc lamp sêmêj gebe sêkêj êkô jakainj ñaô. ²² Gêj samob, tanj kêsinj tau nanj, oc sêkêj êsa awê samob. Ma gêj samob, tanj gêc ñalêlômgenj nanj, oc êtu awê samob. ²³ Ñac tejj nê tanjasuj êjôna embe ênêc, nanj êjômanj.”

²⁴ Go kêsôm gêdêj êsêac gebe “Gêj tanj amac anô nanj, taêm ênam. Dônj tanj anam dônj lau nanj, Anôtô oc ênam dônj amac, ma oc ênsalê ñagêdô êlêlêc amacnêj êndêj amac êwiñ. ²⁵ Ñac tanj nê gêj gêc nanj, êtap ñagêdô sa naêwiñ. Ma ñac tanj nê gêj masi nanj, sêkôc ñakêsu, tanj gêc enja nanj, su amboac tonanjenj.”

Bingôlinj kêpi ñawê tau kêpoana

²⁶ Ma Jesu kêsôm gebe “Anôtônê gamêj amboac ñamalac tejj gêjac ñawê kêsêp kôm, ²⁷ go gêc nê bêc gêdêj gêbêc ma gêdi sa gêdêj gelejja, ma ñawê tau kêpoa e kêtû kapôenj nanj ñam enj gêjam kauc. ²⁸ Nom tau gêjam ñakôm, ñakainj kêtû ñamata, go ñaola, gocgo ñanô gêjac têc auc. ²⁹ Ma êndêj tanj ñanô êtu gagwenj nanj, ñatau gacgenj êsakinj bôjanj jalô êna gebe noc sênac gêj ñanô sanja mênkêsa.”

*Bingôlinj gêmêc ñawêna
(Mat 13:31-32; Luk 13:18-19)*

³⁰ Go kêsôm gebe “Aêac tanam dônj Anôtônê gamêj êpi asagenj ma tanam bingôlinj ondod êpi. ³¹ Kêtôm gêmêc ñawê. Embe tapalip êsêp kôm, oc talic ñasec-ñasec kêtôm gêj ñagêdô ñamatu atom. Gêj tau saujanô. ³² Mago tapalip êsêp nom acgom, go êpi e êlêlêc gêj tolaun samob su ma etoc laka kapôenj, go moc umbonj ñalabuja sênam sac sêngônj ñaajuñ.”

³³ Enj kêsôm binj tau gêdêj êsêac gêjam kêtû bingôlinj taêsam kêtôm sêjalaña. ³⁴ Ma kêsôm binj tejj kêsa awê gêdêj êsêac atom, kêsôm kêtû bingôlinjenj e êsêac to nê ñacsenjomi sêmoa taunja acgom, go gêwa binj samob sa gêdêj êsêac.

*Jesu kêsôm mutêna kêtû malô
(Mat 8:23-27; Luk 8:22-25)*

³⁵ Gêdêj bêc tonanj ñakêtulala Jesu kêsôm gêdêj êsêac gebe “Tanac êngic tana ñamakenj ônêna.” ³⁶ Sêwi lau sinj ma sêkôc enj toônjenj sêja wanj ma wanj ñagêdô sêwiñ enj. ³⁷ Gêdêj tonanj mu gêbuc kêtû têna e ñadembom kêsâlê wanj auc ma landôm jagodoc-jagodoc. ³⁸ Ma enj tau nanj gedênj kwalim ma gêc bêc gêc wanjuña, tec jasêju enj ma sêsôm gêdêj enj gebe “Mêtêmôkê, aôm gôlic oc tanaña necgac me.” ³⁹ Tec enj mata gêlac ma gec binj mu ma kêsôm gêdêj ñadembom gebe “Jamanjenj ma ônam taôm tôj.” Ma mu kêtû malô to bônônj kêsêp e kênôma. ⁴⁰ Go Jesu kêsôm gêdêj êsêac gebe “Amac matem golec asagenja. Amac

akêñ gêwiñ atom me.” ⁴¹ Êsêac têtêc taunñ ñanô ma sêsôm gêdêñ taunñ gebe “Ñac tonec asa, tec mu to ñadembom tañenñ wamu gêdêñ enñ nec.”

5

*Jesu gêgôm ñac tonjalau natêmui ôli ñajam kêsa
(Mat 8:28-34; Luk 8:26-39)*

¹ Êsêac jasêsô lau Gadarene nêñ gamêñ anğa bugêjactonñ ñamakenñ ônêña. ² Ma gêdêñ tañ enñ kêsêp anğa wañ nanñ, e gacgenñ ñac tenñ tonjalau ñatêmui kêsa anğa sêô jagêdac enñ. ³ Ñac tau gêmôa gamêñ sêôña ma lau tenñ têtôm gebe sênsô enñ tônia atom, sêsô enñ ña kapoacwalô, mago kêtôm atom amboac tonanñ. ⁴ Sêsô enñ akainñ tônia to sêbôênñ enñ ña kapoacwalô kêtü dim taêsam, mago kêmônanñ kapoacwalô tulu to kêlêsanñ Iêpoa gêñgic ma lau tenñ nêñ ñaclai kêtôm gebe sênam enñ tônia atom. ⁵ Kêtôm bêc to gelenğenñ enñ gêmôa sêô to lôc gedenñ tôniağenñ ma kêwakic to kêtuc tau ña poc.

⁶ Ñac tau gêlic Jesu kêsa jaêcgenñ ma kêlêti jakêpônñ aduc gêdêñ enñ ⁷ ma gêmôêc awa kapôênñ gebe “Lôlôc Ñatau Anôtô nê Latu Jesu, aêagêcnêñ asagenñ ñagêdô gêdêñ taunñ, aê aoc gêjac Anôtô nanñ kêtü ôiênsu aê atomña.” ⁸ Ñac tau kêsôm binñ tonanñ gebe Jesu kasôm gêdêñ enñ gêmunñ su gebe “Aôm ñalau ñatêmui, ondec ñamalac tonec ma ôsa ôna.” ⁹ Go Jesu kêtü kênac enñ gebe “Aômnêm ñaê asa.” Ma enñ gêjô enñ awa gebe “Aêñoc ñaê ‘Legion’, gebe aêac lau taêsam.” ¹⁰ Go ketenñ Jesu kepenñ ducgenñ gebe êôc êsêac ôkwi sêsa gamêñ tonanñ sêna atom.

¹¹ Bôcanô pom kapôênñ tenñ senñ gêñ sêmoa gamêñ tau ñalôc. ¹² Tec ñalau tau tetenñ enñ gebe “Ôkêñ aêac naasêp bôc tônia ñalêlôm ana.” ¹³ Ma Jesu gêlôc gebe sêna. Tec ñalau ñatêmui sêsa anğa ñamalacnê jasêsêp bôc tonanñ ñalêlôm sêja ma bôc tau topomgenñ sêsabi anğa salic gulunñ tagenñ jasêsêp bu. Bôc tau amboac 2,000 ma sênôm bu su sêjaña.

¹⁴ Go lau bôcña sêc jasêsôm ñawae anğa malac to gamêñ ñakêtu gêdô. Tec lau sêmênñ sebe sêlic gêñ tau ñam. ¹⁵ Amboac tonanñ dêdêñ Jesu sêja e sêlic ñac, tañ ñalau ñatêmui taêsam sêpônñ enñ nanñ, nê kauc kêsa ma kêsô ñakwê sa gêñgônñ, ñac to Legion tau tônia, ma têtêc taunñ ñanô. ¹⁶ Ma êsêac, tañ matenjanô sêlic gêñ, tañ kêtap ñac tonjalau ñatêmui ma bôc sa nanñ, sêjac ñaminñ gêdêñ êsêac gêwiñ. ¹⁷ Ma êsêac jatetenñ Jesu gebe êwi êsêacnêñ gamêñ sinñ ma êc êna.

¹⁸ Gêdêñ enñ kêpi wañ nanñ, ñac tau gêmunğenñ ñalau ñatêmui gêgôm enñ nanñ, ketenñ Jesu gebe “Aê jawinñ aômmanñ.” ¹⁹ Mago Jesu gêlôc gêdêñ enñ atom ma kêsôm gêdêñ enñ gebe “Ôpi nênm andu ôndêñ nênm lau ôna ma ônac minñ gêñ kapôênñ, tañ Apômtau gêgôm gêdêñ aôm to taê walô aôm nanñ, êndêñ êsêac.” ²⁰ Tec enñ gêja ma gêjac minñ gêñ kapôênñ, tañ Jesu gêgôm gêdêñ enñ nanñ, anğa gamêñ Malaclemenñlunña. Ma lau samob sê taênñ ñanô.

*Jairi latuo to awê, tañ kêmoasac Jesunê ñakwê nanñ
(Mat 9:18-26; Luk 8:40-56)*

²¹ Jesu kêpi wañ ma gêjac gêñgic jakêsô ñamakenñ ônêña kêtiam. Ma lau taêsam sêkac sa dêdêñ enñ sêja. Ma enñ gêmôa bugêjactonñ ñataligenñ. ²² Ma lômmôkê tenñ, ênê ñaê Jairi, gêmênñ e gêlic enñ ma gêu tau gêc enñ akainñña, ²³ ma ketenñ enñ kepenñ ducgenñ ma kêsôm gebe “Latuco tecênê gêmâc e awa kêtü dambê. Tec ômôênñ ma ôkêñ lêmam ênsac enñ gebe ñajam êsa ma êmoa mata jali.” ²⁴ Tec Jesu gêwiñ enñ gêja ma lau taêsam têdaguc enñ e sêkapiñ enñ sa.

²⁵ Ma awê tenñ gêjam dec kêtôm jala 12, ²⁶ ma kêtap ñandanñ kapôênñ sa anğa dokta taêsam nêñ ma kêjainñ nê awa samob. Mago gêjam enñ sa atom e gêmâc gêjam sêga. ²⁷ Awê tau gêñô Jesu ñawae ma gêmênñ kêsêli lau gêc enñ dêmôêmuña mênkêmoasac ênê ñakwê, ²⁸ gebe enñ kêsôm gebe “Aê embe lamoasac ênê ñakwêgenñ, oc êngôm aê ôlic ñajam êsa.” ²⁹ Kêmoasac e gacgenñ nê dec kêpa ma kêsaê ôli gebe gêmâc gêwi enñ sinñ. ³⁰ Ma Jesu kêsaê sebenñ gebe ñaclai kêsa anğa ênê gêja, tec kêkac tau ôkwi gêdêñ lau ma kêtü kênac gebe “Asa kêmoasac ñoc ñakwê.” ³¹ Ma nê ñacsenñomi sêsôm gêdêñ enñ gebe “Aôm gôlic lau sêkapiñ aôm sa sêmoa,

mago kôtu kênac gebe 'Asa kêmoasac aê.' ”³² Ma Jesu kêkac tau ôkwi gebe êlic asa gêgôm gêñ tau. ³³ Mago awê tau kêjala gêñ, tañ kêtap en sa nan, kêtakê e kêtênêp tau ênduêndu, kêsa jagêu tau gêc Jesu lanônêmña ma geoc biñ samob lasê gédên en. ³⁴ Ma en kêsôm gédên en gebe “Latucoenec, nê m kôkên gêwiñ gêgôm aôm ñajam kêsa, ôsa totêmtac malôgen ôna ma nê m gêmac êwi aôm siñ.”

³⁵ Kêsôm biñ gêmoa ma lau ñagêdô sêmên anğa lômmôkênê andu ma sêsôm gebe “Latômo gêmac êndugac, aôm ôiênsôn mêtêmôkê êtu agenña.” ³⁶ Êsêacnên biñ gélên Jesu tôñ atom ma kêsôm gédên Iômmôkê gebe “Ôtêc taôm atom, ôkên êwiñgen.” ³⁷ Ma en gélôc gédên lau ten gebe sêndanğuc en atom, Petere ma Jakobo agêc lasi Joañ taunğen sêwiñ en. ³⁸ Ac jasêo lasê Iômmôkênê andu e gênô ñaonda ma lau têtan to sêjam tañi sa. ³⁹ Ma kêsô gêja e kêsôm gédên êsêac gebe “Amac agôm ñaonda to atañ kêtû asagenña. Ñapalêo gêmac êndu atom, gêc bêcgen tec gêc.” ⁴⁰ Ma êsêac sêomac en. Tec kêjanda êsêac samob sêsa sêja ma kêkôc ñapalê têna agêc tama to êsêac, tañ sêwiñ en sêja nan, ma kêsô balêm, tañ ñapalêo gêc nan gêja. ⁴¹ Jakêkam ñapalêo lêma ma kêsôm gédên en gebe “Talita kumi,” tanam ôkwi gebe “Ñapalêo, aê jasôm aôm ôndi sa.” ⁴² E gacgen ñapalêo gêdi sa ma kêsêlên, gebe ênê jala kêtû 12. Ma êsêac selendec ñanô. ⁴³ Go en gêjac jao ñajana gédên êsêac gebe lau ten sênô ñawae atom, ma kêsôm gebe sêkên gêñ ñapalêo tau êniñ. * Legion.

6

Jesunê lau têtin en anğa Nasaret (Mat 13:53-58; Luk 4:16-30)

¹ Ma Jesu gêwi gamên tonan siñ jagêo lasê tau nê malacmôkê ma nê ñacsenomi tédaguc en sêja. ² Gédên sabat en kêdôn mêtê gêmoa lôm ma êsêac taêsam, tañ sênô nan, têtakê ñanô ma sêsôm gebe “Ñac tonec kêkôc gêñ tonec anğa ondoc, ma kauc, tañ en kêtap sa nan, amboac ondoc, ma gênjalô, tec en lêma gêgôm nec, ñam amboac ondoc. ³ Ñac tonec kamunda, Maria latu ma Jakobo agêc Joses ma Juda agêc Simon teweni nec. Ma ênê lasiio tec sêmoa sêwiñ aêac nec atom me.” Ma têtû môsi en. ⁴ Tec Jesu kêsôm gédên êsêac gebe “Lau gamên ten tetoc propete ten sa kwalec atom, tau nê malacmôkê to tau nê lasitêwai ma nê gôlôac tec sêmbu en.” ⁵ Ma en kêtôm gebe êngôm gênjalô ten anğa tonan atom, tagen kêkên lêma gêsac lau togêmac luagêcgen ma gêgôm êsêac ôlin ñajam kêsa. ⁶ Ma êsêacnên sêkên gêwiñ masiña gêjac ênê Iênô auc.

Jesu kêsakin nê aposolo sêja (Mat 10:5-15; Luk 9:1-6)

Jesu gêjac laoc gamênğen jakêdôn lau. ⁷ Go gêmôêc êsêac 12 dêdên en jakêsakin êsêac luagêc-luagêc ma kêkên ñaclai gédên êsêac gebe sêkônin ñalau ñatêmui. ⁸ Go gélên biñ êsêac gebe sêkôc gêñ ten sêmoa intêna atom, tôc tagen. Mo masi, atali masi, awa êsêp ômbiñkap atom. ⁹ Mago sêsô nên atapa ma sêsô ñakwê luagêc atom. ¹⁰ Go kêsôm gédên êsêac gebe “Embe api andu ten, nan anğôn tonanğen e awi gamên tau siñ. ¹¹ Malac ten embe sêkôc amac sa to sêkên tañen amac atom, nan awi gamên tonan siñ, ma andôn ñakekop, tañ gêc amac emkain nan, su êtu nêñ geo ñabelo ten êndên êsêac.” ¹² Go ñacsenomi sêsa sêja ma sêjam mêtê gebe lau sênam taunğ ôkwi. ¹³ Ma têtin ñalau sec taêsam sêsa sêja to sen oso lau gêmac taêsam ña niptêkwi ma sêgôm êsêac ôlin ñajam kêsa.

Ñackêsagu Joañ gêmac endu (Mat 14:1-12; Luk 9:7-9)

¹⁴ Jesunê ñaê ñawae kêsa e kin Herodo gênô ma lau sêsôm sebe “Ñackêsagu Joañ gêdi sa anğa ñacmatênên, tec ñaclai kêpoa kêpi en.” ¹⁵ Lau ñagêdô sêsôm sebe “En Elia,” ma ñagêdô sêsôm sebe “Propete tê sêmoa-sêmoa nê nêñ ten.”

* **5:43:** Lau Rom sêsam siñwaganên ton kapôn ten gebe

¹⁶ Mago gédên tañ Herodo gênô biñ tonañ ñawae nañ, kêsôm gebe “Joan tañ kajatu dèdim enj gèsutêkwa gèngic nañ, gèdi sa.” ¹⁷ Herodo tau tonañ kêsôm sèkôc Joan tòn ma sèsô enj tòn gèngôn kapoacwalô. Herodo gègôm gèn tonañ gebe tau gèjam tewa Pilip nè awê Herodia, ¹⁸ ma Joan kêsôm gédên Herodo gebe “Gôjam tèwamnê awê tec keso.” ¹⁹ Herodia genj anô-anô Joan gebe ênac enj êndu, mago gègôm elémê, ²⁰ gebe Herodo kêtêc Joan. Enj kèjala enj gebe enj ñac gédên to ñac dabuñ, tec gejob enj. Herodo gênô ênê biñ e kèpô lêna tau ñasec, mago kèkên taña enj gèjac ñawaegenj.

²¹ Ma gédên ñasawa tenj Herodo taê gèjam nè béc tènà kèkôc enja, tec gègôm moasinj kapôênj gédên nè kiap to kapitai ma laumata Galilaijana. ²² Ma Herodia latuo kèsô jakêté wê e Herodo to nè ñaclenj sèlic ñajam. Tec Herodo kêsôm gédên ñapaléo gebe “Embe tèm tac êwiñ gèn tenj anja aênoc ma otenj, oc jakênj êndên aôm.” ²³ Enj kêtôc lêma ma kêsôm gédên ñapaléo gebe “Gèn samob, tañ otenj nañ, oc jakênj êndên aôm. Embe otenj ñoc gamênj ñamakenj, oc jakenjenj.” ²⁴ Tec ñapaño kèsa jakêsôm gédên tènà gebe “Aê jatenj asagenj.” Ma tènà kêsôm gebe “Otenj ñackêsagu Joan mômêapac.” ²⁵ E ñapaléo kèlêti gacgenj kèsô gédên kinj gèja jaketenj gebe “Aê gabe galocgenj ôkênj ñackêsagu Joan mômêapac êsêp laclu tenj êndên aê.” ²⁶ Kinjê ñalêlôm ñawapac ñanô, tagenj kètu kêtôc lêmanja to kètu ñaclenja tec enj gebe enjenj biñ su atom. ²⁷ E gacgenj kinj kèsakinj sinwaga tenj ma kèjatu gebe êkôc Joan mômêapac êmênj. Ñac tau gèja e gèdim Joan gèsutêkwa gèngic anja andu kapoacwalôña, ²⁸ go kèkênj mômêapac kèsêp laclu tenj mênkèkênj gédên ñapaléo, ma ñapaléo kèkênj gédên tènà. ²⁹ Joanjê ñacsenjomi sênjô ñawae mênjsèkôc ênê ñawêlêlanj su jasèkênj gèc sê tenj.

Jesu gèlôm lau 5,000

(Mat 14:13-21; Luk 9:10-17; Joan 6:1-15)

³⁰ Aposolo sèkac sa dèdên Jesu sèja ma sèjac gèn samob, tañ sègôm to tédôn nañ, ñaminj gédên enj. ³¹ Lau taêsam sèja sêmênj-sèja sêmênj, ma nènj ñasawa sèniñ gènña gèc atom. Tec Jesu kêsôm gédên êsèac gebe “Ajôc, tana gamênj ñasawa tenj tamoa nènj taunja gebe aninj awem ñagec.” ³² Tec êsèac sèpi wanj sèsô gamênj ñasawa tenj sèmoa nènj taunja.

³³ Lau sèlic êsèac sèja ma taêsam sèjala êsèac. Tec lau anja malac samob sèsêlênj sèwiñ taun e jasêo lasê gamênj tau, tañ Jesu to nè ñacsenjomi sebe sèmoa nañ, sèmuñj êsèac.

³⁴ Gédên tañ Jesu mênkèsô nañ, gèlic lau tonj kapôênj ma taê walô êsèac gebe êsèac amboac domba, nañ ñacgejobña masi. Tec gèôc awa sa ma kédônj biñ taêsam gédên êsèac. ³⁵ Oc gèja, tec ênê ñacsenjomi dèdên enj sèja ma sèsôm gebe “Gamênj tonec gamênj sawa ma oc gèja su. ³⁶ Amboac tonanj ôkênj lau sèc êlinj-êlinj gebe sèna malac to gamênj ñakètu gèdô nasènam ôli nènj gèn sèniñña.” ³⁷ Tec Jesu gèjô êsèac awenj ma kèsôm gebe “Amac taôm akênj gèn êsèac sèniñ.” Ma êsèac tètù kènac enj gebe “Amboac ondoc, aèac ana anam ôli polom ña denari 200 mênjakênj êsèac sèniñ me.” ³⁸ Ma enj gèjam kènac êsèac gebe “Amacnèm polom tendocgenj gèc, ana alic acgom.” Êsèac sèlic su ma mênjsèsôm gebe “Polom lemenj tenj ma i luagèc.”

³⁹ Go enj kèjatu êsèac gebe samob sèngônj sic tomôkê-tomôkê sèngônj gègwanj ñamêdôb wakuc tonanj. ⁴⁰ Ma lau sèngônj sic totonj-totonj, tonj ñagèdô 100, ñagèdô 50. ⁴¹ Go Jesu kèkôc polom lemenj tenj to i luagèc tonanj sa mênmata gedec undambê ma gèjam danje, go kèpô polom kèkôc ma kèkênj gédên ñacsenjomi gebe sènac sam êndên lau. Ma gèjac sam i luagèc tau gédên êsèac samob. ⁴² Samob senj e gèôc êsèac tònj. ⁴³ Go ñacsenjomi sejonj ñapopoc sa kèsêp gadob 12 e mènngèc ma i ñagèdôgèdô gèwiñ. ⁴⁴ Ma êsèac, tañ senj polom tau nañ, ñacwaga 5,000.

Jesu kèsêlêrl gèmoa ñadembom ñaô

(Mat 14:22-33; Joan 6:15-21)

⁴⁵ Ma Jesu kèkac nè ñacsenjomi gacgenj sèpi wanj sèmuñj enj sèna Betsaida, nañ gèc ñamakenj ônèña, ma enj tau êmoa e êkênj lau sèna acgom. ⁴⁶ Enj kèkênj lau sèja su acgom, go kèpi lôc gèja gebe etenj mec. ⁴⁷ Oc jakèsêp su ma wanj kèsa e jakêkô ñalunj ma enj taugenj gèmoa

baugen gêmôa. ⁴⁸ Ma gêlic êsêac segolem elêmê gebe mu kêpuc êsêac tôñ. Talec kêtan, go kêsêlêñ gêmôa ñadembom ñaôgen kasa gêdêñ êsêac gêja. En gebe êoc lêlêc êsêac êna. ⁴⁹ Ac sêlic en kêsêlêñ gêmôa ñadembom ñaôgen ma sêjam kauc sebe oc balôm ten, tec sêwakic. ⁵⁰ Êsêac samob sêlic en e têtakê. Go en awa kêsa sebeñ ma kêsôm gêdêñ êsêac gebe “Têmtac êpa su, aê tau tonec, atêc taôm atom.” ⁵¹ Ma en jakêpi wan gêwiñ êsêac ma mu kêtû malô. Ma êsêac têtakê e sêñac lemen ñanô, ⁵² gebe êsêacnêñ kauc kêsa kêpi biñ polomña atom, nêñ ñalêlôm ñajanña tec gêc.

*Jesu gêgôm lau gêmâc anña Genesaret ôlin ñajam kêsa
(Mat 14:34-36)*

⁵³ Ma sêja e sêpi bau anña Genesaret ma sêsô wan tôñ. ⁵⁴ Sêsêp anña wan sêja e gacgen lau sêjala en den tagen. ⁵⁵ Ma sêlêti sêjam gamên aucgen e lau sêbalañ lau, tan gên gêgôm êsêac nan, tosac-tosac sêja gamên, tan sêñô gebe en gêmôa nan. ⁵⁶ Ma gêdêñ tan gêo lasê malac saun to kapôên ma gamên ñakêtu gêdô-gêdô nan, êsêac sêkên lau gêmâc sec malaclun kêtômgen ma teten en gebe sêmoasac ênê ñakwê ñataligen, ma samob, tan sêmoasac en nan, tec ôlin ñajam kêsa.*

7

*Lau ñanô nêñ mêtê
(Mat 15:1-9)*

¹ Ma Parisai to biñsutañ ñagêdô, tan sêmên anña Jerusalem nan, sêkac sa dêdêñ Jesu sêja. ² Ma sêlic ênê ñacsenomi ñagêdô sêkwasiñ lemen atom, sen gên paliñ-paliñgen. ³ Parisai to Juda samob sen gên atom e sêkwasiñ lemen su acgom, gebe têdaguc lau ñanô nêñ ñagôlin. ⁴ Ma embe anña gamên têtulu gênña sêmên, nan sêniñ gên atom e sêlin bu su acgom. Ma ñagôlin langwa ñagêdô taêsam gêc, tan têdaguc gêwiñ amboac sêkwasiñ suc to laclu ma ku. ⁵ Amboac tonan tec Parisai to biñsutañ têtû kênac en gebe “Amboac ondoc, aômnmê ñacsenomi têdaguc lau ñanô nêñ ñagôlin atom, sêkwasiñ lemen atom ma sen gên.” ⁶ Tec en kêsôm gêdêñ êsêac gebe “Jesaiâ geoc biñ lasê jagêdêngoc kêpi amac dansantêna amboac teto gêc gebe

‘Lau tonec tetoc aê sa ña gêdônôlicgen,
mago nêñ ñalêlôm gêmôa jaêc aê.

⁷ Êsêac sêjam sakiñ aê kwalec
gebe biñsu, tan êsêac têdôn nan, ñamalacnêñ biñ ñaômagen.’

⁸ Anôtônê biñsu nan amac awi siñ su, ma ñamalacnêñ ñagôlin langwa tec akôc tôñ.”

⁹ Ma kêsôm gêdêñ êsêac gebe “Anôtônê biñsu tec abanac e ñapep sawa gebe amansan taôm nêñ ñagôlin langwanña. ¹⁰ Mose kêsôm gebe ‘Otoc tamam agêc tênam sa. Ñac ten embe êsôm biñ sec êpi têna me tama, nan sênac en êndu.’ ¹¹ Mago amac tec asôm gebe ‘Ñac ten embe êsôm êndêñ têna me tama gebe Aênoc gên, tan taêm kêka amoa nan, Korban,’ ñam gebe jakên êndêñ Anôtô, ¹² go anac jao en gebe ênam têna me tama sa êtiam atom. ¹³ Amac ajam Anôtônê biñ auc ña taôm nêñ ñagôlin langwa, tan adôn gelom-gelom nan, ma ajam gên ñagêdô ôkwi gêwiñ.”

*Gen tan gêgôm ñamalac kêtû sec
(Mat 15:10-11, 15-20)*

¹⁴ Go Jesu gêmôêc lau dêdêñ en sêja kêtiam ma kêsôm gêdêñ êsêac gebe “Samob anô aênoc biñ ma nêñ kauc êsa. ¹⁵ Gên dêmôênña ten embe êsêp ñamalacnê ñalêlôm êna, oc êngôm en êtu sec atom. Mago gên, tan kêsa anña ñamalac gêmên nan, tec gêgôm en kêtû sec.” [¹⁶ Ñac ten nê tanjasun êñônña êmbe ênêc, nan êñôman.]

* **6:56:** K mwaganêñ a c tagenña. Alic Mat 18:28

¹⁷ Ma gêdênj tañ gêwi lau sinj kêsô andu gêja nan, ênê ñacsenjomi têtû kênac bingôlinj tau ñam gêdênj enj. ¹⁸ Ma enj kêsôm gêdênj êsêac gebe “Ma amac tonec nec, nê m kauc kêsâ atom amboac tonanj me. Ajala atom me. Gebe gênj samob, tañ anja dê môtênja êsêp ñamalac êna nan, oc êngôm enj êtu sec atom, ¹⁹ gebe kêsêp ênê ñalêlôm gêja atom, kêsêp ñatêtacñagenj gêja e gê su kêtôm gêgôm-gêgôm.” Tec Jesu gêwa gênj taniñja samob sa gebe ñajam. ²⁰ Ma kêsôm gebe “Tagenj gênj, tañ kêsâ anja ñamalacnê nan, tec gêgôm ñamalac kêtû sec. ²¹ Gebe taênj gêjam binj sec kêsâ anja ñamalacnênj ñalêlôm, binj mockainja, genjenj, sêjac ñamalac êndu, ²² dêdim sê môt walô gêngic, matenj katu, sêgôm sec ñawaô, binj dansanj, wauc-wauctêna, matenj danjucboa, sêsôm binj alôb-alôb, tetoc taunj sa ma binj meloc. ²³ Gênj sec samob tonanj ñai tec kêsâ anja ñalêlôm ma gêgôm ñamalac kêtû sec.”

*Awê tenj kêkênj gêwinj ñajanja
(Mat 15:21-28)*

²⁴ Go Jesu gêdi anja tonanj gêja gamênj Turunja. Ma kêpi andu tenj gêja ma gebe ênam tau aucgenj e gêgôm jageo. ²⁵ Ma awê tenj, tañ latuo saunj ñalau ñatêmui gêgôm enj nan, gênjô enj ñawae ma sebenj gêja gêu tau gêc enj akainja. ²⁶ Awê tau enj Heleno, têna kêkôc enj anja Suropoinikianja. Enj ketenj Jesu gebe êtinj ñalau sec anja latuonê êsa êna. ²⁷ Mago Jesu kêsôm gêdênj enj gebe “Ondecgenj, ñapalê sêninj nênj gênj e êôc êsêac tônj acgom. Embe takôc ñapalênênj mo su ma tambalinj êndênj kêamlatu, oc ñajam atom.” ²⁸ Tec awê tau gêjô enj awa gebe “Apômtau, mago kêamlatu senj ñapalênênj mo ñapopoc sêmoa tebo ñalabugoc.” ²⁹ Ma Jesu kêsôm gêdênj enj gebe “Kêtû binj tonanj tec ôna. Ñalau sec kêsâ anja latômônê gêja su.” ³⁰ Ma enj gêmu gêja nê andu e gêlic ñapalêo gêc ma ñalau sec kêsâ gêja su.

Tañasunbic to awamê ñajam kêsâ

³¹ Ma Jesu gêwi gamênj Turunja sinj kêtiam kêsâ Sidonja e jagêô lasê Malaclemenju ñagamênj gêc bugêjactonj Galilaijana. ³² Go sêkôc tañasunbic to nê bi ñ kwackwac dêdênj enj sêja ma tetenj enj gebe êkênj lêma ênsac enj. ³³ Tec Jesu kêkôc enj su anja launênj jasêkô taunja, go kêkênj lêmalatu kêsô enj tañasunj ma kêkasôp to kêmoasac enj imbêla. ³⁴ Go mata gedec undambê e kêsê awa su ma kêsôm gêdênj enj gebe “Epata,” gebe “Ôpoa lasê.” ³⁵ Tec tañasunj kêpoa lasê ma imbêla kêtû golonj e kêsôm binj ñañênj kêsâ, ³⁶ ma Jesu gêjac jao gebe sêsôm ñawae êndênj lau atom. Enj gêjac jao gêmoa, tagenj êsêac sêjac minj binj tau kêtû tapa-tapa sêjac ñawaegenj. ³⁷ Lau sêñac lemenj ñanô ma sêsôm gebe “Enj gêgôm gênj samob ñajam. Tañasunbic sênjô binj ma awenjmê sêsôm binj lasê.” *

8

*Jesu gêlôm lau 4,000
(Mat 15:32-39)*

¹ Gêdênj tonanjenj lau taêsam sêkac taunj sa kêtiam ma nênj gênj sêninjja masi. Tec Jesu gê môtêc nê ñacsenjomi dêdênj enj jakêsôm gêdênj êsêac gebe ² “Aê taêc walô lau tonec gebe sêmoa sêwinj aê e bêc têlêac samuc ma nênj gênj sêninjja masi. ³ Amboac tonanj embe jakênj êsêac têtac sawagenj sêmu sêna nênj gamênj, oc enj kainj to lemenj êmac anja intêna, gebe lau gamênj baliñja ñagêdo tec sêwinj êsêac.” ⁴ Ma ênê ñacsenjomi têtû kênac enj gebe “Aêac takôc mo anja ondoc ma takênj lau tonec sêninj êôc êsêac tônj, tamoa gamênj sawa nec.” ⁵ Tec enj kêtû kênac êsêac gebe “Amacnê m polom tendocgenj gêc.” Ma êsêac sêsôm gebe “Polom 7.”

⁶ Ma kêsôm gêdênj lau gebe sêngônj sic sêngônj nom. Ma kêkôc polom 7 tonanj mênjgêjam danje su, go kêpô kêkôc ma kêkênj gêdênj nê ñacsenjomi gebe sênac sam. Tec sêjac sam gêdênj lau. ⁷ Ma êsêacnênj i palê luagêcgenj gêc, nanj gêjam danje ma kêsôm gebe sênac sam amboac tonanj. ⁸ Senj e gêôc êsêac tônj, go sejonj ñapopoc sa kêsêp gadob 7. ⁹ Ma lau tau

* **7:37:** Asam binj, tañ gec Mat 15:2

amboac 4,000. Ma kêkêñ êsêac sêja. ¹⁰ Go êsêac to nê ñacsenomi gacgen jasêpi wan ten ma jasêo lasê gamêñ Dalmanutaña.

*Parisai teten gêñtalô
(Mat 16:1-4)*

¹¹ Parisai sêsa sêja jaêc sesen tauñ sêmoa e sebe sênsaê Jesu. Tec sêsôm gebe “Ôñg m gêñtalô undambêña ten.” ¹² Jesu gêñô bin tonan e nê ñalêlôm ñawapacgosu ma kêsôm gebe “Lau têm tonecña sêsôm gêñtalô ten kêtú asagenña. Binñanô, aê jasôm êndên amac gebe Lau têm tonecña oc sêlic gêñtalô ten atomanô.” ¹³ Go gêwi êsêac sin ma kêpi wan kêtiam jakêso ñamaken ôñêña.

*Parisai to Herodo nêñ jist
(Mat 16:5-12)*

¹⁴ Ñacsenomi sêlin polom sin sêkôc gêwiñ atom, sêkôc ñanô tagen gec wan. ¹⁵ Tec Jesu gêlên bin êsêac gebe “Alic ma ajop taôm ñapep êndên Parisai to Herodo nêñ jist.” ¹⁶ Ma êsêac taên gêjam gêc tauñña ma sêsôm gebe “Kec, en kêsôm bin tonan gebe aêc takôc polom gêwiñ atom.” ¹⁷ Ma Jesu kêjala bin, tan sêsôm nan, tec kêsôm gêdên êsêac gebe “Kêtú asagenña amac taêm gêjam gêc taomñagen gebe akôc polom gêwiñ atom. Amacnêm kauc kêsa atom ma ajala bin tonec ñam atom tagen me. Nêm ñalêlôm ñadani kêsa me. ¹⁸ Matemanô gêc, mago alic gêñ atom to tanjemsuñ gêc, mago anô bin atom me. Ma taêm gêjam bin atom me. ¹⁹ Gêdên tan kêpô polom lemen ten kêkôc gêdên lau 5,000 nan, ajon ñapopoc sa kêsêp gadob tendocgen.” Ma êsêac sêsôm gêdên en gebe “Gadob 12.” ²⁰ “Ma gêdên tan kêpô polom 7 kêkôc gêdên lau 4,000 nan, ajon ñapopoc sa kêsêp gadob tendocgen.” Ma êsêac sêsôm gêdên en gebe “Gadob 7.” ²¹ Go en kêtú kênac êsêac gebe “Ajala bin tonec ñam atom tagen me.”

Ñac matapec ñajam kêsa anña Betsaida

²² Jasêo lasê Betsaida ma lau sêkôc matapec ten dêdên Jesu sêja ma teten en gebe êmoasac en. ²³ Tec Jesu kêkam matapec gêdên lêma ma gêwê en agêc sêsa malac ñamagê sêja, go kêkasôp kêsêp en mataanô ma gêu lêma gêsac en ma kêtú kênac en gebe “Gôlic gêñ ten me masi.” ²⁴ Ma ñac tau kêsa sa ma kêsôm gebe “Aê galic ñamalac, galic êsêac sêsên amboac ka.” ²⁵ Go Jesu gêu lêma gêsac en mataanô kêtiam ma kêpuc mata tôn e mataanô ñawa kêsa ma gêlic gamên ñanên kêsa. ²⁶ Go kêsakin en gêja nê andu ma kêsôm gebe “Ôsa malac ôna atom.”

*Petere kêsôm Jesu ñam
(Mat 16:13-20; Luk 9:18-21)*

²⁷ Go Jesu to nê ñacsenomi dêdi sêsa malac Kaisarea Pilipi sêja. Sêsêlên e jasêsa ñadambê ten ma kêtú kênac nê ñacsenomi gebe “Lau sêsam aê sebe asa.” ²⁸ Ma êsêac sêjô en awa gebe “Ñagêdô sêsôm gebe ñackêsagu Joan, ma ñagêdô gebe Elia, ma ñagêdô gebe propetenên teri.” ²⁹ Go kêtú kênac êsêac gebe “Ma amac taôm nec asam aê abe asa.” Tec Petere gêjô en awa gebe “Aôm Kilisi tau.” ³⁰ Ma Jesu gêjam êsêac awen auc gebe sêsôm en lasê êndên lau ten atomanô.

*Jesu geoc êmac êndu to êndi sanja lasê
(Mat 16:21-28; Luk 9:22-27)*

³¹ Go gêoc awa sa ma kêdôn êsêac gebe “Ñamalacnê Latu oc êoc ñandan taêsam ma laumata to dabuñsêga to binjutau oc têtin en to sênac en êndu. Ma béc têlêac ênaña, go êndi sa êtiam.” ³² En kasôm bin tonan gêc awagen. Tec Petere gê en jaagêc sêkô tauñña ma kêsôm en. ³³ Ma Jesu kêkac tau ôkwi mata gê nê ñacsenomi ma kêsôm Petere gebe “Sadan, ôkôc taôm sa naôkô jaêc. Aôm taêm gêjam bin Anôtôña atom, taêm gêjam bin ñamalacñagen.”

³⁴ Go gêmôêc lau to nê nacsenomi sêmên ma kêsôm gêdên êsêac gebe “Nac ten embe taê ênam gebe êsap aê tôn, nan ênac kapoac tau ma êoc nê kakeso lau êndan guc aê. ³⁵ Nac ten embe êngôm mocsac gebe êmoa mata jali, nan oc êmac êndu. Ma ten embe êmac êndu êtu aê to nawaê njamna, nan oc êngôn mata jali. ³⁶ Nac ten embe ênsôb gên nomna samob sa êtu ênê gên, mago êjain katu, oc ênam en sa amboac ondoci. Oc ênam en sa atom. ³⁷ Namalac oc ênac da katu na asagen. ³⁸ Lau mockainjo to lau sec tonec nên ten embe maja aê to noc bin, oc Namalacnê Latu maja en amboac tonan êndên têm, tê êmên to Tamanê nawasi ma anjela dabun sêwin en.” *

9

¹ Ma en kêsôm gêdên êsêac gebe “Binjanô, aê jasôm êndên amac gebe Êsêac tec sêkô nec, nên nagêdô oc sêmac êndu atomgen e sêlic Anôtônê gôlin tonjaci mênêsa acgom.”

Jesu ôli kain ten kêsâ
(Mat 17:1-13; Luk 9:28-36)

² Bêc 6 gêjana acgom, go Jesu kêkôc Petere agêc Jakobo ma Joan sêwin en. Ma gêwê êsêac sêpi lôc natêpôê bali ten sêja gebe sêmoa taujja. Ma sêlic en ôl i kêpô tau ôkwi ³ e nê nkwê sêpôma kêlêlêc oc naboatilo su. ⁴ Go Elia agêc Mose seoc tauj lasê dêdên êsêac ma sêjam binjalôm sêwin Jesu. ⁵ Ma Petere gêoc awa sa kêsôm gêdên Jesu gebe “Mêtêmôkê, njam gebe tamoâ gamên tonec. Aêac anam bec têlêac acgom, aôm nê ten ma Mosenê ten ma Elianê ten.” ⁶ Êsêac têtêc tauj nan, tec en gêjam kauc bin êsômna. ⁷ Go tao ten mên gêjam ajun êsêac ma awa ten kêsâ anja tao tau gêmên gebe, “Aênoc Latuc tan têtac gêwin en nan, tau tonec. Akên tan en.” ⁸ Ma sep tagen ac maten geso gamên e sêlic lau ten sêkô sêwin êsêac atom, Jesu taugen.

⁹ Êsêac sêsêp anja lôc sêmoa ma en gêjac jao êsê c gebe “Gên tan alic nan, anac namin êndên nac ten atom e Namalacnê Latu êndi sa anja nacmatênên su acgom.” ¹⁰ Êsêac taên gêjam bin tonan gêc taujgen sêmoa ma têtû kênac gêdên tauj gebe “Êndi sa anja nacmatênên nec nam amboac ondoci.” ¹¹ Go têtû kênac en gebe “Amboac ondoci, binjutau sêsôm gebe Elia êmên êmun acgom” ¹² Tec en kêsôm gêdên êsêac gebe “Elia nan êmun ma êsa gên samob nalanô sa êtiam. Ma teto kêpi Namalacnê Latu amboac ondoci gebe en oc êoc nandan taêsam to têtû kasec en. ¹³ Mago aê jasôm êndên amac gebe Elia tec gêmên su, ma sêgôm en waucwaucgen amboac teto kêpi en.”

Napalê tonjalu sec ôli njam kêsâ
(Mat 17:14-20; Luk 9:37-43)

¹⁴ Ac sêmên ma sêo lasê gêdên nacsenomi nagêdô ma sêlic lau taêsam sêgi êsêac auc ma binjutau to êsêac awensun gêoc ka tauj. ¹⁵ Lau sêlic en e gacgen têtakê ma sêlêti dêdên en sêja to sê moalêc en. ¹⁶ Ma en kêtû kênac êsêac gebe “Amac awensun gêoc ka taôm kêtû agenja.” ¹⁷ Tec nac ten anja lau taêsam tonan nên gêjô en awa gebe “Mêtêmôkê, aê kakôc latuc gadên aôm gamên gebe njalau awamê gêgôm en. ¹⁸ Gên tau embe êtap en sa anja nasawa ten, oc êmôn en e awaôpic êsa ma lunj nakicsêa kikec-kikec e êtu ton langwagen. Ma katen nê nacsenomi gebe têtin njalau tau e sêgôm kêtôm atom.” ¹⁹ Tec Jesu gêjô êsêac awen gebe “O amac lau-akên-gêwin atomwaga, aê jamoa jawin amac e êndên ondoci, ma jaoc amacnê bin e êndên ondoci. Akôc napalê tau andên aê amên.” ²⁰ Ma sêkôc napalê tau dêdên en sêja. Ma gêdên tan njalau gêlic Jesu nan, gacgen kêgasun napalê tau e gêjac tau êndu jagêc nom ma kêsabi tau to awaôpic kêsâ. ²¹ Go Jesu kêtû kênac tama gebe “Gên tonec gêgôm en kêtôm jala tendoci su.” Ma en kêsôm gebe “Napolêgen ma gêgôm en ²² ma kêtin en kêpi ja to kêsêp bu kêtû dim taêsam gebe en sen en su. Mago aôm embe ôtôm, go taêm walô aêac ma ônam aêac sa.” ²³ Ma Jesu kêsôm gêdên en gebe “Aôm gônac aê ôkwi

* **8:38:** Asam bin, tan gêc Mat 16:6

gebe Aôm embe ôtôm me. Nac tanj kékêñ gêwiñ nan, oc êngôm gêñ samob naêtôm.” ²⁴ E gacgeñ ñapalê tama gêmôêc ma kêsôm gebe “Aê kakêñ gêwiñ, tagen kakêñ gêwiñ kwalec, tec ônam sa.”

²⁵ Jesu gêlic lau sêwêgeñ sêmêñ, tec gec biñ ñalau ñatêmui ma kêsôm gêdêñ enj gebe “Aôm ñalau awammê to tanjamsunbic, aê jasakinj aôm gebe Ondec enj ma ôsa ôna, ma ômu ôsô ñac tau nê ñalêlôm ôna êtiam atom.” ²⁶ Ma ñalau kêgasun enj secanô e kêwakic lasê ma kêsâ gêja. Ma ñapalê tau gêc amboac ñacmatê, tec lau taêsam sêsôm gebe “Gêmac êndu su.” ²⁷ Go Jesu kêkam enj kêsêp lêma ma gegen enj sa jakêkô.

²⁸ Gêc gêmu gêja nê andu acgom, go nê ñacsenjomi têtû kênac enj sêmoa taunja gebe “Amboac ondoc, tec aêac atinj ñalau tonanj agôm kêtôm atom nec.” ²⁹ Ma Jesu gêjô êsêac awenj gebe “Gêñ tenj kêtôm gebe êtinj gêñ amboac tonanj ñai su sêsa ñagaô sêna atom, mec tagenj.”

Jesu geoc êmac êndu to êndi saña lasê kêtû luagêcña
(Mat 17:22-23; Luk 9:43-45)

³⁰ Go ac dêdi anja tonanj sêsa Galilaiagenj sêja ma enj gebe lau sêñô êsêac ñawae atom, ³¹ gebe enj kêdôn nê ñacsenjomi ma kêsôm gêdêñ êsêac gebe “Lau sêkêñ Ñamalacnê Latu êsêp ñamalac lemenj êna nasênac enj êndu. Sênac enj êndu e ñabêc têlêac ênanja su acgom, go êndi sa.” ³² Mago êsêacnêñ kauc kêsâ kêpi biñ tonanj atom ma têtêc taunj tec têtû kênac enj atom.

Asa êtu ñac kapôêñ
(Mat 18:1-5; Luk 9:46-48)

³³ Jasêô lasê Kapanaum sêngôn andu acgom, go kêtû kênac êsêac gebe “Amac asôm biñ amboac ondoc gêdêñ taôm amoa intêna.” ³⁴ Ma êsêac sêjam taunj tônj, gebe anja intêna sêjam kênac taunj kêpi nêñ asa kêtû ñac towae kêlêlêc êsêac ñagêdô su. ³⁵ Go gêngôn sic ma gêm êc êsêac 12 mênkêsôm gêdêñ êsêac gebe, “Ñac tenj embe taê ênam gebe êtu ñamata, nanj êtu samob nêñ ñamu to samob nêñ sakinjwaga acgom.” ³⁶ Ma kêkôc ñapalê saunj mênketoc enj kêkô êsêac ñalunjenj, go kêmbôên enj ma kêsôm gêdêñ êsêac gebe ³⁷ “Ñac tanj kêkôc ñapalê saunj amboac tonec nêñ tenj sa kêtû ñoc ñaêña nanj, kêkôc aê sa. Ma ñac, tanj kêkôc aê sa nanj, kêkôc aê taucgenj atom, enj kêkôc ñac, tanj kêsakinj aê nanj sa.”

Lau tanj sesenj aêac atom nanj, sêpuc aêac tônj
(Luk 9:49-50)

³⁸ Go Joanj kêsôm gêdêñ enj gebe “Mêtêmôkê, aêac alic ñac tenj, nanj kêdaguc aêac atom, kêtinj ñalau sec su ña aômnmê ñaê. Tec ajac jao enj, gebe enj kêdaguc aêac atom.” ³⁹ Ma Jesu kêsôm gebe “Anac jao enj atom, gebe ñac tanj êngôm gêntalô êpi aêñoc ñaê, go gacgeñ êkac awa ôkwi ma êsôm biñ sec êpi aê nanj, oc êngôm êtôm atom. ⁴⁰ Gebe ñac, tanj kêkêñ kisa gesenj aêac atom nanj, kêpuc aêac tônj. ⁴¹ Nac nanj êkêñ bu laclu tenj amac anôm êtu Kilisinê lau amacña nanj, jasôm biññanô êndênj amac gebe ñagêjô ñajam oc eso enj atomanô.

Tatim lau atom
(Mat 18:6-9; Luk 17:1-2)

⁴² “Ma ñac tenj, nanj êtim lau saunj, tanj sêkêñ gêwiñ aêña nanj, nêñ tenj e êtu sec nanj, lau sêwa poctêmui sa enj gêsutêkwa ma sêmbalinj enj êsêp gwêc êna, go ñajam.

⁴³ “Lêmam embe êtim aôm, go ôndim êngic. Tolêmamkatucgenj ôngôn matam jali, oc ñajam êlêlêc tolêmam lulugenj ôsêp lamboam ñakêlêndinj ñaja, tanj kêsâ ñapanj nanj ôna. [⁴⁴ Gamêñ nanj ñatêmoa to ñaja êmac atom.] ⁴⁵ Ma amkainj embe êtim aôm, nanj ôndim êngic. Toamkatucgenj ôngôn matam jali, oc ñajam êlêlêc sêmbalinj aôm toamkainj lulugenj ôsêp lamboam ñakêlêndinj ôna. [⁴⁶ Gamêñ nanj ñatêmoa to ñaja êmac atom.] ⁴⁷ Ma matamanô tenj embe êtim aôm, nanj ôkip sa. Tomatamanô tagenj ôsô Anôtônê gamêñ ôna, oc ñajam êlêlêc sêmbalinj aôm tomatamanô lulugenj ôsêp lamboam ñakêlêndinj ôna. ⁴⁸ Gamêñ nanj ñatêmoa to ñaja êmac atom.

49 “Sêpalip ja kêpi lau samob kêtôm sêpalip gwêc kêpi gwada. 50 Gwêc tau gêj njajam, mago gwêc tau njamakic embe ênaña, oc danngôm njamakic êsa êtiam amboac ondoc. Gwêc ênêc amacña ma amoa tobiñmalôgen awiñ taôm.”

10

Biñ sêmcwalôña

(Mat 19:1-12; Luk 16:18)

1 Jesu gêdi anga tonan jagêo lasê Judaia to gamên, tan gêc Jordan njamaken ônêña nan, ma lau taêsam sêkac sa dêdên en sêja kêtiam, tec kêdôn êsêac cimboc gêgôm-gêgôm nan kêtiam.

2 Ma Parisai njagêdo dêdên en sêja sebe sêlêtôm en ma têtû kênac en gebe, “Nac ten embe êwi nê awê siñ, oc êtôm me masi.” 3 Tec en gêjê êsêac awen gebe, “Mose gêjac biñsu amac amboac ondoc.” 4 Ma êsêac sêsôm gebe, “Mose gêlôc gebe teto papia sêwi awê siñña ma sêwi en siñ.” 5 Tec Jesu kêsôm gêdên êsêac gebe “En keto biñsu tonan kêtû nê njalêlôm njadaniña. 6 Mago andanen gêdên tan Anôtô kêkên undambê to nom nan, kêkên awêlu nac. 7 Amboac tonan ‘nac oc êwi tama agêc têna siñ ma êsap nê awê tôj 8 ma agêc lulu têtû ôli tagen.’ Ma agêc têtôm gêj luagêc êtiam atom, têtôm nanô tagen. 9 Gêj tan Anôtô kêkên kêkwa tau nan, njamalac ten êkac su atom.”

10 Jasênngôn andu acgom, go ênê nacsenomi têtû kênac en kêtû biñ tau tonecña kêtiam.

11 Tec Jesu kêsôm gêdên êsêac gebe “Nac ten embe êwi nê awê siñ ma ênam ten, oc êngôm gêj mockainña, 12 ma awê ten embe êwi nê akwen siñ ma ênam ten, oc êngôm gêj mockainña amboac tonan.”

Jesu gêjam mec njapalê njasec-njasec

(Mat 19:13-15; Luk 18:15-17)

13 Ma sejon njapalê njasec-njasec dêdên Jesu sêja gebe êmoasac êsêac. Ma nacsenomi sec biñ lau. 14 Jesu gêlic e kêtû môsi ma kêsôm gêdên êsêac gebe “Andec njapalê dêdên aê sêmên, akô êsêac auc atom, gebe lau tecenanai têtû Anôtônê gamên natau. 15 Biñnanô, aê jasôm êndên amac gebe Nac tan êkôc Anôtônê gamên sa êtôm njapalê atom nan, oc êsô êna atom.”

16 Go kêmbôn to gêu lêma gêsac êsêac ma gêjam mec êsêac.

Nacsenom tolêlôm

(Mat 19:16-30; Luk 18:18-30)

17 Jesu jakêsa intêna acgom, go nac ten kêlêti gesen en auc jakêpôn aduc gêdên en ma kêtû kênac en gebe “Mêtêmôkê njajam, aê janngôm asagen gebe jawê kain janngôn matoc jali tenjen.” 18 Tec Jesu kêtû kênac en gebe “Amboac ondoc, kôsam aê gebe njajam. Njajam ten gêmoa atom, Anôtô taugen. 19 Biñsu tau tec gônô su gebe ‘Ônac njamalac êndu atom, ôngôm gêj mockainjo to mockainña atom, ônam genjen atom, ônga biñ atom, ôngambec gêj atom ma otoc tamam agêc tênam sa.’ ” 20 Ma nac tau kêsôm gêdên en gebe “Mêtêmôkê, aê njapalêgen ma kamasan biñ samob tonan kêtû tôj aê.” 21 Ma Jesu mata gê en e têtac gêwiñ en ma kêsôm gêdên en gebe “Gêj tagen tec kôpô lêna. Ôna ma ôkên nê waba samob lau sênam ôli ma ôkên njawa êndên lau njalêlôm sawa, go nê awa oc ênêc undambê, ma ômônê ondannguc aê.” 22 Nac tau gêj biñ tonan e lanngânô kêtû sêp ma kêsa tonê njalêlôm njawapacgen gêja, gebe nê waba taêsam.

23 Go Jesu kêsala nê nacsenomi ma kêsôm gêdên êsêac gebe “Lau toawa embe sêsô Anôtônê gamên sêna, oc sêngôm elême.” 24 Nacsenomi têtakê kêtû ênê biñ tonanña, tec Jesu kêsôm gêdên êsêac kêtiam gebe “Njapalêc, lau sêsô Anôtônê gamên sênanja njawapac nanô. 25 Bôc kamele ten oc êsêli êsô so njalasê êna njagaôgen êlêlêc nac tolêlôm ten êsô Anôtônê gamên ênaña su.” 26 Êsêac têtakê nanô ma sêsôm gêdên taun gebe “Ai, amboac tonan, asa oc ênam samuc.” 27 Tec Jesu mata gê êsêac ma kêsôm gebe “Njamalac oc têtôm gêj amboac tonan atom. Mago Anôtô en kêtôm, gebe Anôtô gêgôm gêj samob jakêtôm.”

²⁸ Ma Petere gêôc awa sa ma kêsôm gêdênj enj gebe “Ôlic acgom, aêacmênj tec awi ma gên samob sinj ma adaguc aôm.” ²⁹ Ma Jesu kêsôm gebe “Binjanô, aê jasôm êndênj amac gebe Nac tej nanj êwi nê andu, me lasitêwai, me luio, me têna agêc tama, me n̄apalê, me kôm sinj êtu aê to n̄awae n̄ajam̄na, ³⁰ oc êndênj tēm tonec êkôc gênj tau n̄agêjô êtu dim 100 êjô andu ma lasitêwai to luio, ma tênai to n̄apalê ma kôm, ma oc sêjanda enj êwinj, ma êndênj tēm n̄amūna oc êngônj mata jali tenjenj. ³¹ Lau n̄amatāna taêsam oc têtû n̄amu ma n̄amu oc têtû n̄amata.”

Jesu geoc êmac êndu to êndi saña lasê kêtû têlêac̄na
(Mat 20:17-19; Luk 18:31-34)

³² Êsêac sêsêlênj sêmoa intêna sebe sêpi Jerusalem sêna ma Jesu kêsêlênj gêmujj êsêac ma êsêac têtakê. Ma êsêac, tanj têdaguc enj nanj, têtêc taunj. Ma kêkôc êsêac 12 sêmoa nênj tauñña kêtiam jagêwa gênj, tanj oc êtap enj saña nanj, n̄am sa gêdênj êsêac gebe ³³ “Alicgac me, aêac tapi Jerusalem tana, ma oc sêkênj N̄amalacnê Latu êndênj lau dabun̄sêga to bin̄sutau sêkic ênê binj, go sêkênj enj êndênj lau samuc. ³⁴ Ma êsêac sêsu enj susu to sêkasôp êpi enj ma si enj, go sênac enj êndu. Ma bêc têlêac ênaña, go êndi sa.”

Jakobo agêc Joañ tetenj gênj
(Mat 20:20-28)

³⁵ Ma Sebedai latuagêc, Jakobo agêc Joañ, dêdênj enj sêja ma sêsôm gêdênj enj gebe “Mêtêmôkê, aêagêc abe ôngôm gênj, tanj aêagêc atenj êndênj aôm nanj, n̄anô êsa êndênj aêagêc.” ³⁶ Tec Jesu kêtû kênac êsêagêc gebe “Amagêc abe aê jan̄gôm asagenj n̄anô êsa êndênj amagêc.” ³⁷ Go êsêagêc sêsôm gêdênj enj gebe “Ôkênj aêagêcma tej êngônj nêm anôña ma tej êngônj nêm gasêña an̄ga nêm n̄awasi n̄jalêlôm.” ³⁸ Ma Jesu kêsôm gêdênj êsêagêc gebe “Amagêc ajam kauc gênj, tanj atenj nanj. Amagêc atôm gebe anôm êsêp laclu, tanj aê janôm êsêp̄ña nanj, ma alinj san̄gu, tanj aê jalinj nanj me.” ³⁹ Ma êsêagêc sêjô enj awa gebe “Aêagêc atôm.” Ma Jesu kêsôm gêdênj êsêagêc gebe “Laclu tanj aê janôm êsêp nanj, amagêc oc anôm, ma san̄gu, tanj aê oc jalinj nanj, amagêc oc alinj. ⁴⁰ Tagenj aê katôm gebe jakênj lau sêngônj ñoc anôña to ñoc gasêña nec atom, gêjac lau, tanj Tamoc kêmasañ kêtû êsêac̄na nanjenj n̄awae.”

⁴¹ Êsêac lau 10 sêjô e têtû môsi Jakobo agêc Joañ. ⁴² Ma Jesu gêmôêc êsêac dêdênj enj sêja ma kêsôm gêdênj êsêac gebe “Amac ajalagac gebe lau, tanj seboç têtû lau samuc nênj gôlinjwaga nanj, sêkônijj êsêac ma nênj lau kapôênj sêjam gôlinj êsêac n̄ajaña. ⁴³ Mago amac amboac tonanj atom. Nac tej embe taê ênam gebe êtu amacnêm ñac kapôênj, nanj êtu amacnêm sakinjwaga. ⁴⁴ Ma tej embe taê ênam gebe êtu amacnêm n̄amata, nanj êtu amacnêm gênôma. ⁴⁵ N̄amalacnê Latu gêmênj gebe sênam sakinj enjña atom, mago gebe ênam sakinj to êkênj tau ênac da lau taêsam.”

Matapec tej n̄ajam kêsa
(Mat 20:29-34; Luk 18:35-43)

⁴⁶ Êsêac sêsêlênj e sêo lasê malac Jeriko. Ma gêdênj tanj êsêac to nê ñacsenjomi ma lau taêsam sêwê sêsa an̄ga Jeriko sêja nanj, Timai latu matapec Batimai ketenj-ketenj gênj gêngônj intêna n̄atali. ⁴⁷ Nac tonanj gênjô n̄awae gebe Jesu Nasaretña tau enj, tec gêôc awa sa ma gêmôêc gebe “Dawidnê Latu Jesu, taêm walô aêma.” ⁴⁸ Lau taêsam sec binj enj gebe “Ônam taôm tônj,” mago enj gêmôêc kêpuc sagenj gebe “Dawidnê Latu, taêm walô aêma.” ⁴⁹ Tec Jesu kêkô ma kêsôm gebe “Amôêc enj êmênj.” Ma êsêac sêmôêc matapec tau ma sêsôm gêdênj enj gebe “Têmtac êpa su ma ôndi sa, gebe enj gêmôêc aôm.” ⁵⁰ Tec ñac tau kêbaliñ nê ñakwê sinj ma gêboanj sa gêdênj Jesu gêja. ⁵¹ Ma Jesu awa gêjac enj gebe “Aôm gobe jan̄gôm asagenj êndênj aôm.” Go matapec kêsôm gêdênj enj gebe “Mêtêmôkê, aê gabe matoc êlac.” ⁵² Ma Jesu kêsôm gêdênj enj gebe “Ôêc ôna, aôm kôkênj gêwinj gêjam aôm sa.” E gacgenj mata gêlac ma kêdaguc enj gêmoa intêna.

11

Jesu kêsô Jerusalem gêja

(Mat 21:1-11; Luk 19:28-40; Joaņ 12:12-19)

¹ Ma gêdêj taņ êsêac têdabiņ Jerusalem jasêsa malac Betpage to Betania, taņ gêc Lôckatêkwi naņ, Jesu kêsakiņ nê ņacseņomi luagêc ² ma kêsôm gêdêj êsêagêc gebe “Agêc asêlêj apeņ malac, taņ gêc nêmnja naņ, ana ma êndêj taņ aô lasê naņ, gacgeņ andac donki ņalatu teņ sêkô tôn kêkô, ņamalac teņ gêngôn ņaô kwananğeņ atomanô, naņ anğamboac su ma awê amêj. ³ ņac teņ embe êtu kênac amagêc gebe ‘Agôm tonanğ kêtü agenğa,’ naņ asôm gebe ‘Apômtau kêpô lêna gêj tau ma oc êsakiņ gaôgeņ êmu êmêj tonec êtiam.’ ” ⁴ Tec agêc sêja e dêdac donki ņalatu tau sêkô tôn kêkô andu teņ ņasacgêdô kêsî malaclunğa ma sêgaboac su. ⁵ Ma êsêac, taņ sêkô tônê naņ, nêj ņagêdô têtü kênac êsêagêc gebe “Amagêc abe anğô-m asageņ, tec agaboac donki ņalatu tonanğ su.” ⁶ Ma êsêagêc sêsôm biņ, taņ Jesu kêsôm naņ, gêdêj êsêac e sêwi siņ. ⁷ Ma sêwê donki ņalatu tau gêdêj Jesu sêja e sêu nêj ņakwê gêsac ma Jesu gêngôn ņaô. ⁸ Ma lau taêsam sêja nêj ņakwê gêc intêna ma ņagêdô sêja ka ņalaunğ, taņ sêsapu anğa kôm ⁹ ma êsêac, taņ sêmunğ to têdaguc naņ, sêmôec gebe “Osana, alanem eņ naņ gêmêj gêjam Apômtau lanğ. ¹⁰ Alanem tamenğ Dawid nê gamêj kiņğa, taņ mênkêsa naņ. Osana êsa anğa lôlôc.”

¹¹ Ma eņ gêô lasê Jerusalem jakêsô lôm dabunğ gêja ma kêsala gêj samob gêmoa. Tagenğ oc gêja su, tec eņ to êsêac ¹² sêsa Betania sêja.

Jesu kêpuc boa jambô

(Mat 21:18-19)

¹² ņabêbêc sêwi Betania siņ ma mo gêjô eņ. ¹³ Kêkô jaêcgeņ ma gêlic jambô tolaunğ teņ kêkô, tec kêtü gasuc gêja gebe moae oc êtap jambô ņanô teņ sa. Gêja e gêlic ņanô teņ atom, ņalaunğ ņaômageņ, gebe jambô ņanoc atom. ¹⁴ Tec kêsôm gêdêj jambô tau gebe “Êtôm têngeņ lau teņ oc sêniņ ņanô anğa aômnmê teņ êtiam atomanô.” Ma ênê ņacseņomi sêjô.

Jesu kêjanda lau anğa lôm dabunğ

(Mat 21:12-17; Luk 19:45-48; Joaņ 2:13-22)

¹⁵ Êsêac jasêô lasê Jerusalem ma Jesu kêsô lôm dabunğ gêja e kêjanda lau, taņ têtulu gêj sêmoa lôm dabunğ ņalêlôm naņ, sêsa awê sêja ma kêtinğ sêjam-mone-gêjô-tauwaga nêj tebo to lau-têtulu-balôsiwaga nêj lêpônğ piņponğ ¹⁶ ma gêjac jao gebe ņac teņ êoc gêj teņ êsêlêj êmoa lôm dabunğ ņalêlôm atom. ¹⁷ Go kêdônğ êsêac ma kêsôm gebe “Teto gêc gebe Anôtô kêsôm gebe ‘Aênoc andu sêsam gebe tentenğlatu samob nêj andu mecğa.’ Mago amac agôm kêtü kêjanğowaganêj gêsunğ.”

¹⁸ Lau dabunğsêga to biņsutaunğ sêjô ma dêdib sebe senseņ eņ su, gebe têtêc eņ gebe lau samob têtakê kêtü ênê mêtêj.

¹⁹ Oc gêja su, tec Jesu to nê ņacseņomi sêc sêsa anğa malac tonanğ sêja.

Jesu gêwa jambô, taņ kêtü masê naņ, ņabiņ sa

(Mat 21:20-22)

²⁰ ņagelenğ ac sêselêj e sêsa gamêj, taņ jambô kêkô naņ, ma sêlic jambô tau kêtü masê e jakêsêp ņawakac tau gêja. ²¹ Ma Petere taê gêjam biņ tau, tec kêsôm gêdêj Jesu gebe “Mêtêmôkê, ôlic jambô, taņ kôpuc boa naņ, tec kêtü masê su.” ²² Ma Jesu gêjô êsêac awenğ gebe “Biņņanô, aê jasôm êndêj amac gebe ²³ Amac embe akêj êwiņ Anôtô ma asôm êndêj lôc tônê gebe Ômbuc taôm sa nau taôm ôsêp gwêc ôna, ma embe asôm totêmtac lulu atom, akêj êwiņ gebe biņ oc ņanô êsa, naņ oc êtu tônğ. ²⁴ Amboac tonanğ aê jasôm êndêj amac gebe Gêj samob, taņ atenğ kêsêp mec ņalêlôm naņ, embe akêj êwiņ gebe akôc ņanô, oc akôc. ²⁵ Embe naatenğ nêm mec akô ma nêm biņ teņ êndêj ņac teņ ênêc, naņ asuc ôkwi acgom, gebe Tamemi, taņ gêmoa undambê naņ, êsuc amacnêm keso ôkwi amboac tonanğeņ. [

26 Mago amac embe asuc biñ ôkwi atom, go Tamemi, tañ gêmoa undambê nan, oc êsuc amacnêm keso ôkwi atom amboac tonanğen.]”

*Judawaga têtû kênac Jesunê ñaclai ñam
(Mat 21:23-27; Luk 20:1-8)*

27 Ac sêmu sêsa Jerusalem kêtiam ma Jesu jakêsêlêñ gêmoa lôm dabuñ ñalêlôm, go lau dabuñsêga to biñsutau ma laumata dêdêñ enj sêja 28 ma têtû kênac enj gebe “Aôm gôgôm gêñ tonanğ gôjam ñaclai ondoc lanô. Ma asa kêkêñ ñaclai tonec gêdêñ aôm, tec gôgôm gêñ amboac tonanğ.” 29 Go Jesu kêsôm gêdêñ êsêac gebe “Aê gabe jatu kênac biñ teñ êndêñ amac. Ajô aêñoc kênac acgom, go jasam ñatau, tañ gêjam aê sa ma gagôm gêñ tau nan, êndêñ amac. 30 Joaņnê sanğu nec anğa Anôtônê me anğa ñamalacnêñ. Ajô ñoc kênac tonanğmanğ.” 31 Ma êsêac taêñ gêjam gêc taunğen gebe “Embe tasôm gebe anğa Anôtônê, enj oc êsôm gebe Ma amboac ondoc tec akêñ gêwiñ enj atom. 32 Ma embe tasôm gebe Anğa ñamalacnêñ, tec tatêc lau gebe samob sêlic Joaņ gebe enj propete teñ.” 33 Tec sêjô Jesu awa gebe “Aêac ajam kauc.” Ma Jesu kêsôm gêdêñ êsêac gebe “Amboac tonanğ aê jasôm ñaclai, tañ gêjam aê sa ma gagôm gêñ tau nan, êndêñ amac atom amboac tonanğ.” *

12

*Biñğôliñ kêpi kôm wainğa to ñagejobwaga
(Mat 21:33-46; Luk 20:9-19)*

1 Jesu gêoc awa sa ma gêjam kêtû biñğôliñ gêdêñ êsêac gebe “Ñac teñ kêsê wain kôm teñ ma gêsô tunj e kêsô tau, go kêsap sêpip wain ñamala ma kêkwê andu ñaatêkwa baliñ teñ kêtû sejop kôm tauņa, go kêmasanğ biñ gêdêñ lau sênam kôm êpiņa ma enj tau gêja gamêñbôm teñ. 2 Gêdêñ ñanoc enj kêsakiñ sakiñwaga teñ gêdêñ kômwaga gêja gebe êkôc kôm wainğa ñanô anğa kômwaganêñ. 3 Êsêac sêkôc ñac tau tônia ma si enj e sêsakiñ enj lêma sawagenğ gêmu gêja. 4 Go ñatau kêsakiñ sakiñwaga teñ gêdêñ êsêac gêmu gêja kêtiam, nanğ têtuc enj kêsêp mômêapac to sêpêlê enj. 5 Ma kêsakiñ teñ gêja kêtiam, nanğ sêjac enj êndu. Ma lau ñagêdô taêsam sêwiñ, nanğ si êsêacnêñ ñagêdô ma sêjac ñagêdô êndu. 6 Ñac tagenğ gêmoa, ênê latu, tañ têtac gêwiñ enj ñanô. Kêtû ñamu kêsakiñ enj gêdêñ êsêac gêja ma kêsôm gebe ‘Êsêac oc tetoc aêñoc latuc sa.’ 7 Gêja e kômwaga tonanğ ñai sêsôm gêdêñ taunğ gebe ‘Ñacgêwê-kaiñ-gêñlênsêmwaga tau tonec. Ajôc, tanac enj êndu, gebe gêñlênsêm êtu aêacnêñ.’ 8 Go sêkôc enj tônia e sêjac enj êndu ma sêbaliñ ênê ñawêlêlanğ anğa kôm wainğa kêsa gêja.

9 “Kôm wainğa ñatau oc êngôm amboac ondoc. Enj oc êmêñ ma ensenğ kômwaga su ma êkêñ kôm wainğa êndêñ lau teñ. 10 Biñ tonec amac asam me masi gebe ‘Poc tañ sêkwêwaga sêbaliñ siñ nanğ, tec kêtû poc ñakêclêsuņa.

11 Gêñ tonanğ Apômtau gêgôm, tec matenjanô talic amboac gêñsêga teñ.’ ”

12 Êsêac senğ anô-anô sebe sêkôc Jesu tônia, mago têtêc lau gebe sêjala biñğôliñ tau ñam jakêsêp êsêac tauñ, tec sêwi enj siñ ma sêc sêja.

*Biñ takisğa
(Mat 22:15-22; Luk 20:20-26)*

13 Ma êsêac sêsakiñ Parisai to Herodonê lau ñagêdô dêdêñ Jesu sêja sebe sêwa lip enj ña tau nê biñ. 14 Tec sêmêñ ma sêsôm gêdêñ enj gebe “Mêtêmkê, aêac alic aôm ñac biññanôña, ma gôe go lau teñ atom gebe aôm kôpuc openğ lau teñ atom, mago kôdônğ Anôtônê intêna ña biññanôgenğ. Embe takêñ takis êndêñ kaisara, oc eso aêacnêñ biñsu me masi. Takêñ me takêñ atom.” 15 Mago Jesu kêjala êsêacnêñ dansanğ, tec kêsôm gêdêñ êsêac gebe “Amboac ondoc tec abe atim aê. Akêñ denari teñ êndêñ aê jalic acgom.” 16 Tec sêkôc teñ sêja. Ma enj kêsôm gêdêñ êsêac gebe “Asa nê ñakatu to ñatalô tonec.” Ma êsêac sêsôm gêdêñ enj gebe

* 11:33: Lambiñ

“Kaisaranê.” ¹⁷ Tec Jesu kêsôm gêdên êsêac gebe “Akên kaisaranê gên êndên kaisara ma Anôtônê gên êndên Anôtô.” Tec êsêac sê taên enj.

Nacmêê sêndi sa nabin

(Mat 22:23-33; Luk 20:27-40)

¹⁸ Go Sadukai, tañ sêsôm sebe nacmatê oc sêndi sa atom nan, dêdên Jesu sêja ma têtû kênac enj gebe ¹⁹ “Mêtêmôkê, Mose keto nâgôlinj tonec gêdên aêac gebe ‘Nac tenj têwa embe nê nâpalê masi ma êmac êndu ma nê awêtuc êngôn, nan lasi ênam ênê awêtuc ma êka gôlôac lasê êjô têwa su.’ ²⁰ Amboac tonanj lasitêwai 7 sêmoa, nâcsêga gêjam awê tenj. Enj kêka nâpalê lasê atom ma gêmac êndu. ²¹ Go lasi, tañ kêsi enj nan, gêjam awêtuc tau. Enj kêka nâpalê lasê atom ma gêmac êndu. Ma nac nâwaluj tenj amboac tonanjen. ²² Êsêac 7 nênj gôlôac masi. Samob sêmac êndu, go awêtuc gêmac êndu kêdaguc. ²³ Êndên noc nacmatê sêndi saña enj oc êtu êsêacnên asa nê awê, gebe êsêac 7 sêjam enj kêtû nênj awê sugac.” ²⁴ Tec Jesu kêsôm gêdên êsêac gebe “Amboac ondoc ajala binj, tañ teto gêc nan, to Anôtônê nâclai atom, tec taêm gêjam binj keso nec. ²⁵ Êndên tañ sêndi sa anja nacmatênên nan, nacwaga oc sênam awê atom ma lau sênam nac atom, samob têtôm anjela, tañ sêmoa undambê nan. ²⁶ Binj kêpi nacmatê sêndi saña gêc Mosenê buku gêwinj. Amac asam miñ kêpi ja kêsa gamênjani nan me masi. Gêdên tonanj Anôtô kêsôm gêdên Mose gebe ‘Abrahamnê Anôtô agêc Isaknê Anôtô ma Jakobnê Anôtô aê.’ ²⁷ Binj tonec nam gebe Anôtô kêtû lau matenj jali nênj Anôtô, kêtû nacmatênên Anôtô atom. Amac taêm gêjam binj keso samucgenj.”

Biñsu nâlô, tañ kêlêlêc nâgêdô su nan

(Mat 22:34-40; Luk 10:25-28)

²⁸ Ma biñsutaunên tenj mênjgêo lasê e gênô êsêac sêpa taun ma gêlic gebe Jesu gêjô Sadukai awenj jagêdênjen, tec kêtû kênac enj gebe “Biñsu nâjatu ondoc nânô kêlêlêc nâgêdô samob su.” ²⁹ Jesu gêjô enj awa gebe “Biñsu nâmatanja tonec gebe ‘O Israel, ôkên tanjam gebe Apômtau, aêacnên Anôtô, enj Apômtau tagen. ³⁰ Têmtac êwinj Apômtau, aômnmê Anôtô, tonêm nâlêlôm samuc ma nênm katôm samuc ma nênm kauc samuc to nênm nâclai samuc êwinj enjen.’ ³¹ Ma kêtû luagêcna gebe ‘Têmtac êwinj lau wacbanj aôm amboac têmtac gêwinj taôm.’ Biñsu nâjatu kêlêlêc tonanj su tenj gêc atom.” ³² Go biñsutau kêsôm gêdên enj gebe “Mêtêmôkê, binjanô, aôm kôsôm jagêdên gebe Anôtô enj tagen, tenj gêmoa atom, enj taugen. ³³ Ma binj têtac êwinj enj tonên nâlêlôm samuc ma nênj kauc samuc to nênj nâclai samuc êwinj enjen, to binj têtac êwinj lau mênjbanj aêac amboac têtac gêwinj taunja, nan kêlêlêc daja to da nâgêdô samob su.” ³⁴ Jesu gêlic enj kêsôm binj tokauc amboac tonanj ma kêsôm gêdên enj gebe “Aôm gômoa jaêc Anôtônê gamênja atom.” Ma lau samob têtêc taun e têtû kênac binj tenj gêdên enj kêtiam atom.

Kilisi asa nê latu enj

(Mat 22:41-46; Luk 20:41-44)

³⁵ Go Jesu kêdônj mêtê gêmoa lôm dabun ma kêsôm gebe “Amboac ondoc tec biñsutau sêsôm sebe Kilisi enj Dawidnê latu. ³⁶ Dawid tau Nâlau Dabun gêoc enj awa sa ma kêsôm gebe

‘Apômtau kêsôm gêdên aênoc Apômtau gebe

Ôngôn aênoc anôja

e jakên aômnmê nâcjo sênêc amkainj nâlaba acgom.’

³⁷ Dawid tau kêsam enj gebe ‘Apômtau,’ mapo amboac ondoc tec Kilisi kêtû ênê latu.”

Ma lau tonj kapônênj sêkên tañen enj sêjac nâwaejenj.

Lau sejob taun êndên biñsutaunenj mêtê geo

(Mat 23:1-36; Luk 11:37-54; 20:45-47)

³⁸ Ma Jesu kêdônj mêtê gêdên êsêac ma kêsôm gebe “Ajop taôm êndên biñsutau, nan sebe sêsêlênj tonakwê balingenj ma sebe lau awenj ênac êsêac anja malaclunj ³⁹ to sebe sênac taun

mata-mata gebe sêngôn ñamatagen anja lôm to gamên sênin gênja. ⁴⁰ Êsêac tonan sêjanjo awêtucnên andu su ma sêsaban ña mec baliñ auc. Ñagêjô oc êtap êsêac sa êlêlêc.”

*Awêtucnê da
(Luk 21:1-4)*

⁴¹ Jesu gêngôn kêkanôn kanom ma mata gê lau, tan sêkên awa kêsêp kanom nan. Ma gêlic lau tolêlôm sêkên awa taêsam ⁴² e gêlic awêtuc ñalêlôm sawa ten gêmên kêkên mone saun luagêc kêsêp kêtôm toea tagen. ⁴³ Go Jesu gêmôêc nê ñacsenomi dêdên en mênkêsôm gêdên êsêac gebe “Binñanô, aê jasôm êndên amac gebe Awêtuc ñalêlôm sawa tônê kêkên gên kêsêp kanom kêlêlêc êsêac samob su, ⁴⁴ gebe lau tau samob sêkôc anja nên gên kêlêsuc êsêacña mênkêsêkên kêsêp gêja, mago en kêpô lêna ñanô, mago kêkên nê gên tonê mo samobgen kêsêp gêja.”

13

*Jesu geoc sensen lôm dabun su ñabin lasê
(Mat 24:1-2; Luk 21:5-6)*

¹ Ma en kêsâ anja lôm dabun gêmên ma nê ñacsenominên ten jakêsôm gêdên en gebe “Mêtêmômkê, ôlic poc to andu nê acgom, têtac kêsâ lanwgagen.” ² Tec Jesu kêsôm gêdên en gebe “Aôm gôlic andu kapôn tônê me. Poc ten oc êngôn poc ten ñaô anja tonec atom, têtâ samob salin-salinjen.”

*Gênwapac ênac m tau
(Mat 24:3-14; Luk 21:7-19)*

³ Jesu jagêngôn Lôkatêkwi kêkanôn lôm dabun acgom, go Petere agêc Jakobo ma Joan agêc Andrea têtâ kênac en sêmoa taunja gebe ⁴ “Ôsôm êndên aêac acgom, êndên ondoc bin tonan mênêsa ma asagen oc êtu gên tonan ñai ñanô êsaña ñabelo.”

⁵ Tec Jesu gêôc awa sa ma kêsôm gêdên êsêac gebe “Alic taôm gebe lau sênâ amac ôkwi atom. ⁶ Lau gwalêkin oc sênâ aê lanjoc sêmên ma sêsam taun gebe ‘Aê Kilisi,’ ma sênâ lau taêsam ôkwi. ⁷ Ma êndên anjô sin ñawae to sin ñabonja, nan atakê atom. Gên samob tonan mênêsa, mago noc ñatêku êsuja atom tagen. ⁸ Laum ten sêndi sebe sênâ sin êndên laum ten ma gamên ten êndên gamên ten. Ôjô ênam-ênam êtôm gamênjen ma tóbôm oc êsa. Gên samob tonan ñai gêjac m gên ñandan ñanô tau.

⁹ “Amboac tonan amac ajop taôm ñapep gebe êsêac oc sêkên amac andên lau-sêmêtôc-binwaga ana to si amac anja lôm ma akô gôlinwaga to kin lanjônêmña êtu aênja, gebe awa bin sa ñanênjen êndên êsêac. ¹⁰ Ma sênâ mêtê êpi ñawae ñajam êndên lau samob samob sênô êmun acgom. ¹¹ Êndên tan sêwê to sêkôc amac ana nan, apô sim taôm êtu bin asômña êmun atom. Asôm bin tê Anôtô oc êkên êndên amac êndên noc tônê nêgen, gebe amac taôm asôm bin atom, Ñalau Dabun tau. ¹² Têwa êkên lasi êndên sin ma tama êkên latu, ma ñapalêo to ñac sêli taun sa êndên teneji to tamenji ma sênsun êsêac e sin ensen êsêac su. ¹³ Ma lau samob têtac endec amac êtu ñoc ñaênja. Mago ñac, tan êôc gênwapac totêtac êpa sugen e ñatêku êsu nan, Anôtô ênam en kêsâ.

*Gênwapac ñanô tau
(Mat 24:15-28; Luk 21:20-24)*

¹⁴ “Êndên tan alic gên alô-alôb êkô gamên, tan gêjac en ñawae atom nan, (lau tan sêsam bin tonec nan, nên kauc êsaman) êsêae tan sêngôn Judaia nan, sêc sêpi lôc sêna. ¹⁵ Ten embe êngôn salôm ñaô, nan êsêp naêsô gebe êkôc gên su anja nê andu atom. ¹⁶ Ma ten embe êmoa kôm, nan êmu naêkôc nê ñakwê atom. ¹⁷ Ojae lauo, tan sêmoa ten to êsêac, tan sêkên su ñapalê sêmoa nanmên, êndên bêc ônê. ¹⁸ Amboac tonan aten mec gebe êtap amac sa êndên komô atom, ¹⁹ gebe êndên bêc ônê gênwapac êsa êtôm kêsâ gêdên tan Anôtô kêkên undambê to nom e mênêgêdên galoc atom, ma êtu ñamu oc êsa amboac tonan êtiam

atomanô. ²⁰ Ma Apômtau embe ênac bêc tonan êngic atom, oc lau tenj sêngôn mater jali atom. Mago kêtou lau gêdên, tanj kêjalij êsêac sa nanja, tec gêjac bêc tonan gêngic.

²¹ “Ma êndên tônê nac tenj embe êsôm êndên amac gebe ‘Alic acgom, Kilisi gêmoea tonec,’ me ‘Alic acgom, gêmoea ônê,’ nanj akênj êwiñ atom. ²² Kilisi dansan to propete dansan oc mênsêsa ma sêngôm gêntalô kapôênj to gênsêga. Embe sê gôm êtôm, oc sêwê lau Anôtô kêjalij êsêac saña ôkwi amboac tonan. ²³ Amboac tonan ajop taôm, gebe binj samob tec kakênj puc amac kwananjenj.

Namalacné Latu êmu êmênj
(*Mat 24:29-31; Luk 21:25-28*)

²⁴ “Gênwapac nabêc tonan êmbacnê, go oc ênam kanuc ma ajônj êngaminj jawê ²⁵ ma utitalata êpôp-êpôp anja undambê ma gênj naci undambêna kôtênj-kôtênjenj. ²⁶ Ma êndên tonan oc sêlic Namalacné Latu tonajlai kapôênj ma tonajwasi êngônj tao nalêlôm êmênj. ²⁷ Go enj êsakinj anjela ma sênac lau, nanj kêjalij êsêac saña nanj, sa anja mu aclê nam, anja nom namadinj e êndênj undambê namadinj.

Kalelonj êkênj puc aêac
(*Mat 24:32-35; Luk 21:29-33*)

²⁸ “Kalelonj êtu binjolinj êwa nêma kauc sa. Êndênj tanj nalaka êlinj têkwi to namatadêbu êjac sa nanj, ajala gebe ockêsa kêdabinj. ²⁹ Ma amac amboac tonanjenj. Êndênj tê alic gênj samob tonan naj mênsêsa nê, ajala gebe nac tau mênkêdabinj katam. ³⁰ Binjanô, aê jasôm êndênj amac gebe Gôlôac tonec oc sênanja atom e gênj tonan naj samob nanô êsa acgom. ³¹ Undambê to nom oc ênanja, mago aênjoc binj oc ênanja atomanô.

Nac tenj kêjala bêc to ockatu atom
(*Mat 24:36-44*)

³² “Bêc tonan to nacoatu nac tenj kêjala atom. Anjela undambêna sêjam kauc ma Latu gêjam kauc amboac tonan, Tama taugenj. ³³ Alic taôm ma anam jaligenj gebe amac ajam kauc nanoc. ³⁴ Tanam dônj êpi namalac, tanj gebe êna gamênj tenj nanj, ma gêwi nê andu sinj. Enj kêkênj nê sakinjwaga gebe sênam enj lanô ma sênam nênj kôm êndênj-êndênjenj. Ma gêjac binjsu nac gejob sacgêdôna gebe ênam jaligenj. ³⁵ Amboac tonan anam jali, gebe nanoc, tanj andu natau êmu êmênjnanj, amac ajam kauc, oc êndênj êtula, me êmbêcauc êna lu, me êndênj talec êtanj, me bêbêcgenj. ³⁶ Embe êmênj sep tagenj, nanj êtap amac sa amboac aêc bêc atom. ³⁷ Binj tanj kasôm gêdênj amac nanj, kasôm gêdênj samob gebe Anam jali.”

14

Sêkic Jesunê binj
(*Mat 26:1-5; Luk 22:1-2; Joan 11:45-53*)

¹ Om Pasa to Polom Nalucna nabêc luagêcgenj gêc ma lau dabunjsêga to binjsutau sêsôm intêna sebe sêkôc Jesu tônj kelecgenj ma sênac enj êndunja. ² Ma sêsôm gebe “Danjôm êndênj om atom, moae tali launênj nalêlôm sa.”

Awê tenj genj oso Jesu anja Betania
(*Mat 26:6-13; Joan 12:1-8*)

³ Jesu genj gênj gêngônj nac tokamochôm Simon nê andu anja Betania tec awê tenj gêmênj kêkôc njo kwalam-kwalam togênmalu najamanô, tanj naôli kapôênj kêlêlêc nanj, mênkêtuc njo tau popoc ma kêkêc kêpi Jesu môkêapac. ⁴ Lau najêdô sêmoa, tanj têtou môsi ma sêsôm gêdênj taujenj gebe “Amboac ondoc sêjainj gênmalu tonan. ⁵ Sêkênj gênmalu tau êndênj lau sênam ôlimanj ma sêkôc êlêlêc denari 300 su ma sêkênj êndênj lau nalêlôm sawa acgom.” Ma êsêac sêsac awê tau. ⁶ Tec Jesu kêsôm gebe “Andec enjanj, amboac ondoc agôm ênê nalêlôm najwapac kêsa. Enj kêmoasinj aê nanôgoc. ⁷ Lau nalêlôm sawa oc sêngônj sêwiñ amac najpanj. Embe têmtac êwiñ, oc atôm gebe amoasinj êsêac. Mago aê oc janjônj jawiñ amac

ņapaņ atom. ⁸ Gêņ taņ eņ kêtôm gebe êņgômņa naņ, tec gêgômġac. Eņ geņ oso aê ôlic kwananġeņ kêtu sênsuņ aêņa. ⁹ Biņņanô, aê jasôm êndêņ amac gebe Anġa nom samucġeņ ņagamêņ embe sênam mêtê êpi ņawae ņajam, oc sênac miņ ġêņ, taņ eņ ġêgôm naņ êwiņ, gebe taêņ ênam eņ.”

Juda Isariot ġêlôc gebe eoc Jesu lasê
(Mat 26:14-16; Luk 22:3-6)

¹⁰ Go êsêac lau 12 nêņ teņ, Juda Isariot, ġêdêņ lau dabuņsêġa ġêġa gebe eoc Jesu lasê. ¹¹ Êsêac sêņô e têtac ņajam kêsâ ma sêġac mata gebe sêkêņ mone êndêņ eņ. Tec eņ ġêdib gebe êtap ņasawa ņajam teņ sa gebe eoc eņ lasêņa.

Jesu geņ Pasa ġêwiņ nê ņacsenġomi
(Mat 26:17-25; Luk 22:7-14, 21-23; Joaņ 13:21-30)

¹² ġêdêņ Om Polom ņalucņa ņabêc ņamataņa, taņ sêbuc-sêbuc domba Pasaņa naņ, ênê ņacsenġomi sêsôm ġêdêņ Jesu gebe “Aôm ġobe aêac naamansaņ ġamêņ ôniņ Pasa ômoaņa ênêc ondoc.” ¹³ Tec Jesu kêkêņ nê ņacsenġomi luagêc ma kêsôm ġêdêņ êsêagêc gebe “Agêc ana malac, oc andac ņac teņ ġegeņ ku buņa, naņ andaņġuc eņ ¹⁴ e naaô lasê andu, taņ eņ oc êsô êna naņ, ma asôm êndêņ andu ņatau gebe ‘Mêtêmôkê kêtu kênac aôm gebe ņoc balêm, taņ janiņ Pasa jawiņ ņoc ņacsenġomi naņ, ġêc ondoc.’ ¹⁵ Ma eņ oc êtôc balêm ņalêlôm kapôêņ teņ êndêņ amagêc, taņ ġêc ņaden ņaôņa ma sêpô adêņ kwananġeņ naņ. Tec amansaņ aêacnêņ ġêņ amoa balêm tonañ.” ¹⁶ ņacsenġomagêc sêsa jasêô lasê malac ma têtap sa kêtôm eņ kêsôm ġêdêņ êsêagêc, go sêmasaņ Pasa.

¹⁷ Kêtula acġom, go Jesu tonê lau 12 sêwiņ tauņ sêġa. ¹⁸ Senġ ġêņ sêņġôņ ma Jesu kêsôm gebe “Biņņanô, aê jasôm êndêņ amac gebe Amacnêm ņac teņ, tec geņ ġê ġêwiņ aê ġêmoa nec, oc eoc aê lasê.” ¹⁹ Êsêac sêņô e nêņ ņalêlôm ņawapac kêsâ ma sêkêņ tauņ tagen-tagenġ jatêtu kênac eņ gebe “Oc aê me.” ²⁰ Ma Jesu ġêġô êsêac awenġ gebe “Amac 12 nêm teņ, taņ kêsac ġêņ têtġ kêsêp laclu ġêwiņ aê. ²¹ ņamalacnê Latu tau oc êsa nê lêņ êtôm teto ġêc. Tagen oġae ņac tauma, naņ eoc ņamalacnê Latu lasê naņ, têna êkôc eņ atommaņ.”

Apômtaunê moasiņ dabuņ
(Mat 26:26-30; Luk 22:15-20; 1Kor 11:23-25)

²² Senġ sêmoa, go Jesu kêkôc polom mênġġam danġe su ma kêpô kêkôc ġakêkêņ ġêdêņ êsêac ma kêsôm gebe “Akôc êwac, aêņoc ôlic tonec.” ²³ Go kêkôc laclu mênġġam danġe su ma kêkêņ ġêdêņ êsêac ma ac samob sênôm kêsêp tonañ. ²⁴ Go Jesu kêsôm ġêdêņ êsêac gebe “Aêņoc dec ġamoatiņ poacņa tau tonec, taņ kêkêc siņ kêtu taêsamņa. ²⁵ Biņņanô, aê jasôm êndêņ amac gebe oc ġanôm waiņ ņanô êtiam atom, e êndêņ bêc ônê, go ġanôm wakuc aņġa Anôtônê ġamêņ.” ²⁶ Sêsôm wê moasiņņa su acġom, go sêpi Lôckatêkwi sêġa.

Jesu kêkêņ puc Petere
(Mat 26:31-35; Luk 22:31-34; Joaņ 13:36-38)

²⁷ Ma Jesu kêsôm ġêdêņ êsêac gebe “Amac samob oc awi aê siņ gebe teto ġêc gebe ‘Aê ġanac ņacġeġob ma domba sêc êliņ-êliņ.’ ²⁸ Mago embe ġandi sa su, oc ġamuņ amac ġana Galilaia.” ²⁹ Ma Petere kêsôm ġêdêņ eņ gebe “Samob embe sêwi aôm siņ, mago aê taucġeņ oc masi.” ³⁰ Ma Jesu kêsôm ġêdêņ eņ gebe “Biņņanô, aê jasôm êndêņ aôm gebe Êmbêc tonec talec oc êtaņ êtu dim luagêc atomġeņ, ma aôm oc ônsa aê auc êtu dim têtêac.” ³¹ Ma Petere ġêôc lêņ tau ġêc-ġêcġeņ gebe “Sênac aê êndu jawiņ aômmaņ, aê ġabe ġansa aôm auc atomanô.” Ma êsêac samob sêsôm amboac tonañġeņ.

Jesu keteņ mec ġêmoa kôm Getsemane
(Mat 26:36-46; Luk 22:39-46)

³² Go ac sêô lasê ġamêņ teņ, ņaê Getsemane, ma eņ kêsôm ġêdêņ nê ņacsenġomi gebe “Anġôņ tonec, aê ġabe ġatenġ mec acġom.” ³³ Ma kêkôc Petere agêc ġakobo ma Joaņ sêwiņ

en. En kelendec ma katu këlênim tau gêmoa, ³⁴ ma kêsôm gêdên êsêac gebe “Noc katuc ôluņ-ôluņgen e gabe jamac. Amoa tonec ma anam jali.” ³⁵ Go kêsa ŋasawa gêngic saunġen ġêja e ġêu tau ġêc nom ma ketenġ gebe embe êtôm, go têm wapacŋa êoc lêlêc en. ³⁶ Ma kêsôm gebe “O Tamoc, aôm kôtôm ġên samob, ôkôc laclu tonec su anġa aêmanġ. Mago aênoc binġ êtu tônia atom, aômġenġnêm binġ êtu tônia.”

³⁷ Go ġêmu ġêja e ġêlic êsêac sêc bêc. Ma kêsôm gêdênġ Petere gebe “Simon, aôm ġôc bêc me. Aôm oc ônam jali ockatu ŋasawa tagenġ ôtôm atom me. ³⁸ Anġam jali to atenġ mecmanġ gebe lêtôm êtap amac sa atom. Nalau ôli palê, mago ôlim tekweġm ġêbac.”

³⁹ Go ġêja kêtiam ma ketenġ mec kêsôm binġ tonanġen. ⁴⁰ Ma ġêmu ġêja kêtiam e ġêlic êsêac sêc bêc gebe materanô ŋawapac kêsa su ma sêjam kauc binġ sêjô en awêġna.

⁴¹ Go ġêmu ġêja kêtû dim têlêacŋa ma kêsôm gêdênġ êsêac gebe “Aêc bêc to alêwanġ taôm amoa me. Kêtômġac, ŋanoc tau kêdabinġac. Alicġac me, sêkênġ Nġamalacnê Latu êsêp lau sec lemenġ. ⁴² Andi sa ma tawac. Alic acġom, ŋac-eoc-aê-lasêwaga mênġkêdabinġac.”

Sêkôc Jesu tônia

(Mat 26:47-56; Luk 22:47-53; Joaŋ 18:2-12)

⁴³ Kêsôm binġ ġêmoa ma ġacġenġ êsêac 12 nêġ tenġ, Juda, kêkôc lau pom tenġ sêoc sinġ to olopoac anġa lau dabunġsêga to binġsutau ma laumata nêġ sêmênġ. ⁴⁴ Nġac-eoc-en-lasêwaga kêkênġ ŋabelo tenġ ġêdênġ êsêac gebe “Nġac taŋ jalêsôp en alianô nanġ, ŋac tau tonanġ. Akôc en tônia ma ajop en ŋapep ana.”

⁴⁵ Jagêô lasê e ġacġenġ ġêdênġ Jesu ġêja ma kêsôm gebe “Mêtêmôkê,” ma kêlêsôp en alianô. ⁴⁶ Ma êsêac sêjac lemenġ kêsêp en ma sêkôc en tônia. ⁴⁷ Go êsêac, taŋ sêkô sêwiŋ Jesu nanġ, nêġ ŋac tenġ ġêbuc nê sinġ sa ma ġêjac dabunġsêganê sakinġwaga e kêpa taŋalaunġ su. ⁴⁸ Ma Jesu awa ġêjac êsêac ma kêsôm gebe “Amac amênġ abe akôc aê tônia, mago aġôm amboac adênġ kêjanġowaga tenġ, tec aôc sinġ to olopoac ġêwiŋ. ⁴⁹ Kêtôm bêcġenġ ġajam mêtê gamoa lôm dabunġ ġawinġ amac ma akôc aê tônia atom, mago ġaloc aġôm gebe binġ, taŋ teto ġêc nanġ, êtu tônia.” ⁵⁰ Ma ŋacsenġomi s, êwi en sinġ ma sêc sêja.

⁵¹ Ma ŋapalê tenġ kêdaguc en ġêja. En ġi tau auc ŋa obogenġ. Ma êsêac sebe sêkôc en tônia. ⁵² Tec kêpô obo sinġ ġêcŋa ma ġêc ôli ŋaômagenġ ġêja.

Dabunġwaga to laumata sêġôm Jesunê binġ

(Mat 26:57-68; Luk 22:54-55, 63-71; Joaŋ 18:13-14, 19-24)

⁵³ Êsêac sêkôc Jesu dêdênġ ŋac dabunġsêga sêja, ma lau dabunġsêga to laumata ma binġsutau samob sêkac taunġ sa. ⁵⁴ Ma Petere ġêjac tau susu kêdaguc êġ e jakêsô dabunġsêganê andu ŋamalac-lunġ ġêja jagênġġônġ ġêwiŋ sakinġwaga ma kêsêlu ja. ⁵⁵ Lau dabunġsêga to laumata samob, taŋ sêkac sa sêmoa nanġ, sêsôm binġ sebe sênġôlinġ êpi Jesu gebe senac en êndunġa. Mago têtap tenġ sa atom. ⁵⁶ Lau taêsam sêġôlinġ binġ kêpi enġ, mago nêġ binġ keso tau samob. ⁵⁷ Go lau ŋagêdô dêdi sa ma sêġôlinġ binġ kêpi enġ gebe ⁵⁸ “Aêac anġo gebe enġ kêsôm gebe Lôm dabunġ, taŋ sêkwê ŋa lemenġ nanġ, aê oc jansenġ su ma jakwê tenġ êtiam atôm bêc têlêac, janġôm ŋa lemoc atom.” ⁵⁹ Sêsôm sêjac ŋawaegenġ, mago nêġ binġ keso tau ŋapaŋ.

⁶⁰ Ma dabunġsêga ġêdi jakêkô êsêac ŋalunġ ma kêtû kênac Jesu gebe “Aôm ġobe ôjô binġ atom me. Binġ amboac ondoc sêġôlinġ kêpi aôm.” ⁶¹ Mago Jesu ġêjam tau tôniaġenġ, ġêjô êsêacnêġ binġ tenġ atom. Ma dabunġsêga kêtû kênac enġ kêtiam gebe “Aôm Kilisi, ŋac taŋ alanem enġ nanġ, Latu aôm me.” ⁶² Ma Jesu ġêjô enġ awa gebe “Aec, aê tau tonec. Ma amac oc alic Nġamalacnê Latu êġġônġ ŋanininġ Nġatau nê anônia ma êwiŋ tao undambêġna êmênġ.” ⁶³ Ma dabunġsêga kêkac nê ŋakwê ġênġic ma kêsôm gebe “Tapô lêna lau sêsôm binġ lasêġna ŋagêdô êtu asagenġna. ⁶⁴ Binġ alôb-alôb tau tec anġoġac. Ma abe amboac ondoc.” Tec êsêac samob sêsôm kêtû tonġ gebe “Enġ ŋac tobinġ tec êmac êndugenġ.”

⁶⁵ Lau ŋagêdô sêkasôp kêpi enġ ma sêkwa enġ lanġanô auc, go sêmêġôm lemenġ ma têtuc enġ ma sêsôm ġêdênġ enġ gebe “Oc lasêmanġ, asa kêtuc aôm.” Ma sakinġwaga sêkôc enġ su to têtap enġenġ.

*Petere gêsa Jesu auc**(Mat 26:69-75; Luk 22:56-62; Joaņ 18:17, 25-27)*

⁶⁶ Ma Petere gêmoa bêbê gêmoa malacluj ma dabuņsêganê sakiņwagao teņ gêmêņ. ⁶⁷ Eņ gêlic Petere kêsêlu ja, ma mata gê eņ e kêsôm gebe “Aôm tec gôwiņ Jesu Nasaretņa amboac tonaj.” ⁶⁸ Mago eņ kêpa tau gebe “Aê kajala ma ņoc kauc kêsa kêpi biņ, taņ aôm kôsôm naņ atom.” Go eņ kêsa sacgêdô gêja ma talec kêtaņ. ⁶⁹ Sakiņwagao tau gêlic eņ ma kêsôm kêtiam gêdêņ lau, taņ sêkô-sêkô naņ, gebe “Êsêacnêņ ņac teņ tônê.” ⁷⁰ Ma eņ kêpa tau kêtiam. Saunģeņ acgom, go lau, taņ sêkô-sêkô naņ, sêsôm gêdêņ Petere kêtiam gebe “Biņņanôgoc, êsêacnêņ ņac teņ aôm gebe aôm ņac Galilaiaņa teņ.” ⁷¹ Mago eņ gêoc awa sa kêpuc boa tau ma kêtôc lêma gebe “Aê kajala ņac, taņ amac asôm ênê biņ naņ atom.” ⁷² Kêsôm biņ tonaj gêmoa e gacģeņ talec kêtaņ kêtû dim luagêcņa. Tec Petere taê gêjam biņ, taņ Jesu kêsôm gêdêņ eņ naņ, gebe “Talec oc êtaņ êtu dim luagêc atomģeņ ma aôm ônsa aê auc êtu dim têlêac.” Taê gêjam birl tonaj ma kêtaņ ņanô.

15*Jesu kêkô Pilata laņônêm**(Mat 27:1-2, 11-14; Luk 23:1-5; Joaņ 18:28-38)*

¹ Bêbêc kanucģeņ lau dabuņsêga to laumata ma biņsutau to lau ņanô samob sêkac sa jasêsôm biņ kêtû tôn, go sêsô Jesu tôn ma sêkêņ eņ gêdêņ Pilata gêja. ² Ma Pilata kêtû kênac eņ gebe “Judanêņ kiņ aôm me masi.” Tec Jesu gêjô eņ awa gebe “Kôsômģac.” ³ Ma lau dabuņsêga sêgôliņ biņ taêsam kêpi eņ. ⁴ Tec Pilata kêtû kênac eņ kêtiam gebe “Aôm nêm biņ ôjô êsêac aweņņa gêc atom me. Ôlic acgom, êsêac sêgôliņ biņ gwalêkiņ kêpi aômģoc.” ⁵ Mago Jesu gêjô biņ teņ kêtiam atom, tec Pilata gê taê eņ.

*Sêsôm kêtû tôn gebe Jesu êmac endu**(Mat 27:15-26; Luk 23:13-25; Joaņ 18:39-19:16)*

⁶ Kêtôm omsêgageneņ Pilata kêgaboac ņac kapoacwalôņa teņ su gêdêņ êsêac kêtôm teteneņ. ⁷ Ma ņac teņ, ņaê Baraba, gêņģôn kapoacwalô gêwiņ sêli-lausawaga, taņ sêjac ņac teņ êndu gêdêņ taņ sêli tauņ sa naņ. ⁸ Tec lau sêpi sêja ma teteneņ Pilata gebe êņģôm êndêņ êsêac amboac gêģôm-gêģôm gêmoa. ⁹ Ma Pilata gêjô êsêac aweņ gebe “Amac abe aê jaņģamboac Judanêņ kiņ su êndêņ amac me masi.” ¹⁰ Gebe eņ kêjalagac gebe lau dabuņsêga sêkêņ Jesu gêdêņ eņ kêtû têtac secņa. ¹¹ Ma lau dabuņsêga sêli lau sa gebe teteneņ Pilata êņģamboac Baraba su êndêņ êsêac. ¹² Tec Pilata kêtû kênac êsêac kêtiam gebe “Ma eņ, taņ asam eņ gebe Judanêņ kiņ naņ, jaņģôm eņ amboac ondod.” ¹³ Ma êsêac sêmôêc kêtiam gebe “Ônac eņ êpi kakesotau.” ¹⁴ Ma Pilata kêsôm gêdêņ êsêac gebe “Eņ gêģôm sec ondod.” Mago êsêac sêmôêc sêoc aucģeņ gebe “Ônac eņ êpi kakesotau.” ¹⁵ Pilata gebe ênac malô lau têtac, tec kêgaboac Baraba su gêdêņ êsêac ma kêsôm si Jesu ma kêkêņ eņ gêja gebe sênac eņ êpi kakesotau.

*Sinwaga sêsu Jesu susu**(Mat 27:27-31; Joaņ 19:2-3)*

¹⁶ Sinwaga sêwê Jesu sêja gôliņ-waganê andu ma sêkalem sinwaga samucģeņ sa. ¹⁷ Go sêkêņ eņ kêsô ņakwê asôsamuc teņ ma sêmoê okêm kêtû sunsuņ jasêkêņ eņ kêkuc. ¹⁸ Ma aweņ gêjac eņ to sê moalêc eņ gebe “Judanêņ kiņ, ômoa ņajamôņ.” ¹⁹ Ma si eņ ņa ôpic kêsêp mômêapac to sêkasôp kêpi eņ, ma sêpôn aenģuc to aweņ gêoc eņ. ²⁰ Sêsu eņ susu su acgom, go sêkwalec ņakwê asôsamuc naņ su ma sêu tau nê ņakwê gêsar eņ kêtiam. Ma sêwê eņ sêsa sêja sebe sênac eņ êpi kakesotau.

*Sêjac Jesu kêpi kakesotau**(Mat 27:32-44; Luk 23:26-43; Joaņ 19:17-27)*

²¹ Sêsa sêja e dêdac ñac tenj kêsa anja kôm gêmên, Alesandere agêc Rupu tamenji Simon anja Kurene. Tec sêkac enj g ebe êoc Jesunê kakesotau. ²² Ma sêkôc Jesu sêpi gamên Golgata sêja, tanam ôkwi gebe “Gamên mokê-lacña.” ²³ Ma sêsun wain togên ñamakic gêdên enj gebe ênôm e gedec. ²⁴ Sêjac enj kêpi kakesotau su, go sebe sênac sam ênê ñakwê, tec sêpuc kapoac gebe sêlic asa oc êkôc asagen. ²⁵ Oc mênjic laun sa ma sêjac enj kêpi kakesotau gêja. ²⁶ Ma teto ñabinj gêwinj gebe “Judanên kin tonec.” ²⁷ Ma sêjac kêjanjowaga luagêc sêpi kakesotau sêwinj enj, tenj genjalenj ênê anônja ma tenj genjalenj ênê gasênja. [²⁸ Tec binj, tanj teto gêc nanj, gebe “Sêsam enj gêwinj lau sec” nanj, kêtutôn.]

²⁹ Ma lau, tanj sêwê sêja sêmênj semoa nanj, tédainj gêsunj ma sêsôm binj alôb-alôb kêpi enj gebe “Op, aôm tau, tanj gobe onsenj lôm dabunj su ma ôkwê sa êndênj bêc têlêac nanj, ³⁰ ônam taôm sa ma ôsêp anja kakesotau ômôênmanj.” ³¹ Lau dabunjsêga to binjsutau sêsu enj susu amboac tonanj to sêsôm gêdênj taunj gebe “Lau ñagêdô tec gêjam êsêac sa, mago gêjam tau sa jakêtôm atom. ³² Kilisi, Israelnênj kinj, êsêp anja kakesotau êmênmanj, go talic ec takênj êwinj enj.” Ma êsêagêc, tanj sêjac agêc sêwinj enj nanj, têtanj pêlê enj amboac tonanj.

Jesu gêmâc êndu

(Mat 27:45-56; Luk 23:44-49; Joaŋ 19:28-30)

³³ Gêdênj tanj oc kêkô ñalunj nanj, gêsunjbôm gêjam gamênj samucgenj auc e gêdênj ocmata. ³⁴ Ma gêdênj ocmata tonanj Jesu gêmôêc awa kapôênj gebe “Êli, Êli lama sabatani,” tanam ôkwi gebe “Aênoc Anôtô, aênoc Anôtô, amboac ondoc gôwi aê sinj.” ³⁵ Ma lau ñagêdô, tanj sêkô ñagala nanj, sênô tec sêsôm gebe “Kec, enj gêmôêc Elia.” ³⁶ Ma ñac tenj kêlêti gêja kêsac mêchelep tônj kêsêp bu ñamakic ma jagêsunj gêdênj enj gênôm ma kêsôm gebe “Akôgenj ma talic acgom, Elia oc mênjêkôc enj su me masi.” ³⁷ Go Jesu gêmôêc awa kapôênj ma gêmâc êndu.

³⁸ Ma obo balinj, tanj genjalenj lôm dabunj nanj, kêkac tau gênjic gêja luagêc anja ñaô e jakêsu ñalabu. ³⁹ Ma kapitai, tanj kêkô kêkanônj Jesunê kakesotau nanj, kêkô e gêlic Jesu gêmâc êndu amboac tonanj ma kêsôm gebe “Ñac tonec Anôtônê Latu enj binjanôgoc.” ⁴⁰ Lauo ñagêdô sêkô ec jaêcgenj ma sêlic sêwinj. Êsêacnênj ñagêdô tonec Maria Magdalena ma Jakobo saunj agêc Joses tenenji Maria ma Salome. ⁴¹ Gêdênj tanj Jesu gêmôa Galilaia nanj, lauo tonanj tédaguc enj ma sêjam sakinj enj. Ma ñagêdô taêsam, tanj sêpi Jerusalem sêwinj enj sêja nanj, sêkô sêwinj amboac tonanj.

Sêsunj Jesu

(Mat 27:57-61; Luk 23:50-56; Joaŋ 19:38-42)

⁴² Ñakêtula ma sêmasanj taunj gebe ñaelenj oc sêlic sabat. ⁴³ Tec kasêga towae tenj, ñaê Josep anja Arimatia, gêmênj, tanj gêônj Anôtônê gamênj amboac tonanj nanj. Enj taê kêpa sugenj kêsô gêdênj Pilata gêja ma ketenj Jesunê ñawêlêlanj. ⁴⁴ Pilata gênô gebe Jesu gêmâc êndu su, tec gê go ma gêmôêc kapitai tau mênjkêtu kênac enj gebe “Ñac tau gêmâc êndu su me.” ⁴⁵ Enj gênô kêtutônj katô anja kapitainê, tec gêwi ñawêlêlanj sinj gêdênj Josep. ⁴⁶ Ma Josep gêjam ôli obo kwalam-kwalam tenj ma jakêkôc enj su anja kakesotau mênjkêsabanj enj kêsêp obo tonanj ma ketoc enj gêc sêô tenj, tanj sêsap kêsêp poc nanj, ma kêsabi poc jagêsanj sêawa auc. ⁴⁷ Ma Maria anja Magdala agêc Joses têna Maria sêlic gamênj, tanj tetoc enj gêc nanj.

16

Jesu gêdi sa

(Mat 28:1-8; Luk 24:1-12; Joaŋ 20:1-10)

¹ Sabat gêbacnê acgom, go Maria anja Magdala agêc Jakobo têna Maria ma Salome sêjam ôli gênmalu sebe nasêninj oso enj. ² Tec woke ñabêc ñamataja gêdênj bêbêc kanucgenj jasêô lasê sêô, go oc kêpi. ³ Ma sêsôm gêdênj taunj gebe “Asa ênsambi poc anja seawa su êndênj aêac.” ⁴ (Gebe poc tau kapôênj.) Sêôc materjanô sa e sêlic poc tau sêsabi su. ⁵ Tec sêsô

sêlêlôm sêja e sêl ic ñac matac teñ to ñakwê sêpsêp baliñ gêngôn kêsî anônja ma selendec. ⁶ Ma eñ kêsôm gêdên êsêac gebe “Alendec atom. Amac asôm Jesu Nasareña, tañ sêjac eñ kêpi kakesotau nañ. Eñ gêdi sa su, gêmoa tonec atom. Alic, mala tañ tetoc eñ gêc nañ tonec. ⁷ Ana ma asôm ñawae êndên ênê ñacsenomi to Petere geñe Eñ oc êmuñ amac êna Galilaia, oc alic eñ aña ònê êtôm biñ, tañ kêsôm gêdên amac nañ.” ⁸ Tec lauo tau sêsa aña sêo sêc sêja gebe têtênêp e katun gêjaña. Ma sêsôm biñ teñ gêdên lasi teñ atom gebe têtêc taun.

Jesu yeoc tau lasê gêdên Maria Magdalaña
(Mat 28:9-10; Joan 20:11-18)

⁹ Jesu gêdi sa gêdên woke ñabêc ñamataña gêdên bêbêc kanucgen su acgom, go geoc tau lasê gêdên Maria aña Magdala, tañ kêtiñ ñalau sec 7 aña ênê sêsa sêja nañ, kêtû ñamata. ¹⁰ Awê tau gêja ma kêsôm ñawae gêdên nê lau, tañ sêmoa sêwiñ eñ nañ. Êsêac sêmoa tonên ñalêlôm ñawapacgen ma têtan. ¹¹ Êsêac sênô gebe Jesu gêmoa mata jali ma awê tau gêlic eñ, mago sêkên gêwiñ atom.

Jesu geoc tau lasê gêdên ñacsenomi luagêc
(Luk 24:13-35)

¹² Tonañ su acgom, go Jesu geoc tau lasê gêjam ñac teñ lañô gêdên êsêagêc ñac luagêc, tañ sêsêlên sêmoa gamên ñasawa teñ. ¹³ Ñaclagêc tonan sêja sêsôm ñawae gêdên lau ñagêdô, mago sêkên gêwin êsêagêc atom amboac tonanjen.

Jesu geoc tau lasê gêdên nê aposolo
(Mat 28:16-20; Luk 24:36-49; Joan 20:19-23)

¹⁴ Kêtû ñamu eñ geoc tau lasê gêdên lau 11 gêdên tañ sen gên sêngôn tebo, ma kêsôm êsêac kêtû sêkên gêwiñ atom to kêtû nên ñalêlôm ñadaniña, gebe êsêac sêkên gêwiñ lau, tañ sêlic eñ gêdi sa ñanô nañ, nên biñ atom.

¹⁵ Ma kêsôm gêdên êsêac gebe “Atôm nom ñagamên samob ana ma anam mêtê ñawae ñajam êndên ñamalac peben. ¹⁶ Lau tañ sêkên gêwiñ ma sêlin sanju nañ, Anôtô oc ênam êsêac kêsî. Ma êsêac, tañ sêkên gêwiñ atom nañ, oc sênaña. ¹⁷ Gêñtalô tonec oc êwiñ lau-sêkên-gêwiñwaga gebe têtin ñalau sec su sênam aê lañôc to sêsôm biñ ña awen wakuc, ¹⁸ lemen sêkôc moac sa ma embe sênôm gên ñamalac teñ, oc êmalac êsêac atom, sêu lemen ênsac lau gêmâc ma oc ñajam êsa.”

Jesu kêpi undambê gêja
(Luk 24:50-53; Apos 1:4-11)

¹⁹ Apômtau Jesu kêsôm biñ gêdên êsêac su acgom, go Anôtô kêsun eñ sa kêpi undambê jagêngôn ênê anônja. ²⁰ Ma ñacsenomi taun têtôm gamê samob sêja ma sêjam mêtê kêtôm gamênjen ma Apômtau gêjam kôm gêwiñ êsêac to kêpuc nê biñ tôn ña gêñtalô, tañ gêgôm nañ.

Nawae Najam **kêtôm** **LUKA KETO**

Nawae Najam kêtôm Luka Keto nec gêwa Jesu sa gebe Israelnêh Kêsiwaga, tañ Anôtô geoc enj lasê gêdênj êsêac nanj, ma lau nomña samob tapaôngeñ nêh Kêsiwaga tau enj gêwiñ amboac tonanげñ. Luka taugenj keto gebe Apômtaunê Nalau Dabuñ kêkalem Jesu gebe “êsôm Nawae Najam lasê êndênj lau ñalêlôm sawa” (4:18). Nawae Najam tau tec gêjac lau sêngônj jageo to sêoc ñawapac tokaiñ-tokaiñ nanj ñawae. Aêac tatap ñalô têtac wapiña sa anğa Lukan gêjam môkêlatu ñamataña luagêc, tañ kêsôm Jesu gêmênj nom nec ñaboña lasê nanj auc, go anğa môkêlatu ñamuña, tañ keto Jesu kêpi undambê gêja ñaminj nanj, amboac tonanげñ.

Anğa ñasêbu 2 to 6ña (alic ñadênanj sêpuc gêc ñalabuña) aêac tatap biñ to miñ ñagêdô taêsam sa, nanj Luka taugenj keto gêc Nawae Najam tonec, amboac anjela sêjam wê lambiñña ma gejobwaga bôcña dêdênj ñapalê Jesu sêja Betlehem nanj, to ñapalê Jesu gêh-gônj lôm dabuñ, go biñgôliñ Nac Samaritiña taê walô ñac gêbac ma Latu Gêjaña to ñagêdô gêwiñ. Biñ tañ Nawae Najam tonec kêwaka sa gêc awêgeñ nanj, ñagêdô tonec gebe Tatenj mec ñabinj to Nalau Dabuñ nê biñ ma Anôtô kêsuc sec ôkwi ñabinj.

Ñadênanj

1. Gêjac m Nawae Najam tau 1:1-4
2. Joan agêc Jesu nêh biñ ñapalêgeñña 1:5-2:52
3. Nackêsagu Joan nê sakiñ 3:1-20
4. Jesu gêliñ sanju ma Sadañ kêlêtôm enj 3:21-4:13
5. Jesunê sakiñ anğa Galilaia 4:14-9:50
6. Gêdi anğa Galilaia gêja Jerusalem 9:51-19:27
7. Jesunê woke ñamuña anğa Jerusalem ma malac, tañ gêc malac tau ñagala nanj 19:28-23:56
8. Apômtau gêdi sa to jageoc tau lasê ma kêpi undambê gêja 24:1-53

Biñ tau ñam

¹ Lau taêsam sêsaê gebe sênac miñ biñ, tañ kêsâ gêdênj aêacnêh têm nanj, sêpuc gêdôgeñ. ² Êsêac teto miñ kêtôm lau, tañ matenjanô sêlic gêdênj tañ gêjac m tau ma sêjam sakiñ mêtê tau nanj, sêjac tulu gêdênj aêac. ³ O ñac towae Teopili tau, aê tec galic ñajam amboac tonanげñ, tec kakip biñ tau sa kagêluc tomalagenj ma kato kadênanげñ gêdênj aôm, ⁴ gebe ôjala biñ, tañ têtônj gêdênj aôm nanj, gebe biñnanôgeñ.

Nackêsagu Joan nê puc têna êkôc enña

⁵ Gêdênj kiñ Judaiaña Herodo nê têm nanj dabuñwaga tenj gêmoa, ñaê Sakaria. Enj gêjam sakiñ gêwiñ dabuñwaga Abia nê tonj. Enj gêjam awê anğa Aronnê wakuc nêh, ñaê Elisabet. ⁶ Anôtô gêlic êsêagêc lulu gêdêngeñ, gebe sêsa nêh lêh sejop Apômtaunê biñsu to ñagôliñ samob ñabinj masigenj sêmoa. ⁷ Agêcnêh gôlôac masi, gebe Elisabet enj awê kapoac, ma agêc nê akweñ têtû lauo ñanô to ñac.

⁸ Ma gêdênj tañ Sakarianê tonj nêh têm sênam sakiñña nanj, enj gêjam nê kôm dabuñwagaña gêmoa Anôtônê lanônêmña. ⁹ Ma sêpuc kapoac kêtôm dabuñwaganêh mêtê e jakêsêp enj gebe êsô Apômtaunê lôm dabuñ naêkênj da jadauñña. ¹⁰ Ma gêdênj noc sêkênj da jadauñña nanj, lau samucgeñ tetenj mec semoa dêmôdêña. ¹¹ Ma Apômtaunê anjela tenj geoc tau lasê gedênj enj kêkô kêsî altar jadauñña ñaanôña. ¹² Sakaria gelic e kêlênsônj enj ma kêtakê ñanô. ¹³ Tec anjela kêsôm gêdênj enj gebe “Sakaria, ôtêc taôm atom, gebe Anôtô gêhônêm mecgak. Aômnmê awê Elisabet oc êkôc latôm tenj ma ôê ênê ñaê gebe Joan. ¹⁴ Aôm oc ôtu samuc ma ômoa totêmtac ñajamgeñ ma lau taêsam têtû samuc êndênj bêc têna êkôc

enja amboac tonanjen. ¹⁵ Enj êtu njac towae êkô Apômtau lanjônêm ma ênôm wain to bu njac lai atom. Enj ênêc têna têtac lélômgenj ma Njalau Dabunj ênam enj auc kwananjen, ¹⁶ gebe enj ênam Israelnênj gôlôac taêsam ôkwi dëndênj Apômtau, nênj Anôtô, sêmu sêna. ¹⁷ Njac tau tonanj Elianê njalau to njac lai êpi enj ma êsêlênj êmunj Apômtau, gebe ênam tamenjinênj njalêlôm ôkwi êndênj latunji ma lau tanenjpêc dëndênj lau, tanj sêsap binjgêdênj tônj nanj, oc êmansanj lau sênac dabinj nênj njalêlôm njapep êtu Apômtaunja.”

¹⁸ Go Sakaria kêsôm gêdênj anjela gebe “Aê jajala binj tonanj êndênj asagenj, aêagêc njoc awê atu lauo njanô to njac su nec.” ¹⁹ Tec anjela gêjô enj awa gebe “Aê Gabriel tec kakô Anôtô lanjônêm, ma enj kêsakinj aê gebe jasôm binj êndênj aôm ma jakênj njawae njam tonec êndênj aôm. ²⁰ Mago aôm kôkênj gêwi nj aênoc binj, tanj oc njanô êsa êndênj njanoc tau nanj atom. Amboac tonanj oc awammê êsa, ôsôm binj naeo ômoa e êndênj bêc, tanj binj tau êtu anô su acgom.”

²¹ Lau sêônj Sakaria elê mê ma sênac matenj enj gebe gêmôa lôm dabunj e njênjenj su nec. ²² Go kêsa gêmênj ma gebe êsôm binj êndênj êsêac e gêgôm jageo. Tec êsêacnênj kauc kêsa gebe enj oc gêlic gênj njakatu tenj anja lôm dabunjac. Amboac tonanj enj gêjam dôndônj binjgênj gêdênj êsêac ma gêjam tau tônj kêkô.

²³ Gêmôa e nê bêc sakinjja gêbacnê ma gêc gêmu gêja nê andu kêtiam. ²⁴ Têm njagêdô gêbacnê, go Elisabet kêkêkam njapalê ma kêsijnj tau gêmôa ajônj lemenj tenj, ma kêsôm gebe ²⁵ “Gênj tonanj Apômtau gêgôm gêdênj aê, gêdênj têm taê gêjam aênja enj kêkac majoc su anja launênj.”

Jesunê puc têna êkôc enja

²⁶ Elisabet kêkêkam njapalê njajônj kêtû 6, go Anôtô kêsakinj anjela Gabriel gêja malac Galilaiana tenj, njê Nasaret, ²⁷ gêdênj awêtakinj tenj, tanj sê enj gêdênj njac tenj, njê Josep, kwananjenj gebe agêc sênam tauj. Njac tau anja Dawidnê gôlôac. Ma awê tau nê njê Maria. ²⁸ Anjela kêsô gêdênj enj gêja ma kêsôm gebe “O gabêjamo, binjmalô êndênj aôm, Apômtau gêwi nj aôm goc.” ²⁹ Maria gênjô binj tonanj e kêlênsônj enj njanô ma taê gêjam gebe “Awa gêjac aê amboac tonec kêtû asagenja.” ³⁰ Tec anjela kêsôm gêdênj enj gebe “Maria, ôtêc taôm atom, gebe Anôtô gêlic aôm gêjac mataanô njam. ³¹ Ôlic acgom, aôm oc ôkêkam njapalê e ôkôc latôm tenj ma ôê ênê njê Jesu. ³² Njac tau tonanj oc êtu njac towae ma sêsam enj gebe Lôlôc Njatau nê Latu. Apômtau Anôtô oc êkênj enj êngônj aba Dawid nê lêpônj, ³³ gebe enj oc êtu kinj ma ênam gôlinj Jakobnê gôlôac endenj tônjgenj. Ma ênê gamênj kinjja njatêku masi.”

³⁴ Ma Maria kêsôm gêdênj anjela gebe “Binj tau njanô êsa amboac ondoc, gebe aênoc akwenj masi.” ³⁵ Tec anjela gêjô enj awa gebe “Njalau Dabunj mênjêpi aôm ma Lôlôc njatau nê njac lai mênjênam ajunj aôm. Amboac tonanj njapalê, tanj aôm ôkôc nanj, sêsam enj gebe dabunj, enj Anôtônê Latu. ³⁶ Gôlicgac me, nênj tawanjo Elisabet, tanj kêtû awêanôgac ma sêsam enj gebe awê kapoac nanj, tec kêkêkam njapalê gêmôa e galoc njajônj kêtû 6gac, ³⁷ gebe Anôtô enj njac lai, enj kêtôm gênj samobnja.”

³⁸ Ma Maria kêsôm gebe “Amboac tonanj, Apômtaunê sakinjwagao aê, ma binj, tanj kôsôm nanj, oc êtu tônj êpi aê.” Go anjela gêwi enj sinj ma gêc gêja.

Maria kêtû njac lenj gêdênj Elisabet

³⁹ Gêdênj njasawa tonanj Maria gêdi kêsaic tau e jakêpi Judanênj gamênj lôcna jagêô lasê malac tenj, ⁴⁰ ma kêsô Sakarianê andu gêja e awa gêjac Elisabet. ⁴¹ Elisabet gênjô Maria awa gêjac enj, tec njapalê gêboanj anja têna têtac lélôm. Ma Njalau Dêbunj gêjam Elisabet auc ⁴² e awa gêoc enj njawaw kapôênj ma kêsôm gebe “Anôtô gêjam mec aôm kêlêlêc lauo njagêdô su ma gêjam mec njanô têtac lélôm njawaw gêwi nj. ⁴³ Aê amboac ondoc, tec aênoc Apômtau têna gêdênj aê gêmênj nec. ⁴⁴ Gôlicgac me, awam gêjac aê kêsô tanjocsunj e njapalê kêtû samuc tec gêboanj anja têtac lélôm. ⁴⁵ Aê aoc gêoc awê, tanj kêkênj gêwi nj gebe binj, tanj Apômtau kêsôm gêdênj enj nanj, oc êtu tônj.”

Marianê wê lambiņņa

46 Go Maria kêsôm gebe
 “Aênoc ŋalêlôm gêoc Apômtau sa
 47 ma katuc kêtû samuc ŋoc kêsiwaga Anôtô,
 48 gebe gewec gêdêŋ nê sakiŋwagao ŋaôma aê,
 tec galoc gôlôac togôlôac samob oc awenġ êoc aê.
 49 Gebe enġ ŋaclai ŋatau gêgôm gêŋsêga kêtû aêna, ênê ŋaê dabuŋ.
 50 Enġ taê walô gôlôac togôlôac, taŋ têtêc enġ nanġ.
 51 Ênê lêma gêgôm gêŋ ŋaclai
 ma kêtû lau, taŋ nêŋ ŋalêlôm sêkianġ taunġ sa nanġ, salinġ-salinġ sêja.
 52 Enġ kêtinġ gôlinġwaga ŋajaŋa anġa nêŋ lêpônġ su ma ketoc lau ŋaôma sa.
 53 Lau taŋ mo gêjô êsêac nanġ, tec kêkêŋ gêŋ ŋajam gêjam êsêac aucgenġ
 ma kêtinġ lau tolêlôm su tolemenġ sawagenġ.
 54 Enġ gêjam nê sakiŋwaga Israel sa taê gêjam nê moasinġ
 55 kêtôm binġ, taŋ gêjac mata gêdêŋ aêac tamenġi Abraham to nê wakuc nanġ, ma ênêc endenġ
 tônġenġ.”
 56 Maria gêmoa gêwiŋ Elisabet amboac ajônġ têlêac, go gêmu gêja nê gamêŋ kêtiam.

Joanġ têna kêkôc enġ

57 Têm Elisabet êkôc ŋapalêŋa kêdabinġ, tec kêkôc ŋapalê ŋac tenġ. 58 Ma ênê lau, taŋ nêŋ
 sackapoagêdô gêdêŋ tau nanġ, to nêŋ tawanġ sêŋô Apômtau gêgôm nê taê walô ŋanô kêsa
 kêpi enġ ŋawae ma têtac ŋajam kêsa sêwiŋ enġ.
 59 Ŋabêc kêtû 8 ma sêkac sa sêja sebe sêsa ŋapalê tau ma sê tama Sakaria nê ŋaê êpi
 enġ. 60 Mago têna kêsôm gebe “Masi, taê ênê ŋaê gebe Joanġ.” 61 Tec êsêac sêsôm gêdêŋ enġ
 gebe “Nêm lau tenġ sêmoa ondoc, taŋ nêŋ ŋaê amboac tonanġ.” 62 Ma sêjac kajo tama gebe
 mênġtau êsôm acgom. 63 Tec enġ gêjam dôŋdônġ gebe sêkêŋ tapele saunġ tenġ êndêŋ enġ ma keto
 gebe “Ênê ŋaê Joanġ.” Ma samob sê taêŋ. 64 Ma sep tagenġ awasuŋ to imbêla kêtû golonġ ma
 kêsôm binġ lasê to kêlanem Anôtô. 65 Ma nêŋ lau samob, taŋ nêŋ sackapoagêdô gêdêŋ tau
 nanġ, têtêc taunġ. Ma lau samob sêjam binġ tau kêtû binġgalôm e gêjam lau, taŋ sêŋgônġ Judaia
 ŋagamêŋ lôcŋa nanġ, auc samucgenġ. 66 Êsêac samob, taŋ sêŋô binġ tau nanġ, taêŋ gêjam gêc
 nêŋ ŋalêlômgenġ gebe “Ŋapalê tonec amboac ondoc.” Êsêac sêlic gebe Apômtau lêma gêwiŋ
 enġ.

Sakaria geoc bill lasê

67 Ma Ŋalau Dabuŋ gêjam tama Sakaria auc e geoc binġ lasê ma kêsôm gebe
 68 “Aê jalambiŋ Apômtau, Israelnêŋ Anôtô, gebe kêtû ŋaclenġ mênġgêjam nê lau kêsi.
 69 Enġ kêkêŋ kêsiwaga tonġaclai tec mênġkêsa anġa nê sakiŋwaga Dawid nê gôlôac,
 70 kêtôm enġ tau kêsôm kêsa nê propete dabuŋ gêmuŋŋa awenġsuŋ gebe
 71 ênam aêac kêsi anġa nanġ ŋacjo to anġa lau samob, taŋ sêkêŋ kisa aêac nanġ lemenġ.
 72 Enġ taê walô aêac tamenġi to taê gêjam nê poac dabuŋ.
 73 Enġ gêjac mata binġ to kêtôc lêma gêdêŋ tamenġi Abraham gebe
 74 ênam aêac kêsi anġa nanġ ŋacjo lemenġ ma êkêŋ aêac tanam sakiŋ enġ tatêc taunġ atom.
 75 Tatu lau dabuŋ to gêdêŋ tamoac enġ laŋônêmŋa êtôm aêacnêŋ têm samob.
 76 Ma aôm ŋapalênenec, lau oc sêsam aôm gebe Lôlôc Ŋatau nê propete.
 Aôm oc ômuŋ Apômtau gebe ômansanġ ênê intêna.
 77 Aôm oc ôkêŋ ênê lau sêjala moasinġ, taŋ ŋam kêsêp kêsuc nêŋ sec ôkwiŋa.
 78 Aêacnêŋ Anôtô taê walô aêac ŋanô tec êkêŋ ŋawê mênġêsa anġa lôlôc gebe êtu ŋaclenġ aêac
 79 ma êpô êsêac, taŋ sêŋgônġ gêsuŋbôm to gêmacanô ŋakanuc nanġ,
 to êwê aêac enġkainġ katôgenġ tasa lêŋ binġmalôŋa.”

⁸⁰ Njapalê tau kêtû kapôên ma nê kauc taê gêjam biñ njapep, go jagêmoa gamên sawa e gêdên bêc, tañ kêtôc tau gêdên lau Israel nañ.

2

Jesu têna kékôc enj (Mat 1:18-25)

¹ Gêdên njasawa tonañ kaisara Augustu kêjatu biñ tenj gebe teto lau samob, tañ sêngôn nom samucgen nañ, nêñ njâe sa. ² Kôm tau tonañ sêjac m gêdên gôlinwaga Suriana Kuren gêngôn, ³ ma lau samob dêdi sêja nêñ malacmôkê gêdên-gêdêngeñ gebe teto êsêac. ⁴ Tec Josep anja malac Galilaiana Nasaret kêpi Judaia gêja Dawidnê malac, njâe Betlehem, gebe enj anja Dawidnê gôlôac tañ nêñ. ⁵ Enj gebe teto êsêagêic nê awê Maria, tañ sê êsêagêc dêdên tañ nañ, ma awê tau kékêkam njapalê gêmoa. ⁶ Agêc jasêngôn tonañ e têm Maria êkôc njapalêna kédabinj. ⁷ Tec kékôc latu njamêc, nañ kékwa enj nj obo auc ma ketoc enj gêc bôcnên sac tenj, gebe nêñ gamên njasawa tenj gêc andu njacleñja atom.

Gejobwaga to anjela

⁸ Ma gamên tonañ njagejobwaga sêmoa jasejop nêñ domba gêdên gêbêc sêmoa oba. ⁹ Tec Apômtaunê anjela tenj gêo lasê gêdên êsêac e Apômtaunê njawasi kêpô êsêac gêjam aucgen ma nêñ njalêlôm njatutuc njanô. ¹⁰ Tec anjela kêsôm gêdên êsêac gebe “Atêc taôm atom, alicgac me, aê jasôm njawae njajam atu samucña tenj êndên amac, njawae tau oc êtu tapa ênam lau samucgen auc. ¹¹ Galoc tonec amacnêm kêsiwaga Apômtau Kilisi kêtû njamalac anja Dawidnê malac. ¹² Amac ajala enj êndên njabelo tonec gebe Atap njapalê dedec tenj sa, tañ sêkwê enj nj obo auc ma sêkên enj gêc bôcnên sac.”

¹³ Ma sep tagenj lau sinj undambêña taêsam mênswênj anjela tau ma sêlanem Anôtô gebe ¹⁴ “Anôtônê wae êsa anja lólôc ma biñmalô ênêc nom, tañ Anôtô gêlic lau tau njajam.”

¹⁵ Anjela têtainj tañ su anja êsêacnênj sêmu sêja undambê acgom, go gejobwaga sêsôm gêdên tañ gebe “Ajôc, tawac Betlehem ma talic biñ, tañ mênkêsa ma Apômtau kékên njawae gêdên aêac nañ acgom.” ¹⁶ Ma ac sêsaic tañgenj sêja e têtap Maria agêc Josep sa ma sêlic njapalê dedec tau gêc sac. ¹⁷ Sêlic su ma têdôn biñ, tañ anjela kêsôm kêpi njapalê tau nañ, gêdên êsêac. ¹⁸ Ma lau samob, tañ sêñô biñ nañ gejobwaga sêjac miñ nañ, sê taênj njanô. ¹⁹ Ma Maria kêmasañ biñ samob tonañ njai njapep ma taê gêjam gêc nê njalêlôm. ²⁰ Gejobwaga sêmu sêja ma awenj gêoc Anôtô to sêlanem enj kêtû biñ samob, tañ sêñô to sêlic kêtôm anjela kêsôm gêdên êsêac nañja.

Sê Jesunê njâe

²¹ Bêc kêtû 8, go sêsa njapalê tau ma sê ênê njâe, tañ anjela kêsam gêdên enj gêc têna têtacêlêlôm atomgenj nañ, gebe Jesu.

Têtôc njapalê tau anja lôm dabunj

²² Têm sêmbunj njatêmui sunja gêbacnê kêtôm Mosenê biñsu, go Maria agêc Josep sêkôc njapalê sêpi Jerusalem sêja sebe sênsunj enj êndên Apômtau. ²³ Ac sêgôm kêtôm biñ, tañ teto gêc Apômtaunê biñsu gebe “Njamêc samob, tañ tenenji sêkôc nañ, sênam dabunj êsêac njapep, gebe têtû Apômtaunê gênj.” ²⁴ Ma agêc sêkênj da kêtôm biñ, tañ sêsôm gêc Apômtaunê biñsu gebe “Moñgôm luagêc me balôsi njalatu luagêc.”

²⁵ Gêdên tonañ njac tenj, nê njâe Simeon, gêmoa Jerusalem. Njac tau enj njac gêdên to ôli andañ Anôtô ma gêonj Israelnênj biñmalô njam gêmoa ma Njalau Dabunj gêjam enj auc. ²⁶ Njalau Dabunj tau gêwa sa gêdên enj gebe êmac êndu atom e êlic Apômtaunê Kilisi acgom. ²⁷ Tec Njalau Dabunj gêoc enj kêsô lôm dabunj gêja. Ma gêdên tañ têna agêc tama sêkôc njapalê Jesu sêsô sêja sebe nasêngôm gênj êtôm biñsu njajatu nañ, ²⁸ tec Simeon kêsip enj sa ma kêlanem Anôtô gebe

²⁹ “Apômtau, galoc ôkôc nêñ njacsakinj aê tobiñmalôgenj jawac êtôm nêñ biñ,

³⁰ gebe matocanô galic nêmo moasinj ñam,

³¹ tañ kômasañ gêc awêgenj nanj, gebe lau samob sêlicña.

³² Enj oc êtu ja êpô lau samuc to êtu nêmo lau Israel nênj ñawasi.”

³³ Tama agêc têna sê taênj binj, tañ sêsôm kêpi ñapalê nanj. ³⁴ Go Simeon gêjam mec êsêac ma kêsôm gêdênj têna Maria gebe “Gôlicgac me, ñapalê tonec oc êngôm Israelnênj lau taêsam sembenj to sêndi sa. Lau ñagêdô oc sênac enj êtu mu, mago ñagêdô oc sêsôm sêoc aucgenj. ³⁵ Binj tonanj êsa gebe eoc lau taêsam nênj ñalêlôm ñabinj lasê. Ma aôm taôm nêmo ñalêlôm oc epenj aôm êtôm kêmo kêkô nêmo ñalêlôm.”

³⁶ Go Panuel latuo, propeteo tenj, gêngônj, ñaê Ana. Awê tonanj anja Asernê gôlôalc. Ênê jala taêsam ñanô. Enj gêmoa awêtakingenj e gêjam ñac sa ma agêc sêmoa sêwinj taunj jala 7, ³⁷ go kêtû awêtuc gêngônj e nê jala kêtû 84. Mago gêwi lôm dabunj sinj atom, gêjam sakinj Anôtô ma gêjam dabunj mo to ketenj mec kêtôm gêbêc to gelenjenj. ³⁸ Gêdênj ñasawa tecenanjenj enj gêo lasê jagêjam danje Anôtô ma gêwa ñapalê sa gêdênj lau samob, tañ sêonj têm Anôtô ênam Jerusalem kêsina nanj.

Sêmu sêja Nasaret

³⁹ Sêjac dabinj gênj samob kêtôm Apômtaunê binjsu ñajatu e gêbacnê acgom, go sêmu sêja Galilaia jasêngônj nênj malac Nasaret. ⁴⁰ ñapalê kêtôp e kêtû kapôênj ma mêtê gêjam enj auc to Anôtônê moasinj kêpi enj.

Ñapalê Jesu gêngônj lôm dabunj

⁴¹ Kêtôm jalagenj Jesu têna agêc tama sêpi Jerusalem sêja sêlic omsêga Pasa. ⁴² Gêdênj tañ ñapalê Jesu nê jala kêtû 12 nanj, ac sêmu sêpi sêja kêtôm omsêga ñamêtê. ⁴³ Pasa gêbacnê, go êsêac sêc sêmu sêja ma ñapalê Jesu gacgenj gêngônj Jerusalem, ma têna agêc tama sêjam kauc. ⁴⁴ Êsêagêc seboc enj oc gêwinj nênj lau ñagêdô, tec sêsêlênj oc samuc tenj ma sêsôm enj anja nênj tawanj to lau ôlinj andanj taunja, ⁴⁵ e têtap enj sa atom. Tec sêmu sêja Jerusalem jasêsôm enj. ⁴⁶ Sêsôm sêmoa e bêc têlêac gêjana acgom, go têtap enj sa gêngônj lôm dabunj kêsêp lau-mêtêwaga ñalêlôm gênô êsêacnênj binj ma kêtû kênac-kênac êsêac. ⁴⁷ Ma samob, tañ sênjô ênjê binj nanj, sênjac lemenj kêtû ênê kauc to binj, tañ gêjô êsêac awenj nanja. ⁴⁸ Agêc sêlic enj e têtakê ma têna kêsôm gêdênj enj gebe “Latucenec, amboac ondoci, tec gôgôm aêagêc amboac tonanj. Ôlic acgom, aêagêc tamam asôm aôm totaênj-totaênjenj tec amoa.” ⁴⁹ Ma enj kêsôm gêdênj êsêagêc gebe “Agêc asôm aê kêtû asagenja. Agêc alic ñoc ñalêlôm kêkac aê gebe jamoa Tamocnê andu nec atom me.” ⁵⁰ Ma binj, tañ enj kêsôm gêdênj êsêagêc nanj, agêc sêjala ñam atom.

⁵¹ Go gêwinj êsêagêc ac sêsêp Nasaret sêja ma enj taña wamu êsêagêc ñapep ma têna kêmasanj binj samob tonanj ñai gñc nê ñalêlôm. ⁵² Jesu kêtôp to nê kauc mêtêña kêsâ gêwinj ma Anôtô to ñamalac têtac gêwinj enj.

3

Ñackêsagu Joan gêjam mêtê

(Mat 3:1-12; Mar 1:1-8; Joan 1:19-28)

¹ Kaisara Tiberi gêjam gôlinj lau e ñajala kêtû 15, Ponti Pilata kêtû gôlinjwaga Judaiana, Herodo kêtû kasêga Gallilaiana, tewa Pilip kêtû kasêga Ituraia to gamênj Trakonitiña, Lusani kêtû kasêga Abileneña, ² ma Anas agêc Kaiapa têtû dabunjsêga sêmoa. Gêdênj têm tonanj Anôtônê binj gêdênj Sakaria latu Joan, tañ gêmoa gamênj sawa nanj gêja. ³ ñac tau tonanj gêjac laoc gamênj Jordanja samob ma gêjam mêtê lau gebe “Anam taôm ôkwi to alinj sanju, ma Anôtô êsuc nêmo sec ôkwi.” ⁴ Binj tonanj kêtôm binj, tañ propete Jesaia keto kêsêp nê buku gebe

“Ñac tenj gêmôêc awa tonec gêmoa gamênj sawa gebe

‘Amansanj gamênj Apômtau esêlê a

to amêtôc ênê intêna êtu solop.

⁵ Sênsunġ gaboanġ samob auc to senseġ lôc to gamêġ ġabau êtu tapa ma sêmêtôc ġapoalic samob êtu solop to sêmansaġ intêna kalonġ-kalonġ ġatip êsa.

⁶ Ma ġamalac samob sêlic Anôtônê lêġ ênam ġamalac kêsġa.’ ”

⁷ Lau taêsam dêdêġ enġ sêja sebe sêlinġ ênê sanġu. Enġ kêsômġ gêdêġ êsêac gebe “Moac ġalatu amac, asa gêwa sa gêdêġ amac gebe awê Anôtônê têtac ġandaġ, taġ mênġesa naġ sa. ⁸ Anam ġanô êwa amac sa gebe ajam taôm ôkwiġa acgom. Ma asôm êndêġ taôm gebe ‘Abraham kêtû aêac tamenġi,’ nec atom. Aê jasôm êndêġ amac gebe Anôtô kêtôm gebe êġu poc tonec ġai sa têtû Abrahamnê latui. ⁹ Ki ġamata gêdêġ kawakac tec gêc. Amboac tonanġ ka samob, taġ sêjam ġanô ġajam atom naġ, oc êsap su ma êmbalinġ êpi ja êna.”

¹⁰ Ma lau samob sêjam kênac Joaġ gebe “Aêac oc anġôm amboac ondocġenġ.” ¹¹ Tec enġ gêjô êsêac awenġ gebe “ġac tenġ nê ġakwê luagêc embe ênêc, naġ êkêġ tenġ êndêġ ġac, taġ nê ġakwê masi naġ. Ma ġac tenġ nê mo embe ênêc, naġ êġgôm amboac tonanġ.” ¹² Go telonġ ġagêdô dêdêġ enġ sêja amboac tonanġ gebe ênsanġu êsêac, tec têtû kênac enġ gebe “Mêtêmôkê, aêac anġôm amboac ondocġenġ.” ¹³ Tec enġ kêsômġ gêdêġ êsêac gebe “Akôc gêġ anġa launêġ êlêlêc ġaôli, taġ sêsakinġ amac naġ su atom.” ¹⁴ Ma sinwaga ġagêdô têtû kênac enġ amboac tonanġenġ gebe “Ma aêac nec oc anġôm amboac ondoc.” Tec enġ kêsômġ gêdêġ êsêac gebe “Anġôlinġ binġ to alênsu lau e ajaġġo êsêacnêġ gêġ su atom. ġaôli taġ gêjô nêġ kôm naġ, akôc ma kêtôm.”

¹⁵ Lau samob taêġ gêjam binġ ġakêsa-ġakêsa ma sêjam kênac taunġ gêc nêġ ġalêlômġa kêtû Joaġġa gebe “Moae enġ Kilisi tau tonec nec.” ¹⁶ Tec Joaġ gêjô êsêac awenġ ma kêsômġ gêdêġ êsêac samob gebe “Aê tec kasagu amac ġa bu, mago ġac tenġ oc êmêġ, enġ ġaclai kêlêlêc aê su. Aê katôm gebe janac pêla ênê atapa ġalêkônġ atom. ġac tonanġ tec oc ênsanġu amac ġa ġalau Dabuġ to ja. ¹⁷ Enġ lêma kêkam lala sekolonġ gêġġa gebe êtinġ gêġ ġapaôma ma ênac ġanô sa êpi nê andu-gêġ-ġanônġa êna, go ġapaôma êkên êpi ja, taġ êsa ġapaġ naġ.”

¹⁸ Joaġ gêjac binġsu lau ġa binġ ġagêdô taêsam gêwiġ to gêwa ġawae ġajam sa gêdêġ êsêac. ¹⁹ Mago kasêga Herodo, taġ Joaġ gêbu enġ kêtû têtwanê awê Herodia to sec samob, taġ Herodo gêgôm naġġa, ²⁰ ġac tau kêsâlê sec tonec gêsac ġaô gêwiġ gebe kêlai Joaġ auc gêġġonġ andu kapoacwalônġa.

Jesu gêlinġ sanġu

(Mat 3:13-17; Mar 1:9-11)

²¹ Gêdêġ taġ lau samob sêlinġ sanġu naġ, Jesu gelinġ gêwiġ. Ketenġ mec gêmoa ma undambê gêġa ²² e ġalau Dabuġ gêjam balôsi lanġô kêsêp mênġêsac enġ ġaô, ma awa tenġ anġa undambê kêsâ gebe “Aêġoc Latuc tau aôm, tec têtêc gêwiġ to galic aôm ġajam.”

Jesunê ġam

(Mat 1:1-17)

²³ Jesunê ġala amboac 30 ma gêjac m nê kôm. Ma lau seboc enġ Josep latu, naġ Êli latu, ²⁴ naġ Matat latu, naġ Lewi latu, naġ Melki latu, naġ Janai latu, naġ Josep latu, ²⁵ naġ Matatia latu, naġ Amos latu, nlanġ Naum latu, naġ Esli latu, naġ Nagai latu, ²⁶ naġ Mat latu, naġ Matatia latu, naġ Semein latu, naġ Josek latu, naġ Joda latu, ²⁷ naġ Joanan latu, naġ Resa latu, naġ Serubabel latu, naġ Sealtiel latu, naġ Neri latu, ²⁸ naġ Melki latu, naġ Adi latu, naġ Kosam latu, naġ Elmadam latu, naġ Er latu, ²⁹ naġ Josua latu, naġ Elieser latu, naġ Jorim latu, naġ Matat latu, naġ Lewi latu, ³⁰ naġ Simeon latu, naġ Juda latu, naġ Josep latu, naġ Jonam latu, naġ Eliakim latu, ³¹ naġ Melea latu, naġ Mena latu, naġ Matata latu, naġ Natan latu, naġ Dawid latu, ³² naġ Isai latu, naġ Obed latu, naġ Boas latu, naġ Sala latu, naġ Nason latu, ³³ naġ Aminadab latu, naġ Admin latu, naġ Ami latu, naġ Hesron latu, naġ Peres latu, naġ Juda latu, ³⁴ naġ ġakob latu, naġ Isak latu, naġ Abraham latu, naġ Tara latu, naġ Nahor latu, ³⁵ naġ Serug latu, naġ Reu latu, naġ

Peleg latu, nañ Eber latu, nañ Sela latu, ³⁶ nañ Kainan latu, nañ Arpaksad latu, nañ Sem latu, nañ Noa latu, nañ Lamek latu, ³⁷ nañ Metusala latu, nañ Enok latu, nañ Jared latu, nañ Mahalalel latu, nañ Kainan latu, ³⁸ nañ Enos latu, nañ Set latu, nañ Adam latu, nañ Anôtô latu.

4

Sadañ kêtôm Jesu

(Mat 4:1-11; Mar 1:12-13)

¹ Nalau Dabuñ gêjam Jesu auc, go gêmu anğa Jordan gêja ma Nalau Dêbu ñ gêwê enj gêjac laoc gamêñ sawagenj gêmoa, ² e kêtôm bêc 40 ma Sadañ kêtôm enj. Jesu genj gên atom e bêc samob tonañ gêbacnê, tec mo gêjô enj.

³ Ma Sadañ kêsôm gêdên enj gebe “Embe Anôtônê Latu aôm, nañ ôsôm poc tonec êtu mo.” ⁴ Jesu gêjô enj awa gebe “Teto gêc gebe ‘Mo tagenj êoc ñamalac tön atom.’ ”

⁵ Ma gêwê enj kêpi jakêtôc gamêñ nomña samob gêdên enj eb tagenj. ⁶ Ma Sadañ kêsôm gêdên enj gebe “Aê gabe jakên ñac lai samob tönê tonawasigenj êndên aôm gebe sêkên gêdên aê. Ma aê embe jakên êndên ñac tenj, oc jakên. ⁷ Amboac tonañ embe ôpôn amdud êndên aê, go gên tau samob êtu aômnêm.” ⁸ Tec Jesu gêjô enj awa ma kêsôm gêdên enj gebe “Teto gêc gebe ‘Ôpôn amdud êndên Apômtau, aômnêm Anôtô, ma ônam sakinj enj taugenj.’ ”

⁹ Go Sadañ gêwê Jesu agêc sêpi Jerusalem jaketoc enj kêtôm dabuñ ñasalôm ñalami ma kêsôm gêdên enj gebe “Aôm embe Anôtônê Latu, go u taôm anğa tonec ôna, ¹⁰ gebe teto gêc gebe ‘Enj oc êsakinj nê anjela êtu aômña gebe mênsejop aôm ¹¹ to sêsip aôm ña lemengenj gebe ôndin amkainj êpi poc atom.’ ” ¹² Tec Jesu gêjô enj awa gebe “Binj gêc gebe ‘Ônsaê Apômtau, aômnêm Anôtô, atom.’ ” ¹³ Sadañ kêsâê enj kêpi binj samob tonañ e gêbacnê, go gêwi enj sinj gebe êmoa e noc tenj acgom.

Jesu gêjac m nê kôm anğa Galilaia

(Mat 4:12-17; Mar 1:11-15)

¹⁴ Go Nalau Dabuñ kêtac Jesu gêmu gêja Galilaia, ma nê wae kêsâ kêtôm gamênj tau ñamadinj samob gêja. ¹⁵ Enj kêtônj êsêac anğa nên lôm e samob sêlambin enj.

Jesunê lau têtin enj anğa Nasaret

(Mat 13:53-58; Mar 6:1-6)

¹⁶ Enj gêo lasê Nasaret, nañ êsêac sêlôm enj ñapalêgenj e kêtû kapôênj anğa tonañ. Ma gêdên sabet kêsô lôm gêja amboac gêgôm-gêgôm gêmoa, ma gêdi sa gebe êsam mêtê lasê. ¹⁷ Tec sêkênj propete Jesaia nê buku gêdên enj ma kêtûlajn buku tau e kêtap ñalô, tanj teto gêc nanj sa gebe

¹⁸ “Apômtaunê Nalau kêpi aê.

Enj genj oso aê gebe jasôm ñawae ñajam lasê êndên lau ñalêlôm sawa.

Enj kêsakinj aê gebe jasôm lasê êndên lau, tanj sêngônj kapoacwalô nanj, gebe sêngamboac êsêac su,

ma êndênj matenpec gebe sêlic gamênj êtiam,

to êndênj lau, tanj ñamalac sêgôm êsêac êndu-êndu gebe sêmoa nênj lêtêgenj

¹⁹ to jasôm Apômtau ênam lau kêsî ñajala lasê.”

²⁰ Go Jesu kêtûñ buku sa jakêkênj gêdênj sakinjwaga ma gêngônj sic. Ma lau samob, tanj sêngônj lôm nanj, matenj gê enjenj. ²¹ Ma enj gêoc awa sa ma kêsôm gêdênj êsêac gebe “Binj tanj teto gêc ma tanjemsunj anjô nanj, kêtû anjô gêdênj ocsalô tonec.” ²² Lau samob sênjô ênê binj moasinj, tanj kêsôm kêsâ awa nanj, ñajam-ñajam e sê taênj ma sêsôm gebe “Ñac tonec Josep latu atom me.” ²³ Tec enj kêsôm gêdênj êsêac gebe “Kec, galoc oc abe asôm binjdem tonec êndênj aê gebe ‘Dokta, ôngôm taôm ôlim ñajam êsamañ. Binj tanj aêac anjô gebe gôgôm anğa Kapanau m nanj, ôngôm anğa taôm nêm malacmôkê amboac tonañ acgom.’ ” ²⁴ Go kêsôm gebe “Binjnanô, aê jasôm êndênj amac gebe Propete tenj oc tetoc enj sa ñapep anğa enj

tau nê malacmôkê atom. ²⁵ Ma jasôm tenj tobiññanôgenj êwiñ gebe Gêdênj têtma Elia gêmoa nanj, undambê ñajaanj gêc e jala têtêac ma ajônj 6 ma tóbôm kapôênj gêjam gamênj samucgenj auc nanj, awêtuc taêsam sêmoa Israel. ²⁶ Mago Anôtô kêsakinj Elia gêdênj êsêacnênj tenj gêja atom, kêsakinj enj gêdênj awêtuc, tanj gêngônj Sarepta Sidonñanjanj, taugenj gêja. ²⁷ Ma gêdênj tanj propete Elisa gêmoa nanj, kamocbôm gwalêkinj sêmoa Israel. Mago êsêacnênj tenj kêtuc seles atom, ñac Surianjan Naeman taugenj.” ²⁸ Lau samob, tanj sêngônj lôma ma sênjô binj tau nanj, têtac kêtôli auc ñanô. ²⁹ Tec dêdi ma têtinjan enj kêsamalacmagê gêja. Malac tau sêkwê gêc lôc. Tec sêwê enj jasêo lasê sêlic tau gebe têtinjan enj pinñanjanj êsêp êna. ³⁰ Mago enj gêsijn êsêac popoc kêsamalacmagê gêc gêja.

*Ñac tonjalau sec
(Mar 1:21-28)*

³¹ Jesu kêsêp malac Galilainjan Kapanaum gêja ma kêdônj êsêac gêdênj sabat ³² e êsêac têtakê kêtuc ênê mêtênja, gebe kêsôm binj tonjalau. ³³ Ma ñamalac tenj tonjalau ñatêmui gêngônj lôma, nanj gêmôêc awa kapôênj gebe ³⁴ “Op, Jesu Nasaretjan, aêacnênj asagenjan ñagêdô gêdênj taunjan. Aôm gômôênj gebe onsenjan aêac su me. Aê kajala aôm gac. Anôtônê ñac dabunjan aôm gac.” ³⁵ Tec Jesu gec binjan enj gebe “Awammê êsa ma ôsa anjan ênê ôna.” Ma ñalau sec kêmônjan ñac tau gêmoa e gêtuc tau kêsêp êsêac ñalunjan jagêc, go kêsamalacnê gêja, mago gêtôm enj ôli kêtuc sec atom. ³⁶ Tec êsêac samob têtakê e sêsôm gêdênj taunjan gebe “Binjan tonjan amboac ondoc. Enjan kêtuc ñalau ñatêmui tonjalau amboac ñata ma sêc sêsa sêja.” ³⁷ Ma ênê wae kêsamalacmagê gamênj tonjan ñamalac samobgenjan gêja.

*Jesu gêtôm lau taêsam ôlinjan ñajam kêsamalac
(Mat 8:14-17; Mar 1:29-34)*

³⁸ Jesu gêdi anjan lôma kêsamalac jakêso Simonnê andu. Ma Simon tau lawao gêtôm ôli ñawajaô kapôênj tec gêc, nanj êsêac tetenjan enj kêtuc awê taunjan. ³⁹ Tec Jesu kêtuc gasuc gêja e gêtôm gadê enjan, go gec binjan ñawajaô ma gêtuc enjan sinjan e gacgenjan gêdi sa mênjgêjam sakijn êsêac.

⁴⁰ Oc jakêso acgom, go lau samob, tanj nênj lau gêtôm ñagêdô tokainjan-tokainjan sêc nanjan, sejonjan êsêac dêdênjan Jesu sêja. Ma gêtuc lêma gêsac êsêac gêdênj-gêdênjenjan ma gêtôm êsêac ôlinjan ñajam kêsamalac. ⁴¹ Ma ñalau sec sêsa anjan lau taêsam nênj amboac tonjan. Êsêac sêwakic to sêsôm gebe “Anôtônê Latu aôm.” Ma Jesu gec binjan êsêac to gêtuc jao gebe sêsôm binjan atom gebe êsêac sêjala gebe enjan Kilisi tau.

*Jesu gêjam mêtê gêmoa Judaia
(Mar 1:35-39)*

⁴² Gelenjan lasê, go Jesu gêdi kêsamalac gamênjan sawa tenjan gêja. Ma lau sêsôm enjan e têtac enjan sa ma sebe sêngaminjan enjan gebe êwi êsêac sinjan atom. ⁴³ Mago enjan kêsôm gêdênjan êsêac gebe “Kôm tonjan gêtuc aê ñawae gebe jasôm ñawae ñajam Anôtônê gamênjan lasê êndênjan malac ñagêdô êwiñ, gebe Anôtô kêsakinjan aê kêtuc kôm tonjanjan.” ⁴⁴ Ma enjan gêjam mêtê gêmoa lôma Judaianjan.

5

*Jesu kêtôm nê ñacsênjomi ñamatajan
(Mat 4:18-22; Mar 1:16-20)*

¹ Ñabêc tenjan Jesu kêtôm bugêjactonjan Genesaret ma lau taêsam sêkatonjan enjan sa sebe sênjô Anôtônê mêtê. ² Ma gêtuc wanjan luagêc sêpoac, mago lau injan sêwi wanjan sinjan jasêkwasinjan nênj wasanjan sêmoa. ³ Tec jakêpi wanjan luagêc tonjan ñatenjan, tanjan ñata Simon nanjan, ma ketenjan enjan gebe êsu wanjan su êkênjan bau sinjan saunjan. Go gêngônjan sic ma kêdônjan mêtê gêdênjan lau gêngônjan wanjan.

⁴ Gêtuc mata nê binjan su ma kêsôm gêdênjan Simon gebe “Asinjan asa gêtôm ana e au nênj wasanjan êsêp gebe alô i.” ⁵ Tec Simon gêtôm enjan awa gebe “Mêtêmôkê, gêtôm samuc tonjan aêac ajam wasanjan e tekwenjan gêtôm ma atap ñanô tenjan sa atom. Mago kêtuc aôm nênj binjanjan tec najau wasanjan êtiam.” ⁶ Sêu wasanjan ma sêkênjan i taêsam auc e gebe êngônjan wasanjan êngic. ⁷ Tec sêjac kajo

nêñ lau wañ tenj gebe nasênam jaôn sêwi ñ êsêac, tec sêja ma sêjac i tulu kêsêp wañ lulu e gebe ênê. ⁸ Simon Petere gêlic e gêu tau jagêc Jesu akainña ma kêsôm gebe “Apômtau, ômoa nêñ lêtêgenj, gebe aê ñac sec.” ⁹ Petere to lau samob, tañ sêwiñ enj nanj, têtakê kêtü i taêsam, tañ sêlô nanña. ¹⁰ Sebedai latuagêc, Jakobo agêc Joañ, tañ sêwê kainj kôm sêwiñ Simon nanj, têtakê amboac tonanjenj. Go Jesu kês jm gêdênj Simon gebe “Ôtêc taôm atom, galoc oc ôlô ñamalac amboac tonanj.” ¹¹ Ma êsêac sêsiñ e jasêsô bau, go dedec nêñ waba samob gêc ma têdaguc enj.

Jesu gêgôm ñac tokamocbôm ôli ñajam kêsa
(*Mat 8:1-4; Mar 1:40-45*)

¹² Nasawa tenj Jesu gêmoa malac tenj ma ñac tenj kamocbôm gêjam enj auc gêngônj. Enj gêlic Jesu e gêu tau jagêc nom, go ketenj enj gebe “Apômtau, embe têtac êwiñ, go ôngôm aê jatu selec.” ¹³ Tec Jesu kêmêtôc lêma jakêmoasac enj ma kêsôm gebe “Aê gabe ôtu selec.” E gacgenj ênê kamocbôm gêwi enj siñ. ¹⁴ Jesu gêjac jao gebe “Ôsôm binj tonec êndênj lau tenj atom.” Ma kêjatu enj gebe “Naôtôc taôm êndênj dabunwaga ma ôkênj da êtu kôtü selecñ a êtôm Mose kêjatu, gebe êwaka nêñ binj sa êndênj êsêac.” ¹⁵ Tagenj Jesunê wae kêtü tapa kêlêlêc, tec lau taêsam sêkac sa sêmênj sebe sênô ênê binj ma êngôm êsêacnênj gêmac tokainj-tokainj ñajam êsa. ¹⁶ Go enj kêtainj tau su kêsa gamênj sawanagenj jaketenj mec.

Jesu gêgôm ñac ñatêkwa kêtü golonj ôli ñajam kêsa
(*Mat 9:1-8; Mar 2:1-12*)

¹⁷ Gêdênj bêc tenj Jesu kêdônj mêtê gêmoa, ma Parisai to biñsatau anja malac Galilaia to Judaiana samob ma anja Jerusalem mênrsênjônj. Ma Apômtaunê ñaclai gêjam enj sa gêgôm lau gêmac ñajam kêsa. ¹⁸ Ma lau sêbalanj ñac ñatêkwa kêtü golonj tenj kêsêp mê, tec têtü kêka-kêka sebe sejonj enj sêsô andu natetoc enj ênêc Jesu lanônênj. ¹⁹ Mago têtap lênj sejonj enj sêsô sênaña sa atom, gebe lau taêsam. Tec sêpi salôm jasêkip salôm sa ma sêlêwanj enj tomêgenj kêsêp ñalunjenj jagêc Jesu lanônênj. ²⁰ Jesu gêlic êsêac sêkênj gêwiñ, tec kêsôm gebe “Ñac tau, aê kasuc nêñ sec ôkwigac.” ²¹ Ma biñsatau to Parisai sêôc awenj sa ma têtü kênac gebe “Ñac tonec asa, tec kêsôm binj alôb-alôb amboac tonec nec. Asa gebe êsuc sec ôkwi, Anôtô taugenj.” ²² Mago Jesu kêjala binj, tañ êsêac taênj gêjam nanj, ma gêjô êsêac awenj gebe “Amboac ondoc tec taêm gêjam binj amboac tonanj gêc nêñ ñalêlômgenj. ²³ Binj ondoc oc tasôm ñagaô. Tasôm tonec gebe ‘Aê kasuc aômênj sec ôkwi’ nec, me tasôm gebe ‘Ôndi sa ma ôsêlênj.’ ²⁴ Ma aê gabe amac ajala gebe ñamalacnê Latu kêtü ñatau anja nom gebe êsuc sec ôkwi,” go kêsôm gêdênj ñac ñatêkwa kêtü golonj gebe “Aê jasôm êndênj aôm gebe Ôndi sa. Ôluñ nêñ mê sa ma ôêc ôna nêñ andu.” ²⁵ Ñac tau gêdi sa sep tagenj gêdênj êsêac matenjanô sêlic, go kêluñ nêñ mê, tañ enj gêc nanj, sa ma gêc gêja nêñ andu ma kêlanem Anôtô. ²⁶ Lau samob têtakê ñanô ma sêlambinj Anôtô tonênj ñalêlôm ñatutucgenj ma sêsôm gebe “Ocsalô tonec aêc alic gêñ kainj tenj.”

Jesu kêkalem Lewi
(*Mat 9:9-13; Mar 2:13-17*)

²⁷ Jesu gêgôm tonanj su, go kêsa gêja e gêlic telonj tenj, ñaê Lewi, gêngônj telonj malenj ma kêsôm gêdênj enj gebe “Ôndanjuc aê.” ²⁸ Tec ñac tau gedec nêñ gêñ samob gêcña ma gêdi kêdaguc Jesu gêja.

²⁹ Lewi gêgôm moasiñ kapônj tenj anja nêñ andu kêtü Jesunja, ma telonj to lau ñagêdô taêsam senj gêñ tau sênjônj sêwiñ êsêac. ³⁰ Tec Parisai to nêñ biñsatau têtü môsi ma sêsôm gêdênj ênê ñacsenjomi gebe “Amboac ondoc tec amac aenj to anôm gêñ anjônj awiñ telonj to lau sec nec.” ³¹ Ma Jesu gêjô êsêac awenj gebe “Lau ôlinj ñajam sêpô lêna tauñ kêtü doktana atom, mago lau gêmac tec sêpô lêna. ³² Aê gamênj gabe jakalem lau gêdênj atom, jakalem lau secgenj gebe sênam tauñ ôkwi.”

Bij tanam dabun moja
(*Mat 9:14-17; Mar 2:18-22*)

³³ Ma êsêac sêsôm gêdên Jesu gebe “Joanê nacsenomi sêjam dabun mo to teten mec elêmê ma Parisainên nacsenomi amboac tonan. Mago aômnêm nec sen to sênôm gê.”

³⁴ Tec Jesu kêsôm gêdên êsêac gebe “Lau embe sênin awê namosin, ma nac-gebe-ênam-awêwaga êmoa êwin êsêac, oc amac akac êsêac gebe sênam dabun mo me. Masianô. ³⁵ Mago nabêc oc mênêsa ma sêkôc nac-gebe-ênam-awêwaga su anga êsêacnên. Êndên bêc tônê, go sênam dabun mo.”

³⁶ Go kêsôm bingôlin ten gêdên êsêac gêwin gebe “Lau ten sêkac obo natali su anga nakwê wakuc gebe sêsi épi nakwê langwa atom. Embe sêngôm, go sêkac nakwê wakuc êngic ma nakwê wakuc natali naêtôm nakwê langwa atom. ³⁷ Ma lau ten sêkên wain wakuc êsêp bôc naôlic langwa atom. Embe sêngôm, oc wain wakuc êoc naôlic époa e étain ma naôlic tau êtu sec. ³⁸ Takên wain wakuc êsêp naôlic wakuc ênaman. ³⁹ Ma lau, ten sênôm wain langwa su nan, sebe sênôm wain wakuc atom. Êsêac sêsôm gebe ‘Wain langwa najam kêlêlêc.’ ”

6

Nacsenomi sesolop polom gêdên sabat
(*Mat 12:1-8; Mar 2:23-28*)

¹ Gêdên sabat ten Jesu kêsêlên gêmoa kôm polomna nalêlôm, ma nê nacsenomi sesolop polom nanô mênêlêsa popoc ma sen. ² Tec Parisainên nagêdô sêsôm gebe “Amboac ondoc amac agôm gê, ten binsu gêjac jao gebe dangôm êndên sabat atom nan.” ³ Ma Jesu gêjô êsêac awen gebe “Amac asam bin, ten Dawid gêgôm gêdên mo gêjô en tau to êsêac, ten sêwin en nan, atom me. ⁴ En kêsô Anôtônê andu gêja ma kêkôc polom, ten sêkên gêdên Anôtô kêtû da nan, mênge ten kêkên gêdên êsêac, ten sêwin en nan, sen amboac tonan. Mago polom tau binsu gêjac jao gebe lau ten sênin atom, dabunwaga tau ngen.” ⁵ Tec Jesu kêsôm gêdên êsêac gebe “Namalacnê Latu kêtû sabat natau gêwin.”

Nac lêma kêtû golon najam kêsa
(*Mat 12:9-14; Mar 3:1-6*)

⁶ Gêdên sabat ten Jesu kêsô lôm gêja ma kêdôn êsêac. Ma nac ten gêngôn tonan, ten lêma anôna kêtû golon. ⁷ Ma binsutau to Parisai dêdib Jesu gebe moae êngôm nac tau ôli najam êsa êndên sabat, sebe têtap lên sêngôlin bin épi enna sa. ⁸ Mago Jesu kêjala êsêac taên gêjam bin tonan tec kêsôm gêdên nac lêma kêtû golon gebe “Ôndi sa ôkô nalun.” Ma nac tau gêdi sa kêkô. ⁹ Ma Jesu kêsôm gêdên êsêac gebe “Aê jatu kênac amac acgom, oc tatôm gebe tamosin lau me dangôm êsêac sec êndên sabat. Tanam katun kêsi me tajain.” ¹⁰ Go mata gê êsêac gelom-gelom ma kêsôm gêdên nac tau gebe “Ômêtôc lêmam.” Nac tau kêmêtôc lêma e najam kêsa kêtiam. ¹¹ Tec êsêac têtac nandan gêoc nêj nalêlôm auc ma sêsôm nabin sêwin taun gebe sêngôm Jesu amboac ondoc.

Jesu kêjalij nê aposolo 12 sa
(*Mat 10:1-4; Mar 3:13-19*)

¹² Gêdên nasawa tonan Jesu kêpi lôc gêja gebe eten mec. Tec gêbêc samuc tonan keten mec gêdên Anôtô napan ¹³ e gelenja lasê, go gêmêc nê nacsenomi mênkêjalij 12 sa anga êsêacnên ma kêsam êsêac gebe “Aposolo.” ¹⁴ Simon ten gê en gebe Petere gêwin nan, agêc lasi Andrea, ma Jakobo agêc Joan, Pilip agêc Batolomai, ¹⁵ Matai agêc Tom, Alpainê latu Jakobo ma Simon, ten sêsam en gebe Seloto nan, ¹⁶ Jakobonê latu Juda, go Juda Isariot, ten geoc en lasê nan.

Jesu gêjam sakij lau taêsam
(*Mat 4:23-25*)

¹⁷ Jesu gêwiñ êsêac sêsêp anğa lôc sêmên e sêsa ñaden ten, go nê ñacsenjomi pom kapôên ten ma lau ñagêdô taêsam anğa malac Judaianğa samob ma anğa Jerusalem to anğa gamên gwêcña Turu to Sidonğa sêwiñ. ¹⁸ Lau tonan ñai samob sêja sebe sênô ênê bin ma sebe en êngôm êsêacnên gêmac tokain-tokain ñajam êsa. Ma gêgôm êsêac, tan ñalau ñatêmui kêlêsu êsêac nan, ñajam kêsa amboac tonan. ¹⁹ Ñaclai kêsa anğa ênê, tec gêgôm samob ôlin ñajam kêsa, amboac tonan lau peben sêgôm mocsac gebe sêmoasac en.

Bin moasin to bin ojaenğa
(Mat 5:1-12)

²⁰ Jesu kêsa lanğanô sa gêdên nê ñacsenjomi ma kêsôm gebe “Aê aoc êoc amac lau ñalêlôm sawa, gebe Anôtônê gamên kêtü amacnêm.
²¹ Aê aoc êoc amac, tan mo gêjô amac galoc nan, gebe oc anin gên e êoc amac tøn. Aê aoc êoc amac, tan galoc atan nan, gebe oc aômac.
²² “Aê aoc êoc amac embe ñamalac têtac endec amac to sêmasuc ma sêmbu amac to sêsôm gebe amac lau sec êtu ñamalacnê Latuğa. ²³ Têmtac ñajam êsa êndên bêc ônê toôlim êpigen gebe amacnêm ñagêjô ñajam kapôên gêc undambê. Êsêacnên lau ñanô sêgôm gên tonan gêdên propete amboac tonanğen.
²⁴ “Ojae amac lau tolêlôm, gebe nêm moasin tec akôc kwananğen.
²⁵ Ojae amac, tan galoc têtac kêkôc nan, gebe mo oc êjô amac. Ojae amac, tan galoc aômac nan, gebe almac oc têtac ñawapac to atan.
²⁶ “Ojaê amac, embe lau samob awen aoc amac nan, gebe êsêacnên lau ñanô sêgôm gên tonan gêdên propete dansan kêtôm tonanğen.

Têmtac êwiñ nêm soño-soño
(Mat 5:38-48; 7:12)

²⁷ “Mago aê jasôm êndên amac, tec anô aênoc bin amoa nec, gebe Têmtac êwiñ nêm soño-soño to amoasin êsêac, tan têtac gedec amac nan. ²⁸ Anam mec êsêac, tan sêpuc boa amac, to aten mec êtu lau, tan sêsac amac nanğa. ²⁹ Ñac, tan êtap aôm alimanô ñamaken nan, ôkên ñamaken êndên en êwiñ, ma ñac tan êjanğo nêm ñakwê su nan, ôngamin obo êndên en atom.
³⁰ Samob tan teten gên êndên aôm nan ôkên, ma êsêac, tan sêkôc nêm gên su nan, oten êêac gebe sêkên em u êmên êtiam atom. ³¹ Gên tan amac abe lau sêngôm êndên amac nan, taôm anğôm êndên êsêac.
³² “Embe têtac êwiñ lau, tan têtac gêwiñ amac nan, oc ñanô amboac ondoc, gebe lau sec têtac gêwiñ lau, tan têtac gêwiñ êsêac nan amboac tonan. ³³ Ma embe amoasin lau, tan sêmoasin amac nan, oc ñanô amboac ondoc. Lau sec sêgôm nên gên amboac tonan. ³⁴ Ma embe akên gên êtu töp êndên lau ma taêm êka gebe sênac ñatöp, oc ñanô amboac ondoc. Lau sec sêkên gên kêtü töp gêdên lau amboac tonanğen. ³⁵ Têmtac êwiñ nêm soño-soño to amoasin lau ma akên gên êsêac, taêm êka ñagêjô atom, go amacnêm ñagêjô ñajam êtu kapôên ma atu Lêlêc Ñatau latui, gebe en kêtü lau têtac dani to lau sec nên ñac gabêjam. ³⁶ Taêm walô lau amboac Tamemi taê walô.

Bin lamêtôc lauğa
(Mat 7:1-5)

³⁷ “Amêtôc lau atom, go Anôtô êmêtôc amac atom. Anac jatu lau atom, go Anôtô ênac jatu amac atom. Anac pêla lau, go Anôtô ênac pêla amac. ³⁸ Akên gên êndên lau, go Anôtô êkên gên êndên amac. Oc êkên gên êndên amac êsêp nêm gadob e mênêc ma ekolon, go ênsalê ñagêdô ênsac ñaô êwiñ, gebe dôn, tan anam dôn lau nan, oc Anôtô ênam dôn amac.”
³⁹ Go Jesu kêsôm bingôlin tonec gêdên êsêac gebe “Matapec ten kêtôm gebe êwê matapec ten atom. Agêc lulu oc sêu tauñ sêsêp sê sêna. ⁴⁰ Kwapuc ten êlêlêc kwalam lanğwa atom. Mago kwapuc samob embe sênac dabin ñapep, go têtôm nên kwalam lanğwa.

41 “Asageŋ gôlic ka ŋasili, naŋ gêguŋ lasim mataanô, ma ŋadambê, taŋ kêkô taôm matamanô naŋ, gôlic sapu. 42 Ma amboac ondoc ôsôm êndêŋ lasim gebe ‘Lasicenec, ondecgeŋ ma jambuc ŋasili, taŋ gêguŋ matamanô naŋ sa.’ Mago ka ŋadambê, taŋ kêkô aôm taôm matamanô naŋ, gôlic sapu. Aôm dansaŋtêna, ômbuc ka ŋadambê aŋga taôm matamanô sa acgom e matamanô ŋawa êsa, go ômbuc ŋasili, taŋ gêguŋ lasim mataanô naŋ sa.

Tajala ka enderŋ ŋanô
(*Mat 7:16-20; 12:33-35*)

43 “Ka ŋajam oc ênam ŋanô sec atom, ma ka sec oc ênam ŋanô ŋajam atom. 44 Ka samob tajala êndêŋ ŋanô êndêŋ-êndêŋgeŋ. Sêpip jambô ŋanô aŋga locgôm atom ma sêwa aiŋ aŋga okêm atom. 45 Ŋamalac ŋajam kêtaiŋ gêŋ ŋajam sa aŋga nê awa ŋajam, taŋ gêc nê ŋalêlôm naŋ, ma ŋamalac sec kêtaiŋ gêŋ sec sa aŋga nê awa sec. Gebe gêŋ, taŋ gêlôc gêc nê ŋalêlôm tonanŋ tec mênêsa awasuŋ.

Ŋac lulagêc sêkwê andu
(*Mat 7:24-27*)

46 “Amboac ondoc, amac asam aê gebe ‘Apômtau, Apômtau,’ mago agôm biŋ, taŋ kasôm naŋ, ŋanô kêsa atom. 47 Lau samob, taŋ dêdêŋ aê sêmêŋ to sêŋô aêŋoc biŋ ma sêgôm ŋanô kêsa naŋ, aê janam dônŋ êsêac amboac tonec. 48 Êsêac têtôm ŋac, taŋ kêkwê andu teŋ. Eŋ kêkwê sê baliŋgeŋ kêsêp gêja e poc kêkapiŋ ŋaalê tônŋ. Gêdêŋ taŋ bu kêsa kapôêŋ naŋ, ŋasamac kêgasim jakêpi andu tau, mago kêwiwic jageo, gebe poc kêkapiŋ tônŋ. 49 Ma Ŋac taŋ gêŋô biŋ, mago gêgôm ŋanô kêsa atom naŋ, kêtôm ŋac, taŋ kêkwê nê andu kêkô nom ŋaô kêkwê alê kêsêp gêja atom. Ma bu kêsa kapôêŋ jakêpi andu tau ma gacgeŋ kêku sa jaguluŋ tagenŋ.”

7

Jesu gêgôm lau Rom nêŋ kapitainê sakiŋwaga ôli ŋajam kêsa
(*Mat 8:5-13*)

1 Jesu kêsiôm nê bi ŋ samob tonanŋ gêdêŋ lau sêŋô su, go kêsêp Kapanaum gêja. 2 Ma kapitai teŋ nê sakiŋwaga, taŋ têtac gêwiŋ eŋ naŋ, gêmac jaonagenŋ gêc. 3 Tec nê ŋatau gêŋô Jesu ŋawae ma kêsakiŋ Judanêŋ lômmôkê dêdêŋ eŋ sêja gebe tetenŋ eŋ mênênam ênê sakiŋwaga sa. 4 Lau tau jasêô lasê dêdêŋ Jesu ma tetenŋ eŋ sepeŋ ducgeŋ gebe “Ôkêŋ taŋam eŋmaŋ, 5 gebe eŋ têtac gêwiŋ aêacnêŋ lau ma kêkwê aêacma lôm.” 6 Tec Jesu gêwiŋ êsêac gêja. Kêsêlêŋ e gêjam andu ŋasawa kêtû dambê, go kapitai kêsakiŋ nê lau jasêsôm gêdêŋ eŋ gebe “Apômtau, ôjaiŋ taôm atom, gebe aê galic tauc katôm gebe ôsô ŋoc andu ŋasalôm ŋalabu ômôêŋ atom. 7 Aê galic tauc amboac tonanŋ, tec gabe jatoc tauc sa jandêŋ aôm jawac atom. Amboac tonanŋ, ôsôm ŋa awamgeŋ ma ŋoc ŋacsenŋom oc ôli ŋajam êsa. 8 Gebe aê ŋac teŋ, taŋ kasô lau kapôêŋ ŋalabu ma siŋwaga sêsô aê ŋalabu. Embe jasôm êndêŋ ŋac teŋ gebe ‘Ôna,’ oc êna. Ma êndêŋ ŋac teŋ gebe ‘Omôêŋ,’ oc êmêŋ, ma êndêŋ ŋoc sakiŋwaga gebe ‘Ôŋgôm gêŋ tonec,’ oc êŋgôm.” 9 Jesu gêŋô biŋ tonanŋ e gêŋac lêma ma kêsa tau ôkwi jakêsôm gêdêŋ lau, taŋ têdaguc eŋ naŋ gebe “Lauac, aŋga Israelnêŋ aê katap kêkêŋ gêwiŋ kapôêŋ amboac tonanŋ sa atomgeŋ.” 10 Go lau, taŋ kapitai kêsakiŋ êsêac naŋ, sêmu sêja andu e sêlic sakiŋwaga tau ôli ŋajam kêsa.

Jesu gêŋu awêtuc teŋ latu mata jali kêsa

11 Ŋasawa baliŋ atom, go Jesu gêja malac teŋ ŋaê Nain, ma nê ŋacsenŋomi to lau taêsam sêwê sêwiŋ eŋ. 12 Eŋ kêdabiŋ malac ŋasacgêdô ma gêlic sêbalaŋ ŋacmatê teŋ sêsa sêmêŋ, awêtuc teŋ nê latu tagenŋ tonanŋ, tec lau malacŋa taêsam sêwiŋ eŋ. 13 Apômtau gêlic awê tau e taê walô eŋ ma kêsôm gêdêŋ eŋ gebe “Ôtaŋ atom.” 14 Go kêtû gasuc jagêu lêma gêsac katapa e lausêbalaŋwaga têtû malô sêkô. Go kêsôm gebe “Ŋapalê, aê jasôm aôm ôndi sa.”

¹⁵ Ma ñacmatê gêdi gêngôñ e kêsôm biñ lasê. Go Jesu kékêñ eñ gêdêñ têna gêja. ¹⁶ Lau samob têtakê ma sêlanem Anôtô gebe “Aêacnêñ propete kapôêñ tenj mênkêpi anja aêacnêñ ma Anôtô mênkêtu ñaclêñ nê lau.” ¹⁷ Go ênê biñ ñawae kêtû tapa anja Judaia tau to ñagamên ñamagêña samob gêja.

*Ñackêsagu Joan kékêñ nê ñacsenjomi têtû kênac Jesu ñam
(Mat 11:2-19)*

¹⁸ Ma Joanê ñacsenjomi sêkêñ gên samob tonan ñawae gêdêñ eñ. Tec gêmôêc nê ñacsenjom luagêc ¹⁹ mên kêsakin êsêagêc gebe dêndêñ Apômtau sêna ma sêsôm gebe “Ñac tanj sêsôm sebe êmênña nan, ñac tau aôm tonec, me aêac ansaê ñac tenj acgom.” ²⁰ Ñac ulu tau dêdêñ Jesu sêja ma sêsôm gebe “Ñackêsagu Joan kêsakin aêagêc tec adên aôm amên ma kêsôm gebe Ñac tanj sêsôm sebe êmênña nan, ñac tau aôm tonec, me aêac ansaê ñac tenj acgom.” ²¹ Gêdêñ ñasawa tonan Jesu kêmoasinj gêmac taêsam to lau ôlinj kêtunj êsêac ma ñalau sec gêgôm êsêac nan, ôlinj ñajam kêsa ma gêgôm matenpec taêsam sêlic gamênj kêtiam. ²² Tec eñ gêjô êsêagêc awenj gebe “Ana ma anac minj genj, tanj alic to anjô nan, êndên Joan gebe matenpec sêlic gamênj kêtiam to maginj kêsû sêsêlênj, kamochôm têtû selec to tanjensunbic sênjô biñ, ma ñacmatê dêdi sa to lau sêsôm ñawae ñajam lasê gêdêñ lau ñalêlôm sawa. ²³ Ma aê aoc êoc êsêac, tanj têtac lulu kêtû aênja atom.”

²⁴ Joanê ñacjaen luagêc tonan sêc sêmu sêja acgom, go Jesu gêoc awa sa ma gêwa Joan sa gêdêñ lau gebe “Amac asa gamênj sawa aja abe alic asagenj. Abe alic sôbolec tenj mu gêoc jakêsêp mênkêsêp me. ²⁵ Me aja abe alic asagenj. Abe alic ñac tenj kêsô ñakwê palê-palê me. Alicgac me, lau tanj sêsô ñakwê togênj ma sêmoasinj taunj ôlinj nan, sêngônj kinênj andugenj. ²⁶ Me aja abe alic asagenj. Abe alic propete tenj me. Biñnano, aê jasôm êndên amac gebe Ñac tanj kêlêlêc propete su. ²⁷ Ñac tau tonan, tec teto biñ kêpi eñ gebe ‘Anôtô kêsôm gebe Ôlic acgom, aê jasakiñ ñoc ñacjaenj êmunj aôm naêmansanj nê intêna, tanj gêc aôm lanjômnênña nan.’ ²⁸ Aê jasôm êndên amac gebe lau samob, tanj lauo sêkôc êsêac nan, nêñ tenj kêlêlêc Joan su atom. Mago ñac saunj, tanj sêsam eñ kêtû ñamu anja Anôtônê gamênj nan, kêlêlêc eñ su.”

²⁹ Lau samob to telonj, tanj sênjô biñ tonan nan, tanjenj wamu Anôtônê biñ, tanj kêjatu jagêdêngeñ nan, sêlinj Joanê sanju su. ³⁰ Mago Parisai to biñsutau sêpô Anôtônê mêtê ñagôlinj, tanj kêmasanj kêtû êsêacña nan sinj, tec sêlinj ênê sanju atom.

³¹ “Aê janam dôñ lau têm tonecña êpi asagenj, ma êsêac oc têtôm asa lau. ³² Êsêac têtôm ñapalê, tanj sêngônj malaclunj ma sêmôêc biñ gelom tau gebe ‘Aêac ajac onj, mago amac atê wê atom. Aêac atanj tanjiboa, mago amac atanj awinj atom, ³³ Ñackêsagu Joan gêmênj e genj mo atom to gênôm wain atom, tec amac asôm gebe ‘Ñalau sec tenj gêgôm eñ.’ ³⁴ Ñamalacné Latu gêmênj e genj to gênôm gênj ma amac asôm gebe ‘Alic eñ lasamtêna to gênôm wain anaboa, telonj to lau sec nêñ ñac enjoc.’ ³⁵ Mago biñ amboac tonan Anôtônê mêtê tokauc kêwaka tau sa kêpi êsêac, tanj têtû ênê lau nan.”

Jesu kêtû ñaclêñ Parisai Simon

³⁶ Parisainênj tenj ketenj Jesu gebe êniñ gênj êwiñ eñ. Tec Jesu kêsô Parisai tonan nê andu jagêngônj gebe êniñ gênj. ³⁷ Ma awê tenj gêmôa malac tonan. Eñ awê sec. Eñ gênjô Jesu genj gênj gêngônj Parisainê andu ñawae, tec kêkôc gênjmalu kêsêp kekec kwalam-kwalam tenj. ³⁸ Eñ jakêkô Jesu dêmôêmu kêsî akainjña ma kêtanj e matasulu gêgôm Jesu akainj ñawambuc kêsa. Tec gêbunj ña mômêlaunj ma kêlêlêc eñ akainj ma genj oso ña gênjmalu. ³⁹ Parisai tanj kêkalem Jesu nan, gêlic ma taê gêjam gêc taugenj gebe “Ñac tonec embe propete tenj, oc êlic awê tec kêmoasac eñ nec, to êjala ênê lênj, gebe eñ awê sec.” ⁴⁰ Ma Jesu gêjô biñ tau ma kêsôm gebe “Simon, aê gabe jasôm ñoc biñ tenj êndên aôm.” Go eñ kêsôm gebe “Mêtêmôkê, ôsômmanj.” ⁴¹ Tec Jesu kêsôm gebe “Ñamalac tenj kékêñ mone kêtû tôp gêdêñ ñac luagêc. Ñac tenj nê tôp kêtôm denari 500, ma tenj nê 50. ⁴² Êsêagêc têtôm gebe sênac tôp tau atom,

tec n̄atau gēwi n̄abin̄ sin̄. Aôm gobe êsêagêcnêḅ asa oc têtac êwiḅ en̄ êlêlêc.” ⁴³ Tec Simon gêjô Jesu awa gebe “Aê gabe n̄ac, taḅ awa n̄atau gēwi gēḅ taêsam sin̄ gêdêḅ en̄ naḅ.” Ma Jesu kêsôm gêdêḅ en̄ gebe “Kôsôm jagêdêḅ.” ⁴⁴ Go Jesu kêkac tau ôkwi gêdêḅ awê tau ma kêsôm gêdêḅ Simon gebe “Aôm gôlic awê tonec me masi. Aê kasô nêḅ andu gamêḅ, mago aôm kôkêḅ bu ockaiḅḅa gêdêḅ aê atom, e en̄ matasulugen̄ gêgôm ockaiḅ n̄awambuc kêsâ ma gêbuḅ ḅa môkêlauḅ. ⁴⁵ Aôm kôlêsoḅ aê alicanô atom, mago gêdêḅ taḅ aê kasô gamêḅ e mēḅgêdêḅ tonec en̄ kêlêsoḅ ockaiḅ geden̄ tōḅḅen̄ tec gêmoa. ⁴⁶ Aôm goen̄ oso môkêcapac ḅa niḅtêkwi atom. Mago en̄ tec geḅ oso ockaiḅ ḅa gēḅmalu. ⁴⁷ Amboac tonan̄ jasôm êndêḅ aôm gebe Ênê sec taêsam gêjaḅa, gebe en̄ têtac gēwiḅ ḅanô. Mago n̄ac, taḅ nê sec luagêcgeḅ gêjaḅa naḅ, en̄ têtac gēwiḅ ḅagecgeḅ.” ⁴⁸ Go Jesu kêsôm gêdêḅ awê tau gebe “Aôm nêḅ sec aê kasuc ôkwi su.” ⁴⁹ Ma lau, taḅ seḅ gēḅ sēḅḅōḅ sēwiḅ en̄ naḅ, sêoc aweḅ sa ma sêsôm gêdêḅ taḅ gebe “N̄ac tonec asa, tec kêsuc sec tau ôkwi gēwiḅ nec.” ⁵⁰ Go Jesu kêsôm gêdêḅ awê tau gebe “Kôkêḅ gēwiḅ, tec gêjam aôm kêsî. Ôêc ôna totêmtac malôḅen̄.”

8

Lauo taḅ sêsêlêḅ sēwiḅ Jesu naḅ

¹ N̄asawa saun̄geḅ, go Jesu kêsêlêḅ kêsô malac saun̄ to kapôêḅ ma gêjam mêtê to kêsôm ḅawae ḅajam Anôtônê gamêḅḅa lasê. Ma ḅacseḅomi 12 sēwiḅ en̄. ² Ma lauo ḅagêdô, taḅ kêtḅ ḅalau sec aḅḅa êsêacnêḅ to gêgôm êsêacnêḅ gêmac ḅajam kêsâ naḅ, sēwiḅ amboac tonan̄, Maria taḅ sêsam en̄ gebe Magdalaḅa, naḅ ḅalau sec 7 sêsa aḅḅa ênê naḅ, ³ ma Herodonê gejobwaga Kusa nê awê Joana, ma Susana to lauo ḅagêdô taêsam, taḅ sêmoasiḅ Jesu to nê ḅacseḅomi ḅa nêḅ gēḅ tokaiḅ-tokaiḅ.

Biḅḅōliḅ ḅac kêpalip ḅawêḅa (Mat 13:1-9; Mar 4:1-9)

⁴ Ma gêdêḅ taḅ lau taêsam sêkac sa to lau aḅḅa malac tomalac sêwê dêdêḅ Jesu sêja naḅ, en̄ kêsôm ḅa biḅḅōliḅgeḅ gebe.

⁵ “N̄ac-kêpalip-ḅawêwaga teḅ kêsâ gêja gebe êpalip nê ḅawê. Kêpalip gêmoa ma ḅagêdô kêsêḅ intêna, naḅ ḅamalac sêka tōḅ ma moc, taḅ sêmoa umbon̄ ḅalabu naḅ mēḅseḅ su. ⁶ Ma ḅagêdô gêsac poc ḅaô, naḅ kêpoa e su, go kêmêliḅ, gebe nom ḅawambuc gêc atom. ⁷ Ma ḅagêdô kêsêḅ êcmôkê ḅalêlôm, naḅ êc kêpoa gēwiḅ tec gejoḅ endu. ⁸ Ma ḅagêdô kêsêḅ nom ḅajam, tec kêḅi jagêjam ḅanô e kêtû dim 100.” Kêsôm biḅ tonan̄ su, go gêmôêc gebe “N̄ac teḅ nê taḅasun̄ êḅḅōḅa embe ênêc, naḅ êḅḅōmaḅ.”

Biḅḅōliḅ tau ḅam (Mat 13:10-17; Mar 4:10-12)

⁹ Ma ênê ḅacseḅomi têtû kênac biḅḅōliḅ tau ḅam gêdêḅ Jesu. ¹⁰ Tec en̄ kêsôm gebe “Amac atap kauc sa, tec ajala Anôtônê gamêḅ ḅabin̄ ḅalêlômḅa. Mago lau ḅagêdô oc sêḅô êtu biḅḅōliḅgeḅ, gebe sêlic gēḅ e amboac sêlic atom, ma sêḅô biḅ e sêjala atom.

Jesu gêwa biḅḅōliḅ ḅac kêpalip ḅawêḅa ḅam sa (Mat 13:18-23; Mar 4:13-20)

¹¹ “Ma biḅḅōliḅ ḅam tau tonec gebe N̄awê kêtôm Anôtônê biḅ. ¹² Êsêac taḅ sêsêḅ intêna naḅ, sêḅô biḅ e Sadan̄ mēḅkêjaḅḅo biḅ su aḅḅa êsêacnêḅ ḅalêlôm gebe sêkêḅ êwiḅ atom ma sênaḅa. ¹³ Ma êsêac taḅ sêsac poc ḅaô naḅ, gêdêḅ taḅ sêḅô biḅ naḅ, sêkôc sa totêmtac ḅajamgeḅ. Mago êsêacnêḅ ḅawakac masi. Ac sêkêḅ gēwiḅ ḅasawa saun̄geḅ ma gêdêḅ noc lêtômḅa sêwi taḅ sin̄. ¹⁴ Ma ônan̄ kêsêḅ êcmôkê naḅ, êsêac taḅ sêḅô biḅ ma sêc sêja e gēḅ Iêlôm-lêlôm to waba ma moasiḅ ôliḅḅa gejoḅ êsêac, tec nêḅ ḅanô kêtû gagweḅ atom. ¹⁵ Ma ônan̄ kêsêḅ nom ḅajam naḅ, êsêac taḅ sêḅô biḅ e sêkôc sa tonêḅ ḅalêlôm mansan̄ to ḅajam ma sêjam ḅanô geden̄ tōḅḅen̄.

Lamp kékô suc ñalêlôm
(Mar 4:21-25)

¹⁶ “Ñac tenj êtuñ lamp ma êngênduc ña suc auc me êkênj êsô pôpô ñalabu atom, etoc êkô jakainj ñaô gebe êsêac, tanj sêsô sêmênj nanj, sêlic nawê. ¹⁷ Gebe gênj samob, tanj kêsijnj tau nanj, sêkênj êsa awê ma gênj samob, tanj gêc lêlômgenj nanj, oc ñapuc êsa ma ênêc awêgenj.

¹⁸ “Amboac tonanj taêm ênam nêlênj anjô binjña acgom gebe ñac, tanj nê gênj gêc nanj, oc êtap ñagêdô sa naêwinj. Ma ñac tenj, tanj nê gênj masi nanj, oc sêkôc ñakêsu, tanj enj geboc kékôc nanj, su amboac tonanjenj.”

Jesu têna to lasii
(Mat 12:46-50; Mar 3:31-35)

¹⁹ Go Jesu têna to lasii dêdênj enj sêja e têtôm gebe têtû gasuc enj atom gebe lau taêsam. ²⁰ Tec lau sêsôm ñawae gêdênj Jesu gebe “Tênam to lasimi tê mênjsêkô dêmôênja sebe sêlic aôm.” ²¹ Mago enj gêjô êsêac awenj ma kêsôm gebe “Lau tanj sênjô Anôtônê binj ma sêgôm ñanô kêsa nanj, tec têtû aênoc tinoc to lasici.”

Jesu kêsôm mutêna kêtû malô
(Mat 8:23-27; Mar 4:35-41)

²² Ñabêc tenj acgom, go Jesu to nê ñacsenjomi sêpi wanj tenj, ma enj kêsôm gêdênj êsêac gebe “Tanac êngic tana bugêjactonj ñamakenj ônênja.” Tec ac sêlac sêja. ²³ Sêlac sêmoa ma enj gêc bêc. Go mu gêbuc ñatêna mênjkêjamunj bugêjactonj ma ñadembom kêsâlê wanj auc e sêmoa jageo. ²⁴ Tec ñacsenjomi têtû gasuc jasênj enj ma sêsôm gebe “Mêtêmôke, mêtêmôkê, aêac oc dambac tanaña.” Tec enj mata gêlac ma gec binj mu to ñadembom sec e kêtû malô to bênônj kêsêp. ²⁵ Go kêsôm gêdênj êsêac gebe “Amac akênj gêwinj ñanô gêc ondóc.” Ma êsêacnênj ñalêlôm ñatutuc e sênjac lemenj ma sêsôm gêdênj tauñ gebe “Ñac tonec asa, tec kêjatu mu to bu ma tanjenj wamu gêdênj enj nec.”

Jesu gêgôm ñac tonjalau sec ôli ñajam kêsa
(Mat 8:28-34; Mar 5:1-20)

²⁶ Go ac sêlac sêja Gadarenenênj gamênj, tanj gêc Galilaia ñamakenj ônênja. ²⁷ Ma gêdênj tanj Jesu jakêpi bau nanj, ñac tenj tonjalau sec kêsa anjga malac jagêdac enj. Ñac tau kêsô ñakwê atom e ñasawa ñênjenj ma gênjgônj andu atom, gêmoa gamênj sêônagenj. ²⁸ Enj gêlic Jesu e kêwakic ma gêu tau gêc enj akainjña, go gêmôêc ña awa kapôênj gebe “Lôlôc Ñatau Anôtô nê Latu Jesu, aêagêcnênj asagenj ñagêdô gêdênj tauñ. Aê jatenj aôm gebe Ôlênsu aê atommanj.” ²⁹ Enj kêsôm binj tonanj gebe Jesu kêjatu ñalau ñatêmui gebe êsa anjga ñamalac tau nê êna. Gebe ñalau tonanj kêsaic enj todim-todim, tec sejop enj ma sêbôênj enj ña kapoacwalô to sêsô enj akainj tônj. Mago enj kêmônaj gênj, tanj sêsô enj tônjnanj gênjgic-gênjgic, ma ñalau sec tau kékac ñamalac tonanj kêsa gamênj sawa gêja. ³⁰ Go Jesu kêtû kênac enj gebe “Aômnmê ñaê asa.” Ma enj kêsôm gebe “Legion,” gebe ñalau sec taêsam sêsêp enj. ³¹ Go ñalau tau tetenj Jesu gebe êmasuc êsêac sêsêp gamênj ñakêlêndijnj sec sêna atom.

³² Bôcanô tonj kapôênj tenj senj gênj sêmoa gamênj tau ñalôc, tec ñalau tetenj Jesu gebe êlôc ma sêsêp bôc tonanj ñalêlôm sêna. Tec Jesu gêlôc gêdênj êsêac. ³³ Tec ñalau sec sêsa anjga ñamalac tonanj ma jasêsêp bôc tonanj ñalêlôm sêja ma bôc tau totonjenj sêsabi anjga salic gulunj tagenj jasêsêp bugêjactonj ma sênôm bu su.

³⁴ Lau bôcña sêlic gênj tonanj ma sêc jasêsôm ñawae anjga malac to gamênj ñakêtu gêdô. ³⁵ Tec lau sêsa sêja sebe sêlic gênj tau e jasêô lasê Jesu ma sêlic ñac, tanj ñalau sec sêsa anjga ênê sêja nanj, nê kauc kêsa ma kêsô ñakwê sa jagênjgônj Jesu akainjña ma têtêc tauñ ñanô. ³⁶ Ma êsêac, tanj tauñ matenjanô sêlic ñac tonjalau sec ôli ñajam kêsa nanj, sêjac ñaminj gêdênj êsêac gêwinj. ³⁷ Ma lau samob anjga Gadarenenênj gamênj nêñ ñalêlôm ñatutuc ñanô, tec tetenj Jesu gebe êwi êsêac sinj. Tec Jesu kêpi wanj ma gêc gêmu gêja kêtiam. ³⁸ Ñac tau, tanj ñalau sec sêsa anjga ênê nanj, ketenj Jesu gebe êmoa êwinj enj. Mago Jesu gêwi enj sinj ma kêsôm

gebe ³⁹ “Ômu ôna nêmu andu ma ônac minj gêñ kapôên, tañ Anôtô gêgôm gêdên aôm nañ.” Tec enj gêc gêja ma kêsôm gêñ, tañ Jesu gêgôm gêdên enj nañ, lasê anja malac samucgenj.

Jairi latuo to awê, tañ kêmoasac Jesunê ñakwê
(*Mat 9:18-26; Mar 5:21-43*)

⁴⁰ Lau samob sêôn Jesu sêngôn e gêmu gêmênj kêtiam, tec sêkôc enj sa. ⁴¹ Ma lômmôkê tenj, ñaê Jairi, jagêu tau gêc Jesu akainja ma keten enj gebe êna ênê andu ⁴² gebe ênê latuo tagengenj, tañ nê jala kêtû 12 nañ, tec gêmac e awa kêtû dambê su.

Jesu gêdi gêja ma lau taêsam sêkapiñ enj sa. ⁴³ Ma awê tenj gêjam dec kêtôm jala 12 ma gêjam ôli dokta kêkênj nê awa samob gêjana su. Mago tenj kêtôm gebe êngôm enj ôli ñajam êsana atom. ⁴⁴ Êñ kêtû gasuc mênkêkô Jesu dêmôêmu ma kêmoasac ênê ñakwê ñalêsô, ma sep tagen nê dec kêpa. ⁴⁵ Ma Jesu kêtû kênac gebe “Asa kêmoasac aê.” Tec êsêac samob sêpê tañ ma Petere kêsôm gebe “Mêtêmôkê, lau taêsam sêkapiñ aôm sa to têtin aôm.” ⁴⁶ Ma Jesu kêsôm gebe “Tenj kêmoasac aê, tec kêsaê ñaclai kêsa anja aênoc gêja.” ⁴⁷ Awê tau gêlic gebe oc êsinj tau êtôm atom, tec gêja tokêtênêpgeñ jagêu tau gêc Jesu akainja ma gêwa nê binj kêmoasac enj e gacgenj ñajam kêsana ñam sa lau samob sêñô. ⁴⁸ Tec Jesu kêsôm gêdên enj gebe “Latucoenec, kôkênj gêwiñ gêgôm aôm ñajam kêsa, ôêc ôna totêmtac malôgenj.”

⁴⁹ Jesu kêsôm binj tonanj gêmôa ma ñac tenj anja lômmôkênê andu gêmênj ma kêsôm gebe “Latômô gêmac êndugac, ôlêsanj Mêtêmôkê êtiam atom.” ⁵⁰ Jesu gêñô mago kêsôm gêdên Jairi gebe “Ôtêc taôm atom, ôkênj êwiñgenj, go ñapalêo ñajam êsa.” ⁵¹ Go Jesu jagêo lasê andu ma gêlôc gêdên tenj gebe êpi andu êwiñ atom, Petere agêc Joan ma Jakobo ma ñapalêo têna agêc tama tañgenj. ⁵² Lau samob têtanj to sêjam tañi sa kêtû ñapalêonja. Mago Jesu kêsôm gebe “Atanj atom, ñapalêo gêmac êndu atom, gêc bêc tec gêc.” ⁵³ Ma êsêac sêômac enj gebe sêlic ñapalêo gêmac êndu tomatêgenj. ⁵⁴ Go Jesu kêkam ñapalêo lêma e awa gêjac enj ma kêsôm gebe “Ñapalêo, ôndi sa.” ⁵⁵ Tec ñapalêonê katu gêmu gêmênj e gacgenj gêdi sa, ma Jesu kêjatu gebe sêkênj gêñ êndênj ñapalêo tau êniñ. ⁵⁶ Têna agêc tama selendec ñanô. Ma Jesu gêjac jao êsêagêc gebe sênac minj binj tau êndênj lau tenj atom. * Legion. 8:48 Luk 7:50

9

Jesu kêsakinj nê lau 12
(*Mat 10:5-15; Mar 6:7-13*)

¹ Jesu gêmôêc êsêac 12 sêpi tagenj ma kêkênj ñajana to ñaclai gelom êsêac gebe têtin ñalau sec samob to sêngôm gêmac ôlinj ñajam êsa. ² Go kêsakinj êsêac sêja gebe sênam mêtê êpi Anôtônê gamênj to sêngôm gêmac ñajam êsa. ³ Ma enj kêsôm gêdên êsêac gebe “Akôc gêñ tenj amoa intêna atom. Aôc tôc atom. Ambic atali atom. Akôc mo atom. Akôc mone atom. Akôc ñakwê luagêc atom. ⁴ Embe api andu tenj, nañ anjônj tonangenj e awi gamênj tau sinj. ⁵ Ma lau embe sêkôc amac sa atom, nañ awi malac tonanj sinj ma êndônj ñakekop anja emkainj su êtu geo ñabelo tenj êndênj êsêac.” ⁶ Tec ñacsenjomi têtôm malacgenj sêja ma sêsôm ñawae ñajam lasê to sêgôm gêmac ñajam kêsa kêtôm malacgenj.

Jesunê binj kêlênsôn Herodo
(*Mat 14:1-12; Mar 6:14-29*)

⁷ Kasêga Herodo gêñô binj samob tonanj ñawae e kêpô lêna tau ñanô, gebe lau ñagêdô sêsôm sebe “Joan gêdi sa anja ñacmatênênj.” ⁸ ñagêdô sêsôm sebe “Elia tec geoc tau lasê.” Ma ñagêdô sêsôm sebe “Propete langwa nêñ tenj gêdi sa.” ⁹ Ma Herodo kêsôm gebe “Joan tec gabuc enj gêsutêkwa gêngic su. Mago tonê asa, tê ganjô ñawae amboac tonec kêpi enj nê.” Ma gêgôm mocsac gebe êlic Jesu ñanô.

Jesu gêlôm lau 5,000
(*Mat 14:13-21; Mar 6:30-44; Joan 6:1-14*)

* **8:56:** Lau Rom sêsam sinjwaganênj tonj kapôênj tenj gebe

¹⁰ Aposolo sêmu sêmênj kêtiam ma sêjac miñ gên, tañ sêgôm nan, gêdên enj. Go kêkôc êsêac sa ma ac têtaiñ taunjenj sêja malac tenj, ñaê Betsaida, gebe nasémôa nêñ taunja. ¹¹ Mago lau sêlic ma tédaguc enj, tec kêkôc êsêac sa ma kêsôm Anôtônê gamênj ñawae gêdênj êsêac, to gêgôm êsêac, tañ sêpô lêna nan, ôlinj ñajam kêsa.

¹² Kêdabinj gebe oc naêsêp, ma ñacseñomi 12 jasêsôm gêdênj enj gebe Aêac tamoa gamênj sawa nec, ôkênj lau sêc êlinj-êlinj gebe sêna malac to gamênj ñakêtu gêdô nasêlêwanj taun ma têtap nêñ mo sa.” ¹³ Mago Jesu kêsôm gêdênj êsêac gebe “Amac taôm akênj gênj êsêac sêniñ.” Tec êsêac sêsôm gebe “Aêacma polom lemenj tenjenj ma i luagêcanô tec gêc. Aôm gobe aêac ana anam ôli mo êtu lau samob tonanña me.” ¹⁴ Êsêac ñacwaga amboac 5,000. Tec Jesu kêsôm gêdênj nê ñacseñomi gebe Asôm êsêac sêngônj sic totonj-totonj êtôm 50-50 sêwiñ taunj.” ¹⁵ Tec ñacseñomi sêgôm amboac tonan ma samob sêngônj sic. ¹⁶ Go kêkôc polom lemenj tenj to i luagêc tonan sa mênjmata gedec undambê ma gêjam danje, go kêpô kêkôc-kêkôc ma kêkênj gêdênj ñacseñomi, gebe sênac sam êndênj lau. ¹⁷ Senj e gêôc êsêac tôñ samob, go sejonj ñapopoc sa kêsêp gadob 12.

Petere kêsôm Kilisi ñam
(Mat 16:13-19; Mar 8:27-29)

¹⁸ Ñasawa tenj Jesu ketenj mec gêmôa taunja ma nê ñacseñomi sêwiñ enj. Go kêtû kênac êsêac gebe “Lau sêsam aê sebe asa.” ¹⁹ Ma êsêac sêjô enj awa gebe “Ñagêdô sêsôm gebe aôm ñackêsagu Joan, ma ñagêdô sêsôm gebe aôm Elia, ma ñagêdô sêsôm gebe Propete lanjwa nêñ tenj, tec gêdi sa.” ²⁰ Ma Jesu kêtû kênac êsêac gebe “Ma amac nec asam aê abe asa.” Tec Petere gêjô enj awa gebe “Aôm Anôtônê Kilisi tau.”

Jesu geoc êmac êndu to êndi sanja lasê
(Mat 16:20-28; Mar 8:30-9:1)

²¹ Ma Jesu gêjam êsêac awenj auc to gêjac jao gebe sêsôm lasê êndênj lau tenj atomanô. ²² Ma kêsôm gebe “Ñamalacnê Latu oc êôc ñandan taêsam. Laumata to lau dabunjsêga ma binjsutau oc têtin enj to sênac enj êndu e ñabêc êtu têlêac, go êndi sa êtiam.”

²³ Ma kêsôm gêdênj êsêac samob gebe “Ñac tenj embe taê ênam gebe êsap aê tôñ, nanj ênac kapoac tau ma êôc nê kakesotau êtôm bêcgenj, go êndanjguc aê, ²⁴ gebe ñac tenj embe êngôm mocsac gebe êmôa mata jali, nanj oc êmac êndu, ma tenj embe êmac êndu êtu aêña, nanj oc êngônj mata jali. ²⁵ Ñac tenj embe ênsôb gênj nomña samob sa ma êjainj tau to ênam tau sapu, oc ênam enj sa amboac ondoci. ²⁶ Ñac tenj embe maja aê to ñoc binj, Ñamalacnê Latu oc maja enj amboac tonanj êndênj tañ êmênj totau nê ñawasi ma Tamanê ñawasi ma anjela dabunj nêñ ñawasi. ²⁷ Binjanô, aê jasôm êndênj amac gebe Êsêac tec sêkô-sêkô nec, nêñ ñagêdô oc sêmac êndu atomgenj e sêlic Anôtônê gôlinj su acgom.”

Jesu ôli kainj tenj kêsa
(Mat 17:1-9; Mar 9:2-8)

²⁸ Jesu kêsôm binj tonan su ma ñabêc 8 gêjaña acgom, go kêkôc Petere agêc Joan ma Jakobo sêpi lôc tenj sêja gebe etenj mec. ²⁹ Tec ketenj gêmôa e lanjôanô kainj tenj kêsa ma nê ñakwê e ñaeb ñaôma. ³⁰ Ma sêlic ñac luagêc sêjam binjalôm sêwiñ enj. Ñaclagêc tau Mose agêc Elia. ³¹ Tec agêc seoc taun lasê tonjwasigenj mênjsêsôm ênê lênj, tañ oc ênac dabinj anja Jerusalemña nanj, lasê gêdênj enj. ³² Petere to nê ñac luagêc, tañ sêwiñ enj nanj, sêc bêc sêc e matenj gêlac, go sêlic Jesunê ñawasi, ma ñaclagêc tonanj sêkô sêwiñ enj. ³³ Agêc dêdi sêmôa gebe sêwi Jesu sinj, go Petere kêsôm gêdênj Jesu gebe “Mêtêmôkê, ñajam gebe tamoa tonec. Aêac anam bec têlêac acgom, aômnm tenj ma Mosenê tenj ma Elianê tenj.” Petere gêjam kauc binj, tañ tau kêsôm nanj. ³⁴ Kêsôm binj tonanj gêmôa ma tao tenj mênjgêjam ajunj êsêac e kêkôm êsêac auc ma ñacseñomi têtêc taunj ñanô. ³⁵ Go awa tenj kêsa anja tao tonanj gêmênj gebe “Aênjoc Latuc tecenec, tec kajalin enj sa nanj akênj tanjen enj.” ³⁶ Awa tonanj kêsa gêmênj

ma sêlic Jesu taugen kêkô. Sêlic gêñ tonañ e sêjam tauñ tòngeñ, tec gêdêñ ñasawa tonañ sêjac minñ biñ, tañ sêlic nan, ñawae gêdêñ lau teñ atom.

*Jesu gêgôm ñapalê tonalau sec ôli ñajam kêsa
(Mat 17:14-18; Mar 9:14-27)*

³⁷ Ñabêbêc sêsêp anga lôc sêmên e dêdac lau taêsam. ³⁸ Ma ñac teñ anga lau tonañ nêñ gêmôêc gebe “Mêtêmôkê, aê jateñ aôm gebe ôlic ñoc latuc acgom, gebe ñoc gêñ tagenânô. ³⁹ Ñalau sec teñ kêkam en e kêwakic sec ma kêjamun en e awaôpic kêsa, ma êwi en siñ atom e ñasawa ec baliñ. ⁴⁰ Tec aê kateñ nêm ñacsenomi gebe têtinñ ñalau tau e sêgôm jageo.” ⁴¹ Ma Jesu gêjô en awa gebe “Ojae, amac akên-gêwiñ-atom ma amac lau-kesowaga, aê jamoa jawiñ amac e êndên ondoc ma jaôc amacnêm biñ e êndên ondocgeñ. Ôkôc latôm êmên tonec acgom.” ⁴² Ñapalê kêsêlên gêmoa ma ñalau tau kêmônân to kêjamun en. Tec Jesu gec biñ ñalau sec ma gêgôm ñapalê ñajam kêsa, go kêkên en gêdên tama gêmu gêja. ⁴³ Ma êsêac lau samob têtakê ñanô kêtü Anôtônê ñaclai kapôênja.

*Jesu geoc êmac endu to êndi saña lasê kêtü luagêcña
(Mat 17:22-23; Mar 9:30-32)*

Lau samob sêñac lemeñ kêtü ênê gêñ samob, tañ gêgôm nanña, sêmoa ma Jesu kêsôm gêdên nê ñacsenomi gebe ⁴⁴ “Akên tanem biñ tecenec ñapep, gebe sêkên Ñamalacné Latu êndên ñamalac lemeñ êna.” ⁴⁵ Mago êsêacnên kauc kêsa kêpi biñ tonañ atom, ma biñ tau kêsiniñ tau gêdên êsêac e sêjala ñam atom. Ma têtêc tauñ tec têtü kênac en kêtü biñ tauña atom.

*Asa êtu ñac kapôên
(Mat 18:1-5; Mar 9:33-37)*

⁴⁶ Ñasawa teñ êsêac taên gêjam jakêsa-jakêsa gebe nêñ asa kêtü ñac towae kêlêlêc êsêac ñagêdô su. ⁴⁷ Tec Jesu kêjala biñ, tañ êsêac taên gêjam gec nêñ ñalêlôm nan, ma kêkôc ñapalê teñ ketoc en kêkô kêsî enña ⁴⁸ ma kêsôm gêdên êsêac gebe “Ñac teñ embe êkôc ñapalê tonec sa êtu aênoc ñaênja, nan êkôc aê sa. Ma ñac teñ embe êkôc aê sa, nan êkôc ñac, tañ kêsakiñ aê nan sa. Amacnêm ñac, tañ alic en ñac saun ec teñ nan, en ñac kapôên.”

*Ñac tañ kêken kisa amac atom nan, kêpuc amac tøj
(Mar 9:38-40)*

⁴⁹ Tec Joañ gêjô en awa gebe “Mêtêmôkê, aêac alic ñac teñ kêtinñ ñalau sec su ña aôlmnêm ñaê, tec ajac jao en gebe en kêdaguc aêac atom.” ⁵⁰ Ma Jesu kêsôm gêdên en gebe “Anac jao en atom, gebe ñac, tañ kêkên kisa gesen amac atom nan, kêpuc amac tøj.”

Lau Samaria sêkôc Jesu sa atom

⁵¹ Ñanoc tañ Anôtô gebe êkôc Jesu saña nan kêdabiñ, tec Jesu kêsêlên kepen Jerusalem gêja, ⁵² ma kêsakiñ laujaen sêmun en. Ma êsêac sêsô lau Samaria nêñ malac teñ sebe sêmansañ ênê gamên kwananjen. ⁵³ Mago lau tau sêkôc en sa atom gebe en kêsêlên kepen Jerusalemjen. ⁵⁴ Ñacsenomagêc Jakobo agêc Joañ sêlic ma sêsôm gebe “Apômtau, aôm gobe aêac asôm gebe ja êsêp anga undambê mênênin êsêac su me masi.” ⁵⁵ Tec Jesu kêkac tau ôkwi ma gec biñ êsêagêc gebe “Asa ñalau latu amagêc. Ñamalacné Latu gêmên gebe ensen launên katuñ su atom, gêmên gebe ênam sa.” ⁵⁶ Ma ac sêc sêja malac teñ.

*Lau sebe sêndanğuc Jesu
(Mat 8:19-22)*

⁵⁷ Êsêac sêsêlên sêmoa intêna ma ñac teñ kêsôm gêdên en gebe “Gamên tañ aôm gobe ôna nan, aê oc jandanğuc aôm.” ⁵⁸ Tec Jesu kêsôm gêdên en gebe “Mojañ sê ic ma moc, tañ sêmoa umbonñ ñalabu nan, sêjam sac. Mago Ñamalacné Latu nê gamên teñ gebe enden kwalim ênêcña gêc atom.” ⁵⁹ Go kêsôm gêdên ñac teñ gebe “Ôndanğuc aê.” Ma ñac tonañ kêsôm gebe “Apômtau, ôlôc acgom gebe jana jansun tamoc acgom.” ⁶⁰ Tec Jesu kêsôm gêdên en gebe “Andec ñacmatê sênsunñ tauñ nêñ ñacmatê ma aôm ôna ôsôm Anôtônê gamên

ɲawae lasêman.” ⁶¹ Go ɲac tenj kêsôm gebe “Apômtau, aê gabe jandanɟuc aôm. Tagenj ôlôc êmunj êndênj aê gebe jana ma jakam ɲoc gôlôac lemenj acgom.” ⁶² Tec Jesu kêsôm gêdênj enj gebe “Njac tanj lêma gêdênj wanj ɲagôlinj su ma mataanô geogeo nanj, kêtôm Anôtônê gamênj atom.”

10

Jesu kêsakinj lau 70 sêja

¹ Tonaɲ su, go Apômtau kêjalinj lau 70 sa sêwinj ma kêsakinj êsêac luagêc-luagêc gebe sêmunj sêna malac to gamênj, tanj enj taê gêjam gebe êna nanj. ² Ma kêsôm gêdênj êsêac gebe “Mo tau tec ɲanô kêsa samob, mago kolenwaga tec luagêcgeɲ. Amboac tonaɲ atenj êndênj mo tau ɲatau gebe êkênj kolenwaga nasênac nê gênj ɲanô sa. ³ Alic acgom, aê jasakiɲ amac amboac domba asêp kêam sec ɲalêlôm ana. ⁴ Akôc awa êsêp ômbinjak ɲaatali atom. Ambic atali atom. Asô atapa atom. Ma awem ênac lau aɲga intêna atom. ⁵ Embe api andu tenj, go asôm êtu ɲamatagenj gebe ‘Binjalô êpi andu tonec.’ ⁶ Ma binjalô latu tenj embe êɲgônj tônê, go amacnêm naênsac enj. Ma embe masi, go êmu êndênj amac êwac êtiam. ⁷ Anɲônj andu tau tonaɲ ma aninj to anôm gênj, tanj sêkênj êndênj amac nanj, gebe kolenwaganê ɲaôli gêjac enj ɲawae. Alom-alom andu atom. ⁸ Ma embe naasa malac tenj e sêkôc amac sa, go aninj gênj, tanj êsêac sêkênj amac nanj, ⁹ ma aɲgôm lau gêmac, tanj sêmoa malac tau nanj, ôlinj ɲajam êsa to asôm êndênj êsêac gebe ‘Anôtônê gamênj kêdabinj amacgac.’ ¹⁰ Ma embe asa malac tenj e sêkôc amac sa atom, go aêc mênjako intêna ma asôm gebe ¹¹ ‘Amacnêm malac ɲakekop, tec gi aêac enjkainj nec, aêac êndônj su wacêpi amac taôm. Mago binj tonec ajala gebe Anôtônê gamênj kêdabinj su.’ ¹² Aê jasôm êndênj amac gebe Êndênj bêc Anôtô êmêtôc binjɲa lau Sodom oc sêɲgônj naeo êtôm lau malac tonaɲɲa atom.

Ojae kêpi malac, tanj sêjam tauɲ ôkwi atom (Mat 11:20-24)

¹³ “Ojae Korasinma, ojae Betsaidama. gênjalô tanj gagôm aɲga amacnêm nanj, embe jaɲgôm aɲga Turu to Sidon nêɲ, oc sênam tauɲ ôkwi wanêcgeɲ ma sêsô talu to sêlinj wao sa sêɲgônj. ¹⁴ Êndênj bêc mêtôcɲa Anôtô taê walô lau Turu to Sidon êlêlêc amac su. ¹⁵ Ma aôm Kapanaum tonaɲ, gobe sêsunj aôm sa e nadiɲgenj undambê me. Aôm oc u taôm e gacgeɲ ôsêp lamboam ôna.”

¹⁶ Ma Jesu kêsôm gêdênj nê ɲacsenjomî gebe “Njac tanj gênjô amac nanj, gênjô aê, ma ɲac tanj kêmasuc amac nanj, kêmasuc aê. Ma ɲac tanj kêmasuc aê nanj, kêmasuc ɲac, tanj kêsakinj aê gamênj nanj.”

Lau 70 tonaɲ sêmu dêdênj Jesu sêja

¹⁷ Lau 70 sêmu sêmênj kêtiam totêntac ɲajamgeɲ ma sêsôm gebe “Apômtau, ɲalau sec tanjenj wamu gêdênj aêac gêwinj kêtû aôm nê m ɲaêɲa.” ¹⁸ Ma Jesu kêsôm gêdênj êsêac gebe “Aê galic Sadaɲ tau gêu tau aɲga undambê amboac ôsic. ¹⁹ Alicgac me, aê kakênj ɲaclai gelom amac gebe aka moac to alidêbu ma akôninj ɲacjo tau nê ɲactêkwa samob tônj, ma gênj tenj oc êɲgôm amac atu sec atomanô. ²⁰ Tagenj atu samuc êtu ɲalau sec tanjenj wamu amacɲa nec atom, atu samuc gebe teto amacnêm ɲaê gêc undambê.”

Jesu têtac ɲajam kêsa (Mat 11:25-27; 13:16-17)

²¹ Gêdênj ɲasawa tonaɲ Njalau Dabuɲ gêjam Jesu auc e têtac ɲajam kêsa ma kêsôm gebe “Tamoc, undambê to nom Njatau, aê jalambinj aôm gebe gôsaj binj tônê auc gêdênj laumêtê to lau tokauc ma goc lasê gêdênj ɲacpalê dedec. Aec, Tamoc, binjɲanô, aôm gôlic ɲajam amboac tonaɲ, tec gôgôm nê m gênj.

²² “Tamoc kêkênj gênj samob gêdênj aê. Ma ɲac tenj kêjala Latu atom, Tama taugenj. Ma tenj kêjala Tama atom, Latu taugenj to êsêac, tanj Latu gebe eoc lasê êndênj êsêac nanj.”

²³ Go kêsa tau ôkwi mênkêsôm gêdêñ nê ñacseñomi taunjen gebe “Aê aoc êoc materjanô, tañ sêlic gêñ ônañ amac alic nañ, ²⁴ gebe aê jasôm êndêñ amac gebe Propete to kin gwalêkin sebe sêlic gêñ, tec amac alic nec, mago sêlic atom to sebe sêñô bin, tec amac añô nec, mago sêñô atom.”

Binjôlin ñac Samaria taê walô ñacgêbac

²⁵ Binjutau tenj gêdi sa gebe ênsaê enj, tec kêsôm gebe “Mêtêmôkê, aê jañgôm asagenj, ec jawê kainj jañgôm matoc jali tenjenj.” ²⁶ Jesu gêjô enj awa gebe “Teto binj ondoc gec Mosenê binju. Aôm kôsam amboac ondoc.” ²⁷ Tec ñac tau kêsôm gebe “Têmtac êwiñ Apômtau, aômnêm Anôtô, tonêm ñalêlôm samuc ma nêm katôm samuc ma nêm ñaclai samuc ma nêm kauc samuc êwiñ enjenj, ma têmtac êwiñ lau wacbañ aôm amboac têmtac gêwiñ taôm.” ²⁸ Ma Jesu kêsôm gêdêñ enj gebe “Kôsôm jagêdêñ. Ôñgôm amboac tonanjenj, go ômoa matam jali tenjenj.”

²⁹ Ñac tonanjenj gebe êwaka tau sa, tec kêtû kênac Jesu gebe “Lau ondoc mênbañ aê.” ³⁰ Go Jesu gêjô enj awa gebe “Ñac tenj anja Jerusalem kêsêp Jeriko gêja e kêsêp kêjañgowaga ñalêlôm. Êsêac sêkwalec ênê ñakwê su ma sêjac enj gêwê sinj sa ma sêc sêja. ³¹ Gocgo ñac dabunwaga tenj gêjam kauc ñac tonanjenj ñabinj kêsêlêñ kêsêp intêna tonanjenj gêja e gêlic ñac tau gêc ma gêoc lêlêc enj gêja. ³² Ma Lewi tenj amboac tonanjenj. Mêngeô lasê gamênj tau e gêlic enj su ma gêoc lêlêc enj gêja. ³³ Go ñac Samariaña tenj kêsêlêñ gêmoa e jagêô lasê gêdêñ enj, tec gêlic e taê walô enj ³⁴ ña kêtû gasuc gêdêñ enj jakêkêc niptêkwi to wain kêsêp ênê kamoc su, go kêsabañ ma gêoc enj sa gêngônj tau nê bôc ñaô ma kejonj enj kêpi andu ñacleñña jagejob enj. ³⁵ Ñabêbêc gê denari luagêc sa jakêkêñ gêdêñ andu ñatau tonanjenj ma kêsôm gebe ‘Ojop enj ñapep. Ma gêñ, tañ ôkêñ êlêlêc ñaôli tonanjenj su nañ, embe jamu jamênj, go janac ñatôp.’ ³⁶ Aôm gobe lau têlêac tonanjenj nêñ asa kêtû ñac, tañ kêjañgowaga sêjac enj nañ, nê ñac jabañ enj.” ³⁷ Tec binjutau kêsôm gebe “Ñac tañ taê walô enj nañ.” Go Jesu kêsôm gêdêñ enj gebe “Ôêc ôna ma ôñgôm amboac tonanjenj.”

Jesu kêtû ñacleñ Maria agêc Marta

³⁸ Ac sêselêñ-sêselêñ sêmoa e jasêô lasê malac tenj. Ma awê tenj, ñaê Marta, kêkôc enj sa kêsô ênê andu gêja. ³⁹ Ma lasio tenj gêmoa, nê ñaê Maria, nañ gêngônj Apômtau akainja ma gêñô ênê binj. ⁴⁰ Marta gim tau su kêtû sakinjenjenj, tec gêdêñ Jesu jakêsôm gebe “Apômtau, lasico gêwi sakinj sinj gêdêñ aê taucgenj gajam nec, oc gôlic ñajam me masi. Ôsôm êndêñ enj gebe ênam aê samañ.” ⁴¹ Tec Apômtau gêjô enj awa gebe “Marta, Marta, aôm kôpô sim taôm to gôm taôm su gêñ taêsamña elêmê. ⁴² Aômnêm gêñ ñanô tagenj masi. Maria kêjaliñ nê gêñ ñajam sa sugac, oc sêkôc su anja ênê atom.”

11

Binj tatenj mecña

(Mat 6:9-15; 7:7-11)

¹ Ñasawa tenj Jesu ketenjenj mec gêmoa gamênjenj tenj. Ketenjenj e su ma nê ñacseñominênjenj tenj kêsôm gedenjenj enj gebe “Apômtau, ôndônjenj aêac êtu atenjenj mecñaamanjenj êtôm Joanjenj kêdônjenj nê ñacseñomi.”

² Ma enjenj kêsôm gêdêñ êsêac gebe “Êndêñ atenjenj mec, nañ asôm gebe ‘Tamemai,

Aômnêm ñaê lau sênam dabunmanjenj.

Ômônjenj ôtu Apômtau ôtôm gamênjenjenj.

³ Ôkêñ aêacma mo êtôm bêcgenjenja êndêñ aêac êtôm bêcgenjenj.

⁴ Ma ôsuc aêacma sec ôkwi, gebe aêac taunjenj asuc launênjenj tôp ôkwi amboac tonanjenjenj.

Ôwê aêac asa lêtôm atom.’ ”

⁵ Ma Jesu kêsôm gêdêñ êsêac gebe “Amacnêm ñac tenj embe êndên nê gwadê êna ên êñ êmbêcauc êna lugeñ naêsôm êndên enj gebe ‘Gwadêc, ôkên mo têlêac êndên aê, ⁶ gebe ñoc ñac tenj kêtú intênanagenj mênjgêô lasê gêdêñ aê, ma ñoc gênj gebe jakênj êndên enjña masi,’ ⁷ ma embe nê gwadê tonanj êmoa nê gamênj ñañlômgenj ma êjô enj awa gebe ‘Ôlênsônj aê amboac secgenjanj. Katam ñajanja kêsá ma aêac to ñoc gôlôac saunj êu taunj jaaêc sugac. Aê katôm gebe jandi sa jakênj gênj tenj êndên aômña atom,’ ⁸ go amboac ondoc. Aê jasôm êndên amac gebe Ñac tau embe êndi sa mênjêkênj êndên enj êtu ênê gwadê enjña atom, mago oc êndi sa naêkênj gênj, tanj kêpô lêna nanj, êtu enj ketenj gêôc aucgenjña. ⁹ Amboac tonanj aê jasôm êndên amac gebe Atenj gênj, oc akôc ñanô. Ansom gênj, oc atap sa. Amandi katam, oc êlêc su êndên amac. ¹⁰ Gebe ñac, tanj etenj gênj nanj, êkôc ñanô. Ma ñac, tanj ensom nanj, êtap sa. Ma ñac, tanj êmandi katam nanj, katam oc êlêc su êndên enj. ¹¹ Tama asa anja amacnêm nanj latu etenj mo êndên enj ma êkênj poc, me etenj i ma êkênj moac êjô i êndên enj, ¹² me etenj ñakecsulu ma êkênj alidêbu êndên enj. ¹³ Amac lau sec ajala akênj genj ñajam-ñajam êndên nêm gôlôac ñasec-ñasec, ma abe Tamemi undambêña êkênj Ñalau Dabunj êndên lau, tanj tetenj enj nanj atom me.”

Jesu ma Belsebul

(Mat 12:22-30; Mar 3:20-27)

¹⁴ Jesu kêtinj ñalau sec toawamê kêsá gêja. Ñalau tonanj kêsá gêja su, go awamê tau kêsôm binj lasê, ma lau samob sêñac lemenj. ¹⁵ Tec êsêacnêñ lau ñagêdô sêsôm gebe “Enj kêtinj ñalau sec ña Belsebul, tanj kêtú ñalau sec nêñ kasêga nanj.” ¹⁶ Ma ñagêdô sebe sênsaê enj, tec sêsôm gênjalô undambêña anja ênê. ¹⁷ Jesu kêjala binj, tanj êsêac taênj gêjam nanj, ma kêsôm gêdênj êsêac gebe “Gamênj tenj embe êwa tau êkôc, oc êtu gasanj, ma gôlôac tenj oc senseñ gôlôac tenj. ¹⁸ Ma Sadanj to nê lau embe sêwa taunj êkôc, go nêñ gamênj ênêc amboac ondoc. Amac tanj asôm gebe aê kêtinj ñalau sec ña Belsebul nanj, taêm ênam binj tonanj. ¹⁹ Aê embe jatinj ñalau sec ña Belsebul, go amac latômi têtinj ña asa. Kêtu tonanjña êsêac taunj ocgo sêmêtôc amac. ²⁰ Ma aê embe jatinj ñalau sec ña Anôtônê ñaclai, go êwa sa gebe Anôtônê gôlinj wacêpi amac.

²¹ “Ñactêkwa tenj embe lêma tokêmgenj ma ejop nê gamênj êmoa, oc nê waba ênêc tenjenj ²² Mago ñac siñsêlêc tenj embe êndac enj, oc êku enj tulu ma êjanjo ênê laukasap, tanj taê kêka nanj su, ma ênac sam ênê waba.

²³ “Ñac tanj êwiñ aê atom nanj, enseñ aê. Ma ñac tanj ejonj ñanô sa êwiñ aê atom nanj, êtê salinj-salinj.

Ñalau sec gêmu gêja nê gamênj langwa kêtiam

(Mat 12:43-45)

²⁴ “Ñalau ñatêmui embe êsa anja ñamalac tenj nê, oc eo êmoa gamênj kwalam ma ensom gamênj êlêwanj taunja, e embe êtap sa atom, go êsôm gebe ‘Aê jamu jana ñoc andu, tanj kasa gamênj nanj êtiam.’ ²⁵ Ma embe naêô lasê, oc êlic sêkajo sa to sêgelôñ. ²⁶ Go naêkôc ñalau 7, tanj nêñ sec kêlêlêc ênê su nanj, mênjsêsô nasênjgônj. Go ñamalac tonanj êmoa naeo ñanô êlêlêc gêmunja su.”

Jesu awa gêôc lau

²⁷ Jesu kêsôm binj tonanj gêmooa ma awê tenj anja lau tau nêñ gêôc awa sa ma kêsôm gêdên enj gebe “Aê aoc êôc têtacelêlôm, tanj kêkêkam aôm to su, tanj aôm gônôm nanj.” ²⁸ Mago Jesu kêsôm gebe “Binjñanô, aê aoc êôc êsêac, tanj sênjô Anôtônê binj ma sêmasanj nanj.”

Lau sêjatu gênjalô

(Mat 12:38-42)

²⁹ Lau taêsam sêkac sa sêpi tagenj, go Jesu gêôc, awa sa ma kêsôm gebe “Lau têm tonecña êsêac lau sec. Ac sêsôm gênjalô, mago gênjalô tenj oc êndênj êsêac atom, gênjalô Jonanja tagenj. ³⁰ Kêtom Jona kêtú lau Niniwe nêñ gênjalô, Ñamalacnê Latu êtu lau têm tonecña nêñ

gêntalô amboac tonanjen. ³¹ Êndên noc mêtôcña kwîn anğa mula-mña oc êndi sa êwiñ gôlôac têm tonecña nêñ lau ma êmêtôc êsêac, gebe en anğa nom ñamadiñ, mago gêmên gebe êñô Salomonê mêtê. Ma alic acgom, ñac tenj kêlêlêc Salomo su tec gêmoa. ³² Êndên noc mêtôcña ñacwaga Niniwenja oc sêndi sa sêwiñ lau têm tonecña ma sêmêtôc êsêac gebe Jona gêjam mêtê êsêac, tec sêjam taunj ôkwi. Ma alic acgom, ñac tenj kêlêlêc Jona su tec gêmoa.

Biñ kêpi ôlinj ñaja
(Mat 5:15; 6:22-23)

³³ “Ñac tenj embe êtuñ ja sa, oc êsinj ôkwi me êngênduc ña suc auc atom. Enj etoc êkô jakaiñ ñaôgenj gebe êsêac, tañ sêsô sêmênj nañ, sêlic ñawê. ³⁴ Matamanô kêtû ôlim ñaja. Matamanô embe ñajam, go ñawê ênam ôlim samucgenj auc. Ma matamanô embe sec, go ôlim samuc ñakesec. ³⁵ Amboac tonanj ojop taôm ñapep gebe ñawê, tañ gêc nêm ñalêlôm nañ, ñakesec êsa atom. ³⁶ Ôlim samuc embe ñawê êsa e ñagêñlêlôm tenj ñakesec atom, oc ñawê êsa samucgenj êtôm ja ñanô kêpô aôm.”

Jesu genj olinj Parisai to biñsutau
(Mat 23:1-36; Mar 12:38-40; Luk 20:45-47)

³⁷ Jesu kêsôm biñ tonanj gêmoa ma Parisai tenj ketenj enj gebe êna êniñ gênj ocsalôña êwiñ enj. Tec kêsô gêja e jagêngônj sic. ³⁸ Parisai tonanj gêlic enj gebe êniñ gênj, mago kêkwasiñ tau gêmuj atom, tec gêñac lêma. ³⁹ Ma Apômtau kêsôm gêdênj enj gebe “Kec, amac Parisai akwasiñ laclu to suc ñadêmôêña ñapep, mago nêm ñalêlôm nañ genjenj to sec gêjam auc. ⁴⁰ Amac lau meloc, ñac tau, tañ kêmasanj gênj ñadêmôêña nañ, kêmasanj gênj ñalêlômña gêwiñ atom me. ⁴¹ Akênj gênj, tañ gêc laclu to suc ñalêlôm nañ, êtu moasiñ êndênj lau, go talic amacnêm gênj samob ñawasi.

⁴² “Ojae amac Parisaimênj, amac embe atap lai to môm ma gênj gêga 10-10 sa, go akênj ñatenj êtu da ma awi biñgêdênj to têtac gêwiñ Anôtôña sinj. Dangôm tenj ma dawî tenj sinj atom.

⁴³ “Ojae amac Parisaimênj, tec têtac gêwiñ abe anğônj ñamatagenj anğa lôm to sê moalêc amac anğa malacluñgenj. ⁴⁴ Ojae amacmênj, tec atôm sêô, tañ gamênj kêkênj auc nañ. Ñamalac sêka tôñ palinj-palinjgenj ma sêjam kauc.”

⁴⁵ Tec biñsutau tenj kêsôm gêdênj enj gebe “Mêtêmôkê, kêsôm biñ tonanj tec gêbu aêac biñsutau gêwiñ amboac tonanjenj.” ⁴⁶ Ma Jesu kêsôm gebe “Ojae amac biñsutaumênj amboac tonanjenj. Amac akênj gênj wapac kêsac lau, mago taôm lemmlatu tenj kêmoasac gênj wapac ñagec atom. ⁴⁷ Ojae amacmênj, tec aboa propete, tañ tamemi sêjac êsêac êndu nañ, nêñ sêô sa. ⁴⁸ Tec amac awa tameminênj gênj, tañ sêgôm nañ, sa to alic ñajam, gebe êsêac sêjac propete êndu ma amac aboa êsêacnênj sêô sa. ⁴⁹ Amboac tonanj Anôtônê mêtê kêsôm lasê gebe ‘Aê oc jasakiñ propete to laujaenj dêndênj êsêac sêna, ma oc sênac êsêacnênj ñagêdô êndu to sêjanda ñagêdô,’ ⁵⁰ Amboac tonanj Anôtô êjatu propete samob nêñ, dec, tañ sêkêc sinj gêdênj Anôtô kêkênj undambê to nom e mênjgêdênj galoc nañ, ñagêjô anğa lau têm tonecña nêñ, ⁵¹ anğa Abelnê dec e gêdênj Sakarianê dec, tañ sêjac enj êndu anğa altar dajana to lôm dabuj ñasawa nañ.

⁵² “Ojae amac biñsutaumênj, amac akôc ki, tañ êlai andu tajala mêtê ñamña ñakatann su. Amac taôm asô aja atom ma akô lau, tañ sebe sêsô sêna nañ, auc amboac tonanjenj.”

⁵³ Jesu kêsa anğa andu tonanj gêja ma Parisai to biñsutau sêoc awenj sa ma sêkac enj to têtû lêsu enj kêtû biñ taêsamña. ⁵⁴ Aê dêdib enj sebe tau êwa lip tau ña biñ, tañ êsôm nañ. *

12

Jesu gêlênj biñ nê ñacseñomi
(Mat 10:26-27)

* 11:54: Sadanjnê ñaê tenj.

¹ Lau taêsam ñasec sêkac tauñ sa e gamêñ gêlôc, ma Jesu kêsôm biñ gêjac m gêdêñ nê ñacseñomi gebe “Ajop taôm êndêñ Parisainêñ jist. Jist tau êsêacnêñ dansañ. ² Gêñ samob, tañ sêsan auc nañ, oc êtu awê, ma biñ samob, tañ gêc lêlôm nañ, oc êsa awê. ³ Amboac tonañ biñ samob, tañ asôm kesecgeñ, oc sêñô ênêc awêgeñ. Ma biñ, tañ atu dindin gêdêñ taôm anğôñ balêmlêlôm nañ, oc sênam mêtê êpi anğa malaclun.

*Aêac tatêc asa
(Mat 10:28-31)*

⁴ “Ñoc lauac, aê jasôm êndêñ amac gebe Êsêac tañ sênac ôlimgeñ êndu, mago têtôm gebe sêngôm gêñ ñagêdô êwiñña atom nañ atêc atom. ⁵ Aê jakêñ puc amac êtu ñac, tañ atêc eñña nañ. Atêc Anôtô, tañ ênac ñamalac êndu su acgom, go nê ñaclai êtôm gebe êmbalin eñ êsêp lamboam ñakêlêndin êna. Kec, jasôm êndêñ amac gebe Atêc ñac tau tonañ.

⁶ “Kêlinkeleñ lemeñ teñ nañ ñaôli saurjanô. Mago Anôtô kêlin ñateñ sin atomanô. ⁷ Ma ñac tau, nañ kêsa amac môkêmlaun sa tomalageñ. Amboac tonañ atêc taôm atom gebe amac tonañ alêlêc kêlinkeleñ taêsam su.

*Tasôm Kilisi lasê endey ñamalac
(Mat 10:32-33; 12:32; 10:19-20)*

⁸ “Aê jasôm êndêñ amac gebe Ñac teñ embe êsôm êndêñ ñamalac gebe Aê katu ênê gêñ, nañ Ñamalacnê Latu êsôm eñ lasê êndêñ Anôtônê anela. ⁹ Ma ñac teñ embe ênsa aê auc êndêñ ñamalac, nañ Ñamalacnê Latu ênsê eñ auc êndêñ Anôtônê anela amboac tonañ.

¹⁰ “Ñac teñ embe êsac Ñamalacnê Latu, nañ Anôtô oc êsuc ôkwi. Mago teñ embe êsôm biñ alôb-alôb êpi Ñalau Dabuñ, nañ Anôtô oc êsuc ôkwi atom.

¹¹ “Embe sêkêñ amac akô lôm me gôlinwaga me lau tonac lai lanğonêmña, nañ apô sim taôm êtu lêñ me biñ ajô êsêac awen me asômña atom, ¹² gebe êndêñ noc tau tonañ Ñalau Dabuñ oc êndôn biñ, tañ amac asômña nañ êndêñ amac.”

Biñgôlin kêpi ñac meloc tolêlôm

¹³ Go ñac teñ anğa launêñ kêsôm gêdêñ Jesu gebe “Mêtêmôkê, ôsôm teoc gebe êwa aêagêcma gêñlênsêm êkôc ma êkêñ ñamakeñ êndêñ aê acgom.” ¹⁴ Tec Jesu kêsôm gêdêñ eñ gebe “Ñacnec, asa kêkêñ aê gebe jamêtôc biñ to janac sam amagêcnêm gêñlênsêm.” ¹⁵ Go kêsôm gêdêñ êsêac gebe “Alic taôm to ajop taôm êndêñ matem katu gêñ tokain-tokainña, gebe ñac teñ oc êmoa mata jali êtu nê waba taêsamña atom.”

¹⁶ Go kêsôm biñgôlin teñ gêdêñ êsêac gebe “Ñac tolêlôm teñ nê kôm gêjam ñanô taêsam, ¹⁷ tec taê gêjam gêc tau gebe ‘Janğôm amboac ondoc, gebe ñoc gamêñ janac ñoc kôm ñanô saña masi.’ ¹⁸ Go kêsôm gebe ‘Aê janğôm amboac tonec, jansen ñoc andu-gêñ-ñanôña su ma jakwê êtu kapôêñ, go janac ñoc kôm ñanô to gêñ samob sa êpi tageñ. ¹⁹ Go jasôm êndêñ ñoc katuc gebe Katucenec, nêm gêñ taêsam gêc kêtôm jala taêsamña. Ôngôn nêm ñêngeñ, ôniñ to ônom gêñ ma ômoa totêmtac ñajamgeñ.’ ²⁰ Mago Anôtô kêsôm gêdêñ eñ gebe ‘Melocma, êmbêc tonec jakalem katôm su ma gêñ, tañ kômasañ nañ, oc êtu asa nê.’ ²¹ Lau tañ sêjac nêñ gêñ taêsam sa kêtû tauñña, mago Anôtô gêlic êsêac amboac lau tolêlôm atom nañ, nêñ biñ amboac tonañ.”

*Tapô sim tauñ atomña
(Mat 6:25-34)*

²² Go Jesu kêsôm gêdêñ nê ñacseñomi gebe “Kêtu gêñ tônêña aê jasôm êndêñ amac gebe Apô sim taôm êtu anin gêñ êoc amac tøn amoa matem jalinã atom to êtu ñakwê ênsañ ôlimña atom. ²³ Amoa matem jali kêlêlêc mo ma ôlim kêlêlêc ñakwê su. ²⁴ Alic aoco acgom. Êsêac sêse gêñ atom ma sêjac gêñ ñanô sa atom. Êsêacnêñ Iêsucm to andu sênac gêñ saña masi. Mago Anôtô gêlôm êsêac. Ma amac alêlêc moc tau su ñêngeñ. ²⁵ Amacnêm asa êpô sim tau êtu nê têm êmoa nomña ma nê êpô sim tauña ênac têku ñasawa tageñ êwiñ. ²⁶ Embe anğôm gêñ saun ec teñ naêtôm atom, nañ apô sim taôm êtu gêñ ñagêdônã êtu

agenja. ²⁷ Alic mênamiñ, tañ kêpi nañ, gêjam kôm to kêsac obo atom, mago jasôm êndên amac gebe Salomonê gêñ ñawasi samob, tañ kêkwa enj auc nañ, ñateñ kêtôm gêñ tonañ ñai atomanô. ²⁸ Anôtô embe êkênj gêgwanj, tañ galoc kêkô kôm ma bêbêc sêkênj êsa ja nañ, ñagêlôm êkwa auc, nañ oc êkênj gêñ êkwa amac auc êlêlêc atom me, amac lau akênj gêwiñ kwalecña. ²⁹ Ma ansom gêñ anij to anômña atom to aê go taôm atom. ³⁰ Gêñ samob tonañ ñai nom ñatenterlatu oc sensom. Mago amac Tamemi tec kêjala gebe apô lêna gêñ tonañ. ³¹ Amboac tonañ ansom ênê gamênj, go gêñ tonañ ñai êtu amacnêm.

Bij awa undambêña
(Mat 6:19-21)

³² “Amac tonj saunj tonec, atêc taôm atom, gebe Tamemi têtac gêwiñ gebe êkênj gamênj tau êndên amac. ³³ Akênj nêm waba lau sênam ôli ma akênj awa tau êmoasinj lau ñalêlôm sawa. Awa nêm atali moneña, tañ êtu manê atom nañ, to anac nêm awa ñanô, tañ ênaña atomanô nañ, sa ênêc undambê. Geñgentêna nasêsa atom ma bulesenj ensenj su atom. ³⁴ Gebe gamênj, tañ nêm awa gêc nañ, nêm ñalêlôm oc êsap tôñ amboac tonanjenj.

Bij tanam jalinja

³⁵ “Apenj obo sa ma aoc nêm ja sa, ³⁶ ma atôm lau, tañ sêônj nêñ ñatau gebe êmu êmênj anja moasinj awê to ñacña. Embe êtuc katam, go sêlêc su sebenj êndên enj. ³⁷ Aê aoc êoc sakinwaga, tañ Apômtau oc êtap êsêac sa sênam jaligenj êndênj noc êmu êmênjña. Binjanô, aê jasôm êndênj amac gebe Enj oc epenj nê obo sa ma mênjêsôm êsêac sênjgônj sic, go enj tau mênjênam sakinj êsêac. ³⁸ Aê aoc êoc êsêac, tañ Apômtau embe êmu êmênj êndênj omm êsa me êu bônj ma êtap êsêac sa sêjam jali sêmoa. ³⁹ Ajala tonec gebe andu ñatau embe êjala ockatu êmbêcña ondoc geñgentêna oc êmênj, nañ êkô geñgentêna auc, gebe êtuc ênê andu popoc atom. ⁴⁰ Tec amansanj taôm amboac tonanjenj, gebe ñamalacné Latu êmênj êndênj ockatu ñasawa, tañ amac abe enj oc êmênj atom nañ.”

Sakinwaga gêdênj to keso
(Mat 24:45-51)

⁴¹ Go Petere kêsôm gebe “Apômtau, aôm kôsôm binjôlinj tonañ gêdênj aêac taunjenj me gêdênj êsêac samob gêwiñ.” ⁴² Tec Apômtau gêjô enj awa gebe “Sakinwaga ñanjenj ma tokauc asa. Enj ñac, tañ nê ñatau oc êkênj enj ejop ênê kômwaga gebe êkênj mo êtôm dôñ êndênj êsêac êndênj ñanoc. ⁴³ Aê aoc êoc sakinwaga, tañ nê ñatau êmu êmênj ma êlic enj kêsap nê kôm tôñ gêmoa. ⁴⁴ Aê jasôm binjanôgenj êndênj amac gebe ñatau oc êkênj enj ejop ênê waba samob. ⁴⁵ Ma sakinwaga tonañ embe taê ênam ênêc tau ña gebe ‘Ñoc ñatau gêjam gamênj tôñ’ ma ênac m gebe i sakinwagao to ñac ma ênij to ênôm gêñ e êjanij enj, ⁴⁶ go sakinwaga tonañ nê ñatau oc êmênj êndênj bêc, tañ enj gebe êmênj atom nañ, to êndênj ockatu, tañ enj gêjam kauc nañ, ma oc ênac enj popoc to êkênj ñagêjô êndênj enj êwiñ lau-sêkênj-gêwiñ-atomwaga.

⁴⁷ “Sakinwaga tañ kêjala nê ñatau nê binj, mago kêmasanj to gêgôm ênê binj kêtû tôñ atom nañ, oc êndac sêm ñanô. ⁴⁸ Mago ñac, tañ gêjam kauc ñataunê binj ma gêgôm keso, tañ kêtôm gebe sêmêtôc enj ña sêm nañ, oc êndac sêm ñanô atom. Ñac, tañ sêkênj gêñ taêsam gêdênj enj nañ, Anôtô oc êjatu gêñ taêsam anja ênê. Ma ñac, tañ sêkênj gêñ taêsam jakesenj sa gêwiñ nañ, Anôtô oc êjatu ñanô taêsam êlêlêc anja ênê.

Jesu gêwa lau kêkôc
(Mat 10:34-36)

⁴⁹ “Aê gamênj gabe jambalinj ja ênêc nom ma taêc kêka gebe jalic elom lasêmanj. ⁵⁰ Ñoc busanju gabe jalinjña ñateñ tec gêc, tec ñoc ñalêlôm ñatutuc ñanô, gabe gêñ tau êmbacné acgom. ⁵¹ Amac abe aê gamênj gabe jaê wama anja nom me. Masigoc, aê jasôm êndênj amac gebe gamênj gabe jawa amac êkôc. ⁵² Êndênj galoc tonec lau lemenj tenj embe sênjgônj andu tagenj, oc sêwa tauñ êkôc. Têlêac sêmoa gêdôgenj ma luagêc sêmoa gêdôgenj, luagêc sêmoa gêdôgenj ma têlêac sêmoa gêdôgenj. ⁵³ Tama agêc latu ma latu agêc tama, têna agêc

latuo ma latuo agêc têna, lawao lanjwa agêc lawao wakuc ma lawao wakuc agêc lawao lanjwa oc sêwa taunj êkôc-êkôc amboac tonanjenj.”

Têm to noc nabelo
(Mat 16:2-3)

⁵⁴ Go Jesu kêsôm gêdênj lau gebe “Amac embe alic njamajanj êpuc êpi gwêcm, oc asôm sebenj gebe ‘Kom oc ênac,’ ma oc êtôm tonanj. ⁵⁵ Ma musanju embe êsêlênj, oc asôm gebe ‘Gamênj oc nandanj êsa,’ ma oc êtôm tonanj. ⁵⁶ Amac dansantêna, nom to umbonj nâpuc tec ajala, mago amboac ondoci tec ajala noc tonec atom.

Tamansanj binj êndênj nêj soño-soño
(Mat 5:25-26)

⁵⁷ “Ma amboac ondoci amac taôm ajala binj êndênjenj atom. ⁵⁸ Embe amagêcnêm soño-soño andênj gôlinjwaga ana ma agêc asêlênj amoa intêna nâdambê, nanj têmtac êtu lêsi êndênj taôm, gebe moae enj ê aôm ôndênj mêtôcwaga ôna, go mêtôcwaga êkênj aôm êndênj gejobwaga kapoacwalônja ma gejobwaga kapoacwalônja êmbalinj aôm ôsêp kapoacwalô ôna. ⁵⁹ Aê jasôm êndênj aôm gebe Oc ôsa anja tônê ômôênj atom e ônac nêmtôp samob êmbacnê tomalagenj acgom.”

13

Jesu gêlênj binj lau kêtû nêrl secnja

¹ Gêdênj nâsawa tonanj lau nâgêdô sêmoa, tanj sêjac minj gêdênj Jesu kêpi lau Galilaiana nâgêdô, tanj Pilata gêjac êsêac êndu gêdênj tanj sêkênj da gêdênj Anôtô. ² Tec Jesu gêjô êsêac awenj gebe “Amac abe Galilaia tonanj lau sec sêlêlêc lau Galilaiana nâgêdô samob su, tec sêôc gênwapac amboac tônê me. ³ Aê jasôm êndênj amac gebe Masigoc. Maiao amac embe anam taôm ôkwi atom, oc ananja samob amboac tônênjenj. ⁴ Me abe lau 18, tanj andu tonjatêpôê balinj anja Siloamnja kêku sa jagêjac êsêac êndu nanj, lau geo sêlêlêc lau nâgêdô samob, tanj sênjgônj Jerusalem nanj su me. ⁵ Aê jasôm êndênj amac gebe Masigoc. Mago amac embe anam taôm ôkwi atom, oc ananja samob amboac tônênjenj.”

Binj ainj gêjam njanô atomnja

⁶ Go Jesu kêsôm binjgôlinj tonec gebe “Nâc tenj kêsê nê ainj tenj kêsêp nê kôm monja ma gêja gesom njanô e kêtap sa atom. ⁷ Tec kêsôm gêdênj nâc-gejobkômwaga gebe ‘Gôlicgac me, aê gamênj kêtôm jala têlêac gasom ainj tonec njanô, mago katap sa atom. Amboac tonanj ôsap su, êkô nom auc êtu agenja.’ ⁸ Tec gejobwaga gêjô enj awa gebe ‘Apômtau, ondec, êkô jala tecenec êwinj, ma jasap nom to jaôc bôckêpêc êpi nâmôkê. ⁹ Moae oc ênam njanô. Embe masi, go ôsap su.’”

Jesu gêgôm awê tenj gêmac kegasunj enj ôli njam kêsa gedenj sabet

¹⁰ Gêdênj sabet tenj Jesu kêdônj lau gêmoa lôm tenj. ¹¹ Ma awê tenj gêmoa tonanj nâlau gêmacnja tenj gêgôm enj kêtôm jala 18. Enj gêmoa gewec-gewecgenj ma kêtôm gebe êsa sa atom samucgenj. ¹² Jesu gêlic enj tec gêmôêc enj ma kêsôm gêdênj enj gebe “Awê, aê kêgaboac aôm su anja nêmtôc gêmacgac.” ¹³ Go gêu lêma gêsac enj e sep tagenj awê tau kêmtôc tau kêtiam ma kelanem Anôtô. ¹⁴ Mago lômmôke gêlic Jesu gêgôm gêmac njam kêsa gêdênj sabet e kêtû môsi, tec kêsôm gêdênj lau gebe “Bec kômnja 6 tec gêc. Amboac tonanj amênj êndênj bêc tônênjenj gebe sênjgôm amac ôlim njam êsanja. Amênj êndênj sabet atom.” ¹⁵ Ma Apômtau gêjô enj awa gebe “Amac dansantêna, amac samob agaboac nêmtôc to donjki anja sêninjenj gên nâmala su gêdênj sabet ma awê êsêac jasênôm bugoc. ¹⁶ Ma awê tau, Abraham latuo tecenec, Sadanj gêsô enj tônj kêtôm jala 18 nec, oc janjamboac ênê Iêpoa su êndênj sabet atom me.” ¹⁷ Jesu kêsôm binj tonanj e nê soño-soño samob majenjenj taunj. Ma lau samob têtac njam kêtû gênjsêga njam samob, tanj enj gêgôm nanja.

*Biŋgôlinj gêmêc ŋawêŋa**(Mat 13:31-32; Mar 4:30-32)*

¹⁸ Ma Jesu kêsôm gebe “Anôtônê gamêŋ kêtôm asageŋ ma jaê dôŋ êpi asageŋ. ¹⁹ Gamêŋ tau kêtôm gêmêc ŋawê, ŋamalac teŋ kêkôc jakêsê kêsêp nê kôm. Gêŋ tau kêtû kapôêŋ e kêtû ka, go moc umbonj ŋalabuŋa jasêjam sac sêŋgônj ŋalaka.”

*Biŋgôlinj jistŋa**(Mat 13:33)*

²⁰ Go Jesu kêtû kênac kêtiam gebe “Jaê dôŋ Anôtônê gamêŋ êpi asageŋ. ²¹ Gamêŋ tau kêtôm jist awê teŋ kêkôc ma kêgaluŋ gêwiŋ polom kêsêp suc têlêac e gêjam aucgeŋ.”

*Biŋ sacgêdô gasuc-gasucŋa**(Mat 7:13-14, 21-23)*

²² Go Jesu kêsêlêŋ jakêdônj-kêdônj lau aŋga malac saunj to kapôêŋ laŋô gêlac Jerusalemgeŋ gêja. ²³ Ma ŋac teŋ kêsôm gêdêŋ eŋ gebe “Apômtau, lau taŋ sêŋgônj mateŋ jali naŋ, oc luagêcgeŋ me.” Tec Jesu gêjô êsêac awenj gebe ²⁴ “Atu kêka-kêka gebe asô sacgêdô gasucgasuc ana. Aê jasôm êndêŋ amac gebe Taêsam oc sêŋgôm gêŋlêlôm elêmê, mago têtôm gebe sêsô sênaŋa atom.

²⁵ “Êndêŋ taŋ andu ŋatau êndi naêlai katam auc naŋ, amac oc akô awê ma atuc katam to asôm gebe ‘Apômtau, ôlêc su êndêŋ aêac.’ Ma eŋ oc êjô amac awem gebe ‘Aê gajam kauc amac amêŋ aŋga ondoc.’ ²⁶ Go amac aôc awem sa ma asôm gebe ‘Aêac aenj to anôm gêŋ amoa awiŋ aôm, ma kôdônj aêac gômoa ma malacluŋ.’ ²⁷ Mago eŋ oc êsôm êtiam gebe ‘Aê gajam kauc amac amêŋ aŋga ondoc, amac sec ŋakolenwaga samob, ataiŋ taôm su aŋga aêŋoc.’ ²⁸ Amac oc alic Abraham agêc Isak ma Jakob to propete samob sêmoa Anôtônê gamêŋ, mago amac taôm oc têtij amac su naamoa ônê. Aŋga ônê oc têtaiŋ sêwakicgeŋ ma luŋluŋ êkôsij tau ŋanô. ²⁹ Ma lau oc sêmêŋ aŋga oc kêpi to oc kêsêp ma aŋga musaŋgu-m to mula-mŋa, nasêŋgônj êtu sêniŋ gêŋŋa aŋga Anôtônê gamêŋ. ³⁰ Alicgac me, lau ŋamuŋa oc têtû ŋamata, ma ŋamataŋa oc têtû ŋamu.”

*Jesu têtac gêwiŋ Jerusalem**(Mat 23:37-39)*

³¹ Gêdêŋ ŋasawa tonanŋenj Parisai ŋagêdô dêdêŋ Jesu sêja ma sêsôm gebe “Ôêc aŋga tonec ôna, gebe Herodo gebe ênac aôm êndu.” ³² Tec Jesu kêsôm gêdêŋ êsêac gebe “Ana ma asôm êndêŋ ŋac imbêla pap tônê gebe ‘Gôlicgac me, aê tec kêtij ŋalau sec ma gagôm gêmâc ŋajam kêsa. Oc jaŋgôm êndêŋ galoc ma bêbêc, ma êndêŋ bêc êtu têlêacŋa oc janac dabiŋ ŋoc kôm. ³³ Lêŋ tonec gêjac aê ŋawae gebe jasêlêŋ galoc to bêbêc ma ŋaelenj gebe propete teŋ kêtôm gebe ênaŋa aŋga gamêŋ teŋ atom, aŋga Jerusalem tageŋ.’

³⁴ “Jerusalem, Jerusalem, aôm gôjac propete êndu to kôtuc êsêac, taŋ Anôtô kêsakiŋ dêdêŋ aôm sêwac naŋ, ŋa poc endu. Aê gagôm gêŋlêlôm elêmê gebe janac aôm nêŋ ŋapalê sa amboac talec têna gêjac ŋalatu sa sêsô magê ŋalabu, mago amac adec. ³⁵ Alic acgom, amacnêŋ andu oc êtu tuc êkôŋa. Ma aê jasôm êndêŋ amac gebe Alic aê atom e asôm gebe ‘Lambiŋ êndêŋ eŋ, taŋ gêmêŋ gêjam Apômtau laŋô naŋ.’ ”

14*Jesu gêgôm ŋac gêmâc ôli ŋajam kêsa*

¹ Gêdêŋ sabat teŋ Jesu kêsô Parisainêŋ kasêga teŋ nê andu gaja gebe sêniŋ geŋ ma lau dêdib eŋ sêmoa. ² Sêmoa e ŋac ôli kêsunj-kêsunj teŋ gêdêŋ Jesu gêja. ³ Tec Jesu gêôc awa sa ma kêsôm gêdêŋ biŋsutau to Parisai gebe “Embe danjôm gêmâc ŋajam êsa êndêŋ sabat, oc eso biŋsu me masi.” ⁴ Mago êsêac sêjam tauŋ tôŋ. Tec Jesu kêkam ŋac tau e gêgôm eŋ ôli ŋajam kêsa ma kêkêŋ eŋ gêc gêja. ⁵ Go kêsôm gêdêŋ êsêac gebe “Amacnêŋ asa, embe latu

me bôc emberj êsêp sê tobu êndên sabbat ma oc ê enj sa sebenj êndên sabbat atom me.”⁶ Ma êsêac têtôm gebe sêjô binj tonanj atom.

Binj tamoasiñ lau to takônij tauñña

⁷ Jesu gêlic gebe ñaclenj sêgôm mocsac gebe sêngônj ñamatañagenj, tec kêsôm binjôlij tenj gêdênj êsêac gebe⁸ “Ñac tenj embe êkalem aôm gebe ôniñ awê to ñac ñamoasiñ ôwiñ, nanj ôngônj ñamata atom, gebe moae ñatau kêkalem ñac towae tenj êlêlêc aôm su êwiñ êmênj,⁹ go ñac, tanj kêkalem amagêc wacêsôm êndênj aôm gebe ‘Ôwi malam siñ êndênj ñac tonecmanj.’ Ma aôm oc ôndi tomajamgenj naôngônj ñamuña.¹⁰ Embe sêkalem aôm, nanj naôngônj ñamuña acgom. Go ñac, tanj kêkalem aôm nanj, embe êmênj, oc êsôm êndênj aôm gebe ‘Ñoc ñac, ôsa mênjônjônj ñamataña.’ Amboac tonanj oc etoc aôm sa êndênj lau samob, tanj sêngônj sêwiñ aôm nanj sêlic.¹¹ Tenj embe etoc tau sa, nanj Anôtô oc êkônij enj, ma tenj embe êkônij tau, nanj Anôtô oc etoc enj sa.”

¹² Go Jesu kêsôm gêdênj ñac, tanj kêkalem enj nanj gebe “Embe ono gêñ ocsalô me êtulaña, nanj ôkalem nêma lau to lasimi ma tawanj to lau tolêlôm, tanj acnêma sackapoagêdô gêdênj tau nanj, gebe moae sêkalem aôm ñagêjônja nanjenj atom.¹³ Embe ono moasiñ, nanj ôkalem lau ñalêlôm sawa to puliñ ma magiñ kêsû to matenpecgenj,¹⁴ go aê aoc êoc aôm, gebe êsêac tonanj oc sêkalem aôm ñagêjônja atom, ma êndênj tanj lau gêdênj sêndi sa nanj, Anôtô oc êkênj ñagêjô êndênj aôm.”

Binjôlij moasiñ kapôênja (Mat 22:1-10)

¹⁵ Ñaclenjênj tenj gêñô binj tonanj ma kêsôm gêdênj Jesu gebe “Aê aoc êoc ñac, tanj oc êniñ gêñ anja Anôtônê gamênj nanj.”¹⁶ Tec Jesu kêsôm gêdênj enj gebe “Ñac tenj gêgôm moasiñ kapôênj ma kêkênj jaenj lau taêsam.¹⁷ Kêdabiñ gebe sêniñ ñamoasiñ tau ma kêsakiñ nê sakiñwaga tenj gêja gebe naêsôm êndênj lau, tanj jaenj gêdênj êsêac kwananjenj nanj gebe ‘Amênj, gebe gajac ñabiñ gêñ gêbacnê.’¹⁸ Ma êsêac samob nêñ ñalêlôm kêtôm taugenj tec sesenj tauñ su. Ñac ñamataña kêsôm gêdênj enj gebe ‘Aê gajam ôli kôm tenj, tec najanac kêsû acgom. Amboac tonanj jatenj aôm gebe naômansanj ñoc binj.’¹⁹ Ma ñac tenj kêsôm gebe ‘Aê gajam ôli bôc 10, tec najanac ñoc gêñ kêsû. Aê jatenj aôm gebe naômansanj ñoc binj.’²⁰ Go tenj kêsôm gebe ‘Aê galoc gajam awê sa, tec katôm gebe jawac atom.’²¹ Sakiñwaga tonanj gêmu jagêjac miñ binj samob tonanj ñai gêdênj nê ñatau. Teic andu ñatau têtac ñandanj kêsa ma kêsôm gêdênj nê sakiñwaga tonanj gebe ‘Sebenj ôna ma ojonj lau ñalêlôm sawa to puliñ ma matenpec to magiñ kêsû sa anja malac ñaintêna sauñ to kapôênj mênjsêsô gamênj tonec.’²² Ma sakiñwaga kêsôm gebe ‘Apômtau, binj tanj kôjatu aê gebe janjômña nanj gagôm su, mago andu gêlôc atom tagenj.’²³ Tec ñatau kêsôm gêdênj sakiñwaga tau gebe ‘Ôsa kôm ñaintêna to tuñmagê ôna ma ôkac lau gebe sêsô sêmênj e ñoc: andu êlôc.’²⁴ Ma aê jasôm êndênj amac gebe Lau tanj sêñô aênoc jaenj su nanj, nêñ tenj oc êsac aênoc moasiñ ñagec atom.”

Binj tasap Jesu tôñña (Mat 10:37-38)

²⁵ Lau taêsam sêwiñ Jesu sêja, tec kêsa tau ôkwi ma kêsôm gêdênj êsêac gebe²⁶ “Ñac tenj embe êndênj aê êmênj ma têtac endec tama agêc têna ma nê awê to ñapalê ma lasiio to ñac ma ênac kapoac tau atom, nanj oc êtôm gebe êtu ñoc ñacsenjom atom.²⁷ Ñac tenj embe êoc nê kakesotau êndanjuc aê atom, nanj oc êtôm gebe êtu ñoc ñacsenjom atom.²⁸ Amacnêma tenj embe taê ênam gebe êkwê lôm tenj, go êngônj sic ma êsa waba andu tauña ñaôli samob sa êmuñ acgom e êjala gebe nê awa kêtôm gebe ênac dabiñ kôm tau.²⁹ Enj embe êngôm amboac tonanj atom, go êu dembonj ênsac ñaômagenj ma êtôm gebe ênac dabiñ andu atom. Ma lau samob, tanj sêlic nanj, oc sêsû enj susu³⁰ ma sêsôm gebe ‘Ñac tônê kêkwê lôm gêjac mgenj, mago kêtôm gebe ênac dabiñ atom.’³¹ Ma kiñ tenj, tanj nê siñwaga 10,000 embe ênac

siñ êndên kin ten, tan nê siñwaga 20,000 nan êngôn sic ma taê ênam tau napep êmuñ acgom e êjala gebe nê naclai kêtôm gebe êku nacjo tulu me masi. ³² Embe êtôm atom, go êsakin lau-sê-wamawaga nasêpuc nacjo tôn jaécgeñ ma teten êtu wamaña. ³³ Amboac tonan amacnêm nac ten embe êwi nê gên samob siñ samucgeñ atom, oc êtôm gebe êtu ñoc nacseñom atom.

Gwêc tan kêtú sec

(Mat 5:13; Mar 9:50)

³⁴ “Gwêc tonan gên najam, mago embe namakic ênaña, oc dangôm namakic êsa êtiam amboac ondóc. ³⁵ Oc êtôm gebe tapalip êsêp kôm to êpi lënduc êna atom, tambalin siñ ñaômageñ. Nac ten nê tanasun êñôña embe ênêc, nan êñôman.”

15

Bingôlin domba gêjaña

(Mat 18:12-14)

¹ Telon to lau sec samob têtú gasuc Jesu sêmên sebe sênô en. ² Tec Parisai to binjutau têtú môsi ma sêsôm gebe “Nac tonec kékôc lau sec sa ma geñ gên gêngôn gêwin êsêac.” ³ Go Jesu kêsôm bingôlin tonec gédên êsêac gebe.

⁴ “Amacnêm nac ten embe nê domba 100 sêmoa e naten eo tau, oc êngôm amboac ondóc. En oc êwi 99 siñ sêmoa gamên sawa ma naensom nan gêbôm e êtap sa. ⁵ Embe ensom êmoa e êtap sa, oc êu ênsac magim ma êtu samuc nê gên ⁶ e naêpi nê andu, go êmôêc nê tawan to lau sackapoagêdô gédên tauña mênêsôm êndên êsêac gebe ‘Têmtac najam awin aê gebe aê katap ñoc domba, tan gêjaña nan, sa kêtiam.’ ⁷ Aê jasôm êndên amac gebe Nac sec tagen embe ênam tau ôkwi, nan lau undambêña oc têtú samuc en êtôm tonan êlêlêc lau gédên 99, tan sêpô lêna bin sênam tauñ ôkwiña atom nan.

Bingôlin mone gejaña

⁸ “Me awê ten embe nê mone 10 ênêc ma embe ten ênaña, oc êngôm amboac ondóc. En êtuñ ja sa naêsa gamên ma ensom napan e êtap sa. ⁹ En embe êtap sa, oc êmôêc nê lauo to lau sackapoagêdô gédên tauña ma êsôm gebe ‘Têmtac najam awin aê, gebe aê katap ñoc mone, tan gêjaña su nan sa kêtiam.’ ¹⁰ Aê jasôm êndên amac gebe Nac sec tagen embe ênam tau ôkwi, Anôtônê anjela oc têtú samuc en êtôm tonan,”

Bingôlin latu gêjaña

¹¹ Go Jesu kêsôm gebe “Nac ten latuagêc sêmoa. ¹² Ma nac saun kêsôm gédên tama gebe ‘Tamoc, ôkên gên samob, tan gawê kain nan, êndên aê.’ Tec tama gêwa waba kékôc gédên êsêagêc. ¹³ Bêc jauc atom, go nac saun kékên nê waba samob lau sêjam ôli su ma kékôc ñaawa gêdi gêja gamênbôm. Anja ônê kêsá lên sêlên e kêjain nê awa samob. ¹⁴ Kêta nê gên salin-salingen e gêbacnê samob ma tóbôm kapôên kêsá gamên tonan, go nac tau gêngôn jageo ñanô. ¹⁵ Tec jakêsap gamên natau ten tôn, tan kêsakin en gebe ejop ênê bôcanô, nan sêmoa sênjam. ¹⁶ Nac tau taê kêka tagen tonec gebe êniñ gên ñaôlic, tan bôc sen-sen nan, gebe êoc en tôn, mago lau ten sêkên gên ten gédên en atom. ¹⁷ Tec taê gêjac tau kêsî-kêsî gebe ‘Tamocnê kômwaga taêsam e gên kêlêsuc êsêac, mago aê tec mo êjô aê êndu anja tonec nec. ¹⁸ Aê jandi jandên tamoc najasôm êndên en gebe Tamoc, aê gagôm sec gédên Anôtô to gédên aôm. ¹⁹ Amboac tonan ôsam aê gebe latôm aê êtiam atom. Ôkên aê jatu nêm kômwaga ten.’ ²⁰ Go gêdi gédên tama gêja.

“Kasêlên jakêsá jaécgeñ e tama gêlic en. Tec taê walô en ma kêlêti jakambôên en ma kêlêsoñ en alianô. ²¹ Go latu kasôm gédên en gebe ‘Tamoc, aê gagôm sec gédên Anôtô to gédên aôm. Amboac tonan ôsam aê gebe latôm aê êtiam atom.’ ²² Ma tama kêsôm gédên nê sakinwaga gebe ‘Seben akôc ñakwê najamanô tau mênakên en êsô ma akêka joc êsêp en lêma to akên atapa êsêp en akain. ²³ Ma akôc bôc, tan talôm e kêtôp najam nan, mênangun

gebe taniņ totêntac ɲajamgeņ, ²⁴gebe latuc tecenec gêmac êndu su, mago mata jali gêmoa. Gêjaņa su, mago katap eņ sa kêtiam.’ Ma samob sêmoa totêntac ɲajamgeņ.

²⁵“Latu ɲacsêga gêmoa kôm. Eņ gêmu gêmên e kêdabiņ andu su, go gêņô oņ to wê. ²⁶Tec gêmôêc ɲapalê teņ jakêtu kênac gêņ tônê ɲam gêdêņ eņ. ²⁷Ma ɲapalê kêsôm gêdêņ eņ gebe ‘Lasim gêmu gamêņ tec tamam geguņ bôc, taņ talôm e kêtôp ɲajam naņ, gebe kêtap lasim sa toôli samucgeņ kêtiam.’ ²⁸Têwa têtac ɲandaņ e gebe êsô andu êna atom. Tec tama kêsa gêja jagêjam malô-malô eņ. ²⁹Ma eņ gêjô tama awa gebe ‘Gôlicgac me, jala taêsam gajam sakiņ gêdêņ aôm ma kagêli aômniem biņsu teņ atom. Mago kôkêņ noniņ ɲalatu teņ gêdêņ aê gebe aêac to ɲoc lau aniņ totêntac ɲajamgeņ nec atomanô. ³⁰Mago latôm, taņ kêjaiņ nêwaba gêmoa gêwiņ mockaiņo naņ, gêmên acgom, gocgo gôguņ bôc, taņ talôm e kêtôp ɲajam naņ, kêtu eņņa.’ ³¹Tec tama kêsôm gêdêņ eņ gebe ‘Latucenec, aôm gôņgôņ gôwiņ aê ɲapaņ, ma aêņoc gêņ samob kêtu aômniem gêwiņgac. ³²Aêac têtac ɲajam to ôliņ kêpi nec jagêdêņgoc, gebe lasim tecenec gêmac êndu su, mago mata jali gêmoa. Eņ gêjaņa su, mago tatap eņ sa kêtiam.’ ”

16

Biņgôliņ gejobwaga secņa

¹ ɲasawa teņ Jesu kêsôm gêdêņ nê ɲacsenomi gebe “ɲac tolêlôm teņ gêņgôņ ma nê gejobwaga teņ gêmoa. Ma lau sêju biņ gêdêņ ɲatau gebe gejobwaga kêjaiņ ênê waba. ²Tec ɲatau gêmôêc eņ ma kêsôm gêdêņ eņ gebe ‘Biņ amboac ondoc tec gaņô kêpi aôm nec. Ôwa kôm gejobwagaņa sa acgom gebe aômniem kôm gejobwagaņa gêbacnê.’ ³Gejobwaga tonañ kêsôm gêdêņ tau gebe ‘ɲoc ɲatau oc êkôc ɲoc kôm gejobwagaņa su aņga aêņoc, tec jaņgôm asageņ. Kôm takwê nomņa oc jaņgôm êtôm atom, ma embe jateņ gêņ, oc majoc. ⁴Aê kajala gêņ, taņ gabe jaņgôm naņ, ec sêkôc aê sa jaņgôņ nêņ andu êndêņ noc ɲatau êtiņ aê su aņga kôm gejobwagaņa.’ ⁵Go kêkalem lau samob, taņ nê ɲataunê tôp gêc êsêacņa naņ, tagen-tagen dêdêņ eņ sêja ma kêtu kênac gêdêņ ɲac ɲamataņa gebe ‘êc ɲataunê tôp amboac ondoc gêc aômņa.’ ⁶Ma eņ kêsôm gebe ‘Niptêkwi wapap 100.’ Go eņ kêsôm gêdêņ ɲac tau gebe ‘Ôņgôņ sic ma ôkôc nêwapa tôpņa mêņoto sebeņ gebe 50.’ ⁷Go kêtu kênac ɲac teņ gebe ‘Ma aômniem biņ tôpņa amboac ondoc.’ Tec eņ kêsôm gebe ‘Jaņgom gasuc kapôêņ 100.’ Ma gejobwaga kêsôm gêdêņ eņ gebe ‘Ôkôc nêwapa tôpņa ma oto gebe 80.’ ⁸Go ɲatau kêlanem gejobwaga keso tonañ gebe gêgôm tokauc gebe lau nom tonecņa sêgôm gêņ gêdêņ tauņ tokauc sêlêlêc lau ɲawêņa su.

⁹“Amboac tonañ jasôm êndêņ amac gebe Akôc awa nomņa naanam lau ôkwi têtac êwiņ amac, gebe sêkôc amac sa aņgôņ bec teņgeņņa êndêņ noc awa êmbacnêņa. ¹⁰ɲac teņ embe ejop gêņ ɲasec-ɲasec ɲapepeņ, oc ejop gêņ kapôêņ-kapôêņ êtôm tonañ. ¹¹Embe ajop awa nomņa ɲapep atom, ma asa oc êkêņ waba ɲanô êndêņ amac gebe ajopņa. ¹²Ma embe ajop gêņ jaba tonec ɲapep atom, ma asa oc êkêņ gêņ ɲanô êndêņ amac gebe awê kaiņ êsa ôlim.

¹³“Sakiņwaga teņ ênam sakiņ apômtau luagêc êtôm atom, eņ oc têtac endec teņ ma têtac êwiņ teņ me oc êsap teņ tôņ ma têtac êmbu teņ. Amac amboac tonañ, atôm gebe anam Anôtô to awa êpi tagen atom.”

Jesunê biņ ɲalô ɲagedô

(Mat 11:12-13; 5:31-32; Mar 10:11-12)

¹⁴Parisai taņ sêgôm mocsac awêņa naņ, sêņô biņ samob tônê e sêlêc lusuņsu sa. ¹⁵Tec eņ kêsôm gêdêņ êsêac gebe “Amac tec atoc taôm sa gêdêņ ɲamalac gebe lau gêdêņ amac, mago Anôtô kêjala amacnêw ɲalêlôm su. Waen taņ ɲamalac sê taêņ naņ, Anôtô gêlic amboac gêņ alôb-alôb.

¹⁶“Mosenê biņsu to propetenêņ biņ gêbacnê gêdêņ Joaņnê têm, go sêsôm ɲawae ɲajam Anôtônê gamêņņa lasê ma lau samob sêkac tauņ sebe sêsô sêna. ¹⁷Mago undambê to nom embe ê su, oc ɲagaô êlêlêc biņsu ɲatalô saujaņô teņ ê suņa su.

18 “Nac ten embe endec nê awê ma ênam ten, oc êngôm gêñ mockaiñña. Ma nac ten embe ênam awê, tañ nê akwen gedec en nan, oc êngôm gêñ mockaiñña amboac tonanjen.

Nac tolêlôm agêc Lasara

19 “Nac tolêlôm ten gêngôn. En kêsô ñakwê asôsamuc to kwalam-kwalam ñajam-ñajam ma kêtôm bêcgen kêmoasiñ tau ñapep. 20 Ma nac ñalêlôm sawa ten gêngôn, nê ñaê Lasara. Kamoc gêjac têc en auc ma tetoc en gêc nac tolêlôm nê sacgêdô. 21 En gebe êniñ mo ñapopoc, tañ kêsêlô anga nac tolêlôm nê tebo nan, ma kêam sêja e têdamôê ênê kamoc. 22 Sêmoa acgom, go nac ñalêlôm sawa tau gêmac êndu ma anjela sêsip en jatetoc en gêngôn Abrahamnê labum ñaô. Go nac tolêlôm gêmac êndu amboac tonanjen ma sêsun en. 23 En gêmoa lamboam tonandan kapôên ma gêoc mataanô sa e gêlic Abraham gêngôn jaêcgen ma Lasara gêngôn en labum ñaô. 24 Tec gêmôêc gebe ‘Tamoc Abraham, taêm walô aê ma ôsakiñ Lasara êsac lêmalatu ñatêpôê ñagec tôn êsêp bu ma mênêmoasac imbeloc êtu luc gebe gamoa jawaô ñalêlôm tonandanjen.’ 25 Ma Abraham kêsôm gebe ‘Latucenec, taêm ênam gebe kôkêc nêñ ñajam su kwananjen gêdên gômoa matam jali, ma Lasara kêkôc secgen. Mago galoc en gêngôn malôgen anga tonec ma aôm gômoa tonandanjen. 26 Ma biñ ten êwiñ gebe Ñasawa kapôên tec gec, gen aêac to amac gêngic. Lau ten anga tonec embe taên ênam gebe dêndên amac sêwac, oc têtôm atom. Ma anga tonan amboac tonanjen.’ 27 Go nac tolêlôm kêsôm gebe ‘Amboac tonan, tamoc, jaten aôm gebe ôsakiñ en êna tamocnê andu. 28 Aênoc lasici lemen ten tê sêngôn, tê naêkên puc êsêac ñapep gebe sêsêp ñandan ñagamên tonec sêmên sêwi ñ atom.’ 29 Tec Abraham kêsôm gebe ‘Mose to propete nên biñ tê gêc êsêacña nê, ac sênôman.’ 30 Ma en kêsôm gebe ‘Masi, tamoc Abraham, tonec kêtôm atom. Mago nac ten anga ñacmatênên embe êndên êsêac êna, oc sênam taun ôkwi.’ 31 Tec Abraham kêsôm gêdên en gebe ‘Êsêac embe sêkên tañen Mose to propete nên biñ atom, oc sêkên êwiñ nac, tañ êndi sa anga ñacmatênên nan, atom amboac tonanjen.’ ”

17

Biñ kêpi sec

(Mat 18:6-7, 21-22; Mar 9:42)

1 Go Jesu kêsôm gêden nê ñacsenomi gebe “Lêtôm tañ êngôm lau têtú sec nan mênêsa, mago ojae nac, tañ Iêtôm ñam kêsêp en nanma. 2 Sêwa poctêmui sa en gêsutêkwa ma sêmbaliñ en êsêp gwêc êna, go ñajam, gebe êtim lau saun tonec nên ten e êtu sec nec atom. 3 Alic taôm.

“Lasim embe êngôm sec, go wec biñ en. Ma en embe ênam tau ôkwi, go ôsuc ênê biñ ôkwi. 4 Ma embe êngôm aôm sec êtu dim 7 êndên bec tagen, ma êkac tau ôkwi êndên aôm êmu êwac êtu dim 7 wacêsôm gebe ‘Aê gajam tauc ôkwi,’ go ôsuc ênê biñ ôkwi.”

Biñ kêpi takên gêwiñ

5 Aposolo sêsôm gêdên Apômtau gebe “Ôkên aêacma akên gêwiñ esewec.” 6 Tec Apômtau kêsôm gebe “Embe nêñ akên êwiñ êtôm gêmêc ñawê ma asôm êndên ka kamoc-kamoc tonec gebe ‘Ômbuc taôm sa naôsê taôm ôkô gwêc,’ oc taña wamu êndên amac.

Sakiñwaganê kôm

7 “Amacnêñ asa nê sakiñwaga embe êkaliñ nom me ejop bôc su ma anga kôm êmu êmên, oc êsôm êndên en gebe ‘Gacgen mênôngôn sic ma ôniñ gen.’ 8 Natau ten oc êsôm atom. En oc êsôm êndên sakiñwaga gebe ‘Ono ñoc gêñ ma ômansañ taôm êtu ônam sakiñ aênja e janiñ to janôm gêñ su acgom, go taôm naônin to ônom nêñ gêñ êndanjen.’ 9 Oc ênam danje êndên nê sakiñwaga tonan gebe gêgôm kôm, tañ kêjatu enña nan, me masi. 10 Ma amac amboac tonan. Embe angom kôm samob, tañ sêjatu amacña nan, go asôm gebe ‘Aêac sakiñwaga ñaôma, tec agôm gêñ, tañ gêjac aêac ñawae nanjen.’ ”

Jesu gêgôm lau tokamocbôm 10 ôlin têtú selec

¹¹ Jesunê lêñ kepen Jerusalem, tec kêsêlên kêsã Samaria to Galilaia ñamadingen gêja. ¹² Ma enj gêo lasê malac tenj ma lau tokamocbôm 10 dêdac enj sêkô jaêcgenj sêkanônj enj ¹³ ma sêmôêc sêpuc awenj sagenj gebe “Mêtêmôkê Jesu, taêm walô aêacmênj.” ¹⁴ Jesu gêlic ma kêsôm gêdênj êsêac gebe “Aêc naatôc taôm êndênj lau dabunwaga.” Tec sêsêlênj sêmoa ma ôlinj têtû selesc. ¹⁵ Êsêacnênj ñac tenj gêlic tau gebe ôli ñajam kêsã, tec kêkac tau ôkwi gêmu menkêlambinj Anôtô ña awa kapôênj, ¹⁶ ma gêu tau lanjânô jagêdênj nom gêc Jesu akainjña, go gêjam danje gêdênj enj. Ma ñac tau enj ñac Samarianaj tenj. ¹⁷ Ma Jesu kêsôm gebe “Aê gaboc lau 10 ôlinj têtû selesc. Ma 9 sêmoa ondoc. ¹⁸ Nênj ñac tenj gebe êmu êmênj êlambinj Anôtôña gêmoa atom me, ñac jaba tagenj tonec me.” ¹⁹ Go Jesu kêsôm gêdênj enj gebe “Ôndi sa ma ôêc ôna, aômnêm kôkênj gêwiñj tec gêgôm aôm ñajam kêsã.”

*Biñ kêpi Anôtônê gôlinj êmenjña
(Mat 24:23-28, 37-41)*

²⁰ Parisai ñagêdô têtû kênac Jesu gebe “Êndênj ondoc Anôtônê gôlinj êmênj.” Tec enj gêjô êsêac awenj gebe “Anôtônê gôlinj êmênj tonapuc gebe talic ña matenjanônja nec atom. ²¹ Êsêac oc sêsôm gebe ‘Gêc tonec’ me ‘gêc ônê’ nec atom, gebe Anôtônê gôlinj wacgêc amac ñalêlôm.”

²² Ma enj kêsôm gêdênj ñacsenjomi gebe “Ñabêc ñagêdô oc êmênj, ma amac oc anam awem su gebe alic Ñamalacnê Latunê bêc tagenjenj, mago oc alic atom. ²³ Êsêac oc sêsôm êndênj amac gebe ‘Alic, gêmoa ônê. Alic, gêmoa tonec,’ nanj ana atom ma andanjuc êsêac atom. ²⁴ Kêtôm ôsic kêkac eb tagenj ma kêpô umbonj ñalabu anja ñagêdô e jakêsã gêdô nanj, Ñamalacnê Latu embe êmênj, oc êtôm tônê. ²⁵ Mago enj êôc ñandanj taêsam to lau têm tonecña têtinj enj su êmuñj acgom. ²⁶ Gênj tanj sêgôm gêdênj Noanê bêc nanj, oc sêngôm êndênj Ñamalacnê Latunê bêc amboac tonanj. ²⁷ Êsêac samob senj to sênôm gênj ma ñac sêjam awê to awê sêjam ñac e gêdênj bêc, tanj Noa kêsô wanj ñalêlôm gêja nanj, ma bu kêsunj mênjgesenj êsêac samob su. ²⁸ Gêdênj Lotnê bêc sêgôm amboac tonanj. Êsêac samob senj to sênôm gênj, ma sêjam ôli gênj to sêkênj gênj gêdênj lau sêjam ôli, ma sêsê gênj to sêkwê nêñ andu. ²⁹ Mago gêdênj bêc, tanj Lot kêsã anja Sodom gêja nanj, ja to talao anja undambê kêsêp e gesenj êsêac samob su. ³⁰ Ma êndênj bêc, tanj Ñamalacnê Latu eoc tau lasê nanj, oc êtôm tonanj.

³¹ “Êndênj bêc tônê ñac tenj embe êngônj salôm ñaô, nanj êsêp naêkôc nê gênj, tanj gêc andu ñalêlôm nanj atom. Ma ñac tenj embe êmoa kôm, nanj êkac tau ôkwi êmu êna nê andu atom amboac tonanj. ³² Taêm ênam Lotnê awê. ³³ Ñac tenj embe êngôm gêñlêlôm gebe êmoa mata jali, oc êmac êndu, ma ñac tenj embe êmac êndu, oc êngônj mata jali. ³⁴ Aê jasôm êndênj amac gebe Êndênj êmbêc tau tônê ñac luagêc embe sênêc mê tagenj, nanj Apômtau oc êkôc tenj sa ma êwi tenj sinj. ³⁵ Ma awê luagêc embe sêlai polom sêwiñj taunj sêmoa, nanj Apômtau oc êkôc tenj sa ma êwi tenj sinj. [³⁶ Ma ñac luagêc embe sêmoa kôm sêwiñj taunj, nanj Apômtau oc êkôc tenj sa ma êwi tenj sinj.]” ³⁷ Ma êsêac têtû kênac enj gebe “Apômtau, oc ñanô êsa anja ondoc.” Tec enj kêsôm gêdênj êsêac gebe “Gamênj tanj ñamêtê tenj gêc nanj, aoco oc sêkac sa sêmoa.”

18

Biñgôlinj awêtuc ma mêtôcwaganja

¹ Jesu kêsôm biñgôlinj tenj gêdênj êsêac gebe êkêli êsêac gebe tetenj mec ñapanj têtû golonj atom. ² Enj kêsôm gebe “Mêtôcwaga tenj gêngônj malac tenj. Enj kêtêc Anôtô atom ma gê go ñamalac atom. ³ Ma awêtuc tenj gêngônj malac tonanj, nanj gêdênj enj gêja-gêja ma kêsôm gebe ‘Ônam aê kêsã anja ñoc soño-soñonê.’ ⁴ Mêtôcwaga gedec e ñasawa tenj, gocgo kêsôm gêdênj tau gebe ‘Aê katêc Anôtô atom ma gaê go ñamalac atom, ⁵ mago kêtû awêtuc tonec kêlênsônj aênja, tec gabe janam enj kêsã, gebe moae nê meloco êsa mênjêtap aê lanjânô auc.’ ” ⁶ Go

Apômtau kêsôm gebe “Akêñ tañem bi ñ, tañ mêtôcwaga keso kêsôm nañ. ⁷ Amac abe Anôtô oc ênam nê lau, tañ kêjaliñ êsêac sa ma awenñ gêjac enñ kêtôm bêc to gelenñenñ nañ, kêsî atom me. Ma abe oc ênam tau tòn me. ⁸ Aê jasôm êndênñ amac gebe Enñ oc ênam êsêac kêsî sebenñ. Tagenñ êndênñ noc Ñamalacnê Latu êmênñna nañ, oc êtap sêkênñ gêwiñ ñanô sa anña nom me masi.”

Binğôliñ Parisai agêc telonña

⁹ Jesu kêsôm binğôliñ tonec gêdênñ lau ñagêdô, tañ sêlic tauñ sebe lau gêdênñ ma sêbu lau ñagêdô nañ gebe ¹⁰ “Ñac luagêc sêpi lôm dabuñ sêja sebe tetenñ mec, Parisai tenñ ma telon tenñ. ¹¹ Parisai kêsî jakêkô ma ketenñ mec gêc lêlômgenñ gebe ‘O Anôtô, aê gabe janam danñge êndênñ aôm gebe aê katôm ñamalac ñagêdô amboac kêjanğowaga to lau sec ma mockainñ ma amboac telon tonec atom. ¹² Aê gajam dêbu ñ mo kêtôm dim luagêc kêtôm wokegenñ, ma ñoc gênñ samob, tañ katap 10-10 sa nañ, kakôc ñatenñ su kêtômgenñ mênjkêkênñ kêtû da.’ ¹³ Go telonñ tau kêsî jakêkô ñalêtiñ. Enñ gebe êôc mataanô sa êpi undambê atom, go kêpô gêduc ma kêsôm gebe ‘O Anôtô, taêm labu aê ñac secmañ.’ ¹⁴ Aê jasôm êndênñ amac gebe Ñac tonañ kêsêp nê andu gêja nañ Anôtô gêlic enñ amboac ñac gêdênñ kêlêlêc Parisai su. Tenñ embe etoc tau sa, go Anôtô êkôninñ enñ, ma tenñ embe êkôninñ tau, go Anôtô etoc enñ sa.”

Jesu gêjam mec ñapalê

(Mat 19:13-15; Mar 10:13-16)

¹⁵ Lau sejonñ ñapalê dedec dêdênñ Jesu sêja gebe êkênñ lêma ênsac êsêac. Ma nê ñacsenñomi sêlic e sec binğ êsêac. ¹⁶ Go Jesu gêmôêc êsêac ma kêsôm gebe “Andec ñapalê dêndênñ aê sêmênmañ. Akô êsêac auc atom, gebe lau tecenañ ñai tec têtû Anôtônê gamênñ ñatau. ¹⁷ Binğanô, aê jasôm êndênñ amac gebe Ñac, tañ êkôc Anôtônê gamênñ sa êtôm ñapalê atom nañ, oc êsô êna atom.”

Ñac tolêlôm

(Mat 19:16-30; Mar 10:17-31)

¹⁸ Ma kasêga tenñ kêtû kênac Jesu gebe “Mêtêmôkê ñajam, aê janğôm amboac ondoc gebe jawê kainñ janğônñ matoc jali tenñenñ.” ¹⁹ Tec Jesu kêtû kênac enñ gebe “Amboac ondoc kôsam aê gebe ñajam. Ñac ñajam tenñ gêmoa atom, Anôtô taugenñ. ²⁰ Binñsu tec gônô su gebe ‘Ôngôm gênñ mockainño to mockainña atom. Ônac ñamalac êndû atom. Ônam genñenñ atom. Ônga binğ atom. Otoc tamam agêc tênam sa.’ ” ²¹ Ma ñac tau gêjô enñ awa gebe “Aê kamasanñ binğ samob tonañ kêtû tòn su gêdênñ aê ñapalêgenñ e mênğêdênñ galoc.” ²² Jesu gênô ma kêsôm gêdênñ enñ gebe “Gênñ tagenñ tec aôm kôpô lêna. Ôkênñ nêm waba samob lau sênam ôli ma ônac sam ñaawa êndênñ lau ñalêlôm sawa, go nêm awa oc ênêc undambê, ma ômôênñ ôndanğuc aê.” ²³ Ñac tau gênô binğ tonañ e nê ñalêlôm ñawapac kêsî, gebe enñ ñac tolêlôm ñanô.

²⁴ Jesu mata gê enñ ma kêsôm gebe “Lau tolêlôm embe sêsô Anôtônê gamênñ sêna oc sênğôm elêmê. ²⁵ Bôc kamele tenñ oc êsêli êsô so ñalasê êna ñagaôgenñ êlêlêc ñac tolêlôm êsô Anôtônê gamênñ ênaña su.” ²⁶ Ma lau, tañ sênô binğ tau nañ, sêsôm gebe “Ai, amboac tonañ asa ênam samuc.” ²⁷ Tec Jesu kêsôm gebe “Gênñ tañ ñamalac sênğôm êtôm atom nañ, Anôtô oc ê gôm naêtôm.”

²⁸ Go Petere kêsôm gebe “Ôlic acgom, aêacmênñ tec awi ma gênñ samob sinñ ma adaguc aôm.” ²⁹ Tec Jesu kêsôm gêdênñ êsêac gebe “Bi anô, aê jasôm êndênñ amac gebe Lau samob, tañ sêwi andu me awê me lasitêwai me tenenñi me tamenñi me ñapalê sinñ kêtû Anôtônê gamê ña, ³⁰ oc têtap gênñ ñanô tau taêsam sa êlêlêc su êndênñ têm tonec, go êndênñ têm ônênña oc sênğônñ matenñ jali tenñenñ.”

Jesu geoc nê ñandanñ lasê kêtû têlêacña

(Mat 20:17-19; Mar 10:32-34)

³¹ Go Jesu kêkôc êsêac 12 sa ma kêsôm gêdênñ êsêac gebe “Alic acgom, aêac tapi Jerusalem tana, ma binğ samob, tañ propete teto kêpi ñamalacnê Latu nañ, oc êtû anô, ³² gebe êsêac

oc sêkênj enj êndênj lau samuc nasêsu enj susu to sêlênsu enj ma sêkasôp êpi enj. ³³ Êsêac oc si enj, go sênac enj êndu e abêc êtu têlêac oc êndi sa êtiam.” ³⁴ Mago êsêacnênj kauc kêsa kêpi binj tonan naj atom. Binj nalô tonan nam kêsinj tau gêdênj êsêac ma sêjala binj, tanj Jesu kêsôm nanj atom.

Jesu gêgôm matapec, tanj keten-kêtê gen nanj, mata gêjac
(Mat 20:29-34; Mar 10:4-52)

³⁵ Jesu kêsêlênj e kêdabinj Jeriko, ma nac matapec tenj gêngônj intêna natali keten-ketenj gênj gêmoa. ³⁶ Enj gênjô lau taêsam sêsêlênj njaonda ma kêtû kênac nam. ³⁷ Êsêac sêwa sa gêdênj enj gebe “Jesu anja Nasaret tec kêsêlênj gêmênj.” ³⁸ Ma nac tau gêmôêc gebe “Dawidnê Latu Jesu, taêm walô aêma.” ³⁹ Tec lau, tanj sêsêlênj sêmuñ nanj, sec binj enj gebe ênam tau tôñ, mago enj gêmôêc kêpuc sagenj gebe “Dawidnê Latu, taêm walô aêma.” ⁴⁰ Tec Jesu kêkô ma kêjatu gebe sêkôc enj dêndênj enj sêmênj. Sêwê enj kêtû gasuc Jesu, go kêtû kênac enj gebe ⁴¹ Aôm gobe aê janjôm asagenj êndênj aôm. Ma enj kêsôm gebe “Apômtau, aê gabe matoc êlêc.” ⁴² Tec Jesu kêsôm gêdênj enj gebe “Matam êlêc, aôm kôkênj gêwiñ, tec gêgôm aôm najam kêsa.” ⁴³ Ma mata gêlac gaôgenj e kêdaguc Jesu ma kêlambinj Anôtô. Lau samob, tanj sêlic gênj tonan nanj, sêlanem Anôtô.

19

Jesu agêc Sakai

¹ Go Jesu kêsô Jeriko gebe êsêlênj tôñgenj êna. ² Ma nac tenj gêmoa, nê njaê Sakai. Enj telonjênj kasêga ma enj nac tolêlôm tenj. ³ Enj kêtû kêka-kêka gebe êlic Jesu êpi nanôgenj, mago gêgôm elêmê kêtû lau taêsamja gebe enj nac dambê ec tenj. ⁴ Tec kêlêti gêmuj jakêpi ka kamoc-kamoc tenj gebe Jesu naêsa tonan ma êlic enj êpi nanôgenj. ⁵ Jesu kêsêlênj e mênjkêkanônj enj, go mata gedec ma kêsôm gêdênj enj gebe “Sakai, ôsêp sebenj ômôênj, gebe ocsalô tonec janjônj nêmandu.” ⁶ Tec Sakai kêsêp sebenj mênjkêkôc Jesu sa totêtac najamgenj. ⁷ Êsêac samob sêlic ma sêsac binj to sêsôm gebe “Enj kêsô nac sec nê andu gêja gebe êlêwanj tau.” ⁸ Sakai jakêkô ma kêsôm gêdênj Apômtau gebe “Apômtau, ôlic acgom, aênoc waba samob tonec galoc jakênj namakenj êndênj lau nalêlôm sawa, ma moae kasau nac tenj, tec jakênj gênj aclê êjô gênj, tanj kakôc su nanj.” ⁹ Go Jesu kêsôm gêdênj enj gebe “Ocsalô Anôtônê moasinj ênam namalac kêsinja mênjkêpi andu tonecgoc, gebe Abrahamnê wakuc tenj enj amboac tonan. ¹⁰ Gebe Namalacnê Latu tec gêmênj gebe ensom gênj geben ma ênam sa.”

Binjôlinj mone goldja
(Mat 25:14-30)

¹¹ Jesu kêdabinj Jerusalem ma lau, tanj sênjô binj tonan naj nanj, seboc Anôtônê gôlinj oc gaôgenj êo lasê, tec enj kêsôm binjôlinj tenj gêwiñ gebe ¹² “Nac towae tenj gêdi gêja gamênj jaêcsêga tenj gebe sêkênj enj êtu kinj, go êmu êmênj êtiam. ¹³ Tec gêmôêc nê sakinjwaga 10 sêmênj ma kêkênj mone goldja 10 gêdênj êsêac. Go kêsôm gêdênj êsêac gebe ‘Atulu gênj amoa e jamu jamênj êtiam.’ ¹⁴ Nac tau nê lau malacm têtac gedec enj, tec sêsakinj laumata têdaguc enj sêja ma sêsôm gebe ‘Aêac abe nac tôñê êtu aêacma kinj atom.’

¹⁵ “Sêkênj nac tau kêtû kinj su, go gêmu gêmênj ma kêsôm sêmôêc sakinjwaga, tanj enj kêkênj mone gêdênj êsêac nanj, gebe êñjô nênj kôm têtulu gênjja nanjanô. ¹⁶ Nac namataja mênjkêsôm gebe ‘Apômtau, aômnmê mone gold tagenj nanj, tec katulu gênj e kêtap 10 sa mênjgêwiñ.’ ¹⁷ Ma natau kêsôm gêdênj enj gebe ‘Aônj, aôm sakinjwaga najam. Aôm gojob genj sauñanô najep, tec jakênj aôm ôtu natau ônam gôlinj malac 10.’ ¹⁸ Go nac kêtû luagêcja mênjkêsôm gebe ‘Apômtau, nêmandu mone gold, tec kêtulu gênj e kêtap lemenj tenj sa mênjgêwiñ.’ ¹⁹ Tec natau kêsôm amboac tonec gebe ‘Amboac tonan, aôm ônam gôlinj malac lemenj tenj.’ ²⁰ Ma nac tenj mênjkêsôm gebe ‘Apômtau, ôlic nêmandu mone. Aê kasabanj ja obo auc ma tec gec. ²¹ Aê katêc aôm gebe aôm nac najanja. Aôm kôkôc gênj, tanj kotoc gêcja atom nanj, ma kojônj kôm,

tañ kôsê atom nañ ñanô sa.’ ²² Go ñatau kêsôm gêdêñ eñ gebe ‘Aôm ñac sec. Aôm taôm kôkic nêmbiñgac. Aôm gôlic aê ñac ñajaña ma kakôc gêñ, tañ katoc gêcña atom nañ, ma kajonj kôm, tañ kasê atom nañ ñanô sa.’ ²³ Amboac ondoc kôkêñ ñoc mone gêja gamêñ têtulu moneña atom. Embe jamu jamêñ amboac tec, go jatap ñoc gêñ tonjalakacgeñ sa.’ ²⁴ Go kêsôm gêdêñ lau, tañ sêkô-sêkô nañ, gebe ‘Akôc mone gold su anja ênê ma akêñ êndêñ ñac, tañ nê mone gold 10 gêc nañ.’ ²⁵ Ma êsêac sêsôm gêdêñ eñ gebe ‘Apômtau, ênê mone 10 gêc sugac.’ ²⁶ Mago eñ kêsôm gebe ‘Aê jasôm êndêñ amac gebe Ñac tañ nê gêñ gêc nañ, oc sêkêñ ñagêdô naêwiñ, mago ñac, tañ nê gêñ masi nañ, oc sêkôc ñakêsu, tañ gêc eñña nañ, su amboac tonañ.’ ²⁷ Ma ñoc ñacjo, tañ sebe aê jatu êsêacnêñ kinj atom nañ, akôc êsêac mênjanac êsêac êndu êndêñ aê lanjônêmña.’ ”

Lau sêwê Jesu sêsô Jerusalem sêja

(Mat 21:1-11; Mar 11:1-11; Joan 12:12-19)

²⁸ Jesu kêsôm binj tonañ su, go kêsêlêñ kêpi Jerusalem gêja. ²⁹ Kêsêlêñ e kêdabinj Betpage to Betania, tañ kêsî lôc, tañ sêsam sebe Lôckatêkwi nañ, go kêsakinj ñacsenjomi luagêc ³⁰ ma kêsôm gebe “Agêc asêlêñ apen malac, tañ gêc nêmbiñna nañ ana. Ma êndêñ tañ aô lasê, oc atap donki ñalatu teñ sa sêkô tôñ kêkô, ñamalac teñ gêñgônj ñaô kwananjenj atomanô nañ. Anjamboac su ma awê amêñ. ³¹ Ma ñac teñ embe êtu kênac amagêc gebe ‘Agaboac su kêtû agenña,’ nañ asôm gebe ‘Apômtau kêpô lêna gêñ tau.’ ” ³² Naclagêc tau sêja e têtap sa kêtôm kêsôm gêdêñ êsêagêc. ³³ Agêc sêgaboac donki ñalatu sêmoa, go ñatau sêsôm gêdêñ êsêagêc gebe “Agêc agaboac donki ñalatu su kêtû asagenña.” ³⁴ Ma êsêagêc sêsôm gebe “Apômtau kêpô lêna gêñ tau.” ³⁵ Go êsêagêc sêwê donki dêdêñ Jesu sêja, sêu nêñ ñakwê gêsac donki ñalatu ñaô ma sêkêñ Jesu gêñgônj. ³⁶ Eñ kêsêlêñ gêmoa, tec lau sêja nêñ ñakwê gêc intêna. ³⁷ Eñ kêsêlêñ intêna, tañ kêsêp anja Lôckatêkwi kepenj Jerusalem gêja, tec ñacsenjomi samob sêoc awen sa ma sêlambinj Anôtô totêntac ñajamgenj ña awenj kapônj kêtû gêñsêga samob, tañ sêlic nanña, ³⁸ ma sêmôêc gebe “Alanem kinj, tañ gêmêñ gêjam Apômtau lanjô nañ. Binjalô ênêc undambê to ñawasi êsa anja lôlôc.”

³⁹ Ma Parisai ñagêdô, tañ sêwê sêwiñ êsêac tonj tonañ nañ, sêsôm gêdêñ Jesu gebe “Mêtêmôkê, wec bi ñ nêmbiñ ñacsenjomimanj.” ⁴⁰ Ma eñ gêjô êsêac awenj gebe “Aê jasôm êndêñ amac gebe Êsêac tonec embe sênam taunj tôñ, ma poc oc sêmôêc.”

Jesu kêtanj kêpi Jerusalem

⁴¹ Eñ kêsêlêñ e kêdabinj malac tau ma gêlic e kêtanj lasê ⁴² gebe “Ojae, ñabêc tecenec ôjala gêñ, tañ gebe ênam malô aômña nañ ôwiñmanj, mago galoc kêsîñ tau gêdêñ matamanô. ⁴³ Têm oc mênêsa, go nêmbiñ ñacjo mênjsêkwê tunjbôm to sêwê aôm auc ma sênji aôm auc e sêkapiñ aôm sa. ⁴⁴ Oc sensenj aôm to nêmbiñ ñapalê samob su ma sêwi poc teñ sinj êngônj poc teñ ñaô atom, gebe kôjala noc Anôtô ênam aôm sanja atom.”

Jesu kêjanda lau anja lômb dabunj

(Mat 21:12-17; Mar 11:15-19; Joan 2:13-22)

⁴⁵ Go Jesu kêsô lômb dabunj gêja e kêjanda lau, tañ têtulu gêñ sêmoa nañ, ⁴⁶ ma kêsôm gêdêñ êsêac gebe “Teto gêc gebe Anôtô kasôm gebe ‘Aênjoc andu tonec andu mecña,’ mago amac agôm kêtû kêjanjgowaganênj gêsunj.”

⁴⁷ Jesu kêdônj lau gêmoa lômb kêtôm bêcgenj, ma lau dabunjsêga to binjsutau ma launênj laumata dêdib sebe sensenj eñ su. ⁴⁸ Mago têtap ñalênj sensenj eñña sa atom gebe lau samob sêsap eñ tôñ sebe sênjô eñgenj.

20

Dabunjsêga sebe sêkip Jesunê ñaclai ñam sa
(Mat 21:23-27; Mar 11:27-33)

¹ Nábêc ten Jesu kédôn lau anga lôm dabun to gêjam mêtê êsêac gêmoa ma lau dabun sêga to biñsutau ma laumata dédên en sêja ² ma sêsôm gédên en gebe “Ôsôm êndên aêac gebe Aôm gôgôm gên tonan gôjam ñaclai ondoc lanô, me asa kékên ñaclai tau gédên aôm.” ³ Tec en gêjô êsêac awen gebe “Aê gabe jatu kênac bin ten êndên amac amboac tonan. Asôm êndên aê acgom gebe ⁴ Joanê sanju nec anga Anôtônê me anga ñamalacnên.” ⁵ Ma êsêac taên gêjam gêc taunjen gebe “Aêac embe tasôm gebe Anga Anôtônê, en oc êsôm aêac gebe ‘Ma amboac ondoc tec akên gêwin en atom.’ ⁶ Ma embe tasôm anga ñamalacnên, oc lau samob têtuc aêac ña poc êndu, gebe sêjala Joan gebe en propete ten.” ⁷ Tec sêjô en awa gebe “Aêac ajam kauc ênê ñam.” ⁸ Ma Jesu kêsôm gédên êsêac gebe “Amboac tonan aê jasôm ñaclai, tan gêjam aê sa ma gagôm gen tau nan, êndên amac atom amboac tonanjen.”

Binjôlinj kôm wainja ñakômwaganja
(Mat 21:33-46; Mar 12:1-12)

⁹ Go Jesu gêoc awa sa ma kêsôm binjôlinj tonac gédên lau gebe “Ñac ten kêsê nê wain kôm ten, go kêmasan ñabinj gédên lau sênam kôm êpinja ma en tau gêc gêja gamên ten gêmoa e ñasawa ñênjen. ¹⁰ Gédên noc wain gêjam ñanôña en kêsakinj sakinwaga ten gédên kômwaga gêja gebe sêkên wain ñanô ñagêdô êndên en. Ma kômwaga si en ma sêkên en lêma sawagenj gêmu gêja. ¹¹ Ma ñatau kêsakinj sakinwaga ten gêja, nan si en ma sêpêlê en amboac tonanjen e sêkên en lêma sawagenj gêmu gêja. ¹² Go kêsakinj ñac ten gêwin kêtû têtêacña, nan sêjac en ôli lasê amboac tonan ma têtin en kêsâ gêja. ¹³ Ma kôm wainja ñatau kêsôm gebe ‘Aê janjôm amboac ondocjen. Aê jâsakinj ñoc latuc, tec têtac gêwin en nec êna. Moae tetoc en sa.’ ¹⁴ Kômwaga sêlic latu tau ma sêsôm gédên taun gebe ‘Ñac-gêwê-kainj-gênlênsêmwaga tau tonac. Ajôc, tanac en êndu gebe gênlênsêm êtu aêacnên.’ ¹⁵ Tec têtin en anga kôm wainja kêsâ gêja e sêjac en êndu.

“Kôm wainja ñatau oc êngôm êsêac amboac ondoc. ¹⁶ En oc êmên ma enen kômwaga tonan su ma êkên kôm wainja êndên lau ten.” Ma êsêac, tan sênjô bin tau nan, sêsôm gebe “Masi, amboac tonan atom.” ¹⁷ Tec Jesu mata gê êsêac ma kêsôm gebe “Bin tan teto gêc gebe ‘Poc tan sêkwêwaga sêbalin sin nan, poc tonanjen kêtû poc kêclêsunja nan, ñam amboac ondoc.’ ¹⁸ Ñac ten embe êtuc tau êpi poc tonac oc ôli êngic, ma poc tau embe êtuc êpi ten, oc êsac en popocjen.”

Binj takisja
(Mat 22:15-22; Mar 12:13-17)

¹⁹ Biñsutau to lau dabun sêga sêjala gebe en kêsôm binjôlinj tonan kepenj êsêac, tec gacjen sebe sêkam en tôn gédên ñasawa tonanjen, mago têtêc lau.

²⁰ Êsêac dêdib en ma sêsakinj lau sepenj binwaga, tan sêsaban taun gebe lau mansan nan, ec sêlô en ña tau nê bin ma sêkên en êsêp gôlinwaga lêma gebe êmêtôc en. ²¹ Tec sêsôm gédên en gebe “Mêtêmôkê, aêac alic aôm kôsôm to kôdôn jagédên ma kôpuc openj ñamalac atom ma kôdôn Anôtônê lên tonanôjen. ²² Aêac embe takên takis êndên kaisara oc eso aêacnên binju me masi.” ²³ Jesu kêjala êsêac têtin en, tec kêsôm gédên êsêac gebe ²⁴ “Akôc denari ten mênjalic acgom. Asa nê ñakatu to ñatalô gêc.” Ma êsêac sêsôm gebe “Kaisaranê.” ²⁵ Tec Jesu kêsôm gédên êsêac gebe “Amboac tonan akên kaisaranê gên êndên kaisara ma Anôtônê gên êndên Anôtô.” ²⁶ Ma êsêac têtôm gebe sêlô en ña tau nê bin lau sêlic nec atom. Ac sê taên bin, tan en kêsôm gêjô êsêac awen nan, ma sêjam taun tôn.

Binj ñacmatê sêndi sanja
(Mat 22:23-33; Mar 12:18-27)

²⁷ Ma Sadukai, tan sêsôm gebe ñacmatê oc sêndi sa atom nan, nêñ ñagêdô dédên Jesu sêja ma têtû kênac en gebe ²⁸ “Mêtêmôkê, Mose keto binju gédên aêac gebe Ñac ten, tan gêjam awê sa, mago nê gôlôac masi, embe êmac êndu, nan lasi ênam ênê awêtuc tau gebe êka gôlôac lasê êjô têwa su. ²⁹ Amboac tonan lasitêwai 7 tec sêmoa. Ñacsêga gêjam awê e nê

gôlôac masi ma gêmac êndu. ³⁰ Ma lasi, tañ kési enj nanj, gêjam ênê awêtuc, ³¹ go ñac ñawalun tenj. Binj tonec kêtap lasitêwai 7 tonanj sa kêtômgenj gebe sêmac êndu togôlôac masigenj. ³² Sêmac êndu su, go awêtuc tau gêmac êndu amboac tonanj. ³³ Êndênj noc ñacmatê sêndi saña nanj, enj oc êtu êsêacnênj asa nê awê, gebe êsêac 7 sêjam enj kêtunênj awêgac.”

³⁴ Tec Jesu kêsôm gêdênj êsêac gebe “Lau nom tonecña nanj ñac sêjam awê to awê sêjam ñac. ³⁵ Ma lau, tañ Anôtô ketoc êsêac sa gebe sêndi sa anja ñacmatênênj to sêwê kai ñ têm ônênja nanj, oc sênam awê to sênam ñac atom, ³⁶ ma sêmac êndu êtiam atom gebe êsêac têtôm anjela ma têtunê Anôtô latui gebe Anôtô gênju êsêac dêdi sa anja ñacmatênênj. ³⁷ Ñacmêtê sêndi sa ñabinj Mose kêsôm lasê amboac tonanj. Enj gêjac minj kêpi ja kêsam gamênj daniña, tec kêsam Apômtau gebe Abrahamnê Anôtô agêc Isaknê Anôtô ma Jakobnê Anôtô. ³⁸ Binj tonanj ñam gebe Anôtô kêtunê ñacmatênênj Anôtô atom, enj kêtunê lau matenj jali nênj Anôtô, gebe samob sêmoa matenj jali sepenj enjenj.” ³⁹ Ma binjsutau ñagêdô sêjô enj awa gebe “Mêtêmôkê, aôm kôsôm jagêdênj.” ⁴⁰ Gebe êsêac têtêc e têtunê kênac binj ñagêdô gêdênj enj kêtiam atom.

Binj kêpi Kilisi

(Mat 22:41-46; Mar 12:35-37)

⁴¹ Go Jesu kêsôm gêdênj êsêac gebe “Ac sêsôm amboac ondoc tec sebe Kilisi Dawidnê latu enj ⁴² gebe Dawid tau tec kêsôm gêc Pesalem ñabuku gebe ‘Apômtau kêsôm gêdênj aênjoc Apômtau gebe

Ôngônj aênjoc anônja

⁴³ e jakênj aômnmê ñacjo sênêc amkainj ñalabu acgom.’

⁴⁴ Kec, Dawid kêsam enj gebe ‘Apômtau.’ Mago amboac ondoc tec Kilisi kêtunê ênê latu.”

Lau sejop taunj endenj binjsutau

(Mat 23:1-36; Mar 12:38-40; Luk 11:37-54)

⁴⁵ Ma Jesu kêsôm gêdênj nê ñacsenjomi lau samob sênjô gebe ⁴⁶ “Ajop taôm êndênj binjsutau, tañ sebe sêsêlênj tonjakwê balingenj ma têtac gêwiñj gebe lau awenj ênac êsêac anja malaclunj ma sebe sênac taunj mata-mata gebe sênjônj ñamataña anja lôm to gamênj sêninj gênja. ⁴⁷ Êsêac sêjanjgo awêtucnênj andu su ma sêsabanj ña mec balinj auc. Ñagêjô oc êtap êsêac sa êlêlêc.”

21

Awêtuc kêkênj da

(Mar 12:41-44)

¹ Jesu gêoc mataanô sa ma gêlic lau tolêlôm sêkênj nênj da kêsêp Anôtônê kanom ² e gêlic awêtuc ñalêlôm sawa tenj kêkênj mone saunjanô luagêc kêsêp. ³ Go kêsôm gebe “Binjanô, aê jasôm êndênj amac gebe Awêtuc ñalêlôm sawa tônê kêkênj kêlêlêc êsêac samob su, ⁴ gebe lau samob tônê sêkôc anja nênj gênj kêlêsuc êsêacña sa mênjsêkênj kêtunê da. Ma enj kêpô lêna ñanô, mago kêkênj nê gênj tonê mo samobgenj kêsêp gêja.”

Jesu kêsôm binj kêpi senseñj lôm dabunj sunja

(Mat 24:1-2; Mar 13:1-2)

⁵ Lau ñagêdô sêsôm binj kêpi lôm dabunj gebe sêjam gêlônj ña poc ñajam to ña awalaunj, tañ sêkênj kêtunê danja. Tec Jesu kêsôm gebe ⁶ “Têm oc mênjêsa, go gênj tê alic nê, ñapoc tenj oc êngônj poc tenj ñaô anja tonec atom, têtunê samob salinj-salinj.”

Gênwapac ênac m tau

(Mat 24:3-14; Mar 13:3-13)

⁷ Ma êsêac têtunê kênac Jesu gebe “Mêtêmôkê, êndênj ondoc binj tonec mênjêsa ma asagenj oc êtu gênj tonanj ñai ñanô êsaña ñabelo.”

⁸ Ma Jesu kêsôm gebe “Alic taôm gebe sênâ amac ôkwi atom, gebe lau gwalêkiñ oc sênâ aê lañôc sêmên ma sêsam taun gebe ‘Aê en.’ Ma sêsôm gebe ‘Ñanoc kêdabiñgac.’ Mago andanğuc êsêac atom. ⁹ Ma embe añô siñ to lau sêli taun sa ñawae, nañ atakê atom, gebe gên samob tonan mênêsa êmuñ, mago noc nom ñatêku êsuña oc êsa seben atom.” ¹⁰ Go kêsôm gêdên êsêac gebe “Laum ten sêndi sênac siñ êndên laum ten, ma gamên ten êndên gamên ten. ¹¹ Ôjô oc ênam kapôên-kapôên ma tôbôm to gêmac sec êsa êtôm gamêngeñ ma gênsêga têtakê ñamalacña to gênalô kapôên anğa undambê oc mênêsêsa.

¹² Gên tonan ñai samob êsa atomgeñ ma sêu lemeñ êpi amac ma sêjanda amac to sêkên amac asô lôm malacña to andu kapoacwalôña ma sêwê amac akô kiñ to gôliñwaga lañônêm êtu aênoc ñaêña. ¹³ Ñasawa tonan amacnêm noc awa Anôtônê mêtê saña. ¹⁴ Taêm ênam êtu tôn gebe amansañ biñ ajô êsêac awenña kwanan-kwanan atom, ¹⁵ gebe aê jansun biñ to kauc êndên amac êwac ma nêm ñacjo samob sêkñ auc to sensen nêm biñ nê sêngôm êtôm atom. ¹⁶ Tenemi to tamemi, ma tewemi to lasimi, ma nêm tawan to nêm lau ñagêdô oc sêkên amac nasênac amacnêm ñagêdô êndu, ¹⁷ ma lau samob têtac endec amac êtu ñoc ñaêña. ¹⁸ Mago môkêmlaun tagen oc ênaña anğa môkêmapac atom. ¹⁹ Apuc taôm tôn ma atap anğôn matem jali sa.

Jesu kêsôm biñ kêpi senseñ Jerusalem suna
(Mat 24:15-21; Mar 13:14-19)

²⁰ “Amac embe alic siñwaga topomtopom sêwa Jerusalem auc, nañ ajala êndên tonan gebe kêdabiñ gebe malac tau oc êtu gasañ. ²¹ Êndên tonan lau, tañ sêngôn Judaia nañ, sêc sêpi lôc sêna, ma êsêac tañ sêmoa malaclêlôm tau nañ, sêc sêsa sêna, ma êsêac tañ sêmoa malacmagê nañ, sêsô malac sêna atom, ²² gebe ‘bêc Anôtô êkên ñagêjôña tau tônê,’ gebe biñ samob, tañ teto gêc nañ, ñanô êsa. ²³ Ojae lauo, tañ sêmoa ten to ônañ sêkên su ñapalê sêmoa nañmên, gebe gênwapac ñanô êtap gamên tonan sa ma Anôtônê têtac ñandañ êtap laum tonan sa. ²⁴ Oc sênac êsêac ña siñ ma sêkôc êsêac tôn sêwê êsêac nasêsêp tentenlatu samob ñalêlôm. Ma lau samuc sêka Jerusalem popoc sêmoa e lau samuc nêñ noc ênac pep.

Ñamalacnê Latu êmu êmên
(Mat 24:29-31; Mar 13:24-27)

²⁵ “Oc to ajôn ma utitalata kaintenkainten êsa ma gwêc ñadembom êngasim ñakicsêa e ñamalac samob, tañ sêmoa nom nañ, nêñ meloco êsa ma nêñ ñalêlôm ñatutuc ñanô. ²⁶ Ñamalac têtêc taun to gên, tañ mênêsa anğa nom nañ, ñawêc êngôm ñamalac mateñ êiô gebe gên ñaclai undambêña kôtên-kôtêngeñ. ²⁷ Ma êndên tonan oc sêlic Ñamalacnê Latu tonaclai ma tonawasi ñanô êngôn tao ten ñalêlôm êmên. ²⁸ Ma gên tonan embe êndambiñ gebe ñanô êsa, nañ matem tenjengeñ to aóc lañôm sa, gebe bêc Anôtô ênam amac kêsiña kêdabiñ.”

Kalelon êkên puc aêac
(Mat 24:32-35; Mar 13:28-31)

²⁹ Ma Jesu kêsôm biñgôliñ ten gêdên êsêac gebe “Alic kalelon to ka ñagêdô samob. ³⁰ Embe alic êlêc, go taôm ajala gebe ockêsa kêdabiñgac. ³¹ Amac amboac tonan. Êndên tañ alic gên samob tonan mênêsa nañ, amac ajala gebe Anôtônê gamên kêdabiñ. ³² Biññanô, aê jasôm êndên amac gebe Gôlôac tonoc oc sênaña atom e gên tonan ñai samob ñanô êsa acgom. ³³ Undambê to nom ênaña ma aênoc biñ oc ênaña atom.

Tanam jali

³⁴ “Ajop taôm gebe gên êjanañ amac to anôm gên anaboa ma apô sim taôm êtu gên nomña êkônin nêm ñalêlôm tôn atom, gebe bêc tonan êtap amac sa sep tagen ³⁵ êtôm lip gêjac gwada nec atom. Bêc tonan oc êtap lau samob, tañ sêngôn nom auc nañ sa. ³⁶ Amboac tonan anam jali to aten mec ñapan gebe êpuc amac tôn ma awê gên samob, tañ oc êmên nañ sa ma naêkô Ñamalacnê Latu lañônêm.”

³⁷ Gêdêñ bêc, tañ Jesu kêdôñ lau anğa lôm dabuñ nan, ñagêbêc eñ kêsâ jagêmoa lôc, tañ sêsam sebe Lôckatêkwi nan. ³⁸ Ma ñabêbêc lau samob dêdêñ eñ sebe sêñô ênê biñ anğa lôm dabuñ.

22

Judanêñ laumata sêkêc Jesunê biñ

(Mat 26:1-5, 14-16; Mar 14:1-2, 10-11; Joañ 11:45-53)

¹ Om Polom Ñalucña, tañ sêsam gebe Pasa nan, kêdabiñ ² ma lau dabuñsêga to biñsutau sêgôm mocsac sebe senseñ Jesu suña elêmê, gebe têtêc lau.

³ Ma Sadan kêsêp Juda, tañ sêsam eñ sebe Isariot ma gêmoa gêwiñ êsêac 12 nan, nê ñalêlôm gêja. ⁴ Ma eñ gêdêñ lau dabuñsêga to sinwaga lôm dabuñña nêñ laumata jakêmasan lêñ eoc Jesu lasê êndêñ êsêacña. ⁵ Tec êsêac têtac ñajam kêsâ ma sêsôm kêtû tônia gebe sêkêñ mone êndêñ eñ. ⁶ Ñac tau gêlôc gebe êngôm, tec gêdib gebe êtap ñasawa ñajam ten sa nan lau sêkac tauñ su anğa ênê acgom, go eoc eñ lasê êndêñ êsêac.

Sêmansañ moasiñ Pasaña

(Mat 26:17-25; Mar 14:12-21; Joañ 13:21-30)

⁷ Polom ñaluc ñabêc sêmbuc domba Pasaña mênkêsâ. ⁸ Ma Jesu kêsakiñ Petere agêc Joañ ma kêsôm gebe “Agêc naamansañ aêacnêñ moasiñ Pasaña gebe taniñ.” ⁹ Tec êsêagêc sêsôm gêdêñ eñ gebe “Aôm gobe aêagêc amansañ anğa ondoc.” ¹⁰ Tec eñ kêsôm gêdêñ êsêagêc gebe “Alic acgom, agêc embe asô malac ana, oc andac ñac ten engeñ ku buña. Andanguc eñ asô andu tau, tañ eñ êsô êna nan. ¹¹ Go asôm êndêñ andu ñatau gebe ‘Mêtêmôkê kêtû kênac aôm gebe Balêm ñacleñña, tañ aê to ñoc ñacsenomi aniñ Pasa amoaña nan, gêc ondoc.’ ¹² Ma eñ oc êtôc gamêñ ñalêlôm kapôêñ ten êndêñ amagêc, tañ gêc ñaden ñaônia, sêpô adêñ kwananengeñ nan, go amansañ gêñ anğa tonan.” ¹³ Agêc sêja ma têtap sa kêtôm Jesu kêsôm gêdêñ êsêagêc ma sêmasañ Pasa.

Biñ moasiñ dabuñña

(Mat 26:26-30; Mar 14:22-26; 1Kor 11:23-25)

¹⁴ Noc mênkêsâ, tec Jesu jagêngônia sic ma aposolo jasêwiñ eñ. ¹⁵ Go kêsôm gêdêñ êsêac gebe “Ñoc ñalêlôm taêc gêjam geden tônia gebe janiñ Pasa tonec jawiñ amac êmuñ acgom, go jaôc ñandan. ¹⁶ Aê jasôm êndêñ amac gebe Oc janiñ êtiam atom jamoa e janiñ tonanôgeñ anğa Anôtônê gamêñ.” ¹⁷ Go kêkôc laclu gêjam danje ma kêsôm gebe “Akôc êwac ma anac sam êndêñ taôm. ¹⁸ Ma aê jasôm êndêñ amac gebe Galoc janôm wain ñanô êtiam atom e Anôtônê gamêñ mênêsa acgom.” ¹⁹ Go kêkôc polom mêngejam danje su, ma kêpô kêkôc jakêkêñ gêdêñ êsêac ma kêsôm gebe “Aênoc ôlic, tañ kakêñ géjô amacña nan tonan. Anğôm amboac tonan ec taêm ênam aêgeñ.” ²⁰ Sen su, go kêkôc laclu amboac tonan ma kêsôm gebe “Laclu tonan kêtû aênoc dec jamoatiñ poac wakucña tau, tañ kêkêc sin kêtû amacña.

²¹ “Alic acgom, ñac tañ gebe eoc aê lasê nan, lêma gêsac tebo gêwiñ aênoc. ²² Ñamalacnê Latu tec oc êsa nê lêñ êna êtôm Anôtô kêmasan, tagen ojae ñac, tañ eoc eñ lasê nanma.” ²³ Ma êsêac têtû kênac tauñ gebe êsêacnêñ asa oc êngôm gêñ amboac tônia.

Asa lau têtû lau kapôêñ

²⁴ Ñacsenomi sêsôm tauñ gebe nêñ asa oc êtu ñac kapôêñ êlêlêc ñagêdô su. ²⁵ Tec Jesu kêsôm gêdêñ êsêac gebe “Lau samuc nêñ kiñ sêkônia nêñ lau. Ma êsêac, tañ sêjam gônia lau tonclai nan, sêsam êsêac sebe ‘Moasiñ ñatau.’ ²⁶ Amac amboac tonan atom. Mago amacnêm ñacsêga nan êtôm ñac saun ma kasêga êtôm sakiñwaga acgom, go ñajam. ²⁷ Ñac ondoc kêlêlêc ondoc su. Ñac tañ gêngônia gebe êniñ ñêngeñ nan, me ñac tañ gêjam sakiñ gêñ gêmoa nan. Ñac tañ gêngônia gebe êniñ gêñña nan. Aê tec gamoa amac ñasawa nec, katôm sakiñwaga.

²⁸ “Amac lau tonan asap aê tôn kêtôm ñoc noc lêtômña ñapan. ²⁹ Tamoc gêlin ñagôlin su gêdên aê, tec aê jalin su êndên amac. ³⁰ Anin to anôm gên anğa ñoc tebo amoa ñoc gamên ma anğon lêpôn ñaô, gebe amêtôc Israelnên gôlôac 12 nêñ bin.

Jesu kêkên puc gêdên Petere

(Mat 26:31-35; Mar 14:27-31; Joaņ 13:36-38)

³¹ “Simon, Simon, ôlic Sadan gebe êkôc amac su, gebe ekolon amac êtôm sekolon lala sêjalin ñanô to ñapa saņa. ³² Ma aê tec katen kêtû aômña gebe nêm kôkên gêwin ê su atom. Ma êndên taņ ônam taôm ôkwi su naņ, ôpuc lasimi tôn.” ³³ Tec Petere kêsôm gêdên en gebe “Apômtau, aê gajac ñawae gabe jasêp kapoacwalô to jamac êndu jawin aôm.” ³⁴ Tec Jesu kêsôm gebe “Petere, aê jasôm êndên aôm gebe Êmbêc tonec talec oc êtaņ atomgen, ma aôm ônsa aê auc êtu dim têlêac gebe gôjam kauc aê.”

Bin atali to sinğa

³⁵ Go Jesu kêsôm gêdên êsêac gebe “Gêdên taņ kasakin amac aja akôc awa kêsêp ômbinğap ñaatali ma abic atali to asô atapa atom naņ, gên teņ gêjô amac me masi.” Ma êsêac sêjô en awa gebe “Masianô, gên teņ gêjô aêac atom.” ³⁶ Tec en kêsôm gêdên êsêac gebe “Mago galoc amboac teņ. Naç taņ nê awa to atali gêc naņ, êkôc gên tau. Ma naç taņ kêkôc sinğ atom naņ, êkên nê ñakwê êndên lau sênam ôli ma êkôc ñaawa naênam ôli sinğ teņ. ³⁷ Ma aê jasôm êndên amac gebe Bin taņ teto amboac tonec naņ, oc êtu tôn êpi aê gebe ‘Sêsam en gêwin kêjaņgowaga.’ Bin taņ teto kêpi aê naņ, oc ñanô êsa.” ³⁸ Ma êsêac sêsôm gebe “Apômtau, alic acgom, sinğ luagêc tec gêc.” Go en kêsôm gêdên êsêac gebe “Kêtôm su.”

Jesu keteņ mec

(Mat 26:36-46; Mar 14:32-42)

³⁹ Go Jesu kêsa gêja ma kêpi Lôckatêkwi amboac gêgôm-gêgôm gêmoa ma ñacsenjomi têdaguc en. ⁴⁰ Sêô lasê gamên tau acgom, go kêsôm gêdên êsêac gebe “Ateņ mecmaņ, gebe lêtôm êtap amac sa atom.” ⁴¹ Go gêwi êsêac sinğ ma kêsu tau su kêsa gêja ñasawa kêtôm têtuc poc naêsêpña, go kêpôn aduc ma keteņ mec gebe ⁴² “O Tamoc, embe aôm têtac teņ, naņ ôkôc laclu tonec su anğa aêñoc. Mago aêñoc bin êtu tôn atom, aôm taôm nêm êtu tôn.” [⁴³ Go anğa teņ anğa undambê mênğêôc tau lasê gêdên en ma kêpuc en tôn. ⁴⁴ Bin tonan kêmonaņ en ñanô e keteņ mec ñajaņa. Ma nê waen keselen jatep-jatep amboac dec kêsêp nom.]

⁴⁵ Keteņ mec su ma gêdi gêdên nê ñacsenjomi gêja e gêlic bin gêjac êsêac êndu ma sêc bêc sêc. ⁴⁶ Tec Jesu kêsôm gêdên êsêac gebe “Amac aêc bêc kêtû asagenña. Andi sa ma atene mecmaņ, gebe lêtôm êtap amac sa atom.”

Sêkôc Jesu tôn

(Mat 26:47-56; Mar 14:43-50; Joaņ 18:3-11)

⁴⁷ Jesu kêsôm bin tonan gêmoa ma sêlic lau pom teņ sêmên, naņ êsêac 12 nêñ ñac teņ, ñaê Juda, gêwê êsêac. Juda tau kêtû gasuc gêdên Jesu gêja gebe êlêsoğ en alianô. ⁴⁸ Tec Jesu kêsôm gêdên en gebe “Juda, aôm kôlêsoğ Ñamalacnê Latu gobe oc en lasê me.” ⁴⁹ Ma êsêac taņ sêsap Jesu tôn sêmoa naņ, sêlic gên tonan e sêsôm gebe “Apômtau, aêac oc anac êsêac ña sinğ me masi.” ⁵⁰ Ma nêñ ñac teņ gêjac dabuņsêganê sakinwaga kêpa en taņjalaun anôña su. ⁵¹ Tec Jesu kêsôm gêdên êsêac gebe “Andec, agôm kêtôm.” Ma kêmoasac ênê taņjalaun e ñajam kêsa.

⁵² Ma Jesu kêsôm gêdên lau dabuņsêga to sinğwaga lôm dabuņña ma laumata, taņ têtû oloņ-oloņgen dêdên en sêja naņ, gebe “Amac alic aê amboac kêjaņgowaga teņ me, tec aôc sinğ to olopoac adên aê amên. ⁵³ Kêtôm bêcgen gawin amac gamoa lôm dabuņ, mago êu lememe teņ kêpi aê atom. Ma onec amac to ñakesec ñaņaclai tau nêm nocğoc.”

Petere gêsas Jesu auc

(Mat 26:57-58, 69-75; Mar 14:53-54, 66-72; Joaņ 18:12-18, 25-27)

⁵⁴ Êsêac sêkôc Jesu tôñ ma sêwê eñ sêsô dabuñsêganê andu sêja. Ma Petere gêjac tau susu kêdaguc. ⁵⁵ Lau sêboa ja kêsa andu tau ñamalacluj ma sêsêlu sêngôn. Tec Petere jakêsêp êsêac ñasawa. ⁵⁶ Ma sakiñwagao teñ gêlic ja kêpô Petere ma kêpuc mata tôñ eñ e kêsôm gebe “Ñac tônê gêwiñ Jesugoc.” ⁵⁷ Ma Petere kêpa tau gebe “Awê, aê gajam kauc eñ nec.” ⁵⁸ Têlagen teñ ñac teñ gêlic eñ e kêsôm gebe “Êsêacnêñ teñ aôm amboac tonañ.” Mago Petere kêsôm gebe “Ñac tau, aê atom.” ⁵⁹ Ma kêtôm ockatu ñasawa teñ gêbacnê, go ñac teñ kêsôm ñajaña gebe “Binñanô, ñac tônê gêwiñ eñ amboac tonañgoc, gebe eñ ñac Galilaiaña.” ⁶⁰ Tec Petere kêsôm gebe “Ñac tau, bin tañ aôm kôsôm nan, aê gajam kauc.” Kêsôm bin tonañ gêmoa ma gaôgen talec kêtan. ⁶¹ Tec Apômtau kêkac tau ôkwi mênmata gê Petere e Petere taê gêjam Apômtaunê bin, tañ kêsôm gêdên eñ gebe “Êmbêc tonec talec oc êtan atomgen ma aôm ônsa aê auc êtu dim têlêac.” ⁶² Tec kêsa gêja ma kêtan ñanô.

*Lau sêsu Jesu susu to sêjac eñ
(Mat 26:67-68; Mar 14:65)*

⁶³ Lau tañ sêkôc Jesu tôñ nan, sêsu eñ susu to sêjac eñ. ⁶⁴ Êsêac sêkwa eñ lanñanô ña obo auc, go têtû kênac eñ gebe “Ôsôm lasê gebe asa gêjac aôm.” ⁶⁵ Ma sêsôm bin alôb-alôb ñagêdô taêsam kêpi eñ gêwiñ.

*Laumata sêkip Jesunê bin sa
(Mat 26:59-66; Mar 14:55-64; Joañ 18:19-24)*

⁶⁶ Gelenmata ma launêñ lau ñanô to dabuñsêga ma binñsuta sêkac sa ma sêsôm sejon Jesu sêja lau ñanô sêkac sa ñamala. ⁶⁷ Go sêsôm gebe “Aôm embe Kilisi, nan ôsôm taôm lasê êndên aêac.” Tec eñ kêsôm gêdên êsêac gebe “Aê embe jasôm êndên amac, oc akên êwiñ atom. ⁶⁸ Ma embe jatu kênac bin teñ êndên amac, oc ajô aê aoc atom. ⁶⁹ Ma galoc tonec ñamalacnê Latu oc êngôn Anôtô ñaniniñ Natau nê anôña.” ⁷⁰ Ma lau samob sêsôm gêdên eñ gebe “Amboac tonañ Anôtônê Latu aôm me.” Tec eñ kêsôm gêdên êsêac gebe “Amac asôm gebe aê ênê Latu.” ⁷¹ Ma êsêac sêsôm gebe “Aêac tapô lêna bin ñagêdô êtu agenña. Aêac taun tañ bin tau kêsa eñ tau awa.”

23

*Jesu kêkô Pilata lanñanê
(Mat 27:1-2, 11-14; Mar 15:1-5; Joañ 18:28-38)*

¹ Lau samob, tañ sêkac taun sa sêmoa nan, dêdi jasejon eñ dêdên Pilata sêja. ² Go sêoc awen sa ma sêgôlin bin kêpi eñ ma sêsôm gebe “Ñac tonec aêac alic eñ gêli aêacma lau sa, ma kêkô lau auc gebe sêkên takis êndên kaisara atom to gê tau kêpi kin Kilisi.” ³ Tec Pilata kêtû kênac Jesu gebe “Judanêñ kin aôm me masi.” Ma Jesu gêjô eñ awa gebe “Kôsôm gac.” ⁴ Go Pilata kêsôm gêdên lau dabuñsêga to lau ñagêdô gebe “Aê galic ñac tonec gêwê bin teñ ñakaiñ atom.” ⁵ Mago êsêac sêsôm ñajaña gebe “Eñ gêli lau sa ma kêdôn kêtôm Judaia ñagamên samob. Gêjac m anga Galilaia e mên gêdên tonec.”

Jesu kêkô Herodo lanñanê

⁶ Pilata gêñô bin tonañ ma kêtû kênac gebe “Ñac tônê eñ ñac Galilaiaña me.” ⁷ E gêñô gebe eñ anga Herodonê gôlin ñalêlôm, tec kêkên eñ gêdên Herodo tau, tañ gêdên ñasawa tonañ gêmoa Jerusalem nan gêja. ⁸ Herodo gêlic Jesu e têtac ñajam samucgen gebe gêñô eñ ñawaegen ma gebe êlic eñ ñanô elêmê ma taê gêjam gêwiñ gebe Jesu êngôm nê gêñsêga teñ eñ êlic acgom. ⁹ Tec kêtû kênac bin taêsam gêdên eñ. Mago Jesu gêjô eñ awa teñ atom. ¹⁰ Ma lau dabuñsêga to binñsuta, tañ sêkô nan, sêgun bin ñajaña kêpi eñ. ¹¹ Go Herodo nê sinwaga sêmajec eñ to sêsu eñ susu ma sêkên ñakwê kwalam-kwalam gêdên eñ kêsô, ma sêkên eñ gêdên Pilata gêmu gêja kêtiam. ¹² Gêdên bêc tonañ Herodo agêc Pilata, tañ gêmungen sêkên kisa gêdên taun nan, sêwê taun auc kêtiam.

Sêsôm kêtû tøj gebe Jesu êmac êndu
(*Mat 27:15-26; Mar 15:6-15; Joaņ 18:39-19:16*)

¹³ Pilata kêkalem lau dabuņsêga to kasêga ma lau ņagêdô sa sêpi tagen, ¹⁴ go kêsôm gêdên êsêac gebe “ņac tonec amac akôc eņ adên aê amên kêtû gêli lau saņa, mago aê katu Iêsu eņ, amac taôm aņô. Biņ taņ amac agôliņ kêpi eņ naņ, aê katap ņaņô ten sa aņga ênê atom. ¹⁵ Ma Herodo amboac tonan, tec kêkên eņ gêdên aêac gêmu gêmên kêtiam. Alicgac me, eņ gêgôm biņ ten kêtôm gebe dansen eņ suņa nec atom. ¹⁶ Amboac tonan jasôm si engeņ ma jaņgamboac eņ su.” [¹⁷ ņagôliņ ten gêc gebe Pilata êņgamboac ņac ten su êtôm omsêgagen êndên êsêac.] ¹⁸ Tec lau samob sêmôêc gulungeņ gebe “Eņ ênaņaman, ma ôņgamboac Baraba su êndên aêac.” ¹⁹ ņac tonan gêli lau sa aņga malac e gêjac ņamalac êndu, tec sêkên eņ gêņgôn kapoacwalô. ²⁰ Pilata taê gêjam gebe êņgamboac Jesu su, tec kêmasan biņ gêdên êsêac kêtiam. ²¹ Ma êsêac sêmôêc kêkô aucgeņ gebe “Ônac eņ êpi kakesotau, ônac eņ êpi kakesotau.” ²² Go Pilata kêsôm gêdên êsêac kêtû dim têlêac gebe “ņac tonec gêgôm sec amboac ondoc. Aê katap ênê biņ dansen eņ su ênaņaņa ten sa atom, tec gabe jai engeņ ma jaņgamboac eņ su.” ²³ Ma êsêac sêkac eņ sêmôêc kapôên ma sêjatu gebe ênac eņ êpi kakesotau êna. ²⁴ Amboac tonan Pilata kêsôm kêtû tøj gebe sêņgôm nêņ biņ ņaņô êsa, ²⁵ ma kêgaboac ņac, taņ gêņgôn kapoacwalô kêtû gêli lau sa to gêjac ņamalac ênduņa naņ, su kêtôm êsêac teten, ma Jesu tec kêkên eņ gêja kêtôm êsêacnên biņ.

Sêjac Jesu kêpi kakesotau
(*Mat 27:32-44; Mar 15:21-32; Joaņ 19:17-27*)

²⁶ Êsêac sêkôc Jesu sêja e sêkam ņac Kureneņa ten tøj, ņaê Simon, taņ aņga kôm gêmên naņ, ma sêu kakesotau gêsac eņ gebe êôc êndaņguc Jesu.

²⁷ Lau taêsam ņasac têdaguc Jesu ma lauo, taņ taên walô eņ to têtan naņ, sêwiņ amboac tonangeņ. ²⁸ Tec Jesu kêkac tau ôkwi gêdên êsêac ma kêsôm gebe “Jerusalem latuio, atan aê atom, atan taôm to nêm ņapalê acgom. ²⁹ Alicgac me, têm ten oc êmên êsa, go lau sêsôm gebe ‘Aêac awen êôc lauo kapoac to êsêac, taņ sêkêkam atom naņ, ma su taņ gêlôm gêņ dedec atom naņ.’ ³⁰ Êndên ņasawa tônê oc lau sêôc awen sa ma sêsôm êndên lôc gebe ‘Au taôm ansac aêac ņaô,’ ma êndên gamên ņabau gebe ‘Aņgênduc aêac auc.’ ³¹ Embe êtap ka matic sa amboac tonec, ma oc êņgôm ka masê amboac ondocgeņ.”

³² Ma sêwê ņac sec luagêc sêwiņ sêja sebe sênac êsêagêc êndu sêwiņ Jesu. ³³ Sêja e sêô lasê gamên tau, naņ sêsam sebe “Môkêlac” naņ acgom, go sêjac eņ to ņac sec luagêc sêpi kakesotau, ten geņkaleņ anôņa ma ten geņkaleņ gasêņa. ³⁴ Ma Jesu kêsôm gebe “Tamoc, ôsuc êsêacnên biņ ôkwi, gebe sêjam kauc gêņ, taņ sêgôm naņ.” Go êsêac sêpuc kapoac ênê ņakwê ma sêjac sam. ³⁵ Lau sêkô ma sêlic gêņ tonan ņai sêwiņ. Kasêga têtan pêlê eņ gebe “Eņ gêjam lau ņagêdô sa, ma eņ embe Kilisi, taņ Anôtô kêjaliņ eņ sa naņ, go ênam tau sa amboac tonangeņ.” ³⁶ Ma siņwaga sêsu eņ susu amboac tonan ma têtû gasuc eņ sebe sêkên bu ņamakic êndên eņ ³⁷ ma sêsôm gebe “Embe Judanên kiņ aôm, naņ ônam taôm saman.” ³⁸ Ma biņ ten gêc eņ ņaôņa gebe “Judanên kiņ tau tonec.”

³⁹ Ma ņac sec luagêc, taņ senkaleņ naņ, nêņ ten kêsôm biņ alôb-alôb kêpi eņ gebe “Aôm tonan oc Kilisi me. Ônam taôm kêsi ma aêagêc awiņmaņ.” ⁴⁰ Go nê ņac ten gêjô eņ awa jagêc biņ eņ gebe “ņandan kêpi aêac kêtôm tau, ma aôm tonan kêtêc Anôtô atom me. ⁴¹ Aêagêc tec daôc jagêdên, gebe kêtû aêagêcnên biņ ņagêjô, mago ņac tecenaņ gêgôm gêņ ten keso atom.” ⁴² Ma kêsôm gebe “O Jesu, taêm ênam aêma êndên taņ mênôtu kiņ.” ⁴³ Ma Jesu kasôm gêdên eņ gebe “Biņnaņô, aê jasôm êndên aôm gebe Ocsalô tonec aôm ômoa ôwiņ aê aņga Paradis.”

Jesu gêmac êndu
(*Mat 27:45-56; Mar 15:33-41; Joaņ 19:28-30*)

⁴⁴ Kêdabin gebe oc êkô ñaluñ ma gêsunbôm gêjam gamên samob auc e gêdên ocmata. ⁴⁵ Oc ñawê gêjaña ma obo baliñ, tañ genkaleñ lôm dabuñ nañ, gêngic kêsêp ñaluñgen. ⁴⁶ Ma Jesu gêmôéc kapôên gebe “O Tamoc, aê jasakiñ katuc êndên lêmam êwac.” Kêsôm tonañ su ma gêmac êndu. ⁴⁷ Kapitai tau gêlic e awa gêoc Anôtô gebe “Binñanô, ñac tonec en ñac gêdên goc.” ⁴⁸ Ma lau samob, tañ mênşêkô sebe sêlic gêñ tau nañ, sêlic e têtuc bôndagi ma sêc sêmu sêja. ⁴⁹ Jesunê lau samob to lauo, tañ têdaguc en anğa Galilaia sêmên nañ, sêkô jaécgen ma sêlic gêñ tonañ samob.

Sêkên Jesu kêsêp sê

(Mat 27:57-61; Mar 15:42-47; Joaņ 19:38-42)

⁵⁰ Judanên kasêga ten gêmoa, nê ñaê Josep, nañ ñac ñajam to ñac gêdên. ⁵¹ En gêlôc sa gêdên bin, tañ êsêac sêsôm to sêgôm nañ atom. En anğa Judanên malac ten, ñaê Arimatia. Ñac tau gêon Anôtônê gamên gen gêmoa. ⁵² En gêdên Pilata gêja ma keten Jesunê ñawêlêlan, ⁵³ jakêkôc su mênkêsabañ ña obo ma ketoc en gêc sêo, tañ sêsap kêsêp poc nañ. Tetoc ñawêlêlan ten gêc sê tau su atom tagen. ⁵⁴ Bêc sêmasañ tauñña ma sabat kêdabin.

⁵⁵ Tec lauo, tañ têdaguc Jesu anğa Galilaia sêmên nañ, sêwiñ Josep jasêlic sêo to kôm tetoc Jesunê ñawêlêlan ênêcña. ⁵⁶ Go sêmu sêja ma sêmasañ gêñ ñamalu to ñalêsi gebe sênin oso ñawêlêlan. Ma gêdên sabat tau sêlêwan tañ kêtôm bin su ñajatu.

24

Jesu gêdi sa

(Mat 28:1-10; Mar 16:1-8; Joaņ 20:1-10)

¹ Gêdên woke ñabêc ñamataña gêdên bêbêc kanucgen nañ lauo sejon gêñ ñamalu, tañ sêmasañ nañ, sa sêja sêo ² e sêlic sêsabi poc su anğa sêawa. ³ Tec sêsô sêja ma têtap Apômtau Jesu nê ñawêlêlan sa atom. ⁴ Lauo tonañ taên gêjam jakêsa-jakêsa sêkô e sêlic ñac luagêc tonakwê ñaeb ñaôma mênşêkô sêwiñ êsêac. ⁵ Êsêac têtêc tauñ e sêpô dêducgen sêkô, go êsêagêc sêsôm gêdên lauo gebe “Amboac ondoc asôm mata jali tau anğa ñacmatênên. ⁶ En gêmoa tonec atom, Anôtô gêñu en sa su. Taêm ênam bin, tañ en kêsôm gêdên amac gêdên gêmoa Galilaia nañ ⁷ gebe ‘Oc sêkên Ñamalacnê Latu êndên lau sec nên lemen nasênac en êpi kakesotau ma ñabêc êtu têlêac, go êndi sa.’” ⁸ Lauo taên gêjam ênê bin tau tonañ, ⁹ tec sêmu anğa sêo sêja ma têdôn bin samob tonañ ñai gêdên ñacsenjomi 11 to lau ñagêdô samob. ¹⁰ Lauo tau tonec ñai Maria anğa Magdala agêc Joana ma Jakobonê têna Maria to lauo ñagêdô, tañ sêwiñ êsêac nañ, sêsôm bin tonañ gêdên aposolo. ¹¹ Mago lau tonañ sênô lauonên bin tonañ ñai e amboac sêboaco ma sêkên gêwiñ atom. ¹² Tec Petere gêdi ma kêlêti gêja sêo jakêc kênin kêsêp e gêlic obo kwalam-kwalam tau gêc ma gêñac lêma kêtü gêñ tonañña, go gêc gêmü gêja kêtiam.

Ñac luagêc sêja Emaus

(Mar 16:12-13)

¹³ Bêc tonanjen ma lau tonañ nên ñac luagêc sêja malac ten, ñaê Emaus, nañ gêc Jerusalem ñagala, ñasawa kêtôm ockatu ñasawa têlêac, ¹⁴ ma agêc sêjam bin samob tonañ ñai kêtü binğalôm gêdên tauñ. ¹⁵ Agêc sêsôm bin tau ma sênac maten gêdên tauñ sêmoa e Jesu tau jagêo lasê ma kêsêlên gêwiñ êsêagêc, ¹⁶ mago agêc matenânô kain ten e sêjala en atom. ¹⁷ Go Jesu kêtü kênac êsêagêc gebe “Bin ondoc tec amagêc ajam kêtü binğalôm gêdên taôm amoa intêna nec.” Ma êsêagêc sêpô dêducgen sêkô. ¹⁸ Go agêcnên ñac ten, ñaê Kleopa, gêjô en awa gebe “Aôm ñac jaba tagen tonec, tec gômôa Jerusalem ma kôjala bin, tañ sêgôm anğa malac gêdên ñasawa tecenec nañ atom me.” ¹⁹ Go Jesu kêtü kênac êsêagêc gebe “Bin amboac ondoc.” Tec êsêagêc sêjô en awa gebe “Bin tonañ kêpi Jesu anğa Nasaret. En propete, tañ kêsôm to gêgôm nê gêñ ñajaña, Anôtô to lau samob sêlic. ²⁰ Ma aêacma lau dabunşêga to kasêga sêkên en gêdên lau-mêtôcwaga sebe sênac en êndu e

sêjac eñ kêpi kakesotau. ²¹ Mago aêac tec taên kêka gebe Ñac tau tonan oc ênam Israel sa. Biñ tonan mênkêsa ma galoc ñabêc kêtú têtêac. ²² Go aêacma lauo ñagêdô têtakê aêac gebe bêtêc kanucgeñ sêja sêô ²³ ma têtap ênê ñawêlêlan sa atom, tec sêmu sêmên ma sêsôm gebe sêlic anjela seoc taun lasê, nan sêsôm gebe eñ gêmôa mata jali. ²⁴ Tec aêacma lau ñagêdô sêja sêô ma têtap sa kêtôm tañ lauo sêsôm nanen. Mago ñac tau tec sêlic eñ atom.”

²⁵ Go Jesu kêsôm gêdên êsêagêc gebe “Melocagêc, tonêm ñalêlôm ñadanigen e akên gêwiñ biñ samob, tañ propete sêsôm nan atom. ²⁶ Ñandan tonan gêjac Kilisi ñawae gebe êoc, go êkoc nê ñawasi sa atom me.” ²⁷ Ma eñ gêwa biñ, tañ teto kêpi eñ nan, sa gêdên êsêagêc gêjac m anja Mose to propete samob nêñ.

²⁸ Ac sêsêlên e têtabin malac, tañ sebe sêna nan, ma eñ gêgôm amboac gebe êoc lêlêc êsêagêc êna. ²⁹ Tec agêc sêsôm sepeñ ducgeñ gebe “Ômoa ôwiñ aêagêcman gebe kêtula ma oc jakêsêpgac.” Tec eñ kêsô gêja gebe êngôn êwiñ êsêagêc. ³⁰ Gêdên tañ sêngôn sêwiñ taun sebe sênin gên nan, Jesu kêtôm polom mêngejam danje ma kêtôm kêtôm jakêkên gêdên êsêagêc. ³¹ Ma agêc matenânô ñakênkên kêsê e sêjala eñ su ma malamê. ³² Gocgo agêc sêsôm gêdên taun gebe “Kec, gêdên tañ eñ kêsôm biñ gêdên aêagêc anja intêna ma gêwa biñ, tañ teto gêc nan sa, ma nêñ ñalêlôm kepeñ aêagêc nec atom me.”

³³ Ma gacgeñ dêdi sêmu sêja Jerusalem e têtap êsêac 11 to nêñ lau ñagêdô, tañ sêkac taun sa sêngôn nan sa. ³⁴ Ma lau tonan sêsôm gêdên êsêagêc gebe “Apômtau gêdi sa biñnanogoc, tec geoc tau lasê gêdên Simon.” ³⁵ Go êsêagêc sêjac miñ biñ, tañ kêsê anja intêna to sêjala eñ gêdên kêtôm polom kêtôm nan, gêdên êsêac.

Jesu geoc tau lasê gêdên nê ñacseñomi

(Mat 28:16-20; Mar 16:14-18; Joan 20:19-23; Apos 1:6-8)

³⁶ Sêsôm biñ tonan sêmoa ma Jesu tau kêsê jakêkê êsêac ñaluñgeñ ma kêsôm gêdên êsêac gebe “Biñmalô êndên amac.” ³⁷ Mago êsêac têtakê ma têtêc taun ñanô seboç sêlic ñalau ten. ³⁸ Tec eñ kêsôm gêdên êsêac gebe “Amboac ondoc tec atakê ma nêñ ñalêlôm ulu-ulu kêtú asageñña. ³⁹ Alic lemoc to ockain acgom, gebe aê tau tec kakô. Mênamoasac aê alic acgom. Ñalaunê ñamêsôm to ñatêkwa amboac alic anja aênoc nec gêc atom.” ⁴⁰ Kêsôm tonan ma kêtôm lêma to akain gêdên êsêac. ⁴¹ Êsêac têtac ñajam gêboc nêñ ñalêlôm auc ma sêkên gêwiñ atom, sê taên ñaômagen. Tec eñ kêsôm gêdên êsêac gebe “Amacnêm gên taniñña ten gêc tonec me masi.” ⁴² Ma sêkên i sigob ñagêdô ten gêdên eñ. ⁴³ Ma eñ kêtôm su mêngeñ êsêac sêlic.

⁴⁴ Ma kêsôm gêdên êsêac gebe “Aênoc biñ, tañ gêngôn gawin amac ma kasôm gêdên amac nan, tonec gebe Biñ samob. tañ teto kêpi aê gêc Mosenê biñsu to propete ma Pesalem nan, samob oc êtu têtap.” ⁴⁵ Go gêwa biñ sa gêdên êsêac e nêñ kauc jakêsêp biñ, tañ teto gêc nan. ⁴⁶ Ma kêsôm gêdên êsêac gebe “Biñ amboac tonec tec teto gêc gebe Kilisi êoc ñandan ma êndên bêtêc êtu têtêac, go êndi sa anja ñacmatênên. ⁴⁷ Ma ênê lau sênam eñ lanô nasênam mêtê lau samuc samob gebe sênam taun ôkwi e êsuc êsêacnên sec ôkwi. Êsêac sênam mêtê sênac m anja Jerusalem. ⁴⁸ Biñ tonan ñai ñasêwa-biñ-sawaga amac. ⁴⁹ Alicgac me, biñ tau, tañ Tamoc gêjac mata nan, oc jakên wacêpi amac. Mago anğôn malac tonecgeñ e ñaclai anja lêtêc êkwa amac auc acgom.”

Jesu kêpi undambê gêja

(Mar 16:19-20; Apos 1:9-11)

⁵⁰ Go gêwê êsêac sêsa Betania sêja e gêtoc lêma sa ma gêjam mec êsêac. ⁵¹ Gêjam mec êsêac gêmôa e gêwi êsêac siñ ma Anôtô kêtôm eñ sa kêpi undambê gêja. ⁵² Go êsêac sêpôn aenduc gêdên eñ ma sêc sêmu sêja Jerusalem kêtiam totêtac ñajam samucgeñ. ⁵³ Ac sêmoa lôm dabun sêwi siñ atom, sêlanem Anôtôgeñ.

Nawae Najam kêtôm JOANJ KETO

Nawae Najam kêtôm Joan Keto nec gêwa Jesu sa gebe Anôtônê Binj ênêc tenjen to tenjenja enj, tañ “kêtu ñamalac mêngegêmoa nom gêwiñ aêac”. Teto Nawae Najam ñam buku tau gêwa sa gebe Lau tê sêsam-sêsam nê, sêkên êwiñ Jesu gebe Kilisi tau, tañ Anôtô gêjac mata enj nañ, Anôtônê Latu tau ma lau, tañ sêkên êwiñ enj oc sêngônj maten jali nañ (20:31).

Joan Gêjac m nê Nawae Najam gêwa Jesu sa gebe Anôtônê Binj Tau ênêc tenjen to tenjenja, tañ ñaê lulu sêkwa taunjen. Enj keto gëntalô ñagêdô, tañ sêwaka Jesu sa gebe Kilisi, tañ Anôtô gêjac mata nañ, to Anôtônê Latu enj. Go keto gëntalô ñabingalôm, tañ gêwa binj nañ Anôtô geoc lasê ña gëntalô tau nañ, ñam sa. Buku ñasêbu tonan gêjac ñagêdô sêkên gêwiñ Jesu to tédaguc enj ñaminj, mago ñagêdô sêli tauñ sa gêdên enj ma sêjac jao tauñ e sêkên gêwiñ enj atom. Jesu to nê ñacsenomi sêbiñ tauñ tôñ ñañênjosu, tec kêtu awê gêdên gêbêc, tañ sêkôc enj tôñ nañ, ma kêpi binj, tañ enj kêkênj puc to gêjac êsêac têtac tôñ gêdênj tañ ñacjo sêjac enj kêpi ka ñanoc kêdabinj nañ. Joan keto binj tonan gêc môlêlatu 13-17. Go sêkôc Jesu tôñ to sêmêtôc ênê binj ma sêjac enj kêpi ka e gêdi sa to jageoc tau lasê gêdên nê ñacsenomi ñaminj nañ, teto gêc môkêlatu ñamuña.

Joan tec kêwaka binj tonen sa gêc awêgenj gebe Dangôn maten jali ñam kêsêp Kilisigenj. Anôtô gêsuj moasinj ñanô gêdên ñamalac sêkôc ñaômagenj. Moasinj tau enj galocgenj gêjac m ma kêkên lau, tañ sêkênj gêwiñ Jesu gebe intêna to binjñanô ma dangonj maten jali ñamôkê enj nañ ñawae (14:6). Go Joanê binj taujala tenj tonen gebe gê dôñ gênj ñanô undambêña kêpi ñamalacnêñ gênj kêtôm bêcgenja amboac bu to mo ma ñawê to gejobwaga to nê domba ma wainmôkê to ñañanô.

Nadênanj

1. Binjandanj 1:1-18
2. Ñackêsagu Joan ma Jesunê ñacsenomi ñamataña 1:19-51
3. Jesu kêkôc nê sakinj sa gêjam mêtê lau gêmoa awêgenj 2:1-12:50
4. Jesunê bêc ñamuña anja Jerusalem to malac, tañ gêc malac tau ñagala nañ 13:1-19:42
5. Apômtau gêdi sa anjañacmatênênj ma geoc tau lasê 20:1-31
6. Ñatêkku gebe Apômtau geoc tau lasê anja Galilaia gêwiñ 21:1-25

Binj dangônj maten jaliña

¹ Anôtô kêkênj undambê to nom atomgenj nañ Binj tau gêmoa. Binj tau tonanj gêmoa jagêwiñ Anôtôgenj, ma Binj tau nañ Anôtô tau. ² Anôtô kêkênj undambê to nom atomgenj nañ Binj tau gêmoa jagêwiñ Anôtôgenj. ³ Anôtô kêkênj gênj samob ña enjenj. Enj kêkênj gênj tenj ña enj masi nec atom. ⁴ Maten jali ñam gêc Binj tau ma maten jali tau tonanj kêtu ñamalacnêñ ñawê. ⁵ Ñawê tau tec mênkêpô ñakesec, mago ñakesec gêjam auc atom.

⁶ Anôtô kêsakinj ñamalac tenj, nê ñaê Joan. ⁷ Enj gêmênj gebe êwa Binj sa, gebe êwa ñawê tau ñam sa, gebe ñamalac samob sênjô ênê binj ma sêkênj êwiñ. ⁸ Ñac tau tonanj ñawê tau enj atom, gêmênj gebe êwa ñawê ñam sagenj.

⁹ Ñawê ñanô tau tonen mênkêsêp nom e kêpô ñamalac samob. ¹⁰ Enj gêmoa nom ma Anôtô kêkênj nom ña enj, mago lau nomña sêjala enj atom. ¹¹ Enj gêmênj tau nê gamênj, mago nê lau sêkôc enj sa atom. ¹² Lau tañ sêkôc enj sa to sêkênj gêwiñ enj nañ, tec kêkênj ñaclai gêdênj êsêac gebe têtû Anôtônê ñapalê. ¹³ Êsêacnêñ ñam kêsêp dec to têtac kêkac ma ñac tenj kêka lasêña atom. Nêñ ñam jakêsêp Anôtôgenj.

¹⁴ Binj tau kêtu ñamalac mêngegêmoa gêwiñ aêac. Ma aêac talic ênê ñawasi, tañ moasinj to binjñanô gêjam enj auc nañ, ma ñawasi tau kêtôm Tama kêkênj gêdênj Latu tagenj. ¹⁵ Joan

gêwa enj nam sa kêkac awa sagenj gebe “Nac tau, nanj kasôm ênê binj gebe ‘nac tanj êndanjuc aê êmênj nanj, gêmunj aê gebe enj kêtû aênoc namata.’ ”

¹⁶ Aêac samob takôc moasinj to moasinj anja gênj, tanj gêjam enj auc samucgenj nanjoc.

¹⁷ Anôtô kêkênj binjsu gêdênj Mose kêsôm lasê, ma moasinj to binjanô kêsa anja Jesu Kilisi nê. ¹⁸ Namalac tenj gêlic Anôtô atomanô, Anôtônê Latu tagenj, tanj gêngônj Tama labum nanj, gêwa enj nam sa.

Nackêsagu Joanj gêjam mêtê

(Mat 3:1-12; Mar 1:1-8; Luk 3:1-18)

¹⁹ Juda sêsakinj lau dabunwaga to Lewinê wakuc anja Jerusalem dêdênj Joanj sêja gebe têtû kênac enj gebe “Aôm asa.” Ma Joanj gêwa binj amboac tonec sa ²⁰ ma kêsôm lasê to gêsanj binj tenj auc atom, kêsôm lasêgenj gebe “Aê Kilisi tau atom.” ²¹ Tec êsêac têtû kênac enj gebe “Amboac ondoc, aôm Elia me.” Ma enj kêsôm gebe “Aê enj atom.” Tec têtû kênac enj gebe “Aôm oc propete tau me.” Tec enj gêjô êsêac awenj gebe “Masi.” ²² Go têtû kênac enj gebe “Aôm asa. Ôsôm acgom gebe awa binj sa êndênj lau, tanj sêsakinj aêac nanj. Aôm taôm ôwa taôm sa acgom.” ²³ Tec enj kêsôm gebe

“Aê nac tenj awa, tanj gêmôcêc gêmôa gamênj sawa gebe ‘Amansanj Apômtaunê intêna’ amboac propete Jesaia kêsôm.”

²⁴ Go lau, tanj Parisai sêsakinj êsêac nanj, ²⁵ têtû kênac enj gebe “Aôm Kilisi tau atom ma aôm Elia atom, ma aôm propete tau atom, mago amboac ondoc tec kôsagu lau.” ²⁶ Tec Joanj gêjô êsêac awenj gebe “Aê tec kasagu lau na bugenj, ma nac tau, nanj amac ajala enj atom nanj, tec wackêkô amac nalunjenj. ²⁷ Enj kêdaguc aê gêmênj, ma aê katôm gebe janac pêla ênê atapa nalêkônj atom.” ²⁸ Binj tonanj kêsa Betania, nanj gêc Jordan namakenj ônênja, gamênj tanj Joanj kêsagu lau gêmôa nanj.

Anôtônê domba

²⁹ Nagelenj Joanj gêlic Jesu gêdênj enj gêmênj ma kêsôm gebe “Kec, nê Anôtônê domba, tanj kêsip namalacnênj sec su nanj, tau tônê. ³⁰ Nac tau, tanj njawa enj sa gebe ‘Nac tenj êndanjuc aê êmênj, nanj gêmunj aê gebe enj kêtû aênoc namata.’ ³¹ Aê tec kajala enj kwananjenj atom, mago Anôtô gebe lau Israel sêlic enj, tec aê mênkasagu lau na bugenj.” ³² Joanj gêwa binj nagêdô sa gebe “Aê galic Nalau kêsêp anja undambê amboac balôsi mênngêmôa gêwinj enj. ³³ Aê tauc tec kajala enj kwananjenj atom. Mago nac, tanj kêsakinj aê gamênj gebe jansanju lau na bu nanj, kêsôm gêdênj aê gebe ‘Aôm oc ôlic Nalau êsêp mênngêmôa êwinj nac tenj. Ma nac tau tonanj oc ênsanju lau na Nalau Dabunj.’ ³⁴ Binj tonanj aê galic, tec gawa sa gebe Anôtônê Latu enj.”

Jesunê nacsenjomi namatanja

³⁵ Nagelenj ma Joanj to nê nacsenjomi luagêc sêmu jasêkô kêtiam ³⁶ e Joanj mataanô gêlic Jesu kêsêlênj gêmênj ma kêsôm gebe “Kec, nê Anôtônê domba.” ³⁷ Nacsenjomagêc tau sênô enj kêsôm binj tonanj, tec têdaguc Jesu sêja. ³⁸ Jesu kêsa tau ôkwi e gêlic êsêagêc têdaguc enj ma kêtû kênac êsêagêc gebe “Amagêc asôm asagenj.” Ma êsêagêc sêjô enj awa gebe “Rabi” (tanam ôkwi gebe Mêtêmôkê), “aôm gôcêc ondoc.” ³⁹ Ma enj kêsôm gêdênj êsêagêc gebe “Amênj, mênjalic.” Tec êsêagêc sêja sêlic gamênj, tanj enj gêc nanj, ma gêdênj bêc tonanj agêc sêmoa sêwinj enj. Ma binj tonanj gêdênj oc gebenj kwalamgenj.

⁴⁰ Naclagêc tanj sênô Joanj kêsôm binj tau e agêc têdaguc Jesu sêja nanj, nênj nac tenj tec Simon Petere lasi Andrea. ⁴¹ Nac tau kêtap têwa Simon sa kêtû namata ma kêsôm gêdênj enj gebe “Aêagêc atap Mesia tau sa” (tanam ôkwi gebe Kilisi). ⁴² Go gêwê têwa gêdênj Jesu gêja. Jesu mata gê enj ma kêsôm gebe “Aôm Joanj latu Simon, tasam aôm gebe Kêpa acgom” (tanam ôkwi gebe Petere).

Jesu kêkalem Pilip agêc Natanael

⁴³ Njagelen Jesu gebe êna Galilaia e gêdac Pilip ma kêsôm gêdên en gebe “Ôndanğuc aê.”
⁴⁴ Ma Pilip tau anğa Andrea agêc Petere nêñ malac Betsaida. ⁴⁵ Pilip gêdac Natanael ma kêsôm gêdên en gebe “Nac tañ Mose keto biñ kêpi en gêc biñsu to propete teto nañ, aêac atap en sêñac. En Josep latu Jesu anğa Nasaret.” ⁴⁶ Ma Natanael kêsôm gêdên en gebe “Gên njajam tenj oc mênêsa Nasaret me.” Tec Pilip kêsôm gêdên en gebe “Ômôên ôlic.” ⁴⁷ Jesu gêlic Nata nael gêdên en gêja ma kêsôm kêpi en gebe “Kec, Israel njanô en, biñdansañ tenj gêc ênê njalêlôm atom.” ⁴⁸ Natanael kêtü kênac en gebe “Gôlic aê anğa ondoc.” Tec Jesu gêjô en awa gebe “Pilip gêmôêc aôm atomgenj, ma aê galic aôm kôkô jambô njalabu.” ⁴⁹ Ma Natanael gêjô en awa gebe “Mêtêmôkê, Anôtônê Latu aôm, Israelnêñ kinj aômğoc.” ⁵⁰ Go Jesu gêjô en awa gebe “Aê kasôm gêdên aôm gebe Galic aôm kôkô jambô njalabu, tec kôkênj gêwiñ aê nec me. Aôm oc ôlic njanô njagêdô êlêlêc gêñ tonañ su.” ⁵¹ Ma kêsôm gêdên en gebe “Biññanô, aê jasôm tobiññanôgenj êndênj amac gebe Amac oc alic undambê êña ma Anôtônê anjela sêpi sêsêp dêndênj Njamalacnê Latu.” * sêjam njaê Petere ôkwi kesep tañ awenj gebe Kêpa. l

2

Señ awê to ñac ñamoasiñ anğa Kana

¹ Njábêc kêtü têlêac, go sêsi awê anğa Kana Galilaiana ma Jesu têna gêmôa gêwiñ. ² Ma sêkênj jaenj gêdênj Jesu to nê ñacsenjomi gêja amboac tonañ gebe sêniñ moasiñ sêwiñ. ³ Wain kêpa, tec Jesu têna kêsôm gêdênj en gebe “Êsêacnêñ wain masi.” ⁴ Ma Jesu kêsôm gêdênj en gebe “Awê, aêagêcnêñ asagenj njagêdô gadênj tañ. Njoc noc mênkêsa atom tagenj.” ⁵ Go têna kêsôm gêdênj sakinwaga gebe “En embe êsôm biñ tenj êndênj amac, nañ anğôm.” ⁶ Lau tau nêñ kupoc buña 6 kêkô kêtôm Judanêñ biñ sêkwasiñ tañ têtü selecña. Ku tau tagenj njalêlôm kêtôm sêsêwa bu bakep luagêc me têlêac êsêpña. ⁷ Tec Jesu kêsôm gêdênj êsêac gebe “Asuj bu êsêp ku tonañ e mênêc.” Tec êsêac sêsuj bu kêsêp e mênğêc poap tagenj. ⁸ Go kêsôm gêdênj êsêac gebe “Galoc akati ma akôc andênj Nac-kêsaê-gênwaga ana.” Tec êsêac sêkôc sêja. ⁹ Nac-kêsaê-gênwaga kêsâe e gêlic bu kêtü wain ma gêjam kauc ñam. Tagenj sakinwaga, tañ sêsuj bu tau nañ, tec sêjalagac. Go gêmôêc ñac-gêjam-awêwaga ¹⁰ mênkêsôm gêdênj en gebe “Lau samob sêkênj wain njajam lau sênôm gêmuj e kêtôm, go sêkênj wain njaôma kêdaguc. Ma aôm kôgamiñ wain njajam e galoc, go kôkênj.”

¹¹ Jesu gêjac m nê gêñtalô kêpi gêñ tonañ anğa Kana Galilaiana ma geoc nê njawasi lasê, ma nê ñacsenjomi sêkênj gêwiñ enj.

¹² Gêgôm gêñ tonañ su, go agêc têna ma lasii to nê ñacsenjomi sêsêp Kapanaum sêja jasêmoa tonañ bec njagêdô.

Jesu kêjanda têtulu-gênwaga anğa lôm dabuj

(Mat 21:12-13; Mar 11:15-17; Luk 19:45-46)

¹³ Judanêñ Pasa kêdabiñ, tec Jesu kêpi Jerusalem gêja. ¹⁴ Anğa lôm dabuj enj kêtap sa gebe lau sejon bulimakao to domba ma balôsi gebe lau sênam ôli, ma sêjô-monewaga sênğôn sêwiñ. ¹⁵ Tec gêjam lêpoa kêtü bôcômbiñ ma kêjanda êsêac samob to nêñ domba ma bulimakao anğa lôm dabuj sêsa awê sêja. Go kêsêwa sêjô-monewaga nêñ mone siñ ma kêtij tebo piñponj. ¹⁶ Ma kêsôm gêdênj lau-têtulu-balôsiwaga gebe “Akôc gêñ tau sa êsa awê êna. Anğôm Tamocnê andu Êtu andu sênam ôli gêñña atom.” ¹⁷ Ma nê ñacsenjomi taênj gêjam biñ, tañ teto gêc nañ gebe “Gaim tauc su katu nêñ anduña.”

¹⁸ Tec Juda têtü kênac enj gebe “Aôm gôgôm gêñ amboac tonañ, nañ ôwa taôm sa ña gêñtalô ondoc êndênj aêac.” ¹⁹ Ma Jesu gêjô êsêac awenj gebe “Embe ansenj lôm dabuj tonec su ma oc jakwê sa êtôm bêc têlêac êtiam.” ²⁰ Tec Juda sêsôm gebe “Lôm dabuj tecenec sêkwê sêmoa e jala 46 gêjaña, ma aôm tonañ gobe ôkwê sa êtôm bêc têlêac me.”

* **1:51:** Nae Kêpa to njae Petere ñam tagenj gebe poc. Lau Juda

²¹ Jesu kêsôm biñ lôm dabuñña tonañ kêpi tau ôli. ²² Gêdêñ tañ Anôtô gêñu Jesu sa anğa ñacmatênêñ nan, nê ñacsenjomi taên gêjam ênê biñ tau tonañ ma sêkêñ gêwiñ biñ, tañ teto gêc to biñ Jesu kêsôm nan.

Jesu kêjala lau samob

²³ Jesu gêmoa Jerusalem gêdêñ omsêga Pasa ma gêgôm gêñtalô lau taêsam sêlic, tec sêkêñ gêwiñ ênê ñaê. ²⁴ Mago Jesu kêkêñ tau pañ-pañ gêdêñ êsêac atom, gebe kêjala êsêac samob, ²⁵ ma kêpô lêna lau sêwa ñamalac teñ ñam sa êndêñ enña atom, gebe enñ tau kêjala biñ, tañ gêc ñamalacnêñ ñalêlôm nan.

3

Jesu agec Nikodeme

¹ Parisainêñ ñac teñ gêmoa, nê ñaê Nikodeme. Enñ Judanêñ kasêga teñ. ² Ñac tonañ gêdêñ gêbêc gêdêñ Jesu gêja ma kêsôm gêdêñ enñ gebe “Mêtêmôkê, aêac alic aôm mêtêmôkê anğa Anôtônê tec gômôên, gebe gêñtalô tañ aôm gômôm nan, ñamalac teñ oc êngôm êtôm atom, Anôtô êwiñ enñ acgom.” ³ Ma Jesu gêjô enñ awa gebe “Biññanô, aê jasôm tobiññanôgenñ êndêñ aôm gebe Ñamalac teñ embe êtu wakuc atom, oc êtôm gebe êlic Anôtônê gamênñ atom.” ⁴ Go Nikodeme kêsôm gêdêñ enñ gebe “Ñamalacanô êtôm gebe êtu wakuc êtiam amboac ondocgenñ. Oc êtôm gebe êsêp têna têtacêlêlôm êtu dim luagêc ma êkôc enñ êtiam me.” ⁵ Tec Jesu gêjô enñ awa gebe “Biññanô, aê jasôm tobiññanôgenñ êndêñ aôm gebe Bu to Ñalau embe êkôc ñamalac êtu wakuc atom, oc êsô Anôtônê gamênñ êna atom. ⁶ Gêñ tañ ôli kêkôc nan ôli, ma gêñ tañ Ñalau kêkôc nan ñalau. ⁷ Ôñac lêmam atom gebe kasôm gêdêñ aôm gebe ‘Amac atu wakuc êtiam.’ ⁸ Mu kêsêlêñ amboac kêsêlêñ. Aôm gônô ñakicsêa, mago mu-m to mutêpôê nan gôjam kauc. Lau tañ Ñalau kêkôc êsêac nan, nêñ biñ amboac tonañ.” ⁹ Ma Nikodeme gêjô enñ awa gebe “Biñ tonañ êtu anô amboac ondoc.” ¹⁰ Jesu gêjô enñ awa gebe “Israelnêñ mêtêmôkê aôm, mago gôjam kauc biñ tonec me. ¹¹ Biññanô, aê jasôm tobiññanôgenñ êndêñ aôm gebe Gêñ tañ aêac ajala nan, tec asôm lasê, ma gêñ tañ aêac alic nan, tec awa sa. Mago amac akôc aêacma biñ, tañ awa sa nan, sa atom. ¹² Aê kasôm biñ nomña gêdêñ amac, mago akêñ gêwiñ atom. Ma embe jasôm biñ undambêña êndêñ amac, oc akêñ êwiñ amboac ondoc. ¹³ Ñamalac teñ kêpi undambê gêja atom, ñac tagenñ, tañ kêsêp anğa undambê gêmênñ nanjenñ. Enñ Ñamalacnê Latu tau. ¹⁴ Mose gêjac moac ñakatu sa anğa gamênñ sawa ma oc sênac Ñamalacnê Latu sa êtôm tônê, ¹⁵ gebe ñamalac samob, tañ sêkêñ gêwiñ enñ nan, sêngônñ matenñ jali tenjenñ.”

¹⁶ Gebe Anôtô têtac gêwiñ ñamalac kainñ teñ, tec kêkêñ nê Latu tagenñ gêmênñ gebe samob, tañ sêkêñ gêwiñ enñ nan, sênaña atom, sêngônñ matenñ jali tenjenñ. ¹⁷ Gebe Anôtô kêsakinñ Latu tagenñ gêmênñ nom, gebe êmêtôc ñamalac atom, gêmênñ gebe ênam ñamalac kêsi.

¹⁸ Lau tañ sêkêñ gêwiñ enñ nan, oc êmêtôc êsêac atom. Ma lau tañ sêkêñ gêwiñ enñ atom nan, têtac mêtôc sagac, gebe sêkêñ gêwiñ Anôtônê Latu tagenñ nê ñaê atom. ¹⁹ Mêtôc tau ñam amboac tonec gebe ñawê gêmênñ nom, mago ñamalac têtac gêwiñ ñakesec kêlêlêc ñawê su, gebe sêgôm nêñ secgenñ. ²⁰ Lau samob, tañ sêgôm sec nan, têtac gedec ñawê ma oc nasêo lasê ñawê tau atom, gebe ñawê oc êmbu êsêacnêñ kolenñ. ²¹ Ma lau tañ sêgôm biññanô ñanô kêsa nan, tec oc nasêo lasê ñawê gebe êpô nêñ kolenñ e ênêc awê, gebe sêgôm toAnôtôgenñ.

Jesu agêc ñackêsagu Joan

²² Biñ tonañ su, go Jesu to nê ñacsenjomi sêja gamênñ Judaiaña. Enñ gêmoa gêwiñ êsêac gêmoa tonañ ma kêsagu lau. ²³ Ma Joan kêsagu lau gêmoa Aion, tañ gêc Salim ñagala nan amboac tonañ gebe bu taêsam kêpoac tônê, tec lau sêja jakêsagu êsêac, ²⁴ gebe gêdêñ tonañ sêkêñ Joan gêngônñ kapoacwalô atomgenñ.

²⁵ Joaņnê ñacsenomi to ñac Judaņa ten ac sêpa taunj kêtũ biņ sêkwasiņ taunj têtũ selecņa. ²⁶ Go êsêac dêdêņ Joaņ sêja ma sêsôm gêdêņ enj gebe “Mêtêmôkê, ôlic acgom, ñac naņ agêc amoa Jordan ñamakenj ônêņa awiņ taôm ma gôwa enj ñam sa naņ, tec tau kêsagu lau ma samob dêdêņ enj sêja.” ²⁷ Tec Joaņ gêjô êsêac awenj gebe “Ñamalac tenj tau êkôc gêņ tenj êtôm atom, Anôtô êkêņ êndêņ enj acgom. ²⁸ Taôm aņôgac gebe kasôm gebe ‘Aê Kilisi atom, mago Anôtô kêsakiņ aê gamuņ enj.’ ²⁹ Ñac taņ sêsi awê gêjac enj ñawae naņ, kêtũ ñac-ênam-awêwaga. Mago ñac-ênamawêwaga nê ñac, taņ jakêkô ma gêņô enj naņ, kêtũ samuc ñac-ênam-awêwaga nê awa. Ma galoc aê amboac tonañ têtac ñajam kêlêlêc samucgeņ. ³⁰ Enj êtôp ma aê jamêliņ.”

³¹ Enj taņ aņga lôlôc naņ, kêlêlêc samob su. Enj taņ nê ñam gêc nom naņ, kêtũ gêņ nomņa ma kêsôm biņ nomņa. Ma enj taņ aņga undambê naņ, kêlêlêc samob su ³² Biņ taņ enj gêlic to gêņô naņ, tec gêwa sa, mago lau tenj sêkôc ênê biņ sa atom. ³³ Ma lau taņ sêkôc biņ tonañ sa naņ, sêlôc kêtũ tôņ gebe Anôtô enj Ñac biņñanôņa. ³⁴ Ñac taņ Anôtô kêsakiņ enj naņ, kêsôm Anôtônê biņ, gebe Anôtô kêkêņ Ñalau gêdêņ enj kêtôm dôngeņ atom, enj kêsêwageņ. ³⁵ Tama têtac gêwiņ Latu, tec kêkêņ gêņ samob kêsêp enj lêma. ³⁶ Enj taņ kêkêņ gêwiņ Latu naņ, êņgônj mata jali tengeņ. Ma enj taņ taņapêc gêdêņ Latunê biņ naņ, êlic gamêņ êņgônj mata jaliņa atom, gebe Anôtô têtac ñandanj giņ enj tôņgac.

4

Jesu agêc awê Samarianja

¹ Jesu kejala gebe Parisai sêņô enj gêjam lau taêsam ôkwi têtũ ñacsenomi to kêsagu lau kêlêlêc Joaņ ñawae, ² Jesu tau kêsagu lau atom, ênê ñacsenomigenj sêgôm, ³ tec gêwi Judaia siņ ma gêmu gêja Galilaia kêtiam. ⁴ Gamêņ tonañ ñaintêna tagenj kêsã Samarianagenj gêja. ⁵ Tec enj kêsêiêņ e gêô lasê malac Samarianja tenj ñaê Sukar gêc kôm, taņ Jakob kêkêņ gêdêņ latu Josep naņ ñagala. ⁶ Ma Jakobnê bumata kêpoac tonañ. Jesu kêsêlêņ e têtwa gêbac tec gêņgônj bumata tau, ma oc amboac kêkô ñaluņgeņ.

⁷ Go awê tenj aņga Samaria kêsã gêmêņ gebe êtê bu. Tec Jesu kêsôm gêdêņ enj gebe “Ôkêņ bu mênjanôm.” ⁸ Gêdêņ tonañ Jesunê ñacsenomi sêsa malac sêja sebe sênã ôli mo. ⁹ Ma awê Samarianja tonañ kêsôm gêdêņ enj gebe “Aôm Juda ma aê awê Samarianja, mago amboac ondoc tec kotenj gebe jakêņ bu aôm ônôm nec.” (Gebe Juda to lau Samaria nêņ biņ gelom tau atom.) ¹⁰ Go Jesu gêjô enj awa gebe “Aôm embe ôjala gêņ, taņ Anôtô kêkêņ naņ, to ñac taņ kêsôm gêdêņ aôm gebe Ôkêņ bu mênjanôm naņ, go aômgeņ otenj enj gebe êkêņ bu mata jaliņa êndêņ aôm.” ¹¹ Ma awê kêsôm gêdêņ enj gebe “Apômtau, aômnmê laclu masi ma bu nec gacgeņ kêsêp gêja su, ma aôm oc ôkôc bu mata jaliņa tau aņga ondoc. ¹² Aêac tamenj Jakob kêkêņ bumata tonec gêdêņ aêac. Êsêac to latui ma nê bôc sênôm bu tau. Aôm kôlêlêc enj su me.” ¹³ Go Jesu gêjô enj awa gebe “Lau samob, naņ sênôm bu tonec, oc êjô êsêac êtiam. ¹⁴ Mago tenj embe ênôm bu, taņ aê oc jakêņ êndêņ enj naņ, oc bu êjô enj êtiam atom, êôc enj tôņ endenj tôņgeņ. Gebe bu, taņ aê jakêņ êndêņ enj naņ, êtu bumata êpulu aņga ênê ñalêlôm ma êkêņ enj êņgônj mata jali tengeņ.” ¹⁵ Tec awê tau kêsôm gêdêņ Jesu gebe “Apômtau, ôkêņ bu tonañ êndêņ aê acgommanj, gebe bu êjô aê êtiam atom ma jamêņ tonec êtu jatê buņa êtiam atom.”

¹⁶ Ma Jesu kêsôm gêdêņ enj gebe “Ôna ômôêc nênm akweņ, agêc amu amêņ tonec.” ¹⁷ Tec awê gêjô enj awa gebe “Aêņoc akweņ masi.” Go Jesu kêsôm gêdêņ enj gebe “Kôsôm jagêdêņ gebe nênm akweņ masi. ¹⁸ Aôm gôjam ñac lemenj tenj su, ma ñac, taņ galoc gôjam gômoa naņ, nênm akweņ enj atom. Tec kôsôm jagêdêņ.”

¹⁹ Ma awê kêsôm gêdêņ enj gebe “Apômtau, aê galic aôm propete tenj. ²⁰ Aêac tamenj tetenj mec aņga lôc tônê, ma amac tec asôm gebe atenj mec ñamala gêc Jerusalem.” ²¹ Go Jesu kêsôm gebe “Awê, ôkêņ êwiņ aê gebe noc tenj oc mênjêsa, naņ atenj mec êndêņ Tamoc aņga lôc tônê to Jerusalem atom. ²² Amac tonañ atenj mec gêdêņ ñac, taņ ajala enj sapu

nan, ma aêac tec atenj gêdêj nac, tanj ajala en nan, gebe Anôtô ênam njamalac kêsî njamoa sin êsa anja Judanêj. ²³ Mago noc oc mêjêsa, ma noc tau kêdabinj su, ma êsêac, tanj tetenj mec nanô nan, oc tetenj êndêj Tamoc tonjalau ma tobinjanôgenj. Tamoc tec gesom lau, nan tetenj mec amboac tonanj êndêj enj. ²⁴ Anôtô enj Nalau, ma êsêac, tanj tetenj mec êndêj enj nan, tetenj tonjalau ma tobinjanôgêj. ²⁵ Ma awê kêsôm gêdêj enj gebe “Aê kajala gebe Mesia, tanj sêsam enj sebe Kilisi nanj, oc êmêj. Êndêj noc êmêjja, oc êwa binj samob njam sa êndêj aêac.” ²⁶ Tec Jesu kêsôm gêdêj enj gebe “Nac tau aê, tec kasôm binj gêdêj aôm.”

²⁷ Gêdêj tonanj ênê nacsenjomi sêo lasê e têtakê, gebe gêjam binjalôm gêwinj awê tenj. Mago nêj tenj kêsôm gebe “Aôm gobe amboac ondoc,” me “Aôm kôsôm asagenj gêdêj enj,” nec atom. ²⁸ Awê tau gedec nê ku kêkô ma gêja malac jakêsôm gêdêj lau gebe ²⁹ “Amêj alic nac tenj, tê kêsôm njoc gêj, tanj gagôm nanj, samob lasê nê. Oc moae Kilisi tau me.” ³⁰ Tec êsêac sêsa anja malac dêdêj enj sêja.

³¹ Gêdêj njasawa tonanjenj ênê nacsenjomi jatetenj enj gebe “Mêtêmôkê, ôniñ gêj.” ³² Tec enj kêsôm gêdêj êsêac gebe “Aênjoc mo tenj tec gêc, amac ajala atom.” ³³ Ma ênê nacsenjomi sêsôm gêdêj taunj gebe “Nac tenj kêkêj gêj taniñja gêdêj enj me.” ³⁴ Tec Jesu kêsôm gêdêj êsêac gebe “Aênjoc mo tonec gebe janjôm nac, tanj kêsakiñ aê gamêj nanj, nê binj êtu tôn to janac dabinj ênê kolenj. ³⁵ Amac asôm gebe ‘Ajôn aclê ênaña acgom, go tajoñ kôm nanô sa,’ asôm me masi. Ma aê tec jasôm êndêj amac gebe Aôm matemanô na alic gêj kômja gebe mo tau nakwac kêtû sôlôcgac. ³⁶ Nac-kejoñ-sawaga kêkôc nê nãoli tec gêmoa ma gêjac nanô sêngôn matenj jali tenjenja sa, e njackêsêgênwaga agêc nac-kejoñ-sawaga lulugenj têtac njajam. ³⁷ Binj tonec binjanô gebe nac tenj kêsê ma nac tenj kejoñ nanô sa. ³⁸ Aê kasakiñ amac gebe akôm kôm, tanj ajam atom nanj, nanô sa. Lau tenj gêjam njakôm su, ma amac akôm êsêac lemenjêdô su.”

³⁹ Lau Samaria taêsam anja malac tonanj sêkêj gêwinj enj kêtû binj, tanj awê kêsôm lasê gêdêj êsêac nanja gebe “Enj kêsôm aênjoc gêj, tanj gagôm nanj, samob gêdêj aê.” ⁴⁰ Amboac tonanj lau Samaria dêdêj enj sêja ma tetenj enj gebe êmoa êwinj êsêac. Tec enj gêmoa gamêj tonanj kêtôm bêc luagêc. ⁴¹ Lau taêsam kêlêlêc sêkêj gêwinj enj kêtû enj tau nê binja, ⁴² ma sêsôm gêdêj awê tau gebe “Aêac akêj gêwinj kêtû aômnmê binjagenj atom, gebe aêac taunj anj to ajalagac gebe nac tecenec kêtû njamalac samob nêj kêsiwaga binjanô.”

Jesu gêgôm kiñnê nacnê latu ôli njajam kêsa

⁴³ Bêc luagêc tonanj gêjaña, go Jesu gêdi anja tonanj gêja Galilaia. ⁴⁴ Enj tau tec kêsôm lasê gebe “Propete tenj oc tetoc enj sa anja tau nê malac atom.” ⁴⁵ Gêdêj tanj jagêo lasê Galilaia nanj, lau Galilaiana sêkôc enj sa kêtû sêlic gêj samob, tanj gêgôm gêdêj om gêmoa Jerusalem nanja, gebe taunj sêlic om tonanj sêwinj. ⁴⁶ Amboac tonanj gêmû gêja Kana Galilaiana, tanj gêjam bu ôkwi kêtû wain nanj.

Kiñnê nac tenj gêmoa Kapanaum, nanj latu gêmac gêc. ⁴⁷ Nac tau gêjô Jesu anja Judaia gêmêj Galilaia njawae ma gêdêj enj jaketenj enj gebe êsêp êwinj enj naênjôm ênê latu ôli njajam êsa, gebe enj awa kêtû dambê. ⁴⁸ Ma Jesu kêsôm gêdêj enj gebe “Amac embe alic gêjtalô to gêjsêga atom, oc akêj êwinj atom.” ⁴⁹ Tec kiñnê nac kêsôm gêdêj enj gebe “Apômtau, ôsêp ôwinj aê njagã, gebe njoc njapalê oc êmac êndu.” ⁵⁰ Ma Jesu kêsôm gêdêj enj gebe “Ôna, latôm oc êmoa mata jali.” Nac tau kêkêj gêwinj binj, tanj Jesu kêsôm gêdêj enj nanj, ma gêja. ⁵¹ Kêsêlêj gêmû kêsêp gêmoa ma nê sakiñwaga sêpuc enj tônjôn sêja e sêsôm gêdêj enj gebe “Latôm gêmoa mata jali.” ⁵² Enj kêtû kênac ockatu njasawa, tanj nac tau ôli kêpôlac tau su nanja gêdêj êsêac e sêsôm gêdêj enj gebe “Gêdêj nôgenj katuñ gêmû kêsa ma ôli njandanj gawi enj sinj.” ⁵³ Ma tama kêjala gebe oc kêtôm tonanj, tec Jesu kêsôm gêdêj enj gebe “Latôm oc êmoa mata jali.” Amboac tonanj êsêac to nê gôlôac samob sêkêj gêwinj Jesu. ⁵⁴ Gêjtalô tonanj Jesu gêgôm kêtû luagêc gêdêj tanj gêmû anja Judaia gêja Galilaia nanj.

5

Nac gêmac anġa bugêjacton ôli nġam kêsa

¹ Tonê su ma Judanêj om tenj kêdabinj, tec Jesu kêpi Jerusalem gêja. ² Ma bugêjacton tenj kêpoac Jerusalem kêsi sacgêdô dombaņa, sêsam nġa Ebolai awenj gebe Betsada, ma andu sêlêb lemenj tenj kêkô tonanġ. ³ Lau togêmac taêsam sêc tonanġ, matenġpec to maginġ kêsu ma nġatêkwa kêtû golonġ. [Êsêac sêônġ gebe bu tau nġakotonġ-kotonġ êsa ⁴ gebe Apômtaunê anġela tenj kêsêp bu nġatonġ tau jakêjali bu tonanġ kêsêp nġasawa elêmê. Bu tonanġ embe nġakotonġkotonġ êsa ma nġac tenj embe êsêp êtu nġamata, nanġ oc ôli nġajam êsa, gebe bu tonanġ kepenġ gêmac su palinġ-palinġenġ.] ⁵ Nac tenj gêc tonanġ, nanġ gêmac gêc e nġajala kêtôm 38. ⁶ Jesu gêlic nġac tau gec ma kêjala gebe gêmac tonanġ gêjam enġ tônġ kêtôm têm taêsam su, tec kêtû kênac enġ gebe “Gobe ôlim nġajam êsa me masi.” ⁷ Ma nġac gêmac tau gêjô enġ awa gebe “Apômtau, bu tonanġ embe nġakotonġ-kotonġ êsa, nanġ nġoc nġac tenj gebe êkêj aê jasêp bu nġatonġ tau jana nanġ, gêmoa atom. Tauc gabe jana, tec nġawapac ma lau sêmuġ aê nġapanġ.” ⁸ Tec Jesu kêsôm gêdêj enġ gebe “Ôndi sa, oc nê mê sa ma ôsêlêj,” ⁹ e gacgenġ nġac tau ôli nġajam kêsa, gêôc nê mê sa ma kêsêlêj.

Ma gêj tonanġ gêdêj sabet. ¹⁰ Tec Juda sêsôm gêdêj nġac, tanġ ôli nġajam kêsa nanġ gebe “Sabat tec gêc, amboac tonanġ kêtôm atom gebe ôc mê.” ¹¹ Ma enġ gêjô êsêac awenġ gebe “Nac nanġ gêgôm aê ôlic nġajam kêsa nanġ, kêsôm gêdêj aê gebe ‘Oc nê mê sa ma ôsêlêj.’ ” ¹² Ma êsêac têtû kênac enġ gebe “Nac asa tê kêsôm gêdêj aôm gebe ‘Ôc nê mê sa ma ôsêlêj.’ ” ¹³ Mago nġac tanġ ôli nġajam kêsa nanġ, gêjam kauc, gebe lau taêsam sêkac sa sêmoa ma Jesu kêtainġ tau su anġa êsêacnêj.

¹⁴ Tonê su ma Jesu kêtap enġ sa gêmoa lôm dabuġ ma kêsôm gêdêj enġ gebe “Ôlic acgom, ôlim nġajam kêsagac. Amboac tonanġ ôngôm sec êtiam atom, gebe genġ tenj êtap aôm sa êlêlêc gêmunġa su atom.” ¹⁵ Go nġac tau jakêsôm gêdêj Juda gebe “Nac tanġ gêgôm aê ôlic nġajam kêsa nanġ Jesu.” ¹⁶ Amboac tonanġ Juda senġ olinġ Jesu gebe gêgôm gêj amboac tonanġ gêdêj sabet. ¹⁷ Tec Jesu gêjô êsêac awenġ gebe “Tamoc gêjam kôm e mênġgêdêj galoc, ma aê gajam kôm amboac tonanġ.” ¹⁸ Kêtû tonanġa Juda dêdib enġ nġanogenġ sebe sênac enġ êndu kêtû gêgôm sabet popocnagenġ atom, kêtû binġ, tanġ enġ kêsam Anôtô tau gebe Tama ma gêgôm tau kêtôm Anôtô nanġa gêwiġ.

Jesunê nġaclai nġam

¹⁹ Go Jesu gêjô êsêac awenġ gebe “Binġanô, aê jasôm tobinġanôgenġ êndêj amac gebe Latu kêtôm gebe tau êngôm gêj tenj atom. Gêj tanġ enġ êlic Tama gêgôm nanġ, go êngôm êtôm tonanġ, gebe gêj, tanġ Tama gêgôm nanġ, Latu gêgôm amboac tonanġenġ. ²⁰ Tama têtac gêwiġ Latu ma kêtôc gêj samob, tanġ enġ tau gêgôm nanġ, gêdêj enġ ma oc êtôc kôm êlêlêc tonanġ su êndêj enġ e amac oc ênġac lememe. ²¹ Tama gêju nġacmatê matenġ jali kêsa. Ma Latu tau êju êsêac, tanġ taê ênam nanġ, matenġ jali êsa amboac tonanġenġ. ²² Tama tau oc êmêtôc nġac tenj atom. Enġ gêwi mêtôc sinġ samucgenġ gêdêj Latu, ²³ gebe nġamalac samob tetoc Latu sa êtôm tetoc Tama sa. Tenj embe etoc Latu sa atom, nanġ oc etoc Tama, tanġ kêsakinġ enġ gêmêj nanġ, sa atom amboac tonanġ.

²⁴ “Binġanô, aê jasôm tobinġanôgenġ êndêj amac gebe Nac tanġ gêjô nġoc binġ ma kêkêj gawinġ nġac, tanġ kêsakinġ aê nanġ, enġ gêngônġ mata jali tenġenġ. Ma enġ oc êô lasê mêtôc atom, enġ anġa gêmac êndu tau jagelom gêngônġ mata jali. ²⁵ Binġanô, aê jasôm tobinġanôgenġ êndêj amac gebe Noc tenj oc mênġêsa, ma noc tau kêdabinġ su gebe nġacmatê sêjô Anôtônê Latu awa, ma êsêac, tanġ sêjô nanġ, oc sêngônġ matenġ jali. ²⁶ Tama mata jali nġam gêc enġ tauņa ma kêkêj Latu mata jali nġam gêc enġ tauņa amboac tonanġenġ. ²⁷ Ma kêkêj nġaclai gêdêj enġ gebe êmêtôc nġamalac gebe enġ Nġamalacnê Latu. ²⁸ Anġac lememe atom, gebe noc oc mênġêsa ma samob, tanġ sêc sêô nanġ, oc sêjô enġ awa ²⁹ ma mênġêsa. Lau tanġ sêgôm genġ nġajam nanġ, sêndi sa sêngônġ matenġ jali. Ma êsêac, tanġ sêgôm sec nanġ, sêndi sa gebe têtap mêtôc sa.

Lau sêwa Jesunê nam sa

³⁰ “Aê katôm gebe tauc janğôm gêñ tenj atom. Aê jamêtôc êtôm ganğô. Tec ñoc mêtôc tau jagêdêñ gebe gagôm tauc ñoc binj atom, gagôm ñac, tanj kêsakiñ aê nanjenj nê binj.

³¹ “Aê embe jawa tauc nam sa, oc jawa sa êtôm atom. ³² Ñac tenj gêwa aê nam sa tec gêmoa, ma aê kajala binj, tanj gêwa sa kêpi aê nanj, gebe binjanô. ³³ Amac tonanj asakiñ lau dêdêñ Joan sêja, ma enj gêwa binjanô nam sa, ³⁴ mago binj, tanj namalac sêwa sa nanj, aê nec kakôc sa atom, tagenj kasôm binj tau gebe ênam amac kêsi. ³⁵ Joan kêtû ja, nanj gelom ñawê kêpô gamêñ nanj, ma amac abe atu samuc ênê ñawê têlagenj. ³⁶ Ñoc binj gêwa aê nam sanja kêlêlêc Joanê su, gebe kôm tanj tamoc kêkêñ aê gebe janac dabiñ nanj, tec gajam. Ma kôm tau gêwa aêñoc nam sa gebe Tamoc kêsakiñ aê. ³⁷ Ma Tamoc, tanj kêsakiñ aê nanj, gêwa aêñoc nam sa. Amac anğô ênê awa atom e alic enj lanğô atom. ³⁸ Ma ênê binj gêc amacnêm ñalêlôm atom, gebe akêñ gêwiñ ñac, tanj kêsakiñ aê nanj atom. ³⁹ Mêtê tanj teto gêc nanj, amac apuc atu dôbgenj amoa, abe anğôñ matem jali tenjenj nam jakêsêp binj tonanj, ma binj tonanj ñai gêwa aê nam sagoc. ⁴⁰ Mago amac abe andêñ aê amêñ akôc matem jali nam atom.

⁴¹ “Aê jakôc waec anğa namalacnêñ atom. ⁴² Mago aê kajala amac têmtac gêwiñ Anôtôña gêc nêm ñalêlôm atom. ⁴³ Aê gamêñ gajam Tamoc lanğô, mago amac akôc aê sa atom. Ñac tenj embe êmêñ ênam tau lanğô, go akôc enj sa. ⁴⁴ Amac tanj akôc waem anğa taôm nêm ma matem gêdiñ waem anğa Anôtô tagenj nê atom nanj, atôm gebe akêñ êwiñ amboac ondoc. ⁴⁵ Taêm ênam gebe aê jandôñ amacnêm binj êndêñ Tamoc nec atom. Ñac-êndôñ-amacnêm-binjwaga gêmoa, enj Mose, tanj akêñ matem enj amoa nanj. ⁴⁶ Embe akêñ êwiñ Mose, oc akêñ êwiñ aê, gebe ñac tônê tê keto binj kêpi aê. ⁴⁷ Ma embe akêñ êwiñ binj, tanj enj keto nanj atom, oc akêñ êwiñ aêñoc binj amboac ondoc.”

6

Jesu gêlôm 5,000

(Mat 14:13-21; Mar 6:30-44; Luk 9:10-17)

¹ Tônê su ma Jesu gelom bugêjactonj Galilaiana, tanj sêsam tenj gebe Tiberiana nanj, namakenj ônêña gêja. ² Ma lau taêsam têdaguc enj sêja, gebe sêlic gêñtalô, tanj enj gêgôm gêdêñ lau gêmác nanj. ³ Jesu kêpi lôc jagêñgôn sic gêwiñ nê ñacsenomi. ⁴ Ma Judanêñ omsêga Pasa kêdabiñ. ⁵ Jesu gêôc mataanô sa e gêlic lau taêsam dêdêñ enj, ma kêsôm gêdêñ Pilip gebe “Aêac tanam ôli mo anğa ondoc gebe lau tonec sêniñ.” ⁶ Binj tonanj Jesu kêsôm gebe ênsaê enj, gebe tau kêjala gêñ, tanj gebe êngômña nanj. ⁷ Ma Pilip gêjô enj awa gebe “Aêac embe tanam ôli mo ña denari 200 ma mênğakêñ ñagec-ñagec êndêñ êsêac êndêñ-êndêñgenj, mago oc êtôm atom.” ⁸ Go ênê ñacsenominêñ tenj, Simon Petere lasi Andrea, kêsôm gadêñ enj gebe ⁹ “Ñapalê tenj kêkôc mo lemenj tenj ma i luagêc tec gêmoa, mago gêñ tecenec oc êtôm lau taêsam tonec ñai amboac ondoc.” ¹⁰ Go Jesu kêsôm gebe “Asôm gebe lau sêngôn sic.” Anğa gamêñ tonanj gêgwanj taêsam gêc. Amboac tonanj lau, tanj sêngôn sic nanj, amboac 5,000. ¹¹ Go Jesu kêkôc mo ma gêjam danje, go gêjac sam gêdêñ lau, tanj sêngôn nanj, ma gêgôm i amboac tonanjenj gebe sêniñ êtôm têtac êwiñ. ¹² Senj e gêôc êsêac tônj, go kêsôm gêdêñ nê ñacsenomi gebe “Anac ñagêdôgêdô sa, gebe tenj ênana atom.” ¹³ Mo lemenj tenjenj tecenanj, mago lau senj e dedec ñagêdô-gêdô gêcña, go sêjac sa kêsêp gadob 12 e mênğêc.

¹⁴ Namalac sêlic gêñtalô, tanj enj gêgôm nanj, tec sêsôm gebe “Propete tanj êmêñ nom nanj ñac tau tonec binjanôgoc.” ¹⁵ Jesu kêjala gebe êsêac sebe sêmêñ sêjanğo enj su ma sêkêñ enj êtu nêñ kinj, tec kêtainj taugenj gêc kêpi lôc gêja.

Jesu kêsêlêñ gêmoa ñadembom ñaô

(Mat 14:22-23; Mar 6:45-52)

¹⁶ Kêtula, go nê ñacsenomi sêsêp bugêjactonj sêja ¹⁷ e sêpi wanj tenj sebe sêlac sêna Kapanaum. Gamêñ ñakesec kêsa su, mago Jesu gêô lasê êsêac atom tagenj, ¹⁸ ma mu gêbuc

natêna e nadembom secanô. ¹⁹ Sêlac e sêkêñ gamêñ kêtû sêga gêc wan kuña, go sêlic Jesu tau kêsêlêñ gêmôa nadembom ñaôgen mênkêdabin wan ma têtêc taun. ²⁰ Tec en kêsôm gêdêñ êsêac gebe “Aê tau tonec, atêc taôm atom.” ²¹ Êsêac sebe nasêkôc en êpi wan, ma eb tagen wan kêsô gamêñ, tañ sepen nan.

Jesu kêtû mo ñanô danğôñ maten jaliña

²² Ñagelen lau, tañ sêmoa bugêjacton ñamaken ònêña nan, sêlic gebe wan ten kêpoac sêclun gêwiñ atom, wan tagen, ma Jesu tau gêwiñ nê ñacsenomi gêja atom, nê ñacsenomi taunğen sêja. ²³ Mago wan ñagêdô anğa Tiberia sêlac e jasêsô gamêñ, tañ Apômtau gêjam danğe ma kêkêñ mo êsêac sen nan ñagala. ²⁴ Gêdêñ tañ lau sêlic Jesu to nê ñacsenomi lanğmê nan, ac sêpi wan jasêsôm Jesu anğa Kapanaum.

²⁵ Êsêac têtap en sa gêmôa bu maken, tec sêsôm gêdêñ en gebe “Mêtêmôkê, aôm gêdêñ ondoc gômôêñ tonec.” ²⁶ Ma Jesu gêjô êsêac awen gebe “Biññanô, aê jasôm tobiññanôgen êndêñ amac gebe Amac asôm aê kêtû alic gêñtalôña atom, ac asôm aê kêtû aen mo e gêôc amac tônña. ²⁷ Anğôm mocsac gêñ taniñña, tañ êtu palê nan atom, mago anğôm mocsac gêñ taniñña, tañ ênêc e êkêñ ñamalac sênğôn maten jali tenğenña nan. Ñamalacnê Latu oc êkêñ gêñ tau êndêñ amac gebe Tama Anôtô gêlôc gêdêñ en kêtû tôn sugac.” ²⁸ Ma êsêac sêsôm gêdêñ en gebe “Aêac anğôm amboac ondoc gebe anam Anôtônê kôm.” ²⁹ Tec Jesu gêjô êsêac awen gebe “Anôtônê kôm tau tonec gebe akêñ êwiñ ñac, tañ en kêsakiñ nan.” ³⁰ Ma êsêac sêsôm gêdêñ en gebe “Aôm ôñğôm gêñtalô ondoc gebe aêac alic ec akêñ êwiñ aôm. Aôm ôñğôm asagen. ³¹ Tamenji tec sen mana anğa gamêñ sawa kêtôm biñ, tañ teto gêc nan gebe ‘En kêkêñ mo anğa undambê gêdêñ êsêac sen.’ ” ³² Go Jesu kêsôm gêdêñ êsêac gebe “Biññanô, aê jasôm tobiññanôgen êndêñ amac gebe Mose kêkêñ mo anğa undambê gêdêñ amac atom. Mo ñanô undambêña tonan Tamoc tau kêkêñ gêdêñ amac, ³³ gebe ñac, tañ anğa undambê kêsêp gêmên ma kêkêñ ñamalac sênğôn maten jali nan, tec kêtû Anôtônê mo.” ³⁴ Ma êsêac sêsôm gêdêñ en gebe “Apômtau, ôkêñ mo tonan êndêñ aêac enden tônğenman.” ³⁵ Tec Jesu kêsôm gêdêñ êsêac gebe “Aê tauc tec katu mo ñamalac sêmoa maten jaliña tau. Ñac tañ êndêñ aê êmên nan, mo êjô en êtiam atom. Ma ñac, tañ êkêñ êwiñ aê nan, bu êjô en êtiam atomanô.

³⁶ “Aê tec kasôm gêdêñ amac su gebe Amac alic aêgac, mago akêñ gêwiñ atom. ³⁷ Gêñ samob, tañ Tamoc kêkêñ gêdêñ aê nan, oc êndêñ aê êmên ma ñac ten embe êndêñ aê êmên, oc jamasuc en atom. ³⁸ Aê kasêp anğa undambê gamêñ gebe janğôm tauc ñoc biñ êtu tôn atom, janğôm ñac-kêsakiñaêwaga nê biñ êtu tôn. ³⁹ Ma ñackêsakiñ-aêwaga tau nê biñ amboac tonec gebe gêñ samob, tañ kêkêñ gêdêñ aêña nan, janam ñaten sapu atom, janu samob sêndi sa êndêñ bêc ñamuña. ⁴⁰ Tamocnê biñ tau tonec gebe lau samob, tañ sêlic Latu ma sêkêñ gêwiñ en nan, gênğôn maten jali tenğen ma aê êñu êsêac sêndi ña êndêñ bêc ñamuña.”

⁴¹ Juda sêli awen sa kêtû biñ, tañ kêsôm gebe “Aê mo kasêp anğa undambê gamêñ nanña.” ⁴² Ma êsêac sêsôm gebe “Ñac tonec Josep latu Jesu me masi. Têna agêc tama tec tajalagac. Ma amboac ondoc tec galoc en kêsôm gebe Aê kasêp anğa undambê gamêñ nec.” ⁴³ Tec Jesu gêjô êsêac awen gebe “Ali awem sa atom. ⁴⁴ Ñac ten kêtôm gebe tau êndêñ aê êmên atom. Tamoc tañ kêsakiñ aê gamêñ nan, embe ê en, go aê janu en êndi sa êndêñ bêc ñamuña. ⁴⁵ Teto gêc propetenêñ buku gebe ‘Anôtô oc êndôn ñamalac samob.’ Ma samob, tañ sênô Tamocnê biñ ma sêkôc kauc anğa ênê nan, tec dêdêñ aê sêmên. ⁴⁶ Ten gêlic Tamoc atom, ñac tagen, tañ kêsâ anğa Anôtô tau nê nan, taugen tec gêlic tama. ⁴⁷ Biññanô, aê jasôm tobiññanôgen êndêñ amac gebe En tañ kêkêñ gêwiñ nan, gênğôn mata jali tenğen. ⁴⁸ Mo ñamalac gênğôn maten jaliña aê. ⁴⁹ Tamemi sen mana anğa gamêñ sawa, mago sêmac êndu. ⁵⁰ Mo tecenec kêsêp anğa undambê gêmên gebe ten embe êniñ oc êmac êndu atom. ⁵¹ Mo mata jali, tañ kêsêp anğa undambê gêmên nan aê. Ñamalac ten embe êniñ mo

tau tonec, oc êngôn mata jali tengej. Ma mo tau, tañ aê jakêñ nan, tauc ôlic tec jakêñ gebe ñamalac samob sêngôn maten jali.”

⁵² Judawaga awensun gêoc ka tauñ ma sêsôm gebe “Amboac ondoc, ñac tonec kêtôm gebe êkêñ nê ôli aêac taniñ me.” ⁵³ Tec Jesu kêsôm gêdêñ êsêac gebe “Biññanô, aê jasôm tobiññanôgeñ êndêñ amac gebe Amac embe aniñ Ñamalacnê Latunê ôli to anôm ênê dec atom, oc matem jali ñam ênêc amacña atom. ⁵⁴ Enj tañ geñ aêñoc ôlic to gênôm aêñoc dec nan, gêngôn mata jali tengej, ma aê oc janu enj sa êndê bêc ñamuña, ⁵⁵ gebe aêñoc ôlic kêtû gêñ taniñña ñanô tau, ma aêñoc dec kêtû gêñ tanômña ñanô tau. ⁵⁶ Enj tañ geñ aêñoc ôlic to gênôm aêñoc dec nan, gêmoa aê ñalêlôm ma aê gamoa enj ñalêlôm. ⁵⁷ Tamoc mata jali kêsakiñ aê gamêñ, ma aê tec gamoa matoc jali kêtû Tamocña. Ma enj tañ geñ aê nan, êngôn mata jali êtu aêña amboac tonanjen. ⁵⁸ Mo tau, tañ kêsêp anga undambê gêmêñ nan, kêtôm mo, tañ tamemi señ-señ ma sêmac êndu nan atom. Enj tañ geñ mo tonanjen êngôn mata jali tengej.” ⁵⁹ Biñ tonanjen Jesu kêsôm gêdêñ kêdôn mêtê gêmoa lôm Kapanaumña.

Biñ dangôn maten jaliña

⁶⁰ Ênê ñacsenjomi gwalêkiñ sêñô biñ tonanjen ma sêsôm gebe “Biñ tonanjen ñawapac sec. Asa kêtôm gebe êkêñ taña.” ⁶¹ Jesu kêjala gêc tau gebe nê ñacsenjomi sêli awen sa, tec kêsôm gêdêñ êsêac gebe “Biñ tonec kêtû kasec amac me. ⁶² Ma embe alic Ñamalacnê Latu êmu êpi gamêñ, tañ andanjen gêngôn nan êna, oc amboac ondoc. ⁶³ Ñalau tagenjen êkêñ ñamalac sêngôn maten jali. Ôlin oc ênam sa naeo. Biñ tañ kasôm gêdêñ amac su nan, tau ñalau to mata jali. ⁶⁴ Mago amacnêm ñagêdô sêkêñ gêwiñ atom.” Jesu kêsôm biñ tonanjen gebe kêjala êsêac, tañ sêkêñ gêwiñ enj atomña nan, ma kêjala ñac, tañ eoc enj lasêña nan kawananjen. ⁶⁵ Tec kêsôm gebe “Kêtû tonanjen tec kasôm gêdêñ amac gebe Ñac tenjen kêtôm gebe tau êndêñ aê êmêñ atom, Tamoc êlôc êndêñ enj acgom.”

⁶⁶ Gêdêñ tonanjen ênê ñacsenjomi gwanjkiñ sêwi enj sinj sêsêlêñ sêwiñ enj kêtiam atom. ⁶⁷ Tec Jesu kêsôm gêdêñ êsêac lau 12 gebe “Ma amac abe aêc ana amboac tonanjen me.” ⁶⁸ Ma Simon Petere gêjô enj awa gebe “Apômtau, aêac oc andêñ asa ana, angon maten jali tengej ñam gêc aômgenj nêm, biñ. ⁶⁹ Ma aêac akêñ gêwiñ to ajala gebe Anôtônê ñac dabun aôm.” ⁷⁰ Go Jesu gêjô êsêac awen gebe “Aê kajalinj amac lau 12 sa me masi. Mago amacnêm ñac tenjen kêtû Sadañnê ñac.” ⁷¹ Enj kêsôm biñ tonanjen kêpi Simon Isariot latu Juda, tañ gebe eoc enj lasê nan. Êsêac lau 12 nêñ ñac tenjen enj.

7

Jesu to lasii

¹ Biñ tônê su ma Jesu kêsêlêñ gêmoa Galilalagenjen. Enj gebe êsêlêñ êmoa Judaia atom, gebe Juda dêdib sebe sênac enj êndu. ² Judanêñ omsêga Lômbec kêdabinjen. ³ Tec Ênê lasii sêsôm gêdêñ enj gebe “Ôndi anga tonec ma ôna Judaia gebe nêm ñacsenjomi sêlic kôm, tañ aôm ôngômña nan sêwiñ. ⁴ Ñac tenjen embe taê ênam gebe nê wae êtu tapa, nan êngôm nê gêñ ênêc lêlômgenjen atom. Embe ôngôm nêm kôm tenjen, go ôtu awê êndêñ lau samob sêlic.” ⁵ Lasii sêsôm biñ tonanjen gebe sêkêñ gêwiñ enj atom amboac tonanjen. ⁶ Tec Jesu kêsôm gêdêñ êsêac gebe “Aêñoc noc kêdabinjen atom tagenjen, êmacgenjen nêm noc tec gêc ñapanjen. ⁷ Lau nomña têtac gedec amac atom, têtac gedec aêgenjen, gebe gawa êsêac sa gebe nêñ kôm keso. ⁸ Taôm api ana alic om. Aê tec oc japi jawac êndêñ om tonec atom tagenjen, gebe aêñoc noc kêdabinjen atom.” ⁹ Biñ tonanjen kêsôm gêdêñ êsêac su ma gêmoa Galilaia.

Jesu gêlic om Lômbecña

¹⁰ Lasii sêpi sêja su sebe sêlic om, go enj kêpi gêja amboac tonanjen, mago gêmoa awê atom, kêsiniñ taugenjen. ¹¹ Gêdêñ om tau Juda sesom enj ma sêsôm gebe “Ñac tau gêmoa ondoc.” ¹² Lau taêsam sêli awen sa kêtû enjña. Ñagêdô sêsôm gebe “Enj ñac ñajam”, ma ñagêdô sêsôm

gebe “Masi, enj kêsau lau.” ¹³ Binj tonanj kêpi enj, tec êsêacnêj tenj kêsôm kêtû awê atom, gebe samob têtêc Juda.

¹⁴ Sêlic om e sêkô lungej, go Jesu kêpi lôm dabunj jakêdônj mêtê gêdêj êsêac. ¹⁵ Tec Juda sênjac lemej ma sêsôm gebe “Njac tônê kêjala mêtê amboac ondoc, têdônj enj atom nec.” ¹⁶ Ma Jesu gêjô êsêac awenj gebe “Aênjoc mêtê kêtû tauc êoc gêj atom, njac tanj kêsakinj aê gamêj nanj, nê gêj. ¹⁷ Tenj embe taê ênam gebe êngôm Anôtônê binj êtu tônj, oc êjala njoc mêtê njam gebe anja Anôtônê me aê kasôm tauc njoc binj. ¹⁸ Njac tanj kêsôm tau nê binj nanj, gebe êngôm tau nê wae êsa. Ma njac tanj gebe êngôm njac-kêsakinjwaga nê wae êsa nanj, enj njac binjanônja ma keso tenj gêc enja atom. ¹⁹ Mose kêkêj binjsu gêdêj amac atom me. Mago amacnêj tenj kêmasanj kêtû tônj atom. Ma amac adib aê abe anac aê êndu êtu asagenja.” ²⁰ Lau tau sêjô enj awa gebe “Njalau sec gêgôm aôm. Asa gebe ênac aôm êndu.” ²¹ Tec Jesu gêjô êsêac awenj gebe “Aê gajam kolej tagenj ma amac samob ênjac lememe. ²² Mose kêsakinj amac gebe asa njapalê, (lêj tau kê a anja Mosenê atom, gelom anja abeminêj,) tec amac êsa lau gêdêj sabat amboac tonanj. ²³ Embe sêsa njac tenj êndêj sabat gebe sensej Mosenê binjsu su atom, ma amboac ondoc tec têtmac njandanj gêdêj aê gebe gagôm njac tenj ôli samucgej njajam kêsâ gêdêj sabat. ²⁴ Amêtôc binj êtôm alic gej gêc dêmôênja atom. Amêtôc akip njam njâ êndêngej êtôm mêtôc gêdêj.”

Jesu enj Mesia me masi

²⁵ Ma lau Jerusalemja njagêdô sêsôm gebe “Njac tau, tanj dêdib sebe sênac enj êndu nanj tônê me. ²⁶ Alic acgom, enj kêsôm binj gêmôa awêgej, mago sêsôm enj awa auc atom. Moae kasêga sêjala enj gebe enj Kilisi tau me. ²⁷ Njac tônê aêac tajala ênê njamgac. Mago Kilisi tau embe êmêj, nanj njac tenj êjala ênê njam atom.”

²⁸ Jesu kêdônj mêtê gêmôa lôm dabunj, tec kêsôm binj kêkac awa sagnej gebe “Amac tec ajala aê to ajala njoc njam me masi. Tauc njoc njalêlôm kêkac aê tec gamêj nec atom. Enj tanj kêsakinj aê nanj, njac binjanonja tau, nanj amac ajam kauc enj. ²⁹ Aê tec kajala engac, gebe aê anja ênê, ma enj kêsakinj aê tec gamêj.” ³⁰ Êsêac dêdib enj gebe sêkôc enj tônj, mago njac tenj lêma kêsac enj atom, gebe nê noc kêdabinj atom tagenj. ³¹ Lau taêsam sêkêj gêwinj enj ma sêsôm gebe “Kilisi tau embe êmêj, oc êngôm gêntalô wakuc ondoc êlêlêc njac tonec su.”

Juda sêsakinj sinjwaga gebe sêkôc Jesu tônj

³² Parisai sênjô gebe lau sêli awenj sa amboac tonanj, tec lau dabunjsêga to Parisai sêsakinj sakinjwaga sêja sebe sêkôc enj tônj. ³³ Ma Jesu kêsôm gebe “Aê jamoa saungej jawinj amac acgom, go jandêj njac, tanj kêsakinj aê gamêj nanj jana. ³⁴ Amac oc ansom aê e atap aê sa atom, ma gamêj, tanj aê janjônj nanj, amac oc atôm gebe naasa atom.” ³⁵ Tec Juda sêsôm gêdêj taunj gebe “Njac tônê gebe êna ondoc, tec kêsôm gebe aêac tatap enj sa atom nê. Enj gebe êndêj lau Helen me. ³⁶ Binj tec enj kêsôm gebe ‘Oc ansom aê e atap aê sa atom,’ ma ‘Gamêj tanj aê janjônj nanj, amac atôm gebe naasa atom,’ nec njam amboac ondoc.”

Binj kêpi bu mata jali

³⁷ Gêdêj omsêga njabêc kapôênj njamuja nanj, Jesu gêdi njâ ma kêsôm kêkac awa sagnej gebe “Njac tenj embe bu êjô enj, go mênjênôm anja aênjoc. ³⁸ Njac tanj kêkêj gêwinj aê kêtôm binj, tanj teto gêc nanj, gebe ‘Bu mata jalinja êc njasamac kapôênj êsa anja ênê njalêlôm êna.’” ³⁹ Binj tonanj enj kêsôm kêpi Njalau. tanj enj gebe lau-sêkêj-gêwinjwaga êkêc anja ênê. Jesunê njawasi kêsâ atomgej, tec Njalau gêmêj atom tagenj.

Lau sêwa taunj kêkôc

⁴⁰ Lau tanj sênjô binj tonanj nêj njagêdô sêsôm gebe “Njac tonê enj propete tau, binjanô.” ⁴¹ Ma njagêdô sêsôm gebe “Njac tônê enj Kilisi tau.” Mago njagêdô sêsôm gebe “Kilisi êsa anja Galilaia me. ⁴² Binj tanj teto gêc nanj, amboac tonec gebe Kilisi êsa anja Dawidnê njawê ma êsa anja malac Betlehem, tanj Dawid gêngônj nanj êmêj.” ⁴³ Amboac tonanj lau sêwa taunj kêkôc kêtû Jesunja ⁴⁴ e lau njagêdô sebe sêkôc enj tônj, mago njac tenj lêma kêsac enj atom.

Judanêj laumata sekej gêwiñ atom

⁴⁵ Sakiñwaga dèdênj lau dabuñsêga to Parisai sêmu sêja ma nêj ñataui sêsôm gèdênj êsêac gebe “Amboac ondoc, tec akôc enj atom nec.” ⁴⁶ Ma sakiñwaga sêjô êsêac awenj gebe “Ñamalac tenj kêsôm biñ amboac ñac tônê kêsôm nec atomanô.” ⁴⁷ Tec Parisai sêjô êsêac awenj gebe “Enj gêwa amac ôkwi amboac tonanjenj me. ⁴⁸ Amac alic kasêga to Parisai tenj kêkênj gêwiñ enj su me. ⁴⁹ Mago lau tônê sêjam kauc Mosenê biñsu nanj, acmênj sêbacgac.”

⁵⁰ Go êsêacnênj ñac tenj, Nikodeme, tanj gêmunjenj gèdênj Jesu gêja nanj, kêsôm gèdênj êsêac gebe ⁵¹ “Aêac embe tanjô ñac tenj nê biñ to tajala gênj, tanj enj gègôm nanj atom, biñsu êmêtôc enj me masi. Oc masi.” ⁵² Tec êsêac sêjô enj awa gebe “Aôm anja Galilaia amboac tonan me. Ôsala ôlic acgom, propete tenj gèdi sa anja Galilaia atom.”

⁵³ Êsêac sêc gèdênj-gèdênjenj sêja nêj andu.

8

Jesu taê walô mockaiñjo

¹ [Jesu kêpi Lôckatakwi gêja ² e bêtêcgenj, go gemu gêja lôm dabuñ ma lau samob dèdênj enj sêja, tec gèngônj sic ma kèdônj mêtê gèdênj êsêac. ³ Ma biñsutau to Parisai sêwê awê tenj, tanj têtáp enj sa gèjac sêmôcwalô gèngic nanj, jatetoc enj kêkô êsêac ñaluñ. ⁴ Ma sêsôm gèdênj enj gebe “Mêtêmôkê, awê tonec lau têtáp êsêagêc nê mockaiñ sa. ⁵ Mose kêjatu gêc biñsu gebe têtuc lau amboac tonan ña poc êndu. Ma aôm oc ôsôm amboac ondoc.” ⁶ Êsêac sebe sêngôlinj biñ êpi enj, tec sêsau sêôc enj ña biñ tonan. Jesu gewec ma lêmalatu keto gênj gêc nom. ⁷ Ma êsêac têtú kênac enj sêôc aucgenj sêmoa, tec enj kêsa sa ma kêsôm gèdênj êsêac gebe “Amacnêm ñac, tanj nê sec masi nanj, êtuc poc êpi awê tonec êtu ñamata.” ⁸ Kêsôm su ma gewec jaketo nê gênj kêtiam. ⁹ Êsêac sênjô biñ tonan ma têtaiñ tauñ tagenj-tagenj. Lau ñanô sêc sêmunj e sedec Jesu taugenj kêkô gêwiñ awê, tanj kêkô ñaluñ nanj. ¹⁰ Go Jesu kêsa sa ma kêsôm gèdênj awê gebe “Awê tau, ma lau tau. Nêj tenj kêtinj aôm me masi.” ¹¹ Ma awê tau kêsôm gebe “Apômtau, masianô.” Tec Jesu kêsôm gèdênj enj gebe “Ma aê latinj aôm atom amboac tonanjenj. Ôna ma ôngôm sec tenj êtiam atom.”]

Jesu kêtú ñawê nomja

¹² Go Jesu kêsôm biñ gèdênj êsêac kêtiam gebe “Nom ñaja aê. Ñac tanj êndanjuc aê nanj, êsêlênj tokesec atom, mata jali ñaja êpô enjenj.” ¹³ Ma Parisai sêsôm gèdênj enj gebe “Taôm gôwa taôm nêm biñ sa, tec nêm biñ tonan biññanô atom.” ¹⁴ Go Jesu gèjô êsêac awenj gebe “Aê tauc embe jawa tauc ñoc biñ sa, go ñoc biñ tonan biññanô gebe ñoc ñam, tanj kasa gamênj to ñoc lêntêpôê, tanj jana nanj kajalagac, mago amac ajam kauc ñam, tanj kasa gamênj to ñoc lêntêpôê, tanj jana nanj. ¹⁵ Amac amêtôc kôtôm ñamalacnênj kauc. Aê kêmêtôc ñac tenj atom. ¹⁶ Aê embe jamêtôc biñ, go ñoc mêtôc tau biññanô, gebe aê taucgenj gamoa atom, ñac tanj kêsakiñ aê nanj, gêwiñ aê. ¹⁷ Teto gêc amac taôm nêm biñsu gebe ‘Biñ tanj ñamalac luagêc sêwa sa kêpi tagenj nanj biññanô.’ ¹⁸ Aê tec gawa tauc ñam sa gamoa, mago Tamoc, tanj kêsakiñ aê nanj, gêwa aê sa gêwiñ.” ¹⁹ Tec êsêac sêsôm gèdênj enj gebe “Tamam gêmoa ondoc.” Ma Jesu gèjô êsêac awenj gebe “Amac ajala aê atom, tec ajala Tamoc atom. Embe ajala aê, oc ajala Tamoc êwiñ.”

²⁰ Biñ tonan Jesu kêsôm gêmoa lôm dabuñ ma kèdônj lau gêmoa balêm, tanj kanom kêkô nanj. Mago lau sêkam enj tônj atom gebe ênê noc mênj kêsá atom tagenj.

Gamênj tanj aê gabe lêna nanj, amac atôm gebe naasa atom

²¹ Go kêsôm gèdênj êsêac kêtiam gebe “Aê jana ma amac oc ansom aê e amac êndu tonêm secgenj. Gamênj tanj aê jana nanj, amac atôm gebe naasa atom.” ²² Tec Juda sêsôm gebe “Moae gebe êjaiñ tau, tec kêsôm gebe ‘Gamênj tanj aê jana nanj, amac atôm gebe naasa atom’ nec me.” ²³ Go enj kêsôm gèdênj êsêac gebe “Amac anja elonj, mago aê anja lôlôc. Amac anja nom tonec, mago aê anja nom tonec atom. ²⁴ Tec kasôm gèdênj amac gebe

Amac êndu tonêm secgenj. Ma embe akênj êwiñ gebe aê ñac tau tonec atom, oc amac êndu tonêm secgenj.” ²⁵ Ma êsêac sêsôm gêdênj enj gebe “Ma aôm asa.” Tec Jesu kêsôm gêdênj êsêac gebe “Êtu asagenña aê jasôm binj êndênj amac ñapañ. ²⁶ Aêñoc binj jasôm êndênj amac to jamêtôc amacña taêsam tec gêc. Ñac tañ kêsakiñ aê gamênj nañ, enj ñac binjñanôña, ma binj tañ ganjô anja ênê nañ, kasôm lasê gêdênj ñamalac samob.”

²⁷ Enj kêsôm binj kêpi Tama gêdênj êsêac, mago nênj kauc kêsa atom. ²⁸ Go Jesu kêsôm gebe “Êndênj tañ anac Ñamalacnê Latu sa nañ, ajala gebe aê tau tonec. Aê gagôm tauc ñoc gênj atom, gênj tañ Tamoc kêdônj gêdênj aê nañ, tec kasôm. ²⁹ Ma ñac, tañ kêsakiñ aê gamênj nañ, tec gêwiñ aê. Enj gedec aê taucgênj gamoa atom, gebe aê gagôm gênj, tañ enj gêlic ñajam nañ, ñapañ tec gamoa.” ³⁰ Enj kêsôm binj tonañ ma lau gwalêkiñ sêkênj gêwiñ enj.

Binjñanô oc êngamboac amac su

³¹⁻³² Go Jesu kêsôm gêdênj Juda, tañ sêkênj gêwiñ enj nañ gebe “Amac embe amoa ñoc binj ñalêlôm, oc atu aêñoc ñacseñomi ñanô “ma ajala binjñanô e binjñano tau enjgamboac amac su.” ³³ Tec êsêac sêjo enj awa gebe “Abrahamnê ñawê aêac ma aêac atu lau tenj nênj sakiñwaga atomanô, ma amboac ondoc tec kôsôm gebe ôngamboac aêac su.” ³⁴ Go Jesu gêjô êsêac awenj gebe “Binjñanô, aê jasôm tobinjñanôgenj êndênj amac gebe Ñamalac samob, tañ sêgôm sec nañ, têtû sec ñasakiñwaga. ³⁵ Sakliwaga oc êngônj andu endenj tônjenj atom, latu tec êngônj endenj tônjenj. ³⁶ Latu embe enjgamboac amac su, ôc tec amoa nênj lêtêgenj. ³⁷ Aê kajalagac gebe Abrahamnê wakuc amac, mago amac adib abe anac aê andu ñam gebe aêñoc binj wackêsêp amacnênj ñalêlôm atom. ³⁸ Gênj tañ aê galic anja Tamocnê nañ, tec kasôm. Ma binj, tañ amac anjô anja tameminê nañ, tec agôm amboac tonanjenj.”

³⁹ Ma êsêac sêjô enj awa gebe “Tamemai Abraham.” Tec Jesu kêsôm gêdênj êsêac gebe “Embe Abrahamnê ñapalê amac, nañ anjôm gênj atôm Abraham acgom, ⁴⁰ ma galoc amac adib abe anac aê êndu. Aê kasôm binjñanô, tañ ganjô anja Anôtônê nañ, gêdênj amac, tec abe anac aê. Abraham gêgôm gênj amboac tonañ atom. ⁴¹ Amac agôm tameminê genj.” Ma êsêac sêsôm gêdênj enj gebe “Mockaiñ tenj kêka aêac lasê atom, aêac tamemai tagenj tec gêmoa, enj Anôtô.” ⁴² Tec Jesu kêsôm gêdênj êsêac gebe “Anôtô embe amac tamemi, oc têtûac êwiñ aê, gebe aê kasa anja Anôtônê, ma anja ênê tec gamênj. Tauc kakac tauc tec gamênj nec atom. Ñac tau tônê kêsakiñ aê gamênj. ⁴³ Ambôac ondoc tec nênj kauc kêsa kêpi aêñoc binj atom. Ñam gebe amac akênj tañem aêñoc binj akêtôm atom. ⁴⁴ Amac tamemi Sadañ tau, ma sec, tañ kêkac tameminê ñalêlôm nañ, abe anjôm ñanô êsa. Ñac tau tonañ tôc andanjenj kêtû gêjac-ñamalac-ênduwaga ma enj gêmoa binjñanô ñalêlôm atom, gebe binjñanô gêc enjañ atom. Embe êsôm binjñanô, oc êsôm tau nênj genj, gebe dansantênato dansanmôkê enj. ⁴⁵ Mago aê kasôm binjñanô, tec akênj gêwiñ aê atom. ⁴⁶ Amacnênj asa oc eoc aêñoc geo tenj lasê. Aê embe jasôm binjñanô, ma amboac ondoc tec akênj êwiñ aê atom. ⁴⁷ Ñac tañ anja Anôtônê nañ, gênjô Anôtônê binj. Amac anja Anôtônê atom, tec anjô ênê binj atom.”

Jesu agêc Abraham

⁴⁸ Juda sêjô enj awa gebe “Aêac asôm gebe aôm ñac Samariaña tenj, tec ñalau sec tenj gêôc aôm nec. Aêac asôm jagêdênj me masi.” ⁴⁹ Tec Jesu gêjô êsêac awenj gebe “Ñalau sec tenj gêôc aê atom. Aê katoc Tamoc sa, mago amac agôm aê êndu-êndugenj. ⁵⁰ Tauc gasom waec atom. Ñac tañ gesom ñoc waec ma kêmêtôc binj nañ, tec gêmoa. ⁵¹ Binjñanô, aê jasôm tobinjñanôgenj êndênj amac gebe Ñac tenj embe êmansañ aêñoc binj êtu tônj, oc êlic gêmacanô atom endenj tônjenj.” ⁵² Ma Juda sêsôm gêdênj enj gebe “Galoc aêac ajala ñanôgenj gebe ñalau sec tenj gêôc aôm. Abraham to propete sêmac êndu, mago aôm kôsôm gebe ‘Ñac tenj embe êmansañ aêñoc binj êtu tônj, oc ênsaê gêmacanô atom endenj tônjenj.’ ⁵³ Aôm kôlêlêc tamemai Abraham, tañ gêmac êndu nañ su me. Ma propete sêmac êndu. Aôm gobe ôngôm taôm amboac asa.” ⁵⁴ Tec Jesu gêjô êsêac awenj gebe “Embe janjôm tauc waec êsa, oc

noc waec njanô masi. Tamoc tanj amac asôm gebe nê Anôtô enj nanj, tec gêgôm aê waec kêsa. ⁵⁵ Amac ajala enj atom, mago aê tec kajala enjgac. Aê embe jasôm gebe Kajala enj atom, oc jatu dansantêna tenj jatôm amac. Mago aê kajala enj tec kamasanj ênê binj gamoa. ⁵⁶ Tamemi Abraham têtac njam gebe êlic aênoc bêc e gêlic ma kêtû samuc.” ⁵⁷ Ma Juda sêsôm gêdênj enj gebe “Aômnêm jala kêtôm 50 su atom, ma gôlic Abraham amboac ondoc.” ⁵⁸ Tec Jesu kêsôm gêdênj êsêac gebe “Binjanô, aê jasôm tobinjanôgenj êndênj amac gebe Abraham têna kêkôc enj atomgenj, ma aê gamoa.” ⁵⁹ Ma êsêac sejonj poc sa sebe têtuc enj. Tec Jesu kêtainj tau su anja lôm dabuj kêsa awê gêja.

9

Nac têna kêkôc enj tomatapecgenj mataano njam kêsa

¹ Jesu kêsêlênj gêmôa e gêlic njac tenj têna kêkôc enj tomatapecgenj. ² Ma nê njacsenjomi têtû kênac enj gebe “Mêtêmôkê, asa gêgôm sec, njac tau me têna agêc tama, tec têna kêkôc enj tomatapecgenj.” ³ Tec Jesu gêjô êsêac awenj gebe “Njac tau gêgôm sec atom. Têna agêc tama sêgôm sec atom. Enj matapec gebe Anôtônê kôm tenj êtu awê êpi enj. ⁴ Aêac tanam njac, tanj kêsakinj aê nanj, nê kôm êndênj elenjagenj. Njakesec êsa nanj lau tenj oc sênam kôm tenj atom. ⁵ Aê gamoa nom, tec katu nom tau njaja.” ⁶ Kêsôm binj tonanj ma kêkasôp kêsêp nom, go kêjalinj e njalemonjoma jakêkênj kêpi njac tau mataanô, ⁷ go kêsôm gêdênj enj gebe “Ôna ma ônsanjgu taôm anja bugêjactonj Siloam” (tanam ôkwi gebe “Njac tanj sêsakinj enj nanj.”) Amboac tonanj tec enj gêja kêsagu tau su ma gêmu gêja tomataanô gêlic gamênjgenj. ⁸ Ênê lau sackapoagêdô gêdênj tauja to êsêac, tanj gêmunjgenj sêlic enj ketenj-ketenj gênj nanj, sêsôm gebe “Njac tanj gênj gônj ketenj-ketenj gênj nanj, njac tau tonec me masi.” ⁹ Tec njagêdô sêsôm gebe “Aec, njac tau tonec.” Ma njagêdô sêsôm gebe “Masi, njac tenj, tanj lanjônanô kêtôm tau nanj.” Ma njac tau kêsôm gebe “Aê tau tonec.” ¹⁰ Go êsêac sêsôm gêdênj enj gebe “Asagenj gêgôm matamanô kêpoa lasê.” ¹¹ Ma enj gêjô Êsêac awenj gebe “Njamalac tanj sêsam enj gebe Jesu nanj, kêlalinj lemonj mênjêkênj kêpi matocanô. Go kêsôm gêdênj aê gebe ‘Ôna Siloam ma ônsanjgu taôm.’ Tec aê gaja kasagu tauc e matocanô kêpoa lasê.” ¹² Ma êsêac sêsôm gêdênj enj gebe “Ma njac tau gêmôa ondoc.” Enj kêsôm gebe “Aê gajam kauc.”

Parisai sêkip enj mataanô njam kêsa njalênj sa

¹³ Ma êsêac sêwê njac, tanj gêmunjgenj matapec nanj, dêdênj Parisai sêja, ¹⁴ gebe Jesu kêjalinj lemonj ma gêgôm enj mataanô kêpoa lasê tonanj gêdênj sabat tenj. ¹⁵ Go Parisai têtû kênac enj kêtiam kêtû mataanô kêpoa lasêna. Ma enj kêsôm gêdênj êsêac gebe “Njac tau kêkênj nom njalemonj kêpi matocanô ma kasagu tauc, tec matocanô galic gamênj.” ¹⁶ Tec Parisai njagêdô sêsôm gebe “Njac tonanj anja Anôtônê atom, gebe gêjam dabuj sabat atom.” Ma njagêdô sêsôm gebe “njac sec tenj oc ênjgôm gêntalô kapôênj tônê naj amboac ondocgenj.” Ma sêwa tauj kêkôc. ¹⁷ Ma sêsôm gêdênj matapec kêtiam gebe “Ma aôm taôm oc ôsôm binj amboac ondoc êpi njac, tanj gêgôm matamanô kêpoa lasê nanj.” Tec enj kêsôm gebe “Enj propete tenj.”

¹⁸ Juda sêkênj gêwinj gebe enj gêmunjgenj matapec ma galoc mataanô kêpoa lasê nanj atom e sêmôêc njac, tanj mataanô kêpoa lasê nanj, têna agêc tama. ¹⁹ Ma têtû kênac êsêagêc gebe “Amagêc latômi, tanj asôm gebe têna kêkôc enj tomatapecgenj nanj, njac tau tonec me. Ma amboac ondoc tec galoc mataanô gêlic gamênj.” ²⁰ Ma têna agêc tama sêjô êsêac awenj gebe “Aêagêc ajala gebe latunij enj, tanj têna kêkôc enj tomatapecgenj. ²¹ Mago mataanô gêlic gamênj njalênj tec aêagêc ajam kauc. Ma njac tanj gêgôm enj mataanô kêpoa lasê nanj, aêagêc ajam kauc enj amboac tonanj. Atû kênac enj. Enj kêtû kapôênj sugac, tau êsôm nê binj.” ²² Têna agêc tama sêsôm amboac tonanj kêtû têtêc Judanja, gebe Juda sêsôm binj kêpi tagenj gebe “Njac tenj embe êsam Jesu gebe Kilisi,” nanj têtinj enj su anja gôlôacnênj. ²³ Têna agêc tama têtêc tonanj, tec sêsôm gebe “Enj tau kêtû kapôênj sugac, atû kênac enj tau.”

²⁴ Amboac tonañ sêmôêc ñac, tañ gêmunjen matapec nañ, kêtù luagêcña ma sêsôm gêdên enj gebe “Otoc Anôtô sa. Aêac ajala gebe ñac tônê enj ñac sec.” ²⁵ Tec enj gêjô êsêac awen gebe “Enj embe ñac sec, oc janam kauc. Tagenj tonec tec kajala gebe gêmunjen matocpec, mago galoc galic gamênj.” ²⁶ Ma êsêac sêsôm gêdên enj gebe “Enj gêgôm asagenj gêdên aôm. Enj gêgôm matamanô kêpoa lasê ñalênj amboac ondoc.” ²⁷ Enj gêjô êsêac awen gebe “Kasôm gêdênj amacgac mago akênj tañem atom. Abe anjô asagenj êtiam. Amac abe atu ênê ñacsenomi awinj me.” ²⁸ Ma êsêac sêbu enj ma sêsôm gebe “Aôm tec kôtu ênê ñacsenom, ma aêac tec atu Mosenê ñacsenomi. ²⁹ Aêac ajalagac gebe Anôtô kêsôm binj gêdênj Mose. Mago ñac tônê tec ajam kauc ênê ñam.” ³⁰ Tec ñac tau gêjô êsêac awen gebe “Tonañ gênj kainj tenj gebe amac ajam kauc ênê ñam, mago gêgôm matocanô kêpoa lasêgoc. ³¹ Aêac tajala gebe Anôtô kêkênj taña gêdênj lau sec atom. Mago ñac tenj embe êsap Anôtô tônj ma êngôm ênê binj ñanô êsa, nañ Anôtô oc êkênj taña enj. ³² Gêdênj andanjenj e mêngêdênj galoc aêac tañô ñac tenj gêgôm ñac, tañ têna kêkôc enj tomatapecgenj nañ, mataanô kêpoa lasê ñawae tenj atomanô. ³³ Embe ñac tônê anja Anôtônê atom, oc êtôm gebe êngôm gênj tenj atom.” ³⁴ Tec êsêac sêjô enj awa gebe “Tênam kêkôc aôm tosec samucgenj ma gobe ôndônj aêac me.” Ma têtinj enj kêsa gêja.

³⁵ Jesu gênjô têtinj enj kêsa ñawae, go gêdênj tañ kêtap ñac lau sa nañ, kêsôm gebe “Aôm kôkênj gêwinj ñamalacnê Latu me masi.” ³⁶ Ma ñac tau gêjô enj awa gebe “Apômtau, enj asa gebe jakênj êwinj enj.” ³⁷ Tec Jesu kêsôm gêdênj enj gebe “Aôm gôlic enjac. Enj ñac tau, tañ gêjam binjanjm gêdênj aôm gêmoa.” ³⁸ Ma ñac tau kêsôm gebe “Apômtau, aê kakênj gêwinj.” Ma kêpônj aduc gêdênj enj. ³⁹ Go Jesu kêsôm gêdênj enj gebe “Aê gamênj nom tonec gebe jamêtôc ñamalac, gebe êsêac, tañ sêlic gamênj atom nañ, sêlic gamênj, ma êsêac, tañ sêlic gamênj sêmoa nañ, matenpec êsa.” ⁴⁰ Parisai tañ sêmoa sêwinj enj nañ, ñagêdô sênjô binj tonañ ma sêsôm gêdênj enj gebe “Aêac matenpec amboac tonañ me.” ⁴¹ Tec Jesu kêsôm gêdênj êsêac gebe “Amac embe matempec, go sec ênêc amacña atom. Mago galoc asôm gebe ‘Aêac alic gamênj, tec nêc sec kêsap amac tônj.’”

10

Jesu kêtù ñacgejob ñajam

¹ “Binjanô, aê Jasôm tobinjanôgenj êndênj amac gebe ñac tañ kêsô dombanênj sapa gêja, mago kêsô sacgêdônja atom, kêgêli palinj-palinj enj, kêtù ñacgenjenj to kêjanjowaga tenj. ² Ma ñac tañ kêsô sacgêdônja nañ, tec dombanênj ñacgejob enj. ³ ñacgejobsacgêdôwaga gêlêc katam su gêdênj enj, ma domba sênjô enj awa ma enj gêmôêc nê domba kêsam êsêacnênj ñaêgenj, ma gêwê êsêac ña sêja. ⁴ Kêkênj nê domba sêsa awê su, go tau kêsêlênj gêmunj ma domba têdaguc enj, gebe sêjala ênê awagac. ⁵ ñac jaba tenj oc têdaguc enj atom, oc sêc enj, gebe sêjala lau jaba awenj atom.” ⁶ Binjôlinj tonañ Jesu kêsôm gêdênj êsêac, ma binj tau, tañ kêsôm gêdênj êsêac nañ, sêlala ñam atom.

⁷ Go Jesu kêsôm binj kêtiam gebe “Binjanô, aê jasôm tobinjanôgenj êndênj amac gebe Aê katu domba ñasacgêdô. ⁸ Lau samob, tañ sêmunj aê sêmênj nañ, genjenj têna to kêjanjowaga. Tagenj domba sêkênj tañenj êsêac atom. ⁹ Aê katu ñasacgêdô. Tenj embe êsô aênagenj êna, oc ênam enj kêsi. Enj êsô êsa ma êtap nê gênj êlôm tauña sa. ¹⁰ Genjenj têna gêmênj kêtù gênj tagenj tonecña gebe ênam genjenj to êmbuc ma enjenjenj. Aê gamênj gabe êsêac sêmoa matenj jali ma nênj gênj êlêsuc êsêacgenj.

¹¹ “Ñacgejob ñajam tau aê. ñacgejob ñajam tau êmac êndu êjô domba su. ¹² ñac tañ gêjôb kêtù awaña nañ, enj ñacgejob ñanô atom, ma domba têtù ênê gênj atom. Enj êlic kêam sec êmênj, oc êwi domba sinj ma êc êna, ma kêam sec mênjenj to ênam domba tau salinj-salinj. ¹³ Enj gejob kêtù awaña, tec gê go domba tau atom. ¹⁴ ñacgejob ñajam aê, tec kajala ñoc gênj ma ñoc gênj sêjala aê, ¹⁵ kêtôm Tamoc kêjala aê ma aê kajala Tamoc. Ma aê jamac êndu jajô domba su. ¹⁶ Aênjoc domba ñagêdô sêmoa. Êsêac anja tonj sapa tonecña atom. Amboac

tonañ kôm tonec gêjac aê ñawae gebe jawê êsêac sêmêñ e sêñô aê aoc têtù tonj tagen ma ñacgejob tagen. ¹⁷ Aê jamac êndu gebe jañgôn matoc jali êtiam. Kêtu binj tonañña Tamoc têtac gêwiñ aê. ¹⁸ Ñac tenj êkôc matoc jali su anja aêñoc atom, tauc jakêñ êna. Ñatau aê tec jakêñ êna, ma ñatau aê tec jakôc su êtiam. Tamoc kêjatu aê gebe amboac tonañ.”

¹⁹ Ma Juda sêwa taunj kêkôc kêtiam kêtu binj tonañña. ²⁰ Êsêacnêñ gwalêkinj sêsôm gebe “Ñalau sec tenj gêgôm enj, tec kêtu meloc. Amac akêñ tanjem enj êtu asagenña.” ²¹ Ma ñagêdô sêsôm gebe “Ñac tonjalau sec tenj oc êsôm binj amboac tonañ atom. Ñalau sec tenj kêtôm gebe êñgôm matenpec matenj êlêc me.”

Juda têtij Jesu su

²² Kêdabinj om-sêjac-kawi-lôm-dabuñña anja Jerusalem ma komô. ²³ Ma Jesu kêsêlêñ gêmoa lôm dabuñj gêmoa Salomonê lôm sêlêb. ²⁴ Tec Juda sêgi enj auc ma sêsôm gêdêñ enj gebe “Aô, aôm gobe aêac amoa totêntac lulu e êndêñ ondocgenj. Aôm embe Kilisi tau, nanj ôsôm lasê êndêñ aêac.” ²⁵ Ma Jesu gêjô êsêac awenj gebe “Aê kasôm gêdêñ amacgac, mago amac akêñ gêwiñ atom. Kôm tanj gagôm gajam Tamoc lanjô nanj, gêwa aê sa su. ²⁶ Ma amac akêñ gêwiñ atom, gebe amac anja aêñoc dombanêñ atom. ²⁷ Aêñoc domba sêñô aê aoc ma aê kajala êsêac ma têdaguc aê. ²⁸ Aê oc jakêñ êsêac sêñgôn matenj jali tenjenj. Êtôm têm samob oc sênaña atomanô ma tenj oc êjanjo êsêac su anja aê lemoc atom. ²⁹ Tamoc tanj kêkêñ êsêac gêdêñ aê nanj, kêlêlêc samob su, ma ñac tenj kêtôm gebe êjanjo êsêac su anja Tamoc lêma atom. ³⁰ Aêagêc Tamoc atu ñanô tagenj.”

³¹ Tec Juda sejonj poc sa kêtiam sebe têtuc enj êndu. ³² Ma Jesu gêjô êsêac awenj gebe “Aê katôc kôm ñajam taêsam anja Tamocnê gêdêñ amac alic, mago kêtu kôm tonañ ñai ñaondocña tec abe atuc aê êndu.” ³³ Go Juda sêjô enj awa gebe “Aêac abe atuc aôm êndu kêtu kôm ñajam tenjña atom, kêtu binj alôb-alôbña to kêtu aôm ñamalac, mago gôboa taôm kôtu Anôtônja.” ³⁴ Tec Jesu gêjô êsêac awenj gebe “Teto gêc amacnêm binjsu gebe ‘Aê kasôm gebe amac anôtôi.’ Teto gêc me masi. ³⁵ Enj kêsam lau, tanj Anôtônê binj gêdêñ êsêac nanj, gebe anôtôi. Binj tanj teto gêc nanj, dansenj su atom. ³⁶ Aê kasam tauc gebe Anôtônê Latu aê. Ma amboac ondoc amac asôm gêdêñ aê, tanj Tamoc gêjam dabuñj aê e kêsakinj aê kasêp nom gamêñ nanj, gebe Kôsôm binj alôb-alôb. ³⁷ Embe janam Tamocnê kôm atom, go akêñ êwiñ aê atom. ³⁸ Mago embe janam kôm tau, ma amac embe akêñ êwiñ aê atom, nanj akêñ êwiñ kômgenj ma ajala to nêm kauc êsa gebe Tamoc gêmoa aê ñalêlôm ma aê gamoa Tamoc ñalêlôm.” ³⁹ Tec êsêac sebe sêkam enj tôñj êtiam, mago enj gêwê êsêac lemenj sa.

⁴⁰ Go gelom Jordan ñamakenj ônêña kêtiam jagêmoa gamêñ, tanj gêmunjenj Joanj kêsagu lau nanj. ⁴¹ Ma lau taêsam dêdêñ enj sêja ma sêsôm gebe “Joanj gêgôm gêñtalô tenj atom, mago binj samob, tanj Joanj kêsôm kêpi ñac tonec nanj binjnanô.” ⁴² Amboac tonañ lau taêsam sêkêñ gêwiñ enj anja tônê.

11

Lasara gêmac êndu

¹ Ñac tenj, nê ñaê Lasara, gêmac gêc Maria agêc têtawo Marta nêñ malac Betania. ² Maria nanj genj oso Apômtau ña gêñmalu ma gêbuñj ênê akainj ña môkêlauñ nanj, lu ñac Lasara êmac gêc. ³ Tec luoagêc sêsakinj binj gêdêñ Jesu gebe “Apômtau, ôlic acgom, ñac tanj têtac gêwiñ enj nanj, tec gêmac gêc.” ⁴ Jesu gêñô binj tonañ ma kêsôm gebe “Tonañ gêmac êmac ênduñña atom, êgôm enj gebe Anôtônê wae êsa. Ma Anôtô êwaka Latunê wae sa êwiñ.”

⁵ Jesu têtac gêwiñ Marta agêc lasio ma Lasara. ⁶ Enj gêñô gêmac tonañ ñawae su, mago gêñgôn gamêñ, tanj gêmoa nanj, e bêc luagêc gêjaña acgom. ⁷ Go kêsôm gêdêñ nê ñacsenjomi gebe “Aêac tamu tana Judaia êtiam.” ⁸ Tec ñacsenjomi sêsôm gêdêñ enj gebe “Mêtêmôkê, galocgenj Juda sebe têtuc aôm ña poc êndu, ma gobe ômu ôna tônê êtiam me.” ⁹ Jesu gêjô êsêac awenj gebe “Bêc samuc tenj kêtôm ockatu ñasawa 12. Ñac tenj embe êsêlêñ êndêñ ocgenj, oc êndinj akainj êpi gêñ tenj atom, gebe êlêc ñawê nom tonecña. ¹⁰ Ñac tenj embe

êsêlêñ êndêñ êmbêc, oc êndiñ akaiñ, gebe ñawê gêc ênê ñalêlôm atom.” ¹¹ Enj kêsôm tonañ su acgom, go kêsôm gêdêñ êsêac gebe “Aêacnêñ ñac Lasara gêc bêc su, tec gabe najañu enj.” ¹² Ma ñacsenjomi sêsôm gêdêñ enj gebe “Apômtau, embe ênêc bêc, oc ênam enj sa nañ.” ¹³ Binj tonañ Jesu kêsôm kêpi Lasara gêmâc êndu, mago êsêac seboc enj kêsôm kêpi tanêc bêc talêwanj tauñña. ¹⁴ Tec Jesu kêsôm lasê gêdêñ êsêac gebe “Lasara gêmâc êndu. ¹⁵ Aê têtac ñajam gebe gamoa enj ñagala atom kêtû amacña, gebe akêñ êwiñ. Amboac tonañ dandêñ enj tana.” ¹⁶ Ma Tom, tañ sêsam enj gebe Ôlinbôm nañ, kêsôm gêdêñ ênê ñacsenjomi ñagêdô gebe “Dawin enj tanamanj, gebe tamâc êndu dawin enj.”

Jesu kêtû dandi sa to dangônj maten jali ñam

¹⁷ Jesu gêo lasê ma kêtap sa gebe Lasara gêc sêlêlôm bêc aclê su. ¹⁸ Betania tonañ gêc Jerusalem ñagala, intêna tau kêtôm ockatu ñasawa tagenj. ¹⁹ Tec Juda gwalêkinj dêdêñ Marta agêc Maria sêja-sebe sênac êsêac têtac tônia êtu luñña. ²⁰ Marta gênô Jesu gêmênj ñawae ma kêpuc enj tônia gêja, ma Maria gacgenj gêngônj andu. ²¹ Marta kêsôm gêdêñ Jesu gebe “Apômtau, aôm embe ômoa tonec, luc oc êmac êndu atom. ²² Ma kajala gêwiñ gebe Aôm embe otenj gênj tenj êndêñ Anôtô, oc Anôtô êkêñ êndêñ aôm.” ²³ Ma Jesu kêsôm gêdêñ enj gebe “Lômñac oc êndi sa.” ²⁴ Marta kêsôm gêdêñ enj gebe “Aê kajalagac gebe êndêñ bêc ñamu êndêñ tañ ñacmatê sêndi sa nañ, enj oc êndi sa êwiñ.” ²⁵ Tec Jesu kêsôm gêdêñ enj gebe “Sêndi sa to sêngônj maten jali ñam aê. Ñac tañ êkêñ êwiñ aê nañ, êmac êndumanj, tagenj oc êngônj mata jali. ²⁶ Lau samob, tañ sêmoa maten jali ma sêkêñ gêwiñ aê nañ, sêmac êndu atomanô, sêmoa tenjenj. Kôkêñ gêwiñ binj tonec me masi.” ²⁷ Ma awê tau kêsôm gêdêñ enj gebe “Aec, Apômtau, aê kakêñ gêwiñ gebe Kilisi Anôtônê Latu, tañ êmênj nom nañ aôm.”

Jesu kêtanj

²⁸ Marta kêsôm binj tonañ su ma jagêmôêc lasio Maria mênkêsôm kelecgenj gêdêñ enj gebe “Mêtêmôkê tec gêmoa ma gêmôêc aôm.” ²⁹ Maria gênô e gêdi sa ôb tagenj gêdêñ Jesu gêja. ³⁰ Jesu gêo lasê malaclêlôm atom, gacgenj gêmoa gamênj, tañ Marta jagêdac enj nañ. ³¹ Juda tañ sêjac Maria têtac tônia sêngônj andu sêwiñ nañ, sêlic enj gêdi sebenj kêsa gêja ma têdaguc enj, seboc enj êna sêo ma êtanj anga tônia.

³² Maria gêja e gêo lasê gamênj, tañ Jesu gêmoa nañ, jagêlic enj ma gêu tau jagêc enj akaiñña, go kêsôm gêdêñ enj gebe “Apômtau, aôm embe ômoa tonec ma luc oc êmac êndu atom.” ³³ Jesu gêlic êsêac to Juda, tañ sêwiñ tauñ sêmênj nañ, têtanj e atê gêmô enj ma kêlênim tau. ³⁴ Go Jesu kêsôm gebe “Amâc atoc ñac tau gêc ondod.” Ma êsêac sêsôm gêdêñ enj gebe “Apômtau, ômônj, go ôlic.” ³⁵ Jesu matasulu kêsa ³⁶ ma Juda sêsôm gebe “Alic acgom, têtac gêwiñ enj ñanôgoc.” ³⁷ Ma êsêacnêñ ñagêdô sêsôm gebe “Ñac tau, nañ gêgôm matapec mata gêlac nañ, oc kêtôm gebe ênam Lasara sa e êmac êndu atom me masi.”

Jesu gênû Lasara mata jali kêsa kêtiam

³⁸ Jesu atê gêmô enj kêtiam e gêo lasê sêo. Ma sêo tau nañ pocgêsunj, tec sêkêñ poc tapa gêsanj auc. ³⁹ Tec Jesu kêsôm gebe “Akac poc tapa su.” Ma ñac gêmâc nê luô Marta kêsôm gêdêñ enj gebe “Apômtau, ñasu kêsa gebe gêc bêc aclê su.” ⁴⁰ Tec Jesu kêsôm gêdêñ enj gebe “Aê kasôm gêdêñ aôm, embe ôkêñ êwiñ, oc ôlic Anôtônê ñawasi. Kasôm me masi.” ⁴¹ Go sêkac poc su, ma Jesu mata gedec ma kêsôm gebe “Tamoc, aê gajam dangê aôm gebe kôkêñ tanjam aêgac. ⁴² Aê kajalagac gebe kôkêñ tanjam aê gedenj tônia. Mago kasôm binj tau kêtû lau tec sêkôsêkô necña, gebe sêkêñ êwiñ aôm kôsakiñ aê gamênj.” ⁴³ Kêsôm binj tonañ su ma gêmôêc ña awa kapônj gebe “Lasara, ôsa ômônj.” ⁴⁴ Ma ñacmatê kêsa toobo, nañ si enj akaiñ to lêma tônia, ma toobo waenja, nañ sêkwa enj lanjônô auc nanjenj gêmênj. Go Jesu kêsôm gêdêñ êsêac gebe “Anjamboac enj su ma akêñ enj êna.”

*Lau dabunjsêga to Parisai sêkic Jesunê binj
(Mat 26:1-5; Mar 14:1-2; Luk 22:1-2)*

⁴⁵ Juda tañ dèdên Maria nañ, nêñ taêsam sêlic Jesu gêgôm gêñ tonañ e sêkên gewiñ en. ⁴⁶ Ma nêñ ñagêdô dèdên Parisai jatedôn geñ, tañ Jesu gêgôm nañ, ñawae gèdên êsêac. ⁴⁷ Tec lau dabuñsêga to Parisai sêkac laumata sa ma sêsôm gebe “Aêac danğôm amboac ondoc. Ñac tònê tec gêgôm gêñtalô taêsam. ⁴⁸ Aêac embe talicgen ma êñgôm nê gêñ, oc lau samob sêkên êwiñ en ma Rom mênşêjanğo aêacnêñ gamêñ tolaugen su.” ⁴⁹ Ma êsêacnêñ ñac ten, nê ñaê Kaiapa, tañ kêtü ñac dabuñsêga gèdên jala tonañ gêmoa nañ, kêsôm gèdên êsêac gebe “Amac ajam kauc biñ. ⁵⁰ Ma nêm kauc kêsâ kèpi biñ tonec atom gebe Ñac tagen êmac êndü êjô lau, go êmoasiñ amac êlêlêc lau samob sênaña su.” ⁵¹ Biñ tonañ en kêsôm tau nê biñ atom. En kêtü ñac dabuñsêga gèdên jala tonañ gêmoa, tec geoc ñalô tonañ lasê kèpi Jesu êmac êndü êjô lauña. ⁵² En oc êmac êndü êjô lau tecenangen atom, en êkaton Anôtônê lau samob, tañ sêñgôn palip-palipgen nañ, sa sêpi tagen amboac tonañ. ⁵³ Gèdên bôc tonañ êsêac sêjac m sêkic êna biñ sênac en êndüña. ⁵⁴ Tonañ su ma Jesu kêsêlên gêmoa awê kêsêp Juda ñalêlôm kêtiam atom, kêtaiñ taugen anğa tonañ gêja malac ten, ñaê Epraim gêc kêsî gamêñ sawaña, jatonê ñacseñomi sêmoa tonañ.

⁵⁵ Judanêñ Pasa kèdabiñ, tec lau taêsam anğa gamêñ tonañ sêpi Jerusalem sêja sêmun Pasa ñanoc, sebe sênac dabiñ taun. ⁵⁶ Êsêac sêsôm Jesu sêmoa lôm dabuñ ma sêsôm gèdên taun gebe “Amac abe amboac ondoc, abe en oc êmên êlic om êwiñ me.”

Lau dabuñsêga to Parisai sêjatu biñ gebe “Ñac ten embe êjala gamêñ, tañ Jesu gêmoa nañ, go êsôm lasê gebe sêkôc en tôn.”

12

Maria geñ oso Jesu

(Mat 26:6-13; Mar 14:3-9)

¹ Pasa atom tagen, bec 6gen gêc, tec Jesu gêo lasê Betania. Lasara tañ Jesu gêñu en sa anğa ñacmatênên nañ, gêmoa malac tonañ. ² Êsêac seno moasiñ gèdên en anğa tonañ, tec Marta gêjam sakiñ gêñ ma Lasara geñ gêñ gêñgôn gèwiñ êsêac. ³ Go Maria kèkôc bu ñamalu, tañ ñaôli kapôên nañ, kekec ten mêngeñ oso Jesu akaiñ ma gèbuñ en akaiñ ña môkêlauñ e bu tau ñamalu kèpôn popoc kèkô andu tonañ ñalêlôm. ⁴ Tec ênê ñacseñominên ten, Juda Isariot, tañ gebe eoc en lasê nañ, kêsôm gebe ⁵ “Amboac ondoc sêkên bu tau gèdên lau sêjam ôli ña denari 300 atom, gebe sêkên ñaawa êndên lau ñalêlôm sawa.” ⁶ En taê gèjam lau ñalêlôm sawa, tec kêsôm biñ tonañ nec atom. En ñacgengeñ tec kèbic êsêacnêñ kanom, ma gêñ tañ lau sêkên kêsêp nañ, en kèkôc sa. ⁷ Tec Jesu kêsôm gebe “Ondec engeñ, en gèjam dôn aênoc bec sênsuñ aênja. ⁸ Lau ñalêlôm sawa tec sêñgôn sêwiñ amac ñapan, ma aê oc jañgôn jawiñ amac ñapan atom.”

Sêkic Lasaranê biñ

⁹ Judanêñ lau taêsam sêñô en gêmoa tonañ ñawae tec sêja, mago sêja kêtü Jesu taugenña atom, sebe sêlic Lasara, tañ Jesu gêñu en sa anğa ñamatênên nañ êwiñ. ¹⁰ Lau dabuñsêga sêkic biñ gebe sênac Lasara êwiñ, ¹¹ gebe Juda taêsam sêja kêtü enña e sêkên gèwiñ Jesu.

Jesu kêsô Jerusalem gêja

(Mat 21:1-11; Mar 11:1-11; Luk 19:28-40)

¹² Ñagelen ma lau taêsam, tañ sêo lasê kêtü omña nañ, sêñô Jesu êna Jerusalem ñawae, ¹³ tec sêoc tômtômlauñ sêpuc en tontôn sêja ma sêmôêc gebe “Osana, alanem en, nañ gêmên gèjô Apômtau lanô nañ, to Israelnêñ kiñ,” ¹⁴ Jesu kêtap donki ñalatu ten sa ma gêñgôn ñaô kêtôm teto gêc gebe

¹⁵ “Sion Latuo, ôtêc taôm atom.

Ôlic acgom. nêm kiñ gêñgôn donki ñalatu ten ñaô gèdên aôm gèwac.”

¹⁶ Gêdênj tonan Jesunê ñacseñomi sêjala binj tonan ñam atom. Mago gêdênj tan Jesu kêkôc nê ñawasi sa su nan, ac taênj gêjam gebe binj tônê teto kêpi en. tec sêgôm ñanô kêsa amboac tonan, ¹⁷ Lau tan sêwiñ enj gêdênj gêmôêc Lasara anja sêô ma gêñu enj sa anja ñacmatênênj nan, tec sêsôm binj tau lasê. ¹⁸ Amboac tonan lau sêpuc enj tontônj sêja, gebe sênô enj gêgôm gêñtalô tonan ñawaegac. ¹⁹ Ma Parisai sêsôm gêdênj tauñ gebe “Kec, amac alicgac, amacnêm binj ñanô masi, lau samob jatêdaguc enjenj.”

Helen ñagêdô sebe sêlic Jesu

²⁰ Ma Helen ñagêdô sêwiñ êsêac, tan sêpi Jerusalem sêja nan, sebe tetenj mec êndênj om. ²¹ Lau tau dêdênj Pilip anja Betsaida Galilaijana sêja ma tetenj enj gebe “Apômtau, aêacmênj abe alic Jesu.” ²² Tec Pilip jakêsôm gêdênj Andrea ma Andrea agêc Pilip jasêsôm gêdênj Jesu. ²³ Ma Jesu gêjô êsêagêc awenj gebe “Ñanoc kêdabingac gebe Ñamalacnê Latunê ñawasi êsa. ²⁴ Binjanô, aê jasôm tobinjanôgenj êndênj amac gebe Janjom ñawê embe êsêp nom atom, oc êtu palê atom ma tau ênêc. Êtu palê acgom, go ênam ñanô taêsam. ²⁵ Ñac tan têtac gêwiñ gebe êmoa mata jali nan, oc ênam sapu. Ma ñac tan têtac gedec tau gebe êmoa mata jali anja nom tonec nan, oc êmoasiñ enj êngônj mata jali tenjenj. ²⁶ Tenj embe ênam sakinj aê, nan êndanjuc aêmanj ma gamênj, tan aê janjônj nan, ñoc sakinjwaga oc êngônj êwiñ. Tenj embe ênam sakinj aê, nan Tamoc oc etoc enj sa.

Jesu gêwa tau sa gebe êmac êndu

²⁷ “Galoc aênoc katurc kêlênim tau, ma jasôm binj amboac ondoci. Jasôm gebe ‘Tamoc, ônam aê kêsî êndênj noc tonec me.’ Masianô, aê gamênj kêtû noc tonecña. ²⁸ Tamoc, ôngôm nêm ñaê ñawae êsa.” Ma binj tenj kêsa anja undambê gêmênj gebe “Aê gagôm ñawae kêsagac, ma oc janjôm ñawae êsa êtiam.” ²⁹ Lau tan sêkô nan, sênô e sêsôm gebe “Wapap gêjac.” Ma ñagêdô sêsôm gebe “Anjela tenj kêsôm binj gêdênj enj.” ³⁰ Tec Jesu gêjô êsêac awenj gebe “Awa tônê kêsa kêtû aênja atam, kêsa kêtû amacña. ³¹ Galoc nom tonec ñatêm mêtôcña. Galoc Anôtô êtiñ nom tonec ñatau êsa êna. ³² Ma embe sêsunj aê sa anja nom, oc jaê êsêac samob sa dêndênj aê sêmênj.” ³³ Binj tonan enj kêsôm gebe êwa nê êmac êndu ñalênj sa. ³⁴ Tec lau sêjô enj awa gebe “Aêac tec anjô gêc binjsu gebe Kilisi tau oc êmoa tenjenj. Ma amboac ondoci aôm kôsôm sêsunj Ñamalacnê Latu sa acgom. Ñamalacnê Latu tonê asa.” ³⁵ Go Jesu kêsôm gêdênj êsêac gebe “Ja tau oc êwê amac ñasawa saunjenj ôwiñ. Asalênj atôm lau, tan ja gêwê êsêac nan, gebe ñakesec êtap amac sa atom. Ñac tan kêsêlênj gêmôa ñakesec ñalêlôm nan, gêjam kauc gamênj, tan gebe êna nan. ³⁶ Ja tec gêwê amac gêmôa. Amboac tonan akênj êwiñ ja tau gebe atu ñawê latui.”

Juda sêkênj gêwiñ Jesu atom

Jesu kêsôm binj tonan su ma gêja kêsîñ tau gêdênj êsêac. ³⁷ Enj gêgôm gêñtalô kapôênj taêsam êsêac sêlic, mago sêkênj gêwiñ enj atom, ³⁸ gebe propete Jesaia nê binj êtu anô gebe “Apômtau, asa lau sêkênj gêwiñ aêacma jaen, ma Apômtau geoc nê lêma ñañaclai lasê gêdênj asa.”

³⁹ Amboac tonan êsêac têtôm gebe sêkênj êwiñ atom gebe Jesaia kêsôm tenj gêwiñ gebe

⁴⁰ “Enj kêpô êsêac matenjanô ôkwi to gêjac kapoac êsêac e nêñ ñalêlôm ñadani kêsa, gebe matenjanô sêlic gêñ atom to gêñ ñalêlôm sêjala binj atom ma sênam tauñ ôkwi atom, e janjôm êsêac ñajam êsa atom.”

⁴¹ Binj tonan Jesaia kêsôm gebe gêlic Jesunê ñawasi to gêwa enj sênac.

⁴² Binj tonan gêc, mago kasêganênj taêsam sêkênj gêwiñ enj, tagenj sêsôm lasê atom kêtû Parisaiña gebe têtîñ êsêac su anja gônacnênj atom. ⁴³ Lau tonan ñai têtac gêwiñ waen, tan gêc ñamalacña nan, kêlêlêc waen, tan gêc Anôtônja nan su.

⁴⁴ Jesu gêmôêc gêc awêgen gebe “Ñac tañ kékêñ gêwiñ aê nañ, kékêñ gêwiñ aê atom, kékêñ gêwiñ ñac, tañ kêsakiñ aê gamêñ nañ. ⁴⁵ Ma en tañ gêlic aê nañ, gêlic ñac, tañ kêsakiñ aê gamêñ nañ. ⁴⁶ Aê ja tec gamêñ nom, gebe ñamalac samob, tañ sêkêñ gêwiñ aê nañ, nêñ tenj êmoa ñakesec atom. ⁴⁷ Ma ñac tenj embe êñô aêñoc biñ ma êmansañ atom, nañ aê oc jamêtôc enj atom, gebe aê gamêñ gabe jamêtôc lau nomña atom, gamêñ gabe janam lau nomña kêsi. ⁴⁸ Ñac tañ kêpô aê siñ ma kékôc ñoc biñ sa atom nañ, kêtap nê ñac-êmetôc-enjwaga sa. Biñ tañ kasôm nañ, êmetôc enj êndên bêc ñamuña, ⁴⁹ gebe aê kasôm tauc ñoc biñ atom, Tamoc tau, tañ kêsakiñ aê gamêñ nañ, kêjatu aê kêtú biñ, tañ jasôm to jawa sa nañña. ⁵⁰ Ma aê kajala gebe ênê jatu kêtú dangônj materj jali tenjenj ñam. Amboac tonañ biñ, tañ gawê sa nañ, gawa sa kêtôm Tamoc kêsôm gêdênj aê.” *

13

Jesu kékwasinj nê ñacsenjomi enj kainj

¹ Om Pasa kédabiñ su ma Jesu kêjala nê noc êwi nom tonec siñ êndênj Tama ênaña gêsuj sa. Enj têtac gêwiñ nê lau, tañ sêmoa nom nañ ñanô, ma têtac gêwiñ êsêac e gêjac dabiñ kêpi nê ñacsenjomi. ² Êsêac senj gênj sêngônj ma Sadanj kêbaliñ biñ kêsêp Simon Isariot latu Juda su, gebe eoc Jesu lasê. ³ Jesu kêjala gebe Tama kékêñ gênj samob kêsêp enj lêma to kêjala gebe mênkêsa anja Anôtônê ma oc êmu êndênj Anôtô êna êtiam, ⁴ tec gêdi sa anja tebo ma kékôc nê ñakwê ñaônja su ma kékôc obo sakiñña jakêjandiñ. ⁵ Go kékêc bu kêsêp laclu jagêjac m kêsagu ñacsenjomi enj kainj ma gêbuñ ña obo, tañ kêjandiñ nañ. ⁶ Gêgôm e jakêsa Simon Petere, go ñac tau kêsôm gêdênj enj gebe “Apômtau, aôm gobe ônsañgu aê ockainj me.” ⁷ Tec Jesu gêjô enj awa gebe “Gênj tañ galoc gagôm nañ, gôjam kauc malôgenj go ôjala.” ⁸ Ma Petere kêsôm gêdênj enj gebe “Masianô, aôm ônsañgu aê ockainj atomanô.” Jesu gêjô enj awa gebe “Aê embe jansañgu aôm atom, oc ôwê kainj aê atom.” ⁹ Ma Simon Petere kêsôm gêdênj enj gebe “Apômtau, amboac tonañ ockainjenj atom, lemoc to môkêcapac êwiñ acgom.” ¹⁰ Ma Jesu kêsôm gêdênj enj gebe “Ñac tañ gêlinj bu su nañ, êkwasiñ tau êtiam atom, akainj tagenj, gebe enj kêtú selegcac. Amac atu seleg amboac tonañ, tagenj samob atom.” ¹¹ Enj kêjala ñaceoc-enj-lasêwaga su, tec kêsôm gebe “Amac samob atu seleg atom.” ¹² Enj kesagu êsêac enj kainj su, go kêsô nê ñakwê sa kêtiam jagêngônj sic ma kêsôm gêdênj êsêac gebe “Amacnêm kauc kêsâ kêpi gênj, tañ gagôm gêdênj amac nañ, me masi. ¹³ Amac tonañ asam aê gebe Mêtêmôkê to Apômtau, nañ asôm jagêdênj, gebe aê tau tonec. ¹⁴ Apômtau to mêtêmôkê tau aê embe jansañgu amac emkainj, go ansañgu taôm emkainj êndênj-êndênjenj amboac tonañjenj, ¹⁵ gebe aê katôc ñadônjonj gêdênj amac gebe amac taôm anjôm amboac gagôm gêdênj amac su. ¹⁶ Biññanô, aê jasôm tobiññanôgenj êndênj amac gebe Sakiñwaga kêlêlêc nê ñatau atom, ma jaenwaga kêlêlêc ñac, tañ kêsakiñ enj nañ atom. ¹⁷ Embe ajala biñ tonañ ma embe anjôm ñanô êsa, oc aê aoc êoc amac.

¹⁸ “Ma Jasôm êpi amac samob atom. Aê kajala lau, tañ kajalinj êsêac sa nañ. Mago biñ, tañ teto gec nañ, êtu anô gebe ‘Ñac tañ genj aêñoc mo nañ, gêoc akainj sa gebe êka aê.’ ¹⁹ Biñ tau ñanô kêsâ atom tagenj, ma galoc jawa sa êndênj amac kwananjenj. Ma êndênj biñ tau ñanô êsa, go akênj êwiñ gebe aê tau tonec. ²⁰ Biññanô, aê jasôm tobiññanôgenj êndênj amac gebe Tenj embe êkôc ñac, tañ aê kasakiñ enj nañ sa, oc êkôc aê sa. Ma tenj embe êkôc aê sa, oc êkôc ñac, tañ kêsakiñ aê gamêñ nañ sa.”

Jesu kêtôc ñac, tañ eoc enj lasê nañ

(Mat 26:20-25; Mar 14:17-21; Luk 22:21-23)

²¹ Jesu kêsôm biñ tonañ su e katu kêlênim tau, go gêwa sa gêc awêgenj gebe “Biññanô, aê jasôm tobiññanôgenj êndênj amac gebe Amacnêm ñac tenj oc eoc aê lasê.” ²² Ma ñacsenjomi materjanô gêdênj tauñ ma sêjam kauc ñac, tañ enj kêsôm biñ kêkanônj enj nañ.

* **12:50:** Denari tagenj kêtú komwaganenj ñaoli bec tagenja.

²³ Nacsenjaminêñ ten, tañ Jesu têtac gêwiñ en nan, gêngôn kési enña. ²⁴ Nac tonañ tec Simon Petere kêsênic mata en ma kêsôm gêdên en gebe “Ôtu kênac en gebe biñ tonañ kêsôm kêpi asa.” ²⁵ Go Nac tau kêsô Jesu asêtêkwa ñalabu gêja ma kêtû kênac gebe “Apômtau, asa.” ²⁶ Tec Jesu gêjô en awa gebe “Nac tau tec aê oc jasac mo ñagêdô tôñ ma jakêñ êndên en.” Go kêsac mo ñagêdô tôñ ma kêkôc jakêkên gêdên Simon Isariot latu Juda. ²⁷ Nac tau gen su, ma Sadañ kêsêp ênê ñalêlôm gêja. Tec Jesu kêsôm gêdên en gebe “Gên tañ gobe ôngôm nan, ôngôm seben.” ²⁸ Ma êsêac samob, tañ sen gêñ sêmoa nan, nêñ ten kêjala biñ, tañ Jesu kêsôm gêdên en nan, ñam atom. ²⁹ Nêñ ñagêdô seboc Jesu kêsôm gêdên en gebe “Ônam ôli aêacnêñ gêñ omña kwananjen,” gebe Juda kêbic kanom. ñagêdô seboc en êkên gêñ êndên lau ñalêlôm sawa. ³⁰ Nac tau gen gêñ su ma gacgen kêsâ gêja. Ma gêbêcauc.

Biñsu wakuc

³¹ Juda kêsâ gêja su, go Jesu kêsôm gebe “Galoc ñamalacnê Latunê ñawasi mênkêsâ ma Anôtônê ñawasi kêsâ kêtû enña. ³² Anôtônê ñawasi embe êsa êtu enña, go Anôtô êkên tau nê ñawasi êndên en amboac tonañ. Ma êkên ênê ñawasi êsa seben. ³³ ñapalêac, aê jamoa jawiñ amac ñasawa saunjen êwiñ, go ansom aê. Ma biñ tañ kasôm gêdên Juda nan, galoc jasôm êndên amac amboac tonañ gebe Gamên tañ aê jana, amac atôm gebe naasa atom. ³⁴ Aê jakên biñsu wakuc ten êndên amac gebe Akên nêñ têtac gêwiñ elom tau. Akên nêñ têtac gêwiñ elom tau êtôm aê têtac gêwiñ amac. ³⁵ Embe akên nêñ têtac gêwiñ elom tau, go samob sêjala êndên tonañ gebe aênoc ñacsenomi amac.”

Jesu kêsôm lasê gebe Simon Petere ênsê en auc (Mat 26:31-35; Mar 14:27-31; Luk 22:31-34)

³⁶ Ma Simon Petere kêsôm gêdên en gebe “Apômtau aôm ôna ondoc.” Tec Jesu gêjô en awa gebe “Gamên tañ aê jana nan, galoc kôtôm gebe ôndançuc aê nec atom. Malôgen, go ôndançuc.” ³⁷ Ma Petere kêsôm gêdên en gebe “Apômtau, amboac ondoc galoc katôm gebe jandançuc aôm atom. Aê jamac endu êtu aômña.” ³⁸ Tec Jesu gêjô en awa gebe “Aôm gobe ômac êndu êtu aênja me. Biñnanô, aê jasôm tobiñnanôgen êndên aôm gebe Talec oc êtañ atomgen, ma aôm ônsa aê auc atu dim têlêac.

14

Jesu kêtû intêna daô lasê dandên Tamenja

¹ “Nêñ ñalêlôm êiênim tau atom. Akên êwiñ Anôtô ma akên êwiñ aê. ² Tamocnê andu tec ñabalêm taêsam gêc. Embe ênêc atom, oc jasôm êndên amac gebe Jana jamansañ nêñ gamên. ³ Aê jana jamansañ amacnêñ gamên su acgom, go jamu jamên ma jakôc amac, gebe gamên, tañ aê gêngôn nan, amac ançôn awiñ. ⁴ Ma gamên, tañ aê jana nan, ñaintêna amac alicgac.” ⁵ Tom kêsôm gêdên en gebe “Apômtau, gamên tañ aôm ôna nan, aêac ajala atom, ma oc alic ñaintêna amboac ondoc.” ⁶ Tec Jesu kêsôm gêdên en gebe “Intêna aê ma biñnanô to ançôn matem jali ñam aê. ñamalac ten oc êndên Tamoc êna atom, aê jawê en acgom. ⁷ Embe ajala aê, oc ajala Tamoc amboac tonañ. Galoc tec ajala en ma alic ençac.” ⁸ Go Pilip kêsôm gêdên Jesu gebe “Apômtau ôtôc Tamam êndên aêac alic, go êtôm aêac.” ⁹ Tec Jesu kêsôm gêdên en gebe “O Pilip, gamoa gawiñ amac e nêñgen ma kôjala aê atom me. Nac tañ gêlic aê nan, gêlic Tamoc su. Amboac ondoc tec kêsôm gebe ‘Ôtôc Tamam êndên aêac.’ ¹⁰ Aê gamoa Tamoc ñalêlôm ma tamoc gêmoa aê ñalêlôm nec kôkên gêwiñ atom me. Biñ tañ kasôm gêdên amac nan, aê tauc ñoc biñ atom. Tamoc tañ gêmoa aê ñalêlôm nan, gêjam nê kôm tonañ. ¹¹ Akên êwiñ aê gebe gamoa Tamoc ñalêlôm ma Tamoc gêmoa aê ñalêlôm. Embe masi, go akên êwiñ êtu kôm tonanña. ¹² Biñnanô, aê jasôm tobiñnanôgen êndên amac gebe Nac tañ kêkên gêwiñ aê nan, ênam kôm, tañ aê gajam nan amboac tonañ ma oc ênam êlêlêc tonañ su, gebe aê jandên Tamoc jana. ¹³ Ma gêñ

samob, tañ aten anam aê tañôc nañ, oc jañgôm ñanô êsa, gebe Latu êwaka Tamanê ñawasi sa. ¹⁴ Embe aten gêñ ten êndên aê anam aê lañôc, oc jañgôm ñanô êsa.

Jesu gêjac mata Nalau Dabuñ

¹⁵ “Embe têmtac êwiñ aê, oc amansañ aêñoc biñsu. ¹⁶ Go aê jaten êndên Tamoc ma en êkên amacnêm ênamawemwaga ten gebe ômoa êwiñ amac tengeñ. ¹⁷ Nac tau Nalau biññanôña, tañ lau nomña sêkôc en sa êtôm atom nañ, gebe êsêac sêlic to sêjala en atom. Amac tec ajala en gac, gebe gêwiñ amac ma gêmoa amacnêm ñalêlôm.

¹⁸ “Aê oc jandec amac atôm mosêbu atom, aê oc jandên amac jawac. ¹⁹ Näsawa saungeñ ma lau nomña sêlic aê êtiam atom, mago amac tec oc alic aê, gebe aê gañgôn matoc jali, tec amac oc añgôn matem jali amboac tonan geñ. ²⁰ Êndên bêc ônê amac oc ajala gebe aê gamoa Tamoc ñalêlôm ma amac amoa aê ñalêlôm ma aê jamoa amac ñalêlôm.

²¹ “Nac tañ kêkôc aêñoc biñsu sa ma kamasan nañ, en ñac têtac gêwiñ aêña. Nac tañ têtac gêwiñ aê nañ, Tamoc têtac êwiñ en ma aê têtac êwiñ en amboac tonan ma jaoc tauc lasê jandên en.” ²² Ma Juda, Isariot latu tonan atom, kêsôm gêdên en gebe “Apômtau, aôm gobe oc taôm lasê êndên aêac, mago êndên lau nomña atom, nañ ñam amboac ondoc.” ²³ Tec Jesu gêjô en awa gebe “Nac ten embe têtac êwiñ aê ma êmansañ aêñoc biñ, oc Tamoc têtac êwiñ en ma aêagêc andên en naañgôn awiñ en. ²⁴ Ma ñac tañ têtac gêwiñ aê atom nañ, kêmasañ aêñoc biñ atom. Ma biñ tau, tañ amac añô nañ, aêñoc biñ atom, Tamoc tañ kêsakiñ aê gamên nañ nê.

²⁵ “Biñ tonan nañ aê gêñgôn gawiñ amac tec kasôm gêdên amac. ²⁶ Ma ênam-awemwaga Nalau Dabuñ tau, tañ Tamoc êsakiñ mênênam aê lañôc nañ, oc êndôn biñ samob êndên amac to êwa amacnêm kauc sa e taêm ênam biñ samob, tañ kasôm gêdên amac nañ. ²⁷ Aê jandec biñmalô êndên amac ma aêñoc biñmalô oc jakên êndên amac. Mago jakên êndên amac amboac lau nomña sêkên nec atom. Nêm ñalêlôm êlênim tau to atêc taôm atom. ²⁸ Amac añô aê kasôm gêdên amac gebe jana ma oc jandên amac jamên êtiam. Embe têmtac êwiñ aê, oc têmtac ñajam êsa gebe jandên Tamoc jana, gebe Tamoc kapôên kêlêlêc aê su. ²⁹ Biñ tau ñanô kêsa atom tagen, mago gabe jasôm êndên amac kwanan geñ gebe êndên tañ ñanô êsa nañ akên êwiñ. ³⁰ Aê jasôm biñ gwalêkiñ êndên amac êwiñ atom, gebe nom tonec ñatau êmên, mago oc êku aê tulu atom. ³¹ Tagen aê gagôm gên, tañ Tamoc kêjatu aê nañ, gebe lau nomña sêjala aê têtac gêwiñ Tamoc. Andi sa ma taêc aña tonec tana.

15

Jesu kêtü wainmôkê ñanô

¹ “Wainmôkê ñanô aê ma Tamoc kêtü kôm wainña natau. ² Nac ñawalô samob, tañ gêjam ñanô atom nañ, oc eso êñgic, ma samob, tañ gêjam ñano nañ, oc ênac ñasêli su gebe ênam ñanô êlêlêc. ³ Amac atu selec su kêtü biñ, tañ kasôm gêdên amac nañña. ⁴ Amoa aê ñalêlôm, oc jamoa amac ñalêlôm. Nawalô ten embe naên diñ êsô ñamôkê atom, tau ênêc, oc êtôm gebe ênam ñanô atom. Ma amac embe amoa aê ñalêlôm atom, oc amboac tonan.

⁵ “Wainmôkê aê ma ñawalô amac. Nac tañ gêmoa aê ñalêlôm, ma aê gamoa en ñalêlôm nañ, gêjam ñanô taêsam, gebe aê embe jawiñ atom, oc atôm gebe añgôm gên ten atom. ⁶ Ten embe êmoa aê ñalêlôm atom, oc sêmbaliñ en siñ e êtu masê amboac ñawalô, tañ kêmbeliñ ma sejon sa nasêmbaliñ êpi ja gebe êniñ su. ⁷ Embe amoa aê ñalêlôm ma ñoc biñ oc ênêc amacnêm ñalêlôm, ma embe têmtac êwiñ gên ten ma aten, nañ oc akôc. ⁸ Embe anam ñanô taêsam e atu aêñoc ñacsenomi, go añgôm Tamocnê ñawasi êsa. ⁹ Aê têtac gêwiñ amac kêtôm Tamoc têtac gêwiñ aê. Amoa ñoc têtac gêwiñ, tañ kepen amac auc nañ ñalêlôm. ¹⁰ Embe amansañ aêñoc biñsu, oc amoa ñoc têtac gêwiñ, tañ kepen amac auc nañ ñalêlôm, atôm aê kamasan Tamocnê biñsu ma gamoa ênê têtac gêwiñ, tañ kepen aê auc nañ ñalêlôm.

11 “Biñ tonañ ñai samob kasôm gêdêñ amac, gebe ñoc têtac ñajam wacênêc amacnêm ñalêlôm ma ênac dabiñ amacnêm têtac ñajam ênam amac auc. 12 Aêñoc biñsu tonec gebe Akêñ nêm têtac gêwiñ elom tau êtôm aê têtac gêwiñ amac. 13 Ñac tañ êmac êndu êjô nê lau nañ, nê têtac gêwiñ kêlêlêc ñêñgen su. 14 Amac êmbe aňgôm gêñ, tañ kajatu amac nañ, oc atu aêñoc lau. 15 Aê jasam amac gebe sakiñwaga êtiam atom, gebe sakiñwaga gêjam kauc gêñ, tañ nê ñatau gêgôm nañ. Aê kêsam amacgac gebe atu ñoc lau, gebe gêñ samob, tañ ganô aňga Tamocnê nañ, tec gaoc lasê gêdêñ amac su. 16 Amac tec ajaliñ aê sa atom, aê kajaliñ amac sa ma kasakiñ amac gebe ana ma anam ñanô, ma amacnêm ñanô tonañ ênêc ñapan. Ma gêñ tañ aten anam aê lanôc nañ, Tamoc oc êkêñ êndêñ amac. 17 Aê jajatu amac gebe akêñ têtac gêwiñ elom tau.

Lau nomña têtac gedec Jesunê lau

18 “Lau nomña embe têtac endec amac, nañ taêm ênam gebe têtac gedec aê kêtú ñamata. 19 Amac embe aňga lau nomña nêñ, oc lau nomña têtac êwiñ amac, gebe êsêacnêñ ñagêdô amac. Mago aê kajaliñ amac sa aňga lau nomña nêñ, gebe atu lau nomña êtiam atom, tec lau nomña têtac gedec amac. 20 Taêm ênam biñ, tañ kasôm gêdêñ amac nañ gebe Sakiñwaga kêlêlêc nê ñatau su atom. Êsêac sêjanda aégac, tec oc sêjanda amac amboac tonañ. 21 Gêñ samob tonañ ñai oc sêñgôm êndêñ amac êtu ñoc ñaêña, gebe sêjala ñac, tañ kêsakiñ aê gamêñ nañ atom. 22 Aê embe jamêñ to jawa biñ sa êndêñ êsêac atom, oc nêñ sec masi. Mago galoc embe taên ênam gebe sênsa nêñ sec auc, oc sêñgôm naeo. 23 Ñac tañ têtac gedec aê nañ, têtac gedec Tamoc amboac tonañ. 24 Aê embe janam kôm, tañ ñac ten gêjam atom nañ, aňga êsêacnêñ atom, go nêñ sec masi. Tagen galoc sêlic ñoc kôm tau su, mago têtac gedec aêagêc Tamoc. 25 Amboac tonañ biñ, tañ teto gêc êsêacnêñ biñsu nañ, oc êtu anô gebe ‘Êsêac têtac gedec aê ñaômagen.’

26 “Êndêñ tañ jasakiñ ênam-awemwaga aňga Tamocnê êndêñ amac êmêñ, Ñalau biññanôña, nañ êsa aňga Tamocnê nañ, oc êwa aê ñam sa. 27 Ma amac awa aê ñam sa amboac tonañ, gebe amoa awiñ aê gêdêñ gajac m ñoc kôm e mênğêdêñ galoc.

16

1 “Biñ tonañ ñai kasôm gêdêñ amac gebe têtac lulu e anaña atom. 2 Êsêac oc têtin amac su aňga gôlôacnêñ. Ñanoc oc mênêsa ma samob, tañ sênac amac êndu nañ, oc sênam kauc gebe sêjam sakiñ gêdêñ Anôtô ña gêñ amboac tonañ. 3 Gêñ tonañ ñai oc sêñgôm gebe sêjala Tamoc atom ma sêjala aê atom. 4 Biñ samob kasôm gêdêñ amac gebe êsêac embe sêñgôm gêñ tau êndêñ ñanoc, nañ taêm ênam gebe biñ tau kasôm gêdêñ amac su.

Ñalau Dabuñ nê kôm

“Gêmunğen kasôm biñ amboac tonañ gêdêñ amac atom, gebe tauc gêñgôn gawiñ amac. 5 Ma galoc jandêñ ñac, tañ kêsakiñ aê gamêñ nañ jana, ma amacnêm ñac ten kêtú kênac aê gebe ‘Ôna ondoc’ nec atom. 6 Aê kasôm biñ tonañ gêdêñ amac e amacnêm ñalêlôm ñawapac gêjam aucgen, 7 ma aê jasom biññanô êndêñ amac gebe jawi amac siñ nec, oc êmoasiñ amac. Embe jawi amac siñ atom, oc ênam-awemwaga êndêñ amac êmêñ atom. Embe jana, go jasakiñ en êndêñ amac êmêñ. 8 Ñac tonañ êmêñ, go êwaka lau nomña nêñ kauc sa êpi sec tau ma êpi biñğêdêñ to êpi Anôtônê mêtôc. 9 Êpi sec gebe sêkêñ gêwiñ aê atom. 10 Ma êpi biñğêdêñ gebe jandêñ Tamoc jana ma amac alic aê êtiam atom. 11 Ma êpi mêtôc gebe Anôtô kêmêtôc nom tonec ñatau su.

12 “Aêñoc biñ ñagêdô gwalêkiñ gebe jasôm êndêñ amacña tec gêc, mago galoc oc asip sa atôm atom. 13 Ma êndêñ tañ ñac ônê, Ñalau biññanôña, tau êmêñ nañ, oc êwê amac ajala biññanô tau tomalagen, gebe en oc êsôm tau nê biñ atom. Biñ tañ en gêñô nanğen, tec êsôm ma eoc biñ, tañ oc mênêsa nañ, lasê êndêñ amac. 14 Ñac tau oc êwaka aêñoc ñawasi sa, gebe en oc êkôc su aňga aêñoc ma êsôm lasê êndêñ amac. 15 Tamocnê gêñ samob kêtú

aênoc. Amboac tonaj tec kasôm gebe Nac tau êkôc su anğa aênoc ma êsôm lasê êndên amac.

Nalêlôm nawapac ênam tau ôkwi êtu têtac njam

¹⁶ “Têlagenj acgom ma alic aê sapu, ma têlagenj êtiam, go alic aê êtiam.” ¹⁷ Ênê njacsejomi njagêdô sêsôm gêdênj taunj gebe “Binj tonec amboac ondoc, tec enj kêsôm gêdênj aêac nec gebe ‘Têlagenj acgom ma alic aê sapu, ma têlagenj êtiam, go alic aê êtiam, ma njalô tonec ‘Aê jandênj Tamoc jana.’ ” ¹⁸ Ma Êsêac sêsôm gebe “Binj tonec amboac ondoc, tec enj kêsôm nec gebe ‘Têlagenj.’ Aêac tajala ênê binj njam atom nec.” ¹⁹ Jesu kêjala êsêac sebe têtû kênac enj, tec kêsôm gêdênj êsêac gebe “Amac apuc taôm gebe kasôm gebe ‘Têlagenj acgom ma amac alic aê sapu, ma têlagenj êtiam, go alic aê êtiam me.’ ” ²⁰ Binjanô, aê jasôm tobinjanôgenj êndênj amac gebe Amac oc atanj njanô e apuc tanjiboa sa ma atanj ma lau nomnja oc têtû samuc. Amac oc amoa tonêm njalêlôm nawapacgenj, mago nênj njalêlôm nawapac tonaj oc ênam tau ôkwi êtu têtac njam. ²¹ Awê tej embe êkôc njapalê, oc nê njalêlôm nawapac gebe nê noc kêdabinjac. Mago êndênj tanj êkôc njapalê su nanj, taê ênam njandanj êtiam atom, têtac njam gebe kêkôc njapalê kêtû awê sugac. ²² Amboac tonaj galoc tonêm njalêlôm nawapacgenj amoa e êndênj tanj jalic amac êtiam nanj, têtac njam êsa. Ma lau tej oc sêkôc têtac njam su anğa amacnêm êtiam atom. ²³ Êndênj bêc ônê oc atu kênac binj tej êndênj aê êtiam atom. Binjanô, aê jasôm tobinjanôgenj êndênj amac gebe Embe atanj gênj tej êndênj Tamoc anam aê lanjoc, oc êkênj êndênj amac. ²⁴ Mênjgêdênj tonec amac atanj gênj tej ajam aê lanjoc atom. Ateñ oc akôc ma têtac njam êsa samucgenj.

Jesu kêku nom tau tulu

²⁵ “Binj tonec njai kasôm kêtû binjgôlinj gêdênj amac. Ma njanoc tau mênjêsa, oc janam êtu binjgôlinj êndênj amac êtiam atom, jawa Tamoc njam sa êndênj amac ênêc awêgenj. ²⁶ Êndênj bêc ônanj amac oc atanj gênj anam aê lanjoc, nanj aê jasôm êndênj amac gebe aê oc jateñ êndênj Tamoc êtu amacnja êtiam nec atom. ²⁷ Tamoc tau tec têtac gêwinj amac, gebe amac têtac gêwinj aê ma akênj gêwinj gebe aê kasa anğa Tamocnê tec gamênj. ²⁸ Aê kasa anğa Tamocnê tec gamênj nom. Ma jawi nom sinj ma jandênj Tamoc jamu jana êtiam.” ²⁹ Tec ênê njacsejomi sêsôm gebe “Kec, galoc kôsôm gêc awêgenj, gôjam kêtû binjgôlinj atom. ³⁰ Galoc aêac ajala gebe aôm kôjala binj samob ma kôpô lêna lau gebe têtû kênac binj tej êndênj aômnja atom. Amboac tonaj tec aêac akênj gêwinj gebe aôm kôsa anğa Anôtônê.” ³¹ Go Jesu gêjô êsêac awenj gebe “Galoc akênj gêwinj me. ³² Alic acgom, noc tej oc mênjêsa, ma noc tau kêdabinj sugac, tanj sêsa amac êlinj-êlinj amoa nênj êndênjêndênjgenj ma oc andec aê taucgenj jamoa, mago oc taucgenj jamoa atom, gebe Tamoc gêwinj aê. ³³ Aê kasôm binj tonec gêdênj amac gebe tobinjalôgenj amoa aê njalêlôm. Anğa nom tonec amac amoa tonêm njalêlôm nawapacgenj, mago têtac êpa sugenj. Aê kaku nom tau tulu sugac.”

17

Jesu keteñ mec kêtû nê njacsejomiña

¹ Jesu kêsôm binj tonaj su, go mata gedec undambê ma keteñ mec gebe “O Tamoc, njanoc kêdabinjac, ôkênj Latômnê njawasi êsa, gebe Latôm oc êkênj aômnnêm njawasi êsa. ² Aôm kôkênj enj kêtû gênj totau-totau samob njatau, gebe êkênj lau samob, tanj kôkênj gêdênj enj nanj, sêngônj mateñ jali teñgenj. ³ Sêngônj mateñ jali njam tonec gebe sêjala aôm Anôtô njanô tageñ agêc Jesu Kilisi tau, tanj kôsakinj enj gêmênj nanj. ⁴ Kôm tanj kôsakinj aê gebe janam nanj, tec gajam e gajac dabinj su ma kakênj aômnnêm njawasi kêsa anğa nom. ⁵ O Tamoc, galoc ôkênj njawasi, tanj gêc aomnja nanj, êndênj aê, njawasi tanj gawê kainj gêdênj nom masigenj ma gamoa gawinj aôm nanj.

⁶ “Aê gawa nênj sa gêdênj njamalêc, tanj kôkênj gêdênj aê anğa lau nomnja nênj. Aômnnêm gênj êsêac, tec kôkbnj êsêac gêdênj aê ma sêmasanj aômnnêm binj. ⁷ Galoc sêjala gebe gênj samob,

tañ kôkêñ gêdêñ aê nan, anga aômnêmgen, ⁸ gebe biñ, nan kôkêñ gêdêñ aê, tec kakêñ gêdêñ êsêac. Ac sêkôc sa e sêjala tonjanôgen gebe aê kasa anga aômnêm, ma sêkêñ gêwiñ gebe aôm kôsakiñ aê tec gamêñ.

⁹ “Aê kateñ kêtú êsêacña, kateñ kêtú lau nom-ñaña atom. Kateñ kêtú êsêac tañ kôkêñ gêdêñ aê nanña, gebe nêñ gêñ êsêac. ¹⁰ Aêñoc gêñ samob kêtú aômnêm gêñ, ma aômnêm gêñ samob kêtú aêñoc gêñ, ma êsêac sêwaka aêñoc ñawasi sa. ¹¹ Aê tec jañgôñ nom êtiam atom, mago êsêacmêñ gacgen sêngôñ nom. Ma aê jandêñ aôm jawac. O Tamoc dabuñ, ômansañ êsêac gebe sêmoa nêñ ñaê, tañ kôkêñ gêdêñ aê nan ñalêlôm, ma têtú gêñ tagen amboac aêagêc tagen. ¹² Gêdêñ tañ gamoa gawiñ êsêac nan, kamasañ êsêac sêngôñ tonêm ñaêgen, tañ kôkêñ gêdêñ aê nan. Aê gajob êsêac e nêñ teñ gêjaña atom, ñac gêbac latu tagen, gebe biñ tañ teto gêc nan, êtu anô. ¹³ Galoc tonec aê jandêñ aôm jawac, ma biñ tonec jasôm anga nom êwiñ gebe ñoc têtac ñajam ênam êsêac auc samucgen. ¹⁴ Aê kakêñ aômnêm biñ gêdêñ êsêac ma lau nomña têtac gedec êsêac, gebe êsêac anga lau nomña nêñ atom, têtôm aê tauc anga nom atom amboac tonañ. ¹⁵ Aê jateñ gebe aôm ôkôc êsêac su anga nom atom, jateñ gebe ojop êsêac êndêñ ñac sec. ¹⁶ Êsêac anga nom atom têtôm aê anga nom atom. ¹⁷ Ônam dabuñ êsêac ña biññanô tau, gebe aômnêm biñ kêtú biññanô. ¹⁸ Aê kasakiñ êsêac sêmoa nom kêtôm aôm kôsaki ñaê gamêñ nom. ¹⁹ Ma aê janam dabuñ tauc êtu êsêacña gebe êsêac têtú dabuñ tobiññanô amboac tonañ.

²⁰ “Aê jateñ êtu êsêac tonec taungenña atom, jateñ êtu lau, tañ sêñô êsêacnêñ biñ e sêkêñ êwiñ aê nanña êwiñ ²¹ gebe samob têtú gêñ tagen amboac aôm, Tamoc, gômoa aê ñalêlôm ma aê gamoa aôm ñalêlôm. Ma êsêac sêmoa aêagêc ñalêlôm, ec lau nomñc sêkêñ êwiñ gebe aôm kôsakiñ aê gamêñ. ²² Ma ñawasi, tañ kôkêñ gêdêñ aê nan, tec kakêñ gêdêñ êsêac, gebe êsêac têtú gêñ tagen amboac aêagêc tagen. ²³ Aê gamoa êsêac ñalêlôm kêtôm aôm gômoa aê ñalêlôm, gebe ônac dabiñ êsêac têtú gêñ tagen, ma lau nomña sêjala gebe aôm kôsakiñ aê gamêñ to têtac gêwiñ êsêac amboac têtac gêwiñ aê.

²⁴ “O Tamoc, aê gabe gêñ, tañ kôkêñ gêdêñ aê nan, sêmoa sêwiñ aê sêngôñ gamêñ, tañ aê oc jañgôñ nan, gebe sêlic aêñoc ñawasi, tañ kôkêñ gêdêñ aê, gebe aôm têtac gêwiñ aê gêdêñ nom ñanô kêsa atom tagen. ²⁵ O Tamoc, ñac gêdêñ, lau nomña sêjala aôm atom, mago aê kajala aôm gac, ma êsêac tonec tec sêjala gebe aôm kôsakiñ aê. ²⁶ Aê ñawa nêñ ñaê sa gêdêñ êsêac ma oc jawa sa-jawa sa jamoa, gebe nêñ têtac gêwiñ aêña ênêc êsêacnêñ ñalêlôm ma aê jamoa êsêacnêñ ñalêlôm.”

18

Sêkôc Jesu têtú

(Mat 26:47-56; Mar 14:43-50; Luk 22:47-53)

¹ Jesu kêsôm biñ tonañ su, go gêwiñ nê ñacsenjomi sêsa jaselom bu Kidron. Kôm teñ gêc bu ñamakeñ ôñêña, ma Jesu to nê ñacsenjomi sêsêp kômlelôm sêja. ² Juda tañ geoc eñ lasê nan, gêlic gamêñ tonañ kwanangen, gebe Jesu kêkac nê ñacsenjomi sa anga tonañ elêmé. ³ Juda tau kêkôc lau matu teñ sa ma lau dabuñsêga to Parisai nêñ sakiñwaga ñagêdô sêwiñ sêoc dawen to lamp ma laukasap sa jasêo lasê. ⁴ Jesu kêjala gêñ samob, tañ gebe êtap eñ sa nan kwanangen, mago kêsa jakêsôm gêdêñ êsêac gebe “Amac asôm asa.” ⁵ Ma êsêac sêjô eñ awa gebe “Jesu Nasaretna.” Go eñ kêsôm gêdêñ êsêac gebe “Aê tau tonec.” Ma Juda tañ gebe eoc eñ lasê nan, kêkô gêwiñ êsêac. ⁶ Jesu kêsôm gêdêñ êsêac gebe “Aê tau tonec,” ma êsêac sênu taungen e jasêu taun sêc. ⁷ Tec eñ kêtú kênac êsêac kêtiam gebe “Amac asôm asa.” Ma êsêac sêsôm gebe “Jesu Nasaretna.” ⁸ Tec Jesu gêjô êsêac awen gebe “Aê kasôm gêdêñ amac su gebe aê tau tonec. Embe ansom aê, ma andec êsêac onec sêna.” ⁹ Biñ tonañ gebe ênê biñ, tañ kêsôm nan, êtu anô gebe “Êsêac tañ kôkêñ gêdêñ aê nan, gajam êsêacnêñ teñ sapu atom.” ¹⁰ Ma Simon Petere, nan nê siñ gêc, tec gêbuc sa jakêpa dabuñsêganê sakiñwaga tañalauñ anôña su, ma sakiñwaga tau nê ñaê Malku. ¹¹ Tec Jesu kêsôm gêdêñ

Petere gebe “Ônsêmunj sinj êmu êsêp njaatali êna. Laclu tanj Tamoc kêkênj gêdênj aê nanj, oc janôm gênj êsêp atom me.”

Jesu kêkô dabuñsêga lanjônêm

¹² Lau tonj tonanj to nênj kapitai ma Judanênj sakinwaga sêkôc Jesu ma sêsô enj tøj. ¹³ Go sêwê enj dêdênj Anas sêja, Kaiapa tanj kêtuj nac dêbuñsêga gêdênj jala tonanj gêmoa nanj iawa. ¹⁴ Kaiapa tau tec kêsôm gêdên Juda gebe “Nac tagenj êmac êndu êjo lau, go êmoasinj lau êlêlêc.”

Petere gêsa Jesu auc

(Mat 26:69-70; Mar 14:66-68; Luk 22:55-57)

¹⁵ Simon Petere agêc nacsenjom tenj têdaguc Jesu sêja. Ma nac dabuñsêga kêjala nacsenjom tonanjac, tec gêwin Jesu kêsô nac dabuñsêga nê andu ñamalacluj gêja. ¹⁶ Ma Petere kêkô sacgêdô ñadêmôêja. Go nacsenjom, tanj nac dabuñsêga kêjala enj su nanj, kêsa jakêmasanj binj gêdênj awê gejob sacgêdônja ma gêwê Petere agêc sêsô sêja. ¹⁷ Ma awê gejob sacgêdônja kêsôm gêdênj Petere gebe “Aôm kôtuj nac tônê nê nacsenjom tenj gôwinj me.” Ma enj kêsôm gebe “Masi.” ¹⁸ Gamênj ñaluc ma kômwaga to sakinwaga sêmakop ja ma sêsêlu sêkô, tec Petere kêsêlu ja kêkô gêwinj êsêac.

Dabuñwaga kêtuj lêsuj Jesu

(Mat 26:59-66; Mar 14:55-64; Luk 22:66-71)

¹⁹ Ma nac dabuñsêga kêtuj kênac Jesunê nacsenjomi to nê mêtê ñam gêdênj enj. ²⁰ Tec Jesu gêjô enj awa gebe “Aê kasôm binj gêdênj lau samob gamoa awêgenj ma kadônj mêtê gamoa lôm malacña to lôm dabuñ, tanj Juda samob sêkac sa nanj, elêmê ma kasôm binj tenj kasinj atom. ²¹ Aôm kôtuj kênac aê kêtuj asagenja. Ôtuj kênac lau-sênjô-binjwaga acgom, gebe êsêac tec sêjala aênoc bi ñ, tanj kasôm nanj.” ²² Kêsôm bi ñ tonanj gêmoa ma sakinwaga, tanj sêkô nanj, nênj tenj kêtuj Jesu kêsêp alianô ma kêsôm gebe “Aôm gôjô nac dabuñsêga awa amboac tonanj me.” ²³ Tec Jesu gêjô enj awa gebe “Embe jasôm eso, nanj ôwa sa gebe keso. Ma embe jasôm êndênj, ma amboac ondoci gôjac aê.” ²⁴ Go Anas gêsô enj tøj ma kêsakinj enj tolêpoagenj gêdênj nac dabuñsêga Kaiapa gêja.

Petere gêsa Jesu auc kêtiam

(Mat 26:71-75; Mar 14:69-72; Luk 22:58-62)

²⁵ Simon Petere kêsêlu ja kêkô ma êsêac sêsôm gêdênj enj gebe “Aôm anja ênê nacsenjominênj tenj amboac tonanj me.” Ma enj kêpa tau gebe “Masi.” ²⁶ Go nac dabuñsêga nê sakinwaganênj tenj, Nac tanj Petere kêpa enj tanjalauj su nanj gwadê, tec kêsôm gebe “Aôm tonec tê galic aôm gômoe kôm gôwinj enj nê me.” ²⁷ Ma Petere kêpa tau kêtiam, tec sep tagenj talec kêtanj.

Jesu kêkô Pilata lanjônêm

(Mat 27:1-2, 11-14; Mar 15:1-5; Luk 23:1-5)

²⁸ Bêbêcgenj ma sêwê Jesu anja Kaiapanê sêja gôlinwaganê andu. Juda tauj sêsô gôlinwaganê andu sêja atom, têtêc gebe sênjôm tauj têtuj sec a têtôm gebe sêninj Pasa sêwinj atom. ²⁹ Amboac tonanj Pilata kêsa gadênj êsêac gêja ma kêsôm gebe “Atinj binj ondoci ñakainj kêpi nac tonec.” ³⁰ Ma êsêac sêjô enj awa gebe “Nac tonanj êmbe nac secanô atom, aêac oc akôc enj andênj aôm amênj atom.” ³¹ Tec Pilata kêsôm gêdênj êsêac gebe “Amac taêm akôc enj awac ma amêtôc enj êtôm amacnêm binj su.” Ma Juda sêsôm gêdênj enj gebe “Aêacma jao kêkô gebe anac ñamalac tenj êndu atom.” ³² Binj tonanj kêsa gebe Jesunê binj, tanj kêsôm gêwa nê êmac êndu ñalênj sa nanj, êtu anô.

³³ Amboac tonanj Pilata kêsô gôlinwaganê andu gêja kêtiam jagêmôêc Jesu ma kêtuj kênac enj gebe “Judanênj kinj aôm me masi.” ³⁴ Tec Jesu gêjô enj awa gebe “Aôm taôm taêm gêjam binj tonanj tec kôsôm, me lau ñagêdô sêwa aê ñam sa gêdênj aôm.” ³⁵ Ma Pilata gêjô enj awa gebe “Aê Juda me. Aômnêm lau to lau dabuñsêga sêkênj aôm gôdênj aê gômôênj. Aôm gôgôm

asagen.” ³⁶ Ma Jesu gêjô enj awa gebe “Aênoc gamênj gêc nom tonec atom. Embe aênoc gamênj ênêc nom tonec, oc njoc lau sênac sinj ma Juda sêkôc aê tôn atom. Mago aênoc gamênj gêc tonec atom.” ³⁷ Ma Pilata kêsôm gêdênj enj gebe “Amboac tonan aôm kinj tenj me.” Tec Jesu gêjô enj awa gebe “Kôsômgac, aê kinj tenj. Tinoc kêkôc aê tec gamênj nom tonec gebe jawa binjanô sa. Lau samob, tanj nêj njam kasêp binjanô nanj, sênô aê aoc.” ³⁸ Ma Pilata kêsôm gêdênj enj gebe “Binjanô tau tonan asagen.”

Pilata kêkic Jesunê binj

(Mat 27:15-31; Mar 15:6-20; Luk 23:13-25)

Kêsôm binj tonan su, go kêsâ gêdênj Juda gêja kêtiam ma kêsôm gêdênj êsêac gebe “Aê katap binj tenj sa kêpi njac tônê atomanô. ³⁹ Amacnêm mêtê tenj tec gêc gebe janngamboac njac tenj su êtôm Pasagenj êndênj amac. Ma galoc abe janngamboac Judanênj kinj su êndênj amac me masi.” ⁴⁰ Ma êsêac sêmôêc sêoc aucgenj kêtiam gebe “Enj atom, Baraba.” Ma Baraba tau tonan enj kêjanngowaga tenj.

19

¹ Gocgo Pilata kêsôm sêkôc Jesu tôn ma si enj njâ lêpoa. ² Ma sêkôc okêm mênjsêmôê kêtû sunsunj, go sêkênj enj kêkuc ma sêu njakwê asôsamuc gêsac enj, ³ go jasêkô enj lanônêmnja ma sêsêm gebe “Judanênj kinj, ômoa njajamônj.” Ma têtap enj kêsêp alianô.

⁴ Pilata kêsâ gêja kêtiam ma kêsôm gêdênj êsêac gebe “Alic acgom, aê jawê enj êsa awê êndênj amac, go taôm ajala gebe katap binj tenj sa kêpi enj atom.” ⁵ Go Jesu tosunsunj okêm ma tonjakwê asôsamuc kêsâ awê gêdênj êsêac gêja. Ma Pilata kêsôm gêdênj êsêac gebe “Alic njamalac tau tonec.” ⁶ Lau dabunjsêga to sakinjwaga sêlic enj e sêmôêc gebe “Ônac enj êpi kakesotau êna. Ônac enj êpi kakesotau êna.” Tec Pilata kêsôm gêdênj êsêac gebe “Taôm akôc enj awac ma anac enj êpi kakesotau, gebe aê tauc tec katap binj tenj sa kêpi enj atom.” ⁷ Juda sêjô enj awa gebe “Aêacma binjsu tenj gêc, ma êtu binjsu tonannja tec enj êmac êndu, gebe kêsam tau gebe Anôtônê Latu.”

⁸ Pilata gênô binj tonan e kêtêc tau njanô, ⁹ ma kêsô gôlinjwaganê andu gêja kêtiam jakêtu kênac Jesu gebe “Aôm anja ondoc,” e Jesu gêjam tau tôn. ¹⁰ Tec Pilata kêsôm gêdênj enj gebe “Aôm gôjam taôm tôn aê me. Aôm kôjala gebe aê katu njatau janngamboac aôm sunja to njatau janac aôm ôpi kakesotaunja me masi.” ¹¹ Ma Jesu gêjô enj awa gebe “Anôtô lôlôcnja embe êlôc atom, aôm ôtu aênoc njatau atom. Amboac tonan njac, tanj kêkênj aê gadênj aôm gamênj nanj, nê sec kêlêlêc aômnêm su.” ¹² Pilata gênô binj tonan tec gesom intêna êngamboac enj sunja, mago Juda sêmôêc sêoc aucgenj gebe “Embe ôngamboac njac tonan su, oc kaisaranê njac aôm atom. Njac tenj embe êngôm tau êtu kinj nanj, oc etoc tau sa êndênj kaisara.”

¹³ Pilata gênô binj tonan su, go gêwê Jesu kêsâ awê e Pilata tau gêngônj lêpônj sêmêtôc binja, nanj kêkô gamênj, tanj sêsam sebe “Masacpoc” nanj, sêsam njâ Ebolai awenj gebe “Gabata.” ¹⁴ Binj tonanj sêgôm gêdênj bêc, tanj sêmasanj taunj kêtû Pasaña nanj. Njâoc kêkô njalunjenj ma Pilata kêsôm gêdênj Juda gebe “Alic nêk kinj tauma acgom.” ¹⁵ Ma lau tau sêmôêc gebe “Enanjanan, ênanjanan. Ônac enj êpi kakesotau.” Tec Pilata kêsôm gêdênj êsêac gebe “Amac abe aê janac amacnêm kinj êpi kakesotau êna me.” Ma lau dabunjsêga sêjô enj awa gebe “Aêacma kinj masi, kaisara taugenj.” ¹⁶ Sêsôm su, go kêkênj Jesu gêdênj êsêac gebe sênac enj êpi kakesotau.

Sêjac Jesu kêpi kakesotau

(Mat 27:32-44; Mar 15:21-32; Luk 23:26-43)

Amboac tonanj sêkôc Jesu sa sêja. ¹⁷ Enj tau gêoc nê kakesotau ma sêsa gamênj, tanj sêsam gebe “Gamênj môkêlacnja” nanj sêja, sêsam njâ Ebolai awenj gebe “Golgata.” ¹⁸ Jasêjac enj kêpi kakesotau anja tonan, ma njac luagêc sêwinj enj senkalenj makenj-makenj, ma Jesu kêsêp njalunjenj. ¹⁹ Ma Pilata keto njâlô tenj ma gêjac taminj kakesotau. Njalô tau gebe “Judanênj Kinj Jesu Nasaretnja.” ²⁰ Gamênj tanj sêjac Jesu kêpi kakesotau nanj, gêc malacgala, tec Juda

taésam sêsam ñalô tau. Ma teto ñalô tau ña Ebolai ma Rom to Helen awen. ²¹ Tec Judanên lau dabunÿsêga sêsôm gêdên Pilata gebe “Oto gebe ‘Judanên kin atom,’ oto gebe ‘En tau kêsam tau gebe Judanên kin aê.’” ²² Ma Pilata gêjô êsêac awen gebe “Bin tan kato nan katogac.”

²³ Sinwaga sêjac Jesu kêpi kakesotau su acgom, go sêboa ênê ñakwê sa gêja toê aclê kêtôm êsêac sinwaga kêtômgen. Ma ñakwê ôlija gacgen gêc. Ñakwê baliñ tau sêsi atom, sêwa samucgen anga gêsutêkwa ma kêsêp e gêdên akain, ²⁴ ma sêsôm gêdên taun gebe “Takac êngic atom, tapuc kapoac ma takên êndên ñac ten êkôc samucgen.” Sêgôm tonan gebe bin, tan teto gêc nan, êtu anô gebe

“Êsêac sêjac sam aênoc ñakwê gêdên taun
ma sêpuc kapoac kêtû ñoc ñakwê baliñña.”
Gên tonan sinwaga sêgôm.

²⁵ Jesu têna agêc têna saun, Kleopanê awê Maria, ma Maria Magdalaña sêkô Jesunê kakesotau ñalabu. ²⁶ Jesu gêlic têna agêc ñacsenom, tan têtac gêwiñ en nan, agêc sêkô sêwiñ taun, tec kêsôm gêdên têna gebe “Awê, ôlic latôm tonan.” ²⁷ Go kêsôm gêdên ñacsenom tau gebe “Ôlic tênam tonan.” Ma gêdên ñasawa tau tonan gen ñacsenom tau kêkôc Jesu têna sa jagên gôn ênê andu gêwiñ en.

Jesu gêmác êndu

(Mat 27:45-56; Mar 15:33-41; Luk 23:44-49)

²⁸ Tonan su ma Jesu kêjala gebe gêjac dabin nê gên samob e gêbacnê gebe bin, tan teto gêc nan, êtu anô, tec kêsôm gebe “Bu gêjô aê.” ²⁹ Laclu tobu ñamakic kêkô, tec sêsac mêckelep tôn kêsêp bu ñamakic ma sêjac kêsô ôpic jasêsun kêpi gêdên en awasun gêja. ³⁰ Jesu gênôm bu ñamakic tau su ma kêsôm gebe “Gajac dabin sugac.” Go môkêapac gêjac tuluc ma kêkên nê katu gêja.

Sêgun Jesu kêsêp nê bl

³¹ Gêdên bêc tonan, bêc sêmansan taun êtu Pasaña, tec Juda teten Pilata gebe êkên lau têtuc lau tau en kain tulu ma sêkôc êsêacnên ñawêlêlan su. Teten en nan ñam gebe ñawêlêlan senkaleñ kakesotau êndên sabbat atom, gebe sabbat tonan kapôen kêlêlêc. ³² Amboac tonan sinwaga jatêtuc ñac ñamataña akain tulu ma ñac, tan sêjac en genkaleñ ñamaken nan, sêgôm en amboac tonan gen. ³³ Go deden Jesu sêja e sêlic en gêmác êndu su, tec têtuc en akain tulu atom. ³⁴ Mago sinwaga ten gêgun en ña kem ñamata kêsêp nê bi e gacgen dec to bu kêsâ. ³⁵ Ma ñac, tan gêlic gen tau nan, kêsôm lasê ma kêsôm lasê tobinñanôgen. Ñac tau kêjala gebe kêsôm binñanô gebe amac akên êwiñ amboac tonan. ³⁶ Sêgôm gên tonec gebe bin, tan teto gêc nan, êtu anô gebe “Êsêac oc têtuc ênê ñatêkwa ten tulu atom.” ³⁷ Ma bin tonec êwiñ gebe “Lau oc maten e ñac, tan sêgun en nan.”

Êsêac sêsun Jesu kêsêp sê

(Mat 27:57-61; Mar 15:42-47; Luk 23:50-56)

³⁸ Bin tonan su acgom, go Jesunê ñacsenom ten, tan gêjam nê ñalêlôm auc kêtû kêtêc Judaña nan, Josep anga Arimatia, keten Pilata gebe êkôc Jesunê ñawelean su, tec Pilata gêlôc. Amboac tonan Josep jakêkôc ñawêlêlan tau su. ³⁹ Ma Nikodeme, tan gêmun gen geden gêbêc geden Jesu gêja nan, kêkôc katêkwi to môsê sêgalun gawin tau kêtôm dôn 100 ma gêja amboac tonan. ⁴⁰ Êsêac lau tonan jasekôc Jesunê ñawêlêlan su ma sêsaban togenmalugen kêsêp obo kwalam-kwalam kêtôm Juda sesaban nên ñacmatê semoa. ⁴¹ Kôm ten gêc gamên, tan sêkên Jesu kêpi kakesotau nan ñagala, ma sêo wakuc ten gec kôm tonan ñalêlôm, tan tetoc ñacmatê ten gêc gêmun su atomanô. ⁴² Ac tetoc en gec tonan gebe Judanên bêc sêmansan taunña gêbacnê, tec sesun Jesu gêc sêo tonan dambegen.

20

Jesu gêdi sa anja nacmatênêj (Mat 28:1-8; Mar 16:1-8; Luk 24:1-12)

¹ Gêdên woke nabêc namata nabêbêc kanucgen nanj Maria Magdalaña gêja sêo e gêlic sêkac poc su anja sêawa. ² Tec kêlêti jakêsôm gêdên Simon Petere agêc nacsenom, tanj Jesu têtac gêwiñ en nanj gebe “Êsêac sêkôc Apômtau sa anja sêo ma ajam kauc gamênj, tanj tetoc enj gêc nanj.” ³ Tec Petere agêc nacsenom tau sêsa sêo sêja. ⁴ Agêc sêlêti lulugenj sêwiñ tauñ sêja e nacsenom, nanj kêlêlêc Petere ma gêmuj jagêo lasê sêo kêtû namata ⁵ jakêruc kêniñ e gêlic obo kwalam-kwalam gêc, mago enj tau kêsêp gêja atom. ⁶ Simon Petere kêdaguc e gacgenj kêsêp sêlêlôm gêja ma gêlic obo kwalam-kwalam gêc, ⁷ ma obo waenja, tanj sêu gêsac môkêapac nanj, gêc gêwiñ obo kwalam-kwalam tonanj atom, sêluj sa ma tetoc gêc tauña. ⁸ Gocgo nacsenom, tanj jagêo lasê sêo kêtû namata nanj, kêsêp nalêlôm gêja e gêlic ma kêkênj gêwiñ, ⁹ gebe agêcnênj kauc kêsa kêpi binj, tanj teto gêc gebe Enj oc êndi sa anja nacmatênêj nanj, su atom tagenj. ¹⁰ Tonanj su, go nacsenomagêc sêc sêmu sêja.

Jesu geoc tau lasê gêdênj Maria Magdalaña (Mat 28:9-10; Mar 16:9-11)

¹¹ Maria mênkêtanj kêkô sê namagê. Kêtanj ma kêtuc kêniñ kêsêp sê nalêlôm ¹² e gêlic anjela luagêc tonênj nakwê naeb naoma sênjônj gamênj, tanj tetoc Jesunê nawêlêlanj gêc nanj namala, tenj gênjônj enj môkêapacña ma tenj gênjônj enj akainja. ¹³ Ma agêc sêsôm gêdênj enj gebe “Awê, aôm kôtanj asagenj.” Tec enj kêsôm gêdênj êsêagêc gebe “Êsêac sêkôc noc Apômtau sa ma aê gajam kauc gamênj, tanj tetoc enj gêc nanj.” ¹⁴ Kêsôm binj tonanj su ma kêkac tau ôkwi e jagêlic Jesu kêkô, mago kêjala enj gebe Jesu nec atom. ¹⁵ Tec Jesu kêsôm gêdênj enj gebe “Awê, aôm kôtanj asagenj. Aôm gosom asa.” Ma awê tau geboc enj nac-gejob-kômwaga tenj, tec kêsôm gêdênj enj gebe “Apômtau, embe aôm ôkôc enj su, nanj ôsôm gamênj, tanj kotoc enj gêc nanj, nam êndênj aê, ma jakôc enj jamênj,” ¹⁶ Go Jesu awa gêjac enj gebe “Maria.” Tec awê tau gêjac tau ôkwi ma kêsôm gêdênj enj na Ebolai awenj gebe “Rabuni,” gebe “Mêtêmôkê.” ¹⁷ Tec Jesu kêsôm gêdênj enj gebe “Ômoasac aê atom, gebe kapi gadênj Tamoc gaja atom tagenj. Ôndênj lasici naôsôm êndênj êsêac gebe ‘Aê japi jandênj aê Tamoc to ac Tamemi, jandênj êoc Anôtô to amacnêm Anôtô jana acgom.’ ” ¹⁸ Amboac tonanj Maria Magdalaña jakêsôm lasê gêdênj nacsenomi gebe “Aê galic Apômtau su, tec kêsôm binj tonec gêdênj aê.”

Jesu geoc tau lasê gêdênj nacsenomi (Mat 28:16-20; Mar 16:14-18; Luk 24:36-49)

¹⁹ Woke nabêc namataña tonanj nakêtula ma nacsenomi sêlai balêm, tanj sênjônj nanj, nakatam auc gebe têtêc Juda. Go Jesu jakêkô êsêac nalunjenj ma kêsôm gêdênj êsêac gebe “Binjalô êndênj amac.” ²⁰ Kêsôm binj tonanj su, go kêtôc lêma to nê bi gêdênj êsêac. Tec nacsenomi têtac najam kêsa gebe sêlic Apômtau. ²¹ Go Jesu kêsôm gêdênj êsêac kêtiam gebe “Binjalô êndênj amac, aê jasakiñ amac amboac Tamoc kêsakiñ aê.” ²² Kasôm binj tonanj su, go gêju awajaô kêpi êsêac ma kêsôm gebe “Akôc Nalau Dabuñ êwac. ²³ Embe asuc launênj sec ôkwi, oc ênaña, ma embe aê tônj, oc gacgenj ênêc êsêacña.”

Jesu agêc Tom

²⁴ Gêdênj tanj Jesu mêngeoc tau lasê nanj, êsêac 12 nênj tenj, Tom, tanj sêsam enj gebe Ôlinjbôm nanj, gêmoa gêwiñ êsêac atom. ²⁵ Tec nacsenomi najêdô sêjac miñ gêdênj enj gebe “Aêac alic Apômtau su.” Ma enj kêsôm gêdênj êsêac gebe “Aê embe jalic bêlêm namala, tanj gêc ênê lêma nanj atom, ma embe jakênj lemoclatu êsêp bêlêm namala atom, ma embe jakênj lemoc êsô ênê bi atom, oc jakênj êwiñ atomanô.”

²⁶ Nabêc 8 gêjaña acgom, go nacsenomi sênjônj balêm kêtiam ma Tom gêwiñ êsêac. Ac sêlai katam auc sênjônj, ma Jesu jakêkô êsêac nalunjenj, go kêsôm gebe “Binjalô êndênj amac.”

²⁷ Ma kêsôm gêdêñ Tom gebe “Ôkêñ Iêmamlatu ênsac tecenec ma ôlic lemoc ma ôkêñ lêmam êsô ñoc bi ec têmtac lulu atom, ôkêñ êwiñgeñ.” ²⁸ Tec Tom gêjô eñ awa gebe “O ñoc Apômtau to êôc Anôtô.” ²⁹ Ma Jesu kêsôm gêdêñ eñ gebe “Aôm kôkêñ gêwiñ kêtû gôlic aêña me. Aê aoc êôc êsêac, tañ sêlic ñanô atom ma sêkêñ êwiñ.”

Joan keto buku tonec kêtû ñam amboac ondocña

³⁰ Jesu gêgôm gêñtalô gwalêkiñ nê ñacseñomi sêlic, mago teto samob tomalageñ kêsêp buku tonec atom. ³¹ Teto tonanğeñ gebe akêñ êwiñ Jesu, gebe Kilisi tau, Anôtônê Latu eñ, ma akêñ êwiñ gebe anğôn matem jali êtu ênê ñaêña.

21

Jesu geoc tau lasê gêdêñ ñacsenomi 7

¹ Tonanğ su, go Jesu geoc tau lasê gêdêñ nê ñacseñomi kêtiam anğa bugêjacton Tiberiana, ma ñamiñ tau tonec. ² Simon Petere agêc Tom, tañ sêsam eñ gebe Ôlinbôm nanğ, ma Natanael anğa Kana Galiliana, ma Sebedai latuagêc to ñacseñomi ñagêdô nêñ luagêc, ac sêñğôn sêwiñ tauñ. ³ Ma Simon Petere kêsôm gêdêñ êsêac gebe “Aê jana jansom i.” Tec êsêac sêsôm gêdêñ eñ gebe “Aêac awiñ aôm.” Ac sêsa jasêpi wanğ teñ ma gêdêñ gêbêc tonanğ têtap i teñ sa atom. ⁴ Gêdêñ geleñmata, go Jesu kêkô ambêô ma nê ñacseñomi sêjala eñ gebe Jesu nec atom. ⁵ Tec Jesu kêsôm gêdêñ êsêac gebe “Napalêac, amacnêm gêñ taniñña teñ gêc me masi.” Ma êsêac sêjô eñ awa gebe “Masi.” ⁶ Go kêsôm gêdêñ êsêac gebe “Au wasanğ êsêp wanğ ñalêsiñ, tañ kêsî anôña nanğ, ma oc atap ñanô sa.” Sêu kêsêp gêja ma sebe sênam jaôn êpi êmêñ e sêgôm jageo gebe i taêsam gêwê. ⁷ Ma ñacseñom tañ Jesu têtac gêwiñ eñ nanğ, kêsôm gêdêñ Petere gebe “Op, Apômtaugoc.” Simon Petere gêñô gebe Apômtau, tec kêkwa tau auc ña nê ñakwê, tañ kêkôc su gêc nanğ, ma gêu tau kêsêp bu gêja. ⁸ Ñacseñomi ñagêdô towanğeñ sêpoac jabanğ bau amboac tasaka ñasawa êtôm 50, tec sêjam jaôn wasanğ toigenğ kêpi bau gêja. ⁹ Jasêsô bau e sêlic ja kêsî ma i to mo kêsî gêwiñ. ¹⁰ Tec Jesu kêsôm gêdêñ êsêac gebe “Akôc i, tañ galoc alô nanğ, ñagêdô amêñ.” ¹¹ Tec Simon Petere kêpi wanğ gêja ma gêjam jaôn wasanğ, tañ i kapôêñ 153 sêwê e toñoma nanğ, kêpi bau gêja, mago wasanğ gêñgic atom. ¹² Go Jesu kêsôm gêdêñ êsêac gebe “Amêñ, aniñ gêñ bêbêcña acgom.” Nacseñomi samob têtêc tauñ e nêñ teñ katu kênac eñ gebe “Aôm asa,” nec atom. Êsêac sêjala enğac gebe eñ Apômtau. ¹³ Go Jesu kêkôc mo jakêkêñ gêdêñ êsêac ma i amboac tonanğeñ. ¹⁴ Jesu gêdi sa anğa ñacmatênêñ ma geoc tau lasê gêdêñ nê ñacseñomi kêtû dim têtêacña tonanğ.

Jesu agêc Petere

¹⁵ Señ gêñ su, go Jesu kêsôm gêdêñ Simon Petere gebe “Joanğ latu Simon, aôm têmtac gêwiñ aê kêtêlêc êsêac tônê su me masi.” Tec Simon gêjô eñ awa gebe “Aec, Apômtau, aôm kôjala gebe aêñoc ñalêlôm gêwiñ aôm. “Ma Jesu kêsôm gêdêñ eñ gebe “Ojop aêñoc domba ñalatu.” ¹⁶ Go Jesu kêtû kênac eñ kêtiam kêtû dim luagêc gebe “Joanğ latu Simon, aôm têmtac gêwiñ aê me masi.” Tec Simon gêlôc gêdêñ Jesu gebe “Aec, Apômtau, aôm kôjalagac gebe aêñoc ñalêlôm gêwiñ aôm.” Ma Jesu kêsôm gêdêñ eñ gebe “Ojop aêñoc domba.” ¹⁷ Go kêtû kênac eñ kêtû dim têtêac gebe “Joanğ latu Simon, aôm nêñ ñalêlôm gêwiñ aê me masi.” Tec Peterenê ñalêlôm ñawapac kêsî, gebe kêtû kênac eñ katu dim têtêac gebe “Aôm nêñ ñalêlôm gêwiñ aê me masi,” ma kêsôm gêdêñ eñ gebe “Apômtau, aôm kôjala gêñ samob, aôm kôjala gebe ñoc ñalêlôm gêwiñ aôm.” Ma Jesu kêsôm gêdêñ eñ gebe “Ojop aêñoc domba. ¹⁸ Biññanô, aê jasôm tobiññanôgeñ êndêñ aôm gebe Aôm ñapalêgeñ, tec taôm kôjandiñ nêñ ômbiñkap ma kôsêlêñ gôja gamêñ, tañ gobe ôna nanğ. Ma embe otu ñac lanğwa, oc ôlam lêmam ma teñ êjandiñ aôm nêñ ômbiñkap ma êwê aôm ôna gamêñ, tañ taôm godec gebe ôna atom nanğ.” ¹⁹ Jesu kêsôm biñ tonanğ gebe êtôc Peterene lêñ êmac êndu ma êwaka Anôtônê ñawasi sanğ. Kêsôm biñ tonanğ su ma keteñ eñ gebe “Ôndanğuc aê.”

Jesu agêc ñacseñom, tañ eñ têtac gêwiñ nanğ

²⁰ Petere kêkac tau ôkwi e gêlic ñacsenjom, tañ Jesu têtac gêwiñ enñ nañ kêdaguc. Gêdênj êsêac senñ Pasa ma enñ gêc kêsi Jesuña ma kêsôm gebe “Apômtau, asa oc eoc aôm lasê.” ²¹ Tec Petere gêlic enñ e kêsôm gêdênj Jesu gebe “Apômtau, ma ñac tônê oc amboac ondoc.” ²² Ma Jesu kêsôm gêdênj enñ gebe “Aê embe têtac tenñ gebe enñ êmoa e jamu jamênj, nañ oc aômnêm binñ me. Aôm tec ôndañguc aêgenj.” ²³ Amboac tonañ binñ tonec kêsa gêdênj lasitêwai ñagêdô gêja gebe Ñacsenjom tônê oc êmac êndu atom. Jesu kêsôm ñalô tonec gebe “Enñ êmac êndu atom” nec atom. Enñ kêsôm tagenñ tonec gebe “Aê embe têtac tenñ gebe enñ êmoa e jamu jamênj, nañ oc aômnêm binñ me.”

²⁴ Ñacsenjom tonec tec gêwa binñ tau ñai ñam sa ma keto binñ tau ma aêac ajala gebe binñ, tañ gêwa sa nañ binñanô.

²⁵ Jesu gêgôm gêñ ñanô ñagêdô gwalêkinñ gêwiñ. Aê taêc gêjam gebe êsêac embe sêwa samob sa tomalagenñ ma teto, oc êsêp papia taêsam e ênam ñom aucgenñ.

Gêñ Tañ Apostolo Sêgôm Nan APOSOLO

Gêñ Tañ Aposolo Sêgôm Nan nec Luka keto gêjac têku nê Nawaê Njam. En keto buku tau gebe ênac miñ ñalau Dabuñ gêwê lau buña ñamataña sêpuc Jesu waña ma sêsôm ênê Nawaê Njam lasê “aŋga Jerusalem to Judaia samucgeñ ma Samaria ñagamêñ e naêndêñ nom ñamadiñ” (1:8). Mêtê kêlain tau gêjac m aŋga Judanêñ gamêñ acgom, ma gelom-gelom jakêtu lau nomña samobgeñ nêñ sekêñ gêwiñ, tec ñamiñ tau tonañ. Luka gebe ênac nê lau têm tônêña têntac têt, tec keto gebe Mêtê tau kêkêli lau tenj sêli taun sa gêdêñ kaisara, tê sejam gôliñ Romnêñ gamêñ nê atomanô. En gêwa lau tau nêñ kauc sa kêpi biñ, tañ lau Juda sêkêñ gêwiñ to sêkêñ matengeñ sêmoa nan, gebe kêtú anô kêpi biñ lau buña sêkêñ gêwiñ necgac.

Buku tau nec ñasêbu têlêac, nanj kêtôc aposolo to lau sêsôm Jesunê Nawaê Njam lasê kêsa aŋga gamêñ dambê jaselom gamêñ baliñ ma sêwaka Gôlôac Dabuñ tau sa-sa nanj gebe (1) Jesu kêpi undambê gêja su acgom, go gôlôac buña ñamataña kêwaka tau sa aŋga Jerusalem tau; (2) Mêtê kêsa aŋga Palestina ñagameñ ñagêdô (Samaria to Suria) gêwiñ; ma (3) Mêtê gelom Gwêc Nalau ñagamêñ ñagêdô samob e jagêdêñ malacsêga Rom.

Aposolonêñ buku tonec ñagêbôm tenj gebe sêjac Nalau Dabuñ nê koleñsêga ñamiñ gêjam auc. Gêdêñ Om Pentekostña Nalau Dabuñ tonjaclaigenj mênkêpi lau buña aŋga Jerusalem, tec gêwê to kêpuc êsêac to nêñ laumata têt kêtôm biñ, tê sêjac ñamiñ gec buku tau nê, samob gêmooagenj. Ac sêkatonj lau buña ñamataña nêñ jaen sa ñatênagenj gêc biñ ñagêdô, tañ aposolo sêjam-sejam mêtê lau ma teto sa nanj. Go gêñsêga, tañ teto ñamiñ gêc nanj, kêtôc jaen tau ñaŋaclai kêtú anô kêpi lau buña sêsa nêñ lêtña ma kêpi gôlôac samob sêbiñ taun têt tonanôgeñ nanña.

Nadênanj

1. Jesu gêjac dabiñ aposolo kêtú nêñ kôm sêwa enj ñam saña 1:1-26
 - a. Jesunê awamu kêjatu aposolo sa sêsôm enj wae lasêña ma gêjac mata Nalau Dabuñ gêdeñ êsêac 1:1-14
 - b. Sêjaliñ ñac tenj sa gêjô Juda su 1:15-26
2. Sêwa Jesu sa aŋga Jerusalem 2:1-8:3
3. Sêwa Jesu sa aŋga Judaia to Samaria 8:4-12:25
4. Aposolo Paulu nê sakinj 13:1-28:31
 - a. Lêt Misionña ñamataña 13:1-14:28
 - b. Aposolo sêkac taun sa aŋDa Jerusalem 15:1-35
 - c. Lêt Misionña kêtú luagêcña 15:36-18:22
 - d. Lêt Misionña kêtú têlêacña 18:23-21:16
 - e. Sêkêc Paulu têt gêñgônj kapoacwalô aŋga Jerusalem ma Kaisarea to Rom 21:17-28:31

APOSOLO

Jesu gêjac mata Nalau Dabuñ

¹ Teopili, biñ ñamataña tec kato su kêpi biñ samob, tañ Jesu gêgôm to kêtônj gêdêñ tañ gêjac m nê kôm ² e gêdêñ bêc, tañ Anôtô kêkôc enj sa nanj. Anôtô kêkôc enj sa atomgeñ ma Nalau Dabuñ kêkac Jesu tec kêsakinj aposolo, tañ kêjaliñ êsêac sa nanj. ³ Gêdêñ tañ kêkôc nê ñandanj su nanj, kêtôc tau gêmooa mata jaliña gêdêñ êsêac gêjagêmu-gêjagêmu ñalêñ gwalêkinj. Sêlic enj kêtôm bêc 40 ma kêsôm biñ kêpi Anôtônê gamêñ gêdêñ êsêac. ⁴ Enj gêmooa gêwiñ êsêac ma gêjac jao gebe “Awi Jerusalem sinj atom ma aônj biñ, tañ Tamoc gêjac mata to aŋô aŋga aêñoc nanj, e ñanô êsa acgom. ⁵ Gebe Joanj tec kêsagu lau ña bu, ma amac oc alin Nalau Dabuñ êtu nêñ sanju ñabêc jauc atom.”

*Jesu kêpi undambê gêja
(Mar 16:19-20; Luk 24:50-53)*

⁶ Lau tañ sêkac taun sa nan, têtû kênac enj gebe “Apômtau, êndênj têtû tonec oc ômansañ Israelnêj gamênj êtu gamênj towae êtiam me masi.” ⁷ Ma enj kêsôm gêdênj êsêac gebe “Amacnêm kôm gebe ajala têtû to noc, nanj ñaclai ñatau Tamoc taê gêjam gêc nê taunja nanj atom. ⁸ Mago Nalau Dabunj wacêpi amac e atu lau tonjaclai ma awa aê ñam sa anja Jerusalem to Judaia samucgenj ma Samaria ñagamênj e naêndênj nom ñamadij.” ⁹ Jesu kêsôm binj tonanj su, go êsêac sêlic enj kêpi lôlôc gêja e tao tenj kêsip enj su, tec matenânô sêlic enj sapu.

¹⁰ Enj kêpi gêja ma êsêac matenj gê undambê ñanjêngej sêkô e sêlic ñac luagêc tonjakwê ñaeb ñaôma mênjsêkô sêwiñ êsêac. ¹¹ Ac sêsôm gebe “Amac Galilaiawaga, asagenj akô matem gê undambê. Jesu tau, tañ anja amacnêm kêpi undambê gêja nanj, oc êmu êmênj êtôm tê alic enj kêpi undambê gêja nê.”

Sêjalij ñac tenj sa gêjô Juda

¹² Go aposolo sêmu anja lôc, tañ sêsam gebe Lôckatêkwi nanj, sêja Jerusalem. Lôc tau gêc Jerusalem ñagala amboac lêñ sabatnja tenj. ¹³ Jasêô lasê e gacgenj sêpi andu ñabalêm ñadenj ñaôña, tañ êsêac sêmoasêmoa nanj sêja. Ma êsêac lau tau tonec Petere agêc Joanj ma Jakobo agêc Andrea ma Pilip agêc Tom ma Batolomai agêc Matai ma Alpai latu Jakobo agêc Simon Seloto ma Jakobo latu Juda. ¹⁴ Lau samob tonanj sêwiñ lauo ñagêdô ma Jesu têna Maria to Jesu lasii tetenj mec tonênj ñalêlôm kêpi tagenj sêjac ñawae sêmoa.

¹⁵ Gêdênj ñasawa tonanj lasitêwai amboac 120 sênjgônj sêwiñ taunj, go Petere gêdi kêkô êsêac ñalunj ma kêsôm gebe ¹⁶ “O lasitêwaac, Nalau Dabunj gêôc Dawid awa sa ma kêsôm binj kwananjenj kêpi Juda, tañ gêwê lau-sêkôc-Jesu-tônjwaga nanj. Binj tañ teto gêc nanj, kêtû anô sugac. ¹⁷ Ñac tonanj gêwiñ aêac ma gêwê kainj sakinj tonec gêwiñ.”

¹⁸ Ñac tau kêkôc awa geo jagêjam ôli kôm tenj, go gêtu tau môkêapac gêmunj e jagêôc gênjgic kêsêp ñalunjenj ma ñatêtac gêwê. ¹⁹ Lau Jerusalemja samob sênjô binj tonanj ñawae, tec sêsam kôm tau ñaê ña êsêac taunj awenj gebe Akeldama, ñam gebe “Kômdec.”

²⁰ “Binj tau teto gêc buku Pesalemja gebe

‘Ênê andu oc êtu tuc e ñac tenj ênjgônj ñalêlôm atomanô.’

Ma teto binj tonec gêwiñ gebe

‘Ñac tenj oc êwê kainj ênê sakinj.’

²¹⁻²² “Amboac tonanj ñac tenj mênjêwiñ aêacmanj ma êsôm Apômtau Jesu gêdi sa ñawae lasê. Enj ñac tañ anja lau, tañ sêsêlênj sêwiñ aêac gêdênj tañ Apômtau Jesu kêsênj gêja gêmênj gêmôa aêac ñasawa gêdênj tañ enj gêlinj Joanjnê sanju nanj, e mênjgêdênj gêwi aêac sinj ma kêpi lôlôc gêja nanj.” ²³ Amboac tonanj sêkênj ñac luagêc, Josep, tañ sêsam enj gebe Barsaba, ma nê ñaê tenj gebe Justu nanj, agêc Matia. ²⁴ Go tetenj mec gebe “O Apômtau, aôm kôjala ñamalac samob nêj ñalêlôm, mênjôtôc ñac tau, tañ kôjalij enj sa anja ñac luagêc tonec nêj nanj, êndênj aêac, ²⁵ gebe êkôc sakinj to aposolonênj kôm sa êjô Juda, tañ gêwi sinj ma gêc gêja nê gamênj.” ²⁶ Ma sêpuc kapoac e jakêsêp Matia ma sêsam enj gêwiñ aposolo 11. * palinj-palinjênj êndênj sabat atom. Êsêac sêsêlênj intêna dambêgenj, tec sêsam ñasawa tonanj gebe lêñ sabatnja.

2

Nalau Dabunj kêsêp gêmênj

¹ Gêdênj bêc Pentekostnja nanj êsêac samob sêkac taunj sa sênjgônj tagenj. ² Go sep tagenj ñadindij kêsâ anja undambê kêtôm mu gêbuc ñatêna mênjgêjam andu, tañ êsêac sênjgônj nanj, auc samucgenj. ³ Ma sêlic gênj gêwa gênjgic-gênjgic amboac ja ñaimbêla mênjgêsac êsêac

* **1:26:** Lau Juda sêjac go gebe sênam kôm go sêsêlênj

ñaô gédên-gédêngeñ. ⁴ Ma ñalau Dabuñ gêjam êsêac samob auc, tec sêjam lau jaba awen kêtôm Ñalau Dabuñ gêoc êsêac awen sa.

⁵ Juda mansañ anga gamên samob, tañ géc umbon ñalabu nañ, sêkac taun sa jasêngôn Jerusalem. ⁶ Gamên tau tonañ ñadindin kêsâ, tec lau samob sêpi tagen e têtakê gebe sênô lau tônê sêjam êsêac taun awen gédên-gédêngeñ. ⁷ Lau samob sêlic e gêjac nêñ Iênô auc to sê taêngeñ ma sêsôm gebe “Êsêac samob, tê sêsôm bin sêmoa nê, lau Galilaiña me masi. ⁸ Amboac ondoc tec tañô êsêac sêsôm aêac taun awen, tañ tenenji sêkôc aêac ma tasôm nañ. ⁹ Lau Parta to Mede ma Elam, ma aêac, tañ dangôn Mesopotamia to Judaia ma Kapadokia ma Pontu to Asia ¹⁰ ma Prugia to Pampulia ma Aiguptu to Libua ñagamên Kurene ma lau, tañ tamên anga Rom nañ, ¹¹ Judawaga to lau lêngna ma lau Krete to Arabia, aêac tañô êsêac sêsôm Anôtônê gêntalô kapôên ñawae ña aêac taun awen.” ¹² Gên tonañ gêjac êsêac samob nañ Iênô auc e sêpê lêngna ma sêsôm gédên taun gebe “Gên tonañ ñam amboac ondoc.” ¹³ Ma lau ñagêdô sêsu susu gebe “Wain wakuc kêjañin êsêac.”

Petere gêjam mêtê

¹⁴ Tec Petere to êsêac lau 11 dèdi sêkô, go kêsôm kêpuc awa sagen gédên êsêac gebe “Judawaga to amac samob, tañ anğôn Jerusalem nañ, aê jawa bin tonec ñam sa êndên amac anô acgom. ¹⁵ Amac abe lau tonañ wain kêjañin êsêac me. Masigoc. Oc gocgo tec mêngic laun sa kêkô. ¹⁶ Tagen bin, tañ propete Joel kêsôm nañ, kêtû anô gebe

¹⁷ ‘Anôtô kêsôm gebe Êndên bêc ñamuña oc jakêc ñoc Ñalau êpi ñamalac samob e latômio to ñac oc seoc bin lasê, ma nêñ ñacseñomi oc sêlic ñakatu, ma amacnêñ lau ñanô oc sênêc mê.

¹⁸ Êndên bôc tonañ oc jakêc ñoc Ñalau êpi ñoc sakinwagao to ñac e seoc bin lasê.

¹⁹ Ma oc jakên gêñsêga anga umbon Iôlôcña ma gêntalô anga nom elonña tonec ñai, dec to ja ma jadaun.

²⁰ Oc oc ênam kanuc ma ajôn êtôm dec, go Apômtaunê bêc kapôên ma bêc towae tau mênêsa.

²¹ Êndên tônê lau samob, tañ awen gêjac Apômtaunñ ñaê nañ, tec Anôtô oc ênam êsêac kêsi.’

²² “Amac Israelwaga, anô ñoc bin tonec acgom. Anôtô kêwaka Jesu Nasaretña sa geden amac ña gen kapôên to gêñsêga ma gêntalô. En kêkên Jesu gêgôm gên tau gêmoa amac ñalêlôm taôm ajalagac. ²³ Anôtô taê gêjam ñabin to kêjala kêtû tôn kwanangeñ gebe êwi ñac tau sin êsêp amac lememe. Amac akên en gédên lau-sesen-biñsu-popocwaga sêjac en kêpi kakesotau, tec kêtôm amac taôm ajac en êndu. ²⁴ Ñac tau tonañ Anôtô kêgaboac en su anga gêmâc ñañandañ ma gêñu en gêdi sa gebe gemacanô tau kêkôc en tôn kêtôm atom.

²⁵ Dawid kêsôm bin kêpi en gebe

‘Aê galic Apômtau kêkô ñoc lanôcnêñ geden tôngeñ.

En gêmoa aênoc anôña gebe jaku atom.

²⁶ Amboac tonañ tec têtac ñajam kêsâ ma imbeloc kêtû samuc.

Aê gamoa toôlic matê-matêgeñ, mago kakên matoc

²⁷ gebe aôm oc ondec aênoc katuc êmoa lamboam atom

ma aôm Ôkên nêñ ñac dabuñ ôli êtu palê atom.

²⁸ Aôm kôtôc intêna jangôn matoc jaliña gédên aê.

Aôm oc ôkên aê jamoa aôm lanômnêñ e têtac ñajam ênam aê auc samucgeñ.’

²⁹ “O ñoc lasitêwaac, aê gabe jasôm abenji Dawid nê bin ênêc awêgeñ êndên amac. En gêmâc êndu ma sêsun en ma ênê sêô géc aêac ñalêlôm e geden galoc. ³⁰ Ñac tonañ en propete teñ ma kêjala bin, tañ Anôtô kêsôm kêtû tôn kêpi en gebe ‘Aô mnêñ wakuc teñ oc êngôn nêñ lêpôn kiñña.’ ³¹ En propete, tec gêlic bin, tañ ocgo mênêsa nañ kwanangeñ ma kêsôm ñalô tonec kêpi Kilisi êndi saña gebe

‘Anôtô gedec en gêmoa lamboam atom ma en ôli kêtû palê atom.’

³² Ma Jesu tau tec Anôtô gênu enj gêdi sa ma aêac lau samob tonec alic genj tau asôm lasê.
³³ Anôtô kêsun enj sa jagêngônj êné anôña, ma Jesu kêkôc Nalau Dabun anja Tamanê kêtôm Tama gêjac mata gêdên enj nanj, menjkekec tec amac alic to anj. ³⁴ Dawid tau kêpi undambê gêja atomgenj, mago kêsôm gebe

‘Apômtau kêsôm gêdên aênoc Apômtau gebe Ôngônj aênoc anôña

³⁵ e jakênj aômnêm naco sênêc amkainj nalabu acgom.’

³⁶ “Amboac tonanj lau Israel samob sêjala nanôgenj acgom gebe Jesu tau, tanj amac ajac enj kêpi kakesotau nanj, Anôtô kêkênj enj kêtû Apômtau to Kilisi.” ³⁷ Sênô binj tonanj e kepej êsêacnênj nalêlom nanô ma sêsôm gedênj Petere to aposolo njagêdô gebe “O lasitêwaac, aêacmênj oc anjôm tauj amboac onclocgenj.” ³⁸ Tec Petere kêsôm gedênj êsêac gebe “Anam taôm ôkwi ma sensangu amac sênam Jesu Kilisi lanjô êtômgenj gebe êsuc amacnêm sec ôkwi, go Anôtô êkênj Nalau Dabun êndênj amac êwac. ³⁹ Gebe Anôtô gêjac mata binj kêpi amac to nêm njapalê ma êsêac lau gamênjbômña samob, kêpi êsêac samob, tanj Apômtau, aêacnênj Anôtô, kêkalem êsêac nanj.”

⁴⁰ Ma Petere gêwa sa to gêjac binjsu êsêac nja binj njagêdô gwalêkinj gebe “Akênj taôm andênj Anôtô gebe ênam amac kêsî anja lau geo tonanj nênj.” ⁴¹ Lau tanj sêkôc Peterenê binj sa nanj, sêlinj sanju. Ma gêdênj bêc tonanj lau amboac 3,000 jasêwinj gôlôac. ⁴² Lau tonanj naj sêmasanj aposolonênj mêtê to binj sêmbinj tauj tônja ma sêpô polom kêkôc to tetênj mec. Sêgôm gêj tonanj gedênj tôngenj.

Gôlôacnênj lênj

⁴³ Êsêac samob têtac njatutuc, gebe aposolo sêgôm Ogênsêga to gêntalô taêsam. ⁴⁴ Ma êsêac, tanj sêkênj, gêwinj nanj, samob sêngônj sêwinj tauj ma sêwê kainj nênj gêj samob sêpi tagenj. ⁴⁵ Êsêac sêkênj nênj waba to gêj lau sêjam ôli ma sêjac sam njaawa gêdênj lau samob kêtôm sêpô lêna tauj gêdênj-gadênjenja. ⁴⁶ Êsêac semoa lôm dabun kêtôm bêcgenj, ma nênj nalêlôm kêpi tagenj to sêpô polom kêkôc kêtôm nênj andugenj ma senj nênj gêj totêntac njajam ma tonênj nalêlôm nanjênj. ⁴⁷ Êsêac sêlambinj Anôtô ma lau samob sêlic êsêac njajam ma sêmoasinj êsêac. Ma Apômtau kêkênj lau, tanj gêjam êsêac kêsî nanj, jasêwinj gôlôac tau kêtôm bêcgenj.

3

Nac njatêkwa kêtû golonj ôli njajam kêsî

¹ Njasa tau Petere agêc Joan sêpi lôm dabun sêja sebe tetênj mec êndênj njanoc ocmataja.
² Ma nac tauj gêmoa tonanj. Têna kêkôc enj akainj to lêma kêtû golonj. Kêtôm bêcgenj lau sêbalanj enj jatetoc enj gêngônj lôm dabun njakatam, tanj sêsam gebe Katamnjajam nanj, gebe etenj gêj êndênj lau, tanj sêsô lôm dabun sêna nanj. ³ Nac tau gêlic Petere agêc Joan sebe sêsô lôm dabun sêna, tec ketênj gêj gêdênj êsêagêc. ⁴ Tec Petere agêc Joan matênj gê enj e Petere kêsôm gebe “Matam ê aêagêc acgom.” ⁵ Ma nac tau mata gê êsêagêc gêjam kauc gebe sêkênj gêj êndênj enj. ⁶ Go Petere kêsôm gebe “Silber to gold gêc aênja atom, ma gêj, tanj gêc aênja nanj, tec gabe jakênj êndênj aôm. Gajam Jesu Kilisi Nasaretja lanjô gebe Ôsêlênj.” ⁷ Go kêkam enj gêdênj lêma anôña ma gegenj enj sa. Ma gaôgenj nac tau atapa to agwam njajana kêsî, ⁸ ma gêboanj sa jakêkô ma kêsêlênj, go gêwinj êsêagêc kêsô lôm dabun jakêlambinj Anôtô to kêsêlênj gêboanj kêpigenj. ⁹ Lau samob sêlic enj kêlambinj Anôtô gegenj taugenj gêmoa, ¹⁰ ma sêjala gebe nac, tanj gêngônj kêsî lôm dabun njakatamnjajam ma ketênj-ketênj gêj gêmoa nanj, nac tau tonecgoc. Ma sê taênj to sênjac lemenj kêtû gêj, tanj kêtap enj sa nanjja.

Petere gêjam mêtê gêmoa Salomonê lôm seleb

¹¹ Nac tau kêsap Petere agêc Joan tôj njapanj, tec lau samob sê taênj ma sêkac sa dêdênj êsêac sêja jasêkô lôm sêlêb, tanj sêsam gebe Salomonê nanj. ¹² Petere gêlic lau tonanj ma awa gêjac êsêac gebe “Amac lau Israelwaga, asagenj asôm binj selec kêtû nac tonecja ma

matemanô gêdêñ aêagêc kêtû asagenña. Abe aêagêc tauñ ma ñaclai to ñajam tec agôm eñ kêsêlêñ nec me. ¹³ Abraham agêc Isak ma Jakob nêñ Anôtô ma tamenji samob nêñ Anôtô kêkêñ nê sakinwaga Jesu nê ñawasi kêsa. Ñac tonan, tañ amac akêñ eñ gêdêñ ñacjo ma asa eñ auc akô Pilata lañônêm. Pilata gebe êñgamboac eñ su, ¹⁴ mago amac asa ñac dabuñ to gêdêñ tau auc ma aten gebe sêñgamboac ñac, tañ gêjac ñamalac êndu nan, su êndêñ amac. ¹⁵ Ñac tau gebe êwê amac anğôn matem jali, mago ajac eñ êndu, nan tec Anôtô gêñu eñ sa anğa ñacmatênêñ, aêac alic gêñ tau tec asôm lasê. ¹⁶ Ma ñac tau, nan amac alic to ajala eñ nan, kêkêñ gêwiñ Jesunê ñaê, tec ñaê tau gêjam eñ sa. Jesu kêpuc ñac tau tôn kêkêñ gêwiñ, tec gêgôm eñ ôli samucgen ñajam kêsa tec alic eñ kêkô amac samob lañômñemña.

¹⁷ “O lasitêwaac, aê galicgac gebe amac ajam kauc tê agôm, ma amacnêm kasêga sêjam kauc amboac tonanğen. ¹⁸ Anôtô gêgôm nê biñ, tañ gêoc propete samob awen sa ma sêsôm lasê gebe Kilisi êkôc ñandan nan, ñanô kêsa. ¹⁹ Amboac tonan ambu taôm ma anam taôm ôkwi gebe nêm sec ênaña, ²⁰ ma têm moasiñña anğa Apômtaunê lañôanô mênêsa wacêlau amac tekwem saki êsa, ec êkêñ Kilisi Jesu, tañ kêjaliñ sa kêtû amacña kwananğen nan êmên. ²¹ Ñac tau êmoa undambê e êndêñ têm Anôtô êmansañ gêñ samob êtu wakuc êtiam, amboac kêsôm lasê gêoc propete dabuñ awen sa gêdêñ andanğen nan. ²² Mose kêsôm gebe ‘Apômtau, amacnêm Anôtô, oc êñu amacnêm propete ten sa anğa lasimi to tewemi nêñ êtôm aê, ma biñ samob, tañ eñ êsôm êndêñ amac nan, akêñ tañem. ²³ Lau embe sêkêñ tañen propete tau tonan nê biñ atom, oc Anôtô ensen êsêac samob su anğa nê launêñ.’ ²⁴ Propete samob, Samuel to êsêac, tañ têdaguc nan, sêsôm to sêkêñ têm tonan ñawae. ²⁵ Propete latuñi amac to poac, tañ Anôtô kêmoatiñ gêdêñ tamemi nan, ñalatui amac. Anôtô kêmoatiñ poac tau gêdêñ Abraham ma kêsôm gebe ‘Êtu nêm wakucña laum nomña samob têtap moasiñ sa.’ ²⁶ Anôtô kêtôc nê sakinwaga gêdêñ amac kêtû ñamata ma kêsakin eñ gebe êmoasiñ amac e anam taôm ôkwi êndêñ-êndêñgen ma awi nêm sec tokaiñ-tokaiñ siñ.”

4

Petere agêc Joan sêñğôn kapoacwalô

¹ Agêc sêsôm biñ tonan gêdêñ lau sêmoa ma lau dabuñwaga to kapitai lôm dabuñña ma Sadukai dêdêñ êsêagêc sêja. ² Lau tonan ñai sêlic êsêagêc sec gebe têdôn lau ma sêkêñ Jesu gêdi sa anğa ñacmatênêñ ñawae gêdêñ êsêac. ³ Tec sêkôc êsêagêc tôn jasêlai agêc auc sêñğôn e bêbêcgen acgom, gebe kêtula su. ⁴ Lau tañ sêñô Peterenê biñ tau nan, nêñ taêsam sêkêñ gêwiñ ma lau tau nêñ ñacwaga amboac 5,000.

⁵ Ñabêbêc êsêacnêñ kasêga to laumata ma biñsutau sêkac tauñ sa anğa Jerusalem, ⁶ ma ñac dabuñsêga Anas agêc Kaiapa ma Joan agêc Alesandere ma êsêac ñagêdô anğa ñac dabuñsêga nê gôlôac sêwiñ. ⁷ Ma sêsôm sejon ñaclagêc tau jasêkô êsêac lañônñem, go têtû Iêsu êsêagêc gebe “Asa nê ñaclai to ñaê kêpuc amagêc tôn, tec agôm gêñ tônê nec.” ⁸ Tec Ñalau Dabuñ gêjam Petere auc e kêsôm gêdêñ êsêac gebe “O launêñ kasêga to laumataac, ⁹ galoc amac embe atu Iêsu aêagêc êpi moasiñ, tañ agôm gêdêñ ñac puliñ nan, ¹⁰ go amac samob to lau Israel samob ajala gebe Jesu Kilisi Nasaretña, tañ amac ajac eñ kêpi kakesotau gêja ma Anôtô gêñu eñ sa anğa ñacmatênêñ nan, nê ñaê gêgôm ñac, tañ kêkô amac lañômñem nan, ôli ñajam kêsa. ¹¹ Ñac tau ‘poc, tañ amac akwêwaga alic gebe sec nan, tec kêtû poc kêclêsuña.’

¹² Ñacmoasiñ ten gêmoe atom, ma ñaê ñajam ten anğa umbon ñalabu gêdêñ ñamalac gebe ênam aêac saña ten gêc atomanô.”

¹³ Lau tau sêlic Petere agêc Joan têtac kêpa su ma nêñ kauc kêsa gebe êsêagêc anğa lau ñaôma nêñ, tañ sêsô lôm ten atom nan, tec sê taên ma sêjala êsêagêc gebe sêsap Jesu tônğen. ¹⁴ Ac sêlic ñac puliñ, tañ ôli ñajam kêsa nan, kêkô gêwiñ êsêagêc ma sêsôm biñ sêjô agêc awenña e masi. ¹⁵ Amboac tonan sêjatu êsêagêc sêwi gamên sêkac saña siñ sêsa awê sêja,

ma sêmasañ binj gêdênj tauj ¹⁶ ma sêsôm gebe “Aêac danjôm ñaclagêc tônê amboac ondoci. Lau Jerusalemña samob sêlic gêntalô, tê êsêagêc sêgôm nêgac, ma aêac oc dansa auc êtôm atom. ¹⁷ Dambôc êsêagêc awenj auc ñajana gebe binj tau tonec ñawae êtu tapa êndênj lau samob êna atom, ma sêsam ñac tônê nê ñaê êndênj lau tenj êtiam atom.” ¹⁸ Go sêmôêc êsêagêc mênjêjac jao gebe êsêagêc sêsôm Jesunê ñaê lasê to têndônj ñaê tau tenj êtiam atomanô.

¹⁹ Ma Petere agêc Joañ sêjô êsêac awenj gebe “Taôm taêm ênam alic acgom, Anôtô êlic binj ondoci naêndênj, tanenj wamu amac me tanenj wamu enj. ²⁰ Aêagêc atôm atom gebe akapic awenjsunj êtu gênj, tanj alic to anô nanja.” ²¹ Amboac tonanj sêjac binjsu êsêagêc ñakônijnja ma sêkênj agêc sêja. Êsêac têtap lênj sêmêtôc êsêagêcña tenj sa atom kêtuj launja, gebe samob tetoci Anôtô sa kêtuj gênj, tanj gêgôm nanja. ²² Ñac tau, nanj êsêagêc sêgôm gêntalô ôli ñajam kêsanja kêpi enj nanj, nê jala kêtuj 40 su.

Gôlôac tetenj mec kêtuj sêmoa totêntac êpa sugenja

²³ Sêwi Petere agêc Joañ sinj su, tec agêc dêdênj nênj lau sêja ma sêjac minj binj, tanj lau dabunjsêga to laumata sêsôm gêdênj êsêagêc nanj. ²⁴ Lau tonanj sênjô su e awenj gêoc Anôtô selenjenj gebe “O Ñatau, aôm nanj kôkênj undambê to nom ma gwêc to gênj samob, tanj sêmoa ñalêlôm nanj, ²⁵ aôm tau tonanj kôkênj Ñalau Dabunj gêoc aêac abenji Dawid, tanj kêtuj aômnmêm sakinjwaga nanj, awa sa gebe ‘Lau samuc nênj ñaonda kêpi kêtuj asagenja to lau taênj gêjam binj ñaôma-ñaôma nanj, ñam amboac ondoci.

²⁶ Kinj nomnja sêkac tauj sa,

ma kasêga sêmoatinj binj sênjônj tagenj amboac tonanj, sebe sensej Apômtau agêc nê ñac, tanj genj oso enj nanj su.’

²⁷ Binjanôgenj, Herodo agêc Ponti Pilata ma lau samuc to lau Israel sêkac sa anja malac tonec sebe sensej aômnmêm sakinjwaga dabunj Jesu, tanj goenj oso enj nanj su. ²⁸ Ma sêgôm gênj, tanj aôm taêm gêjam kwananjenj gebe lêmam ôngômña nanj, ñanô kêsa. ²⁹ O Apômtau, galoc ôlic gebe êsêac sêjô aêac ña binjenj. Amboac tonanj ôpuc nêm sakinjwaga aêac tônj gebe asôm nêm binj totêntac êpa sugenj. ³⁰ Ômêtôc lêmam moasinj ma ôkênj nêm sakinjwaga dabunj Jesu nê ñaê êngôm gênjsêga to gêntalô.” ³¹ Ac tetenj mec tonanj su, ma gamênj, tanj êsêac sêkac sa sênjônj nanj, kêwiwic tau e Ñalau Dabunj gêjam êsêac samob auc ma sêsôm Anôtônê mêtê totêntac kêpa sugenj.

Gôlôac sêwê kainj nênj genj samob ñatonj tagenj

³² Lau-sêkênj-gêwinjwaga samob têtac tagenj to nênj ñalêlôm kêpi tagenj. Ma ñac tenj gêlic nê gênj amboac taugenj nê gênj atom, êsêac samob sêwê kainj gênj ñatonj tagenj. ³³ Aposolo sêwa Apômtau Jesu gêdi sa ñawae sa tonjaclaigenj, ma ñamoasinj kapôênj kêpi êsêac samob, ³⁴ gebe êsêacnênj ñac tenj kêpô lêna tau kêtuj gênj tenjña gêmôa atom, gebe gamênj to and-u ñatau samob sêkênj nênj gênj lau sêjam ôli ma sêkôc ñaawa ³⁵ jatetoci gêc aposolo enjkainjña. Go êsêac sêjac sam gênj tau gêdênj lau, tanj sêpô lêna kêtuj gênj tenjña nanj kêtômgenj.

³⁶ Ma Lewinê wakuc tenj gêmôa, nê malacmôkê Kupro. Ênê ñaê Josep, mago aposolo sêsam enj gebe Bamaba, tanam ôkwi gebe “Binjanjlatu,” ³⁷ ñac tau nê kôm tenj gêc, tec kêkênj lau sêjam ôli ma kêkôc ñaawa jaketoci gêc aposolo enjkainjña amboac tonanjenj.

5

Anania agêc Sapira nênj binj

¹ Ñac tenj, nê ñaê Anania, agêc nê awê Sapira sêkênj nênj kôm ñagêdô tenj lau sêjam ôli. ² Ñac tau gêjam ñaawa ñagêdô auc, nê awê gêlic, ma kêkôc ñagêdô jaketoci gêc aposolo enjkainjña. ³ Ma Petere kêsôm gebe “Anania, amboac ondoci Sadañ gêjam nêm ñalêlôm auc e kôsau Ñalau Dabunj ma gôjam kôm ñaawa ñagêdô auc. ⁴ Aôm kôkênj gêdênj lau sêjam ôli atomgenj, tec taôm kêtuj nêm gênj ñatau. Kôkênj gêdênj lau sêjam ôli su, tec kêtuj ñaawa ñatau

amboac tonañ. Amboac ondoc tec taêm gêjam biñ amboac tonañ géc nêmm ñalêlôm. Aôm kôsau ñamalac atom, aôm kôsau Anôtôgoc.”⁵ Anania gêñô biñ tonañ e gêu tau jatomatêgen géc. Ma lau samob, tañ sêñô biñ tonañ ñawae nañ, têtêc taunñ ñanô.⁶ Go lau matac dêdi jasêsaban en ma sêbalan en sêsa awê jasêsun en.

⁷ Ockatu ñasawa amboac têtêc gêjaña, ma ñac tau nê awê gêjam kauc biñ, tañ gêgôm nê akwen nañ, tec gêmên.⁸ Ma Petere kêtû kênac en gebe “Ôsôm êndên aê acgom gebe Amagêc akôc kôm ñaôli tau tecenecgen me.” Ma awê tau kêsôm gebe “Aec, gên tau tecenanjen.”⁹ Tec Petere kêsôm gêdên en gebe “Amboac ondoc amagêcnêm ñalêlôm kêpi tagen abe ansaê Apômtaunê Ñalau. Ôlic acgom, lau tañ sêsun nêmm akwen su nañ, enmata gêdiñ katam sebe sêmbalan aôm sêsa sêna.”¹⁰ Ma gacgen awê tau kêku e jatomatêgen géc en akainña. Lau matac sêsô sêja e sêlic awê tau tomatêgen géc, tec sêbalan en jasêsun en gêwiñ nê akwen.¹¹ Gôlôac dabun peber têtakê ñanô e lau ñagêdô samob, tañ sêñô biñ tau ñawae nañ, têtakê amboac tonanjen.

Aposolo sêgôm gêñtalô to gêñsêga taêsam

¹² Aposolo sêgôm gêñtalô to gêñsêga taêsam sêmoa lau ñalêlôm ma lausêkên-gêwiñwaga samob sêkac taun sa semoa Salomonê lôm sêlêb.¹³ Lau ñagêdô têtêc taun, tec sêsap êsêac tôñ atom, mago tetoc êsêac sa têtôm apômtau towae.¹⁴ Ma êsêac, tañ sêkên gêwiñ Apômtau nañ, têtû gwalêkin, gebe lauo to ñac taêsam.¹⁵ Lau tau sejon nêñ gêmâc sêsa malaclun sêja jasêkên êsêac sêc mê to sac ma taên kêka gebe Petere embe êsêlên êmên, nañ katu naênêc ajuñ ênsac êsêacnên ñagêdô êwiñ-êwiñ.¹⁶ Ma lau taêsam anga malac, tañ géc Jerusalem ñagala nañ, sejon lau gêmâc to lau ñagêdô, tañ ñalau ñatêmui gêgôm êsêac nañ sêmên, tec aposolo sêgôm êsêac ôlin ñajam kêsa samob.

Sêkôc aposolo tôñ kêtû dim luagêcña

¹⁷ Ma ñac dabun sêga to nê lau samob, tañ anga Sadukainên ton nañ, sêjam lêmun aposolo ñanô¹⁸ e sêkam êsêac tôñ ma sêkên êsêac sêñgôn andu kapoacwalôña.¹⁹ Gêdên gêbêc Apômtaunê anela ten jagêlêc katam andu kapoacwalôña su, go gêwê êsêac sêsa sêja ma kêsôm gebe²⁰ “Ana anam mêtê lau akô lôm dabun ma asôm biñ anğôn matem jalina samob lasê.”²¹ Ac sêñô biñ tonañ, tec bêbêc kanucgen sêsô lôm dabun sêja ma têtôn lau.

Go ñac dabun sêga to nê lau sêkac taun sa ma sêkalem laumata to Israelnên lau ñanô samob sa ma sêkên lau sêja andu kapoacwalôña gebe sêkôc aposolo tau sêmên.²² Tec sakinwaga sêja e têtap aposolo sa sêmoa andu kapoacwalôña atom, go sêmu sêja ma sêsôm gebe²³ “Aêac aja e alic sêlai andu kapoacwalôña auc e pañ tagen to gejobwaga sejob katam sêkô, mago alêc katam su e alic jaôb tagen.”²⁴ Lôm dabun ñakapitai to lau dabun sêga sêñô biñ tonañ ma taên gêjam jakêsa-jakêsa.²⁵ Go ñac ten kasôm geden êsêac gebe “Alic acgom, lau tau, tañ aken êsêac sêñgôn kapoacwalô nañ, têtê jatedôn lau sêkô lôm dabun.”²⁶ Amboac tonañ kapitai gêwiñ nê sakinwaga jasêkôc aposolo. Sêkôc êsêac sêjam saicgen atom, têtêc gebe lau oc têtuc êsêac ña poc êndu.

²⁷ Amboac tonañ sêwê êsêac sêja laumata sêkac sa ñamala. Ñac dabun sêga kêtû kênac êsêac gebe²⁸ “Aêac ajac jao ñajana gêdên amac gebe andôn ñaê tonañ êtiam atom, mago alic acgom, amacnêm mêtê gêjam Jerusalem aucgen. Amac abe aê ñamalac tônê nê dec êpi aêac me.”²⁹ Tec Petere to aposolo sêjô êsêac awen gebe “Aêac tanen wamu Anôtô êlêlêc ñamalac.”³⁰ Jesu tañ amac akên en genkaleñ kakesotau jaasen en su nañ, tec aêac tameninên Anôtô gênu en sa.³¹ Ñac tau Anôtô ketoc en sa gêñgôn ênê anôña, gebe êtu laumata to kêsiwaga ma ênam Israel ôkwi to êsuc êsêacnên sec ôkwi.³² Biñ tonañ ñai aêac alic ñanô, tec awa sa amoa, aêac to Ñalau Dabun, tañ Anôtô kêkên gêdên lau tanen wamu enña nañ.”

³³ Lau tonañ ñai sêñô biñ tonañ e gêli nêñ ñalêlôm sa secanô sebe sênac aposolo endu.

³⁴ Go laumatanên ten gêdi sa, en Parisai ten, nê ñaê Gamaliel. En kêdônwaga bin suna ten

ma lau samob tetoc en sa. En kêjatu gebe sejon aposolo sêsa awê saunjen. ³⁵ Go kêsôm gêdên laumata gebe “Amac lau Israelwaga, alic taôm napep, anôm lau tonan amboac secgenman. ³⁶ Gêdên nasawa ten Teuda ketoc tau sa gebe êtu nac towae ma lau 400 sêsap en tön. Tec sêjac en endu, ma lau, tan sêsap en tön nan, sêjanda êsêac samob sêc êlinêlingen e nêj kôm gê su. ³⁷ Tonan su, go gêdên bêc, tan sêsa lau saña nan, nac Galilaiana Juda gêdi ma kêtôm lau e taêsam sêsap en tön. Sêmoa e nac tau gêjaña ma sesen êsêac, tan sêsap en tön nan, samob êlin-êlin. ³⁸ Ma galoc jasôm noc nalêlôm êndên amac gebe Awi lau tönê sin ma akên êsêac sêc sêna. Gên amboac tönê embe namalac tauñ taên ênam me sêngôm, oc êtu golon. ³⁹ Ma embe anga Anôtônê, oc anseñ su atôm atom. Ajop tagen tonec, anseñ Anôtônê atom.”

⁴⁰ Lau tau sêkên gêwiñ Gamalielnê bin, go sêmôc aposolo jasi êsêac na palipgen ma sêjac bin su êsêac gebe sênam mêtê êpi Jesunê naê êtiam atom. Go sêkên êsêac sêsa sêja. ⁴¹ Lau tau sêwi laumata sin sêsa sêja totêntac najamgen, gebe Anôtônê ketoc êsêac sa ma gêlic êsêac têtôm gebe lau sêgôm êsêac majen kêsâ kêtü Jesunê naêña. ⁴² Êsêac têtôn lau anga lôm dabun to andu kêtôm bêcgen ma sêsôm nawae najam lasê gebe Jesu en Kilisi, sêwi sin atom.

6

Sêjalij samwaga 7 sa

¹ Gêdên nasawa tonan nacsenomi têtü taêsam. Ma lau Helen têtü môsi lau Ebolai gebe sim êsêacnên awêtuc su na gên, tan sêjac sam kêtôm bêcgenña nan. ² Tec êsêac lau 12 sêkalem nacsenomi samob sa ma sêsôm gebe “Aêac embe anac sam mo ma oc anôm Anôtônê mêtê êtôm atom. Gên amboac tonan aêac alic kêtôm atom. ³ O lasitêwaac, ajalij nêma lau mansañ 7, tan Nalau Dabun to kauc mêtêña gêjam êsêac auc nan sa, gebe mênşêkôc kôm tau tonan su. ⁴ Aêac lau tonec abe aten mec to anam sakin êndên mêtêgen.” ⁵ Lau samob, tan sêkac tauñ sa nan, sênô bin tonan najam, tec sêjalij lau tonec nai sa, nac ten kêtên gêwiñ najaña to Nalau Dêbu n gêjam en auc, nê naê Stepan, gêwiñ Pilip agêc Prokoro ma Nikanor agêc Timon ma Parmena agêc Judanên nac lênña ten anga Antiokia, nê naê Nikolaus. ⁶ Sêkên lau tonan nai sêkô aposolo lanônên ma teten mec to sêu lemen gêsac êsêac.

⁷ Anôtônê mêtê kêtü tapa e nacsenominên ton anga Jerusalem kêtü kapônên, ma lau dabunwaga taêsam sêkên gêwiñ mêtê to sêsô nalabu.

Sêkôc Stepan tön

⁸ Moasin to naclai gêjam Stepan auc ma gêgôm gênsêga to gênjalô kapônên lau sêlic. ⁹ Tec lau nagêdô anga ton, tan sêsam êsêac sebe Libertini to Kurene ma Alesandriaña nan, dêdi sa ma lau Kilikia to Asiaña sêwiñ. Êsêac to Stepan ac sêpa tauñ kêtü mêtêña. ¹⁰ En kêsôm bin tokauc ma to Nalau Dabun, tec êsêac sêku en tulu atom. ¹¹ Amboac tonan sêu bin gêdên lau ten jasêsôm gebe “Aêac anô en kêsôm bin alôb-alôb kêpi Mose to Anôtônê.” ¹² Sêgôm sêmoa e dêdac lau to laumata ma bin sutau sa, jasêkôc Stepan tön ma sê en dêdên laumata sêja. ¹³ Ma sêjalij lau nagêdô sa gebe sêngôlin bin êpi en gebe “Nac tonec kêsôm bin kêpi gamên dabun to Mosenê bin su nawawô. ¹⁴ Aêac anô en kêsôm gebe Jesu Nasaretña oc enseñ gamên tonec su, ma mêtê, tan Mose kêtên gelom aêac nan, en oc ênam ôkwi.” ¹⁵ Laumata samob, tan sêkac tauñ sa sêngôn nan, maten gê en e sêlic lanônê kêtôm anjela ten nê.

7

Stepan gêjam mêtê

¹ Go nac dabunşêga kêsôm gebe “Bin tau amboac tönê me masi.” ² Tec Stepan kêsôm gebe

“O tamocac to ñoc lasitêwaac, an ñoc bin acgom. Gêmunjen aêac abenji Abraham gêngôn Haran atomgen, gêmoa Mesopotamiagen e ñawasi ñatau Anôtô geoc tau lasê ³ ma kêsôm gédên en gebe ‘Ondec nê gamên ênêc to nê lau sêmoa ma ôna ôngôn gamên, tan aê oc jatôc êndên aôm nan.’ ⁴ Tec en gedec Kaldeanên gamên gêcña ma gêdi mêngêngôn Haran. Gêmoa e tama gêmac êndu acgom, go Anôtô gêwê en anga tonan mêngelom gamên tau tec galoc êmac angon nec. ⁵ Gédên tonan ênê ñapalê masi, ma Anôtô kékên en gêwê kain gamên ñagec atomanô, mago Anôtô gêjac matagen gedên en gebe êkên gamên tonec êndên en to nê wakuc, tan sêjô en su nan. ⁶ Ma Anôtônê bin amboac tonec gebe ‘Nê wakuc oc têtú lau jaba sêmoa lau ten nê gamên, ma malacm oc sêkônij esêac têtú nê gêngôma to sejon esêac êtôm jala 400.’ ⁷ Ma Anôtô kêsôm gêwiñ gebe ‘Lau tau, tan sêkônij esêac têtú nê gêngôma nan, aê oc jamêtôc esêac. Tonan su, go esêac sêc sêmu mênshênam sakin aê anga gamên tau tonec.’ ⁸ Go Anôtô kêmoatin poac sêsa ñapalêña gédên Abraham gêwiñ, tec kêka Isak lasê ma kêsa en gédên ñabêc kêtú 8, ma Isak gêgôm gédên Jakob, ma Jakob gêgôm gédên aêac abenji 12 amboac tonanjen.’

⁹ “Aêac abenji têtac sec gédên Josep e sêkên en gédên lau sêjam ôli en ma sêkôc en sêja Aiguptu, mago Anôtô gêwiñ en. ¹⁰ Tec kêjanjo en su anga nê ñandan samob to kékên moasin ma kauc mêtêña gédên en kékô kin Aiguptuña, Parao, lanônê. Ma Parao kékên en gêjam gôlin Aiguptu to ênê gôlôac samob. ¹¹ Tôbôm kêsa Aiguptu to Kanaan ñagamên samob e sêngôn jageo ñanô ma tamenji têtap nê gêngên sêniñña sa atom. ¹² Jakob gêngô polom gêc Aiguptu ñawae, tec kêsakin tamenji sêsêp sêja kêtú ñamata. ¹³ Sêmoa e sêsêp sêja kêtú luagêcña nan, tec Josep gêwa tau sa gédên têtai ma Parao gêngô Josep tau nê gôlôac ñam. ¹⁴ Go Josep kékên bin gêja ma kêkalem tama Jakob to nê gôlôac samob sêja. Ma lau tau têtôm 75. ¹⁵ Jakob tau kêsêp gêja e gêmac êndu anga Aiguptu, ma tamenji amboac tonan. ¹⁶ Go sêkôc esêac sêja Sikem ma sêsuj esêac sêc sêô, tan Abraham gêjam ôli ña silber ton ten gédên Hamor latui anga Sikem nan.

¹⁷ “Ñanoc sêwi gamên tau sinña, tan Anôtô gêjac mata gédên Abraham nan, kêdabin gebe êmbacnê, ma lau têtú taêsam e sêjam Aiguptu auc. ¹⁸ Sêmoa e kin wakuc ten, tan gêjam kauc Josep nan, gêjam gôlin Aiguptu. ¹⁹ Ñac tonan kêsau kêtím aêacnên lau ma gejon tamenji ma kêkac esêac gebe sêwi nê gêngên dedec sin paliñ-paliñjen gebe sêmoa maten jali atom. ²⁰ Gédên ñasawa tonan Mose têna kékôc en, ma Anôtô gêlic en ñajam, tec agêc sêlôm en sêmoa nê andulêlôm e ajôn têtêac. ²¹ Go sêwi en sin paliñ-paliñjen e Parao latuo kékôc en sa jagêlôm en kêtôm latu ten. ²² Ma têtôn Aiguptunên mêtê samob gédên Mose, gêmoa e kêtú ñac ñajaña bin to kômña.

²³ “Ñac tau gêmoa e nê jala kêtú 40 su, go taê gêjam gebe ênac lasitêwai Israelña kêsi. ²⁴ Gêlic ñac ten kêtêsu ñac Israelña ten, tec gêjam Israel tonan kêsi ma gêjac ñac Aiguptuña nan êndu kêtú kêtêsu ñac tonanña. ²⁵ Mose geboc lasitêwai sêjala Anôtô gebe ênam esêac kêsi ya ey lêma, mago nê kauc kêsa su atom. ²⁶ Ñabêbêc lau ñagêdô sêsôm tauñ sêmoa e en gêlic, tec gê wama esêac ma kêsôm gebe ‘Lauac, amac lau ñam tagen. Amboac ondoc tec abe angom taôm kwalec nec.’ ²⁷ Ma ñac-kisa-môkêwaga tonan kêtin en ma kêsôm gebe ‘Asa kékên aôm kêtú aêacma gôlinwaga to mêtêcwaga. ²⁸ Oc gobe ônac aê êndu amboac nôgen gôjac Aiguptu tau nan me.’ ²⁹ Tec Mose gêc su kêtú bin tonanña jakêtu ñac jaba gêngôn nom Midian e kêka ñapalê luagêc lasê anga tonan.

³⁰ “Jala 40 gêjaña gêwiñ, go anela ten geoc tau lasê gédên en anga gamên sawa lôc Sinaiña, kêsêp ja ñawaô, tan kêsa gamêndani nan ñalêlôm. ³¹ Mose gêlic gêngên tonan e gêñac lêma ma kêtú gasuc gêja gebe êlic gêngên tau ñam acgom. Tec Apômtaunê awa ten kêsa gebe ³² ‘Tamaminên Anôtô, Abraham agêc Isak ma Jakob nê Anôtô aê.’ Tec Mose kêtênêp ma kêtêc tau e gebe êlic gêngên tau ñam atom. ³³ Go Apômtau kêsôm gédên en gebe ‘Ôngamboac atapa su anga amkain gebe gamên, tan kôkô nan, gamên dabu ñ. ³⁴ Aê galic sejon ñoc lau

anğa Aiguptu e sêmoa jageo, ma ganô nêñ tanj, tec kasêp gamêñ gebe janam êsêac kêsi. Amboac tonanğ omôñ, aê gabe jasakiñ aôm êna Aiguptu.'

³⁵ "Mose tau, tanğ êsêac sêsa enğ auc ma sêsôm gebe 'Asa kêkêñ aôm kôtu gôliñwaga to mêtôcwaga nanğ,' tec Anôtô kêsakiñ enğ kêtü gôliñwaga to kêsiwaga. Enğ kêkêñ anğela geoc tau lasê gêdêñ Mose anğa gamêñdani gebe êpuc enğ tônğ. ³⁶ Nac tonanğ kejonğ êsêac sa ma gêgôm gêñsêga to gêñtalô anğa gamêñ Aiguptu to anğa Gwêckoc ma gamêñ sawa kêtôm jala 40. ³⁷ Mose tau tec kêsôm gêdêñ Israelwaga gebe 'Anôtô oc êñu amacnêm propete tenğ sa anğa lasimi to tewemi nêñ êtôm aê.' ³⁸ Nac tagenğ tonanğ tec gêmoa gêwiñ gôlôac dabuñ anğa gamêñ sawa ma gêwiñ anğela, tanğ kêsôm biñ gêdêñ êsêac to tamenğ anğa lôc Sinai nanğ, ma nac tonanğenğ tec biñ mata jaliña gêdêñ enğ gebe êndônğ aêac.

³⁹ "Mago aêac tamenğ sebe tanğenğ wamu enğ atom. Êsêac sêmasuc enğ to sêjam nêñ ñalêlôm ôkwi gêdêñ Aiguptu kêtiam. ⁴⁰ Ma sêsôm gêdêñ Aron gebe 'Ômansanğ aêacma anôtôi gwam gebe sêwê aêacña, gebe Mose, tanğ gêwê aêac anğa Aiguptu amêñ nanğ, aêac ajam kauc biñ ondoc kêtap enğ sa.' ⁴¹ Gêdêñ tonanğ sêgôm nêñ bulimakao ñalatu ñakatu tenğ ma sêkêñ da gêdêñ anôtô gwam tau to têtü samuc lemenğ ñakôm. ⁴² Tec Anôtô gêjam dêmôê êsêac ma kêkêñ êsêac sêjam sakiñ umbonğ ñagêlônğ kêtôm teto gêc propetenêñ buku gebe 'Amac lau Israelwaga, gêdêñ tanğ amoa gamêñ sawa e jala 40 nanğ, oc akêñ bôc to da gêdêñ aê me masi.

⁴³ Amac abalanğ gwam Moloknê bec to anôtô gwam Repan nê utitalata ma agôm gêñ tau ñakatu abe atenğ mec êpi.

Amboac tonanğ aê jawê amac e naanğonğ Babel ñamakenğ ôñêña.'

⁴⁴ "Aêac tamenğ sêkôc lôm bec, tanğ gêwa Anôtô gêmoa gêwiñ êsêacña sa nanğ, sêmoa gamêñ sawa. Ac sêmasanğ kêtôm ñadônğ, tanğ Anôtô kêtôc gêdêñ Mose gêlic ma kêjatu enğ gebe êñgômña nanğ. ⁴⁵ Tamenğ sêbalanğ lôm bec tonanğ sêwiñ Josua sêja lau samuc nêñ gamêñ, tanğ sêkôc su nanğ. Anôtô tau gêmunğ tamenğ ma kêtinğ lau samuc su, tec lôm bec kêkô gamêñ tonec e gêdêñ Dawidinê têm. ⁴⁶ Anôtô gêlic Dawid ñajam, tec nac tau ketenğ gebe êtap gamêñ tenğ sa ma êsunğ Jakobnê Anôtônê andu tenğ sa êkô. ⁴⁷ Mago gêc e Salomo kêkwê Anôtônê andu tau. ⁴⁸ Tagenğ Lôlôc Natau oc êñgônğ andu, tanğ sêgôm ña lemenğ nanğ atom, êtôm propete kêsôm gebe

⁴⁹ 'Undambê kêtü ñoc lêpônğ ma nom kêtü ockaiñ ñakadembonğ.

Apômtau kêsôm gebe

Amac abe akwê aêñoc andu amboac ondoc,

me ñoc gamêñ, tanğ janğonğ tekoc saki êsaña nanğ, oc ênêc ondoc.

⁵⁰ Amac abe gêñ totau-totau samob tonanğ ñai tauc lemoc gajam kauc me.'

⁵¹ "Ojae amac, gêsômtêkwa ñatonğ ma nêm ñalêlôm to tanğemsunğ ñadani atôm lau samuc. Amac akô Nalau Dabuñ auc ñapanğ atôm tamemi tec amoa. ⁵² Propete ondoc tenğ amac tamemi sêjanda enğ atom. Ma êsêac sêjac lau, tanğ andanğenğ seoc biñ lasê kwananğenğ gebe nac gêdêñ oc êmêñ nanğ êndugac. ⁵³ Amac lau tau tonec tec êkêc biñsu anğa anğelanêñ, mago amasanğ kêtü tônğ atom."

Têruc Stepan ña poc êndu

⁵⁴ Lau sêñô biñ tonanğ e gêli nêñ ñalêlôm sa secanô ma sêmôê lunğunğ enğ. ⁵⁵ Ma Nalau Dabuñ gêjam Stepan auc e mata gedec undambê, gêlic Anôtônê ñawasi ma gêlic Jesu kêkô Anôtônê anôña. ⁵⁶ Tec kêsôm gebe "Op, aê galic undambê gêña ma Namalacnê Latu kêkô Anôtônê anôñagoc." ⁵⁷ Lau tonanğ sêwakic e sêbôc tanğensunğ auc ma gulunğ tagenğ sêja sêgi enğ auc. ⁵⁸ Ma têtinğ enğ kêsa malacmagê gêja sebe têtuc enğ ña poc êndu. Tec lau biñmôkê sêkôc nêñ ñakwê su ma sêkêñ jatetoc gêc nac matak tenğ, nê ñaê Saulu, akaiñña. ⁵⁹ Êsêac têtuc Stepan ña poc sêmoa ma ketenğ mec gebe "Apômtau Jesu, ôkôc ñoc ñalau sa." ⁶⁰ Enğ kêpônğ

aduc ma gêmôêc ña awa kapôêñ gebe “Apômtau, ôê êsêacnêñ sec tòn atom.” Kêsôm tonan su ma gêmac êndu.

8

¹ Saulu gêlic êsêac sesen Stepan su e gêjac mataanô ñajam.

Saulu kêlêsu gôloac dabun

Gêdên ñasawa tonan lau sêlêsu gôloac dabun Jerusalemña kêlêlêc. Sêgôm e lau samob sêc êlin-êlin têtôm Judaia to Samaria ñagamêngeñ sêja. Aposolo taungeñ tec sêmoa. ² Ma lau mansan ñagêdô sêsun Stepan ma têtan tanjiboa ñanô kêpi en.

³ Saulu kêpi gôloac dabun nêñ andu kêtômgeñ ma gê lauo to ñac jakêkên êsêac sêso kapoacwalô sêja, gêgôm e gesen gôloac dabun êlin-êlin.

Mêtê kêtû tapa anga Samaria

⁴ Êsêac tan sêc êlin-êlin kêtôm gamêngeñ sêja nan, jasêsôm ñawae ñajam lasê. ⁵ Ma Pilip tec kêsêp malac Samarianña jagêjam mêtê êsêac kêpi Kilisi. ⁶ Lau taêsam sênô Pilipnê bin to sêlic gêntalô, tan en gêgôm nan, e sêkên tanen en totêntac tagen, ⁷ gebe lau taêsam tonalau ñatêmui sêmoa, nan ñalau tau sêwakic ma sêsa anga êsêacnêñ sêja, ma ñatêkwa kêtû golon to magin kêsû taêsam ôlin ñajam kêsa. ⁸ Ma lau, tan sêngeñ malac tonan nan, têtac ñajam samucgeñ.

⁹ Ma ñac mecwaga ten, nê ñaê Simon, gêngeñ malac tonan, nan gêmungeñ gêgôm mectoman e gêjac lau Samarianña nêñ Iênô auc ma gêboa tau gebe en ñac tonac lai kain ten. ¹⁰ Tec lau saun to lau kapôêñ samob sêkên tanen en ma sêsôm gebe “Anôtônê ñac lai, tan sêsam gebe kapôêñ nan, oc ñac tau tonan.” ¹¹ Êsêac sêkên tanen en gebe en gêjac êsêacnêñ Iênô auc ña nê mecgeñ e ñasawa ec balin su. ¹² Ma Pilip kêsôm ñawae ñajam Anôtônê gamên to Jesu Kilisi nê ñaêña lasê e lauo to ñac sêkên gêwin ma sêlin sanju. ¹³ Go Simon tau kêkên gêwin amboac tonan e gêlin sanju ma kêsap Pilip tòn. En gêlic gêntalô to gênsega kapôêñ e gêjac ênê Iênô auc.

¹⁴ Aposolo tan sêngeñ Jerusalem ñan, sênô ñawae gebe lau Samarianña sêkêc Anôtônê mêtê sa, tec sêsakin Petere agêc Joan dêdên êsêac sêja. ¹⁵ Naclagêc tonan sêsêp sêja, go teten mec kêtû lau taunja gebe ñalau Dabun êpi êsêac, ¹⁶ gebe ñalau Dabun kêpi êsêacnêñ ten atom tagen, ac sêlin busanju ñaômagen kêpi Apômtau Jesu nê ñaê. ¹⁷ Tec aposolo luagêc sêkên lemen gêsac êsêac acgom, go ñalau Dabun gelom êsêac.

¹⁸ Simon gêlic aposolo sêkên lemen gêsac lau, ma ñalau Dabun gelom êsêac, tec kejon awa gêdên êsêagêc gêja ¹⁹ ma kêsôm gebe “Akên ñac lai tonan êndên aê amboac tonan. Aê embe jakên lemoc ênsac ñac ten, go Anôtô êkên ñalau Dabun êndên en.” ²⁰ Tec Petere kêsôm gêdên en gebe “Aôm ônaña tonêm awagen. Aôm gobe ônam ôli Anôtônê moasin ña awa me. ²¹ Aôm gôwê kain kôm tonec ñagec atomanô, gebe Anôtô gêlic aômnmê ñalêlôm geogen. ²² Amboac tonan ônam taôm ôkwi anga nê geon tonan ma oten Apômtau, moae êsuc bin geo, tan gêc nê ñalêlôm nan ôkwi. ²³ Aê galic nê geon kêtôm ñaikisi ñamakic gêjam aôm auc to sec ñalêpoa gêsô aôm tòn.” ²⁴ Go Simon gêjô en awa gebe “Amagêc taôm aten mec êndên Apômtau anam aê aoc gebe bin, tan agêc asôm nan, ñaten etap aê sa atom.”

²⁵ Naclagêc tau sêsôm to sêwa Apômtaunê bin sa su, go sêmu sêja Jerusalem ma sêsôm ñawae ñajam lasê anga Samarianên malac gwalêkin gêwin.

Pilip agêc gejobwagasêga Aitiopianja

²⁶ Apômtaunê anela ten kêsôm gêdên Pilip gebe “Ôndi ma ôsêlên êndên oc êkô ñalun ôsa intêna, tan anga Jerusalem kêsêp Gasanña gêja nan. “Intêna tau kêsêp gamên sawa. ²⁷ Tec en gêdi gêja. Ma ñac Aitiopianña ten, lau Aitiopianña nêñ kwin Kandake nê gejobwagasêga, nan kwin kêkên en gejob ênê waba samob nan, jaketen mec anga Jerusalem. ²⁸ En gêmu gêja nê gamên ma kêsam propete Jesaia nê bin gêngeñ nê kareta ñaô. ²⁹ Go ñalau Dabun

kêsôm gédêñ Pilip gebe “Ôtu gasuc nawê kareta tônê tôn.” ³⁰ Tec Pilip kêlêti kêdaguc gêja e gêñô eñ kêsam propete Jesaia nê biñ ma kêtû kênac gebe “Biñ tañ kôsam nañ, kôjala ñam me masi.” ³¹ Ma ñac tau kêsôm gebe “Embe ñac teñ êtôc intêna êndêñ aê atom, oc jajala amboac ondodoc.” Go ketenñ Pilip gebe êpi naêngônñ êwiñ eñ. ³² Ma biñ tau, tañ ñac tau kêsam nañ, tonec gebe

“Sejoñ eñ amboac domba, nañ sebe sêmbucña ma amboac domba ñalatu, tañ sebe sêkapiñ ñaôlilu nañ, mago kêtañ atom.

³³ Gêdêñ tañ sêkôninñ eñ nañ, sêmêtôc eñ kêtôm ñagôlinñ atom. Asa kêtôm gebe ênac ênê wakuc nêñ miñ. Oc masi, gebe sesenñ eñ su anja nom.”

³⁴ Go gejobwagasêga tau kêsôm gédêñ Pilip gebe “Aê jatenñ aôm ôwa sa acgom. Propete kêsôm biñ tau kêpi asa. Kêsôm kêpi tau me kêpi ñac teñ.” ³⁵ Tec Pilip gêôc awa sa gêjac m nê mêtê ña propetenê ñalô tonañ ma kêsôm Jesunê ñawae ñajam lasê gédêñ eñ. ³⁶ Agêcnêñ kareta kêsêlêñ e jasêô lasê bu teñ ma gejobwagasêga tau kêsôm gebe “Kec, bu tec kêpoac. Asagenñ êkô aêñoc busanğu auc.” [³⁷ Go Pilip kêsôm gédêñ eñ gebe “Aôm embe ôkêñ êwiñ tonêm ñalêlôm samucgenñ, go dangôm.” Ma eñ gêjô Pilip awa gebe “Aê kakêñ gêwiñ Jesu Kilisi eñ Anôtônê Latu.”] ³⁸ Go eñ kêjatu gebe kareta êkô, ma Pilip agêc gejobwagasêga sêsêp bu jasêkô, go Pilip kêsagu eñ. ³⁹ Agêc anğa bu sêpi sêmênñ e Apômtaunê Ñalau kêkôc Pilip su, ma gejobwagasêga gêlic eñ kêtiam atom ma gêc totêtac ñajamgenñ gêja. ⁴⁰ Pilip jagêô lasê Asoto, go kêsôm ñawae ñajam lasê gêjac laoc malac samob e jagêô lasê Kaisarea.

9

Jesu gêjam Saulu ôkwi

¹ Saulu tau nê ñalêlôm gegenñ eñ sa e gêjô Apômtaunê ñacsenjomi ña biñ ma gebe ênac êsêac êndu. Eñ gédêñ dabuñsêga gêja ² ma ketenñ eñ gebe êkêñ papia êwa eñ saña êndêñ lau Damaskus nêñ Iômmôke gebe Saulu embe êtap lau ñagêdô, nañ sêkêñ gêwiñ Jesunê mêtê nañ sa, oc ênsô êsêac awê ma ñac tônia ma ejoñ êsêac sêna Jerusalem. ³ Eñ kêsêlêñ gêmoa e kêdabinñ Damaskus ma sep tagenñ ja teñ anğa undambê kêpô eñ gêjam aucgenñ ⁴ e gêu tau jagêc nom ma gêñô awa teñ, tañ kêsôm gédêñ eñ gebe “Saulu, Saulu, asagenñ kôjanda aê.” ⁵ Ma eñ kêsôm gebe “Apômtau, aôm asa.” Go ñac tau kêsôm gebe “Aê Jesu tec kôjanda aê. ⁶ Mago galoc aôm ôndi ôsa malac ôna, go sêsôm biñ, tañ gêjac aôm ñawae nañ. Iasê êndêñ aôm.” ⁷ Ma lau, gêñ sêwiñ eñ nañ, sênô biñ tau, mago sêlic ñamalac teñ atom, tec sêjam tauñ tôniañ sêkô. ⁸ Saulu gêdi anğa nom ma mata gêlac e gêlic gamênñ atom. Tec êsêac sêkam eñ ma sêwê enjenñ sêja Damaskus. ⁹ Eñ gêñgônñ tonañ gêlic gamênñ atom kêtôm bôc têtêlac ma genñ to gênôm genñ atom.

¹⁰ Ma ñacsenjom teñ gêñgônñ Damaskus, nê ñaê Anania, nañ Apômtau gêgôm ênê katu kainñ teñ kêsa ma kêsôm gédêñ eñ gebe “Anania,” e ñac tau kêsôm gebe “Apômtau, aê tec gamoa.” ¹¹ Go Apômtau kêsôm gédêñ eñ gebe “Ôndi ma ôsa intêna, tañ sêsam sebe intêna solop nañ, ôna ma ôtu kênac ñac, tañ sêsam eñ sebe Saulu Tarsusña nañ, anğa Judanê andu, gebe eñ ketenñ mec ¹² ma gêlic ñac teñ, nê ñaê Anania, jakêkêñ lêma gêsac eñ gebe mata êlêc êtiam.” ¹³ Go Anania gêjô eñ awa gebe “Apômtau, aê ganô lau taêsam sêsôm gebe ñac tonañ gêgôm aômñêm lau dabuñ, tañ sênğônñ Jerusalem nañ, sec elêmê. ¹⁴ Ma sêsôm gebe kêkôc ñaclai anğa lau dabuñsêga nêñ gebe ênsô lau samob, tañ awenñ gêjac aômñêm ñaê nañ tôniañ.” ¹⁵ Tec Apômtau kêsôm gédêñ eñ gebe “Ôna, ñac tau tônê têtê gajac dabinñ eñ su gebe ejoñ ñoc ñaê êndêñ lau samuc to kiñ ma Israel latuñi êna. ¹⁶ Gebe aê tauc jatôc gêñwapac, tañ eñ êôc êtu ñoc ñaêña nañ, êndêñ eñ.”

¹⁷ Tec Anania gêdi gêja e jakêpi andu tau, go kêkêñ lêma gêsac eñ ma kêsôm gebe “Lasicenec Saulu, Apômtau Jesu, tañ geoc tau lasê gédêñ aôm anğa intêna, tañ kôsa gômônñ

nañ, kêsakiñ aê tec gamêñ gebe matamanô êpoa lasê êtiam ma Njalau Dabuñ ênam aôm auc.”¹⁸ Ma gaôgenj gêñ, tañ gêsañ Saulu mataanô auc nañ, kêsêlô amboac i ñagala e gêbacnê ma gêlic gamêñ kêtiam. Go gêdi sa e gêliñ sanju¹⁹ ma genj gêñ têkwa saki kêsa kêtiam.

Saulu gêjam mêtê anja Damasku

Bêc ñagêdô Saulu gêwiñ ñacsenomi gêmoa Damaskus.²⁰ E gacgenj gêjam mêtê kêpi Jesu anja Judaneñ lôm gebe ñac tau tonañ Anôtônê Latu.²¹ Ma lau samob, tañ sêñô ênê bi ñ tonañ nañ, sêñac lemeñ ma sêsôm gebe “Ñac tau, tañ gesenj êsêac, tañ awenj gêjac ñaê tônê anja Jerusalem nañ, ñac tau tonec me masi. Eñ gêmênj gebe ênsô êsêac anja tonecña tôñ êwiñ ma ejoñ êsêac sêndênj lau dabuñsêga sêna atom me.”²² Ma Saulu gêwa sa ñajana kêlêlêc gebe Jesu tonec eñ Kilisi tau. Kêsôm biñ amboac tonañ tec gêgôm lau Juda, tañ sêngônj Damaskus nañ, nêñ kauc kêñsônj e toñoma.

Saulu gêc Judawaga su

²³ Bêc ñagêdô gêjaña acgom, go Judawaga sêkic ênê biñ gebe sênac eñ êndu.²⁴ Biñ tau ñapuc kêsa gêdênj Saulu. Ac sêkênj lau sejoñ malac ñasacgêdô gêwiñ kêtôm bêc to gelenjenj gebe sênac eñ êndu.²⁵ Tec Saulunê ñacsenomi sêkôc eñ gêdênj gêbêc jasêkênj eñ kêsêp sêm, tañ sêwa amboac talu nañ, ma sêlêwanj eñ kêsêp tunbôm ñadêmôê gêja.

Saulu gêmoa Jerusalem

²⁶ Gêja e gêô lasê Jerusalem jakêsaê gebe êsap ñacsenomi tôñña. Tec gêgôm elêmê gebe samob têtêc eñ, sêkênj gêwiñ gebe Jesunê ñacsenom tenj eñ atom.²⁷ Tec Barnba gêjam eñ sa ma gêwê eñ agêc dêdênj aposolo sêja. Eñ gêjac m iñ biñ Saulu gêlic Apômtau anja intêna ma Jesu kêsôm biñ gêdênj eñña. Ma gêjac miñ gêwiñ gebe Saulu kêsôm Jesunê ñaê lasê gêmoa awêgenj anja Damaskus.²⁸ Go Saulu gêmoa-gêmoa gêwiñ êsêac anja Jerusalem ma kêsôm Apômtaunê ñaê lasê gêmoa awêgenj.²⁹ Eñ gêjam biñgalôm gêwiñ lau Juda, tañ sêsôm biñ Helen nañ, e sêpê tañj kêtû mêtêña. Tec êsêac sebe sêkam eñ tôñ ma sênac eñ êndu.³⁰ Lasitêwai sêñô biñ tonañ ñawae ma sêkênj eñ kêsêp Kaisarea gêja acgom, go sêsakiñ eñ anja tonañ gêja Tarsus.

³¹ Gêdênj ñasawa tonañ gôlôac dabuñ anja Judaia to Galilaia ma Samaria ñagamênj samob sêngônj towamag-eñ. Lau tau sêsa nêñ lêñ totêtêc Apômtaugenj ma Njalau Dabuñ kêpuc êsêac tôñ to gêjac lênsônj êsêac e têtû taêsam.

Aenea ôli ñajam kêsa

³² Petere kêsêlênj-kêsêlênj gêmoa e jagêô lasê Anôtônê lau, tañ sêngônj Luda nañ.³³ Go kêtap ñac tenj anja tonañ sa, nê ñaê Aenea, tañ nê ñatêkwa kêtû goloñ ma gêcgenj kêtôm jala 8.³⁴ Tec Petere kêsôm gêdênj eñ gebe “Aenea, Jesu Kilisi gêgôm aôm ñajam kêsa, ôndi sa ma ôluñ nê mê sa,” e eñ gêdi sa guluj tagenj.³⁵ Lau Luda to Saron samob, tañ sêlic ñac tau nañ, sêjam tañj ôkwi dêdênj Apômtau.

Tabita mata jali kêsa kêtiam

³⁶ Awê tenj gêngônj Jope, nê ñaê Tabita, tanam ôkwi gebe Mojawa, nañ kêkênj gêwiñ Jesu. Eñ gêjam lau sa ña koleñ tokaiñ-tokaiñ to kêmoasiñ êsêac ñanô.³⁷ Gêdênj ñasawa tonañ gêmâc gêgôm eñ gêc e gêmâc êndu. Go sêmasañ ênê ñawêlêlanj ma tetoc gêc andu ñadenj tenj.³⁸ Ñacsenomi sêñô Petere gêmoa Luda, tañ gêc Jope ñagala nañ ñawae, tec sêsakiñ ñac luagêc jatetenj eñ gebe “Ôndênj aêac ômôênj sebeñmanj.”³⁹ Petere gêdi ma gêwiñ êsêagêc sêja. Ac sêô lasê su acgom, go sêwê Petere sêpi andu tau ñadenj tonañ sêja. Ma awêtuc samob dêdênj eñ sêja e têtôc obo to ñakwê, tañ Tabita gêngônj gêwiñ êsêac ma kêsî nañ, gêdênj eñ ma têtanj.⁴⁰ Tec Petere kêmasuc êsêac samob sêsa sêja, go kêpônj aduc ketenj mec. Tônanj su, go kêkac tau ôkwi gêdênj ñacmatê ma kêsôm gebe “Tabita, ôndi sa.” Ma awê tau mata gêlac e gêlic Petere ma gêdi gêngônj.⁴¹ Go Petere gêsuj lêma jakekam eñ sa ma gêmôêc Anôtônê

lau to awêtuc mênkêtôc awê tau gêdênj êsêac gebe mata jali kêsa su. ⁴² Lau Jope samob sênô binj tonanj nawae ma taêsam sêkênj gêwiñ Apômtau. ⁴³ Ma Petere gêmoea Jope gêngônj gêwiñ nac kêmasanj bôc naôlicnja tenj, nê naê Simon, nasawa ec baliñ.

10

Petere agêc Korneli

¹ Nac tenj gêngônj Kaisarea, nê naê Korneli. Nac tonanj kêtû sinwaga tonj tenj, tanj sêsam êsêac sebe “TonjItalianja” nanj, nêñ kapitai. ² Enj to nê gôlôac samob lau najam têtêc Anôtô, ma enj kêmoasinj lau Juda napep to ketenj mec gêdênj Anôtô gedênj tôngênj. ³ Gêdênj ocmata nac tonanj katu gêlic Anôtônê anjela tenj katôgenj gêdênj enj jakêsôm gêdênj enj gebe “Korneli.” ⁴ Korneli kêtakê e mata gê enj ma kêsôm gebe “Apômtau, binj amboac ondoc.” Go anjela kêsôm gêdênj enj gebe “Nêm mec to nêm moasinj kêpi gêdênj Anôtô jataê gêjam gêmoea. ⁵ Amboac tonanj galoc ôkênj lau sêna Jope nasêkôc Simon tenj, tanj sêsam enj sebe Petere nanj sêmênj. ⁶ Nac tau kêtû naclenj jagêngônj gêwiñ Simon tenj, tanj kêmasanj bôc naôlic nanj, nê andu kêtô gwêctaligenj.” ⁷ Anjela kêsôm binj gêdênj enj su ma gêc gêja acgom, gocgo Korneli gêmôêc nê sakinjwaga luagêc ma sinwaga tenj. Nac tau kêtêc Anôtô ma gêjam sakinj Korneli napep. ⁸ Korneli gêjac minj binj samob gêdênj êsêac ma kêsakinj êsêac sêja Jope.

⁹ Lau tonanj sêsêlênj sêmoea e njagelenj, go jatêdabinj malac. Gêdênj tonanj Petere kêpi andu tau njadenj naôña gebe etenj mec, ma oc kêtô nalunj. ¹⁰ Gêmoea e mo gêjô enj ma gebe êniñ gêñ. Tec sêmasanj ênê gêñ sêmoea ma katu kainj tenj kêsa ¹¹ e gêlic undambê gêña ma sêlêwanj gêñ tenj amboac obo kapôênj sêmoatinj njalêsu aclê ma sêlêwanj kêsêp nom gêmênj. ¹² Ma bôc nomnja kainj tenj-kainj tenj to gêñ, tanj kêtêngênj nanj, ma moc umbonj njalabuña sêsêp jasêmoa njaiêiôm. ¹³ Go awa tenj gêdênj enj gebe “Petere, ôndi sa, ômbuc ma ôniñ.” ¹⁴ Tec Petere kêsôm gebe “Apômtau, masigoc, gêñ sec to alôb-alôb amboac tonanj aê gaenj tenj su atomanô.” ¹⁵ Go awa tau kêsa kêtiam kêtû dim luagêc gebe “Gênj tanj Anôtô kêmasanj kêtû selec nanj, ômbu gebe alôb-alôb atom.” ¹⁶ Binj tonanj kêsa kêtû dim têtêac su, go gaôgenj obo tau gegenj tau sa kêpi undambê gêja kêtiam.

¹⁷ Petere taê gêjam gêñ, tanj gêlic nanj, njam jakêsa-jakêsa gêmoea ma lau, tanj Korneli kêsakinj êsêac nanj, têtû kênac Simonnê andu gêdênj lau e têtap sa mênjsêkô njasacgêdô. ¹⁸ Lau tau sêmôêc têtû kênac gebe “Simon, tanj sêsam enj sebe Petere nanj, kêtû naclenj mêngêngônj tonec me masi.” ¹⁹ Petere taê gêjam gêñ, tanj gêlic nanj, njam gêngônj, ma Njalau Dabunj kêsôm gêdênj enj gebe “Ôlic acgom, lau têtêac mênjtêtû kênac aôm sêkô. ²⁰ Ôndi ôsêp ma ôwiñ êsêac, taêm ênam naêsa-naêsa atom, gebe aê tauc kasakinj êsêac tec sêmênj.” ²¹ Tec Petere kêsêp jakêsôm gêdênj êsêac gebe “Aô, nac tanj asôm nanj, aê tau tonec. Ac amênj kêtû binj ondocnja.” ²² Lau tau sêsôm gebe “Kapitai Korneli, nac gêdênj, tanj kêtêc Anôtô nanj, ma Judawaga sêlic enj nac mansanj, nac tau tônê anjela dabunj tenj mênjkêsôm binj gêdênj enj gebe êkênj lau mênjsêkôc aôm ôna ênê andu ma êñô binj anja aômnêm.” ²³ Tec Petere kêmasanj binj gêdênj êsêac sêsô nê andu njalêlôm sêja ma kêtêñ gêñ êsêac senj.

Njagelenj enj gêdi gêwiñ êsêac sêja ma lasitêwai njagêdô anja Jope dêdi sêwiñ enj. ²⁴ Njagelenj, go jasêo lasê Kaisarea. Korneli kêtalem nê lasitêwai to nê tawanj sa kwanangenj, ma sêônj êsêac sêmoea. ²⁵ Gêdênj tanj Petere kêsô gêja nanj, Korneli kêpuc enj têtônj kêsa gêmênj e gêu tau gêc enj akainja ma ketoc enj sa. ²⁶ Tec Petere kêkam enj sa ma kêsôm gebe “Ôndi sa, aê njamalac amboac tonanj.” ²⁷ Sêjam binjalôm sêwiñ tauñ sêsô sêja e gêlic lau taêsam sêkac tauñ sa, ²⁸ ma kêsôm gêdênj êsêac gebe “Amac alicgac gebe binjsu gêjac jao gebe Judawaga têtû naclenj me sêngônj sêwiñ tentenlatu tenj atom. Mago Anôtô kêtôc gêdênj aê gebe jambu njamalac tenj gebe sec to njatêmui atomanô. ²⁹ Kêtû tonanja aê ganjô amacnêm môêc tec gadec atom, gadi gamênj. Ma galoc jatu kênac amac gebe amôêc aê kêtû asagenja.”

³⁰ Tec Korneli kêsôm gebe “Gêdênj ocmata tenj aê katenj mec gamoea njoc andu e galic nac tenj tonjakwê njaoêcicic mênjkêkô aê lanjônêm, galoc njabêc aclê gêjanja su. ³¹ Ma nac tau

kêsôm gebe 'Korneli, Anôtô gêñô aômnêm mec ma taê gêjam nêm moasiñgac. ³² Amboac tonañ ôsakiñ lau sêna Jope nasêkôc Simon, tañ sêsam enj sebe Petere nanj êmênj. Nac tau kêtú ñaclênj gêñgônj Simon, tañ kêmasañ bôc ñaôlic nanj nê andu, tañ kêkô gwêctali nanj.' ³³ Tec kakênj lau ñagaôgenj dêdênj aôm sêwac ma aôm gôgôm ñajam gebe gômôênj. Aêac samob, tec amoa Anôtô lanônêm nec, abe anjô binj samob, tañ Apômtau kêsakiñ aôm nanj."

Petere gêjam mêtê gêmoa Kornelinê andu

³⁴ Go Petere gêôc awa sa ma kêsôm gebe "Galoc aê kajala binjñanôgenj gebe Anôtô kêpuc openj lau tenj atom. ³⁵ Lau samuc samob nêñ tenj embe êtêc enj ma êñgôm gêñ êndênjenj, nanj oc êlic enj ñajam. ³⁶ Amac anjô binj, tañ Anôtô kêsakiñ gêdênj lau Israel. Enj kêsôm ñawae ñajam lasê kêpi Jesu Kilisi gê wama. Nac tau kêtú samob nêñ Apômtau. ³⁷⁻³⁸ Amac ajala binj tau, tañ gêjam Judaia samucgenj auc nanjgac. Ma binj tau tonec gebe Anôtô genj oso Jesu anjã Nasaret ña Nalau Dabunj to ñaclai. Ma binj tau gêjac m anjã Galilaia gêdênj Joanj gêjam mêtê kêpi busanju su acgom, go Jesu gêjac laoc gamênjenj jakêmoasiñ lau to gêgôm lau, tañ Sadanj kêkônij êsêac tôn nanj, ôlij ñajam kêsa. Gêgôm gêñ tonanj gebe Anôtô gêwiñ enj. ³⁹ Ma aêac alic gêñ samob, tañ gêgôm anjã Judanênj gamênj to Jerusalem nanj, tec awa sa. Nac tonanj êsêac sêkênj enj genjkalenj ka ma sêjac enj êndu. ⁴⁰ Nac tau tonanj Anôtô gêñu enj sa gêdênj bêc kêtú têtêac ma kêkênj enj geoc tau lasê. ⁴¹ Geoc tau lasê gêdênj lau samob atom, gêdênj aêacgenj, tec Anôtô kêjalij aêac sa kwananjenj gebe awa ênê binj sa nec. Enj gêdi sa anjã ñacmatênênj ma aêac tec aenj to anôm gêñ awiñ enj. ⁴² Go enj kêjatu aêac gebe anam mêtê lau to awa sa gebe Anôtô kêjalij enj sa kêtú lau matenj jali to ñacmatê nêñ mêtôcwaga. ⁴³ Propete samob sêwa enj ñam sa gebe Anôtô êsuc lau pebenj, tañ sêkênj gêwiñ enj nanj, nêñ sec ôkwi êtu ênê ñaêña."

Anôtô kêkênj Nalau Dabunj gêdênj lau samuc

⁴⁴ Petere kêsôm binj tonanj gêmoa ma Nalau Dabunj mênjkêpi êsêac samob, tañ sêñô binj semoa nanj. ⁴⁵ Ma Judawaga ñanô, tañ sêkênj gêwiñ ma sêwiñ Petere nanj, sê taênj gebe Anôtô kêkêc nê Nalau Dabunj kêpi lau samuc gêwiñ, ⁴⁶ gebe sêñô êsêac sêjam lau ñagêdô awenj ma sêlambij Anôtô. Go Petere kêsôm gebe ⁴⁷ "Nalau Dabunj kêpi lau tonec kêtôm kêpi aêac. Asa oc ênac jao gebe sêlij sanju atom." ⁴⁸ Go kêsôm sêsagu êsêac sêjam Jesu Kilisi lanjô. Ma lau tau tetenj Petere gebe êñgônj êwiñ êsêac bêc ñagêdô acgom. * Judawaga sêkênj gêwiñ gebe gêñ dêmôêña êtôm gebe êñgôm nêñ ñalêlôm êtu sec, tec senj palij-paligenj atom, senj gêñ, tañ Mosenê binjsu gêwa sa gebe gêñ selec nanjenj.

11

Petere gêjac miñ gedenj gôlôac Jerusalemña

¹ Aposolo to lasitêwai, tañ sêñgônj Judaia nanj, sêñô lau samuc sêkôc Anôtônê mêtê sa ñawae. ² Petere kêpi Jerusalem gêja, tec lau Juda ñanô ñagêdô sêsôm enj gebe ³ "Aôm kôpi lau samuc nêñ andu to goenj gêñ gônjgônj gôwiñ êsêacgoc." ⁴ Tec Petere gêôc awa sa ma gêwa binj tau sa tomalagenj gêdênj êsêac gebe

⁵ "Aê katenj mec ganjônj malac Jope e katuc kaiñ tenj kêsa ma galic gêñ tenj amboac obo kapôênj sêmoatiñ ñalêsu aclê tônj kêsêp anjã undambê gêdênj aê gêmênj. ⁶ Aê gaôc kênij e galic bôc nomña kaiñ tenj-kaiñ tenj, bôclai ma gêñ kêkêñña to moc umbonj ñalabuña. ⁷ Ma ganjô awa tenj kêsa gêdênj aê gebe 'Petere, ôndi sa, ômbuc ma ôniñ.' ⁸ Go kasôm gebe 'Apômtau, masigoc, gêñ sec to alôb-alôb amboac tonanj aocsunj gêjam kauc samuc.' ⁹ Go awa tau anjã undambê gêjô aê aoc kêtú dim luagêc gebe 'Gêñ tañ Anôtô kêmasañ kêtú selec nanj, ômbu gebe alôb-alôb atom.' ¹⁰ Ganjô binj tonanj e kêtú dim têtêac, go gêñ samob tonanj ñai kêpi undambê gêja kêtiam. ¹¹ Ma gaôgenj galic lau têtêac, tañ sêsakiñ anjã Kaisarea dêdênj aê mênjsêo lasê andu, tañ ganjônj nanj. ¹² Ma Nalau Dabunj kêsôm gêdênj

* **10:48:** Judawaganenj binj têtú selecña ñagêdo gêc Mat 15:2.

aê gebe 'Ôwiñ êsêac taêm ênam biñ naêsanaêsa atom.' Tec gawiñ lasitêwai 6 tecenec e api ñac tau nê andu. ¹³ Go Ñac tau gêjac miñ gêdêñ aêac gebe gêlic añela teñ kêkô ênê andu ma kêsôm gêdêñ eñ gebe 'Ôsakiñ lau sêna Jope ma sêkôc Simon, tañ sêsam eñ sebe Petere nañ sêmêñ. ¹⁴ Ñac tau êsôm biñ, tañ ênam aôm to nêñm gôlôac samob kêsî nañ, êndêñ aôm.' ¹⁵ Aê gocgo gajac m ñoc biñ gamoa ma Ñalau Dabuñ kêpi êsêac amboac gêmunñen kêpi aêac. ¹⁶ Tec aê taêc gêjam Apômtaunê biñ, nañ kêsôm gebe 'Joañ kêsagu amac ña bu, mago amac oc aliñ Ñalau Dabuñ êtu nêñm sanñu nañ.' ¹⁷ Êsêac sêkêñ gêwiñ Apômtau Jesu Kilisi e Anôtô kêmôasi ñ êsêac amboac kêmôasiñ aêacgeñ. Ma aê asa gebe jakô Anôtô auc." ¹⁸ Lau tau sêñô biñ tonañ e sêjam tañ tônia. Ac sêlambiñ Anôtô ma sêsôm gebe "Anôtô gêjam lau samuc ôkwi, gebe sêñgônia matenñ jali sêwiñ amboac tonañenñ."

Gôlôac Antiokiaña

¹⁹ Sêjac Stepan su acgom, go gêñwapac, tañ kêdaguc nañ, gêjam gôlôac salin-salin. Êsêac sêc sêjac laoc gamêñgeñ e jasêô lasê Poinike to Kupro ma Antiokia ma sêsôm mêtê gêdêñ lau teñ atom, sêsôm gêdêñ Judawagagenñ. ²⁰ Go nêñ lau ñagêdô dêdi aña Kupro to Kurene jasêô lasê Antiokia. Aña tonañ sêsôm Apômtau Jesu nê ñawae ñajam lasê gêdêñ lau Helen gêwiñ. ²¹ Apômtau lêma gêwiñ êsêac e lau taêsam sêkêñ gêwiñ ma sêjam tañ ôkwi dêdêñ Apômtau sêja.

²² Gôlôac dabuñ Jerusalemña sêñô biñ, tañ êsêac sêgôm nañ, ñawae ma sêsakiñ Bamaba gêja Antiokia. ²³ Kêsêlêñ jagêô lasê e gêlic Anôtô kêmôasiñ lau tonañ ñanô, tec têtac ñajam ma gêlêñ biñ êsêac samob gebe nêñ ñalêlôm taêñ ênam Apômtaugenñ ma sêsap eñ tônia ñapanñ. ²⁴ Eñ tau ñac ñajam ma Ñalau Dabuñ gêjam eñ auc to kêkêñ gêwiñ ñajana, tec gêjam lau taêsam ôkwi e sêkêñ gêwiñ Apômtau ²⁵ Go Barnaba tau gêja Tarsus gebe ensom Saulu. ²⁶ Eñ jakêtap eñ sa, go kêkôc eñ gêja Antiokia. Ma êsêagêc sêñgônia sêwiñ gôlôac dabuñ jala samuc teñ ma têdônia lau taêsam. Aña Antiokia tonañ tec sêsam Apômtaunê ñacsenñomi gebe lau Kilisiña kêtû ñamataanô.

²⁷ Gêdêñ ñasawa tonañ propete aña Jerusalem sêsêp Antiokia sêja. ²⁸ Êsêacnêñ teñ, nê ñaê Agaba, Ñalau Dabuñ kêkac eñ, tec gêdi ma geoc biñ tonac lasê gebe Tôbôm kapônia êsa ênam ñamalac samob nêñ gamêñ auc. Ma biñ tau nanô kêsâ gêdêñ kaisara Klaudi nê têm. ²⁹ Tec ñacsenñomi sêsôm kêtû tônia gebe sênam lasitêwai, tañ sêñgônia Judaia nañ sa. Êsêac samob êtôm ñacanônia sêkêñ êtôm awa, tañ gêc êsêacña nañ. ³⁰ Sêgôm gêñ tau su, go sêsakiñ Barnaba agêc Saulu gebe nasêkêñ awa tau êndêñ laumata. * Judawaga sêkêñ gêwiñ gebe gêñ dêmoêña êtôm gebe êñgôm nêñ ñalêlôm êtu sec, tec señ gêñ palin-palinñenñ atom, señ gêñ, tañ Mosenê biñsu gêwa sa gebe gêñ selec nañenñ.

12

Sêjac Jakobo endu ma sêkôc Petere tônia

¹ Gêdêñ têm tonañ kiñ Herodo kêkac lêma sa gebe ejoñ gôlôac dabuñ nêñ ñagêdô. ² Eñ gêjac Joañ têwa Jakobo ña siñ êndu. ³ Herodo gêlic gebe biñ tonañ gêjac Judawaga matenñanô ñajam, tec gêjac têtû e kêkôc Petere tônia amboac tonañ. (Biñ tonañ kêsâ gêdêñ Om Polom Ñalucña.) ⁴ Kêkôc eñ tônia su, go kêkêñ eñ kêsô andu kapoacwalônia gêja. Go kêkêñ siñwaga ton aclê gebe sejop eñ. Ton teñ ñalau aclê-aclê. Herodo taê gêjam gebe Pasa êmbacnê acgom, go êtôc eñ êndêñ lau. ⁵ Amboac tonañ sejop Petere gêñgônia kapoacwalô, ma gôlôac dabuñ tetenñ mec gêdêñ Anôtô kêtû eñña gedenñ tôniañenñ.

Mec ñaclai kêgaboac Petere su

⁶ Gêdêñ tañ Herodo taê gêjam gebe êtôc Petere êndêñ lau nañ, ñagêbêc sêsô Petere tônia ña kapoacwalô luagêc ma sêkêñ eñ gêc bêc gêc siñwaga luagêc ñasawa. Ma gejobwaga sêkô

* **11:30:** Judawaganêñ biñ têtû selecña ñagêdô gêc Mat 15:2.

katamdêmôê ma sejop andu kapoacwalôña. ⁷ Ma sep tagen Apômtaunê anjela geoc tau lasê e ñawê kêpô balêm ñalêlôm. Go anjela tau kepen Petere dambê ma gênu en ma kêsôm gebe “Ôndi sa seben.” Gêdên tonan kapoacwalô kêsû anja en lêma. ⁸ Go anjela kêsôm gêdên en gebe “Ôjandin nêm ômbin kap ma ôkic nêm atapa tôn.” Ma en gêgôm amboac tonan. Go anjela kêsôm gêdên en gebe “U nêm ñakwê ênsan taôm ma ôndan guc aê.” ⁹ Petere kêsû kêdaguc en gêja. En gêjam kauc gebe gêñ, tañ anjela gêgôm nan, ñanô atom, geboc gêc mêgen. ¹⁰ Agêc sêsêlên e jasêlêlêc gejobwaga ñamataña to gejobwaga kêtû luagêcña, go jasêo lasê katam ki, tañ kêsû intêna malacña nan. Ma katam tau gêlêc tau su gêdên êsêagêc, tec agêc sêsa sêja sêsêlên sêmoa intêna. Go sep tagen anjela malamê. ¹¹ Peterenê kauc ñawa kêsû, go kêsôm gebe “Galoc kajala ñanôgen gebe Apômtau kêsakin nê anjela kêjanjo aê su anja Herodo lêma to gêñ samob, tañ Juda sêkên maten gebe sêngôm nan.”

¹² Nê kauc kêsû su ma kêpi Joan, tañ sêsam en sebe Marka, têna Maria nê andu gêja. Lau taêsam sêkac taun sa anja tonan ma teten mec sêmoa. ¹³ En kêjadi katam andu ma sakinwagao ten, nê ñaê Rode, gêja gebe êlic ñam. ¹⁴ En gêja e kêjala Petere awa ma têtac ñajam gêjam en auc e gêlêc katam su atom, kêlêti kêsô gêja ma kêsôm lasê gebe Petere tec kêkô katamdêmôê. ¹⁵ Ma êsêac sêsôm gêdên awê tau gebe “Aôm meloc.” Ma en kêsôm ñajana gebe “Masi, ñac tau tônê binjanô.” Tec êsêac sêsôm gebe “Oc ênê anjela.” ¹⁶ Ma Petere kêjadi katam geden tôngeñ e sêlêc su ma sêlic en e têtakê ñanô. ¹⁷ En gêjab lêma gêdên êsêac gebe jamangen, go gêjac Apômtau gêwê en anja andu kapoacwalôña kêsû gêmên ñamin gêdên êsêac ma kêsôm gêwin gebe “Asôm bin tonec ñawae êndên Jakobo to lasitêwai ñagêdô.” Go en tau kêsû malac ten gêja.

¹⁸ Gelenmata sinwaga selendec ñanô ma sênac maten taun gebe Petere gêja ondoc. ¹⁹ Herodo gesom en, mago kêtap en sa atom. Amboac tonan kêtû lêsû gejobwaga ma kêtin êsêac gebe sênac êsêac êndu. Go Herodo tau gêdi anja Judaia kêsêp Kaisarea gêja gêngôn tonan.

Herodo gêmac êndu

²⁰ Herodo têtac ñandan gêdên lau Turu to Sidon. Lau tonan nêñ ñalêlôm kêpi tagen, tec dêdên en sêja. Êsêac sêjam nenen kinê sakinwaga andulêlômña, Blasta, ma teten gebe sê wama taun, gebe kinê nom ñanô gêlôm êsêac. ²¹ Gêdên noc sêmasan bin tonanña, go Herodo kêsô ñakwê kinja sa jagêngôn lêpôn ma kêsôm bi ñ gêdên êsêac. ²² Tec lau awen gêoc en gebe “Awa tônê ñamalacnê atom, anôtô ten nê.” ²³ Ma sep tagen Apômtaunê anjela gêjac en gebe ketoc Anôtô sa atom, tec têmoa sen en e gêmac êndu.

²⁴ Go Anôtônê mêtê kêlain tau gêjam gamên auc. ²⁵ Barnaba agêc Saulu sêjam nêñ sakin tonan e gêbacnê anja Jerusalem, go sêkôc Joan, tañ sêsam en gebe Marka nan, gêwin êsêagêc ma sêmu sêja Antiokia.

13

Sêjam mec Bamaba agêc Saulu

¹ Propete to bin su, tañ sêmoa gôlôac dabun Antiokianja ñalêlôm nan tonec, Barnaba agêc Simeon, tañ sêsam en sebe Niger nan, ma Luki anja Kurene ma Manaen, tañ agêc kin Herodo ñapalêgen sêmoa sêwin taun nan, ma Saulu. ² Ñasawa ten êsêac sêjem sakin Apômtau to sêjam dabun mo sêmoa, ma Ñalau Dabun kêsôm gebe “Awaka Bamaba agêc Saulu sa êtu kôm, tañ kakalem êsêagêc nanña.” ³ Tec sêjam dabun mo ma teten mec, go sêu lemen gêsac êsêagêc ma sêkên êsêagêc sêja.

Aposolo sêjam mêtê anja Kupro

⁴ Ñalau Dabun kêsakin êsêagêc e sêsêp Selaikia sêja. Anja tonan sêlac jasêo nuc Kupro. ⁵ Sêmoa Salami ma sêsôm Anôtônê bin lasê anja Judanên lôm. Ma Joan gêjam sakin gêmoa gêwin êsêagêc.

⁶ Go ac sêsêlên tédaguc nuc samuc tonan e jasêo lasê Papo. A nga Papo têtap nac Judana ten sa. En mecwaga ten to propete dansan, nê naê Barjesu. ⁷ Nac tau gêmoa gêwiñ gôliñwaga Sergi Paulus, en nac tokauc ten. Nac tonan kékalem Barnaba agêc Saulu dèdên en sêja, nam en gebe êñô Anôtônê bin. ⁸ Mago mecwaga Eluma (lau Helen sêjam ênê naê ôkwi amboac tonan) gêlêc bin sa êsêagêc ma gêgôm gêñlêlôm gebe ênam gôliñwaga ôkwi êkên êwiñ mêtê atom. ⁹ Tec Saulu, tan sêsam en ten gebe Paulu nan, Nalau Dabuñ gêjam en auc ma kêpuc mata tônia en ¹⁰ ma kêsôm gebe “Aôm Sadan latu. Bin dansan to alôb-alôb gêjam aôm auc samucgen, tec kôkên kisa gèdên bin gèdên samob. Aôm gôjam Apômtaunê intêna solop ôkwi napan. Êndên ondoc, go ôwi sin. ¹¹ Ôlic acgom, galoc Apômtaunê lêma oc ênac aôm gebe matampec êsa ôlic oc êtiam atom e nasawa ten acgom.” Ma sep tagen nakanuc to nakesec kékôm en auc ma gesom lau kêlêsa gen gebe sêkam enna. ¹² Gôliñwaga gêlic gên tonan tec kêtakê kêtû Apômtaunê mêtêna e kékên gêwiñ.

Paulu agêc Barnaba sêmoa Antiokia Pisidiaña

¹³ Paulu to nê lau sêpi wan anga Papo ma sêlac e jasêo Perge, tan gêc Pampulia nan. Go Joan kêtaiñ tau su anga êsêagêcnên ma gêmu gêja Jerusalem. ¹⁴ Sêwi Perge sin ma sêsêlên e sêo lasê Antiokia Pisidiaña. Gèdên sabat sêso Judanên lôm jasêngôn. ¹⁵ Lôm mômê sêsam Mosenê bin su to propetenên bin lasê su acgom, go sêsakiñ bin gèdên êsêagêc gêja gebe “O lasitêwaagêc, bin êpuc lau tônia embe ênêc amagêcna, go asômman.” ¹⁶ Tec Paulu gèdi sa gêjab lêma êsêac ma kêsôm gebe

“O Israelwaga to amac, tan atêc Anôtô nan, akên tanem acgom. ¹⁷ Lau Israel tonec nêñ Anôtô kêjaliñ tamenji sa ma ketoc lau tau sa gèdên tan sêngôn nom jaba Aiguptu nan, go gèoc lêma sa ma gèwê êsêac anga tonan sêsa sêja. ¹⁸ Ma gèlôm êsêac sêmoa gamên sawa kêtôm jala 40. ¹⁹ Go gesen nom Kanaan nalau 7 su ma gêjac sam ngamên tau gèdên êsêac sêwê kain, ²⁰ kêtôm jala 450.

“Tonan su, go kékên gôliñwaga gèdên êsêac e gèdên propete Samuel nê têm. ²¹ Gèdên nasawa tonan tetên kin e Anôtô kékên Kis latu Saulu anga Benjammê gôlôc kêtû nêñ kin kêtôm jala 40. ²² Go kêsap en tulu ma ketoc Dawid sa kêtû nêñ kin. Anôtô gèwa nac tonan sa amboac tonec gebe ‘Aê katap Isai latu Dawid sa, nan noc nalêlôm galic en njam. En oc êngôm aênoc bin samob êtu tônia.’ ²³ Anga ênê wakuc Anôtô kékên kêsiwaga Jesu gèdên lau Israel kêtôm gêjac mata. ²⁴ Jesu kêtû awê atomgen, ma Joan kêsôm mêtê lasê gèdên lau Israel samob kêpi busan gu sênam tauñ ôkwiña. ²⁵ Kèdabin gebe Joan ênac mata nê kolên ma kêsôm gebe ‘Amac abe aê asa. Aê nac tau, tan asaê amoa nan atom. Alic acgom, nac tau oc êndan guc aê ma aê katôm gebe janac pêla ênê atapa nalêkôn atom.’

²⁶ “O lasitêwaac, Abraham latu amac ma amac lau, tan atêc Anôtô nan, Anôtô kêsakiñ bin moasiñna tonan gèdên aêac. ²⁷ Lau tan sêngôn Jerusalem nan, to nêñ laumata sêjala Jesu tônia to propetenên bin, tan sêsam kêtôm sabatgen nan atom. Mago sêkic ênê bin, tec sêgôm bin tau nanô kêsa. ²⁸ Êsêac têtap ênê keso ensen en suña ten sa atom, mago tetên Pilata gebe ênac en êndu. ²⁹ Êsêac sêgôm bin samob, tan teto kêpi en nan, nanô kêsa su acgom, go sêkoc en su anga ka jatetoc en gêc sêo. ³⁰ Go Anôtô gènu en sa anga nacmatênên. ³¹ Bêc taêsam en geoc tau lasê gèdên êsêac, tan sêwiñ en anga Galilaia sêpi Jerusalem sêja. Ma lau tau tec galoc sêwa en nam sa gèdên lau sêmoa. ³² Ma aêac asôm nawae njam, tan Anôtô gèjac mata gèdên tamenji nan, lasê gèdên amac. ³³ Ma bin tau Anôtô gêgôm nanô kêsa kêpi êsêac latuñ aêac, gedên tan gènu Jesu sa, kêtôm bin, tan teto gec Pesalem kêtû luagêcna gebe

‘Aôm kôtû aênoc Latuc,
galoc katu aôm Tamam.’

³⁴ Anôtô gènu en sa anga nacmatênên, gebe ôli êtu palê atomna. En geoc bin tonan lasê kwanan gen ma kêsôm gebe

‘Aê gabe jakên Dawidnê gên dabuñ to nanên tau êndên amac.’

³⁵ Ma kêsôm ñagêdô gêc madiñ tenj gêwiñ gebe

‘Aôm oc ôkêñ nêñ ñac dabuñ ôli êtu palê atom.’

³⁶ Gebe Dawid tê gêjam sakinj kêtôm Anôtônê binj gêdêñ tau nê launêñ têm, go gêc nê bêc ma sêsunj enj gêwiñ tamai ma ôli kêtû palê. ³⁷ Ma ñac, tanj Anôtô gêñu enj sa nanj, ôli kêtû palê atom. ³⁸⁻³⁹ O Lasitêwaac, amboac tonanj ajala tonec êwiñ acgom. Aêac asôm lasê êndêñ amac gebe Anôtô kêsuc sec samob ôkwi kêtû ñac tônêña. Samob tanj sêkêñ êwiñ enj nanj, têtû lau gêdêñ. Mosenê binjsu êtôm gebe ensenj aêacnêñ sec su e tatu lau gêdêñ nec atom.

⁴⁰ Amboac tonanj alic taôm gebe binj, tec propete sêsôm nec, êtap amac sa atom ⁴¹ gebe

‘Amac asenj-binjwaga alic acgom,

oc anjac lememe, mago ananja,

gebe êndêñ amacnêñ têm aê oc janam ñoc kôm tenj.

Embe sêñac kôm tau ñaminj, oc akêñ êwiñ atom.’ ”

⁴² Ñac ulu sebe sêsa awê sêna ma lau tetenj êsêagêc gebe êndêñ sabat tenj sêsôm binj tonanj ñagêdô êndêñ êsêac êtiam. ⁴³ Lau sêsa anja Judanêñ lôm ma Judawaga to nêñ lau lêñña taêsam, tanj têtêc Anôtô nanj, têdaguc Paulu agêc Barnaba. Agêc sêsôm binj to sêjac binjsu êsêac gebe sinj Anôtônê moasinj tôngên.

⁴⁴ Gêdêñ sabat, tanj kêdaguc nanj, lau malacña ec jauc sêkac tau ñ sa sebe sêñô Apômtaunê mêtê. ⁴⁵ Judawaga sêlic lau taêsam tonanj e têtac sec ma sêsôm binj alôb-alôb sêoc Paulunê binj aucgenj. ⁴⁶ Tec Paulu agêc Barnaba sêsôm totêtac kêpa sugenj gebe “Aêagêc ajac ñawae gebe asôm Anôtônê mêtê êndêñ amac êtu ñamata. Mago amac atinj mêtê to amac taôm asaê taôm atôm anjônj matem jali tenjenña atom, tec aêagêc andêñ lau samuc ana. ⁴⁷ Gebe Apômtau kêjatu aêac amboac tonecgenj gebe

‘Aê kakêñ aôm kôtu lau samuc nêñ ja,

gebe ônam lau kêsi e naêndêñ nom ñamadinj nanj.’ ”

⁴⁸ Lau samuc sêñô binj tonanj e têtac ñajam kêsa ma sêlambinj Anôtônê mêtê. Ma êsêac samob, tanj Anôtô kêjalinj êsêac sa gebe sêñgônj matenj jali tenjenj nanj, tec sêkêñ gêwiñ.

⁴⁹ Ma Apômtaunê mêtê kêtû tapa gêjam gamêñ samob auc. ⁵⁰ Tagenj Judawaga sêkalom lauo towae, tanj têtêc Anôtô nanj, to malac tonanj ñakasêga ñanô-ñanô e sêli launêñ ñalêlôm sa gebe sêñac Paulu agêc Barnaba. Tec têtinj êsêagêc anja nêñ gamêñ sêsa sêja. ⁵¹ Agêc dedonj kekop anja enkainj su, gebe lau tau nêñ binj êpi êsêac taunj, ma sêja Ikonium.

⁵² Ñacsenomi têtac ñajam kêsa to ñalau Dêbu ñ gêjam êsêac auc.

14

Paulu agêc Barnaba sêmoa Ikonium

¹ Gêdêñ tanj ñac ulu sêmoa Ikonium nanj, sêsô Judawaganêñ lôm amboac tonanjenj. Agêc sêjam mêtê kainj tenj e Judawaga to Helen taêsam sêjam taunj ôkwi. ² Mago Judawaga, tanj sêkêñ gêwiñ atom nanj, sêli lau sa to sêgôm lau samuc nêñ ñalêlôm ñamalic kêsa e têtac ñandanj gêdêñ lasitêwai ñawaô. ³ Agêc sêmoa tonanj ñasawa balinj. Apômtau tau gêwa êsêagêc sêjam ênê mêtê ñamoasinj sa kêpuc agêc tônj, tec lemenj sêgôm gêñsêga to gêñtalô ⁴ e lau malacña sêwa taunj kêkôc e ñagêdô sêwiñ Judawaga ma ñagêdô sêwiñ aposolo. ⁵ Sêmoa, go lau samuc to Judawaga tonêñ kasêga dêdi sebe sêñac to têtuc êsêagêc ña poc êndu. ⁶ Tec agêc sêjala ma sêc sêja Lukaonia ñamalac Lustra to Derbe ma gamêñ ñagêdô, tanj gêc ñamagêña nanj. ⁷ Sêmoa tonanj ma sêsôm ñawae ñajam lasê.

Paulu agêc Barnaba sêmoa Lustra

⁸ Ma ñac tenj gêñgônj Lustra, têna kêkôc enj tomagi kêsugenj e akainj ñajanja atom ma kêsêlêñ ñagec atomanajanja atom ma kêsêlêñ ñagec atomanô. ⁹ Ñac tau gêñô binj, tanj Paulu kêsôm nanj. Paulu mata gê enj e gêlic gebe ñac tau kêkêñ gêwiñ jakêtôm su gebe ôli ñajam êsaña. ¹⁰ Tec kêsôm awa kacgenj gebe “Amkainj ñajanja êsa ma ôndi sa ôkô.” Ma enj gêboan sa ôb tagenj ma kêsêlêñ. ¹¹ Lau pom kapôênj tenj sêlic Paulu gêgôm gêñ tonanj, nanj sêmoêc

na binj Lukaonianjagenj gebe “Anôtôi têtü ñamalac ma sêsêp dêdêñ aêac sêrrêñgoc.” ¹² Ma sêsam Barnaba gebe Dia ma Paulu gebe Hermes gebe en ñac awa binjña. ¹³ Dianê lôm kêkô malac ñamagê, tec dabunwaga kejon bulimakao kapoac to ñaola gebe sêñgêlônña jagêô lasê sacgêdô gebe êkêñ da êwiñ lau tau. ¹⁴ Aposolo Barnaba agêc Paulu sêñô binj tonan ñawae e sêkac nêñ ñakwê gêñgic jasêboan sêsêp lau ñalêlôm ma sêmôêc gebe ¹⁵ “Lauac, abe anôm amboac ondoc. Aêagêc tonec ñamalac palê-palê atôm amac. Aêagêc asôm ñawae ñajam gêdêñ amac gebe anam taôm ôkwi anga gêñ ñaôma tecenec andêñ Anôtô mata jali tau ana. En ñac, tan kêkêñ undambê to nom ma gwêc to ñagêñ totau-totau samob. ¹⁶ Gêdêñ têm gêmunña en gêlôc gebe lau samuc sêsa tauñ nêñ lêñ. ¹⁷ Mago en gêwa tau sa ña moasin, kêkêñ kom anga undambê gêdêñ amac ma têm tomoasu gêlôm amac to kêkêñ mo gêôc amac tôn angôn totêmtac ñajamgeñ.” ¹⁸ Naclagêc sêsôm bi ñ tonan, mago kêtü kôm kapôên gebe sêkô lau auc êtu sêkêñ da êndêñ êsêagêc atomña.

¹⁹ Go Judawaga ñagêdô anga Antiokia to Ikonium sêmêñ ma sêjam lau pom tonan ôkwi e têtuc Paulu ña poc ma sê en kêsa anga malac gêja seboec en gêmac endu. ²⁰ Go ñacsenjomi sêgi en auc sêkô e gêdi sa kêsô malac gêja. Ñagelenj êsêagêc Barnaba sêja Derbe.

Paulu agêc Barnaba sêmu sêja Antiokia Surianja

²¹ Naclagêc sêsôm ñawae ñajam lasê anga malac tonan e sêjam lau taêsam ôkwi, go sêmu sêja Lustra to Ikonium ma Antiokia Pisidianja kêtiam. ²² Agêc sêpuc ñacsenjominêñ ñalêlôm tôn to sêjac binjsu êsêac ñajana gebe sêwi binj sêkêñ gêwiñña sin atom. Ma sêsôm binj tonec gêwiñ gebe “Ñandan taêsam êpi aêac acgom, go tasô Anôtônê gamêñ tana.” ²³ Go ñaclagêc sêjalij lau sa kêtôm gôlôac dabungeñ têtü laumata. Go sêjam dabun mo to teten mec ma sêsun êsêac dêdêñ Apômtau, tan sêkêñ gêwiñ en nan.

²⁴ Go sêsa Pisidianjagenj e jasêô lasê Pampulia. ²⁵ Sêjam mêtê anga Perge su acgom, go sêsêp Atalia sêja. ²⁶ Anga tonan sêlac jasêô Antiokia, malac tan gêmungeñ sêkêñ êsêagêc sêsêp Anôtônê moasin ñalêlôm to sêsakinj êsêagêc kêtü kôm, tan sêgôm su nanña.

²⁷ Jasêô lasê su acgom, go sêkac gôlôac dabun sa ma sêjac minj binj samob, tan Anôtô kêkêñ êsêac sêgôm nan, ma gêlêc katam takêñ gêwiñña su gêdêñ lau samuc. ²⁸ Ma agêc sêmoa sêwiñ ñacsenjomi ec nêñgeñ. * agêc Hermes.

15

Aposolo sêkac tauñ sa anga Jerusalem

¹ Lau bunja ñagêdô anga Judaia sêsêp sêja Antiokia, ma têdônj lasitêwai amboac tonec gebe “Embe sêsa amac êtôm Mosenê binj atom, oc Anôtô ênam amac kêsi atom.” ² Paulu agêc Bamaba ma lau tonan ac awenjsun gêôc ka tauñ ma sêjô binj tonan ñapan. Tec gôlôac dabun sêsôm kêtü tôn gebe sêkêñ Paulu agêc Barnaba ma êsêac tauñ nêñ lau ñagêdô dêndêñ aposolo to laumata sêpi Jerusalem sêna êtu binj sêpê tauñña nan.

³ Amboac tonan gôlôac dabun sêkêñ êsêac sêsa Poinike to Samarianja sêja ma sêjac minj lau samuc sêjam tauñ ôkwi ñawae e gêgôm lasitêwai samob têtac ñajam kêsa samucgeñ. ⁴ Jasêô lasê Jerusalem su acgom, go gôlôac dabun to aposolo ma laumata sêkôc êsêac sa, ma ac sêjac minj gêñ kapôên samob, tan Anôtô kêkêñ êsêac sêgôm nan. ⁵ Go lau ñagêdô anga Parisainêñ ton, tan sêkêñ gêwiñ mêtê nan, dêdi sa ma sêsôm gebe “Asa lau samuc acgom, go anac binjsu êsêac gebe sêmansan Mosenê binjsu.”

⁶ Tec aposolo to laumata sêkac sa gebe sêjô binj tau sêlic acgom. ⁷ Ac sêjô binj tonan sêmoa e Petere gêdi sa ma kêsôm gêdêñ êsêac gebe “O lasitêwaac, amac taôm alicgac gebe gêmungeñ ganğôn gawin amac ma Anôtô kêjalij aê sa gebe aocsun jasôm ñawae ñajam lasê êndêñ lau samuc sêñô ma sêkêñ êwiñ. ⁸ Ma Anôtô, tan kêjala ñamalacnêñ ñalêlôm nan, kêwaka lau samuc sa ma kêkêñ Ñalau Dabun gêdêñ êsêac amboac kêkêñ gêdêñ aêac. ⁹ En

* **14:28:** Lau Rom nêñ anôtôi jabe luagêc nêñ ñaê Dia

kêmoasiñ aêac to êsêac ñadôn tagen. Êsêac sêkên gêwiñ, tec en gêgôm nêñ ñalêlôm kêtú selec. ¹⁰ Ma galoc abe ansaê Anôtô amboac ondoc, tec abe akên gêñ ñawapac, nan aêac to tamenj daôc e tatôm atom nan, ênsac ñacsenomi magiñm. ¹¹ Mago aêac tec takên gêwiñ gebe Anôtô gêjam aêac to êsêac kêsî kêtú Apômtau Jesu nê moasiñña ña lên tagen.”

¹² Lau samob sêjam taun tôngeñ ma sêkên taneñ Barnaba agêc Paulu nêñ miñ. Êsêagêc sêjac miñ gêñtalô to gêñsêga, tañ Anôtô gêgôm ña êsêagêc lemeñ gêdên lau samuc nan. ¹³ Ñaclagêc sêsôm biñ e sêjac mata, go Jakobo gêjô êsêagêc awen ma kêsôm gebe “O lasitêwaac, anô ñoc biñ acgom. ¹⁴ Simon gêjac miñ gebe andanengeñ Anôtô kêtú ñacleñ lau samuc gebe êjaliñ lau teñ sa anga êsêacnên têtú ênê lau. ¹⁵ Biñ tonan to biñ, tañ propete teto nan, ñam kêsêp tagen amboac tonec gebe

¹⁶ ‘Malôgeñ acgom, go aê jamu jamên ma jakwê Dawidnê bec, tañ kêsêp jakêtap nan, sa êtiam. Ma jakwê gêñ, tañ kêku sa nan, sa êtiam to jamansañ êtu solop.

¹⁷ Amboac tonan lau nomña ñagêdô to lau samuc samob, tañ ñoc ñaê kêpi êsêac nan, sensom Apômtau.

¹⁸ “Apômtau tañ gêgôm biñ tau kêtú awê gêdên andanengeñ nan, nê biñ tau tonan.’

¹⁹ “Amboac tonan aê taêc gêjam ñoc biñ tonec gebe Lau samuc, tañ sênam taun ôkwi dêndên Anôtô nan, talênsôn êsêac atom. ²⁰ Tagen tato papia êndên êsêac gebe sêngamiñ taun êndên gwam ñagên môm-môm ma êndên mockaino to mockain ma êndên bôc sêgiñ ênduña to êndên dec, ²¹ gebe Mosenê biñ tônê tec sêjam mêtê langwa-langwa kêtôm gamêngeñ ma sêsam lasê anga Judanên lôm samob kêtôm sabbatgeñ.”

Biñ tañ laumata sêmasañ nan

²² Sêsôm biñ tonan su, go aposolo to laumata ma gôlôac dabuñ samob sêsôm kêtú tôn ma sêjaliñ nêñ lau ñagêdô sa, gebe sêkên êsêac sêwiñ Paulu agêc Barnaba sêna Antiokia. Tec sêkên lasitêwainên gôliñwaga Juda, tañ sêsam en sebe Barsaba nan, agêc Sila. ²³ Ma sêkên papia tonec gêdên êsêac sebe sêkôc sêna gebe

“Amacnêm lasitêwai aêac, aposolo to laumata awen gêjac lasitêwai anga lau samuc nêñ, tañ sêngôn Antiokia to Suria ma Kilikia nan. ²⁴ Aêac anô ñawae gebe aêacma lau ñagêdô, tañ asakiñ êsêac atom, taun dêdên amac sêwac nan, sêlênsôn amac ña taun nêñ biñ e sêgôm nêm ñalêlôm ñawapac kêsâ. ²⁵ Tec aêac akac taun sa ma amasañ ma biñ kêpi tagen e ajaliñ lau sa ma akên êsêac sêwiñ aêacnên ñaclagêc, tañ têtac gêwiñ êsêagêc nan, Barnaba agêc Paulu, sêwac. ²⁶ Ñaclagêc tonan sêjac ka kêtú aêacnên Apômtau Jesu Kilisi nê ñaêña. ²⁷ Juda agêc Sila, tañ aêac akên êsêagêc sêwac, ocgo taun sêwa biñ tonan ñagêdô sa êndên amac êwiñ. ²⁸ Ñalau Dabuñ to aêac asôm kêtú tôn gebe akên biñ ñawapac ñagêdô êkônin amac tôn êwiñ atom, gêñ tecenecgeñ, go amansañ ñapep gebe ²⁹ Anjamiñ taôm êndên da gwamña to êndên dec ma êndên bôc, tañ sêgiñ êndu ma êndên mockaino to mockain nan. Embe andec gêñ tonan ñai, ma oc êtôm. Amoa ñajamôn.”

³⁰ Amboac tonan sêkên êsêac sêja. Sêsêlên e sêo lasê Antiokia ma sêkac gôlôac dabuñ sa aegom, go sêkên papia gêdên êsêac. ³¹ Ac sêsam papia tau ma têtac ñajam kêsâ kêpi biñ, tañ kêpuc êsêac tôn nan. ³² Juda agêc Sila têtú propete sêwiñ, tec sêjac biñsu lasitêwai to sêpuc êsêac tôn ña biñ gwalêkin. ³³ Sêmoa acgom, go lasitêwai sêwi êsêac siñ tobiñmalôgeñ sêmu dêdên lau, tañ sêsakiñ êsêac nan, sêja kêtiam. [³⁴ Sila taê gajam gebe gacgeñ êmoa.] ³⁵ Paulu agêc Barnaba sêmoa Antiokia ma têtôn to sêsôm ñawae ñajam lasê kêpi Apômtaunê biñ sêwiñ lau ñagêdô taêsam.

Paulu agêc Barnaba sêwa taun kêkôc

³⁶ Bêc ñagêdô gêjaña acgom, go Paulu kêsôm gêdên Barnaba gebe “Aêagêc tamu malac samob, tañ tasôm Apômtaunê biñ lasê nan tana, ma tanac lasitêwai kêsî gebe sêmoa ñajam me masi.” ³⁷ Ma Barnaba gebe êkôc Joan, tañ sêsam en sebe Marka nan êwiñ. ³⁸ Mago

Paulu gêlic ñac tau kêtôm gebe sêkôc enj êwiñ êsêagêcña atom, gebe enj gêwi êsêagêc siñ anja Pampulia ma kêsêlêñ gêwiñ êsêagêc kêtû kômña atom. ³⁹ Amboac tonañ êsêagêc awensunj gêôc ka taunj ñajaña e sêkac taunj kêkôc. Barnaba kêkôc Marka gêwiñ enj agêc sêja Kupro. ⁴⁰ Paulu kajaliñ Sila sa ma lasitêwai tetenj moasinj anja Apômtaunê kêtû êsêagêcna, go sêkêñ êsêagêc sêja. ⁴¹ Sêsêlêñ sêsa Suria to Kilikianja jasêpuc gôlôac dabunj tônj.

16

Timote gêwiñ Paulu agêc Sila

¹ Go sêô lasê Derbe ma Lustra. Ma têtap ñacsenjom tenj sa anja tonañ, nê ñaê Timote. Ñac tau têna Judao tenj, nanj kêkêñ gêwiñ, ma tama ñac Helenja. ² Lasitêwai Lustra to Ikoniumña sêwa enj ñam sa ³ e Paulu gebe êkôc Timote êwiñ enj. Tec kêkôc enj jakêsa enj gebe Juda gamêñ tonañña samob sêjala tama gebe enj ñac Helenja tenj. ⁴ Sêjac laoc malacgenj sêja ma têtônj binj, tañ aposolo to laumata sêsôm kêtû tônj anja Jerusalem nanj, gêdêñ êsêac gebe sejob. ⁵ Amboac tonañ gôlôac dabunj sêkêñ gêwiñ ñajaña kêsa, ma lau jasêwiñ-ñasêwiñ kêtôm bêcgenj.

Paulu gêc me kêpi ñac Makedonianja

⁶ Ñalau Dabunj kêkô êsêac auc gebe sênam mêtê anja Asia atom, tec sêsa Prugia to Galata ñagamêñ sêja. ⁷ Têdabinj Musia ma sêsa Bitunianagenj, mago Jesunê Ñalau gêlôc gêdêñ êsêac atom. ⁸ Amboac tonañ jatêdaguc Musia ñagamêñ ñamadinj ma sêsêp gwêc dêdêñ Troasña sêja. ⁹ Ma gêdêñ gêbêc Paulu gêc mê gebe ñac Makedonianja tenj kêkô ma ketenj enj gebe “Olom Makedonia mênônã aêac sa.” ¹⁰ Paulu mata gêlac acgom, go aêac asaic taunjenj abe ana Makedonia sebenj, taênj gêjam gebe Anôtônê kalem gêdêñ aêac gebe asôm ñawae ñajam lasê êndêñ êsêac anja tônêña.

Ludia gêjam tau ôkwi

¹¹ Amboac tonañ êsunj su anja Troas ma gacgenj apenj Samotrakiagenj e ñageleñ ma asô Neapoli. ¹² Anja tonañ jaasa Romnêñ malac wakuc Pilipi, tañ kêtû Makedonia ñamalacsêga nanj, ma anjônj malac tonañ bêc ñagêdô. ¹³ Go gêdêñ sabbat aêac asa malac ñamagê aja e aô lasê bu tenj, gebe aêac taênj gêjam gebe tetenj mec ñamala oc gêc tonañ. Aêac anjônj sic ma asôm binj gêdêñ lauo, tañ sêkac tau ñ sa nanj. ¹⁴ Ma awê tenj, nê ñaê Ludia, gêmoa; nanj gêjam sakinj Anôtô. Enj anja malac Tuatira ma kêtulu obo asôsamuc. Enj gênô binj tau ma Apômtau kêtulainj ênê ñalêlôm e kêkêñ taña binj, tañ Paulu kêsôm nanj. ¹⁵ Asagu enj to nê lau su, go ketenj aêac ma kêsôm gebe “Embe alic aê kakêñ gêwiñ Apômtau ñanôgenj, nanj asô mênãnjônj ñoc andu,” ma kêkac aêacgenj.

Sêkêñ Paulu agêc Sila sêsêp kapoacwalô

¹⁶ Ñabêc tenj aêac abe ana mec ñamala tonañ. Asêlêñ amoa e adac sakinjwagao tenj tonjalau geoc binj lasêña. Awê tonañ geoc binj lasê gêdêñ lau ma sêkêñ ñaawa taêsam gêdêñ ênê ñatui. ¹⁷ Awê tau kêtudaguc aêac to Paulu ma gêmôc gebe “Lau tonec têtû Lôlôc Ñatau Anôtô nê sakinjwaga, tec sêwa lêñ Anôtô ênam ñamalac kêsijnã sa êndêñ amac.” ¹⁸ Awê tau kêsôm binj tonañ e tobêc-tobêc, tec Paulu têtac ñandanj kêkac tau ôkwi ma kêsôm gêdêñ ñalau gebe “Aê jajatu aôm gajam Jesu Kilisi lanj gebe ôwi awê tonañ siñ ôsa ôna.” Ma gaôgenj ñalau tau gêwi enj siñ kêsa gêja. ¹⁹ Awê tau nê ñataui sêlic nêñ awa ñamôkê gêc gêja, tec sêkôc Paulu agêc Sila tônj ma sê êsêagêc sêsa malaclunj dêdêñ kasêga sêja. ²⁰ Go sêwê êsêagêc dêdêñ gôlinjwaga sêja ma sêsôm gebe “Juda luagêc tonec mênjêli aêacnêñ malac sa. ²¹ Agêc têtônj mêtê tenj amboac aêac lau Rom tatôm gebe takôc sa ma dangôm ña nanj atom.” ²² Lau malacña sêbu êsêagêc sêwiñ, tec gôlinjwaga sêkac êsêagêcnêñ ñakwê su ma sêjatu gebe si êsêagêc ña sêm. ²³ Si êsêagêc ñanô su acgom, go sêbalinj agêc sêsêp kapoacwalô sêja ma sêjac binjsu ñagejobwaga gebe ejob êsêagêc ñapep. ²⁴ Sêjac binjsu ñac tau amboac tonañ, tec

kêbaliñ êsêagêc sêsô andu kapoacwalôña nabalêm naluñña sêja ma kêkapiñ êsêagêc enkain tòn ña ka.

²⁵ Sêc e gêbêcauc gêja lu acgom, go Paulu agêc Sila teten mec to sêjam nêñ wê gêdên Anôtô, ma lau kapoacwalôña sêñô êsêagêc awen sêwiñ. ²⁶ Sêgôm sêmoa e gaôgenj ôjô gêjam kapôên, tec andu kapoacwalôña ñaalê wiwic e katam samob gêlêc tau su sep tagen ma lau samob nêñ kapoacwalô kêsû. ²⁷ Nagejobwaga mata gêlac e gêlic kapoacwalô ñakatam samob gêña, tec kêtainj nê sinj sa gebe êmbuc tau, gêjam kauc gebe lau kapoacwalôña oc sêc sêja. ²⁸ Go Paulu gêmôêc awa kapôênj gebe “Ôjainj taôm atom, aêac samob tec anjônj.” ²⁹ Tec ñac tau ketenj gebe sêkôc ja sêmênj ma kêlêti kêsô gamênj ñalêlôm gêja e jakêtênêp tau êndu-êndu gêu tau gêc Paulu agêc Sild enkainjña ³⁰ ma gêwê êsêagêc sêsa awê sêja ma kêsôm gebe “O apômtauagêc, aê janjôm asagenj gebe Anôtô ênam aê kêsi.” ³¹ Tec êsêagêc sêsôm gebe “Ôkênj êwiñ Apômtau Jesu, go Anôtô ênam aôm to nêm gôlôac kêsi.” ³² Go agêc sêwa Apômtaunê mêtê sa gêdênj enj to nê lau samob, tanj sênjônj ênê andu nanj. ³³ Gêdênj gêbêcauc ñasawa tonanjenj ñac tau kêkôc êsêagêc sa jakêkwasiñ êsêagêcnênj sêm ñamala ma gaôgenj êsêagêc sêsagu enj to nê lau samob. ³⁴ Go kêkôc êsêagêc sêsô nê andu jakêkênj mo êsêagêc senj, ma tonê gôlôac samob têtac ñajam samucgenj gebe sêkênj gêwiñ Anôtôgac.

³⁵ Geleñña lasê, go gôliñwaga sêsakiñ nêñ sakiñwaga sêja sêsôm gebe “Ôwi ñac luagêc tonanj sinj.” ³⁶ Tec gejobwaga kêdônj binj tau gêdênj Paulu gebe “Gôliñwaga sêsakiñ lau sêmênj gebe jawi amagêc sinj. Amboac tonanj aê tobinjalôgenj ana.” ³⁷ Tec Paulu kêsôm gêdênj êsêac gebe “Aêagêc ñac Romña, mago sêmasanj aêagêcma binj atom. ma si aêagêc akô malacluj to sêbaliñ aêagêc asêp kapoacwalô. Ma galoc sebe sêkênj aêagêc kelecgenj ana me. Masigoc, amboac tonanj atom. Êsêac taunj sêmênj ma sêwê aêagêc asa ana.” ³⁸ Sakiñwaga tedônj binj tonanj gêdênj gôliñwaga. Ac sêñô ñawae gebe êsêagêc ñac Romña ma têtakê ñanô. ³⁹ Tec sêja sê binjmalô êsêagêc, go sêwê êsêagêc sêsa sêja ma tetenj êsêagêc gebe sêwi êsêacnênj malac sinj. ⁴⁰ Agêc sêsa anja andu kapoacwalôña ma gêdênj Ludia jasêlic lasitêwai ma sê binjmalô êsêac sa su. go sêc sêja.

17

Lau sêli awen sa anja Tesaloniki

¹ Êsêac sêsêlênj e jasêsa Ampipoli to Apolonia ma jasêo lasê Tesaloniki, nanj Judanênj lôm tenj kêkô. ² Paulu kêsô lôm gêja amboac gêgômngêgôm gêmôa ma gêjam binjanjm gêwiñ êsêac kêpi Anôtônê binj kêtôm sabat têlêac. ³ Enj kêsôm mêtê lasê to kêwaka Kilisi tau sa gêdênj êsêac gebe gêoc ñandanj ma gêdi sa anja ñacmatênênj nanj gêjac enj ñawae. Go kêsôm gêwiñ gebe “Jesu, tanj kasôm enj lasê gêdênj amac nanj, enj Kilisi tau.” ⁴ Ma êsêacnênj ñagêdô sêkênj gêwiñ ma sêsap Paulu agêc Sila tônj. Ma Helen, tanj têtêc Anôtô nanj, nêñ taêsam sêwiñ ma kasêganênj lauo ñalêlêma atom amboac tonanjenj. ⁵ Tec Judawaga têtac ñandanj kêsa ma sejonj lau sec ñagêdô anja malaclêlôm mênjsêjac êsêac sa gebe sêkalom malac. Tec sêwa Jasonnê andu auc ma sêsôm Paulu agêc Sila sebe sêkôc êsêagêc dêndênj lau sêna. ⁶ Mago têtac êsêagêc sa atom. Tec sê Jason to lasitêwai ñagêdô dêdênj malac ñagôliñwaga sêja ma sêmôêc gebe “Lau tau, tê sêlênsônj gamênjboa nê, sêjam aêacnênj gamênj tônj amboac tonanjoc. ⁷ Jason tonec kêkôc êsêac sa. Lau samob tônê sesenj kaisaranê binjsu su ma sêsôm gebe kinj tenj gêmôa nê ñaê Jesu.” ⁸ Lau malac tonanña to ñagôliñwaga sêñô binj tonanj e kêlênsônj êsêac ñanô. ⁹ Tec sêsôm Jason to nê lau ñagêdô sêkênj gênj sêjac da taunj su, go sêwi êsêac sinj.

Aposolo sêmoa Beroia

¹⁰ Ñagêbêc tonanj lasitêwai sêkênj Paulu agêc Sila sebenj sêja Beroia. Agêc sêo lasê su, go sêsô Judanênj lôm sêja. ¹¹ Lau tau nêñ lênj mansanj ñajam sêlêlêc Juda Tesalonikiña nêñ su. Ac sêkôc mêtê sa ñapep sêjac ñawaegeñ ma sêkip buku dabunj ñam sa kêtôm bêcgenj, sê dônj

mêtê, tañ aposolo sêsôm nañ, gebe oc kêtôm tau me masi. ¹² Amboac tonañ êsêacnêñ lau taêsam sêkêñ gêwiñ ma Helennêñ lau towaen nêñ lauo to ñacwaga ñagêdô ñalêlêma atom amboac tonañgeñ. ¹³ Juda Tesalonikiña sêñô Paulu kêsôm Anôtônê mêtê anğa Beroia gêwiñ ñawae, tec tañ sêja sebe sêlênsu to sêlênsôn êsêac amboac tonañgeñ. ¹⁴ Lasitêwai sêñô ñawae, tec sejoñ Paulu seben sêsa gwêc sêja, ma Sila agêc Timote gacgeñ sêñgôn. ¹⁵ Lau tañ sêwiñ Paulu nañ, sêwê eñ e jasêô lasê Aten. Êsêac sebe sêmu sêna, go eñ kêmasañ biñ gêdêñ êsêac gebe nasêkac Sila agêc Timote seben dêndêñ eñ sêna.

Paulu gêmoa Aten

¹⁶ Paulu gêôn êsêagêc gêñgôn Aten ma gêlic sêkêñ gwam taêsam gêjam malac auc, ma nê ñalêlôm kêbôli auc ñanô. ¹⁷ Tec gêjam biñgalôm gêwiñ Judawaga anğa nêñ lôm to êsêac, tañ têtêc Anôtô nañ, kêtôm bêcgeñ ma lau, tañ kêtap êsêac sa anğa malacluñ nañ, amboac tonañgeñ. ¹⁸ Ma Epikuri to Stoiki nêñ lau tokauc ñagêdô sebe sênsaê eñ, tec lau ñagêdô sêsôm sebe “Ñac gwai-gwai ñatau tonañ gebe êsôm asagen.” Ñagêdô sêsôm gebe “Eñ gebe êsôm anôtô jaba ñawae.” Êsêac sêsôm biñ tonañ gebe Paulu kêsôm ñawae ñajam lasê kêpi Jesu gêdi sa anğa ñacmatênêñ. ¹⁹ Amboac tonañ sêkôc Paulu jasêwê eñ sêja Areo Pagu (nêñ sêmêtôc biñ ñamala) ma sêsôm gebe “Aêac abe ajala biñ wakuc, tañ kôdôn gêdêñ lau nañ awiñ. ²⁰ Aôm kôs m biñ kaiñ teñ kêsêp aêac tañeñsun, ma aêac abe ajala biñ tonañ ñam.” ²¹ Lau Aten samob to lau jaba, tañ sêñgôn sêwiñ êsêac nañ, ôliñ palê sebe sêsôm to sêñô biñ wakucgeñ ñapan.

²² Tec Paulu gêdi jakêkô Areo Pagu ñaluñgeñ, go kêsôm gebe “Lau Atenwaga, aê galic amac atoc anôtô sa ñapepgeñ. ²³ Kasêlêñ katôm malacgêdôgeñ gaja ma kêsala amacnêm gêñ dabuñ e katap altar teñ sa teto ñabiñ gêc gebe ‘Anôtô tañ tajam kauc eñ nañ nê.’ Tec gabe jawa gêñ tau, tañ ajam kauc ma atoc sa nañ, sa êndêñ amac. ²⁴ Anôtô tau, tañ kêkêñ undambê to nom ma ñagêñ totau-totau samob nañ, kêtû undambê to nom Ñatau, mago gêñgôn lôm dabuñ, tañ sêkwê ña lemengeñ nañ atom. ²⁵ Eñ kêpô lêna gêñ, tañ ñamalac sêgôm ña lemen nañ atom, gebe eñ tau kêkêñ êsêac sêmoa maten jali to sêsê awen ma kêkêñ ñagêñ samob gêdêñ êsêac. ²⁶ Eñ kêkêñ ñamalac tagen kêtû ñamalac toton-toton, tañ sêñgôn nom auc nañ, samob nêñ ñamôkê. Eñ kêkêñ nêñ têm sêmoa to gamêñ sêñgôn ñamadin kwananğen. ²⁷ Anôtô gêgôm gêñ tonañ gebe sensom eñ. Moae sênsaê eñ ma têtap eñ sa, gebe eñ gêmoa jaêc aêac samob nêñ teñ atom.

²⁸ ‘Eñ kêkôm aêac auc, tec tamoa maten jali to dangôm nêñ gêñ samob ma tamoa amboac tamoa,’ kêtôm amacnêm sêga-wêwaga ñagêdô sêsôm gebe ‘Aêacnêñ ñam kêsêp eñ.’

²⁹ Aêacnêñ ñam kêsêp Anôtô, tec tanam dôn Anôtô êpi gwam gold to silber ma poc, tañ ñamalac taên gêjam ñamêtê ma sêgôm nañ atom. ³⁰ Anôtô gêlic têm, tañ ñamalac sêjam kauc taunña nañ gêbacnê, ma galoc gêjac biñsu ñamalac gebe lau samob êtôm gamêñ samobgeñ sênam taun ôkwi. ³¹ Ma kêtôc bêc êmêtôc ñamalac samob êndêñgeñ kêkô kwananğen ma kêjaliñ ñac êmêtôc biñna sa su. Eñ kêwaka ñac tau sa gêdêñ lau samob gebe gêñu eñ sa anğa ñacmatênêñ.”

³² Lau tau sêñô ñacmatê sêndi sa ñabiñ e ñagêdô sêsu susu ma ñagêdô sêsôm gebe “Malôgeñ, go anô aôm ôsôm biñ tonañ ñagêdô êtiam.” ³³ Sêsôm su, go Paulu gêwi êsêac siñ kêsa gêja. ³⁴ Go lau ñagêdô sêsap eñ tôn ma sêkêñ gêwiñ. Acnêñ Areo Pagu ñalaumata teñ, nê ñaê Dionusi agêc awê teñ, nê ñaê Damari, ma lau ñagêdô sêwiñ. * sêmoasiñ taun ôliñ ma sêjam kauc gebe gêñ ñanô tau tonañ. Stoiki têtû mêtê taun ñapep ma sêjam kauc gebe ênam êsêac sa sêmoa ñajamgeñ. † sêkac taun saña.

* **17:34:** Lau Helen nêñ lau tokauc nêñ ton luagêc. Epikuri † **17:34:** Gamêñ tonañ kêtû lau Aten nêñ gamêñ laumata

18

Paulu gêmoa Korinti

¹ Tonañ su, go Paulu gêwi Aten siñ gêja Korinti. ² Anğa tonañ kêtap Juda tenj sa, nê ñaê Akwila. Têna kêkôc enj anğa Pontu. Êsêagêc nê awê Priskila sêwi Italia siñ sêmênj wakucgenj. Ñam kêsêp kaisara Klaudi kêtatu gebe Judawaga samob sêwi Rom siñ. Tec Paulu gêdênj êsêagêc gêja. ³ Enj gêlic acnênj lemenj ñakolenj tagenj, tec gêmoa gêwiñ êsêagêc ma sêjam kôm sêwiñ taunj. Êsêac sêwa becobo kêtú nêñ kôm. ⁴ Paulu gêjam biñgalôm anğa Judanênj lôm kêtôm sabatgenj gebe êkêli Juda to Helen gebe sêkênj êwiñgenj.

⁵ Sila agêc Timote anğa Makedonia sêmênj acgom, go Paulu gêjam mêtê toôli palêgenj ma gêwa Jesu sa gêdênj Judawaga gebe enj Kilisi. ⁶ Gêdênj tañ Judawaga sêôc ênê biñ auc ma sêsôm biñ alôb-alôb nañ, enj kekolonj kekop anğa nê ñakwê su ma kêsôm gêdênj êsêac gebe “Nêm dec êpi amac taôm môkêmapac. Aê oc jawê ñakainj atom. Galoc jandênj lau samuc jana.” ⁷ Go kêsá anğa tonañ ma jagelom ñac tenj, tañ kêtêc Anôtô nañ, nê andu. Ñac tau nê ñaê Titi Justu. Nê andu kêkô jabañ Judanênj lôm. ⁸ Lømmôkê Krispi to nê gôlôac samob sêkênj gêwi ñ Apômtau, ma lau Korinti taêsam sênjô mêtê e sêkênj gêwiñ ma sêlinj sanju.

⁹ Ñagêbêc Apômtau gêsunj mê gêdênj Paulu ma kêsôm gebe “Ôtêc taôm atom, ôsôm biñ lasêgenj, ônam taôm tônj atom. ¹⁰ Aê tec gawinj aôm ma ñac tenj êndi sa ma êngôm ôlim êtu sec atom, gebe aênjoc lau taêsam sêmoa malac tonañ.” ¹¹ Paulu kêdônj Anôtônê mêtê gêngônj gêwiñ êsêac jala samuc tenj ma ajônj 6.

¹² Gêdênj tañ Galio kêtú gôlinjwaga Akaiãna nañ, Judawaga samob nêñ biñ kêpi tagenj sêli taunj sa gêdênj Paulu, tec sêwê enj dêdênj sêmêtôc-biñ-ñamala sêja ¹³ ma sêsôm sebe “Ñac tonec kêpinjkap lau, gebe sênam sakinj Anôtô eso biñsu ñalênj.” ¹⁴ Paulu gebe êjô biñ e Galio kêsôm gêdênj Judawaga gebe “Amac Judawaga, embe biñ sec ñanô me sec kapônj tenj, go jakôc amacnêm biñ sa êtôm ñagôlinj. ¹⁵ Ma embe awemsunj êôc ka taôm êtu amacnêm mêtê to waem ma biñsunja, nañ amac taôm amansañ. Aê gabe jatu biñ tonañ ñamêtôcwaga atom.” ¹⁶ Kêsôm ma kêmasuc êsêac anğa kêmêtôc-biñ-ñamala sêsa sêja. ¹⁷ Tec êsêac samob sêkôc lømmôkê Sostene tônj e sêjac enj anğa sêmêtôc-biñ-ñamala ñatêclabu, mago Galio gêlic amboac gêlic.

Paulu gêmu gêja Antiokia

¹⁸ Paulu gêmoa Koriniti ec ñênjenj acgom, go kêkam lasitêwai lemenj ma gebe êlêc êna Suria. Ma Priskila agêc Akwila sêwiñ enj. Anğa Kenkrea kêsôm sêsêbuñ ênê môkêlauñ su gebe gêjac mata biñ tenj gêdênj Apômtau kêtú gênj tenja. ¹⁹ Sêlac e jasêsô Epese, go kêkênj êsêagêc sênjônj ma enj tau kêsô Judanênj lôm jagêjam biñgalôm gêwiñ Judawaga. ²⁰ Lau tonañ tetenj enj gebe êmoa bêc ñagêdô êwiñ êsêac acgom, mago gêlôc sa atom, ²¹ kêkam êsêac lemenj su ma kêsôm gêdênj êsêac gebe “Anôtô embe têtac êwiñ, go jamu jamênj êtiam.” Go gêdi anğa Epese ma gêlac gêja.

²² Wanj kêsô Kaisarea ma enj kêpi bau jakêkam gôlôac dabunj su ma kêsêp Antiokia gêja. ²³ Jasêmoa e têm ñagêdô gêjana acgom, go gêdi kêtiam. Enj kêsá Galata to Prugia ñagamênjenj gêja ma kêpuc lau buña samob tônj.

Apolo gêjam mêtê anğa Epese

²⁴ Ñasawa tonañ Juda tenj, nê ñaê Apolo, jagêô lasê Epese. Têna kêkôc enj anğa Alesandria. Enj ñac tokauc tenj, nañ kêjala Anôtônê mêtê ñapep. ²⁵ Êsêac têdônj Apômtaunê mêtê gêdênj enj e nê ñalêlôm kêkac enj tec kêsôm to kêdônj biñ kêpi Jesu solopgenj. Tagenj enj kêjala Joanñê busanjugenj. ²⁶ Enj gêjam mêtê gêjac m totêtac kêpa sugenj anğa Judanênj lôm. Priskila agêc Akwila sênjô enj, tec sêkôc enj sa gêngônj gêwiñ êsêagêc ma sêwa Anôtônê mêtê sa e tomalagenj gêdênj enj. ²⁷ Gêmoa e gebe êna Akaiã, tec lasitêwai teto papia gêdênj lau buña ma tetenj êsêac gebe sêkôc enj sa. Enj jagêô lasê Akaiã ma gêjam êsêac, tañ Anôtônê moasinj gêjam êsêac auc e sêkênj gêwiñ sêmoa nañ, sa ñapep, ²⁸ gebe kêku Judawaga tulu ña

binj tonjaclai gêmoa awêgenj lau samob sêlic ma gêwa Jesu sa gebe enj Kilisi kêtôm binj, tanj teto gêc nanj.

19

Paulu gêmoa Epese

¹ Gêdênj tanj Apolo gêmoa Korinti nanj, Paulu kêsêlênj gêmoa Asia njagamênj lôcña e jagêô lasê Epese ma kêtap njacsenjomi njagêdô sa anja tonanj. ² Tec kêtû kênac êsêac gebe “Gêdênj tanj amac akênj gêwinj su nanj, atap Njalau Dabunj sa me masi.” Ma êsêac sêsôm gêdênj enj gebe “Masi, aêac tec anjô Njalau Dabunj gêmoa njawae tenj atomanô.” ³ Ma enj kêsôm gêdênj êsêac gebe “Amac alinj busangu ondoc.” Tec êsêac sêsôm gebe “Aêac alinj Joanjnê sanju.” ⁴ Go Paulu kêsôm gebe “Joanj kêsagu lau sêlinj busangu sênam tauj ôkwiña, ma kêsôm gêdênj lau gebe sêkênj ewinj njac, tanj oc êndanjuc enj nanj ac tau Jesu.” ⁵ Lau tau sênjô binj tonanj, tec sêlinj sanju kêpi Apômtau Jesu nê njê. ⁶ Paulu kêkênj lêma gêsac êsêac acgom, go njalau Dabunj kêpi êsêac e sêsôm binj awenj talô ma seoc binj lasê. ⁷ Lau tau moae têtôm 12.

⁸ Paulu kêsô Judanênj lôm gêja jakêsôm binj totêtac kêpa sugenj gêmoa ajônj têtêac. Enj gêjam binjalôm kêpi Anôtônê gamênj gêwinj êsêac to gêgôm gênlêlôm êsêac gebe sêkênj êwinj Apômtauña. ⁹ Mago lau njagêdô nênj njalêlôm njadani kêsa e sêkênj gêwinj atom, sêbu mêtê, tanj Paulu gêjam nanj, gêdênj lau, tec Paulu kêkac tau su anja êsêacnênj ma kêkôc njacsenjomi sêwinj enj. Enj gêjam binjalôm gêmoa Turananê lôm kêtôm bêcgenj. ¹⁰ Gêgôm gêmoa e jala samuc luagêc, go Juda to Helen samob, tanj sêngônj gamênj Asianja nanj, sênjô Apômtaunê mêtê.

Skewa latui

¹¹ Anôtô kêpuc Paulu lêma tônj ma gêgôm gênsêga kapôênj, ¹² gebe lau sêkôc obo waenja to nê njakwê kômña, tanj enj kêjandinj nanj, su jasêu gêsac gêmac e ôlinj njam kêsa, ma njalau sec sêsa sêja. ¹³ Ma Judanênj lau têtinj njalau secña sêsêlênj sêjac laoc gamênjenj. Êsêac tauj sêsam Apômtau Jesu nê njê kêpi lau tonjalau sec, ma sêsôm gebe “Aê jajatu amac nj Jesu, tanj Paulu gêjam mêtê kêpi enj nanj, nê njê.” ¹⁴ Judanênj njac dabunjsêga Skewa nê latui 7 sêsa lênj tonanj. ¹⁵ Tec njalau sec gêjô êsêac awenj gebe “Jesu tanj kajala engac, ma Paulu nanj kajala enj amboac tonanj. Mago amac tonec asa lau.” ¹⁶ Ma njamalac, tanj njalau sec gêgôm enj nanj, gêboanj jagêlô êsêac tônj e kêku êsêac tulu ma kêjamunj êsêac e ôlinj njômagenj ma todecgenj sêc anja andu tonanj sêja. ¹⁷ Ma lau Juda to Helen samob, tanj sêngônj Epese nanj, sênjô binj tonanj e têtakê samob ma awenj gêôc Apômtau Jesu nê njê njanôgenj. ¹⁸ Lau gwalêkinj, tanj sêkênj gêwinj su nanj, sêmênj ma seoc nênj sec, tanj sêgôm nanj lasê. ¹⁹ Ma êsêac mec-geowaga taêsam sejonj nênj buku mecña kêpi tagenj jasêkênj ja genj su gêc lau taêsam lanjônênjña, ma sêsam buku tonanj njai njôli kêpi tagenj kêtôm silber 50,000. ²⁰ Ma mêtê njajana kêsa gêjam gamênj auc kêtôm Apômtaunê njacjai.

Sêli binj sa anja Epese

²¹ Binj tonanj gêbacnê su, go Paulu taê gêjam gêc nê njalêlôm gebe êsa Makedonia to Akaianagenj êna Jerusalem, taê gêjam gebe “Jana ônê su acgom, go najalic Rom amboac tonanjenj.” ²² Ma kêkênj nê kêpuctônjwagaagêc Timote agêc Erasta sêja Makedonia, enj tau gêngônj Asia njasawa njagêdô gêwinj.

²³ Gêdênj njasawa tonanj lau sêli tauj sa njanô kêtû mêtênja. ²⁴ Njam gebe njac-kêpac-silberwaga tenj, nê njê Demetri, gêgôm anôtôo Diana nê lôm jaba njakatu silber ma gêjam ôli kômwaga sêkôc njôli saunj atom anja ênê. ²⁵ Tec njac tau kêkalem lau tonanj to êsêac njagêdô, tanj sêwê kainj kôm amboac tônê nanj, sêpi tagenj, go kêsôm gebe “Lauac, amac ajalagac gebe kôm tonec njai gêjam aêac sa tec tatu lau tolêlôm. ²⁶ Ma galoc taôm alic to anjogac gebe Paulu tonanj gêgôm gênlêlôm e gêjam lau taêsam ôkwi, mago gêgôm anja Epese tagenj atom, enj kêsôm binj gêjam Asia samucgenj auc gebe anôtôi, tanj dagôm nj lemenj nanj, njanô masi. ²⁷ Binj tonanj oc êngôm aêacgenj nênj waenj kômña êtu sec atom, êngôm lau sêlic

anôtôo kapôêñ Diana nê lôm amboac gêñ ñaôma êwiñ amboac tonañ e malôgenj acgom, go sensenj anôtôo, tañ lau anğa Asia samucgenj to nom ñagamêñ samob tetoc enj sa nanj, nê wae kapôêñ tau su amboac tonanjenj.”

²⁸ Lau tau sêñô biñ tonañ e têtac ñandanj secanô ma sêmôêc kêsa aucgenj gebe “Epesenêñ Diana kapôêñgoc.” ²⁹ Sêgôm e malac samucgenj ñadindiñ kêsa ma lau samob jasêsêwa sêsa nêñ gamêñ dôa-dôaña ma sê ñac Makedoniaña luagêc Ñai agêc Aristarka, tañ sêsêlêñ sêwiñ Paulugenj nanj sêwiñ. ³⁰ Paulu gebe êsêp lau tonañ ñai ñalêlôm êna e ñacsenjomi sesenj enj. ³¹ Ma gôliñwaga Asiaña ñagêdô, tañ têtac gêwiñ Paulu nanj, sêkênj puc enj ma tetenj enj gebe naêsa gamêñ dôadôaña atom, ³² gebe êsêac, tañ sêkac sa anğa tonañ nanj, nêñ biñ kêlênsônj samucgenj, ac sêmôêc kesotau-kesotau. Nêñ taêsam sêkac sa ñaômagenj ma sêjam kauc ñam. ³³ Lau ñagêdô sêlic Alesandere, tañ Judawaga sêsuc enj kêsa gêja nanj, ma sêjam kauc sebe enj biñmôkê. Tec enj gêoc lêma sa gebe êwa nê biñ sa êndênj lau. ³⁴ Mago êsêac sêjala enj gebe ñac Judaña, tec sêmôêc gulunj-gulunjenj gebe “Epesenêñ Diana kapôêñgoc.” Sêmôêc sêkô kêtôm ockatu ñasawa luagêc.

³⁵ Sêgôm sêmoa, go acnêñ ñac-ketobiñwaga gêjac êsêac têtac tôñ ma kêsôm gebe “Amac Epesewaga, lau samob sêjala malac Epese tec kêtû Diana kapôêñ nê lôm to lôm ñakatu, tañ kêsêp anğa undambê gêmênj nanj ñagejobwaga. ³⁶ Biñ tau tonac gêc awê, tasôm biñ taêsam atom. Amboac tonañ nêñ ñalêlôm êtu malô ma anğôm gêñ tenj paliñ atom. ³⁷ Amac awê ñac luagêc tônê amênj, mago êsêagêc sêjanjo gêñ tenj anğa lôm atom ma sêsôm biñ alôb-alôb tenj kêpi aêacnêñ anôtôo atom. ³⁸ Ma Demetri to nê kômwaga embe nêñ biñ êndênj ñac tenj ênêc, nanj noc sêmêtôc biñña gêc ma gôliñwaga semoa, tec sêwaka tauñ samanj. ³⁹ Ma embe nêñ biñ ñagêdô ênêc, nanj amansanj êndênj lau malacña nêñ noc sêkac saña. ⁴⁰ Ocsalô tonac aêac tawê biñ talênsônj launja ñakaiñgoc, gebe aêac tali tauñ sa nec ñam tenj gêc atom, tec tatôm gebe dawa tau ñ sa êtôm atom.” ⁴¹ Kêsôm tonañ su ma kêkênj lau sêc êliñ-êliñ.

20

Paulu kêsa Makedonia gêja Helennenj gamênj

¹ Biñ kêtû malô acgom, go Paulu kêkac ñacsenjomi sa ma gêlênj biñ êsêac to kêkam êsêac lemenj ma gêdi gêja Makedonia. ² Enj gêjac laoc gamênj tonañ ma gêlênj biñ êsêac ña biñ taêsam e jakêsa Helennênj gamênj. ³ Gêmoa e ajônj têlêac gêjaña ma gebe êpi wanj êna Suria, tec kêtap sa gebe Judawaga dêdib enj. Amboac tonañ taê gêjam kêtû tôñ gebe êsa Makedoniañagenj êmu êna êtiam. ⁴ Puru Beroiaña latu Sopatra ma Aristarka agêc Sekundu anğa Tesaloniki, —Gai agêc Timote anğa Derbe ma Tukiki agêc Tropim anğa Asia sêsêlêñ sêwiñ enj. ⁵ Ñac luagêc tonañ sêmunj ma sêônj aêac anğa Troas. ⁶ Aêac alic Om Polom Ñalucña su acgom, go asunj su anğa Pilipi ma alac amoa e bêc lemenj tenj, go jaasô Troas adênj êsêac ma anğônj tonañ bêc ⁷.

Paulu kêtû ñaclej Troas

⁷ Gêdênj woke ñabêc ñamataña aêac akac sa kêtû apô polom êkôcña ma Paulu gêjam biñgalôm gêwiñ êsêac. Enj taê gêjam gebe ñaelenj go êndi, tec sêjac têku biñgalôm e gêbêcauc gêja lugenj. ⁸ Êsêac têtunj lamp taêsam gelom anğa ñadenj, tañ aêac akac sa nanj. ⁹ Paulu gêjam biñgalôm gêmoo ma ñapalê tenj, nê ñaê Aitiku, gêngônj katam saunj, tec bec gêgôm enj e kêliñ tau sinj ma gebenj kêsêp ñadenj têlêac tonañ gêja e tomatêgenj. Tec lau sêkôc enj sa. ¹⁰ Paulu kêsêp jakêtap labôc gêsac enj ñaô, go gêlô enj tôñ ma kêsôm gebe “Ali taôm sa atom, katu tec gêmoo enj ñalêlôm.” ¹¹ Go gêmu kêpi gêja kêtiam, jakepô polom kêkôc ma genj, go gêjam biñgalôm gedenj tôngenj e gêu bônj kêsa ma gêdi gec gêja. ¹² Ñapalê tau, tañ mata jali kêsa nanj, sêkôc enj sêja totêntac ñajamgenj.

Dêdi anğa Troas e jasêsô Milete

¹³ Paulu kêsôm gebe êmoa baugen êna ma aêac lau ñagêdô api wan amun naasô Asos gebe akôc en sa anga tônê. ¹⁴ Aêac asô Asos e atap taun sa kêtiam ma akôc en sa jaasô Mitulene. ¹⁵ Njâbêbêc aêac asun su ma alac e apoac akanôn Kio ma ñageleñ asô Samos e ñageleñ teñ, go jaasô Milete. ¹⁶ Paulu taê gêjam kêtû tôn gebe êsô Epese atom, êôc kêsigen êna. En gebe ênam gamêñ tôn êmoa Asia atom, kêkac taugen gebe êna Jerusalem ma embe ñasawa êtôm, go naelic om Pentekost anga tônê.

Paulu gêjam mêtê laumata Epeseña ma seboñ taun

¹⁷ Paulu gêmoea Miletegen ma kêkêñ bin gêja Epese ma kêkalem gôlôac dabun nêñ laumata gebe dêndêñ en sêna. ¹⁸ Jasêo lasê dêdêñ en tec kêsôm gêdêñ êsêac gebe “Amac alic ñoc lêñ, tañ kasa gêdêñ gaô lasê gamêñ Asia wakucgen ma kasa kêtôm têm samob, tañ gamoa gawin amac nan. ¹⁹ Aê gajam sakin Apômtau ma gabu tauc tomatoc-sulugen ma katap létôm sa gebe Judawaga dêdib aê. ²⁰ Ma kêgamin bin êmoasin amacña teñ atom, kasôm lasê gêdêñ amac to kadôn amac anga awêgen to andulêlôm gêwin. ²¹ Aê gawa sa ñanôgen gêdêñ lau Juda to Helen gebe sênam taun ôkwi êndêñ Anôtô to sêkêñ êwin Apômtau Jesu Kilisi. ²² Ma galoc Njalau Dabun gêjam gôlin aê gebe jana Jerusalem ma gêñ, tê êtap aê sa anga ônêña nê, tau kajala atom. ²³ Tagen tonec njalau Dabun gêwa sa gêdêñ aê kêtôm malacgen ma kêsôm gebe oc jatap kapoacwalô to gêñwapac sa. ²⁴ Aê taêc labu ñoc katuc atom. Aê gabe janac dabin ñoc lêñ to sakin, tañ kakôc anga Apômtau Jesu nê nan, gebe jawa ñawae ñajam Anôtônê moasinña sa.

²⁵ “Ma galoc aê kajala gebe amac samob, tañ gajam mêtê kêpi Anôtônê gamêñ gamoa gawin amac nan, oc alic aê lanôc êtiam atom. ²⁶ Amboac tonan galoc tecenec jawa sa êndêñ amac gebe Amacnêm ñac teñ embe ênaña, aê oc jawê bin tonan ñakain teñ atomanô, ²⁷ gebe kêgamin bin teñ atom, kasôm Anôtônê bin lasê tomalagen gêdêñ amac. ²⁸ Ajop taôm to lau samob, tañ njalau Dabun kêkêñ amac atu êsêacnêñ gejobwaga gebe ajop Anôtônê gôlôac dabun, tañ en gêjam ôli êsêac ña tau nê dec nan. ²⁹ Aê kajala gebe aê embe jawi amac sin jana ma kêam sec oc dêndêñ amac mênşêlênsôn gôlôac ñawaô. ³⁰ Ma lau ñagêdô anga amac taôm nê oc sêndi mênşênam mêtê ôkwi e sê ñacsenomi têndançuc êsêac. ³¹ Amboac tonan anam jaligen, taêm ênam gebe jala samuc têlêac gêngôn gawin amac ma gajac binşu amac gêdêñ-gêdêñgen tomatocsulugen kêtôm bêc to geleñ samob, kêlêwan atom.

³² “Ma galoc jansun amac andêñ Anôtô to nê moasin ñabin ana. En kêtôm gebe ênac dabin amac to êkêñ gêñlênsêm êndêñ amac awin Anôtônê lau samob. ³³ Aê matoc katu lau teñ nêñ silber to gold ma ñakwê atom. ³⁴ Taôm alicgac gebe lemoc tecenec gêjam aê to ñoc lau ma apô lêna sa. ³⁵ Aê kadôn amac kêpi gêñ samobgen ñapan gebe tanam kôm ñajana amboac tonan, ec tanam lau ñasec sa. Taêm ênam Apômtau Jesu nê bin, tañ tau kêsôm gebe ‘Takêñ gêñ êndêñ lau nan êmoasin aêac êlêlêc takôc gêñ anga launêñ su.’ ”

³⁶ Paulu kêsôm bin tonan su, go kêpôn aduc ma keten mec gêwin êsêac samob. ³⁷ Lau samob sêmbôên taun to têtan ñanô ma sêlêşop en alianô. ³⁸ Ênê bin, tañ kêsôm gebe êsêac sêlic en lanôanô êtiam atom nan, tec gêgôm êsêacnêñ ñalêlôm ñawapac kêlêlêc. Sêgôm tonan su, go sêkêñ en kêpi wan gêja.

21

Paulu gêja Jerusalem

¹ Aêac akêñ êsêac sin ma alac e jaasô Kos. Go ñabêbêc jaasô Rodo ma anga tonan alac e jaasô Patara. ² Aêac atap wan teñ sa gebe êlac êna Poinike, tec api ma alac aja. ³ Alac e aê Kupro sa mênakêñ gêc gasêña gêja ma apen Suria e jaasô Turu, gebe sênam waba anga wan êsêp bau. ⁴ Aêac atap ñacsenomi sa ma anğôn awin êsêac bêc 7. Lau tonan Njalau Dabun kêkac êsêac e sêsôm gêdêñ Paulu gebe êpi Jerusalem êna atom. ⁵ Aêac amoa e ma bêc gêbacnê, go adi gebe asêlêñ. Ma lau malacña samob to nêñ lauo ma nêñ ñapalêo to ñac

sejon aêac anğa malac asa sêclun aja. Go anğa ambêô aêac apôn aenđuc to aten mec. ⁶ Su, go akam taun ma aêac api wan, ma êsêac sêc sêmu sêja.

⁷ Aêac alac anğa Turu e jaasô Tolemai ma atap lasitêwai gamên tônêna sa, tec awen gêjac taun ma anğôn awin êsêac bêc ten. ⁸ Nageleñ adi asêlêñ e aô lasê Kaisarea ma asô jaenwaga Pilip nê andu aja ma anğôn awin en. Nac tonan samwaga 7 nêñ ten en. ⁹ Nac tau latuio awêtakiñ aclê seoc bin lasê sêmoa. ¹⁰ Aêac anğôn bêc ñagêdô, go propete ten kêsêp anğa Judaia gêmên, nê ñaê Agaba. ¹¹ En kêtü ñaclen gêdên aêac. Nac tau kêkôc Paulunê ômbin kap su mêngêsô tau akain to lêma tôn ma kêsôm gebe “Ñalau Dabuñ nê bin tau tonec gebe Judawaga oc sênsô ômbin kap tecenec ñatau tôn amboac tonec anğa Jerusalem ma sêkên en êsêp lau samuc lemen.” ¹² Aêac to malac ñatau anô bin tonan, tec aten en gebe êpi Jerusalem êna atom. ¹³ Mago Paulu gêjô aêac awen gebe “Amboac ondoc atan ma agôm aênoc ñalêlôm ñawapac kêsä. Embe sênsô aê tôn ma sêngômman. Aê gajac dabin tauc gebe jamac êndu anğa Jerusalem êtu Apômtau Jesu nê ñaêña.” ¹⁴ Aêac asôm bin elême tec ajam taun tôn ma asôm gebe “Apômtaunê bin êtu anô.”

¹⁵ Nábêc ñagêdô gêjaña acgom, go aêac amasan ma waba ma api Jerusalem aja. ¹⁶ Nacsenomi ñagêdô anğa Kaisarea sêwin, tec sêwê aêac atu ñaclen Nason. En ñac buña lanğwa ten anğa Kupro.

Paulu kêtü ñaclen Jakobo

¹⁷ Aêac jaaô lasê Jerusalem su, go lasitêwai sêkôc aêac sa totêntac ñajamgen. ¹⁸ Nageleñ Paulu kêkôc aêac sa adên Jakobo aja, ma laumata samob sêkac sa sêmoa tonan. ¹⁹ Êsêac awen gêjac taun su, go Paulu gêjac min bin, tañ Anôtô gêgôm gêdên lau samuc gebe kêpuc ênê sakin tôn nañ tomalagen. ²⁰ Lau tau sênô e sêlambin Anôtô ma sêsôm gêdên Paulu gebe “O lasitêwa, aôm gôlicgac, Judawaga taêsam ñanô lasê sekên gêwin Kilisi, mago sêsap Mosenê bin su tôn sêjac ñawae. ²¹ Lau tonan sênô ñawae gebe aôm kôdôn Judawaga, tañ sêsêp lau samuc ñasawa nañ, gebe sêwi Mose sin, ma kôsôm gebe sêsa nêñ ñapalê atom to sêwi lên mêtê lanğwan sin. ²² Ma galoc danğôm amboac ondoc. Lau samob oc sênô aôm gômôên ñawae su. ²³ Amboac tonan ôngôm êtôm bin, tec aêac abe asôm êndên aôm nec. Aêacma lau aclê sêjac mata bin kêpi bin ten tec sêngôn. ²⁴ Naôkôc lau tonan sa, gebe lau dabunwaga sêngôm bin atu selecña êpi aôm ôwi êsêac ma ônam ôli lau, tañ sêkapiñ êsêac môkên laun nañ, go lau samob sêjala gebe bi ñ, tañ têdôn kêpi aôm nañ, ñanô masi. Êsêac taun ocgo sêlic aôm gebe kôsa nêñ lên kôsap bin su tôn gen. ²⁵ Ma bin kêpi lau samuc, tañ sêkên gêwin su nañ, aêac asôm bin tonec kêtü tôn gebe êsêac sêngamin taun êndên da gwamña to êndên bôc ñadec, ma êndên bôc, tañ sêgin êndu ma êndên mockaino to mockain.” ²⁶ Nábêbêc Paulu kêkôc lau tau sa, ma sêmasan ênê bin êtu selecña gêwin lau tau tonan, go kêsô lôm dabun gêja ma kêsôm bêc sêngôn selecña lasê ma sêmasan noc sêkên nêñ da êndên-êndên genña.

Êsêac sêkôc Paulu tôn anğa lôm dabun

²⁷ Kêdabin gebe ñabêc 7 tonan êmbacnê ma Judawaga Asiaña sêlic en gêmoa lôm dabun, tec sêli lau samob nêñ ñalêlôm sa e sêkôc en tôn. ²⁸ Ma sêmôêc gebe “Aô, Israelwaga, anam aêac saman. Alic ñac tau, tañ kêdôn lau anğa gamên samob gêbu lau Israel to Mosenê bin su ma gamên tau tonec nañ. Ma galoc gêwê Helen ñagêdô sêsô lôm dabun sêja ma gêgôm gamên dabun tau kêtü secgoc.” ²⁹ Näsawa ten lau tonan sêlic ñac Epesena Tropim gêmoa malaclun gêwin Paulu, tec seboc Paulu oc gêwê en kêsô lôm dêbu ñ gêja. ³⁰ Tec malac ñatau samob sêii taun sa ma sêjac taun sa sêpi tagen jasêkôc Paulu tôn ma sê en anğa lôm dêbu ñ kêsä gêja, ma sêlai ñakatam auc seben. ³¹ Lau tau sêsôm sebe sênac Paulu êndu e sinwaganên kapitaisêga gênô lau Jerusalemña samob sêli taun sa ñawae, ³² tec kêkôc sinwaga to nêñ kapiti ñagêdô sa jasêlêti dêdên lau tau sêsêp sêja. Lau tonan sêlic kapitaisêga to sinwaga sêmên ma sêwi Paulu sin sêjac en kêtiam atom. ³³ Go kapitaisêga kêtü gasuc gêja, kêkôc

Paulu tòn ma kêsôm sêsô en tòn ña kapoacwalô luagêc. Go kêtü kênac ênê ñam to bin, tan en gêgôm nan. ³⁴ Lau samob sêmôêc kesotau-kesotau e sêôc gamên auc langwagen, tec en gênô bin sapu ma kêsôm sêkôc Paulu dêdên sinwaganên gamên sêja. ³⁵ Sêô lasê ñatêcwalé ma lau sebe sênac Paulu, tec sinwaga sêôc en sa lólôcgen, ³⁶ gebe lau tau samob sêwin ma sêmôêc panjen gebe “Enañamanj.”

Paulu gêjam talan tau

³⁷ Sebe sêkên Paulu êsô sinwaganên gamên êna, tec kêsôm gêdên kapitaisêga gebe “Oc ôlôc gebe jasôm bin ten êndên aôm me masi.” Ma ñac tau kêsôm gêdên en gebe “Aôm kôsôm bin Helen me masi. ³⁸ O, aôm ñac Aiguptuna, tan wali tenjen gôli kêjanowaga 4,000 nêñ ñalêlôm sa ma kojôn êsêac sêsa gamên sawa sêja nan, aôm atom me.” ³⁹ Tec Paulu kêsôm gebe “Aê tinoc Judao, tec kêkôc aê anga Tarsus Kilikianja ma gawê kain malac towae tônê gawin, tec katen aôm gebe ôlôc ma jasôm bin êndên lau tônê.” ⁴⁰ Kapitaisêga gêlôc, go Paulu kêkô têcwalé ma gêjab lêma gêdên lau e gamên gêmac, go awa gêjac êsêac ña awen Ebolai gebe

22

¹ “O lasitêwaac to tamocac, bin tan galoc gabe jawa tauc sa êndên amac nan, anj acgom.” ² Lau tau sênô en awa gêjac êsêac ña awen Ebolaijen, tec bin gêmac samob. Ma Paulu kêsôm gebe ³ “Aê tinoc Judao kêkôc aê anga Tarsus Kilikianja ma katu kapôên anga malac tonec, kasô Gamalielnê lôm ma kêdôn tameninên binju gêdên aê e tomalagen. Aê gajam sakin Anôtô gajac ñawae katôm tec amac samob agôm agôm amoa nec. ⁴ Aê kêjanda lau, tan sêsap mêtê wakuc tonec tòn nan, e gasen êsêac su sêjana ma gêsô êsêac tòn to kakên êsêac lauo to ñac sêsêp kapoacwalô sêja. ⁵ Ñac dabunêga to laumata samob embe sêwa aênoc min sa, oc êtôm tec tauc kasôm nec. Aê kakôc papia anga êsêacnên gêjac lasitêwai Damaskusna ñawae, tec gaja gebe jakôc êsêac, tan sêmoa tonan nan tòn, ma-jakên êsêac sêna Jerusalem gebe têtap nêñ ñagêjô sa.

Paulu gêjac tau nê min Apômtau Jesu gêjam en ôkwinja

⁶ “Aê kasêlên gamoa e kêdabin Damaskus. Ma gêdên oc kêkô ñalunjen, go ñawê kapôên ten gaôgen anga undambê mênkêpô aê e gêjam aucgen. ⁷ Aê gau tauc jagaêc nom, go ganjô awa ten gêdên aê gebe ‘Saulu, Saulu, asagen kôjanda aê.’ ⁸ Ma aê gajô bin tonan gebe ‘Apômtau, aôm asa.’ Go en kêsôm gêdên aê gebe ‘Aê Jesu Nasaretña, tec kôjanda aê.’ ⁹ Lau tan sêwin aê nan, sêlic ñawêgen, mago sênô ñac, tan kêsôm bin gêdên aê nan, awa atom. ¹⁰ Go aê kasôm gebe ‘Apômtau, aê janôm asagen.’ Ma Apômtau kêsôm gêdên aê gebe ‘Ôndi sa ma ôna Damaskus acgom, go sêwa bin samob, tan Anôtô gebe ôngômña nan, sa êndên aôm anga tônê.’ ¹¹ Ñawê tonawasi tônê kêpô aê e matocanô kêtü pec ma ñoc lau sêkam aêgen gaja Damaskus.

¹² “Ma ñac mansan ten, nê ñaê Anania, kêmasan binju ñapep e Judawaga gamên tônêna samob tetoc en sa. ¹³ Ñac tau gêdên aê gêmên mênkêkô aê lanôcnêmña ma kêsôm gebe ‘Lasicenec Saulu, matam êlêc.’ Ma gêdên tonanjen matoc gêlac e galic en kêkô. ¹⁴ Ma ñac tau kêsôm gebe ‘Tameninên Anôtô kêjalij aôm sa gebe ôjala ênê bin ma ôlic ñac gêdên tau to ônjô en awa, ¹⁵ gebe ôwa en sa êndên ñamalac samob ña bin, tan gôlic to gônô nan. ¹⁶ Ma galoc gobe amboac ondoc. Ôndi sa, mênjawam ênac ênê ñaê ma ôlin sanju êkwasiñ nêc sec su.’

Jesu kêsakin Paulu gêdên lau samuc gêja

¹⁷ “Gamoac acgom, go gamu gamên Jerusalem kêtiam mênkaten mec gamoa lôm dabun e katuc kain ten kêsa ¹⁸ ma galic Jesu kêkô ma kêsôm bin gêdên aê gebe ‘Ôwi Jerusalem sin seben ma ônsaic taômgen ôna, gebe êsêac oc sêkôc bin, tan aôm gobe ôwa sanja nan, sa atom.’ ¹⁹ Ma aê kasôm gebe ‘Apômtau, êsêac taun sêjalagac gebe aê tec kakôc lau, tan sêkên

gêwi η aôm nan, tōη ma kalêsu êsêac ηanô-ηanô kêtôm Judanêη lômgen. ²⁰ Ma gêdêη taη sêkêc ηac-gêwa-aôm-sawaga Stepan nê dec siη nan, tauc kakô gawiη e galic ηjam ma gajob lau-sêjac-eη-ênduwaga nêη ηakwê. ²¹ Ma ηac tau kêsôm gêdêη aê gebe ‘Ôêc ôna, aê jasakiη aôm ôndêη lau samuc, taη sêηgôη gamêηbômgen nan ôna.’ ”

Paulu agêc kapitaisêga nêη biη

²² Lau sêηô Paulunê biη e mênêgêdêη tonan, go sêli awen sa ma sêmôêc gebe “Ansen ηac tonec su anηa nom, gebe eη kêtôm gebe êmoa mata jali atom.” ²³ Êsêac sêηala e sêôc gamêη auc laηgwageη sêkô ma têdaiη nêη ηakwê baliη to sêpalip kekop kêpi jakêkô. ²⁴ Tec kapitaisêga kêjatu gebe sêwê Paulu sêna siηwaganêη gamêη ma kêsôm gebe si eη ma têtου Iêsu biη, taη lau sêmôêc kêpi eη nan ηam. ²⁵ Êsêac sêsô eη ηa ômbiηkap tōη ma Paulu kêsôm gêdêη kapitai, taη kêkô ηagala nan, gebe “Embe ηac Romηa teη, ma amêtôc eη atom, oc êtôm gebe ai eη ηaômageη me masi.” ²⁶ Kapitai gêηô biη tonan, tec gêdêη kapitaisêga jakêsôm gêdêη eη gebe “Aôm gobe ôηgôm amboac ondoc, ηac tônê eη Romgoc.” ²⁷ Tec kapitaisêga mênêkêtu kênac Paulu gebe “Ôsôm êndêη aê acgom, aôm ηac Romηa biηηanô me masi.” Ma Paulu gêlôc gebe “Aec, biηηanô.” ²⁸ Go kapitai gêjô eη awa gebe “Aê gabe jatu ηac Romηa nan gajam ôli ηa awa kapôêη.” Ma Paulu kêsôm gebe “Aê tonec ηac Romηa anηa tamocnê.” ²⁹ Amboac tonan lau, taη sebe têtου Iêsu eη nan, gacgeη sêkac tauη su. Ma kapitaisêga tau, taη kêjala gebe Paulu ηac Romηa nan, kêtêc tau kêtου kêsôm sêsô ηac tau tōηηa.

Paulu kêkô lau dabuηsêga to laumata laηôηnêη

³⁰ ηagelen kapitaisêga gebe êηô biη, taη Judawaga sêgôliη kêpi Paulu nan, ηam ηapep. Tec kêsôm sêgaboac eη su ma kêkac lau dabuηsêga to laumata samob sa, go kêsôm sêwê Paulu sêsêp sêja jakêkô êsêac laηôηnêη.

23

¹ Paulu mata gê lau ηanô, taη sêkac tauη sa nan, ma kêsôm gebe “O lasitêwaac, aê kasa ηoc lêη toηoc ηalêlôm ηawageη gamoa Anôtô laηônêηηa e mênêgêdêη tonec.” ² Tec ηac dabuηsêga Anania kêjatu lau, taη sêkô jaban eη nan, gebe têtap eη awa auc. ³ Ma Paulu kêsôm gêdêη eη gebe “Aôm taη kotoc taôm sa ηaôma-ηaôma nan, Anôtô êtap aôm. Aôm gôηgôη tonan gobe ômêtôc aêηoc biη êtôm biηsu ma amboac ondoc tec gosen biηsu ma kôsôm gebe têtap aê nec.” ⁴ Go lau, taη sêkô jaban Paulu nan, sêsôm gebe “Amboac ondoc aôm gôbu Anôtônê ηac dabuηsêga amboac tonan.” ⁵ Tec Paulu kêsôm gebe “Lasitêwaac, aê kajala gebe eη ηac dabuηsêga nan atom. Teto gêc gebe ‘Ôsôm biη sec êpi launêη gôliηwaga atom.’ ”

⁶ Paulu kêjala Sadukainêη lau ηagêdô ma Parisainêη ηagêdô sêmoa sêwiη, tec gêmôêc kapôêη gêdêη êsêac, taη sêkac tauη sa nan, gebe “O lasitêwaac, Parisai teη latu aê ma aê tauc Parisai amboac tonan. Êsêac sêmêtôc aê kêtου kakêη matoc ηacmatê sêndi saηa.” ⁷ Kêsôm biη tonan su ma Parisai to Sadukai sêli tauη sa sêmoa e sêkac tauη kêkôc, ⁸ gebe Sadukai sêsôm gebe ηacmatê sêndi sa atom ma aηela to ηalau sêmoa atom. Ma Parisai tec sêkêη gêwiη gêη tonan ηai samob. ⁹ Lau tau sêmôêc sêôc aucgeη e biηsutau ηagêdô anηa Parisainêη toη dêdi sa ma sesen tauη ma sêsôm gebe “Aêac atap sec teη sa gêc ηac tonec nê atom, tagen moae ηalau teη me aηela teη oc kêsôm biη gêdêη eη nec.” ¹⁰ Sêsôm tauη ηanô-ηanô e kapitaisêga kêtêc gebe moae sêkac Paulu êkôc, tec kêjatu siηwaga matu teη sêsêp mênêsêjaηgo Paulu su anηa launêη ma sêkôc eη sêja nêη gamêη.

¹¹ ηagêbêc tonan Apômtau mênêkêkô gêwiη Paulu ma kêsôm gebe “Têmtac êpa su, aôm gôwa aê sa anηa Jerusalem su ma oc ôwa aê sa anηa Rom amboac tonanηen.”

Lau Juda sêkic Paulunê biη

¹² Gamêñ ñawê kêsa acgom, go Juda ñagêdô sêkac taun sa ma sêjac kapoac taun gebe sêniñ to sênôm gêñ teñ atom e sênac Paulu êndu su acgom. ¹³ Ma lau, tañ sêkic Paulunê biñ amboac tonañ nan, sêlêlêc 40 su. ¹⁴ Lau tau tonañ dêdêñ lau dabunjsêga to laumata ma sêsôm lasê gebe “Aêac lau tonec ajac kapoac taun gebe aniñ to anôm gêñ teñ atom e anac Paulu êndu acgom. ¹⁵ Amboac tonañ amac to laumata naansau kapitaisêga gebe êkêñ ñac tau êsêp êndêñ amac êmêñ gebe atu Iêsu ênê biñ ñapep. Ma aêac oc naamansañ taun kwananğen gebe anac eñ êndu anğa intêna ñadambê teñ. Eñ oc êo lasê amac atom.”

¹⁶ Paulunê sib gêñô sêkic sa lanğwa nê biñ ñawae, tec gêja kêsô sinwaganêñ gamêñ jakêsôm lasê gêdêñ Paulu. ¹⁷ Tec Paulu gêmôêc kapitai teñ ma kêsôm gêdêñ eñ gebe “Ôwê ñapalê tecenec ôndêñ kapitaisêga ôna, eñ gebe êsôm biñ teñ êndêñ eñ.” ¹⁸ Tec kapitai kêkôc ñapalê tau sa ma gêwê eñ agêc dêdêñ kapitaisêga sêja, go kêsôm gêdêñ eñ gebe “Ñac kapoacwalôña Paulu gêmôêc aê gaja ma keten gebe jakôc ñapalê tecenec jandêñ aôm jamêñ, gebe ñac tau gebe êsôm biñ teñ êndêñ aôm.” ¹⁹ Go kapitaisêga kêkam ñapalê tau lêma agêc jasêkô taunña ma kêtû Iêsu eñ gebe “Aôm gobe ôsôm biñ amboac ondoc êndêñ aê.” ²⁰ Ma ñapalê tau kêsôm gebe “Judawaga sêmasañ biñ kêtû tôn gebe teten aôm ma bêbêc ôkêñ Paulu êsêp êndêñ laumata êna. Êsêac sebe sênsau sêoc aôm gebe têtû Iêsu ênê biñ ñapep. ²¹ Amboac tonañ ôkêñ êwiñ êsêacnêñ biñ atom, gebe lau kêlêlêc 40 su dêdib eñ sêmoa. Êsêac sêjac kapoac taun gebe sêniñ to sênôm gêñ teñ atom e sênac Paulu êndu acgom. Ma galoc sêmasañ taun sêsaê aômğen gebe ôlôc.” ²² Go kapitaisêga gêjac biñsu ñapalê tecenañ gebe “Biñ tañ kôsôm lasê gêdêñ aê nan, ônac miñ êndêñ lau teñ atom.” Ma kêkêñ eñ gêc gêja.

Sêsakin Paulu gêdêñ gôliñwaga Peliki gêja

²³ Go kapitaisêga gêmôêc nê kapitai luagêc ma kêsôm gêdêñ êsêagêc gebe “Amansañ sinwaga 200 to lau sêngôn hosña 70 ma lau kêmña 200 gebe sêsa Kaisarea sêna êndêñ 9 oklok êmbêc. ²⁴ Amansañ hos ñagêdô êwiñ gebe Paulu êngôn ñaô ma akôc eñ toôli samucgen andêñ gôliñwaga Peliki ana.” ²⁵ Go keto papia teñ gêwiñ gebe

²⁶ “Aê Klaudi Lusi aoc gêjac gôliñwaga towae Peliki. ²⁷ Ñac tecenec tec Judawaga sêkôc eñ tôn ma sebe sênac eñ êndu. Aê ganô eñ ñac Romña, tec kakôc eñ sa ma gajam eñ kêsî. ²⁸ Aê gabe jakip biñ, tañ sêgôliñ kêpi eñ nan, ñam sa, tec kakêñ eñ kêsêp gêdêñ nê laumata gêja. ²⁹ Aê katap sa gebe biñ, tañ sêgôliñ kêpi eñ nan, ñam kêsêp êsêacnêñ biñsu, mago êsêac taun nêñ ñalêlôm kêpi tagen kêtû biñ tonañña atom. Tagen aê galic biñ teñ kêtôm amboac tanac eñ êndu to takêñ eñ êngôn kapoacwalôña nan, gêc atom. ³⁰ Ma ganô biñ teñ ñawae gebe dêdib eñ sebe sênac eñ êndu, tec kakêñ eñ sebeñ gêdêñ aôm gêwac ma ka-som gêdêñ lau-sêgôliñ-biñ-kêpi-eñwaga gebe dêndêñ aôm sêwac ma sêwa nêñ biñ sa êndêñ aôm.”

³¹ Sinwaga tau sêkôc Paulu sa kêtôm kapitaisêganê biñ ma gêdêñ gêbêc sêkôc eñ sêja Antipatri. ³² Ñabêbêc sêkêñ eñ gêdêñ lau, tañ sêngôn hos ñaô nan, gebe sêkôc eñ sêna, go êsêac taun sêc sêmu sêja nêñ gamêñ kêtiam. ³³ Lau tonañ jasêo lasê Kaisarea, go sêkêñ papia gêdêñ gôliñwaga ma sêkôc Paulu dêdêñ eñ sêja. ³⁴ Gôliñwaga kêsam papia su, go kêtû kênac Paulu gebe eñ ñac anğa gamêñ ondocña e gêñô gebe eñ anğa Kilikia. ³⁵ Tec kêsôm gebe “Lau tañ sêgôliñ biñ kêpi aôm nan, sêmêñ acgom, go janô nêñ biñ.” Ma kêjatu gebe sejob Paulu êngôn Herodonê andu.

24

Sêmêtoç Paulunê biñ

¹ Bêc lemen teñ gêjana acgom, go ñac dabunjsêga Anania kêkôc laumata ñagêdô to ñac teñ, nê ñaê Tertulu, tañ gêjam lau awen gêdêñ gôliñwaga nan, ma ac sêsêp sêja e sêjac miñ nêñ biñ, tañ sêgôliñ kêpi Paulu nan, gêdêñ gôliñwaga. ² Êsêac sêmôêc Paulu gêmêñ su, ma Tertulu gêoc awa sa gebe êngôliñ biñ êpi eñ, tec kêsôm gebe

“O ñac towae Peliki, aôm gômoa, tec aêac amoa tobiñmalô ñajam. Aôm ñac tokauc, tec kômoasiñ lau gamêñ tonecña ñapep. ³ Aêac lau samob anğa gamêñ samob akôc moasiñ tonañ sa to ajam danđe ñanô. ⁴ Aê gabe janam aôm tônia atom, gabe jateñ aômgeñ gebe ôlic ñajam ma ôkêñ tanam ma biñ dambê. ⁵ Ñac tonec aêac ajala eñ ñac kalomtêna sec. Eñ gêli Judawaga anğa nom ñagamêñ samob sa ma kêtü lau mêtê-geowaga Nasaretña nêñ ñamata. ⁶ Galoc eñ gêgôm gêñlêlôm gebe êngôm lôm dabuñ êtu sec êwiñ, tec aêac akôc eñ tônia abe amêtôc êné biñ êtôm aêacma biñsu. ⁷ Mago kapitaisêga Lusi kêsêp e jakêjanço eñ su anğa aêacma ⁸ ma kêsôm gebe lau, tañ sêgôliñ biñ kêpi eñ nañ, dêndêñ aôm sêmêñ. Galoc aôm taôm ôtu lesu eñ, go ôñô biñ samob, tañ aêac agôliñ kêpi eñ nañ ñam.” ⁹ Ma Judawaga sêpuc biñ tônia sêwiñ eñ ma sêlôc gebe biñ tau amboac tonañ.

Paulu kêsôm biñ gêjam talañ tau

¹⁰ Go gôliñwaga gêjac gêsü gêdêñ Paulu gebe êsôm nê biñ. Tec Paulu kêsôm gebe

“Aê kajala gebe kôtu lau tonec nêñ mêtôcwaga jala taêsam su. Amboac tonañ jamansañ êôc biñ êndêñ aôm totêtac êpa sugen. ¹¹ Aôm embe ôpuc biñ tau ñam, oc ôjala gebe aê kapi Jerusalem gaja kêtü jateñ mecña nañ bêc taêsam gêjaña atom, bêc 12geñ. ¹² Judawaga têtap aê sa gebe aê to lau teñ awensuñ gêôc ka tau anğa lôm dabuñ atom. Ma têtap aê sa gali lau teñ sa anğa Judanêñ lôm ñagêdô to malacluñ atom. ¹³ Biñ samob, tañ galoc lau tônia sêgôliñ kêpi aê nañ, êsêac têtôm gebe sêkip ñam teñ sa atom amboac tonañ. ¹⁴ Tagen tonec jasôm lasê êndêñ aôm gebe Aê gajam sakiñ tamocinêñ Anôtô kêdaguc mêtê wakuc, tañ êsêac sêsam gebe mêtê geo teñ nañ. Aê kakêñ gêwiñ biñ, tañ gêc Mosenê biñsu to teto kêsêp propetenêñ buku nañ samob. ¹⁵ Aê kakêñ matoc kêtôm êsêac tec sêkêñ maten sêmoa gebe Anôtô êñu lau gêdêñ to lau keso sêndi sa. ¹⁶ Amboac tonañ tec katu mêtê tauc gebe jamoa toñoc ñalêlôm ñawagen êndêñ Anôtô to ñamalac ñapan.

¹⁷ “Aê gamoa e jala ñagêdô gêjaña acgom, go sêkêñ awa kakôc gadêñ ñoc lau gamêñ ma gabe jakêñ da êwiñ. ¹⁸ Tec kamasañ biñ jatu selecña gamoa lôm dabuñ ma gabe jakêñ da, tec têtap aê sa. Aê kasêp lau teñ ñasawa atom to gali lau teñ sa atom. ¹⁹ Judawaga Asiaña nêñ ñagêdô sêmoa lôm sêwiñ. Lau tônia nêñ biñ êndêñ aê embe ênêc, nañ sêmêñ sêsôm sêkô aôm lanômñêmña, go ñajam. ²⁰ Me êsêac taun sêsôm acgom. Êsêac têtap ñoc keso ondoc sa gêdêñ tañ kakô laumata lanô nêmña. ²¹ Moae keso tagen tonec gebe kakô êsêac ñaluñ ma gamôêc gebe Galoc amac amêtôc aê gebe kakêñ gêwiñ gebe ñacmatê oc sêndi sa.”

²² Peliki kêjala mêtê tonañ ñam su, tec gebe ênam êsêac tônia ma kêsôm gebe “Kapitaisêga Lusi êsêp êmêñ acgom, go tamêtôc amacnêm biñ êmbacnê.” ²³ Go kêsôm gêdêñ kapilai gebe ejop Paulu êmoa awêgeñ, ma êné lau embe taêñ ênam gebe sêmoasiñ eñ, nañ ênac jao atom.

Sejop Paulu sêmoa

²⁴ Bêc ñagêdô gêjaña acgom, go Peliki agêc nê awê Judao Drusila sêja ma kêsôm sêkôc Paulu dêdêñ eñ sêja, go gêñô eñ gêwa sêkêñ gêwiñ Kilisi Jesu ñam sa. ²⁵ Paulu kêsôm biñ kêpi biñgêdêñ to têtü mêtê taun ñapep ma Anôtô êmêtôc ñamalacnêñ biñña. Eñ kêsôm biñ tonañ, tec Peliki kêtêc tau ma kêsôm gebe “Galoc aôm ôna acgom. Ñoc ñasawa teñ embe ênêc, go jamôêc aôm êtiam.” ²⁶ Eñ taê kêka gêwiñ gebe Paulu ênac da tau ña awa êndêñ eñ, tec kêsôm sêkôc eñ sêja sêmu mêngejam biñgalôm gêdêñ eñ. ²⁷ Jala luagêc gêjaña ma Porki Peste mêngejô Peliki su. Peliki gebe Judawaga sêlic eñ ñajam, tec gedec Paulu tokapoacwalôgen gêmoa.

25

Paulu awa gêjac kaisara

¹ Peste kêkôc kôm gôliñwagaña sa e ñabêc têtêac gêjaña, go anğa Kaisarea kêpi Jerusalem gêja. ² Anğa tônia lau dabuñsêga to Judawaganêñ laumata sêu Paulunê biñ gêdêñ eñ ma semasañ biñ gêdêñ eñ gebe ³ êkêñ Paulu êpi Jerusalem êndêñ êsêac êna ec ac sêlic gebe eñ

kêmoasiñ êsêac. Êsêac sêmasañ biñ tau gebe dëndib enj e senseñ enj su anja intêna ñadambê tenj. ⁴ Tec Peste gêjô êsêac awenj gebe “Paulu tau tê sêkôc enj tòn gacgenj gêmoa Kaisarea, ma saunjenj, go jamu jana amboac tonanjenj.” ⁵ Ma kêsôm gêwiñ gebe “Amacnêm kasêga sêwiñ aê sêsêp sêna acgom, go embe sêlic ñac tônê nê biñ ênêc, nanj sêsôm êpi enj.”

⁶ Peste gêngônj gêwiñ êsêac bêc 8 me 10, go kêsêp Kaisarea gêja. Njâbêbêc jagêngônj nê lêpônj sêmêtôc biñña ma kêsôm sêkôc Paulu sêja. ⁷ Gêja acgom, ma Judawaga, tanj anja Jerusalem sêsêp sêja nanj, sêwa enj auc jasêgôlinj biñ sec taêsam kêpi Paulu, mago têtôm gebe sêwaka biñ ñanô tenj sa atom. ⁸ Tec Paulu kêkac biñ su tau gebe “Aê gagôm gênj tenj gasenj Judanênj biñsu to lôm dabunj ma kaisara atom.” ⁹ Peste gebe Judawaga sêlic enj ñajam, tec kêsôm gêdênj Paulu gebe “Aôm gobe ôpi Jerusalem ôna ma jamêtôc aômnmêm biñ anja ônê me masi.” ¹⁰ Ma Paulu kêsôm gêdênj enj gebe “Aê kasêp kaisaranê mêtôc ñajlom su, tec sêmêtôc aê anja tonecmanj. Aôm tec kôjalagac gebe gagôm keso tenj gêdênj Judawaga atom. ¹¹ Embe janjôm gênj eso tenj êtôm sênac aê êndunja, oc janac jao tauc atom. Mago lau tonec embe sêngolinj biñ êpi aê ñaômagenj, nanj ñac tenj êtôm gebe êkênj aê jasêp êsêac lemenj atom. Amboac tonanj aoc ênac kaisara.” ¹² Kêsôm su, go Peste gêjam biñgalôm gêwiñ ñac kêpuc enj tònña su, ma sêjô Paulu awa gebe “Awam gêjac kaisara, amboac tonanj ôndênj kaisara ôna.”

Paulu kêkô Agripa agêc Bernke lanjônêm

¹³ Bec ñagêdô gêjaña acgom, go kinj Agripa agêc nê awê Bernike sêo lasê Kaisarea sebe sêlic to sêkam Peste. ¹⁴ Agêc jasemoa e bêc ñagêdô gêjaña acgom, go Peste gêwa Paulunê biñ sa gêdênj kinj ma kêsôm gebe “Peliki gedec ñac kapoacwalônja tenj gêmoa tonec. ¹⁵ Gêdênj tanj gaja Jerusalem nanj, Judanênj lau dabunjsêga to laumata sêsôm ênê biñ lasê gêdênj aê, ma tetenj gebe aê jamêtôc ênê biñ. ¹⁶ Tec aê gajô êsêac awenj gebe Romnênj mêtê tonec gebe sêmêtôc ñac tenj palinj-palinj enj atom. Ñac tobinj naêkô lau-sêgôlinj-biñwaga lanjônêm êmunj ma ênac kolec tau to êwaka nê biñ sa acgom. ¹⁷ Tec lau tau mênjsêo lasê e gaônj bêc taêsam atom. Ñagelenj gaja gêngônj lêpônj sêmêtôc biñja ma kasôm sêkôc ñac tau sêmênj. ¹⁸ Lau-sêgôlinj-biñwaga dêdi, mago sêsôm biñ sec, tanj aê gaboc sêsôm êpi enj ñatenj atom. ¹⁹ Ac sêsôm biñ luagêc kêpi enj. Tenj kêtû tauñ nênj mêtênja ma tenj kêtû ñacmatê tenj, nê ñaê Jesu, tanj Paulu gêwa enj sa gebe gêmoa mata jali nanjña. ²⁰ Aê kapuc biñ tau ñam e kapô lêna tauc, tec katu kênac enj gebe êpi Jerusalem êna sêmêtôc ênê biñ anja tônê me masi. ²¹ Mago Paulu ketenj gebe ajop enj e kaisara tau êmêtôc ênê biñ acgom. Tec kasôm gebe sejop enj ñapep e jakênj enj êndênj kaisara êna.” ²² Go Agripa kêsôm gêdênj Peste gebe “Aê tauc gabe janjô biñ anja ñac tau nê acgom.” Tec enj kêsôm gebe “Bêbêc go ôñô.”

²³ Ñagelenj Agripa agêc Bernike to nênj gêlônj kainj tenj-kainj tenj jasêsô gamênj ñalêlôm tau sêja. Go kapitaisêga to malac ñakasêga sêwiñ, ma Peste kêjatu gebe sêkôc Paulu sêmênj. ²⁴ Go Peste kêsôm gebe “O kinj Agripa to amac samob tec amoa awinj aêac, alic ñac tau, tanj Judawaga samob anja Jerusalem to anja tonec sêkac aê kêtû enjña ma sêmôêc ñajanja gebe êmoa mata jali êtiam atom. ²⁵ Aê kajala gebe ênê biñ sec kêtôm sênac enj êndunja tenj gêc atom, tagenj enj tau awa gêjac kaisara. Amboac tonanj tec kasôm kêtû tònj gabe jakênj enj êna. ²⁶ Mago katap ñac tau nê biñ ñanô tenj sa kêtôm gebe jato êndênj êoc ñatau ênaja nec atom. Kêtû tonanjña tec kasôm sêkôc ñac tau mênjkêkô aôm, kinj Agripa, to amac samob lanjômnmêm, gebe tatu Iêsu enj e jajala biñ tau êtu katô acgom, go jato êna. ²⁷ Embe takênj ñac kapoacwalônja tenj êna ma dawa ênê biñ sa êwiñ atom, oc êtôm atom.”

26

Paulu gêjac kolec tau

¹ Go Agripa kêsôm gêdênj Paulu gebe “Aê galôcgcac gebe ôwaka taôm sa.” Kêsôm su, go Paulu kêmêtôc lêma ma gêjam talanj tau gebe

² “O kiñ Agripa, Judawaga sêgôlinj biñ kêpi aê elêmê e galoc têtac ñajam gebe jawaka tauc sa jakô aôm lanômnêm. ³ Aê têtac ñajam kélêlêc ñam gebe aôm kôjala Judawaganênj mêtê to nêñ biñ sêpê taunña samob tomalagenj. Amboac tonañ tec jatenj aôm gebe ôpuc taôm tônggenj ma ôkênj tañam ñoc biñ acgom.

⁴ “Judawaga samob sêlic aêñoc lêñ ñapalêgenña, tañ gamoa gawiñ ñoc lau to gêngôn Jerusalem nanjac. ⁵ Êsêac sêjala wanêcgenj su gebe aê Parisai. Embe taênj ênam, go taunj sêwa biñ tonec sa gebe gajam sakinj Anôtô kasa êoc lêñ kédaguc Parisainênj gôlinj ñajaña kainj tenj. ⁶ Anôtô gêjac mata biñ gêdênj aêac tamenj gebe ñanô êsa, tec kakênj matoc gamoa ma galoc katap mêtôc sa kêtû biñ taunja. ⁷ Aê kakênj matoc biñ, tañ aêacnênj gôlôac sêkênj matenj gebe têtap saña nanj, ma sêjam sakinj Anôtô kêtôm bêc to gelenjenj kêtû biñ tonañña. O kiñ, kêtû biñ, tañ takênj matenj tamoa nanña, tec Judawaga sêgôlinj biñ kêpi aê. ⁸ Amboac ondoc tec akênj gêwiñ biñ, nanj Anôtô êñu ñacmatê sêndi saña nanj atom.

⁹ “Gêmunjenj ñoc ñalêlôm taêc gêjam elêmê gebe jansenj Jesu Nasaretña nê ñaê su ña kisa tokainj-tokainj. ¹⁰ Genj amboac tonañ tec gagôm anja Jerusalem. Aê kakôc ñaclai anja lau dabunjsêga nêñ ma kakenj Anôtônê lau gwalekinj sêsêp kapoacwalô sêja, ma gêdênj tañ sêkic êsêacnênj biñ nanj, aê kasôm gawiñ. ¹¹ Aê kalêsu êsêac todim-todim kêtôm Judanênj lôm samobgenj ma kakac êsêac gebe sêsêm biñ alôb-alôb. Ñoc ñalêlôm kêpuc aê melocña ma kêjanda êsêac e gagôm anja malac gamenbômña gêwiñ.

Paulu gêjac tau né miñ Apômtau Jesu gêjam enj ôkwiña

¹² “Amboac tonañ kakôc ñaclai anja lau dabunjsêga nêñ ma sêsakinj aê gaja Damaskus. ¹³ O kiñ, kasêlêñ gamoa intêna e gêdênj oc kêkô ñalunj ma galic ñawê anja undambê ñawasi kélêlêc oc su mênkêpô aê to lau, tañ sêwiñ aê nanj, e gêjam aucgenj. ¹⁴ Aêac samob au taunj jaaêc nom, ma ganô awa tenj kêsôm ña Ebolai awenj gêdênj aê gebe ‘Saulu, Saulu, asagenj kôjanda aê. Kêm tañ gêjam aôm nanj, ôwê sa ôtôm atom.’ ¹⁵ Ma aê kasôm gebe ‘Apômtau, aôm asa.’ Tec Apômtau kêsôm gebe ‘Aê Jesu tec kôjanda aê. ¹⁶ Amboac tonañ ôndi sa ôkô ñajaña. Aê gaoc tauc lasê gadênj aôm, gabe jamansañ aôm ôtu ñoc sakinjwaga ma ôwa biñ, tañ gôlic su to biñ, nanj jatôc êndênj aôm nanj sa. ¹⁷ Aê gabe janam aôm sa anja Judawaganênj to anja lau samuc, tañ gabe jasakiñ aôm ôndênj êsêac ôna nanj nêñ amboac tonañ. ¹⁸ Ôngôm êsêac matenj êlêc e sênam taunj ôkwi anja ñakesecña dêndênj ñawê to anja Sadañnê ñaclai dêndênj Anôtô sêna. Go jasuc êsêacnênj sec ôkwi kêtû sêkênj gêwiñ aênja ma sêwê kainj gêñlênsêm sêwiñ Anôtônê lau.’

Paulu gêwa mêtê sa gêdênj Judawaga to lau samuc

¹⁹ “O kiñ Agripa, amboac tonañ tec tañocpêc gêdênj biñ undambêña, tañ galic nanj atom. ²⁰ Aê gawa sa gêdênj êsêac, tañ sêngônj Damaskus kêtû ñamata to gêdênj Jerusalem ma Judaia ñagamênj samob ma gêdênj lau samuc, gebe sênam taunj ôkwi dêndênj Anôtô sêna to sênam nêñ kolenj ñasakiñ êwaka êsêac sa, gebe sêjam taunj ôkwi su. ²¹ Kêtû biñ tonañña tec Judawaga sêkôc aê tônj anja lôm dabunj sebe sênac aê êndu. ²² Anôtô tec kêpuc aê tônj gêmôa e galoc kakô tonec ma gawa biñ sa gêdenj lau saunj to kapôênj. Aê kasôm biñ wakuc tenj atom, kasôm biñ tagenj, tañ propete to Mose sêsôm kêpi genj, tañ oc ñanô êsaña nanjenj, ²³ gebe Kilisi kêkôc ñandanj ma gêdi sa anja ñacmatênênj kêtû ñamata to kêtû ñawê kêpô Judawaga to lau samuc gawiñ.”

Paulu ketenj Agripa gebe ênam tau ôkwi

²⁴ Paulu kêwaka tau sa amboac tonañ kêkô ma Peste gêmôêc kapôênj gebe “Paulu, aôm meloc. Kôpuc biñ taesam ñam e gêgôm nêñm kauc kêlênsônj.” ²⁵ Go Paulu gêjô enj awa gebe “O ñac towae Peste, meloc gêgôm aê atom, aê kasôm biññanô ma biñ tokauc. ²⁶ Kiñ kêjala biñ tonecgac, amboac tonañ tec aê kasôm ñoc biñ totêtac kêpa sugenj gêdênj enj, gebe aê kajalagac, enj keso biñ samob tonec ñai ñatenj atom, gebe gênj tau kêsa anja gamênj ñakêsij tenj atom, ñanô kêsa gêc awêgenj. ²⁷ O kiñ Agripa, aôm oc kôkênj gêwiñ propetenênj biñ me

masi. Aê kajala gebe aôm kôkên gêwiŋgac.”²⁸ Ma Agripa kêsôm gêdên Paulu gebe “Ŋasawa dambê tecenecgeŋ aôm gobe ônam aê ôkwi jatu ŋac Kilisiŋa.”²⁹ Tec Paulu kêsôm gebe “Aê jateŋ Anôtô gebe ŋasawa dambê me baliŋ, go aôm taômgeŋ atom, amac lau samob, taŋ galoc aŋô ŋoc biŋ naŋ, atôm aêgeŋ, tageŋ kapoacwalô tec êŋgôm amac êwiŋ atommaŋ.”

³⁰ Go kiŋ agêc gôliŋwaga ma Bernike to nêŋ lau dêdi³¹ jasêsa ma sêsôm gêdên taun gebe “Ŋac tônê gêgôm sec teŋ amboac êmac êndu to êŋgôn kapoacwalôŋa atom.”³² Ma Agripa kêsôm gêdên Peste gebe “Ŋac tônê embe awa ênac kaisara atom, oc taŋgamboac eŋ su.”

27

Paulu gêjac gêja Rom

¹ Sêsôm biŋ kêtû tôn gebe aêac alac ana Italia, tec sêkên Paulu to lau kapoacwalôŋa ŋagêdô gêdên siŋwaga “Ton Kaisaraŋa,” naŋ nêŋ kapitai teŋ, nê ŋaê Juli.² Aêac api lau Adramuti nêŋ waŋ teŋ, taŋ gebe naêsô sêcluŋ gamêŋ Asiaŋa naŋ, jac ageŋ lac sa, ma ŋac Makedoniaŋa Aristarka aŋga Tesaloniki gêwiŋ aêac.³ Ŋagelen aêac asô Sidon, ma Juli, taŋ kêmoasiŋ Paulu ŋapep naŋ, gêlôc gêdên eŋ gebe naênac nê lau kêsi ma sênam eŋ sa acgom.⁴ Go ageŋ sa aŋga tonan ma aja e mu kêpuc aêac tôn, tec aêc Kupro ŋalêlômgeŋ,⁵ e jaasac Kilikia to Pampulia nêŋ gamêŋ ma jaasô Mura gêc Lukia.⁶ Kapitai kêtap lau Alesandria nêŋ waŋ teŋ sa kêpoac tonan gebe êna Italia, tec gêjac aêac tulu api waŋ tonan.

⁷ Waŋ kêsêlêŋ ŋajam atom, aêac agôm elêmê amoa e bêc taêsam gêjaŋa, go adabiŋ Nidi. Mu kêsêlêŋ kêtû kapôêŋ, tec aêac abe asô e jageo. Tec alac apeŋ Krete e adabiŋ gamêŋ Salmonenja.⁸ Ma kêtiŋ aêac e gebe naapi bau ma agôm ŋapaŋ e jaasô gamêŋ teŋ sêsam sebe Lêlômêjam. Gamêŋ tonan gêc malac Lasea ŋagala.

⁹ Bêc taêsam gêjaŋa e gamêŋ kêtû sec, gebe Judawaganêŋ noc sênam dabuŋ moŋa gêbacnê, tec Paulu gêjac biŋsu êsêac¹⁰ ma kêsôm gebe “Lauac, aê kajala gebe aêac embe talac, go tatap gêŋ wapac sa ma gêŋ taêsam oc ênaŋa. Waba to waŋgeŋ êtu sec atom, aêac taun oc tanaŋa amboac tonanŋeŋ.”¹¹ Ma kapitai kêkêŋ gêwiŋ Paulunê biŋ atom, kêkêŋ gêwiŋ ŋac gôliŋŋa to waŋ ŋatau nêŋ biŋgeŋ.¹² Sêcluŋ tonan kêtôm gebe waŋ êpoac ŋajam êndên komô atom, tec lau taêsam sêsôm kêtû tôn gebe sêwi sêcluŋ tonan siŋ. Êsêac sebe nasêsô Poiniki ma embe êtôm, go sêpoac tonan êndên komô. Poiniki tonan sêcluŋ Kretenja teŋ, taŋ gêbôc mu auc.

Gwêc kêtû sec

¹³ Mula kêsêlêŋ ŋajam, tec êsêac taêŋ gêjam sebe sêŋgôm nêŋ biŋ, taŋ sêsôm naŋ, êtu tôn. Amboac tonan sê kapoacwalô sa ma sêlac sêjac Kretenêŋ gamêŋ baugen sêja.¹⁴ Aêac akêŋ gamêŋ siŋ saunŋeŋ acgom, go mu gêbuc sec teŋ kêsa aŋga nuc tau¹⁵ mênkêtap waŋ sa, ma abe aŋga mu e agôm jageo, tec awi siŋ ma adam ŋaômageŋ.¹⁶ Aêac aêc nuc sauŋ, ŋaê Kauda, ŋalêlômŋageŋ, tec atôm gebe anam gomboa sa, mago kêtû kôm kapôêŋ.¹⁷ Êsêac sê gomboa sa, go sêkic lêpoa kêsêp waŋ dambê gebe êŋgamiŋ waŋ tau tôn. Ma têtêc gebe mu êtiŋ êsêac sêpi mêc Surti, tec sêlêc lac su ma adamgeŋ.¹⁸ Mu to gwêc kêjamuŋ aêac kaiŋ teŋ e ŋabêbêc sêbaliŋ waba ŋagêdô siŋ¹⁹ ma ŋagelen êsêac sêbaliŋ waŋ ŋagêŋlêlôm ŋagêdô siŋ ŋa taun lemeŋ.²⁰ Bêc ŋagêdô gêjaŋa ma aêac alic oc to utitalata sapu, ma mu gêbuc secanô e aêac taêŋ gêjam gebe aêac taun sugac.

²¹ Êsêac seŋ gêŋ atom e ŋasawa ŋêŋgeŋ, tec Paulu jakêkô gêwiŋ lau waŋŋa ma kêsôm gebe “O lauac, embe akêŋ taŋem aêŋoc biŋ ma aŋgeŋ lac sa aŋga Krete atom, go tatap gêŋ wapac tonac sa atom to gêŋ teŋ ênaŋa atom.²² Ma galoc janac biŋsu amac gebe têtmac êpa su, gebe amacnêŋ ŋac teŋ oc ênaŋa atom, waŋ tageŋ tec oc ênaŋa,²³ gebe gêdên gêbêc tonan ŋoc Anôtô, taŋ gajam sakiŋ gêdên eŋ naŋ, nê aŋela teŋ mêngeêdên aê²⁴ ma kêsôm gebe ‘Paulu, ôtêc taôm atom, aôm oc ôkô kaisara laŋônêŋ. Ma ôlic acgom, Anôtô kêkêŋ samob, taŋ sêlac sêwiŋ aôm naŋ, gêdên aôm.’²⁵ Lauac, amboac tonan têtmac êpa su. Aê

kakêñ gêwiñ Anôtôgac gebe biñ, tañ añela kêsôm gêdêñ aê nañ, êtu tôn. ²⁶ Mago aêac oc dandam nadansac nuc teñ acgom.”

²⁷ Aêac adam gwêc Adrianja e bêc 14 gêjaña, ñagêbêc e gêja lugeñ ma lau wañña sêsaê gebe têtabinj baugac. ²⁸ Ac sêu poc e sêlic saka samuc 15. ²⁹ Tec têtêc gebe moae wañ naênsac poc, tec sêu añka aclê kêsêp wañkuña ma sêpuc boagenj gebe elenja sebenmañ. ³⁰ Lau wañña sebe sêwi wañ siñ ma sêc sêna, tec sebe sêlêwanj gombo ma sêsau gebe sêu añka wañ nêmañ êsêp. ³¹ Tec Paulu kêsôm gêdêñ kapitai to siñwaga gebe “Lau tônê embe sêmoa wañ sêwiñ atom, ma amac oc anaña samob.” ³² Tec siñwaga dêdim gombo tau ñalêpoa gêngic ma gêu tau kêsêp gêjaña.

³³ Kêdabinj gebe elenja, go Paulu awa gêjac êsêac ma ketenj êsêac gebe sêniñ gêñ. Enj kêsôm gebe “Bêc 14 gêjaña ma añgônj ñaômagenj, aenj gêñ teñ atom. ³⁴ Tec aoc gêjac amac gebe aninj gêñ tekweñ saki êsa, ma ênam amac sa gebe anam samuc, ma môkêmlaun teñ êmbuc sa aña môkêmapac ênaña atom.” ³⁵ Kêsôm su, go kêkôc mo mêngêjam danje Anôtô êsêac samob sêlic, go kêpô kêkôc ma genj. ³⁶ Go samob nêñ ñalêlôm kêtú malô ma senj gêñ sêwiñ. ³⁷ Ma aêac lau samob tañ añgônj wañ nañ, lau 276. ³⁸ Senj gêñ e kêtom, go sêbalinj gêñ taniñña ñagêdô kêsêp gwêc gêja gebe wañ êtu gaô.

Gwêc gesenj wañ su

³⁹ Gamêñ ñawê kêsa, mago sêjala gamêñ kêtú katô atom, sêlic ñasuc tolêlôm teñ, tec sêsôm kêtú tôn gebe Embe êtôm, go wañ naêpi bau aña tônê. ⁴⁰ Amboac tonanj dêdim añka gêngic kêsêp gwêc gêja, to sêgaboac gôlinj su ma segenj lac saunj jamoatêpôênja sa, go mu gêlinj-gêlinj êsêac sêsô bau sêja. ⁴¹ Têtabinj mêt ma wañ nêmañ kêsêmunj e jañajaña kêsa, tec gwêc kêgasim jagêjac wañkuña popoc. ⁴² Siñwaga sebe sênac lau kapoacwalônja êndu gebe sêkêkôc nasêpi bau ma sêc sêna atom. ⁴³ Mago kapitai gebe ênam Paulu sa, tec gesenj êsêacnêñ biñ ma kêjatu lau, tañ sêkêkôc kêtú tôn nañ, gebe sêu taunj sêsêp gwêc sêmunj ma nasêpi bau. ⁴⁴ Go lau ñagêdo sênsac katapa to wañ ñagênjêlôm ñagêdô-gêdô. Êsêac sêgôm amboac tonanj, tec jasêpi bau tomalagenj.

28

Paulu gêmoo nuc Malta

¹ Aêac añgônj acgom, go añô nuc tau ñaê gebe Malta. ² Malacm sêmoasinj aêac ñanô. Êsêac sêboa ja ma sejonj aêac samob jaasêlu ja, gebe kom to malo gêgôm aêac. ³ Paulu gêsôb gabgab gebe naêkêñ êpi ja, tec ja gêôc moac teñ ôli ñandanj kêsa ma kêkêñ kêsa jagêñac enj kêsêp lêma. ⁴ Malacm sêlic moac genjkalenj ênê lêma ma sêsôm gêdêñ taunj gebe “Ñac tônê oc gêjac ñamalac êndu. Enj gêjam samuc aña gwêc, mago gêwê ñagêjô sa atom.” ⁵ Paulu kêdainj moac su kêpi ja gêja, mago gêñ teñ gêgôm enj atom. ⁶ Êsêac sêsaê gebe enj lêma ênsunj auc ma êmac êndu elêmê. Sêônj seboc gêñ teñ êngôm enj e sêlic ñanô masi, tec taênj gêjam biñ teñ kêtú wakuc gebe “enj anôtô teñ.”

⁷ Nuc tau tonanj ñakasêga tau nê ñaê Pupli. Ênê gamêñ ñagêdô gêc tonanj, nañ kêkôc aêac sa ma gêjac ja aêac bêc têtêac. ⁸ Ma ñac tau tama ôli ñawajaô kapôênj ma gêjam bu gêc. Tec Paulu kêsô gêdêñ enj jaketenj mec ma kêkêñ lêma gêsac enj e ñac tau ôli ñajam kêsa. ⁹ Gêgôm tonanj tec lau gêmac ñagêdô aña nuc tonanjña sêmênj, ma gêgôm êsêac ñajam kêsa. ¹⁰ Lau tau tetoc aêac sa ñanô e aêac abe alac ana ma sêkêñ gêñ, tañ aêac apô lênaña nañ, kêpi wañ gêdêñ aêac.

Paulu gêo lasê Rom

¹¹ Ajônj têtêac gêjaña, go api Alesandrianênj wañ teñ alac aja. Wañ tau kêpoac tonanj gêdêñ komô. Sêsap anôtô teñ latuagêc ôlinjbôm ñakatu gêc wañnêmañ. ¹² Aêac asô Suraku ma añgônj tonanj bêc têtêac. ¹³ Go asa aña tonanj ma asô Regi, ma ñageleñ mula kêsêlênj ma alac e ñabêc kêtú luagêc ma asô Potiolo. ¹⁴ Aêac aja e atap lasitêwai ñagêdô sa sêngônj

tonañ. Êsêac teten aêac gebe anğôn awiñ êsêac bêc 7. Tonañ su, go aja Rom. ¹⁵ Lasitêwai anğa tonañ sêñô aêac ñawae ma sêpuc aêac tontôn sêmên e dêdac aêac anğa Apiunê malac têtulu gênña to andu ñaclenña têtêac. Paulu gêlic êsêac e gêjam dançe Anôtô totêtac kêpa sugen.

¹⁶ Aêac aô lasê Rom, go sêlôc sa gebe Paulu êmoa nê taunja êwiñ sinwaga ten ejop en.

Paulu gêjam mêtê anğa Rom

¹⁷ Gêmoa e bêc têtêac gêjaña acgom, go kêkalem Judanên kasêga sa. Êsêac sêpi tagen su, go kêsôm gêdên êsêac gebe “O lasitêwaac, aê gagôm gên ten gasen gôlôac to tameninên mêtê lanğwa atom, mago tec sêkôc aê tôn anğa Jerusalem ma sêkên aê kasêp lau Rom lemen. ¹⁸ Êsêac têtû Iêsu ñoc biñ e sêlic gagôm sec amboac sênac aê ênduña atom, tec sebe sênğamboac aê su. ¹⁹ Judawaga sêoc biñ aucgen, tec ñoc ñalêlôm kêkac aê gebe aoc ênac kaisara. Êsêac sêgôm tônê, mago aê gabe janğoliñ biñ ten êpi êsêac atom. ²⁰ Kêtu biñ tonanña tec kakalem amac gebe jalic amac to jasôm biñ êndên amac gebe gaôc kapoacwalô tonec kêtu biñ, tañ Israel sêkên mater nanña.” ²¹ Go êsêac sêsôm gêdên en gebe “Papia ten kêpi aôm anğa Judaia gêdên aêac gêmên atom, ma ñac ten anğa lasitêwainên mênkêdôn to gêjac min biñ sec ten kêpi aôm gêdên aêac anô atom. ²² Mago aêac abe anô biñ, tañ taêm gêjam nan acgom, gebe aêac anô ñawae gebe lau têt m gamêngeñ sesen mêtê, tañ aôm kôsap tôn nan elêmê.”

²³ Ma ac sêjac noc taun kêpi bêc ten, go êsêacnên taêsam dêdên en sêja ênê andu, jagêjam mêtê gêwa Anôtônê gamên sa gêdên êsêac. En gêjam nenen êsêac gebe sêkên êwiñ Jesu to gêwa Mosenê biñsu ma propetenên biñ sa gêdên êsêac kêtôm bêc to gelengeñ. ²⁴ Lau ñamaken sêkên gêwiñ Paulunê biñ, ma ñamaken sêkên gêwiñ atom. ²⁵ Êsêacnên biñ keso tau ñapan e sebe sêc sêna, tec Paulu kêsôm biñ tecenec gebe “Ñalau Dabuñ gêoc propete Jesaia awa sa gêdên tamemi jagêdêngeñ ²⁶ gebe

‘Ôndên lau tônê ôna ma ôsôm gebe
 Tanjemsun anô, mago nêma kauc êsa atom
 to matemanô alic, mago ajala atom,
²⁷ gebe lau tônê nên ñalêlôm ñajana kêsa
 ma tanjemsun gêoc auc to mater gêmôb,
 tec materanô sêlic gên sapu
 to tanjemsun sêñô biñ atom,
 ma nên ñalêlôm sêjala gên atom
 ma sebe sênma taun ôkwi
 mênjanğôm êsêac ñajam êsa atom.’

²⁸ Amboac tonañ jasôm lasê êndên amac gebe Anôtônê moasiñ ênam ñamalac kêsiña tonec en kêkên gêjac lau samuc ñawae. Êsêac tec oc sêkên tanen.” [²⁹ Kêsôm biñ tonañ su, ma Judawaga sêc jasêsôm taun ñanô.]

³⁰ Paulu gêjam ôli nê gamên ñalêlôm ten ma gêmoa e jala samuc luagêc. En kêkôc lau, tañ têtû ñaclen dêdên en sêja-sêja nan, sa samob, ³¹ ma gêjam mêtê kêpi Anôtônê gamên to kêdôn biñ kêpi Apômtau Jesu Kilisi totêtac kêpa sugen ma lau ten sêkô en auc atom.

Paulunê papia gêdênj lau ROM

Paulunê papia gêdênj lau Rom nec ñac tau keto gebe êkênj puc lau tau gebe ñasawa tenj acgom, go naêo lasê Rom gebe ênac gôlôac buña anjga malacsêga tau kêsi. Enj gebe ênam mêtê lau buña tônêña êmoa e su, go naelom Spania ma êsêac sêpuc enj to nê kôm wakuc tonanj tônia. Go ñam tenj gêwiñ gebe êwa binj lau buña sêkênj gêwiñ nanj ñam sa kêtôm tau kêjalagac ma êlênj binj êsêac sêsa nêñ lênj têtôm lau buña ñanômanj. Mêtê tanj Paulu gêjam-gêjam nanj, enj keto gêc awê tomalagenj anjga buku tau tonec.

Enj awa gêjac lau buña gôlôac Romña e su, go kêsôm enj taê gêjam êsêac kêsêp nê mec ñalêlôm gêmoa ñapanj nanj lasê gêdênj êsêac, gocgo keto ñalôtêna, tanj kêdênan papia tau kêsô ñalabu gêja nanj, gebe “Ñawae ñajam tonanj geoc Anôtô kêmasanj ñamalacnêñ binj e gêlic êsêac têtû lau gêdênjña lasê. Gêgôm kêtû takênj gêwiññagenj, tec kêtû lênj tau ñam to ñatêpôê” (1:17).

Go gêwa ñamôkê tonanj kêkôc gêja mata têlêac. (1) Ñamalac samob, lau Juda to lau samuc, sêsô sec ñañaclai ñalabu têtôm taunjenj, tec Anôtô êlic êsêac lau gêdênjña atomanô. Anôtô gêlic lau têtû lau gêdênj ñalênj tagenj gebe sêkênj êwiñ Jesu Kilisi. (2) Go lau, tanj Anôtô gêlic êsêac têtû lau gêdênj kêtû Kilisiña su nanj, ac sêmbinj taunj tônia tamiñ Kilisi tau e sêsa nêñ lênj samob êtu wakuc amboac tonanj. Ñac-kêkênj-gêwiñwaga gê malô tau gêdênj Anôtô kêtû Kilisiña, tec Anôtônê Ñalau kêgaboac enj su anjga sec ñañaclai to gêmacanô tau gêwiñ amboac tonanj. Ñac buña nê lênj kêtôm sêsi enj su anjga sec to gêmacgac. Paulu kêsôm Anôtônê Binjsu to nê Ñalau gêjam gôlinj ñac buña kêtû nê lênj samobña nanj ñabinj kêsêp môkêlatu tonec ñai gêwiñ-gêwiñ. Anôtô gebe ênam ñamalac pebenj kêsi ñabinj kêtû tônia gêc, tec Aposolo kêpuc binj tau ñam gebe Anôtô taê gêjam kwananjenj gebe ejonj ñamalac samobgenj sêwê kainj ênê moasinj êtu Jesu Kilisiña sêwiñ. Paulu taê gêjam kêtû tônia gebe lau Juda oc sêmbuc dêmôênj Jesu endenj tônia atom. (3) Go Paulu gêwa lênj, tanj gêjac lau buña ñawae nanj, ñam sa gêc môkêlatu ñamuña gebe tamoa dawinj taunj totêntac êwiñ taunjenj. Enj keto ñabinj ñagêdô kêpi tanam sakinj Anôtônja ma tasô gôlinjwaga ñalabu tanjenj wamugenjña to tapuc nêñ lau mênbanj tônia ma talênsônia lasitêwai atomña to tatoc taunj sa êndênj-êndênjña. Go gêjac mata nê papia keto tau nê binj ñagêdô e awa gêoc Anôtô kêtû ñamu.

Ñadênanj

1. Paulu gêjac m nê papia to kewake ñalôtêna sa 1:1-17
2. Ñamalac gêngônj jageo gêjac Anôtô ênam enj kêsi ñawae 1:18-3:20
3. Anôtô gêjam ñamalac kêsi ñalênj gebe têtû lau gêdênj kêtû sêkênj gêwiñ Kilisi kêsi êsêac sunj 3:21-4:25
4. Kilisi gêbinj lau buña tônia sêsa nêñ lênj kêtû wakuc 5:1-8:39
5. Anôtô ênam lau Israel kêsi ñalênj 9:1-11:36
6. Lênj tanj gêjac lau buña ñawae nanj 12:1-15:13
7. Paulu gêjac mata nê papia to awa gêjac nê lau ñagêdô 15:14-16:27

Paulu gêjac m nê papia

¹ Kilisi Jesu nê sakinjwaga aê, Paulu, tanj Anôtô kêkalem aê katu aposolo ma kêjalinj aê sa gebe jasôm ênê ñawae ñajam lasê. ² Ñawae ñajam tau Anôtô gêjac mata kwananj ma kêkênj nê propete sêsôm lasê ma teto gêc buku dabunj. ³ Binj tau kêpi ênê Latu, aêacnêñ Apômtau Jesu Kilisi, tanj kêtû ñamalac mênkêsa anjga Dawidnê wakucnêñ. ⁴ Ma Anôtô gêñu enj gêdi sa anjga ñacmatênênj, tec kêwaka enj sa tonjaclaigenj gebe enj kêtû ênê Latu, tanj gêwê kainj Ñalau êngôm aêac tatu dabunjña. ⁵ Anôtô kêkênj enj kêmoasinj aê to kêkênj sakinj aposoloña gelom aê, gebe jawê lau samuc samob sêkênj êwiñ to tanjenj wamu êtu ênê ñaêña. ⁶ Lau samuc tau nêñ ñagêdô amac, tanj Anôtô kêkalem amac atu Jesu Kilisi nê gênj awinj.

⁷ Amboac tonan aê jato êndên amac samob, tan Anôtô têtac gêwiñ amac to kékalem amac atu ênê lau anga Rom nan.

Tamenj Anôtô agêc Apômtau Jesu Kilisi nêñ moasiñ to binmalô êndên amac êwac.

Paulu gêjam danje Anôtô kêtû gôlôac Romja

⁸ Ma ñoc bin ñamataña tau tonec gebe Aê gajam danje ñoc Anôtô kêtû amac samobña gajam Jesu Kilisi lanô gebe lau nomña peben sêñô amac akên gêwiñ ñawae. ⁹ Anôtô tan gajam sakiñ en tonoc ñalêlôm samucgen kasôm Latunê ñawae ñajam lasê nan, kêtû ñoc gêwa-aê-sawaga ma kêjala kêtû tôn gebe aê taêc gêjam amac geden tôngeñ tec gamoa ¹⁰ ma kateñ mec kêtû amacña ñapan. Aê kateñ mec kêtû bin tonecña gebe Anôtô êlôc sa acgom ma êmoasiñ aê gebe jandên amac jawacman. ¹¹ Binñanô, aê gajam aoc su amac ñanô, gebe jalic amac ma jakên moasiñ ñalaunja ñagêdô êndên amac êwac, gebe êpuc amac tôn. ¹² Aê gabe amboac tonec gebe amacnêm akên gêwiñ ênam aê sa ma aêñoc kakên gêwiñ ênam amac sa, ec tapuc tauñ tôn ña nêñ takên gêwiñ elom tau. ¹³ O lasitêwaac, aê gabe jansa bin auc êndên amac atom. Aê kamasan bin kêtû dim taêsam su gebe jandên amac jawac, mago bin kêkô aê auc e mêngeêdên galoc. Aê jawac gebe janam kôm e jatap ñanô sa anga amacnêm êwiñ amboac katap sa anga lau samuc ñagêdô nêñ. ¹⁴ Kôm tonec gêjac aê ñawae gebe janam sakiñ lau Helen to lau samuc ma lau tokauc to lau kaucmê. ¹⁵ Amboac tonan ñoc ñalêlôm kékac aê gebe jasôm ñawae ñajam lasê êndên amac anga Rom êwiñ.

Ñawae ñajam ñañaclai

¹⁶ Aê majoc kêtû ñawae ñajamña atom, gebe Anôtônê ñaclai, tan ênam lau sêkên gêwiñña samob kêsi nan, Juda sêmun, go lau samuc amboac tonanjen. ¹⁷ Gebe Ñawae Ñajam tonan geoc Anôtônê bingeêdên ñam lasê gebe anga takên gêwiñ êndên takên êwiñ, kêtôm teto gêc gebe “Ñacgeêdên êngôn mata jali êtu kêkên gêwiñña.”

Ñamalac samob nêñ keso

¹⁸ Anôtônê têtac ñandan geoc tau lasê anga undambê mênkêpi ñamalacnên dedec Anôtônja to sec samob. Ñamalac sêkônin bin ñanô tôn ña nêñ geo. ¹⁹ Anôtô têtac ñandan gêdên êsêac, gebe gên ñagêdô, tan kêwaka en sa nan, tec gêc awê gêdên êsêac, gebe Anôtô tau kêkên kêtû awê gêdên êsêac su. ²⁰ Anôtônê ñam kêsin tau, mago lau, tan sêjala gên, nan Anôtô kêkên nan, sêjala ênê ñaclai tengeñña to ênê ñawasi Anôtônja. Gêdên tan en kêkên undambê to nom nan, e mêngeêdên galoc gên tonan kêtû awê gêdên êsêac sêlic. Êsêac tec sêpa tauñ ma sêsôm gebe Aêac ajam kauc en nec, oc sêngôm têtôm atom. ²¹ Êsêac sêjala Anôtôgac, mago tetoc en sa kêtôm en Anôtô atom ma sêjam danje atom. Êsêac taên gêjam bin meloc-meloc gêbôc nêñ kauc e ñakesec gajam nêñ ñalêlôm auc. ²² Seboc êsêac lau tokauc, mago êsêac lau meloc. ²³ Êsêac sêjam Anôtô tengeñ nê ñawasi ôkwi ma sêkên ñakatu gên mêtê-mêtêña, tan ñalanô kêtôm ñamalac to moc ma bôc to gên kêgalabña nan, gêjô su.

²⁴ Kêtû ñamalacnên kauc gêbôc tonanña Anôtô gêwi êsêac sin gêdên nêñ têtac ñakalac e sêgôm gên môpña ma sêjain tauñ e ôlin kêtû sec. ²⁵ Êsêac sêjam Anôtônê binñanô ôkwi ña binðansan ma tetoc gên, tan Anôtô kêkên nan, sa to sêjam sakiñ gêdên gên tonê ñai ma sêwi Anôtô, tan kêkên gên samob nan sin. Aêac talanem en enden tôngeñ. Binñanô.

²⁶ Kêtû bin tonanña Anôtô gêwi êsêac sin sêsêp ñakalac melocña sêja. Êsêacnên lau sêjam lên lau to ñacña ôkwi ma sêsa lên keso. ²⁷ Ma ñacwaga amboac tonan. Êsêac sêwi lên lau to ñacña sin ma têtac ñakalac gêdên tauñ ñawaô. Ñacwaga sêgôm gên têtac ñakalacña gêdên tauñ, tec têtap nêñ geo ñagêjô sa kêpi tauñ.

²⁸ Êsêac dedec gebe sêjala Anôtô, tec Anôtô gêwi êsêac sin dêdên kauc meloc e sêgôm gên, tan kêtôm gebe ñamalac sêngôm atomña nan. ²⁹ Gên geo samob gêjam êsêac auc samucgen, sec, geo, lên sêsec. Bin tonec gêlôc gêc êsêacnên ñalêlôm gebe Têtac sec, sêjac ñamalac êndu, sêsôm tauñ, sêsau tauñ ma sêgôm lau waen kêtû sec. Êsêac sêsac lau, ³⁰ sêgôlin bin kêpi

lau, sêkên kisa gêdên Anôtô, sêsôm biñ alôb-alôb, sêkian taun sa, tetoc taun sa ña awensun kapôên. Êsêac têtac sec ñalên wakuc sa to tañenpêc gêdên tenenji to tamenji. ³¹ Êsêacnên kauc masi to sêsap biñ, tañ sêjac mata nañ tulu. Êsêac têtac gêwiñ lau to taên labu lau atom. ³² Anôtônê biñsu gêwa sa gebe lau samob, tañ sêgôm gêñ amboac tonañ, oc sêmac êndu. Êsêac sêjalagac, mago sêgôm gêñ tau sêmoa. Ma gêñ tonañgenj atom, sêlic lau, tañ sêgôm sec tau sêwiñ êsêac nañ, ñajam amboac tonañgenj.

2

Anôtô kémêtôc biñ jagêdêngeñ

¹ Ojae, amac lau, tañ amêtôc launên biñ nañ, oc ansa taôm auc amboac ondoc. Amac embe amêtôc lau ñagêdô nêñ biñ, go am u taôm êwiñ, gebe biñ, tañ amêtôc nañ, amac taôm agôm awiñgac. ² Aêac tajalagac gebe Anôtônê metôc êtap êsêac, tañ sêgôm gêñ tonañ ñai nañ, sa biññanôgeñ. ³ Ma amac lau, tañ amêtôc lau kêtû gêñ tonañ ñaiña, mago taôm agôm nañ, taêm gêjam amboac ondoc. Amac oc aêc Anôtônê mêtôc su me masi. ⁴ Anôtô enj têtac wapôm to kêpuc tau tôñ ma gê biñ tôñ. Ma amac alic gêñ samob tonañ ñai sec me. Anôtônê têtac wapôm gebe êwê amac anam taôm ôkwi. Biñ tonañ amac ajala me masi. ⁵ Amac atoc taôm sa ma ajam nêñ ñalêlôm ôkwi atom, tec êndên bêc Anôtô eoc nê têtac ñandan to mêtôc êndêngeñña lasêña nañ, amac oc akalem ênê têtac ñandan êpi taôm. ⁶ Anôtô oc êkên ñagêjô êndên ñamalac samob êndên-êndêngeñ êtôm nêñ kolenj, tañ sêjam nañ. ⁷ Lau tañ sêjam kolenj ñajam totêntac kêpa sugen ma taên kêka ñawasi to waen ñajam ma sêmoa tengeñ nañ, Anôtô êkên êsêac sêngônj maten jali tengeñ. ⁸ Ma lau, tañ taên gêjam taun waengeñ to tañenpêc gêdên biññanô, mago tañen wamu gêdên gêñ geo nañ, Anôtônê têtac ñandan to têtac kêbôli auc gêdên êsêac. ⁹ Gêñwapac to ñandan êpi ñamalac samob, tañ sêgôm sec nañ. Juda oc têtac sa êmunj, ma lau samuc amboac tonañ. ¹⁰ Ñawasi to waen ñajam ma biñmalô êndên lau samob, tañ sêgôm nêñ gêñ ñajam nañ. Juda oc têtac sa êmunj, ma lau samuc amboac tonañ, ¹¹ gebe Anôtô kêpuc lau tenj ñam atom, gêlic samob kêtôm taungeñ.

¹² Ñamalac samob, tañ sêjam kauc biñsu ma sêgôm sec nañ, biñsu oc êtinj êsêac su atom, taun sênaña, ma êsêac samob, tañ sêñô biñsugac, mago sêgôm sec nañ, Anôtô oc êmêtôc êsêac êtôm biñsu tau tonañ, ¹³ gebe lau, tañ sêñô biñsu ñaômagenj nañ, Anôtô êlic êsêac amboac lau gêdên atom. Lau tañ sêgôm ñanô kêsa nañgeñ, tec têtû lau gêdên. ¹⁴ Lau samuc têtac biñsu sa atom. Mago taun embe sêngôm gêñ, tañ biñsu kêjatu nañ, ñanô êsa, go êsêac, tañ têtac biñsu sa atom nañ, sêkên taun nêñ lêñ ñagôlinj gêwê êsêac kêtû taun nêñ biñsu. ¹⁵ Êsêacnênj lêñ gêwa sa gebe Anôtô keto biñsu ñakôm kêsêp êsêacnênj ñalêlôm. Ma êsêacnênj awa ñalêlômña gêwa biñ tonañ sa gêwiñ gebe nêñ taên gêjam kémêtôc êsêac to kêpuc êsêac tôñ gêwiñ. ¹⁶ Biñ tonañ ñai oc êtu awê êndên bêc, tañ Anôtô êkên Jesu Kilisi êmêtôc ñamalacnênj biñ kêsinj taunja nañ, êtôm ñoc ñawae ñajam, tañ kasôm lasê nañ.

Lau Juda to Mosenê biñsu

¹⁷ Aôm kôsam taôm gebe Juda to taêm kêka biñsu ma kôlanem taôm Anôtôña. ¹⁸ Aôm kôjala Anôtônê biñ ma biñsu gêwa nêñ kauc sa e kôjala gêñ gêdên to gêñ keso. ¹⁹ Aôm kôsae taôm gebe kêtû matenpecnênj ñac-êwê-êsêacwaga to lau, tañ sêmoa ñakesec nañ, nêñ ñawê, ²⁰ kêtû lau kauc gêbôc nêñ jaomwaga to ñapalê ñasec-ñasec nêñ kêdônjwaga, tañ gôlic biñsu kêtû kauc to biññanô ñamôkê gêdên aôm. ²¹ Amboac ondoc kôdônj lau ñagêdô, mago kôdônj taôm atom. Aôm gôjam mêtê gebe tanam gengeñ atom, mago taôm gôjam gengeñ me masi. ²² Aôm kôsôm gebe danjôm gêñ mockainjo to mockainja atom, mago aôm taôm gôgôm gêñ tau me masi. Aôm gôlic sakinj gwamña gebe gêñ sec, mago taôm kôjanjo gêlônj su anja gwam ñalôm me masi. ²³ Aôm kôlanem taôm biñsuña, mago kôgêli biñsu tau tec gôwê Anôtô auc me masi. ²⁴ Biñ tonañ kêtôm biñ, tañ teto gec gebe “Lau samuc sêsôm biñ alôb-alôb kêpi Anôtônê ñaê kêtû amacña.”

²⁵ Aôm embe ômansañ biñsu, go sêsa aômña ênam aôm sa. Embe ôngêli biñsu, go sêsa aôm suña êtôm sêsa aôm atom. ²⁶ Ma ñac samuc teñ embe ejop biñsu ñajatu, go Anôtô êlic ñac samuc tau êtôm ñac, tañ sêsa eñ nan. ²⁷ Ma ñac, tañ sêsa eñ atom, mago gégôm biñsu ñanô kêsa nan, oc êmêtôc aôm. Êtu agenña. Gebe aôm kôtap biñsu ñabuku sa to sêsa aôm, mago kôgêli biñsu. ²⁸ Ñac tañ sêlic eñ ôli dêmôênagen gebe Juda nan, eñ Juda ñanô atom. Ma ñac, tañ sêsa eñ ôligen nan, sêsa eñ ñanô atom. ²⁹ Mago Juda ñanô tau nec eñ ñac, tañ nê ñalêlôm kêsap Judanên métê tôñ. Ma ñac, tañ sêsa eñ ñanô nan, sêsa eñ tonê ñalêlômgen. Kôm tonañ gêjac biñsu, tañ teto gêc nan, ñawae atom, gêjac Ñalau Dabuñ ñawae. Ñac tau tonañ nê wae ñam kêsêp ñamalacña atom, kêsêp Anôtôñagen.

3

¹ Amboac ondoc, lau Juda oc têtap moasiñ sa êlêlêc lau samuc su me masi. Me sêsa launja tau nan ñanô amboac ondoc. ² Op, moasiñ to ñanô tokain- tokain taêsam. Moasiñ ñamataña tonec gebe Anôtô kêkên nê métê gêdên êsêac. ³ Ñagêdô embe sêkên êwiñ atom, go amboac ondoc. Êsêacnên sêkên gêwiñ atomña oc ensey Anôtônê lên ñañên su me. ⁴ Masigoc. Ñamalac samob dansañtêna. Anôtô taugen eñ ñac biññanôña kêtôm teto gêc gebe

“Nêm biñ êwaka aôm sa gebe kôsôm jagêdên, ma lau embe sêmêtôc aôm, nan oc ôku êsêac tulu.”

⁵ Aêacnên biñ geo embe êwaka Anôtônê biñgêdên sa, nan tasôm asagen. Ma Anôtô embe êjac nê têtac ñandan sa, oc êngôm eso me masi. Biñ tonañ kasôm kêtôm ñamalacnên kaucgoc. ⁶ Masigoc. Anôtô embe ensey tau amboac tonañ, oc êmêtôc ñamalac samob nên biñ êtu katô amboac ondoc. ⁷ Ma amboac ondoc. Ñoc biñdansañ embe êwaka Anôtônê biññanô sa e ênê ñawasi êsa êlêlêc su, nan eñ oc êmêtôc aê amboac ñac sec teñ me. ⁸ Embe amboac tonañ, go tasôm biñ alôb-alôb gebe “Danğôm secman, gebe sec ênam ñanô ñajamôn.” Tasôm amboac tonañ me. Lau ñagêdô sêgôlin biñ kêpi aêac ma sêsôm gebe aêac asôm ñalô tau tonañ. Lau tonañ oc sêndac nên métôc naêndêngeñ.

Ñac gêdên teñ gêmoa atom

⁹ Amboac ondoc, aêac Juda atap moasiñ ñajam sa êlêlêc su me. Masianô. Aêac asôm sugac gebe Juda to lau samuc samob sêsô sec ñañaclai ñalabu, ¹⁰ kêtôm teto gêc gebe “Ñac gêdên teñ gêmoa atomanô.

¹¹ Ñac tokauc teñ gêmoa atom, ma ñac gesom Anôtôña teñ gêmoa atom.

¹² Samob sêkac taun su e têtú sec samobgac.

Ñac têtac wapômña teñ gêmoa atom, masi samucgen.

¹³ Êsêacnên awensun kêtôm sêawa gên.

Imbelen geno-geno biñdansañ e ñawasi lanğwagen.

Gêdônôlic kêsaban moac ñamalac auc.

¹⁴ Awenşun kêpuc boa ñawaô ma biñ ñaclai gêjam auc.

¹⁵ Sêlêtigen gebe sêkêc dec siñ.

¹⁶ Êsêacnên lên kepen senseñ gên popocña ñawaô to sênğôm launên ñalêlôm ñawapac êsaña,

¹⁷ ma sêjam kauc lên sê wamaña.

¹⁸ Êsêac sêkô Anôtô lanônêm, mago têtêc eñ atom.”

¹⁹ Aêac tajala gebe biñ samob, tañ biñsu kêsôm nan, kêkanôn êsêac, tañ sêmoa biñsu ñalabu nan. Biñsu êmbôc êsêac awen auc ma ñamalac samob sêjala nên keso, tañ sêgôm gêdên Anôtô nan, gebe ²⁰ Anôtô kêmasañ ñamalac samob nên biñ e gêlic êsêac têtú lau gêdên kêtú ñamalac sêgôm biñsu ñanô kêsaña nec atom. Biñsu ñakolen tagen tonec gebe êtôc aêacnên sec ênêc awêgen êndêngeñ aêac.

Takêñ êwiñ Kilisiña gêjam aêac kêsi

²¹ Galoc lêt tec Anôtô kêsa gebe êmansañ ñamalacnêñ biñ e êlic êsêac têtú lau gêdêñ, mêngeoc tau lasê. Geoc tau lasê kêpi biñsu ñalêñ atom. Mose tau nê biñsu to propete sêwa biñ tau sa. ²² Anôtô kêmasañ ñamalacnêñ biñ e gêlic êsêac têtú lau gêdêñ nan gêgôm kêtú sêkêñ gêwiñ Jesu Kilisiña. Êsêac samob, tañ sêkêñ gêwiñ Kilisi nan, têtáp moasiñ tonañ sa kêtômgen, ²³ gebe ñamalac peben sêgôm sec tec sêjac jaê Anôtônê ñawasi. ²⁴ Mago Anôtô kêmoasiñ êsêac to kêmasañ êsêacnêñ biñ e gêlic êsêac têtú lau gêdêñ ñaômagen, gêgôm kêtú Kilisi Jesu kêsi êsêac suna. ²⁵ Anôtô tau kêkêñ Kilisi kêtú da wamaña gebe ênê dec ensen lau, tañ sêkêñ gêwiñ en nan, nêñ sec su. Biñ tonañ gêwa Anôtô kêmasañ ñamalacnêñ biñ e gêlic êsêac têtú lau gêdêñ ñalêñ sa. Gêdêñ têm gêmunña Anôtô gê ñamalacnêñ biñ têtú ma gêwi nêñ sec ñabiñ siñ gêcña. ²⁶ Mago galoc Anôtô gebe êwaka lêt kêmasañ ñamalacnêñ biñña sa, ec tajala gebe en ñac gêdêñ ma kêmasañ lau, tañ sêkêñ gêwiñ Jesu nan, nêñ biñ e gêlic êsêac têtú lau gêdêñ.

²⁷ Ma aêacnêñ waen tau gêc ondóc. Waen tau gêbacnêgac. Biñsu amboac ondóc gesen su. Biñsu tañ kêjatu aêac gebe tanam kolên me. Masianô. Biñ takêñ gêwiñña. ²⁸ Aêac tajala biñ tonéc kêtú têtú gebe Anôtô kêmasañ ñamalacnêñ biñ e gêlic êsêac têtú lau gêdêñ kêtú sêkêñ gêwiññagen, kêtú sêjam biñsu ñakolênña nec atom. ²⁹ Anôtô kêtú Juda taungen nêñ Anôtô me. En kêtú lau samuc nêñ Anôtô gêwiñ atom me. Aec, lau samuc nêñ gêwiñgoc. ³⁰ Anôtô tagen, tec êmansañ Judanêñ biñ e êlic êsêac têtú lau gêdêñ êtu sêkêñ gêwiñña ma êmansañ lau samuc nêñ êtu sêkêñ gêwiñña amboac tonanjen. ³¹ Amboac tonañ aêac dasen biñsu su kêtú takêñ gêwiñña me. Masigoc, aêac tatóc biñsu sagen.

4

Abraham kêtú ñadôn

¹ Amboac tonañ aêac tasôm asagen êpi aêac abenji Abraham. Ênê biñ amboac ondóc. ² Anôtô embe êlic Abraham êtu ñac gêdêñ êtu gêjam kolên ñajamña, go Abrahamnê wae êsa. Mago Anôtô gêlic amboac tonañ atom. ³ Biñ tañ teto gêc nan, kêsôm amboac ondóc. Kêsom gebe “Abraham kêkêñ gêwiñ Anôtô, tec gêlic en ñac gêdêñ.” ⁴ Ñac tañ gêjam kôm nan, nê ñaôli kêtú moasiñ gêdêñ en atom, kêtú ênê kôm ñagêjô. ⁵ Ñac tañ gêjam kôm atom, mago kêkêñ gêwiñ Anôtô gebe kêmasañ lau sec nêñ biñ e gêlic êsêac têtú lau gêdêñ nan, Anôtô oc êmansañ ñac tonañ nê biñ êtu nê kêkêñ gêwiñña. ⁶ Biñ tau kêtôm Dawid kêsôm gêdêñ tañ awa gêoc ñac, nan Anôtô kêmasañ ênê biñ e gêlic en kêtú ñac gêdêñ kêtú ênê kolên gêdêñ tenña atom gebe

⁷ “Aê aoc êoc lau, tañ Anôtô kêsuc nêñ geo ôkwi to kêgêduc nêñ sec auc nan.

⁸ Aê aoc êoc ñac, tañ Apômtau taê gêjam ênê sec kêtiam atom nan.”

⁹ Amboac ondóc, Dawid awa gêoc lau nec kêkanôn lau tañ sêsa êsêac nanjen, me kêkanôn lau samuc gêwiñ. Aêac tasôm sugac gebe Abraham kêkêñ gêwiñ Anôtô, tec gêlic en ñac gêdêñ. ¹⁰ Gêdêñ ondóc biñ tonañ kêsa. Gêdêñ tañ sêsa en su nan, me gêdêñ tañ sêsa en atomgen nan. Biñ tau kêsa gêdêñ tañ sêsa en atomgen nan. ¹¹ Sêsa Abraham atomgen, mago Anôtô kêmasañ ênê biñ kêtú kêkêñ gêwiñña. Go sêsa en kêtú biñ tau tonañ ñabelo. Tec en kêtú lau samuc samob, tañ sêkêñ gêwiñ nan tamenji. Sêsa êsêac atom, mago sêkêñ gêwiñ Anôtô, tec kêmasañ êsêacnêñ biñ e gêlic êsêac têtú lau gêdêñ. ¹² En kêtú êsêac, tañ sêsa êsêac nan, tamenji amboac tonañ. Mago en kêtú êsêac tamenji kêtú sêsa êsêacñagen atom, kêtú sêselên sêpuc aêac tamenji Abraham wênja ma sêkêñ gêwiñ kêtôm en kêkêñ gêwiñ gêdêñ tañ sêsa en atomgen nan.

Takêñ êwiñ, go tatap moasiñ, tañ Anôtô gêjac mata nan, ñanô sa

¹³ Anôtô gêjac mata gêdên Abraham to nê wakuc gebe nom samuc tau êtu nên gênlênsêm. En gêjac mata biñ tonan kêtü Abraham gêgôm biñsu ñanô kêsaña nec atom, gêjac mata kêtü gêlic en ñacgêdên kêtü kêkên gêwiñña. ¹⁴ Embe lau, tañ sêngôm biñsu ñanô êsa nan, sêwê kain gênlênsêm, go biñ takên gêwiñña ñanô masi, ma biñ, tañ Anôtô gêjac mata nan, ê su. ¹⁵ Aêac talicgac gebe biñsu kêkalem Anôtônê têtac ñandan. Ma biñsu embe masi, go biñ tañgêli biñsuña masi amboac tonanğen.

¹⁶ Kêtü tonanña biñ, tañ Anôtô gêjac mata nan, ñam kêsêp launên sêkên gêwiñ, gebe sêjala gebe Anôtô êkên nê moasiñ ñaômagen êndên Abrahamnê wakuc samob, êndên êsêac, tañ sêgôm biñsu ñanô kêsa nanğen atom, êndên êsêac, tañ sêkên gêwiñ têtôm Abraham nan, amboac tonanğen. Gebe Abraham kêtü aêac samob tamenji ¹⁷ amboac teto gêc gebe “Aê kakên aôm kêtü tentenlatu taêsam tamenji.” Abraham kêkên gêwiñ Anôtô, tañ gêñu ñacmatê maten jali kêsa to kêkalem gên, tañ gêc atom nan, gebe mênêsa. ¹⁸ Abraham kêkên mata gên, tañ kêtôm gebe takên maten atomña nan, ma kêkên gêwiñ gebe êtu tentenlatu taêsam tamenji êtôm biñdêm lanğwa kêsôm gebe “Aômñem wakuc têtü taêsam têtôm tônê.” ¹⁹ Abraham kêjala gebe nê jala amboac 100 ma kêjala tau gebe ôli kêtü mêtê su, ma Saranê têm êkôc ñapalêña gêbacnê amboac tonanğen, mago Abraham kêkên gêwiñ kêtü goloñ atom. ²⁰ Anôtô gêjac mata biñ amboac tonan, mago Abraham têtac lulu to kêkên gêwiñ kwalec atom. En kêkên gêwiñ kêpuc en tôn ñajana ma gêgôm Anôtônê ñawasi kêsa. ²¹ En kêjala tonanôgen gebe Anôtô kêtôm gebe êngôm biñ, tañ gêjac mata nan, ñanô êsa. ²² Kêtü tonanña tec “Anôtô gêlic en gêwê kain biñgêdên.” ²³ Ñalô “Anôtô gêlic en gêwê kain biñgêdên” nan, teto kêtü Abraham taugenña atom. ²⁴ Teto gêc kêtü aêacña gêwiñ. Aêac embe takên êwiñ Anôtô, tañ gêñu aêacnên Apômtau Jesu anğa ñacmatênên sa nan, en oc êlic aêac lau gêdên amboac tonanğen. ²⁵ En kêkên Jesu gêmac êndü kêtü tagêli biñsuña ma gêñu en sa gebe êmansañ aêacnên biñ êndên Anôtô.

5

Anôtô kêmasañ aêacnên biñ ñanânô

¹ Anôtô kêmasañ aêacnên biñ e gêlic aêac tatu lau gêdên kêtü takên gêwiñña, tec gê wama aêac kêtü aêacnên Apômtau Jesu Kilisiña. ² Aêac takên gêwiñ, tec ñac tau gêlêc katam su ma tamoa moasiñ ñalêlôm to takên maten tawê kain Anôtônê ñawasiña toôliñ kêpigen. ³ Mago tonanğen atom. Aêac ôliñ kêpi kêtü gêñwapacña amboac tonanğen, gebe tajala gêñwapac tau kêkên aêac daôc wapac totêntac kêpa sugen. ⁴ Daôc gêñwapac totêntac kêpa sugen kêkên aêac tatu lau ñanên. Tatu lau ñanên, tec takên maten gên, tañ gêc nêmnê. ⁵ Takên maten oc êngôm aêac majen êsa atom, gebe Anôtô kêkên nê Ñalau Dabun gêdên aêac, tec kêkêc nê têtac gêwiñ ñanô kêsêp aêacnên ñalêlôm.

⁶ Gêdên tañ aêac tamoa tonên palêpalagen nan, Kilisi gêmac êndü gêdên ñanoc kêtü lau dedec Anôtôña. ⁷ Ñamalac ten oc êmac êndü êtu ñac gêdên tenña atom. Moae lau tagen-tagen oc sêmac êndü êtu ñac ñajamña. ⁸ Mago Kilisi gêmac êndü kêtü aêacña gêdên tañ tamoa tosecgen. Biñ tonan gêwa Anôtônê têtac gêwiñ aêacña sa. ⁹ Kilisinê dec kêmasañ aêacnên biñ gêdên Anôtô, tec Kilisi oc ênam aêac kêsi êndên Anôtônê têtac ñandan amboac tonanğen. ¹⁰ Aêac tatu Anôtônê ñacjo, mago en gê wama aêac kêtü Latu gêmac êndüña. Galoc gê wama aêac su ma Latu tau gêmoa mata jali, tec oc ênam aêac kêsi êlêlêc su ñênğen. ¹¹ Mago biñ tonanğen atom. Aêac ôliñ kêpi Anôtôña kêtü aêacnên Apômtau Jesu Kilisi gê wama aêac gêdên Anôtôña.

Adam agêc Kilisi

¹² Sec gêmên nom kêtü ñamalac tagen nê secña. Ma gêmacanô tau mênğêô lasê kêtü sec tauña. Gêmac tau gelom-gelom e kêtap ñamalac samob sa, gebe samob sêgôm secgac. ¹³ Biñsu mênkêsa atomgen ma sec gêc nom kwananğen. Mago biñsu embe masi, oc sec ñadôn masi amboac tonan, tec sêsôm ñabiñ atom. ¹⁴ Mago gêmacanô tau gêjam gôliñ

ɲamalac samob, taɲ sêmoa Adam agêc Mose nêɲ têm ɲasawa naɲ. Êsêac sêgôm sec kêtôm Adam kêgêli biɲsu nec atom, mago gêmacanô tau gêjam gôliɲ êsêac amboac tonanɲen. Adam tau kêtu ɲac, taɲ oc êmêɲɲa naɲ, nê dôɲ.

¹⁵ Mago Anôtônê moasiɲ ma Adam kêgêli biɲsu kêtôm tau atom. Taêsam sêmac êndu kêtu ɲac tagen kêgêli biɲsuɲa, mago Anôtônê moasiɲ to ɲamalac tagen Jesu Kilisi nê moasiɲ, taɲ lau taêsam sêkôc aômagen naɲ, kapôên kêlêlêc su. ¹⁶ Ma moasiɲ, taɲ Anôtô kêkêɲ ɲaômagen naɲ, to sec, taɲ ɲac tagen gêgôm naɲ, keso tau. ɲac tagen gêgôm sec, tec mêtôc gesen en. Mago moasiɲ tau kêmasaɲ lau sêgêli biɲsu ɲabiɲ taêsam kêtu solop. ¹⁷ Biɲɲanô, ɲac tagen kêgêli biɲ ma kêtu ɲac tagen tonanɲa gêmacanô gêjam gôliɲ gêɲ samob. Mago ɲac tagen tonec, Jesu Kilisi, nê kôm ɲanô kêlêlêc su. Lau samob, taɲ sêkôc moasiɲ tolêlôm-tolêlôm to êsêac, taɲ Anôtô kêmasaɲ êsêacnêɲ biɲ e gêlic êsêac têtû lau gêdêɲ naɲ, oc sênam gôliɲ sêɲgônɲ maten jali êtu ɲac tagen Jesu Kilisiɲa.

¹⁸ Amboac tonanɲ, ɲac tagen kêgêli biɲ, tec gesen ɲamalac samob su, ma ɲac tagen gêjam kôm gêdêɲ, tec Anôtô kêmasaɲ ɲamalac samob nêɲ biɲ e sêɲgônɲ maten jali. ¹⁹ ɲac tagen nê taɲapêc gêgôm lau taêsam têtû sec. Ma ɲac tagen nê taɲa wamu kêmasaɲ lau taêsam nêɲ biɲ e Anôtô gêlic êsêac têtû lau gêdêɲ.

²⁰ Biɲsu tau mêɲgêô lasê gebe êɲgôm lau sêɲgêli biɲsu ênam sêga. Mago gêdêɲ taɲ sec gêjam sêga naɲ, Anôtônê moasiɲ taɲ kêtôp kêtû kapôên kêlêlêc su. ²¹ Amboac tonanɲ sec gêjam gôliɲ kepen gêmacanôgen, ma Anôtônê moasiɲ gêjam gôliɲ kepen danɲônɲ maten jali tenɲenɲa kêtû Anôtô kêmasaɲ aêacnêɲ biɲ tatu lau gêdêɲ kêtû aêacnêɲ Apômtau Jesu Kilisiɲa.

6

Aêac tamac êndu dawin Kilisi

¹ Ma galoc tasôm biɲ amboac ondoc. Tasôm gebe Tamoa sec ɲalêlômmanɲ, gebe moasiɲ tau ênam sêga me. ² Masigoc, amboac tonanɲ atom. Aêac dawî sec siɲ naɲ kêtôm tamac êndu su, tec tasêlêɲ tamoa sec ɲalêlôm êtiam amboac ondoc. ³ Amac ajala biɲ tonanɲ atom me. Aêac samob, taɲ busanɲu gêbiɲ aêac tôɲ tamiɲ Kilisi Jesu naɲ, busanɲu gêbiɲ aêac tôɲ tamiɲ en gêmac êndu amboac tonanɲ. ⁴ Gêdêɲ taɲ taliɲ sanɲu naɲ, Anôtô kêsuɲ aêac dawin Kilisi gebe tawê kaiɲ en gêmac êndu. Ma Tamanê ɲawasi gêɲu Kilisi sa anɲa ɲacmatênêɲ, tec aêac tasa nêɲ lêɲ tamoa maten jali wakuc amboac tonanɲen.

⁵ Aêac tamac êndu dawin Kilisi tatôm en gêmac êndu, tec oc dandi sa dawin en tatôm en gêdi sa amboac tonanɲen. ⁶ Biɲ tonec aêac tajalagac gebe aêacnêɲ ɲalêlôm lanɲwa kêpi kakesotau gêwiɲ Kilisi, gebe ensen ôliɲ ɲasec tau su ma tatu sec tau ɲasakiɲwaga êtiam atom. ⁷ Gebe ɲac, taɲ gêmac êndu su naɲ, gêmac kêgaboac en su anɲa sec ɲaɲaclai. ⁸ Aêac embe tamac êndu dawin Kilisi, go takêɲ êwiɲ gebe danɲônɲ maten jali dawin en amboac tonanɲen. ⁹ Aêac tajala gebe Anôtô gêɲu Kilisi sa anɲa ɲacmatênêɲ, tec oc êmac êndu êtiam atomanô. Gêmacanô tau oc ênam gôliɲ en êtiam atom. ¹⁰ En gêmac êndu tonanɲ gêmac êndu kêtû dim tagen ma gesen sec ɲaɲaclai su. En mata jali, tec gêɲgônɲ mata jali kêtû Anôtônɲa. ¹¹ Ma amac amboac tonanɲ, alic taôm amboac awi sec siɲ su kêtôm amac êndu. Ma Kilisi Jesu gêbiɲ amac tôɲ anɲônɲ matem jali kêtû Anôtônɲa.

¹² Amboac tonanɲ sec ênam gôliɲ amac ôlim, taɲ êmac êndu naɲ, e taɲem wamu têtmtac ɲakalac ôlimɲa nec êtiam atom. ¹³ Akêɲ ôlim ɲagêɲlêlôm êndêɲ sec êtu geo ɲalaukasap atom. Akêɲ taôm êndêɲ Anôtô êtôm ɲac, taɲ mata jali kêsa ma akêɲ ôlim ɲagêɲlêlôm êndêɲ Anôtô êtu biɲgêdêɲ ɲalaukasap, ¹⁴ gebe sec ênam gôliɲ amac êtiam atom, gebe amoa biɲsu ɲalabu atom, amoa Anôtônê moasiɲ ɲalabu.

Aêac tatu biɲgêden ɲasakiɲwaga

¹⁵ Ma galoc amboac ondoc. Aêac tamoa biɲsu ɲalabu atom, tamoa moasiɲ ɲalabu, tec danɲôm sec tamoa me. Masigoc, amboac tonanɲ atom. ¹⁶ Amac ajalagac, amac embe akêɲ

taôm anam sakinj ñac teñ ma tañem wamu eñ, go atu ñac, tañ tañem wamu eñ nañ, nê sakinjwaga. Embe atu sec ñasakinjwaga, go anaña ma embe atu taña wamu ñasakinjwaga, go Anôtô êmansañ amacnêm biñ. ¹⁷ Mago tanam danje Anôtô, gebe gêmunjen amac atu sec ñasakinjwaga, mago galoc tédôñ mêtê gédên amac, tec tañem wamu biñjanô tonêm ñalêlôm samucgen. ¹⁸ Kilisi kégaboac amac su anja sec ñañaclai, tec ajam sakinj biñgédên. ¹⁹ Aê jasôm ñoc biñ amboac ñamalac sêsôm nêñ acgom, gebe amac ñamalac palê-palê. Gêmunjen amac akênj ôlim ñagênlêlôm kêtú gênj ñatêmui to geo ñasakinjwaga. Ma galoc akênj ôlim ñagênlêlôm kêtú biñgedên ñasakinjwaga, tec asa Anôtônê launênj lênj.

²⁰ Gédênj tañ atu sec ñasakinjwaga nañ, amac asô biñgédênj ñalabu atom. ²¹ Ma amac atap sakinj tonañ, tañ galoc gégôm amac majem kêsá nañ, ñañanô sa amboac ondoc. Nanô tonec gebe gêmacanô tau. ²² Mago galoc tec Anôtô kégaboac amac su anja sec ñañaclai ma atu ênê sakinjwaga. Sakinj tonañ ñañanô gebe asa Anôtônê launênj lênj e êtu ñamu anjônj matem jali teñgenj. ²³ Sec ñaôli tau tonec gebe gêmacanô. Ma Anôtônê moasinj tau tonec gebe aêacnênj Apômtau Kilisi Jesu gêbiñ aêac tónj danjônj matem jali teñgenj.

7

Awê to ñac sêjam taunj kêtú ñadônjônj

¹ O lasitêwaac, aê galic amac ajala biñsu ñam, tec ñoc biñ tonec êndênj amac gebe Biñsu gêjam gôlinj ñamalac kêtôm nêñ têm, tañ sêmoa matem jali anja nom nanjenj. ² Awê teñ embe ênam ñac, go biñsu êmbiñ êsêagêc tónj sêpi tagenj e ñac tau êmac êndú. Ñac tau embe êmac êndú su, go biñsu, tañ gêbiñ êsêagêc tónj nañ êmbacnê. ³ Amboac tonañ awê tau nê akwenj embe êmoa ma ênam ñac teñ, oc êngôm biñ sêjam taunja popoc. Mago nê akwenj embe êmac êndú, go biñsu êmbiñ êsêagêc tónj êtiam atom. Ma awê tau embe ênam ñac teñ, oc êngôm biñ sêjam taunja popoc atom.

⁴ O ñoc lasitêwaac, amacnêm biñ amboac tonañ. Amac awi biñsu siñ kêtôm amac êndú su, gebe atu Kilisinê ôli awiñ, tec atu ñac, tañ Anôtô gênj eñ sa anja ñacmatênênj nañ, nê gêngac, gebe tanam ñanô ñajam êtu Anôtônja. ⁵ Gédênj tañ taênj gêjam taunj ôlinjenj tamoa nañ, biñsu kêjali sec ñagênj têtac kalacña sa, mênjgêjam kôm anja ôlinj ñagênlêlôm samob e kôm tau ñañanô gebe gêmacanô tau. ⁶ Ma galoc biñsu, tañ gêbiñ aêac tónj nañ, gêbacnê ma tamac êndú, tec dawí gênj, tañ gêsô aêac tónj nañ siñ. Tec galoc tanam sakinj têndanjuc lênj lanjwa, tañ teto gêc biñsu nañ, êtiam atom, tanam sakinj têndanjuc Ñalaunê lênj wakuc.

Biñsu to sec ñabiñ wapac

⁷ Ma oc tasôm biñ amboac ondoc. Biñsu tau oc gênj sec me. Masigoc, amboac tonañ atom. Biñsu embe êtôc sec êndênj aê atom, oc jajala sec atom. Biñsu kêsôm gebe “Matam katu atom.” Embe ênac jao biñ tonañ atom, oc jajala biñ matoc katuña atom. ⁸ Sec tau gesom lênj êjali têtac kalacña sa anja ñoc ñalêlôm, tec kêtap sa gêc biñsu ñajao to ñajatu ñalêlôm. Embe biñsu masi, oc sec tau êtu gênj matê. ⁹ Gédênj tañ gajam kauc biñsu nañ, gamoa matoc jali e biñsu ñajao mênjgêô lasê, tec sec tau mata jali kêsá ma aê gamac êndú. ¹⁰ Ma biñsu ñajatu, tañ gebe êkênj aê janjônj matoc jali nañ, kêkênj aê gêmac êndú. ¹¹ Gebe sec tau gesom lênj e kêtap sa gêc biñsu ñajao to jatú ñalêlôm, tec kêtiam aê e biñsu tau gêjac aê êndú. ¹² Amboac tonañ biñsu tau gênj dabunj, ma biñsu ñajatu to jao gênj dabunj to gédênj ma ñajam amboac tonañ.

¹³ Ma amboac ondoc, gênj ñajam tonec kêkênj aê gamac êndú me. Masianô, amboac tonañ atom. Sec tau gégôm. Sec tau kêtú awê ñalênj gêjam gênj ñajam lanjô mênjkêkênj aê gêmac êndú. Lênj tonañ gêwa sa gebe biñsu ñajatu to jao kêkênj sec gêjam sêga. ¹⁴ Aêac tajala gebe biñsu ñam kêsêp Ñalau. Mago aê ñamalac nomja, tec sec kêkônij aê e gajam sakinj sec tau. ¹⁵ Aê gajam kauc gênj, tañ gagôm nañ, gebe gênj, tañ têtac gêwiñ gabe janjômña nañ, gagôm atom. Mago gênj, tañ têtac gedec gabe janjôm atomña nañ, tec gagôm. ¹⁶ Embe janjôm gênj, tañ têtac gedec nañ, go êwa sa êndênj aê gebe biñsu tau ñajam. ¹⁷ Amboac

tonañ, tec aê tauc gagôm gêñ tonañ atom, sec tañ gêc ñoc ñalêlôm nan, tec gêgôm. ¹⁸ Aê ñamalac ñaôma tonec kajala taucgac gebe gêñ ñajam teñ gêc ñoc ñalêlôm langwa tonec atom. Aê têtac gêwiñ gebe jamansañ gêñ ñajam, mago katôm gebe jañgôm ñajam tau ñanô êsaña atom. ¹⁹ Gebe gêñ ñajam, tañ têtac gêwiñ gabe jañgômña nan, tec gagôm atom, mago sec, tañ têtac gedec gabe jañgôm atom ña nan, tec gagôm. ²⁰ Aê embe jañgôm gêñ, tañ têtac gedec nan, go aê tauc jañgôm gêñ tau êtiam atom. Sec tañ gêc ñoc ñalêlôm nan, tec gêgôm.

²¹ Amboac tonañ aê katap ñagôlin tonec sa gebe Gabe jañgôm gêñ ñajam, mago sec kêsap aê tøy tec gesen. ²² Aê têtac gêwiñ Anôtônê biñsu ñanôgen gêc ñoc ñalêlôm, ²³ mago aê kêsâe tauc gebe biñsu teñ gêc ñoc ôlic ñagêñlêlôm. Biñsu tonañ géjac siñ gêdên biñsu, tañ gêc ñoc kauclêlôm nan, e gêsô aê têtac kasô sec ñabiñsu, tañ gêc ñoc ôlic ñagêñlêlôm nan ñalabu. ²⁴ Ijoc aêma, asa êjañgo aê su anja ôlic togêmac tonec. ²⁵ Aê gajam danje Anôtô kêtü aêacnên Apômtau Jesu Kilisiña. Amboac tonañ kasôm biñ tonec gebe ñoc kauc tec gajam sakiñ gêdên Anôtônê biñsu, ma ñoc ñalêlôm langwa tec gajam sakiñ gêdên sec ñabiñsu.

8

Tasa nêñ lêñ to Ñalaugen

¹ Amboac tonañ lau, tañ Kilisi Jesu gêbiñ êsêac têtac nan, têtac mêtôc ensen êsêac suña sa atom, ² gebe Ñalau, tañ kêkên aêac danjôn matem jali kêtü Kilisi Jesuña nan, nê biñsu tec kêgaboac aêac su anja sec to tamac êndü ñabiñsu. ³ Kôm tañ nêñ ñalêlôm langwa kêkô auc e biñsu gêgôm kêtôm atom nan, Anôtô gêgôm. En kêmêtôc sec, tañ gêc ñalêlôm langwa nan, e gesen su gêjaña gebe kêsakiñ tau Latu toôli nomña kêtôm ñamalac ôlin tosec nan, gebe ensen sec su. ⁴ En gêgôm gêñ tonañ gebe tasa nêñ lêñ tandanuc ñalêlôm langwa atom, tandanuc Ñalaugen e taneñ wamu êndên biñsu ñajatu gêdên ênam aêac aucgen. ⁵ Gebe êsêac, tañ sêsêlên kêtôm nêñ ñalêlôm langwa gêwê êsêacña nan, tañ gêjam gêñ ñalêlôm langwaña. Ma êsêac, tañ sêsêlên kêtôm Ñalau gêwê êsêacña nan, tañ gêjam gêñ Ñalauna. ⁶ Embe tañ ênam gêñ ñalêlôm langwaña, oc tamac êndü. Embe tañ ênam gêñ Ñalauna, oc danjôn matem jali tobiñmalôgen. ⁷ Ñac teñ embe tañ ênam gêñ ñalêlôm langwaña, oc êtu Anôtônê ñacjo, gebe en kêsô Anôtônê biñsu ñalabu atom, tau embe têtac êkac en gebe naêsô ñalabu, oc êngôm êtôm atom. ⁸ Êsêac tañ sêsêlên kêtôm nêñ ñalêlôm langwa gêwê êsêac nan, oc kêtôm gebe ênac Anôtô mataanô ñajam atom.

⁹ Mago amac asêlên kêtôm ñalêlôm langwa gêwê amac nec atom, asêlên kêtôm ñalau gêwê amac. Anôtônê Ñalau embe êngôn amacnêm ñalêlôm biññanôgen, oc biñ amboac tonañ. Ñac teñ embe êkôc Kilisinê Ñalau sa atom, oc êtu Kilisinê gêñ atom. ¹⁰ Ma Kilisi embe êmoa nêm ñalêlôm, go ôlim êtu gêñ matê êtu secña, ma ñalau êkên amac anjôn matem jali êtu Anôtô kêmasañ amacnêm biñ e gêlic amac atu lau gêdênña. ¹¹ Anôtô gêñu Jesu anja ñacmatênên sa. Ênê Ñalau embe êngôn amacnêm ñalêlôm, go Anôtô, tañ gêñu Kilisi anja ñacmatênên sa nan, êngôm amac ôlim, tañ kêtü mêtê nan, mata jali êsa amboac tonanjen. En kêkên nê Ñalau gêngôn amacnêm ñalêlôm gebe ênam kôm tau.

¹² O lasitêwaac, amboac tonañ sakiñ teñ géjac aêac ñawae tec gêc. Taneñ tanam sakiñ êtôm nêñ ñalêlôm langwa êkac aêacña nec atom. ¹³ Embe asêlên êtôm ñalêlôm langwa êwê amac, oc amac êndü. Mago Ñalau embe êwê amac e ôlim ñalên êtu gêñ mêtê, oc êkên amac anjôn matem jali. ¹⁴ Gebe lau samob, tañ Anôtônê Ñalau gêwê êsêac nan, têtü Anôtônê latui. ¹⁵ Ñalau tañ amac akôc sa nan, kêkên amac atu sakiñwaga e atêc taôm kêtiam nec atom. Ñalau tañ amac akôc sa nan, kêkên amac atu Anôtônê latui. Ñalau tau kêpuc aêac têtac, tec tamôcêc gebe “Tamemai, o Tamemai.” ¹⁶ Ñalau tau tonañ tec gêwa sa mênjêwiñ aêacnên ñalau gebe Aêac tatu Anôtônê ñapalêgac. ¹⁷ Embe tatu Anôtônê ñapalê, go tawê kaiñ ênê gêñlênsêm. Embe tawê kaiñ Anôtônê gêñlênsêm, go tawê kaiñ Kilisinê dawin amboac tonanjen, gebe aêac embe daôc ñandan dawin Kilisi, oc tatap ñawasi sa dawin en amboac tonañ.

Nawasi tañ mênêsa nan

¹⁸ Aê taêc gêjam gebe Aêac embe tanam dôñ gêñwapac, tañ galoc gêgôm aêac nan, êpi nawasi, tañ malôgeñ oc mênecoc tau lasê êndên aêac nan, oc talic gêñwapac tau gebe ec saun. ¹⁹ Gêñ samob, tañ Anôtô kêkêñ nan, sêkêñ maten to têtû gwasâê ñanoc Anôtô eoc latui lasêña. ²⁰ Gêñ samob, tañ Anôtô kêkêñ nan, ñalêñ gêc gebe oc sênaña. Tauñ taên gêjam lêñ tau atom, Anôtô kêkêñ êsêac sêsô lêñ tonan ñalabu, gebe sêkêñ maten biñ tonec gebe ²¹ Anôtô êngamboac gêñ samob, tañ en kêkêñ nan, su anga sakin sênaña ma sêmoa nêñ lêtêgeñ sêwê kain Anôtônê ñapalênên nawasi. ²² Aêac tajalagac gebe gêñ samob, tañ Anôtô kêkêñ nan, sêmoa jageo to têtan ñanô e mênghêdên galoc kêtôm awê ñapalê kêtun en. ²³ Mago biñ tonan geñ atom. Aêac tauñ tamoa jageo to tatan gêc lêlômgeñ ma tatu gwasâê noc tatu Anôtônê latui to noc Anôtô êngamboac aêac su anga tauñ ôlinña. Aêac takôc Nalau sa kêtû gêñ tonan ñakamaclaun. ²⁴ Anôtô kêsi aêac su, tec takên maten ñanô tau. Mago aêac embe talic gêñ, tañ takên maten nan, ñanô su, oc takên maten gêñ tau êtiam atom. Asa êkêñ mata gêñ, tañ gêlic gêc nan. ²⁵ Mago embe takên maten gêñ, tañ talic ñanô atom nan, oc daôn ñanêngeñ tamoa.

²⁶ Ma Nalau tau mênkêpuc aêacnên palê-palê tôn amboac tonan. Aêac tajam kauc taten gêñ êndên Anôtô naêndêngeñña. Mago Nalau tau keten gêjô aêac su ñaawa kain ten kêtôm tasôm naêtôm atom. ²⁷ Mago Anôtô, tañ gêbi ñamalacnên ñalêlôm lêtên nan, kêjala biñ, tañ Nalau taê gêjam nan, gebe Nalau keten gêjô Anôtônê lau su kêtôm Anôtô tau taê gêjam.

²⁸ Aêac tajalagac gebe Anôtô gêjam gôlin gêñ samob gebe gêñ tau êmoasin êsêac, tañ têtac gêwin en nan êtômgeñ. Anôtô kêjalîn êsêac sa kwanan geñ tec kêkalem êsêac. ²⁹ Gebe en kêjala êsêacgac ma kêjalîn êsêac sa kwanan geñ gebe têtôm en Latunê katu, gebe Latu êtu lasii taêsam nêñ ñacsêga. ³⁰ Ma lau, tañ Anôtô kêkalem êsêac nan, en kêjalîn êsêac sa kwanan geñ amboac tonan. Ma lau, tañ en kêkalem êsêac nan, kêmasan êsêacnên biñ e gêlic êsêac têtû lau gêdên. Go êsêac, tañ kêmasan nêñ biñ su nan, kêkêñ nê ñawasi gêdên êsêac amboac tonan.

Anôtô têtac gêwin aêac kêtû Kilisi Jesuña

³¹ Aêac oc tasôm biñ amboac ondoc êjô biñ samob tonan ñai. Anôtô embe êwin aêac, oc asa enen aêac su. ³² Nac tau taê walô tau nê Latu atom, kêkêñ en kêtû da kêtû aêac samobña. En kêkêñ Latu gêdên aêac, tec oc êkêñ gêñ ñagêdô samob gebe êmoasin aêacña atom me. ³³ Asa oc êngôlin biñ êpi lau, tañ Anôtô kêjalîn êsêac sa nan. Anôtô tau kêmasan êsêacnên biñ sugac. ³⁴ Asa oc êmêtôc êsêac e enen êsêac su. Masigoc. Kilisi Jesu, tañ gêmac êndu ma gêdi sa kêtiam nan, jagên gôn Anôtônê anôn ma keten Anôtô gêjô aêac su. ³⁵ Asa oc êkac aêac su anga Kilisinê têtac gêwin aêacña. Gêñwapac me tamoa naeo me lau sêjanda aêacña me mo êjô aêacña me tapô lêna ñakwê to gêñ ñagêdôn me êndambin gêñ ñaclai enen aêac suña me sin. Gêñ tonan ñai oc êkac aêac su me masi. ³⁶ Biñ tañ teto gêc nan, gêwa biñ tau sa gebe

“Sêjalîn aêac kêtôm bêcgeñ kêtû aômña,
ma sêgôm aêac atôm domba, tañ sebe sêmbucña nan.”

³⁷ Mago aêac taku gêñwapac samob tonan ñai tulu gebe ñac, tañ têtac gêwin aêac nan, kêpuc aêac tôn. ³⁸ Tonec aê kajala kêtû tôn gebe Tamac êndu me dangôn maten jali, anela me ñaclai, biñ galocña me biñ ñamuña me gêñ ñajana ten, ³⁹ gêñ Iôlôcña me gêñ elonña me gêñ nomña ten kêtôm atom gebe êkac aêac su anga Anôtônê têtac gêwin, tañ ñam kêsêp aêacnên Apômtau Kilisi Jesu nan.

9

Anôtô to nê lau Israel nêñ biñ

¹ Aê katu Kilisinê ñac, tec kasau atom, kasôm biñ ñanôgeñ. Nôc awa ñalêlômña, tañ Nalau Dabun gêjam gôlin nan, gêwa sa amboac tonan gebe kasau atom. ² Aê gaôc wapac ñanô to

ņandaņ kētuņ ņoc ņalêlôm ņapaņ kētu teoci to lasici, taņ ma ņam nomņa kêsêp tagen naņņa. ³ Aê tauc gabe Anôtô êpuc boa aê jamoa jaêc Kilisi êtu êsêacņa. ⁴ Êsêac lau Israelgoc. Êsêac Anôtônê latui to sêwê kainj ênê ņawasi. Anôtô kêmoatiņ nê poac to kêkêņ nê biņsu gêdêņ êsêac. Eņ kêkêņ sakiņ omņa ma gêjac mata biņ to biņ gêdêņ êsêac. ⁵ Êsêac sêsa aņga abeņinêņ ma Kilisinê ņam nomņa kêsêp êsêacgeņ. Talanem eņ, taņ Anôtô ņanô kêlêlêc gêņ samob su naņ, endeņ tôņgeņ. Biņņanô.

⁶ Aê jasôm tonec gebe Anôtônê biņ kêsêlô nec atom, gebe lau samob, taņ nêņ ņam kêsêp Israel naņ, Israel ņanô êsêac atom. ⁷ Ma Abrahamnê wakuc samob têtü ênê ņ apalê ņanô atom amboac tonañ. Anôtô kêsôm gêdêņ Abraham gebe “Nêm wakuc ņanô oc sêsa aņga Isaknêgeņ.” ⁸ Biņ tonañ ņam amboac tonec gebe Ñapalê taņ teneņi sêkôc êsêac ņalêņ ņamalacņa naņ, Anôtônê ņapalê ņanô êsêac atom, mago ņapalê, taņ teneņi sêkôc êsêac kētu Anôtô gêjac mata êsêacņa naņgeņ, tec têtü Abrahamnê wakuc ņanô. ⁹ Biņ taņ Anôtô gêjac mata naņ, tonec gebe “Êndêņ ņanoc amboac tonec aê oc jamu jamêņ êtiam ma Sara êkôc latu teņ.”

¹⁰ Mago tonañgeņ atom. Rebekanê biņ kêtôm tonañ. ¹¹ Aêac abeņi Isak gêjam eņ e gêmoa teņ. ¹² Eņ kêkôc ôliņbôm atomgeņ ma êsêagêc sêgôm gêņ ņajam me sec teņ atom tagen, ma Anôtô kêsôm gêdêņ Rebeka gebe “Ñacsêga oc ênam sakiņ ņac sauņ.” Biņ tonañ gêwa sa gebe Anôtô gebe êņgôm biņ, taņ eņ tau taê kêka naņgeņ, ņanô êsa ma êjaliņ ņac teņ sa êtu ênê koleņ ņajamņa atom, êtu kêkalem eņņageq. ¹³ Kêtôm biņ, taņ teto gêc naņ gebe “Aê têtac gêwiņ Jakob ma têtac gedec Esau.”

¹⁴ Galoc oc tasôm biņ amboac ondoci. Anôtô kêsa lêņ geo me. Masigoc, amboac tonañ atom. ¹⁵ Eņ kêsôm gêdêņ Mose gebe “Aê taêc walô ņac, taņ gabe taêc walô eņ naņ, to taêc labu ņac, taņ gabe taêc labu eņ naņ.” ¹⁶ Amboac tonañ Anôtô kêjaliņ aêac sa, ņam kêsêp aêacnêņ taêņ gêjam to nêņ lêņ atom, kêsêp Anôtônê taê walôņageņ. ¹⁷ Teto biņ gêc gebe Anôtô kêsôm gêdêņ Parao gebe “Aê kakêņ aôm kôtu kiņ gebe jawa ņoc ņaclai sa êpi aôm e ņoc ņaê ņawae êsa êtôm nom samucgeņ êna.” ¹⁸ Amboac tonañ Anôtô embe têtac teņ, go taê walô lau ma embe têtac teņ, oc êņgôm launêņ ņalêlôm ņadani êsa.

Anôtônê têtac ņandaņ to nê taê walô

¹⁹ Talic, go ôsôm biņ tonec gebe “Embe amboac tonañ, go Anôtô êmbu aêac êtu asageņņa. Asa êtôm gebe enseņ ênê biņ, taņ taê gêjam kētu tôn naņ.” ²⁰ Aôm asa tec otoc taôm sa ma ôjô Anôtônê biņ amboac tonañ. Ku teņ oc êsôm êndêņ awê kêpac ku taũa gebe “Aôm kôpac aê laņôc amboac tonec kētu asageņņa,” oc êsôm me. ²¹ Awê-kêlêsôb-kuwagao naņ kētu nomku tau ņatauo atom me. Eņ kêtôm gebe êkôc nomlêsôb tagen ma êņgôm ņamakeņ êtu ku tolaņô gêņ ņajam êsêpņa ma ņamakeņ êtu ku ņaôma gêņ sec êsêpņa. ²² Anôtô amboac tonañ. Eņ gebe êtôc nê têtac ņandaņ ênêc awê ma gebe êwa nê ņaclai sa. Mago eņ gê êsêac, taņ têtac ņandaņ kêpi êsêac gebe enseņ êsêac su naņ, nêņ biņ tôn. ²³ Ma eņ gebe êwa nê ņawasi tolêlôm-tolêlôm sa amboac tonañ. Ewa sa êpi lau, taņ taê walô to kêmasaņ êsêac kwanañgeņ gebe sêwê kainj ênê ņawasi. ²⁴ Eņ ņêkalem aêac aņga lau Juda nêņ toņņageņ atom, kêkalem aêac aņga lau samuc nêņ tônņa gêwiņ amboac tonañgeņ.

²⁵ Biņ tonañ eņ kêsôm gêc Hoseanê buku gebe
“Aê oc jakalem lau, taņ têtü aêņoc atom naņ,
gebe têtü ņoc lau,

ma êsêac, taņ têtac gêwiņ êsêac atom naņ,
têtü ņoc gêņ têtac êwiņ ņanôņa.

²⁶ Ma aņga gamêņ, taņ Anôtô kêsôm gêdêņ êsêac gebe
‘Aêņoc lau amac atom’ naņ,
oc sêsam êsêac gebe ‘Anôtô mata jali nê latui.’ ”

²⁷ Jesaia gêmôêc kêpi Israel gebe

“Israel latui embe taêsam ņanô têtôm gaņac gwêcņa,

nañ Anôtô oc ênam ñagêdôgeñ sa,
²⁸ gebe Apômtau oc ênac dabinj nê binj
 ma êngôm ñanô êsa anja nom ñagamênj samob êkajagenj”
²⁹ Binj tonañ kêtôm binj, tañ Jesaia kêsôm kwananjenj gebe
 “Lau sij undambêña nêñ Apômtau embe endec aêacnêñ ñawê ñagêdô sêmoa atom,
 oc tatôm Sodom to sêlic aêac amboac Gomora.”

Lau Israel to ñawae ñajam ñabinj

³⁰ Aêac oc tasôm binj ondoc. Tasôm tonec gebe Anôtô kêmasañ lau samuc, tañ sêsôm
 lêñ sêmansañ binj êndênj Anôtôña atom nañ, nêñ binj e gêlic êsêac têtù lau gêdênj kêtù sêkênj
 gêwiñja. ³¹ Ma Israel, tañ têdaguc binjsu gebe sêmansañ nêñ binj êndênj Anôtô nañ, têtap
 binjsu ñanô sa atom. ³² Têtap sa atom nañ ñam kêsêp asagenj. Êsêac sêkênj gêwiñ atom, êsêac
 taênj kêka tauñ nêñ kolênjenj. Êsêac dêdinj enkañj kêpi poc dêdinj enkañj êpiña, ³³ kêtôm
 teto gêc gebe
 “Alic acgom, aê jatoc poc teñ lau dêdinj enkañj êpiña
 to pocsêga teñ êngôm lau têtac êmbôli aucña naênjônj Sion.
 Ma ñac, tañ kêkênj gêwiñ poc tonañ, oc ênaña, atom.”

10

¹ O lasitêwaac, aê taêc kêka tonjoc ñalêlôm samucgenj ma katenj mec gêdênj Anôtô kêtù
 êsêacña gebe ênam êsêac kêsi. ² Aê gabe jawa êsêacnêñ binj sa gebe sêgôm Anôtônê binj
 topalêgenj, mago sêgôm tokauc atom. ³ Êsêac sêjam kauc Anôtônê lêñ êmansañ ñamalacnêñ
 binja, tec sêsôm tauñ nêñ lêñ ma sêsô Anôtônê lêñ êmansañ êsêacnêñ binja ñalabu atom.
⁴ Ñam gebe Binjsu mênjgêjac pep gêdênj Kilisi, gebe Anôtô taugenj tec êmansañ lau, tañ sêkênj
 gêwiñ nañ, nêñ binj.

Anôtô gebe ênam ñamalac samob kêsi

⁵ Mose keto gebe binjsu kêtôm gebe êmansañ ñamalacnêñ binj êndênj Anôtô ma kêsôm gebe
 “Ñac tañ êngôm ñanô êsa nañ, oc êngônj mata jali.” ⁶ Mago ñac, tañ Anôtô kêmasañ ênê binj
 nañ, kêtù kêkênj gêwiñja nañ, êsôm ênêc nê ñalêlômgenj gebe “Asa oc êpi undambê ana,”
 nec atom. Binj tonañ ñam gebe êkôc Kilisi êsêp nom êmênj. ⁷ Me êsôm tonec gebe “Asa
 oc asêp lamboam êna,” nec atom. Binj tonañ ñam gebe êkôc Kilisi anja ñacmatênênj êpi
 êmênj. ⁸ Binj tau amboac tonec gebe “Anôtônê binj wacgêc aôm ñagala, gêc aôm awamsuñ
 to nêñ ñalêlôm.” Binj takênj gêwiñja tau tonañ, tec tajam mêtê kêpi. ⁹ Embe awamsuñ
 ôsôm Jesu lasê gebe enj Apômtau, ma embe nêñ ñalêlôm ôkênj êwiñ gebe Anôtô gêñu enj sa
 anja ñacmatênênj, nañ Anôtô oc ênam aôm kêsi. ¹⁰ Embe nêñ ñalêlôm takênj êwiñ, go Anôtô
 êmansañ aêacnêñ binj e êlic aêac tatu lau gêdênj. Embe awensuñ tasôm binj lasê, go Anôtô
 ênam aêac kêsi. ¹¹ Teto binj gêc gebe “Ñac tañ kêkênj gêwiñ enj nañ, oc ênaña atom.” ¹² Juda
 to lau samuc têtôm taunjenj. Êsêac samob nêñ Apômtau tagenj. Enj ñac tolêlôm kêtôm gebe
 êmoasiñ lau samob, nañ awenj gêjac enj nañ, ¹³ gebe “Apômtau ênam lau samob, tañ awenj
 ênac ênê ñaê nañ kêsi.”

¹⁴ Lau embe sêkênj êwiñ ñac tau atom, oc awenj ênac enj amboac ondoc. Embe sêñô
 ênê binj atom, oc sêkênj êwiñ amboac ondoc. Embe sênam mêtê êsêac atom, ma oc
 sêñô amboac ondoc. ¹⁵ Ma Anôtô embe êsakinj jaenwaga atom, oc sênam mêtê amboac
 ondoc. Kêtôm teto gêc gebe “Op, lau tañ sêsôm ñawae ñajam lasê nañ, enkañj ñakicsêa
 ñajamanô.” ¹⁶ Mago samob sêñô ñawae ñajam tau ma sêkôc sa atom gebe Jesaia kêsôm gebe
 “O Apômtau, asa kêkênj gêwiñ jaen, tañ aêac akênj nañ.” ¹⁷ Amboac tonañ takênj gêwiñ ñam
 kêsêp tañô jaen. Tañô jaen ñam kêsêp sêsôm Kilisinê binj lasê.

¹⁸ Ma gabe jatu kênac gebe Êsêac sêñô ñawae ñajam atom me. Masi, sêñôgac, gebe teto
 gêc gebe
 “Awenj ñaonda kêsa gêjam nom ñagamênj samob auc,

ma êsêacnêj biñ gelom-gelom e gêdêj nom ñamadiñ.”

¹⁹ Jatu kênac êtiam gebe Israel oc sêjala me masi. Sêjalagac. Andanjen Mose kêsôm gebe “Aê jakêj amac anam lêmuñ êsêac, tañ têtû laum teñ atom tagen, ma jañgôm amac têtmac êmbôli auc êndêj lau-kauc-masiwaga nañ.”

²⁰ Ma Jesaia kêsôm gêc awêgen gebe

“Lau tañ sêsôm aê atom nañ, têtap aê sa, ma gaoc tauc lasê gêdêj êsêac, tañ têtû kênac aê atom nañ.”

²¹ Go kêsôm tonec kêpi Israel gebe “Gajac kajo lau tañenpêc to awen olaboa kêtôm bêcgen elêmê.”

11

Anôtô taê walô lau Israel

¹ Ma galoc jatu kênac acgom gebe Anôtô oc kêtij nê lau su me masi. Masigoc, amboac tonañ atom. Aê tauc nec Israel teñ anga Abrahamnê ñawê ma Benjaminnê gôlôac. ² Anôtô kêtij nê lau, tañ kêjaliñ êsêac sa kwananjen nañ, su atom. Amac ajala biñ, tañ teto kêpi Elia nañ, me masi. En gêbu Israel gêdêj Anôtô ma kêsôm gebe ³ “O Apômtau, êsêac sêjac nê propete êndu ma sesen aômnêm altar su e gêjac aê taucgen sa, ma galoc dêdib aê sêmoa sebe sênac aê êndu amboac tonanjen.” ⁴ Ma Anôtônê biñ ondod gêjô Elia awa. Biñ tonec gebe “Aê kajaliñ ñoc lau 7,000 sa tec sêmoa, lau tonañ sêpôj aenduc gêdêj Bal atom.”

⁵ Ma têm galocña ñabiñ kêtôm tonañ. Lau ñagêdô gacgen sêmoa, nañ kêtôm Anôtô kêjaliñ êsêac sa kêtû nê taê walô êsêacña. ⁶ Anôtô embe taê walô êsêac, go nêj kolenj ênam êsêac sa êtiam atom. Kolenj embe ênam êsêac sa, go ênê moasiñ tau êtu moasiñ ñanô atom.

⁷ Ma galoc amboac ondod. Gêj tañ Israel sêsôm nañ, têtap sa atom. Lau tañ Anôtô kêjaliñ êsêac sa nañ, taunjen tec têtap sa, ma êsêac ñagêdô nêj ñalêlôm ñajaña kêsa. ⁸ Kêtôm biñ, tañ teto gêc nañ gebe

“Anôtô gêgôm êsêacnêj kauc ñawapac kêsa

e matenjanô sêlic gêj atom

to tañensuj sêjô biñ atom, tec sêmoa ñapanj e mênjêdêj galoc.”

⁹ Ma Dawid kêsôm gebe

“Êsêacnêj moasiñ sêniñña êtu nêj lakô to nêj uc

ma êtu nêj lip ênac êsêacña to nêj ñagêjô sec.

¹⁰ Ôkêj êsêac matenjanô êtu kanuc e sêlic gamênj atom, ma dêmôêjtêkwa êwa lip endenj tônjen.”

Anôtô gêjam lau samuc kêsi

¹¹ Amboac tonañ jatu kênac acgom. Êsêac dêdiñ enkainj gebe sêu taunj sênañña me. Masigoc, amboac tonañ atom. Êsêac sêgêli biñ, tec kêtû moasiñ gêjam lau samuc kêsi. Biñ tonañ epenj lau Israel nêj ñalêlôm e sênam lêmuñ lau samuc. ¹² Êsêac sêgêli biñ, tec kêtû moasiñ gêdêj lau nomña samob, ma êsêac têtôm Anôtônê mêtê atom, tec kêtû moasiñ gêdêj lau samuc. Ma embe êsêac tomalagenj sêmansañ Anôtônê biñ, oc moasiñ êlêlêc su ñênjenj êndêj ñamalac samob.

¹³ Aê jasôm ñoc biñ êndêj amac lau samuc gebe Aê tec katu lau samuc nêj jaenwaga ma jalambin ñoc sakinj tonañ gebe ñajamanô. ¹⁴ Aê taêc kêka gebe jakêj ñoc lau sênam lêmuñ amac e janam esêacnêj ñagêdô kêsi. ¹⁵ Anôtô kêtij êsêac su, tec gê wama ñamalac nomña samob. Ma Anôtô embe êkôc êsêac sa, oc êtôm ñacmatê sêndi sa sêmoa matenj jali. ¹⁶ Embe tapac polom ma takêj polom ñamataña êndêj Anôtô, go polom samucgenj êtu ênê amboac tonañ. Ma embe ka ñawakac êtu Anôtônê, go ka ñalaka êtu ênê amboac tonañ.

¹⁷ Katêkwianô ñalaka ñagêdô Anôtô kêsapu su ma jakêkôc katêkwibôm ñalaka jagêjam jaba. Amac lau samuc atôm katêkwibôm ñalaka tec galoc awê kainj ñalêsi, tañ katêkwianô

ņawakac kĕkĕņ nan. ¹⁸ Amboac tonan otoc taôm sa êndĕņ ņalaka, tan sĕsapu su nan atom. Embe otoc taôm sa, go taêm ênam taôm gebe aôm gôlôm ņawakac atom, ņawakac gĕlôm aôm.

¹⁹ Moae ôsôm gebe “Sĕsapu ņalaka tônĕ su gebe sĕnam jaba aĕ jajô.” ²⁰ Binņanô, êsĕac sĕkĕņ gĕwiņ atom, tec sĕsapu êsĕac su. Ma aôm kôkĕņ gĕwiņ, tec kôkô êsĕac maleņ. Amboac tonan taêm ênam bin otoc taôm saņa atom, ôtĕc taôm. ²¹ Anôtô embe taĕ labu ka tau ņalaka atom, oc taĕ labu aôm atom amboac tonanĝeņ. ²² Amboac tonan matam êsap Anôtônĕ moasiņ to nĕ ņajaņa. Êsĕac tan tĕtu sec nan, tĕtap ņajaņa sa. Mago aôm kôtap moasiņ sa. Embe ômoa ênĕ moasiņ ņalĕlôm, oc êmoasiņ aôm. Embe masi, oc êsapu aôm su amboac tonan. ²³ Ma lau Israel embe sĕwi nĕņ sĕkĕņ gĕwiņ atomņa siņ, Anôtô oc êkĕņ êsĕac nasĕkô maleņ tau êtiam. ²⁴ Amac lau samuc atôm katĕkwibôm ņalaka, tan sĕsapu su ma sĕjam jaba amac api katĕkwianô, nan kĕtu amacnĕm ņamôkĕ kwananĝeņ atom. Ma Anôtô embe êkĕņ katĕkwianô tau ņalaka tonan, tan kĕsapu su nan, sĕmu sĕndĕņ tauņ ņamôkĕ, oc êņgôm ņagaô êlĕlĕc.

Anôtô taĕ walô lau samob

²⁵ O lasitĕwaac, aĕ gabe amac anam kauc bin ņalĕlômņa tonec atom, gebe akĕli taôm ĕtu taôm nĕm kaucņa atom. Bin amboac tonec gebe Israelnĕņ ņagĕdo nĕņ ņalĕlôm ņajaņa kĕsa ênĕc e lau samuc samob tomalageņ sĕsô Anôtônĕ gamĕņ sĕna su acgom, ²⁶ go Anôtô ênam Israel samob kĕsi amboac tonan, kĕtôm teto gĕc gebe

“Kĕsiwaga oc mĕņĕsa aņga Sion
ma ênam Jakobnĕ geo ôkwi.

²⁷ Êndĕņ tan jakôc êsĕacnĕņ sec su nan,
jamoatiņ ņoc poac tonec êndĕņ êsĕac.”

²⁸ Lau Israel sĕkôc ņawae ņajam sa atom, tec tĕtu Anôtônĕ ņacjo kĕtu amacņa. Mago Anôtô kĕjaliņ êsĕac sa su, tec tĕtu ênĕ lau tĕtac gĕwiņ êsĕacņa kĕtu abeņiņa. ²⁹ Bin tonec kĕtu tôn gebe Anôtô ênam nĕ moasiņ to kalem ôkwi atom. ³⁰ Gĕmuņgeņ amac lau samuc tanĝempĕc gĕdĕņ Anôtô, ma galoc lau Israel nĕņ tanĝepĕc tec kĕkĕņ Anôtô taĕ walô amac. ³¹ Êsĕac amboac tonan. Galoc êsĕac tanĝepĕc kĕtu Anôtô taĕ walô amacņa ma êsĕacnĕņ tanĝepĕc oc êkĕņ Anôtô taĕ walô êsĕac ôwiņ amboac tonanĝeņ, ³² gebe Anôtô kĕkĕņ tanĝepĕc kĕkôninĝeņ ņamalac samob tôn, gebe taĕ walô êsĕac samobņa.

³³ Ojae, Anôtô eņ ņac moasiņ tolĕlôm-tolĕlômĝoc. Kauc mĕtĕņa to kauc ĕjala gĕņņa ņamsĕga eņĝoc. Asa oc ĕwa ênĕ mĕtôc ņam sa, ma asa oc êkip ênĕ lĕņ ņam sa.

³⁴ “Asa kĕjala Apômtaunĕ taĕ gĕjam
ma asa kĕtu ênĕ ņac-ĕwa-bin-sawaga.

³⁵ Me asa kĕkĕņ gĕņ teņ gĕdĕņ eņ kwananĝeņ,
tec galoc gebe êkôc nĕ gĕņ ņagĕjô.”

³⁶ Eņ kĕkĕņ to kĕpuc gĕņ samob tôn gĕmoa ma gĕņ samob tonan ņai kepeņ eņgeņ. ņawasi êndĕņ eņ enden tônĝeņ. Binņanô.

12

Tasa nĕņ lĕņ toKillsigeņ

¹ O lasitĕwaac, aĕ jalĕņ bin amac ĕtu Anôtônĕ taĕ walôņa gebe akĕņ ôlim ĕtu da mata jali to dabuņ êndĕņ Anôtô naĕlic ênac mataanô ņajam. Amacnĕm sakiņ tokauc ņajam tau tonan. ² Asa nĕm lĕņ atôm lau nom tonecņa nĕņ atom. Anam taôm ôkwi e nĕm ņalĕlôm ĕtu wakuc gebe nĕm kauc ĕsa ĕpi Anôtônĕ bin, tan gebe êņgôm ņanô ĕsaņa nan, e ajala gĕņ ņajam to gĕņ, tan gĕjac Anôtô mataanô ņajamņa nan, ma gĕņ tan Anôtô gĕjac dabiņ.

³ Anôtô kĕkĕņ moasiņ gĕdĕņ aĕ, tec jasôm êndĕņ amac samob êndĕņ-êndĕņgeņ gebe Akĕli taôm êlĕlĕc su atom. Taêm ênam nĕm gĕņ ņanĕņgeņ ĕtôm nĕm akĕņ gĕwiņ ņadôn, tan Anôtô gĕjac sam gĕdĕņ amac gĕdĕņ-gĕdĕņgeņ nan. ⁴ Aĕac ôlin ņagĕņlĕlôm taĕsam gĕc kĕtômĝeņ ma ôlin ņagĕņ tonan samob sĕwĕ kainĝeņ kôm gĕdĕņ-gĕdĕņgeņ nan. ⁵ Ma aĕac

amboac tonañ. Aêac lau taêsam, mago Kilisi gêbiñ aêac tôñ tatu ôli tagen, mago ôli tagen tau ñagênlêlôm gêdên-gêdêngeñ. ⁶ Anôtô kêmoasiñ aêae ña moasiñ tokain-tokain. Embe tatap moasiñ daoc biñ lasêña sa, go tanam kôm tau êtôm nêñ takên gêwiñ ñadôn. ⁷ Embe tatap moasiñ sakiñña sa, go tanam sakiñ. Embe tatap moasiñ tandôn lauña sa, go tandôn lau. ⁸ Ñac teñ embe êiêñ biñ lau, go êngôm ñapep. Teñ embe êkên to ênac sam gêñ êndên lau, go êngôm tonê ñalêlôm makengeñ. Teñ embe êtu gejobwaga, go ejop nê gêñ topalêgeñ. Teñ embe taê wald lau, go êngôm totêtac wapigen.

Lau buña nêñ lêñ ñagôlin

⁹ Têmtac êwiñ taôm totêmtac makengeñ. Akên kisa êndên sec ma asap ñajam tôñ. ¹⁰ Têmtac êwiñ taôm lasitêwana êmbiñ amac tôñ ma atoc taôm sa êjô taugen. ¹¹ Anam nêñ kôm samob ñadôb, anam tokam-tokam atom. Ñalau êkac amac ñanôgeñ, ec anam sakiñ êndên Apômtau. ¹² Akên matem to têmtac ñajamgeñ. Aôc gêñwapac totêmtac êpa sugen, ma aten mec ansin sugen. ¹³ Anôtônê lau embe sêpô lêna taun, go anam êsêac sa. Anôm ja lau topalêgeñ.

¹⁴ Anam mec lau, tañ sêjanda amac nañ, apuc boa êsêac atom, anam mecgeñ. ¹⁵ Têmtac ñajam awiñ lau, tañ têtac ñajam nañ, ma atañ awiñ lau, tañ têtat nañ. ¹⁶ Taêm ênam nêñ gêñ êpi tagen awiñ taôm ñajamgeñ. Taêm ênam gêñ towaegen atom, ansun taôm êndên lau ñaôma êwiñ. Akêli taôm êtu nêñ kaucña atom. ¹⁷ Akên sec êjô sec atom. Gêñ tañ ñamalac samob sêlic ñajam nañ, taêm ênam ñapep. ¹⁸ Amac taôm ênsaê, embe alic êtôm, go amoa awiñ lau samob tobiñmalôgeñ. ¹⁹ O lauace, taôm akac kamocgôc atom. Aliñ su êndên Anôtônê têtac ñandañ êna êtôm teto gêc gebe “Aê oc jakac kamocgôc to jakên ñagêjô. Apômtaunê biñ tau tonañ.” ²⁰ Mago “embe mo êjô nêñ soño-soño, nañ ôkên en êniñ ma embe bu êjô en, nañ ôkên en ênôm. Ôngôm amboac tonañ, ec en maja sin tagen.” ²¹ Sec êku aôm tulu atom, ôkên ñajam êku sec tulu.

13

Tañem wamu enden gôlinwaga

¹ Lau samob sêsô nêñ gôlinwaga ñalabu, gebe gôlinwaga taun sêkên taun atom, Anôtô kêkên êsêac. Anôtô kêtù gôlinwaga, tañ sêmoa nañ, nêñ ñamôkê. ² Amboac tonañ ñac teñ embe enen gôlinwaganên biñ, oc êkô Anôtônê ñagôlin auc. Ma êsêac, tañ sêkô ñagôlin auc nañ, têtat Anôtônê mêtôc sa. ³ Lau tañ sêsa nêñ lêñ ñajam nañ, têtêc gôlinwaga atom, lau tañ sêgôm sec nañgeñ, tec oc têtêc. Aôm embe têmtac êwiñ gebe ôtêc gôlinwaga atom, nañ ôngôm nêñ gêñ ñajamgeñ, go gôlinwaga awa êôc aôm. ⁴ Ñac tau kêtù Anôtônê sakiñwaga, gebe ejop aôm ômoa ñajamña. Embe ôngôm sec, oc ôtêc taôm, gebe en gêc nê sin ñaômagen atom. En kêtù Anôtônê sakiñwaga ma gêgôm ênê têtac ñandañ ñanô kêsa kêpi ñac, tañ gêgôm sec nañ. ⁵ Amboac tonañ asô gôlinwaga ñalabumañ, tagen asô ñalabu êtu atêc Anôtônê têtac ñandañagen atom, asô ñalabu êtu nêñ ñalêlôm êkac amacña êwiñ. ⁶ Kêtù tonañña akên takis êndên gôlinwaga gebe sêjam kôm tonañ tec têtù Anôtônê sakiñwaga. ⁷ Launên tôp, tañ gêc amacña nañ anac. Akên takis êndên ñac takisña to anam ôli gôlinwaganên takis ñagêdô amboac tonañ. Asô nêñ laumata ñalabu to atoc lau towaen sa.

Biñ têtac gêwiñ lauña

⁸ Ajop taôm gebe anôm tôp atom. Tôp tagen tonec ênêc amacña gebe akên têmtac gêwiñ elom tau. Ñac tañ têtac gêwiñ nê lau jabañ en nañ, gêgôm biñsu ñanô kêsa. ⁹ Biñsu tonec ñai gebe “Ôngôm gêñ mockaino to mockainña atom, ônac ñamalac êndu atom, ônam gengeñ atom, matam katu gêñ atom,” to biñsu ñalô ñagêdô samob, nañ ñalô tonec kêkaton sa gebe “Têmtac êwiñ nêñ lau wacbañ aôm amboac têmtac gêwiñ taôm.” ¹⁰ Ñac tañ têtac gêwiñ nê lau jabañ enña nañ, êngôm êsêac sec atom. Amboac tonañ embe têtac êwiñ lau, go danôm biñsu samob ñanô êsa.

Kilisinê bec kédabinj

¹¹ Anğôm geñ tonañ gebe ajala noc taugac. Aêc bêc kêtôm, galoc noc andi saña mênkêsagac. Gêdên tañ takôc takênj gêwiñ sa nañ, Anôtônê moasiñ ênam aêc kêsiña gêc ñasawa ec baliñ mago galoc mênkêdabiñgac. ¹² Gêbêcauc gêbacné ma gelenmatagac. Amboac tonañ takwalec koleñ ñakesecña su ma daja laukasap ñawêña sa. ¹³ Aêc tasa nêñ lêñ ñapep amboac lau, tañ sêsêlêñ gêdênj ocsalôgeñ nañ. Taniñ lasamboa atom to tanôm anaboa atom, dangôm gêñ mockaiñjo to mockaiñña atom ma matenj dangucboa atom, takênj kisa êndênj lau to tanam lêmuñ êsêacboa atom. ¹⁴ Asô Apômtau Jesu Kilisi sa êtu nêñ ñakwê ma amoasiñ ôlim ñapep, tagenj ajop taôm êndênj têtac ñakalac.

14

Amêtôc lasitêwai atom

¹ Ñac teñ embe êkênj êwiñ lêna-lêna, nañ akôc enj sa êwiñ amac, mago alênsônj enj ña biñ tokaiñ-tokaiñ atom. ² Ñac tañ kêkênj gêwiñ ñajaña nañ, tec geñ gwada to gêñ samob. Tagenj ñac, tañ kêkênj gêwiñ lêna-lêna nañ, geñ geñ gagagenj. ³ Ñac tañ geñ gwada nañ, êmbu ñac, tañ gedec gwada nañ atom. Ma ñac, tañ geñ gêñ gagagenj nañ, êmêtôc ñac, tañ geñ gêñ ñagêdô samob nañ atom, gebe Anôtô kêkôc enj sênjac. ⁴ Aôm asa, tec gobe ômêtôc ñac teñ nê sakinwaganê biñ. Enj tau nê Ñatau oc êjac enj sa êkô, me êkênj enj êku sa. Enj oc êkô gebe ênê Ñatau ñajaña gêmoa, tec oc êjac enj sa êkôgeñ.

⁵ Ñac teñ ketoc bêc teñ sa kêlêlêc ñagêdô su, ma ñac teñ ketoc bêc samob sa kêtôm taugenj. Agêc lulugenj sêkênj êwiñ nêñ biñ tau ma sêsap tôniañ. ⁶ Ñac tañ ketoc bêc ñagêdô sa nañ, gêgôm kêtû Apômtau ña, ma ñac, tañ geñ gêñ ñagêdô samob nañ, gêgôm kêtû Apômtauña, gebe gêjam danje gêdênj Anôtô gêwiñ. Ma ñac, tañ geñ gêñ ñagêdô samob atom nañ, geñ gêñ atom kêtû Apômtauña ma gêjam danje Anôtô, ⁷ gebe aêacnênj teñ gêmoa mata jali kêtû tauñagenj atom, ma teñ gêmac êndu kêtû tauña atom amboac tonanjenj. ⁸ Aêc embe tamoata matenj jali, go tamoata êtu Apômtauña, ma embe tamac êndu, go tamac êndu êtu Apômtauña. Amboac tonañ tamoata matenj jali me tamac êndu, oc tatu Apômtauñê gêñgeñ. ⁹ Kêtû biñ amboac tonanña Kilisi gêmac êndu to gêmoa mata jali gebe êtu ñacmatê to lau matenj jali nêñ Apômtau.

¹⁰ Aôm kômêtôc lasimnê biñ kêtû asagenña. Ma aôm teñ tonec gôbu lasim kêtû asagenña, gebe aêc samob oc takô Anôtônê lêpônj ñanêmña, ¹¹ êtôm teto gêc gebe “Apômtau kêsôm gebe Aê tec gêñgônj matoc jali biññanô. Amboac tonañ ñamalac samob sêpônj aenjud êndênj aê, ma aweñ samob êoc aê Anôtô.”

¹² Amboac tonañ aêc samob tonec oc dawa tauñ nêñ lêñ ñam sa êndênjêndênjenj êndênj Anôtô.

Talênsônj lasitêwai atom

¹³ Amboac tonañ tamêtôc lasitêwai êtiam atom, ma asôm êtu tônia gebe êlênsônj to atim nêñ lasitêwai êtiam atom amboac tonanjenj. ¹⁴ Apômtau Jesu gêbiñ aê tônia, tec galic ma kajala kêtû tônia gebe gêñ tonañ ñai samob ñatenj tau sec atom. Ma ñac teñ embe taê ênam gêñ teñ gebe sec, oc êtu sec êndênj enj. ¹⁵ Aôm embe ôniñ gêñ, tañ êlênsônj lasimnê ñalêlôm nañ, oc ôsa nêñ lêñ totêtac gêwiñgeñ êtiam atom. Kilisi gêmac êndu kêtû lasimña, tec onsenj enj su ña nêñ gêñ taniñña atom. ¹⁶ Amboac tonañ ajop nêñ gêñ ñajam gebe lau sêsôm biñ alôb-alôb êpi atom. ¹⁷ Anôtônê gamênj ñam kêsêp sênij to sênôm gêñña atom. Ñam tau tonec gebe Ñalau Dabunj kêkênj biñgêdênj to biñmalô ma têtac ñajam mênjgêjam auc. ¹⁸ Ñac tañ ênam sakij Kilisi ña lêñ amboac tonañ nañ, ênac Anôtô mataanô ñajam to ñamalac tetoc enj sa. ¹⁹ Amboac tonañ tapeñ biñ, tañ êmbo biñmalô sa to biñ, tañ ênam aêc sa gebe tapuc lasitêwai tônia. ²⁰ Onsenj Anôtônê kôm su ña gêñ taniñña atom. Gêñ samob ñajamgeñ, mago nêñ gêñ taniñña embe êlênsônj ñac teñ nêñ ñalêlôm, nañ ôwi siñ

ma ôlic amboac gêñ sec. ²¹ Lasim embe êlic aôm ôniñ bôc me ônôm wain me gêñ teñ e êlênsôn ênê ñalêlôm nañ, ondec ênêcña, go ñajam. ²² Biñ tañ aôm kôkêñ gêwiñ nañ, ênêc aôm to Anôtôñageñ. Aê aoc êôc ñac, tañ kêsaê nê lêñ e gêlic kêtôm ma kêsa lêñ tau tonê ñalêlôm makengeñ. ²³ Mago ñac teñ embe êniñ gêñ totêtac lulugeñ, oc Anôtô êmêtôc eñ, gebe gêgôm gêñ tau tonê kêkêñ gêwiñgeñ atom. Gêñ samob, tañ ñam jakêsêp takêñ gêwiñ atom nañ tau sec.

15

Tamoasiñ tauñgeñ atom, tamoasiñ lau menñbañ aêacña êwiñ

¹ Kôm teñ gêjac aêac lau, tañ takêñ gêwiñ ñajaña nañ, ñawae gebe tamoasiñ tauñgeñ atom, daôc lau palê-palê nêñ gêñwapac dawinmañ. ² Aêac samob êndên-êndêngeñ tamoasiñ lau menñbañ aêac gebe damboa êsêac sa e sêmoa ñajam, ³ gebe Kilisi kêmoasiñ tau atom amboac tonangeñ, kêtôm teto gêc gebe “Lau tañ sêmbu aôm nañ, nêñ biñ sêmbuña menñkêpi aêgeñ.” ⁴ Biñ samob, tañ gêmungeñ teto nañ, teto gebe êndôn aêacña, gebe daôc gêñwapac totêntac êpa sugen ma biñ, tañ teto gêc nañ, êpuc aêac tôn e êkêñ aêac takêñ mateñ Anôtô. ⁵ Anôtô tañ kêpuc amac tôn aôc gêñwapac totêmtac kêpa sugen ma amoa totêmtac malôgeñ nañ, êkêñ amac taêm ênam nêñ biñ êpi tageñ andanguc Kilisi Jesu nê Iêngeñ, ⁶ gebe amac samob têmtac tageñ atoc aêacnêñ Apômtau Jesu Kilisi Tama Anôtô sa ña awem tageñ.

Ñawae ñajam gêjac lau Juda to lau samuc ñawae kêtômgeñ

⁷ Amboac tonañ akôc taôm sa êtôm Kilisi tau kêkôc amac sa, gebe anğôm Anôtônê ñawasi êsa. ⁸ Aê jasôm ñoc biñ tonec gebe Kilisi gêmên kêtú lau Juda nêñ sakinwaga gebe êwaka Anôtô sa, gebe eñ ñac biññanôña ma êngôm biñ, tañ Anôtô gêjac mata gêdên êsêac abeñi nañ, êtu anô. ⁹ Ma eñ gêmên kêtú sakinwaga gebe lau samuc tetoc Anôtô sa êtu taê walô êsêacña. Kêtôm teto gêc gebe

“Amboac tonañ aê aoc êôc aôm jamoa lau samuc ñalêlôm, ma jañga wê êpi nêñ ñaê.”

¹⁰ Ma kêsôm biñ teñ gêwiñ gebe

“Amac lau samuc têmtac ñajam êsa awiñ ênê lau.”

¹¹ Ma biñ teñ gêc gebe

“Amac lau samuc samob alambiñ Apômtau, ma tentenlatu samob sêlanem eñ.”

¹² Ma Jesaia kêsôm nê biñ tonec gebe

“Isainê ñawakac oc êlêc sa,

ma ñac, tañ menñêsa nañ, oc ênam gôliñ lau samuc, ma lau samuc oc sêkêñ mateñ eñ.”

¹³ Anôtô tañ kêtú aêac takêñ mateñ ñamôkê nañ, êkêñ amac akêñ êwiñ ñajaña e têmtac ñajam to biñmalô ênam amac auc samucgeñ, gebe Ñalau Dabuñ êpuc amac tôn ma akêñ matem anac ñawaegeñ.

Paulu têtac ñajam kêtú nê kôm jaenwagaña

¹⁴ O ñoc lasitêwaac, aê kajaña kêtú tôn gebe gabêjam gêjam nêñ ñalêlôm auc ma ajala gêñ samob tomalageñ ma atôm gebe alên biñ taôm ñañêngeñ. ¹⁵ Mago kato biñ tonañ ñalô ñagêdô ec ñajaña gêdên amac, gebe japuc nêñ ñalêlôm tôn taêm ênam biñ tau êtiam. Aê kato ñalô tau gebe Anôtô kêkêñ moasiñ gêdên aê, ¹⁶ ma kêkêñ aê katu Kilisi Jesu nê sakinwaga gebe janam kôm êpi lau samuc amboac dabuñwaga teñ, tañ gêjam Anôtônê ñawae ñajam ñasakin dabuñ gebe Ñalau Dabuñ êkalem lau samuc têtú Anôtônê gêñ e têtú da dabuñ ênac Anôtô mataanô ñajamña. ¹⁷ Kilisi Jesu gêbiñ aê tôn, tec ôlic kêpi kêtú kômña gebe gajam kêtú Anôtôña. ¹⁸ Aê katêc tauc, tec jasôm biñ teñ atom, biñ tageñ, tañ Kilisi kêkêñ gebe jañgôm e lau samuc tañeñ wamu Anôtô nañ. Aê gajam kôm tau ña biñ to

lêñ. ¹⁹ Kilisi kékên ñaclai gédên aê, tec gagôm gêñtalô to gêñsêga, ma Ñalau Dabuñ kékên ñaclai gédên aê amboac tonañ, tec gajam mêtê Kilisinê ñawae ñajam tomalagen gajac m anğa Jerusalem ma gajam e gaô lasê lluriki. ²⁰ Aê têtac gêwiñ gebe jasôm ñawae ñajam lasê êndên lau tanenşuñ samuc Kilisinê ñaêña. Aê gabe jau ñoc demboñ ênsac lau ten nêñ alê mata atom. ²¹ Kêtom teto gêc gebe
 “Lau tan sênô en ñawae atom nan, oc sêlic en,
 ma lau tanenşuñ samuc nan, oc sêjala en.”

Paulu gebe êna Rom

²² Kôm tonañ kékô aê auc ñapan, tec gadên amac gêwac atom. ²³ Kêtom jalagen gajam aoc su gabe jandên amac jawac, ma galoc gajac dabiñ ñoc kôm anğa gamên tonec sugac. ²⁴ Amboac tonañ taêc kêka gebe jalic amac êndên wacjasa amacnêm gamên êndên tan gabe jana Spania nan. Aê jatu samuc amac ñasawa dambê su acgom, go jakên matoc gebe akên aê jana gamên ônê. ²⁵ Galoc tonecgen aê kasêlên kapeñ Jerusalem gebe najanam sakiñ Anôtônê lau anğa tônê. ²⁶ Gôlôac dabuñ Makedonia to Akaiana sêmasañ kêtú tøn gebe sêkên da ênam Anôtônê lau anğa Jerusalem nêñ lau ñalêlôm sawa sa. ²⁷ Êsêac taun sêmasañ kêtú tøn ma sêgôm jagêdên gebe lau Jerusalemña nêñ töp gêc êsêacña, gebe lau samuc sêwê kain lau Jerusalemña nêñ moasiñ ñalêlômña, tec gêjac lau samuc ñawae gebe sênam lau Jerusalem ña sa ña moasiñ oliñña. ²⁸ Aê jakên ñanô, tan êsêac sejoñ sa nan, êsêp lau Jerusalemña lemeñ to janac dabiñ kôm tau su acgom, go jandi jasa nêm gamênñagen jana Spania. ²⁹ Aê kajalagac, embe jandên amac jawac, oc jawac to Kilisinê mec tolêlôm-tolêlôm.

³⁰ O lasitêwaac, aê jaten amac êtu aêacnên Apômtau Jesu Kilisi to êtu Ñalau Dabuñ nê têtac gêwiñ aêacña, gebe anac siñ awiñ aê ma aten mec êndên Anôtô êtu aêña. ³¹ Aten gebe ênam aê kesi êndên lau sêkên-gêwiñatomwaga, tan semoa Judaia nan, to Anôtônê lau sêlic ñoc sakiñ, tan janam anğa Jerusalem nan, ênac matenjanô ñajam. ³² Go Anôtô embe êlôc sa, go jandên amac jawac totêtac ñajamgen ma jasê aoc su jangôn jawiñ amac. ³³ Biñmalô ñamôkê Anôtô êwiñ amac samob. Biñjanô.

16

Paulu awa gêjac lau Romña

¹ Aê jakên lasiñio Poibe, tan gêjam sakiñ gôlôac dabuñ Kenkreaña gêmoa, nê ñawae êndên amac. ² Akôc en sa êtôm Anôtônê launên mêtê êtu Apômtaunê ñaêña. En embe êpô lêna tau êtu nê kôm me gêñ tenña, nan anam en sa gebe awê tonañ gêjam lau taêsam sa ma gêjam aê sa gêwiñ.

³ Aê aoc gêjac Priska agêc Akwila, tan sêjam Kilisi Jesu nê kôm sêwiñ en nan. ⁴ Êsêagêc tec sêjac môkê taun kêtú aêña. Mago aê taucgen gajam dançe êsêagêc atom, gôlôac dabuñ anğa lau samuc nêñ samob sêjam dançe êsêagêc sêwiñ. ⁵ Aê aoc gêjac gôlôac dabuñ, tan sêkac sa sêmoa agêcnên andu nan, amboac tonanjen. Aê aoc gêjac ñoc ñac Epainete. Ñac tau kêtú lau sêkên gêwiñ Kilisiña nêñ ñamêc anğa Asia ñagamên. ⁶ Aê aoc gêjac Maria. En gim tau su kêtú amacña. ⁷ Aê aoc gêjac Androniki agêc Junia. Êsêagêc Juda têtôm aê ma sênğôn kapoacwalô sêwiñ aê. Aposolo sêjala êsêagêc kêtú tøn su, ma agêc têtú Kilisinê lau sêmuñ aê. ⁸ Aê aoc gêjac ñoc ñac Ampliata, tan Apômtau gêbiñ aêagêc tøn nan. ⁹ Aê aoc gêjac Urbana. En gêjam Kilisinê kôm gêwiñ aêac. Ma aoc gêjac ñoc ñac Staku gêwiñ. ¹⁰ Aê aoc gêjac Apele, tan kêsap Kllisi tøn ñanênjen nan. Aê aoc gêjac Aristobulunê gôlôac. ¹¹ Aê aoc gêjac Herodion, tan aêagêcma ñam tagen. Aê aoc gêjac êsêac, tan Apômtau gêbiñ êsêac tøn anğa Narikisinê gôlôac. ¹² Aê aoc gêjac awêlagêc Trupaina agêc Truposa. Êsêagêc sim taun su kêtú Apômtaunña. Aê aoc gêjac Persida. En awê ñajam ma gim tau su ñanôgen kêtú Apômtaunña. ¹³ Aê aoc gêjac Rupu, tan Apômtau kêjaliñ en sa nan, agêc en têna, tan kêtú aê tinoc gêwiñ nan. ¹⁴ Aê aoc gêjac Asuñkriti agêc Plagon ma Herme agêc Patroba ma Herma

to lasitêwai, tañ sêmoa sêwiñ êsêac nañ. ¹⁵ Aê aoc gêjac Pilologo agêc Julia ma Nerea agêc luo ma Olumpa to Anôtônê lau samob, tañ sêmoa sêwiñ êsêac nañ. ¹⁶ Aê moalêc taôm to akôc taôm sa êtôm Anôtônê launêñ mêtê. Kilisinê gôlôac samob awenñ gêjac amac.

¹⁷ O lasitêwaac, aê jalêñ biñ amac gebe Ajop taôm êndêñ êsêac, tañ sêwa gôlôac êkôc to sêlênsôn biñ takêñ gêwiñña, tañ amac aňô to akôc sa nañ. Anğamiñ taôm êndêñ êsêac. ¹⁸ Lau tonanñ ñai sêjam sakinñ aêacnêñ Apômtau Jesu Kilisi atom, sêjam sakinñ taunñ têtacwalôgenñ. Êsêac sêsôm biñ malô-malô to biñ ñalêsi ñajam ma sêsau lau, tañ sêmoa totêntac makengeñ ma taêñ gêjam biñ sec teñ atom nañ, nêñ ñalêlôm. ¹⁹ Amac tañem wamu Anôtônê biñ ñawae kêsa gêjam gamêñ samob auc su, tec aê têtac ñajam kêtü amacña. Aê gabe nêñm kauc êsa êpi geñ ñajam to anac jaê gêñ sec, ²⁰ Aêacnêñ biñmalô ñamôkê Anôtô êkêñ Sadañ êso emkainñ ñalabu ma ênac eñ popoc sebeñ. Aêacnêñ Apômtau Jesu Kilisi nê moasinñ êndêñ amac.

²¹ Timote tañ gêjam kôm gêwiñ aê nañ, awa gêjac amac. Ma Luki agêc Jason ma Sosipatra, tañ aêacma ñam kêsêp tagenñ nañ, awenñ gêjac amac amboac tonanñgeñ. ²² Ñac kêlêpêwaga aê, Terti, Apômtau gêbiñ aê tôn, tec aoc gêjac amac. ²³ Ñai tañ gejob aê to kêkêñ nê andu kêtü gôlôac dabunñ nêñ gamêñ sêkac saña nañ, awa gêjac amac. Erasta tañ gejob malac tau ñakanom nañ, agêc aêac lasiñi Kwarta awenñ gêjac amac amboac tonanñ. ²⁴ [Aêacnêñ Apômtau Jesu Kilisi nê moasinñ êndêñ amac samob. Biññanô.]

Paulu ketenñ mec lambiñña

²⁵ Ñawasi êndêñ Anôtô. Eñ kêtôm gebe êngôm amac akêñ êwiñ ñajanañ êtôm ñawae ñajam, tañ kakêñ gêdêñ amac nañ, to êtôm Jesu Kilisi nê jaenñ ma êtôm biñ, tañ kêsiñ tau totêm-totêm gêc lêlômgenñ e galoc geoc tau lasê nañ. ²⁶ Ma galoc biñ tau kêtü awê gebe Anôtô, tañ gêmoea tengeñ nañ, kêtatu propete gebe teto biñ tau e lau samuc samob sêñô to sêjala ma sêkêñ êwiñ to tañenñ wamu biñ tau.

²⁷ Anôtô tagenñ, tañ taugenñ gêwê kainñ kauc samob tomôkêgenñ nañ, nê ñawasi ênêc tengeñ ma tengeñ êtu Jesu Kilisiña. Biññanô.

Paulunê papia namatanja gêdên lau KORINTI

Paulunê papia namatanja gêdên lau Korintja nec nac tau keto binj, tanj kélênsôn lau buja e sêsa nêj lên to sêkênj gêwiñ kwalec nanj. Binj amboac tonanj kélênsônj gôlôac, tanj Paulu kêwaka sa anja malac Korint nanj gêwiñ. Gêdênj tèm nac tau gêmoa nê, Korint tonanj lau Helen nêj malac to sêcluj towae tenj kêsa panj wanj gamênj-gamênj nalênj, tec lau jaba toê-toê sêja sêmênj-sêja sêmênj napanj, ma gagedô taêsam jasêngônj malac tau kêtû têtê. Lau Rom sêjanjo sugac, tec sêkênj kêtû gamênj Akaia namalacsêga. Binj amboac tec kêtû Korintwaganênj waenj kêtû tapa gêja gebe malacm têtulu genj sêjac nawae e têtû awa natau. Lau mêtê tokauc êsêac, tec sêkwê nêj andu to sêmasanj nêj gênj ngêdo samob e nakatu najam êndu. Binj mockainonja to sec ôlinj nakalacga gêjam sêga anja malac tau. Sêjam sakinj gêdênj anôtôi jaba nanô lasê.

Binj tanj kêtêj wapac Paulu tau ma gebe êkôninj enj tanj nanj, tonec gebe Gôlôac Korintga gêwa tau kêtêc-kêtêc. Lau buja têtû palê gêdênj sec ma sêmêtôc lau tobij jageo, go binj lauo to gêc sênam taunja ma semoa sêwiñ taunja to binj nalêlm epenja ma Gôlôac Dabunj ngôlinj to nanô anja Nalau Dabunj nê ma binj nacmatê dendi sanja. Paulu kêpuc binj tonanj naj nam e kêtêp sa tonanôgenj ma ketoc Nawae Najam kêmêtôc binj lensônj tau nalênj.

Anja môtêlatu 13 enj kêwaka têtac êwiñ taunja sa gebe Anôtônê moasinj najamanô tau gedênj nê lau. Lau kêtôm nom najamênjenj sêjô binj tagenj tonanj kêtû tôj êsêac e moae kêtêlêc buku tau naminj ngêdô su.

Nadênanj

1. Paulu gêjac m nê binj 1:1-9
2. Gôlôac gêwa tau kêtêc 1:10-4:21
3. Awêlagôc nac sênam taunj napepna 5:1-7:40
4. Lau buja to lau samuc nêj binj 8:1-11:1
5. Lau buja sêlic nêj om nagôlinj 11:2-14:40
6. Killsi gêdi sa gêjac kamoalêc lau buja dendi sanja 15:1-58
7. Sêkênj da gêjac lau buja Judaianja nawae 16:1-4
8. Paulu tau nê binj ngêdô ma gêjac mata nê papia 16:5-24

Paulu gêjac m nê binj

¹ Kilisi Jesu nê aposolo aê, Paulu, tanj Anôtô taê gêjam kwananjenj tec kêtêkalem aê nanj, agêc lasic Sostene ² aêagêcma binj êndênj Anôtônê gôlôac amac, tanj anjônj Korinti nanj. Kilisi Jesu kêtêj amac atu Anôtônê lau awiñ samob, tanj awenj gêôc aêacnênj Apômtau Jesu Kilisi nê naê kêtôm gamênj samobgenj. Enj kêtû aêac to êsêacnênj Apômtau.

³ Tamenj Anôtô agêc Apômtau Jesu Kilisi nêj moasinj to binjmalô êndênj amac êwac.

Paulu gêjam danje gêdênj noc Anôtô

⁴ Aê gajam danje gêdênj noc Anôtô kêtû amacna napanj, gebe enj kêtêj Kilisi Jesu kejon moasinj wackêmoasinj amac. ⁵ Nac tau tonanj kêtêj amac atu lau tolêlôm gênj samobna, atu lau tolêlôm binj tokauc samobna amboac tonanj. ⁶ Tec nawae, tanj gêwa Kilisi sa nanj, kêtû tôj amac sugac. ⁷ Ma amac, tanj asaê aêacnênj Apômtau Jesu Kilisi eoc tau lasênja nanj, apô lèna ênê moasinj tenj atom. ⁸ Nac tau tonanj oc êpuc amac tôj atu lau najanja, ec êtu namu amoa najabinj masigenj e êndênj aêacnênj Apômtau Jesu Kilisi nê bêt. ⁹ Anôtô enj nac najênj. Enj kêtêkalem amac ma gêtêj amac tôj taminj Latu, aêacnênj Apômtau Jesu Kilisi.

Gôlôac gêwa tau kêtêc

¹⁰ O lasitêwaac, aê jalênj binj amac êtu aêacnênj Apômtau Jesu Kilisi nê najênja gebe amac samob nêj binj êpi tagenj ec awa taôm êkêc-êkêc atom. Kauc tagenj to nêj nalêlôm tagenj

êkic amac tön. ¹¹ O ñoc lasitêwaac, Kloenê lau mênjtêdôn gêdên aê gebe biñ kisaña gêc amac ñasawa. ¹² Biñ tau amboac tonec gebe Amac samob nê m biñ keso tau-keso tau amboac tonec gebe “Aê katu Paulune gên.” “Aê katu Apolonê gên.” “Aê katu Kepanê gên.” “Aê katu Kilisinê gên.” ¹³ Êsêac sêkac Kilisi kêkôc me. Êsêac sêjac Paulu kêpi kakesotau kêtú amacña me. Êsêac sêsagu amac ña Paulunê ñaê me. ¹⁴ Aê gajam danje Anôtô gebe kasagu amacnê m ten atom, Krispi agêc Gai taunjen. ¹⁵ Tec ñac ten êsôm gebe kasagu en ña ñoc ñaê nec atom. ¹⁶ Biññanô aê kasagu Stepana to nê gôlôac amboac tonan, mago amac ñagêdô tec gajam kauc oc kasagu me masi. ¹⁷ Kilisi kêsakiñ aê gebe jansañgu lau atom, en kêsakiñ aê gebe jasôm ñawae ñajam lasê. Aê jasôm lasê ña biñ tokauc ñamalacña atom, gebe jawê Kilisinê kakesotau auc atom.

Kilisi kêtú Anôtônê ñaclai to mêtê tokauc

¹⁸ Aêac tajala gebe lau, tan sênaña nan, sênô kakesotau ñawae amboac biñ meloc. Mago aêac, tan Anôtô ênam aêac kêsî nan, tasaê ñawae tau gebe Anôtônê ñaclai. ¹⁹ Kêtôm teto gêc gebe

“Aê oc jansen lau tokauc nêñ kauc su
ma oc iatiñ mêtê, tan laumêtê sêkip sa nan su.”

²⁰ Lau tokauc sêmoa ondoc. Biñsutau sêmoa ondoc. Lau nom tonecña, tan sêpa taun nan, sêmoa ondoc. Anôtô gêgôm kauc-nom tonecña kêtú meloc su. ²¹ Anôtô en ñac tokauc, tec kêmasañ ñalên amboac tonec gebe ñamalac taun nêñ kauc êwê êsêac sêjala Anôtô atom. En tec gêlic ñajam gebe ênam lau kêsî êtu sêkên gêwiñ jaen meloc, tan aêac ajac nanña. ²² Lau Juda sêjatu gênjalô to lau Helen sêpuc kauc ñam sebe têtap sa. ²³ Mago aêac ajam mêtê kêpi Kilisi, tan sêjac en kêpi kakesotau gêja nan. Juda sênô e têtac kêbôli auc, ma lau samuc sênô amboac biñ meloc. ²⁴ Tagen aêac lau Juda to lau Helen, tan Anôtô kêkalem aêac nan, talicgac gebe Kilisi kêtú Anôtônê ñaclai to Anôtônê mêtê tokauc, ²⁵ gebe Anôtônê biñ meloc nan gên tokauc kêlêlêc ñamalacnên kauc su, ma Anôtônê gên palê-palê nan gên toñaclai kêlêlêc ñamalacnên ñaclai su.

²⁶ O lasitêwaac, taêm ênam Anôtônê kalem gêdên amac acgom. En kêkalem lau tokauc nomña to lau toñaclai ma lau towae taêsam sêwiñ amac atom. ²⁷ Lau tan ñamalac sêlic êsêac amboac gên meloc nan, Anôtô kêjaliñ êsêac sa, gebe êngôm lau tokauc majen êsa. Ma lau, tan ñamalac sêlic êsêac amboac gên palê-palê nan, Anôtô kêjaliñ êsêac sa, gebe êngôm lau ñajana majen êsa. ²⁸ Lau tan ñamalac sêlic êsêac amboac gên ñaôma to gên ñanômê to gên, tan gêc atom nan, Anôtô kêjañ sa, gebe ensen gên, tan gêc nan su. ²⁹ Amboac tonan ñamalac ten kêtôm gebe etoc tau sa êkô Anôtô lanônemña atomanô. ³⁰ Anôtô kêkên Kilisi Jesu gêbiñ amac tön ma kêkên en kêtú aêacnên mêtê tokauc ñam. Anôtô kêkên Kilisi kêmasañ aêacnên biñ e Anôtô gêlic aêac tatu lau gêdên, ma gêwê aêac tasa Anôtônê launên lên ma kêsî aêac su anja gên samob ³¹ kêtôm teto gêc gebe

“Ñac ten embe etoc tau sa,
oc etoc tau sa êtu Apômtaunjen.”

2

Tasôm Kilisi gêmác endu anja kakesotau ñawae lasê

¹ O lasitêwaac, gêdên tan gadên amac gêwac nan, gêwac toaoc êjam ma tokauc kapôn gebe jasôm Anôtônê biñ ñalêlômña lasê êndên amac nec atom. ² Aê gamoa gawiñ amac nan taêc gêjam biñ ñagêdô gêwiñ atom, Jesu Kilisi taunen, tan sêjac en kêpi kakesotau gêja nan. ³ Aê ñac palê-palê ma katêc-katêc tauc, tec gamoa gawiñ amac toñoc ñalêlôm ñatutucjen. ⁴ Aê kasôm ñoc biñ to gajac jaen amac gabe janam amac ôkwi ña kauc nom ña nec atom, aê gajam mêtê kawaka Anôtônê ñalau to ñaclai sa, ⁵ gebe amacnê m akên gêwiñ ñam êsêp ñamalacnên kauc atom, êsêp Anôtônê ñaclaigen.

Anôtônê Nalau geoc biñ lasê

⁶ Biññanô, aêac asôm biñ tokauc gêdêñ lau, tañ sêkêñ gawiñ njajaña kêsanañ. Mago biñ tokauc tonañ biñ tokauc nom tonecña atom, to gôliñwaga, tañ sêjam gôliñ nom tonec ma malôgeñ oc sênaña nañ, nêñ biñ tokauc atom amboac tonanğeñ. ⁷ Mago aêac asôm Anôtônê biñ tokauc, tañ kêsiñ tau gêc lêlômgeñ nañ. Anôtô kêjaliñ biñ tau sa gêdêñ kêkêñ undambê to nom atomgeñ, gebe êkêñ njawasi êndêñ aêac. ⁸ Nom tonec njagôliñwaga teñ kêjala biñ tonañ atomanô. Êsêac embe sêjala, oc sênac njawasi Njatau êpi kakesotau êna atom. ⁹ Mago kêtôm teto gêc gebe

“Gêñ tañ njac teñ mataanô gêlic atom

to njac teñ tañasunğ gêñô atom

ma njamalac teñ taê gêjam gêc nê njalêlôm kwananğeñ atom nañ,

gêñ tonañ Anôtô kêmasanğ gebe êkêñ êndêñ êsêac, tañ têtac gêwiñ eñ nañ.”

¹⁰ Ma Anôtô kêkêñ nê Njalu, tec geoc biñ njalêlômña tonañ lasê gêdêñ aêac, gebe Njalu kêkip gêñ samob njam sa, ma kêkip Anôtônê biñ njalêlômña sa amboac tonanğeñ. ¹¹ Njamalac asa oc êjala nê gêñ njalêlôm nja. Njamalacnê njalu, tañ gêmoa ênê njalêlôm nañ, taugenğ tec kêjala. Ma Anôtônê gêñ amboac tonañ, njac teñ kêjala atom, Anôtônê Njalu taugenğ. ¹² Ma aêac takôc njalu nomña sa atom, takôc Njalu, tañ gêmênğ anğa Anôtônê nañ sa, gebe tajala moasiñ samob, tañ Anôtô kêkêñ gêdêñ aêac nañ. ¹³ Amboac tonañ aêac asôm biñ, tañ njamalacnêñ kauc kêdônğ nañ atom, asôm biñ, tañ Njalu kêdônğ nañ, ma awa biñ Njalunğa sa gêdêñ lau, tañ sêwê kaiñ Njalu nañ.

¹⁴ Mago njac, tañ gêwê kaiñ Njalu atom nañ, êkôc gêñ, tañ Anôtônê Njalu êkêñ nañ, sa atom. Eñ oc êlic amboac gêñ meloc ma nê kauc êsa êpi gêñ tau atom, gebe Njalu êwê lau acgom, go sêpuc njam naêndênğeñ. ¹⁵ Njac tañ gêwê kaiñ Njalu nañ, êtôm gebe êpuc gêñ samob njam, mago njac teñ êpuc njac, tañ gêwê kaiñ Njalu nañ, nê njam êtôm atom.

¹⁶ Asa kêjala Apômtaunê taê gêjam geboc êndônğ biñ êndêñ eñ.”

Aêac tec tatap Kilisinê taê gêjam sa.

3

Anôtônê kolenğwaga

¹ O lasitêwaac, gêmunğeñ aê katôm gebe jasôm biñ êndêñ amac amboac kasôm gêdêñ lau, tañ sêwê kaiñ Njalu nañ atom. Aê kasnôm biñ amboac kasôm gêdêñ lau tonjalêlôm lanğwa to gêdêñ lau, tañ sêkôc Kilisi sa amboac njapalê dedecgeñ. ² Aê kakêñ su gêdêñ amac anôm, kakêñ mo atom, gebe amac atôm atom gebe aniñ gêñ njajaña. Ma galoc embe jakêñ, oc atôm atom amboac tonanğeñ, ³ gebe amac asa lau tonjalêlôm lanğwa nêñ lêñ amoa. Amac embe anam lêmunğ taôm to akêñ kisa êndêñ taôm, go êwa amac sa gebe amac lau tonjalêlôm lanğwa to asa lêñ njamalacña amoa atom me. ⁴ Njac teñ embe êsôm gebe “Aê katu Paulunê gêñ,” ma teñ embe êsôm gebe “Aê katu Apolonê gêñ,” oc asa lêñ njamalacña atom me.

⁵ Amboac ondoc, Apolo eñ asa me Paulu eñ asa. Aêagêc sakiñwaga, tañ awê amac akêñ gêwiñ Kilisi nañ. Aêagêc ajam ma kôm gêdêñ-gêdênğeñ kêtôm Apômtau kêkêñ gêdêñ aêagêc. ⁶ Aê kapunğ njawê ma Apolo kêsanem bu, mago Anôtô kêkêñ gêñ tau kêpi. ⁷ Amboac tonañ njac, tañ kêpunğ njawê agêc njac, tañ kêsanem nañ, talic amboac njanô atom, njanô tagenğ njac, tañ kêkêñ gêñ tau kêpi. Njac tau eñ Anôtô. ⁸ Njac kêpunğ njawênğa agêc njac kêsanem buña agêc têtôm taunğ. Êsêagêc lulugenğ sêkôc nêñ kôm njaoñi êtôm nêñ kolenğ, tañ sêjam nañ, ⁹ gebe aêagêc ajam kôm awiñ Anôtô, ma amac atu ênê kôm moña to atu Anôtônê andu, tañ kêkwê gêmoa nañ.

¹⁰ Anôtô kêkêñ moasiñ gêdêñ aê katu kamunda tokauc, tec kasunğ andu tau njaalê, ma njac teñ gêu dembonğ, go lau samob, tañ sêkwê andu tau sêmoa nañ, sejop nêñ kôm njapepgeñmanğ. ¹¹ Alê njanô Jesu Kilisi tau tec kêkô sugac, ma njac teñ êtôm gebe ênsunğ alê teñ êjô alê njanô tonañ atomanô. ¹² Mago njac teñ embe êkwê andu êkô alê tau njaoñ, oc êtôm

gebe êkôc gold me silber me pocawa me ka me oba me labilaun. ¹³ Lau samob nêj kôm gêdên-gêdêngeŋ oc êtu awê. Kilisinê bêc oc êkêj kôm tau ênêc awê ma eoc ŋanô lasê ŋa ja ma ja tau êwaka lau samob nêj kôm gêdên-gêdêngeŋ ŋaŋanô sa. ¹⁴ Ŋac teŋ nê kôm, taŋ kêkwê sa naŋ, embe êkô, naŋ ŋac tau oc êkôc ŋaôli. ¹⁵ Embe ja êniŋ ŋac teŋ nê kôm, oc nê kôm ŋanô ênaŋa, mago eŋ tau, Anôtô oc ênam eŋ kêsi, êtôm êjaŋgo eŋ aŋga ja ŋalêlôm su.

¹⁶ Amac atu Anôtônê lôm dabuŋ ma Anôtônê Ŋalau gêŋgôŋ amacnêm ŋalêlôm. Amac ajala biŋ tonan me masi. ¹⁷ Ŋac teŋ embe enseŋ Anôtônê lôm dabuŋ su, naŋ Anôtô oc enseŋ eŋ su, gebe Anôtônê lôm tonan gêŋ dabuŋ, ma amac tec atu lôm dabuŋ tau.

¹⁸ Ansau taôm atom. Amacnêm ŋac, taŋ geboc eŋ ŋac tokauc nom tonecŋa naŋ, êtu ŋac meloc acgom, ec êtu ŋac tokauc ŋanô, ¹⁹ gebe kauc nom tonecŋa Anôtô gêlic amboac gêŋ meloc kêtôm teto gêc gebe

“Eŋ gêwa lau tokauc nêj kaucdansaŋ kêtû lip ênac êsêacŋa.”

²⁰ Ma teto teŋ gêwiŋ gebe

“Apômtau kêjala lau tokauc nêj taêŋ gêjam ma gêlic gebe ŋanô masi.”

²¹ Amboac tonan ŋac teŋ etoc tau sa êtu ŋamalac teŋŋa atom, gebe gêŋ samob kêtû amacnêm. ²² Paulu agêc Apolo ma Kepa, nom tonec ma aŋgôŋ matem jaliŋa to amac ênduŋa, ma gêŋ galocŋa to gêŋ ŋamuŋaŋa, gêŋ samob tonan ŋai kêtû amacnêm. ²³ Ma amac taôm tec atu Kilisinê gêŋ, ma Kilisi tau kêtû Anôtônê.

4

Kilisine aposolo

¹ Amac alic aêac amboac Kilisinê sakiŋwaga to Anôtônê gêŋ ŋalêlômŋa ŋagejobwaga acgom. ² Ŋatau gebe êtap gêŋ tagen tonec sa aŋga gejobwaganê gebe eŋ ŋac ŋaŋêŋ. ³ Amac me ŋamalacnêŋ mêtôc teŋ embe êmêtôc aê, oc jalic amboac gêŋ ŋaôma. Ma aê tauc jamêtôc tauc atom amboac tonanŋeŋ. ⁴ Aê gabe ŋoc keso teŋ gêc atom, tagen biŋ tonan gêwa aê sa gebe katu ŋac gêdên nec atom. Ŋoc mêtôcwaga Apômtau taugen. ⁵ Amboac tonan amêtôc lau êmuŋ noc Apômtau êmêŋŋa atom. Ŋac tau tonan oc êpô gêŋ, taŋ kêsiŋ tau gêc ŋakesec ŋalêlôm naŋ, ŋawê êsa ma oc êkêj biŋ, taŋ ŋamalac taêŋ gêjam gêc nêj ŋalêlôm naŋ, êtu awê. Êndên tonan lau samob têtap nêj lambiŋ sa aŋga Anôtônê êndên-êndêngeŋ.

⁶ O lasitêwaac, kêtû amacŋa aê kato biŋ tonan kêpi aêagêc Apolo. Aê kato kêpi aêagêc gebe jandôn ŋalô tonec êndên amac gebe Aôc lêlêc biŋ, taŋ teto gêc naŋ atom. Amacnêm teŋ etoc ŋac teŋ sa ma êmbu ŋac teŋ atom. ⁷ Asa ketoc aôm sa. Aômnêm asagen gêc, taŋ kôkôc aŋga Anôtônê atom. Embe ôkôc gêŋ aŋga Anôtônê ma amboac ondod kotoc taôm sa amboac kôkôc atom.

⁸ Amac aen gêŋ gêôc amac tôŋ sugac. Amac atu lau tolêlôm sugac. Amac taôm ajam gôliŋ taômgaac, apô lêna aêac atom. Ojae, aê gabe amac anam gôliŋ taôm ŋanôgeŋmaŋ, go aêac anam gôliŋ awiŋ amac amboac tonanŋeŋ. ⁹ Tagen aê gabe Anôtô kêdênaŋ aêac aposolo akô ŋamuŋagen atôm lau, taŋ sêkic êsêacnêŋ biŋ naŋ, gebe sênac êsêac êndu e aŋela to ŋamalac nom samucgeŋŋa sêlic amboac êsêac sêgôm dôŋ teŋ. ¹⁰ Aêac atu lau meloc kêtû Kilisiŋa, ma amac atu lau tokauc awiŋ Kilisi. Aêac lau palê-palê, ma amac lau ŋajaŋa. Amac lau towaem, ma aêac lau waenmê. ¹¹ Mo to bu gêjô aêac, aêac apô lêna ŋakwê, lau sêjac aêac ma amoa ŋasawagen e mêngeêdên galoc. ¹² Aêac tauŋ lemeŋ ajam kôm to aim tauŋ sugen. Lau sêbu aêac, mago ajam mec êsêac gêjô. Êsêac sêjanda aêac, ma aêac apuc tauŋ tôŋ. ¹³ Êsêac sêsôm biŋ alôb-alôb kêpi aêac, mago aêac akêj biŋ malô gêjô. Aêac atu nom tonec ŋagêŋgambu to ŋagêŋgêsuŋ-ôpic. Sêlic aêac amboac tonan e mêngeêdên galoc.

¹⁴ Aê kato biŋ tonan gebe jaŋgom amac majem êsa atom, aê galic amac amboac ŋoc ŋapalê ŋajam, tec gabe janac biŋsu amac. ¹⁵ Amac moae atap jaomwaga 10,000, taŋ Kilisi gêbiŋ êsêac tôŋ naŋ sa, mago atap tamemi taêsam sa atom. Aê tonec katu amac tamemi kêtû Kilisi Jesuŋa gêdên taŋ kakêŋ ŋawae ŋajam gêdên amac naŋ. ¹⁶ Amboac tonan aê

jalêḡ biḡ amac gebe atêku aê. ¹⁷ Kêtu tonanḡa aê kasakiḡ Timote gêdêḡ amac gêwac. Eḡ kêtú aêḡoc ḡapalê ḡajam to ḡaḡêḡ, taḡ Apômtau gêbiḡ eḡ tôn naḡ. Eḡ êkêḡ puc amac gebe taêm ênam Kilisinê lêḡ, taḡ kasa to kadôn gêdêḡ gôlôac dabuḡ samob kêtôm gamêḡgeḡ naḡ. ¹⁸ Amacnêm ḡagêdô seboac aê jandêḡ amac jawac atom, tec sêboa tauḡ. ¹⁹ Apômtau embe êlôc sa, oc jandêḡ amac jawac sebeḡ ma jaḡô êsêac, taḡ sêboa tauḡ naḡ, nêḡ biḡgeḡ atom, jajala êsêacnêḡ ḡaclai acgom, ²⁰ gebe Anôtônê gamêḡ ḡam kêsêp tasôm biḡḡa atom, kêsêp ḡaclaiḡgeḡ. ²¹ Amac abe amboac ondoc. Aê jandêḡ amac jawac tosêḡgeḡ me jawac totêtac êwiḡ ma toḡalêlôm malôgeḡ.

5

Tamêtôc biḡ mockaiḡḡa to mockaiḡḡa

¹ Lau sêḡô ḡawae gebe biḡ mockaiḡḡa gêc amacḡa. Biḡ mockaiḡḡa tau kaiḡ teḡ kêtôm lau samuc sêgôm atom. ḡac teḡ gêḡam tamanê awê. ² Biḡ tonanḡ gêc, mago amac aboa taôm amoa me. Amoa tonêm ḡalêlôm ḡawapacgeḡmaḡ, ec atiḡ ḡac, taḡ gêgôm gêḡ tonanḡ naḡ, su aḡga amac ḡalêlôm.

³ Aê tec gamoa jaêc amac, mago ḡoc ḡalau gêmoa gêwiḡ amac tec kêmêtôc ḡac, taḡ gêgôm gêḡ tau naḡ, nê biḡ su amboac gamoa gawiḡ amac. ⁴ Amac embe akac sa anam aêacnêḡ Apômtau Jesu laḡô, naḡ ḡoc ḡalau to aêacnêḡ Apômtau Jesu nê ḡaclai wacêwiḡ amac, ⁵ ma akêḡ ḡac tau êsêp Sadanḡ lêma gebe enseḡ eḡ ôli, ec êndêḡ Apômtaunê bêc Anôtô ênam ênê ḡalau kêsi. ⁶ Amac waem ḡajam atom. Jist ḡagec kêtôm gebe ênam polom samucgeḡ auc. Biḡ tonanḡ amac ajala me masi. ⁷ Amac atu polom ḡaluc sugac. Amboac tonanḡ andec jist laḡgwa ênêcḡa gebe atu polom wakuc, gebe sêbuc aêacnêḡ domba Pasaḡa su. Domba Pasaḡa tau Kilisi. ⁸ Amboac tonanḡ talic nêḡ om tojist laḡgwa atom. Jist laḡgwa tau sec to geo. Talic topolom ḡalucgeḡ. Polom ḡaluc ḡam gebe talic toḡalêlôm ḡawa ma tobiḡḡanôgeḡ.

⁹ Aê kato gêdêḡ amac kêsêp papia teḡ su gebe Anac jaê lau mockaiḡḡa. ¹⁰ Aê taêc gêḡam gebe êḡgamiḡ taôm êndêḡ nom tonec ḡalau mockaiḡḡa tapaôngeḡ nec atom me aḡgamiḡ taôm êndêḡ lau mateḡ katu gêḡḡa me kêjaḡgowaga me lau, taḡ sêḡam sakiḡ gwam naḡ, atom amboac tonanḡ. Embe taêm ênam gebe aḡgamiḡ taôm êndêḡ lau samob amboac tonanḡ, naḡ awi nom siḡ acgom, go êtôm. ¹¹ Aê kato gêdêḡ amac gebe ḡac, taḡ êsam tau gebe amac lasimi eḡ naḡ, embe eḡ ḡac mockaiḡḡa me ḡac mata katu gêḡḡa me ênam sakiḡ gwam me êsôm biḡ alôb-alôb me ênôm gêḡ anaboa me êjaḡgo gêḡḡboa, naḡ anac jaê eḡ ma aniḡ gêḡ aḡgôn awiḡ eḡ atom. ¹² Amboac ondoc, aê jamêtôc lau, taḡ sêmoa môkêḡ samuc me. Masi. Amac amêtôc êsêac, taḡ sêmoa gôlôac ḡalêlôm naḡ. ¹³ Lau taḡ sêmoa môkêḡ samuc naḡ, Anôtô oc êmêtôc êsêac, ma amac atiḡ ḡac sec aḡga amacnêm êsa êna. * sêpac nêḡ polom Pasaḡa, go sêkêḡ jist êsêp êwiḡ atom. Êsêac sêkasiḡ nêḡ laclu samob ḡawasi kêsa gebe jist ḡagec êsap laclu tau tôn atomanô. Tec Paulu gêḡam dôḡ lau buḡa kêpi polom Pasaḡa tau tonanḡ.

6

Lau samuc nêḡ mêtôcwaga sêmêtôc lau buna atom

¹ Amboac ondoc, amacnêm ḡac teḡ embe nê biḡ êndêḡ nê ḡac teḡ ênêc, oc maja tau atom ma êndêḡ ḡac samuc teḡ êna gebe êmêtôc ênê biḡ me. Eḡ êndêḡ Anôtônê lau ênamanḡ gebe sêmansaḡ biḡ tau. ² Anôtônê lau oc sêmêtôc lau nomḡa samob. Biḡ tonanḡ amac ajala me masi. Amboac ondoc, amac embe amêtôc lau nomḡa samob, oc atôm gebe amêtôc nêm biḡ ḡasawaḡa ḡasec-ḡasec atom me. ³ Aêac oc tamêtôc aḡela amboac tonanḡ. Biḡ tonanḡ amac ajala me masi. Embe tamêtôc aḡela, go tatôm gebe tamêtôc nêḡ biḡ nom tonecḡa atom me. ⁴ Amboac tonanḡ biḡ nom tonecḡa embe êlênsônḡ amac, go lau, taḡ gôlôac dabuḡ sêlic êsêac sêmoa tomôkêḡ samucgeḡ naḡ, sêmêtôc biḡ tau me. ⁵ Majem taôm. Amboac

* **5:13:** Asam biḡ jist'a, taḡ gêc Mat 13:33. Mago Judawaga embe

ondoc, amacnê m ñac tokauc teñ gêmoa, tañ kêtôm gebe êmêtôc lasitêwainêñ biñ ñasawaña nan, oc gêmoa atom me. ⁶ Tec akêñ lasitêwainêñ biñ gêdêñ lau-sêkêñ-gêwiñ-atomwaga gebe sêmêtôc nec.

⁷ Amac akêñ taôm adêñ mêtôcwaga, tec gêwa amac sa gebe asô sugac. Kêtu asageñña amac aôc sec, tañ sêgôm gêdêñ amac nan atom. Kêtu asageñña amac ajac jao gebe sêjanço gêñ ança amacña. ⁸ Mago tonançen atom. Amac taôm agôm sec to ajanço gêñ su ma agôm gêñ tau gêdêñ taôm nê m lasitêwai. ⁹ Amac ajalagac gebe lau sec sêwê kaiñ Anôtônê gamêñ êtu nêñ gêñlênsê m atom. Ansau taôm atom. Lau mockaiño to mockaiñña to êsêac, tañ sêjam sakin gêdêñ gwam ma êsêac, tañ sêgôm biñ sêjam tauñña popoc to ñapalê, tañ sêkêñ tauñ têtôm lauo ma ñacwaga, tañ sêkwa ec tauñ nan, ¹⁰ ma gençentêna to lau maten katu gêñña ma lau, tañ sênôm gêñ e kêjaññ êsêac to êsêac, tañ sêsôm biñ alôb-alôb ma kêjançowaga, lau samob tonançen ñai oc sêwê kaiñ Anôtônê gamêñ êtu nêñ gêñlênsê m atom. ¹¹ Gêmunçen amacnê m ñagêdô sêgôm gêñ amboac tonê. Mago galoc Anôtô kêkwasin amac su e atu Anôtônê laugac. Galoc Anôtô kêmasanç amacnê m biñ e gêlic amac atu lau gêdêñ kêtu Apômtau Jesu Kilisi nê ñaê to aêacnêñ Anôtônê Ñalauña.

Alambin Anôtô ña nê m ôlim

¹² “Gêñ samob kêtôm gebe jançômña,” mago gêñ samob tau oc êmoasin aê atom. “Gêñ samob kêtôm gebe jançômña,” mago ñaten ênam gôlin aê atom. ¹³ Biñjanô, lau sêsôm gebe Gêñ taniñña gêjac têtacwalô ñawae, ma têtacwalô gêjac gêñ taniñña ñawae.” Mago Anôtô oc ençen lulugenç su. Aêac ôlin gêjac gêñ mockaiño to mockaiñña ñawae atom, gêjac Apômtau tau ñawae. Ma Apômtau gêjac aêac ôlin ñawae. ¹⁴ Anôtô gêñ Apômtau sa ma oc êñu aêac sa ña nê ñaclai amboac tonançen. ¹⁵ Amac ôlim kêtu Kilisinê ôli ñagêñlêlôm. Amac ajala biñ tonançen me masi. Ma amboac ondoc, oc jakôc Kilisinê ôli ñagêñlêlôm teñ ma jançôm gêñ tau êtu mockaiño ôli ñagêñlêlôm teñ me. Masigoc. ¹⁶ Ñac tañ êmoa êwiñ awê mockaiñoña nan, êsêagêc oc têtû ôli tagenç. Amac ajala biñ tonançen me masi. Teto gêc gebe “Êsêagêc oc têtû ñanô tagenç.” ¹⁷ Mago ñac, tañ gêbiñ tau têtû tamiñ Apômtau nan, gêwê kaiñ Ñalau tagenç gêwiñ enç. ¹⁸ Aêc gêñ mockaiñoña su. Ñac teñ embe êngôm sec ñagêdô, oc êlênsôn enç tau ôli atom. Mago embe êngôm mockaiñ, oc êngôm sec êndêñ tau ôli solop. ¹⁹ Amac ôlim kêtu Ñalau Dêbuñ, tañ gêmoa amacnê m ñalêlôm nan, nê lôm dabuñ. Ôlim kêtu amacnê m gêñ atom, Anôtô kêkêñ gêdêñ amac. Amac ajala atom me. ²⁰ Enç gêjam ôli amac ña ñaôli kapôenç. Amboac tonançen alambin Anôtô ña amac ôlimenç.

7

Lauo to ñac sêjam tauñ ñabin

¹ Aê gabe jajô biñ, tañ amac ato nan. Ñac teñ embe êmoasac awê atom, oc ñajam. ² Mago kêtu biñ mockaiñoña tec ñacwaga sênam awê êndêñ-êndênçenç to lauo sênam ñac êndêñ-êndênçenç. ³ Ñac êngamiñ tau êndêñ nê awê atom, ma awê êngamiñ tau êndêñ nê akwenç atom, ⁴ gebe awê kêtu tau ôli ñatau atom, ñac kêtu nê awênê ôli ñatau, ma ñac kêtu tau ôli atom, awê kêtu ñatau. ⁵ Ançamiñ taôm êndêñ taôm atom. Embe taêm ênam gebe anam dabuñ taôm êsêp ñasawa êtu atenç mecña, go amansanç biñ awiñ taôm êmuñ acgom ma ñajam. Tê m tau êmbacnê, go amoa awiñ taôm êtiam, gebe Sadanç êlêtôm amac êtu nê m têtac ñakalacña atom. ⁶ Biñ tonançen aê kasôm amboac jatu atom, kasôm gebe jawa sagenç êndêñ amac. ⁷ Aê gabe ñamalac samob têtôm aêmanç. Tagenç Anôtô gêjac sam moasinç gêdêñ ñamalac gêdêñ-gêdênçenç, kêkêñ teñ gêdêñ ñac teñ ma teñ gêdêñ teñ.

⁸ Aê jasôm ñoc biñ êndêñ lau, tañ sêjam awê to ñac atom ma êndêñ awê tuc. Êsêac embe sêmoa têtôm aê, go ñajam. ⁹ Mago êsêac embe sênam dabuñ ôlinç têtôm atom, go lauo sênam ñac ma ñacwaga sênam awê samanç. Sênam tauñ tec ñajam êlêlêc sêmoa toôlinç ñakalac su.

¹⁰ Êndêñ lauo to ñac, tañ sêjam tauñ nan, aê jakêñ biñsu teñ. Biñsu tau aêñoc atom, Apômtaunê gebe Awê êkac tau su ança nê akwençnê atom. ¹¹ Embe êkac tau su, nanç êmoa

nê taunja e taê ênam teñ, go êmansañ bi ñ êndên nê akweñ ma êmu êndên eñ êna êtiam. Ma ñac tau êwi nê awê siñ atom amboac tonanjen.

¹² Êndên lau ñagêdô aêgen tec jasôm biñ tonec. Biñ tau Apômtaunê biñ atom. Ñac buña teñ embe ênam samuco teñ ma awê tau embe têtac êwiñ gebe êngôn êwiñ ñac tonañ, nañ ñac tau êwi eñ siñ atom. ¹³ Ma awê buña teñ embe ênam ñac samuc teñ, ma ñac tau embe têtac êwiñ gebe êngôn êwiñ awê tonañ, nañ awê tau êwi nê akweñ tonañ siñ atom, ¹⁴ gebe ñac samuc êtu Anôtônê gên êtu ênê awêña, ma awê samuco êtu Anôtônê gên êtu ênê akweñña. Embe amboac tonañ atom, go nêñ ñapalê têtú gên sec, mago êsêac têtú Anôtônê gêngac. ¹⁵ Mago samuco to ñac, tañ sêjam lau buña nañ, embe sêkac taun su anja lau buña nêñ, go sêngôm. Biñ amboac tonañ êkônij awê buña to ñac buña tôn atom. Anôtô kêkalem amac gebe amoa tobiñmalôgen. ¹⁶ O awê tau, aôm oc ônam nêñ akweñ kêsi. Kôjala biñ tonañ me masi. O ñac tau, aôm oc ônam nêñ awê kêsi. Kôjala biñ tonañ me masi.

Tasa nêñ lêñ, tañ Anôtô kêmasañ nañ

¹⁷ Aê kamasañ biñ tonec gêdên gôlôac dabuñ samob gebe Lau samob sêsa nêñ lêñ êtôm tañ Apômtau gêjac sam moasiñ gêdên êsêac gêdên-gêdênjen ma êtôm tañ Anôtô kêkalem êsêac nañ. ¹⁸ Anôtô embe êkalem ñac, tañ sêsa eñ su nañ, go ñac tau ênam tau auc atom. Embe êkalem ñac samuc teñ, go sêsa ñac tau atom. ¹⁹ Sêsa lau me sêmoa amboac lau samuc, biñ tau tonañ ñanô masi. Gên ñanô tau tonec gebe sêmansañ Anôtônê biñsu. ²⁰ Kôm tañ lau sêjam gêdên tañ Anôtô kêkalem êsêac nañ, sêsap tônmañ. ²¹ Gêdên tañ Anôtô kêkalem aôm nañ, aôm oc kôtu ñac teñ nê gênôma me. Embe amboac tonañ, go biñ tau êkên wapac aôm atom. Mago embe sêngamboac aôm su, nañ ômoa nêñ lêtêgen. ²² Gênôma tañ Apômtau kêkalem eñ nañ, kêtú Apômtaunê ñac, tañ kêgaboac eñ su jagêmoa nê lêtêgen nañ. Ma ñac, tañ gêmoa nê lêtêgen ma Apômtau kêkalem eñ nañ, jakêtu Kilisinê gênôma. ²³ Anôtô gêjam ôli amac ña ñaôli kapôên, amboac tonañ atu ñamalacnêñ gênôma atom. ²⁴ O lasitêwaac, kôm tañ lau sêjam gêdên Anôtô kêkalem êsêac sêmoa nañ, sêsap tôn êndên-êndênjen sêwiñ Anôtômañ.

Lau tañ sêjam awê to ñac atom ma awêtuc nêñ biñ

²⁵ Aê katap Apômtaunê biñsu teñ kêpi lau, tañ sêjam awê to ñac atom nañ, sa atom. Mago Apômtau taê walô aê tec katu ñac ñañên. Amboac tonañ jasôm ñoc taêc gêjam lasê ma amac akên êwiñ ñoc biñ. ²⁶ Aê taêc gêjam amboac tonec gebe galoc gênwapac tec gêc. Tec ñamalac embe sêmoa amboac sêmoa, oc ñajam. ²⁷ Aôm gôjam awê sa su me. Tec ôngôm gênlêlôm gebe ôwi eñ siñña atom. Ma aôm tonañ gôjam awê atom me. Tec onsom awê atom. ²⁸ Mago aôm embe ônam awê sa, oc ôngôm sec atom. Ma awêtakiñ embe ênam ñac, oc êngôm sec atom amboac tonanjen. Mago gênwapac nom ña oc êtap lau amboac tonañ sa, tec aê gabe jambôc auc êndên amac. ²⁹ O lasitêwaac, aê jasôm ñoc biñ tonec gebe Têm kêtú dambê sugac, amboac tonañ êsêac, tañ sêjam awê sa su nañ, sêmoa amboac sêjam awê atom. ³⁰ Êsêac tañ têtaj nañ, sêmoa amboac têtaj atom, ma êsêac tañ têtac ñajam nañ, sêmoa amboac têtac ñajam atom. Êsêac tañ sêjam ôli gên nañ, sêmoa têtôm lau, tañ nêñ waba masi. ³¹ Ma êsêac, tañ sêjam kôm kêpi gên nomña sêmoa nañ, sêmoa têtôm lau, tañ sêjam kôm tonañ atom, gebe nom tonec oc ê su ênaña.

³² Aê gabe amac apô sim taôm atom. Ñac tañ gêjam awê atom nañ, kêpô sim tau kêtú Apômtauña, gebe Apômtau êlic eñ ênac mataanô ñajam. ³³ Ñac tañ gêjam awê sa nañ, kêpô sim tau kêtú gên nomñaña, gebe nê awê êlic eñ ênac mataanô ñajam. ³⁴ Amboac tonañ nê ñalêlôm gêja lu. Ma awê, tañ gêjam ñac sa atom to awêtakiñ sêpô sim taun kêtú Apômtauña gebe êsêac ôlij to nêñ ñalau têtú Apômtaunê gên. Mago awê, tañ gêjam ñac sa nañ, kêpô sim tau kêtú gên nomñaña, gebe nê akweñ êlic eñ ênac mataanô ñajam. ³⁵ Aê kasôm biñ tonañ gebe ênam amac sa. Aê gabe jawa lakô amac atom, aê taêc gêjam gebe amac atu lau mansañ to ñañên asap Apômtau tôn totêmtac makenjen.

³⁶ Embe sê awê to ñac gebe sênam tauñ, mago sênam tauñ seberñ atom, ma ñac tau embe taê ênam gebe lêñ tonañ keso, ma têtac êkac eñ gebe sênam tauñ ñagaô, nanngo sêngôm ñanô êsa êtôm eñ taê gêjam. Oc sêngôm sec atom, sênam tauñmañ. ³⁷ Ma ñac embe taê ênam êtu tônia ma biñ teñ êkac eñ atom, ma nê ñaclai êtôm gebe ênam gôliñ tau ma êmansañ nê ñalêlôm gebe ênam awê atomgeñ, oc ñajam amboac tonañ. ³⁸ Amboac tonañ ñac teñ embe ênam awê, oc ñajam, ma teñ embe ênam awê atom, oc ñajam êlêlêc.

³⁹ Sêmôcwalô gêbiñ awê tamiñ nê akweñ kêtôm têm, tañ nê akweñ gêmoa mata jali. Embe nê akweñ êmac êndu, go awêtuc êtôm gebe ênam ñac teñ sa êtôm têtac êwiñ. Tageñ ênam to Apômtaugeñ. ⁴⁰ Mago awêtuc embe êmoa amboac awêtuc, oc aoc êoc eñ êlêlêc. Ñoc taêc gêjam tau tonañ, ma aê gabe oc kakôc Anôtônê Ñalau sa amboac tonañ.

8

Biñ kêpi gêñ taniñña, tañ sêkêñ kêtû da gêdêñ gwam

¹ Biñ kêpi da gwamña amboac tonec. Aêac tajala gebe aêac samob tatap kauc sêñac. Mago kauc tonañ kêkêli ñamalac e tetoc tauñ sa, ma têtac gêwiñ ñanô tau tec gêboa gôlôac sa. ² Ñac tañ taê gêjam gebe kêjala gêngac, mago eñ kêjala gêñ tau e jagêdêñ ñamadiñ atom tageñ. ³ Ñac teñ embe têtac êwiñ Anôtô, nanñ Anôtô oc êjala eñ.

⁴ Biñ kêpi taniñ gêñ, tañ sêkêñ kêtû da gêdêñ gwamña nanñ, amboac tonec. Aêac tajala gebe “gwam mata jali teñ gêmoa nom atom,” tajala gebe “Anôtô ñanô tageñ tec gêmoa.” ⁵ Êsêac oc sêsam ñaclai undambê to nomña ñagêdô gebe anôtôi kêtôm “anôtôi” to “apômtaui” taêsam sêmoa. ⁶ Mago Anôtô tageñ tec kêtû aêacnêñ Tameñi. Eñ kêkêñ gêñ samob ma aêac tamoa tapeñ engeñ. Ma Apômtau tageñ gêmoa, Jesu Kilisi. Anôtô kêkêñ gêñ samob ña engeñ, ma aêac tamoa ña engeñ.

⁷ Mago samob têtap kauc tonañ sa atom. Lau ñagêdô, tañ gêmungeñ sêsa lêñ gwamña nanñ, sêsap gwam ñalêñ tônia e mêngeñ galoc. Êsêac señ gwada da gwamña ñanô teñ e gêgôm nêñ ñalêlôm palê-palê ñatêmui kêsa. ⁸ Gêñ taniñña oc êwaka aêac sa êndêñ Anôtô atom. Embe taniñ gêñ atom, oc tasô gêñ ñanô teñ atom. Ma embe taniñ gêñ, oc tatap ñanô teñ sa êlêlêc su atom amboac tonangeñ. ⁹ Tageñ alic taôm gebe gêñ, tañ amac asaê gebe atôm gebe oc anğôm nanñ, êlênsônia lau palê-palê atom. ¹⁰ Ñac ñalêlôm palê-palê teñ embe êlic aôm, tañ nêma kauc kêsa kêpi biñ tonañ nanñ, ôniñ gêñ ôngônia lôm gwamña, oc êoc awasun tônia êndêñ gêñ gwamña tau me. Masigoc. ¹¹ Aômnêm kauc oc êjaiñ ñac palê-palê tonañ e ênaña. Mago ñac tau tonañ kêtû aôm lasim ma Kilisi gêmác êndu kêtû enña. ¹² Embe anğôm sec êndêñ lasitêwai amboac tonañ e êlênsônia nêñ ñalêlôm palê-palê, go anğôm sec êndêñ Kilisi tau. ¹³ Kêtû tonañña gêñ taniñña embe êtim lasic, go janiñ gwada teñ êtiam atomanô gebe jatim lasic e êtu sec nec atom.

9

Paulu kêwaka aposolonêñ kôm to lêñ sa

¹ Kilisi kêgaboac aê su gamoa ñoc lêtêgeñ atom me. Ma aê aposolo atom me. Aê galic aêacnêñ Apômtau Jesu atom me. Aê gajam kôm kêtû Apômtauña ma amac atu kôm tau ñañanô atom me. ² Lau ñagêdô oc moae sêlic aê katôm aposolo atom, mago katu amacnêm aposolo. Apômtau gêbiñ amac tônia, tec atu ñoc sakiñ aposolona ñabelo.

³ Lau embe sêmêtôc aê go jawaka tauc sa amboac tonec. ⁴ Aê katôm gebe janiñ to janôm gêñ me masi. ⁵ Aê kêtom gebe janam awê buña ma jasêlêñ jawiñ eñ amboac aposolo ñagêdô to Apômtaunê lasii ma Kêpa sêgôm me masi. ⁶ Aêagêc Barnaba taungeñ atôm gebe awi kôm lemeñña siñ atom me. ⁷ Siñwaga ondoci gêjac siñ ma tau gêjam ôli tau. Asa kêsê wain kôm teñ ma geñ ñanô atom. Ma asa gejob bulimakao ma gênôm ñasu atom.

⁸ Aê ñawa biñ tonañ sa kêpi ñamalacnêñ gêñgeñ ma biñsu kêsôm biñ tau gêwiñ amboac tonañ. ⁹ Kêsômgec. Teto gêc Mosenê biñsu gebe “Ôkic bulimakao, tañ kêka polom ñanô

gêmoa nan, awasun auc atom.” Anôtô taê gêjam kêpi bulimakaogen me. ¹⁰ Me kêsôm bin tonan kêtû aêacna. Bin tonan teto kêtû aêac taunna. Nac tan êkac nom ôkwi to nac, tan ejon nan sa nan, agêc lulugen sêkên maten gebe sêwê kain kôm nan sêwin. ¹¹ Aêac asê nawe njalauna kêsêp amac. Embe ajon nan nomna sa anga amacnêm, oc alic amboac gêj kain ten me. ¹² Lau nagêdô embe sêlic êtôm gebe sêwê kain amacnêm kôm nan, go aêac awê kain gêj alêlêc êsêac su atom me.

Mago aêac akôc gêj ten anga amacnêm atom, aôc gêjwapac samob, gebe aêacma bin ten êkô Kilisinê nawae njam auc atom. ¹³ Amac ajalagac gebe lau, tan sêjam kôm sêmoa lôm dabun nan, têtap nêj gêj taniinna sa anga lôm dabun. Ma êsêac, tan sêkên da jagêsac altar nan, sêwê kain da tonan nagêdô. ¹⁴ Kêtû tonanna Apômtau kêjatu gebe lau, tan sêsôm nawae njam lasê nan, kôm nawae njamna tau êlôm êsêac amboac tonan.

¹⁵ Mago aê tonec gagôm gêj samob tonan naj naten nan kêsâ atomanô. Ma kato bin tonan naj gebe akên gêj êndên aênâ nec atom. Aê embe jamac êndu êtu mona, oc jalic njam êlêlêc nac ten ensen êc waec kôm tonanna su. ¹⁶ Aê embe jasôm nawae njam lasê, oc êngôm aê waec êsa atom. Kôm tonec gêjac aê njawaegac. Ojae aêma, embe jasôm nawae njam lasê atom, oc jamoa naeo. ¹⁷ Aê tauc embe jajalin kôm tonan sa, oc jatap kôm tau naôli sa. Mago tauc embe jajalin sa atom, oc êtu noc kôm, tan gêjac aê nawae nan. ¹⁸ Amboac tonan aê jatap kôm naôli ondoc sa. Noc naôli tau tonec gebe jasôm nawae njam lasê to jakên nawae njam tau naômagen ma jakac lau gebe sêkên nagêjô, tan gêjac aê nawae kêtû gajam sakin nawae njamna nan atom.

¹⁹ Kilisi kêgaboac aê su, tec gamoa noc lêtêgen, mago aê tauc kakên tauc katu samob nêj sakinwaga, gebe janam lau taêsam ôkwi. ²⁰ Aê katu lau Juda nêj nac Judana ten, gebe janam lau Juda ôkwi. Aê tauc kasô Mosenê binu njalabu atom, mago katu lau, tan sêsô binu njalabu nan, nêj nac kêsô binu njalabuna ten, gebe janam êsêac, tan sêsô binu njalabu nan ôkwi. ²¹ Aê tauc gamoa Kilisinê binu njalêlôm ma yamoa to Anôtônê binsumêgen atom, mago katu lau tobinsumê nêj nac tobinsumêna ten, gebe janam lau tobinsumê ôkwi. ²² Aê katu lau palê-palê nêj Nac palê-palêna ten, gebe janam lau palê-palê ôkwi. Aê katu lau samob nêj nac gêj samobna, gebe janam nêj nagêdô ôkwi-ôkwi. ²³ Gêj samob tonan naj aê gagôm kêtû nawae njamna, gebe jawê kain nawae njam namoasin jawin.

²⁴ Amac alicgac me, êsêac, tan sen kwanwaninoc sêmoa nan, samob sêlêti, mago nac tagen oc êtap nan sa. Amboac tonan alêtigen gebe atap nan tau sa. ²⁵ Lau samob, tan sebe sêni kwanwaninoc nan, têtû mêtê taun gêj samobna. Êsêac sêgôm gêj tonan, gebe têtap sunsun têlagen na ten sa. Mago aêac tec dagôm, gebe tatap sunsun tenge na tau sa. ²⁶ Aê tauc kêlêti kalêsagen atom. Ma aêagêc nac ten embe apen taun, oc jatuc lemoc ten sawa atom. ²⁷ Aê katu kasec ôlic to kêkônin tauc gebe tauc, tan gajam mêtê lau nagêdô nan, jatu meloc atom.

10

Tajop taun ênden sakin gwamna

¹ O lasitêwaac, aê gabe jansa bin tonec auc êndên amac atom gebe Tamenj samob sêsêlên sêmoa tao njalabu ma samob selom gwêc sêja. ² Êsêac samob sêlin tao to gwêc kêtû nêj sanu, tan gêbin êsêac tôn tamin Mose. ³ Êsêac samob sen mo njalauna tagen têtôm taunen, ⁴ ma samob sênôm gêj njalauna, gebe êsêac sênôm anga poc njalauna, tan kêdaguc êsêac nan, Ma poc tau Kilisi tau. ⁵ Mago Anôtô gêlic êsêacnên taêsam gêjac mataanô njam atom, tec gesen êsêac su anga gamên sawa.

⁶ Gêj tonan naj kêtû nadônôn gêdên aêac gebe tajop taun ma maten katu gêj sec tatôm êsêac nec atom. ⁷ Ma amac anam sakin gwam atôm êsêacnên nagêdô sêjam sakin nec atom amboac tonan. Teto gêc amboac tonec gebe “Lau sêngôn sic sebe sêni to sênôm gêj ma dêdi sa sebe têtê wê.” ⁸ Aêac dangôm gen mockaino to mockainna tatôm êsêacnên nagêdô

sêgôm nan atom amboac tonanjen. Êsêac sêgôm, tec gêdêñ bêc tagen lau 23,000 sêjaña. ⁹ Ma aêac tansaê Apômtau tatôm esêacnê ñagêdô sêsaê en nan atom amboac tonanjen. Êsêac sêgôm, tec moac gesen êsêac. ¹⁰ Aôc gêdô atôm esêacnêñ ñagêdô sêôc gêdô nan atom. Êsêac sêgôm, tec anjela sinjña gêjac êsêac endu.

¹¹ Bin tonan ñai kêtap êsêac sa kêtû ñadônđôn ma teto gêc gebe êkêñ puc aêac gebe nom ñatêm êmbacnêña mên-kêdabinj aêac sugac. ¹² Amboac tonan ñac, tanj geboc kêkô ñajaña nan, ejop tau gebe ênac tau êndu atom. ¹³ Lêtôm tanj kêtap amac sa nan, lêtôm kainj tenj atom, lêtôm ñamalacñagenj. Ma Anôtô enj ñac ñanjênj, tec êlôc gebe letôm êtap amac sa êlêlêc ôlimwalô su atom. Lêtôm embe êtap amac sa, oc êmansanj lênj awê letôm saña, ma êpuc amac tônj e atôm gebe aôc letôm tau.

¹⁴ O lauace, amboac tonan aêc sakinj gwamña sumanj. ¹⁵ Amac lau tokauc, tec kasôm binj gêdêñ amac. Amac taôm ansaê binj, tec jasôm nec. ¹⁶ Aêac tajam danje Anôtô kêpi laclu moasinjña ma embe tanôm, go tawe kainj Kilisine dec dawinj atom me. Ma embe taniñ polom, tanj tapô êkôc nan, go tawe kainj Kilisinê ôli dawinj atom me. ¹⁷ Polom tagenj tec gêc, tec aêac lau taêsam tatu ôli tagenj, gebe aêac samob tawê kainj polom tagenj.

¹⁸ Alic lau Israel acgom. Lau tanj senj da nan, sêwê kainj sakinj altarnja tonan. ¹⁹ Aê jasôm binj amboac ondoc. Jasôm gebe da gwamña tau gênj ñanô tenj me. Me gwam tau gênj ñanô. Masianô. ²⁰ Mago gabe jasôm tonec gebe Gênj tanj lau samuc sêkêñ kêtû da nan, sêkêñ gedenj Anôtô atom, sêkêñ gêdêñ ñalau sec. Aê gadec gebe ambinj taôm tônj tamiñ ñalau sec. ²¹ Amac atôm gebe anôm gênj êsêp Apômtaunê laclu to êsêp ñalau sec nêñ laclu êpi tagenj atom. Amac atôm gebe awê kainj Apômtaunê moasinj to ñalau sec nêñ êpi tagenj atom amboac tonan. ²² Aêac takêli Apômtau e têtac ñandanj êsa me. Aêacnêñ ñaclai kêlêlêc ênê su me.

Danjôm nêñ gênj samob tawaka Anôtônê wae sagenj

²³ “Gênj samob kêtôm gebe danjôm,” mago gênj tau samob oc êmoasinj aêac atom. “Gênj samob kêtôm gebe danjôm,” mago gênj tau samob oc êmboa gôlôac sa atom. ²⁴ Ñac tenj taê ênam gebe nê gênj êmoasinj enj taugenj nec atom, taê ênam gebe ensom gênj êmoasinj lau nagêdôña êwiñ acgom. ²⁵ Aninj gwada, tanj sêkêñ gêdêñ lau sêjam ôli anja têtulu gênj ñamala nanj samob. Apuc gwada tenj ñam êtu nêñ ñalêlôm ulu-uluña atom, ²⁶ gebe teto gêc gebe “Nom to ñagênj samob kêtû Apômtaunê gênjgênj.” ²⁷ Ñac samuc tenj embe êkalem amac gebe aninj gênj awinj enj ma embe ana, nanj aninj gênj samob, tanj sêkêñ êndênj amac nanj ñaucñagenj, apuc ñam êtu nêñ ñalêlôm ulu-uluña atom. ²⁸ Mago ñac tenj embe êsôm êndênj amac gebe “Gênj tonan sêkêñ kêtû da gêdêñ gwam,” nanj aninj atom êtu ñac, tanj kêkêñ puc amacña ma êtu êlênsônj ñalêlôm atomña. ²⁹ Aê kasôm kêpi amac taôm nêñ ñalêlôm atom, kasôm kêpi ñac tau tonan nê ñalêlôm. Kilisi kêgaboac aê su gamoa ñoc lêtêgenj, tec ñac tenj nê ñalêlôm êmêtôc aê amboac ondocgenj. ³⁰ Aê embe janam danje Anôtô to janinj gênj, oc sêsôm binj alôb-alôb êpi gênj, tanj gajam danje su nanj, êtu asagenjña.

³¹ Gênj tanj amac aenj to gênj, tanj amac anôm ma gênj, tanj amac agômagôm nanj, anjôm samob gebe awaka Anôtônê wae sa. ³² Amacnêñ lênj êlênsônj Juda to Helen ma Anôtônê gôlôac atom. ³³ Aê gagôm amboac tonan. Aê gagôm ñoc gênj samob e lau samob sêlic ênac matenjanô ñajam. Aê taêc gêjam gebe êtu moasinj êndênj aê taucgenj atom, êtu moasinj êndênj lau taêsam êwiñ gebe Anôtô ênam êsêac kêsi.

11

¹ Atêku aê amboac aê katêku Kilisi.

Lauo to ñac sêlic om ñamêtê

² Aê jalambinj amac gebe taêm gêjam aê ñapanj tec amoa ma amasanj mêtê, tanj kakêñ gêdêñ amac nanj. ³ Aê gabe amac ajala tonec Kilisi kêtû ñacwaganêñ mômêñapac ma ñacwaga têtû nêñ lauo mômêñapac, ma Anôtô kêtû Kilisi mômêapac. ⁴ Ñac tenj embe etenj mec me eoc

biñ lasê ma êkuc gêñ teñ, oc êngôm eñ tau môkêapac, Kilisi kwalec. ⁵ Ma awê teñ embe eteñ mec me eoc biñ lasê ma êkuc gêñ teñ atom, oc êngôm tau môkêapac, nê akweñ, kwalec. Kêkuc gêñ teñ atom, tec kêtôm awê, tañ sêsêbuñ eñ môkêlauñ su samucgeñ. ⁶ Awê teñ embe taê ênam gebe êkuc gêñ atom, nañ sêkapiñ môkêlauñ sumañ. Mago awê teñ embe sêkapiñ me sêkaliñ môkêlauñ, oc êtu biñ majeñña êndêñ eñ, tec eñ êkuc gêñ teñ acgommañ. ⁷ Ñac êkuc gêñ teñ atom. Eñ kêtû Anôtônê katu to ñawasi. Ma awê tau kêtû ñacnê ñawasi ⁸ gebe ñac tau anğa awênê atom, awê anğa ñacnê. ⁹ Ma Anôtô kêkêñ ñac tau kêtû awêña atom, kêkêñ awê kêtû ñacña. ¹⁰ Amboac tonañ awê êkuc gêñ êtu anğelaña. Gêñ tau êwa eñ sa gebe kêsô nê akweñnê ñaclai ñalabu. ¹¹ Apômtau gêbiñ aêac tøj, amboac tonañ ñac ênam awê sa ma awê ênam ñac sa, ¹² gebe awê kêsâ anğa ñacnê ma ñac gêmoa kêtû awê kêkôc eñña. Ma gêñ samob gêmêñ anğa Anôtônê. ¹³ Amac taôm asôm acgom. Awê teñ embe eteñ mec êndêñ Anôtô ma êkuc gêñ teñ atom, oc êtôm me masi. ¹⁴ Ñac teñ embe môkêlauñ baliñanô, oc êtu biñ majeñña êndêñ eñ. ¹⁵ Mago awê embe môkêlauñ baliñanô, oc êtu ênê gêlôñ. Ñamalacnêñ mêtê kêdôñ biñ tonañ gêdêñ amac atom me. Anôtô kêkêñ môkêlauñ baliñ gêdêñ awê gebe êngandê eñ auc. ¹⁶ Ñac teñ embe taê ênam gebe êkêñ kisa êndêñ mêtê tonañ, nañ jasôm biñ tageñ tonec gebe aêac to Anôtônê gôlôac ma mêtê teñ gêc atom.

Sêgôm Apômtaunê moasiñ ñalêñ kêlênsôñ

¹⁷ Aê gabe jakêñ ñagôliñ teñ êndêñ amac. Aê jalambin amac êtu nêñ akac saña atom, gebe nêñ akac sa tonañ kêmoasiñ amac atom, gêgôm amac atu sec. ¹⁸ Biñ tonec tec ganô kêtû ñamata gebe Amac gôlôac akac taôm sa ma awa taôm kêkôc-kêkôc. Aê kakêñ gêwiñ gebe biñ ñagêdô amboac tonañ oc gêc biññanô. ¹⁹ Gôlôac sêwa tauñ êkôc-êkôc oc ñajam, gebe amacnêñ lau mansañ sêwaka tauñ sa têtû awê. ²⁰ Gêdêñ tañ amac akac taôm sa nañ, akac sa kêtû aniñ Apômtaunê moasiñña atom. ²¹ Gêdêñ noc aniñ gêñña amac samob aeñ nêñ gêñ gêdêñ-gêdêñgeñ, tec lau ñagêdô mo gêjô êsêac ma ñagêdô sênôm gêñ e kêjaññ êsêac. ²² Nêñ andu aniñ to anôm gêñña kêkô atom me. Amac atu kasec Anôtônê gôlôac ma anğôm êsêac, tañ nêñ gêñ masi nañ, majeñ êsa me. Aê jasôm biñ amboac ondoc êndêñ amac. Oc jalambin amac me. Masi, aê jalambin amac êtu nêñ biñ tonañña atom.

Apômtau Jesu kêkêñ moasiñ dabuñ gêdêñ nê lau (Mat 26:26-29; Mar 14:22-25; Luk 22:14-20)

²³ Biñ tañ kakêñ gêdêñ amac nañ, aê kakôc anğa Apômtaunê gebe Gêdêñ gêbêc tañ Juda geoc Apômtau lasê nañ, Jesu tau kêkôc polom ²⁴ mênğêjam danğe ma kêpô kêkôc, go kêsôm gebe “Aêñoc ôlic, tañ gêjô amac nañ tonec. Anğôm amboac tonañ, ec taêm ênam aêgeñ.” ²⁵ Señ su, go kêkôc laclu amboac tonañ ma kêsôm gebe “Laclu aêñoc dec poac wakucña tau tonec. Anğôm amboac tonañ, go embe anôm, ma taêm ênam aêgeñ.” ²⁶ Êtôm têm samob, tañ aniñ polom tonec to anôm êsêp laclu tonec nañ, asôm Apômtau gêmâc êndu ñawae lasê e tau êmu êmêñ.

Taniñ moasiñ dabuñ ñapep, takic tauñ nêñ biñ atom

²⁷ Amboac tonañ teñ embe êniñ polom tonec me ênôm êsêp Apômtaunê laclu tonec wauc-waucgeñ, nañ oc êwê Apômtaunê ôli to dec ñakaiñ. ²⁸ Samob sênsaê tauñ êndêñ-êndêñgeñ su acgom, go sêniñ polom to sênôm êsêp laclu tonec. ²⁹ Ñamalac tañ êniñ moasiñ to ênôm êsêp laclu nañ, embe etoc Apômtaunê ôli sa atom, oc êniñ to ênôm gêñ tau êtu êkic tau nê biñña. ³⁰ Kêtû tonañña tec amacnêñ lau taêsam têtap gêmâc sa to ôliñwalô gêjaña ma ñagêdô sêmâc êndu. ³¹ Aêac embe tansaê tauñ ñapep, go Anôtô êmêtôc aêac atom. ³² Apômtau kêmêtôc to gêjac aêac, gebe ênê mêtôc ñamuña enseñ aêac su tanaña dawin nom atom.

³³ O lasitêwaac, amboac tonañ embe akac sa êtu anij moasinña, nan aôñ taôm acgom. ³⁴ Teñ embe mo êjô en, nan ênij gêñ anga nê andu kwananğen, gebe akac taôm sa êtu akic taôm nêñ binja atom. Tauc jandên amac jawac acgom, go jamansañ biñ ñagêdo êwiñ.

12

Ñalau Dabuñ nê moasin

¹ O lasitêwaac, aê gabe jansa moasin Ñalauña auc êndên amac atom. ² Amac ajalagac gebe Gêdên tañ amoa lau samucñagen nan, nêñ ñalêlôm kêkac amac e awê adên gwam awamê aja. ³ Amboac tonañ aê jasôm lasê êndên amac gebe Ñac teñ embe Anôtônê Ñalau êôc en awa sa, nan êsôm gebe “Aê japuc boa Jesu” nec atom. Me teñ embe Ñalau Dabuñ ênam en auc atom, nan oc êtôm atom gebe êsôm gebe “Jesu en Apômtau.”

⁴ Moasin gêdên-gêdênğen, mago ñaÑalau tagen. ⁵ Sakiñ gêdên-gêdênğen, mago ña Apômtau tagen. ⁶ Ñaclai tanam kômña gêdên-gêdênğen, mago ña Anôtô tagen, tañ gêjam kôm kêpi lau samob gebe sêngôm gêñ samob ñanô êsa nan. ⁷ Ñalau geoc tau lasê gêdên ñamalac ñalên gêdên-gêdênğen gebe êmoasin gôlôac. ⁸ Ñalau kêkên kauc mêtêña gêdên ñac teñ, to Ñalau tonanğen kêkên kauc êkip biñ ñam saña gêdên teñ. ⁹ Ñalau tagen tonañ kêkên ñac teñ kêkên gêwiñ ma kêkên moasin danğôm lau ôliñ ñajam êsaña gêdên ñac teñ. ¹⁰ En kêkên ñaclai gêdên ñac teñ, tec gêgôm gêñsêga ma kêkên ñac teñ geoc biñ lasê. En kêkên ñac teñ kêjala ñalau ñajam to secña ma kêkên ñac teñ kêsôm biñ awen ñatalô, ma kêkên teñ gêwa biñ awen ñatalôña sa. ¹¹ Ñalau tagen tau tonañ gêjam kôm samob tonañ ñai. En gêjac sam nê moasin gêdên lau gêdên-gêdênğen kêtôm en tau taê gêjam.

Ôli tagen, ma ñagêñlêlôm taêsam

¹² Kilisi kêtôm ôli teñ. ôli tau gêñ tagen, mago ñagêñlêlôm taêsam. Ôli ñagêñlêlôm tokain-tokain, mago samob tonañ têtü ôli tagen. ¹³ Aêac samob talin sanğu ma Ñalau tagen gêbiñ aêac tôn tatu ôli tagen Juda to lau samuc, gêñôma to lau, tañ sêmoa nêñ Iêtêgen nan, ma sêkên Ñalau tagen gêdên aêac samob tanôm.

¹⁴ Ôli tau ñagêñlêlôm tagen atom, ñagêñlêlôm taêsam. ¹⁵ Akain embe êsôm gebe “Aê lêma atom, tec katu ôli ñagêñlêlôm teñ atom,” biñ tonañ oc êkac en su anga ôli êtôm atom. ¹⁶ Ma tanasun embe êsôm gebe “Aê mataanô atom, tec katu ôli ñagêñlêlôm t en atom,” biñ tonañ oc êkac en su anga ôli êtôm atom. ¹⁷ Ôli samucgen embe êtu mataanônğen, oc êñ biñ amboac ondoc. Ma embe êtu tanasunğen, oc êñu gêñ ñamalu amboac ondoc. ¹⁸ Mago galoc amboac teñ. Anôtô kêkên ôli ñagêñlêlôm gêdên-gêdênğen kêtôm en taê gêjam. ¹⁹ Ôli samucgen embe êtu ñagêñlêlôm tagen, go ôli ñanô tau ênêc ondoc. ²⁰ Mago galoc amboac teñ. Ôli ñagêñlêlôm taêsam ma ôli ñanô tagen.

²¹ Mataanô kêtôm atom gebe êsôm êndên lêma gebe “Aê kêpô lêna aôm atom.” Ma môtêapac kêtôm atom gebe êsôm êndên akainğec gebe “Aê kêpô lêna amagêc atom.” ²² Amboac tonañ atom. Ôliñ ñagêñlêlôm, tañ talic amboac gêñ palê-palê nan, embe masi, oc tapô lêna ñanô. ²³ Ôli ñagêñlêlôm, tañ talic amboac gêñ ñaôma nan, têtka auc ñapep. Ma aêac ôliñ ñasec, nan tajop ñapep sawa. ²⁴ Ôliñ ñagêñlêlôm ñajam, nan tajop amboac tonañ atom. Anôtô kêmasañ ôliñ ma ketoc ñagêñlêlôm ñaôma-ñaôma sa kêlêlêc. ²⁵ En gêgôm amboac tonañ gebe ôli êwa tau êkôeêkôc atom, ñagêñlêlôm samob taên ênam taun ma sênam taun sa êndênğen. ²⁶ Ôli ñagêñlêlôm tagen embe êtap ñandan sa, go ñagêñlêlôm samob sêôc ñandan sêwiñ. Ma embe tetoc ñagêñlêlôm tagen sa, go samob têtac ñajam sêwiñ.

²⁷ Amac atu Kilisinê ôli ma atu ñagêñlêlôm gêdên-gêdênğen. ²⁸ Ma Anôtô kêdênan gôlôac dabuñ nêñ lau ñagêdô amboac tonec. Aposolo têtü ñamata, propete têtü luagêcña, kêdônwaga têtü têtêacña. Go kêkên ñagêdô sêgôm gêñsêga, ñagêdô têtap moasin sêngôm lau gêmac ôliñ ñajam êsaña sa, ñagêdô sêjam lau sa, ñagêdô sêjam gôliñ gôlôac, ñagêdô sêsôm

biñ awen ñatalôña. ²⁹ Êsêac samob têtû aposolo ma têtû propete ma têtû kêdôñwaga atom. Samob sêgôm gêñsêga atom. ³⁰ Samob têtap moasinj sêñgôm lau gêmac ôlinj ñajam êsaña sa atom. Samob sêsôm biñ awen ñatalôña ma sêwa biñ awen ñatalôña sa atom. ³¹ Ma amac atu kêka-kêka moasinj ñanô taumanj.

Ma galoc jatôc lêñ, tanj kêlêlêc ñagêdô su nanj, andênj amac.

13

Biñ têtac gêwinj ñanôña

¹ Aê embe jasôm ñamalac to anjela awenj, mago têtac êwinj ñanôgenj atom, oc jatôm ki kêdônj tau to kelenkelenj kêtanj. ² Ma embe jaoc biñ lasê to jajala gêñ kêsinj tauña to kauc ñam samob, ma embe jakêñ êwinj ñajana êtôm jasôm lôc sêmbuc tauñ saña, mago têtac êwinj ñanô atom, oc jatu gêñ ñaôma. ³ Ma embe janac sam ñoc waba samob êndênj lau ñalêlôm sawa to jakêñ ôlic ja êniñ, mago têtac êwinj ñanôgenj atom, oc ênam aê sa atom.

⁴ Têtac gêwinj ñanô gê biñ tôñ, têtac gêwinj ñanô kêtôm ñac gabêjam, gêjam lêmunj atom. Têtac gêwinj ñanô kêkianj tau sa atom to ketoc tau sa atom, ⁵ kêsa lêñ wauc-waucgenj atom, taê gêjam taugenj nê gêñ atom, têtac ñandanj sebenj atom, gê launênj sec tôñ atom. ⁶ Têtac gêwinj ñanô tau kêtû samuc gêñ geo atom, kêtû samuc biññanô taugenj. ⁷ Têtac gêwinj ñanô tau gêôc gêñwapac samob, kêkêñ gêwinj biñ samob, kêkêñ mata gêñ samob, gêôc gêñ samob totêtac kêpa sugenj.

⁸ Têtac gêwinj ñanô oc êmbacnê atomanô. Biñ daoc Anôtônê biñ lasêña oc ê su ênaña. Biñ awenj ñatalôña oc êmbacnê. Biñ tajala kauc ñamña oc ê su ênaña amboac tonanj. ⁹ Aêac tajala kauc ñatênagenj ma daoc biñ lasêña ñatênagenj amboac tonanj. ¹⁰ Mago êndênj tanj gêñ ñanô tau mênêsa nanj, gêñ ñatênagenjña tau oc ê su ênaña.

¹¹ Gêdênj tanj aê ñapalêgenj nanj, kasôm biñ katôm ñapalê sêsôm, ma kajala gêñ katôm ñapalê sêjala ma taêc gêjam biñ katôm ñapalê taênj gêjam e katu ñac acgom, go gawi mêtê ñapalêgenjña tau sinj. ¹² Galoc talic gêñ kêtôm tasala gêñ tau kêsêp tasalakatu ñadaunjaunj tenj, mago êtu ñamu oc talic gêñ samob ñalanô êpi tagen. Galoc aê kajala gêñ ñatênagenj. Mago êtu ñamu oc jajala gêñ samob tomalagenj êtôm Apômtau kêjala aê. ¹³ Galoc gêñ têtêac tonec tec gêc gebe Takêñ gêwinj ñanô to takêñ matenj ñanô ma têtac gêwinj ñanô. Mago têtac gêwinj ñanô tau tec gêñ ñanô kêlêlêc gêñ ñagêdô su ñênjenj.

14

Biñ ñagêdô kêpi moasinj Ñalauña

¹ Amacnêm lêñ epenj têtac êwinj ñanôña ma atu kêka-kêka moasinj Ñalauña ma taêm êka moasinj aoc Anôtônê biñ lasêña êtu ñamatagenj, ² gebe ñac, tanj kêsôm biñ awenj ñatalôña nanj, kêsôm biñ gêdênj ñamalac atom, kêsôm gêdênj Anôtô taugenj. Lau tenj sêñô biñ tonanj atom, Ñalau kêkac enj tec kêsôm biñ, tanj gêc lêlômgenj nanj. ³ Mago ñac, tanj geoc Anôtônê biñ lasê nanj, kêsôm biñ gêdênj ñamalac ma gêboa êsêac sa to gêlênj biñ êsêac ma gêjam malô nêñ ñalêlôm. ⁴ Ñac tanj kêsôm biñ awenj ñatalôña nanj, gêboa tau sa, mago ñac, tanj geoc Anôtônê biñ lasê nanj, gêboa gôlôac dabunj sa amboac tonanj. ⁵ Aê gabe amac samob asôm biñ awenj ñatalôña, mago aê têtac gêwinj kêlêlêc gebe aoc Anôtônê biñ lasê. Ñac tanj geoc Anôtônê biñ lasê nanj, kêmoasinj gôlôac kêlêlêc ñac, tanj kêsôm biñ awenj ñatalôña nanj su. Tagenj ñac tenj embe êwa ênê biñ tau sa e êmboa gôlôac dabunj sa, oc êtôm amboac tonanjenj.

⁶ O lasitêwaac, aê embe jandênj amac wacjasôm biñ awenj ñatalôña, oc janam amac sa amboac ondoc. Aê embe jasôm biñ, tanj gêc lêlômgenj nanj, lasê ma jawa kauc ñam sa me jaoc Anôtônê biñ lasê ma jandônj mêtê êndênj amac atom, oc janam amac sa atom. ⁷ Gêñ tanj takôc kêtû tanam wê êsêpña amboac gasuc me kalinjwanj nanj, embe sêju me sênac ñalênj tagenj ñapanj, oc tajala ñaawa, tanj êsêac sebe sêju me sênac nanj amboac ondoc. ⁸ Ma

dauc embe êtañ meloc-meloc, go asa êmansañ tau atu ênac siñña. ⁹ Amacnêm biñ amboac tonañ. Amac embe asôm biñ ênêc awê atom, asôm biñ awenñ ñatalôñagenñ, oc sêjala biñ, tañ asôm nañ amboac ondoc. Amac oc asôm nêmbiñ êsêp sawa. ¹⁰ Lau nomña nêñ awenñ tokainñ-tokainñ, mago awenñ samob tonam. ¹¹ Aê embe jajala ñac teñ awa ñam atom, go ñac, tañ kêsôm tau awa nañ, êlic aê amboac ñac jaba, ma aê oc jalic enñ amboac ñac jaba amboac tonañ. ¹² Amac amboac tonañ. Amac atu kêka-kêka moasiñ Ñalauña, tec ansom moasiñ, tañ emboa gôlôac dabuñ sa nañ, e ênam amac aucgenñ.

¹³ Amboac tonañ ñac, tañ kêsôm biñ awenñ ñatalôña nañ, etenñ mec êndênñ Anôtô gebe êkênñ moasiñ êwa biñ saña êndênñ enñ êwiñ. ¹⁴ Aê embe jatenñ mec jasôm biñ awenñ ñatalôña, go ñoc ñalau etenñ mec, mago ñoc kauc oc êjala ñam atom. ¹⁵ Biñ tau amboac ondoc. Aê gabe ñoc ñalau embe etenñ mec, nañ ñoc kauc etenñ êwiñ. Ñoc ñalau embe ênam wê, nañ ñoc kauc ênam êwiñ. ¹⁶ Nêmbiñ ñalaugenñ embe ênam danje Anôtô, go lau ñagêdô, tañ sêmoa nañ, sênac mata nêmbiñ mec ma sêsôm gebe “Biññanô” sêwiñ nañ amboac ondoc. Êsêac sêjam kauc biñ, tañ kotenñ nañ. ¹⁷ Aôm oc gôjam danje Anôtô ñajamgenñ, tagenñ nêmbiñ mec gêboa lau ñagêdô sa gêwiñ atom.

¹⁸ Aê gajam danje Anôtô kêtû kasôm biñ awenñ ñatalôña kêlêlêc amac samob suña. ¹⁹ Mago anña gôlôac dabuñ ñalêlôm embe jasôm biñ tokauc ñalô lemenñ tenjenñ gebe jandônñ lau ñagêdôña, oc ñajam êlêlêc jasôm biñ awenñ ñatalôña ñalô 10,000 su.

²⁰ O lasitêwaac, taêm ênam biñ atôm ñapalê saunñ taênñ gêjam nec atom. Taêm ênam biñ atôm lau kapôênñ taênñ gêjam. Mago lênñ secña tec atôm ñapalê dedecmanñ. ²¹ Apômtau kêsôm biñ teto gêc gebe

“Aê jasôm biñ êndênñ lau tônê janam lau jaba awenñ

to janam lau, nañ sêsôm biñ jaba lanônñ.

Mago êsêac oc sêkênñ tañenñ aê atom.”

²² Amboac tonañ biñ awenñ ñatalôña kêtû lau-sêkênñ-gêwiñwaga nêñ ñabelo atom, kêtû lau-sêkênñ-gêwiñ-atomwaga nêñ ñabelo. Ma daoc Anôtônê biñ lasêña kêtû lau-sêkênñ-gêwiñ-atomwaga nêñ ñabelo atom, kêtû lau-sêkênñ-gêwiñwaga nêñ ñabelo. ²³ Gôlôac dabuñ embe samob sêkac taunñ sa ma samob sêsôm biñ awenñ ñatalôña, go lau ñagêdô me lau samuc, tañ nasêwiñ nañ, oc sêsôm biñ amboac ondoc. Oc sêsôm gebe meloc kêtê amac. ²⁴ Mago samob embe seoc Anôtônê biñ lasê ma ñac samuc teñ me ñac jaba teñ embe naêwiñ, oc samob nêñ biñ epenñ to êmêtôc enñ ²⁵ e biñ, tañ kêsiñ tau gêc nê ñalêlôm nañ, êtu awê, go êu tau lanônânô êndênñ nom etoc Anôtô sa ma êsôm lasê ênêc awêgenñ gebe “Anôtô gêmoa gêwiñ amac biññanôgoc.”

Danğôm nêñ gêñ samob ñapep sawa

²⁶ O lasitêwaac, biñ tonañ ñam amboac ondoc. Amac embe akac taôm sa, go ñac teñ êpuc wê teñ sa, teñ êndônñ mêtê, teñ êsôm biñ, tañ gêc lêlômgenñ nañ, lasê, teñ êsôm biñ awenñ ñatalôña ma teñ êwa biñ tau sa. Gêñ samob tonañ ñai anğôm êtu amboa gôlôac dabuñ saña.

²⁷ Lau embe sêsôm biñ awenñ ñatalôña, go ñac luagêc me têlêac sêsôm biñ ma êtôm. Êsêac sêsôm biñ sêndênñ taunjenñ ma ñac teñ êwa biñ tau sa. ²⁸ Ñac êwa biñ saña teñ embe êmoa atom, go ñac êsôm biñ awenñ ñatalôña ênam tau tônñ êndênñ gôlôac dabuñ, êsôm biñ ênêc enñ tau to Anôtônagenñ. ²⁹ Ñac luagêc me têlêac seoc Anôtônê biñ lasê ma lau ñagêdô sênsaê biñ tau. ³⁰ Anôtô embe eoc biñ, tañ gêc lêlômgenñ nañ, teñ lasê êndênñ ñac teñ, tañ gêngônñ gôlôac ñalêlôm nañ, go ñac, tañ kêsôm biñ gêmoa nañ, êôc nê biñ tônñ acgom. ³¹ Amac samob atôm gebe aoc Anôtônê biñ lasê asôm ajô taôm-ajô taômgenñ e andônñ lau to alênñ biñ lau samob. ³² Lau seoc biñ lasêña nêñ ñalau tañenñ wamu êndênñ êsêac, tañ seoc biñ lasê nañ, ³³ gebe Anôtô kêtû gêñ wauc-waucgenñ ñaAnôtô atom, kêtû biñmalô ñaAnôtô.

Mêtê tañ sêgôm anña Anôtônê launênñ gôlôac samob nañ, sênğôm anña amacnêm amboac tonañ gebe ³⁴ Gôlôac embe sêkac sa, go lauo sênam taunñ tônñ. Alôc gebe sêsôm biñ nec atom. Êsêac sêkôninñ taunñ êtôm Anôtônê biñsu kêsôm. ³⁵ Lauo embe taênñ ênam

gebe sêjala binj ñagêdô êtu tônia, go têtû kênac nêñ ñaci anğa tauñ nêñ êndumañ. Gôlôac embe sêkac sa ma awê tenj embe êsôm binj, oc êtu binj majenña. ³⁶ Taôm asôm acgom, Anôtônê binj kêsa anğa amac taômgenj nêñ me gêsunj tau gêdênj amac taômgenj gêwac me.

³⁷ Ñac tenj embe êlic tau gebe ñac eoc Anôtônê binj lasêña me êwê kainj moasiñ Ñalauña tenj, nanj êjala gebe binj, tanj aê kato gêdênj amac nanj, Apômtaunê jatu. ³⁸ Enj embe êjala binj tonanj atom, oc amac ajala enj atom amboac tonanj. ³⁹ O lasitêwaac, amboac tonanj atu kêka-kêka gebe aoc Anôtônê binj lasê ma akô lau, tanj sêsôm binj awenj ñatalônia nanj, auc atom. ⁴⁰ Anğôm gênj samob naêndênjenj ma êtôm ñagôlinjenj.

15

Apômtau Jesu gêdi sa

¹ O lasitêwaac, aê jakênj puc amac gebe taêm ênam ñawae ñajam êtiam. Aê kasôm ñawae ñajam tau lasê gêdênj amac ma amac akôc sa ma ñawae ñajam tau kêpuc amac tônia akô ñajana. ² Embe akôc ñawae ñajam, tanj kasôm lasê gêdênj amac nanj tônia, go ênam amac kêsi. Mago embe akôc tônia atom, oc akênj êwiñ ñaôma.

³ Binj ñamataña, tanj kakênj gelom amac nanj, gelom aê amboac tonanj gebe Kilisi gêmac êndu kêtû aêacnênj secña kêtôm teto gêc. ⁴ Êsêac sêsunj enj ma Anôtô gênj enj sa gêdênj bêc kêtû têtêac kêtôm teto gêc. ⁵ Enj geoc tau lasê gêdênj Kepa su acgom, go gêdênj êsêac 12. ⁶ Go geoc tau lasê gêdênj lasitêwai, tanj sêlêlêc 500 su nanj, ma sêlic enj sêwiñ taunjenj. Lau tau nêñ taêsam tec matenj jali sêmoa ma ñagêdô sêmac êndu su. ⁷ Go geoc tau lasê gêdênj Jakobo su, go gêdênj aposolo samob.

⁸ Enj geoc tau lasê gêdênj samob su, go kêtû ñamuanô tau enj geoc tau lasê gêdênj aê amboac tonanj, tec katôm ñapalê, tanj têna kêkôc enj keso têm. ⁹ Aê katu aposolonênj ñac ñamuña tenj. Aê katôm gebe sêsam aê gebe aposolo atom, gebe aê kêjanda Anôtônê gôlôac dabunj. ¹⁰ Mago Anôtônê moasiñ kêkênj aê katu aposolo. Ma ênê moasiñ, tanj kêkênj gêdênj aê nanj, ñanô masi atom. Aê gajam kôm kapônênj kêtêlêc êsêac samob su, mago aê tauc gagôm atom, Anôtônê moasiñ, tanj gêwiñ aê nanj gêgôm. ¹¹ Mago mêtê tau aê to êsêac ajam kêtôm taugenj ma amac tec akênj gêwiñ.

Ñacmêtê oc sêndi sa

¹² Aêac ajam mêtê gebe Anôtô gênj Kilisi gêdi sa anğa ñacmatênênj. Ma amboac ondoc amacnêñ lau ñagêdô sêsôm gebe ñacmatê oc sêndi sa atom nec. ¹³ Ñacmêtê embe sêndi sa atom, oc Anôtô êñj Kilisi gêdi sa atom amboac tonanj. ¹⁴ Kilisi embe êndi sa atom, oc jaenj, tanj aêac ajac gêdênj amac nanj, ñanô masi ma amacnêñ akênj gêwiñ ñanô masi amboac tonanj. ¹⁵ Embe amboac tonanj, oc aêac atu lau, tanj awa binjdananj sa kêpi Anôtô, aêac awa sa gebe Anôtô gênj Kilisi sa, mago enj embe êñj ñacmatê sa atom, nanjo gênj Kilisi sa atom amboac tonanj. ¹⁶ Anôtô embe êñj ñacmatê sa atom, nanjo gênj Kilisi sa su atom amboac tonanj. ¹⁷ Mago enj embe êñj Kilisi sa atom, oc akênj êwiñ ñaôma ma amoa tonêñ secgenj ñapanj. ¹⁸ Ma êsêac, tanj sêkênj gêwiñ Kilisi ma sêmac êndu su nanj, sêjana amboac tonanj. ¹⁹ Aêac embe takênj matenj Kilisi êndênj têm tamoa nom tonecnagenj, go lau sêlic aêac tatu gênj gêbac ma taênj walô aêac êlêlêc lau ñagêdô samob su ñênjenj. ²⁰ Mago Anôtô gênj Kilisi gêdi sa anğa ñacmatênênj sugac. Enj kêtû lau, tanj sêmac êndu su nanj, nêñ ñamêc. ²¹ Ñamalac tagenj kêtû tamac êndu ñañamôkê, ma ñamalac tagenj kêtû dandi sa anğa ñacmatênênj ñañamôkê. ²² Binj tau amboac tonec gebe Adam gêbinj aêac tônia, tec samob tamac êndu, ma Kilisi gêbinj aêac tônia, tec samob matenj jali êsa. ²³ Mago samob matenj jali êsa êndênj-êndênjenj êtôm nêñ noc. Kilisi kêtû ñamêc, go êsêac, tanj têtû ênê lau nanj, sêndi sa êndênj noc enj êmu êmênja. ²⁴ Su, go Kilisi ênac dabinj gênj samob. Enj oc ensenj gôlinj to ñaclai ma ñajana samob su, ma êkênj gôlinj tau êndênj Tama Anôtô. ²⁵ Gôlinj kinja gêjac Kilisi ñawae e Anôtô êkênj ñacjo samob sêsô enj akainj ñalabu acgom. ²⁶ Go êtu ñamu ensenj ñacjo gêmacanô tau su. ²⁷ Teto gêc gebe “Gênj samob kêsô enj akainj

nalabu.” Teto gebe “Gêñ samob kêsô enj nalabu,” mago binj tonec gêc awê gebe nalô Gêñ samob kêkanônj ñac, tanj kêkêñ gêñ samob kêsô enj nalabu nanj, gêwiñ atom. ²⁸ Gêñ samob êsô Latu nalabu su acgom, go Latu tau êsô ñac, tanj kêkêñ gêñ samob kêsô enj nalabu nanj, nalabu amboac tonanj, gebe Anôtô ênam gôliñ gêñ samob ênam aucgenj.

²⁹ Lau tanj sêliñ sanju sêjô ñacmatê nanj, oc sêngôm amboac ondod. Ñacmatê embe sêndi sa atomanô, go êsêac sêliñ sanju sêjô ñacmatê su êtu asagenja. ³⁰ Ma aêac amboac ondod. Aêac amoa jageo kêtôm bêc samob kêtû gêñ ñac lai gebe ensenj aêacña nec kêtû asagenja. ³¹ O lasitêwaac, binjanôgoc, aê gêmac êndu kêtôm bêcgenj. Aê kasôm binj tonanj kêtû amac atu ñoc waec, tanj gêc gêwiñ aêacnêñ Apômtau Kilisi Jesu nanja. ³² Aê gajac sinj gêdêñ bôc ñac lai anja Epese. Aê embe janac sinj tau êtu binj ñamalacñagenj, oc ênam aê sa amboac ondod. Ñacmatê embe sêndi sa atom, go taniñ to tanôm gêñ tanac ñawaegenmanj, gebe ñaleñ oc tamac êndu.

³³ Ansau taôm atom. Embe asêlêñ awiñ lau sec, oc ensenj nêñ mêtê ñajam su. ³⁴ Tekwem saki êsa ñapep ma anjôm sec êtiam atom. Aê jasôm binj tonec e jangôm amac majem êsa gebe Amacnêñ lau ñagêdô sêjam kauc Anôtô.

Aêac oc dandi sa toôliñgenj

³⁵ Lau ñagêdô oc têtû kênac gebe “Ñacmêtê oc sêndi sa amboac ondod. Ma embe mênjsêpi, oc sêkôc ôliñ amboac ondod.” ³⁶ Melocma. Gêñ tanj kôsê nanj, embe êtu palê atom, oc êpoa atom. ³⁷ Embe ôsê gêñ, oc ôsê ñadambê, tanj êlêc êpi êmêñ nanj atom, oc ôsê ñamatugenj, amboac jangom me gêñ ñagêdô ñawê. ³⁸ Anôtô êkêñ ñanô êndêñ ñawê êtôm taê gêjam ma êkêñ ñanô tokainj-tokainj êndêñ ñawê êndêñ-êndêñgenj. ³⁹ Gêñ samob ôliñ têtôm tauñ atom. Ñamalac ôliñ tenj ma bôc ôliñ tenj ma moc ôliñ tenj ma i ôliñ tenj. ⁴⁰ Ñanô undambêña to ñanô nomña gêc gêdêñ-gêdêñgenj amboac tonanj. Mago gêñ undambêña ñawasi tenj, ma gêñ nomña ñawasi tenj. ⁴¹ Oc ñawasi tenj ma ajônj ñawasi tenj ma utitalata ñawasi tenj. Ma utitalata tonanj ñai ñawasi gêdêñ-gêdêñgenj amboac tonanj.

⁴² Êndêñ noc ñacmatê sêndi sanja nanj, oc amboac tonanj. Sêsê gêñ, tanj ê su nanj, ma gêñ tenjenja oc êndi sa. ⁴³ Sêsê ôli ñaôma ma ôli ñawasi oc êndi sa. Sêsê ôli palê-palê ma ôli tonjaclai oc êndi sa. ⁴⁴ Sêsê ôli nomña ma ôli ñalaunja oc êndi sa. Embe ôli nomña ênêc, go ôli ñalaunja ênêc amboac tonanjenj. ⁴⁵ Amboac teto gêc gebe “Ñac ñamataña, Adam, kêtû gêñ mata jali.” Mago Adam ñamuña enj ñalau, tanj kêkêñ aêac dangônj materj jali. ⁴⁶ Ôli ñalaunja mênkêsa kêtû ñamata atom, ôli nomña gêmunj, go ôli ñalaunja kêdaguc. ⁴⁷ Ñamalac ñamataña enj anja nom, tec kêtû gêñ nomña. Ñamalac kêtû luagêcña gêmêñ anja undambê. ⁴⁸ Lau nomña têtôm ñac nomña tonanj, ma lau undambêña têtôm ñac undambêña tonanj. ⁴⁹ Aêac tec tawê kainj ñac nomña lanô nec, oc tawê kai ñac undambêña lanô amboac tonanjenj. ⁵⁰ O lasitêwaac, binj tonec tec jasôm gebe Aêac ôliñ to dec tonec tawê kainj Anôtônê gamêñ atom. Ma gêñ, tanj ê su nanj, oc êwê kainj gêñ tenjenja atom.

⁵¹ Anô acgom, aê jasôm binj ñalêlômña tenj êndêñ amac gebe Aêac samob oc tamac êndu atom, mago Anôtô oc êpô aêac samob ôliñ ôkwi kainj tenj êsa. ⁵² Binj tau êsa sep tagenj ma eb tagenj êndêñ dauc êtañ ñamuña. Dauc tonanj embe êtañ, go ñacmatê oc sêndi sa toôliñ tenjenja ma Anôtô oc êpô aêac olinj ôkwi kainj tenj êsa, ⁵³ gebe gêñ tonec, tanj ê su nanj, oc êsô gêñ tenjenja sa amboac ñakwê, ma gêñ tonec, tanj êmac êndu nanj, oc êsô gêñ, tanj êmac êndu atomña nanj sa. ⁵⁴ Mago êndêñ tanj gêñ tonec, tanj ê su nanj, oc êsô gêñ tenjenja sa, ma gêñ tonec, tanj êmac êndu nanj, oc êsô gêñ, tanj êmac êndu atomña nanj sa, go binj, tanj teto gêc nanj, êtu anô gebe

“Ñac tanj kêku ñacjo tulu nanj, gesenj gêmacanô tau su.

⁵⁵ O gêmacanô tau, aôm kôku ñacjo tulu ñananô gêc ondod.

O gêmacanô tau, nêñ kêm tau ondod.”

⁵⁶ Sec kêtû gêmacanô ñakêñ, ma binjsu kêtû sec ñanjaclai. ⁵⁷ Mago danje êndêñ Anôtô, tanj kêkêñ aêac taku ñacjo tulu kêtû aêacnêñ Apômtau Jesu Kilisinja.

⁵⁸ O ñoc lasitêwaace, amboac tonañ atu lau ñajaan to amoa nê m ñañêñ. Anam Apômtaunê kôm ênam amac auc ñañañ. Ma ajala gebe kolen, tañ anam êtu Apômtaunã nan, oc anam ñaôma atom.

16

Da tanam Anôtônê lau saña

¹ Galoc binj êpi awa ênam Anôtônê lau saña. Anjom êtôm binj, tañ kajatu gêdêñ gôlôac dabun Galatana gebe sêngômña nan. ² Êtôm woke ñabêc ñamataña samob amac samob êndênêndêngeñ anac awa sa ênêc taunã êtôm gêñ, tañ gêc amacña nan, ec êndên tañ jaô lasê amac nan, ajon da sa ñalên ñawapac atom. ³ Aê jaô lasê amac su acgom, go jasakin lau, tañ amac alic êaêac têtôm nan, topapia êwa êsêac saña sêna Jerusalem gebe sêkên nê m moasinj êndên lau ônê. ⁴ Embe jalic êtôm gebe tauc jasêlên, go êsêac sêsêlên sêwinj aê.

Paulu tae gêjam nê lên ñagêdô

⁵ Aê jana Makedonia su acgom, go jandên amac jawac, gabe jasa Makedonianagen jawac. ⁶ Aê oc jamoa jawin amac ñasawa ec, moae jamoa e komô êmbacnê. Go amac anam aê sa to akên aê jasa ñoc lên ñagêdô êtiam. ⁷ Aê gabe jalic amac têlagen ma jawi amac sinj sebenj atom. Aê taêc kêka gebe Apômtau embe êlôc sa, go jangôn jawin amac ñasawa ec balinj. ⁸ Aê jamoa Epese tonec e Pentekost êmbacnê, ⁹ gebe katam teñ gêlêc su samucgen gêdên aê, tec janam kôm tonanôgeñ, mago ñoc soño-soño taêsam tec sêmoa.

¹⁰ Timote embe êwac, nan amosin enj ec ôli andan amac gebe enj gêjam Apômtaunê kôm kêtôm aê tauc. ¹¹ Teñ êlic enj amboac gêñ ñaôma atom. Anam enj sa to akên enj tobinjalôgeñ êndên aê êmu êmên êtiam, gebe aê to lasitêwai aôn enj.

¹² Binj êpi lasinã Apolo amboac tonec. Aê katen enj kêtû dim taêsam su gebe êwinj lasitêwai êndên amac êwac. Mago enj taê gêjam gebe êwac galoc atom, ñasawa teñ embe êtap lên ñajam teñ sa, go êwac.

Paulu gêjac mata nê binj

¹³ Anam jali to akên êwinj ma akô ñajaan atôm ñacgen. ¹⁴ Anjom nê m gêñ samob totêmtac êwinjenj.

¹⁵ O lasitêwaac, amac ajala Stepana to nê gôlôac. Êsêac lau bunã ñamataña anã gamên Akaiã ma sêkên taun sêjam sakin Anôtônê lau sêjac ñawaegenj. ¹⁶ Aê jalên binj amac gebe asô lau amboac tonañ ñalabu êtôm asô êsêac samob, tañ sêjam sakin to sim taun su sakin tonanã nan, ñalabu amboac tonañ. ¹⁷ Aê têtac ñajam gebe Stepana agêc Potunata ma Akaika dêdên aê sêmên sêjô amac samob su. ¹⁸ Êsêac tonañ sêlau amac to aêacnên ñalêlôm. Tec atoc lau amboac tonañ saman.

¹⁹ Gôlôac dabun Asia Saunã awenj gêjac amac. Akwila agêc Priska to gôlôac dabun, tañ sêkac sa anã êsêagêcnên andu nan, awenj gêjac amac ñanô kêtû Apômtaunã. ²⁰ Lasitêwai samob awenj gêjac amac. Aê moalêc taôm to akôc taôm sa êtôm Anôtônê lau nên mêtê.

²¹ Aê Paulu tauc kato binj aoc gêjac amacña tonec ña tauc lemoc. ²² Teñ embe têtac êwinj Apômtau atom, oc Anôtô êpuc boa enj. Marana tê (ñam gebe O Apômtau ômôn). ²³ Apômtau Jesu nê moasinj wacêpi amac. ²⁴ Aê têtac gêwinj amac samob, tañ Kilisi Jesu gêbinj aêac tôn nan.

Paulunê papia kêtû luagêcña gêdêñ lau KORINTI

Paulunê papia kêtû luagêcña gêdêñ lau Korintña nec ñac tau keto gêdêñ ñasawa ten, tañ ênê to gôlôac Korintña nêñ biñ kêlêsa tau ñasec nañ. Lau buña ñagêdô oc sêli taun sa gêdêñ Paulu ma sêbu en ñajaña, mago en gêjam awa su ñanôgen gebe sê wama taunman. Lau tau sêwi nêñ kisa siñ, tec keto nê kêtû samuc ñawae gêdêñ êsêac gêja.

Papia ñasêbu ñamataña Paulu keto biñ kêlêsa tau to kêlênsôn en to gôlôac Korintña nan acgom, go gêwa en keto nê biñ ñajaña kepen lau, tañ sêbu en to sêli taun sa gêdêñ en nañ, ñam sa e kêsôm nê têtac ñajam lasê kêpi lau tau gebe taên gêjam taun e sêjam taun ôkwi ma sê wama taun, sêgôm kêtû nê papia ñajaña tônêña. Go keten gôlôac tau gebe sêkên nêñ da kapôêngeñ sênam lau buña ñalêlôm sawa anga Judaia nañ sa. Gocgo kêkac biñ su tau ma gêwa nê sakiñ sa gebe aposolo ñanô ten en. En keto biñ tonan gêdêñ Korintwaga luagêcgeñ, tañ sêbu Paulu gebe aposolo dansan en ma sêboa taun sa sebe aposolo ñanô êsêac taungeñ nañ.

Ñadênan

1. Paulu gêjac m papia tau 1:1-11
2. Paulu tau to gôlôac Korintña nêñ biñ 1:12-7:16
3. Da kêtû lau buña Judaiaña 8:2-9:15
4. Paulu kêpuc biñ su tau to gêwa tau sa gebe aposolo ñanô ten en 10:1-13:10
5. Paulu gêjac mata nê papia 13:11-14

Paulu gêjac m nê papia ma gêjam danje Anôtô

¹ Kilisi Jesu nê aposolo aê, Paulu, tañ Anôtô kêkalem aê nañ, agêc lasic Timote, aêagêcma biñ êndên Anôtônê gôlôac amac, tañ anğôn Korinti to êndên Anôtônê lau samob, tañ ajam Akaia aucgeñ anğôn nañ. ² Tamenji Anôtô agêc Apômtau Jesu Kilisi nêñ moasiñ to biñmalô êndên amac êwac.

³ Talanem Anôtô, aêacnên Apômtau Jesu Kilisi tama en. Aêac Tamenji en, tañ kêtû taê walô ñatau to gêjam malô samob ñaAnôtô. ⁴ En gêjam malô aêac gêdêñ tañ nêñ gêñwapac tokain-tokain kêtap aêac sa nañ, e taun tatôm gebe tanam malô êsêac, tañ sêmoa gêñwapac tokain-tokain ñalêlôm nañ, ña biñmalô, tañ Anôtô gêjam malô aêac taun nañ. ⁵ Kilisinê ñandan mênkêsâlê aêac auc, mago Kilisinê gêjam malô aêacña mênkêsâlê aêac auc amboac tonanğen. ⁶ Aêac embe aôc gêñwapac, go aôc êtu ênam malô amac to ênam amac kêsiña. Ma Anôtô embe ênam malô aêac, go êngôm êtu ênam malô amacña, gebe êngôm nêñ ñalêlôm ñajaña êsa e aôc gêñwapac totêmtac êpa sugen atôm aêac aôc gêñwapac tau tonan. ⁷ Aêac taên kêka amac amoa ma ajala gebe amac, tañ aêc gêñwapac awiñ aêac nañ, awê kain Anôtônê gêjam malô aêacña awiñ amboac tonan.

⁸ O lasitêwaac, aêac abe ansan gêñwapac, tañ kêtap aêac sa anga Asia nañ, auc êndên amac atom. Gêñwapac tau kêlêlêc aêacma ôlinwalô su ma kêkônin aêac tôn ñanôgen e atan taun gebe atu lau gêbacgac. ⁹ Aêac taun asaê gebe sêkic aêacma biñ sugac. Mago gêñ tau gêgôm aêac kêtû êwa ma kauc saña gebe taên êka taun ma tekwen saki atom, taên êka Anôtô, tañ gêñu ñacmatê dêdi sa nañ taugen. ¹⁰ En gêjam aêac kêsi anga gêmac ñañaclai ônê ma oc ênam aêac kêsi. Aêac akên mater engeñ gebe ênam aêac kêsi êtiam. ¹¹ Ma amac anam aêac sa aten mec êtu aêacña êwiñman. Anôtô oc êñô lau taêsam nêñ mec, ma en êmoasiñ aêac e lau taêsam sênam danje en êtu aêacña.

Paulu kêtû ñaclen lau Korinti sebeñ atom nañ ñam

¹² Aêacma waen ñam tau tonec gebe aêacma awa ñalêlômña gêwa sa gêdêñ aêac gebe asa ma lên amoa nom atôm Anôtônê lau tolanğonêm sawagen. Kauc ñamalacña gêjam gôlin

aêac atom, Anôtônê moasinj gêjam gôlinj aêac. Ma lêt tau tonanj aêac asa ajac njawaegenj gêdênj amoa awinj amac amboac tonanj. ¹³ Gebe aêac ato binj kainj tenj gêdênj amac atom, ato binj, tanj amac atôm gebe asam to ajala nangenj. Aê taêc kêka gebe oc ajala binj tau tomalagenj, ¹⁴ amboac ajala aêacma binj njatênagenj su gebe êndênj Apômtau Jesu nê bêc aêac atu nê waem njam, amboac amac atu ma waen njam.

¹⁵ Aê taêc gêjam binj tonanj kêtû têtac, tec gabe jandênj amac jawac êmunj acgom, gebe atap moasinj sa êtu dim luagêc. ¹⁶ Aê gabe jasa amacnênj gamênjagenj jana Makedonia. Ma anja Makedonia gabe jamu jandênj amac jawac êtiam, gebe anam aê sa ma akênj aê jana Judaia. ¹⁷ Aê gabe jasa njoc lêt amboac tonanj, tec taêc gêjam binj palinjpalinjenj me. Me gênj, tanj taêc gêjam kêtû têtac gebe janjôm nanj, oc taêc gêjam kêtôm kauc njamalacnja ma jasôm “aêc, aêc” to “masi, masi” êpi tagenj me. ¹⁸ Anôtô enj njac njatênjenj, tec kêjala gebe aêacma binj gêdênj amac kêtû “aêc” to “masi” kêpi tagenj nec atom, ¹⁹ gebe Anôtônê Latu Jesu Kilisi, tanj aêagêc Silwana ma Timote ajam mêtê kêpi enj gêdênj amac nanj, nê binj aec to masl nec atom. Gêdênj tanj Kilisi gêmênj nanj, Anôtô gêtôc gebe “Aec.” ²⁰ Kilisi gêtôc gêdênj Anôtônê binj samob, tanj gêtac mata nanj. Kêtû tonanj aêac tasôm gebe “Binjanô” kêtû Kilisinja gebe talambinj Anôtô. ²¹ njac tanj kêpuc aêac to amac têtac tamoja dawinj Kilisi ma genj oso aêac nanj, Anôtô tau. ²² Enj kepenj nê njatalô kêpi aêac, tec tatu ênê gênj, ma kakênj Njalu Dabunj kêsêp aêacnênj njalêlôm kêtû njakamaclauj êtu gênj, tanj gebe êkênj êndênj aêacnja nanj.

²³ Aê aoc gêtac Anôtô gebe mênêwa njoc njalêlôm sa êndênj amac gebe taêc walô amac, tec gaja Korinti atom tagenj gebe janjôm amac sec atom. ²⁴ Aêac atu amacnênj akênj gêtwinj njataui atom, amac akênj gêtwinj njajanja tec amoa. Tagenj aêac abe anam kôm awinj amac gebe têtac njam êsa.

2

¹ Aê taêc gêjam kêtû têtac njoc njalêlômgenj gebe jandênj amac jawac atom, gebe janjôm nênj njalêlôm njawapac êsa êtiam atom. ² Gebe aê embe janjôm amacnênj njalêlôm njawapac êsa, asa oc ênjôm aê têtac njam êsa. Lau tenj sêmoja gebe sênjômnja atom, lau tanj gagôm nênj njalêlôm njawapac kêsa nangenj. ³ Aê kato binj tonanj gebe aê embe jawac, go anjôm njoc njalêlôm njawapac êsa atom, gebe kôm tonec gêtac amac njawae gebe anjôm aê têtac njam êsa. Aê kakênj gêtwinj gebe aê embe jamoa totêtac njamgenj, go amac samob amoa totêtac njam amboac tonanj. ⁴ Aê kato papia tau tonanj gêdênj amac tonjoc njalêlôm njawapac to njatutucgenj ma tomatocsulugenj. Aê kato kêtû janjôm nênj njalêlôm njawapac êsanja nec atom, kato gebe ajala aê têtac gêtwinj amac njanôgenja.

Korinti sêsuc njac, tanj gêtôm sec nanj, nê binj ôkwi

⁵ Njoc tenj embe êli binj sa, oc ênjôm aê tauc njoc njalêlôm njawapac êsa atom, êkênj wapac amacnênj njagêdô. Aê gabe jasôm gebe êkênj wapac êndênj amac samob nec atom, gabe jakôninj enj samucgenj atom. ⁶ Njoc tau kêtap nê sec njagêjô anja lau taêsam nênj sa sugac, tec kêtôm. ⁷ Amboac tonanj galoc asa njalênj tenj ma asuc ênê binj ôkwi to anam malô enj gebe nê njalêlôm njawapac êlêlêc e ênjôm tau palinj nec atom. ⁸ Kêtû tonanj aê jalênj binj amac gebe êtôc nênj têtac gêtwinj enja ênêc awê êndênj enj êtiam. ⁹ Papia tanj kato gêdênj amac nanj, njam tau tonec gebe jansaê amac gebe jajala amac oc tanjem wamu aênjoc binj samob me masi. ¹⁰ Amac embe asuc njac tenj nê binj ôkwi, aê oc jasuc ôkwi amboac tonanj. Binj jasuc ôkwinja tenj embe ênêc, oc jasuc ôkwi êtu janam amac sanja jakô Kilisi lanjônênj. ¹¹ Aêac tanac jao taunj êndênj Sada njac gebe ênsau êc aêac atom. Aêac tajam kauc ênê gêtwinjôm atom.

Paulu gêmôja Troas tonê njalêlôm njatutucgenj

¹² Gêdênj tanj gaô lasê Troas gabe jasôm Kilisinê njawae njam lasê nanj, galic gebe Apômtau gêtac katam tenj su gêdênj aê gebe janam kôm. ¹³ Mago gamôja totêtac malôgenj atom, njam gebe katap lasic Titi sa atom, tec kêkam êsêac lemenj ma gaja Makedonia.

¹⁴ Mago danje êndên Anôtô. Enj kékênj aêac, tanj Kilisi gêbiñ aêac tôñ nanj, awaka ênê wae kêku ñacjo tulunja sa. Ma kékênj aêac gebe aoc Kilisinê wae lasê ênam gamênj samob auc êtôm ñamalu ñajam, tanj gêjam gamênj popoc nanj. ¹⁵ Gebe Anôtô gêlic aêac atu Kilisinê gêñmalu amoa lau, tanj Anôtô ênam êsêac kêsi to lau, tanj sênaña nanj ñalêlôm. ¹⁶ Lau ñamakerj sêñu amboac ñasu gêmacanôña, tanj gesenj êsêac nanj. Lau ñamakerj sêñu amboac ñamalu ñajam, tanj kêsa anja gamênj sêñgônj materj jaliña ma kékênj êsêac sêñgônj materj jali. Asa kêtôm sakinj amboac tonanj. ¹⁷ Aêac atulu Anôtônê mêtê amboac lau taêsam sêgôm kêtû awaña nanj atom. Anôtô kêsakinj aêac, tec asôm ênê mêtê lasê tonjalêlôm ñawagenj akô Anôtô lanônêm, asôm kêtôm Kilisi gêbiñ aêac tôñ.

3

Poac wakuc ñasakinjwaga

¹ Galoc amac alic aêac amboac akianj tauñ sa kêtiam me. Me moae aêac apô lêna papia êwa aêac sa êndênj amacña, me apô lêna amacnêm papia êwa aêac sa êndênj lauña kêtôm lau ñagêdô sêkôc-sêkôc nec me. ² Aêacma papia êwa aêac saña nanj amac taôm. Papia tau teto kêsêp aêacma ñalêlôm, lau samob têtôm gebe sêjala to sêsam. ³ Biñ tau gêc awê gebe amac atu Kilisinê papia, tanj kékênj gêdênj aêac gebe asakinj. Enj keto papia tau ña busa kêsêp poc tapa atom, keto ña Anôtô mata jali nê Ñalau kêsêp ñamalacnênj ñalêlôm.

⁴ Kilisi kêwaka aêac akênj gêwiñ sa e ôliñ andanj Anôto, tec asôm tonanj. ⁵ Aêac tauñ atôm gebe tauñ taênj ênam biñ to anam kôm amboac tonanj atom. Aêac atôm kôm tau nanj ñam kêsêp Anôtônagenj. ⁶ Enj kêpuc aêac tôñ e atu poac wakuc ñasakinjwaga. Poac wakuc tau ñam kêsêp biñsu tetonja atom, kêsêp Ñalau, gebe biñsu tetonja tec gesenj ñamalac su, mago Ñalau kékênj êsêac sêñgônj materj jali.

⁷ Biñsu tanj Anôtô keto kêsêp poc nanj, mênjkêsa tonjawasigenj e lau Israel têtôm gebe sêlic Mose lanjôanô atom kêtû ñawasi, tanj gêjam lanjôanô auc nanjña. Tagenj ñawasi tau tonanj gê su kêtiam. Biñsu tanj kêtû gêmacanô ñasakinjwaga embe êmênj tonjawasi amboac tonanj, ⁸ go ñawasi, tanj êsap sakinj Ñalauña tôñ nanj, oc êlêlêc su. ⁹ Sakinj tanj kêmêtôc ñamalac gebe sênaña nanj, kêtap ñawasi sa, ma sakinj, tanj kêmasanj ñamalacnênj biñ e Anôtô gêlic êsêac têtû lau gêdênj nanj, kêtap ñawasi sa kêlêlêc su atom me. ¹⁰ Tec ñawasi ônênja embe tanam dôñj êpi ñawasi tonec, oc talic gebe ñawasi ñanô atom, ñam gebe sakinj tonec ñawasi kêlêlêc ñênjenj su. ¹¹ Embe gênj, tanj ê su nanj, êtap ñawasi amboac tonanj sa, go gênj, tanj ênêc tenjenjña nanj, êtap ñawasi sa êlêlêc su.

¹² Aêac akênj materj biñ amboac tonanj, tec amoa totêntac kêpa sugenj. ¹³ Aêac atôm Mose atom. Enj gêsanj lanjôanô ña obo auc, gebe lau Israel sêlic ñawasi ê su ênaña anja lanjôanô nanj atom. ¹⁴ Ma êsêacnênj ñalêlôm ñadani kêsa. Kêtôm têm sêsam poac lanjwa ñabinj, go obo tonanj gêsanj biñ auc ñapanj e mênjgêdênj galoc, sêkôc obo tau su atom, gebe Kilisi taugenj kêtôm gebe êkac obo tau su. ¹⁵ Biññanô, kêtôm têm samob, gênj sêsam Mosenê biñ lasê nanj, obo tau tonanj gêsanj êsêacnênj ñalêlôm auc e mênjgêdênj galoc. ¹⁶ Mago Israel embe sênam tauñ ôkwi êndênj Apômtau, go êkac obo tau su. ¹⁷ Apômtau enj Ñalau. Ma Apômtaunê Ñalau embe êmoa êwiñ ñamalac, go êngamboac êsêac su sêmoa nênj lêtêgenj. ¹⁸ Aêac tec obo gêsanj aêac lanjônjanô auc atom nec, tatôm tasalakatu, tanj Apômtaunê ñawasi jakêpô lau e Apômtau Ñalau êkênj aêac tapô tauñ ôkwi tatôm enj tau katu ma tawê kainj ñawasi to ñawasi.

4

Anôtônê awamata kêsêp kunom

¹ Anôtô taê walô aêac, tec kékênj sakinj tonanj gêdênj aêac. Amboac tonanj aêac tatu golonj atom. ² Aêac akac tauñ su anja gênj, tanj kêsijn tau ma kêtôm gebe êngôm aêac majenj êsaña nanj. Aêac asêlênj asa lêñ dansanj atom ma ajam Anôtônê biñ ôkwi atom. Aêac aoc biññanô lasê akô Anôtô lanjônêm e awaka tauñ sa gêdênj lau samob, tanj sêkênj tanjenj nênj

awa ñalêlôm ña nanj. ³ Ñawae ñajam, tañ ajam nanj, embe êsiñ tau, go êsiñ tau êndên lau, tañ oc sênaña nanjenj. ⁴ Êsêac sêkênj gêwiñ atom gebe nom tonec ñañatausêga gêsañ nêñ ñalêlôm auc e ñakesec kêsa ma sêlic ñawê, tañ kêsa anja ñawae ñajam nanj atom. Ñawae ñajam tau gêwa Kilisi, tañ kêtû Anôtô katu solop nanj, nê ñawasi sa. ⁵ Gebe aêac ajam mêtê kêpi aêac tauñ atom, awa Jesu Kilisi sa gebe eñ Apômtau ma aêac tauñ gebe atu amacnêm saki ñwaga katu Jesuñ. ⁶ Anôtô tañ kêsôm gebe ñawê êsa anja ñakesec nanj, kêkênj aêacma ñalêlôm ñawê kêsa. Ñawê tau ñam kêsêp ajala Anôtônê ñawasi, tañ gêc Kilisi lanñanô nanj.

⁷ Mago awamata, tañ awê kainj nanj, kêsêp aêacma ñalêlôm amboac kêsêp ku, tañ sêpac ña nom nanj, gebe ñaclai ñamôkê ênêc awê gebe anja aêac tauñ ma atom, anja Anôtônêjenj. ⁸ Gêñwapac tokainj-tokainj kêlêsuc aêacgenj, mago kêlêsa aêac popoc atom. Aêac aê go tauñ, mago katuñ gêbac atom. ⁹ Lau sêjanda aêac, mago Anôtô gêwi aêac siñ atom. Sêku aêac tulu, mago sesenj aêac su atom. ¹⁰ Aêac aôc Jesu gêmác êndu kêpi aêac ôlinj ñapanj, gebe Jesu gêmóa mata jali eoc tau lasê êpi aêac ôlinj amboac tonanjenj. ¹¹ Aêac amoa matenj jali, mago asa panj gêmác ñalêndañ ñapanj kêtû Jesuñ, gebe Jesu gêmóa mata jali eoc tau lasê êpi aêac ôlinj mêtê-mêtê. ¹² Amboac tonanj ñaclai tamác ênduñja gêjam kôm kêpi aêac, ma ñaclai dangônj matenj jalinja gêjam kôm kêpi amác.

¹³ Teto gec gebe “Aê kakênj gêwiñ tec kasôm lasê.” Ñalau tañ kakác ñac tonanj e kêkênj gêwiñ nanj, kêkác aêac amboac tonanjenj. Tec aêac akênj gêwiñ ma asôm lasê amboac tonanj. ¹⁴ Aêac ajala gebe Ñac tañ gêñu Apômtau Jesu gêdi sa nanj, oc êñu aêac andi sa awiñ Jesu to êkênj aêac awiñ amác takô eñ lanñônêmña. ¹⁵ Biñ samob tonanj kêsa kêtû amácña. Anôtônê moasiñ embe ênam sêga anja launênj, go êsêacnênj mec dangenja êtu dani êlêlêc e Anôtônê ñawasi êsa.

Tasa nêñ leñ totakênj êwiñgenj

¹⁶ Amboac tonanj aêac atu golonj atom. Aêac ôlinj embe êtu sec, ma êtu sec. Mago aêacma ñalêlôm êtu wakuc êtôm bêcgenj, ¹⁷ gebe ma gêñwapac gêgôm aêac têlagenj ma asaê amboac ñagaô nanj, êkênj ñawasi tenjenña kapôênj êlêlêc gêñwapac su ñênjenj. ¹⁸ Aêac matenj gê gêñ, tañ matenjanô talic sapu nanj, gebe gêñ, tañ matenjanô talic nanj, ê su, mago gêñ, tañ talic sapu nanj, oc ênêc tenjenj.

5

¹ Aêac ajala gebe aêacma bec nomña tonec embe etoc su, go Anôtô êkênj andu tenj êndênj aêac. Andu tau, tañ ñamalac sêkwê ña lemenj atom nanj êkô undambê tenjenj. ² Amboac tonanj aêac aenj olinj to ajam awenj su ma andu undambêña gebe êkwa aêac auc. ³ Embe êkwa aêac auc, go têtáp aêac sa toôlinj ñaôma atom. ⁴ Aêac anjônj bec ôlinjña tonec amoa, tec aenj olinj tauñ toma ñalêlôm ñawapacgenj. Aêac abe akwalec bec tau tonec su atom, abe asô bec undambêña êkwa aêac auc êwiñ, gebe gêñ mata jali tau mênjênám gêñ mêtê-mêtê auc. ⁵ Ñac tañ kêmásañ aêac kêtû gêñ tonanña nanj, Anôtô tau, ma kêkênj Ñalau gêdênj aêac kêtû ñakamaclaunj.

⁶ Amboac tonanj aêac têtác kêpa su ñapanj ma ajala gebe têm, tañ amoa ôlinjenj nanj, kêtôm amoa gamênj jaba ma amoa jaêc Apômtau. ⁷ Aêac alic ñanô atom, ma akênj gêwiñgenj ma tec asa ma lênj. ⁸ Aêac têtác kêpa sugenj ma têtác gêwiñ kêlêlêc gebe awi ôlinj tonec ñabec siñ ma anjônj ma malacmôkê awiñ Apômtau. ⁹ Aêac amoa ma malacmôkê me amoa jaêc, tec atu kêka-kêka gebe Anôtô êlic aêac ênac mataañô ñajam. ¹⁰ Gebe aêac samob oc tatu awê natakô Kilisinê lêpônj mêtôcña nêmña, gebe aêac samob êndênj-êndênjenj tatap ñagêjô sa êjô ñajam to sec, tañ dagôm gêdênj têm tamoa toôlinjenj nanj.

Sakiñ daê wamaña

¹¹ Aêac ajala biñ atêc Apômtauña ñam tec ajam kôm kêpi lau gebe sênám tauñ ôkwi. Anôtô kêjala aêacgác ma aê taêc kêka gebe amác ajala aê gêc nêm ñalêlôm amboac tonanjenj. ¹² Aêac abe awaka tauñ waenj sa êndênj amác êtiamêtiam atom. Aêac abe êkêli amác e

awaka aêac sa atu amac waem ñam gebe amac ajô lau, tañ tetoc tauñ sa gêñ dêmôêñaña, mago têtôm gebe tetoc tauñ sa gêñ ñalêlômña atom nañ awen. ¹³ Aêac embe amoa atôm lau meloc, go amoa amboac tonañ êtu Anôtôña me embe amoa tokauc ñawa, go amoa amboac tonañ êtu amacña. ¹⁴ Kilisinê têtac gêwiñ ñanô kêkac aêac, tec aêac ajala gebe ñac tagen gêmac êndu kêtú lau samobña, amboac tonañ tec kêtôm lau samob sêmac êndu sugac. ¹⁵ Enj gêmac êndu gêjô lau samob su gebe lau, tañ sêmoa materñ jali nañ, sêmoa materñ jali êtu sêmoasiñ tauñña atom, sêmoa êtu sênam sakinñ ñac, tañ gêmac êndu gêjô êsêac ma gêdi sa naññagen.

¹⁶ Amboac tonañ aêac ajam dôñ ñac ten ña lêñ ñamalacña kêtiam atom. Gêmunjen tec ajam dôñ Kilisi ña lêñ ñamalacña, mago galoc ajala en amboac tonañ kêtiam atom. ¹⁷ Amboac tonañ ñac ten embe Kilisi êmbiñ en tônia, go êtu gêñ wakuc ten. Alic acgom, gêñ lanğwa gêñaña su ma gêñ wakuc mênkêsa. ¹⁸ Gêñ samob tonañ ñam Anôtô, tañ kêkêñ Kilisi gebe ê wama aêac êndên tau ma kêkêñ sakinñ wamaña gêdên aêac. ¹⁹ Anôtô gêmoa gêwiñ Kilisi ma gê wama ñamalac samob gêdên tau. En tañ gêjam nêñ geo kêtiam atom ma kêkêñ aêac asôm Anôtô gê wama ñamalacña ñawae lasê. ²⁰ Kilisi kêsakinñ aêac gebe ajô en su ma Anôtô kêkêñ aêac gebe alên biñ amac. Tec atenñ amac ajô Kilisi gebe Ansunñ taôm êndên Anôtô gebe ê wama amac êndên tau. ²¹ Kilisi gêjam kauc sec, mago Anôtô kêkêñ en kêtú sec ñam gêjô aêac su gebe aêac, tañ Kilisi gêbiñ aêac tônia nañ, tawê kainñ Anôtônê biñgêdên.

6

¹ Aêac tañ ajam kôm awiñ Anôtô nañ, alên biñ amac gebe Akôc Anôtônê moasiñ sa ñaômagenñ atom. ² Anôtô kêsôm gebe
 “Aê kakên tañoc aôm gêdên noc ñajam
 ma gajam aôm sa gêdên bêc gajam aôm kêsiña.”
 Alic acgom, galoc noc ñajam tau, galoc bêc gêjam aêac kêsiña.

³ Aêac agôm gêñ ten, tañ kêlênsônia lau nañ atom, gebe sêmbu aêacma sakinñ atom. ⁴ Gêñ samob, tañ agôm nañ, kêwaka aêac sa gebe atu Anôtônê sakinñwaga. Aêac aóc gêñwapac totêntac kêpa sugenñ ma amoa toma ñalêlôm ñawapac. Aêac apô lèna tauñ to anğônia jageo. ⁵ Êsêac sêjac aêac to sêkên aêac anğônia kapoacwalô. Aêac asêp lau sêli awenñ sa to ñaonda ñalêlôm. Aêac ajam kolenñ aim tauñ sugenñ. Aêac aêc bêc atom to mo gêjô aêac. ⁶ Aêac amoa toma ñalêlôm ñawa to ajala biñ ñam. Aêac aê launênñ biñ tônia ma amoa totêntac wapôm genñ. Ñalau Dêbuñ gêwê aêac ma têtac gêwiñ totêntac makenjenñ. ⁷ Aêac asôm biññanô lasê ma Anôtônê ñaclai kêpuc aêac tônia. Biñgêdên ñalaukasap kêkêli aêac to gêjam aêac kêsi. ⁸ Ñagêdô tetoc aêac sa ma ñagêdô sêgôm aêac majenñ. Ñagêdô sêsôm aêac waenñ sec, ñagêdô sêsôm waenñ ñajam. Ñagêdô sêsôm aêac gebe dansantêna, mago asôm biññanôgenñ. ⁹ Aêac amoa amboac lau sêjam kauc aêac, mago sêjala aêac kêtú tônia. Aêac amoa amboac amac êndu, mago amoa materñ jaligac. Êsêac sêkic aêacma biñ, mago sêjac aêac êndu atom. ¹⁰ Aêac amoa amboac lau tonjalêlôm ñawapac, mago amoa totêntac ñajamgenñ ñapanñ. Aêac amoa amboac lau ñalêlôm sawa, mago amoasiñ lau taêsam. Aêac amoa amboac gêñ ten gêc aêacña atom, mago atu gêñ samob ñatau.

¹¹ O amac lau Korinti, aêac asôm ma biñ gêdên amac gêc awêgenñ to êlêc ma ñalêlôm ñakatam su gêdên amac. ¹² Aêac agamiñ ma ñalêlôm gêdên amac atom, mago amac agamiñ nêñ ñalêlôm gêdên aêac. ¹³ Akên ñajam êjô ñajammañ. Aê kasôm ñoc biñ gêdên amac amboac kasôm gêdên ñoc ñapalê. Alêc nêñ ñalêlôm ñakatam su êndên aêac.

Aêac tatu Anôtônê lôm dabuñ

¹⁴ Ambinñ taôm tônia tamiñ lau-sêkênğêwiñ-atomwaga to anam kôm awiñ êsêac atom. Biñgêdên agêc biñ geo sênam kôm sêwiñ tauñ amboac ondoc. Ñawê agêc ñakesec sêsêlênñ sêwiñ tauñ amboac ondoc. ¹⁵ Kilisi agêc Sadanñ nêñ biñ kêpi tagenñ me. Ñac tañ kêkêñ gêwiñ agêc ñac, tañ kêkêñ gêwiñ atom nañ, sêwê kainñ gêñ tagenñ amboac ondoc. ¹⁶ Anôtônê lôm

dabuŋ ma lôm gwamŋa ŋam tageŋ me. Amac ajala gebe aêac tatu Anôtô mata jali nê lôm dabuŋ kêtôm Anôtô tau kêsôm gebe

“Aê jakwê ŋoc andu sa jaŋgônŋ jawiŋ êsêac to jasêlêŋ jamoa êsêac ŋalêlôm.

Aê oc jatu êsêacnêŋ Anôtô

to êsêac oc têtû aêŋoc lau.

¹⁷ Tec akac taôm su aŋga êsêacnêŋ ma êŋgamiŋ taôm êndêŋ êsêac.

Apômtaunê biŋ tau tonanŋ.

Amoasac gêŋ ŋatêmui atom, go jakôc amac sa

¹⁸ ma jatu amac Tamemi ma amac atu aê latucio to ŋac.

Apômtau ŋaniniŋ ŋatau nê biŋ tau tonanŋ.”

7

¹ O lauace, Anôtô gêjac mata biŋ gêdêŋ aêac, tec takwasinŋ ôlinŋ to ŋalêlôm ŋajec samob su ma tanac dabiŋ tauŋ tatu lau dabuŋ tasa nêŋ lêŋ totat c Anôtôgeŋ.

Lau Korinti sêjam tauŋ ôkwi, tec Paulu têtac ŋajam kêsa

² Akêŋ ŋasawa êndêŋ aêac aŋga nêŋ ŋalêlôm. Aêac agôm keso gêdêŋ ŋac teŋ atom, asenŋ ŋac teŋ su atom ma awê ŋac teŋ auc kêtû nê awaŋa atom. ³ Aê kasôm biŋ tonanŋ gebe jamêtôc amacŋa atom. Aê kasôm biŋ gêmuŋ su gebe aêac têtac gêwiŋ amac ŋanôgeŋ, tec tamoâ matenŋ jali dawinŋ tauŋ, ma tamac êndû dawinŋ tauŋ amboac tonanŋgeŋ. ⁴ Aê taêc kêpa amac su kasôm amac waem kêtû tapa. Gêŋwapac gêgôm aêac ŋanô, mago Anôtô gêjam malô aêacŋa gêjam aê auc to têtac ŋajam kêsalê aê auc.

⁵ Gêdêŋ taŋ aô lasê Makedonia su nanŋ, ŋasawa alêwanŋ tauŋŋa teŋ gêc atom, gêŋwapac kêkôm aêac aucgeŋ. Aêac ôlinŋ kêtap sinŋ sa ma atêc tauŋ gêc ma ŋalêlôm. ⁶ Mago Anôtô, taŋ gêjam malô lau-ŋalêlôm-ŋawapacwaga nanŋ, kêsakiŋ Titi mênŋgêô lasê aêac tec gêjam malô aêac amboac tonanŋ. ⁷ Titi mênŋgêô lasê aêac tageŋ tec gêjam malô aêac nec atom, amac ajam malô enŋ ŋawae nanŋ mênŋgêjam malô aêac gêwiŋgoc. Enŋ gêjac miŋ gêdêŋ aêac gebe ajam awem su aê to atanŋ aê ma nêŋ ŋalêlôm kêkac amac aêŋa, tec têtac ŋajam kêlêlêc.

⁸ Aê têtac sec gêdêŋ tauc ŋanô kêtû ŋoc papia, taŋ kato gagôm amacnêŋ ŋalêlôm ŋawapac kêsaŋa nanŋ atom. Aê galic papia, taŋ kato e gêgôm amacnêŋ ŋalêlôm ŋawapac kêsa têlagenŋ nanŋ ma têtac sec gêdêŋ tau ŋagec. ⁹ Ma galoc aê têtac ŋajam kêsa. Têtac ŋajam kêtû nêŋ ŋalêlôm ŋawapac kêsa samucgeŋŋa nec atom kêtû amacnêŋ ŋalêlôm ŋawapac kêsa e ajam taôm ôkwiŋa. Amacnêŋ ŋalêlôm ŋawapac kêsa ŋam kêsêp Anôtô, abacma biŋ gêgôm amac atu sec atom. ¹⁰ Gebe ŋalêlôm ŋawapac, taŋ ŋam kêsap Anôtôŋa nanŋ, êkac aêac e tanam tauŋ ôkwi natatap moasiŋ Anôtô ênam aêac kêsiŋa sa. ŋalêlôm ŋawapac tonanŋ êkêŋ wapac lau teŋ êtiam atom. Mago ŋalêlôm ŋawapac, taŋ ŋam kêsêp nomŋa nanŋ, tec êkêŋ aêac tamac êndû. ¹¹ Alic acgom, nêŋ ŋalêlôm ŋawapac, taŋ ŋam kêsêp Anôtô nanŋ, kêkac amac kôm tokaiŋ-tokaiŋŋa. Kêkêŋ amac ôlim kêpi kêtû amansaŋ nêŋ biŋŋa ma alic kesowaga sec. Amac atêc taôm to ajam awem su aê ma nêŋ ŋalêlôm kêkac amac kêtû aêŋa. Ma amac amêtôc sec. Amacnêŋ kôm samob tonanŋ kêwaka amac sa gebe awê biŋ tau ŋakaiŋ teŋ atom. ¹² Amboac tonanŋ aê kato gêdêŋ amac, mago kato kêtû ŋac, taŋ gêgôm keso me kêtû ŋac, taŋ sêgôm enŋ sec nanŋŋa atom. Masi. Aê kato gebe jakêli amac e ôlim palê aêacŋa ênêc awêgeŋ ma amac taôm ajala akô Anôtô lanônêŋŋa. ¹³ Biŋ tonanŋ gêgôm aêacma ŋalêlôm kêtû malô.

Mago tonanŋgeŋ atom. Titi têtac ŋajam gebe amac samob alau ênê ŋalêlôm ŋawasi kêsa. Ma ênê têtac ŋajam gêgôm aêac têtac ŋajam kêsa samucgeŋ. ¹⁴ Aê kalanem tauc gêdêŋ Titi kêtû amacŋa, ma amac agôm aê majoc kêsa atom. Biŋ samob, taŋ asôm gêdêŋ amac nanŋ biŋŋanô, tec ma biŋ lanemŋa, taŋ asôm gêdêŋ Titi nanŋ, biŋŋanô amboac tonanŋgeŋ. ¹⁵ Titi kêkêŋ nê ŋalêlôm samucgeŋ gêdêŋ amac gebe taê gêjam lêŋ amac akôc enŋ saŋa. Amac

tañem wamu en ñapep ma akôc en sa toatêc taôm ma atênêp. ¹⁶ Aê têtac ñajam to têtac kêpa su kêtû amacña samucgen.

8

Tanam Anôtônê lau sa

¹ O lasitêwaac, aêac anac Anôtônê moasin, tañ kêkênj gêdênj gôlôac dabunj Makedoniaña nan, ñamiñ êndênj amac anjô acgom. ² Gêñwapac kêkônij êsêac, mago sêpuc tauñ tônj ma sêmoa totêntac ñajam samucgen. Êsêac lau ñalêlôm sawaanô, mago sêkênj da totêntac wapômgenj sêjac ñawae. ³ Aê galic, tec jawa sa endenj amac gebe tauñ nêñ ñalêlôm kêkac êsêac tec sêkênj da kêtôm gênj, tañ gêc êsêacña ma sêkênj kêlêlêc su. ⁴ Êsêac tetenj aêac ñapanj gebe alôc ma sêwê kainj sakinj sênam Anôtônê lau saña sêwiñ. ⁵ Êsêac sêkênj da kêtôm aêac taênj kêka necgenj atom, êsêac sêkênj tauñ samucgenj dêdênj Apômtau gêmunj, ma Anôtô kêpuc êsêac tônj, go sêkênj tauñ gêdênj aêac amboac tonanjenj. ⁶ Tec aêac asakinj Titi, tañ gêmunjenj gêjac m moasinj tonanjenj ñakoleñ nanj, gebe ênac dabinj kôm tau anja amacnêm. ⁷ Amac atu lau tolêlôm gênj samob tonec ñaiña, akênj gawinjenj, asôm mêtê, ajala binj, ajam kôm toôlim palêgenj ma têtac gêwiñ aêac, tec galoc atu lau tolêlôm amoasinj Anôtônê launja êwiñmanj.

⁸ Aê gabe jakac amac atom. Lau ñagêdô sêgôm toôlij palêgenj, tec gabe jansaê amac gebe oc têtac gêwiñ ñanô amboac tonanjenj me masi. ⁹ Amac ajala aêacnênj Apômtau Jesu Kilisi nê moasinjac. En ñac tolêlôm, mago kêtû ñac ñalêlôm sawa kêtû amacña, gebe ênê ñalêlôm sawa tonanjenj êkênj amac atu lau tolêlôm. ¹⁰ Aê jawa ñoc taêc gêjam sa êpi binj tau acgom. Binj tonec oc êmoasinj amac. Gêdênj jala langwa amac ajac m kôm tau, mago ajam ñaômagenj atom, têtac gêwiñ ñanôgenj tec ajam. ¹¹ Amboac tonanjenj galoc anac dabinj kôm tau ma anjôm binj, tañ nêm ñalêlôm êkac amacña nanj, ñanô êsa ña gênj, tañ gêc amacña nanj. ¹² Embe nêm ñalêlôm êkac amac ma akênj êtôm gênj, tañ gêc amacña, go Anôtô êlic ñajam. Akênj genj, tañ taôm apô lêna amoa nanjenj atom. ¹³ Aê taêc gêjam binj tonec gebe lau ñagêdô sêmoa ñajam ma sêlêwanjenj taunjenj ma amac aôc gêñwapac nec atom. Amac samob atôm taômgenj. ¹⁴ Galoc tonec amacnêm gênj taêsam gêc, tec anam êsêacnênj sêpô Iênaña sa. Ma êsêacnênj gênj ñagêdô embe ênêc, go sênam amacnêm apô lênaña sa amboac tonanjenj ma amoa atôm taômgenj. ¹⁵ Êtôm binj, tañ teto gêc gebe “Ñac tañ kejonj mana taêsam nanjenj, nê mana kêlêlêc su atom. Ma ñac, tañ kejonj luagêc nanjenj, kêpô lêna atom.”

Titi to nê launênj binj

¹⁶ Aê gajam danje gêdênj Anôtô gebe kêkac Titinê ñalêlôm e ôli palê kêsa kêtû amacña ma gêgôm kêtôm aê gagôm. ¹⁷ Aêac alênj binjenj ñac tau tec kêkênj taña ma tau ôli palê kôm tonanjenja e nê ñalêlôm kêkac enj ma gêdênj amac gêwac. ¹⁸ Aêac asakinjenj lasinjenj tenjenj, tañ gôlôac dabunjenj samob sênjô enjenj gêjam mêtê ñajam ñawae nanjenj, tec gêwiñ enjenj gêwac. ¹⁹ Mago kêtû tonanjenjagenjenj atom, gôlôac dabunjenj samob sêjalinjenj enjenj sa gebe êsêlênjenj to ênam sakinj êwiñ aêac êtu moasinjenj tonanjenja, gebe Apômtaunê wae êsa to êwaka aêacma têtac gêwiñ kôm tonecña sa. ²⁰ Aêac agôm tonanjenj gebe lau tenjenj sêngolinjenj binjenj êpi aêac êtu moasinjenj kapôênjenj, tec aêac akôc necña atom. ²¹ Aêac taênjenj gêjam gebe anjôm ma gênjenj ñapep sawa êtu Apômtau taugenjenj êlicña atom, anjôm êtu ñamalac sêlicña amboac tonanjenjenj. ²² Ma aêac asakinjenj lasinjenj tenjenj gêwiñ. Aêac asaê enjenj kêtû dim taêsam kêtû kôm ñagêdôña ma alic enjenj gêgôm gênjenj toôli palêgenjenj. Enjenj taê kêpa amac su, tec ôli palê kêsa amacña. ²³ Titi tau tec jawa enjenj sa gebe ñoc ñac enjenj, nanjenj gêjam kôm kêpi amac gêwiñ aê. Ma aêac lasinjenjagêc têtû gôlôac dabunjenj nêñ aposolo sêwaka Kilisinê wae saña. ²⁴ Atôc nêm têtac gêwiñ êndênjenj êsêac ma awaka aêacma binjenj lanemjenja, tañ asôm kêpi amac nanjenj sa, gôlôac samob sêjala gebe binjenjanô.

9

Tanam Anôtônê lau sa

¹ Sakin tanam Anôtônê lau saña tau gêc awê, tec jato nabin êndên amac êtiam atom. ² Aê kajala gebe nê m nâlêlôm kêkac amac sakin tonanña, tec kalanem amac gêdên lau Makedoniaña ma kasôm gebe “Lau Akaiña sêmasañ taun kêtû sakin tonanña gêdên jala lanğwa sugac.” Amac waem ôlim palaña tonan kêkêli lau taêsam ma sêkôc kôm tau sa amboac tonanğen. ³ Galoc jasakiñ lasitêwai tonan sêwac, gebe bin, tañ kalanem amac nan, êwaka tau sa gebe binğanô, tec amac amansañ taôm êtôm aê kasôm. ⁴ Aê embe jawin lau Makedoniaña ñagêdô jawac ma jatap amac sa gebe amasañ taôm su atom, oc êngôm aêac, tañ taên kêka amac nan, majen ñanô. Aê gabe jasôm bin êpi amac majem êsaña nec atom. ⁵ Kêtû bin tonanña aê taêc gêjam kêtû tôn gebe janac bin su lasitêwai tonan, gebe sêsêlên sêmun sêndên amac sêwac ma sênac dabin moasin, tañ amac akên ñawae gebe asakin nan kwananğen. Embe anac dabin taôm amboac tonan, go êwa moasin tau sa gebe akên kêtû aêac akac amacña atom, taôm nê m nâlêlôm kêkac amac tec akên.

⁶ Taêm ênam tonac acgom. Nac tañ kêsê ñawê luagêcgen nan, oc ejon ñanô luagêcgen sa. Ma ñac, tañ kêsê ñawê taêsam nan, oc ejon ñanô taêsam sa. ⁷ Lau samob sêkên atôm nê nâlêlôm êkac êsêacña, sêkên totêntac secgen êtu sêkac êsêacña atom, gebe Anôtô têtac gêwin ñac, tañ kêkên totêntac wapômgen nan. ⁸ Anôtô kêtôm gebe êkên moasin samob ênam amac auc, gebe atap nê m gên êôc amac tônña sa ñapan ma atap sa êlêlêc e atôm gebe anğôm kôm ñajam samob, ⁹ kêtôm teto gêc gebe “En kêpalip nê gên gêdên lau nâlêlôm sawa.

Ênê binğêdên oc ênêc enden tônğen.”

¹⁰ Nac tañ kêkên ñawê gêdên ñackêpalip-ñawêwaga to kêkên mo gebe en êniñ nan, oc êkên ñawê êndên amac amboac tonan ma êkên êtu taêsam e amacnê m binğêdên ñanğanô êtu kapôên. ¹¹ En êkên amac atu lau tolêlôm gên samobña e atôm gebe akên gên totêntac wapômgen. Ma aêac anam amac sa e lau sênam danğe Anôtô êtu nê m moasin tonanña. ¹² Amac ajam kôm kêpi sakin tonan, tec gêjam Anôtônê lau sêpô lêna taunğagen sa atom, êkêli lau taêsam sênam danğe Anôtô. ¹³ Sakin tonan êwaka amac sa ma êkêli lau sêlambin Anôtô êtu tañem wamu to asôm Kilisinê ñawae ñajam lasêña ma êtu têtac wapôm gêbin amac tôn têmiñ êsêac to ñagêdô samobña. ¹⁴ êsêacnê m mec, tañ teten kêtû amacña nan, gêwa sa gebe sêjam awen su amac kêtû moasin kapôênğanô, tañ Anôtô kêkên gêdên amac nanña. ¹⁵ Danğe êndên Anôtô êtu moasin ñanô, tañ kêkên gêdên aêac ñaômagen nanña. Aêac tatôm gebe dawa moasin tau sa tomalagen atom.

10

Paulu kêkac bin su tau

¹ Aê, Paulu, tauc jalên bi ñ amac êtu Kilisinê nâlêlôm ñajam to malônña. Lau sêsôm bin kêpi aê gebe aê embe jamoa jawin amac, oc jambu tauc, mago embe jamoa jaêc, oc jasôm bin ñajaña. ² Aê jaten amac gebe Anğôm aê jasôm bin ñajaña êndên amac êndên tañ jamoa jawin amac nan atom. Aê taêc gêjam kêtû tôn gebe jasôm bin ñajaña amboac tonan êndên lau ñagêdô, tañ taên gêjam gebe aêac asêlên asa lên ñamalacña. ³ Binğanô, aêac ñamalac, tec asa ma lên, mago ajac sin ña lên ñamalacña atom. ⁴ Aêacma sin ñalaukasap ñam kêsêp nom atom, Anôtônê laukasap tau ñajaña kêtôm gebe anac sin ma ansen ñacjonên tunbôm ñajaña su. Aêac ansen ñamalacnê m kauc keso, ⁵ to nê m bin tetoc taun saña, tañ gêsañ aêac auc e tajala Anôtô sapu nan su. Ma êkônin bin samob, tañ taên gêjam nan, tôn e êsô Kilisinê bin ñalabu. ⁶ Aêac amasañ taun su gebe êndên tañ amac anac dabin tañem wamu su acgom, go aêac amêtôc tañen pêc samob.

⁷ Matem êndin gên, tañ gêc lanğônemña nan. Nac ten embe êlic tau amboac Kilisinê ñac, nan taê ênam ênêc taunña êwin gebe aêac atu Kilisinê lau amboac tonan atôm en. ⁸ Aê embe

jalanem tauc êtêlêc su êtu ñaclai, tañ Apômtau kêkêñ gêdêñ aêac nañña, oc majoc atom. Eo kêkêñ ñaclai amboa amac saña, kêkêñ ñaclai anseñ amac suña atom. ⁹ Taêm ênam gebe aê gabe jatakê amac ña ñoc papia nec atom. ¹⁰ Lau ñagêdô sêsôm gebe “Ênê papia tec ñajaña to ñatêkwa. Mago eñ tau embe êmoa êwiñ aêac, go talic eñ ñac palê-palê ma ênê biñ amboac ñanô masi.” ¹¹ Ñac tañ kêsôm biñ tonañ nañ, taê ênam biñ tonec acgom gebe Aêac tañ amoa jaêc ma ato ma papia ñajaña nañ, oc anğôm biñ, tañ ato kêsêp papia nañ, ñanô êsa êndêñ tañ wacamo a wiñ amac.

¹² Aêac abe akian taun e naanam tamiñ lau ma anam dôñ taun êpi êsêac, tañ taun sêwaka taun sa nañ, nêñ ñagêdô atom. Êsêac tonañ têtù taun nêñ dôñ to sêjam dôñ taun kêpi taun e nêñ kauc kêlênsôn. ¹³ Aêac tonec abe alanem taun êlêlêc su atom. Anôtô tau kêkêñ dôñ gebe anam dôñ-ma kôm. Aêac adaguc dôñ tonañ tec wacô lasê amac. ¹⁴ Amac amoa madiñ ñalêlom, tec gêdêñ tañ adêñ amac awac toKilisinê ñawae ñajamgeñ nañ, aka lêlêc madiñ tonañ atom. ¹⁵ Aêac alanem taun kêtù lau teñ nêñ koleñña atom. Mago aêac akêñ mateñ gebe amacnêm akêñ gêwiñ esewec ma akêñ aêacma kôm êlain taun ñanô anğa amacnêm e êtôm madiñ, tañ Anôtô kêkêñ nañ. ¹⁶ Go asôm ñawae lasê e aka lêlêc amac naakêñ êsêp lau samuc nêñ gamêñ ma alanem taun êtu kôm, tañ lau teñ sêjam su anğa nêñ tunlêlôm nañ atom. ¹⁷ “Ñac teñ embe êlanem tau, go êlanem tau êtu Apômtaunageñ.” ¹⁸ Ñac tañ tau kêwaka tau sa nañ, eñ koleñwaga ñanô atom. Ñac tañ Apômtau kêwaka eñ sa nañgeñ, tec eñ koleñwaga ñanô.

11

Paulu to aposolo dansañ

¹ Anğ ñoc biñ meloc ñagec acgomman. Aê kajalagac gebe amac oc anğ. ² Aê gajam lêmuy amac kêtôm Anôtô gêjam lêmuy gebe amac atôm awêtakiñ ñajam teñ, tañ kêsi eñ kêtù ñac tageñña nañ, tec gabe jawê amac andêñ eñ ana. Ñac tau Kilisi. ³ Mago aê taêc dani amac gebe nêm ñalêlôm, tañ kêsap Kilisi tônia ñañêñgeñ nañ, oc êtu sec ma awi eñ siñ atôm Ewa, tañ moac kêsau eñ ña biñdansañ tokauc nañ. ⁴ Gebe ñac teñ embe wacênam mêtê êpi Jesu teñ, tañ aêac ajam mêtê kêpi atom, me embe akôc ñalau teñ sa, tañ akôc sa anğa aêacma atom, me embe ñawae ñajam teñ, tañ aêac akêñ gêdêñ amac nañ atom, oc anğ anac ñawaageñ.

⁵ Aê kasaê tauc gebe “aposolosêga” tonañ lau tokauc sêlêlêc aê su nec atom. ⁶ Moae kasôm biñ amboac kwapuc, mago ñoc kauc amboac kwapucnêñ atom. Biñ tonañ aêac awa sa gêdêñ amac gêc awêgeñ ña biñ to lêñ tokainçtokainç.

⁷ Aê gabu tauc gebe jatoc amac sa ma kasôm Anôtônê ñawae ñajam lasê kakôc ñaôli gêjô su atom, tec gagôm sec me. ⁸ Gôlôac dabun ñagêdô sêjam ôli aê gebe janam sakiñ amac. Aê galic amboac kajanço gêñ anğa êsêacnêñ. ⁹ Gêdêñ tañ gamoa gawiñ amac tokapô lêna ñêñgeñ nañ, aê kaêlênsôn amac ma kateñ gêñ anğa amacnêm ñac teñ nê atom. Lasitêwai tañ sêmêñ anğa Makedonia nañ, sêjam ñoc kêpô lêna sa. Aê gajob tauc ma oc jajop tauc ñapep gebe jakêñ wapac teñ êndêñ amac atomanô. ¹⁰ Kilisinê biññanô gêjam aê auc, tec jasôm êtu tônia gebe ñoc waec tonañ ñawae êmbacnê anğa Akaia ñagamêñ samob atomanô. ¹¹ Aê kasôm biñ tau kêtù asageñña. Kasôm gebe têtac gêwiñ amac atom me. Anôtô kêjala gebe têtac gêwiñ amacgac.

¹² Gêñ tañ gagôm gamoa nañ, oc jawi siñ atom, gebe jakô êsêac, tañ sebe tetoc taun sa ma sêsôm gebe sêjam kôm têtôm aêac nañ, waen auc. ¹³ Lau tônia ñai êsêac aposolo dansañ. Êsêac koleñwaga dansañ, tañ sêjam Kilisinê aposolo lañôn nañ. ¹⁴ Biñ tonañ êtakê amac atomman, gebe Sadan tau gêjam ançela ñawêña lañôn. ¹⁵ Tec ênê sakiñwaga embe sênam sakiñwaga biñgêdêñña lañôn, oc alic amboac gêñ kainç teñ atom. Êtu ñamu êsêac têtap ñagêjô sa êtôm nêñ kôm, tañ sêjam nañ.

Paulu gêoc ñandanç taêsam kêtù eñ aposoloña

¹⁶ Aê jasôm ñoc biñ êtiam gebe alic aê amboac ñac meloc atom. Mago embe alic aê amboac ñac meloc, nan alicman, tagen alôc sa gebe jalanem tauc ñagec acgom. ¹⁷ Biñ tec jasôm nec Apômtaunê biñ atom. Aê jasôm biñ lanemña tonec amboac ñac meloc ten. ¹⁸ Lau taêsam sêlanem taun kêtü biñ ñamalacña, tec gabe jalanem tauc êtu tonanña êwiñman. ¹⁹ Amac taôm lau tokaucgac, mago anô lau meloc nêñ biñ ajac ñawaegen. ²⁰ Ñac ten embe êkônin amac atu ênê sakinwaga, me êniñ amacnêm mo ñômagen, me êkôc amacnêm gêñ, me etoc tau sa, me êtap amac lanômanô auc, oc alic ñajam. ²¹ Aê jasôm tomajocgen gebe aêacma ñajaña masi, tec agôm gêñ amboac tonan atom.

Mago ñac ten embe êkian tau sa gêñ tenña, go jakian tauc sa amboac tonanjen. Galoc kasôm biñ amboac ñac meloc kêtiam. ²² Êsêac Ebolaiwaga me. Aê amboac tonan. Êsêac Israelwaga me. Aê amboac tonan. Êsêac Abrahamnê wakuc me. Aê amboac tonan. ²³ Êsêac Kilisinê sakinwaga me. Aê jasôm ñagêbôcñagen gebe Aê gajam sakin Kilisi kêlêlêc êsêac su. Aê gajam kolen kêlêlêc êsêac. Aê gêngôn kapoacwalô kêtü dim taêsam, si aê kêlêlêc e kêdabin gebe jamac êndu. ²⁴ Judawaga si aê kêtü dim lemen ten kakôc sêm 39 kêtômgen. ²⁵ Si aê ña sêm kêtü dim têlêac kêtiam, ma gêdên ñasawa ten gadam kapoac gwêc gelenña samuc ten ma gêbêcauc samuc ten. ²⁶ Aê kasêlên gajac laoc gamên todim-todim, galom bu secsec, ma kêjangowaga to aê tauc ñoc lau ma lau samuc dêdib aê ñawaô sebe sênac aê êndu. Aê gêngôn malac to gamoa gamên sawa ma kapoac gwêc to gangôn gawin lasitêwai dansan ma gamoa jageo ñanô. ²⁷ Aê gajam kolen e tekoc gêbac ma gêbêc taêsam gaêc bêc atom. Mo to bu gêjô aê ma kêpô lêna tauc gêñ taniñña samucgen ma malo gêjam aê ma ñoc ñakwê masi. ²⁸ Aê gabe jasa biñ ñagêdô sa êwiñ atom, tagen tonec gebe kêtôm bêcgen kêpô sim tauc kêtü gôlôac dabun samobña, tec kêkônin aê tön ñanôgen. ²⁹ Ñac ten embe êtu palê, go aê jatu pan atom me. Sec ñalip embe ênac ñac ten, go aê têtac ñandan êsa atom me.

³⁰ Lau embe sêkac aê gebe jalanem tauc, go jalanem tauc êtu ñoc palêpalênagen. ³¹ Apômtau Jesu Tama Anôtô, tan aêac têlanem en enden tönjen nan, tec kêjala gebe kasau atom. ³² Gêdên tan aê gamoa Damasku nan, kin Areta nê gôlinwaga kêsôm gebe sêlai Damasku ñakatam auc sebe sêkôc aê tön. ³³ Mago sêkên aê kasêp sêm, tan sêwa kêtôm talu ten nan, ma sêlêwan aê kasa katam saun ten kasêp tunbôm ñamagêña gamên, tec gaêc êsêac lemen su.

12

Paulu katu kain ten kêsä to Anôtô geoc biñ lasê gêdên en ñamin

¹ Biñ tonec gêc awê gebe lanem tau ñanô masi. Mago talanem taunman. Galoc jawa biñ katuc kain ten kêsä to Apômtau geoc biñ lasê gêdên aên sa. ² Aê kajala ñac ten Kilisi gêbin en tön ma kêsun en sa kêpi undambê ñaden kêtü têlêacña nan gêja. Biñ tonan kêsä ñajala 14 su. Ñac tau toôligen gêja me gêwi ôli sin, aê kajala atom. Anôtô tec gêlic. ³⁻⁴ Aê kajala gebe Anôtô kêsun ñac tau tonan sa kêpi paradisi. Ñac tau toôligen gêja me gêwi ôli sin, aê kajala atom. Anôtô tec gêlic. Anğa ônê en gêñô biñ, tan ñamalac awen sêsôm têtôm atom to sêjac jao gebe sêsôm atom nan. ⁵ Aê gabe jalanem ñac tonan, gabe jalanem tauc atom. Embe jalanem tauc, oc jalanem tauc êtu ñoc palêpalênña. ⁶ Aê embe taêc ênam gebe jalanem tauc, oc jangôm tauc jatu meloc atom, oc jasôm biññanôgen. Mago aê gabe janam tauc tön gebe ñac ten êlic aê ñajam êlêlêc su atom. Gên tan en gêlic aê gagôm to biñ, tan en gêñô aê kasôm nanjen êwaka aê sa.

⁷ Anôtô geoc biñ kain ten ñanô lasê gêdên aê, mago en gebe aê jatoc tauc sa atom, tec kêkên gêmâc tonandan kain ten gêdên aê, aê galic gêmâc tau kêtôm Sadanê anela ten, tan kêtuc aê gebe jatoc tauc sa atom. ⁸ Aê katen Apômtau kêtü dim têlêac kêtü gêmâc taunja gebe êkôc su anğa aê. ⁹ Mago en kêsôm gêdên aê gebe “Aôm kôtap ñoc moasin sênac, tec kôpô lêna gêñ ten kêtiam atom, gebe ñoc ñaclai ênac dabun tau anğa lau palê-palê nêñ.”

Amboac tonañ aê jalanem tauc ñoc palê-palêña janac ñawaegen gebe Kilisinê ñaclai êkwa aê auc. ¹⁰ Amboac tonañ oc jalic ñajam gebe jamoa topalê-palêgen ma lau sêngôm aê sec to japô lêna tauc ma sêjanda aê to janngôn naeo êtu Kilisiña. Êndên tan jamoa topalê-palêgen nan, jamoa tonjaclaigen.

Paulu kêpô sim tau kêtû lau Korintiña

¹¹ Aê katu ñac meloc sugac. Amac akac aê tec katu gên meloc. Kôm awaka aê saña gêjac amac ñawaegac. Aê ñac ñaôma, mago aposolo towae tonañ ñai sêlêlêc aê su atom. ¹² Aê gamoa gawiñ amac ma gaôc gêñwapac totêtac kêpa sugen e gagôm gêñsêga, tan kêwaka aposolo sa nan. Aê gagôm gêñsêga to gêñtalô ma gên tonjaclai. ¹³ Gôlôac dabun ñagêdô têtac gên ondod sa, tan amac atap sa atom. Gên tagen tonec tec atap sa atom gebe aê tauc kalênsôn amac ma katen gên ten anga amacnêm atom. Asuc ñoc geo tonañ ôkwiman.

¹⁴ Galoc kamasan tauc gebe jandên amac jawac êtu dim têlêacña. Ma aê gabe jakôc gên ten anga amacnêm atom. Aê gabe jatap amacnêm gên sa atom, aê gabe jatap amac taôm sa. Ñapalê sênac awa sa êtu teneñi to tamenïña atom, teneñi to tamenï sênac sa êtu ñapalêña. ¹⁵ Aê têtac gêwiñ ñanô gebe jakên ñoc gên samob to jaim tauc su êtu janam amac saña. Ma aê embe têtac êwiñ amac êlêlêc su, go amacnêm ñagêjô tonec gebe têmtac êwiñ aê ñagecgen me.

¹⁶ Biñ tau tonec gêc awê, aê katen gên e kakên wapac amac atom. Tagen lau ñagêdô sêsôm gebe oc gagôm gêñlêlôm amac ma kasau amac e gajam amac ôkwi. ¹⁷ Amboac ondod. Aê kasakiñ lau dêdên amac sêwac nan kasakiñ nêñ ten gebe êwê amac aucña me. ¹⁸ Aê katen Titi gebe êwac ma kasakiñ lasiñ ten gebe êwiñ en. Tec Titi oc gêwê amac auc me. Aêagêc asa ma lên toma ñalêlôm tagen atom me. Aêagêc apuc ñac tagen waja atom me.

¹⁹ Amac abe aêac awa tauñ sa êndên amac enden tôngeñ me. Masigoc. Kilisi gêbiñ aêac tôn ma aêac asôm biñ akô Anôtô lanônêm. O lauace, gen samob tonañ aêac agôm gebe amboa amac saña. ²⁰ Aê gaê go tauc gebe moae êndên tan wacjao lasê amac nan, jatap amac sa atôm aê taêc gêjamña nec atom. Ma moae amac atap aê sa jatôm amac taêm gêjamña nan, atom amboac tonanjen. Aê katêc gebe moae jatap kisa to biñ lêmunña ma têtac ñandan, biñ saic-saic to biñ gêga ma biñkalom, atoc taôm sa ma lên wauc-waucgenña sa. ²¹ Aê gaê go tauc gebe aê embe jandên amac jawac êtiam, go ñoc Anôtô oc moae êkônin aê ma amac alic, ma jatan api taêsam, tan sêgôm sec wanêcgen su, mago sêjam tauñ ôkwi anga gên môp to mockaiñña ma maten danjucña, tan sêgôm nan atom.

13

Paulu gêlên biñ lau kêtû ñamu ma gêjac mata nê papia

¹ Galoc gabe jandên amac jawac êtu dim têlêacña. “Ñac luagêc me têlêac sêwa biñ ten sa acgom, go ñanô êsa.” ² Gêdên tan gamoa gawiñ amac kêtû dim luagêcña nan, kasôm biñ gêdên lau, tan gêmunjen sêgôm sec to gêdên lau ñagêdô samob gebe Embe jawac êtiam, oc taêc walô amac atom. Galoc gamoa jaêc amac, tec jasôm biñ tonanjen êtiam. ³ Amac abe Kilisi êwa tau sa ñanôgen gebe aê gajam en awa. En gêmoa gêwiñ amac amboac ñac palê-palê atom, gêmoa gêwiñ amac tonjaclaigen. ⁴ Biñnanô, en ñac palê-palê, tec sêjac en kêpi kakesotau. Mago Anôtônê ñaclai kêkên en gêmoa mata jali. En gêbiñ aêac tôn awê kaiñ ênê palê-palê, mago Anôtônê ñaclai êkên aêac amoa maten jali awiñ en gebe anam amac sa.

⁵ Ansaê taôm acgom. Amac akên gêwiñ ñanô me masi. Taêm ênam taômman. Amac ajala gebe Kilisi Jesu gêmoa gêwiñ amac me masi. Embe ajala atom, go atap saê ñanô sa atom.

⁶ Aê taêc kêka gebe amac ajala aêac gebe atap saê ñanô sagac. ⁷ Aêac aten Anôtô gebe amac anngôm sec ten atom. Aêac aten biñ tonañ kêtû awaka tauñ sa êndên amac alic gebe aêac lau ñanên nec atom, aten gebe amac anngôm gên ñajamgen. Embe alic aêac amboac lau, tan têtac saê ñanô sa atom nan, oc êtôm, mago oc êlênsôn aêac atom. ⁸ Aêac tec atôm gebe

akônij biñjanô tôñ atom, aêac atoc biñjanô sagen. ⁹ Embe aêac lau palê-palê ma amac lau ñajaña, oc aêac alic totêntac ñajamgen. Aêac aten ma mec kêtú biñ tau tonecña gebe Anôtô êkên amac atu lau ñajaña samucgen. ¹⁰ Aê gamoa jaêc ma kato biñ tonec kêtú ñam tonecña gebe êndên tan jaô lasê amac nan, jansaic biñ amac atom. Apômtau kêkên ñaclai tau gêdên aê, mago kêkên kêtú ensen amac suna atom, kêkên kêtú êmboa amac sanagen.

¹¹ O lasitêwaac, añgôn ñajamôn. Anac dabin taôm ñapep. Alên biñ taôm. Nêm ñalêlôm êpi tagen ma amoa tobiñmalôgen. Ma Anôtô, tan kêtú têtac gêwiñ to biñmalô ñamôkê nan, wacêwiñ amac.

¹² Aê moalêc taôm to akôc taôm sa êtôm Anôtônê lau nêñ mêtê. Anôtônê lau samob awen gêjac amac.

¹³ Apômtau Jesu Kilisi nê moasiñ to Anôtônê têtac gêwiñ ma Ñalau Dabuñ êmbiñ amac tôñ êwiñ amac samob.

Paulunê papia gêdêḅ lau GALATA

Apômtau Jesu nê Njawaē Njajam kêlainḅ tau e sêsôm lasê lalau samuc, taḅ nêḅ ḅam kêsêḅ Juda atom sêḅô to sêkôc sa sêjac ḅawaegenḅ sêwiḅ-sêwiḅ naḅ, biḅ tonec kêlênsônḅ gôlôac buḅa gebe lau teḅ têtḅ lau buḅa ḅanô atom aê seḅoḅ Mosenê Biḅsu sêwiḅ aegom. Paulu taê gêjam gebe aê sêsô Biḅsu ḅalabu nê gejae êsêac ḅawaē atom. Masianô. Eḅ gebe dambinḅ taḅ toḅ tamiḅ Kilisi nee takêḅ gêwiḅ taugenḅ kêtḅ ḅanombanânô gebe Anôtô gêlic ḅamalac samob gêdêḅ kêtḅ sêkêḅ gewiḅḅagenḅ. Tagenḅ lau ḅagêdô jasêô lasê gôlôac Galatianḅ, naḅ sêôc Paulunê biḅ tonaḅ auc ma sêsôm ḅajaḅa gebe Lau seḅoḅ Mosenê Biḅsu êwiḅ acgom, go Anôtô êlic êsêac têtḅ lau gêdêḅ. Galatia tonaḅ Romnêḅ gamêḅ teḅ gêc Asia Saunḅ.

Paulunê papia gêdêḅ lau Galata nec ḅac tau keto gebe lau, taḅ sêkêḅ taḅenḅ mêtê geo tonaḅ e seo sic naḅ, sêkac taḅ ḅkwi dêndêḅ gôlôac buḅa nêḅ sêkêḅ gewiḅ to nêḅ lêḅ ḅaḅêḅ naḅ. Paulu gêjac m nê papia gêwa tau sa gebe Jesu Kilisi nê aposolo teḅ eḅ ma gêwê kainḅ gaê tau, tec gêjam talaḅ tau gêdêḅ lau, taḅ seboḅ eḅ aposolo ḅanô atom naḅ. Paulu gesenḅ esêae ma kêsôm ḅajaḅa gebe ḅamalac sêsunḅ sakinḅ aposolonaḅ gelom eḅ atom, kekôc aḅga Anôtônê. Ma Anôtô kêsakinḅ eḅ gêdêḅ lau samuc gebe ênam mêtê êsêac êlêlêc lau Judawaga su. Go gelom biḅ teḅ gebe sêkêḅ gêwiḅ taugenḅ kêḅô lau ḅkwi têtḅ lau gêdêḅ. Gocgo kêwaka biḅ tonec sa gêc môkêlatu 5 to 6 gebe takêḅ gêwiḅ Kilisiḅa kêkac lau buḅa têtac gêwiḅ taḅ, tec gêbiḅ êsêac tôḅ jasêjam taḅ sa to sêmoasiḅ taḅ topalêḅenḅ.

Nadênaḅ

1. Paulu gêjac m papia tau 1:1-10
2. Paulu gêwa tau sa gebe eḅ aposolo ḅanô teḅ 1:11-2:21
3. Njawaē Njajam Anôtônê moasiḅḅa 3:1-4:31
4. Kilisi kêgaboac lau buḅa su sêmoa nêḅ lêtêḅenḅ, tec sêmansaḅ biḅsu sênac ḅawaegenḅ 5:1-6:10
5. Paulu gêjac mata papia tau 6:11-18

Paulu gêjac m nê papia

¹ Aê aposolo Paulu ḅoc biḅ tonec. Aê katu aposolo aḅga ḅamalacnêḅ atom, ma ḅamalac teḅ kêjalinḅ aê sa atom. Jesu Kilisi agêc Tama Anôtô, taḅ gêḅu eḅ aḅga ḅacmatênêḅ sa naḅ, tec kêkêḅ aê. ² Aê to lasitêwai samob, taḅ semoa sêwiḅ aê naḅ, ma biḅ êndêḅ gôlôac dabunḅ Galatianḅ naḅ.

³ Tamenḅi Anôtô agêc Apômtau Jesu Kilisi nêḅ moasiḅ to biḅmalô êndêḅ amac êwac.

⁴ Kilisi tau kêkêḅ tau kêtḅ aêacnêḅ secḅa ma kêjaḅgo aêac aḅga nom sec tonec su kêtom Tamenḅi Anôtô nê biḅ. ⁵ Njawasi êndêḅ eḅ teḅenḅ ma teḅenḅ. Biḅḅanô.

Njawaē njajam tagenḅ tec gêc

⁶ Aê kêtakê, gebe amac akac taôm su sebenḅ aḅga ḅac, taḅ kêkêḅ Kilisine moasiḅ kêkaiem amac naḅ, ma asunḅ taôm adêḅ ḅawaē njajam taunḅa teḅ aja. ⁷ Tagenḅ ḅawaē njajam teḅ gêc atom, mago lau ḅagêdô tec sêlênsônḅ amac ma sebe sênam Kilisinê ḅawaē njajam ḅkwi. ⁸ Anô acgom, aêac me aḅgela undambêḅa teḅ embe êsôm ḅawaē njajam teḅ lasê êndêḅ amac eso ḅawaē njajam, taḅ aêac asôm lasê sugac naḅ, Anôtô oc êpuc boa eḅ. ⁹ ḅoc biḅ, tê kasôm su nê, galoc jasôm ḅakôninḅa êtiam gebe Nac teḅ embe êsôm ḅawaē njajam teḅ lasê eso ḅawaē njajam, taḅ akôc aḅga aêacma naḅ, Anôtô oc êpuc boa eḅ.

¹⁰ Galoc alic amboac ondoci. Alic aê gabe ḅamalac sêḅô ḅoc biḅ njajam me Anôtô êḅô ḅoc biḅ njajam. Me abe aê gagôm gêḅlêlôm gebe ḅamalac sêlic aê njajamḅa me. Embe jaḅgôm êtu ḅamalac sêlic aê njajamḅa, oc jatu Kilisinê sakinḅwaga atom.

Paulu kêtḅ aposolo ḅaminḅ

¹¹ Lasitêwaac, aê jawa sa êndênj amac gebe Njawae njam, tañ kasôm lasê gêdênj amac nañ, ñam kêsêp ñamalacña atom. ¹² Aê kakôc anğa ñamalac teñ nê atom, ma ñamalac teñ kêdônj aê atom, Jesu Kilisi tau geoc biñ tau lasê gêdênj aê.

¹³ Nôc lêtj gêmunja, tañ kasa gawin lau Juda nañ, amac anô njawaegac gebe kêjanda Anôtônê gôlôac ma gasenj êsêac njawaô. ¹⁴ Aê gajob Judanênj mêtê kalêlêc lau Juda taêsam, tañ ma jala kêtôm tau nañ su, ma kamasanj nôc lau ñanô nêñ njagôlinj lanğwa toôlic palê kainj teñ.

¹⁵ Mago Anôtô gêlic njam, tec kêjalij aê sa gêdênj tañ tinoc kêkôc aê atomgenj nañ, ma kêkênj nê moasinj mênjkêkalem aê kwananjenj. ¹⁶ Ma enj geoc nê Latu lasê gêdênj aê gebe jasôm ênê njawae njam lasê êndênj lau samuc, tec aê katu kênac ñam gêdênj ñamalac teñ atom, ¹⁷ ma kapi Jerusalem gaja gebe jalic lau, tañ têtü aposolo sêmunj aê nañ atom. Aê gaja Arabia e gamu gaja Damasku kêtiam.

¹⁸ Gamoa e jala têtêac gêjaña, go kapi Jerusalem gaja gabe jalic Kepa, tec ganğonj gawin enj bêc 15. ¹⁹ Mago galic aposolo njagêdô nêñ teñ atomanô. Apômtau lasi Jakobo taugenj tec galic enj. ²⁰ Biñ tec kato gêdênj amac nec, kasau atom, kato kakô Anôtô lanônêmja. ²¹ Go gaja Suria to Kilikia njagamênj. ²² Gôlôac dabunj Judaiaña, tañ Kilisi gêbiñ êsêac tônj nañ, sêlic aê lanôcanô atom. ²³ Biñ tagenj tonec tec sênô njawae gebe “Nac tañ gêmunjenj kêjanda aêac nañ, tec galoc kêsôm njawae njam lasê kêpi biñ takênj gêwinja, tañ gêmunjenj gesenj su nañ.” ²⁴ Ma sêlambij Anôtô kêtü aênja.

2

Paulu to aposolo njagêdô nêñ biñ

¹ Gamoa e jala 14 gêjaña su acgom, go aêagêc Barnaba api Jerusalem aja kêtiam ma akôc Titi gêwinj aêagêc. ² Anôtô geoc biñ tau lasê gêdênj aê, tec gaja. Ma njawa njawae njam, tañ gajam mêtê lau samuc nañ, sa gêdênj laumata amoa ma taunja, gebe kôm, tañ gajam su to gajam gamoa nañ, janam ñaômagenj atom. ³ Ma êsêac sêkac aêac kêtü asa ñac Helen Titi, tañ gêmoa gêwinj aêac nañña atom. ⁴ Lasitêwai dansanj njagêdô sebe sêsa enj. Êsêac sêsêli aêac popoc su mênjsêwinj sebe sêndib aêac, tañ Kilisi Jesu kêgaboac aêac su anğa biñsuanô nañ. Ma êsêac sebe sêkônij aêac tônj asô biñsuanô ñalabu êtiam. ⁵ Mago aêac atu palê to asô êsêac ñalabu ñagec atom, ñam gebe njawae njam njabiññanô ênêc amacña.

⁶ Lau njagêdô sêmoa, tañ sêlic êsêac amboac laumata nañ. Oc têtü laumata ñanô me masi, biñ tonanj kêkênj wapac aê atom, gebe Anôtô kêpuc lau teñ ñam atom, gêlic samob têtôm taunjenj. Laumata tonanj sêkênj njagôlinj wakuc teñ gêdênj aê atom. ⁷ Masianô. Êsêac sêjala kêtü tônj, gebe Anôtô kêkênj kôm jasôm njawae njam lasê êndênj lau samucña gêdênj aê kêtôm kêkênj kôm gêdênj Petere gebe êsôm lasê êndênj Juda, ⁸ gebe Anôtô, tañ kêpuc Petere tônj kêtü Judanênj aposolo nañ, tec kêpuc aê tônj gêwinj katu lau samuc nêñ aposolo. ⁹ Jakobo agêc Kepa ma Joan, tañ sêsam êsêac gebe gôlôac dêbu ñ ñaalê nañ, sêjala moasinj, tañ Anôtô kêkênj gêdênj aê, tec sêkam aêagêc Barnaba lemenj kêtü ambinj taunj tônja, ma amasanj biñ kêpi tagenj gebe aêac akênj mêtê êndênj lau samuc, ma êsêac sêkênj êndênj Juda. ¹⁰ Tagenj sêmasanj biñ tonec gêwinj gebe aêac taênj ênam lau ñalêlôm sawa anğa êsêacnênj. Aê tec taêc gêjam biñ tonanj ma gajam kêtü nôc kôm gajac njawaegenj.

Paulu gec biñ Kepa anğa Antiokia

¹¹ Gêdênj tañ Kepa gêo lasê Antiokia nañ, aêagêc asenj taunj e kasôm kêpi enj têtêla gebe Gôgôm keso. ¹² Jakobonê lau jasêo lasê atomgenj, ma enj genj gênj gênğonj gêwinj lau samuc. Mago gêdênj tañ êsêac sêo lasê su nañ, enj kêgaminj tau jagêmoa nê taunja gebe kêtêc lau buña, tañ sêsap lêtj sêsa launja tônj nañ. ¹³ Juda buña njagêdô sêsa lêtjdansanj sêwinj enj e sê Bamaba ôkwi jakêsa lêtjdansanj tau gêwinj amboac tonanjenj. ¹⁴ Aê galic lau tonanj nêñ lêtj keso njawae njam njabiññanô, tec kasôm gêdênj Kêpa, êsêac samob sênô, gebe “Aôm Juda,

tagen kôsa Judanêñ lêñ atom, gômoa amboac ñac samuc teñ. Mago amboac ondoc tec kôkac lau samuc gebe sêsa Judanêñ lêñ.”

Anôtô gêjam Juda to lau samuc kêsi kêtú sêkêñ gêwiñña

¹⁵ Teneñj sêkôc aêac Judagen, aêac lau sec anğa lau samuc nêñ atom. ¹⁶ Mago aêac tajala gebe ñamalac teñ embe ênam kôm, tañ biñsu kêjatu nañ, ñanô êsa, oc êtôm gebe êmansañ tau e Anôtô êlic eñ ñac gêdêñ atom, eñ êkêñ êwiñ Jesu Kilisl acgom. Amboac tonañ aêac takêñ gêwiñ Kilisi Jesu gebe Anôtô êmansañ aêacnêñ biñ to êlic aêac tatu lau gêdêñ êtu takêñ gêwiñ Kilisiña, êtu tajam kôm, tañ biñsu kêjatu nañ, ñanô kêsaña nec atom. Anôtô oc êmansañ ñamalacnêñ biñ to êlic êsêac têtú lau gêdêñ êtu ñamalac sêjam kôm, tañ biñsu kêjatu nañ ñanô kêsaña nec atomanô. ¹⁷ Mago aêac embe taêñ êka gebe Anôtô êmansañ nêñ biñ to êlic aêac tatu lau gêdêñ êtu Kilisiña, go tatôm lau sec. Embe amboac tonañ, oc Kilisi êtu sec ñasakiñwaga me. Masigoc. ¹⁸ Aê embe jakwê gêñ, tañ gasen su nañ êtiam, go jawa tauc sa amboac ñac, tañ kêgêli biñsu nañ. ¹⁹ Biñsu gêjac aê êndu, tec jawê kain biñsu êtiam atom, gebe jamoa janam sakiñ Anôtôgeñ. Sêjac aê kapi kakesotau gawin Kilisi. ²⁰ Gamoa matoc jali nec ñam kêsêp aê tauc atom. Kilisi gêmoa mata jali mêngêjam ñoc ñalêlôm auc. Aê galoc tec gamoa matoc jali gamoa nom nec, ñam kêsêp kakêñ gêwiñ Anôtônê Latu, tañ têtac gêwiñ aê to kêkêñ tau kêtú aêña nañ. ²¹ Aê kêtin Anôtônê moasin su atom. Biñsu embe êtôm gebe êmansañ ñamalacnêñ biñ e Anôtô êlic êsêac têtú lau gêdêñ, oc Kilisi gêmac êndu ñaômageñ. *

3

Biñsu to takêñ gêwiñ ñabin

¹ O amac Galatawaga, amac lau kauc gêbôc. Aê gawa Jesu Kilisi sa gêdêñ amac e kêtôm amac taôm alic eñ genkaleñ kakesotau. Ma asa gêwê amacnêñ kauc ôkwi. ² Aê gabe janô biñ tagen tonec anğa amacnêñ gebe Ñalau Dêbuñ gêdêñ amac gêwac nec ñam kêsêp amac ajam kôm, tañ biñsu kêjatu nañ, e ñanô kêsa me anô ñawae ñajam e akêñ gêwiñgeñ. ³ Amac kauc gêbôc amboac tonañ me. Amac ajac m nêñ lêñ toÑalau Dabuñgeñ ma galoc abe anac dabin ña taôm nêñ ôlimwalô me. ⁴ Amac atap moasin tonañ ñai sa ñaômageñ me. Moae amboac tonañ nec. ⁵ Anôtô tañ kêkêñ Ñalau gêdêñ amac to gêgôm gêñsêga kapôên anğa amacnêñ nañ, oc gêgôm kêtú amac ajam kôm, tañ biñsu kêjatu nañ, e ñanô kêsaña me kêtú anô ñawae ñajam e akêñ gêwiñña.

⁶ Biñ tonañ kêtôm teto gêc gebe “Abraham kêkêñ gêwiñ Anôtô, tec gêlic eñ ñac gêdêñ.” ⁷ Amboac tonañ ajala acgom gebe lau, tañ sêkêñ gêwiñ nañ, têtú Abrahamnê latui ñanô. ⁸ Biñ tañ teto gêc nañ, gêwa sa kwananğen gebe Anôtô êmansañ lau samuc nêñ biñ e êlic êsêac têtú lau gêdêñ êtu sêkêñ êwiñña, tec ñawae ñajam gêdêñ Abraham kwananğen gebe “Gôlôac nomña samob têtap mec ñamoasin sa êtu aômña.” ⁹ Amboac tonañ lau, tañ sêkêñ gêwiñ nañ, têtap mec ñamoasin sa sêwiñ Abraham, tañ kêkêñ gêwiñgeñ nañ.

¹⁰ Samob tañ taêñ kêka kôm, tañ biñsu kêjatu nañ, biñsu oc êpuc boa êsêac gebe teto gêc gebe “Biñsu êpuc boa lau peben, nañ sêngôm biñ, tañ teto gêc biñsu ñabuku nañ, samob ñanô êsa tomalagen atom.” ¹¹ Biñ tonec gêc awê gebe biñsu kêtôm gebe êmansañ ñamalacnêñ biñ e Anôtô êlic êsêac têtú lau gêdêñ nec atom, gebe teto gêc gebe “Ñac tañ Anôtô kêmasañ ênê biñ e gêlic eñ kêtú ñac gêdêñ nañ, êngôn mata jali êtu kêkêñ gêwiñña.” ¹² Mago biñsu gêc kêtú takêñ êwiñña atom, gêc kêtú dangôm ñanô êsaña amboac teto gêc gebe “Ñac teñ embe êmansañ biñsu tomalagen, nañgo êngôn mata jali.”

¹³ Biñsu kêpuc boa aêac, mago Kilisi kêsi aêac su. Eñ kêkêñ tau kêsô biñ kêpuc boaña ñalabu gêjô aêac su kêtôm teto gêc gebe “Biñsu kêpuc boa lau samob, tañ senkaleñ ka nañ.”

¹⁴ Anôtô gêgôm gêñ tonañ ma kêkêñ Kilisi Jesu gebe mec ñamoasin, tañ Anôtô gêjac mata

* **2:21:** Kepa kêtú Peterenê ñaê teñ. Asam Joan 1:42.

gêdêñ Abraham nan, elom lau samuc gebe aêac takôc Nalau, tañ Anôtô gêjac mata nan, sa êtu takêñ gêwiñña.

Biñsu to biñ, tañ Anôtô gêjac mata nan

¹⁵ Lasitêwaac, aê gabe janam dôñ ñoc biñ êpi ñamalacnêñ mêtê acgom. Ñac teñ embe êmansañ nê awalênsêm êtu tañ su, go Ñac teñ êtôm gebe enseñ su me ênac têku nê biñ teñ atom. ¹⁶ Ma Anôtô gêjac mata biñ gêdêñ Abraham agêc nê wakuc. Eñ kêsom gebe “Aôm to nêm wakuc” nec atom. Embe êsôm amboac tonañ, go êwa ña gebe ênê wakuc taêsam. Mago kêsôm gebe “Agêc nêm wakuc,” tec gêwa ña gebe ênê wakuc tagen. Ênê wakuc tau Kilisi. ¹⁷ Aê gabe jasôm biñ amboac tonec gebe Anôtô kêmasañ awalênsêm kwananjen e jala 430 gêjaña acgom, go kêkêñ biñsu kêdaguc. Mago biñsu tau êtôm gebe enseñ awalênsêm su to ênam biñ, tañ Anôtô gêjac mata nan, ôkwi atom. ¹⁸ Gêñlênsêm tañ Anôtô gebe êkêñ nan, embe ñam êsêp biñsu, go biñ, tañ Anôtô gêjac mata nan, ñanô masi. Mago Abraham kêtap moasiñ tonañ sa kêtû Anôtô gêjac mata gêñ tau gêdêñ enña.

¹⁹ Ma biñsu tau ñam amboac ondoc. Biñsu tau ñam gebe ñamalac sêngêlisêngêli sêmoa e Abrahamnê wakuc, tañ Anôtô gêjac mata biñ kêpi enñ nan, mênêsa acgom. Anjela sêkêñ biñsu tau kêsêp sêliñwaga teñ lêma. ²⁰ Sêliñwaganê kôm gêjac ñac tagenñ ñawae atom. Mago Anôtô enñ ñac tagen.

Biñsu ñakôm

²¹ Ma biñsu tonañ oc enseñ biñ, tañ Anôtô gêjac mata nan su me. Masianô. Biñsu teñ embe ênêc, tañ êtôm gebe êkêñ aêac danğôn mater jali nan, go biñsu tonañ oc êtôm gebe êmansañ aêacnêñ biñ e Anôtô êlic aêac tatu lau gêdêñ amboac tonañ. ²² Mago Anôtônê biñ gêwa sa gebe sec kêkôninñ gêñ samob tôn, gebe lau, tañ sêkêñ gêwiñ Jesu Kilisi nanjen, têtap moasiñ, tañ Anôtô gêjac mata nan sa.

²³ Gêdêñ tañ biñ takêñ gêwiñña mênkêsa atomgenñ nan, biñsu tau kêgaminñ aêac danğôn kapoacwalô, gebe êkôninñ aêac tôn e êndêñ têm Anôtô eoc biñ takêñ gêwiñña lasê acgom. ²⁴ Amboac tonañ biñsu kêtû aêacnêñ jaomwaga, tañ gêwê aêac dêdêñ Kilisi taja, gebe Anôtô êmansañ aêacnêñ biñ e êlic aêac tatu lau gêdêñ êtu aêac takêñ gêwiñña. ²⁵ Galoc biñ takêñ gêwiñña mênkêsa, tec aêac tasô jaomwaga ñalabu kêtiam atom.

²⁶ Amac samob atu Anôtô latui kêtû akêñ gêwiñ Kilisi Jesuñ. ²⁷ Amac samob, tañ alin sanju su nan, Kilisi gêbinñ amac tôn taminñ enñ, tec asô Kilisi kêtû nêm ñakwêgac. ²⁸ Talic lau ñagêdô amboac Juda ma ñagêdô amboac lau samuc atom. Talic ñagêdô amboac gêñôma ma ñagêdô amboac lau sêmoa nêñ lêtêgenña atom. Talic ñagêdô amboac ñacwaga ma ñagêdô amboac lauo atom. Amac samob, tañ Kilisi Jesu gêbinñ amac tôn nan, atu ñanô tagen. ²⁹ Embe Kilisinê gêñ amac, oc atu Abrahamnê wakuc ma awê kainñ gêñlênsêm êtôm Anôtô gêjac mata.

4

¹ Aê jasôm êpi biñ teñ êwiñ acgom gebe Ñac-gêwê-kain-gêñlênsêm-waga kêtû tamanê gêñ samob natau. Mago ñac tau embe ñapalê saun, nanjo enñ êtôm sakinwaga. ² Lau ñagêdô oc sênam enñ awa to sejop ênê gêñ e êndêñ noc, tañ tama ketoc kêkô kwananjen nan. ³ Aêac amboac tonañ. Gêdêñ tañ aêac ñapalêgenñ nan, aêac tajam sakinñ tasô nom tonec ñagêñlêlôm ñalabu. ⁴ Mago gêdêñ tañ ñanoc tau mênkêsa nan, Anôtô kêsakinñ Latu, awê teñ kêkôc enñ, ma kêsô biñsu ñalabu. ⁵ Enñ kêsô biñsu ñalabu gebe êsi aêac lau, tañ tamoã biñsu ñalabu nan, su e tatu Anôtônê latui.

⁶ Amac atu Anôtônê latuigac, tec enñ kêsakinñ Latunê Nalau kêsêp aêacnêñ ñalêlôm ma Nalau tau gêmôêc gebe “Tamoc, o Tamoc.” ⁷ Amboac tonañ aôm sakinwaga kêtiam atom, aôm latu. Embe latu aôm, go Anôtô êkêñ aôm ôwê kainñ gêñlênsêm amboac tonañ.

Paulu kêpô sim tau kêtû lau Galatarña

⁸ Gêmungeŋ amac ajam kauc Anôtô, tec ajam sakin gêdêŋ anôtôi, taŋ nêŋ ŋanô masi naŋ. ⁹ Galoc tonec amac ajala Anôtôgac, moae jasôm amboac tonec gebe Anôtô tau kêjala amacgac, ma amboac ondoc, tec abe akac taôm su amu andêŋ nom ŋagêŋlêlôm palê-palê to ŋanô masi ana êtiam, ma abe anac m sakin tau êtiam. ¹⁰ Amac atoc bêc to ajôn ma om to jala sagoc. ¹¹ Aê gaê go to kêpô lêna kêtû amacŋa gebe moae oc gajam kolen kêpi amac ŋaômagenŋ.

¹² O lasitêwaac, aê jatenŋ amac gebe atôm aêmanŋ amboac aê katôm amac. Amac atu kasec aê atom. ¹³ Amac ajalagac, gêdêŋ taŋ kasôm ŋawae ŋajam lasê gêdêŋ amac kêtû ŋamata naŋ, kasôm kêtû gêmac kêkô aê tôŋŋa. ¹⁴ Aê ôlic togêmac kêlênsônŋ amac to matem paŋa gêjac aê ma alic aê amboac gêŋ sec atom. Amac akôc aê sa amboac Anôtônê aŋela teŋ ma amboac Kilisi Jesu tau. ¹⁵ Ijoc amacmêŋ, nêŋ têtmac wapi gêmunŋa naŋ gêc ondoc. Aê galic, tec jasôm lasê to jawa sa êndêŋ amac gebe amac embe alic êtôm, oc akip matemlakôp sa ma akêŋ êndêŋ aê. ¹⁶ Ma galoc amboac ondoc. Aê kasôm binŋanô gêdêŋ amac nec katu nêŋ ŋacjo me.

¹⁷ Êsêac lau tonanŋ sêgôm gêŋlêlôm amac naŋ ŋajam atom. Êsêac sebe sêkac amac su aŋga aê gebe atoc êsêac taunŋeŋ sa. ¹⁸ Aŋgôm gêŋlêlôm gêŋ ŋajam ŋapaŋ ma aŋgôm êndêŋ noc aê jamoa jawiŋ amacŋagenŋ nec atom. ¹⁹ O ŋoc ŋapalêac, ŋandanŋ kêtunŋ aê kêtiam amboac awê ŋapalê kêtunŋ eŋ e Kilisi êtu anô aŋga amacnêŋ ŋalêlôm acgom. ²⁰ Ojae, aê gabe jamoa jawiŋ amac galocgeŋ. Aê gabe jasôm binŋ êndêŋ amac janam aoc ôkwi-ôkwi. Aê kapô lêna tauc ŋanô kêtû amacŋa.

Hagar agêc Sara têtû ŋadônŋ

²¹ Amac taŋ abe amoa binŋsu ŋalabu naŋ, asôm êndêŋ aê acgom, amac aŋô binŋsu atom me. ²² Teto gêc gebe Abrahamnê latuagêc tec sêmoa, teŋ aŋga sakinŋwagaonê ma teŋ aŋga ŋatauonê. ²³ Ŋac taŋ sakinŋwagao kêkôc naŋ, ŋam kêsêp ŋamalacŋa. Ma ŋac, taŋ ŋatauo kêkôc naŋ, ŋam kêsêp Anôtônê binŋ, taŋ gêjac mata naŋŋa. ²⁴ Binŋ tonanŋ kêtû binŋgôlinŋ gebe awê luagêc têtôm poac luagêc. Teŋ kêkanônŋ lôc Sinai, tec ŋawakuc tau têtû gêŋôma, ²⁵ gebe ŋaê Hagar tonanŋ sêsam kêpi lau Arabia nêŋ lôc Sinai ma kêkanônŋ Jerusalem galocŋa, gebe Jerusalem galocŋa to ŋagôlôac têtû gêŋôma sêmoa. ²⁶ Mago Jerusalem ôŋa tau, taŋ kêtû tau nê ŋatauo gêmoa nê taunŋa naŋ, kêtû aêac samob tenenŋi, ²⁷ gebe teto gêc gebe “Aôm awê kapoac, taŋ kôkôc ŋapalê atom naŋ, têtmac ŋajam êsa, ma aôm awê, taŋ ŋapalê kêtunŋ aôm atom naŋ, ônam lasê toôndugeŋ, gebe awê sawa nê ŋapalê taêsam kêlêlêc awê toŋac nê su.”

²⁸ O lasitêwaac, Anôtônê binŋ, taŋ gêjac mata naŋ, kêkêŋ amac atu ŋapalê atôm Isak. ²⁹ Gêmungeŋ ŋac, taŋ nê ŋam kêsêp ŋamalacŋa naŋ, kêjanda ŋac, taŋ ŋalau gêjac mata binŋ kêpi eŋ naŋ, ma galoc amboac tonanŋeŋ. ³⁰ Mago binŋ, taŋ teto gêc naŋ, kêsôm asagenŋ. Kêsôm gebe “Ômasuc sakinŋwagao agêc latu sêc sêna, gebe sakinŋwagaonê latu êwê kaiŋ gêŋlênsêŋ êwiŋ ŋatauonê latu atom.” ³¹ Lasitêwaac, amboac tonanŋ sakinŋwagaonê ŋapalê aêac atom, ŋatauonê ŋapalê aêac.

5

Kilisi kêgaboac aêac su, tec tajop nêŋ lêŋ ŋapep

¹ Kilisi kêgaboac aêac su gebe tamoa nêŋ Iêtêgeŋ. Amboac tonanŋ akô ŋajaŋa gebe sênam amac ôkwi nasêkônŋ amac atu sakinŋwagaonê etiam atom. ² Alic acgom, aê Paulu jasôm êndêŋ amac gebe Amac embe asôm gebe sêsa amac, go Kilisi ênam amac sa atom. ³ Ŋamalac samob, taŋ sêsôm gebe sêsa êsêac naŋ, jawa sa êtiam êndêŋ êsêac gebe êsêac sêngôm binŋsu samucgeŋ ŋanô êsa tomalagenŋmaŋ. ⁴ Amac embe taêm ênam gebe binŋsu êmansaŋ nêŋ binŋ e Anôtô êlic amac atu lau gêdêŋ naŋ, oc andim taôm êŋgic aŋga Kilisinê e akac taôm su

anğa moasiņ tau. ⁵ Aêac takêņ mateņ gebe Anôtô êmansaņ nêņ biņ e êlic aêac tatu lau gêdêņ. Aêac daôņ biņ tonañ tamoã gebe Nalau Dabuņ kêkêņ aêac takêņ gêwiņ. ⁶ Kilisi Jesu embe êmbiņ aêac tôn, oc sêsa aêac me sêsa aêac atom, tonañ ñanô masi. Nñanô tagen tonec gebe takêņ gêwiņ êkac aêac têtac êwiņ ñanôña.

⁷ Gêmungeņ amac asêlêņ nêmlêņ ñajamgeņ amoa e asa kêkô amac auc, tec taņem wamu biņñanô kêtiam atom. ⁸ Anôtô taņ kêkalem amac naņ, kêkô amac auc atom. ⁹ Jist ñagec kêtôm gebe ênam polom samucgeņ auc e êsuņ. ¹⁰ Apômtau gêbiņ aêac tôn, tec taêc kêka amac, gebe nêmlêlôm oc ênam tau ôkwi atom. Ma ñac, taņ kêlênsôn amac naņ, oc êndac nê ñagêjô. Nñac tau aê gajam kauc eņ, mago eņ oc êwê sa atom. ¹¹ O lasitêwaac, embe janam mêtê êpi sêsa launã, oc sêjanda aê êtu asageņña. Embe jasôm ñoc biņ amboac tonañ, oc kakesotau ñawae êlênsôn lau teņ atom. ¹² Ojae, lau taņ sêli amac sa naņ, sêsa ôliņgêdô samucgeņ sumañ.

¹³ O lasitêwaac, Anôtô kêkalem amac gebe amoa nêmlêtêgeņ. Tagen amac amoa nêmlêtêgeņ êtu têtac ñakalac ñamôkê atom, amac anam sakiņ taôm êtu têtac gêwiņ ñanôñageņ. ¹⁴ Gebe ñalô tagen kêkaton biņsu samob sa gebe “Têtac êwiņ lau wacbaņ aôm amboac têtac gêwiņ taôm.” ¹⁵ Embe êñac to asac taôm, naņ alic taômgeņ gebe êndaņgôn taôm su atom.

Njalaunê ñanô to têtac ñakalac nê ñanô

¹⁶ Aê jasôm biņ teņ êwiņ acgom gebe Asêlêņ to Njalaugen ma anğôm têtac ñakalac êkac amacña ñanô êsa atom. ¹⁷ Aêac tajala gebe Têtac ñakalac gedec Nalau ma Nalau gedec têtac ñakalac. Gêņ tauagêc sêkêņ kisa gêdêņ taun, tec amac atôm gebe anğôm gêņ, taņ abe êngômña naņ, ñanô êsa atom. ¹⁸ Ma ñalau embe êwê amac, oc amoa biņsu ñalabu atom.

¹⁹ Têtac ñakalac nê ñanô tau tonec ñai tec gêc awêgeņ gebe Biņ mockaiņo to mockaiņña, lêņ môpña, wauc-wauctêna, ²⁰ sakiņ gwamña, beņ, kisa, sêsôm taun, sêjam lêmuņ taun, têtac ñandaņ, sêoc taun auc, sêwa taun kêkôc, sêkac taun su, ²¹ têtac sec, sênôm gêņ anaboa, seņ lasam ñawaô to gêņ ñagêdô amboac tonañ. Biņ tonañ ñai jasôm ñakôninña êndêņ amac amboac kasôm kwanangeņ su gebe Lau taņ sêgôm gêņ amboac tonañ naņ, sêwê kaiņ Anôtônê gamêņ atom.

²² Ma ñalau tau nê ñanô tonec gebe Têtac gêwiņ, têtac ñajam, biņmalô daê biņ tôn, ñalêlôm malô, gabêjam, tamoã ñañêņ, ²³ malô-malô, tatu mêtê taun ñapep. Biņsu ênac jao gêņ amboac tonañña teņ gêc atom. ²⁴ Samob tê têtû Kilisi Jesu nê gêņ naņ, sêjac têtac ñakalac to ñalêlôm kêkac-kêkac êsêacñ kêpi kakesotau gêja su. ²⁵ Nalau embe êkêņ aêac tamoã mateņ jali, naņ tasa nêļ lêņ to Njalaugenmaņ. ²⁶ Damboa taun êtu waenña atom to tatan pêlê taun atom ma têtac sec êndêņ taun atom. *

6

Daoc gêñwapac tanam taun sagen

¹ O lasitêwaac, ñamalac teņ embe êngêli biņsu, naņ amac lau tonalau anam eņ sa ña nêmlêlôm malô. Ma alic taôm gebe lêtôm êtap amac sa êwiņ atom. ² Aôc gêñwapac anam taôm sagen, go anğôm Kilisinê biņsu ñanô êsa. ³ Nñac teņ embe êkiaņ tau gebe eņ ñac towae, mago eņ ñac ñaôma, oc ênsau tau. ⁴ Lau samob sênsaê nêļ kolen êndêņ-êndêņgeņ sêlic acgom. Embe ñajam, go êtu êsêac taun waen. Êsêac sênam dôņ nêļ kolen êpi lau ñagêdô nêļ atom. ⁵ Samob oc sêoc taun nêļ gêñwapac êndêņ-êndêņgeņ.

⁶ Nñac taņ gêñô mêtê naņ, ênac sam gêñ ñajam samob êndêņ mêtê ñakêdônwaga êwê kaiņ êwiņ.

⁷ Akêli taôm êtu awê Anôtô aucña atom, gebe gêņ, taņ ñamalac êsê naņ, tec êkôc ñanô. ⁸ Nñac teņ embe êsê gêñ êsêp têtac ñakalac, oc ñanô têtac ñakalacña enseņ eņ su. Nñac teņ embe êsê gêñ êsêp Nalau, oc ñanô Njalaunã êkêņ eņ êngôn mata jali teņgeņ. ⁹ Aêac tanam

* 5:26: Alic Kor 1.5:6

nêj kolenj ñajam tokam-tokam atom. Aêac embe tekwenj êmbac atom, go tatap nêj ñanô sa êndêj ñanoc. ¹⁰ Nêj ñasawa tamoasinj ñamalacña tec gêc. Amboac tonanj tamoasinj lau samob, mago tamoasinj gôlôac, tañ sêkêj gewinj Kilisi gebinj aêac tônia nanj, êlêlêc su.

Paulu gêjac mata nê bj ma gêjac biñsu to gêjam mec gôlôac

¹¹ Alic ñatalô kapôênj-kapôênj tonec tauc lemoc kato gêdêj amac. ¹² Êsêac samob, tañ sebe lau tetoc êsêac sa êtu gêj nomñaña nanj, sêkac amac gebe alôc ma sêsa amac. Êsêac taêj gêjam binj tagenj tonec gebe lau sêjanda êsêac êtu Kilisinê kakesotaunja atom. ¹³ Mago lau, tañ sêsa êsêac nanj, taun sejop biñsu atom. Êsêac sebe sêsa amac e tetoc taun sa êtu amacña gebe asô sakinj ôlinja tonanj ñalabu. ¹⁴ Mago aê, aê jatoc tauc sa êtu gêj tenja atom, êtu aêacnêj Apômtau Jesu Kilisi nê kakesotaunagenj. Kêtu kakesotaunja aê galic nom amboac gêj matê, ma lau nomña sêlic aê amboac gêj matê. ¹⁵ Sêsa lauñ me sêmoa samucgenja tonanj ñanô atom. Ñanô tagenj tonec gebe Anôtô êkêj aêac tatu gêj wakuc acgom. ¹⁶ Binjalô to Anôtônê taê walô êndêj êsêac samob, tañ sêsa nêj lêj sêndanjuc ñagôlinj tonanj nanj, to êndêj Anôtônê lau Israel êwinj.

¹⁷ Alênsônia aê êtiam atom, gebe Jesunê bêlêm ñamala gêc aê ôlicgac.

¹⁸ O lasitêwaac, aêacnêj Apômtau Jesu Kilisi nê moasinj êwinj amacnêm ñalau. Binñanô.

Paulunê papia gêdên lau EPESE

Paulunê papia gêdên lau Epese nec nac tau keto gebe êwaka bin, tê Anotôtô taê gêjam gebe êngômna nê, sa ênêc awegen gebe “Êndên njanocgen ma embin gên samob ange undambê to nom tôn, go êkên Kilisi êtu namôkê” (1:10). Go keto kêtú tonecna gewin gebe êkêli Anôtônê lau sêsa nêj lên samob sêwaka bin kapôên tonan nam sa, ec sêkên gewin Jesu Kilisi êmbin namalac peben ton têtú gên nanô tagen.

Paulu gên papia tau natêna sa gec nasêbu namatana keto kêpi Tamenji Anôtô kêjaliñ nê lau sa têtú nanô tagen nalên. En kêsuc êsêacnên bin ôkwi ma kêgaboac êsêac su anga nêj sec kêtú Latu Jesu Kilisina, tec kêkên Nalau Dabun kêtú moasin kapôên tonan nakamaclauñ gebe gêjac êsêac nawae binjanôgen. Go kêkêli lau-sêsam-papia-tauwaga gebe sêsa nêj lên samob amboac lau, tan senjom Kilisi gêbin êsêac têngac êtu anô êpi taun nêj sêmbin taun tôn tonanôgen. Kilisi gêbin Anôtônê lau tôn têtú gólôac dabun tagen nec, Paulu gêwa sa to gê dôñ kêpi bin tonec nai gebe gê dôñ gólôac dabun kêpi ôli ten, tan Kilisi kêtú namôkê nan, me kêpi andu ten, tan Kilisi kêtú naalê kêclêsunan, me kêpi awê ten, tan Kilisi kêtú ênê akwen nan. Paulu keto papia tau keto bin gêjam dani ma en taê gêjam Anôtônê moasin, tan mênkêtu anô kêpi Kilisi nangac. Ênê nalêlôm kêkac en todim-todim, tec gêga kêtú wê ma kêpuc wê sa kêsêp nasawa gêwin-gêwin. En keto bin samob kepen Kilisi têtac gêwin namalacna to kêkên tau kêtú da gêjô namalac suna ma kêsuc namalacnen sec ôkwiña to taê labu ma kêmoasin namalacna to nê nalêlôm nawê ma nê lên selecna.

Nadênan

1. Paulu gêjac m papia tau 1:1-2
2. Kilisi to Gólôac Dabun 1:3-3:21
3. Lên wakuc gêjac lau, tan Kilisi gêbin êsêac tôn nan nawae 4:1-6:20
4. Paulu gêjac mata papia tau 6:21-24

Paulu awa gêjac lau Epese

¹ Kilisi Jesu nê aposolo aê, Paulu, tan Anôtô kêkalem aê nan, noc bin êndên Anôtônê lau, tan sêkên gêwin Kilisi Jesu sêngôn Epese nan. ² Tamenji Anôtô agêc Apômtau Jesu Kilisi nêj moasin to binmalô êndên amac êwac.

Moasin tan tatap sa kêtú Kilisina

³ Awen gêoc aêacnên Apômtau Jesu Kilisi Tama Anôtô, tan kêkên Kilisi ma gêjam mec aêac na mec nalêlômna tokain-tokain, tan nam kêsêp undambê nan. ⁴ Anôtô kêkên nom atomgen, ma kêjaliñ aêac sa tatu ênê gên kêtú Kilisina e tatu lau dabun to nanên tamoa en lanônem. Anôtô têtac gêwin aêac, ⁵ tec taê gêjam kêtú tôn gebe êkên Jesu Kilisi êwê aêac dandên en tana natatu ênê latui. Bin tonan en têtac gêwin gebe êngôm nanô êsa. ⁶ Lambin êndên Anôtô gebe kêkên latu, tan têtac gêwin en nan, mênkêtu moasin nawasi tau gêdên aêac.

⁷ Kilisi tau kêgaboac aêac su na nê dec ma kêsuc tagêli bin su nabin ôkwi. Bin tonan gêwa ênê moasin kapôenanô sa. ⁸ Anôtô kêsêwa moasin tonan mênkêpi aêac. En nac tokauc to kêjala bin, tan gêc lêlômgen nan, ⁹ tec gêwa nê bin nalêlômna sa gêdên aêac ma gebe êngôm bin tan taê gêjam kêtú tôn nan, nanô êsa gêdên tan kêkên Kilisi. ¹⁰ Anôtô ênac dabin nê bin, tan kêmasan nan, êndên njanocgen ma embin gên samob anga undambê to nom tôn, go êkên Kilisi êtu namôkê.

¹¹ Nac tau kêkên aêac awê kain gênlênsêm kêtôm Anôtô kêmasan kwanangen ma gêgôm bin, tan taê gêjam kêtú tôn nan, nanô kêsa. ¹² Aêac tan akên maten Kilisi kwanangen nan, alambin Anôtônê nawasi.

¹³ Ma amacnêmbiñ amboac tonanjen. En kêkêñ amac anjô biñjanô ñamêtê, ñawae ñajam kêpi lêñ Anôtô ênam amac kêsiña e akêñ gêwiñ Kilisi, ma Anôtô kêkêñ Ñalau Dabuñ, tañ gêjac mata nañ, kêtû ñabelo atu ênê gêñña. ¹⁴ Ñalau Dabuñ tau kêtû aêacnêñ gêñlênsêmbiñakamaclaun, gebe ênam aêac kêsi tatu ênê gêñ ma talambiñ ênê ñawasi.

Paulunê mec

¹⁵ Aê ganjô amac akêñ gêwiñ Apômtau Jesu to têtac gêwiñ Anôtônê lau samob ñawae, ¹⁶ tec gajam danje Anôtô kêtû amacña gedên tôngên ma taêc gêjam amac kêsêp ñoc mec ñalêlôm, ¹⁷ ma kateñ aêacnêñ Apômtau Jesu Kilisi nê Anôtô, aêac Tamenj en, tañ kêtû ñawasi ñatau nañ, gebe en êkêñ Ñalau ênsun kauc mêtêña to eoc biñ lasêña êndên amac e ajala Anôtô ñanôgen. ¹⁸ Aê kateñ gebe Anôtô êpô nêmbiñ ñalêlôm ñawê êsa e ajala ênê kalem, tañ akêñ matem nañ, to ajala moasiñ ñawasi tolêlôm-tolêlôm, tañ gêjac mata gadên nê lau nañ, ¹⁹ to ajala ênê ñaclai kapôênj kêlêlêc, tañ gêjam kôm gêmoa aêac takêñ-gêwiñwaga ñalêlôm nañ. Ñaclai ñajana kapôênj tonanjen ²⁰ gêjam kôm gêdên tañ Anôtô gêñu Kilisi gêdi sa anja ñacmatênên ma ketoc en gêngôn ênê anôña anja undambê. ²¹ Kilisi gêngôn tônê ma gêjam gôliñ apômtau to ñaclai ma ñactêkwa to ñataui. En kêlêlêc ñaê towae samob, tañ tetoc sa anja nom tonec to ônêña nañ su. ²² Anôtô kêkêñ gêñ samob kêsô Kilisi akaiñ ñalabu ma kêkêñ en kêtû gôlôac dabuñ ñamôkê gebe ênam gôliñ gêñ samob. ²³ Gôlôac dabuñ tau tonanjen kêtû Kilisi ôli, ma en, tañ gêbiñ gêñ samob tôn nañ, gêjam ôli tau auc samucgen.

2

Anôtô gêñu aêac sa tamoamatenj jali

¹ Amac agêli biñsu to nêmbiñ sec gêgôm amac atu matê su. ² Gêmunjen agôm nêmbiñ amboac tonec, asêlêñ kêtôm nom tonec ñagôiiñ to asô ñatau, tañ gêjam gôliñ ñaclai sec umbonj ñalabuña to ñalau, tañ gêjam kôm kêpi lau tañenpêc gêdên Anôtônê biñ nañ ñalabu. ³ Gêmunjen aêac samob tatôm êsêac ma tasa nêñ lêñ kêtôm têtac ñakalac kêkac aêacña. Aêac dagôm gêñ, tañ ôliñ to ñalêlôm kêkac aêacña nañ, ñanô kêsa, tec Anôtô têtac ñandan gêdên aêac kêtôm têtac ñandan gêdên êsêac ñagêdô.

⁴ Mago Anôtô taê walô aêac ñanôgen ma têtac gêwiñ aêac kêlêlêc, ⁵ tec kêkêñ aêac, tañ tatu mêtê kêtû tagêli biñsuña nañ, tamoamatenj jali dawin Kilisi. Anôtônê moasiñ gêjam amac kêsi. ⁶ Ma en gêñu aêac sa dawin Kilisi Jesu to ketoc aêac danjôn gamênj undambêña dawin en. ⁷ Anôtô gêgôm gêñ tonanjen gebe êtôc nê moasiñ tolêlôm-tolêlôm êndên lau êndên têmbiñ samob, tañ oc mênêsa nañ. Moasiñ tau gêwa tau sa gêdên tañ Anôtô têtac gêwiñ aêac ma kêkêñ Kilisi Jesu gêmênj nañ. ⁸ Gebe Anôtô kêmoasiñ amac, tec gêjam amac sa kêtû akêñ gêwiñña. Taôm agôm atom, Anôtô tau kêkêñ ñaômagenj. ⁹ Ñamalac teñ nê koleñ gêjam en sa atom, gebe teñ etoc tau sa atom. ¹⁰ Anôtô tau nê koleñ ñanô aêac. En gêwiñ Kilisi Jesu ma kêkêñ aêac gebe tanam koleñ ñajam, tañ en kêmasanj kwananjen nañ, gebe tasa nêñ lêñ tapeñ ñanô tonanjen.

Anôtô gêbiñ aêac tôn tatu gôlôac dabuñ tagen

¹¹ Amboac tonanjen taêm ênam gebe gêmunjen tenemi sêkôc amac amboac tentenlatui, ma lau Juda, tañ sêsa êsêac ña lemen nañ, tec sêsam amac gebe lau samuc. ¹² Gêdên ñasawa tonanjen amac amoa jaêc Kilisi, ma Israelwaga sêlic amac amboac êsêacnêñ lau ñagêdô amac atom. Amac lau jaba, tec awê kaiñ poac ñamoasiñ, tañ Anôtô gêjac mata gêdên nê lau nañ atom. Amac amoa nom tonec akêñ matem gêñ teñ atom to ajam kauc Anôtô. ¹³ Mago galoc awin Kilisi Jesu ma amac, tañ gêmunjen amoa jaêc nañ, atu gasuc amênj kêtû Kilisi gêmác ênduña.

¹⁴ Kilisi tau kêtû aêacnêñ biñmalô ñamôkê. En gêbiñ aêac Juda to lau samuc tôn tapi tagen to gesen kisa, tañ kêtû balanjen aêac gêngic nañ, su ña tau ôli. ¹⁵ En gesen biñsu ñajatu to ñagôliñ su gebe êkêñ ton luagêc têtû ton wakuc tagenj êmoa en tau ñalêlôm, tec kêkêñ biñmalô. ¹⁶ En gêmác êndu anja kakesotau, tec gesen kisa su jagêbiñ lulujen tôn

têtu ôli tagen ma gê wama gêdên Anôtô. ¹⁷ Amboac tonan Kilisi gêmên ma gêjam mêtê kêpi binmalô tau njanawae njam gêdên amac, tan amoa jaêc Anôtô to êsêac, tan têtû gasuc en nan ¹⁸ gebe nac tau tonan kêtên Njalau tagen gêwê aêac samob dêdên Tama taja.

¹⁹ Amboac tonan amac atôm lau jaba to lau njamagêna kêtiam atom. Amac atu Anôtônê launên njagêdô to atu Anôtônê gôlôac awin. ²⁰ En kêtêwê amac sa atu andu akô nomban aposolo to propete njo. Ma Kilisi Jesu tau kêtû andu tau njaalê kêclêsuna. ²¹ Nac tonan gedên andu tau tôn ma êngôm êtu kapôên e êtu Apômtaunê lôm dabun, ²² ma kêsun amac sa awin atu Anôtônê andu. tan nê Njalau gêjam auc nan.

3

Paulu gêjam kôm kêpi lau samuc

¹ Kêtû tonan nja aê, Paulu, tec katu Kilisi Jesu nê nac kapoacwalôna kêtû amac lau samuc nja nec, katen mec gêdên Anôtô. ² Amac anôgac gebe nac moasin Anôtô kêtên sakin gêdên aê kêtû êmoasin amac nja. ³ Anôtô geoc nê bin, tan gêc lêlômgen nan, lasê gêdên aê kêtôm bin, tan kato dambêgen gêc njamata nja. ⁴ Amac embe asam bin tau, oc ajala noc kauc kêsâ kêpi Kilisinê bin, tan gêc lêlômgen nan. ⁵ Gêdên têm gêmuna njamalac sêjala bin, tan gêc lêlômgen nan atom. Mago galoc Anôtô kêtên nê Njalau geoc bin tau lasê gêdên nê aposolo dabun to propete. ⁶ Bin tan gêc lêlômgen nan, tau tonac gebe Lau samuc sênô njawae njam, tec gêgôm êsêac sêwê kain Anôtônê gênlênsêm to têtû Kilisinê ôli njagênlêlôm ma têtap bin, tan Anôtô gêjac mata kêtû Kilisi Jesuna nan, njananô sa sêwin.

⁷ Anôtô taê walô aê, tec kêtên aê katu njawae njam tonan njasakinwaga. Njalai njatau en, tec kêtên kôm tonan gêdên aê. ⁸ Anôtônê lau samob nên nac njasec aê, mago nac moasin ketoc aê sa gebe jasôm njawae njam lasê êpi nac tolêlôm Kilisinê awa tenge nja êndên lau samuc ⁹ to jawa Anôtônê lên êngôm nê bin njalêlôm nja nanô êsana sa êndên lau samob. Gêdên andan njananô Anôtô, tan kêtên gên samob nan, kêsên bin tonan gêc lêlômgen, ¹⁰ gebe galoc gôlôac dabun sêwa Anôtônê kauc mêtên tolêlôm-tolêlôm sa êndên apômtau to njalai undambêna. ¹¹ Anôtô kêsâ lên tonan, tec gêgôm bin, tan taê gêjam kêtû tôn gêdên andan njananô nan, nanô kêsâ kêpi aêacnên Apômtau Kilisi Jesu tau. ¹² Aêac tasêp en tôn to takên êwin en, ma tatêc taun atom, ôlin andan Anôtô to tasa en njagala totêntac êpa sugen. ¹³ Amboac tonan aê katen gebe noc gênwapac, tan gaoc kêtû amac nja nan, êlêc amac sa atom. Noc gênwapac tau êngôm amac waem êsa.

Kilisinê têtac gêwin aêac nja

¹⁴ Kêtû tonan nja aê kêtên ocduc gêdên aêacnên Apômtau Jesu Kilisi Tama, ¹⁵ tan nê njaê kêpi gôlôac undambê to nom nja samob kêtômgen nan. ¹⁶ Aê katen Anôtô gebe êkên njalai êndên amac êtôm ênê njawasi kapôên ma êkên nê Njalau êpuc nêm njalêlôm tôn njana êsa. ¹⁷ Amac akên gêwin Kilisi tec êkên nêm njalêlôm êtu ênê andu ma têtac êwin nanô njawakac enselen naendên amac tan. ¹⁸ Go amac to Anôtônê lau samob nêm kauc êsa e ajala gebe Kilisinê têtac gêwin aêac nja kesewec kêtû tapa to kêtû balin ma kêpi gêja to kêsêp gêja ¹⁹ ma ajala Kilisinê têtac gêwin tonan, tan kêtêlêc kauc samob nêngen su nan, gebe Anôtô tau ênam auc samucgen.

²⁰ Ma nac tau tonan, tec oc êngôm gên samob, tan aêac taten to taên gêjam nan, nanô êsa êlêlêc nêngen su êtôm njalai, tan gêjam kôm gêmoa nên njalêlôm nan, ²¹ gôlôac dabun to Kilisi Jesu tau sêwaka ênê njawasi sa êtôm gôlôac to gôlôac ma têm to têm nêngen êna. Bin nanô.

4

Aêac tatu Kilisinê ôli tagen

¹ Amboac tonan aê, tec gangôn kapoacwalô kêtû Apômtau nja nec, jalên bin amac gebe asa nêm lên êtôm Anôtônê kalem, tan kêtap amac sa nan. ² Ambu taôm to amoa tonêm

nalêlôm malôgen, aê binj tîngen ma asip taôm sa totêmtac êwîngen. ³ Ôlim palê gebe Nalau êkên binjalô êmbin amac tîng atu gêng tagen. ⁴ Ôlim tagen to Nalau tagen êtôm Anôtô kêkalem amac ma akên matem nêmbi nânô kalem na tagen. ⁵ Apômtau tagen ma binj takên gêwînga tagen to busangu tagen. ⁶ Namalac samob Tamenji Anôtô tagen, tañ kêtû gêng samob natau ma gêjam kôm kêpi gêng samob nan, gêjam gêng samob auc.

⁷ Aêac samob tonec takôc moasin sa gêdên-gêdêngeñ kêtôm Kilisi tau gêjam dôn ma gêjac sam gêdên aêac. ⁸ Kêtôm binj tec gêc gebe.

“Enj kêpi lôlôc gêja

ma kêkôc lau kapoacwalôna sêwîng en,
ma gêjac sam gêng najam naômagen gêdên lau.”

⁹ Nalô tonec gebe “Enj kapi lôlôc gêja” nan nam amboac ondoci. Nam tau tonec gebe kêsêp nom nalêlôm nakêlêndiñ gêja gêmun. ¹⁰ Nac tau, tañ kêsêp gêja nan, nac tau tonan kêpi e jakêlêlêc undambê samob su gebe ênam gêng samob auc. ¹¹ Nac tau tonan geñ tec kêkên lau nagêdô têtû aposolo ma nagêdô têtû propete to nagêdô têtû jaenwaga ma nagêdô têtû lausakiñ to kêdônwaga. ¹² Kilisi kêkên lau amboac tonan gebe ênac dabiñ Anôtônê lau sênam sakiñ napep gebe sêmboa en ôli sa ¹³ e takên gêwîng êmbin aêac samob tîng tapi tagen to tajala Anôtônê Latu êtu tîng ma têtôp tatu lau kapôên e tatôm Kilisi tau nê dôn. ¹⁴ Ma tatôm napalê dedec êtiam atom gebe laudansanên mêtê êtêliñ to êmbam aêac êtôm gwêc to mu kêtêliñ to gêbam wan nec atom. Lau amboac tonan têtîm to sêsau namalac. ¹⁵ Aêac amboac ten. Aêac tasôm binjanô êndên tauñ totêmtac êwîngen ma têtôp tatu kapôên e nên lêng samob esewec tatôm Kilisi, tañ kêtû namôkê nan. ¹⁶ Nac tau tonec tec gêbiñ ôli nagênlêlôm samob tîng kêpi tagen to kêkên naduc gêdiñ kêsô tau ma nakalôc gedên ôli nagênlêlôm tîng. Ôli nagênlêlôm gêdên-gêdêngeñ embe ênam kôm, tañ gêjac gêng tau nawae nan, oc ôli êtôp to êmba tau sa ma têtac gêwîng êmbin nanô tau tîng.

Kilisi kêkên aêac tasa lêng wakuc

¹⁷ Amboac tonan aê jasôm noc binj tonec êndên amac toaoc gêjac Apômtaugen gebe Asa nêmbi lêng atom lau samuc, tañ taên gêjam binj naôma-naôma elême nan atom. ¹⁸ Nakesec gêjam êsêacnên kauc auc. Êsêacnên kauc masi to nên nalêlôm nadani, tec kêbalan êsêac auc gêdên sêngôn materi jali, tañ nam kêsêp Anôtônâ nan. ¹⁹ Êsêac sêgôm gêng waucwacgen ma sêgôm gêng môm-môm samob gêjam auc, sêgôm kêtû materi katu awana tomajen gêbacgen.

²⁰ Binj amboac tonan têtôn gêdên amac kêtû Kilisiña atom. ²¹ Amac anô nawae tau to têtôn mêtê tau gêdên amacgac kêtôm binjanô, tañ gêc Jesu tauña nan. ²² Amboac tonan awi nêmbi namalac langwa, nêmbi nalêlôm geo, tañ kêsa lêng gêmunna nan sin. Têtac nakalac kêsau gêoc namalac langwa e gesen tau su gêjana. ²³ Amacnêmbi nalêlôm to binj, tañ taêm gêjam nan, êtu wakuc samucgen. ²⁴ Ma asô namalac wakuc, tañ Anôtô kêkên kêtôm tau nê katu nan sa. Enj êwaka tau sa na lêng gêdên to dabun binjanônâ.

²⁵ Amboac tonan awi binjdan sin ma asôm binjanô êndên taôm êndênêndêngeñ, gebe aêac tatu ôli tagen nagênlêlôm. ²⁶ Embe têtac nandan, nan angôm taôm sec atom ma aê têtac nandan tîng e oc naêsêp nec atom. ²⁷ Aliñ taôm gebe Sadan êngôn amac nasawa atom. ²⁸ Nac gengeñ ênam gengeñ gêng êtiam atom, tau lêma ênam kolen acgom, gebe êkôc nê kolen nanô ma ênac sam enden lau, tañ sêpô lêna tauña nan. ²⁹ Binj agwa-agwa êsa awesun atom, asôm binj najamgen, tañ êpuc lau-sêpô-lênawaga tîng to êmoasin lau, tañ sênô binj tau nan. ³⁰ Ma angôm Anôtônê Nalau Dabun nê nalêlôm nawapac êsa atom, gebe en kêtû nabelo Anôtô ênam amac kêsi enden nê becna. ³¹ Binjalom samob to binj keso-keso ma têtac nandan to ali awem sa ma binj alôb-alôb to binj sesec tonan nai samob nan, awi sin. ³² Amasin taôm to taêm walô taôm ma asuc nêmbi binj ôkwi êndênêndêngeñ, angôm êtôm Anôtô kêsuc amacnêmbi binj ôkwi kêtû Kilisiña.

5

¹ Amac atu Anôtônê ñapalê, tañ enj têtac gêwiñ nan, tec atêku enjen. ² Ma asêlêñ totêmtac êwiñgenj amboac Kilisi gêwiñ aêc to kêkêñ tau kêtû aêacña kêtû moasiñ to da gêdêñ Anôtô gêñu ñamalu ñajam.

³ Asôm gêñ mockaiño to mockaiñña ma genj môp-môp samob to biñ matem katu awaña êsêp nêñ biñgalôm atom, gebe Anôtônê lau samob dedec biñ amboac tonañ ñai. ⁴ Andec biñ sêsec ma biñ meloc-meloc to biñ agwa-agwa kêtôm amac asôm atomña amboac tonanjen, anam dangegenj êjô. ⁵ Biñ tonec amac ajalagac gebe Mockaiño to mockaiñ tenj me môp ñatau tenj me ñac mata katuboa tenj, tañ talic enj kêtôm ñac gêjam sakiñ anôtô jabaña tenj nan, nêñ tenj oc êwê kaiñ gêñlênsêm anja Kilisi agêc Anôtô nêñ gamêñ atom.

Tasêlêñ tamoa ñawê ñalêlôm

⁶ Lau tenj têtîm amac ña biñ ñaômañaôma atom, gebe kêtû biñ amboac tonañña Anôtônê têtac ñandanj kêtap tañenpêcwaga sa. ⁷ Awê kaiñ êsêacnêñ biñ atom. ⁸ Biññanô, gêmunjenj amac amoa tokesec, mago galoc amoa tonawê gebe atu Anôtônê gêngac, tec asa nêñ lêñ atôm ñapalê ñawêña, ⁹ gebe ñawê ñanô tonec moasiñ totau-totau ma biñgêdêñ to biññanô. ¹⁰ Ansaê gêñ, tañ Apômtau gêlic ñajam nan. ¹¹ Nakesec ñakoleñ, tañ ñanô masi nan, anam awiñ atom, akip sa ênêc awêgenj acgom, ¹² gebe gêñ, tañ êsêac sêgôm kelecgenj nan, embe tasôm ênêc awêgenj, oc majenj. ¹³ Gêñ samob, tañ takip sa e ñawê êpô nan, oc ênêc awê. ¹⁴ Ma gêñ samob, tañ gêc awê nan ñawê. Tec biñ gêc gebe “Aôm tañ gôêc bêc nan, matam êlac ma ôndi sa anja ñacmatênêñ, go Kilisi êpô aôm.”

¹⁵ Amboac tonañ ajop taôm êtu nêñ lêñ samobña ñapep. Asêlêñ atôm lau meloc atom, asêlêñ atôm lau tokauc mêtênagenj. ¹⁶ Ajaiñ têm ênaña ñaômagenj atom, gebe têm tonec sec. ¹⁷ Amboac tonañ atu meloc atom, mago nêñ kauc êsa biñ, tañ Apômtau taê gêjam gebe êngômña nan.

¹⁸ Anôm wain e êjanij amac atom, gebe gêñ tonañ oc êjaiñ amac. Nalau Dabuñ ênam amac auc acgom ¹⁹ e pesalem to wê dabuñ ma wê ñajam-ñajam êtu nêñ biñgalôm. Apuc wê dabuñ sa to aôc Apômtau sa ña pesalem anja nêñ ñalêlôm. ²⁰ Anam danje êndênj Tamenj Anôtô endenj tòngeñ êtu gêñ samobña anam aêacnêñ Apômtau Jesu Kilisi lanô.

Biñ lauo to ñacña

²¹ Asô taôm ñalabu êtu atêc Kilisiña.

²² Lauo sêsô nêñ ñaci ñalabu êtôm sêsô Apômtau ñalabu, ²³ gebe ñac kêtû awênê môkêapac kêtôm Kilisi kêtû gôlôac dabuñ môkêapac, ma kêtû gôlôac dabuñ, tañ kêtû enj ôli nan nê kêsîwaga. ²⁴ Tec lauo sêsô nêñ ñaci ñalabu êtu gêñ samobña, têtôm tañ gôlôac dabuñ sêsô Kilisi ñalabu nan.

²⁵ Amac ñacwaga têtmtac êwiñ nêñ lauo atôm Kilisi têtac gêwiñ gôlôac dabuñ ma kêkêñ tau kêtû êsêacña. ²⁶ Enj kêkêñ nê mêtê ma kêsagu êsêac ña bu têtû selecña e têtû Anôtônê gêñ, ²⁷ gebe ênac dabiñ gôlôac dabuñ e ñawasi lanğwageñ ma ênac enj mataanô ñajam. Enj gebe êlic gôlôac dabuñ ñatêmui to mêliñ-mêliñ ma gêñ ñagêdô amboac tonañ ñai êpi enj atom, gebe êlic enj êtu dabuñ to lanônêm sawagenj. ²⁸ Amboac tonañ êsêac ñacwaga têtmtac êwiñ nêñ lauo êtôm têtmtac gêwiñ taunj ôliñ. Nac tañ têtac gêwiñ nê awê nan, têtac gêwiñ tau. ²⁹ Nac tenj kêkêñ kisa gêdêñ tau ôli atomanô. Enj gêlôm to kêtû mêtê tau ôli ñapep, kêtôm Kilisi gêgôm gêdêñ gôlôac dabuñ, ³⁰ gebe aêac tatu ênê ôli ñagêñlêlôm. ³¹ “Kêtû biñ tonañña ñamalac êwi têna agêc tama siñ ma êsap nê awê tøn, ma êsêagêc têtû ôli tagenj.” ³² Biñ tonec ñam kêsêp lêlômsêga ma aê gawa sa kêkanônj Kilisi to gôlôac dabuñ. ³³ Mago kêkanônj amac gêwiñ. Nacwaga samob têtmtac êwiñ nêñ lauo amboac têtmtac gêwiñ taunj, ma lauo samob tetoc nêñ ñaci sa.

6

Bij kêpi ñapalê to teneri ma tameri

¹ Ñapalêac, tañem wamu êndênj tenemi to tamemi êtu Apômtaunja, gebe bij tonec jagêdênj. ² “Otoc tamam agêc tênam sa.” Anôtô kékênj biñsu tonañ ma gêjac mata bij tenj gêwiñ kêtú ñamata gebe ³ “Ôngôm gebe ômoa ñajam to ômoa matam jali ec ñêngeñ anja nom.”

⁴ Tameriac, atu kasec nêñ ñapalê e anğôm êsêac têtac ñandanj êsa atom. Anam jaom êsêac ma amêtôc to alênj bij êsêac ña Apômtaunê biñgeñ.

Bij kêpi sakiñwaga to nêñ ñataui

⁵ Amac sakiñwaga, tañem wamu êndênj nêñ ñataui nomña. Atêc êsêac to anam go taôm tonêñ ñalêlôm ñañênj êtôm ajam sakiñ Kilisi. ⁶ Anac ñamalac matenjanô auc ña tañem wamu êtu sêlic amac ñajamña nec atom, anğôm atôm Kilisinê sakiñwaga ma amansañ Anôtônê bij êtu tônj tonêñ ñalêlôm samucgeñ. ⁷ Anam sakiñ topalêgeñ ma anğôm êtôm ajam sakiñ ñamalac atom, anğôm êtôm ajam sakiñ Apômtau. ⁸ Taêm ênam, lau samob, sakiñwaga to êsêac, tañ sêmoa nêñ lêtêgeñ nañ, embe sênam kolenj ñajam, oc Apômtau êkênj ñagêjô ñajam êndênj êsêac êtôm taugenj.

⁹ Ma amac ñataui, amoasiñ nêñ sakiñwaga amboac tonanğeñ. Awi bij saic-saic siñ. Taêm ênam gebe êsêac to amac nêñ Ñataui gênğônj undambê. Enj kêpuc lau ñam atom, gêlic samob kêtôm taugenj.

Anôtônê laukasap

¹⁰ Ñoc bij ñagêdô tec gêc gebe Apômtau êpuc amac tônj ma nê ñaclai ênam amac auc akô ñajana. ¹¹ Akôc Anôtônê laukasap sa tomalagenj e akô ñajana ma aku Sadañnê Iênđansañ samob tulu, ¹² gebe aêac tajac siñ gêdênj ñamalac nomña atom, tajac siñ gêdênj apômtaui to ñaclai ma nom ñakesec tonec ñataui to ñalau sec, tañ sêmoa undambê nañ. ¹³ Tec akôc Anôtônê laukasap sa tomalagenjmanj, go atôm gebe akô ñajana êndênj bêc sec tau e aku ñacjo samob tulu akôgeñ.

¹⁴ Amboac tonañ akôgeñ. Ajandiñ biññanô ênêc dambêmpalê to anônj biñgêdênj êtu nêñ maluku. ¹⁵ Asô biñmalô ñañawae ñajam êtu atapa ma anam anac ñawaegeñ. ¹⁶ Akênj gêwiñ êtu nêñ lautuc. Aja sa endenj tôngeñ, gebe asi ñac sec nê sôb toja samob êndu. ¹⁷ Akuc moasiñ Anôtô gêjam amac kêsiña êtu nêñ kululunj siñña to aôc Anôtônê mêtê êtu siñ, tañ Ñalau kékênj nañ.

¹⁸ Gênj samob tonañ anğôm to mecgeñ ma atenj Anôtô gebe ênam amac sa. Atenj mec êtôm têm samob êtôm Ñalau êwê amacña. Kêtú tonañña anam jali to anğôm atu dôbgeñ ma atenj êtu Anôtônê lau samobña. ¹⁹ Ma atenj êtu aêña êwiñ gebe Anôtô êkênj mêtê êndênj aê êndênj noc jasôm biñña e jawa ñawae ñajam ñabiñ kêsêp lêlômña sa totêtac êpa sugenj. ²⁰ Kêtú ñawae ñajam tonañña aê katu ñacjaenj gangônj kapoacwalô. Tec atenj gebe jasôm bij, tañ gêjac aê ñawae nañ, lasê totêtac êpa sugenj.

Paulu gêjac mata nê bij

²¹ Lasinji ñajam Tukiki, tañ gêjam sakiñ Apômtau ñañêngeñ nañ, ênac aê gamoa to gagôm ñoc gênj samob ñamiñ êndênj amac gebe ajala. ²² Aê jasakiñ ñac tau êndênj amac êwac gebe ênac miñ aêacma bij samob êndênj amac ma ênam malô amacnêñ ñalêlôm.

²³ Tameri Anôtô agêc Apômtau Jesu Kilisi nêñ biñmalô ma têtac gêwiñ to takênj gêwiñ ñanô tau êndênj lasitêwai êwac. ²⁴ Moasiñ êndênj êsêac samob, tañ têtac gêwiñ aêacnêñ Apômtau Jesu Kilisi tengeñ ma tengeñ.

Paulunê papia gêdêñ lau PILIPHI

Paulunê papia gêdêñ lau Pilipi nec ñac tau keto gêjac Gôlôac ñamataña, tañ en kêwaka sa ança masanm Airopa nan ñawae. Malac Pilipi gêc Makedonia, tañ lau Rom sêjanço su kêtú nêñ gamêñ nan. Aposolo gêngôn kapoacwalô, tec keto papia tonec. En gêmoa tonê ñalêlôm ñawapacgeñ gêdêñ ñasawa tonan gebe kômwaga ñagêdô sêsôm sêoc ênê bin auc ma mêtê dansañ kêpi sa ança gôlôac Pilipiña, tec kêkêñ wapac en gêwiñ. Mago bin têtac ñajam to têtac êpa suna gêjam papia tau auc, ñam kêsêp Paulu kêkêñ gêwiñ Jesu Kilisi toñanôgeñña.

Paulu keto papia tau ñamanô tonec gebe ênam dançe lau buña ança Pilipi êtu gêñ, tê sêsakiñ gêdêñ en nêga. Êsêac sêpuc en tòn gêdêñ têm, tañ en gêngôn jageo nanña. En gêlic gêñ gwalêkiñ kélênsôn en tau to êsêac gêwiñ amboac tañ, tec keto bin êpuc êsêac têtac tònña to awa engeñ êsêacña ma ôliñ andañ Anôtônã kêsêp papia tonec gêwiñ-gêwiñ. Go gêjam nenenê êsêac gebe sêmboã to tetoc taun sa atomman, sêkêñ taun sêsô Kilisi ñalabu tosêmbu taungeñ. En gêon bin tonec sa gêdêñ êsêac taên ênam êtiam gebe sêsa nêñ lên têtôm Kilisi gêbin êsêac tóngac nê, ac taun sêwê kain kêtú sêmasañ Judanêñ binçu totañem wamugeñ ma sêjop êsêacnêñ om to gêñ ñagôliñña atom, Anôtônê moasin gêdêñ êsêac tec sêgôm. Ma moasin tau gelom êsêac kêtú nêñ sêkêñ gêwiññageñ. Gocgo keto têtac wapi to binmalô, tañ Anôtô gêsun ñaômageñ gêdêñ lau, tañ Kilisi gêbin êsêac tòn nan, ñawae gêdêñ êsêac amboac tonanengeñ.

Lau buña sêkêñ êwiñ to sêsa nêñ lên totêtac wapigen ma totêtac êpa sugen ma sêngôm to sêoc nêñ geñ sênsin sugenña ñabin gêjam sêga ança papia tonec ñalêlôm. Paulu tau têtac gêwiñ gôlôac Pilipiña ñanôgeñ nan kêtú awê ança papia tau gêwiñ.

Ñadênan

1. Paulu gêjac m papia tau 1:1-11
2. Paulu tau nê bin ñagêdô 1:12-26
3. Dambin taun tòn tamin Kilisiña 1:27-2:18
4. Paulu gêwa Timote agêc Epaproditi nêñ kôm ñam sa 2:19-30
5. Paulu gêjam ja lau buña gebe sejob taun êndên ñacjo, tañ sêmoã dêmôênña to gêñ gêdib êsêac gêc lêlômña nan 3:1-4:9
6. Paulu to nê lau Pilipiña 4:10-20
7. Paulu gêjac mata papia tau 4:21-23

Paulu gêjac m nê papia

¹ Kilisi Jesu nê sakinwagaagêc Paulu agêc Timote ma bin êndên Anôtônê lau samob, tañ Kilisi Jesu gêbin êsêac tòn sêngôn Pilipi nan, ma êndên gejobwaga to sakinwaga êwiñ.

² Tamenji Anôtô agêc Apômtau Jesu Kilisi nêñ moasin to binmalô êndên amac êwac.

Paulu keten mec kêtú lau Pilipiña

³ Aê gajam dançe ñoc Anôtô kêtôm têm samob, tañ taêc gêjam amac nan. ⁴ Kêtôm têm samob, tañ katen ñoc mec kêtú amac samobña nan, katen totêtac ñajamgeñ, ⁵ gebe ñawae ñajam gêo lasê amac wakucgeñ, tec ajam ñakolen awin aê amoa e mêngêdên galoc. ⁶ Aê kajala kêtú tòn gebe Anôtô, tañ gêjac m kolen ñajam tau ança nêñ ñalêlôm nan, oc ênac dabin kolen tau êndên Kilisi Jesu nê bêc. ⁷ Aê taêc gêjam amac gêc ñoc ñalêlôm ñapan, tec gagôm jagêdêngeñ gebe taêc gêjam bin tonan kêpi amac samob. Ñam gebe gêdên tañ gêngôn kapoacwalô to gêdên tañ gamoa awê ma gajam ñawae ñajam kêsi to kapuc mêtê tòn nan, amac awê kain moasin, tañ Anôtô kêkêñ gêdên aê nan awin. ⁸ Aê gajam aoc su amac samob ñam kêsêp Kilisi Jesu nê taê walô aêacña. Anôtô kêjala gebe kasôm binñanô.

⁹ Aê katenj ñoc mec tecenec gebe Nêm têtac gêwiñ ñanô esewec ñapanj ma ajala gêñ to awa gêñ samob êkôc e ñapep, ¹⁰ ec ajala gêñ ñajam tau ma amoa tonêm ñalêlôm ñakêñkêñ ma tolañômnêm sawagenj e êndênj Kilisinê bèc. ¹¹ Ma bingêdênj ñañanô, tañ Jesu Kilisi taugenj êkêñ nañ, ênam amac auc gebe Anôtônê ñawasi to wae êsa.

Kilisi kêtú aêac dangôñ maten jali ñamôkê

¹² O lasitêwaac, aê gabe jakêñ ñawae êndênj amac anô gebe biñ, tañ kêtap aê sa nañ, kêmoasiñ ñawae ñajam ñanôgenj. ¹³ Siñwaga tañ sejop gôliñwaganê andu nañ, to lau ñagêdô samob sêjalagac, gebe aê gêngônj kapoacwalô kêtú Kilisiña. ¹⁴ Ma ñoc kapoacwalô kékêñ lasitêwai taêsam, tañ Apômtau gêbiñ êsêac tônj nañ, sêkêñ gêwiñ ñajaña kêsá, tec têtêc tau ñ atom ma sêsôm Anôtônê mêtê lasê totêntac kêpa sugenj.

¹⁵ Lau ñagêdô sêwa Kilisi sa kêtú têtac sec to têtac ñandanja, mago ñagêdô tec sêjam mêtê tonênj ñalêlôm ñajamgenj. ¹⁶ Lau tau tonañ sêgôm kêtú têtac gêwiñña. Êsêac sêjala gebe Anôtô kékêñ aê gebe janam ñawae ñajam kêsí. ¹⁷ Lau ñagêdô ônê sêsôm Kilisi lasê tonênj ñalêlôm makenjenj atom, sêgôm kêtú taunj waenja ma sebe sêkêñ gêñwapac êkôninj aê êwiñ ñoc kapoacwalôgenj.

¹⁸ Biñ tonañ kélênsônj aê atom. Aê têtac ñajam gebe sêsôm Kilisi lasê ñalênj tokainj-tokainj. Lau ñagêdô sêsau sêbanac biñ, ma ñagêdô sêsôm tobiññanôgenj. ¹⁹ Ma aê oc têtac ñajam ñapanj gebe aê kajala amac atenj nêm mec kêtú aêña amoa, ma Jesu Kilisi nê ñalau ênam aê sa, tec gêñwapac tonec oc êtu moasiñ êndênj aê. ²⁰ Aê taêc kêka to kakêñ matoc ñanôgenj, gebe gêñ tenj êngôm aê majoc êsa atom. Aê jamoa matoc jali me jamac êndu, mago jañgôm Kilisinê wae êsa ña tauc ôlic totêntac êpa sugenj. Gêmunjenj gagôm, ma galoc amboac tonanjenj. ²¹ Kilisi kêtú ñoc gêngônj matoc jali ñam, ma embe jamac êndu, oc gêmac tau êtu ñoc moasiñ. ²² Embe jamoa matoc jali anja nom êtu jatap kolenj ñanô ñagêdô saña, nañ oc japô lêna gebe jajalinj ondóc sa. ²³ Biñ luagêc tonec kélênsônj aê ñanô. Aê têtac gêwiñ gabe janac tauc létênj jamoa jawiñ Kilisi, tonec tec galic ñajam kélêlêc. ²⁴ Mago kêtú amacña tec gabe jañgônj nom tonec. ²⁵ ñoc ñalêlôm kêsáê, tec kajala gebe jamoa jawiñ amac samob ma janam amac sa êtu nêm akêñ gêwiñña gebe atôp ma akêñ êwiñ totêntac ñajamgenj. ²⁶ Aê embe jamu jandênj amac jawac tenj êtiam, oc êngôm amac awem êoc Kilisi Jesu ñanô-ñanô êtu aêña.

²⁷ Biñ tagenj tonec tec gêc gebe Asa nêm lênj ñapep atôm Kilisinê ñawae ñajam, ec embe jawac, nañ jalic me embe jamoa jaêc, go jañô ñawae gebe akô ñajaña totêntac tagenj ma anac siñ apuc taôm tônj êtu akêñ gêwiñ ñawae ñajamña. ²⁸ Atêc nêm ñacjonênj gêñ tenj atomanô. Biñ tonañ êwa sa êndênj nêm ñacjo gebe oc sênaña, ma êwa sa êndênj amac gebe oc aku êsêac tulu, gebe Anôtô ênam amac kêsí. ²⁹ Anôtô kêmoasiñ amac kêtú Kilisiña ña lênj luagêc, tenj gebe akêñ gêwiñ enj, ma tenj gebe aóc wapac kêtú enja gêwiñ amboac tonanjenj. ³⁰ Ma siñ, tañ gêmunja alic aê gajac ma galoc anô ñawae gebe gajac gamoa nañ, amac taôm anac amboac tonanjenj.

2

Lau buña sêkôninj taunj têtôm Kilisi kékôninj tau

¹ Amac asaê gebe Kilisi kêpuc amac tônj me masi. Ênê têtac gêwiñ amac gêjam malô amac me masi. ñalau dabunj gêbiñ amac tônj me masi. Amac taêm walô to têtac gêwiñ taôm me masi. ² Embe amboac tonañ, go anac dabinj aê têtac ñajam êsa samucgenj ma anjôm amboac tonec gebe taêm ênam gêñ tagenj to têtac êwiñ tagenj êmbinj amac tonj amoa tonêm ñalêlôm tagenj ma apenj biñ tagenj. ³ Anjôm gêñ tenj êtu amboa taôm nêm awa to waemgenja atom. Ambu taôm to atoc lau ñagêdô sa sêlêlêc amac taôm acgom. ⁴ Taêm ênam amac taôm nêm ñênjenj atom, taêm ênam lau ñagêdô nêñ êwiñ. ⁵ Amacnêm ñalêlôm êtôm Kilisi Jesu nê acgommanj.

⁶ Enj tec katu kêtôm Anôtô, mago taê gêjam gebe inj katu tonan tôn atom, ⁷ kékac tau su anja né nãwasi ma gêjam sakinj katu kêtôm ñamalac to gégôm gêñ samob kêtôm ñamalac sêgôm. ⁸ Enj kékôninj tau ma taña wamu ñapañ e gêmác êndu anja kakesotau. ⁹ Kêtu binj tonanña Anôtô ketoc enj sa ñanô ma gé ñaê, tañ kélêlêc ñaê samob su nanj, kêpi enj, ¹⁰ gebe ñaê Jesu tonec oc êkêñ êsêac pebenj, tañ sêmoa undambê to sêmoa nom ma sêmoa nom ñalêlôm nanj, sêpônj aenjud, ¹¹ ma imbelej samob sêsôm lasê gebe Jesu Kilisi kêtú Apômtau gebe Tama Anôtônê wae êsa.

Tatu nom ñaja

¹² O ñoc lauace, gêdêñ tañ gamoa gawinj amac nanj, tañem wamu ñapañ. Ma galoc gamoa jaêc tec anjom anac ñawae êtôm tônêgenj. Atêc to anam go taôm gebe anac dabinj nêñ lêñ Anôtô ênam amac kêsiña, ¹³ gebe Anôtô tau gêjam kôm gêmoa nêñ ñalêlôm ma kékac amac gebe anjom ênê binj ñanô êsa e ênac mataanô ñajam.

¹⁴ Anjom nêñ gêñ samob tobij diñdij atom ma taêm ênam naêsa-naêsa atom, ¹⁵ gebe asa nêñ lêñ lañômnêñ sawa tonêñ ñalêlôm ñakêñkêñ atu Anôtônê ñapalê mansañ, amoa lau sec to geo ñalêlôm. Apô êsêac atôm utitalata sêpô gamêñ. ¹⁶ Andêñ mêtê mata jali tônj. Embe anjom amboac tonan, go awaka aê waec sa êndêñ Kilisinê bêc e êwa aê sa gebe kasa ñoc lêñ to gajam ñoc kolenj kêjainj tauc ñaôma atom.

¹⁷ Embe sêkêñ aê jatu da êtu amac akêñ gêwiñña, nanj oc têtac ñajam ma jatu samuc jawinj amac samob. ¹⁸ Amboac tonan amac têtmac ñajam ma atu samuc awinj aêgenj.

Timote agêc Epaproditi nêñ binj

¹⁹ Aê taêc kêka gebe Apômtau Jesu êlôc ma jasakinj Timote sebenj êndêñ amac êwac, gebe janô amac waem êpuc aê tônj acgom. ²⁰ Aê katap ñac tenj sa, tañ taê gêjam binj kêtôm aê to kêpô sim tau kêtú amacña amboac ñac tonec nanj atom. ²¹ Êsêac ñagêdô samob taêñ gêjam Jesu Kilisi nê binj atom, taêñ gêjam taunj nêñ binjenj. ²² Amac ajala gebe enj kêwaka tau sêñac, gêjam sakinj ñawae ñajam gêwiñ aê kêtôm latu gêwiñ tama. ²³ Aê kakêñ matoc gebe jakêñ ñac tonan êndêñ amac êwac ñagaôgenj, tagenj gabe jansaê ñoc binj e êtu katô acgom. ²⁴ Aê taêc kêka Apômtaugenj gebe jandêñ amac jawac sebenj amboac tonanjenj.

²⁵ Aê taêc gêjam binj tenj kêtú tônj gêwiñ gebe jakêñ aêac lasinj Epaproditi, tañ amac asakinj enj gebe mênênam aê sa nanj, êmu êndêñ amac êwac. Enj gêjam kôm to gêjac sinj gêwiñ aê ñapep. ²⁶ Ênê ñalêlôm kékac enj kêtú amacña ma gêmoa jageo ñanô gebe amac anô ênê gêmác ñawaegac. ²⁷ Binñanô, gêmác kapôêñ gégôm enj e kêsa pañ sêawa, mago Anôtô taê walô enj ma taê walô enj taugenj atom, taê walô aê gêwiñ, gebe êsalê gêñwapac ñagêdô êpi aê êwiñ atom. ²⁸ Amboac tonan kékacgenj gebe jakêñ enj wacamac alic enj, ec têtmac ñajam êsa êtiam, ma ñagêñwapac êlêwanj aê saunjenj. ²⁹ Amboac tonan akôc enj sa totêmtac ñajamgenj. Atôc lau amboac tonan sa êtu Apômtau gêbinj amac tônña, ³⁰ gebe enj kêsa pañ sêawa kêtú Kilisinê kolenña ma gêjam sakinj aê gim tau su gebe ênac dabinj sakinj, tañ amac ajac m nanj.

3

Binjêdêñ ñanô

¹ O ñoc lasitêwaac, aêñoc binj ñagêdô tonec gebe Apômtau êñjom amac têtmac ñajam êsa. Aê ôl ic ñakam gebe jato binj tonan êtiam-êtiam nec atom. Binj tonanjenj oc êpuc amac tônj amoa ñajam.

² Ajop taôm êndêñ kolenjwaga sec. Ajop taôm êndêñ êsêac, tañ sêgôm mêtê sêsa lau wauc-waucgenña nanj. Ajop taôm êndêñ êsêac, êsêac kêam. ³ Aêac tec sêsa aêac ñanô. Anôtônê ñalau kékac aêac, tec tajam sakinj Anôtô ma aêac waenj ñam kêsêp Kilisi Jesu. Aêac taêñ kêka gêñ ôliñña tenj atom. ⁴ Aê oc jatôm gebe taêc êka gêñ ôlicña amboac tonan. Tenj embe taê ênam gebe taê êka gêñ ôliña, nanj aê oc janjom êlêlêc su. ⁵ Aê tonec sêsa aê gêdêñ ñabêc kêtú 8ña. Aê ñac Israelña tenj anja Benjaminnê gôlôac. Aê Ebolainêñ Ebolai tenj, ma kamasan

biñsu katôm Parisai sêmasañ. ⁶ Aê kêlênsôn gôlôac dabuñ gajac ñawaegen. Aê kasa bi ñsu ñalêñ tolanôcnêm sawagen e sêlic aê amboac ñac gêdên. ⁷ Gêñ samob tonañ galic amboac gêñ ñanô, mago galoc galic gebe gêñ ñaôma kêtû Kilisiña. ⁸ Biññanô, aê galic gêñ samob tonañ ñai amboac gêñ ñaôma, tagen tonec tec galic kêtû gêñ ñanô kêlêlêc su. Gêñ ñanô tau gebe kajala ñoc Apômtau Kilisi Jesu kêtû tôñ. Kêtû ñac tonecña tec gawi gêñ samob tonañ ñai siñ ma galic kêtôm lëndêm gebe jakôc Kilisi sa êtu gêñ ñanô, ⁹ ma aê jatu ênê gêñ. Aê gawê kain tauc ñoc biñgêdên, tañ ñam kêsêp tañoc wamu biñsunã nan, kêtiam atom. Galoc aê gawê kain biñgêdên, tañ ñam kêsêp takên gêwiñ Kilisiña nan, biogêdên tañ gêmên anga Anôtônê nan, ñam kêsêp takên gêwiñ. ¹⁰ Biñ tagen tonec aê gabe jatap sa gebe jajala Kilisi to ñaclai, tañ gêñu en sa nan, êtu tôñ, ma jaêc ênê ñandan jawiñ e jatôm en, tañ gêmâc êndu nan, ¹¹ ec moae jatap jandi anga ñacmatênên sa jawiñ.

Talêti tapen ñanô lau

¹² Aê kakôc ñanô tau su atom tagen, ma gajac dabiñ tauc gêbacnê atom tagen. Gocgo kapuc geden tôñgen tec gamoa, gabe jakôc ñanô tau tôñ, gebe Kilisi kêkôc aê tôñgac. ¹³ O lasitêwaac, aê kêsaê gebe kakôc ñanô tau tôñ atom tagen. Biñ tagen tonec tec jasôm gebe Biñ lanğwa nan jalin siñ ma japuc gwêc êtu gêñ, tañ gêc aêñoc nêmña nanğen, gebe najakôc. ¹⁴ Aê kêlêti kapeñ ñabelo gebe jatap ñanô sa. Ñanô tau Anôtônê kalem ôña, tañ kêkên Kilisi Jesu kêkalem aê nan.

¹⁵ Aêac tañ tatu kwalam lanğwa su nan, samob taên ênam biñ amboac tonañ acgom. Ma embe taêm ênam biñ ten eso, nan Anôtô oc êwa sa êndên amac. ¹⁶ Tagen tasa nêñ lên tandanğuc ñagôlin, tañ gêwê aêac ñapan e mênğêdên tonec nan.

¹⁷ O lasitêwaac, atêku aêman ma asala êsêac, tañ sêpuc aêac wa en nan. ¹⁸ Aê kasôm gêdên amac kêtû dim taêsam sugac ma galoc jasôm tomatoc-sulugen gebe Êsêacnên taêsam sêmoa, tañ nêñ lên kêwaka êsêac sa gebe êsêac têtû Kilisinê kakesotau ñañacjo. ¹⁹ Êsêacnên lênğêpôê gebe sênaña. Têntacwalô kêtû nêñ anôtô ma êsêac tetoc tau ñ sa kêpi gêñ, tañ kêtôm gebe êngôm êsêac majen êsa. Êsêac taên gêjam gêñ nomğagen. ²⁰ Aêacnên malacmôkê ñanô tê gêc undambê. Tec daôn tamoa gebe kêsiwaga Apômtau Jesu Kilisi anga tônê êmên. ²¹ En oc êpô aêac ôlin ñaôma lanğwa ôkwi tatôm en tau nê ôli ñawasi. En êngôm gêñ tonañ ñanô êsa ña ñaclai, tañ kêtôm gebe êkên gêñ samob êsô en ñalabu nan.

4

¹ O ñoc lasitêwaac, aê têtac gêwiñ to gajam aoc su amac, gebe amac tec agôm aê têtac ñajam ma atu aêñoc gêlôn. O lauace, amboac tonañ akô ñajana, gebe Apômtau gêbiñ amac tôñgac.

Paulu gêlên biñ lau

² Aê jalên biñ awêlagêc Ewodia agêc Suntuku gebe sêmoa têtac tagen êtu Apômtauña. ³ Ma aê gabe jaten aôm, ñoc ñac, tañ gôjam kôm ñañênğen gôwiñ aê nan, gebe ônam awêlagêc tonañ sa, gebe êsêagêc sêjam kôm ñawae ñajamña sêwiñ aê têtôm Klemen to lau-sêjam-kôm-sêwiñ-aêwaga ñagêdo, nan nêñ ñaê gêc buku maten jalina.

⁴ Têmtac ñajam ñapan gebe Apômtau gêbiñ amac tôñ, ma jasôm êtiam gebe Têmtac ñajam. ⁵ Anğôm nêm gêñ totêmtac wapôm êwa amac sa êndên ñamalac samob. Apômtau kêdabiñgac. ⁶ Apô sim taôm atom. Gêñ ten embe êngôm amac, nan aten to atan êndên Anôtô todanğegen. ⁷ Ma Anôtônê biñmalô, tañ ñam kêlêlêc kauc to kauc nomña samob su nan, ênsôb nêm ñalêlôm to biñ, tañ taêm gêjam nan, samob sa êkanôn Kilisi Jesu.

⁸ O lasitêwaac, aê jasôm biñ ten êwiñ acgom gebe Biññanô to biñ mansañ ma biñ gêdên to biñ ñawa ma biñ tañô ñajamña to biñ ñapep ma biñ ñañên to piñ wae ñajamña ten, biñ samob tonañ ñai taêm ênam êtu tôñ amac. ⁹ Biñ tañ kadôn to kakên gêdên amac ma biñ, tañ anô to alic aê gagôm nan, anğôm amboac tonañ. Ma biñmalô ñatau Anôtô oc êwiñ amac.

Paulu gêjam danĝe kêtû sêkêĝ geĝ sêjam eĝ saĝa

¹⁰ Apômtau kêtêĝ aê têtac ñajam kêsa samucgeĝ gebe amac amoa ec ñêĝgeĝ e galoc ôlim palê kêsa kêtiam gebe anam aê sa. Amac abe anam aê sa, mago ñalêĝ masi. ¹¹ Aê kasôm biĝ tonanĝ kêtû kapô lêna gêĝĝa atom. Aê kadônĝ tauc gebe geĝ ñagec-ñagec, taĝ jatap sa naĝ, kêtôm aê. ¹² Aê kajala tapô lêna gêĝĝa. Aê kajala danĝônĝ moasu ñaônĝa. Aê kajala gêĝ samob tonanĝ kêtû tôĝ tomalagenĝ. Ñasawa teĝ aê gaenĝ gêĝ e gêôc aê tôĝ, ma ñasawa teĝ mo gêjô aê. Ñasawa teĝ aê katap ñoc gêĝ taêsam sa, ma ñasawa teĝ kapô lêna gêĝ. ¹³ Aê katôm gêĝ samob tonanĝ ñai kêtû Kilisi, taĝ kêpuc aê tôĝ naĝĝa.

¹⁴ Ma amac agôm ñajam gebe aôc ñoc gêĝwapac awiĝ. ¹⁵ Amac lau Pilipi taôm ajalagêc gebe gêdêĝ taĝ gawa ñawae ñajam sa kêtû ñamata ma gawi Makedonia siĝ naĝ, gôlôac dabuĝ teĝ sêpuc aê tôĝ ma aêac akêĝ gêĝ teĝ gêjô tau atom, amac taômgeĝ. ¹⁶ Gêdêĝ taĝ gamoa Tesaloniki naĝ, amac ajam aê sa ma asakiĝ gêĝ kêtû dim luagêc. ¹⁷ Aê taêc kêka gebe akêĝ gêĝ êndêĝ aêĝa nec atom, masi, aê taêc kêka amac gebe anam ñanô êlêlêc su e êmoasiĝ amac. ¹⁸ Gêĝ samob, taĝ akêĝ naĝ, kêtap aê sa su ma gêĝ tau kêtêlêlêc aê su. Gêĝ taĝ Epaproditi kêtêc aĝa amacnêm gêmêĝ naĝ, mênkêlêsuc aêgeĝ. Gêĝ tonanĝ kêtôm ñamalu ñajam to da mansaĝ, taĝ Anôtô gêlic gêjac mataanô ñajamanô naĝ. ¹⁹ Ñoc Anôtô, taĝ kêtêĝ Kilisi Jesu gêbiĝ amac tôĝ naĝ, kêtû gêĝ tolêlôm-tolêlôm ñatau tonawasi. Eĝ oc êkêĝ gêĝ, taĝ apô lêna naĝ, êlêsuc êmacgeĝ. ²⁰ Ñawasi êndêĝ aêac Tameĝi Anôtô totêm-totêm. Biĝĝanô.

Paulu gêjac mata nê biĝ

²¹ Aê aoc gêjac Anôtônê lau samob, taĝ Kilisi Jesu gêbiĝ aêac tôĝ naĝ. Lasitêwai taĝ sêmoa sêwiĝ aê naĝ, awenĝ gêjac amac. ²² Anôtônê lau samob awenĝ gêjac amac, ma êsêac, taĝ aĝa kaisaranê anduĝa naĝ, taêĝ gêjam amac ñanô.

²³ Apômtau Jesu Kilisi nê moasiĝ êwiĝ amacnêm ñalau.

Paulunê papia gêdênj lau KOLOSOS

Paulunê papia gêdênj lau Koloso nec nac tau keto gêjac gôlôac buña anga Koloso nawae. Malac Asia Saunja tonan géc Epese nagamênj oc kêpiña. Paulu tau kêwaka gôlôac tonan sa atom. Gêdênj tanj gêngônj Romnênj gêmênj Asia namalacsêga Epese tau nan, enj kêkênj kômwaga jasêjam mêtê lau malac-malac, tec kêsaê gebe kôm ênam jaom gôlôac Kolosona gêjac enj nawae gêwiñ. Paulu gênjô gawae gebe lau-mêtêgeowaga anga Judanênj jasêô lasê gôlôac tau. Lau tonan sêgalun Helennênj mêtê jaba nagêdô to binj anjelaña kêsêp taulêlôm. Ac sêpiñkap lau gebe awenj êoc “nac lai to apômtau” tônê sêwiñ. Sêsau sebe lau tenj sêjala Anôtô nanênj atom ma sêwê kainj enj gêjam êsêac kêsi namoasinj nanô atom, sêkênj êwiñ mêtê geo tonan acgom. Go sêsôm tenj gêwiñ, sêsôm sêkacgenj gebe sêsô êsêacnênj nagôlinj amboac sêsa namalacnja nalabu ma sejop nênj jao samob amboac sênam dabunj bôc to gênj taniñja toê toê ma gênj nagêdô taêsam êwiñ e tomalagenj.

Paulu tec keto papia tonec kêwaka lau buña nênj Mêtê nanô sagenj gebe êkôninj mêtê geo tonan naj tônj. Binj tanj enj keto gêdênj êsêac gêja nanj, namatu tonec gebe Jesu Kilisi kêtôm gebe ênam namalac pebenj kêsi tonjanôgenj. Lau tenj embe sêkênj êwiñ binj jaba to sejop namêtê kainj tenj, oc sêkac taunj su anga Kilisinê. Anôtô kêkênj undambê to nom na Kilisigenj, ma êkalem undambê to nom sêmu dêndênj enj na Kilisigenj amboac tonanjenj. Lau sêmbinj taunj tônj taminj Kilisi acgom, go Anôtô ênam namalac kêsi. Nalênj tenj géc atom. Kilisi kêtû namalac samob tapaônjenj nênj kêsiwaga kêtôm gac. Paulu kêwaka binj nanô kapôênj tonan sa acgom, go gêwa nalênj, tanj gêjac lau buña nawae gebe sêsa to sejop nanj, sa tomalagenj gêdênj êsêac.

Paulu kêkênj Tukiki kêkôc papia tonec gêdênj lau Kolosona gêja. Enj kêsakinj nac gênjôma najê Onesimi gêwiñ enj gêmu gêdênj nê njatau Pilemon gêja, tanj kêtû gôlôac Kolosona nênj nac buña tenj.

Nadênan

1. Paulu gêjac m papia tau 1:1-8
2. Kilisi tau to nê sakinj nam 1:9-2:19
3. Lênj wakuc gêjac Kilisinê lau nawae 2:20-4:6
4. Paulu gêjac mata nê papia 4:7-18

Paulu awa gêjac lau Koloso

¹ Kilisi Jesu nê aposolo aê, Paulu, tanj Anôtô kêkalem aê nanj, agêc lasic Timote ² ma binj êndênj Anôtônê lau to ma lasitêwai, tanj sêkênj gêwiñ Kilisi sêngônj Koloso nanj. Tamenj Anôtô nê moasinj to binjmalô êndênj amac êwac.

Paulu gêjam danje Anôtô

³ Aêac atenj ma mec gêdênj aêacnênj Apômtau Jesu Kilisi Tama Anôtô ma ajam danje kêtû amacnja napanj. ⁴ Aêac anjô amac akênj gêwiñ Kilisi Jesu to têmtac gêwiñ Anôtônê lau samob nawae. ⁵ Amac akênj gêwiñ to têmtac gêwiñ nam kêsêp gênj, tanj akênj matem géc undambê nanj. Anôtô kêmasanj gênj tau kêtû amacnja. Gênj tanj amac akênj matem nanj, nawae tec anjô su gêdênj tanj binjanô gêô lasê amac. Binjanô tau nawae najam. ⁶ Nawae najam gêdênj amac gêwac ma gêjam nanô to kesewec anja amacnêm kêtôm gégôm e gêjam nom samucgenj auc, gêjac m gêdênj béc, tanj amac anjô to ajala Anôtônê moasinj tobinjanôgenj nanj. ⁷ Aêacnênj kolenwaga Epapra, tanj têtac gêwiñ enj nanj, kêdônj binj tonan gêdênj amac. Nac tau kêtû Kilisinê sakinjwaga nanênj gêjô aêac su. ⁸ Enj gêjac minj gêdênj aêac gebe Nalau Dabunj kêkênj amac akênj nênj têtac gêwiñ gelom tau nanô.

⁹ Kêtu tonanña gêdên bêc, tañ aêac anô biñ tonan kêpi amac nan, aêac ajac m to aten ma mec kêtú amacña geden tònge. Aêac aten Anôtô gebe amac ajala ênê biñ êtu tòn e ênam amac auc ma ênê Njalau êkên kauc mêtêna to kauc êkip nam saña samob êndên amac. ¹⁰ Go atôm gebe asa nêmlên e êwa amac sa gebe Apômtaunê lau amac, ma en êlic ênac mataanô njam. Anam kolen njam tokain-tokain e atap nanô sa ma nêmlên kauc ajala Anôtôna esewec anga amacnêmlên. ¹¹ Njalai tañ nam kêsêp ênê njana tonawasi nan, êpuc amac tòn gebe aoc gêñwapac totêmtac êpê sugen ma êôn njêngeñ. ¹² Ma anam dange totêmtac njamgen êndên Tamenj, tañ gêjac dabiñ amac su gebe awê kain Anôtônê launên gêñlênsêmlên anga gamên njawêna awiñ. ¹³ En gêjam aêac sa anga njalai njakesecña ma ketoc aêac dangôn ênê Latu, tañ têtac gêwiñ en nan, nê gamên. ¹⁴ Njac tau tonan kêgaboac aêac su ma kêsuc aêacnên sec ôkwi.

Biñ kêpi Kilisi to nê kolen

¹⁵ Njac tonan gêjam Anôtô, tañ talic en atom nan lanô. En kêtú gêñ samob, tañ Anôtô kêkên nan njacsêga, ¹⁶ gebe Anôtô kêkên gêñ samob, tañ gêc undambê to nom nan, nj engeñ, gêñ tañ matenân talic to gêñ, tañ talic sapu nan, amboac gôlin to apômtaui ma njacêga to njalai. Anôtô kêkên gêñ samob nj engeñ ma kêtú enña. ¹⁷ Gêñ samob tonan naj masigen, en taugen gêmoa gêmun ma gêbiñ gêñ samob tòn kêpi tagen. ¹⁸ En kêtú ôli njamôkêpac. Ma en ôli tau gôlôac dabun. En kêtú gêñ samob nam. En kêtú lau, tañ sêndi sa anga njacmatênên nan, nêñ njacsêga, gebe en tau êtu gêñ samob njamata. ¹⁹ Amboac tonan Anôtô gêlic njam gebe nê nanô ênam Latu auc samucgen. ²⁰ Anôtô kêkên en gê wama gêñ samob gêdên tau. En kêkên Latu kêkêc nê dec siñ anga kakesotau, tec kêkên biñmalô gêdên gêñ samob, tañ sêmoa nom to undambê nan.

²¹ Amac tec gêmungen amoa jaêc Anôtô. Ma biñ, tañ taêm gêjam to njakolen sec, tañ ajam nan, gêgôm amac atu ênê njacjo. ²² Mago galoc Kilisi gêmac êndu, tec gê wama amac gêdên Anôtô. En gebe êmansañ amac atu dabun ma akô Anôtô lanônêmlên tolanômmlên sawa ma tobiñ masigen. ²³ Tec akên êwiñ to apuc taôm tòn akô njana. Gêñ ten êkac amac su anga njawae njam, tañ anô to akên matem amoa nan atom. Sêjam mêtê njamalac samob, tañ sêmoa umbon njalatu nan, ma aê, Paulu tauc, tec katu njawae njam tau njasakijnwaga.

Paulu gêjam sakin gôlôac dabun

²⁴ Ma galoc gaoc njoc gêñwapac totêtac njamgen kêtú amacña. Ndan njagêdô, tañ kêtap Kilisi sa atom, gacgen gêc nan, janac dabi nj êpi tauc ôlic, najô Kilisi su êtu en ôlina. Ma en ôli tau gôlôac dabun. ²⁵ Aê katu gôlôac dabun nêñ sakinwaga ma Anôtô kêkên kôm tonec gêdên aê gebe jawa ênê biñ sa tomalagen êndên amac. ²⁶ Gêdên andanjen biñ tau tonan kêsiñ tau gêdên njamalac samob gêc lêlômgen. Mago galoc kêtú awê gêdên Anôtônê lau. ²⁷ Anôtô gebe êwa sa êndên nê lau gebe biñ tonawasi tolêlôm-tolêlôm, tañ kêsiñ tau gêc lêlômgen nan, jakêtu awê gêdên lau samuc. Biñ njalêlômna tau tonec gebe Kilisi gêmoa gêwiñ amac, tec akên matem ênê njawasi. ²⁸ Amboac tonan aêac asôm mêtê lasê ma alên biñ njamalac samob to adôn kauc mêtêna gêdên njamalac samob, gebe anac dabiñ njamalac samob sêkô Anôtô lanônêmlên ma Kilisi êmbiñ êsêac tòn, ²⁹ tec gajam kolen to gajac siñ kêtôm Kilisinê njalai, tañ gêjam kôm njana anga njoc njalêlôm nan.

2

¹ Aê gabe amac ajala kolen kapôn, tañ gajam kêtú amac to lau Laodikea ma êsêac samob, tañ sêlic aê lanôc atom nanña acgom. ² Aê gajam kolen tonan gebe nêñ njalêlôm êtu malô e têtac êwiñ nanô êmbiñ êsêac tòn ma têtac kauc êkip nam saña sa tomalagen. Go sêjala Anôtônê biñ njalêlômna. Biñ njalêlômna tonan Kilisi tau. ³ Kauc mêtêna to biñ taên gêjam njalêlôm-tolêlôm samob kêsiñ tau gêc Kilisina.

⁴ Biñ tonañ kasôm gebe lau teñ sênsau sêoc amac ña biñ ñalêsi atom. ⁵ Ôlic tec gamoa jaêc amac, mago ñoc ñalau nañ gain amac tôngeñ ma têtac ñajam gebe galic amac amasan nê m gêñ samob ñapep to akêñ gêwiñ Kilisi ñajaña.

Tasa nêñ lêñ tasap Kilisi tôngeñ

⁶ Amac akôc Apômtau Kilisi Jesu sa su, tec asa nê m lêñ ambi ñ taôm tông tamin engeñ. ⁷ Nê m ñawakac êsêp eñ to amboa taôm sa akô eñ ñaô ma akêñ êwiñ ñajaña êsa êtôm têtôn amacgac, ma anam danje êndêñ Anôtô ênam amac auc.

⁸ Alic taôm gebe sêlô amac tông ña kauc ñamalacña to biñdansañ ñaôma e atôm lau kapoacwalôña nec atom. Biñ keso tonañ ñam kêsêp Kilisi atom, gelom-gelom anga ñamalacnêngeñ gêmên, ñam kêsêp ñaclai nomña. ⁹ Gebe Kilisi tonañ Anôtô ñanô tau gêjam eñ ôli auc samucgeñ. ¹⁰ Ñac tau tonañ tec kêtû apômtau to ñaclai samob nêñ ñamôkê ma gêbiñ amac tông e matem jali gêjam amac auc.

¹¹ Ma amac, tañ eñ gêbiñ amac tông nañ, sêsa amac ña lemeñ atom. Kilisi kêsa amac tec akwalec ôlim nomña su. ¹² Gêdêñ tañ aliñ busaņu nañ, sêsuñ amac awiñ Kilisi. Ma gêdêñ tañ aliñ busaņu nañ, adi sa awiñ Kilisi amboac tonañ. Ñam gebe amac akêñ gêwiñ Anôtônê ñaclai, tañ gêñu eñ sa anga ñacmatênêñ nañ. ¹³ Ma amac tec agêli biñsu to asa lêñ lau samucña gêgôm amac atu mêtê nec. Mago Anôtô gêñu amac matem jali kêsa awiñ Kilisi. Eñ kêsuc aêacnêñ biñ, tañ tagêli biñsuña nañ, samob ôkwi. ¹⁴ Eñ gesen papia, tañ teto ñagôliñ sêkic aêacnêñ biñña kêsêp nañ, su ma kejon jagêjac kêpi kakesotau. ¹⁵ Anga kakesotau Kilisi kêku apômtau to ñaclai tulu ma kêtôc êsêac gêdêñ lau samob sêlic ma kêtê wê sin kêpi nê ñacjo.

¹⁶ Amboac tonañ lau teñ sêmêtôc amac êtu gêñ anin to anômña me êtu alic om ñagêdô me ajông êsô ñaom me sabat atom. ¹⁷ Gêñ tonañ ñai têtû ñanô, tañ mênêsaña nañ ñadôngdông, ma ñanô tau Kilisi. ¹⁸ Lau ñagêdô sêmoa, tañ sêsau sêbu tauñ ñanô to sêjam sakin aņela. Êsêac tetoc tauñ sa kêtû katun kain teñ kêsa ma sêlic gêñ ñakatuña. Nêñ kauc nomña kêkian êsêac sa ñaômagen. Akô ñajaña gebe lau amboac tonañ sêku amac tulu atom. ¹⁹ Êsêac sêsap Kilisi, tañ kêtû mômêapac nañ, tông atom. Kilisi tau gêlôm tau ôli to kêkêñ ñaduc to ñawalô gedên ôli ñagêñlêlôm tông e kesewec to kêtôp kêtôm Anôtô tau gêsun ñaclai.

Kilisi gêbiñ aêac tông tec tamoa mateñ jali

²⁰ Anlac amac êndu awiñ Kilisi, tec kêgaboac amac su anga ñaclai nomña. Amboac ondoc tec asa lêñ nomña to asô ñagôliñ tonec ñalabu gebe ²¹ “Ôkôc gêñ tonec atom. Ônsaê gêñ tônê atom. Ômoasac gêñ tonec atom.” ²² Ñagôliñ tonañ ñamalac sêmasañ to têtôn ma kêkanôn gêñ ênêc teñgeñ atomña. Embe tanam kôm gêñ tau su, oc êmbacnê. ²³ Êsêac sêjam sakin aņela to sêbu tauñ ma sêkônin tauñ ôlin. Ñagôliñ tonañ kêtôm gebe ênac lau mateñanô auc e sênam kauc sebe biñ tokauc. Mago gêñ samob tonañ ñai kêtôm gebe êkônin têtac ñakalac tông atom.

3

¹ Anôtô gêñu amac sa awiñ Kilisi. Amboac tonañ ansom ñanô tau, tañ gêc ôña, gêc gamên, tañ Kilisi gêngôn Anôtônê anôña nangeñ. ² Taêm ênam gêñ ôña, taêm ênam gêñ nomña atom, ³ gebe amac amac êndugac, ma nê m anğôn matem jali ñam jagêwiñ Kilisi ma kêsin tau gêc Anôtônagen. ⁴ Aêac danğôn mateñ jali ñam Kilisi. Êndêñ noc Kilisi eoc tau lasêña, oc êngôm amac aoc taôm lasê awiñ eñ tonjawi amboac tonanğeñ.

Lêñ langwa to wakuc

⁵ Amboac tonañ anseñ nom ñagêñlêlôm, tañ gêc nê m ñalêlôm nañ su. Gêñlêlôm tau tonec gebe Gêñ mockainjo to mockainña, gêñ mômña, têtac ñakalac, matem katuboa ma têtac ñamin, tañ kêtû sakin anôtôi jabaña nañ. ⁶ Kêtû gêñ tonanña Anôtônê têtac ñandan

oc êtap tanenpêcwaga sa. ⁷ Gêñ tonan ñai gêmunğen amac asa kêtú nêñ lêt e kêkôm amac auc.

⁸ Mago galoc awi gêtñ samob tonec sinğe be Têmtac ñandanğ, têtmtac kêbôli auc, têtmtac sec, ma biñ alôb-alôb to biñ môpñña êsa awemsunğ atom. ⁹ Ansau biñdansanğ êndênğ taôm atom, gebe amac akwalec ñamalac lanğwa, nêñ ñalêlôm lanğwa tau to ñagêñlêlôm samob su, ¹⁰ ma asô ñamalac wakuc sa sugac. Ñamalac wakuc tau Anôtô kêkênğ enğ. Ma Anôtô gêtjam kôm kêpi enğ ñapanğ gebe êtu wakuc e êtôm enğ tau ma êjala enğ ñanôğenğ. ¹¹ Tatu wakuc amboac tonanğ, tec tajar kauc Helen to Juda ma lau-sêsa-êsêacwaga to lau samuc, ma lau lanğonğ matac to lau gamênğ bôm ma gêtñoma to lau, tanğ sêmoa nêtñ lêtêtênğ nanğ. Kilisi kêtú ñamalac samob nêtñ ñam ma gêtbiñ aêac samob tônğ tapi tagenğ.

¹² Anôtô têtac gêtwinğ to kêjalinğ amac sa, tec atu ênê lau. Amboac tonanğ êkwa taôm auc ña taêm walô lau, têtmtac wapi, ambu taôm, ñalêlôm malô ma êonğ ñanğenğenğ. ¹³ Asip taôm sa, ma lau tenğ nêtñ biñ embe ênêc, nanğ sêsuc ôkwi êndênğ tauñ. Asuc nêñ biñ ôkwi êndênğ taôm êtôm Apômtau kêsuc amacnêñ biñ ôkwi. ¹⁴ Ma têtmtac gêtwinğ ñanô ênsôb gêtñ tonanğ sa ma êmbiñ samob tônğ e ñapep sawa. ¹⁵ Ma Kilisinê biñmalô ênam gônğ amacnêñ ñalêlôm. Anôtô kêkalem amac gebe êmbiñ amac tônğ ña biñmalô tonanğ e atu Kilisinê ôli tagenğ. Ma anam danğe enğ ñapanğ. ¹⁶ Kilisinê biñ ênam nêñ ñalêlôm auc samucgenğ. Andônğ taôm to alênğ biñ taôm tokauc ma tomêtêtênğ. Anam pesalem to wê dabunğ ma wê ñajam-ñajam. Apuc wê sa to anam danğe Anôtô anğa nêñ ñalêlôm. ¹⁷ Gêtñ samob, tanğ asôm to anğôm nanğ, anğôm anam Apômtau Jesu lanğô, anam danğe êndênğ Tama Anôtô êtu enğña.

Lênğ wakuc êtu gônôacnênğ gônğ

¹⁸ Amac lauo, asô amacnêñ ñaci ñalabu gebe lêtñ tonanğ Apômtau gêlic kêtôm.

¹⁹ Amac ñacwaga, têtmtac êwinğ nêñ lauogenğ, ma atu kasec êsêac atom.

²⁰ Amac ñapalê, tanğem wamu êndênğ tenemi to tamemi êtu gêtñ samobñña, gebe gêtñ tonanğ ñai Apômtau gêlic gêtjac mataanô ñajam.

²¹ Tamenğiac, alênsônğ nêñ ñapalê e sênac kapoac tauñ atom.

²² Amac sakinğwaga, tanğem wamu amacnêñ ñataui nomñña êtu gêtñ samobñña. Anac ñamalac mateñanô auc ña tanğem wamu êtu sêlic amac ñajamñña nec atom, anam sakinğ tonêñ ñalêlôm makenğenğ êtu atêc Apômtauñña. ²³ Gêtñ samob, tanğ anğôm nanğ, anğôm tonêñ ñalêlôm samucgenğ ma anğôm êtôm ajam sakinğ gêdênğ ñamalac atom, anğôm êtôm ajam sakinğ gêdênğ Apômtau, ²⁴ Amac ajalagac gebe oc atap nêñ gêtñlênsêñ sa êtu ñagêjô anğa Apômtaunê. Taêm ênam gebe ajam sakinğ gêdênğ Apômtau Kilisi. ²⁵ Ñac tanğ gêtñôm geo nanğ, oc êtap nê geo ñagêjô sa. Anôtô kêpuc lau tenğ ñam atom, gêlic samob kêtôm taugenğ.

4

¹ Amac ñataui, amoasiñ nêñ sakinğwaga ñapep ma êndênğenğ. Taêm ênam gebe amacnêñ Ñatau gêtñğonğ undambê amboac tonanğenğ.

Paulu gêlênğ biñ lau

² Atenğ mec ansiñ sugenğ ma anam jali todanğegenğ. ³ Ma atenğ mec êtu aêacñña êwinğ gebe Anôtô êlêc katam su êndênğ aêac gebe asôm Kilisinê biñ ñalêlômñña lasê, gebe kêtú biñ tonanğña aê ganğonğ kapoacwalô. ⁴ Atenğ gebe jawa biñ tau sa ênêc awêgenğ êtôm kôm, tanğ Anôtô kêkênğ gêdênğ aê nanğ.

⁵ Asa nêñ lêtñ tokauc mêtênğ êndênğ lau, tanğ sêkênğ gêtwinğ atom nanğ. Ajainğ têm ênañña ñaômagenğ atom. ⁶ Amacnêñ biñgalôm samob êmoasiñ lau to êkêli êsêac. Ma ajala lêtñ ajô lau samob nêtñ biñña e ñapep.

Paulu awa gêtjac nê lau

⁷ Lasinğ ñajam Tukiki, tanğ gêtjam sakinğ Apômtau ñanğenğenğ to gêtjam kôm gêtwinğ aê nanğ, wacênac minğ ñoc biñ samob êndênğ amac. ⁸ Aê jasakinğ ñac tau êndênğ amac êwac gebe ênac minğ aêacma biñ samob êndênğ amac, ma ênam malô amacnêñ ñalêlôm. ⁹ Lasinğ ñanğênğ to

ņajam Onesimi, taņ aņga amacnēm naņ, oc êwiņ eņ. Êsêagêc sênac miņ biņ samob, taņ gêc tonec naņ, êndêņ amac.

¹⁰ Aristarka taņ gêņgôn kapoacwalô gêwiņ aê naņ, awa gêjac amac, ma Barnaba gwadê Marka awa gêjac amac amboac tonañ. Ñac tau embe êô lasê amac, go akôc eņ sa êtôm ñagôliņ, taņ kasakiņ gêdêņ amac gêwac naņ. ¹¹ Ma Jesu, taņ sêsam eņ gebe Justu naņ, awa gêjac amac amboac tonañ. Lau tecenecgeņ aņga Judawaganêņ tec sêjam kôm Anôtônê gamêņņa sêwiņ aê, êsêac sêjac aê têtac tôn ñanôgeņ.

¹² Epapra awa gêjac amac amboac tonañgeņ. Eņ aņga amacnēm ma kêtû Kilisi Jesu nê sakiņwaga. Eņ keteņ mec gêjac ñawaegen kêtû amacņa, gebe Anôtô ênac dabiņ amac akô ñajaņa amboac ñacgeņ, ma êkêņ nê biņ ênam amac auc samucgeņ. ¹³ Aê tauc galic tec jasôm gebe eņ gêjam kôm gim tau su kêtû amac to lau Laodikea ma Hirapoliņa. ¹⁴ Dokta ñajam Luka agêc Dema awen gêjac amac.

¹⁵ Amac awem ênac lasitêwai Laodikeaņa ma Numba to gôlôac dabuņ, taņ sêņgôn awê tau nê andu naņ. ¹⁶ Amac embe asam papia tonec su, go akêņ êndêņ gôlôac dabuņ Laodikeaņa nasêsam amboac tonañgeņ. Ma ñoc papia, taņ gêdêņ Laodikea naņ, amac asam awiņ. ¹⁷ Ma asôm êndêņ Arkipi gebe “Taêm ênam sakiņ, taņ kôkôc aņga Apômtaunê naņ, ma ônac dabiņ e ñapep.”

¹⁸ Aê, Paulu, tauc; lemoc kato biņ aoc gêj0ac amacna tonec. Taêm ênam aêņoc kapoacwalo. Anôtônê moasiņ êndêņ amac.

Paulunê papia namataŋa gêdêŋ lau TESALONIKI

Tesaloniki nec Romnêŋ gamêŋ Makedonia namalacsega. Paulu gêwi Pilipi siŋ su acgom, go jakêwaka gôlôac teŋ sa aŋga malac tônê. Gêmoa saungeŋ ma Juda sêjam lêmun eŋ, nam gebe lau ŋagêdô taêsam aŋga lau samuc nêŋ, taŋ nêŋ ŋalêlôm gêwiŋ lau Juda nêŋ mêtê su naŋ, sêbuc dêmôêŋ êsêac jasêŋô Nawaê Najam aŋga Paulunê. Biŋ tonanŋ gêli Juda sa e sêjanda Paulu ma gêwi Tesaloniki siŋ jagelom Berea. Malôgeŋ Paulu jagêŋgôn Korint acgom, go nê ŋac-gêjam-kôm-gêwiŋ-eŋwaga Timote kêdaguc eŋ jakêdônŋ gôlôac Tesalonikiŋa nêŋ biŋ gêdêŋ eŋ.

Paulunê papia namataŋa gêdêŋ lau Tesaloniki nec ŋac tau keto gebe ênac to êpuc lau buŋa tônêŋa têntac tônŋ. Eŋ gêjam danŋe Anôtô kêtû gêŋô êsêac sêkêŋ gêwiŋ mêtê to têntac g wiŋ taunŋ nawae naŋŋa. Go gêwa nê lêŋ, taŋ eŋ kêsê gêdêŋ taŋ gêmoa gêwiŋ êsêsc naŋ, sa kêtiam gebe taêŋ ênamgeŋ. Gocgo gêjô biŋ, taŋ sêjam kênac gêdêŋ eŋ kêpi Kilisi êmu êmêŋŋa naŋ. Ŋac buŋa teŋ embe êmac êndu êndêŋ Killsi êmu êmêŋ su atomgeŋ, eŋ oc êwê kainŋ êŋgônŋ mata jali, tê Kilisi mênêwaka sa êndêŋ têm namuŋa tônê nê, me masi. Ma êndêŋ ondoc Kilisi êmu êmêŋ êtiam. Sêsuŋ nêŋ kênac amboac tonanŋ gêdêŋ Paulu gêja, tec keto ŋagêjô gebe sêkêŋ materŋ Kilisi êmu êmêŋŋa ma sênam nêŋ kôm êtôm bêcgeŋŋa ŋaŋêŋgeŋ sêŋ eŋ sêmoamaŋ.

Nadênaŋ

1. Paulu gêjac m papia tau 1:1
2. Paulu gêjam danŋe to êwa gêôc Anôtô 1:2-3:13
3. Paulu gêlêŋ biŋ gebe sêsa lêŋ buŋa sênac nawae e sênac dabiŋ 4:1-12
4. Biŋ Kilisi êmu êmêŋŋa 4:13-5:11
5. Paulu gêlêŋ biŋ kêtû namu 5:12-22
6. Paulu gêjac mata papia tau 5:23-28

Paulu awa gêjac lau

¹ Paulu agêc Silwana ma Timote ma biŋ êndêŋ gôlôac dabunŋ Tesaloniki. taŋ Tameŋi Anôtô agêc Apômtau Jesu Kilisi sêbiŋ aêac tônŋ naŋ. Moasiŋ to biŋmalô êndêŋ amac êwac.

Lau Tesaloniki nêŋ lêŋ to nêŋ sêkêŋ gêwiŋ

² Aêac ajam danŋe Anôtô kêtû amac samobŋa gedenŋ tônŋgeŋ ma taêŋ gêjam amac kêsêp ma mec ŋalêlôm ŋapaŋ. ³ Aêac akô aêacnêŋ Anôtô to Tameŋi laŋônêm ma taêŋ gêjam amacnêm akêŋ gêwiŋ ŋakôm to têmtac gêwiŋ ŋakoleŋ ma akêŋ matem aêacnêŋ Apômtau Jesu Kilisi totêmtac kêpa sugêŋ. ⁴ O lasitewaac, aêac ajala gebe Anôtô têtac gêwiŋ amac to kêjaliŋ amac sa atu ênê gêŋ. ⁵ Gebe aêac asôm nawae ŋajam gêdêŋ amac ŋa awenŋsuŋgeŋ atom, ajam tonac lai ma toŋalau Dêbuŋgeŋ ma ajam mêtê toma ŋalêlôm samucgeŋ. Amac taôm ajala aêacma lêŋ, taŋ asa gêdêŋ amoa awiŋ amac naŋ. Aêac asa lêŋ tonanŋ kêtû anam amac saŋa. ⁶ Amac atêku aêac to Apômtau. Amac amoa gêŋwapac gwalêkiŋ ŋalêlôm, mago ŋalau Dabuŋ kêpuc amac tônŋ, tec akôc mêtê sa totêmtac ŋajamgeŋ. ⁷ Amac agôm amboac tonanŋ tec atu ŋadônŋdônŋ gêdêŋ lau sêkêŋ-gêwiŋwaga samob aŋga Makedonia to Akaia, ⁸ tec Anôtônê mêtê kêtaŋ gelom-gelom aŋga amacnêm gêja Makedonia to Akaia tagenŋ atom, masi. Amac akêŋ gêwiŋ Anôtô nawae gêô lasê gamêŋ samob, tec aêacma kôm anam mêtêŋa teŋ gêc kêtiam atom. ⁹ Lau tau tonanŋ sêjac miŋ amac akôc aêac saŋa nawae gêdêŋ taŋ aêac atu ŋacleŋ amac naŋ, to sêjac miŋ amac abuc dêmôêm gwam ma akac taôm ôkwi adêŋ Anôtô, abe anam sakiŋ Anôtô mata jali tonanŋgeŋ naŋ, ¹⁰ ma êsêac sêjac miŋ gebe amac êônŋ Anôtônê Latu aŋga undambê êmu êmêŋŋa. Anôtô gêŋu eŋ sa aŋga ŋacmatênêŋ ma Jesu tau oc ênam aêac sa êndêŋ Anôtônê têtac ŋandaŋ, taŋ mênêsa naŋ.

2

Paulunê kom, nanj gêjam anja Tesaloniki

¹ O lasitêwaac, amac taôm ajalagac gebe aêac adêj amac awac ñaôma atom. ² Amac ajala gebe aêac aôc ñandanj to sêgôm aêac sec anja Pilipi gêmunj su acgom, go aô lasê amac. Mago aêacnêj Anôtô kêkêj aêac têtac kêpa su, tec atêc ñacjo atom, asôm Anôtônê ñawae ñajam lasêgenj gêdêj amac. ³ Aêac alêj binj amac asôm binj keso me asôm binj toma ñalêlôm ñatêmui me asau aôc amac nec atom. ⁴ Mago Anôtô kêsaê aêac su, tec kêkêj ñawae ñajam gêdêj aêac gebe asôm lasê. Aêac ajam kôm tau kêtû ñamalac sêlic aêac ñajam ña nec atom, ajam gebe Anôtô, tanj kêsaê ma ñalêlôm nanj, taugenj êlic ñajam. ⁵ Amac ajalagac gebe aêac asôm binj ñalêsi gêdêj amac atom ma asabanj materj katu ña binj banac auc atom. Anôtô kêjala gebe binj tonanj binjanô. ⁶ Aêac asôm waenj ñamalacña anja amacnêm to lau ñagêdô nêj atom. ⁷ Aêac tanj atu Kilisinê aposolo nanj, oc atôm gebe ajatu amac e atoc aêac sa. Mago gêdêj tanj aêac amoa awinj amac nanj, amoa totêtac malôgenj atôm jaomwagao tenj, tanj kêmoasinj gôlôac ñasec-ñasec nanj. ⁸ Amboac tonanj ma ñalêlôm kêkac aêac gebe akêj Anôtônê ñawae ñajam endenj amac awê kainj awinj. Mago tonanjenj atom. Aêac têtac gêwinj amac ñanôgenj e abe amac êndu êtu amacña. ⁹ O lasitêwaac, amac oc taêm gêjam ma kolenj, tanj ajam e tekwenj gêbac nanj. Gêdêj tanj ajam mêtê Anôtônê ñawae ñajam gêdêj amac nanj, aêac ajam kôm lemenja kêtôm bêc to gelenjenj gebe amac aim tekwenj su êtu aêacña atom.

¹⁰ Amac alic ma Anôtô gêlic amboac tonanj gebe binj, tanj aêac asôm nanj binjanô. Aêac asa ma lêj awinj amac lau-akêj-gêwinjwaga amboac Anôtônê lau gêdêj tolanôjnêm sawagenj. ¹¹ Amac alicgac gebe aêac amoasinj amac gêdêj-gêdêjenj amboac tama tenj kêmoasinj latuio to ñac. ¹² Aêac alêj binj to ajam malô amac ma êkêli amac gebe asêlêj êtôm Anôtô êlic ñajam. Enj kêkalem amac asô ênê gamêj to awê kai ñ ênê ñawasi.

¹³ Kêtû binj tonecña aêac ajam danje Anôtô ñapanj gêwinj gebe amac akôc Anôtônê binj, tanj anô anja aêacma nanj, sa amboac ñamalacnêj binj atom, akôc sa amboac Anôtônê binjanô tau. Ma binj tau tonanj tec gêjam kôm anja amac akêj-gêwinjwaga nêm ñalêlôm. ¹⁴ O lasitêwaac, amac atêku Anôtônê gôlôac Judaiana, tanj Kilisi Jesu gêbinj êsêac tøj nanj. Gêjwapac tanj êsêac sêôc anja Judanêj nanj, amac taôm nêm lau sêgôm gêdêj amac amboac tonanjenj. ¹⁵ Lau Juda sêjac Apômtau Jesu to propete êndu ma sêjanda aêac. Anôtô gêlic êsêac gêjac mataanô ñajam atom. Êsêac sêkêj kisa gêdêj ñamalac samob. ¹⁶ Êsêac sebe sêkô aêac auc gebe asôm mêtê, tanj ênam lau samuc sa nanj atom. Amboac tonanj tec sêgôm nêj sec sêboa sasa ñapanj sêmoa e gêjam sêga. Mago Anôtônê têtac ñandanj kêtap êsêac sa sugac.

Paulu gêjam awa su gôlôac gebe êlic êsêac

¹⁷ O lasitêwaac, êsêac sêkac aêac su amoa jaêc amac ñasawa dambêgenj. Aêac alic amac lanôm atom, mago ma ñalêlôm gêmoa gêwinj amac ma kêkac aêac ñanô-ñanô gebe alic lanôm êtiam. ¹⁸ Kêtû tonanña aêac abe andêj amac awac. Aê, Paulu, gabe jangôm ñanô êsa kêtû dim luagêc su. Mago Sadanj gêbôc aêac auc. ¹⁹ Êndêj noc aêacnêj Apômtau Jesu êmu êmênja nanj, asa lau oc têtû aêac akêj materj to têtac ñajam ma waenj ñagêlônj ñamôkê. Lau tenj atom, amac taômgenj. ²⁰ Binjanô, ma waenj to têtac ñajam ñam amac taômgenj.

3

¹ Kêtû tonanña aêac atôm gebe aônj têm alic amacña kêtiam atom, tec asôm kêtû tøj gebe aêagêc anjônj Aten ² ma asakinj lasinj Timote, tanj gêjam Anôtônê kôm gêwinj aêac ma kêsôm Kilisinê ñawae ñajam lasê gêmoa nanj, êndêj amac êwac. Aêac asakinj enj gebe êpuc amac tøj to ênam amacnêm akêj gêwinj sa, ³ gebe gêjwapac tonanj ñai ênam amacnêm tenj ôkwi atom. Taôm alicgac gebe gêjwapac tonanj gêjac aêac ñawae tec gêmoa. ⁴ Gêdêj tanj aêac amoa awinj amac nanj, asôm gêdêj amac kwananjenj gebe aêac oc dandac gêjwapac. Galoc amac alic

gebe gêñ tau ñanô kêsagac. ⁵Kêtu tonanña aê katôm gebe jaôn têm jalic amacña êtiam atom, tec kasakin Timote gebe janô amac akên gêwiñ ñawae. Oc moae lêtômtena kêlêtom amac e gesen aêacma koleñ ñanô su me.

⁶Galoc Timote gêmu gêdên aêac gêmên ma kêsôm amac akên gêwiñ to têtmac gêwiñ ñawae ñajam gêdên aêac. En gêjac min gebe taêm gêjam aêac totêtmac gêwiñgen ñapan e nêm ñalêlôm kêkac amac abe alic aêacña amboac aêacma ñalêlôm kêkac aêac abe alic amacña.

⁷O lasitêwaac, amac akên gêwiñ ñanô ñawae mêngejam malô aêac kêtü amacña ma kêpuc aêac, tec amoa jageo to aóc gênwapac nec tôn. ⁸Amac embe akô ñajaña awiñ Apômtau, oc êmoasiñ aêac amoa ñajam. ⁹Amac agôm aêac têtmac ñajam samucgen akô aêacnên Anôtô lanônêm, tec aêac oc atôm gebe anam danje Anôtô êtu amacña naêtôm me masi. ¹⁰Aêac aten en toma ñalêlôm samucgen kêtôm béc to gelenjen gebe alic lanôm êtiam ma apuc amacnêm akên gêwiñ tôn e ñajaña êsa.

¹¹Aêac Tamenji Anôtô agéc nên Apômtau Jesu tau sênam aêacma intêna aô lasê amacña. ¹²Apômtau êkên amac têtmac gêwiñ taôm to têtmac gêwiñ ñamalac samobña esewec ênam amac auc êtôm aêac taun têtmac gêwiñ amac ñanô. ¹³Apômtau tau êpuc amacnêm ñalêlôm tôn e amoa tolanôm nêm sawagen ma atu dêbu ñ akô aêac Tamenji Anôtô lanônêm êndên noc aêacnên Apômtau Jesu êmu êmênña nan êné lau dabun samob oc sêwiñ en.

4

Tasa nêñ lên ênac Anôtô mataanô ñajam

¹O lasitêwaac, aêac adôn amac gebe asa nêm lên e ênac Anôtô mataanô ñajam tec agôm amoa. Ma galoc aten to alên bin amac, tañ Apômtau Jesu gêbin amac tôn nan, gebe asa lên tonan anac ñawaejen e anac dabin. ²Gôlin tañ aêac akên gêdên amac ajam Apômtau Jesu lanô nan ajalagac. ³Anôtônê bin tonec êtu tôn gebe asa nêm lên atôm êné lau ma êngamin taôm êndên gên mockainjo to mockainña. ⁴Ma amac samob ajala nêm lên awê to ñacña, tec asa Anôtônê launên lên tau ñapep to êndênjen. ⁵Asa nêm lên totêtmac ñakalacboa atôm lau samuc, tañ sêjam kauc Anôtô nan atom. ⁶Ansau aóc taôm ma ambôli lasitêwainên gên auc atom. Aêac asôm to awa sa kwananjen gêdên amac gebe Apômtau oc êkên ñagêjô êtu bin samob tonan ñainja. ⁷Anôtô kêkalem aêac gebe tasa lên môpña atom, en gebe aêac tasa lên dabunjen. ⁸Ñamalac ten embe tañapêc êndên bin tonan, nan en tañapêc êndên ñamalac ten atom, en tañapêc êndên Anôtô, tañ kêkên nê Ñalau Dabun kêsêp amacnêm ñalêlôm nan.

⁹Bin têtmac êwiñ lasitêwainja tonan aêac oc ato êndên amac atom, gebe Anôtô tau kêdôn amac tec têtmac gêwiñ taôm amoa. ¹⁰Taôm agôm kêtü tôn kêpi lasitêwai samob, tañ sêngeñ Makedonia nan su. O lasitêwaac, tonec tec aêac alên bin amac gebe anôm anac ñawaejen. ¹¹Atu kêka-kêka gebe asa nêm lên ñanênjen to ajop taôm nêm ñênjen ma amac taôm lememe ñakoleñ êlôm amac êtôm ajatu amac kwananjen su. ¹²Asa lên amboac tonan, go lau-sêkên-gêwiñ-atomwaga sêlic ñajam ma amac oc apô lêna taôm êtu gên tenja atom.

Apômtau êmu êmên

¹³O lasitêwaac, aêac abe akô lau, tañ sêc béc sêc nan, nên ñam auc êndên amac atom, gebe moae nêm ñalêlôm ñawapac atôm lau, tañ sêkên maten ñanô ten atom nan. ¹⁴Aêac takên gêwiñ gebe Jesu gêmec êndu ma gêdi sa. Amboac tonan lau, tec sêc béc sêc nec, Anôtô oc êkên Jesu tau êwê êsêac.

¹⁵Bin tonan aêac awa sa gêdên amac adaguc Apômtau tau nê bin ten gebe Êndên noc Apômtau êmu êmênña aêac, tec tamoa maten jali nec, tamun êsêac, tañ sêc béc sêc nan atom. ¹⁶Êndên tonan Apômtau tau oc êpô awa, go nê anelanên kasêga awa êsa ma Anôtônê dauc êtan, go Ñatau êsêp anja undambê êmên. Ma êsêac, tañ sêkên gêwiñ Kilisi ma sêmac êndu su nan, oc sêndi sa têtü ñamata. ¹⁷Go aêac, tec tamoa maten jali nec, tao êsun aêac sa dawin êsêac tapuc Apômtau tôñtôn natasa ñasawa ôña e tamoa dawin Apômtau tenjen ma tenjen. ¹⁸Anam malô taôm ña bin tonan ma apuc taôm tôn êndênêndênjen.

5

Tamansaŋ tauŋ gebe takôc Apômtau sa

¹ O lasitêwaac, aê jato biŋ tēm to nocŋa êndêŋ amac êtu agenŋa. ² Taôm ajalagac gebe Apômtaunê bêc oc mênêô lasê êtôm geŋgeŋtêna êmêŋ êndêŋ êmbêc. ³ Êndêŋ taŋ ŋamalac sêsôm gebe “Galoc biŋmalô gêc ma oc tamoa ŋajam” naŋ, gêŋsêga tau êtap êsêac sa gaôgeŋ amboac awê ŋapalê kêtuŋ eŋ, ma sêc su sêŋgôm naeo. ⁴ O lasitêwaac, aŋgôŋ tokesec atom, gebe bêc tau êtap amac sa êtôm geŋgeŋtêna atom, ⁵ gebe amac pebeŋ atu ŋawê latui to geleŋŋa latui. Aêac tatu gêbêcauc to ŋakesec ŋagêŋ atom. ⁶ Amboac tonan aêac tanêc nêŋ bêc tatôm lau ŋagêdô atom, tanam jali tokauc ŋawageŋ acgom. ⁷ Lau, taŋ sêc bêc naŋ, sêc bêc gêdêŋ gêbêc. Ma êsêac, taŋ sênôm bu e kêjaŋiŋ êsêac naŋ, sêgôm nêŋ gêŋ gêdêŋ gêbêc. ⁸ Ma aêac, tec aŋga geleŋŋa nec, tamoa tonêŋ kauc ŋawageŋ acgom. Tanôn takêŋ gêwiŋ to têtac gêwiŋ ŋamaluku ma takuc takêŋ mateŋ moasiŋ Anôtô ênam aêac kêsiŋa ŋakululuŋ ki, ⁹ gebe Anôtô kêkêŋ aêac kêtû nê têtac ŋandaŋ enseŋ aêac suŋa atom. Eŋ kêkêŋ aêacnêŋ Apômtau Jesu Kilisi kêtû ênam aêac kêsi danŋôŋ mateŋ jaliŋa. ¹⁰ Ŋac tau tonan gêmac êndu kêtû aêacŋa gebe aêac tamoa mateŋ jali me tamac êndu, mago oc danŋôŋ mateŋ jali dawin eŋgeŋ. ¹¹ Amboac tonan amoasiŋ taôm to amboa taôm sa amboac agôm amoa.

Paulu gêjac mata nê papia

¹² O lasitêwaac, aêac aten amac gebe ajala êsêac, taŋ sêjam koleŋ aŋga amacnêm to sêjam gôliŋ amac ma sêmêtôc amac kêtû Apômtaunê. ¹³ Atôc êsêac sa to têtac êwiŋ êsêac êtu nêŋ koleŋŋa. Amoa tobiŋmalôgeŋ awiŋ taôm.

¹⁴ O lasitêwaac, aêac alêŋ biŋ amac gebe amêtôc wauc-wauctêna ma aê biŋ malô sa êndêŋ lau ŋalêlôm ŋatutuc. Anam lau palê-palê sa ma aê samob nêŋ biŋ tôŋ. ¹⁵ Alic taôm gebe akêŋ sec êjô sec atom, amoasiŋ taôm to ŋamalac samob anac ŋawaageŋ.

¹⁶ Têmtac ŋajam ŋapaŋ. ¹⁷ Ateŋ mec ênêc awemgeŋ. ¹⁸ Anam danŋe êtu gêŋ samobŋa, gebe Anôtô, taŋ kêkêŋ Kilisi Jesu gêdêŋ amac naŋ, gebe nêm ŋalêlôm amboac tonan. ¹⁹ Akôninŋ Ŋalau Dabuŋ atom. ²⁰ Matempaŋa ênac biŋ, taŋ Ŋalau Nabuŋ geoc lasê naŋ atom. ²¹ Ansaê gêŋ samob ma ajaliŋ ŋanô sa. ²² Aŋgamiŋ taôm êndêŋ sec tokaiŋ-tokaiŋ samob.

²³ Biŋmalô ŋam Anôtô tau ênac dabiŋ amac atu dabuŋ ênam aucgeŋ, ma êmansaŋ nêm ŋalau to nêm ŋalêlôm ma ôlim amoa tolaŋômnêm sawageŋ e aêacnêŋ Apômtau Jesu Kilisi êmu êmêŋ. ²⁴ Ŋac tau, taŋ kêkalem amac naŋ, eŋ ŋac ŋaŋêŋ, oc ênac dabiŋ e êmbacnê.

²⁵ O lasitêwaac, aten mec êtu aêacŋa.

²⁶ Amac awem ênac lasitêwai samob ajô aêac su ma aê moalêc taôm to akôc taôm sa atôm Anôtônê launêŋ mêtê.

²⁷ Aê aoc gêjac Apômtau gebe asam papia tonec lasê êndêŋ lasitêwai samoo sêŋô.

²⁸ Aêacnêŋ Apômtau Jesu Kilisi nê moasiŋ êndêŋ amac êwac.

Paulunê papia kêtü luagêcña gêdêñ lau TESALONIKI

Noc Kilisi êmu êmêñña kêlênsôn gôlôac ança Tesaloniki e lau ñagêdô sêñô keso ñapañ. Amboac tonañ Paulunê papia kêtü luagêcña gêdêñ lau Tesaloniki nec ñac tau keto gesen biñ, nañ gêôn sa ança gôlôac tau sebe Apômtau êmu êmêñ ñanoc kêdabiñgac. Paulu gesen biñ tonañ ma gêwa sa gebe Kilisi êmu êmêñ atom, “Ñac alôb-alôb secsêga”, tañ êkêñ kisa êndêñ Kilisi ñawaô nañ, mênêpoa lasê ma êkac ñamalac sêñgôm sec to gêñ alôb-alôb ênam sêga acgom.

Lau sêsam papia tauña sêoc kisa to ñandañ, tec aposolo gêlêñ biñ êsêac gebe sêkêñ êwin ñañêñ sênsiñ sugen to sênam nêñ kôm sênac ñawaegen, ec lemen ñakolen êlôm êsêac amboac sêlic Paulu to nê kômwaga sêgôm-sêgôm nañ, ma sêmoasiñ lau sêñgôm gêñ ñajamña enden töngeñ.

Ñadênañ

1. Paulu gêjac m papia tau 1:1-2
2. Paulu awa gêoc to awa gêjac Anôtô kêtü gôlôac tauña 1:3-12
3. Biñ Kilisi êmu êmêñña 2:1-17
4. Paulu gêlêñ biñ êsêac gebe sêsa nêñ lêñ têtôm lau buña 3:1-15
5. Paulu gêjac mata nê papia 3:16-18

Paulu awa gêjac lau

¹ Paulu agêc Silwana ma Timote ma biñ êndêñ gôlôac dabuñ Tesaloniki, tañ Tamenji Anôtô agêc Apômtau Jesu Kilisi sêbiñ aêac tön nañ. ² Tamenji Anôtô agêc Apômtau Jesu Kilisi nêñ moasiñ to biñmalô êndêñ amac êwac.

Kilisi êmu êmêñ ma êmêtôc ñamalac

³ O lasitêwaac, aêacma ñalêlôm kêkac aêac tec ajam danje gêdêñ Anôtô kêtü amacña ñapañ, gebe amacnêñ akêñ gêwiñ kesewec kêlêlêc, ma akêñ têtmac gêwiñ gelom tau gêdêñ-gêdêñgeñ gêjam amac auc. ⁴ Agôm amboac tonañ, tec aêac alanem tauñ kêtü amacña gêdêñ Anôtônê gôlôac ñagêdô. Êsêac sêjanda amac to aêc gêñwapac, mago aêc totêmtac kêpa sugen ma akêñ gêwiñ ñajaña.

⁵ Biñ tonañ gêwa Anôtônê mêtôc sa gebe jagêdêñ. Amac aêc gêñwapac kêtü Anôtônê gamêñña ma Anôtô kêmasañ amac e atôm gebe awê kain gamêñ tau. ⁶ Ma Anôtô oc êñgôm gêñ naêndêñ. Eñ êkêñ lau, tañ sêkêñ gêñwapac gêdêñ amac aêc nañ, tañ sêoc gêñwapac êjô. ⁷ Ma eñ oc êlêwan gêñwapac, tañ aêc amoa nañ, su ança amac to aêac amboac tonañgeñ. Eñ êñgôm gêñ tau êndêñ noc Apômtau Jesu eoc tau lasêña ança undambê to nê anjela ñaclai. ⁸ Eñ eoc tau lasê tojawaô ma êkêñ ñagêjô êndêñ êsêac, tañ sêjam kauc Anôtô to tañenpêc aêacnêñ Apômtau Jesu nê ñawae ñajam nañ. ⁹ Êsêacnêñ ñagêjô gebe sêoc ñandañ sênañña, tañ ênêc enden töngeñ. Ac sêmoa jaêc Apômtau lanônem to nê ñaclai ñañawasi. ¹⁰ Êndêñ bêc Apômtau Jesu êmêñña nañ, Anôtônê lau oc tetoc eñ sa to lau samob, tañ sêkêñ gêwiñ aêacma biñ, tañ ajac jaen amac nañ.

¹¹ Aêac taên gêjam biñ tonañ, tec aten mec kêtü amacña ñapañ. Aêac aten aêacnêñ Anôtô gebe êmansañ amac e atom gebe andançuc ênê kalem. Aêac aten Anôtô gebe nê ñaclai ênam kôm êpi amac e êñgôm gêñ ñajam, tañ abe ançôm nañ anô êsa to ênac dabiñ akêñ gêwiñ ñakolen. ¹² Embe amboac tonañ, go amac atoc aêacnêñ Apômtau Jesu nê ñaê sa, ma eñ etoc amac sa. Aêacnêñ Anôtô agêc Apômtau Jesu Kilisi nêñ moasiñ êñgôm gêñ tau ñanô êsa.

2

Nac gesen biɲsuɲa nê biɲ

¹ O lasitêwaac, aêac abe asôm biɲ êpi aêacnêɲ Apômtau Jesu Kilisi êmu êmêɲ to ênac aêac sa tapi tagen dawin enɲa, tec atenɲ amac gebe. ² Lau sênam amacnêɲm kauc ôkwi-ôkwi sebenɲ to sêlênsônɲ amac atom. Êsêac oc sêsôm gebe Apômtaunê bêc gêmêɲ sugac. Êsêac oc sêɲgôlinɲ biɲ êpi ɲalau, taɲ geoc biɲ tau lasê me êpi ɲac tenɲ, taɲ kêsôm biɲ tau me êpi papia, taɲ sêsôm gebe aêac ato naɲ. ³ Alic taôm gebe lau tenɲ sêɲgôm gêɲlêlôm gebe sênsau sêôc amac atomanô. Bêc tau oc êmêɲ atomgenɲ e ɲamalac sêkac taunɲ su aɲga Anôtônê êmuɲ ma ɲac gesen biɲsuɲa eoc tau lasê su acgom. ɲac tau tonanɲ oc ênaɲa samucgenɲ. ⁴ Enɲ oc êkêɲ kisa êndêɲ Anôtô to nê sakinɲ samob. Ma enɲ oc etoc tau sa ma êɲgônɲ Anôtônê lôm dabunɲ to êtôc tau êndêɲ lau gebe enɲ Anôtô.

⁵ Biɲ tonanɲ kasôm gêdêɲ amac gêdêɲ taɲ gamoa gawinɲ amac naɲ. Amac oc taêm gêjam biɲ tau me masi. ⁶ Ma amac ajala gêɲ, taɲ kêkô enɲ auc gebe êmêɲ galoc atom naɲ. Enɲ eoc tau lasê êndêɲ noc, taɲ Anôtô êkêɲ nanɲgenɲ. ⁷ ɲaclai taɲ gesen biɲsu su naɲ, gêjam kôm gêmoea, tagenɲ kêsɲɲ tau gêc lêlômgenɲ. Êsɲɲ tau e sêkôc ɲac, taɲ kêkô gêɲ tau auc naɲ, su acgom. ⁸ Go ɲac gesen biɲsuɲa eoc tau lasê. Ma Apômtau Jesu oc ênac enɲ êndu ɲa nê awajaô. Ma Apômtau embe êmêɲ tonawêgenɲ, go ɲawê tau enserɲ enɲ su amboac tonanɲ. ⁹ ɲac gesen biɲsuɲa oc êmêɲ toSadaɲnê ɲajaɲa ma êɲgôm gêɲ ɲaclainɲ tokainɲ-tokainɲ ma gêɲtalô to gêɲsêga dansaɲɲa. ¹⁰ Ma enɲ êns u êôc êsêac, taɲ sênaɲa naɲ, ɲa dansaɲ tokainɲ-tokainɲ. Êsêac oc sênaɲa gebe têtac gêwiɲ biɲɲanôɲa gêc êsêacɲa atom. Embe têtac êwiɲ biɲɲanô, oc Anôtô ênam êsêac kêsi. ¹¹ Kêtu tonanɲa Anôtô êkêɲ ɲaclai dansaɲɲa êôc êsêac gebe sêkêɲ êwiɲ biɲdansaɲ, ¹² gebe êsêac samob, taɲ sêkêɲ gêwiɲ biɲɲanô atom ma têtac gêwiɲ biɲ geo ɲawaô naɲ, Anôtô êmêtôc êsêac e sênaɲa.

Anôtô kêjalɲ aêac sa gebe danɲgônɲ matenɲ jali

¹³ O lasitêwaac, Apômtau têtac gêwiɲ amac tec aêacma ɲalêlôm kêkac aêac e ajam danɲge Anôtô kêtu amacɲa ɲapaɲ, gebe Anôtô kêjalɲ amac sa gêdêɲ andanɲgenɲ ma ɲalau Dabunɲ kêkêɲ amac atu Anôtônê lau e akêɲ gêwiɲ biɲɲanô tau, tec Anôtô gêjam amac kêsi. ¹⁴ Anôtô kêkêɲ aêac asôm ɲawae ɲajam, taɲ kêkalem amac naɲ, gebe amac akôc aêacnêɲ Apômtau Jesu Kilisi nê ɲawasi sa. ¹⁵ O lasitêwaac, amboac tonanɲ akô ɲajaɲa ma amansaɲ mêtê, taɲ aêac adônɲ gêdêɲ amac naɲ. Biɲ ɲagêdô asôm ɲa awenɲgenɲ ma ɲagêdô ato kêsêp papia.

¹⁶ Aêacnêɲ Apômtau Jesu Kilisi agêc Tamenɲi Anôtô tau, taɲ têtac gêwiɲ aêac to kêmoasiɲ aêac tamoa tenɲgenɲ totêtac malôgenɲ ma takêɲ matenɲ ɲanô ɲajam ôɲa tau naɲ, ¹⁷ ênam malô nêɲ ɲalêlôm to êpuc amac tôɲ gebe aɲgôm gêɲ samob to asôm biɲ samob ɲajamgenɲ.

3

Atenɲ mec êtu aêacɲa

¹ O lasitêwaac, jasôm tenɲ êwiɲ gebe atenɲ mec êtu aêacɲa gebe Apômtaunê biɲ êiêti ênam gamêɲ auc êna e ɲamalac tetoc mêtê sa amboac amac agôm. ² Ma atenɲ gebe Anôtô ênam aêac sa aɲga lau sec to alôb-alôb nêɲ gebe lau taêsam sêmoa, taɲ sêkêɲ gêwiɲ ɲawae ɲajam atom.

³ Mago Apômtau enɲ ɲac ɲaɲêɲ. Enɲ oc êpuc amac tôɲ ma ejop amac êtu ɲac sec tauɲa. ⁴ Apômtau kêkêɲ aêac akêɲ gêwiɲ gebe biɲ, taɲ asôm gêdêɲ amac naɲ, amac amasaɲ su ma oc amansaɲ. ⁵ Apômtau tau ênam gôlinɲ amacnêɲm ɲalêlôm gebe têtac êwiɲ Anôtô ma aôc gêɲwapac totêtac êpa sugenɲ atôm Kilisi tau.

Aêac samob tanam kôm tanac ɲawaegeɲ

⁶ O lasitêwaac, aêac ajac biɲsu amac ajam aêacnêɲ Apômtau Jesu Kilisi lanô, gebe aɲgamiɲ taôm êndêɲ lasitêwai, taɲ sêsa nêɲ lêɲ salaɲ to sêbu biɲsu, taɲ aêac akêɲ gêdêɲ

êsêac nañ. ⁷ Taôm ajalagac gebe atêku aêac, ec ñajam, gebe gêdêñ tañ aêac amoa awiñ amac nañ, asa ma lêñ salêñ atom. ⁸ Aêac aen amacnêm ñac teñ nê mo teñ ñaôma atom. Aêac ajam ma koleñ e tekweñ gêbac kêtôm bêc to gelengeñ, gebe amacnêm teñ im têtwa su ñaômageñ êtu aêacña atom. ⁹ Aêac atôm gebe ajatu gêñ taniñña aña amacnêm, mago agôm atom, abe akêñ ñadôñdôñ êndêñ amac gebe atêku aêacña. ¹⁰ Gêdêñ tañ aêac amoa awiñ amac nañ, asôm biñ tonec gêdêñ amac su gebe “Ñac teñ embe endec kôm, nañ êniñ gêñ atom.” ¹¹ Aêac ato biñ tonañ gebe añô ñawae gebe nêm lau ñagêdô sêsa nêñ lêñ salêñ. Êsêac sêjam kôm atom, sêgôm gêñ sêbôcgeñ. ¹² Aêac anac biñsu lau amboac tonañ to alêñ biñ êsêac êtu Apômtau Jesu Kilisiña gebe sênam nêñ kôm êtu katô, ec sêniñ tañ nêñ ñêñgeñ. ¹³ O lasitêwaac, ôlim ñakam êsa êtu añgôm gêñ ñajamña atom. ¹⁴ Ñac teñ embe taña wamu aêacma biñ, tañ ato kêsêp papia tonec nañ atom, nañ taêm ênam ênê biñ ma êñgamiñ taôm êndêñ eñ gebe maja tau. ¹⁵ Mago alic eñ amboac nêm ñacjo atom, anêc biñsu eñ amboac lasimi teñ.

Paulu gêjac mata nê papia

¹⁶ Ma biñmalô Ñatau tau êkêñ biñmalô êndêñ amac êtôm têm samob ñalêñ tokaiñ-tokaiñ. Apômtau êwiñ amac samob.

¹⁷ Aê, Paulu tauc, lemoc kato biñ aoc gêjac amacña tonec. Ñoc papia tonec taujala. Aê kato amboac tonecgeñ. ¹⁸ Aêacnêñ Apômtau Jesu Kilisi nê moasin êndêñ amac samob êwac.

Paulunê papia namatanja gêdên TIMOTE

Timote tau nec en nãc buña matac ten anãa Asia Sauñ. Têna Judao ma tama Helen. En gêwiñ Paulu ma kêpuc en êôn kêtú kom mêtêna samob jakêsap en tøn nãñêngosu.

Paulunê papia namatanja gêdên Timote nec gêc tau keto kêwaka biñ natêna têtêac sa. (1) Paulu gêjam la Timote gebe ejop tau êndên mêtêgeo, tan gêôn sa anãa gôlôac buña tau nalêlom gêwiñ nan. Mêtêgeo tonan ñai nam kêsêp lau ñagêdô sêgaluñ kauc jaba anãa lau juda to lau samuc nêñ kêsêp taulêlôm. Lau seboc lau ten sênam tauñ kêsî sêngôm naêtôm atom, sêjala gêñ, tê nam kêsîñ tau gêc lêtôm en nê, êwiñ acgom. Ac tec sêsôm lau sênam dabuñ gêñ taniñña ñagêdô ma sêjac jao lauo to ñac sênam tauñña atom. (2) Go Paulu keto biñ tanam jaom gôlôacña ma om ñasakiñ ñagoliñ ñagêdô gêwiñ. En gêwa kômwaga gôlôacña nêñ nalêlôm to nêñ gam sa. (3) Gocgo gêtêñ biñ Timote gebe ênac dabîñ tau êtu Jesu Kilisi nê sakiñwaga mansañ ñjam ten. Ma gêwa ênê kôm, tan gêjac en ñawae gebe ênam êndên lau buña ñagêdô êndên-êndêngeñ nan, ñam sa amboac tan.

Ñadênan

1. Paulu gêjac m papia tau 1:1-2
2. Gôlôac dabuñ tau to gakolegwaga nêñ kôm ñagôliñ 1:3-3:16
3. Timote tau nê kôm to ñagôliñ 4:1-6:21

Paulu gêjac m nê papia

¹ Kilisi Jesu nê aposolo aê, Paulu, tec aêacnêñ kêsîwaga Anôtô agêc Kilisi Jesu, tan takên maten en tamoa nan, kêjatu aê, ² tec kato ñoc papia tonec gêdên aôm, Timote. Aôm kôtu aê latuc kêtú kôkêñ gêwiñña. Tamenî Anôtô agêc aêacnêñ Apômtau Kilisi Jesu nêñ moasin to taên walô ma biñmalô êndên aôm êwac.

Ojop taôm êndên mêtê geo

³ Gêdên tan aê gaja Makedonia nan, kasakiñ aôm gebe ôngôn Epese ma ôsôm êndên lau ñagêdô gebe sênam mêtê ten eo atom. ⁴ Ôsôm êndên êsêac gebe sêwi miñ lanãwa ñaôma-ñaôma to nêñ abenî to dêbuñî nêñ ñaê ñadênan sêpuc tauñ ñamña siñ. Biñ tonan oc anãôm biñ êlênsôn elêmê ma anam lau ten sa êtu sêkêñ awiñ Anô tônia atom. ⁵ ñagôliñ tan aôm kôkêñ gêdên êsêac nan, ñamanô tau tonec gebe têtmac êwiñ ñanô, tan nam kêsêp ñalêlôm ñawa to ñalêlôm ñanêñ ma akêñ êwiñ ñakêñkêñ ñjam tonêm ñalêlôm makengeñ. ⁶ Lau ñagêdô sêwi lêt tonan siñ ma sêlênsôn tauñ sêsôm biñ agwa-agwa ñaôma. ⁷ Êsêac seboc têtôn Anôtônê biñsu, mago sêjam kauc biñ, tan sêsôm to biñgalôm, tan sêjam sêmoa nan ñam.

⁸ Aêac tec tajala gebe Anôtônê biñsuanô embe tamansañ ñapep, oc gêñ ñjam samucgeñ. ⁹ Aêac tajala tonec gêwiñ gebe sêmasañ biñsu kêtú lau gêdênña atom. Biñsu tau mênkêsa kêtú lau, tan sêgôm gêñ wauc-waucgeñ to tanenpêc ma dedec Anôtô to sêgôm sec, sêlic gêñ ten kêtú nêñ gêñ dabuñ atom, sêsôm biñ alôb-alôb ñawaô, sêjac tenenî to tamenî ma ñamalac êndu nanña. ¹⁰ Biñsu tonan mênkêsa kêtú lau mockainjo to mockainña ma ñacwaga, tan sêkwalec tauñña, ma kêtú êsêac, tan têtulu ñamalac têtú gêñômanja to lau dansañ ma êsêac, tan têtôc lemen, mago sêsau nanña, ma kêtú êsêac, tan sêgôm gêñ ñagêdô samob, tan gesen mêtê ñjam suna nan. ¹¹ Biñ tonan gêc ñawae ñjam, tan Anôtô kêkêñ gêdên aê gebe jasôm lasêña. ñawae ñjam tonec gêwa Anôtô, tan awen gêôc en nan, nê ñawasi sa.

Paulu gêjam danãe Anôtô kêtú taê walô enña

¹² Aê gajam danãe aêacnêñ Apômtau Kilisi Jesu, tan kêpuc aê tøn ma gêlic aê katôm gebe janam sakiñ en nan, tec kêkêñ kôm gêdên aê. ¹³ Gêmungeñ tec aê kasôm biñ alôb-alôb kêpi Jesu ma kêjanda en to kalêsu gôlôac dabuñ. Mago Anôtô taê walô aê, gebe kakên

gêwiñ mêtê atom tagen ma gajam kauc gêñ, tañ gagôm nan. ¹⁴ Aêacnêñ Apômtau kêsêwa nê moasiñ kêpi aê ma kêkêñ aê kakêñ gêwiñ to têtac gêwiñ ñanô, tañ ñawakac kêsêp Kilisi Jesu tau nan. ¹⁵ Biñ tonec tec ñanô, ñamalac samob sêkêñ êwiñ acgomman, gebe Kilisi Jesu gêmêñ nom gebe ênam lau sec kêsi. Ma aê tec katu lau sec tau nêñ ñac ñamata. ¹⁶ Kêtu biñ tonanña Anôtô taê walô aê gebe Kilisi Jesu êwa nê lêñ ê ñamalacnêñ biñ tônia sa êpi aê êtu ñamata e jatu lau, tañ oc sêkêñ êwi ñ en ma sêngôn mater jali tengeñ nan, nêñ ñadônôn. ¹⁷ Anôtô taugen kêtu têm samob ñakiñ. En gêmoa tengeñ ma ñamalac ten mataanô gêlic en atom. En taugen kêtu Anôtô. Lanem to ñawasi êndên en êtôm têm totêmgeñ. Biññanô.

¹⁸ Latucenec Timote, aê kakêñ ñagôliñ tonan gêdêñ aôm gebe ojop. Biñ tonan seoc lasê kêpi aôm gebe êpuc aôm tônia ma ônac siñ ñajam. ¹⁹ Ôkêñ êwiñ tonêm ñalêlôm ñanêngeñ. Lau ñagêdô sêwê biñ tonan auc ma sêkêñ gêwiñ atom, tec têtû lau gêbac. ²⁰ Lau tau nêñ ñagêdô tonec Humenai agêc Alesandere. Aê kakêñ êsêagêc sêsêp Sadan lêma gebe êndôn êsêagêc e sêsôm biñ alôb-alôb êtiam atom.

2

Biñ tateñ mecña

¹ Amboac tonan aê jalên biñ amac gebe anôm gêñ tonec êtu ñamatagen acgom gebe aten nêñ gên êndên Anôtô to aten mec ma taêm ênam nêñ lau êsap nêñ mec ñalêlôm to anam dange êtu ñamalac samobña. ² Aten mec êtu kiñ to gôliñwaga samobña, gebe tamoa nêñ ñajam to danğôn tomalô, ma danğôm nêñ gên tasa Anôtônê lên to tamansañ gên samob ñapep. ³ Biñ tonan gêjac aêacnêñ kêsiwaga Anôtô mataanô ñajam ma gêlic jagêdên. ⁴ Ñac tau tonan gebe ênam ñamalac samob kêsi ma gebe êkêñ êsêac sêjala biññanô tau, ⁵ gebe Anôtô tagen tec gêmoa, ma sêliñwaga tagen tec gêmoa Anôtô to ñamalac ñasawa. Sêliñwaga tau ñamalac Kilisi Jesu, ⁶ tañ kêkêñ tau gêjac da lau peben. Biñ tonan gêwa sa gêdên ñanoc gebe Anôtô gebe ênam ñamalac samob kêsi. ⁷ Anôtô kêkêñ aê katu ñacjaen to aposolo ma lau samuc nêñ kêdônwaga gebe jasôm lên takên gêwiñña to biññanô tau lasê êndên êsêac. Aê kasôm biññanô, kasau atom.

⁸ Aê gabe ñacwaga teten mec êtôm gamên samobgeñ. Êsêac embe sêlam lemen dabuñ, go têtac ñandan to têtac lulu atom.

⁹ Ma biñ tonec êpi lauo amboac tonanğen, gebe sêmansañ taun ñapep ma majen taun êtu gêñ secña ma sênam gêlôn taun tokaucgeñ. Êsêac sêmac poac ma sêkôc gold to kêkôm ma sêsô ñakwê toñaoli kapôên-kapôên atom. ¹⁰ Êsêac sênam gêlôn taun ña kôm ñajamgeñ, tec êwa êsêac sa gebe têtôm lauo, tañ têtêc Anôtô nan. ¹¹ Lauo sênam taun tônia to sêkônin taun, go sênô biñ e êtu tañ êsêac. ¹² Aê jalôc gebe lauo têndôn lau to têtû ñacwaganên ñatauo nec atom. Êsêac sêmoa sênam taun tônia. ¹³ Anôtô kêkêñ Adam kêtu ñamata acgom, go kêkêñ Ewa kêdaguc. ¹⁴ Ma Adam kêkêñ gêwiñ biñdansañ atom, awê tec kêkêñ gêwiñ e kêgêli biñsu. ¹⁵ Lauo embe sêsap sêkêñ gêwiñ to têtac gêwiñ tônia ma sêsa nêñ lên sênam dabuñ taun tokaucgeñ ma embe sêkôc ñapalê, go Anôtô ênam êsêac kêsi.

3

Gôlôac dabuñ nêñ laumata nêñ ñagôliñ

¹ Biñ tonec biñ ñanô gebe ñac ten embe taê êka gebe êtu gôlôac dabuñ ñagejobwaga, nan nê ñalêlôm êkac en êtu kôm ñajam tenña. ² Gejobwaga tonan talic en ñac mansañ samucgeñ, ênam awê tagen ma êmoa tokauc ñawagen. En êsa nê lên tokauc ma katôgeñ. En êngôm ja lau samob ma en êtôm gebe êndôn launja. ³ Ênôm gên anaboa atom to lêma ênac siñ ñawaô atom. En ñac malô to ñac wama. En têtac gamin atom. ⁴ En ênam gôliñ tau nê gôlôac ñapep e nê ñapalêo to ñac tetoc en sa totanğen wamugen. ⁵ Ñac ten embe ênam gôliñ tau nê gôlôac êtôm atom, oc ejop Anôtônê gôlôac amboac ondocgeñ. ⁶ Akên ñac, tañ

kêtu ñac bunja dambêgen nan, êtu gejobwaga atom, gebe enj oc etoc tau sa e mêtôc, tanj kêtap Sadanj sa nan, êpi enj amboac tonanj. ⁷ Akêñ ñac, tanj lau sêmoa jaéc gôlôacña sêsôm enj wae ñajam nanjen, gebe sêmbu enj atom to Sadanjê lip ênac enj atom.

Sakiñwaga gôlôac dabunña nêñ ñagôlinj

⁸ Sakiñwaga gôlôac dabunña amboac tonanj. Êsêac lau wapac, imbelenj pap atom, sênôm wain anaboa atom ma sêwê launêñ gêñ auc atom. ⁹ Biñjanô tanj êsêac sêkêñ gêwiñ nan, sêkam tôñ ña nêñ ñalêlôm ñawa. ¹⁰ Ansaê lau tonanj êmunj acgom. Embe alic êsêac têtôm, go sênam sakiñ gôlôac. ¹¹ Êsêacnêñ lauo amboac tonanjen. Êsêac lauo wapac, sênga biñ atom, sêmoa tokauc ñawagenj ma sêngôm nêñ gêñ samob ñanjênjen. ¹² Sakiñwaga gôlôac dabunña sênam awê tagen-tagenj ma sênam gôlinj nêñ ñapalêo to ñac ma nêñ gôlôac ñapep. ¹³ Êsêac tanj sêjam sakiñ nêñ gôlôac ñapep nan, oc nêñ sakiñ etoc êsêac sa ma sêkêñ êwiñ Kilisi Jesu totêntac êpa sugenj.

Anôtônê mêtê ñabiñ ñalêlômña

¹⁴ Biñ tonanj kato gêdêñ aôm ma taéc kêka gebe jandêñ aôm jawac sebenj. ¹⁵ Mago gêñ tenj embe ênam aê tôñ, go papia tonec êwa biñ sa êndêñ aôm e ôjala lêñ ômoa Anôtônê andunja ñam. Anôtônê andu tau Anôtô mata jali nê gôlôac, tanj kêtú biñjanô ñaalê to ñasenjen. ¹⁶ Biñjanôgoc, Anôtônê mêtê, tanj kêsiñ tau kêsêp lêlômgenj nan kapôênanô.

Enj geoc tau lasê kêtú ñamalac.

Ñalau Dabunj gêwa enj sa gebe enj ñac gêdêñ.

Anjela sêlic enj.

Sêjam ênê mêtê gêdêñ lau samuc.

Lau nomña sêkêñ gêwiñ enj.

Anôtô kêsip enj sa tonjawasigenj.

4

Biñ kêpi kêdôñwaga dansanj

¹ Ñalau Dabunj gêwa sa kwananjenj e gêc awêgenj gebe êndêñ têm ñamuña lau ñagêdô oc sêkac taunj su anja sêkêñ gêwiñ ñanôña nasêsap ñalau dansanjña tôñ to sêkôc ñalau sec nêñ mêtê sa. ² Ñalau sec tonanj sêjam ñamalac dansanj lanôñ, tanj sêsau lau. Êsêacnêñ ñalêlôm kêtôm ja kêpac gêñ kêtú matê. ³ Êsêac tonanj sêjac jao gebe ñacwaga sênam awê atom ma lauo sênam ñac atom. Ma êsêac sêkac ñamalac gebe sêngaminj taunj êndêñ gêñ taniñña ñagêdô. Mago Anôtô kêkêñ gêñ taniñña tonanj gebe aêac lau takêñ gêwiñ to tajala biñjanôña takôc sa todañgegenj. ⁴ Gêñ totau-totau samob, tanj Anôtô kêkêñ nan, tau ñajam. Amboac tonanj takôc gêñ tonanj ñai samob sa todañgegenj ma dambu tenj atom, ⁵ gebe Anôtônê biñ to mec gêgôm gêñ tau kêtú dabunjac.

Kilisi Jesu nê sakiñwaga ñajam

⁶ Aôm embe ôwa biñ tonanj sa êndêñ lasitêwai, oc ôtu Kilisi Jesu nê sakiñwaga ñajam, gebe takêñ gêwiñ ñabiñ to mêtê ñajam, tanj kôdaguc nan, kêtú nêñ mo gêlôm aômña. ⁷ Mago minj alôb-alôb to lauo ñanô nêñ biñ ole nanj ômasuc. Ôsa Anôtônê lêñ ônsaê-ônsaê e êtu tôñ aôm. ⁸ Embe tansaê gebe tatu mêtê ôlinjenj, oc ênam aêac sa ñanô atom. Mago embe tasa Anôtônê lêñ, oc ênam aêac sa êtu gêñ samobña. Anôtô gêjac mata gebe ênam aêac sa êndêñ têm tamoa matenj jali anja nomña to êndêñ têm danjgôn matenj jali anja ônêña amboac tonanjenj. ⁹ Biñ tonanj ñanô to gêdêñ kêtôm gebe ñamalac samob sêkôc saña. ¹⁰ Kêtú mêtê tonanjña aêac tajam kolenj tosinjenj gebe aêac takêñ matenj Anôtô mata jali, tanj kêtú ñamalac samob nêñ kêsiwaga, mago kêtú aêac lau-takêñ-gêwiñwaga nêñ kêtú ñamata.

¹¹ Ôjatu biñ tonanj ma ôndônj lau gebe sêmansanj. ¹² Lau tenj lanôñ elo aôm êtu aôm ñac matacña atom. Aômñêñ biñ to nêñ lêñ ma têtac gêwiñ to kôkêñ gêwiñ ñanô ma

nêm ñalêlôm ñawa êtu ñadônđôn êndên lau-sêkên-gêwiñwaga. ¹³ Ôsam mêtê lasê to ôiêñ biñ gôlôac ma ôndôn lau tau ômoa e tauc jawac acgom. ¹⁴ Ôim Anôtônê moasiñ, tañ gêc ñalêlôm nañ, su atom. Moasiñ tau gelom aôm gêdên tañ seoc Anôtônê biñ lasê gêdên aôm ma gôlôac dabuñ nêñ laumata sêu lemeñ gêsac aôm nañ. ¹⁵ Biñ tonañ taêm ênam ma biñ tonañ ênam gôliñ nêm lêñ, gebe lau samob sêlic aômnêm kôm esewec. ¹⁶ Ojop taôm to mêtê, tañ kôdôn gômoa nañ ñapep. Ôsap tôngeñ. Ôngôm tonañ, ec ênam aôm taôm to êsêac, tañ sêñô aômnêm biñ nañ sa.

5

Timote ênam sakiñ to ejop nê lau ñapep

¹ Ônsaic biñ ñamalacanô teñ atom, ôlêñ biñ eñ amboac tamam. Ma lau wakuc nañ ôlic êsêac amboac lasimi. ² Lauo ñanô nañ ôiêñ biñ êsêac amboac tênami, ma lauo wakuc amboac latômio tonêm ñalêlôm ñawageñ.

³ Awêtuc embe awêtuc ñanôgeñ, nañgo oloc êsêac sa. ⁴ Ma awêtuc teñ embe nê gôlôac to dêbui sêmoa, nañ sênam eñ sa êjô moasiñ tañ teneñi to tamenñi sêkên gêdên êsêac nañ. Sêngôm amboac tonañ, ec ênac Anôtô mataanô ñajam. ⁵ Ma embe awêtuc ñanô, tañ taugenê moa nañ, oc êkên mata Anôtôgeñ ma êsap mec tôn ma eteñ Anôtô êtôm êmbêc to elenjen. ⁶ Ma awêtuc teñ embe êsa nê lêñ taê ênam tau ôligen, nañ talic eñ mata jali, mago gêmac êndugac. ⁷ Ônac biñsu êsêac gebe sêmoa tobiñ masigen. ⁸ Ñac teñ embe ejop tau nê lau to êmoasiñ tau nê lasitêwai atom, oc enseñ biñ takên gêwiñña su. Eñ êtu ñac sec êlêlêc lau-sêkên-gêwiñ-atomwaga su.

⁹ Oto awêtuc teñ nê ñaê êsêp awêtucnêñ ñaêmôkê paliñ-paliñgeñ atom. Awêtuc tañ nê jala kêtú 60 su ma gêjam ñac tageñ nañgeñ nê ñaê êsêp. ¹⁰ Ênê wae gêjam kôm ñajamña ênêc amboac tonanjen. Eñ embe êlôm nê gôlôac ñapep, êngôm ja lau, êkwasiñ Anôtônê lau eñkaiñ, ênam lau sêngôn jageonja sa to êpuc gêñ ñajam samob ñam, nañgo nê ñaê êsêp ñaêmôkê.

¹¹ Oto awêtuc wakuc nêñ ñaê êsêp ñaêmôkê atom, gebe êsêac oc taên ênam biñ ñacña ma ôliñ ñakam êsa êndên Kilisi. ¹² Lauo tonañ ñai oc sêsap nêñ biñ, tañ sêmoatiñ kêtú ñamata nañ, tulu e sêmoa tobiñgeñ. ¹³ Lauo amboac tonañ têdôn taun gebe sênam ojom ma sênac laoc launên andugen. Ma sêjam ojomgeñ atom, awenñsun ñakasop-kasop ma sêlênsôn lau ñagêdô nêñ biñ to sêsôm biñ, tañ têtôm atom gebe sêsôm nañ. ¹⁴ Amboac tonañ aê gabe awêtuc wakuc sênam ñac êtiam, ec sêkôc ñapalê ma sêmansañ nêñ andu ñapep. Sêngôm amboac tonañ, gebe ñacjo êmbu aêac êtu lêñ keso teñña atom. ¹⁵ Awêtuc tau ñagêdô tec sêkac taun su ma sêsap Sadan tôngac. ¹⁶ Awêtuc ñagêdô embe sêngôn sêwiñ nêñ awê kêkên gêwiñña teñ, go awê tau ênam êsêac sa, gebe êkên wapac êndên gôlôac atom. Go gôlôac dabuñ têtôm gebe sênam awêtuc sawaanô sa.

¹⁷ Atôc gôlôacnêñ laumata, tañ sêjam jaom nêñ gôlôac ñapep nañ, sa êlêlêcman. Aê kasôm biñ kêpi êsêac, tañ sêjam mêtê to têdôn lau sim taun sugen nañ. ¹⁸ Amac ajala gebe teto gêc gebe “Ôkic bulimakao, tañ kêka mopolom gêmoa nañ, awasun auc atom.” Ma biñ teñ gêc gêwiñ gebe “Kolenwaganê kôm ñaôli gêjac eñ ñawaegoc.” ¹⁹ Biñ teñ embe êpi laumata teñ, nañ ôkên tañam sebeñ atom. Ñac luagêc me télêac sêwa sa êtôm tau acgom, go ôkên êwiñ. ²⁰ Lau tañ sêngôm sec nañ, ômêtôc êsêac anja lau samob lañônñêm gebe lau ñagêdô sêlic ma têtêc taun. ²¹ Aê kakô Anôtô agêc Kilisi Jesu to anela, tañ Anôtô kêjaliñ êsêac sa nañ, lañônñêm ma aoc gêjac aôm gebe Ojop ñagôliñ tonañ ñapep. Ômoasiñ ñac teñ êlêlêc ñac teñ su atom to taêm labu nêm ñac ôlim andan taômña atom. ²² Ôkên lêmam ênsac ñac teñ gebe ônam mec eñ êtu sakiñ teñña sebeñ atom. Ma ôwê lau ñagêdô nêñ sec ñakaiñ ôwiñ atom. Ojop taôm nêm ñalêlôm gebe ñawageñ.

²³ Ônom bu nãomageŋ atom, ônom wain nãgec êwiŋ êtu nêŋ têtacwalô to gêmác gêgôm aôm elêmêŋa.

²⁴ Lau nãgêdô nêŋ sec kêtú awê sebeŋ ma sec tau kêsêlêŋ gêmúŋ têm sêmêôtôc êsêacŋa. Mago nãgêdô nêŋ sec oc êtu awê êndanŋucgeŋ. ²⁵ Ma koleŋ nãjam kêtú awê amboac tonanŋeŋ. Ma nãgêdô embe êtu awê sebeŋ atom, oc êsiŋ tau êtôm atom.

6

¹ Sakiŋwaga samob tetoc nêŋ nãtaui sa nãpepgeŋ, gebe bi ŋ alôb-alôb êpi Anôtônê nãe to mêtê atom. ² Sakiŋwaga taŋ nêŋ nãtaui sêkêŋ gêwiŋ nan, taêŋ êpa êsêac su gebe êsêacnêŋ lasitêwai nec atom. Masi. Êsêac sênam sakiŋ sênac nãwaageŋ gebe nêŋ sakiŋ oc êmoasiŋ lau sêkêŋ gêwiŋŋa, taŋ Anôtô têtac gêwiŋ êsêac nan.

Mêtê geo to awa nãnô

Biŋ tonec ôndôŋ to ôlêŋ biŋ gôlôac. ³ Nãc teŋ embe êndôŋ mêtê teŋ eso mêtê tonan ma êsap aêacnêŋ Apômtau Jesu Kilisi nê biŋ nãjam to Anôtônê lêŋ tôŋ atom, ⁴ nan oc etoc tau sa nãomageŋ ma êjala biŋ teŋ atom. Lau amboac tonan nêŋ nãlêlôm kêkac êsêac keso, tec awenŋsuŋ gêôc ka tauŋ to sêsôm biŋkalom nãwaô. Biŋ tonan kêtú têtac sec to kisa ma biŋ alôb-alôb to sêga biŋ sec nãmôkê. ⁵ Lau tonan sêjam biŋgalôm nãwaô, mago nêŋ kauc kêlênsôŋ ma sêkac tauŋ su anŋa biŋnãnô tau e seboc Anôtônê lêŋ kêtú intêna têtap awa saŋa teŋ.

⁶ Biŋnãnô, lau embe sêsap Anôtônê lêŋ tôŋ to sêlic gêŋ, taŋ gêc êsêacŋa gebe kêtôm, nan têtap awa nãnô tau sa su. ⁷ Aêac tamêŋ nom tolemeŋ sawageŋ ma oc dawí nom siŋ tolemeŋ sawageŋ amboac tonan. ⁸ Embe tatap nêŋ mo to nêŋ nãkwê sa naêtôm aêac, nan kêtôm. ⁹ Lau taŋ taêŋ kêka gebe têtú lau tolêlôm nan, sêsêp lêtôm nãlelom ma têtac nãkalac meloc tokaiŋ-tokaiŋ, taŋ enseŋ êsêac su nan, nãlakô êkô êsêac. Gêŋ amboac tonan nãi oc êmbam nãmalac e sêmbac sênaŋa. ¹⁰ Têtac gêwiŋ awa kêtú sec samob nãwakac. Lau nãgêdô mateŋ katu gêŋ tonan, tec sêjac jaê sêkêŋ gêwiŋ ma têtap nêŋ kamoc to nãdanŋ nãlêlômŋa taêsam sa.

Paulu kêpuc Timote tôŋ

¹¹ Anôtônê nãc aôm ôêc gêŋ tonan nãi samob su. Ôndanŋuc biŋ gêdêŋ ma ôsa Anôtônê lêŋ to ôkêŋ êwiŋ mêtê ma têtac êwiŋ lau to ôc gêŋwapac totêmtac êpa sugen ma ômoa tonêŋ nãlêlôm malôgeŋ. ¹² Ônac siŋ nãjam êtu takêŋ gêwiŋŋa ma ôkam ôŋgôŋ matam jali teŋgeŋŋa tôŋ. Gêdêŋ taŋ kôsôm kôkêŋ gêwiŋ lasê lau taêsam sêŋô nan, Anôtô kêkalem aôm gebe ôŋgôŋ matam jali. ¹³ Aê kakô Anôtô, taŋ kêkêŋ gêŋ samob sêmoa mateŋ jali nan, agêc Kilisi Jesu, taŋ kêsôm biŋnãnô lasê gêdêŋ Ponti Pilata nan, lanôŋnêŋ ma jajatu aôm gebe ¹⁴ Ômansan biŋsu nãpep sawa ômoa e aêacnêŋ Apômtau Jesu Kilisi eoc tau lasê. ¹⁵ Êndêŋ nãnoc acgom, go Nãtau tageŋ, kiŋnêŋ Kiŋ to apômtaunêŋ Apômtau, taŋ awen gêôc eŋ nan, êŋgôm gêŋ tonan nãnô êsa. ¹⁶ Eŋ taugen êmac êndu atom, êmoa teŋgeŋ. Eŋ gêmoa nãwê, taŋ nãmalac teŋ êsa nãgala atom nan nãlêlôm. Nãmalac teŋ gêlic eŋ su atom ma teŋ kêtôm gebe oc êlic eŋŋa atom. Ênê wae êsa to ênê nãjana ênêc teŋgeŋ. Biŋnãnô.

¹⁷ Ôjatu lau tolêlôm awa nom tonecŋa gebe tetoc tauŋ sa atom. Êsêac sêkêŋ mateŋ awa nomŋa nãôma atom, sêkêŋ mateŋ Anôtô, taŋ kêkêŋ gêŋ samob e kêlêsuc aêacgeŋ gebe êŋgôm aêac têtac nãjam êsa. ¹⁸ Ojatu êsêac gebe sêmoasiŋ lau to têtú lau tolêlôm koleŋ nãjamŋa. Êsêac sêmoa totêmtac wapômgeŋ to sênac sam nêŋ awa êndêŋ lau sêwê kaiŋ sêwiŋ. ¹⁹ Sêŋgôm amboac tonan, go sênac nêŋ awa sa êtu têm, taŋ oc mênêsa nan, nãmôkê nãjam gebe têtap sêŋgôŋ mateŋ jali nãnô sa.

²⁰ O Timote, ojop gêŋ samob, taŋ kêsêp aôm lêmam su nan. Ondec biŋ alôb-alôb nãôma to biŋ sêôc tauŋ aucŋa, taŋ sêsam gebe “Biŋ tokauc,” mago sêsau tauŋ, biŋ tau biŋ tokauc atom. ²¹ Lau nãgêdô sêkôc biŋ tokauc tonan sa, mago seso biŋ takêŋ gêwiŋŋa.

Moasiŋ êndêŋ amac êwac.

Paulunê papia kêtû luagêcña gêdêñ TIMOTE

Paulunê papia kêtû luagêcña gêdêñ Timote nec ñac tau keto gebe êpuc nê kêpuctôñwaga matac tau tônia êtu mêtê ñakoleñña. Bin êpuc tau tônia ñañêñña gêjam paplê tonec auc. Paulu gêlêñ bin to kêkêli Timote gebe êwa Jesu Kilisi sa êsap en tônia ñañêñgen ma etoc Ñawae Ñajam to Binlênsêm Langwa ñabin ñanô sa ñapan amboac tañ. Timote gêoc ñandan to lau sêli tauñ saboa gêdêñ en, mago êngôm nê kôm kêdôñwaga to jaenwagaña êkô ñajana enden tônia.

Paulu gêjac binsu en kêkacgen gebe ênac jaê “bingalôm ñaôma to kaucgêbôc” gebe kêmoasiñ lau ten atomanô, gêgôm lau, tañ sêkêñ tañen bin amboac tonan sêbac tauñ sugen.

Paulu gêwa tau to nê lêñ ma nê koleñ sa gêdêñ Timote gebe en taê ênam ma êkêñ êtu ñadôñdôñ êndêñ tau. Aposolo gêoc ñandan to kisa, mago kêkêñ gêwiñgen. En gê bin tônia to têtac gêwiñ laugen ma kêpuc tau tônia, tec gebe Timote êpuc en wêña.

Ñad ênan

1. Paulu gêjac m papia tau 1:1-2
2. Awa gêoc Anôtô ma gêlêñ bin Timote 1:3-2:13
3. Timotenê gôliñ kêtû mêtêgeowagaña 2:14-4:5
4. Paulu tau nê bin 4:6-18
5. Paulu gêjac mata nê papia 4:19-22

Paulu gêjac m nê papia

¹ Kilisi Jesu nê aposolo aê, Paulu, tañ Anôtô taê gêjam kêtû tônia gebe jatu aposolo. En gêjac mata gebe Kilisi Jesu êkêñ aêac dangôñ maten jali, tec kêsakiñ aê gebe jasôm bin tonan lasê. ² Aênoc papia tonec êndêñ latuc Timote, tañ ñoc têtac gêwiñ aôm nan. Tamenj Anôtô agêc aêacnêñ Apômtau Kilisi Jesu nêñ moasiñ ma taên walô to binmalô êndêñ aôm êwac.

Paulu gêjam danje Anôtô to kêpuc Timote tônia

³ Aê gajam danje Anôtô ma gajam sakiñ en tonoc ñalêlôm ñawa kêtôm ñoc lau ñanô sêgôm, ma taêc gêjam aôm kêsêp ñoc meclêlôm kêtôm bêc to gelenjen ñapan. ⁴ Aê taêc gêjam aôm matamsulu ma gajam aoc su gabe jalic aôm e têtac ñajam êsa samucgen. ⁵ Aê taêc gêjam aôm gebe kôken gêwiñ ñanô kêtôm dêbômo Lois agêc tênam Ainike êsêagêc sêkêñ gêwiñ amboac tonan. Ma aê kajala gebe aôm kôkêñ gêwiñ kôtôm êsêagêc. ⁶ Kêtû bin tonanña aê gabe aôm taêm ênam Anôtônê moasiñ, tañ kêsêp nêñ ñalêlôm. Moasiñ tau aôm gôwê kain kêtû kakêñ lemoc gêsac aômña. Ôngôm nêñ moasiñ tonan elom lasê êtôm jamên. ⁷ Aôm kôjala gebe Anôtô kêkêñ ñalau tatêc tauñña gêdêñ aêac atom. En kêkêñ Ñalau ñaclai to têtac gêwiñ tauñña ma tatu mêtê tauñña gêdêñ aêac.

⁸ Amboac tonan ôwa aêacnêñ Apômtaunê mêtê sa tomajam êmbacgen ma majam êtu ênê ñac kapoacwalôña aê atom amboac tonanjen. Anôtô ñaclai êpuc aôm tônia ma ôc ñawae ñajam ñagênwapac ôwiñ. ⁹ Anôtô gêjam aêac kêsi to kêkalem aêac gebe tatu ênê lau. En kêkalem aêac kêtû aêacnêñ koleñña atom, masianô, kêkalem aêac kêtû en tau nê bin, tañ taê gêjam kwananjen nanña to kêtû êmoasiñ aêacña. Gêdêñ andanjenanô en kêmoasi ñ aêac kêtû Kilisi Jesuña. ¹⁰ Ma galoc aêacnêñ kêsiwaga Kilisi Jesu mêngeô lasê, tec geoc nê moasiñ tau lasê gêdêñ aêac. En gesen gêmacanô su ma nê ñawae ñajam geoc dangôñ maten jali tenjenña lasê.

¹¹ Anôtô kêkêñ aê gebe jatu bin tonan ñajawaga to ñaposolo ma ñakêdôñwaga. ¹² Kêtû bin tonan ñajana tec gaôc gênwapac tonec, mago majoc atom. Aê kajala ñac, tañ kakêñ

gêwiņ en naņ, ma galic kêtû tôn gebe en kêtôm gebe ejop gêņ, taņ kêkêņ kêsêp aê lemoc naņ, e êndêņ bêc ônê. ¹³ Biņ njam, taņ gônô anğa aêņoc naņ, êtu ñadônđôn. Ôndanğuc biņ tau toôkê êwiņ ma totêmtac êwiņ, taņ ñam kêsêp Kilisi-Jesu naņgen. ¹⁴ Ojop gêņ njam samob, taņ kêsêp aôm lêmam sugac naņ. Ma Njalau Dabuņ, taņ gêņgôn nêņ ñalêlôm naņ, êpuc aôm tôn êtu kôm tonanğa.

¹⁵ Aôm gônô sugac gebe lau Asiaņa samob sêkac taun su anğa aêņoc e Pugele agêc Hermogene sêwiņ êsêac amboac tonanğen. ¹⁶ Apômtau taê walô Onesiporonê gôlôac gebe ñac tau kêmoasiņ aê kêtû dim taêsam ma maja kêtû aêņoc kapoacwalôņa atom. ¹⁷ En mênğêô lasê Rom e gacgen gesom aê ñapaņ e kêtap aê sa. ¹⁸ Apômtau êkêņ en êtap Apômtaunê taê walô sa êndêņ bêc ônê. Aôm taôm kôjalagac gebe en gêjam sakiņ aê ñanô anğa Epese amboac tonan. * tau kêpi gamêņ taņ sêsam teņ gebe Asia sauņ.

2

Kilisi Jesu nê siņwaga ñjam

¹ Ma aôm latucenec, moasiņ taņ ñam kêsêp Kilisi Jesu naņ, êkêņ aôm ôkô ñajaņa. ² Ôkêņ biņ, taņ aôm gônô aê kasôm lasê gêdêņ lau taêsam sêņô naņ, êndêņ lau-ñanğênwaga. Lau tonan oc têtôm gebe sêndôn êndêņ lau ñagêdô amboac tonanğen.

³ Aôm kôtu Kilisi Jesu nê siņwaga ñjam, tec ôc gêņwapac ôwiņ siņwaga ñagêdô. ⁴ Ñac taņ kêtû siņwaga naņ, ênam nê kôm ñagêdô êwiņ atom, gebe siņ ñatau êlic en ñjam. ⁵ Ñac teņ embe êniņ kwanğwaninoc êwiņ lau ñagêdô ma êlêti êtu ñamata, mago eso ñagôliņ, oc êkôc ñasunsuņ atom, êlêti êtôm ñagôliņ acgom. ⁶ Ñac taņ gim tau su kêtû kôm moņa naņ, ñac tonanğen êniņ kôm ñanô êtu ñamata. ⁷ Taêm ênam ñoc biņ, taņ kasôm naņ, gebe Apômtau êkêņ aômnmêm kauc êsa êpi biņ samob.

⁸ Taêm ênam Jesu Kilisi, taņ gêdi sa anğa ñacmatênêņ. En anğa Dawidnê ñawê kêtôm ñawae ñjam, taņ gawa sa naņ. ⁹ Kêtû biņ tonanğa aê gaôc gêņwapac e sêsê aê tôn katôm ñac sec. Mago sêsô Anôtônê mêtê tôn gêwiņ atom. ¹⁰ Kêtû biņ tonanğa aê gaôc gêņwapac totêtac kêpa sugen kêtû lau, taņ Anôtô kêjaliņ êsêac sa naņa, gebe êsêac têtap moasiņ Anôtô ênam êsêac kêsiņa to ñawasi teņgenğa, taņ ñam kêsêp Kilisi Jesu naņ, sa amboac tonanğen. ¹¹ Biņ tonec tec ñanô gebe

“Aêac embe tamac êndu dawin en, go danğôn maten jali dawin en amboac tonan.

¹² Embe daôc gêņwapac totêntac êpa sugen, go tanam gôliņ lau dawin en.

Embe dansa en auc, oc ênsê aêac auc amboac tonanğen.

¹³ Embe takêņ êwiņ en atom, mago en oc êmoa ñanğên, gebe en ensen tau nê biņ êņğôm êtôm atom.”

Biņ kêpi koleņwaga ñanô

¹⁴ Biņ tonan ôsôm êndêņ lau gebe taêņ ênam. Ma ôwa sa êndêņ êsêac tonanôgen ôkô Anôtô lanğônem gebe sêpa taun êtu mêtê ñabiņ tokainğtokainğa atom. Lêņ amboac tonan ñamoasiņ teņ gêc atom, oc êlênsôn lau-sêņô-biņ-tauwaga. ¹⁵ Ôlim palê ma ôwaka taôm sa êndêņ Anôtô amboac aôm kwalam lanğwa teņ. Ôwa taôm sa amboac koleņwaga, taņ maja kêtû nê koleņğa atom ma kêdôn Anôtônê biņ-ñanô jagêdêņgen naņ. ¹⁶ Ônac jaê biņgalôm ñaôma to alôb-alôb. Biņgalôm tonan oc êwê lau e sendec Anôtô samucgen. ¹⁷ Êsêacnêņ biņ kêtôm kamoc sec, taņ todec-todec ma gelom-gelom naņ. Lau tonan nêņ ñac luagêc tonec Humenai agêc Pilete. ¹⁸ Êsêagêc seso biņñanô sugac. Agêc sêsôm sebe dêdi sa sugac, tec sesen lau ñagêdô nêņ sêkêņ gêwiņ su. ¹⁹ Mago Anôtônê alê ñajaņa tec kêkô ma sepeņ biņ tonec kêsêp gêja gebe “Apômtau kêjala nê lau,” ma ñalô teņ tonec gêwiņ gebe “Samob taņ sêsam Apômtaunê ñaê lasê naņ, sêkac taun su anğa biņ geo.”

* **1:18:** Ñaê Asia kêkanônğ masanğm kapôêņ Asia atom. Ñaê

²⁰ Anğa andu kapôên ñalêlôm aêac tatap laclu gold to silbergen sa atom, laclu ñagêdô sêmasañ ña ka to nomku amboac tonañ. Laclu ñagêdô kêtú gêñ ñajamña, ñagêdô gêjac gêñ ñaômañaôma ñawae. ²¹ Ñac ten embe êngamiñ tau êndên lau tonañ ñai e êtu selec, oc êtôm laclu dabuñ, tañ gêjac gêñ ñajam ñawae nan, ma andu ñatau oc êlic enj êtôm gebe ênam kôm ñajam samob ñapep. ²² Ôêc gêñ ñakalac, tañ kêlêtôm lau matak nan su. Ôtu kêka-kêka biñ gêdên to ôkênj êwiñ ma têtac êwiñ to biñmalô ôwiñ lau, tañ awenj gêjac Apômtau tonjalêlôm ñawagenj gebe êpuc êsêac tôn nan. ²³ Ômasuc biñgalôm meloc to kauc gêbôc. Aôm kôjalagac gebe biñ tonañ oc êtu kisa ñamôkê. ²⁴ Apômtaunê sakiñwaga êtôm gebe êtu kisa ñamôkê atom. Enj têtac malô êndên lau samob ma êndônj êsêac ñapep to êoc launênj sec totêtac êpa sugenj. ²⁵ Enj êmêtôc lau-sesen-biñwaga tonê ñalêlôm malôgenj. Moae Anôtô êkênj êsêac sênam taunj ôkwi e sêjala biññanô tau. ²⁶ Go nêñ kauc ñawa êsa êtiam ma sêkac Sadañnê lakô, tañ kêkô êsêac e sêsô ênê biñ ñalabu nan su.

3

Biñ kêpi têm ñamuña

¹ Taêm ênam biñ tonac acgom gebe Êndên têm ñamuña gêñwapac sec oc mênjêsa. ² Êndên tonañ ñamalac oc têtac êwiñ lau ñagêdô atom, sêmoasiñ taunj ôlingenj to matenj katu awa. Êsêac sêngôm lanemboa to tetoc taunj sa ñawaô. Êsêac sêsôm biñ alôb-alôb to tañenpêc êndên tenenji to tamenji. Êsêac sênam danje moasiñ tenj atom to sendec mêtê ñalênj. ³ Êsêac têtú kasec lau to taênj walô êsêac atom. Êsêac sênga biñ to sêngôm eso tonjaclaigenj. Êsêac lanjônjsioba to têtac endec gêñ ñajam. ⁴ Êsêac seoc nêñ lau lasê êndên ñacjo, sêngôm nêñ gêñ sêkacgenj e sêngôm gêñ ñagêdô paliñ. Êsêac sêmboa taunj to têtac êwiñ lênj têtac ñakalacña êlêlêc têtac êwiñ Anôtônê su. ⁵ Êsêac oc sêkwê taunj auc ña Anôtônê mêtê, ma tagenj sênsa mêtê ñañaclai auc. Ônac jaê lau samob tonañ ñai. ⁶ Lau tonañ nêñ ñagêdô oc sêpi andu nasêlêtôm lauo tobiñ, tañ ñakalac tokainj-tokainj kêkac êsêacña nan. ⁷ Lau tonañ sebe sêñô biñ wakuc-wakuc ñapanj, mago nêñ kauc êsa êpi biññanô tau atom. ⁸ Lau tonañ sêjac jao taunj gêdên biññanô tau amboac Jane agêc Jambre sêjac jao taunj gêdên Mose. Ñamalac tonañ nêñ kauc kêtú sec ma sêkênj gêwiñ kwalec. ⁹ Mago lau tau sêsa nêñ lênj tonañ balingenj atom, gebe nêñ meloc êtu awê êndên lau samob êtôm biñ, tañ kêtap Jane agêc Jambre sa nan.

Daôc gêñwapac tasêp mêtê tónjenj

¹⁰ Mago aôm kôdaguc mêtê, tañ kadônj gêdên lau nan, to ñoc lênj. Aôm kopenj lêñtêpôe tagenj gôwiñ aê to kodaguc ñoc kakênj gêwiñ. Aôm gônj ñañênjenj to têtac gêwiñ lau kôtôm aê ma gôc gêñwapac totêtac kêpa sugenj gôwiñ. ¹¹ Aôm gôlic lau sêjanda aê to gaôc gêñwapac, tañ kêtap aê sa anğa Antiokia to Ikonium ma Lustra nan. Lau tônê sêlêsu aê ñanôgenj. Mago Apômtau gêjam aê sa anğa gêñ samob tonañ ñaigoc. ¹² Lau samob, tañ sebe sêsa nêñ lênj mansanjenj to Kilisi Jesugenj nan, oc sêjanda êsêac ma têtap ñandanj sa. ¹³ Lau sec to dansantêna oc sêsa nêñ lênj geo e ênam sêga. Êsêac oc sênsau lau ñagêdô to sênsau taunj êwiñ. ¹⁴ Mago aôm ôsap biñ, tañ têtônj gêdên aôm e kôkênj gêwiñ ñajana nan tônj, gebe aôm kôjala lau, tañ têtú nêñ kêdônjwaga nanjac. ¹⁵ Ma aôm kôjala gebe aôm ñapalêgenj ma gônj mêtê dabuñ, tañ teto gêc nan. Mêtê tonañ kêtôm gebe êkênj kauc êndên aôm e ôkênj êwiñ Kilisi Jesu ma ôtap moasiñ Anôtô ênam aôm kêsiña sa. ¹⁶ Mêtê samob, tañ teto gêc nan, Anôtônê ñalau gêsunj gêdên ñamalac, tec kêtôm gebe êndônj biññanô êndên aêac ma êmbu aêacnênj sec to êmêtôc aêac ma êwê aêac tasa lênj gêdên. ¹⁷ Mêtê gêjam kôm tonañ kêpi ñamalac gebe ñac, tañ kêsap Anôtô tôn nan, ênac dabiñ tau e êtôm gebe ênam kôm ñajam

samob topalêgen. * Langwa atom, mago Judawaga sêjac mingen kêpi êsêagêc. Êsêagêc têtû Paraonê mectomanwag a, tan sêjac sin gêdên Mose.

4

¹ Aê kajatu aôm kakô Anôtô agêc Kilisi Jesu, tan oc êmêtôc lau maten jali to ñacmatê ma eoc tau to nê gôlin lasê nan, lanôñnêm gebe ² Ônam mêtê lau topalêgen êtôm têm samob, êsêac sêkên tanen me sêkên tanen atom. Ômbu êsêacnên sec to wec bin êsêac ma ôlên bin êsêac to ôndôn mêtê êndên êsêac ôñ nanêngeñ. ³ Aê galic gebe noc oc mênêsa ma lau oc sêkôc mêtê ñajam sa atom. Êsêac tauñ oc sêmboia nên kêdônwaga sa êtôm tauñ nên têtac ñakalac. Kêdônwaga tonan oc sêndôn bin êtôm êsêac têtac êwiñ gebe sênôña. ⁴ Lau tônê oc sênam tanen sun ôkwi eo gala anga binñanô ma sêkên tanen sêboacogen. ⁵ Amboac tonan aôm ôngôm nêm gên samob tonêm kauc ñawagen. Ôc gênwapac. Ônam kôm jaenwagaña to ônac dabin nêm sakin.

⁶ Aê katu da tec gamoa ma ñoc noc jamac ênduña kêdabinçac. ⁷ Aê gajac sin ñajam tau e gêbacnê. Aê kêlêti e gaô lasê ñoc lêtêpôê ñabelo ma kêkam kakên gêwiñ tôn. ⁸ Galoc sêmasan sunsun binçêdênña tec kêsaê aê gêc, ma Apômtau, mêtôcwaga gêdên tau, oc êkên sunsun tau êndên aê êndên bêc ônê. Mago aê taucgen oc jatap sa atom, êkên êndên êsêac, tan têtac gêwiñ en eoc tau lasêña nan, samob sêkuc sêwiñ amboac tonanjen.

Paulu tau nê bin ñagêdô

⁹ Ônsaic taôm ôndên aê ômôên seben ¹⁰ gebe Dema têtac gêwiñ gên nomña e gêwi aê sin ma gêc gêja Tesaloniki, ma Kreske gêja Galata, ma Titi gêja Dalmatia. ¹¹ Luka taugen tec gêmoa gêwiñ aê. Ôkôc Marka agêc awiñ taôm amên. En kêtôm gebe ênam aê sa êtu sakinña. ¹² Tukiki tec kasakin en gêja Epese su. ¹³ Embe ômôên, nan ôkôc ñoc ñakwê baliñ, tan gawi sin gêc Karpanê andu anga Troas nan. Ojon buku amboac tonan ma ôlin bôc ñaôlic, tan kato ñoc bin kêsêp nan, sin atom.

¹⁴ Ñac-kêpac-kiwaga Alesandere kêtû kasec aê elêmê. Apômtau êkên ñagêjô êndên en êtôm gên, tan en gêgôm nan. ¹⁵ Ojop taôm êndên en êwiñ, gebe en gesen aêacnên bin ñawaô.

¹⁶ Gêdên tan ñawa tauc sa gêdên gôlinwaga kêtû ñamata nan, ñac ten kêpuc aê tôn atom, samob sêwi aê si ñac. Aê katen Anôtô gebe êkên ñagêjô endên êsêac atom. ¹⁷ Mago Apômtau gêmoa gêwiñ aê ma kêpuc aê tôn, tec gajam mêtê tomalagen lau samuc samob sênô. Ma Apômtau gêjam aê sa gêdên lewe awasun. ¹⁸ Apômtau tau oc ênam aê sa êndên ñamalacnên sec samob ma ênam aê kêsi jançôn ênê gamên undambêña. Ñawasi êndên en tenjen ma tenjen. Binñanô.

Paulu gêjac mata nê papia

¹⁹ Ôsôm êndên Priska agêc Akwila ma Onesiporonê gôlôac gebe aoc gêjac êsêac. ²⁰ Erasta gacgen gênçôn Korinti ma Tropim kêtap gêmac sa, tec gawi en sin gêc Milete. ²¹ Ônsaic taômgen ômôên gebe ôsêp komô ñalêlôm atom. Aibulu agêc Pude ma Lini agêc Klaudia ma lasitêwai samob awen gêjac aôm. ²² Apômtau êwiñ aôm nêm ñalau. Moasin êndên amac êwac.

* **3:17:** Ñac luagêc tonan nên min kêsêp Binçênsm

Paulunê papia gêdêñ

TITI

Titi tonañ têna kêkôc enj ñac samuc. Enj gêñô Mêtê anja Paulunê, tec gêjam tau ôkwi ma gêlin sanju, go kêtû ênê kômwaga tenj, tanj gêwiñ enj to kêpuc enj tôñ kêtû kôm mêtêña kêsap enj tonj ñañêñ.

Paulunê papia gêdêñ Titi nec enj kêsakinj gêdñ nê kêpuctôñwaga matac gêja Krete. Paulu gêwi enj sinj gêngôn nuc tonañ gebe ênac dabinj kolenj ñagêdô-gêdô samob, tanj agêc sêjam e gêbacnê atom tagenj nanj.

Papia tonec kêwaka binj ñatêna kapôênj têlêac sa. (1) Paulu gêônj binj sa gêdêñ Titi kepenj ênê kauc lasê kêpi lau Krete tau gebe tanjenpêc ma dansantêna to ojomtêna ma lasamtêna êsêac, tec gebe Titi êjalinj êsêac taunj nêñ lau mansanj ñagêdo sa têtû iaumata, ec sejoj to sênam gôlinj êsêac sêngôm naêtômgenj. (2) Paulu gêsujj gôlinj ñagêdô gedenj Titi gebe êndônj lau tokainj-tokainj anja gôlôac buña ñalêlôm amboac lau ñanô to lauo ñanô (tanj enj gebe taunj têndônj lauo matacmanj nanj), ma lau matac to sakinjwaga. (3) Gocgo Paulu gêlêñ binj Titi kêtû lêñ lau buña sêsa-sêsa nanjña. Enj kêkac êsêac sê wama taunjña ma sêwiñ taunj sêmoa tonêñ ñalêlôm malôgenj ma tolanjônânô ñakêñkenjenj ñapanj. Enj ênac jao têtac sec to binjalom ma sêwa taunj êkôcña gebe lau buña dendec binj sec tonañ ñainja.

Ñadênanj

1. Paulu gêjac m papia tonec 1:1-4
2. Gôlôac ñakolenjwaga 1:5-16
3. Gôlinj gêdêñ lauo ñanô to ñac ma lau matac 2:1-15
4. Paulu gêlêñ binj to gêjam ja lau buña 3:1-11
5. Paulu gêiac mata nê papia 3:12-15

Paulu gêjac m nê binj

¹ Anôtônê sakinjwaga ma Jesu Kilisi nê aposolo aê, Paulu. Anôtô kêsakinj aê gebe japuc lau-sêkêñ-gêwiñwaga, tanj Anôtô kêjalinj êsêac sa nanj, tôñ to jawê êsêac sêjala binjñanô, tanj ñam kêsêp Anôtônê mêtê nanj, ² ma sêkêñ matenj danjônj matenj jali tenjenj, tanj Anôtô gêjac mata gêdêñ andanjenj nanj gêñ samob masigenj. Enj kêsau atom, ³ go gêdêñ ñanoc tau Anôtô geoc nê binj lasê ma kêkêñ aê kasôm ñawae ñajam lasê kêtôm aêacnêñ kêsiwaga Anôtô kêjatu aê nanj.

⁴ Aêñoc binj êndêñ latuc ñanô, Titi, tanj aêagêc takêñ gêwiñ-ñanô tagenj nanj.

Tamenj Anôtô agêc aêacnêñ kêsiwaga Kilisi Jesu nêñ moasinj to binjalô êndêñ aôm êwac.

Tiîinê kôm, tanj gêjam gêmoa nuc Krete nanj

⁵ Aê gawi aôm sinj gônjônj Krete gebe ônac dabinj kôm ñagêdô, tanj gacgenj gêcña nanj, e êmbacnê acgom. Ôkêñ laumata sêngônj êtôm malacgenj amboac kasakinj aôm. ⁶ Ñac lanjônêñ sawa, tanj gêjam awê tagenj ma nê ñapalêo to ñac sêkêñ gêwiñ ñapep to nêñ waenj wauc-wauctêna to tanjenpêcña tenj gêc atom nanj, ñac amboac tonañ êtû lômmôkê. ⁷ Aôm kôjala gebe gejobwaga kêtû Anôtônê gêñ ñasakinjwaga, tec êmoa lanjônêñ sawagenj. Enj etoc tau sa atom, ñac têtac ñandanjoa atom, ênôm gêñ anaboa atom, lêma ênac si ñaawaô atom ma êwê launêñ gêñ auchoa atom. ⁸ Enj êngôm ja lau, ñac têtac êwiñ binj ñajamña, êsa nê lêñ tokaucgenj, ñac gêdêñ, ñac dabuj ma ñac ñalêlôm ñawa êtû mêtê tau ñapep. ⁹ Enj êkam mêtê ñanô tau tôñ êtôm tanj têdônj enj nanj, e tau êtôm gebe êlêñ binj lau ña mêtê solop ma êmêtôc êsêac, tanj sebe sensenj mêtê tau su nanj.

¹⁰ Lau tanjenpêcña gwalêkinj tec sêmoa. Êsêac sêsôm binj agwa-agwa ma sêsau sêôc lauboa. Lau tanj sêsa êsêac têtû Judawaga nanj, tec sêgôm gêñ tonañ sêjac ñawaegenj.

¹¹ Tanac lau amboac tonañ awenjsujj aucmanj, gebe têdônj binj, tanj kêtôm gebe têndônj

atomña nan, e sêjam gôlôac andu ñagêdôña ôkwi samucgen. Sêgôm kêtû ñam tagen tonecña gebe têtap awa saña. ¹² Lau Krete tau nêñ ñac ten, tañ kêtû êsêacnêñ propete ten nan, kêsôm gebe “Lau Krete êsêac dansantêna to bôclai ma ojomtêna, tañ sen lasamboa nan, sêgôm ñapan sêmoa.” ¹³ Ênê biñ tonan biññanô. Amboac tonan ômêtôc êsêac ñajana gebe gêmac, tañ kêtap nêñ sêkên gêwiñ sa nan, ñajam êsa êtiam, ¹⁴ ma sêsap Judanêñ sêboaco to ñamalac, tañ sêkac tauñ su anga biññanô nan, nêñ biñsu tôn êtiam atom. ¹⁵ Lau tonên ñalêlôm selec sêsaê gêñ samob gebe selec. Mago êsêac tonên ñalêlôm ñatêmui ma sêkên gêwiñ atom nan nêñ gêñ selec ten gêc atom, nêñ kauc to nêñ ñalêlôm ñatêmui kêtôm taugen. ¹⁶ Ac awenñsuñ sêsôm lasê gebe sêjala Anôtô, mago sêgôm nêñ gêñ sêsa en aucboa. Gêñ secsêga êsêac, tañenpêcboa, ma sêgôm gêñ ñajam ten ñapep atômanô.

2

Tandôñ mêtê ñajamgen

¹ Mago aôm ôsôm biñ êtôm mêtê ñajam. ² Ôsôm êndên lau ñanô gebe sêmoa tokauc ñawagen. Êsêac lau wapac to sêsa nêñ lên tokauc. Êsêac sêkên êwiñ tonên ñalêlôm ñajamgen ma têtac êwiñ tauñ ñapep to sêoc gêñwapac totêtac êpa sugen. ³ Ôsôm bi ñ êndên lauo ñanô amboac tonan. Êsêac sêsa nêñ lên amboac lauo, tañ sêjam sakin gêñ dabun nan. Êsêac sênge biñ atom to sênôm wain anaboa atom. Êsêac têtû kêdônwagao biñ ñajamña, ⁴ gebe sêndôn lauo wakuc têtac êwiñ nêñ ñaci to nêñ gôlôac ñasec-ñasec. ⁵ Êsêac sêsa nêñ lên tokauc to sêmoa tonên ñalêlôm selec. Êsêac sejop kôm andulêlômña ñapep to tañen wamu êndên nêñ ñaci. Êsêac sêngôm gêñ samob tonan ñai gebe lau ten sêsôm biñ alôb-alôb êpi Anôtônê biñ atom.

⁶ Ôlên biñ lau matac gebe sêsa nêñ lên tokauc amboac tonan. ⁷ Aôm taôm ôsa nêm lên samob e ôngôm nêm gêñ ñajam ôtu ñadôn êndên êsêac. Ô ñdôn mêtê ñawa êndên êsêac ñapepgeñ, ôngôm wapacgen. ⁸ Ôsôm biñ ñajam to solopgen e aêacnêñ soño-soño têtôm gebe sêsôm biñ sec êpi aêac atom, sêmoa tomajen. ⁹ Ôsôm êndên sakinwaga gebe tañen wamu êndên nêñ ñataui êtu gêñ samobña e nêñ ñataui sêlic ñajam. Sakinwaga sêjô nêñ ñataunên biñ atom. ¹⁰ Êsêac sênam gengeñ gêñ ten atom, sêngôm nêñ gêñ samob ñañên to ñajamgen, gebe êsêacnêñ lên samob êtu aêacnêñ kêsîwaga Anôtô nê mêtê ñagêlôn.

¹¹ Gebe Anôtô geoc nê moasiñ ênam ñamalac peben kêsîña lasê. ¹² Moasiñ tonan kêdôn aêac gebe takac tauñ su anga lên dandec Anôtôn to anga gêñ ñakalac nomña. Kêdôn aêac gebe tasa nbñ lên anga nom tonec tokaucgen amboac lau gêdên to mansañ, ¹³ ma aêac daôn bêc êjam, tañ takên mater nan, gebe Anôtô kapôn agêc aêacnêñ kêsîwaga Jesu Kilisi nêñ ñawasi mêngeoc tau lasê êndên bêc tônê. ¹⁴ Ñac tau kêkên tau kêtû aêacña gebe êngamboac aêac su anga nêñ geo samob ma en kêsagu aêac tatu selec ma tatu ênê lau, tec tanam koleñ ñajam tatu dôbgen. ¹⁵ Ôsôm biñ tonan ma ôlên biñ to ômêtôc lau tonçlaigen. Ñac ten matapanña ênac aôm atom.

3

Lau buña nêñ lên

¹ Ôjatu nêm lau gebe sêsô gôliñwaga to ñaclai ñalabu ma tañen wamu êndên êsêac to sêmansañ tauñ gebe sênam koleñ ñajam samob. ² Êsêac sêmbu lau ten atom. Êsêac lau wama to lau wapôm ma sêmoa sêwiñ lau samob tonên ñalêlôm malôgen. ³ Aôm kôjala gebe gêmungeñ aêac tauñ tamoa tokauc gêbôc ma tañenpêc e dao sic. Aêac tajam sakin têtac ñakalac tokain-tokain, tañ kêkêli ôliñgen nan. Aêac tamoa togeo ma totêtac secgen. Lau têtac gedec aêac ma aêac têtac gedec lau. ⁴ Tagen gêdên tañ aêacnêñ kêsîwaga Anôtô geoc

nê têtac wapi to têtac gêwiñ ñamalacña lasê nan, ⁵ en gêjam aêac kêsi, kêtú kolenj gédên, tan aêac tãjam tédaguc Anôtônê biñsu nanña atom, kêtú en taê walô aêacñagenj. En kêsagu aêac tec kékôc aêac kêtiam ma Ñalau Dabuñ kékênj aêac tatu wakuc. ⁶ Anôtô kékênj aêacnênj kêsawaga Jesu Kilisi mênkêsêwa Ñalau Dabuñ kêpi aêac, ⁷ gebe Anôtô êmansañ aêacnênj biñ e êlic aêac tatu lau gédênj êtu moasiñ tonanña ma aêac tawê kainj dangônj maten jali tenjen, tan takênj maten nan. ⁸ Biñ tonan tec ñanô.

Aê gabe aôm ôwa sa ñajanagenj gebe êsêac, tan sêkênj gêwiñ Anôtô nan, sênam nênj kolenj ñajam topalêgenj. Gên tonan ñajam, oc êmoasiñ ñamalac. ⁹ Ônac jaê êsêacnênj biñgalôm meloc to nênj abenji to dêbuñi nênj ñaê ñadênanj sêpuc tauñ ñamña ma kisa to siñ, tan sêjac kêtú biñsuña nan. Biñ tonan ñai ñanô masi ma ênam aêac sa atom. ¹⁰ Ñac tan êkac gólôac êkôc nan, ôiêñ biñ enj êtu dim tagenj me luagêc. Embe êkênj tanã atom, go ondec enj êmoaña. ¹¹ Aôm kôjala gebe ñac amboac tonan kêsã lênj keso to gégôm sec. Ênê lênj kêmêtôc enjac.

Paulu gêjac mata nê biñ

¹² Embe jasakiñ Arema me Tukiki êndênj aôm êwac, nan ôkac taômgenj ôndênj aê ômôênj Nikopoli. Aê taêc gêjam kêtú tônj gebe jamoa tônê êndênj komô. ¹³ Ôkênj biñsutau Sêna agêc Apolo sêndi sêmuñ aôm ma alic gebe gênj êjô êsêagêc anã intêna atom. ¹⁴ Ma ôndônj aêacnênj lau e sêjala gebe sênam kolenj ñajam ma sênam lau sêpô lêna tauñña sa. Sêngôm amboac tonan, go sêsa nênj lênj tonanômêgenj atom.

¹⁵ Lau samob, tan sêmoa sêwiñ aê nan, awenj gêjac aôm. Ôsôm êndênj êsêac, tan takênj gêwiñ gêbiñ aêac tônj ma têtac gêwiñ tauñ nan, gebe aoc gêjac êsêac.

Moasiñ êndênj amac samob êwac.

Paulunê papia gêdêñ PILEMON

Pilemon tonañ gôlôac Kolosona nêñ ñac towae tenj enj. Onesiminê ñatau enj. Kolenwaga gêñôma tonañ gêbôm anga nê ñataunê. Gêdêñ ñasawa tenj enj jagêô lasê gêdêñ Paulu, tanj gêñgônj kapoacwalô nanj. Onesimi gêñô mêtê gêwiñ e gêjam tau ôkwi ma gêlinj sanju.

“Paulunê papia gêdêñ Pilemon” nec enj ketenj ñac tau gebe taê walô nê kolenwaga anga gêñômanênj, tanj Paulu kêsakinj enj gêmu gêdêñ nê ñatau gêja kêtiam. Enj gebe Pilemon êkôc nê sakinwaga sa amboac gêñômagenj atom, êkôc enj sa êtôm lasi bunja tenj, tanj enj kêsuc ênê binj ôkwiñ nanj.

Ñadênanj

1. Paulu gêjac m nê papia 1-3
2. Paulu kêlanem Pilemon 4-7
3. Paulu gêjam nenenj kêtû Onesimiña 8-22
4. Paulu gêjac mata papia tau 23-25

Paulu gêjac m nê papia

¹ Kilisi Jesu nê ñac kapoacwalôña aê, Paulu, agêc Timote ma binj êndênj aêacma ñac Pilemon, tanj gêjam kôm gêwiñ aêac nanj, ² agêc lasinjo Apia ma Arkipi, tanj gêjac sinj gêwiñ aêac gêmoa nanj, ma êndênj gôlôac dabunj, tanj sêñgônj nêmu andu nanj.

³ Tamenj Anôtô agêc Apômtau Jesu Kilisi nêñ moasinj to binjalô êndênj amac êwac.

Pilemonnê têtac gêwiñ to kêkênj gêwiñ ñabinj

⁴ Aê taêc gêjam aôm kêsêp ñoc mec ñalêlôm ma gajam danje ñoc Anôtô ñapanj, ⁵ gebe ganjô ñawae gebe aôm têtac gêwiñ to kôkênj gêwiñ Apômtau Jesu to têtac gêwiñ Anôtônê lau samob. ⁶ Aê katenj mec gebe takênj gêwiñ êmbinj aêac tônj e êkênj aôm ôjala gêñ ñajam samob, tanj tatap sa anga Kilisinê nanj. ⁷ O lasicenec, aôm têtac gêwiñ lau gêgôm aê têtac ñajam kêsa ñanô to gêgôm aê gamoa totêtac malôgenj. Aôm kôlau Anôtônê launênj ñalêlôm tekwenj saki kêsa.

Paulu kêmasanj Onesiminê binj

⁸ Amboac tonañ aê katôm gebe jajatu kôm, tanj gêjac aôm ñawae gebe ôñgômña nanj, êndênj aôm totêtac êpa sugenj êtu Kilisiña. ⁹ Mago gabe janjôm atom. Aê, Paulu, tanj katu ñac lanjwa sugac ma galoc katu Kilisi Jesu nê ñac kapoacwalôña gêwiñ nanj, kajatu aôm atom, katenj aôm kêtû têtac gêwiñ taunja. ¹⁰ Aê tec katenj aôm kêtû ñoc latuc Onesimiña. Aê ganjônj kapoacwalô ma kadônj mêtê gêdêñ enj e kêkênj gêwiñ, tec galic enj kêtôm ñoc latuc, tanj kêka enj lasê nanj. ¹¹ Gêmunjenj enj gêjam kôm gêjam aôm sa atom, mago galoc tec kêtôm gebe ênam aêagêc lulugenj sa.

¹² Aê jasakainj enj tonjoc ñalêlôm samucgenj êndênj aôm êmu êwac. ¹³ Aê gabe jakôc enj tônj gebe ênam sakinj aê, tanj gêñgônj kapoacwalô kêtû ñawae ñajamña nanj, êjô aôm su. ¹⁴ Mago taêc gêjam tenj gebe janjôm atom, aôm taôm ôlôc acgom. Aê gabe jakac aôm gebe ôñgôm gêñ ñajamña nec atom. Taôm nêmu ñalêlôm êkac aôm acgom, go êtôm.

¹⁵ Onesimi gêmoa jaêc aôm ñasawa dambê tonañ, oc moae ñam gebe êmoa êwiñ aôm endenj tônjenj. ¹⁶ Enj êmoa êwiñ aôm amboac gêñômagenj êtiam atom, masi, êlêlêc gêñôma su. Têtac êwiñ enj amboac lasim. Aê galic enj amboac tauc lasic enj amboac tonañ, ma aôm têtac êwiñ enj amboac lasim êlêlêc aê su gebe enj kêtû aôm nêmu gôlôacnênj tenj to kêtû aôm lasim kêtû Apômtaunja.

¹⁷ Amboac tonañ embe ôlic aê amboac nêmu ñac, nanj ôkôc enj sa êtôm ôkôc aê tauc sa. ¹⁸ Embe enj êñgôm aôm nêmu gêñ tenj êtu sec, me ênac aôm nêmu tôp tenj atom, nanj ôkênj aê jawê kainj tôp tau jajô enj su. ¹⁹ Aê, Paulu, tauc lemoc kato binj tonjoc gebe “Aê oc janac

ênê tîp.” Aê gabe jasôm biñ ñoc tîp gêc aômña nec atom. Tîp tau aôm taôm. ²⁰ O lasic, biññanô, ômoasiñ aê ñagec êtu Apômtauña to ôlau ñoc ñalêlôm êtu Kilisiña acgom.

²¹ Aê taêc kêka gebe aôm oc tanam wamu biñ, tec kato gêdêñ aôm nec, ma kajalagac gebe aôm oc ôngôm êlêlêc aêñoc biñ tonañ su. ²² Ma jasôm tenj êwiñ gebe Ômansañ aêñoc balêm tenj kwananjen gebe aê kakêñ matoc gebe Anôtô êkêñ aê jamu jandêñ amac jawac êtu nê m mecña.

Paulu awa gêjac lau ñamuña

²³ Epapra tanj gêngôn kapoacwalô gêwiñ aê kêtú Kilisi Jesuña nan, awa gêjac aôm. ²⁴ Ma Marka agêc Aristarka ma Dema agêc Luka, tec sêjam kôm sêwiñ aê nec, awenj gêjac amac amboac tonanjen.

²⁵ Apômtau Jesu Kilisi nê moasiñ êwiñ amac.

JAKOBONÊ papia

Jakobonê papia nec ñac tau gêjac lau buña nêñ kôm to nêñ lêñ ñagôlinj gwalêkinj sa. Eñ keto binj tau gêjac gôlôac tapaôngeñ ñawae kêtôm eñ awa gêjac Anôtônê lau, tañ sêng ñ kêsik sigenj anja nom ñagamêñ samob nanj. Ñac-ketowaga gebe epenj lau buña nêñ kauc lasê êpi nêñ ñalêlôm to nêñ lêñ, tañ gêjac êsêac ñawae nanj, tec kêwaka nê ñagôlinj sa keto ñalô totau-totau gêjam dani ma keto binjgôlinj to ñadônjdônj gêwinj-gêwinj e ñam gêc awê ñajam. Lau buña nêñ ñagôlinj tonanj kêkwa binj tonec ñai gebe lau tolêlôm to lau ñalêlôm sawa ma lêtôm to lêñ mansanj ma tatu kasec to takêñ êwinj ma dangôm ñanô êsaña to tajop imbelej ma mêtê tokauc to binjalom ma tenbelej aêgeñ to dambu taunja ma tatoc taunj sa to daê binj tôñ ma tapuc taunj tôñña to tateñ mec.

Jakobo keto papia tonec kêkac lau buña ñajanagenj gebe dangôm Mêtê ñanô êsa, ec dawa nêñ takêñ gêwinj sa ña nêñ lêñ to nêñ koleñ ênêc awê êndênj lau sêlic êpi matenjanô.

Ñadênanj

1. Gêjac m nê papia 1:1
2. Takêñ gêwinj to tajala binja 1:2-8
3. Lau ñalêlôm sawa to lau tolêlôm 1:9-11
4. Saê to lêtôm 1:12-18
5. Tañô mêtê ma gacgeñ dangôm ñanô êsa 1:19-27
6. Tapuc lau ñam atom 2:1-13
7. Takêñ gêwinj gêjac ñakoleñ ñawae 2:14-26
8. Tajop imbelej ñapeña 3:1-18
9. Tajop taunj êndênj matenj katu gêñ nomñaña 4:1-5:6
10. Ñagôlinj toê-toê ñagêdô 5:7-20

Jakobo awa gêjac lau

¹ Anôtô agêc Apômtau Jesu Kilisi nêñ sakinwaga aê, Jakobo, aoc gêjac gôlôac 12, tañ sêngônj kêsik-kêsigenj anja nom ñagamêñ samob nanj.

Binj kêpi takêñ gêwinj to tajala binja

² O ñoc lasitêwaac, Iêtôm tokainjtokainj embe êtap amac sa, go alic amboac gêñ têtac ñajam ña tenj. ³ Amac ajalagac gebe gêñ, tañ kêsaê amacnêm akêñ gêwinj nanj, gêgôm amac aoc gêñwapac totêmtac kêpa sugenj. ⁴ Aoc gêñwapac totêmtac kêpa sugenj tau ênam ñanô amboac tonec gebe ênac dabinj amac e atu kwalam langwa ma apô lêna gêñ tenj atom, ⁵ mago amacnêm tenj embe êpô lêna kauc mêtêña, nanj etenj êndênj Anôtô ma êkêñ êndênj eñ, gebe Anôtô kêkêñ gêñ gêdênj lau samob totêtac wapômgeñ ma kêgaminj tenj atom. ⁶ Mago ñac tau etenj toêkêñ êwinjgeñ, etenj totêtac lulu atom, gebe ñac-têtac-luluwaga kêtôm gwêc ñadembom, tañ mu gêli sa e ñakotonj-kotonj kêsa nanj. ⁷ Ñac amboac tonanj taê êka gebe êkôc gêñ tenj anja Apômtaunê atom. ⁸ Eñ ñac ñalêlôm-gêja-luwaga ma kêsa nê lêñ samob lulusawa.

Lau ñalêlôm sawa to lau tolêlôm

⁹ Lasimi ñalêlôm sawa êlanem tau gebe Anôtô ketoc eñ sa. ¹⁰ Ma ñac tolêlôm êlanem tau êtu Anôtô kêkôninjenja, gebe eñ oc ênaña êtôm gêgwanj ñaola. ¹¹ Oc kêpi tonjandanjenj ma kêsêgô gêgwanj e ñaola kêsêlô ma talic ñakatu masi. Ñac tolêlôm amboac tonanj. Eñ ênaña anja nê kôm ñaluñgeñ.

Saê to lêtôm

¹² Aê aoc êoc ñac, tañ gêoc saê totêtac kêpa sugenj. Eñ êwaka tau sa su acgom, go êkôc êngônj mata jali ñasunsunj, tañ Anôtô gêjac mata gêdênj lau-têntac-gêwinjenjwaga nanj. ¹³ Ñac tenj embe lêtôm êtap eñ sa, nanj êsôm gebe “Lêtôm tonec anja Anôtônê” nec atom. Sec

kêtom gebe êlêtom Anôtô atom. Ma Anôtô tau kêlêtom ñamalac tenj atom. ¹⁴ Lêtom ñam kêsêp ñamalac tau nê têtac kalac, tañ kêtac to kêlêtom enj nanj. ¹⁵ Têtac kalac embe taê, go êsu ñalatu sec. Sec tau embe ênac dabinj tau su, go êsu ñalatu gêmacanô.

¹⁶ O ñoc lasitêwaace, êkêli taôm atom. ¹⁷ Gêj ñajam samob, tañ sêkêj gêdêj amac to gêj ñanô samob, tañ atap sa nanj, gêmênj anja lôlôc. Gêj tau kêsêp gêmênj anja ñawê ñataunê. Enj gêjam tau ôkwi atom ma enj gêjam kanuc atom amboac tonanjenj. ¹⁸ Enj taê gêjam kêtô tôj, tec kêtêj nê binjanô kêka aêac lasê gebe tatu gêj samob, tañ enj kêtêj nanj ñanjamata.

Tañj mêtê to danjôm ñanô êsa

¹⁹ O ñoc lasitêwaace, taêm ênam binj tonec gebe ñamalac samob sêjô binj ñagaôgenj acgom, ma sêsôm binj malô-malôgenj to têtac ñandanj sebenj-sebenj atom amboac tonanjenj, ²⁰ gebe ñamalacnêj têtac ñandanj gêjam Anôtônê binjgêdêj sa atom. ²¹ Amboac tonanjenj akac ñatêmui to sec totau-totau su ma akôc mêtê, tañ Anôtô kêsê kêsêp amacnêm ñalêlôm nanj sa. Mêtê tonanjenj kêtôm gebe ênam amac katôm kêsî, tec akôc sa tonêm ñalêlôm malôgenj.

²² Embe anjô mêtê ñaômagenj, oc ansau taôm, anjôm mêtê tau ñanô êsa acgom. ²³ Ñac tenj embe êjô mêtê ñaômagenj ma ênjôm ñanô êsa atom, nanj êtôm ñac, tañ kêsala lanjôanô kêsêp tasalakatu nanj. ²⁴ Enj kêsala tau su, go gec gêja ma kêlinj lanjôanô ñakatu sinj sebenj. ²⁵ Mago ñac, tañ êtuc kêniñj êsêp binjsu ñanô tau, tañ kêgaboac aêac su nanj, ma êsô ñalabu êmoa to êjô binj e êlinj sinj êtiam atom, ênjôm ñanô êsa nanj, Anôtô oc ênam mec ênê kôm samob.

²⁶ Ñac tenj embe taê ênam gebe ênam sakinj Anôtô, mago ênam gôlinj imbêla atom, oc ênsau tau ma nê sakinj Anôtôña êtu gêj ñaôma. ²⁷ Sakinj ñawa to mansanj, tañ Tamenji Anôtô gêlic gêjac mataanô ñajam nanj tonec gebe tanac mosêbu to awêtuc, tañ sêmoa jageo nanj, kêsî to tanjaminj tañj êndêj genj ñatêmui nomja.

2

Tapuc lau ñam atom

¹ O ñoc lasitêwaac, amac akêj gêwiñj aêacnêj ñawasi Ñatau Jesu Kilisi, tec apuc lau ñam atom, alic samob têtôm tañjenj. ² Ñac tenj togêlôj gold ma tonjakwê ñawasi embe naêsô nêm akac saña êna, ma ñac ñalêlôm sawa tenj tonjakwê kômña embe êsô êna amboac tonanjenj, ³ ma amac matem êndinjenj ñac tonjakwê ñawasi e asôm gebe Ônjôj lêpôj ñajam tonec,” ma asôm êndêj ñac ñalêlôm sawa gebe “Naôkô ônê” me “mênjônjôj masac êsi ockainja,” ⁴ embe anjôm amboac tonanjenj, oc awa lau êkôc atom me. Ma atu mêtôcwaga, tañ taênj gêjam binj keso nanj atom me.

⁵ O ñoc lasitêwaace, anjô acgom. Anôtô kêjalinjenj êsêac, tañ lau nomja sêlic amboac lau ñalêlôm sawa nanj sa, gebe têtô lau tolêlôm sêkêj gêwiñja ma sêwê kainj gamênj, tañ enj gêjac mata gêdêj lau-têtac-gêwiñj-enjwaga nanj. ⁶ Ma amac abu ñac ñalêlôm sawa. Asa lau sêkôninjenj amac. Asa lau sê amac jaakô mêtôcwaga lanjôñnêmña. Lau tolêlôm goc. ⁷ Lau tonanjenj sêsôm binj alôb-alôb kêpi ñaê ñajam, tañ Anôtô kêtêj gêdêj amac nanj.

⁸ Amac embe anjôm binjsu, tañ aêacnêj Kinj kêtêj gêdêj aêac kêtôm teto gêc nanj, ñanô êsa, go ñajam. Binjsu tau tonec gebe “Têmtac êwiñj lau wacbanj aôm amboac têtac gêwiñj taôm.” ⁹ Mago amac embe apuc lau ñam, go anjôm sec ma binjsu êmêtôc amac amboac lau-sêgêli-binjsuwaga. ¹⁰ Ñac tañ kêmasanj binjsu samob, mago kêgêli tagenjenj nanj, kêtôm gêgôm samob popoc. ¹¹ Ñac tañ kêsôm gebe “Ônjôm gêj mockainjo to mockainja atom” nanj, kêsôm tenj gêwiñj gebe “Ônac ñamalac êndu atom.” Ma aôm embe ônjôm mockainj atom, mago embe ônac ñamalac êndu, nanj kôgêli binjsugac. ¹² Amboac tonanjenj asôm nêm binj to anjôm nêm gêj atôm lau, tañ Anôtô oc êmêtôc êsêac êndanjenj binjsu, tañ kêgaboac êsêac su nanj. ¹³ Ma êndêj mêtôc tonanjenj Anôtô taê walô êsêac, tañ taênj walô lau atom nanj atomanô. Mago ñac, tañ taê walô lau nanj, oc êtêc mêtôc tonanjenj atom.

Takêñ êwiñ to ñakoleñ ñabin

¹⁴ O ñoc lasitêwaac, ñac teñ embe ôsôm gebe “Aê kakêñ gawiñ,” mago eñ ñac koleñ atom, oc ênam eñ sa amboac ondoc. Ênê kêkêñ gêwiñ oc ênam eñ kêsi me masi. ¹⁵ Embe lasimi me lasimio teñ nêñ ñakwê masi me sêpô lêna mo kêtôm bêcgeñña ¹⁶ ma amacnêm teñ embe êsôm êndêñ êsêac gebe “Ana tobiñmalôgeñ, asô nêñ ñakwê sa êjandañ amac to aniñ nêñ gêñ,” mago akêñ gêñ êôc êsêac ôliñ tônia teñ êndêñ êsêac atom, oc ênam êsêac sa amboac ondoc. ¹⁷ Biñ takêñ gêwiñña amboac tonañ. Embe takêñ êwiñ, mago tanam ñakoleñ êwiñ atom, oc takêñ gêwiñ tau êtu gêñ mêtê ñaôma.

¹⁸ Ma ñac teñ embe êsôm gebe “Aôm kôkêñ gêwiñ ma aê gajam koleñ,” go jasôm gebe “Ôtôc nêñ kôkêñ gêwiñ, tañ ñakoleñ masi nañ, êndêñ aê, go aê jatôc ñoc koleñ, tañ êwaka ñoc kakêñ gêwiñ sa nañ, êndêñ aôm.” ¹⁹ Aôm kôkêñ gêwiñ gebe Anôtô tagen tec gêmoa me. Ñajam. Mago ñalau sec sêkêñ gêwiñ biñ tonañ amboac tonangeñ ma têtêc taun ñanô. ²⁰ O melocma, aôm gobe takêñ gêwiñ, tañ ñakoleñ masi nañ, gêñ ñanômêgoc. Aôm gobe aê jawa biñ tau ñam sa êndêñ aôm me. ²¹ Aêac abenji Abraham amboac ondoc. Gêdêñ tañ eñ kêkêñ latu Isak kêtú da gêsac altar ñaô nañ, Anôtô gêlic eñ ñac gêdêñ kêtú ênê koleñ tonañña. ²² Kec, aôm gôlicgac gebe eñ kêkêñ gêwiñ ma gêjam ñakoleñ ulu kêtômgeñ, tec sêjam taun sa, tec nê koleñ gêjac dabiñ nê kêkêñ gêwiñ su. ²³ Ma biñ, tañ teto gêc nañ, kêtú anô gebe “Abraham kêkêñ gêwiñ Anôtô, tec Anôtô gêlic eñ ñac gêdêñ” ma sêsam eñ gebe Anôtônê ñac. ²⁴ Kec, amac alicgac gebe ñamalac êtu ñac gêdêñ êtu nê koleñña, êtu eñ kêkêñ gêwiñña tagen nec atom. ²⁵ Mockainjo Rahab kêtôm tonañ. Eñ kêkêc kelenwaga sa ma kêkêñ êsêac sêsa intêna teñ sêja. Tec Anôtô gêlic eñ awê gêdêñ kêtú ênê koleñña. ²⁶ Aêac ôliñ embe ñalau masi, oc êtu mêtê. Ma aêacnêñ takêñ gêwiñ embe ñakoleñ masi, oc êtu mêtê amboac tonangeñ.

3

Biñ kêpi imbelen

¹ O ñoc lasitêwaac, amacnêm taêsam têtú kêdônwaga atomman. Alic acgom, aêac kêdônwaga oc atap mêtôc ñajaña sa êlêlêc lau ñagêdô nêñ mêtôc su. ² Aêac samob dagôm keso elêmê. Teñ embe êsôm biñ teñ eso atom, nañ eñ ñac kwalam langwa teñgoc ma êtôm gebe ênam gôliñ nê ôli samucgeñ ñapep amboac tonañ. ³ Aêac embe takêñ gôliñ êsêp hos awenşuñ gebe tañeñ wamu aêac, go tanam gôliñ bôc tau ôliñ samucgeñ êwiñ. ⁴ Alic wan acgom. Gêñ tau kapôêñanô ma mutêna gêñgôn lac ñajaña sec, mago ñagôliñ saun ec teñ gêjam gôliñ wan tau kêtôm ñac gôliñña taê gêjam. ⁵ Aêac imbelen amboac tonañ. Ôliñ ñagêñlêlôm saun teñ, mago kêlanem tau gêñ kapôêñña.

Alic acgom, ja ñamôsi saun teñ kêtôm gebe êkêñ ja êniñ oba kapôêñ teñ. ⁶ Imbelen kêtôm ja amboac tonañ, geñ geo gêjam imbelen auc samucgeñ. Imbelen tau ôliñ ñagêñielôm teñ, tañ gêgôm ôliñ samucgeñ ñatêmui kêsa nañ. Lamboam ñakêlêndiñ tau ñaja kêpoa anja imbelen, tec imbelen ñaja geñ gêñ samob, tañ Anôtô kêkêñ nañ, ma gesen ñalêñ su gêwiñ. ⁷ Ñamalac têtôm gebe sengeñ gêñ mateñ jaliña tokain-tokain nañ sêgôm su. Bôc saleñña to moc ma gêñ kêgalabña to i têtú malô e têtú gêñ masiñ. ⁸ Mago ñamalac teñ kêtôm gebe êñgôm imbêla êtu gêñ masiñ atomanô. Geñ sec tau oleb-olebboa to ñamalac tamac ênduñña gêjam auc. ⁹ Aêac talambiñ Apômtau to Tamenji ña imbelen ma tapuc boa ñamalac, tañ Anôtô kêkêñ kêtôm eñ tau katu nañ, ña imbelen tagen tonañ amboac tonangeñ. ¹⁰ Biñ lambiñña to biñ tapuc boaña kêsa awenşuñ tagen. O lasitêwaac, biñ amboac tonañ êsa atomanô. ¹¹ Bu ñaluc to ñamakic kêpulu kêpi bumata tagen me. ¹² O ñoc lasitêwaac, jambô oc ênam aiñ me, ma wain oc ênam jambô me. Ma gwêc oc ênam tau ôkwi êtu bu atom amboac tonañ.

Kauc undambêja

¹³ Asa ñac tokauc ma ñac mêtêña gêmôa gêwiñ amac. Eñ êwaka tau sa ña nê lêñ ñajam to nê kolen, tañ gêjam tokauc mêtêña ma tonê ñalêlôm malôgen nañ. ¹⁴ Mago amac embe anam lêmunj lau ñawaô to asac lau ênêc lêlômgen, nañ atoc taôm sa ma ansau biñdansañ e anseñ biññanô tau su atom. ¹⁵ Kauc tonañ kêsêp anğa undambê gêmênj atom, kêsa anğa nom to genj nomña ma ñalau sec nêñ. ¹⁶ Lau tañ sêjam lêmunj taun to sêsac taun nañ, oc semoa naeo ma sêngôm sec tokainj-tokainj. ¹⁷ Mago kauc mêtêña, tañ lau sêkôc anğa ôña nañ, êngôm nêñ ñalêlôm ñawa êsa êtu ñamata. Go sê wama taun ñagaôgen, têtû lau malô, tañenj wamu, taênj walô lau ênam êsêac auc ma sênam ñanô ñajam. Êsêac têtac lulu atom ma sêka nêñ biñj auc atom. ¹⁸ Ñawê tañ lau-sê-wamawaga sêsê tobiñmalôgen nañ, ênam ñanô biñgedenj.

4

Tajop taunj êndênj lêñ nomña

¹ Amac akênj kisa gêdênj taôm to ajac taôm nañ ñam kêsêp asagenj. Kêsêp gêñ têtac ñakalacña, tañ gêjac sinj anğa ôlim ñagênjêlôm nanğoc. ² Amac matem katu gêñ, mago atôm gebe atap sa atom, tec ajac ñamalac êndu. Amac agôm mocsac gêñ, mago atôm gebe atap sa atom, tec ajac taôm to akênj kisa gêdênj taôm. Amac akôc gêñ atom, gebe atenj mec atom. ³ Amac atenj mec, mago akôc ñanô atom nec ñam kêsêp amac atenj mec kesonja gebe atenj gêñ, tañ abe êjainj êpi gêñ têtac ñakalacñagenj. ⁴ Mockainj ñatêna amac. Lau tañ sê sêlêb gêdênj nom nañ, têtû Anôtônê ñacjo. Amac ajala biñ tonañ me masi. Tenj embe ê sêlêb êndênj nom, oc êtu Anôtônê ñacjo. ⁵ Me biñ, tañ teto gêc gebe “Ñalau tañ gêngônj aêacnênj ñalêlôm nañ, gêjam lêmunj to gêngôm mocsac ñanô,” amac abe teto biñ tonañ ñaômagenj me. ⁶ Ma moasinj, tañ Anôtô kêkênj nañ, kapôênj kêlêlêc. Amboac tonañ tec teto gêc gebe “Anôtô kêkôninj lau, tañ tetoc taun sa nañ, ma kêkênj moasinj gêdênj lau, tañ sêbu taun nañ.” ⁷ Amboac tonañ asô Anôtô ñalabu. Apuc taôm tôñ êndênj Sadan, go êwi amac sinj ma êc su. ⁸ Atu gasuc Anôtô, go êtu gasuc amac. Amac lau sec, akwasinj lememe êtu selec. Ma amac lau-têtac-luluwaga, amansañ nêñ ñalêlôm ñawa êsa. ⁹ A jala taôm gebe anğônj jageo ma nêñ ñalêlôm ñawapac to atanj. Amacnêñ ômac ênam tau ôkwi êtu tañiboa ma têtac ñajam êtu têtac ñawapac. ¹⁰ Ambu taôm êndênj Apômtau, go etoc amac sa.

Amêtôc nêñ lasitêwai atom

¹¹ O lasitêwaac, anğa biñ êpi taôm atom. Ñac tañ ênga biñ êpi lasi me êmêtôc lasi nañ, êtôm gêga biñ kêpi biñsu to kêmêtôc biñsu. Aôm embe ômêtôc biñsu, go ôtu ñac-kêmasañbiñsuwaga atom, ôtu biñsu ñamêtôcwaga. ¹² Ñac tagenj kêtû ñac-kêkênj-biñsuwaga to mêtôcwaga. Eñ kêtôm gebe ênam kêsi me enseñ su. Mago aôm asa, tec kômêtôc ñac wacbañ aômña.

Atôc taôm sa atom

¹³ Ao, amac lau, tañ asôm gebe “Galoc me elenj aêac oc tana malac tônê me ôné nadañğônj jala samuc tenj ma tatulu gêñ e ñamone êlêsuc aêacgenj.” ¹⁴ Amac ajam kauc gêñ, tañ oc êngôm amac êndênj elenj nañ. Amac oc amoa matem jali me masi. Amac atôm bu ñawajaô, tañ talic dambêgenj ma gê su. ¹⁵ Asôm biñ amboac tonec êjô biñ tônê su gebe “Apômtau embe êlôc, go aêac tamoa mateñ jali ma tanam kôm tonec me tônê.” ¹⁶ Mago galoc alanem taôm to atoc taôm sa. Lanem tokainj-tokainj amboac tonañ samob sec. ¹⁷ Ñac tañ kêjala êngôm gêñ ñajamña, mago êngôm atom, oc êngôm sec.

5

Lau tolêlôm taênj ênam taunj

¹ Ajôc, amac lau tolêlôm, atanj to apuc tañiboa sa êtu gêñwapac, tañ wackêdabinj amac nañja. ² Amacnêñ awa kêtû manê to bulesenj genj nêñ ñakwê e lasê-lasêgenj. ³ Da gêñôm

amacnêm gold to silber. Ma n̄ada tau tonan̄ oc êkic amacnêm bin̄ e êniñ amac ôlim su êtôm ja geñ gêñ. Amac ajac awa to awa sa gêdêñ bêc n̄amuña tonec. ⁴ Alic acgom, amac agamiñ lau, tañ sêjam amacnêm kôm nan̄, nêñ n̄aôli, tec n̄aôli tau gêmôêc to lau-sejoñ-kôm-n̄ano-sawaga nêñ tañi jakêsô siñwaga undambêña nêñ Apôm̄tau tañasun̄. ⁵ Amac amoasiñ taôm toôlim kêpigeñ amoa nom. Amac an̄geñ nêñ n̄alêlôm e n̄adambê kêsa ma kêtôm gebe sêñguñ amac êndêñ n̄anoc. ⁶ Amac amêtôc n̄ac gêdêñ to ajac eñ êndu ma eñ gêjam tau n̄agêjô gêdêñ amac atom.

Tapuc taun̄ t̄oñ to tateñ mec

⁷ O lasitêwaac, amboac tonan̄ apuc taôm t̄oñman̄ ma êoñ Apôm̄tau e mênêô lasê. Alic kôm n̄atau acgom, eñ kêsaê gebe kôm ênam n̄anô n̄ajam ma kêpuc tau t̄oñ to gêoñ kom gebe ênac êndêñ n̄anoc. ⁸ Amac apuc taôm t̄oñ amboac tonan̄geñ ma aôñ anac señeñ nêñ n̄alêlôm gebe noc Apôm̄tau mênêô lasêña kêdabin̄. ⁹ O lasitêwaac, anac kapoac taôm e atap mêtôc sa atom. Alicgac me, mêtôcwaga tec mênkêkô katamdêmôê. ¹⁰ O lasitêwaac, aôc n̄andan̄ to apuc taôm t̄oñgeñ apuc propete, tañ sêsôm bin̄ sêjam Apôm̄tau lan̄ô nan̄ wan̄eñ. ¹¹ Alic acgom, aêac awen̄ gêôc êsêac, nan̄ sêôc gêñwapac totêntac kêpa sugen̄ nan̄. Amac an̄ô Job gêôc n̄andan̄ totêtac kêpa sugen̄ n̄awae, ma ajala Apôm̄tau gêjac dabin̄ eñ n̄alêngac. Bin̄nanô, Apôm̄tau eñ taê walô to taê labu n̄atau.

¹² O lasitêwaac, bin̄ tonec ajop êtu n̄amata gebe atôc lemem atom. Atôc lemem êpi undambê to nom me gêñ n̄agêdô teñ atomanô. Amac embe asôm gebe “Aec,” nan̄ aêc tonan̄ kêtôm. Me embe asôm gebe “Masi,” nan̄ masi tonan̄ kêtôm amboac tonan̄geñ. An̄gôm amboac tonan̄, ec mêtôc êtap amac sa atom.

¹³ Amacnêm n̄ac teñ embe gêñwapac êtap eñ sa, nan̄ eteñ mec. Ma teñ embe têtac n̄ajam, nan̄ ênam wê dêbuñ. ¹⁴ Amacnêm teñ embe gêm̄ac êngôm eñ, nan̄ êkêñ bin̄ gôlôac dabuñ nêñ laumata. Êsêac teteñ mec êpi eñ to sêniñ oso eñ n̄a niptêkwi sênam Apôm̄tau lan̄ô. ¹⁵ Mec tonan̄ embe teteñ tosêkêñ êwiñgeñ, go ênam n̄ac gêm̄ac tau sa. Ma Apôm̄tau oc êsuñ eñ sa êngôn̄ êtiam, ma n̄ac tau nê sec embe ênêc, oc Apôm̄tau êsuc sec tau ôkwi. ¹⁶ Amboac tonan̄ aoc nêñ sec lasê êndêñ taôm ma aten̄ mec êjô tau êtu taôm̄ña gebe ôlim n̄ajam êsa. N̄ac gêdêñ nê mec gêjam n̄anô ton̄aclai. ¹⁷ Elia eñ n̄amalac kêtôm aêac. Eñ keteñ mec gebe kom ênac atom, tec kom gêjac atom kêtôm jala têlêac ma ajôn̄ 6. ¹⁸ Go keteñ mec kêtiam ma undambê kêkêñ kom e nom gêjam n̄anô n̄ajam.

¹⁹ O lasitêwaac, amacnêm teñ embe eo an̄ga lêñ bin̄nanôña ma teñ embe ênam eñ ôkwi êmu êmêñ, ²⁰ go ajala gebe n̄ac, tañ gêjam n̄ac sec ôkwi an̄ga ênê lêñ keso nan̄, oc ênam ênê katu kêsi an̄ga gêm̄acanô tau ma êngênduc sec taêsam auc.

PETERENÊ papia namataña

Peterenê papia namataña nec gêjac lau buña nawae, tañ en kêsam êsac gebe Lau jaba, tañ “Anôtô kêjaliñ êsêac sa” nan. Lau tau sêngôn kêsi-kêsigen anga Asia Saun ñagamên gêmu kêsêpna (ñanodona). Ac sêngôo salin-salin sêsêp lau samuc ñalêlôm. Keto papia tonec gebe ênac sêsamwaga têtac tôn gebe lau sêjanda to sêlêsu êsêac kêtû nêñ sêkên gêwiñ Anôtôña. Kêtu tonanña ñac-ketowaga gêôn Jesu Kilisi nê Nawae Njam sa gêdên êsêac gebe taên ênam to sêkên maten en, tañ gêmac êndu to gêdi sa ma gêjac mata gebe êmu êmên êtiam nan. Êsêac tec sêsô nêñ ñandan ñalabu ma sêoc sêpuc taun tôngên gebe sêkên gêwiñ Anôtô tonanên ñasaê ten tonan. Ac taên ênam êtu tôn gebe êndên bêc Jesu Kilisi eoc tau lasêña, oc têtap nêñ ñagêjô ñawasi sa.

Ketowaga êjam dan lau tau gebe sêoc gêñwapac totêntac êpa sugen ma kêkêli êsêac sêsa nêñ lên têtôm lau, tañ têtû Kilisinê gêngac nan.

Ñadênan

1. Gêjac m papia tau 1:1-2
2. Taêm ênam Anôtô gêjam kêsi ñamoasin 1:3-12
3. Gêlên bin gebe tamoã todabunjen 1:13-2:10
4. Daôc ñandan tapuc Kilisi wagaman 2:11-4:19
5. Tanam nêñ sakin todambu taunjen 5:1-11
6. Gêjac mata nê papia 5:12-14

Petere awa gêjac lau

¹ Jesu Kilisi nê aposolo aê, Petere, ñoc bin êndên lau jaba, tañ Anôtô kêjaliñ êsêac sa sêngôn kêsi-kêsigen anga Pontu to Galatia ma Kapadokia to Asia ma Bitunia nan. ² Tamenj Anôtô taê gêjam kwananjen, tec kêjaliñ amac sa ma kêkên Nalau Dabun gêwê amac asa lau Dabun nêñ lên ma tañem wamu Jesu Kilisi to alin ênê dec e atu selec. Moasin to binmalô êndên amac êwac e ênam amac auc.

Bin takên matenja

³ Talambin aêacnên Apômtau Jesu Kilisi Tama Anôtô, tañ taê walô aêac gêjam sêga. En gêñu Jesu Kilisi anga ñacmatênên sa, tec kêkôc aêac tatu wakuc ma takên maten en enden tôngên. ⁴ En gêgôm gêñ tonan gebe tawê kain gêñlênsêm tenjenña to ñawasi, nan ê su atom. Anôtô kêmasan gêñlênsêm tau tonan gêc undambê kwananjen kêtû amacña. ⁵ Anôtônê ñaclai gejob amac gebe akên êwiñ e atap moasin ênam amac kêsiña sa, tañ en kêmasan kwananjen gebe êtu awê êndên têm ñamuña nan. ⁶ Êndên tônê oc atu samuc. Galoc tecenec oc moae gêñ amboac tonec ênac amac nawae gebe lêtôm tokain tokain êkên wapac amac têlagen acgom ⁷ e Anôtô ênsaê amacnêm akên gêwiñ tau gebe ñanô. Ñamalac sêsaê gold, tañ kêtôm gebe oc ênaña nan, ña ja. Ma amacnêm akên gêwiñ, tañ kêlêlêc gold tonan su nan, oc êtap saê sa amboac tonan, gebe êwaka tau sa gebe gêñ ñanô ten. Ma êndên tañ Jesu Kilisi eoc tau lasê nan, amac atap lambin to ñawasi to waem sa. ⁸ Ñac tau tonan amac alic en atom, mago têtac gêwiñ en. Amac matemanô kêpi en galoc atom, mago akên gêwiñjen e atu samuc en totêmtac ñjam ma totêmtac wapigen nan. Ñamalac sêwa bin tonan ña jakêtom atom. ⁹ Amac atu samuc gebe atap nêm akên gêwiñ ñanânô sa. Ñanô tau moasin ênam katôm kêsiña.

¹⁰ Moasin tau tonan propete sêsôm to sêkip ñam sa ma seoc moasin ênam amac kêsiña, tañ amac atap sa nan lasê. ¹¹ Kilisinê Nalau, tañ gêmoa êsêacnên ñalêlôm nan, geoc lasê gebe Kilisi êoc ñandan e su acgom, go êmoa tonawasijen. Êsêac sebe sêkip bin tonan ñanoc sa gebe êmên êndên ondoc ma êmên amboac ondoc. ¹² Anôtô geoc lasê gêdên propete tonan gebe bin tonan ênam êsêac taun sa atom, ênam amac sa. Lau tañ sêsôm nawae ñjam

gêdêñ amac sêsôm bi ñ, tañ propete sêwa sa nañ, lasê gêdêñ amac. Ma Njalau Dabuñ, tañ Anôtô kêsakiñ anğa undambê gêmêñ nañ, kêpuc êsêac tôn. Nawae tonañ anjela tauñ têtû kêka-kêka ñanô gebe sêjala sêwiñ.

Anôtô kêkalem aêac gebe tasa lêñ dabuñ

¹³ Amboac tonañ amansañ nêñ kauc ñajaña êsa ma nêñ ñalêlôm tekweñ sakigen, ec akêñ matem moasiñ, tañ Jesu Kilisi eoc tau lasê ma êkêñ êndêñ amac nañ. ¹⁴ Atôm Anôtônê ñapalê tañem wamuña, ma têtmac ñakalac, tañ kêkac amac gêdêñ tañ nêñ kauc kêsa atomgeñ nañ, ênam gôliñ amac êtiam atom. ¹⁵ Atôm ñac dabuñ tau, tañ kêkalem amac nañ, ma asêlêñ to asa nêñ lêñ samob atôm lau dabuñgeñ, ¹⁶ gebe teto biñ gec gebe “Amac atu lêu dabuñ, gebe aê tauc dabuñ.”

¹⁷ Amac embe awem ênac Anôtô, tañ êmêtôc ñamalac êndêñ-êndêñgeñ atôm nêñ koleñgeñ ma êpuc open ñac teñ atom nañ, ma embe asam eñ gebe Tamemi, go asa nêñ lêñ toatêc engeñ êtôm têt amoa gamêñ jaba tonecña. ¹⁸ Amac alicgac gebe awa, tañ ê su amboac gold to silber nañ, kêsi amac su anğa lêñ sec, tañ gelom amac anğa abeminêñ nañ, ma mênjamo a nêñ lêtêgeñ nec atom. ¹⁹ Kilisinê dec kêtu awa ñanô tau, tec kêsi amac su. Eñ kêtôm domba ñabiñmê to ñajamanô teñ, ²⁰ Anôtô kêjaliñ eñ sa gêdêñ tañ kêkêñ undambê to nom atomgeñ nañ, tec kêkêñ eñ mênkêtu awê gêdêñ têt ñamuña tonec kêtu amacña. ²¹ Eñ kêkêñ amac akêñ gêwiñ Anôtô, tañ gêñu eñ sa anğa ñacmatênêñ ma kêkêñ ñawasi gêdêñ eñ nañ. Amboac tonañ amac akêñ gêwiñ to akêñ matem apen Anôtôgeñ.

²² Amac tañem wamu biññanô, tec gêgôm amac katôm ñawa kêsa ma gêgôm amac têtmac gêwiñ lasitêwai ñanôgeñ. Amboac tonañ akêñ têtmac gêwiñ elom tau tonêñ ñalêlôm samucgeñ. ²³ Amac atu wakuc ñam kêsêp ñawê, tañ ênaña nañ atom, kêsêp ñawê, tañ ênêc ñapan. Ñawê tau Anôtônê biñ mata jali, tañ ênêc teñgeñ nañ, ²⁴ gebe “Ñamalac samob têtôm gêgwan, ma nêñ ñawasi samob kêtôm gêgwan ñaola. Gêgwan kêmêliñ, ma ñaola kêsêlô.

²⁵ Mago Apômtaunê biñ oc ênêc teñgeñ.”

Ma biñ tau tonañ ñawae ñajam, nañ sêsôm gêdêñ amac.

2

Poc mata jali to lau dabuñ

¹ Amboac tonañ akwalec nêñ biñ sec totau-totau to biñdansañ samob ma ajam biñ auc to têtmac sec ma biñ gêga samob su. ² Atôm ñapalê dedec, tañ têttañ su nañ, ma atañ su ñanô mêtê ñawa tau, gebe atôp atu kapôên e atap moasiñ ênam amac kêsiña sa. ³ Amac asaê sugac gebe Apômtau eñ ñajam. ⁴ Amac andêñ poc mata jali, Apômtau tau, ana. Ñamalac têtin eñ siñ su, mago Anôtô kêjaliñ eñ sa ma gêlic eñ amboac poc awamata ñanô teñ. ⁵ Ma Anôtô êkwê amac sa amboac poc mater jali atu Njalau Dabuñ nê andu to atu dabuñwaga dabuñ, gebe akêñ da ñalêlômña, tañ ênac Anôtô mataanô ñajam êtu Jesu Kilisiña, ⁶ êtôm teto gêc gebe

“Alic acgom, aê kajaliñ poc awamata ñanô teñ sa kêtu poc kêclêsuña ma kasuñ kêkô Sion.

Ñac tañ kêkêñ gawiñ eñ nañ, oc ênaña atom.”

⁷ Poc tau tonañ kêtu amac akêñ-gêwiñ-waga nêñ awamata ñanô. Mago êndêñ êsêac, tañ sêkêñ gêwiñ atom nañ,

“poc tañ lau-sêkwêwaga sêbaliñ siñ nañ, kêtu poc kêcñsuña,”

⁸ ma

“kêtu poc sêndiñ enjakiñ êpiña

to poctêna êngôm lau têtac êmbôli aucña.”

Êsêac tañ sêkêñ gêwiñ Anôtônê biñ atom nañ, dêdiñ enkañ kêpi poc kêtôm Anôtô kêmasañ nabiñ kwananğen.

⁹ Mago amac atu gôlôac, tañ Anôtô kêjaliñ sa nañ. Amac atu kiñnê dabuñwaga to lau dabuñ m teñ. Amac atu Anôtônê lau solop, tec asôm Njac, tañ kêkalem amac anğa njakesec adêñ ênê njawê kain teñ aja nañ, nê gêñtalô njawae lasê. ¹⁰ Gêmunğen atu Anôtônê lau atom, mago galoc atu ênê lau. Gêmunğen amac atap Anôtônê taê walô sa atom, mago galoc en taê walô amac.

Tasa lêtj êtôm Anôtônê sakiñwaga

¹¹ O lauace, aê jalêñ biñ amac, tañ amoa amboac lau waba to lau jaba nañ, êngamiñ taôm êndêñ têtac njakalac, tañ gêjac siñ gebe enser katôm su nañ. ¹² Asa nêñ lêtj amoa lau samuc njalêlôm tolañôm nêñ sawagenj. Go êsêac, tañ sêngôliñ biñ êpi amac gebe agôm secña nañ, sêsala amacnêñ koleñ njam ma sêlambiñ Anôtô êndêñ bôc en êô lasêña.

¹³ Asô njamalacnêñ njagôliñ samob njalabu êtu Apômtaunğa. Asô kiñ, tañ kêtü njatau njamataña nañ njalabu, ¹⁴ to asô gôliñwaga, tañ enj kêsakiñ êsêac gebe sêkêñ njagêjô êndêñ lau, tañ sêgôm sec to sêlambiñ lau, tañ sêjam kôm njam nañ, njalabu amboac tonanğen. ¹⁵ Gebe Anôtô taê gêjam biñ amboac tonec gebe amac anam kôm njam gebe êmbaob lau meloc, tañ sêjam kauc biñ nañ, awenğ auc. ¹⁶ Asa lêtj tau amboac lau, tañ Kilisi kêgaboac Êsêac su nañ. Mago kêgaboac amac su njamoasiñ êtu sec njasabanğ atom. Atu Anôtônê sakiñwaga. ¹⁷ Atôc lau samob sa ma têtac ôwiñ gôlôac, tañ têtü nêñ lasitêwai nañ. Atêc Anôtô ma atoc kiñ sa.

Kilisi gêôc njandanğ êtu njadônğônğ ênderj aêac

¹⁸ Amac sakiñwaga asô nêñ njataui njalabu to atoc êsêac sa. Asô njataui njam to wapôm taunğen njalabu atom, asô njataui keso njalabu êwiñ. ¹⁹ Njac teñ embe nê njalêlôm êsap Anôtô tôn ma êôc wapac êtu biñ tagenğ tonanğña, nañ Anôtô oc ênam mec enj. ²⁰ Embe têtap amac to aôc wapac êtu agôm secña, nañ oc êkêñ amac waem amboac ondoci. Mago embe sêkêñ njandanğ êndêñ amac to aôc wapac êtu agôm njamnğa, nañgo Anôtô ênam mec amac. ²¹ Kêtü biñ tonanğña tec Anôtô kêkalem amac, gebe Kilisi gêôc njandanğ kêtü amacnğa. Enj kêtü njadônğônğ gêdêñ amac gebe apuc enj waña. ²² Enj gêgôm sec teñ atom ma têtap biñdansiñ teñ sa kêsa enj awasuñ atom. ²³ Êsêac sêbu enj, ma enj gêbu êsêac njagêjô atom. Sêkêñ enj gêôc njandanğ, mago enj kêkôtêñ lêma gêdêñ êsêac atom. Enj gêliñ nê biñ samob su gêdêñ njac, tañ êmêtôc biñ njanğnğa nañğenğ gêja. ²⁴ Aêacnêñ sec kêpi enj tau ôli ma enj kêkôc sec tau sa kêpi ka gêja, gebe tatu mêtê êndêñ sec, ma matenğ jali êsa êndêñ biñgêdêñ. Ênê sêñ njamala gêgôm amac njam kêsa. ²⁵ Gêmunğen amac amoa amboac domba sêbôm, mago galoc Anôtô gêjam amac ôkwi adêñ njaceğjob, tañ geğjob amac katôm nañ aja.

3

Lauo to njac nêñ biñ

¹ Amac lauo asô nêñ njaci njalabu amboac tonanğenğ. Njacwaga njagêdô embe sêkêñ êwiñ Anôtônê biñ atom, go lauo sêsôm biñ teñ atom, nêñ lêtj enğenğ êngom njacwaga sênam taunğ ôkwi, ² gebe njacwaga sêlic amac asa nêñ lêtj gêdêñ to atêc Anôtôgenğ, ec sêndanğuc. ³ Anam gêlônğ taôm nğa gêñ dêmôênğa amboac môtêmlauñ njapoactalô tokainğtokainğ ma anônğ gold njawasi to asô njakwê njam-njam nec atom. ⁴ Anam gêlônğ taôm nğa gêñ njalêlôm nğa, tañ ê su atom nañ. Gêñ tau tonec gebe amoa tonêñ njalêlôm malô to njanğnğ gebe gêñ tonanğ nğai Anôtô gêlic amboac awamata nğanô. ⁵ Andanğenğ lauo dabuñ, tañ sêkêñ matenğ Anôtô nañ, sêjam gêlônğ taunğ nğa awamata tonanğ, ma sêsô nêñ njaci njalabu njapep. ⁶ Sara kêtôm tonanğ. Enj taña wamu Abraham ma kêsam enj gebe Njoc apômtau. Amac embe anğôm gêñ njam to atêc gêñ teñ atom, go atu Sara latuio.

⁷ Amac ñacwaga amboac tonañ. Awiñ nê m lauo tokaucgen, gebe êsêac ôliñwalô kêtôm amac atom. Atoc êsêac sagen gebe êsêac sêwê kaiñ moasiñ danğôñ materi jaliña amboac tonañ. Anğôm gen tau gebe gen ten êkô amacnê m mec auc atom.

Daôc ñandan êtu biñgêderña

⁸ Aê jakaton ñoc biñ sa amboac tonec gebe Amac samob nê m biñ elom tau ñajam. Aôc gênwapac awiñ taôm, têtac êwiñ lasitêwai to atoc taôm sa atom, êkônin taômgen. ⁹ Akên sec êjô sec atom ma biñ alôb-alôb êjô biñ alôb-alôb atom, akên mecgen êjô. Taêm ênam gebe Anôtô kêkalem amac gebe awê kaiñ mec êtu nê m gênlênsê m.

Gebe teto gêc gebe

¹⁰ “Ñac tañ têtac gêwiñ gebe êmoa mata jali ma gebe êmoa ñajamgen nan, ejop imbêla êndên biñ sec to gêdôlic êndên biñdansañ.

¹¹ En ênac jaê sec to êngôm gên ñajam. En ensom biñmalô ma êndanğuc e naê tônia,

¹² gebe Apômtau mata kêsap lau gêdên ma kêkên taña nên mec.

Mago Apômtau lanô gelo lau, tañ sêgôm sec nan.”

¹³ Embe anğôm ñajam atu dôbgen, ma asa oc êngôm amac atu sec. ¹⁴ Embe aôc gênwapac êtu adaguc biñ gêdênña, go aê aoc êoc amac. Ñamalacnên biñ êtakê to êlênsônia amac atom.

¹⁵ Atôc Kilisi sa anğa nê m ñalêlôm ma akên en êtu nê m Apômtau. Amansañ taôm ñapan e lau ten embe teten amac gebe awa biñ, tañ akên matem gêc nê m ñalêlôm nan sa, nanço gaôgen asôm lasê êndên êsêac. ¹⁶ Anğôm totêtac malô ma ajop taômgen, gebe nê m ñalêlôm ñajam, ec êngôm êsêac, tañ sêgolin biñ kêpi amac to sêbu amac, tañ asa Kilisinê lên ñajam nan majen. ¹⁷ Anôtô embe taê ênam gebe aôc ñandan êtu agôm ñajamña nan, oc ñajam êlêlêc aôc ñandan êtu agôm secña su. ¹⁸ Kilisi amboac tonañ. En gêmec êndu kêtü dim tagen kêtü aêacnên secña. Ñac gêdên gêjô aêac lau gêdên mê su, gebe êwê aêac dandên Anôtô tana.

Êsêac sêjac en ôligen êndu, mago Ñalau kêkên en mata jali kêsa. ¹⁹ Ma to Ñalau gen gêja gêjam mêtê ñalau, tañ sênğônia kapoacwalô nan. ²⁰ Gêdên andanğen êsêac sêkên gêwiñ Anôtônê biñ atom. Anôtô kêsaê êsêac to gê êsêacnên biñ tônia gêdên tañ Noa gêsô wan gêmoa nan. Wan tonañ gêjam lau 8gen sa selom bu kêsun ñatêna. ²¹ Bu tonañ kêtü busanğuc, tañ galoc gêjam amac kêsi nan ñadônia. Busanğuc tau êkwasiñ ñatêmui ôliña su atom, mago êtu môc enden Anôtô gebe êmansañ ñalêlôm ñawa êsa êtu Jesu Kilisi gêdi sanğa. ²² En kêpi undambê gêja jagênğônia Anôtônê anônia, ma anğela to ñaclai ma ñactêkwa sêsô en ñalabu.

4

Tanam taun ôkwi ma tasa lên wakuc

¹ Kilisi gêoc ñandan kêpi tau ôli. Amboac tonañ amansañ taôm e nê m ñalêlôm êtôm ênê acgom, gebe ñac, tañ gêoc ñandan kêpi tau ôli nan, sec kêlêwan en. ² Tec ñamalacnên têtac ñakalac ênam golin amac êndên têt amoa nomña êtiam atom, Anôtônê biñgen ênam golin amac. ³ Gêdên têt, tañ gêjanğa su nan, amac agôm lau samuc nên biñ kêtü tônia, tec kêtômğac. Amac asa nê m lên mockainço to mockainña ma amoa totêtac ñakalac. Gên kêjanğin amac ma aen lasam to anôm anaboa anğônia awiñ taôm to ajam sakiñ gêdên gwam asen Anôtônê biñsu su. ⁴ Ma galoc asêlên awiñ lau samuc ma asa nên lên wauc-waucgenña kêtiam atom, tec sêlic sec ma sêsôm biñ alôb-alôb kêpi amac. ⁵ Mago êsêac oc sêwa nên biñ sa êndên ñac, tañ kêmasañ tau su gebe êmêtoc materi jali to ñacmatê nên biñ nan. ⁶ Kêtü biñ amboac tonañ en kêsôm ñawae ñajam lasê gêdên ñacmatê gebe êsêac têtac mêtoc sa kêtôm ñamalac têtac sa, mago ñalau sêmoa materi jali kêtôm Anôtô gêmoa mata jali.

⁷ Gêñ samob ñatêku êsuña ñanoc kêdabinçac. Amboac tonañ taêm ênam taôm ma aten nêmc mec totekwm sakigen. ⁸ Tonec tec tasôm êtu ñamata gebe akênj têtac gêwiñ elom tau ñanôgen gebe têtac gêwiñ êngênduc sec samob auc. ⁹ Ançôm ja lau atu môsi atom. ¹⁰ Anam sakinj taôm êndênj-êndênjenj êtôm moasiñ, tañ akôc nañ, ma atu Anôtônê moasiñ tokainj-tokainj ñagejobwaga ñajam. ¹¹ Nac tenj embe ênam mêtê, nañ êsôm êtôm Anôtônê binjenj. Tenj embe ênam sakinj, nañ ênam êtôm ñaclai, tañ Anôtô kêkênj gêdênj enj nañ. Ançôm gêñ samob tonañ gebe Anôtônê ñawasi êsa êtu Jesu Kilisiña. Nawasi to ñajaña êndênj enj tenjenj ma tenjenj. Binñanô.

Daôc ñandanj tatôm Kilisine lau

¹² O lauace, alic ñandanj, tañ kêtôm amac gêmoa nañ, amboac gêñ kainj tenj, tañ kêtap amac sa nañ atom. ¹³ Têtac ñajam êsa gebe awê kainj Kilisinê ñandanj awiñ. Ma êndênj noc enj eoc nê ñawasi lasêña nañ, amac oc atu samuc totêtac ñajamgenj. ¹⁴ Embe sêmbu amac êtu Kilisinê ñaêña, oc aoc êôc amac, gebe Anôtônê Njalau ñawasi wacêpi amac. ¹⁵ Amacnêmc tenj êôc ñandanj amboac ñac, tañ gêjac ñamalac êndu me gêjam genjenj gêñ me gêgôm sec me kêgabec launênj kôm paliñ-paliñjenj nañ atom. ¹⁶ Mago amac embe aôc ñandanj atôm Kilisinê lau, nañ majem atom. Alambinj Anôtô gebe kêkênj amac awê kainj ñaê tonañ.

¹⁷ Noc kêdabinj gebe Anôtô êmêtôc binj ênac m ança enj tau nê gôlôac. Embe êngôm êndênj aêac amboac tonañ, ma êsêac, tañ tañenjpêc gêdênj Anôtônê ñawae ñajam nañ, oc êngôm êsêac amboac ondocgenj.

¹⁸ “Anôtô embe ênam lau gêdênj kêsi, oc ñalênj ñawapac, ma lau geo to lau sec oc amboac ondoc.”

¹⁹ Amboac tañ êsêac, tañ sêôc ñandanj kêtôm Anôtô taê gêjam nañ, sêsa nêñ lênj ñajam to sêsakinj katunj êndênj ñac ñañênj, tañ kêkênj gêñ samob nañ.

5

Tajop Anôtônê domba

¹ Aê jalênj binj laumata, tañ sêmoa amac ñalêlôm nañ. Aê laumata tenj katôm amac ma galic Kilisi gêôc ñandanj ma oc jawê kainj ñawasi, tañ mênjêtu awê êtu ñamu nañ. ² Ajop Anôtônê domba ñatonj, tañ kêkênj gêdênj amac nañ, ma ajop êtu sêkac amacña atom. Taôm ançôm anac ñawae êtôm Anôtônê binj. Ançôm êtu awa geonja atom, ançôm êtu nêmc sakinj topalêgenja. ³ Ajop êsêac, tañ sêsêp amac lemema nañ amboac gôlinwaga, tañ sêkôniñ nêñ gôlôac nañ atom. Atu ñadônjônj ñajam êndênj nêmc domba ñatonj. ⁴ Ma gejobsêga tau embe êô lasê, go amac akôc ñawasi ñasunsunj, tañ ênaña atom nañ.

⁵ Amac lau wakuc amboac tonañ. Asô lau ñanô ñalabu. Amac samob akôniñ taôm to anam sakinj taôm êndênj-êndênjenj, êtôm teto gêc gebe “Anôtô êkô lau, tañ tetoc taun sa nañ auc, ma êkênj moasiñ êndênj êsêac, tañ sêkôniñ taun nañ.”

⁶ Amboac tonañ akôniñ taôm asô Anôtônê lêma ñajaña ñalabugenj, ec etoc amac sa êndênj ñanoc. ⁷ Gêñwapac samob, tañ kêkôniñ amac nañ, apô êpi enj êna, gebe enj gejob amac. ⁸ Tekwem saki ma anam jaligenj, gebe amacnêmc ñacjo Sadanj kêsêlênj kêtanj-kêtanj amboac lewe ma gesom nê gêñ gebe êndançônj. ⁹ Ançamiñ taôm êndênj enj ma akênj êwiñ ñajaña. Ma ajala gebe amacnêmc lasitêwai, tañ sêmoa nom ñagamênj samob nañ, sêôc ñandanj tau tonañ têtôm amac. ¹⁰ Moasiñ samob ñatau Anôtô, tañ gêbinj amac to Kilisi tônj nañ, kêkalem amac gebe akôc ênê ñawasi tenjenja. Oc akôc ñandanj têlagenj ma enj tau mênjênac dabinj amac to êpuc amac tônj, ma êkênj ñaclai êndênj amac to ênsunj amac sa akô ñajaña. ¹¹ Najaña êndênj enj endenj tônjenj. Binñanô.

Petere gêjac mata nê binj

¹² Aê kato papia dambê tonañ gêdênj amac ma lasic Silwana, tañ galic enj amboac ñac ñañênj nañ, gêjam aê sa. Aê galênj binj to gawa sa gêdênj amac gebe Anôtônê moasiñ ñanô

tau tonec. Akô ñajaña akô moasiñ tau ñalêlôm. ¹³ Gôlôac dabuñ aña Babel, tañ Anôtô kêjaliñ êsêac sa sêwiñ nañ, awenñ gêjac amac, ma latuc Marka amboac tonanğen. ¹⁴ Aê moalêc taôm to akôc taôm sa totêmtac êwiñgen.

Biñmalô êndên amac samob, tañ Kilisi gêbiñ amac tôñ nañ êwac.

PETERENÊ papia kêtú luagêcna

Peterenê papia kêtú luagêcna nec gêjac lau buña namatana ngêdô tapaôngeñ nawae. Lau-mête-geowaga jasêsêli-sêsêli gôlôac Asia Saunja, tec Petere keto papia tonec gebe êmbôc êsêac auc, ec nêñ mête ôlinj ñakalacna êlainj tau amboac secgeñ. Lau buña sênac jao tauñ êndênj lêtôm amboac tonanj ñalênj tonec gebe sênac dabinj nêñ kauc e sêjala Anôtô agêc Apômtau Jesu Kilisi êpi ñanôgeñ, tec Petere gebe êsêac sêkênj tanenj êndênj lau, tanj tauñ matenânô sêlic Jesu ma tauñ tanenjunj sênô enj kêsôm binj to kêdônj êsêac nanj, sênac ñawaegenj. Petere gesenj lau, tanj sêsôm sebe Kilisi êmu êmênj êtiam atom nanj, ñajanagenj. Kilisi gêmu gêmênj su atom tagenj nec ñam kêsêp Anôtô gê binj tôngeñ “gebe lau tenj sênanja atom, gebe samob sêkac tauñ su anja nêñ sec acgommanj.”

Ñadênan

1. Petere gêjac m papia tau 1:1-2
2. Anôtônê kalem gêdênj lau buña 1:3-21
3. Mête-geowaga têdônj mête dansanj 2:1-22
4. Kilisi êmu êmênj êtu ñamuña 3:1-18

Petere awa gêjac lau

¹ Jesu Kilisi nê sakinwaga to aposolo aê, Simon Petere, ñoc binj êndênj amac, tanj aêacnênj Anôtô agêc kêsiwaga Jesu Kilisi nêñ binjgêdênj kêkênj amac akênj gêwiñ ñanô atôm aêac. ² Ajala Anôtô agêc aêacnênj Apômtau Jesu êtu tônj e moasinj to binjmalô ênam sêga anja amacna.

Anôtô kêkalem aêac to kêjalij aêac sa

³ Anôtônê ñaclai kêkênj gênj samob, tanj kêpuc aêac tônj tamoa matenj jali to tasa Anôtônê lênj nanj, gêdênj aêacgac. Kêkênj gênj tau kêtú tajala ñac, tanj kêkalem aêac tawê kainj ênê ñawasi to lênj ñanênj nanja. ⁴ Enj gêgôm amboac tonanj, tec gêjac mata gênj ñanô mataêjam to kapôênj-kapôênj gêdênj aêac. Enj gêjac mata gênj tonanj gebe amac awê kainj ñanô anja Anôtô tau nê ma awê nom tonec ñanajclai sa. Ñaclai ensenj amac sunja tonanj ñam kêsêp ñamalacnênj têtac ñakalacna. ⁵ Amboac tonanj ôlim palêgenj gebe nêñ akênj gêwiñ ênam ñanô lênj ñanênj. Lênj ñanênj êkênj kauc ajala gênja. ⁶ Kauc ajala gênja êkênj amac atu mête taôm ñapep. Atu mête taôm ñapep êkênj amac aôc gênjwapac totêmtac êpa sugenj. Aôc gênjwapac totêmtac kêpa sugenj êkênj amac asa Anôtônê lênj. ⁷ Asa Anôtônê lênj êkênj amac têtac êwiñ lasitêwai. Têtac gêwiñ lasitêwai êkênj amac têtac êwiñ ñanô tau. ⁸ Gênj ñanô tau tonanj embe ênêc amacna e ênam amac auc, go êkêli amac, ec ôlim palê êsa to anam ñanô ajala aêacnênj Apômtau Jesu Kilisi. ⁹ Ma ñac, nanj êtap gênj tau tonanj sa atom, enj mataanô kêtú wao, tec gelic gênj gêja balinj atom ma kêlinj Anôtô kêkwasiñ ênê sec lanjgwa su gêjana nanj sinj.

¹⁰ O lasitêwaac, Anôtô kêkalem amac to kêjalij amac sa, tec ôlim palêgenj gebe awaka Anôtônê moasinj tau sa. Embe anjôm amboac tonanj, go ambenj ananja atomanô, ¹¹ ma Anôtô êkênj amac asô aêacnênj Apômtau to kêsiwaga Jesu Kilisi nê gamênj tenjenja ana.

¹² Amac ajala binjanô, ma binjanô tau gêjam amac auc akô ñajana, mago gabe jaônj binj tau sa anja amacnêñ ñalêlôm gebe taêm ênam ñapanj. ¹³ Jaônj binj tau sa anja amacnêñ nec gêjac aê nawae êtôm ñoc têt jamoa bec tonec ñalêlômja. ¹⁴ Aê kajalagac gebe saunjenj, go sêmbuc ñoc bec tonec sa êtôm aêacnênj Apômtau Jesu Kilisi tau geoc lasê gêdênj aê. ¹⁵ Amboac tonanj tec jawaka ñalênj tenj sa e êndênj têt jawi nom tonec sinj su nanj, binj tonanj ñai êônj sa anja nêñ ñalêlôm ñapanj.

Kilisinê nawasi, tanj propete seoc lasê nanj

¹⁶ Gêdêñ tañ asôm aêacnêñ Apômtau Jesu Kilisi nê ñaclai to êmu êmêñ ñawae lasê gêdêñ amac nañ, aêac ajac sêboaco, tañ ñamalac sêga tokaucgeñ nañ atom. Aêac taun matenânô alic ênê ñawasi towae, tec asôm lasê. ¹⁷ Aêac alic gebe eñ Tama Anôtô kêkêñ wae to ñawasi gêdêñ eñ ma ñawasi ñatau awa amboac tonec gêdêñ eñ gebe “Aêñoc Latuc, tañ têtac gêwiñ eñ ma galic eñ ñajam nañ tonec.” ¹⁸ Awa tecenañ aêac añô kêsap aña undambê gêmêñ gêdêñ tañ amoa lôc dabuñ awiñ eñ nañ.

¹⁹ Amboac tonañ aêac akêñ gêwiñ propetenêñ biñ kêlêlêc. Ma amac embe akôc biñ tau sa, oc ñajam amboac tonañ, gebe biñ tau kêtôm dawen kêpô gamêñ ñakesec e êu bôn acgom, go utitêna mênêpi aña nêñ ñalêlôm. ²⁰ Ajala biñ tonec êtu ñamata acgom, gebe ñac teñ kêtôm gebe êwa propetenêñ biñ, tañ teto gêc nañ, sa ña tau nê kauc atom, ²¹ gebe ñamalac teñ nê ñalêlôm kêkac eñ tec geoc biñ teñ lasê nec atom. Ñalau Dabuñ gêoc ñamalac, go sêsôm biñ lasê kêtôm Anôtô gêsun.

2

Propete dansañ

¹ Gêmungeñ propete dansañ dêdi aña lau Israel ñalêlôm. Ma kêdônwaga dansañ oc mênêsêsa aña amac ñalêlôm amboac tonañ. Êsêac oc sêndôn mêtê geo, tañ enseñ ñamalac su nañ, ma sênsa ñatau, tañ gêjam ôli êsêac su nañ auc. Êsêac sêkic taun nêñ biñ ma sênaña seben. ² Ma lau taêsam sêsap êsêacnêñ lêñ kêli ôliñ ñakalacña tôn, ma kêtú tonañña lau sêsôm biñ alôb-alôb êpi biññanô ñalêñ. ³ Êsêac maten katu gêñ ñawaô, tec têtulu amacnêñ awa ña nêñ biñdansañ. Êsêacnêñ mêtôcwaga mata gêdiñ êsêac ñapep wanêcgeñ ma nêñ ñac enseñ êsêac suna gêjac tuluc atom.

⁴ Anôtô taê labu añela, tañ sêgôm sec nañ atom. Eñ kêtin êsêac sêsêp lamboam ñagêsunbôm ñakesec sêja ma gêsô êsêac tôn sêmoa e êndêñ bêc mêtôcña. ⁵ Eñ taê labu nom lanğwa atom, kêkêñ bu kêsun ñatêna gesen nom ñalau, tañ sêwi Anôtô sin nañ su. Noa tañ kêsôm biñgêdêñ lasê to nê lau 7 taungeñ tec Anôtô gêjam jaom êsêac. ⁶ Ma Anôtô kêmêtôc malac Sodom to Gomora gebe sênaña, tec kêkêñ ja geñ êsêac su sêjaña. Eñ kêkêñ dôn tonañ gebe êkêñ puc lau, tañ oc sêwi Anôtô sin êtu ñamu nañ. ⁷ Eñ gêjam ñac gêdêñ Lot kêsî. Lot tau gêmôa tonê ñalêlôm ñawapacgeñ kêtú lau alôb-alôb tonañ nêñ lêñ mockaiñña. ⁸ Ñac gêdêñ tonañ gêngôn êsêac ñalêlôm ma gêlic to gêñô nêñ biñ geo kêtôm bêc to bêc ma gejon ênê ñalêlôm gêdêñ e gêmôa jageo. ⁹ Apômtau kêjala ênam lau-sêkêñ-gêwiñwaga kêsî aña lêtôm ñalêñ ma kêjala êkônin lau sec tôn e têtap ñagêjô sa êndêñ bêc mêtôcña ñalêñ amboac tonañgeñ. ¹⁰ Ñagêjô tonañ êtap êsêac, tañ têtac ñakalac kêkac êsêac e sêsa lêñ môpña ma sêli biñ sa kêpi Apômtaunê gôlin nañ, sa êlêlêc su.

Êsêac lau ñaclai sec to tetoc taun sa ma têtêc lau ñawasi ôña atom, sêsôm biñ alôb-alôb kêpi êsêac gêwiñ. ¹¹ Añela tonañ nêñ ñajaña to ñaclai kêlêlêc lau tonañ nêñ su, mago añela sêpuc boa êsêac to sêkêñ êsêac têtap Apômtaunê mêtôc sa atom. ¹² Lau tonañ nêñ kauc masî têtôm bôc, tañ têna kêsú gebe ñamalac sêlô êsêac tôn to sêñgun êsêac êndu. Lau tonañ sêsôm biñ alôb-alôb kêpi gêñ, tañ sêjam kauc nañ. Êsêac oc sênaña têtôm bôc tau. ¹³ Êsêac têtap ñandañ sa êjô nêñ geo, tañ sêgôm gêdêñ lau nañ. Êsêac sêjam kauc gebe sêniñ lasam to sênôm anaboa êndêñ ocsalô êtu têtac ñajam ñam. Êsêac gêñ ñatêmui to gêñ sec. Embe sêniñ gêñ sêngôn sêwiñ amac, go sêngôm nêñ sec sênac ñawaegen. ¹⁴ Êsêac maten dangucboa ma sêgôm sec gedên tôngeñ. Êsêac sêwa lip lau palê-palê ma têtôn nêñ ñalêlôm e sêjala lêñ maten katu gêñña kêtú tôn. Anôtô kêpuc boa êsêac sugac. ¹⁵ Êsêac sêwi lêñ ñañêñ sin ma sêo sic sêsa Bosoro latu Balam, tañ têtac gêwiñ nê geo ñaôli nañ, nê lêñ. ¹⁶ Balêm kêsî lêñ tonañ e Anôtô kêmêtôc eñ kêtú nê kesoña. Bôc wabaña awamê kêsôm biñ lasê gêjam ñamalac awa e kêkô propetenê lêñ meloc auc.

¹⁷ Lau tonañ ñai têtôm bumata, tañ kêpa nan, me têtôm tao, tañ mu gêbuc ma kédaba su nan. Anôtô kêmasañ gêsunbôm ñakesec kêtü êsêacña. ¹⁸ Êsêac sêsôm biñ lanem-lanem to biñ agwa-agwa ma sêwa nêñ lêñ kêli ôliñ ñakalacña kêtü lip, gebe ênac lau, tañ sêkac taun su ñasawa dambêgen anga lau, tañ sêsa lêñ keso nan. ¹⁹ Lau-sêwalipwaga sêjac mata lêñ sêngamboac ñamalac su sêmoa nêñ Iêtêgenña, mago êsêac taun têtü ñaclai enen ñamalac suna ñasakinwaga, gebe gêñ, tañ kêku ñamalac tulu nan, ñamalac têtü gêñ tau ñasakinwaga. ²⁰ Lau ten embe sêkac taun su anga nom ñagêñ môpña êtu sêjala aêacnêñ Apômtau to kêsiwaga Jesu Kilisiña, mago gêñ tau embe êlênsôn êsêac êtiam e êku êsêac tulu, oc têtü sec êlêtêc gêmunña su. ²¹ Ijoc êsêacmên, sêjala biñgêdêñ ñalêñ atomman. Amboac ondoc sêjala su, mago sêjam dêmôên biñsu dabun, tañ sêkêñ gêdêñ êsêac nan kêtiam. ²² Biñgôliñ tonec ñanô kêsa kêpi êsêac gebe

“Kêam sen gêñ, tañ sêluc sin nan kêtiam.”

Ma ten gebe

“Bôcanô tañ gêliñ bu su nan, jagêjac wandob kêtiam.”

3

Apômtau êmu êmên biññanôgen

¹ O lauace, papia tonec kêtü papia kêtü luagêcña, tañ kato gêdêñ amac nan. Aê kato papia luagêc tau gebe jaôn biñ ñawa samob sa anga nêñ ñalêlôm gebe taêm ênam. ² Aê gabe jaôn biñ, tañ propete dabun sêsôm wanêcgen su to Apômtau to kêsiwaga nê biñsu, tañ amacnêñ aposolo sêsôm nan, sa anga nêñ ñalêlôm gebe taêm ênam êtiam. ³ Ajala biñ tonec êtu ñamata acgom, gebe êndêñ têm nan mênêsa lau ñagêdô, tañ sêsa nêñ lêñ êtôm ôliñ ñakalac kêkac êsêac nan, oc mênêsêô lasê ma sêsu amac susu ⁴ ma sêsêm gebe “En gêjac mata gebe êmu êmên me. Ma galoc gêmoea ondoc. Aêac abenji sêmac sêja-sêja ma gêñ samob gêc amboac gêc gêdêñ tañ Anôtô kêkêñ undambê to nom nan, e mênêgêdêñ galoc.” ⁵ Êsêac tañ gebe amboac tonañ nan, sêliñ biñ tonec sin gebe andaogenanô Anôtô kêsôm biñ tec kêkêñ undambê to nom. Nom tau kêsa anga bu ma bu gêjam nom sa. ⁶ Ma bu tau tonañ tec kêsun ñatêna e gesen nom lanawa su gêjaña. ⁷ Mago Anôtô nê biñ gêjam jaom undambê to nom galocña gêmoea e ja enen su. Undambê to nom oc sênaña atom, sênêc e êndêñ bêc Anôtô êmêtoç ñamalac to enen lau sec suna.

⁸ O lauace, alin biñ tagen tonec sin atom gebe Apômtau gêlic bêc tagen kêtôm jala 1,000 ma jala 1,000 kêtôm bêc tagen. ⁹ Apômtau gêgôm nê biñ, tañ gêjac mata nan, ñanô kêsa kêliñ tau sin-sin amboac lau ñagêdô taên gêjam nan atom. En kêliñ tau sin-sin atom, gê amacnêñ biñ tôñ gebe en gedec gebe lau ten sênaña atom. En gebe lau samob sênam taun ôkwi.

¹⁰ Apômtaunê bêc oc êmên êtôm genenêna ma undambê oc ênaña tonakicsêa kain ten. Ma ja êniñ gêñ umbonña e êsêlô ma nom to gêñ nom-ña samob maleñmê. ¹¹ Gêñ samob tonañ oc êsêlô amboac tonañ, tec amac oc amoea amboac ondoc. Asa nêñ lêñ atôm Anôtônê lau to anam sakin enen. ¹² Asa lêñ amboac tonañ ma aôn Anôtônê bêc ma angom gêñlêlôm gebe êô lasê sebenman. Endên tônê ja êniñ undambê e êsêlô ma ja êpac gêñ undambêna e êwê ênaña. ¹³ Mago Anôtô gêjac mata biñ kêpi undambê wakuc to nom wakuc, tañ biñgêdêñ ênam auc, ma aêac tec daôn tamoea.

¹⁴ O lauace, amac aôn gêñ amboac tonañ, tec amansañ taôm toolim palêgen gebe akô Anôtô lanônêm tolanônêm sawa to nêñ ñalêlôm ñawagen ma amoea tobiñmalôgen. ¹⁵ Ma alic aêacnêñ Apômtau gê biñ tôñna tau kêtü ênê moasin ênam aêac kêsiña ñamôkê, kêtôm tewen Paulu, tañ têtac gêwiñ en ñanô nan, keto gêdêñ amac kêtôm kauc mêtêna, tañ Anôtô kêkêñ gêdêñ en. ¹⁶ En keto biñ amboac tonañ kêsêp nê papia samob. Biñ ñagêdô, tañ keto gec nê papia ñalêlôm nan, ñawapac ma lau kauc gêbôc to palê-palê sêwa biñ tau sa

kesogenj kêtôm sêwa biñ ñagêdô, tañ teto gêc nañ, sa kesogenj amboac tonañ. Êsêac sêgôm gêñ tonañ, tec sêkic tañ nêñ biñ.

¹⁷ O lauace, amac ajala biñ tonañ kwananğen, tec ajop taôm gebe lau alôb-alôb nêñ biñdansañ êwê amac ao sic e êkac amac su aña nêñ ñamôkê ñajaña nec atom. ¹⁸ Aêacnêñ Apômtau to kêsiwaga Jesu Kilisi nê moasin to nê kauc mêtêña esewec aña amacnêñ, Ñawasi êndêñ eñ galoc e naêndêñ bêc tenğenña. Biññanô.

JOANJNÊ papia namataña

“Joanjenê papia namataña” nec nac tau keto kêtû nam kapôên luagêcña. Tenj gebe êkêli lau-sêsamwaga gebe sêmbinj taunj tônj taminj Anôtô agêc Latu Jesu Kilisi, go tenj gebe ênam la êsêac gebe sejop taunj êndênj mêtê-geowaga. Embe têtanduguc êsêacnênj mêtê geo, oc êkac êsêac su anja Anôtô agêc Kilisi nênj. Mêtê keso nam kêsêp lau, tañ seboc tamoa nom nec sec, tec têtônj gebe Anôtônê Latu Jesu mênkêtu namalac nanô atom. Kedônjwaga dansañ tonañ sêsôm gebe namalac sêmoa nom nec, kêtû sec namanô tau. Takôninj nênj dabe tamoa maten jalinja tônj acgom, go amboac tajam taunj kêsigac. Go lau tonañ têtônj binj keso amboac tec gêwinj seboc Anôtô ênam lau kêsinja gêjac lênj mansañ to têtac êwinj taunja njawae atom.

Joan tec gesen binj keso tonañ naj ma gêwa Jesu kêtû namalac nanô nabinj sa gêc awêgenj, go kêwaka binj tonec sa gêc awê gêwinj gebe lau samob, tañ sêkênj gêwinj Jesu to têtac gêwinj Anôtô nanj, têtac êwinj elom tau amboac tonanjenj.

Nadênanj

1. Joanj gêjac m papia tau 1:1-4
2. Nawê to njakesec 1:5–2:29
3. Anôtônê njapalê to Sadañne njapalê 3:1-24
4. Binjanô to binjansañ 4:1-6
5. Têtac êwinj launja gêjac samob njawae 4:7-21
6. Takênj gêwinj nanô kêku gênj nomja samob tulu 5:1-21

Binj tañ kêtû dangônj matênj jali njanamôkê

¹ Aêac ato gêdênj amac kêpi binj, tañ kêtû dangônj maten jali njanamôkê nanj. Binj tau tonañ gêmoa gêdênj Anôtô kêkênj undambê to nom atomgenj. Aêac anjô binj tau to alic na matenjanô. Aêac asala to ma lemenj amoasac binj tau. ² Maten jali njanamôkê geoc tau lasê, tec aêac alic to awa sa ma asôm lasê gêdênj amac. Maten jali njanamôkê tenjenja tau gêmoa gêwinj Tama ma geoc tau lasê gêdênj aêac. ³ Binj tañ alic to anjô nanj, aêac asôm lasê gêdênj amac amboac tonanjenj, gebe êmbinj aêac tônj tapi tagenj dawinj Tamenji agêc Latu Jesu Kilisi. ⁴ Aêac ato binj tonañ gebe têtac njam ênac dabinj tau.

Anôtô enj nawê

⁵ Njawae tañ aêac anjô anja ênê ma asôm lasê gêdênj amac nanj, binj tau tonec gebe Anôtô enj nawê, ma njakesec tenj gêc enja atomanô. ⁶ Aêac embe tasôm gebe aêac to enj dabinj taunj tônj tapi tagenj, mago embe tasa lênj njakesecña, oc tansau binjansañ ma dangôm binjanô tau nanô êsa atom. ⁷ Aêac embe tasa lênj nawênja amboac enj tau gêmoa nawê njalêlôm, go aêac taunj dambinj taunj tônj ma Anôtônê Latu Jesu nê dec êkwasiñ aêacnênj sec samob su tatu selec. ⁸ Aêac embe tasôm gebe nênj sec masi, oc tansau taunj ma binjanô ênêc aêacnênj njalêlôm atom. ⁹ Ma embe daoc nênj sec lasê, oc nac nanjênj to gêdênj tau êsuc aêacnênj sec ôkwi ma êkwasiñ aêacnênj binj geo samob su tatu selec. ¹⁰ Aêac embe tasôm gebe dagôm sec atom, oc takênj Anôtô êtu dansantêna, ma ênê binj ênêc aêacnênj njalêlôm atom.

2

Kilisi kêtû aêacnênj gêjamsawaga

¹ O njoc gêñac, aê kato binj tonec gêdênj amac gebe anjôm sec atom. Mago nac tenj embe ênjôm sec, go nac gêdênj Jesu Kilisi tau êtu aêacnênj ênam-awenwaga êndênj Tama. ² Nac tau kêkênj tau kêtû da kêtû aêacnênj secña. Mago kêtû aêac taunjenj nênj secña atom, kêtû lau nomja samob nênj secña. ³ Aêac embe tamansañ Anôtônê binjsu, go êwa aêac sa gebe tajala enjgac. ⁴ Tenj embe êsôm gebe “Aê kajala enjgac,” mago êmansañ ênê binjsu atom, nanj enj

dansañtena, ma biññanô gêc ênê ñalêlôm atom. ⁵ Ñac tañ kêmasañ Anôtônê biñ nan, gêjac dabinê nê têtac gêwiñ enña tonanôgen. ⁶ Biñ tonañ gêwa aêac sa gebe Anôtô gêbiñ aêac têtac. Ñac tañ kêsôm gebe “Anôtô gêbiñ aê têtac” nan, êsa nê lêtac êtôm Kilisinê lêtac.

Biñsu wakuc

⁷ O lauace, aê kato biñsu wakuc teñ gêdêñ amac atom, biñsu langwa, tañ akôc gêdêñ gêmunjen. Biñ tañ anô su nan, biñsu langwa tau tonañ. ⁸ Mago aê kato biñsu wakuc teñ, tañ ñanô kêsa kêpi Kilisi to amac nan, gebe ñakesec gê su ma ñawê tau mênkêpoa lasêgac. ⁹ Ñac tañ kêsôm gebe “Aê gamoa ñawê ñalêlôm” mago têtac gedec nê lasitêwai nan gêmoa ñakesec ñalêlôm e mênghêdêñ galoc. ¹⁰ Ñac tañ têtac gêwiñ nê lasitêwai nan, gêmoa ñawê ñalêlôm ma nê biñ êwa lakô lauña teñ gêc ênê ñalêlôm atom. ¹¹ Mago ñac, tañ têtac gedec nê lasitêwai nan, gêmoa ñakesec ñalêlôm ma kêsa lêtac ñakesecña. En gêtac kauc gamên, tañ gebe êna nan, gebe ñakesec gêtac en matapec kêsa.

¹² O ñoc gêtac, aê tec kato gêdêñ amac nec, ñam gebe nêc sec gêtac katu Jesunê ñaêña. ¹³ O tamenjac, aê kato gêdêñ amac, ñam gebe ajala en, tañ gêmoa gedec Anôtô kêkêñ undambê to nom atomgen nan. O lau matacac, aê kato gêdêñ amac, ñam gebe aku ñac sec tau tulu su. ¹⁴ O ñapalêac, aê kato biñ gêdêñ amac, ñam gebe ajala Tamemi su. O tamenjac, aê kato biñ gêdêñ amac, ñam gebe ajala en, tañ gêmoa gêdêñ Anôtô kêkêñ undambê to nom atomgen nan. O lau matacac, aê kato biñ gêdêñ amac, ñam gebe atu lau ñajanagac ma Anôtônê biñ gêc amacnêc ñalêlôm, tec aku ñac sec tau tulu su.

¹⁵ Têtac êwiñ nom to gêtac nomña samob atom. Teñ embe têtac êwiñ nom, nan oc têtac êwiñ Tama atom. ¹⁶ Gêtac nomña samob, ôliñ ñakalac to maten kalac ma gêtac tetoc tañ saña nan anga Tamenjinê atom, anga nomnagen. ¹⁷ Nom to ñagêtac ñalêlôm ñakalac oc ênaña, ma ñac tañ êmansañ Anôtônê biñ nan, oc êmoa endec têtac.

Kilisinê ñacjosêga

¹⁸ O ñapalêac, têtac ñamuña mênkêsa su. Amac anô gebe Kilisinê ñacjosêga oc êmên, ma galoc Kilisinê ñacjosêga taêsam sêmoa. Biñ tonañ gêwa sa gêdêñ aêac gebe têtac ñamuña mênkêsa su. ¹⁹ Lau tonañ sêsa anga aêacnêñ, mago têtac aêacnêñ ñagêdô ñanô atom. Embe aêacnêñ ñagêdô ñanô êsêac, oc semoa sêwiñ aêac sêmoa. Mago sêwi aêac sin tec gêwa sa gebe êsêac samob têtac aêacnêñ ñagêdô ñanô atom.

²⁰ Mago ñac dabun gen oso amac, tec ajala biññanô tau. ²¹ Aê kato gêdêñ amac katu asagenja. Kato gebe amac ajala biññanô atom me. Masigoc. Kato gebe ajala biññanô tau su ma ajala gebe biñdansañ teñ kêsa anga biññanôña atom. ²² Dansañtena tau asa. Ñac tañ gêsã Jesu auc gebe en Kilisi atom. Ma Ñac tañ gêsã Tama agêc Latu auc nan, en Kilisinê ñacjosêga tau. ²³ Lau samob, tañ sêsa Latu auc nan, sêwê kain Tama atom. Ma samob, tañ sêsôm Latu lasê nan, sêwê kain Tama sêwiñ. ²⁴ Biñ tañ gemunjen anô nan, ênêc nêc ñalêlôm. Biñ tañ gêmunjen anô nan, embe ênêc nêc ñalêlôm, go Tama agêc Latu oc sêmbiñ amac têtac. ²⁵ Ma biñ tau, tañ gêtac mata gêdêñ aêac nan, tonec gebe dangôn maten jali teñgen.

²⁶ Aê kato biñ tonañ gêdêñ amac kêpi êsêac, tañ sebe sêwê amac ajô nan. ²⁷ Amboac tonañ apô lêtac ñac êndôn amacña teñ atom. Ñalau Dabun kêtôn amac gêtac samobña gêmoa. Ma biñ tau tonañ biñdansañ atom, biññanô. Amboac tonañ asap Kilisi têtac êtôm biñ, tañ Ñalau kêtôn amac nan.

²⁸ O ñoc gêtac, galoc tonec asap en têtac, ec ñac tau embe eoc tau lasê, nan tamoa totêtac êpa sugen ma êngôm aêac majen êsa êndên noc êmu êmênña atom. ²⁹ Embe nêc kauc êsa gebe en ñac gêdêñ, go ajala gebe lau samob, tañ sêtac biñghêdêñ nan, têtac Anôtônê ñapalê.

3

Aêac tatu Anôtônê ñapalê

¹ Alic acgom, Tamenji têtac gêwiñ aêac kain tenj ñanô, tec kêsam aêac gebe Anôtônê ñapalê. Ma aêac tatu ênê ñapalê biñanôgoc. Lau nomña tec sêjam kauc aêac, gebe sêjala enj atom. ² O lauace, galoc tatu Anôtônê ñapalêgac. Mago êtu ñamu aêac oc tamoa amboac ondocgenj. Biñ tonanj geoc tau lasê gêdêñ aêac atom tagenj. Biñ tonec tec tajalagac gebe Kilisi embe eoc tau lasê, go tatôm enj tau, gebe aêac talic enj lanjônô. ³ Ma lau samob, tanj sêkêñ maten enj nanj, sêmansanj tauñ têtú selec, têtôm enj tau kêtú selec.

⁴ Lau samob, tanj sêgôm sec nanj, sesen Anôtônê biñsu. Sec tau ñam gebe dansen Anôtônê biñsu. ⁵ Amac ajalagac gebe Kilisi geoc tau lasê gebe êkôc sec su. Ma sec tenj gêc enña atom. ⁶ Lau samob, tanj Kilisi gêbiñ êsêac tôn nanj, sêgôm sec atom. Lau samob, tanj sêgôm sec nanj, sêlic enj atom to sêjala enj atom.

⁷ O ñoc gêñac, ajôp taôm gebe tenj êwê amac ajô atom. Ñac tanj gêgôm gêñ gêdêñ nanj, enj ñac gêdêñ, kêtôm Kilisi tau enj ñac gêdêñ. ⁸ Ñac tanj gêgôm sec nanj, enj anja Sadanñê, gebe Sadanj tau gêjac m sec gêdêñ andanjenj ñapanj e galoc. Anôtônê Latu geoc tau lasê gebe ensenj Sadanñê kôm su.

⁹ Ñac tanj kêtú Anôtônê ñapalê nanj, gêgôm sec atom, gebe Anôtônê ñaclai kêsêp ênê ñalêlôm. Enj kêtôm gebe êñgôm sec atom, gebe kêtú Anôtônê ñapalê. ¹⁰ Biñ tonec gêwa Anôtônê ñapalê to Sadanñê ñapanj sa gebe Lau samob, tanj sêgôm gêñ gêdêñ atom to têtac gêwiñ lasitêwai atom nanj, Anôtônê ñapalê êsêac atom.

Biñ takêñ têtac êwiñ elom tauñña

¹¹ Jaen tanj amac anjô gêdêñ andanjenj nanj, gebe takêñ têtac gêwiñ elom tau. ¹² Aêac tatôm Kain atommanj. Enj anja ñac sec nê, tec gêjac lasi êndú. Gêjac enj êndú ñam amboac ondoc. Ñam tonec gebe êna lêñ sec, ma lasinê lêñ gêdêñ. ¹³ O lasitêwaac, lau nomña embe têtac endec amac, nanj atakê atom. ¹⁴ Aêac têtac gawij lasitêwai, tec gêwa ea gêdêñ aêac gebe dawî gêmacanô siñ ma talom danjôn matenj jaliña. Ñac tanj têtac gêwiñ atom nanj, gacgenj gêmoa gêwiñ gêmacanô. ¹⁵ Ñac tanj têtac gedec lasitêwai nanj, kêtú ñac-gêjac-ñamalacênduwaga. Amac ajalagac gebe ñacgêjac-ñamalac-ênduwaga oc êwê kain êñgôn mata jali tenjenña atom. ¹⁶ Kilisi kêkêñ tau gêjo aêac su, tec gêwa têtac gêwiñ ñam sa gêdêñ aêac. Amboac tonanj aêac takêñ tauñ tajô lasitêwai tanac ñawaegenj amboac tonanj. ¹⁷ Ñac tenj embe nê awa nomña ênêc ma êlic nê lasitêwai sêpô lêna tauñ, mago nê ñalêlôm ñadani êndêñ êsêac, nanj têtac êwiñ Anôtônê ênêc ênê ñalêlôm amboac ondocgenj. ¹⁸ O ñoc gêñac, aêac têtac êwiñ ña biñ to ña awenjsunj ñaôma atom têtac êwiñ ñanôgenj to ñakolenj êwiñ acgom.

Takô Anôtô lanjônêñ totêtac êpa sugenj

¹⁹ Biñ tonec êwa sa êndêñ aêac gebe aêac anja biññanônê, ma takô Anôtônê lanjônêñ tonêñ ñalêlôm malô. ²⁰ Nêñ ñalêlôm embe êmêtôc aêac, go tajala gebe Anôtô enj ñac kapôênj kêlêlêc aêacnêñ ñalêlôm su ma kêjala gêñ samob. ²¹ O lauace, aêacnêñ ñalêlôm embe êmêtôc aêac atom, nanj takô Anôtô lanjônêñ totêtac êpa sugenj. ²² Ma embe tatenj gêñ tenj, oc takôc ñanô su anja ênê, gebe aêac tamasanj ênê biñsu ma dagôm gêñ, tanj gêjac enj mataanô ñajam nanj. ²³ Ma ênê biñsu tau tonec gebe takêñ êwiñ ênê Latu Jesu Kilisi nê ñaê ma takêñ têtac gêwiñ elom tau êtôm biñsu, tanj kêkêñ gêdêñ aêac nanj. ²⁴ Ñac tanj kêmasanj ênê biñsu nanj, Anôtô gêbiñ ñac tau tôn gêmoa gêwiñ enj. Anôtô kêkêñ Ñalau gêdêñ aêac, tec gêwa sa gebe Anôtô gêbiñ aêac tôn.

4

Anôtônê Ñalau ma Kilisinê ñacjosêganê ñalau

¹ O lauace, propete dansanj taêsam mênjsêsa dêdêñ ñamalac, tec akêñ êwiñ ñalau samob atom. Ansaê ñalau acgom e ajala oc anja Anôtônê me masi. ² Amac ajala Anôtônê Ñalau êndêñ biñ tonec gebe Ñalau tanj êsôm lasê gebe Jesu Kilisi kêtú ñamalac nanj, enj anja

Anôtônê. ³ Ma ñalau, tañ êsôm biñ tonañ lasê êpi Jesu atom nañ, anğa Anôtônê atom. En Kilisinê ñacjosêganê ñalau. Amac anô su gebe oc êmên ma galoc gêmoa nom sugac.

⁴ O ñoc gênac, amac anğa Anôtônê, tec aku ñacjo tulu su, gebe Ñalau tañ gêmoa gêwiñ amac nañ, ñajana kêlêlêc ñalau, tañ gêmoa gêwiñ lau nomña nañ su. ⁵ Êsêac anğa nom. Kêtu tonanğa êsêac sêsôm biñ nomña ma lau nomña sêkên tañen êsêac. ⁶ Aêac anğa Anôtônê. Ñac tañ kêjala Anôtô nañ, kêkên taña aêac. Ñac tañ anğa Anôtônê atom nañ, kêkên taña aêac atom. Biñ tonañ gêwa Ñalau biñjanôña to ñalau dansanğa sa gêdên aêac.

Têntac gêwiñ ñamôkê Anôtô tau

⁷ O lauace, takên têtac gêwiñ elom tau gebe têtac gêwiñ anğa Anôtônê. Lau samob, tañ têtac gêwiñ nañ, têtü Anôtônê ñapalê ma sêjala Anôtô kêtü tôn. ⁸ Ñac tañ têtac gêwiñ gêc enğa atom nañ, gêjam kauc Anôtô, gebe Anôtô kêtü têtac gêwiñ ñamôkê. ⁹ Anôtô geoc nê têtac gêwiñ lasê kêpi biñ tecenec gebe en kêsakiñ nê Latu tagen gêmên nom gebe danğôn maten jali êtu enğa. ¹⁰ Têtac gêwiñ ñam kêsêp aêac têtac gêwiñ Anôtônê nec atom, kêsêp Anôtô têtac gêwiñ aêacña ma kêsakiñ Latu mênkêkên tau kêtü da kêtü aêacnên secña.

¹¹ O lauace, Anôtô embe têtac êwiñ aêac kain ten amboac tonañ, go aêac takên têtac gêwiñ elom tau tanac ñawaegen amboac tonanğenman. ¹² Ñamalac ten gêlic Anôtô atomanô. Aêac embe takên têtac gêwiñ elom tau, go Anôtô êmbin aêac tôn ma nê têtac gêwiñ ênac dabin tau ênêc aêacnên ñalêlôm.

¹³ En kêkên Ñalau gêdên aêac anğa tau nê Ñalau, tec gêwa aêac sa gebe tamoa dawin Anôtô ma Anôtô gêmoa gêwiñ aêac. ¹⁴ Ma aêac alic to awa sa gebe Tama kêsakiñ Latu gebe êtu nom ñakêsiwaga. ¹⁵ Ñac ten embe êsôm lasê gebe Jesu en Anôtônê Latu, go Anôtô êmoa êwiñ en ma en êmoa êwiñ Anôtô. ¹⁶ Ma aêac tajala to takên gêwiñ gebe Anôtô têtac gêwiñ aêac ñanô.

Anôtô en têtac gêwiñ ñamôkê. Ma ñac tañ gêmoa totêtac gêwiñen nañ, gêmoa gêwiñ Anôtô ma Anôtô gêmoa gêwiñ en. ¹⁷ Aêac tec tamoa nom tatôm Kilisi gêmoa nom. Aêac embe taên ênam bêc mêtócna totêtac êpa sugen, go êwa sa gebe têtac gêwiñ gêjac dabin tau anğa nên ñalêlôm. ¹⁸ Aêac embe têtac êwiñ ñanô, go tatêc tauñ atom. Têtac gêwiñ ñanô kêtin tatêc tauñña su. Tatêc tauñ ñam gebe taên gêjam sec ñagêjô. ¹⁹ Aêac têtac êwiñman gebe Anôtô têtac gêwiñ aêac kêtü ñamata su. ²⁰ Ñac ten embe êsôm gebe “Aê têtac gêwiñ Anôtô,” mago en embe têtac endec lasitêwai nañ en dansantêna. Gebe ñac ten embe têtac êwiñ lasitêwai, tañ gêlic êsêac nañ atom, oc êtôm gebe têtac êwiñ Anôtô, tañ galic en atom nañ, amboac ondoc. ²¹ Biñsu tañ takôc anğa ênê nañ tonec gebe Ñac tañ têtac gêwiñ Anôtô nañ, têtac êwiñ lasitêwai amboac tonanğen.

5

Takên gêwiñ go taku nom ñanğac lai tulu

¹ Lau samob, tañ sêkên gêwiñ gebe Jesu en Kilisi nañ, têtü Anôtônê ñapalê. Ma samob, tañ têtac gêwiñ tama nañ, têtac gêwiñ latu amboac tonanğen. ² Aêac embe têtac êwiñ Anôtô to tamansañ ênê biñsu, oc êwa aêac sa gebe têtac gêwiñ ênê latui amboac tonanğen. ³ Têtac êwiñ Anôtô tau tonec gebe tamansañ ênê biñsu. Ma ênê biñsu tau ñawapac atom. ⁴ Lau samob, tañ têtü Anôtônê ñapalê nañ, sêku nom tulu. Ma aêacnên takên gêwiñ kêtü taku nom tulu ñamôkê. ⁵ Asa tec oc êku nom tulu. Ñac tagen, tañ kêkên gêwiñ gebe Jesu en Anôtônê Latu.

Anôtô gêwa Latu sa

⁶ Jesu Kilisi en gêmên ña bu to dec. En gêmên tobugen atom, gêmên tobu ma dec gêwiñ. Ma Ñalau tau gêwa biñ tonañ sa gebe biñjanô, gebe Ñalau en biñjanô tau. ⁷ Amboac tonañ sêwa-biñjanô-sawaga têlêac tonec, ⁸ Ñalau ma bu to dec. Ma êsêac têlêac tau tagen. ⁹ Aêac embe takên êwiñ biñ, tañ ñamalac sêwa sa nañ, go takên êwiñ biñ, tañ Anôtô gêwa sa tonanô

kêlêlêc su nan, amboac tonanjen. Bin tan Anôtô gêwa sa nan tonec gebe gêwa nê Latu sa. ¹⁰ Nac tan kêkênj gêwiñ Anôtônê Latu nan, gêwê kaiñ bin, tê Anôtô gêwa sa nê. Nac tan kêkênj gêwiñ Anôtô atom nan, kêkênj Anôtô kêtû dansantêna, gebe enj kêkênj gêwiñ bin, tan Anôtô gêwa sa kêpi tau nê Latu nan atom. ¹¹ Ma bin, tan Anôtô gêwa sa nan, tonec gebe Anôtô kêkênj aêac dangônj materj jali tenjen. Ma dangônj materj jali tonanjam kêsêp ênê Latu. ¹² Nac tan gêwê kaiñ Anôtônê Latu nan, gêwê kaiñ êngônj mata jali. Ma nac, tan gêwê kaiñ Latu atom nan, gêwê kaiñ êngônj mata jali atom amboac tonanjen.

Bin dangônj materj jali tenjena

¹³ Aê kato bin tonanj gêdênj amac, tan akênj gêwiñ Anôtônê Latunê naê nan, gebe ajala amac awê kaiñ anğônj matem jali tenjen. ¹⁴ Aêac embe tatenj gênj êtôm ênê bin, oc êkênj tana aêac, tec dandênj enj tana totêntac êpa sugen. ¹⁵ Aêac embe tajala gebe êkênj tana bin, tan tatenj nan, go tajala gebe takôc gênj, tan tatenj nan, anga ênê su.

¹⁶ Nac tenj embe êlic lasi êngôm sec, tan kêtôm gebe ensenj enj su ênaña atom, nan etenj Anôtô, go êkênj enj êngônj mata jali. Bin tonanj kêkanônj lau, tan sêgôm sec, tan kêtôm gebe ensenj êsêac su sênaña atom nan. Mago sec tenj gêc, tan kêtôm gebe ensenj namalac su sênaña. Aê jasôm gebe atenj mec êtu sec tonanjan atom. ¹⁷ Bin geo samob tonanj sec. Mago sec nğêdô kêtôm gebe ensenj namalac su sênaña atom.

¹⁸ Aêac tajalagac gebe Anôtônê napaîê samob sêgôm sec atom, Anôtônê Latu tau gejob êsêac, gebe Sadañ tau êmoasac êsêac atom.

¹⁹ Aêac tajalagac gebe aêac anga Anôtônê ma nom samucgenj kêsô Sadañ nğalabu.

²⁰ Ma aêac tajalagac gebe Anôtônê Latu gêmênj, tec kêkênj kauc gêdênj aêac gebe tajala Anôtô nanô. Ma tamoã dawin Anôtô nanô tau gebe dawin ênê Latu Jesu Kilisi. Nac tonanjam Anôtô nanô ma dangônj materj jali tenjenjam enj. ²¹ O nğc gênjac, ajop taôm êndênj anôtôi jaba.

JOAAN NÊ papia kêtú luagêcna

Joan nê papia kêtú luagêcna nec ñaketowaga kêsam tau gebe “Laumata”, tañ keto biñ tau gêdêñ “Ñatauo to nê gôlôac”, tañ eñ têtêc gêwiñ êsêac ñanô nañ. Joan keto amboac tonêñ oc moae kêlêwiñ gôlôac teñ to lau buña. Eñ gêlêñ biñ lau tau kêtú têtac êwiñ elom tauña ma gêjam la êsêac gebe sejop tauñ êndêñ mêtê-geowaga tonêñ biñ, tec keto papia dambê tonec.

Ñadênañ

1. Joan gêjac m papia tau 1-3
2. Têtac êwiñ tauña kêlêlêc samob su 4-6
3. Tajop tauñ êndêñ mêtê geo 7-11
4. Joan gêjac mata nê papia 12-13

Joan awa gêjac lau

¹ Gôlôac dabuñ nêñ laumata aê jato biñ tonec êndêñ aôm ñatauo, tañ Anôtô kêjaliñ aôm sa nañ, to êndêñ nêñ gôlôac, tañ aê têtac gêwiñ êsêac ñanô nañ. Mago aê taucgen têtac gêwiñ êsêac atom, lau samob, tañ sêjala biññanô nañ, têtac gêwiñ êsêac amboac tonañ ² kêtú biññanô, tañ gêc aêacnêñ ñalêlôm galoc ma oc ênêc enden tônggen nañña.

³ Tama Anôtô agêc Tamanê Latu Jesu Kilisi sêkêñ moasinj to taêñ walô ma biñmalô êndêñ aêac, tamoa tobiññanô ma totêntac gêwiñgenj.

Biñ têtac gêwiñ to biññanôña

⁴ Aê katap nêñ gôlôac ñagêdô sa sêsa nêñ lêñ tobiññanôgenj, kêtôm biñsu, tañ takôc anja Tamenjinê, tec aê têtac ñajam ñanô. ⁵ O ñatauo, galoc jateñ aôm gebe takêñ têtac gêwiñ elom tau. Biñ tonañ aê kato gêdêñ aôm amboac biñsu wakuc teñ atom, kato kêtôm biñsu, tañ takôc gêdêñ andanjenj nañ. ⁶ Têtac gêwiñ tau tonec gebe tasa nêñ lêñ têtanduguc Anôtônê biñsu. Biñsu tau tonec gebe tasa nêñ lêñ totêntac êwiñgenj. Biñ tau amac anjô gêdêñ andanjenj su.

⁷ Lau taêsam mênjsêsa têtôm nom ñagamênjenj, tañ sebe sênsau amac. Êsêac sêsa Jesu Kilisi kêtú ñamalac auc. Ñac tonañ eñ dansañtêna ma Kilisinê ñacjosêga. ⁸ Ajop taôm ñapep gebe kôm, tañ aêac ajam nañ, ñanô ênaña atom, atap ñaôli sa samucgenj. ⁹ Lau samob, tañ sêoc lêlêc Kilisinê mêtê ma sêmoa ñalêlôm atom nañ, sêwê kainj Anôtô atom. Ñac tañ gêmoa mêtê ñalêlôm nañgenj, tec gêwê kainj Tama agêc Latu. ¹⁰ Ñac teñ embe wacêo lasê êndêñ amac tomêtê tonecgenj atom, nañ aê moalêc eñ ma akôc eñ sa êngôn nêñ andu atom. ¹¹ Ñac tañ gê moalêc ñac amboac tonañ nañ, gêjam kôm sec tau gêwiñ eñ.

Joan gêjac mata nê biñ

¹² Biñ taêsam gêc, nañ gabe jatona. Mago aê gabe jato biñ tau ña busa êsêp papia atom. Aê taêc kêka gebe tauc jandêñ amac jawac ma lanjônã ãpi tagenj to tasôm biñ tajô tauñ awenj, ec têtac ñajam samucgenj.

¹³ Lasimo tañ Anôtô kêjaliñ eñ sa nañ, nê gôlôac awenj gêjac aôm.

JOAN NĒ papia kĕtu tĕlĕacŋa

Joan nĕ papia kĕtu tĕlĕacŋa nec Gŏlŏacnĕŋ “laumata” Joan tau keto gĕdĕŋ gŏlŏac ŋagejobwaga teŋ ŋaĕ Gai. Joan kĕlambiŋ Gai gebe gĕgŏm ja lau buŋa ŋagĕdŏ to kĕpuc ĕsĕac tŏŋ ŋaŋĕŋ nan, ma gĕjam la lau sejob taun ĕndĕŋ ŋac teŋ nĕ ŋaĕ Diotrepe.

Nadĕnan

1. Gĕjac m papia tau 1-4
2. Kĕlambiŋ Gai 5-8
3. Gĕbu Diotrepe 9-10
4. Gĕwa Demetri sa gebe ŋac mansaŋ 11-12
5. Gĕjac mata papia tau 13-15

Joan awa gĕjac lau

¹ Gŏlŏac dabuŋ nĕŋ laumata aĕ jato biŋ tonec ĕndĕŋ ŋoc ŋac Gai, taŋ tĕtac gĕwiŋ eŋ ŋanŏ nan.

² O ŋoc ŋac, aĕ kateŋ mec gebe ŏmoa ŋajam toŏlim samucgeŋ etŏm katŏm gĕmoa ŋajam.

³ Lasitĕwai ŋagĕdŏ mĕŋsĕŏ lasĕ ma sĕjac miŋ gebe kŏsap biŋŋanŏ tŏŋ gŏmoa, kĕtŏm gĕmuŋgeŋ kŏsa nĕm lĕŋ tobiŋŋanŏgeŋ nan, tec gĕgŏm aĕ tĕtac ŋajam kĕsa ŋanŏgeŋ. ⁴ Aĕ embe jaŋŏ ŋoc ŋapalĕ sĕsa nĕŋ lĕŋ tobiŋŋanŏgeŋ ŋawae, oc ĕŋgŏm aĕ tĕtac ŋajam ĕlĕlĕc ŋawae ŋagĕdŏ ŋatĕtac ŋajam su.

Joan kĕlambiŋ Gai

⁵ O ŋoc ŋac, aŏm gŏjam kŏm kŏkŏc lasitĕwai saŋa ŋaŋĕŋgeŋ ma kŏkŏc lasitĕwai laŋŏŋ matac sa amboac tonan. ⁶ ĕsĕac sĕjac miŋ aŏm tĕmtac gĕwiŋ ĕsĕac ŋawae gĕdĕŋ gŏlŏac dabuŋ tonec. Aŏm embe ŏnam ĕsĕac sa ma ŏkĕŋ ĕsĕac sĕsa nĕŋ lĕŋ, oc ŏŋgŏm ŋajam ma ĕnac Anŏtŏ mataanŏ. ⁷ ĕsĕac sĕsĕlĕŋ lĕŋ tonan kĕtu Anŏtŏnĕ ŋaĕŋa ma oc sĕkŏc gĕŋ ĕnam ĕsĕac saŋa teŋ aŋga lau samuc nĕŋ atom. ⁸ Amboac tonan tec gĕjac aĕac ŋawae gebe tapuc lau amboac tonan tŏŋ gebe tatu biŋŋanŏ ŋakoleŋwaga dawin ĕsĕac.

Diotrepe agĕc Demetri nĕŋ biŋ

⁹ Aĕ kato papia teŋ gĕdĕŋ gŏlŏac dabuŋ, mago Diotrepe, taŋ gebe ĕtu ĕsĕacnĕŋ ŋamata nan, kĕsŏ aĕ ŋalabu atom. ¹⁰ Amboac tonan embe jawac, oc jakip biŋ, taŋ eŋ gĕgŏm nan sa, gebe eŋ kĕsau biŋdansan to kĕgŏliŋ biŋ sec kĕpi aĕac. Mago tonanŋeŋ atom. Gĕgŏm tonec gĕwiŋ gebe kĕkŏc lasitĕwai sa atom to kĕkŏ lau, taŋ sebe sĕkŏc ĕsĕac sa nan, auc ma ketiŋ ĕsĕac su aŋga gŏlŏac dabuŋ nĕŋ.

¹¹ O ŋoc ŋac, ŏtĕku lĕŋ sec atom, ŏtĕku lĕŋ ŋajamgeŋ. Ŋac taŋ gĕgŏm gĕŋ ŋajam nan, aŋga Anŏtŏnĕ. Ŋac taŋ gĕgŏm gĕŋ sec nan, gĕlic Anŏtŏ atom. ¹² Lau samob sĕwa Demetri sa gebe eŋ ŋac ŋajam. Biŋŋanŏ tau gĕwa eŋ sa amboac tonan. Ma aĕac awa eŋ sa awiŋ ma aŏm kŏjala gebe aĕacma biŋ tonan biŋŋanŏ.

Joan gĕjac mata nĕ biŋ

¹³ Biŋ taĕsam gĕc, taŋ gabe jato ĕndĕŋ aŏm. Mago aĕ gabe jato ŋa kĕlĕpĕ ma busa ĕndĕŋ aŏm atom. ¹⁴ Aĕ taĕc kĕka gebe jalic aŏm sebeŋ ma laŋŏŋanŏ ĕpi tageŋ to tasŏm biŋ tajŏ taun awen.

¹⁵ Biŋmalŏ ĕndĕŋ aŏm. Nĕm lau ŏlim andan taŏmŋa awen gĕjac aŏm. Ősŏm ĕndĕŋ ŋoc lau ŏliŋ andan taunŋa gebe aoc gĕjac ĕsĕac gĕdĕŋ-gĕdĕŋgeŋ.

JUDANÊ papia

Judanê papia nec ñac tau keto gebe ênam la lau êndênj mêtê-geowaga, tañ sêsam tauñ gebe lau-sêkênj-gêwiñña êsêac nañ. Biñ tec teto gêc papia dambê tonec nec, kêtôm tañ teto gêc Peterenê Papia kêtú luagêcña nañ. Ñac-ketowaga kêkêli nê lau-sêsamwaga gebe “Anac siñ êtu biñ takênj gêwiñ, tañ Anôtô kêkêñj gêdênj nê lau kêtú dim tagenjen ma kêtôm nañña awiñmañ.”

Ñadênañ

1. Gêjac m papia tau 1-2
2. Kêdônwaga dansañ nêñ ñam ma nêñ biñ têdônña to ñagêjô êtap êsêac saña 3-16
3. Gêlênj biñ lau gebe sêsap sêkênj êwiñ tôn ñañênjen 17-23
4. Gêjac mata ña mec lambiñña 24-25

Juda awa gêjac lau

¹ Jesu Kilisi nê sakiñwaga ma Jakobo lasi aê, Juda, ñoc biñ êndênj êsêac, tañ Anôtô kêkalem êsêac nañ. Tamenji Anôtô têtac gêwiñ êsêac to Jesu Kilisi gêjam jaom êsêac gêmoa.

² Anôtônê taê walô to biñmalô ma têtac gêwiñ ênam sêga anga amacnêm.

Anôtô êmêtôc kêdonwaga dansañ

³ O lauace, aê taêc gêjam kêtú tônj gebe jato êndênj amac ma jawa Anôtônê moasiñ ênam aêac kêsina, tañ gêjac aêac samob ñawae nañ ñam sa. Ma galoc ñoc ñalêlôm kêkac aê gebe jato êndênj amac ma jalênj bi ñ amac gebe anac siñ êtu biñ takênj gêwiñña, tañ Anôtô kêkêñj gêdênj nê lau kêtú dim tagenjen nañ êwiñ. ⁴ Ñamalac ñagêdô sêsap aêac ñalêlôm kelecgen. Êsêac dedec Anôtô ma sêjam aêacnênj Anôtônê moasiñ ôkwi e kêtú ôlinj ñakalac ñagênj ma sêsa Ñatau tagenj, aêacnênj Apômtau Jesu Kilisi auc. Mêtôc tañ êsêac têtap sa nañ, teto ñabiñ gêc wanêcgen su.

⁵ Aê gabe jaônj biñ, tañ amac ajala samob su nañ, sa anga nêm ñalêlôm gebe taêm ênam êtiam acgom. Apômtau gêjam lau Israel kêsini anga gamênj Aiguptuñña, mago sêkênj gêwiñ atom, tec kêtú ñamu gesenj êsêac su. ⁶ Taêm ênam anjela ñagêdô, tañ sejop tauñ nêñ gôlinj atom ma sêwi nêñ malenj siñ nañ. Anôtô gêsô êsêac tônj ña kapoacwalô tenjenjen sêmoa gêsunjbôm ñalabu gebe tau êmêtôc êsêac êndênj bêc kapôênj. ⁷ Taêm ênam Sodom to Gomora to malac, tañ gêc ñagala nañ. Êsêac sêsa lênj têtôm anjela tonañ. Êsêac sêgôm gênj mockaiñña kaiñ tenj to matenj danguc tauñboa. Ñagêjô tañ kêtap êsêac sa nañ, êkênj puc aêac gebe êsêac sêsa ja tenjenjen.

⁸ Lau-mêtê-geowaga tau sêjala biñ tonañ, mago sêgôm biñ, tañ sêc mê kêpi nañ, ñanô kêsma ma sêjac môp tauñ. Êsêac sesenj Apômtaunê gôlinj su to sêsôm biñ alôb-alôb kêpi lau ñawasi ôña. ⁹ Anjelasêga Mikael gêgôm amboac tonañ atom. Gêdênj tañ êsêagêc Sadan sêsôm tauñ to sêjô biñ kêtú Mosenê ñawêlêlanña nañ, enj kêtêc tau ma kêmêtôc Sadan ña biñ alôb-alôb atom, enj kêsôm biñ tagenj tonec gebe “Apômtau êmêtôc aôm.” ¹⁰ Ma lau tonec sêsôm biñ alôb-alôb kêpi gênj, tañ sêjam kauc ñam nañ. Ma gênj nomña, tañ sêjala kêtú tañ kêtôm bôc kaucmê sêjala nañ, tec gênj tau tonanjen gesenj êsêac su. ¹¹ Ojae êsêacmênj, gebe sêsa Kainnê lênj ma têdaguc Balamnê keso kêtú têtap awa saña to sêli biñ sa têtôm Kora, tec sêjaña. ¹² Amac embe anij moasiñ awiñ taôm ma êsêac embe sêniñ sêwiñ tomajenj êmbacgenj, go têtôm ñatêmui, tañ jakêsap moasiñ tônj nañ. Êsêac senj gênj taênj gêjam tauñjenj. Êsêac têtôm tao, tañ mu gêbuc ma kêdaba, mago kêkêñj kom atom nañ. Êsêac têtôm ka, tañ ñalauñ kêsêlô, mago gêjam ñanô gêdênj ñatêm atom nañ. Têtôm ka, tañ kêtú masê su ma kêku sa tomôkêgenj. ¹³ Êsêac têtôm gwêc kêjaunj, ma gênj tañ sêgôm tomajenj gêbacgenj nañ,

mênkêsa kêtôm gwêc ñaôpic. Êsêac têtôm utitalata, tañ sêsêlêñ seo-seogen nañ. Anôtô kêmasañ ñagêsunbôm ñakesec tengeñña kêtú êsêacnêñ gamêñ sêmoaña.

¹⁴ Enok tañ kêtú Adamnê wakucnêñ ñadênañ ñañac kêtú 7ña nañ, geoc biñ Iasê kêpi êsêac wanêcgeñ su gebe “Alic acgom, Apômtau gêmêñ to nê anêla 1,000 to 1,000, ¹⁵ gebe êmêtôc lau samob ma êkêñ ñagêjô êndêñ laudedec-Anôtôwaga êjô êsêacnêñ kolen geosamob, tañ sêgôm nañ, to êjô lau sec, tañ dedec Anôtô nañ, nêñ biñ sec ñajaña kain ten samob, tañ sêsôm kêpi en nañ.” ¹⁶ Êsêac sêôc gêdô to sêbu Anôtônê gôlin. Êsêac sêsa nêñ lêñ têtac ñakalacña to awen ola sec ma awen sun geno-geno biñ gebe têtac moasin sa anga launêñ.

Juda gêjac biñsu nê lau

¹⁷ O lauace, taêm ênam biñ, tañ aêacnêñ Apômtau Jesu Kilisi nê aposolo sêsôm kwananğen nañman. ¹⁸ Êsêac sêsôm gêdêñ amac gebe “Êndêñ têm ñamuña lau-sêsusuwaga oc mênşêsa, tañ sêsa nêñ lêñ sêndanğuc tañ nêñ têtac ñakalac secña nañ.” ¹⁹ Êsêac sêwa gôlôac êkôc-êkôc ma taên ênam gêñ nomğagen to sêwê kain Ñalau Dabun atom. ²⁰ O lauace, amboa taôm saman, akô biñ takêñ gêwiñña dabunânô tau ñaô. Ñalau Dabun êpuc amac tôñ ma aten mec. ²¹ Amoa Anôtônê têtac gêwiñ ñalêlôm ma aôn aêacnêñ Apômtau Jesu Kilisi nê taê walô êkêñ amac anğôn matem jali tengeñ.

²² Taêm walô êsêac, tañ sêmoa tonêñ ñalêlôm gêja lulu nañ. ²³ Anam lau ñagêdô kêsi ma ajaño Êsêac su anga ja, ma taêm walô lau ñagêdô toatêc taômgen. Andec nêñ ñakwê, tañ sec ôlinña gêgôm ñatêmui kêsa nañ.

Mec lambiñña

²⁴ Êndêñ ñac, tañ kêtôm gebe ejop amac gebe amben anaña atom ma etoc amac naakô ênê ñawasi ñanêmmña tolanômnm sawa ma totêmtac ñajamgen nañ, ²⁵ êndêñ Anôtô tagen, tañ kêtú aêacnêñ kêsiwaga kêtú nêñ Apômtau Jesu Kilisiña nañ, ñawasi to wae kinña ma ñajaña to ñac lai. En gêmoa amboac tonañ gêdêñ andanğenânô ma galoc ma oc êmoa enden tôñgen. Biññanô.

BIÑ KILISI GEOC LASÊ GÊDÊŃ JOANŃA

Biñ Kilisi Geoc Lasê GêdêŃ JoanŃa nec Ńac tau keto gêdêŃ Ńasawa teŃ, taŃ lau sêjanda to sêlêsu lau buŃa kêtú nêŃ sêkêŃ gêwiŃ Jesu Kilisi gebe Apômtau eŃŃa. Joan keto papia tonec Ńamanô tau nec gebe êkêli lau tônê sêkêŃ materŃ Anôtô to taêŃ êka eŃ totêntac êpa sugenŃ ma gebe êpiŃkap êsêac gebe sêsap eŃ tônia ŃaŃêŃgeŃŃa êtôm têm, taŃ sêôc wapac to ŃandaŃ naŃŃa sênsiŃ sugenŃ.

Anôtô geoc nom Ńatêm êsu Ńawêc totau-totau lasê gedêg Joan, tec keto gêjam buku tonec ŃamakerŃ kapôêŃ auc. Gêgôm eŃ kêtú kaiŃ teŃ kêsa, tec gêlic gêŃ Ńakatu kêpi ŃadôŃdôŃgeŃŃ ma gêŃô biŃ ŃalêwiŃgeŃ, naŃ lau buŃa têm tôniaŃa sêjala Ńam gêc awê gêdêŃ êsêac taŃgeŃ, mago kêsiŃ tau gêc lêlômgeŃ gêdêŃ lau samuc. ŃacsakiŃ teŃ embe ênam mêtê aêac, oc êndênaŃ biŃ Ńapep. EŃ êkêŃ Ńasêbu samob sêso Ńalôtêna tageŃ Ńalabu, naŃ eŃ êsam lasê êsêp Ńasawa, ec êwê aêac êndêŃ tajala biŃŃa. Joan keto buku tonec ŃabiŃ totau-totau kêso Ńalôtêna Ńalabu gêdêŃ-gêdêŃgeŃ kêtôm tôniaŃeŃ, tec kêdênaŃ gêŃ, tê katu gêlic to gêŃô-gêŃô nê, kêsi tau gêc awê Ńajam. Lau sêpuc biŃ tonanŃ Ńai Ńam ma sêwa sa naŃ, nêŃ kauc kesokeso tau. Mago buku tau Ńagalôtênasêga tonec gêc awêgeŃ gebe Êtu Ńamu Anôtô oc êkêŃ Apômtau Jesu Kilisi mênêku nê Ńaço pebenŃ tulu tomalagenŃ ma SadanŃ tau êwiŃ amboac tonanŃeŃ. ÊkêŃ êsêac sêso eŃ ŃaŃbu su, gocgo êkêŃ moasiŃ êndêŃ nê lau sêsêp eŃ tônia ŃaŃêŃŃa naêjô gebe êkêŃ êsêac sêwê kaiŃ undambê wakuc to nom wakuc Ńawasi sêwiŃ eŃ.

ŃadênaŃ

1. Joan gêjac m papia tonec 1:1-8
2. Joan katu kaiŃ teŃ kêsa gêlic gêŃ Ńakatu ŃamataŃa ma biŃ gêdêŃ gôlôac 7Ńa 1:9-3:22
3. Papia tonapeŃ 7Ńa 4:1-8:1
4. Dauc 7Ńa 8:2-11:19
5. LêŃuckêm to bôclai luagêc ŃabiŃ 12:1-13:18
6. Katu gêlic gêŃ Ńakatu Ńagêdô 14:1-15:8
7. Anôto têtac ŃandaŃ Ńalaclu 7 16:1-21
8. Babilon kêku sa ma sêku Bôc tau tulunŃa to propete dansanŃ ma SadanŃ tau 17:1-20:10
9. Anôtô êmêtôc biŃ êtu Ńamu 20:11-15
10. Undambê wakuc to Nom wakuc ma Jerusalem wakuc 21:1-22:5
11. Joan gêjac mata buku tonec 22:6-21

Joan gêjac m nê biŃ ma awa gêjac nê lau

¹ BiŃ tonec Ńai Jesu Kilisi geoc lasê. Anôtô tau kêkêŃ biŃ tonec gêdêŃ eŃ gebe eŃ êtôc biŃ, taŃ kêdabiŃ gebe mênêsa naŃ, êndêŃ nê sakiŃwaga samob. Tec kêsakiŃ nê aŃela geoc biŃ tau lasê gêdêŃ ênê sakiŃwaga aê, Joan. ² Aê, Joan, galic gêŃ samob tonec, tec kasôm Anôtônê biŃ to Jesu Kilisi nê biŃŃanô tau lasê. ³ Aê aoc êôc Ńac, taŃ êsam biŃ tonec lasê to êsêac, taŃ sêŃô biŃ Kilisi geoc lasêŃa ma sêmansaŃ biŃ samob, taŃ kato gêc papia tonec naŃ, gebe Ńanoc kêdabiŃ.

⁴ Aê, Joan, Ńoc biŃ êndêŃ gôlôac dabunŃ 7, taŃ sêmoa gamêŃ AsiaŃa. MoasiŃ to biŃmalô êndêŃ amac aŃga Ńac, taŃ gêmoa gêdêŃ andanŃeŃ ma gêmoa galoc ma oc êmêŃ naŃ nê, ma aŃga Ńalau 7, taŃ sêmoa ênê lêpônŃ kiŃŃa ŃanêmaŃa naŃ nêŃ, ⁵ to aŃga Jesu Kilisi nê. EŃ Ńac-gêwa-biŃ-sa-ŃaŃêŃ-waga ma kêtú Ńacmatê sêndi sa nêŃ Ńamêc to gêjam gôliŃ kiŃ nomŃa.

EŃ têtac gêwiŃ aêac ma kêgaboac aêac su aŃga nêŃ sec Ńa tau nê dec. ⁶ EŃ kêkêŃ aêac tatu Tama Anôtô nê gamêŃ to dabunŃwaga. Ńawasi to ŃajaŃa êndêŃ eŃ tenŃeŃ ma tenŃeŃ. BiŃŃanô.

⁷ Alic acgom, eŃ oc êmêŃ totaogenŃ.

Lau samob oe sêlic en.
 Ma êsêac, tañ sêgun en ôli lasê nan, oc sêlic en sêwiñ.
 Lau to-m-to-m anga nom têtañ êpi en.
 Aec, biñ tau amboac tône.

Biññanô.

⁸ Apômtau Anôtô, ñaniniñ Natau, tañ gêmôa gêdêñ andanğen ma gêmôa galoc ma oc êmên nan, kêsôm gebe “Aê ñac ñamata to ñamu.”

Joan gêlic Kilisi

⁹ Amac tewemi aê, Joan. Jesu gêbiñ aêac tône, tec gawê kain nêm gênwapac to Anôtônê gamên ma gaôc gênwapac totêtac kêpa sugen gawiñ amac. Êsêac sêkên aê gangôn nuc, tañ sêsam gebe Patmos nan, kêtü kasôm Anôtônê biñ lasê to gawa Jesu saña. ¹⁰ Gêdên Apômtaunê om Nalau gêjam aê auc, tec ganô awa kapôên ten amboac dauc kêtañ anga aê dêmôêcmuña. ¹¹ Naaawa tau kêsôm gebe “Gên tañ ôlic nan, oto êsêp buku ten ma ôsakiñ êndên gôlôac dabuñ 7 tonec, Epese, Smurna, Pergamon, Tuatira, Sardes, Piladelpia ma Laodikea êna.”

¹² Go kakac tauc ôkwi gabe jalic awa, tañ kêsôm biñ gêdên aê nan. Kakac tauc ôkwi e galic jakaiñ gold 7. ¹³ Ma ñac ten amboac ñamalac latuñ ten gêmôa jakaiñ tonan ñasawa. En kêsô ñakwê baliñ e jagêdên agêbi ma kêjandiñ ômbiñkap gold gêsac bôdagi. ¹⁴ Nac tau môkêapac to môkêlauñ sêpôma amboac katen sêpsêp ma amboac tao kwalam, ma mataanô amboac jawaô, ¹⁵ ma akaiñ amboac ki jonjon, tañ sêpac e ñamondec-mondec kêsa nan, ma nê awa amboac bu kapôênkapôên ñakicsêa. ¹⁶ Nac tau lêma anôña kêkam utitalata 7, ma siñ ten sêuc ñamata maken-maken kêsa en awasun, ma en lanôanô amboac oc ñawê tonçlai.

¹⁷ Aê galic en e gau tauc jatomatêgen gaêc en akaiñña, go kêkên lêma anôña gêsac aê ma kêsôm gebe “Ôtêc taôm atom. Aê ñac ñamata to ñamu. ¹⁸ Aê matoc jali. Aê gamac êndu su, mago aôm gôlicgac, aê matoc jali gamoa tenğen ma tenğen, ma kakôc gêmacanô to lamboam ñaki. ¹⁹ Amboac tonan oto gên, tañ gôlic nan, sa acgom. Oto gên, tañ galoc gêc nan, to gên tañ mênêsa êtu ñamu nan, amboac tonanğen. ²⁰ Utitalata 7, tañ gêc lemoc anôña nan, to jakaiñ gold 7 ñabiñ, tañ gêc lêlômgen nan, ñam tau tonec. Utitalata 7 tonan têtü gôlôac dabuñ 7 nêñ anela, ma jakaiñ 7 tonan têtü gôlôac dabuñ 7 tau. * saun. Alic Tim II. 1:15

2

Biñ gêdên gôlôac Epeseña

¹ “Oto biñ tonec êndên gôlôac dabuñ Epeseña nêñ anela.

“Ñac tañ lêma anôña kêkam utitalata 7 ma kêsêlên gêmôa jakaiñ gold 7 ñasawa nan, kêsôm biñ tonec gebe ² Aê kajala nêm koleñ to gôm taôm su ma gôc gênwapac totêmtac kêpa sugen. Aê kajala gebe aôm godec lau sec gebe sêmoa sêwiñ aôm atom. Aôm kôsaê êsêac, tañ sê taun gebe aposolo, mago êsêac aposolo atom nan, e kôjala êsêac gebe dansantêna. ³ Aôm gôc gênwapac, tañ kêtap aôm sa kêtü ñoc ñaêña nan, totêmtac kêpa sugen, ma têkwam gêbac atom. ⁴ Tagen nêm biñ ten tec gêc. Aôm gôwi nêm têtmtac gêwiñ ñamataña siñ. ⁵ Amboac tonan taêm ênam gên, tañ gôwi siñ su nan, e ônam taôm ôkwi ma ônam kôm, tañ gôjam gêdên ñamataña nan êtiam. Embe ônam taôm ôkwi atom, oc jandên aôm jawac ma jatiñ nêm jakaiñ su anga ñamala. ⁶ Mago tonec tec gôgôm jagêdên gebe têtmtac gedec Nikolainê launên kôm, tañ aê têtac gedec amboac tonanğen nan. ⁷ Nac tañ nê tanasun gêc nan, êñô biñ, tec Nalau kêsôm gêdên gôlôac dabuñ nec, gebe Ten embe êku ñacjo tulu, oc jakên en êniñ ka danğôn mater jaliña, tañ kêkô Anôtônê paradis nan ñanô.

* **1:20:** Nê Asia kêkanôn gamên, tañ sêsam ten gebe Asia

Biñ gêdêñ gôlôac Smurnaņa

⁸ “Ma oto biñ tonec êndêñ gôlôac dabuñ Smurnaņa nêñ aņela.

“Ñac ñamata to ñamu, tañ gêmâc êndu e mata jali kêsa nañ, kêsôm biñ tonec gebe. ⁹ Aê kajala gebe gôngôn jageo to ñalêlôm sawa. Mago aôm ñac tolêlôm goc. Aê kajala êsêac, tañ sê taun gebe Juda nañ, sêsôm biñ alôb-alôb kêpi aôm. Mago êsêac Juda atom, êsêac aņga Sadaņnê lôm. ¹⁰ Ôtêc ñandañ, tañ oc ôc nañ atom. Gôlicgac me, Sadañ oc êkêñ amâcnêm ñagêdô sêsêp kapoacwalô, gebe ênsâe amâc ma oc aņgôn naeo êtôm bêc 10. Ôc ñaņêngeñ e ômac êndu, go jakêñ daņgôn maten jali ñasunsuñ êndêñ aôm. ¹¹ Ñac tañ nê taņasuñ gêc nañ, êñô biñ, tec Ñalau kêsôm gêdêñ gôlôac dêbu ñ nec, gebe Ten embe êku ñacjo tulu, oc gêmâcanô kêtû luagêcña êkêñ ñandañ êndêñ eñ atom.

Biñ gêdêñ gôlôac Pergamonņa

¹² “Ma oto biñ tonec êndêñ gôlôac dabuñ Pergamonņa nêñ aņela.

“Ñac tañ gêoc siñ ten sêuc ñamata makeñ-makeñ nañ kasôm biñ tonec. ¹³ Aê kajala gamêñ, tañ gôngôn nañ, Sadaņnê lêpôn kêkô tônê. Mago aôm kôkam aêñoc ñaê tôn ma gôsa kôkêñ gêwiñ aêña auc atom. Gêdêñ tañ sêjac ñoc ñac-gêwa-biñ-sa-ñañênwaga Antipas êndu aņga amâcnêm gamêñ, tañ Sadañ gênğôn nañ, aôm gôsa aê auc atom amboac tonañgeñ. ¹⁴ Tagen nêm biñ ñagêdô tec gêc. Lau ñagêdô sêkam Balamnê mêtê tôn sêmoa Pergamon sêwiñ aôm. Balam tonañ kêdôn Balak gebe êwa lakô lau Israel, gebe sêniñ da gwamña to sênğôm mockaiñ. ¹⁵ Lau ñagêdô sêkam Nikolainê launêñ mêtê tôn sêmoa sêwiñ aôm amboac tonañgeñ. ¹⁶ Amboac tonañ ônam taôm ôkwi. Embe masi, oc jandêñ aôm jawac seben ma janac êsêac ña siñ, tañ kêsa aocsuñ nañ. ¹⁷ Ñac tañ nê taņasuñ gêc nañ, êñô bi ñ, tec Ñalau kêsôm gêdêñ gôlôac dabuñ nec, gebe Ten embe êku ñacjo tulu, oc jakêñ mana, tañ kêsiñ tau gêc nañ, ma jakêñ poc sêpsêp ten êndêñ eñ êwiñ. Aê kato ñaê wakuc ten kêsêp poc tau, ñac ten kêjala atom, ñac-kêkôcpoc-waga taugen kêjala.

Biñ gêdêñ gôlôac Tuatiraņa

¹⁸ “Ma oto biñ tonec êndêñ gôlôac dabuñ Tuatiraņa nêñ aņela.

“Anôtônê Latu, tañ mataanô kêtôm jawaô ma akaiñ amboac ki jonjon nañ, kêsôm biñ tonec. ¹⁹ Aê kajala nêm koleñ to têtmac gêwiñ ma kôkêñ gêwiñ ma gôjam sakiñ to gôc gênwapac totêtmac kêpa sugen. Aê kajala gebe galoc gôjam koleñ kapôên kêlêlêc gêmurña su. ²⁰ Tagen nêm biñ ten tec gêc. Aôm gôlôc gêdêñ Jesebel, tañ gê tau gebe propeteo ten ma kêdôn to kêlênsôn ñoc sakiñwaga gebe sênğôm mockaiñ to sêniñ da gwamña. ²¹ Aê kakêñ ñasawa gêdêñ eñ gebe ênam tau ôkwi, mago gedec, eñ gebe ênam tau ôkwi aņga nê lên mockaiñoña atom. ²² Ôlic acgom, aê oc jambaliñ eñ siñ ênsac nê mê togêmacgeñ, ma êsêac, tañ sêgôm mockaiñ gêdêñ eñ nañ, embe sênam taun ôkwi aņga gên, tañ sêgôm sêwiñ eñ nañ atom, oc jambaliñ êsêac siñ sêmoa naeo ñanô. ²³ Ma aê jansen ênê latuio to ñac samob su sênaña, go gôlôac dabuñ samob sêjala gebe aê ñac, tañ kabêlêm ñamalacnêñ ñalêlôm e gabi lêtêñ, ma jakêñ ñagêjô êndêñ amâc êndêñ-êndêngeñ êjô nêm kôm, tañ ajam. ²⁴ Mago amâc lau Tuatiraņa ñagêdô akôc mêtê sec tonañ sa atom ma akip biñ, tañ sêsam gebe ‘Sadaņnê biñ ñalômña’ nañ, sa atom. Tec jasôm êndêñ amâc gebe Aê oc jau gênwapac ten ênsac amâc êwiñ atom. ²⁵ Mago gên, tañ akôc kêtû nêm gên su nañ, amênğôm ñajaņagen e aê jawac. ²⁶ Ten embe êku ñacjo tulu ma ênam ñoc kôm e ênac dabi ñ, oc jakêñ ñaclai êndêñ eñ gebe êtu lau samuc nêñ ñatau ²⁷ ma ênam gôliñ êsêac ña tôcki to elo êsêac popoc llnsim-linsimgeñ amboac kunom. ²⁸ Ñaclai amboac tonañ aê kakôc aņga Tamocnê, ma jakêñ utitêna elenmataña êndêñ eñ. ²⁹ Ñac tañ nê taņasuñ gêc nañ, êñô biñ, tec Ñalau kêsôm gêdêñ gôlôac dabuñ nec.

3

Biô gédêñ gôlôac Sardesña

¹ “Ma oto biñ tonec êndêñ gôlôac dabuñ Sardesña nêñ añela.

“Ñac tañ kékôc Anôtônê Ñalau 7 ma utitalata 7 nañ, kêsôm biñ tonec gebe Aê kajala nêñ kolen ma waem gêc gebe gômoa matam jali, mago kôtu matê. ² Matam êlêc ma ôpuc gêñ ñagêdô, tañ gebe êmac êndugen nañ tòn, gebe aê galic aôm gôjac dabiñ nêñ kolen ñapep kêtôm ênac Anôtô mataanô ñajamña atom. ³ Amboac tonañ taêm ênam biñ, tañ gônô to kôkôc su nañ, ma ômansañ e ônam taôm ôkwi. Embe matam êlac atom, oc jawac amboac geñgentêna, ma aôm oc ônam kauc noc jandêñ aôm jawacña. ⁴ Mago aôm nêñ lau luagêcgeñ tec sêñgôn Sardes, tañ sêgôm nêñ ñakwê ñatêmui kêsa atom. Lau tonañ tec galic êsêac têtôm gebe oc sêsêlêñ tonakwê kwalam sêwiñ aê. ⁵ Teñ embe êku ñacjo tulu, oc jakêñ eñ êsô ñakwê kwalam sa ma jansenj ênê ñaê su anja buku maten jaliña atom ma jasôm ênê ñaê lasê êndêñ Tamoc to nê añela. ⁶ Ñac tañ nê tañasuñ gêc nañ, êñô biñ, tec Ñalau kêsôm gédêñ gôlôac dabuñ nec.

Biñ gedêñ gôlôac Piladelpiaña

⁷ “Ma oto biñ tonec êndêñ gôlôac dabuñ Piladelpiaña nêñ añela.

“Ñac dabuñ to ñac biññanôña, tañ kékôc Dawidnê ki katamña nañ, embe êlai su, oc teñ êlai auc êtôm atom, ma embe êlai auc, oc teñ êlai su êtôm atom, ñac tau tonañ kêsôm biñ tonec gebe ⁸ Aê kajala nêñ kolen. Ôlic acgom, aê galêc katam teñ su gédêñ aôm, tec kékô, ma teñ kêtôm gebe ênsañ aucña atomanô. Aê kajala gebe nêñ ñaclai ñagec gêc, mago kômasañ ñoc biñ to gôsa aêñoc ñaê auc atom. ⁹ Ôlic acgom, oc jakêñ êsêac anja Sadanñê lôm, tañ sê taun gebe êsêac Juda, mago êsêac J u da atom, sêsau taun nañ, sêndêñ aôm sêwac sêpôn aenduc sênc aôm amkainña, ec sêjala gebe aê têtac gêwiñ aôm. ¹⁰ Aê jañgôm biñ tonañ gebe aôm kômasañ ñoc biñ to gôc gêñwapac totêmtac kêpa sugen. Amboac tonañ aê oc jajop aôm êndêñ noc Iêtômña, tañ oc mênêsa anja nom ñagamên samob gebe ênsaê lau samob, tañ sêñgôn nom nañ, gebe lêtôm tau êtap aôm sa êwiñ atom. ¹¹ Aê oc jawac sebenj. Gêñ tañ kôkôc kêtû nêñ gêñ su nañ, ômêngôm ñajanagenj gebe ñac teñ êjanjo nêñ sunsuñ su atom. ¹² Teñ embe êku ñacjo tulu, oc jakêñ eñ êtu alê êkô ñoc Anôtônê lôm dabuñ. Eñ oc êwi lôm dabuñ siñ êsa êna atomanô. Ma aê jato ñoc Anôtônê ñaê to ñoc Anôtônê malac Jerusalem wakuc ñaê ênsac eñ. Ñoc Anôtô oc êkêñ malac tau êsêp anja undambê êmên. Ma jato tauc ñoc ñaê wakuc ênsac eñ êwiñ. ¹³ Ñac tañ nê tañasuñ gêc nañ, êñô biñ, tec Ñalau kêsôm gédêñ gôlôac dabuñ nec.

Biñ gédêñ gôlôac Laodikeaña

¹⁴ “Ma oto biñ tonec êndêñ gôlôac dabuñ Laodikeaña nêñ añela.

“Biññanô ñatau tau, tañ gêwa biñ sa ñañêñ to biññanôgeñ, gêñ tañ Anôtô kékêñ nañ, samob ñamôkê nañ, kêsôm biñ tonec gebe ¹⁵ Aê kajala nêñ kolen ma kajala gebe aôm ñaluc atom me ñandan atom. Ojae, jalic aôm ñaluc me ñandan acgommanj. ¹⁶ Mago aôm ñaluc atom ma ñandan atom, aôm ñakola-kola, amboac tonañ aê gabe jakasôp aôm siñ anja aocsuñ. ¹⁷ Aôm kôsôm gebe Aê ñac toawa ma ñoc waba taêsam, tec kapô lêna gêñ teñ atom. Mago aôm gôjam kauc taôm. Aôm gômoa jageo ñanô ma lau embe sêlic, oc taên walô aôm. Aôm ñac ñalêlôm sawa ma matampec to gômoa ôlim ñaômagenj. ¹⁸ Amboac tonañ aê gabe jawa lêñ teñ sa êndêñ aôm acgom. Ônam ôli gold, tañ sêpac ña ja e ñawasi kêsa nañ, êndêñ aê gebe ôtu ñac tolêlôm. Onam ôli ñakwê kwalam gebe ênsañ aôm gebe majam êsa êtu ôlim ñaômnañ atom, ma ônam ôli ñalêsi gebe ôniñ oso matamanô e ôlic gamên ñañêñ êsa. ¹⁹ Aê embe têtac êwiñ lau teñ, oc jamêtôc to jakôninj êsêac. Amboac tonañ ôpôn taôm topalêgeñ e ônam taôm ôkwi. ²⁰ Alic acgom, aê tec kakô katamdêmôê ma kamadi kakô. Teñ embe

êñô aê aoc ma êlêc katam su, oc jasô jandêñ en jana ma janiñ gêñ jawiñ en ma en êniñ gêñ êwiñ aê. ²¹ Teñ embe êku ñacjo tulu, oc jakêñ en êngônñ ñoc lêpônñ êwiñ aê, amboac aê kaku ñacjo tulu ma gangônñ Tamocnê lêpônñ gawiñ en. ²² Ñac tañ nê tanjasuñ gêc nañ, êñô biñ, tec Ñalau kêsôm gêdêñ gôlôac dabuñ nec.”

4

Sakiñ dabuñ undambêña

¹ Tonañ su acgom, go galic ñakatu teñ. Aê galic undambê ñakatom teñ gêña ma awa ñamataña, tañ kêsôm biñ gêdêñ aê ma ganô amboac dauc kêtañ nañ, kêsôm gebe “Ôpi ômôêñ, aê gabe jatôc biñ, tañ oc mênêsa êtu ñamu nañ, êndêñ aôm.” ² Ma sep tagen katuc kaiñ teñ kêsa e galic lêpônñ kiñña teñ kêkô undambê ma ñac teñ gêngônñ lêpônñ tau. ³ Ma ñac, tañ gêngônñ lêpônñ kiñña nañ, lañôanô ñawasi amboac jabo ma bomsamuc amboac môêc. Ma kasômbuc kêgi lêpônñ auc ma galic amboac kalacwaô. ⁴ Go lêpônñ 24 kêgi lêpônñ kiñña tau auc, ma laumata 24 sêngônñ lêpônñ tau ñaô. Êsêac sêsô ñakwê kwalam-kwalam to sêkuc sunsuñ gold. ⁵ Ma ôsic kêkac to awen kêsa ma wapap gêjac kêsa anga lêpônñ kiñña tau. Ma dawen 7 gelom kêkô lêpônñ tau ñanêmña. Dawen tau Anôtônê Ñalau 7. ⁶ Ma gwêc teñ kêpoac lêpônñ tau ñanêmña. Gwêc tau ñakêñkêñ langwageñ amboac glas.

Ma anga gamêñ ñaluñ tau bôc aclê sêkô sêgi lêpônñ kiñña auc. Êsêac matenânô taêsam gêjam ôliñ nêmña to muña auc samucgen. ⁷ Bôc ñamataña kêtôm lewe. Go ônañ kêtû luagêcña nañ, kêtôm bulimakao kapoac. Ma ônañ kêtû têlêacña nañ, lañôanô kêtôm ñamalac. Ma ônañ kêtû aclêña nañ, kêtôm momboan gêlôb. ⁸ Ma bôc aclê tonañ nêñ ñamagê 6 kêtôm êsêacgen. Ma matenânô gêjam ôliñ dêmôêña to lêlômña auc. Êsêac sêsôm biñ tonec kêtôm bêc to geleñ sêlêwan atom gebe

“Apômtau Anôtô, ñaniniñ Ñatau, en ñac dabuñ, dabuñ, dabuñ.

En gêmoa gêdêñ andanjen ma gêmoa galoc ma oc êmêñ.”

⁹ Ma gêdêñ tañ bôc tau sêkêñ ñawasi to wae ma danje gêdêñ ñac tau, tañ gêngônñ lêpônñ kiñña ma oc êmoa mata jali tenjen ma tenjen nañ, ¹⁰ êsêac laumata 24 tonañ sêu tauñ gêdêñ ñac, tañ gêngônñ lêpônñ nañ, to teten mec gêdêñ ñac, tañ gêngônñ lêpônñ nañ, to teten mec gêdêñ ñac, tañ êmoa mata jali tenjen ma tenjen, ma tetoc nêñ sunsuñ gêc lêpônñ ñanêmña ma sêsôm gebe

¹¹ “O Apômtau, aêacma Anôtô, aôm kôtôm goc gebe ôkôc ñawasi ma waem to ñaclai, gebe aôm kôkêñ gêñ samob ma aôm nêm biñ kêkêñ gêñ samob mênkêsa to ñanô kêsa tec sêmoa.” * têtac ñandan gêdêñ nêñ ñatauña nec atom. Êsêac tetoc nêñ Apômtau sa ña lêñ amboac tonañ.

5

Buku ma domba ñabiñ

¹ Aê galic buku teñ kêsêp ñac, tañ gêngônñ lêpônñ nañ, nê lêma anôña. Teto biñ kêsêp lêlômña to dêmôêña, go sêkic tôn ma sêkêñ pen 7 kêpi ñaomata. ² Go galic anjela ñaclai teñ kêsôm biñ kêkac awa sagen gebe “Asa kêtôm gebe êkac pen su ma êkac buku tau sa.” ³ Ñac teñ anga undambê me anga nom me anga nom ñalêlôm kêtôm gebe êkac buku sa ma êsam atom. ⁴ Ma aê kêtañ ñanô gebe têtap ñac teñ sa kêtôm gebe êkac buku sa ma êsamña nec atom. ⁵ Go laumata tau nêñ teñ kêsôm gêdêñ aê gebe “Ôtañ atom. Ôlic acgom, lewe anga Judanê gôlôac, Dawidnê wakuc teñ, kêku ñacjo tulu. Ñac tonañ tec êkac pen 7 su ma êkac buku tau sa.”

⁶ Go galic domba teñ kêkô lêpônñ kiñña to bôc aclê ma laumata 24 ñalêlôm. Domba tau ñalanô amboac sêbuc su. Nê jabo 7 to mataanô 7. Mataanô 7 tau Anôtônê Ñalau 7, tañ

* **4:11:** Laumata 24 sêkac nêñ sunsuñ su gêc nom kêtû

kêsakiñ sêjam nom samucgen auc. ⁷ Tec domba tau jakêkôc buku su anğa nac, tañ gêngôn lêpôn kiñña ñaô nan, nê lêma anôña. ⁸ Gêdên tañ enj kêkôc buku su nan, bôc aclê to laumata 24 sêu taunj sêc domba lanônêmña. Êsêac sêkôc gêñ wêña kêtômgenj ma sêkôc laclu gold. Gêñmalu tañ kêsêp laclu nan, Anôtônê launênj mec. ⁹ Ma êsêac sêpuc wê wakuc tenj sa gebe “Aôm kôtôm gebe ôkôc buku ma okac ñapeñ su, gebe sêbuc aôm ma nêmedec gêjam ôli ñamalac tomôkê-tomôkê ma awenj tenj-awenj tenj ma to-m-to-m ma totonj-totonj têtû Anôtônê lau.

¹⁰ Aôm kôkênj êsêac têtû Anôtônê gamênj to dabunwaga, gebe sênâsakinj aêacnênj Anôtô ma sênâs gôlinj anğa nom.”

¹¹ Go galic to ganjô anjela taêsam awenj. Anjela tau sêgi lêpônj kiñña to bôc ma laumata auc ma nêñ namba 1,000 to 1,000 ma 10,000 to 10,000. ¹² Êsêac sêsôm ña awenj kapôênj gebe “Domba tañ sêbuc nan, kêtôm gebe êkôc ñaclai to gêñ tolêlôm-tolêlôm ma kauc mêtênja to ñajaña ma wae to ñawasi ma lambinj.”

¹³ Ma ganjô gêñ samob, tañ Anôtô kêkênj nan, anğa undambê to nom ma anğa nom ñalêlôm to gwêc ma genj samob, tañ sêjam aucgenj nanj sêsôm gebe “Lambinj to wae ma ñawasi to ñajaña endenj nac, tañ gêngônj lêpônj kiñña nan, agêc Domba tenjenj ma tenjenj.”

¹⁴ Go bôc aclê tau tonanj sêlôc gebe “Binjanô.” Ma êsêac laumata sêu taunj jasêc ma tetenj mec. * taênj ênam gebe lau tenj sêsam papia tau sewinj atom, go sêkic papia tônj ña gam me o tenj ma sêsap ñaomata tônj kêpi tagenj ña katêkwi, go sêpenj nêñ ñatalô êwa êsêac saña kêsêp katêkwi tau. Katêkwi tonatalô tau sêsam gebe penj. Nac tañ papia gêjac enj ñawae nan, êkac penj tau su acgom, go êtôm gebe êsam papia tau. tau. Kat kwl to atalô tau Jam gebe pe ac tañ papla gêjac enj ñawae nan, êkac pe tau 8 U aC 9 Om, go êtôm gebe Ñam papla tau.

6

Binj penja

¹ Go galic Domba kêkac buku ñapeñ 7 ñamataña su. Ma ganjô bôc aclê nêñ tenj kêsôm awa amboac wapap gêjac gebe “Ômôênj.” ² Ma gaôc matocanô sa ma galic hos kwalam-kwalam tenj. Nac tañ gêngônj hos ñaô nan, kêmêgôm talam ma sêkênj sunsunj gêdênj enj kêkuc. Ma nac tau kêsâ gêja kêtôm ñac-kêku-ñacjo-tuluwaga, ma enj oc êku ñacjo tulu.

³ Go Domba kêkac ñapeñ kêtû luagêcña su. Ma ganjô bôc kêtû luagêcña kêsôm gebe “Ômôênj.” ⁴ Ma hos kokoc tenj kêsâ gêmênj. Ma nac, tañ gêngônj hos ñaô nan, kêtû ñatau gebe êkôc binjalô su anğa nom ma êkênj ñamalac senseñ taunj, tec sêkênj sinj kapôênj tenj gêdênj enj.

⁵ Go Domba kêkac ñapeñ kêtû têlêacña su. Ma ganjô bôc kêtû têlêacña kêsôm gebe “Ômôênj.” Ma gaôc matocanô sa e galic hos jejec tenj. Ma nac, tañ gêngônj hos ñaô nan, kêkôc dôñ tanam dôñ gêñ ñawapacña kêsêp lêma. ⁶ Ma ganjô awa tenj kêsâ bôc aclê ñasawa gebe “Kôm bêc tagenja ñaôli kêtôm gebe tanam ôli padi kap luagêc. Kôm bêc tagenja ñaôli kêtôm gebe tanam ôli labi kap 6genj. Mago ôñgôm ñalêsi to wain êtu sec atom.”

⁷ Go Domba kêkac ñapeñ kêtû aclênja su. Ma ganjô bôc kêtû aclênja nê awa gebe “Ômôênj.” ⁸ Tec gaôc matocanô sa e galic hos bobob tenj. Ma nac, tañ gêngônj hos gaô nan, nê ñaê gebe Gêmacanô. Ma lau lamboamña têdaguc enj. Ma sêwa lau nomña kêkôc gêja tonj aclê, ma Gêmacanô to nê lau têtâp ñaclai sa gebe senseñ tonj aclê tonanj ñatenj su ña sinj to ña têtôm ma ña gêmâc tokainj-tokainj to ña bôclai nomña.

⁹ Go Domba kêkac ñapeñ kêtû lemenj tenja su. Ma aê galic lau, tañ sêjac êsêac êndu kêtû sêsôm Anôtônê binj lasê to sêwa binj tau sa ñajênja nan, nêñ katunj sêmoa altar ñalabu.

* **5:14:** Lau ñanô embe teto papia êndênj nac tenj ma embe

¹⁰ Ma êsêac sêmôêc ña awen kapôên gebe “O ñatau dabun to binñanôña, êndên ondoc go ômêtôc bin ma ôkên aêacma dec ñagêjô êndên lau nomña.” ¹¹ Tec sêkên ñakwê kwalam-kwalam gêdên êsêac kêtômgen ma sêsôm gêdên êsêac gebe sêlêwan taun saunjen êwiñ e ñacjo sênac lau, tañ sêjam kôm sêwiñ êsêac to nêñ lasitêwai êndu nasêwiñ êsêac, go Anôtô êmêtôc lau nomña.

¹² Ma aê galic Domba kêkac ñapen kêtû 6ña su ma ôjô gêjam kapôênanô e oc kêtû jec amboac talu ñasaô-saô ma ajôn samuc amboac dec. ¹³ Utitalata umbonña sêpôp sêsêp nom amboac wa tomatac-tomatac sêsêlô êndên tañ mu êsêlên kapôên nan. ¹⁴ Ma umbon gêlêc tau amboac sêlêc lacgen ma lôc to nuc samob sêkên malen sin. ¹⁵ Go kin nomña to lau towae ma sinwaganên kapitai to lau tolêlôm ma ñajana to gêñôma ma êsêac, tañ sêmoa nêñ lêtêgen nan, êsêac samob sêsin taun sêsêp gêsun to poclabu anga lôc. ¹⁶ Ma sêsôm gêdên lôc to poc kapôên gebe “Aku taôm sa mênangênduc aêac auc gebe ñac, tañ gêngôn lêpôn kinña nan, agêc Domba, tañ têtac ñandan nan, sêlic aêac sapu. ¹⁷ Gebe agêcnên bêc kapôên têtac ñandanña mênkêsa, ma asa kêtôm gebe êpuc tau tôñ êkô.”

7

Sepen ñatalô kêpi Israelneñ lau 144,000

¹ Tonan su, go galic anela aclê sêkô nom ñakêclêsu aclê ma sêmêgôm nom ñamu aclê tôñ, gebe mu ten êsêlên naêpi nom ma gwêc to ka ten atom. ² Go galic anela ten anga oc ñam kêpi gêmên, nan kêkôc Anôtô mata jali nê pen sepen ñatalôña ma gêmôêc ña awa kapôên gêdên anela aclê, tañ têtac ñaclai sêngôm nom to gwêc êtu secña sa nan gebe ³ “Anngôm nom to gwêc ma ka êtu sec atomgen e aêac apen ñatalô êpi aêacnên Anôtônê sakinwaganên tenbeñ su acgom.” ⁴ Go ganô sêsa lau, tañ sepen ñatalô kêpi êsêac nan, nêñ namba sa kêtôm 144,000. Sepen ñatalô kêpi Israel latuinên gôlôac samob kêtômgen.

⁵ Anga Judanê gôlôac sepen ñatalô kêpi lau 12,000,

annga Rubennê gôlôac 12,000,

annga Gadnê gôlôac 12,000,

⁶ annga Asernê gôlôac 12,000,

annga Naptalinê gôlôac 12,000,

annga Manasenê gôlôac 12,000,

⁷ annga Simeonnê gôlôac 12,000,

annga Lewinê gôlôac 12,000,

annga Isakamê gôlôac 12,000,

⁸ annga Sebulonnê gôlôac 12,000,

annga Josepnê gôlôac 12,000,

ma annga Benjaminnê gôlôac 12,000.

Lau nomña toton-toton sêjam sakin Anôtô

⁹ Tonan su, go galic lau taêsam ñasec, ñac ten kêtôm gebe êsa êsêac saña atomanô. Êsêac annga lau toton-toton samob nêñ to lau tomôkê-tomôkê ma lau to-m-to-m samob to lau awen ten-awen ten. Êsêac sêkô lêpôn kinña to Domba lanônênña sêsô ñakwê kwalam-kwalam ma sêoc tômtôm ñalaun. ¹⁰ Ma sêmôêc ña awen kapôên gebe “Moasin ênam aêac kêsinja gêmên anga Anôtô, tañ gêngôn lêpôn kinña nan, agêc Domba nêñ.” ¹¹ Ma anela samob, tañ sêkô sêgi lêpôn kinña to laumata ma bôc aclê auc nan, sêu taun têtac labôcgen sêc lêpôn kinña ñanênña ma teten mec gêdên Anôtô ¹² ma sêsôm gebe

“Binñanô, lambin to ñawasi

ma kauc mêtên to danje

ma wae to ñaclai ma ñajana

êndên aêacnên Anôtô tenjen ma tenjen. Binñanô.”

¹³ Go laumata tenj kêtû kênac aê gebe “Êsêac tenj sêsô ñakwê kwalam-kwalam nanj, asa lau ma sêmênj anjga ondoc.” ¹⁴ Ma aê kasôm gebe “Ñoc apômtau, aôm kôjalagac.” Tec enj kêsôm gêdênj aê gebe “Gênwapac kêkônij êsêac ñanô, tec sêmênj ma sêkwasiñ nênj ñakwê kêsêp Dombanê dec, tec ñakwê tau kêtû sêp.

¹⁵ Sêgôm amboac tonanj, tec sêkô Anôtônê lêpônj kinjja ñanêmña ma sêjam sakinj enj kêtôm bêc to gelenj sêmoa ênê lôm dabunj. Ma ñac, tenj gênjonj lêpônj kinjja ñaô nanj, mênjêtu nênj bec.

¹⁶ Mo to bu oc êjô êsêac êtiam atom.

Ma oc to gênj ñandanj tenj oc êtuñ êsêac êtiam atom,

¹⁷ gebe Domba, tenj kêkô lêpônj ñalunjenj nanj, oc ejop êsêac ma oc êwê êsêac sêndênj bumata mata jali sêna.

Ma Anôtô oc êmbunj êsêac matenjsulu samob anjga matenjsasi su.”

8

Ñapenj kêtû 7ña

¹ Domba kêkac ñapenj kêtû 7ña su, go undambê ñagamênj ñanênj kêsâ kêtôm ockatu ñasawa ñamakenj. ² Go galic anjela 7, tenj sêkô Anôtô lanjônêmña nanj, sêkôc dauc 7.

³ Ma anjela tenj gêmênj kêkô kêsî altarña. Enj kêkôc laclu gold gênmaluñja tenj. Ma sêkênj gênmalu taêsam gêdênj enj gebe êkênj êtu da ênsac altar gold, tenj kêkô lêpônj kinjja ñanêmña nanj, êwiñ Anôtônê lau samob nênj mec. ⁴ Ma gênmalu ñajadaunj gêônj sa anjga anjela, tenj kêkô Anôtô lanjônêmña nanj lêma, kêpi gêwiñ Anôtônê launênj mec gêja. ⁵ Go anjela kêkôc laclu gênmaluñja jakêkênj ja anjga altar kêsêp e mênjgêc ma kêbaliñ kêsêp nom gêja. Su, go wapap gêjac to gamênj ñakicsêa kêsâ ma ôsic kêkac to ôjô gêjam.

Dauc kêtanj

⁶ Ma anjela 7, tenj sêkôc dauc 7 nanj, sêmasanj taunj gebe sênac êtanj.

⁷ Anjela ñamataña gêjac dauc kêtanj ma kompoc to ja ma dec kêgalunj gêwiñ tau kêsêp nom gêja. Sêwa nom samuc kêkôc gêja ñamakenj têtêac ma sêwa ka kêkôc gêja tonj têtêac amboac tonanjenj. Tec ja genj nom ñamakenj tenj to ka ñatonj tenj su ma gêgwanj matac-matac samob tomalagenj.

⁸ Go anjela kêtû luagêcña gêjac dauc kêtanj ma gênj amboac ja genj lôc kapôênj tenj gêu tau kêsêp gwêc gêja. Gwêc tau sêwa kêkôc gêja têtêac ma ñatenj kêtû dec. ⁹ Ma sêwa gênj matenj jali, tenj sêsê awenj sêmoa gwêc nanj, to wanj, tenj sêpoac gwêc nanj, kêkôc gêja tonj têtêac ma gênj matenj jali nênj tonj tenj to wanj ñatonj tenj sêjana.

¹⁰ Go anjela kêtû têtêacña gêjac dauc kêtanj. Ma utitalata kapôênj tenj kêpôp anjga umbonj kêtôm dawenj ñawaô. Ma sêwa bu samob kêkôc gêja têtêac, tec jakêsêp ñatenj to kêsêp bumata gêwiñ. ¹¹ Ma utitalata tau ñaê gebe ñamakic. Ma bu têtêac tau ñatenj ñamakic kêsâ. Ma ñamalac taêsam sênôm bu ñamakic tau, tec sêmac êndu.

¹² Go anjela kêtû aclênja gêjac dauc kêtanj. Ma sêwa oc kêkôc gêja ñamakenj têtêac ma sêwa ajônj kêkôc gêja ñamakenj têtêac to sêwa utitalata kêkôc gêja tonj têtêac. Ma oc ñamakenj tenj to ajônj ñamakenj tenj ma utitalata ñatonj tenj gêjam kanuc. Ma têm oc to ajônj ma utitalata kêpô nomña kêtû dambê kêtôm tonanjenj.

¹³ Go galic to ganjô momboanj tenj gêtôb gêmoa umbonj ñalabu ma gêmôêc ña awa kapôênj gebe “Ojae, ojae, ojae, lau tenj sênjgônj nom nanjmênj. Anjela têtêac tec sêmoa. Nênj dauc embe êtanj, oc êsêacmênj sênjgônj naeo ñanôgoc.”

9

¹ Go anjela kêtû lemenj tenjja gêjac dauc kêtanj. Ma galic utitalata tenj kêpôp anjga umbonj kêsêp nom gêja, ma sêkênj ki gamênj ñakêlênjij secña gêdênj enj. ² Ma enj kêlai gamênj

ņakêlêndiņ ñakatam su ma jadauņ kêpi aņga gêsunġ tau tonanġ kêtôm ja geņ oba ñatêtac mênġgêjam oc to gamêņ auc e ñakesec kêsas. ³ Ma wagô sêsas aņga jadauņ ñalêlôm mênġsêjam nom auc, ma nêņ ñaclai kêtôm alidêbu nomņa nêņ. ⁴ Ma biņ gêdêņ êsêac gebe sênġgôm gêġwanġ nomņa to gêņ ñalauņ matak-matak ma ka sec atom, têtu kasec ñamalac, taņ sepeņ Anôtônê ñatalô kêpi êsêac teņbeleņ atom naņgeņ. ⁵ Mago wagô tau têtôm gebe sênac ñamalac êndu atom, sêlôc gebe sêlênsu êsêacgeņ êtôm ajônġ lemeņ teņ. Sêlênsu êsêac ña ñandanġ êtôm alidêbu êņac lau ñaņandanġ. ⁶ Êndêņ ñasawa tonanġ ñamalac sênġgôm gêņlêlôm gebe sêmac ênduņa, mago sênġgôm elêmê. Êsêac oc sênam awenġ su gebe sêmac êndu, mago gêmac oc êc êsêac sugenġ.

⁷ Wagô tau ñalanô amboac hos, taņ sêmasanġ kêtu siņņa naņ. Êsêac sêkuc gêņ amboac sunsunġ gold, ma êsêac laņônanô amboac ñamalac laņôanô. ⁸ Êsêac môtêņlauņ baliņ amboac lauonêņ ma luņluņ amboac lewenêņ. ⁹ Talic êsêac bônġdagi amboac maluku ki gêsanġ auc, ma nêņ magêņ ñakicsêas amboac kareta, taņ hos taêsam sê ma sêlêti kêtu siņņa naņ. ¹⁰ Ma nêņ lêņuc tokêm amboac alidêbunêņ, ma nêņ ñaclai gêc ñalêņuc tau ñalêlôm, gebe têtu kasec ñamalac êtôm ajô lemeņ teņ. ¹¹ Aņela gamêņ ñakêlêndiņ secņa kêtu nêņ kiņ, nê ñaê ña Ebolai awenġ gebe Abadon, ma ña aêac awenġ gebe ñac-geseņ-gêņ-ņsamob-suwaga.

¹² Ojae ñamataņa mênġgêja su. Ojae luagêc gacgeņ gêc, oc mênġêsa êtu ñamu.

¹³ Go aņela kêtu 6ņa gêġac dauc kêtanġ. Ma aê ganô awa teņ kêsas aņga jabo aclê, *taņ gêsac altar gold, taņ kêkô Anôtô laņônêmņa naņ ñakêclêsu. ¹⁴ Awa tau kêsôm gêdêņ aņela kêtu 6ņa, taņ kêkôc dauc naņ, gebe “Ôņgamboac aņela aclê, taņ sêkô êsêac tônġ sêmoa bu kapôêņ Euprat naņ su.” ¹⁵ Ma eņ kêgaboac aņela aclê tonanġ su. Aņela tau sêmasanġ tauņ kêpi jala tonanġ ñaajônġ to ñabêc ma ñaockatu su gebe sêwas ñamalac samob êkôc ênas tonġ têlêac ma sênac ñamalacnêņ tonġ têlêac tau ñateņ êndu. ¹⁶ Ma aê ganô sêsas siņwaga, taņ sênġgônġ hos ñaô naņ, nêņ namba sa, ma namba tau 200 million. ¹⁷ Ma katuc kainġ teņ kêsas e galic hos to lau, taņ sênġgônġ ñaô naņ. Êsêacnêņ maluku kokoc kêtôm ja to majanġ-majanġ ma jonjonġ. Ma hos tau môtêņapac amboac lewenêņ, ma ja to jadauņ ma talao kêsas êsêac awenġsunġ. ¹⁸ Gêņwapac têlêac tonec ja to jadauņ ma talao, taņ kêsas êsêac awenġsunġ naņ, geसे ñamalac, taņ sêwas kêkôc gêja tonġ têlêac naņ, ñateņ su. ¹⁹ Hos tau nêņ ñaclai ñam kêsêp êsêac awenġsunġ to nêņ lêņuc. Nêņ lêņuc tomôtêņapac amboac moac. Ma môtêņapac tau tonanġ têtu kasec ñamalac.

²⁰ Ma ñamalac ñagêdô, taņ gêņwapac tonanġ geसे êsêac su atom naņ, sêjam tauņ ôkwi aņga nêņ kôm, taņ lemeņ sêġôm naņ atom. Êsêac teteņ mec gêdêņ ñalau sec sêwi siņ atom ma teteņ mec gêdêņ gwam, taņ sêmasanġ ña gold to silber ma ki to poc ma ka, ma têtôm gebe sêlic gamêņ to sênô biņ ma sêsêlêņ atom naņ. ²¹ Ma êsêac sêjam tauņ ôkwi aņga nêņ lêņ sêjac ñamalac êndu to nêņ sôlônġ toê-toê ma nêņ lêņ mockainġo to mockainġa ma nêņ biņ geņgeņņa atom. * jabo kapôêņ aclê ma sêkêņ jabo ñakatu tau kêkô altar ñakêclêsu aclê. ma êkêņ Jabo akatu tau k k altar akacņu acņ.

10

Aņela to buku saunġ

¹ Go galic aņela ñajanġa teņ aņga undambê kêsêp gêmêņ. Eņ kêkôm tau auc ña tao, ma kasômbuc teņ gêsac eņ môtêapac, ma laņôanô amboac oc ma akainġ amboac alê ja. ² Buku saunġ teņ kêkac tau sa kwananġgeņ kêsêp eņ lêma. Ma ketoc akainġ anônġa kêkô gwêc ma gasêņa kêkô bau. ³ Go eņ gêmôêc ña awa kapôêņ amboac lewe kêtanġ. Eņ gêmôêc su, go wapap 7 sêjac ma sêsôm biņ. ⁴ Wapap 7 sêsôm biņ su, ma gabe jato biņ tau. Mago ganô

* **9:21:** Lau Juda sêmasanġ nêņ ñagêlônġ teņ. Êsêac sêsap

awa tenj kêsâ anjâ undambê gêmênj gebe “Binj tanj wapap 7 sêsôm nanj, ênêc aômnganjen, oto sa atom.” ⁵ Go anjela, tanj galic enj kékô gwêc to bau nanj, gêc lêma anôña sa kêpi undambê gêja,

⁶ ma kêtôc lêma kêpi njac mata jalinja, tanj gêmoa tenjenj ma tenjenj.

Njac tau kékênj undambê to njagênj samob ma nom to njagênj samob ma gwêc to njagênj samob. Ma anjela kêsôm gebe “Têm oc êmbacnê. ⁷ Êndênj tanj anjela kêtû 7ña ênac dauc êtanj nanj, Anôtô oc ênac dabinj nê binj njalêlômña, amboac kêsôm njawae njajam tau lasê gêdênj propete, tanj têtû ênê sakinjwaga nanj.”

⁸ Ma awa, tanj ganjô kêsâ anjâ undambê gêmênj nanj, kêsôm binj gêdênj aê kêtiam gebe “Ôna ma ôkôc buku, tê kékac tau sa kwananjenj kêsêp anjela, tanj kékô gwêc to bau nanj, lêma nê su.” ⁹ Tec aê gadênj anjela tau gaja ma kasôm gêdênj enj gebe “Ôkênj buku saunj tonanj êndênj aê.” Ma enj kêsôm gêdênj aê gebe “Ôkôc wacônij. Buku tau oc êngôm nênj njatêacsêga njamakic êsa. Mago awamsunj oc ênsaê njakana amboac lêp.” ¹⁰ Ma kakôc buku saunj tau su anjâ anjela lêma ma mênjgaenj e kêsâê njakana amboac lêp gêc aocsunj. Aê kadanjônj su, go njoc njatêacsêga njamakic kêsâ. ¹¹ Ma sêsôm gêdênj aê gebe “Oc binj lasê êtiamnanj êpi lau to-m-to-m to lau totonj-totonj ma lau awenj tenj-awenj tenj ma kinj tokinj.”

11

Sêwa-binj-sa-njanenjwaga luagêc

¹ Go sêkênj ôpic tenj kêtôm tôc tanam dônj gênjña gêdênj aê ma sêsôm gêdênj aê gebe “Ôndi naônjam dônj Anôtônê lôm dabunj to altar ma êsêac, tanj tetenj mec sêmoa lôm dabunj njalêlôm nanj. ² Mago ondec malaclunj lôm dabunj njamagênja ênêcña, ônam dônj atom, gebe sêkênj gêdênj lau samuc sêwê kainj ma êsêac oc sêka malac dabunj popoc êtôm ajônj 42. ³ Ma aê oc jakênj njoc sêwa-binj-sa-njanenjwaga luagêc. Êsêagêc sêsô talu sa ma seoc binj lasê êtôm bêc 1,260.” ⁴ Njac ulu tonanj têtôm katêkwi luagêc me jakainj luagêc, tanj sêkô nom Njatau lanjônênj nanj. ⁵ Ma tenj embe taê ênam gebe êtu kasec êsêagêc, go ja êsa êsêagêc awenjsunj e naênij agêcnênj njacjo su. Tenj embe taê ênam gebe êtu kasec êsêagêc, nanj sensenj enj su njâ ja êtôm tônênenj. ⁶ Njyclai gêdênj êsêagêc gebe sêmbôc umbonj auc e kom tenj ênac êndênj bêc êsêagêc seoc binj lasênja atom. Ma njyclai gêdênj êsêagêc gebe sênjam bu ôkwi êtu dec. Ma êsêagêc oc sêlênsu nom njâ gênjwapac tokainj-tokainj êtôm tanj taênj gêjam nanj.

⁷ Êndênj tanj sênac dabinj nênj kôm sêwa binj sanja nanj, bôc tau oc êpi anjâ njakêlêndinj sec mênjênac sinj êndênj êsêagêc e êku êsêagêc tulu ma ênac êsêagêc êndu. ⁸ Ma êsêagêcnênj njawêlêlanj oc ênêc malacsêga njaintêna. Êsêac sêlêwinj malac tau gebe Sodom to Aiguptu. Anjâ malac tonanj êsêac sêjac êsêagêcnênj Apômtau kêpi kakesotau. ⁹ Ma lau anjâ lau to-m-to-m ma lau tomôkê-tomôkê to lau awenj tenj-awenj tenj ma lau totonj-totonj sêlic êsêagêcnênj njawêlêlanj ênêc êtôm bêc têlêac ma njasêku ma sênac jao gebe sênjsunj atom. ¹⁰ Ma lau nomnja oc têtû samuc êsêagêc sêmac êndunja ma têtênc njajam, tec sêkênj gênj njajam-njajam njâômagenj êndênj taunj, gebe propete luagêc tonanj sêlêsu lau nomnja. ¹¹ Bêc têlêac ma njasêku gêjanja, go Njalau mata jalinja anjâ Anôtônê kêsêp êsêagêcnênj njalêlôm gêja, tec agêc dêdi sêkô, ma êsêac, tanj sêlic êsêagêc nanj, têtêc taunj njânô. ¹² Ma njyclagêc tau sênjô awa kapônênj kêsâ anjâ undambê ma kêsôm gêdênj êsêagêc gebe “Api tonec amênj.” Go tao tenj kêsunj êsêagêc sa sêpi undambê sêja ma agêcnênj I acjo sêlic êsêagêc sêpi sêja. ¹³ Ma gêdênj njasawa tonanj ôjô gêjam kapônênj e malac tonanj njandu samob embe tawa êkôc êna tonj 10, nanj njatenj gêjanja. Ma ôjô tau gesenj lau 7,000 su. Ma lau njagêdô têtêc taunj, tec tetoc Anôtô undambênja sa.

¹⁴ Ojae kêtû luagêcña tec mênjgêja su. Ma ojae kêtû têlêacña oc mênjêsa.

Dauc kêtû 7ña

¹⁵ Go anjela kêtû 7ña gêjac dauc kêtanj. Ma awenj kapônênj kêsâ anjâ undambê gebe “Aêacnênj Apômtau agêc nê Kilisi têtû nom njagamênj Njatau,

ma enj oc ênam gôlinj êmoa tenjenj ma tenjenj.”

¹⁶ Go laumata 24, tanj sêngônj nêj lêpônj sêmoa Anôtô lanjônêm nanj, sêu tauj têtap labôcgenj sêc ma tetenj mec gêdêj Anôtô gebe

¹⁷ “O Apômtau Anôtô, njaninij Natau, tanj gômoa gêdêj andanjenj ma galoc gômoa nanj, aêac anam danje aôm gebe kôwaka nêj njaclai kapôêj sa ma gôjam gôlinj gômoa.

¹⁸ Lau samuc têtac njandanj kêsa, mago aôm têtac njandanj kêsa amboac tonanjenj.

Noc ômêtôc njacmatêja

to ôkêj njagêjô njajam êndêj propete, tanj têtû nêj sakinjwaga

to êndêj nêj lau ma êndêj êsêac lau sauj to kapôêj,

tanj têtêc aôm nêj njaê nanja, mênjgêô lasê.

Noc onsenj êsêac, tanj sesenj nom nanj, tau tonec.”

¹⁹ Ma Anôtônê lôm dabuj anja undambê njakatam gêlêc su e Anôtônê poac njakatapa, tanj kêkô ênê lôm dabuj nanj, kêtû awê. Go ôsic kêkac to gamêj njakicsêa kêsa ma wapap gêjac to ôjô gêjam ma kompoc gêjac kapôêj.

12

Awê ma lênjuckêm nêj binj

¹ Ma gêntalô kapôêj tenj anja undambê mênjkêsa gebe awê tenj kêsô oc kêtû nê njakwê ma kêkô ajônj njaô ma kêkuc utitalata 12 kêtû sunsunj. ² Awê tau taê ma njapalê kêtuj enj gebe êkôc, tec gêngônj jageo ma kêwakic.

³ Go gêntalô tenj anja undambê mênjkêsa. Lênjuckêm bomsamuc kapôêj tenj tomôkêapac 7 ma njajabo 10 kêkuc sunsunj 7. ⁴ Ma nê Iênjuc gêbam utitalata umbonja tonj têtêac tonan njatenj pinjanj, ma kêpalip kêsêp nom gêja. Go lênjuckêm jakêkô awê, tanj gebe êkôc njapalê nanj lanjônêm. Enj kêkô ma kêsaê gebe awê êkôc njapalê su acgom, go enj êndanjônj njapalê tau su. ⁵ Awê tau kêkôc njapalê njac. Njapalê tau tonan oc ênam gôlinj lau samuc samob njatôcki. Go gêj tenj kêjanjo njapalê su gêdêj Anôtô to nê lêpônj gêja. ⁶ Ma awê tau kêsa gamêj sawa gêja. Anôtô tau kêmasanj gamêj njasawa tenj kêtû enja gebe sêlôm enj anja tônê êtôm bêc 1,260.

⁷ Go sinj kêsa anja undambê. Mikael to nê anjela sêjac sinj gêdêj Iênjuckêm. Ma lênjuckêm to nê anjela sêjac sinj gêdêj êsêac, ⁸ mago sêku êsêac tulu atom, tec lênjuckêm to nê anjela nêj njasawa tenj gêc undambê kêtiam atom. ⁹ Êsêac têtinj Iênjuckêm kapôêj, moac lanjwa tau, tanj sêsam enj gebe Njckêlênsônj-binjwaga me Sadañ nanj su. Njck tau kêsau nom njagamêj samob. Êsêac têtinj enj to nê anjela su sêsêp nom sêja. ¹⁰ Go ganjô awa kapôêj anja undambê kêsa gebe

“Galoc moasinj to njajana ma gôlinj kinja gêmu gêdêj aêacnêj Anôtô gêja.

Ma ênê Kilisinê njaclai kêsa,

gebe têtinj njac, tanj kêkô Anôtô lanjônêm

ma kêgôlinj binj kêpi aêacnêj lasitêwai nanj su.

Enj kêgôlinj binj kêpi êsêac kêtôm bêc to gelenjenj.

¹¹ Ma êsêac sêku enj tulu nj Dombanê dec

to nj nêj binj, tanj sêwa sa nanj.

Êsêac têtac gêwinj gebe sêmoa matenj jali atom, tec sêmac êndu.

¹² Amboac tonan undambê to amac, tanj anjônj undambê nanj, têtac njajam êsa.

Ojae, nom to gwêcmêj,

Sadañ kêsêp gêdêj amac gêwac totêtac njandanj kapôêj,

gebe enj kêjala su gebe nê têt kêtû dambêgac.”

¹³ Gêdêj tonan Iênjuckêm kêjala gebe têtinj enj su kêsêp nom gêja, tec kêjanda awê, tanj kêkôc njapalê njac nanj. ¹⁴ Ma sêkêj momboanj kapôêj njamagê luagêc gêdêj awê tau, gebe

êiôp êna nê mala, taŋ gêc gamêŋ sawa naŋ. Êsêac oc sêlôm eŋ aŋga tônê êtôm jala tâlêac ma ajôn 6, gebe êmoa jaêc moac. ¹⁵ Tec moac gêluc bu kapônêŋ kêsa awasuŋ kêdaguc awê tau gêja, gebe êc eŋ su. ¹⁶ Mago nom gêjam awê tau sa ma gêŋa awasuŋ e kêdaŋgac bu, taŋ lêŋuckêŋ gêluc kêsa awasuŋ naŋ su. ¹⁷ Tec lêŋuckêŋ têtac ŋandaŋ gêdêŋ awê tau ma gêja gebe ênac siŋ êndêŋ ênê wakuc ŋagêdô, taŋ sêmasaŋ Anôtônê biŋsu to sêwa Jesunê mêtê sa naŋ. ¹⁸ Ma lêŋuckêŋ kêkô ambêô.

13

Bôc luagêc nêŋ biŋ

¹ Go galic bôc teŋ kêpi aŋga gwêc gêmêŋ. Bôc tau nê jabo 10 ma môkêapac 7. Ma sunsuŋ 10 gêsac nê jabo ŋaô ma teto ŋaê alôb-alôb gêsac môkêapac. ² Ma bôc tau, taŋ galic naŋ, ŋalaŋô amboac pusip saleŋŋa kapônêŋ ma akaiŋ amboac iwanê ma awasuŋ amboac lewe awasuŋ. Ma lêŋuckêŋ kêkêŋ nê ŋajaŋa to nê lêpôn ma nê ŋaclai kapônêŋ gêdêŋ eŋ. ³ Ma sêlic bôc tau nê môkêapac tau ŋateŋ kêtôm sêjac êndu, mago ŋakamoc sec tau gêmô. Tec lau nomŋa samob sê taêŋ ma têdaguc bôc tau. ⁴ Ma êsêac teteŋ mec gêdêŋ lêŋuckêŋ gebe kêkêŋ ŋaclai gêdêŋ bôc, go teteŋ mec gêdêŋ bôc tau ma sêsôm gebe “Asa kêtôm bôc tonaŋ ma asa kêtôm gebe ênac siŋ êndêŋ eŋ.”

⁵ Ma Anôtô gêlôc gebe bôc etoc tau sa ŋa awasuŋ kapônêŋ to êsôm biŋ alôb-alôb, ma kêkêŋ ŋaclai gêdêŋ eŋ gebe êŋgôm gêŋ tau êtôm ajôn 42. ⁶ Bôc tau gêŋa awasuŋ ma kêsôm biŋ alôb-alôb kêpi Anôtô to kêpi ênê ŋaê to ênê andu ma kêpi êsêac, taŋ sêŋgôn undambê. ⁷ Ma Anôtô gêlôc gebe eŋ ênac siŋ êndêŋ Anôtônê lau e êku êsêac tulu. Ma kêkêŋ ŋaclai gêdêŋ eŋ gebe êtu lau tomôkê-tomôkê to lau to-m-to-m ma lau awen teŋ-awen teŋ to lau totoŋ-totoŋ samob nêŋ natau. ⁸ Ma lau nomŋa samob oc teteŋ mec êndêŋ bôc tau. Mago gêdêŋ taŋ Anôtô kêkêŋ undambê to nom atomgeŋ naŋ, lau tonaŋ nêŋ ŋaê kêsêp Domba, taŋ sêjac êndu naŋ, nê buku mata jaliŋa atom.

⁹ Ŋac teŋ nê taŋasuŋ embe ênêc, naŋ, êŋômaŋ.

¹⁰ Embe ênac ŋac teŋ ŋawae gebe êŋgôn kapoacwalô, oc êsêp kapoacwalô êna.

Ma embe ênac ŋac teŋ ŋawae gebe sênac eŋ ŋa siŋ êndu, oc sênac eŋ êndu.

Amboac tonaŋ Anôtônê lau sêoc gêŋwapac totêntac êpa sugen ma sêkêŋ êwiŋ.

¹¹ Go galic bôc tauŋa teŋ kêpi aŋga nom ŋalêlôm gêmêŋ. Bôc tonaŋ nê jabo luagêc kêtôm dombanê, mago kêsau biŋ kêtôm lêŋuckêŋ. ¹² Ma gêjam kôm ŋa bôc ŋamataŋa nê ŋaclai gêmôa bôc tau laŋônêmŋa. Ma kêkac nom to êsêac, taŋ sêŋgôn nom naŋ, gebe teteŋ mec êndêŋ bôc ŋamataŋa toŋakamoc sec, taŋ gêmô su naŋ. ¹³ Ma eŋ gêgôm gêŋtalô kapônêŋ-kapônêŋ. Eŋ kêkêŋ ja kêsêp aŋga undambê gêmêŋ nom mên-ŋamalac samob sêlic. ¹⁴ Bôc tau kêsau gêoc lau nomŋa samob ŋa gêŋtalô, taŋ Anôtô gêlôc gebe êŋgôm êmoa bôc ŋamata ŋalaŋônêm naŋ. Ma bôc tau kêsôm gêdêŋ lau nomŋa gebe sêmansaŋ bôc, taŋ kêtap siŋ ŋakamoc sa, mago gêmôa mata jali naŋ, nê ŋakatu teŋ. ¹⁵ Ma Anôtô gêlôc, tec bôc tau gêju awajaô mata jali kêsêp bôc ŋakatu gebe bôc ŋakatu êsôm biŋ ma enseŋ êsêac, taŋ teteŋ mec êndêŋ ŋakatu atom naŋ su. ¹⁶ Ma bôc tau kêkac ŋamalac samob, lau sauŋ to kapônêŋ ma lau tolêlôm to lau ŋalêlôm sawa ma lau, taŋ sêmoa nêŋ lêtêgeŋ naŋ, to gêŋôma gebe sepeŋ ŋatalô teŋ ênêc lemeŋ anôŋa me teŋbeleŋ. ¹⁷ Ŋac teŋ embe êtap ŋatalô tonaŋ sa atom, oc êtôm gebe ênam ôli gêŋ me êkêŋ gêŋ êndêŋ lau sênam ôli atom. Ŋatalô tonaŋ bôc tau nê ŋaê me ŋaê tau ŋanamba. ¹⁸ Amboac tonaŋ lau tokauc mêtêŋa taêŋ ênam biŋ tau acgom. Ŋac tokauc êkip bôcnê namba ŋam samaŋ, gebe namba tau ŋamalac teŋ nê. Ma namba tau 666.

14

Lau 144,000 nêŋ wê

¹ Go gaôc matocanô sa ma galic Domba tau kêkô lôc Sion ma lau 144,000, tañ teto êsêagêc Tama nêñ ñaê kêpi êsêac tenbelej nan, sêkô sêwiñ en. ² Ma ganô awa tenj kêsa anja undambê kêtôm bu taêsam ñakicsêa ma kêtôm wapap gêjac kapôênanô. Ma ganô awa tau amboac lau wêña sêjac nêñ gêñ wêña kêtan. ³ Lau tau sêjam wê wakuc tenj sêkô lêpôn kinja to bôc aclê ma laumata lanônêmña. Ñac tenj kêtôm gebe êñô wê tonan e êtu tôñ en atom, lau 144,000 taunjen, tañ Domba gêjam ôli êsêac su anja nom nan, tec sêjam. ⁴ Lau tonan ñai têtü sec gêdên lauo atom, sêmoa tonên ñalêlôm ñawasigen. Êsêac têdaguc Domba sêsa intêna samob, tañ enj kêsa nan. Domba gêjam ôli êsêac su anja ñamalacnên e têtü Anôtô agêc Domba nêñ gêñ ñanô ñamêc. ⁵ Binjansañ tenj kêsa êsêac awenjsuñ atomanô, gebe êsêacnênj keso masi.

Añela têlêac nêñ binj

⁶ Go galic añela tenj gêlôb gêmôa undambê ñalêlôm. Enj kêkôc ñawae ñajam tenjenña tenj gebe êsôm lasê êndên lau, tañ sêngôn nom nan, ma êndên lau toton-toton samob to lau tomôkê-tomôkê ma lau awenj tenj-awenj tenj to lau to-m-to-m. ⁷ Enj kêsôm ña awa kapôênj gebe “Atêc Anôtô to atoc enj taugen sa, gebe ênê mêtôc ñanoc mênkêsa. Atenj mec êndên ñac, tañ kêkênj undambê to nom ma gwêc to bumata nan.”

⁸ Ma añela tenj kêdaguc mênkêtu luagêc ma kêsôm gebe “Sêku Babel kapôênj tulu, sêku tulugac, Babel tau kêkênj nê wain têtac ñakalacña gêdên lau samuc sênôm.”

⁹ Go añela tenj kêdaguc êsêagêc mênkêtu têlêac. Enj kêsôm ña awa kapôênj gebe “Tenj embe etenj mec êndên bôc to êndên nê ñakatu ma êkôc ñatalô ênêc têbêla me lêma, ¹⁰ nanj oc ênôm wain Anôtônê têtac ñandaña, tañ kêkêc kêsêp nê têtac ñandañ ñaclu, kêgaluñ gêwiñ gêñ tenj atom. Ma sêlênsu ñac tau ña ja to talao anja añela dabuñ to Domba lanônêmña. ¹¹ Ja tañ êlênsu êsêac nan, ñajadauñ oc êpi endenj tôngen. Êsêac tañ tetenj mec gêdên bôc to gêdên ênê ñakatu ma sêkôc ênê ñaê ñatalô sa nan, oc sêniñ awenj atom êtôm bêc to elenjen.”

¹² Amboac tonan Anôtônê lau, tañ sêmasañ Anôtônê binjsu to sêkênj gêwiñ Jesu nan, sêôc gêñwapac totêntac êpa sugen.

¹³ Go ganô awa tenj kêsa anja undambê gebe “Oto gebe Aê aoc êôc lau, tañ Apômtau gêbinj êsêac tôñ ma sêmac êndu galoc ma êndên bêc ñamuña samobgenj.” Ñalau Dabuñ kêsôm gebe “Binjnanô, êsêac oc sêwi nêñ kolenj sinj ma sêniñ awenj gebe nêñ kolenj ñanô kêdaguc êsêac.”

Têm sejoñ kôm ñanô saña

¹⁴ Go gaôc matocanô sa ma galic tao sêpsêp tenj ma ñac tenj amboac ñamalacnê latu gêngôn tao tonan ñaô. Enj kêkuc sunsuñ gold ma lêma kêmêgôm bôjan jalô ñamata tenj.

¹⁵ Ma añela tauña tenj kêsa anja lôm dabuñ mênghêmoêc ña awa kapôênj gêdên ñac, tañ gêngôn tao ñaô nan, gebe “Ôsakinj nêñ bôjan jalô naônêc kôm ñanô sa gebe noc tajonj kôm ñanô saña mênkêsa ma gêñ nomña kêtü lêwê su.” ¹⁶ Tec ñac, tañ gêngôn tao ñaô nan, gêjac bôjan jalô kêsêp nom ma gêjac nom ñakôm ñanô sa.

¹⁷ Go añela tauña tenj kêsa anja lôm dêbuñ, tañ kêkô undambê nan, gêmênj ma gêôc bôjan jalô ñamata tenj amboac tonan.

¹⁸ Go añela tauña tenj kêsa anja altar gêmênj gêwiñ, nanj kêtü ja ñatau ma gêmôêc ña awa kapôênj gêdên ñac tobôjan jalô ñamata tonan gebe “Ôsakinj nêñ bôjan jalô ñamata êna ma ojonj ñanô anja nom ñakôm wainña sa, gebe wain ñanô kêtü lêwê su.” ¹⁹ Go añela gêjac nê bôjan jalô kêsêp nom ma kejonj wain ñanô anja nom sa jakêbaliñ ñanô tau kêsêp sêpip wain ñamala kapôênj. Ñamala tau tonan Anôtônê têtac ñandañ. ²⁰ Êsêac sêpip wain ñanô sêmoa malac ñamagê e dec kêsa sêpip wain ñamala tau. Dec tau kêsuj kêtôm gebe ênôm hos auc e êndên ñagôlinj ma keselenj gêja kêtôm 300 kilometer.

15

Anjela togeŋwapac ŋamuŋa tau

¹ Go galic gêŋtalô-kapôêŋ kainj tenj gêc undambê. Anjela 7 sêkôc gêŋwapac ŋamuŋa 7 tau. Anôtônê têtac ŋandanj oc ênac dabiŋj tau êpi gêŋwapac tonec.

² Ma galic gêŋ amboac gwêc, nanj kêtom glas sêgaluŋ gêwiŋ ja. Ma galic lau, taŋ sêku bôc to nê ŋakatu ma nê ŋaê ŋanamba tulu nanj, sêkôc Anôtônê geŋ wêŋa sêkô gwêc glas tau ŋatali. ³ Êsêac sêjam Anôtônê sakiŋwaga Mose nê wê ma Dombanê wê gebe

“O Apômtau Anôtô, ŋaniniŋ ŋatau,
aômnêm kôm kapôêŋ to kainj tenj.
O lau totonj-totonj samob nêŋ kiŋ,
aômnêm lêŋ samob jagêdêŋ to biŋŋanô.

⁴ O Apômtau, asa oc êtêc aôm atom,
ma asa oc etoc aômnêm ŋaê sa atom.
Gebe aôm taômgeŋ dabuŋ.

Lau totonj-totonj samob mênjtetenj mec êndêŋ aôm,
gebe nêm iêŋ kômêtôc biŋ jagêdêŋŋa kêtû awê sugac.”

⁵ Tonaŋ su, go galic lômbec undambêŋa, taŋ kêtû Anôtô gêmôa gêwiŋ nê lau ŋabelo nanj, ŋakatom gêlêc tau su. ⁶ Ma anjela 7, taŋ sêkôc gêŋwapac 7 nanj, sêsa aŋga lôm dêbuŋ sêmêŋ. Êsêacnêŋ ŋakwê ŋawasi e ŋaeb ŋaôma ma sêjandiŋ ômbiŋkap gold gêsac bônjdagi. ⁷ Go bôc aclê nêŋ tenj kêkêŋ laclu gold 7 gêdêŋ anjela 7 ma Anôtô mata jali tengeŋ ma tengeŋŋa nê têtac ŋandanj kêsêp laclu tau e mêngec. ⁸ Ma Anôtônê ŋawasi to nê ŋaclai ŋajadauŋ gêjam lôm dabuŋ ŋalêlôm auc ma ŋac tenj kêtôm gebe êsô lôm dabuŋ êna atomanô e anjela 7 nêŋ gêŋwapac mênênac pep acgom.

16

Anôtônê têtac ŋandanj ŋaclu 7

¹ Ma gaŋô awa kapôêŋ kêsa aŋga lôm dabuŋ ma kêsôm gêdêŋ anjela 7 tonaŋ gebe “Ana akêc Anôtônê têtac ŋandanj ŋaclu 7 êsêp nom êna.”

² Go anjela ŋamata jakêkêc nê laclu kêsêp nom gêja. Ma lau, taŋ sêkôc bôcnê ŋatalô sa to tetenj mec gêdêŋ ênê ŋakatu nanj, têtap gwatêlê sec to ŋandanj sa.

³ Go anjela kêtû luagêcŋa kêkêc nê laclu kêsêp gwêc gêja e kêtû dec. Ma dec tau amboac ŋacmatê ŋadec. Ma gêŋ matenj jali samob, taŋ sêmôa gwêc nanj, sêmac endu.

⁴ Go anjela kêtû têlêacŋa kêkêc nê laclu kêsêp bu to bumata samob gêja e kêtû dec. ⁵ Ma aê gaŋô bu tau ŋaanjela kêsôm gebe

“O ŋac dabuŋ tau, taŋ galoc gômôa to andanŋeŋ gômôa nanj,
aôm ŋac gêdêŋ, tec kômêtôc biŋ ŋalêŋ amboac tonaŋ.

⁶ Êsêac sêkêc Anôtônê lau to propete nêŋ dec siŋ,
ma galoc kôkêŋ dec gêdêŋ êsêac sênôm.

ŋagêjô tonaŋ jakêtôm êsêacnêŋ keso solop.”

⁷ Ma gaŋô awa kêsa aŋga altar gebe

“Biŋŋanô, Apômtau Anôtô, ŋaniniŋ ŋatau,
aômnêm mêtôc tau biŋŋanô to jagêdêŋgoc.”

⁸ Go anjela kêtû aclêŋa kêkêc nê laclu kêsêp oc e kêkêŋ oc ŋaja kapôêŋ kêpac ŋamalac.

⁹ ŋandanj kapôêŋ tau kêpac ŋamalac, e sêsôm biŋ alôb-alôb kêpi Anôtônê ŋaê, gebe ênê ŋaclai kêtû gêŋwapac tonaŋ ŋamôkê, tec sêjam taunj ôkwi ma tetoc enj sa atom.

¹⁰ Go anjela kêtû lemeŋ tenjŋa kêkêc nê laclu kêsêp bôc tau nê lêpônj. Ma bôcnê gamêŋ samob ŋakesec kêsa. Ma ŋandanj gêgôm ŋamalac e sêŋac imbeleŋ. ¹¹ Ma sêsôm biŋ alôb-alôb kêpi Anôtô undambêŋa kêtû nêŋ ŋandanj to gwatêlêŋa. Mago sêjam taunj ôkwi sêwi nêŋ lêŋ lanjwa siŋ atom.

¹² Go aņela kêtû 6ņa kêkêc nê laclu kêsêp bu kapôênj Euprat e bu tau kêpa. Gêgôm tonan gebe êmansan kin aņga oc ñamņa nêj intêna. ¹³ Ma aê galic ñalau ñatêmui têlêac amboac ôpoac sêsa aņga lêñuckêm agêc bôc ma propete dansan awenşun sêmênj. ¹⁴ Êsêac ñalau sec, tan sêgôm gêñtalô nan, nêj ñalau. Êsêac dêdênj kin, tan sêñgônj têtôm nom ñagamênj samobgenj nan sêja, gebe sejonj êsêac sa ma sênac sinj êndênj ñaniniñ Natau Anôtô nê bêc kapôênj.

¹⁵ “Alic acgom, aê oc jawac amboac ñacgenjenj. Aê aoc êôc êsêac, tan sêjam jali ma sêsô nêj ñakwê banjenj nan, gebe sêsêlênj toôlinj ñaôma e lau sêlic êsêac ôlinj ñagênj majenja atom.” ¹⁶ Go ñalau sec sêkac kin sa sêpi tagenj aņga gamênj, nan sêsam ña Ebolai awenj gebe Harmagedon.

¹⁷ Go aņela kêtû 7ņa kêkêc nê laclu kêsêp ñalaulau. Ma awa kapôênj kêsa aņga lêpônj kinja, tan kêkô lôm dabunj nan, gebe “Gêjac dabinj sugac.” ¹⁸ Ma ôsic kêkac to gamênj ñakicsêa kêsa ma wapap gêjac to ôjô gêjam secanô. Ôjô secanô amboac tonanj gêjam gêdênj têm ñamalac sêñgônj nomña tenj atomanô. ¹⁹ Malacsêga tau kêkac tau kêkôc gêja ñapopoc têlêac, ma lau samuc nêj malac sêku sa. Ma Anôtô taê gêjam malac Babel kapôênj, tec kêkênj wain laclu tenj gêdênj enj gênôm. Wain tau ênê têtac ñandanj kapôênj. ²⁰ Go nuc samob sêc su ma lôc samob malenjmê. ²¹ Ma kompoc ñamatu kapôênj-kapôênj, tenj ñawapac kêtôm padi talu tenj gêjac aņga undambê kêsêp mênkêpi ñamalac e ñamalac sêsôm binj alôb-alôb kêpi Anôtô kêtû kompoc tau ñagênjwapacña, gebe gênjwapac tonanj kapôênjanô sec.

17

Awê mockainjo agêc bôc tau

¹ Ma aņela 7, tan sêkôc laclu 7 nan, nêj tenj kêsa mênkêsôm gêdênj aê gebe “Ômôênj, aê jatôc mockainjo towae, tan gêñgônj bu kapôênj ñatali nan, nê mêtôc êndênj aôm. ² Kin nomña sêgôm gêñ mockainja gêdênj enj, ma lau tan sêñgônj nom nan, sênôm ênê wain mockainjoña e kêjaninj êsêac.”

³ Go katuc kainj tenj kêsa e ñac tau gêôc aê kasa gamênj sawa tenj gaja. Ma galic awê tenj gêñgônj bôc bomsamuc tenj ñaô, ma teto ñaê alôb-alôb gêjam enj ôli auc. Ma bôc tau môkêapac 7 to nê jabo 10. ⁴ Awê tau kêsô ñakwê asôsamuc to bomsamuc ma gêjam gêlônj tau ña gold ma pocawa to kêkôm. Lêma kêkôc laclu gold, tan awê tau nê mockainj ñagênj môp to ñatêmui kêsêp e mênğêc. ⁵ Ma teto ñaê tenj gêc enj têbela, nan ñam kêsêp lêlôm gebe “Babel kapôênj, nom ñamockainjo samob to gêñ môpña samob ñatêna.” ⁶ Ma galic awê tau gênôm Anôtônê lau to lau, tan sêwa Jesu sa nan, nêj dec e kêjaninj enj.

Gêdênj tan galic enj nan, gaê taêc enj ñanô. ⁷ Mago aņela kêsôm gêdênj aê gebe “Gôê taêm kêtû asagenja. Aê oc jawa awê to bôc tomôkêapac 7 ma nê jabo 10, tan kêbalañ awê tau nan, nêj ñam kêsêp lêlômña sa êndênj aôm. ⁸ Bôc tan gôlic nan, gêmoa gêdênj gêmunjenj e galoc malamê, ma malôgenj acgom, go êpi aņga gêsunjbôm êmênj e ênaña. Lau tan sêñgônj nom nan, oc sêlic bôc tau, tan gêmunjenj gêmoa e galoc malamê ma oc mênğêô lasê êtiam nan, ma sê taênj. Mago gêdênj tan Anôtô kêkênj undambê to nom atomgenj nan, lau tan sê taênj nan, nêj ñaê kêsêp buku mata jalinja atom.

⁹ “Amboac tonanj lau tokauc mêtênja taênj ênam binj tau acgom. Môkêapac 7 têtôm lôc 7, tan awê gêñgônj ñaô, nan. Môkêapac tau têtôm kinj 7 amboac tonanj. ¹⁰ Kinj lemenj tenj sêjana su. Tenj tec gêmoa. Ma tenj gêmênj atom tagenj. Enj embe êmênj, oc êmoa ñasawa dambêgenj. ¹¹ Ma bôc tau, tan gêmunjenj gêmoa ma galoc malamê nan, kêtû kinj 8ña. Enj aņga êsêac 7 nêj, mago oc ênaña.

¹² “Ma jabo 10, tan gôlic nan, têtôm kinj 10, tan sêkôc nêj gôlinj kinja sa atom tagenj. Mago êsêac oc sêkôc ñaclai kinja sa êtôm ockatu ñasawa tagenjenj sêwinj bôc tau. ¹³ Êsêacnênj binj kêpi tagenj ma sêkênj nêj ñajana to ñaclai gêdênj bôc tau. ¹⁴ Êsêac oc sênac sinj êndênj Domba, mago Domba tau oc êku êsêac tulu, gebe enj kêtû apômtaunênj Apômtau

to kiñnêj Kiñ. Ma lau, tañ enj kêkalem to kêjalinj êsêac sa ma têdaguc enj ñañêngeñ nanj, sênac sinj sêwiñ enj.”

¹⁵ Go añela kêsôm gêdênj aê gebe “Bu tañ gôlic mockainjo gêngônj ñatali nanj, kêtôm lau to-m-to-m to lau tomôkê-tomôkê ma lau totonj-totonj to lau awenj tenj-awenj tenj. ¹⁶ Ma jabo 10, tañ gôlic nanj, to bôc tau, nanj têtac gedec mockainjo. Êsêac sêjanjo ênê gêj samob su e êmoa ôli ñaômagenj êmoa nê taunja, ma sêniñ ênê ñamêsôm to sêkênj ja êniñ enj su. ¹⁷ Bin tonanj êsa gebe Anôtô kêkênj kêsêp êsêacnênj ñalêlôm gebe sêngôm ênê binj êtu anô, tec kêkênj êsêacnênj ñalêlôm kêpi tagenj ma sêwi nêj gôlinj kinja sinj gêdênj bôc tau ênêc e Anôtônê binj ñanô êsa acgom.

¹⁸ “Ma awê, tañ gôlic nanj, kêtôm malacsêga, tañ gêjam gôlinj kinj nomña samob.”

18

Babel kêku sa

¹ Tonanj su, go galic añela taunja tenj anja undambê kêsêp gêmênj, enj tonjaclai kapôênj, ma nê ñawasi kêpô nom. ² Enj gêmôêc ña awa kapôênj gebe

“Sêku Babel kapôênj tulu, sêku tulugac,
Babel kêtû ñalau sec nêj malac sêngônja
ma kêtû ñalau ñatêmui to moc sec, tañ ñamalac dedec nanj ñagêsuj,

³ gebe lau samuc samob sênôm ênê wain mockainjo
to kinj nomña sêgôm mockainj gêdênj enj
ma enj mata katu gêngboa, tec gêjam ôli gêng gêdênj lau-têtuii-ganwaga nomña ñawaô e êsêac têtû lau toêlôm.”

⁴ Go ganjô awa tenj kêsa anja undambê gebe
“O ñoc lauac, awi malac tonanj sinj
asa amênj, gebe awê kainj ênê sec awiñ atom,
ma atap ênê gêngwapac sa awiñ atom.

⁵ Enj gêgôm sec jagêboa-jagêboa
ma ñatêpôê kêpi e jagêjam undambê tônj,
ma Anôtô taê gêjam ênê lêng keso tonanj gêmoa.

⁶ Anjôm êndênj enj êtôm enj gêgôm gêdênj amac.
Akênj ênê kôm sec ñagêjô êndênj enj êtu dim luagêc.
Enj kêjalinj gêng anômña tonjaclai kêsêp laclu tenj,
tec amac ajalinj gêng tonjaclai êsêp laclu tenj êtu dim luagêc.

⁷ Enj ketoc tau sa ma kêmoasinj tau ñasec,
tec akênj ñagêjô ñandanj to gêngwapac ñadônj êtôm ênê gêng tonanj.
Enj kêsôm gêdênj tau gêc nê ñalêlômgenj gebe Aê awêtuc atom,
aê ganjônj kwinnê lêpônj
ma gêngwapac tenj oc êtap aê sa atom.

⁸ Kêtû tonanña gêng ñandanj tonec ñai êpi enj êndênj bêc tagenj gebe
gêmacanô to gêngwapac ma tóbôm to ja êniñ enj
gebe ênê mêtôcwaga, Apômtau Anôtô, enj ñac ñajanja.”

⁹ Kinj nomña, tañ sêgôm mockainj gêdênj enj to sêmoasinj tauñ ñasec sêwiñ enj nanj, êndênj bêc sêlic ja êniñ gamênj ñajadaunj nanj, oc sênam awenj su to têtanj tanjiboa ñanô êtu enja.

¹⁰ Êsêac oc sêkô jaêcgenj gebe têtêc tauñ êtu ênê andanja ma sêsôm gebe
“Ojae, ojae, aôm malacsêga Babelma,
aôm malac ñajanja,
mago sêmêtôc aôm gêdênj ockatu ñasawa tagenjenj.”

¹¹ Ma lau-têtulu-gêngwaga nomña sêpuc tanjiboa sa ma têtanj kêpi enj gebe lau tenj oc sênam ôli êsêacnênj waba êtiam atom. ¹² Waba tau tonec gold to silber ma pocawa to kêkôm ma obo sêpsêp to asôsamuc ma ñawasi to bomsamuc, ka ñamalu tokainj-tokainj ma andu

ņagêņlêlôm, taņ sêmasaņ ņa bôc ņajabo to ņa ka ņajam-ņajam ma ņa ki kokoc to jejec ma ņa poc ņawasi, ¹³ ma môsê to katêkwi ma gêņmalu to salin ma gêņmalu jadauņņa, ma wain to niptêkwi ma polom to jaņgom ma bulimakao to domba ma hos to kareta ma gêņôma to ņamalacnêņ katuņ. ¹⁴ Ma lau-têțulu-gêņwaga sêsôm gebe

“Ñanô taņ gôgôm mocsac naņ, kêtaiņ tau su aņga aômñêm.

Ma moasiņ nomņa to gêlôn samob gêwi aôm siņ gêjaņa, ma oc ôtap gêņ tonañ ņai ņateņ sa êțiam atomanô.”

¹⁵ Lau-têțulu-gêņwaga taņ têtου lau tolêlôm kêtου enņa naņ, sêkô jaêcgeņ gebe têtêc tauņ kêtου ênê ņandaņņa ma sêpuc taņjboa sa ma têtaiņ gebe

¹⁶ “Ojae, ojae, malacsêga tauma.

En kêsô ņakwê kwalam-kwalam to asôsamuc ma bomsamuc ma gêjam gêlôn tau ņa gold to pocawa ma kêkôm.

¹⁷ Mago geņ tolêlôm-tolêlôm tau gêjaņa gêdêņ ockatu ņasawa tagengeņ.”

Ma kapitai waņņa samob ma lau, taņ sêjam ôli waņ gebe sêna gamêņ teņgamêņ teņ naņ, ma lau waņņa to êsêac samob, taņ sêjam kôm gwêcņa naņ, sêkô jaêcgeņ. ¹⁸ Êsêac sêlic ja geņ malac tau ņajadauņ, tec têtaiņ ma sêsôm gebe

“Asa malac teņ kêtôm malacsêga tônê.”

¹⁹ Êsêac segaiņ kekop mêņsêpalip kêpi mômêņapac ma sêpuc taņjboa sa ma têtaiņ to sêmôêc gebe

“Ojae, ojae, malacsêga tauma.

Ênê gêņ tolêlôm-tolêlôm gêgôm lau samob, taņ nêņ waņ kêpoac gwêc naņ, têtου lau tolêlôm. Mago gêjaņa gêdêņ ockatu ņasawa tagengeņ.

²⁰ O undambê to Anôtônê lau ma aposolo to propete,

têmtac ņajam êsa êtu malac tônêņa, gebe Anôtô kêmêtôc malac tau gêjô sec,

taņ gêgôm gêdêņ amac naņ sugac.”

²¹ Go aņela ņajaņa teņ gêôc poctêmui kapôêņanôtêna teņ sa ma gêu kêsêp gwêc gêja ma kêsôm gebe

“Sêu malacsêga Babel gôdub tagen amboac tonañ ma têtaiņ malac tau sa êțiam atomanô.

²² Ma sênac gêņ wêņa to oņ

ma sêju gasuc to sênac dauc êtaiņ aņga nêm malacluņ êțiam atom.

Ma têtaiņ lau lemeņ mêtêņa tokaiņ-tokaiņ samob sa sêmoa aôm ņalêlôm êțiam atom.

²³ Lamp ņawê teņ êpô aôm êțiam atom,

ma sêjô awêlagêc ņac sênam tauņ ņaonda aņga aômñêm êțiam atom.

Biņ tonañ êtap aôm sa gebe aômñêm lau-têțulu-gêņwaga têtου nom ņatau kapôêņanô.

Ma kôsau lau samuc nomņa samob ņa nêm biņ beņņa.”

²⁴ Ma têtaiņ propete ma Anôtônê lau to lau samob, taņ sêjac êndu aņga nom naņ, nêņ dec sa aņga malac tau.

19

¹ Tonañ su, go gaņô ņaôndu kapôêņ aņga undambê amboac lau taêsam awen, sêsôm gebe

“Haleluja.

Aêacnêņ Anôtô kêtου moasiņ ênam aêac kêsiņa ma ņawasi to ņajaņa ņatau.

² Ênê mêtôc samob biņņaňô to gêdêņ, gebe en kêmêtôc mockaiņo kapôêņ gêjô nê sakiņwaganêņ dec, taņ awê tau kêkêc siņ naņ.”

³ Go êsêac sêsôm kêtiam gebe

“Haleluja.

Malacsêga tau ñajadaun êpi êna enden tôngey.”⁴ Go laumata 24 to bôc aclê tau sêu taun jasêc ma tetey mec gêdêy Anôtô, tañ gêngôñ lêpôn kinña nan, gebe

“Binñanô. Haleluja.”

Dombanê moasin awêña

⁵ Ma awa teñ kêsa anğa lêpôn kinña gebe
“Amac samob, tañ atu Anôtônê sakinwaga,
ma amac, tañ atêc en, samob, lau saun to kapôên,
alambin aêacnêy Anôtô.”

⁶ Go ganô ñaôndu amboac lau taêsam awen ma amboac bu taêsam ñakicsêa to amboac wapap gêjac kapôênanô gebe

“Haleluja.

Gebe Apômtau aêacnêy Anôtô, ñaniniñ Ntau,
kêkôc gôlin kinña sa.

⁷ Têntac ñajam to tatu samuc
ma danğôm ênê ñawasi êsa,
gebe Domba ênam awê sa ñanoc mênkêsa
ma ênê awê tau kêmasañ tau sugac.

⁸ Sêkêy ñakwê sêpsêp toñawasi en kêsô.
Ñakwê tau Anôtônê launêy lên gêdêy.”

⁹ Go anjela kêsôm gêdêy aê gebe “Oto gebe Aê aoc êoc êsêac, tañ kalem gêdêy êsêac gebe nasênin moasin Domba ênam awê saña sêwin nan.” Ma kêsôm gêdêy aê gebe “Anôtônê binñanô tau tonañ.”¹⁰ Aê gau tauc gaêc en akainña gebe jaten mec êndên en. Mago en kêsôm gêdêy aê gebe “Ondecgen, aê katu sakinwaga gawin aôm to nêm lasitêwai, tañ sêwa Jesu sa nan. Aôm oten mec êndên Anôtô taugen.” Lau tañ sêwa Jesu sa nan, sêwê kain Nalau seoc bin lasêña.

Ñac tañ gêngôñ hos kwalam-kwalam ñaô

¹¹ Go galic undambê gêña ma hos kwalam-kwalam teñ kêsa gêmên. Ma ñac, tañ gêngôn ñaô nan, sêsam en gebe ñac ñanên to Binñanô. En kêmetôc bin to gêjac sin jagêdên.¹² En mataanô amboac jawaô ma kêkuc sunsun taêsam. Ma teto ñaê teñ gêc en ôli, tañ ñac teñ kêjala atom, en taugen.¹³ En kêsô ñakwê teñ sêsac tôn kêsêp dec, ma sêsam ñac tau gebe “Anôtônê Bin tau.”¹⁴ Go sinwaga undambêña sêsô ñakwê sêpsêp toñawasi sêngôn hos kwalam-kwalam ñaô tédaguc en.¹⁵ Ma sin ñamata teñ kêsa en awasun gebe ênac lau samuc ña sin tau. Ma en oc ênam gôlin êsêac ña tôcki ma êka wain ñanô popoc êsêp Anôtô ñaniniñ Ntau nê sêpip wain ñamala. ñamala tau Anôtônê têtac ñandan kapôên tau.¹⁶ Ma teto ñaê tonec gêc ênê ñakwê to en akain gebe “Kinên Kin ma apômtaunên Apômtau.”

¹⁷ Go galic anjela teñ kêkô oc ñalêlôm. En gêmôec ña awa kapôên gêdên moc samob, tañ sêlôp sêmoa umbon ñalabu gebe “Akac sa amên êtu Anôtônê moasin kapôênña.¹⁸ Amên gebe anin kin to kapitaisêga ma lau sin sêlêc nên ñamêsôm, ma anin hos to lau, tañ sêngôn hos ñaô nan, nên ñamêsôm to lau, tañ sêmoa nên lêtêgen ma gêngôma to lau saun ma kapôên samob nên ñamêsôm êtômgen.”¹⁹ Go galic bôc tau ma kin nomña to nên sinwaga sêkac sa gebe sênac sin êndên ñac, gêy gêngôn hos ñaô nan, to nê sinwaga.²⁰ Ma êsêac sêsô bôc agêc propete dansañ tôn. Propete dansañ tau gêgôm gêntalô gêmôa bôc lanônem ma kêsau êsêac, tañ sêkôc bôcnê ñatalô to tetey mec gêdên ênê ñakatu nan, ña gêntalô tonañ. Sêsô bôc agêc propete dansañ tôn ma sêbalin êsêagêc tomaten jaligen sêsêp jagêjacton, tañ gen talao nan sêja.²¹ Ma sin, tañ kêsa ñac gêngôn hos ñaôña awasun nan, gêjac lau ñagêdô samob êndu, ma moc samob sen lau tonañ nê ñamêsôm e gaôc êsêac tôn.*

* 19:21: Ñam gebe alambin Apômtau.

20

Jala 1,000 ñabinj

¹ Go galic anjela tenj kêsêp anja undambê gêmêñ nanj kêkôc gêsunjbôm ñaki ma kapoacwalô kapôênj tenj kêsêp lêma. ² Enj kêkôc lêñuckêm, moac lanjwa tau tøj. Enj ñac-kêlênsônj-binjwaga Sadañ tau. Anjela gêsô enj tøj gebe ênêc e jala 1,000 êmbacnê acgom. ³ Go kêbaliñ enj kêsêp gêsunjbôm gêja ma kêlai ñakatam auc, go kêpac katêkwi gêwê kêsêp ñakatam ñasawa gebe ênsau lau samuc êtiam atom e jala 1,000 êmbacnê acgom. Têm tonanj êmbacnê, go sêñgamboac enj su ñasawa ec saunjenj.

⁴ Go galic lêpônj taêsam ma lau sêñgônj ñaô. Ma Anôtô kêkêñ kôm mêtôcña gêdênj êsêac. Go galic ñamalac, tanj sêjac êsêac êndu kêtú sêwa Jesu sa to sêsôm Anôtônê binj lasêña nanj, nêñ katunj. Êsêac tetenj mec gêdênj bôc to gêdênj ênê ñakatu atom ma sêkôc bôcnê ñatalô sa gêc êsêac tenjbelej to lemenj atom. Katunj tau matenj jali kêsa to sêjam gôlinj sêwiñ Kilisi têtôm kinj kêtôm jala 1,000. ⁵ Ñacmatê dêdi sa ñamata tau tonec. Ñacmatê ñagêdô matenj jali kêsa atom tagenj e jala 1,000 êmbacnê acgom. ⁶ Aê aoc êôc lau dabunj, tanj sêndi sa êtu ñamata nanj. Gêmacanô kêtú luagêcña ñañaclai kêkôninj êsêac tøj atom. Êsêac têtú Anôtô agêc Kilisi nêñ dabunjwaga ma sênam gôlinj sêwiñ Kilisi têtôm kinj êtôm jala 1,000 tau.

Sêku Sadañ tulu

⁷ Endênj tanj jala 1,000 êmbacnê nanj, oc sêñgamboac Sadañ su anja nê kapoacwalô. ⁸ Ma êsa êna gebe ênsau lau samuc, Gog to Magog, tanj sêjam nom auc e gêdênj ñakêclêsu aclê nanj, ma ênac êsêac sa gebe sênac sinj. Lau tau têtôm ganjac gwêcña, ⁹ ma êsêac sêsêlêñ sêjam nom aucgenj ma sêwa Anôtônê launêñ gamêñ sêñgônjña to malac, tanj Anôtô têtac gêwiñ nanj, auc e ja kêsêp anja undambê jagenj êsêac su. ¹⁰ Go Anôtô kêbaliñ Sadañ, tanj kêsau êsêac nanj, kêsêp jagêjactonj totalao, tanj gêmunjña sêbaliñ bôc tau agêc propete dansanj sêsêp sêja nanj gêja. Ma ñandanj oc êlakoc êsêac êtôm bêc to elenj tenjenj ma tenjenj.

Metôc kapôênj mênjkêsa

¹¹ Go galic lêpônj kinjña kwalam-kwalam kapôênj tenj to ñac, tanj gêñgônj ñaô nanj. Ma nom to undambê kêtaiñ tau su anja ñac tau nê lanjônêmña, jagêjaña kêsêp sawa gêja e malamê. ¹² Ma galic ñacmatê kapôênj to saunj samob jasêkô lêpônj kinjña tau ñanêmña ma sêkac buku ñagêdô sa. Ma sêkac buku tenj sa, nanj buku mata jaliña tau. Ma sêmêtôc ñacmatê nêñ binj kêtôm nêñ kolenj, tanj teto ñabinj gêc buku tonanj ñai su. ¹³ Gwêc kêkêñ ñacmatê, tanj sêc ñalêlôm nanj, ma gêmacanô to lamboam sêkêñ ñacmatê, tanj sêc lamboam ñalêlôm nanj, ma sêmêtôc êsêac gêdênj-gêdênjenj kêtôm gêñ, tanj sêgôm nanj. ¹⁴ Go sêbaliñ gêmacanô to lamboam sêsêp jagêjactonj sêja. Jagêjactonj tau gêmacanô kêtú luagêcña. ¹⁵ Ma embe têtap ñac tenj nê ñaê sa ênêc buku mata jaliña tau atom, nanj sêmbaliñ enj êsêp jagêjactonj êna. * Mago kêtú ñamu lau sêsam ñaê luagêc kêpi lau samuc nêñ tonj kapôênj, tanj sêkêñ kisa gêdênj Anôtô to nê lau.

21

Undambê to nom wakuc

¹ Go galic undambê wakuc to nom wakuc, gebe undambê ñamataña to nom ñamataña nanj gêjaña su ma gwêc malamê amboac tonanj. ² Ma galic malac dabunj Jerusalem wakuc, tanj Anôtô kêkêñ kêsêp anja undambê gêmêñ nanj, ñagêlônj amboac awê, tanj sêjam gêlônj enj gebe ênam ñac. ³ Ma ganjô awa kapôênj tenj kêsa anja lêpônj kinjña gebe “Ôlic acgom, Anôtônê andu kêkô gêwiñ ñamalac. Enj oc êñgônj êwiñ êsêac ma êsêac oc têtú ênê lau, ma Anôtô tau oc êmoa êwiñ êsêac. ⁴ Ma enj oc êmbunj matenjsulu samob anja matenjsasi su ma gêmacanô oc ênêc êtiam atom ma gêñwapac to tanjboa ma ñandanj oc ênêc êtiam atom, gebe gêñ ñamataña samob gêjanjagac.”

* **20:15:** Gêdênj andanjenj Gog kêtú kinj anja gamêñ Magog.

⁵ Ma ñac, tañ gêngôñ lèpôñ kinña nañ, kêsôm gebe “Ôlic acgom, aê oc jañgôm gêng samob êtu wakuc.” Ma enj kêsôm gebe “Oto gebe Binj tonec binj ñañênj to binñanô.” ⁶ Ma kêsôm gédênj aê gebe “Ñanô kêsagac. Aê ñac ñamata to ñamu. Aê katu ñam to ñatêpôê. Aê jakênj bu anja bumata mata jali êndênj lau, tañ bu gêjô êsêac nañ, sênôm ñaômagenj. ⁷ Ñac tañ êku ñacjo tulu nañ, êwê kainj gêng tonanj ñai êtu êné gênglênsêm, ma aê jatu êné Anôtô ma enj êtu aê latuc. ⁸ Ma lau matenj golec to sêkênj gêwiñ atom, ma lau tosec to sêjac ñamalac êndu, ma mockainjo to mockainj ma laubenj to gwam ñasakinwaga ma dansantêna samob, oc sêwê kainj ñagêjactonj, tañ ja to talao gelom nañ. Gêmacanô kêtù luagêcña tau tonanj.”

Jerusalem wakuc

⁹ Go anjela 7 tolaclu 7, tañ gêngwapac ñamuña 7 kêsêp e menjêc nañ, nêñ tenj gêmênj ma kêsôm gédênj aê gebe “Ômôênj, aê jatôc awê, tañ Domba gebe ênam nañ, êndênj aôm.” ¹⁰ Tec aênoc katuc kainj tenj kêsâ e enj gêôc aê kapi lôc baliñ kapôênj tenj gaja, go enj kêtôc malac dabuñ Jerusalem, tañ Anôtô kêkênj kêsêp anja undambê gêmênj nañ, gédênj aê. ¹¹ Gêmênj toAnôtônê ñawasigenj. Malac tau ñawê amboac pocawa, amboac pocawa jaspera ñaôsic amboac glas. ¹² Malac tau ñatunbôm kapôênj ma baliñ tonjasagêdô 12. Ma anjela 12 sêkô sacgêdô tonanj ñaô gédênj-gédênjenj. Ma teto Israel latuinênj gôlôacmôkê 12 nêñ ñaê kêpi sacgêdô tau. ¹³ Sacgêdô têlêac gêc oc kêpiña, têlêac gêc musanngu-mña, têlêac gêc mula-mña ma têlêac gêc oc kêsêpña. ¹⁴ Ma poc 12 kêtù malac ñatunbôm tau ñanombañ, ma Dombanê aposolo 12 nêñ ñaê 12 gêc poc tau.

¹⁵ Anjela tañ kêsôm binj gédênj aê nañ, kêkôc dônj gold tenj gebe ênam dônj malac tau ma ñasacgêdô to tunbôm. ¹⁶ Malac tau ñalêsiniña to ñatakôcña baliñ kêtôm taugenj. Anjela gêjam dônj malac tau kêtôm dônj 12,000, ñalêsiniña to ñatakôcña ma ñabaliñ kêpi lôlôcña kêtôm taugenj. ¹⁷ Enj gêjam dônj malac ñatunbôm amboac tonangenj. Ma tunbôm tau baliñ kêtôm dônj 144 kêtôm ñamalacnênj dônj, tañ anjela kêkôc nañ. ¹⁸ Tunbôm tau êsêac sêboa ña pocawa jasperagenj, ma malac tau sêkwê ña goldanô e ñakênjkênj lanjwagenj kêtôm glas. ¹⁹ Êsêac sêjam gêlônj malac ñatunbôm ñanombañ ña pocawa tokainjtokainj. Nombañ ñamataña jaspera, ma kêtù luagêcña sapir, ma kêtù têlêacña agat, kêtù aclêña emeral, ²⁰ kêtù lemenj tenjña sardonj, kêtù 6ña konelian, kêtù 7ña krisolit, kêtù 8ña beril, kêtù 9ña topa, kêtù 10ña krisopra, kêtù 11ña hiasint ma kêtù 12ña ameti. ²¹ Ma sêkênj kêkôm tagenj-tagenj kêtù sacgêdô 12 ñakatam. Ma malac ñaintêna tau goldanô ñakênjkênj kêtôm glas e ñawa lanjwagenj.

²² Ma galic lôm dabuñ tenj kêkô malac tau atom, gebe Apômtau Anôtô ñaniniñ Natau agêc Domba têtù ñalôm dabuñ. ²³ Ma malac tau kêpô lêna oc to ajônj gebe êpônja nec atom, gebe Anôtônê ñawasi kêpô malac tau ma Domba kêtù ñalamp. ²⁴ Lau totonj-totonj oc sêsêlênj sêmoa ñawê tonanj ñalêlôm. Ma kinj nomña oc sejonj nêñ waba tonawasi sêsô malac tau sêna. ²⁵ Êsêac sêsanj ñakatam auc atomanô, ñawê oc ênêc ñapanj, elenj to êmbêc oc naêsa gamênj tonanj atom. ²⁶ Ma êsêac oc sejonj lau totonj-totonj nêñ waba to awa towae sêsô malac tau sêna. ²⁷ Gêng ñatêmui tenj oc êsô malac tonanj êna atom, ma ñac sec to dansantêna tenj êsô êna atom amboac tonangenj. Lau tañ teto nêñ ñaê kêsêp Dombanê buku mata jaliña nanjenj, sêsô sêna. * ñawasi kainj tenj ma ñatalô tokainj-tokainj. Ñagêdô kokoc, ñagêdô matac-matac to majan-majan. Bîn pocawaanja gêwa ña gebe ñawasl oc ênam Jerusalem wakuc auc samucgenj. Malac ñagênglêlôm tañ ênêc awê to gêng, tañ êsinj tau nañ ñawasigenj.

22

¹ Go anjela kêtôc bu tenj gédênj aê, ñakênjkênj kêtôm pocawa. Bu tau bu mata jaliña kêsâ anja Anôtô agêc Domba nêñ lèpôñ kinña. ² Bu tau keselenj kêsêp malacluñ ñalunjenj ma ka mata jaliña kêkô bu ñatali makenj-makenj. Ka tau gêjam ñanô kêtù dim 12 kêtôm jalagenj,

* 21:27: Ñaê 12 tonanj têtù pocawa 12 ñaê. Pocawa tau

gêjam kêtôm ajôngeñ. Ma ka tau ñalauñ gêgôm lau samuc ôliñ ñajam kêsa. ³ Ma gêñ, tañ Anôtô kêpuc boa nañ, oc tatap ñateñ sa aña malac tonañ atom.

Anôtô agêc Domba nêñ lêpôn kiñña oc êkô malac tau, ma ênê sakiñwaga oc sênam sakiñ eñ. ⁴ Êsêac oc sêlic eñ lañôanô ma ênê ñaê ênsac êsêac tenbelen. ⁵ Elen to êmbêc oc êsa êtiam atom, ma êsêac oc sêpô lêna lamp ñawê to oc atomanô, gebe Apômtau Anôtô tau oc êpô êsêac ma êsêac sênam gôliñ lau têtôm kiñ sêmoa tengeñ ma tengeñ.

Jesu oc êmu êmêñ

⁶ Go añela ten kêsôm gêdêñ aê gebe “Biñ tonec biñ ñañêñ to biññanô. Ma Apômtau Anôtô, tañ kêkêñ nê Ñalau gêdêñ propete nañ, kêsakiñ nê añela gebe êtôc biñ, tañ oc mênêsa seben nañ, êndêñ ênê sakiñwaga.” ⁷ Jesu kêsôm gebe “Ôñô acgom, aê oc jawac seben. Aê aoc êôc êsêac, tañ sêmansañ biñ, tec Anôtô gêôc lasê gêc buku tonec nec.”

⁸ Aê Joañ, aê ñac, tañ gañô to galic gêñ tonañ ñai. Gañô to galic gêñ tau su acgom, go gau tauc gaêc añela, tañ kêtôc gêñ samob gêdêñ aê nañ, akaiñña gabe jateñ mec êndêñ eñ. ⁹ Mago eñ kêsôm gêdêñ aê gebe “Ondecgeñ, aê katu sakiñwaga gawiñ aôm to propete, tañ têtû nê lasitêwai nañ, ma êsêac, tañ sêmasañ buku tonec ñabiñ nañ. Oten mec êndêñ Anôtô taugen.”

¹⁰ Ma eñ kêsôm gêdêñ aê gebe “Ôngamiñ biñ, tañ Anôtô geoc lasê gêc buku tonec nañ, to ôsiñ ôkwi atom, gebe noc gêñ samob tonec ñanô êsaña kêdabiñgac. ¹¹ Ñac tañ gêgôm sec nañ, êngôm nê sec êmoa. Ñac tañ gêgôm gêñ mômña nañ, êngôm nê gêñ mômña êmoa. Ñac gêdêñ êngôm gêñ êndêñgeñ êmoa. Ma ñac dabuñ êsa nê lêñ ênam dabuñ tauña êmoa.”

¹² Jesu kêsôm gebe “Ôñô acgom, aê oc jawac seben ma tonoc ñagêjôgeñ jawac, gebe jakêñ êndêñ lau samob êndêñ-êndêñgeñ êtôm nêñ lêñ. ¹³ Aê ñac ñamata to ñamu, aê ñam to ñamôkê ma gajac m ma oc janac dabiñ.”

¹⁴ Aê aoc êôc êsêac, tañ sêkwasiñ nêñ ñakwê nañ, ec êsêac têtôm gebe sêwê kaiñ ka ñanô sêngôn mater jaliña ma oc sêsô malac tau ñasacgêdô sêna. ¹⁵ Lau amboac tonec oc sêmoa malac ñamagê, kêam to lauberñ ma mockaiño to mockaiñ ma lau, tañ sêjac ñamalac êndu to gwam ñasakiñwaga ma êsêac, tañ têtac gêwiñ biñdansañ to sêgôm ñanô kêsa nañ.

¹⁶ “Aê, Jesu, kasakiñ ñoc añela gêdêñ amac gebe êwa biñ tonañ sa êndêñ gôlôac dabuñ. Aê katu Dawidnê ñawakac ma nê wakuc. Aê katu utitêna gelenmataña ñawasi tau.”

¹⁷ Ñalau agêc awê, tañ gebe ênam ñac nañ, sêsôm gebe “Ômôêñ.” Lau samob, tañ sêñô biñ tonañ nañ, sêsôm sêwiñ gebe “Ômoêñ.” Lau tañ bu gêjô êsêac nañ sêmêñmañ, ma samob, tañ sebe sêkôc nañ, sêkôc bu mata jaliña taumañ, sêkôc ñaômagen.

¹⁸ Aê jasôm biñ tonec êtu tôn êndêñ lau samob, nañ sêñô biñ, tañ Anôtô geoc lasê gêc buku tonec nañ gebe Ten embe ênac têtû biñ ten naêwiñ, oc Anôtô ênac têtû gêñwapac, tañ teto ñawae gêc buku tonec nañ, êpi eñ naêwiñ amboac tonanjen. ¹⁹ Ma ten embe êkôc biñ, tañ Anôtô geoc lasê gêc buku tonec nañ, ñateñ su, oc Anôtô êkôc ênê kañanô mata jaliña to ênê mala aña malac dabuñ, tañ teto ñabiñ gêc buku tonec nañ, su amboac tonanjen.

²⁰ Ñac tañ gêwa biñ samob tonañ sa nañ, kêsôm gebe “Biññanô, aê oc jawac seben.” Biññanô, Apômtau Jesu ômôêñ.

²¹ Apômtau Jesu nê moasiñ êndêñ lau samob.

Naë To Nalô Nam

A

Agat Pocawa ŋawasi ŋjam teŋ. Kwalam-kwalam to majan-majan gêga tau (Geoc 21:19).

Ajôŋ, Israelnêŋ Takac Kalender

Alabaster Poc amboac jonjon ma palêpalê, tec sêsap kêtü kekec to suc ŋjam-ŋjam, taŋ sêkêŋ ŋaola kêsêp.

Aleŋ Aleq Lau sêmac katun, taŋ lau laŋgwa gêmunŋa seboc mênşêlêsu ŋamalac. Têtu kasec lau ma sêgôm bôc to kêam sêbôm sêsêp saleŋ sêja. Takac Nalau Sec.

Aloe Ka teŋ ŋatêkwi ŋamalu ŋjam. Lau laŋgwa sêkôc kêtü nêŋ gêŋ malu ma kêtü bu gêmacŋa gêwiŋ.

Altar Lau Juda sêkêŋ bulimakao to gêŋ kêtü da gêdêŋ Anôtô. Sêkêŋ gêsac altar ma sêkêŋ ja geŋ. Êsêac sêsap poc kapôêŋgeŋ kêtü altar ŋamêtê teŋ amboac tonec gebe sêsap ŋakêclêsu aclê e ŋakatu amboac bulimakao ŋjabo kêkô altar ŋakêclêsu aclê tonan ŋaô (Geoc 9:13). Jabo aclê tonan kêtü Anôtônê ŋaclai kapôêŋ ŋadôndôn. Anôtô kêtü lau gêbac, taŋ sêlêti jasêkam jabo tau ŋateŋ tôn, gebe sênac êsêac êndu atom nan, nêŋ lamu.

Amen Nalô Ebolai awenŋa nec tanam ôkwi gebe Gêŋ tau amboac tonan me Njanô êsa amboac tônemaŋ. Go ŋam teŋ gebe Biŋ ŋanôgeŋ. Êtôm tonanŋoc, Magobe. Geoc 3:14 sê Kilisinê ŋaê gebe Amen kêtôm Biŋŋanô (Natau).

Ametist Takac Pocawa.

Anao Takac Aneŋio, Biŋ Aneŋionja.

Aneŋio, Biŋ Anellionja Lau Israel nêŋ mêtê laŋgwa teŋ amboac tonec gebe Nac teŋ embe nê gôlôac masi, êsêagêc awê (kapoac) semasaŋ biŋ gêdêŋ taun ma ŋac tau gêjam agêcnêŋ sakinwagao teŋ kêtü nê awênê anao. ŋam gebe anao tonan êkôc ŋapalê êjô ênê awê su. Anao kêsam ŋac tonan gebe ŋatau ma lau sêsam eŋ gebe ênê akweŋ. Eŋ gêwê kain ŋac tau nê waba to gêŋ ma ênê gêŋlênsêŋm gêjac awê tau nê ŋapalê ŋawae gêwiŋ (Gen 25:6; 35:22).

Anôtô Latui Takac Lau Undambêŋa, Aŋela, Bôc.

Anôtô N. Malê gêwa ŋaê Anôtô sa gebe ŋam oc kêsêp Wapômtau Anôtau. Lau laŋgwa sêsôm gebe kêkêŋ gêŋ samob to geden tôn ma kêmoasiŋ ŋamalac ŋjam kêlêlêc. Jabêm sêliŋ nêŋ anôtô tonan siŋ e ŋawae kêtü gwasa su, tec tetoc eŋ sa kwalec. Gêŋşêga amboac ôjô me gwêctêna me mutêna embe êŋgôm êsêac acgom, go taêŋ gêjam eŋ ma sêkêŋ da gêdêŋ eŋ. Tetoc bôc to gêŋ gêc ambêô ma sêkêŋ kêpi wan ŋasec teŋ sêuc su dedec gêdam gêja. Seboc anôtô kêtaiŋ tau su jagêmoa gwêcm ŋagêdimbob ŋalêlômgeŋ, taŋ kêliŋ ŋamalac ma gêŋ eŋ kêkêŋ nan, samob siŋ su. Sêliŋ eŋ siŋ amboac tonan, tec tetoc nêŋ mimi to abeŋi katun sa gêjô anôtô su. Biŋsu sêô lasê acgom, go sêpuc miŋ laŋgwa tonan ŋam e sê ŋaê tau kêpi Anôtô mata jali, taŋ kêkêŋ undambê to nom biŋŋanôgeŋ nan. Eŋ kêliŋ tau siŋ jagêmoa jaêc atom, taê gêjam nê gêŋ ma gejob to gêjam jaom gêmoa ŋapaŋ. Anôtô mata jali gêwa tau sa gebe eŋ Nalau. Aêac tec tanam sakin êndêŋ eŋ tatoc gêŋ ŋagêdô ŋakatu sa êjô eŋ su atom. Gwam to gêŋ ŋakatu, taŋ ŋamalac sêkêŋ kêtü nêŋ anôtôi jaba nan, eŋ gêjac jao gêc Biŋsu ŋamataŋa.

Eŋ kêjaliŋ lau Israel sa jageoc tau lasê to kêsôm biŋ gêdêŋ êsêac kêsa propete to lau awen. Eŋ gêwê êsêac ma gêgôm gêŋşêga e sêjala eŋ kêpi ŋanôgeŋ. Eŋ kêkêŋ Biŋsu to ŋagôliŋ ma kêmoatiŋ poac gêdêŋ êsêac. Kêtü ŋamu go geoc tau lasê kêpi Latu Jesu Kilisi, taŋ tau kêtü ŋamalac mênşêmoa nom nan. Jesu Eŋ Anôtô tau (Joan 14:9). Anôtô aêacnêŋ Kêsiwaga Eŋ. Aêac tec tatêc to têtac êwiŋ ma ôliŋ andaŋ tameŋi undambêŋa Anôtô. Biŋlênsêŋm Laŋgwa to Wakuc gêwa eŋ sa amboac tonan, tec tapuc eŋ ŋam tasam Bibolo tanac ŋawaeŋeŋ.

Anôtô Têlêtagen Njâê Têlêtagen njam gebe Têlêac kêtôm Tagen. Bin tonan kêlêson aêacnêj kauc gebe gêj njanô têlêac têtôm gêj tagen atom. Embe tapuc njâê tau njam, oc tapô lèna gebe gêc lèlômsêga. Aêac tatap njâê tonan sa anja Bibolo tau solop atom. Kêwaka Anôtô sa gebe tagen tê gêmôa, go tonec gêwiñ gebe Kilisi ma Njalau Dabuñ têtôm Anôtô tau (Joan 1:1; 4:24). Bibolo tec gêwa Anôtônê njalanô têlêac sa gêdêj aêac gebe Anôtô Tama agêc Latu ma Njalau Dabuñ. Njam kêsêp gêj, tan Anôtô gêgôm anja Gôlôac njalêlôm nan. Tama Anôtô kêkêj gêj samob. En kêkêj to têtac gêwiñ njamalac, tec gêlôm to gêjam jaom ma kêmoasiñ aêac kêtôm tamenji njanô en. En kêkêj Latu mênjêjam aêac kêsi (Joan 1:14), ma kêkêj Njalau Dêbuñ kêpuc aêac tôn (Rom 8:26). Njalau Dabuñ tonan Apômtau Jesu nê (Kor 11.3:17) ma Tama Anôtô nê amboac tonanjen (Joan 4:24). Anôtô geoc tau lasê kêpi njalanô têlêac tonan teto gêc Bibolo njabuku. En kêkônij tau amboac tonan, ec tajala en njênj. Njalanô têlêac, mago Anôtô tauanô tagen. Têtac gêwiñ njamôkê en (Joan 1.4:8). En gebe aêac têtac êwiñ tauñ e tatôm en tau katu. Têtac gêwiñ tauñ tonan ocgo êmbij aêac tôn êtôm gêbij Tama agêc Latu ma Njalau Dabuñ tau tôn nan (Kol 3:14).

Anôtônê Gamêj, Anôtônê Gôlij Kijja. Anôtô kêtû nom samuc njagôlijnsêga to njakij. Anôtônê Gamêj to Njagôlij tonan kêtû anô anja nom gêdêj Jesu mênjêmoa nan. En gêjam mêtê lau gêjac m gebe “Anam taôm ôkwi. Anôtônê Gamêj kêdabingac” (Mat 4:17; Mar 1:15). Bin Anôtônê Gamêjja gêjam Njawae Njam ma Binjôlij to gêntalô samob auc.

Jesu gêmêj gebe ensej Sadañnê kôm su (Joan 1.3:8) ma êwaka Anôtônê Gamêj sa (Mat 12:28; Luk 11:20). Gôlij tau êtu anô amboac ondoc. Njalêj tonec gebe Tanjô mêtê ma takêj êwiñ Jesu to êsuc sec ôkwi ma dawi njatau langwa sij to dawij Jesu êtu nêj njatau wakuc ma têtanduguc en to tasêp en tôn. Tajalij Jesu sa êtu nêj Apômtau nec kêtôm tasô Anôtônê Gamêj/Gôlij njalabu. Tanam tauñ ôkwi su, tec nêj gêj njagêdô samob ênam tau ôkwi amboac tonanjen. Nêj njalêlôm kêtû wakuc, tec nêj lêj êtu wakuc êndanduguc. Tauñ nêj tekwenj saki ênjgôm atom. Lau tenj tauñ sêjam tauñ kêsi atom. En kêgaboac aêac su, tec têtac gêwiñ lau kêtû nêj njagôlij wakuc e tamoa dawij tauñ njajam.

Aêac tawê kainj Anôtônê Gamêj kêtû nêj kolejja me nêj lêj mansanjja atom. Njamasiñ Anôtô gêsuj gêdêj aêac kêtû takêj gêwiñ Kilisiña. Kêmoasiñ aêac njajam kêlêlêc su, tec tanjamiñ ênê moasiñ ênêc aêacña atom, takêj njawae elom lau gamêj dambê to baliñja êwiñ. Aêac tec tatenj kêsêp Mec Tamenmai gebe “Mênjôtu Apômtau ôtôm gamênjen”, gebe sêwiñ aêac tatu Gôlôac Dabuñ tagen. Anôtô gêjac m gamêj tau anja nom nec ma kêlainj nê gôlij gêmôa e êndêj nom njatêm ênac pep acgom, go ênac dabinj êndêj êkêj samob êtu wakuc. Gêmac to njandanj ma gênjwapac to tapô lèna gênja ma dangônj jageo to sij ma gêj keso Anôtônê Gamêj oc êmbacnê anja nom wakuc (Geoc 21:4).-Gamêj Undambêja to Anôtônê Gamêj kêkwa tau. Njâê lulu njam tagen gebe Undambê to Nom njatau Anôtô. Gamêj tau êtu anô njalêj to njagêbôm ma njakolenj, tan gêjac njamalac njawae nan, Binjôlij kêwaka sa.

Takac Môkêlatu to Njamadiñ Njanamba gebe Anôtônê Gamêj, Binjôlij Anôtônê Gamêjja, Undambê.

Anjela Anôtônê njalau sakinja êsêac, tec sêsô en njalabu ma sêgôm ênê bin njanô kêsa kêtôm en kêsakinj êsêac, tec tasam êsêac gebe Anôtônê lau jaenja gêwiñ. Njâê Anôtônê me Apômtaunê anjela elêmê kepej Apômtau tau geoc tau lasê mênjêkêsôm binj gêdêj njamalac. Anjela nê Anôtônê lau sakinja têtôm propete to lau, tan sêsôm Anôtônê wae lasê (Geoc 19:10; 22:9). Ac têtôm Kilisi atom (Eb 1:4ng), tec tatoc êsêac sa amboac en atom. Anjela njakatu, tê lau teto-teto nê, kêtôm êsêac ôlij njalauña atomanô. Aêac taênj ênam anjela tau amboac siñsêlêc tonajlai kainjen. (Takac MNJ) Njalau undambêja tonan sêwiñ Anôtô sêmôa. Sêgi ênê lêpônj kijja auc ma awenj gêoc en.

Takac Bêc, Lau Undambêja, MNJ gebe Anjela.

Aposolo Naê Aposolo tonañ kêpi lau 12, tañ Jesu kêjalij êsêac sa jatêdaguc enj to sêpuc enj tôn nanğen. Go sê kêpi Paulu to Gôlôac Dabun ñakolenwaga ñagêdô gêwiñ gêc Biñlênsêm Wakuc amboac tonañ. Naê tau ñam gebe jaenwaga me lau sêsakiñ êsêacña. Anôtô kêsakiñ êsêac to nê lausakiñ samob gebe sêsôm ênê Gamên ñawae ñajam lasê êndên lau sênô, ec sêkênj êwiñ enj ma ênam êsêac kêsi.

Areo Pagu Naê tonañ ñam (a) Aresnê Iôcmatu gêc Griknênj malacsêga Aten, (b) Kaunsil. Laumata malac taunja sêkac taun sa-sa anğa lôc tau, tec ñaê tau sêsam kêpi kaunsil tonañ gêwiñ. Sêkac taun sa anğa lôc tonañ kêtiam atom, mago ñaê Areo Pagu kêsap tôn tec gêc (Apos 17:19-34; Kor I.1:22ngg).

Artemis Lau gêmunj andanğenja tetoc anôtôo tenj tonañ sa sêgôm kêtü nêñ lauo sêkôc gôlôac têtü taêsamja. Naê tau ñam kêsêp Grik awenj. Lau Rom sêsam ña taun awenj gebe Diana. Kêtü tonañja sêsam anôtôo jaba tonañ nê ñaê sêgalunğenj. Lau Asia Saunja tetoc Artemis (Diana) sa sêjac ñawaeğenj (Apos 19:23-40).

Asera Anôtôo jaba tenj. Lau Kanaan tetoc sa ma sêkalem enj kêtü nêñ lauo sêkôc ñapalê taêsamja. Aseranê akwenj Bal. Lau Israel sêku Kanaan tulu jasênğônj gamênj tau kêtü têlê, tec taêsam tetoc anôtôo jaba tonañ sa sêwiñ. Sêsê ka kêkô lôc ma sêsap gwam (alê) kêtü ñagêbôm kêkô lôm dabun ñalêlôm gêwiñ, tec sêgôm Anôtô têtac ñandanj kasa.

Asia Anğa Bibolo ñaê Asia kêkwa masanm kapôênj, tañ gamênj Saina to India gêc nanj, gêwiñ atom; kêpi gamênj, tañ aêac tasam Asia Saun nanğenj (Tim II.1:15; Geoc 1:4).

Astarte Anotôo tonañ gêjam jaom lauo sêkôc ñapalê taêsamja, ma sinj to sinjwaga gêwiñ. Nasakiñ gêjac gênj ôlij ñakalacña ñawae. Lau Asia Saunja to gamênj ñagêdônja tetoc enj sa gêjam auc gêdênj têm lanğwa tônê.

B

Bal Lau Kanaan tetoc Bal sa kêtü nêñ anôtô jaba. Sêgôm gebe êkênj nêñ gôlôêc têtü taêsam. Sêsam Asera gebe Balnê awê. Lau Israel jasênğônj gamênj Kanaan têtü têlê acgom, go tetoc anôtôo jaba luagêc tonañ sa sêwiñ.

Bal Poacña Lau Sikem sê ñaê tonañ kêpi nêñ Bal ma tetoc enj sa kêtü nêñ anôtô jaba (Gôl 8:33).

Bec Anôtô Gêngônja Naê tenj gebe Bec Anôtô Gêwa Tau Saña. Mose to nê lau sêsunj becsêga tau sa. Lau Israel sêlic nêñ om anğa Lômbec ñalêlôm e Salomo kêkwê lôm dabun sa acgom. Lômbec ñaê tenj gebe Anôtônê Bec me Bec Lanğônjanô Êndênj Tauñja (me takac taun saña). Takac gebe Lômbec, Ombec.

Bec Sêmasan Taunja Woke ñabêc 5 ñakêtula, tañ Judao to ñac sêmasan taun ma sêjac dabij ñagênj samob gebe sêlic nêñ om Sabat (Mat 27:62; Mar 15:42; Luk 23:54). Gêmunj omsêga samob gêwiñ amboac tonanğenj.

Belsebul Sadanğnê ñaê tenj, nanj gêwa enj sa gebe ñalau sec samob nêñ ñatau enj.

Benj, Biñ Benja Anôtô gêjac jao biñ benja to sêpuc kapoacña gêdênj lau Israel, mago lau tau sêwi sinj samucğenj atom, ñagêdô sêgôm (Gen 30:14, 37ng). Anôtô gêlic gênj tau kêtôm sakiñ gêdênj anôtôo jaba to gwam (Sam I.15:23). Lau tañ têtêc benj to ñalau sec nanj, sêkênj gêwiñ Anôtô kwalec, tec sêbu enj gebe gêjam jaom êsêac gêdênj sec to gênj ñaclai samob jakêtôm atom. Anğa Biñlênsêm Wakuc lau-mec-geowaga sêkênj kisa gêdênj aposolo (Apos 19:14-18). Sêjac jao benj to gwam ñasakiñ anğa Biñlênsêm Wakuc gêwiñ (Gal 5:10, 20ng; Geoc 21:8). Laimôkê Anôtô taugenj kêtôm gebe ênam nê lau kêsi êndênj gênj tonañ ñai samob.

Beril Pocawa matac-matac me juju.

Bibolo Propete to lau teto nêñ buku gêdênj-gêdênğenj gêdênj gêmunj andanğenj. Njasawa ñamuñja tenj lau tenj sejon sa kêtü Biñlênsêm Lanğwa ñabuku, tañ teto biñ Anôtô geoc tau lasê to kêsôm biñ gêdênj ñamalac nanj ñaminj. Anğa Biñlênsêm Wakuc sêsam buku lanğwa tonañ ñai sebe Biñ teto gêc (English gebe Scriptures). Go aposolo to lau teto

Jesunê kolenj naminj gêc Njawae Najam ma teto papia gêdêŋ Gôlôac buŋa to lau gêdêŋ-gêdêŋgeŋ, e kêtû namu sejoŋ sa kêtû Binjlênsêŋ Wakuc. Njasawa teŋ kêtiam lau teŋ sêsi Binjlênsêŋ Langwa to Wakuc ŋabuku samob kêpi tagenj kêtû buku kapôêŋ samuc tagenj ŋaê Bibolo. Njê tonanj ŋam kêsêp lau Grik awenj. Êsêac sêsam buku gebe biblia gebe buku taêsam, buku toêtoê, buku toluj.

Binj Tajac Matanja Tanac mata binj teŋ tasôm êtu tônia toawenj ênac Anôtô êwiŋgeŋ. Embe binj dansanj me dangôm ŋanô êsa atom, oc takalem enj ênac aêac ŋagêjô (Sam I.1:11; Pes 50:14; 116:14; Apos 18:18; 21:24).

Binjgôliŋ Anôtônê Gamenja Apômtau Jesu kêwaka binjŋanô undambêŋa ŋagêdô ŋam sa gê dôŋ kêpi ŋamalacnêŋ gêŋ gêc awêgeŋja gebe êwa launêŋ kauc êsa êpi Anôtônê Gamêŋ. Enj gêjam mêtê lau kêsôm binjgôliŋ gêdêŋ êsêac gêjac ŋawaegeŋ (Mat 13). Takac MNŋ gebe Binjgôliŋ.

Binjsu Njagôliŋ Juda taunj sêsam Binjlênsêŋ Langwa ŋabuku ŋamataŋa lementenj gebe “Binjsu” me “Mosenê Buku” me “Mosenê Binjsu Njabuku”. Lau ŋagêdô sê ŋaê Binjsu tonanj kêkwa Binjlênsêŋ Langwa samucgeŋ ma ŋabuku samob tapaôngeŋ gêwiŋ.

Binjsu Nakêdôŋwaga Êsêacnêŋ ŋaê teŋ gebe Binjsutau. Êsêac sêpuc Binjlênsêŋ Langwa ŋabuku (Mosenê buku 5) ŋam ma sêwa sa gêdêŋ lau. Sêgôm gêdêŋ Gôlôac Buŋa sêwaka Binjlênsêŋ Wakuc sa su. Takac Binjsutau, Rabi.

Binjsutau Êsêac têtû binjsu ŋakêdôŋwaga to mêtôcwaga kêpi tagenj. Lau tau dabuŋwaga atom. Juda sêsam êsêac Rabi (Mêtêmôkê) gêwiŋ. Ac sêwa binjsu ŋam sa ma taunj sêjac têtû binjsu ma sejoŋ lêŋ ŋagôliŋ ŋagêdô sa jagêwiŋ binjsu tau e lau ŋaôma sejoŋ jageo. Takac Mêtêmôkê, Binjsu Nakêdôŋwaga.

Bôc Bôc aclê sêkô sêgi lêpônj kinja auc (Geoc 4:6). Bôc tonanj bôc malacŋa me salenja nê atom. Njalau undambêŋa. Tanam njalô Grik awenja ôkwi amboac tonec gebe Gêŋsêga matenj jali, me gêŋsêga tomagê. Êsêac sêwa Anôtônê ŋaclai to nê ŋawasi sa gebe jasêkô Lôlôc Natau dabuŋanô tau njalanônêŋ. Esek 1:5-13, 10; Geoc 4:6-9 gêwa gêŋ matenj jali tonanj sa. Lau ŋagêdô taêŋ gêjam gebe tasam êsêacnêŋ ŋaê teŋ gebe Kerubim. Takac Anôtô Latui, Lau Undambêŋa.

Bôjanj Jalô Gêŋ tau bôjanj teŋ, nanj gêmôê e talic amboac talec njalô. Sêkam gêdêŋ njaka ma sêsap padi to gêŋ.

D

Da Njamalac sêjala tau ŋ gebe taêŋ gêjam geo ma sêsôm geo to sêgôm geo. Samob sêsa nêŋ lêŋ seso Anôtônê binj, tec taunj taêŋ gêjam gebe sêkêŋ nêŋ gêŋ njam teŋ êtu da êndêŋ Anôtô gebe êŋgôm enj têtac êtu lêsi êndêŋ êsêac. Sebe da êkwa nêŋ sec auc êndêŋ Anôtô, tec sêkêŋ. Lau Israel sêkêŋ da tonec ŋai gebe Daja ma dadanje to da êpuc ôliŋ tônia ma dawama to datôp.-Apômtau Jesu Kilisi kêkêŋ tau kêtû da gêjô ŋamalac peben nêŋ sec su, tec binj danja tonanj gêjac lau buŋa njawae atom. Nêŋ njalêlôm to nêŋ kauc ma ôliŋwalô samucgeŋ êndêŋ Apômtau êtu aêacnêŋ da danje êndêŋ enj êjô ênê moasinj samob su. Anôtô gebe aêac dansuj taunj tatu da êndêŋ engeŋ. Da tonanj tec gêjac enj mataanô njam. Takac Kanom, Takis.

Dabuŋwaga (a) Lau malac teŋ embe taêŋ ênam sebe sêŋgôm nêŋ gêŋ towae teŋ amboac sê balôm me seno sam, ac sêjaliŋ lau ŋagêdô sa têtû dabuŋwaga. Kôm tonec gêjac dabuŋwaga tonanj njawae gebe sênam dabuŋ gêŋ ŋagêdô. Êsêac senj to sênôm gêŋ paliŋ-paliŋgeŋ atom. Sejoŋ dabuŋ njapep. Embe sejoŋ kwalec, sammôkê oc sêjaiŋ taunj njawae. Bôc ŋagêdô oc sêmac êndu. Lau beŋ to mectomanj sejoŋ nêŋ dabuŋ gwalêkinj gebe sêŋgôm nêŋ beŋ njawanic êsa.

(b) Njê dabuŋwaga tonec ŋam teŋ samucgeŋ. Anôtônê lausakinj têm Binjlênsêŋ Langwanja. Lau ôliŋ mansanjenj têtû lau Israel nêŋ dabuŋwaga. Kôm tonec ŋai gêjac êsêac njawae gebe Sêmoa Anôtô laŋônêŋ ma sêpalip bôc danja njadec kêpi altar gêja to

sêkêŋ daja aŋga altar dajaŋa ma sejop lôm dabuŋ ŋagêŋlêlôm samob (Luk 1:5, 8ŋgg). Ŋacdabuŋsêga kêtû êsêacnêŋ kasêga, taŋ kêtôm Omsêga Wamagenê kêsô gamêŋ dabuŋanô tau gêja jakêpalip dec kêpi Anôtônê katapa ŋagadê gebe êôŋ Anôtônê poac sa ŋakôninŋa êtiam, tec gêgôm kêtôm jalagenê. Dabuŋwaga to nêŋ da samob kêtû Kilisi to nê da ŋanô tau ŋadôndôŋ. Aêac takêŋ da teŋ amboac tônê gêdêŋ Anôtô kêtiam atom.

Dabuŋwaga aŋga Lewinêŋ Dabuŋwaga teŋ aŋga Lewinêŋ gôlôac. Sakinê dabuŋwagaŋa gêjac Lewinê wakuc samob ŋawae, mago gêdêŋ ŋasawa ŋamuŋa teŋ êsêac samob tomalagenê têtû dabuŋwaga atom. Takac Lewi.

Dabuŋ, Tanam dabuŋ mo to gêŋ Tanam dabuŋ gêŋ nec aêac lau Niuginiŋa tajam kauc ŋamêtê atom. Lau laŋgwa sêjam dabuŋ gêŋ sêgôm sêjac ŋawaegenê. Sê balôm me seno sam, tec sêkêŋ lau ŋagêdô têtû dabuŋwaga sêjam dabuŋ gêŋgenê sêmoa e om tau êmbacnê. Takac Dabuŋwaga (a). Lau Israel sêjam dabuŋ mo to gêŋ gêdêŋ gêŋwapac kêtap êsêac sa (Sam II.1:11ŋg; 12:22ŋg; Joel 2:12). Gêdêŋ taŋ gêŋ teŋ gêgôm êsêacnêŋ ŋalêlôm ŋawapac kêsa naŋ (Sam 1.31:13). Kêtû sêmansaŋ tauŋŋa Eks 34:28, Omsêga Wama Apos 28:9. Gêdêŋ taŋ sêjam tauŋ ôkwi gêdêŋ Anôtô naŋ (Jona 3:7ŋgg). Jesu tau gêjam dabuŋ mo kêsêp ŋasawa gêwiŋ (Mat 4:2; Luk 4:2). Eŋ gebe lau buŋa sêŋgôm amboac tonanŋenê (Mat 9:14ŋg; Apos 13:2ŋg; 14:23).

Daja Da ŋagêdô sêkêŋ bôc ŋatê to gêŋ ŋagêdôgenê kêpi altar ja genê su. Ma daja tonec ŋamêtê teŋ. Sêbuc bulimakao me domba me nonin teŋ jasêpalip ŋadec kêpi altar e su acgom, go sêu ŋanô samucgenê gêsac altar ma ja genê gêbacnê, kêtôm sêkêŋ nêŋ ŋanô samucgenê gêdêŋ Apômtau gêjô nêŋ sec su.

Dawidnê Malac (a) Aŋga Binlênsêŋ Laŋgwa malac Jerusalem solop, taŋ kinê Dawid kêjaŋgo su aŋga Jebusitnêŋ gêdêŋ amboac jala 1000 B.C. (gêmuŋ Kilisi gêmêŋ nom) ma kêwaka sa kêtû tau to nê lau nêŋ malacsêga. (b) Aŋga Binlênsêŋ Wakuc malac Betlehem, taŋ têna kêkôc eŋ ma ŋapalêgenê gêmoa tonanê. Go malac tau tonanê Jesu têna kêkôc eŋ.

Denari Embe daê dôŋ mone têm tônêŋa êpi aêacnêŋ mone galocŋa oc tapô lêna gebe keso tau ŋanôgenê. Denari teŋ kêtû kômwaganêŋ ŋaôli oc samuc tagenŋa (Mat 20:2). (Mat 18:28; Mar 6:37; Joaŋ 12:5).

Domba Kêmoasiŋ lau Israel ŋajamanô. Senê ŋamêsôm to sênôm ŋasu ma sêwa ŋaôlilu baliŋ kêtû obo to sêsi obo kêtû nêŋ ŋakwê ma sêkêŋ domba tau ŋagêdô têtû da gêdêŋ Anôtô gêdêŋ sêjam nêŋ wê to sêlic nêŋ om aŋga lôm dabuŋ Jerusalemŋa. Ŋackêsagu Joaŋ kêsam Jesu gebe “Anôtônê Domba” (Joaŋ 1:29,36). Ŋam amboac tonec gebe (a) Anôtô kêkêŋ Jesu gêmêŋ nom gebe sênac eŋ êtu da êjô ŋamalac pebenê nêŋ sec su. (b) Domba nec bôc matamalô teŋ, tec sêlic amboac gêŋ mansaŋ ŋajam (Pet I.1:19). (c) Joaŋ kêsôm lau Aramai awenê, taŋ ŋaê tagenê kêkwa domba ma sakinêwaga (ŋackolenê) gêwiŋ (Jes 53). (d) Aposolo Joaŋ kêsam Jesu gebe “Domba Pasaŋa Wakuc” (Joaŋ 19:36; Kor I.5:7; Pet I.1:18ŋg). (e) Geoclasê gêwa Domba sa gebe kêku gêŋ samob tulu e gêjam gôlinê gêwiŋ Anôtô (Geoc 5:12; 7:10; 19:5ŋgg; 21:27; 22:1,3).

E

Epikuri Lau tokauc nêŋ toŋ teŋ. Ac sê taŋ kêpi Epikur, lau Grik nêŋ ŋac tokauc ma towae teŋ (+270 B.C.). Têdônê nêŋ kauc amboac tonec gebe Tamoia têtac wapigenŋa oc êkôninê ŋandaŋ samob tôŋ. Sêkêŋ gêwiŋ binê agwa-agwa ŋagêdô gêwiŋ. Sêmoasiŋ ôlinê ŋapepenê gebe seboc gêŋ ŋanô tau tonanê (Apos 17:18). Takac Stoiki.

Epod Ŋalô Ebolai awenêŋa teŋ. Gêŋ tau obo ŋagêdô teŋ, naŋ ŋacdabuŋsêga gêŋônê gêsac magi-m-agêc. Obo tau ŋaatali teŋ gêc, naŋ Urim to Tumim kêsêp ŋalêlôm ma gêsac eŋ bôdagi. Ŋagêlônê pocawa 12, naŋ teto Israelnêŋ gôlôacmôkê 12 nêŋ ŋaê kêpi. Ŋalô tau ŋam ŋagêdô oc gêc, mago gêc awê ŋapep atom. Takac Urim to Tumim.

G

Gamêñ Dabuñanô Tau Israelnêñ Lômbec to Lôm Dabuñ ñabalêm ñalêlômsêga. Poac ñakatapa kêkô Apômtaunê balêm tonañ, tañ geoc tau lasê gêmoa nañ. Ñacdabuñsêga kêsô balêm tau kêtú dim tagen kêtôm jalagen gêdêñ Omsêga Wama nañ. Takac Lôm Dabuñ, Omsêga Wama, Poac ñakatapa.

Gamêñ Nakêlêndiñ Secñja Ñalau sec nêñ gamêñ kapoacwalôña. Êsêac sêôn Anôtô êmêtôc êsêac êndêñ Bêc Ñamuña tec sêngôn. Embe taên ênam gebe sêwi gamêñ tau siñ, oc sêngôm elêmé. Takac Gêsunbôm, Lamboam.

Gamêñ Undambêña Takac Anôtônê Gamêñ, MNÑ.

Garnet Pocawa kokoc teñ.

Gejobwaga Anğa Binlênsêm Langwa ñaê tonec kêpi laumata gamêñ me lau-m me malac teñña. Anğa Binlênsêm Wakuc ñaê tau kêpi lau kain têlêac gebe (a) Anğa Ñawae Ñajam ñaê tau gêjac Judanêñ laumata kapôn, tañ têdôn Anôtônê bin gêdêñ nêñ lau nañ ñawae. Ac ñagêdô têtú kasêga jasêwiñ kaunsil (Sanhedrin). (b) Anğa Aposolo 11-21 to anğa aposolonêñ papia ñaê tonañ kêpi gôlôac buña ñagejobwaga, tañ sêjam jaom gôlôac dabuñ nêñ kolen to nêñ lêt. (c) Anğa Geoclasê ñaê kasêga me laumata kêpi lau 24, tê sêngôn sêgi Anôtônê lêpôn kiñña auc nê. Lau tau oc sêjam Anôtônê lau lanôn. Takac Kaunsil.

Gêmcê Nawê Matai 13:31 to 17:20 sêpuc gêmcê ñawê gêjô ka mastet ñawê. Ka lulugen ñawê saunânô kêtôm tau, amboac daun ñawê.

Gêñmalu Lau Israel sêkôc ka teñ ñatêkwi kêtú nêñ gêñmalu ma nêñ medisín gêwiñ. Ac señ oso lau sêmac êndú nêñ ñawêlêlan ña gêñmalu tokain-tokain amboac tonañ (Mar 16:1; Luk 23:56; Joan 19:40). Takac Katêkwi.

Gêsunbôm Takac Lamboam ñakêlêndiñ Sec.

Gog Gêmun andanjanânô Gog kêtú kiñ gêngôn gamêñ Magog. Eñ kêtú lau Israel nêñ ñacjo anğa lau samuc nêñ ñadôndôn (Geoc 20:8).

Grik (a) Lau Grik tau (Joan 12:20). (b) lau tau nêñ gamêñ, tañ gêc Gwêc Ñaluñ gêdêñ ñanodonja (malasêga Aten, Korint, Pilipi). (c) lau Juda tê tenenji sêkôc êsêac anğa gamêñ jaba ma sêsôm Grik awen kêtú tôn êsêac nê (Apos 6:1; 9:29; 11:20; 18:4; 20:21; Rom 1:14; Kor I.1:22). (d) ñaê Grik kêpi lau samuc gêwiñ (Rom 1:16; 2:9; 3:9; Kor I.1:23; 12:13; Gal 3:28).

Gwêc Koc Ebolai sêsam sebe Gwêc Siñ gebe gwêc, tañ siñ to ôpic kêkô gêjam auc nañ. Ñaê Gwêc Koc kêpi (a) gamêñ nañ andanjen bugêjacton to nom lêplêp gêjam auc, tê gêc Gwêc Koc to Gwêc Ñaluñ ñasawa nê. Gamêñ tañ lau Israel sêwi Aiguptu siñ ma jasêo lasê nañ (Eks 14). (b) Ñasuc tañ malac Suez gêc nañ. (c) Ñasuc tañ malac Agaba gêc nañ, ma (d) Gwêc Koc tau.

H

Haleluja Alanem Anôtô, Awen êoc Anôtô.

Hermes Lau Grik nêñ anôtô jaba teñ, tañ kêtú êsêacnêñ anôtô nêñ ñacjaen nañ (Apos 14:12). Takac Sois.

J

Jala Takac Kalender.

Jala Kêtu 7ña Kêtôm jala kêtú 7ña lau Israel sêsê gêñ kêsêp nêñ kôm atom. Sebe nom êlêwan tau acgom tec sêgôm. Sebe nêñ nom êkêñ om. Êsêacnêñ tôp êndêñ lau teñ embe ênêc, ac sêwi siñ gêdêñ jala tau. Takac Jala-Lau-Sêsi-Awen-Suña, ma Om Jala kêtú 7ña.

Jala Wakuc Lau Israel sêjac nêñ kôm ñanô samob sa su acgom, go sêlic nêñ Jala Wakuc kêtôm lau Kanaan sêgôm kwananjen kêsêp nêñ komô nañ (Eks 34:22). Go kiñ Jojakim kêkêñ ñanoc wakuc gêmun Omsêga Pasa (Eks 12:2; Lew 23:5), mago sêsap noc langwa tôn gêwiñ ñapan (Lew 23:4). Kêtú ñamu ac sêwaka ñanoc ñamataña sa kêtiam. Takac Kalender.

Jala Wakuc Naom (Om Jala Wakucña) Lau Israel sêlic om tonañ to Ombec kêpi tagen kêsêp komô gêdên têt sêjac nêñ kôm ñanô sa gêbacnê su nanña. Ac taên gêjam noc sêjac kawî lôm dabuñ ñamataña (Esra 3:6) ma Anôtô kêmoatiñ poac gêdên lau tau kêtû wakuc nanña. Sêlêwan nêñ kôm samob gêdên oc tonañ ma sêkên da gêdên Apômtau (Lew 23:23ñgg). (Mago tasam Gal 4:10 to Kol 2:16ñg ma taên ênam.) Israel taun sêsam om tonañ gebe Rosh Hashanah.

Jala-Lau-Sêsi-Aweñ-Suñ Kêtôm jala 50-50 geñ lau Israel sejop om tonañ. Sêkên waba, nan lau ten sêjô nêñ tôp atom ma gelom êsêac nan, samob gêmu gêdên ñatau kêtiam. Go Juda, nan têtû nêñ lau ten nêñ sakiñwaga (gênôma) nan, ñataui sêwi sin sêmu dêdên nêñ gôlôacmôkê sêja kêtiam. Ma sêsê gên kêsêp nêñ nom gêdên jala tonañ atom, dedec gêc gebe êlêwan tau ma êkên om amboac tonañ. Takac Om Jala Kêtû 7ña.

Jane agêc Jambre Parao kêkalem nê mectoman to lau mêtê, tañ sêgôm gêñtalô kêtôm Mose agêc Aron nan, ñamiñ gêc Eksodus 7:11 to 22 ma ñaê ten gêwiñ atom. Paulu keto mectomanwaga luagêc nêñ ñaê gêc Tim II. 3:8 gebe Jane agêc Jambre. Aêac tatap ñaê tau sa anga Binlênsêm Lanğwa atom. Têdôn gec awenğen gelom-gelom mên Paulu gêñô ma keto.

Jao Jao gwalêkiñ gêdên lau Juda sejop e kêkên wapac êsêac. Jao tau ñam gebe êmbalan lau samuc nêñ mêtê geo auc gebe naelom lau Israel atom. Jao amboac tonañ masi anga Binlênsêm Wakuc. “Têmtac êwiñ lau wacban aôm amboac têmtac gêwiñ taôm” gêjam gôliñ lau buña kêtû nêñ lêñ samobña (Joan 15:12; Gal 5:14). Binసు tagen tonañ kêkaton jatû to jao samob sa. Embe tajop, oc tamoasiñ taun kwalec ten atomanô. Takac Sabat.

Jaspa Pocawa ten. Ñagêdô matacmatac, ñagêdô ñawa kêtôm glas. Takac Pocawa.

Jist Binlênsêm Wakuc awen Jabêmña ñamataña sêpuc golen gêjô jist su. Lau sêpsêp sêpac polom ñamêtê amboac tonec gebe Sêgaluñ jist to polom matac ma bu sêgamuñ e jist gêjam polom auc ma kêsû ñ acgom, go sêpac. Embe tasa polom ten ña bôjan ma tasala ñasêbu, oc talic ñalasê-lasê gêjam auc. Ñalasê ñam kêsêp jist gêgôm polom kêsun, tec taen ñjam. Jist kêsêli polom popoc e kêsun nê, kêtû Gamên Undambêña ñadôndôn ten (Mat 13:33). Go Jesu gêjam dôñ Parisai to Sadukai ma Herodo nêñ mêtê kêpi jist gêwiñ. Embe tajop taun atom mêtê geo oc ênam aêacnên ñalêlôm samucgen auc amboac jist gêjam polom matac auc nan amboac tonañ. (Mat 13:33; 16:6ñgg; Mar 8:15; Luk 12:1). Takac Parisai, MNÑ.

K

Kalender Lau oc kêpiña gêmuñña sêmasan nêñ Kalender kêtôm utitalata ñalênğen. Lau Israel sêjac nêñ jala gêngic kêtôm sêlic ajôn kêsô, tec têtap ñabêc 354geñ sa, kêtôm ajôn 12 solop, mago ajôn tagen ñabêc 29. Go ajôn samob ñawoke aclê-aclê kêtômgen, ma woke ten ñabêc 7. Êsêacnên têt kapôn luagêc gebe Ockêsa to komô. Ajôn tau tonec gebe (1) Nisan (Abib) kêtôm March/April, (2) Ijar kêtôm April/Mai, (3) Siwan kêtôm Mai/Juni, (4) Tamus kêtôm Juni/Juli, (5) Ab kêtôm Juli/August, (6) Elul kêtôm August/September, (7) Tisri kêtôm September/Oktôber, (8) Bul (Mardewan) kêtôm Oktober/Nowember, (9) Kislew kêtôm Nowember/ Desember, (10) Tebet kêtôm Desember/Januar, (11) Sebat kêtôm Januar/ Februar, (12) Adar kêtôm Februar/ March. Takac Ajôn tau ñaê.

Kalsedoni Pocawa ten.

Kamelian Pocawa ten.

Kanom Aêac lau buña tanğamiñ nêñ waba êmoasiñ aêac taunğen atom, tanam Gôlôac Dabuñ to ñakolenwaga ma Kôm Mêtêña (Misionña) ma lau ñalêlôm sawa to sênğôn jageon sa man. Kôm tonañ gêjac aêac ñawaegoc. Kêtû tonanña taun takên bin amboac tec êtu nêñ ñagôliñ ñjam ten gebe Êtôm omgen takên nêñ mone êsêp kanom gebe

tapuc kôm tonañ ñai tôñ dawin. (Apos 24:17; Kor I.16:1ñgg; Kor II.8-9; Rom 15:25ñg) Takac Da, Takis.

Kapoac Lau lanğwa gêmunña sêpuc kapoac ñam gebe têtap ñacgenğen ten nê ñaê sa. Grik andanğenña sêgôm gebe nêñ anôtôi jaba seoc bin lasê êndên êsêac sêjala katôña. Lau Niuginiña sêpuc kapoac sêgôm amboac tonec gebe Tetoc kapoac ten jagêc nom ñadêmôê gêmu kêpi, go tetoc kapoac ten ñatêpôê jakêkô, tañ gêc nan, ñadêmôêtêkwa ñaô. Sêsaê sêmoa ma sêsam launên ñaê lasê-lasê. Sêgôm e kapoac ñaôña embe êkô ñapan êsa, go ñaê tê kêsa awen nê, geoc genğentêna lasê gêdên êsêac ma sêjac en ñagêjô. Têtap lau geo sa ña mêtê tonañ keso samucgen. Ñam gêc awê (Joan 19:24).

Kasêga Takac Gejobwaga, Laumata.

Katapa Takac Poac Ñakatapa.

Katêkwi Israel sêkôc ka gamên jabaña ten (Arabiana) ñatêkwi kêtû nêñ Gênmalu. Lau Mêtê anğa oc ñam sêkên gêdên ñapalê Jesu (Mat 2:11). Katêkwi tonañ ñapopoc kêsêp laclu (kuki) ma sêkêc ja gen, go ñajadaun toñamalu jagêjam andu popoc. Lau sêlic kêtû teten mec gêdên Anôtô ñadôndôn. Takac Gênmalu.

Kaunsil Lau Juda nêñ laumata sêkac tauñ sa kêtû sêmansañ launên binña. Laumata 70 sêngôn Kaunsil tau, tañ ñagôlin gêc ñacdabunșeğaña. (Mat 26:59; Apos 5:41; 17:34).

Kawi Omsêga Kawinña Lau Juda taên gêjam nêñ sinșêlêc towae Judas Makabeus kêtû lau Siria tulu ma gêjac kawi altar lôm dabun Jerusalemña ma têtun lampe gelom kêtiam nan gêdên jala 165 B.C. Êsêac sêjac m om tau gêdên ajôn Kislew ñabêc 25 (amboac Desember 10) ma sêlic om tau kêtôm oc samuc 8. Juda tauñ sêsam om tonañ sebe Hanuka.

Kêpa Ñaê Kêpa me ñaê Petere ñam tagen gebe Poc. Lau Aramai sêsam poc gebe Kêpa lau Grik sêsam gebe Petere. Aposolo Simon kêsam Jesunê ñam lasê, tec gê ñaê Poc kêpi en Mat 16:18. (Joan 1:42).

Kilisi Ñaê Kilisi lau Grik sêsam kêpi Apômtau Jesu gêjô ênê ñaê Ebolai awenña “Mesia” su. Ñaê lulugen ñam gebe “Señ oso en”. Sê ñaê Kilisi kêpi en nê ñam gebe Anôtô tau kêjaliñ en sa to kêkalem ma kêsakiñ en kêtû Kêsiwaga to Apômtau. Takac Tanin oso.

Kislew Israelnên Kalender ñaajôn kêtû 9ña. Ajôn tau kêtôm ñasawa amboac Nowember 15 e jagêdên Desember 15. Takac Kalender.

L

Lala Sekolon Genğña (Mat 3:12). Takac Siac Têtin Gênña.

Lamboam (a) Gamên tañ lau sêmac êndu nan, nêñ katun sêmoaña. Lau Grik sêsam sebe Hades. Êsêac to lau ñagêdô taêsam taên gêjam gebe gamên tau gêc nom ñalêlôm (Dait 32:22). Lau ten anğa Lamboam sêsa sêmu sêmên nom natêtôm atomanô. Sêsaê Anôtô gêmoa jaêc êsêac (Pes 6:5; 30:9). Lau gêdên katun sêsaê Anôtô gebe ênam êsêac kêsi anğa gamên tau (Pes 49:15), gebe en kêtû Lamboam ñatau. (b) Lamboam toñandañ me Lamboam Ñakêlêndin Sec Grik sêsam sebe Gehenna. Ñaê luagêc tonañ gêc Binlênsêm Wakuc (Mar 9:43, 45, 47). Apômtau Jesu kêsêp Lamboam gêja ñam gebe gêmac êndu bin ñanôgen, mago Tama Anôtô gênju en sa anğa ñacmatênên, tec mata jali kêsa ma gêdi sa kêtiam. (Rom 10:7; Pet I.4:6; Geoc 1:18).

Lamboam Ñakêlêndin Sec Gêjac lau sêmac êndu tapaônğen katun ñawae atom. Lau tê Anôtô êmêtôc êsêac e êkic nêñ bin êtu tôñ su nêgen sêngôn gamên tônê êtu têlê gebe nêñ sec to geo ñagêjô tonañ (Mar 9:43, 45, 47). Mêtôc Ñamuña tau tonañ. (Joan 5:29; Pet II.3:7).

Lau Samuc Anôtô kêjaliñ lau Israel sa têtû ênê lau, ma lau, tañ en gedec êsêac sêmoaña nan, ac sêsam sebe lau samuc (Tes I.4:5). Anôtô kêmoatin nê poac gêdên êsêac atom, gêdên lau Israelgen. Êsêacnên ñagêdôgen ocgo nasêwin Anôtônê lau. Jesu Kilisi kêkêc nê dec sin anğa kakesotau kêtû ñamalac pebenña su acgom, tec ñabin ten (Kol 1:19ñg). Balan kêselô su, tec genğen Juda to Grik ma lau samuc genğic sêkô dêmôênña amboac

gêmunja kêtiam atom. Sêkêñ gêwiñ Kilisi gêbiñ samob tôñ, tec têtü Anôtônê laugac (Kol 1:21ñgg). Takac Grik.

Lau Sec Takac Telonj

Lau Undambêja Lau nanj sêsêp Anôtô to ñamalac ñasawa. Lau Israel gêmunja taênj gêjam anjela sêgi Anôtô auc amboac kinj nomja tenj nê lau kapôênj sêgi enj auc sêkô, sêjac nêñ koleñ ñaminj gêdênj enj ma sêônj enj gebe êsakinj êsêac êtu kôm wakucja (Job 1:6; 2:1). Anôtô Latui (Gen 6:2,4) ñam oc kêsêp ñalau amboac tonanj. Takac Anjela, Bôc.

Laubenj Lauo to ñac ñagêdô sêsôm mec kêpi lau gebe dêndac gêñwapac amboac gêmac to gêñ êngôm êsêac e sêngônj naeo ma enserj êsêac su sênaña. Lau amboac tonanj sêmoa Israel sêwiñ. Lau nanj sêkêñ gêwiñ Anôtô kwalec taênj kêka nêñ sôlônj to gêñ gebe ênam êsêac sa. Bibolo gêlic lau tau amboac sêjam saki ñ gêdênj anôtôi jaba, tec gêjac jao ñajaña (Gal 5:10; Geoc 21:8). Aêac lau bunja takêñ gêwiñ to ôlinj andanj Laimôkê Anôtô, tec taênj kêka to daê lamu enj taugenj e tatêc gêñ tenj atomanô.

Laumata (Gôlinjwaga) Takac Gejobwaga.

Legion Lau Rom nêñ sinjwaga tonj kapôênj tenj amboac lau 6,000. Njalô tau ñam tenj gebe taêsam ñasec (Mar 5:9; Luk 8:30).

Lemenj Parisai to lau sêkwasiñ lemenj kêtü ñatêmuiñagenj atom, ac sejob nêñ ñagôlinj tec sêgôm. Judawaga sêlic gêñ ñagêdô gebe selec ma ñagêdô gebe ñatêmui. Embe sêmoasac gêñ tenj, nanj nêñ binjsu gêwa sa gebe ñatêmui, go ñatêmui tau oc elom êsêac ma êngôm êsêac têtü sec. Sêgôm nêñ ñalêlôm ñatêmui kêsa, tec sêkwasiñ lemenj kêtü ñadôndônj gebe ñatêmui gêwi êsêac sinj têtü selec kêtiamja. Lemenj kêpi gêñ gwalêkinj, tec sê go tauñ ma sêkwasiñ lemenj todim-todim. Jesu to nê ñacsenjomi sêgôm atom, tec sêsôm ñabinj (Mat 15:2; Mar 7:2; Luk 11:38). Takac Sec, Selec.

Lêñuckêm Naê tonanj gêc lau gêmunja nêñ seboacogenj. Sêwa Lêñuckêm tau sa gebe amboac pap kapôênj tenj. ñagêdô sêsam sebe moac (me iwa). Sadañnê ñaê tenj tonanj (Geoc 12:3 – 13:4; 20:2,3). Anôtô kêku Lêñuckêm tulu (Geoc 20:21; 20:7-10).

Lewi, (a) ñac tenj anja Lewinênj (Luk 10:32; Apos 4:36). (b) ñac tenj nanj kêpuc dabunwaga tîo kêtü nêñ sakinj lôm dabunja.

Lewiatan Bôclai gwêc to bunja tenj, ñawae kêtü gwasa su. Lau ñagêdô taênj gêjam kêsêp iwa. (Pes 74:14).

Lômbec Lau Israel sêmoa Lôc Sinai ñalabu sêmoagenj ma Anôtô kêsakinj Mose gebe naêsôm lasê êndênj êsêac gebe “Lau tau sênsunj aênoc bec obo dabun tenj sa gebe najangônj jawiñ êsêac. “Êsêac tec sêmasanj Anôtônê lôm to ñagênjêlôm e sêjac dabinj tomalagenj. Su go tao jagêsac lômbec ñaô ma Apômtaunê ñawasi gêjam gamênj tau auc, tanj sêjala gebe Anôtô mênjgênjônj gêwiñ nê lau. Takac Eks 33. Takac Bec, Ombec, Omsêga Lômbec.

Lômmôkê Gôlôac ñagejobwaga, tanj sêjam jaom lôm dabun to ñagênjêlôm. Takac Gejobwaga, Kasêga, Laumata.

M

Magiñ Kêsu Gam ñagêmac tenj gêgôm lau magiñ kêsu e lemenj to/me enkainj kêtü golonj sêkôc gêñ me sêsêlênj jageo. ñagêdô têtü puliñ. (Mat 11:5; 18:8; Luk 14:13; Apos 3:2).

Mana Gêñ nanj Anôtô gêlôm lau Israel ma senj gêdênj sêô-sêô sêmoa gamênj sawa nanj. Naê Mana tanam ôkwi gebe “Asagenj.” Sêsam amboac tonanj gebe gêñ tau ñam kêsinj tau gêdênj lau.

Mectomanj Naê tonanj kêpi lau, tanj sêgôm nêñ mectomanj nanj, gebe sêkôc benj sa anja lau gêmac nêñ ôlinj.

Mesia Naê Ebolai awênja tonanj ñam gebe “Ñac tanj senj oso enj nanj.” Tanam ôkwi ña Grik awênj gebe “Kilisi”. Naê tau kêpi Kêsiwaga, tanj lau Israel nêñ propete lanjgwa seoc enj lasê kêtôm Anôtô gêjac mata enj gêdênj nê lau. Takac Kilisi.

Mêtemôkê Kêdônwaga Mêtêna me ñac gêjam mêtê launja, me ñac kêpuc Mêtê ñamña. (Mat 23:8; 26:25; Mar 9:5; Joan 1:38) Takac Rabi.

Moac Langwa Ñaê tonan kêpi Lêñuckêm me Sadañné ñadôndôn ten (Geoc 12:3-17; 20:2-3).

Moasiñ Dabuñ Apômtau Jesu Kêwaka Moasiñ Dabuñ sa gêjô Judanên Pasa su. En kêsam polom to wain gebe en tau nê ñamêsôm to dec. Binlênsêm Langwa ñapoac kêpi domba danja ñadec. Binlênsêm Wakuc ñapoac nec kêpi en tau nê dec dêbuñ, tan en kêkêc sin anja kakesotau gebe êsuc sec ôkwi. Lau buña tec sen Moasiñ Dabuñ totaên gêjam en gebe kêtú poac wakuc ñasêlinwaga. Moasiñ Dabuñ nec ñaê ten gebe Tapô Polom Êkôcña (Apos 2:42). Moasiñ Dabuñ gêbin aêac lau buña tôñ tamiñ Apômtau to tamiñ tauñ gêdên-gêdêngeñ tatu Gôlôac Dabuñ tagen. Takac Pasa, Sêlinwaga.

Moloko Lau Kanaan andanengeña nêñ anôtô jaba nêñ ten, tan sêkên gôlôac saun têtú da gêdên en (Dait 12:31).

Môp, Tanac Môp Tauñ Takac Njatêmui, Sec, Selec.

N

Nanengeñ Mecña Judawaga sêmasan bôc naôlic kêtú ômbinjak toatali ñasec-ñasec ma sebec. Teto binjsu ñagêdô amboac Dait 6:4-9 gelom papia saun ma sêkên kêsêp atali tau gêja. Go gêdên teten mec ñanoc ac sebec kêtôm nanengeñ ma atali tonalô dabuñ nan gêsac tenbelen. Ac sêka ômbinjak tonan ten amboac joc gêc lemen gêwin. (Mat 23:5).

Niptêkwi Takac Taniñ Oso.

Nisan Israelnên Kalender ñaajôn ñamataña. Ajôn tau ñaê ten gebe Abib. Kêkwa ñasawa ten amboac March 15 e jagêdên April 15. Takac Kalender.

Noc Sêjam Dabuñ Moña (Apos 27:9) Noc tonan Omsêga Wama, nan sêlic gêdên Oktober 1 (Tisri 10). Ajôn tonan lau Juda nêñ komô kédabingac, tec sêlac nêñ wan tagen-tagen kêtú gwêc secña. Go gêdên komô tau, Nowember 15 e March 15, sêwi sin samucgen, sêlac wan ten atom e gamên ñajam êsa acgom. Takac Kalender, Omsêga Wama.

N

Nabelo (Ñatalô) Takac Pen

Ñacdabuñsêga En kêtú lau Juda nêñ dabuñwaga nêñ laumata. Kaunsil ñagôlin gêc enña. Kêtú dim tagen kêtôm jalagen en kêsô Gamên dabuñanô tau anja lôm dêbuñ gêja gêdên Omsêga Wama jakêkên da gêdên Anôtô kêtú en tau to lau Israel samob nêñ secña. En gêsun da kêtôm bêcgenña gêdên Anôtô. Anja Binlênsêm Wakuc ñacdabuñsêga têlêac tonec nêñ aê gêc gebe Anas agêc Kaiapas ma Ananias. Kilisi gêmên tec poac langwa ñasakin samob tonan gêjac pep. (Papia gêdên lau Ebolai.) Takac Kaunsil, Omsêga Wama.

Ñacsenjomi Ñaê tonec kêpi lau nan tédaguc to sêwin ñac ten gebe êndôn bin wakuc êndên êsêac sênô to sêjala. Anja Binlênsêm Wakuc sê ñaê tonan kêpi lau, nan tédaguc ñackêsagu Joan to onan sêkên gêwin Jesu nan, go kêpi lau 12, tan Jesu tau kêjalín êsêac sa ma tédaguc en ban-banengeñ nan.

Ñalau Dabuñ Takac Anôtô Têlêtagen.

Ñalau Sec Lau Israel têtêc gebe tonac lai ma têtôm gebe têtú kasec ñamalacña. Sêlic Ñalau Sec amboac Sadañné lau jaen to nê sakinwaga. Takac Alen, Belsebul, Sadañ (MÑÑ).

Ñalêsô Lau Israel sêsi ñalêsô genkaleñ ñakwê ñalêsú aclê ñam gebe lau sêlic ma êkên puc êsêac gebe taên ênam Apômtaunê binjsu ma sêmansan. (Mat 23:5)

Ñatekwi Ka to gên ñatêkwi sêkôc kêtú gênmalunja.

Ñatêmui Judawaga sebec gên dêmôña ñagêdô kêtôm gebe êngôm êsêacnên ñalêlôm ñatêmui êsa, tec sen gên ñagêdô palin-palinjen atom. Sejop ñajao sêgôm kêtôm Mosenê Binjsunja ñapepen. (Apos 10:14ng; 11:8ng; Eb 9:13) Takac Mop, Selec, Sec.

O

Om Takac Sabat.

Om Ajôn Kêsôna (Ajôn kêsêp gwêc gêja) Lau Israel sêlic bêc, tañ ajôn gêc tôñ su ma ñageleñ kêtû nêñ om teñ tauña. Ñam gebe êsêacnêñ ajôn wakuc teñ mênkêsa ñanoc tonañ, tec tetoc sa kêtôm om Sabat, tañ sêlêwanj kôm ma sêkac tauñ sa anja lôm dabun ma seno moasin jaseñ sêwiñ tauñ. (Kin II.4:23; Jes 1:13ñg; Am 8:5; Sam I.20:18-24)

Om Jala Kêtu 7ña Lau Juda nêñ om kainteñ, tañ sêsê gêñ kêsêp nom gêdêñ jala tonañ atom, gebe nom êlêwanj tau ma nêñ kôm êkêñ om amboac tonañgeñ. Takac Jala Kêtu 7ña, Jala-Lau-Sêsê-Aweñ-Suña.

Om Jala Wakucña Takac Jala Wakuc.

Om Polom Njalucña Lau Israel sêlic om tonañ gêdêñ Omsêga Pasa, tañ señ polom ñaluc kêtôm bêc 7 (Nisan 15-22 kêtôm April woke ñamataña). Tapac polom ñamêtê amboac tonec gebe takêñ jist êsêp polom matac ñalêlôm ma tanjalun e êsêli popoc ma êsun. Polom ñaluc tonañ ñamêtê teñ. Sêkêñ jist to gwêc kêsêp atom. Sêgôm gebe lau Israel taêñ ênam Anôtô gêjam êsêac kêsi anja nêñ ñacjo Aiguptu nêñ lemeñ nañ. (Eks 12:14-20; Mat 13:33)

Ombec Takac Omsêga Lômbec.

Omsêga Lômbec Lau Israel sêlic omsêga tonañ taêñ gêjam gêñ tonec ñai gêdêñ om tau gebe (a) Anôtô gêjam abenji sa ña mana to bu ma kêmbico gêdêñ tañ sêjam bêbêcgeñ sêô sêmoa gamêñ sawa nañ. Kêtu tonañña lau tau sêkaja kalatu to gêñ jasêjam kêtû nêñ bec to ñagadê kêtû nêñ têclabu to malaclun ma nêñ andu ñasasacô gêwiñ. (b) Sêgi malac Jeriko auc e sêôc ñatuñbôm popoc. (c) Sêjac nêñ kôm ñanô (mopolom to kañanô ma niptêkwi to wain) sa kêpi andu gêja. Taêñ gêjam biñ tonañ ñai, tec sêkêñ om tau kêtû nêñ om têtac ñajamña kapôêñ teñ, tañ sêôc tômtôm to bamlaun ma sêjam Pesalem kêtû nêñ wê to sêkêñ kôm ñanô kêtû da gêdêñ Anôtô ma sêñô mêtê kêsêp om tau ñasawa kêtôm bêc 7 tonañ ñapan. Gêdêñ om tau ñabêc ñamuña dabunwaga teñ jakêkati bu anja Siloa mênkêsêwa kêpi altar dajaña gêja gêdêñ lau samob sêkac sa sêlic toôliñ kêpigeñ. Lau Israel sêlic nêñ om towae tonañ kêtôm jalageñ gêdêñ ajôn Tisri (Oktober. Apômtau Jesu gêlic Ombec nañ sêpuc ñamiñ gêc Joañ 7. Lau Juda sêsam ña tauñ aweñ gebe Sukot. Aêac tasam gebe Ombec.

Omsêga Pasa Takac Pasa.

Omsêga Sêjac Kôm Njanô Sanja Naê teñ gebe Señ Kôm Njanô Lasêña. Lau Israel sêsun nêñ kôm ñanô ñamêc gêdêñ Anôtô kêtû nêñ da danje gêdêñ eñ. (Eks 34:22) Sêlêwanj kôm ma sêmoa totêntac wapigeñ. Sêlic Omsêga Pasa su ma semoa e ñabêc 50 kêtôm woke 7 x 7 gêjaña acgom, go sêlic om tau, tec sêsam ñaê teñ gebe Pentekost. Takac Pentekost.

Omsêga Wama Om tonec lau Israel nêñ Omsêga kapôêñanô tau, tañ ñacdabuñsêga kêkêñ da gêdêñ Anôtô gêjô lau Israel nêñ sec samob su (Lew 16). Lau pebeñ sêjam dêbuñ mo to kôm gêdêñ om tonañ. Sêlic om tau gêdêñ nêñ ajôn Tisri ñabêc 10 (amboac Oktober 1). Ac sêsam ña tauñ aweñ gebe Yom Kippur. Takac Noc Sêjam Dabuñ Moña.

Oniks Pocawa teñ.

Osiana Lambiñ êndêñ Anôtô, talanem Apômtau. Namanô gebe Ônam samañ. Go sêjam ôkwi kêtû nêñ lasê, nañ sêmôêc gêdêñ tauñ têtac wapigeñ. (Mat 21:15; Mar 11:9).

Oso Takac Taniñ Oso.

P

Paradis Undambê tau ñaê teñ tonec (Luk 23:43; Kor II.12:3).

Parisai Judanêñ lau toñ teñ, tañ sêmoa gêdêñ Apômtau Jesu nê têt nañ. Ac sêwaka tauñ sa gebe lau gêdêñ sêlêiêc ñagêdô samob su gebe sêmasañ Mosenê Biñsu to tauñ nêñ ñagôliñ, tê sêjac têku biñsu tau nê, samob tomalageñ.

Pasa, Omsêga Pasa Lau Israel nêñ Omsêga teñ, tañ sêlic gêdêñ ajôn Nisan ñabêc 14 (amboac April 1). Anôtô kêkac nê lau su anja Aiguptu, tec kêsôm sêlic om tau gebe

taên ênam enj gêjam êsêac kêsi êsêp om tonanj êtôm jalagenj (Eks 3:18; 5:3; 7:16). Naê Pasa tau nam gebe Anôtô gêôc lêlêc Israelnêj andu, tanj sêsê domba Pasa nadedc kêpi katam jakagêbôc gêja nanj (Eks 12:23-27). Lau Juda sêsam om tau na taunj awenj gebe Pesach. Takac Moasinj Dabunj.

Pentekost Naê Pentekost nam gebe nabêc kêtû 50. Sêsam amboac tonanj gebe nabêc 50 genj Omsêga Pasa to Pentekost tau gêngic. Sêjac nêj mo to gên sa kêpi nêj andu gêja su, tec sêlic om tau, tanj sêjam danje gêdênj nacmoasinj Anôtô.

Penj, Penj Sepej Njatalô Na Embe tato papia êndênj taunj, jac tato nêj naê ênêc njalabuja, gebe êwa nac-ketowaga sa êndênj nac, nanj papia tau gêjac enj njawae nanj. Lau langwa oc namja sêmasanj nêj gêbôm tenj kêtû nêj penj, tec sepej njatalô kêpi nêj papia jagêwinj (Kinj I.21:8). Penj njamanô tau tonanj. Binj nanj sepej penj kêpi njasabanj gêja nanj, kêsinj tau gêdênj lau samob gebe lau tenj sêkac njapej atom, njatau taugenj êkac ma êsam binj tau (Dait 32:34). Kêtû tonanjanj sêkic njasabanj na lêkônj tôj acgom, go sêsap njomata na katêkwi tôj taminj sabanj tau ma sepej njataunê gêbôm (naê me njabelo me njatalô) kêsêp katêkwi gêja (Geoc 5:1).

Poac Lau tenj embe sêmansanj binj tenj e nêj njalêlôm to awenj êpi tagenj ma sêlôc êtu tôj sebe sêngômnanj nanj jac tasam dabe sêmoatinj nêj poac gêdênj taunj. Nam gebe ac sêngôm nêj gên amboac sênac sinj me sêwinj taunj, tec taênj êka gebe sêmoasinj taunj njajamgenj. Poac amboac tonanj Anôtô kêmoatinj gêdênj nac gêdênj Noa (Gen 9:8-17), ma gêdênj Abraham (Gen 17:1-8). Anja Binjlênsêm Langwa Anôtô kêmoatinj nê poac gêjac lau Israel njawae amboac gêgôm gêdênj tanj Mose gêwê êsêac gêmoa nanj (Eks 24:4-8).

Poac Njakatapa Anôtônê Katapa Sêkôc katapa njôma ma sêmasanj nê atom. Sêbuñ ka e njatip acgom, go sêkwa na gold auc gêc lêlômnanj to dêmôênja. Njaakainj aclê kêtôm lewe njakainj. Anjela njakatu luagêc gêngônj njabaob gold njô. Sêmasanj anjela sepej têninjenj sêngônj lanônjanô gêdênj taunj ma sêkac magê keso tau. Namakenjanj kêpi e njatêpôê gêdinj kêsô tau ma namakenjanj kêsêp e njatêpôê gêdinj tau taminj katapa njabaob. Sêmasanj njakatu luagêc na goldgenj. Rinj aclê gêc makenj-makenj gêdênj njatakôcagêc kêtû ta njamala. Ta tau sêkwa na gold auc gêwinj. Tetoc tapele poc, tanj Anôtô kepej Binjsu Lemenjlu kêpi nanj, kêsêp katapa, tanj sêkênj kêkô Gamênj dêbuñanô tau (Dait 10:1-5) anja Lômbec njalêlôm nanj. Apômtaunê Katapa tonanj kêtû enj gêmoa nê lau njalunjenjanj njadôndônj (Nam 10:35; Sam I.4:7; Kinj I.8:11), tec lau Juda sêbalanj gêwinj êsêac gêdênj tanj sêjac sinj gêdênj nêj njacjo nanj (Nam 10:33-36). Lau njôma tenj sêsa njagala atom. Njadê toanjela njakatu nanj sêsam sebe Anôtô Gê Wama Njabaob. Go naê tenj gebe Poac Njawanj.

Pocawa Sêuc to sêbuñ pocawa njawasi kêsa e njôsic-njôsic tokainj-tokainj. Lau langwa to wakuc sêgêlônj taunj na pocawa tokainj-tokainj. Njawasi kêsap poc tau tôj, tec tetoc sa kêtû gênj êjam to njaninjanj ma ênêc tenjenjanj njadôndônj gêwinj. Pocawa tau njagêdô naê tonec gebe Jaspas, Sapir, Agat, Emeral, Sardoni, Kalsedoni, Kanelian, Krisolit, Beril, Topa, Krisopra, Hiasint, Ametist. (Geoc 21:19-21).

Polom Njaluc Polom tonanj sêpac sêkênj gwêc to jist kêsêp polom matac gêwinj atom. Juda sêpac ma senj gêdênj tanj taênj gêjam abenjinêj bêc dêdi anja Aiguptu nanjanj. Bêc Polom Njalucnanj kêtû lau Israel nêj Om Pasa nabêc njamatanjanj. Takac Om Polom Njalucnanj, Pasa.

Propete Awê me nac tenj, nanj kêsôm jaenjanj anja Anôtônê lasê. Jaenjanj tau gêjac lau Binjlênsêm Langwanjanj njawae. Anja Binjlênsêm Wakuc propete seoc binj lasê gêdênj Gôlôac Buñjanj njamatanjanj. Sêsam njackêsagu Joanjanj gebe propete gêwinj. Propete njagêdô teto nêj binj kêsêp buku, tec gelom aêac, njagêdô amboac Natan ma Elia to Elisa teto nêj binj sa atom.

Pulinj Takac Maginjanj Kêsu.

R

Rabi Njalô Ebolai awenjanj tonec nam gebe “Aênjoc Kêdônjwaga” “Mêtêmôkê”. Lau sêsam Apômtau Jesu amboac tonanj (Mat 23:8; 26:25; Mar 9:5; Joan 1:38). Takac Binjsutau.

S

Sabat Lau Juda sêsam woke ñabêc kêtú 7ña sebe Sabat. Ac sêkêñ kêtú nêñ om kêtôm Anôtô kêsôm gêc Biñsu kêtú têlêacña. Sejop om tau sêjac m gêdêñ kôm kêtú lemenñen oc kêsêpña e jagêdêñ kôm ñanô tê oc kêsêp ñañ. Êsêac sêlêwan kôm samob ma sêkêñ om ñapep e mêngêdêñ têm galocña ñapan. Sêjac jao kôm tonañ ñai gebe têtulu gêñ atom (Jes 58:13) ma têtun ja elom atom to sejoñ ka atom ma sêpac to seno gêñ atom ma sêwi nêñ andu ma sêsêlêñ sêna ñasawa baliñ ec teñ atom (Eks 16:29) to sêna kôm ma sêkôc ñanô sa atom (Eks 34:21). Lêñ Sabatña ñañ ñasawa dambê ec teñ amboac taka nom êtu dim 1,000geñ ma tamu tana. Jesu gesen biñ amboac tonañ. Alic Mat 12:8,12; Mar 2:27; Joañ 9:16. Aposolo sêwaka Apômtaunê Bêc ñamataña sa kêtú Gôlôac Buña nêñ om. Alic Apos 20:7; Kor I.16:2; Kol 2:16; Geoc 1:10. Om Sabat to ñajao gêjac lau buña ñawae atom. Anôtô eñ ñatau tec tanam sakiñ êndêñ eñ toÑalaugeñ (Joañ 4:24).

Sadañ Biñlênsêm Langwa gêwa Sadañ sa gebe Anôtô Latui (añela) nêñ teñ. Sadañ kêkac tau su anga Anôtônê ma kêkêñ kisa gêdêñ eñ (Juda 6). Eñ kêtím lau gebe sêli awen sa êndêñ Anôtô. Eñ kepeñ tokauc gêjam añela ñawêña lanôn (Kor II.11:14). Eñ gêdib lau buña (Pet I.5:8). Eñ kêgôlin biñ ñawaô (Job 2:1; Geoc 12:10). Kilisi kêku eñ tulu su (Joañ I.3:8; Geoc 20:10).

Sadukai Lau Juda nêñ lau ton teñ sêmoa gêdêñ têm Biñlênsêm Wakucña. Lau tau ñagêdô samob dabunwaga. Êsêac tetoc Mosenê Buku Lemenñen (Pentatoik) ñañ sa ma sêlic Biñlênsêm Langwa ñabuku ñagêdô amboac gêjac êsêac ñawae atom. Êsêac sêkêñ gêwiñ biñ to sêgôm nêñ gêñ ñagêdô keso, tañ Parisai sêkêñ gêwiñ to sêgôm ñañ (Apos 23:8).

Samaria Ñaê tonañ kêpi gamêñ, tañ gêc Judaia to Galilaia ñasawa ñañ. Lau Asiria sêku malac Samaria tulu ma sejoñ ñalau jasêngôn gamêñ kapoacwalôña (jala 722 B.C.). Lau ñapopoc to lau jaba sêgalun taun sêngôn gamêñ Samariaña, tec êsêacnêñ wakuc to Judanêñ biñ kêlêsa tau gedên tôngeñ. Sêjac jao lau Samariaña gebe sêlic om anga lôm dabun Jerusalemña atom, tec sêwaka taun nêñ gamêñ dabun teñ sa gêc lôc Garisim. Apômtau Jesu gêjam mêtê êsêac gêwiñ. Takac Samaria, lau Samariaña anga MNÑ.

Sapir Pocawa majañ-majañ ñaôli kapôêñ teñ.

Sec, Dañgôm Tauñ Tatu Sec Mosenê Biñsu to Ñagôlin gêwa bôc ma kôm ñagêdô sa gebe sec, tec ñajao gêdêñ lau Israel gebe sêniñ to sêmoasac ma sênam kôm amboac tonañ atom. Lau embe sejoñ ñagôlin tonañ atom, ac sêlic êsêac sêgôm taun têtú sec ma têtôm gebe sêlic om sêwiñ atom. Lau amboac tonañ têtú gasuc gamêñ dêbun atom ma awen gêoc Anôtô jasêwiñ gôlôac atom. Sêlic om sêwiñ atom. Sejop ñagôlin ñagêdô e têtú selec kêtiam acgom. Takac Lemen, Selec.

Selec Judawaga seboc gêñ dêmôêña ñagêdô kêtôm gebe êngôm êsêacnêñ ñalêlôm ñatêmui êsa, tec sejoñ ñagôlin gwalêkin gebe sêwê kain biñ atom. Sen bôc to gêñ paliñ-paliñgeñ atom. Sêmoasac gêñ ñagêdô amboac ñawêlêlan atom. Sêjam kôm teñ gêdêñ Sabat to om ñagêdô atom. Embe sêngêli ñagôlin, tañ oc lau sêlic êsêac amboac sêgôm taun têtú secgac. Lau amboac tonañ sêlic om sêwiñ gôlôac êtiam atom. Sejop ñagôlin tomalagen ma sênam dabun gêñ e têtú selec êtiam acgom. Ac taên gêjam kêsêp gêñ, tañ Mosenê biñsu gêwa sa gebe selec nangeñ. (Apos 10:15; 11:9; Eb 9:13) Takac Lemen, Ñatêmui, Sec.

Seliñwaga Lau malac luagêc embe sêkêñ kisa êndêñ taun e ñac teñ ê wama êsêac, lau langwa sêsam eñ sebe Sêliñwaga. Ñac tau kêkêñ sêliñ lau, ñañ sebe sênac taun, tec sêwi nêñ biñ kisaña siñ. Kilisi kêtú ñamalacnêñ sêliñwaga to wamawaga gebe eñ gesen sec su gêdêñ tañ kêkêc nê dec siñ kêtú samobña ñañ, tec gê wama ñamalac gêdêñ Anôtô ma gêbiñ aêac tôn tamiñ eñ. (Kor II.5:18ng; Gal 3:19ng; Ep 2:16; Tim I.2:5; Eb 8:6; 9:15; 12:24) Takac Wama, Wamawaga.

Sêmansañ Tauñña Takac Bêc Sêmasañ Tauñña.

Siac Têtiñ Gêñja Lau Israel sejoñ nêñ kôm ñanô amboac polom sa sêgôm amboac tonec

gebe Sebob polom amboac padi ñanô anğa ñakainj su ma têta gêc nom tapa-tapa to ñajana, go sêwê bulimakao sêsêlênj sêgi-sêgi e polom ñanô gedec ñapa. Go sêkôc sapac ma sêjac gêj tau sa kêpi tagenj ma dedec gêc e gêdênj mu kêsêlênj ñajam, gocgo sêkôc siac jatêtiñ polom sêkô sêkanônj mu, tec gêju ñapa jakêsêp ñasawa tenj ma ñanô gacgenj gêc. Sejonj ñanô kêpi nêj andu gêj ñanônja gêja ma sêkênj ñapaôma ja genj su. Ma kêtôm bêcgenj sêsêwa ñanô tau ñagêdô kêsêp poc tapa luagêc ñasawa, tanj sêlai ñaônja e kêlêsim kêtû polom matac ma sêpac kêtû polom. Takac Polom, Jist.

Simbal Gêj wêña tenj. Sêmasanj wapap kuku luagêc, nanj sêkôc tôñ ña lemenj gêdênj ñagabinj ma dedonj kêpi tau e ñakicsêa ec kapônj. Sêjac nêj onj to gêj wêña e simbal kêsêp ñasawa gêwiñ ma sêñô kêmoasinj tanjensunj ñajam. Sêjac gêdênj sêlic nêj om sêngônj lôm dabunj ñalêlôm gêwiñ.

Sion Gêmunjenj ñaê tonanj kêpi kinj Dawid taugenj nê malac, tanj ênê lausinj sêku lau Jebusit tulu ma sêjanjo su anğa êsêacnêj nanjenj. Go ñasawa ñamuña tenj sêsam ñaê Sion kêpi lôc, tanj lôm dabunj kêkô nanj gêwiñ (Sam II.5:7). Gocgo sêsam kêpi malac Jerusalem to ñalau amboac tonanj (Pes 48:13; Am 6:1). Ñaê tau ñam tenj gebe Anôtônê malac (Pes 48:1ñg; Jer 31:6) ma lôc dabunj (Pes 2:6) to gamênj, tanj Anôtô gêjam gôlinj gêngônj nanj (Pes 9:11). Ñaê tau kêtû Israelnêj kêsiwaganê ñadôndônj (Pes 2:3ñg). Anôtô geoc tau lasê anğa lôc tau ma gêjam mec nê lau (Pes 128:5; 134:3). Anğa Binjênsêm Wakuc ñaê Sion kêtû lau, tê Anôtô gêjam êsêac kêsi nê, nêj malacmôkê (Eb 12:22) ma têm ñamuña ñadôndônj (Geoc 14:1).

Sois (Zeus) agêc Hermes Sois tonanj lau Grik nêj anôtôi nêj ñatau. Rom sêsam seber Jupiter. Go Hermes kêtû Soisnê ñacjaenj. Rom sêsam sebe Merkur (Apos 14:12).

Sôlônj Sôlônj ñajao ñajana gêc Bibolo (Geoc 9:21). Takac Benj, Mectomanj.

Stoiki Lau tokauc nêj tonj tenj. Ñaê tau ñam kêsêp Stoa kêtû lôm towae tenj anğa malacsêga Aten, tanj sêkac taunj sa ma têdônj nêj binj gêdênj lau sêñô (Apos 17:21). Stoiki têdônj binj amboac tonec gebe Embe tatu lau mansanj tasa nêj lêñ tatu mêtê taunjenj, go gêjwapac embe êndac aêac, oc êlênsônj aêacnêj kauc ñanô-ñanô atom, talic amboac gêj lêlê ma tamoa nêj malôgenj (Apos 17:18). Takac Epikuri.

Sunsunj Laumata 24 (Geoc 4:10) sêkuc sunsunj kêtû waenj ñajamña. Êsêac sêkac sunsunj su jagêc nom nê sêgôm kêtû têtac ñandanja atom. Tetoc Apômtau sagenj tec sêgôm. Ñalô dabunj tonec gêwa sunsunj ñam sa gebe Kor I.9:12; Tim II.2:5; 4:8; Jak 1:12; Pet I.5:4; Geoc 2:10, 3:11; 4:10.

T

Takis Lau Israel sêkênj takis gêdênj gôlinjwaga taugenj atom, sêkênj takis lôm dabunja gêwiñ (Mat 17:24ñg). Ñagôlinj tenj tonec gêc gebe Ñac tenj nê waba to gêj lemenju embe ênêc, nanj êkênj ñatagenj êndênj Anôtô. Ñagôlinj tau ñam gebe sêjam ôli dabunjwaga to lau Lewi ma lôm dabunj ñagêñlêlôm ña mone to gêj tonanj. Ñac tenj embe êkênj nê kôm ñanô me gêj tenj êndênj lau sênam ôlinja mone 100, ñatau êkênj 10 êsêp kanom êna (Gen 14:20; Sam I.8:15; Luk 18:12). Ñagôlinj tonanj gêjac lau buña ñawae atom, mago ñagêdô taêsam tau ñ nêj ñalêlôm kêkac êsêac ma sêkênj nêj da kêtôm ñamêtê ñajamanô tonanj, ma ñagêdô sêgôm sêlêlêc tonanj su. Sêjam danje Apômtau tec sêgôm. Takac Da, Kanom.

Talu Lau Israel langwa sêsi obo asanjanj kêtû nêj talu. Gêjwapac embe êtap êsêac sa, go ac sêsô talu obo ñagonenj tonanj kêtû nêj ñakwê sêbu taunja ma têtanj nêj tanjboa sêngônj waomôkê (Gen 37:34; Jona 3:5).

Taniñ Oso Sêkêc niptêkwi kêpi ñac tenj môkêapac gebe sêjalij enj sa me sakinj tenj gelom enj. Lau Israel senj oso nêj kinj gêdênj noc, tanj sêsunj sakinj gôlinjwagana jagelom enj nanj. Êsêac tec sêsam nêj kinj gebe Ñac senj oso enja. Ñaê Kilisi (Grik awenj) to Mesia (Ebolai awenj) ñam gebe Senj oso enj, tec gêwa Jesunê sakinj sa gebe gêjam ñamalac kêsi anğa sec to gêmac kêtôm Anôtô kêkênj enj kêtû Kêsiwaga to Apômtau.-Lau Israel sêkôc

nêñ ñaclen sa ñalên tonec gebe sen oso êsêac môkênÿapac to enÿkain (Luk 7:46). Lau buña sen oso nêñ gêmác (Jak 5:14).

Tasa Ñapalê Lau Israel sêsa nêñ ñapalê utiñôlic. Sêgôm kêtôm poac, tañ Anôtô kêmoin gédên êsêac gebe sêsa ñapalê samob êtu nêñ gêbôm ten. Lauo sêkôc ñapalê ma sêmoa e ñabêc 8 gêjaña su, go sêsa, tec têtú Apômtaunê gêñgac. Sêsa ñapalê nê kêtú busañgu ñadôndôñ gêwiñ Takac MÑÑ).

Têlêtageñ Ñam gebe Têlêac mago tageñ. Takac Anôtô Têlêtageñ.

Teloñ to Lau Sec Anğa Ñawae Ñajam ñaê tonañ kepen lau, tañ laumata sêjac jao lôm dabuñ gédên êsêac gebe sêlic om sêwiñ atom nañ. Ñam gebe lau tau tetoc ñagôliñ ñagêdô sa kwalec, amboac sen gêñ ñagêdô paliñ-paliñgeñ me sêka lau samuc nêñ têt me sêsa nêñ lêñ salañ. Judawaga mansañ tec sêbu lau amboac tonañ. Jesu lanñanô ñakênkên gédên êsêac, tec lau ñagêdô sêlic en sec kêtú tonañña (Mar 2:15-17; Luk 7:34; 15:1-2). En kêgamiñ Mêtê gédên êsêac atom.

Tôc Gôliñña Ka ðambê ten, nañ sepen ñatalô ñajam-ñajam kêsêp nañ. Kiñ sêkôc kêtú nêñ gêbôm. Gêwa êsêac sa gebe lau tonaçlai.

Topas Pocawa jonjon ten.

Tumim Takac Urim.

U

Undambê, Gamêñ Undambêña Takac MÑÑ, Anôtônê Gamêñ.

Urim to Tumim Gêñ amboac poc saun luagêc, tê sêwa ñam sa gêc awê ñapep atom nê. Israelnêñ dabuñwagageñ sênôn gêñ tau gêc atali saun ten ñalêlôm. Ac sêkôc gebe eoc gêñ Anôtô gebe êsêac me nêñ lau sêñgômña nê lasê êndên êsêac sêjala katôgeñ (Dait 33:8; Nam 27:21; Sam I.28:6).

W

Wama Takac Omsêga Wama.

Wamawaga Takac Sêliñwaga. (Tasuc Sec ôkwi-MÑÑ).

Y

Ysop Ka ten amboac ôpic. Sêsac ñalaka tôn kêsêp bu me dec ma sêpalip kêpi altar to gêñ (Eks 12:22). Ôpic tañ tasam ñawae gêc Joañ 19:29 nañ, ysop ten ñakain.